

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ

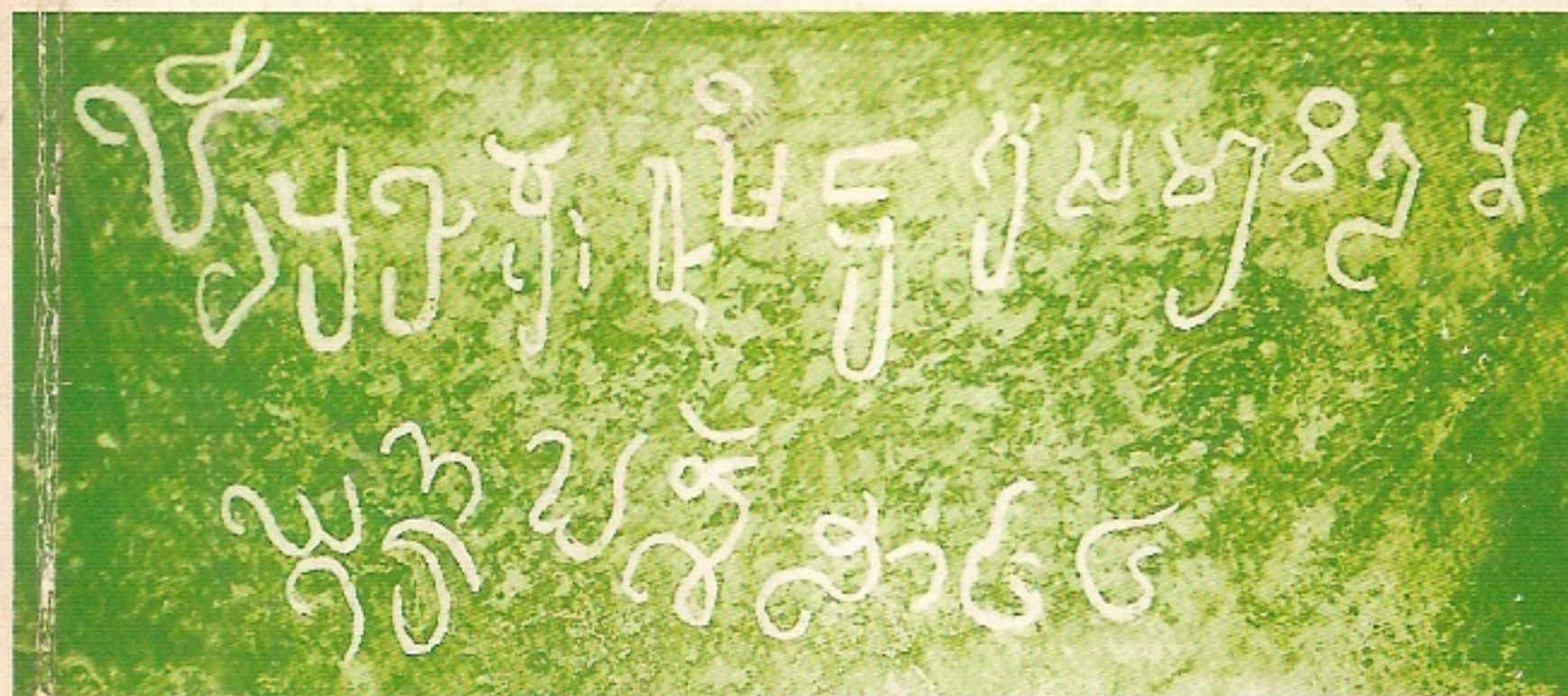
ราชบุรีวัดตุ๊กตา

ตำนานเมืองขุนไทย

จารึกว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิงู กิร สมาริคุปต

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ เขาภู พุทธพัสตา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔

ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้รวมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๕

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

พิมพ์ครั้งที่

๑/๒๕๒๕

๒/๒๕๒๕

๓/๒๕๒๕

๔/๒๕๒๕

๕/๒๕๒๕

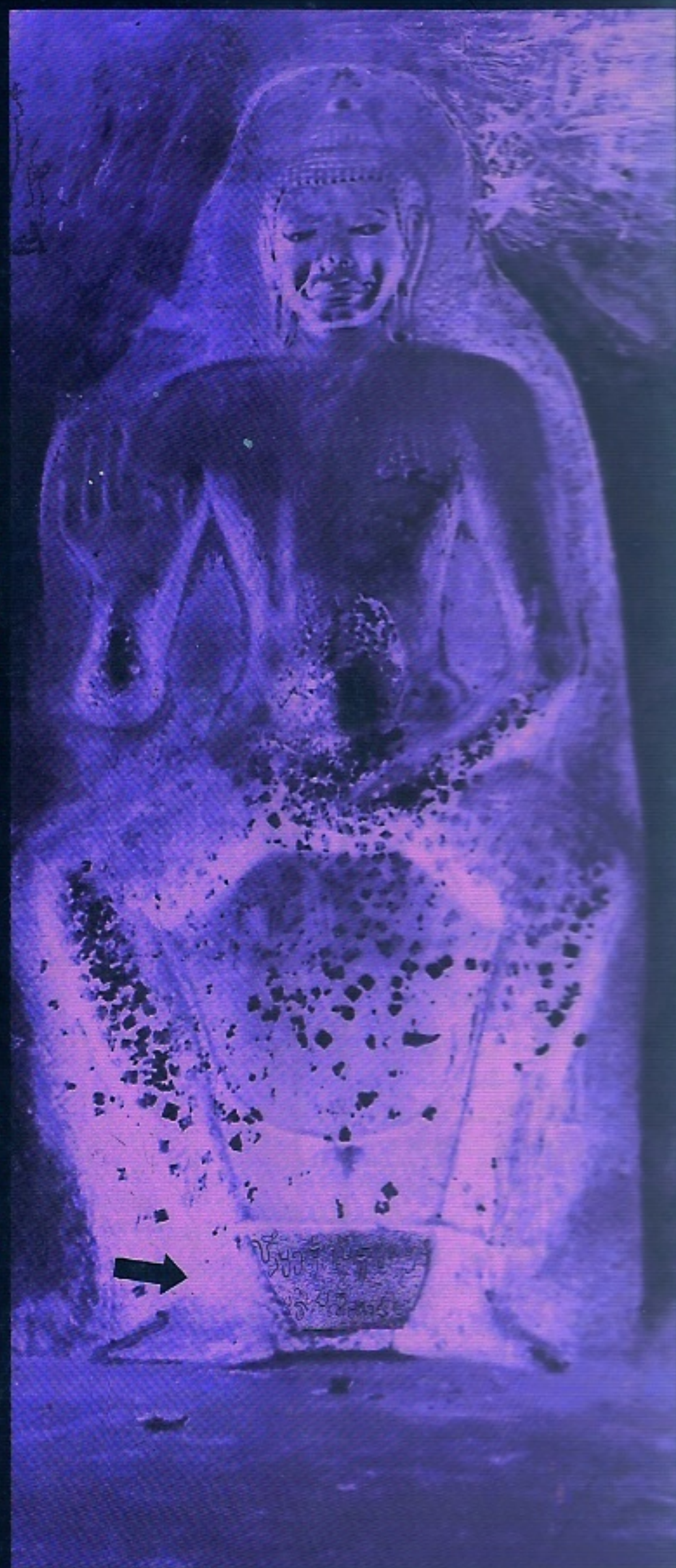
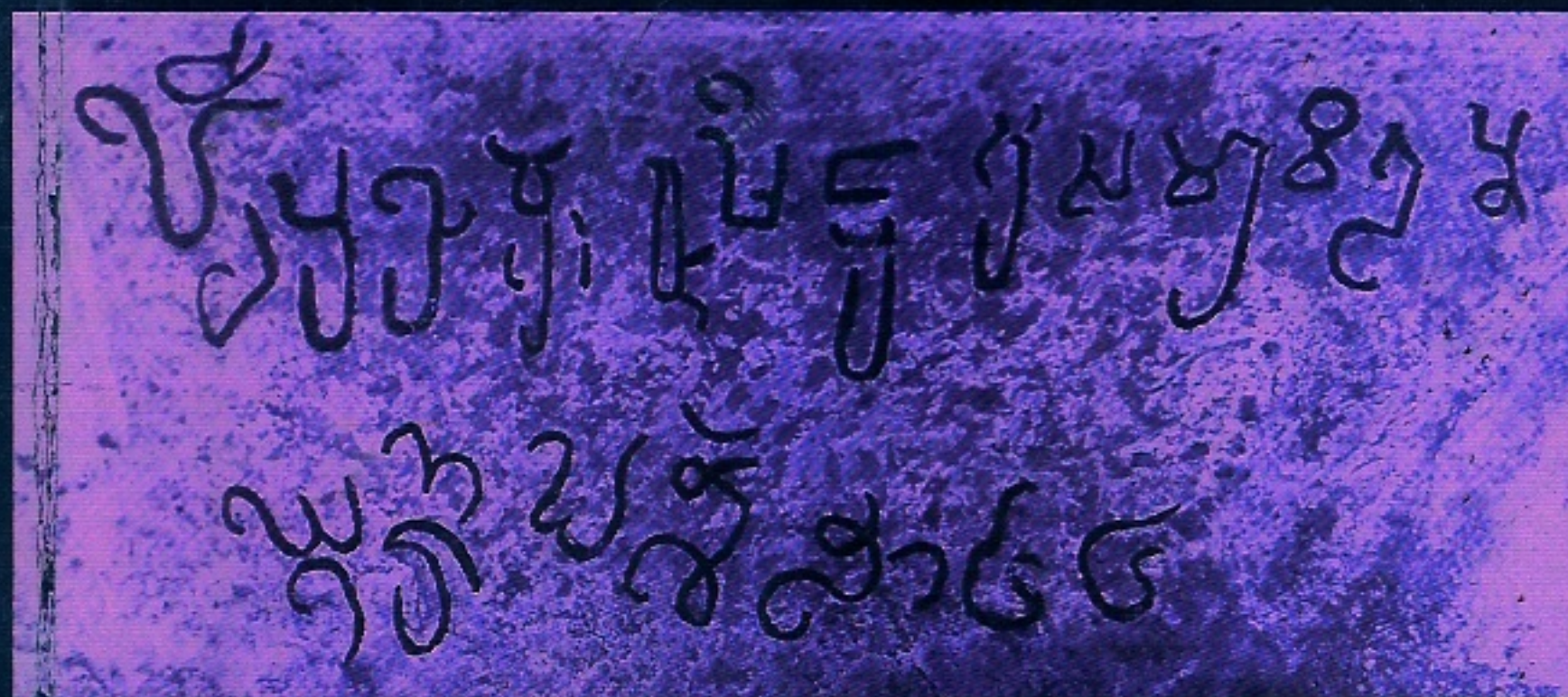
๖/๒๕๒๕

จารึกว่า-ชื่อ บุญพระฤๅษิง กิร สมาริคุปต

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤๅษีรักษาสมาธิ ณ เขาภู พุทธพัสดา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔

ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้ร่วมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม. ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม. ๒๕๓๐ ๒๔ ตุลาคม. ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุลาคม. ๒๕๒๕

พุทธศาสนาสุวรรณภูมิปกครณ

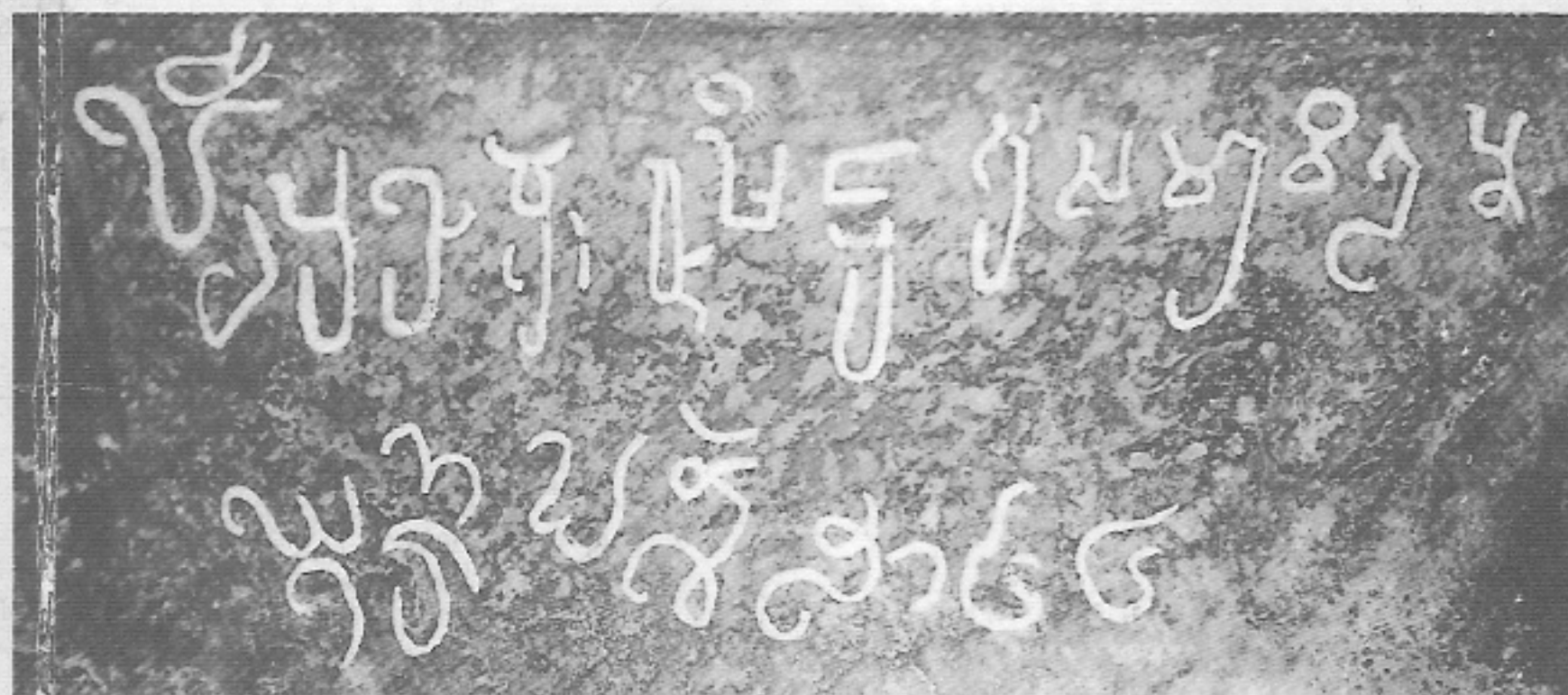
ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

จารึกว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิงู กิร สมาริคุปต

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ เขาภู พุทธพัสดา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔

ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้ร่วมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุลาคม ๒๕๒๕

พุทธศาสนาสุวรรณภูมิปกครณ

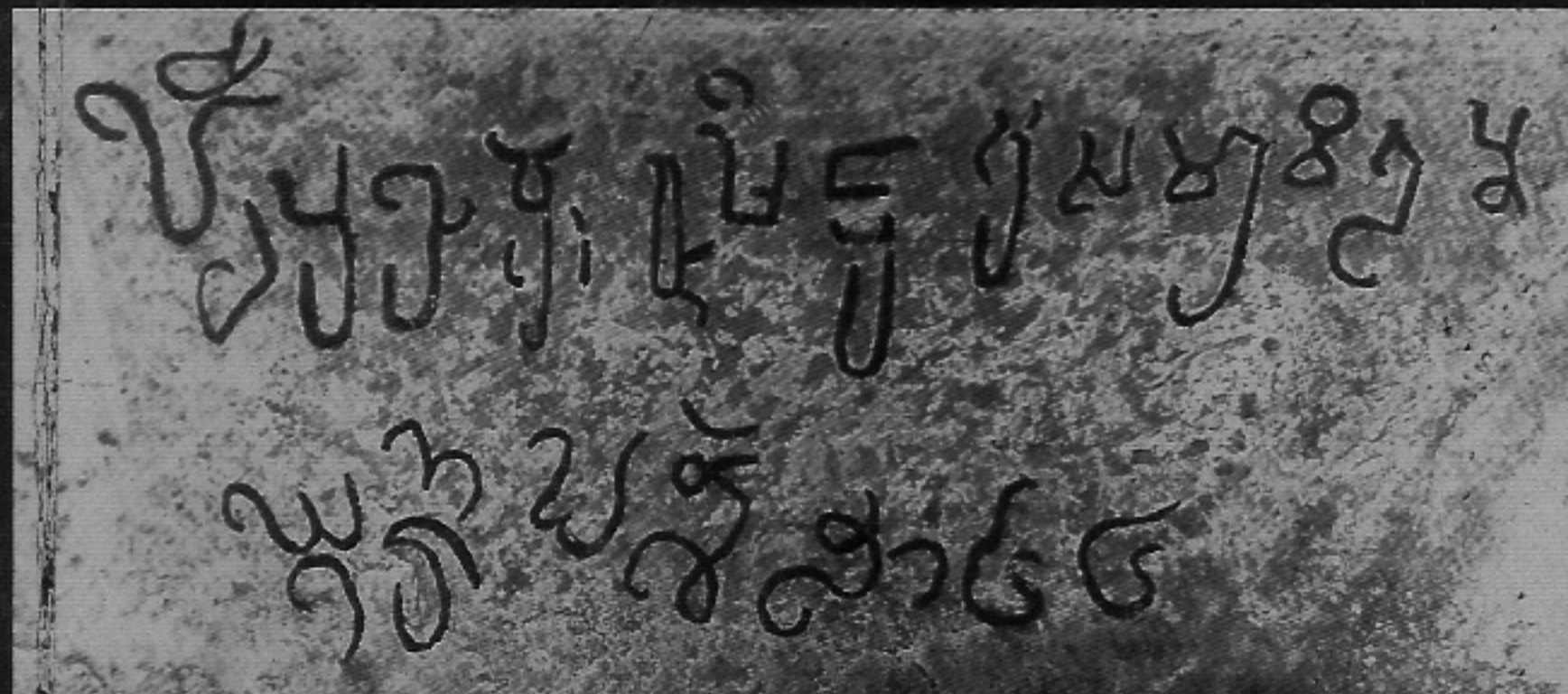
ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

จารึกว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิงู กิริ สมาริคุปต

แปลว่า-ชื่อ บุญพระฤทธิรักษาสมาธิ ณ เงามุ พุทธพัสดา ๔๔ คือ พุทธพรรษา ๔๔

ที่ระลึก

ตามที่รัฐประกาศให้ร่วมเฉลิมฉลองปี พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ (๕ รอบ) ๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ (๖ รอบ) ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๕

พุทธศาสนาสุวรรณภูมิปกครณ

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

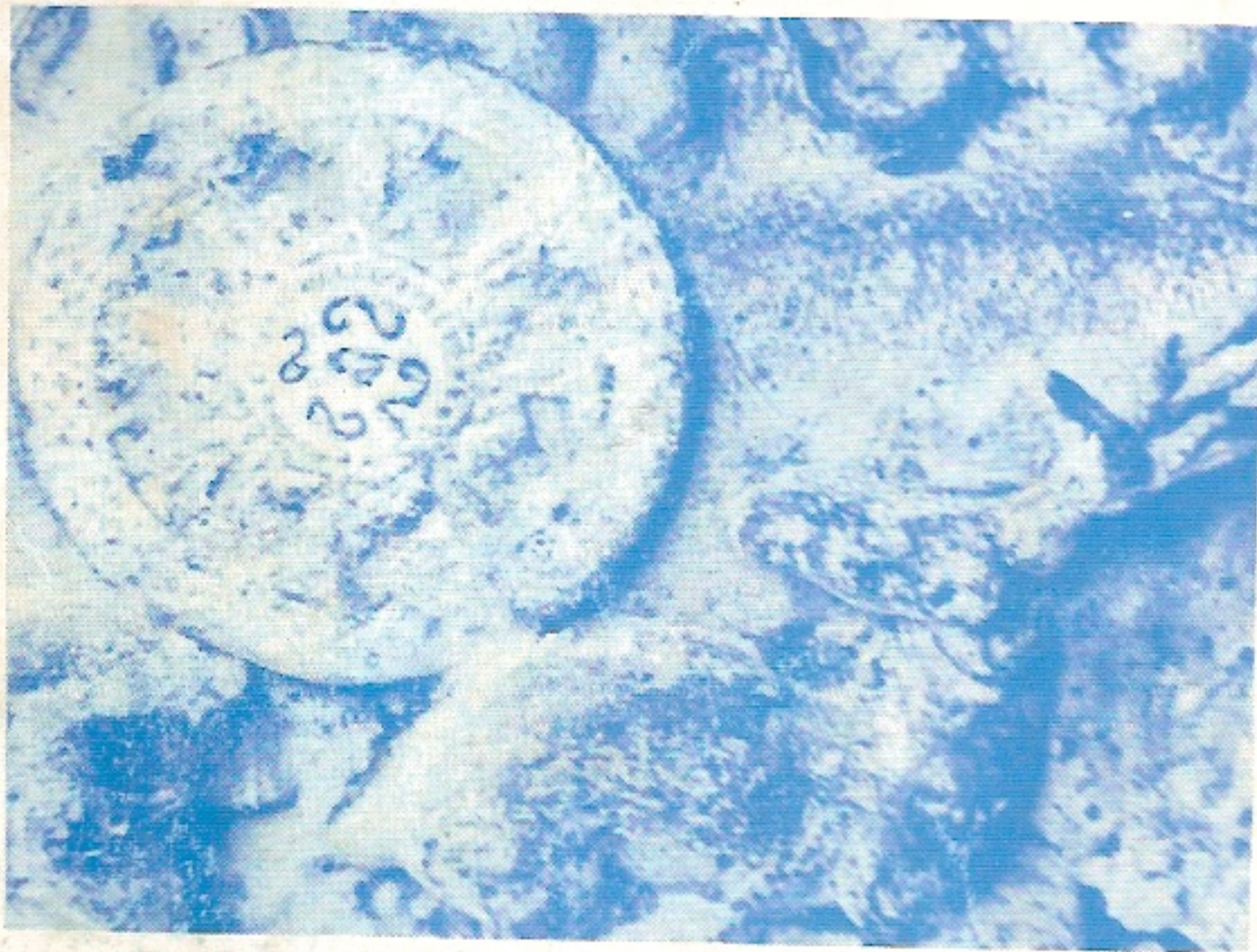

ชื่อ “สุวันณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่

พระโสณเถร พระอุตตรเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐานด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๐)

พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภามณฑลดูลายเส้นขาวจะเห็น เดือนเด่นฟ้าสุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๑)

สุ วัน ภูมิ

สุวันณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสนน้อย ภูบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือนี้หน้า ๔๐๘)

สุวันณภูมิ หล่อไว้ที่ดุมกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือนี้หน้า ๔๐๘)

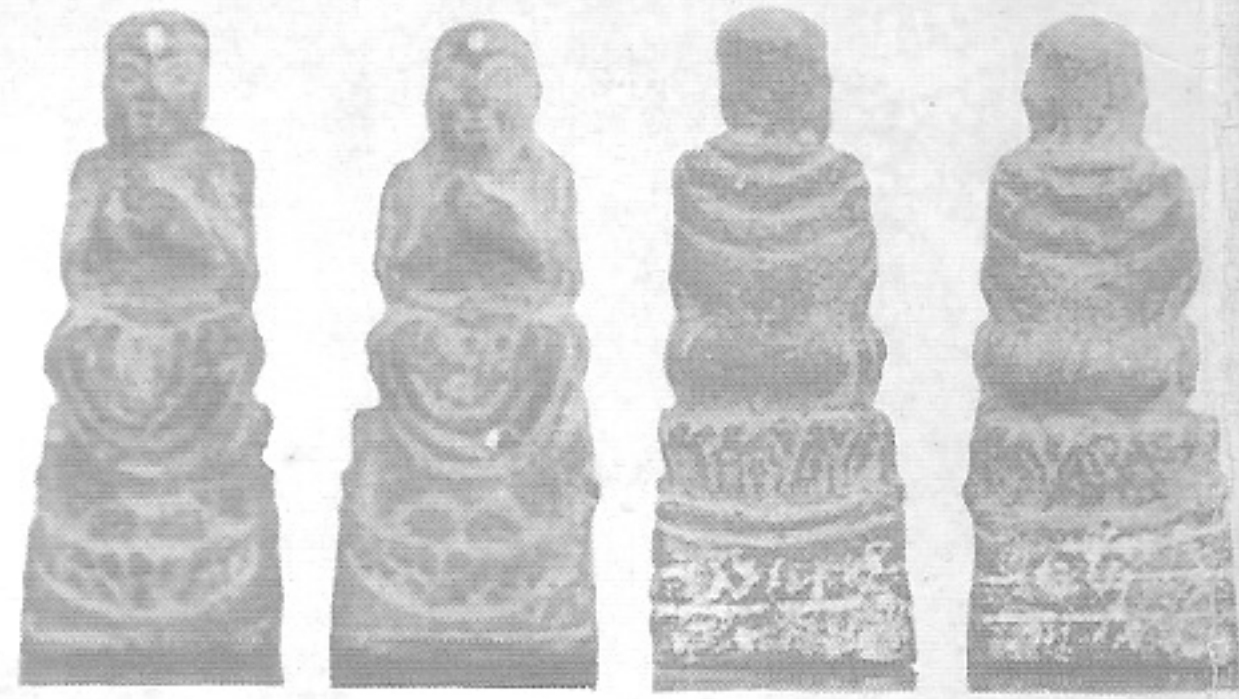
ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าธัมมราชากรุงสุวันณภูมิพร้อมหม่อมเมี่ยมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวันณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและสุวันณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านี้ คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือนี้หน้า ๔๐๘)

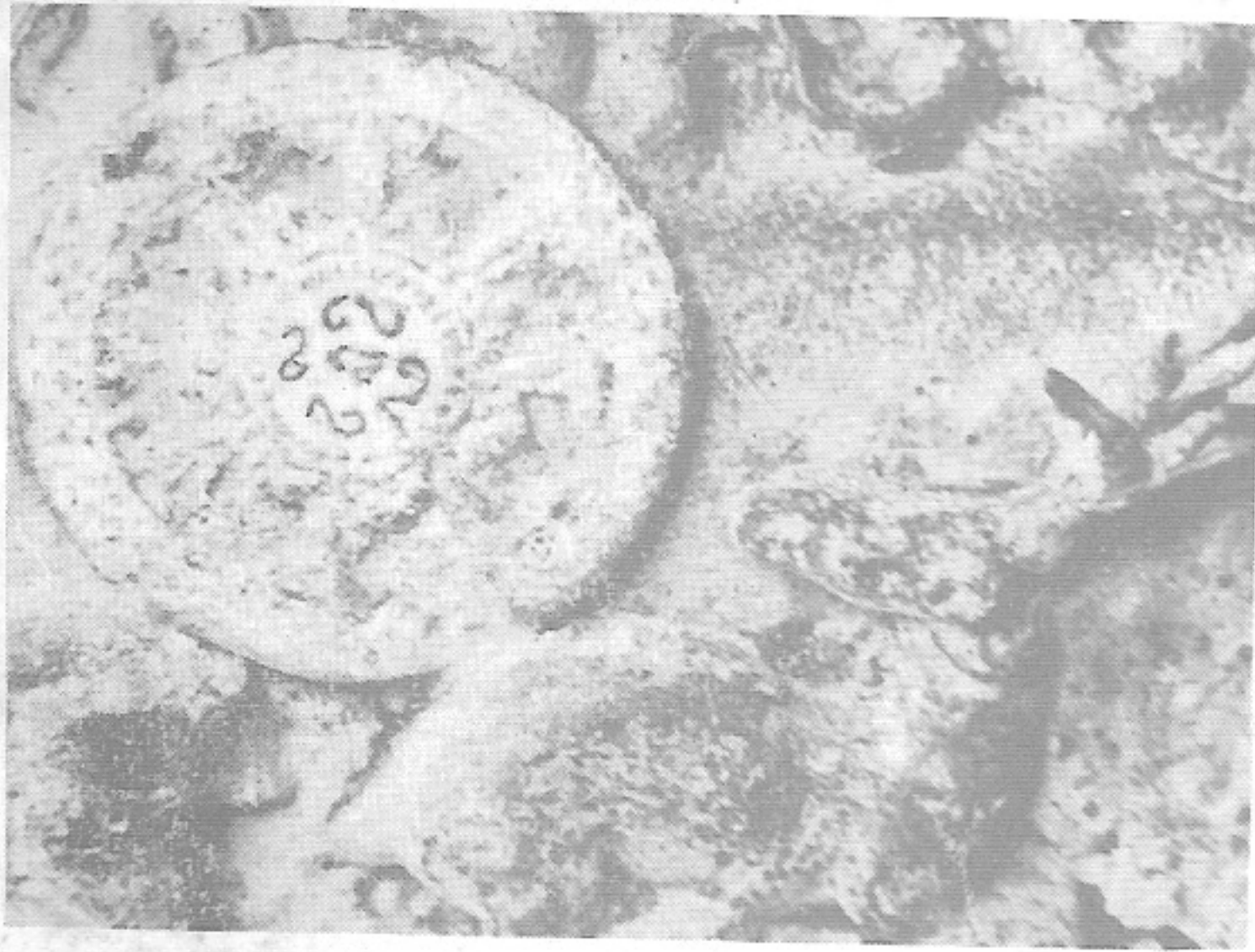
ชื่อ “สุวันณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่

พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภาณตลดูลายเส้น
ขาวจะเห็น เดือนเด่นฟ้าสุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่
หน้า ๕๓๑)

พระโสณเถร พระอุตตเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐาน
ด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวันณภูมิ (มีคำอธิบาย
อยู่หน้า ๕๓๐)

สุวันณภูมิ หล่อไว้ที่คุ่มกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี
(มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)

สุ วัน ภูมิ

สุวันณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสน-
น้อย ภูบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า
๕๐๘)

ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าธัมมราชากรุงสุวันณภูมิพร้อมหม่อม
เมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวันณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและ
สุวันณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำ
อธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๕๐๘)

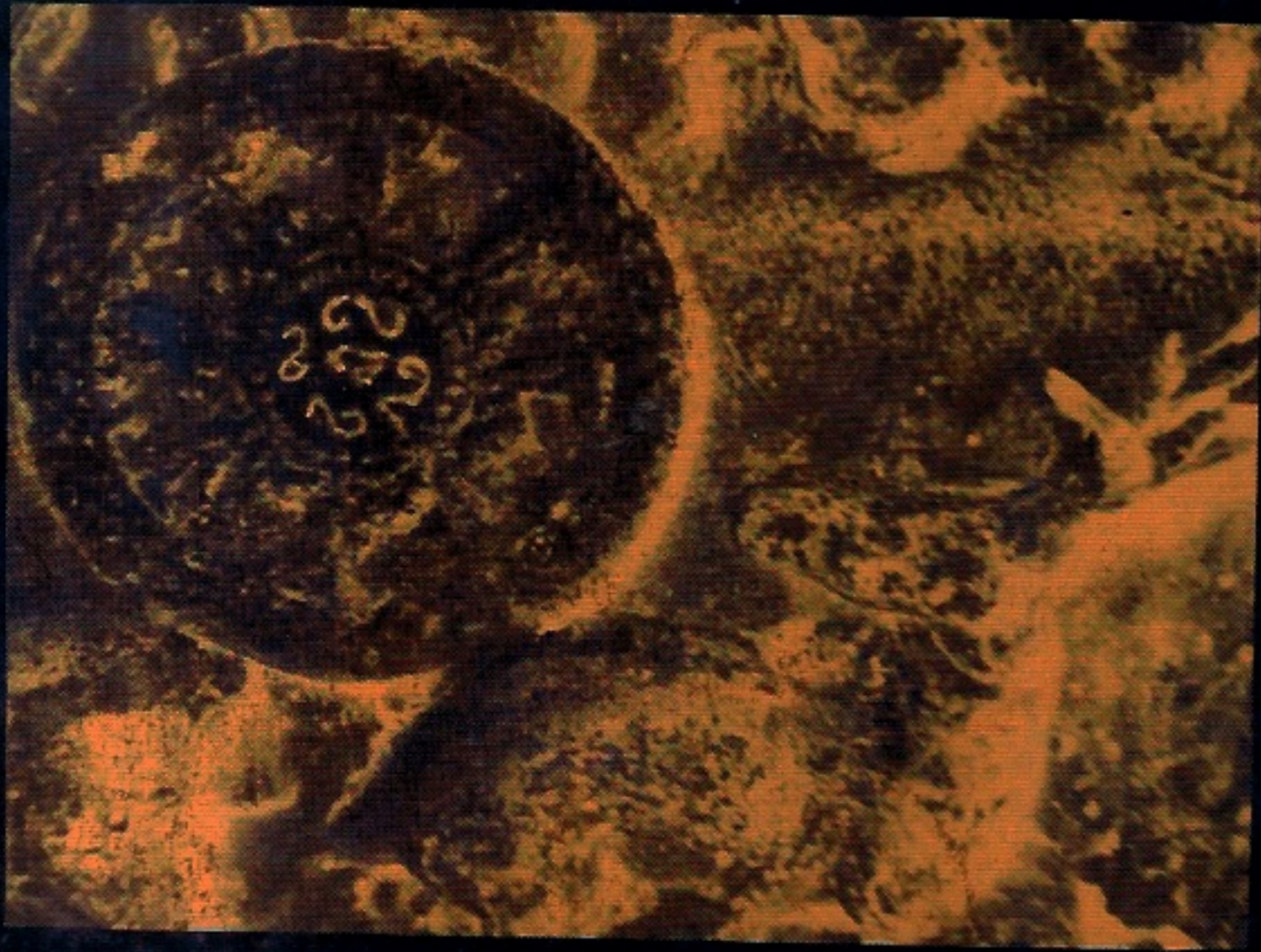

ชื่อ “สุวันณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่

พระโสณเถร พระอุตตรเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐานด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๐)

พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภามณฑลดูลายเส้นขาวจะเห็น เด่นเด่นฟ้าสุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๕๓๑)

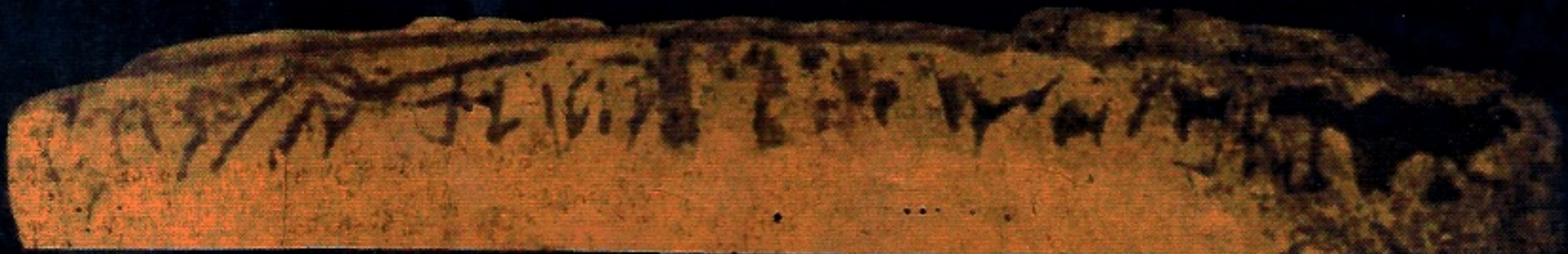

สุวันณภูมิ หล่อไว้ที่คฤมกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

สุ วัน ภูมิ

สุวันณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสนน้อย ภูบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าอภัยมหาราชกรุงสุวันณภูมิพร้อมหม่อมเมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวันณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและสุวันณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านี้ คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

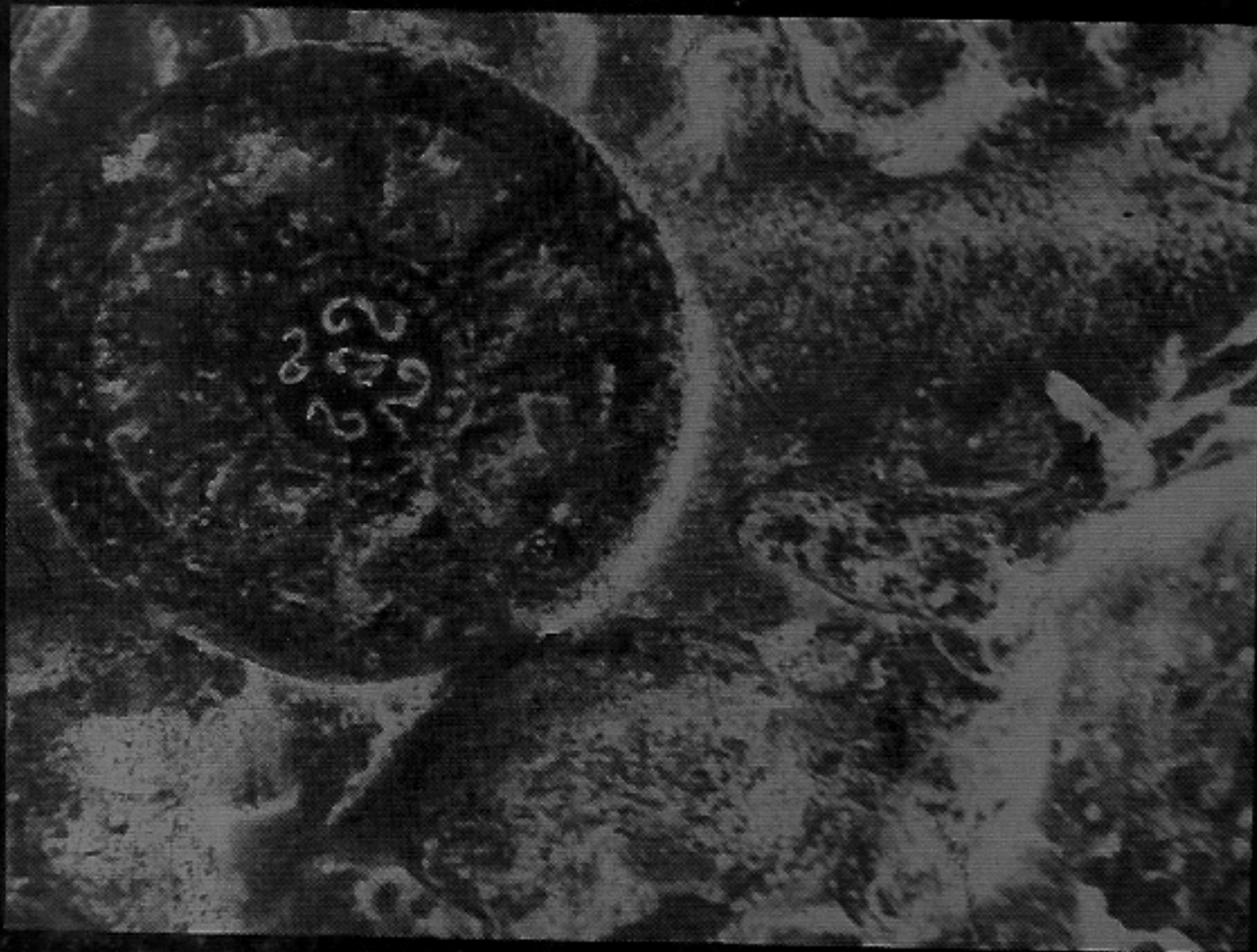

ชื่อ “สุวันณภูมิ” ซึ่งจารึกไว้ที่ต่าง ๆ เป็นหลักฐานปรากฏอยู่

พระโสณเถร พระอุตตรเถร ด้านหลัง ทั้งสององค์นั้น ที่ฐานด้านหลัง บันทึกบนจารึกชื่อ บันทึกล่าง สุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๔๓๐)

พระพุทธรูปทั้งสององค์ ที่ประภามณฑลดูลายเส้นขาวจะเห็น เดือนเด่นฟ้าสุวันณภูมิ (มีคำอธิบายอยู่หน้า ๕๓๑)

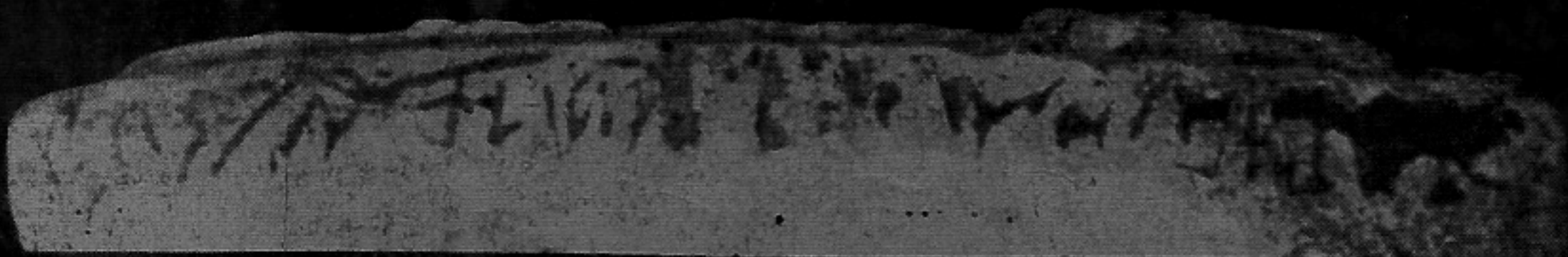

สุวันณภูมิ หล่อไว้ที่คุ่มกงล้อธรรมจักร ณ ฐานพระพุทธรูปปฐมเทศนา เพชรบุรี (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

สุ วัน ภูมิ

สุวันณภูมิ เขียนไว้กับแผ่นอิฐได้ที่โสนน้อย ภูบัว (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้พระเจ้าธัมมราชากรุงสุวันณภูมิพร้อมหม่อมเมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวันณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่งชื่อเมืองทองและสุวันณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้น ยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านี้ คงจะพอเป็นหลักฐานได้ (มีคำอธิบายอยู่ในหนังสือหน้า ๔๐๘)

พุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตูกตา ตำนานเมืองขุนไทย

ของ

พระราชกวี

(อำ ฐมมทตฺโต ป.ธ. ๖)

วัดโสมนัสวิหาร กรุงเทพมหานคร

พิมพ์ครั้งที่ ๖

เป็นที่ระลึกในงานพระราชทานเพลิงศพ

พระราชกวี

(อำ ฐมมทตฺโต ป.ธ. ๖)

ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร

๓ พฤษภาคม ๒๕๓๕

พิมพ์ที่

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โทร. 224-1350

FAX 224-7358

ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา

อรุณี อินทรสุขศรี

2

5

3

5

หลักฐาน

แต่กาลก่อนมีมาถึงกาล-เฉลิมฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐

รูปแบบ-จารึกลายสือไทย ลายสือขอม พระเถรผู้ให้มีชื่อสถานที่และประวัติในไทย

๑

๒

๓

๔

๑. พระพุทธรูปปางทรงรับสักการะ และ โปรดชาวชน (พระหัตถ์ขวาแบรับ ช้ายประคอง ดอกบัว-ใจ) มีลายสือไทยจารึกรอบประภามณฑลว่า-เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ ที่ฐเนมิลายสือขอมว่า-เดือนพส (พรรษา) บงศีล

๒. ด้านหลังบน รูปวงล้อธรรมจักร มีคำ คือ ชี ๘ อันระบุว่า-อริยมรรคมีองค์ ๘ กลาง วงล้อ ธรรมจักรตั้งบนฐาน-ช้าย และขวา คนคุกเข่าประนมมือ ขวา (ปางหลังอมตธรรม) พระสงฆ์นั่งขัดตะหมาดเจริญ สมณธรรม ล่าง กวางหมอบ ทั้งนี้เป็นมิมิตหมายสัญลักษณ์-สุวันณภูมิ

๓. พระปณณเถร หรือ พระบุญ วรอิสิ (พระฤๅษี) ได้บรรพชากับพระอานนทเถร ได้อุปสมบท ด้วยตราว่า-เอหิภิกขุ เป็นต้นเหตุให้ตรัสจึงมีปณณโณวาทสูตร ได้มาบรรลอรหัต ฌ เพชรบุรี-พริบพรี ได้ทูลเชิญให้ เสด็จมาโปรดชาวไทยลัว และ ได้นำเสด็จมาประทับ ณ ถ้ำฤๅษี เขาภู จึงเป็นเหตุให้สลัก-พระพุทธรูป และ จารึก ลายสือไทยแจ้งไว้ กับ แจ้งว่า-พุทธพัสดา ๔๔ อีกด้วย และได้พาเสด็จพระเจ้าทับไทยทองไปถึงชมพูนุทวีปเข้าเฝ้า พังพระธรรม ณ เวฬุวันสำเร็จโสดาปัตติผลแล้ว ได้ทรงขอนำหน่อพระโพธิตรัสรู้ กับ ชื่อสุวันณภูมิมาปลูก และ ตั้ง ชื่อสุวันณภูมิในเมืองทอง จึงมี-บ้านโพธิ์งาม และ สุวันณภูมิ ณ ภูบัว กระทั่งทุกวันนี้

๔. พระสัจจพันธเถร ท่านเป็นชีป่า, ผู้คาด, (ดาบส) อยู่ ณ เขาสัจจพันธนั้น เมื่อพระผู้มีพระ ภาควเจ้า เสด็จเรือนยอดผ่านมาได้เห็นอุปนิสัยจึงเสด็จลงโปรดให้สำเร็จอรหัตผลแล้วประทานเอหิภิกขุ จึงมี-เอหิภิกขุ ขึ้นในเมืองไทย เมื่อเสด็จกลับไปส่ง ท่านได้ทูลขอ-ฐานะที่ควรประพฤติกการพกราบไหว้ (ปริจรีตพัพ) จึงทรงอธิษฐาน เหยียบประทับรอยพระพุทธรูปาทรงอธิษฐานขยายให้ใหญ่ ๓ เท่า จึงมีรอยพระพุทธรูปปรากฏอยู่ ณ ภูเขาสัจจพันธ นั้น

มหाराชวรปฐิติคาถา

ในวาระกาล พ.ศ. ๒๕๓๐

๕ ธันวาคม มหาราชเจ้า

พุทฺธ ฆาตา ปิตา ฐมโม

มุตฺต ฆายา สุขา ขนฺติ

๑. ราชา มุขํ มนุสฺसानํ

ภูมิปฺปโล มหาราชา

๒. กาโล ปญฺจปรีวณฺโณ

โส โข ตยฺยตฺตปฺปรีปฺปณฺโณ

๓. ปิตาลทฺธิ ปณฺธิพุทฺธา

อตุตฺถทฺธโร วิรุฬฺหโห ว

๔. พุทฺธายโน ฐมฺมจารี

โพธิสฺสโตว ปุเรนฺโต

๕. ทยฺยชาติยา สมฺภูโต

ขตฺติเยน จ สํสฺสทฺธโร

๖. ปรมินฺโท มหาราชา

รณฺฐปาลา สทยฺยา จ

๗. ทยฺยเทโส จิรํ ฐาตุ

ทิปฺปตฺตํ พุทฺธฐมฺโม จ

๘. ฐมฺมราชา วิโรเจตฺตํ

ทยฺยชาติ ปภาเสตฺตํ

๙. ฐมฺมิกราชา วิสฺสุทฺธตฺตํ

ทยฺยนาโม สทา ภาตฺตํ

อานาปานสติ เมตฺตา

สนฺตีสฺสขณฺจ โลกสฺส

สจฺจโม ฆาตา ทนฺตา สขา

สตุตฺตํ กุลมุตฺตมํ

ฐมฺมราชา พลํ วรํ

ทยฺยราชา ปชาหิโต

ปฺรโม สิริมจฺจโล

มหปฺปโล มหตฺถิโก

ฆาตา เมตฺตา ปกณฺหิตา

สาธารณานุกมฺปโก

สจฺจโมว สุตฺตญฺญโม

สมฺภาเร ปรีปฺปยุ

สาสเน พุทฺธมามโก

ทยฺโย จ สจฺจนียโต

สเทวีปฺตตฺตธิตฺตโก

ทกฺขณฺตํ โหณฺตํ สพุพฺพา

สพุพฺพสมฺปตฺตติสฺสทฺธิยา

มนุสฺसानํ วิสฺสุทฺธิยา

สพุพฺพตฺตํ เขมวฺวทฺธมฺมียา

ผรตฺตํ พุทฺธสาสนํ

ทยฺยปชา วิวาทฺตมฺตํ

อตุตฺถฐมฺมปนิสฺสิติโต

สทา ทยฺเยหิ ภาวิตา

สมํ ภาเวมํ มานสนฺติ

ฐมฺมทตฺเตน กตายํ

๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐

“มอญ” คำแปล-คาถาประสิทธิ์ประสาทพระมหाराชพร

ในวาระกาล พ.ศ. ๒๕๓๐ และ ๕ ธันวาคม วันพระภูมิพลมหาราชเจ้า

พระพุทธ เป็น-แม่ พระธรรม เป็น-พ่อ

อ่อนโยน เป็น-เมีย อดทน เป็น-สุข

๑. พระราชาทรงเป็นประมุขของเหล่ามนุษย์
พระภูมิพล (พระกำลังโลกภูมิ) มหาราชเจ้า

๒. กาลเวียนมาได้ ๕ รอบปี (นี้)

พระองค์ แล ทรงมีประโยชน์ ๓ บริบูรณ์แล้ว

๓. ระบบ-พระพ่อเมือง ทรงให้พื้นดินรู้จักกันแล้ว
จึงได้ประโยชน์ งอกงามแล้วแท้

๔. เสด็จตามรอยพระพุทธไปโปรดทั่ว
จึงคล้ายพระโพธิ์สัตว์ทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐

๕. พระชาติไทย ได้ทรงสมภาพแล้ว
พระขัดศยสกุล ก็ทรงสมสุทธิดีแล้วด้วย

๖. พระปรมินทร์ มหาราชเจ้า
ทั้งคณะรัฐบาล พร้อมกับประชาชนชาวไทย

๗. ประเทศไทย ได้ดำรงคงที่ตราบจิรกาล
และ พระพุทธธรรม จงรุ่งเรือง

๘. พระธรรมราชา ขอได้ทรงไพโรจ
ชาติไทย จงรุ่งเรืองผ่องประภา

๙. พระราชาทรงธรรม ขอจงทรงวิสุทธิ
ชื่อว่า-ไทย ซึ่งเข้าใจจึงมีอัครธรรม

อานาปานสติ (และ) เมตตา

และ สันติสุข จงมีตลอดโลก (ดังนี้)

พระสงฆ์เป็นพี่น้อง ครุบาผู้ฝึกฝนเป็นเพื่อน

(นี่เป็น) ตระกูลอุดมของหมู่ชาวโลก

พระธรรมราชา เป็นพลกำลังอันประเสริฐ

พระไทยราชา ทรงเกื้อกูลประชาชนทั่วไป

เป็นกาล บรมสิริมงคล

จึงมีผลมาก มีประโยชน์มาก คือ

ชนบ-แม่พระเมตตา ก็ประคองขึ้นแล้ว

ชื่อว่า-ทรงเอื้อเอ็นดูตลอดทั่วกัน

ทรงประพาศธรรมเสมอ สรรวมระว่างดีดจ พระสงฆ์ที่ดี

ทรงบริบูรณ์พระราชสัมภาระทั้งหลายแล้ว

พระศาสนาไทย ก็ทรงเป็น-พุทธมามกบัณฑิต

และ-ทรงเป็นไทย จริงแท้แน่นอน

พร้อมพระเทวี, พระราชโอรสธิดา (กับพระราชวงศ์)

จงองอาจเข้มแข็ง, มียืนยงอยู่ตลอดกาล

เพื่อสำเร็จสรรพสมบัติทั่วทุกอย่าง

เพื่อหมดจดผ่องใสแก่เหล่ามนุษย์

เพื่อเกษมสำราญทั้งเจริญในทุกสถานะประการ

พระพุทธศาสนาจงแพร่แผ่ไป (ทั่วโลก)

ขอไทยประชา-จงเจริญวิวัฒนาการ

คือ เหตุผล จงรุ่งเรืองแจ่มแจ้งตลอดกาลเถิด

ชาวไทยทั่วกันต่างเจริญภาวนาทุกเมื่อ

พวกไทยเราก็จริณภาวนาให้มีในใจอยู่เสมอ-เทอญ

แผ่นกเบื้องหินทรายนี้ ลำดับอ่านเป็นแผ่นที่ ๑๗๗ หน้า ๒ มีจารึกระบุว่า “เดือน”
ปรากฏอยู่ต้นบันทึกที่ ๒ นั้น เมื่อดูแล้ว-พอมองเห็นได้

๑.

๒.

๓.

๔.

๕.

๖.

แผ่นนี้ พระโสมนัสเถระได้พยากรณ์ และ สั่งให้พระเจ้าตะวัน และ พระเจ้าเดือน พร้อมขอม
กับ ลูกมือ หรือ เสมียนอีก ๘ คนให้จารึกแผ่นหินทรายไว้ ณ วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปี พ.ศ.
๒๖๔ ในแผ่นจะเห็นมีรอยหมึกลงไว้เพื่อจำได้ และ มองเห็นง่ายในภายหลัง จึงปรากฏมีอยู่อย่างนั้น
ที่กระทำไว้นี้ จึงได้รู้กันในกลุ่มบัดนี้ จึงนับว่าเป็นสิ่งอุดมมงคลทีเดียว และยืนยันว่าได้กระทำกันเป็น และ
เป็นตัวของเราเองตลอดมาเหมือนกับที่ไทยเป็นไทยทุกอย่างในกาลบัดนี้

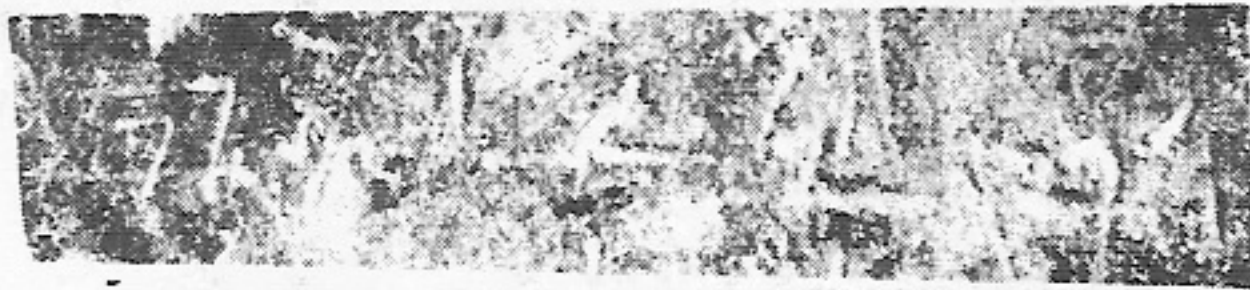
จารึกแผ่นหินทรายลำดับอ่านที่ ๑๗๗ นั้น ได้อ่านออกมาแล้ว ก็ได้ความเป็นอย่างนี้ ซึ่ง มีระบือชื่อ-พระโสณคเณร ตะวัน, เดือน และ สุวัณณภูมิ ได้นำมาเป็นหลักฐานแล้ว ยังเป็นความรู้ เรื่องไทยอีกด้วย เฉพาะ-ตัวลายสือจะไม่ชัดเจน ก็พอเห็นได้

(แผ่นลำดับอ่านที่ ๑๗๗ หน้า ๒ มีอย่างนี้)

๑. ตะวัน ต่อ คำ โสณ (โสณชัดเจน)

๒. เดือน ไป เกิด เปน

๓.

๔. กรุง เทพมหา น

๕. ตร เมื่อ นั้น สุวัณณภูมิ

๖. ฟั่น ชื่อ มี คน รู้ ทัว

แผ่นกเบื้องหินทรายที่ท่านเขียนจารึกเป็นทั้งหนังสือไทย และ คำไทย ก็อ่านได้ และได้ เขียนเป็นตัวหนังสือไทยปัจจุบันนี้เท่านั้น ที่ต่างมาบอกว่าได้แปลนั้น ไม่ต้องแปล พออ่านได้ก็รู้เรื่อง ตลอดแล้ว ซึ่งยืนยันว่า-ไทยได้ทำไว้ ไทยจึงรู้กันได้ ฉะนั้น เรื่องเมื่อ ๒ พันปีกว่ามาแล้ว จึงมาเปิดเผยให้รู้กันได้ในกาลบัดนี้

พระพุทธรูปครบพระไตรรัตน์
ซึ่งสร้างในไทย รูปองค์ทรงนั้นเป็นพระพุทธรูป
วงล้อ ๓ ด้านเป็นพระธรรม พระปัญญาจักร
เป็นพระสงฆ์ และมีในไทย จึงเชื่อว่าของไทย
และแบบไทย

พระมหาปูลณเฑาะ รูปพระสงฆ์ซึ่ง
สร้างครบไตรรัตน์ รูปดอกบัว ๕ กลีบ เป็น
พระพุทธรูป มือขวา ทำชณะมาร เป็นพระ
ธรรม ตัวท่านเป็นพระสงฆ์ เป็นคนไทยจึง
เป็นชาติไทย (ช่าง-อาจเป็นจีน)

ภูมิพลโลกิขุ พระสงฆ์ไทย ครบหลักไทย
๓ สถาบัน โดยพระชาติประสูติ เป็นชาติ
ไทย ทรงผนวช ณ พุทธศาสนาเป็นศาสนา
ทรงเป็นรัชกาลที่ ๙ เป็นพระมหากษัตริย์
ไทย

สัดส่วนสัญลักษณ์ทั้งหมดนี้เป็นที่รู้จักกันตลอดแล้ว ซึ่งระบุว่า-มีมาตั้งแต่กาล ๒๖๐๐ ปี จน
ถึงกาล พ.ศ. ๒๕๓๐ มีความสำคัญอย่างที่ยบรรยายไว้นั้น เฉพาะองค์ต้น ณ วงล้อธรรมจักร มีลายสือจารึกว่า-
สุวรรณภูมิ องค์ที่ ๒ ได้นำพระพุทธศาสนามาสู่ไทย พระองค์ที่ ๓ เป็นที่ประจักษ์ว่า-พระภิกษุในปัจจุบัน สิ่งประจักษ์
แจ่มแจ้งนั้น เห็นว่าควรสรรเสริญมากกว่าอย่างอื่น จึงแต่งคาถาสรรเสริญไทย-อย่างนี้

ทยอยปลื้มสนกาลา

ปชา โยธา พรพพชชา
พุทโธ ธมโม สงฺโฆ จาติ
ทกฺโข ธมฺโมภิสกฺโขติ
ติฏฐายนํ ติกฺกมณฺญาตํ
ทยยชาติปฺปเทโส โข
ขตฺติโย ราชวโส จ

ทยยชาติปฺปเทสชา
ติวิธํ พุทฺธสาสนํ
สมฺภูโต ทยยขตฺติโย
ทยยนาโม จิรํ อหุ
สสาสนปชาชนโน
อิรํ ติกฺกนฺตํ สพุทฺธา-ติ

คำแปลคาถา-สรรเสริญ ไทย

ประชาชน, ทวยทหาร, พระผู้บวชทั้งหลาย,
พระพุทธ, พระธรรม, และ พระสงฆ์
ทรงทักษะ, โปรดเมตตาธรรม, มีอภิศักดิ์ ดังนี้
ตามฐานันดร ตามสถาบัน รู้จักกันทั่วแล้ว
ชาติประเทศไทย แล
พระมหากษัตริย์คนไทย และ พระราชวงศ์

พร้อมกันเกิดเป็น-ชาติประเทศไทย
สามอย่างทั้งนี้-เป็น-พระพุทธศาสนาไทย
สมภพพร้อมเป็น-พระมหากษัตริย์ไทย
ชื่อไทย จึงได้มีมานานแล้ว
พร้อมกับ-พระศาสนา และประชาชนไทย
ทรงดำรงมั่นคงตลอดทุกเมื่อ-เทอญ

ท้ายวิรุพหศา-ภาวนาให้ไทยงอกงามตลอดไป

(ในกาล ๕ รอบ พ.ศ. ๒๕๑๗)

ทยยชาติ วิฑฒเต
ทยยราชา วิโรเจตุ
มนุสสามนุสสา สพุเพ
เต อตุลลทฐา สจिता
ทานํ ททนุตุ สทฐาย
ภาวนาภิตา โหนตุ
เมตตัจิตตปปภาเวน
สพพฐมนุภาเวน
สมมา วาตตปา โหนตุ
วฑฒภาวาย สตตทานํ
สพพพีชานิ ปุณณานิ
ธณญชาตา วิรุหนตุ
มจฺณา มิกกา สุชีวันตุ
วาหนานิ สมินฺทนตุ
สิกกขาว สุสิกกนตุ
ปพพชิตา สมกคณฐา

ทิปปตุ พุทฺธสาสนํ
มนฺตี ทกฺขนตุ สพุพทา
ชนว ทยยชาติกา
อเวรา นิรูปทฺทวา
สีลํ รกฺขนตุ มานสา
สนฺตีสุขํ กโรนตุ จ
ปฺราหิสาเย เจตสา
สีตโสตา ผรณฺตุว
กาเล เทโว ปวสฺสตุ
สมิทฺธี เนตุ เมทนี
สพเพ รุกฺขา ผลนฺธรา
อุปปนฺนา ฐมฺมชาติโย
โปสิกา จ สุภาริตา
สพพสมปตฺติตฺติฐิยา
สมตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
อตุลธมฺมปนิสฺสิตาติ

(คำแปล)

ชาติไทย จงเจริญวิวัฒน์
พระราชไทย ขอทรงไพโรจ
มนุษย์ อมนุษย์ ทั้งหมด
เหล่านั้น ได้ประโยชน์ถึงสุขแล้ว
ขอจงให้ทานด้วยสัทธา
จงเป็นผู้ยินดียิ่งในภาวนา
ด้วยมีทั่วแห่งเมตตัจิต
ด้วยธรรมานุภาพ
ขอ ลม แดด จงมีโดยชอบ
เพื่อความเจริญแก่สัตว์ทั้งหลาย
สรรพพืชทั้งหลาย เต็มแล้ว
ธัญญาต จงงอกงาม
มัจฉา มิกชาติ จงเป็นอยู่ดี
พาหนะทั้งหลายจงสำเร็จพร้อม
เหล่าศึกษา จงศึกษาด้วยดี
บรรพชิตทั้งหลายจงตั้งสัจจกตัญญู

พระพุทธศาสนา จงรุ่งเรือง
มนตร์ทั้งหลาย จงเข้มแข็งทุกเมื่อ
ชาวชนแท้ ๆ ผู้มีชาติเป็นไทย
จงไม่มีเวร ปราศอุปัทวันตราย
มีความพอใจ รักษาศีล
และจงกระทำสันติสุขเกิด
ด้วยเจตนาเพื่อไม่เบียดเบียนผู้อื่น
ขอกระแสน้ำร่วมเย็นจงแผ่ไป
ขอฝนจงตกในกาล
เพื่อนำพื้นดินไปสู่่มกั้ง
สรรพต้นไม้ ทรงผลดกอยู่
แร่ธาตุธรรมชาติทั้งหลายเป็นของเกิดแล้ว
เหล่าสัตว์เลี้ยง ก็ให้เลี้ยงง่าย
เพื่อสำเร็จสรรพสมบัติ
ประชาชนจงมีทั้งสามารถและอดุชาหะ
เข้าอาศัยอรรถธรรมตลอด เทอญฯ

ธัมมาธิฎฐานคาถา

(อินทวชิรฉันทบาลี)

ธรรม ธมโม หเว รกฺขติ ธมฺมจารี
ธมฺโม สุจิณฺโณ สุขมาวหาติ
เอตานิสฺสํ ธมฺเม สุจิณฺเณ
น ทุกฺคตํ กจฺจนติ ธมฺมจารี

เอเตน สจฺจวชฺเชน โสตุถิ โน โหตุ สพฺพทา ด้วยคำสัจนี้ ขอสวัสดิจึงมีแก่พวกเราทุกเมื่อเทอญ (พระปฐมบรมพินธุเถรอาจารย์ วัดโสมนัสวิหาร - ได้กระทำไว้ใช้สวดเป็น-อธิษฐานวาจาประจำทุกวัน ตอนทำวัตรค่ำจบแล้ว เป็นเวลากว่า ๑๓๒ ปีมาแล้ว) (พ.ศ. ๒๕๓๐)

(อินทวิเชียรฉันทไทย)

ธรรมมักพิทักษ์อยู่
ธรรมซึ่งประพฤตินำ
นี้อานิสงส์ยิ่ง
ผู้กอบพระธรรมดล
นระผู้ประพฤดิธรรม
สุขะผลิตประสิทธิ์คน
เหมาะประพฤดิพระธรรมผล
บมิไปกระไลทราวม

(วสันตติลกฉันทบาลี)

สิกขา-ศึกษา สิกฺขา อธินุทฺติ วิมตฺติ วิตโนตฺติ พุทฺธิ
เชมณฺจ สาธยติ หนฺนติ วิปากทุกฺขํ
กิตฺติ ททาติ อุตฺปาทยนฺนตฺตวิตฺตํ
วิชฺชาเย วิบุตฺติ สทา อมตํ สปลฺยโณ

(วสันตติลกฉันทไทย)

ศึกษาลิตัดวิมิตได้
ให้เอมเกษมกมลละพู่
ให้เกียรติละเมียดและก็ประทาน ธารสารอนันต์ผล
ผู้รู้ประสพอมตะดล
ทะนุให้รู้ความรู้อย่าง
และจะจัดวิปากทน
ธนสารอนันต์ผล
เพราะวิชาตลอดกาล

(สุตติยฉันทบาลี)

กายตน สกาโย สหายทุติโยสสิ ชเนติ อิจฺฉิตํ
กุกฺกมฺมํ สเจกฺกิริ รุปุว หนํ ปรวํ ตํ
ตโต นํ ภเรยฺยํ สุกตํ กุณฺวาสิ สพฺพทา
มเหตุเณน ปณฺณตฺตชโนว สทา อนามโต

(เสาวดีศรียางค์ฉันทไทย)

ก็กายคนลิลลทุกขมิตร์
ผิ้วทำชั่วก็ตัวรูปจะฆ่า
เพราะเหตุนี้กระทำให้เหมาะดี ฤ็จะมีตลอด ณ ทน
ประโยชน์มากนั้นบัณฑิตจะดล รมิตายตลอด ณ กาล
๑ วิมิต สงสัย เข้าใจผิดๆ ๒ ทุกขมิตร์ เพื่อนที่สงวนๆ ๓ บรรดาคนอื่น

(วสันตติลกฉันทสังสกฤต)

วิทยา มาเตว รกฺขติ ปีตาเว หิตเณ นิยุญฺเกต
กานฺเตว จาภิรมยตฺตปณฺนียะ เขทฺม
กิริตฺตญฺจ ทิกฺขุ วิมลํ วิตโนตฺติ ลกฺขมมํ
กิตฺติ น สาธยติ กุลฺพลเตว วิทยา
ศาสตราจารย์สวามี สัตยานันตปุริ เขียนให้ปี ๒๕๔๑

(วสันตติลกฉันทไทย)

เหมือนแม่ประหงมและจะพ่อ
เหมือนคู่ระรินระสมล
ให้เกียรติละเมียดวิมลศัพท์
เหมือนกามะพฤษณ์ นารี กระไร
ทะนุก่อประโยชน์ผล
และจัดระทมใจ
สิริทรัพย์ประมุลให้
วิทยามีสาธ

(คำจีน-อ่านตามเสียงแต่ใจ และเรียงตามหนังสือไทย)

ความคิด
謀事在人成事在天不可强為
หมั่ง ซื่อ ต๋อ นั้ง แซง ซื่อ ต๋อ ที่ ปุก ข่อ เคียง อ้อย
ซังเบ้ง (กงเม้ง ขุนหมุน หรือ ขุนเมือง)

(โคลง ๓ สุภาพ)

ความคิดอยู่กับคน เสร็จผลอยู่กับฟ้า
ซิงกว่าอำนาจกล้า ไปได้ เสร็จผล

(หมายเหตุ-สามก๊กฉบับคุรุสภาหน้า ๑๔๕๐ ว่า ขงเบ้งจึง
ทอดใจใหญ่แล้วว่า ธรรมดาคนทั้งปวงจะทำสิ่งใดก็ย่อมสำเร็จด้วย
ความคิด แม้การไม่ตลอดก็เพราะผู้นั้นมีกรรมอยู่.....)

เท่าที่ยกคำที่ท่านแปลไว้ในกาลก่อนนั้น ก็เรียงได้เพียงคล้ายกัน
เท่านั้น และได้เรียงเข้าระบบโคลง ๓ สุภาพนั้นก็ต้องเพิ่ม และ
ตัดเพื่อให้ไปในครรลองของโคลงไทย ซึ่งปรากฏเป็นอย่างไรทำไว้นั้น
ตามความ และ กฎโคลง ๓ ไทย

(กลอนฝรั่ง)

ชีวิต
Life is the game the must be played
This truth at least, good friends we know;
So live and laugh, nor dismayed
As one by one the phantoms go.

Edwin Arlington Robinson

ชีวิตเป็นเช่นกีฬาต้องกล้าเล่น
เป็นจริงน้อยเพื่อนดีเหล่าเรารู้ทั่ว
ชีพยังเป็นเล่นยิ้มได้ไม่นานกลัว
เหมือนคนตัวเป็นผีหลอก-หลอกกันไป

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำบลเมืองขุนไทย

(ฉบับพิมพ์เพิ่มเติม)

ที่ระลึก

ตามประกาศให้ร่วมกระทำเฉลิมฉลองสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์

พ.ศ. ๒๓๒๕ (ครบ ๒๐๐ ปี) พ.ศ. ๒๕๒๕

ชาติไทยดลคนไทยได้เป็นศักดิ์

กษัตริย์ไทยได้เป็นสินวิญญูณมี

ไทยเป็นไทยใจรู้ร่วมรวมเฉลิม

ไทยชูไทยใจปลื้มโปรดสมโภชไชย

ศาสน์ประจักษ์แก่ทวยไทยใสศดศรี

ไทยเป็นที่เด่นชัดสัจจริงไทย

ไทยจึงเจิมอิสระชรวงฉลองใหญ่

ไทยสูงใหญ่ชัดเจนยืนครีกครั้นเทอญ

พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ ธรรมทตฺโต)

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงตั้งพระบรมราชปณิธานว่า

ตั้งใจจะอุปถัมภก

ยอยกพระพุทธศาสนา

ป้องกันขอบขันฑสีมา

รักษาประชาชนและมนตรี

พระบรมราชโองการโปรดพระราชทานสมณศักดิ์

เป็น ลัญญาบัตร หิรัญบัตร สุพรรณบัตร ว่า

ขอพระคุณจรรับธุระพระพุทธศาสนา เป็นภาระสั่งสอน

กระแสพระราชดำรัส

โบราณสถานนั้นเป็นเกียรติของชาติ

อิฐเก่า ๆ แผ่นเดียวมีค่า ควรที่เราจะช่วยกันรักษาไว้

ถ้าเราขาดสุโขทัย อโยธยา และกรุงเทพฯ แล้ว ประเทศไทยก็ไม่มีความหมาย

พระบรมราชาโชวาท

.....ใคร่ขอฝากความคิดไว้ว่า วิชาความรู้ของท่านที่มีอยู่นั้น จำเป็นต้องนำมาปฏิบัติให้บังเกิดผล
เมื่อท่านนำความรู้มาปฏิบัติให้บังเกิดประโยชน์แก่ตนและประเทศชาติอย่างแท้จริงได้
จึงจะได้ชื่อว่าเป็นบัณฑิต

พระราชาโชวาท

สมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ

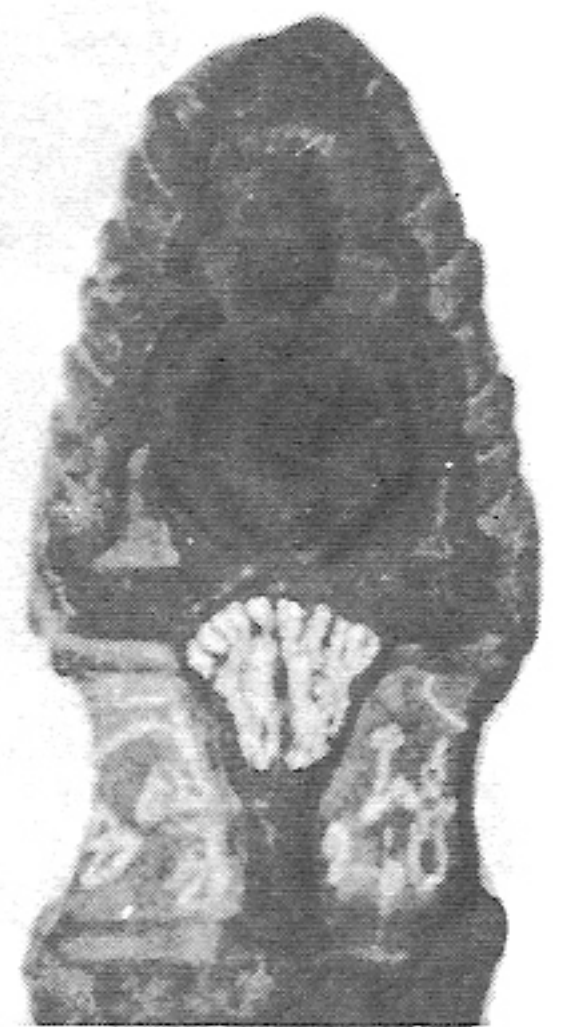
คำว่า “มนุษย์” ต่างกับ “คน” อยู่มาก คือ “คน” หมายความว่าแค่เป็นสัตว์โลกประเภทหนึ่ง
แต่ “มนุษย์” หมายถึงคนที่มีจิตใจสูง คือ มีอุดมคติเป็นสุภาพชน...

ระบบไทย

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ เอกรัฐไทย เรา-ไทย จะไม่ก้มเกล้าประนมกรต่ออมิตร
ไทยทุกคน เป็นเจ้าของ “ไทย” ทุกอย่างทั้ง “ประเทศไทย”

พระพุทธรูปนั่งเทศนาห้อยพระบาท เป็นพระเครื่องชินเงิน ขยายใหญ่ แบบใหญ่ไม่พบ มีห้อยทั้งสองพระบาท เฉพาะองค์แบบห้อยพระบาทเดียวและมีข้างล่าง ๓ องค์ ซึ่งตามอัฐกถาปปัญจสูทนีและจารึก-กเบื้องจาร เล่าว่า ทรงเทศนาโปรดชาวสุนาปรันต คือพระปุลณเถระ พระเจ้าทัฬหายุทธอง และพระสังฆพัทธเถระ ช่างโบราณ (แน่ใจว่าพระปุลณเถระทำไว้ ซึ่งท่านทราบเหตุการณ์นี้ตลอด) ได้กระทำไว้เป็นหลักฐาน

พระปุลณเถระทองดอกบวบ ซึ่งไปฟังธรรม ณ ชมพูทวีป และได้อุปสมบทกับพระองค์มาบรรลุนิพพาน ณ เพชรบุรี (เดิมชื่อ-พริบพลี) ได้เอาสองมือกราบทูลเชิญเสด็จมา ณ ที่ไทย ที่ฐานมีลาย อ. บอกชื่ออยู่ (อ. อรหันต หรือ อธิ ปุลณ)

พระเจ้าทัฬหายุทธอง ทองคำสำริด ได้ไปพบและไปเฝ้าฟังธรรม ณ เวฬุวันบรรลุนิพพานได้ผลรูปนี้เป็นปางทรงเทศพระชินไทยเหมือนพระพุทธรูปอันหมายถึงเป็นอนุพุทธ คือ ครุสรีตามทีบนพระเศียรมีพวงดอกไม้ประดับเป็นรัดเกล้า จึงไม่ใช่พระพุทธรูป

พระสังฆพัทธเถระ หินรับมิดคือหินทรายแน่น ฟังธรรมบรรลุนิพพานได้เอหิภิกขุอุปสมบท ณ สังฆพัทธคีรีเมืองไทย ได้ทูลขอรอยพระพุทธรูปเพื่อบูชาสักการะ ที่ฐานนูนจะเห็นรอยพระพุทธรูปทั้งสองเป็นเครื่องหมายบอกให้ทราบ

พระพุทธรูปสี่สมัยไตรรัตน์ จะเห็น ฉัตตาคิฉัตต-ประสูติ ร่ม-ตรัสรู้ สถูป-ปรินิพพาน-วงล้อธรรมจักร แสดงพระธรรมจักรฯ องค์พระพุทธรูป พระธรรม คือ ธรรมจักร พระสงฆ์-พระปัจจุวัคคีย์ ๕ องค์ที่ฐานเป็นพระพุทธรูปปางในชมพูทวีป แต่ทำหรือสร้างในเมืองไทยเพราะมีอยู่ในเมืองไทยแห่งเดียว

พระพุทธรูปทองคำสำริด อุทิศพ่อพระศกเมื่อดรอบพระศอ จะเห็นรอยจีวรห่มคลุม แต่ตัวจีวรไม่ได้ทำจึงปรากฏหน้าอก ที่ฐานทำรูปธรรมจักรกับกวางหมอบคู่ มีรูปขุน-คนชายไทย ยกมือทั้งสองแบบแสดงต้อนรับ มีต้นโหนดคู่ บอก คอนโหนด สุ-วันณภูมิ เมืองทอง ไทย

พระพุทธรูปทองคำสำริด อุทิศแม่พระศกเส้น บนพระศกเส้น จะเห็นรอยรัดเกล้า ช่างรู้ว่าผิศจึงปาดออกยังเห็นเค้าอยู่รอบพระศอมีรอยจีวรห่มคลุม ที่ฐานมีธรรมจักรกวางหมอบคู่ มีต้นโหนดและมีรูปขุนหญิง-หญิงไทยยกมือทั้งสองแบบแสดงต้อนรับ คนซ้ายจะเห็นหน้าอกนูนชัด ทั้งสองทำท่าหญิงยืนยกชูของหนัก (หรือ รับ)

พระพุทธรูปองค์นี้

มีจารึกชื่อ-สุวัณณภูมิ และ มีสัญลักษณ์-สุวัณณภูมิ

ด้านหน้า ณ ประภาคมณฑลมีตัวเสือไทยจารึกว่า - เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ พระหัตถ์ขวา ทอดหงาย ณ พระชานุ (เข่า) ทรงรับสักการะ พระหัตถ์ซ้ายทอด ณ พระเพลา (ตัก-ขัดตะหมาดเพชร) ประคองพุ่มดอกบัว นิमितหมายทรงโปรดประคองจิตใจชาวโลก ณ ฐานมีจารึกตัวสี่ขอม เป็นคำภาษาไทยว่า- เดือนพัสสาบงศีล (๓ เดือนพรรษาให้ศีลรักษาเป็นวัตรประจำพรรษา)

ด้านหลัง บน-กงล้อธรรมจักร มีกำ ๘ (มรรค ๘) มีกง ๔ (อริยสัจ ๔) กลาง-มีกงล้อตั้งบนฐาน ๒ ชั้น (มีฐานแซม) หมายถึง-พระธรรมเป็น-รัตนวัตถุที่ ๒ ทั้งซ้ายและขวา มีพุทธบริษัท (คือ-พระภิกษุสามเณร และ ขรวาสาธุบาสกอุบาสิกา) ประนมมือไหว้พระธรรม ล่างสุด-มีกวางผู้หมอบเหลียวหลัง ทั้ง ๓ นี้-เป็น สัญลักษณ์นิमितหมายระบูน้าง-สมัย-สุวัณณภูมิ (ตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล ถึง พ.ศ. ๑,๐๐๐)

สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น) ประทับ ณ วชิระปราสาท ในขณะนี้ พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ) กำลังอ่านตัวลายสือไทยในกเบื่องจาร ในหนังสือที่ระลึกเสด็จเปิด ฯลฯ หน้า ๒๔-๒๕ ได้ชี้เตือน...และ สุวณฺณภูมิ หน้า ๓๔-๓๕ กำลังชี้ แฉลล (เจลด) และต่อไป ศรีวิไชยสุวณฺณภูมิ ต่อหน้าท่านพระครูพิศิษฐ์อรรถศิลป์ เจ้าอาวาสวัดเพชรพลี และในกาลเสด็จคราวนี้ได้จัดพระที่ประทับ เสวยพระอาหารบิณฑบาตเพลในพระอุโบสถ เมื่อเสด็จทอดพระเนตรตลอดแล้ว ทรงพอพระทัยจะประทับเสวย ณ ปราสาท จึงได้ตั้งที่ประทับนี้ เมื่อทูลถวายบรรยายและอ่านทูลถวายแล้ว ได้ตรัสพระดำรัส

พระดำรัส สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น ปุณฺณสิริ) วัดพระเชตุพนฯ เสด็จเป็นองค์ประธานในพิธีเปิด วชิระปราสาท พิพิธภัณฑวัดเพชรพลี หลังจากพระองค์ทรงประกอบพิธีกรรมเปิดพิพิธภัณฑแล้ว ได้เสด็จดำเนินทรงชมโบราณวัตถุ และศิลปวัตถุ พระองค์ตรัสพระดำรัสไว้ตอนหนึ่ง

“ลายสือไทยมีอยู่แล้วแต่โบราณกาลนับพันปี ผู้อ่านไม่ออกไม่ใช่ความผิดของหนังสือ เมื่อมีผู้อ่านออก พวกเราควรรับฟัง ดีกว่าไม่รู้อะไรเลย และสำนึกไว้ในเหตุผล วัดอุสสถาน ที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของเรา และของพระพุทธศาสนาในแดนสุวณฺณภูมิเด่นชัดขึ้นอีก เราเห็นที่นี้แล้วรู้สึก ว่า อุทอง สุพรรณ กาญจนบุรี ค่อยลงไปมาก”

	หน้า
คำนำครั้งที่ ๑.....	(๒๑)
คำนำครั้งที่ ๒.....	(๒๕)
คำนำครั้งที่ ๓.....	(๓๐)
คำนำครั้งที่ ๔.....	(๓๕)
คำนำครั้งที่ ๕.....	(๔๕)
แผนที่แสดงสิ่งมีในที่ต่าง ๆ	
แผนที่แสดงจังหวัดที่มีวงล้อมจักร.....	(๕๕)
แผนที่ปรากฏชื่อ “สุวรรณภูมิ”.....	(๖๐)
แผนที่ที่มีชื่อ INDOCHINA อยู่.....	(๖๑)
ซ้าย-ขวา แผนที่โลกที่แสดงสิ่งมี.....	(๖๒)
แผนที่ประเทศไทย มีชื่อ KRUNGTHEP	
และชื่อบางกอก BANGKOK อยู่ล่าง.....	(๖๔)
ปณามคาถา.....	(๖๖)
ปณามคาถาแปล.....	(๖๗)
พุทธศาสนสุพรรณภูมิปกรณ์	
ราชบุรีวัดถูกถา ดำเนินเมืองขุนไทย.....	๓
โลก ธรรมชาติ สิ่งมี.....	๑๑
เครื่องหินเก่า หินใหม่.....	๑๖
ขวานหินรูปแบบต่าง ๆ สมัยหินกลาง.....	๑๘
เครื่องหินใหม่.....	๑๙
เครื่องหินใหม่แท้.....	๒๐
ซาก (Fossils) ไม่นหิน.....	๒๒
ซากแมลงหินว่ามีอายุ ๒๖๐ ล้านปี.....	๒๗
ซากหินกระดูก เปลือก.....	๒๘
ภูเขาหินปูนไทยที่มีรูปเขาและลายจารึก.....	๓๐
ดึกดำบรรพ์ ดันไทย ยุคผี.....	๓๒
ต้นขุนเกิด ยุคชาดก ๑ (พุทธันดรที่ ๑)	
ต้นขุนเกิด สมัยขุนสรวงสา.....	๓๔
พระพุทธกุกุสันธกาล	
(ยุคไทยขุนสรวง, สา.....)	๔๐
ยุค ๒ (พุทธันดรที่ ๒)	
สมัยขุนแดนเทียนฟ้า สีทองงาม.....	๕๖
พระพุทธโคณาคมนกาล	
(ยุคไทย ขุนแดน.....)	๕๘
ยุค ๓ (พุทธันดรที่ ๓)	
สมัยขุนแดนเมืองฟ้า ดวงขวัญใจ.....	๖๕
พระพุทธกัศสปกาล (ยุคไทย ขุนแดน.....)	๗๑

	หน้า
กัศสปทศพลสุวรรณเจติยวัตถุ.....	๗๕
พระพุทธรูปที่ยืนยัน ๔ พุทธันดร.....	๘๔
คนแผน.....	๘๕
กาลเวลาแห่งประวัติศาสตร์, วัฒนธรรม,	
แมน=ไทย.....	๙๒
สมัยเมืองแมน.....	๙๓
ระบบธรรมชาติท้องฟ้า โลกและกาลเวลา	
ประวัติการณธรรมชาติ.....	๑๐๒
บับัน, เดือน, ปีไทย.....	๑๑๔
บับระบบคราว กาลเวลา, ปี, เดือน, วัน.....	๑๒๕
บับระบบ วัน พุธทรวง แม่ทรวง	
(พ่อซง แม่ซื่อ).....	๑๓๔
ต้นเรื่องไทยและชื่อต้นไทย	
กเบื้องจารเล่าเรื่องว่า.....	๑๔๔
เมื่อรู้ทำเจริญ.....	๑๔๕
ชื่อและรูปปรากฏ ต้นรู้ชื่อกาลเวลา.....	๑๔๙
แผนที่สังเขปแสดงบริเวณเมืองทอง	
และสุวรรณภูมิ.....	๑๕๐
ต้นเอ็นดู รักเลียงช้าง.....	๑๕๖
ต้นผีไทย.....	๑๕๗
ขอมต้น.....	๑๖๒
ต้นขอม คือ ครูอาจารย์และต้นเพลง.....	๑๖๔
ต้นเรื่อง	
สื่อไทยฟ้า ไทยงาม ขอมฟ้าไทย	
ลายไทย ลายสื่อไทย.....	๑๖๖
ตัวเพลง นักนางพื่อนรำ.....	๑๖๙
ลายสื่อในโลกเท่าที่พบเห็น.....	๑๗๔
ต้นเดิมลายสื่อไทย	
ลายตัวเมือง.....	๑๗๖
ชื่อไทยที่ปรากฏต่าง ๆ กัน.....	๑๘๕
ลายตัวบ้าน.....	๑๘๖
ลายสื่อขอม.....	๑๘๙
ลายสื่อขอมที่เขียนไว้แต่	
พ.ศ. ๒๕๐-๕๐๐.....	๑๙๒
อักษรขอมสมัยต่าง ๆ ได้ใช้ชื่อไทย.....	๑๙๖
ร่องรอยไทยและตัวสื่อไทย	
มีปรากฏตลอดแถบเหนือและใต้ของโลก.....	๑๙๗
ร่องรอยไทยที่ปรากฏแต่ไม่พบตัวสื่อไทย.....	๒๐๓

ลายสลักหิน ณ ปราสาทมยา.....	๒๐๗
ลายรูอ่านซึ่งทำไว้ถึง ๒๕๐๐.....	๒๑๑
เงื่อนไขที่ข้ามแปซิฟิกได้	
อเมริกาโบราณ.....	๒๑๒
จ้าวพ่อข้าวโพด หรือจ้าวพ่อโคสบ.....	๒๑๔
ภูมณฑลทรวง หรือภูมณฑลผาสุกลอมฟาง.....	๒๑๕
หลักฐานทะเลใต้ ชาวและหมู่เกาะ.....	๒๒๑
ลายสือไทยปรากฏที่ทะเลใต้.....	๒๒๖
ลายไคยะ หรือไทยที่ไคยัก Dayak ทำไว้.....	๒๒๗
ลายสืออีอีปต์โบราณ.....	๒๒๘
สือไทยและคำไทยปรากฏ ณ อียิปต์.....	๒๓๔
ลายสืออัลฟาเบท.....	๒๓๕
ลายสือโฟนิเซีย และลายสืออาหรับ.....	๒๔๐
ลายสือซูเมอร์.....	๒๔๑
ลายรูปแบบระบุเรื่องราวและคำบรรยาย	
ต้นเดิมและวิวัฒนาการ.....	๒๔๓
หนังสือจีนโบราณเทียบกับสมัยปัจจุบัน.....	๒๔๖
ลายสือไทยที่ปรากฏในต่างประเทศ (จีน).....	๒๔๗
เครื่องใช้สำริด.....	๒๔๘
ตัวสือ-อักษร เทวนาครี.....	๒๕๐
ตัวสือ-อักษรพราหมิน หรือพราหมี.....	๒๕๑
ตัวสือ-อักษรลังกา.....	๒๕๓
ตัวสือ-อักษรเบงกาลี.....	๒๕๕
ตัวสือ-อักษรรามัญ มอญ.....	๒๕๗
ตัวสือ-อักษรพม่า.....	๒๕๘
ตัวสือโซ่ง หรือ ผู้ไทย, พูไทย.....	๒๖๐
ตัวสือไทย สมัยสุโขทัย.....	๒๖๕
ตัวสือไทย-ไทยกลาง.....	๒๖๖
ตัวสือไทย-ไทยเหนือ.....	๒๖๖
ตัวสือกอม หรืออักษรลาว.....	๒๖๘
หลักไค หรือตัวสือไทยใหญ่.....	๒๗๓
ตัวสือไทย-ไทยเหนือ.....	๒๗๕
ต้นเลกไทย	
ปีอิน ๑๒๔๕ - ๑๓๒๒ ก่อน พ.ศ.๑.....	๒๗๖
เลกไทย ต้นเลกไทย.....	๒๗๘
ลายสือไทย เลขไทย สมัยเมืองแมน.....	๒๘๒
กฎหมายฝั้วเมียฉบับแรกของไทย.....	๒๘๓
ขุนตัน จ้าวแม่โพสพ	
ระบบแบบทำนาไทย ขุนตัน-แรกนา	
และขวัญข้าว-แม่โพสพ.....	๒๘๕
ขุนตันและโพสพ มีลูกหลานสืบต่อ.....	๓๐๓

กฎหมายห้าม

กฎหมายห้าม, คำ, ฆ่าเมีย และมีเมียได้

หลายคน..... ๓๐๔

ต้นพระร่วง

ต้นพระร่วง จ้าวแม่เบิกไพร ทองสีไพล..... ๓๐๕

พระร่วงเมืองไทย จ้าวแม่ย่าชื่อนาง..... ๓๐๗

ต้นกระทำชื่อ สร้อย เพ็ญ..... ๓๐๘

กฎหมายเมืองแมน แผ่นลำดับอ่านที่ ๔๑๔..... ๓๐๘

พระเจ้าอินร่วงไทย จ้าวแม่ทับทิมทอง..... ๓๑๐

เงิน ทอง คำ มาตรา..... ๓๑๓

เงินพริบพลี เพชรบุรี..... ๓๑๘

ขุนถิ่นทอง เมืองแมน

ต้นเห็นคนมีค่า ออกกฎหมายห้ามกินคน..... ๓๒๐

กฎไทยไหว-น้อม..... ๓๒๒

เมืองทอง ไทยละ

ขุนโลลาย ขุนหญิงโหมมาดี สร้างคุ้มทอง..... ๓๒๔

หัวสาหรือธรรมเนียมสร้างบ้าน |

ยอดแหลม..... ๓๒๗

เรือนไทย..... ๓๒๘

รูปเรือนเมืองทอง (แบบไม้)..... ๓๒๙

ดวงโลก..... ๓๓๕

พระเจ้าท้าวกรุงพาลี พระธรรณี พระภูมิ

ท้าวกรุงพาลี..... ๓๔๒

พระธรรณี แม่พระธรรณีไทย..... ๓๔๕

พระภูมิไทย..... ๓๔๖

เมืองทองไทย

สมัยขุนไทยท้าว ขุนหญิงทองงามเมือง..... ๓๔๘

หลักฐานไทย

พระเจ้าเหลื่อง..... ๓๔๙

พระเจ้าเชียวหัว..... ๓๕๐

พระเจ้าทวนหยก..... ๓๕๒

พระเจ้าที่กก..... ๓๕๓

พระเจ้าคัจจิ..... ๓๕๔

พระเจ้าเหยี่ยวใหญ่..... ๓๕๔

พระเจ้าขุนใหญ่..... ๓๕๕

พระเจ้าไทยอุทอง..... ๓๕๘

พระเจ้าช้างทอง..... ๓๖๑

พระเจ้าผู้หลวง..... ๓๖๔

เมืองทองสุวรรณภูมิ สุนาปรันตชนบท

พระเจ้าทับไทยทอง ผู้ตั้งชื่อสุวรรณภูมิ..... ๓๗๒

กฎหมายฝั้วเมีย และสินสมรส มรดก..... ๓๗๒

กฎหมายอัยการศึก และพริบพลี เพชรบุรี.....	๓๗๔
ถ้าฤทัยเขางู ราชบุรี มีปรากฏอย่างนี้.....	๓๗๕
สมัยพระพุทธกาลปีโล ๑๑๑๐-๑๑๕๐.....	๓๗๖
ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุในชมพูทวีป.....	๓๗๗
ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุในไทย.....	๓๗๘
สมัยพระพุทธกาล ณ ชมพูทวีป.....	๓๗๙
พระปณณเถร ปณณมุนี บุญพระฤๅษี.....	๓๘๙
พระพุทธเจ้า พระอัครสาวกและ.....	๓๙๖
หลักฐานชื่อที่เขียนไว้ ณ ที่ต่าง ๆ.....	๔๐๘

ตั้งชื่อ “สุวรรณภูมิ”

ปลูกต้นไม้และบ้านโพธิ์งาม.....	๔๐๙
พระพุทธรูปองค์ที่ ๑ ไทยทำในไทย.....	๔๑๐
ลายดินปรากฏที่พระพุทธรูปถ้าฤทัย เขางู ราชบุรี.....	๔๑๑
พระพุทธรูปองค์ที่ ๒ จารึกชื่อ ทับไทยทอง งามดาเรืองฟ้า.....	๔๑๒
พระเจดีย์ เขางู ที่บรรจุอัฐิธาตุ พระมหาปณณเถร.....	๔๑๔
ขุนเลื่องลือลว่า.....	๔๒๑

เมืองทอง สุวรรณภูมิ

ต้นหล่งน้ำบอกถิ่นแดน ต้นขุนหญิง เสมียนเมือง.....	๔๒๓
พระเจ้าโลกลว่า ราชาริบัติ พระนางก้านดาเทวี.....	๔๒๕

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยพระโสมเถระ.....	๔๒๘
พระสงฆ์สมัยสุวรรณภูมิ.....	๔๓๐
แผนที่สังเขปแสดงบริเวณเมืองทอง สุวรรณภูมิ.....	๔๓๒
ปฐม สัณณายสังคีติ สังคยานา ณ สุวรรณภูมิ.....	๔๔๑
จารึกคำไทยประกาศ “วัด”.....	๔๔๓
พระพุทธรูปหมายเลขที่ ๔.....	๔๔๕
ลายสือไทยและเลขไทยไปปรากฏ ณ ชมพูทวีป.....	๔๕๐
ลายสือพราหมินกลม และเหลี่ยม.....	๔๕๑
สิ่งมหัศจรรย์ที่อยู่ได้ถึง ๒๒๐๐ กว่าปี.....	๔๕๓
พระปฐมเจดีย์ สมัยสุวรรณภูมิ.....	๔๕๕

ตำนานเท่าที่ทราบ

พระบูชาสมัยสุวรรณภูมิ.....	๔๕๖
----------------------------	-----

พระบรมสารีริกธาตุ.....	๔๕๘
พระบรมธาตุและพระธาตุอรหันต์.....	๔๕๙
พระธาตุพระอรหันต์สาวก.....	๔๖๐
ภาพถ่ายมหัศจรรย์มีลำแสงปรากฏ.....	๔๖๑
ตัวสือเทวนาครีที่ใช้ในพระพุทธศาสนา ปรากฏในไทย.....	๔๖๕

สุวรรณภูมิเมืองทอง

สมัยพระเจ้าตะวันธิดา พระนาง สิริงามดัวเทวี.....	๔๖๘
พริบพลี เพชรบุรี สมัยสุวรรณภูมิ เมืองทอง.....	๔๗๒
พระพุทธรูปสร้างสมัยต่อมา ระบุถึง พระมหาปณณ.....	๔๗๕
ขุนชายและขุนหญิง ณ วัดค้างคาว.....	๔๗๗
เครื่องสำริดมีลายจารึกที่ปรากฏ.....	๔๘๐
หลักฐานสำคัญ ณ วัดค้างคาว เพชรบุรี.....	๔๘๑
ตัวลายสือขอม และลายสือไทย.....	๔๘๒
คำอ่านตัวจารึก.....	๔๘๓
ลายสือและไม้ต่าง ๆ.....	๔๘๓
อุปสมบท ลาลิกขา ลิก.....	๔๘๖
มอญอุปสมบทกรรม และคันสวคณค.....	๔๘๗
พระพุทธศาสนาสุวรรณภูมิไทยไปได้.....	๔๘๙
ต้นเรื่องข้าวทิพย์.....	๔๙๐
พระโสมเถรพยากรณ์ และนิพพาน.....	๔๙๒
วัดในเมืองต่าง ๆ.....	๔๙๙
คว้นอริราชเจ้า-ชมพูทวีป อินทร อินเดีย.....	๕๐๑
พระมุนีเถร เดือนเด่นฟ้าไป ขวา-บาลี.....	๕๐๕
คว้นอริราชออก ตะวันออกเฉียงเหนือ เหนือ.....	๕๐๗
พระธัมมสุนันท (ทองวน) พระกัจจายน (ผิว).....	๕๑๒
ตากวงศ์ โลภิกวงศ์ พระพุทธประวัติ ที่จารึกไว้.....	๕๑๓
ถาวรวัตถุ โรงเรียน โรงพยาบาลไทย.....	๕๑๖
วินัยปิฎก ที่พบเป็นตัวอย่าง.....	๕๒๗
สุตตันตปิฎก ตอนที่พบเป็นตัวอย่าง.....	๕๒๘
อภิธรรมปิฎก ตอนที่พบเป็นตัวอย่าง.....	๕๒๙

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้า.....	๕๓๐
ขุนไทยอริราชเจ้าองค์แรกที่สละ ออกบวชเป็นภิกษุ.....	๕๔๑

สุพรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยศรีอภัยราชเจ้า.....	๕๔๓
จารึกอีสาน ที่อุหิน พิมาย พนมรุ้ง.....	๕๔๔

สุพรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยขุนไทยฟ้าสาธ สร้างไชยศึก.....	๕๔๗
หลักฐาน พระบาท อนุรักษ์	
พระปณณเณร.....	๕๕๓

สุพรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยเลื่องแสงฟ้าสุพรรณภูมิ.....	๕๕๔
อุทอง สุพรรณภูมิ สุพรรณบุรี.....	๕๕๕
ปลายสุพรรณภูมิ เมืองทอง.....	๕๖๓

สุพรรณภูมิ เมืองทอง อวสาน

เริ่มศรีวิชัยธัมมราช ราชพลี.....	๕๖๕
พระพุทธรูปจารึกสมัยศรีวิชัย ไสเรนทร.....	๕๖๖
จารึกศรีวิชัยที่อ่านผิดไว้.....	๕๖๕

เริ่มราชพลี

ราชพลีหน้าเขา.....	๕๗๔
จารึกกเมืองจาร วัตรัญญิก.....	๕๗๕
ราชพลีคู่พรินพลี ไร่ตัวจารึก.....	๕๘๐

เถื่อนทอง ถมทอง ไทยทวาลา

จารึกลายสือขอมที่นครปฐม (เจดีย์).....	๕๘๔
กเมืองจาร จารึกชื่อไทยทวาลา.....	๕๘๘
ได้ฟ้าเมือง กับโบราณวัตถุ.....	๕๙๒
ไทยทวาลา เพชรบุรี.....	๕๙๔
สมัยไทยทวาลา วัดไผ่ล้อม นครปฐม.....	๕๙๖

ไทยทวาลา

สมัยขุนกรุงเรืองฟ้ากับขุนอุทอง.....	๕๙๕
พระพุทธรูปนั่งค่อ สมัยไทยทวาลา.....	๖๐๐

พระยาภ

สมัยไทยทวาลา.....	๖๐๔
ขุนพานเมืองฟ้า หรือพระยาพาน.....	๖๐๗
กรุงไทยทวาลา สุดสิ้น.....	๖๑๐

สมัยกรุงสุโขทัย

กเมืองจารจารึกขุนฟ้าเมืองราช.....	๖๑๒
พระราชพงศาวดาร กรุงสุโขทัย.....	๖๑๓
พ่อขุนศรีนาวนำถม รัชกาลที่ ๑.....	๖๑๔
ขุนร่วงนำไทย รัชกาลที่ ๒.....	๖๑๕
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ รัชกาลที่ ๓.....	๖๑๖
ขุนบานเมือง รัชกาลที่ ๔.....	๖๒๐
พระเจ้ารามคำแหงมหาราช รัชกาลที่ ๕.....	๖๒๑

พระเจ้าลิไทย รัชกาลที่ ๖..... ๖๒๘

พระเจ้าศรีสุริยพงศราม มหารัชมราชาธิราช

พระเจ้าลิไทย พระศรีธรรมราช

รัชกาลที่ ๗..... ๖๓๐

พระเจ้ามหารัชมราชาธิราช เมืองพิษณุโลก

พระเจ้าไสยลิไทย รัชกาลที่ ๘..... ๖๓๕

พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหารัชมราชาธิราช

พระยาบาลเมือง รัชกาลที่ ๙..... ๖๓๘

เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช รัชกาลที่ ๑๐..... ๖๔๐

สุโขทัย-อนุสรณ์..... ๖๔๒

สมัยกรุงศรีอยุธยา

อยุธยาหรือกรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา.....	๖๔๓
ตำนานเวียงเหล็ก หรือพระราชวัง	
เวียงเหล็ก.....	๖๔๕
วัดป่าแก้ว และวัดใหญ่ชัยมงคล.....	๖๕๑
พระสงฆ์ไทยไปตั้ง ณ สี่หลดลังกา.....	๖๕๔
อุดมมหาวิรเกียรติกรรมคุณพิเศษไทย.....	๖๕๗

สมัยกรุงธนบุรี

สมเด็จพระบรมราชา	
พระอิสสระมหาราชเจ้า.....	๖๕๕

กรุงเทพมหานครอมรรัตนโกสินทร์

สมเด็จพระปฐมบรมนาถบพิตร	
มหาราชเจ้า.....	๖๖๑
สมเด็จพระบรมรัตนกวีมหาราชเจ้า.....	๖๖๕
สมเด็จพระหลักบ้นพิตรมหาราชเจ้า.....	๖๗๔
สมเด็จพระบรมธีรมหาราชเจ้า.....	๖๘๐
สมเด็จพระบรมปิยมหาราชเจ้า.....	๖๘๖
สมเด็จพระวชิรภักดีมหาราชเจ้า.....	๖๙๒
สมเด็จพระประชาธิปไธยมหาราชเจ้า.....	๖๙๖
สมเด็จพระมหาสุรราชเจ้า.....	๗๐๐
สมเด็จพระบรมวเรศวรมหาราชเจ้า.....	๗๐๓
พระราชนิพนธ์ ของสมเด็จพระเทพรัตน-	
ราชสุดาฯ และ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ	
เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์.....	๗๐๗
รัตนโกสินทร์และสิ่งมี.....	๗๑๑
ต้นไทย วัฒนธรรม ไทยท้าย.....	๗๒๑
ตำนานกตัญญูแห่งพระจันทร์	
พระพุทธรูปปฏิมากร.....	๗๒๔
เริ่มตำนานไทย.....	๗๒๕
คำท้าย พวกเราอาจถูกดัม.....	๗๓๒

คำไทยแจ้ง

(คำนำครั้งที่ ๑)

ในวันที่ ๕ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๕ วิทยุกระจายเสียงตอนเช้ามีข่าวว่าสำนักนายกได้ประกาศแถลงเรื่องกบฏเมืองจาร์ที่คูบัวและเพชรบุรีเป็นฝีมือคนบ้านคูบัวและบางขุนเทียนทำด้วยซีเมนต์นั้น ขอแจ้งให้ทั่ว ๆ ไปทราบว่าสำนักนายก ฯ หรือสถาบันอื่นใดไม่เคยได้นำกบฏเมืองจาร์หรือวัดคูอื่นใดที่ข้าพเจ้า (พระธรรมวงศ์เวที) และที่เพชรบุรี (ท่านพระครูพิศิษฐ์ ธิลปาคม) ไปเป็นทางการเลยสักชิ้นเดียว ที่มีในแถลงข่าวถูกดัดแปลงจะพวกนั้นเองถูก ของพวกเราที่มีอยู่นี้ทำด้วยหินทรายประกาย (Silicatic Sandstone) ไม่ใช่ซีเมนต์ ชั้นเราช่างวัดพริบพลี และนักเรียนภายในวัดคุ้นกับซีเมนต์และหินทรายดี ทั้งกบฏของเราที่มีลงรักลงทองผง ท่าน เอ็ม มาซิเด ผู้ชำนาญแร่แห่งบริษัทอุททองไทย บอกว่าเป็นชุดหินทรายชุดกาญจนบุรี ซึ่งพิเศษ คือมีทองเม็ดปนอยู่ ซึ่งพวกเราชั้นช่างรู้จักรักและทองอันใหม่เก่าพอสมควรที่จะถูกดัดนั้นต้องถูกฝีมือดีกว่าคนคูบัวและบางขุนเทียน

ทั้งในวันที่ ๕ นั้น ข้าพเจ้าพร้อมกับพระหลายรูปได้มีโอกาสไปในงานทำบุญสำนักงานเทพศรีหริศ ได้พบท่านประธานกรรมการชำระประวัติศาสตร์จึงได้ถามท่าน ท่านเล่าว่าไม่เคยเห็น ไม่มีอะไร ฉะนั้นชื่อสำนักนายก ฯ ที่มีอยู่ในข่าวนั้นต้องไม่ใช่หมายถึงกรรมการชุดนั้นที่กล่าวถึงนี้ หมายถึงที่ได้พบของปลอมและอาจถูกดัดไปนั้น พวกเราขอขอบคุณที่กรุณาแจ้งข่าวและแจ้งความจริงให้ทราบ เพราะหามานานแล้วไม่พบ ซึ่งเข้าไป ของดีของเราอาจถูกขายไปหมดเช่นในราวกลางเดือนกันยายนนี้ นาย...ได้พบกบฏเมืองจาร์ที่ตำบลท่าเรือ ณ ควนอิฐวัดนางกรา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ประมาณ ๓๐๐ กว่าแผ่น เห็นทั้ง ๆ อยู่ คนนำไปทำถนนบ้าง ทบเล่นบ้าง เห็นมีรอยขีด ๆ นาย....พบที่ศรีสัชชนาลัยและพิมาย เก็บเศษ ๆ นำมา ๔๗ แผ่นเห็นทั้งกะกะจึงลองนำไปขายฝรั่งได้แผ่นละ ๔๐๐ ต่อมาได้นำไปอีกถูกเจ้าหน้าที่ ๒ สถาบันยึดเอา เมื่อแอบดูปรากฏว่านำไปขายที่เดียวกันนั้น และที่ข้าพเจ้ามีอยู่ที่ถูกว่าเป็นซีเมนต์ มีคนไทยและฝรั่งชาวอังกฤษและสหรัฐขอปันจะเอาไปไว้ในพิพิธภัณฑ์ประเทศอังกฤษและสหรัฐ ซึ่งข้าพเจ้าไม่สามารถสละเนื้อเชื้อไขของคนไทยได้ มีคนไทยผู้หวังดีหลายคนแนะนำให้ไปจะได้มีชื่อเสียงแก่ไทย ก็ยังไม่ได้ตกลงใจ ที่ประกาศว่าปลอมนั้นดีแล้ว จะได้สะดวกง่ายดี ไม่ต้องถูก “ม๊ับ” เปล่า ๆ

และในราว ๆ เดือนมีนาคม-มิถุนายน มีหนังสือพิมพ์ขอเรื่องไปลงหนังสือพิมพ์หลายฉบับ นายดวง จิตต์-พะวงศ์ ได้บอกให้ข้าพเจ้าทราบว่ามิฉะนั้นและนายทหารหลายคนอ้างว่าขอยืมไปดูเป็นตัวอย่างและเป็นหลักฐาน เพื่อจะพบอีกจะได้ช่วยกันเก็บรักษาไว้ ไม่ได้บอกว่าเอาไปพิสูจน์ นายดวงได้ให้ขอยืมไปจากวัดเพชรพลี ๑ แผ่นเป็นส่วนตัว แต่แผ่นนี้ ข้าพเจ้าได้อ่านและใช้หมึกอินเดียนเขียนเลขลำดับแผ่น พร้อมกับเขียนประวัติไว้ที่ด้านซ้ายมือ ซึ่งเป็นระเบียบการอ่านของข้าพเจ้าทุกแผ่น และคณะคนชุดนั้นหายเงียบไป ทวงคืนหลายครั้งก็ไม่นำมาส่ง อ้างว่าส่งไปให้เขาพิสูจน์ ได้นำไปจากที่ข้าพเจ้าเป็นส่วนตัวก็มีได้อ้างว่าส่งไปให้เมืองนอกพิสูจน์ ความจริงให้ขอยืมไปดูเป็นตัวอย่างไม่ใช่ให้ไปพิสูจน์ เราถือกันว่าคุณของเป็น ทำไมจะต้องส่งพิสูจน์ เหมือนเป็นคนแล้ว ประโยชน์อะไรจะต้องส่งตัวไปพิสูจน์ว่าเป็นคนแน่หรือไม่ใช่คน และไม่ใช่เป็นของจริงหรือปลอมเพียงประกาศ แต่ตัวของมันเองยืนยันตัวเองอยู่แล้วว่าจริงหรือปลอม ทั้งได้ถามสถาบันนั้น ๆ ดู ไม่ปรากฏเรื่องเห็นจะถูกขายไปหมดแล้ว ถ้าข่าวที่แถลงนั้นเป็นเรื่องเดียวกันแล้ว กบฏและวัดคูอื่นนั้น เป็นหินทราย ดินเผา เช่น อิฐ หิน โคลน และโลหะประสม ไม่ใช่ซีเมนต์ปอร์ตแลนด์คือซีเมนต์ตราช้าง ที่ทำสะพานพระพุทธยอดฟ้า สิ่งเหล่านี้ข้าพเจ้ายังเสียดายมากทุกชิ้น เพราะเป็นหลักฐานแต่ละชิ้นที่สำคัญมากอย่างที่เขียนลงในหนังสือกบฏเมืองจาร์แล้ว เช่น แผ่นสร้างวัดศรีมหาธาตุแดนลวามีชื่อ มนขอมพิสณฺฑ พระโสณ พระณานีย พระภูริย พระอุตตร และพระมุนีย ชัดเจน คงหายไปแล้ว

อาจเป็นเรื่องราวที่จำลองได้อย่างนี้กระมัง ข้าพเจ้าถือกันว่า เอาของปลอมไปซุกไว้แล้วแกล้งทำเป็นขุดได้ และเอาของจริงไปบ้านเอาของปลอมตั้งแทนไว้ ทำท่าว่าจะจริงเพราะถ้าทำของปลอมได้เหมือนของจริงแล้วจะรู้ได้อย่างไรว่าจริงหรือปลอม ข้าพเจ้ายืนยันว่าที่ได้มานั้น ชาวป่าชาวเขานำมาและถือเอาทองเหลืองจัดสัมฤทธิ์ประสมเป็นหลักสำคัญ วัตถุหินและดินมีมากในโลกยังไม่เห็นมีใครทำเทียมได้ ขอบอกให้สักอย่างหนึ่งว่า บางแผ่นมีแร่แม่เหล็กอยู่ด้วย (Magnctite Micas sandstone) ที่รู้เพราะลองเอาเหล็กตะคุ่มแรงดูด ขอกล่าวว่ามีความรู้หินและซีเมนต์เป็น ที่พูดมานั้นสงสัยว่า ดูไม่เป็น

และจงอาศัยข่าวประกาศนั้น ซึ่งมีหนังสือพิมพ์หลายฉบับลงข่าวเป็นหลักฐาน ขอให้ถือประกาศนั้นเป็นหลักแน่นอนได้ว่า หินทราย หินปูน ว่าเป็นซีเมนต์ทราย วัตถุโลหะประสมเหล็กว่าของปลอม พระและรูปต่าง ๆ ที่ไม่ใช่สุโขทัย เชียงแสน อุทอง ลพบุรี ศรีวิชัย ทวารวดี ที่ไม่แตกหักเหมือนในสถาบัน คือที่ดี ๆ เนื้อโลหะประสมนั้นก็ว่าปลอม ขอให้ขายกันโดยเสรีถ้าต้องการพยานก็มาดูที่ข้าพเจ้าและวัดเพชรพลีได้ จงติดต่อขายฝรั่งโดยตรงเพราะฝรั่งให้ราคาตามสิ่งปรากฏจริง ๆ ซึ่งได้สร้างความเป็นเศรษฐกิจให้หลายคนแล้ว ถ้ามีเจ้าหน้าที่ใดจับกิจอ้างประกาศนั้น หรือต้องการพยานก็จงอ้างที่ข้าพเจ้าและวัดเพชรพลีให้กล่าวว่าของจริงนั้น เนื้อสำริด คือเนื้อขันรงหิน และมักแตก ๆ หัก ๆ อย่างที่เขาสร้างตำรากันทั่ว ๆ ไป ของเราไม่ตรงและไม่อยู่ในตำรานั้น ๆ ก็เป็นของปลอมแท้ตามประกาศนั้น และขายกันโดยไม่ผิดอะไร เพราะประกาศนั้นยืนยันหลักฐานอยู่ เช่น รูปนารายณ์บรรทมและเศียรพรหมสี่หน้าที่อยุธยาซื้อขายได้เกือบล้านบาทก็ไม่แปลกอะไร เพราะถือว่าหินทรายเป็นซีเมนต์ประสมทราย ข้าพเจ้าก็ไม่รู้ว่าหินทรายตรงกับคำว่าศิลาหรือเปล่านั้น เพราะเพิ่งพบหินทรายลับมีดเพียง ๔๐-๕๐ ปีเท่านั้นและยังไม่เคยได้ยินใครเรียกชื่อว่าศิลาลับมีด

ยิ่งกว่านี้ ยังมีข่าวมาขู่ว่าจะนำเรื่องขึ้นศาลเพราะทำประวัติศาสตร์ให้ปั่นป่วน ได้ปรึกษาทนายชั้นนำ (ในวันที่ ๕ นั้น) ทนายชั้นนำได้บอกว่า “ท่านไม่ได้ทำ ไม่ต้องขึ้นศาล ไม่มีอะไร ผู้ทำปลอมควรขึ้นศาลเพราะทำของหลอกลวงประชาชน” ถ้าเจ้าของต้นข่าวรู้จักฟังทราบไว้ด้วย ท่านรู้จักคนทำปลอมดี หรืออาจทำปลอมเองแล้วเอาไปขายฝรั่งไม่ได้เพราะเป็นของใหม่ฝรั่งรู้ และหลักฐานที่เห็นได้ชัด ใช้ซีเมนต์ทำปลอมหินทรายก็มีประกาศไว้ในข่าวและที่พิมพ์ไปดูเอาเองว่าเหมือนกันหรือไม่ ที่ทำไม่ได้ความแล้วเที่ยวขู่คนอื่นนั้นเท่ากับร่วมกันทำลายมรดกที่บูรพชนไทยทำหลักฐานไว้ ทั้งสถาบันบางที่ส่งคนมาขอยืมอิฐคูบัวเขียนสุพรรณภูมิ ซึ่งได้ถ่ายรูปลงหนังสือพิมพ์ไปแล้ว ข้าพเจ้าไม่ยอมให้ก็เพราะกลัวจะนำไปทุบทิ้งหรือทำลายเสียก็สิ้นสุดหลักฐานไปอีกจึงยอมให้ไม่ได้เหมือนอย่างคูบัวซึ่งเขียนเขียนไปแล้ว ขอแจ้งให้ทราบในที่นี้ว่าไม่ได้อยู่ภายใต้ความกลัว เป็นที่ปรากฏมาแล้ว ความจริงมีอยู่ เรื่องไม่จริงนั้นโกหกกันได้ไม่นาน เพราะตัวของมันเองยืนยันตัวเองอยู่แล้ว เหตุนี้จึงไม่ต้องกลัว แต่ถ้าเรื่องโกหกเพื่อยกย่องกันก็เป็นสิ่งที่บัณฑิตชนยังยกย่องกันบ้าง ส่วนที่ทำให้ตัวเองเสียหายน่าอับอายขายหน้าเช่นแต่งให้ไทยวังหน้าไม่มีอะไรเป็นของตัวเองเลยนั้นไม่มีใครสรรเสริญ เราทำกันอย่างถือความจริง และมีหลักฐานไม่ใช่เลื่อนลอยอย่างทวารวดีซึ่งไม่รู้และไม่มีหลักฐานยืนยันว่าที่ไหน เมื่อไร ของใคร และอะไร เพียงเอาหลักฐานที่ฝรั่งชาติลบแผนที่ไทยโบราณมาให้ฟังแล้วสร้างเรื่องขึ้น

ที่ว่าทำประวัติให้ปั่นป่วน ใครทำไว้ก่อน เช่นประวัติศาสตร์ มาพูดกันอย่างนักเรียนคัมภีร์พระพุทธศาสนา ทุกคนรู้เหมือนกันหมดว่าสังคายนาครั้งที่ ๓ ทำเสร็จแล้วปี ๒๓๕ ส่งพระเถรออกประกาศต่างประเทศ ๒๓๕ คัมภีร์อัฐกถา ญาณทศยปกรณ ชินกาลมาลีปกรณ สังคีตยวงศ์ ศาสนาวงศ์ อ้างคำในมหาวงศ์ว่า สมพุทธปรินิพพานา แต่ปรินิพพานแห่งพระสัมพุทธเจ้า เทวสุสสตานิ จ สองร้อยแท้ ปณฺจติสวสุสาเนว และ ๓๕ ปี ตตยํ สงฺกิติ อกาพระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้ว แต่นักรู้ไทย ย้ายสังคายนาครั้งที่ ๓ ไปทำ พ.ศ. ๒๓๑๑-๓๐๐ ซึ่งถ้าจริงแล้ว พระที่เทศน์สังคายนาครั้งที่ ๓ ว่า พ.ศ. ๒๓๕ ก็โกหกเทศน์กันหมดตั้งแต่สมเด็จพระสังฆราชถึงพระใหม่ ๆ ถ้าคัมภีร์ต่าง ๆ จริง นักรู้ไทยใช้ใหม่ ที่กล่าวคลาดเคลื่อนไปถึงหลายสิบปีทีกลัวปั่นป่วนนั้นกลัวจับโกหกได้ใช้ใหม่ ที่นักรู้แต่งคลาดเคลื่อนมานั้นหลายสิบปีมาแล้ว พวกเรา พระ ๆ ไม่เห็นกลัวปั่นป่วน เพราะเรารู้กันว่าพระอรหันต์ทั้งหลายทำแล้วจดไว้ ผู้ทำเองจดเองมีการคลาดเคลื่อนได้ยาก ไม่เหมือนนักเดาที่หลังตั้งพัน ๆ ปี แล้วกลัวปั่นป่วนของจริงแล้วไม่ต้องกลัว

และมีผู้นำหนังสือ The Unesco Courier ประจำเดือนมีนาคม ค.ศ. ๑๙๖๔ (พ.ศ. ๒๕๐๗) มาให้ ในหนังสือนี้มีรูปเขียนเล่าเรื่องในหิน (Stones that speak) และมีหนังสือโบราณของชาติต่าง ๆ ที่เขียนในหินในไม้ทุกชาติ กระทั่งของพวกเอสกีโมใหม่ (New Eskimo Script) ก็ยังมี แต่ไม่มีก็คือกลุ่มหนังสือไทย และคฤณดขอม ถ้าถือตามฝรั่งเอา หนังสือนี้เป็นบรรทัดฐาน หนังสือไทย หนังสือคฤณดขอม ไม่มีอยู่ในทำเนียบของโลก ไทยก็กลายเป็นชาติไม่มีหนังสือ ไทยใช้แต่โบราณแม้ ๖-๗ ร้อยปี โดยเฉพาะหนังสือคฤณดขอมที่เป็นของอินเดียภาคใต้ นั้น ตามหนังสือนี้ไม่มี พยายาม ถามแขกเพื่อได้มาจากอินเดียแท้ก็ไม่ได้จึงเข้าใจว่าคฤณดขอมนั้นไม่ใช่หนังสือแท้ของอินเดีย แต่เป็นหนังสือขอมไทยที่ ขอมไทยสร้างขึ้นแต่ครั้งและหลังพระพุทธกาล และฝรั่งอุปโลกไปให้อินเดีย ถ้าอินเดียมีจริง ทำไมจึงไม่ปรากฏ ก็ชาว อินเดียมาถึงแหลมทองได้ตั้งแต่สมัยโบราณ อย่างน้อยก็สมัยพระพุทธกาลเพราะพระคัมภีร์ศาสนากล่าวถึงสุวัณณภูมิหลาย แห่ง เมื่อเป็นเช่นนี้ ทำไมคนไทยจะไปบังไม่ได้ เมื่อไปแล้วก็นำหนังสือของไทยไปด้วย นำไปเขียนไว้เล็กน้อยและระยะ กาลสั้น เพราะชาวอินเดียถือว่าไม่ใช่ของพวกเขาก็เลิกใช้และไม่มีปรากฏต่อมา ฝรั่งพบหรือไม่พบไม่รู้ เขียนไว้ใน ประชุมจารึกว่าคล้ายคลึงกัน ไทยเลยเชื่อถือว่าของแขก ยิ่งจารึกที่ถ้าถึเขียนเป็นภาษาสันสกฤตด้วยแล้ว* ดูจะเป็นหลัก ฐานแน่นอนยิ่งขึ้น แต่ตัว บ. ญ. ข. ฐ. เหมือนอักษรไทยเดิวนี่และเหมือนอักษรขอมโบราณ จะให้คนขอมฉลาด- ฉลาดเช่นข้าพเจ้าไม่เชื่ออย่างไรว่าไม่ใช่ตัวหนังสือไทย โดยเฉพาะ ง. ฐ ที่ฝรั่งอ่านไม่ออกนั้นยังเป็นตัวไทยแท้ ๆ แต่ เขียนแบบสลักหิน ซึ่งไม่เหมือนคฤณดขอม ไม่เหมือนเทวนาครี ไม่เหมือนพราหมี แล้วจะว่าไม่ใช่ตัวหนังสือไทยได้ อย่างไร ในที่นี้ขอถือสุภาษิต ไทยว่า อย่าสี่ซอให้ควายฟัง.....มีอรรถกถากล่าวว่าควายฟังเสียงซอได้แต่ไม่รู้เรื่องเพราะ ไม่ได้เรียน.....

อันคนไทย-ไทยแท้แม้ทุกผู้
รู้เหมือนคลุ่ดพูดไม่ได้ปากไม่โต
ที่อับเฉาเดารู้ดูสักนิด
เป็นความรู้ยู่บนหัวตัวดมดอม

ต้องอับไปในความรู้ผู้ทุโ้
มูลพันไรดีแท้แม้ว่าปลอม
อุตพิษต้องนิยมชมว่าหอม
ต้องการกล่อมตนเองเป็นเพลงเอย

พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ ฐมมทตฺโต)

๑๕ ตุลาคม ๐๕

*ตามที่แจ้งจริงว่า ชื่อ บุญ วระ ฤทธิ ฐศิริ สมาริคุปุต ปรากฏ ๓ ภาษา คือ ชื่อ บุญ ฐ คำไทย สมาริ เป็น ภาษามคร และสันสกฤต วระ ฤทธิ ฐิริ คุปุต เป็นภาษาสันสกฤต สมาริ พุทธพสุตา เป็นภาษามคร ตัวปรากฏอยู่หน้าปก

ดินแดนเป็นแท่นถ้ำวัน
เพียรทุ่มเทแรงคน
เหมือนอวดโอ่คุณพล
ใครเด่นดี เป็นผู้

สมัตถชน
ต่อสู้
สูงต่ำ เองนา
พรั่งพร้อมพรชัย

อันบำหลงบารักรักหมดท่า
ตัวไม่บ้า-ทำเอาใคร-ไม่ก็บอ
ชีวิตนี้มีอยู่คู่ความหวัง
ผู้หมดหวังทั้งหมดฝันหมดสำคัญ

สุดแก้ไขใช้วิชาตำราหมอ
เมื่อถูกยอเหมือนเกากลากให้มากค้น
ความสุขยังคงอยู่คู่ความฝัน
คนผู้นั้นเหมือนตายไร้เจริญ

ผลอุบัติชาติคนไม่ปนสัตว์
อย่าทำเล่นเป็นสัตว์ตคราคา
ถ้าเป็นปราชญ์ฉลาดหมด-หมดคนเขลา
เขลาฟังปราชญ์-ปราชญ์ฟังเขลาเหล่าศิษย์ครู

ยอดสมบัติเป็นคนอันล้ำค่า
ควรรักษาคนไทยเอาไว้ดู
เหมือนกลองเอาประดังตีนี้หนวกหู
ตีกลองดูทีละลูกถูกบทเพลง

เอาความซื่อถือพะนอต่อคนคด
เอาความดี-พลีคนชั่วตัวอัปพลัน
ความรู้ดีมีเปล่า-ไม่เอาใช้
วาสนามีดีไม่ได้-ไม่ผิดเพี้ยน

เอาสวยสดมอบคนทราชมหาหยาบหยัน
เอาทรัพย์สรรพมอบคนโกงก็โกงเตียน
ก็เหมือนไส้เทียนอับดับทุ่เคียด
หัวก็เหี้ยนดับตัวเหมือนหัวตะปู

ทุกวันนี้มีมั่วชาติประหลาดแท้
ยังเห็นได้-ไม่กินคู่ตึงเพียงพูดจา
ศีลธรรมเสื่อมเหลื่อมล้ำ-ใครทำเล่า
คนอื่นชั่ว-ตัวเขา-เราดีไว้

ชาติคนแต่แปลงประกาศเป็นชาติหมา
เห็นชาติหมาดีกว่าคน-คนพร้อมใจ
ตัวของเราทำดี-มีหรือไม่
พออวดได้ว่าเรามี ดีหนึ่งคน

ไทยเกิดมาว่าเป็นไทยชาติไทยแท้
ปัญญาส่องมองไทยไม่เต็มตา
เป็นไทยยากหากวิชาภาษาอื่น
สะอาดใจไทยผูกผ่องคล้องหญิงชาย

ชาติไทยแต่แปลงประกาศเป็นชาติข้า
เห็นชาติข้าดีกว่าไทยพร้อมใจกาย
ก็สดชื่นเป็นไทยได้สืบสาย
เป็นไทยฉายชัดเจนเห็นทั่วกัน

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๒)

หนังสือ พุทธศาสนสุพรรณภูมิปกรณ์ ราชบุรีวัดลูกตา-ตำนานเมืองขุน นี้ ได้พิมพ์ใน พ.ศ. ๒๕๑๘ ในงานพระราชทานเพลิง ได้หมดไปแล้ว มีผู้มาว่าจะเอาไปเป็นเรื่องเมืองไทย กับของไทย และ พระพุทธศาสนาในไทย มีหลายท่านได้นำทุนมาด้วยเพื่อจัดพิมพ์ใหม่ ทั้งเมื่อพิมพ์ครั้งนั้น เพราะเวลาเร่งด่วน มีผิดพลาดไปหลายแห่ง ได้เห็นว่าเป็นโอกาสดีที่จะแก้ไขให้ถูกต้องด้วยดีเท่าที่จะรู้และทำได้

ความจริง หนังสือเล่มนี้ ก็สืบเนื่องจากกเบื้องจาร ซึ่งได้มา ไม่นับที่จารึก ณ พระพุทธรูป เครื่องดินเผา แผ่นกระเบื้องหนา-บาง เฉพาะแล้ว ประมาณ ๑,๒๐๐ แผ่น เก็บไม่ได้ ก็คือ ที่นครสวรรค์ ชัยนาท ปราจีน (ได้มาเพียง ๕-๖ แผ่น) เพราะไม่มีโอกาส เมื่อได้มาก็ตั้งใจอ่าน เพื่อเอาเรื่องไทยให้กระจ่างแจ้งซึ่งเป็นไปได้ยากลำบากเต็มทน พอเป็นฉบับร่างเท่านั้น ก็ถูกคัดค้าน ทั้งมีแถลงการณ์เตือนออกมาว่า เป็นของปลอม โกหก หลอกลวง กับ วิพากษ์วิจารณ์ไขกัอย่างหนัก ระดับขั้นชั้น-แข่งคำ (ศัพท์ว่า อักโกสะปริภาส) “ไทย” และ “ของไทย” จึงออกมาได้ยากลำบากเกือบสุดเงิน ถึงกระนั้น ก็ต้องทำ ถ้าไม่ทำ หรือ ทั้งเสีย เรื่องของไทยก็สูญหมด จึงทิ้งไม่ได้ เพราะไทยแท้ทั้งหลายได้ช่วยเหลือมาก แม้ในครั้งนี้ ตามปรากฏการณ์จะเห็นว่า-พอเหมาะกันเข้าพอดี ที่ว่า “ไทย” และ “ของไทย” ออกมาได้ยากลำบากนั้น ก็คือตัวนี้ไม่มีอะไรมากไปกว่า กระดาษ,ดินสอ,ปากกา กับ ของที่ต้นไทยได้กระทำไว้ให้ จึงไม่มีสิ่งเป็นพิษเป็นภัยแก่ใคร ๆ ได้เห็นว่า-ดี-กระทำได้ และ ทำเป็นหนามไปทิ่มคนอื่น-บังเอิญเขามีหนามก็ทิ่มตอบเข้าบ้าง ดูจะถูกมาหลายครั้งแล้ว ก็มา “ว้าก” (คำจั่ว-โชนเจ็ก โชนไทย ว่า เฮ้ย) ขึ้นอีกในที่ ๆ ไม่มีหนามจะตอบแต่ก็เหนียวอยู่ยงคงกระพันพอตัว-จึงไม่เป็นไร เมื่อทำแบบนักแสดง-ก็ต้องแสดงให้เป็นนักแสดง จึงมีสถานะเท่าเทียมกัน จึงขอแสดงว่า ทำเป็น ลิ่นสองแฉก (สัตว์นี้ไม่ได้จำกัดเจาะจง ถ้าใครจะรับ ก็ไม่หวง-และไม่มีสิทธิ์จะห้าม อย่างที่เคยรับสุภายิต คำไทยมาแล้ว ยังแถมเรียกออกมารับเป็นฝูงอีก) ต่อสถานะที่เปิดเผยแล้วได้นำลายจารึกหินที่^๑ ถ้าฤๅ เขา อันมีผู้เขียนขึ้น-ทำแบบพิมพ์-พิมพ์ไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ ต่างก็รับรองกันว่าอ่านไม่ออก แปลไม่ได้อยู่ถึง ๔๘ ปี (๒๕๒๐) คนชานาได้รู้ชัดว่า เป็นของพวกเขาตัวเอง ก็อ่านได้ ยังแปลออกอีกด้วย พ.ศ. ๒๕๑๕ ได้ผู้ช่วยจึงวานเขาไป เอาดินสอพองร่างตามเส้นบ้าง จุดหนักเบาบ้างเป็นลายเส้นขึ้นแล้ว จึงให้เอาสีอย่างเลวลง-เมื่อไม่ต้องการก็ลบออกได้ง่าย สีแห้งแล้วจึงถ่ายลายนั้นเอามาทำแบบพิมพ์เป็นลายสือไทยออกมาก็เห็นอ่านออกกันทั้งหมด แล้วอย่าได้สะบัดช่อโกหกกันอีกเลย ที่อ่าน ฐุ คิริ พุทธพัสสา ๔๔ ได้นั้นยืนยันอยู่แล้ว ณ เสารี ๑๐ กันยา ๒๐ อาจารย์ ครูนักเรียน ร.ร. ส.น. ได้ให้ร่วมไปเพื่อบรรยายลายจารึก และ ลายสลักพระครั้นได้ดูลายจารึก ก็ปรากฏว่า มีผู้เอารักคำใหม่ลงลบลายจารึกเกือบหมด เฉพาะที่ฝรั่งเขียนลอกเอาไปนั้นได้เอาแบ่งผลงไว้เมื่อลบแบ่งออกก็เกือบมองไม่เห็นลายเส้น คงจะเป็นพวกนั้นจงเจตนาเพื่อลบลายหลักฐาน-ได้กระทำแล้ว นี่แหละ ฝีมือพวกจงใจทำลายของไทย-อย่างที่ได้สะบัดช่อมานั้นแหละ ที่ว่า ตัวโย-เย ก็สลัก เขา เขา จารึก เขียนหินปูนแข็งขนาดนั้นจะให้เรียบเหมือนกระดาษ-ข้อมไม่ได้ ที่เป็นตัวเส้นตรง ซึ่งได้กระทำแบบพิมพ์มานั้น-ทำไม-ไม่รู้ และ-ที่เอามาทำแบบลงในหนังสือ นั้น ก็อาจทำเอาในกลางคืน หรือ รุ่งเช้าวันนั้น จะไม่ยิ่งใหม่กว่า-หรือ ถึงตัวจะไม่รู้ คนอื่นเขาก็รู้และคนนี้เป็น

^๑ ณ วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๒๗ กับ ร.อ. สมนึก พัฒนวิบูลย์ ร.น. และสุนารี ผู้ภรรยา ได้ไปถ้าฤๅเขา เมื่อเข้าไปดูก็ปรากฏทำพื้นใหม่ ช่องช่องแปลในถ้าสมาธิรูปด ซึ่งมีพื้นหินเลื่อมมันอันยืนยันว่ามีผู้ขึ้นไปนอนนั่งเสมอ คงเป็นขึ้นครั้งสมัยพระปณณเถระก็ได้ ได้ถูกทุบทำลายหายไปแล้ว แม้ส่วนที่เป็นถ้า-มีรูปหัว, ตา, ฐุใหญ่ ก็ถูกทุบให้บิ่นหักหายไป ยิ่งตัวจารึกนั้น-ก็ปรากฏให้มองเกือบไม่เห็น ถ้าไม่สังเกตดี ๆ แล้วจะไม่เห็นเลย หากประชุมจารึกสยามภาคที่ ๒ ไม่ทำไว้แล้ว คงไม่มีใครเชื่อว่า-มีจารึก เพราะลบเลือนไปหมดแล้ว ได้ฟังเล่าว่า-มีนักโบราณคดีชั้นศาสตราจารย์ คณบดีและถึง-อธิการบดี (พ.ศ. ๒๕๒๗) ได้ให้ลูกกะเล่ซึ่งมีขีดใหญ่บนบ่า ๒ ขีด ๒ คน นำรักไปลงทับไว้ ในเทศกาลงานประจำปี ก็ลงรักทับเพื่อปิดทองอีก ตัวจารึกลบเลือนไปหมดอย่างปรากฏนั้น ขอบันติกไว้เพื่อไทยได้คงอยู่ตลอดไป

คนบอกทั่ว ๆ ไป และก็-นั้น ได้นำเอาลายจารึกว่า ฐิติ รางู ที่ฝรั่ง และ พวกเขาร่านไม่ออกนั้นมาลงพิมพ์เปิดเผยให้รู้กันทั่วไบนั้น ซึ่งยืนยันอยู่แล้ว และที่ได้กรุณานำออกมาเปิดเผยขึ้นยืนยันในคราวนี้เป็นการช่วยประกาศให้โจ่งแจ้งให้รู้ตลอดทั่วทั้งไทย นับว่าเป็นสาธารณประโยชน์วิทยาที่เดียว จึง-ขอขอบใจ (เป็นครั้งที่ ๑)

ในข้อเขียนนั้น ได้ใช้คำหมายรู้ของไทยไว้ ๓ คือ บ้า, โง่, บัดขบ, ควรจะเป็น ๔ ทั้งปัญญาชนในหนังสือถ้าฤณี รางู ฯ ซึ่งพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิง ฯ ซึ่งไม่สำคัญ และไม่มีราคาซื้อขาย ได้พยายามซ่อนโดยพิมพ์ไว้ห่าง ๆ กัน บางคำเอาไว้ต่างเล่มกัน กระนั้น ก็ยังอ่านพบจนได้ และรู้เรื่องถ้าฤณีรางูดีแล้ว ฉะนั้น จึงต้องทบทวนความจำผู้ซึ่งมีสติปัญญาวิทยาการมาก ได้ตั้งศัพท์ใช้เพื่อแสดงฐานะไว้ว่า ปัญญาชน ปัญญาชน-ตามรากศัพท์เดิมหมายเอาผู้เจริญวิปัสสนาปัญญา ที่ตั้งใช้นี้ -ไม่ได้จำกัดความหมายไว้ จึงพรรณนาคุณภาพตามความจริง ซึ่งผู้ตั้งใช้ได้กระทำไว้ดีพิมพ์ในหนังสือปกหลัง-ใน ว่า=ปัญญาชน คลวิตถาร, แม้ชานทั่ว-ไทยก็มัววิตถารประชันแข่ง-ในสภา ทำคงมีที่แจ่งแจ่ง-ควรเพิ่มแรงวิตถารก่อนการประชุม.....บ้า อยู่ปกหน้า-ใน=ชื่อ ศึกษา คำนินิตบัณฑิตทั่ว-ดูทำตัวสกปรกรกแห่งหน-ดี บอ บอ พอเป็นท่า เอาบ้าปน-สัประคน วิตถารกาพกลี.....โง่ อยู่ปกหลัง-นอก=ไทยทำไม ใจหิ่ง จึงโง่นัก -ไม่รู้จักชาติตนกันเปิดเผย-ทำทุกอย่างสร้างไว้ไม่พูดเลย-ได้แต่เอ่ยมุสาพาให้ทรม.....พิเศษอีกว่า=หมาเห่าใบตองแห้ง ไม่แก้งว่า-ใบตองแห้ง แก้งหมา หมาก็กล้ง-เห่าไม่กัด กัดไม่เห่า เอาหูฟัง-ถือคันชั่งไว้ก่อน ไม่ร้อนใจ ไม่ใช่บัดขบ อยู่ตอนอ่านจารึกศรีวิชัยในหลายเล่ม ที่พิมพ์ใช้ตัวจิ๋วขาว นึกว่าคงมองไม่เห็น พิมพ์ไว้ว่า “ไม่ใช่บัดขบ” ได้กรุณาแก้ว่า บัดขบแล้วยอมรับ อย่างเขียนในหนังสือถ้าฤณีว่า ยอมโง่บัดขบ ขอแสดงความยินดีด้วยว่าไม่ได้ขอร้องให้แก้ความแล้วยอมรับ ทั้งไม่มีสิทธิ์ที่จะห้าม กับ ไม่ได้สงวนลิขสิทธิ์ไว้ด้วย ได้ช่วยกระทำให้โด่งดังขึ้น โดยไม่ได้ขอร้อง วิงวอน จ้างออน และ บังคับอะไรเลย ที่อนุเคราะห์กระทำให้นั้น นับว่าเป็นการพอเหมาะพอดี เมื่อครั้งก่อน กระทำให้ห่อเก็บของเก่า และซื้อสุวรรณภูมิพื้นขึ้นถึงโด่งดังทั่วไทยแล้ว ครั้นนี้ ก็โด่งดังขึ้นอีก คือ คูบัว สุวรรณภูมิ เมืองทอง ถ้าฤณี รางู ราชบุรี ก็ขึ้นชื่อลือนาม กระทั่งมีสมเด็จพระองค์เสด็จ ในครั้งก่อน ได้ช่วยพวกหัวทุ ๆ ป้าน ๆ ออกแถลงการณ์ว่า ของปลอม-ซีเมนต์ ฯ และกฎหมายว่า วัตถุนิยม ซึ่งไม่มีมาตรฐานหลักฐาน ก็หลบเข้ามมไม่นิยม ว่า ของจริงก็หลบเข้า ของปลอมจึงไม่ถูกอ้างชูแล้วจิกเอาไป ว่าของปลอมแล้วทำใบอนุญาตขายไปนอก เท่านั้น ที่ยังรักษาคุ่มครองของไทยไว้ได้ ทั้งเปิดช่องให้กล่าวได้อย่างปลอดโปร่ง ที่เขาเชื่อว่าจะผ่าตัด และประกาศว่าหายไป-ไปปรากฏอยู่ต่างประเทศ ฯลฯ ในคราวนี้ เมื่อมีผู้ถาม ก็ได้สาธยายมนต์ปัญญาชน บ้า โง่ บัดขบ ให้ฟังตลอด นับได้ว่า ต่างช่วยโฆษณาให้กันและกัน ต่างก็โด่งดังขึ้นเป็นการโฆษณาแบบไทยแท้-ได้ร่วมกันจัดขึ้นอาจนับได้ว่า เป็นโฆษณาแบบแปลกประหลาดที่สุดแบบหนึ่ง ซึ่งยังไม่เคยมีกระทำมาทั้งอาจไม่มีอีกต่อไปนับได้ว่าเป็นของเฉพาะเท่านั้น รู้ทันกันอย่างนี้นับว่าเป็นแบบพิเศษได้แท้ จึง-ขอขอบใจ (เป็นครั้งที่ ๒)

และอีกทบทวนหนึ่ง ขอกล่าวแก่ไทยแท้ทั่วไป คือ เรื่องเมื่อ ๑๐ ปีมาแล้ว มีคนเอามาให้อ่านได้อ่านบ้าง จะกันอ่านอีกก็ไม่ได้ เพราะเขาทั้งเป็นเศษกระดาษาไปแล้ว พอนึกได้ตอนหนึ่งว่า อ่านด้วยวิตรรกญาณ (ซึ่งแปลว่า อ่านด้วยตรรกให้แจ้ง ก็คือเดารู้เอนั่นเอง) จึงเอาสีลงจำลองทำแบบให้เห็นชัด ก็อ่านได้ตลอดกัน ทั้งได้มีโอกาสยืนยันเพื่อพ้นจากข้อว่า ของปลอม โกหก-หลอกลวง เท่าที่ทำอย่างนี้ เพราะได้เห็นที่ฝรั่งทำมาก่อนแล้ว เช่น ตัวอียิปต์ และ ชูเมอร์ ก็เห็นเอาสีลงตามลายเส้นเขียนขึ้นทั้งนั้น ของไทยก็เหมือนกัน ในประชุมจารึก ภาค ๑-๒-๓-๔-๕ มีหลายหลักที่เอาสีลงแล้วถ่ายตัวทำแบบพิมพ์ ก็ทำกันได้-ได้ทำบ้าง เห็นแล้วก็อ่านกันได้ตลอดในครั้ง-อีกชื่อหนึ่ง คือ สุวรรณทวีป เท่าที่ได้กระทำมา ใช้ชื่อว่า สุวรรณภูมิ อันคำไทยมีว่าเมืองทอง แผลมทอง แผลมไทย แม้ในหนังสือเล่มนี้ และ ทุกเล่ม ก็ใช้ชื่อว่า สุวรรณภูมิ ตามที่ขรัวเจ้า และพ่อขุนตัน ได้เขียนไว้ในกาลก่อน ถึงจะไม่มีใครเชื่อ-เชื่ออยู่คนเดียวก็พอใช้ได้แล้ว จึงขอแจ้งให้พวกเรา-ไทยแท้ทั่วกันทราบในที่นี้ว่า--ในตำนานพระพุทธรจันทนพิมพ์ กล่าวว่ามีตั้งแต่ยังทรงพระชนม์อยู่ พระพุทธรูปพระองค์นี้มาสถิตอยู่ในสุวรรณภูมิได้ ๑,๐๐๐ ปี จารึกหลัก ๑ พ่อขุนราม ฯ ทรงจารึกว่า สุพรรณภูมิ(มุลภา-สาวา สุวรรณภูมิ) ชินกาลมาลีปกรณ์ พ.ศ. ๒๐๖๕ กล่าววว่า สุวรรณภูมิ สังกิตยวงศ์ พ.ศ. ๒๓๓๒ สมเด็จพระพนรัตน์

นิพนธ์ว่า สุวณณภูมิ พระวชิรญาณมหาเถร (พระจอมเกล้า ฯ) ทรงลิขิต-พระสมณสาสน หรือ สมณสนเทศน พ.ศ. ๒๓๘๕ ทรงระบุว่า สุวณณภูมิรัฐ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ทรงรณาสังคายน พ.ศ. ๒๔๕๐-๖๐ ก็ทรงระบุว่า สุวณณภูมิ แม้หลักสูตรการเรียนทุกระดับชั้น ก็กล่าวชื่อ สุวณณภูมิ ที่ย้ายชื่อไปเป็นสุวรรณทวีปนั้น ก็ตามนักประวัติศาสตร์เขียนลอกแปลคำฝรั่งแต่งเป็นประวัติศาสตร์โกหกเขียนขึ้น และขอให้ทราบด้วยว่า ร. ๔ นั้น ทรงเป็นอะไร กับใคร ที่กระทำขัดหรือ บิดเบือนไป ใครเป็นผู้ทำ จะสะบัดข้อโกหกกว่าไม่รู้ หรือ ยอมรับก็ตาม ที่อ้างชื่อผิดคำเก่าก่อนที่ขรัวเจ้าและขุนตันระบุไว้ให้เป็นประจักษ์นั้น จิง-ขอขอบใจ (เป็นครั้งที่ ๓)

ข้าว-ตามที่แจ้งจริง-ย่อมมีในนา คนทำได้จึงมีชื่อไทยว่า “ชาวนา” ไม่ใช่ กสิกร-เกษตรกรเพราะกสิกร-เกษตรกรนั้น เห็นเป็นแต่แต่งตัว รู้เพียงใช้เครื่องแบบ แต่-ทำนา เกี่ยวข้าวไม่เป็น เป็นแต่กินข้าว ชะนิคโกกกิน และ พวกโกหกชื่อเหล่านี้แหละ ที่เอาอำนาจซึ่งได้รับมาเป็นอภิสิทธิชนขึ้นลอบแอบกฎหมายเอาข้าวไปกักตุนสร้างความเป็นมหาเศรษฐีแก่ตนเองกระทั่งไทยทั้งชาติเกือบไม่มีข้าวกินอย่างที่ปรากฏมาในยุคสมัยนั้น ๆ

ส่วนไทยชาวนาที่แท้จริงนั้น ผู้เขียนเกิดในทุ่งนาราษฎร์ เคยคลุกเทือก ย่ำโคลนขี้นหลังจั่ว ขึ้นเกียน ฯลฯ มาตั้งแต่เกิด จึงรู้จักชาวนาดี เพราะเรา-ไทยชาวนาเป็นอยู่ด้วยกันมาชาวนาทรงความรู้ยอดเยี่ยม รู้จักตั้งคำไทย ชื่อไทยใช้กันมาทั่วราชอาณาจักร รู้จักกลางคืน-กลางวัน ได้ตั้งชื่อว่า วัน เดือน ปี และรวมหลาย ๆ ปี เรียกชื่อ ปีอิน ปีโล รู้จักระยะที่ ทาง จึงตั้งชื่อใช้ว่า นิ้ว คืบ ศอก วา เส้น อัน งาน ไร่ ผืน ฯลฯ รู้จักจัดเสียงและคำกล่าว เสียงสูง-ต่ำ คำต้อง-คำขัด เป็นเสียง เพลงกล่อม เป็น กลอน โคลง ร่าย ฯลฯ รู้จักจับ ข้าง ม้า จัว ควาย ลา พ้อ ใช้งาน และ หัดให้รู้จักคำชาวนา เช่น “เจ้า” “จ้าว” และ “ฮี้” รู้จักตั้งคำไทยให้หมาไทยรู้ เช่น “โมะ” “เจด” “ไอ้” รู้จักหัดช้างให้รู้จักลาก หิ้ว เดินชะบวน เป็น คชพยุหะ รู้จักรบ เป็น ยุทธหัตถี-รบช้าง นี้ มีเป็นก็เพียงในถิ่น และชาวแหลมทอง รู้จักดู แผ่นดิน-ปลูกข้าว ถั่ว งา ยาสูบ ฯลฯ รู้จัก โหนด มะพร้าว จาก อ้อย ว่า กินได้ ทำน้ำตาลได้ รู้จักเอาไม้มา ผ่า ตัด ตาก เจาะ แกะ เชาะ หลาว ตัด ปรับปรุงเป็น เรือน เรือ โรง ราน เกียน ไถ คราด ตู เตียง ตั่ง ฯลฯ รู้จักเอาไม้มาตัด เจาะ เจียน เป็น ขลุ่ย ซอ ระนาด กลอง ปี่ เป็นเครื่องเพลง ฯลฯ รู้จักเอา แร่ มาหลอมหล่อทำ มีด ขวาน เลื่อย ผาน เพลา ช้อน ส้อม ส่วน กระบอกปืน ฯลฯ รู้จักเอา แร่เหลือง มาตั้งชื่อว่า “ทอง” เอา แร่ขาว มาตั้งชื่อว่า “เงิน” หลอมหล่อเป็นอัน ขึ้นใช้ตั้งราคาค่าว่า ตัน ไพ เฟือง สลึง ค้ำรอง ต่ำลึง ชั่ง ร้อย และเอาประสมหล่อเป็นเครื่องใช้ เช่น จอก ชัน ช้อง โหม่ง รู้จักเอาดินดาลมาปั้นทุบแน่นเผาเป็น หม้อ กะทะ โอ่ง อ่าง กระถาง ถ้วย ชาม กระเบื้องหนา-บาง มุง ปู ประดับ รู้จัก เอา ประสมและ หินสี ทำน้ำเคลือบ รู้จักเอา ไม้ไผ่, หวาย, จักตอก ชักเส้น ขั้วนเกลียว มัด ผูก สาน ขึ้นลวดลาย รู้จักสาว ฝ้าย ไหม ไย เปลือก ทำเส้นขั้วน เชือกพวน ทำด้าย ทอผ้า ฟัก ปัก ยกเป็นลูกไม้ และ ลายต่าง ๆ รู้จักการทำ ลายวงกลม ลายเวียนขวา ลายเวียนซ้าย ลาย-ตรงตั้ง เอียงนอน รู้จัก ท้องช้าง สร้างขึ้นเป็นลายตามรูปนั้น ๆ เอาดูรู้ อ่าน เขียน จด เล่า เรียน แล้วตั้งชื่อไว้ว่า “ลายสีไทย” “ตน-ตัวเลขไทย” คนไทยชาวทุ่งนาต่างรู้จักมานานแล้ว จึงเขียนไว้ที่ถ้ำฤๅษี เขาภู ทั้งเป็นชื่อที่ได้ตั้งไว้พวกชาวนาได้เรียกชื่อมานานเป็นพันปีก่อนที่ฝรั่งและไทยนอกนาจะไปเห็น เพราะฝรั่งและไทยนอกนาได้รู้จักชื่อตามที่ชาวนาตั้งและจารึกไว้-เรียกกันมานั้น ความรู้ที่มีอยู่อย่างนี้ พวกกสิกร เกษตรกร และ พวกนอกนา ไม่เคยปรากฏว่ามีความรู้ จึงมีสถานะเท่าเทียมกัน เฉพาะลายสีอ่านรู้ และตัวเลขนับจำนวน คนไทยชาวนารู้ชำนาญทั้งสองอย่าง ทั้งได้ตั้งตัวร่าง และชื่อเรียกไว้ได้ใช้กันมาตลอด ทั้งนี้ ฝรั่งทุกชาติไม่ปรากฏว่า คิด, รู้, กระทำ, ได้ จึงต้องเอาลายสีโพนีเขียน และ เลขอารบิกไปใช้-ทุกชาติ ที่มีปรากฏอยู่นั้นเป็นหลักฐานอยู่แล้ว เช่น ลานสีไทย ก็บิดเบือนเอาไปให้เขาอื่น แม้ที่มีชื่อว่าไทย และ เราไทยอยู่กันมา ฝรั่งก็มาเปลี่ยนให้แล้ว เช่น แหลมทอง เมืองไทย กลายเป็นชื่อ อินโดจีน “ไทย” เลยไม่ปรากฏ จึงสูญหายไป-ปรากฏแต่ อินเดีย กับ จีน อย่างชื่อนั้น ยิ่งพวกหลายกระดอง ยังแถมเอาตัวเองกับพวกพ้องไปเป็นแขกและเป็นจีนด้วยแล้ว แม้ตัวของเขาเองก็ยังไม่ยอมรับเป็นคนไทยก็ยังไม่มียอะไรเลย

และ-พวกนี้ ออกไปเรียน ศึกษา เอาแบบอย่างฝรั่งมาเผยแพร่ระยำวิถีดาร์ไว้ให้ไทย ลบล้างระบบแบบอย่างอันดีของไทย ซึ่งแบบอย่างอันดีนี้ยังเหลืออยู่เพียงไทยชาวไร่ชาวนาเท่านั้น จึงขอแจ้งให้พวกเราไทยในทุ่งนา รู้ กาลก่อนไม่กล้าพูด-เพราะเราไทยชาวนามีแต่คนดี ๆ มีระบบแบบอย่างอันดีประจำไทยอยู่ตลอด จึงถูกเขาหลอกมา ๑๐ กว่าปีแล้ว พวกผีเผือก (จีนว่า อั้งม่อก๊วย=ผีผแดง) ต่างถือกันว่า “ลึง” เป็นต้นกำเนิดของเขา หลักฐานก็คือ “กฎทฤษฎี ชาลซุ ดาร์วิน” ที่ทำนิตศกการไว้ ณ กรม.....ไปดูเถิด กับเขายังทำภาพยนตร์ให้ไทยซื้อมาฉายทางโทรทัศน์ ชื่อว่าพิภพวานร (ลึง) ที่ว่าระยำวิถีดาร์ ก็คือ กระทำอย่างสัตว์ไว้ผมขนสกปรกตามดินถนนโคนไม้ ทั้งข้างหน้า-ข้างหลัง คือ หนักและเลียดูดกินของกันและกัน ได้กระทำเครื่องหมายให้รู้โดยเอาไว้ผมยาว ผู้หญิงเอาไว้ผมสั้น เดียวนี้ เปลี่ยนเป็นยาวกระจายแล้ว แต่ธรรมชาติทั้งคนสัตว์ก็ข้างหน้า จึงเกิดท้องขึ้นแล้วก็ฆ่าตัวตาย นั้น-เป็นเครื่องยืนยัน ส่วนข้างหลังนั้น-ดีไม่ต้องท้องและ ชายก็ใช้แทนหญิงได้ ที่ใช้ยึดสั้น ๆ และยึดรัด ๆ นั้น เพื่อให้ตั้งยึด-ได้ดูเห็นง่าย ๆ ว่า ดี-หรือ-ไม่ ที่ทำอย่างนั้น ก็เป็นข้อประกาศให้รู้ในพวกเขาว่า “มาทำที่.....เถิด” พวกนั้นทำอย่างสัตว์ คือ ขวนกันเป็นกลุ่มออกไปใช้ชื่อว่า “พัฒนา” ไปตั้งช่อง (แคมป์) มั่วสุมกัน ชาวไร่ทุ่งนา เมื่อเห็นพวกผมยาว และใช้ยึด จงรู้เถิดว่า เป็นสัตว์ระยำวิถีดาร์ หรือพวกผี-อมมนุษย์ มีผมยาวสกปรกประกาศเครื่องหมายเกียรตินิยมของเขาอยู่ ที่ได้ตั้งหมู่บ้านขึ้นนั้น หักค้อมครองพวกตัวได้-ไล่ตะเพิดพวกระยำเหล่านี้ออกไป

คนไทยทั่วไป-ขอได้คิดดู และ รู้ประวัติศาสตร์ที่ขึ้นเป็นระดับ “สารานุกรม” (ชื่อว่า ENCYCLO PAEDIA) ห้องสมุดครอบครั (THE NEW UNIVERSAL LIBRARY) และ ประวัติศาสตร์ (HISTORY) ฯลฯ ล้วนเป็นเรื่องที่พวกเขาต่างมายึดเอาเป็นจี๊ข้า หรือว่า เป็นเมืองขึ้น ทั้งนี้แล้วก็พราโกหกมาทำความเจริญให้ และ เรื่องใด ๆ ความรู้-วิทยาการใด ๆ พวกเราที่มีอยู่ ก็ล้มทิ้ง เอาไปเปลี่ยนแปลงอ้างว่าเป็นหลักวิชา หลักวิทยาศาสตร์ หลักโบราณคดี หลักประวัติศาสตร์ เช่น ชื่อไทย ที่ล้มเลิกทิ้งไป สุวณภูมิ ก็แก้เปลี่ยนเป็นทวารวดี ที่ยังเห็นได้ คือ สถาปัตยกรรม-แลง หรือ หินผุ ปูนขาว ปูนแดง ทำนาข้าว นาเกลือ นาทุ่ง ทำน้ำตาลโดนด มะพร้าว จาก และ ขนที่ทำด้วยน้ำตาล เช่น ฝอยทอง ทองหยิบ ทองหยอด ฯลฯ ก็เอายกให้ฝรั่ง ฝรั่งทำน้ำตาลไม่เป็น จะรู้ทำได้อย่างไร ทองคำเปลว ลงรักปิดทอง ลายรดน้ำ ลายเขียนทอง ฝรั่งไม่รู้ และทำไม่เป็น จึงไม่ได้กล่าวถึงไว้ในประวัตินั้น ๆ เราคนไทยในทุ่งนาจึงรู้ของไทยอย่างดีที่สุด ทั้งได้กระทำไว้ทั่วไป เพราะเรื่องเหล่านี้เป็นของไทยอยู่แล้ว และพวกนอกนาเหล่านี้เอาเรื่องของไทยไปบิดเบือนเสีย จึงไม่มีอะไรเป็นของไทยเลย

เรื่องของไทย และ สิ่งมีของไทย ได้ถูกลบล้างและบิดเบือนไปแล้วอย่างนั้น เมื่อก่อนไม่ได้พูดเพราะเกรงใจคนดี ๆ ก็ยังได้ฟังเขาเล่าโกหกกันอยู่ เวลานี้-เกินกว่า ๑๕ ปีแล้ว จะเล่าเทียมบันทึก-เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๓-๔-๕ มีการขุดค้นที่คูบัว ขอบุนไป ๒ แสน จะให้เจ้าของที่นาซึ่งรับการสอนเรียนรู้เป็นกรรมกรขุดค่าจ้างคนละ ๒๕ บาท ประมาณ ๒๕ คน หรือ กว่า จ่ายจริงเพียง ๑๐ ก็ “มี” ได้ ๓๗๕ ชื่อเหล่านี้กันหมดตลอดวัน พอผู้ขุดค้นได้-ได้นำมอบให้ ก็นำออกไปขายที่นั่น มีที่เหลืออยู่-พอมีนักถ่ายภาพ-ภาพยนตร์ ก็เอาของนั้นไปหมก หยิบเครื่องขุด-ทำเป็นขุดพบให้ถ่ายภาพ-ภาพยนตร์ เอามาลงหนังสือ และฉายทางโทรทัศน์ได้บรรยายข่าวโกหกให้ฟังตลอดกัน ที่เหลือแตก ๆ หัก ๆ ก็เชิญบรรดาศาสตราจารย์ทั้งหลายให้ประชุมสัมมนากันก็ออกมาเป็นโบราณสมัยทวารวดีขึ้น ในที่นั้น ขนที่เหลือ ๆ ใส่รถพอ ๑๘ น. หรือ กว่า กาลนั้น ถนนยังไม่เรียบสนิท จึงมาช้า ๆ ๒๑-๒๒ น. ถึงวงเวียนใหญ่ ก็แบ่งขาย เฉพาะกบเมืองเกือบหมด ที่เหลือก็เข้ากรมคอนสาย ๆ วันรุ่งใหม่ กรม....ไม่ได้เปิดทำงานในกลางคืน ท่านผู้สละชื่อไว้-สั่งให้นำมา เมื่อ-๐๓-๘-๕-๑๐-๑๑ เพราะเลยมาหลายปี พวกนั้นคงนึกว่า “เรียบร้อยแล้ว” เมื่อได้มาก็พยายามอ่านได้มากแผ่นบ้างเอิญหัวหน้า ๆ แหลมฟ้าผ่าสิ้นชีวิต จึงพิมพ์เป็น “กบเมืองจานฉบับร่าง” ออกเผยแพร่ หนังสือพิมพ์หลายฉบับได้ขออนุญาตลงเป็นวิทยาทาน จึงเกิดดั่งขึ้น กาลนั้น ๒๕๐๕ มีเรื่องโรงละคร และ หาย-ขายกินกำลังคู่ขึ้นผู้ตรวจ ฯ และผู้บังคับ ฯ เจ้าหน้าที่ก็จับจ้อง หนังสือพิมพ์ก็โหมขึ้น ก็กลัวว่าจะถูกสอบสวน จะปฏิเสธว่าไม่มีก็ไม่ได้-เพราะมีเกิดเปิดเผยขึ้นแล้วจะรับว่า “มี” ก็ไม่ได้ เพราะขาย-หายสูญไปหมดแล้ว จึงวิ่งหัวเซดไปเอาเหล้าเลี้ยงขี้เมาคดโกงถูกหนังสือพิมพ์ไล่ออก

ไปเก็บอิฐเก่าๆมาทำป้อมหลอกขายนักทัศนาจรให้รับว่าทำความจริงทำเสียต่าง ๆ ไปพบนักทำกบเบื้องซีเมนต์ปูพื้นที่
บางขุนเทียน ตาม-เขาก็รับว่าทำ (กเบื้องซีเมนต์ปูพื้น) กาลนั้น (๒๕๐๕) เปิดพิพิธภัณฑ์อุทก ธรรมสถาน ได้ส่งนาย
....มาติดต่อกัน เพราะไม่รู้ว่ามีวางแผนไว้แล้วได้มอบให้ครึ่งแผ่นหักแล้วเพื่อดูข้างในเห็นได้ เจ้านี้ได้ไปสูมหั่วร่วมกันเขียน
แถลงการณ์เตือนเป็นทางออกซึ่งเป็นทางเดียวว่า ของป้อม โกหก หลอกหลวง หลักฐานที่ขายไปนั้น มีหนังสือประกาศ
แล้ว และ เคยมีอธิบดีประกาศว่าให้นำไปคืน ที่ปรากฏ ก็คือ ได้ให้ทุนเพื่อรับไว้จึง-มีอยู่ที่อุบว และ ที่นี้ กับที่ ลิตนี ออส-
เตรเลีย ที่อุบว-พวกนี้ยังไปขู่จะเอามาเพื่อมีอยู่แทนที่หายไปแล้ว ที่นี้-ก็มาเอาลายจารึก-ไม่ได้ให้ไป ถ้า ได้ไป-ไปทำ
ลาย หรือ ขายไป ก็คงหมดหลักฐานแล้ว ฉะนั้น-ที่พวกนั้น ได้ทำลายของไทย และ บรรยายบิดเบือนไทยให้ไม่มีอะไรมา
แล้วตลอดกาลนั้น

เรื่องของไทย-ไทยชาวทุ่งนาได้กระทำมาและกระทำไว้ให้พี่น้องลูกหลานชาวนา รู้กันได้ ถ้าเอาคำและความรู้
ของชาวนามาใช้กับพวกนอกนาเหล่านี้คงไม่รู้เรื่อง จึงรู้เรื่องของชาวนาไม่ได้ ที่ปรากฏชัดก็คือตัวลายสือไทย และ ตัว
ลายเลขไทย ซึ่งพระปฐมเจดีย์ได้กระทำไว้ ณ ถ้าฤๅ เขา นั้น ก็อ่านไม่ออกตลอดกาลทั้งเวลานี้ ได้เอารักใหม่ ๆ ทาทับ
ลายลบไปแล้วจึงเป็นการทำลายรอยจารึก คงเพื่อจะให้อ่านไม่ได้ อย่างที่ได้เขียนสารภาพเป็นหลักฐานไว้แล้ว คนไทยชาว
ทุ่งนาจึงกระทำได้และรู้เรื่องด้วย และกระทำไว้ได้ดกทอดมาถึง เวลานี้ได้พบเรื่องตลอดแล้ว ในการพิมพ์คราวนี้ ได้ตัดเลข
ลำดับเรียงออก เพราะไม่มีทุนจะพิมพ์ให้หมดได้ แต่คงลำดับเลขที่อ่านไว้เพื่อค้นหาได้ง่าย กับทั้ง คราวนี้ได้เงินตราข้าง
มา จึงทำแบบพิมพ์ออกมาเพื่อแสดงสิ่งมีของไทย ทั้งเพื่อให้พวกเรา-ไทยชาวนาได้รู้ถึงสิ่งของที่เรามีอยู่ ซึ่งต้นไทยของ
เรากระทำไว้ และ เวลานี้ได้เหรียญที่อุบว ด้านหนึ่งเป็น ดอกจันทน์ ด้านหนึ่ง มีลายสือว่า ไก่ เป็นคำ อันละไพ ทำแบบพิมพ์
ไม่ทัน เราไทยปัจจุบันได้พบเห็นแล้วกระทำขึ้นเพื่อประกาศเกียรติกรรมของต้นไทย เห็นว่าเป็นสิ่งถูกต้องที่ดีที่สุด
มากกว่าพวกนอกนาซึ่งมีแต่แข่งด่าต้นไทยตลอด และ ยังแถมยกไปอาศัยผู้อื่นกระทั่งตัวไม่มีอะไรเป็นของไทยเลย ทั้งยก
ย่องเกียรติศักดิ์ชั้นวังหน้าเขาตะพิดตะพือมานั้น ซึ่งเป็นการโกหกอย่างสะบัดช่อ และยังเท่ากับเป็นการแข่งด่าตลอด
กาลนั้นด้วยผู้เขียนมีหน้าที่ยกย่องต้นไทย และ สรรเสริญต้นตามความเป็นจริงตลอดมา ได้ยกย่องต้นชาติ
ไทยนี้ที่ทำทุก ๆ อย่างเป็น แม้สร้างสรรลูกหลานว่านเครือเชื้อเถาให้คงอยู่มากระทั่งเป็นมนุษยชาติหนึ่งของโลก
จึงกระทำอย่างนี้มาหลายสิบปีแล้ว ใครจะว่า เป็น ชาตินิยม เป็น ไทยนิยม นี่ว่า เป็นประการใด-อะไรนั้น ก็
ยอมรับโดยหน้าขึ้น ด้วยความเป็นสุขกายสบายใจ ตามระบบไทย ซึ่งมีว่า ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
อันรวมอยู่ในความเป็นไทยชัดเจน-นี้ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้าทรงตั้งไว้ แน่ใจว่าไม่ผิดเยี่ยงอย่างไทย

ธมมทตโต (พระราชกวี อามมมทตโต)

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๓)

หนังสือพุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์ ราชบุรีวัดดุจธาดา ดำเนินเมืองขุนนี้ ซึ่งได้พิมพ์เป็นครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๒๐ นั้น แม้จะบริการเฉพาะผู้ต้องการ ส่วนมากก็ท่านที่เป็นครูบาอาจารย์ คีษานินเทศก์ นักค้นคว้านักทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ ตลอดจนชาวต่างเมือง ต่างบอกว่าจะนำไปเป็นความรู้ประวัติไทย กับสิ่งมีของไทย มากท่านต่างนำค่าพิมพ์มาอุปถัมภ์อีกด้วย จึงพ้นจากคำกล่าวหาว่า ทำอย่างไบปลิว คือ แจกในงานศพ ถ้าไม่ทำอย่างนี้คงไม่มีทางออกไปสู่มวลชน เพราะที่มีแถลงการณ์เตือนออกมาว่า “ของปลอม โกหก หลอกลวง” แถลงการณ์ฉบับนี้ รู้จักชื่อผู้เขียนและผู้ร่วมด้วยเป็นอย่างดีที่ไม่ระบุขึ้น-ก็เพราะเหตุที่รู้จักสัญชาติดีว่า มีปกติกล่าวโกหกตลอด กับทั้งได้ลงชื่อว่า สำนักนายกรัฐมนตรีอีกด้วย ซึ่งยืนยันอยู่แล้ว ถ้าขึ้นระบุขึ้นก็คงปฏิเสธ ก็คำแถลงทั้ง ๓ วลีนั้น มีอำนาจให้ติดคุกได้ทุกวลี กับทั้ง ได้กักกันไว้ในหลุมฝังตลอด แม้จะหาทุนและอุปถัมภ์รายการ-ก็ไม่ได้ มีอยู่แต่เพียงทางงานศพเท่านั้น ถึงกระนั้นก็มีกรกล่าวหาอีกว่า ทำอย่างไบปลิว เมื่อได้การช่วยเหลือมูลค่าการพิมพ์แล้ว จึงหลุดพ้นจากคำกล่าวนั้นได้ เมื่อหมดจึงมีมูลค่าพิมพ์ใหม่เป็นครั้งที่ ๓ ได้ ครั้นจะใช้กระดาษดีก็ไม่พอ จึงทำได้อย่างนี้และทำได้เพียงเท่านี้ กับทั้งยืนยันได้ว่าเป็นเพียงรายการส่วนตัวเท่านั้น

ความจริงหนังสือนี้ ก็มีขึ้นจาก จารึกกเบื้องงาน ซึ่งลงไว้ตั้งแต่ขุนสรวง หรือเมืองสรวง ฯลฯ ถึงเมือง แมนเมืองทอง สุวัณณภูมิ ราชพลี ราชบุรี จึงตั้งชื่อว่า *เรื่องไทยลว้า* ครั้นได้พบจารึกชื่อสุวัณณภูมิ อันเป็นทั้งเรื่องไทยและพระพุทธศาสนา จึงตั้งตามจารึกนั้นว่า พุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ์ เพื่อยืนยันสถานที่ซึ่งตั้งต่อว่า ราชบุรีวัดดุจธาดาดำเนินเมืองขุน ซึ่งทั้งนี้ แต่ละลว้าเป็นเรื่องของไทยทั้งหมด พร้อมทั้งกาลเวลาชื่อขุนและคนชาวไทย กับทั้งสิ่งที่ไทยได้สร้าง-ทำกันไว้ ตลอดถึงตัวต้นเดิมของลายสือไทย เรื่องมูลค่ามาตราเงินทองพร้อมทั้งการสืบต่อและดำรงจรโลงกันมาอีกทั้ง-การต่อสู้ป้องกันตัวเองมา ซึ่งเป็นเรื่องแจ่มแจ้งตลอด ๘,๐๐๐ ปีถึงปัจจุบัน อันปรากฏเป็นไทยมาตลอดสมชื่อ *ชาติไทย, คนไทย, และ เป็นไทย* ครั้นพบประวัติ คือ เรื่องไทย เมื่อครั้งแรกได้กล่าวชื่อว่า *ไทยลวะ* ได้มีการกล่าวขึ้นกระทั่งมีแถลงการณ์เตือนออกมาว่า ปลอม โกหก หลอกลวง ครั้นพบไทยได้คิดกระทำสร้าง *ลายสือไทยระบบแบบบ่าวบวง กราบไหว้ ทำขวัญ* สร้างเป็นกฎหมายแบบประเพณีความดงามขึ้น กระทั่งได้ รับพระพุทธศาสนา กับทั้งพระไตรปิฎก คัมภีร์ ปกรณ์ แม้กระทั่งพระพุทธรูป และประวัติพระศาสนา ก็ได้กล่าวโหมกันว่า ปลอม แม้คนไทยที่ได้เกิดมาเป็นชาติคนกะเขาสาติหนึ่งในโลก รู้จักจัดระบบแบบปกครอง ได้ยกย่องคนดีมียุติธรรมขึ้นเป็นหัวหน้าเรียกกันว่า “ขุน” คือ *กษัตริย์ราช* กับได้ออกแบบหล่อ ทำ สร้างเป็นรูปขึ้นเป็นหลักฐาน-เป็นที่เคารพระลึกถึง และ บ่าวบวง-บวงสรวง คือ ทำบุญอุทิศให้ สำหรับคนไทยแท้มีแบบอย่างประเพณีเป็นประจำมา ณ วันแรม ๑๕ ค่ำเดือน ๔ มีระบบگردันปีเก่าขึ้นปีใหม่ ณ วันเพ็ญกลางเดือน ๕ มีพิธีระบบแบบ บ่าวบวง-บวงสรวง ทั้งทำบุญอุทิศ สรงน้ำเสร์นไหว้ ทั้ง-ร่วมกัน ฟ้อนรำถวายมือแต่ท่านต้นไทย ต่างก็กล่าวกันว่า ปลอม พร้อมกันร่วมประนามต่าง ๆ อันหมายความว่าต้นคนนั้น-ปลอม โกหก และหลอกลวง เป็นอันว่าพวกไทยรุ่นนี้-พร้อมกับนักรู้เหล่านั้นด้วย ต่างก็เกิดมาจากต้นที่ปลอม จึงต่างเป็นไทยปลอมด้วยกัน-ทั้งชาติไทย ศาสนาไทย และขุนไทย เขาต่าง ๆ ได้ว่ากันมาแล้วและมีหลักฐานอยู่อย่างนี้ เช่น ชาวไทยเมืองหลายท่าน มีต้นคือ ปู่ ย่า ตา ยาย ครูบาอาจารย์เป็นช่างฝีมือเอกเกือบทุกอย่าง ครั้นลูกหลานและศิษย์ได้มาเรียนจนเป็นบัณฑิตแล้วเข้าไปเป็นชั้นพิเศษในสถาบันหนึ่ง-ได้กล่าวถึงศิลปกรรมที่ต้นคนได้สร้างไว้ว่าปลอม ก็เป็นอันว่าสวดต้นปู่ ย่า ตา ยาย ครูบาอาจารย์เป็นนักทำปลอม ก็แข่งด้าต้นของตัวเอง

ในเร็ว ๆ นี้ประมาณ พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้มีผู้มาหาทั้งศาสตราจารย์ อาจารย์ ครู และนักศึกษา นักเรียนมาหาและเล่าว่า ได้มีเจ้าหน้าที่กรมศิลปากรผู้หนึ่งประกาศว่า จารึกหลักหนึ่ง-ซึ่งพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราชทรงกระทำไว้นั้น

เป็นจารึกที่-รัชกาลที่ ๔ ทรงกระทำขึ้น เพื่อต้องการให้มีประวัติสุโขทัย เพราะตัวไม่เหมือนกันมีวิธี คือ ขุดหลุมในพระราชวัง กลางคืนก็ทรงยกขึ้นมาจารึก ไกลรุ่งก็เลื่อนลงซ่อนในหลุม ทรงกระทำอย่างนี้-จนกระทั่งสำเร็จเป็นจารึกสุโขทัย ก็คือ-เป็นของปลอมกระทำขึ้นใหม่ และก็จารึกหลักนี้ สำนักพิมพ์การเวกได้จัดพิมพ์ขึ้น พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้กระทำไว้ครบสมบูรณ์ทุกหลักฐาน คุณจำเนียร เหมรัตน์ ได้อภินันทนาการ คราวแรกก็เพียงเล่าว่า ยังมีหลักอื่น ๆ อีกหลายหลักขี้นยันอยู่ เมื่อได้เห็นที่ตีพิมพ์แล้วนั้น เมื่อมีผู้ถามได้เปิดให้ดูรูปถ่ายหลักหินจารึกและบอกขนาด ทั้งตัวที่ทรงลอกกับทรงแปลเป็นคำและทรงเขียนเป็นตัวหนังสืออังกฤษเพื่อให้ฝรั่งรู้เรื่อง แล้วก็บอกว่าหลักหินขนาดนี้-จะยกขึ้นยกลงคนเดียวไหว หรือ ที่ทรงกระทำก็คือลอกตัวนี้และแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างนี้ ทุกคนก็ลงความเห็นเหมือนกันหมด และกล่าวเป็นอย่างเดียวกันว่า พวกโกหก และ ใส่ร้ายไทยกันเอง ฯลฯ กับได้บรรยายต่อไปว่า จารึกสุโขทัยไม่ใช่มีเพียงหลักเดียวมีอยู่หลายหลัก และมีขึ้นไปถึงเชียงใหม่ก็คือ ที่วัดพระยืน และ วัดเชียงมั่น แม้พระองค์พ่อขุนพระรามคำแหงมหาราชเอง ก็ยังถูกสร้างพระบรมรูปอนุสาวรีย์บิดเบือนความจริง เช่น ทำรูปพระราชหัตถ์ขวาทรงถือสมุดข่อย และพระราชหัตถ์ซ้ายทรงถือดินสอซึ่งไม่ใช่ “หินจารึก” และดินสอก็จารึกหินไม่ได้ ทั้งแสดงพระราชอิริยาบถทรงจารึกซ้ายด้วย ที่ผิดผันแจ่มแจ้งขนาดนี้เป็นหลักฐานยืนยันว่า นักปราชญ์ไทยทั้งชาติทุกระดับชั้นไม่มีสติปัญญาวิหยาการ จึงไม่มีความรู้จะพิจารณาตัดสินได้ว่าผิดหรือถูก ซึ่งได้ตั้งประจานไว้และออกภาพแพร่ไปมากแล้ว และทั้ง-มี ภูมิอยู่อย่างเดียว คือพิจารณาไทยทั่วทุกอย่างว่าเป็นของปลอม ที่ทำปลอมแท้ ๆ ว่าจริงเท่านั้นเอง

ที่ไทยได้กระทำมาเป็นไทย และของไทย-ไทยไม่ยอมรับ แลยกไปให้คนอื่น ที่ทำขึ้นก็ไปเอาของเขามาทำ และทำผิดแบบไทยอีกด้วย เหตุนี้ ไทยและของไทยทุกชนิดจึงไม่ขึ้นเป็นหลักฐาน แม้ในชั้นการเรียนเพียงชั้นประถมก็ยังไม่ มี ที่มียู่ก็ต้องอาศัยฝรั่ง เหตุนี้ไทยและของไทยจึงไม่มีชั้นหรือชั้นสำคัญ เฉพาะในหลัก มนุษยศาสตร์ชาติพันธุ์ ไทย ตลอดถึงโบราณคดี โบราณวัตถุ และเรื่องประวัติไทย กับทั้งวัฒนธรรมประเพณีไทยทุกประการ ที่มีขึ้นปรากฏอยู่ ก็ต้องไปลอกแปลที่ฝรั่งเขาเขียนไว้แล้ว ที่ฝรั่งไม่รู้ก็ไม่ได้เขียนไทยและของไทย เช่น แรกนา โปสพ พระร่วง และทับทิม ฯลฯ ซึ่งไม่อยู่ในนั้น มียู่แต่ในไทย จึงไม่ขึ้นความสำคัญเป็นหลักฐานไทย ครั้นแปลลอกที่ฝรั่งเขาเขียนเป็นเรื่องหลักฐาน และหลักวิชาการได้ จึงขึ้นเป็นชั้นชั้นหลักฐานสำคัญได้ เช่น เลื่อนขึ้นเป็นคหบดี เป็นศาสตราจารย์ ได้ เข็มและเหรียญอันมีศักดิ์ตำแหน่ง ฯลฯ ฉะนั้นแล ไทยของไทยจึงไม่มีโอกาสมากเกินไป นอกจากเป็นไทยและของไทยเท่าเดิมนั้น

ที่ว่า ไทย และ ของไทย อันมียู่ แต่ไม่ขึ้นชั้นสำคัญ-แม้จะเป็นหลักสูตรการเรียนชั้นประถมก็ยังไม่มียุ่ นั้นจะเห็นได้ เช่นชื่อ ขุนสรวง และ นางสาธ ซึ่งเป็ต้นกำเนิดรูปแบบโครงสร้างคนชายหญิงสร้างคำไทยใช้กันมา และได้สร้างรูปเคารพเป็นแบบไว้ด้วย ขุนอิน และ นางกวั ผู้สร้าง และ ตั้งชื่อ เมืองแมน เฉพาะแม่นางกวั-ยังมีมนต์นางกวัสำหรับเสกโชคลาภ ทั้งคู่เป็นผู้ตั้ง ปิอิน และ ปิ เดือน วัน ทำเครื่องใช้ เช่น หลอมแร่ธาตุเป็นเครื่องใช้ และ เครื่องดินเผา ทั้งได้ตั้งชื่อไทยให้รู้ความหมายไว้ ขอมฟ้าไทย ขุนสือไทย-ขุนหญิงไทยงาม ขุนเล็กไทย ขุนหญิงงามตน ได้สร้างลายไทย ลายสือไทย ลายสือขอม ลายตัวเลขไทย ตลอดถึงวัฒนธรรมบูชา บำบวง ไหว้ครูบาอาจารย์ ฯลฯ ทั้งได้ตั้งชื่อไทยให้ความหมายรู้กันมากระทั่งบัดนี้ ขุนลือตันไทย-ขุนหญิงโปสพ ได้ทำนา ปลุกข้าว สร้างเครื่องใช้-ทำ เช่น ไถ คราด เลือกข้าว ตั้งชื่อใช้กันมา สร้างระบบบำบวง-แรกนา-ทำขวัญข้าว กันมา พระร่วงลายไทย-จ้าวแม่เบิกไพร ได้สร้างระบบป่าไม้ตั้งชื่อต้นไม้ทั้งบก และ น้ำ พระอินทร์ไทย-จ้าวแม่ทับทิมทอง ได้สร้างสีย้อม สร้างรูปแบบเงินทองเป็นมูลค่า ระบบค้าขาย ตลาดนัด บก-น้ำ ได้ตั้งชื่อใช้กันมา คือ ต้น (สตางค์), ไพ, เป็อง, สลึง คำรอง (บาท), คำลึง, ชั่ง, ร้อย, ตั้งเป็นมูลค่าไว้ ได้สร้างรูปแบบ เช่น เหรียญ เงินขด อัน ขุนโลลาย-โหมมาดี กับ แม่ขวัญมา ได้สร้างแบบเรือนบ้าน แบบบ้านเมือง ระบบวางหลัก-ยกเสา บำบวงบูชา-ออกเสียงไห่ และ ระบบขบวนแห่ขวัญมา เมื่อได้รับพระพุทธศาสนา-ได้ก่อสร้างระบบ เขตสังฆกรรม เช่น “วัด” “พระ” เช่น พระพุทธรูป ได้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ และตั้งชื่อใช้กันมา จึงเกิดเป็น ไทย และ ของไทย ขึ้น ซึ่งยังปรากฏอยู่ทุกอย่างแก่ไทยชาวท้องถิ่นทุกคน และยัง

ได้กระทำ-ประพาดกันมาทั้งรู้ว่า “ไทย” เช่น หนังสือไทย เงินไทย ลายไทย คำไทย ชื่อไทย ฯลฯ สิ่งเหล่านี้-
 นักรู้ไทย ตั้งแต่เด็กนักเรียน นักศึกษา นักปราชญ์ ฯลฯ ต่างรู้อยู่ทุกคน แต่ไม่ยอมรับ และ ไม่ยอมให้เป็น ของไทย
 จึงไม่เล่าให้ฝรั่งฟัง-ฝรั่งจึงไม่รู้ และไม่ได้นำไปเขียนในหนังสือภาษาของเขา ฉะนั้น ไทย และ ของไทย จึงไม่ขึ้นสู่
 ชั้นสำคัญระดับขั้นชั้นประวัติศาสตร์, สารานุกรม, โบราณคดี, โบราณวัตถุ ฯลฯ เช่นนี้ ไทย และ ของไทย แม้มีอยู่ก็ไม่
 ขึ้นชั้นชั้นใด ๆ เช่น ชั้นประถม, มัธยม, อุดม เป็น บัณฑิต, มหาบัณฑิต, ดุษฎีบัณฑิต หรือชั้น จัตุรา, ตรี, โท, เอก,
 พิเศษ, รอง, อธิบดี, รัฐมนตรี, นายรัฐมนตรี, ลิขตรี.....จอมพล. ฯลฯ ฉะนั้น ไทย และ ของไทย จึงเป็นแค่ เพียงไทย
 และ ของไทย เท่านั้น

ไทย และ ของไทย ที่ไทยตั้งไว้ คือ คำไทย ชื่อไทย ท่านต้นผู้นำได้ตั้งใช้กันมา แต่ผู้รู้หรือนักวิชาการไม่
 ค่อยยอมรับว่าเป็นของไทย ต้องเอาไปฝากผู้อื่นและยกของไทยไปให้ผู้อื่นหมดในทำนอง “ซุกแขก-แขกจีน” แม้ชื่อว่า
 “ไทย” ว่ามาจากคำว่า เทยฺย เด็ก มาจากคำว่า ดิก-มีต้องการ ๓ อย่าง ฯลฯ และอาศัยจีนชื่ออัลไต ซึ่งอยู่มองโกเลีย
 ไทหัว คือ ภูเขาไท-อยู่ใกล้แมนจูเรีย ไทเผ คือ ไทพู่-อยู่ไต้หวัน ฯลฯ ขุนอุทองผู้สร้างกรุงเก่าก็ว่ามาจากจีน แม้เจ้าดวง-
 ผู้สร้างกรุงเทพฯ ก็ค้นกันจึงเปลี่ยนจากชาติไทยไปเป็นชาติจีนซึ่งชื่อว่า จีน ก็เป็นข้าจีนซึ่งอยู่แล้วจึงสมเกียรติยศ
 ข้าที่สุด และเสด็จในกรมพระองค์หนึ่ง ได้ตรัสเรียก “เสด็จเตี้ย” และ “จอมหม่อมมา” ในกาลไหว้พระป้ายแจ็ก แต่คำชื่อว่า
 “ไทย” ที่เขียนกันนั้นมีตัว ย. อยู่หลัง เช่น ไทย ที่อยู่ ณ เมืองจีนยังออกเสียงตัว ย. ด้วย คือ ไทหย่า ที่ลงไปอยู่ทะเลใต้
 มีชื่อว่า ไคยัก ที่ไปอยู่ชมพูทวีป-ชื่อว่า เทยฺย แยกออกเสียงว่า ไทยะ บ้าง ว่า ไคยะ บ้าง บางพวกออกเสียง ย. เป็น ยักข
 และ ยักไซ อันเป็นหลักฐาน “ไทย” จึงเป็นชื่อประจำมา กับทั้งได้เป็นชื่อ “ชาติไทย” มานานแล้ว และได้เป็นชื่อ
 “ประเทศไทย” มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๔ (ตามที่ประกาศตั้งชื่อ แต่เป็นชื่อ “ไทย” มานานนักหนาแล้ว)

อีกส่วนหนึ่ง คือ ลายสือไทย และลายไทย ซึ่งเป็นชื่อสิ่งที่ไทยทำและตั้งชื่อไทย ใช้เรียกชื่อและรู้จักกันมา
 เฉพาะลายสือไทย ได้ปรากฏชื่อในจารึกหลัก ๑ ซึ่งพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราช ทรงอ้างเรียกชื่อไว้แล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๑๘๒๖
 แต่ไทยต่อมาไม่ยอมใช้ จึงเท่ากับเลิกใช้ไปโดยธรรมดา ที่ทรงใช้ว่าลายสือไทย-อาจหมายถึงทั้ง ตัวเมือง ตัวบ้าน หรือ
 ตัวสือ กับ ไม้ คือ พยัญชนะและสระ ในจารึกวัดพระยืนเรียกว่า พระเสลาจารึก สมัยกรุงศรีอยุธยา พระโหราธิบดี
 ได้แต่งหนังสือ “จินดามณี” ได้ใช้ว่า อักษร และ สาร ซึ่งเป็นชื่อทั้งสระและพยัญชนะ จากนั้นไม่เห็นชื่อว่า ลาย
 สือไทย แต่ก็ได้พบชื่อไทยขึ้นอีกชื่อหนึ่ง คือ หนังสือหรือตัวหนังสือและตัวเลข คำชื่อว่าหนังสือและหนังสือ
 ไทยนี้ไม่รู้ว่ามีขึ้นเมื่อไร ครั้นได้พบตัวรูปหล่อด้วยโลหะในหนังสือ Ancient Indonesian Art อันเป็นโบราณวัตถุ ณ
 อินโดนีเซีย ซึ่งทำโดย Dr. A.J. BERNET KEMPERS ได้กล่าวว่าก่อนสมัยฮินดู ก็คงก่อน พ.ศ. ๑๐๐๐ ซึ่งช่วงสมัยนั้นได้
 หล่อเป็นรูปคน และ ทำรูปตัวหนังสือไว้บนหัว เข้าใจว่า เดิมคงเอาหนังแกะสลักเป็นตัวหนังสือ และ แกะเป็นตัวหนังสือ-
 สือไว้บนหัวจึงเอาเชิดสอน แต่ตัวหนังสือ นั้น ๆ คงผูกไปหมด ที่เอาโลหะหล่อเป็นรูปไว้นี้ได้คงทนมาให้เห็นจึงทราบ
 ได้ จากนั้นมา ชื่อว่าลายสือไทย จึงเป็นชื่อ หนังสือไทย หรือ ตัวหนังสือไทย ที่ใช้ชื่อว่าอักษร ใช้มาตั้งแต่สมัยอยุธยา
 ส่วนที่ยกไปให้อินเดียนั้น พ.ศ. ๒๔๑๓ หมอสมิธได้พิมพ์คำโคลงยกให้ไว้ว่า-อักษรไทยอย่างนี้ เดิมพราหมณ์ ฯลฯ พ.ศ.
 ๒๔๖๗-๒๔๗๒ โพรเฟสเซอร์ ยอร์ช เซเดส ว่าคล้ายอักษรอินเดียได้ ครั้นมีการแต่งตำนานประวัติจารึก และหนังสือ
 ไทยได้ใช้ชื่อว่าอักษรไทย, ภาษาไทย, พ.ศ. ๒๕๐๔ ในข้อเขียนและเอกสารตีพิมพ์จึงมีแต่คำชื่อว่า อักษรภาษา ซึ่งเป็นคำ
 สันสกฤต จึงเป็นของอินเดียอย่างที่จะเถียงไม่ได้เลย พร้อมกับเป็นศาสตรวิทยาก็ด้วย จึงเกิด เป็นอมต ไปแล้ว
 แต่ยังมีคำชื่อไทยว่า “ตัวหนังสือไทย” เช่น หนังสือพิมพ์ซึ่งยังไม่ได้เปลี่ยนไป ถ้าเปลี่ยนคงจะต้องใช้ว่า อักษรพิมพ์
 หรือว่า พิมพ์อักษร แต่ก็ยังไม่ได้เปลี่ยน-จึงยังมีชื่อว่า ตัวหนังสือ, หนังสือไทย กับทั้ง-สระที่ยังไม่ได้เปลี่ยน ซึ่งยังมีชื่อว่า
 “ไม้” อย่างปัจจุบัน ทั้งหมดจึงยืนยันชื่อเดิมของไทย อันพออ้างได้ว่าเป็นของไทยมาแต่โบราณ และแม้ว่าลายไทยหรือ
 ลวดลายเส้นไทย อันเป็นลายสีมีลายทองคำเป็นแบบอยู่ด้วย ที่มีชื่อตั้งว่าจิตรกรรมฝาผนัง แต่ใช้เป็นอังกฤษว่า Mural
 Painting คำว่า เพนดิงนี้-ใคร ๆ ก็รู้ว่าเขียนสีหรือทาสี ไม่มีทองคำตามของฝรั่งทุกชาติ ลวดลายไทยมีทั้งลายสีและ

ลายทองคำ ซึ่งใช้ทองคำละลายน้ำประสานเงินเป็นลายทองคำได้ และเป็นลายรดน้ำ เป็นลายปิดทองคำเปลว ฯลฯ ฉะนั้น ลวดลายจิตรกรรมฝาผนังไทย จึงเป็นพิเศษดีกว่า เมื่อมีชาวอื่นมาชมจิตรกรรมไทย ได้บอกนักนิเทศน์ให้ใช้คำชื่อว่า ลายไทยหรือลวดลายไทย เขาไม่ยอมทุกคน อธิบายว่ากลัวว่า *ฝรั่งเขาฟังไม่รู้เรื่อง* ได้บอกเขาว่าทำไมไทยไปเรียนของเขาจึงรู้เรื่องไทยจะเอาของไทยให้เขารู้เรื่องบ้าง ถ้าไม่ได้-ก็อย่าไปบอกพวกโง่ ๆ ทั้งนี้เลย ฝรั่งผู้นั้นคงฟังคำไทยออก-จึงยิ้ม ๆ และอย่างนี้-ยังมีอยู่อีกหลายอย่าง เช่น มวยไทย เพลงไทย รำไทย ขนมหอย ซึ่งมิใช่เป็นวิชาการตลอดเฉพาะคือ มวยไทย คนไทยไม่ยอมรับใช้ชื่อไทย ทั้งไม่ยอมรับว่าเป็นของไทย มีโฆษกผู้หนึ่งเล่าว่า เป็นของจีนลุ่มแม่น้ำฮวงโห ถ้าสังเกตแล้วจะเห็นมวยจีนกำหมัดยังไม่เป็น เขาแบมือคบกัน ใช้นิ้วแทงกัน กระโดดหกคะเมนไปมา กำหมัดต้อย เตะ ถีบ สอก เข่า กัดเชือก ไม่เป็น เข้าใจว่าโฆษกผู้นั้นดูมวยยังไม่เป็น อีกผู้หนึ่งจะเอาไปสอนญี่ปุ่น และฝรั่ง ได้บอกให้ใช้ชื่อมวยไทย-ก็ไม่ยอม บอกว่ากลัวว่าจะไม่รู้เรื่อง จึงตั้งชื่อว่าไทบอกซึ่ง Thai Boxing บอกซึ่ง คือ มวยฝรั่งมี ๕ ท่าต้อย คือ เขกชอย เหวี่ยงขวา-ซ้าย จ้วงต้อยขวา-ซ้าย เสย ขวา-ซ้าย พุ่ง และใช้นวม เตะ ถีบ สอก เข่าไม่เป็น ที่ไม่ยอมใช้ชื่อคำไทยในความหมายของไทย ตัวเขาบอกแล้วว่า “กลัว” จึงแจ้งว่า ทำไมญี่ปุ่นใช้ชื่อของเขาให้ไทยรู้ได้ เช่น ซูเมอ ยิวยิตสู คาราเต ฯลฯ เขาก็ไม่ยอมใช้ชื่อไทย เมื่อเป็นเช่นนี้ ญี่ปุ่นเขาก็รวบรวมเอาว่า มวยไทยนี้ไทยได้มาจากญี่ปุ่น เดิมเป็นของญี่ปุ่น ไทยผู้นั้นไม่ได้เถียงเขาเลย เป็นอันว่า ยกให้เขาไปแล้ว อีกอย่างหนึ่ง คือ ขนมหอยที่เขาออกข่าวให้เห็นและบรรยายว่านำไปทำที่คานาดา และสหรัฐ ก็คือ ขนมห้อยแกง ขนมหอยไร ฯลฯ แต่เขาใช้ชื่อว่าขนมเอเชีย ขนมหอยที่ไทยไปเรียนมาทำ เช่น ขนมหอย พาย เค้ก ฯลฯ ไทยทำไมจึงรู้ได้ ส่วนของไทยแม้เพียงจะแจ้งชื่อ-ต่างก็ซัดซัดถึงกับกลัวไปทั้งหมด จึงไม่ยอมใช้ ชื่อคำไทย ไทยและของไทยจะค่อยหายไปอย่างนี้

ก็เมื่อ-วันเสาร์ที่ ๑๒ มกรา ๒๓ มีบัณฑิตมาหา ๓ ท่าน ครั้นทราบแล้วปรากฏว่า ๓ ท่าน เป็น ๓ ชาติ ท่านหนึ่งเป็นอินเดีย มีความรู้ชำนาญทั้งไทยอังกฤษอินเดีย อีกท่านหนึ่งเป็นเขมรเรียนหรือเขมรชำนาญทั้งไทยอังกฤษฝรั่งเศส ท่านที่ ๓ เป็นฝรั่งเศสชำนาญไทยน้อยพอพูดได้บ้าง อังกฤษชำนาญมาก ส่วนภาษาฝรั่งเศสนั้น เป็นภาษาชาติอยู่แล้ว เล่าว่า มาเป็นผู้เล่าเรื่องไทย ณ กรม ฯลฯ ต้องการค้นหา-เรื่องไทยเพื่อไปทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก-ดร. ท่านทั้งนี้ได้ทราบและอ่านพุทธศาสนสุตตันตปิฎก ฯลฯ กับได้รู้เรื่องลายจารึกลายสีไทยบ้างแล้ว เมื่อคุยกันพอสมควรแล้ว ก็เริ่มถามถึงเรื่องไทย ร่าง (รูป) ไทย ต้นไทย ระบบไทย แบบไทย ฯลฯ ได้เริ่มตั้งแต่ขุนสรวง นางสาว.....ขุนอิน นางแก้ว.....ขุนสี-ไทย-ไทยงาม ขุนเล็กไทย-งามคน.....ขุนตันแรก-แม่โพสพ.....เจ้าพ่อพระร่วง-จ้าวแม่เบิกไพร พระร่วงเมืองไทย-จ้าว-แม่ย่าชื่อนาง.....จ้าวพ่อพระอินทร์ไทย-จ้าวแม่ทับทิม ฯลฯ และท่านต้นต่อ ๆ มาได้แสดงรูปปรากฏเล่าให้ทราบที่ท่านต้นเหล่านี้ทำอะไรไว้ คนไทยก็ยกขึ้นเป็นต้นตน เมื่อตายไปก็ยกท่านต้นเหล่านี้ขึ้นเป็นต้นผี เช่น พ่อขุนสีไทย คิดสร้างลายสีไทย ก็ขึ้นเป็น ต้นบา คือ ครูบาอาจารย์ ตายไปก็ขึ้นเป็น ต้นผีบา เมื่อจะเรียนหนังสือ จึงมีระบบไหว้ครูกันมา ระบบนี้จึงเป็นแบบไทยตลอดไปเพราะมีไทยชาติเดียวที่ทำกันมา เมื่อเล่าจบตอน ท่านบัณฑิตอินเดีย ก็เล่าเป็นภาษาอังกฤษที่ปลื้มใจมากก็คือท่านระบุชื่อคำไทย เช่น ขุนสรวง นางสาว ฯลฯ ลายสีไทย ขุนสีไทย คุณหญิงไทย งาม แม่ลายสีไทย เช่น ตัวกอในชื่อไทยว่า กอไผ่ คอ ว่าชื่อ คอ ฯลฯ ได้หยิบรูปขุนสรวงนางสาวเป็นรูปเปลือยและทำมือดินเป็นแผ่นและรูปท่านต้นอื่น ๆ ก็ได้ชี้ให้ดูทั้งได้อธิบายให้ฟังถึงสิ่งที่ได้กระทำไว้แล้วได้สร้างรูปเป็นที่เคารพบูชา ซึ่งไทยว่า บำบวง บวงสรวง ซึ่งต่างได้ยอมรับว่ารู้จักไทยแท้จริงขึ้น และเรื่องอย่างนี้ไม่เคยฟัง ทั้งรูปเคารพอนุสาวรีย์ทั้งนี้ก็ไม่เคยเห็น เสียหายว่าต้องกลับไปตามกำหนด จะมาอีกในเดือนพฤษภาคม จะมาขอถ่ายรูปเพื่อไปทำวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก จะทำเรื่องไทย ลายสีไทย และคนชาติไทย ฯลฯ จึงมีความเห็นว่า ฝรั่งเขามาศึกษาค้นคว้าไทย-ไทยก็เอาที่ฝรั่งเขียนไว้เล่าให้ฝรั่งฟัง ความจริง-เขารู้แล้ว กลับไปเรียนที่เขาดีกว่า จึงเที่ยวไปหาตามวัดบ้าง ตามสนามพระบ้านตามตลาดขายพระบ้าง พอพบเห็น-ก็เก็บเอาไปเป็นหลักฐาน เช่นนี้เขาจึงไม่เชื่อศาสตราจารย์อารยนิติเทศน์ไทย จึงมาหาและอยากได้ฟังไทย-พูดไทยและเรื่องไทย แม้ท่านบัณฑิตอินเดียยังใช้ชื่อและคำไทย เพื่อรู้เรื่องไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่ชื่นชมยินดีและถือว่าเป็นเกียรติอันสูงสุดที่ยกย่องทุก ๆ อย่างซึ่งเป็นไทย

เท่าที่เล่ามานั้นก็เป็นเรื่องที่ไทยมีดี และของไทยมีประจำไทยมาทุกประการก็ไม่รู้ว่า สิ่งที่เป็นไทยนั้น ๆ ยังมีอะไรอีกซึ่งเป็นที่ยกย่องสรรเสริญ เป็นที่ยกย่องสรรเสริญ ถึงกับเป็นที่เกลียดชังผูกพยาบาทคาดโทษทัณฑ์ถึงจ้องล้างจ้องผลาญต้น-ไทยและต่อของไทย ซึ่งนักรู้ไทยทั้งหลายได้กระทำมาตลอด-ไม่ยอมให้ต้นไทย และของไทยเป็นไทยและสิ่งที่ไทยกระทำไว้-เป็นของไทย ได้รื้อไทยเข้าไป ชุกแซก-แซกจีน จึงมีชื่อว่าไทยได้ กับทั้งต้องไปอาศัยจึงทำสิ่งของไทยได้ เช่น ต้องอาศัยสิวลึงกับอุมาลึงจึงมีลูกได้ แมตึก-ปราสาทซึ่งก่อสร้างด้วยอิฐ ปูน ทราย หิน กับ สอ น้ำเชื่อมประสาน ก็ต้องอาศัยแขกจึงรู้จักหิน เภาพูน ต้องอาศัยจีน-จึงเผาอิฐ-เผาปูนเป็น ส่วนที่ใช้แสงเป็นอิฐ ที่แขกและจีนไม่มี-ทำไมไม่เป็น จึงว่าเป็นของขอม คือ ขะแม ฯลฯ ที่บิดเบือนไปอย่างนี้ ไทยและของไทย-จึงไม่มีอะไรเป็นไทยแท้สักอย่าง แม้เรื่องไทย อันเป็นชาติไทย ศาสนาไทย กษัตริย์ไทย และสิ่งของที่เป็นไทยแท้ ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่คนเขียนให้เป็นประวัติเป็นเอกสาร ทั้งคนที่ทำและหลักฐานที่อ้างก็ไม่ใช่คนไทย กับไม่ใช่สิ่งของไทยได้ไปลอกเอาที่ทำไว้เกือบจะทุกอย่าง เช่นนี้ ผู้รู้ที่ขึ้นไปเป็นคณะกรรมการกระทำ ครั้นเห็นรายชื่อและสืบดูแล้วจะเห็นว่าไม่ใช่ไทย-จึงไม่เป็นไทยกับไม่ได้เรียนรู้เรื่องไทย จึงสร้างเรื่องขึ้นชนิดที่ไม่ใช่ไทยมีแต่ผู้อื่นทำให้ทั้งนั้น พ.ศ. ๒๕๑๘ ณรงค์ บุญญะเกต ไปอยู่นิวยอร์กได้สถาปนาปตยกรรม-ศาสตร์โทหรือเอกจำไม่ได้-ได้เข้าสมาคมสถาปนาปตยกรรมโลกได้-ได้กลับมาไทย ได้มาขอเรื่องไทยพร้อมกับเล่าบอกว่ามหาวิทยาลัยส่งให้มาหาเรื่องไทยที่แท้ไม่ใช่ที่นักประวัติศาสตร์เขียนไว้ เพราะเหตุว่าพวก ศาสตราจารย์ อาจารย์ และนักประวัติศาสตร์ ได้ลอกและเขียน โกหกไว้ตลอด จึงต้องส่งนักศึกษาค้นคว้ามาหาของที่เป็นไทยจริง ๆ มาก่อนหน้านี้ประมาณปี ๒๕๐๖-๗ ก็มีคณะศาสตราจารย์, ครู อาจารย์-อเมริกาได้ได้ส่งหนังสือมาขอเรื่องไทย โดยกล่าวว่า ค้นคว้าเรื่องไทยใหม่ ทั้งนี้-เป็นหลักฐานอยู่แล้ว

ไทย-ยังมีสิ่งที่ยืนยันเป็นไทยอยู่อีก คือ คำไทย หรือ ภาษาไทย และลายสือไทยหรือหนังสือไทย สำหรับคำไทยนั้น มีหลักยืนยันอยู่ก็คือระเบียบเรียงคำ เช่น เรียงคำนามไว้หน้าเรียงคำคุณไว้หลัง เช่น-สี่เหลืองคำอื่นว่าเหลืองสี่ จะเห็นเขาเรียงคำคุณไว้หน้า คำนามไว้หลังแม้เรียงคำถาม ไทยเรียงคำถามไว้หลัง คำอื่นเขาเรียงคำถามไว้หน้าหรือขึ้นคำถามก่อน ไทยว่าไปไหน, ทำอะไร, ฯลฯ คำอื่นว่าที่ไหน.....ไป, อะไร.....ทำ, อะไร.....เป็น, คำไทยว่าสี่เหลือง ทำอะไร ไปไหน มกรว่า ปิคั วัฒน -ปีตะเหลือง วัฒน สี่-เหลืองสี่ อังกฤษว่า เบลโล คัลเลอร์ เบลโล-เหลือง คัลเลอร์-สี่-เหลืองสี่ ก็.....กูหึ.....อังกฤษว่าวอร์ท-แวร์..... ฯลฯ จำนวนอย่างนี้คำไทยมีอยู่แต่ไม่ใช่ ถ้าใครใช้จะถูกหัวเราะ อีกทำนองหนึ่งคือคำเท่ากันแต่เป็นสูง-ต่ำ สั้น-ยาว กล้าประสม ซึ่งมีความหมายรู้ในคำต่างกันทุกเสียง เช่น เสือ เสือ เสือ. หลอ หลอ หลอ ล่อ ล้อ. ไช ชัย ชาย. เอ็น เอน. และ, แล. ไคร, ไคร, ไคร. ไล่, เดือน, เป็นไล่เดือน, โป, ทะเล. เป็นโพทะเล ที่เป็นเสียงเดียวกันแต่ต่างความหมายก็คือ ซอง, ซ่อง, ซ้อง, สอง, ส่อง, ส้อง (สร้อง) พัน พัน พัน พัน เเห จะเห็นและรู้ความหมายต่างกันเช่นนี้ ที่ฝรั่งเขาคำนวณคำไทยชนิดไม่รู้คำไทย ได้คำนวณคำไทยแท้ไว้ว่ามีเพียง ๑๕๐ คำเท่านั้น โดยเขาคิดคำนวณตามตัวหนังสือ และสระเรียงบ่งนั้นได้เพียง ๑๕๐ คำ จึงไม่ได้คำนวณเสียงสั้น - ยาว สูง-ต่ำ ฯลฯ จึงเห็นได้ชัดว่าไม่รู้แต่ก็ได้บอกให้รู้ไว้ โกหกไว้นานมาแล้ว

สำหรับ สือไทย หรือ หนังสือไทย ยิ่งยืนยันหลักฐานว่าของไทยเด่นชัดทุกตัวและทุกกระบวนการ เช่น รูปและชื่อทั้งความหมายพร้อมกับทำนองใช้ได้เต็มคำไทย กระทั่งเกินคือเหลือใช้ เช่น ตัวกอ ก็เอาเสียงและความหมายว่า กอ ขึ้นเป็นลายเส้นรูป กอ จากชื่อ กอไผ่ ข. ก็เอาจากคำกล่าวชื่อ ขอชัก ขอเกี่ยว ฯลฯ เอาขึ้นเป็นตัวตั้งเรียกชื่อว่า ตัวเมือง อย่างเดียวเป็นเสียงเดียว ซึ่งไม่พอคำไทยจึงคิดสร้างลายตัวให้ผิดจากตัวตั้งนั้น-สร้างขึ้นเป็นพิเศษ เช่น -ะ -า -ิ -ี -ุ -ู ฯลฯ เข้าเรียงทั้งหน้า-หลัง บน-ล่าง เช่น ก. ไล่ ะ ก็เป็น กะ จึงเรียกลายตัวนี้ว่า ตัวบ้าน และเรียกชื่อว่า “ไม้” และใช้ไม้เหล่านี้ประกอบเข้าทำให้มีเสียงกล่าวความหมายต่างกัน เป็นเสียงสูง-ต่ำ สั้น-ยาว เบา-หนัก กด-ก้อง เช่น กอ, ก่อ, ก้อ, และ แล เอ็น เอน ซอง สอง ขวัญ พัน พัน นอง หนอง นอง น่อง น่อง เหา มา เฮ-มา ขอ-เสียงเบา ถ้านักก็ใส่ขยักเพื่อให้หนักจึงเป็น ข เช่นไทยว่ากินข้าว เสียงธรรมดา ไทยเฉียงออกเสียงหนักว่า กินข้าวได้เรียกตัวสะกดที่เป็นแม่ต่าง ๆ เช่น แม่กง-ก็เรียกไม้กง เป็นต้น ไทยจึงมีลายสือไทยครบเสียงคำกล่าวคำไทย

คำไทยและลายสือไทยจึงเป็นหลักฐานไทย และของไทยครบทุกประการ

ด้วยประการฉะนี้ เมื่อได้พบไทยและของไทยอันเป็นหลักฐานยืนยันได้ จึงพยายามรวบรวมไว้ ได้ทำเป็นหลักฐานทั้งเรื่องไทยและสิ่งมีของไทย ระบบแบบไทย ซึ่งทุกสิ่งจะเป็นหลักฐานยืนยันได้ จึงได้จัดพิมพ์เผยไทยออก-ซึ่งทุกท่านที่ได้รับไปได้ใช้เป็นหลักฐานสอน อ้างถึง แสดงจุดประสงค์ได้-ในครั้งนี้ จึงเพิ่มคำบรรยายท่านต้นได้ทำอะไรไว้แล้ว ได้ขึ้นเป็นต้นพิธีหรือครุฑา เช่น ขุนอินเขาเขียว เป็นต้นปกครองป้องกัน แม่นางกวัก เป็นต้นเงินทองลาภผล จึงมีการเรียกให้ช่วย ฯลฯ ขุนโลลาย เป็นต้นสร้างเรือน จึงมีเล่นเครื่องสาย นางโหม่มาดี เป็นต้นแม่เรือน เวลายกเสาและเคลื่อนชะบวน จึงมีการให้-แห่ กับทั้งได้ใส่ลายสือต่าง ๆ ทั้งได้พบลายสือไทย ณ เมืองจีน-จึงได้เพิ่มเข้าเป็นหลักฐาน ได้เพิ่มเงินที่พบใหม่ได้ครบมาตราที่ทำเนียบไทยได้ระบุไว้ กับทั้งได้เพิ่มพระราชพงศาวดารกรุงสุโขทัย ซึ่งแต่ละล้วนเป็นหลักฐานได้เพื่อรู้ไทยได้สะดวกดีตลอด

ในการพิมพ์ครั้งนี้ได้อาศัยทุนที่หลายท่านมีพระภริมย์ สิริจนโท เป็นต้นได้ช่วยจัด ทุนค่าพิมพ์ และได้คุณทั้งหลายช่วยหาหนังสือต่างประเทศมาให้ คุณวิเชียรกับสุระช่วยถ่ายรูปให้ ทั้งสุระได้ช่วยตระเวนถ่ายรูปต่าง ๆ มาและช่วยจัดตัวพิมพ์รูปเข้าหน้าให้ตลอด นับได้ว่าต่างได้ช่วยกันให้เรื่องไทย และของไทยได้เข้ารูปเป็นแบบฉบับได้ จึงขอขอบคุณธรรมนี้ และขอจารึกส่วนผลพิเศษเท่าที่ได้ร่วมกันกระทำไทย และสิ่งของไทยให้กลับเป็นไทยตามเดิมไว้ด้วย และเรื่องไทยนี้-ได้สำเร็จด้วยฝีมือและความรู้ของไทย ได้ออกมาปรากฏแก่ไทยด้วยกัน ไทยได้ขึ้นเป็นหลัก ๓ คือ ชาติไทย ศาสนาไทย พระมหากษัตริย์ไทย ไทยชัดเจน-เป็นหลักที่ ๔ ซึ่งยืนยันอยู่ได้ทั้ง ๔ ทิศ จึงได้เป็นของไทยมานานแล้ว ทั้งยังได้ชื่อว่า-ไทยได้รักษา, ถิ่นครอง, ดำรง, จรรโลง ของไทยไว้ตลอดกาลถึงปัจจุบันนี้-คงมีตลอดไปในอนาคตอันเป็นนิรันดร์กาลอีกด้วย

ธมฺมทตฺโต (พระราชกวี อ้า ธมฺมทตฺโต)

คำไทย-เป็นไทย

คนชาติไทยได้เป็นคนแต่ต้นแถว
ลำดับขั้นชั้นไทยไว้คุ้นเคย
สร้างรูปทรงโครงสร้างอย่างแบบไทย
แบบมนุษย์จุดหมายไว้ใช้เทพดาล
จรดร่างสร้างไว้ในรูปแบบ
เป็น พลหลังรู้ ชูช่วงใช้
ครบอินทรีย์ที่กายกับใจแก้ว
ขามีเชื้อเลือสรปรากฎมา
ทั้งกายสิทธิ์จิตรู้คู่ประสาท
เป็นความรักชกโยใจรู้จน
รสอื่นใดไม่สุขสดเท่ารสรัก
รสอินทรีย์ที่กำซาบอาบเพลिनพล
เป็นเดิมพันธุ์ อันคนไทยได้สืบอยู่
ขามีแรงแสวงเลี้ยงป้องภัยพาล
รู้ชีวิตสิทธิ์สนองต้องกินอยู่
เครื่องเลี้ยงตนผลนาสวนล้วนมากมาย
สิ่งที่ทำคำที่กล่าวเรื่องราวรู้
ทั้งรูปร่างสง่างามแข็งแรงชื่อนาน
ได้ตั้งชื่อคือธรรมชาติที่वादไว้
ตะวันเดือนดาวกล่าวชื่อถือกันมา
ตั้งชื่อวันนั้นเจ็ด เสริ่งเป็นเสียง
ชื่อ-หน้าหนาว, ร้อน, ฝน, น้ำ, เป็นสี่นั้น
ปีรุ่นแรกแจกชื่อ คือ-ปีอิน
เป็น พ.ศ. ค่อยังมีว่า ปีไทย
ทั้งที่อยู่รู้สร้างวางเรือนบ้าน
ผูกหมอนมุ้งนุ่งห่มใช้กันมา
เมื่อมีมากหากดีและมีร้าย
ห้ามทำร้ายหมายมุ่งดีมีพร้อมกัน
รู้กำหนดกฎดีที่เป็นชาติ
สินหนุ่มสาว กราววัยมีในตน
เมื่อมีมากหลากหลายเรื่องเนื่องต้นก่อน
แจ้งลูกหลานว่านเครือเอื้อเฟื้อกัน
รู้จักถิ่น วิญญาณสถานสง
ผู้ทำดีมีถิ่นอยู่สู่สรวงฟ้า

เป็นมาแล้วทุกอย่างอ้างออกเผย
จึงขึ้นเชยเป็นไทยในทุกกาล
เป็นไทยให้แบบอยู่รู้สัจฐาน
เป็นหลักฐานรูปทรงคงคนไทย
ได้เขียนแนบนาม วิญญาณ ประสานใส่
เป็น แก้วใจ ประจำอยู่ทั้งหุดา
มีพร้อมแล้วใช้ประโยชน์ไซดคุณค่า
หญิงมีตรารังฟักประจักษ์คุณ
เป็นสัจชาติแบบมีที่กล่อมกรุ่น
จึงครบคุณได้ประโยชน์ปราโมทตน
แจ่มประจักษ์กายใจให้พูนผล
บุตรผล เป็นประโยชน์โปรดเปรมปราน
แล้วก็รู้เลี้ยงปลูกทั้งลูกหลาน
หญิงมีธารนม เลี้ยงเรียงใจกาย
และก็รู้พืชพรรณพันธุ์ หลากหลาย
สิ่งทั้งหลายหม้อด้วยกระบวยจาน
ทำขึ้นชูตั้งชื่อไว้ใช้เรียกขาน
เป็นผลงานสร้างไว้แก่ไทยมา
ฟ้าดินไฟลมน้ำจำชื่อว่า
เป็นอันว่าชื่อไทยยังใช้กัน
เดือนชื่อเพียงสิบสองต้องนับนั้น
ปีชื่อปันเป็นสิบสองทำนองไทย
รุ่นสองยินปีโล-โรขึ้นใหม่
และยังใช้กันอยู่รู้กันมา
รู้ชำนาญเครื่องใช้ทั้งไหมผ้า
ทั้งหมากยารู้ ได้ใช้เป็นกัน
สร้างกฎหมายกำหนดคดหมายสรร
จึงเป็นสันติสุขทุกตัวคน
ตามอำนาจโลกให้ได้มีผล
ปฏิสนธิ์สินตราค่าพรหมจรรย์
เป็น สางซอน ในสรวงหน่วงชีพขวัญ
ร่วมทำขวัญบวงบำเพ็ญที่เป็นมา
ชีวิตร่างตาย-เกิดเกิดภพหน้า
ที่หวังว่าเป็นอยู่สู่ผลดี

ผู้สร้างต้นผลประโยชน์โปรดปรายได้
 เมื่อตายไปได้เป็นต้นผลมากมี
 ไทยจึงนำทำประโยชน์โปรดโลกนี้
 รู้โลกนี้โลกสวรรค์อันบรร
 มีระบบบบบวงสรวงเสริมไหว
 ห้ามทำร้ายหมายดีต่อข้อกิริยา
 เรื่องมากมีที่จะจำกำเกินหลาย
 สร้างลายสือชื่อลายเลขจดรายการ
 เห็นคนนี่ที่สะอาดดาครสชาติ
 ฆ่ากันกินสิ้นหมดแน่แม้นคนไทย
 ต่างทำได้ใช้ประจำก็ซ้ำซาก
 ทั้งแลกเปลี่ยนเวียนซื้อขายไม่ขาดแคลน
 เกิดตลาดนัดซื้อขาย-หมายแลกเปลี่ยน
 เป็น ระบบตลาดชาติ ไทยพันธุ์
 อันคนไทยได้เป็นอยู่รู้สรรพสร้าง
 ทำสวนไร่น้ำทำทุ่งนา
 เมื่อได้ผลกันรู้จำไว้
 แจกกันรู้-อยู่กินกันปันแบบคน
 เอาธรรมชาติवादขึ้น-ขึ้นเป็นแท้
 ตั้งเป็นคำว่าซื้อขายจ่ายค่าใช้
 รู้ถ้อยคำนำต้องคล้องจองได้
 เป็นโคลงกลอนซ่อนเสนาะเพราะประเด็น
 รู้เสียงตำนานกลางทางเสียงสูง
 รู้ใช้เสียงเรียงมือเท้าเข้าทำใจ
 รู้อำนาจชาติตนผลทรงสง
 รู้เอาใช้ได้ คู่ขนลง ตั้งเป็นพลัน
 รู้รุนแรงแหล่งพลังทั้งเอาใช้
 รู้คุณแรงแฝงใจใช้อธิพล
 รู้จักใช้ไฟลมสมดินน้ำ
 ลมแล่นใบใช้กังหันนั้นไทยเป็น
 น้ำซึ่งเค็มเค็มอยู่รู้ทำเกลือ
 ทั้งรู้สารรับรู้รดาการสัสมไทย
 ที่ยอดรู้-รู้เชิงกันปั้นปลูกตัว
 เมื่อเข้าร้ายหมายพร้อม-พร้อมพลพลัน
 ทุกส่วนขึ้นสิ้นไทย-ได้รวมอยู่
 สมองใสใช้ปัญญาทำอย่างไทย

มีผลให้เป็นประโยชน์โศดสุขศรี
 จึงเป็นที่ บำบวงสรวง สรรพร
 เป็นต้นผี ยังมีผู้อยู่-นุสรณ์
 เป็นวงจรวัฏจักร ชักไป-มา
 ท่านต้นได้แนะนำทำปรารณา
 ให้ทำดีมีค่าอย่าร้ายราน
 จึงใคร่ล่ายรู้เรื่องเครื่องดูอ่าน
 ได้เรียกขาน-ลายสือ ลือเลขไทย
 สินสวาทโอชกายหมายกินได้
 จึงห้ามไม่ให้ฆ่ากินทุกถิ่นแดน
 ได้คิดจากแลกเปลี่ยนเวียนหวงแหน
 จึงวางแผนสร้างเงิน ตราค่า ใช้กัน
 สิ่งของเวียนตามจ่ายหมายค่าสรรพ
 มีนัคนั้นทั้งบกน้ำ-ทำกันมา
 แล้วก็วางระบบไว้ได้รู้หา
 เป็นที่หากินกันทุกชั้นชน
 ตั้งชื่อใช้กล่าวรู้-รู้เป็นผล
 ไทยเป็นตนของตัวทั่วถิ่นไทย
 เช่นเงินแปรเป็นอันสรไรใช้ได้
 มีชื่อไทยเพื่องสถึงต่ำถึงเป็น
 จำกัดในคำกล่าวคราวรู้เห็น
 ไทยจึงเป็นต้นคำสำนวนไทย
 รู้จดจูงอ่อนหวานประสานใส่
 เป็น เพลงไทย ฟ้อนรำไทยทำกัน
 ทั่วทั้งร่างมีพลังพร้อมสรรพ
 เป็นสำคัญฤทธิเดชและเวทมนต์
 เป็นมวยไทยกระบี่กระบองของมีผล
 เป็นคุณหนไทยมีที่ใช้เป็น
 เช่นหินทำเกิดไฟใช้ได้เห็น
 น้ำก็เช่นอาบกิน-ดินเผาใช้
 ไม่เสียนเชื้อสารทำน้ำตาลได้
 เผ็ดร้อนใช้เป็นพลังทั้งขมมัน
 ทั้งดีชั่ว-รู้เช่นเห็นเข้มนัน
 รวมร่วมกันเข้าสู่อยู่คงไทย
 กอกกลืนรู้เชิงกันพลันรู้ได้
 จึงจับใจเจนรู้-รู้ ไทยเป็น

อันแนวไทยไว้จุดประจวบอก

โง่ฉลาดวาดวงทรงประเด็น

ไทยตั้งไทย - ด้รักษามาทุกอย่าง

ไทยเป็นไทย - ได้ตลอดตลอดภัยมา

จากบ้านเรือนเคลื่อนสู่เป็นหมู่แขวง

รวมหลายเมืองเนื่องเป็นแดนแคว้นแคว้นครอง

ไทยมีคำทำดีที่ถูกต้อง

มีจิตรรวมร่วมทำนาคคนไทย

เมื่อสงบครบรู้ดูทำผล

ครั้งดีเพิ่มเสริมไทยให้ดกเดิน

ไทยเป็นไทย ได้อยู่มารักษาได้

ไทยเป็นไทยได้เป็นคนผลสมบูรณ์

องอาจออกทำไทยส่องให้เห็น

เป็นเชิงเช่นบอกไทย-ไทยเป็นมา

ไทยก่อสร้างจึงเจริญเดินก้าวหน้า

ไทยรักษาตัวได้เป็นไทยทอง

รวมหลายแหล่งเป็นเมืองเนื่องทั้งผอง

เป็นครองครองแคว้นเขตประเทศไทย

มีสมองของตนผลิตผลได้

ประเทศได้ก้าวหน้ากล้าเจริญ

คราวร้ายรณสู่ปราบราบเรียบเห็น

ครั้งจำเรณสุขสันติพลันพร้อมพูน

ไทยเป็นไทยครบตัวทั่วไม่สูญ

ไทยเกื้อกูลเป็นไทย-แบบไทยเออ

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๔)

เนื่องจาก-หนังสือ พุทธศาสนสุตตันตปิฎก ราชบุรีกถา ตำนานเมืองขุน นี้ ซึ่งพิมพ์ครั้งที่ ๓ เพียง ๕๐๐ เล่ม หหมดไปแล้ว ทุกท่านได้นำไปเป็นหลักฐานไทย และได้ช่วยค่าพิมพ์ไว้ ทั้งที่บอกตลอดว่า กรม.....ทำแถลงการณ์เถื่อนออกมา “ของปลอม โกหก หลอกหลวง” พร้อมกับกล่าวว่า เป็นพวกโกหกสัประ-คนขลาดเขลาแม้ชื่อก็ไม่ยอมเซ็น ยังแถมโกหกลงชื่อสำนักนายกรัฐมนตรีอีกด้วย ผู้เขียนได้กระทำมาในฐานะที่เกิดเป็นคนชาติไทยไม่ได้ป็นจึงต้องชุกแซกแซกจิ้น ได้บวชในธรรมวินัย ทั้งอยู่ในพระบรมราชูปถัมภ์กับสมณศักดิ์ ถ้าทำของปลอม โกหก หลอกหลวงอย่างที่แถลงการณ์นั้น ทุกสถาบันคงให้ออกทุกประการ แต่ก็อยู่มาได้ตลอด ทั้งมีความรู้เรื่องไทย และ ศาสนา กับ หนังสือไทยพอตัว จึงกระทำประวัติศาสตร์ไทย พระพุทธศาสนาในไทย ตันขุนไทย กับ ลายต้นตัวหนังสือไทย ที่ปรากฏเป็นหลักฐานได้และได้ไปไกลกว่าด้วย ได้มีผู้นำหนังสือมาให้อ่านจึงพบหลักฐานไทยที่ไปปรากฏในที่ต่าง ๆ เกือบทั่วโลก เช่น พวก-ลัพ (LAPP) แลพพ ลพพ ลพ เช่น ลพ ลพบุรี อันมาจาก-ลัวและลัว-จากคำชื่อไทยว่า-ละว้า ละว้า ว้า ว้อย ล้อ พุไท ไตเพ และได้พบพวกอินเดียนเผ่ามายา เป็น ไทยแม่ย่า ได้สร้างปราสาททั้งได้จารึกตัวสือไทย ไว้ว่า “ตันคนอินฟ้า” และ “แม่ญานางไทย” กับพวกอินเดียนเผ่าอินคา ได้สร้างรูปขุนสรวงหล่อด้วยทองคำ ได้หล่อ ตัว สือไทยระบุชื่อว่า “อินคา” ปรากฏ ณ อเมริกากลาง และได้ ทั้งแบบระบบหนังสือไทย ลายรู้อ่านระบบการเกิดแบบ ไทย กับแบบปฏิทินระบบจันทรคติเดือนคี่ เดือนคู่ อีกด้วย จึงถ่ายรูปทำแบบพิมพ์มาให้เห็นกันชัด ๆ คราวนี้ ก็ยืนยัน หลักฐานได้ว่าไทยมีอยู่แล้ว และได้ไปถึงสหรัฐอเมริกา-ได้ ก่อนฝรั่ง ซึ่งหนังสือ ANCIENT AMERICA ระบุว่า ประมาณคริสต์ศตวรรษที่ ๘ ดำรงอยู่ประมาณ ๘๐๐ ปี พ.ศ. ๑๓๔๓-๒๑๔๓ ทั้งได้สร้างสิ่งมีไว้ กับได้จารึกตัวสือไทยไว้ ด้วย จึงเด่นชัดว่าไทยแน่ ได้ยืนยันว่าพวกนักประวัติศาสตร์ชั้นศิลปิน และศาสตราจารย์ ได้ลอกที่ฝรั่งกระทำโกหกไว้แล้ว เอามาปลอม โกหก หลอกหลวง ไทยมาเกือบ ๑๐๐ ปีแล้ว และพวกนี้ที่พวกปอบสังคมเอาบัตรชำระหนี้เช่นไว้ ๓ พัน และ ๕ พันต่อเดือนตามลำดับขั้น ก็ว่าของปลอมเซ็นอนุญาตให้ออกนอกได้ หลักฐานก็คือว่า กฎหมายมีว่า สัมฤทธิ์ ในบัญชี รายการส่ง (Invoice อิน-ฝอยช ไทยว่า อินวอยช) ลงเป็นศัพท์ว่า บรอนซ (Bronze) และ สัมฤทธิ์โบราณมี ทองคำ เงิน ทองแดง เหล็ก ประสม ส่วน บรอนซ เป็นโลหะผสมจากทองแดงและดีบุก กับว่าผสมจากทองแดงและมั่ง คือ อา-ลูมิเนียมหรือเหล็กเบาบ้าง จึงต่างปลอมแก่กัน ก็เป็นของปลอมตามว่าและส่งออกได้สะดวกดีมีผลด้วย ทั้งพวกนี้อยู่ใน บัญชีที่ยิ่งใหญ่ พวกไทยชาวไร่นาสวนทำพืชผลได้-ต้องเสียภาษีให้ไปจ้างพวกตานชะโมยเหล่านี้เข้าไปจิกจ้วงเอาออกมา จากกรูแล้วก็ขายกัน ทั้งทำใบอนุญาตให้เสร็จ และพวกนี้ก็บรรยายอย่างเดา ๆ กระทั่งเป็นอมตนิยายประวัติศาสตร์ กับ พวกนี้พบ ทั้งไปเที่ยวดูแม้เห็นหนังสือไทยก็ยังไม่รู้ ทั้งได้บรรยายออกหน้าตาเฉย คือว่า บรรยายโกหกอย่างสบายใจ เพราะนึกว่าไม่มีใครรู้-ก็โง่ ๆ อย่างไทยนี้ เพียงอ้างภาษาใดภาษาหนึ่งขึ้นซึ่งฟังไม่รู้เรื่องแล้วก็เชื่อตลอดกันโดยไม่ต้องใช้ ความรู้มากไปกว่าใช้คำพูดที่ไม่รู้เรื่องเท่านั้น ก็พอแล้ว

ในครั้งนี้ ได้ถ่ายรูปรอยดินคนในถ้ำจอมพล อ.จอมบึง ราชบุรี ซึ่งเหยียบไว้ในหินปูนตั้งแต่ยังเป็น โคลนปรากฏมีถึง ๕ รอย ได้ถ่ายรูปหวัคนซึ่งมีคราบหินปูนจับหนาอยู่ และรูปหินย้อย พู่จามรี และพู่บ่าจอมพลเรือ มา เป็นหลักฐาน ซากหินปูนมีอายุ ๒ แสนปี ถึง ๔ ล้านปี และ ๒๐๐ ล้านปี ถ้านับเป็นอายุหินงอกก็เกินกว่าล้านปี ทั้งยังได้ ถ่ายทอดรอยดินคนนินเดอแทน ซึ่งเหยียบไว้ในหินดินลูกรังอีกด้วย ซึ่งมีอายุ ๔ หมื่นถึง ๑ แสนปี อันเป็นหลักฐานตลอด แต่โบราณคดีไทยยังไม่มีอ้างอิงเลย

อนึ่ง ตัวสือโฟนีเขียน ที่กล่าวกันว่า-เป็นต้นแบบของตัวสือต่าง ๆ ทั้งที่เป็นกลุ่มเอเชีย และกลุ่มยุโรปนี้ ว่าตามที่ฝรั่งเศสกล่าวเล่าไว้ ครั้นได้พบตัวสืออัลฟาเบท คือ ตัวสือในกลุ่มยุโรปมีตัวสืออังกฤษเป็นต้น ทั้งมีประวัติเล่าว่า

ตัวหนังสืออัลฟาเบทมีมาตั้งแต่สมัย คณานไนท ก่อน ค.ศ. ๑,๘๐๐ ปี ทั้งที่ยังเป็น-ลายสือ และเป็น-ตัวสือในหนังสือ-พจนานุกรม เวบสเตอร์ (WEBSTER'S NEW COLLEGIATE DICTIONARY) และหนังสือ-หอสมุดครอบครัว (THE NEW UNIVERSAL LIBRARY) มีกล่าวว่า ตัวลายสืออ่าน หรือลายรูอ่าน (ไฮโรกลีฟ= Hieroglyphs) ไม่เคยได้กลายมาเป็นแบบตัวสืออัลฟาเบท ฉะนั้นตัวอัลฟาเบทจึงเป็นของตัวเองโดยแท้จริง จึงมีชื่อตัว A = อัลฟาเบท นั้น ยังไปเป็นตัว-เฮบรู ชื่อ אֵלֶף aleph = อ. อัลเลฟ ไปเป็นตัวอารบิก ชื่อ اَلِف aliph = อะลีฟ เป็นตัวกรีกชื่อตรงว่า A alpha = เอ. อัลฟา ความจริงตัวสือทั้งนี้ กลุ่มชมรมอังกฤษทำมาแล้วตั้งแต่ ค.ศ. ๑๕๑๖-๑๕๒๕-๑๕๕๖ พ.ศ. ๒๔๕๕ ก็เมื่อ ๖๕ ปีเป็นต้นมาแล้วฝรั่งเศสซึ่งไทยได้เชิญให้มาโกหกไว้ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๘ ค.ศ. ๑๙๒๕ ก็คือเมื่อ ๕๖ ปีมาแล้ว ไทยเฉพาอย่างยิ่งก็คือพวกปราชญ์ขนาดปัญญาชนศิลปากรยังเคารพนับถือเป็นแบบฉบับอยู่ตลอด ที่เห็นได้ก็คือ ได้เชิญมาเป็นศาสตราจารย์, อาจารย์, สอนทั้งหนังสือไทย และประวัติไทย ซึ่งเป็นหลักฐานเห็นได้ตลอดกาล จึงนำเอามาแจ้งให้ทราบถึงกระนั้น ตัวสือนี้ ซึ่งชาวคณานไนทได้กระทำไว้ก็เป็นชาวเอเชีย หรือเป็นชาวตะวันออกกลางด้วยกัน และมีมาประมาณ ๓,๘๐๐ ปีแล้ว แม้ตัวสือไทย ซึ่งไทยได้กระทำสร้างขึ้นใช้มากกว่า ๖,๘๐๐ ปีมาแล้ว มีหลักฐานไปเป็นตัวสือต่าง ๆ เช่น ก.ไทย ได้ถูกนำไปเป็นตัวเทวนาครี क ก็เขียนลายเป็น ท. ใส่บันทัดไว้บน อ่านออกเสียงว่า ก. แต่สั้นหน่อย จึงเป็น เกาะ และถูกนำไปเป็นตัวพราหมินได้เขียนเป็นรูปไม้กางเขน + ก็อ่านออกเสียงว่า-เกาะ เหมือนกัน แม่ ญ. และ ย. เสียงไทยคำเดิมนั้นออกไม่เหมือนกัน โดยเฉพาะ ญ. เช่น ญิง หรือ หญิง ออกเสียงขึ้นจมูก คำแย ชาวเข่า หรือ ยวน ออกเสียงกล่าวว่า แม่เหญีอง ย. เช่น ยิง หรือ หยิง. จึงไม่เหมือนกัน ทั้งมีความหมายรู้ต่างกัน ฉะนั้น ไทยปัจจุบันอ่านออกเสียงไม่ถูกเองต่างหาก ญ. บางกาลและบางที่ได้ตัดทิ้งไปก็มี และ ตัวที่ออกชื่อเหมือนกัน ต่างเพียงหนักเบา ขึ้นดิ่งลงคอ จะได้บันทึกไว้ เพราะกาลนี้ ระบบแบบออกเสียงอ่านมครเข้ามาในไทย และไทยก็ได้เปลี่ยนไปตามแล้ว เสียงเดิมก็ค่อยสูญไป จึงบันทึกไว้เพื่อกองอยู่ในระบบแบบไทย ตัวสือไทยที่ออกชื่อเหมือนกัน มีเสียงต่างกันจะใส่ไว้ในวงเล็บ ข. ช. (หนัก) ค. ค. (กลาง) ฌ. (หนัก) ช. ฌ. (หนัก) ย. ญ. (ขึ้นดิ่ง) ด. ฌ. (ขึ้นดิ่ง) ต. ฌ. (หนัก เช่น ฐ่อม่อ ฐวาม่อ) ถ. ฐ. (หนัก)ท. ท. (ขึ้นดิ่ง) ธ. (กลาง เช่น ธง) ฒ. (หนัก เช่น ฒ่า) น. ฌ. (ขึ้นดิ่งหนัก เช่น โอละณ่อ) พ. ภ. (หนัก) ที่บันทึกนี้ จะฟังได้จากเสียงคนท้องถิ่นจะแจ่มชัด เช่น คน=คนน้ำ คน เสียงกลาง เช่น คอคน ฌ. เสียงหนัก เช่น ฆ่า ที่ว่าออกเสียงเบา กลาง หนัก ถ้าสังเกต-ไทยยังออกพูดกันอยู่ และไม่ค่อยได้สังเกต หรือไม่สำเนียงกันต่างหาก ถ้าเรียนภาษามคร และรู้คำเสียงเผ่าลาว กับไทยเดิม ผู้ไทยแล้ว จะแจ่มชัดทีเดียวว่า-ของไทยเรากลับไปอยู่ในเผ่าต่าง ๆ ตลอด แม้ตัวสือจีน-ก็ไทย คือ บุ๋นอ่อง หรือ หลวงบุ๋นได้สร้างขยายให้เผ่าจีนทุกเผ่า-ญี่ปุ่น แมนจูเรีย-เกาหลี ได้ใช้กัน ก็ บุ๋นอ่อง หรือ หลวงบุ๋นนั้น ตำแหน่งชื่อฐานันดรศักดิ์ยืนยันทนอยู่แล้ว

จะขอกล่าวเฉพาะ ดร. ศจ. ผู้บรรยายไทยวิทยาคือลายสือไทย-หนังสือไทยชั้นศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ณ มหาวิทยาลัย ..... ขอให้บรรยายโกหกน้อย ๆ น้อย ถ้าขึ้นโกหกมากไป-ศิษย์จับได้จะขัดขึ้นต่อหน้าที่ประชุม เพราะเขียนตัวขอมไทยสอน-ก็ยังเขียนไม่ถูก และเขียนสอนได้ ขอจรู้สึกเถิดว่า-ที่กระทำประนามต้นโครตไทยว่าโง่งเขลารู้แต่จะวิ่งหนีมันนั้น ทั้งไม่รู้จักทำอะไรสักอย่าง ทำเป็นแต่ของปลอมเท่านั้น เท่ากับก้นตันโคตรไทยของไทยทุกคนทั้งตัวเองด้วย นอกจากจะรับรองว่าตัวเองไม่ใช่ไทย และสิ่งมีของตัว คือ ดร. ไปได้มาจากต่างประเทศจะมีความรู้เรื่องไทยได้อย่างไร อย่าทำเป็นสติเฟื่องไปเลย ศิษยานุศิษย์รู้เช่นเห็นชาติแล้วจะไม่ยอมรับ-ทั้งที่มีใบรับรอง และแต่งตั้งอยู่แล้ว ขอได้ระลึก จรรยาสมบัติประจำชั้นศาสตราจารย์ไว้บ้าง

ตามที่เขาเล่าให้ฟังว่า ที่ไปเรียนเมืองนอกนั้นง่ายดี มูลฐานเดิมได้เรียนไปจากไทยแล้ว ครั้นไปแล้วก็จ้าง-นางแบบ หรือนายแบบนิเทศน์ไปเที่ยวพร้อมกับเรียนภาษาท้องถิ่นและสรรพเสร็จ จะเรียนก็เอาเทปบันทึกเสียงเปิดฟัง จะทำปริญญาบัตรก็จ้างอาจารย์ หรือเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทำให้ จะพิมพ์ให้เสร็จเรียบร้อยดีด้วย เพียงแต่ลงชื่อเท่านั้นก็เป็นอันใช้ได้ แม้ในเมืองไทยนี้ก็มีแล้ว จะอ้างหลักฐานเอกสาร หรือตำราเล่มใด ก็ต้องขออนุญาตเป็นหนังสือ กว่าจะได้ก็เกินกาลสอบกตอกเท่านั้น ผู้จ้างให้ทำดีกว่า ละเอียดละเอียดและเร็ว-สะดวกดีด้วย ส่งไป-คณะกรรมการตรวจก็รับรองพริบ

พันล้าน ได้เบิกไปห้าร้อยล้านบาทใช้ในราชการ ครั้นสงครามแพ้แล้ว ไทยได้ทวงหนี้รายนี้ แต่ใช้ศัพท์ว่าหนี้ในสงคราม เขาบอกว่า ก็เข้าสงครามมีผลประโยชน์ร่วมกันจะเป็นหนี้อะไรเล่า เลยต้องพักไป ๓ ปี ภายหลัง จึงใช้ศัพท์หนี้ในราชการ รัฐบาลญี่ปุ่นยินยอมด้วยดี ฉะนั้นแล ที่พวกเขาได้กระทำไว้เห็นมีแต่เสียท่าตลอด มีคืออยู่เพียงหลอกไทยเรากันเองเท่านั้น และยังมีอีกมาก เวลานี้ มีพรไทยดั่งขึ้นเสมอ ๆ แล้ว

ในระบอบการปกครองแบบทันสมัยที่สุดก็คือ ประชาธิปไตย ทุกคณะที่เปลี่ยนแปลงมานั้น ต่างก็ประกาศเหมือนกันหมดว่า เพื่อทะนุบำรุงประชาชน-คนทั่วไป และถือกันว่า กรรมกร ชาวนา ชาวสวน ชาวไร่ ลูกจ้าง เป็นกระดูกสันหลัง เป็นผู้ผลิตผล-พืชพันธุ์ ัญญาหาร-มังสาหาร ได้เก็บภาษีอากรแล้วส่งไปสู่ประชาชน-ชาวนา สวนกรรมกรลูกจ้าง และ ชาวน้ำ ชาวก้า ฯลฯ นั้น เป็นเพียงคำพูดเท่านั้น ความจริง-ทำเพื่อพวกเขาเองเช่น ตั้งตำแหน่ง เงินเดือน ช่วยเสียภาษีให้ และ ค่าสวัสดิการ ค่าเล่าเรียน เพิ่มเบี้ยบำนาญ เบี้ยเลี้ยง ส่งสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น เครื่องยนต์ รถยนต์ ฯลฯ ส่วนที่จะให้ไปถึงประชาชนนั้น จะเห็นเช่น ไฟฟ้า ได้สร้างขึ้นให้ไปถึง-ได้เก็บเงินจากชาวบ้านเป็นค่าเสา สาย ค่าหลอด ค่าโคม ค่าติดตั้ง ค่าบดหนึ่งเก็บไปประมาณ ๒ แส่น สมมติว่า อำเภอเมืองราชบุรีมีตำบลนอกเมือง ๑๐ ตำบล จะได้ ๒๐ แส่น ฝากธนาคารได้ดอกเบี้ยละ ๒๐ หมีน ๕ ปีได้ ๑๐ แส่นเป็นอย่างน้อย แบ่งกันตามอัตรา นี้แหละที่ถึงประชาชน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอยู่ตลอดไป

และก็-ระบอบประชาธิปไตยในโลกทุกประเทศ เขามีบำนาญทุกคนที่พ้นวัยทำงาน หรือเกษียณอายุตั้งแต่ ๖๐ ขึ้นไป ในเมืองไทยนี้ ทุกคนชั้นมันสมอง หรือชั้นปกครองนั้น-ต่างไปเรียน และรู้มาตลอด เข้ามาปกครอง บริหารก็พร้อมกับปรับปรุงเพื่อพวกเขาเอง คือ นักการเมือง ราชการ กรรมกร พาณิชยกร กสิกร เกษตรกร ที่เป็นราชการ ครั้งหนึ่งเฉพาะตำแหน่งนายกฯ ๕ หมีน ค่ารับรอง และเดินทางตรวจราชการอีก ๕ หมีน ยังมีรายราชการลับอีก ส่วนพวกชาวไร่นาสวนเท่านั้น ทำงานมาตั้งแต่เกิดกระทั่งตาย และลูกขึ้นตั้งแต่ตี ๔ ทำกระทั่งมืด เมื่อมีอายุ ๖๐ แล้วก็ไม่มีเกษียณ ทั้งไม่มีบำเหน็จบำนาญ ส่วนผลิตผลที่ทำได้นั้น พวกปอบก็เอาสินบนไปติดให้ออกอำนาจควบคุมราคาไว้ ได้ซื้อเอาไปกักตุนเพื่อส่งออกไปขายนอก คิดเป็นตัน เช่น ๑ ตันข้าวสาร เท่ากับ ๑ เกวียน ในกาลหนึ่งประกาศราคาข้าวเปลือก ๑ เกวียน ว่า ๓,๗๐๐ เป็นข้าวสาร ๑ เกวียนก็ใช้ข้าวเปลือก ๒ เกวียน ราคา ๗,๔๐๐ ยังมีปลายข้าว และรำ เกินไปอีก ขายถูกละ หรือถึงละ ๑๒๕x๑๐๐=๑๒,๕๐๐ เขาได้ ๕,๑๐๐ ยังมีปลายข้าว และรำ อีก ถ้าส่งนอกจะได้ประมาณ ๑,๐๐๐ ดอลลาร์ หรือกว่า (สุดแต่จะตกลงกัน) ได้ ๒๐,๐๐๐ มีกำไร ๑๓,๔๐๐ ทุกตัน พวกเขาจึงกล่าวกันว่า ปีนี้ได้กำไรเพียง ๘ ล้าน ในปีต่อมามีกำไรยังชั่วหน่อยได้เพียง ๑๕ ล้านเท่านั้น ส่วนพวกชาวไร่นาสวนน้ำแท้ ๆ ไม่ได้อะไรเลย ยังแถมเสียค่าที่เดิมที่ สวัสดิการต่าง ๆ ก็ไม่มี จะเข้าโรงพยาบาลก็ไม่มีเงินจะเสีย แก่เท่าไรก็ไม่มีบำเหน็จบำนาญ สู่วกสิกร เกษตรกร พาณิชยกร กรรมกร ที่เป็นข้าราชการพวกที่ออกข่าวไม่ได้เลย ต่างมีอำนาจออกกฎหมายแต่งตั้งปรับปรุงกรรมาชีพได้เต็มอัตรา และมีอำนาจพิมพ์บัตรชำระหนี้ได้ เช่น พิมพ์ใบละ ๕๐๐ เพียง ๑๕ ใบ ก็ซื้อข้าวสารได้ ๑ เกวียนง่าย ๆ ชาวไร่นากว่าจะทำข้าวได้ ต้องมีนา มีคน มีทุน มีกาลเวลา อย่างเบาก็ ๓ เดือน หรือ ๑ ปี จึงจะทำข้าวได้ ฉะนั้น เขาจึงบริบูรณ์ทุกชนิด พวกชาวไร่นานั้นมีแต่กำลังทำให้พวกนี้ขูดรีดเอาไป ถ้าไม่ทำก็อดตายและถูกริบ ถูกยึดเอาไปเป็นค่าภาษีหมด ก็สิ้นเนื้อประดาตัว และเป็นอยู่อย่างตายซาก เช่นนี้ ชาวนาจึงเลิก ทั้งเวลานี้ ก็มีการประกาศเลิกพันธุ์ข้าวพื้นเมือง จำนำข้าวอินเข้ามาแทน ข้าวไทยที่เลี้ยงไทยมาตั้งแต่ต้น ก็ถึงสิ้นชาติด้วยประการฉะนี้ชาวนาไทยรู้ดีว่าข้าวต่างแดนนำมาปลูก ๓ ปีจะกลายเป็นพันธุ์พื้นเมืองหมด

อย่างที่ยังหวัดราชบุรีมีภูเขาคินสี มีผู้ระเบิดเอาไปขายได้เท่าไรไม่รู้ ว่าคิดเป็นทองคำหนัก ๓ ตัน นำขึ้นเครื่องบินขึ้นไม่ไหวจึงพุ่งชนภูเขาตกตาย ที่ถ้ำฤๅมมีพระพุทธรูป และมีจารึก ก็ถูกบดเบือน และลบหายไปเสียแล้ว กับที่มีชื่อเขาหลักกว่า ผู้ใดไม่ทราบ-ได้ทำหลักหินนำขึ้นไปตั้งไว้ ถือกันว่าเป็นหลักกว่าที่พระร่วงเล่นว่า ภูเขานี้ก็ถูกระเบิดหมดยอด และหลักหินนั้นก็ตกแตกทำลายไปแล้ว สภาพของเขาหลักกว่า เขาสูง และของต่าง ๆ ที่ปรากฏก็ถูกนำออกไปกระจัดกระจายหมดไปแล้ว

ได้หลักฐานมา คือ จารึกในถ้ำฤๅษีว่า ฐุ ติระ=เขาฐุ พร้อมกับได้จารึกอื่น กับ รูปต้นไม้ไทย เช่น ขุนสรวง นางสาข
 ขุนอิน นางกวัก ขุนสือไทย ไทยงาม ฯลฯ ผู้กระทำสิ่งของไทยไว้ จึงกระทำขึ้นเป็นเล่มหนังสือไทยวิทยา ได้เปิดเผย
 ชื่อสุวรรณภูมิแดนพระพุทธศาสนา และชื่อไทย กับ สิ่งมีของไทย ทั้งได้นำมาเป็นของไทยตามเดิม จากระยะกาลประมาณ
 ๑๗ ปีนี้ ไทยค่อย ๆ พื้นดินตัวเป็นไทยแล้ว ไทยจึงคงคุณค่าของไทยสถิตอยู่กับไทยตลอดมา มีหลายท่านได้ช่วยเหลือจื
 ่งขึ้น เช่น นำเอาไปออกเป็นเสียง และประกาศวันที่ ๒๓ ตุลาคมเป็นวันกะเบ็องจารเข้าใจว่าคงจะใช้ แต่ตัวนี้ เกิดวันที่
 ๒๔ ตุลาคมจึงไม่ใช่วันที่ประกาศนั้น และมีออกเป็นความรู้ เช่น นำภาพถ่ายที่สำคัญออกทางโทรทัศน์ กับมีนักศึกษาปริญญา
 ทั้งครูอาจารย์ศาสตราจารย์ได้ใช้เป็นหลักฐานสอนเรื่องไทย แม้ศึกษานิเทศก์ก็ได้นำไปบรรยายประกอบเรื่อง และสถานที่
 ที่ประวัติศาสตร์ไม่มีกล่าวถึง และยังได้ทำเป็นปริญญานิพนธ์ ได้มาขออนุญาต ขอแจ้งในที่นี้ว่าหนังสือนี้ไม่สงวนลิขสิทธิ์
 (ถ้าพิมพ์จำหน่ายทั้งหมดก็สงวน ถ้าเป็นการอ้างหลักฐานคัดลอกไปก็ได้ ไม่สงวน) ถึงจะหวงหรือจะสงวนลิขสิทธิ์ก็
 คงไม่ได้ เพราะของไทยนี้เป็นของไทยทุกคน จะเห็นเหมือนพระเจ้าแผ่นดินตลอดกาลมา ท่านไม่ได้หวงใคร
 เลย พร้อมกับทำไว้ให้ลูกหลาน หรือเป็นมรดกตกทอดแก่ลูกหลาน เท่าที่ทำนี้ก็เพื่อได้เป็นหลักฐานไทย ต่าง
 คนต่างเป็นไทยด้วยกันขอได้ร่วมกันยกย่องไทย ใช้ของไทย จรรโลงไทยให้ไทยคงเป็นไทยอยู่ตลอดกาล
 อย่าให้คนรุ่นหลังกล่าวประนามได้ว่า-รุ่นนี้ไม่มีใครรักษาของไทยไว้เลย เหมือนกับหลักการปุ่นขาว ทั้ง
 เชื่อมประสาน สอผิวนั่ง ปั้นเป็นรูปลวดลาย หล่อพิมพ์เป็นปฏิมากรรม เซาะปรุเป็นจิตรกรรม ได้สุดสิ้นลง
 ในกาลนี้ มีซีเมนต์เข้ามาแทนตลอด แต่ก็มีเชื้อเหลืออยู่สืบรู้ได้ จึงได้ชื่อว่ายังมีผู้รู้จัก ถ้าหากทำขึ้นได้ตามแบบ
 ไทยแล้ว ก็คงได้ชื่อว่าไทยยังสืบไทยไว้ได้ บัดนี้ เรากำลังสืบของไทยอยู่ และยังคงอยู่ตลอดกาลนี้ แน่แท้ว่า
 ไทยต้องคงเป็นไทยไปในอนาคตตลอดนิรันดรกาลด้วย.

ธมมทตฺโต (พระราชกวี อ้า ธมมทตฺโต)

วัดโสมนัสวิหาร

๗.๒๔ ตุล ๒๕๒๔

๒.๒๕ ตุล ๒๕๒๕

ในการพิมพ์ครั้งนี้ มีผู้อุปถัมภ์ก่อนข้างประหลาดอย่างนี้

๑.	ทุนต้นผีไทย	๒๕,๐๐๐	บาท
๒.	ทุนมรดกทายาท	๑๕,๐๐๐	บาท
๓.	ทุนเฉลิมฉลอง	๕,๐๐๐	บาท
๔.	ทุนช่วยค่าพิมพ์	๒๐,๐๐๐	บาท
๕.	ทุนงานศพประมาณ	๓๐,๐๐๐	บาท
๖.	บุญส่ง วรรณะสาร	๗,๐๐๐	บาท
๗.	ละมุน	๒,๐๐๐	บาท

คำไทย ผลไทย

ผลของไทย-ไทยนี้ มีทุกอย่าง
พอเห็นหน้า-ท่าไทย รู้ได้เลย
รู้จักทำ-นำไว้ในเริ่มต้น
มีทุกอย่าง-สร้างขึ้น คดคั่นไป
ทุกผลผลิตสถิตอยู่ ให้รู้เห็น
ว่าไทยนี้มีต้น-ดลก่อนกาล
บัดนี้ ดูรู้ต่าง ๆ ไม่อย่างต้น
ทำไม่เป็น-เห็นใหม่ ไม่มีใด
เพียงแต่ดู-รู้ของไทย ก็ไม่ทราบ
ทำอะไร-ไม่เป็น เช่นต้นตอ
เช่นรูปมี-ยี่ห้าศตวรรษ
ฝีมือไทยไม่มีที่แจ้งเจียน
แม้มากไทย-ได้ดู ก็รู้เห็น
ถึงจะบอก-ออกหลักฐาน ก็มานไป
บังเอิญ-คนต้นไทยในกาลก่อน
ออกปัญญา กล้าทำสร้าง วางอองาม
สร้างขึ้นเห็น-เป็นวิชา คุณค่าผล
ต้นขึ้นแล้ว-แผ้วทางย่างเดินมา
ไทยจึงเห็นเป็นไทยในต้นก่อ
ชื่อจึงยัง-ตั้งเป็นต้น ผลสร้างมี
ผู้ต้นไทย ให้ตัวอย่าง ออกอ้างได้
ขยายพันธุ์ สรรสร้าง วางสำคัญ
มีรูปแบบแนบไว้-ให้ไทยรู้
แม้พืชพรรณสรรพสะพรั่ง-หลังทั่วไป
น้ำมีปลา นามีข้าว อามีใบก
ในคนดี-มีแก้วดาบ-ศาสน์ศีลธรรม
ไทยได้รู้ รู้โลกนี้-ที่พึงพัก
ได้สร้างไทยไว้แก่โลก-ใจจงเจิม
เหตุที่ทำ กรรมที่ดล ผลที่เกิด
เป็นคบดอกกอกอกหลาน-ดาลรางวัลย์
ทั้งภาษา, อาชีพ, ประทีปไทย
ทั้งต้นขึ้นศิลปกรรม-จ้านิยม
มีมือเท้า-เท่าคน ผลสืบต่อ
ขึ้นความรู้-คุณธรรม ทำเส้นเอ็น
เป็นยอดรู้-ผู้ที่ มีทุนศักดิ์
เมื่อน้อยยอมถ่อมตน-ดลปัญญา
ไทยจึงตั้งรังไทย-ไว้คงอยู่
ไทยสงวนนวลไทยในส่วนดี
ไทยคงไทยได้นี้-มีอยู่แล้ว
ไทยครองไทยได้นี้-ที่สำคัญ

รูปโครงสร้างสัญลักษณ์ประจักษ์เผย
ด้วยคุ้นเคยอย่างดี-ที่เป็นไทย
เป็นดอกผลคดถึง-จึงเห็นได้
เก่าถึงใหม่-ยังอยู่ รู้ทุกกาล
ซึ่งคดเด่น-ทุกอย่างอ้างหลักฐาน
สืบงวาวรด้นเถา-เป็นเผ่าไทย
ปัญญาชนรู้แต่ดอก-ดอกอื่นให้
เพียงจำได้-ก็ขึ้นขึ้นปัญญาชน
แถมสร้างบาป-กตไทย ให้อับผล
เท่าเทียมต้นไม่ได้-ได้แต่เลียน
ดูส่วนสดเป็นฝรั่ง-ทั้งหน้าเสียร
พระจึงเพี้ยนแบบอย่าง-อำพรางไทย
คิดไม่เป็น-จึงไม่รู้ เพียงดูได้
ไม่มีใคร เถียงขึ้น-ก็อื่นตาม
มีรู้สอนให้รู้-สู่สนาม
สมกับนามไทยนี้ มีปัญญา
สอนแต่คนลูกหลาน-การก้าวหน้า
เป็นคุณค่า-ได้เกิด เทิดผลดี
สายสืบต่อเจริญมา-ตราศักดิ์ศรี
ขึ้นเป็นที่ต้นไทย-น้อมไหว้กัน
ลูกหลานไทย-รู้เห็น เช่นปลูกปั้น
ไทยจึงมั่นคงอยู่-ผู้เป็นไทย
แร่ธาตุสู่ผลสิน-รินผลให้
ต้นทุนไทย-ทรัพย์ในดินสินในน้ำ
ได้ดินโตรกน้ำมันอันดกดำ
ในสรวงตำสาทร-กงต้นเดิม
ได้รู้จักทำประโยชน์สอดส่งเสริม
ก่อผลเพิ่มโลกนี้ มีสำคัญ
จึงชูเชิดแหลมหลัก-ศักดิ์มีขวัญ
ทุกสิ่งสรรพไทยนี้-มีอุดม
ทั้งจิตใจ มีปัญญา มาสะสม
ทั้งสยมวิญญาณ-บรรดาลเป็น
จิตใจก่อเป็นคน-ผลที่เห็น
ปกครองเป็นกำลังใหญ่จึงไทยมา
รู้เป็นหลักตนมี-ที่นำหน้า
ถ้าใหญ่กว่านำหมู่-อยู่ด้วยดี
ไทยเป็นผู้รักษาคำศักดิ์ศรี
ไทยทุกที่เป็นไทยในทุกวัน
ไทยต้นแถวส่งให้เห็น-เป็นของขวัญ
ไทยพร้อมสรรพเป็นไทย-ชาติไทย เอย.

อ.เสาวดี

๒๒. กันยายน ๒๕๒๔

คำนำ

(พิมพ์ครั้งที่ ๕)

ณ ครั้งที่ ๕ นี้ ก็เพราะมีโอกาสดำเนินการตามทีรัฐประกาศให้ร่วมเฉลิมฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งไทยควรมีประวัติไทยที่มีหลักฐานไทยปรากฏยืนยันความเป็นจริงตามที่ได้พบเห็นกันมา กับทั้งตามที่ท่านครูบาอาจารย์ได้ปรรณไว้ ก็เพราะ-หนังสือ พุทธศาสนสุตตันตปิฎก ราชบุรีวัดสุทัศน์ ตำนานเมืองขุน ซึ่งพิมพ์ในกาลเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปีแห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้พิมพ์เพียง ๑,๐๐๐ เล่มหมดไปแล้ว ทั้งเกือบทุกท่านได้ช่วยค่าพิมพ์ไว้มากด้วย พร้อมกับได้พบหลักฐานจึงเพิ่มเติมเข้าไปอีก ก็คือ จารึกหล่อสลักลวดลาย-ลายสือไทยไว้ ณ เมืองจีนโบราณ รัชสมัย-พระเจ้าอู่ตี้ฮ่องเต้ซึ่งทรงเป็นปฐมกษัตริย์แห่งพระราชวงศ์ ประมาณกาลก็ ๒,๒๐๐ ปี ก่อน พ.ศ. ก็เมื่อประมาณ ๔,๓๐๐ ปีกว่ามาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ซึ่งได้ทรงสืบต่อกันมาถึงราชวงศ์เจ้าหรือจ้าว ทั้งได้สร้างลายสือไทยไว้ด้วย จึงเป็นหลักฐานไทยได้แน่นอน ยังได้พบ-จารึกตัวสือไทย ณ ปราสาทอิยิปต์ สมัยราชวงศ์ใหม่-ฟาโรห์เซติ ๑ แรมเส็ซ ๒ New Kingdom Pharaohs seti 1 Ramses 2 B.C. 1567-1085 ซึ่งอ่านอย่างไทยว่า-ราชวงศ์ พระเจ้าฟาโรห์เซติ ๑ พระเจ้าแรมเส็ซ ๒ ก่อน ค.ศ. ๑๕๖๗-๑๐๘๕ ปี ก็เมื่อประมาณ ๓,๕๕๔ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ตัวสือไทยที่จารึกไว้ ณ ปราสาทหินนี้มีว่า-เพื่อนรักสนุกกัน แถวล่วงอ่านได้ว่า-(พ่อ)ขุนไทยฟ้ารุ่ง ขุนหญิง ขวัญฟ้า คำชื่อไทยว่า-ฟาโรห์ กับ ฟ้ารุ่งนั้น ก็มีความหมายอย่างเดียวกัน พระองค์ทรงออกคำอย่างชาวอิยิปต์เขียนก็ออกจารึกว่า-ฟาโรห์เซติ ซึ่งคงมีความหมายเช่นเดียวกับไทย ที่ออกว่า-ฟาโรห์และออกเป็นไทยว่า-ฟ้ารุ่ง ตามที่ปรากฏตัวจารึก และคำชื่อต่อไปว่า-ขวัญฟ้า นั้น ต้องเป็นพระนามพระมเหสีของพระองค์ ก็คำชื่อว่า-ฟาโรห์หรือเสียงไทยว่า-ฟาโรห์ นี้ ซึ่งเป็นชื่อใหญ่หลวงขนาดจักรพรรดิราชเจ้าอาจเป็นพระนามยกย่องเฉพาะถวายนำพระนามจริง เช่น ฟาโรห์เซติ หรือฟาโรห์เซติ และเช่นคำไทยที่ปรากฏอยู่-ก็คือ ....สมเด็จพระพุทธเจ้าหลวง พระร่วง ในหลวง และชื่อ-วิสาหมันนามพิเศษประจำเฉพาะว่า-ฟาโรห์ ฟ้าโร่นี้ มีประจำมาตั้งแต่ยุคสมัยเริ่มต้น กระทั่งสุดท้าย ซึ่งดูพระนามจริงแล้วไม่มีใกล้เคียงไทยเลย มีเพียง-ราชวงศ์ใหม่ที่ได้อ้างมาแล้วว่า-เซติ เซติ (seti) เท่านั้น แต่ก็ให้แน่ใจว่า-เป็นชื่อคำไทย และ มีคนไทยไปอยู่มากได้ประสมประสานกันได้ออกหัวคิดสติปัญญาเป็นความรู้สร้างวัฒนธรรมขึ้นกระทั่งสถาปนาตัวขึ้นเป็นฟาโรห์เซติ หรือ พระเจ้าฟาโรห์เซติ ทั้งยังใช้ลายสือไทย และ ชื่อไทยไว้ จึงคงอยู่ได้เป็นหลักฐานในกาลนี้ ยังมีเขตบริเวณแดนใกล้เคียงกันอีก ก็คือ-เกาะซิซิลี ซึ่งติดต่อไปถึง โรมัน-อิตาลี ณ ปี ค.ศ. ๑๕๖๐-๑๕๗๐ มีคณะขุดค้นกันขึ้นได้ขุดค้นจึงได้พบร่องรอยโบราณกาลก่อน ค.ศ. ๑,๒๐๐ ถึง ๕๐๐ ปี ก็เมื่อประมาณ ๓,๑๘๗ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ณ เมืองท่าโบราณชื่อ-มอติยา MOTYA ค.ศ. ๑๕๖๘ ณ มอติยานั้น ได้พบของโบราณมากมาย ก็ได้มีของไทยอยู่หลายชิ้น เช่น งาช้าง-ที่สลักเป็นรูปแม่โพสพ ซึ่ง-มือทั้งสองถือรวงข้าวเป็นสำคัญ และ รูปแม่ย่านางประทับในห้องหน้าต่างสถิตีหัวเรือเดินทะเล และแท่นพิมพ์ผ้า-มีลายสลักเป็น-ลายสือไทยว่า-มิ่ง ผู้ทำขายพ่อลือสอน ฯลฯ กับ บ้านโมเสค ณ พื้นโมเสคดำ ประดับสลักโมเสคขาวขึ้นเป็นลายสือไทยทั้งสองด้านว่า-ชื่อออซัดเจน ของโบราณที่ขุดค้นพบนี้ ในหนังสือนี้มีกำหนดว่า-ก่อน และหลัง ค.ศ. ๓๕๗ ปี ก็หมายถึงว่า-ก่อน ค.ศ. ๔๐๐ ปี หรือหลังมา ๔๐๐ ปี ก็ได้แน่นอนว่า-ของไทย และ สือไทยมีมาแล้วจึงไปปรากฏอยู่ให้นักโบราณคดีวิทยาพบเห็นได้

ณ ทวีปออสเตรเลีย มีภูเขาหินทราย อันมีชื่อที่ขนานระบุบอกว่า-พุ่มภูคู่ทรง ซึ่งธรรมชาติได้สลักเสลาไว้ Monuments Sculpted by Nature ทั้งสองพุ่มภูมีเส้นขนานเหมือนเส้นบันทัด ณ พุ่มซ้ายมีรอยสลักเป็นเส้นขนานและเป็นรายจารึก-ลายสือไทยให้อ่านได้ว่า-เพื่อนรักดี ณ พื้นเรียบ ล่างมีรอยเลื่อนลงมาก แต่พอมองเห็น และให้อ่านได้ว่า-พ่อขุนทอง แม่ทองดี ส่วนพุ่มขวามีเงาบังจึงมืด มีสว่างเฉพาะกลางได้ จึงพอมองเห็นได้ให้อ่านได้ว่า-แม่นางไยดี เขาว่า-เป็นพุ่มภูพิเศษสุดมหัศจรรย์แห่งหนึ่งประจำทวีปออสเตรเลีย และว่า-ธรรมชาติสลักเสลาไว้ก็ยิ่งดีมากขึ้นว่า-ธรรมชาติก็รู้จักคนไทยดีจึงได้สลักชื่อไทย และสลักลายสือไทยให้อ่านได้อีกด้วย แต่ผู้เขียนมั่นใจว่า-ลายเส้น และรอย

จาริกนั้นเป็นส่วนที่คนทำขึ้นซึ่งยืนยันว่า-มีคนไทยสมัยคิดหนังสือได้ไปอยู่แล้ว และได้กระทำไว้ ก็ตัวสือไทยนี้ มีมาตั้งแต่ต้นกับ ณ ยุครัชสมัย-พระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิ พระองค์ทรงคิดได้ให้หบทรัตน คือ ขุนคลังแก้วเรียนรู้กระทำบัญชีจักรพรรดิราชสมบัติ และได้ไปจดพระพุทธรูปลักษณะ และพระพุทธรูปประจำพระองค์พระภูกุสันธสัมมา-สัมพุทธรูปมาถวาย จึงเป็นเหตุสละราชสมบัติออกทรงผนวชทรงเอาพระเศียรเกล้า กับพระสรีรกายกระทำสักการบูชาแล้วตั้งปณิธานปรารถนาพระโพธิญาณ และได้รับพระพุทธรูปพยากรณ์ จึงเป็นเหตุให้ตรัสเรื่อง-อนาคตวงศ์ซึ่งมีปรากฏอยู่แล้ว

กับทั้งยังได้พบหลักฐานเอกลักษณ์ไทยซึ่งมีทั่วตลอดแถบเหนือโลก เช่น พวก-ลพ, ลบ แต่เขาเขียนเป็นตัวสืออังกฤษอ่านเป็น-ภาษาอังกฤษว่า-แลพ, แลบ (แล็พและแล็บ) ลพ หรือ แล็พ ถ้าเป็นชื่อคนเขาพิมพ์ไว้อย่างนี้-Lapp อ่านว่า-แล็พพ ถ้าเป็นชื่อประเทศหรือดินแดน เขาพิมพ์ไว้อย่างนี้-Lapland อ่านว่า-แล็พแลนด์ สำหรับพวก-ลบ, แล็บ นั้น เขาพิมพ์ชื่อเต็มไว้อย่างนี้-Labrador อ่านว่า-แลบราดอร์ (..ได้รับบ้าง) เพราะเขาไม่มี-สระออบ จึงออกเสียงไปตามภาษาของเขา ชื่อไทยจึงถูกเปลี่ยนไปกระทั่งไทยไม่รู้จัก พวกลพ หรือ ลบ (แล็พ หรือ แล็บ) ก็ได้สร้างโบด หรือ เรือนางมียอดแหลม มีเรือมาดกะสวนเหมือนไทย และ แกงเลียงก็อย่างไทย ไปถึงเผ่าเอสกีโม ก็มีเรือมาดกะสวนทำหัวท้ายแหลมเหมือนไทย ใช้ส่ว้นชักมีคัน และ สายเหมือนไทย ใช้เรือมาดกะสวนตกเบ็ด หรือตกปลา, กุ้ง, เหมือนไทย คือ ใช้คันเบ็ดยาวปลายแหลมวางขวางบนกลาบเรือ ส่วนเผ่านาวาโจ หรือ เผ่าลาวจ้านั้น ณ อเมริกาเหนือได้เห็นภาพถ่ายกระทำพิธีการอย่างหนึ่ง ทั้งหญิง และ ชายทุกคนในพิธีการนั้นต่างนั่งพับเพียบไทยทั้งหมด และทุกคนต่างมีพวงลูกปักคล้องคอ (เหมือนไทยรุ่นปู่ย่าตายายสมัย พ.ศ. ๒๔๐๐-๒๔๕๐) ทั้งนี้ เพราะฝรั่ง และ อินเดียนแดงเผ่าฝรั่งและอินเดียนแท้ต่างนั่งพับเพียบไทยไม่เป็น ฯลฯ เป็นอันว่า-มีคนไทย กับมีของไทยไปปรากฏตลอดโลกแล้วเป็นกาลเวลากว่า ๓,๐๐๐ ปีแล้ว คราวแรกก็ยังกริ่ง และแทงใจต่อสิ่งที่เป็นไทยนั้นอยู่ จึงขลาดใจอยู่บ้าง ครั้นพบตัวสือไทย กิริยาไทย คือ นั่งพับเพียบ เครื่องใช้ เช่น เรือมาดกะสวน และส่ว้นชักซึ่งมีสาย, คันชัก, แป้นหัวใช้กาง หรือ ออกกุด และ เคื่อย หรือ ดอกไซ, เจาะ ฯลฯ ทั้งนี้ เช่น นั่งพับเพียบ ฝรั่ง, แกง, จีน, ทำไม่เป็น หรือ นั่งไม่เป็น-เป็นต้น เมื่อเป็นเช่นนี้ถ้ายังขลาดอยู่อีกคนหนึ่ง ไทยก็สูญสิ้นสัญลักษณ์ และเอกลักษณ์ คือ ระบบแบบไทย และ สิ่งของไทยที่มีอยู่แล้ว ก็คงจะกลายเป็นไม่มี จึงจำเป็นต้องกล้าเอาหน้ารอด เพราะไม่ได้ดีอะไรเลย ทั้งได้แต่ถูกแข่งด่าตลอด และ สิ้นเนื้อประดาตัว จึงไม่ต้องพูดถึงความดีความชอบ มีแต่จะต้องจมลึกลงไปยิ่งกว่าปิดทองหลังพระ และยืนยันได้อย่างเปิดเผยว่า-ทำให้ไทยเป็นไทยอยู่ได้เพียงเท่านั้นก็เพราะเหตุที่ได้กระทำมาแล้ว ทั้งยังได้เกิดจิตสำนึกอยู่เสมอว่า-มีอยู่เพียงคนเดียวเท่านั้น ถึงจะมีอุปสรรคอย่างไรก็ต้องทำเพื่อไทยได้ฟื้นคืนตัวเป็นไทยอยู่ตามเดิม ณ ครั้งหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๒๖ จะมีการเฉลิมฉลอง-ลายสือไทยมีอายุครบ ๗๐๐ ปี เป็นกาลที่มีวิทยุโทรทัศน์แล้ว ทั้งมีแถบบันทึกภาพฉายกระแสพระดำรัส และ สนทนาบรรยายในวิทยุโทรทัศน์ จึงได้ฟังกระแสพระดำรัส และการสนทนานั้น ๆ เสมอ ได้ฟังว่า-ได้อ่านหนังสือของท่านมีความรู้มากมาย (และ-ทรงอ่านหนังสือไทย ณ ขวาได้) กับ สนทนาว่า-ที่ทำเอาของไทยกลับคืนมาเป็นของไทยนั้น มีความเลื่อมใสท่านอย่างจริงใจ ซึ่งได้ฟังแล้วเพียงแต่คิดสำนึกความเท่านั้น เพราะนึกเข้าใจว่ากล่าวถึงผู้อื่น ฉะนี้ จึงขอพระราชทานอภัย และ ขอภัยด้วย ขอเล่าถึงความจริง ตั้งแต่ต้น พ.ศ. ๒๕๐๗, ๘, ๙ นั้น ได้เจอจารึกก็ได้้อ่านจึงรู้เรื่องไทยได้ตลอดจึงกระทำขึ้นให้รู้เรื่องไทยตามที่ปรากฏอยู่แล้วว่า-ไทยนี้ต้องเป็นเผ่าแรกต้นที่ทำความเจริญแก่โลกมนุษย์แน่นอน เช่น คิดลายสือไทย, ลายตัวเลขไทย ออกเสียงคำพูดไทย ร้องเพลงกล่อมลูกได้ สร้างเสียงคำกลอนร้องเพลงได้ ฯลฯ ก็-คำพูดไทยนั้นแม้ ในกาลบัดนี้ก็ยังไม่มีความวิไลวรรณ ซึ่งยืนยันว่า-มีมาแต่ต้นเดิมเก่าก่อน ส่วนภาษาที่มีวิไลวรรณนั้นเป็นภาษาที่สร้างขึ้นในภายหลัง เช่นนี้ ไทยจึงควรสรรเสริญ และกล่าวเกียรติคุณขึ้น ทั้งได้พบจารึกกเบื้องงาน และ จารึกอื่น ๆ ก็มีบอกไว้ตลอดทุกประการ แต่ละล้วนเป็นหลักฐานได้แน่แท้ จึงได้กระทำมาแล้ว ทั้ง-ทรงสางท่านต้นไทย คือ ขุนสรวง, ขุนนางสาง, จ้าวฟ้า, จ้าวแม่, ทับทิมทอง, จ้าวพ่อช้าง (คณศวร), จ้าวแม่ชื่อฟ้า, ฯลฯ ได้มาพบ และ เล่าแจ้งให้รู้สางไส หรือไสยศาสตร์ จึงได้กระทำเพื่อเป็นความรู้เรื่องไทย หรือ แบบระบบไทย, วัฒนธรรมไทย ที่พิเศษสุดเฉพาะไทยก็คือ-จีนครุบา, ไหว้ครุ, ขึ้นครุ ฯลฯ ได้กระทำตามที่

ท่านต้นได้ให้กระทำอันเป็น-ของไทย แต่แล้วก็ถูกแถลงการณ์เถื่อนประกาศว่า-เป็นของปลอม, โกหก, หลอกลวง, ทั้ง ๓ วลีนี้มีอำนาจให้ติดคุกได้ทุกวลีและ ถูกแข่งด่ามาตลอดกาลนานนั้นกระทั่งติดเป็นสำนึกในจิตสำนึกเป็นประจำ แต่ก็สำคัญจิตคิดประจำใจว่า-ขอเอาตัวคนเดียวนี้ขึ้นรับคำแข่งด่าคนไทยทุกท่านที่สร้างไทยไว้ ซึ่งทุกท่านยังเหลือกระดูกในโกศตั้งอยู่ ณ โต๊ะบูชา หรือ ผังไว้ในกรุ หรือ นำเอาไปทิ้งแล้ว คงยังเหลืออยู่แต่สิ่งที่ท่านได้สร้างไว้ เช่น ลายสีไทย, ลายเลขไทย, คำพูดไทย, นา สวน. ไร่. เครื่องใช้ไทย ฯลฯ ที่พวกไทยบัดนี้ยังใช้กันอยู่ จึงควรกล่าวถึง และควรสรรเสริญตามจริงที่มีอยู่แล้ว กลับถูกโหมกระหน่ำแข่งด่าอย่างหนัก จึงออกรับแทนทุกท่านต้นเพื่อให้ทุกท่านต้นคงอยู่ตามเดิม แต่ก็ยกเว้นผู้แข่งด่านั้นเป็นลูกหลานเหลนของต้นที่ต่างขุดกันขึ้นมากล่าวอย่างสนุกปาก จึงไม่เข้าไปขวางกัน อันอาจถูกกล่าวหาว่า-เสือกไม่เข้าเรื่องก็ได้ จึงเปิดโอกาสให้แข่งด่าตามเสรีภาพประชาธิปไตย และ ยังได้พบหลักฐานเอกลักษณ์ไทยไปตลอดแถบเหนือโลก และ มีลายสีไทยไปตลอดแถบใต้โลกก็ทั่วโลกแล้ว ซึ่งท่านต้นไทยนั้น กับ ต้นของเขาซึ่งเป็นร่วมกันก็ตาม แต่อนุชนนั้น ๆ ต้องกระทำตามเสรีภาพ และ คตินิยมของอารยชนสมัยใหม่นี้ จึงประนามว่า-เป็นชาตินิยม และ ไทยนิยม เมื่อเป็นไทยแล้ว-ยังไม่มีชาตินิยม, ไทยนิยม แล้ว ก็คตินิยมอย่างอื่น เช่น พวกหลายกระดองนิยมกัน ก็เพียงประกาศ แต่ยังไม่ไปเป็นจีน และ อาหรับ ฉะนั้นในคราวที่มีกระแสพระดำรัส และ มีคำสนทนาศั้นนั้นได้แยกไปจากแนวเดิมซึ่งมีแต่แข่งด่า ที่ได้ทรงสรรเสริญ และ นิยมไทยนี้ จึงกระทำให้เข้าใจเจตนาต่างไปจากส่วนจริงบริสุทธิ์ ครั้นต่อมา ได้คิดถึงพระสำนวนว่า-ท่าน และ สำนวนว่าเลื่อมใส นั้น ไทยใช้เฉพาะพระในพระพุทธศาสนาเท่านั้น ก็พลันเข้าใจได้ จึงเกิดปิติปราโมทต่อ-กระแสพระดำรัส และ สำนวนสนทนานั้นอย่างแท้จริง อันเป็นเหตุให้ต้องกระทำต่อจนกว่าจะสำเร็จตามที่ท่านต้นไทยได้ขอร้องให้กระทำ

และในกาลก่อน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๒ มานั้น ได้พบจารึกเรื่องไทยตลอดแล้ว ทั้งรู้ว่า-ตัวลายสีไทยมีมาเมื่อ ๖๘๓๕ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) แน่ใจว่า-คงจะมีไปอยู่ในต่างประเทศเป็นแน่ เมื่อพบหนังสือ-โบราณคดี อินโดนีเซียน ศิลปศาสตร์ Ancient Indonesian Art มาแล้ว จึงได้พบหนังสือไทยปรากฏ ณ ชาวอินโดนีเซีย ยังได้พบชื่อเมืองไทย แต่พิมพ์ตัวสีอังกฤษว่า-ลว, ลู, เจลา (ลว, ลูโซทัย, เจลล,) ได้สดขวา เหนือบาหลิม-ร่วง เมรปี (เมืองพระร่วง) ได้พบหนังสือไทยสลักไว้ว่า-พระญามณเฑียร จารึกสลัก ณ ใบสีมาว่า-พ่อขุนฟ้าขวสี ยังมีรูปหล่อเป็นตัวหนังสือได้ทำตัวสีไทยไว้บนหัวเข็ดสอนเด็ก มีตัว อ.ศ. เป็นต้น และได้พบหนังสือ-ทางเสด็จพระพุทธองค์ The Way of The Buddha ได้พบทั้งหนังสือไทยและหนังสือขอม ก็ยังไม่เพียงพอ ทั้งที่มีแถลงการณ์เถื่อนประกาศออกมาว่า-ปลอม, โกหก, หลอกลวง ด้วยแล้วก็ยิ่งวิตกหนักขึ้น เพราะว่า-ไทยนี้ แม้ใช้ชื่อว่า-สยาม, เขียม, เขม ก็ถูกกดให้จมลงใต้ชื่ออินโดไชน่า จึงสูญไปแล้ว และ หนังสือไทยก็ถูกยกไปให้อินเดีย ทั้งแผ่นดินตลอดเมืองไทยนี้ก็ถูกยุบลงไปให้อยู่ใต้ทะเลหลวง ตามที่นักรู้สันนิษฐานไว้ แต่ก็ได้หนังสือ-เอกสารหิน ซึ่งกรมทรัพยากรธรณีกระทำขึ้น พ.ศ. ๒๕๐๘ มีระบุถึงอายุ-ซากหินดึกดำบรรพ์-Fossile ครั้นได้ต้นโตนหิน, ต้นมะพร้าวหิน, ต้นสักหิน ฯลฯ ซึ่งเป็นหินแก้วแล้ว เอาตามซากหินนี้ ซึ่งมีกำหนดกันว่า-ถ้าเป็นหินแข็งธรรมดาจะมีอายุ ๑๐ ล้านปี ถ้าเป็นหินแก้วแสงมีรัง-ซึ่งฝรั่งว่ามีอายุ ๑๖๐ ล้านปี ฉะนั้น จึงอ้างเป็นหลักฐานได้ว่า-ต้นไม้นี้ไม่ได้ขึ้นอยู่ใต้ทะเล แต่ขึ้นอยู่ ณ พื้นดินบก จึงยืนยันว่ามีบกมาแล้วไม่ต่ำกว่า ๑๖๐ ล้านปี ก็เป็นอันว่ารอดตัวไปได้ ทั้งประวัติพระมหาปุลณเถร และ พระสังฆพัณเถร จึงเป็นที่มิได้แน่นอน และก็มีอยู่แล้ว กับ หลักฐานนี้ก็เป็นทีที่แท้ว่า-พื้นแผ่นดินไทยมีบกตลอดไทยให้ไทยพระพุทธศาสนาเป็นอยู่ได้ เช่น พระมหาปุลณเถรมา ณ ถ้าเขาเป็นต้น ซึ่งมีอยู่แล้วก็คงตามเดิม และอีกโสดหนึ่งก็คือชื่อ-ไทย หรือ สยาม ที่หายไปจากแผนที่โลก ซึ่งจมลงไปในชื่ออินโดไชน่ามานานประมาณ ๑๕๐ ปี ที่ผู้เขียนมีรู้อยู่เพียงคนเดียวก็สัก ๕๐ ปี เท่านั้น ครั้นประมาณ ๒๕๒๖ กู๋ตามิกรรยาได้ให้พบหนังสือ-สมุดแผนที่โลกฉบับอังกฤษ Britannica Atlas ซึ่งพิมพ์ ค.ศ. ๑๙๘๑ พ.ศ. ๒๕๒๔ เพิ่งมาถึงกว่าจะได้ดูพอรู้ก็ พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้เห็นมีแผนที่ และชื่อไทยว่า-ประเทศไทย THAILAND กรุงเทพ KRUNG THEP ความที่แก้ไขเพิ่มเติมให้นี้ได้พิมพ์ครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๑๓ ค.ศ. ๑๙๗๐ ก็คงพิมพ์ต่อ ๆ มาถึงครั้งที่ ๗ ซึ่งมาถึงให้เห็นนี้แผนที่โลกแผ่นแรก ๆ หน้า ๖ ได้พิมพ์ชื่อ-ประเทศไทยไว้ได้ชื่อ-อินโดไชน่า อย่างนี้- INDOCHINA ดังนี้ จึงเป็นที่ THAILAND

เห็นชัดว่า-ไทย ได้จมหายลงไปได้อินโดจีนนานถึง ๑๕๐ ปีกว่า เมื่อมีขึ้นในแผนที่โลก ณ ค.ศ. ๑๙๗๐ พ.ศ. ๒๕๑๓ นั้น จึงเป็นเช่นเกิดใหม่ เหมือนชาติที่หลุดพ้นจากการยึดครองทั่ว ๆ ไปนั้น ส่วนชื่อ-กรุงเทพนั้น แม้ไทยจะตั้งขึ้นใช้ ณ พื้นที่ชื่อว่า-บางกอก ได้กว่า ๒๐๐ ปีในกาลนั้นก็ตาม เมื่อเขาใส่ให้ แต่ได้ใส่-บางกอกไว้ข้างล่างเพื่อรู้ชัดว่าแห่ง และ ที่เดียวกันเท่าที่ได้ฟังสนทนากัน มีกล่าวแต่ชื่อ-บางกอก ซึ่งออกตามตัวหนังสือภาษาอังกฤษว่า-BANGKOK ว่า-แบงค็อก ฉะนั้น ชื่อไทยจึงหายไปในหนังสือ และ ภาษาอังกฤษ หวังว่า-ท่านผู้รู้ภาษาอังกฤษทุกท่านคงรู้ดีกว่า ฉะนั้น ชื่อไทยจึงถูกเปลี่ยนไป ไทยก็พลอยเปลี่ยนไปตามเขาด้วย แต่ที่เขาใส่ให้ในแผนที่โลก ณ พ.ศ. ๒๕๑๓ ไทยก็กลายเป็นประเทศเพิ่งเกิด ก็ยังคิดว่าสมัยที่ไม่มีไทยคือว่า-ไทยหายไปจากโลก คราวนี้มีมาได้ ๑๘ ปี ก็เริ่มสาวหนุ่มขึ้นแล้ว อาจพอเดียงสาได้บ้างกระมัง

เท่าที่ความรู้กว้างขวางเกินขอบเขต อย่างน้อยก็รู้จักไทยทั่วโลกทั้งที่ไม่เคยออกไปนอกประเทศเลย แต่ทำไม-จึงรู้ได้ก็เพราะมีผู้นำหนังสือมาให้ดูรูปภาพ ครั้นดูบ่อย ๆ เข้า ก็พบไทยได้-ในที่ท่า และ สิ่งของไทย ถ้ามีหนังสือไทยด้วยแล้ว ก็ยังเป็นไทยแน่นอนทุกประการ ฉะนั้น จึงพอมีความรู้กระทำเรื่องไทยได้ไม่น้อยเกินกว่าโลก อาจจะมากไปถึงปรโลก หรือ เพื่อนทรงสาธด้วยก็ได้ ถ้าผู้รู้กันแล้วก็พูดได้ง่ายมาก ถ้าหากผู้ที่มีที่สุดแสนที่จะซุบซิ่นได้ เพราะ-บทพระมนั้น พระพุทธเจ้ายังไม่ทรงสอน ตัวก็เลยไม่พร้อมใจจะซุบซิ่น ก็ปล่อยให้มาตัวเองไปแล้ว เช่น พวกที่คัดตัวเองออกจากไทยไปซุกแซกอื่น

แต่นี้ก็ถึง-ตัวหนังสือจารึก และ สุวรรณภูมิในไทย เพราะต่างรับรอง-หนังสือไทย หรือลายสือไทยมีแค่สมัยสุโขทัย พ.ศ. ๑๘๒๖ เท่านั้น แต่สุวรรณภูมิมีชื่อมาตั้งแต่-สมัยพระพุทธกาล กระทั่งถึง พ.ศ. ๑๐๐๐ และมีจารึกตัวสือไทยที่ฐานพระ ณ ลำพูน เขาก็ถูกยกไปให้อินเดียไปแล้ว และ พระที่มีจารึกเป็น-ตัวสือไทยว่า-สุวรรณภูมิ ก็ว่า-ปลอมเพราะมีก่อนจารึกหลัก ๑ ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องมีหนังสือภาษาอังกฤษ และ อเมริกัน เพราะต่างถือกันว่า-สิ่งที่มีอยู่ในหนังสืออังกฤษทุกอย่างเป็น-อมตคุณภาพพิเศษยิ่งกว่า-พระไตรปิฎกไทย จะเห็นได้ เช่น ในพจนานุกรมไทยมีศัพท์ว่า-ศาสนา ตอนให้ความหมายรู้ก็กระทำตามนิยามของศัพท์คำอังกฤษตลอด จึงจำเป็นต้องมี ก็ไม่รู้ว่าหาได้ที่ไหน และ จะมีลายสือไทย หรือ หนังสือไทยมีปรากฏอยู่ หรือ ไม่ ถ้าไม่มีแล้วเรื่องไทยก็หมดสิ้น จึงไม่ต้องค้นไทย เพราะไทยได้สูญสิ้นจมหายลงไปได้ชื่อว่า-อินโดจีนนานแล้ว

ณ ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๕ มีหนังสืออังกฤษหลายชนิดเป็นชุดนำมาให้ผ่องส่ง ก็ได้มาชุด ๑ ชื่อ-ห้องสมุดครอบครัว-THE NEW UNIVERSAL LIBRARY และ-คู่มือรายสาม ร.อ.สมนึก พัฒนวิบูลย์ ร.น. และ สุณารี ผู้กรรยา ก็ได้หนังสือชุด-กาลชีวิต-TIME LIFE ได้นำมาให้อ่าน โดยเฉพาะก็คือ-อเมริกา โบราณ-ANCIENT AMERICA ได้พลิกดูรูปพวกเผ่ามายา และ อินคา ได้พบลายปูนปั้นเป็นลายเลข ๑, ๒, ๖, ๑, เห็นตัวสือไทยคล้ายตัวปัจจุบันนี้จึงอ่านได้ความว่า-ต้นคนอินฟ้า แม่ญานางไทย จึงรู้ว่า-เป็นไทย ทั้งชื่อและเขียนด้วยหนังสือไทย ในคำพูดไทยด้วย ด้วยหนังสือเล่มนี้เป็นเหตุให้ดูไปถึงเล่มอื่น จึงเจอไทย, สิ่งของไทย และหนังสือไทย ซึ่งมีไปตลอดโลก เพราะคุณทั้ง ๒ นั้นได้เป็นผู้นำหนังสือมาให้พบจึงเกิดความสำนึกขึ้นชนิดยิ่งใหญ่ว่า-เป็นผู้เปิดเผยทั้งโลกให้ได้มองเห็นกลุ่มคนไทยได้กระจายไปอยู่ทั่วโลกมาแล้ว แม้ชื่อจะเปลี่ยนไปตามตัวหนังสือ และ ภาษาท้องถิ่น แต่ความเป็นไทย คือ ท่าทางไทย, สิ่งของไทย, เฉพาะก็คือ-หนังสือไทย และ คำพูดไทย มีปรากฏให้ทราบ แม้จะเปลี่ยนไปบ้างก็พอเห็นเค้าได้ เช่น ชาวว่า, ชาลว่า, ลัวะ, ลว. ลพ, ที่เปลี่ยนไปเป็น-แล้พ หรือ แล้พพ, หรือ แม่ย่า เป็น-มายา MAYA หรือ ตามตัวอ่านว่า-แมแย, เป็นต้น มีผู้มีทุนได้จัดหามาให้ ๔ ชุด ประมาณ ๑๐๐ เล่ม ณ พ.ศ. ๒๕๒๗ นั้น เป็นอันว่า-หนังสือชุดนั้น และ อื่น ๆ เช่น-ทรงส่วนซากประวัติศาสตร์ได้ผลุดโผล่ขึ้น ณ จีนใหม่ HISTORICAL RELICS UNEARTHED IN NEW CHINA ซึ่ง-สุชาติไปพบ ณ จีนใหม่ ได้นำมาให้ ได้เปิดดูเป็นทั้งหนังสือและภาษาจีน ก็ดีมากเพราะมีรูปที่มีหนังสือไทยปรากฏอยู่ จึงเป็นสื่อมาให้เฝ้าหา ก็พอได้พบ-หนังสือส่วนอัศจรรย์ของจีน THE GENIUS OF CHINA พิมพ์เป็นหนังสือภาษาอังกฤษ ได้มีรูปพระเครื่องต้น-สำริดล้วนมีลวดลายเป็นลายสือไทยให้อ่านพระนามไทยได้ทุกพระองค์ ซึ่งคุณประพันธ์ ปิณฑนากุลได้เป็นผู้หามาให้ จึงได้พบพระนาม-เหลียงอึ้ง เชี่ยวหัว เชี่ยวเฮา หรือ เลี้ยวเหา ฯลฯ ซึ่งมีทั้งหนังสือไทย และ

ชื่อคำไทย ซึ่งหนังสือสมัยนี้มีถ่ายภาพมาพิมพ์ไว้ให้ดูด้วยจึงเห็นตลอด จึงเป็นหลักฐานแน่นอนว่า-ไทยก็มีอนุภาพของตัวเองจึงไปอยู่ได้ตลอดโลก ทั้งได้ทำสิ่งเป็นไทยว่า ไทยจึงคงอยู่ให้ไทยด้วยกันรู้จักไทยได้ จึงเป็นหลักฐานสมบูรณ์ปรากฏพร้อมในกาลก่อนแล้วได้มาให้เห็นเป็นประจักษ์พร้อมในกาลเฉลิมฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงได้กระทำอย่างที่ปรากฏนี้ ไทย-ซึ่งเป็นชื่อรวมนี้จึงเป็นที่รวม ๓ สถาบัน และ ก็ได้มาประชุมพร้อมกันในไทย และ ไทยก็เป็นสถาบันทั้ง ๓ นั้นจึงเฉลิมฉลองพร้อมกัน

ชาติไทย หรือ คนเผ่าไทยนั้น เป็นคนเผ่าพันธุ์หนึ่งมีขึ้นกับโลก จึงมีรูปร่างแบบไทย มีถ้อยคำเป็นไทย มีการกระทำเป็นไทย จึงเกิดมาเป็นชาติไทย คำชื่อว่า-ชาติ นี้ ไทยทุกคนรู้เหมือนกันหมดว่า-เกิด หรือ แปลว่า-เกิด ก็คำว่า-ชาติ อันเป็นคำมคธนี้ คนไทยรู้จักกันมาแล้วยังน้อยก็ ๒๕ ศตวรรษ แปลได้กระทั่งชำนาญ และ ย่อเป็นคำไทยได้สนิทว่า-ชาติ ซึ่งเดิมเป็นคำมคธว่า-ชา-ติ จึงมาเป็นคำไทยในภายหลัง เดิมนั้น-ไทยใช้ว่า-เผ่าไทย ไทยต้นแรกนั้นเกิดเป็นโครงสร้างแสงสว่างไทยตามโครงการแข่งน้ำว่า-จาวชิมดิน แสงหล่น เฉพาะคนเผ่าไทย ซึ่งตามความรู้เดิมอันมีเป็นประจักษ์มาว่า-เป็นแสงสว่างคือ ดาวตก เป็น-แสงหล่นจากฟ้ามาเกิด ก็คืออาภัสสรพรหม ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้ในอัคคัญญสูตรว่า-อาภัสสรกายหรือที่แปลว่า-กายแสงเป็น-ชานอกโลก ซึ่งมีชื่อว่า-มโนมกาย แปลว่า-ร่างกายเกิดจากใจ จึงเป็น-ดวงแสงหล่นจากฟ้ามาเกิดเป็นคนไทย ซึ่งเป็นธรรมชาติคตินี้ระบบหนึ่งอันมีมาก่อนทฤษฎีว่า-มาจากคนลิง หรือ มนุษย์วานรซึ่งเป็นข้อคิดค้นกันเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๕ นี้เอง ฉะนั้น ผู้ที่เกิดเป็นคนเผ่าไทย จึงมีรูปโครงสร้างเป็นแบบไทย ได้สร้างถ้อยคำขึ้นเป็นไทย หรือ ภาษาไทยได้ที่มีสมอง และ จิตในปราชญ์เปื่องเป็นประจำเผ่าไทยมาก็คือ-สามารถเอาเสียงพูดที่มีความรู้เข้าเป็นลายเส้น ที่เรียกว่า-ลายสือไทย, ลายเลขไทย, เอาเข้าเสียงร้องเรียกว่า-เพลงไทย เพลงกล่อม ฯลฯ ฉะนั้นไทยจึงเกิดเป็นคนเผ่าหนึ่ง หรือเป็นคนชาติหนึ่งของโลกแล้ว ครั้นรู้จักกันมาก ๆ เข้า ไทยเองก็นำเข้าไปรวมแขกอินเดีย อาหรับ ตุรกี มองโกล จีน แล้วก็เลกกลายเป็นไทยประสม เมื่อละออกมาได้แล้ว หรือมีโอกาสวาสนาขึ้นเป็นต้นได้ ก็มักแสดงความเป็นไทยออกมาด้วยการตั้งชื่อไทย ถ้ามีความรู้หนังสือไทยก็เขียนจารึกหนังสือภาษาไทยไว้ จึงเป็นเครื่องรู้จักกันได้ในกาลต่อมา ก็เผ่าไทย หรือ ชาติไทยที่เป็นอิสราธิปไตยเอกราชอยู่ก็ใช้ชื่อว่า-ไทย เช่น เมืองไทย แม้จะเปลี่ยนเป็น-สยาม หรือ เขียมล่อ ก็ยังเรียกว่า-เมืองไทย, คนไทย, เผ่าไทย ชาติไทย ณ บัดนี้ ก็เป็น-สถาบันที่ ๑ ใน ๓ สถาบัน ซึ่งตั้งมานานแล้วตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๖ ถึงจะเป็นสถาบันขั้นสำคัญที่ ๑ ใน ๓ สถาบันนั้น แต่ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่มีคำว่า-ชาติไทย ซึ่งควรจะมิขนาด-ตัวหลวง เพื่อยืนยันสถาบันไทยเพื่อว่าจะมีผู้คิดว่า-สถาบันนี้ควรจะมิชื่อเป็นหลักฐานอยู่ในพจนานุกรม ควรจะมีเป็นหลักฐานดีกว่า-ไม่มี

ศาสนาไทย นั้น หรือ พระพุทธศาสนา นั้น เดิมไทย-มีต้นไทยที่เกิดก่อนครั้งยังเป็นคนอยู่ได้ตั้งระบบต่าง ๆ ให้ได้ประพฤติปฏิบัติกันมา จึงเป็นคำสอนให้รู้ และ เป็นคำสั่งให้กระทำ ครั้นตายไปได้เกิดเป็น-ทรงสาง หรือ เป็น-วิญญูณรูป, เป็น-อาภัสสรกาย, เป็น-ทิพกาย อยู่ขึ้น ก็มาสอนให้รู้ธรรมชาติ และ สอนให้ทำดีมีประโยชน์ กับ สิ่งให้ทำดีมีประโยชน์ และ สิ่งไม่ให้ทำสิ่งร้าย จึงเป็นคำสอนสั่ง หรือ คำสั่งสอนของท่านต้น อันตรงกับคำว่า-ศาสนา ครั้นได้-พระพุทธศาสนามาแล้ว พระพุทธศาสนานั้น-ไทยได้มานานถึง ๒๕ ศตวรรษแล้ว ก็รู้กันดีว่า-พระพุทธศาสนานั้น-แปลว่า-ศาสนาของท่านผู้รู้หรือ แปลว่า-คำสั่งสอนของผู้ตรัสรู้ คำว่า-ศาสนานั้น-แปลว่า-คำสั่งสอน คำสั่ง คือ วินัยที่ท่านผู้ตรัสรู้หมดกิเลสทรงบัญญัติไว้ จึงเป็น-กฎข้อบังคับให้ละเว้นสิ่งผิด ให้ประพฤติสิ่งดีชอบ คำสอน คือ ธรรมกล่าวสอนโทษของความไม่ดี และกล่าวสอนคุณของความดี เพราะท่านผู้ตรัสรู้ คือ พระพุทธเจ้านั้น ทรงตรัสรู้แล้วจึงนำมาสอนอันเป็น-พระธรรม และ ทรงตั้งบัญญัติกฎข้อบังคับขึ้นก็เป็น-พระวินัย ซึ่งครบอย่างนี้จึงเป็น-พระพุทธศาสนา ก็มีคำสั่งสอนเหมือนกับ-ต้นไทยเดิมได้กระทำเป็นระบบแบบไทยไว้ จึงสมคล้องกันตลอดมา และ เฉพาะ-พระพุทธศาสนามิเพิ่มขึ้นมาอีก-องคภาพหนึ่ง ก็คือ-นิพพาน อันเป็น-โลกุตตรภูมิ ภูมิพ้นโลก ซึ่งมีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาย-กายอื่น ชื่อ-มโนมกาย-กายเกิดจากใจ ไทยเรียกว่า-ทรงสาง เฉพาะ-มนุษย์บุุณชนที่ยังไม่ได้อุตริธรรม ตลอดถึงสัตว์ทั้งหมดยังมีกามคุณ ทรงสอนให้ละชั่วคือ-บาปมีผลเป็นทุกข์ จึงเป็น-ทุกขและ ทรงสอนให้ทำดีคือ-บุญมีผลให้เป็นสุข จึงเป็น-สุคติ

ซึ่งมีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ-ทรงสางนั้น ยังเป็นโลกียภูมิอยู่ เรียกว่า-กามาพจรภูมิ ที่ได้-รูปฌาน สงบสงัดกาม ฌณอกุศลธรรมได้ เกิดมีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ เรียกว่า-รูปาพจรภูมิ ที่ได้-อรุณฌาน ซึ่งเพิกถอนรูปได้ เจริญไม่มีรูป คือ อาย-อากาศ ใจ-วิญญาน เล็กน้อย-อาภิญจะ เนว-มีละเอียดยิบเหมือนไม่มี มีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ เรียกว่า-อรุณาพจรภูมิ ท่านที่เจริญอัสวักขณญาณจึงทำกิเลสให้หมดสิ้นได้ ก็มีได้ทั้งกายนี้ และ ปรกาศ ซึ่งพ้นโลกนี้ทั้งปรโลก คือ ดับเกิดได้-เป็น-นิพพาน โลกุตตรภูมิ ที่เป็นกายโลกนี้ และ ปรกาศ-ทรงสาง นั้น ไทยรู้มาก่อนแล้ว จึงตั้งชื่อเป็นคำไทยไว้ว่า-ทรงสาง สรรงสรรค์ ทั้งเป็น-กามาพจรภูมิ รูปาพจรภูมิ อรุณาพจรภูมิ เฉพาะ-โลกนิพพาน, โลกุตตรภูมิ ไทยตั้งชื่อว่า-เมืองแก้ว นี้-ในพระพุทธศาสนา ไทยได้รับมาประเพณีปฏิบัติกันอยู่ จึงมี-วัด, พระสงฆ์, อุบาสก, อุบาสิกา ท้าวราชอาณาจักร กับทั้งยังเป็นศูนย์กลาง-มัธยมประเทศของโลกอีกด้วย

คำว่า-พระพุทธศาสนานั้น ณ ความหมายของไทย แม้จะใหญ่โตเป็นหลักฐานขนาดถึง-สถาบันที่ ๒ ของชาติรัฐประเทศก็ตาม แต่ใน-พจนานุกรม พ.ศ. ๒๕๒๕ ไม่ปรากฏเป็นหลักฐานขนาด-ตัวหลวง หรือ ตัวประธาน โดดตามหลักสถาบันไทย ก็ศัพท์ชื่อเดิมว่า-พระพุทธศาสนานั้น แยกออกเป็นศัพท์ได้ ๒ คือ-พุทธ และ ศาสนา ถ้า มคธเป็น-สาสนะ แต่ไทยใช้ว่า-ศาสนา รวมกันเป็นศัพท์เดิมว่า-พุทธศาสนา ต่อมาเป็นชื่อ-พระพุทธศาสนา แปลว่า-คำสั่งสอนของท่านผู้ตรัสรู้ และ มีอีกศัพท์ ๑ ว่า-พุทธศาสน (โอวาทปาติโมกขคาถา) อันแปลว่า-คำสั่งสอนของท่านผู้รู้ทั้งหลายซึ่งหมายถึงท่านผู้รู้ทั้ง ๓ คือ พระสัมมาสัมพุทธ ๑ พระปัจเจกพุทธ ๑ พระอนุพุทธ ๑ สำหรับ-พุทธศาสน์ ซึ่งไทยใช้ว่า-พระพุทธศาสนานั้น คำว่า-พุทธ ในพระพุทธศาสนา นี้หมายเอาพระพุทธองค์ซึ่งทรงวางพระพุทธศาสนาไว้พระปัจเจกพุทธนั้นตรัสรู้เองแต่ไม่ทรงวางศาสนา ส่วนพระอนุพุทธนั้นตรัสรู้ตามพระพุทธองค์จึงดำเนินตามแบบที่ทรงวางเป็นธรรมวินัยนั้น ฉะนั้น พระพุทธศาสนาจึงมีหลัก ๓ คือ พระพุทธเจ้าตรัสรู้พระธรรม พระธรรม ก็พระสงฆ์ทรงจำสืบท่อมานี้ พระสงฆ์เป็นสาวกผู้ฟัง และ ตรัสรู้ตามธรรมวินัยจึงสั่งสอนสืบต่อกันมา แต่ศัพท์ชื่อว่า-พระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้า, พระธรรม, พระสงฆ์, แม้สำคัญขนาดสถาบัน และ ชาวไทยใช้เป็นประจำ ณ พจนานุกรม ไม่มีพิมพ์เป็น-ตัวหลวง ตัวหลวงนี้ ในพจนานุกรม-พิมพ์ตัวฝรั่งเศษหนาใช้หมึกเขียวมรกตเป็นตัวประธานอยู่หน้าตอน แล้วมีคำแปล, ไขความ, อธิบายให้รู้, ในลำดับเรียงคำ มีคำเป็นตัวหลวงว่า-พระ ซึ่งมีปรากฏอย่างนี้ พระ (พระ) น. พระพุทธเจ้า ตามที่มีอย่างนี้จึงเป็นคำแปล หรือ อธิบาย ยิ่งพิมพ์ตัวจิ๋วด้วยจึงบ่งความสำคัญแก่นั่น และ ศัพท์ว่า-พระธรรม, พระสงฆ์ ไม่ปรากฏในหมวดนี้ คำว่า-พระอื่น ๆ ที่เป็นตัวหลวงมีปรากฏ เช่น พระหา พระหิต ฯลฯ และถือลำดับศัพท์ว่า-พุทธ ก็ปรากฏมีอย่างนี้ พุทธ. พุทธ- พุทธะ (พุททะ) น.ผู้ตรัสรู้. ผู้ตื่น. ไม่มีคำนำหน้าและหวังว่า-พระพุทธเจ้า แม้ในลำดับศัพท์ว่า-ธรรม. สงฆ์. ก็เช่นเดียวกันไม่มีคำว่า-พระ นำหน้าปรากฏอย่างนี้ ธรรม ๑. ธรรม- ธรรมะ (ท่า, ท่ามะ) น. คุณความดี ฯลฯ สงฆ์ น. ภิกษุในพระพุทธศาสนา ฯลฯ

นามศัพท์เฉพาะว่า-ศาสนา หรือ มคธว่า-สาสน (ศาสนา) มีอุบัติเกิดขึ้นในพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะ-พระบาลีที่เป็นพระพุทธภาษิตที่ตรัสไว้เป็นมคธภาษา ตามที่มีปรากฏในโอวาทปาติโมกขคาถาว่า-พระธานสาสน์ คำสั่งสอนของพุทธทั้งหลาย และ พุทธสาสน์ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า และ เป็นชื่อเฉพาะว่า-พระพุทธศาสนา ในพจนานุกรมปรากฏว่า ศาสนา (ศาตสะหนา) น.ศาสนา, คำสั่งสอนของพระศาสดา ปริยายนี้ตรงกับศัพท์ว่า-สตฺถุสาสน์ คำสั่งสอนของพระศาสดา แต่คำศัพท์ว่า-ศาสนา นี้ ในพระคัมภีร์หรือภิกษุบัญญัติปิฎก มีคำจำกัดความหมายไว้ว่า-ศาสนศัพท์ เป็นไปในอรรถ ๔ คือ ๑. อาณา คำสั่งบังคับ (วินัย) ๒. อาคม พระธรรมคาถาภาษิต (ธรรม) ๓. เลข เขียนสารหนังสือจดหมายเหตุ ๔. อนุสาสน การสั่งสอนและกึ่ง-คำศัพท์ว่า-ศาสนา นี้มีอยู่ในคัมภีร์ และพจนานุกรม ไม่มีใช้ในภาษาไทยทั่วไป ที่ใช้กันทั่วไปนั้นเป็นศัพท์ภาษาสันสกฤตว่า-ศาสนา ตลอดไปถึง-พระพุทธศาสนาด้วย และ คำศัพท์ชื่อว่า-ศาสนา ซึ่งเป็นภาษาสันสกฤตนั้น ใน-สันสกฤต-ไท-อังกฤษอริธาน มีว่า-ศาสนา, ศาสนา. น.คำสั่ง, บัญชา, ราชศาสน หรือ ราชอาณา, ศาสนบัตร, หรือ ประทานบัตร, ลิขิต, นิพนธ์, หนังสือสัญญา, ศาสด์, ธรรมศาสต์, หรือ พระเวท, ธรรมกิริยา, ตบะระงับราคะ, การปกครอง, ซึ่งชัดเจนว่า-เป็นลัทธิศาสต์ ธรรมศาสต์พระเวทพราหมณ์อันมากกว่า-พระพุทธศาสนา

พจนานุกรมก็มีว่า-ศาสนา-, ศาสนา น.ลัทธิ, ความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลัก คือ แสดงกำเนิด และ ความสิ้นสุดของโลกเป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตมประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาปอันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็น หรือ ตามคำสั่งสอนในความเชื่อถือนั้น ๆ อันอาจการปกครอง ยิ่งดูในคำแปลเป็นหนังสือภาษาอังกฤษด้วยแล้วจะเห็นทั้งศัพท์ และ ความหมายในคริสต์ทั้งหมด เช่น new model ENGLISH-THAI DICTIONARY มีว่า-religion n. ศาสนา, ธรรม, ลัทธิ. เครื่องในศาสนา, เรื่องในศาสนา, ความระมัดระวังอย่างเคร่งครัด ศัพท์เหมือนกัน-faith เลื่อมใส, creed เชื่อสนิทใจ, belief เชื่อถือแน่นอน, holy บูชาสักการะ, devout ซื่อตรง, จงรักภักดี. ฉะนั้น คำศัพท์ชื่อว่า-ศาสนา ซึ่งเดิมเป็นพระพุทธรายาณัตตรัสเป็นบาลีภาษามคธว่า-พุทธศาสนา ที่ เป็นชื่อว่า-พระพุทธรายานันจึงมีความหมายไป ๔ นัย ครั้นใช้เป็นศัพท์สังสกฤตว่า-พระพุทธรายานันจึงมีความหมายไป ตามนัยของพราหมณฮินดู ถ้า-ศาสนาแปลไปเป็นคำอังกฤษว่า-religion ก็มีความหมายไปตามนัยที่ชาวคริสต์เข้าใจ แต่เดิมแล้ว และก็-คำศัพท์ชื่อภาษามคธว่า-ศาสนา ที่ไทยใช้เป็นศัพท์สังสกฤตว่า-ศาสนา ไทยใช้เป็นประจำว่า-ศาสนา พุทธ หรือ พระพุทธรายานัน ก็ตาม ไทยใช้ประจำในไทยเท่านั้น ทั้งได้ตั้งไปในส่วนอื่นอีกด้วย คือ ศาสนาคริสต์ หรือ คริสตศาสนา ศาสนาอิสลามหรืออิสลามศาสนา ถ้าจะใช้เป็นคำภาษาหนังสืออังกฤษว่า-Christreligion หรือ ISLAM-religion อย่างนี้ ไม่เคยเห็น เห็นแต่คริสต์ และ อิสลาม เฉย ๆ แม้ที่แยกไป เช่น คาโธลิก หรือ โปรเตสแตนต์ และโมสลิม หรือ ฮูเซ็น เป็นต้นก็เห็นอย่างนั้น หรือว่า-จะอ่านรู้น้อยจึงไม่เห็น เท่าที่เห็นก็อย่างนั้น เช่นนี้ คำศัพท์ชื่อว่า-ศาสนา หรือ ว่าศาสนา ก็ตาม ได้เกิดขึ้นเฉพาะ-พระพุทธรายานันก็จริง แต่ในพจนานุกรมก็มี-ศาสนาคริสต์ หรือ คริสตศาสนา และ ศาสนาอิสลาม หรือ อิสลามศาสนา ซึ่งไทยได้ตั้งให้เขาเอง อันเป็นต้นคำพูดไทยที่มีเสมอเป็นประจำว่า-ทุกศาสนาสอนให้ ทำดีเหมือนกันยิ่งยังได้แปลไปสู่คำภาษาอังกฤษซึ่งมีความหมายไปในความเข้าใจของชาวคริสต์ด้วยแล้ว ก็กระทำให้ ชาวคริสต์เข้าใจพุทธธรรมภายใต้คริสต์ เช่น เปลี่ยน พ.ศ. เป็น ค.ศ. เป็นต้น

และก็ในกาล ๓ รอบทศวรรษนี้ ไทยได้ใช้คำพูดไทย แต่ใช้เป็นคำสังสกฤต และใช้ตัวหนังสือไทยว่า-ภาษา ถ้าใช้คำมคธว่า-ภาษา กับทั้ง-หนังสือไทย ก็ใช้เป็นคำสังสกฤต และ ใช้ตัวหนังสือไทยว่า-อักษร ถ้าใช้คำมคธว่า-อักษร และว่า-สาร และ คำมคธสังสกฤตไทยว่า-บรรณ ซึ่งต่างก็ใช้ว่า-ภาษา เช่น ตัวหนังสือขอม ก็ใช้ว่า-ภาษาขอม และ ผู้ที่ ใช้นั้นซึ่งยืนยันตัวเองว่าไม่รู้ทั้งหนังสือไทย และ หนังสือขอม เพราะยกตัวหนังสือไทยไปให้อินเดียได้ ยกหนังสือขอมไป ให้อัลลากับ พวกนี้มันมีชื่อว่า-ศจ.รศ.ผศ.อจ. ขอโทษหลายท่านที่ได้บรรยายความทางวิทยุโทรทัศน์ และ ที่อื่นซึ่งพยายามแก้ไขมาแล้ว ๗-๘ ปี ซึ่งมีผู้ไม่ยอมเอาตามมาก จึงต้องมากล่าวในคราวนี้ เพราะว่า-ได้พบหนังสือเล่มหนึ่งระดับชั้น และ ตั้งชื่อ-สารานุกรม ซึ่งเป็นลำดับศัพท์หนังสือพระนิพนธ์ ที่-สมเด็จพระเอกาทศคเษพระพุทธรายานันทรงนิพนธ์เป็น หลักสูตรให้ได้ใช้กันอยู่ พระองค์ทรงชำนาญภาษามคธ ภาษาสังสกฤต ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย ทรงรู้หนังสือโรมัน และ หนังสืออังกฤษ หนังสือเทวนาครี หนังสือฮีบรู หนังสือขอม ฯลฯ และ หนังสือไทย ได้ทรงใช้ . (จุด) และ ไม้กาง ° (นิคหิต) ในตัวหนังสือไทยใช้เขียน และ พิมพ์ภาษามคธบาลีพระไตรปิฎก, อัญชุกถา, ฎีกา, สัททวิเสสปกรณ์. ต่าง ๆ และ ภาษาสังสกฤต ซึ่งยังใช้กันในทุกวันนี้ ก็สารานุกรมฯ ฉบับนี้ก็ใช้อนุกรมพระนิพนธ์ของพระองค์ ตามที่แท้จริง ก็ เป็นอนุกรมลำดับที่ดีตลอด มีเฉพาะที่สำคัญมากก็คือ-พระชาติประวัติซึ่งมีว่า ....ทรงศึกษาอักษรสมัยเบื้องต้นในสำนัก .... พระชนมายุ ๘ พรรษา ทรงศึกษาภาษาขอมและภาษาบาลีแปลธัมมปทัญชุกถา ก็-ธัมมปทัญชุกถาสมัยนั้น-เป็น ภาษามคธบาลี ใช้ตัวหนังสือขอมจารในใบลาน เช่นนี้ จึงทรงเรียนหนังสือขอมเพื่ออ่านออก และเรียนแปลภาษามคธบาลี ออกเป็นภาษาไทย ที่ใช้ว่า-ศึกษาภาษาขอมนั้นจึงใช้ผิดความรู้ ก็ภาษานั้นแปลว่าคำพูด ซึ่งไม่ทรงเรียนคำพูด หรือ ภาษาขอม คือเขมร ที่ใช้อย่างนั้น จึงเท่ากับว่า-ไม่ทรงรู้หนังสือขอมเรียนรู้ คำพูดภาษาขอม และ สำนักมหาวิทยาลัยอัน เป็นภาคหนึ่งของสถาบันซึ่งเป็นแบบแผนอยู่แล้ว ทั้งผู้ทำก็มีอักษร-ผศ. แจ่มชัดแล้ว จึงควรเป็นที่เชื่อถือได้ทุกระดับ และ คงทนต่อการพิเคราะห์ กับ ทั้งเป็นหลักวิชาการได้ด้วย และ ก็เพราะเป็นเช่นนี้ เพื่อตรงความถูกต้องจึงต้องกระทำให้เห็น ชัดความ เช่น คำกล่าววว่า-นโม เป็นคำภาษามคธ ได้กระทำเป็นคำพูดภาษาไทยใช้ตัวหนังสือไทยว่า-ขอนอบน้อม พระ

ประชุมจารึกนี้ กล่าวว่-ไม่มีประวัติ จึงกระทำให้กาลเวลาหลัมา ๑,๐๐๐ ปี จึงกำหนดว่า พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๑๐๐ ปี ได้นำจารึก-พระเขียนจ้ง หรือ พระถ้งจ้งจ้ง ซึ่งจารึกเป็นตัวหนังสือจีนแต่พิมพ์เป็นตัวโรมันอย่างนี้-To-Lo-Po-Ti อ่านกันมาว่า-โต-โล-โป-ติ ว่าตามจารึกของพระถ้งจ้งจ้ง ซึ่งอ่านเป็นภาษากลางว่า-ตุยล่อพัคตี หรือ ตุยลอปาตีภาษาแต่จัวว่า-ล้วยล่อป้งตี 墮羅鉢底 ซึ่งใช้เป็นชื่อในภาษาไทยว่า-ทวารวดี (เดิมเขียนพิมพ์ว่า-ทวาราวดี) ก็เสียงคำกล่าวว่-ล้วยล่อป้งตี นี้ใกล้เคียงเสียงชื่อว่า-สุวรรณภูมิ หรือ สุวรรณภูมิ ซึ่งเป็นชื่อมีปรากฏในไทยนี้ตลอดกาลมาแล้ว ส่วนทวารวดีนั้น มีปรากฏชื่อว่า-กรุงทวารวดีศรีอยุธยา พ.ศ. ๑๘๕๓ สูงขึ้นไปถึง พ.ศ. ๑๐๐๐ นั้นก็ถือชื่อ-ไทยทวารวดี ซึ่งพ่อขุนฟ้าเมืองไทยสร้างเมืองเถื่อนทอง หรือ ถมทองสำเร็จแล้วจึงตั้งชื่อว่า-กรุงไทยทวารวดีว่าเป็นที่อยู่ของไทยมอญลาว ณ พ.ศ. ๑๑๒๒ ส่วนทวารวดีนั้นแปลว่า-เมืองมีประตู มีกำแพงกันก็เพียง-ทวาร เท่านั้น และ ได้นำขึ้นมาใช้มาประมาณ ๖๐ กว่าปี (๒๔๖๘-๒๕๓๐) คำชื่อว่า-สุวรรณภูมิ มีมาทั้งเป็นชื่อเมืองกรุงสุวรรณภูมิ-ภูมิประเทศ และ กาลสมัย-สมัยสุวรรณภูมิ และ ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ พร้อมกับมีจารึกเป็นหลักฐาน เช่น จารึกหลัก ๑ มีว่า-สุพรรณภูมิ ส่วนคำชื่อว่า-ทวารวดีนั้น แม้จะมีขึ้นสมัย-อยุธยา ก็เป็นแต่เพียงคำนำหน้า ไม่มีการออกเป็นประจำ ที่ประจำก็มีว่า-ศรีอยุธยาเท่านั้น ยิ่งเกินขึ้นไปกว่าสมัยอยุธยาแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีใช้เป็นหลักฐานให้เห็นเลย แต่ได้นำขึ้นมาใช้ในระยะเวลา ๖๐ กว่าปีมาเท่านั้นก็มีอิทธิพลเชื่อกันถึงกับละเลิกทั้ง-สุวรรณภูมิให้หายสูญไปนาน คำชื่อว่า-สุวรรณภูมิ เพิ่งจะสะลิมสะลือพื้นดินขึ้นเมื่อ ๑๐ ปีมานี้ (พ.ศ. ๒๕๒๐) เวลาที่พอมีกล่าวกันบ้าง ขอฝากข้อสังเกตไว้ในครั้งนี้ว่า-พระพุทธศาสนา มีประวัติรับรองกันแล้วว่า-มาสุวรรณภูมิ ส่วนพระพุทธรูป, พระธรรมจักร-รูปเคารพนิมิตแทนพระธรรม, พระสงฆรูป โบราณเป็นปฏิมากรเหมือนพระพุทธรูปแต่ไม่มีเกษมาลาพุ่มเมали และ ช่อฉัพพัคณรัสมิ-ทั้งนี้ ว่า-ทวารวดี จึงเกิดเป็น ๒ ชื่อ ๒ ตำแหน่งแหล่งที่แล้ว จะมีโอกาสปรับปรุงให้มีหลักฐานเป็นไปตามจริงได้แน่

อีกประเด็นหนึ่ง ก็คือ-วงล้อ หรือ จักร อันมีในไทยนี้ซึ่งได้ขึ้นไปเป็นรูปเคารพนิมิตหมายพระธรรมรัตนที่เรียกว่า-ธรรมจักร ก็คือ วงล้อแห่งธรรม สำหรับชื่อว่า-ธรรมจักรนั้น มีขึ้นมาตั้งแต่ครั้งทรงแสดงปฐมเทศนาอันมีชื่อว่า-ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ก็ก่อน พ.ศ. ๔๕ ปี แต่ว่าได้มาประดิษฐ์เป็นวงล้อธรรมจักรขึ้นในไทยนี้ก็สมัยสุวรรณภูมิ หรือ สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ณ ชมพูทวีปนั้นก็ พ.ศ. ๒๑๘-๕๐๐ สำหรับในสุวรรณภูมิไทยนี้ก็มาถึง พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๕๐๐ จึงมีมากทั่วถิ่นแดนสุวรรณภูมิไทยนี้ ส่วน-จักร์ คือ วงล้อที่ใช้เป็นอาวุธ ซึ่งมีชื่อว่า-จักรอาวุธใช้ปราบทุรชนมารร้าย เทพจ้าว-เช่นองค์พระนารายณ์ มเหสักขทรงใช้เป็นประจำจึงมีชื่อว่า-เทพอาวุธ บ้างทำให้ขี่มอญอยู่นอก หรือ ทำวงรอบนอกให้มีคมใช้ขว้างให้หมุนไปทำลายได้ นี่เป็นเรื่องของฮินดู ซึ่งมีไตรภควัด ก็คือ ๑) มหาพรหม ๒) อิศวร ๓) นารายณ ซึ่งก็เป็น-ไตรมหาภูวนาถ ก็คือ-สามพระผู้ที่พึ่งใหญ่ทรงช่วยได้ ประมาณ พ.ศ. ๑๕๕๐-๑๖๐๐ อิสลามโมสลิมบุกเข้าไปประหาร ทำลาย บังคับให้เป็น-โมสลิมเป็นอันมาก ต่อมา ประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๐ พวกฝรั่งยุโรปได้พากันล่าเอาเป็นเมืองขึ้น ได้ยึดเมืองท่า แล้วก็ยึดพร้อมกับทำลายที่ต่อสู้ขัดขวางก็ประหาร และ ทำลาย บังคับให้อยู่ในปกครอง และ เปลี่ยนเป็นคริสต์เป็นอันมาก ถ้า ๓ ภควัดช่วยได้จริง-พวกฮินดูคงไม่ต้องตกไปเป็นเมืองขึ้น แม้ในเวลานี้ก็ยังอยู่ในเครือจักรวรรดิอังกฤษ และ ประมาณ พ.ศ. ๕๐๐-๑๐๐๐ ได้แต่ง-ฮินดูนิยมนั้น ก็ได้้นำพระพุทธศาสนาเข้าไปเป็นนิยมหนึ่งที่มีชื่อว่า-พุทธาวตาน และ ทั้งระบบธรรมวินัยวัตรปฏิบัติก็เป็น-มหายาน หรือ มหาสังฆิกนั้น อันมีการถอนยกเลิกเมถุนธรรมมาแล้วตั้งแต่สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พรหมจรรย์จึงสิ้นสุด เมื่อโมสลิมบุกเข้าก็ประหาร เผาทั้ง จนหมดสิ้น ที่ยังเหลืออยู่อันมีชื่อว่า-เถรวาท หรือ หินยาน ที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งไปในทางใต้ได้คงอยู่ต่อมา ได้ประดิษฐ์วงล้อธรรมจักรขึ้นเป็นหลักฐาน และ วงล้อนี้ ซึ่งมีอีกชื่อหนึ่งว่า-กงล้อ ก็ได้ไปเป็น-ขนมประจำพิธีการไทยอันมีชื่อว่า-ขนมกง และได้เป็นบรรดาศักดิ์ว่า-จักรี หรือ เจ้าพระยาจักรี ครั้นทรงได้ปราบดาภิเษกเป็นพระบาทสมเด็จพระปฐมบรมราชจักรีวงศ์แล้ว จึงได้ทรงสถาปนานามชื่อว่า-จักรนั้นขึ้นเป็นวงกงล้อประจำพระราชวงศ์ด้วยพระปรีชาญาณ จึงทรงใช้-จักรรัตน คือ กงล้อแก้ว หรือ กงจักรแก้ว อันเป็น-รัตนสมบัติของพระเจ้าจักรพรรดิราชเจ้าที่ ๑ ในรัตนสมบัติ ๗ เป็นองค์ประธานชื่อว่า-จักร ส่วน-กรี ซึ่งเป็น-ตรี หรือ ตรีศูล ที่ปรากฏเป็นดอก

๓ เล่ม-เล่มกลางสูง อีก ๒ ขวาช้านั้นค้ำตั้งชูปลายขึ้นบนกันฝังในด้ามตั้งบนฐาน ณ พระแท่น ส่วน-จักรรัตนนั้นว่าเป็น ล้อแก้วเพชร มีซี่ คือ กำ ถึง ๑,๐๐๐ ซี่ ตามที่ปรากฏนับได้ด้านละ ๒๕ ซึ่งนอกสุดทั้ง ๒ ด้านจึงได้ ๕๐ แต่ละซี่นั้น ตอนปลายได้ทำผ่างามจึงเป็น ๒ ขอดจึงได้ ๑๐๐ ชั้น ๒ เล็กกว่าก็คงได้อีก ๑๐๐ ชั้น ๓ และ ๔ นั้นมีเส้นเขียวมรกตขึ้น จึงเป็น ๓ ขอดทั้ง ๒ ชั้นนั้นจึงได้อีก ๓๐๐ ชั้น ๕, ๖, ๗, ๘, ก็คงทำเช่นเดียวกันแต่เล็กมากจึงมองไม่เห็นก็คงได้มีอีก ๕๐๐ ขอดก็ได้อีก ๑,๐๐๐ พอดี จึงเป็น-จักรรัตนของพระเจ้าจักรพรรดิราชเจ้า มีตรีศูลเพชร ๓ ขอดตั้งสถิตบนแท่นชูยอด สูงขึ้นจึงเห็นชัดว่า-จักรี หรือ จักรตรี ก็มีอายุยืนมาได้ ๒๐๐ ปีมาแล้ว ได้อยู่คู่กรุงรัตนโกสินทร์มาแล้ว

พระมหากษัตริย์ไทย, กษัตริย์, ขัตติยะ (ส.กษตริย. ม.ขตติย) ซึ่งได้แปลงมาเป็นคำชื่อไทยแล้ว แม้คำชื่อว่า-กษัตริย์นี้ เจ้าของเดิมแม่ใช้ภาษา สังกฤษ เมื่อได้ฟังแล้วก็คงไม่รู้จักความ จึงใช้เป็นคำไทย และ เสียงไทยแล้ว แต่ดั้งเดิมก็คงมีใช้กันมาแล้ว ก็คือคำกล่าวออกมาว่า-ขัตติยะ ย่อสั้นแบบไทยใช้คำโคดว่า-ขัต เช่น คำว่า-ขุนขัต หรือ ขุนขัตตาทัพ แม่ชื่อแม่โพลบก็มีปรากฏว่า-แม่ขัตตะหิ แม่ขัตติยา จึงเป็น-ขัต หรือ กษัตริย์ หรือ สัต (โพธิสัตว์) คำภาษาไทยใช้-ข, ส, แทนกันได้ เช่น ขมอง, สมอง. ขนิม, สนิม. ขนัด, สนัด. ขมา, สมา. ฯลฯ และ ยังมีเป็นชื่อ-ข่าน, ขุน, โขน, ขอน, ไทยใหญ่ออกว่า-กอน และ ออกว่า-กวน ก็มี และ พวง ก็คำชื่อไทยออกเสียงขึ้นจุมกว่า-พวง ก็คือ-เล้ง นาคไทย ก็ในไทยนี้ พวง หรือ นาคมาได้กับคนก็มี ถ้าเป็น-ชาย หรือ ผู้ มีชื่อว่า-นาค ถ้าเป็นหญิง ก็มีชื่อว่า-นางนาค และก็-พวงนี้ มาเป็นคำชื่อว่า-หลวง, ร่วง และ ล่วง ที่เป็นชื่อว่า-ร่วง เช่น พระร่วง หมายถึง-รุ่งเรือง (รุ่ง-เอา , เป็น ว. จึงเป็น-ร่วง) ส่วนคำว่า-ล่อง นั้น ไทยรุ่นต้นใช้เสียงกล่าวอย่างเดียวกัน แต่ความหมายต่างกัน จึงใช้ตัวหนังสือเป็น ตัว ล, จึงหมายความว่า-ล่องลပ်ไปแล้วบัดนี้ ใช้หมายความว่าแน่อนแล้ว-ซึ่งปรากฏมีความหมายที่กำกวมไว้ในกฎหมายให้ เป็นที่เกิดเหตุเลวของชายไทยทุกคน จึงใช้เป็นการนามว่า-ในหลวง, พ่อหลวง, พ่อเมือง, ซึ่งได้ตั้งระบบ ปกครองบ้านเมืองขึ้นแบบ-พ่อลูก ซึ่งมีคำชื่อไทยว่า-พ่อเมือง แม่เมือง และ ลูกเมือง ซึ่งมีชื่ออยู่ก็คือ รักทะนุ ถนอมประชาชนเท่าลูกหลานตน เท่าที่มีอยู่จึงยืนยันหลักฐานประจักษ์ตลอดกาลมาแล้ว และ ในกาลบัดนี้ ยิ่งเปิดเผยเด่นชัดขึ้นตลอดโลกกระทั่งเป็นที่สรรเสริญว่า-มีอยู่แห่งเดียวในโลกก็ในไทยนี้เท่านั้น ที่เป็นมาแล้ว และ กำลังเป็นไปอยู่ กับทั้งมีโครงการต่อไป ก็คือ มีส่วนใด ๆ จะให้เจริญรุ่งเรืองขึ้น-ก็ทรงกระทำทุกอย่างทุกประการ ถ้าทุกข์ยากก็ทรงบำบัด หากขาดแคลนก็ทรงช่วยเหลือ และ เสริมสร้าง แม้ขัดข้อง ก็ทรงแก้ไขทุกประการ ซึ่งได้ดำเนินเรื่อยไปตลอดแล้ว ในส่วน พระพุทธศาสนา ก็มี-ธรรมานุสาสน และ สีสมาจารวัตร จึงทรงทศพิธราชธรรม, ทศบารมีธรรม, ทศนาถกรณธรรม, พรหมวิหารธรรม, สังคหธรรม, และ ทรงวิชาจรณภูมิพล ด้วยประการฉะนี้ พระมหากษัตริย์ไทยจึงทรงความเป็น-พระ และ ทรงอำนาจก่อสร้างอำนาจผลประโยชน์ อันนับเป็นบุญฤทธิเดชานุภาพอนันตผลจึงทรงมีความเป็น-เจ้า กับทั้ง-ทรงเป็นผู้ให้ได้สิ่งสมปรารถนาอาจเป็นยศศักดิ์อันครุสขสวัสดิ์ได้ตามแบบโลก ไทยทุกคนจึงยกขึ้นไว้เหนือหัว ใน หลวง-จึงทรงมีวโรนามาธิไธยที่ไทยทั้งมวลทูลถวายไว้ในที่สูงด้วยเคารพว่า-พระเจ้าอยู่หัว กับพระคู่ร่วมครรโลดผล บารมีธรรม จึงมี-พระแม่เจ้าอยู่เมือง เป็น-พระศรีมิ่งขวัญครุบครัน

พร้อมกัน-ประการฉะนี้ ไทยจึงมี-ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์ไทย ซึ่งไทยได้วางไว้แก่ไทย จึงเป็นแบบไทยว่า-การ เกิดมีรูปโครงสร้างแบบไทย จึงมีชื่อว่า-เผ่าไทย, มาตั้งแต่ต้นจนมาเป็น-ชาติไทย ไทยมีคำสอนให้รู้ชั่วดี ชั่วมีทุกขร้อน เลวร้ายดีมีสุขเกษมสำราญ ชั่ว-จึงสั่งให้ละเว้นเลิกทำ ดีทุกอย่าง-สอน, สั่งให้ทำดีมีประโยชน์ผล ซึ่งได้สืบมาเป็น-กฏ นิยม และแล้วก็เป็น-กฎหมายขึ้น อันเป็นเบื้องต้นของ-กฏศีลธรรม หรือ ศาสนา ได้ยกผู้มีความรู้สามารถทรงยุติธรรม ขึ้นเป็นหัวหน้ามอบอำนาจให้สั่ง และ ให้กระทำเป็น-พ่อสั่งลูก จึงมีชื่อว่า-ในหลวง, พระเจ้า, ขุนใหญ่, ก็คือ-พระ-มหากษัตริย์ไทย จึงขึ้นเป็นระบบไทยแท้ อันอยู่ยืนมากระทั่งกาลบัดนี้ ซึ่งอาจแผ่แซกเข้าไปในทุกระบบของโลกก็ได้

ในการพิมพ์ครั้งนี้ เท่าที่ได้พบไทย และ ของไทยซึ่งมีทั่วโลกนั้น จึงกระทำให้ประวัติไทยมีคุณค่าสมกับไทยที่ได้เป็น-มนุษยชาติหนึ่งในโลก เพราะหลักฐานไทยที่พบนั้นมีพิมพ์อยู่แล้วในหนังสือ-สารานุกรมโลก จึงได้อ่านดูรู้เห็นพบ ไทยที่ไปอยู่ทั่วโลก ซึ่งนับได้ว่า-หนังสือนี้ได้ให้ความรู้จักไทยได้ตลอด ได้อ้างมาเป็นหลักฐาน พร้อมกับอ้างชื่อหนังสือและ

พิมพ์ตัวหนังสืออังกฤษอีกด้วย ก็เป็นอันว่า-ถูกต้องตามระเบียบการ หรือ กฎหมายลิขสิทธิ์แล้ว แต่ ณ กาลครั้งหนึ่งประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๒๘ (จำได้ไม่แน่นอน) มีนักข่าวสื่อสารไทยได้กล่าวในทางวิทยุโทรทัศน์ว่า-“มีนักแปลไทย ไม่ขออนุญาตแปลเอาไปเป็นของตัวเอง....” ผู้กล่าวนั้นเป็นคนไทยจึงรู้ภาษาไทยดีขนาดกล่าวความภาษาไทยได้พอรู้เรื่อง ส่วนฝรั่งเจ้าของหนังสือวิทยาคารนั้น คงไม่รู้ถ้อยคำภาษาไทยถึงพูดเป็นไทยได้ขนาดนั้น ก็หนังสือที่ส่งเข้ามาขายในไทยนี้ ไทยต้องเสียสตางค์ (คือ ดอลลาร์) ซื่อ หรือ ชำระมูลค่าจึงเป็นกรรมสิทธิ์ตามกฎหมายซื้อขายแล้ว ทั้งที่แปล-ก็กระทำเป็นถ้อยคำไทย และ ใช้ตัวหนังสือไทยด้วยก็เขาเป็นต่างชาติไม่น่าจะก้าวก่ายกรรมสิทธิ์ในถ้อยคำภาษาไทย และ หนังสือไทยอันเป็นของไทยโดยเฉพาะเท่านั้น ถ้าถึงอย่างนี้ ก็เป็นอันว่า-ยังถือกรรมสิทธิ์จะนำมาหลอกลายกันทำไม อย่างรถยนต์ และ อาวุธที่ซื้อมาใช้นั้น เวลาใช้ไม่เห็นต้องขออนุญาต แม้วิชาการที่ไปเรียนกันมา ได้จำค่าทุกอย่างตลอดจนค่าวิชานั้น ๆ เมื่อนำมาใช้ก็ไม่เห็นต้องขอ-อนุญาต หนังสือที่ยื่นลิขสิทธิ์ และ กรรมสิทธิ์เข้ามานี้ ซึ่งสำเร็จกรรมสิทธิ์ซื้อขายสิทธิ์ขาดแล้ว ยังก้าวก่ายยื่นสิทธิ์เข้ามาอีก ก็ควรจะส่งกลับคืนไปแต่ควรจะเผาทิ้งเสียดีกว่า จะได้ไม่ต้องเสียค่าส่ง และ จะไม่รบกวนเมืองไทยด้วย ที่นำมาให้แก้ห่อสมุดต่าง ๆ นั้น เพราะต่างกลัวระเบิดปรมาณูจะเผาหมด จึงเอาไปฝากไว้ในที่ ๆ ไม่มีปรมาณู ไทยต่างเก็บไว้อย่างเทิดทูลสูงกว่าพระไตรปิฎกไทยและก็-ไทยควรจะสำนึกความสำคัญนี้บ้าง ส่วนของไทยเช่น โบราณวัตถุที่ซื้อไป หรือ ลอบขนออกไป-ไปปรากฏ ณ พิพิธภัณฑ์บางแห่งยังมีเลขหมายประจำปรากฏอยู่ ไทยไปเจอและ ถ่ายภาพยนต์นำมาฉายให้เห็นอีกด้วย แต่ก็ไม่ได้กล่าวว่าอะไร ฉะนั้นที่ไทยมีสมอบสถิตปัญญารับใช้เขานั้น ควรจะแปลงเป็นพวกเขาเสียเถิด เขาจะได้เอากระดาศชนบัตรปิดให้ไถ่ไปเลย เท่าที่ทำนี้ก็เพราะเป็นไทยได้พบของไทยก็นำมาเสนอแก่ไทย ก็เพียงแค่รู้จักไทยเท่านั้น ไม่ใช่เป็นไทย แต่ไม่รู้จักของไทย กับแถมเอาของไทยไปให้กรรมสิทธิ์ของเขาอีกด้วย ยังได้ไปเรียนเกยวิทยา และเอาใช้เป็น-เกยเทคโนโลยี ควรตั้งเป็น-เกยเทคโนโลยีวิทยาลัยจะได้ทันสมัยเหมือนมหาประเทศชาติที่พัฒนาเต็มที่แล้วทั้งหลาย

กับทั้งในการพิมพ์ครั้งนี้ ก็กระทำตามที่รัฐได้ประกาศให้ร่วมพิธีฉลอง พ.ศ. ๒๕๓๐ ก็เพราะได้พบหลักฐานไทยตลอดโลก ทั้งระบบขนบวัฒนธรรมประเพณีไทย อันนับว่าสมบูรณ์แล้วก็ได้ เช่น ดำนันทไวกูรบา จันทรุ ครอบขอม บวงสรวง หรือ บำบวง บูชา-ทรงสาง ก็คือ จ้าวทั้งหลาย หรือ วิญญาณรูป, ทิพกาย, อาภัสสรกาย, มโนมัยกาย ซึ่งเป็นต้นไทยตั้งแต่-พ่อขุนสรวง แม่นางสางเป็นต้นมาที่ยังเห็น และยังได้กระทำกันอยู่ คือ การไหว้ครุบา ก็มี-พ่อขุนสือไทย แม่ขุนลายไทย และ ลายทอ ก็มี แม่ไทยงาม และ การไหว้ตัน หรือ พ่อขุนร่ำถวามือ หรือ ทำบุญอำนวยให้-พระทรงเมือง ก็มี-ขุนอินเขาเขียว พระเสื่อเมืองก็มี-จ้าวฟ้าขุนแผน ส่วนที่พิมพ์ไม่ทัน ก็คือ จ้าวไทย, จ้าวไม้, จ้าวโพสบ, แม้จำพวกซากหินก็ตามที่มีอยู่ หรือ จะพบใหม่ก็ตาม ก็คงจะพิมพ์เป็นภาคผนวก ส่วนมากทั้งหมดที่พิมพ์ครั้งนี้ กล่าวได้ว่ามีมากเพียงพอที่ให้อุจจกไทยได้ตลอดแล้วก็ได้ถึงจะไม่สิ้นเชิง ก็พอกล่าวได้ว่า-เพียงพอให้อุจจกกันตลอดแล้ว

ทั้งนี้ จึงเป็นอันว่า-สมบูรณ์ชนิดขึ้นบานเต็มที่เพียงพอที่จะเป็นเครื่องบำเพ็ญบวงสรวงบำบวงเผ่าชาติไทย, พระพุทธศาสนาไทย, ท่านท้าวมหาขุนพระมหากษัตริย์ไทย ตั้งแต่-พ่อขุนสรวง, แม่นางสาง ณ ดันมหากัทรกัปนี ซึ่งได้นำร่างแสงต้นแบบระบบมนุษยชาติที่มีรูปโครงสร้างไทยนี้มาจาก-จาวชิมดิน แสงหล่นโอมสิทธิสรวงศรีแก้ว แผ้วมฤตยู เอาจูเป็นแท่น ฯลฯ แสงหล่นจากฟ้ามาเกิดเป็นร่างโครงสร้างเป็นรูปมนุษยชนคนไทย ซึ่งไม่ใช่กำเนิดมาจากรูปร่างโครงสร้างลิงคนอย่างฝรั่งว่าเป็นกฎไว้ ทั้งยังเป็นพระพุทธรูปนิมิตตรัสไว้ว่า-อาภัสสรกาย ก็คือร่างแสง หรือ กายแสง ซึ่งได้ตรัสไว้ก่อน ๒๕๓๐ ปีกว่ามาแล้ว จึงพร้อมสมบูรณ์จะได้ตามรัฐที่ได้ประกาศชักชวนให้ร่วมเฉลิมฉลอง-บุรุษอาชาไนย และ สตรีรัตน-นางศรีแก้วผู้สืบจากต้นอาภัสสรกายนั้น ซึ่งได้มาเป็นต้นเผ่าชาติไทยแล้ว ทั้งได้รักษาพระพุทธศาสนาอันทรงพรหมจรรย์บริสุทธิ์บริบูรณ์ให้คงอยู่ได้มา ๒๕๐๐ ปีแล้ว และ จะคงอยู่ไปถึง ๕ พันปี ทั้งได้แผ่ไปตลอดโลก กับ พ่อขุน แม่ขุนไทย ตั้งแต่ต้นมาถึงกาลบัดนี้ ฉะนั้น ไทย และ คนไทย จึงเหมาะสมกับชื่อว่า-มนุษย หรือ มนุสส ที่แปลกันว่า-ผู้มีใจสูงก็คือ มีสติปัญญาดี สร้างคำพูดภาษาไทยตั้งเป็นชาติไทยได้ ก่อตั้งระบบขนบระบอบไทยจึงให้ของไทยคงอยู่เป็นไทยมาถึงทุกวันนี้ และ มีอิสราณภาพเอกราชไทยสมกับชื่อว่า-

ไทยทุกอย่างประจำไทยมา ซึ่งจะคงทนอยู่ตลอดนิรันดร์ และ ก็ไทยรุ่นนี้กำลังดำรงรักษาครรถง จรรโลงแบบอย่างไว้ตลอดมา แม้ไปอยู่ต่างประเทศทุกแห่งก็ยังรักษา-ไทยพุทธ กับ ใช้ชื่อถ้อยคำไทยได้ ทั้งยังใช้สือไทยเลขไทยจารึกไว้ด้วย ไทยจึงต่างพร้อมใจกันเป็นไทยตลอด และ ดำรงไทยให้มีทั่วที่ไปอยู่ ซึ่งสิ่งทั้งนี้จะได้เป็นพรไทยอันทรงอานุภาพศักดิ์สิทธิ์ที่ประสิทธิ์ประสาทไทยทุกอย่างให้เป็นไทยอยู่ตลอด จึงเป็น-หลักไชยไทยทั้ง ๔ ทิศ คือ ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, ไทยชัดเจน, จะคงอยู่คู่ไทยตลอดกาล ตราบอนาคตอันไม่มีประมาณกาลนั้นด้วย

ธมมทตฺโต (พระราชกวี อ้า ธมมทตฺโต)

วัดโสมนัสวิหาร

๕ มิ.ย. ๒๕๓๐

ในการพิมพ์ครั้งนี้มีผู้อุปถัมภ์ประหลาดรู้อย่างนี้

๑. ทุนตันผีไทย	๔๕,๐๐๐	บาท	๕. ทุนงานศพ	๒๐,๐๐๐	บาท
๒. ทุนมรดกทายาท	๓๕,๐๐๐	บาท	๖. บุญส่ง วรรณะสาร	๗,๐๐๐	บาท
๓. ทุนเฉลิมฉลอง	๕,๐๐๐	บาท	๗. ทุนสมทบ	๑๐,๐๐๐	บาท
๔. ทุนช่วยค่าพิมพ์	๕๐,๐๐๐	บาท	๘. เบ็ดเตล็ด	๘,๐๐๐	บาท

อาจจะกว่า ที่เหลือจะได้พิมพ์ภาคผนวกและพิมพ์ ครั้งที่ ๖ อีก

คำไทย ไทย-รู้-ทำ

เรื่องของไทย-ไทยไม่ทำ-ใครทำให้
ทั้งรูปทรง, โครงสร้าง, อย่างต้นเคย
รัฐธรรมนูญ, ดาดอยู่, รู้เอาไว้
เอาทำใช้, ไว้คุณคือ, ชื่อ-ทำเป็น
ที่สำคัญ-นั่นคือ ข้าว, พราว, ปลา, ผัก
ขม, ขึ้น, หวาน, มัน, เค็ม, เต็มอัตรา
ทั้งรู้จัก, สลัก, แกะ, และ-सान ปั้น
เจียน, เจาะ, ถาก, ฟาก, ฝา, ต่อ-ล้อ, กระดาน
รู้เยื่อไม้, ใยฝ้าย, และ-ไหม, เปลือก
ทั้ง-หวาย, ไม้ ได้จักตอก, พอกรักทา
รู้จัก-จัก, ยกลาย, ฟาย-ผ้า-ไหม,
แกะ, สลัก, สัก, ไม้-ลายเกลียว, เอ็น
ที่ยอดรู้, ดูลาย, หมายถึง, เอา
จากลายไทย, ให้เห็น, รู้-ดู, เล่า, เรียน,
รู้ลำดับ, นับคำนวณ, ส่วนลายเส้น
หนึ่ง, สอง, สาม, ตามที่เห็น-เป็น “เลขไทย”
ไทยชินรู้-รู้ดูเห็น, เช่น ซอง, สอง,
หลอ, หล่อ, ลอ, ล่อ, ล้อ, พอพูดจา,
รู้จักรับ-นับถือ, คือ-ใส่เกล้า
เช่นหนุ่ม-สาว, คราวขึ้นขึ้น-สินคาล้า
รู้เป็นคน, คลประมาณ, ดาลรู้รวม
ตั้งชื่อไทย, ไว้เป็นชาติ-ยาดร่อยยาว
ร่วมยกผู้-รู้เก่งกล้า ชื่อว่า “ขุน”
ขุนควรมี, ศรีคู่ครอง, ต้องถูกใจ
ร่วมกันมาก, หากมีร้าย, และ-ฝ่ายดี
จึงมี “ขอม” กล่อมเกลาร้าย-ร้ายรุ่งเรือง
ช่วงดีใด-ไม่เอา-เอาชั่วหมด
ดี-ยกย่อง, ต้องกดชั่ว-ตัวร้ายราน
พุทธศาสน์-ชาติมนุษย์, ผุดขึ้นแล้ว
รู้ชีวิต-จิตมนุษย์-จุดควบคุม
จึงเป็นคน-คลเป็นพระ-ประเภทหนึ่ง
เป็นสาม-ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, ชัดไทยทอง
ชาติไทยนี้-ที่เป็นอยู่-รู้มาแล้ว
ระบบ-ชาติ, ศาสน์, กษัตริย์, ชัดครุตรา
ไทยขึ้นชื่อ, ลือถึง, หนึ่งของโลก
เป็นเลือดเนื้อ, เชื้อไข-ไทยมันคง
เมื่อถึงไทย-ภัยมากมี-พลีพร้อมสู้
รูกหน้าที-ดีด้วยกัน-ทุกวันคืน
ทั่วถิ่นไทย-ให้สินสู่-อยู่กินได้
ร้อนลมว่าว, หนาวแดดกล้า-หน้าฝนพรหม

ไทยทำได้, ทุกอย่างมา, กล้าเปิดเผย
คำพูดเอ่ย, คำไทย-ไทยตั้งเป็น
แร่, ธาตุ, ไม้ พืชพรรณ, สรรสิ่งเห็น
ไทยจึงเด่นชัดไทย, ได้เป็นมา
ยังประจักษ์รชชาติ, ดาดแหล่งหล้า
ทำเอามา, ใช้เชื้อ, เกลื่อนน้ำตาล
หล่อ, เผา, สรร, เคลือบใช้-ไม้จักสาน
รู้ชำนาญ กะ, คำนวณ, ส่วน, ทำมา
ได้คัดเลือก ทำด้าย, ใช้ทอ-ผ้า
ชั้น, ปูน, ยา, ยางไม้-เอาไว้-เป็น
เอาลงในเครื่องปั้น, สรร-ลายเส้น
ยังควบเงิน-ลายหล่อ, ต่อวงเวียน,
เอาขึ้นสู่-คำอ่าน, ขาน, จี๊ด, เขียน,
ทั้ง-อ่าน, เขียนเป็น-ชื่อ “ลายสีไทย”
เท่าที่เห็น, ลายนี้, ที่เท่าไร
ไทยทำใช้, เป็นสายเลือด-เหยียดยาวมา
รู้ถูกต้อง-เสือ, เสือ, เสือ, เมื่อกล่าว-ว่า
สูง-ต่ำ, トラความหมาย-ภายในคำ
รู้จักเข้า-ถึงใจ--ไทยซึ่งล่า
จึงขึ้นทำ-เป็นขวัญ-อันเป็นคราว
เป็นอยู่รวม-เหล่าเชื้อ-เพื่อ, รู้กล่าว
จึงสืบสาว, เป็นเลือดเนื้อ, เชื้อ-ชาติไทย
รู้โทษคุณ-เก่งกล้าคุณ, คุ่มพวกได้
จึงร่วมให้-ชื่อ “ขุนหญิง” มิ่งขวัญเมือง
ก็ควรมี, คนสอน-สอนขึ้นเรื่อง
ธรรมฟูเฟื่อง-เป็นศาสนา-มาแล้วนาน
จึงเกิด-กดคำหมาย-หมายหลักฐาน
เป็นโทษฐานผิดร้าย-กฎหมายกุม
ตั้งสอนแนว, เรื่องของคน-สนสุขุม
ศาสน์เป็นมุม, หนึ่งสดใส-ในปกครอง
แต่ก็ถึงคนไทย--ได้เป็น-สอง
เป็นค่าของคนไทย--ได้เป็นมา
ตั้งเชื้อแถว-ทำเป็นเด่นคุณค่า
พร้อมรักษา-เป็นไทย-ได้ยืนยง
อุดมโชค-ท่านต้นไทย-ได้สืบส่ง
ไทยบรรจงตั้งไทย-ไทยอยู่ยืน
ร่วมเย็นอยู่-เป็นสุขใส-ไทยชมชื่น
ทำทั่วพื้นดินไทย-ได้อุดม
ทุกถิ่นไทย-เขียวสดชื่น-รื่นสุขสม
น้ำเหมาะสม-ท่วมชุ่มชื่นพื้นไทย-เอย

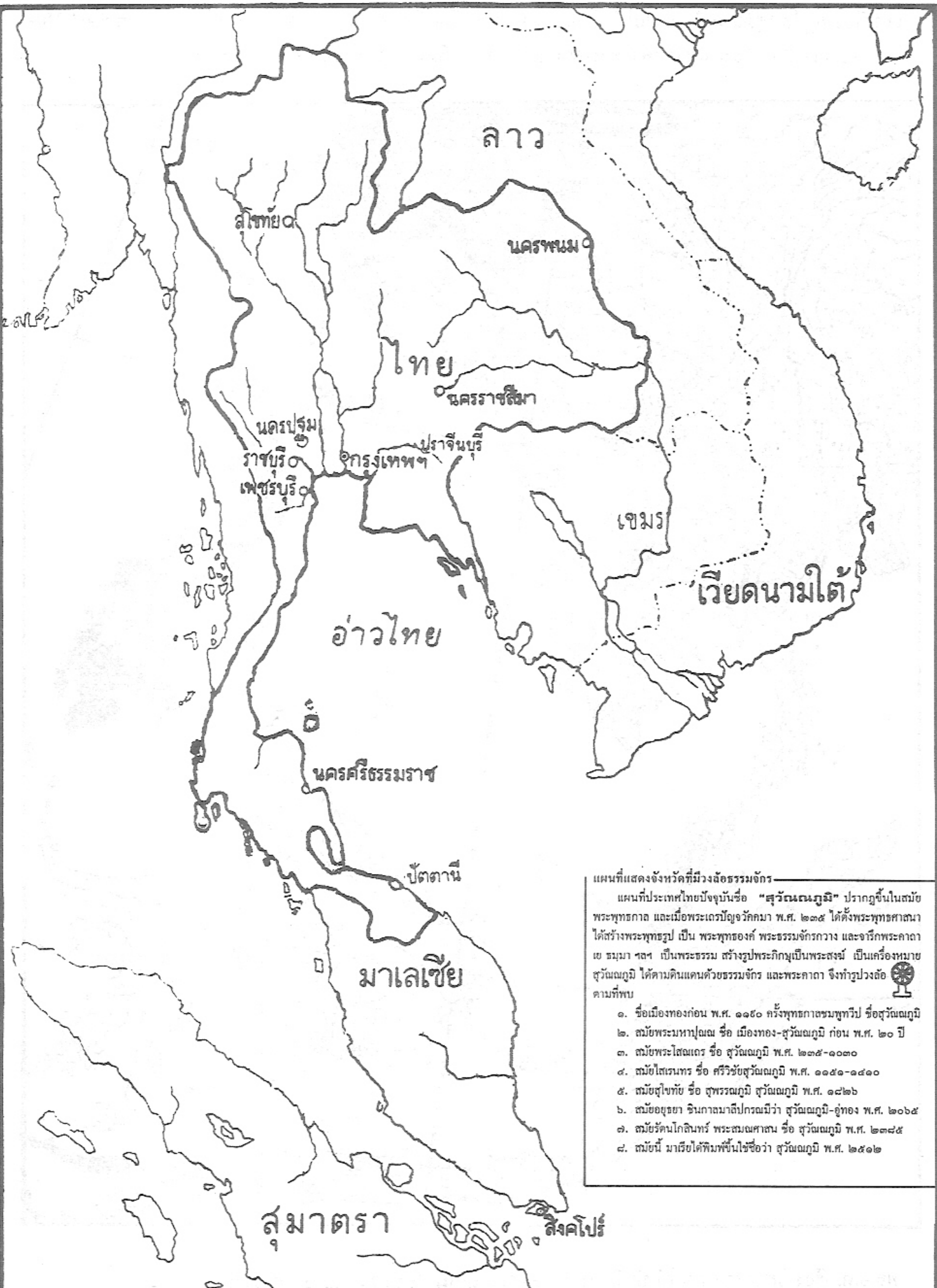

คำไทย   ดันไทยเป็น

ไทยตั้งต้นคนไทยได้ปลูกสร้าง
ไทยจึงวางอย่างไทยไว้คุ้นเคย
ไทยทำดีมีแล้วแนวไทยแท้
ทั้งโครงร่างวางแบบแนบกายใจ
ร่วมรวงรังทั้งเรือนบ้านสถานถิ่น
มีแบบไทย-ไทยตั้งชื่อ สือยงยืน
ผิวใสลำนํ้าตาลขนานไทย
มวยไทยหมัดขัดสอกเข้าเท้าแข้งพลัน
ทุกวันนี้มีคำม่วนสำนวนพูด
ลาภสมบุญคุณการคลังทั้งผลกำไร
สร้างไทยใหม่ได้ถึงขั้นขั้นวิวัฒน์
แม้ชื่อไทยได้ยกเลิกเบิกอื่นดู
ดันไทยผองสมองปัญญาวิชามาก
ไทยมีคำพราพร้องว่า-ของไทย
ว่าโกหกยกเป็นขี้-ตัวรอดได้
สติเฟื่องเรื่องภาษาปัญญาชน
เกิดเป็นคนล้นค่าเกินกว่าสัตว์
ยังคิดสร้างวางผลดีที่เป็นมา
ก็คนนี่ที่เป็นไทยในเชื้อชาติ
สร้างบทบาทศาสนธรรมก็ทำดี
ถือเป็นไทยได้เท่ากันนั้นเหมาะสม
ทำได้ผลดลขึ้นเห็นเป็นสำคัญ
ไทยจึงดีมีสำคัญ-ปัญญาบอก
มีก่อนเขาเท่าไทยได้มีดี
ไทยทำไว้ได้อยู่-ชูหลักฐาน
รู้ไทยต้นคนดีมีเกิดเป็น
ไทยประวัติชัดเด่นเห็นกันอยู่
ได้แต่แพ้แม่เป็นไทย-คงไม่มี
จึงสร้างไทยไว้เฝ้า-เท่ามีชื่อ
แม้ทรงสางต่างก็เอื้อ-เชื้อไทยพันธุ์
ถ้อยคำไทยใช้กับที่มีระบบ
ไทยเป็นไทยได้ทำนุกทุกประเด็น
ทุกไทยเด่นเป็นไทยได้สืบต้น
ต้นสายไทยได้สืบทอดตลอดราว
ต้นได้สร้างวางไว้-ได้สืบต่อ
ได้ดำรงคงเชื้อเชื้อทั่วไป

ทำทุกอย่างเป็นไทยได้เปิดเผย
พ้อออกเอ่ยทำทำรู้ว่าไทย
เช่นพ่อแม่ตนเป็นแม่เห็นได้
ก็เป็นไทยเห็นกัน-ทุกวันคืน
ทุก ๆ ชิ้นเครื่องใช้-ไทยดกต้น
ทั้งชื่อพื้นเพไทยใช้เรียกกัน
พับเพียบไขว้ขัดตะหมาดกาจเข้มนั้น
เครื่องกินนั้นทุกรสจืดเป็นยา
กระสวนทุดการเมืองเฟื่องสง่า
หลักวิชาจำนั้นเป็นขั้นรู้
ประจักษ์ชัดของอินดกคืบอยู่
เชิงชั้นชูเป็นฝรั่งสะพรั่งไทย
สร้างไทยฝากว่าไทยเป็นรู้เห็นได้
ไทยเป็นได้ทุกผู้รู้ทุกคน
เป็นวิสัยปกอลอกหลอกพุ่มพ่น
ลัประคนทั้งกายใจวาจา
ที่เด่นชัดพูดทำได้ไว้คุณค่า
ทั้งวิชาผลประสิทธิ์ผลิตมากมี
ยังวางวาดลายสือไทยไว้ศักดิ์ศรี
ธรรมชาติดีมีรัฐชาติประสาทพันธุ์
ทั้งชื่นชมใจไทย-ไฟเสกสรร
จึงช่วยกันทำไทยให้มากมี
ผลจึงออกเป็นของไทย-ไทยเต็มที
จึงเป็นที่ตกทอดยอดไทยเป็น
ดันก่อนท่านทำไว้จึงได้เห็น
ดกทอดให้ได้เห็นเป็นไทยดี
พวกดุดดุยยกให้เผือกเทือกวังหนี
ไทยคงที่แดนไทยได้อยู่กัน
สร้างลายสือจุดต้นคนสร้างสรร
ไทยจึงมันคงไทยเชื้อใจเป็น
ทั้งขนบไทยรัฐให้เห็น
ไทยจึงเด่นดาดคืบยิ่งยืนยาว
เป็นชาติคนบริสุทธิ์ดุจไทยกล่าว
แต่ดันจ้าวไทยแท้แน่วทุกไทย
จากต้นกอแตกเชื้อทั่วเหนือได้
ไทยทองไทยคงไทยเป็นไทยเอย

แผนที่แสดงจังหวัดที่มีวงล้อธรรมจักร

แผนที่ประเทศไทยปัจจุบันชื่อ "สุวรรณภูมิ" ปรางค์ขึ้นในสมัยพระพุทธกาล และเมื่อพระเจดีย์จุฬามณี พ.ศ. ๒๓๕ ได้ตั้งพระพุทธศาสนา ได้สร้างพระพุทธรูป เป็น พระพุทธรูป พระธรรมจักรกวาง และจารึกพระคณาเย ธมมา ฯลฯ เป็นพระธรรม สร้างรูปพระภิกษุเป็นพระสงฆ์ เป็นเครื่องหมายสุวรรณภูมิ ได้ตามดินแดนด้วยธรรมจักร และพระคณาเย จึงทำรูปวงล้อธรรมจักรที่พบ

๑. ชื่อเมืองทองก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ ครั้งพุทธกาลตามพุทวิป ชื่อสุวรรณภูมิ
๒. สมัยพระมหาปณณ ชื่อ เมืองทอง-สุวรรณภูมิ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี
๓. สมัยพระโสณเถร ชื่อ สุวรรณภูมิ พ.ศ. ๒๓๕-๑๐๓๐
๔. สมัยโสเรนทร ชื่อ ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๑๑๕๑-๑๑๕๑
๕. สมัยสุโขทัย ชื่อ สุพรรณภูมิ สุวรรณภูมิ พ.ศ. ๑๘๒๖
๖. สมัยอยุธยา ชินกาลมาลีปกรณ์ว่า สุวรรณภูมิ-อุทอง พ.ศ. ๒๐๖๕
๗. สมัยรัตนโกสินทร์ พระสมณศาสน ชื่อ สุวรรณภูมิ พ.ศ. ๒๓๘๕
๘. สมัยนี้ มาเรียได้พิมพ์ขึ้นใช้ชื่อว่า สุวรรณภูมิ พ.ศ. ๒๕๑๒

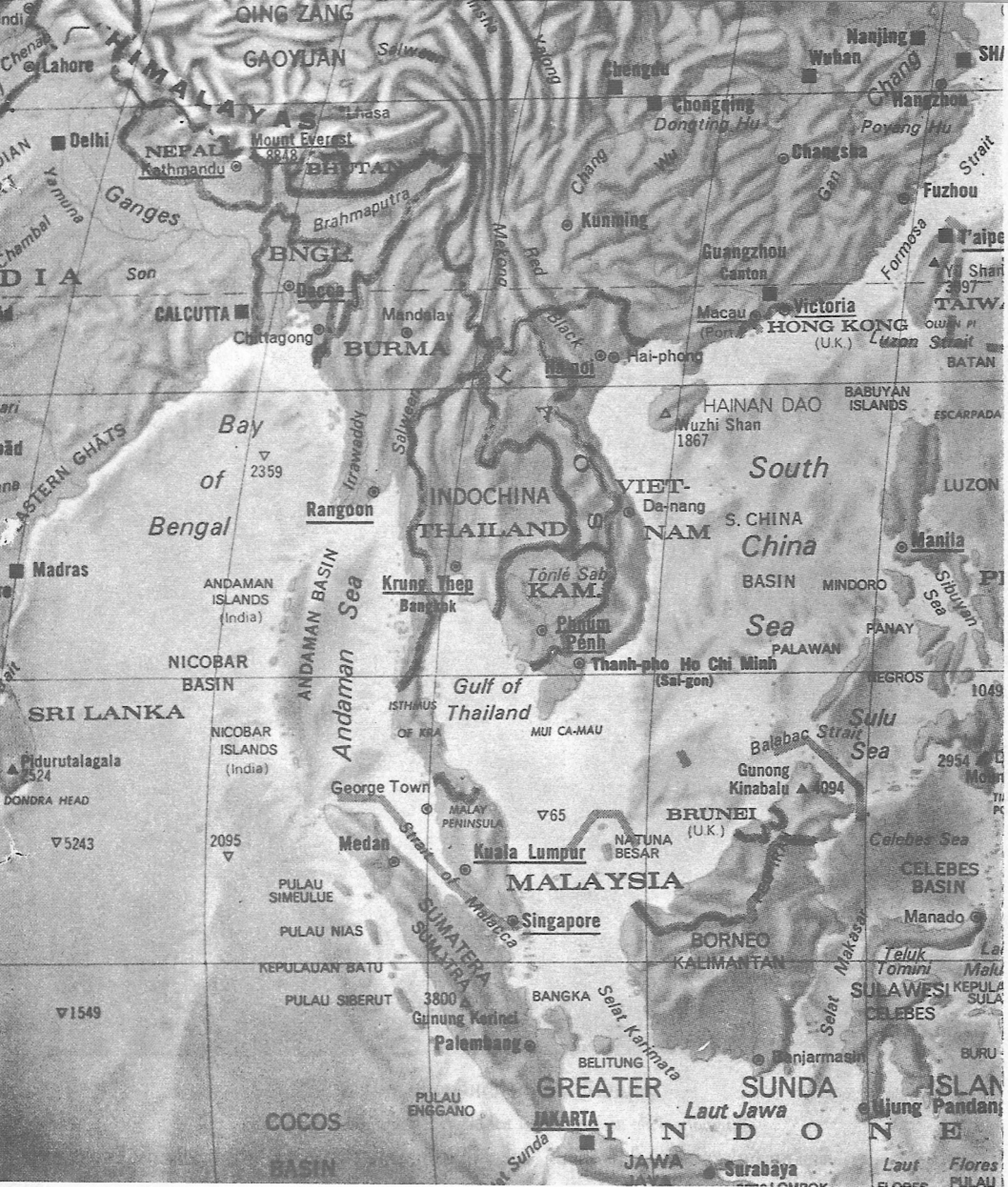

แผนที่ปรากฏชื่อ 'สุวรรณภูมิ' และแม่น้ำเจ้าพระยา หนังสือ-เรื่องเกี่ยวพันกันระหว่างตะวันออกไกล A Correlaed History of the Far East มาเรีย เพงกะละ Maria Penkala พิมพ์ ค.ศ. ๑๙๖๕ (พ.ศ. ๒๕๑๒)

พล.อ.ต. เรือง วิศวกรรม ถ่ายให้ บันทึกว่า “เมืองสุวรรณภูมิ ไทยลัว” ไม่ใช่ “ทวารวดี”

รูปแผนที่ประเทศไทย-ใช้ตัวสื่อ และ ภาษาอังกฤษ นี้

จาก - Britannica Atlas หน้า ๖

ที่มีชื่อว่า-อินโดจีน่า INDOCHINA อยู่บน ชื่อ-ประเทศไทย-THAILAND อยู่ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่า-ไทยหายลงไปอยู่ได้อินโดจีน่ามาประมาณ ๑๕๐ ปีแล้ว แม้เวลากาลบัดนี้ มีชื่อพิมพ์ให้ปรากฏขึ้นแล้ว ก็ยังไม่มีผู้ระบุชื่อ ว่า-ไทย หรือ ประเทศไทย-เท่ากับชื่อ-อินโดจีน

รูปแผนที่โลกจาก-เล่มเดียวกัน หน้า ๕

ซึ่งมีชื่อเป็น-ตัวลือ และภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งส่วนภาคพื้นที่เป็น-ประเทศไทย นี้

ซีกซ้ายจากประเทศไทย ไปถึง-อียิปต์ และ ซิซิลี โรมัน กรีกฯ อักษรเรีย ๆ ได้มี-หนังสือไทย, ชื่อไทย, และของไทย, ไปปรากฏตั้งแต่โบราณกาล

ณ ส่วนเหนือจากนี้ขึ้นไป-ถึง นอร์เว สวีเดน และขั้วโลก ก็มี-ชาวลพ และ ชาวไวกิง ก็มีหลักฐานไทย ไปปรากฏเช่น โบค มีชื่อฟ้า หรือ ยอด, เรือมาดกะสวย, และ จ้าว-โอดิน คือ พ่อดิน แม่ดิน หรือ ไทยใช้ชื่อว่า-แม่ธรณี และ ยังใช้คำพูดภาษาไทย คือ ชาวลพ (ละ) เรียก-กาน้ำ ว่า-แกแน่ม นกกาเหว่า เรียกว่า-ตุ้ว แกงเลียง ก็ ทำ และเรียกอย่างเดียวกัน ส่วน-ชาวไวกิงนั้น ได้ยินเรียก-จ้าวพ่อ จ้าวแม่ว่า-โอดิน เห็นสร้างเรือทะเล ได้ยินเรียกว่า-ฉลอม เหมือนกัน

รูปแผนที่โลกจาก-เล่มเดียวกัน หน้า ๖

ซึ่งมีชื่อเป็น-ตัวสโล และ ภาษาอังกฤษ พร้อมทั้งส่วนภาคพื้นที่เป็น-ประเทศไทย นี้
ชี้ขวามาจากประเทศไทย ไปถึง-ชาว อินโดนีเซีย, บอร์เนียว,
ออสเตรเลีย, นิวซีแลนด์ ตลอดไปถึง-อเมริกาใต้, เปรู, กัวเตมาลา,
ยูคาเท่น, ก็มีตัวสโลไทย, ชื่อไทย, และของไทย เช่น ผ้าลายไทย, มี
ปรากฏตลอดไปทั้งมีอายุกาลเป็น โบราณวิทยาขึ้นแล้ว

ณ ส่วนเหนือจากนี้ขึ้นไป-ถึง สหรัฐ, แคนาดา, อลัสกา, ฯลฯ
ก็มี ของไทย เช่น เรือมาดกะสวย, ส่ว่านชัก, และ นั้งพับเพียบ
ไทย, และ ชื่อไทย เช่น ออก้า คือ นายกล้า หรือ คนกล้า ฟัน ว่า
-แหว่ น้ำ ว่า-น้ำ ตาย ว่า-ตาย ฯลฯ ทั้งนี้-เผ่า หรือ ชาวเอสกีโม หรือ
เอ็ดชีมอ, เผ่าชู หรือ ชาวสตู เผ่านาวาโจ หรือ ชาวลาวจ้าว ชาวเราเจ้า
ได้ใช้กัน

รูปแผนที่ประเทศไทย-ใช้ตัวสือ และ ภาษาอังกฤษ นี้

จาก - Britannica Atlas หน้า ๓

ก็มีชื่อว่า-ประเทศไทย THAILAND สมบูรณ์แล้ว และ ที่ชื่อ-กรุงเทพ KRUNGTHEP ซึ่งมีชื่อว่า-บางกอก BANGKOK อยู่ล่าง ได้เป็นหลักฐานชื่อเดิมว่า-บางกอก ส่วนชื่อว่า-กรุงเทพได้สถาปนาขึ้นตั้งทับลงไปภายหลัง ทั้งเวลานี้ ได้ยินแต่เสียงกล่าวชื่อว่า-เบงค็อก ทั้งนี้ ซึ่งยืนยันว่ารู้จักกันทั่วไปมากกว่าแล้ว

ชาติศาสน์กษัตริย์

ไทย

ประณามคาถา

พระพุทธศาสนสุวัณณภูมิปกรณ

ราชบุรีวัดตุกกา ตำนานเมืองขุน ปณามคาถา

พุทธ นามิหํ ฌมมํ
อุปัชฌายาจริเย จ
ปุพฺพกิจจํ นิฏฺฐาเปตฺวา
อิทํ ราชบุรีวัดตุ
เมืองขุนติ ทยฺยภาสาย
ยา เจว สุวณฺณภูมิ
สุวณฺณภูมิมากจฺฉิ
สุวณฺณภูมิ อคฺมา
ฌมมทตฺโตติ นามาทํ
ราชปฺริกษาโต ว
โย มกฺกมหาราชา
ฌมมยฺยตฺติกกณฺว
ปจฺจกฺขาย ภิกฺขุภาวํ
โสมนสฺสทฺตณฺนาวตี
ตสฺสโรโส โสมนสฺส-
ปจฺมคพฺภปสฺสูติยา
ตสฺสา กาลกิริยาย
ตมารพฺภ อิมารามํ
โสมนสฺสวิหาโรว
ราชมณฺฑิรสุตฺติสฺถาน
มหาปฺริจฺจาเคเหว
พุทธ, เจตฺติย, ปาชฺฏ-
วิจิตฺโต ฌมมณฺเฑยฺโยว
อิมสฺมี โข วสนฺโตหํ
ปฺริยตฺตํ อุกฺคเหตฺวา
ปฏฺวิเรปฺปชานนฺโต
ฌมมวสฺสเวทํ หุตฺวา
สึหพฺพนปฺลิณฺธ-
ยตฺติคณฺิสฺสร ปวฺร
ตสฺส โข เจว ตสฺสา จ
ยํ ยํ ว ปสฺสํ ปุณฺณํ
อิโต ปรํ กเถสฺสาฉิ
ทยฺยชาติ ปุพฺพเพปฺนนา

สงฺฆมณฺจ รตนตฺตยํ
มาตาปิตุคฺคณฺเ สรํ
นิพนฺธิสฺสสามิ อายตฺติ
ทฺูเร นิทานสาธกํ
ราชบุรีติ วิสฺสุตํ
เมืองทองติ ทยฺยนามิกา
สมฺมาสมฺพุทธสาสนํ
โสณตฺเถโรติ ปาชฺโต
ภิกฺขุขุมฺหิ สกฺยปฺตฺติโย
เทวนคเรว ภิกฺขุ จ
วชิรณาณฺเติ ภิกฺขุโก
พฺรหฺมจฺริยํ ปตฺติจฺฉิ
สุยาเม รชฺชมการยิ
มเหสี ตสฺส วลฺลภา
ราชกุมารสฺวหโย
สคฺคกฺคตา สปฺตตกา
มหาโสโกว สามิโก
การยิ ตํ อุตฺติสฺสิตํ
ตสฺสา นามเณ วุจฺจติ
โกสินฺทสฺมี ปตฺติจฺฉิโต
การิโต ปฺริณฺจฺฉิโต
กถาการาธิปฺุณฺณโก
สึตฉาโย สุชาสโย
สึมายํ อุปสมฺปทํ
ปฏฺิปปตฺติ ปเนกทา
สุตฺติโล ฌมมตฺตาย จ
อโธ ราชกวี นร
นคฺนถรฺรูปณฺฑิต
สงฺฆารามคามวาสี
คฺุณกิจจํ สทา สรํ
ตํ ตํ ททามิ เจตฺสา
วตฺถุํ ปรมฺปฺราภตํ
อาคตํ พุทฺธสาสนํ

ปณามคาถาแปล

ขอนอบน้อม พระพุทธเจ้า พระธรรม
และขออุปัชฌาจารย์ทั้งหลาย
ให้บรรลุกิจสำเร็จแล้ว
นี้ เรื่อง ราชบุรี
โดยคำไทยว่าเมืองขุน
ก็ อันใด สุวณณภูมิ แท้เทียว
พระสัมมาสัมพุทธศาสนา
โดยบาลีว่า พระโสณัตเถรเป็นต้น
ข้าพเจ้า ชื่อ ธมมทตต
เป็นผู้เกิดเป็นชาวราชบุรีแท้
พระองค์ใด พระมกุฎมหาราชเจ้า
ทรงประดิษฐานพรหมจรรย์
ตรัสคือนภิกขุภาวะ
พระนางโสมนัสวัฒนาวดี
พระโอรสของพระนาง
เพราะปฐมกรรมประสูติ
ด้วยพระกาลกิริยาของพระนาง
ทรงปรารภซึ่งพระนาง อารามนี้
วัดโสมนัสวิหารเทียว
ประดิษฐาน ณ กรุงโกสินทร์
โดยมหาบริจาคนหลายครั้งนั้นเทียว
มีพระพุทธ, พระเจดีย์, พระบาฬี-
เป็นอารามอันวิจิตร น่ารื่นรมย์แท้จริง
ในอารามนี้แล ข้าพเจ้า อยู่-อยู่
พระปริยัติ ก็เรียนแล้ว
ปฏิเวธ ไม่รู้ทั่วอยู่
เป็นพระธรรมวงศ์เวที
สีหพจนปิลันธ-
ยติคณิสสร บวร-
ระลึกอยู่ทุกเมื่อถึงคุณกิจของพระองค์แท้ๆ
บุญใดใดเทียว ได้สร้างสมไว้แล้ว
เบื้องหน้าแต่นี้ จักขอกล่าว

พระสงฆ์ เป็นพระรัตนไตรย
ระลึกคุณของบิดามารดา
จักนิพนธ์ต่อไป ซึ่งอันนี้
อันสารกด้วยนิทานในกาลก่อน
ปรากฏแล้วว่าราชบุรี
มีชื่อไทยว่า เมืองทอง
มาแล้ว สู่ สุวณณภูมิ
ได้ไปแล้วสู่สุวณณภูมิดังนี้
เป็นพระภิกษุสักยกปุตติย
และเป็นพระภิกษุ ณ กรุงเทพที่เดียว
เป็นพระภิกษุทรงพระนามวิจิตรญาณ
คือคณะธรรมยุตติแล้ว
ได้ครองราชย์ในสยาม
พระมเหสีที่โปรดของพระองค์
ทรงพระนามว่าโสมนัสสราชมุข
กับพระราชบุตรเสด็จสู่สวรรคแล้ว
พระสวามีทรงโศกใหญ่มาก
ทรงให้สร้างเพื่อทรงอุทิศพระนาง
ตรัสขนานตามพระนามพระนางเจ้า
ทางทิศอีสานของพระราชมณเฑียร
ทรงให้สร้าง สำเร็จเรียบร้อยแล้ว
อัฐกุฎาอาคารเป็นอาทิ เต็มแล้ว
มีเงาร่มเย็น เป็นที่อาศัยเป็นสุข
อุปสมบทแล้วในสีมา (๓ ชั้น)
ปฏิบัติก็กระทำในบางคราว
แต่ก็มีศีลดีตามธรรมดา
แล้วก็เป็น พระราชกวี นร
นคันถรบรรณพิชิต
สังฆารามคามวาสี
กับของพระนางเจ้าด้วย
ขอถวายบุญนั้น-นั้น ด้วยเจตน์
เรื่องอันท่านนำสืบๆ มา คือ

ลีขิตต์ วั สติลาเสว
 สมปิณทิตวา อิทาเนว
 ยา ทยฺยชาติ สมภูตา
 สาสนํ สุปฏิปนฺนํ
 ชนฺโน โข สนฺตํ ทิฏฺฐํ
 ตสฺมา ชานนํ คณฺหนฺโต
 ราชปฺริวตฺตูกถา
 สุวณฺณภูมิปวตฺติ
 ปสฺสณฺตํ ปกฺรณํ
 ทยฺยเทเสว จานีตํ
 ยงฺกิลฺลิจิ กุสลํ ผลฺลํ
 ตเถตํ สิสฺสนฺตํ สมฺมา
 สาธุนํ สาธเย สพฺพํ

นานาคนฺเดสุ ปากฺกํ
 อกริว วิภาวิตํ
 นนฺดาตา นตฺติกา วิย
 ยูโรปํ นิสฺสาย ฌายิตํ
 ตนฺโน ฌาตํ วรฺตตมํ
 สมฺพนฺธิตฺวา สมาหรี
 สมฺมาสมฺพุทฺธสาสนํ
 ปกฺรณํ อิทุปชฺชยิ
 ทยฺยานํ ทาตุ ชานนํ
 ชานิตํ พุทฺธสาสนํ
 วุฑฺฒิ ฌาณํ หิตํ วรํ
 อิทํ ปกฺรณํ ยถา
 โสตฺถิ ภวนฺตุ สพฺพทาติ

ชาติไทยเกิดแล้วในก่อน
 อันเขียนไว้ในศิลาทั้งหลาย
 รวบรวมมาแล้ว ในกาลบัดนี้
 ไทยชาติใด สมกพรพร้อมแล้ว
 ศาสนา อันปฏิบัติดีแล้ว
 อันใด มีอยู่ของพวกเรา ได้เห็นแล้ว
 ฉะนั้น จะถือเอาความรู้ันั้น
 ดำเนินเมืองราชบุรี
 สุวรรณภูมิประวัติ
 ขอบปรกณนี้จงสำเร็จ
 และเพื่อรู้พระพุทธศาสนา
 กุศลอันใดอันหนึ่ง ผลิแล้ว
 อันนั้น จงสำเร็จโดยชอบ
 พึงให้ทั้งหมดนั้นสำเร็จแก่สาธุชน

พระพุทธศาสนา มาแล้ว
 หรือว่าปรากฏแล้วในคันถต่าง ๆ
 ได้กระทำเพื่อให้เป็นแจ้ง
 ไม่รู้กันก็เหมือนไม่มี
 ต้องอาศัยยุโรป จึงรู้แล้ว
 อันนั้น พวกเรารู้แล้ว เป็นสิ่งประเสริฐอุดม
 สัมพันธ์กัน รวบรวมพร้อม คือ
 พระสัมมาสัมพุทธศาสนา
 ปรกณนี้ จงอุบัติแล้ว
 เพื่อให้ความรู้แก่ทวยไทย
 ที่ท่านนำมาในประเทศไทย
 วุฒิ ญาณ หิตประโยชน์พร
 เหมือนปรกณนี้ มีแล้ว
 ศาสตร์ดีจึงมีตลอดกาล เทอญ

ไทย

อิสระ-บัคคล-อิสระ

ชาติ ไทยใสร่างเพรี่ยม
ศาสน์ พุทธธรรมไทยใจ
กระษัตริย์ ไทยร่วมไทยใจ
ไทย ชัดเจนสรด้น

พรมไทย
จับขึ้น
จรัสสรส-พระธรรมภา
เด่นพร้อม ไทยพันธุ์

ไทยพันธุ์ชาติประสาทสบ
ศาสน์พุทธสุทธธรรมดา
ไทยชัดเจนเห็นไทยได้
พร้อมชาติศาสน์สุนทรีย์

ไทยพบไทย ได้ทั่วหล้า
ค่าสุจริต มิตรไมตรี
ไทยเป็นไทย ได้ศักดิ์ศรี
กระษัตริย์ศรี ทิยอดรวม

ชาติไทยนี้มีชื่อ คือ อิสระ
กระษัตริย์ไทยได้นำเดินเจริญรวม
ไทยชื่อไทย-ไทยเป็นนิตยอิสระ
ได้อยู่เย็นเป็นไทยสดไสมา
เป็นไทยนี้ดีแล้ว-แก้วไทยชัด
ร่วมเป็นไทยไว้กับตัว ทุกทั่วไทย
แต่ต้นมา-ตราตรู ฐบัคคล
จงเป็นไทยในโลกโชคไทยมี

ศาสน์สัจจะธรรมนำสมสรรวม
ไทยจึงร่วมชัดเจน เป็นไทยมา
ส่งภาวะชาติคนไทยได้ก้าวหน้า
รวมทั้งหล้า-หมู่ชนปรนปรีอไทย
ยอดสมบัติไทยเห็น-เป็นอยู่ได้
คงอยู่ได้กับโลก-โชคไทยดี
ไทยมีต้นเป็นไทย ใสสักข์ศรี
อยู่เช่นนี้ตลอดโลก-โลกยั่งยืน

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำบลน่านเมืองขุนไทย

(ฉบับพิมพ์เพิ่มเติม)

พุทธศาสนสุวินณภูมิปกรณ์

ราชบุรีวัดตุ๊กตา ตำนานเมืองขุนไทย

ธมมทศโต

ราชบุรีในชื่อต่าง ๆ

“ราชบุรี” เป็นชื่อไทยก็จริงอยู่ แต่มาจากคำมคธว่า ราชบุรี เมื่อมาเป็นคำไทยจึงเรียกราชบุรี และว่า ราชบุรี บ้าง ฉะนั้น ราชบุรี จึงแปลว่าเมืองพระราชา คือ เมืองขุนไทย และชื่อราชบุรีนี้ มีขึ้นไปถึงปรากฏในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา แผ่นดินพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. ๒๐๘๖ ว่า ครั้นว่า เสด็จมาเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรีตั้งเป็นเมืองนครไชยศรี อันยืนยันว่าก่อนนั้นเมืองราชบุรีแผ่เข้าไปในนครปฐม และราชบุรียังปรากฏในจารึกสุโขทัยหลัก ๑ พ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงจารึกไว้ว่า เมืองห้วนอนรอด..... สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี....พ.ศ. ๑๘๒๖ แลยังมีชื่อโด่งดังไปถึงชะแม จึงปรากฏในจารึกปราสาทพระขรรค์ ซึ่งพระเจ้าชัยวรมันให้จารึกไว้เมื่อ พ.ศ. ๑๗๓๔ โสลกที่ ๑๑๖, ๑๑๗ มีระบุถึงไทยศรี ชย คือไทยเป็นศรีที่เคารพนับถือบูชาสักการะ และ ชย เป็นที่ชนะของฝ่ายไทย จึงกล่าวนาม ต้องขึ้นศรีนำหน้า อันแสดงว่าเมืองไทยนี้เป็นถิ่นที่เป็นเอกราชชั้นศรี มีผู้อื่นอ่อนน้อมแล้ว คำ โสลกที่ ๑๑๖, ๑๑๗ มีว่า ลโวทยปุรี* (ลโวไทยบุรี) สุวรรณปุรี (สุพรรณบุรี) ชยราชบุรี....ศรีชยวชบุรี (ชยราชบุรี ศรีชัยเพชรบุรี) ที่เห็น บางทีก็มี ศรีชย บางทีไม่มี ก็เพราะคำโสลกจำกัด จึง ไล่บ้างไม่ไล่บ้าง แต่ก็ยืนยันได้ว่า มีศรีชยในแคว้นแดนเหล่านี้

ไม้ซีกงัดค้ำค้ำไม้ซุงคองไม้ไผ่

จะลองใช้จัดดูรู้สักหน

ของจริงมีที่ถูกต้องเรื่องของคน

กลวิกลเป็นเรื่องของผีบองทำ

ราชบุรี ปัจจุบันเป็นจังหวัดราชบุรี มีบริเวณเป็นเมืองอยู่ริมฝั่งทิศตะวันตกแม่น้ำราชบุรี คือ แม่น้ำแม่กลอง เมืองจังหวัดราชบุรีนี้ ตามหนังสือจังหวัดว่าเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๘ ซึ่งได้จัดระเบียบการปกครองท้องที่ มีข้าหลวงเทศาภิบาลขึ้น จึงได้โปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรพันธ์พิสุทธิ์ (เทศ บุนนาค) มาเป็นข้าหลวงเทศาภิบาล ได้ตั้งที่บัญชาการ ณ ดิگของสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) จึงปรากฏเป็นมณฑลราชบุรี เป็นการย้ายครั้งที่ ๕ เป็นชื่อครั้งที่ ๗ เมื่อยุบเลิกระบบมณฑล จึงได้เป็นจังหวัดราชบุรี

ครั้งก่อนที่ ๕ คือ ครั้งที่ ๘ นั้น ตามหนังสือจังหวัดราชบุรีว่า ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองเดิมซึ่งตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำแม่กลอง ไปตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำแม่กลอง เริ่มแต่วันอังคาร แรม ๑๓ ค่ำ เดือน ๖ ปีฉลู จุลศักราช ๑๑๗๕ รัตนโกสินทร์ศก ๓๖ ตรงกับวันที่ ๑๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๓๖๐ มีการฉลอง ๓ วัน ครั้นถึงวันพฤหัสบดี

* ประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๔ จารึกที่ปราสาทพระขรรค์ หลักที่ ๑๑๖ โสลกที่ ๑๑๖ มีว่า ลโวทยปุรี สุวรรณปุรี...ลโวทัยบุรี สุพรรณบุรี....คือ มีระบุว่ ลโวไทยบุรี คำแปลคำจารึก หน้า ๒๐๕ ก็มีว่า ลโวทัยปุระ แต่เชิงอรรถ มีคำกล่าวไว้ว่า ลโว = ลพบุรี แม้ในคำบรรยายตอนต้นหน้า ๑๗๑ มีว่า เมืองลพบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และ เมืองสิงห์บุรี ที่ชัดเจนก็คือ ลโวทัยปุรี ถูกตัด ทย หรือ ทัย ไทย ทั้ง จึงไม่ปรากฏ คือ “ไทย” ขาดหายไป

แรม ๑๕ ค่ำ เวลา ๐๗.๐๐ น. ถึงกำหนดฤกษ์ผังหลักเมืองแล้ว ก็สร้างกำแพงเมืองและสิ่งอื่น ๆ ต่อไป กำแพงเมืองนี้สร้างด้วยวิธีก่ออิฐถือปูน รูปกำแพงเป็นใบเสมา ดังเช่นกำแพงเมืองอื่น ๆ มีป้อม ๖ ป้อม ประตู ๖ ประตู มีอาณาเขตกว้างประมาณ ๒๐๐ เมตร ยาวประมาณ ๘๐๐ เมตร ภายในกำแพงเมืองปัจจุบัน เป็นที่ตั้งจังหวัดทหารบกราชบุรีและกรมการทหารช่างราชบุรี เหตุที่โปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองจากที่เดิมนี เพราะที่ดั้งเดิมไม่เหมาะสมแก่ทางยุทธศาสตร์ พม่าข้าศึกมักเดินทัพเข้ามาทางทิศตะวันตก รบพุ่งกันตรงทุ่งเขาสูง ทุ่งธรรมเสน และเขาชะงุ้ม ในการรบหากมีความจำเป็นต้องถอยทัพก็มีอุปสรรค เพราะมีแม่น้ำขวางอยู่ทางด้านหลัง เป็นการเสียเปรียบข้าศึกอยู่ เห็นว่าทางฝั่งตะวันออกเหมาะสมกว่า ในการรบ ข้าศึกจะเข้าถึงตัวเมืองได้ยาก เพราะมีแม่น้ำขวางอยู่ แม้ในการรบจะเสียที่แก่ข้าศึก ก็มีทางถอยไปรวมกำลังได้ง่าย

ก่อนจากครั้งที่ ๘ คือ ครั้งที่ ๗ ซึ่งเป็นชื่อเมืองราชบุรี อันมีชื่ออยู่ตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ในพระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา และถึงจารึกสุโขทัยหลัก ๑ พ.ศ. ๑๘๒๖ กับจารึกปราสาทพระขรรค์ พ.ศ. ๑๗๓๔ เป็นชื่อราชบุรี ชยราชบุรี ตามที่มีปรากฏในหนังสือจังหวัดราชบุรี เข้าใจว่าเคลื่อนลงมาจากเมืองราชพลีเดิม อาจเป็นการเคลื่อนลงมาตามฝั่งตะลิ่งซึ่งงอกขึ้น เมืองราชบุรี ที่ปรากฏในหนังสือนั้นว่า

หลักฐานการสร้างเมืองครั้งที่ ๒ (จากเมืองราชพลี เป็นครั้งที่ ๑ จากชื่อเมืองสรวงต้น) ที่ยังปรากฏอยู่ทุกวันนี้ คือ กำแพงเมือง ซึ่งเป็นกำแพงดินหรือเนินดิน และค่ายคูปรากฏอย่างชัดเจน กำแพงด้านตะวันตก ปัจจุบันเป็นถนนสายราชบุรี เขาสูง จากวัดช่องลมถึงหลัก ก.ม. ๒ บริเวณนี้มีอาณาเขตกว้างประมาณ ๑ กิโลเมตร ยาวประมาณ ๒ กิโลเมตร เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ติดกับศาลากลางจังหวัดปัจจุบัน ทางทิศเหนือ มีพระศรีรัตนมหาธาตุ หรือพระพุทธรูปรางค์ ซึ่งสร้างแบบเดียวกับพระศรีรัตนมหาธาตุ จังหวัดลพบุรี พระพุทธรูปรางค์นี้สร้างขึ้นในสมัยขอมเรืองอำนาจ ราว พ.ศ. ๑๕๐๐....พระปรางค์ที่วัดมหาธาตุ และวัดอรัญญิกาวาส อำเภอเมืองราชบุรี พระปรางค์ที่วัดกำแพงและเมืองเพชรบุรี ซึ่งยังอยู่จนบัดนี้ เป็นฝีมือที่ได้สร้างขึ้นตามแบบขอมในครั้งกระนั้น

ดูตามปรากฏที่ทำประวัติและบันทึก บริเวณนั้น จะเห็นว่าต่ำลงมา ถ้าเอาแผนที่จังหวัดราชบุรี ซึ่งกรมแผนที่ทหารบกรวบรวม พ.ศ. ๒๔๕๕ แต่เขียนแก้ไขเพิ่มเติมเส้นทาง พ.ศ. ๒๕๐๐ เปิดดูแล้วจะเห็นรูปคูและคันดิน หรือกำแพงดินเป็นเส้นทางไปเขานั่น พอถึงบริเวณหลังหลุมดินแล้วจะหักเป็นข้อศอกพุ่งตรงผ่านหน้าวัดอรัญญิกาวาส ตรงไปเขาหลักวาว และเขาสูง ถ้าดูยี่ บริเวณนี้มีวัดร้างเดิมอยู่ก่อนที่จะรื้อฟื้นขึ้น เรียกกันว่า วัดราชพลี (พ.ศ. ๒๔๖๖ - ๒๔๖๗) ยังเป็นเด็ก เคยไปในเทศกาลไหว้พระธาตุสารถไทย) บริเวณในที่นี้จะเห็นวัดมหาธาตุเป็นวัดตะวันออก มีลาดดินสูงไปจดองค์เจดีย์หัก หรือวัดพุทธเจดีย์เป็นทิศใต้ ตรงไปตะวันตกก็เป็นวัดอรัญญิกาวาส มีพระปรางค์ย่อมกว่าวัดมหาธาตุ แต่ชนิดเดียวกัน พระปรางค์วัดอรัญญิกาวาส เป็นองค์ใหญ่อยู่กลางบนฐานแล่ง ๔ มุม เป็นพระเจดีย์ เวลานี้เหลือองค์เดียว ส่วนพระปรางค์วัดมหาธาตุ องค์ใหญ่กลางเป็นปรางค์โปร่งตั้งบนฐานแล่ง ๔ เหลี่ยม มีปรางค์และเจดีย์รอบอีก ๗ เป็น ๘ ทั้งองค์กลาง ชุ่มหน้าองค์เดิมเข้าใจว่าคงจะก่อขึ้นยอดเป็นปรางค์แบบวัดเกล้า จึงเป็น ๙ ยอด ตามทิศทางจะเห็นเป็นวัดตะวันออกคู่ตะวันตก สร้างมีพระปรางค์ เมื่อมองไปทางเหนือจะพบวัดหลุมดินและวัดท่าโขลงมีเจดีย์ ท่านเก่า ๆ เล่าว่าหลังวัดท่าโขลงมีฐานพระเจดีย์เก่าอยู่ เวลานี้และก่อนได้ก่อองค์ใหม่ขึ้นแทนแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ก็เห็นวัดทิศใต้กับทิศเหนือคู่กัน เป็นวัดมิ่งองค์พระเจดีย์ ซึ่งวัดทิศใต้มีชื่อว่าวัดพุทธเจดีย์ วัดทิศเหนือมีชื่อว่าวัดธรรมเจดีย์ ขุนหาญบุญไทยพร้อมกับดวงขวัญใจและกองแก้วฟ้าได้สร้างเมืองราชพลีในส่วนในนี้ พ.ศ. ๑๐๓๐ ซึ่งได้ย้ายมาจากสุวรรณภูมิเดิม คือ ที่ภูบัวมาสร้างเมืองหน้าเขาสูง ให้ชื่อว่า “ราชพลี” ภูพรินพลี ได้สร้างวัดมหาธาตุเป็นวัดทิศตะวันออก มีพระปรางค์และพระเจดีย์ ๙ ยอด เท่ากับอนุพัทพวิหารธรรม ๙ หรือ ก้าวหน้า คือ รอยเจิมหน้า สร้างวัดอรัญญิกาวาส เป็นวัดทิศตะวันตก มีพระปรางค์และพระเจดีย์ ๕ ยอด เป็นพระเจ้า ๕ พระองค์ ในมหาภักทกัปปีนี้ ในตอนหลังได้สร้างวัดพุทธเจดีย์ มีพระเจดีย์สูงประมาณ ๒๐ วา เป็นวัดทิศใต้ มีพระเจดีย์ใหญ่คู่กับวัดธรรมเจดีย์ มีพระเจดีย์ใหญ่เป็นวัดทิศเหนือ พ.ศ. ๑๐๓๐ ถึง พ.ศ. ๑๐๕๐

เป็นการสร้าง ตั้งชื่อเป็นครั้งที่ ๓ ซึ่งคาบเกี่ยวบริเวณกับครั้งที่ ๔ และคราวนี้ กษัตริยาธิราชชั้น ๆ ยังมีชื่อว่าขุน เช่น ขุนหาญบุญไทย ขุนหญิงดวงขวัญใจ และขุนหญิงกองแก้วฟ้า ฐานะขุนสมัยนั้น เป็นพระราชาเอกราช ทั้งตั้งชื่อเมืองกรุงว่า “ราชพลี” กู๋ พรินพลี พลี ตัวนี้ภาษาไทยเป็นชื่อ แก้วหินประกายแสง เช่น ไพฑูริย์ เพทาย ถ้าเป็นภาษาบาลีว่า พลี แปลว่า มีกำลัง หรือ ให้กำลังแก่พระราชา ถ้าภาษาไทยก็แปลว่า ขุนแก้วประกายแสง พระราชาแก้ว หรือ รัตนราชา ทั้งเป็นชื่อเมืองกรุงด้วย ที่อื่นโดยเฉพาะจารึกสุโขทัย และโคลกประสาธพระขรรค์ จึงเขียนและเรียกว่า ราชบุรี แปลว่าเมืองพระราชา เมืองขุนไทย

ราชพลี ราชบุรี ตามคำเรียกทั่วไปว่า ราชพลี ราชบุรี เฉพาะ ราชพลี ก็ชื่อผาเมืองราช หรือ ผาเมืองราชได้ และเป็นชื่อว่าลัดพลี เช่น มีราชทินนามบรรดาศักดิ์ว่า ลัดพลีธรรมประครักษ์ ที่ราชบุรี มีคลองลัดราชบุรี เดิมเรียกว่าคลอง “ลัดพลี” และชื่อลัดพลีนี้ ชาวจีนเขาออกว่าลักพี และออกเสียงตามภาษาไทยที่มักออกเสียงตัว ก. สะกดว่า กะ เช่น นกยาง ออกว่านกกะยาง ลักเพศ ออกว่า ลักกะเพศ ชุกชี ออกว่า ชุกกะชี ลักหน้อย ออกว่า ลักกะหน้อย ฯลฯ ลักพี เขาออกว่า ลักกะพี และ ลักกักพี อันแปลว่าเมืองคน ๖ เล็บ ในหนังสือเรื่อง พระราชไมตรีในระหว่างกรุงสยามกับกรุงจีน ซึ่งพระเจนจันอักษร (สุดใจ) แปลระบุชื่อ ราชพลีไว้ว่าลกปี สำหรับคำชื่อว่า พริบพลี ราชพลี ลักพี มอญออก เปริบเปรโน้ก-พริบพลีน้อย คือ เพชรพลี เพชรบุรี เปริบเปร-โต๊ด-พริบพลีใหญ่ คือ ราชพลี ราชบุรี

ลักพี จินเขาเขียนให้ดูลายสือจिनอย่างนี้ 叻丕 ลักพี 丕 พี มีความหมาย - หมายความว่า เมือง ลัก 叻 นี้เฉพาะลายสือไม่ใช่ ๖ แต่ลายนี้ หมายความว่า คนเก่ง คนกล้าและตรงกับคำว่า “นัก” ได้ เพราะเสียงจिनเขาออก ล.น. แทนกันได้ เช่น ไฮหล่า-หน้า ล่างซังก้ง ว่า นางซังก้ง หรือ น่าน คือ แม่น้ำได้ เมื่อ ลักออกเสียงว่า นัก จะตรงกับคำชื่อไทยหลายชื่อทั้งเลวและดี เช่น นักเลง นักรบ นักเรียน นักปราชญ์ และตรงกับคำว่า นายหรือพนายก็ได้

และ ลัก ที่ออกเสียงว่าลักกะ และ ลักกัก ๖ เลื่อนนั้น จินเขาเล่าว่า เป็นชื่อที่ขนานให้แก่พวกไทย ลัวะ หรือ หลอ ล้อ ลัว ลัว ลว ลฐ ฐ ล้อ และเสียง ว. นี้ จินเขาออก พ.ศ. เช่น พุไทย ฐหอิน คือ ผู้หญิง และพันธไทยเผ่านี้ มีสัญลักษณ์ค่อนเกิด ต้องมีปานสีฟ้าแก่ที่ก้นตลอด พอโตขึ้นก็หาย พอโตเลืบนีวก้อยเท้าขวามือ รอยขึ้นตามยาว ปลายเล็บที่เลยเนื้อออกมาแตกปลายจึงเป็นสองเล็บ เมื่อนับรวมเข้าจึงเป็น ๖ เล็บ และเล็บมือมักขึ้น สีแดง ฉะนั้นเมื่อเขาคิดลายสือชื่อ ราชพลี จึงใช้สัญลักษณ์ในชื่อเมืองนักรบ และรู้จักเชื้อชาติพันธไทยลัวะ หรือ ล้อ หลอ เขียนอย่างนี้ 𑜋𑜧𑜨 และตัวนี้มีอักษรตัวประกอบกัน 四 สี กับ อูย หรืออู๋ 維 คุณธรรม ๔ ประการ ท่านลิขิต สุนตระกุล อธิบายว่า ๑. รักยุติธรรม ๒. รักสัจจะ ๓. มีมรรยาท ๔. รู้จักละอาย และในหนังสือประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ท่านลิขิต สุนตระกุล ได้นำลายสือจีนตำแหน่งยศและชื่อ และบังเอิญที่สุด คือ ข้าพเจ้าอ่านหนังสือจีนไม่ออก ถึงกระนั้น มองลายเส้น ก็พอดูความหมายออกได้ และตัวหนังสือจีนนี้มีในสมัยพระเจ้าทวนหยก (คู่อีกไทย) สมัยก่อน พ.ศ. ๑๖๑๘ ปี ชื่อ ไทย-ไทย 臺騎 ไทย ตัวขวาจะเห็นรูปคนขี่ช้าง ตรงคอช้างเป็นคนถือขอช้างตั้งขึ้น มีกลางเป็นรูปร่ม หลังรูปคนท้าย ๓ ตัว ไทย 束臺 ตัว หรือ ตรง หรือ กรุง จะเห็นเป็นคนถือดาบสองมือยื่นไขว้ลง ๔ พุไทย 撫臺 พู หรือ พู (ไทย) จะเห็นลายเส้นบน = ขุนนั่งคอถือง้าว กลางช้าง และท้าย ล่างวงช้าง เท้าช้าง ๔ เท้าและหางช้าง ๖ พวนไทย 藩臺 พวน จะเห็นลายเส้น หน้า ขุนถือง้าวพุ่งหน้า วงช้างชูขึ้น งาช้างทำรูปจุดดำ เท้าหน้าซ้ายยกก้าว กลางช้างถือกำหาง นกยูงปัก ท้ายช้าง เท้าหน้าขวา เท้าหลังทำเส้นคู่ เท้าหลัง และหางช้าง

ราชพลี ลัดพลี ลักพี มีชื่อขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๐๓๐ ที่อื่น ๆ ก็มีอยู่แล้ว เช่น พรินพลี เพชรบุรี เถื่อนทอง นครปฐม และพระพุทธศาสนา ได้มาตั้งอยู่แพร่หลายและมั่นคงแล้วตลอดดินแดนแหลมทองนี้ และระหว่างกาล พ.ศ. ๕๐๐ ถึง พ.ศ. ๑๕๐๐ นี้ ได้มีการติดต่อไปมาค้าขายกันระหว่างแหลมทอง ชมพูทวีปและเลยไป ทั้งระหว่าง

แหลมทองกับจีน แม้ในทางพระพุทธศาสนาก็มีสมณทูตไป-มากันมากขึ้น ที่มีชื่อเสียงมาก คือ พระภิกษุฟาเหียนเดินทางไปถึงสิงหลลังกาทวีป พ.ศ. ๕๔๒ ถึง พ.ศ. ๕๕๗ พระถังซำจั๋ง พ.ศ. ๑๑๗๒-๑๑๘๘ ยังบันทึกลงไว้ในจดหมายเหตุว่า สุธลอปิงตี้ พระภิกษุอีจิ่ง หรือ จีเจิ้ง พ.ศ. ๑๒๓๒-๑๒๓๕ เดินทางเรือผ่านมาแวะแหลมทองแล้วไปชมพุกทวีป ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุ เล่าถึงพระมหายานประทับว่า เมื่อเขาวัยได้ติดตามโยมผู้ชายมีอาชีพทางเดินเรือไปถึงแคว้นสุธลอปิงตี้ (ไทยทวารวดี นครปฐม) ได้บรรพชาเป็นสามเณร แล้วกลับไปอุปสมบทกับพระถังซำจั๋ง ณ เมืองจีน และยังได้บันทึกพระสมณทูตไว้อีก ๕๔ องค์ ในจำนวนนี้ มีองค์หนึ่ง หรืออาจเป็นตัวท่านเองได้ยินชื่อพระบาท หรืออาจได้ไปไหว้ จึงได้กลับไปสร้างลายหนังสือจีนว่า พ่อбак 𐰇𐰺𐰽 𐰚𐰪 ซึ่งลายนั้นแสดงถึงยังเป็นป่าคันไม้ภูเขายู่ ซึ่งยืนยันสมัยก่อนกาลก่อสร้าง และยังใช้ลายสื่อชื่อแหลมทองนี้ว่า สุธลอปิงตี้ ระบุดึงชื้อคนล้อ หรือ ลวะ ลัวะ

ณ นครปฐม พ.ศ. ๑๑๑๒ ถึง ๑๑๒๒ ขุนฟ้าเมืองไทยได้สร้างเมืองกรุงสำเร็จ ตั้งชื่อว่า ไทยทวารวดี

คำชื่อไทยว่า ไทยทวา และไทยลว้า หรือไทยท้าว ซึ่งจีนเขารู้จักว่าล้า่นั้น เมื่อฟังเสียงคนไทยกล่าวให้ฟัง เขาอาจได้ยินอย่างเดียวกัน เพราะออกเสียงใกล้เคียงกันมาก เมื่อเป็นเช่นนี้ พระเจ้าเจ่งจึงจดรวมเข้าด้วยกันใช้ตัวหนังสือตัวเดียวกันว่า ล้า

ครั้งที่ ๗ นี้ย้ายมาจากคูบัว ซึ่งเป็นชื่อสุวรรณภูมิเมืองทอง เป็นการย้ายครั้งที่ ๖ ซึ่งขุนทองจอมฟ้า ได้ขุดคูรอบและยาวทะลุลงไปถึง บ้านหัวดอน หรือ 'ดอนโตนด' ริมอู่ตะเภา ติดแม่น้ำอ้อมเดิม นั้น ขุนทองจอมฟ้า จารึกไว้ว่า ปีโล ๑๑๕๐ กระทำอยู่ ๕ ปี ถึงปี ๑๑๕๕ คือ พ.ศ. ๑ ถึง พ.ศ. ๕ ตั้ง ณ ที่เดิมอันมีชื่อว่า หนองยาว ริมวัดปุณณารามเดิม หรือหนองวัดปัจจุบัน คือ บริเวณติดและใต้สถานีคูบัวปัจจุบัน และยังคงชื่อ สุวรรณภูมิเมืองทองเดิมนั้นและดำรงอยู่นานถึง ๑๐๓๐ ปี ขุนอินไสเรนทรย้ายลงไปได้ ขุนหาญบุญไทยได้ย้ายมา สร้างเมืองหน้าเขางู ให้ชื่อว่า ราชพลี กู่ ปริบพลี

สุวณฺณภูมิ มีสถานที่ตั้งเมืองและดำรงอยู่นานมานั้น แต่ก่อนก็เป็นที่มา-ไปของพระอรหันต์ทั้งหลาย แม้เมื่อพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าพร้อมกับพระอรหันต์สงฆ์ ๕๐๐ มา ก็เป็นที่รับ และเป็นที่พักแรมคืนกับประทับ พระฉายในถ้ำเขาสูง พระมหาปุลณเถระได้สลักเป็นพระพุทธรูป และจารึกชื่อไว้ด้วย พ.ศ. ๒๓๕ พระเถระปัญจวัคค มีพระโสณเถระเป็นต้น ได้มาประดิษฐานพระพุทธรูปศาสนา ได้สร้างวัด มินิมิตลีมา พ.ศ. ๓๐๐ พระเจ้าตะวันอริราช ได้สร้างวัดสุวณฺณภูมิทำฐานและพระเจดีย์บรรจุอัฐิธาตุพระอรหันต์ ๕ องค์ที่มานั้น จึงมีวัดโขงสุวณฺณภูมิ และอื่น ๆ ที่ยังเหลืออยู่มากมาย

ในทางเหนือเส้นเขตแดนจังหวัดราชบุรีและเข้าไปถึงจังหวัดกาญจนบุรี มีซากโบราณเป็นเมืองอยู่ชื่อว่า 'โกสินาราย' ซึ่งใกล้เคียงกับชื่อว่า กุสินารา อันเป็นเมืองเสด็จดับขันธปรินิพพานทั้งมีพระแท่นดงรัง ซึ่งสมมุติเป็นพระแท่นปรินิพพานนั้นก็ยิ่งใกล้เคียงมาก กับมีวัดชื่อ โกสินารายณ์ ด้วย ก็สมควรต้องมาก เมืองโกสินาราย จึงเป็นของพราหมณ์ชาวชมพูทวีป ครั้นพบพระพุทธรูป และรูปขุนชาย ขุนหญิงแล้ว พิจารณาดูหน้าและท่าทางไม่บอกว่าเป็นศิลปอินเดียเป็นศิลปและส่วนลวดของคนไทย จึงแน่ใจว่า เป็นชื่อและเป็นเมืองคนไทยสมัยที่ยังมีชื่อว่าลว้า จึงมีถ้ำลว้า ท่าผา ฯลฯ

ชื่อว่า โกสินราย ถ้าแยกออกว่า โก-สิน-ราย โก คือ กรุ โกรก ไตรก กรอก ตรอก สิน คือ ทรัพย์ คือ ทองคำธรรมชาติ ราย เกื่อนกลาด ซึ่งตรงกับชื่อว่า นองทอง เป็นกาญจนบุรี คือ เมืองทอง ซึ่งอยู่ไปในส่วนเหนือ ส่วนใต้ลงมา ก็คงตั้งชื่อว่า โกรกสินราย เป็น โกสินราย เฉพาะชื่อ โกสิน นี้ เป็นเสียงเดียวกับ โกสินทร์ (รัตนโกสินทร์) เมืองโกสินรายนี้ คงตั้งขึ้นและเป็นอยู่นาน จึงมีรากฐาน เมือง ภู สระน้ำ และ วัด เช่น วัดดงสัก วัดโกสิน ครั้นต่อมา เพื่อให้ใกล้เคียงกรุงกสินารจึงเรียกว่า โกสิ-นรายณ์ อันไหนจะจริงก็ตาม แต่รากฐานของ เมือง วัด สระโกสินราย มีอยู่แล้ว

ครั้งที่ ๖ สุวรรณภูมิ ที่หนองยวนนั้น ว่าย้ายเป็นครั้งที่ ๖ จากบ้านหัวดอน หรือดอนโดนด ซึ่งเป็นที่เปลี่ยนชื่อ หรือตั้งชื่อใหม่เป็นชื่อที่ ๕ ในชื่อเดิมว่า เมืองทอง เป็นชื่อสุวรรณภูมิและในเมืองที่สร้างเป็นครั้งที่ ๕ อันมีชื่อว่า เมืองทอง ก่อนนั้นถึง ๑๑๕๐ ปี ตอนนี้อย่ามีอะไรเป็นหลักฐานมากนัก มีเพียงชื่อ เมืองทอง ที่เขียนกันไว้ และชื่อคำพูดที่กล่าวกันสืบ ๆ มา

เมืองทอง มีขึ้นแทนชื่อ หรือตั้งทับลงไปชื่อ 'เมืองแมน' เดิม อันเป็นการสร้างเมืองและตั้งชื่อครั้งที่ ๕ ตามเล่ากันและจารึกมีว่า

ครั้งที่ ๕ เมืองแมน ปีอินล่วงได้ ๔๑๔๘ ขุนโกลายครองเมืองแมน ยังไม่มีเมีย ทราบว่าขุนหญิงโหม่มาดี แม้อยู่หัวเมืองหนองทอง จึงมีลายสือไปขอแก่ขุนไทยคนองผู้เป็นน้องไม่ยอมให้ จึงให้ขุนคนองคุมกองทัพไปตีเมืองหนองทองได้ ขุนโกลายไปจึงได้ขุนหญิงโหม่มาดีมา เมื่อกลับมาจึงสร้างเรือนหอใหม่ที่ดอนโดนด เป็นเรือน ๕ หลัง เอาหัวเสาขึ้นเป็นป้านลม จั่ว หลังคา เอาทองผงประสมรักทาเหลืองทองคำทั้ง ๕ หลัง พอดีขุนหญิงโหม่มาดีมีครรภ์ และคลอดลูกชายชื่อไทยลว่า พอดีปีอินเต็ม ๔๑๕๐ ปี ขุนโกลายจึงตั้งชื่อเรือนทอง ๕ หลังจากนั้นว่า เมืองทอง พร้อมกับเปลี่ยนชื่อปีอิน เป็น ปีโล ๑ จากนั้นก็ใช้ปีโลกันมา ต่อมาขุนหญิงโหม่มาดีได้ไปนำขุนหญิงแห้วธูมา-มามอบให้อีก ชื่อ เมืองทอง ได้ดำรงเรื่อยมา กระทั่งปีโลล่วงมาได้ ๑๑๗๐ ปี ขุนทัตไทยทอง หรือพระเจ้าทัตไทยทองได้นำชื่อสุวรรณภูมิ มาตั้งซ้อนลงไปในเมืองทอง จึงปรากฏชื่อว่า **เมืองทองสุวรรณภูมิบ้าง สุวรรณภูมิเมืองทองบ้าง สุวรรณภูมิเฉย ๆ บ้าง** ตั้งในปีโล ๑๑๗๐ ตรงกับพระพุทธพรรษา ๒๕ ล่วงมาอีก ๒๐ ปี พระผู้มีพระภาคเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว จึงเปลี่ยนปีโล ๑๑๕๐ ที่เต็มแล้ว เป็นพุทธกาลนิพพาน ๑ สืบมากระทั่งถึงสุโขทัยใช้มหาศักราช และ จุลศักราช

ก่อน พ.ศ. ๑ ขึ้นไปเป็นปีโลนั้น เป็นกาลสร้างเมืองทอง และตั้งชื่อและตั้งศักราชปีโล ๑ เป็นครั้งที่ ๕ ว่ามาจากครั้งที่ ๔ คือ เมืองแมน ปีอิน ชื่อมีหลักฐานเพียงชื่อขุน และเรื่องเล่าปรากฏต่อมา แม้มีชื่อว่าเมืองแมนก็เป็นเพียงคำพังเพย และขุนอินกับนางกวกก็มีรูปเคารพและมีมนต์นางกวก ที่ไทยเดิมท้องถิ่นนี้เคารพนับถือท่องจำกันมา พวกนักประวัติศาสตร์รุ่นใหม่มักคนล้วนเป็นพวกที่วิ่งหนีมาจากเมืองจีน หรือมีชาติเป็นจีนไม่รู้จักก็เลยไม่เชื่อ จึงเอาชื่อจีนมาเป็นต้นไทย ชื่อไทย ๆ ก็หายไป เช่น ขุนอินสิบสองพัน เลยเป็นอั้งตี เป็นต้น ที่นี้จะเล่าเรื่องของไทยอันมีอยู่ในไทย และสืบกันเรื่อยมา และครั้งที่ ๔ มีเรื่องเล่าว่า

เมืองแมน มีมาก่อนเมืองทอง ๔๑๕๐ ปี เปลี่ยนชื่อและปีโลอีก ๑๑๕๐ จึงก่อน พ.ศ. ๕๓๔๐ ปี รวมกับ พ.ศ. ล่วงมาแล้ว ๒๕๑๗ ปี จึงล่วงมาแล้ว ๗๘๕๗ ปี ในราว ๘๐๐๐ ปี และก่อนขึ้นไปมีชื่อว่า เมืองแมน มีเรื่องเล่า และจารึกกล่าวว่า

ครั้งที่ ๔ ขุนอิน ครองเมืองแมน มีน้องสาวชื่อ นางฟ้าอยู่เรือน ทั้งคู่ยังไม่มีคู่ครอง น้องได้กล่าวชื่อนางกวก หรือ กวกทองมา ลูกสาวคนเดียวของขุนเขาเขียนและนางขวัญทองมา เจ้าเมืองอินว่าสวยงาม ขุนอินจึงทำตัวเป็นขอมคือผู้มีความรู้ไปเที่ยว ได้พบกันเมื่อนางกับเพื่อนสาวอาบและเล่นน้ำริมบึงใหญ่ ขุนอินจึงลงมุดไปโผล่จับตัวได้ เกิดรักกัน เพื่อน ๆ สาวก็รู้จึงหลบไป นางพาขุนอินไปอยู่ในถ้ำห้องตัว ขุนเขาเขียนและขุนหญิงแม่รู้ เข้าไปจับขังไว้ กลางคืนกวกทองมาได้ไปเปิดแก้ปล่อย ได้ร่วมกันเดินทางมาเมืองแมนรุ่งเช้า ขุนเขาเขียนพาพรรคพวกตามมา พบกันแล้ว ต่างถือท่อนไม้เข้าสู้กัน เมื่อขุนเขาเขียนเสียท่า ขุนอินเงื้อมท่อนไม้จะฟาด นางกวกร้องว่าอย่าฆ่าพ่อ ขุนอินจึงยังไว้ ครั้นขุนเขาเขียนได้ท่า จึงเงื้อมท่อนไม้จะฟาด นางกวกร้องว่าอย่าฆ่าพ่อ ขุนเขาเขียนยังมือไว้ ร้องถามลูกว่า มึงได้พ่อแล้วหรือ นางรับว่า ได้หลายครั้งแล้ว ทั้งคู่เข้าไปก้มไหว้ ขุนเขาเขียน รับขุนอินเป็นลูกโดยตั้งชื่อให้ว่า ขุนอินเขาเขียน เอาชื่อตัวต่อให้หมายว่าขอมรับเป็นผู้สืบไปในข้างหน้า ขุนอินเขาเขียนจึงเรียกปีนั้นว่า ปีอิน ๑ และกลับมาเมืองแมน ตั้งชื่อใหม่ว่า เมืองแมน ด้วยความรักกัน อยู่มาจึงมีลูกด้วยกันเป็นชาย ๑๓ หญิง ๗ คนแรกชื่อ อุทอง นางกวกขอพ่อเอาไปยกให้แก่ขุนเขาเขียนและขวัญทองมา เพื่อเป็นขุน ต่อไปที่เหลือ ๑๕ คน ขุนอิน

เขาเชียวตั้งชื่อไว้แล้วเอามาตั้งชื่อเดือนปีจึงคงอยู่ว่า เดือนอ้าย ปีชวด เดือนยี่ ปีฉลู เดือนสาม ปีขาล เดือนสี่ ปีเถาะ เดือนห้า ปีมะโรง เดือนหก ปีมะเส็ง เดือนเจ็ด ปีมะเมีย เดือนแปด ปีมะแม เดือนเก้า ปีวอก เดือนสิบ ปีระกา เดือนสิบเอ็ด ปีจอ (จอ) เดือนสิบสอง ปีgun ลูกหญิง ๗ คน ตั้งเป็นชื่อวันว่า ๑ วันอา ๒ วันอัน ๓ วันาง ๔ วันอุ่น ๕ วันเอือย ๖ วันอุ๋ ๗ วันอี และร่วมวิวัฒนาการตอนนี้อีก จึงมีชื่อ ปี เดือน วัน ใช้ ครั้นขุนอินเขาเชียวตาย ขุนหำมะโรง หรือ หั่วรวง ตั้งปีตายนั้นว่า ๓๕๐ เป็นหลักฐานนับกันมา กระทั่งปีอินได้ ๔,๑๕๐ ปี ขุนโกลายจึงเปลี่ยนเป็นปีโล ๑ และเป็นเมืองทอง ชื่อเมืองแมนก็หายไป

“เมืองแมน” ซึ่งเปลี่ยนชื่อมาจาก “เมืองแผน” นั้น ไม่แน่ว่าอยู่ตรงไหน เพราะกาลเวลานานมาถึง ๘,๐๐๐ ปีนั้น ดูตามระยะที่ขุนอินเดินทางก็ไม่แน่ว่า ส่วนเมืองนางกวักคงอยู่ที่เขาเชียว เพราะชื่อขุนเขาเชียว ยืนยันอยู่ เมืองแมนอาจอยู่ส่วนใต้ลงมา ตั้งแต่เมืองกาญจน์ลงมา เช่น ขุนอุทอง ผู้สร้างกระเบื้องหนา ก่อตึกอยู่ใน ป่า จึงตั้งชื่อว่า พงตึก อ้ายชวดและอ้ายจอ มาอยู่ที่เทือกภูเขาหลวงเหนือ จึงตั้งชื่อว่า เขาอ้ายช่วย หรือ อ้ายชวด และเขาอ้ายจอ เจ็ดมะเมียไปอยู่จึงตั้งชื่อว่า เจ็ดมะเมีย คือ เจ็ดเสมียน สิบสองขุนไปอยู่ จึงตั้งชื่อ บ้านมขุน หำมะโรงไปอยู่ จึงตั้งชื่อ หั่วรวง ห้วยโรง สิบระกาไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า ป่าไก่ ที่อุบัวไปอยู่กันหลายคน สามขานไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า สามขันหกมะเส็งไปอยู่เป็นหมอ จึงตั้งชื่อ บ้านหมอเส็ง เก้าวอกไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า นาวอก สี่ตอไปอยู่ จึงตั้งชื่อว่า ถอ หรือธ่อ คือ ปากธ่อ ฯลฯ ฉะนั้น เมืองแมนอาจกว้างขวาง และระยะกาลที่ยืนยาวมาถึง ๔,๑๕๐ ปี คงสร้างไว้หลายแห่ง แต่ที่สืบต่อกันเรื่อย ๆ มา คงจะเป็นที่อุบัว อันเป็นถิ่นที่ขุนโกลายลงไว้ว่า สร้างเมืองทองที่ดอน โดนด ที่เป็นเมืองแมน และ ปีอินนี้เป็นกาลครั้งที่ ๔ ภายในชื่อครั้งที่ ๓ ที่มีชื่อมาว่า เมืองแผน และขุนแผนเมืองฟ้า

ครั้งที่ ๓ “เมืองแผน” จึงเกิดมาเมื่อก่อน ๘ พันปีมาแล้ว และเกินไปกว่านั้นอีกมาก ซึ่งเป็นของ คนที่เกิดและตายไปแล้ว สูญทั้งชีวิต ประวัติและชื่อ เป็นยุคชาดก คือ ผู้เกิดมาแล้ว อันตรงกับปางต้นไทย หรือ “ต้นผี” ซึ่งเป็นแต่เพียงนิยายเล่ากัน จึงไม่ต้องมีหลักฐาน แต่ที่เขาถือกันว่าเป็นหลักฐานก็เพียงอ้างคำฝรั่งที่เขียนกันไว้ เวลานี้ฝรั่งได้ขุดพบโครงกระดูกหินคือ ซากหินที่จาโคบีเรียกว่า จาโคบีแมนว่า มีอายุ ๑ ล้าน ๘ แสนปี พบที่เอธิโอเปีย แต่ฝรั่งยังไม่ยอมให้เป็นคน บอกว่าเป็นคนลิง ได้กล่าวว่า มีอายุถึง ๔๕ ล้านปี ก็ยังเชื่อกันตลอด กระทั่งมีพวกถือกำเนิดลึกลงนั้นเอามาเป็นวัฒนธรรมประเพณีกันในปัจจุบัน กระทั่งเปลือยกายอย่างลึกลงแล้ว ยังเชื่อกันได้ ในฐานะเป็นไทยพุทธศาสนา มีพระพุทธรูปจนกระทั่งมหากัททกัปปนี้มีคนมนุษยชาติมาแล้วตลอดกาล ๔ พุทธันดร ที่ไม่เชื่อ ทำไมจึงทำใจและความรู้ของจริงได้ ก็ทำใจเชื่อและรู้ของจริงบ้าง มันจะผิดที่ตรงไหน จึงเอาความเชื่อไทยพุทธศาสนามารับรอง เมืองแผนและขุนแผนเมืองฟ้า ตั้งแต่พุทธันดรที่ ๔ ขึ้นไปถึงพุทธันดรที่ ๓ และเลยเข้าไปถึงระยะ พุทธันดรที่ ๒ ยุคชาดกสมัยเมืองแผน จึงเริ่มตั้งแต่ ๘ พันปีขึ้นไปถึงพุทธันดรที่ ๓ เป็นครั้งที่ ๓ ทั้งชื่อและเมือง พร้อมกับคนอันมีชื่อว่า ขุนแผน และ ยุคแผนนี้ว่า เปลี่ยนมาจาก แถน

ครั้งที่ ๒ แถน ชื่อขุนแถนเทียนฟ้าและเมืองแถน เป็นยุคหรือปางครั้งที่ ๒ สืบขึ้นไปจากพุทธันดรที่ ๓ ครึ่งต้นเรื่อยขึ้นไปถึงพุทธันดรที่ ๒ และสืบขึ้นไปถึงครึ่งหลังพุทธันดรที่ ๑ ถึงจะนานถึงขนาดนั้น แต่ชื่อก็คงอยู่ สืบมา อันแสดงว่ามีคนมาแล้วในยุคนิยาย หรือยุคชาดก และขุนแถนเทียนฟ้านี้ ว่าสืบมาจากสมัยสรวงสาธ หรือสรวงสวรรค์

ครั้งที่ ๑ สรวง ชื่อเมืองสรวง และขุนสรวงกับขุนนางสาธ ประกาศว่าเป็นต้นคนไทย จึงเป็นปางครั้งที่ ๑ เล่าว่านอนหลับตื่นขึ้นเห็นทุกอย่างมีอยู่แล้ว ต่อมา ได้เห็นผีฟ้าแสงลอยมาปรากฏตัวกินจวนดินแล้วกลับไป เข้าไปมองดูเห็นแปลกกว่าตัวเองก็เข้าไปจับตัวไว้ จึงเริ่มคำพูดกันขึ้นต่อมานาน จึงรู้สืบพันธุ์มีลูกชายหญิง เล่าว่าได้ สืบสายเชื้อไว้ในเลือด ทั้งส่วนขุนสรวงและขุนนางสาธ รวมเป็น ๓๒ ถ้าขุนสรวง ๒๐ ขุนนางสาธ ๑๒ จะเป็นชาย ส่วนของขุนสรวง ๑๒ ขุนนางสาธ ๒๐ จะเป็นหญิง ถ้าเท่ากันจะเป็นกะเทย ๒ เพศ และได้สืบต่อกันเรื่อย ๆ มา พันธุ์เผ่าคนไทยละจึงมาจากอภัสสรกาย และ ปภัสสรจิต จึงเป็น ยุคต้นผี เป็นกาลต้นมหากัททกัปปตลอดมาถึง

พุทธันดรที่ ๑ และล่วงมาถึงระยะกาลยุคสัตว์ คือ มิคสัญญี และสืบกันเรื่อยมา พุทธันดรที่ ๒ ยุคแถน พุทธันดรที่ ๓ ยุคแผน เข้าถึงพุทธันดรที่ ๔ ก่อนพุทธกาล ลุถึงสมัยเมืองแมน เมืองทอง สุวณณภูมิ ถึงราชพลี ก็ดำรงชื่อขุนตลอดมา และชื่อขุน ขุนนาง หรือขุนหญิง มีฐานะเป็นกษัตริยราชา และเทวีราชินี เมื่อเรียกชื่อเมืองกรุงจึงใช้ว่า ราชบุรี แปลได้ตรงว่าเมืองพระราชาคือขุน ครั้นต่อมามีขุนเมืองออก ได้ขึ้นสู่ฐานะเป็นมหาขุนเอกราช จึงเอาชื่อพระร่วงมาใช้เป็นหลวง หรือในหลวง หลวงนี้ คนจีนเขาออกว่า อ่อง บ้าง หว่าง บ้าง ฮ่อง บ้าง ขะแม เรียกว่า กรมแดงอัญ คือพระเจ้ากรุง เช่น พระเจ้ากรุงศรีอยุธยา สมัยสุโขทัยเห็นว่า ‘ดี’ จึงนำมาใช้ นักรู้สมัยนี้เลยยกไทยไปเป็นจี๋ข้าชะแมบ้าง ร่วมกับคนไทยแปลงเป็นจีนบ้าง และได้เปลี่ยนเป็นชื่อแขกหรือคำมครไทย เช่น รามาธิบดี หรือพระราม เลยกลายเป็นแขกอินเดีย ปัจจุบันจึงเปลี่ยนกันใหม่ว่า สมเด็จพระ...ก็ยังไม่ค่อยเชื่อกันนักว่าเป็น ‘ไทย’ ราชบุรี แปลว่า เมืองพระราชา คือ เมือง “ขุนไทย” ซึ่งเริ่มมาตั้งแต่สมัยขุนสรวงถึงปัจจุบันนี้

ชื่อไทย ยุคสรวง ยุคแถน และ ยุคแผนนี้ เป็นยุคขาดก ต่างเป็นปางผีสาางคันไทยไปแล้ว แต่ชื่อยังเป็นที่ยึดถือทั่วไปในหมู่คนไทยทุกเผ่า อันเป็นหลักฐานว่ามีมาแล้วและยังได้แผ่ไปทั่วอย่างกว้างขวาง ทั้งยังเป็นที่ยึดถือกันเป็นสววรรค์ชั้นฟ้าตลอด เช่น สรวงจะเป็นชื่อว่า สรวงสวรรค์ แต่ในไทย เป็นชื่ออยู่กับคน และ ชื่อแผ่นดิน เช่น ในพระราชพิธีประกาศโองการแข่งน้ำ ว่า โอมสิทธิสรวงศรีเกล้า ในโองการนี้จะเห็นเปลี่ยนสาางเป็น ศรี ที่เป็นดินแดนเหนือมีว่า สรวงสร้างฟ้า ฟ้าสร้างดิน และออกไปเป็นชื่อ สาาง ณ อีสานใช้ว่า ปู่สังกะสา ย่าสังกะสี ก็ยังเป็นชื่อ “สัง” และมีชื่อว่า ชัง เซียน เซนด ซึ่งยืนยันว่ามีมานานแล้ว ทั้งยังได้แผ่ไปในหมู่เผ่าชนชาติอื่น ๆ เกือบทั่วไป จะอย่างไรก็ตาม คำชื่อไทยว่า สรวงสาาง นี้อยู่ในคำไทย เฉพาะชื่อว่า “สรวง” เป็นชื่อคนผู้ชาย และผู้หญิง ส่วน “สาาง” นั้น เป็นชื่อของคนตายไปแล้ว และเป็นชื่อฟ้าสาาง เป็นชื่อความรู้ไทย เช่น วิชาสาางไส หรือไสยศาสตร์ เมื่อรวมเข้าว่า สรวงสาาง ก็คือต้นคนไทย ซึ่งเป็นชายชื่อว่า สรวง และ เป็นหญิงชื่อว่า สาาง ซึ่งเป็นแบบคนไทยมาตั้งแต่ต้นมหากัทัก

แถน ชื่อเดิม ๆ ว่า แถนเทียนฟ้า และ สีทองงาม ณ ดินแดนตะวันตกเฉียงเหนือ เช่น เชียงใหม่ และ ลำปาง ใช้ชื่อว่า ปู่แถน ย่าแถน ขึ้นไปอีกเป็น เทียน ได้ขึ้นเป็นต้นผี ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือบูชาสักการะระลึกถึงยิ่งกว่าเทพ เช่น อิศวร นารายณ์ แต่ ณ ดินแดนแดนนั้น ๆ เป็นตอนที่ “สรวงสร้างฟ้า” แล้ว ขุนแถนจึงเป็นพวก “ว่า” สร้างดิน

แผน ขุนแผนเมืองฟ้า และ ดวงขวัญใจ ชื่อแผน หรือ พุมแผน-แผนพุม ก็ตาม รู้กันว่าเป็นคราวปางที่เจริญ และในระยะใกล้อาจพอรู้กันได้ อย่างที่กล่าวไว้ใน ประกาศแข่งน้ำว่า “ขุนแผนแรกเอาดินดูที่” และในระยะกาลต่อมา ได้มาเป็นชื่อ แผนที แผนการณ ส่วนชื่อ แม่นางดวงขวัญใจ ก็เป็นคู่ชีวิต หรือ เป็นชื่อชีวิต จึงยืนยันอยู่ในความรู้ของคนไทย ไทยได้ใช้กันมาจึงเป็น จ้าว หรือ ผีต้นไทยมาแล้ว

ปางยุคนี้ ขุนสือไทย และ ขอมฟ้าไทย ได้คิดลายสือ และลายร่าง ได้บันทึกในกระเบื้องจาน (จาร ในคำประกาศครั้งสังคายนา ฯลฯ รัชกาลที่ ๑ เขียนว่า จาน-ให้ช่างจาน ๆ จารึกพระไตรปิฎก) ได้จารทั้งเรื่อง และร่าง คือจารึกเล่าเรื่องคนเหลือ ๑, ๒, ๓, แต่ทำรอยร่างไว้ ณ มุมเป็น ๑ รอยขีด ๒ รอยขีด ๓ รอยขีด เป็นระยะกาลพุทธันดรที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ (จะพบในข้างหน้า) ซึ่งตรงกันอันยืนยันว่า ต้นไทยนั้น ๆ รู้จักกาลเหล่านั้น จึงได้เล่าบอกให้ทราบกันต่อ ๆ มา ชื่อนั้น ๆ จะปรากฏในบรรดาเผ่าไทยทุก ๆ เผ่า และได้เคารพนับถือกันมาแล้วพร้อมกับได้สร้าง ร่าง คือ รูปเคารพไว้ให้เป็นแบบดกทอดกันมาอีก และยังมีเรือนสาาง หรือ ศาลพระภูมิ ปรากฏอยู่ทั่วไป

ด้วยประการนี้ ณ ราชบุรี เพชรบุรี ได้มีอยู่ตลอดมา ซึ่งยืนยันหลักฐานว่ามีอยู่แล้ว และเคารพนับถือกันมา เมื่อกล่าวถึงภูมิศาสตร์ก็มีแผ่นดินโลกเป็นที่มียู่ ถ้าพูดสรรพชีวิต โดยเฉพาะก็มนุษย์คนนี้ และ จะพูดถึงเรื่องราวก็มีกล่าวกันมา แม้วัฒนธรรมประเพณีก็มีอยู่เป็นของไทยแห่งเดียว จึงยืนยันได้ตลอดกาลมา ฉะนั้น ราชบุรี

และ เพชรบุรี จึงมีอยู่ทั้งเป็นหลักฐานในภูมิศาสตร์เรื่องเก่าก่อน คือ โบราณคดี กับ เรื่องต้นไทย หรือ นิยายประวัติศาสตร์ ตามที่มีชื่อว่า History คือเรื่องของเขานั้น ราชบุรี เพชรบุรี มีอยู่พอ เฉพาะราชบุรีอันแปลว่า เมืองพระราชานั้น คือ เมืองขุนไทยต้น หรือ ไทยเดิม และในกาลบัดนี้ ก็ยังมีชื่ออยู่ เพียงแต่เปลี่ยนเป็นชื่อ ชมพูทวีป แต่ก็ยังออกชื่อเป็นคำไทยอยู่ว่า ราชบุรี

ราชบุรี และ สถานถิ่นแคววงรอบ ได้ทรงความเป็นโลกอยู่ตลอดทุกประการ ทั้งสถานถิ่นดินแดน หมู่ชนชาติไทย สิงห์สาราสัตว์ทุกชนิด ซึ่งมีชื่อเป็นคำไทย แร่ธาตุทั้งหลาย และพันธุ์ไม้ต่าง ๆ สัตว์บก สัตว์น้ำ และ สัตว์ปีก ก็ต่างมีชื่อเป็นไทย ได้ทรงสภาพของมันอยู่ เช่น ไก่กู และ แมวไทย หมาไทย ฯลฯ พอเห็นเข้า - ไทยเราทุกคนรู้และจำได้ตลอด กับสิ่งทั้งหลายที่ไทยทำไว้ สร้างไว้ ได้ตกทอดมา เช่น แบบเรือนบ้าน ลายทอผ้า ลายสีไทย ลายเลขไทย แม้คำพูดไทยทุกคำที่ไทยมีอยู่ พอพูด หรือได้ยินก็รู้กันว่า ของไทย เราคนไทยทุกคนยอมรับพร้อมกันหมดว่า ของไทยและเป็นไทย พร้อมกับสิ่งที่สืบสายเป็นประเพณีมา เช่น การเคารพนบไหว้กันและสิ่งล่วงลับไปแล้ว ไทยยังมีลายสือเขียนสืบต่อกันได้ มีประเพณีสืบต่อกันมา และยังมีถึงกับเข้าสัมผัสกันได้ และยังเข้าถึงสิ่งเล้นลับ คือ สาง และความสุขอันเกิดจากจิตใจ ที่เราเรียกกันว่า “อรรอยใจ” คือปีติปราโมทย์ อันเกิดด้วยการกระทำจิตใจได้ กับทั้งการกระทำธรรมชาติที่เกิดเป็นชีวิตคนไทยมานี้ ยังกระทำให้มีผลกำลังพิเศษ หรือตานุภาพ คือ อานุภาพประจำตน ที่ไทยตั้งชื่อไว้ว่า ปลุกเสก, ขลัง, หรือ ขึ้น จึงเป็น วิชาการ หรือ ความรู้ ทรงสาง ได้เป็นการไหว้บา หรือครุบา หรือขึ้นครุ เป็นกันมา เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา มี “ธรรมรส” “ธรรมปีติ” ด้วยแล้ว จึงเป็นของสมมวลสะออนใจ ซึ่งมีอยู่ตลอดทั่วหมู่ไทย จึงสืบสายไทยได้ตลอดกาลมาแล้ว

โลก ธรรมชาติ สิ่งมี

ความจริง โลก ธรรมชาติ สิ่งมีอยู่นี้ มีอยู่แล้วไม่ต้องกล่าวก็ได้ ที่ต้องนำมากล่าวก็เพราะเหตุว่า มี
บทที่มิได้เขียนประวัติแผ่นดินเมืองไทยนี้อยู่ใต้ทะเลหลวงมากระทั่งถึงพระพุทธกาล คือเมื่อ ๒๕๐๐ ปีมาแล้ว เพิ่งมี
แผ่นดินบกเมื่อเร็ว ๆ นี้เอง ไม่ได้กะกาลหรือบอกปีไว้

บริเวณดินแดนราชบุรี ก็เห็นมีสิ่งต่าง ๆ เหมือนที่อื่น เช่น ทราย กรวด ภูเขา พันธุ์ไม้ ฯลฯ และ
สัตว์ต่าง ๆ ตลอดทั้งประเทศไทยนี้ ก็เป็นภูมิภาคส่วนหนึ่งที่เต็มของโลกประจักษ์การณ์ก็มีอยู่อย่างที่เราเห็น ๆ กันอยู่
จึงแน่นอนว่ามีอยู่แล้ว เพื่อเป็นหลักฐานจึงต้องเก็บสิ่งนั้น ๆ มายืนยัน มิฉะนั้น เรื่องจริงจะกลายเป็นเรื่องโกหก และ
ประวัติศาสตร์โกหกจะกลายเป็นเรื่องจริง อย่างที่นักรู้ทั่วไปเขาถือกันอยู่

โลก คือ แผ่นดินทั้งโลกนี้ ตามคติพระพุทธศาสนากล่าวว่า ก่อนนั้น เดิมเป็นธรรมชาติ เกิดชัชฎากาศ
กลุ่มดาวเงินใหญ่หมื่นกลางอากาศ ที่ฝรั่งเขาเรียกไว้ว่า เนบูลา เน้นนานนักหนา จึงเกิดเป็นดินโลกขึ้น มีพลังแรง
ธรรมชาติในตัวเอง หมุนเวียนซ้ายจึงกลม คราวแรกว่ากลมเหมือนลูกส้ม เมื่อเขาเอายานอวกาศขึ้นไปดวงจันทร์ ได้
ถ่ายรูปปรากฏว่า กลมแบบกลมสี่เหลี่ยมคางหมู เป็นอันว่ากลมคนละแบบ

ตามพระพุทธพจน์ตรัสไว้ในอัครัญญสูตร^๑ ขอเล่าแบบย่อว่า โลกนี้ เดิมมีมาแล้วแตกสลายไป กลับมีขึ้น
อีก มีจำนวนเป็นอสัญขัย คือ นับไม่ได้ จึงเกิดเป็นสังวัฏฏกัป คือ ว้างเปล่าไม่มีโลกเป็นชัชฎากาศนั้น เน้นนานมา
จึงเป็นวิวัฏฏกัป คือ เกิดเป็นโลกซ้ำเดิมอีก ว่าสังวัฏฏกัปกาลนั้น นานเท่าวิวัฏฏกัปกาล ก่อนที่จะเป็นแผ่นดินตรัส
ว่า เอโกทกัฏฐํ เป็นสิ่งมีน้ำอย่างเดียว เมื่อโลกกำลังเป็นอยู่เนิ่นนานมานั้น มีพวกสัตว์อภัสสรกาย (แปลว่า
มีร่างกายสว่างทั่ว เป็นอภัสสรเทพ มหาพรหม) มโนมยา สำเร็จทางใจ ปีติภกฺขา มีปีติเป็นภักษาหาร
สยัมปภา มีแสงสว่างเป็นของตนเอง อนุตฺตลิกฺขจฺรา ท่องเที่ยวไปในพื้นว่างเปล่าได้ สุภฺภูจายิโน มีฐานะอันดี ท่องเที่ยว
มาเสมอ ในสมัยที่ยังมืดทึบมืดดำ ไม่มีจันทร์ อาทิตยฺ คาว ไม่มีคืนวัน ฯลฯ เน้นนานนักหนา จัวนดิน รัสปรฐวี
มีขึ้นเสมอพื้นน้ำ เป็นพื้นผาตลอด มีสีขาวเหมือนนมเย็น มีกลิ่นหอม มีรสอร่อย พวกนั้น ผู้หนึ่งเอานิ้วจิ้มลิ้มรส
คิดใจแล้ว ผู้อื่นก็ตามอย่างมา ๆ เข้า สยัมปภาแสงประจำตนก็หายไปหมด จึงเกิดมีจันทร์ สุริยะ คาวปรากฏ จึง
มีกลางวัน กลางวัน ฯลฯ พวกเหล่านั้นสิ้นสยัมปภาแล้วก็กลายเป็นมนุษย์พันธุ์ มีผิวพรรณต่างกัน มีคำพูดกันขึ้น
รัสปรฐวีหายไป เกิดกะเดาะพื้นดินสูงขึ้นเหมือนร่มงู (ภูมิปปปฏิโก อหิตตฺตโก) นานมาก็หายไป เกิดเครือเถาดอก
เหมือนหนามแดง (ปทาลตา กลมฺพุคา) และเกิด สาธึ ไม่แข็งเป็นท่อนสุกเอง ไม่หัก ไม่หยาบ ขาวสะอาด มี
กลิ่นดี มีผลเป็นข้าวสาร (อกฺกุฏปาโก สาธึ ปาตุโรหิสี อกโณ ออุโส สุทฺโธ สุกนฺโธ ตณฺฑุลปฺฟโล) ตั้งแต่
กาลนานนักหนานั้น มีมนุษย์ขึ้นแล้วพืชพันธุ์ต่าง ๆ ก็เกิดมา สัตว์อื่น ๆ ก็เกิดมีขึ้นตลอด ตอนนี พวกอภัสสร
ที่หมดแสงประจำตัวแล้วก็เที่ยวไปไม่ได้ เกิดเป็นมนุษย์ชาติขึ้นแล้ว ตอนที่ปรากฏข้าวสาธึนี้ พวกมนุษย์เหล่านั้นก็
วิวัฒนาการมากขึ้น หญิงก็ปรากฏเพศหญิงขึ้น ชายก็ปรากฏเพศชายขึ้น ต่างก็เพ่งมองกันมา ๆ เข้า ก็เกิดรักใคร่
ร้อนในร่างกายขึ้น (สาราโค อุตฺปาติ ปริพาโห กายสุมี โอกุณฺมิ) จึงร่วมรักกัน (เมณฺฑํ ฐมฺมํ ปฏิเสวีสุ จึง
สมเสพเมณฺฑธรรมกันแล้ว) อย่างเปิดเผยมองเห็นกันได้ พวกอื่นต่างคำหานิติเคียนไล่ขว้างปา พวกรักกันจึงคิดทำเพื่อ
ปกปิดการนั้น จึงสร้างบ้านเรือนอาคาร จึงเป็นคาม นิคม ชนบท สิบพันธุ์ ลูก หลาน เหลน กันมา ที่ย่อนั้น
เป็นพระพุทธพจน์ตรัสเล่าแก่ วาเสฏฐพราหมณ์ และภารทวาชพราหมณ์ อภัสสรกาย ที่ตรัสระบุในสูตรนี้ หรือผีฟ้า
แสงที่มาจาก ไทยเรียกว่า ดาวตกหรือมีพุงได้ ถือว่า วิญญูณมาเกิดในโองการแข่งน้ำมีว่าจาวชิมดิน แสงหล่น

^๑ อัครัญญสูตร ทีฆนิกาย ปาฏิกวรรค สุตตันตปิฎก เล่ม ๑๑/๘๗-๑๐๗

โลกวิทยา (ความรู้เรื่องโลก ศัพท์ชื่อนี้ได้ตั้งขึ้นใช้เอง ได้เห็นเรื่องนี้อยู่ในตำราวิทยาศาสตร์ มีรวมกับอื่น ๆ อีก เปิดดูในสารานุกรมฝรั่งก็เห็นใช้ว่า ดิน Earth ในที่นี้ต้องการเฉพาะเรื่องโลกเกิดมามีอายุ ฯลฯ จึงตั้งชื่อขึ้นเรียกเท่านั้น) โดยเฉพาะตำราวิทยาศาสตร์ว่า โลกนี้แต่ก่อนเป็นกลุ่มหมอกมหึมาลอยอยู่กลางอากาศอันไม่มีสิ้นสุดนั้น เรียกว่า เนบิวลา เมื่อรวมกลุ่มเป็นโลกแล้วมีอายุ ๔,๕๐๐ ล้านปี แต่เล่าว่าตะกั่วมีอายุมากกว่า ๕๐๐ ล้านปี ตัวเลขเรโซแสดงให้ทราบ เอกสารกรมทรัพยากรธรณีว่า มีอายุ ๕,๔๐๐ ล้านปี และ ๕,๕๐๐ ล้านปี ตอนนั้นยังลุดเป็นกลุ่มไฟมหึมาลอยอยู่กลางอากาศ มีอาย ออกซิเจน คือ อากาศดีที่หายใจกันอยู่ เพิ่งเริ่มเย็นและเย็นเป็นโลกเมื่อ ๑,๗๕๐ ล้านปีมานี้เอง ได้อ้างอายุตะกั่วซึ่งแจ้งเป็นเลขเรโซโซเช่นเดียวกัน ครั้นต่อมา เมื่อสร้างยานอวกาศเดินทางไปลงที่ดวงจันทร์ ได้นำทรายจากที่นั่นมาพิเคราะห์กันขึ้นทราบว่ามีอายุถึง ๔ พัน ๖ ร้อยล้านปี ซึ่งกาลนั้น โลกนี้ยังลุดเป็นไฟอยู่ ส่วนพื้นที่โลก เล่าว่าตรงมหาสมุทรแปซิฟิกได้แตกเป็นชิ้นกลมออกไปลอยเป็นดวงจันทร์อยู่ เกิดข้อขัดแย้งกันขึ้น เมื่อ ๔ พัน ๖ ร้อยล้านปี โลกยังลุดเป็นไฟ แร่ธาตุทุกชนิดละลายเป็นเหลวไฟอยู่ จะมีเม็ดทรายได้อย่างไร จึงต้องเลื่อนอายุโลกขึ้นไปเป็น ๕๕,๐๐๐ (จาก ๕ พัน ๕ ร้อยล้านปีขึ้นไปมีอายุ ๕ หมื่น ๕ พันล้านปี) โลกจึงเย็นเมื่อ ๑ หมื่น ๗ พัน ๕ ร้อยล้านปีแล้ว จึงมีทรายเกิดขึ้นทันกาล ที่พื้นดินตอนนั้นแตกกะเดาะออกไปเป็นดวงจันทร์ คือดวงเดือน ถ้าเลื่อนขึ้นไปจริงก็ขอเลื่อนขึ้นไปตามด้วย เพียงเติม ๐ อีก ๑ เท่านั้น ง่ายมาก ขณะนี้จะเล่าตามเอกสารกรมทรัพยากรธรณีที่มีอยู่แล้ว

จากตัวเลขปี ๑,๗๕๐ ล้านปีมา โลกเย็นลง ธรรมชาติดั้งเดิมถึงงวดตัวแข็ง เป็นพื้นดิน เป็นทราย แร่ธาตุต่าง ๆ เป็นภูเขาต่าง ๆ อากาศเย็น อากาศร้อน หรืออายดิน อายฟ้า ประสมกันก็เกิดเป็นชีวิตอินทรีย์ต่าง ๆ ตั้งแต่พืชพันธุ์ ต้นไม้ และสัตว์ต่าง ๆ ทุกชนิดขึ้น พันธุ์ต้นคนเขาเขียนรูปไว้เดิมเหมือนต้นไม้ เพิ่งมีขึ้นเมื่อ ๗๕ ล้านปีมา วิวัฒนาการเป็นโครงสร้างคนถึงเมื่อ ๔๕ ล้านปี ตามที่เจอโครงกระดูกและฟันแหลมซากหินเป็นเขี้ยวแก้วทั้ง ๔ นั้นแหละ เพิ่งเป็นคน มีภาษา และสมองสติปัญญาเมื่อ ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปีมา ตามที่คณะฝรั่งขุดค้นพบ โครงกระดูกซากหิน (Fossils) ที่จาโคบี ซึ่งเรียกกันว่า จาโคบีแมน เล่าไว้และฉายภาพยนตร์ทางโทรทัศน์ช่อง ๗ (ล่าสุดว่า ๔ ล้านปี ลงมาถึง ๑ ล้านปี)

ตามที่เล่ามาจะเห็นว่า ทางของไทยและทางของยุโรปนั้น กล่าวกำเนิดโลกและพันธุ์พืชสัตว์คนต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน พระพุทธศาสนากล่าวว่าโลกงวดเข้าเป็นน้ำอย่างเดียวก่อน จึงเกิดรสปฏิฐิขึ้นเป็นต้นดิน และมีพวกอากัสสรกาย หรืออากัสสรเทพพรหม ซึ่งมีอยู่ตั้งแต่ก่อนโลกวิวิฏฏกับ ซึ่งเคยเป็นคนมนุษยชาติมาตั้งแต่กัปก่อน ๆ ไปเกิดเป็นอากัสสรกายเทพมหาพรหม ได้เที่ยวมากินรสปฏิฐิ จ้วนดิน จึงกลายเป็นมนุษยชนคนขึ้นก่อนกว่าอย่างอื่น มีสัตว์และพฤษกษพันธุ์ เป็นต้น โลกวิทยาเล่าว่า คล้ายที่เป็นซซฎากาสนเนบิวลา เมื่อเป็นโลกก็ลุดเป็นไฟดวงมหึมาอยู่ก่อนถึง ๓,๐๐๐ ล้านปีกว่า กระนั้น ยังกล่าวว่ามีไอน้ำ เป็นธรรมชาติดั้งเดิมอยู่ จึงพอไปได้กับที่ว่าเป็นน้ำอย่างเดียว เมื่อเย็นลงแล้วมีพืชพันธุ์ต่าง ๆ ก่อน จึงมีชีวิตอินทรีย์ก่อนแล้ว จึงมีวิญญูณสัตว์ขึ้นเฉพาะพันธุ์มนุษยชาติหรือคนนั้นมีที่หลังกว่าชีวิตอินทรีย์วิญญูณรูปอื่น ๆ ซึ่งไม่เหมือนกัน

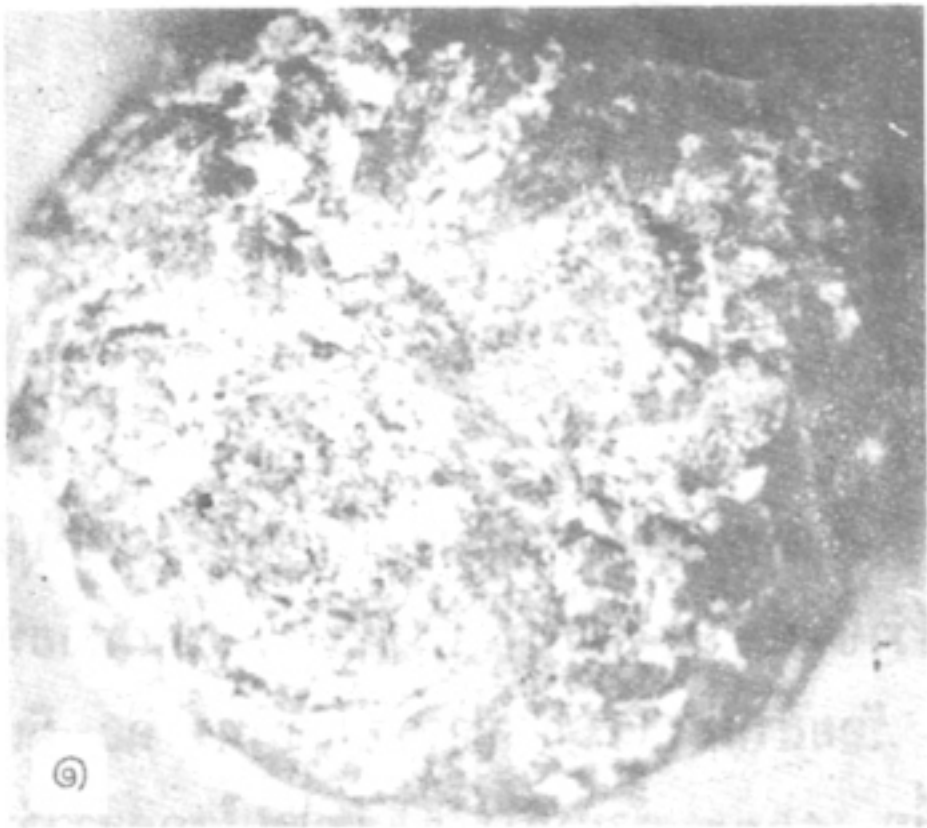
สิ่งต่าง ๆ ที่มีมาก่อนโลก หรือเกิดมาพร้อมโลกนั้น ที่อื่นมีอยู่ ที่ราชบุรีนี้ก็มีอยู่เหมือนกัน คือ ดิน น้ำ ลม ไฟ และมีอยู่เป็นชื่อไทย แสดงว่าคนไทยนี้รู้จักแล้ว จึงตั้งชื่อเป็นไทยใช้กันมา และรู้จักใช้ประโยชน์แล้ว เช่น ดินดาน เอาใช้เป็นเครื่องดินเผา และกินเป็นดินสอ น้ำใช้กิน และใช้เพาะปลูก ลมใช้หายใจ ใช้แรงแล่นใบเรือและกังหัน ระเบิด ไฟใช้หุงต้มเผา จุกกับน้ำมันยางไม้ เทียนไขแสงสว่างกันมา แม้ไฟธรรมชาติ เช่น อายเย็น อายร้อน คือ โบก หรือ บวก แม้ไฟแรงอัด ดี ก็ใช้กันมา เช่น ตะบันไฟ ไม้สีไฟ หินเหล็กไฟ แม้ไฟฟ้า เช่น ยอดเจดีย์ ปราสาทเก่า ๆ มักทำช่อนพสุร ฉัตรเหล็กบ้าง ทองแดงบ้าง เป็นเครื่องล่อฟ้า หรือกัน ฟ้าผ่า พลังร้อนธรรมชาติ เช่น ความเผ็ดร้อนของพริก พริกไทย ดีปลี กระชาย เจ็ดตะมูลเพลิง ฯลฯ ยังเอามากินและรักษาโรค และใช้เป็นแรงระเบิดหลักดัน เช่น ดินพลู ตะไล จรวด ฯลฯ และอายเย็น อายร้อน กับใจ ที่เป็นพลังอยู่ในตัว อันเป็นสาง คือ

รูปทิวทัศน์ ที่เรากระทำกันได้อีกมีอยู่ในปัจจุบัน อันเป็นของเชื่อกันมาแล้วว่า มีมาแต่ดั้งเดิมและสืบต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน มีอยู่ตลอดดินแดนไทยเหมือนกับโลกส่วนอื่น ๆ ที่มีอยู่

ดิน น้ำ ลม ไฟ อาย (อากาศ) มีอยู่ที่ราชบุรี เพชรบุรีและทั่วถิ่นภูมิภาคอื่น ๆ เช่น ตะกั่วมีอายุมาก่อนโลกถึง ๕๐๐ ล้านปี จึงมีเรโซ แฉ่งให้รู้อายุโลกว่ามีอายุ ๕,๐๐๐ ล้านปี ซึ่งกำลังจะถูกเลื่อนขึ้นไปเป็นห้าหมื่นห้าพันล้านปี พื้นที่ราชบุรี มีแร่ชั้นกเกลืออนกลาด แร่นี้ ส่วนมากมักเป็นเหล็ก และเหล็กมักมีสนิมแดง ถ้าอ่อน คือ ตะกั่ว ถ้าขาวแข็ง คือ เงิน และอื่น ๆ เหล็กเมื่อยังเป็นน้ำเป็นสีแดง เมื่อประสมเข้าในดินจะมีสีแดงเรื่อ ๆ ที่มีส่วนมากจะเป็นแสงหรือหินผุ ดินที่มีเหล็กประสมแล้ว ถูกธรรมชาติอัดเกินกว่า ๓,๐๐๐ ปีจะเป็นดินลูกรังและเป็นหิน เมื่อซึมเข้าไปในไม้ทุกชนิดเกินกว่า ๑๖๐ ล้านปี ก็ทำให้เป็นหินแก้วได้ ฉะนั้น ดินที่เป็นหินแก้วจะต้องเกินกว่าพันล้านปี เมืองไทยมีดินแร่ หรือ แสงอยู่ตลอด

ดินแร่ หินแร่ เป็นธรรมชาติมีอยู่แล้วตลอดดินแดนไทย เฉพาะที่ราชบุรีและดินแดนใกล้เคียง ซึ่งยืนยันว่า สิ่งเหล่านี้มีมาพร้อมโลก ได้นำชุดนี้มาแสดงก่อน ด้วยตำราวิทยาศาสตร์ กล่าวว่า ตะกั่วมีอายุก่อนโลกถึง ๕๐๐ ล้านปี และกำลังเลื่อนขึ้นไปเป็น ๕๕,๐๐๐ ล้านปี

๑ เงินกวางนอน ตะกั่ว ภูเขา ราชบุรี ๒ หินผุ คือแสง ช่างไทยทำเป็นเจดีย์ อยู่วัดเพชรพลี
๓ ดินดาน ที่มีเหล็กละลายปนอยู่ คนไทยรูนำมาทำเป็นพระพุทธรูปดินดิบ ภูเขา

๑. ตะกั่ว ที่อยู่ในรูปก้อนบุบบิบ ที่กาญจนบุรี พบขึ้นเป็นดอก และคนไทยได้ลอมหล่อเป็นรูปนม จึงเรียกว่าตะกั่วนม ซึ่งวิทยาศาสตร์ฝ่ายโลกวิทยาบอกว่า มีอายุก่อนโลก ๕๐๐ ล้านปี และมีเรโซบอกอายุโลกว่ามีอายุถึง ๕ พันล้านปี หรือ ๕ หมื่นล้านปี มีอยู่ที่ราชบุรีและตลอดไป ซึ่งยืนยันว่ามีมาพร้อมกับโลก

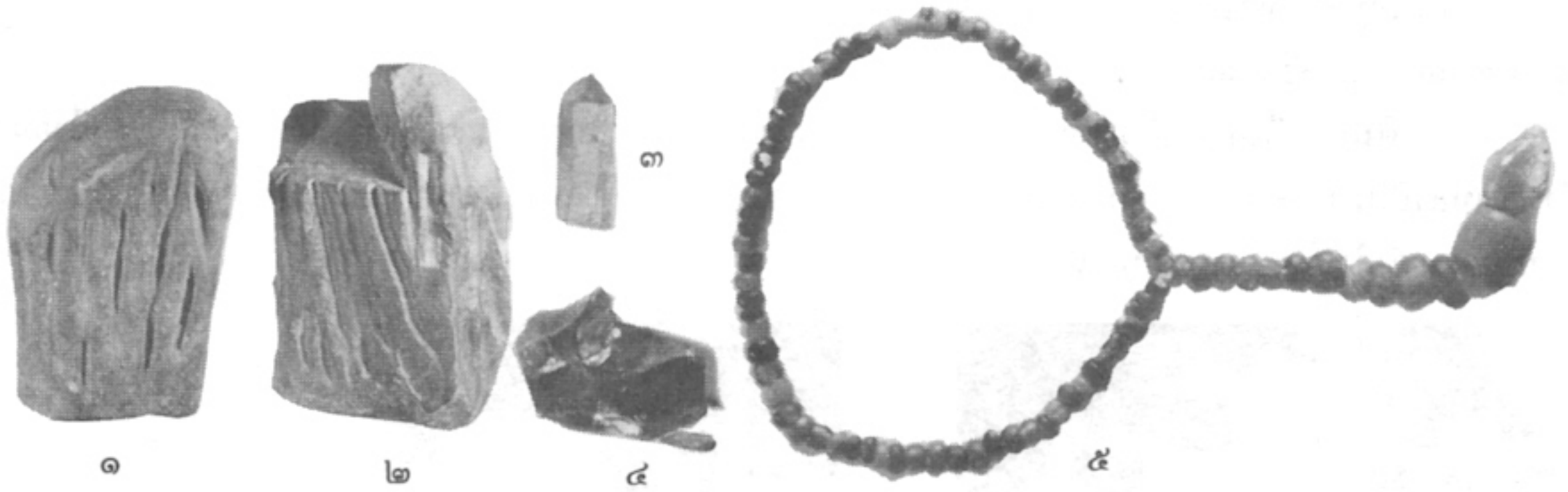
๒. หินผุ แสง ที่มีเหล็กปนอยู่ แร่เหล็กมากก็เป็นก้อนดำ ได้กระจายออกไปเกลื่อนกลาดตามดิน ที่เรียกกันว่าแร่ชั้นก เป็นแร่ธาตุธรรมชาติ ก็มีอายุมาเท่ากับโลก หินผุ ดิน แร่ชนิดนี้ เมืองฝรั่งไม่มี จึงทำเครื่องเคลือบสีอย่างไทยไม่ได้

๓. ดินดาน ดินแดง ที่มีสีแดง ว่ามีเหล็กและน้ำสนิมประสม ที่มีสีเขียวทึบ ว่ามีทองแดงและสนิมเป็นน้ำปนอยู่ ที่เป็นสินวลว่ามีแร่เงินดิบทุกประสม ที่มีสีเหลืองว่ามีทองคำและน้ำทองประสมอยู่ ฯลฯ ดินชนิดนี้มีอำนาจแข็งในตัวเองได้ เมื่อแข็งแล้วจึงมีลักษณะเท่าหิน คนไทยรู้คุณภาพ จึงใช้ทำสิ่งของต่าง ๆ ทั้งเผา เคลือบ และเป็นของดิบปล่อยไว้ให้แข็งเป็นหินหรือเป็นดินลูกรัง มีอำนาจประสานกันเอง และคงทนต่อการละลายได้ มีมาพร้อมโลก

กรวด หินเหล็กไฟ หินแก้ว ภูเขา ราชบุรี ฯลฯ ที่ฝรั่งเขาเรียกว่า ควอตซ์ เขาเขียนอย่างนี้ Quartz อ่านกรวดอย่างไทยก็จะได้ หินกรวดเหล่านี้คนไทยโบราณรู้จักเอามาทำเครื่องใช้ ที่ปรากฏรายนัน รอยฝนหินแก้ว

ซึ่งร้อยเป็นพวงลูกปัด ล้วนเป็นหินทั้งนั้น ว่าเมื่อโลกยังเป็นอายขาวกลุ่มนั้น แร่ธาตุทั้งหลายยังละลายเป็นน้ำ เมื่อรวมแข็งตัวก็กลายเป็นหินสุดแท้แต่มีแร่ธาตุอะไรประสม เช่น มีทองคำประสมจะปรากฏสีเหลือง ที่มีเหล็กประสมจะมีสีแดง ด้วยอาการสั่นสะเทือนหมุน จึงแตกเป็นก้อน ที่ใดถูกสั่นสะเทือนมาก เช่น ไหว สั่น สะเทือนจะบดกันเองแตกละเอียดเป็นทราย และทรายนี้ เมื่อถูกไฟธรรมชาติ เช่น ไฟป่า หรือภูเขาไฟประทุไหม้ ทรายจะละลายเป็นแก้วต่าง ๆ หรือถูกอบและอัดอายุโลกตั้งแต่พันล้านปีขึ้นไปจะกลายเป็นแก้ว และทำไมทรายกรวดจึงยังเหลืออยู่ ไม่เป็นแก้วไปทั้งหมด เขาไม่ได้พูดไว้

๑. กรวด ก้อนนี้ใหญ่จึงเรียกกรวด ที่เป็นเม็ดเล็ก ๆ คือ เม็ดทรายมีทุกหาดในแม่น้ำราชบุรี เพชรบุรี เพชรบุรีนั้นแหละ สีกีเหมือนกัน และเม็ดอย่างนี้ที่ฉายภาพทางโทรทัศน์ว่าขยาย ๗ พันเท่า บรรยายว่า เป็นทรายที่นำมาจากดวงจันทร์ ก้อนนั้นตรงกลางมีรอยบุ๋ม ซึ่งว่ามีอายุ ๔ พัน ๖ ร้อยล้านปี และยังเล่าว่าดวงจันทร์ คือ ผืนพื้นดินตรงมหาสมุทรแปซิฟิกได้กะเฒาะหลุดพุ่งออกไปเป็นดวงเดือน เมื่อ ๔,๖๐๐ ล้านปีมา แต่ตำนานโลกกล่าวว่าโลกเพิ่งเย็นเมื่อ ๑,๗๕๐ ล้านปีนี่เอง ฉะนั้น เมื่อ ๔,๖๐๐ ล้านปีนั้นยังถูกเป็นไฟละลายกว้างอยู่ จะมีทรายได้อย่างไร นี่แหละที่จะต้องเลื่อนอายุโลกขึ้นไปเป็น ๕๕,๐๐๐ ล้านปี และเย็นเมื่อ ๑๗,๕๐๐ ล้าน คือใส่ ๐ เข้าไปอีกศูนย์เดียวเท่านั้น ก็ไม่กัณอะไรกันเลย กรวดก้อนนี้มีอายุ ๔ พัน ๖ ร้อยล้านปี

๒. หินก้อนนี้ สีเขียวเทา ที่เราเรียกกันว่าหินเหล็กไฟ มีอายุเท่ากับกรวด และเป็นหินชุด คือ หินอัคนี เมื่อโลกเย็นแล้วยังเก็บไฟไว้ จึงเป็นหินชุดไฟก็มีอายุ ๑,๗๕๐ ล้านปี ตามที่ว่าโลกเย็นอยู่ตัวเมื่อ ๑,๗๕๐ ล้านปี

๓. หินเขียวแก้ว หินโป่ง (ข่าม) ว่าเป็น ขวอรุดช หรือ กรวด เมื่อแตกหักเป็นก้อนก็เรียกกรวดแก้ว ที่เหลืองก็เรียกหินน้ำผึ้ง บุษราคัม ที่เขียว เรียกมรกต ที่เขียวคราม เรียกไพฑูริ ที่แดง ชมพู เรียกทับทิม ที่แดงแก่ก่ำ เรียกโกเมน ที่แดงเรื่อ ๆ เรียกเพทาย ที่เป็นสายสาแหวก เป็นแฉกดาวบ้าง เป็นอย่างดาเมวบ้าง เรียกไพฑูริย์ ที่ขาวกระจ่างใส ไม่มีหลิบ เรียกเพชรไทย ที่ปรากฏหลิบทิน และมีสีต่าง ๆ ปน บางที่เป็นผงทองคำ เรียกแก้วโป่ง สำหรับหินเขียวท่อนนี้ยังเป็นท่อนเหลี่ยมธรรมชาติ ที่คนอื่นเขามีขนาดใหญ่กว่า เห็นเอามาทำพระพุทธรูปมีหน้าตักขนาด ๕ นิ้ว ที่รู้ก็เพราะมีหลิบทินปรากฏ ที่ติดกันเป็นแบบดอกจอกก็มี ที่ละเอียดเหมือนขอดแบ่งหยดติดกันเป็นแผ่นก็มี ที่ละเอียดยิบเป็นทรายแก้วปรากฏตั้งแต่สงขลาถึงพัทลุงเป็นพื้นเรื่อยมาจดท่าเพ ระยอง ที่ฝรั่งและญี่ปุ่นขนเอาไปทำแก้วเจียรไน และกระจกแข็ง เขาเรียก ซิลิกา เซอรคอน คือ ทรายแก้วเพทาย หินเขียวนี้ว่ากลายมาจากขวอรุดช แต่ก็ยังเรียกกรวดอยู่ มีอายุไม่แน่นอน สุดแท้แต่ชนิดเช่น ชนิดน้ำผึ้ง เอาดีเหล็กไฟได้ ก็เรียกหินเหล็กไฟอัคนีเช่นเดียวกัน เอากันว่า ๑,๗๕๐ ล้านปี หรือ ๒,๐๐๐ ล้านปี

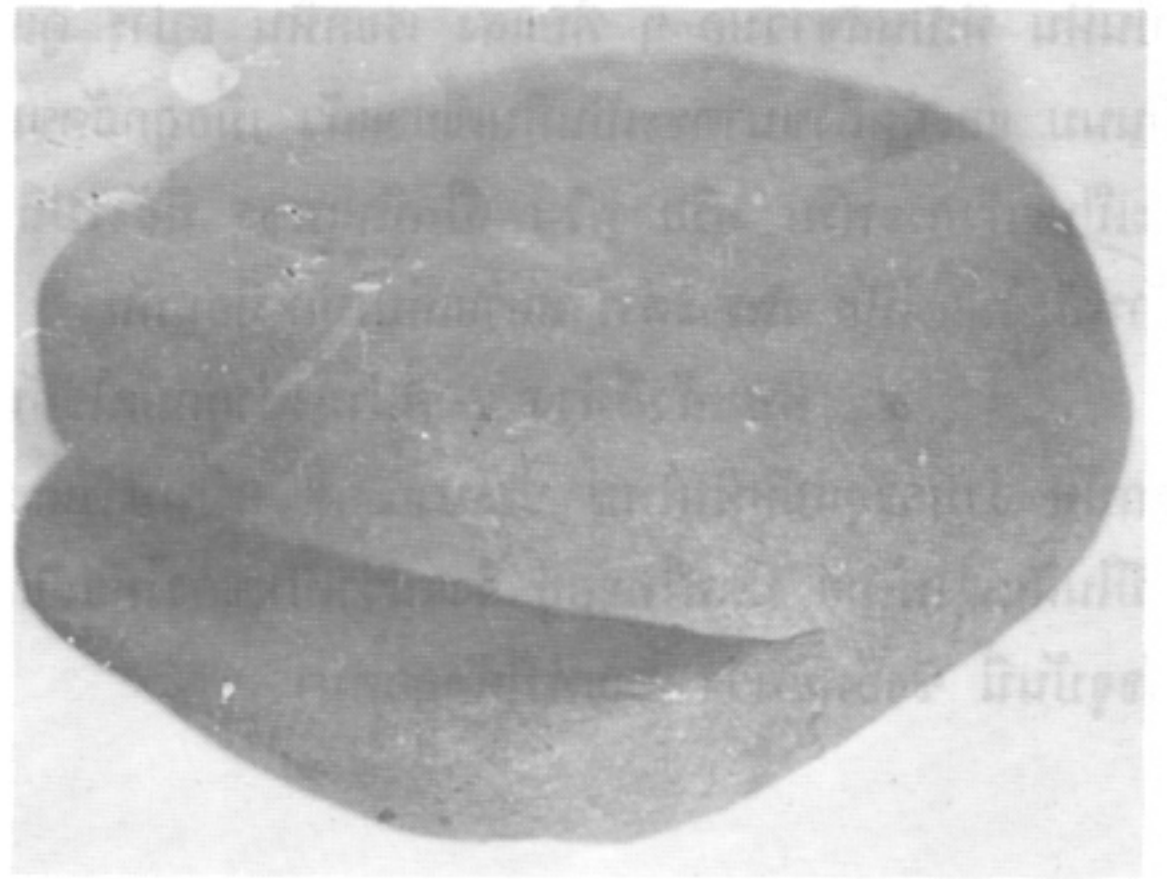
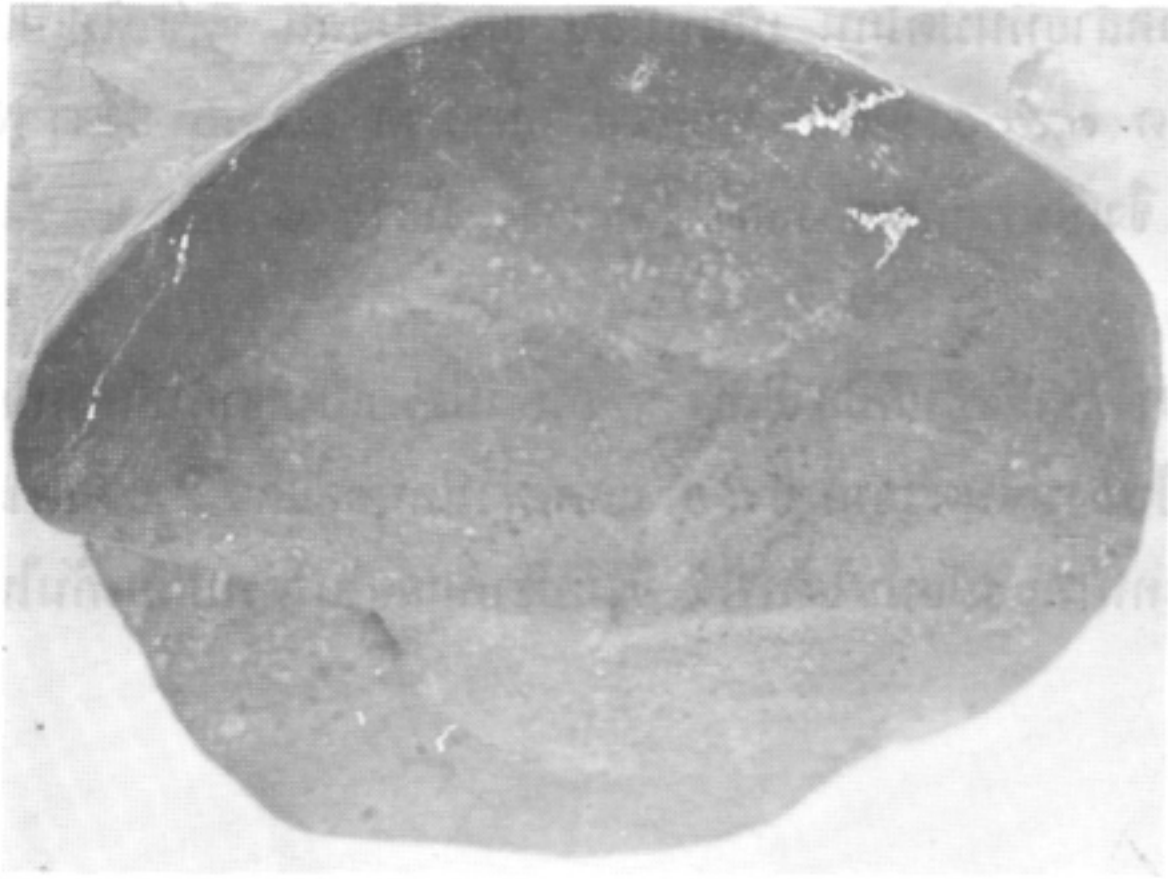
๔. หินแก้ว ท่าน เอ็ม มาซิดะ ญี่ปุ่น ว่าหินแก้วใสกระจ่างชนิดนี้มีอยู่ในประเทศไทยแห่งเดียวในโลก เป็นหินแก้วเกิดจากน้ำแข็ง ฝรั่งเขาเรียกว่า แคลเซียม ฟลูโอ สปาร์ (Calcium Fluospar แปลว่า ธาตุชี้แก่น้ำ) ตำนานเล่าว่าเมื่อโลกเย็น มี ดิน น้ำ ลม ไฟ แล้ว บางแห่งเย็นกระทั่งน้ำกลายเป็นน้ำแข็ง โดยเฉพาะ ที่เอเซียและแหลมไทย น้ำแม่น้ำทะเลหลวงกลายเป็นน้ำแข็งหมด และกาลนานมา มีแคลเซียมประสมอัดตัวกันเข้ากระทั่งกลายเป็นหิน ที่เป็นสีขาวมอ ๆ ทึบแสง เรียกหิน สปาร์ ดูเนื้อคล้ายหินมีดโกน เป็นหินสบู และหินอ่อน จัดขึ้นไปเป็น หินนม และอัดถึงขนาดจะเป็นหินเขียวแก้ว เมื่อถูกอัดขนาด ๑,๕๐๐ และกระทบความร้อนขนาด ๓,๐๐๐ องศา ฟ. จะเป็นแก้วกระพริบ หรือ พริบ เป็นหินเพชร ที่ยังไม่ถึง จึงเป็นพลีกระจ่างแสง แต่เปราะ มีอายุ ๑ พัน ๒ พัน ล้านปี ไม่แน่นอน เพราะตำราหลายเล่มไม่เหมือนกัน

๕. หินแก้วสีต่าง ๆ ที่นำมาทำลูกปัดใช้กันมา พูดยังหินก็มีอายุเท่า ๆ กัน เมื่อมาเป็นลูกกำปัด หรือ ลูกปัด ว่ามีอายุสมัยหินใหม่ ประมาณ ๕ หมื่นปี และเป็นสิ่งมีขึ้นด้วยคนทำ อันแสดงว่ามีคนอยู่แล้ว โดยเฉพาะ ก็มีในดินแดนไทย มีคนไทยอยู่ จึงแน่ว่าเป็นของไทย และคนไทยสมัยนั้นได้ทำไว้ จึงมีปรากฏอยู่ให้ได้พบเห็นกันในปัจจุบันนี้ ซึ่งยืนยันว่า ไทยทำได้ตลอดมา

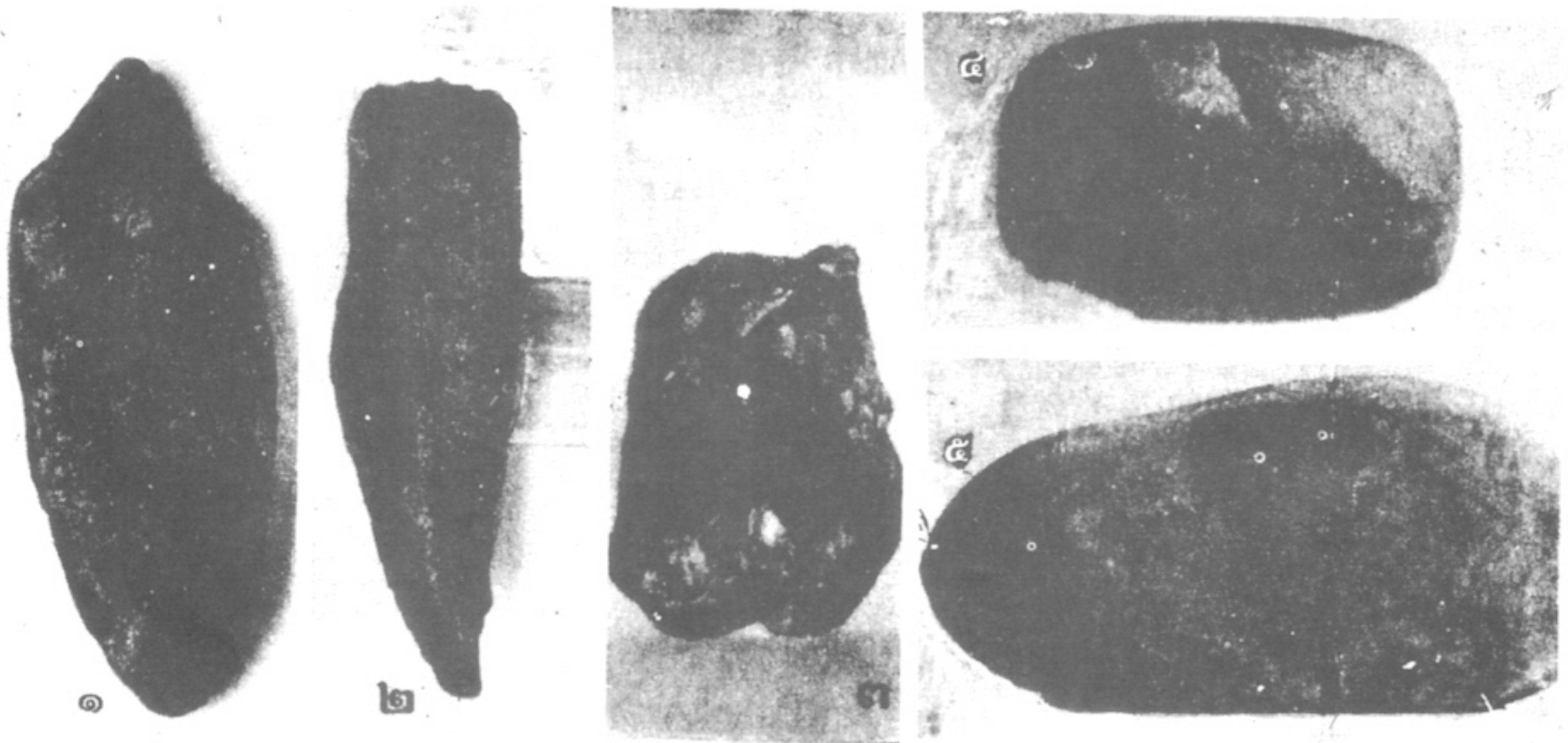

เครื่องหินเก่า หินใหม่

เป็นดัชนียืนยันมีคนอยู่ และทำไว้ใช้กันมา

ขวานหินจับ พบในแม่น้ำพาชี นาขุนแสน ราชบุรี ทั้งสองนี้อันเดียวกัน ถ่ายดูรอยเนื้อเป็นชนิดเดียวกันกับก้อนกรวด และรายนั้นเป็นรอยเป็นเอง อายุกรวด ๔ พัน ๖ ร้อยล้านปีบนรอยซ้าย เอาหัวแม่มือขวาจับในรอย นิ้วมือทั้ง ๔ จะครอบ ข้ามเข้าจับตรงล่าง รอยยาวนั้นนิ้วทั้ง ๔ ครอบข้ามเข้าจับพอดี บน-คมล่างจะลงไขก สับ แซะได้ เป็นขวานหินเก่า หรือสมัยหินเก่า พบที่กาญจนบุรี และ ที่สระบุรีว่ามีอายุ ๕ แสนปี ที่พบกับโครงกระดูกหิน ที่จาโคบี แอฟริกา คือ ก้อนกรวดเหวี่ยง มีรอยเจาะว่ามีอายุ ๑ ล้าน ๘ แสนปี ของในเมืองไทย ถ้าเลื่อนขึ้นไปบ้างก็คงได้ ซึ่งสุดแท้แต่จะเขียนกัน แต่คงจะขัดกับนักถลอกเอามาบอกไว้แล้ว

๑. มืดหินขัดเอง ที่เป็นก้นนั้น แสดงว่าคนทำคือเลาะเป็นก้น เป็นของสมัยหินเก่าอายุกว่า ๕ แสนปี ขึ้นไปถึง ๔ ล้านปี

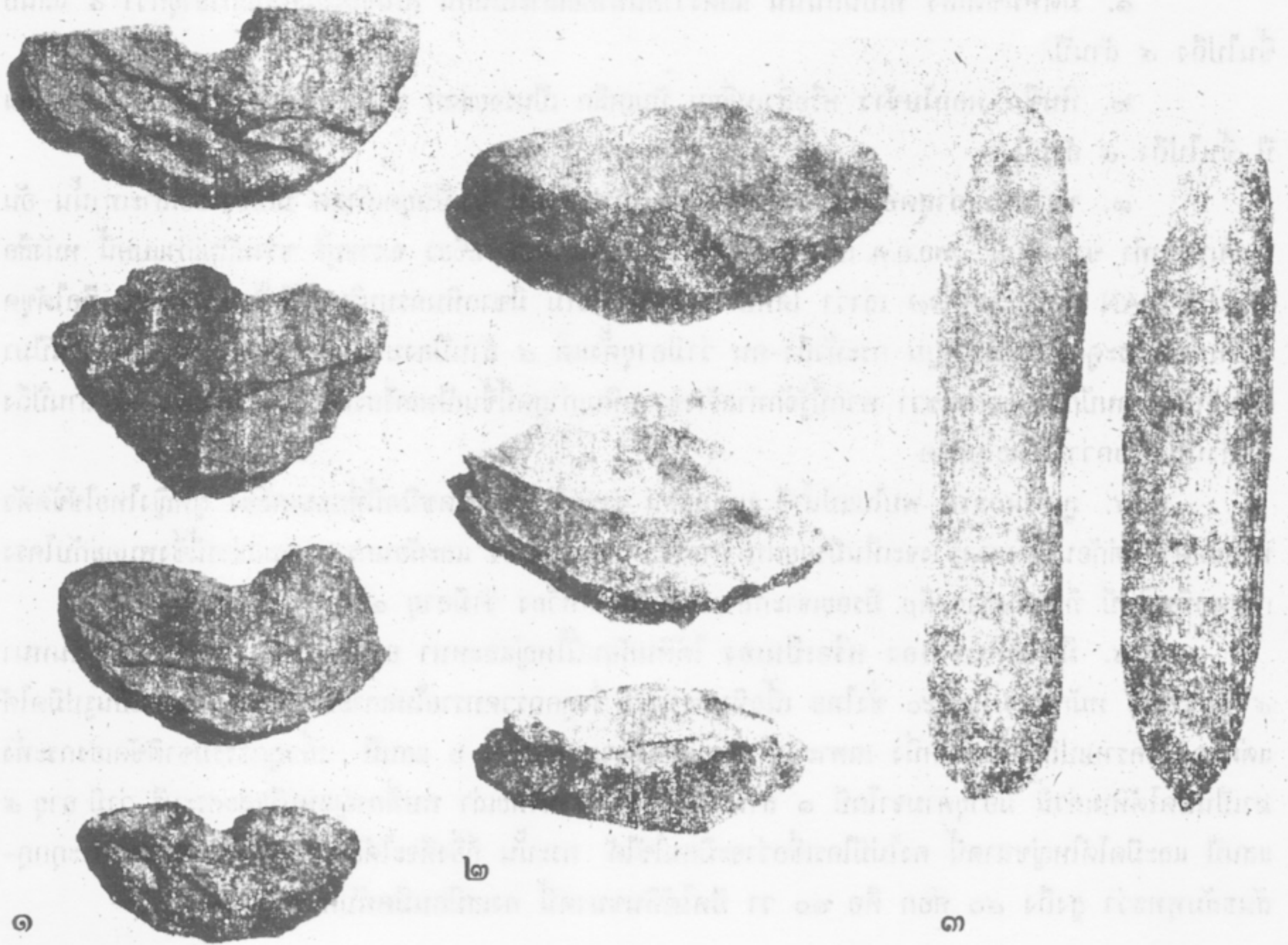
๒. หินซีก หอกใบข้าว หรือส่วเหลี่ยม หินเหล็ก เป็นรอยแตก หรือเจาะพบที่ราชบุรีอายุกว่า ๕ แสนปี ขึ้นไปถึง ๔ ล้านปี

๓. ขวานหินเก่าสุดอันนี้เป็นเพียงชิ้นหนึ่งในหลายอัน ซึ่งเป็นยุคเก่าสุด มีเพียงรอยเลาะเท่านั้น อันยืนยันว่าคนทำ ขวานหินนี้ พล.อ.ค. เรือง เรื่องวิศวกรรม เก็บมาจากเขาเขียว จ.ราชบุรี ขวานหินเก่าแบบนี้ หนังสือ EARLY MAN หน้า ๖๓-๗๗ เล่าว่า ได้พบ ณ ผังน้ำ-โอโม มีซากหินครบบริบูรณ์ดีเป็นตารางสอน คือได้ขุดค้นพบโครงกระดูกตั้งแต่ถึงบาบูน กระทั่งถึง-คน ว่ามีอายุตั้งแต่ ๔ ล้านปีลงมาถึง ๑ ล้านปี เมื่อ ๒ ล้านปีมามีคนจาโคบี คนปักกิ่ง และคนชวา พวกนี้รู้จักทำสร้างขวานหินเก่าสุดนี้ขึ้นเป็นเครื่องใช้ล่าสัตว์ เริ่มเมื่อ ๔ ล้านปีถึง ๑ ล้านปี เรียกว่า ปาเลโอลิธิค

๔. ลูกหินกรวด พบในแม่น้ำชี นาขุนแสน ราชบุรี หินกรวดชนิดนี้ที่กลมเกลี้ยง ผู้หญิงไทยใช้ขัดตัวหรือขัดผิว แต่ก่อนนี้ทั้งสองข้างจะเห็นมีรอยฝน อาจใช้เป็นลูกกะสุนยิง และก้อนกรวดกลมอย่างนี้ซึ่งพบอยู่กับโครงกระดูกที่จาโคบี ที่พิเศษกว่า คือ มีรอยเจาะกลางร้อยเป็นลูกเหวี่ยง ว่ามีอายุ ๑ ล้าน ๘ แสนปี

๕. มืดโต้หินขัดเอง หรือเป็นเอง โต้หินก้อนนี้ใหญ่และหนา ยาว ๒ ศอก กว้างศอกกำ สันหนา ๔ นิ้วช่างไม้ หนักประมาณ ๘๐ ชั่งไทย เนื้อหินกรวด ซึ่งถูกกรวดทรายไหลกระทบกระแทกขัดเองเป็นรูปมืดโต้ แต่ผิวดูเป็นคราบเปลือกอีกชั้นหนึ่ง เฉพาะหินในกรวดสดมีอายุ ๔ ล้าน ๖ แสนปี เมื่อถูกธรรมชาติขัดเองกระทั่งมาเป็นมืดโต้หินเก่านี้ มีอายุตามจาโคบี ๑ ล้าน ๘ แสนปี ตามไทยเล่า พบที่กาญจนบุรีและสระบุรี ว่ามี อายุ ๕ แสนปี และมืดโต้ใหญ่ขนาดนี้ คงไม่มีใครเชื่อว่าจะมีคนใช้ได้ กระนั้น ก็ยังจะได้ยืนยันคนสมัยพุทธรัตนดรพระถูกกุ-สันธสัมพุทธว่า สูงถึง ๔๐ ศอก คือ ๑๐ วา มืดโต้หินขนาดนี้ คงเสมือนมืดพัคคนสมัยนั้น

ขวานหินรูปแบบต่าง ๆ สมัยหินกลาง

พบเกลื่อนกลาดแถบดิน อ. จอมบึง และ กิ่ง อ. สวนผึ้งกับที่ใกล้เคียงครูอาจารย์ มีอาจารย์ประสาท อรรถกรศิริโพธิ์ และ ครูสุรินทร์ เหลือลมัย เป็นต้น ได้ร่วมใจกันเก็บรักษาดังเป็นหอเก็บไว้ที่บ้านบ้าง ที่ ร.ร.บ้าง จะเป็นต้นพิพิภพภัณฑ์บ้านจอมบึง จะทันเฉลิมฉลอง ๒๐๐ ปี กรุงรัตนโกสินทร์พอดี

๑. ขวานหินวงเดือนครึ่ง มีรอยเซาะเป็นรูเพื่อสอดนิ้วเหวี่ยงและถาก
๒. ขวานหินคมโค้งใช้ปาด และ ขูด ใส เหมือน
๓. ทั้ง ๒ เป็นรูปมีดหิน มีรอยเซาะแบบเลาะและถากขึ้นรูปมีด

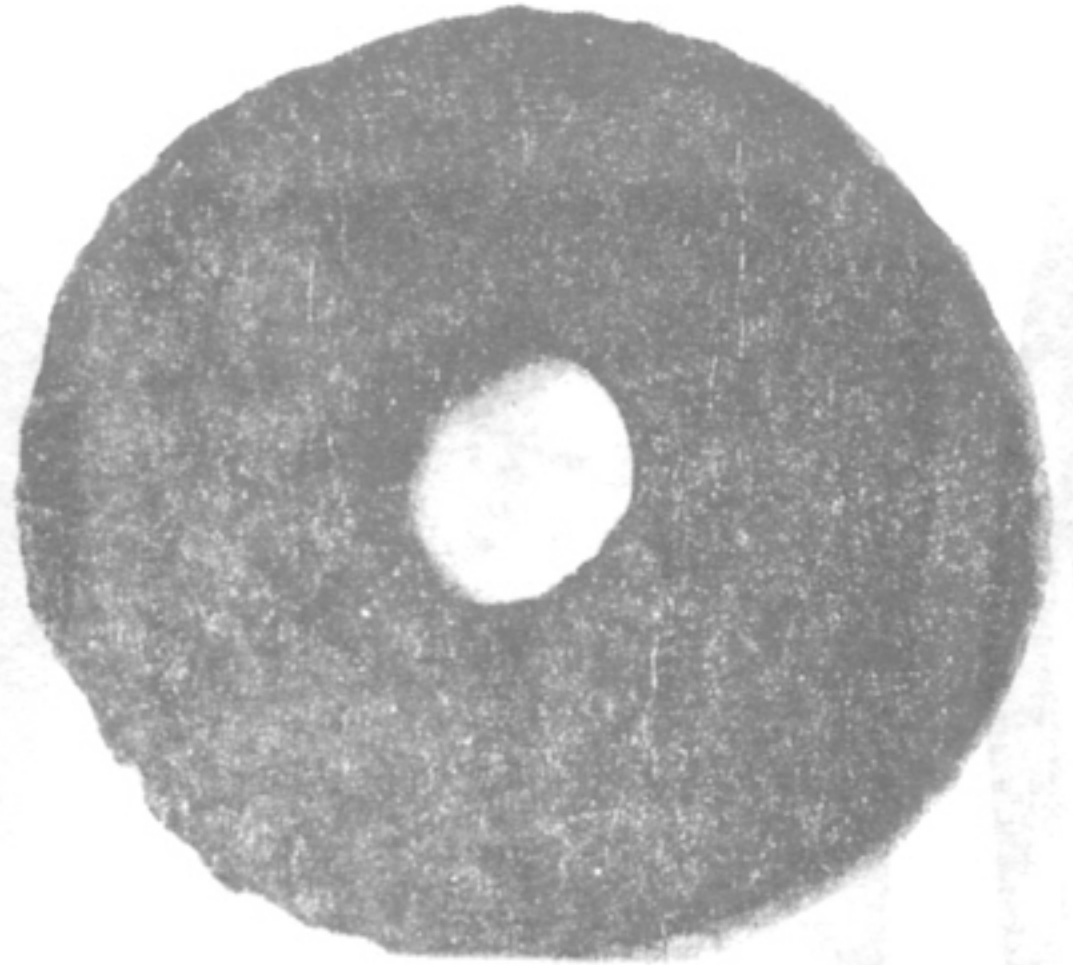
ซึ่งเครื่องใช้ทั้งนี้ ถ้าเป็นท่อนหนาเทอะ แต่มีรอยเลาะแต่ง อันแสดงว่าคนทำ เป็นสมัยหินเก่าสุด ถ้าเลาะได้บางอย่างนี้ ยังไม่มีการขัดถูเรียบเรียกหินเก่ากลาง มีอายุตั้งแต่ ๑ ล้านปี ลงมาถึง ๕ แสนปี เรียกว่า มิดเดิลปาเลโอลิติก (Middle Paleolithic)

เครื่องหินใหม่

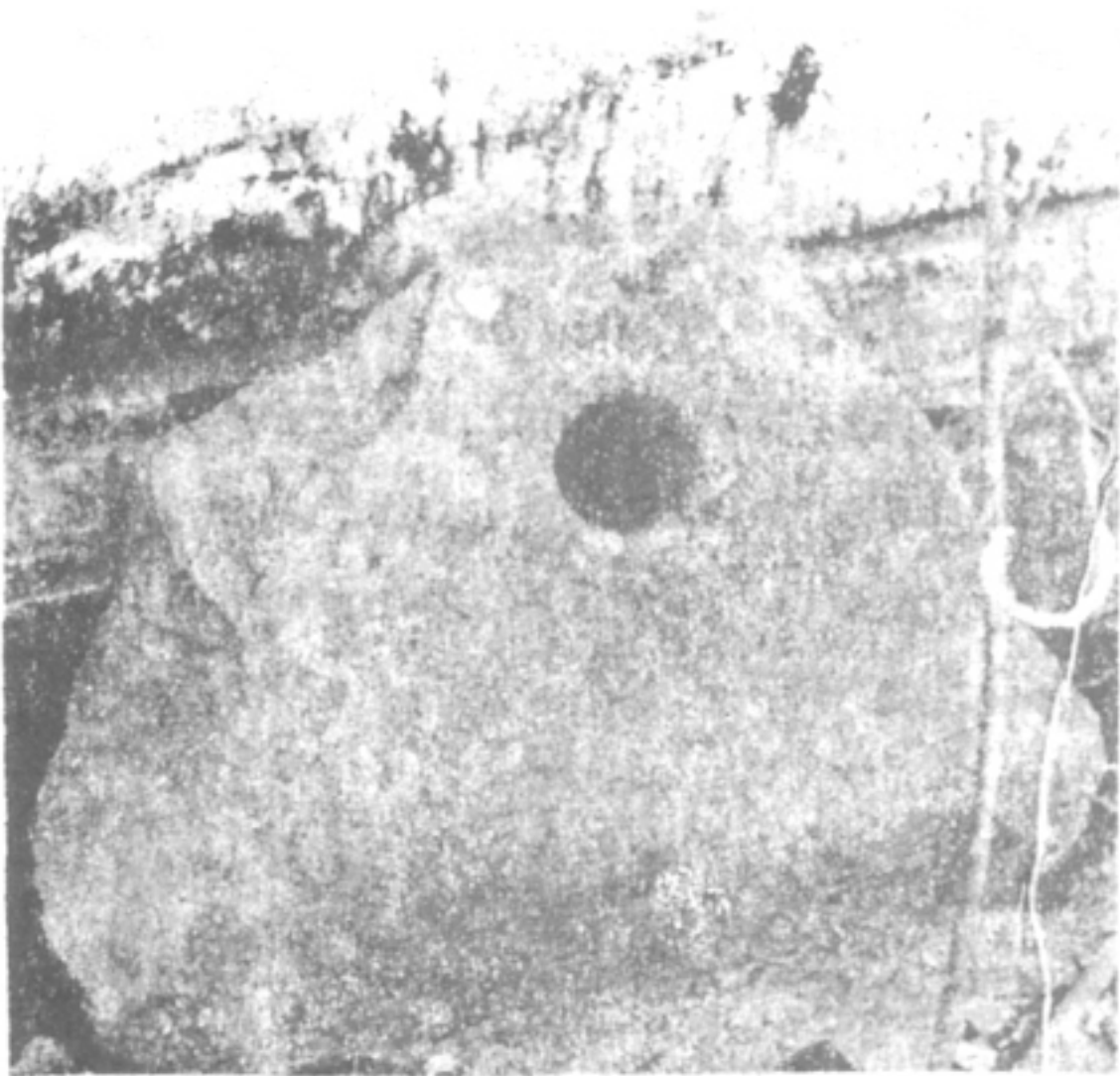
ขวานหินเลาะ

ล้อหินขัด เจาะ เลาะ

หินปูนหยาบ พบฝังแม่น้ำวัง กาญจนบุรี ตอนราชบุรีเรียกแม่น้ำราชบุรี สมุทรสงคราม เรียกแม่น้ำแม่กลอง

ทั้งขวาน และ ล้อ เฉพาะรอยขอบจะเห็นเลาะ ที่ลึกแหว่งคือ แล่งให้บิ่นออก ที่เป็นเส้น เป็นรอยเซาะ ที่เป็นรูปกลม คือ เจาะ ที่เรียบ คือ ขัด รอย เลาะ แล่ง เซาะ ถือเป็นสมัยหินเก่าอายุ ๕ แสนปี ที่ ขัด เจาะ แล่ง เซาะรอยเส้นว่าเป็นหินใหม่ อายุ ๕ หมื่นปี ตอนนั้นว่ายังไม่มีเหล็กใช้ มีคำเล่ากันว่า จะเอาอะไร เซาะ เซาะ เจาะ แล่ง ถาก สิ่งปรากฏก็มียืนยันอยู่อย่างนี้ ซึ่งแน่ว่ามีเหล็กใช้กันมาแล้ว

หินระฆัง แผ่นนี้ พื้นขัดเรียบนั้น เป็นชิ้นโดยธรรมชาติ ที่บิ่นแตกออกเป็นรูปนั้น คงเคาะเป็นรอย ทำที่เจาะรูร่อนนั้น เป็นคนทำแน่ ที่เป็นระฆัง หมายถึง หลังพระพุทธกาลแล้ว แต่หินประดิษฐ์เป็นระฆังนี้ มีมาก่อนนานแล้ว ไทยจึงตั้งชื่อว่าระฆังไว้ เป็นสิ่งยืนยันหินเก่าต่อหินใหม่

ขวานหิน และ เครื่องใช้หิน ทั้งนี้ตลอดไป จะเห็นรอยเลาะ, แล่ง มีรอยลายเส้น เจาะรูขัดเรียบไม่สนิทนักเรียกสมัยหินใหม่เริ่มต้น ค่อยไปจะเห็นขัดเรียบ สร้างคม และ ทำปลายแหลมได้ ฯลฯ เป็นยุคสมัยอายุหินใหม่แท้ (NEW STONE AGE) มีกาลอายุตั้งแต่ ๕ แสนปีลงมาถึง ๖ หมื่นปี เรียกว่า อัฟเพอร์ ปาเลโอลิธิค (Upper-Paleolithic) ในระยะยุคนี้ ตั้งแต่ ๑ แสนปีลงมาถึง ๖ หมื่นปี ได้รวมกันเป็นหมู่เผ่าพวกพ้อง รู้จักเลาะหินได้ รู้จักทำของใช้ได้บ้างอย่างหยาบ ๆ รู้จักใช้ไฟทำของสุกได้บ้าง เป็นยุคมีสมอง มีสติปัญญาเป็นคน ยุคนี้เรียกว่า เมโสลิธิค (Mesolithic)

เครื่องหินใหม่แท้

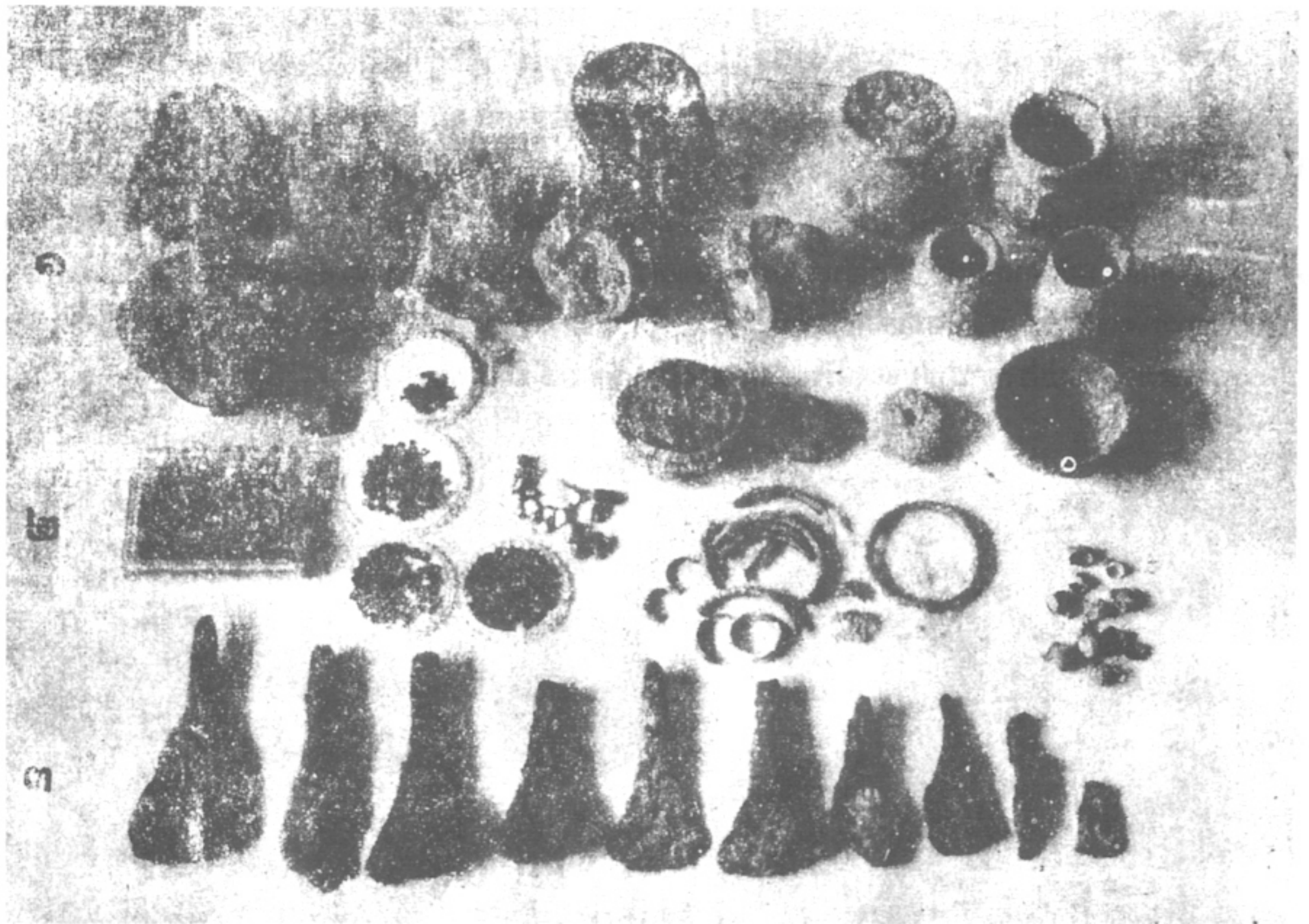

๑. หอกใบข้าวหิน ได้ที่ห้วยสุด ราชบุรี ๒. ขวานหินน้ำผึ้ง ได้ที่เหมืองพัฒนา ราชบุรี ๓. สิว-
แชะหิน ได้ที่ประสาทหินพิมาย ๔. หอกหิน ได้ที่ภูบัว ๕. ขวานฟ้าหิน ได้ที่นากลาง นครราชสีมา ๖.
ขวานฟ้าหิน ได้ที่ภูบัว ราชบุรี ทั้งหมดนี้เป็นหินเหล็กไฟ เว้นหินน้ำผึ้งนอกนั้นเป็นหินฟรังก์ซ์ ๗. ขอบหอยสังข์
ได้ที่ภูบัว ราชบุรี ๘. กำมปูทะเล ๙. หินอ่อนกำไล ได้ที่ภูบัว ราชบุรี เฉพาะกำมปูทะเลนั้นมีหินฟองน้ำจับ
เป็นคราบหนา ซึ่งมีอายุแสนปีเครื่องหินชุดเหล่านี้ ถือว่าเป็นสมัยหินใหม่ ฝรั่งว่ามีอายุ ๕ หมื่นปี ไทยว่ามีอายุ ๑๓,๐๐๐
ปี ถูกปิดหินชุดได้นำมาลงไว้แล้ว ที่นำเครื่องหินเก่าหินใหม่ลงมานี้ เพื่อยืนยันว่ามีคนไทยอยู่มาแล้ว และมีความรู้
เอง ทำของใช้ได้ทุกอย่าง ซึ่งมีเหลืออยู่ให้พบได้ ทั้งนี้พบเองบ้าง ผู้อื่นพบบ้าง ได้เก็บมาให้จึงนำมาทำแบบเป็นหลัก
ฐาน ยืนยันไทยได้อยู่มาและทำได้มา จึงปรากฏมีเกลื่อนกลาดทั้งแผ่นดินไทย ซึ่งยืนยันว่าไทยมีอยู่แล้วตลอดกาลนั้น ๆ

ยุคสมัยนี้ จะเห็นหอกหิน ขวานหิน ฯลฯ ชัดได้เกลี้ยงเกลาเป็นคม เจียน, ตัด, แลได้ ทำให้แหลม,
เจาะ, แทะ, เสียบ, ได้ เป็นสมัยหินใหม่แท้ ชื่อว่า-ยุคสมัยหินขัดเกลา เรียก-นีโอลิธิค (Neolithic) มีอายุตั้งแต่
๕๐,๐๐๐ ปีลงมาถึง ๑๐,๐๐๐ ปี และ ๕,๐๐๐ ปี ในหนังสือ Man, Culture, and society ว่าเป็นอายุ-
แร่ธาตุ, ตำริด-บรอนซ, เหล็ก ด้วย

ได้เครื่องหินเก่า และหินใหม่มา จึงถ่ายรูปทำแบบพิมพ์ พิมพ์ออกมาให้เห็นกันตลอด ครั้งก่อนจากนี้
ได้มีกล่าวกันว่า “ไม่พบ” จึงสันนิษฐานกันว่า ไม่มีคนอยู่ จึงได้เลื่อนแผ่นดินบกกลงไปได้ทะเลหลวง บัดนี้มีหลักฐาน
แล้ว ตั้งแต่ ซากหิน หินเก่า หินใหม่ ซึ่งยืนยันว่าแผ่นดินนี้มีบก

เครื่องใช้ของเก่า หรือ โบราณวัตถุทั้งหมดนี้ พบเก็บได้มีอยู่ ณ บริเวณ อ.จอมบึง กิ่ง อ. สวนผึ้ง และที่ใกล้เคียง นักทำแร่ ครูอาจารย์ได้เก็บไว้และได้ตั้งเป็นพิพิธภัณฑ์ ณ ร.ร. บ้านจอมบึง อาจารย์ประสาท อรรถ-กรศิริโพธิ์ ถ่ายรูปมาให้

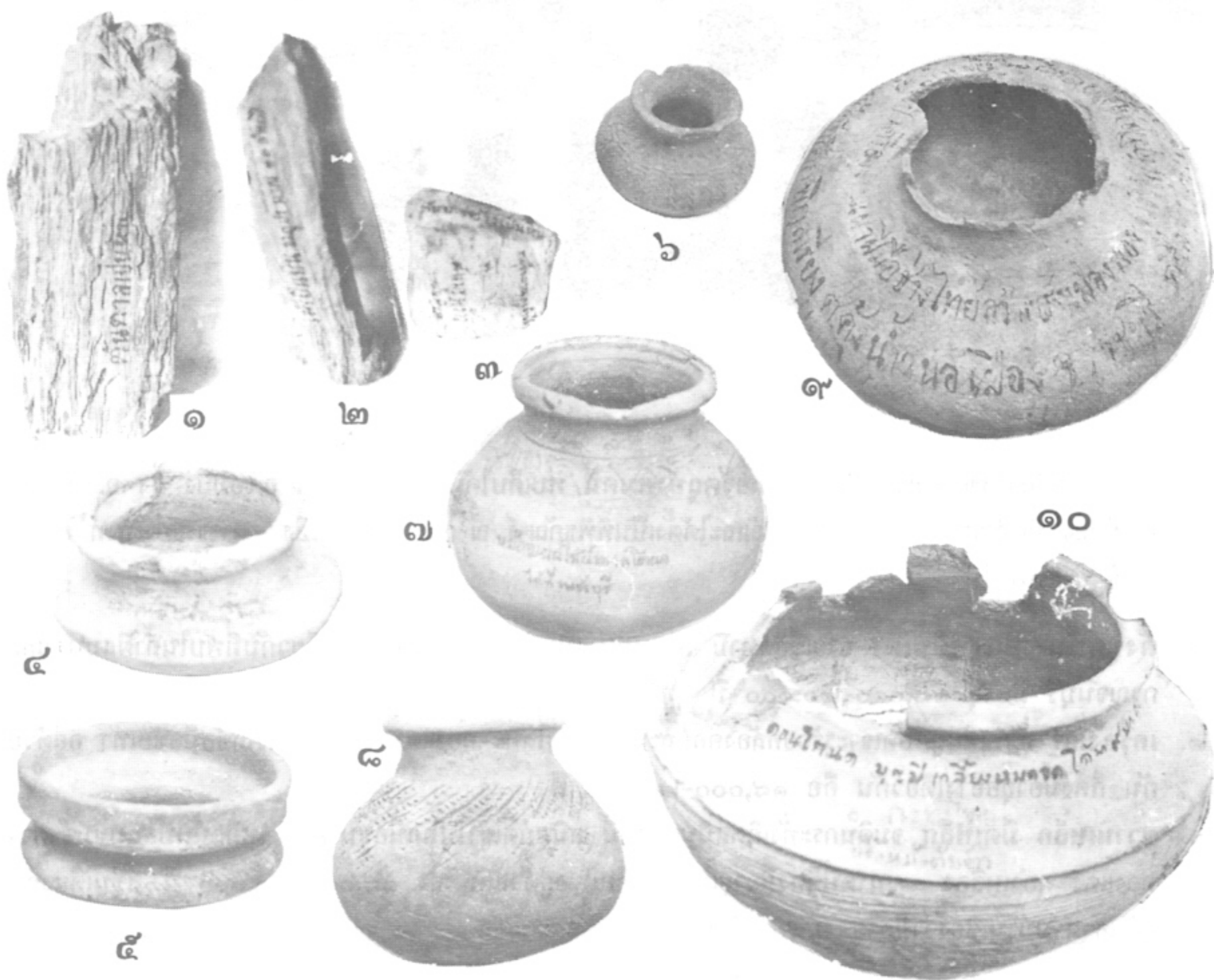
๑. ทั้งชุดนั้น เป็นชุดดินเผา ลายเชือกทาบ เป็นหม้อ เป็นอ่าง และชาม แบบเดียวกับที่พบในถ้ำผีแมน และกาญจนบุรี มีอายุ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปี
๒. เครื่องแต่งตัว เช่น ลูกปัดเจาะรูร้อยคล้องคอ สะพาย และโลหะ-ทองแดง ทำเป็นกำไลใส่ข้อมือข้อเท้า อยู่ด้วยกัน ก็จะมีอายุอย่างเดียวกัน คือ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปี
๓. ขวานเหล็ก มีดเหล็ก จมดินกระทั่งเกิดสนิมขนาดนี้ สนิมกัดเข้าไปในเนื้อขนาดนี้ เหล็กนั้นมีสนิมขุมช้ากว่าทองแดง ทองเหลือง ขนาดนี้ก็มีอายุเท่ากัน คือ อยู่ด้วยกันก็ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปี เช่นเดียวกัน (ถ้าเอาตามบ้านเชียงว่ามีอายุ ๓,๘๐๐ ปี)

ยุคสมัยนี้ ที่มีรูปถ่ายมานี้ ทุกชิ้นปรากฏอยู่ในพิพิธภัณฑ์บ้านจอมบึงนั้นได้อายุขนาดนี้ คือ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปีแล้ว ก็คงอยู่ในยุคหินใหม่-นีโอลิธิก ซึ่งในหนังสือนั้นได้บอกแจ้งไว้แล้ว เพื่อจำได้ง่ายและเป็นที่รู้จักกันจึงแยกเรียกโดยใส่ E ไว้หน้า อันแพกไป-ใช้ชื่อว่า ยุคสมัยแร่ธาตุโลหะเหล็กเรียกว่าเอเนโอลิธิก (Eneolithic) แต่ก็ยังมีตัวเลขบอกไว้ว่ามีอายุตั้งแต่ ๖,๐๐๐ ปีลงมาถึง ๓,๕๐๐ ปี แต่ในทางตะวันออกนี้มีอายุ ๑๘,๐๐๐-๒๐,๐๐๐ ปี ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงไปแล้ว

ซาก (FOSSILS) ไม้หิน

ได้นำซากต้นไม้หิน โดยเฉพาะต้นไทร และ มะพร้าว อันเป็นต้นไม้พันธุ์เลื้อย ทำน้ำตาลได้ ทั้งได้นำเครื่องดินเผา โดยเฉพาะหม้อตาล มาด้วย เพื่อยืนยันแผ่นดินแหลมทองนี้มีอยู่ และไม้ทั้งนี้ก็เป็นไม้บก ทั้งมีมากในพื้นที่น้ำจืด ไม้พันธุ์เลื้อยเหล่านี้ มีพิเศษอยู่อย่างหนึ่งก็คือ คนไทยรู้จักทำน้ำตาลได้ ทั้งรู้ประดิษฐ์ดินเผาเป็นหม้อตาลบรรจุปึกผลึก หม้อตาลที่ได้มานี้ มีอายุเป็นพันปีมาแล้ว เมื่อได้มาก็เป็นหลักฐานว่าคนไทยอยู่มา ทำมาได้เท่าอายุนั้น ๆ และที่ชัดเจนก็คือ คนไทยนี้เท่านั้น ที่มีวิชาความรู้ทำน้ำตาลได้จากต้นพันธุ์ไม้เลื้อยเหล่านี้ที่ได้นำมาเลื้อยนี้ไปเป็นชื่อ ปาล์มนั้น ไม่ปรากฏปาล์มของฝรั่ง ทำน้ำตาลได้เหมือนไม้เลื้อยไทย

๑. ต้นไทรหิน ได้ที่หัวนา หัวตะพาน เพชรบุรี เหลือมาให้พบเพียงเท่านั้น
๒. ตะเกียนหิน ได้ที่เพชรบุรี และไม้ตะเกียนนี้มีทั่วไปในดินแดนไทย

๓. ต้นมะพร้าวหิน เพชรบุรี ที่ราชบุรีก็มีแต่ไม่ได้มา ต้นไม้พันธุ์แก่นและพันธุ์เลี่ยน ที่เป็นซากหินมีอายุ ๑๐ ล้านปี ที่เป็นหินแก้ว มีอายุ ๑๖๐ ล้านปี ตามที่ฝรั่งประกาศอายุที่แกรนด์แคนยอน สหรัฐฯ ของไทยก็มีชื่อเสียงโด่งดังก็คือ ไม้สักหินที่เอาไปเจียรเป็นหัวแหวน แต่ก่อนที่จะมีต้นที่เป็นหินแก้วนี้ คงมีมาก่อนแล้วอาจมีมาพร้อมโลก เฉพาะไม้เลี่ยน คือ โคนด มะพร้าว ลาน จาก อ้อย ไทยรู้จักทำน้ำตาลกันมานานแล้ว มีกรรมวิธีคือ ดู นวด ปาด รอง เคี้ยว เฉพาะหมู่คนไทย ตามชาวทะเลใต้ เขาบอกว่าเรียนไปจากไทย อ้อยมีกรรมวิธีง่ายเพียงตัดเอามาหีบก็มีน้ำหวาน รู้จักทำกันทั่วไป ในชมพูทวีป หรือบาลีมีแต่น้ำอ้อย (ผานิด) ที่ทำด้วยไม้เลี่ยนได้ก็คือ พลัม ในจีนก็ไม่มี เพราะไม่มีโคนดมะพร้าว ฯลฯ คนชาวเมืองหนาว คงทำน้ำตาลไม่ได้ เพราะไม่มีพันธุ์ไม้เลี่ยน และน้ำตาลนี้เมื่อเป็นน้ำตาลใส จะทำจากอ้อย มะพร้าว โคนด จาก ฯลฯ ก็ตาม ก็เห็นเป็นน้ำสีขาวเหมือนกัน ฝรั่งเอาไปผสมทำเป็นน้ำตาลทรายได้เฉพาะน้ำอ้อย ไทยเราทำผลึกได้ เช่น งบ ปึก ถ้าเอาผสมทำผลึกเป็นน้ำตาลทรายได้ ไทยก็คงมีน้ำตาลอุดมสมบูรณ์

๔. หม้อตาล หม้อตาลลายเส้น พบที่ดอนโดนด อุบล ราชบุรี เนื้อดินเผาขาวเทา มีอายุ ๒ พันปี ถึง ๔ พันปี ถ้ามีเครื่องพิสูจน์อายุอาจเกินกว่า ซึ่งยืนยันว่าไทยรู้จักทำน้ำตาลโดนด น้ำตาลมะพร้าวมาแล้วเท่าอายุหรือก่อนกว่านั้น

๕. หม้อตาลรุ่นใหม่ อายุประมาณ ๓๐ ปี ทำที่โคกหม้อ จังหวัดราชบุรี

๖. และ ๘. หม้อทะนุ ลายเชือกทาบที่เขาพิสูจน์กันว่า มีอายุ ๑๑,๑๕๐ ปี แต่ชุดนี้ อายุประมาณ ๕๐ ปี

๙. หม้อชะนุ ลายสะเพรา เพชรบุรี ทำที่บ้านหรือวังชะนุ เพชรบุรี เขาเรียกกันว่า หม้อชะนุ ชนิดเดียวกัน ทำที่อื่นเรียกหม้อทะนุ สำหรับหม้อชะนุลูกนี้สีขาวเทา โยมเกร็นได้ไต่ดิน อายุไม่ต่ำกว่าพันปี หรือ ๒ ถึง ๓ พันปี

๑๐. เครื่องใช้ ลักจัน หรือ ลำจัน คือ คนโทดินเผา ริมฝั่งแม่น้ำราชบุรี ตลิ่งพังจึงเห็น น.ส. จำปา พงษ์ขำนิ พบบอกได้ไปดูอยู่ลึกจากพื้น ๖ ถึง ๘ ศอก ผิวกร่อนเห็นเม็ดแร่สีต่าง ๆ ลายเส้นอย่างนี้ อายุประมาณหมื่นปี ซึ่งอาจก่อนลายเชือกทาบ

๑๑. กะทะดินเผา สีเรือแดงเทา ดอนโดนด ราชบุรี ลายเส้น เนื้อในดำ กล้ายของบ้านเชียงชุดไม่มีลายสี อายุแปดพันถึงหมื่นปี กะทะ หรือ หม้อแก้ว ในการใช้ผัด หรือ ทอดเรียกกะทะ เมื่อใช้แก้วขาวโพล ขาวจ้าว ขาวเหนียว เป็นขาวดอก ก็ใช้กาบหมาก เจาะรู ใส่ลูกแก้วลงไปคน กาบหมากจะเป็นฝากันขาวดอกที่แตกกระเด็นไว้งจึงเรียกหม้อแก้วบ้าง

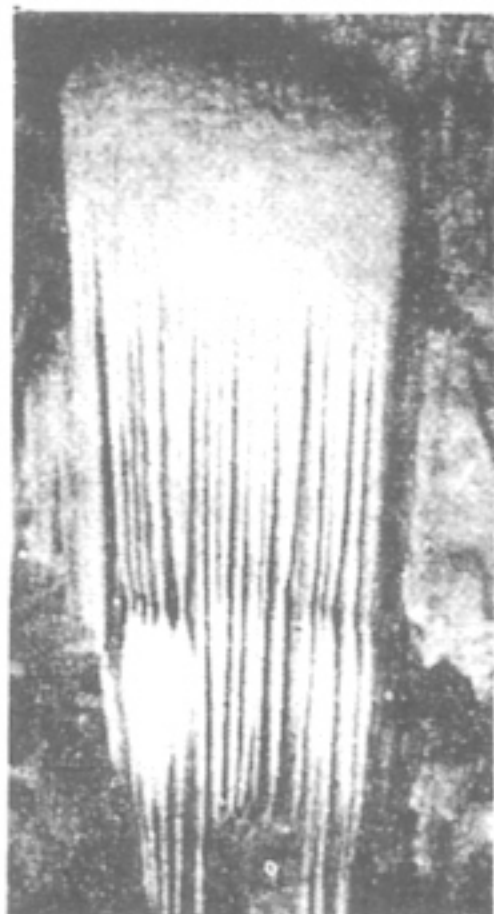
๑. ต้นโดนด ทำน้ำตาลโดนด จึงเห็นมีพะองพาด มีคนขึ้นจะเห็นมีกะบอกตาลห้อยหลังนั้น ถ้าทำน้ำเมาเรียกกะแซ่ (เพชรบุรี)

๒. ต้นโดนด (ตาล) ซึ่งเป็นหินแล้ว ถ้าเป็นหินแก้วแสงแล้วจะมีอายุ ๑๖๐ ล้านปี ถ้าเป็นหินก็มีอายุ ๑๐ ล้านปี ต้นนี้ลึมนอนอยู่บนเขาข้างน้อย ปรานบุรี ยังมีต้นอื่น ๆ ซึ่งกองก่ายกันเป็นภูเขานั้น คงเป็นดงที่พายุกระหน่ำ โคนลงมานานกว่า ๑๐-๑๖๐ ล้านปีแล้ว

๓. ต้นมะพร้าว ทำน้ำตาลมะพร้าว จะเห็นมีพะองพาด มีคนป็นขึ้น จะเห็นกะบอกตาลห้อยลงข้างข้านั้น ถ้าทำน้ำเมาเรียกน้ำตาลเมา (สมุทรสงคราม)

ได้พบที่ยังเป็นต้นอยู่ ทั้งที่โคนลงตายกลายเป็นหินไปแล้ว สำหรับจากและลานที่เขาทำน้ำตาลนั้นยังไม่ได้ถ่ายมา ที่ถ่ายมานี้ เพื่อยืนยันต้นไม้นี้มีอยู่ในไทยนี้เป็นจำนวนร้อยล้านปีมาแล้ว ได้อำนวยผลเลี้ยงไทยมา ทั้งยังให้น้ำเป็นน้ำตาล เป็นกระแซ่ น้ำตาลเมา ทั้งนี้มิรู้และทำได้ก็เพียงคนไทยนี้เท่านั้น และยังไม่มีใครชาติอื่น ๆ ทำได้ สมัยนี้จึงมีความรู้ไม่ถึงคนเก่าก่อน ซึ่งเป็นต้นไทยนั้นเลย และขอยืนยันว่าซากโบราณเหล่านี้ เป็นของปรากฏ ณ พื้นที่น้ำจืดและบนบก ไม่ใช่เกิดได้น้ำทะเลหลวงอย่างเขาวงก้น

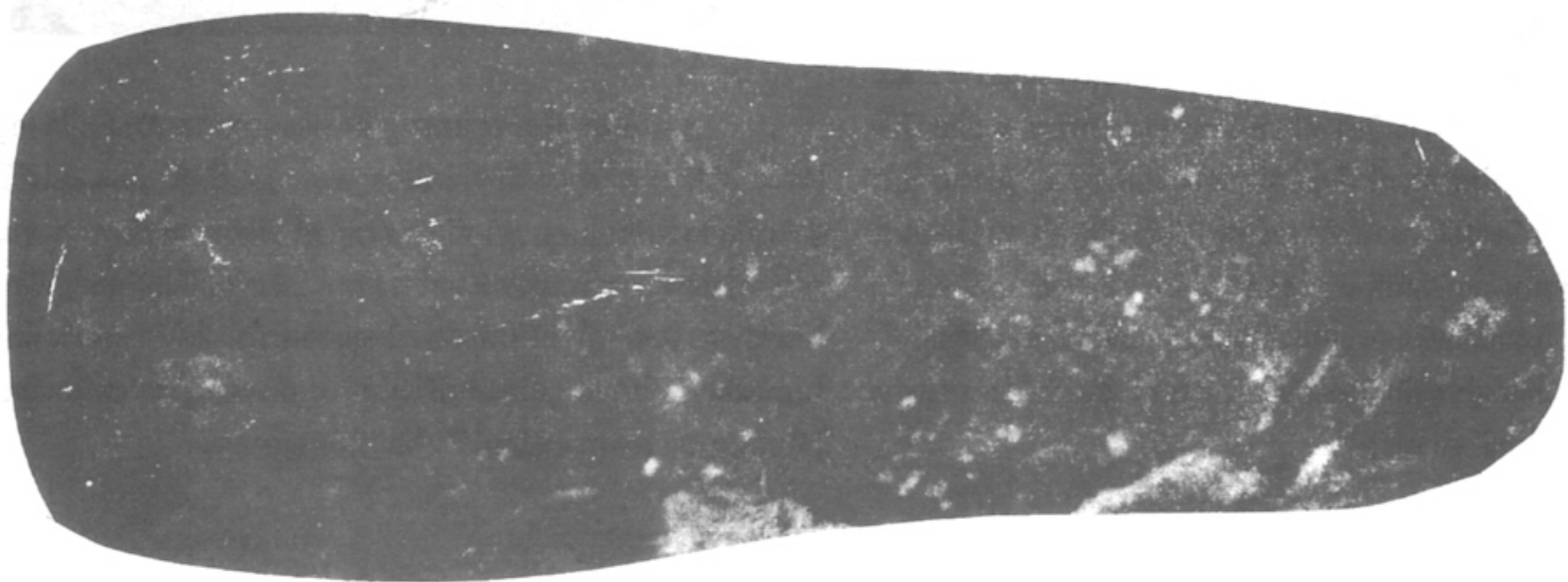

หัวกระดูกโครงกระดูกคนไทย ที่โคกพลับ
ด.โพหัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี

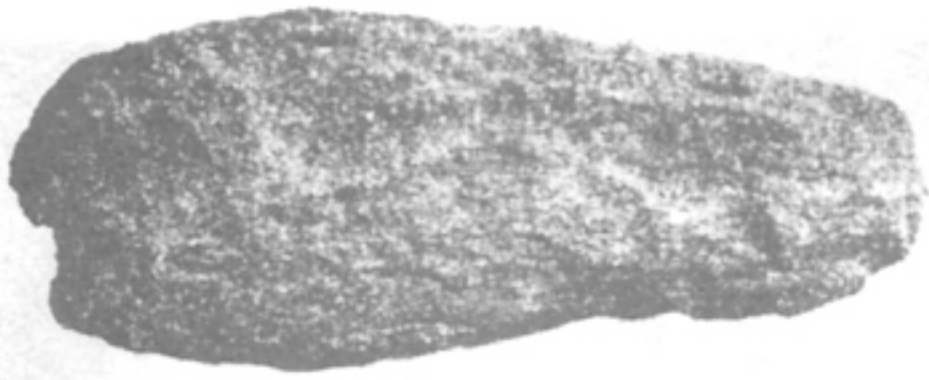
ข้อสังเกต - บนหัว และ หน้าผากด้านซ้ายมี
คราบหินปูนเกิดหนาขนาดนั้น บังเอิญว่าไม่ได้กะเทาะทิ้งทั้ง
หมดเหลือมาให้เห็นจึงรู้อายุคราบหินปูนน้อยอย่างน้อยก็ ๕ หมื่นปี
ถึงแสนปี ถ้าหากกระดูกหัวกระดูกมีสนิมสีแดงคล้ำ หรือ
เลือนลาง อันเป็นหลักฐานว่าได้ดูดแร่เหล็กซึมเข้าไปเกิดเป็น
สนิมปรับกระดูกให้เป็นหินผุหรือแลงแล้วก็มีอายุ ๑.๕ ล้านปี
ตามหนังสือ EARLY MAN คือ ล้านเก้าแสนปี แต่นี้คง
ถึงได้ และเป็นหินปูนที่ยืนยันหลักฐานได้

รอยตีนนี้เป็นอีกรอยหนึ่ง ซึ่งปรากฏใกล้หินงอก
พุจามรี หรือพุ่จอมพลเรือ และใกล้หินย้อยที่ถ้ำติดยานัน
อาจารย์ประสาท อรรถกรศิริโพธิ์ ถ่ายให้มาเป็นหลักฐาน รอย
ทั้งหมดนี้อยู่ในถ้ำจอมพล เขยิบไว้กับพื้นหินปูนแต่ยังเป็น
โคลนอยู่ยาว ๓๖ นิ้ว กว้าง ๑๘ นิ้ว ถ้านับตามอายุหินปูน
ก็ ๒ แสนปี ถ้าตามอายุหินงอกและหินย้อยก็กว่าล้านปี และ
รอยใหญ่ขนาดนี้ผิดกว่าคนสมัยนี้มาก มีมากกว่า ๕ ถ้า
รวมกับที่ไม่ชัดเจนไปตลอดทั้งรอยเล็ก ๆ ด้วยก็เป็นหลายสิบ
รอย (ที่ฝรั่งว่าหินปูนมีอายุ ๒๐๐ ล้านปี แม้กรมทรัพย์ฯ ก็
ว่าอย่างนี้จึงว่าตาม คงไม่เกินไป)

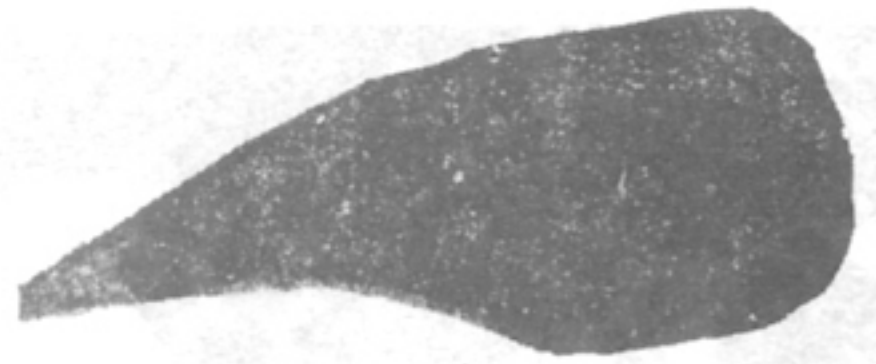

รอยตีนคนในถ้ำจอมพล รอยนี้ก็เช่นเดียวกันได้เขยิบไว้ปรากฏในหินปูน ยาว ๓๖ นิ้ว กว้าง ๑๘
นิ้ว รอยใหญ่ขนาดนี้ บางรอยปรากฏกว้างไปก็ยาวมาก จึงไม่ใช่คนสมัยนี้ ถ้าอย่างไทยอาจเป็นคนในสมัยพระฤๅ
กันธสัมพุทธ ซึ่งสูง ๑๐ วา แต่ว่ามีคำอธิบายว่าโลกหมุนไปก็มีอาการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดกระทำให้แร่ต่าง ๆ ปรากฏ
เป็นโลกอยู่นั้นได้อุดตันขึ้นกระทำทำให้ขยายใหญ่และยาวออกไปได้ปีละ ๑ ม.ม. จึงอาจใหญ่ยาวได้ จริงหรือไม่ก็ไม่รู้
แต่หลักฐานนี้มีอยู่แล้ว ทั้งไม่ใช่รอยเดียว ที่ชัดเจนมีถึง ๕ รอย ที่ไม่ชัดเจนอีกหลายรอย ทั้งรอยเล็กและรอยใหญ่ก็
เกือบ ๒๐ รอย เฉพาะที่สว่าง ที่มีคมองไม่เห็นจะมีเท่าไร-ไม่รู้

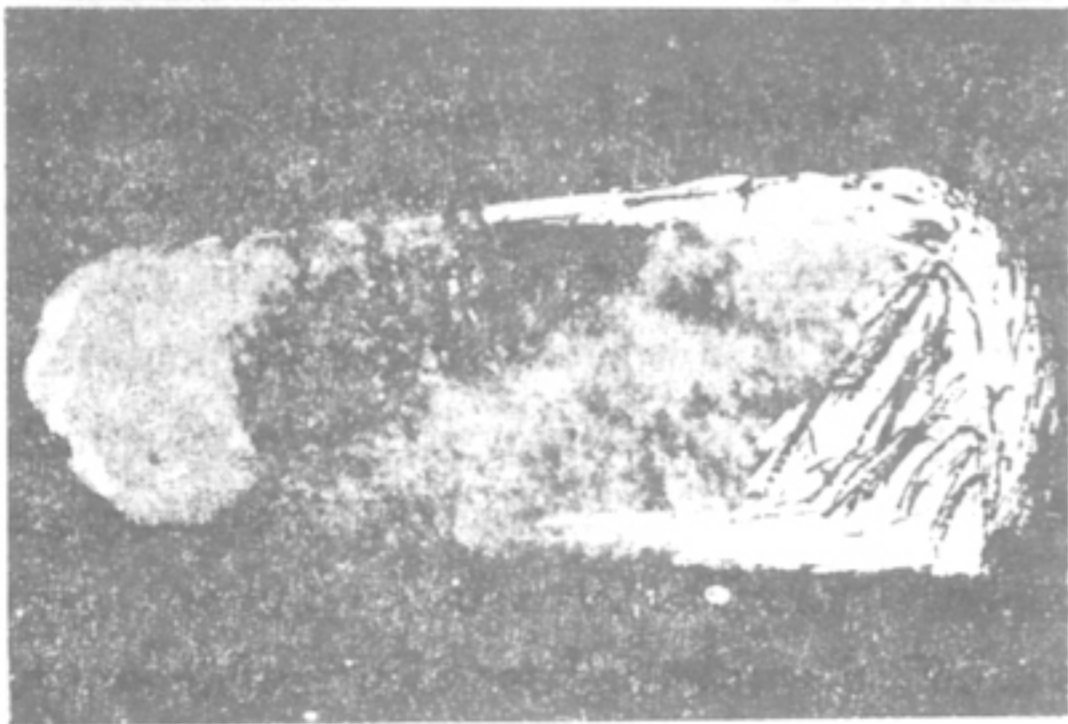

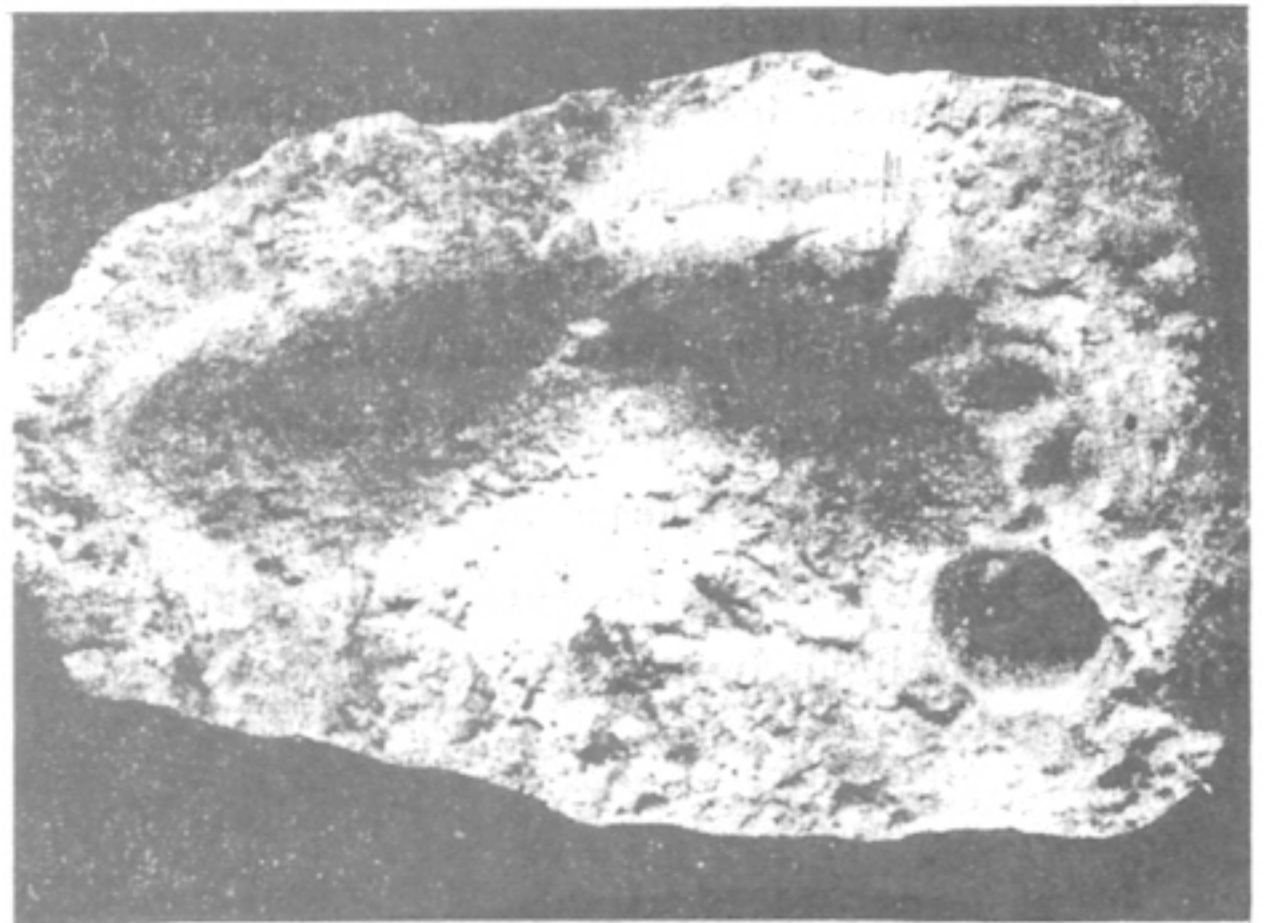
มีดหิน สมัยหินกลางพบที่ อ.จอมบึง จ.ราชบุรี
ซึ่งขณะนี้เก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานบ้านจอมบึง มีอายุ ๑ ล้านปี
ลงมาถึง ๕ แสนปี

มีดปาดตาล เหล็กมีสนิมขุมเกิดในเนื้อหนาขนาด
นั้น พบที่ อ.จอมบึง เก็บไว้ในพิพิธภัณฑสถานบ้านจอมบึง จ.
ราชบุรี มีอยู่ด้วยกันหลายชิ้น ลูกปัดหิน มีอายุตั้งแต่ ๒ หมื่น
ปีลงมาถึง ๘ พันปี (แต่นี้มีอยู่ด้วยกันจึงมีอายุตั้งแต่ ๕ แสน
ปีขึ้นไปก็ได้)

รอยดินเหนียวบนหินตาย ที่เขาช้างน้อยปราณ-
บุรี จ.ประจวบคีรีขันธ์ ภูเขานี้เป็นภูเขาหินตายปรากฏรอยนี้
และยังมีอีกกับมีดินโคลนที่กลายเป็นหินแล้วปรากฏอยู่ ได้
ถ่ายรูปมาเรียงไว้ในหน้าก่อน ถ้ากล่าวตามอายุหินตายและ
อายุซากหินดินโคลนนั้นก็ประมาณ ๑ ล้านปีเป็นอย่างต่ำ และ
รอยนี้คนโบราณถือว่าเป็นรอยพระพุทธรูปที่ทรงเหยียบที่ฝั่ง
แม่น้ำนมมทานที จึงได้สร้างพระเจดีย์และวัดไว้นานมาแล้ว
รอยนี้ขอบด้านนอกนั้นคือรอยใหญ่ ที่หัวแม่ตีนซ้ายนั้นมีรอยขาว
ที่เป็นรอยหัวแม่ตีนคือรอยดำบนนั้น ส่วนรอยขาวเล็กนั้นคือ
เป็นรอยที่เหยียบตะแคงลงไปปลายแหลมขวานั้นคือนิ้วก้อย หัว
แม่ตีนอยู่ซ้ายเห็นมีรอยน้อย ๆ เท่านั้น (ในเรื่องว่า ทรงขย
ให้ใหญ่ ๓ เท่า)

รอยดินคนเนินเคอร์แทล ซึ่งเหยียบบนดินดานที่ยังเปียกอยู่
(Wet Clay) ณ ผาอิดาเลี่ยนว่ามีอายุ ๕๐,๐๐๐ ปี ถึง ๑๐๐,๐๐๐ ปี
ซึ่งเขาถือกันว่าเป็นต้นคน พวกที่เป็นชาวยุโรป เอเชีย แอฟริกา ดูตาม
รูปที่เขาจินตนาการ ตามรูปกระดูกโครงหน้า แล้วเขียนขึ้นคล้ายโน้ต
ไปนาปารุค รอยดินนี้ ก็ไม่ได้บอกว่าใหญ่ยาวเท่าไร ได้ถ่ายและพิมพ์ลง
ในหนังสือเห็นมีกาลอายุเป็นแสนปีจึงนำเอามาเป็นหลักฐาน แต่นี้เหยียบ
ไว้ในดินดาน ของไทยเหยียบไว้ในหินปูนมีอายุมากกว่า

เท่าที่ได้เอามาเรียงอย่างนี้ ก็เพื่อแสดงรอยดินที่เหยียบลงในหินและดินดาน ทั้งมีดินตาลที่เป็นหินอาจ
มีอายุเป็นแสนปีหรือล้านปี และมีมีดหิน มีดเหล็กที่มีอยู่ด้วยกัน และในเมืองไทยนี้ก็มีการทำน้ำตาลได้จากดินโคลน
ด้วย ได้เอามาแสดงพร้อมกัน พร้อมกับอ้างหลักฐานจากหนังสือที่เป็นของฝรั่งด้วย คงเป็นหลักฐานได้ว่าไทยก็มีประ
เทษชาติกับวัฒนธรรมมาแล้วเท่ากับอายุหินเก่า, กลาง, และใหม่, ตลอดจนโลหะและเหล็กอันมีขึ้นพร้อมกับเครื่องหิน
นั้น ซึ่งคัดค้านของฝรั่งด้วย ทั้งมีกล่าวขึ้นคนเดียว คงจะถูกประนามอีกอย่างรุนแรง แต่ก็ไม่ได้ทำให้เจ็บปวดอะไรเลย
ก็ทำมาได้ด้วยดีตลอดมา

ซากแมลงหินว่ามีอายุ ๒๖๐ ล้านปี

Aspis sethapti ไทรโลไบต์ชนิดใหม่ได้พบมานานโดยศาสตราจารย์ โกนาซาช แห่งมหา-
วิทยาลัยโตเกียว เพื่อเป็นเกียรติแก่ประเทศไทยและอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี พบในชั้นหินดินดานที่
ก. อังสะพอง จ. เลย ยุค Carboniferous อายุประมาณ ๒๖๐ ล้านปี

๑. แมงง่อมหรือละง่อมหินถ่ายจากเอกสารหิน
ของกรมทรัพยากรธรณี

๒. รังและตัวอ่อนแมลงผึ้งหินนครราชสีมา
แมลงทั้งสองนี้มีทั่วไปตลอดแผ่นดินไทย

ซากเหล่านี้ มีการยืนยันอายุกันมาแล้ว ถึงจะได้ในที่อื่น กระนั้นก็เป็นผืนแผ่นดินเดียวกัน บางชนิดได้
กลายเป็นหินแก้วแล้ว ทั้งยืนยันว่า แผ่นดินมีสัตว์ชีวิตอยู่แล้วเป็นจำนวนร้อยล้านปีขึ้นไป เฉพาะคน ทางพระพุทธ-
ศาสนาว่า มีมาแล้วตั้งแต่ต้นกัป ส่วนวิทยาศาสตร์และโบราณศาสตร์ยอมให้มีเพียง ๑ ล้าน ๘ แสนปี ครั้นพบ
โครงหินที่เอธิโอเปีย ได้เลื่อนขึ้นไปเป็น ๔๕ ล้านปี แต่กล่าวว่าเป็นคนลิงอยู่ ของไทยว่า เป็นคนมาตั้งแต่สมัย
ต้นผีขุนสรวงสาาง

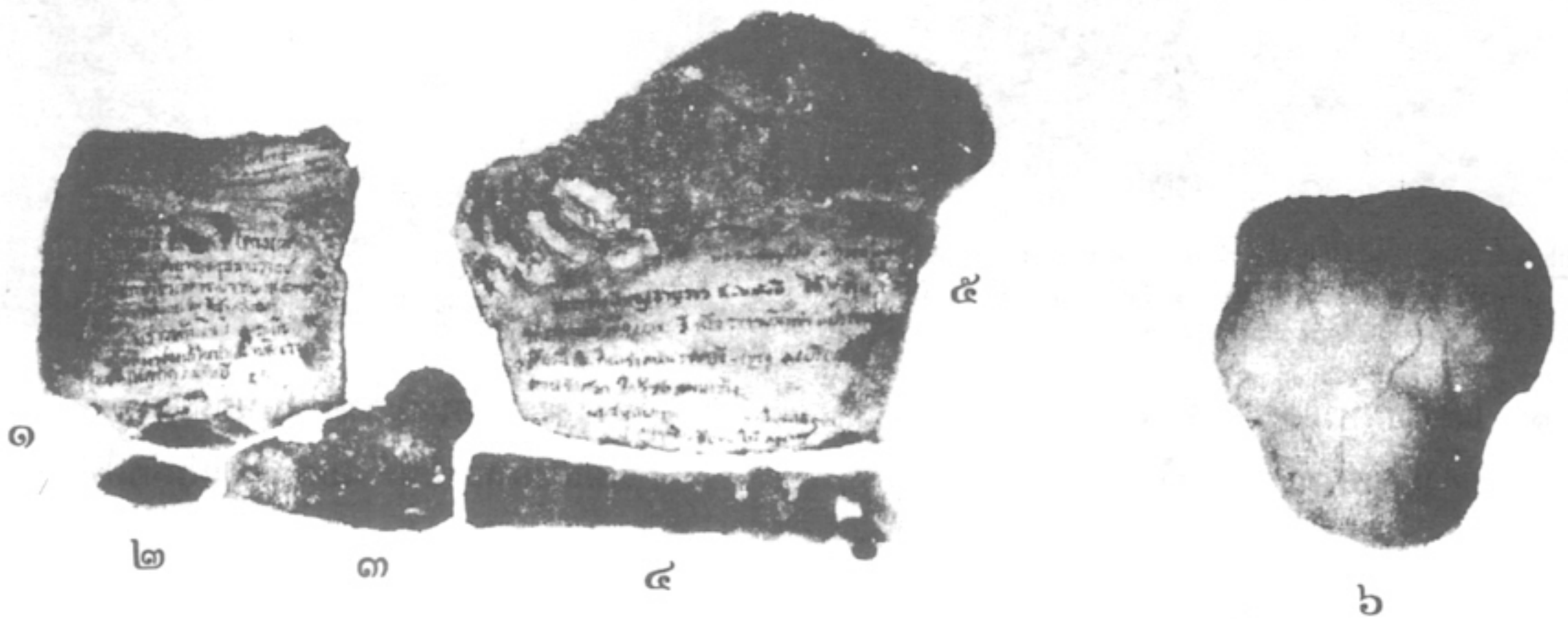
๑. ละง่อม เป็นจำพวกแมลง เรียกว่า แมงง่อม มักอยู่ปนกับซวกหรือออก คือ ลูกกบ เขียด อึ่ง
ซึ่งเพิ่งเป็นตัวมีหางยาว ตัวที่ถ่ายรูปมานี้ กรมทรัพยากรธรณีว่า พบในชั้นหินดินดาน ที่วังสะพุง จังหวัดเลย มี
อายุประมาณ ๒๖๐ ล้านปี แมลงปีกไม่มีกระดูกชนิดนี้ ได้ถูกดินพังทลายลงไปอัดอยู่ ไม่ละลายกระจายออก จึงคงรูป
อยู่ได้ กระทั่งกลายเป็นหินอายุ ๒๖๐ ล้านปี หนังและเนื้อซึ่งเป็นน้ำ คงเป็นหินแก้วแล้ว สำหรับตัวนี้ คงไม่ใช่ตัว
แรกต้นพันธุ์ ก่อนตัวนี้คงมีมานานแล้ว ได้สืบพันธุ์กันมากระทั่งถึงตัวนี้ คงจะก่อก่อนนานเป็นจำนวนร้อย ๆ ล้านปี

๒. ผึ้งหอยโข่ง ตัวผึ้ง ก็เป็นแมลงไม่มีกระดูก แมปีกก็ไม่มีกระดูก รังก็เป็นไขมัน คือ น้ำมัน และ
ตัวอ่อนนี้ ยังไม่มีปีก ตัวหนึ่งริมซ้าย คราบเปลือกแข็งกระเพาะออกเห็นเป็นหินแก้วแสงแล้ว เทียบแมลงง่อม ก็มี
อายุ ๒๖๐ ล้านปี นายสิทธิ นิเวศรัตน์ คุมรถชุดักดินพบที่เชิงเขาผาวัง อ.นากลาง จ.นครราชสีมา ผึ้งรังนี้ คง
ถูกพายุฝนกระหน่ำหลุดลงจมดินลึกอัดแน่น จึงคงรูปอยู่ตามเดิม บางตัวจะเห็นรอยขุ่นของหนังปรากฏอยู่

ซากหินกระดูก เปลือก

ได้พบซากกระดูกที่เป็นกระดูก เปลือก ฟัน กราม ในเมืองไทย ซึ่งเป็นดัชนีแสดงชนิดและอายุของมัน อยู่แล้ว เพื่อยืนยันว่า เมืองไทยก็มีสิ่งต่าง ๆ มาเช่นที่อื่น ๆ เช่นเดียวกัน และโดยเฉพาะมีอยู่ในดินแดนไทย จึงได้พบและนำมาเป็นหลักฐาน “ของไทย” ว่ามีอยู่แล้ว

๑. กระดูกปลาวาฬ พบในสวน ด. โพงพาง สมุทรสงคราม มีคราบหินฟองน้ำหรือหินโคลนทะเลจับอยู่บาง ๆ เห็นถ้าหินข้อยและหินงอกขึ้น (Stalactites and Stalagmites) คือหินฟองน้ำ ซึ่ง The Oxford Universal Dictionary Illustrated กล่าวว่าเกินกว่าล้านปี (Over Millions of Years กว่าหลายล้านปี) พระภิรมย์ สิริจนโท ขอท่านพระครูสมุทรวิจารณ์ วัดประชา นำมามอบให้ กระดูกอันนี้เป็นกระดูกสัน ซึ่งศูนย์กลางขนาด ๘ นิ้วพิเศษ ๆ จึงเป็นโครงร่างปลาที่ใหญ่มาก คงเข้ามาตาย ณ ชายฝั่งเมื่อล้านปีมาแล้ว

๒. หินปูน มีซากลูกกุ้งน้ำจืด พบในแม่น้ำพาชี นาขุนแสน ราชบุรี คูมีเงา แสง เห็นเป็นแก้วแสงแล้ว มีอายุประมาณ ๑๕๐-๒๐๐ ล้านปี หรืออาจกว่า เพราะอายุหินปูนนี้มีมานานแล้ว และยังมีสัตว์อื่น ๆ อีก เช่น กบถ้ำดิน ซึ่งเป็นหินทั้งตัว

๓. หินจะปะ หรือ หินปูนโคลนทะเล มีอยู่กับภูเขาบางทราย ชลบุรี ที่เพชรบุรีก็มี มีหอยมุกและหอยนางรมซึ่งเกิดติดหรือในหิน และเป็นหินแก้วแล้วปนอยู่ตลอด ว่ามีอายุกว่า ๑ พันล้านปี ซากหอยค้างอยู่ในชั้นหินดินดาน ลำปาง กรมทรัพยากรธรณีว่ามีอายุ ๑๕๐ ล้านปี แต่หอยนั้นอยู่นอกหิน ถูกทับเข้าไปในภายหลัง

๔. หอยยอด หรือ หอยขม มีคราบหินแน่นจับตลอด ได้ให้ใช้เลื่อย ๆ ผ่าดูปรากฏเนื้อในเป็นหินแก้วกระจ่างแสง ว่ามีอายุ ๒๖๐ ล้านปี หรืออาจกว่า

๕. กระดูกกรามข้าง หินผุ อยู่ใต้เสาประตูเมืองราชพลี หน้าเขาสูง ลึกประมาณ ๒ ศอก มีอายุประมาณ ๖ ล้านปี พระปลัดพยุ่ง (พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นพระครูอภัยธรรมโสภณ) เก็บไว้มอบให้มา กรามบนข้างนี้ ท่านเอม มาชิตะ เล่าว่าข้างนี้ใหญ่มาก เป็นกระดูกข้างแมมมอด ที่มีสีดำ ๆ นั้น คือ แดงกำเป็นสนิมเหล็ก ที่ธรรมชาติอัดเข้าไปให้กระดูกกลายเป็นหินผุ จึงมีอายุ ๖ ล้านปีเป็นอย่างต่ำ เฉพาะข้างดึกดำบรรพ์ในน้ำแข็งที่ไซบีเรีย มีอายุกว่าล้านปี เนื้อยังสดและกินได้

๖. กรามคน หินปูน พบวัดเพลงร้าง ช่างรอด ล้มเทียมรัตน์ ได้และใช้โลหะถักห่วงห้อยคอ ซึ่งผิวคนเป็น ๆ กัดกร่อนให้ทราบหินปูนเคลือบปรากฏถึง ๓ ชั้น ชั้นในสุดปรากฏใสชุ่มคล้ายหินแก้วพันม้า ประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๓-๒๔๖๕ เคยเห็นห้วกะโหลกคนริมฝั่งตะวันตกแม่น้ำราชบุรี ตอนคู้้งน้ำวน ตลิ่งตอนนั้นพัง ห้วกะโหลกจึงปรากฏต่ำกว่าระดับพื้นดินประมาณ ๖ ศอก ตอนนั้นเป็นเด็ก ผู้ใหญ่บังคับไม่ให้กลัวผี จึงพาวิ่งเข้าไปใกล้ ๆ บอกให้มองหลายครั้งจึงจำได้ ห้วกะโหลกนี้ ใหญ่ หนาทึบ เห็นมีสีขาว ๆ แดง ๆ เมื่อมาเข้าใจแล้ว จึงรู้ว่าที่เคลือบหนาเป็นคราบหินปูน ที่มีสีแดง ๆ เป็นคราบหินปูนชนิดมีแร่ธาตุเหล็ก จึงปรากฏเป็นสนิม ถ้าเทียบห้วกะโหลก พ้น กับกรามช้างหินผุกีคงมีอายุ ๖ ล้านปี สำหรับกรามนี้ คงเป็นกรامل่างอันในสุด มีคราบหินปูนจับ อาจมีอายุ ๔ พันปี เทียบกับโครงกระดูกคนที่ปอมเปอี แต่ที่เป็นหินเพราะถูกถ่านไฟภูเขาไฟประทุ ที่ไทยไม่มีภูเขาไฟประทุ จึงอยู่กับธรรมชาติ ซึ่งอาจนานกว่า คราบหินปูนเป็นเองนี้ มีอายุกว่า ๖ แสนถึง ๑ ล้านปี พบ พ้นเป็นหินแก้ว เป็นเขียว เข้าใจว่าเขียวแก้ว มีลักษณะแหลมปลาย ซึ่งพบที่อุบลั้ว เหมือนกับที่พบที่เอธิโอเปีย แต่ฝรั่งเขาว่าเป็นพ้นคนลิง มีอายุ ๔๕ ล้านปี (เกือบจะถึงร้อยล้านปี และพ้นล้านปีแล้ว)

(ประมาณตุลาคม ๒๕๑๕ ชาวชาว ส่งสัตว์ว่าเป็นพ้นธุไคโนเสามาให้ไทย เห็นภาพยนตร์ฉายทางโทรทัศน์ ก็คือเหี้ย ตะกวด นี้เอง ยืนยันว่าเป็นสัตว์มีอายุกว่าล้านปีถึง ๔๕ ล้านปี ชนิดนี้มีในไทยมากมาย)

ภูเขาคินบุนไทยที่มีรูปเซาะและลายจารึก

ถ้ำฤๅษี เขาภู จังหวัดราชบุรี

พระพุทธรูปองค์ที่ ๑ ไทยทำในไทย

พระพุทธรูปไทยองค์แรกมีจารึกว่าชื่อบุญพระฤๅษีถึงศิริ สมานธิ
คุปต์ ชื่อบุญพระฤๅษีคุ้มครองสมานธิ ณ เขาภู เนื้อหินปูนจะเห็นรอยเซาะยื่น
ยื่นอยู่ ตัวที่ขาวชัดเจนได้ใช้แปรงขาวลงตามลายเส้นเดิมให้ลงสีจึงขึ้นชัด และ
พุทธพัสตรา ๔๔ เห็นชัดเจนใช้แปรงลงร่างให้อาเสีเขียนวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ.
๒๕๑๕ และพระมหาบุญณ ท่านได้จารึกชื่อพร้อมกับสลักกาลไว้ว่าพุทธพัสตรา
๔๔ จึงรู้เรื่องได้ ถ้ามีเช่นนั้นก็คงจะไม่มีการรู้จักไทยตลอดกาล (ธ.ว.)

เท่าที่กล่าวถึง โลก ธรรมชาติ สิ่งมี ทั้งหลายอันปรากฏเป็นดัชนียืนยันกาลเวลาและอายุ ทั้งได้ถ้ายรูป
ยืนยันอีก เพื่อเป็นหลักฐานว่าเมืองไทย แผ่นดินไทยนี้มีมาเท่าอายุโลก แม้คนไทยก็มีเผ่าพันธุ์มาเท่ากับมนุษยชาติ
อื่น ๆ ทั้งมีสติปัญญาและสมรรถภาพเท่ากับคนอื่น ๆ จึงทำสิ่งต่าง ๆ ทั้งไว้ให้คนปัจจุบันนี้รู้จัก ขอทั่วไปไม่ต้องทุกข์
ร้อนต่อสิ่งที่ปรากฏมีอยู่นี้จะเกินความจริงไป อย่างที่พวกเขาปากกาว่าแผ่นดินให้ไปอยู่ใต้ทะเลหลวงเมื่อก่อน พ.ศ.

และสิ่งมีพร้อมกับกำหนดอัตราตัวเลข จำนวนอายุกาลนั้น ได้จากอาศัยฟัง อ่าน เห็นภาพยนตร์สารคดี
และหนังสือเอกสารหินของกรมทรัพยากรธรณี เพื่อเป็นหลักฐาน จึงขออนุญาตคัดลง มีว่า

“ซากดึกดำบรรพ์ หรือฟอสซิล” (fossils) คือซาก หรือร่องรอยความมีอยู่ เป็นอยู่ของชีวิต และได้
ตรึงตราไว้ในชั้นหินยุคต่าง ๆ ซากดึกดำบรรพ์อาจปรากฏในรูปมูลสัตว์ รูหนอน รูป รอยคืบคลาน รอยตีน รอยพิมพ์รูปร่าง
ของส่วนนอกส่วนในของชีวิต เปลือกแข็ง หรือกระดูกแข็ง รอยพิมพ์หนัง รอยพิมพ์ขน ฯลฯ บางครั้งถ้าสภาพแวดล้อม
และเหมาะสม ซากดึกดำบรรพ์อาจปรากฏโฉมอันแท้จริงเหมือนเมื่อมีชีวิตอยู่ เช่น ซากหอย ไม้กลายเป็นหิน ซากดึก
ดำบรรพ์ในน้ำแข็ง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในแอ่งยางมอดอยธรรมชาติ แผลงในอำพัน (amber) เฉพาะซากดึกดำบรรพ์ใน
น้ำแข็งที่ไซบีเรีย ซึ่งมีอายุกว่าล้านปีนั้น นักวิทยาศาสตร์ได้ทดลองกินเนื้อดูหลายคน (เพราะสุนัข
ป่า่านน้ำแข็งแถบนี้ได้พบและกัดแทะกินอยู่ก่อนแล้ว โดยไม่เกิดอาการวิปริตแก่ระบบย่อยอาหารแต่อย่างใด) ก็
ปรากฏว่ากินได้ แม้รสชาติจะซิด เมื่อเปรียบกับเนื้อสดปัจจุบัน กะโหลก หรือกระดูกสัตว์ และคนก็ดี เครื่องมือ เครื่อง
ใช้ แม้แต่กองขี้เถ้า ซึ่งคนดึกดำบรรพ์ประกอบขึ้นก็ดี ถือเป็นซากดึกดำบรรพ์เหมือนกัน

จะเห็นซากดึกดำบรรพ์ในน้ำแข็งที่ไซบีเรีย ซึ่งมีอายุกว่าล้านปี เนื้อปรากฏว่ายังสดอยู่และกินได้ ที่มีอายุ
กว่าล้านปีนั้นยังมีอยู่ได้และคงอยู่กระทั่งปัจจุบัน ทั้งนักวิทยาศาสตร์ยังทดลองกินและรู้จักได้ ยังมีรอยตีนหรือรอยเท้า
หัวกะโหลกคนและสัตว์ ฯลฯ ซึ่งมีระบุอยู่แล้ว

รอยเท้าสัตว์และคน ซึ่งเหยียบลงบนหินหรือดินดาน มีทั่วไปในถิ่นดินแดนไทย ที่ราชบุรีปรากฏรอยตีนคน
ที่เขาถ้ำเสือ ที่เขาลูกช้าง เพชรบุรี ที่กาญจนบุรี ที่สระบุรีมีสองแห่งถือกันว่าเป็นรอยพระพุทธรบาท คือรอยตีนคนเหยียบบน
หิน ข้างศาลเจ้าแม่ทับทิม ที่เขาน้อย ปราณบุรี นครศรีธรรมราช ปรากฏที่เขาช่อง มีทั้งรอยตีนคนและรอยตีนเสือ ส่อ

ว่าคนถูกเลือกกระโจนกัด สงขลา มีที่เขาพะโล๊ะ จันทบุรี มีที่เขาเขียว ชลบุรี ก็มีที่บริเวณใกล้เคียง ๑ กับอ่างหินที่ ๓ ที่นี้ปรากฏทั้งรอยเท้าคนและรอยเท้าสุนัขใหญ่กว่ารอยปัจจุบัน รอยเท้านี้ตอนไปดูยังไม่ได้ถูกตกแต่ง ซึ่งปรากฏในหินปูนทะเล เป็นรอยเหยียบลงบนโคลน ซึ่งเมื่อยกขึ้นแล้ว ยังปรากฏรอยหินแหลม ๆ หนึ่คติดพื้นเท้า รอยเท้าสุนัขก็ใหญ่กว่าเท้าสุนัขปัจจุบันหินนี้มีเนื้อปรากฏเป็นหินปูนทะเล ซึ่งมีการกลายมาจากโคลนทะเล ถ้าว่าหินปูนนี้มีอายุ ๒๐๐ ล้านปีอย่างดำราว่า ก็ต้องแสดงว่ามีคนมีหมาอยู่เมื่อ ๒๐๐ ล้านปีมาแล้ว เมื่อว่าอย่างนี้ก็เกิดขัดกับดำราที่ว่า เพิ่งมีคนมาเมื่อล้านปีมานี้เอง ครั้นเจอซากคนหินจาโคบีแมนก็เลื่อนขึ้นไปอีก ๘ แสนปี ครั้นเจอโครงหินที่เอริโอเปีย ได้เลื่อนขึ้นไปถึง ๔๕ ล้านปี ถึงจะว่าเป็นคนลิงก็ตามก็ยังมีชื่อว่าคน ซึ่งพอจะเข้าเขต ๑๐๐ ล้านปี ในพันล้านปีที่ ๕ ซึ่งต่อไปอาจเลื่อนขึ้นไปอีกก็ได้อาจถึงพันล้านปีที่ ๔ ที่ ๓ นับจากนี้ ถ้านับจากที่ ๕ มากก็จะเป็นพันล้านปีที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ ฯลฯ ซึ่งจะถูกต้องกับของเราที่ว่า มีคนมาตั้งแต่สมัยขุนสรวงสาangkoon และกาลพระกุกกุตันธัมมาสัมพุทธนั้น (และในถ้ำจอมพลมีรอยตีนคนถึง ๕ รอยเป็นที่รู้จักกันไป)

ที่ได้เล่าราชบุรีมีส่วนเป็นพื้นโลก ธรรมชาติ และสิ่งมีทั้งหลาย ก็เพื่อเป็นหลักฐานของที่มีอยู่แล้ว จึงมีแผ่นดิน มีคน มีธรรมชาติ พอที่จะรับเรื่องขุนด่านผี และสืบเผ่าพันธุ์คนไทยมา กระทั่งเป็นชื่อราชบุรี อันแปลว่าเมืองขุนแล้ว เมื่อมีสิ่งต่าง ๆ แล้ว ก็มีเรื่องขุนสรวงสาangkoon และเรื่องคนไทยลว่าได้ ตลอดถึงคนไทยและเมืองไทยปัจจุบันนี้

ดึกดำบรรพ์ ต้นไทย ยุคผี

เรื่องของไทยลาว มีกล่าวเรื่องราวไว้ตั้งแต่ยุคสมัยดึกดำบรรพ์ ไทยเรารู้กันด้วยการเชื่ จ้าว-ต้นไม้ หรือ วิญญาณมาทรงแล้วเล่าแจ้ง ลัทธิพราหมณ์เล่าด้วยอนุสสติญาณ พระพุทธศาสนา เช่น ชาดก (ชาติที่เกิดแล้ว) พระพุทธรองค์ และ สาวกตรัสเล่าด้วยพระสัพพัญญุตญาณ และ อุดังสัญญา จิน เช่น-ไคเก็ก อาศัยนิยายเดิมเล่าสืบ ๆ กัน มาบ้าง หรือ อาจมี สาง-เขียนมาเล่าบอกบ้าง แต่ก็เป็นเรื่องดึกดำบรรพ์เหมือน ๆ กัน ทางชมพูทวีป กล่าวถึงปรเมศวรสร้างโลกจักรวาลและสรรพชีพทุกอย่าง ทางจีนก็มีเล่าเรื่อง ชาเกี่ยม่อนี่สุดสั่งคุณต่อเป้งชาน้ำ หรือ พนโกสัย ให้ไปเปิดดิน-เปิดฟ้า และมีอายดินอายฟ้ากระทบสัมผัสกันเกิดเป็นสรรพชีพคน สัตว์ พืชพันธุ์ต่าง ๆ ทางยุโรป-ก็มีเล่าเรื่อง พระเจ้าสร้างโลก สรรพชีพทั้งคนและสัตว์ต่าง ๆ ไว้ แต่เรื่องของไทย-ไม่มีการกล่าวการสร้าง มีกล่าวไว้ว่า “มี” เลย แม้ในพระคัมภีร์พระพุทธศาสนา เช่น * ในอัครัญญสูตรก็ตรัสว่า “มี” ก่อน ตรัสเล่าว่า โลกนี้หมุนไป บางคราว โลกกว้าง เป็น สังวัฏฏกัป บางคราวโลกนี้มีพร้อมขึ้นเป็น วิวัฏฏกัป เมื่อโลกนี้เป็นไปอยู่ตลอดกาลนานนักหนา ที่มีคนแล้ว ก็มีอาทิตย์ จันทร์ ดาว มีพวกอาภัสสร คือ เทพมีแสงสว่างประจำตนเที่ยวมากินจวนดิน ดินรสแล้ว มีปรากฏเพศชาย เพศหญิง หลายพวก หลายเหล่า (สคฺดา อาภัสสรกายา) ในสังยุตตนิกายตรัสว่า “สังสารวัฏฏนี้แล ใคร ๆ รู้ไม่ได้ เมื่อต้น เบื้องปลาย ไม่ปรากฏ” (อนมตฺตฺโคโย ภูคฺขเว สํสาโร ปุพฺพา โภณฺ น ปญฺญาติ)

ส่วนในด้านโลกวิทยา ว่าโลกมีอายุ ๕,๕๐๐ ล้านปี เริ่มมีมนุษย์มาเมื่อ ๒ ล้านปีมานี้เอง เริ่มเจริญขึ้น ในยุคหินเก่า ตลอดมาถึงยุคหินใหม่ ในจำนวนการคำนวณความเจริญอย่างนี้ ทั้งในทางภูมิศาสตร์ ถิ่นแผ่นดินไทยก็มี อยู่เป็นส่วนที่เต็มส่วนหนึ่งของภูมิศาสตร์โลก คนไทยก็เป็นเผ่าพันธุ์มนุษย์ชนของโลกนี้เหมือนกับชาติอื่น ๆ แต่เราไม่ค่อยยอมรับกัน ผู้เขียนยอมรับว่ามีอยู่ตามที่เขากล่าวไว้นั้นแน่นอน เพราะปรากฏการณ์ที่มีอยู่ทั้งหมดนั้นก็มีมาแล้วถ้าใคร จะเถียงก็จงเถียงตัวเองว่าเป็นคนและเป็นไทยกะเขาหรือเปล่า และก็คงไม่โง่งพอที่จะปฏิเสธตัวเองว่าไม่ใช่คนในเผ่าพันธุ์ ของมนุษย์ ทั้งไม่ใช่ไทยในเมืองไทยและสิ่งมีของไทย เมื่อเป็นเช่นนี้ ก็ขอกล่าวอย่างง่าย ๆ ตามที่เขาต่างกล่าวกันว่า มี อยู่แล้ว และก็มียู่แล้วเท่าอายุโลกและอายุคนที่มา ตามที่กล่าวว่ามียู่แล้วในระยะยุคซากหินหลังจาก ๑,๗๕๐ ล้านปี มา กระทั่งถึง ๑๐๐ ล้านปี เมื่อ ๑ ธันวาคม ๒๕๑๕ โทรทัศน์สี ๕ ฉายภาพยนตร์ข่าวว่า เยอรมันได้พบ จอห์นซากหิน ประกาศว่า อายุ ๕๐ ล้านปี จากภาพฉายดูเหมือนจอห์นบัดนี้ แต่เป็นซากหินแล้ว ได้ถึงยุคมนุษย์เมื่อ ๒ ล้านปี ระยะ ยุคหินเก่าเมื่อ ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปีถึง ๕๐๐,๐๐๐ ปี อันมี มืด ลัว ลูกกลม ขวาน หินเก่าเป็นต้น ยืนยันตลอดมาถึงระยะยุค หินกลาง คือ เลอะ แล่ง ถาก ฟน เป็นต้น อีก ๕๐,๐๐๐ ปี ถึงระยะยุคหินใหม่ คือ ขัดเรียบ เจาะ สลัก มาถึง ๒๐,๐๐๐ ปี หรือ ตามที่กล่าวไว้เดิมว่า ถึงระยะยุค เมื่อ ๑๘,๐๐๐ ปีถึง ๑๒,๐๐๐ ปีมาแล้ว อันเป็นระยะยุคหินขัด ตามหนังสือ MAN CULTURE AND SOCIETY ก็อาจลอกมาจากหนังสือนี้ก็ได้อีก เมื่อเอาของเราไปสอดคล้องกับของเขานั้น พวกเราเป็นพวกเอเชียเฉียงใต้กับ พวกยุโรป และ แอฟริกันนั้น มันใจว่าไม่ตรงกัน เพราะยุโรปหนาวจัด แอฟริกา ร้อนจัด ฉะนั้น ธรรมชาติที่เป็นอยู่โดยธรรมชาติจะเหมือนกันไม่ได้ และในทางตะวันออกนี้ มีอีกชนิดหนึ่ง คือ “วัตถุเผา” เช่น หินเผาเป็นปูนขาว ดินเผา-เป็นภาชนะต่าง ๆ ทั้ง “สิ่งเคลือบ” ซึ่งเป็นแก้ว และ “แก้วเคลือบ” กับหินสับคทำเป็น “สีถมปิด” สิ่งแต่ละล้วนเหล่านี้ นักธรรมชาติวิทยา และ นักธรณีวิทยา ไม่ได้เอามาขึ้นมากำหนดอายุกาล และก็น่าจะ ไม่รู้ เพราะฝรั่งได้ไปจากตะวันออก เมื่อของเขาไม่มีก็เลยไม่พูดถึงเลย ถ้าขึ้นเอาไปกล่าวจะทำให้พวกเขาต้องลงไป ขนาดทำของง่าย ๆ ไม่เป็น จึงไม่มีใช้ เหมือนกับ ลายสีอ่าน ที่ฝรั่งคิดขึ้นเองไม่ได้ จึงเอาตัวสีโฟเนเขียน และตัวสี อัลฟาเบทไปใช้ แม้แต่เลขก็เอาของอาหรับไปใช้เป็นต้น เมื่อความจริงปรากฏมาอย่างนี้ จึงไม่เอาของเขามาเป็นหลักฐาน อ้างอย่างจริง ๆ และจะเริ่มด้วยของไทย เพราะเหตุที่ของไทยเรานั้นมียู่แก่ไทยมาเท่ากับคนไทยแท้ที่เดียว

ยุคซากหิน นั้น ถ้าพูดอย่างคำไทยเราก็มี คือ ยุคผี-ตันไทย เป็นระยะเวลา “เชื่อย” คือ จางหายกระทั่งหมดสภาพไปแล้ว ยังเหลืออยู่แต่ “ชื่อ” และ คำพังเพยที่กล่าวถึงกันเท่านั้น แม้ในทางพระพุทธศาสนาก็มีกล่าวชื่อว่า ซากก อันแปลว่า เกิด-มีแล้ว ซึ่งกาลนั้น ๆ อาจไกลไปถึงไหน ๆ ก็ได้ โดยเฉพาะ คือ คน-มนุษยชาติก็มีมาแล้ว มีรูปร่างโครงสร้างพิเศษแปลกกว่าสัตว์เหล่าอื่น ๆ ทั้งหมดมีตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ประจําอยู่ในร่างกายพร้อมกับมีความรู้แจ้งประจําอยู่ตลอด ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ประณีตพิเศษสุดยอด มีคำพูดเสียง สูง กลาง ต่ำ ให้รู้กันได้ รู้เข้าใจทำอะไร ๆ ได้ สิ่งที่เป็นสภาพธรรมชาติมนุษย์ชนนั้นสันสภาพคือ สลายได้ง่าย มีอะไร ๆ เข้าปนประสมได้ง่าย เมื่อตายไปแล้วก็เสื่อมสูญสลายสภาพเดิมกลายเป็นสิ่งอย่างอื่นได้ ถ้าจะอยู่ในสภาพรูปร่างคน เมื่อกลายเป็นหินไปแล้ว ก็คงไม่มีใครเชื่อว่ารูปคน ฉะนั้น ซากรูปร่างคนอาจไปอยู่ปนเป็นภูเขาก็ได้ หรือว่า เมื่อถูกถ่านภูเขาไฟประทุต้นไหลมาท่วมทับถมตายรวมกันหมดทั้งเมือง ยังมีหลายครั้งมากเข้าก็จะยิ่งกระทำให้หมดสภาพเดิมกลับเป็นอย่างอื่น เช่น เป็นหินแท้มากขึ้น แต่ว่าในระยะยุคซากหินตันผีไทยนี้ ไทยเรามีคำพังเพยกันอยู่แล้วว่า “สาบ” ซึ่ง เชื่อย ไปแล้ว สาบของไทยเรายังเหลืออยู่ในคำไทย และเป็น “ชื่อ” ที่ไทยยังรู้จักและเข้าใจกันอยู่ ฉะนั้น จะได้เริ่มอย่างของไทย ที่ยังปรากฏชนิดเร้นลับอยู่แล้วก็คือ จ้าว ผี สาบ ที่มาทรงคน หรือ ถ้าได้วิชาสาบไสแล้ว ก็สามารถพบเห็นเข้าใจกันได้ อย่างที่เรียกกันว่า “สรวงสวรรค์” เป็นต้น และวิชาสาบไส หรือไสยศาสตร์เป็นความรู้สูงสุดและไกลไปถึงทิพย์กับมืออยู่ในหมู่ไทยนี้ทั่วไป จึงชื่อว่า “ของไทย” ที่ยืนยันได้มากที่สุดก็คือที่เขาประนามกันว่า “ป่าเถื่อน” นั้นแหละ และไทยก็ได้สืบทอดกันมากระทั่งปัจจุบันจึงยังคงอยู่

จริงอยู่ปางต้นขุนสรวงและสาบนั้น ได้เสื่อมไปแล้ว กระนั้น ก็ยังอยู่ในความรู้ความจำของไทย คำพังเพยยุคสมัยนั้น จึงยังคงอยู่ ด้วยเป็นชื่อ และ เป็นความรู้ กับเป็นคุณค่าทางจิตใจของคนไทยทั่วไป ที่ยังเป็นคุณค่ามากมายอยู่นั้นก็คือ ไทยเข้าใจกันได้ หรือที่เป็นกันอยู่ก็คือ สัมผัส ถูกต้อง รู้สึกกันได้ เป็นกำลังศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นแบบอย่างไทย ก็คือ ขลังขึ้นครุ มีพลังแรงเกิดขึ้นได้ ที่เป็นของแข็งของศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งทรงพลานุภาพให้ถึงกันได้ หรือติดต่อกันได้ด้วยวิธีทรงและทางสาบไส คือบรรดาลมีให้เป็นความสว่างส่องไสให้ได้เห็น ได้รู้ทรงสาบ คือ วิญญาณรูป ทั้งในโลกนี้ คือมนุษยชาติและ โลกอื่น-แดนปรโลก คือ “จ้าว” แน่นอนได้ว่า วิชาสาบไสนี้เป็นความรู้ดั้งเดิมของไทย อันมีต้นกำเนิดมาตั้งแต่ขุนสรวงสาบนั้นเพราะชื่อและวิชาการที่คงอยู่ในหมู่ไทยนี้ แม้ว่า ยุคขุนสรวงสาบนี้จะไกลไปถึงต้นกับ ก็เป็นของยืนยันว่ามีอยู่แล้ว ยังคงมาถึงพวกเราในปัจจุบัน จึงยืนยันว่าเป็นของมีอยู่แล้ว และเป็นของไทยแน่เพราะผู้อื่นเขาไม่มี ไทยเรามีของไทย ก็เป็นของไทยอยู่ตลอด ยิ่งนานไปเท่าไร ก็ยืนยันว่าไทยมีอยู่มาตลอดกาลนั้น และยังคงอยู่มา

ในกาลบัดนี้ สิ่งของไทย แม้จะเสมือนหนึ่งสลับกลับไป นานเกือบจะร้อยปีแล้ว เริ่มจะมีความรู้สึกฟื้นคืนตัวแล้ว อย่างที่ได้พูดถึงกันมา และ ปลุกเสกขึ้นใหม่ เช่น พิธีการไหว้ครู ไหว้ผี เช่นวิญญาณบุพชนไทย แม้ท่านต้นจะล่วงลับไปนานแล้ว ก็ยังมาให้พบ สัมผัส เห็นกันได้ สิ่งสาบไส ซึ่งได้ ซา จนกระทั่ง เชื่อยไปแล้ว จึงกำลังกลับมาเท่ากับเป็นการฟื้นขึ้น ไทยกำลังฟื้น ตื่นแล้ว ถ้าเป็นจริง คงจะมีสำนึกแท้นใจได้ว่า เป็นส่วนหนึ่งซึ่งได้กระทำมาแล้ว

ยุคชาดก ๑ (พุทธันดรที่ ๑)

รูปปรากฏยืนยัน ต้นขุนเกิด สมัยขุนสร้างสาว

ขุนสรวงและนางสาว (ต้นผีไทยจะเห็นว่าเปลือย) คู่ชายชาวทองสำริด
ได้ที่วัดท่าคอย เพชรบุรี กลาง ดินเผา ได้จากคูบัว ราชบุรี

จริงอยู่ รูปนี้ หล่อทำขึ้นหลังมามาก แต่คงทำเลียนแบบเก่า ลักษณะแบบเปลือย ทำมือเท้าเป็นแผ่น ๆ แม้รูปใหญ่ ๆ ก็เห็นทำเป็นแผ่น ๆ คล้ายดินเป็ด ซึ่งเป็นเครื่องหมายรู้ว่า ขุนสรวง ขุนนางสาว ยุคสมัยเมืองสรวง อีสาน เรียกปู่สังกะสา ย่าสังกะสี มีชื่อว่าสังหรือสาวเหมือนกัน รูปอย่างนี้พบทั่วไปยืนยันนับถือผีสาวเหมือนกัน ซึ่งเป็นคนสมัยต้นภัททกัป ถึงสมัยพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธ สำหรับผีฟ้าคล้ายอาภัสสรเทพพรหม ต่างเพียงมีเพศหญิงเท่านั้น อาภัสสรพรหมว่ามีแต่เพศชาย และรูปเคารพนี้ ที่ราชบุรีหมอไทย เอาขึ้นตั้งในพานแก้วทั้งคู่ ขุนสรวง ชื่อว่า พ่อหมอ ขุนหญิงนางสาว เรียกชื่อ แม่่มด คือ หมอมดลูก

ขุนสรวงและนางสาวนี้ เป็นต้นผีไทย เมื่อมาเป็นมนุษย์ตามที่ปรากฏเรื่องนั้น เป็นต้นคนไทย คือเป็นต้นชายหญิงไทย เมื่อตายไปเป็นผีอยู่ในสรวงสวรรค์ ก็ได้เป็น ผีฟ้า หรือ จ้าวฟ้า เป็นต้นผีไทย แม้ในระยะเวลายาวนานหนา ถึงกระนั้น ก็ยังระลึกเคารพบูชากัน กระทั่งเป็นประเพณีแบบไทย เช่นชื่อ บวงสรวง เช่นสรวง เช่นไหว้กันมา คนไทยได้รักษากันตลอดกาล จึงอยู่กับไทยได้ทั้งคน กับทั้งจ้าวผีทั้งหลาย ที่เป็นยอดสุดก็คือ สร้างแบบอย่างไทยกันไว้ ได้ปฏิบัติกันมากระทั่งเป็นประเพณีในทุก ๆ อย่าง และคงสืบกันมา จึงเชื่อว่าเป็นของที่อยู่แก่คนไทยยืนยันว่าไทยมีอยู่ยาวนาน สมัยโบราณกาลมาแล้ว และไทยทำเป็นกันมาจนกระทั่งเป็นสายเลือด สายจิตใจไทย นี่แล ที่เป็นไทยมีอยู่แก่ไทยและคงไทยมาถึงปัจจุบัน

เมื่อต้นขุนสรวง และ นางสาว ได้ตั้งเป็นต้นแรกแล้ว เป็นประเพณีแบบอย่างบวงสรวงกันมา ต่อมา คนไทยเกิดมาแล้ว เป็นคนกันทำอะไรขึ้น เมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นผีต้น เช่น ขุนอินนางกวก เป็นต้นความเจริญ ดังความเจริญดังกาลเวลา ปี เดือน วัน นี่เป็นต้นผี ขอมฟ้าไทย ขุนสือไทย ขุนเล็กไทย ขุนหญิงไทยงาม เป็นผู้สร้างลายสือ และลายเลข อ่านรู้เรื่องก็ขึ้นเป็น ต้นครูบาอาจารย์ เมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นต้นผีครูบาอาจารย์ ฯลฯ

เมื่อถึงกาล ขอม คือครอบ ก็มาทรงสรรสร้างให้ขลัง ศักดิ์สิทธิ์เป็นขึ้น แม้จะล่วงไปนานแล้ว ก็ยังอนุเคราะห์มาสืบสาย สาว ไว้ ไทยจึงต้องมีแบบไทย คือมีขุน มีขอม เป็นแบบไทย คือมีผี มีต้นจ้าวขุน มีขอมคือ ครูบาอาจารย์ เป็นสิ่งของขลัง คือ ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งคนได้จากสาว คือ จ้าว ในสรวงสวรรค์ชั้นหนานนั้น อันยืนยันว่า แบบไทยมีโลกนี้ โลกหน้า โลกคนสร้าง สาวสรรทรง ทั้งนี้มีอยู่ และเป็นแบบไทยที่คงมาถึงปัจจุบัน

ขุนสรวง* เดิมเป็นผีฟ้าแสง (อาภัสสรกาย ชั้นอาภัสสรเทพ พรหม) ได้เที่ยวมาสู่หล้านี้ ได้กลิ่นอาย
จวนดินหอมติดใจ จึงลงมาและใช้มือจับกินเข้าไป มีรสอร่อยหวานมัน กลืนเข้าไป-เข้าไป มากกระทั่งอึด เกิดง่วงนอน
จึงนอนหลับ ด้วยอำนาจธรรมชาติอดายดิน และอายุฟ้ากระทำร่างผีฟ้าแสงให้กลับเป็นร่างคนแล้ว ได้เปลี่ยนให้ลืมหมดใน
ขณะหลับนั้น นานเท่าไรไม่ปรากฏ เมื่อตื่นขึ้น กลับรู้สึกสมบูรณ์แล้ว ได้มองดูรอบ ๆ รู้แต่ว่าอยู่ที่ภูเขาเป็นเกาะ มีน้ำ
ล้อมรอบ มีกลางคืน กลางวัน มีนก ปลาอยู่แล้ว*

และที่มีอยู่คนเดียว ขุนสรวงจึงยังไม่มีคำพูด และไม่มีข้อคิดระอา ยจึงอยู่อย่างธรรมชาติ คือ ไม่มีเครื่อง
แต่งตัว เมื่อหนาว เข้าถ้ำหินดิน เมื่อร้อน เข้าร่มไม้ เข้าเพิง เมื่อหิวกินดิน กินไม้ กินมะ (ลูกไม้) กินน้ำ กินปลา
กินไข่นก มีผีฟ้าแสงมาเที่ยวหลายคราว แต่ไม่มีคำพูดได้แต่นึก ไม่รู้จัก เพียงว่าเขามาเที่ยวแล้วก็จากไป นานเนิ่นมานาน
มีผีฟ้าแสงมาหลายคราว และหลายผู้ และนานเท่าไรไม่รู้ เทียวไปทางไหนบ้างก็จำไม่ได้ พักอยู่หลายแห่งหนกระทั่งคราว
หนึ่ง มีผีฟ้าเหลืองทองพุ่งลอยมาลงอยู่ ณ พื้นราบขาวสะอาด ขุนสรวงแผ่ร่างเข้าไปดูมองเห็นผีฟ้าแสงนั้นคุกเข่า ใช้
สองมือควักจวนดินกินอย่างเอร็ดอร่อย จึงนึกเรื่องของตัวได้ว่า ตัวเองก็เคยเป็นผีฟ้าแสงอย่างนี้ และมากินจวนดินอย่างนี้
จึงง่วงและหลับไป พลังแสงหายหมด จึงกลับไปทีเดิมไม่ได้ เมื่อนึกได้แล้ว นึกว่าคงจะกินมากแล้วจะหลับ พลังภาพ
แสงนั้นจะหายหมด และกลับไม่ได้ จะได้อยู่เป็นเพื่อนกัน จึงสงบนิ่งมองดูอยู่

ผีฟ้าแสงเหลืองทองนั้น เมื่อกินจวนดินนั้น ได้เกิดคิดรสอร่อยหวานมันนั้น ก็กินเข้าไป กินเข้าไปชนิดเพลิด
เพลิด กระทั่งอึดและบังเกิดง่วงนอนโงกไปมา ที่สุด แสงแดดอ่อนลงก็ล้มตัวลงนอนหงายเหมือนรูปกองไฟมีแสงกระจ่างออก
เมื่อตะวันลับไปก็ยังปรากฏแสงกระจ่างโพล่งอยู่อย่างนั้น ขุนสรวงมองดูอยู่กระทั่งรุ่งขึ้น ผีฟ้านั้นก็ยังหลับอยู่ตามเดิม เข้า
คืนที่ ๒ แสงค่อยจางและหริ่ง ปรากฏร่างขึ้น มีเงาที่อกทั้งสองข้างสูง ขุนสรวงมองดูทั้งของผีฟ้าและของตัว ปรากฏว่า
ไม่เหมือนกัน กระทั่งตะวันขึ้น แสงนั้นจางลงไปมาก แต่ก็ยังหลับอยู่ เมื่อเข้าคืนที่ ๓ แสงนั้นมีอาการหริ่งและโพล่งขึ้นเป็น
ระยะ ๆ ร่างก็ชัดเจนขึ้น ปรากฏพร้อม กระทั่งรุ่งเช้าแสงจางไปเกือบหมด เมื่อแสงแดดกระทบร่างแผดส่องอยู่นาน แสง
เดิมก็ค่อยหายไปในแสงแดด และผีฟ้านั้นสะดุ้งตื่นขึ้น เมื่อมองดูตัวแล้ว ไม่มีแสงอาการประดับอยู่ ได้ทะลึ่งลุกขึ้น
กระโดดเพื่อลอยไปก็ไม่ได้ กลับลงมาตามเดิม ขุนสรวงคิดว่านางจะหนีไป จึงวิ่งออกไปกระโดดจับไว้

ขุนสรวง* เมื่อจับถูกตัวนางปรากฏว่านิ่มมือ นางหลับตากระโดดจะเหาะลอยหนีก็ไม่ขึ้น เมื่อถูกจับยึดไว้
ได้ตกใจร้องว่า อะ อ้า ซึ่งเป็นคำตันที่พูดกันในกาลนั้น เมื่อนั้น ยังไม่มีชื่อและคำพูดใดอื่น เมื่อขุนสรวงจับยึดไว้ นาง
ก้มเข้าก็เลยหยุดนิ่ง และยอมอยู่ด้วย ขุนสรวงมองดูตัวเห็นยังมีแสงเลือง ๆ อยู่บ้างจึงเรียกว่า “สา” และนางก็ทำมือให้รู้
ว่าขุนสรวงสูงกว่าจึงเรียกว่า สรวง จากนั้นก็เรียก ปาก จมูก หน้า ตัว และเรียก ต้นไม้ ดิน ลม น้ำ ไฟ เท่าที่คิดได้ และ
ใช้เรียกกันมา ได้อยู่กันอย่างสนุกสนาน อุ้มลงอาบน้ำ เริงเล่นแสงแดด นั่งตากลมเมื่อหิวก็หยิบดินแบ่งกันกิน หรือจับปลา
จับนก เค็ดลูกไม้กินกัน ตอนนั้นมีเกลือกกลาด ไม่ต้องทำ มีตลอดไป และอยู่ด้วยกันมานาน ไม่รู้จักการเป็นพ่อเป็นเมีย
กัน ไม่มีการนับปี เดือน วัน รู้เพียง มีด สว่าง หรือกิน วัน จึงไม่รู้ว่าอยู่กันมาที่ปี และไปอยู่ที่ไหนก็ได้ ได้เที่ยวตาม ผา
เขา อยู่ถ้าได้ทุกวัน ถ้ามีงู ก็จับคอกหรือหางไปปล่อยที่อื่น เสือ ช้าง หมี แรด ก็ตั้งชื่อเรียกกันและอยู่ด้วยกันได้ ต่างไม่

—*—

เรื่องและชื่อสรวงนี้ เวลานี้เป็นเรื่องและชื่อสวรรค์ไปแล้ว อย่างที่เรียกกันว่า สรวงสวรรค์ แม้ชื่อ สา ก็มีความหมายอย่าง
ฟ้าสา และเรียกชื่อ ผีฟ้าแสง หรือพวกที่ตายไปแล้ว เช่น ผีสา ฉะนั้น สรวงสา จึงเป็นชื่อของแดนเร้นลับและวิญญาณศาสตร์ หรือวิชาสาไส
คือ ไสยศาสตร์ ไทย หรือ วิชาไสยส หรือเพ่งกลืนไทย หรือวิปัสสนาไทย (กลืนกับวิปัสสนาพระพุทธศาสนานั้น เป็นกัมมัฏฐานปรากฏอยู่
ในแบบสอนทั่วไป) ความจริงวิชาสาไสนี้เป็นเรื่องความรู้ อนุภาพโลกนี้ โลกหน้า และวิชาสาไสหรือวิญญาณศาสตร์ หรือวิชานามนี้
ของเรามีมาแล้ว ซึ่งฝรั่งยังไม่รู้ และวิทยาศาสตร์ยังจับไม่ถึง แต่วิชานี้ไม่ได้จัดไว้เป็นตำรา และไม่มีคนสอน บอกเพียง ผีบอก สาไส และ
๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน เมื่อได้เรียนจึงทราบ ได้ทราบว่า เขาสั่งปกปิดตลอด แม้ชื่อก็ไม่ยอมบอก จึงเป็นความลับ (สาไส) บังเอิญ
ตอนนั้นได้โผล่ออกไปว่า พระพุทธเจ้าไม่เห็นปิดบังใคร ครัสบอกลดอดว่า อิติปิโสภควา ฯลฯ พวกเข็ซลาด ปิดบังแม้ชื่อตัวเองก็ไปเกิด ไม่
ต้องเป็นครูอาจารย์ เขาจึงเปิดเผย และอนุญาตให้ “ไส” คือบรรยายได้ เนื่องจากมีมากมายในก่อน จึงเขียนให้ละเอียดไม่ได้ ครั้งนี้ก็ไม่

ทำอะไรกัน นานนัก ฝีฟ้าแสงมาสอนให้รู้บอกว่าให้มาอยู่เป็นต้นคนจะได้มีคนอยู่ที่นี่เหมือนอื่นเขามีแล้ว สอนให้รู้จักกัน ทำท่าให้ดู และบอกให้ดูของกันและกัน ทุมองสาธ และสาธมองดูยิ้มหัวเราะกันแล้ว ได้เข้ากอด รู้รอดเลิงสรายุหร่อยรัก แล้ว ไม่รู้ลืม ไม่รู้เบื่อ ใครโกสซิด ใครกอด ใครถูก ใครรักรอดเลิงสรายุหร่อยหร่อย มือห่าง ให้หา มือไกล ใครกลับ มือใกล้ใจชุ่มชื่นเสริงสรายุ นานนักมักหลาย กินกิน กลืนวัน

สาธท้องโตขึ้น ทั้งคู่ไม่รู้เรื่องลูก เมื่อคราวคลอด เจ็บปวดร้องกราง ขุนสรวงช่วยด้วยสงสาน เมื่อ ขุนสรวงจับดิ่งออกมา ทำให้สาธเจ็บปวดร้องดัง จึงฉีกกินและให้สาธกินบ้างสาธไม่รู้ก็กินด้วย ลูกคนแรกนั้นเป็นชาย เมื่อมีคนที่สองเป็นหญิง ขุนสรวงว่าของสาธที่รักของตน จึงฉีกกินอีก และให้สาธกินด้วยกัน

เมื่อคลอดคนที่สามเป็นชาย ขุนสรวงจะฉีกกินอีก ตอนนั้นสาธชำนาญออกลูกแล้ว ได้ร้องขอขุนสรวงเอาไว้ดู แม้ฝีฟ้าแสงก็มาห้าม ทั้งกล่าวว่าให้มาอยู่เป็นต้นคนหญิงชาย สืบต่อกันไปให้มาก ขุนสรวงเป็นชายมีเชื้อเลื้อ สาธเป็นหญิงมีมดมะ (ต่อมและรังไข่เชื้อเลี้ยงลูก) สรวงมีกุ่มเกือะ สาธมีกกกลุ่ม มือเกือะก้ากก เชื้อเลื้อสรวง ๓๒ แบ่งออกไปให้ ๒๐ กกสาธ ๓๒ แบ่งให้ก้า ๑๒ มะเป็นชาย เชื้อเลื้อ ๑๒ กก ๒๐ มะเป็นหญิง มือมีงกินกันจะหมดไม่มีเหลือต่อและภูฝีฟ้าแสงจะกินขุนสรวงด้วย ขุนสรวงจึงยังไว้ เมื่อสาธเลี้ยงลูกก็ไม่รู้ ครั้นหิวร้องขึ้น สาธอุมขึ้นแนบอก ปากลูกถูกหัวนมขวา อ้าปากจะร้อง พอหัวนมเข้าปาก ก็หยุดร้องและดูดกินสาธมองดูและเอาออกก็เห็นน้ำนมไหล จึงรู้ว่าเลี้ยงลูกได้ เมื่อมองเต้าซ้ายเห็นกลมตั้งอยู่ได้กลับลูกให้ดูดดื่ม ก็มีน้ำนมให้ดื่มได้ จึงรู้ชัด จากนั้นและบอกว่า “นม” แก่ลูก จึงเรียกชื่อ “นม” กันมา (คำไทยละแฉิมลูกเรียกแม่ว่า “นม” ตลอด) และสาธเกิดความรักความเอ็นดูลูกนั้นจึงอยากมีอีก เมื่อใกล้ขุนสรวงก็บอก ขุนสรวงห้ามว่าอย่ามีอีกเลย สาธเจ็บปวดมากนัก แต่สาธกลับกล่าวว่า จะเจ็บปวดเล็กน้อยประเดี๋ยวเดียว พอออกมาก็หายหมด ได้เข้ากอดลูบลำเล่นขุนสรวงเลยลืมที่ห้าม ได้เลิงสรายุรัก สาธรู้เช่นนั้น ต่อมาได้เข้าใกล้กระทำอย่างนั้น และมีลูกชายและหญิงสลับกันเป็น ๘ คน จากที่มีอยู่คนละอย่าง จึงตั้งชื่อว่า ชาย, หญิง,

สาธเล่า เมื่อมีลูกเช่นนั้น จึงนึกถึงดั้งเดิมได้ เมื่ออยู่สรวงฟ้า อยากมีลูกก็จับเอาที่น่องและเรียกชายหญิงมาก่อนแล้ว และเป็นเด็กอยู่ตามเดิม เมื่อมาอยู่ดิน (โลก) มีลูกในท้อง และมีทางออก ครั้นลูกหลานใหญ่โตจึงสอนเป็นธรรมเนียมของชาวไทยละว้ากันมาว่า สมัยต้นมีลูกที่น่อง และใหญ่โตเองไม่ต้องเลี้ยง ทั้งสอนลูกชายให้รู้เรื่องรักสืบพันธุ์ สอนลูกหญิงให้รู้เลี้ยงตลอด ให้นมเลี้ยงลูกกันมา เมื่อมีลูกชายหญิงถึง ๘ คน เลยตั้งชื่อว่า จอมฟ้า จอมดิน จอมลม จอมไฟ ตั้งชื่อลูกหญิงว่า แก้วสี่ กอทอง ดงทอง น้ำทอง

เมื่อลูกเข้าใหญ่ เล่าว่ารู้ได้ด้วยเห็นลูกสาวทั้ง ๔ มีนมใหญ่เหมือนสาธจึงรู้ ทั้งขุนสรวงและนางสาธนั้นก็ไม่มี

—*—

มีเวลาพอ จึงนำเอาที่ข่อยไว้แล้วในหนังสือที่ระลึกอย่างนี้

“สรวง” เป็นชื่อชายเรียกว่า ขุนสรวง เป็นชื่อหญิงเรียกว่า “สาธ” หรือขุนนางสาธ สาธนี้มีปรากฏอยู่ในวิชา สาธไส (ไสยศาสตร์) ทั้งคู่ เวลานี้ ยังเป็นรูปทิพย์ หรืออภัสสรกายอยู่ จะว่าเป็นพวกอภัสสรเทพก็ไม่เหมือน เพราะอภัสสรเทพ หรือ อภัสสรพรหมไม่ปรากฏเพศหญิง แต่สรวงสาธนั้นมีเพศหญิง ที่อยู่คือ รูปแสงกระจ่างลึก หรือเลยแสงธรรมดานี้มากจึงคล้ายไกล ที่เป็นส่วนแสงรูปนั้นปรากฏภายในแสงคล้ายหมอกที่บกระจาง จึงคล้ายผ้าห่มคลุมตลอดร่าง เพศหญิงปรากฏส่วนนอกนูนคล้ายเงา เมื่อเขาให้เรียนว่ายังไม่ชัดเจน จึงดับแสงหมอก คือ ข้ายส่วนหน้าออกก็กระจางชัดเพศชาย เพศหญิง ที่เป็นวิชาสาธไสก็เล่าที่ได้ค้นคน หรือ ต้นผี ด้วยส่วนแสงหรือพลังอินทรีย์ที่ฝีฟ้าแสงสอนให้ แต่ครั้งไปเป็นคนนั้นได้แบ่งส่วนไว้ให้ ๓๒ ถ้าส่วนขุนสรวง ๒๐ นางสาธ ๑๒ จะเป็นชาย ถ้านางสาธ ๒๐ ขุนสรวง ๑๒ จะเป็นหญิง ได้แบ่งสืบไว้ และมองเห็นอยู่จึงรู้ว่าเลือดของคน หรือ ส่วนตัวปรากฏอยู่เล่าว่า

คราวนั้นคนไม่รู้ เพราะลืมหมด ตื่นจากหลับก็เห็นดินฟ้านี้มีอยู่ ที่มาอยู่เป็นพื้นดินสูงใหญ่ มีน้ำล้อมรอบ มีต้นไม้ นก ปลา อยู่แล้ว แต่พื้นดินนี้มอรรอย อยากกินก็หยิบกินตรงไหนก็ได้ ต่อมาเห็นฝีฟ้าแสงพุ่งลงมา จึงเข้าไปดู เจอกินดินนอนหลับจึงเข้าไปจับ นางรู้สึกตื่นจะกระโดดเหาะหนีก็ไม่ขึ้น จึงจับไว้ตอนนั้นยังไม่มีคำพูดได้แต่มองหน้ากัน ได้มองดูส่วนต่าง ๆ ของกันไม่เหมือนกัน ขุนสรวงอุมมาอยู่ในถ้ำด้วยกัน คราวแรกเปล่งเสียงก่อนว่า อ๊ะ ซึ่งเป็นคำเสียงที่ขุนสรวงเรียกสาธว่า อี และสาธเรียกขุนสรวงว่า อ้าย เพราะขุนสรวงสูงกว่า จึงเรียกว่าสรวง และสาธ บางคราวอาบน้ำแล้วตัวแรง ๆ ผิวจะเรืองแสง จึงเรียกว่าสาธ ตอนนั้นมาก็เรียกชื่อส่วนต่าง ๆ กันขึ้น นานมากเท่าไรไม่รู้ ฝีฟ้า

ลูกอีก และเข้าใจเอาเองว่า เมื่อก่อนก็มีเพียงสอง เมื่อรู้ร่วมรอดเล็งสราญแล้ว ก็มีลูกเพิ่มมาอีก ๘ ทั้งที่อยู่กินด้วยเป็น ๑๐ ต่อไปทั้ง ๘ ถ้ามีลูกอีกก็คงจะเพิ่มมากขึ้นและตอนนั้นยังไม่มีคนพวกอื่น ขุนสรวงสอนลูกหญิง นางสาขสอนลูกชายให้รู้ อาศัยชื่อที่ตั้งไว้ตามลำดับที่เกิดมา ให้จอมฟ้าคู่กับแก้วสี ไปเป็นชื่อขุนฟ้า จอมไฟ-ไปร่วมกันยอเขา ให้จอมดินคู่กับทอง ไปเป็นขุนดิน จอมดินร่วมกัน ณ พื้นดิน ให้จอมลมคู่กับทอง เป็นขุนลม จอมลมไปร่วมกันถิ่นช่องลม และให้จอมไฟคู่ น้ำทอง เป็นขุนไฟ และ จอมน้ำ ไปร่วมกันเล่นน้ำ ตั้งชื่อผัว เมีย พี่น้องกันมา เมื่อต่างมีลูก สาขไปสอนให้รู้จักเลี้ยง ให้นมลูกกิน ให้ชายผัวไปหากกล้วย อ้อย ปลา ปู มาเลี้ยงน้องที่มีลูกอ่อน ครั้นนานมาจึงถือกันว่าเป็นพี่น้องกัน จึง ต่างไปมาหากันมีการเปลี่ยนกัน และเกิดทะเลาะกัน ขุนสรวงและนางสาขจึงสอนให้รู้จักของตัว และเอาไปให้เป็นของตัว จึงเป็นคันรู้พี่ รุ้ น้อง รุ้ ผัว รุ้ เมีย รุ้ คู่ของตน รู้อื่นที่ทางของตน ไปมาหากันได้ และคู่ลูกนั้นมีลูกเพิ่มขึ้นเป็น ๓๒ มีสลับ กัน คือ จอมฟ้ากับแก้วสีมีชายล้วน ๘ คน จอมดินกับทองมีลูกหญิงล้วน ๑๐ คน จอมลมกับทองมีชาย ๓ มีหญิง ๒ จอมไฟกับน้ำทอง มีชาย ๕ หญิง ๔ คน เมื่อหลานเหล่านนั้นขึ้นหนุ่มสาวทั่วกันแล้ว ต่างอยากมีลูก แต่ตกลงเป็นพี่น้องไม่พอกัน จึงพากันไปหาขุนสรวงและนางสาข นี่แลเป็นต้นหาผู้ใหญ่ ถามและขออนุญาต ขุนสรวงขอลูกหญิงให้แก่ชาย นางสาขขอลูกชายแก่หญิงครบกัน เป็นต้นของการสู่ขอและแยกพี่น้อง แต่ก็มีบางคู่ไม่ชอบกันตามนั้น จึงให้เลือกกันเอง เป็นต้นของการเลือกคู่ เมื่อครบกันแล้วต่างพากันไปเที่ยวหาลูกไม้ ปลา ปู ตัวนก เนื้อ ไข่ นำมากองลานหน้าถ้ำ คบมือ ร้อง หัวเราะกลางแสงแดดตอนเย็น ลงเล่นน้ำ แล้วขึ้นมาตากลม เมื่อเดือนสว่างเร่เล่นกันกลางแสงเดือนเป็นต้นการแต่งงาน เริ่มชีวิตการเป็นครอบครัว เมื่อยเข้ากันนอนกันกับพื้นหญ้า จากนั้น ต่างก็พากันไปอยู่ถ้ำที่ได้ไปพบกันแล้ว

ขุนสรวงกับนางสาขมีอายุยืนนานกระทั่งหลานเหล่านนั้นมีลูกกัน ต่างพากันมาหา ได้เอาลูกมาให้รับใช้หาของ เลี้ยง ตอนนี ขุนสรวงและนางสาขเฒ่ามากแล้ว เมื่อหลานเหล่านนั้นขึ้นวัยหนุ่มสาว ขุนสรวงและนางสาขก็ บอกเป็นผัวเมียกัน ต่างมีลูกได้นำมาให้ และบอกว่านี่ฉัน จึงมีชื่อว่า “ฉัน” กันมา สองคนเฒ่าลงไปมากนัก ตอนนี แผ่นดินได้ไหลขึ้นพ่นน้ำแล้ว ที่กีดต่อกันพวกหลานและสื่อมีกำลังจึงเที่ยวไป พบคนพวกอื่นที่มีอยู่แล้ว ได้จับเอาให้ขุนสรวงและนางสาขได้ทุบแล้ว ฉีกให้กิน นั่นเป็นต้นของการจับคนกินกันมา ขุนสรวงนางสาขได้เล่าให้ฟังว่าเมื่อก่อนก็เคยกินมาแล้ว ถ้าขึ้นฆ่ากัน กินอย่างนี้ จะไม่มีคนอื่นเหลืออยู่ ได้ห้าม บางคนก็เชื่อ บางคน ไม่เชื่อ จึงกินคนกันมา

ขุนสรวงและนางสาขเฒ่ามาก จำหลานเหลนสื่อไม่ได้ วันหนึ่งเลื่อนลงจากถ้ำ ลงมาถึงพื้นดิน นั่งหอบเหนื่อย นึกว่าอยู่ไม่ได้แล้ว ถึงกาลต้องไปเป็นผีฟ้า ลูกหลานเหลนสื่อต่างพากันมา ขุนสรวงมองเห็นต่าง ๆ พวกนั้นได้ไปอุ้ม

—*—

แสงมาสอนให้สร้างคนต่อ ๆ ไป จึงมีลูก ชาย ๔ หญิง ๔ สอนให้รู้สืบทอดกันแล้ว กระทั่งต่างมีลูก ต่อมาอีกนานก็ออกมาจากร่างคนนั้น เห็น สาขร้องไห้เฝ้าผิวยูจึงไปดึงออกมาอยู่ด้วยกัน เพราะเป็นห่วงเชื่อนั้น จึงอยู่ใกล้ ๆ ถูบครอง ได้สอนความรู้ต่าง ๆ ได้กระทำให้เชื่อนั้นสว่าง มองเห็น หรือฝันเห็นได้อย่างบังคับเชื่อกำลัง (หนุ่มสาว) ให้รู้สึกรักกัน อยากสืบทอดกัน เป็นต้น ตั้งชื่อวิชานี้ว่า “สาขไส” มีอยู่มากชนิด และนี่แหละที่เป็นต้นเคารพ “ผี” เช่น ผีฟ้า ผีครู หรือผีขอม จะพุงผี ไหม ๆ นี้เรียกว่า วิญญาณศาสตร์ ซึ่งแยกออกไปมาก มีดวงใจคน และผู้อื่นด้วย ส่วนนั้นเป็นกำลังแสงกระจ่างเหมือนฟ้าสาข จึงเรียกว่า สาข และ ในกระจ่าง หรือฉลาด หรือรู้เห็นได้ จึงชื่อ “ไส” รวมกันว่า “สาขไส” ซึ่งปรากฏชื่อขุนนางสาขอยู่ในกิริยานามว่า “สาขไส” นั้น อันนี้ ที่พราหมณ์ก็มี จึงว่า พระเจ้าประทานพร แม้ในศาสนาอื่น ๆ ก็มี เขาก็เรียกว่า พระเจ้าประทานพร

เฉพาะเข้าทรง คือ เข้างับส่วนพลังทิพยให้เข้าสู่สายวิญญาณ บังคับส่วนเจ้าของร่างให้หลับหรือเปลวเอาของทิพยวิญญาณ เป็นกระแสคล้ายลำไฟฉายเข้าสู่แล้วให้พูดให้ทำตามที่เขาต้องการ เป็นการทรง

พลายกระซิบ คือ เข้างับวิญญาณหู หรือแก้วหูให้ได้ยิน หรือบังคับจิตใจให้สำนึก รู้แล้วพูดได้ หรือรู้เรื่องได้ อันนี้ ไม่ค่อย เป็นที่เชื่อก็เพราะนึกว่าแหว่ไปเอง

“กระจ่ายไส” หรือ “สาขไส” คือตัวกำลังญาณหรือใจ อันเป็นนามที่มีชื่อว่า วิญญาณ อันแยกออกเป็น ๖ และ ๗ (๑ จักขุ วิญญาณ ๒ ไสววิญญาณ ๓ ชานาวิญญาณ ๔ ชิวหาวิญญาณ ๕ กายวิญญาณ ๖ มโนวิญญาณ ๗ มโนธาตุ) กำลังงานที่มีอยู่ในตัวเลือด ที่ เรียกว่าชีวิตินทรีย์ ซึ่งศาสนาเรียกว่า เคโธธาตุ อินทรีย์เลือดที่มีกำลังอุ่นหรือไหม้อยู่แล้วไปหล่อเลี้ยงสืบวิญญาณ คือตัวรู้ที่ประจำที่ตา หู

นางสาวลงมา ขุนสรวงบอกลาไปเป็นผีฟ้าแล้วนั่งนิ่ง เมื่อถูกสาวเขย่าตัวก็บอกให้สงบ เหมือนวงเปลอหมดความรู้สึก พอรู้ตัวปรากฏออกมาอยู่ข้างนอก ตัวเดิมนั้นผละหายนอนเหยียดอยู่ สาวปลุกเขย่าให้พูดก็ไม่พูด ขุนสรวงออกมาอยู่ข้างนอกแล้วสบายไม่เหนื่อยอ่อน ร้องบอกแต่สาวไม่ได้ยิน เห็นนางร้องไห้กอดฝอยอยู่หลายวัน กระทั่งเฝ้าเปื่อย จ้าวขุนสรวงจึงแสดงร่างให้ปรากฏ เอื้อมมือมารับ ผีสาวลุกขึ้นจากร่างเดิมเลื่อนขึ้นยืนคู่อยู่กับจ้าวขุนสรวง คิดว่าร่างเดิมนั้นเป็นร่างผีฟ้าแสงมา ที่หนักแก่ตายก็เพราะ กินดิน กินมะลูกไม้ ตัวจึงหนักและเฝ้าเปื่อย จึงตั้งคิดให้ทั้งคู่ลุกขึ้นยืนแล้ว จ้าวขุนสรวงและขุนหญิงสาวแสดงร่างผีฟ้าแสงให้เห็นได้ เดินเข้าไปในร่างเดิมนั้นบอกว่า สาวกูเป็นปอบพ้อแม่นมของปู่ย่า มือนี่ตายแล้ว ตัวนั้นจะเฝ้าเหม็น พวกมึงไปหาไม้แห้งมากองให้มาก เอาตัวกูนี้วางบน เผาไฟเถิด จะได้ไม่เหม็นเฝ้า พวกหนึ่งไปหาไม้แห้งมา ที่เหลือบอกให้เอามือกอบน้ำบ่อใกล้ ๆ นั้นมาอาบนํ้าทำให้สะอาด เอาดินขาวประแล้วให้ไปฉีกใบตองแห้งมานุ่งห่ม ห่อร่างทั้งคู่ขึ้น จึงให้ยกขึ้นวางบนกองฟืน ให้เอาไม้แห้งถูกกันให้ร้อน-ไหม้ คุ ลูกไฟแล้วสูมไว้ก่อน ให้ไปเก็บดอกไม้หอม ๆ มาวางรอบ เหลนบอกว่า ไม้หอมมีอยู่จุดไฟหอม ไปถอนมาแล้ววางสูมไฟลูกแล้วให้นำเข้าจุดกองฟืน จ้าวขุนสรวงสาวยืนอยู่ เมื่อไฟลุกไม้ไหม้ร่างได้ลอยขึ้นสูง ลูก หลาน เหลน ลือ ร้องให้ ร้องเรียก จ้าวสรวงสาวหยุดแล้วแสดง-ส่วนผีฟ้าแสง คือ ห้วยอด มีสายสะพาย มีผืนนุ่ง มีแท่นนั่ง ลูกหลาน เหลน ลือ มองเห็นกลับมาได้แสดงความดีใจ เด่น ร้อง รำ ที่เป็นผัวเมียก็กอดกัน คุยกันให้ปอบดู เป็นต้น ตาย บำบวงผี เผาผี

อยู่กันตลอดคืน เข้าไฟมอดหมดฟืน หมูนั่น กินดิน กินมะ กินน้ำ น้ำที่มีเอาไปให้ผีก่อนแล้วกิน พูดกันว่า ต้นปอบ พ้อเหียด ปู่ทวด ยังอยู่คอม ควรงก่อรูปผี จ้าวขุนปอบว่า เอาดินได้น้ำคลุกทราย เอาเถา ก้อนดุกปน ก่อแท่นก่อน ตรงที่ตาย ที่เฝานั้น เอาดินก่อพอกขึ้นเป็นร่าง สรวง สาว นั่งคู่ หมูชายทำรูปขุนสรวงนั่งขัด (ตะหมาดราบ) หมูหญิงปั้นแม่สาวนั่งพับเพียบท้าวว่าดี ให้ดินบังท้องน้อย ให้รู้ว่า ต้นผีมีอายุ ว่าเล็กแล่นห่างกัน ได้เอาดินปนทรายพอกให้ใหญ่ นั่งให้ใหญ่กว่าตัว นั่งเขาคิดกัน เสร็จแล้ว ขุนสรวงสาวให้ขุดรางยาว เอาดินขึ้นพูนเป็นฝากัน ให้ชนไม้แห้งมาวางรอบ ให้จุดไฟเผาให้ดินสุกแข็ง ทนน้ำ ทนฝน ๗ วัน ๗ คืน แข็งดีแล้ว ปลอ่ยให้เขียนหลายมือ เสร็จแล้ว หาดอกไม้ มากองหน้า หามะลูกไม้ หาดัวมาวาง เลี้ยงกัน เด่น รำ ร้อง เป็นต้นถือผีกันมา จ้าวขุนสรวง และ ขุนนางสาว มองเห็นลูกหลานพร้อมเพรียงกันดี บอกให้ทำอะไรก็ทำตาม จึงเกิดความเป็นห่วงขึ้นได้เข้าพักอาศัยในร่างบั้นนั้น พิทักษ์รักษาคุ่มครอง สอนวงวานเกรื่อเถาต่อมา เมื่อ ๖๖๐๐ ปี เศษมาแล้ว ขุนสือไทยและขอมฟ้าไทยคิดสร้างลายสือได้แล้ว จึงเชิญจ้าวขุน จ้าวนางสาว มาทรงเมียบให้เล่าต้น ได้จดลงแผ่นกเบื้องไว้ ทำเครื่องหมายจำหน้าให้รู้ เช่น สมัยเมืองสรวงพระพุทธร-

----- *

จุมก ลั่น ภายใจ นั้น เมื่อกระทำสดีดี ๆ จะเห็นทั้งหมดนั้นรวมกันเป็นรูปแสงกระจ่างใส คัวมหาภูตรูปอย่างใดก็คล้ายอย่างนั้น แต่ผู้มีกรรมดี จะผ่องใสสวยงามกว่า ในวิชาสาธไส พวกเหล่านั้นจะเพิ่มกำลังให้กระจ่างขึ้น ส่วนในทางพระพุทธศาสนากระทำได้เอง ผิดกันอย่างนี้ วิชาสาธไส คนสามัญทั่วไปมิได้ง่าย ๆ เช่นคัวผืนซึ่งเห็นได้ในเวลาหลับ แต่สาธไสนี้รู้เห็นในเวลากำลังตื่น ๆ และไปพบใคร ๆ ได้ถึงไหน ๆ ก็ได้ ปรุหลาดที่รูปสาธไสนั้นไปอยู่ห่าง ๆ พูดทำอะไรอย่างไร ที่อยู่นี้รู้เห็นหมด คัวสาธไสนี้ที่เรียกว่า วิญญูณรูป อทิสสมานรูป (รูปที่มองไม่เห็น ตามพระพุทธภาษิตว่า อทิสสมานา มนุเชหิ ญาณตา เหล่านั้นอันเหล่ามนุษย์รู้ว่า อทิสสมาน) ตามพระพุทธศาสนา ที่เป็นคัวสมาธิทราบว่ายุดหนึ่งโดยชอบ ที่เป็นอภิญญามีว่า อันตรธานหายจาก.....ได้ปรากฏมีแล้ว (ปารุโหสิ) ผู้เขียนยังไม่ได้ จึงอธิบายไม่ถูก ที่กล่าวนั้นตามคัวบาลีที่ท่านเขียนกันไว้ เหตุนี้วิชาสาธไสจึงไม่ใช่อุตตริมนุสธรรมคุณพิเศษเป็นทิพยศาสตร์ (คือของเล่น ทิพ เทพ เทว แปลว่าเล่น) แต่คัวสาธไสหรือวิญญูณรูปนี้ครั้งออกไปจากมหาภูตรูปปรากฏเป็นอาภัสสรกายแสง (อาภัสสรแปลว่า ร่างเป็นแดนชานแห่งความสว่างทั่ว) นี้โอปปา-ติกะ คือ เกิดลอยขึ้นครบบริบูรณ์ ที่ไทยเดิมเราเรียกกันว่า “ผี” หรือ “ดวง” และวิชาสาธไสนี้ คนเฒ่าไทยรู้และมีอยู่มาแต่ดึกดำบรรพ์มา ขุนสรวง ขุนนางสาวได้สอนเราจึงนับถือผีกันมาตลอดกระทั่งกาลบัดนี้ ซึ่งเป็นหลักฐานเรื่องตายเกิด และวิญญูณ รูปอทิสสมานกายมีอยู่ กับเป็นวิชาดั้งเดิมของไทย ซึ่งมีชื่อว่า “สาธไส” คัวสาธหรือเจตภูต ที่ออกไปและเข้ามาเกิดนี้ในมหาคัมภีร์สังขยสูตร พระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่า คนธพพ-คนธรรพ

“สาธ” ออกไปเป็นเสียงกวางดั่งว่า “สาธ” เป็นจีนแต่จั่วว่า “เซียน” ไปเป็นเสียงอังกฤษว่า “เซนต์” ไปเป็นฝรั่งเศสว่า “ซัง” ฝ่ายทรงก็มีฝรั่งนิยมกันมากทั่วไป ฝ่ายสาธไสเท่าที่ดูจากพิธีการก็สาธและถึงพุทธศาสนาวิธีการถอดวิญญูณรูปเข้าไปในลำดับแสงนั้น ๆ กับปลุกวิญญูณหรือคลวิญญูณรูปขึ้น ตลอดถึงแก่กระทำต่าง ๆ เป็นวิชา “สาธ” กระทำสมาธิเกิดขึ้น เห็น ฐัผลกรรม เป็นกลิณ สมาธิ วิชาใน

ถูกกุดันธกาลก็ขีดเส้น ๑ เส้น เพื่อรู้ยุคสมัย หรือ พุทธันดรที่ ๑ ได้จดไว้อย่างนี้ ถัดมาเฉพาะเรื่อง จะเป็นเรื่องจริงหรือไม่ก็ตาม

แผ่นลำดับที่ ๖๖๒ หน้า ๒ ภูแลสาบ ในเมื่อล้านล้านหลายพันปี เมื่อเป็นผีฟ้าแสง ชื่อขุนสรวงและขุนหญิงสาบ อยู่ดอมกันเชิงมือนี่ เมื่อนั้น ภูเฝ้าเยี่ยม สอน นั้ง หั่ว จอมฟ้า เว้า สอนได้ (แผ่น ๗๑๖ หน้า ๑-๒) สรวงว่า หนึ่งคน เหลือง สรวง สาบ เมื่อนานหลายนี้ ชื่อคนแลเมืองสรวง เมื่อก่อนมีคนเหลืองที่ ๑ เรานี้ รู้สร้างเรือน บ้าน ผ้า นุ่ง ห่ม ข้าว ปลาหลาย มีลายดูรู้กคหมาย ดูผิดถูก คนเหลืองที่ ๑ เกิดแล้ว มาสอนหมู่เรา เอาเข้าพวกคนเหลืองล้านหลาย แล้วเข้า ดวงแสง เมื่อนั้น สาบแลภูมั่งกั้ง เหลืออยู่นั้น เสาได้เกิด (เหลืออยู่ยังมาเกิด) คนเหลืองหาย เมื่อนานมา หมู่มึงเกิดมาก

สื่อไทย เล่าขุนสรวง สิงไทยงาม ขุนสรวงว่า

หนึ่งคนเหลือง สวงสาบเมื่อคนหลายนี้ ชื่อคนแล

เมืองสวง เมื่อก่อนมีคนเหลือง เรานี้รู้สร้างเรือน

บ้าน ผ้านุ่งห่ม ข้าวปลา ลายดูรู้อ่านกคหมายดู

ผิดถูก คนเหลืองเกิดมาหา สอนหมู่เราเข้าคน

เหลืองล้านหลายแล้วเข้าดวงแสง เมื่อนั้น สาบแล

ภูมั่งกั้ง เหลืออยู่นั้นเสาได้เกิด

คิดมาก สร้างมาก เอาหลาย มีเลื้อ คนเมืองสรวงถึงเมืองอื่น ช่างกันตายทั่วหนาวร้อน คนกลัวหนีเข้าถ้ำ ป่า เขา เมื่อ เมืองเจียบตายหมด คนเหลือออกมาเห็นกัน แม็กแล้ว ชวนเข้าถ้ำ อยู่ถ้ำ บ้านเมืองสิ้น ผ้าหาย ลืมทำเอาไปไม้นุ่งห่มเป็น กันมา

—*—

ทางพระพุทธศาสนา

๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน หรือสรวงสวรรค์ หรือปรโลก (โลกอื่นจาก-โลกนี้=อิธโลก) มีในความรู้ของไทยก็เพียงชื่อ ๑๖ ชั้น ฟ้า ๑๕ ชั้นดิน เมื่อเขาให้เรียนจึงรู้ และได้รับอนุญาตบังเอิญพบผู้ปรารถนาหรือกำลังเป็นโลกกุดครปฺดูชน คือ ปฺดูชนเทพผู้พ้นจากอำนาจโลก อยู่คอยถึงกาลตรัสรู้ ในชาติหนึ่ง ท่านมาเกิดเป็นมณฆอมพิสณู จึงใช้ชื่อนี้ และกาลนี้ดำรงเทพสิริอริยเมตเตยยโพธิสัตว์สันดุสิตเทวราช ณ ดุ สิตสวรรค์ จึงเหนือภวักคพรหม ซึ่งเป็นยอดกามาพจรและรูปาพจร อรูปาพจรก็คือ สหัมบดี โลกาธิบดีพรหม ส่วนที่สูงขึ้นไปอีกเช่นอกนิ- ฏฐมหาพรหมนั้น พ้นโลก หรือเป็นโลกกุดครภูมิแล้ว ทั้งพ้นอำนาจขุนตาย คือ มัจจุราช อันเป็นชั้นใหญ่สุดของ ๑๕ ชั้นดิน (หรือนรกภูมิ) จึง ขอบรรยายเท่าที่รู้ เช่น รูปสมบัติ หน้าที่ และกลืนเท่าที่จำได้และนึกออก การเรียงนี้ ไม่สามารถกะหรือคำนวณระยะได้ และเดิมเขาก็ไม่มีลำดับชั้น ๑๖ ชั้นฟ้าจะเรียงชั้น ๑๖ ลงมาถึง ๑ กับ ๑๕ ชั้น ชั้นดินจะเรียงจาก ๑ ไปถึง ๑๕ ชั้นคน หรือมนุษย์จัดเป็นชั้นกลางและผิดกันอยู่ คือ สวรรค์และปรโลกชมพูทวีป ไม่มีกล่าวถึงวัดและกลืน ของไทยมีวัด-วัดมีผีคนก่อนพระพุทธกาล คือพวกชีชายหญิงครองขาว เมื่อ กาลพระพุทธศาสนา มีพระภิกษุเทพ ถ้าปฺดูชนครองขาว ถ้าเป็นอริยบุคคลครองสีข้อมผ้าด แม้พวกโพธิสัตว์และบริษัทเป็นสีอ่อน อันเป็น เครื่องหมาย อุบาสก อุบาสิกาซึ่งเป็นที่รู้จักผิดกันของผู้ไม่แจ้ง พวกนี้ ยังรักษากามคุณไว้เพื่อตรัสรู้ในกาลของตน และกลืนนี้ ก็มีกันได้สุด

แผ่นลำดับที่ ๑๑๖ หน้า ๑ นี้ เป็นระยะเวลาเมื่อ ๖๖๐๐ ปีมาแล้ว เป็นตอนที่ขุนสือไทย และขอมฟ้าไทย ได้คิดลายสือไทยสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ได้เชิญขุนสรวงและนางสาธมาทรงไทยงามได้เล่าเรื่องเมื่อต้นกับ พุทธันดรที่ ๑ ในกาลก่อนพุทธกาลนี้ ขุนสรวงเรียกพระพุทธรูปว่า คนเหลือง ๑ เส้นหนักบนเป็นลายสือไทยว่า หนึ่ง มุนล่างซ้ายจะเห็นเส้นอ่านเป็นเลขได้ว่า ๑ ขุนสือไทยและขอมฟ้าไทยได้ทำเครื่องหมายรู้ไว้ให้เห็นอย่างแจ่มชัด ตัวเลือนมากอ่านได้ความอย่างนี้ได้อ่าน และรู้เรื่องขึ้นอย่างนี้ ทั้งมีเครื่องหมายเลข ๑ เห็นอยู่ด้วย และยังมีองค์ที่ ๒ ที่ ๓ อยู่จะได้ใส่ในคอนต่อไป ทั้งนี้เพื่อยืนยันเรื่องเดิมของเราว่า ของเรานั้นมีอยู่แล้ว ได้พบ จึงได้นำเอามาเปิดเผย ได้เป็นเรื่องของไทยทั้งยืนยันว่า ไทยนี้มีอยู่แล้ว ทั้งทราบเรื่องของไทยมาด้วยวิธีการเชิญมาทรง ให้เล่าบอกกับทั้งคิดลายสือบันทึกเรื่องราวไว้เพื่อให้คนรุ่นหลัง ๆ ได้ทราบกันอย่างที่ปรากฏมานี้ เพราะเหตุที่ได้เลื้อมาถึงจึงทราบได้ ถ้ามีฉะนั้นแล้วก็คง ไม่มีความรู้เรื่อง ทั้งนี้ผลของกรรม คือ การทำไว้ได้ประโยชน์ทั้งในอดีตมาถึงปัจจุบัน และคงไปในอนาคตอีก นับว่าเป็นประโยชน์ยอดอุดมคติทีเดียว

ยุคนี้ ตรงกับคติทางพระพุทธศาสนา พุทธันดรที่ ๑ ซึ่งตามอรรถกถาพุทธได้เล่าถึงยุคต้น คือ พวกอาภัสสรกายมาทินรสปฐวี เสื่อมหาฐานะอันดี จึงเปลี่ยนจากทิพยกาย เป็นมนุษย์คนเผ่าต่าง ๆ มา ตอนนั้นว่าไม่แก่ไม่ตาย มีอายุยืนเป็นอสขัย (นับไม่ได้) คงจะเป็นได้ เพราะยังไม่มีกำหนดนับกาล เมื่อเกิดมาเพราะมาจึงต่างประพฤติกุศลกรรม อายุก็ลดลดลง กระทั่งมีอายุวัย ๔ หมื่นปี พระกุกกุสันธโพธิสัตว์จึงได้อุบัติครองสมบัติอยู่ ๔ พันปีจึงออกมหาภิเนกษกรรมได้ตรัสรู้อนุตรสัมมาสัมโพธิญาณเป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธ ได้ทรงอยู่ ๔ หมื่นปี จึงดับขันธปรินิพพาน จากนั้น อายุก็ลดลงกระทั่งถึง ๑๐ ขวบ ถึงกาลมิกสัญญีคือ เห็นเป็นสัตว์เนื้อ ต่างประหัดประหารกัน ที่เห็นภัยก็หลบเข้าถ้ำ ป่า เขา เมื่อตายกันหมดแล้ว จึงออกมาเริ่มชีวิตกันใหม่ เป็นกาลสุดพุทธันดรที่ ๑ เริ่มพุทธันดรที่ ๒

พระพุทธกุกกุสันธกาล (ยุคไทยขุนสรวง, สาธ)

เรื่องทั้งนี้ ได้รวบรวมเรียบเรียงขึ้นถึงพระพุทธรูปทั้ง ๓ ที่มีมาแล้ว และมีเรื่องปรากฏอยู่เฉพาะเท่านั้น ได้นำมาเป็นหลักฐาน ๓ พุทธันดร และ ไทย ๓ กาลที่ปรากฏอยู่ ณ ยุคขุนสรวง นางสาธนั้น อันตรงกับพุทธรูปพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์ ซึ่งมีเรื่อง-พระเจ้าจักรพรรดิมีนามชื่อว่า-พระมหาปนาทบรมจักรพรรดิ ซึ่งมีปรากฏในอนาคตวงศ์ว่า-ในสมัยพระพุทธกาลนั้น ได้มาเกิดเป็นช่างป่าชื่อ-ปาลีโดยยกะ ได้ทะนุบำรุงพระผู้มีพระภาคเจ้าตลอด ๓ เดือน ณ พระพุทธพรรษาที่ ๑๐ นั้น ซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพยากรณ์ว่า-จะได้ตรัสรู้เป็น-พระพุทธองค์พระองค์หนึ่ง

—*—

กลิ้งกันเสมอ ๆ เช่นกลิ้งคว้นรูป กลิ้งคว้นเทียน กลิ้งกำยาน กลิ้งดอกไม้ต่าง ๆ บางทีได้กลิ้งที่ไม่เคยสุดหรือคมอยู่ที่ไหน ฯลฯ จะพยายามบรรยายให้ตลอดจะได้ทราบชัด เป็นเครื่องระลึกว่าผีฟ้ายังมีอยู่ ใส่เลขวงเล็บไว้ตามวิธีนับขึ้น คือ ถัดขึ้นสูงสุดเป็น ๑ ตามที่นิยมกันในสมัยนี้

ชั้น ๑๖ (๑) สรวงสาธฟ้า (สรวงสวรรค์) ต้นผีฟ้า ขุนสรวง ขุนนางสาธ สีทองคำเหลืองเขียวกระจ่าง คล้ายบุษราคัมไทย มีแสงแก้ว เหลืองอ่อนกระจ่างเย็นอุ่น เป็นเครื่องแต่งประดับแบบเฉวียงซ้ายจึงคล้ายเปลือย ทั้งคู่ทรงรัดเกล้าขอกกลีบละเอียด แต่เป็นแสงกระจ่างสียิ่งกว่าแสงประจำ ขุนเล่าว่าเดิมกลิ้งเลือดคันเกิดเดิม บัดนี้ กลิ้งน้ำผึ้ง ขุนหญิงเดิมกลิ้งนมสด ใหม่กลิ้งถั่วคุด มีผู้ร่วมอยู่ด้วยมาก และเท่า ๆ กันที่อยู่เป็นพื้นแสง วงรอบจักรวาล ซึ่งของเขาเรียกแสงฟ้า เป็นวิมาน จึงคล้ายไม่มี คือ แสงไม่ร้อน อบอุ่นเย็นสบาย ฝนไม่มีลมจัดไม่มี ฉะนั้นไม่มีก็ได้ และอยู่ในแสงละเอียดและลึกมาก มีพลังแสงเป็นสุขุมัคคภาพ จึงคล้ายอาภัสสรพรหม ซึ่งแปลว่ามีแสงสว่างทั่วได้มาเกิดเป็นต้นคน ที่ผิดคือเพศขุนหญิง อาภัสสรพรหมเพศไม่ปรากฏเพศหญิงในชั้นนั้น ที่ออกมาให้ลูกหลานพบก็มีเพียงขุนสรวงและขุนนางสาธเท่านั้น เมื่อแสดงสืบพันธุ์ ก็เพียงสำแดงให้ดูตามจินตนาการ ดูจะไม่มีลักษณะรู้สึกอย่างมนุษย์ทำแต่เพียงแสงเหมือนเงาเท่านั้น อย่างอื่นปกติ นี่เป็นสรวงสวรรค์ไทยชั้นสูงสุด

ชั้น ๑๕ (๒) แฉนเทียนฟ้า ขุนแฉน หรือแฉนเทียนฟ้า ขุนหญิงสีทองงาม หรือปูแฉน ข่าแฉน สีเหลืองทองคำกำกระจ่าง เครื่องทรงผ้าหมอกขาวนวลกระจ่างทึบ ขุนกลิ้งเหมือนคน ขุนหญิงกลิ้งกะทิ เป็นคันผีขุนหมอบ ประทับแท่นกลางแสงนวลกระจ่างกว้างขวาง ทรงรัดเกล้าช่อกลมเป็นชั้น และเป็นแสงคล้ายขมิ้นช่อออกเป็นรูปรัดเกล้า ซึ่งกระจ่างแจ่มกว่าแสงประจำ ขอบสุดสายแสงทุกทิศเป็นเขต และ

เป็นที่ ๑๐ มีพระนามว่า-พระศุภมงคลสัมมาสัมพุทธองค์ ในอนาคตกาลอีกด้วย พอเป็นเรื่องอ้างอิงได้ จึงนำมาอ้างเพื่อรู้ยุคระยะกาลสมัยดึกดำบรรพ์นั้น เฉพาะไทยนี้ มีเพียงชื่อที่ยังคงอยู่ในความรู้ของไทย เมื่อมีเรื่องอยู่ก็จะได้มีเกำความจะได้ความสำคัญขึ้น เฉพาะก็คือ-มีเล่าถึงการคิดตัวหนังสืออ่านได้ และเป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าตรัสได้ จะอย่างไรก็ตามเรื่องที่มีมาแล้ว และ พระคันถรจนอาจารย์ท่านได้จารึกลงในใบลาน กระทั่งเป็นคัมภีร์ที่ยืนยงคงมาแล้วยังน้อยก็เกือบ ๒,๐๐๐ ปี หรือกว่า ดียิ่งกว่าฝรั่งที่เขียนกันในเร็ว ๆ นี้ ซึ่งยืนยันว่า-หลักฐานนี้มีมานานแล้ว และ พระคันถรจนอาจารย์ท่านเขียนสืบต่อกันมา ก็คงจะหลายสิบองค์จึงยืนยันอยู่มาได้ถึงบัดนี้

ในกาลก่อน กระทั่งถึงกาลพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น ในกาลนั้น ชมพูทวีปมีชื่อว่าโสฬสนคร (๑๖ นคร) ซึ่งปรากฏในอนาคตวงศ์ระบุถึงคัมภีร์กัปเป็นยุคสมัยพระพุทธองค์ทรงพระนามว่าพระกุกกุสันธ อันตรงกับยุคสมัย-ขุนสรวงและเมืองสรวงไทย ก็คือ เมืองทอง และ สุวรรณภูมิรัฐประเทศไทยนี้ซึ่งยุคสมัยเดิมนั้น-ชื่อว่า-เมืองสรวง

ก็กาลที่มีอายุเจริญขึ้นไปถึงอสขัยแล้วลดลงมาถึง ๔ หมื่นปีเป็นอายุขัยนั้น ชมพูทวีป หรือ มัชฌิมชนบท ซึ่งยุคสมัยนั้นเป็น-โสฬสนคร คือเมือง ๑๖ นั้น ส่วนทางช่วงแหลมทอง ก็มีชื่อว่าสุวรรณทวีป ก็คือเมืองทอง หรือ เมืองถิ่นทอง ซึ่งเป็นชื่อที่ต่าง ๆ อยู่ในเมืองสรวงนั้น ได้มีมาตั้งแต่ขุนสรวงและนางสาวได้มีลูกหลานแผ่เชื้อสายสืบต่อกันตลอดมา จึงเจริญขึ้นกระทั่งนับไม่ได้ ก็คือ-กาลดึกดำบรรพ์นั้น ครั้นอายุลดลงมาถึงกาล ๔ หมื่นปีเป็นอายุขัย ซึ่งเป็นกาลพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น แหลมทอง มีชื่อว่า-เมืองทอง ครั้นกาลเวลาล่วงมามาก ๆ เข้า ก็ได้เปลี่ยนแปลงไป จึงมีชื่อต่าง ๆ ขึ้น เช่น ชื่อเมืองทอง เมืองแก้ว,เมืองพริบ คือเมืองเพชร, เมืองพลี คือ เมืองแก้วแสง ก็คือ เมืองไพลิน หรือ เมือง-พลิน บางทีก็ชื่อ-กรุงพาลี ถ้าเป็นชื่อ-พ่อขุน แม่ขุน ก็มีชื่อว่า-ท้าวกรุงพาลี จ้าวแม่ หรือ นางพระยากรุงพาลี ชาวเมืองก็เรียกชื่อ-ชาวเมืองพาลี, ชาวกกรุงพาลี, หรือ ชาวพาลี, ชาวพลิน ชาวไพลิน โดยเฉพาะชื่อว่า-เมืองแก้ว และ ขุนแก้ว นั้นว่า-มีสืบมาจากเมืองสรวง และ เมืองทอง แต่ก่อนกาลพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น พ่อขุนแก้วไทยฟ้า กับ นางพระยากองแก้วมีลูกชายทรงโปรดปรานมากจึงตั้งชื่อว่า-ยอดแก้วไทย ทั้งได้แก้วหินสุกสว่างก้อนหนึ่ง จึงเปลี่ยนชื่อ-เมืองทอง ขนานชื่อตามแก้วแสงก้อนใหญ่นั้นว่า-เมืองแก้ว พริบพลี และ พระลูกเจ้า-พ่อขุนยอดแก้วไทยฟ้านี้ เมื่อทรงเป็นมหาขุน ได้มีเนมิตนามชื่อว่า-พระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิ

ในพระพุทธวงศ์ และ อนาคตวงศ์ ซึ่งเป็นพระพุทธพจน์ตรัสแก่พระสารีบุตรเถรทรงตรัสไว้ตั้งแต่สมัยปฐม-โพธิกาล ณ คราวที่เสด็จสู่กรุงกบิลพัสดุ์ครั้งแรกในพระพุทธพรรษาที่ ๓ ได้ทรงกระทำตามพระพุทธวงศ์ ก็คือพระพุทธองค์ที่ได้ตรัสรู้มาแล้ว และได้ตรัส-อนาคตวงศ์ ก็คือ พระพุทธองค์ที่จะได้ตรัสรู้ในอนาคตกาลอีก ๑๐ พระองค์ อนาคตวงศ์ทรงปรากฏ-พระนางมหาปชาบดีโคตมี และ อชิตภิกขุ จึงตรัสทักษิณาวินิจฉัยสูตร ต่อมา พระสารีบุตรเถรได้ทูลถาม จึงตรัสอนาคตวงศ์ จะได้ย่อพอได้ความ เพื่อเป็นหลักฐานในยุคสมัยขุนสรวงนางสาว และ พระพุทธันดรพระกุกกุสันธพุทธ-

----- *

มีอยู่ร่วมกันมากเหมือน ๆ กัน คล้ายมหาพรหม ซึ่งมีสี่หน้า ทั้งขุนชายและขุนหญิงใบหน้ารูปไข่เกือบเหมือนกันต่างเพียงขุนใหญ่รูปไข่เปิด ขุนหญิงรูปไข่ไก่ หน้าตรงทรงเมตตาเอิบอ้อม ขวาทรงกรุณารื่นคล้ายยิ้มน้อย ๆ ข้ายทรงมุทิตาเบิกบานคล้ายจะหัวสรวล หลังทรงอุเบกขานิ่งเฉยอ่อนโยน ที่แผกคือปรากฏเพศหญิง ทั้งคู่มีลักษณะเป็นผู้ใหญ่วัย ๕๐ แต่สมบูรณ์ ในหน้าที่จึงเป็นสหัมบดีพรหม เป็นใหญ่ในโลก จึงเป็น ๔ ทิศ

ชั้น ๑๔ (๓) แผนเมืองฟ้าหรือแผนดวงฟ้าขุนหญิงดวงขวัญใจ สีดอกบวบ คือเหลืองขาวหรือขาวเหลืองกระจ่าง ทรงรัดเกล้าขอดข้อพุ่มละเอียดยเป็นชั้นชวช แต่ขุนหญิงพุ่มแฉล้มคือ ป้อมกลมแต่ชั้นขอละเอียดยระยับ และเป็นแสงช่อกระจ่างระยับแจ่มกว่าแสงประจำเครื่องทรงทั้งนุ่งและห่มสะไบเป็นปุยฝ้ายเครือแสงกระจ่างทึบ ทำให้บางมองเห็นได้เพื่อดำรงเพศแท้ไว้ เมื่อให้ดู ส่วนอกขุนผึ่งผายนูนเหมือนคนเล่นกล้ามอก ขุนหญิงอูมนูนเหมือนสัตบงกชครึ่งดอก จึงเกือบเหมือนกัน ขุนกลืนรูปกำขาน ขุนหญิงดวงขวัญใจกลืนงาหรือน้ำมันงา จึงเป็นเจ้าแม่ขวัญ หรือดวงใจ ดันเรียกขวัญ คล้ายพรหมบุโรหิตคือ ทำหน้าที่ครูบาอาจารย์ (แผนผัง แผนที่และกุมขวัญ เชิญขวัญ ทำขวัญชีวิต) ที่ผิดคือ ปรากฏเพศหญิงมีอยู่ร่วมกันมากและเหมือน ๆ กัน ที่อยู่เป็นชั้นแสง คือ คล้ายลอยอยู่กลางแสงนั้น ในเรือนแสงนั้นจะดูเป็นอะไรก็ได้ ตามรูปแสงที่เป็นขึ้นเอง อยู่กันเฉย ๆ เหมือนผู้ใหญ่วัย ๕๐ ถึงจะต่างเพศก็ไม่ปรากฏรู้สึกอารมณ์หยาบ จึงกลายเป็นเพศเดียวกันตลอดไป

กาลนั้น

ในกาลที่อายุมนุษย์ลดลงมาเหลือเพียง ๔ หมื่นปีนั้น ชมพูทวีปได้มีชื่อว่า-โสฬสนกร ในส่วนอื่นมีชื่อว่า-เมืองทอง และ เมืองแก้ว ปน ๆ กันอยู่ หรือ กรุงพลิน กรุงพาลี บ้าง ช้างป่า-ชื่อปาลีโดยยยะ ซึ่งเป็นพระบรมโพธิสัตว์ วิริยาริกพุทธภูมิได้เกิดเป็น-สมเด็จพระเจ้ามหาปาณาตบรมจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า ทรงมีบรมเดชานุภาพตลอดทวีปทั้ง ๔ ทรงมี-สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการ กับมี-คทาใหญ่สถิต ณ เจริงรองซึ่งตั้งบนพานทองใหญ่ อันเป็นนิมิตสมบัติจักรพรรดิ ชูคบก และเป็นเนมิตนามชื่อว่า-มหาปาณาตจักรพรรดิ เป็นประจำมา

ก็สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการนั้น คือ ๑) จักรัตนะ จักรแก้ว ๒) หัตถิรัตนะ ช้างแก้ว ๓) อัสนรัตนะ ม้าแก้ว ๔) มณีรัตนะ มณีแก้ว แก้วทับทิม ๕) อิตถิรัตนะ นางแก้ว ๖) คหปติรัตนะ ชุนคลังแก้ว ๗) ปรินายกรัตนะ ชุนพลแก้ว ทั้งนี้ มีอยู่ ๒ ชุด ชุดบก และ ชุดน้ำ ถ้ามีพระคทาใหญ่ (กระบองยอด) สถิต ณ เจริงตั้งบนพานทองใหญ่ เพราะมหากทานั้นเป็นนิมิตที่ระบุนามชื่อว่า-มหาปาณาตบรมจักรพรรดิ จึงเป็นชุดบก หรือชุดแผ่นดิน

และ-สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการนั้น แต่มี-สังข์ใหญ่ หรือมหาสังข์ สถิต ณ เจริงตั้งบนพานทองใหญ่เพราะ-มหาสังข์สถิต ณ เจริงตั้งบนพานทองใหญ่ อันเป็นนิมิตสมบัติจักรพรรดิชุดน้ำ และ เป็นเนมิตนามชื่อว่ามหาสังข์จักรพรรดิ เป็นประจำมา เพราะมหาสังข์นั้นเป็นนิมิตที่ระบุนามชื่อว่า-มหาสังข์บรมจักรพรรดิ และชุดนี้เป็น-ชุดน้ำ หรือ-ชุดทะเล ซึ่งคู่กับชุดบกนั้น และทั้ง ๒ ชุดนั้น ก็มีปราสาทแก้ว ปราสาททอง หรือรัตนปราสาท สุวรรณปราสาท พร้อมกับ-มีแก้ว, ทอง, เงิน, แร่ธาตุต่าง ๆ ประดับพร้อมทุกประการ

ในพระพุทธานุสรณ์กัทรกัปนี พระเจ้ามหาปาณาตบรมจักรพรรดิ ได้อุบัติขึ้นแล้ว ณ เมืองแก้วมีนามว่า-ยอดแก้วไทย ครั้นเจริญถึงอายุกาลแล้ว จึงมีปราสาทแก้วปรากฏขึ้น แม้ภูเขาใหญ่ ๆ ก็กลายเป็นปราสาทขึ้น บ้างก็เกิดเป็นพื้นทองขึ้นเป็น-สิริเกียรติสมบัติ บริชน และพาหนะก็เป็นรัตนะ จึงเป็น-สัตว์รัตนสมบัติมีมหากทาสถิตเป็น-สิริบรมจักรพรรดิราชสมบัติ พร้อมทุกประการแล้วได้เป็นจักรพรรดิราชาภิเษกเสวยราชสมบัติ ณ ทวีปทั้ง ๔ มีทวีปน้อย ๒ พื้นเป็นบริวาร ทรงสำราญเป็นปกติตลอดกาลนาน ในกาลชนม์ชีพนั้นทรงชำนาญศิลปวิทยาการตลอดทุกชนิด ได้ทรงประดิษฐ์และสร้างเสกสรรเครื่องกลต่าง ๆ ได้ และปรินายกช่วยทำขึ้นตามประสงค์ บางที ช้างแก้ว ม้าแก้ว นำมาให้ บางอย่าง-จักรแก้วบันดาลให้ เช่น ดวงแก้วลอยในท้องฟ้าส่องให้มองเห็นได้ทั่วทุกทวีปใหญ่น้อยหลายอย่างทั้งแก้วมณีรัตนคคาลให้ เช่น ไฟฟ้าและ เสียงสายฟ้าที่ทรงคิดเป็นพิเศษก็คือ-ลายสือซึ่งทรงคิดว่า ถ้าเอาเสียงคำพูด กับ จำนวนนับเข้าลายเส้นได้ คงจะคงที่และ อยู่ได้นาน ทั้งจะนำไปไหนก็ได้ เมื่อกรุ่นคิดอยู่นั้น ด้วยบุญญาภาพพระบารมี ๑๐ ทั้งรัตน ๗ และเทพโพธิสัตว์มิตรสหายทั้งหลายก็ร่วมกันส่งแสงสว่างเป็นญาณปัญญาบารมีพร้อมพลันก็บันดาลให้เกิดปัญญาญาณสว่างแจ้งส่องให้เห็น ก. กา. ข. ขา. ข่า. ข้า เป็นต้น และอินทรีย์ทั้งปวงก็คล่องแคล่วจึงใช้มือเขียนได้ ใช้เสียงและ ปากอ่านได้

— * —

ชั้น ๑๓ (๔) เมืองแมนฟ้า ขุนแมนเมืองฟ้า ขุนหญิงสายเฟื่องฟ้า สีเหลืองดอกคำเจียกสดเครื่องทรงเทริดยอดดอกคำเจียกสร้อยสะพายคู่ นุ่งและห่มน้ำเงินแก่ ขุนแมนเมืองฟ้า กลิ่นลำเจียก ขุนหญิงสายเฟื่องฟ้า กลิ่นเคยหอม คล้ายเทพชั้นปรินิมิตวสวัตดี คือ ขันธกุมาร และวิษณุประภากุมาร และที่คล้ายกันมากคือ เพศเด็กกรุ่น ชื่อ บัญจสิขร ทำผมเกล้า ๕ ยอดซึ่งขึ้นมาในกลีบรัดเกล้าลำเจียก ยอดกลางเป็นรูปกลุ่มเกษร ทั้งขุนชายและขุนหญิงมีเพศวัยรุ่น ๑๓-๑๔ จึงเกือบเหมือนกัน ทรวงอกและเต้าเพศหญิงก็เล็ก ๆ ขึ้นเหมือนลูกอิน ลูกกลมขอดเป็นสีทับทิมชมพูแก่ มีอยู่กันมาก ชั้นนี้เริ่มรื่นเริง ร้องเพลงกันบ้าง แต่ไม่ถูกต้องกันจึงคล้ายเด็กกรุ่น รูปวิมานแก้วแสงต่าง ๆ กันและมากมาย สีอากาศขาวกระจ่างสดใส มีจำนวนมากสุดนับ มีชื่อต่าง ๆ กัน เช่น ชื่อการเกิด จงกลนี อยู่กันอย่างเด็กถึงจะเห็นเพศต่างกัน ก็ไม่เกิดกิเลสหยาบ มีวิมานรูปมณฑปกว้างใหญ่ มีมุขออก มียอดเป็นฉัตรช่อ เหลี่ยมหนึ่งมีจำนวนร้อยหรือพันมุข ทั้งวิมานสำเร็จด้วยแก้วแสงกระจ่างสีเกิดเอง จึงสว่างเย็นตลอด วิมานมณฑปชั้นนี้มีเป็นเขต ๆ คล้ายกับประเทศหนึ่ง จะเท่าไรไม่รู้ เพราะสุดสายตามองเห็น แต่ละเขตวิมานมณฑปมีสนามเรียบสะอาดเขียวชะอุ่มตลอดทุกด้าน มีต้นไม้เป็นแถวทรงดอกสะพรั่งหอมตลอด และไม่ปรากฏใบไหม้แห้ง หรือกิ่งหัก สูดนั้นมีสระและมีสวนอุทยานพวกเทพบุตร เทพธิดาไปวิ่งเล่น พักผ่อน พอนั่ง จะมีแท่นเกิด นอนจะมีที่นอน พออุกจะหายไปอย่างนี้เป็นประจำ และสุดนี้ก็ยังเป็นอุทยาน ณ อุทยานสวนสวรรค์มีวัดอยู่ด้วย

ใช้ปัญญาส่องทราบได้ว่าถูก และผิด เมื่อทรงคิดได้ เขียนได้ อ่านได้คงที่ และชำนาญแล้วจึงสอนขุนคลังแก้วให้ทำบัญชีสอนขุนพลแก้วให้เขียนวิชาสอนทหาร และ เขียนจดหมาย และ สอนชาวเมืองให้เขียนวิชาต่าง ๆ และสอนชาวเมือง ให้นางแก้วทั้งบริวารเรียนเขียนจดคำสอน คำเพลง คำกลอน และข้อความทำให้จำ ทำชั่วให้ละเว้น มีการประพาศิณิฉัต ถักฉ้อ ทำร้ายฆ่าฟัน กล่าวเท็จหลอกลวง กินดื่มของมึนเมา และ ดิดดั่ง เอื้อเอ็นดู ช่วยเหลือกัน ซื่อตรงต่อกัน อ่อนน้อมผู้ใหญ่พ่อแม่ ผู้ชายให้รู้ต่อสู้ทำงาน ป้องกันตัว คุ่มครองสินตน ผู้หญิงเรียนรู้การครัว การเรือน เลี้ยงลูก คุ่มครองสินสาวตัวตน ตลอดถึงทุกคนให้รู้เช่นสรวงอำนาจอวยยศผิด้้น ฯลฯ

ครั้นล่วงมาถึงกาล-สมเด็จพระกุฎกุศลธได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญุตสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว และได้เสด็จไปแสดงพระธรรมจกัปปวัฏฏนสูตรจบแล้ว เทพพรหมตลอดสดุนั้นได้เปล่งเสียงรับต่อ ๆ กัน ทั้งได้เกิดมหัศจรรย์ให้หมื่นโลกธาตุ สะท้านสะเทือนหวั่นไหวตลอดถึงเมืองแก้ว ซึ่งกระทำให้มหากทานั้นพลัดตกจากเชิงกระเด็นลง ณ พื้นปราสาท แต่ไม่แตกหัก จึงทรงดำริถึงบุญบารมี มหากทานก็ลอยขึ้นสถิต ณ เชิงตามเดิมได้ทรงเห็นเช่นนั้น ทรงดำริก็ทรงทราบด้วยญาณปัญญาว่า-พระมหาบุรุษรัตนได้อุบัติและได้ตรัสรู้กับได้ทรงแสดงธรรมจกัปปวัฏฏนสูตรจบแล้ว เป็นกาลถึงพร้อมพระรัตนไตรแล้ว พระเจ้าจักรพรรดิจึงตรัสประกาศให้รัตนนั้น ๆ ไปนำรัตนนั้น ๆ มาถวายให้ตลอด ได้ทรงสำราญประทับอยู่โดยปกติ พระพุทธกาลที่ได้ตรัสรู้ นั้นได้ล่วงไปนาน กระทั่งพระปัญญาบารมีแก่กล้าที่จะเพิ่มขึ้นอีก ทรงระลึกได้ จึงตรัสสั่งขุนคลังแก้วว่า “ท่านจงไปสุโขทัยสมหานครนั้น นำเอามณีรัตนมาให้เรา” ขุนคลังแก้วได้รับโองการแล้ว เพราะเป็นคหบดีรัตนจึงมีอิทธิพลสมบูรณ์ ได้เหาะขึ้นไปยังสุโขทัยสมหานครทางอากาศ

ณ ปัจจุบันยเข้าครุวันนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ากุฎกุศลธนั้นทรงทอดพระเนตรตรวจโลกได้ทรงเห็นและทรงทราบแล้วมีพระพุทธประสงค์ทรงโปรดพระอนาคตพุทธองค์ทั้งสองนั้น และ วันนั้นเป็นวันอุโบสถและวันฟังธรรม ประชาชนต่างหลั่งไหลไปสู่มหาวิหาร พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงประทับในมหาวิหารนั้นได้ประทับอยู่ในสมาธิทรงอธิษฐานพระพุทธสัมมาสัมพุทธเจ้าแผ่สว่างไปในอากาศให้เห็นได้เฉพาะกบฏรัตนก็ได้เห็นในอากาศนั้นแต่ที่ห่างไกล กบฏรัตนได้ลงสู่พื้นก็ได้เห็นหมู่ชาวชนหญิงชายต่างหลั่งไหลเข้าสู่มหาวิหารเพื่อรักษาอุโบสถ และ ฟังธรรม ก็เข้าไปด้วย ครั้นเข้าไปแล้วก็ได้เห็นพระกุฎกุศลธซึ่งประทับนั่ง ณ พระพุทธอาสน์ก็มีได้รู้จัก ได้กระทำเคารพกราบไหว้แล้วจึงถามว่า-มาณพผู้เจริญ ท่านมีนามชื่อว่าอะไร จึงมีรูปโฉมเป็นอันดี ได้ฟังตรัสตอบว่า-กบฏรัตน เราชื่อว่า พุทธศาสดาจารย์ ชักต่อไปว่า-ท่านชื่อว่า-พระ-ศาสดาจารย์ เพราะอะไร ได้ฟังตรัสตอบว่า-เราชื่อว่า-ศาสดาจารย์นั้น ก็เพราะประกอบด้วยอายุขัยคุณ ๓๑ ว่า อติ ปี โส

-----*-----

ชั้น ๑๒ (๕) ร่วงเมืองฟ้า ขุนร่วงเมืองฟ้า หรือ จ้าวพ่อนารายณ์ ขุนหญิงทับทิมทองหรือจ้าวแม่ทับทิม ลักษณะเทวีขุนสินน้ำเงิน ฟ้าแก่ กลิ่นไม้หอมจันทร์ หรือ น้ำมันจันทร์ ทั้งนุ่งและห่มสีม่วงเลือดหมูอ่อนเทริดรัดเกล้า ขอดมีขอบเป็นรูปเศียรพวง คือ นาคหงอนเป็นรูปงูหงอนแผ่พังพาน คือ ตัวขดเป็นแท่น งามตัวขึ้นเป็นพะนัก เมื่อฟังแล้ว พังพานมีหัวงูหงอน ๗ จะคลุมลงพอดี ขุนหญิง สีขาวผ่องใสอมเหลืองเหมือนกลีบจำปีสด กลิ่นดอกจำปี ทั้งสะไบและถุงสีทับทิม นุ่งไม่แน่น ห่มนั้นใช้สีทับทิมตลอด ทั้งคู่เพศจ้าวพ่อจ้าวแม่ทรงวัยหนุ่มสาวใหญ่ขนาดอายุ ๓๐ อยู่เหมือนผู้รักษาอุโบสถ คือแม่มีรักพิศวาทขึ้น ไม่ถูกต้องกันเพียงมองตากันก็สำเร็จสำนึกและเฉพาะคู่ ถ้าเกิดคิดและสบตากันผิดคู่ ครั้งหนึ่ง ผิดพระธรรมสัมมาสัมพุทธเจ้าจะมองครั้งสองจะเป็นสีดำปรากฏบอกประจักษ์ ครั้งที่ ๓ ต้องเคลื่อนที่ เรียกว่า เคลื่อนเพราะการผูกมัดเรือบจัด คล้ายหรือเป็นสวรรค์ชั้น นิมมานรดี คือ นิมมานรดี เทวราชนารายณ์พิชิต และนิมมานรดี คันทาเทวี ลักษณะเทวีที่ผิด คือในภาคนิมมานรดีเทวราช สีทองดอกบวบสุกใส ภาคนารายณ์ สีคราม หลับหรือประทับนั่ง ณ พระแท่นนาค สุดแต่ผู้จะพบฝ่ายธรรมหรือฝ่ายโลก นิมมานรดีเทวี คันทาเทวี ลักษณะเทวีที่ผิด สีขาวนวลสด อยู่ในที่ไม่ทรงสะไบ มีแต่สร้อยสะพายคู่สายเล็ก ๆ จึงปรากฏรูปร่างภาคคู่ตัดบงกชเต็มดอก ขอดสีชมพูแก่ ถือเป็นเทพมารดาของเทพบุตร เทพธิดา คือ ลูก ๆ ซึ่งล้วนมีลูกทั้งนั้น เวลาทรงสะไบก็เฉย ๆ นึกเท่านั้นจะปรากฏแพร่ หรือไหมสีชมพูลอยมาสะพักสะไบชาย มีวิมานแก้วประพาฬ วิมานแก้วประพาฬนี้เป็น ๓ ขอดรัดเกล้า ๓ มุข ณ มุขกลางนี้มีพระแท่นเป็นที่ประทับทั้งคู่ และเป็นอย่างนี้ตลอดทั้ง ๔ ด้าน แต่ละด้านมองสุดสายตาเห็น จึงยาวและใหญ่มาก และเช่นนี้จะมีที่เขตจำนวนเท่าไรไม่อาจนับได้ คงเป็นพันหรือหมื่นเขตมีแสงเย็นกระจ่างมีมาก ที่ให้พบอาจเป็นเพียงวิมานเดียว หรือเขตเดียว พวกบุตรธิดาต่างมีผมจุอายุประมาณ ๑๐ ขวบ สำหรับในชื่อสวรรค์ไทย มีเขตอุทยาน สวนสวรรค์มีวัดอยู่ต่าง ๆ กัน ว่าอยู่ด้วยฉนวนอุโบสถศีล

ภควา (พระพุทธคุณนี้ นับเป็นตัวอักษรได้ ๕๖ นับเป็นศัพทได้ ๓๑ จึงเป็นคุณ ๓๑) ขุนคลังแก้วจึงจดจารึกเป็นลายสือลงบนแผ่นทองคำ แล้วจดจารึกอาการ ๓๒ คือ เกสา โลมา ฯลฯ มุศดัมมคณเณ มคณลุงคัม (ผม ขน ฯลฯ มุศ มั่นสมอง) กับจดจารึกทวัตติงสมหาปริสลักษณะ ๓๒ ประการ และจดจารึกกำหนดอนุพยัญชนะ ๘๐ กับทั้งวาดเขียนพระรูปโฉมส่วนศักดิ์สูง ๖๐ สอกลงในแผ่นทองคำทั้ง ๒ เสร็จแล้วได้กราบทูลลาหาะลวยกลับมายังพระราชสำนักสมเด็จพระมหาปนาทบรมจักรพรรดิ ได้ถวายพระสุพรรณบัฏทั้ง ๒ นั้นให้ทอดจักษุญาณพิจารณาพระคุณพิเศษ และ พระสิริลักษณะพระรูปโฉมส่วนศักดิ์สูง ๖๐ สอกของพระกุกกุสันธพุทธองค์นั้น พร้อมกับตัวสือจารึกพระพุทธคุณ ๓๑ และ อาการ ๓๒ ทั้ง ๒ อย่างนั้น ได้ทอดพระเนตรแล้วมิได้รู้จัก และได้ทราบแจ้งพระพุทธคุณนั้น ๆ จึงตรัสถามบุโรหิตพราหมณ์ซึ่งเฝ้าอยู่นั้น ก็ได้ทรงสดับคำทูลว่า-อักษรลายสือจารึกนี้เป็นพระพุทธคุณเที่ยงแท้แล้ว ดังนี้ สมเด็จพระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิได้สดับแล้วทรงเกิดปีติโสมนัสปลาบปลื้มพระทัยสลับลงกับที่ ครั้นทรงฟื้นขึ้นแล้วจึงตรัสถามอีกได้สดับคำทูลว่า-พระคุณพิเศษนี้ เป็นพระพุทธคุณของพระสัมมาสัมพุทธเที่ยงแท้แล้ว ดังนี้ ก็ทรงปีติโสมนัสปลาบปลื้มพระทัยสลับลงอีกครั้งหนึ่งเป็นครั้งที่สอง ครั้นทรงฟื้นขึ้นแล้วก็ได้ตรัสถามถึงภาพวาดเขียนพระรูปโฉมสิริลักษณะวรกายนั้นเป็นอย่างพระพุทธรูปจริง หรือ ประการใด ก็ได้สดับคำทูลว่า-พระรูปโฉมที่วาดมานี้เป็นพระรูปโฉมของสมเด็จพระพุทธองค์เที่ยงแท้ ดังนี้แล้ว ก็ได้ทรงปีติโสมนัสปลาบปลื้มพระทัยสลับลงเป็นคำรพที่ ๓ ครั้นทรงฟื้นขึ้นแล้วได้ตรัสว่า-บัดนี้ เราได้ฟังประพฤติเหตุแห่งสมเด็จพระพุทธองค์อันเป็นดวงแก้วหาค่ามิได้ เพราะตัวท่านอันเราใช้ให้ไป จึงได้รู้แจ้งพระพุทธรัตคนั้น เครื่องสักการะบูชาอื่น ๆ หากควรกระทำสักการะบูชาแก่ท่านไม่ สมบัติจักรพรรดิทั้งหมดนี้จึงควรแก่ท่าน ดังนี้แล้ว ได้ทรงกระทำราชาภิเษกหีบดิรัตนขุนคลังแก้วให้เสวยสิริราชสมบัติจักรพรรดิ กับได้ทรงอธิษฐานสัตรีตนสมบัติทั้งพระมหากษัตริย์องค์อยู่เพื่อดำรงสิริสมบัตินั้น ๆ ให้ครอบครองสืบต่อไปแล้ว

สมเด็จพระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิทรงสละจักรพรรดิราชสมบัติแล้ว พระองค์เดียวเสด็จไปทางทิศภาคที่สมเด็จพระกุกกุสันธบรมศาสดาเสด็จประทับอยู่ ณ โสฬสมหานครนั้น ด้วยพระคณูกานภาพพระเจ้าจักรพรรดิอันมีฉลองพระบาทแก้ว และ พระมหามงกุฎแก้วนั้นซึ่งประจำพระองค์อยู่จึงส่งให้เสด็จได้เร็วและ เสด็จได้ไกล ครั้นเสด็จถึงมหานิโครทไทรใหญ่ต้นหนึ่งจึงเข้าไปอาศัยประทับนั่งในร่มไทรใหญ่นั้นพอบันเทาเหน็จเหนียวแล้ว ทรงสบายพระวรกายแล้ว ก็ทรงกระทำมนัสการลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์ไปในทางที่พระพุทธองค์ประทับอยู่นั้นแล้ว ทรงกระทำอธิษฐานปรารธนาว่า-พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงโปรดให้ปีติโสมนัสในพระองค์เกิดแก่ข้าพระองค์แล้ว ด้วยเดชะความศรัทธา ขอบริหาร ๘ อันเป็น

----- *

ชั้น ๑๑ (๖) สันชื่อฟ้า ขุนสันแสงฟ้า ขุนหญิงยาชื่อฟ้า (ย่าชื่อนาง) ขุนสันแสงฟ้า เพศชายแต่หน้าผู้หญิง สืบทองคำสุกอรัม กลิ่นกวันเทียน หรือน้ำอบกวันเทียน ทรงผ้ายกทอง รัดเกล้าเทริดชั้นยอด สร้อยสะพายคู่ ขุนหญิงยาชื่อฟ้า สีกลิ้งจำปา กลิ่นจำปา ทรงผ้ายกไหม ลายยกทอง สะไบเขียว ไบไม่มีลายยกทอง และมีพู่ตลอดชายนอก ทรงรัดเกล้ายอดบัวจงกลนี้ มีกระบังหน้าช่อ ประทับแท่นคู่กันในวิมานไพฑูรย์ เพชรดาแก้วมีรุ่งสว่างกระจ่างเย็น ๕ ยอด ๔ มุข เมื่อประทับที่ใด จะมีพระแท่นปรากฏขึ้นทันทีถูกไปก็หาย เมื่อประทับท้องพระวิมานกลางภายใน ขุนจะทรงถอดพระทรงรองเป็นเศียรช้าง และพระอุทรใหญ่ จึงปรากฏพระรูปจริง พระนางจะทรงเพียงสร้อยสะพายเล็ก ๆ พระอุราภคภาณูจึงเหมือนคู่ดอกบัวหลวงคุดม ยอดสี่สั้มสุก เวลาทรงสะไบก็เพียงนี้ก็จะปรากฏทันที มีความเป็นอยู่เหมือนชั้น ๑๒ แต่ชั้น ๑๒ เหมือนกับหนุ่มสาวผู้ใหญ่ ส่วนชั้นนี้เหมือนกับหนุ่มสาววัย ๒๐ สมบูรณ์ด้วยหิริโอตตัปปะ ประพฤติคามพจกฤษณอุโบสถศีล ณ วันอุโบสถเว้นถูกต้อง และอยู่ในสมาธิมาน ในวันอื่นอาจมีถูกต้องและสัมผัสอื่น เพื่อรู้ว่ากามคุณยังอยู่ครบปฐุชน เพื่ออยู่กับโลกและผลปรารธนาเป็นพระพุทธบิดา เป็นพระพุทธมารดาในอนาคตและเช่นเดียวกัน คือ กิดผิดคู่ ๓ ครั้ง ต้องจุติ ทั้งเป็นผู้ควบคุม และเป็นผู้สอนวิทยาการทุกชนิด โดยเฉพาะ คือวิชาไสย หรือ ไสยศาสตร์ คือวิชาผิบบอก ที่สมัยนี้เรียกกันว่า วิชาทิพยศาสตร์ จึงมีกลิ่นกวันเทียน แม้จำวแม่ยาชื่อฟ้า เมื่ออยู่ในภคแม่ยาชื่อฟ้า หรือแม่เลี้ยง ยังมีกลิ่นกวันรูปอบเชย จึงคล้ายหรือเป็นสวรรค์ชั้นดุสิต ขุนดำรงสันดุสิตเทวราช ทรงรองพระเศียรช้างมีนามว่า กณเศวร ผู้ใหญ่คณะ พินเนศวร์ จอม หรือฆ่าอุปสรรค มงคลบดี เจ้ากรมมงคล ศิลปวิทยานายก ฯลฯ ขุนหญิงเมื่อดำรงภคสันดุสิตเทวี ชื่อ สุนันทวดีเทวี และที่นี้อยู่กันมาก กะอย่างต่ำก็ ๑๐ เขต คือ พระอนาคดวงศ์ ๑๐ นั้น เช่น ท่านมนขอมพิณ ซึ่งดำรงชื่อ “สันดุสิตเทวราช” ผู้หนึ่งแทนที่ นิมนตนิยคบรมโพธิสัตว์ภาณนี้มีกลิ่นกายาน ภาณอื่น เช่นขอมหรือธรรมวิทยายาจารย์มีกลิ่นบัวหลวง และมีภาณอื่น ๆ อีกถึงพันภาค พระมเหสีเทวี ชื่อ กณณิกา ท่านมนขอมนี้ ที่ทั่วไปรู้จักกันว่า สิริอริยเมตเตยโพธิสัตว์ หรือพระศรีอริย คือ พระเมตเตยขอมมา-

ทรัพย์มรดกของพระภิกษุสงฆ์จึงเลื่อนลอยมาเกิด ครั้นนั้น สมเด็จพระสัมพันธวงศ์ญาณกุศลทรงทราบวาระจิตแล้ว จึงตรัสให้
 บริหาร ๘ นั้นลอยมาตกลงตรงพระพักตร์พระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดินั้นด้วยพระพุทธานุภาพ สมเด็จพระเจ้ามหา-
 นาทบรมจักรพรรดิได้ทอดพระเนตรเห็นเป็นมหัศจรรย์แล้วได้ใช้พระหัตถ์ทั้งคู่นั้นประคองบริหาร ๘ ยกขึ้นเหนือเศียรเกล้า
 ตรัสว่า-บริหาร ๘ เราจักอาศัยท่านออกจากสังสารทุกข์ ให้ได้พบพระนิพพานอันประเสริฐสุดวิสัย ตรัสเสร็จแล้วทรงเปลื้อง
 เครื่องราชอิสริยาภรณ์ออกจากพระวรกายแล้ว ได้ครองสบงทรงจีวรซ้อนสังฆาฏิพาดคาดกายพรมันทรงเทศบรพชิต
 อุปสมบทเป็นภิกษุภาวะสำเร็จแล้ว จึงเอาพระมหามงกุฎแก้ววางลงในฝ่าพระหัตถ์แล้วตรัสว่า-มงกุฎแก้ว จงไปสู่สำนัก
 สมเด็จพระพุทธเจ้าแล้วกราบทูลพระองค์ว่า-บัดนี้ พระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิเสวยสละราชสมบัติออกทรงเทศ
 บรพชิตเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาแล้ว มีความปรารถนาเพื่อจะมายังสำนักสมเด็จพระทศพลญาณ ท่านจงไปกราบทูล
 ดังนี้แล้ว มหามงกุฎแก้วก็เลื่อนลอยไปในอากาศเวหาประจุว่าพระยาราชนางถึงแล้วจึงลงยังสำนักแล้วตั้งอยู่แทบ
 พระบาทได้กราบทูลคุณมีวิญญาน สมเด็จพระบรมโลกุตมาจารย์ได้ตรัสรับว่า-สาธุ แล้ว ลำดับนั้น สมเด็จพระเจ้ามหา-
 นาทบรมจักรพรรดิซึ่งสำเร็จเพศเป็นพระภิกษุด้วยพระพุทธรังษี-สาธุ ดังนี้แล้ว จึงเป็นอุปสมบทสมบูรณ์แล้วด้วย
 พระองค์ก็เที่ยวโจรบิณฑบาตไปตามละแวกบ้านได้อาหารบิณฑบาตพอเป็นยาปนมัดก็บริโภคนั้นพอทรงพระชนม์ชีพ
 สำเร็จแล้ว ก็เจริญพระกัมมัฏฐานอยู่ที่อันสมควร พิจารณาซึ่งพระพุทธรังษี-อติปิ โส ภควา เป็นอาทิ และ เจริญกาย-
 คตาสติ-กัมมัฏฐานว่า-เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ฯลฯ (ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ฯลฯ) เป็นต้น ทรงเจริญไปด้วยอุต-
 สาทะตลอดอย่างนั้น ได้ยังโลกียฌาน และอภิฌาน ๕ ให้บังเกิดขึ้นด้วยพระบารมีที่สร้างสมมานานแล้วนั้น จึงเหาะลอย
 ขึ้นไปโดยทางอากาศเวหากระทั่งถึงสำนักสมเด็จพระพุทธเจ้า พอได้โอกาสจึงเข้าเฝ้าได้ทูลสนทนาพระรูปโฉม และ พระ-
 สิริลักษณะของสมเด็จพระกุศลสันตสัมมาสัมพุทธองค์อันประดับด้วยพระมหาปฐักลักษณะ ๓๒ และ อนุพยัญชนะ ๘๐
 อลังการบริบูรณ์ครบทุกประการแจ่มแจ้งแล้ว ก็บังเกิดปีติโสมนัสปลาบปลื้มเต็มเปี่ยมซาบซ่านทั่วสรรพางค์ตลอดสกลกาย
 แล้วก็สลบลง ณ ที่นั้น สมเด็จพระภควันต์ทรงเอาอุทกवारีประพรมลงเหนือพระอุระก็ทรงพินสมประฤติขึ้นมาแล้วพระ-
 องค์จึงถวายนมัสการกราบลงด้วยเบญจางคประดิษฐ์แทบพระบาท กราบทูลอาราธนาให้สมเด็จพระพุทธรังษีทรงประทาน
 พระสังฆกรรมเทศนา ครั้นนั้น สมเด็จพระกุศลสันตทศพลบรมศาสดาจารย์ก็ทรงประทานพระสังฆกรรมเทศนาว่า-ภิกษุ
 ท่านจงพิจารณาซึ่งสภาวะธรรมที่จะนำตนไปสู่พระนิพพานด้วยตนเองเกิด

พระภิกษุมหาปนาท ฯ บรมโพธิสัตว์วรพุทธางกูรได้สดับกระแสพระพุทธรังษีตรัสเป็นนัยดังนั้นแล้วพระองค์
 ก็ปีติโสมนัสอิ่มอาบซาบซ่านทั่วสรรพางค์กาย จึงทรงอธิษฐานใช้เล็บของพระองค์ให้คมดุจมีดโกนเด็ดเศียรเกล้าตรงคอ
 ให้ขาดแล้วจับยกขึ้นกระทำสักการบูชา ฝ่ายเศียรเกล้านั้นได้กราบทูลว่า-พระองค์พระผู้มีพระภาคเจ้า พระองค์ได้โอกาส
 ไปรดฝู้งสัตว์ทั้งหลายก่อน ข้าพระองค์มีความปรารถนาเป็นพระพุทธรังษีเมื่อภายหลัง ด้วยผลศีลทานของข้าพระองค์ใน

----- *

สัมพุทธในอนาคต อีกผู้หนึ่งคือ องค์ที่ ๑๐ สุดของอนาคตวงศ์ คือ สิริสุเมงค เทพโพธิสัตว์ หรือ จ้าวเหลืองทองฟ้า หรือ ขุนสีทองฟ้า หรือ
 เทพกุมารทอง ฝ่ายสิริสุเมงคธรรม สีเหลืองทองแกมเขียว หรือ สีบุษราคัมไทยกลิ่นกุหลาบ ในภาคยุติธรรมกุมาร คือ พระองค์ด้านเรศวร
 มหาวิราชเจ้า ความจริงไม่ใช่สีดำ สีคราม ต้องอาศัยสีครามเพื่อรักษารัชม กลิ่นดอกผักตบ เมียชื่อ สิรินนทา หรือ รื่นสิริ สีเหลืองดอกผักทอง
 กลิ่นและใช้ดอกสายน้ำผึ้ง เป็นเทพครุณี ก่ออกดอกงกกลนิคม คือ บัวเผื่อนสีฟ้าครึ่งดอก ยอดแดงเมื่อดมประายอยู่สวรรค์ชั้นสันชื่อฟ้า ดุสิตสวรรค์
 ทั้งมืออยู่กันมากมาย แสงเหลืองอ่อน

ชั้น ๑๐ (๗) ลายขวัญฟ้า ขุนลายเรืองฟ้า จ้าวแม่ขุนหญิงโผสบ ขุนสีขาวนวล ดองอ่อนกลิ่นแป้งกระแจะ ทัดดอกปูน
 (บุษราคัม) รัศเกล้าเทริดยอดชั้น นุ่งเขียวใบไม้ หรือ อินทนิลแก่ สร้อยสะพายคู่ ขุนหญิงสีเหลืองเปลือกข้าว กลิ่นข้าวใหม่ ดอกขำมะนา
 ดอกกะเบา รัศเกล้าเพชรเหลืองยอดนาง งามเขียวใบข้าว ลายขกลายหน้า และลายเชิงชายทอง สะไบดองอ่อน ใบข้าวอ่อน ลายดอกพิณทอง
 คล้ายหรือเป็นสวรรค์ชั้น “ยาม” ซึ่งแปลว่า กำหนด หรือ ลายขวัญ ชั้นนี้มีพิเศษ มีอาการใกล้เคียงมนุษย์ คือต้องจับต้องกลิ้งเกล้า ซึ่งหน้าที่
 ให้กระทำ หรือเป็นหน้าที่ แต่ไม่เป็นไปในทางกามคุณอย่างคน เป็นไปในด้านการประโยชน์สรรพชีวิตทั่วไป ซึ่งต้องทำตามหน้าที่และเวลา
 กำหนด คือ จ้าวแม่ขุนหญิงโผสบเกิดมีประจำอูรงกาคู่ หน้าอกลูกน้ำเต้า หรือ ลูกมะพร้าวสังขยาเจียนป้อม ส่วนกุ่มยอดแดงลูกคำถึงสูง

ครั้งนี้ ขอเชิญองค์พระอัครมุณีพระผู้มีพระภาคเจ้าโปรดเสด็จสู่พระนิพานก่อนเกิด ข้าพระองค์ขอตามเสด็จพระพุทธองค์เข้าสู่พระนิพานต่อภายหลัง พอขาดคำแล้ว พระภิกขุมหาปนาทบรมจักรพรรดิก็ดับขันธสิ้นชีวิตินทรีย์ และพลันนั้น พระเศียรซึ่งตั้งบนฝ่าหัตถ์ทั้งคู่ก็เกร็งแข็งด้วยอำนาจพหุริฐานชุกชายุอยู่ตามเดิมนั้นก็ลุกโผลงขึ้นตลอดถึงพระสรีรพางค์เป็นดวงประทีปเทียนสักการะบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้าพระกุกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์, พระธรรม, พระสงฆ์, ตามธรรมเนียม มีกลิ่นหอมเป็นทิพย์ มีสว่างกระจ่างแจ่มแจ้ง ไม่มีควันอบอวล ไม่ร้อนอบอ้าว เป็นดวงสุกโผลงเฉพาะไม่ไหม้ลุกลามไปอื่น ทั้งนี้ เป็นไปตามพระพุทธานุภาพที่ได้ทรงโปรดประทาน ส่วนพระภิกขุพระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดินั้นก็จุติไปอุบัติเกิด ณ ดุสิตสวรรค์เสวยทิพยสมบัติเป็นสุขสถาพร

พระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดินี้ ในเรื่องราว-ครองอาณาจักรวรรดิ หรือ จักรพรรดิราชสมบัตินั้น ซึ่งมีทวีปใหญ่ทั้ง ๔ จะเห็นในปัจจุบันนี้มีก็คือ-ชมพูทวีป คือ ทวีปเอเชียยุโรป ๑ กาฬทวีป ทวีปดำ คือ แอฟริกา ชาวคนดำ-เป็น ๒ กัทมทวีป ทวีปเทา คือ โปลา ออสเตรเลีย ชาวคนเทา เป็น ๓ ปกัศทวีป ทวีปแสงแดง หรือ ปุพพิเทห คือ ทวีปตะวันออก ก็คือ เอมุก, อมริก, อเมริกา, ไทยว่า มริกกัน เป็นที่ ๔ จึงทรงอำนาจมาก ในระยะที่ขุนคลังแก้วไปนั้น-ต้องเหาะไป แม้เสด็จไปเอง ก็ต้องทำมานสมาบัติให้เกิดขึ้นเป็นพลัง หรือ เป็นอิทธิพล (กำลังแรงฤทธิ์) จึงเสด็จเหาะลอยลี้ไปได้ และมีชื่อ-แก้ว (รตน) ตลอดทั้งหมดนั้น กับ คนไทยนี้ก็ไปอยู่ทั่วมาแล้ว จึงเห็นว่า-เป็นไปได้ ได้นำมาอ้างอิงขึ้นตามต้นเรื่องนั้น ทั้งอนาคตวงศ์ก็เป็นต้นเรื่องดึกดำบรรพ์ทั้งในอดีตและ อนาคต และทั้งทวีปใหญ่ในโบราณก็มี ๔ ชื่อ คือ ๑. ชมพูทวีป ๒. อุตตรกฐทวีป ๓. ปุพพิเทหทวีป ที่ใกล้กับไทยก็ลงไปถึงออสเตรเลีย ๔. อมรโคยานทวีป ชื่อก็ใกล้กับ-เอมุก อมริก อเมริกา ก็มีทางอยู่อย่างนี้

สมเด็จพระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า ซึ่งได้ทรงกระทำปรมัตถทานบารมีในครั้งนั้น ทรงสละหมดทุกอย่างตั้งแต่จักรพรรดิราชสมบัติอันเกิดเอง และ พระราชโอรสธิดา พระมเหสี หรือจักรพรรดินี อิตถีรัตน คือ นางแก้วนั้น ได้ทรงอธิฐานให้ทรงสภาพอยู่ตามเดิม ได้สละให้ขุนคลังแก้ว ทรงประกาศ และ กระทำพระราชพิธีราชาภิเษกให้เป็นจักรพรรดิแทน เป็นการสักการะบูชาที่ขุนคลังแก้วนำข่าวกับ จดจารึกคุณ และ วาดเขียนพระรูปโฉมพระผู้มีพระภาคเจ้ามาถวายให้ทอดพระเนตรทรงทราบแน่ชัดแล้วครั้นเมื่อได้เสด็จไปถึงเข้าเฝ้าได้ทอดพระเนตรเห็นพระคุณพิเศษ พระสิริลักษณะ พระอาการ ๓๒ ชัดเจนแล้ว ได้ถวายพระเศียรเกล้า และ พระสรีรพางค์กายจุดเป็นประทีปเป็นแสงสว่างถวายเป็นพระพุทธรูปบูชา, พระธรรมบูชา, พระสงฆบูชาในครั้งนั้น จึงเป็นปรมัตถบารมียอดสุดทุกชนิด เมื่อดับขันธไปแล้ว ก็ไปอุบัติ ณ ดุสิตภพ ในภายหลังต่อมา ก็มาอุบัติเพื่อเสริมสร้างและรวมช่วยพระอนาคตวงศ์ด้วยกัน ณ พระศาสนาพระโคตมสมมาสัมพุทธองค์ พระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์ ในกาล-พระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ได้มาเกิดเป็นช่างป่าปาลิไลยยกะ แม้เป็นเจ้าโหลงก็ได้หลีกออกจากโหลง เพราะเมื่อหน่าย ได้มาพบพระบรมศาสดา ณ ปาลิไลยยกวัน ก็เพราะเหตุที่-

— * —

และมีขุมยอดคล้ายแหวนยอดเพียงคุ่ม ๆ กำหนดเวลาตายขวัญจะนานเท่าไรไม่รู้ เทียบกับมนุษย์ เช่น เวลา เข้า เย็น ซึ่งเป็นเอง สะไบจะพริ้วคล้ายถูกลมกระโชกพัดให้ปลิวหลุดออก ทั้งคู่จะมองตาสบกันแล้ว ขุนเอี่ยมกุ่มมือข้างขวาคุมยอดเต้าซ้าย ข้างซ้ายคุมยอดเต้าขวา ซึ่งจำแม่ขุนหญิงยืนตรงคู่เต้าคักก็ยืนตรง ขุนไธอ้งกุ่มมือนั้นอัดเบา ๆ คู่เต้าคักขึ้นทันทีถึงอุโมงกลมคิงเป้ง จำแม่ขุนมองดูเห็นคักเดิมที่แล้วหันออกไปหน้าวิมานแก้วมรกตอ่อน ไข่มองมือประคองคู่เต้าแล้วบีบน้ำนมพุงกระจายออกไปเป็นฝอยปลิวไปทั่ว กรูใหญ่จึงหมด เล่าว่า ถ้าถึงกำหนดไม่จับและไม่ยอมให้จับก็ไม่มีน้ำนมซึ่งผิดประเพณีโลกชั้นนี้ จึงมีกำหนดต้องจับและต้องให้จับเมื่อมีน้ำนมแล้วก็บีบปล่อยปนลงในสายลมฝนตกลงเป็นกระแสรสในพิชพรรณธัญญาหาร คือ ข้าว ถั่ว ถั่ว งา ง้วนดิน ดินถนัน ฯลฯ ขุนอัดกำลังอินทรีย์รส แม่รับและเลี้ยงค่อสืบสายขวัญคือชีวิต ท่านให้ดูและเล่าบอกเพื่อให้รู้เรื่องผีนอก ยังมีนิมิตอย่างนี้อีก ๘ ทิศ นับตะวันออกเป็น ๑ และเฉียงเป็น ๒ อย่างนี้ตลอด ๔ ทิศ จึงเป็น ๘ คู่นี้ อยู่กลางเป็นคันทัว นับเป็น ๘ มีกันมาก แต่ละทิศสุดขอบมอง สวรรค์ชั้นยามในพระพุทธศาสนา มีกล่าวเพียงว่า ท้าวเทวราชชื่อ สุยาม ไม่ได้กล่าวอะไรมากนัก ชั้นสายขวัญฟ้าไทยมีเรื่องผีฟ้าเลี้ยงโลกอย่างนี้ ตามเหตุผลครั้งโบราณ ท่านคงคิดธรรมชาติที่ไม่รู้ว่าเป็นอย่างไรท่านจึงเรียกว่า “ผี” เช่น “ผีนอก” “ผีสร้าง” ชมพูทวีปเรียกชื่อ “ผี” ว่า “เทพ” เดียวนี้เรียกว่า “ธรรมชาติ” เท่านั้นเอง ตามใจความแล้วก็คือชื่อที่ไม่รู้จักกันเท่านั้น ก็ธรรมชาติ ที่ไม่รู้กันนี้ ยังมีอีกอย่างหนึ่ง-ก็คือธรรมชาติที่เป็นพลังงานที่เรียกกันว่า ชลั หรือ คงกะพัน-

พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงระอาคณะสงฆ์ที่ทะเลาะกันถึงแตกเป็น ๒ ฝ่ายพระองค์สอนเท่าไรก็ไม่เชื่อฟังจึงเสด็จเฉพาะพระองค์เดียวหลีกออกไปยังป่าปาจิณวัส และ เสด็จสู่ป่าปาลิโดยยกประทับ ณ ถ้ำผาเชิงเขาในป่านั้น ช้างป่านี้ได้พบ และได้อภิบาลรักษา ทั้งเที่ยวเสาะหาผลไม้มาถวายเป็นอาหารบิณฑบาตตลอดกาล ๓ เดือน-พรรษา เป็นพระพุทธรพรรษาที่ ๑๐ นั้น ต่อมา ป่านี้จึงมีชื่ออีกว่า-รักจิตวัน ป่าอันช้างรักษาแล้ว ช้างป่านั้น ได้อภิบาลกระทำอุปัฏฐากตลอด ๓ เดือน ณ พรรษาที่ ๑๐ นั้น ในกาลออกพรรษา พระอนนทเถร และ คณะสงฆ์ได้ไปเฝ้ากราบทูลข่าวอาราธนาให้เสด็จกลับ ทรงรับแล้ว และชวน ให้โปรดช้าง ในกลางคืนนั้น ช้างได้ไปหาผลไม้มากพอ รุ่งเช้า ได้ถายเป็นอาหารบิณฑบาตเสร็จเรียบร้อยแล้วจึงเสด็จกลับ ช้างได้ตามส่งเสด็จถึงแดนมนุษย์ ตรัสให้กลับ ได้ยินร้องให้น้ำตาไหลมองดูกระทั่งลับสายตาพลันหทัยแตก จึงเคลื่อนไปเกิดเป็นปาลิโดยยกเทพบุตรมีอัปสรเป็นอันมากเป็นบริวาร ณ วิมานทองสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ภพ และ ครั้งนั้นก็เป็นบารมี ๑๐ เพราะมีใจนึก ซึ่งให้พระองค์รู้ได้ จึงเป็นสังฆาธิฐานบารมีได้ที่ยอดสุดก็คือ-ความเลื่อมใสกระทั่งหทัยแตกซึ่งได้เปลี่ยนอัคภาพช้างไปเป็นเทพบุตรนั้น ภายหลังแต่นั้นมาพระสารีบุตรเถรได้เข้าเฝ้า และทูลถาม พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเล่าแสดงแก่พระเถรแล้ว พระเถรได้รวบรวมพระดำรัสตรัสเล่าทั้ง ๑๐ พระองค์นั้นเป็นส่วนหนึ่ง หรือ เป็น-กัมภีร์ ๑ ชื่อเรียกว่า-กัมภีร์อนาคตวงศ์ หรืออนาคตวงศ์ ในอนาคตวงศ์นี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสเล่าให้พระสารีบุตรฟังว่า-ช้างปาลิโดยยกะนี้ ในกาลพระศาสนาพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น ได้เกิดเป็น-พระเจ้าจักรพรรดิมีนามชื่อว่า-สมเด็จพะเจ้ามหาปาณาตบรมจักรพรรดิได้ทรงบำเพ็ญปรมาตถทานบารมียอดสุดแล้ว จึงตรัสพยากรณ์แก่พระสารีบุตรเถรว่า-ด้วยอานิสงส์ที่ได้บำเพ็ญบารมี ๑๐ ในฐานะวิริยาริกสัมมาสัมพุทธภูมินั้น จึงมีผลให้ได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิให้ได้พบพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น และ มีโอกาสให้ได้กระทำปรมาตถทานบารมียอดสูงสุดแล้วซึ่งไม่มีเทียบเท่าในสมัยนั้น ก็ได้เป็นนิยตโพธิสัตว์ซึ่งเที่ยงแท้แน่นอนว่าจะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์มีนามชื่อว่า-พระสมุณคล-สัมมาสัมพุทธองค์เป็นพระองค์ที่ ๑๐ ในอนาคตกาล ซึ่งยังมีกาลอีก ๕ อสงขัย ๔ แสนกัป ที่ยังไม่ถึงนั้น

และในอนาคตวงศ์นั้น ยังมีตรัสเล่าเรื่องเบื้องต้นก่อนกว่านั้นอีก ซึ่งย้อนลึกเข้าไปถึงกัปก่อนนั้นประมาณ ๑๐ อสงขัย ๒ แสนกัปในจำนวน ๑๖ อสงขัย ๔ แสนกัปอันเป็นระยะกาลนิยตโพธิสัตว์ครั้งนั้น ก็คือสมัยกาลที่พระสิริอริยเมตเตยนิยตบรมโพธิสัตว์ หรือที่ไทยเรียกว่า-พระศรีอารยซึ่งทรงบำเพ็ญเป็นพระวิริยาริกสัมมาสัมพุทธภูมินั้น ได้ทรงกระทำเป็นปรมาตถทานบารมียอดสูงสุดนั้น ซึ่งพระเจ้ามหาปาณาตบรมจักรพรรดิก็ได้เป็นผู้นำข่าว, รับผลสละ, จึงชื่อว่า เป็นผู้ร่วม และ ส่งให้ทรงกระทำกระทั่งสำเร็จในครั้งนั้นเช่นเดียวกัน

ในกาลที่-พระสิริอริยเมตเตยบรมโพธิสัตว์ได้กระทำปรมาตถบารมียอดสูงสุดขึ้น เป็นอดีตกาลประมาณถึง ๑๐ อสงขัย ๔ แสนกัปล่วงมาแล้ว ได้อุบัติเป็น-พระเจ้ามหาสังฆบรมจักรพรรดิราชาธิราชเจ้า ณ อินทปัตตมหานคร แต่ในกาลนั้น มีพระนามขนานว่า-พระเจ้าบรมสังฆจักรพรรดิราชาธิราชเจ้าทรงสมบูรณ์ด้วยรัตนสมบัติ, สุวรรณสมบัติ, และราชสมบัติทุกประการ สำหรับ-สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการนั้นเป็นชุดน้ำอันมี-มหาสังฆทักษิณาวัดเวียนขวาสถิต ณ เเชิง

----- *

ศักดิ์สิทธิ์ และ ที่บันดาลเป็น-พลาญภาพ เช่น ขึ้นครุ อันนี้ก็มองไม่เห็น จึงเรียกกันว่า-ทรงแสง และ ของขึ้น ก็คือ-ธรรมชาติที่ปลูกเสกกันขึ้น เป็นวิชาการเร้นลับ หรือธรรมชาติเร้นลับนั่นเอง

ชั้น ๕ (๘) อินขวัญฟ้า ขุนอิน และ ขุนหญิงกวัททองมา (บอกว่าเกิดเป็นไทยมามาก ชื่อนี้คนไทยรู้จักตลอด กิดและเรียกหากันทั่วไป จึงใช้ชื่อนี้) วิมานทอง ลวดลายกนกนพรัตน์ กลาง ๓ ยอด กลางสูง ขวาซ้ายต่ำกว่า และมีอย่างนี้ แต่ย่อมกว่าเรียงกันเป็นแถวออกไป ๘ แถว ๘ ทิศ มากเท่าไรไม่รู้ เพราะสุดสายตามองเห็น วิมานกลางนั้น เป็นที่อยู่ ที่สนามหน้ามีต้นไม้ใหญ่ มีแท่นอ่อนนุ่มต้นไม้้น มีดอกหอมตลอดจึงคล้ายวิมานไพชยนต์ ซึ่งมีปาริฉัตร แคล้อยอยู่ ขุนสีเขียวใบไม้แก่ หรือเขียวอินทนิล รัศเกล้าเทริดชั้นซ้อผ้าจุงหางหงษ์สนับเพลา เสื้อทรงอินทนิลยอ มีสร้อยสะพายและทับทรวง กลิ่นรูปจันทน์ขาว ภาค พระทรงเมือง หรือ พระสยามเทวาริราช หรือ พระไทยเทวาริราช ขาวเหลืองคล้ำ กลิ่นมะลิสด ขุนหญิงกวัททองมา แม่ศรีเรือนงาม แม่ศรีไทย พระขวัญเมือง (คืออุมาเหมาวดี อินทรานี พระแม่ศรี ที่เชิญมาเล่นฟ้อนรำแม่ศรี) สีแดงร่มใบ กลิ่นน้ำอบไทยร่ำ ฤงและสะไบสีไพล บางทีเขียวใบไม้อ่อน ในภาคแม่ศรีขาว เหลืองระหงกลิ่นมะลิป่า มักทรงเครื่องเหลืองทอง รัศเกล้าชั้นซ้อเล็ก พู่บา อินทรนุรูปดอกบัวเผื่อนเล็ก มีนิมิตลูกชายชื่อ ร่วงขวัญไทย

ตั้งบนพานทองใหญ่เป็นนิมิตหมายรู้ พระองค์เสวยราชสมบัติอยู่พร้อมด้วยผาสุขเกษมสำราญตลอดกาลนาน ทรงมีพระสติสัมปชัญญะ ทรงระลึกได้จึงทราบถึงพระสัมมาสัมโพธิญาณบารมี ๑๐ ซึ่งได้ทรงบำเพ็ญมาแล้ว ในชาตินั้น ก็จะต้องทำชั้นยอดสูงสุดนั้นอีก ณ วันหนึ่ง ทรงประทับนั่งภายใต้พระเศวตรัจักรแล้วทรงดำริว่า-ไครนำข่าวพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์, มาบอกให้ทราบแล้ว ต้องทรงสละจักรพรรดิราชสมบัติให้แก่ผู้นั้น จะเสด็จออกบวช จึงเสด็จไปประทับ ณ ที่ประตูประราชวังนั้น

ก็กาลนั้น เป็นกาล-พระศาสนาของ-สมเด็จพระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์ ซึ่งได้เสด็จอุบัติ ณ อุตรประเทศ คือ พาราณสีซึ่งกาลนั้นมีชื่อว่า-อุตร ซึ่งเป็นทั้งชื่อประเทศ และเป็นชื่อทิศทางด้วย ครั้นถึงกาลก็ได้เสด็จออกมหาภิเนกษกรรมได้ตรัสรู้เป็น-สมเด็จพระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ทั้งได้ทรงแสดงธรรมจกักปวิภูฏนสูตรจบแล้ว ซึ่งให้เกิดมหัศจรรย์มีหมื่นโลกธาตุสั่นสะท้านสะเทือนหวั่นไหวกระทั่งรัตนปราสาทและ มหาสังข์ก็หวั่นไหวสั่นสะเทือนแต่มีแตกร้าวและ พลัดตก ซึ่งเป็นเหตุให้สมเด็จพระเจ้าบรมสังขจักรพรรดิทรงทราบ และ ระลึกได้ จึงคอยฟังข่าวอยู่ตลอดกาลนาน กระทั่งถึงวันที่พระองค์ทรงดำรินั้น และ สมเด็จพระสิริมิตอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์ได้ทรงวางพระพุทธรศาสนาแล้ว กระทั่งมีบริษัท ๔ กรบบริบูรณ์แล้ว

ในกาลนั้น บุษยเจ็นใจเชื่อว่า-ปนาท ได้ออกบวชเป็น-สามเณร แต่แม่นั้นได้เป็นข้าทาสีเขาอยู่สามเณรปนาทมีความตั้งใจจะแสวงหาทรัพย์มาถวาย ครั้นได้ทราบข่าวนั้นแล้ว พอมีหวังว่าคงจะได้ทรัพย์ถวายได้ จึงเดินทางไปในทปัตตมหานครซึ่งมีระยะทาง ๑๖ โยชน์ ถึงอินทปัตตมหานครในวันที่-สมเด็จพระบรมสังขจักรพรรดิเสด็จไปประทับ ณ ประตูประราชวังนั้นพอดี สามเณรซึ่งครองเพศอย่างนั้นจะเข้าไปทวยชนชาวพระมหานครไม่รู้จักสามเณร เพราะไม่เคยเห็น จึงสำคัญว่าเป็น-มหายักษ์ จึงใช้ไม้ไล่ทุบตี สามเณรจึงวิ่งไปถึงประตุมหาราชวัง ตรงพระพักตร์สมเด็จพระเจ้าบรมสังขจักรพรรดิพอดี พระองค์ทอดพระเนตรเห็นแล้วก็ได้ทรงรู้จัก เพราะได้ทรงพบเห็นเป็นครั้งแรก จึงตรัสถามว่า-เจ้าเป็นอะไร ก็ทรงได้ฟังคำตอบว่า-เป็นสามเณร ตรัสถามต่อไปว่า-หมายความว่าอย่างไร ทรงฟังคำตอบว่า-สงบบาปภายนอกแล้วตั้งอยู่ภายในกุศล ทั้งชื่อนี้มาจากพระภิกษุ ซึ่งเป็น-พระสงฆรัตนะ ดังนี้แล้ว ก็ทรงชื่นชมยินดีเป็นปีติโสมนัสอิมอาบปลาบปลื้มพอคิดว่าจะไปไหว้สามเณรพระองค์ก็ลอยตรงไปตกกลางหน้าสามเณร พลันนั้น ก็ดลบันดาลให้ดอกปทุมชาติใหญ่ผลุดขึ้นบานกลีบออกรองรับพระองค์ไว้จึงมิได้เป็นอันตราย ได้ทูลพระองค์ลงถวายนมัสการด้วยเบญจางคประดิษฐ์ จึงตรัสถามต่อไปอีก ก็ได้ทรงสดับว่า-พระสงฆรัตนนั้น ได้ประทานจากพระโอรสสมเด็จพระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์ซึ่งตรัสประทานให้ พอได้สดับพระนามว่า-พระสัมมาสัมพุทธองค์เท่านั้น ก็พลันสลดลง ครั้นทรงได้พระสติสัมปชัญญะฟื้นคืนขึ้นแล้ว จึงตรัสถามต่อไปว่า-พระพุทธองค์เสด็จประทับอยู่ที่ไหน ได้สดับว่า-เสด็จประทับอยู่ ณ ปุพพารามมหาวิหารทางทิศเหนือ ห่างจากนี้ไป ๑๖ โยชน์ เมื่อได้สดับข่าวรู้แจ้งเช่นนั้นแล้ว หาได้อาลัยในสิริจักรพรรดิราชสมบัติไม่ ตรัสว่า-ทรัพย์ที่เป็นค่าถาถนั้น มีค่าเล็กน้อยไม่คู่ควรแก่สามเณรผู้นำข่าวพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์มาให้ทราบ จักพรรดิ

----- *

ลูกสาวชื่อ ศรีงามฟ้า จ้าวพ่อและจ้าวแม่เป็นเพศหนุ่มสาวใหญ่ ลูกชายลูกสาวมีเพศวัยรุ่นอายุราว ๑๖ ลูกสาวในฐานะชื่อศรี จึงมักมาแทนแม่ในนามแม่ศรี และพระนางกวักทองมา ยังมีเพื่อนร่วม คือ (ร่วมผัว) ที่ใหญ่ ๆ อีก ๕ เรียกสั้น ๆ ว่า ๑ แม่มิ่ง ๒ แม่ขวัญ ๓ แม่สวย ๔ แม่สาว ๕ แม่สะ (๑)แม่มิ่งเฟื่องฟ้า จ้าวแม่แก้วต่าง ๆ ผัวสีแดงกุหลาบสด กลิ่นกุหลาบขาว นุ่งและห่มแดงเพลิงแดงเลือดนก รัดเกล้าประดับเพชรรัตน จึงชื่อรัตนาวดี และสุธรรมาบ้าง มีลูกชาย ชื่อ แก้วยอดฟ้า ลูกสาวชื่อ ประกายแก้ว (๒) แม่ขวัญดวงฟ้า จ้าวแม่ชมชื่น สีผิวเหลืองอ่อน กลิ่นอบเชย นุ่งห่มสีนวล รัดเกล้าพระนางเป็นจ้าวแม่ขุนทอง มีลูกชายชื่อ อินขวัญฟ้า และมีลูกสาวชื่อ แสงขวัญฟ้า ชื่อสุนันทาบ้าง (๓) แม่สวยผ่องฟ้า ผีขาวผ่อง กลิ่นและประดับพุดซ้อน นุ่งห่มขาวประกายแสง รัดเกล้าพระนาง เป็นจ้าวแม่ขุนเงินและทิพกระยา มีลูกชาย ชื่อ สุกแสงฟ้า และลูกหญิงชื่อ สีนสายฟ้า และ แสงสายฟ้า และแม่สวยผ่องฟ้านี้ ชื่อ โรหิตัสจิบ้าง (๔) แม่สาวเสียงฟ้า ผีสีฟ้าอ่อน กลิ่นและประดับกระดังงา ทรงเครื่องสีฟ้าประดับไพลิน รัดเกล้าพระนางเป็นเจ้าแม่ขุมนาค และสุขเปรมปรี มีลูกชายชื่อ อวบสรวลฟ้า และ อินสายฟ้า ลูกหญิงชื่อ สวยงามฟ้า และยังมีอีกหลายคน และยังเป็นจ้าวแม่สร้างสิ่งสวยงามปรุงหรือเนรมิตของหอของแต่งประดับ จึงเป็นจ้าวแม่สวยงามทรัพย์ศิลปกรรม จึงมีชื่อว่า สุจิตราบ้าง (๕) แม่สะสินฟ้า

สมบัติทั้งหมดนี้จึงควร ขอดวายเป็นเครื่องสักการบูชา จะใช้เป็นค่าถ่ายเท่าไรก็ได้ให้สามเณรลาสิกขาสิกแล้ว ได้ทรงอธิษฐานจักรพรรดิสมบัติทั้งหมดนั้นให้คงอยู่ตามสภาพเดิมแล้วราชาภิเษกให้เป็น-บรมจักรพรรดิ ปกครองแทน และ ให้ทรงมีนามว่า-บรมสังขจักรพรรดิจนกว่าอายุขัย

พระเจ้าบรมสังขจักรพรรดินั้นทรงสละ-พระมงกุฎก็ทรงถอดสวมให้ ฉลองพระบาทแก้วก็ทรงถอดแต่งให้ จึงทรงเหลือแต่พระองค์ และ ฉลองพระองค์เท่านั้น พระองค์เดียวได้เสด็จออกเพื่อสู่สำนักพระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์ เพราะทรงสละสิริราชสมบัติจักรพรรดิหมดแล้ว จึงเสด็จอย่างสามัญด้วยประสงค์ทรงบำเพ็ญวิริยบารมีตามสถานะศักดิ์ วิริยาก็สัมมาสัมโพธิญาณ จึงตั้งพระทัยจะเสด็จให้ตลอดทาง ๑๖ โยชน์นั้น ได้เสด็จด้วยพระบาทเปล่า และ พละกำลังพระองค์ เพราะเสด็จพระบาทเปล่าตลอดทางไกลมากฝ่าพระบาททั้ง ๒ จึงแตกให้เลือดไหลกระจายออก เมื่อเจ็บปวดมาก ไม่คลายความเพียร ทรงใช้ฝ่ามือ และ เข่าทั้ง ๒ คลานไปกระทั่งฝ่ามือ และ เข่าทั้ง ๒ แตกเลือดสาครไปตามแผ่นดิน ใช้ไม่ได้แล้ว จึงทรงใช้ทรวงอกถัดกระเถิบไป กระทั่งแตกเลือดสาครไป ใช้ไม่ได้แล้วยังไม่หมดความเพียร จึงกลิ้งไปในทางนั้น ทรงระลึกรู้เพียงเพื่อให้ถึง เท้าที่ยังมีชีวิตอยู่

ณ เช้าตรู่คืนนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธองค์สิริมิตได้ทอดพระญาณเห็นแล้ว ในเวลารุ่งแล้ว พระองค์จึงทรงเป็นมาณพออกแล้ว ทรงเป็นสารถีขับริดทอง อาสนะร้อนขึ้น ท้าวสักกเทวามินทรทรงทอดทิพเนตรเห็นแล้วพร้อม สุชาดาเทวี และ จานสุทธาโกชน เสด็จถึงพร้อมรถนั้น ถึงแล้ว พระสารถีจึงตรัสว่า-ใครขวางทางรถ จงหลีกไป เราจะขับริดไป ดังนี้แล้ว ได้ยินแล้วจึงตอบไปว่า-เรารู้คุณพระสิริมิตพุทธองค์แล้ว จะไปเฝ้าพระองค์ ท่านควรขับริดหลีกไป ถ้าไม่หลีกก็จงขับไปบนหลังเราเถิด พระสารถีแปลงนั้นได้ตรัสว่า-ถ้าท่านจะไปเฝ้าพระพุทธรองค์แล้ว จงขึ้นรถ เราจะพาไปเฝ้า ดังนี้แล้วตรัสว่า ถ้าท่านจะพาไปนั้น เราขออนุโมทนาสาธุแก่ท่าน ดังนี้ จึงพยุ่งพระองค์ลุกขึ้น และ ได้ขึ้นรถ พระสารถีก็ขับมาตามทางได้ครึ่งทางก็พบกับท้าวอมรินทรและ สุชาดา ได้ยกสุทธาทิพขึ้นแล้วตรัสว่า-ท่านสารถี ถ้าต้องการอาหารแล้ว จงไปรับเถิด พระสารถีจึงตรัสว่า เราต้องการมีคนป่วยทุกข์ทรมานอยู่ จะให้บริโภคน้ำ ได้ทรงรับแล้วส่งให้ พระเจ้าบรมสังขจักรพรรดิทรงรับแล้วพอเสวยเท่านั้น อาพาธทั้งปวงก็ระงับหายหมด สรีรสรรพางค์กายก็ปกติตามเดิม ครั้นเสด็จถึงแล้วได้พักจรดงหน้าปูพพารามมหายาวนั้น ตรัสว่า-พระพุทธรองค์สิริมิตสัพพัญญูประทับอยู่ข้างใน จงเข้าไปเถิดดังนี้แล้ว สารถีได้เสด็จลงจากรถ พอลับตาจึงทรงเป็นพระองค์สิริมิตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเปล่งพระพุทธรัสมีประทับนั่งคอยอยู่แล้ว

สมเด็จพระบรมสังขจักรได้ลงจากรถ ได้เข้าไปในปูพพารามมหายาวแล้ว ได้เข้าถึงที่ประทับได้พบพระผู้มีพระภาคเจ้าสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์ซึ่งประทับเปล่งพระพุทธรัสมีอยู่ ณ พระพุทธรอาสน์เช่นนั้นได้ทอดพระเนตรเห็น พระองค์สมเด็จพระพุทธเจ้าอันประกอบด้วยทศดิถีสมหนามุขลักษณะ ๓๒ ประการ และ อสีติอนุพยัญชนะ ๘๐ ประการ ทั้งพระพุทธรัสมีโอภาสสว่างรุ่งเรืองอันเปล่งออกจากพระบวรกายที่ประทับนั่งอยู่ ณ พระพุทธรอาสน์นั้นก็ทรงเกิดปีติปราโมทโสมนัสอิมอบาชาขานปลาบปลื้มเต็มเปี่ยมจึงถึงวิสัยญาณภาพสลดลงแล้ว ณ ที่ตรงพระพักตร์สมเด็จพระผู้มีพระภาค

-----*

ผิวนวลผ่องเดือนเพ็ญ กลิ่นและประดับดอกนางแย้ม ทรงเครื่องประภัสสรสิริหม้อใหม่ หรือพระอาทิตย์แรกขึ้น รัตเกล้าพระนาง มีลูกชายชื่อ ออสันฟ้า ลูกหญิงชื่อ สวรรค์ และยังมีหลายคนซึ่งมาเกิดในเขตนี้มาเป็นลูก และแม่สะนี้ คือ สะสม เช่น จัดดอกไม้ประดับ จัดเสียงขับร้อง จัดทำพ็อนรำ จัดสวนสวรรค์ จึงเป็นจ้าวแม่สนุกและทรัพย์ขุมปัญญากระทำและชั้นอินขวัญฟ้า (เช่นชั้นดาวดึงส์) นี้ มีการกระทำและชีวิต ไกลคน คือ มีสัมผัสก่อครัดจุมพิตกัน มีการปฏิพัทธ์กามฉันท์สุขแบบมนุษย์ เช่น อิศวรกัณฐมากระทำกระทั้งมีสิวลิงค อุมาลิงค แต่ไทยเรียกว่า-ปลัดและเปรอ (อีเปรอ) แต่ไม่หึงหวงกัน ที่ไม่มีเหตุการณ์อย่างนั้นก็มีเหืองเห็นพอ อย่างขุนอินมีเมียใหญ่อยู่ ๖ พระนาง มีตัวขุนอินอยู่ประจำเหมือนกัน ถึงเวลาก็มีพร้อมกันต่างคนต่างเชื่อว่าเป็นของตน แม้เทพกัญญาผู้ใหญ่ในชั้นนี้ ไม่ต้องการเป็นของขุนอิน ก็อยู่อย่างเอกสิทธิ์ ถ้าต้องการมีความรักและสุขสัมผัส จะมีเทพบุตรวรรณปรากฏตามที่เคยรักกันมาปรากฏในรูปและแบบคนรักเดิมต้องการเท่าไรก็ได้ แต่มีละอายใจ มีเพียงคนรักแท้เท่านั้น และอยู่ในส่วนบุญ ได้ตามและขุนอินเล่าต่อหน้านางงวักงวัก เป็นส่วน (ภาค) หนึ่งแท้และจริง หรือภาคทิพย์ที่อำนวยพรให้ไป จึงไม่มีการหึงหวงกัน กับชั้นนี้เป็นหนุ่มสาวเต็มที ต่างรู้เห็นว่าตัวเองสวยงามเต็มที่ ซึ่งผูกใจคู่ของตัวอยู่ได้ ทั้งคู่

เจ้านั้น และ พระองค์สัพพัญญุตสัมมาสัมพุทธองค์ได้ตรัสเรียกว่า-มหาบุรุษราชผู้ประเสริฐ ตถาคคอยู่ที่นี้แล้ว ครั้น-สมเด็จพระบรมสังฆจักรได้พระสติและ อัสสาสะปัสนาสะ - ลมหายใจเข้าออกคืนแล้ว ด้วยปีติยินดีจึงกลานเข้าไปใกล้ ได้ประทับนั่ง ณ ที่สมควรแล้ว จึงยกพระกรขึ้นประนมบังคมเหนือศีโรดมกระทำอภิวาทนมหัสการกราบทูลว่า - สมเด็จพระพุทธองค์เจ้าผู้เจริญ บัดนี้ ข้าพระองค์มาถึงสำนักพระองค์เจ้าแล้ว ขอทรงพระกรุณาเป็นที่พึงแก่ข้าพระองค์ ได้โปรดตรัสแสดงพระสัทธรรมเทศนาอันอุดมให้ข้าพระองค์ฟัง ณ กาลบัดนี้ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าจึงตรัสว่ามหาบพิตรผู้ประเสริฐ จงตั้งโสตประสาทสดับรสพระธรรมเทศนาของตถาคคแล้วพิจารณาธรรมกถา อันกล่าวคุณพระนิพพาน-บัดนี้ ดังนี้แล

สมเด็จพระบรมสังฆจักรพรรดิได้ทรงสดับพระสัทธรรมเทศนาบทหนึ่งสิ้นเนื้อความแล้ว จึงทรงทูลห้ามเพียงเท่านั้น เพราะทรงคิดว่า-พระองค์สละหมดทุกอย่างแล้ว เหลือเพียงเศียรเกล้า และ พระสรีรสรพวงค์กายเท่านั้น มีคุณค่าพอแก่พระสัทธรรมเทศนาบทหนึ่งเท่านั้น จึงทูลห้ามและได้กราบทูลว่า ข้าพระองค์ได้ฟังพระสัทธรรมของพระองค์ในกาลบัดนี้ พระองค์ทรงแสดงพระนิพพานอันเดียวเป็นที่สุดพระสัทธรรมอยู่แล้ว ข้าพระองค์จะตัดเศียรเกล้าอันเป็นที่สุดสรีรกายแห่งข้าพระองค์ออกกระทำสักการบูชาพระสัทธรรมเทศนาของสมเด็จพระพุทธองค์ก่อน ตรัสแล้ว พระเจ้าบรมมหาสังฆจักรผู้มีอภัยยศอันยิ่ง จึงทรงอธิษฐานขอให้เลิบบมดังพระแสงดาบใช้ตัดพระศอให้ขาดแล้ววางบนฝ่าพระหัตถ์ตั้งปณิธานปรารถนาว่า-พระองค์ผู้ทรงสิริเป็นที่เฉลิมโลก เชิญพระองค์เสด็จสู่เมืองแก้ว คือพระอมตมหานิพพานอันเกษม-สถานดีตำราญก่อนข้าพระองค์จะขอตามเสด็จสู่พระนิพพานภายหลัง ด้วยข้าพระองค์ได้ถวายเศียรเกล้าบูชาพระสัทธรรมเทศนาของพระองค์ในกาลบัดนี้ พอสุดเสียงปณิธานลง พระบรมโพธิสัตว์ก็จุติจิตสิ้นชีวิตไปบังเกิด ณ ดุสิตภพสวรรค์แล้ว ส่วนเศียรเกล้า และสรีรสรพวงค์กายซึ่งหัตถ์ประคองเศียรเกล้าชูขึ้นสักการบูชานั้นก็แข็งทรงไว้พร้อมกับมีเปลวไฟลุกโพล่งขึ้นตลอดลงมาถึงสรีรกายเป็นดวงประทีปสว่างรุ่งเรืองด้วยพระพุทธานุภาพทรงโปรดอนุเคราะห์ให้มีขึ้นเฉพาะ ไม่ลุกลามไหม้ไปที่อื่น ไม่มีควัน ไม่อบอ้าว มีกลิ่นหอมเป็นทิพสุคนธ์ ซึ่งเป็นขึ้นตามธรรมเนียมแห่งปรมัตถบารมียอดสูงสุดนั้น ในอนาคตวงศ์มีว่า-สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพระสมณโคดมบรมศาสดาจารย์ของเราได้ทรงแสดงคุณานิสงส์ผลแห่งปรมัตถบารมียอดสูงสุดนั้นแก่พระสารีบุตรเถระว่าด้วยปรมัตถบารมียอดสูงสุดซึ่งได้บำเพ็ญในก่อน ๆ และ ในกาลนั้น สมเด็จพระเจ้าบรมสังฆจักรจะได้ตรัสรู้เป็น-พระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์ทรงพระนามว่า-พระสิริอริยเมตตเดยยสัมมาสัมพุทธองค์เป็นพระองค์ ที่ ๕ ในภัทรกัปนี้ ในอนาคตกาล และ เป็นพระพุทธรูปที่ ๕ จึงเป็นองค์ที่ ๑ ในอนาคตนั้น ด้วยเหตุที่พระองค์มีพระสติปัญญา และ พระหทัยจิตอธิษฐานมั่นคงต่อพระสัมมาสัมโพธิญาณจึงเป็นความเชื่อมั่นง และ มีความเลื่อมใส ผ่องใสเสมอไม่เสื่อมคลาย เป็นศีลบารมี เป็นขันติบารมีเป็นนิจจึงส่งให้มี-พระสิริผ่องใส ทรงบำเพ็ญศีลบารมี วิริยบารมี ทานบารมีตลอดจึงไม่มีข้าศึก และเจริญด้วยความดีเสมอจึงส่งให้มีเป็น-อารยัน อริย ทรงเจริญเมตตาเป็นประธานเป็นนิจ และ ทรงสุภาพอ่อนโยน อ่อนน้อมตลอด จึงส่งให้เป็นที่ชื่นชมยินดีปรีดามหานิยม ได้เป็นนามชื่อ

—*—

ผิวสีใดก็เป็นอย่างนั้นตลอดเรียบสนิทอ่อนสลายไม่ปรากฏข้อกระดูก เส้น เอ็น ส่วนลาดหน้าอกชายก็อย่างชาย หญิงเป็นปรากฏอย่างหญิงสาวแต่งตั้งที่ยอดแดงชมพูสดจึงใช้แต่สร้อยสะพายคู่ เพื่อให้คู่ของตัวเห็นว่าตัวเองสวยงามยิ่งกว่า แแต่ถ้าใจใคร่ หรือต้องการให้คนอื่นใคร่ของตน ถือว่าผิด เกิดเป็นอกุศลจิต รากจรตผิดที่แล้ว ครั้งที่หนึ่ง ราศรีรัศมีจะจาง ครั้งที่สอง จะซีดและมัวหมอง เครื่องประดับจะเก่าคล้าลง กลิ่นจะหืน ถ้ารู้สึกและยังไม่หมดบุญ ก็สงบโดยกระทำสมาธิในที่ลับนานบ้าง จะค่อยเปล่งปลั่งคืนสู่สภาวะเดิม นี่เป็นการกลับได้สติ ถ้ากลับไม่ได้ ครั้งที่ ๓ ราศรีรัศมีหมองดำหมดกลืน เหม็นสาบตามอกุศลจิตอุปบาท ร่างกายและจิตใจกระวนกระวายถึงต้องจุติ ฉะนั้น จึงอยู่กันอย่างสุขสวัสดิ์ขั้นนี้ คล้ายดาวดึงส์มาก แผกแต่ไม่ปรากฏ ๓๓ เทพบุตร และสถานสวนจิตรลดา ที่ส่วนหนึ่งเลยที่เกี่ยวไปมีป่าเตียนสะอาด มีต้นไม้ใหญ่ ๆ ใบสดเขียวตลอด แต่ไม่มีใบแห้งหล่น พื้นที่เรียบราบเตียนตลอด มีอุโบสถศาลา และ เทพพระภิกษุ ซี (ภิกษุณี) อุบาสก อุบาสิกา ไปจำศีลภาวนากระทำสมาธิญาณกัน เป็นอารามวัดใหญ่โตมาก มีทั้งป่าไม้ ป่าละเมาะ ภูเขา ห้วย ลำธาร นก สัตว์ต่าง ๆ ว่าเป็น เทพบุตรเทพธิดาที่ชชอบอยู่อย่างนั้น และชั้นนี้ที่ชื่อว่า อินขวัญฟ้า เป็นชื่อว่า อินทราธิราช คือ พระไทยเทวาทิราช หรือ พระสยามเทวาทิราช ยิงทรงช้างด้วยแล้ว อิศวรทรงวัว อินทลัทธิทรงช้างรบ ช้างยุทธหัตถี พวกชมพูทวีปไม่เป็น แต่ชมพูหะ คือ จีช้างวิงเป็นชะบวรบ ที่ใช้ช้างรบเห็นมีแต่ที่

ประจำว่า-เมตเตย หรือ เมตไตร จึงเป็นนามประจำว่า-สิริริยเมตเตย (ออกเป็น ใ-ว่า ไตย บ้าง) ด้วยผลที่ทรงตัดเศียรเกล้า และ อุทิศสิริร่างเป็น-ประทีปต้นสักการะบูชาซึ่งเสกสรรให้ทรงมหปรีศลักษณะ ๓๒ ประกอบด้วยฉัพพรรณรังสีพระพุทธรัสมิ ๖ สีสว่างออกจากพระสิริกายงามดุจสายน้ำทองอันไหลหลั่งออกมาตลอดทุกเมื่อ ด้วยผลที่เสด็จเดิน, คลาน, กลิ้ง, ไป และ หนึ่งเนื้อเส้นเอ็นแตกให้เลือดไหลกระจายไปตามทางนั้นคลบนันดาลให้เกิดเนื้อข้าวสาลีเกิดเองตลอดไซ้บริโกลได้ และ ให้เกิดต้นกามพฤกษ์อำนวยสิ่งประสงค์เครื่องเลี้ยงชาวโลกได้ตลอดกาล ในกาลพระศาสนาของสมเด็จพระสิริริยเมตเตยสัมมาสัมพุทธองค์ ในอนาคตกาลนั้น

ส่วน-ปนาทสามเณรนั้น ซึ่งเป็นผู้นำข่าว-พระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์ไปแจ้งแก่สมเด็จพระเจ้าบรมสังฆจักรพรรดิ และ สมเด็จพระเจ้าบรมสังฆจักรพรรดิได้สละราชสมบัติสักการะบูชาข่าว และ ได้ให้สามเณรลาสิกขาแล้ว จึงกระทำราชาภิเษกให้เป็น-สมเด็จพระเจ้าบรมจักรพรรดิแทนพระองค์ และได้ทรงอธิษฐาน-สัตถ์รัตนสมบัติ ๗ ประการ ตลอดกระทั่งสมบัติอื่น ๆ ให้คงอยู่ ทรงมอบให้พระเจ้าจักรพรรดิปกครองแทนทั้งหมดแล้ว และได้เสด็จออกไปยังสำนักพระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ครั้นล่วงเวลาไปพอสมควร สมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิทรงเห็นพระราชบริพาร และ รัตนสมบัติทั้งหมดนั้นพร้อมเพรียงกันเรียบร้อยตลอดตามที่ทรงมอบหมายแล้ว ต่างก็เคารพแวดล้อมกระทำตามทุกประการ ครั้งแรก ได้ทรงมีบัญชาให้ขุนคลังแก้ว คือ กหปดิรัตนนำเงินทองไปเป็นค่าถ่าย และ รางวัลเพื่อถ่ายมารดา และ ทรงบัญชาสั่งขุนพลแก้ว คือ ปรีนายกรัตนให้นำขบวนไปแห่มารดามายังอินทปัตตมหานคร ขุนแก้วทั้ง ๒ ก็ได้กระทำตามครบตามบัญชาทุกประการ ครั้นมารดามาแล้ว จึงกระทำพิธีสถาปนาเป็น-สมเด็จพระเจ้าแม่แก้ว คือสมเด็จพระบรมราชชนนีรัตน เชิญขึ้นนั่ง ณ แท่นสุวรรณรัตน แล้วทรงออกพระโอษฐ์ว่า-เพราะผลกรรมคลบนันดาลให้-สมเด็จพระเจ้าแม่แก้วพระบรม-ราชชนนีรัตนไปเป็นทาสีมีค่าตัว เป็นเหตุให้สามเณรลูกชายคิดใคร่หาทรัพย์เป็นค่าถ่าย จึงเดินทางมาได้พบ-สมเด็จพระเจ้าบรมสังฆจักรพรรดิ ได้ทูลข่าว-พระพุทธรัตน, พระธรรมรัตน, พระสงฆรัตน, ได้อุบัติขึ้นพร้อมแล้ว ให้ทรงทราบแล้ว พระองค์ได้ทรงสละพระสิริบรมจักรพรรดิราชสมบัติทุกประการทั้งหมดเป็นเครื่องสักการะบูชา ได้ราชาภิเษกให้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิปกครองแทนแล้วจึงมีทรัพย์เป็นค่าถ่ายพระเจ้าแม่ได้ตั้งขึ้นเป็นสมเด็จพระเจ้าแม่แล้ว-ด้วย

----- *

แหลมทองนี้และคนไทยเท่านั้น สักกรินทร์ทรงช้างจึงน่าจะเป็นเรื่องของไทย

ชั้น ๘ (๘) ฟ้าสรวง หรือฟ้าสูง ๑ ขุนตะวันร่วงฟ้า ขุนหญิงเดือนงามขุนสีรุ้งแสงแดงทรงมวงน้ำเงินจุฬางาสนับเพลาสายหรือ ทรงสิคราม เลื้อยเกาะมีเชิงบ่ารัดเกล้ายอดบัง หมวกยอดบัง กลิ่นธูปกระเจ และ กลิ่นบัวหลวง ทรงกระทำหน้าที่ป้องกันและอารักขา จึงมีชื่อว่า พระเลื้อยเมือง หรือเทพารักษ์พระไทยเทพารักษ์ พระสยามเทพารักษ์ มีเหมือนกันทั้ง ๔ ทิศ วิมานหยกเขียวอ่อน กนกทอง ๓ ยอด เหมือนชั้น ๘ แต่สถิตอยู่เขตต่างหาก ลาดต่ำลงมามีเขตใหญ่ทั้ง ๔ ทิศ และมีเขตย่อมอย่างเดียวกัน สลับอีก ๔ จึงเป็น ๘ ทิศ แต่ต้นไม้ที่สนามชั้นนี้ เป็นต้นบุณนาค ทรงดอกหอมตลอดกาล พระไทยเทพารักษ์นี้อยู่ตะวันออก ขุนหญิงสีขาวแสงเงินแสงทอง หรือ ขาวเหลืองกระจ่าง กลิ่นคัดเกล้า รัดเกล้ายอดมีกระบังช่อหน้า บางทีทรงอบยอด เชิงบ่ามีครุยและพู่ สร้อยสะพายมีกรอบรัดคู่ด้านนอกสะไบชายสะไบเหลืองทองเลวียงบ่าซ้ายคอนคู่เป็นชั้นเล็กรองสร้อยสะพาย คู่ด้านในกรอบจึงกลมคล้ายเดือนเพ็ญ ที่แผกก็ที่นูนขึ้นและมีปุ่มยอดทรงอุททองจีบพรมีเชิงชายและลายหน้า ชั้นนี้จะเทียบกับสุรภพก็ไม่เหมือน ท่านเล่าเพียงเหมือนไทยสมัยมีในหลวง หรือพระร่วง ๒ องค์ ชั้นนี้ก็มียอยู่แล้ว

ชั้น ๑ (๑๐) ฟ้าหนาว หรือ ฟ้าสูง ๒ ตรงกับ หรือเทียบกับ จาตุมหาราชทั้ง ๔ ทิศ และมีจ้าวเฉียงอีก เวลานี้เรียกชื่อแขก หรือแต่งชื่อให้ท่านเป็นแขกไปแล้ว ท่านจึงอยู่ หรือเป็นแขกหมด คือ

(๑) ขุนออก (ที่เป็นต้นชื่อ ออกขุน ออกญา) หรือ ขุนตะวันออก ขุนหญิงรุ่งแสงทอง (ธรรฐ เทวราช อุษาเทวี หรือ อรุณีเทวี) ขุนสีรุ้งอรุณ แสงเงิน ขาวสลัว กลิ่นดอกกรัก ขุนหญิงสีเหลืองทองอ่อนกลิ่นดอกสายหยุดและดอกพุด ทั้งคู่เพศวัยรุ่น แต่งแบบเด็กไทยโบราณ หรือ แบบโกนจุก มีปิ่นเพชรสีต่าง ๆ ปักที่รัดเกล้า มักใช้สีมาก วิมานหมอกแก้วผลึกหยกกลาย มีมากชื่อ และมากวิมาน

(๒) ขุนเฉียงเต้า (ได้) ขุนหญิงสายฟ้า (อาคเนย์เทวราช อัคนีเทวี) ขุนสีแดงคล้า หรือ ดำแดง กลิ่นดอกกะเบา ขุนหญิงสีหม้อใหม่ปลั่งสร กลิ่นเล็บมือบาง ทั้งคู่เพศหนุ่มสาว ขุนทรงสีเม็ดมะปรางขุนหญิงทรงและสไบสีชมพูแก่ รัดเกล้ามีปิ่นเพชรนิลกาฬ วิมานแก้วสีทับทิม มีกันมาก

ลัจจาบารมีนี้ กับ กตัญญูอันเป็น-เมตตาบารมีทั้งตั้งใจอันเป็น-อธิฐานบารมี กับ-บารมีอื่น พร้อมกับด้วย-พระบรมบารมีพลาณภาพสมเด็จพระบรมสังฆจักรพรรดิได้โปรดคลบนันดาลให้สมเด็จพระเจ้าแม่แก้วทรงเจริญชนมายุเกษมสำราญปลอดโรคภัยอุปัทวันตรายได้สุขสมบูรณ์ตลอดไป ดังนี้แล้ว ก็ประทับอยู่ด้วยเกษมสำราญ ต่อมา เพราะเหตุที่-พระเจ้าจักรพรรดิพระราชสวามี ได้ทรงสั่งไว้เพื่อป้องกันห่วงอาลัยให้ปรนนิบัติเป็นการสอนให้รู้ทิพยรสสัมผัสในทิพกายของพระนางแก้วนั้น ได้ทรงแจ้งว่า-องค์ใหม่นี้ก็เป็นโพธิสัตว์เท่าฐานะเช่นกัน แต่ยังมีได้รับพระพุทธรูปพยากรณ์เท่านั้นจะนี้พระนางแก้ว หรือ สมเด็จพระนางเจ้ามหาสังฆจักรพรรดินี กับ นางสนองโอรฐชื่อ-มงคลราสินีได้เข้าถึงที่บรรทม กราวแรก พระเจ้าจักรพรรดิก็เฝ้าพยำเกรงจึงไม่ประสงค์ เพราะคำสั่งเดิมนั้น ทั้งยังระลึกคำรับรองว่าจะไม่มีโอรส ธิดา เนื้อคู่ของเขาคือ-มงคลราสินีซึ่งจะมีลูก ๒ คน แต่ไม่มีบุญเป็น-บุตรรัตน คือ ลูกแก้วและ สมเด็จพระนางเจ้ายังทรงระลึกได้ว่า-พระนางมีพระราชโอรสธิดาด้วย-ปรางาส คือ ลูกหลานภักดิ์ทั้ง ๒ องค์ ต่อมา วันหนึ่ง ได้ทรงพระเครื่องต้น-สมเด็จพระนางเจ้าจักรพรรดินี และ พระองค์เดียวได้เสด็จทรงเล่าพระคำรัสสั่งนั้นได้ประทานทิพยสัมผัส กระแสทิพได้แผ่ซาบซ่านไปตลอดทั้งพระทัย และ วรกายให้เคลิบเคลิ้มสุขโสมนัสสำราญกลับไป ครั้นตื่นขึ้นมาก็ทรงระลึกได้ถึงทิพยรสสัมผัสนั้นซึ่งเป็นครั้งแรกนั้นติดประจำอยู่ จึงทรงลุ่มหลงเริงสำราญทิพยรสสัมผัสนั้นตลอดกาล แม้สมเด็จพระนางเจ้าได้ทรงนำนางสนองพระโอรฐ-มงคลราสินีอุปภิเษกเป็นพระจักรพรรดินีราชินีก็รับสนองในภายในก็จริงถึงมีพระราชโอรส ธิดา ๒ องค์แล้ว ก็ยังลุ่มหลงอยู่ สมเด็จพระนางเจ้าได้ทรงเดือนเป็นอาทิตยพโทย และ ทรงหวังว่า-เมื่อทรงเห็นอาทิตยพโทยแล้วจะได้เป็นอุป-นิสัยแห่งเนกขัมมบารมีที่แท้ แม้สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าพระสิริมิต กับ พระอรหันต์สงฆ์สาวกได้เสด็จมาโปรดก็ได้ทรงสร้าง-ทักษิณมหาวิหารถวาย ถึงกระนั้น ก็ยังกลายลุ่มหลงทิพยรสสัมผัสนั้นไม่ได้ สมเด็จพระนางมีพระสติสัมป-ชัญญะจึงทรงสิริสุขเกษมสำราญ ส่วนพระเจ้าจักรพรรดิทรงทรมลทั้งลุ่มหลงอย่างนั้น ได้สิ้นพระชนม์เพราะหมดพลังกาย ครั้นจุติแล้วได้ไปอุบัติในดาปนรกซึ่งมีพื้นร้อนระอุตลอดแต่ไม่ถึงลูกไหม้ จึงถูกพื้นระอุร้อนนั้นอบลวกกระอุร้อนด้วยรากลึก-ไฟรักระอุเผออยู่ตลอดกาลนั้น ครั้นได้สติรู้สึกแล้ว ได้ระลึกถึงเหตุก็ทรงทราบว่-เพราะลุ่มหลงรสทิพสัมผัสนั้น ทั้งระลึกถึงกระแสพระคำรัสที่สมเด็จพระนางเจ้าซึ่งทรงเล่าพระคำรัสบัญชาให้กระทำเพื่อสอนให้รู้อาทิตยพโทยได้ ครั้นระลึกได้แล้วก็ทรงโทษตนเองทั้งที่รู้ก็ยังไม่ลุ่มหลงจนได้ เท่าที่เป็นขึ้นนั้นก็เป็นธรรมคานิยมแห่งบุญญาภาพให้มีขึ้นเท่านั้นเอง วัตถุคาม และ กิเลสคาม ก็มีอยู่ตามธรรมดาโลกที่ไปลุ่มหลงก็เพราะอวิชา-ไม่รู้เท่านั้นเอง จึงลุ่มถึงหลงไหลไปแล้วให้มาถูกระอุร้อนไหม้อยู่ในบัดนี้ ตลอดกาลนั้น พระเจ้าบรมสังฆจักรซึ่งจุติขึ้นไปอุบัติ ณ ดุสิตภพทรงชื่อว่า-เมตตาเดยโพธิสัตว์แล้ว ได้ทอดทิพญาณดูตลอด ทรงทราบวาระจิตนั้นแล้ว ทรงเพศอย่างนั้นเสด็จพลันถึง ทรงเห็นยกมือไหว้ และรู้สึกว่พื้นนั้นเริ่มเย็นแล้ว จึงลุกขึ้นกระพุ่มสองมือขึ้นไหว้แล้วลดลงกราบกับพื้น ๓ คาบ พระเทพเจ้าบรมโพธิสัตว์ตรัสว่า-น้องเรา มิใช่เป็นผู้ทรม แต่จริง ก็มีฐานะวิริยาคะเท่ากันเพียงว่าทำทีหลัง หรือ อ่อนกว่าเท่านั้น ถ้ามีเช่นนั้น จะทรงฐานะ-เช่นนั้นไม่ได้ จึงมีโอกาสนำข่ามาแจ้งเราได้สักการะบูชา ด้วยหวังว่า-จะสอนให้รู้แจ้งสุขเกษมสำราญแห่งจักรพรรดิราชสมบัติ และ รสทิพสุขกับ มนุษยสุข ทั้งคุณประโยชน์และ อาทิตยพโทย ให้รู้แจ้งเห็นจริงตลอดแล้ว ที่มารับผลนี้ เป็นผลต้องถูกเผาด้วย-รากลึก คือ ไฟรัก โทสคติ-ไฟโกรธ โมหคติ-ไฟหลง เป็นเครื่องสอนให้รู้เท่านั้น ครั้นเมื่อหน่ายในกาลใดนั้นจะเป็นเนกขัมมบารมีที่แท้ ซึ่งก็มีมาแล้ว จึงมีสติสัมปชัญญะระลึกลมหายใจเข้าออกอันเป็น-อากาศสณวาโยกลืน อาโปกลืน ได้ จะกระทำให้เย็นดับร้อนได้ และให้พ้นมลทินบาปนั้นได้ พระเจ้าจักรพรรดิได้คิดและ เจริญอานาปานสติเป็นลม, น้ำ, ก็ดับร้อนได้ ฉานก็พลันเกิดขึ้น จึงลอยขึ้นตามไปได้ผ่านมาทางอินทปัตถ์นั้น สมเด็จพระนางเจ้าจักรพรรดินีหมดภาระธุระแล้ว ได้จุติมารออยู่แล้ว จึงร่วมไปสู่ดุสิตสวรรค์และ เพราะเหตุนั้น ได้เป็นนิสัย และอุปนิสัยให้ระอาเมื่อหน่ายให้หลีกออกเสมอมาแล้ว กับทั้งหมดอายุกาลแล้วราชอาณาจักร-จักรพรรดิพร้อมทั้ง-สัตว์รัตนสมบัติ ๗ ประการนั้น ก็กลับสู่ที่เดิม ปรีณายกรัตน คือ ขุนพลแก้วได้ครองราชสมบัติต่อมา มีนามชื่อว่า-ปรี-นายกราชาแล้ว

ปนาทตามเนรซึ่งได้เป็นพระเจ้าจักรพรรดิสถาปนาขึ้นนั้น ได้ท่องเที่ยวไปในสังสารวัฏบำเพ็ญบารมีได้เป็นอันมาก กระทั่งถึงกาลพระกุกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น ได้มาเกิดเป็น-สมเด็จพระเจ้ามหาปนาทบรมจักรพรรดิแล้ว

นางสนองพระโอรส-มงคลราชินี ได้มาเป็น-อดีตรัตน นางแก้ว-สุมงคลาณจักรพรรดินีกหบดีรัตน ก็ได้มาเป็น-กหบดีรัตน คือ ขุนพลแก้วอีกด้วย ด้วยผลวิบากอำนาจอนิสงส์แห่งกุศลกรรมที่กระทำให้เป็นบารมีในครั้งนั้น และ ในกาลต่อมา ได้ส่งให้มาเกิดเป็นขึ้น ขุนคลังแก้วได้นำข่าวมาแจ้งแล้ว พระเจ้าจักรพรรดิได้เสวยราชจักรพรรดิสมบัติทั้งหมดออกผนวชเป็นภิกษุด้วยพระวาจาว่า-สาธุ ได้เสด็จเข้าฟังพระสังฆกรรมแล้วทรงเอาพระชนม์ชีพถวายเป็นพระพุทธบูชา และ ในพระพุทธกาลนี้ ได้มาเกิดเป็น-ช้างปาลิไลยกะได้ทูลบำรุงพระผู้มีพระภาคเจ้าตลอด ๓ เดือน พรรษาแล้ว เมื่อเสด็จกลับตรัสห้ามแล้ว ได้มีจิตใจเลื่อมใสสุดขีด ได้ยินร้องไห้คร่ำครวญอยู่ ณ ครันลับสายตาก็หทัยแตกได้ไปเกิดเป็น-ปาลิไลยกเทพบุตรแล้ว อย่างนี้ ในอนาคตวงศ์นั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรำพันคุณพิเศษว่า ด้วยอำนาจพระชนม์ชีพ และพระเศียรเกล้ากับ พระสรีรกายได้ทรงอธิษฐานให้ประทับลุกขึ้นเปล่งแสงสว่างเป็น-พระพุทธบุชานันมีอนิสงส์ให้ได้ตรัสรู้เป็น-พระสุมงคลสัมมาสัมพุทธองค์ทรงประดับด้วยพระพุทธรัสมิฉัพพรรณรังสีรุ่งเรืองสว่างดั่งสีทองอันงามทั้งกลางวัน และ กลางคืน ๆ ก็ดูกลางวัน ด้วยความเลื่อมใสเต็มเปี่ยมกระทั่งหทัยแตกนั้นมีอนิสงส์ให้มีผู้เลื่อมใสตลอดกาล ด้วยอำนาจสละราชสมบัติทั้งสิริบุญคุณ อภิบาล กบิลเสด็จออก ด้วยเรี่ยวแรงได้ทรงผนวชแล้วให้มาน อภิญา ๕ เกิดขึ้นจึงมีอนิสงส์เป็นอนุภาพบันดาลให้มีกามพฤษภเกิดขึ้นต้นหนึ่งซึ่งมีผลเป็นเครื่องประดับ เป็นเครื่องบริโภคนุโภคนทุกชนิด ทวามนุษย์ชนทั้งหลายไม่ต้องทำอาชีพใด ๆ อาศัย-กามพฤษภนั้นเป็นอยู่ได้ตลอดกาล มีความสุขสบายเกษมสำราญ ทำแต่แต่งตัว, ฟ้อนรำ, ขับร้องเหมือนเทพบุตรเทพธิดาได้ซึ่งทิพสมบัติในเทวโลก-ฉนั้น สมเด็จพระสุมงคลสัมมาสัมพุทธองค์นั้นทรงมีพระวร-กายสูง ๖๐ ศอก ทรงมีพระชนมายุ-แสนปี เป็นพระองค์ที่ ๑๐ ในอนาคตกาล อีก ๕ อสงขัย ๔ แสนกัป

ส่วน-กหบดีรัตน หรือ กหบดีรัตน คือ ขุนคลังแก้วนั้น เป็นฐานะชื่อตำแหน่งบรรดาศักดิ์ประจำของพระเจ้าจักรพรรดิทั้ง ๒ พระนามนั้น สำหรับชื่อ-รัตน ๑ ประการนี้เป็นอย่างเดียวกัน ที่จะมีโอกาสอำนาจให้นั้นก็ต้องมีบุญบารมีมาด้วย ฉะนั้น กหบดีรัตน-ขุนคลังแก้ว ก็ได้บำเพ็ญบารมี ๑๐ เพื่อพระสัมมาสัมโพธิญาณมามากแล้ว จึงเป็นบารมีหนุนให้ขึ้นเป็นขุนคลังแก้วได้ ก็พระพุทธภูมินี้มีอยู่ ๓ คือ ๑) ท่านที่เป็น-อุคฆตัตถุญคือ ผู้รู้พลัน พอยกข้อความขึ้นก็รู้พลัน จึงบำเพ็ญ-ปัญญาบารมีมาก และ เข้มแข็งบำเพ็ญบารมี ๑๐ นั้นตลอดเฉพาะ-ออกคำตั้งปณิธาน และ ได้รับพระพุทธพยากรณ์เป็นนิยตแน่นอนแล้วต้องบำเพ็ญมีระยะกาล ๔ อสงขัย ๑ แสนกัป จึงมีชื่อว่า-พระปัญญาริกพุทธภูมินิยตบรมโพธิสัตว์ ๒) ท่านที่เป็นวิปจิตตัญญ คือ ผู้รู้ด้วยฟังอธิบายจึงได้สร้างสมขึ้นให้แจ่มแจ้ง จึงมีลัทธา-ความเชื่อมั่นบำเพ็ญบารมี ๑๐ ตามสมควรไม่หยุด เฉพาะกาล-ออกคำตั้งปณิธาน และ ได้รับพระพุทธพยากรณ์เป็นนิยตแน่นอนแล้ว มีระยะกาลถึง ๘ อสงขัย ๒ แสนกัป จึงมีชื่อว่า-พระลัทธาธิกพุทธภูมินิยตบรมโพธิสัตว์ ๓) ท่านที่เป็น-เนยยะ คือ ผู้พอนำได้มีเพียรมั่นคงบำเพ็ญบารมี ๑๐ ได้มากอย่างสบาย เพราะผ่านสิ่งกีดขวางได้หมด จึงเป็นผู้ยิ่งด้วยวิริย-ความเพียร เฉพาะกาล-ออกคำปณิธาน และ ได้รับพระพุทธพยากรณ์เป็นนิยตแน่นอนแล้ว ต้องบำเพ็ญมีระยะกาล ๑๖ อสงขัย ๔ แสนกัปจึงได้มีชื่อว่า-พระวิริยาธิกพุทธภูมินิยตบรมโพธิสัตว์ ขุนคลังแก้วนั้นเป็นพระลัทธาธิกพุทธภูมินิยตบรมโพธิสัตว์เมื่อลูเป็นขุนคลังแก้วแล้วได้ปฏิบัติหน้าที่ได้ตลอดทั้งแก่พระเจ้าบรมสังขจักรพรรดิและ พระเจ้าจักรพรรดิสถาปนานั้น ถ้ามีเช่นนั้น จะรับได้ไม่ไหว ครั้นหมดอายุกาลแล้ว ได้เคลื่อนไปตลอด ได้ร่วมกันสร้างสมบารมีเสมอมาไม่ขาดสาย กระทั่งถึงกาลพระศาสนาพระกุกุสันธก็ได้เป็นขุนคลังแก้วของพระเจ้ามหาปาตบรมจักรพรรดิ ได้เป็นผู้นำข่าวพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์มาทูลให้ทราบทั้งไป และ กลับ ได้เหาะลอยไปในทางอากาศ จึงได้รับสถาปนาเป็น-พระเจ้าจักรพรรดิ ได้เสวยราชสมบัติจักรพรรดินั้นเป็นสุขเกษมสำราญ พระกุกุสันธ และ พระอรหันตสาวกได้มาโปรด จึงสร้าง-วัดจักรวรรดิรัตนารามมหาวิหารถวาย ซึ่งใหญ่โตมาก พระกุกุสันธได้เสด็จมาประทับฉลองสัทธา และ ทรงปรารภเหตุนี้จึงตรัสพยากรณ์เป็นอนุโมทนาแล้วได้เคลื่อนจากนั้นแล้วมาเกิดในกาลศาสนาพระโคตมสัมมาสัมพุทธองค์ได้เกิดเป็น-พระเจ้าธรรมเสนราชา (จะมีในยุคขุนแผน) ในกาลพระศาสนาของพระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ได้เกิดเป็นพระยาช้างสงครามชื่อนาพาศิริได้ถูกพระเทวทัตเอาเหล้ามอม ๑๖ กะออมปล่อยให้ชน พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแผ่เมตตาปราบ ถิ่นมัวเมาแล้ว ตรัสว่าเพราะจะประทุษร้ายเรา นี้ จะ

ไปสู่ันรก ทรงพยากรณ์ว่า-จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์พระนามว่า-ติสสสัมมาสัมพุทธ เป็นพระองค์ที่ ๘ ในอนาคตกาล

ส่วน-พระเจ้าบรมสังขจักรพรรดินั้น ด้วยประการที่ทรงบำเพ็ญพระบารมีสูงสุดยอดในพระพุทธศาสนา พระสิริมิตสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ทรงผ่านพระพุทธองค์มาตลอด แม้ในพระพุทธกาล พระสมณโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ได้มาอุบัติเป็นพระโอรสของพระเจ้า-อชาตศัตรูและพระนางกาญจนาทวีพระอัครมเหสีพระนามว่า-อชิตกุมาร ครั้นเจริญวัยแล้วจึงได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ในปฐมสมโพธิกถา-พระนิพนธ์ ของสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส ว่า ในกาลที่-พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จสู่กรุงกบิลพัสดุ์ครั้งที่ ๒ ในครั้งนี้ ท่านเป็นพระภิกษุใหม่ เป็นองค์สุดท้าย ซึ่งเป็นเหตุให้มีปรากฏการณ์ขึ้นตามต้นเรื่องนั้น พระนางมหาปชาบดีโคตมีพระมารดาเลี้ยงทรงพหุการคุณยิ่งนัก ได้ทรงพบเห็นพระพุทธองค์เสด็จในครั้งแรกนั้น ทรงปรีดาปราโมท ทั้งทรงมีพระทัยผูกพันรำลึกเป็นประจำว่า พระลูกเจ้าของเรา ทรงเห็นพระรูปทรงสิริสวัสดิ์พัฒนรังสีซึ่งประดับด้วยพระมหาปฐักษณะ ๓๒ และอนุพยัญชนะ ๘๐ นั้น ซึ่งสวยงามยิ่งนัก จึงทรงดำริว่า-จะถวายจีวรผ้าเนื้อทองคำ ทรงดำริฉะนี้แล้ว จึงให้ช่างทองคำจัดทำอ่างทองคำสูง ๗ อ่าง ทรงให้กรางทองคำเป็นผงละเอียดป็นประสมดินเหนียว เปือก เครื่องหอม ใส่เต็มอ่างทั้ง ๗ แล้ว เอาเมล็ดฝ้ายเพาะลงในอ่างนั้น รดด้วยนมโคเจือกรางทองนั้น ครั้นฝ้ายออกปอยปุยเหลืองดั่งสีทองคำธรรมชาติแล้ว พระนางมหาปชาบดีทรงเลือกเก็บ ฝ้ายนั้นทรงคิด, ปั่น, ชักเส้นเป็นด้นด้วยตนเองเส้นด้ายละเอียด มีสีเหลืองอร่ามดุจทองคำ จึงให้หาช่างทอฝีมือเอกให้ทอในโรงทอ พระนางได้เสด็จทอดพระเนตรทุกวันจนสำเร็จเป็นผ้าสาฎก ๒ ผืนยาว ๑๔ สอกเสมอกัน มีสีเหลืองอร่ามดุจทองคำ เนื้อละเอียดอ่อนนุ่ม ได้พับใส่หีบทอง ให้จัดผ้าอื่นใส่หีบทองอีกแสนผืน ใส่หีบเงินอีกพันผืน พร้อมเครื่องสักการบูชาพระนางจึงยกหีบอบบรรจุผ้าคู่่นั้นขึ้นทูลเหนือพระเศียรเกล้าเสด็จพร้อมสักยราชกัญญา และราชบริพารซึ่งถือเครื่องบูชาสักการะ กับ ถือบหีบผ้าอื่น ๆ ไปสู่ณิโครธารามแล้วได้เข้าไปสู่สำนักพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งประทับ ณ พุทธอาสน์ซึ่งแวดล้อมด้วยพระสงฆ์สาวก ทรงเปิดหีบอบนำผ้าคู่่นั้นออกประคองยกขึ้นทูลถวายได้ตรัสว่า-ขอพระองค์ทรงรับเพื่อประ-โยชน์สุขตลอดกาลนาน พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสให้ถวายสงฆ์ถึง ๓ ครั้ง ซึ่งพระนางก็ทรงโหม่นสจึงเข้าไปถามพระ-อานนตตรัสเล่าแล้ว พระเถระเข้าไปทูลความนั้น จึงตรัสแสดง-ทักษิณาวังค-สูตร จบแล้ว พระนางก็เกิดปรีดาปราโมทเป็นกำลัง จึงถือผ้าคู่่นั้นเข้าไปถวายพระสารีบุตรเถระก็มีได้รับ กระทั่งถึง-พระ-อชิตภิกษุสุดท้ายได้รับไว้แล้ว พระนางก็ทรงโหม่นสนน้ำพระเนตรตกพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นแล้ว จึงตรัสให้พระอานนตนำบาตรมาถวายทรงแล้วและทรงอธิษฐานแล้วจึงทรงโยนไปในอากาศ บาตรนั้นลอยหายไปในกลีบเมฆ พระอัครสาวก และพระสาวกอื่นได้รับอาสาเหาะไปตามก็มีได้มา ก็ถึง-พระอชิตภิกษุใหม่ไม่มีฤทธิยานสมบัติใดเลย จึงขึ้นขึ้นกระทำให้สาธยายฐานว่า-อาตมาได้อุปสมบทเพื่อจะได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูพุทธองค์ในอนาคต จะพึงสำเร็จได้ ขอบาตรทรงของพระองค์จงลอยมาประดิษฐานในมือพลันเกิด บาตรทรงนั้นก็ลอยมาสถิต ณ คู่มือซึ่งประคองรับอยู่นั้น เสมือนกับกล่าวว่า-บาตรทรงนี้เป็นของพระพุทธเจ้าได้มาสู่ท่านผู้จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งในอนาคต ดังนี้แล้วท่านอชิตภิกษุได้ประคองเข้าถวายพร้อมกับเกิดมหัศจรรย์ต่าง ๆ เมื่อพระนางมหาปชาบดีได้ทรงเห็นแล้วก็ทรงเกิดปีติโสมนัสเป็นกำลังจนน้ำพระเนตรไหลลงแล้วได้ยกพระหัตถ์ประนมมนัสการพระศาสดาเนื่อง ๆ แล้วเสด็จขึ้นเข้าพระ-ราชนิเวศน์

ลำดับนั้น พระอชิตภิกษุเกิดจิตคิดว่า-จะเอาผ้าคู่อันอุดมนี้กระทำพระพุทธรูปบูชาจึงจะสมควร จึงได้นำผ้าผืนหนึ่งเข้าไปคาดเป็นเพดานกันเบื้องบนพระคันธกุฎี นี้ออกเป็น ๔ ท่อนทำเป็นม่านห้อยลงในที่ ๔ มุมแห่งเพดานนั้น ท่านได้มองเห็นผ้าเหลืองทองนั้นเรื่องอร่ามงามยิ่งนัก ก็เกิดปลื้มปีติโสมนัส เมื่อจะกล่าวปณิธานหมายประโยชน์เป็นพระพุทธองค์ทรงสัพพัญญุตญาณ จึงเข้าไปสู่สำนักพระผู้มีพระภาคเจ้าได้อภิวัตตรังพระพักตร์ ๓ คาบแล้วได้ออกคำกล่าวตั้งปณิธานว่า-ด้วยอานิสงส์แห่งวัดอุยขานี้ได้เป็นประโยชน์สำเร็จพระสัพพัญญุตญาณเพื่อรื้อขนสัตว์ให้พ้นสงสารวัฏ

ในอนาคตกาลเกิด ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทอดพระเนตรเห็นแล้วได้ทรงกระทำพระอาการยิ้มให้ปรากฏ พระ-
 อานนทเถระได้เห็นแล้วได้ทูลถามจึงตรัสพยากรณ์ว่า-อชิตภิกขุนี้ จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรองค์ พระองค์ที่ ๕ มีนามว่า-
 เมตไตย ในอนาคตกาลหน้าในมหาภักทกัปนี้ ทรงมีพระวรกายสูง ๘๘ ศอก มีพระชนมายุ ๘๐,๐๐๐ ปี
 ทรงครองเรือนอยู่ ๓๕,๐๐๐ ปีจึงเสด็จออกมหาภิเนษกรรมสู่ดวงด้นกาลถึงเป็นมหาโพธิพุดกษก็ได้ตรัสรู้
 เป็นพระพุทธรองค์ทรงพระนามว่า-เมตไตยสัมมาสัมพุทธรองค์ ทรงโปรดสัตว์อยู่ครบแล้วก็ปรินิพพาน

ในกาลต่อมาอีกนานปี ในอนาคตวงศ์กล่าวว่า-พระศาสดาเสด็จประทับอยู่ ณ ปุพพาราม ซึ่งนางวิสาขา มหา-
 อุบาสิกาสละทรัพย์ ๒๗ โกฏิให้สร้างถวายแล้ว เพราะในเรื่องปรากฏมีการกล่าวถึงการฉลองและ ครัสบุรพกรรมที่ได้ปรารธนา
 มาเป็นเหตุให้-พระสารีบุตรเถระเข้าเฝ้าทูลถามได้ตรัสแสดงต้นเหตุ พระสารีบุตรเถระจึงนำมาเรียบเรียงเรื่องมูลเหตุทั้งหมด
 ๑๐ องค์นั้นเป็น-กัมภีร์ ๑ ขนานชื่อว่า-อนาคตวงศ์ ซึ่งได้ตรัสแสดงว่า-อชิตภิกขุนี้จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรองค์
 ทรงพระนามว่า-เมตไตยสัมมาสัมพุทธรองค์ หรือพระนามเต็ม-พระสิริอริยเมตไตยสัมมาสัมพุทธรองค์ หรือ พระนามย่อ
 ว่า-พระศรีอารย์ ในอนาคตกาล เป็นเรื่องที่ ๑ และ เป็น พระองค์ที่ ๑ ในอนาคตวงศ์ซึ่งมี ๑๐ พระองค์นั้น ซึ่งพระเถระ-
 นุเถระได้ทรงจำกันมาจนถึงสมัย-พระคันถรจนายาจารย์จึงได้จารึกลงในใบลาน หรือ ในกัมภีร์, ปกรณ์, กัณถ, เรื่องหรือ
 อนาคตวงศ์จึงยื่นยงคมาได้ถึงกาลบัดนี้

ต้นเรื่องติโรกฐทสุตฺรเล่าว่า พระผู้มีพระภาคตรัสแก่พระเจ้าพิมพิสารราชามครรัฐ เล่าในกาล พระกุกกุสันธ-
 สัมมาสัมพุทธ หนุมเปตตเข้าไปทูลถาม พระกุกกุสันธตรัสว่า “อนาคตแผ่นดินใหญ่สูงขึ้นประมาณ ๑ โยชน์ พระโก-
 นาคมนสัมมาสัมพุทธจักอุบัติ” ไม่ทรงกำหนดกาลตามพระพุทธพจน์นั้น ได้กาลแผ่นดินสูง ๑ โยชน์ ๑๖ ก.ม. ถึง
 ยุคมิคสัญญีก็ได้ครึ่งโยชน์ ๘ ก.ม. (ตามระยะเดิมว่า ๔๐๐ เส้น เป็น ๑ โยชน์ จึงเทียบง่าย ๆ ว่า ๒๕ เส้นเป็น ๑ ก.ม.
 ๔๐๐ เส้น จึงได้ ๑๖ ก.ม. และบัดนี้ใช้ ก.ม. ตลอดไทยแล้ว ต่อไปจะสูญหายแน่จึงทำไว้)

โลกวิทยาวาโลกมีอายุ ๕,๕๐๐ ล้านปี (ถ้าเลื่อนขึ้นไป ๕๕,๐๐๐ ล้านปี ก็เลื่อนขึ้นไปด้วยใส่อ เข้าไปข้างท้ายอีก
 ๐ เดียวไม่ยากอะไร) จากกาลผีฟ้าแสง อาภัสสรกายถึงพระพุทธกุกกุสันธกาล ตลอดถึงยุคมิคสัญญี ซึ่งกาลนี้โลก
 วิทยากล่าวว่ายังลุ่มเป็นดวงไฟมีอายุของเราเย็นเป็นแผ่นดินโลกมาแล้วมีอายุล่วงมาได้ ๕๐๐ กับ ๑,๐๐๐ ล้านปีที่ ๑
 ตรงกับยุคขุนสรวง กำหนดกันง่าย ๆ ว่า

ยุคสรวง พุทธันดรที่ ๑ กาลพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธ เท่ากับ ๕ ร้อยล้านปี กับพันล้านปีที่ ๑ กรอม
 เข้าพันล้านปีที่ ๒ แผ่นดินสูง ๑ โยชน์ (๑๖ ก.ม.) ตรงกับสมัย “สรวง”

----- *

(๓) ขุนไต้หล้า หรือ ขุนจ้าวฝน ขุนหญิงสายน้ำ และ ขุนหญิงลำละหาน (วิรุพหกเทวราช คงคา เทวี ยมนาเทวี)
 ขุนสิบลุศราคำ (คือ เหลืองเขียว) ถ้าเป็นภคกาศสิดำคราม กลิ่นพิกุล ทรงสีเขียวใบไม้ ลายทอง วัยหนุ่มฉกรรจ์ ขุนหญิงสายน้ำฝ่ายขวา สี
 ประกายน้ำ คือ ขาวใส กลิ่นบัวเผื่อน ทรงสีน้ำทะเล ขุนหญิงลำละหาน สีน้ำทะเล ฟ้าอ่อน คือ ขาวเขียว ภาครักร้อน ผิวแดง กลิ่นจงกลนี
 ทรงม่วงน้ำเงินดอก ลายเชิง ลายหน้า สีทองคำ ทั้งคู่ท้วมกลมวัยสาวกำดัด ถ้าทำหน้าที่รักตาย ทัดดอกยี่โถหอม คือ ดันขั้วยุให้เกิดรู้สึก
 รักร้อนชนิดสร้างวิมานในอากาศ หรือในความฝัน วิมานแก้วผลึกสีน้ำทะเล ลายและดอกทองคำ ๓ มุข ขุนประทับมุขกลาง ขุนหญิงสายน้ำ
 ประทับมุขขวา ขุนหญิงลำละหานประทับมุขซ้าย ขณะความรักทิพกามาพจร ถ้าขุนหญิงต้องการ ขุนจะแยกออกเป็นสองไปอยู่ร่วม ถ้าขุนต้อง
 การ หอและขุนหญิงจะรวมเข้าเป็นที่เดียวกัน ขุนเป็นสองซ้อนอยู่ ร่างขาวประคองกอดขุนหญิงขวา ซ้ายประคองกอดขุนหญิงซ้าย ร่างนอกก็
 ปรากฏเฉย ๆ แต่ร่างในที่มนุษย์เรียกกันว่าประสาธน์นั้น มีผัสสะเป็นประกายเย็นระรื่นชื่นชุ่มตลอดทุกส่วน นานเท่าที่ต้องการ เมื่อเย็นระรื่นแล้ว
 ก็เล่าบอกกว่า นี่คือความสุขกามาพจรกุศลที่ต่างร่วมกันชอบ จึงสมัครอยู่ชั้นนี้เหมือนกันตลอดทุกทิศ ถ้าต้องการอย่างนี้ ก็ต้องทำกุศล คือ บารมี
 ๑๐ อย่าขาดสายแล้วสำนึกเสมอแล้วจะได้มาเป็นอย่างนี้ มีอย่างนี้ พร้อมกับที่เล่าก็ให้ดูตลอด ส่วนขุนและขุนหญิง จึงต้องมีสติสำนึกอยู่เสมอ
 ไม่ให้จิตเข้าคั่นเคย ทั้งให้ห่างออกจากการเกี่ยวข้องอยู่ และจำทั่วทั้ง ๘ ทิศนี้มีปิ่นเพชรสีต่าง ๆ กันปักเสียบผมตลอดและพิเศษกว่าชั้นอื่น

ยุค ๒ (พุทธันดรที่ ๒)

ขุนแผนเทียนฟ้า สีทองงาม

รูปปุ๋ย่าแถมนี้ก็เช่นเดียวกัน คือ ทำที่หลัง

นาน ในรูปทิพย์ หรือผีฟ้าคล้ายมหาพรหม เพราะ
 เลยสวรรค์ขึ้นไปเรียกว่ามหาพรหมและมหาพรหมมีอภัส-
 สรรูปแสงหยาบกว่า ขุนสรวง ขุนนางสาว สีร่าง
 ขาวนวลผ่องใส เกด้ามขมชั้น มีปิ่นปัก มีเครื่องประ-
 ดับเป็นแสงสีทึบเหมือน รูปเครื่องครองสะไบ กางเกงรัด
 แต่เป็นแสงหมอกขาวทึบบาง ๆ กระทั่งจะปนกันแสงอา-
 ภัสสรกาย จึงเห็นเพศได้

รูปผีฟ้าปุ๋ย่าแถมนี้ ที่ทำแบบไว้อย่างนี้จึง

ดูคล้ายเด็กกรุ่น เวลานี้ ทำเป็นรูปชาติ กัณหา สืบมาจากนี้

ขุนแผน ขุนนางสีทองงาม เชียงใหม่
 ลำปางถึงเวียงจันทน์ เรียกปุ๋ย่าแถม ข่าแถม

กาล และ ขุนแผนเทียนฟ้า กับ ขุนนางสีทองงาม หรือปุ๋ย่าแถม ข่าแถมนี้ ซึ่งเป็นขุนด่านผีที่ยังยืนมาก ณ
 เชียงใหม่และลำปาง ในทางภาคกลางนี้มีเพียงชื่อ ยิงนำมาตั้งชื่อคนหรือสถานที่แล้วก็เป็นของธรรมดาไป เฉพาะในทาง
 พระพุทธศาสนา มีกาลพระโกนาคนลัมมาลัมพุทธ ในส่วนของไทยนั้น มีเพียงชื่อ “แถม” ทั้งไม่มีเรื่องอะไรที่เป็นจุด
 ให้คงความสำคัญจึงเป็นของเร้นลับ หรือเพียงคำพ้องเพยกกันเท่านั้น แต่ถึงกระนั้นก็ยังมียุคคนเคารพปรากฏอย่างที่ได้
 พิมพ์มานี้ เมื่อมาได้จารึกกระเบื้องจานได้ทราบเรื่องแล้ว จึงได้รู้เรื่องและได้ยืนยันพระพุทธันดรที่ ๒ นั้น คนไทยเราก็มี
 อยู่แล้วในชื่อและกาลสมัยว่า เมืองแถม ขุนแถม แลชาวแถม จึงเป็นที่รับรองชื่อซึ่งคงอยู่มา โดยชาวเชียงใหม่ ลำปาง
 ได้เคารพนับถือเป็นต้น หรือเป็นต้นผี ได้เคยเห็นรูปเคารพ ทำเป็นเปลือกก็มีอันเป็นเรื่องของ ต้น ทั้งต้นคนและต้นผี
 จึงได้ทำรูปเคารพขึ้นไว้ได้เคารพนับถือระลึกถึงกันมาปุ๋ย่าแถม ข่าแถม จึงได้อยู่ยังคงสถานะต้นตระกูลมาถึงกาลบัดนี้

สมัยกาลนี้ ยังเป็นยุคดึกดำบรรพ์ หรือระยะกาลสืบต่อกันมาจากยุคต้น ไม่มีเรื่องมากนัก เพราะมีมาแล้ว
 คือ เข้าไปหลบซ่อนเมื่อหมดภัยแล้ว ก็ออกมาสืบต่อเริ่มชีวิตกันใหม่อย่างที่ว่าขุนสรวงเล่าว่า บ้านเมืองสิ้น ผ่าหาย ลืมทำ
 เอาไปไม้นุ่งห่มกันมา แผ่นจารึกลำดับอ่าน ที่ ๗๑๗ หน้า ๑ ขุนสือไทย และขอมฟ้าไทย ได้บันทึกคำเล่าของขุนสรวง
 ซึ่งมาทรงไทยงามลงกระเบื้องจาน ยังได้ทำเส้นหนักให้เห็นเป็นเลข ๒ พออ่านได้ อันหมายถึง พุทธันดรที่ ๒ และไทยสมัยที่
 ๒ คือยุคสมัยแถม จารึกอ่านแล้ว

ตัวลายเลือนลางมาก ถึงกระนั้น ก็ได้รับความอย่างนี้

สื่อไทย พังขุนสวาง สิงไทยงาม

เล่า คนเหลื่องสอง เมื่อ

หมู่คนยังหลาย มีหมู่คน

นี้ รวมเข้าคนเมือง ชื่อ

แดนไทย ลว กุช่วยให้รู้

รู้ผี รู้ฟ้า ข้าว (เรือน) บ้าน

กคหมาย ลายอ่าน

เมืองแดน ข้าวล้น คนหลาย

ถือผีพ่อแม่ ยืนนาน

นับได้ว่าเป็นยอดของไทย ที่มีหลักฐาน คือ รูปเคารพ ประเพณี และการกระทำอันสืบเนื่องกันมา ได้คิดสร้างลายสื่อไทยขึ้นใช้จดจารึกไว้เป็นหลักฐานอันยืนยาวมาได้ ถึงแม้ว่ากาลสมัยใหม่ได้เข้ามา และไทยจะละเลิกไปบ้างถึงกระนั้น ก็ยังมีอยู่ เช่น พิธีเซ่นไหว้ พิธีไหว้ผี พิธีขึ้นครุบา โดยเฉพาะพิธีไหว้ครุลายสื่อและพิธีตั้งศาลเพ็ญดาครอบ พิธีคนปลูกกำลั่ง พลาญภาพ ตนกานูภาพ ขึ้นพิธีกองขลัง และเฉพาะเชิญทรง อันเป็นพิธีติดต่อกับโลกนี้และโลกอื่นหรือคนกับจ้าว พิธีทั้งหมดนี้ ไทยยังมีอยู่ จึงยังเป็นไทยชัดเจนอยู่อย่างทุกวันนี้

“คนเหลื่องสอง เมื่อหมู่คนยังหลาย หมู่คนนี้รวมเข้าหมู่คนเมือง นานมาเกิดหลาย คนเมืองชื่อแดนไทยละตะวันตกใหญ่ชื่อขุนแดนไทย เมียชื่อ สิทองงาม กุช่วยให้รู้รู้ ผี รู้ฟ้า ข้าว บ้าน เรือน กคหมาย ลายอ่านเมืองแดน ข้าวล้น คนหลาย ถือผีพ่อแม่ยืนนาน คนเหลื่องสองเกิดขึ้น (รู้ทำเป็นปีฟ้าแสง) มาเมืองแดน สอนหมู่เราเข้าเป็นคนเหลื่องมาก (เข้าบวชเป็นภิกษุสงฆ์) คนเหลื่องอยู่ดอมเราหลาย ไปหนหาย (นิพพาน) อยู่เรายังเมืองแดน มีคนล้นหลาย รู้คิดรู้สร้างมาก นานเข้า มีเอาคำผี มีเชื่อถือคำคนเหลื่อง เอาร้าย ช่างกันตาย ผู้กลัวเข้าถ้ำ ป่า เขา (ตอนนั้น) เข้ารวมหมู่ตั้งชื่อคนแดน”

ตอนนี้ เรื่องในพระพุทธศาสนากล่าวว่า เมื่อยุคมิกสัจญ์ผ่านไปแล้ว พุทธันดรที่ ๑ ล่วงไป หมู่คนที่หลบภัยได้ออกมาสั่งสอนกันเอง จึงเริ่มประพฤติดี อายุกาลก็เริ่มมากขึ้นกระทั่งถึงอสงขัย ไม่เห็นแก่ตายจึงกระทำอกุศลกรรมกันอีก อายุเริ่มลดลงกระทั่งถึงกาลมีอายุ ๓ หมื่นปี พระโคนาภมนโพธิสัตว์อุบัติ กรองเรือนอยู่ ๓ พันปี ออกมหาภิเนษกรรมได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธ ทรงพระชนม์ชีพอยู่ ๓ หมื่นปี ดับขันธปรินิพพาน จากนั้น อายุก็ลดลงกระทั่งถึงมิกสัจญ์ ต่างประหัดประหารกัน ที่เห็นภัยก็หลบเข้าถ้ำ ป่า เขา เมื่อตายกันหมดสงบเงียบแล้วต่างออกมาเริ่มชีวิตกันใหม่ เป็นกาลสุดพุทธันดรที่ ๒ และเริ่มพุทธันดรที่ ๓

พระพุทธโคณาคมนกาล (ยุคไทย ขุนแฉน)

ในยุคไทย-ขุนแฉนนั่น ตรงกับพุทธันดร-พระโคณาคมนสัมมาสัมพุทธองค์ ก็มีเรื่อง-พระเจ้าธรรมเสนราชา ซึ่งจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธองค์ ทรงพระนามว่า-พระติสสสัมมาสัมพุทธองค์ เป็นพระองค์ที่ ๕ ในอนาคตกาลนั้น

ก็ในกาลก่อน กระทั่งถึงพระพุทธกาลพระโคณาคมนสัมมาสัมพุทธองค์นั้น จากกาลมิกสัณณูนั่นก็ได้เจริญขึ้น โสฬสมหานกร ก็ได้เปลี่ยนเป็น-มัชฌิมประเทศ หรือ เป็น-มัธยมประเทศแล้ว ซึ่งมีชื่อรวมว่า-ชมพูทวีปแล้ว และมีกาลน้ำท่วมโลก ซึ่งเป็นยุคสมัย-มัตสยวาทที่ ๑ นั้น ที่รอดอุทกภัยได้ในครั้งนั้น ก็คือมนุษยชน หรือ ไว้วสัตว์ อันมีพระนามว่า-สัตยพรต ซึ่งเป็นมนุษย์ที่ ๗ ที่ได้มีสืบต่อมาแต่-มนุษย์ที่ ๑

ส่วนทางเมืองทอง เมืองแก้ว นี้ ได้ล่วงผ่านยุคสมัยขุนสรวงมาแล้ว ไทยทอง-ได้มีขุนไทยแก้วแล้วจึงค่อยเปลี่ยนเป็นไทยแก้ว ครั้นมิกสัณณู กนผู้ดีได้หลบภัยเข้าอยู่อาศัยตามถ้ำ เมื่อหมดภัยแล้ว ผู้ที่ยังเหลืออยู่ต่างได้ออกมาพบเห็นกัน จึงรวมกันแล้วให้แฉนเทียนฟ้าเป็น-ขุนแฉนขึ้น ได้รวมช่วยกันสร้างบ้านเมืองกันสืบต่อมา ครั้นขุนตันล่วงไปแล้ว ที่ ๒ ก็ได้แต่งตั้งสถาปนาตามชื่อคั่นนั้นว่า-แฉนเทียนฟ้า เช่นเดียวกัน จึงมีชื่อว่าไทยแฉน หรือ ยุคแฉน เป็นที่ ๒ จากยุคขุนสรวงนั้น กาลเวลาได้ล่วงมาตลอดหลายชั่วขุน พระธรรมคำสั่งสอนของพระกุกกุสันธพระพุทธองค์ก็ยังเหลือคงอยู่บ้าง ได้จำกันไว้บ้าง กาลนานมากเข้าก็เลือนลางจางหายไป ทั้งการประพฤติปฏิบัติ กับทั้ง-พระศาสนธรรม ก็สูญหายไปทั้งหมด ชาวชนทั้งนั้นประพฤติแต่อกุศลกรรม ขวบกาลที่ไขขึ้นเจริญยืนยาว จึงค่อยลดลง แม้ขุนสรวง และ ขุนแก้ว ผู้ต้นก็ยังอยู่คอยคุ้มครองป้องกันอยู่ จึงชื่อว่า-ยังเคารพนับถือ บำบวง บวงสรวงตันฝักันมา

ครั้นเมื่อขวบกาลอายุลดลงมาเหลือเพียง ๑ หมื่นปี ขุนสรวง และ ขุนแก้วได้มาบอกว่า-อีก ๑๐ ปีจะมีฝนหนัก ทั้ง-น้ำแข็งก็ละลายเป็นน้ำล้นท่วมโลกหล้า ชาวชนและ ปวงสัตว์จะตายหมด พวกเจ้าขุนแฉนหัวหน้าพร้อมกับหมู่คนชาวเมือง จึงรวมช่วยกันสร้างเรือใหญ่หลายลำ จงใช้แผ่นเหล็กตลอดดอกระสักรันเกลียวตรึงให้แน่นแข็งแรงทุกลำ ทำท่อนให้มากขนานตลอดมัดให้ติดกันเป็นกลุ่มเรือพวง เอาเสาเท่า ๆ กันวางขนานบนกลาบ และได้ท้องเรือเจาะรูใหญ่ให้ตลอดคานที่วางขนานทั้งบน และ ล่างทุกตัวแล้วเอาท่อนประสักรัดตรึงบนกับล่างใช้หัวเกลียวขัน หรือ ฝ่าแล้วดอกลิ่มประสักรัดตรึงให้แน่นแข็งแรงก็ได้ ใช้กระดานแผ่นหนาปูบนเป็นพื้น เอาयरักประสมชั้น และ ปูยาให้ทั่ว ทำกลาบนอกให้สูงพอ เจาะรูพอน้ำไหลออกได้ ทำห้องติดกลาบเรื่อนั้นมีหลังคาแค่งกลาบนั้นให้ตลอดทุกลำจะได้พอยู่ ตรงส่วนกลางทำเป็นพื้นดินปลูกไม้เล็กและ ฝักหญ้า ทำคอกจัว. ควาย. ช้าง. ม้า. เก้ง. กวาง. พา. พ่อ อย่างละคู่ มากนักคงไม่พอ ทำให้เสร็จใน ๕ ปี อีก ๑ ปีให้จับสัตว์ต่าง ๆ มาขังฝักหัด และ ปลูกต้นไม้ฝักหญ้า เรือท่อนที่ทำเสร็จแล้วให้คงที่ไว้บนคานนั้น ถึงคราวน้ำท่วมท้นขึ้นมาพอก็จะเคลื่อนลอยไปได้เอง และ สั่งว่า พอน้ำท่วมท้นแล้ว ขุนสรวง และ ขุนแก้ว-จะมาเป็นเจ้าพ่อทะเล แม่สาและแม่แก้วขวัญฟ้าจะเป็น-แม่ย่านาง หรือ เป็นจ้าวแม่ทะเล ช่วยกันประคับประคองเรือให้ได้คลื่นลมพายุได้ ซึ่งจะประคับประคอง พร้อมกับจะคอยคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายให้ กระทั่งปลอดภัยพิบัติเพราะน้ำท่วมโลกนั้น

ยังเหลืออยู่อีก ก็บอกให้มารวมกันที่ใกล้เรือ ทั้งช้างม้าวัวควายเก้งกวางหมาแมวก็นำมาอย่างละคู่เรือท่อนกลุ่มนั้นใหญ่ และ สูง จึงทำสะพานบันไดทอดขึ้นลง พอฝนตกหนักเข้า ก็ลงไม่ได้ ต่างก็หลบฝนอยู่ในห้องประทุนเรื่อนั้น และ ช่วยกันด้อนสัตว์ต่าง ๆ ขึ้นเรือท่อนนั้น พวกช่างต่างตรวจดูเรือ และ เตรียมเครื่องมือวัตถุซ่อมแซมไว้พร้อมในภายในใต้ท้องเรือท่อนนั้น ทุกอย่างจึงครบบริบูรณ์

น้ำเริ่มสูงขึ้น ได้ทันท่วมที่ลุ่มราบหมด และ เอ่อสูงขึ้นท่วมคานแล้วหนุนเรือกลุ่มให้ลอยอยู่บนพื้นน้ำคนสัตว์ที่เหลือต่างก็ปีนขึ้นต้นไม้ ขึ้นหลังคา ขึ้นดอน และ ปีนขึ้นภูเขา ครั้นท่วมท้น กระทั่งยอดมอ และ ยอดไม้จมอยู่ใต้น้ำ แม้ยอดภูเขาเทือกย่อยก็จมน้ำ แม้ยอดเขาโอ๊กก็ปรึมน้ำแล้ว ที่ยังเหลืออยู่ให้เห็นได้ ลมก็แรงบางคราวก็เป็นพายุ ฝนก็ตกกระหน่ำหนัก คลื่นก็ลูกใหญ่ซัดกระแทกตลอด ในกลางวัน ท้องฟ้าก็มีมืดมัวไม่มีแสงแดด กลางคืนก็ยังมีคลื่นลมที่พัดตลอด ทั้งคนสัตว์ที่เหลืออยู่กับพื้นก็ได้ว่ายน้ำหาที่พักอาศัย พอหมดแรงต่างก็จมน้ำตายหมด แม้คนทั้งหลายในเรือท่อนก็ไม่มีหวัง

รอดพ้นภัยนั้น กราวแรก เรือทุ่นกลุ่มนั้นซึ่งได้ใช้พวนผูกตรึงโยงไว้กับคันตอไม้ใหญ่ ๆ นึกว่าพอจะอยู่ได้ กระนั้น เมื่อ ลมคลื่นซัดพัดกระพือกระแทกบ่อย ๆ ตลอดวันคืนไม่หยุดหย่อนผ่อนเบา แม้ขุนสรวง ขุนแก้ว กับ แม่สาบ แม่แก้ว ยานางจะมาควบคุมคุ้มครองอยู่ ณ หัวเรือ และ เสากระโดง พวนที่มัดล้ามโยงผูกตรึงไว้นั้นก็ขาดหมด เรือทุ่นกลุ่มนั้นก็เลื่อนลอยไปตามกระแสคลื่นลม หมู่นกสัตว์ที่เหลื่ออยู่ในเรือนี้ พอมีหวังว่าจะอยู่รอดได้ กระนั้น เฉพาะหมู่นกก็อยู่ไปวันหนึ่ง คืนหนึ่งเท่านั้น ที่มีโอกาสรู้ และ ทำสร้างเรือนั้น มีอยู่หลายหมู่ แต่ก็ทำเรือได้ไม่ใหญ่โต และ ไม่มั่นคงแข็งแรงพอก็ ถูกลมคลื่นซัดกระแทกแตกเสียหายจมน้ำตายไปเป็นจำนวนมาก ยังมีที่เหลื่ออยู่ที่เรือไม่แตก หรือ ที่แตกแต่ไม่กระจาย และ ที่ทะเลก็ยังเป็นที่พะยุงตัวอยู่ได้ ก็ถูกคลื่นลมซัดกระพือไปไม่จำกัดทิศทาง ไปถึงบริเวณน้ำแข็ง ณ ทะเลเหนือใกล้ขั้ว-โลกเหนือก็มี ไปถึงแผ่นดินอื่นคือ-อมริก ก็มี ทั้งไปได้ถึง-โปลา และ ไนไคลนี ก็มี

เฉพาะ-แดนไทย ด้วยอานุภาพพ่อขุนสรวง และ พ่อขุนแก้ว กับ แม่สาบ และ แม่แก้ว ขวัญฟ้าซึ่งได้เป็น จ้าวพ่อทะเล และ จ้าวแม่ทะเล หรือ แม่ยานางในกาลนั้นได้รักษาคุ้มครองเรือทุ่นนั้นให้เลื่อนลอยวนเวียนเป็นวงกว้างอยู่ ณ บริเวณนั้น เป็นแรมเดือน เมื่อน้ำลดลงเหลือครึ่งขุนเขานั้น เรือนั้น ได้ถูกลมคลื่นพัดซัดกระหน่ำให้วิ่งไปในห้วงน้ำ เป็นวงกว้างนั้นแล้วก็ได้วนเข้ามา ณ บริเวณเดิม นั้น ก็ได้ถูกลมพัดซัดกระแทกเรือทุ่นกลุ่มนั้นให้หัวเรือพุ่งเข้าชนคอ ภูเขาสูงหนึ่งกระแทกคอกเขานั้นทะเล ภูเขา นั้นจึงมีชื่อว่า-เขาทะเลได้เรียกกันมาทุกวันนี้ เรือนั้นได้กระดอนเชือกออกมา กระแทกกับคอภูเขาอีกลูกหนึ่ง กระแทกคอกยอคบิน กระเด็นบินออกไป ภูเขา นั้น จึงมีชื่อว่า-เขาบิน และ เขาบิน เวลา นี้ เรียกกันว่า-เขาบินเป็นประจำ เรือนั้น จึงเฉียดไม่กระแทกจนแตกแล้วได้ลมแรงกระพือพัดหนุนท้ายให้ แล่นไปทาง ตะวันตก ถึงห้วงบึงใหญ่ ส่วนนั้น เป็นแถบถิ่นดินสูง และ น้ำลดลงมากแล้ว ท้องฟ้าก็แจ่ม แดดออกให้ความอบอุ่นบ้าง แล้ว เรือได้เกยตอมหินไต้ น้ำ ก็แตกกระจายออก ส่วนหัวได้พุ่งไปเกยตื้นเชิงเขาสูงหนึ่ง ทั้งคน และ สัตว์ได้ขึ้นบกอยู่อาศัย ณ ภูเขา นั้น ต่อมาจึงสร้างเมืองขึ้นรอบภูเขา นั้น ภูเขา นั้นจึงมีชื่อว่า-เขากลางเมือง ใช้เป็นชื่อเรียกกันมาตลอดกาลนาน กระทั่ง พ.ศ. ๒๔๓๘ พระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชได้เสด็จประพาสได้พระราชทานชื่อใหม่ว่า-เขาจำลองพล จึงเปลี่ยน เป็น-เขาจำลองพล กระทั่งกาลบัดนี้ และในถ้าภูเขา นี้ ซึ่งเป็นถ้าภูเขาหินปูน จึงมีหินงอก และ หินย้อยทั้งถ้า ณ พื่นถ้า ซึ่งเป็นหินปูนโคลนเมื่อยังเป็นดินโคลนอยู่นั้นอย่างน้อยสุดก็มีอายุถึง ๒ แสนปี ซึ่งยืนยันว่ามีคนอยู่มาแล้ว จึงมีรอยเท้า หรือ รอยดินใหญ่ที่ชัดเจนปรากฏอยู่ถึง ๕ รอย เป็นรอยใหญ่โตมาก ซึ่งยาวถึง ๓๖ นิ้วฟุต กว้าง ๑๘ นิ้วฟุต ที่ไม่ชัดเจน เช่นมีเพียงหนึ่ง กับรอยเล็ก ๆ อีกเป็นจำนวนมาก ทั้งก้าวก็ปรากฏยาวกว่าคนสมัยนี้ เมื่อลองดู-ยังต้องกระโดดจึงถึง คงเป็นหลักฐานยุคสมัยขุนแดนไทย อันตรงกับกาลพระโคนาคนได้ และ ก็ส่วนกลางของเรือทุ่นกลุ่มนั้นซึ่งขาดออก กระดอนออกมาจมลงตรงกลางห้วงบึงน้ำใหญ่เสากะโดงยังคงตั้งอยู่ ฉะนั้น ห้วงบึงใหญ่นี้ จึงมีชื่อว่า-บึงจมนเรือ หรือ บึง เรือจมน ต่อมา จึงเปลี่ยนเป็นชื่อว่าจอมบึง ให้เหมือนชื่อพระราชทานว่า-จำลองพล ทุกวันนี้จึงเรียกกันเป็นประจำว่า-จอมบึง ในกาลประมาณก่อน พ.ศ. ๒๔๗๐ ยังมีผู้เห็น-ตอเสาไม้ไผ่ลอยอยู่กลางบึงนั้น ยังเล่ากันเสมอว่า-ไม่รู้ใครปักไว้ ส่วนท้าย เรือได้ลอยไปเกยอยู่กับพื้นดินเชิงเขาสูงหนึ่ง ผู้คนได้ขึ้นไปอยู่อาศัย ณ ภูเขา นั้น เมื่อเจริญขึ้นทำผลได้แล้วจึงนำมาเป็น สินค้าซื้อขายกัน ต่างได้ตั้งชื่อภูเขา นี้ว่า-เขากลางตลาด

ก็กาลที่น้ำท่วมโลกนั้น ได้ท่วมท้นอยู่นาน พอลดลงมากแล้ว ณ ที่สูง ๆ ซึ่งเปียกชื้นอยู่แล้วทั้งมีฝนตก มาบ้าง พืชพรรณผักหญ้ากับ ต้น และ ย่านพุ่มป่าถึงอกงามเจริญขึ้นทั่วไป สัตว์ที่เหลื่ออยู่ครั้งเรือแตกแล้วต่างก็ขึ้นบก จึงได้อาศัยพืชพรรณผักหญ้าไปไม้ นั้น ๆ เป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต คนที่ขึ้นจากเรือนั้น ก็ขึ้นอยู่อาศัยตามเพิงผาถ้าภูเขา ที่ ขึ้นอยู่ตามเนินโลก ก็เอาต้นไม้ที่เป็นตอตายเพราะถูกน้ำท่วมเอามาทำเสาตั้งขึ้นแล้วเอาไม้ไผ่ ทำซื่อ แปะ ออกไก่อ่ ตง รอด ไซ้ใบไม้ และ กา มุงโดยเกลี่ยใช้ไม้ขนายใช้เถาวัลย์ผูกมัด ใช้ไม้ไผ่ผ่าสับเป็นฟากปูเป็นพื้นอยู่อาศัยกัน พอน้ำ แห้งตลอดพื้นที่ราบ ที่เป็นโคลนตมก็แข็งแน่นแล้ว ต่างก็ออกมาจากถ้ำได้ช่วยกันปลูกสร้างเรือนบ้าน แบ่งที่ที่ใกล้-หนอง, บึง, ห้วย, คลอง, แม่น้ำ, ทำนา สวน ไร่ พืช ทำนา ปลูกข้าว ทำสวนต้นไม้ จึงเป็นบ้านเมือง ตลาด สนาม พืชเลี้ยงสัตว์

จะนี้ ถิ่นแดนแถบนั้น จึงมี-ธรรมชาติซึ่งมีชื่อประจำเนินนานมาแล้วจนชิน และ รู้ตลอดไปแล้วว่า-เขาทะลุ เขาบิน เขา
กลางเมือง เขากลางตลาดบึงจม, บึงจมเรือ หรือ บึงเรือจม (จอมบึง) ทุ่งหลวง ทุ่งหญ้า สนามหญ้า ฯลฯ ประจำอยู่แล้ว
ชาวชนต่างได้ฟังและ รู้เรื่องกันมา จึงต่างได้กระทำกราบไหว้ บวงสรวง บำวง ดันผีตางไทยกันมา และ กระทำเป็นประจำมา

ครั้งกาลล่วงนานมา กระทั่งถึง-ขุนแผนเทียนฟ้า กลุ่มหมู่-เลาวัะ หรือ เราวัะ คือ เลาลวัะ เราลวะ ลว่า จะนี้
จึงมีชื่อ-แดนเทียนฟ้าลาวไทยไท้ หรือ พ่อขุนไทยไท้นั้น ก็ได้ฟังเรื่อง-น้ำท่วมโลก ซึ่ง-พ่อขุนสรวง นางสาธ พ่อขุนแก้ว
แม่แก้วขวัญฟ้า ซึ่งได้มาบอกแจ้งแล้วให้สร้างเรือท่นกลุ่มได้อาศัยอยู่จึงรอดพ้นภัยน้ำท่วมนั้น และ ท่านตันทั้ง ๔ นั้น จึง
ขึ้นเป็น-จ้าวพ่อทะเล และ จ้าวแม่ทะเล หรือ จ้าวแม่ย่านาง ในส่วนบก หรือส่วนโลกนี้ ได้ยกขึ้นเป็น-จ้าวพ่อทรง จ้าวแม่ท้อ
(จ้าวแม่ชื่อ) หรือ แม่เชื้อ บัดนี้ ได้เปลี่ยนเป็น-เทว ว่าเทวเคราะห์ หรือ พระเคราะห์ อันแปลว่า-พระเทพเจ้าผู้ถือชีวิต หรือ
พระผู้ถือเอา ก็คือ ทรงนั้น จึงเรียกตามชื่อ-ไทยเดิมว่า-พ่อทรง แม่ท้อ เพราะเป็นที่เคารพนับถือสักการบูชา หรือ บวงสรวง
ขอพรกัน จึงได้ชื่อว่า-พระ นำหน้าว่า-พระทรง พระท้อ อันตรงกับคำชื่อว่า-พระเคราะห์ สำหรับ-แม่ท้อนั้น ไม่มีคำตั้ง
ใช้กันมา จึงใช้เป็นศัพท์ชื่อว่า-พระเคราะห์ แต่คงจะไม่มีคำบูชาในพิธี จึงคงไม่มีใช้กันแน่นอน ที่ทำไว้เพื่อของไทยได้คง
อยู่คู่ไทยต่อไป

ขุนแก้ว หรือ พ่อขุนยอดแก้วนั้น คำชื่อว่า-แก้ว นี้ เป็นชื่อเรียกรวมทั้งหมดว่า-แก้ว ซึ่งแยกออกเป็นชนิด
หรือ ขนาด เป็น ๔ คือ ๑) พริบ ก็คือ เพชร ๒) พลี แก้วแสงเประกว่าเพชร ๓) พลอย ขุนทิบมีแสงน้อย ๔)
กระจกเป็นหินแผ่นลอกเป็นแผ่นได้ ที่เคยเห็น-อ่อนโค้งงอได้ และ แก้วกระจก และ แก้วเครื่องใช้เฉพาะคำชื่อแก้วที่มีชื่อ
ไทยเรียกว่า-พลี คำชื่อไทยว่า-พลี ซึ่งเป็นชื่อหินแก้วแสงมีรูปร่างกระจ่างยิ่งกว่า แต่เประกว่าเพชร จึงใช้เจาะหินไม่ได้
นั้นซึ่งเป็นชื่อเรียกแก้วแสงว่า-พลีนั่น ก็คือ พลิน ไพลิน จะนี้ คำว่า-พลีนอกจากจะเป็นชื่อหินแก้วแสงว่า-พลี แล้วยังตรงกับ
คำมคธว่า-พลี อันแปลว่า-มีกำลัง หรือ ให้กำลัง จึงเป็นพระธรรม คือ ปัญจพลี ๕ ในสันสกฤต อันเป็นเรื่องนารายณ์ ๑๐
ปาง ปางที่ ๕ วามนาวตาร พลี-เป็นชื่อขุนแทตยราชา ว่าเป็นชื่อ-อสุรแทตย์ตัวดี ชื่อ-พลีฤทธิรุต บุตรวิโรจน์เรื่องยศ
โอรสท้าวแทตย์ประหลาดและ ท้าวพลีอสุรแทตย์นี้ ได้กระทำยัญญพิธีชุบชีวิต และ ประกอบกิจพิธีเสริมฤทธิ์เดชแทตย์
สำเร็จสมบูรณ์จึงทรงพลฤทธิ์เดชตลอด ๓ ภพ เดิมเป็นราชาธิราชครองภพบาดาลแล้วขึ้นมารองมนุษย์ภพ แล้วยกขึ้น
ยึดครองสวรรค์ภพ ซึ่งท้าวสักกรินทรเทวราชได้ยกพลเทพหนีไปแล้ว ท้าวพลีจึงทรงราชาภิเษกเป็นราชาธิราชครองสามภพ
จะนี้ ท้าวขุนพลีจึงทรงมหิทธิฤทธิ์อิทธิเดชพละนุกาพมากปกครองได้ถึงสามภพ สักเทวราชได้ไปสู่เขาเหมญญ เข้าเฝ้าพระ-
กัศยปมุนีและ พระอติติประชาบดีทรงพรต ณ วิสุทธาสนมรตน์ ทูลให้ทรงช่วย จึงอวยพรให้เชิญพระนารายณ์พิษณุ ซึ่ง
ได้เสด็จอุบัติเป็นวามนาวตาร เป็นพราหมณ์เดี่ยวแล้วไปขอที่เพียง ๓ ก้าว ซึ่งท้าวพลีราชก็ถวาย ได้ทรงให้องค์ใหญ่โตได้
ก้าวเหยียบมนุษย์ภพซึ่งอยู่บนบาดาลภพเป็นก้าวที่ ๑ ก้าวที่ ๒ ก็เหยียบลงบนสวรรค์ภพ ก็ยังเหลือก้าวที่ ๓ อีกก้าว
๑ ยังไม่ได้เหยียบ จึงเป่าสังข์เรียกเทพเจ้าให้กลับมารองตามเดิมแล้ว ให้ท้าวพลีไปครองบาดาลต่ำสุด ต่อมา จ้าวแม่พระศรี-
โลกมารดาถักขมิได้ทูลขอ จึงทรงโปรดให้ท้าวพลีขึ้นมารอง-เขตสุดแดนต่อมนุษย์สวรรค์เป็นอสุรธรรมราชาเป็นสุขสนุก
มั่นแดนสวรรค์ ท้าวพลีนี้จึงมีชื่อว่า-ท้าวพาลี หรือ ท้าวกรุงพาลี จึงอาจเป็นเรื่องขุนแก้ว หรือ มหาปนาทบรมจักรพรรดิ
ซึ่งทรงพละนุกาพตลอด สุดท้าย ทรงสละราชสมบัติออกทรงผนวชเสด็จไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้วทรงสดับพระสัทธรรม
จึงเอาพระเศียรเกล้าพร้อมกับพระสรีรกายให้ถูกเป็นประทับตันสักการบูชาจึงเคลื่อนไปอุบัติ ณ ดุสิตภพสวรรค์แล้วนั้น เช่นนี้
ในยุค-แดนไทย พ่อขุนแดนเทียนฟ้าไทยไท้ผู้สืบมานั้นได้ทราบแจ้ง จึงยกดันขุนยอดแก้วนั้นขึ้นเป็นท้าวกรุงพาลี ส่วน
นางแก้ว ก็ได้ยกพระนางพระยากรุงพาลี หรือ พระนางท้าวกรุงพาลี ซึ่งเป็นท้าวพลึงเมืองกรุง เป็นต้นจ้าวแผ่นดิน แต่เป็น
ผู้ล่วงลับไปแล้ว

พ่อขุนไทยไท้นั้น เป็นขุนแผ่นดิน หรือ เป็นจ้าวแผ่นดินอยู่แล้ว ทรงพละกำลัง ทั้งเฉลียวฉลาดหลักแหลมรอบ
รู้ตลอด ขยายบ้านเมือง สร้างถิ่นฐานเป็นอันมาก ทั้งมีนางแท่นคำ เป็นขุนหญิง หรือ พระนางพระยาอยู่ด้วย จึงเป็น-เจ้า
แผ่นดิน และ เป็นเจ้าแม่แผ่นดิน ซึ่งยังเป็นคนอยู่ ณ กรุงพาลีนั่น จึงมีชื่อว่า-พระเจ้ากรุงพาลีและ พระนางเจ้ากรุงพาลี พ่อขุน

ไทยไต้หวันได้ตั้งต้นต่าง ๆ ขึ้นอีก เท่าที่ตนมีอำนาจตั้งขึ้นได้ จากนั้น จึงตั้งลูกของท้าวกรุงพาตี ซึ่งมีชื่อในสมัยกาลครองนั้น ว่า-พ่อขุนทัด หรือ กายทัด อีกชื่อหนึ่งว่า-ทค หรือ ทศราชมีเจ้าแม่แทนคำ ชื่อ สัน หรือ สันทาธิบดี เฉพาะลูกที่มีชื่อว่า-พ่อขุนพลนั้นมี ๕ ชื่อ เป็น ๑๐ ขุนสูญย์ หรือขุนตาย คือ จ้าวพ่อเจตภูก (เจตภูต) หรือ มัจจุราช และกับด้วย ขุนยมกาฬ จ้าวกาลเวลากัดกินชีพทั้งวันคืน คือ กาฬไชยศรี ในลำดับเรียงรูปเคารพ ได้เรียงเป็นที่ ๑๑ กับ ๑๑ คือ ทรงเมือง และทั้ง ๑๒ คือ เสือเมืองส่วนพ่อขุนพลทั้ง ๕ นั้น ก็คือ พระภูมิ หรือ ภูมิภูมิตูเทพจ้าว ซึ่งมีชื่อ และ หน้าที่ต่าง ๆ กันคือ

๑. พระชัยมงคล พระนางชื่อ-พุมไชยา ปกครองสถานบ้านเรือน, โรง, ร้าน, ต่าง ๆ ตลอดบริเวณรอบ ๆ นั้นด้วย

๒. พระนครราช พระนางชื่อ-ภูมิมาลา ปกครองประตูกำแพงสถานที่ต่าง ๆ ป้อม, ค่าย, หอรบ, บันได, ตลอดถึง-กระโจมไฟ และ โดม,

๓. พระยาวเผ้า หรือ พระเทพพล พระนางชื่อ-ทิพมาลี ปกครองโรงเลี้ยงคนสัตว์ เช่น โรงพยาบาล คนสัตว์, โรงสถานที่พักฟื้น, ที่คนชรา, กำพร้า, อนาคตชน, เรือนจำ, ค่ายกักกัน, คอก, เล้า, สนามเลี้ยง, เล่น, ฝึก, หัด, ซ้อม, ต่าง ๆ

๔. พระสัพคนธรรพ หรือ ชัยศพนธ์ พระนางชื่อ-ศรีประภา ปกครองคลัง, ธนาการ, หอเก็บ, พัสตุเสบียง ยุง, นาง,

๕. พระคนธรรพ์ พระนางชื่อ-สุปรียา ปกครองท้องพระโรง, โรงพิธีกร, เหม, เรือนยอดสร้างต่าง ๆ , โรงพิธีแต่งงาน, เรือนหอ

๖. พระธรรมโหร หรือ พระนาคราช พระนางชื่อ-ขวัญข้าวกล้า ปกครองเรือกสวน, ไร่, นา, พืชหญ้า, พืช-เลี้ยงสัตว์, ป่าเลี้ยงสัตว์, ป่าเปิด, ป่าแต่ง,

๗. พระไวทัต หรือ พระเทวเถร พระนางชื่อ-ดอกไม้ทอง ปกครองวัดวา, อาราม, ตำหนัก, ปุชนียสถาน, พระเจดีย์, พระสถูป, พระปรางค์, พระธาตุ, พระพุทธรูป, อนุสาวรีย์, ศาลเจ้า, ต่าง ๆ

๘. พระธรรมิกราช พระนางชื่อ-พุ่มไม้ไพร ปกครองพืชพรรณธัญญาหารต่าง ๆ นาปลากุ้ง, นาผัก, หนองบัว, นากะจับ,

๙. พระธาตุธาร หรือ พระธาตุธารา พระนางชื่อ-รินระริน ปกครองห้วย, หนอง, คลอง, บึง, บ่อ, ลำธาร, ห้วยละหาน, แม่น้ำ, ทะเล ถึง อ่าว, ทะเลหลวง,

๑๐. หรือ ๐ พระจ้าวตาย หรือ พ่อขุนตาย หรือ เจตภูก คือ พระยามัจจุราช มฤตยูราช บางทีว่า ยุติธรรม-ราช ซึ่งทรงอำนาจตลอดแม้ตัวเองถึงคราวแล้วไม่ขัดขึ้น จึงชื่อ-ยุติธรรมราช ท่านยุติธรรมราชนี้ในตำนานเทวกำเนิดว่ามีชายา ๑๒ พระนาง ในที่นี้ ขอเรียกรวมว่า-มารศรี คือ พระศรีของผู้ให้ตายได้ และมีว่า-มัจจุราณี หรือ มัจจุราชินี บ้าง

๑๑. พระกาฬไชยศรี หรือ พระกาลไชยศรี ซึ่งทรงเป็น-จ้าวแห่งกาลเวลา ซึ่งดำรงอำนาจกัดกินชีวิตคนสัตว์ทั้งวันคืนทุกเวลานั้นเองตั้งแต่เกิดกระทั่งตาย ตามพระพุทธรพจน์ตรัสว่า-กัดกินจนกระทั่งตัวเองพระนางมีชื่อตำแหน่งว่า-พระนางมาริสา ก็คือ-นางผู้มีอำนาจให้ตายได้ ร่วมกันปกครองเวลาให้เป็นไปตลอดกาลนั้น

๑๒. พระทรงเมือง ตั้งต้นผู้ล่วงไปแล้วขึ้นเป็นจ้าวฟ้าจ้าวดิน หรือ จ้าวต้นซึ่งได้ครองมาก่อนนั้นซึ่งในบัดนี้เรียกว่า-พระจ้าวต้น หรือ พระเทวธิดา ส่วน-พระนางนั้น เมื่อเป็นมนุษย์ชื่ออะไร ก็ใช้อย่างนั้นถ้าเป็นชื่อรวมก็เรียกตามมีอยู่ เช่น พระอิน ก็ เรียกนางกวัก เป็นต้น

๑๓. พระเสือเมือง ได้ตั้งต้นองค์รองขึ้นเป็น-พระทรงรองเมือง คือ พระเสือเมืองนั้น อันหมายความว่าเสือเกราะ-ซึ่งเป็นเครื่องสวมใส่ป้องกันภัยอันตรายร้ายแรงได้ จึงเป็นที่คุ้มครองป้องกันตัวเองได้ ก็คือ พระอุปราชพระบวรราชเจ้า พระบัณฑิตพรราชเจ้า ตามตำแหน่งหน้าที่ที่รับบัญชาจึงมีพระราชอาญาสิทธิ์นำพลทัพป้องกัน, คุ้มครอง, ปราบปรามทั้งภัย

ภายนอกในตลอดไป จึงเป็นสื่อเกราะรักษากุ่มครองให้ปลอดภัย ก็คือจอมพลแม่ทัพ ในปัจจุบัน ก็เป็นจอมพลทั้ง ๓ กองทัพ และเป็น ๔ ทั้งพลเรือน คือ ตำรวจ และ กลุ่มอาสาเวลานี้ เรียกว่า-พระเทพารักษ์ หรือ พระไทยเทพารักษ์ มีพระนาง ชื่อ-ท้าวจอมหม่อมแม่แทนคำรักนิฉิ

ต่อจากนั้น พ่อขุนแสนไทยโพนั่น ก็ได้ตั้ง-จ้าวต่าง ๆ ขึ้นทำเนียบอีก เดิมนั้น ต่างก็มีอยู่แล้ว แต่ยังไม่ได้ยกฐานะศักดิ์เจ้าตำแหน่งทำเนียบ ก็ได้ยกขึ้นต่อไปอีก ในครั้งนี้ จะแต่งรำนพันคุณเป็นคำรายเพื่อจำง่ายก่อนซึ่งมีเค้าความตามที่ระบุขึ้นเป็นต้นต่อไปนี้.....๑๔. ยศรุ่งเรือง-จ้าวเขา ๑๕. เย็นร่มเงา-จ้าวไม้ ๑๖. ยอดท้าวไท้-จ้าวป่า ๑๗. ยกขึ้นค่า-จ้าวท่า ๑๘. ไปมาพำหน้-จ้าวทาง ๑๙. ผู้ขลังวาง-จ้าวไทย ๒๐. หลักจิตใจ-จ้าวพระ ประจักษ์หลักไสสรัน-สาธสรวง บำบวงบนหมอไทย จอมไทยไท้ขุนแสน กรองแดนไทยขึ้นที่พ่อเมืองเนื่อง ๆ นึกที่เคารพ นอบนบเป็นหลักในใจ ขุนไทยจึงแต่งตั้ง ครอบเท่ามีเยี่ยมยั้ง ทั้งนอบนบแน่นแท้ แม่ลวงลับ, ยังอยู่พร้อม ร่วมกราบไหว้ค้มค้อม นอบน้อม นับถือ ตลอดกัน

พ่อขุนแสนไทยมากมายหลายหลาก ต่างชื่อกันบ้าง มีชื่อซ้ำกันบ้าง ได้ปกครองอาณาจักรแดนไทยสืบต่อกันมา ต่างก็ได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองมากบ้างน้อยบ้างตามระบบแบบไทยตลอดมา ทั้งได้ติดต่อค้าขาย แลกเปลี่ยนความเจริญแก่กัน และ กัน อันเป็นสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามระบอบพ่อเมือง ซึ่งเป็นระบบไทย มาตั้งแต่มีคนไทย จึงรุ่งเรืองมาตลอด โดยเฉพาะก็คือ-การเรียน-สือไทย หรือ ลายสือไทย ได้มีการสอนกันมาก แม้สำนักใหญ่ เช่น เรือนหลวง จวนลูกขุนมูลนาย หรือ วัง ทำเนียบ ได้ตั้ง เป็น-โรงเรียนขึ้นทุกแห่ง การเรียนจึงแพร่หลายให้รู้สืออ่านออก, จด, เขียน, ได้ และ ได้ตั้งเป็น-หลักรู้เป็นตำราไทยจึงมีชื่อประจำว่า-รู้สือไทย (อักษรศาสตร์) จด, เขียน, แต่ง, เพลงกล่อม เพลงร้อง เพลงเรื่อง จดแต่งตำนานเรื่องไทย จดเขียนจดหมาย ให้อู, อ่าน, รู้, ทักกัน จดเขียนระเบียบแบบปกครอง แยกออกเป็น-หมู่บ้าน, ตำบล, แขวง หรือ อำเภอ, เมือง, เมืองกรุง หรือ กรุง, ชุมชนก็เป็น-ลูกบ้าน ผู้ใหญ่บ้านคุมหมู่บ้าน กำนันคุมตำบล นายแขวงคุมแขวง นายอำเภอคุมอำเภอ เจ้าคุมเมือง ชื่อ เจ้าเมือง (ผู้ว่า) ในหลวง หรือ พระเจ้า คุมกรุง ปกครองลิทธิชาตทั้งประเทศ ตลอดถึง-กองศึก หรือ กองทัพ ก็มีระเบียบแบบจำนวน ๑๐ คน เป็น-ลูกหมู่ คือ พลกำลัง, หัวหมู่ ผู้หมู่ นายหมู่ หรือ-นายสิบ เป็นผู้ปกครอง-หมู่ สิบหมู่ เป็น-หมวด หรือ เป็น-กอง ก็คือ-กองร้อย ผู้หมวด ผู้กอง ก็คือ นายร้อย เป็นผู้คุมบัญชา-กอง สิบกองร้อยเป็น-กองพัน ผู้พัน หรือ นายพันเป็นผู้คุมบังคับบัญชา-กองพัน สามกองพันเป็น-กรม หรือ กรมการ ผู้พัน จึงเป็น-ผู้การ หรือ ผู้บัญชาการควบคุมบังคับบัญชาการกรมการนั้น ๆ และกัสิบกองพันเป็น-กองพล หรือ กองทัพ เช่น ทัพหน้า ทัพปีกขวา ทัพปีกซ้าย ทัพหลัง และ ทัพหลวงอยู่กลาง ที่เป็นกรมการนั้น ทุกทัพ เฉพาะทัพหน้านั้น มีหมวดกอง หรือกองสู้ กองบุกทำลาย หรือ กองจูโจม หนึ่งพันเป็นห้วยยอดลูกศร อีกหนึ่งพันเป็นบ่าขวา อีกหนึ่งพันเป็นบ่าซ้ายกับอีก ๗ พันนั้น ๓ พันตั้งคอยหนุนบ่าขวา และ ๓ พันตั้งคอยหนุนบ่าซ้าย อีก ๑ พันตั้งคอยหนุนหัวศร พอเคลื่อนหนุนแล้ว กองหนุนขวาจะพลันเคลื่อนขยายเรียงเป็น ๓ กองคอยหนุน ส่วนกองหนุนซ้ายจะพลันขยายเป็น ๓ กองคอยหนุนกองหน้านั้น เฉพาะ-แม่ทัพหน้านั้นจะไปบัญชาการรบ ณ หัวศรนั้น หรือ ไม่ก็เป็นผู้นำบุกหรือ จูโจม ถ้าวรับ-ก็เป็นต้นรับทันที นี่เป็นวิธีจัดทัพกรับ ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาวีรราชเจ้าทรงจัด ฝึกหัดซ้อมชำนาญตลอดกาล จึงมีไชยชนะตลอดราชการ ทั้งนี้ ก็เพราะทรงระลึกถึงยุทธศาสตร์ และ ยุทธวิธีในสมัยเป็นขุนแก้ว ทั้งสมัยเป็นขุนแสนไทยอีกด้วย จึงจัดเป็นตำราพิชัยสงคราม และ ในยุคกาลอาณาจักรแสน พ่อขุนแสนไทยต่าง ๆ ได้สร้างวิทยาการ กับ การฝีมือ ทั้งด้านความคิด, สติปัญญา, ไซ้สมองเป็นผู้แจ้งเรื่อนโครงสร้างก็ได้เขียนจดจารึก จำ เช่น คำเดือน, คำดี, (สุภาษิต) จึงต้องใช้-ลายสือ หรือ สือไทยนั้นมาตลอดทั่วทุกแห่งทั้งมีขึ้นแล้วก็ได้เผยแพร่ออกไป ที่-ที่อื่นมี ก็ได้แลกเปลี่ยนเอาใช้ในถิ่น ที่อยู่ก็ได้แจกจ่ายไป ฉะนี้ จึงเจริญรุ่งเรืองไปตลอดทั่วถึงบ้าน ในทางบ้านเมือง และ พ่อขุนกษัตริย์-ราชเจ้าต่างก็เป็นสัมพันธไมตรีมีมิตรภาพสนิทสนมคบหาสมาคมไปมาหาสู่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันตลอดกาล และ ตลอดถึงจัมปากรัฐ จนถึงชมพูทวีปมัชฌิมชนบท หรือ มัชฌมประเทศตลอดด้วย

พระโคนาภมณสัมมาสัมพุทธองค์ได้เสด็จอุบัติขึ้นแล้ว ณ มัชฌิมชนบทประเทศนั้น พระองค์ทรงเป็นพระบรมโพธิสัตว์ครองเรือนอยู่ ๓,๐๐๐ ปี จึงเสด็จออกเป็นมหาภิเนกษกรรม และ ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว

ได้ทรงแสดงพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตรปฐมเทศนาจบแล้ว จึงประทานเอहिให้คู่พระอัครสาวก และ พระอรหันตสาวกสงฆ์บริวารมีพร้อมแล้ว จึงเสด็จโปรดชาวโลกตลอดชมพูทวีป และ ถึงจัมปากรุง พระเจ้ากรุงจัมปากทรงพระนามว่า-พระเจ้าธรรมราชาธิราชก็ทรงเลื่อมใสได้ตรัสถึงเป็นสรณด้วยความเคารพนับถือ ทั้งได้ส่งข่าวพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์, สมภพ-มีพร้อมแล้วให้พ่อขุนแสนผู้บุรพสหายเมืองได้ทราบ ครั้นทรงทราบแล้ว พ่อขุนแสนไทยจึงได้เสด็จจัมปากรุงแล้วพากันไปเฝ้าถึงพระมหาวีหารเป็นสำนักที่ประทับ ต่อมา พระผู้มีพระภาคโคนาคมนก็ได้เสด็จโปรดถึงอาณาจักรแสนไทยด้วย พระโคนาคมนทรงพระชนม์อยู่ ๓ หมื่นปีจึงปรินิพพาน

ในกาลก่อนสมัยพระพุทธกาลนั้น ณ ราชอาณาจักรจัมปากรุงนั้น ก็เป็นสมัย-พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าทรงครองราชสมบัติ พระองค์ทรงทศพิธราชธรรมอันเป็นมรดกตกทอดมาจากพระกุกกุสันธสัมมาสัมพุทธองค์นั้น จึงทรงมีมิตรสัมพันธ์ไมตรีตลอดทุกอาณาจักรประเทศ และถึงอาณาจักรประเทศแสนไทยด้วย ก็ในกาลนี้ ในอนาคตวงศ์มีเรื่องอันเป็นพระพุทธพจน์ตรัสเล่าแสดงแก่พระสารีบุตรเถระ จึงเป็นเรื่องในสมัยพระพุทธกาลพระสมณโคดมของเรานี้มีว่า พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าตรัสเล่าว่า-พระยาชังนาพาภิรี ซึ่งเป็นบรมโพธิสัตว์นี้ได้ไปบังเกิดเป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ของพระเจ้าธรรมราชาธิราชนั้นซึ่งมีนามชื่อว่า-ธรรมเสนกุมาร เป็นที่ ๑ กับมีพระอนุชาอีก ๔ องค์ คือ ที่ ๒ มีนามชื่อว่า-ภัททกุมาร ที่ ๓ มีนามชื่อว่า-รามกุมาร ที่ ๔ มีนามชื่อว่า-ปมาทกุมาร ที่ ๕ มีนามชื่อว่า-ธัชชกุมาร ต่างได้ไปเรียนสำเร็จศิลปศาสตร์ในสำนักทิศาปาโมกขอาจารย์ ณ ดักกสิลาพร้อมกัน พระธรรมเสนกุมารนั้นสำเร็จทานศีลธรรมศาสตร์ พระภัททกุมารสำเร็จอนุสรพิทยศิลปศาสตร์ พระรามกุมารสำเร็จวิชาดอกไม้ไฟศิลปศาสตร์ พระปมาทกุมารสำเร็จวิชาช่างทองศิลปศาสตร์ พระธัชช กุมารสำเร็จวิชาบารบอสรพิทยศิลปศาสตร์ ครั้นสำเร็จแล้ว ก็กลับมาพร้อมกัน และ พร้อมกันเข้าเฝ้าจึงตำแดงศิลปศาสตร์ที่สำเร็จมานั้นให้ทอดพระเนตรเห็นประจักษ์แจ้งทุกพระองค์ พระเจ้าธรรมราชาธิราชพระราชบิดาได้ตรัสสรรเสริญเป็นอันมาก เมื่อจะทรงยกราชสมบัติให้ครองนั้น ได้ทรงพระราชดำริแล้ว ทั้งทรงพินิจพิจารณาประจักษ์แจ้งชัดแล้ว จึงตรัสสั่งทั้ง ๕ พระองค์นั้นให้ไปแสดงศิลปศาสตร์ ณ ถิ่นเมืองอื่น ใครได้ชมเชยมาก ก็จะยกให้ผู้นั้นได้ครองต่อไป ได้ทรงจัดเรือให้เสด็จรอนแรมไปตามห้วงมหาสมุทรใหญ่ เรือใช้ใบแล่นไปในห้วงมหาสมุทรกระทั่งกลางคืน เจ้ากุมารอนุชาทั้ง ๔ ได้หลงไหลไปในท้องมหาสมุทร ครั้นนั้น เจ้าภัททกุมารคิดว่า-ลูกศรอันมีพิชัยอยู่ใต้ท้องมหาสมุทร หวังจะได้จึงกระโจนลงไปในห้วง ได้ถูกปลาใหญ่กัดกินตายไปแล้ว เรือแล่นไปถึงเวลาเที่ยงคืน ละลอกน้ำเกิดเป็นประกายสีพราวเหมือนดอกไม้ไฟ เจ้ารามกุมารสำคัญว่า-ดอกไม้ไฟมีอยู่ใต้ท้องมหาสมุทรหวังจะได้จึงกระโจนลงไปในห้วงน้ำ ก็ถูกปลาใหญ่กัดกินตายไปอีก เรือแล่นไปถึงเวลาเช้าก่อนเที่ยง เจ้าปมาทกุมารเห็นดวงอาทิตย์โผล่ขึ้น ณ เจ็บน้ำขอบฟ้าตะวันออกส่องแสงเป็นดวงปรากฏในท้องมหาสมุทร ก็สำคัญว่า-ทองคำเนื้อบริสุทธิ์ปราศจากรากมีอยู่ในน้ำนั้น หวังจะได้ จึงกระโจนลงไปในห้วงน้ำนั้น ก็ถูกปลาใหญ่กัดกินตายไปอีก เรือได้แล่นไปถึงเมืองหนึ่งแล้ว ได้แวะจอดพัก ณ เมืองนั้น เจ้าธัชช-กุมารได้ขึ้นไปเที่ยวดูชม ณ เมืองนั้น ได้เข้าไปในประชุมชนที่ชุมนุมกันอยู่ คิดหวังจะได้ชื่อเสียงขึ้นชมศิลปศาสตร์ที่สำเร็จมา จึงตำแดงศิลปศาสตร์ได้แปลงกายเป็นอสรพิษเลื้อยไปในท่ามกลางมหาชนชุมนุมกันนั้น ชาวชนเห็นเข้าก็หวาดกลัวภัยอสรพิษนั้น จึงคว้าจับท่อนไม้พลองเป็นอาวุธไล่ทุบตีกระทั่งอสรพิษนั้นตายไปอีก จึงเหลือแต่-เจ้าธรรมเสนกุมารองค์เดียว ณ เมืองนั้นได้กลับไปเรือ สั่งให้คอยอยู่ ๒-๓ วัน ไม่เห็นกลับมา ก็ให้นำเรือกลับไปจัมปากบ้านเมืองเดิม สั่งแล้วพระองค์เดียวได้เสด็จเที่ยวไปในเมืองนั้น

ในกาลนั้น มีพระฤๅษีประมาณ ๘ หมื่นองค์มาแต่ป่าหิมพานต์ เหาะลอยมาทางอากาศเวหาลงมา ณ เมืองนั้นแล้วเข้าไปโจรบิณฑบาตในท่ามกลางเมือง เจ้ากุมารธรรมเสนนั้นได้เห็นตลอดแล้วจึงคิดว่า-ศิลปวิทยา และ ศิลปศาสตร์เป็นอันมากที่สำเร็จมาแล้ว ล้วนเหาะเหินเดินอากาศไม่ได้ พระดาบสทั้งนี้เหาะลอยไปได้ทุกองค์ คิดหวังอยากจะเรียนวิชาเหาะนั้น จึงเข้าถาม และ ฟังตอบได้ทราบความแล้ว จึงสมัครเป็นศิษย์พระดาบสได้เอ็นดูกรุณารับแล้ว ได้แสดงอิทธิฤทธิ์พาเจ้าธรรมเสนกุมารนั้นเหาะไปยังป่าหิมพานต์ จึงให้เจ้าธรรมเสนกุมารบวชเป็นดาบสแล้วให้กระทำสมณบริกรรมภาวนา

ให้เจริญณายังอภิญา ๕ ให้บังเกิดขึ้นบริบูรณ์แล้ว ได้ดาทิพ, หูทิพ, ฐิตผู้อื่น, ระลึกชาติหนหลังได้ จึงทรงอิทธิฤทธิ์ เป็นศิลปศาสตร์อันประเสริฐ ครั้น ได้คุณวิเศษแล้วพระดาบสธรรมเสนกุมารนั้นคิดใคร่ไปแสดงแก่พระราชบิดา จึงเข้าลา พระอาจารย์เพื่อกลับไปจัมปากนคร ได้แสดงคุณวิเศษแห่งณานอภิญาอันเป็นศิลปศาสตร์พิเศษสุดนั้นได้เหาะลอยไป กรุงจัมปากถึงแล้วจึงลอยลงตรงพระพักตร์ ให้พระราชบิดาทอดพระเนตรเห็นชัดเจน และทั่วไปต่างก็ได้เห็นประจักษ์กับ ดาตลอดกัน พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าทรงโปรดปรานชื่นชมโสมนัสยิ่งแล้ว ได้ตรัสถาม ก็ทรงสดับทราบถึง-เจ้าน้องทั้ง ๔ องค์นั้นสิ้นชนม์หมดแล้ว พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าผู้พระราชบิดาจึงทรงยกราชสมบัติให้ครอบครองสืบต่อไป ทรงกำหนดพิธีราชาภิเษกขึ้น พระเจ้าธรรมเสนราชานั้น ทรงหมายว่าจะทรงบำเพ็ญปรมัตถบารมีสละลูกเมีย และ ราชสมบัติ จึงทรงรับราชสมบัตินั้นจากพระราชบิดา พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าซึ่งพระราชทานยกให้ครอบครองสืบต่อไป ได้ทรงลา เพศพระดาบส เปลื้องบริวารพระดาบสออกแล้วทรงส่งไปสถิต ณ สำนักพระดาบสตามเดิม เครื่องบริวารก็ไปตามสั่งนั้น เมื่อ ถึงกำหนดกาล พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้าทรงให้ประกาศให้ประชุมชาวเมืองแล้ว ก็ทรงกระทำพระราชพิธีราชาภิเษก และ อุปภิเษกให้เป็น-พระเจ้าธรรมเสนราชา กับ พระนางลัมภุสสรราชเทวีครอบครองกรุงนครจัมปาภรัฐสืบต่อจากพระองค์ พระเจ้าธรรมเสนราชาได้ทรงเป็นผู้ทรงธรรมสืบจากพระราชบิดานั้นทุกประการ จึงเจริญสุขเกษมสำราญตลอด ได้ทรงทูล บำรุงจัมปาภรัฐ และ ประชาชนชาวราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุขตลอดกัน สว่างกาลมานาน พระนางลัมภุสสรราชเทวีผู้เอก อัครมเหยนั้นได้ทรงครรภ์ครบไตรมาสแล้วจึงประสูติพระราชโอรสพระองค์แรก พระราชทานชื่อว่า-เจ้าธรรมสารกุมาร เมื่อ พระราชโอรสทงจรยกอย่างได้ถนัดแล้ว พระนางพระราชเทวีก็ทรงครรภ์ครบถ้วนแล้วก็ได้ประสูติพระราชธิดาเป็นที่ ๒ พระ ราชทานชื่อว่า-สารินิกุมารี ครั้นพระราชโอรสธิดาพอเสด็จจบทรงได้ถนัดทั้งคู่ พระเจ้าธรรมเสนราชาทรงแสวงหาพระ- โภธิญาณ จึงทรงระลึกถึงพระบารมีเสมอ ฉะนี้ พระองค์พร้อมด้วยพระราชเทวี พระราชโอรสธิดาพร้อมด้วยพระราชนิ- บริวารทุกหมู่เหล่าได้ออกประพาสนอกพระนครเพื่อลงสร้างสาครให้สุขสำราญทั้งหมดนั้นก็พร้อมกันลงสร้างสาครเป็นที่สำ- เร็จสำราญสนุกสนานหยรษาทั่วกัน

ครั้งนั้น มียักษ์คนหนึ่ง ได้มองเห็นพระราชกุมารทั้งสองนั้น มีความหิวกระหายบังเกิดขึ้นจึงสำแดงกายตนให้ ปรากฏแก่พระเจ้าธรรมเสนราชานั้น ได้ออกคำขอพระราชกุมารทั้ง ๒ นั้นเพื่อเป็นภัทราหารทรงสดับแล้วจึงตรัสว่า-ยักษ์ ท่านกล่าวคำนี้เป็นการดียิ่งนัก จึงจับหัตถ์พระลูกทั้ง ๒ นั้นจงไปพระราชทานแก่ยักษ์ตรัสว่า-เชิญท่านมารับเอาปิณฑร ทานของเรา แล้ว จับพระเต้าทองหลั่งน้ำลงพร้อมกับตรัสประกาศว่า-ด้วยเดชผลทานที่สละราชกุมารทั้ง ๒ นี้ ขอให้ เกิดผลเป็นที่สุดถึงพระสัพพัญญูสรเพชรดาญาณในอนาคตกาลเบื้องหน้าเถิด พระองค์ตรัสประกาศแก่เทพดาแล้ว ก็ คลาดแคลให้เกิดขึ้นมหัศจรรย์ต่าง ๆ เป็นต้นว่า แผ่นดินไหวทั่วโลกธาตุ ส่วนยักษ์ได้รับแล้วก็กินกุมารทั้ง ๒ แล้วก็เข้าไปใน ป่าแดนของตน พระเจ้าธรรมเสนบรมกษัตริย์ กับ พระราชเทวีได้ทรงนำพระราชนิบริวารเสด็จกลับพระนคร เมื่อถึงประตูเมือง ได้ทรงเห็นชายแก่ชราคนหนึ่งนั่งเป็นทุกข์อยู่ จึงตรัสถามได้สดับว่า-ตั้งแต่เกิดมากระทั่งกาลบัดนี้ บุตรภรรยาหาไม่มี จึง นั่งเศร้าโศกอยู่ในที่นี้ ได้สดับแล้วตรัสว่า-เราจะยกมเหยให้เป็นทานบารมี แล้วทรงจับพระหัตถ์ของพระนางลัมภุสสรราช- เทวีลงจากพระยานแล้วนำไปมอบแก่ชายแก่คนนั้นพร้อมกับตรัสว่า-เรายกให้เป็นทานแก่ท่าน ณ บัดนี้ ได้จับพระเต้าทองหลั่ง น้ำให้แล้วตรัสว่า-เดชะผลทานที่ยกอัครมเหยให้ครั้งนี้ จงเป็นปัจจัยแก่พระสรเพชรดาญาณเถิด ดังนี้แล้ว ก็เกิดมหัศจรรย์ ต่าง ๆ เหมือนครั้งแรก ชายแก่คนนั้นจึงกล่าวว่า-เราแก่เฒ่า ทรัพย์สมบัติก็ไม่มี จะอยู่ได้อย่างไร พระเจ้าธรรมเสนราชาได้ ทรงสดับแล้ว จึงทรงดำริว่า-เราจะสละราชสมบัติให้แก่ชายแก่คนนี้จะบวชเป็นดาบส เห็นว่าประเสริฐแล้ว จึงตรัสเรียก บุรุษแก่นนั้นมาจึงทรงยกราชสมบัติพระราชทานให้แล้ว และได้ทรงกระทำพระราชพิธีราชาภิเษก และ อุปภิเษกสถาปนา พระนามชื่อว่า-พระเจ้ามหาจักรธรรมราชาให้ปกครองสืบต่อไป แล้วก็ตรัสประกาศเพื่อสำเร็จพระสัพพัญญูณ ก็บังเกิด มหัศจรรย์ต่าง ๆ เหมือนครั้งแรก-เป็นครั้งที่ ๓

ครั้งแล้ว พระองค์ก็ทรงอธิฐานเรียกบริวารทั้ง ๘ นั้น ก็ได้เลื่อนลอยมาดกลงตรงพระพักตร์พระเจ้าธรรม เสนบรมโพธิสัตว์ได้ทรงครองบริวารนั้นสำเร็จเพศบรรพชาเป็นพระดาบสฤณีแล้ว ทรงเจริญบริกรรมภาวนากระทำ-

ฉานสมาบัติ ๘ และ อภิญญา ๕ ให้เกิดขึ้นแล้ว ก็ทรงเหาะไปในอากาศเวหาลงยังป่าหิมพานต์ เข้าไปสู่สำนักพระฤๅษีทั้งหลาย และ อยู่ ณ ที่นั้น

ในกาลนั้น พระอริยสาวกสงฆองค์หนึ่งของพระโคนาคนสัมมาสัมพุทธองค์ ได้เข้าพักอยู่สุขสำราญในป่าหิมพานต์นั้น พระฤๅษีทั้งหลายได้พบเห็นพระอรหันต์แล้วก็มีวามเชื่อ และ เลื่อมใส ได้เข้าไปไหว้กราบสักการบูชาพระอริยสาวกนั้น นิมนต์ให้ยับยั้งอยู่ ๑ ราตรี ครั้นรุ่งขึ้นเวลาเช้า พระอริยสาวกอรหันต์ก็ได้พาพระดาบสธรรมเสนบรมโพธิสัตว์เหาะมาได้เข้าไปในสำนักพระมหาวีร และ เข้าเฝ้า-พระโคนาคนสัมมาสัมพุทธองค์นั้น พระดาบสธรรมเสนได้เข้าไปกราบนมัสการแทบพระบาทมูลพระสัพพัญญูเจ้า ได้พิจารณาดูพระทนต์ดิงสมหาปฐักษณะ ๓๒ ชัดเจนแล้ว ก็ได้เกิดปีติโสมนัสขึ้น จึงได้ทูลอาราธนา-พระผู้มีพระภาคเจ้าให้แสดงพระสัทธรรมเทศนา สมเด็จพระโคนาคนสัมมาสัมพุทธองค์ทรงพระกรุณาตรัสว่าดาบสธรรมเสนผู้เจริญ บัดนี้ ตัวท่านสมควรจะพิจารณาซึ่งกิริยาที่จะให้ไปถึงเมืองแก้ว คือ พระอมตมหานครนิพพาน จึงจะชอบแก่ตัวด้วยตัวเองเถิด พระดาบสบรมโพธิสัตว์ได้สดับพระพุทธานุญาตเป็นนัยเช่นนั้น ก็บังเกิดความเชื่อเลื่อมใสขึ้นสัทธาปสาทเต็มเปี่ยมแล้ว ก็ได้อธิษฐานเลิบบของพระองค์ให้คมดุจดาบ ได้ใช้ตัดเศียรเกล้าตรงคอให้ขาดแล้ว ใช้พระหัตถ์ทั้งสองรับประคองยกขึ้นกระทำสักการบูชาสมเด็จพระพุทธรองค์ และ ได้กล่าวตั้งความปรารถนาว่า-พระองค์สมเด็จพระโคนาคนได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูผู้ประเสริฐถึงพระนิพพานก่อนแล้ว ข้าพระองค์ก็ปรารถนาสำเร็จเป็นพระศรีสรรเพชญ์สัมพุทธองค์พระองค์หนึ่ง อนึ่ง พระองค์ได้เสด็จไปสู่เมืองแก้วก่อน ข้าพระองค์ขอสำเร็จพระนิพพานในเบื้องหน้าในภายหลัง ได้กล่าวคาถาเป็นใจความ ๒ ข้อดังนี้แล้ว พระบรมโพธิสัตว์ธรรมเสนดาบสนั้นก็จุติเคลื่อนไปอุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์แล้ว ส่วนพระเศียรเกล้าพระสรีรกายนั้นก็ถูกเป็นเพลิงเหมือนเทียนประทีปบูชา มีกลิ่นหอมเป็นสุคนธ์ทิพบูชา ถูกเป็นประทีปต้นเฉพาะไม่ถูกลามไหม้ไปที่อื่น ด้วยพระพุทธานุภาพ และ ด้วยอำนาจอธิษฐานบารมีกระทำหมดสิ้น

และในกาลนั้น ราชอาณาจักรจัมปาจรูญติดต่อกับชมพูทวีป ในทางตะวันออกก็ติดต่อกับ และมีสัมพันธไมตรีขึ้นเพื่อนเกลอกับราชอาณาจักรแฉกไทย ณ รัชสมัย-พระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้า ก็ทรงมีมิตรธรรม กับ พระเจ้าแฉกไทย-แก้วฟ้า ระดับเพื่อนเกลอ ในกาลที่พระโคนาคนตรัสรู้แล้ว ก็ได้ฟังธรรม แม้พระพุทธรองค์ และพระอรหันตสาวกก็เสด็จและ มาโปรดเสมอ เพราะ-พระองค์ และ พระอรหันต์ก็ทรงทราบ และ ทราบว่าทั้งพระเจ้าธรรมเสนราชา และ พระเจ้าแฉกไทยแก้วฟ้าต่างได้ปรารถนาพระโพธิญาณ และ ทรงบำเพ็ญบาริจึงมาโปรดเพื่อส่งเสริมเพิ่มเติมตลอดไป ก็มีข่าวถึงกันอยู่เสมอ กระทั่งกาลที่ถึงกำหนดกาลแก่กล้า-พระเจ้าธรรมเสนราชาสละพระลูกทั้ง ๒ สละพระราชนัดดาพระมเหสี กับทั้ง-สละพระราชสมบัติ ตลอดกระทั่ง-สละพระเศียรเกล้า และ พระสรีรกายทั้งชีวิตเป็นพระพุทธานุภาพนั้น ซึ่งเป็นวาระกาลยอดสุดแล้ว พระดาบสได้ดับชีพไปแล้ว แต่พระราชอาณาจักร และ พระมเหสียังอยู่เป็นปกติ พระเจ้าแฉกไทยแก้วฟ้าได้ทรงทราบข่าวและก็ได้-อนุโมทนาสาธุการแล้ว และ รีบด่วนเสด็จไปเยี่ยมเยียน และ ประสงค์จะดูแล และ ทรงอุปถัมภ์เมตตาเพื่อนเกลอนั้น ครั้นเสด็จถึง พระนางทรงพาราบุรุษแก่เสด็จด้วยออกต้อนรับ และ ตรัสเล่าให้ฟังว่า-พระราชสวามีทรงยกพระนางให้ และ ทรงกระทำพิธีราชาภิเษกบุรุษเฒ่านี้เป็นพระราชอาพระองค์ใหม่ได้ปกครองให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขสำราญตลอดมาแล้ว

“พระเจ้ามหาดัตตธรรมราชา” ซึ่งบุรุษเฒ่าผู้นั้นได้รับราชาภิเษกอุปภิเษกสถาปนาพระนามจากพระเจ้าธรรมเสนราชานั้น ครั้นได้พบ และ ได้ฟังพระนางลัมภุสสรราชเทวีตรัสเล่าประกาศแล้ว จึงได้เปลี่ยนเพศเป็น-เทพเจ้าผู้มีศักดิ์ใหญ่ ได้ทรงลอยขึ้นสู่เวหาแล้ว ได้กล่าวประกาศว่า

“เรานี่ เมื่อก่อนกาลที่พระโคนาคนจะอุบัติขึ้น ได้เกิดเป็นพระยาช่างใหญ่-สกุลฉัตรทนต์ จึงได้เป็น-ราชาเจ้าโขลงปกครองช่างสกุลเดียวกัน ๘ หมื่น ๔ พัน ณ บริเวณ-สระฉัตรทนต์นั้น ซึ่งได้ปกครองให้อยู่เป็นสุขตลอดกาลนาน จวบถึงกาลที่พระโคนาคนอุบัติครองเรือนอยู่ ๓ พันปีได้เสด็จออกมหาภิเนษกรรม และ ได้ตรัสรู้เป็นพระโคนาคนสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ได้ล่วงมาถึงมัชฌิมโพธิกาล ในกาลนั้น ธรรมเสนราชานี้ได้ไปบวชเป็นดาบสในสำนักดาบส ณ ป่า

หิมพานต์ ทั้งได้ทำมานสมาบัติ กับ อภิญญาให้เกิดขึ้นแล้วยังได้พบเห็นกัน แต่พูดกันด้วยปากไม่ได้ เพราะต่างชาติดำเนินกัน กระนั้น ก็พอรู้กันได้โดย-เจโตปริยญาณในปลายมัชฌิมโพธิกาลนั้น ครั้งนั้น พระโกณฑัญญเถรมหาชีณาสพพระสาวกสงฆ์ ของพระผู้มีพระภาคพระโคตมพุทธองค์นั้น ได้ไปปรินิพพาน ณ ลานบริเวณ-สระฉัตรทันตนั้น เราได้เห็นแล้วจึง ประสงค์กระทำสักการบูชาพระธาตุพระอรหันต์มหาชีณาสพนั้น จึงได้สละงาทั้งคู่ อธิษฐานขอให้ให้มีเลื่อยทิพยนครได้ ใช้เลื่อยทิพยนครทำข้างหนึ่งเป็นโกศบังญพระสรีศพ งาม-อีกข้างหนึ่งทำเป็น-นกงูยืนยกคอ, กางปีกทั้ง ๒, ชูลำแพนหาง เป็นสร้างเชิงรองตั้งโกศพระสรีศพ เอาผมขน ณ ศีรษะทำเป็นไส้ประทีปเทียนตามฉวยสักการบูชา ในก่อนแต่กาลนี้ ธรรมเสนดาบสได้กลับไปจัมปากรุงแล้วได้ลาเพศดาบสรับราชสมบัติจากพระราชบิดา-พระเจ้าธรรมราชาธิราชได้พระราช-ทานให้ ทั้งทรงกระทำพระราชพิธีราชาภิเษกเป็นพระเจ้าธรรมเสนราชาเพื่อทรงบำเพ็ญปรมาตมทานบารมียอดรองสูงสุด คือ สละราชสมบัติ, ราชโอรสธิดา, ราชอัครมเหสี, เป็นธรรมที่ต้องบำเพ็ญทุกองค์ที่เป็น-บรมนิตยโพธิสัตว์ ในกาลประชุม เพลิงครั้งนั้น กุญชรชาติฉัตรทันตบริวาร ๘ หมื่น ๔ พันประชุมกันแล้ว และ กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงใช้วงประ-คองนกงูเชิงของตั้งโกศศพยกขึ้น ข้างทั้งหลายใช้วงประคองช่วยยกขึ้นวางลงบนกระพอง ณ ศีรษะแล้ว จึงยังเพลิงให้ ลุกขึ้นเผาไหม้อยู่ กุญชรทั้งปวงได้เดินร่ำเรียนเร็นเทิงใจสมโภชพร้อมกัน นกงูเชิงรองตั้งโกศศพนั้นดุจมีวิญญานได้ไผ-ผินบินไปมาในอากาศให้เพลิงไหม้หมดสิ้นไม่เหลือเลย แต่อัฐธาตุทั้งหลายได้ตกเรียรายบนแผ่นดิน ทวยเทพได้ตกแต่ง เจดีย์บังญพระธาตุไว้แล้ว ในกาลประชุมเพลิงศพพระอรหันต์ครั้งนั้น เราได้กระทำปรารธนาว่า-ด้วยเดชผลนี้ จงเป็นปัจจัยแก่พระ-สัพพัญญูสรเพชรดาญาณเถิด ก็เมื่อถึงกาล จึงจุติได้เคลื่อนขึ้นไปเกิดเป็น-เทพเจ้าวศคคี่ใหญ่ ณ ดุสิตสวรรค์ แล้ว ได้คอยอยู่จนถึงกาลนี้ ก็ได้เห็นธรรมเสนได้สละลูกชายหญิงให้เป็นภิกษุอาหารแก่ยักษ์แล้ว จึงได้มคอยรอรับสละ พระมเหสี และ ราชสมบัติให้สำเร็จผลบำเพ็ญ-ปรมาตมทานบารมียอดสูงสุดนั้นให้บริบูรณ์ และ ก็ได้สำเร็จสมบูรณ์ทุก อย่างแล้ว พ่อขุนไทยแก้วฟ้าก็เป็นพวกเดียวกัน ทั้งเป็นเพื่อนเกลอของพระเจ้าธรรมเสนราชาด้วย เราได้มาในฐานะศักดิ์ มนุษย์ได้กระทำหน้าที่มนุษย์สำเร็จแล้วจึงหมดหน้าที่ ทั้งเป็น-อมนุษย์ด้วย จึงไม่สมควรทุกประการ ฉะนี้ จึงขอมอบ ราชสมบัติพร้อมกับ-พระนางเทวีแก่พระองค์ท่านได้ทรงโปรดอนุเคราะห์ปกครองให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขเกษมสำราญ แม้ธรรม เสนราชาจะสละให้แก่เรา ทั้งราชาภิเษกให้เป็น-มหาจักรธรรมราชาพระราชสวามีก็ตาม ก็มีได้ถูกต้องเลย เรา-อมนุษย์เทพทั้ง ๒ พร้อมด้วยทวยเทพท้าวมนุษย์ทั้งหลายร่วมกันกระทำทั้งอินทราชาภิเษก และ ราชาภิเษกสถาปนาพระ-องค์ท่านเป็น-นารถันธรรมราชา กับ ลัมภุสสราชเทวี ก็-พระราชเทวีนี้ ณ ครั้งกาลที่เป็นมหาปนาทบรมจักรพรรดินั้น พระนางก็เป็น นางสนองพระโอษฐ์ของท่าน จึงให้ครองทั้ง ๒ อาณาจักร กับทั้ง-พระนางไกรมีพระราชโอรส ธิดาสืบราชสกุลวงศ์ ก็ พระราชโอรส ธิดาทั้ง ๒ ซึ่งเป็นภิกษุอาหารยักษ์ไปแล้ว ก็เป็นอันพ้นพันธกรณี จึงยังอยู่รอคอยกาลเวลาจะเกิดใหม่ได้ ท่านจงกระทำปณาส (ลูบลำนาถ) ซึ่งพวกเรากระทำได้ตามธรรมเนียมของนิตยโพธิสัตว์ จะกระทำปณาสเพื่อเป็น โอกาสจะได้เกิดเป็นกู่แฝด-ชายหญิง สพพโสคติ กวนตุ เต-ให้สำเร็จผลสมประสงค์จงทุกประการ”

พระเทพเจ้าบรมโพธิสัตว์ธรรมเสนก็กล่าวประกาศิตว่า- “อจินตปฏฐิต์ ดุมห์ จิปปเมว สมิขณตุ สพเพ ปู เรนตุ สงกปปา จนุโท ปณณโรโส ยถา สิ่งทีประสงค์ ที่ปรารธนา จสำเร็จแก่ท่านจับพลันเถิด ให้สรรพดำรงเต็มเปี่ยม เหมือนจันทรเพ็ญเต็มดวง-ฉะนั้น” เสร็จอินทราชาภิเษกแล้วต่างก็ได้กลับไปยังวิมานของตน

ขุนแผนไทยแก้วฟ้า จึงมีนามอีกชื่อหนึ่งว่า-พระเจ้านารถันธรรมราชา ได้ปกครองทั้ง ๒ อาณาจักรนั้น ได้ทรง กระทำอย่างเทพเจ้าวศคคี่ใหญ่สั่งไว้ ต่อมาไม่นาน พระนางลัมภุสสราชเทวีจึงได้ทรงครรภ์ครบถ้วนกำหนดแล้ว จึงได้ ประสูติพระราชโอรสธิดาแฝด เป็นพระราชโอรส ๑ ได้ให้นามชื่อเดิมชื่อว่า-เจ้าธรรมสารราชกุมาร เป็นพระราชธิดา ๑ ได้ให้ นามชื่อเดิมว่า-เจ้าหญิงสาริณี ราชกุมารี่ต่างได้เจริญวัยมาแล้วจนบรรลุนิติภาวะ พระเจ้านารถันธรรมราชาทรงเห็นแม่ลูกเจริญ ตามรอยศีลวัตรและธรรมศาสนศาสตร์มาตลอดตามที่เทพเจ้าวประภาสิดไว้ จึงทรงกระทำพระราชพิธีอินทราชาภิเษกพระนาง- ลัมภุสสราชเทวี เป็น-สมเด็จพระแม่เจ้าอยู่หัวบรมราชชนนีลัมภุสสราชเทวี ทรงราชาภิเษก-พระธรรมสารราชกุมาร เป็น-

หิมพานต์ ทั้งได้ทำมานสมาบัติ กับ อภิญญาให้เกิดขึ้นแล้วยังได้พบเห็นกัน แต่พูดกันด้วยปากไม่ได้ เพราะต่างชาติดำเนินกัน กระนั้น ก็พอรู้กันได้โดย-เจโตปริยญาณในปลายมัชฌิมโพธิกาลนั้น ครั้งนั้น พระโกณฑัญญเถรมหาชีณาสพพระสาวกสงฆ์ ของพระผู้มีพระภาคพระโคตมกมนพุทธองค์นั้น ได้ไปปรินิพพาน ณ ลานบริเวณ-สระจัตถันตนัน เราได้เห็นแล้วจึง ประสงค์กระทำสักการะบูชาพระธาตุพระอรหันต์มหาชีณาสพนั้น จึงได้สละงาทั้งคู่ อธิษฐานขอให้ได้มีเลื่อยทิพยนครได้ ใช้เลื่อยทิพยนครทำข้างหนึ่งเป็นโกศบังญูพระสรีรศพ งา-อีกข้างหนึ่งทำเป็น-นกงูยืนยกคอ, กางปีกทั้ง ๒, ชูลำแพนหาง เป็นสร้างเชิงรองตั้งโกศพระสรีรศพ เอาผมขน ณ ศีรษะทำเป็นไส้ประทีปเทียนตามถวายเป็นสักการะบูชา ในก่อนแต่กาลนี้ ธรรมเสนดาบสได้กลับไปจัมปากรุงแล้วได้ลาเพศดาบสรับราชสมบัติจากพระราชาบิดา-พระเจ้าธรรมราชาธิราชได้พระราช-ทานให้ ทั้งทรงกระทำพระราชพิธีราชาภิเษกเป็นพระเจ้าธรรมเสนราชาเพื่อทรงบำเพ็ญปรมาตมทานบารมียอดครองสูงสุด คือ สละราชสมบัติ, ราชโอรสธิดา, ราชอัครมเหสี, เป็นธรรมที่ต้องบำเพ็ญทุกองค์ที่เป็น-บรมนิตยโพธิสัตว์ ในกาลประชุม เพลิงครั้งนั้น กุญชรชาติฉัตรทันตบริวาร ๘ หมื่น ๔ พันประชุมกันแล้ว และ กระทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงใช้วงประ-คองนกงูเชิงของตั้งโกศศพยกขึ้น ช้างทั้งหลายใช้วงประคองช่วยยกขึ้นวางลงบนกระพอง ณ ศีรษะแล้ว จึงยังเพลิงให้ ลุกขึ้นเผาไหม้อยู่ กุญชรทั้งปวงได้เดินร่ำเรียนเร็นทั้งใจสมโภชพร้อมกัน นกงูเชิงรองตั้งโกศศพนั้นดุจมีวิญญูญาณได้ไผ-ผินบินไปมาในอากาศให้เพลิงไหม้หมดสิ้นไม่เหลือเลย แต่อัฐธาตุทั้งหลายได้ตกเรียรายบนแผ่นดิน ทวยเทพได้ตกแต่ง เจตีย์บังญูพระธาตุไว้แล้ว ในกาลประชุมเพลิงศพพระอรหันต์ครั้งนั้น เราได้กระทำปรารธนาว่า-ด้วยเดชผลนี้ จงเป็นปัจ-จยแก่พระ-สัพพัญญูสรพเพชรดาญาณเถิด ก็เมื่อถึงกาล จึงจุติได้เคลื่อนขึ้นไปเกิดเป็น-เทพเจ้าวัศคค์ใหญ่ ณ ดุสิตสวรรค์ แล้ว ได้คอยอยู่จนถึงกาลนี้ ก็ได้เห็นธรรมเสนได้สละลูกชายหญิงให้เป็นภิกษุอาหารแก่ยักษ์แล้ว จึงได้มคอยรอรับสละ พระมเหสี และ ราชสมบัติให้สำเร็จผลบำเพ็ญ-ปรมาตมทานบารมียอดสูงสุดนั้นให้บริบูรณ์ และ ก็ได้สำเร็จสมบูรณ์ทุก อย่างแล้ว พ่อขุนไทยแก้วฟ้าก็เป็นพวกเดียวกัน ทั้งเป็นเพื่อนเกลอของพระเจ้าธรรมเสนราชาด้วย เราได้มาในฐานะศักดิ์ มนุษย์ได้กระทำหน้าที่มนุษย์สำเร็จแล้วจึงหมดหน้าที่ ทั้งเป็น-อมนุษย์ด้วย จึงไม่สมควรทุกประการ ฉะนั้น จึงขอมอบ ราชสมบัติพร้อมกับ-พระนางเทวีแก่พระองค์ท่านได้ทรงโปรดอนุเคราะห์ปกครองให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุขเกษมสำราญ แม้ธรรม เสนราชาจะสละให้แก่เรา ทั้งราชาภิเษกให้เป็น-มหาจักรพรรดิราชาพระราชสวามีก็ตาม ก็มีได้ถูกต้องเลย เรา-อมนุษย์เทพทั้ง ๒ พร้อมด้วยทวยเทพท้าวมนุษย์ทั้งหลายร่วมกันกระทำทั้งอินทราชาภิเษก และ ราชาภิเษกสถาปนาพระ-องค์ท่านเป็น- นกรัตนธรรมราชา กับ ลัมภุสสรราชเทวี ก็-พระราชเทวีนี้ ณ ครั้งกาลที่เป็นมหาปนาทบรมจักรพรรดินั้น พระนางก็เป็น นางสนองพระโอษฐ์ของท่าน จึงให้ครองทั้ง ๒ อาณาจักร กับทั้ง-พระนางไกรมีพระราชโอรส ธิดาสืบราชสกุลวงศ์ ก็ พระราชโอรส ธิดาทั้ง ๒ ซึ่งเป็นภิกษุอาหารยักษ์ไปแล้ว ก็เป็นอันพ้นพันธกรณี จึงยังอยู่รอคอยกาลเวลาจะมาก่อเกิดใหม่ได้ ท่านจงกระทำปรามาส (ลูบคลำนาถ) ซึ่งพวกเราก่อทำได้ตามธรรมเนียมของนิตยโพธิสัตว์ จะกระทำปรามาสเพื่อเป็น โอกาสจะได้เกิดเป็นคู่แฝด-ชายหญิง สัพพโสคติ ภาวนตุ เต-ให้สำเร็จผลสมประสงค์จงทุกประการ”

พระเทพเจ้าบรมโพธิสัตว์ธรรมเสนก็กล่าวประกาศิตว่า- “อิฉินติปฏิจิ ตุมหิ จิปุปเมว สมิขณตุ สพุเพ ปู เรนตุ สงกปปา จนุโท ปณณโรโส ยถา สิ่งทีประสงค์ ทีปรารธนา จงสำเร็จแก่ท่านจับพลันเถิด ให้สรรพคำจริงเต็มเปี่ยม เหมือนจันทร์เพ็ญเต็มดวง-ฉะนั้น” เสร็จอินทราชาภิเษกแล้วต่างก็ได้กลับไปยังวิมานของตน

ขุนแผนไทยแก้วฟ้า จึงมีนามอีกชื่อหนึ่งว่า-พระเจ้าอนกรัตนธรรมราชา ได้ปกครองทั้ง ๒ อาณาจักรนั้น ได้ทรง กระทำอย่างเทพเจ้าวัศคค์ใหญ่สั่งไว้ ต่อมาไม่นาน พระนางลัมภุสสรราชเทวีจึงได้ทรงครรภ์ครบถ้วนกำหนดแล้ว จึงได้ ประสูติพระราชโอรสธิดาแฝด เป็นพระราชโอรส ๑ ได้ให้นามชื่อเดิมนั้นว่า-เจ้าธรรมสารราชกุมาร เป็นพระราชธิดา ๑ ได้ให้ นามชื่อเดิมว่า-เจ้าหญิงสาริณี ราชกุมารี่ต่างได้เจริญวัยมาแล้วจนบรรลุนิติภาวะ พระเจ้าอนกรัตนธรรมราชาทรงเห็นแม่ลูกเจริญ ตามรอยศีลวัตรและธรรมศาสนศาสตร์มาตลอดตามที่เทพเจ้าวัศคค์ประกาศิตไว้ จึงทรงกระทำพระราชพิธีอินทราชาภิเษกพระนาง- ลัมภุสสรราชเทวี เป็น-สมเด็จพระแม่เจ้าอยู่หัวบรมราชชนนีลัมภุสสรราชเทวี ทรงราชาภิเษก-พระธรรมสารราชกุมาร เป็น-

สมเด็จพระเจ้าธรรมสารราชาธิบดี และ ทรงอุปราชากิเชก-พระนางเจ้า-สารีณราชกุมารี เป็น-สมเด็จพระนางเจ้าสารีณอุปราชินีให้เสด็จสำเร็จสรรพราชการดำรงที่-สมเด็จพระอภิประมุขมนตรี กับ ดำรงที่-สมเด็จพระเจ้าธรรมสารราชาธิบดีและดำรงที่-สมเด็จพระเจ้าอุปราชินี แห่ง จัมปากรัฏฐราชอาณาจักรเอกราชเท่าเดิม พร้อมกับเป็นพระราชอาณาจักรมิตรสัมพันธ์ไมตรีตามเดิม ทั้งทรงรับร่วมกันคุ้มครองป้องกันตลอดกาลอีกด้วย

พระดาบส-พระเจ้าธรรมเสนบรมโพธิสัตว์เทพจ্ঞำนัน ในพระพุทธานุภาพ-พระสมณโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้ ได้มาเกิดเป็นช่าง-นาพาคีรี ซึ่งทรงพลกำลังมากจึงเป็นพระคชาธารณ์ประจำพระองค์ของพระเจ้าพิมพิสารแห่งมครรัฐ ได้ใช้ทรงเข้าสู่พระราชสงคราม และปราบจลาจล ตลอดถึงปราบปัจฉิมชนบทกำเริบ จึงทรงทะนุบำรุงในฐานะศักดิ์พระ-ราชพาหนะตลอดกาลถึงกาลชราได้ทรงให้สร้างโรงเรือนเป็นที่อาศัยในกาลที่พระเจ้าพิมพิสารได้ทรงสละพระราชสมบัติ พระราชทานให้พระราชโอรสพระเจ้าอชาตศัตรูปกครองสืบต่อแล้ว พระเทวทัตได้เข้าทูลขอเพื่อปล่อยให้ชนพระพุทธานุภาพก็ได้รับพระราชานุญาตแล้ว จึงเอาเหล่าให้ดื่มมอมเมา ๑๖ กระอมแล้วได้ปล่อยให้ชนพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งเสด็จบิณฑบาตพร้อมพระภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่ ณ ถนนนั้น พระองค์ทรงแผ่พระเมตตาบารมีให้เต็มทีกระทบแล้วกระทั้งหายเมา ซึ่งได้หมอบลงตรงพระพักตร์พระองค์ได้เสด็จเข้าไปใกล้แล้วตรัสว่า-นาพาคีรี เจ้ามาประทุษร้ายพระพุทธานุภาพ เจ้าเช่น เรา จะต้องไปสู่ธรณีสถิตได้สติเถิด ท่านนี้มีใช้ตำทราญ จะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธานุภาพ เจ้าเช่น เราเหมือนกัน ดังนี้แล้ว ช่างนาพาคีรีได้เชื่องแล้ว ลูกขึ้นเดินไปสู่โรงที่อยู่อาศัยอย่างสงบแล้ว ในอธิการครั้งนี้ พระพุทธานุภาพมงคลจักรกัณฐะ ซึ่งมีเป็นลำดับที่ ๓ เล่ากันว่า ในรัชสมัยสมเด็จพระพุทธานุภาพหลวงพระนเรศวรมหาจักรีเจ้าจอมสงครามนั้นพระมหาเถรานุเถระได้ร่วมแต่งร้อยกรองเป็น-วสันตดิถีกัจจันตกาถาถวายพระพรพระพุทธานุภาพมงคลแก่พระองค์ทุกครั้งที่เสด็จสู่พระราชสงคราม ครั้งนั้นมีว่า-ภวตุ เต ชยมงฺกลานิ แปลว่า-พระองค์ทรงโปรดมีพระชัยมงคลทั้งหลาย มาในสมัยรัชกาลที่ ๔ ทรงโปรดเปลี่ยนบทสุดท้ายเป็น-ชยมงฺกลกุก แปลว่า-ชัยมงคลอันเลิศ หรือ อัครชัยมงคล กาถาที่ ๓ มีอย่างนี้

นาพาคีรี คชวร อติมตฤๅ
ทาวคฤๅณกุกมสนีวสุทธารุณนุ
เมตตมพุเสกวิธินา ชิตวา มุณินโท
ตนุเตชสา ภวตุ เต ชยมงฺกลกุก

นาพาคีรี คชสารตัวประเสริฐ เป็นผู้ถูกมอมเมายิ่งนักแล้ว วิ่ง
แล่นดุจล้อไฟถูกรอบ พุ่งไปเหมือนกับสายฟ้า ทารุณนัก พระ-
จอมมุณีพุทธานุภาพทรงชนะด้วยทรงใช้วิธีรดน้ำพระเมตตา ด้วย
พระเดชพระองค์ ขอชัยมงคลอันเลิศจงเกิดมีแก่ท่าน (ถ้าสวดให้
แก่ตัว เปลี่ยน-เต เป็น-เม แก่เรา)

ในอนาคตวงศ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพยากรณ์ และ ตรัสรำพันถึงผลสำเร็จแห่ง-ปรมัตถทานบารมียอดสูงสุดนั้น ตรัสรำพันว่า-นาพาคีรีนี้ จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งในอนาคต มีนามชื่อว่า-พระคัสสสัมมาสัมพุทธองค์ ด้วยอำนาจปรมัตถทานบารมียอดสูงสุดซึ่งได้สละทั้งลูกเมีย และ พระราชสมบัติ กับทั้งได้ตัดพระเสียรเกล้า ตลอดจนกระทั่งสละพระชนม์ชีพพระสรีรกายกระทำเป็นที่ปด้นสักการะบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้า พระโคณากมนัสพัตถุณนั้น จะคลบ้นดาลให้เกิดพระพุทธานุภาพรัศมีสว่างดังเปลวเพลิงรุ่งเรืองตลอดโลกธาตุทั้งปวง และ ส่องสว่างทั้งกลางวันกลางคืน อนึ่ง-ให้เกิดเป็น-พระพุทธานุภาพรัศมีพุ่งออกจากพระวรกายเป็นเกลียวแล้วแตกออกเป็นสีต่าง ๆ ที่ขาวเป็นสีสังข์จะเวียนวงเป็นทักษิณาวรรตกับที่พุ่งเป็นกลุ่มออกประดุจเศวตฉัตรก็มี ที่พุ่งออกจากพระสรีรกายล้อมรอบ ห้อยย้อยแพรวพราวพรายเป็นสายงาม บ้างเป็นข้อพัวพันพระองค์รอบคอบตลอดกาล ก็และทั้งให้เกิดต้นไม้กล้วยพฤกษ์ มีผลเป็นเครื่องบริโภค และ ใช้เป็นเครื่องอุปโภคก็ได้ ทั้งมิให้ขัดสนตลอดกาล ชาวชนทั้งหมดต่างมีสุขเกษมสำราญขึ้น บานสาดใสระรื่นรมย์สมบูรณ์ผิวพรรณผุดผ่องดังทองประเทืองเรืองอร่ามงดงามตลอด ก็พระคัสสสัมมาสัมพุทธองค์นั้นทรงมีพระวรกายสูง ๘๐ ศอก และมีพระชนมายุอยู่ได้ ๘ หมื่นปี เป็นพระองค์ที่ ๕ ในอนาคตวงศ์แต่เป็นที่ ๑ ในมหันตภพที่ ๔๔ ซึ่งจะมีในข้างหน้าอีก ๕ อสงขัย ๔ แสนกัปในอนาคตกาลนั้นด้วยประการ ฉะนี้

ในกาลพระโคนาภนสัมมาสัมพุทธนั้น พระองค์ตรัสตอบแก่หมู่เปรตเหล่านั้นว่า “อนาคตแผ่นดินใหญ่ สูงขึ้นประมาณ ๑ โยชน์ พระกัสสปสัมมาสัมพุทธเจ้าอุบัติ” แผ่นดินสูงขึ้น ๑ ประโยชน์ คือ ๑๖ ก.ม. ถึงยุคมีคสัตตยุกีก็ได้ครึ่งโยชน์ ๘ ก.ม. และล่วงถึงพระกัสสปสัมมาสัมพุทธอีก ๘ ก.ม. จึงเป็น ๑๖ ก.ม. รวมกับเดิมจึงเป็น ๓๒ ก.ม. คงจะขุดกันกันถึงได้ยาก ยุคกาลนี้เป็นกาลสมัยแถน ซึ่งผ่านกาลยุคคันทมาแล้ว แม้ยุคแถนนี้ เป็นพันล้านปีที่ ๒ กับที่ ๓ ตามโลกวิทยาว่าแผ่นดินยังลุ่มเป็นไฟอยู่ เพิ่งเริ่มเย็นเมื่อ ๑๗๕๐ ล้านปีมานี้เองแต่ของเราอาจเย็นก่อนของฝรั่ง ยุคแถน พุทธันดรที่ ๒ กาลพระโคนาภนสัมมาสัมพุทธ เท่ากับพันล้านปีที่ ๒ คร่อมเข้าพันล้านปีที่ ๓ แผ่นดินสูงขึ้นอีก ๑ โยชน์ (๑๖ ก.ม.) ตรงกับสมัยแถน

-----*

(๔) ขุนเฉียงคำฟ้า ขุนหญิงแสงยังฟ้า (หรดีเทวราช สายัณหาเทวี) ขุนสีแดดโกถ้ำ หรือแดดผิตากผ้าอ้อม กลิ่นดอกประดู่บาน ทรงสีแดงบัวหลวง ขุนหญิงสีเหลืองมณฑาทองและกลิ่นดอกมณฑาทอง ทรงทั้งดั่งและสะไบม่วงสีแดงคำ หรือเลือดหมูสด ทั้งคู่เพศวัยหนุ่มสาวเต็มที และมีรัศมีคล้ายยอดแบบเทพและเทวี วิมานหินยขาว มีมาก

(๕) ขุนพวงฟ้า (พวง คำโบราณว่านาค) ขุนหญิงอมหล้าฟ้า (วิรูปกษเทวราช นาคมาณวิกาเทวี) ขุนสีเขียวใบไม้แก่ กลิ่นดอกบันทม หรือ ถันทม และ บุษบา คือ หอมเย็น ๆ ทรงเชิดยอดงูหงอน ๕ เศียร หรือ พวง (นาค) หงอน กลางอยู่ตรงกับจอมผมซึ่งสวมเชิดยอด ที่ดวงตาเป็นมรกตเขียวแสง งูหงอนนี้เหมือนมีชีวิตเพราะกระดูกกระดูกได้ บางทีก็เป็น ๗ เศียร และ ๘ เศียร แต่ไม่ค่อยใช้อธิบายว่า เพราะช่างไทยได้ทำพระนาคปรกแล้ว ถ้าใช้ จะทำให้เห็นเป็นพระ ถ้าอยู่ในเพศงูหงอน พวง นาคมักกู่ขนคชูเศียร ทรงสร้อยสะพายคู่ดอกจันทน์ ผ้าม่านทรงเขียวแก่ ขุนหญิงอมหล้าฟ้า สีเหลืองอ่อน สะไบและดั่งทรงม่วงเหลืองเปลวเพลิง สร้อยสะพายคู่ กลิ่นดอกไมยะราบ โลกตะนง ในเพศแมงงูหงอน เป็นงูจงอางขนาดใหญ่ ถ้าดำรงเพศขุนหญิงใหญ่ ทรงเชิดยอด (มงกุฎกษัตริย์) ยอดกลางรัศมีผไปง ที่กระบังหน้าเป็นเศียรงูหงอนขนาดเล็กหันหน้าตามกัน เช่น ทางซ้ายก็หันซ้ายตลอด ขวา ก็หันขวา ที่เศียรกลางหันหน้าออกข้างละ ๗ จึงเป็น ๑๕ เศียร เป็นฝ่ายขวา ประทับขวา ขุนหญิงพลบฟ้า หรือ แม่เือง สีสัวเหลืองดำ ทรงม่วงเทา กลิ่นกระดิน เชิดยอด ที่กระบังหน้าเป็นซ้อหัวงูเงยหย้า ถ้าอยู่ในเพศงู เป็นงูเห่าไฟใหญ่ ขุนหญิงนี้ตามตำแหน่งกลาง ประทับหลัง ขุนหญิงตรูพรายฟ้า แม่เืองสีขาวสัว ทรงม่วงคราม กลิ่นดอกหนามแดง เชิดยอด กระบังหน้า หัวงูจะงอนหน้าเรียง ๑๕ เศียร ถ้าอยู่ในเพศงู ก็เป็นแมวเขา วิมานหยกดำ หรือ นิลหินดำเลื่อม แด่แสงสว่างกระจ่าง ขุนหญิงนี้ เป็นฝ่ายซ้าย ประทับซ้าย ชั้นนี้ มีมาก

(๖) ขุนเฉียงเหนือ ขุนหญิงเย็นสายลม (พาศ์พเทวราช อสุณีเทวี) ขุนสีอัญชัน น้ำเงินแก่ กลิ่นสารภี ทรงม่วงสีน้ำเงิน รัศมีคล้ายเชิดยอดชั้น เครื่องทรงไพลิน ขุนหญิงเย็นสายลม สีขาวนวลแสงเดือน กลิ่นการเวก รัศมีคล้ายยอดผไปงยอด ๕ ชั้นเล็ก ๆ สะไบและดั่งสีฟ้าอ่อน สร้อยสะพายเพชรโกเมนแดงเลือนนก เพศหนุ่มสาว วิมานแก้วไพลินสว่าง ชั้นนี้มีมาก

(๗) ขุนเหนือฟ้า ขุนหญิงเสียงน้ำค้าง (เวสสุวรรณเทวราช วสุนทรเทวี) ขุนสีเหลืองทองคำ กลิ่นลำควน มีเชิงบัว ทรงม่วงแดงเลือนนก ในภาคขุนดาช ขมราชสวรรค์ สีแดงคล้า หน้าขริม แบบยักษ์ มักทรงขาวบ้าง ขุนหญิงขวา เสียงน้ำค้าง ขุนหญิงซ้าย สางหยาดฝน ขุนหญิงเสียงน้ำค้าง สีทองอ่อน กลิ่นนมแมว ทรงม่วงแดงสั้ทั้งสะไบประดับบุศน์น้ำเพชร รัศมีคล้ายยอดชั้นมีกระบังแบบนาง ขุนหญิงสางหยาดฝน สีเหลืองแดงอ่อน กลิ่นกล้วยไม้ชนิดหอมเย็น ๆ ทั้งทรงและสะไบม่วงแดงหมากสุก รัศมีคล้ายยอดแบบนาง วิมานแก้วไพฑูรย์ เพชรดาแมว

(๘) ขุนเฉียงออก ขุนหญิงหม่อมแสงฟ้า (อิสานเทวราช สนธยาเทวี) ขุนสีแดงกระจ่าง หรือกุหลาบไทยกลิ่นหอมกระพ้อ รัศมีคล้ายยอดพุ่ม ทรงม่วงแดงเพลิง ขุนหญิงหม่อมแสงฟ้า สีขาวแดงเลือด หรือ กุหลาบแดงอ่อน กลิ่นกระดังงาไทย ทั้งม่วงทรงและสะไบแดงฝางประดับเพทาย วิมานแก้วมรกต มีมาก จาก ชั้นนี้ลงไปถึงชั้น ๑ ตามกามาพจรสวรรค์ สงเคราะห์เข้าในชั้นนี้ และชั้นทั้งนี้รวมเป็นจาตุมหาราช คืออากาศฐเทพสูง

ชั้น ๖ (๑๑) ใต้ฟ้าสรวง หรือฟ้าคำ ขุนขวัญเมืองสูง ขุนหญิงแสงขวัญฟ้า ความจริงชั้นนี้มีมากชื่อมากหมู่ คือ คนทุกชั้นทั้งชายและหญิง ตลอดถึงพระ เณร ชี อุบาสก อุบาสิกา ผู้ใหญ่ และเด็ก ที่มีบุญบารมีอันได้กระทำไว้ด้วยความเต็มใจ ได้ดับชีวิตไปเกิดเป็นผีฟ้า (โอปปาติกะอุบัติ) อยู่พักเพื่อชำระส่วนคิดมนุษยภาพให้สะอาดแล้วจึงเข้าหมู่อุบัติเทพ (ผีฟ้า) ได้ด้วยสวัสดิ์จึงเป็นทิพยบริสุทธมีมาเกิดพักอยู่ที่นี่ทุกผู้ทุกหมู่ ทุกพวก ต่างร่วมกันยกผู้เรียบร้อยดี มักมีมานของมนุษย์อยู่ประจำ แต่ยังไม่ซื่อสัตย์ต่อความรักกัน และยังไม่เร็นเร็นสนุกสนานบ้าง จึงเป็นหัวหน้าในชื่อ ขุนขวัญเมืองฟ้า มีหน้าที่สอนความรู้ศีลธรรม หรือเทพธรรม ขุนสีขาวนวลผ่องใส กลิ่นรูปจันทน์แดง ในหน้าที่ขุนทรง รัศมีคล้ายยอดบัวหลวงดุม ทรงแพรขาวสะอาดขลิบชายทองทั้งนุ่งและห่ม บางทีทรงเลื้อกรุย ขุนหญิงสีขาวเหลืองผ่องใส กลิ่นน้ำอบไทยหอม

ยุค ๓ (พุทธันดรที่ ๓)

ขุนแผนเมืองฟ้า ดวงขวัญใจ

ขุนแผนเมืองฟ้า ขุนหญิงดวงขวัญ ทั้งคู่ทองสำริดได้จากปากท่อราชบุรี เฉพาะรูปขุนแผนนั้นความจริงเป็นพระพุทธรูปปางขอฝน รูปขุนแผนเมืองฟ้า ไม่ได้มา ทั้งเคยเห็นพระขุนแผนเมืองเมืองสุพรรณบุรี เช่น ขุนแผนปราบศึก มีดาบขุนแผนทรงพลมีรัดแขน ที่เป็นรูปก็เป็นพระพุทธรูปจึงกราบขอขมาเพื่อเป็นหลักฐานขุนแผน ทั้งมีส่วนกายวิภาคเหมือนกัน ซึ่งยังยืนยันว่าช่างเดียวกันทั้งมือขวาอีก โดยเป็นชาวต้นคนของขุนอินและนางกั๊ก สร้างในสมัยสุพรรณภูมิ ประมาณ พ.ศ.๒๓๕-๓๐๐

ในภาวะผีฟ้า ดูกล้ายมหาพรหมบุโรหิต ซึ่งเป็นที่ปรึกษาแผนความรู้ต่าง ๆ ขุนนางดวงขวัญใจดำรงอุดมเทพมารดาถึงมหาพรหม กิ่งเทพกัญญาหมู่ ดาวกัญญา ผีฟ้าชายแต่งตัวเหมือนขุนนาง มีรัดเกล้าชั้น สะไบมีเชิงบ่าเป็นดอกไม้ ส่วนขุนหญิงผีฟ้าแต่งตัวเหมือนรูปนี้และบางเบาปรากฏเพศชัดเจนตลอด

คนไทยสมัยนั้นคงมีวิชาไสย จึงรู้ว่าต้นนั้นตายไปเป็นผีฟ้าตลอดทั้ง ๓ ยุคสมัย จึงใช้ชื่อตามว่า ชาวสรวง ชาวแกน ชาวแผน ชาวแมน ชาวทองไทยตลอดมา ชื่อและเรื่องเคารพบูชาบวงสรวง จึงปรากฏมาถึงกาลปัจจุบัน แต่กาลนี้ไทยเล็กลงไปเป็นส่วนมาก ยังเหลือชาวชนบทที่ยังกระทำกันอยู่ เพราะเหตุนี้ รูปและเรื่องจึงปลอมแปลงกันไม่ได้ เพราะมีอยู่ก่อนแล้ว

ยุคนี้ พันล้านปีที่ ๔ ที่ ๕ นี้ พอจะเข้ายุคระยะปลายแล้ว ซึ่งได้สืบต่อและทำสิ่งต่าง ๆ ได้ทั้งไว้พอจะพบเห็นกันได้ ในครั้งแรกที่ออกมาเริ่มชีวิตกันใหม่ เพราะทุกอย่างเคยเป็นกันมาแล้ว ต่างประพฤติดีร่วมกัน อายุจะเริ่มขึ้นไปถึงอสงขยกาลตลอด ๕๐๐ ล้านปีปลายของพันล้านปีที่ ๓ นั้น เมื่อยังเป็นอสงขยอายุนั้นดำรงกาลตอน ๕๐๐ ล้านปีต้นพันปีที่ ๔ ได้เกิดประมาทประกอบอกุศลกรรม จึงเริ่มเสื่อมลง จารึกลำดับแผ่นอ่านที่ ๗๑๕ หน้า ๑ มีเส้นหนักขิดมุมล่าง ๓ ขีดบอกกาล ๓ หรือยุค ๓ ขุนสือไทยฟังจ้าวขุนสรวงเล่าแล้วจดลงจารึกไว้ว่า

“เมื่อคนเหลือสองลั่นนาลันหลาย เมืองนี้ชื่อ เมืองแผน ขุนชื่อแผนเมืองฟ้า ขุนหญิง ชื่อดวงขวัญใจ หมู่มึงชื่อ ลวไทย ถึงคนเหลือสามก็ตีมาสอนเหล่ามึง มื่อนั้น ข้าฟังด้วยสาขามิลอื่น ลุแผน (พรหม) หมูลวไทยไปสู่เมืองแสงไสมาก ญยังอยู่กับมึง”

แผ่น ๗๑๕ นี้ คำชื่อ สือไทย แผน และขีด ๓ ขีด ที่มุมล่างซ้ายนั้นเห็นชัดเจน คุณวิเชียรถ่ายตัวลายได้ชัดพอเห็นได้ ได้นำหน้า ๑ นี้ ทำแผ่นพิมพ์ เพื่อเป็นหลักฐานเรื่องทางตะวันออกโดยเฉพาะเรื่องไทย และชื่อไทยซึ่งมีอยู่จริงอยู่ ชัดเพียงบางตัว แต่หลายตัวก็เลือนลางมาก แต่ก็พออ่านได้ ได้อ่านไว้และได้ความที่จารึกไว้แบบนี้

สือไทย พังขุนสว่างเล่า เมื่อคน
 เหลืองสองสิ้น เมืองนี้ ชื่อ
 เมืองแพน ขุนชื่อ แพน
 หมุ่มมิ่งชื่อ ลวไทย ถึง
 คนเหลือง สาม ดี
 มหา สอนเหล่ามิ่ง มี
 โนน ข้า (ก็) พังด้วยสาธ ม
 ลูอื่น ลูแพน หมู
 ลวไทยไปสู่ เมือง
 แสงไสมาก ภู (อยู่) กับมิ่ง

เมื่อได้ความอย่างนี้ และมีอยู่อย่างนี้ เป็นหลักฐานเรื่องต้นไทย และสิ่งที่ได้สร้างไว้ คือลายสือไทยและจำนวนเลข
 คือนับ นั้นมีอยู่แล้ว หรือตั้งใช้กันมาแล้วนานนับพันปี หรือตั้งแต่ ๖๖๐๐ ปีกว่ามาแล้ว เพราะสิ่งเหล่านี้มีอยู่ มีคนทำขึ้น
 ซึ่งได้คงอยู่ต่อมากกระทั่งถึงพวกเราในบัดนี้ และในบัดนี้ไทยก็ยังทำ เรียน เขียน อ่าน ออกเป็นหนังสือพิมพ์ไปทั่วหมุ่คน
 ไปอยู่ที่ไหน พอเห็นก็รู้ว่าเป็นคนไทย ไทยจึงยังคงอยู่ด้วยของไทย ไทยจึงเป็นตัวของไทยอยู่ตลอดเวลา

“ข้างหน้านู่น จะมีคนเหลืองอีกสอง เมื่อคนเหลืองสามสิ้นนานมา หมุ่มมิ่งสู้กันอีกมากันตายหลายสิ้น เหลืออยู่
 ในถ้ำเขา ออกมารวมกันสร้างเมือง ยังชื่อเมืองแพน ขุนชื่อขุนแพนเมืองฟ้า ขุนหญิงชื่อดวงขวัญใจตามที่จำได้ อยู่ลุมมา
 ถึงขุนอิน แลมีชื่อเมืองแมน เมื่อถึงโลลายชื่อเมืองทองไทยลาวว่าไท”

เรื่องในพระพุทธศาสนา เล่าตอนนี้ไว้ว่า เมื่อเกิดมัวเมาประมาทแล้ว ต่างประกอบอกุศลกรรม อายุก็เริ่มลดลง
 จากอสงขยกาลนั้น กระทั่งถึงกาลมีอายุ ๒ หมื่นปี (วิสติวสสหัสสถานิ ๒๐ พันปี และทั้ง ๓ องค์นี้ อุบัติ ณ สกฤตพราหมณ
 จึงไม่ใช่ “เจ้า”) พระกัสสปโพรตัสต์วัฏติ กรองขรवासอยู่ ๒ พันปี จึงออกมหาภิเนษกรรม ตรัสรู้เป็นพระอรหันต
 สัมมาสัมพุทธดำรงพระชนม์ชีพอยู่ตลอด ๒ หมื่นปี ดับขันธปรินิพพาน เข้าเมืองแสงไส (คือเมืองแก้วแสงไสชื่อไทยนี้
 ไทยคงเรียก “นิพพาน” มานานแล้ว ปราชญ์บัณฑิตโบราณจารย์จึงกล่าวเสมอ ๆ เช่น ถึงเมืองแก้ว อันกล่าวแล้ว คือ
 อมตมหานครนฤพาน-มหาเวสสันดรเทศนา กุมารกัณฑ์)

ในพุทธันดรนี้ ต้นเรื่องดิโรกุตตสูตร พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเล่าว่า พระกัสสปสัมมาสัมพุทธได้ตรัสตอบ
 หมู่เปรตเหล่านั้นว่า “อนาคตแผ่นดินใหญ่สูงขึ้นประมาณ ๑ โยชน์ พระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จอุบัติ จะ
 ได้ในกาลนั้น” เมื่ออายุลดลงถึงกาลมีกัลป์นั้น แผ่นดินสูงได้ครึ่งโยชน์ เท่ากับ ๘ ก.ม. จึงเต็มพุทธันดรที่ ๓ และ
 เต็มพันล้านปีที่ ๓ เริ่มเข้าพันล้านปีที่ ๔ เมื่อขึ้นไปถึงอสงขยอายุกาลนั้น ถึง ๕๐๐ ล้านปีหรือกว่า และดำรงกาลอสงขย
 นั้นอีกยาวนานถึงอสงขยเต็มพันล้านปีที่ ๔ เริ่มหรือกำลังเป็นพันล้านปีที่ ๕ คือ เอาตัวเลข ๕๐๐ ปี ว่าอายุตะกั่วมีมา
 ก่อนโลกนั้นด้วยจะได้ ๕๐๐ ล้านปีในพันล้านปีที่ ๕ เพราะอายุเลื่อนลงถึง ๘๐ ปี

ยุคแพน ในพุทธันดรที่ ๓ นี้ ตามที่มีเรื่องเล่าเหตุการณ์ไว้นั้น เมื่อมีกัลป์อันเป็นกาลสิ้นสุดพุทธันดรที่

๒ นั้น เริ่มพุทธันดรที่ ๓ อายุจะยืนยาวขึ้นไปถึงอสขัย คือนับไม่ได้ก็เกิดประมาทขึ้น ประพฤติกุศลต่าง ๆ อายุจะลดลงกระทั่งถึงกาลพระกัสสปสัมมาสัมพุทธซึ่งมีอายุ ๒๐,๐๐๐ ปี เมื่อดับขันธปรินิพพานแล้ว อายุก็ยังลดลงเรื่อย ๆ กระทั่งถึงกาลมิกสัญญีซึ่งเป็นกาลสิ้นสุดพุทธันดรที่ ๓ ก็เริ่มพุทธันดรที่ ๔ อายุจะเจริญขึ้นถึงอสขัยคือนับไม่ได้ ก็เกิดประมาท ประพฤติกุศลต่าง ๆ อายุจะลดลง กระทั่งถึงระยะกาลอายุ ๘๐ พระโคตมสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสรู้ ในระหว่างก่อนพระพุทธรกาลนั้น พระพุทธเจ้าได้เสด็จอุบัติเป็นมหาสุตโสมราชาได้ทรงขอโรกาส เพื่อจะทรงสดับพระพุทธรายิตของพระมหากัสสปสัมมาสัมพุทธ ซึ่งนั่นทบทวนจิตได้แสดงให้เห็นพระองค์ได้สดับ นี้แสดงถึงพระธรรมของพระองค์ ยังมีหมู่ชนในภายหลังได้สืบต่อกันกระทั่งถึงกาลของพระเจ้าสุตโสมบรมโพธิสัตว์นั้น พออ้างได้

ส่วนในทางของเรานี้ มีชื่อว่า เมืองแพน ขุนแผนเมืองฟ้า และคนชาวแพนตามที่ขุนสรวงเล่าและขุนสือไทยได้จารึกไว้ คงไม่มีอะไรอื่นมาก ชื่อเมืองแพน คำว่าเมืองในสมัยนั้นอาจเป็นประเทศ หรือทวีปครั้งต่อมา “เมือง” ลดลงมาแก่จังหวัด จึงต้องใช้ว่าประเทศ ส่วนขุน เมื่อใครสืบต่อก็กงขึ้นชื่อว่าขุนแผนเมืองฟ้าอย่างพระนามว่า ในหลวง พระร่วง พรหมทัต อ่องเต้ ส่วนชื่อประจำตัวก็กงมีต่าง ๆ กัน ครั้นจะระบุขึ้นก็กงจำและจดไม่หมด เพื่อง่ายจึงใช้ว่าคนแพน หรือชาวแพนนั่นแลและจำได้ง่าย คงอยู่กันมาตลอดกาลนานนั้นขุนสรวงได้เล่าบอกสั้น ๆ ย่อ ๆ แต่ก็พอให้รู้ว่ามียู่และสืบกันมาในชื่อว่าชาวแพน หรือคนแพน คือคนไทยที่ใช้ชื่ออย่างนั้นเป็นแน่ได้ว่า ยุคขุนแผนต้นของขุนอินและเมืองแพนนั่นมียู่เป็นหลักฐานแล้ว ไม่มีอะไรอ้างได้มากไปกว่านี้

พระพุทธกัสสปกาล (ยุคไทย ขุนแผน)

ในยุคไทย-ขุนแผนนั้น ตรงกับพุทธันดร-พระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์ ในอนาคตวงศ์ก็มีเรื่อง-นันทมาณพ ซึ่งจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธองค์ ทรงพระนามชื่อว่า-พระนรสีห์สัมมาสัมพุทธองค์ เป็นพระองค์ที่ ๘ ในอนาคตกาลนั้น

อนาคตวงศ์เล่าถึงกาลพระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์นั้น ชมพูทวีป-ก็ได้มีชื่อว่า-ชมพูทวีปอย่างนั้นกับ มีชื่อว่า-มัชฌิมชนบท หรือ มัชฌมประเทศแล้ว ซึ่งมีชาวชนอยู่ตลอดถึงจัมปาภรัฐ ต่อจากนั้นก็ถึง-ดินแดนทอง หรือ ไทยทวารวดี ซึ่งท่านเขียนเป็นภาษามคธว่า-ทวารวดี ก็คือที่เป็นชื่อคำภาษาไทยว่า-กรุงเทพทวารวดีหรือ กรุงเทพทวารวดี นั้นเอง ก็เจริญรุ่งเรืองมาตามที่มีพระพุทธองค์เสด็จอุบัติขึ้นแล้ว ๒ พระองค์ซึ่งวางระบบศีลธรรม และ ยุติธรรมเป็นแบบแผนอยู่ถึงแม้จะเสื่อมเชื่อยสูญหายไปก็ตาม กระนั้น-เค้าความหลักฐานก็มีอยู่ เช่น ศีล ๕ หรือ นิจศีล ก็ยังมีอยู่ ซึ่งมี-ดาบส ฤๅษี ชี ฝ่าขาว ฯลฯ ประพฤติกันมาแล้ว แม้จะมีใช้ธรรมวินัยแท้ หรือ ศีลธรรมตลอดก็ตาม แท้ที่จริง-บางส่วนก็เชื่อว่ายังมีอยู่ และ จำนวนมากก็ถึงได้-ฉาน สมบัติ อภิัญญา ก็มีอยู่

ในด้านอาณาจักรแดนไทย หลังกาลยุคมิกสัญญีแล้ว ก็ได้เปลี่ยนชื่อว่า-แดน แล้วตั้งชื่อใหม่ว่า-แพนหรือแพนไทย หรือ ไทยแพน ได้มีการสร้างบ้านเมือง ทำนาค้าขายประดิษฐ์ทำเครื่องมือเครื่องใช้ จึงเป็นวิชาชีพต่าง ๆ แต่งตั้งกฎหมาย ระบบการปกครองทั้งตนเอง และ อื่น ตลอดถึงบ้านเมือง ค้นหาให้มีเป็นวิทยาการต่าง ๆ และก็ยังมีการกระทำคิดค้นหาสิ่งเล้นลับ เช่น กฎธรรมชาติที่เป็นอยู่และ แน่นอน รู้จักคุณภาพของหิน แร่ ธาตุ ยางประสาน สารไม้ สารรส สารดิน น้ำ ลม ไฟ อาย (อากาศ) ซึ่งเป็นหลักการแล้วก็ได้นำมาประสม, ปน, ก่อสร้างเป็น-ตึกอิฐ ตึกดิน ปราสาท วิมาน หอห้อง หอคอย หอรบ ผนัง กำแพง คันธู บ้านเรือนเครื่องใช้ต่าง ๆ รู้จักเก็บ รู้จักตากแห้ง รู้จักสร้างสม สร้างใหม่

พระกัศปบรมโพธิสัตว์มหาบุรุษได้อุบัติขึ้น ได้ครองฉรवासอยู่ ๒ พันปี จึงออกมหาภิเนษกรรมได้ทรงทำความเพียรแล้วได้ตรัสรู้เป็น-พระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์เป็นที่ ๓ นับแต่พระกุกกุสันธมาในภัทธกัปนี้ ได้แสดงพระธรรมจักกัปปวัตตนสูตรปฐมเทศนาจบแล้ว มีพระอรหันต์สงฆ์เป็นบริวารครบพระรัตนไตรแล้ว ได้เสด็จจาริกโปรดเวไนยชนตลอดชมพูทวีปมัชฌิมชนบท ถึง-จัมปากรุง และ แดนไทยชนบท

เมืองไทย หรือ อาณาจักรไทยแผนนั้น พ่อขุนแผนก็ได้ปกครองกันสืบ ๆ มา ผู้ที่ได้เป็นพ่อขุนก็ขนานชื่อว่า-ขุนแผนเมืองฟ้า แม่หญิงใดที่ได้ขึ้นที่ขุนหญิงก็มีชื่อว่า-ดวงขวัญใจ ตลอดมาแล้ว กระทั่งถึงขุนแผนเมืองฟ้าชื่อ-ไทยสกา กับ ขุนหญิงดวงขวัญใจ ชื่อ-ขวัญใจ และ ขุนหญิงจวงแจ่มใส ชื่อ-แจ่มใจ นั้นทั้ง ๒ นี้ได้ขึ้นที่-ขวาช้าย ต่างก็มีลูกชายหญิงด้วยกัน คือ ขุนหญิงดวงขวัญใจ มีลูกชายชื่อ-ชาญฟ่องฟ้า และมีลูกหญิงชื่อ-ฟ้าส่องแสง ขุนหญิงจวงแจ่มใจ มีลูกหญิงชื่อ-เจิมพรฟ้า มีลูกชายชื่อ-กล้ากองแก้ว ต่างก็เจริญวัยขึ้นเป็นหนุ่มสาวตามกาลแล้ว ทั้งเป็นกาลเหมาะสมที่จะพึงกระทำตามระบบแบบแผนที่ดกทอดสืบกันมานั้น

พ่อขุนแผนก็ได้กระทำตามระบบแบบแผนที่สืบต่อกันมานานแล้วนั้น มองเห็นพี่น้องต่างแม่กันนั้นได้มีสนิทสนมกลมเกลียวกันดีเสมอมา ทั้งได้ทะนุถนอมประคับประคองกันตลอดมา จึงตกลงใจกระทำตามระบบแบบแผนที่มีมา จึงได้ชักถามทราบความแล้ว พร้อมทั้งพ่อแม่ญาติพี่น้องจึงตกลงที่จะจัดแจง จึงกำหนดเห็นชอบพร้อมกันว่า-ตั้ง-ชาญฟ่องฟ้า เป็น-ขุนแผนเมืองฟ้า กับตั้งเจิมพรฟ้าเป็นขุนหญิงดวงขวัญใจ ครองสืบต่อไป ตั้ง-กล้ากองแก้ว เป็นขอมบาทหญิงไทย เป็นที่รองปกครองบ้านเมืองไทยสืบต่อไป จึงได้เตรียมพิธีการอันใหญ่นั้น ๆ จึงสร้างเรือนยาว ๘ ห้อง ณ ตะวันออก ๑ ใต้ ๑ ตะวันตก ๑ เหนือ ๑ ตรงกลางสร้างเป็นหอนั่งประชุมเป็นเรือนหอ ๒ หอเหมือนกัน หอได้ให้เป็น-หอวังขุนแผน หอเหนือให้เป็นหอวังขอมบาท สร้างนอกหอวังเดิม จึงเป็นการขยายเมืองออกไป และ ทั้ง ๒ หอนั้นได้สร้างห่างกัน ๓ เส้น ที่ ๑ เส้นนั้น ได้สร้างเป็นท้องโรงกว้างใหญ่เต็มที่ ๑ เส้นนั้น ทำพื้นยกเป็นที่นั่งประชุม และ ยกพื้นเป็นที่นั่งแต่งงานเท่ากัน และ เหมือนกัน สร้างเครื่องแต่งตัวชุดขุนชาย ขุนหญิง และ ชุดขอมชายขอมหญิง ประดับดวงแก้ว และ ดอกไม้ทองคำ ให้สร้างให้เหมือนกันตลอดถึงรัดเกล้ายอด และ เกือกยอด แม้พวงเป็ยจอนก็ให้ใช้ทองคำทำเป็นดอกจำปีประดับแก้วพริบพลี ให้สร้างใบสีทองคำ ๕ ชั้น ให้สร้างฝ้ายทองหุ้มใบสีตันทั้งคู่นั้นให้สร้างเครื่องแบบหมอลวงทำขวัญให้ใช้ทองคำทำเป็นช่อดอกไม้ประดับขอบคอ ขอบแขน ขอบหน้า ขอบเชิง ให้กระทำพานทองรองขันทองรองน้ำหลังนั้น ให้ใช้สังข์เรียบฉลุทองคำเป็นเครื่องหลังน้ำ ได้จับมวงกลคู่ และได้จัดผอบแป้งเจิมพร้อมด้วย กรันเตรียมทุกอย่างเรียบร้อยแล้ว และ ถึงกาลที่ได้กำหนดไว้แล้ว จึงให้มีการเล่น และ เลี้ยงกันเป็นเวลา ๓ วัน ณ วันที่ ๔ มักให้ตรงกับวันศุกร์ เมื่อประชุมกันพร้อมแล้ว กลุ่มสาวได้แต่งตัวชุดนั้น พร้อมเพื่อนหนุ่มเพื่อนสาว และ ขววนแหก็ได้เคลื่อนมายังท้องโรงใหญ่นั้น พระเจ้าพ่อขุนพระเจ้าแม่ขุน ได้นั่งรออยู่แล้ว หมอลวงนั้นได้เดินเข้ารับ และ พามาอยู่ที่นั่งนั้น ๆ เรียบร้อยแล้ว พระเจ้าพ่อขุนแผนได้ลุกขึ้นยืน ทุกคนทั้งคู่แต่งงานด้วยลุกขึ้นยืนพร้อมกัน พระเจ้าพ่อขุนได้กล่าวประกาศตั้ง-เจ้าชายฟ่องฟ้า เป็น-ขุนแผนเมืองฟ้า ตั้ง-เจ้าเจิมพรฟ้าเป็น-ขุนหญิงดวงขวัญใจ ตั้ง-เจ้ากล้ากองแก้วเป็นขอมเมืองกล้ากองแก้ว ตั้ง-เจ้าฟ้าส่องแสง เป็นขอมหญิงฟ้าส่องแสง ได้รับ-รัดเกล้ายอดสวมแล้ว ใช้แป้งเจิมให้ทุกองค์แล้วได้ประกาศแต่งงาน-ขุนแผนเมืองฟ้า กับ ขุนหญิงดวงขวัญใจ-เจิมพรฟ้า และ ขอมเมือง-กล้า-กองแก้ว กับ ขอมหญิง-ฟ้าส่องแสง แล้วได้รับ-มวงกลคู่สวมให้ทั้งสองคู่นั้น ได้รับหอยยอดใหญ่เรียบฉลุทองคำจ้วงน้ำแล้วหลังลงบนมือคู่ครองนั้น ๆ เสร็จแล้ว หมอลวงได้กระทำพิธีเบิกใบสี กล่าวคำทำขวัญคู่ครอง หรือ บ่าวสาวแล้ว ได้จุดเทียน ณ แวนเวียนตลอดแล้วส่งให้ตัน ดันรับใช้อุ้มคู่มือประคองด้ามแวนยกขึ้นแค่ทรงวงโค้งลงนอกแล้วยกขึ้นด้านใน ๓ รอบ บางทีก็รอบเดียวตอนขึ้นนี้ ถ้ารอบเดียวก็ใช้มือซ้ายจับไว้ มือขวายกขึ้นเหนือเปลวเทียนโบกควันเทียนไปทางคู่มวงกลสมรสนั้นพร้อมกับออกคำอวยชัยให้พร อย่างนี้ตลอดวงประชมุนั้น อย่างนี้ เรียกเวียนเทียนทำขวัญแต่งงาน หรือ เวียนเทียนทำขวัญบ่าวสาวบางที-ก็หลั่งน้ำอย่างเดียวถ้าใช้สังข์ก็เรียกหลั่งน้ำสังข์ ถ้าใช้ขันหลัง ก็เรียกหลั่งน้ำเฉย ๆ ถ้าสาदन้า ก็เรียกว่า-ซัดน้ำ

บางที ก็ทำสายสินค้ดเป็นท่อนยาวประมาณ ๑ คืบ ใช้ผูกข้อมือ-เรียกว่า-ผูกขวัญ บางที ก็มีหนุ่มสาววัยรุ่นคู่พระนางมีเครื่องราชบรรเลงให้จังหวะคู่พระนางต่างมีมือซ้ายถือพานข้าวตอกดอกไม้กลีบกุหลาบ ฟ้อนรำพร้อมทั้งใช้มือขวากำโปรยเหวี่ยงไป และ มีการเล่นเป็นที่สนุกสนานรื่นเริงกัน กระทั่งเย็น จึงเลี้ยงอาหารกัน ตกกลางคืนได้ส่งตัวคู่หอแล้วเป็นอันเสร็จลงด้วยดี จากนั้น พ่อขุนแม่ขุนหญิงเดิมก็เลื่อนขึ้นเป็น-พระเจ้าพ่อขุน พระเจ้าแม่ขุน ส่วนที่ทำงานนั้น ก็เป็นที่เดิม ขุนแผนเมืองฟ้า และ ขอมบาไทยได้มาทำงานตามที่เคยมาทุกอย่าง พระเจ้าพ่อขุนพระเจ้าแม่ขุนได้มาดูแลความเรียบร้อยเสมอมาตลอด ๖ เดือนนั้น ทุกอย่างก็เป็นระเบียบเรียบร้อยดีตลอดกาล

ในกาลนั้น ทางชมพูทวีปมัชฌิมชนบท พระกัสสปทศพลได้ตรัสรู้เป็น-พระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว ได้ตรัสปฐมเทศนา และ ได้วางพระศาสนาแล้ว ได้เป็น-พระรัตนไตร กับ มีบริษัท ๔ ครบบริบูรณ์แล้ว พระกิตติคุณได้แพร่ไปตลอดแล้ว ซึ่งมีพุทธพรรษาได้ ๑ หมื่น ๑ พันปี ชนอายุได้ ๑ หมื่น ๔ พันปีแล้ว

พระเจ้าพ่อขุนแผนเมืองฟ้าเห็นประจักษ์แจ้งชัดทุกทั้ง ๔ นั้นซึ่งตั้งอยู่ในหน้าที่ดีตลอด ทั้งประชากรราษฎร์ก็ชื่นชมสาธุการทั่วกัน ไม่มัวเมาในธรรมศักดิ์อัศจรรย์ไฉนเกิดคุณ และ สดชื่นดีในยุติธรรม และ ทรงทศพิธราชธรรมตามที่พระกัสสปทศพลประกาศแล้ว ประชาชนได้ปฏิบัติรักษาศีลประพฤติธรรมทั่วไปได้ทรงทราบชัดอย่างแน่แท้แล้ว จึงคิดว่า-ได้หลุดพ้นจากราชการธุระแล้ว เพราะทรงตั้งปณิธานปรารถนาพระโพธิญาณ และ ทรงบำเพ็ญพระบารมีทางทศพิธราชธรรมครบมาแล้วตลอดกาลนั้น จึงคิดว่าจะออกไปเฝ้าพระพุทธองค์เพื่อจะได้ฟังพุทธพยากรณ์ เช่น โพธิอามาคย์นั้นถึงกระนั้น ก็ได้ล่าช้า มิได้จับพลันเหมือนท่านอื่น ๆ จึงชื่อว่า-ยังไม่พร้อมด้วยองค์คุณ ซึ่งกรรมบันดาลให้เป็นไปอย่างนั้นจึงพร้อมทุกประการไม่ได้ ครั้นเตรียมพร้อมแล้ว จึงสละทั้งราชอาณาจักร และ ราชสมบัติถือนวชาครองขาวแล้วจึงเสด็จดำเนินไปถึงพระมหาวิหาร ได้เข้าเฝ้า และ อาราธนาให้แสดงธรรมว่า-พระองค์พระผู้มีพระภาคเจ้าผู้เจริญ ข้าพระองค์ได้สละราชสมบัติบุตรภรรยายศสมบัติครองเรือนทุกประการ เพื่อสำเร็จพระโพธิญาณในอนาคต ขอพระองค์ได้ทรงโปรดแสดงธรรมแก่ข้าพระองค์ด้วยเถิด

พระผู้มีพระภาคตรัสว่า-น้องเราผู้พุทธางกูร ตถาคตรออยู่ ๑ หมื่น กับพันปีแล้ว หากกรรมบันดาลให้เป็นไป จึงมีเหตุให้เป็นไปอย่างนี้ จึงไม่มีองค์คุณยอดสูงสุด คือ พระอรหันต์ผู้ออกจากนิโรธสมบัติไม่มีในกาลนี้ และ ในการเช่นนี้ ผู้เป็นนิตยบรมโพธิสัตว์แล้วจึงยังไม่ถึงองค์คุณยอดสูงสุด น้องเราได้อริยฐานสำเร็จเป็นเพศดาบสผนวชแล้ว ได้เจริญญาณสมบัติให้เกิดขึ้นแล้ว จงอุปสมบทเป็นภิกษุในธรรมวินัยนี้แล้วจงประพฤตวิสุทธธรรมให้บริสุทธิ์จะเป็นอุปนิสัยให้ถึงองค์คุณยอดสูงสุดนั้นพร้อมสมบูรณ์ ในกาลว่างพระศาสนาระหว่างพุทธันดรนี้ กับ พุทธันดรพระโคตมสัมมาสัมพุทธองค์ ในกาลนั้น น้องเราจะได้เกิดเป็น-นันทมาณพพาณิช เป็นพ่อค้าได้เที่ยวค้าขายได้ผลกำไรเป็นทรัพย์สมบัติมากแล้ว และ ยังเที่ยวค้าขายอยู่ในกาลนั้น มีพระปัจเจกพุทธองค์ ๕๐๐ องค์ องค์ ๑ ได้ออกจากนิโรธสมบัติแล้วคิดว่าจะไปโปรด จึงได้เดินเที่ยวบิณฑบาตตามทางนั้น ซึ่งนันทมาณพได้เห็นแล้วเกิดความเลื่อมใสขึ้น จึงยกผ้ากัมพลแดงผืนหนึ่งกับทองแสนดั่งเครื่องไทยทานถวายแล้วจึงได้ตั้งปรารถนา พระปัจเจกพุทธองค์จะอนุโมทนาทั้งจะมี-กุมารสาวคนหนึ่งจะถวายผ้าห่มแล้วปรารถนาพร้อมด้วย ครั้งนั้น น้องจะได้ผลองค์คุณยอดสูงสุดครบบริบูรณ์ บัดนี้ กาลยังไม่พร้อมจงบวชเป็นภิกษุเถิด จึงตรัสให้เป็น-เอหิอุปสมบทเป็น-เอหิภิกษุแล้ว ครั้นเป็นภิกษุแล้ว ก็ได้กระทำความเพียรทางวิสุทธธรรม ๗ ครั้นถึง-สัจจานุโลมิกญาณก็หยุดยังอยู่แค่นั้น เมื่อโชติปาโลมาณพบวชแล้ว ก็ได้ดำเนินธรรมปฏิบัติร่วมกัน ถึงอายุขัยแล้ว ต่างก็ไปเกิดตามคติวิสัยชั้นดุสิตภพ

พระผู้มีพระภาคพระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์นั้น ในกาล ๕ พันปีหลังเป็นปัจฉิมกาล ได้ทรงบัญญัติพระวินัยเพื่อศาสนธรรมวินัยจะได้คงอยู่ตามกาลที่สมควร จึงมีบริษัท ๔ คือ พระภิกษุ พระภิกษุณี อุบาสก, อุบาสก, ครบบริบูรณ์แล้ว เมื่อมีพระชนมายุครบ ๒ หมื่นปีแล้ว ก่อนที่จะปรินิพพานทรงมีพระพุทธประสงค์มิให้พระบรมสารีริกธาตุกระจาย พระองค์จึงทรงอธิษฐานให้เป็นแท่งที่บสถิตอยู่ ครั้นเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว กับได้-ถวายพระเพลิงแล้ว ก็

สถิตอยู่อย่างนั้น บริษัท ๔ จึงประชุมพร้อมกันสร้าง - สุวณฺณเจตีย์ คือ พระเจตีย์ทองคำเป็นที่บัญชาพระบรมสารีริกธาตุของพระองค์

ในกาลที่กำลังสร้างนั้น ธัมมปทัฏฐกถา เรื่อง-ชฎิลต์เถรวัตถุได้เล่าว่า ในครั้งที่สร้างพระสุวณฺณเจตีย์เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุยังค้างอยู่นั้น พระอรหันตมหาชีนาสพเถรองค์หนึ่งไปสู่ฐานพระเจตีย์มองดูแล้วถามว่า-มุขทิศเหนือพระเจตีย์-ทำไมไม่สร้าง ได้ยินบอกว่า-ทองคำไม่พอ ได้กล่าวกะพวกเขาว่า-เราจะเข้าไปสู่บ้านแล้วเที่ยวชักชวนเอง ท่านทั้งหลายได้เอื้อเพื่อกระทำเถิด ท่านกล่าวแล้วจึงเข้าไปสู่นครชักชวนมหาชนว่า-ญาติโยมทั้งหลาย พระเจตีย์ของพวกเรา ณ มุขหนึ่ง ทองคำไม่พอยู่ ขอพวกท่านจงรู้ทองคำเถิด ท่านกล่าวอย่างนี้กระทั่งถึงตระกูลช่างทอง ในขณะนั้นนั่นเองช่างทองกำลังนั่งทะเลาะกับภรรยาอยู่พร้อมกับที่พระเถรกล่าวว่า-ทองคำ ณ มุขที่พวกท่านจะเอาเข้าสร้างไว้ในเจตีย์ยังไม่พอ ควรรู้ร่วมกันเถิดดังนี้ เพราะไกรธนั้น เขาจึงกล่าวว่า-จงโยนพระศาสดาของท่านลงน้ำไปเถิด ดังนี้แล้ว พลันนั้นภรรยาได้กล่าวว่า-เธอได้กระทำความหุนหันพลันผ่นยิ่งนัก เพราะไกรธฉัน ก็ควรด่าว่า หรือ ทูบตีเฉพาะฉัน เพราะเหตุไรจึงได้กระทำเวรในพระพุทธเจ้าทั้งอดีตอนาคตปัจจุบันแล้ว ช่างทองได้เกิดสังเวชพลัน ได้เข้าไปหมอบใกล้บาทมุตพระเถรแล้วกล่าวว่า-กระผมขอขมาโทษเถอะ ครับ ดังนี้แล้ว พระเถรกล่าวว่า-โยม ท่านไม่ได้กล่าวอะไรกะอาตมา โปรดขอพระศาสดาให้ออดโทษเถิด ดังนี้แล้ว เขาได้ถามว่า-กระทำอย่างไร จึงจะให้พระองค์อดโทษได้-ครับ ได้ฟังท่านกล่าวว่า-จงทำพุ่มดอกไม้ทอง ๓ พุ่ม บรรจุเข้า ณ ที่บรรจุพระบรมธาตุข้างในนั้นแล้ว จงทำผ้าแดงตัวให้ชุ่มน้ำ ชุบผมให้ชุ่มน้ำแล้วให้พระองค์อดโทษเถิด-โยม ดังนี้แล้ว ได้รับคำท่านว่า-ดีละ-ครับ ดังนี้ครั้นรับคำแล้ว เมื่อจะทำพุ่มดอกไม้ทอง ก็ถูกชายทั้ง ๓ คนนั้น ได้เรียกลูกคนโตมาก่อนแล้วกล่าวว่า-ลูกรักพ่อได้กล่าวคำมีเวรกะพระศาสดาแล้ว ฉะนี้ จึงต้องทำพุ่มดอกไม้ทองเหล่านี้เอาบรรจุในภายในที่บรรจุพระบรมธาตุแล้วจักขอขมา เจ้าจงเป็นเพื่อนร่วมทำเถิด ดังนี้แล้ว ได้ฟังลูกตอบว่า-ผมไม่ได้ใช้ให้กล่าวคำมีเวรคุณพ่อทำเองเถิด ดังนี้แล้ว จึงเรียกลูกคนกลางมาแล้วก็กล่าวชวนอย่างนั้น ก็ได้ฟังคำตอบอย่างนั้น ไม่ต้องการทำเช่นเดียวกัน จึงเรียกลูกคนเล็กมาแล้วได้กล่าวชวนเช่นนั้น ซึ่งได้ฟังคำกล่าวว่า-กิจที่เกิดขึ้นแก่พ่อ ย่อมเป็นภาระของลูกด้วย จึงเป็นเพื่อนร่วมช่วยกระทำ ช่างทองได้กระทำพุ่มดอกไม้ ๓ พุ่มนั้น สูงประมาณ-กึ่งหนึ่งให้สำเร็จแล้ว ได้บรรจุเข้าภายในที่บรรจุพระบรมธาตุแล้ว ได้ชุบผ้า ชุบผมให้เปียกชุ่มน้ำแล้วได้ขอขมาพระบรมศาสดาในครั้งนั้น ด้วยประการฉะนี้ เขาจึงได้ถูกปล่อยน้ำไปในกาลเกิดถึง ๗ ครั้ง ชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย

เขาได้เกิดเป็นบุตรของพาราณสีเศรษฐีธิดา ซึ่งเศรษฐีธิดานี้เมื่อเป็นสาวก็ถูกบิดามารดาส่งขึ้นไปให้อยู่ ณ ปราสาทชั้นที่ ๗ วันหนึ่ง นางได้เปิดหน้าต่าง ก็พอดีกับ-วิทยาธรองค์หนึ่งเหาะมาเห็นแล้วจึงเข้าไปร่วมรักด้วยเสมอ ต่อมา นางได้มีครรภ์ครบกำหนดแล้วก็ได้คลอด จึงให้นางทาสีไปหาภานะพะอบใหญ่มาแล้วจึงให้ทารกนอนข้างในได้ปิดฝาครอบแล้วจึงวางพวงดอกไม้ข้างบนแล้วสั่งทาสีว่า-เจ้าจงใช้ศิระษะทูนภานะนี้ไปปล่อยให้ลอยไปแม่น้ำคงคา และ ถ้าใครถาม ก็จงบอกว่า-พลีกรรมของนายหญิง สั่งแล้ว นางทาสีก็ได้กระทำตามที่สั่งนั้น

กาลนั้น ทางใต้แม่น้ำคงคา หญิงสองคนกำลังอาบน้ำอยู่ ได้เห็นภานะพะอบลอยน้ำมาแล้ว คนหนึ่งกล่าวว่า-ภานะของฉัน อีกคนหนึ่งกล่าวว่า-ของข้างในของฉัน ได้เก็บขึ้นมาเปิดดูแล้วจึงเห็นเด็ก ต่างเถียงกันอยู่ไม่อาจตกลงกันได้ แม้ถึงศาลก็ไม่สามารถตัดสินได้ จึงเข้าเฝ้าพระราชา ทรงตัดสินให้แล้ว หญิงคนที่ได้เด็กเป็นอุปัฏฐายิกาของพระมหากัจจายนเถร ได้เลี้ยงไว้เพื่อให้อายุ เพราะไม่ได้อาบน้ำชำระล้างมลทินกรรมในวันเกิด ผมจึงหยิกยุ่ง จึงให้ชื่อว่า-ชฎิล แล้วครั้นใหญ่โตเดินได้แล้ว จึงนำไปถวายพระเถรซึ่งท่านก็ได้มองเห็นว่ามีบุญมากจะได้เสวยสมบัติยิ่งใหญ่ จึงนำไปฝากอุปัฏฐานคนหนึ่ง ณ เมืองคักกิลลา ซึ่งมีเพียงลูกสาวก็ได้รับเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม ครั้นเจริญวัยแล้ว วันหนึ่ง พ่อท่านนั้นมีธุระไปที่อื่น จึงให้ชฎิลนั้นขายแทน ได้บอกราคาไว้ตลอดทุกอย่าง วันเดียวนั้นขายได้หมด บิดากลับมาได้ฟัง และเห็นสินค้าหมดร้านแล้ว ได้แน่ใจว่า-คนนี้เป็นอนัคนบุรุษ ซึ่งมีคุณค่าสำคัญมาก ทั้งได้เห็นว่ามิวายสมควรแล้ว จึงยกลูกสาวคนเดียวนั้นให้ กับได้ปลูกเกหาสนใหม่ให้ด้วย ในวันขึ้นบ้านใหม่ ชฎิลพอก้าวเท้าเหยียบธรณีเท่านั้น ภูเขาทองคำสูง

ประมาณ ๘๐ สอกก็ได้ทำลายพื้นดิน ณ ส่วนหลังเรือนนั้นตั้งขึ้นแล้ว พระราชาทรงทราบจึงพระราชทานเศรษฐีตั้งให้ จึงได้เป็น-ชฎิลเศรษฐีแล้ว ต่อมา ได้มีลูกชาย ๓ คนเจริญวัยแล้ว ได้ส่งคนไปสืบเศรษฐี และ สมบัติเศรษฐีที่ยังกว่า นัก ข้าว ต่างก็ได้ นำข้าวมหาเศรษฐี และ มหาสมบัติเศรษฐี เช่นเมณฑกเศรษฐี และ โชติกเศรษฐีเป็นต้นมาแจ้งให้ทราบ จึง เรียกลูกชายทั้ง ๓ มาแล้วส่งจอบให้ไปขุดภูเขาทองนั้น มีลูกชายคนเล็กเพียงคนเดียวที่ขุดได้ จึงบอกเป็นโอวาทว่า-มี ลูกคนเล็กคนเดียวที่ได้ทำบุญร่วมกันมา ครั้นโอวาทแล้ว จึงออกไปอุปสมบทและ ได้บรรลุนิพพานไม่นานนัก มีชื่อว่า- พระชฎิลเถรในพระศาสนาพระสมณโคตมในกาลบัดนี้

ก็ได้กาลพระศาสนาของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์จะสิ้นสุดลงนั้น มีเรื่องเล่าไว้ในกปิถมัจฉวัตถุ (เรียกว่า- ปลาทองชื่อ-กปิธ) อันปรากฏในธัมมปทปิฎกเถร ภาค ๘ นั้น

พระผู้มีพระภาคกัสสปทศพลได้ทรงแสดง, บัญญัติ, แต่งตั้งพระศาสนธรรมทั้งธรรมวินัย ให้เกิด บริษั ๔ ครบ บริบูรณ์แล้ว จึงได้ปรินิพพานแล้ว กาลนั้น พี่น้อง ๒ คน คนพี่ชื่อ-โสธน คนน้องชื่อ -กปิธ ได้อุปสมบทในสำนักพระสาวก มารดาชื่อ-สาธนี น้องสาวชื่อ-ดาปนา ก็ได้อุปสมบทในสำนักพระภิกษุณี ครั้นอุปสมบทพร้อมกันอย่างนี้ สองพี่น้องได้ อยู่ในสำนักอุปัชฌายาจารย์ได้กระทำวัตรปฏิบัติตลอด ๕ พรรษาได้ฟังธรรมในพระศาสนามี ๒ คือ กัณธธุระ แล วิปัสณาธุระ พี่ชายชักบำเพ็ญวิปัสณาธุระ ครั้นอยู่ครบ ๕ พรรษาแล้ว จึงลาออกไปอยู่ป่า กระทำความเพียรไม่ช้านักก็บรรลุนิพพาน องค์น้องคิดว่า-เรายังหนุ่มอยู่กาลแก่จึงจะบำเพ็ญวิปัสณาธุระ ได้เริ่มเรียนกัณธธุระ เรียนจบพระไตรปิฎกพร้อมทั้งอัฐกถา แล้ว เพราะอาศัยปริยัติธรรมจึงมีบริวารมาก ก็ และ-เพราะมีบริวารมาก จึงเกิดลาภผลมาก ได้มีวิมาลาภผลนั้น ทั้งถูก พายุพัดจก, ลมพัดหาคอบงำแล้ว ก็เพราะถือตัวเองว่าเป็น-อดิบัณฑิต แม้พระภิกษุที่มีศีลดีทั้งหลาย กระทั่งพระโสธนัต เเถรได้ว่ากล่าวตักเตือนก็ไม่เชื่อฟัง จึงหลีกไปแล้ว จากนั้น กปิธภิกษุจึงเป็นผู้ทราจารย์ มีพวกทราจารย์เป็นบริวารแวดล้อม แล้ว

ณ วันหนึ่ง กปิธนั้นได้เข้าไปในพระอุโบสถ จะสวดปาติโมกข์ นั่งถือพัควีชนี ณ ธรรมาสน์ ได้ถามว่า-ปาติ โมกข์ควรแกภิกษุสงฆ์ซึ่งประชุมกันแล้วในที่นี้หรือ ได้เห็นพระภิกษุทั้งนั้นนั่งหมดแล้ว ก็กล่าวว่า-อาวุโส ไม่มีธรรม หรือ วินัย ปาติโมกข์-ซึ่งฟัง หรือ ไม่ฟัง จะมีประโยชน์อะไร ดังนี้แล้ว จึงลุกลงจากธรรมาสน์แล้ว อย่างนี้แล ท่านจึงให้ปริยัติ ศาสนาของพระผู้มีพระภาคพระกัสสปทศพลให้เสื่อมหายไปแล้ว แม้พระโสธนัตเถรก็ปรินิพพานในวันนั้นนั่นเอง กับ-ใน กาลสุดท้าย กปิธภิกษุก็ไปเกิดในอเวจีมหานรก แม้มารดา และ น้องสาวซึ่งถือคติตามท่าน จึงแข่งค่าพวกพระภิกษุที่ดี แล้วก็ไปเกิดในนรกนั้นเหมือนกัน

กปิธได้ไหม้ในนรกตลอดพุทธันดร ด้วยเศษกรรมดี จึงส่งผลให้ชั่วคราวได้มาเกิดเป็นปลาทอง (สุวรรณมัจฉา) ในแม่น้ำอจิรวดี ได้ถูกคณะลูกของนายพรานปลาซึ่งได้ออกทอดแหเป็นครั้งแรกได้ติดแหจึงจับได้ ได้นำไปถวาย พระเจ้าปเสนทิโกศล ได้ทรงเห็นแล้ว จึงโปรดให้หาไปถวายพระผู้มีพระภาคเจ้า ณ พระเชตวัน ได้ทูลถามแล้ว พระผู้มี พระภาคเจ้าได้ตรัสประวัติกปิธภิกษุ และ บาปกรรม คือ ขู่ตะคอกแข่งค่าภิกษุสงฆ์ กับได้ทำพระศาสนาของพระกัส- สสปทศพลให้เสื่อมหายสุดสิ้นลงจึงมีกลิ่นปากเหม็น ทรงให้เปิดปากแล้ว มีกลิ่นเหม็นคลุ้งไปตลอดพระเชตวันมหาวิหาร และ เพราะได้เรียนปริยัติมากจึงส่งผลให้ตัวเป็นสีทองเป็นต้นแล้ว ได้ตรัสกปิธสูตร และ ได้ตรัสพระคาถาในธัมมปทปิฎก- เถร เรื่องจึงมีให้ทราบจนถึงบัดนี้

ในระหว่างกาลพระศาสนาของพระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์ กับ กาลพระศาสนาของพระโคตมสัมมาสัมพุทธ- เจ้านั้น จึงเป็นกาลว่างพระศาสนา คือ กาลพระกัสสปพุทธันดรได้สิ้นสุดลงแล้ว ส่วนกาลพระโคตมสัมมาสัมพุทธ- ศาสนาก็ยังไม่ถึง จึงเป็นกาลว่างพระพุทธองค์ ถึงกระนั้น พระธรรมของพระผู้มีพระภาคพระกัสสปทศพลนั้น ก็ยังมีอยู่ เช่น พระคาถาที่นั่นทบัตินำมาแสดงแก่พระเจ้าสุตโสมบรมโพธิสัตว์และ พระคาถาคำถาม และ คำตอบ ที่พระผู้มี พระภาคพระกัสสปทศพลตรัสประทานแก่บุรพชนของอาพกยักย์ถึงคำตอบจะหายไป แต่ที่เป็นคำถามนั้นยังมีอยู่ ซึ่งพระผู้

มีพระภาคเจ้าพระสมณโคดมได้ตรัสเป็นคำตอบทั้งหมด จึงเป็นต้นเรื่องให้มี-อาพวกสูตรขึ้นแล้ว

และในกาลว่างนี้ ยังมีชื่อปรากฏอีกแห่งหนึ่ง คือ อสิปตนมิกทายวัน อันแปลว่า-ป่าเป็นที่พระราชนอกภัย แก่สัตว์เนื้ออันเป็นที่ซึ่งพระฤษีลอยขึ้น คำชื่อต้นว่า-อสิ อันแปลว่า-ฤษี ซึ่งสมัยกาลนั้น มหาชนยังเรียก-พระปัจเจก พุทธองค์ว่า-อสิ ก็คือ ฤษี ก็ครั้งนั้น กุลบุตร ๕๐๐ ได้สำเร็จเป็นพระปัจเจกพุทธองค์แล้วบางแห่งว่า-องค์หนึ่งเป็นลูกชายของ พระนางมหาปชาบดีหัวหน้า คราวแรกได้ไปอยู่ ณ ถ้ำนั้นทมุลกบรรพตต่อมา หวังจะโปรดทาสี ๕๐๐ ได้เหาะลอย มาลงป่าอสิปตนมิกทายวันนั้น ซึ่งทาสีเหล่านั้นมีพระนางมหาปชาบดีเป็นหัวหน้า ได้ร่วมกันสร้างกุฏิเป็นที่จำพรรษาถวาย แล้ว จึงรับอยู่จำพรรษา และ ก็ได้รับอาหารบิณฑบาตตลอดพรรษา ครั้นออกพรรษาแล้วก็ได้ถวายไตรจีวรครบทุกองค์แล้ว ทั้ง ๕๐๐ องค์นั้นพร้อมกันแล้ว จึงลอยขึ้นแล้วได้ลอยไปสู่จอมมณฑลบรรพต ต่างได้สถิตอยู่ ณ จอมมณฑล ด้วยเหตุที่ได้ เห็นพระปัจเจกพุทธองค์ซึ่งกาลนั้นต่างเรียกกันว่า-อสิ ซึ่งลอยมา และ กลับไป จึงต่างกล่าวกันว่า-อสิปตน ฤษีลอย ต่อ มาอีกพระเจ้าพรหมทัตราชาแห่งกรุงพาราณสีนั้นได้ทราบแล้ว ทั้งทรงเห็น ณ ป่านั้น มีสัตว์มากมายจึงเสด็จเพื่อล่าสัตว์ ครั้นเห็นสัตว์ต่าง ๆ ไม่ทำร้ายกัน จึงทรงดลสัตว์ ทั้งโปรดตรัสพระราชนอกภัยแก่มิชชาติทุกชนิด จากนั้นจึงมีชื่อตามที่ได้ รับพระราชนอกภัยนั้นว่า-อสิปตนมิกทายวัน เป็นประจำมาตลอดถึงกาลที่พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปแสดงปฐมเทศนา และที่ ๒ ทั้งได้เสด็จจำพรรษาแรก ณ ป่านี้ จึงมีชื่อปรากฏใน-ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร และ อนัตตลักขณสูตร เป็นต้นว่า- อสิปตนมิกทายวัน-ป่าฤษีลอยเป็นที่พระราชนอกภัยแก่สัตว์เนื้อ

ในกาลว่างพระศาสนานี้ ในอนาคตวงศ์เล่าว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสเล่าประวัติโคไทยพราหมณ์ว่า- ในกาลว่างพระศาสนาแห่งพระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ คือ พระพุทธกัสสปสิ้นสุดลงแล้ว พระพุทธโคดมยังไม่ได้เสด็จอุบัติ ตรัสรู้ใน โคไทยพราหมณ์นี้ได้เกิดในตระกูลพาศิมมีชื่อว่า-นันทมานพ ได้เที่ยวค้าขายไปในที่ต่าง ๆ กระทั่งมั่งมีขึ้นพอ สมควรแล้ว ด้วยเหตุที่ได้ตั้งปรารถนาพระสัมมาสัมโพธิญาณจึงได้บำเพ็ญบารมี ๑๐ ได้เป็นจำนวนมากแล้ว ครั้งเป็น พระราชา หรือ พ่อขุนแผนก็เคยได้ไปเฝ้าพระกัสสปสัมมาสัมพุทธองค์นั้น เพราะเป็นสัทธาธิกให้ทรงเชื่ออย่างหลายอย่าง จึง เป็นเหตุให้ล่าช้า เมื่อไปก็เสด็จไปเพราะชรามิใช่แรงกล้าแห่งสติ และ วิริย สัจจ อธิษฐานซึ่งถือ-พลญาณนั้น จึงเชื่อว่าไม่ถึง พร้อมด้วยองค์คุณ แต่สมเด็จพระมหากัสสปฯ ก็ทรงพระกรุณาตรัสเป็นดุจทรงพยากรณ์ล่วงหน้าให้ทราบไว้ เพราะพระ- คำรัสเป็นสัจจจาอธิษฐานบารมีจึงมีผลส่งให้มีขึ้น ในกาลนั้น พระปัจเจกพุทธเจ้าองค์หนึ่งในจำนวนนั้น ได้เข้าอยู่ในนิโรธ- สมบัติครบกำหนดแล้วก็ได้ออกเพื่อจะแสวงหาบิณฑบาตเพื่อเลี้ยงอัตภาพตามธรรมดาโลก ได้ตรวจดูจึงมองเห็นนันท- มานพซึ่งได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธองค์แล้ว หวังเพื่อโปรดให้สำเร็จผลจึงไปปรากฏเฉพาะหน้า นันทนา พพาศิมเห็นแล้วมีจิตเกิดสัทธาปสาท คือความเชื่อเลื่อมใสเต็มที เพราะผลสมณธรรมที่ได้กระทำในสมัยกาลพระกัสสป สัมมาสัมพุทธองค์นั้น เป็นเหตุให้เกิดสัทธาปสาทขึ้นเต็มเปี่ยมแล้ว จึงเอาผ้ากัมพลแดง กับ ทองคำแสนคำลึงกระทำเป็น เครื่องไทยธรรมถวายแก่พระปัจเจกพุทธองค์เป็นมหาบริจาตแล้วกระทำปณิธานปรารถนาว่า-พระคุณเจ้าผู้เจริญ ขอทานนี้ จงเป็นปัจจัยแก่พระสัพพัญญุตญาณในเบื้องหน้าเถิด พระปัจเจกพุทธองค์ได้รับทองคำซึ่งพลันนั้นก็กลายเป็นอาหาร บิณฑบาตด้วยพุทธานุภาพ และห่มผ้ากัมพลแดงปกปิครอบองค์แล้วเหลือแต่หัตถ์ และ บาทประมาณศอกหนึ่ง พ่อค้า นันทมานพเห็นดังนั้นจึงตั้งปรารถนาเป็นครั้งที่ ๒ ว่า-ด้วยผลทานนี้ ขอข้าพระองค์จะมีเดชานุภาพแผ่ไปตลอดอาณาจักรทั่ว ไปในใต้แผ่นดินปฐพีนี้โยชนหนึ่ง พระปัจเจกพุทธองค์จึงกล่าวอนุโมทนาด้วยปัจเจกพุทธานุโมทนาว่า

อิฉฉิตฺตํ ปฏฐิตํ ตุมฺหํ จิปรุเปว สมิขฺฌตฺถํ สิ่งที่ท่านประสงค์แล้ว ปรารถนาแล้ว จงสำเร็จพลันเถิด

สพฺเพ ปุเรนฺตุ สงฺกปฺปา จนฺโท ปณฺณรโส ยถา คาริทํปว จงเต็มที เหมือนจันทร์เพ็ญ ฉะนั้น

ครั้นอนุโมทนาแล้ว จึงเดินทางไปจากที่นั้น ในระหว่างกลางทางนั่นเอง มีกุมารีสาวน้อยคนหนึ่งมองเห็นพระปัจเจก พุทธองค์ห่มผ้ากัมพลแดงเดินมาจึงถามว่า-พระคุณเจ้าข้า ผ้าที่พระคุณเจ้าห่มมีสีแดงงามนั้น ใครถวายเจ้าคะ ก็ได้ฟัง ท่านตอบว่า-สีกาผ้าแดงนี้ พาศิมนันทมานพถวาย จึงถามต่อไปว่า-เขาถวายแล้วปรารถนาอะไรก็ได้ฟังตอบว่า-มานพ

นั้นถวายแล้ว ได้กระทำปรารณา ๒ ประการ คือ ปรารณาพระสัพพัญญูประการหนึ่ง กับ ปรารณาสีริราชสมบัติอีกประการหนึ่ง ครั้นได้ฟังแล้ว กุมารีสาวนั้นจึงเอาผ้าของตนถวายแล้วตั้งปรารณาว่า-พระคุณเจ้าผู้ทรงคุณยิ่ง ด้วยผลทางนี้ ถ้านันทมณฑลพหุณนั้นได้เสวยสีริราชสมบัติเป็นพระบรมกษัตริย์แล้ว ดิฉันขอปรารณาเป็นนางพระยาราชมเหสีเกิด พระปัจเจกพุทธองค์นั้นได้มองเห็นผลสำเร็จก็ได้กล่าวปัจเจกพุทธคาถาเดิมนั้นเป็นครั้งที่ ๒ จึงหลีกไปได้ลอยขึ้นไปทาง อากาศ ได้นำอาหารบิณฑบาตไปสู่จอมันนทมูลบรรพต ได้แบ่งถวายแก่พระปัจเจกพุทธองค์ ๕๐๐ นั้นครบแล้ว ตาม ธรรมเนียม และวัตรปฏิบัติของพระปัจเจกพุทธองค์เป็นประจำมาแล้ว บิณฑบาตนั้นก็เกิดสมบุญเพียงพอด้วยพระ- พุทธานุภาพเพื่ออนุเคราะห์พระบารมีพระสัมมาสัมโพธิญาณนั้น

ด้วยเดชผลกรรมที่กุมารีสาวนั้นได้พลอยกระทำบุญตามนันทมณฑลพหุณนั้น ทั้ง ๒ จึงได้สมัครใจอยู่ร่วมเป็นสามี ภรรยาในชาตินั้น ต่อมา จึงได้คิดอ่านการกุศลให้มากขึ้น จึงได้สร้างศาลาหลังหนึ่งในที่นั้น และให้ช่างสลักเป็นรูปพระ- ปัจเจกพุทธองค์แล้ว จึงประดิษฐานตั้งไว้ในศาลา ฝ่ายนางกุมาริได้โกนผม เอาเส้นเกศานั้นชุบน้ำมันหอมกระทำสัก การบูชาพระปัจเจกพุทธเจ้า ได้เอาผมนั้นเป็นไส้เทียนจุดเป็นประทีปต้นตามถวายบูชาตรงหน้าพระปัจเจกพุธรูปใน ศาลานั้นตามสมควร ทั้งสองได้กระทำกุศลอย่างนี้ ครั้นกระทำกาลกิริยา ก็ได้เคลื่อนไปเกิด ณ ดาวดึงส์พิภพสวรรค์ เสวย ทิพสมบัติอยู่ช้านาน ถึงกาลสิ้นอายุจึงจุติเคลื่อนลงมาเกิดในราชสกุลในสุวรรณภูมิประเทศ ทรงเจริญวัยแล้วก็ได้ราชา- ภิเษกเป็นพระบรมกษัตริย์สุวรรณ-จักรพรรดิ ณ กรุงเทพทวาราวดี แห่ง สุวรรณภูมิประเทศ ทรงทศพิธราชธรรม ๑๐ ประการ ทั้งทรงธรรมศาสตร์ และ ทรงศีลธรรมบารมี ๑๐ จึงมีพระนามว่าธรรมราชาธิราชเจ้าอีกด้วย ส่วนนางฟ้ากุมารีนั้น ก็จุติลง มาเกิดในสกุลมหาเศรษฐีอันมีสมบัติมากในกรุงเทพทวาราวดีนั้น ครั้นนางกุมาริมีชันษาได้ ๑๖ ก็ได้เป็นพระ-อัครม- เหสีของพระเจ้าบรมกษัตริย์สุวรรณจักรพรรดินั้น ได้อุปภิเษกสถาปนาชื่อว่า-พระมงคลราชเทวีมีแสนสาวสุรางค์แวดล้อม เป็นยศศักดิ์บริวาร ๑๐ แสน

ณ กาลวันหนึ่ง พระเจ้าสุวรรณจักรพรรดิกรุงเทพทวาราวดีเสด็จแวดล้อมด้วยพระสนมข้างใน ๑๖ แสน ทรงมี พระทัยประสงค์จะทอดลองพระบุญญาธิการของสมเด็จพระนางมงคลราชเทวีนั้นให้ปรากฏแก่ทุกพระสนม ตรัสสั่งหม่อม- พระเครื่องต้นให้จัดแต่งสำหรับทุกคนพร้อมกันนั่งบริโภครองหน้าก็มีได้ปรากฏสิ่งพิเศษกว่าปกติ ส่วนพระนางมงคลราช เทวีล้างพระหัตถ์ ณ สุวรรณภาชนะแล้วรับกระยาหารกระทำเป็นค้ายกขึ้นใส่พระโอษฐ์เสวย ทุกนิ้วพระหัตถ์ได้กลายเป็น ทองคำทุกคำเสวยนั้น ด้วยผลทานที่จัดตกแต่งอย่างประณีต ทุกพระสนมนางได้เห็นนิ้วเป็นทองคำเช่นนั้นก็แจ้งประจักษ์ ว่า-พระนางพระยาเจ้ามีบุญญาธิการมากต่างจึงมิได้มีจิตคิดริษยา ตั้งแต่วันนั้น ก็มีแต่ระทวยอ่อนน้อมยำเกรงพระ- นางมงคลราชเทวีเป็นอันมาก แม้สมเด็จพระเจ้าบรมกษัตริย์สุวรรณจักรพรรดินั้นก็ทรงรักสเนหาการุณนิยมนั้นเป็นอันมาก จึง ได้ตั้งไว้ในตำแหน่งเอกอัครมเหสีครบถ้วนทุกประการ

พระเจ้าสุวรรณจักรพรรดินั้น ได้ครอบครองกรุงเทพทวาราวดี ได้ทรงทราบพระราชธรรมประจำพระราชสำนัก ครบถ้วน จึงทรงทศพิธราชธรรมตลอดกาล ทั้งได้ตั้งปรารณามานานแล้วนั้น จึงทรงระลึกถึงพระบารมีธรรมได้ จึงทรง บำเพ็ญเป็นพระบารมีตลอด จึงทรงเกษมสุขสำราญทุกประการ พืชพรรณธัญญาหารก็อุดมสมบูรณ์ตลอดราชอาณาจักร ประชาชนพลเมืองจึงอยู่เย็นเป็นสุขทั่วกัน และรื่นเริงสนุกสนานสำราญรมย์ทุกคืนวัน ฉะนี้ พระเจ้าบรมกษัตริย์สุวรรณ จักรพรรดิ จึงมีพระราชโอรสธิดาต่างลำดับชั้นหลายพระองค์ ตามตำแหน่งสุวรรณจักรพรรดินั้นมีถึง ๕๐๐ องค์ ครั้นถึง อายุขัยกาลแล้วก็ได้เคลื่อน และ ท่องเที่ยวไปกับกุมารมงคลราชเทวีนั้นทั้งในเทวโลก และ มนุษยโลกกระทั่งพระพุทธรูป พระสมณโคดมสัมมาสัมพุทธเจ้านี้ ก็ได้มาอุบัติเป็น-โคตมปุระพราหมณ์ (ไทยใหญ่) ณ หมู่บ้านไทยใหญ่ชื่อว่า-โคตมปุระพราหมณ์ และกุมารมงคลราชเทวีนั้น ก็ได้มาเกิดในสกุลพราหมณ์ชื่อว่า-มณฑลพราหมณ์ ซึ่งได้มีพราหมณ์พิธีเชกสมรสแล้ว ได้มี ลูกชายทรวดทรงงดงามคนหนึ่งชื่อว่า-สุภมณฑลพราหมณ์ ซึ่งได้เฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าหลายครั้ง ได้ให้มีพระสูตรขึ้น หลายสูตร

บ้านโคตเขยคาม หรือ โคไทยคามนี้ เพิ่งมีชื่อขึ้นในภายหลัง ในพระศาสนาของพระกัสสปทศพลนั้นในฉก-การสูตร ปรากฏมีชื่อว่า-เวฬุค (อัญญกถาว่า-เวฬุคคิณ ฉบัปสีล และ พม่าว่า-(เวฬุค) ในกาลพระกัสสปทศพลนั้นว่า-เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ มีประชาชนคับคั่ง และเป็นที-ที่พระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ได้เสด็จประทับแล้ว คือ ในกาลนั้น พระกัสสปทศพลได้เสด็จมาประทับอยู่แล้ว ในกาลนี้ พระสมณโคดมพุทธเจ้าก็ได้เสด็จมาประทับอีกพระองค์ ๑ ในฉก-การสูตรนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าของพวกเราตรัสว่า-พระองค์ได้อุบัติในสกุลพราหมณ์ชื่อว่า-โชติปาละมานพ ซึ่งได้เป็นปิยสหายของช่างหม้อผู้เป็นสกุลพ่อค้าพาณิชชื่อ-ฉกการมานพ ซึ่งมีอาชีพปั้นหม้อขายเลี้ยงชีวิต กับ บิดา มารดาซึ่งตาบอดทั้งคู่ ผู้มีอุปนิสัยแห่งมรรคผลอยู่ พระผู้มีพระภาคพระกัสสปทศพลจึงเสด็จมาโปรดให้ฉกการมานพได้บรรลุอนาคามีผลแล้วพระองค์พร้อมพระภิกษุสงฆ์ก็ยังประทับอยู่ฉกการจึงชวนโชติปาละมานพให้ไปฟังธรรมด้วยความพยายามคราวแรก โชติปาละได้กล่าวดูถูก-เพราะสำคัญตนเองว่า-อภิญญ ผู้รู้ยิ่งกว่าอย่างปรากฏในอุปทานว่า กุโธ นุ โพธิ มุณฑลสุ โพธิ ปรมุตตลภา แปลว่า-การตรัสรู้จะมีแก่สมณโสดาบันที่ไหนหนอ เพราะว่า การตรัสรู้ เป็นของได้ยากอย่างยอดเยี่ยมดังนี้ (เพราะกล่าวปราคาว่า-ปรมุตตลภา ได้ยากอย่างยอดเยี่ยม จึงเป็นเหตุปัจจัยให้พระองค์ต้องกระทำ-ปรมุตตกรกิริยาการกระทำที่หาได้ยากอย่างยอดเยี่ยมนั้น แล้วจึงได้ตรัสรู้) แต่ที่สุดก็ยอมไปได้ฟังพระสัทธรรมพยากรณ์แล้ว จึงสละทรัพย์สินสมบัติเกรียเป็นทานหมดแล้วจึงออกอุปสมบทเป็นภิกษุบำเพ็ญเนกขัมมบารมีทำทางวิสุทธิธรรม ๘ ประการ พอเห็นสังขานุโลมิกญาณก็หยุดแค่นั้นตามอย่างธรรมเนียมซึ่งพระบรมโพธิสัตว์ได้ทรงกระทำเป็นธรรมเนียมมายาวถึงกาลตรัสรู้เองแม้ช่างหม้อ-ฉกการนั้น ได้ลือนาคามีผลแล้ว ครั้นนิพพานแล้วได้ไปอุบัติ ณ อวิหา ชั้น-สุทธาวาส คอยดูเพื่อนโคดมโพธิสัตว์นั้น กระทั่งถึงกาลเสด็จออกมหาภิเนกษกรรม จึงมาในส่วนของ-ฉกการมหาพรหม ได้แสดงเพศภิกษุอันเป็นเพศพระสัมมาสัมพุทธองค์จะต้องทรงเป็นก่อนอื่นในกาลของพระองค์นี้แล้วได้ถวายบริวาร ๘ แล้วได้กลับไปยังสุทธาวาส พระองค์ก็ได้ทรงเพศภิกษุนั้นตลอดกาลของพระองค์ และ จึงมีฉกการสูตรปรากฏ ในมัชฌิมนิกาย ณ สุตตันตปิฎก

ฉกการสูตรนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแก่พระอานนทเถระบุชื่อว่า-เวฬุคคินิม ซึ่ง เป็นดินแดนที่พระพุทธองค์ พระกัสสปทศพลเสด็จมาประทับโปรดชาวนิคม ซึ่งมี-ฉกการมานพ กับ พระองค์ซึ่งเป็น-โชติปาละมานพ ซึ่งในบัดนี้ก็มีชื่อว่า-โคไทยคาม ซึ่งปรากฏอยู่ระหว่างทางไม่ไกลจากกรุงสาวัตถีนัก และไปถึง-พาราณสีได้ ครั้นได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว ก็ได้เสด็จประทับ ในกาลที่พระกัสสปทศพลปรินิพพานแล้ว ประชาชนชาวเวฬุคคินิมได้ร่วมใจกันสร้างพระสุวรรณเจดีย์ (และชื่อว่า-กนกเจดีย์) เพื่อเป็นที่บรรจุพระบรมสรีรธาตุ จึงมีเรื่องปรากฏขึ้น และ พระธรรมสังคากาจารย์ได้รวบรวมขึ้นไว้ในพระคัมภีร์ตลอดแล้ว จึงยืนยันลงมาได้แล้ว

กัสสปทศพลสุวรรณเจดีย์วัตถุ

พระกัสสปทศพลสุวรรณเจดีย์นี้มีปรากฏในฉัมมปัทฏฐกถา ภาค ๖/๑๑๕ จะได้ย่อเรื่องพอได้ใจความเป็นหลักฐานแห่งพุทธันดร และ เรื่องประวัติ สถานที่-ที่ปรากฏ ตามที่ได้พบ

พระคณาดิเรกเจ้า ทรงมีพระภิกษุสงฆ์หมู่ใหญ่เสด็จออกจากกรุงสาวัตถี จะเสด็จไป-พาราณสีเสด็จถึงเทวสถานแห่งหนึ่งใกล้โคไทยคาม ได้ประทับ ณ โคนต้นไทรต้นหนึ่ง ณ ที่นั้น ตรัสสั่งพระภิกษุรูปหนึ่งให้ไปเรียกพราหมณ์คนหนึ่งซึ่งกำลังทำนาอยู่ ณ ที่ไม่ไกล พราหมณ์นั้นมาแล้วไม่ได้กราบไหว้พระองค์แต่ได้ยืนไหว้เทวสถานนั้นเท่านั้น จึงตรัสถามว่า-“ท่านรู้ หรือ ไม่ว่า-สถานที่นี้ชื่ออะไร” เขาทูลว่า-“พระโคดมผู้เจริญ พวกเราไหว้ด้วยจิตคิดว่า-เป็นเจดีย์สถานที่มีมาตามประเพณี” จึงตรัสต่อไปว่า-“พราหมณ์ท่านไหว้เจดีย์นี้ก็ชื่อว่าได้กระทำดีแล้ว” พระภิกษุทั้งหลายได้เกิดสงสัย จึงทูลถามว่าเพื่อทรงให้หายสงสัยจึงตรัส-ฉกการสูตร ด้วยพระพุทธานุภาพได้ทรงนิรมิตแสดง-พระกนกเจดีย์อันสูง ๑ โยชน์ของพระกัสสปทศพลแล้ว และ นิรมิต-กนกเจดีย์อื่นอีกในอากาศ ให้เห็นแสดงแก่มหาชนแล้ว ได้ตรัสบูชาอนุภุคค ๔

(คือ ๑. พระพุทธรองค์ ๒. พระอรหันต์ ๓. พระเจ้าจักรพรรดิ ๔. บิดามารดา) แล้วได้ตรัส-เจดีย์ตามนัยมหาปริ-
นิพพานสูตร ๔ อย่าง คือ ๑. พระสรีรธาตุเจดีย์ ๒. บริโภคเจดีย์ ๓. อุเทศิกเจดีย์ ๔. ธรรมเจดีย์ คือ คัมภีร์ต่าง ๆ เช่น
ไตรปิฎกเป็นที่ ๔ แล้ว จึงได้ตรัสพระคาถาว่า

ปฐารเห ปุชยโต พุทุเช ยทิจ สวเก	เมื่อบูชาผู้ควรบูชา คือ พระพุทธรองค์ หรือ พระสาวกก็ตาม ซึ่งก้าวล่วง
ปปลุจสมติกกนุเต ตินุณโสภปริททเว	ธรรมเนินเข้าได้ ทั้งข้ามพ้นโศกเศร้าคร่ำครวญได้แล้ว ได้บูชาท่านผู้คงที่เหล่า
เต ตาทิเส ปุชยโต นิพพุเต ออุโตภเย	นั้น ซึ่งนิพพานแล้ว ไม่มีภัยที่ไฉนใคร ๆ ไม่อาจคำนวณนับบุญว่าบุญนี้
น สกกา ปุณญ์	มีจำนวนเท่านี้ ได้เลย ดังนี้แล

ในตอนท้าย พราหมณ์นั้นได้เป็นโสดาบันแล้ว พระธรรมเทศนานั้นเป็นของมีประโยชน์เป็นอันมากเกิด
แก่บริษัทแล้ว

พระกนกเจดีย์ตั้งอยู่ในอากาศ กับ พระกัศสปทศพลเจดีย์นั้น ได้ตั้งอยู่ตลอด ๗ วัน จึงมีมหาสมาคมใหญ่
ต่างได้กระทำบูชากันตลอด ๗ วันนั้น ด้วยพระพุทธานุภาพ กนกเจดีย์นั้นได้ไปสู่สถานของตนแล้วในขณะที่หายไปนั้น
นั่นเอง ก็ได้มีมหาปาสาณเจดีย์เกิดขึ้นแทนแล้ว

โตไทยคาม หรือ โตเทยคามนิคม คือ หมู่บ้าน-ไทยใหญ่นั้น ที่ปรากฏในสุวัณณเจดีย์วัตถุก็ดี และยังมีปรากฏใน
พระสูตร เช่น จุฬกัมมวิภังคสูตร และ สุกสูตร ฯลฯ มีระบุว่า-โตเทยคามเช่นเดียวกัน ในเรื่องสุวัณณเจดีย์นี้-ระบุว่า
อยู่ระหว่างทางจากกรุงสาวัตถี และ พาราณสีนั้น ในอัฐกถาทั้ง-ปัญจสุทนี และ สุมังคลวิลาสินี มีระบุว่า-เล่ากันว่า
นามชื่อว่า-ตุทิกาม คือ บ้านตุทินั้น มีอยู่ในที่ไม่ไกลจากกรุงสาวัตถี เพราะเป็นบ้านที่ใหญ่ยิ่ง จึงถึงการนับชื่อว่า-โตเทย
คือ โตไทย ไทยใหญ่ (ตสฺส อธิปัตติตฺตา โตเทยโยติ สงฺขํ คโต) สำหรับ-พราหมณ์ผู้เป็นต้นนั้น ชื่อว่า-โตเทย
ซึ่งได้เป็น-ปุโรหิตพราหมณ์ของพระเจ้าปเสนทิโกศลราชาเพราะเป็นผู้ยิ่งใหญ่ประจำบ้าน-ตุทิ นั้น จึงมีชื่อว่า-
โตทยยพราหมณ์ (ไทยออกเสียงว่า-โตไทย) เฉพาะศัพท์ชื่อว่า-ตุทิเป็นภาษามคธแปลว่า-ทุกข์ ลำบาก รบกวน และ
อ้วน ใหญ่ ถ้าเป็น-โต คำโคดแปลว่า-เก่า, อ้วน, โตทน ปะภูก โตเทยย หรือ โตไทย ตรงความว่า-ใหญ่ไทย หรือ
ไทยใหญ่

และก็-โตไทยพราหมณ์นี้ ซึ่งเป็นปุโรหิตพราหมณ์ของพระเจ้าปเสนทิโกศล จึงเป็นราชการด้วยทั้งเป็นผู้มีทรัพย์
ถึง ๘๗ โกฏิ (สตฺตาสิตฺติโกฏิวิโก) แต่เป็นผู้ตระหนี่ถี่เหนียวแน่นยอคยิ่ง (ปรมมจฺจรี) ก็เป็นทั้งปุโรหิตพราหมณ์ และ
เป็นเศรษฐีพราหมณ์มหาศาลด้วย กับ มังคลาณิพราหมณ์จึงมีลูกชายคนหนึ่งชื่อ-สุภ ผู้มีรูปร่างงาม และมีผิวพรรณผ่อง
ใส เพราะเหตุที่มีรูปร่างงดงามนั้น พวกญาติจึงตั้งชื่อว่า-สุภมาณพ เฉพาะคำชื่อว่า-มาณพ เขาเรียกกันในเวลาเป็นเด็ก
ในกาลเจริญวัยแล้ว ก็ยังใช้โวหารเรียกอย่างนั้นว่า-สุภมาณพ ฉะนี้ สำหรับวงศ์สกุลพราหมณ์แล้ว ชื่อต้นเดิมก็คงใช้
เป็นชื่อสกุลด้วยว่า-โตไทยพราหมณ์ หรือ โตเทยพราหมณ์ และ อาจใช้ชื่อมารดาว่า-มังคลาณิบุตร แต่คงไม่มีใช้กัน ใน
อนาคตวงศ์ ตรัสว่า-ทั้ง ๒ นี้เป็นนิตยโพธิสัตว์จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูพุทธรองค์แน่นอน คือ สุภมาณพจะได้ตรัสรู้เป็น
พระองค์ที่ ๗ พระนามว่า-เทวเทพพุทธรองค์ ซึ่งเป็นองค์แรกในมณฑลกับในอนาคตกาลที่มีพระพุทธรองค์ ๒ องค์ ส่วนโต
ไทยพราหมณ์นี้จะได้ตรัสรู้เป็นพระองค์ที่ ๘ พระนามว่า-นรสีหพุทธรองค์เป็นที่ ๒ ในมณฑลกับนั้น ฉะนี้ พระผู้มีพระภาค
เจ้าพระสมณโคดมจึงเสด็จเสมอเพื่อเป็นหลักฐานสถานที่สำคัญนั้นด้วย ทั้งทรงต้องการโปรดพระพุทธานุภาพ คือ เนื้อหน่อ
พระพุทธรองค์ด้วย จึงเกิดมีพระสูตร และ เรื่องต่าง ๆ เป็นต้นเหตุให้ตรัสถึงจึงมีปรากฏแล้ว

สำหรับโตไทยพราหมณ์นั้น ได้เกิดเป็น-นันทมาณพพาณิซได้ถวายทาน และ ตั้งปรารถนาเป็นพระสัพพัญญู
พุทธรองค์ กับสมบัติสุวรรณจักรพรรดิต่อพระปัจเจกพุทธรองค์แล้ว จึงได้เป็นพระเจ้าบรมกษัตริย์มั่งคั่งทรัพย์สมบัติแล้วก็ตาม
กรรมมาเกิดในพระพุทธรกาลี คงจะเป็นมัจฉเรจิตบังเกิดขึ้น แม้ได้เป็นปุโรหิตพราหมณ์มหาศาล ถึงกระนั้น ก็ปลุกปั่นให้

เป็นผู้ตระหนี่เหนียวแน่นอย่างยอดเยี่ยม ถึงมีนามระบุคุณลักษณะพิเศษว่า-ปรมมัจฉรี หรือ บรมตระหนี่ จึงคิดเสมอว่า-ผู้ให้ท่านนั้น ชื่อว่า-โลกจะไม่สิ้นไป ไม่มี จึงได้กล่าวคำนี้เสมอว่า

อณฺชนานํ ขยํ ทิสฺวา วมฺมิกานยฺยจฺย สณฺยจฺย

เพราะเห็นการสิ้นไปแห่งยาหยอดตา และ การสะสมของ
เหล่าปลวก

มธฺนญฺจ สมาหารํ ปณฺหิตํ ฆรฺมาวเส-ติ

กับการรวบรวมของปวงผึ้ง บัณฑิตพึงครองเรือนได้ ก็
เพราะได้ประกาศให้รู้ทั่วกันอย่างนี้ ตลอดกาลนานทีเดียว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเสด็จเสมอเพื่อโปรดให้สร้างเสริมบารมี
ในฐานะหน่อเนื้อพระพุทธสาธุการ ก็มีได้เคารพนับถือ

ถึงแม้ว่า-พระผู้มีพระภาคเจ้าพุทธองค์จะได้เสด็จมาประทับอยู่ ณ พระชูรวิหารใกล้ ๆ กันนั้นถึงจะทักทายรู้จักบ้าง ก็มีแต่คำชม และ ขับขามเท่านั้น ไม่เคยถวายเป็นสัจจะบวชหนึ่ง หรือ ข้าวสวสยสักทัพพีหนึ่งเลย เพราะโลกทรพย์สมบัติ และ มีมัจฉริยจิตครอบงำแล้วตลอดกาลชีวิตนั้น ครั้น กระทำกาลกิริยาแล้วก็ได้เกิดเป็นสุนัขในบ้านนั้นนั่นเอง สุกมาณพมีความรักใคร่สุนัขนั้นยิ่งนัก ได้ให้กินข้าวที่ตนบริโภคกันเอง กับ อุ้มให้นอน ณ ที่นอนอันประเสริฐสะอาดเรียบร้อยตลอดกาลนั้น

ต่อมา ณ วันหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงตรวจดูโลกในกาลสมัยเช้ามือ ได้ทอดพระญาณเห็นสุนัขนั้น ทรงดำริรู้ตลอดว่า-เพราะชนโลก โดไทยพราหมณ์จึงเกิดเป็นสุนัขในเรือนของตน ในวันนี้ เมื่อเราไปสู่เรือนของสุกมาณพแล้ว สุนัขเห็นเราจะเห่าขึ้น เราจะกล่าวคำหนึ่งแก่เขานั้น สุนัขนั้นจะรู้แจ้งว่า-พระสมณโคดมรู้จักเราอยู่ จะไปนอน ณ ที่ใกล้เตาไฟจากต้นเรื่องนั้น จะมีถ้อยคำสนทนาถามตอบขึ้นระหว่างเรากับ สุกมาณพ สุกมาณพนั้นฟังธรรมแล้วจะตั้งอยู่ในสตรณคมน์ ส่วนสุนัขนั้นทำกาลแล้วจักไปเกิดในนรกพระผู้มีพระภาคเจ้าครั้นทรงทราบอย่างนี้แล้ว ในเช้าวันนั้น ทรงกระทำพระ-สรีริกกิจแล้ว เฉพาะพระองค์เดียวเท่านั้น เสด็จเข้าไปสู่บ้าน ในกาลที่มาณพออกไปนอกบ้านแล้ว จึงเสด็จสู่เรือนนั้นเพื่อทรงบิณฑบาต สุนัขได้เห็นแล้วจึงเห่าขึ้นอยู่ได้เดินเข้าไปใกล้แล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสกะสุนัขนั้นว่า-โดไทย แม้ในกาลก่อนท่านได้กล่าวคำชมขับขามเราว่า-โก โภ ผู้เจริญ ฯ ดังนี้ จึงเกิดเป็นสุนัขแล้ว แม้ในกาลนี้ ก็กระทำการเห่าจักไปสู่เวจี สุนัขได้ฟังพระดำรัสนั้น จึงเกิดความเดือดร้อนว่า-สมณโคดมรู้จักเราอยู่ ได้ลดคอลงไปนอนลงบนถ้ำระหว่างเตาไฟ คนเหล่านั้นไม่อาจเพื่ออุ้มยกขึ้นให้นอนบนที่นอนอันประเสริฐได้ เมื่อสุกมาณพกลับมาเห็นแล้วกล่าวว่า-สุนัขนี้ ใครให้ลงจากที่นอนได้ฟังตอบว่า-ไม่มีใครเลย และ ได้ฟังประวัตินั้นแล้ว มาณพได้ยินแล้วจึงโกรธา-บิดาของเราไปเกิด ณ พรหมโลก สุนัขชื่อโดไทยไม่มี แต่สมณโคดมทำพ้อให้เป็นสุนัข ท่านนั้นแล จะกล่าวคำอะไรเล่นคล่องปากเท่านั้น ต้องการชมพระผู้มีพระภาคเจ้าด้วยมุสาวาท จึงไปสู่วิหาร เข้าไปทูลถามประวัตินั้นแล้ว

แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ได้ตรัสแก่เขาอย่างนั้นนั่นเอง เพื่อไม่ให้โต้แย้งกันมาก จึงตรัสว่า “มาณพก็ทรพย์ที่บิดาของท่านไม่ได้บอกไว้นั้น มีอยู่หรือ” ก็ได้ทูลว่า-“พระโคดมผู้เจริญ มีอยู่ คือ สุวรรณมालามีค่าแสนหนึ่ง รองเท้าทองคำมีค่าแสนหนึ่ง ถาดทองคำมีค่าแสนหนึ่ง และ กหาปณะอีกแสนหนึ่ง” พระองค์ได้ตรัสต่อไปว่า-“ท่านจงไป ให้สุนัขนั้นบริโภคข้าวปายาสมีน้ำน้อยแล้วให้นอนบนที่นอน ในกาลที่หลับไปแล้วหน่อยหนึ่ง จงถามดูเถิด จะบอกทั้งหมดแก่ท่านลำดับนั้นแล ท่านพึงรู้ซึ่งสุนัขนั้นว่า-บิดาของเราแน่” สุกมาณพยินดีแล้วด้วยเหตุ ๒ อย่างว่า ถ้าเป็นความจริงก็จะได้ทรัพย์ ถ้าไม่จริง จะชมพระสมณโคดมด้วยมุสาวาทจึงกลับไปแล้วได้กระทำอย่างนั้น สุนัขรู้แล้วว่า-ลูกนี้เป็นผู้รู้เราแล้ว จึงกระทำให้เสียงฮือ ๆ เดินไปสู่ที่ฟังทรัพย์แล้วใช้เท้าขุดคุ้ยแผ่นดินเป็นการให้สัญญาณแล้ว สุกมาณพเก็บทรัพย์หมดแล้ว มีจิตเลื่อมใสในพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า-“ร่องรอยปฏิสนธิอันสุขุมอย่างนี้ ชื่อว่า-ภพปกปิดแล้ว ยังปรากฏแก่พระสมณโคดมแล้ว พระองค์ต้องเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแน่นอน จึงปรับปรุงแต่งปัญหา ๑๔ ข้อ เกียรติคุณเลื่องลือว่า เขานั้นเป็นนักบรรยายของกวีทยาเพราะเหตุนี้ เขาจึงมีความคิดอย่างนี้ว่า-เราจะถือเอาธรรมบรรณาการไปถามเป็นปัญหาคะพระสมณโคดมโดยครั้งที่ ๒ นั้น จึงเข้า

ไปเผ่าถึงที่ประทับแล้วได้นำปัญหา ๑๔ ข้อนั้นทูลถาม กราวแรก ครัสต์ตอบรวมกันเป็นอย่างเดียวกันว่า-เพราะกรรมจำแนกให้ดี และ เลว เมื่อมาณฑพทูลว่าไม่เข้าใจ จึงตรัสจำแนกเป็นอย่าง ๆ ได้ ๑๔ อย่าง ซึ่งยาวพอสมควร และได้เป็นสูตรชื่อว่า-จูพกัมมวิกังคสูตรอันแปลว่า-สูตรจำแนกกรรมน้อยที่คู่กับ-มหากัมมวิกังคสูตรอันแปลว่า-สูตรจำแนกกรรมใหญ่ พอจบแล้ว สุกมาณฑพได้กราบทูลสรรเสริญ กับ กล่าวถึงสรณะ และได้ประกาศตนเป็นอุบาสกแล้ว

ในอนาคตวงศ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพยากรณ์พ่อลูกทั้ง ๒ นี้ คือ โดไทยพราหมณ์ และสุกมาณฑพพราหมณ์นี้จะได้ตรัสรู้เป็นพระสัพพัญญูพุทธองค์ทั้ง ๒ ท่านในมณฑกัปที่ ๓ ข้างหน้านั้น

ในมณฑกัปนั้น สุกมาณฑพพราหมณ์นี้ จะได้ตรัสรู้ก่อน ทรงพระนามว่า-พระเทวเทพสัมมาสัมพุทธองค์ เพราะบุญญาภพปรมัตถบารมีที่ได้สร้างไว้ในกาลพระโคนาคนสัมมาสัมพุทธองค์นั้น ก็ในกาลพระศาสนาพระโคนาคนนั้น สุกมาณฑพนี้ได้เกิดเป็นช้าง-สกุลฉัตรทันต ซึ่งมีคุณสมบัติ คือ มีงาทั้ง ๒ เหมือนฉัตร คือ ร่ม เมื่อได้เห็น-พระอัญญาโกณฑัญญะอรหันตมหาชีนาสพสาวกของพระโคนาคนพุทธองค์นั้นซึ่งได้ไปปรินิพพาน ณ บริเวณลานผ้าง-ฉัตรทันตสระนั้น พระยาชเสวกตฉัตรทันตเผือกขาวสะอาดนั้นซึ่งได้ปรารถนาพระสัพพัญญุตญาณมาแล้ว จึงมีจิตคิดประสงค์จะปลงศพท่าน ได้สละงาทั้ง ๒ นั้น อธิษฐานให้ได้เลื่อยทิพมาแล้วให้เลื่อยทั้ง ๒ ออกแล้ว ได้ทำงานข้างหนึ่งเป็น-เหม คือ โกศใส่ศพสัตว์ธนู งาอีกข้างหนึ่งได้สลักทำเป็นรูปนกยูงยกคอกางปีกชูลำแพนหางเป็นเชิงสร้างรองโกศบรรจุพระอัญญาโกณฑัญญะอรหันตสงฆ์สาวกพระโคนาคนสัมมาสัมพุทธองค์นั้น เอาผสมขนบนศีรษะเป็นไม้ประทีปเทียนตามถวายเป็นสักการบูชาฝ่ายกษत्रีวรร ๘ หมื่น ๔ พัน ประชุมทำสมโภชรื่นเริงบันเทิงใจพร้อมกัน เจ้าพระยาช้างเผือกกษत्रาชาได้ใช้วงขนนกยูงได้ตั้งโกศบนหลัง และ ช้างบริวารก็ใช้วงช่วยประคองยกขึ้นตั้งบนกระพองศีรษะเรียบร้อยแล้วจึงพร้อมกันประชุมเพลิง ขณะที่ไฟกำลังลุกไหม้อยู่ นั้น นกยูงทองคุดมีวิญญูญาณได้บินไปมาในเวหาให้ลมกระพือไฟไหม้หมด แต่อยู่ธนูคุดกลองเรียรายบนพื้นแผ่นดินในที่นั้น เทพดาทั้งหลายตกแต่งพระเจดีย์บรรจุพระธาตุไว้ ณ ครั้งนั้นนั่นเอง เจ้าพระยาคัณฑ์คชราชาได้กระทำปณิธานตั้งปรารถนาว่า-ด้วยเดชผลสละงาทั้ง ๒ กระทำสักการบูชาและ ถวายเพลิงศพพระอรหันตเจ้านี้ ของเป็นปัจจัยได้สำเร็จแก่พระสรพรพชรดาญาณในอนาคตกาลเกิด ดังนี้แล้ว ครั้นสิ้นชีวิตแล้วก็ได้ไปเกิด ณ ดุสิตสวรรค์เป็นเทพบุตรสวยทิพสมบัติในวิมานเกษมสำราญตลอดกาลแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแต่พระสารีบุตรเถรว่า-ด้วยเดชผลปรมัตถทานบารมียอดสูงสุดนั้น จะได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธองค์ ทรงนามว่า-พระเทวเทพพุทธองค์ เป็นพระองค์ที่ ๗ และ จะบันดาลให้มีพระพุทธรัสมีเป็น-ฉัพพัชฌรังสี ๖ ประการ มีสัณฐานเหมือนข้อฝักบัวเมื่อยังอ่อน ๆ ปราศจากเย็น และ ร้อน กับทั้งรุ่งเรืองอยู่เป็นนิตยกาล พระองค์ และ ทุกคนทั้งหมดยกก็มีสิริรุ่งเรืองเหมือนสีทองละเอียดดั่งงามตลอด พื้นแผ่นดินเกิดมีข้าวสาละมีกลิ่นไอหารสหอมวิเศษ และ ต้นไม้กลัปพฤกษมีผลเป็นเครื่องบริโภคน และ เป็นเครื่องอุปโภคใช้ได้ จึงมีสุขเกษมสำราญสดชื่นบาน เป็นอาทิ พระองค์มีพระกายสูง ๘๐ ศอก และมีพระชนมายุอยู่ ๘ หมื่นปี เป็นพระองค์ที่ ๑ ในมณฑกัปนั้น แต่เป็นพระองค์ที่ ๗ แต่กาลนี้

โดไทยพราหมณ์ ซึ่งจะได้ตรัสรู้เป็น-พระนรสีห์สัมมาสัมพุทธองค์นั้น ด้วยบุญญาภพปรมัตถทานบารมียอดสูงสุดนั้น ที่ได้สร้างไว้ในกาลที่เป็น-นันทมาณฑพพาดิษในระหว่างกาลว่างพระศาสนา พระกัศสปทศพลที่ล่วงไปแล้ว และ ยังไม่ถึงกาลพระสมณโคดมนั้น ก็จะคลบบันดาลให้พระองค์ประกอบด้วยพระพุทธรัสมีรุ่งเรืองอันงามดุจดวงแก้วมณีรัตนโชติรส และมีเสวตรฉัตรแก้วกางกั้นเป็นนิตยกาล ทั้งพระองค์และ มนุษย์ทั้งหลายมีรูปอันงดงามมีผิวพรรณเหลืองดั่งสีทอง แผ่นดินบังเกิดข้าวสาละอันหอมมีไอหารสเป็นปกติเป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต ให้เกิดต้นกลัปพฤกษต้นหนึ่งมีสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ มวลมนุษย์จึงมีแต่สุขเกษมสำราญตลอด พระองค์มีพระกายสูง ๖๐ ศอก มีพระชนมายุ ๘๐ ปี เป็นพระองค์ที่ ๒ ในมณฑกัปนั้น และ เป็นพระองค์ที่ ๘ แต่กาลนี้

ยุคขุนแผน พุทธันดรที่ ๓ กาลพระกัศสปสัมมาสัมพุทธ เติมพันล้านปีที่ ๓ คร่อมเข้าไปพันล้านปีที่ ๔ แผ่นดินสูงขึ้นโยชน์ ๑ คือ ๑๖ ก.ม. ตรงกับสมัย “แผน” ที่จะขุดลึกลงไปได้ถึง ๑๖ ก.ม. นั้นคงจะยากมากจึงสุดกำลังที่จะ

เจาะพิสูจน์กาลนั้น ๆ ได้

ยุคแผนนี้ มีชื่อต่อลงมาได้ถึงคนปัจจุบัน และไทยรู้จักชื่อและคำไทยดีด้วย ตามชื่อที่อ้างมาคนไทยรู้จักกันอยู่ คือ แผน แอน สรวง ซึ่งอ้างตามเรื่องว่ามีมาเมื่อต้นกัปย่อมไม่เป็นที่เชื่อถือ ยิ่งถ้าพูดตามอายุกาล ๔ พุทธันดร ๕ พัน ๕ ร้อยล้านปีแล้ว จะยิ่งไปกันใหญ่ โลกวิทย์ว่าโลกนี้กำลังถูกเป็นไฟอยู่แล้วเพิ่งมาเริ่มเย็นเมื่อ ๑,๗๕๐ ล้านปีนี่เอง ใช้เวลาเย็นอยู่ ๕๐๐ ล้านปีจึงสงบ ทั้งเริ่มมีสิ่งมีชีวิต และเป็นโลกและมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์เมื่อ ๑,๒๕๐ ล้านปีนี่เอง ว่าตามโลกวิทย์ คือ เอกสารหินของกรมทรัพยากรธรณี

แต่ในฐานะที่เป็นคนและพุทธศาสนา จึงมีหน้าที่เต็มที่จะเชื่อคนไทยและเชื่อพระรัตนตรัย คือมีตถาคตโพธิ์สถายอยู่แล้ว ซึ่งมีหน้าที่พูดอย่างสมบูรณ์ ใครจะเชื่อหรือไม่เชื่อก็ไม่ผิดถูกอะไร ผู้เขียนไม่มีหน้าที่ไปว่าใครด้วย ฉะนั้น จึงเล่าเรื่องที่คนไทยได้เชื่อถือมาจึงสร้างรูปยืนยันกันมา แม้ในเรื่องยุค หรือพุทธันดรทั้ง ๓ ก็เชื่อถือกันมาแล้วอย่างน้อยก็ ๒ พันกว่าปีมา

----- * -----

เย็นสดชื่น และเคยหอม ในหน้าที่ขุนหญิงทรงรัดเกล้าดอกสัตบงกช กลีบนอกแฉ่มบาน กลีบในตูม ทั้งดูและสไบแพรเหลืองอ่อน บางที่เรียกแม่ศรีงาม และชั้นนี้คือ อากาศฐูเทพตำ

เท่าที่กล่าวมานั้น เป็นธรรมเนียมของขุนและที่ประพฤติกามาพจกุลสแท้ ๆ ส่วนที่ยังมีอุปนิสัยมนุษย์อยู่ หรือชอบอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น คือ คน ผี หรือ มนุษย์เทพ นั้น ต่างจากคน เช่น พระ ก. รักใคร่สาวซี ข. คิดเพียงในใจตามภาวะที่ยังเป็นปุถุชน ยังไม่ผิดวินัย เพราะอาบัติโทษทางใจไม่มี เมื่อปรากฏออกทางกายและวาจาจึงผิด ส่วนเทพ ผี เป็นทิพย์หรือวิญญาณรูป อาภัสสรกาย เป็นส่วนกำลังแสงละเอียด จึงสำเร็จตามพลังจิต เช่นเทพบุตร ก. คิดรักใคร่เทพธิดา ข. คิดจะพูดอะไรจะเกิดเป็นแสงเสียงขึ้น หรือคิดอยากเห็น จะไปถึงทันที ถ้าเทพธิดา ข. รับผัสสะทิพย์ไม่รู้สึกรักตอบ เทพบุตรนั้นจะได้สมรักด้วยนิมิตเช่น ภาพในฝัน ถ้าเทพธิดารู้รักตอบจะสมบูรณ์รักตลอด คือ ต้องการอย่างไร ก็เป็นอย่างนั้น เช่น คู่นี้อาจร่วมรักกันสนุกจนลืมหมดกำลังก็ต้องเคลื่อนหรือไปผิดคู่เข้าก็ต้องเคลื่อน หรือเกิดชั้นสูงขึ้นก็พยายามทำให้ดีขึ้นมีกระแสทิพย์เข้าได้ เกิดไปร่วมรักของผู้อื่นเข้าถูกบังคับให้เคลื่อน ที่เรียกถูกลงอาชญาสวรรค์ ส่วนที่ดี ๆ เพราะอยู่ใกล้มนุษย์ จึงเห็นมนุษย์ตลอด ที่เห็นมนุษย์ชายหญิงประพฤติกามารมณ์ตามปกติ หรือแบบวิदारก็เกิดระอา หรือเกลียดชัง หรือสังเวชว่าจมอยู่ในสิ่งสกปรก ถึงกระนั้น ธรรมชาติปุถุชนก็ยังชอบที่สะอาด ประณีตสดใส อย่างนี้ ที่สวรรค์ คือ เป็นที่คิดและขบใจอยู่ เหตุนี้ ชั้นนี้ จึงเป็นชั้นที่พักรับเครื่องคิดของมนุษย์ เฉพาะเรื่องความรัก-กามคุณ มีเฉพาะคู่ และมีระอาประจำ จึงผิดจากมนุษย์สัตว์ดิรัจฉาน

ชั้น ๕ (๑๒) จ้าวฟ้าเมือง ขุนคุ้มเมือง ขุนหญิงร่มสีเมือง หรือขุนหญิงกำพู (นครปริกาหกเทพ ธรณีเทวี) ขุนสีชาวดง หรือสีเพทาย ไกล่สีผิวมนุษย์ดี เชิดยอดดอมพอก ทรงเครื่องเทพสีต่าง ๆ ไม่แน่นอน กลิ่นราตรีอ่อน ๆ บ้าง กลิ่นธูปธูปบ้าง ขุนหญิงสีขาว ผ่องกลีบมะลิ รัดเกล้ามีกระบังหน้า ยอดดอกบัวเฟื่อน แพรทรงสไบขกเหลืองทองบาง กลิ่นขี้ผึ้งสีปากบ้าง กลิ่นน้ำอบหอมเย็น ๆ บ้าง วิมานปราสาทลายกนกแบบศาลเจ้าบ้าง วิมานประสาทยอดบ้าง ชั้นนี้มีมากทุกเมือง แด่ยกเมืองหลวงให้เป็นผู้ใหญ่ตามโลก

ชั้น ๔ (๑๓) จ้าวอินทรี หรือเจ้าที่ ขุนอินทรี ขุนหญิงสีพราย หรือ เจ้าแม่จอมขวัญ (ชื่อนี้เป็นชื่อรวม) เมื่อแยกออกแล้วมีชื่อต่าง ๆ ภูมิภูมูเทพ หรือพระภูมิ มีชื่อแยกไปตามที่ เช่น ๑ พระชัยมงคล ๒ พระนครราช ๓ พระเทพน ๔ พระชัยศพนธ์ ๕ พระคนธรรพ ๖ พระธรรมโหระ ๗ พระเทวเดร ๘ พระธรรมิกราช ๙ พระธาตุธารณ์ ภูมิเทวี มีชื่อแยกออกไปอีกว่า ๑ แม่เอื้อยอารี ๒ แม่ศรีอร่าม ๓ แม่งามกาหลง ๔ แม่จกควด ๕ แม่มีบุญญา (หรือแม่ย่าแม่ซื่อ) ๖ แม่มาเลี้ยงริน (หรือแม่เลี้ยง) ๗ แม่ชื่นขวัญมา ๘ แม่พาขวัญใจ ๙ แม่โสเชิญขวัญ และชั้นนี้ยังแยกออกเป็นชื่อตามสถานที่ คือ จ้าวทุ่ง จ้าวท่า จ้าวป่า (วนปติเทพ อรัญญาณีเทวี) เจ้าเขา (ปัพพตเทพ ปารพดีเทวี) จ้าวที่ จ้าวทาง จ้าวเรือก จ้าวไร่ จ้าวนา ขุนมักทรงขาวนวล รัดเกล้าห่มกยอด กลิ่นธูปน้ำปรุงระลูดแบ่งร่า และกลิ่นดอกขุณ ขุนหญิงสีขาวแดงเลือดฝาด ทรงดูและสไบไหมขก รัดเกล้างอบยอดมีกระบังหน้า กลิ่นขุณสุกจำปาละ วิมานดึกหินโมรา เทพชั้นนี้้วยผู้ใหญ่ ที่กล่าวมาเพียงส่วนมาก เช่น กลิ่นและเครื่องทรง อาจใช้ต่าง ๆ ได้ไม่แน่นอน คำราอาถรรพณ์ คุณผีต่าง เป็นรูปเอน กอดกันมีกริ่ง ร.อ.หลวงอำรุงประชากิจ (เชื้อวงศ์ไทย) กล่าวมนต์เป็นภาษามคธปนคำไทย ระบุชื่อ ชาย ๔ หญิง ๔ ชาย ๔ ชื่อ ๑ เพชรทน ๒ เพชรทาน ๓ เพชรปราน ๔ เพชรปรัม หญิง ๔ ชื่อ ๑ เอื้อยอารี ๒ ศรีการาม ๓ งามคนหลง ๔ จกควด ทำคือกล่าวมนต์ เข่ารูปเรียกหาจนกว่าจะสำเร็จ (ชื่อ ชายาพระภูมิ กับชื่อแม่อาถรรพณ์คล้ายคลึงกันมาก เป็นชื่อเดิมเล่ากันมา บางทีก็พบต่างสมัยกัน อาจเป็นคนใหม่แล้วจึงมีชื่อต่างกัน

พระพุทธรูปที่ยืนยัน ๔ พุทธันดร

พระปางหลังอมตธรรมโปรด ๖ กษัตริย์ หรือ ๖ ท้าวราช

ด้านหน้า

ด้านหลัง

(สูง ๑๑ นิ้ว กว้าง ๖ นิ้วครึ่ง)

เนื้อปูนขาวผสมแกร่งมาก มีเนื้อหินทราย เนื้อดินแร่ มีคราบดิน ลงรักและทองผสม ด้านหน้า ๗ ประกามณฑลมีลายแก้วเดือน (เด่นฟ้าสุวรรณภูมิ) แต่พระพักตร์พระเศียรปิดมองเห็นไม่ตลอด จึงเข้าใจว่าเป็นแบบเฉลิมพระนามเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้า (ประสูติ พ.ศ. ๒๔๖ ครอง พ.ศ. ๓๐๔ ทรงอุปสมบท พ.ศ. ๒๓๖ สิ้น พ.ศ. ๓๓๖) พระหัตถ์ขวายกขึ้นชี้พระองค์ ๔ พระหัตถ์ซ้ายมีหอยทอดหมายถึงทรงแสดงอมต-อริยสัจ ๔ จึงเป็นแบบหลังอมตธรรม ๗ ฐานมีรูป ๖ กษัตริย์ คือ ภัททิยภค จิมพิล อานันท อนรุทธ เทวทัตต มีวงล้อธรรมจักรและรูปกวางตรงกลางไม่ชัดเจนนัก แบบประทับในห้องพระคันธกุฎี หรือเรือนยอด มีพระพุทธรูปพระธรรมจักรและพระสงฆ์ ๖ กษัตริย์ครบพระรัตนตรัย

ด้านหลัง บนมีพระพุทธรูป ๓ พระองค์ในห้องปราสาทยอด คือ พระพุทธรูปกุกุสันธ พระพุทธรูปโกนาคมน พระพุทธรูปกัสสป ด้านหลังหมายถึงล่วงลับไปแล้ว ๓ พุทธันดร มีรูปถึงโพธิตรัสรู้ วงล้อธรรมจักรตั้งบนฐาน ล่วงลงมาคือ กวางหมอบ ด้านซ้ายรูปฆราวาสกระทำไ้เพียงกราบไหว้บูชาธรรม ขว-ภิกษุนั่งเจริญสมณธรรมทั้งสมณวิปัสสนา แบบนี้ข้างหลังบางที่มีพระพุทธรูปองค์เดียว มีกวางตัวใหญ่ก็มี ได้พบหินคำมีจารึกลายสือไทยว่า ธรรมราชาสุวรรณภูมิ พร้อมหม่อมแม่ หม่อมเมียมิ่งมาเมือง สร้างพุทธกาลล่วง ๘๘๘ บางองค์ก็จารึกบนประกามณฑลว่า เย ธมมา ฯลฯ บ้าง ธมโม หเว ฯลฯ บ้าง จึงทราบว่าสร้างตลอดมาแต่ พ.ศ. ๓๐๔-๘๘๘ แต่ละแบบและทุกแบบอาจมีจำนวนหมื่น ๆ องค์ จึงต้องเอาไปเก็บกันตามถ้ำ และแบบนี้ (คือนั่งคุกเข่าและนั่งขัดตะมาด) จะอ่านเป็นพุทธานดรที่ ๕ คือ กาลพระศรีอารย หรือ พระสิริเมต เคยสัมมาสัมพุทธก็ได้ ในกาลนี้ท่านมาเกิดเป็นอชิตราชกุมาร เป็นฆราวาสแล้วเข้ามาบวชเป็นอชิตภิกษุ ได้รับพระพุทธพยากรณ์ว่าจะได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธในอนาคต นี่เป็นต้นเรื่องพระอนาคตวงศ์ ที่ปรากฏในปฐมสมโพธิกถา ฉบับ-สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

—*—

ชั้น ๓ (๑๔) จ้าวไม้ (ใช้ชื่อรวม) มีกันมาก และเป็นหมู่ ๆ หรืออยู่เดี่ยว เฉพาะแล้วเป็นอิสระแต่อยู่ในความดูแลของจ้าวถิ่น เพราะเคารพกัน จ้าวไม้ (รุกขเทพ รุกขมินีเทวี) คือ จ้าวพ่อโพ จ้าวพ่อไทร (พระโพเทพารักษ์ พระไทรเทพารักษ์) จ้าวแม่ตะเคียน จ้าวแม่ตานี หรือ นางตานี จ้าวแม่ไทรทอง การแต่งและกลืนก็ต่างกัน จ้าวพ่อหรือหัวหน้าขุน หรือพ่อขุน ไข่ดงบ้าง จูกระเบนบ้าง มีเลื้อยลายกันหมวก ยอด จ้าวแม่หรือแม่สาว นุ่งถุงจีบพก มีลายเชิงชายและลายหน้านาง เลื้อยสะไบชายพาดไหล่ซ้าย ถ้าไม่พาดก็ห้อยเป็นชายลงที่ทรงซ้าย รัดเกล้ายอดพุ่มชั้นบ้าง กลิ่นน้ำปรุงต่าง ๆ กัน สีก็ต่าง ๆ กัน และอยู่ที่ต้นไม้อะไรก็มีกลิ่นไม้ชนิดนั้น แต่เป็นชนิดน้ำอบ ที่มีสีสวยและกลิ่นหอมเป็นเครื่องหมายบุญ จึงเป็นเทพเทพีที่มีกลิ่นเหม็นจึงเป็นผี และไม่ใช่พวกนี้ วิมานแบบเรือนฝากระดานทอง เท้าบริเวณพุ่มไม้ หรือเท้าหมู่ละเมาะไม้ที่มีสิทธิ์อยู่ เขาอยู่กันได้เหมือนมนุษย์ที่สุขสบาย และทุกข์ป่วยไข้เป็นโรคภัย อยู่ด้วยกันได้

ชั้น ๒ (๑๕) จ้าวพราย (ขอเรียกชื่อรวม ๆ) คือ ผู้ทรงความศักดิ์สิทธิ์ ทรงความรู้เป็นครูอาจารย์วิทยาการแขนงต่าง ๆ ที่สมัยก่อนเรียกว่า ขอม หรือบา (วิทยาธรรณ เทพยาธรรณ วิทยาธรี วิทยาวิติ) อยู่ในเรือนที่ลำบากแก่ผีเรือน จึงอยู่ในอากาศที่ว่าง เช่น ขุนสรวงและแม่นางสาธ มาในชื่อว่า พ่อมดแม่มด คือ แม่มดลูก ธรรมเนียมของไทยเก่า ในที่ครูหมอมักตั้งรูปขุนสรวงนางสาธ (คือรูปชายหญิงเปลือย ชาย คือ ขุนสรวงในชื่อว่าพ่อมด หมายถึงหมอผีที่บอกยา หรือบอกวิธีรักษา ที่เรียกกันว่า ขาผีบอก หญิง คือ นางสาธในชื่อว่า

คนแผน

คำชื่อ ‘แผน’ นี้ ในความรู้จักของไทยว่า แผนพุม หรือ พุมแผน อันหมายถึงว่า เจริญ สวย และ รู้ ฉลาด กล่อง ฉะนี้ คนแผน จึงตรงกับชื่อใหม่ ๆ นี้ว่า วัฒนชน อารยชน

จริงอยู่ คนแผน เท่าที่กล่าวมา เป็นชื่อคนยุคชาดก ซึ่งเหลือที่จะพบหลักฐานแม้ชั้น ‘ซาก’ ก็คงจะหาไม่ได้ ถึงกระนั้นชื่อคำไทยก็มีอยู่แล้วในยุคชาดก หรือยุคผืนนั้นได้กล่าวจากสุดหลัง หรือ ต้นก่อน ในที่นี้จะกล่าวแต่กาลนี้ ถอยหลังลงไป ซึ่งหมายความว่า เอาเรื่องหรือหลักฐานที่พบและรู้ใหม่ ๆ นี้ ที่เชื่อถือกันว่าเป็น ‘วิทยาการ’ เป็นหลักฐาน จากนั้นย้อนไปถึงสมัยนั้น

อย่างได้กล่าวมาแล้วว่า คนแผน คือ คนเจริญ ในเวลานี้ วิทยาการ เขาว่าเพิ่งมีคนมาเมื่อ ๔๕ ล้านปี แต่ยังเป็นแบบลิงคือ มีแค่เสียง ไม่มีภาษาหรือคำหมายรู้ และไม่รู้จักนุ่งผ้าทั้งมีขน และไม่มีลูกสะบ้าเข่า และบอกว่ามีเกิด หรือ พบที่เอริโอเปีย เขาว่ามีกะโหลกหนาแสดงว่ามีมันสมองน้อย คือ ไม่มีปัญหาพอจะตั้งคำถามได้ ที่ว่าเป็นลิงก็เพียงเห็น ฟันมีลักษณะแหลม ซึ่งอาจเป็นฟันคน คือ เขี้ยวแก้วทั้ง ๔ เมื่อสมัยที่ยังกินของดิบอยู่ ธรรมชาติอาจสร้างให้แหลมคม เพื่อขบกระดูก และกัด หั่น เช่น เด็กหนุ่มยังใช้ฟันกัด หรือตัดรวดได้ จะอย่างไรก็ดี ถึงจะเป็นคนลิง ก็ยังมีนามว่าคนอยู่ ถึงกระนั้น ก็เพียงฝรั่งชั้นคนธรรมดาที่แหล่พูดขึ้นตามที่คิดเอาเอง ทำไมคนไทยที่มีสติปัญญาศึกษาจบชั้นไหน ๆ มาแล้ว จะไม่ลองพิจารณาดูบ้างว่า ที่กล่าวไว้นั้น จะเป็นการโกหกกันเล่นสนุก หรือเพื่อขายเอากำไร อย่างที่เขาบรรยายโฆษณา สินค้าทางโทรทัศน์ ส่วนของเรา โดยเฉพาะตำนานพระพุทธศาสนาและเรื่องของไทยจึงมีสติปัญญาตลอดและดีเด่น วิจารณ์ไทยว่า โกหกและป่าเถื่อน เช่น รอยพระพุทธบาท ตำนานผีไทย ซึ่งเป็นของมีอยู่แล้วกับคนไทย ถิ่นแดนไทย และ ประจักษ์กับคนไทยทำไมจึงไม่เชื่อกันได้ ผู้เขียนจะเชื่อและพูดว่าเป็นเรื่องจริงบ้างทั้งพิจารณาว่าเป็นของจริง เป็นอารยธรรม หรือ ต้นอ้าย หรือ เอื้อยไทยบ้าง จะมีโทษผิดที่ตรงไหน ทั้งอาจมีคนเดียนี่เท่านั้น ฉะนี้จึงเล่าเรื่องยุคเก่ากันมา ในที่นี้จะย่อเวลาและอายุสิ่งมีมาตามที่โลกวิทยาเขาว่าไว้ เพื่อจะได้หลุดพ้นจากอัญญาตรรก เพราะต่างก็รับรองกันแล้ว

อย่างที่ว่ามาว่า ตะกั่วมีอายุมากกว่าโลก ๕๐๐ ล้านปี แผ่นดินโลกมีอายุ ๕,๐๐๐ ล้านปี กรวด, ทราย มีอายุ ๔ พัน ๖ ร้อยล้านปี อายุหินอัคนีเข้าเป็นหินผิวคางคก มีอายุ ๓,๐๐๐ ล้านปี ชาติถ่าน ดินเบ้า ดินสอ มีอายุ ๒,๐๐๐ ล้านปี และต่ำลงมา ซึ่งเอกสารหินของกรมทรัพยากรธรณีกล่าวว่า “ได้มีรูปรอยเลือนลางของสัตว์ และมีแกรไฟไฟ (ชาติถ่าน) ซึ่งเชื่อว่าเกิดจากการแปรสภาพของพืชปรากฏอยู่ในหินยุคนี้มาก สัตว์แบบแรก ๆ ของโลกคงยังไม่ต้องการ ออกซิเจนเป็นเครื่องช่วยการเติบโต.....ในชั้นถ่านหินอันยิ่งใหญ่ของโลกในยุคถ่านหินแล้ว พบว่ามากกว่ากันอย่างเหลือหลาย ระยะเวลาประมาณ ๑,๒๕๐ ล้านปีของประวัติโลก ระยะนี้จึงน่าจะถือได้ว่า “เป็นยุคแรกแห่งชีวิตแรกกำเนิด” อย่างที่เรียกกันว่า 프리-แคมเบรียน Pre-Cambrian ยุคประวัติโลก ที่เริ่มและปรากฏว่ามีต้นไม้ขึ้นหนาแน่นบางแห่งจน

----- *

แม่มด หมายถึงหมอมดลูก หรือหมอกลอด) ขุนสันแสงฟ้า มาในชื่อว่า พระร่วง พ่อเลี้ยง แม่ยา ชื่อฟ้ามาในชื่อว่า แม่ชื่อหรือแม่เลี้ยง ขุนลายขวัญฟ้ามาในชื่อว่า ขุนแรก หรือขุนตัน หรือจ้าวพ่อนา จ้าวแม่โสบมาในชื่อว่า โสบ หรือจ้าวแม่ข้าว ขุนอินและนางกวัก มาในชื่อ พ่อสิน แม่ศรี คือ จ้าวโชคลาภ และสอนความรักแก่คนรุ่น ฯลฯ ถ้าเป็นชายมีชื่อว่า จ้าวพราย หรือเจ้าสมิงพราย หญิงมีชื่อว่า แม่ทรง เพศวัยกลางแฉ่งตัวขาว มีรัดเกล้ามงคล ถ้าเป็นเพลงก็ชื่อ พ่อเพลง แม่เพลง ชายแฉ่งตัวขุนศึกโบราณ หญิงแฉ่งตัวแบบเจ้าหญิงโบราณ ถ้าเป็นพ่อหมอ แม่มด วัยกลาง พ่อหมอนุ่งห่มขาว แม่มคนุ่งห่มคราม หรือเขี้ยวแก้ว ในชีวิตรัก ชายชื่อ รัก หญิงชื่อ ขมโดย หรือขม วัยรุ่น สี่ทองคำ ถ้าเป็นชายสอนหญิงชื่อ รัก หรือแพทยาธรณ์ ถ้าเป็นหญิงไปสอนชายชื่อ ขมโดย หรือแพทยาธรี ถ้าเป็นเด็กมีชื่อรวมว่า ลูกกรอก เวลานี้เด็กชายเรียก กุมารทอง เด็กหญิงชื่อ น้องแก้ว แฉ่งตัวแบบเด็ก เกลาผมจุกมีรัดเกล้า มีปิ่นปักสมัยเก่า ยังมีอีก คือ (คน) และ (พระ) ผู้มีวิทยาคมขลัง ซึ่งตายไปเกิดเป็นจ้าวพรายผู้ศักดิ์สิทธิ์ มีชื่อและเพศต่าง ๆ กัน เช่น ที่สิงอยู่กับพระพุทธรูปและเทวรูป ไทยรูปต่าง ๆ พวกนี้เป็นผู้ทรงความรู้ ไม่เกี่ยวกับอำนาจจึงเข้าได้ทั่ว ถ้าบุญถึงจะไปเข้ากับพวกไหนก็ได้ เพราะมีความรู้เป็นที่เคารพนั้นถืออยู่แล้ว เทพผู้ใหญ่กว่าให้เกียรติตลอด จึงเข้าได้ทั่วไป และพวกนี้ดูจะเป็นเทพชั้นนี้ที่แท้จริง วิมานแบบศาลเจ้า

เหลือมาเป็นถ่านหินในสมัยนี้ ยุคนี้มีอายุ ๑,๒๕๕ ล้านปี ถึง ๕๐๐ ล้านปี กับมีหินปูนและหินฟองน้ำ หินงอก มีอายุเกินกว่า ๑,๐๐๐ ล้านปี อันเป็นทั้งธาตุหินปูน ธาตุถ่าน ซึ่งเป็นจำพวกกระดูกเปลือก ฟัน เขี้ยว โดยเฉพาะคือ กระดูกเปลือกหอยและเบี้ย แต่ยังไม่ยอมให้มีคนมนุษย์ แม้นคนลิงก็ยังไม่ยอมให้มี เพราะยังไม่พบ หรือขุดค้นไปไม่ถึง ว่าพบร่องรอยร่างสัตว์และพืชพรรณค้ำอยู่ และจมลงทับถมกันกระทั่งกลายเป็นถ่านหินและหินชั้น คือ หินปูน หินทราย และหินดินดาน คือหินดินลูกรัง ว่ามีอายุ ๕๐๐ ล้านปี และอายุเปลือกที่แตกออกละเอียดปนอยู่ในทรายในหินที่เรียกว่า ซิลิกา คือสะเก็ดแก้วประกายแสงว่า มีอายุเกินกว่า ๑ พันล้านปี และสัตว์ชีวิตจำพวกแมลงไม่มีกระดูก เช่น แมงละง่อม และผึ้ง ว่ามีอายุ ๒๖๐ ล้านปี ต้นไม้ใหญ่ ๆ ที่ล้มทับถมลงนานกระทั่งเป็นหิน สังเกตเห็นว่าดูดแร่เหล็กเข้าไปประสมนี้ ไม่จึงปรากฏเป็นหินสนิมเหล็ก ที่ยังไม่ถึงเป็นแก้วว่า อายุ ๑๐ ล้านปี ที่นานกว่ากระทั่งทั้งกระดูกและแก่น หรือเขี้ยว เป็นหินแก้วประกายแสงว่า มีอายุ ๑๖๐ ล้านปี และซากหอยหิน ปูหิน เขากวางหิน คูก็เป็นแก้วแล้ว แม้นเนื้อหอยขมที่พบ ผ่าดูข้างในเป็นเนื้อหอย ซึ่งเป็นน้ำแข็ง เป็นหินแก้วประกายแสงว่า มีอายุ ๑๕๐ ล้านปี เฉพาะหอยที่ปรากฏเป็นสุสานที่จังหวัดกระบี่ว่า มีอายุ ๗๕ ล้านปี หอยขมหินก็ยังมีอายุ ๗๕ ล้านปี ได้บ้างกระทั่งถึงเวลานี้

ตามโลกวิทยาว่า พันล้านปีที่ ๕ นี้ ซึ่งเป็นระยะยุคชีวิตและชีวิตวิญญูณตลอดมาถึงร้อยล้านปีนี้ ซึ่งมีซากเหลือมาให้พบ ได้พบโครงสร้างของลิงปัจจุบัน จึงนับย้อนเข้าไปถึง ๗๐,๐๐๐,๐๐๐ ปี เพิ่งมีต้นคน ที่ทำรูปไว้เหมือนต้นไม้เถา คงจะหมายเอาโครงกระดูกสันหลังมีกิ่งออกเป็นมือ รากลงดินเป็นขา ทำไม้มีเพียง ๒ เขาไปบอกเหตุผลไว้ เพิ่มรากแก้ว จึงถือเป็นหางหรือกระดูกกันบก จึงคำนวณเอาว่าเป็นลิงก่อน ตามหนังสือชื่อ Modern Science ตอน Biology ชีววิทยา ใช้ชื่อยุคนี้ว่ายุคกาลนาน Eocene ๗๐,๐๐๐,๐๐๐ ปี ใช้น้ำโลกใหม่ของลิง ค่อยวิวัฒนาการขึ้นตลอด ๒๐ ล้านปี ถึงยุคกลุ่ม Oligocene คือลิงที่รู้จักทำเสียงหมายรัก ชู ตะคอก รู้เลี้ยงลูก คือ พวกลิงทะเลโมน ลิงกัง เขาเรียกว่า Gibbon คือใช้ภาษาเป็นเพียงเสียงร้องมาได้ถึง ๕๐ ล้านปี จาก ๕๐ ล้านปีลงมาถึง ๓๖ ล้านปี เรียกว่า ยุคกลาง Miocene มีลักษณะเป็นคนมากขึ้น พวกอุรังอุตัง ชิมแพนซี กอริลลา ฝรั่งเศสขนานนามเป็นภาษาฝรั่งไว้ว่า Human Stem ต้นกำเนิดคน ที่นักซากดึกดำบรรพ์ขุดค้นพบฟันแหลมเป็นหินและโครงกระดูกหิน ที่เอริโอเปียว่า มีอายุ ๔๕ ล้านปีนั้น เป็นหลักฐานยุคต้นกำเนิดคนนี้ กระดูกเขี้ยวอย่างนี้ ที่อุบบักก็เคยพบ เท่าที่พิจารณาดูมีลักษณะเป็นเขี้ยวแก้วคนสมัยที่ยังกินของดิบ ซึ่งธรรมชาติสร้างให้มีเขี้ยวแหลมจึงกัดเจาะของดิบและกระดูกเปลือกได้ ที่ไทยเรียกว่า ‘ผี’ หรือยักษ์ ซึ่งออกไปจากไทยะ ไตหย่า ไตยัก ที่ตัดหน้าเหลือแต่หลังว่า ยะ ยัก ยะไซ่ หรือ ยักกะ ที่กินคน แม้พวกชมพูทวีปยังเคารพนับถือบูชาเท่าเทพเจ้า จึงให้ชื่อว่า ยักข แปลว่าผู้ควรบูชา ยังมีซากหรือรอยดินคนและหมาปรากฏทั่วดินแดนไทย โดยเฉพาะที่ชลบุรี อ่างหิน ๓ ที่หัวหินข้างศาลเจ้าแม่ทับทิม ซึ่งเหยียบบนหินปูนโคลนทะเล ซึ่งรอยเหยียบนั้นยืนยันหินเมื่อยังเป็นโคลนอ่อนนิ่มอยู่จึงปรากฏรอยชัดเจนว่าหินปูนมีอายุ ๒๐๐ ล้านปีแล้ว ก็แสดงยืนยันว่ามีคนมาเมื่อ ๒๐๐ ล้านปีที่นครปฐม บางว่า หรือบางว่า เมื่อเจาะลงไปประมาณ ๗ ถึง ๑๐ วา ปรากฏมีพื้นสาหร่ายทะเลหิน อันยืนยันว่าเมื่อเป็นทะเลนั้นก่อน

----- *

ชั้น ๑ (๑๖) จ้าวเรือน (ขอเรียกชื่อรวม ๆ) ถ้าเป็นจ้าวหรือเทพเทวี รูปสวย มีแสงไสแดงตัวสี มีกลิ่นหอม ถ้าเป็นผีแดงตัวดำสกปรก มีกลิ่นเหม็นสาบ ผิดกันดังนี้ จ้าวเรือน (มรรฐเทพ เทพประจำเรือน ผีเรือน) ชายมักเรียกว่า พ่อเรือน หญิงเรียกว่า แม่เรือน แดงตัวก็ต่าง ๆ กัน กลิ่นก็ต่างกัน สุดแท้แต่เมื่อเป็นคนชอบอย่างไร หรือทำการบูชาถิ่นอะไรมาก ก็เกิดสิ่งนั้นตามใจชอบ ชั้นนี้ใกล้คนมาก ต่างกันเพียงเป็นทิพย ที่ปรากฏบ่อย ๆ ชายมักแต่งตัวแบบขุนนางไทย มีผ้าสีคาดเอว มีพู่ห้อยตรงพก หญิงมักแต่งแบบสุภาพสตรีไทย นุ่งถุงบ้าง จูงชายกระเบนแบบหญิงบ้าง มีสไบคล้องไหล่ชายผูกชายเป็นพู่ที่เอวขวา รูปร่างและวัยโดยมากเป็นผู้ใหญ่ก็มีเป็นคนแก่ก็มี เป็นหนุ่มสาวก็มี เป็นคนวัยรุ่นก็มี สีขาวนวล แม้ในที่มืดก็มีแสงพรายสว่างให้เห็นได้ วิมานปรากฏตามเรือนที่อยู่ อาจเป็นเรือนฝากระดาน หรือเป็นตึกแบบปัจจุบัน แต่เล็กใหญ่ตามภาวะทิพย เมื่ออยู่ข้างนอกตัวก็ใหญ่หรือเท่าคน แต่เมื่อเข้าอยู่ในวิมานก็ย่อเล็กอยู่ได้แม้จะหลาย ๆ คนก็อยู่ได้ไม่คับแคบ จ้าวเรือนเหล่านี้รู้จักฐานะตัวดีว่ายังต้องอาศัยคน จึงต้องการคุ้มกับคน มักมาหาสู่ หรือ ให้เห็นเพื่อรู้จักกัน จึงไม่เป็นพิษเป็นภัยอะไร ถ้าทำดี ๆ แล้วไม่ควรกลัว พวกเขาอาจเอื้อเฟื้อแผ่ประโยชน์สุขให้ตามพระพุทธานุภาพว่า คา ปุชิตา ปุชชนนิตี พวกเขาถูกบูชาแล้วย่อมบูชาตอบ มานิดา มานชนนิตี น้ ถูกนับถือแล้วย่อมนับถือตอบ ดคน น้ อนุกรมปุนติ จากนั้น จะอนุเคราะห์ผู้นั้น มาดา ปุตุตว โอรส

๑ รูปปักกิ่งแมน หรือคนปักกิ่ง ดูหน้าตาเป็นอย่างนี้ ก็ คล้ายคลึงกับชาวแมน ก็คงมีกาลเวลาขนาดเดียวกันคือ ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปี เช่นเดียวกัน ซึ่งต่างก็เป็นชาวเอเชียด้วยกัน (ล่าสุดว่า ๔ ล้านปี)

๒ รูปชาแมน หรือคนชาที่พบคนจาโคบินนั้นมีกาลเวลา ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปี ก็คงจะถึงเช่นเดียวกันตามฝรั่งว่า เป็นคนตะวันออกด้วยกัน จึงเอามาลงคู่กับปักกิ่งแมน (ล่าสุดว่า ๔ ล้านปี)

๒๐๐ ล้านปี ฉะนั้น พันเชื้อหวินที่คู่บัวว่าเป็นเชื้อคนเมื่อ ๔๕ ล้านปีมาแล้วก็ได้ ชีวิตวิทยานั่น ยังว่าต่อไปว่า คนลิง คนยักษ์ เจริญวิวัฒนาการมาอีกถึง ๑๖ ล้านปีเป็นสมัยก่อนต้นคน เรียกว่า Pliocene (ตามเอกสารหิน) มาถึงยุคเริ่มเป็นคนมีสมองทำอะไรเป็นเรียกว่า Plietocene ยุคนี้ว่าเริ่มเมื่อ ๒ ล้านปีมาแล้ว ยืดยาวมาถึงยุคเริ่มหินเก่ารู้จักใช้หินแล้วเรียกว่า Holocene ว่าเริ่มมาแต่ ๖ แสนปี ตลอดถึงยุคหินเก่าแท้ถึงยุคหินเก่าปลายต่อกับยุคหินใหม่หรือหินขัด อธิบายว่า สายร่วมบรรพชน Common Ancestor of Modern Man แปลเต็มคำว่า สายร่วมบรรพชนคนสมัยเจริญ เล่าว่าพบ โครงกระดูกหัวกระดูกโหลกจึงวาดขึ้นเป็นคน และนั่นเป็นแบบนิทรรศการ ๔ อย่าง ดูตามรูปปั้นที่เชื่อกันแล้วปรากฏว่า เหมือนคน ไม่มีขนตลอดมีมากเฉพาะที่ทรวงอกเหมือนฝรั่งที่มีขนอกรุงรัง ซึ่งเข้าแบบลิงอู้งอด้ง ส่วนรูปแบบที่ไปเป็น ต้นพวกยุโรป กลับเขียนหน้าอกเลี่ยมไม่มีขนอกแบบฝรั่งปัจจุบัน และทำหน้าตาสวยกว่า คือ คล้ายหน้าไปเลียน ไปนาปาร์ค ที่คัดเอามาเพื่อยืนยันว่ารู้เหมือนกันทั้งเป็นที่เชื่อถือกันตลอดโลกแล้วจึงนำมากล่าว คน ๔ แบบนั้นจะ

----- *

เหมือนมารดาอนุเคราะห์บุตร โอรส เทวดาอนุกรมปิโด ไปโส ผู้ที่เทวดาอนุเคราะห์แล้ว สทา ภทฺธานิ ปุสฺสติ จะประสบความเจริญทุกเมื่อ ถ้าทำไม่ดี พวกเขาเกลียดการกระทำ จึงกระทำให้ตกใจหรือให้กลัว เพื่อจะได้ละการกระทำอย่างนั้น ฉะนั้น จ้าวเรือนหรือผีเรือนไทยนี้ จึงเป็นที่ สวัสดิมงคลสถาน ตามพระพุทธรูปนิมิตว่า สัพพคุณ โสคติจกฺจนฺติ ย่อมถึงสวัสดิ ฌ ทุกสถาน คนุเตสฺ มงฺกลมฺตฺมํ นั้นเป็นมงคลอันอุดมกว่า มงคลทั้งหลายเหล่านั้นจ้าวเรือน หมายถึง เที้ยด ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ เจ้าของกระดูกที่ตายไปแล้วอันเป็นต้นของลูกหลาน ซึ่งไทยเก่า เมื่อกระทำศพเสร็จแล้ว ได้เก็บกระดูกมาตั้งไว้ในเรือน จ้าวเรือน ผีเรือน หมายถึงพวกเหล่านั้นก็ได้ หมายถึงดวงชีวิต หรือวิญญาณรูป หรือ ทิพยกายของท่านเหล่านั้นก็ได้ เหตุนี้ จ้าวเรือน ผีเรือน จึงไม่เป็นสิ่งที่น่ากลัว กลับเป็นปฐนียมงคลสถาน จึงนับถือผีเรือนกันมาตลอดกาล โบราณ

ขอบรรทกไว้ในที่นี้ เป็นวิชาสาสโน ไม่ใช่อุตตรนิมิตมอลมรียญาณทัสสนวิเสสเพราะไม่เคจรูและไม่เคจเชื่อมาแต่เดิม เพิ่งได้จึงพบเห็นและยังมีอีกท่านหนึ่งคือคุณเจริญ สุวรรณเดมิย ซึ่งเป็นคริสตบรรลุตถึงและได้พบเห็น เฉพาะผู้เขียนนี้ปรากฏในหอง เวลาประมาณ ๐๕.๓๐-๐๕.๐๐ น. เมื่อนั้นกำลังตื่นอยู่ ปรากฏผู้ชาย ๒ คนเพียงครึ่งหนึ่ง ท่อนล่างอยู่ในเงามือ ปรากฏสว่างแบบกลางวันและเฉพาะที่ ปรากฏ สังกัดว่าจะไม่ใช่หลอกคือลิมดาและทำทางปกติ ปรากฏผิวเนื้อหนังแบบคน เมื่อเขาพูดกันว่าสร้างบ้านเสร็จแล้วจะไปอยู่ อีกคนหนึ่ง (จำไม่ได้ว่าคนชาหรือชายพูดและถาม) ถามว่าเสร็จแล้ว-หรือจะไปอยู่เมื่อไร ตอบว่า จะไปเดี๋ยวนี้อีกด้วยกัน ขอกราบลา ทั้งคู่ยกมือกระพุ่ม

๓ นินเดอร์แทนแมน คนนินเดอร์แทนแมนจำลองขึ้นจากหัวกระดูกที่พบในฝรั่งเศส ได้แทนหุ่นสุดท้ายที่หมดสิ้นของครองครวคน เมื่อดูแล้วจะเป็นคนรุ่นใหม่กว่า ว่ากันว่ามีกาลเวลามาประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ปี (ว่า ๑ แสนปี ถึง ๔ หมื่นปี)

๔ โคร-แมกนอนแมน คนโคร-แมกนอน เล่าไว้ว่ายอดคนนี้ของคนที่รู้จักกันว่ายังคงอยู่ในยุโรปหลังจากที่ปรากฏนินเดอร์แทนแมนแล้ว ดูหน้าคล้ายคนไปเลียน ไปนาปาร์ต ก็คงไม่นานเกินกาลเวลา (ว่า ๑ แสนปี ถึง ๔ หมื่นปี)

เรียกอย่างไทย ๆ เพื่อจำง่าย (๑) คนปักกิ่ง คือ ปักกิ่งแมน (Peking Man) ได้ถ่ายถอดรูปมาแล้ว (๒) คนชวา คือ ชวาแมน (Java Man) ว่าพบในชวา เป็นเทือกเถาคนลิงเคฟ ดูแล้วหน้าตาไปใกล้พวกชาซุซีแอฟริกามากกว่าจะใกล้กับคนชวา ทำหน้าคองคิ้วทั้งสองยื่นออก หน้าผากตอนไรผมงุบเข้าไปรอบเช่นนี้ ลองนึกวาดเค้าเอาเถิดจะเห็นใกล้กับหน้าลิง แต่หน้าคนใหญ่กว่าเท่านั้น ว่าเป็นต้นของคนผิวดำและผิวแดง (๓) คนนิน คือ นินเดอร์แทน แมน (Neanderthan Man) ทำหน้าคล้ายกับพระพุทธรูปถ้าดูยี่ แต่ส่วนคิ้วยื่น หน้าผากตอนผมงุบเข้าไป จมูกแบนใหญ่แบบฝรั่งว่าเป็นแบบก่อนที่เหลืงคองอยู่มาให้พบ ถ้าจริงแล้วนายนินนี้มีส่วนใกล้หรือเหมือนคนไทยเก่า ๆ วัย ๕๐-๑๐๐ ที่ฟันไม่หักหรือใส่ฟันแถมไม่บ่มั่นเอง อาจถือได้ว่า พันธุ์เผ่าไทยเป็นต้นแรกของโลก (๔) คนโค้งคือ โคร-แมกนอน แมน (Cro-Magnon Man) ทำหน้าเหมือนพระเจ้าโนเลียน ไปเลียน สันคิ้วถูราบเสมอ หน้าผากตอนไรผมไม่ยุบ จมูกแบบฝรั่ง จะเห็นว่าเป็นหน้าคนฝรั่ง

----- *

มาทางผู้เขียน แล้วกลับหันไปพร้อมกับดับแสงหมดรูปนั้นก็หายไป ได้มองเห็นและได้ยินตลอด จึงแน่ใจว่าคงเป็นเจ้าของกุฏิ คงอยู่มานานปรากฏให้เห็นด้วยตาเนื้อ พูดยกกันให้ได้ยินด้วยหูเนื้อ ทุก ๆ อย่างเป็นอย่างคน ส่วนคุณเจริญไปพักทำความสงบในที่เขาวานางไม้ดู ไม่พบนางไม้นั้นแบบเจ้าหญิงไทยคือ ทรงผ้ายกทอง ทรงสะไบทอง เข้ามาหาเยี่ยมเยือนไม่ใช่ทางกามคุณ เอาผ้าห่มมาให้และขอนอนพักด้วย คุณเจริญเล่าว่าได้มองเห็นด้วยตาเนื้อ ได้ยินเสียงด้วยหูเนื้อ ขออนุญาตจับต้องเพื่อต้องการรู้ว่าเหมือนคนไหม บอกว่านุ่มนวลเหมือนคน มีกระโถอุ่นเหมือนคนส่วนผู้เขียน-ถ้าผู้หญิงพวกจ้าวหญิงนั้นเห็นเพียงแวบเดียวสังเกตไม่ได้ ถึงจะปรากฏนาน ๆ ก็คงไม่กล้าจับต้อง เพราะถือทางวินัยอยู่ ใ่ววิธีสาธิตถามเขาบอกว่าให้เห็นนาน ๆ จะเกิดหลงซึ่งจะทำให้มัวหมองถึงด้วยเมื่อถามเขาว่า พวกท่านเป็นผีฟ้าหรือผีนี้ ทำไมจึงสวยงาม บางทีจะสวยกว่าคนด้วย ที่เขาเล่าให้ฟังนั้นน่าเกลียดจนกลัวทั่วไป เขาเล่าว่าด้วยท่านมีแต่เมตตาแผ่ส่วนบุญให้เสมอ ได้รับกระแสที่ร่มเย็นสดชื่น จึงทำให้เขาสุขขึ้น.....ที่เป็นอย่างนี้ ยินยันวิญญูณรูป หรือทิพยกายนี้ มีอยู่ในภาวะคน แต่พิเศษกว่าก็คือให้ปรากฏได้ให้หาย-ไม่มีได้ ที่มี-และไม่มีอย่างที่เขาเล่ามานั้น เป็นพลังทิพย์ที่เป็นได้และมีอยู่ เหตุผลที่มีนี้ ผู้เขียนก็ไม่รู้ (อวิชา) เหมือนกัน และในทางพระพุทธศาสนา มีว่า มนุสสา ดนุภานุมาวา มนุษยชาติมีดนุภานุภาพ คืออนุภาพประจำคน เช่น จิตทางกายบังคับอวัยวะให้แข็งและอ่อนได้ จิตบังคับสมองได้คิดหรือสงบได้ แม้เทวานุภาพก็มีพลังแรงกระทำให้ปรากฏ รูป เสียง กลิ่น รส ฯลฯ ได้ หรือหายไปได้ อนุภาพทั้งทิพย์และมนุษย์อาจเป็นได้ อย่างนี้

หัวกระโหลกโครงกระดูกคนว่าสมัยก่อนประวัติศาสตร์ไทยพบที่โลกพลับ ด.โพพัก อ.บางแพ จ.ราชบุรี มีรอยคราบหินปูนติดอยู่บนคัตที่ไม่กะเทาะทิ้งหมดจึงเหลือให้เห็นว่ามีอายุประมาณ ๒ แสนปี

รูปคนชาวโอลเมกซึ่งทำด้วยหินดินลูกรังสร้างไว้แต่ปี ๑,๒๐๐ ปี ก่อน ค.ศ. เป็นศิลปะดั้งเดิมของอเมริกา จาก Ancient America ถ่ายทอดเอามาเปรียบเทียบกันพอเห็นได้

รูปหัวคนอเมริกาโบราณว่าสร้างด้วยดินดาน (clay) แต่ที่เห็นนี้เป็นแสงหรือหินดินผุ ชนิดเดียวกับไทยว่าประมาณ ๓ พันปีมาแล้ว จาก Ancient America และ Clay ไทย แปลว่าดินเหนียวที่ปรากฏนี้ ก็อย่างนี้

(ตามที่พิเคราะห์กันแล้วว่า-มนุษย์ชาติที่มีกระดูกสูงอย่างนี้ว่ามีปริมาณมาก จึงทำโบราณศาสตร์ได้ทุกที่-ที่ไปอยู่)

หัวกระโหลกโครงกระดูกนี้ว่า สมัยก่อนประวัติศาสตร์ไทย เป็นรูปทรงดอกกระทุ้มบ่งบอกลักษณะมีก่อน ๕ หมื่นปีถึง ๒ แสนปี แต่ลักษณะรูปหัวกระโหลกสูงอย่างนี้เป็นลักษณะเดียวกับชาวโอลเมกซ์ผู้ลึกลับหายไปแล้ว (Mysterious Olmecs) และชาวโมชिका (Mochica) ณ อเมริกากลาง และได้ ซึ่งได้สร้างไว้แต่ประมาณ ๑,๒๐๐ ปีก่อน ค.ศ. ประมาณ ๓ พันปีมาแล้ว ผู้เป็นต้นของชาวมายา และ อินคา ได้มีขึ้นเมื่อ ๕ หมื่นปีมาแล้ว ทั้งนี้-สืบมาจากปักกิ่งแมน และชาวแมน ซึ่งเป็นต้นเมื่อ ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว

แต่สำหรับหัวกระโหลกนี้ ข้างบน และ หน้าผากข้างนั้น มีหินปูนจับเป็นคราบหนาขนาดนั้น ซึ่งยังเหลือติดค้างอยู่ กระโหลกกระดูกที่มีหินปูนเกิดจับหนาขนาดนี้ถ้ากระดูกหัวกระโหลกยังไม่กลายเป็นหินผุ ว่ามีอายุ ๒ แสนปี ถ้าเป็นหินผุแล้ว หรือเป็นหินเหล็กแล้ว จะมีอายุเทียบกับกระดูกกรามข้างแมมมอคนนั้นจะมีอายุ ๖ ล้านปีเป็นอย่างต่ำก็ข้างแมมมอดตายหมกอยู่ในน้ำแข็ง ณ ไซบีเรียนนั้นมีอายุมากกว่าล้านปี เนื้อยังสดอยู่และกินได้ เพียงขีดเล็กน้อยเท่านั้น ส่วนนี้ปรากฏอย่างนี้ อ้างเพียง ๒ แสนปีเท่านั้นก็คงพอได้ ถ้ารูปจริงเกิดคราบหินมีสีแดงคล้ำอันเป็นสนิมเหล็กซึ่งซึมเข้าไปกระทำกระดูกให้กลายเป็นซากหินเหล็กแล้วก็แน่นอนว่ามีอายุกาล ๖ ล้านปีเป็นอย่างต่ำได้เห็นพวกมนุษย์วานร คือ ลิงเอฟ ในชวา และลิงอูรังอุตัง ในแอฟริกา มีฟันเหมือนคน ฉะนั้นฟันที่ปรากฏแบบคนนั้นไม่ผิดอะไรเลย

ปัจจุบันสมัยนี้ ว่าเป็นต้นคนยุโรปฝรั่งผิวขาว และหนังสือเล่มนี้ได้พิพากษาให้ทั่วไปเชื่อถือตลอดว่าคนนี้พวกปากหนาไม่เป็นพวกดำ คนพวกคอเคเซียนไปเป็นพวกขาว พวกมองโกเลียเป็นพวกคนเหลือง อย่างคนไทยมีชื่อว่าคนใกล้กับมณฑลมองโกเลีย มคอก็มีตรงคือ องค์กร มณฑล เช่นนี้จึงถือพวกไม่อยู่ในทำเนียบนี้เป็นสัตว์ป่า เช่น พวกเงาะ เขมร (เขมร เขมรสยาม) คนป่าบัว คนแดง คนเทาอินเดีย ทั้งที่พวกนั้นเจริญมาก่อนพวกขาวจำนวนพันปี

อย่างไรก็ดี ดำราชีวิวิทยานี้ แจ้งให้ทราบเรื่องคนต้นในระยะเวลา หรือยุค ๔๕ ล้านปี แม้ที่เขียนกันใหม่ก็อาศัยหลักฐานนี้พิสูจน์กันมา และเล่าสายต้นเจริญมา ๑๖ ล้านปี ถึงกาล ๑ ล้านปีในรอบพันล้านปีที่ ๕ นี้ ซึ่งเกินมาได้ ๔ ร้อยล้านปีนี้ จึงเป็นยุคคนแผน ซึ่งผ่านกาลพุทธันดรที่ ๓ ไม่ได้กะกาลว่าเปลี่ยนที่เป็นยุคมิดลล์ยูนีนั้นเมื่อไร กะ ๆ เอาถึงระยะกาลนี้ ก็รอบกาลถึงปลายพันล้านปีที่ ๕ คือ ๕๐๐ ล้านปีรวมเข้ากับ ๕๐๐ ล้านปี จึงเป็นพันล้านปีที่ ๕ และในรอบ ๑๐๐ ล้านปีนี้เป็นยุคคนแผน ซึ่งเริ่มมาเมื่อ ๔๕ ล้านปี และเข้าขั้นคนมีสมองหรือสติปัญญาเมื่อ ๑๖ ล้านปี เป็นคนสมบูรณ์เมื่อ ๑ ล้านปีนี้ตามฝรั่งว่าก็พอไปกันได้ หลักฐานก็คือพบคนหินอายุ ๔๕ ล้านปีที่เอธิโอเปีย และที่จาโคบีมี

อายุ ๑ ล้าน ๘ แสนปี ซึ่งรู้จักใช้หินหรือเครื่องหินเก่ามาถึง ๖ แสนปี ซึ่งเริ่มรู้จักเลาะแฉ่ง ขัดกันบ้างตลอดมาอีก ๓ แสน ๕ หมื่นปี เครื่องหินเก่าที่พบในไทยให้อายุเพียง ๕ แสนปี เช่น ขวานหิน ซึ่งพบที่กาญจนบุรีและสระบุรีได้ก้อนหินกลม ขัดแบบลูกกระสุนหรือลูกเหวี่ยง รอบก่อนก็เหมือนกับที่จาโคบีแมน ต่างกันเพียงไม่มีรูเจาะตรงกลางเท่านั้น ถ้าเลื่อนขึ้นไปถึง ๑,๘๐๐,๐๐๐ ก็คงได้

มาถึง ๕ หมื่นปี ถึงอายุหินขัด เช่น ขวานหินคม หินน้ำผึ้ง เฉพาะขวานหินน้ำผึ้งว่าพบแห่งเดียวในไทย และลูกปัดหินสีต่าง ๆ เมื่อดูแล้วก็เป็นมรดกบ้าง บุศราคัมบ้าง เพทหรือเพทายไทยบ้าง หรือเป็นเพชรก็ได้ นิล ไพลิน ทับทิม โกเมร มุกดา และไพฑูรย์ ซึ่งขัดได้เรียบกระทั่งเป็นเงาประกายแสง ที่ประหลาดก็คือ ขึ้นรูปต่าง ๆ ได้ และเจาะได้ แม้เม็ดเล็ก ๆ ขนาดถั่วเขียวยังเจาะได้ เอากันว่าที่ขัดหรือทำหยาบ ๆ อายุ ๕๐,๐๐๐ ปี ที่ทำเรียบร้อย มีอายุ ๑๐,๐๐๐ ปี พอเหมาะที่ไทยว่า อายุหินใหม่หรือหินขัดประมาณ ๑๓,๐๐๐ ปี แต่ฝรั่งเขาว่า ๕ หมื่นปีเมื่อลงมาขนาดนี้ ก็ถึงอายุเครื่องดินเผาที่พบ ณ ถ้าผีแมนว่า มีอายุ ๑๑,๑๕๐ และที่บ้านเชียงว่ามีอายุ ๖,๘๕๕ ปี และว่ามีทองแดงหรือสำริดด้วย จึงเป็นชื่อแผน หรือคนแผน คือเจริญแล้ว ซึ่งเป็นอยู่มาถึงหมื่นปี และ ๘,๐๐๐ ปี ซึ่งติดต่อกับแมน หรือ “เมืองแมน”

----- *

๑๕ ชั้นดิน ไทยเรียกโลกว่าดิน คนหรือมนุษย์ก็อยู่กับดิน แต่ไทยเราจัดคนอยู่ชั้นกลาง หรือตรงกลางหรือ ๐ ศูนย์กลาง ซึ่งจะไปเป็นผีฟ้าเทวดาก็ได้ หรือจะไปเป็นผีต่าง ๆ ถึงผีนรกก็ได้ ในทางพระพุทธศาสนา จัดคนเข้าในสุคติภูมิ และถ้าท่านที่มีชาติฐานะสูงยังจัดเป็นสมมติเทพสวรรค์ แม้ไทยก็ยังจัดคนเป็นผีฟ้า (จ้าวฟ้า) ก็มี เฉพาะในความหมายของ ๑๕ ชั้นดิน ถ้าเป็นคนก็หมายถึงคนตายแล้ว จึงเรียกว่า “ผี” คือศพ ยังหมายถึงคนที่ไม่นุ่งห่มผ้าก็เรียกกันว่าผี เช่น ผีตองเหลือง ผีตาขาว (คือฝรั่งชายหญิงที่เปลือยแม้จีนก็ยังเรียกว่า อังม่อกุ้ย ผีผสมแดง) และการจัดชั้นนี้ นับจากชั้น ๐ คือ จากคนลงไป ถ้ารวมชั้นลงด้วยจะเป็น ๑๖ จึงรวมได้ ๑๒

ชั้น ๐ หล้าแหล่งไทย คือโลกหรือโลกธาตุ คำราโหราศาสตร์ไทยได้ลงตัวเหตุเป็น ๐ คือ อวิชชา ซึ่งแปลว่าไม่รู้เป็นเหตุ อันได้แก่พลังธรรมชาติที่มีอยู่ ซึ่งมีชื่อว่าภวังค แปลว่าองค์-หน่วยที่มี เช่นพลังประสาทแห่งดิน เคลื่อนแห่งลม ผลิกรรมและซึมซาบแห่งน้ำ เคาใหม่แห่งไฟ มีว่างแห่งอาย (อากาศ) พลังรู้แห่งชีวิตและใจ อันเป็นสรรพธาตุ สรรพชีพ สรรพชีพวิญญูณ ซึ่งพร้อมกันเป็นโลกอยู่นี้ หมุนเคลื่อนไปเช่นหัวใจที่กำลังเต้นสูบฉีดเลือดเป็นต้น ที่ลงเป็นชั้น ๐ นี้ ก็หมายเอาเป็นตัวเหตุ และได้เป็นผลปรากฏเป็นเหืองเห็นกันอยู่ จึงปรากฏเป็นรูป ๐ คือวงกลมหรือศูนย์กลางตามข้อนับของไทย นับจาก ๑ เป็นต้น แต่ได้ทำ ๐ ไปลงไว้ที่สิบ ๑๐ จะอยู่ระหว่าง ๙ กับ ๑๑ คือจำนวนก่อน ๑๑ อันเป็นช่วงต้น ๑๐ คือก่อน ๑ นั่นเอง เหตุนี้ การลงชั้น ๐ หมายถึงโลกนี้ จึงเป็นเหืองเห็น (เหตุผล) จะกล่าวเฉพาะคน คือชาวโลกเท่านั้น คราวแรกไทยเราก็คงมีผู้หญิง ผู้ชาย ผู้ใหญ่ เด็ก ต่อมามีมากขึ้นก็จัดเป็นขุนผู้นำ ผู้ปกครอง ขอม คือที่ปรึกษา ครูอาจารย์ ชาวคำ ชาวท่า เมื่อรู้จักกันมากขึ้นกระทั่งเป็นชาวโลก จึงจัดกันตามผิวคือ คนดำ คนขาว คนแดง คนเหลือง แยกเป็นหัวหน้าและรอง เป็นฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร ฝ่ายพลเรือน ฝ่ายค้า ฝ่ายสร้าง ฝ่ายทำหรือผลิตตามระบบไทย คือชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ คนไทยชัดเจนรวมเป็นชาวโลกด้วยชาติหนึ่งแล้ว เป็นอยู่มาในศูนย์กลาง ซึ่งเป็นชั้น ๐ ก่อน ๑ หรือ ๑๑ นั้น

ชั้น ๑ ผีคน คนตายที่เป็นผี หรือศพเน่าแล้วมีกลิ่นเหม็นเน่า ตลอดถึงสัตว์ต่าง ๆ คนไม่นุ่งห่มผ้า เช่น ผีตองเหลือง เพราะไม่ค่อยอาบน้ำ จึงมีกลิ่นเหม็นสาบ ปอบสังคมคือ พวกเทียวหลอก เทียวลักพวกนี้มักกลิ่นหอมตามที่แต่งอย่างคน แต่เหม็นโดยการกระทำ (บาปเกียรติ) พวกอัปสร ผีรัก (ทั้งนายและนาง) ชายที่แต่งตัวแบบพระเอกเทียวหลอกหญิงทั้งปลิ้นปล้อนและเอาไปขาย หญิงประพฤตินำเรอกามคุณ เวลาที่เรียกว่าผีชาดาน และยังหมายถึงยาเสพติด เช่น เฮโรอีน อันแปลว่านางเอก พวกนี้มักกลิ่นธรรมชาติ หินเอียน ขิงปนน้ำปรุง หรือกลิ่นยาประสมเข้าแล้ว ก็ห็นกลั้ง

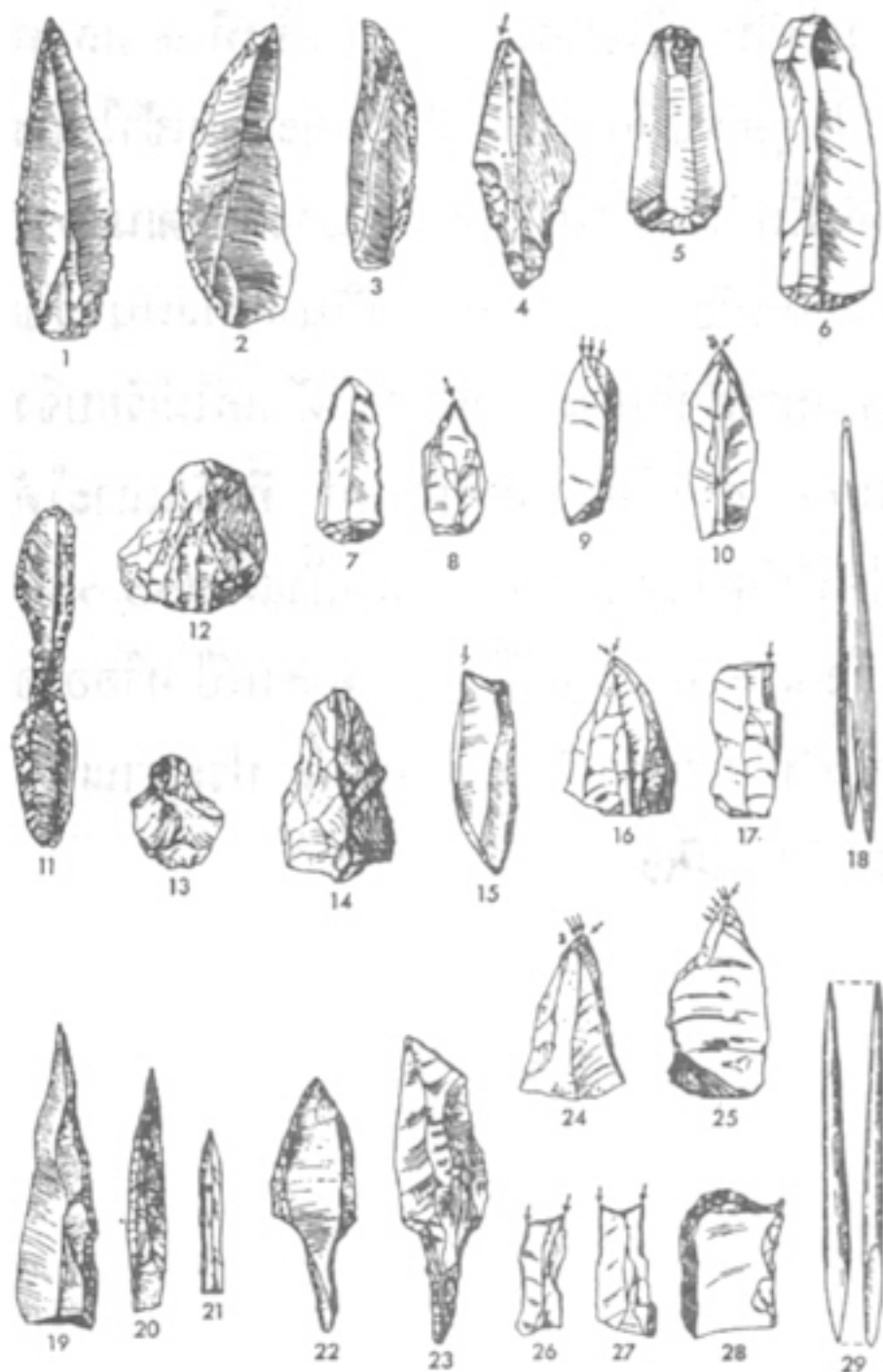
ชั้น ๒ เบื่อ เปรี๊ยะว ส่ำ (สัตว์ดิรัจฉาน) เบื่อว่าเป็นคนเล็ก ไม่มีลูกสาว อาศัยอยู่ในถ้ำลึก ๆ ที่เพชรบุรีเรียกเปรี๊ยะว ยังมีถ้ำเปรี๊ยะวอยู่ที่หน้าเขาหลวง ท่านพระครูพิศิษฐ์ฯ เล่าว่าเคยลงไป เห็นแต่รอยตีนคนเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง เรียกกันว่า “เปรี๊ยะว” “เบื่อ” มีคนเคยพบเห็นกันมาในกาลก่อนว่า รูปร่างเป็นคนมีขนบาง ผู้หญิงมีเด้านมเหมือนคน ที่พนมรุ้งมีปราสาท พระอาจารย์จรัสวัดสัมพันธวงศ์เล่าว่า บ้านเกิดอยู่ ณ บริเวณทิศตะวันตกของภูเขา เคยเห็นเดินออกมาจากถ้ำเขาใหญ่เป็นแถวขึ้นไปไหว้พระธาตุที่พนมรุ้งนั้นเรียกกันว่า “เบื่อ” อาจเป็นพวกเดียวกับพวกเมืองลับแล คือ พวกเขม้ง หรือเขียม และพวกเงาะหรือชาไก สากอ และพวกลิงหรือลิงคน ที่มีชื่อว่า วานร (สัตว์) เหมือนคน เช่น หนุมาน และชิงง่อคง กิณร (คนอะไร) พวกนี้ที่ทำรูปกันไว้ รูปเพศเหมือนคน แต่มีปีกและตีนเป็นนก พวง คือ นาค (คนเปลือย) คนผ่านาคอยูตามภูเขาและทะเล แต่พวกนี้ทางพระพุทธศาสนาถือเป็นอมมนุษย์ คือไม่ใช่คน จึงห้ามบวชและพวกสัตว์ในวรรณคดีมีมาก เช่น คชสีห์ คือสมเสร็จของไทย นี่คือ พวกส่ำ หรือประสม สิงหสา คือ สิงห์ หรือ สี่ห อันแปลออกเป็นชื่อไทยว่า “สา” เช่น จิตใจ วิถีทาง ภูตผี รูปร่าง จึงเป็นชื่อไทยว่า สิงห์สาราสัตว์ เป็นความว่าสิงห์สารา (คนสัตว์) สัตว์ดิรัจฉาน พวกสิงห์สาราสัตว์ทั้งหมดนี้มักกลิ่นต่าง ๆ กัน

กาลเวลาแห่งประวัติศาสตร์, วัฒนธรรม, โบราณคดี,^๑ วิทยา

ตามที่ฝรั่งเขียนไว้ เขาว่าคนคือมนุษยชาติเกิดหลังสุด แร่ธาตุพืชพรรณทั้งหลายซึ่งมีความเป็นมา ผิดจากทางตะวันออก จะเอาแผ่นดินโลกปัจจุบันขึ้นเรียงก่อน และใช้ตามฝรั่ง คำชื่อว่า ยุคหินและซากหินนั้น ไทยรู้จักดีอยู่แล้ว จึงตั้งชื่อไทยใช้กันมาตั้งแต่มีคำไทยเกิดขึ้นแล้ว

๑. ยุคหินใหม่ขัดเรียบคม (สมัยเมืองแมน) เป็นระยะกาลที่รู้จักใช้แร่ธาตุจึงเป็นยุคทองแดง, ทองเหลือง, เหล็ก ฯลฯ แม้หินก็รู้จักเลาะ ขัด ฝนเป็นคม ตกแต่งเป็นของใช้ กับทั้งหลอมหล่อแร่ธาตุประดิษฐ์สร้างเป็นเครื่องใช้ เป็นเครื่องมือใช้ฟัน คัด เจาะ เจียน ขว้าง ยิง ฯลฯ ได้เรียกว่าสมัยอายุ เอนีโอลิทิก (Eneolithic Ages) เป็น กาลปลายอายุสมัยใหม่ หรือสมัยกาลที่ทำขัดเกลาได้ ซึ่งชื่อว่า นีโอลิทิก ตั้งแต่กาล ๓,๕๐๐ ปีขึ้นไป ถึง ๖,๐๐๐ ปี ทางของตะวันออกถึง ๑๐,๐๐๐ ปีกว่า

รูปเครื่องหินเก่า ยุคต้นเริ่มเป็น ๑ นั้น ถ้าสังเกตจะเห็นรู้จักขัดเรียบแหลม ทำวงโค้งได้

รูปเครื่องหินเก่า ยุคต้นเริ่มเป็นกลางนั้นจะเห็นเลาะขัดหยาบกว่า แต่ทำวงโค้งได้

รูปเครื่องหินเก่า ยุคต้นเริ่มเป็นดำนั้น จะเห็นเลาะได้ไม่มีรอยขัด ที่ยอดแหลมจะไม่มีวงโค้ง

๒. ยุคหินใหม่ขึ้นรูปได้ (สมัยเมืองแพน) เป็นระยะกาลที่รู้จักขัดหินให้เกลี้ยงเกลาเป็นคมได้ รู้จักเจาะตกแต่งเป็นรูป ประดิษฐ์ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ได้เป็นสมัยหินใหม่ (New Stone) อันมีชื่อว่า นีโอลิทิก (Neolithic) ว่าตั้งแต่กาล ๕,๐๐๐ ปีขึ้นไป และว่า ตั้งแต่ ๑๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๕๐,๐๐๐ ปี

๓. ยุคหินกลาง (สมัยเทียนฟ้า) เป็นระยะกาลที่รวมกันเป็นหมู่ เป็นกลุ่ม เป็นเผ่าพวกฟองรู้จักเลาะหิน รู้จักทำของใช้ได้บ้างอย่างหยาบ ๆ รู้ใช้ไฟทำของสุกได้บ้าง ที่เรียกว่า สมัยหินเก่าปลาย หินเก่าปลายนี้ ชื่อว่า เมโซลิทิก (Mesolithic) ว่าตั้งแต่กาล ๓๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปบ้าง ตั้งแต่ ๖๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๑๐๐,๐๐๐ ปีบ้าง

๔. ยุคหินเก่าต้นเริ่มเป็น คือ ยุคหินเก่าแท้เป็นระยะกาลเริ่มมีความคิด เช่น ทบ เลาะ หิน ได้ เริ่มรวมเป็นหมู่ เป็นกลุ่มเคลื่อนย้ายไป ระยะต้นเริ่มเป็นนี้ ชื่อว่า ปาเลโอลิทิก (Paleolithic) ว่าตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๕๐๐,๐๐๐ ปี และถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปี เมื่อพบจาโคบีแมนแล้วก็เพิ่มขึ้นเป็น ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปี จึงเป็นตัวเลข

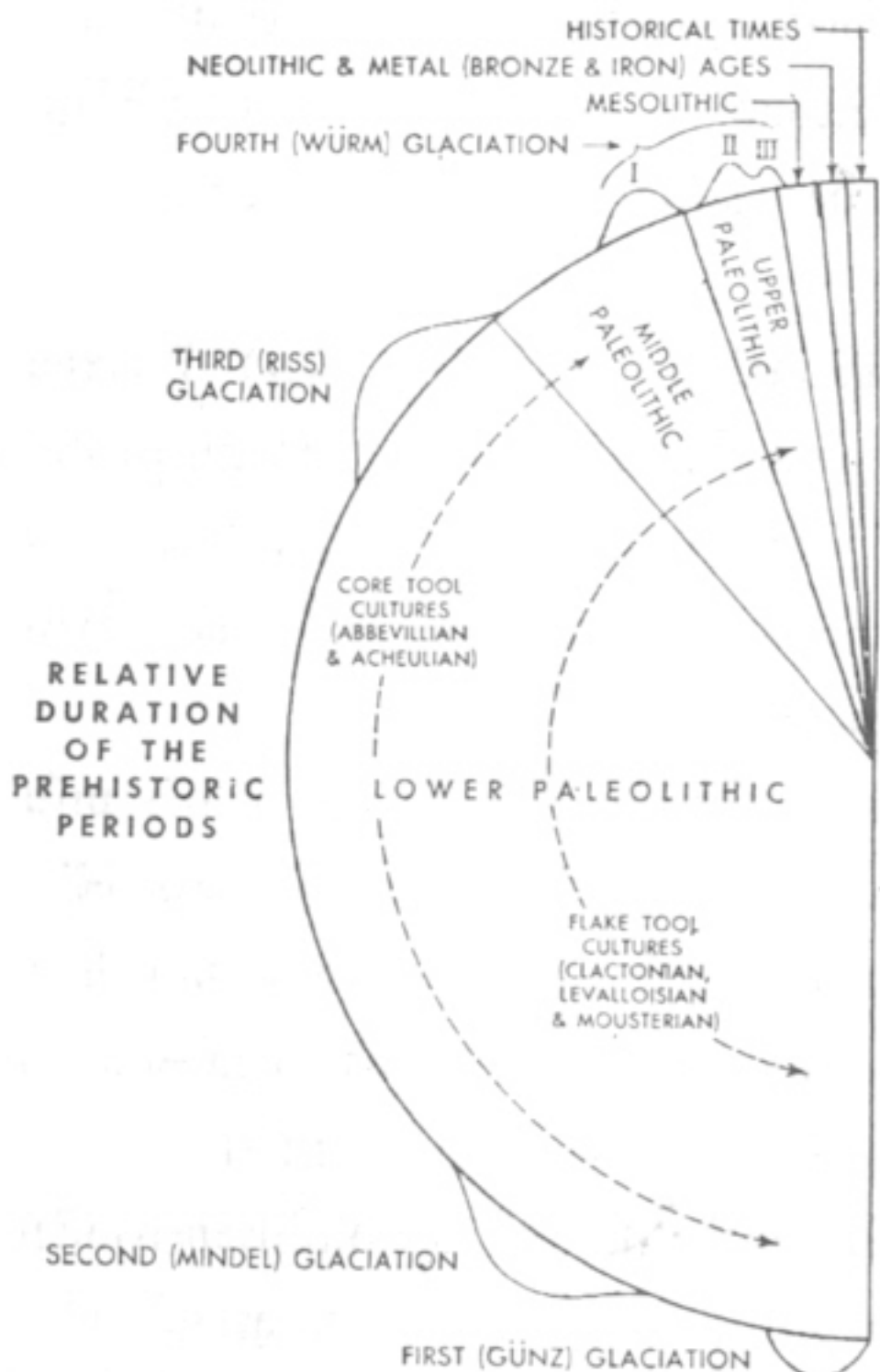
๒,๐๐๐,๐๐๐ ปี เรียกว่า ปาเลโอลิทิก อันเป็นสมัย ยุคน้ำแข็ง (Glaciation) ยุคนี้ ตามหนังสือเก่า-เรียกว่า ปลิโอซีน (Pliocene) ตามหนังสือรุ่นใหม่เรียกว่า ปลิสโตซีน (Pleistocene) กำหนดว่า ยุคเริ่มเป็น-เป็นต้นเมื่อ ๒ ล้านปีมาแล้ว ก่อนจากนั้นขึ้นไปถึง ๑๕ ล้านปี ว่ายังเป็น “ลิง” หรือคนลิงยังมีสมองไม่แจ่มในพอที่จะรู้ทำอะไรมากไปกว่า กิน นอน เสพกาม ต่อสู้กัดกัน

๑. Man, culture, and socient Ancient ใช้ศัพท์ชื่อว่า โบราณคดี เวลามีความรู้เป็นมาตรากาลเวลาหรืออายุแท้จึงใช้ว่า โบราณคดีวิทยา แปลว่า รู้เรื่องที่มีในโบราณ หรือวิทยาโบราณคดี

(๓.๒) ยุคหินเก่าปลายต้นเริ่มเป็นบน นั้น จาก Upper Paleolithic เป็นยุคที่มีความเจริญสืบเนื่องมา เป็นกาลพ้นยุคน้ำแข็งที่ ๔ เป็นยุคอบอุ่นขึ้นมาก ก็คือยุคสมัยหินเก่าปลายที่รู้จักเลาะ ขุด ถางหิน ทำหินแหลมเป็นเครื่องเจาะได้ รูปที่พิมพ์มานั้น ว่างมีกาลเวลาดังแต่ ๖๐,๐๐๐ ปี ถึง ๕๐๐,๐๐๐ ปี ที่กล่าวชื่อมาแล้วว่า เมโซลิธิค ปลายนั้น

(๑) ยุคต้นเริ่มเป็นกลาง นั้น จาก Middle paleolithic เป็นยุคสมัยรุ่งเจริญมากขึ้นกว่าเก่าเป็นกาลยุคน้ำแข็ง

ที่ ๔ รูปเส้นผ้งที่ทำไว้ ได้แก่ยุคหินเก่า หรือสมัยยุคหินและนั่นเอง แต่ยังทำเครื่องใช้ให้เรียบแหลมคมไม่ได้ ทำได้เพียงหยาบ ๆ ซึ่งเป็นยุคเริ่มกลางได้คาบเกี่ยวเข้าไปในยุคน้ำ มีกาลเวลาดังแต่ ๕๐๐,๐๐๐ ปีขึ้นไปถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปี

๓. ยุคหินเก่าลึกสุดต้นเริ่มเป็นต่ำ นั้นจาก Lower Paleolithic อันเป็นยุคตั้งต้นเริ่มรุ่งขึ้น เจริญเป็นกาลยุคน้ำแข็งที่ ๓ ตลอดไปถึงยุคน้ำแข็งที่ ๒ อันเป็นยุคเริ่มมีความคิดรูขึ้น และพาเข้าไปถึงยุคน้ำแข็งที่ ๑ กันสุดดึกดำนั้น ถึงกระนั้น ก็เป็นแกนองควัฒนาการอันเกี่ยวเนื่องระหว่างก่อนยุคสมัยประวัติศาสตร์ เป็นดัชนีแผนวิวัฒนาการส่องให้รู้ ก็คือยุคหินเก่าที่รู้จักเลาะ-ทำแหลมได้ แต่ไม่เรียบจึงเห็นได้ว่าหยาบกว่า เป็นยุคกลางล้ำเข้าก็ยุคหินเก่า ที่รู้จักเลาะได้ แต่ยังทำวงโค้งหรือเจียนโค้งไม่ได้ยุคนี้มีอายุกาลเวลาดังแต่ ๘๐๐,๐๐๐ ถึง ๑,๐๐๐,๐๐๐ ปี และถึง ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปี หรือ ๒ ล้านปี หรืออาจมากเกินไปกว่า ๓ ล้านปีขึ้นไป กระทั่งเป็นอนันต์กาล ประมาณ ๗ แสนล้านปี เท่าอายุดวงตะวันเป็นอย่างต่ำ

แมน = ไทย

เมืองแมน คนไทยแมน กับ เมืองแมน คนแมน ก็คืออันเดียวกันเปลี่ยนเพียงชื่อเท่านั้น เท่าที่เปลี่ยนนี้ดี เพราะทำให้กำหนดกาลเวลาได้ และชื่อยังคงอยู่ในคำไทย จึงเป็นหลักฐานว่ามีอยู่แล้ว กับมีชื่อคำไทยอยู่มาจนถึงปัจจุบัน และมีไปตลอดที่คนไทยไปมีอยู่ ในระยะกาลสมัยเมืองแมนคือ หมื่นปีมาถึง ๘ พันปีก่อนนั้น นับว่าไกลจากกาลนี้อยู่ อาจเลื่อนลงมาจากยุคมิคสธัญญ์เปลี่ยนพุทธันดรที่ ๓ เริ่มพุทธันดรที่ ๔ และเหมือนกันตลอดโลก ถ้าขึ้นพูดว่าเจริญมาก่อนหมื่นปี จะกั้ดก้านกับคำฝรั่ง ทั้งจะไม่เป็นที่น่าเชื่อถือตลอดไป ในที่นี้ก็ขอกล่าวว่าเมืองไทยนี้เจริญมาก่อนหมื่นปี เข้าระยะกาลคิดทำประดิษฐต่าง ๆ เมื่อก่อนหมื่นปีมาแล้ว ตอนนั้น ยังคิดหนังสือไม่ได้ จึงไม่มีการบันทึกหรือเขียนกันไว้ เมื่อเข้าบันทึกหรือจารึกนั้นก็เมื่อ ๘ พันปีมาแล้วจึงเรียงตามบันทึก แต่ใช้สำนวนปัจจุบัน ทั้งคำชื่อเมืองแมนนี้ บัดนี้ ไทยรู้จักกันว่าสวรรค์ชั้นฟ้า

สมัยเมืองแมน

ขุนอินเขาเขียว ขุนนางกวักทองมา เริ่มเจริญเมื่อ ๘,๐๐๐ ปี

๑. ขุนอินเขาเขียว ๒. นางกวักทองมา ๓. รูปผู้หญิงดินเผา (คุบัว) ได้ที่เขาสองราษี ทั้งคู่ช่างทำส่วนสั้น อันเป็นส่วนสมัยสุวรรณภูมิ จะเห็นว่ามีสร้อยสะพาย ส่วนรูปผู้หญิงที่คุบัวนั้น มีสร้อยสะพายเหมือนกันและนางกวักนี้เป็นหญิงไทยที่มีรูปเคารพมากที่สุด

ขุนอินเขาเขียว กับ ขุนนางกวักทองมา เมื่อเกิดมาแล้วและได้กัน รักกันอยู่ร่วมกันมีลูกชายหญิงถึง ๒๐ คน ได้ใช้ชื่อลูกตั้งเป็นชื่อ ปี, เดือน, วัน กับได้ตั้งชื่อ เมืองแมน และได้สร้างให้ไทยมีสิ่งของไทยอีกมาก ซึ่งก็รวมเป็นคู่กับขุนนางกวักทองมาตลอดกาลมา จึงขึ้นเป็นที่เคารพคู่กันเมื่อสร้างเป็นรูปเคารพก็สร้างคู่กัน ครั้นขึ้นเป็นที่-พระอินหรือว่าตายไปเกิดเป็นคันฉ่อง-พระอินสรวงสวรรค์แล้ว ได้เห็นเป็นรูปเดียวมาก ทั้งได้ไปพ้องกับ-พระอินทรศักดิ์เทวานิมิต และพระอิศวรอีกด้วยและจึงไม่ปรากฏในระบบชื่อไทย หรือเป็นคนไทย พระอินคนไทย หรือขุนอินไทยที่ได้ขึ้นถึงฐานันดรศักดิ์เป็น-พระอินทรเทวราชแล้ว ได้มีชื่อว่าพระอินทราธิราช หรือพระสยามเทวาธิราชหรือพระไทยเทวาธิราช ต่างก็มีชื่อเป็นชมพูทวีป-อินเดียไปแล้ว ที่เป็นไทยมีชื่อในจารึกสุโขทัยว่า “พระทรงเมือง” มีคำระลึกถึงถือเป็นมนต์ขลังศักดิ์สิทธิ์ประจำมาได้ฟังผู้ใหญ่สอนจำได้เป็นบางคำได้เรียงขึ้นใหม่ตามแก่นมนต์นางกวักว่า “โอม-โอ พ่อขุนพระอินเขาเขียว ทรงเรี่ยวแรงแผดแสงโผนแผ้วพร้อมเพร้วพันดาแจ่มกระจ่าง ข้ามขลังฉมวกแก้วห้ายอด กำจัดตลอดรอดร้ายระรานบาปนี้ มีพระยอดมิ่งขวัญคู่พระศรีศักดิ์พระนางกวักทองมา ขอทรงประทานล่ำทำไร่สวนนาข้าวกล้าค้าขายดีมีลาภผล-ทุกหนแห่ง ถิ่นที่ขอให้เจริญศรีมีลาภผล คดคาลโกลกโชคน-พลเดชฤทธิ์สิทธิ์ศักดิ์อัครยศสระรินชื่นใจชายหญิงทุกถ้วนหน้า

สาระพัดผลรับทรัพย์สิ้น ขอพระอินช่วยลูกปลุกปั้นสรรเจริญขอเชิญคุ้มครองป้องกันสรรพภัยทุกสถานกาลเวลาทุกทิศานุทิศ เป็นกรรมสิทธิ์แก่ลูกทุกเมื่อ-เทอญ” ในความรู้จักของชาวพื้นเมืองไทย มีคำมन्दหรือคำขอเป็นประจำว่า “จ้าวพระคุณ ขุนพระอินช่วยลูกด้วย” พระพุทธรูป หรือพระสงฆ์มักออกว่า “หลวงพ่-ช่วยลูกด้วย”

ส่วนนางกวัก หรือ กวักทองมานั้น มีรูปเคารพมากอยู่แล้ว และรูปนั้นมักทำเป็นมือชวากวัก มือซ้ายถือถุงเงินทอง ถือเป็นจ้าวแม่ทรัพย์สิ้นเงินทอง จึงนิยมสร้างกันมาก นอกจากนี้ยังยกเป็นจ้าวแม่ค้าขายกระทั่งมีมนต์นางกวักว่า “โอม-ปู้จ้าวเขาเขียว มีลูกคนเดียวชื่อนางกวักหญิงเห็น หญิงรัก ชายเห็นชายทักทุกถ้วนหน้า โอมมะพลับพลา จะไปค้าเมืองแมนให้ได้แสนคนนานทอง นีกเงินให้ได้เงินมากอง นีกทองให้ได้ทองมาเป็นหาบ วันนี้ให้มีลาภ สามเดือนกลับมาเรือนให้ได้เป็นเศรษฐี สามปีให้ได้ค้าตะเกาทอง โอมปู้จ้าวเขาเขียว ยกให้แก่ลูกคนเดียวเป็นกรรมสิทธิ์” ฉะนั้น จ้าวแม่นางกวักจึงเป็นทั้งคั่น และ จ้าวผู้ประสิทธิ์ประสาทอาชีพ ทรัพย์สิ้น ค้าขายขึ้นเป็นจ้าวแม่ผู้ศักดิ์สิทธิ์ จึงสร้างรูปเคารพเป็นเครื่องเคารพนับถือบูชา สักการะระลึกถึงตลอดมากระทั่งบัดนี้ นางกวักจึงขึ้นชื่อลือเรื่องอยู่ในหมู่คนทั่วไป

ในพระนิพนธ์ตำรา สมเด็จพระเจ้าฟ้า กรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ทรงไว้ว่าพระอินทร ทรงรูปงาม ผิวอินทนิล ทรงกิริยามุกฎ คือ รัศมีฉายอดชั้น หัตถขวามือ-วชิราวุธ คือ ฉมวกแก้ว ๕ ยอด หัตถซ้ายประคอง-อินทราณี หรือ ศจี เป็นคู่พระศักติ ประทับ ณ สิงหาสนบ่าง ประทับทรงช้างไธราพต มีสิ่งงอกอยู่ข้างละคู่บ้าง ก็และ คู่พระศักติ คือ พระภรรยาเจ้า นั้น ทรงพระรูปงามยวไลยผิวเป็นสีทอง มือหนึ่งถือ-สันดานมัญชรีเป็นดอกไม้สวรรค์กลีบพฤษภนี้กะไรก็ได้สมหวังมีห่าอย่าง

----- *

ชั้น ๓ ผีพราย จำพวกผี กะ คือ กะสือ กะหัง และ ปอบ พวกนี้ว่าเป็นคน มีชาติกำเนิดเป็นคน แต่มีผลการอำนาจถอดออกเป็นดวงวิญญาณหรือดวงแสง ไปเที่ยวหากินของสกปรกเช่นอุจจาระ เศษเห็นก็เป็นคน ๆ ที่เป็นดวง ก็คือดวงไฟสีแดงประสมเขียว เคลื่อนวูบยาวบ้างแล้วสว่างวูบอีก เห็นระยะไกลจึงไม่ทราบว่าเป็นอะไร ชายเรียกกะหัง หญิงเรียกกะสือ ปอบทั้งหญิงและชายเรียกชื่ออย่างเดียวกัน ผีกะและปอบเหล่านี้หมายเอาพวกชั่วร้าย ซึ่งเดี๋ยวนี้เรียกพ่อมด แม่ผด ทั้งผีกะและปอบที่ดี อยู่ในชื่อว่าอารักษ์หรือผีคุ้ม เป็นผีดี มีศีลธรรม ช่วยป้องกันรักษาปวยไข้และบอกยาให้ ที่เรียกว่ายาผีบอก ก็มีชื่อเรียกอย่างเดียวกันนี้ ฉะนั้น ผีเสีย ๆ จึงทำชื่อผีดี ๆ เสียไปแล้ว และผีพรายนี้ ยังหมายไปถึงพรายต่าง ๆ ที่ชั่วร้าย เช่น พรายน้ำ ตลอดถึง ปลาซ่อนงูเห่า ปลาไหลไฟฟ้า หงพราย ฉะโม่ง โขมด พวกนี้มักกลืนเหมีน ผีกะ ผีปอบ เหมีนเหมือนอุจจาระเน่า พรายต่าง ๆ กลืนเหมีนแบบศพ

ชั้น ๔ ผีเปรต เปรตแปลว่าผู้ละไปแล้ว แต่ภาษาไทยเรารู้กันว่าผู้คอยาก เปรตนี้ ว่าเดิมเป็นคนกระทำความผิดตระหนี่ กินของสงฆ์ ดาญไปแล้วเกิดเป็นวิญญาณรูป หรือเป็นร่างสาง คือ ผีเปรตผอมสูงใหญ่ต้องคอยากเพราะผลตระหนี่ และกินของที่เขาไม่อนุญาต บางพวกทำบุญทำบาปคู่กัน เช่นกระบัดของวัดของรัฐ หรือของหลวง ของพ่อแม่ เอาไปทำดีบ้าง เช่น สร้างสาธารณะประโยชน์ ดาญไปแล้วคราวเสวยผลบาป เกิดเป็นเปรตต้องคอยาก เมื่อถึงคราวเสวยผลบุญเกิดเป็นเทพในวิมาน อย่างนี้เรียกเวมาฉิกเปรต ยังมีอีกมากถ้าต้องการรู้ คูในแปลวัดดู เฉพาะเปรตไทย มักมีแต่พวกตระหนี่คอยาก เที้ยวร้องขอส่วนบุญ เล่ากันว่า รูปร่างผอมสูง มักมีแคโครงกระดูก สูงเท่าต้นตาลโดนด มีแสงเรืองขาวราว ๆ ให้มองเห็น ร้องเสียงแหลมเย็นยาว ถึงกับมีชื่อไทยว่าร้องเสียงเปรต พวกนี้มักกลืนควาจัด หรือเหมีนซากโขลง

ชั้น ๕ ผีร้าย อันได้แก่ผีผู้ประสงค์ร้าย มีการจองเวรกัน คือ จ้าวเวรนายกรรม จ้าวบุญนายทุน จ้าวพระเดชนายพระคุณ และสิงห์สาราสัตว์ผู้มีเวรต่อกันทั่วไป อย่างผู้ฆ่าวัวควายมาก ๆ เวลาใกล้ตายมักเห็นวัวควายมาขวิด ตลอดถึงผีที่เข้ามากินคน มีหญิงวัยสาวมาเล่าว่าไม่ได้นอนหลับสนิทมา ๓ ปีแล้ว แม้ช่วงพอเคลิ้มต้องมีผีมาปล้ำจึงไม่ยอมหลับ เมื่อก่อนเคยได้ร่วมรักกับสามีเพียงจดทะเบียน เขาประสพภัยร้ายได้ค่าทดแทนมาก จึงต้องประสบฝันพิสดารเช่นนั้นตลอดมา แม้แพทย์ยังแนะนำให้ใส่เลือด คือ นายนั่นเป็นจ้าวเวรกล้าสร้างความรักเป็นจ้าวนายกรรม ได้กระทำรักร่วมกัน เป็นจ้าวบุญที่มีสุขร่วมกัน เป็นจ้าวนายทุนเพราะได้สิ้นชีวิตเป็นจ้าวนายพระเดชที่มีอำนาจรักษาความรักไว้ได้ เป็นจ้าวนายพระคุณด้วยความดีที่ผูกพันกันไว้จึงได้โอกาสกระทำความผิดนั้น ๆ ได้ เพราะมีเวลาอยู่ร่วมกันน้อย จึงมีผลอำนาจให้มีโอกาสได้ใช้สมาธิธรรมขจัดออกไปได้ พวกนี้มักกลืนต่างกัน

ชั้น ๖ ผีบอง พวกนี้มีรูปร่างแบบเดียวกับคน ที่เป็นสัตว์ก็เป็นสัตว์นั้น ๆ แต่มักผิดปกติ คือมีดอก เช่นดอกกระ มีลาย เช่นลายเกลื่อนกลาด มีปุ่ม เช่นหูใหญ่ ๆ บวมอูม บางทีมีแผลเช่นแผลเรื้อรัง บางทีมีอวัยวะคดโกง เช่น คางบิด เครื่องนุ่งห่มมักขาด ๆ วั่น ๆ และมัวหมอง ผีบองเป็นพวกที่มีบาปไม่ถึงนรก มีบุญไม่ถึงสวรรค์ หรือมีบุญน้อย ไม่พอจะมาเป็นมนุษย์ มีความเป็นอยู่อย่างแร้นแค้น

ขุนอิน พระอินทร

พระรูปนี้ กระทำให้ชัดเจนจากภาพฝีพระหัตถ์สมเด็จพระเจ้าทรงวัดเกล้ายอดช่อชั้น ถือฉมวกแก้ว ๕ ยอด คือ วชิราวุธ ขอช้างประทับช้างไอรพตงาญ ได้เลื่อนเป็นพระอินทรเทวราชของชมพูทวีป และได้ลดฐานันดรศักดิ์เป็นโลกपालกเทพทิศตะวันตก แต่เครื่องแต่ง, หน้าตา, ลายเขียนเป็นไทย และมีในเมืองไทยจึงว่าเป็นขุนพระอินไทย มีพระนามไทยว่าพระสยามเทวาธิราชเจ้า หรือพระไทยเทวาธิราชเจ้าได้ปรากฏในสมัยนี้

พระศรีอุมาไทย พระนางแก้ว

พระอินทรานี หรือ ศรี

พระรูปนี้ กระทำขึ้นจากภาพลายรดน้ำอันเป็นรูปนางแก้วสตรีรัตน หรืออิตถิรัตน ได้ประยुคต์เป็นศิลปปัจจุบันบ้าง มือถือช่อดอกไม้ เป็นลักษณะเดียวกับอินทรานี ก็ถือดอกกลีปพฤกษ หรือกามพฤกษนี้ก็จะไรก็ได้ ทั้งวัดเกล้ายอด และ หน้า กับ พุ่มทรวงทิพ มีลักษณะงามชวนใจ จึงนำมาเป็นคู่พระศักดิ์ ทั้งเครื่อง แต่ง หน้า ตากับทั้งแบบศิลป และ ช่าง ก็เป็นไทยตลอด จึงถือว่าเป็นของไทย

ด้วยกัน พระอินทร และ พระอินทรานี ทรงเป็นโลกपालกเทพเทวีผู้ปกครองโลกประจำทิศตะวันตกมีคุณธรรมว่า อนุรักษคติ แปลว่า ตามรักษา ช่วงเหลือ ฉะนั้น จึงนิยมนกล่าวขอให้ช่วยในเวลาที่มีภัยในพระพุทธศาสนา-มีชื่อ และ คุณสมบัติมากย่อได้ดังนี้

สหสฺสเนตุโต เทวินโท

อสุรชโย มหเสกฺโข

ทรงมีพันเนตร พระอินจอมเทพ

ทรงชนะอสุร ทรงพระสักขใหญ่

เทวราชสิรินุโร

วชิราวุธ สุขุมปติ

ทรงไว้ซึ่งเทวราชสิริ

ทรงวชิราวุธ ทรงเป็นบดีพระสุชา

พระนามว่า สุขุมปติ แปลว่า ทรงเป็นพระสวามีของพระสุชานั้น มี ๕ พระนาง ๑ สุธรรมมา ๒ สุนันทา ๓ สุจิตรา ๔ สุชาดา ๕ โรहिณี ที่มีนามว่า เทวินท คือ จอมเทพนั้น เฉพาะ-เอราวัณเทพนั้นเดิมเป็นช้าง ซึ่งได้รับพระราชทานมาช่วยสร้างทางสวรรค์ คือ ศาลาใหญ่ เป็นที่พักอาศัยรักษาพยาบาล หรือ โรงพยาบาล ช้างเอราวัณได้ช่วยขนวัสดุ และ ช่วยกิจการที่ทำได้ จึงได้ไปเกิดร่วมด้วยเป็นเอราวัณเทพ เมื่อจะเสด็จไปไหน ได้นิรมิตเป็นช้างใหญ่ มี ๓๓ กระพองเคียว ถ้าจะ

พระอินทรเทวราช
สักกเทวานมินทรเทวราชเจ้า

ภาพนี้ กระทำขึ้นจากภาพลายเส้น ซึ่งอุดมคฺษฎิ-ศิลปิน สง่า
มะบุระ ได้คิดสร้างขึ้นเป็นรูปทรง-ทรงรัดเกล้า
ยอดช่อชั้น มือขวาถือฉมวกแก้ว ๕ ยอด คือ วชิราวุธ ประทับ
ข้างเเรวัด ๓ กระพองเศียร ทั้งยังได้เห็นช้างที่ได้
วาดเขียนสร้างขึ้นเป็น ๓๓ กระพองเศียรทั้งหมดก็เห็นเป็น
ของไทย และ พระอินทรนี้ กับ พระอิศวร เป็นคนละองค์ อิศวรประ
ทับโคนนทิ มี ๓ ดา มีมือมาก จึงต่างจากนี้ พระอินทรนี้ จึงเป็น
พระอินไทย-พระสยามเทวาริราชเจ้า พระไทยเทวาริราชเจ้า

นางกวัค หรือ ขุนหญิงกวัคทองมา
พระศรีอุมา หรือ พระเทวีสุชาดา

ภาพนี้ ได้ถ่ายที่สร้างเป็นรูปเคารพอันเป็นจำวแม่โชค
ลาภทรัพย์สิน ซึ่งต่างได้ออกแบบสร้างขึ้นเป็นที่เคารพบูชา
บำบวงบนบานกัน ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่านางกวัคนี้เป็น
หญิงไทยที่มีรูปเคารพบำบวงบูชามากที่สุดเท่าที่ได้พบ จะเห็นมือ
ขวาขกวัค มือซ้ายประคองถุงเงินทอง ทรงรัดเกล้า
พระนาง ทรงสะไบ และ ถุงไทยมีลายไทย ประทับแท่นทอง ได้สำ
นึกทิพยกายจึงทราบนามว่า พระศรี หรือ สุชาดา ได้นำมาเป็นคู่
พระศักดิ์พระอินทสักกเทวานมินทรเทวราชเจ้า ทั้งนี้มีหลักฐานนอก
จากรูปปรากฏแล้ว ถ้ามีดาโน หรือ ศัพท์
ว่า จักขุญาณ ดี ๆ แล้วจะทราบได้เอง (พระศรีนี้ที่ไทยเชิญมาทรง
เล่นพ่อนรำแม่ศรี)

เสด็จพระองค์เดียวกับพระนางทั้ง ๕ ก็นิรมิตกระพองเศียรเดียว หรือ เสด็จพระองค์เดียว ก็นิรมิตกระพองเศียรเดียว มีงา
๔ งอกออกข้างละคู่ ทรงวชิราวุธเป็นคู่พระศักดิ์ ที่ทรงนามว่า สุขัมปติ เป็นสวามีของสุชา หรือ สุชาดา นั้น โดยที่ทรง
โปรดพระนางมากได้ทรงประทานพรไว้ จึงเป็นคู่ร่วมเสด็จด้วยเสมอ เเรวัด-นิรมิตเป็นช้าง ๓ กระพองเศียร ได้เสด็จ
ร่วมกระพองบ้าง บางทีก็เสด็จต่างพระพองกันบ้าง บางที-ก็ทรงประคองในอ้อมแขนบ้าง ฉะนี้ พระอินทสักกเทวราช
จึงมีพระนามว่า สุขัมปติ แปลว่าเป็น บดี ของสุชา หรือ สุชาดา ที่มีนามว่า สหัสสเนตต นั้น คือ มีพันดา

ขุนอิน และ นางกวัค ได้ขึ้นเป็นต้นที่เคารพนับถือกันมานานแล้ว กระทั่งมีมนต์และรูปเคารพอยู่ทั่ว
ไป กระนั้น ก่อนที่ได้พบจารึกก็มีความรู้ยู่แค่นั้น ขุนอินและนางกวัคจึงมีเพียงชื่อ และ รูปเคารพ แต่ประวัติเรื่องราว

พร้อมกับกิจกรรมที่ได้ทำอันเป็นคุณประโยชน์แก่โลกโดยเฉพาะ คือ คนไทย ได้อยู่ในความมีดมนอนธการ ถึงกระนั้นก็กระทำสืบกันมา กระทั่งเป็นสายเลือด อันเป็นประเพณี ขุนอินและนางกวัค จึงดำรงสืบโดยสายว่าเครื่องพ่วงเหล่ากอตนมา เมื่อได้พบจารึกกระเบื้องจานแล้ว จึงได้รู้ความจริงและประวัติมา ทั้งได้นำมากล่าวเปิดเผยให้เป็นที่รู้จักกันส่วนการกระทำสืบต่อมานั้นจะได้แก่ไหน ก็ด้วยกาลเวลาที่ดำรงอยู่ และ ค่อยๆ-เชื่อยไปบ้างแล้ว กระนั้น ก็ยังได้รู้จัก และเชิดชูเกียรติกรรมที่คนไทยได้กระทำไว้ โดยเฉพาะก็คือ ขุนอิน และนางกวัค ตลอดถึง ลูก หลาน เหลน ซึ่งได้สืบกันมา แม้ในทุกวันนี้ไทยก็ยังใช้กันอยู่ เช่น วัน เดือน ปี ทิศ ทาง มาตรา ฯลฯ

ในที่นี้ ได้เรียงชั้นปฐมสมัญขึ้นเป็นต้นก่อนตามแบบพรหมนิกาย ซึ่งปรากฏเป็นของพราหมณ์มีแล้วว่า ส่วนองค์ต้นเดิมมีนามว่า พระปรพพรหม ได้ปรากฏเป็นองค์อาดมภู หรือ สมภู คือ เป็นเอง ในฟองไข่ก่อน ซึ่งมีชื่อว่า พุรหุมาณูท แปลว่า ไข่พรหม หรือไข่โลกต่อมาได้แตกออกเป็น ๒ ซีก ซีกบนเอาทำฟ้า ซีกล่างเอาทำแผ่นดินโลก พระปรพพรหม-องค์ต้นเดิมนั้น ได้แยกอาดมภูออกเป็น ๒ ภาค คือ เป็นชายภาคหนึ่ง เป็นหญิงภาคหนึ่ง ได้ร่วมกันสร้างสรรค์สรรพชีวิตและ สรรพแร่ธาตุ เป็นโลกขึ้นพร้อมทุกประการ กับทั้ง “พรหม” ก็เป็นชื่อในพระพุทธศาสนา ซึ่งถือว่าพรหม ทั้งรูปพรหม อรูปพรหม และ จีณาสวพรหม คือ อรหัตตผล หรือพระอรหันต อันถึงได้ด้วยญาณธรรมซึ่งสงบสงัดงามได้ และส่งให้ถึงจีณาสวชาดลันกิเลสสาละได้ถึงรูปรูปาพจรภูมิและโลกุตตรภูมิได้ อันสูงกว่ากามาพจรภูมิ ในสมัยพระพุทธกาล พราหมณ์วรรณทุกคนได้กล่าวคำนอบน้อมมหาพรหมว่า “นโม มหาพุรหุโน” ตลอด ในที่อื่น เช่น นารายณ์ ๑๐ ปาง มีเทพเจ้าวสมภูก่อนจะเป็นนารายณ์ก็มีชื่อว่า ปรพพรหม (แยก-ไม่มี “พระ”) ครั้นแยกภาคออก-องค์กลางจึงเป็นชื่อ นารายณ์พิชฌุ อิศวรออกเบื่องขวา พรหมออกเบื่องซ้าย ฝ่ายใตวนิกาย มีปรเมศวรเป็นองค์กลาง

----- * -----

เที่ยวอาศัยของเขาทั้งสุครสได้ มีสภาพสวยทุกซอกมากกว่าสุข มีเหม็นสาบจัดเช่นคนไม่อาบน้ำนาน ๆ ตรงกับพวกวินิปาจิตาสูริมีภาระแต่จะหากินเท่านั้น บางคราวต้องอาศัยคน จึงคล้ายกับ ปรัชตูปชีวีเปรต (เปรตที่เข้าอาศัยสิ่งที่เขาให้เลี้ยงชีวิต) แต่ตัวไม่สูงใหญ่เท่า ชั้นนี้อยู่ตามลำดับแสงทิพย์ ต่ำกว่าคน คล้ายอยู่ใต้พื้น เป็นเรื่องเก่า ๆ บางทีไม่มีเรือนก็อยู่ในถ้ำระแหงดินในที่ต่ำกว่ามนุษย์ ไม่ถึงนรก มีมากมายเหลือที่จะนับได้

ชั้น ๗ ผิขุนยม หรือ ยมกาพ ยมราช ยุติธรรมราช มัจจุราช มฤตยูราช คือ ขุนตาย ที่เรียกกันว่า พระยายม และยมบาล ขุนตายนี้ ในจารึกวัดพระเชตุพนฯ ว่ามี ๓๒ องค์ ประจำอยู่ ๔ ด้านนรกใหญ่ทั้ง ๘ ขุน และว่าเป็นพวกเวมาณิกเปรต (คือพวกเปรตที่มีวิมานอยู่แต่ต้องทำงานตามหน้าที่) ที่เป็นนรกบริวารหรือนรกบ่าว มีชื่อว่า ยมบาล และนิรยบาย มีหน้าที่ทำงานชำระบุญบาปจึงอยู่วิมานประจำนรกทั้ง ๘ ขุนตลอดถึงนรกบริวารและยมโลก กับโลกันตนรก หรือกันบึง เท่าที่ได้พบเห็น หรือฝันเห็นกันมา มักเป็น “ท่านท้าวขุนกรด” คือ ตัวมัจจุราชเอง สีขาวขนนกยาง รูปร่างลำสันมะขามข้อเดียว เป็นอากาศวิญญูณมฤตยูราชประจำด้านตะวันออกสัตยพิพนรค และมีอีก ๔ คือ ขุนไฟ สีแดง หรือสีทองแดง ขุนน้ำ สีหมอก หรือขาวตะกั่ว ขุนลม สีสัว หรือรงหินเก่า ขุนดิน สีดำ หรือสีดินเหนียวดำสัว เมื่อรวมกันแล้วได้ ๑๒๘ องค์ มักพบเห็นในเวลาป่วยหนักใกล้ตาย ถ้าคนสำคัญ เช่น โภธิสัตว์ ซึ่งได้บำเพ็ญอธิฐานบารมีมากกระทั่งอธิฐานขึ้นตายได้ ท่านท้าวขุนตายมักมาเองจึงมีอำนาจพอกัน คือ ยุติธรรมราช นอกจากนั้นก็ขุน ๔ ไฉนหนึ่งมีชื่อว่ายมทูต มีกลิ่นประหลาด คือ พอได้กลิ่นก็เกิดความหวาดกลัวขนพองสยองเกล้า หากต้องการพิสดารก็หาดูในไตรภูมิพระร่วงและประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ ที่มีปรากฏการณ์นั้น ขุน ๔ และขุนกรดหรือขุนตายเฉพาะท่านท้าวขุนตายนั้นเป็นวิญญูณรูป วิญญูณ หรือใจรู้นั้นเป็น “นาม” จึงเป็นธาตุว่าง คือ อาษ-อากาศธาตุ จึงเป็นวิญญูณ ๑ และ ๒ ธาตุว่างอากาศธาตุ อันเป็นทิพยภาพ เมื่อรวมเข้ากับอีก ๔ ขุนจึงครบธาตุ ๖ ฉะนั้น ทิพยวิญญูณ ท่านท้าวขุน ๖ จึงมีกระแสรั้วดีหมด ได้เที่ยวไปทั่วรูปดินน้ำลมไฟอากาศวิญญูณอยู่เพื่อแน่นอนและยอมรับความจริง จึงเป็นด้วยยุติธรรมราช รูปร่างลำสันมะขามข้อเดียว กระดูกใหญ่ คาท้องกระแสดๆ ถ้าไม่มีบาปจะเห็นท่านอ่อนโยนสุภาพ ผมเกรียน นุ่งห่มขาว นั้ง ณ แท่นสืบสวนวิญญูณรูปคู่บุญชี หรือมีผู้ดูแลซึ่งมีชื่อว่าสิริคุตตอำมาตย์ หรือมีชื่อไทยว่า นายบุญชีทอง ฝ่ายบุญ นายบุญชีดำ ฝ่ายบาป ซึ่งมีลายเขียนปรากฏขึ้นเองตามผลกรรมของผู้นั้น (เดี๋ยวนี้บุญชีทอง มีชื่อว่าสุวรรณเลข แปลว่า เขียนใบทอง บุญชีดำ มีชื่อว่าสุวานเลข แปลว่า เขียนหนังหมา) เพื่อแน่นอนได้ถามให้วิญญูณนั้น ๆ ตอบและรับรู้กรรม เมื่อเป็นบุญกรรมก็ส่งไปสวรรค์ ผู้มีบาปกรรมก็ส่งไปนรก สถานที่ เป็นศาลาล้างถ้วยหน้าขุมนรก ทั้ง ๘ และเป็นหน้าทั้ง ๔ ด้าน สุดแต่แต่จะไปด้านไหน หน้าก็อยู่ด้านนั้น

ชั้น ๘ ผิพุ (อาจเป็น พุสิด ทูรชน ทูรกรรม) ชั้นนี้ มีรูปร่างเป็นคน มีเพศต่าง ๆ เป็น พระณเร อุบาสก อุบาสิกา และ ชาย

จตุรพักตรมหาพรหมเทพเจ้า (จาก เทวกำเนิด) สรัสวดี มหาพรหม เทวีเจ้า
ไม่มีสงวนลิขสิทธิ์จึงขออนุญาตเป็นหลักฐานว่าเป็นที่รู้จักทั่วไป

จตุรพักตรมหาพรหมเทพเจ้า ทำเป็น ๔ หน้าตามแบบพรหมวิหาร ๔ คือ หน้าตรง เมตตา-ขวา-กรุณา ข้าย-มุทิตา หลัง-อุเบกขา ว่า ๔ มือบ้าง ๘ มือบ้าง ในที่นี้มี ๘ มือ ขวาล่างสุดถือคันธนูขึ้นมามีธนูประคำคล้องคอ ขึ้นมาวางแบรับเครื่องบูชาและประสาทพร บนถือช้อนคักเนย ข้ายล่างถือลูกธนูปรวิตะ ขึ้นมาถือหมอน้ำทิพ ขึ้นบนถือสมุดข่อยคัมภีร์พระเวททั้ง ๔ บนสุดห้อยลงกุมปกรรองฟ้าดินสร้างโลกกับคณกานูภาพทิพกายสิทธิ์ประสาทพรสำเร็จผลและไม่ตายจึงมีชื่อว่า อมร-ไม่ตายในแข่งน้ำว่า อมโดยโลหะ กับมีว่า ทรงผยองเหนือขุนห่าน คือ มีพระยาหงสเป็นพาหนะในตำนานว่า มีสรัสวดีเป็น ศักติ คือ พระชายา ได้เป็นคู่ร่วมกันสร้างขึ้นทุกอย่างทุกเพศพรรณจึงมีชื่อว่าพรหม และ พิภพโลก ที่ประทับชื่อว่า พรหมพยุพา คือ พรหมโลกได้สถิตอยู่ ณ ที่นั้น

สรัสวดี มหาพรหม เทวีเจ้า ทำเป็นมหาพรหมคือมหาพรหมเพศหญิงที่พระเทวีเจ้าแม่ผู้สร้างสรรพเพศพรรณ กับทั้งการศึกษาศิลปวิทยา ทรงสิริโฉมโสภามีวรกายฉวีสีสรกายขาวผ่อง มีเครื่องประดับเพชรแก้วขาวสรวรรคเกล้าจุฬารัตน มีนามว่า สรัสวดีเป็นทวิเสียงเพลงบรรเลงขับกล่อม มีนามว่าศครูปา ทรงโฉมสรวงามร้อยอย่างครบรูปแบบ มีนามว่า มหาพรหม เป็นผู้สร้างคู่กับมหาพรหม และสร้างคัวสื่อเทวนาครีจารึกพระเวท มีนามว่า เทวีเจ้านั้นเป็นเจ้าคู่สัมผัสนเพศและ เพศเจ้าแม่ ได้สร้างทำเป็นเพศหญิง มี ๔ มือ ขวา บน-ถือผูกโบลานจารคัวสื่อเทวนาครีจารึกพระเวท ขวาล่างถือดอกบัวตูม-ทรงพรหมจรรย์ ข้ายบนถือถ้วยน้ำ-ถือกันว่าเป็นเจ้าแม่แห่งน้ำบริสุทธิ์สะอาด ข้ายล่างถือพิณ-ทรงเสียงเพลงกระแสนเสียงศิลปทั้งขับร้อง และ บรรเลง ประทับแท่นตำแหน่ง พระศักติเทวี (อ่าน ศัก....ติ) คือ พระชายาเจ้า และ ประทับทรงนกยูงลำแพน หมายถึงเป็นเทวีพื่อนรำ และทรงเสียงเพลง

เอามือซ้ายลูบมือขวา-เกิดเป็นนารายณ์พิษณุ เอามือขวาลูบมือซ้ายเกิดเป็นพรหมธาดาขึ้น กับทั้ง พราหมณ์ถือว่า วรรณพราหมณ์มีจากเศียรพรหม จึงมีชื่อว่า พราหมณ์ เป็นวรรณครูบาอาจารย์ขึ้นปาปมุตตะนี จึงนำมหาพรหมเทพเจ้า กับ มหาพรหม เทวี เรียงต้นก่อน ดำนานอิศวร หรือ พระอินสวนนั้นมีย่อ ๆ เท่านั้น และตำนานนี้ว่ามีหลังพระพุทธกาลประมาณ ๘๐๐ ปี ในนารายณ์สิบปาง มีพุทธาวตณขึ้นยืนอยู่ เมื่อเข้ามาในไทยแล้ว เพราะมีพระพุทธรูปตามรวมอยู่ด้วยจึงยอมรับนับถือ ขุนอิน และ นางกวัค ผู้สร้างความเจริญแก่ไทย ได้เข้าไปร่วมกับอิศวรและอุมา จึงค่อยหายเลือนเข้าไปในของเขา

ตรีมูรติ สยมภูเทพเจ้า ทั้ง ๓
 ประพรหม นารายณ์พิฆณูอยู่กลาง
 อิศวรศิวออกเบื้องขวา
 จตุรพักตรมหาพรหมออกเบื้องซ้าย

สำหรับ ขุนพระอิน และนางกวัททองมา ซึ่งเป็นผู้ทำความเจริญไว้แก่ไทย-ไทยทั่วไปจึงยกขึ้นเป็นที่ระลึกถึง บวงสรวง กราบไหว้ ขอให้ช่วย ทั้งไทยได้กระทำกันมาตลอดนั้น กระทั่งถึงกาลบัดนี้ ในหมู่ชาวชนบท หรือ ชาวบ้านทั่วไปยังกระทำกันอยู่ แต่ผู้รู้หรือนักรู้อดิศักดิ์ดิชนได้เปลี่ยนไปเป็นไหว้อื่น ๆ หมดแล้ว ในภาคใต้ คนไทยที่เป็นนักเพลงโนรา และหนัง ยังมีเพลงไหว้ครุระบุถึง-ขุนอิน นางกวัท ซึ่งถือกันว่าเป็นต้นไทย และเป็นต้นบา ต้นหอม ต้นครุบาไทย ได้ขอร้อง-พระเดช ฌานปิโย วัดนี้ ช่วยหาให้ ได้จดมา ๔ หน้ากระดาษ คู่มือถูกเปลี่ยนไปแล้ว เช่นขุนอิน มีเพียงว่า “ไหว้ท้าวอินคทในชั้นโสฬส” มีเล่าว่า-เดิมว่า “ไหว้ขุนพระอินนางกวัทในชั้นโสฬส” กับขุนแรกตัน และ แม่โสฬส ก็เปลี่ยนว่า “ไหว้พระปรีถวีราชา (เจ้าที่ทุ่งนา) ภูมมาหาลาภหาไชย ไหว้นางโพกภาวดี (โพสพ) นบไหว่นางธรรณีกงคาเป็นแม่ใหญ่” แม่ชื่อเป็นแม่ธรรณิ แม่ย่านางเป็นแม่กงคา ถึงอย่างนี้ ก็ได้เห็นเป็นหลักฐาน จึงสุดซึ่งใจมาก ขอขอบคุณด้วย

*—

หญิง ทุกวัย มีบริเวณกว้างใหญ่ ไฟศาล มองสุดสายตายังไม่หมด อยู่กันเป็นพวก ๆ ไม่ปนกัน เป็นต้นว่า พระ เณร ที่เทศน์นั่งอยู่ ณ ธรรมาสน์บ้าง นั่งอยู่ในกรดบ้าง นั่งทับและกินของสกปรก (อุจจาระ น้ำหนอง หนอง) จะมีไฟลุกขึ้น เช่น เทศน์ จะค่อยมีไฟลุกในปาก และกำภีร์มากขึ้น เหมือนถูกตริงแน่นหนึ่ไม่ได้ ไฟลุกไหม้จนหมด เหลือเถ้าแล้วจะค่อยเลื่องเป็นขึ้นอีก พอชัดเจนก็เทศน์อย่างนั้นว่าพวกเทศน์โกหก ชุรงค์โกหก พวกที่นั่งพูดมีหนองกินปาก บอกว่าพวกชีโกหก ที่นั่งและกินนั้น คือ ลาภได้จากการโกหก แต่เห็นเป็นของดี อาวาสก อุบาสิกา และ ชายหญิง นั่ง ๆ อยู่ มีเม็ดเหล็กคบบปากแตกกระจายบางที่มีไฟลุกขึ้นกลางอกไหม้ ว่าถือศีลโกหก เรียไรโกหก และเอาผลประโยชน์ ที่ถูกคบบนั้น คือ คำ และศีลผู้มีคุณ อีกพวกหนึ่ง ได้แบกของต่าง ๆ ซึ่งถูกเป็นไฟไหม้ ว่าโกงที่ดิน และถือเอาของสงฆ์ ไปใช้เป็นส่วนตัว อีกพวกหนึ่ง เป็นพระครึ่งคน ท่อนล่างมีเพศชายหญิงแบบอุกโคพยัญชนก ที่ผิดคือเป็นคู่เรียงกัน บางหมู่มีอย่างเดียวและใหญ่โตกระทั่งเดินไม่ได้ แทนที่จะกินของอื่น กลับกวักทั้งของนั้น เมื่อฉีกขาดเป็นแผลก็ร้องครวญครางเจ็บปวด ครั้นเลือดไหลออกกลับกลายเป็นไฟลุกไหม้ ว่ามองเห็นเป็นอาหาร เมื่อจับต้องมือจะกลายเป็นเหล็กด้วยผลกรรมที่ทำเสน่ห์ยาแฝด และเอาของสงฆ์ไปประกอบกามคุณ พวกหนึ่งมีอวัยวะเพศเกิดที่หน้า ถ้าเป็นหญิงเป็นหอกเหล็กใหญ่พุ่งอัดให้เจ็บปวด ที่รับผลนี้ว่าพวกผู้หญิงประทุษร้ายท่านผู้มีคุณธรรม แม้ว่าที่ร่วมกับผู้ชายก็เป็นอย่างนี้ ว่าพวกประจานความรู้สึกชั่วร้าย ลึกสุด คือ จัญจมาณวิกาและสุนทรีถูกตริงแน่น มีหอกเหล็กพุ่งเข้าซอนอกได้ พุ่งเข้าซอนอกปาก และมี

อิศวรศิวเทพเจ้า

(จาก เทวกำเนิด)

อิศวรศิวเทพเจ้า สรรสร้างขึ้นเป็นชายทรงรัศมีเกล้า ๗ เมล็ด มีวงจันทร์เป็นปิ่นที่หว่างคิ้วตรงหน้าผากจะเห็นตาที่ ๓ หลับอยู่ มีประจำกะโหลกคณคล่องคอ มีสังวาลเป็นงู นุ่งหนังเสือ มีมือ ๔ มือ ขวามือถือคทาหวักะโหลก ขวาล่าง-ถือบ่วงมวงกลบาสสำหรับคล้อง ข้ายบน-ถือสังข์ ข้ายล่าง-ถือตรีศูล ประทับ ณ โพชชนดปราสาท บ้าง ๗ หลัง โคนนทึเผือกผู้เป็นพาหนะบ้างมี ศักดิเทวีเดิมชื่อ “สดี” หรือ “สมปฤดี” นั้นไม่มีลูก ต่อมาศักดิสดีนั้นเคลื่อนไปเกิดเป็นอุมะเหมวดี ได้ไปพบเกิดรักสุดซึ้งได้หลังพิชเกิดเป็น-ขันธกุมารโอรสจึงมีแต่นั้นมา ต่อมา ครั้นมีกณเศสรแล้ว และ ขันธกุมารทั้งกำลังมีลูก ๕ ลูกจึงชื่อ ปัญจสิขร บ้าง จึงโกนจุกแล้ว ได้คุมทัพเทพเจ้าและพลเทพ ไปปราบดาราการุได้สำเร็จแล้ว ทรงโปรดแต่งตั้งให้เป็นวสวัตตีเทวราช แปลว่าเทวราชผู้ให้ไปในอำนาจ-กรอวสวัตตีภพ ส่วนกณเศสร ทรงโปรดให้เป็นนายกฝ่ายพลเรือน จึงเป็นนายกคือ ผู้นำ บดี เจ้าใหญ่ และเอศวรคือ จอมทุกชนิด เช่น วิทยานายกศิลป-นายก มงคลบดี สิริบดี กณเศสร พินนเศสร

อุมะเหมวดี เทวีเจ้า

อุมะเหมวดี พระศรีเทวีเจ้า ที่ได้สรรสร้างขึ้นนี้จะเห็นเป็น ๒ ภาค ภาครูปที่ทรงสิริโฉมสวยงามนั้น คือ อุมะเหมวดี แปลว่า ฟุ้งฝอยทอง ภาครูปที่น่ากลัวนั้นคือกาลิ ทรงรัศมีเกล้าพระเทวีมีกระบ้งหน้าทรงพัสดราภรณ์ฉลององค์ มีมือ ๔ ทั้งขวา-ซ้าย คู่นาคือดอกบัวบานส่งกลิ่นฟุ้งทั่วไป ทั้งขวา-ซ้าย คู่อ่างประนม ณ ธารสงวนส่วนสมปฤดี เป็นส่วนอุมะทรคาเทวี

ภาคกาลิ เทวีเจ้า นั้น จะเห็นรัศมีเกล้าเกศาช้ายทรงหน้าดา ร้าย ทรงพวงหวักะโหลก มีสังวาลเป็นงู มีมือ ๔ ทั้งขวา-ซ้ายคู่นาค จะกำข้ายเล็บเสียบปัก ล่างขวาคือหวัคนัดคามาใหม่ ๆ ข้ายถือคทาหวักะโหลก อาภรณ์ล้วนแขนคนที่คัดขาดเอาประดับ ณ สะเอวมีเข็มขัดเป็นแขนคนร้อยถักคาดเคียน แม้รูปเด้านมทั้งคู่ก็ดูเป็นรูปหมอนทุบหัว พระนางนี้มีแต่ม่า ส่วนอุมะเหมวดีครั้นได้เห็นขันธกุมารเกิดแล้ว จึงขอส่วนจากสวะประสมกับส่วนของคัวสรรสร้างโอรสเป็นชายทรง สักส่วนผู้หญิง ชื่อ สิริสมงคล หรือ กณเศสร ประทับแทนตำแหน่งพระ- ศักดิเทวีแม่เจ้าและประทับด้วยกัน ณ โพชชนดปราสาท ตลอดมา

๗ ภาคกลางในของหลวง เช่น แม่โสบ เป็นแม่หญิงไทยรู้จักทำข้าว-ไทยจึงยกขึ้นเป็นเจ้าแม่ข้าว ได้บำบวงบูชากันมา ก็ยกไปให้อินเดียแล้ว และเช่น-เพลงขุนอิน และขุนหญิงนางกวักได้เข้าไปเป็นเพลงโขน-เล่นเรื่องรามเกียรติ์ ก็ต้องเปลี่ยนไหว้ครูไทยไปไหว้นารายณ์ อิศวร พรหม อันเป็นของชมพูทวีป (แขกแต่ไม่มีชื่อว่า พระ) แม้ในพระนิพนธ์จะย่อพอได้ความว่า “ไหว้ครู” นั้นเองควรจะเป็นว่า ศิษย์ไหว้ครู ผู้สอนวิชาให้แก่ตน แต่มีเครื่อง.....ตั้งในการไหว้ครูให้เคารพด้วย จึงพาให้เข้าใจไปว่าไหว้ผี....เหล่านั้นเป็นผีอะไรก็ไม่ทราบ ทำให้พวกครูเดือร่อนเห็นว่าเลวเกินไป จึงคิด

นารายณ์พิชฌ เทพเจ้า (จาก เทวกำเนิด)

นารายณ์พิชฌ เทพเจ้า ได้สรรสร้างสถาปนาขึ้นนี้ จะเห็นมีมือ ๔ ขวามือถือจักรหมุน ขวาล่างถือตรีศูล ซ้ายบนถือสังข์ ซ้ายล่างถือดอกบัวบาน ประทับแท่นบัลลังก์พระยานาค และ พระยานาคนี้มี ๗ เศียรและประทับหลังพระยาครุฑบินบัง นานมาได้พระศกดิศรีลักษมีเทวีแล้ว ครั้นบรรทมบนบัลลังก์พระยานาค ณ ไวยกฐณฐเกษียรสาครวิมาณ มีดอกบัวเกิดชูขึ้นจากนาคี (ท้อง) ได้บานมีพรหมกุมารปรากฏขึ้น จึงเป็นโอรสเกิดจากพระองค์ ชื่อ อโนมาคัน องค์นารายณ์พิชฌนี้ ในพระพุทธศาสนา มีชื่อว่า นิมมานรดิเทวราชเจ้า พิกพนิมมานรดิสวรรค์ชั้น ๕ ไทยมีชื่อว่า จ้าวฟ้า เป็นพระสวามีของ จ้าวแม่ทัตติมทองในส่วนโลก หรือ ภาคโลกก็มาประจำและมักมาทรงคนใช้ชื่อว่า จ้าวฟ้า และ ทรงบำเพ็ญบารมีเหมือนพระโพธิสัตว์ ในอนาคตวงศ์ชื่อว่า รามบัณฑิต ก็เป็นได้

ศรีลักษมี เทวีเจ้า

ศรีลักษมี เทวีเจ้า ได้สรรสร้างสถาปนาเป็นหญิงสมบูรณ์ทุกส่วนศักดิ์ มี ๒ มือ มือขวาถือดอกบัวสายบานแล้ว มือซ้ายปล่อยลง ทั้ง ๒ แขน จะเห็นเหมือนนางข้าง รัดเกล้าใบสื้อ ฉลององค์คลุมไหล่ลงมาตลอด ช่องชอกทรงจึงเปิดคู่พุ่มสัดบงกชสมทรงนั้น ทรงสะโพกทั้งสองข้าง จะเห็นเรียวลงมาบ่งบอกแบบดอกบัวหลวงคว่ำลง ประทับยืนบนฝักบัวล้อมรอบด้วยเกสร และ กลีบ อันเป็นที่กำเนิด ณ ครึ่งปางกรุมาวदान หรือกัจฉาบาดาน ได้กวนเกษียรสาครเพื่อได้น้ำอมฤตทิพกินแล้วไม่ตาย พระนางได้ปรากฏเป็นลำดับที่ ๗ ได้ไปเป็นพระเทวีเจ้า ในตำนานวิษณุปุราณะว่า มีพระโอรสชื่อ กามเทพ และในพระพุทธศาสนา มีชื่อว่า รดิเทวีเจ้าแม่สวรรค์ชั้นนิมมานรดิ ไทยมีชื่อว่า จ้าวแม่ทัตติม ถ้าทางน้ำ ชื่อจ้าวแม่ย่านางบ้าง

หาเทวดาเข้ามาปรับปรุงให้เป็นผีฟ้าจะได้มีศักดิ์โดยสมควร” พวกโขน-เล่นเรื่องรามเกียรติ์อยู่แล้ว จึงเลิกไหว้ครุบาทไทยได้พร้อมกันไหว้-ถวายบังคม นารายณ์ อิศวร พรหม อันเป็นเทวดาแขกนั้น บาไทย ขอมไทย ครุบาทไทย ผู้สร้างระบบรำระบบเสียงร้อง ระบบเสียงเครื่องทำเพลง ก็ต้องหลบเข้าฉากไปหมดแม้การรำเพลงไหว้แบบไทยดั้งโบบีตัน ใช่มือรำไหว้-บังคม ก้มไหว้ ฯลฯ เวลานี้เปลี่ยนไปตามแบบอินเดีย คือ ถาดใส่เครื่องเช่นบูชา เอารูปปักใช่มือช้อนขึ้นชูร่ายนถวายพระเป็นจ้าวแล้ว เพราะไทยดูถูกกันเองอย่างนี้ ของไทยก็ค่อยสูญไป ของแขกเข้ามาแทนที่ ไทยนักรู้-ไทยผู้รู้ทั้งหลาย จึงยกไปให้แขกหมดแล้ว กัง ๆ ที่แขกไม่มีเลย ก็ได้ไปแล้ว ดูเขาจะไม่ยอมรับ

พระอินทร์ หรือ ท้าวสักกเทวามินทเทวราชในพระพุทธศาสนา คือ พระองค์ท้าวอมรินทร์ราชแห่ง ดาวดึงส์สวรรค์ และ จาตุ มหาราชสวรรค์

ในตำนานเทวกำเนิด และ ท้าวไปในภายหลังถูกดลลง มาเป็นเพียง ท้าวโลกपालเทพทิศตะวันออก (ในพระพุทธ- ศาสนาตรัสเรียกว่า-ธรรมาเทวราช) ทั้งหมดซึ่งเป็นเครื่องทรง ประจำฐานันดรศักดิ์ยืนยงอยู่ คือ ข้าง ๓ เทียร หรือ ๓๓ เทียร พระขรรค์ และวชิราวุธ ได้ถ่ายทอดมาเป็นหลักฐาน

ระบบธรรมชาติท้องฟ้า กับ โลก และ กาลเวลา

ประวัติการณ์ธรรมชาติ

ทั้งนี้ ที่ไทยผู้รู้ได้ประสพปรากฏการณ์จึงสร้างชื่อไว้ให้เป็นหลักฐานนานมาแล้วท่านผู้รู้คนไทย ได้สังเกต เห็นสิ่งแวดล้อมอันเป็นธรรมชาติรอบตัว เริ่มด้วยเส้นวงกลมรอบขอบฟ้าเอาเป็นเส้นแวง ถ้าตั้งขึ้นโค้งลงเอาเป็น เส้นรุ้ง ซึ่งตั้งต้นจากเส้นรอบขอบฟ้าขึ้นโค้งลงครอบคลุมถึงเส้นรอบขอบฟ้าตรงข้ามเป็นท้องฟ้า กับเห็น “ดวง” ตะวัน และ เดือนเพ็ญ จึงตั้ง ดวงเป็นวงกลมรอบขอบฟ้า ได้วางเส้น-เส้นเดียวก่อน จะเห็นได้ ตาม รูปดวงวงกลมบนและก็ได้เห็นโลกห่อที่สถิตนั้น-เป็นดวงวงกลมอยู่ภายในวงกลมครอบรอบขอบฟ้า นั้น เป็น ภาพโลกห่อแผ่นดินนี้ จึงได้ลงเส้นวงกลมนั้นข้างในเส้นวงกลมเดิมนั้นอีกเส้นหนึ่ง ซึ่งก็เป็นเส้นวงกลมสอง เส้นขนานควบกันไปรอบเป็นวงกลมซ้อนกันอย่างรูปล่าง จึงเป็น ดวง ๐ คือ สุญ หรือ วงกลมรอบ วงกลมนอก คือ วงกลมรอบขอบฟ้า วงกลมใน คือวงกลมโลก หรือ โลกกลมท่านคนไทยได้วางความรู้ไว้อย่างที่ได้สร้างเป็น คำราตามรูปแบบที่ปรากฏอยู่ถึงกาลนี้

ประวัติการณ์ธรรมชาติ อันเป็นตำนานของกาลเวลา เฉพาะที่เป็นปรากฏการณ์ซึ่งเป็นระบบท้องฟ้า และ ระบบโลกแผ่นดิน ได้ปรากฏเป็น ดาราศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และ โหราศาสตร์ หรือ คำาเลขบอกกับ มีกาลเวลาปรากฏเป็น ปี เดือน วัน มีอ (เวลา) ในทางพระพุทธศาสนา เป็น อสงขยกาล คือ นับไม่ได้ก็เป็น อนันต คือ ไม่มีกำหนดจำนวน หรือ กำหนดไม่ได้ จึงไม่มีที่สุด อันนับไม่ได้เช่นเดียวกัน แต่ก็ยังให้จำนวนไว้ว่า อสงขยที่ ๑ ที่ ๒ เป็นต้น จนกระทั่ง กำหนดไม่ได้ หรือไม่ปรากฏจำนวนจำเป็น อนันต แม้ไทยก็มีกล่าวกันว่า ดึกดำบัน สุดกำหนด นานเท่านาน ฯลฯ

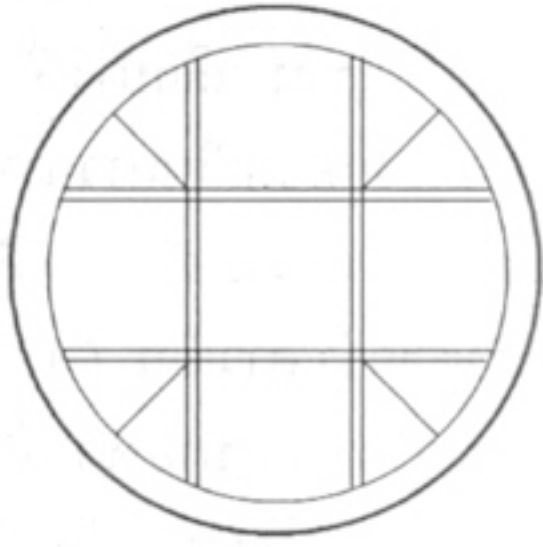
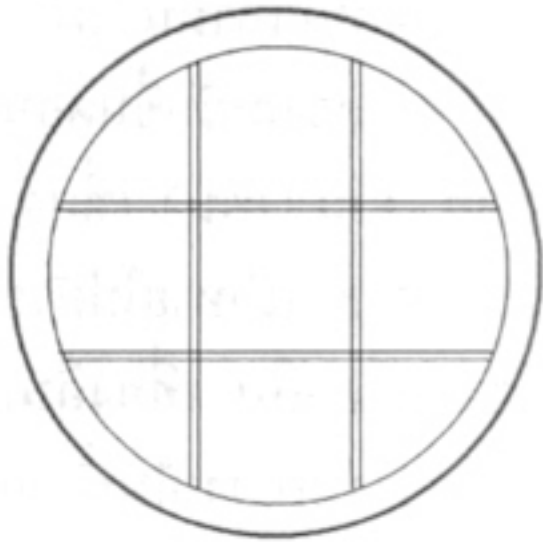
แม้ฝรั่งก็ว่า -ประมาณ ๕,๕๐๐ ล้านปี ถึงกระนั้นก็เพิ่มขึ้นเป็น ๕๕,๐๐๐ ล้านปี ที่เขาวานี้ ก็เพียงกัปนี้เท่านั้น ในที่นี้จะกล่าวถึงระบบกาลเวลาที่เป็นปรากฏการณ์ธรรมชาติ และ คนไทยผู้รู้ได้นำมาตั้งเป็นกาลเวลา เช่น ดวงตะวันขึ้นตอนเช้า ก็มีแสงสว่างกระจ่างแจ้งตลอดจึงเป็น กลางวัน กำหนดเรียกกันว่า รุ่ง, เช้า, งาม, สาย, เว็น (เพน) เทียง, คล้อย, หงาย, บ่าย, เย็น, ย่ำค่ำ, หวัค่ำ, เมื่อดวงตะวันผ่านแล้วตกหายไปทางตะวันตก และ แสงสว่างก็หายไปด้วย จึงเป็นกลางคืน ไทยกำหนดเรียกกันว่า หวัคืน, (โพล์เพล้, บ้าง) ค่ำมืด, ค่ำคืน, ก่อนครึ่งคืน, ก่อนเที่ยงคืน, เที่ยงคืน, ดึก, ดึกสงัด, ดึกดำ, ดึกคืน, ตูรู้, หวัรุ่ง, หรือ เช้ามืด และบางที่ ก็มีเดือนขึ้นส่องแสงสว่างให้มองเห็นทั่วไป ไทยเรียกกันว่า เดือนออก หรือ ข้างขึ้น บางที่ ก็หายไป เรียกว่า เดือนหาย หรือ เดือนมืด เป็นข้างแรม บ้าง จึงมีทาง ตะวันออก, ตะวันตก, เหนือ, ใต้ (ตะวันเหนือ ตะวันใต้ บ้าง) ครั้นได้สังเกตเห็นดวงสว่างใหญ่บ้าง เล็กบ้าง จึงตั้งชื่อเรียกว่า ดวงตะวัน ดวงเดือน ดวงดาว ดวงหาง ดาวพุ่ง ดาวตก ฯลฯ เมื่อสังเกตมากเข้าก็ประจักษ์ชัดเห็นดาวบางกลุ่มตั้งนิ่งปรากฏเป็นรูปต่าง ๆ ก็ตั้งชื่อเรียกเพื่อรู้กัน เช่น ดาวเหนือ เห็นเป็นรูปจระเข้ จึงเรียกชื่อว่า ดาวจรเข้ ดาวใต้ เรียกว่า ดาววัว ทั้งได้สังเกตเห็นชัด ดวงใหญ่ ๆ เดินในเส้นทางเดียวกันซ้ำบ้างเร็วบ้าง ชื่อตั้งเรียกว่า ดาวเดิน (ดาวเคราะห์) เห็นดาวเอื่อย (พฤษ) เดินช้าถึง ๑ ปี จึงตั้งชื่อว่า ดาวเอื่อย หรือ เอื่อย (พฤษบดี ดาวครูบาอาจารย์) และรู้จักแบ่งเขตท้องฟ้าออก และ เรียกชื่อตามหมู่ดาวสถิต เช่น เห็นหมู่ดาวช่องช่วง ๐ (ราศีเมษ) ไทยเห็นเป็นรูปหนู ซึ่งไทยบางกลุ่มเรียกหนูว่า-ชวด หนู จึงตั้งชื่อว่า ชวด ทั้งได้คิดตั้งระยะกาลที่ดวงตะวันเดินรอบ ๑๒ ช่องช่วงนั้นเป็นปี และ เวลานั้น ดาวเอื่อย (พฤษ) เดินมาสถิตในช่อง ๐ (ราศีเมษ)พอดี จึงตั้งชื่อตามกาลที่ดาวพฤษเดินอยู่ในหมู่ดาวชวด-หนู ได้ตั้งชื่อตามว่า ปีชวด มีปรากฏรูปนักษัตรเป็นหนูมีเทพชายทรงบนหลัง ซึ่งบ่งเป็นกณเศวรเทพเจ้าซึ่งไม่ทรงรองทรง ส่วนท่านกณเศวรเทพเจ้าทรงรองทรงช้าง ทรงหนูทุกเช่นเดียวกัน ถ้ามีมือ ๒ แล้วก็แน่นอนว่าเป็นเจ้าพ่อช้าง คือ ขุนชวด หรือ ขุนอิน ลิบสองพัน และได้คิดตั้งในกาลที่ดวงตะวันเคลื่อนเข้าสู่ช่องช่วงที่ ๘ (ราศีธนู ธันวาคม) จึงตั้งชื่อคั่นหน้าหนานั้นว่า เดือนอ้าย ซึ่งระบุว่า-เดือน ๑ เฉพาะกลุ่มดาวหนูนี้ อันประจำราศีเมษชาวชมพูทวีปได้เห็นเป็นรูปแกะตัวผู้ ได้ตั้งเป็นดาวฤกษ์ที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ จึงตั้งช่องช่วงนี้ว่า เมษมาสเดือนแกะตัวผู้ แม้ฝรั่งก็เช่นเดียวกันมีดาวชื่อ อาริเอซ เห็นว่าภาษาละตินแปลว่า แกะตัวผู้ ได้เอามาตั้งชื่อว่า ราศีอาริเอซ ตั้งเป็นชื่อเดือนว่า แอฟริล ก็ว่า มีเค้ามาจากดาวอาริเอซนี้ ส่วนไทยนี้นับเป็นที่ ๕ จากธนูมาจึงเป็นเดือน ๕ ตามพจนานุกรมอังกฤษยังว่า April วันที่ ๑ เมษายนถือกันว่าเป็นวันสนุกสนาน เจริญใจไม่ผลิ ก็เหมือนไทยเล่นรื่นเริงในกรุด-กราน

—*—

ไฟลูกไหม้อยู่รอบ ๆ ว่าประทุษร้ายท่านผู้คงที่ ที่เป็นชาย มีของผู้หญิงหนีบกัดหน้าจนแหลก แม้พ่อที่ร่วมกับลูกสาวก็รับผลอย่างนี้ ว่าผลที่ชายประทุษร้ายหญิงผู้มีคุณธรรม เช่น ชี และพวกห้ามต่าง ๆ ลึกสุด นันทมาณพ เป็นรูปคิมใหญ่ลูกเป็นไฟหนีบไหม้ ว่าผลที่ประทุษร้ายท่านผู้คงที่ อีกแห่งหนึ่งกว้างใหญ่ไพศาล พื้นหญ้าเขียวสดระบัดใบ มีชายหญิงวัยรุ่นและหนุ่มสาวตลอดถึงวัยกลาง นุ่งแต่ผ้าไม้ใส่เสื้อผ้าบาง เปลือยเปล่าบ้าง เดินรำร้องเพลงวิ่งกันไปรอบ ๆ กองไฟใหญ่ ถ้าหยุด หญิงระบัดจะกลายเป็นเหล็กแหลมแทงเท้า พื้นจะร้อนขนาดไหม้ ต้องวิ่งเดินอยู่อย่างนั้น ถ้าถูกกันเข้าเนื้อหนังของกันและกันจะกลายเป็นมีดบาดเป็นแผลเกิดเจ็บปวด ที่เจ็บปวดร้องคร่ำครวญต่างจะได้ยินเป็นเสียงเพลงและดนตรีว่า เป็นผลการเดินและพ้องกับร้องเพลงชั่วเข้ากามคุณ พื้นที่ร้อนและพิษบาดแผลเป็นของไปราคะ โทสะ โมหะ ในพระพุทธศาสนาว่าเป็นหาสะนรก เป็นบริเวณหนึ่งของเวจิมหานรก มีการสนุกสนานเป็นไฟไหม้ บางพวกและบางขณะมีเวลาหยุดพัก ว่าเป็นขณะเสวยผลบุญกรรม คือ บางครั้งพวกนี้ถึงกรรมดี ได้ไหว้พระสวดมนต์ บริจาคทาน รักษาศีล ร่วมกุศลกรรมบ้าง ระยะที่ผลนี้มาถึงก็ได้พักและเสวยสุขสบายกระทั่งลืม แล้วกลับเห็นการกระทำอย่างนั้นสนุกสนานดี ก็นิยมไปกระทำอีก คือ พอจิต-วิญญาณรูปหรือทิพกายนั้นดีก็ชอบเข้า กรรมเก่าจะคลบลันดาลให้ทนไม่ได้ต้องวิ่งไปทำอย่างนั้น คราวแรกก็สนุกสนานร่าเริงมากเข้าเกิดเหนื่อยจะหยุดก็ไม่ได้ ต้องทนทำไปไม่มีสิ้นสุด ส่วนศาสนาอื่น หรือลัทธิอื่นก็เช่นเดียวกัน

ชั้น ๕ ผีบัน (หรือ บัน คือ พวกบาปปาณาติบาต) พวกนี้มีมากมาย และต่าง ๆ กัน ผลที่ได้รับอยู่นั้น บอกถึงกรรมเก่า อยู่กันเป็นพวก ๆ มากมาย มองดูไม่สิ้นสุด เช่น ทำนุบหัวหมู ตัวเป็นคน หัวเป็นหมู ถูกมัดตรึงแน่นกับหลัก มีม้อนใหญ่หลายอันเกิดขึ้นทุบหัวเจ็บปวดร้องเหมือนเสียงหมูร้อง กระทั่งหัวและหัวแตกสลายหมด ไฟลูกไหม้เหลือแต่กองเถ้า แล้วค่อยเลื้อยขึ้นเกิดเป็นตัวใหม่และถูกทุบ

ครั้นเห็นเส้นวงกลมนอนวิ่งไปรอบตัวเป็น-เส้นแวง และเส้นตั้งขึ้นโค้งลงเป็น เส้นรุ้ง แล้ว คือ เส้นนอน และ เส้นตั้งโค้ง มี ดวง ประจำออก หรือ ขึ้น และ ตก หรือลับหายไป คือ ดวงตะวัน และ ดวงเดือนเพ็ญ ก็ตั้งชื่อตามนั้นว่า-ทางตะวันออก ทางตะวันตก ทางตะวันออก ทางตะวันตก หรือ ออก. ตก. เหนือ. ใต้. และ ไล่ ทิศ เข้าไปบ้าง เช่น ทางทิศตะวันออก ฯลฯ เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว จะเห็นช่องว่าง อีก ๔ จึงเป็นทางเฉียงอีก ๔ ก็ได้ ๘ ทาง หรือ ๘ ทิศอย่างรูปบน และ ไล่เส้นคู่เหมือนกัน เส้นนอก จึง เป็นทิศทางขอบฟ้า เส้นใน เป็นทิศทางโลกหน้าแผ่นดินนี้ เช่นนี้ ก็ได้เพียง ๘ ทาง ปราภูมิ ๘ ช่อง จึง ไม่ครบธรรมชาติที่เป็นกาลเวลา คือ เดือนเพ็ญ ๑๒ ครั้ง หรือว่าดวงตะวันออก และ ตกไป ๓๖๕ วัน เอา ๓๐ หารจะได้ ๑๒ (เศษ ๕) นับ-หน้า ๔ จะได้หน้าละ ๓ เดือน คือ หน้าหนาว หน้าร้อน หน้าฝน หน้าน้ำ นับฤดู ๓ จะได้ฤดูละ ๔ เดือน คือ ฤดูเหมันต์ (หนาว) ฤดูคิมหันต์ (ร้อน) ฤดูวสันต (ฝน) เช่นนี้ จึงมีจำนวนเลขเป็น ๑๒ ทั้งปี และ เดือน แต่ในดวงวงกลมนั้น มีช่องทิศทางเพียง ๘ จึงขาดไป ๔ ได้แบ่งช่องเฉียงออกเป็น ๒ อีก ต้องไล่เส้นกลางช่องเฉียงทั้ง ๔ จึงแบ่งออกได้อีก ๔ ก็ได้ ๑๒ ช่อง หรือ ๑๒ ราศี คือ ๑๒ ปี ๑๒ เดือน อย่างรูปดวงวงกลมล่าง แต่ช่องเฉียงนี้ ไล่เส้นเดียว อาจใช้เฉพาะใกล้ หลานนี้ แต่ก็คงตลอดไปถึงท้องฟ้าด้วย ได้เห็นบางที่ใช้ ๒ เส้น หรือ เส้นคู่ก็มี แต่ละช่องนั้น มีกำหนดไว้ เป็น ๓๐ อ้าว (องศา) อ้าว ๑ มี ๖๐ ผา (ลิปดา) ผา ๑ มี ๖๐ ผาน้อย (ฟิลิปดา) ถ้าเป็นกาลเวลา ก็ ใช้ดวงอันมี ๑๒ ช่องนี้ คือ ๖ ช่องซ้ายเป็นกลางวัน ๖ ช่องขวาเป็นกลางคืน คัดเวลาเท่ากันอย่างเวลา นาฬิกาเป็นช่องละ ๒ ชั่วโมงว่าตามแบบนาฬิกาก็ใช้แยกออกเป็นแบบดวงกลม ๒ ดวงซ้อนกัน จึงเป็น

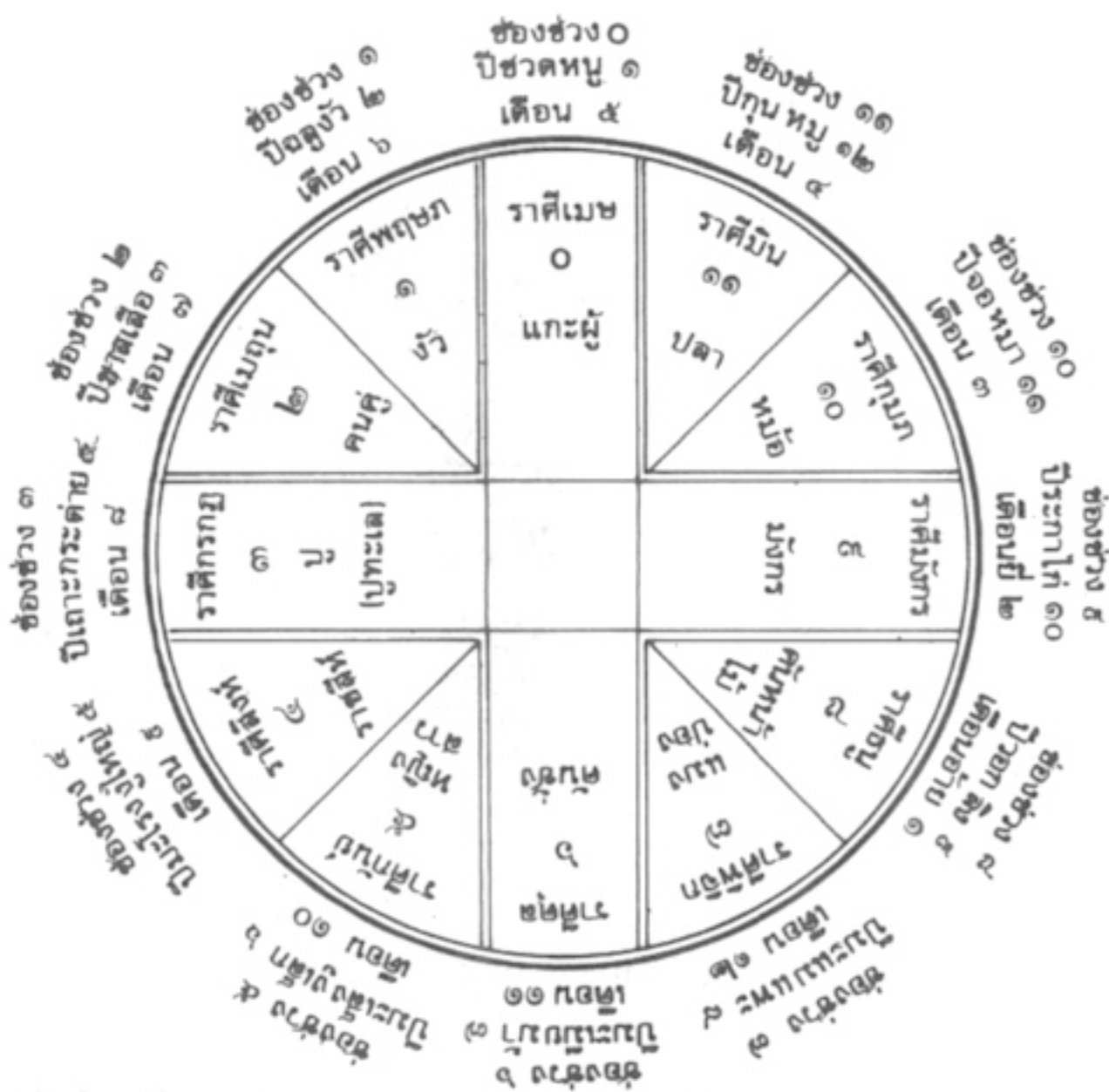
ช่องละ ๑ ชั่วโมง เป็นกลางวัน ๑๒ ชั่วโมง กลางคืน ๑๒ ชั่วโมง เป็นวันคืน มี ๒๔ ชั่วโมง เป็น-ผา คือ นาทีได้ ๑.๔๔๐ นาที ถ้านับช่อง ไค-ก็ได้เป็น ๑ ไปถึงช่องเล็งกัน ก็ได้ ๗ จึงเป็นวัน ๗ ชื่อ มีวันอาทิตย์ ๑ ฯลฯ วันเสาร์ ๗ นั้น เดิมไทยใช้ว่า-วันอา ๑, วันอัน ๒, วันอาน ๓, วันเอื้อย ๔, วันอุ ๖, วันอี ๗, เป็นชื่อไทยแต่อย่างนี้เป็นต้น จะเห็นระบบท้องฟ้าและ โลก กับทิศทาง ทั้งกาลเวลา ปราภูมิในดวงนั้นอย่างนั้น ซึ่งท่านคนไทยผู้รู้ได้รู้ได้กระทำแบบระบบไว้ กับทั้งได้ใช้เป็นตำราหมอดู หรือ เลขบอด สมัยนี้เรียกว่า-พรหมชาติ, โหราศาสตร์ อัน ปราภูมิมาแล้ว หรือ เรียกตามศัพท์ทันสมัยว่า จักรวาลวิทยา ดาราศาสตร์ โหราศาสตร์ และ ที่เป็นปรากฏการณ์อันเป็นกาลเวลาที่ยังใช้กัน อยู่ในกาลบัดนี้ยืนยันว่า-ท่านคนไทยผู้ได้นำระบบท้องฟ้า และ โลกแผ่นดิน กับ ดวงดาวซึ่งแบ่งเป็นกาลเวลา และ ความคุม ระบบสรรพธรรมชาติ สรรพชีวิต สรรพวิญญาณ ไว้ในดวงกลม มีช่อง ๑๒ ช่อง มีเลข ๑๐ ตัวเท่านั้น เป็นความรู้ชั้นวิทยากาลย่อ และ สูงสุดของไทยแท้ และ ทั้งเวลานี้ ระบบนี้ ได้แพร่หลายออกไปทั่วโลกแล้ว

และก็ ประวัติการณ์ธรรมชาตินี้มีมาแล้วแต่เมื่อไร นานมาแล้วเท่าไร ก็สุดคณานับจำนวนได้ ก็ไทยนี้มีตำนานว่ารู้กันมาเมื่อประมาณ ๘,๐๐๐ ปีแล้ว ตั้งแต่สมัยขุนอิน และนางกวก กับ ลูกชายลูกสาวได้คิดชื่อแล้วเอาขึ้นตั้งเป็น ชื่อลูกก่อน เมื่อสังเกตเห็นและรู้แน่นอนแล้วจึงนำเอามาตั้งเป็นชื่อ ปี, เดือน, วัน, เมื่อคิดสร้างทำตัวเลขไทยได้แล้ว ก็เอา ชื่อมาขนานเป็นตัวเลข จึงเป็นตำราหมอดู หรือ ตำราเลขบอด จึงคงมาเป็น ปีชวด-หนู ฉลู-งัว ขาน-เสือ ฯลฯ จึงเห็น เป็นระบบท้องฟ้า และ ระบบโลกแผ่นดิน ต่อมา ต่างก็ปรับปรุงกันขึ้นทั้งทางคำนวณ ทั้งเขียนเป็นรูปปรากฏขึ้นตามที่เห็น คำเอาเป็นตำราปรากฏขึ้น พร้อมกับเขียนเป็นคำทำนายไว้เสร็จ จึงเป็นตำราเล่มใหญ่ ได้ตั้งชื่อว่า-พรหมชาติ และ โหราศาสตร์ จริงอยู่ ถึงแม้ว่าชื่อจะเป็นชมพูทวีป แต่รูปปรากฏ และ ชื่อเดิมยังเป็นไทย เช่น ตำราเลข หรือ เลขบอด โมง (อัน) ผา (นาที) ผาน้อย (วินาที) เป็นต้น จึงเป็นหลักฐานแล้ว

*****

อีก พวกเชือกคอกเปิด คอกไก่ ห่าน และนกต่าง ๆ ก็มีตัวเป็นคน หัวเป็นสัตว์นั้น ๆ มีมีดบ้าง พลองบ้าง กระบองบ้าง ข้อนบ้าง เกิดขึ้นเชือก ดี ทุบ ดอกหัวจนขาด แดก แผลก ละเอียด ไหมแล้วเกิดใหม่ พวกที่ดัมปลา และทอดปูเป็น ๆ ก็เกิดตัวเป็นคน หัวเป็นสัตว์นั้น ๆ ก็ถูก ดัม เลี้ยว ทอด จนกระทั่งละลายไหม้หมดแล้วเกิดใหม่ พวกที่ปิ้ง ย่าง เผา สัตว์เป็น ๆ ก็เกิดเป็นตัวคน หัว มีโอ เท้า เป็นสัตว์นั้น ๆ นอนกลิ้งกับ ฟันที่ร้อนเป็นไฟไหม้เผาจนหมดแล้วเกิดใหม่ พวกหนึ่ง ตัวเป็นคน หัวเป็นงู เป็นปลา มีมีดแล่นบ้าง มีสัตว์นั้น ๆ จิก ฉก กัด กินเนื้อว่าบาป ของเกล็ดปลาเป็น ๆ ถลกหนังงูเป็น ๆ ขัดหนังปลาไหลเป็น ๆ พวกหนึ่งเดินไปดี ๆ มีดวงไฟบ้าง ข้อนเหล็กบ้าง ก้อนเหล็กบ้าง หอก ดาบ แหวน หลาว ปลิวมาถูก ทิ่ม แทะ ถูกไหม้ ว่าบาปกรรมลอบทำร้าย บางทีเดินอยู่ดี ๆ ก็มีหมู่อื่นเข้ามาตีรันฟันแทง ว่าบาปกรรมปล้นฆ่า ที่ ลึกสุดนั้น คนถูกตรึงนิงกับที่มากมีหอกพุ่งออกแทงขวาทะลุซ้าย พุ่งซ้ายทะลุขวา มีไฟลุกท่วมเผาไหม้ ว่า เป็นพวกประทุษร้ายท่านผู้คงที่ คือ

ครั้นได้วางดวงวงกลม กับ เส้นคู่ เป็น-ออก ตก บน ล่าง หรือ เหนือ ได้ พร้อมกับ วางเส้นเฉียงอีก ๔ เส้น จึงปรากฏ ช่องช่วงได้ ๑๒ ช่องช่วง (๑๒ ราศี) เช่นนี้แล้ว จึงขนานชื่อ เป็นจำนวนเลข หรือ นับ ได้วางช่องช่วงบน หรือ เหนือ เป็น-ช่องช่วง ๐ เป็นวงกลม ชื่อ สูญ หรือ เส้นแวงวงกลมรอบ ขอบฟ้า หรือ เส้นรุ้งโค้งกรอบรอบลงมานั้น เป็น ๐ สูญ เช่นนี้ ๑๒ ช่องช่วงนั้น เพราะตัวเลข ๐ เป็นจำนวนว่างในหลักหน่วย แต่ก็ยังเป็นจำนวนทศนิยมในหลัก ๑๐ ขึ้นไป และก็เพราะเหตุนี้ ๑๒ ช่องช่วงจึงได้จำนวนเลขนับเพียง ๑๑ อย่างนี้ใช้เฉพาะ เพียง ช่องช่วง (ราศี) เท่านั้น ถ้าใช้เป็นชื่อปี และ เดือน กับ วัน ไม่ใช่ ๐ ใช้ ๑ ในที่นั้น คือไม่ใช่ชื่อ ๐ อย่างช่องช่วง (ราศี) ใช้ชื่อว่า ๑ ตลอด ได้ใส่ไว้นอกดวงเช่นนี้ จึงได้ปี ๑๒ และ เดือน ๑๒ ท่านได้วางแบบ และ ชื่อไว้ว่า ปีชวด ๑ ปีฉลู ๒ ฯลฯ เดือนอ้าย ๑ เดือนยี่ ๒ เดือนสาม ๓ ฯลฯ เดือนสิบสอง ๑๒ จะได้กล่าวต่อไป ในที่นี้ จะกล่าวชื่อช่องช่วง ก่อน อย่างในดวงนั้น เมื่อพ่อขุน เลขไทยได้ใช้ตัวเลขแล้ว จึงได้ตัวเลขตลอด ได้ใส่ไว้ทุกช่องช่วง หรือ ทุกราศีแล้ว และ ทุกช่องช่วงนั้น บัดนี้เรียกเป็นชื่อราศีทั่ว

ไปแล้ว จึงใส่ชื่ออย่างที่ใช้กันในปัจจุบัน เช่น ราศี ๐ ชื่อราศีเมษ ราศี ๑ ชื่อราศีพฤษภ ฯลฯ จึงเป็นแผนที่ท้องฟ้า, โลก, กาลเวลา, ตลอด ตามที่ท่านคนไทยได้ตั้งเป็นระบบแบบไว้แล้ว

อนึ่ง ท่านต้น-ได้ให้เรียนความรู้ทางไส หรือ ไสยศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๕๓ จ้าวแม่ที่แท่นคำหรือ จ้าวจ้าว แม่แผ่นดิน หรือ แม่ชื่อ แม่เลี้ยง เดียวนี้เรียกกันว่า “แม่พระธรณี” คือ มาตุภูมิ อันเป็นภาคโลก ภาคสูงสวรรค์ คือ สุนัน ทาวดี-สันดุสิตาเทวี ได้มาบอกท่านต้น (เข้าใจว่า ท่านคณเสวร หรือ พินเนศวร-วิทยานายก) สั่งมาว่าให้ทำดวงโลกไว้ ก่อนที่จะมีสมมุตินั้น ทุกอย่างเป็น ๐ สูญ ให้หาสมมุติข่อยทำรูปดวงกลม ลากเส้นเป็นราศี ๑๒ หรือ ๑๑ ซึ่งเป็น ๑๒ ทั้งราศี ๐ คือ ราศี เมษ ให้ใส่ดาวเคราะห์ทั้งหมด กับทั้งลัคนาลงในราศี ๐ คือ เมษ ให้ใส่ ๐ ทั้ง ๑๒ ลิปดา ฟิลิปดา ฤกษ์ นาทีฤกษ์ ดิถี นาทีดิถี อย่างนี้ เป็นดวงโลก เพราะมีก่อนแต่จะมีสมมติแล้วจึงมีกลางวัน กลางคืน (ได้รับมาจากท่านต้นวิทยานายก จ้าวแม่พระธรณี นำมาบอกให้ คราวนั้นบอกท่านว่าของชมพูทวีป จึงไม่ต้องการ ท่านกล่าวว่า คำราเลขไทย-ได้มาสอนแก่ไทยไว้ก่อนกว่าจึงขึ้นเป็นท้าวกรุงพาตี ธรณี พระภูมิ ถ้ามีผู้ต้องการบูชาเลขบอก

— * —

พระเทวทัตและหมู่โจรที่ทุบพระมหาโมคคัลลาน์นั้ดเถร จึงรับผลลงที่ ที่เบาลงมา มีมากอยู่ห่างออกมา ถูกดาบ หอก หลาว แหวน อันเล็กกว่า พุ่งออกมาถูกทะลุบ้าง พวกนี้ขยับเขยื้อนหนีได้แต่ไม่พ้น ถึงวาระไฟลุกไหม้ร้องครวญครางจนไหม้หมดแล้วเกิดใหม่ ว่าเป็นบาปกรรมประทุษร้ายผู้เจริญสมณธรรม เหล่านี้เป็นต้น เมื่อสังเกตดูแล้วก็คือมหานรก และนรกบริวารกับขมโลก เช่น ดาษแล้วเกิดใหม่ คือ สัตว์ชีพนรก ที่ ร้องครวญครางน้อยก็โรว มาก มหาโรว ที่พื้นร้อนน้อย ดาปะ มาก ก็มหาดาปะ ที่มีไฟลุกมากก็คือ อเวจีมหานรก ที่ปรากฏนี้เข้าใจว่า เป็น พวก ๆ ส่วนตามพระสูตรเป็นพระพุทธรูปนั้ดเถรแล้วเป็นไปตามอายุกรรมที่ต้องรับ เช่น สัตว์ชีพนรก มีอายุ ๕,๐๐๐ ปีทิพ แต่ละวันในนั้นเท่ากับ ๕ ล้านปีมนุษย์ ส่วนที่นี้เป็นพวกขามั้กรรมมาน้อยหนักเบาแต่เป็นอย่างเดียวกัน และพวกนี้ มีกลิ่นคาวเลือด ไฟไหม้ แต่พวกเขาชิน และไม่เคยได้กลิ่นอื่น จึงไม่รู้สึกลิ่นนั้น

ชั้น ๑๐ ผีบัต (หรือหยา คือ พวกบาปอหินนาทาน) พวกนี้ มีรูปร่างเป็นคน มีทั้ง ชาย หญิง เด็ก ผู้ใหญ่ โดยมากมีอวัยวะ ไม่ค่อยครบ เช่น มีแขนไม่มีมือ มีมือไม่มีนิ้ว มีแต่หน้าและปากไม่มี หรือขาดหายไป พวกหนึ่งกินอาหาร พอจับใส่ปาก จะกลายเป็นไฟไหม้ เป็นมีดบาดปากให้ร้องครวญคราง กระทั่งปากหมดหรือไหม้หมด ว่าบาปขโมยของเขากิน ที่หนักกว่านั้น เช่น มีไฟไหม้หัวมือแดงค่อยๆกัด หายไป ว่าบาปตัดเศียร แขน ผ่าองค์ หลอม ลักพระพุทธรูปเอาไปขายกิน เพราะพระพุทธรูปสถิตนั้งจึงต้องนั้งรับผลนั้น บางพวกแต่งตัวเอง พอใส่เสื้อผ้า สร้อย ก็กลายเป็นสายเหล็กรัดมือเท้าตัวขาด บางที่เป็นไฟลุกไหม้มือเท้าและอวัยวะอื่น เช่น หูขาดหายไป ว่าบาปลักของแต่งตัว

๑. ขุนแมนเมืองฟ้า

๑. ขุนแมนเมืองฟ้า ท้าวสวดีเทวราช พระขันธกุมาร มัจจุยุดิธรรมราช กัดติเกษยเทพวินายก ประคนธรรพนักยุทธเทพ บัญจสิงขรคนดรีเทพ จอมทัพเทพโยธินทร ยุทธศาสตร์วิทยาปรีชา ยักษ์ จ้าวพ่องง ครอบาอาจารย์บาง ฯลฯ มีผิว และ กลิ่นดอกคำเจียก จึง ขึ้นรูปปางคุ้มครองป้องกันภัยอันตราย ยืนตรง มือขวามือกุมกระบอง ใหญ่ ขอดครุฑกางปีก หรือ คทาจอมทัพ มือซ้ายถือดอกคำเจียก

ในกาลได้เปรียญโท พ.ศ. ๒๔๕๔ จึงกระทำเทพมงคลไมตรี ปฏิการคุณพิธี มารุ้คราวหลังว่าเป็นพิธีการครอบวิชาสาธไส หรือ ไสยศาสตร์ทั้งฟ้า และ ดิน ท่านท้าวมีเมตตาอนุเคราะห์มาขึ้นเป็น ประธานคุ้มครองรักษาการให้อย่างรูปที่ประดิษฐานนั้น ของอนุญาติบัน ทึกเพื่อคงอยู่ พิธีนี้ พระทรงเมือง และ จ้าวฟ้า (พระเสื้อเมือง) สั่งให้ กระทำ ณ วันพฤหัสบดี ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ปี เาะ ตรงกับ-วันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๕๔ ท่านมาประชุมกันทั้งหมด และไม่ได้นึกว่าจะสำคัญขนาดนั้น แต่ก็ได้วิทยาการทั้งหลายมากระทำได้นี้เป็นหลักฐาน แล้ว

๒. ขุนหญิงสายเฟื่องฟ้า

๒. ขุนหญิงสายเฟื่องฟ้า วิบุประภาเทวี ศรีทราทิพวดี สุริย วัจฉาสา ประคนธรรพวิทยาจริ ยุทธนฤยาธิลปนาถิกา มีผิวใบทองอ่อน มีกลิ่นเคยหอม จึงขึ้นรูปปางยืนหัด มือขวาถือพลองเล็ก ขอดเม็ดลูก เพชรเหลี่ยมขอดขาวส่องรุ่งช่อ มือซ้ายถือพุ่มดอกคำเจียกหรือพุ่มใบ สืบวนาค

ในวันนั้นไม่ได้มาในพิธีการ แต่ก็ได้ช่วยคือ ยืนอยู่ไกลสุด ได้ รู้และ รู้จักในภายหลังเมื่อได้วิชาสาธไสแล้วก็แจ้งจบตลอด ๑๖ ชั้นฟ้า และ ๑๕ ชั้นดิน ขออนุญาตบันทึกลงไว้เป็นหลักฐานระบบ ไหว้ต้นจ้าวครุฑาจารย์อันมีอยู่แล้วในระบบวิทยาการทุกอย่าง ซึ่ง ชาติไทยนี้เท่านั้นที่มี และ ยังกระทำอยู่ในบัดนี้ ทั้งแปลกกว่าเขาอื่น ทั้งหมด ก็ที่ชาติอื่นทั้งหมดทั่วโลกไม่มีอย่างไทย และ เป็น สัญลักษณ์สำคัญยืนยันทูลหลักฐานไทยอย่างแท้จริง แม้ไทยจะไปอยู่ถึง ไหนก็ตามได้กระทำ เรือนสาธ คือ ศาลจ้าวไว้ตลอด เป็นเครื่องยืน ยันว่าไทย-ไทย เหมือนกัน

หรือ โหราศาสตร์ ก็กระทำได้ท่านค้นทรงโปรดทุกคนที่ยังเคารพนับถือค้นความรู้หนังสือ และ รู้เลขบอก

รูปปรากฏจะเห็นเส้นวงกลม ๒ เส้นวงกลมซ้อนกัน วงกลมนอก คือ วงกลมขอบฟ้า วงกลมใน คือ วงกลม โลก อันแจ้งว่า “โลกกลม” ครั้นลากเส้นพุ่งตรงไปทั้ง ๔ จึงเป็นทิศ ๔ และเฉียง หรือ ทะแยงอีก ๔ จึงเป็นทิศ ๘ เียง ทั้ง ๔ นั้น ใส่เส้นทะแยงจะแบ่งออกได้อีก ๔ จึงเป็นราศี ๑๒ มีดวงเคราะห์ประจำทั้ง ๘ ทิศสำหรับ ๔ ดาว คือ อังคาร พุธ พฤหัส ศุกร ต้องครอง ๒ ราศี จึงครบ ๑๒ ราศีตามรูปปรากฏ เรียกว่า “เขตโลก” หรือเกษตร อันอยู่ในทักษะ คือ อิทธิพลของธรรมชาติธาตุทั้ง ๖ และ ดวงวงกลมที่จัดเป็นช่องราศีอย่างนี้ เอาราศี ๐ คือ ราศีเมษเป็นทิศบน หรือ สูง เช่นนี้ เลข ๐ ถ้านับเวียนซ้ายจะอยู่หลัง ๑ ถ้านับเวียนขวาก็อยู่หน้า ๑ (คือ ราศี ๑๑ เป็นราศีมีน)

ท่านค้นได้นำตัวเลขขึ้นไปขนานแก่จักรวาลนั้น ก็ตามธรรมชาติที่ปรากฏเป็นสิ่งมีพร้อมขึ้น เช่น ๑. ขนาน ชื่อแกดวงอาทิตย์ว่า-เป็นธาตุไฟต้น มีพลังงานในตัวเอง คือ กำลังแสงร้อนเผาไหม้ คู่กับ ๘. ขนานชื่อแกดาวเสาร์ ซึ่งมี

๑. เจ้าพ่อช้างไทย

๒. ขุนสันแสงฟ้าเทพบิดา

๓. ขุนหญิงยาชื่อฟ้าเทพมารดา

๑. เจ้าพ่อช้างไทย คือ ท้าวพระ-
คณศวร แต่มีมือ ๒ มือ มือขวาถือหอยสังข์
หลังน้ำสังข์ชัยมงคลคุ้มครองป้องกันอันตราย
มือซ้ายถือสายมงคลคู่หลังน้ำสังข์ และ สาย
สินท่อนผูกข้อมือเรียกขวัญทำขวัญมงคล
สวัสดิ์

รูปนี้ได้ ณ วัดเพลงร้างเหนือสะพาน
ศิริลักษณ์ ณ เมือง ราชบุรี

๒. ขุนสันแสงฟ้าเทพบิดา ท้าว
สันตุสิตเทวราช ดุสิตสวรรค์ (๔) พระคณศวร
พระพิฆเนศวร พระมงคลบดี ศิลปวิทยานายก
ศิริโชคลาภสิทธิผล ศักดิ์พลประสาทพร ซึ่ง
ไม่ทรงพระรองทรงนั้น พระรูปโปร่งบางระหง
ผิวพระองค์เหลืองทองคำสุกอร่ามผ่องใสมี ๒
มือ เพราะกระทำมงคลจึงมีกลิ่นควันเทียน
ได้ขึ้นรูปในมือขวาถือพวงมาลัยมงคล มีเบ็ช
จำปา มือซ้ายถือเล่มเทียนจุด มีดวงไฟ ได้รับ
สั่ง และ สั่งให้บอกทำดวงโลก และ ได้ประ
สาทพรให้สำเร็จทั้งได้รับมอบให้มาเป็นประ
ธานพิธีการนั้น เป็นภาพทรงพระรองทรงแต่
ให้เห็นพระองค์จริงชัดอยู่ภายใน จึงบันทึก
ไว้เป็นหลักฐานวิทยาการไทยได้คงอยู่คู่ไทย
ตลอดไป

๓. ขุนหญิงยาชื่อฟ้าเทพมารดา
สันตุสิตาเทวีจ้าวแม่สุนันทาดีศรีมงคลปดानी
เพชฌฆาตยุคดิศธรรมเทวี จ้าวแม่ฤทธิธรรมคิด
ศิลปปิลลาศาสตร์นายิกา เป็นแม่ชื่อ แม่เลี้ยง
มีกลิ่น และ ผิวฉวีวรรณดอกจำปา ให้พบทั้ง
ในนิมิตฝัน และ นิมิตสาธไส ทรงพระรูป
โปร่งบางระหงทรงแลดัมเหมือนรูปขึ้นนั้น
เป็นจ้าวแม่ผู้ประสาทพรวิชา และ ศาสตร์วิชา
จึงขึ้นรูปปางสิทธิผลสิริมงคลพิธี มีมือ ๒ มือ
ขวาถือผอบแบ่งเจิม มือซ้ายถือมงคลคู่-อัน
เป็นเครื่องศักดิ์สิทธิ์สิริมงคลชีวิตสมรสแต่ง
งานไทย

วงแหวนเป็นพลังแสงอ่อนจึงถือเป็นธาตุไฟ ตัวปลายซึ่งตำแหน่งเดียวกัน ๒. ขนานชื่อแแก้วดวงจันทร์ เป็นดวงดั่งนิงไม่หมุน
ว่า-เป็นธาตุดินตัน มีกำลังประสานแน่นทึบ และแตกกระจายได้ คู่กับ ๕. ขนานชื่อแแก้วพฤษ์ ว่า-เป็นธาตุดินตัวปลาย
และเดียวกัน ๓. ขนานชื่อแแก้วดาวอังคาร ว่า-เป็นธาตุลมตัน มีพลังเคลื่อนพัดกระพือ คู่กับ ๘. ขนานชื่อแแก้วราหูและเงาปิด
บังอาทิตย์ และจันทร์ได้ ซึ่งปรากฏธาตุ ๖ อยู่ตลอดว่า-เป็นธาตุลมตัวปลาย ๔. ขนานชื่อแแก้วดาวพุธ ว่า-เป็นธาตุน้ำตัน
มีพลังเป็นผลึกใสกระจ่างแสง กระพือเคลื่อนไหว ชึมซาบ แตกกระจาย และรวมประสานกันได้สนิทเนียน ไม่ปรากฏรอย
คู่กับ ๖. ขนานชื่อแแก้วดาวศุกร์ ว่า-เป็นธาตุน้ำตัวปลาย ๙. ขนานแแก้วดาวเกตุ คือ ดาวตก หรือ ผีพุ่งได้ และเป็นพลังงาน

๕ ทั้งช่องกลาง กับทั้ง ๑๐ หรือ ๐ อันเป็นวงกลมรอบนั้น จึงปรากฏเป็น-ทักษะ หรือ ทักขา อันแปลว่า เข้มแข็ง ฉลาด เคลื่อนไหว เจริญ คือพลังธรรมชาติซึ่งปรากฏอยู่ตลอด จึงวางเป็นดวงโลกธาตุ อันเกิดขึ้นเป็น ท้าวกรุงपालี แปลว่า-มีพลังงาน เช่น พลังแก้วแสงสว่าง เป็น-ธรรณี แปลว่าทรงพลังงานไว้ เป็น-พระภูมิ แปลว่าเจ้าของที่สถิตนั้น และพระภูมินี้เป็นต้นที่ปกปักรักษาคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข ถ้ามี ๖ อันตัวเลข ๖ นั้นประจำดาวหมายชื่อว่า ดาวพระศุภ-ศุภตรงกับสุขคิมิสุข จึงเชื่อกันว่า-มีพระภูมิ ๖ ค่อมามีโหร หรือ พระภูมิทั้ง ๖ นั้น มีองค์หนึ่งชื่อว่า-ธรรมโหราระบุชื่อว่า “โหรา” คิดเห็น และแน่ใจว่า พลังธรรมชาติที่คุ้มครองอยู่นี้มี ๕ และเลข ๖ และ ๕ นี้ไทยถือเป็นนิมิตหมายเครื่องอ่านรู้ว่า-คิมิสุขขลังศักดิ์สิทธิ์เจริญก้าวหน้า จึงใช้เป็นรอยเจิม ถ้าเจิม ๖ ยกหางหยักเป็นช้อยอด ถือว่าเป็น-ฉ้อพรรณรังสี ถ้าเจิม ๕ ยกหางตั้งเป็นช้อยอด ถือว่า-รอยช้อยมมงคลก้าวหน้า หรือ ชัยมงคล ๕ ส่วน ๐ นั้น ชื่อก็สูญอยู่แล้ว จึงเป็นอากาศธาตุ-ไม่ปรากฏรูปลักษณะวรรณะทั้งชื่อว่า-มฤตยู อันแปลว่าตายอยู่แล้วจึงไม่มีครั้นวางเป็นดาวทักษาแล้วจึงปรากฏอย่างนี้ และนับชื่อเป็นลำดับอย่างนี้

๑. อาทิตย์ อีสาน ๒. จันทร์ บุรพา ๓. อังคาร อาคเนย์

๔. พุธ ทักษิณ ๕. พฤหัส ปังนิม ๖. ศุกร์ อุดร

๗. เสาร์ หรดี ๘. ราหู พายัพ ๙. เกตุ กลาง

๐. มฤตยู วงกลมรอบ

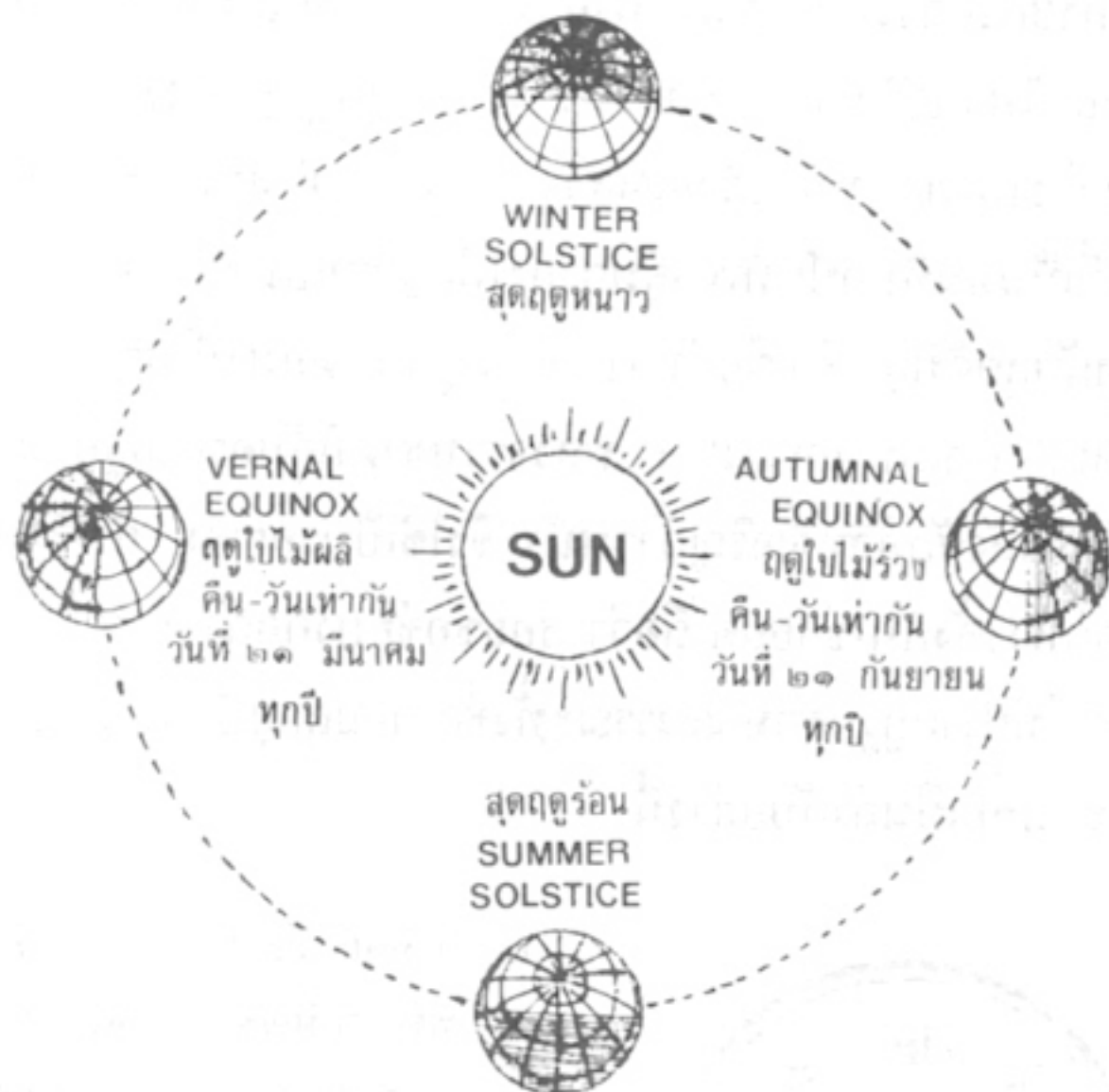
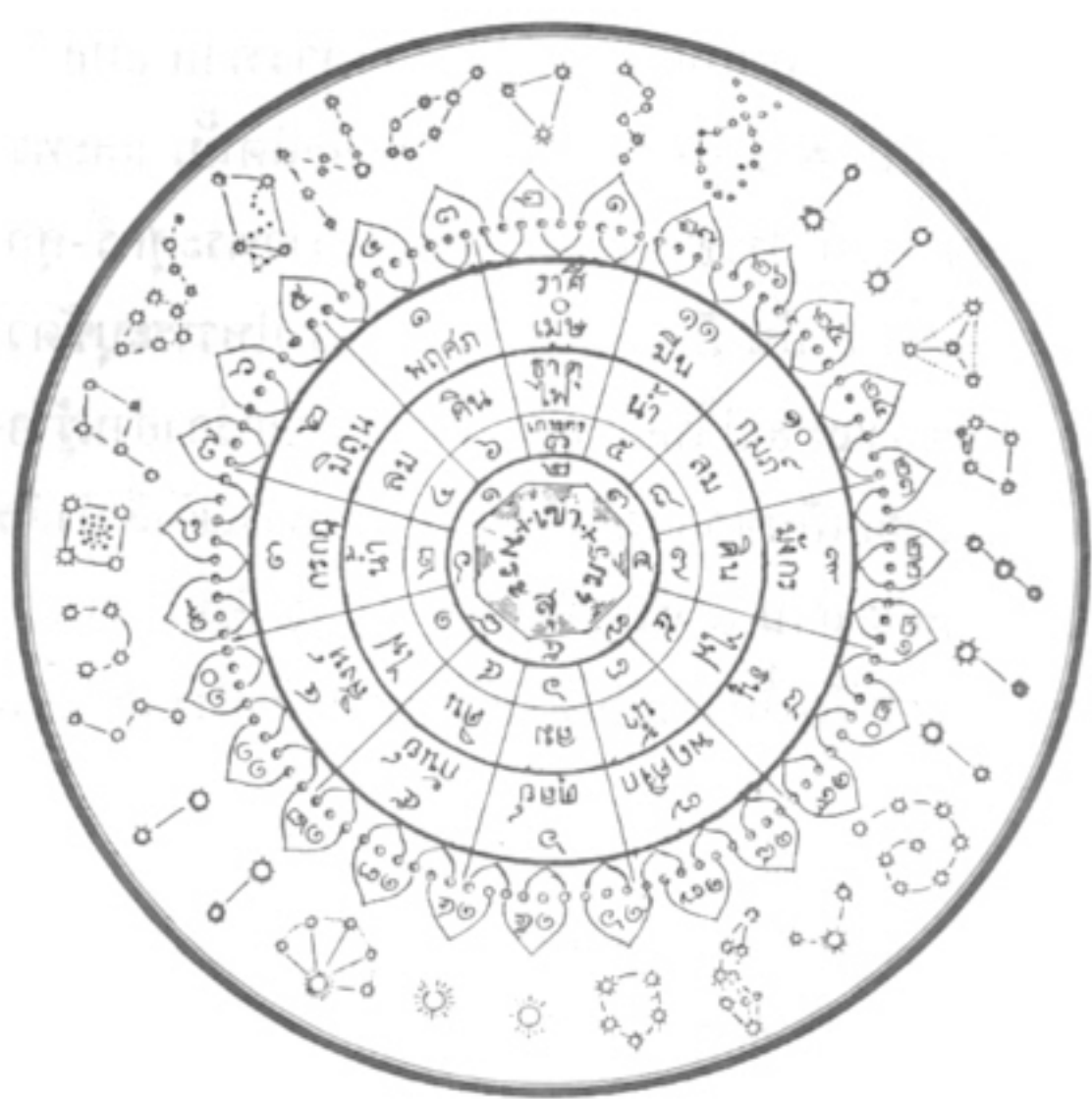
จะเห็นที่ระบูกุธาตุนั้นสถิตอยู่ตรงกันตลอด ฉะนั้น จะเห็น-พาลี ธรรณี ภูมิ เป็นตัวเลขสถิตอยู่ ณ แผนโลก หรือ ดวงโลกไทย ตลอดแล้ว

ท่านคนไทย ได้สร้างลายตัวสือไทย ลายตัวเลขไทย กับลายวงกลม และลายเส้นตั้ง เส้นนอน เส้นทะแยง เป็นแผนทั้งท้องฟ้า และแผนดวงโลกแล้ว ก็เส้นวงกลมนั้น ถ้าตั้งขึ้นก็เป็น เส้นรุ้ง ปัจจุบัน ถ้านอนเป็นเส้นกลมวงรอบ ก็เป็น เส้นแวง ปัจจุบันบังเอิญออกแบบทำไว้แก่ไทย และตกทอดมาให้พบ จึงรู้ได้ เพราะมีอยู่แต่ไทยแห่งเดียวจึงแน่ใจว่า เป็นของไทย และใช้ชื่อเป็นชมพูทวีปก็จริง แต่ดวงและเลขยังเป็นไทย จึงยืนยันว่าของไทย

—*—

มีเพศชายปรากฏที่หน้า ว่าบาปกรรม ไขปลัด คุณกิน ทำเสน่ห์ อีกพวกหนึ่ง หน้าไปมีที่อวัยวะเพศ เช่น หญิงหัวไม่ปรากฏบนบ่า เปลี่ยนไปมีที่อวัยวะเพศ มีของชายแต่เป็นหอกเหล็กพุ่งแทงทะลอปอหายก็มีมาพุ่งอีก ชายก็มีหัวและหน้าตรงอวัยวะเพศ มีของหญิงลอยเข้าพอดึงกลายเป็นคีมเหล็ก ขอบกลายเป็นซี่แหลมกัจจกร ขนกลายเป็นหนามเหล็กหมุนกัด คีมก็หนีบตัดขาดแล้วก็หายไป พอแผลหายก็มีมาอีกว่า บาปกรรมบังคับลูกให้ร่วมกับตัว หรือลูกเลี้ยง หรือลูกน้อง ด้วยอ้างกตัญญูกตเวทิตาธรรมอันผิด อีกพวกหนึ่งชอบสนุก ไม่มีเจ้าของ ทั้งหญิงชายมากมาย ปกติมีผ้าถุงห่มอยู่ ๆ ก็ขึ้นเครื่องแต่งตัวจะหายไป ที่อยู่จะร้อนเหมือนไฟ ทุนไม้ไผ่ต้องวิ่งไปหา เจอดันไม้บ้าง คอบ้าง แท่งหินบ้าง แต่เห็นเป็นคนสวย พอจับ โอบ กอด จะกัดมือเท้าอวัยวะขาด ว่าบาปกรรมเกิดจากรับจ้าง หรือล่าสอน ถ้าได้เข้ามาถึงก็ตาย อีกพวกหนึ่งขึ้น เดิน นั่ง นอน ทำอะไรอยู่ พอเกิดรู้สึกขึ้นจะมีคนสวย ๆ มาร่วมด้วย พอเกิดสนุก จะกลายเป็นไฟลามลุกไหม้ พอหายรู้สึกจะค่อยหายไป พอสบายก็เกิดอย่างนั้นอีก ว่าบาปกรรมเกิดจากชั่วทางใจ ร่วมรสนองผิดคู่หรือสร้างวิมารผืนดิน พวกหนึ่ง มีเจ้าของแต่ลอยออกไป ณ ที่นั้นจะเป็นป่าทึบ มีเรียวหนามแหลมคมตลอดสดดา (พุทธศาสนาว่า ไม้จ้าว หนามแหลมคม ยาว ๑๖ องคุลี) มีมากทั้งชายหญิง เดิน ไปถูกไปหาขู่ พอได้ยินเสียง ความจริงก็มากมายว่ากรรมบังให้ได้เห็นได้ยินเฉพาะ เมื่อได้ยินก็วิ่งไปหากัน บางทีก็วิ่งขึ้นต้นไม้เมื่อได้ยินก็พยายามที่จะไปให้ถึงกัน พอเห็นกันให้มีลมพัดบ้าง บางทีเป็นผาขาดตกลงบ้าง ที่ขึ้นไปพอจะถึงที่อยู่ข้างบนพลันตกลงมาอยู่ข้างล่าง ขณะที่ถูกบันไปหากันนั้นถูกหนามเกี่ยว ทิ่มแทง เครื่องนุ่งห่มหลุดหมดแล้ว จะเกี่ยวบาดตัว อวัยวะต่าง ๆ ฉีกขาดเป็นบาดแผล มีบ้างที่ได้พบกันต่างคร่ำครวญเจ็บปวด แต่ได้ยินเป็นเสียงรำพันรัก พอโอบกอดรู้สึกกามคุณขึ้น เหงื่อไหลออกจะกลายเป็นพิษไฟ พอกลับได้รู้สึกตัวก็ลอยกลับไปที่เคยไป พอบุญระยะนั้นหมดก็เกิดความรู้สึกเก่านั้นอีก ต้องไปรับผลนั้นอีก ว่าบาปกรรมเกิดจากการรักมีคู่ คือ หญิงนอกใจผัว ชายนอกใจเมีย อีกพวกหนึ่ง พวกข่มขืน มีทั้งชายและหญิง พอรู้สึกตัวลืมหืมตาขึ้นจะมองเห็นรูปสวยงามอยู่ตรงหน้า ถ้าชายจะเห็นเป็นหญิง ถ้าหญิงจะเห็นเป็นชาย พอรู้สึกชอบรักใคร่ก็จะเคลื่อนเข้าไปหากัน พื้นที่ที่ร้อนให้ต้องลุกวิ่งมีหอกดาบมีดไม้ต่าง ๆ มาถูกให้บาดเจ็บ เมื่อเข้าถึงประกอบตัว

แผนที่ดาวฤกษ์ และ ดวง ๑๒ ราศี ฉบับภาษาไทยนี้ ได้พบจากคัมภีร์โหราศาสตร์ไทย ซึ่งหลวงวิศาล
 ธรรมกร (อ้น สาริกบุตร) รวบรวมไว้ เล่าว่า “อำมาตย์ตรี พระประสิทธิ์อักษรสาร (ทัต สุนทรพยัมภ์) ผู้ช่วยหัวหน้า
 แผนกแบบพิมพ์กรมตำรา กระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้แผนที่ดาวฉบับภาษาไทยมาสอบทาน” ตอนต้นได้เล่าไว้ว่า ตำนาน
 และ กลุ่มดาวฤกษ์นี้ได้จาก “คัมภีร์ เสขปกรณ” และกั-คัมภีร์เสขปกรณนี้ ปลัดปลั่ง ซึ่งได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่
 วัดสังเวชฯ ครั้นสึกออกมา และ ล่วงลับไปแล้ว คุณนายได้นำมาถวายไว้ จึงได้เป็นหลักฐานในการอ้างอิงขึ้นนี้ กั-กลุ่ม
 ดาวฤกษ์ไทย กับ ราศีแบบไทยนี้ ไทยได้ตั้งขึ้นเป็นระบบโลก, และดาว เพราะได้มองจากโลกซึ่งเป็นที่อยู่ และเคลื่อนหมุน
 ไปซ้ายตามธรรมชาติ จึงเห็นตะวันขึ้นทางทิศตะวันออกแล้วเคลื่อนไปตกทิศตะวันตก ได้เห็น-ราศีเมษ พฤษภ เมถุน
 ฯลฯ และ ดาวเคราะห์ก็เดินไปตามนั้น คือเห็นฟ้าทั้งหมดเคลื่อนถอยหลัง จึงได้ตั้งเป็นระบบขึ้นทางตะวันออก ตกไป
 ทางตะวันตก-เป็นระบบเวียนไปขวาตามที่เห็น กับ ดาวเคราะห์อีก ๒ คือ ๘ ราหู (โลก) ๕ เกตุ (วิญญูณ ดาว
 หาง ดาวตก) เดินเวียนขวา ตามสุริยาคร์ ประดิทินโหร ดาวเคราะห์ ๘ ดวง โคจรเดินเวียนซ้ายตามจักรราศีเมษ พฤษภ
 เมถุน ฯลฯ ความจริง ท้องฟ้า กลุ่มดาวฤกษ์ และ ราศี ณ ท้องฟ้า กำหนดกันว่า-ตั้งนี้อยู่กับที่ ที่หมุนและเคลื่อนไป
 ได้นั้น ก็คือ โลก และราศี ณ พื้นโลกนี้ ได้หมุนเคลื่อนไปรอบตัว เมื่อด้านตรงกับดวงตะวันก็สว่างเป็นกลางวัน ด้านตรงกัน
 ข้ามก็ไม่มีแสงดวงตะวันส่องก็มีมืดเป็นกลางคืน เฉพาะ-โลกเป็นธรรมชาติได้หมุนและเคลื่อนไปเป็นวงโคจรพร้อมกับดาว
 เคราะห์อื่น ๆ เฉพาะโลกหมุนรอบตัว และ เคลื่อนโคจรไปรอบดวงอาทิตย์เป็นกาลเวลา ๓๖๕ วัน คือ ๑ ปี จึงเป็น
 รอบ ๑๒ ราศี

—*—

นั้นจะกลายเป็นเหล็กแดงร้อนลวกไหม้เจ็บปวดพุพอง ถ้าทำให้ตายมาก็ไหม้ถึงตาย ถ้าไม่ถึงร่วมแล้ว สิ่งนั้นจะกัด บาด หนีบให้ขาดวิ้ง ว่าเป็น
 บาปกรรมข่มขืนประทุษร้าย อีกพวกหนึ่งคือ พวกอยู่ในอารักขา คือ ชายไปร่วมผู้ประพฤติพรหมจรรย์ หญิงอยู่ในที่ห้าม พวกนี้ มีเจ้าเวร นายกรรม
 เจ้าบุญ นายทุน เจ้าพระเดช นายพระคุณ เป็นจ้าวใหญ่คุมอยู่จึงหลุดพ้นได้ยาก ผู้เป็นชายเมื่อรับผลนี้ มาอยู่คล้ายหลับพอสั่นขึ้น จะมีสาวสวย
 มาหาและคุยชวนให้รัก พอรักและร่วมด้วย รูปนั้นจะกลายเป็นเหล็กร้อน จับถูกตรงไหนก็ให้ึกขาดไหม้หมดเหลือเป็นเศษเถ้าแล้วค่อยเล็อง
 ร้างเกิดใหม่ เมื่อรู้สึกเต็มทีก็เป็นอย่างนั้นอีก แม้ผู้หญิงก็รับผลเช่นเดียวกัน แต่อยู่กันคนละเขต เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๕๓ พระภิกษุองค์หนึ่งได้
 วิชาไสย (ไสยศาสตร์) ซึ่งมีฟ้าทั้งหลาย ๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดิน (ยอดสุด ๑๖ ชั้นฟ้า เป็นร่างแสงพระพุทธรองค์ ๖ สีแสง คือ ภาวคพรหม
 คำสุด ๑๕ ชั้นดิน เป็นร่างแสงขุนดาบ คือ มัจจุราช) ให้พลังแสงวิญญูณรูป หรือทิพยกายแล้ว คิดจะลองดูว่าทำอะไรได้บ้าง เพราะเรียบบารมี
 ๑๐ มาแล้ว เมตตาเป็นดัวให้คิดถึงองค์หญิงหนึ่งซึ่งครั้งหนึ่งเมื่อเป็นมนุษย์ก็ดี มีศีล มีธรรม ถึงทรงอุปถัมภ์พระพุทธศาสนา แต่ผู้ได้รับเกิดรัก

ดวงเกษตร = เขตครอง
ชื่อราศี ๑๒ เลขประจำ

ท่านผู้รู้ต้นไทย ได้วางดาวเคราะห์ไว้แบบนี้ ก็
ดวงกลม-ท่านได้แบ่งช่วงช่องราศีไว้ ๑๒ ราศี แต่เลขชื่อดาว
เคราะห์ซึ่งครองราศีนั้นมีเพียง ๘ ตัว ที่ไม่ได้ครองราศีนั้น คือ ๙
(เกตุ) และ ๐ (มฤตยู) จึงต้องมีซ้ำกัน ๔ ราศี คือ ๔. ครอง เม
ถุน กับ กันย์ ๖. ครอง-พฤษภ กับ ตุล ๓. ครอง เมษ กับ
พิจิก ๕. ครอง มิน กับ ธนู จึงมีครองครบ ๑๒ ราศี

สำหรับชื่อไทย ท่านใช้ตัวเลขขนานเป็นชื่อดาว
เคราะห์เช่นเลข ๑ เรียกเป็นชื่อว่า-อาทิตย์ ๒ เรียกชื่อว่า-จันทร์
ฯลฯ ในที่นี้ใช้เลข ๑๑ เรียกชื่อว่า-ยม (เนปจูน) ใช้เลข ๑๒
เรียกชื่อว่า-พรุภาพ (พลูโต) แต่ราศีนั้น ใช้เลข ๐ เรียกชื่อ-ราศี
เมษ เลข ๑ เรียกชื่อ-พฤษภ ฯลฯ ปีก็ใช้เลข ๑ เรียกชื่อปีชวด
เดือนใช้เลข ๑ เรียกชื่อเดือนอ้าย ส่วนวันนั้นมีเพียง ๗ ก็ใช้ เลข
๑ เรียกชื่อว่าวันอาทิตย์ เช่นเดียวกัน

กับทั้ง-โลกนี้ ท่านได้นำมารวมไว้ในดวงวงกลมนั้น และยังได้วางตัวเลขทั้ง ๑๐ ตัวประจำทุกช่องช่วง ได้
เรียกชื่อว่า-ดวงเกษตร ทั้งได้เขียนชื่อราศี และ เลขบอกไว้ด้วย เช่น ราศีเมษ ก็ชื่อราศี ๐ กับใส่เลข-เจ้าเรือน ไว้ครบทั้ง
๑๒ ราศี เช่น-ราศี ๐ จะเห็นเลข ๓ ถ้านับคูช่องช่วงต้นกับที่เล็งกัน นำตัวเลขมาบวกกันจะได้ ๘ ทุกช่อง ซึ่งเป็นเลข
วิญญูณอยู่ช่องกลาง และ ถ้านับแต่ช่องช่วงต้นไปถึงช่องช่วงที่เล็งกัน นำตัวเลขมาบวกกันจะได้ ๘ ทุกช่อง ซึ่งเป็นเลข
วิญญูณอยู่ช่องกลาง และ ถ้านับแต่ช่วงต้นไปถึงช่องช่วงที่เล็งกันก็จะได้ตัวเลข ๗ ก็คือเป็นวันทั้ง ๗ อย่างที่ว่าไว้แล้วนั้น

เลข	ชื่อดาวเคราะห์	ชื่อราศี	ชื่อปี	ชื่อเดือน	ชื่อวัน
๑.	เรียกชื่อว่า อาทิตย์	๐. ราศี เมษ	๑. ชวด	๑. อ้าย	๑. อาทิตย์
๒.	เรียกชื่อว่า จันทร์	๑. ราศี พฤษภ	๒. ฉลู	๒. ยี่	๒. จันทร์
๓.	เรียกชื่อว่า อังการ	๒. ราศี เมถุน	๓. ขาน	๓. สาม	๓. อังการ
๔.	เรียกชื่อว่า พุร	๓. ราศี กรกฎ	๔. เกาะ	๔. สี่	๔. พุร
๕.	เรียกชื่อว่า พุทศัสดิ	๔. ราศี สิงห์	๕. มะโรง	๕. ห้า	๕. พุทศัสดิ
๖.	เรียกชื่อว่า ศุกร	๕. ราศี กันย์	๖. มะเส็ง	๖. หก	๖. ศุกร
๗.	เรียกชื่อว่า เสาร์	๖. ราศี ตุล	๗. มะเมีย	๗. เจ็ด	๗. เสาร์
๘.	เรียกชื่อว่า ราหู	๗. ราศี พิจิก	๘. มะแม	๘. แปด	
๙.	เรียกชื่อว่า เกตุ	๘. ราศี ธนู	๙. วอก	๙. เก้า	
๑๐.	เรียกชื่อว่า มฤตยู (๐)	๙. ราศี มังกร	๑๐. ระกา	๑๐. สิบ	
๑๑.	เรียกชื่อว่า ยม	๑๐. ราศี กุมภ	๑๑. จอ	๑๑. สิบเอ็ด	
๑๒.	เรียกชื่อว่า พรภาพ	๑๑. ราศี มิน	๑๒. กุน	๑๒. สิบสอง	

วันอาทิตย์ ที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๒๕ ตามแบบไทย เขียนไว้ อย่างนี้ ณ วัน ๑^๓ ๖ ถ้ำ เดือน ๖
 ปีจอ จศ. ๑๓๔๔ อ่านว่า วันอาทิตย์ ขึ้น ๓ ถ้ำ เดือน ๖
 อ่านดาวเคราะห์เคลื่อนไปสถิตตามราศีอย่างนี้

๑. ราศี ๐.	๖. ราศี ๑๐.
๒. ราศี ๑.	๗. ราศี ๕.
๓. ราศี ๕.	๘. ราศี ๒.
๔. ราศี ๐.	๙. ราศี ๖.
๕. ราศี ๖.	๑๐. ราศี ๗.

แบบดวง และ ดาวสถิต กาลปัจจุบัน

แผนที่ดาว ฉบับภาษาละติน ซึ่งเป็นระบบท้องฟ้า
 อันมีดาวประจำที่-ที่เรียกกันทั่วไปว่ากลุ่มดาวฤกษ์ นั้นสถิตอยู่
 ตลอด อันมีกลุ่มดาวประจำราศีที่ต่างก็มองเห็นกันได้ และก็เห็น
 ต่าง ๆ กัน อันเป็นหลักฐานเด่นชัดว่าต่างได้รู้เห็นกันมา และก็ได้อ้าง
 ชื่อไว้ซึ่งได้จากกัมภีร์โหราศาสตร์ไทยเช่นเดียวกัน หลวงวิศาล
 ธรรมกรได้เล่าไว้ว่า อำมาตย์โท พระอุปทิศศิลปสาร (นิ่ม กาญจน-
 ชีวะ) ได้ให้-แผนที่ดาวฉบับภาษาละตินและแผนที่ดาวนี้บรรจุ

วงรอบขอบท้องฟ้า หรือ วงรอบขอบจักรวาล ได้เรียงตามธรรมชาติโลก และ กลุ่มดาวเคราะห์หมุนเคลื่อนไปซ้าย จึง
 มองเห็นปรากฏการณ์กลับกัน คือ เรียงราศีจากซ้ายไปขวา จะเห็นแผนที่ปรากฏ-ราศีเมษ พฤษภ ฯลฯ อย่างไทยนับ
 เดือนปีจากซ้ายไปขวา-ปีชวด ๑ ฉลู ๒ ขาน ๓ ฯลฯ จะเห็นเป็นหลักฐานยืนยันว่าท่านรู้เห็นจึงได้กระทำเป็นตำราไว้ซึ่ง
 ยั่งยืนมาถึงบัดนี้

----- *

ถึงกับยอมสละชีวิต องค์หญิงต้องมีอันเป็นต้องถูกทรมาณจนตาย ทุกคนต่างเหยียดหยาม เห็นว่านี่คงไม่มีใครคิดถึงเลย จึงให้ร่างสางใส่เป็น
 วิกขุเพศไปหาขุนดาบตามถึงได้ฟังว่ายังอยู่จึงพากันไปหา ที่พบ ซากผืนนอนหงายแขนขากาง มีผืนเหล็กครึ่งข้อแนบกับพื้น มีรูปชายช่อนอยู่
 พอมันถูกต้องที่ไหนก็เกิดไฟลุกไหม้พอง ซากนั้นร้องกรวญคราง ท่านว่าไฟระลอกเกิดเป็นบาดเป็นแผลแล้วเล็ดออกเป็นไปลุก
 ไหม้จนหมด เหลือแต่กองเถ้าแล้วค่อยเลื่องเป็นร่างชิ้นชัดเจน เป็นหญิงสาวใหญ่ใบหน้ารูปไข่ ลูกตาคมดำผิวขาวก่อนข้างเหลือง นั่งพับ
 เพียบคราวแรกเปลือยกายแล้วมีแสงแบบผ้ามาคล้องเป็นเสื้อผ้า และมีรูปชายหนุ่มสวยเดินเข้ามาคุยด้วย ท่านว่า เมื่อก่อนเป็นคอนล่างแล้วนำ
 มาให้เห็น ตอนนี้เป็นตอนที่แท้ เมื่อสามท่านว่าให้รู้เอาเอง จ้าวรูปนิมิตกรรมนั้นนั่งชานคุยให้เพลิน ให้รัก แล้วผลักให้นอนหงายมือเท้ากางออก
 มีผืนเหล็กขึ้นมามัดครึ่งข้อมือข้อเท้าแนบกับพื้น ท่านบอกว่าไม่ใช่มีเพียงคนนี้ มีอีกมากมายก็เห็นและบอกชื่อตลอด บอกว่าไม่มีใครพบได้
 นอกจากพวกเดียวกัน เพราะเป็นสถานที่เฉพาะ สางใส่วิกขุเพศไม่ใช่พวกเขา ท่านว่าชาตินี้ไม่เป็นประมาทชาติที่แล้วมาต่างหาก คอยรอให้
 มาช่วยนานแล้วจึงถึงโอกาสที่ท่านนึกได้ เป็นหน้าที่ของพระ เมื่อสางใส่วิกขุเพศแล้วดูอีกเห็นแล้วว่าท่านนี้ (หน้าเหมือนรูปที่สะพานพระ
 พุทธยอดฟ้า จึงมีชื่ออีกชื่อหนึ่ง พระกาฬ หรือพระมหากาฬ) ท่านนั้นกลับตามเดิมแล้วว่า เป็นส่วนหนึ่งที่ต้องมาทำงานในนามยุติธรรมราช
 ถึงคราวแล้ว สางใส่วิกขุเพศนี้ไม่รู้ว่าจะช่วยอย่างไร ตามกับบอกให้รู้เอาเอง ลูกคิดขึ้นมาได้เอาเท้าขวาดึงจาวนั่งออกไป พอกระเด็นออกพ้นไป
 ก็หาขวับใช้มือกระซกพิศเหล็กเหมือนหนังที่รัดนั้นก็ขาดหลุดออกง่าย ๆ สองคู่อีกองค์หญิงหนึ่งข้าง ๆ นั้นก็เช่นเดียวกัน เมื่อหลุดพ้นแล้ว
 พื้นที่ก็เย็น ทั้งสองลุกขึ้นนั่งพับเพียบยังเปลือยกาย ตลอดร่างมีบาดแผลและรอยลวกไหม้พอง สางใส่วิกขุเพศอยู่ จึงอธิษฐานถึงท่านที่
 เคยถวายน้ำและยา อาหาร ให้มีน้ำทิพย์มารดให้หายก็มีฝนสีชมพูตกลงมารดเฉพาะสองนั้นชำระสิ่งสกปรกและบาดแผลหายหมด ร่างกายทุก

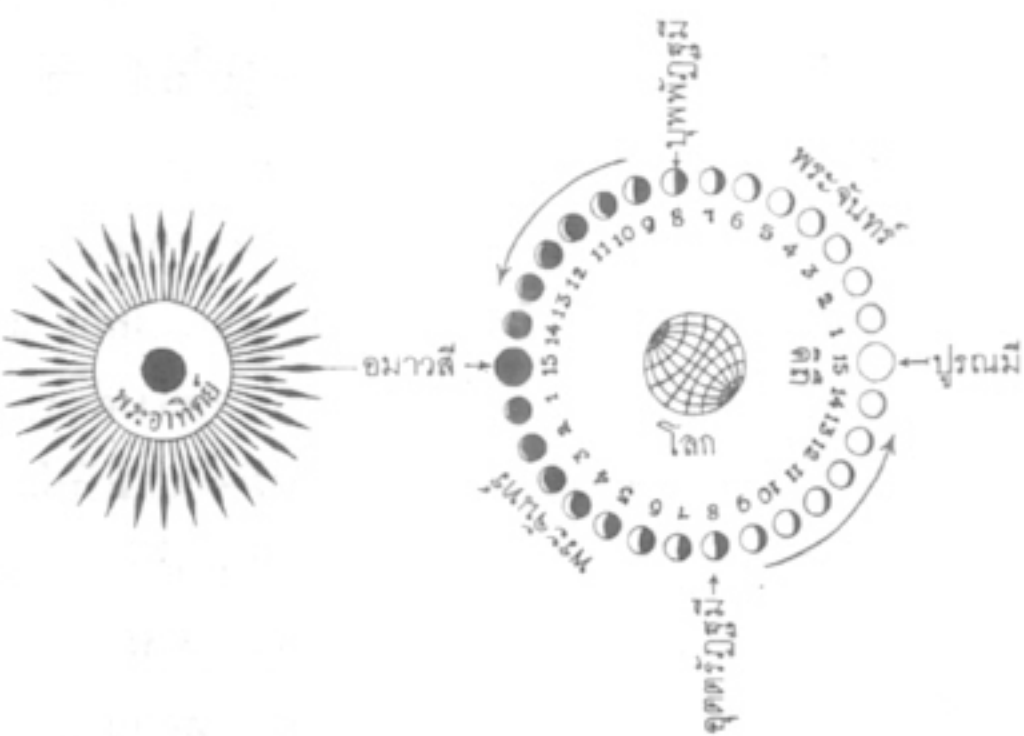
รูปแผนที่ดาวเคราะห์ ตั้งแต่ดวงตะวัน หรือ อาทิตย์ตลอดถึง พรูกาฬ (พลาโต) นี้ได้จากหนังสือ LIFE-THE UNIVERSE นำมาแสดงเพื่อให้เห็นดาวเคราะห์ทั้งหมด ๑๐ ดวง ๑๑ ทั้งจันทร์ และ ๑๒ ทั้งเกตุ (คือ-ดาวหาง ดาวตก เป็นวิญญูณมาเกิดไทยนับเป็นที่ ๕ ซึ่งตามตำราฝรั่งมีแต่ดาว แต่ไม่จัดเป็นดาวเคราะห์) ในที่นี้

☉ SUN อาทิตย์ ๑	☾ MOON จันทร์ ๒
☿ MERCURY พุธ ๕	♀ VENUS ศุกร์ ๖
♁ EARTH ราหู (โลก) ๔	♂ MARS อังคาร ๓
♃ JUPITER พฤหัสบดี ๕	♄ SATURN เสาร์ ๗
♅ URANUS มฤตยู ๐	☄ COMET ดาวหาง เกตุ ๙ (ดาวตก)
♆ NEPTUNE ยม ๑๑	♇ PLUTO พรกาฬ ๒๐

ปรากฏดาวพฤหัสบดีดวงใหญ่กว่าดาวอื่น มีดวงจันทร์ถึง ๑๕ ดวง เดิมไทยเรียกชื่อว่า-ดาวเอื้อย หรือ เอื้อย ตามความหมายคำกริยาว่า-เอื้อย คือ เดินอย่างสบาย และ เอื้อย อันแปลว่า ฉลาด ทรงความรู้ จะเหมือนกับ-พฤหัสบดีเทพบุโรหิตาจารย์ก็ดาวพฤหัสบดีดวงนี้แหละที่เดินช้าราศีละ ๑ ปี อาจมีช้า, นิ่ง, และเร็ว ที่เรียกว่าพัก, มน, เสิด, จึงเอามาตั้งเป็นเวลา “ปี” และ “เดือน” ตามรูปดาวประจำราศี เช่น ราศีเมษ มีกลุ่มดาวที่ไทยมองเห็นเป็นรูปหนู-จึงตั้งเป็นชื่อปีว่า ปี ชวด-หนู ๑ ชาวชมพูทวีปมองเห็นเป็นแกะผู้ จึงตั้งเป็นชื่อเดือนว่า “เมษ” เป็นต้น ส่วนปีนั้น ไม่มีชื่อลำดับ เรียกว่าปีตลอดไปถึงฝรั่ง ปรากฏในแบบบอกศักราชพิเคราะห์ว่า ส่วจตุรนามฤกษิตายะ ไม่ใช่ชื่อปี ส่วนจีนกับไทยนั้น สำหรับปีเรียกเหมือนไทย เช่น ปีชวด-หนู จีนก็ออกว่า ชื่อ-หนู ฯลฯ เดือนก็เรียกอย่างไทยว่าเดือน ๑ เป็นต้น จะได้กล่าวในตอนต่อไป

ตะวัน เดือน หรือ อาทิตย์ จันทร์ ซึ่งมีปรากฏการณ์เป็น ปี, เดือน, วัน, ข้างขึ้น, ข้างแรม, และหน้า, หรือ ฤดูแล้ง ได้จากประติทินโหราศาสตร์ซึ่งหลวงอรรณวาทีธรรมประวรรต (วิเชียร จันทร์หอม) ได้เรียบเรียง และรวบรวม กระทำขึ้นไว้ได้เป็นหลักฐานปรากฏการณ์ข้างขึ้นแรมแบบไทย ซึ่งเป็นของไทยแท้ เพราะมีใช้อยู่ในไทยนี้แห่งเดียวในโลก จึงแน่นอนว่าเป็นคนของไทย

ที่ปรากฏดวงอาทิตย์-อมาวาสี จันทร์ แรม โลก ที่ชื่ออมาวาสี ซึ่งแปลว่า อาทิตย์กับจันทร์อยู่รวมกันเช่นนี้ จันทร์ดับเต็มดวง เป็นข้างแรม ๑๕-๑๕ พอพ้นจะค่อยขาวมีแสงครึ่งดวงเป็นขึ้น ๘ ค่ำ ถึง ๑๕ ค่ำ ก็จะเพ็ญเต็มดวง ชื่อปูลณณมี หรือ ปุณณมี จากนั้นก็จะค่อยมืดดำ ถึง ๘ ค่ำ จะมีมืดถึงครึ่งดวงเป็นแรม ๘ ค่ำ และมีคมมากกระทั่งหมดดวง ก็เป็นอมาวาสีเป็นแรมสุดอย่างรูปแสดงนั้น เป็นเดือนขึ้นแรมแบบไทย เรียกว่า บักระบบไทย

บับ-วัน, เดือน, ปีไทย คือประติทินจันทรคติ
ไทยเผ่าแม่ย่าและอินคาได้ทำไว้ปรากฏ ณ อเมริกากลาง-ใต้

ไทยเราเรียกจันทรเพ็ญว่า “เดือนหงาย” บ้างว่า “เดือนเพ็ญ” บ้าง ที่ปรากฏ-ชาวไทยอินคา (อินคลา) ก็อาศัยคำชื่อนี้ จึงใช้ทองคำสร้างรูปเป็น รูปบับงหงอน (พวง นาค) หงายหน้าหน้ากลาง ๑ กับ ด้านซ้าย และ ขวาด้านละ ๗ จึงเป็น ๑๕ หน้า ก็เดือนจันทรคติไทยนั้น ตามบับวัน เดือน-ทุกเดือนก็ มี ๒๕ วันทุก เดือนคู่ มี ๓๐ วัน จึงรวม ๑๒ เดือนได้ ๓๕๔ วัน ได้สร้างรูปบับวันนั้น

ด้านล่าง ทำเส้นเคียวดิ่งลงมานั้น คือ คี (๑, ๓, ๕, ๗, ๙, ๑๑) ทุกเดือนก็มี ๒๕ วัน จึงนับหน้ากลางด้วยเป็นข้างขึ้น ๑๕ วัน สำหรับข้างแรมนั้น ไม่นับหน้ากลาง ก็ได้ข้างแรม ๑๔ วัน ทุกเดือนก็จึง มี ๒๕ วัน

ด้านบน จะเห็นทำหน้าไว้ ๒ หน้า คือ คู่ (๒, ๔, ๖, ๘, ๑๐, ๑๒) ทุกเดือนคู่มี ๓๐ วัน นับตรงไหนก็ได้ทั้งหน้ากลางด้วยจะได้ ๑๕ ทั้งข้างขึ้นข้างแรม ทุกเดือนคู่จึงมี ๓๐ วัน

บับนับคู่ทุกเดือน แบบนับที่ปรากฏว่าควรจะเป็น และ ถูกต้องตามบับนี้ ควรนับหน้าคั่นด้านซ้ายเป็น ๑ จนถึงหน้าคู่บนหน้าขวาเป็นที่ ๘ เป็น ๘ คำ ทั้งขึ้นแรม เป็นอัฐมี คติที่ ๘ กิ่งแห่งปักข์ นับลงไปด้านขวาถึงหน้าสุดได้ ๑๕ แล้วเข้า ๑๕ พอดี ที่หน้ากลาง เป็นหน้าใหญ่ทั้งหงายด้วย จึงเป็นเดือนหงายเพ็ญเต็มที่ เป็นเดือนเพ็ญ เป็น-วันปณณมี หรือ ปุณณมี แล้วก็มีนับหน้าซ้ายเป็น ๑ อีก ตลอดถึงหน้าคู่บนแล้วลงไปถึงหน้าสุดท้ายได้ ๑๕ เป็นข้างแรมเดือนก็ ถ้า เดือนคู่ก็นับหน้ากลางจึงเป็น ๑๕ และกว่าหน้าจึงเป็นเดือนดับเป็นข้างแรม ๑๔ และ ๑๕ คำ ชื่อว่า-อมาวสี คือ อาทิตย์ และ จันทรอยู่ร่วมกัน เป็นแรมสุด

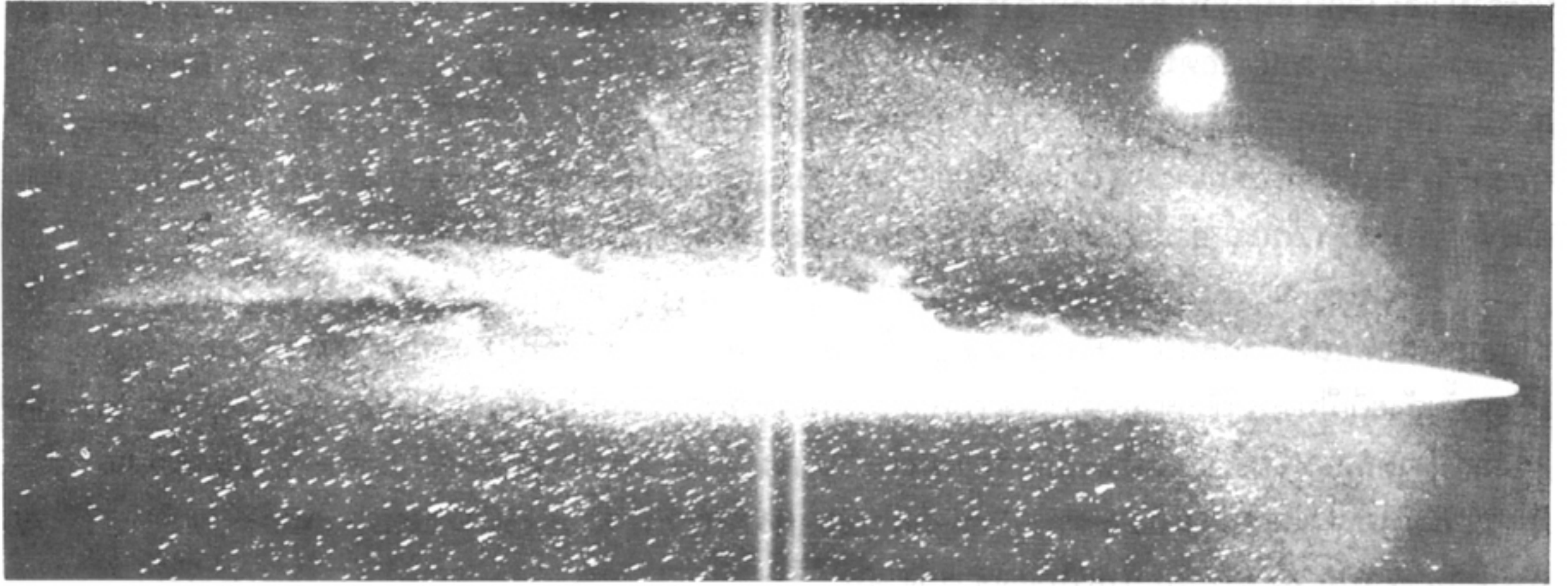
—*—

ส่วนผ่องใส กลิ่นก็หายสาบ ได้อธิษฐานขอส่วนบุญที่เขาองค์ทำให้งาม มีเพียงผืนผ้าขาวสักผืนเท่านั้น กว้างสักหนึ่งกระเบียดซึ่งไม่พอ จึงต้องอธิษฐานถึงท่านที่เคยถวายผ้าขอให้มีผ้า ก็มีชุดทั้งเสื้อและถุงลอมมาสวมให้เอง หญิงหนึ่งเงยหน้าขึ้นมองสาธิตภิกษุ ท่านว่าให้พูดได้ จึงว่ามาช่วยทำไม สาธิตภิกษุสอนให้ว่า นโม สรรณคม สมาทานศีล กล่าวกุศลกรรมบถ หิริโอตตปเปตกรรม พรหมวิหารธรรม อริยธรรม แล้วบอกให้กลับขึ้นไปก็เฉย จึงต้องผลทานที่เคยถวายขวดยานและรองเท้า ก็มีกระทงใบสาคอสด ลอยมาลงไปรับสองหญิงนั้นซึ่งนั่งพับเพียบประนมมือแก้หน้าอก สาธิตภิกษุบอกให้ลอยขึ้น ลอยขึ้นมาได้หน่อยก็หยุด ท่านว่าต้องขึ้นตาม จึงเบิกทางได้ ยังจะต้องไปเจออีก ถ้าไม่ตามขึ้นจะไปไม่ถูก สาธิตภิกษุจึงนึกให้ลอยตามขึ้น พอพ้นพื้นดิน ก็มองเห็นที่อยู่เดิมจึงบอกให้ว่าที่เดิมอยู่นั้น ว่าไม่ไป สาธิตภิกษุว่าไปอยู่ข้างบน นึกให้ลอยขึ้น พอทะลุพื้นทิพย์ถึงชั้นแล้ว ก็เจอเข้าอีกท่านหนึ่ง ซึ่งได้ถือรุกขเทวีซึ่งตามหลังสาธิตภิกษุขึ้นไปพลัดตกลงไปสถิต ณ ต้นไม้เดิม แล้วหันไปคบหญิงหนึ่งเขาไป คบหญิงสองล้มลงนอนตะแคง สาธิตภิกษุเข้าขวางกล่าวว่าไม่ได้ สองนี้คันเมตตา เทพว่า ต้องได้ เพราะมันผิด สาธิตภิกษุว่า หญิงสาวมีผิวไม่เห็นจะผิดอย่างไร เทพว่าผิดกฎมณเฑียรบาล สาธิตภิกษุว่า กฎมณเฑียรบาลตั้งเอาเอง ถึงผิดก็ยอมรับผิดแล้ว และรับมากเกินไปเกินยุติธรรมกระทั่งเห็นเป็นเวร เทพว่าต้องให้รับจนพอใจ สาธิตภิกษุว่า พอใจแล้ว สิ่งที่ทำมาแล้ว จะกลับทำคืนไม่ได้ ควรดูกาลนี้และข้างหน้า สาธิตภิกษุกลับเป็นนักรบว่า ถ้าขึ้นทำลายตัวคันเมตตาอีก จะทำบ้างเพื่อป้องกันผลนั้น บอกให้ลุกขึ้น พาไปหาพ่อและปู่ เทพเดินเข้าไปใกล้กลับร้องไห้ให้กันและกัน พอถึง หญิงสองไม่ยอมไหว้กระทั่งสาธิตภิกษุเตือนจึงยอมแต่ไม่ยอมอยู่ สาธิตภิกษุจึงส่งดอกกุหลาบให้คนละดอก บอกว่าทักหรือดีก็ได้ ไปอยู่วิมารของเราโน้น พวกนั้นเห็นดอกกุหลาบนี้ จะรู้และรับรอง ถ้าบุญตัวไม่พอจงอยู่ด้วยบุญของเรา เมื่ออยู่ พบเป็นเทพบุตรใครชอบใจรักใคร่ก็ไปอยู่ด้วยกันได้ เราอนุญาต ทั้งสองเดินไป ท่านท้าวมัจจุราชปรากฏกล่าวว่า เป็นไหมที่จะช่วยเปลื้องจากเวรนี้ ต้องมีกำลังมากหลายอย่างพอจึงช่วยได้ ถ้ามีไม่ครบแล้ว ช่วยไม่สำเร็จ ต่างพากันกลับมา สาธิตภิกษุถามว่า เป็นอย่างไรมาแล้ว ยุติธรรมราชกล่าวว่า พวกเราต่างร่วมกันหาทางเลียงพระพุทธรูปาภรณ์ว่า สัตถรรพจักตั้งอยู่พันปี จึงร่วมกันรับภาระธุระจากพระอรหันต์เถรา

ระบบ-ปี, เดือน, วัน, ไทย มีมาแต่ดึกดำบรรพ์

ที่ไทยนำ-ปี, เดือน, วัน อันเป็นธรรมเนียมกาลปรากฏแล้วได้ใช้ความคิดสร้างขึ้นเป็นรูปเคารพคุ้มครองชีวิตชื่อ-นักษัตร นั้น ก็เอามาจาก-ดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ ดาวหาง ณ ท้องฟ้านั้นขึ้นเป็นรูปนั้น ๆ ยังได้นำพระพุทธรูปตั้งเป็นพระประจำวันอีกด้วย เป็นที่เคารพบูชาก็เท่ากับเคารพบูชาตัวเอง ซึ่งเป็นเครื่องเตือนสติสัมปชัญญะให้ทำดีมีคุณประโยชน์สมที่เป็นที่เคารพบูชาของตัวเอง

ได้นำแผนที่ท้องฟ้าซึ่งมี-ดาวหาง, ดาวศุกร์ และ โลกฯ ให้เห็น-ระบบแบบอย่างดาวหาง-ฮัลลีย์ (ดาวหางฮัลเลย์ HALLEY'S COMET) มีลำแสงเดี่ยวยาว ๕๐ ล้านไมล์ (๘๐ ล้าน กม.) ลำหางพุ่งพาดผ่าน ณ ระหว่าง-ดาวพระศุกร์ และโลกเมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๕๓ (ค.ศ. ๑๙๑๐) ก็โลกได้ผ่านไประหว่างซึ่งมีผลสะท้อนเงาสว่างดาวหางใหญ่โค้นั้น ซึ่งมีระยะเดินรอบกำหนดได้ ๗๕.๗๖ ปี และจะมาปรากฏอีก พ.ศ. ๒๕๒๙ (ค.ศ. ๑๙๘๖ จากหนังสือ THE UNIVERSE)

และก็-ไทยเชื่อกันว่า-โลก กับ ดาวหาง คือ พระราหู เมื่อครั้งกวนน้ำทิพย์ ครั้นครั้งที่ ๘ เทวแพทย์ชั้นวัน ชูพระอบน้ำทิพย์ไล่ขึ้นมา พวกอสูรถูกล่อไป ทวยเทพจึงได้คืบน้ำทิพย์ตลอดกันจึงเกิดพลฤทธิเดชพร้อมขึ้นแล้ว อสูรอินทราหูกก็ปะปนเข้าไปคืบน้ำทิพย์ด้วย พระอิศวรทรงเห็นจึงใช้จักรวาลขว้างไปตัดด้วยดาบ ๒ ท่อน เพราะพลฤทธิเดชานุภาพ น้ำทิพย์-จึงไม่ตายท่อนบนยังคงเป็นพระราหู ท่อนล่างเป็นดาวหาง คือ ดาวเกตุ ๙ ดาววิญญานนั้น หยดเมื่อดูดเกิดเป็นดาวตก หรือ ผีพุ่งไต้ที่ตกลงมา ส่วนทางไทยนั้นเล่ากันมาว่า-เจ้าพ่อพระราหูนั้นมีปาก ท่อนท้ายยาวประมาณ ๕๐๐ โยชน์ จึงเที่ยวอมตะวันเดือนเล่น และเที่ยวเอาหางฟาดฟ้าเล่นซึ่งให้เกิดเสียงฟ้าร้อง ฟ้าผ่า ทั้งโยนลูกแก้วเล่นทำให้ฟ้าแลบลั่นเสมอ ต่อมาครั้งหนึ่งเจ้าพ่อพระอินทร์ทรงรำคาญขัดเคืองจึงทรงใช้พระแสงดาบอาญาสิทธิ์ซึ่งยาวทั้งด้ามได้พันโยชน์ฟาดฟันท่านท้าวพระราหูด้วยดาบ ๒ ท่อน ท่อนบนยังคงรูปพระราหูไม่มีเท่า ท่อนล่างขาดกระเด็นไปเป็นดาวหางก็คือ-ดาวเกตุ ๙ นั้น หยดเมื่อดูดได้เป็น-ดาวตก หรือผีพุ่งไต้ซึ่งไทยถือ-เป็น-ดวงวิญญานที่เคลื่อนจากฟ้าลงมาเกิด กระทั่งถึงทุกวันนี้

ก็ระบบแบบนี้ ไทยได้ทำขึ้น และวางไว้ทั้งทางรูปแบบและ ตัวเลขบอกชื่อ เช่น ปีชวดใช้ตัวเลข ๑ ใช้รูปหนู พุคซึ่งมีพ่อทรงเป็นตัวคุ้มครอง-บัดนี้เรียกว่า-นักษัตร ส่วนเดือนนั้น-ไทยเอามาจากชมพูทวีปจึงชื่อว่า-เมษมาส อันแปลว่าเดือนแกะผู้ ของไทยใช้เป็นชื่อตัวเลขว่า-เดือน ๕ และ เดือน ๕ นี้ ไทยปางกลางถึงปลายได้มีระบบ-กรูดกราน หรือ ฎรูดกราน ณ วันแรม ๑๔ และแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ กับ วันขึ้น ๑ ค่ำ ตลอดไปถึงวันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ มี ฎรูด หรือ กรูด ก็คือ-ยินดีว่า-มีโชคชีวิตยืนมาตลอดปีแล้ว ณ วันแรม ๑๔, ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ นั้น ก็พร้อมกันขึ้นชมยินดีจึงกราบกรานต้อนรับปีใหม่ ณ วันขึ้น ๑ ค่ำ ถึง ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ นั้น ได้มีพิธีบวงสรวง เช่น ไหว้ทำบุญ อุทิศ กราบไหว้ สรงน้ำคำหัว เคารพบูชา ขอศีลขอพร ฟ้อนรำร้องเพลงอธิษฐานตั้งปณิธานขอฟ้าฝนโชคลาภพืชผลขนมสุข และ สนุกสนาน สำราญสำเริง และ เลี้ยงดูกัน จึงมีตั้งใบสี พะนมนข้าวดอก พะนมนดอกไม้ สร้างรอยเจิมเป็นรูปเลข ๕ ขึ้นยอดแหลม หมายถึงเจริญรุ่งเรืองด้วยพร ๕ ประการ คือ อายุ วรรณะ สุขะ พละปฏิภาณ ธนสารสมบัติ และ ระบบนี้ ก็มาจากกรมหลวงท้องฟ้า

ที่เห็นแล้วได้นำมาเป็นปีชวดหนู เป็นเดือนเมษายน คือ-เดือนแะผู้ และ เป็น-วัน อันมีชื่อว่า-อา อาทิตย์ อัน จันทร อาจ อังการ อุ่น พุช เอื้อย พฤษหบดี อุ สุกร อี เสาร์ ก็มาจากชื่อดาว ณ ท้องฟ้า ซึ่งได้ขึ้นเป็นรูปเคารพพอทรง และ เป็น-ตัวเลขซึ่งเป็นรอยเดิม ก็เพราะตัวเลขก็เป็นชื่อดาวนั้น ๆ เช่น ๑ อาทิตย์ ๒ จันทร ๓ อังการ เป็นต้น

และ ทั้งหมดนั้น ก็ปรากฏอยู่ ณ ท้องฟ้า มีระบบการเคลื่อนเดินไปได้ตลอด ทั้งมีอัตราเร็ว-ช้าต่างกันกระนั้น ชาวโลกนี้ ก็คือ-ท่านผู้รู้ซึ่งมีสติปัญญาได้ใช้วิธีการกำหนดรู้ และ กำหนดอัตราระยะได้แน่นอนจึงได้วางเป็นระบบกาลเวลาได้ และ นำมาใช้เป็น-ปฏิทิน ประจำวัน และ เป็นกาลเวลาด้วย กับทั้ง-ยังได้สร้างรูปนักษัตรขึ้นเป็น-จ้าวทรงคุ้มครองประจำปี และ เดือน จนถึงวัน จึงขึ้นเป็นตำราหมอดู ที่เรียกกันว่า-เลขบอก เพราะเหตุที่ได้กระทำเป็นตำราไว้อย่างนี้ จึงรักษากันไว้ได้คงทนตลอดมาถึงกาลบัดนี้ ซึ่งเดิมเรียกกันมา และ ใช้กันว่า-ตำราเลขบอก หรือว่า เลขบอก เฉย ๆ สมัยนี้ ใช้ชื่อเป็นประจำแล้วว่า-พรหมชาติ หรือ โหราศาสตร์ และ ในตำราหรือ คัมภีร์นี้ ก็มีรูปนักษัตร มีตัวเลขบอกดาวประจำชีวิต ซึ่งเป็นที่ประจักษ์หลักฐานแจ่มชัดอยู่แล้ว ทั้งได้ปรากฏอยู่แล้ว ณ โลกนี้ กับทั้ง-ตำราเลขบอกนี้เป็นที่รู้แจ้งทราบกันดียิ่งก็เฉพาะชาวไทยนี้เท่านั้น และ ไทยได้รักษากันมากระทั่งเป็น-เล่มตำราหนังสือขึ้นแล้ว

เท่าที่-ท่านคนไทยผู้รู้ได้ตั้งไว้ตั้งแต่ดึกดำบรรพ์นั้น ได้ตั้งเป็นดวงกลมขึ้น มีเส้นขนานควบกัน ๒ เส้นเป็นวงกลมทั้งสองเส้นในวงกลมนั้นมีช่องช่วง ๑๒ ช่องช่วง นับกลางด้วยจะเป็น ๑๓ นับบริเวณรอบนอกวงกลมอันไม่มีที่จุดนั้นด้วยก็เป็น ๑๔ ใช้เลข ๑๐ ตัว แต่ตัว ๑๐ นั้น ใช้เพียง ๐ ทั้งดวงกลมนั้น ที่มีเส้น ๒ เส้นควบขนานกันนั้น เส้นนอก-เป็นเส้นวงกลม-ขอบฟ้า เส้นใน-เป็นเส้นวงกลม-โลกกลม ๑๒ ช่องช่วง เป็นช่องช่วงชื่อ-ปี ๑๒ ชื่อ และ ชื่อ-เดือน ๑๒ เดือนและ เลข ๕ ตัว ๑๐ ทั้ง ๐ นั้น-ก็เป็นชื่อ-ดาวเคราะห์ หรือดาวประจำตัว, ประจำชีวิตทั้ง ๗ ชื่อดาวประจำวัน ๗ หรือ ทั้ง ๑๐ นั้น สำหรับช่องช่วงทั้ง ๑๒ นั้น แต่ละช่องช่วงมี ๓๐ อ้วง (องศา) ๑๒ ช่องจึงได้ ๓๖๐ แด่วงจรของจันทรได้เพียง ๓๕๔ จึงหย่อนไป ๖

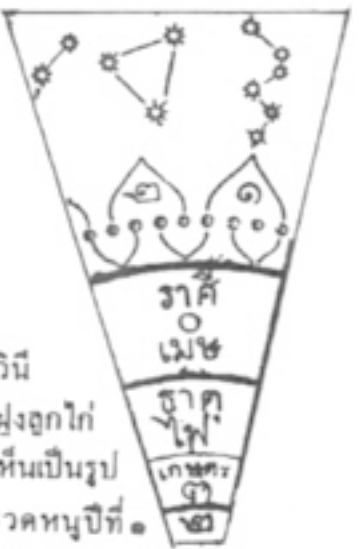
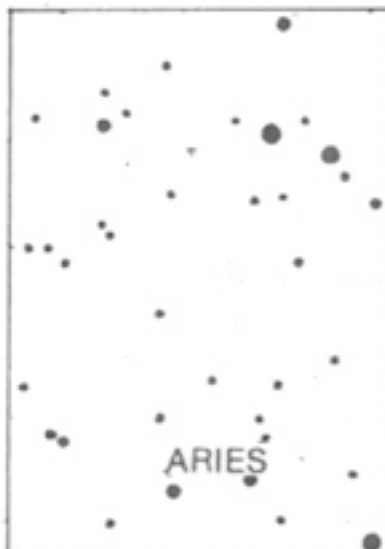

โลก รูปโลกนี้ตามภาพถ่ายจากดาวเทียม

ภาพรูปโลกเรานี้ปรากฏในหนังสือ-เมืองไทยของเรา เป็นด้านที่ปรากฏแผนที่ประเทศไทย มีกลุ่มเมฆหนาที่บังเกือบตลอดมองเห็นพื้นดินเป็นเงาดำเท่านั้น จึงมองเกือบไม่เห็น ที่ได้ลงเส้นขาวไว้พอเห็นได้ว่า-ประเทศไทยหรือ แหวมทองตลอดไปถึงขวา ซึ่งเป็นที่ ๆ มีดาวฤกษ์ ดาวเคราะห์ ดาวหาง มาปรากฏเป็นกาลเวลา คือ ปี, เดือน, วัน, เป็นที่สร้าง-ลายสืออ่านรู้, เลขบอกจำนวน และ โชคชะตาซึ่งเป็นต้นตำรา-พรหมชาติ, โหราศาสตร์ เฉพาะดาว และท้องฟ้า ก็เป็น-ดาราศาสตร์อีกด้วย ได้นำมาเป็นที่อ้างอิง และเป็นหลักฐานแห่งปรากฏการณ์ยังมีอยู่กระทั่งกาลบัดนี้

ส่วนวงจรของอาทิตย์ได้ ๓๖๕ จึงเกินไป ๕ ฉะนั้น ปีพระจันทรจึงมี ๓๕๔ วัน ปีพระอาทิตย์จึงมี ๓๖๕ วัน ทั้งนี้ก็ปรากฏเป็นที่รู้จัก และ ใช้กันในประชาชนชาวไทยทั่วไป และไทยทั่วไปยังใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ นับเป็นสิ่งมหัศจรรย์ชนิดหนึ่งก็ได้ เท่าที่ท่านคนไทยมีสติปัญญาใช้ความคิดรวมท้องฟ้าและดาวทศเคราะห์ทั้ง ๑๐ นั้นเข้ามาไว้ในดวงกลมนั้น ในดวงกลมนั้นได้สร้าง-ช่องช่วงไว้ ๑๒ ช่องช่วง (๑๒ ราศี) ซึ่งเป็นที่บังอยู่ ๑ ปี และ ๑๒ เดือนพอดีนับช่องช่วงไหนก็ได้ ไปถึงช่องช่วงตรงกันข้าม หรือ เล็งกันก็ได้ ๗ เท่ากับ ๗ วัน (สัปดาห์พอดี) ช่องกลางวาง-๕ วิญญาณ (เกตุ ดาวหาง ดาวตก) ไว้เป็น-กลาง ส่วนรอบนอกอันไม่มีประกอบนั้นได้วางเป็น-๐ ดายหมด (มฤตยู) เป็นอันว่า-ดวงเส้นวงกลมนอกวางขอบฟ้าไว้ทั้งหมด ดวงเส้นวงกลมในวงโลกทิศทางกาลเวลา ฯลฯ ไว้ทั้งหมดแล้ว ฉะนั้น เฉพาะที่เป็นนักษัตรระบุ-ปี เดือน วัน กับทั้ง-เป็นตัวเลขบอกพยากรณ์เป็นโชคชะตานั่น มีเฉพาะไทยเท่านั้น ซึ่งได้สร้างเป็นตำราซึ่งมีรูปปรากฏ กับ มีคำพยากรณ์เป็นโชคชะตาซึ่งจะมีในหน้าต่อไป

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีเมษ ช่องว่าง ๐</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑. ดาวม้า อัศวิน ๒. ดาวก้อนเช่า ภรณี ๓. ดาวฝูงไก่ ก. ดิกา ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็นรูป หนู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า- ปีชวดหนูปี๑</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาว ประจำราศีเมษ บั๊ฝรัง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ ตลอด มีมาก และ เห็นเป็น แกะผู้ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศี และเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๕ ยอด ใบสิกรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๕ อันตรงกับเดือนเมษายน มีงานประจำ คือกรุดกราน</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริ์ปีชวด คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีชวด ๑ ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นหนู มีเทวดาผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีเมษ ที่เห็นเป็นแกะ ได้ตั้งชื่อว่า เมษ ฝรั่งได้ลงลายเส้นเป็น แกะชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปแกะผู้เป็นนักษัตริ์ เดือนชมพุทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตริ์เดือน ๕ ก็คือ เดือนเมษายนที่ใช้กันอยู่</p>

๑ ปีชวด หนู (หนูพุก) ราศี ๐ ราศีเมษ-แกะผู้ เดือน ๕ ไทย เดือนเมษายน

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีเมษ คัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้ มีดาวหัวม้าเป็นต้นเป็นรูปหนู จึงตั้งเป็นดาวขวัญประจำตัว คือ เป็นดาวฤกษ์นักษัตริ์ปีชวดเป็นรูป-หนูพุก ให้ชื่อว่า-ปีชวด-หนูเป็นปีที่ ๑ ราศีเมษนั้น ตามตำราเลขบอกว่า เกิดปีชวด เลข ๑ ปากกล้า เจริญเต็มขาด ไปไหนมีผู้เกรงกลัวคอยต้อนรับเป็นทหาร, ตำรวจ, และ ขันอาสาตีมีเกียรติศักดิ์สมบูรณ์

ล่าง รูปนักษัตริ์ปีชวดหนูพุก ได้จากพรหมชาติ ปรางค์นักษัตริ์เป็น-หนู มีเทวดาผู้ชายสถิตบนหลังหนูพุก ชาติหน้า มีขวัญอยู่ต้นมะพร้าว และ ต้นกล้วย เกิดนักษัตริ์ปีชวด-หนูนี้ ภายหน้ามีบุญวาสนา อาสาได้ความชอบ ใจแข็ง ใจกล้า กิจยาว่องไว

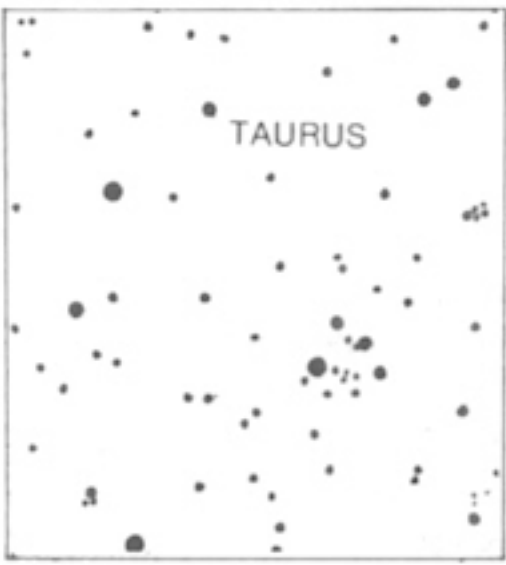

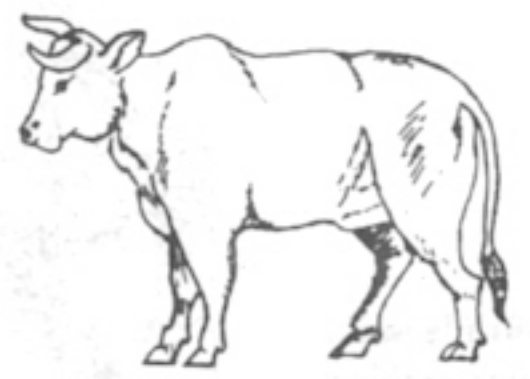
๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีเมษนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพุทวีปได้มองเห็นเป็นรูปแกะผู้ คือ เมษ จึงใช้ชื่อเป็นคำสั่งสกดตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-เมษมาส และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เมษได้ใช้คำมกดตั้งเป็นชื่อปีว่า-มุส (สัตว์จร) ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละติน ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เอริส ARIES ก็แปลว่า-แกะเหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-เอพริล APRIL ก็ว่ามาจากชื่อดาวเอริสนี้ จึงแปลว่า-เริ่มขึ้น เจริญขึ้นเริ่มใบไม้ผลิเป็นกาลอบอุ่น จึงรื่นเริงสดใสดำเนินไปไม่พลั้ง

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีเมษนั้น ได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปแกะผู้มีเขาสูงชันประจักษ์ชัด เป็นนักษัตริ์ประจำเดือนเมษายนนั้น ได้เป็นหลักฐานเดือน จึงยืนยันได้ว่า-เป็นคนละบบกับปี และ เดือนเมษนี้ซึ่งไทยได้นำมาตั้งชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนเมษายน และก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้

๓. บน รูปใบนี้ เป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๕ นี้ ไทยมีประเพณีประจำอยู่ก็คือ-กรุดกราน มีงานรื่นเริงส่งปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ก็ทำบุญ เคารพบูชาผู้ใหญ่ มีการทำใบสี พนมดอก พนมรูป พนมเทียน หรือ พุ่มเทียน เป็นรูปเทียนแพบ้างไปเคารพบูชาขอพร เพราะเป็นเดือน ๕ จึงใช้เลข ๕ เป็นยันต์เลข ๕ ขึ้นยอด ๕ ชั้น หมายถึงพร ๕ คือ อายุ, วรรณ, สุข, พล, ปฏิภาณ, เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๕ ในที่นี้ใช้เป็นรอยเจิมใบสี ใช้เป็นรอยเจิมอย่างอื่นก็ได้ ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๕ นักษัตริ์แกะผู้ มีศีลธรรม มีบุญวาสนา ได้เป็นใหญ่กว่าคน ได้เป็นขุนนางมีทรัพย์สินเงินทองมั่งคั่ง

ล่าง รูปแกะผู้ เป็นนักษัตริ์ประจำเดือน ๕ ได้จากพรหมชาติ ที่มาเป็นนักษัตริ์นี้ คงนำแบบมาจากชมพุทวีป ใช้เป็นนักษัตริ์ประจำเดือน ๕ ก็เหมาะสม ได้ยืนยันเป็นคนละบบจากปี ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีเมษ เป็นคนกล้าหาญ (เมเส สุโร ยสุส จิตสุส ลุคโน)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีพฤษภ ช่องช่วง ๑</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๓. ดาวฝูงลูกไก่ กัดคิ กา. ๔. ดาวขาจ้ว. จมูกม้า ไรหมี ๕. ดาว หัวเนื้อ มิคสิร ซึ่งท่านคนไทยได้มอง เห็นเป็นรูปจ้วงาน จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปี ว่า-ปีฉลู ปีที่ ๒</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำรา- ศีพฤษภ บัษฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ ตั้งชื่อไว้ตลอด มี มาก เห็นเป็นจ้ว จึง นำมาตั้งเป็นชื่อราศี และเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๖ ยอด ใบสี่ ไข่ขวัญ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๖ อันตรงกับเดือน พฤษภาคม มีงานประจำคือ แรกนาขวัญ บวชนาค</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตรปีฉลู คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีฉลู ๒ ท่านคนไทยได้ขึ้นเป็นจ้ว มีมนุษย์ผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาว ประจำราศีพฤษภ ที่เห็นเป็นจ้ว ได้ตั้งชื่อว่า พฤษภ ฝรั่งได้ลงลายเส้นเห็น เป็นจ้วชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>จ้วงาน เป็นนักษัตรเดือนชมพูป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตรเดือน ๖ ก็คือ- เดือนพฤษภาคม ที่ใช้กันอยู่</p>

๒ ปีฉลู จ้ว (จ้วงาน) ราศี ๑ ราศีพฤษภ-จ้วงาน เดือน ๖ ไทย เดือนพฤษภาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีพฤษภ ดัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้คนไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาว
หมู่นี้มีดาวฝูงลูกไก่เป็นต้นเป็นรูปจ้วผู้ จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตรปีฉลูเป็นรูป-จ้วงานผู้ให้ชื่อว่า-ปีฉลู-จ้ว เป็นปีที่ ๒ ณ
ราศีพฤษภนั้น ตามตำราเลขบอกว่า เกิดปีฉลู เลข ๒ เจริญเข้มแข็ง รู้หลักนักปราชญ์ มักชอบเจรจาเรื่องราวต่าง ๆ เล่า
เรียนวิชาต่าง ๆ รู้พงศาวดาร กับ ประวัติต่าง ๆ ดี และ พุดจาหลักแหลม เป็น-ทนาย เป็น-นักพูด จะเกิดผลดี

ล่าง รูปนักษัตรปีฉลูจ้ว ได้จากพรหมชาติ ปรากฎนักษัตรเป็น-จ้วงาน หรือ จ้วชน มีมนุษย์ผู้ชายสถิตบน
หลังธาตุดิน มีขวัญอยู่ต้นโหนด และ ต้นทุเรียน เกิดนักษัตรปีฉลู-จ้วนี้ ควรหากินทางรับอาสา หรือ รับประกัน มีคู่ครองมาก
และปรนนิบัติดี ถ้าขายต่างเมืองจะมีทรัพย์มาก

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีพฤษภนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่าน
ผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูปจ้วงานผู้ คือ อุตส หรือ พฤษภ จึงใช้ชื่อเป็นคำสังสกฤตตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-พฤษภมาส
และตั้งเป็นชื่อราศีว่า-พฤษภ ได้ใช้คำมครตั้งเป็นชื่อปีว่า-อุตส (สัวจจร) ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-
ทอรัส TAURUS แปลว่า-จ้ว เหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-เมMAY แปลตามคำบรรยายว่า-
งานฉลองยิ่งใหญ่และ วันคนงาน คือ กรรมกร ก็มี เป็นวันที่ ๑ พฤษภาคม นี้ เวลานี้ถือกันตลอดโลกแล้ว

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีพฤษภนั้น ได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปจ้วชนมีเขายาวประจักษ์ชัด เป็นนักษัตร
ประจำเดือน-เม เดือนฉลอง เป็นเดือนเดียวกับ-พฤษภ ไทยได้นำมาตั้งชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนพฤษภาคม ยังใช้อยู่ใน
ทุกวันนี้

๓. บน รูปใบสี่ต้นอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๖ นี้ ไทยมีประเพณีประจำก็คือ-
แรกนาขวัญเริ่มบวช และ แต่งงาน มีทำใบสี่ต้น และ ปากขามมีไข่ขวัญ แรกนาขวัญบางแห่งเห็นมี และก็เดือน ๖ นี้ เห็น
รูปยันต์ฉ้อพรรณรังสีเป็นเลข ๖ ขึ้นยอด ตรงซ้ายจะคล้ายเขางัว แต่นิยมซีก-แซก ๓ ชั้น หรือ ๕ ชั้น จึงใช้ยันต์ฉ้อพรรณรังสี-
เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๖ จะใช้เป็นรอยเจิมได้ทุกอย่าง ในที่นี้ใช้เป็นรอยเจิมใบสี่ จะใช้เป็นรอยเจิมอย่างอื่นก็ได้ ตำรา
เลขบอกว่า เกิดเดือน ๖ นักษัตรจ้วงานนี้ จะมีอำนาจวาสนา ได้เป็นถึงมนตรี จะมีทรัพย์ และ เป็นใหญ่กว่าคนทั้งปวง

ล่าง รูปจ้วงาน จ้วลาน จ้วระคอกก็มี จ้วชน เป็นนักษัตรประจำเดือน ๖ ได้จากพรหมชาติ ได้เป็นหลักฐาน
ประจำเดือน ๖ ไทย จ้วงานนี้ ไทยใช้ทำนา เลี้ยงเป็นกำลังงาน ถือว่ามีคุณช่วยทำพืชพรรณธัญญาหารให้ หน้าฝน ยุงร้น
ชุมกางมุ้งให้ กาลแก่ฟันหัก ดำหญ้าให้กิน กาลตาย นำเนื้อทำกับแกงถวายพระ หันนำไปถวายปุนั่งสวดมนต์ และ
ใช้ชิงกลองเพลบ้าง เขาทำที่แขวนจิวร อุทิศบุญให้ ฯลฯ ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวว่า เกิดในราศีพฤษภ เป็นคน
เด็ดเดี่ยว มานะแก่กล้าไม่ห่อถอย ไร้อาติ (อุตส เอโก วิตญาคา วา)

๑

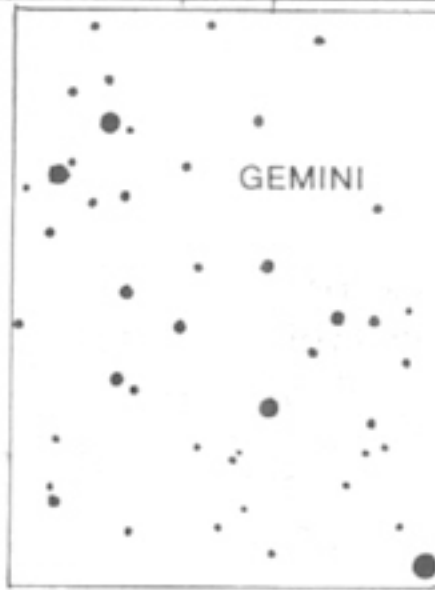
กลุ่มดาวประจำราศีเมถุน
ช่องช่วง ๒

นับขวาไปซ้าย ๖.ดาวใด หรือ ดาว
สำเภา ๗.ดาวธง หรือ เรือชัย
บุษบาศู ซึ่งท่านคนไทยได้มองเห็นเป็น
รูปเสือ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปีชาน เสือ
ปีที่ ๓

๒

กลุ่มดาวประจำราศี
เมถุน บัษฝรั่ง
ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อ
ไว้ตลอด มีมากและเห็น
เป็นคนคู่ จึงนำมาตั้งเป็น
ชื่อราศีและเดือน

๓

รูปยันต์เลข ๙ ยอด
รุ่นเก่าชื่อ-เผาะ ขัดตามด
ใหญ่ เป็น ๙ และ คนคู่
ก็ได้ ใบไม้ต้นกรวยครอบ
ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๙
อันตรงกับเดือน มิถุนายน มี
งานประจำคือบวชนาค ทำนา

ล่าง

นักษัตรปีชาน คือ
กลุ่มดาวฤกษ์ปีชาน ๓
ท่านคนไทยได้ขึ้นเป็นเสือ
มีผีเสื้อผู้หญิงสถิตบนหลัง
ซึ่งไทยทุกคนรู้จักกัน

ล่าง

กลุ่มดาวประจำราศีเมถุน
ที่เห็นเป็นคนคู่ ได้ตั้งชื่อว่าเมถุน
ฝรั่งได้ลงลายเส้นเป็นคนที่ชัดเจนแล้ว

ล่าง

คนคู่ไทยเป็นนักษัตรเดือนชมพูทวีป
ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตรเดือน ๙ ก็คือ-
เดือนมิถุนายน ที่ใช้กันอยู่

๓ ปีชาน เสือ ราศี ๒ ราศีเมถุน-คนคู่ เดือน ๙ ไทย เดือนมิถุนายน

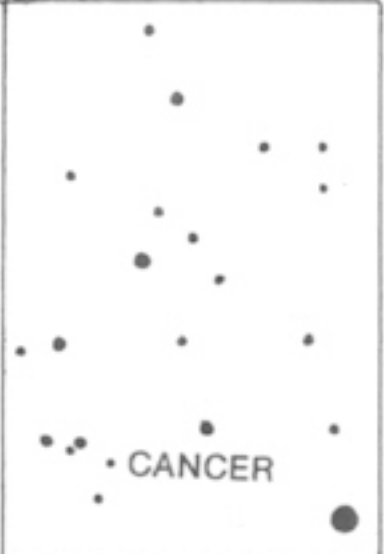

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีเมถุน ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้คนไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้
เช่น ดาวใดมีหางยามซึ่งเป็นเหมือนเสือนั่งยกหาง จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตรปีชานเป็นรูป-เสือ ให้ชื่อว่า-ปีชาน-เสือ
เป็นปีที่ ๓ ณ ราศีเมถุนนั้น ตามตำราเลขบอกว่า เกิดปีชาน เลข ๓ พุดจาหัวหาญ ขยันการงานดี ชอบการช่าง ใจ
ตั้งมั่นในศีลธรรม และซื่อตรง มักมีลาภทรัพย์สินมรดก ล่าง รูปนักษัตรปีชาน ได้จากพรหมชาติ ปราภนักษัตรเป็น-
เสือโคร่ง มีผีเสื้อผู้หญิงสถิตบนหลัง ธาตุไม้ มีงวงอยู่ต้นขนุนสำมะลอ และ ต้นรัง เกิดนักษัตรปีชาน-เสือนี หากินง่าย
อดทนต่อสู้ได้ดี แก้วจึงมีอำนาจวาสนา เป็นที่คร้ามกลัวแก่คนทั่วไป

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีเมถุน ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาว
ชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-คนคู่ จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลสังสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-เมถุนมาส และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-
เมถุน อันแปลว่า-คนคู่ เช่นเดียวกัน ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เยมิน GEMINI คนคู่อย่างรูป แต่
ไม่ได้ตั้งชื่อเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-จุน แปลว่า-โชค ช่วย จึงถือว่าเป็นเดือนโชคดีช่วยให้มีชีวิตสมรสเป็นคู่ครอง
กันชื่อเดือนนี้จึงตั้งตามนิยม ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีเมถุนนั้น ได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปคนคู่ประจักษ์ชัด เป็นนักษัตร
ประจำเดือนจุนคนคู่นั้น อันยืนยันว่าสวรรค์ชั้นฟ้า ก็ยังมีกลุ่มดาวปรากฏให้เห็นเป็นแบบฉบับชีวิตสมรสเป็นคู่ครองสืบ
ปฏิสนธิทายาทเป็นมรดกตกทอดไว้ ซึ่งไทยได้นำมาตั้งชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนมิถุนายน ก็เป็นเดือนคนคู่เหมือนกัน

๓. บน รูปใบไม้ต้นอันเป็นเครื่องเคารพของไทยมานาน สำหรับเดือน ๙ นี้ ไทยมีประเพณีประจำก็คือบวชนาค
ต้องทำใบไม้ทำขวัญนาค และ เดือน ๙ นี้ เห็นรูปยันต์-เผาะขัดตามดใหญ่ ซึ่งท่านเขียน ผ. ขึ้นยอด ๕ ชั้นบ้าง ๓ ชั้น
บ้าง ซึ่งมองดูเป็นเลข ๙ ก็ได้ และ มองเป็นรูปคนคู่ก็ได้ จึงใช้-ยันต์เผาะขัดตามดใหญ่ เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๙
จะใช้เป็นรอยเจิมในพิธีการ หรือ พิธีอื่นก็ได้ ในที่นี้ใช้เป็นรอยเจิมใบไม้ จะใช้เป็นรอยเจิมอย่างอื่นก็ได้ ตำราเลขบอกว่า เกิด
เดือน ๙ นักษัตรคนคู่นี้ มีโชคดีมั่งคั่งสมบูรณ์ มีศักดิ์ถึงท้าวพระยา และ มนตรี

ล่าง รูปคนคู่ไทย เป็นนักษัตรประจำเดือน ๙ ได้จากพรหมชาติ เห็นว่าเข้ากันดี ทั้งเป็นรูปชี้ความหมาย
นักษัตรฤกษ์มงคลคนคู่ตามชื่อเดือนมิถุนายน มักตรงกับเดือน ๙ ไทย ก็ธรรมเนียมไทย เดือน ๙ ถือว่าเป็นเดือนที่ไม่แต่ง
งาน ในกาลที่เป็นเดือนมิถุนายน ซึ่งแขกฝรั่งถือว่าเดือนโชคดีมีคู่ครองเป็นมงคลชีวิตสมรส ไทยคงนิยมตาม เหมือน
เดือน ๕ ถือ ว่าก้าวหน้าจึงนิยมแต่งงานกัน ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีเมถุน ทำการอะไรสำเร็จหมด
(เมถุน เย สพุพปสิทธิ กุมมา)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกรกฎ ช่องช่วง ๓</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑.ดาวธง ๔.ดาวปูฝ้าย ปูสย หรือ ดาวสมอเรือ ๕. ดาวพ้อม อติเตสา ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็น รูปกระต่าย จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปีเถาะ กระต่าย ปีที่ ๔</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาว ประจำราศีกรกฎ บั๊ฝรัง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ ตลอด มีมาก และ เห็นเป็นปู ทะเล จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ราศีและเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๘ ยอด ใบสี่ต้น ไขว้วัญ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๘ อันตรงกับเดือนกรกฎาคม มีงานประจำ คือ บวชนาค เข้าพรรษา</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักขัตฤกษ์ปีเถาะ คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีเถาะ ๔ ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นกระ ต่าย มีมนุษย์ผู้หญิง สถิต บนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ ตลอดคั่น</p> 	<p>กลุ่มดาวประจำราศีกรกฎ ที่เห็นเป็นปูทะเล ได้ตั้งชื่อว่ากรกฎ ฝรั่งได้ ลงลายเส้นเห็นเป็นปูทะเลชัดเจนแล้ว</p> <p>ล่าง</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปปูทะเล เป็นนักขัตฤกษ์เดือนชมพูนววิ ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักขัตฤกษ์เดือน ๘ ก็คือ- เดือนกรกฎาคม ที่ยังใช้กันอยู่</p>

๔ ปีเถาะ กระต่าย ราศี ๓ ราศีกรกฎ-ปู เดือน ๘ ไทย เดือนกรกฎาคม

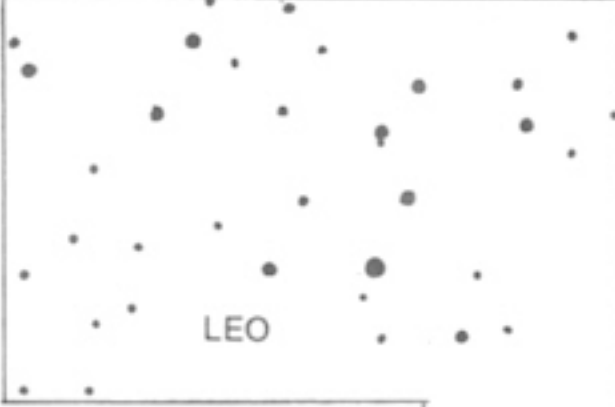

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีกรกฎ ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวปูฝ้ายเป็นต้นนี้เป็นรูปกระต่าย จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักขัตฤกษ์ปีเถาะเป็นรูปกระต่าย ให้ชื่อว่า-ปีเถาะ-กระต่าย เป็นปีที่ ๔ ณ ราศีกรกฎนั้นตามตำราเลขบอกว่า เกิดปีเถาะ เลข ๔ พุดเอาใจคนไม่เป็น ทำกิจกรรม และ ศิลปกรรมดี ต้องเดินทางไกลไปทำสถาปัตยกรรม และ หัตถศิลปกรรม จึงมีผลดีมั่งคั่งได้ ล่าง รูปนักขัตฤกษ์ปีเถาะ ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักขัตฤกษ์เป็น-กระต่ายมีมนุษย์ผู้หญิงสถิตบนหลัง ธาตุไม้ มิ่งขวัญอยู่ต้นมะพร้าว นาลิเก และ ต้นจ้าว เกิดนักขัตฤกษ์ปีเถาะกระต่ายนี้ มีการกระทำและกิริยาอวดโอ้ ต้องจากถิ่น และ เดินทางไกล จึงได้ดีที่อื่น จะได้รับผลสำเร็จตามที่ต้องการ

๒. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีกรกฎ ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูนววิได้มองเห็นเป็นรูป-ปู จึงใช้ชื่อเป็นคำสังสกฤตตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-กรกฎมาส และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-กรกฎ อันแปลว่า-ปู เช่นเดียวกัน ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-แคนเซอร์ CANCER ปู-อย่างรูปที่ทำไว้ แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน-ตั้งชื่อว่า-จูไล JULY แปลว่า-เด่น เน้นให้เด่นชัด และว่ามาจากชื่อ-จูเลียส ซีซาร์ จักรพรรดิแห่งโรมจึงไม่ตรงกัน ล่าง รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีกรกฎนั้น ได้ลงลายเส้นให้เห็นรูปปูประจักษ์ชัด เป็นนักขัตฤกษ์ประจำเดือนจูไล นั้น ซึ่งไทยได้นำมาตั้งชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนกรกฎาคม ฉะนั้น ชื่อเดือนของฝรั่งจึงตั้งตามสิ่งมี หรือ ใช้ชื่อคนสำคัญตั้งจึงเป็นคนละอย่าง อันยืนยันว่าไม่ใช่ของตนาแต่เดิม

๓. บน รูปใบสี่ต้นอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน เดือน ๘ นี้ ไทยมีประเพณีบวชนาค และ เข้าพรรษามีทำใบสี่อาสาพบูชา มักทำขนมกง (กงล้อธรรมจักร) ได้เห็นเลข ๘ ขึ้นยอดเอน ๆ จะเหมือนงูใหญ่ งูหงอน-นาค ถ้าไม่มีหางจะเหมือนหน้าปู จึงใช้ยันต์รูปเลข ๘ ขึ้นยอด ๓ ชั้น เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๘ จะใช้เป็นรอยเจิมหน้าก็ได้ หรือ ใช้เจิมอย่างอื่นก็ได้ ในที่นี้ใช้เจิมใบสี่ต้น ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๘ นักขัตฤกษ์นี้ อาจพุดคด้าแบบปู และ บวชซึ่งต้องสละทุกอย่างเข้าสู่ศีลธรรมเป็นเครื่องคุมขัง ภายหลังจะมีความสุขทั้งสามิสุข และ นิรามิสุข

ล่าง รูปปูทะเลไทย เป็นนักขัตฤกษ์ประจำเดือน ๘ ได้จากพรหมชาติ จริ่งอยู่ เดือน ๘ ไทย ไม่มีนักขัตฤกษ์ประจำ และ กรกฎ อันแปลว่าปูนี้ เป็นภาษาสังสกฤต ได้มาเป็นชื่อเดือนสุริยคติไทยว่า-เดือนกรกฎาคม อันตรงกับเดือน ๘ ไทยนั้น เห็นหลักฐานประจำเดือนได้ จึงนำมาอ้างอิงขึ้นเป็นแบบยืนยันว่าเป็นของไทย ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีกรกฎวาจาดีนัก (สุสุนท วาจา กรกฎภูเต)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีสิงห์ ช่วงช่วง ๕</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑๐.ดาวงูใหญ่ ดาวสิงห์ มาฆ ๑๑.ดาวเพดานหน้า บุรพคฤณี หรือ ดาวสาธแรก ซึ่งท่านค้นไทยได้ มองเห็นเป็นรูปงูใหญ่ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ปีว่า-ปีมะโรง งูใหญ่ ปีที่ ๕</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีสิงห์ บัษฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มีมาก และ เห็นเป็นสิงห์ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศีและเดือน</p>	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๕ ยอด ใบพัดกรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๕ อันตรงกับเดือน สิงหาคม มีงานประจำคือ ไหว้ ยกครู และ แต่งงาน</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตรปีมะโรง คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีมะโรง ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นงูใหญ่ มีเทวดาผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้จักกัน</p>	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีสิงห์ ที่เห็นเป็นสิงห์ ได้ตั้งชื่อว่าสิงห์ ฝรั่งได้ลงลาย เส้นเห็นเป็นสิงห์ชัดเจนแล้ว</p>	<p>ล่าง</p> <p>พระยาราชสีห์ไทยคือสิงห์เป็นนักษัตรเดือนชมพูทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตรเดือน ๕ อันตรงกับเดือนสิง หาคม ที่ใช้กันอยู่</p>

๕ ปีมะโรง งูใหญ่-นาค ราศี ๔ ราศีสิงห์ เดือน ๕ ไทย เดือนสิงหาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีสิงห์ ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปงูใหญ่ คือ นาค จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตรปีมะโรงเป็นรูปงูใหญ่ ให้ชื่อว่า-ปีมะโรง-งูใหญ่เป็นปีที่ ๕ ณ ราศีสิงห์นั้น ตามตำราเลขบอกว่า เกิดปีมะโรง เลข ๕ เจริญเยียบแหลม รู้หลัก นักปราชญ์ ทำการประณีตไม่ชำนาญ มีวาสนาดีให้มียศศักดิ์บริวาร

ล่าง รูปนักษัตรปีมะโรง ได้จากพรหมชาติ ปราภฏนักษัตรเป็น-งูใหญ่ มีเทวดาผู้ชายสถิตบนหลัง ชาติทองมิ่ง ขวัญอยู่ที่ต้นจ้าว และ ที่ต้นไผ่ป่า เกิดนักษัตรงูใหญ่นี้ เป็นชาติทองอุดม มีบุญได้ขุมทรัพย์ คือ มีปัญญาวิชาการศิลปศาสตร์ อำนาจผลให้มั่งคั่ง ไม่มีศัตรู

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีสิงห์ ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-สิงห์ จึงใช้ชื่อเป็นคำสั่งสกฤตตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-สิงหมาส ตั้งชื่อราศีว่า-สิงห์ ฝรั่งได้ไปแล้ว ใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เลโอ LEO แปลว่า-สิงห์เช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-ออกัสต AUGUST ว่าเอามาจากชื่อ-ออกัสตัส AUGUSTUS พระเจ้ากรุงโรม เป็นหลักฐานว่าไม่นำชื่อดาวมาตั้งเอาชื่อคนตั้งเป็นชื่อเดือน

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีสิงห์นั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นวาดให้เห็นเป็นรูปสิงห์โตประจักษ์ชัด เป็นนักษัตรประจำเดือนออกัสต ซึ่งไทยได้นำมาตั้งชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนสิงหาคม และได้ใช้กันมาอย่างทั่วโลกใช้กันอยู่ ก็เดือนสิงหาคมนี้ตรงกับเดือน ๕ ไทย

๓. บน รูปใบพัดอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน เดือน ๕ ไทยมีประเพณีเดือน ๕ ถือว่าก้าวหน้า จึงมักไหว้ครู ทำวันเกิด บัดนี้ นิยมแต่งงานมาก งานนี้ ไทยเดิมมักมีทำใบพัด เห็นว่ารูป-ยันต์เลข ๕ ขึ้นยอดตรงได้ใช้เป็นรอยเจิมหน้ามาแล้ว จึงใช้เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๕ อันหมายความว่าก้าวหน้า ในที่นี้ใช้เป็นรอยเจิมใบพัด หรือ ใช้เป็นรอยเจิมหน้าก็ได้ ตามตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๕ มีทรัพย์สินเงินทองต่าง ๆ มีสุขด้วยโภคสมบัติ

ล่าง รูปสิงห์ หรือ ราศีไทยเป็นนักษัตรประจำเดือน ๕ ได้จากพรหมชาติซึ่งนำมาจากชมพูทวีป เช่นนี้เดือน ๕ ไทย จึงมีนักษัตรประจำเดือนเป็นรูปสิงห์ เมื่อระบบสุริยคติเข้ามาได้ใช้เป็นวันที่ ไทยจึงตั้งชื่อเดือนนี้ตามชื่อรูปนักษัตรว่า-เดือนสิงหาคม จึงนำมาเป็นหลักฐาน ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวว่าเกิดในราศีสิงห์-นั้น บรรลือเลื่องน่าเกรงขาม และ กระทำอำนาจ (โส สีนหาโท วสโก จ สีเห ได้เปลี่ยนแล้ว คำเดิมว่า-อยู่ในราศีสิงห์เจ้ามายา มีอุบายลวง ว่ายาก-มายี มุสา โส ทูพุพโจ จ สีเห)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกันย์</p> <p>ช่องช่วง ๕</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑๒. ดาวเพดานหนัง</p> <p>ฤศคร ศัศกฤณี ๑๓. ดาวฝ่ามือ หักด</p> <p>หรือ ดาวศอกอยู่ ซึ่งท่านค้นไทยได้มอง</p> <p>เห็นเป็นรูปงูเล็ก จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-</p> <p>ปีมะเส็ง งูเล็ก ปีที่ ๖</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกันย์ บั๊ฝรัง</p> <p>ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มีมาก และ เห็นเป็นหญิง</p> <p>สาว จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศีและ เดือน</p>	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๑๐ ยอด</p> <p>รูปใบเส้ากรวยครอบ</p> <p>ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๑๐</p> <p>อันตรงกับเดือน กันยายน</p> <p>มีงานประจำคือ ส่งข้าวบิณ</p> <p>และ สาคไทย</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตรปีมะเส็ง คือ</p> <p>กลุ่มดาวฤกษ์ปีมะเส็ง</p> <p>ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นงูเล็ก</p> <p>มีมนุษย์ผู้หญิงสถิตบนหลัง</p> <p>ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีกันย์</p> <p>ที่เห็นเป็นหญิงสาว ได้ตั้งชื่อว่ากันยา ฝรั่งได้</p> <p>ลงลายเส้นเห็นเป็นหญิงสาวฝรั่งชัดเจนแล้ว</p>	<p>ล่าง</p> <p>หญิงสาวไทย เป็น</p> <p>นักษัตรเดือนชมพูทวีป</p> <p>ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนัก</p> <p>ษัตรเดือน ๑๐ ก็คือ เดือน</p> <p>กันยายน ที่ใช้กันอยู่</p>

๖ ปีมะเส็ง งูเล็ก ราศี ๕ ราศีกันย์ (หญิงสาว) เดือน ๑๐ ไทย เดือนกันยายน

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีกันย์ ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปงูเล็ก จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตรปีมะเส็งเป็นรูปงูเล็ก ให้ชื่อว่า-ปีมะเส็ง-งูเล็ก เป็นปีที่ ๖ ณ ราศีกันย์นั้นตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีมะเส็ง เลข ๖ มีปากเจรจาเป็นเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมแก่คนทั่วไป จะไปได้ดีที่อื่น ไม่ต้องพึ่งใคร พึ่งตัวเองได้

ล่าง รูปนักษัตรปีมะเส็ง-งูเล็ก ได้จากพรหมชาติ ปราภฏนักษัตรเป็น-งูเล็ก มีมนุษย์ผู้ชายสถิตบนหลัง ชาติไฟ มีงูขี้อยู่ด้นไฟ และ อยู่ด้นรัง ผู้เกิดนักษัตรงูเล็กนี้ หาทรัพย์ได้แล้ว จึงอยู่เย็นเป็นสุข และมักมีลาภผลนานาประการเสมอ

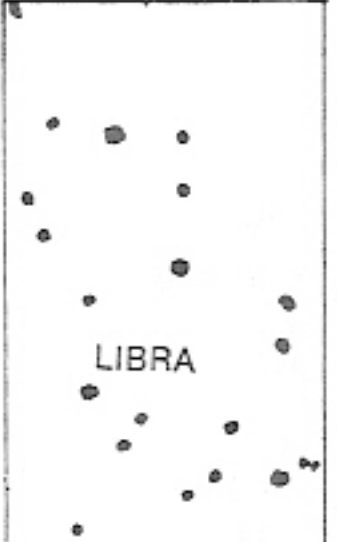

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีกันย์นั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-กันยา คือ หญิงสาว จึงใช้ชื่อเป็นคำสั่งสกฤตตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-กันยา และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีกันย์ ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เวอร์โก ก็แปลว่า-หญิงสาว เหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือนเดือน-ตั้งชื่อว่า-เซพเทมเบอร์ เป็นเดือนที่ ๗ ปีโรมัน แปลว่าด่านไฟรักคู่ขึ้น คือ เป็นเดือนฤดูร้อนก็พาไปเที่ยวกันไฟรักก็คู่ลูกโผลงขึ้น จึงเป็นเดือนแห่งความรัก สนุกสนาน ไทยใช้ว่าเดือนกันยายน ตรงกับเดือน ๑๐

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีกันย์นั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นหญิงสาวประจักษ์ชัด เป็นนักษัตรประจำราศีกันย์ก็แปลว่า-ราศีหญิงสาว ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนกันยายน ซึ่งได้ใช้อยู่ในทุกวันนี้ ตรงกับเดือน ๑๐ ไทย

๓. บน รูปใบเส้าต้นอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๑๐ ไทยนี้ ไทยมีประเพณีกาล-สาคไทย และ ประเพณีส่ง หรือ ทำพุ่มข้าวบิณไทย ก็มีทำกระยาสาต ข้าวเหนียวแดง หรือ ข้าวเหนียวกวน ในพิธีส่งข้าวบิณ บางทีเห็นมีทำใบเส้าปากชาม หรือ ใบเส้าต้นชั้นเดียว ถ้ามี เพราะเป็นเดือน ๑๐ จึงใช้เลข ๑๐ ขึ้นยอด แต่เลข ๑๐ นี้มี ๐ อยู่หลัง จึงถือกันว่าสูญหาย ได้ใช้พิธีการกด โดยเอา ๐ ไว้เป็นฐานล่าง เอา ๑ ขึ้นยอดไว้บนเพื่อกดสูญให้จมลงได้ ๑ ขึ้นยอดนั้นแล้วอ่านลงล่าง คงได้ ๑๐ ตรงกับเดือน ๑๐ จึงเป็นรอยเจิมได้ จึงใช้รูปยันต์เลข ๑๐ ขึ้นยอด เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๑๐ ในที่นี้ใช้เป็นรอยเจิมกรวยใบเส้า นั้น จะใช้เป็นรอยเจิมอื่นก็ได้ พิธีสาคไทยนี้ ทำวันแรม ๑๔, ๑๕ เดือน ๑๐ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๑๐ มีอำนาจาสนาขยาบรรดาศักดิ์

ล่าง รูปหญิงไทย หรือ สาวไทย ไว้ผมพุ่มทรงดอกบัว คู่ด้วนม ลูกน้ำเต้า กลมละออ ตามตำราไทยว่า กอปล้องน้องกลม นมตั้ง หลังแบน แขนงวงช้าง ปรางผ่องผิว นวลำเทียน เนียนเลือนาง และ หญิงที่มีนารีลักษณะอย่างนี้ว่ามีบุญวาสนาเป็นเจ้าจอมพร้อมยศศักดิ์โภคสมบัติพัสดราภรณ์ทุกประการ ได้นำมาเป็นนักษัตรประจำเดือนกันยายน เป็นนักษัตรประจำเดือน ๑๐ ไทยด้วย ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีกันย์เข้าใจอรรถธรรมง่าย (กนุยมุหิ ธรรมเม สุจิตกฤษณา วา)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีตุล ช่วงช่วง ๖</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑๔.ดาวดาจอร์เม จิตดา ๑๕. ดาวสะพัง สาคี ๑๖.ดาวเขนนาง หรือ ฉัตร วิสาข ซึ่งท่านคนไทยได้มอง เห็นเป็นม้า จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปีมะ เมีย ม้า ปีที่ ๙</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีตุล บับฝรั่ง</p> <p>ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มีมากและเห็นเป็นตุล คือตราชั่ง จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศีและเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๑๑ ยอด ใบสี่ กรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๑๑ อันตรงกับเดือน ตุลาคม มีงานประจำคือ สงกรานต์ ออกพรรษา กรฐิน</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตรปีมะเมีย คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีมะเมีย ท่านคนไทยได้ขึ้นเป็นม้า มีเทวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาว ประจำราศีตุล</p> <p>ที่เห็นเป็นตราชั่ง หรือ คันชั่ง ได้ตั้งชื่อว่า-ตุล ฝรั่งได้ลง ลายเส้นเห็นเป็นตราชั่งชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>คันชั่ง หรือ ตราชั่ง เป็นนักษัตรเดือน ชมพูทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตรเดือน ๑๑ ก็คือ- เดือนตุลาคม ที่ใช้กันอยู่</p>

๙ ปีมะเมีย ม้า ราศี ๖ ราศีตุล (คันชั่ง) เดือน ๑๑ ไทย เดือนตุลาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีตุล ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้คนไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปม้าจึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตรปีมะเมียเป็นรูปม้า ให้ชื่อว่า-ปีมะเมีย-ม้า เป็นปีที่ ๙ ณ ราศีตุลนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีมะเมียเลข ๙ เจริญดี อยู่ประจำที่ก็ได้ดี แม้เคลื่อนย้าย มักไปทั้งครอบครัว

ล่าง รูปนักษัตรปีมะเมียม้า ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักษัตรเป็น-ม้า มีเทวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาติไฟ มีงาช้างอยู่ต้นตะเคียน และ ต้นกล้วย เกิดนักษัตรม้านี้ เมื่อเยาว์ พ่อแม่รักใคร่ ได้เงินทองมรดก ผู้คิดร้ายทำอะไรไม่ได้มีสิ่งดีคุ้มครอง

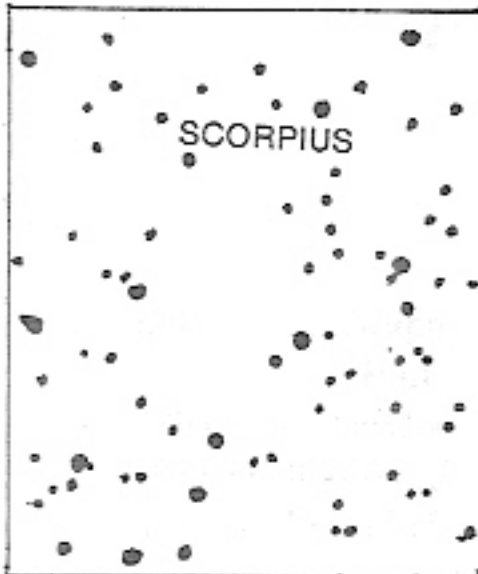

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีตุล ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-ตุล คือ คันชั่ง จึงใช้ชื่อคำเป็นคำสังสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-ตุล และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีตุลฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ไล-บระ LIBRA ก็แปลว่า-คันชั่งเหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือนตั้งชื่อว่า-ออกโทเบอร์ OCTOBER ว่า-พระเจ้าออกที่เวียกษัตริย์โรมันโปรดให้ใช้เป็นชื่อเดือนตุลาคม จึงไม่ใช่ชื่อดาว และราศีที่เป็นภาษาละติน

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีตุลนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปคันชั่งประจักษ์ชัด เป็นนักษัตรประจำราศีตุล และเป็นชื่อเดือนด้วย ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนตุลาคม และก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ เดือน ๑๑ ไทย

๓. บน รูปใบสี่ต้นอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๑๑ นี้ ไทยมีประเพณีประจำกาล คือออกพรรษา และ เสด็จลงจากดาวดึงส์ มีเล่นแข่งเรือ และมีพิธีการบูชาเช่นสรวงแม่ย่านาง ต้องทำใบสี่ปากชาม ในที่นี้ได้ใช้เลข ๑๑ ขึ้นยอด เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๑๑ จะเห็นใช้เป็นรอยเข็มกรวยใบสี่ และ ใช้เข็มอย่างอื่นก็ได้ตามตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๑๑ ว่าอาภัพก็จริง แต่คุณสมบัติเลข ๑ เรียงกัน ๒ ตัวนี้มีความหมายว่า ๑ และ ๑ บ่งว่ามีชื่อเสียงในทางนามธรรม ศีลธรรม ทิพญาณ วิตรรกญาณ พยากรณ์ กฤตยาคม ให้มีสรรพสมบุรณ์

ล่าง รูปตราชั่ง หรือ คันชั่งไทย ตัวคันหลักตั้งเป็นตัวเล่ม และ ด้านกระบี่ ตัวคานแขวนจากชั่งน้ำหนักทั้งคู่ ส่วนตราชั่งอยู่ตรงด้านกระบี่นั้น ไทยได้นำเป็นรูปนักษัตรตามชื่อว่าตุล-แปลว่าตราชั่ง และ ใช้เป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนตุลาคม ก็แปลว่า คันชั่ง หรือ ตราชั่ง กับ คันชั่งนี้มีงานแขวนเป็นคู่ คือ ข้างละ ๑ จึงเป็น ๑๑ ก็ตรงกับเดือน ๑๑ ไทย และในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีตุล (ตุล) เป็นคนตรง ทั้งใจก็คิดชอบ (ตุลเย อุชฺฐุต มโนปี สมฺมา)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีพิจิก ช่องช่วง ๑</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑๖. แขนนาง ๑๗. ดาว แมงป่อง หงอนนาค อนุราธา ๑๘. ดาว งาช้าง เขกฐา ซึ่งท่านค้นไทยได้มอง เห็นเป็นแพะ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปี มะแม แพะ ปีที่ ๘</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศี พิจิก บั๊บฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้ง ชื่อไว้ตลอด มีมาก และเห็นเป็นแมงป่อง จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศี และเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๑๒ ยอด ใบสี่ กรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๑๒ อันตรงกับเดือนพฤศจิกายน มีงานประจำคือ ทอดกฐิน - ลอยกระทง</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริย์มะแม คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีมะแม ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นแพะ- มีเทวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาว ประจำราศีพิจิก ที่เห็นเป็นแมงป่อง ได้ตั้ง ชื่อว่าพิจิก และ พฤษจิก ฝรั่งได้ลงลายเส้นเห็นเป็น แมงป่อง ชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปแมงป่อง เป็นนักษัตริย์ เดือนชมพูทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตริย์เดือน ๑๒ ก็คือ- เดือนพฤศจิกายน ที่ใช้กันอยู่</p>

๘ ปีมะแม แพะ ราศี ๗ ราศีพิจิก (แมงป่อง) เดือน ๑๒ ไทย เดือนพฤศจิกายน

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีพิจิก ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูป แพะ จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตริย์มะแมเป็นรูปแพะ ให้ชื่อว่า-ปีมะแม-แพะ เป็นปีที่ ๘ ณ ราศีพิจิกนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีมะแม เลข ๘ เจริญดีเป็นที่ชอบใจทั่วไป ฟังได้แต่ตัวเอง ฟังผู้อื่นไม่ได้ มีความรู้ปกครองตัวเองได้

ล่าง รูปนักษัตริย์มะแม-แพะ ได้จากพรหมชาติ ปราบกษัตริย์เป็น-แพะ มีเทวดาผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาติทองมิ่งขวัญอยู่ต้นปาริชาติ คือ แคล้อย และ ต้นไผ่ป่า เกิดนักษัตริย์แพะนี้ เจ้าขุนมูลนายให้ทรัพย์สินผ้าแพรพรรณต่าง ๆ ทำราชการได้เป็นใหญ่เป็นโต

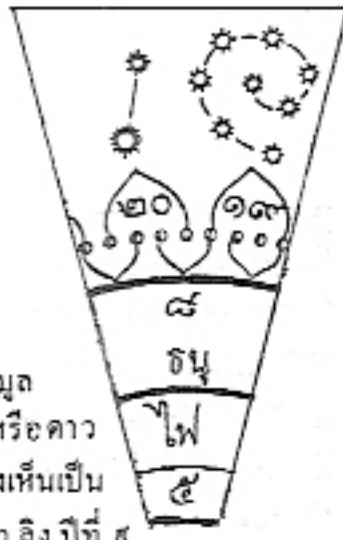
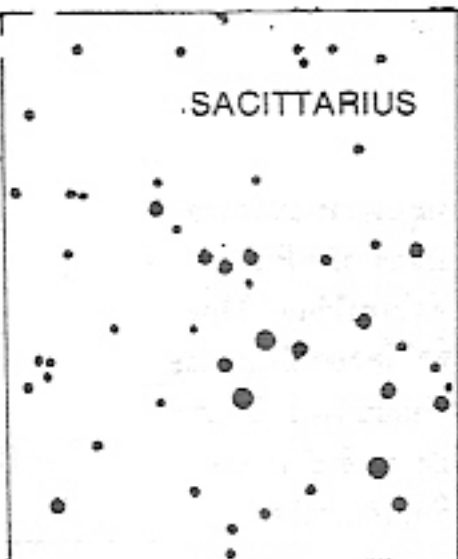
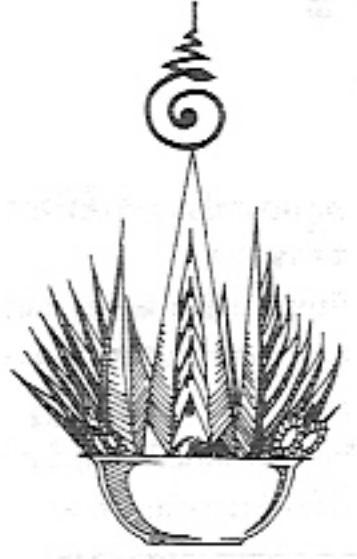

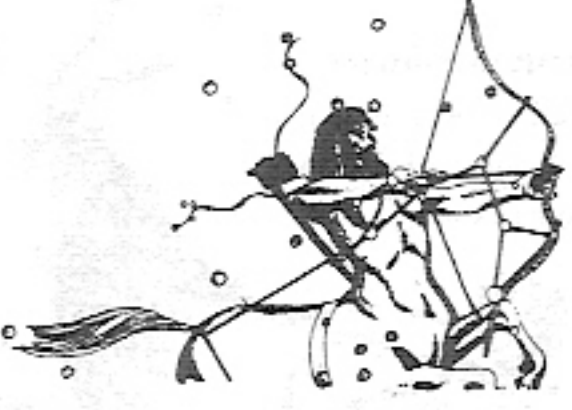

๒. บน กลุ่มดาวประจำราศีพิจิก ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-พิจิก คือ แมงป่อง จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลสฤกฤตไทยตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-พฤศจิกายน แต่ใช้ชื่อคำมงคลเป็นชื่อราศีว่า-ราศีพิจิก ใช้เป็นสังสฤกฤตก็มีว่า-ราศีพฤศจิกายน ฝรั่งได้ไปแล้ว ใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-สคอร์ปิอุส บ้างว่า-สคอร์ปิโอ SCORPIUS, SCORPIO บ้าง ก็แปลว่า-แมงป่อง เหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-โนเวมเบอร์ NOVEMBER แปลว่า เริ่มต้น คือ เริ่มหน้าหนาว ว่ามีดาวสุกกระจ่างบ้าง ซึ่งไม่ใช่ชื่อดาวประจำราศี

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีพิจิกนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นเป็นรูปตัวแมงป่องประจักษ์ชัด เป็นนักษัตริย์ประจำราศีพิจิก และ เป็นชื่อเดือนด้วย ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนพฤศจิกายน อันแปลว่า-เดือนแมงป่อง และ ก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือน ๑๒ ไทย

๓. บน รูปใบสี่ต้นอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๑๒ นี้ ไทยมีประเพณีประจำกาล คือ ทอดกฐิน และ เทศน์มหาชาติ แข่งเรือ ลอยกระทง ฯลฯ มักทำใบสี่อันสมควรแก่งานนั้น ๆ เช่น ในงานเทศน์มหาชาติ เห็นทำใบสี่ต้นถึง ๑๖ ต้น ใบสี่ลอยกระทงก็ทำควบเข้ารอบกระทง ตรงกลางวางแว่นท่อนต้นกล้วยเพื่อปักรูปเทียนดอกไม้เป็นต้นในที่นี้ ใช้เลข ๑๒ ขึ้นยอดเป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๑๒ ใช้เป็นรอยเข็มกรวยใบสี่ ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๑๒ มีปัญญา รู้หลักนักปราชญ์ ภายหน้าได้ดี มีทรัพย์สิน และ มีความสุขทุกอย่าง

ล่าง รูปแมงป่องไทย ได้จากพรหมชาติ เป็นรูปนักษัตริย์ประจำเดือน ๑๒ ไทย ได้เป็นหลักฐานชื่อพิจิก หรือ พฤษจิก อันมีชื่อไทยว่า-แมงป่อง อันตรงกับเดือน ๑๒ ไทย และไทยได้ใช้เป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนพฤศจิกายน ซึ่งก็ยังใช้กันอยู่ และ ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีพิจิก ใจระแวงสงสัยเสมอ (จิตต์ ว กงฺขา วิจิเกว นิจุจ)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีธนู ช่องช่วง ๘</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๑๘. ดาวข้างน้อย นวล ๒๐. ดาวปากนก บูรพอาสาหพ หรือดาว สัปคับช้าง ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็น สิงห์ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปีวอก ถึง ปีที่ ๘</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศี ธนู บั๊บฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อ ไว้ตลอด มีมาก และ เห็นเป็นหน้าไม้ คือ ธนู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ราศี และเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๑ ยอด ใบสัตันกรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือนอ้าย คือ ๑ อันตรงกับ เดือนธันวาคม มีงานประจำ คือ เทศน์มหาชาติ</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริ์ปีวอก คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีวอก ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นสิงห์ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีธนู ที่เห็นเป็นธนูโค้ง ได้ตั้งชื่อว่าธนู และ ธันว ฝรั่งได้ลงลายเส้นเห็นเป็นธนูโค้งชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปหน้าไม้ คือ ธนู เป็นนักษัตริ์เดือน ชมพูทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูป นักษัตริ์เดือนอ้าย คือ เดือน ๑ ก็คือ-เดือนธัน วาคม ที่ใช้กันอยู่</p>

๘ ปีวอก ถึง ราศี ๘ ราศีธนู (หน้าไม้) เดือนอ้าย ๑ ไทย เดือนธันวาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีธนู ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปสิงห์ จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตริ์ปีวอกเป็นรูปสิงห์ ให้ชื่อว่า-ปีวอก-สิงห์ เป็นปีที่ ๘ ณ ราศีธนูนั้น ตามตำราเลขบอกว่ เกิดปีวอกเลข ๘ เจริญเข้มแข็ง มีความรู้หลักแหลม และ รู้หลักนักปราชญ์ เป็นที่โปรดปรานชอบใจตลอดทั้งทุกชุมชน

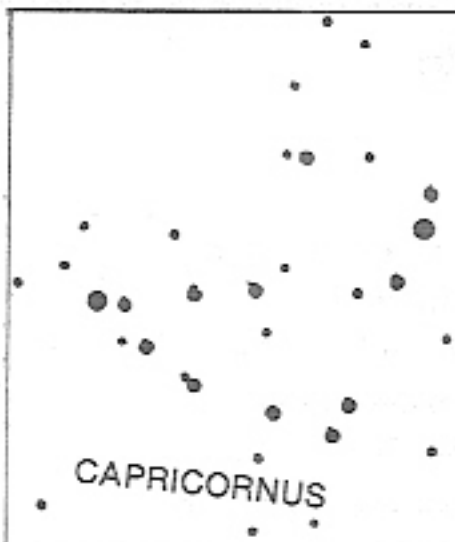

ล่าง รูปนักษัตริ์ปีวอก-สิงห์ ได้จากพรหมชาติ ปราชญ์นักษัตริ์เป็นรูป-สิงห์ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ชาติ-เหล็กเป็นชาติเหล็กกล้า, เหล็กอ่อน, เหล็กดี, เหล็กป่า, มีขวัญอยู่ต้นขลุ่ย และ ต้นจำปาตะ ก็ผู้เกิดนักษัตริ์สิงห์นี้ มักจากที่อยู่ไปได้เป็นครูบาอาจารย์ที่อื่นมีลาภทรัพย์สินสมโภคบริโภคมบูรณ์

๒. บน กลุ่มดาวประจำราศีธนูนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-ธนู คือ หน้าไม้โค้ง จึงใช้ชื่อเป็นคำมครสังสกฤตตั้งเป็นชื่อเดือนว่า-ธนู-ธันว และ ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีธนู ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เซจิจิทาริอุส SAGITTARIUS ก็แปลว่า-หน้าไม้ คือ ธนูศรเหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-ดิเซมเบอร์ DECEMBER แปลว่า มีดคลุ้มเป็นฤดูหนาวมีหมอกหิมะมากเป็นเดือน ๑๒ สุดปี ใช้ชื่ออย่างนั้น ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีธนูนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นธนูหน้าไม้ประจักษ์ชัด จะเห็นคันโก่งสายโก่งลูก ผู้โก่ง-ตั้งแต่หัวถึงสะเอวเป็นคน จากนั้นถึงสองขา และ บั้นท้ายถึงหางเป็นม้า ก็คือ-คนขี่ม้ายิงหน้าไม้เป็นนักษัตริ์ ประจำราศีธนู และ เป็นชื่อเดือนด้วย ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนธันวาคม อันแปลว่าเดือนหน้าไม้ คือ ธนู ก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือนอ้าย คือ เดือน ๑ ไทย

๓. บน รูปใบสัตันอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือนอ้ายนี้-น้ำลด หมดฝน ต้นหนาว ข้างฟุ้งเป็นกาลเปลี่ยนแปลง และ เริ่มผลได้ มีลมข้าวเบาพัดแรง จึงมักเป็นไข้หวัลม ต้นได้ตั้งเป็นเดือนต้นปีตั้งชื่อว่าเดือนอ้าย จึงมีพิธีบูชา และ ป้องกัน ทางวัดมักมีเทศน์มหาชาติทำน้ามนต์คาถาพัน ชาวบ้านมักมีพิธีบูชาดังศาลเพียงตาตั้งเครื่องบูชา กระจายอาหารเพล ยกหุ่นไล่กา ไล่ผีป่าไข้เหลือง ไข่นกแอ่น ในพิธีมักทำใบสัตัน หรือ ปากขาม ในที่นี้ใช้เลข ๑ มีบุญวาสนา ได้เป็นใหญ่มีคู่ครองสูงศักดิ์

ล่าง รูปหน้าไม้ธนูไทยมีคนโก่ง ถ้าใส่ลายคู่ทำรังลูกตรงกลางเป็น-กะสุน เป็นรูปนักษัตริ์ประจำเดือนอ้ายไทยได้เป็นหลักฐานชื่อ-ธนู หรือ ธันว อันมีชื่อไทยว่า-หน้าไม้ หรือ กะสุน ไทยได้ใช้เป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนธันวาคมมักตรงกับเดือนอ้ายไทย บัดนี้ ก็ยังใช้กันอยู่ทั้ง ๒ อย่าง และ ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวว่ เกิดในราศีธนู ใจไม่ดีทุกประการ (จิตุด น สาธู ธนุหมิ สพุพ)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมังกร ช่องช่วง ๕</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๒๑. ดาวแดงอน หรือ กรูท ๒๒. ดาวหลักชัย ๒๓. ดาวไข กนิษฐา ซึ่งท่านค้น ไทยได้มองเห็นเป็นไก่ผู้ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ปีว่า-ปีระกา ไก่ ปีที่ ๑๐</p> 	<p>๒</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศี มังกร บัษฝรั่ง ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้ง ชื่อไว้ตลอด มีมาก และ เห็นเป็นมังกรหรือแพะ มังกร จึงนำมาตั้งเป็น ชื่อราศีและเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๒ ยอด คือ ยันต์เกาะขัดสมาค ใบสี่ปากขาม กรวยครอบ ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือนนี้ คือ ๒ อันตรงกับ เดือนมกราคม มีงานประจำ คือ เกี้ยว-ชนข้าว เข้าลอม</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักขัตตปีระกา คือ กลุ่มดาวฤกษ์ปีระกา ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นไก่ผู้ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมังกร ที่เห็นเป็นมังกร หรือ แพะมังกร ได้ตั้งชื่อว่า มกร ฝรั่งได้ลงลาย เส้นเห็นมกรชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปพวง-มังกรไทย เป็นนักขัตตเดือนชมพูทวีป ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักขัตตเดือนนี้ คือ เดือน ๒ ก็คือ-เดือนมกราคม ที่ใช้กันอยู่</p>

๑๐ ปีระกา ไก่ ราศี ๕ ราศีมังกร (พวงมีเท้า) เดือนนี้ ๒ ไทย เดือนมกราคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีมังกร ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปไก่จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักขัตตปีระกาเป็นรูปไก่ผู้ ให้ชื่อว่า-ปีระกา-ไก่เป็นปีที่ ๑๐ ณ ราศีมังกร นั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีระกา เลข ๑๐ เจริญไม่มีทางเสีย ชอบประวัติศาสตร์ ถ้าเป็นทนายหากินได้ มีสำนวน และ ชื่อเสียงดี

ล่าง รูปนักขัตตปีระกา-ไก่ผู้ ได้จากพรหมชาติ ปราภนักขัตตเป็นรูป-ไก่ผู้ มีผีเสื้อผู้ชายสถิตบนหลัง ชาติเหล็ก-เป็นชาติเหล็กดี, ชาติเหล็กอ่อน, ชาติเหล็กป่า, ชาติเหล็กกล้า มังขวัญอยู่ต้นยาง และ ฝ่ายเทศ ผู้เกิดนักขัตตปีนี้ได้อาศัยพ่อแม่ญาติพี่น้อง ใจดี เสาะหากินได้อย่างไก่ มีคู่ครองเกล้าตลอด มีหลักฐานร่ำรวยสุขสบาย

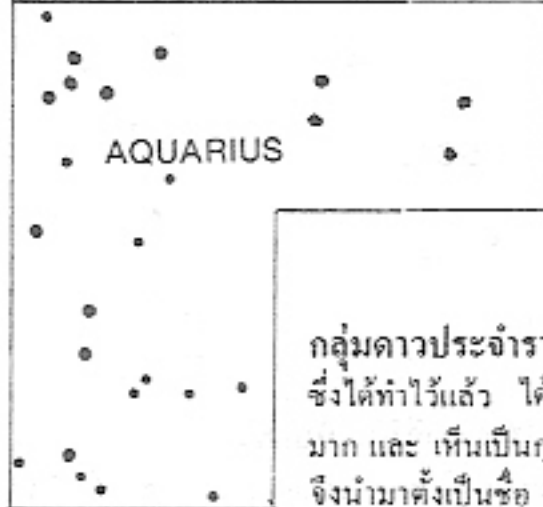

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีมังกรนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-มังกร คือ พวง-นาคมีเท้า จึงใช้ชื่อเป็นคำมกรสังสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อว่า-มกร หรือ มังกร ตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีมังกร ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาลาตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เคพริคอร์นุส CAPRICORNUS ก็แปลว่ามังกรหัวแพะ หรือ แพะมังกร แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-เจนนิวรี JANUARY แปลว่า-การรำเริงที่พระเป็นเจ้าแจ่มแจ้ง ได้เข้าเป็นประธานาธิบดี ปี เป็นเดือนที่ ๑ ต้นปี มักตรงเดือนนี้ เมื่อก่อน-ไทยนับเป็นเดือน ๑๐ บัดนี้ เป็นเดือนที่ ๑ เช่นกัน

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีมังกรนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นมังกรประจักษ์ชัด จะเห็นมังกรแพะซึ่งเขาหัวคอดถึง ๒ ขาหน้าเป็นแพะ บั้นท้ายตัวถึงหางเป็นมังกร อย่างรูปวาดนั้น เป็นนักขัตตปีประจำราศีมังกรหรือมกร ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนมกราคม แปลว่าเดือนพวง คือ มังกร ก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือนนี้ คือ ๒ ไทย

๓. บน รูปใบสี่ตันอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือนนี้ที่ ๒ นี้ ลมจัด และหนาวจัด กับทั้งไทยมีประเพณีเกี้ยวข้าว และ ขนหรือ เข็นเข้าลาน จึงมีพิธีการประจำอีก ก็คือ พิธีเรียกขวัญ หรือ เชิญขวัญข้าว ต้องทำใบสี่ปากขาม ในที่นี้ เป็นเดือนนี้ คือ ๒ จึงใช้เลขยันต์เฉพาะขัดตะหมาดโบราณ ซึ่งใช้ตัว ๓ ขัดแล้วจะเหมือนเลข ๒ ขึ้นยอด ๓ ชั้น หรือ ๕ ชั้นก็ได้เป็นนิมิตมงคลประจำเดือนนี้ ตามตำราเลขบอกว่า เกิดเดือนนี้เลข ๒ เจริญตลอดคนอง เป็นศิริมงคลสถานรื่นเริง หากินได้คล่องตัว มีทรัพย์สินพอตัว เลี้ยงตัวเอง และ ครอบครัวได้

ล่าง รูปพวงไทย หรือ มังกรมีเท้า ๔ และมีเกล็ด มีขนยาวบางตอนตั้งแต่หัวตลอดหาง ปราภในพรหมชาติเป็นรูปนักขัตตปีประจำเดือนนี้ ๒ ไทย ในตำราโหราศาสตร์ไทยมีกล่าวไว้ว่า เกิดในราศีมังกร เป็นออกขุนทหาร เช่น ยอดธงชัยของกองทัพ (โยธราชคค์ วย มงฺกเร เว)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจําราศีกุมภ</p> <p>ช่องช่วง ๑๐</p> <p>ทับขวาไปซ้าย ๒๓.ดาวโจทึง ๒๔.ดาว</p> <p>มังกร พิมพ์ทอง ศคภิสชา ๒๕.ดาวหัว</p> <p>เนื้อ หรือ หัวราชสีห์ผู้ บุรพภทท</p> <p>ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็นหมาผู้ จึงนำ</p> <p>มาตั้งเป็นชื่อปัว- ปิจอ หมา ปีที่ ๑๑</p> 	<p>๒</p> <p>AQUARIUS</p> <p>กลุ่มดาวประจําราศีกุมภ บัพฝรั่ง</p> <p>ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มี</p> <p>มาก และ เห็นเป็นกุมภ คือ หม้อน้ำ</p> <p>จึงนำมาตั้งเป็นชื่อ ราศีและเดือน</p> 	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๓ ยอด</p> <p>ใบสี่ปากขาม ไขว้วัญ</p> <p>ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๓</p> <p>อันตรงกับเดือนกุมภาพันธ์</p> <p>มีงานประจำ คือ นวด ขน</p> <p>เข้ายุ่ง และ มาบูชา</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตรปิจอ คือ</p> <p>กลุ่มดาวฤกษ์ปิจอ</p> <p>ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นหมาผู้</p> <p>มีศีเสื้อผู้หญิง สถิตบนหลัง</p> <p>ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p> 	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจําราศีกุมภ</p> <p>ที่เห็นเป็นหม้อน้ำเตลง ได้ตั้งชื่อว่า-</p> <p>กุมภ- หม้อน้ำ ฝรั่งได้ลงลายเส้น</p> <p>เห็นเป็นหญิงเทพหม้อน้ำชัดเจนแล้ว</p> 	<p>ล่าง</p> <p>รูปหม้อนงคราญไทย</p> <p>เป็นนักษัตรเดือน ชมพูทวีป</p> <p>ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตร</p> <p>เดือน ๓ ก็คือ-เดือนกุมภาพันธ์</p> <p>ที่ใช้กันอยู่</p>

๑๑ ปิจอ หมา ราศี ๑๐ ราศีกุมภ (หม้อ) เดือน ๓ ไทย เดือนกุมภาพันธ์

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจําราศีกุมภ ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปหมา จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตรปิจอเป็นรูปหมาให้ชื่อว่า-ปิจอ-หมา เป็นปีที่ ๑๑ ณ ราศีกุมภนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปิจอ เลข ๑๑ เจริญเสียงกระด้าง ประเล้าประโลมไม่เป็น เป็นแต่ออกคำสั่ง เอาตัวรอดได้ มีวิชาการเก่งกล้า จึงได้ดี

ล่าง รูปนักษัตรปิจอ-หมา ได้จากพรหมชาติ ปราภณนักษัตรเป็นรูป-หมา มีศีเสื้อผู้หญิงสถิตบนหลัง ชาติคุณมีขวัญอยู่ต้นสำโรง และ ต้นบัวหลวง ผู้เกิดนักษัตรจ่อหมานี้ มักได้ดีกับที่ มีบริวารญาติพี่น้องพอประมาณซึ่งมักให้ร้าย ให้เกรงขุนนาง ถ้าไปอยู่ที่อื่นจะได้ลาภมากมาย และ มีความสุขสมบูรณ์

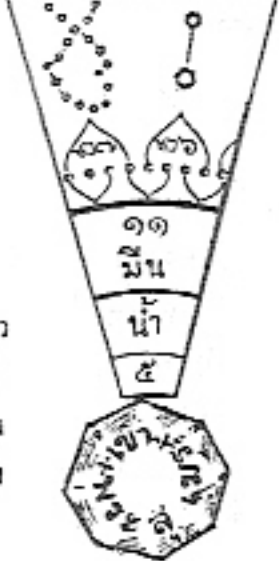
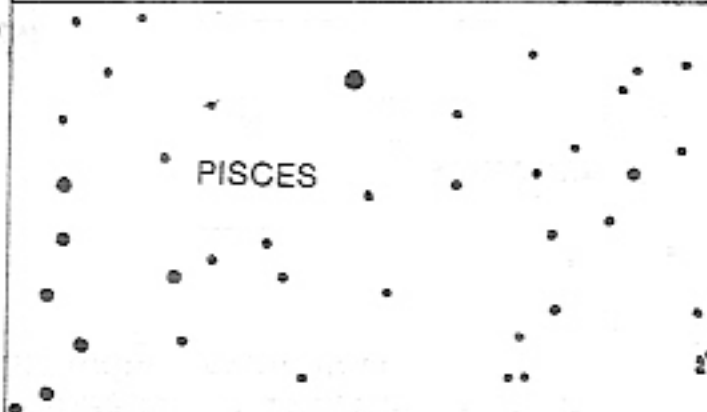

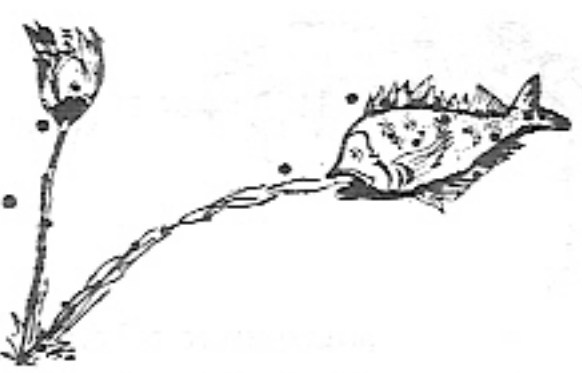
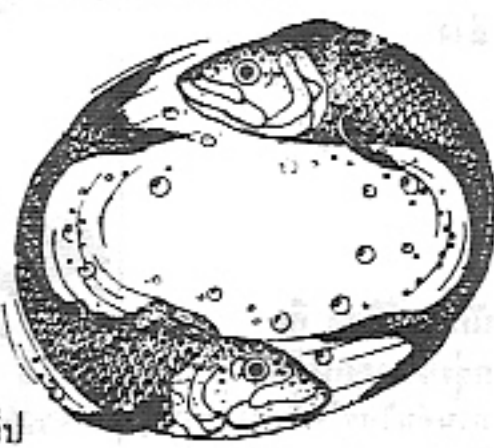
๒. บน รูปกลุ่มดาวประจําราศีกุมภนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ได้จากแผนที่ท้องฟ้าในวารสารภูมิศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูป-กุมภ คือ หม้อ จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลส่งสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีกุมภ ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-เอควะเรียซ อันแปลว่า-หม้อน้ำ ซึ่งฝรั่งทำเป็นรูปหญิงสาวยกหม้อเทน้ำแต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-เฟบรวรี แปลว่า-งานทำความสะอาด ถึงวันที่ ๑๕ กุมภเป็นประจําไทยใช้ชื่อว่าเดือนกุมภาพันธ์ เป็นเดือนที่ ๒ ตรงกับเดือน ๓ ไทย บัดนี้ ก็ใช้เป็นเดือนที่ ๒ ตามไปด้วยแล้ว

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจําราศีกุมภนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นหญิงสาวยืนยกหม้อเทน้ำประจักษ์ชัด จะเห็นหม้อเทมีน้ำไหลลง อันเป็นนักษัตรประจําราศีกุมภซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนกุมภาพันธ์ แปลว่าเดือนหม้อและก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือน ๓ ไทย

๓. บน รูปใบสี่ปากขามอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๓ ไทยนี้ ไทยมีประเพณีประจำก็คือ นวดข้าว โบก และ ขนเก็บในยุ้งฉาง ในการนี้ ก็มีเครื่องเรียกขวัญ หรือ เชิญขวัญข้าว-เข้ายุ้งฉาง ต้องทำใบสี่ปากขามในที่นี้เป็นเดือน ๓ จึงใช้รูปยันต์เลข ๓ เป็น ๓ จุดขึ้นยอด ๓ ชั้น หรือ ๕ ชั้น เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๓ ตามตำราเลขบอกว่าเกิดเดือน ๓ เลข ๓ ย้ายจากที่เกิดไปที่อื่นทำอาชีพค้าขายจะได้ดีมีทรัพย์สินเงินทอง

ล่าง รูปหม้อนงคราญไทย ได้จากพรหมชาติ เป็นหลักฐานนักษัตรประจำเดือน ๓ ไทย ซึ่งมีชื่อเป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนกุมภาพันธ์ มี ๒๘ วัน ปีอธิกสุรทินมี ๒๙ วัน ในตำราโหราศาสตร์ไทยกล่าวว่า เกิดราศีกุมภ มีสิริสุขผุดผ่องสวยงาม (กุมภมูหิ ลคฺคณํ สิริโสภสฺสํ)

<p>๑</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมีน</p> <p>ช่องช่วง ๑๑</p> <p>นับขวาไปซ้าย ๒๕.ดาวหัวเนื้อ ๒๖.ดาวไม้เท้า หัวราชสีห์เมฆ อุดรภักทบท ๒๗. ดาวปลาตะเพียน เรวดี ซึ่งท่านค้นไทยได้มองเห็นเป็น หมู จึงนำมาตั้งเป็นชื่อปลา-ปีกุน หมู ปีที่ ๑๒</p> 	<p>๒</p> <p>PISCES</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมีน บัษฝรั่ง</p> <p>ซึ่งได้ทำไว้แล้ว ได้ตั้งชื่อไว้ตลอด มีมาก และเห็นเป็นปลาคู่พ่นน้ำ จึงนำมาตั้งเป็นชื่อราศีและเดือน</p>	<p>๓</p> <p>รูปยันต์เลข ๔ ยอด</p> <p>ใบสี กรวยครอบ</p> <p>ใช้เป็นนิมิตมงคลเดือน ๔</p> <p>อันตรงกับเดือน มีนาคม</p> <p>มีงานประจำ คือ เชิญขวัญ</p> <p>เรียกขวัญ กรุดกราน</p>
<p>ล่าง</p> <p>นักษัตริ์ปีกุน คือ</p> <p>กลุ่มดาวฤกษ์ปีกุน</p> <p>ท่านค้นไทยได้ขึ้นเป็นหมู</p> <p>มีมนุษย์ผู้หญิงสถิตบนหลัง</p> <p>ซึ่งไทยทุกคนรู้ตลอดกัน</p>	<p>ล่าง</p> <p>กลุ่มดาวประจำราศีมีน</p> <p>ที่เห็นเป็นปลาคู่ ได้ตั้งชื่อว่า-มีน ปลา ฝรั่งได้</p> <p>ลงลายเส้นเห็นเป็นปลาสองตัวพ่นน้ำชัดเจน</p>	<p>ล่าง</p> <p>รูปปลาไทยคู่</p> <p>ว่ายวน เป็นนัก</p> <p>ษัตริ์เดือนชมพูทวีป</p> <p>ซึ่งไทยได้นำมาเป็นรูปนักษัตริ์ เดือน ๔ ก็คือ</p> <p>เดือนมีนาคมที่ใช้กันอยู่</p>

๑๒ ปีกุน หมู ราศี ๑๑ ราศีมีน (ปลา) เดือน ๔ ไทย เดือนมีนาคม

๑. บน รูปกลุ่มดาวไทยประจำราศีมีน ตัดจากแผนที่ดาวไทย ซึ่งท่านผู้รู้ค้นไทย ได้มองเห็นกลุ่มดาวนี้เป็นรูปหมู จึงตั้งเป็นดาวฤกษ์นักษัตริ์ปีกุนเป็นรูปหมู ให้ชื่อว่า-ปีกุน-หมูเป็นปีที่ ๑๒ ณ ราศีมีนนั้น ตามตำราเลขบอกว่าเกิดปีกุนเลข ๑๒ เจริญหลักแหลม รู้หลักนักปราชญ์ แต่มีผู้จะมีผู้เชื่อฟัง หากินในทางทนาย, หมอความ, ทางพยาน เจริญดี

ล่าง รูปนักษัตริ์ปีกุน-หมู ได้จากพรหมชาติ ปรากฤษณ์กษัตริ์เป็น-หมู มีมนุษย์ผู้หญิงสถิตบนหลัง ธาตุน้ำ มีงวงอยู่ต้นบัวหลวง และ ต้นบัวบก ผู้เกิดนักษัตริ์กุนหมูนี้ ต้องจากที่เกิดไปอยู่ที่อื่นจึงจะได้ดี จะมีเงินทองทรัพย์สันตติหาริมทรัพย์ และ อสังหาริมทรัพย์สมบูรณ์

๒. บน รูปกลุ่มดาวประจำราศีมีนนั้น ซึ่งฝรั่งทำไว้ ได้จากแผนที่ท้องฟ้าดาราศาสตร์ ซึ่งท่านผู้รู้ชาวชมพูทวีปได้มองเห็นเป็นรูปปลา ไทยนำมาใช้ว่า-มีน จึงใช้ชื่อเป็นคำมงคลตั้งสกฤตไทยตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ราศีมีน ฝรั่งได้ไปแล้วใช้ภาษาละตินตั้งเป็นชื่อราศีว่า-ฟิชซิส PISCES ก็แปลว่า-ปลา เหมือนกัน แต่ไม่ได้ตั้งเป็นชื่อเดือน เดือน-ตั้งชื่อว่า-มารุช MARCH เป็นเดือนดาวอังคารเทพเจ้าสงคราม แปลว่า-เดินขบวน ก็หมายความว่าขบวนสงคราม เช่นเดียวกัน เป็นเดือนที่ ๓ ตรงกับเดือน ๔ ไทย

ล่าง รูปกลุ่มดาวประจำราศีมีนนั้น ซึ่งได้ลงลายเส้นให้เห็นปลาคู่ชัดเจน จะเห็นปลาทั้งสองตัวพ่นน้ำออกเป็นสายนั้น เป็นนักษัตริ์ประจำราศีมีน แปลว่าราศีปลา ซึ่งไทยได้นำมาตั้งเป็นชื่อเดือนสุริยคติว่า-เดือนมีนาคม และก็ยังใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งตรงกับเดือน ๔ ไทย

๓. บน รูปใบสีกรวยอันเป็นเครื่องเคารพบูชาของไทยมานาน ก็เดือน ๔ นี้ไทยละยุคสมัยต้น-ร. ๕ ตั้งแต่พ่อขุนโลลาย ขุนหญิงโหมมาดีสร้างเมืองทอง ณ เมื่อ ๓๗๐๐ ปีมาแล้ว ได้เปลี่ยนกาลปีสิ้นเดือน ๔ เป็นสิ้นปีเก่า ขึ้นเดือน ๕ เป็นขึ้นปีใหม่ จึงตั้ง-กรุดกรานเป็นบับระบบไทยขึ้นใช้กันมา ในกาลนี้ ต้องทำใบสี หรือ พนมดอกไม้เคารพบูชาผู้ใหญ่ และเพราะเป็นเดือน ๔ จึงใช้รูปยันต์เลข ๔ ขึ้นยอด เป็นนิมิตมงคลประจำเดือน ๔ อันหมายถึงพร ๔ คือ-อายุ, วรรณ, สุข, พล, ถ้า ๕ ก็เต็ม ปฏิภาณ หรือ วิชาญาณ เข้าไป ตำราเลขบอกว่า เกิดเดือน ๔ มีบุญมีอำนาจวาสนา ได้ยศถาบรรดาศักดิ์ มีอุปโภค บริโภคบริบูรณ์

ล่าง รูปปลา ๒ ตัวนี้ ได้จากพรหมชาติ เป็นหลักฐานนักษัตริ์ประจำเดือน ๔ ได้นำมาเป็นหลักอ้างอิงว่า เป็นนักษัตริ์ประจำราศีมีน ในตำราโหราศาสตร์มีกล่าวว่า เกิดในราศีมีน เจริญสุขสวัสดิ์ (มีนมุหิ ลุคณัน สุขโสตุลลิต วาทุณน)

กาลเวลา. ปี. เดือน. วัน. มื้อ. (เวลา)

สำหรับ เดือนไทย นั้น ตั้งเดือนอ้ายเป็น ๑ ในราศีธนูก็เพราะไทยนี้ มีคำประจำท้องถื่นว่า-เดือน ๑๑ น้ำนอง เดือน ๑๒ น้ำทรง คือ น้ำนองจะเริ่มแห้ง มักแห้งหมดปลายเดือน ๑๒ ฝน ก็มักหาย พื้นที่ทั่วไปจะเป็นบก อาย-อากาศจะเริ่มเปลี่ยนจากร้อนเป็น-หนาว ด้วยลมหนาวทางเหนือกระพือลงมา ทั้ง-ข้าวทองจะเริ่มพุ่งรวง เป็นต้น ธรรมชาติทุกอย่างส่วนมากจะเปลี่ยนไป ไทยจึงตั้ง-เดือนที่กำลังเปลี่ยนไปนี้ว่า-เดือนอ้าย ก็คือ เดือน ๑ เริ่มขึ้นกาลหน้าหนาวต้นปีใหม่นับแต่นั้นมาถึงราศีเมษได้ ๕ จึงตั้งเป็นเดือน ๕ ส่วนชาวชมพูทวีป ถือดาวราศีเมษเป็นแกะผู้ กาลที่อาทิตย์ และ จันทรเดินมาร่วมกันในราศีนี้ก็ได้ตั้งเป็นเดือนเมษายน หรือ เมษมาส ก็แปลว่า เดือนแกะผู้ อันเป็นคนละบับกับไทย จึงเป็นของไทยแท้

สำหรับปีนั้น ชื่อ-ที่ชาวชมพูทวีปเรียกว่า ปี (สวัจฺจร วสุส แปลว่า-ฝนก็ได้) ซึ่งไม่มีชื่อเหมือนไทยได้
เห็นในวิธีบอกศักราชแบบพิศดารว่า “ไม่ใช่ชื่อปี (นามคฤหิตาย)” ได้พบในญาโณทยปกรณ์ ซึ่งพระพุทธโฆสเถระได้นิพนธ์
ประมาณ พ.ศ. ๙๘๐ หรือกว่า มีระบุชื่อปี และ วัน เช่น ครบ ๕ พันปี ในปีชวดหนู (ปญฺจสหสฺสมุตฺติเก) พระบรมโพธิสัตว์
ทรงครองราชสมบัติปีฉลูจว (พฺลชฺเชราชสมปฺตติ) ฯลฯ ก็เห็นว่า-คงแปลเอาไปจากไทย เพียงกลับชื่อเป็นคำมคร และ
สังสกฤต เท่านั้น ถ้าตั้งชื่อใช้เองก็คงตั้งซ้ำกัน เช่น ปีชวดก็คงใช้เป็น ชื่อแคะผู้จะซ้ำกัน หรือ เป็นชื่อเดียวกัน ว่า เมษมาส
และ เมษวรษ เมสวสส เดือนแคะผู้ปีแคะผู้ เช่นนี้คงไม่ตั้งใช้แน่

ส่วนเดือนนั้นไทยตั้งชื่อใช้เองแน่นอน ไม่ได้นำมาแน่ จึงใช้ชื่อเป็นของตัวเองว่า เดือนอ้าย (๑) เดือนยี่ (๒) เดือนสาม เดือนสี่ เดือนห้า เดือนหก ฯลฯ จะใช้เป็นเลขก็ได้ เช่น เดือน ๑ เดือน ๒ ฯลฯ ส่วนเดือนชาวชมพูทวีปนั้น ได้

๑. พระพุทธรูปวันอาทิตย์

ชื่อ-พระถวายนเตร ประทับยืนบนดอกบัว
บาน

๑. พ่อทรง-เทพเจ้าวันอาทิตย์

ชื่อ-อาทิตย์เทพ ทรงพระยาราชสีห์ไทย
หัตถ์ขวายกแค้นทรวง แบออก คู้นิ้วกลางและ
นิ้วนาง หัตถ์ซ้ายถือคันศรและลูกศร

๑. แม่ทรีอ-เทพีเจ้าวันอาทิตย์

ชื่อ-อาทิตย์เทวีอ่าเอี่ยมมอรองค์ทรงเกษมสุข
สันติ ทรงพระยาราชสีห์ไทย มือขวาถือ
ดอกกุหลาบแดง มือซ้ายถือพัด

พุทธโร โพธิ์ วิไลเกติ
อาทิตย์จเทโว ทิวาโกร
ปฐาสกุการวทนน์
อิมินา สิทธิวิชเชน

เนตเตกขญฐิต นามโก
สตะเตโช สรัสสิโก
สรณมุภยฆาตัก
สิริโสตุถิ ภวนตุ เม

พระพุทธองค์ทรงมองดูต้นโพธิ์ที่ตรัสรู้ มีนามชื่อว่า
พระ (ยืน) ถวายนเตร อาทิตย์เทพ ผู้กระทำกลางวัน, มีรอยเดช มี
พันรังสี, ทำบูชาสักการะกราบไหว้, เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัย
กลัวได้, ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี, ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา

พุทธโร มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภคตา ทนฺตา สขา
อาทิตย์จเทโว มุทุชุกา
ปฐาสกุการวทนน์
อิมินา สิทธิวิชเชน

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน, อาทิตย์เทพีแม่ทรีอวันอาทิตย์ ชื่อ-อ่า
เอี่ยมมอรองค์ ทรงเกษมสุขสันต์, ทำบูชาสักการะกราบไหว้, เป็นที่ระ
ลึกที่พึงใจ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ คำกล่าวนี, ขอสิริสวัสดิ์
จงเกิดมีแก่เรา

ตั้งตามชื่อดาวฤกษ์เช่น ฉญาโณทยปกรณ กล่าวว่า พระบรมโพธิสัตว์เสด็จลงสู่พระครรภ์วันเพ็ญเดือน-อาสาร หรือ อาสาพห
เดือน ๘ (อาสารปุลณโมกฺกนโก) ประสูติ ตรัสรู้ ปรีณิพพาน วันเพ็ญวิสาขเดือน ๖ (วันปีมีอธิกมาส) (วิสาขะ นิกฺขมิ
วิสาขปุลณมี สมพุทธโร วิสาขะ ปรีณิพุทฺโต) ฉะนี้ ตามวิธีคำนวณของชาวชมพูทวีปจึงไม่มีอธิกมาส ปีมีอธิกมาส
คงนำมาใช้ในภายหลัง เมื่อสังเกตเห็นเดือนเพ็ญนั้น บางปีมีถึง ๑๓ ครั้ง จึงเพิ่มอธิกมาส-แปลว่าเดือนเกิด ในพระศาสนา
เรื่องเล่าว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงให้เพิ่มอธิกมาสเสด็จเข้าไปทูลถาม พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงอนุญาตให้ถือตามพระราชา
ณัติ ชื่อว่า ราชนาวัด ฉะนี้ จึงแน่แท้ว่า เมื่อจันทร์เดินไปเพ็ญเต็มดวงที่ดาววิสาขะเดือนไหนก็ถือเอาตามเดือนนั้น
เฉพาะดาวฤกษ์วิสาขะนี้สถิตอยู่ปลายราศีตุลาล้ำเข้าไปในราศีพิจิก ๑๐ องศา ฉะนี้ จันทร์จึงเพ็ญ คือ เสวยวิสาขะฤกษ์ที่
๑๖ ไทยเรียกชื่อว่า-ดาวแขนนาง หรือเขากระบือในราศีพิจิก จึงตั้งชื่อเดือนว่า-วิสาขมาส ส่วนอาทิตย์เดินเข้าสู่ดาวฤกษ์
ไก่หรือดาวห้วงว คือ กัตติกา ในราศีพฤษภ และ อาสาร หรือ อาสาพห นั้น ก็เป็นชื่อกลุ่มดาวเช่นเดียวกัน มี ๒ คือ หน้า
และหลังอยู่ในราศีมังกร จันทร์เพ็ญเต็มดวงจึงเสวยอาสาพหฤกษ์ หรือ อาสารฤกษ์ หรือ อาสารฤกษ์ที่ ๒๐, ๒๑ ไทยเรียกว่า-
ดาวแรดอยู่ในราศีมังกร จึงตั้งชื่อเดือนว่า-อาสาพหมาส หรือ อาสารมาส ส่วนอาทิตย์เดินเข้าสู่ดาวปุษยฝ้าย คือ ปุสส หรือ
ปุษยณ ราศีกรกฎที่ปรากฏอย่างนี้ชื่อเดือนว่า อาสาพห เป็นต้น จึงตั้งตามชื่อดาวฤกษ์ที่สถิตอยู่ ชื่อเดือนที่เป็นชื่อราศี
และ เป็นชื่อเดือนระบุชื่อว่า เมษายน, พฤษภาคม, มิถุนายน, กรกฎาคม ฯลฯ จึงตั้งชื่อตามราศีที่อาทิตย์เคลื่อนเข้าถึง

๒. พระพุทธรูปวันจันทร์

ชื่อ-พระห้ามสมุทร ประทับยืนบนดอกบัว
บาน

๒. พ่อทรง-เทพเจ้าวันจันทร์

ชื่อ-จันทร์เทพ ทรงพระยาม้าอาชาไนยหัตถ
ขวาทือโล่ หัตถซ้ายถือดาบ

๒. แม่ทรีอ-เทวีเจ้าวันจันทร์

ชื่อ-จันทร์เทวีอภัยอรอนงค์ ทรงระรินสำราญ
ทรงพระยาม้าอาชาไนย มือขวาทือดอก
เบญจมาศ มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ ฤๅ หฤๅ ฤๅ ฤๅ
จันทเวโว เสตภาโส
ปฐาสุกการวณทน์
อิมินา สิทธิวิชเชน

สมุทฺทนิवारนามโก
รตุติมาภาติ จนุติมา
สรณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุถิ ภวนตุ เม

พระพุทธองค์ประทับยืนชูพระหัตถ์แบขึ้น, มีนามชื่อ

ว่า-พระห้ามสมุทร, จันทร์เทพ ประจำวันจันทร์, มีแสงนวลเย็นส่อง
ให้กลางคืนสว่าง, ทำบูชาสักการะบูชากราบไหว้, เป็นที่ระลึกที่พึงใจ
และ กำจัดภัยกลัวได้, ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้, ขอสิริสวัสดิ
จงเกิดมีแก่เรา

พุทฺธ ฤๅ มาตา ปิตา ฐมโม สงฺฆโม ภาตา ทนฺตา สขา
จันทเทวี อลฺยกาณฺตา อภิรมมณฺสาตกา
ปฐาสุกการวณทน์ สรณมฺภยฆาตกั
อิมินา สิทธิวิชเชน สิริโสตุถิ ภวนตุ เม

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ, พระสงฆ์ เป็นพี่

น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน, จันทร์เทวี-แม่ทรีอวันจันทร์ ชื่อ-อภัยอร-
อนงค์ ทรงระรินสำราญ, ทำบูชาสักการะกราบไหว้, เป็นที่ระลึกที่พึง
ใจ และ กำจัดภัยกลัวได้, ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้, ขอสิริสวัสดิ
จงเกิดมีแก่เรา

อาทิตย์นั้น เพราะเหตุที่เดินได้วันละ ๑ องศา กับ ๒,๓ ลิปดา ราศี ๑ มี ๓๐ องศา จึงใช้เวลา ๓๐ วัน กับ
๑๐ ชั่วโมง ก็คือเดือนเศษ เช่นนี้ จึงใช้กาลที่อาทิตย์เดินเคลื่อนสู่ราศีใด ก็ใช้ชื่อราศีนั้นตั้งเป็นเดือนอาทิตย์ คือ สุริยคติ
ส่วนชื่อเดือนจันทร์นั้น ได้ใช้ชื่อดาวฤกษ์ที่จันทร์เดินถึงในวันเพ็ญเต็มดวง ซึ่งเรียกกันว่าจันทร์เสวยฤกษ์ใด ก็ใช้ชื่อดาว
ฤกษ์นั้นตั้งเป็นชื่อเดือน เช่น วันเพ็ญเดือน ๖ จันทร์เดินเข้าเสวยวิสาขฤกษ์ดาวขนนางที่ ๑๖ สถิตในราศีพิจิก จึงเอาชื่อ
ตั้งเป็นเดือนจันทร์คดิว่า-วิสาขมาส เดือน ๖ ก็เดือน ๖ ไทยนี้ วันที่ ๑๓ พฤษภาคม อาทิตย์เคลื่อนเข้าสู่ราศีพฤษภ
เสวยกัตติกาฤกษ์ดาวฝูงลูกไก่ ดวงวักกะทิง คือ พฤษภ หรือ อุสภ ก็ใช้ชื่อตั้งเป็นชื่อราศีพฤษภ และ ตั้งเป็นชื่อเดือนสุริ
ยคดิว่า-เดือนพฤษภาคม และ เดือน ๘ วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ จันทร์เพ็ญเข้าเสวยอาสาฬหฤกษ์ดาวแรดที่ ๒๐,๒๑ สถิต
ราศีมังกร จึงเอาชื่อตั้งเป็นเดือนจันทร์คดิว่า-อาสาฬหมาส เดือน ๘ ไทย และ ก็เดือน ๘ นี้ วันที่ ๑๓ กรกฎาคม
อาทิตย์เคลื่อน เข้าสู่ราศีกรกฎเสวยปุษยฤกษ์ดาวปูฝ้าย ดาวปู อันชื่อ-กรกฎ ได้ใช้เป็นชื่อว่า-ราศีกรกฎ และได้ตั้งเป็น
ชื่อเดือนสุริยคดิว่า-เดือนกรกฎาคม ฉะนี้ จึงต่างกัน

สำหรับ-วัน ที่ไทยมีปรากฏว่า วันอาทิตย์ วันจันทร์ วันอังคาร ฯลฯ นั้น ในญาณไทยปกรณว่าเสด็จลงสู่พระ
ครุฑวันพฤหัสบดี (โอฤกนุโต ครุฑารสมิ) ประสูตวันศุกร์ (สุกรวาระ จ นิภขนุโต) ปรีนิพพานวันอังคาร (องฺคาเร

๓. พระพุทธรูปวันอังคาร

ชื่อ-พระสีหไสยา หรือ พระคันธารประทับ
บนดอกบัวบาน

๓. พ่อทรง-เทพเจ้าวันอังคาร

ชื่อ-มงคลเทพ ทรงพระยาควายกาสรราช
หัตถขวาทือโกร่งสงคราม หัตถซ้ายถือดาบ

๓. แม่ทรีอ-เทวีเจ้าวันอังคาร

ชื่อ-มงคล เทวีตำอองค์ปรีย์เปรมเกษม
บริสุทธิ์ ทรงพระยาควายกาสรราช มือขวา
ถือดอกบัวแดงมือซ้ายถือพัด

พุทฺธ สีสหไสโย วาปี
มงคลเทโว มหพุทฺธ
ปฐาสถการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

วสุธิ อนุชารนามโก
ภุมงฺคโร วินายโก
สรณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุถิ ภวนตุ เม

พระพุทธองค์ทรงนอนชื่อ-พระสีหไสยา หรือ ขอให้
ฝนตกชื่อ-พระคันธารรัฐ มงคลเทพ ทรงพลกำลังมาก ประจำวันอัง
คารเป็นวินายกในสงคราม ทำบูชาสักการะบูชากราบไหว้เป็นที่ระลึก
ที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้อธิ
สวัสดี จงเกิดมีแก่เรา

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺฆโม ภาตา ทนฺตา สขา
มงคลเทวี สุภางคินี
ปฐาสถการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

วิสุทธิเปมจาริณี
สรณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุถิ ภวนตุ เม

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน มงคลเทวี-แม่ทรีอวันอังคาร ชื่อ-ตำอองค์
ปรีย์เปรมเกษมบริสุทธิ์ ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึง
ใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้อธิ
สวัสดี จงเกิดมีแก่เรา

ปรีนิพุพุโต) ปรากฏอย่างนี้ พร้อมกับการระบุนั้น ก็เป็นกาลก่อน พ.ศ. ถึง ๘๐ ปี ทั้งคำชื่อก็เป็นคำภาษาสันสกฤตตลอด
สำหรับวันของไทยนั้นก็ชื่อเก่าอยู่ ทั้งเลิกใช้ไปนานแล้ว ชื่อวันที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้ ก็เป็นชื่อไทยสันสกฤตไปหมดแล้ว
วัน-ชื่อคำเดิมใช้ว่า วัน ๑. วันอ่ำ (อาทิตย์) วัน ๒. วันอั้น (จันทร์) วัน ๓. วันออง หรือ สออง (อังคาร) วัน ๔. วันอุ้น
(พุธ) วัน ๕. วันเอื่อย (พฤหัสบดี) วัน ๖. วันอู่ (ศุกร์) วัน ๗. วันอี (เสาร์) ในแข่งน้ำมีว่า-“สมมติแก้วตั้งอาทิตย์
วันเสาร์วันอังคารวันไอยอาทิ” ที่พอจะใกล้เคียงกันได้ก็มีเพียงอาทิตย์ กับ อ่ำ และ ไอยอาทิ กับ เอื่อย ก็ตัวสือไทยเขียนคำว่า-
ไอย คำมครเป็น-ออย มาเป็นคำไทยใช้เป็น เอื่อย และ เอื่อย ได้ เช่น พยัญชน ออกเสียงกล่าวเป็น-เพียญชน และ
เพือญชน ได้ ตามเสียงพระอาจารย์เก่า ๆ ท่านออกเสียงไว้ นอกจากนี้ ไม่เหมือนกัน หรือ ไม่ใกล้เคียงตลอด จึงเข้าใจว่า
ตั้งขึ้นใช้ตรงกัน อย่างคำไทยชื่อว่า-ไฟ ซึ่งตรงกับชื่อคำอังกฤษว่า-ไฟเออร์ คำชื่อว่าไฟจึงเหมือนกัน ครั้นต่อมา ไทย
เห็นว่าดี จึงเปลี่ยนไปตาม-ตามธรรมเนียมที่ชอบละทิ้งของตนเองแล้วเอาของผู้อื่นมาใช้เป็นของตัวเอง เช่น วันที่เป็นชื่อ
ไทยจึงเป็นชื่อคำสันสกฤตไปอย่างที่ใช้กันในปัจจุบัน ทั้งอังกฤษก็ใช้อย่างเดียวกันด้วย แต่ก็ใช้เป็นคำชื่อภาษาของตนเอง
ชื่อคำภาษาไทยจึงหายไปนานมาแล้ว กระทั่งลืมหมด ครั้นได้พบจารึกจึงทราบได้ และ ได้นำกลับมาใช้เป็นหลักฐาน
เท่านั้น จึงพอเป็นของไทยที่มีมาแล้วได้ ที่จะให้ใช้กันตามเดิมนั้น คงไม่ได้ เพราะไทยต่าง ๆ ในบัดนี้ไม่เชื่อกันเอง
เป็นมาตรฐานอยู่แล้ว

๔. พระพุทธรูปวันพุธ

ชื่อ-พระอุมาบุตร ประทับยืนบนดอกบัวบาน

๔. พ่อทรง-เทพเจ้าวันพุธ

ชื่อ-พุธเทพ ทรงพระยาขรรคสารราชหัตถ์ขวา
ถือดาบพาดบ่า หัตถ์ซ้ายถือดาบตั้งขึ้น

๔. แม่หรือ-เทวีเจ้าวันพุธ

ชื่อ-พุธเทวีอุณอวลนันทาวดีเจริญศรีสุข
สวัสดิ์ทรงพระยาขรรคสารราชมือขวาถือ
ดอกพุด มือซ้ายถือพัด

พุทธโธ โข ปิณฺฑโก โหติ
พุทธเทโว ชลธาตุ
ปฐาสกุการวนทนํ
อิมินา สิทธิวชฺเชน

ปตฺตปคฺคณฺหนามโก
ชวน นิรฺรสิโก
สรณมฺภยฆาตํ
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธองค์ แล เสด็จบิณฑบาต มีชื่อว่าพระอุมา

บาต พุธเทพ เป็นหนักแสงปรอด ไปรวดเร็ว มีรังสีเขียวสด ทำ
บูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้
ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้นี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา

พุทธโธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภاتا ทนฺตา สขา
พุทธเทวี สิทธิสุตา
ปฐาสกุการวนทนํ
อิมินา สิทธิวชฺเชน

นันทาวดี สุโสตุถิ
สรณมฺภยฆาตํ
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่

น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน พุธเทวี-แม่หรือวันพุธชื่อ-อุณอวลนันทาวดี
เจริญศรีสุขสวัสดิ์ ทำบูชาสักการะกราบไหว้เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ
กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จและ คำกล่าวนี้นี้ ขอสิริสวัสดิ์ จง
เกิดมีแก่เรา

จากที่ท่านผู้รู้คนไทยได้กระทำแบบไว้โดยเฉพาะช่องช่วง ๘ ราศีธนูเป็นปีวอก มีรูปลิงเป็นนักษัตรนี้ และกาล
นี้ก็เป็นรูปฤดูแล้งเปลี่ยนจาก-ฝน เป็นแล้ง เปลี่ยนจาก-น้ำ เป็นบก เปลี่ยนจาก-ร้อนเป็นหนาว หรือ เริ่มหนาว จึงตั้งกาลนี้
เป็นเดือนอ้าย ๑ ซึ่งยืนยันว่า ท่านรู้เห็นระบบท้องฟ้าแจ่มชัด ได้วางวงจรของดวงตะวันในฤดูแล้งนั้นของทุกปีจะเคลื่อน
ถึงช่องช่วงราศีธนู เดือน คือ จันทรก็ถึงช่องช่วงนั้นพร้อมกับตะวัน คืออาทิตย์ในวันแรม ๑๕ ค่ำเดือน ๑๒ พอดีทุกปี แม้จะ
เป็นวงจรรอบโลกของดวงจันทร์ และ วงจรของโลกรอบดวงอาทิตย์-ก็ตาม ก็พอดีกันได้ จึงเป็น-อมาวาสี คือ อยู่ร่วมกัน
ในวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ นั้น จันทรโคจรราศีละ ๒ วันกว่า ๆ ฉะนั้น จากแรม ๑๕ ค่ำ สุดเดือน ๑๒ มีเวลา ๑๔ วัน
จึงเคลื่อนไปใกล้จะเพ็ญเป็นเวลา ๑๔ วัน และ เป็น ๑๕ วันทั้งวันเพ็ญ จันทรเดินวันละ ๑๔ องศา ๓๐ ลิปดา ๑๕ วันจึง
ได้ ๑๗๗ องศาเป็นระยะไกล ๖ ราศี จากราศีพิจิกถึงพฤษภ จึงเพ็ญ ณ กลุ่มดาวฝูงลูกไก่-กัสดิกานั้น จันทรจึงเข้าเสวย
กฤษ์ กัสดิกา คือ ดาวฝูงลูกไก่ซึ่งอยู่ในกลุ่มดาวจว้างาน คือ พฤษภนั้น ที่จันทรร่วมอาทิตย์ในราศีธนู (บางปีอยู่ในพิจิกก็
มี) อันเป็นวันแรม ๑๕ ค่ำ สุดเดือน ๑๒ แล้วเริ่มขึ้น ๑ ค่ำ เดือนอ้าย ท่านได้ตั้งเป็นชื่อเดือนที่อาทิตย์ และ จันทรเคลื่อนถึงนี้
เป็นเดือนเริ่มปีใหม่ว่า เดือนอ้าย คือ เดือน ๑ นี้ ได้ใช้ระบบปีดาวพฤษภดี แต่เดือนนั้นตั้งกาลที่อาทิตย์ และ
จันทรมาร่วมกันในช่องช่วงราศีนี้เป็นที่ ๘ ตั้งเป็นเดือนจันทรคติว่า-เดือนอ้าย ตั้งเป็นเดือนสุริยคติว่า-เดือนธันวาคม

๕. พระพุทธรูปวันพุทธสย
ชื่อ-พระนั่งสมาธิ ประทับบนดอกบัวบาน

๕. พ่อทรง-เทพเจ้าวันพุทธสย
ชื่อ-ชีวเทพ ทรงพระยาแก้วมฤคราชหัตถ์
คู่กุมกัณฑ์วน

๕. แม่หรือ-เทพเจ้าวันพุทธสย
ชื่อ-ชีวเทวีเอื้อยอารี ศรีทนต์มทองเกษมสุข
ทรงพระยาแก้วมฤคราช มือขวาถือดอก
ดาวเรือง มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ ปรตฺตงฺกมาภุชช
ชีวเทโว ปุโรหิต
ปฐาตฺถการวณฺทณ
อิมินา สิทธิวชฺเชน

สมาธินิสินนามโก
ปิตวณฺ วิหปฺปติ
สธมมฺภยฆาตก
สิริโสตฺธิ ภวนฺตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภاتا ทนฺตา สขา
ชีวเทวี กรุณาสา
ปฐาตฺถการวณฺทณ
อิมินา สิทธิวชฺเชน
สวณฺณภา สุขเมธียา
สธมมฺภยฆาตก
สิริโสตฺธิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธรูปองค์ทรงนั่งคู่บัลลังก์ขัดตะหมาด มีนามชื่อว่า-พระนั่งสมาธิ ชีวเทพ เป็นเทพบุโรหิต มีแสงสีเหลือง เป็นบดินทเวหาวันพุทธสย ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และกำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

พระพุทธรูปเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่น้อง ครุบาฬิกเป็นเพื่อน ชีวเทวี-แม่หรือวันพุทธสยชื่อ-เอื้อยอารี ศรีทนต์มทองเกษมสุข ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และกำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

บับระบบ-วัน พ่อทรง แม่หรือ (พ่อซง แม่ชื่อ)

(ในที่นี้ ใช้ว่า-พ่อทรง แม่หรือ เสียงกล่าวว่า “ทรง” เป็นอย่างเดียว ถ้าใช้เป็นตัวสือแล้วมี ๒ คือ-ซง และ ทรง คำว่า ซง ใช้สำหรับตัวตนและเป็น เช่น พายเรือโคลงไปได้ เดินได้ราวไปได้ ฯลฯ ไทยกล่าวว่า-ซงตัวได้ คำว่า ทรง ใช้สำหรับกิริยานาม และนามธรรม เช่น ทรงทราบ พระทรง ฯลฯ คำกล่าวว่า ชื่อ ไทยรู้ว่าชื่อชาย คำชื่อว่า-แม่ชื่อ หมายถึงเจ้าแม่สาทรทพ จึงใช้เป็นตัวสือว่า-แม่หรือ ยังมี-พ่อชื่อ แม่ชื่อ อันหมายถึง พ่อแม่ก่อเกิดก็ได้ ในศิลาจารึกมีคำชื่อว่าพระเลื้อเมือง ถ้าเป็น-เชื้อ หรือ เทวได้ จะเข้ากับพระทรง หรือ พระทรงเมือง ได้นั่นเอง)

๗. พระพุทธรูปวันเสาร์

ชื่อ-พระนาคปรก ประทับบนบัลลังก์นาคราช
(ทำดอกบัวบาน ขนคนาคพันรอบ)

พุทฺธ โภคผลคุณโต
โสทรเทโว สุรูปติ
ปฐาสกุการวทนัน
อิมินา สิทธิวิชเชน

พระพุทธรูปองค์ทรงมีขนาด และ พังพานคุ้มครองแล้ว
มีนามชื่อว่า-พระนาคปรก เสาร์เทพ เป็นสุรบดีประจำวันเสาร์ มีอา
ภาเป็นแผ่นวงแหวนวงรอบ (ปริมณฑล) ทำบูชาสักการะกราบไหว้
เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าว
นี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

๘. พ่อทรง-เทพเจ้าวันเสาร์

ชื่อ-เสาร์เทพ ทรงพระยาเลื้อยพยัคฆราช
หัตถขวายกแค้นทรวง แมออก คู่นิ้วกลางและ
นิ้วนาง หัตถซ้ายถือดาบตั้งขึ้น

นาคปริจิตตนามโก
ผณาภาปริมณฑล
สรณมฤยมาตัก
สิริโสทธิ ภาวนตุ เม

พระพุทธรูปเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน สุรเทวี-แม่ท้าววันเสาร์ ชื่อ-อีระย้าชื่อชู
อภินิหารทุกสมสุขชุ่มชื่น ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึง
ใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์
จงเกิดมีแก่เรา.

๙. แม่ท้าว-เทวีเจ้าวันเสาร์

ชื่อ-เสาร์เทวีอีระย้าชื่อนชู อภินิหารทุกสมสุข
ชุ่มชื่น ทรงพระยาเลื้อยพยัคฆราช มือขวา
ถือดอกกุหลาบบานไม่รู้โรย มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภคตา ทนฺตา สขา
สุรเทวี อิริยา สุขา
ปฐาสกุการวทนัน
อิมินา สิทธิวิชเชน

พระพุทธรูปเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน สุรเทวี-แม่ท้าววันเสาร์ ชื่อ-อีระย้าชื่อชู
อภินิหารทุกสมสุขชุ่มชื่น ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึง
ใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์
จงเกิดมีแก่เรา.

เมื่อทำดวงเป็นช่วงช่องเป็น ๘ จึงเพิ่มแม่หล้า แม่แผ่นดิน (ธรณี, โลก) เป็น ๘ แม่เช่นนั้น ยังมีใจกลาง ก็ได้เพิ่มขึ้นอีกก็
คือ ใจ หรือ จ้าวใจ เป็น ๘ (เกตุ ดาวหาง ดาวตก วิญญาณ) และ เพิ่มวงกลม คือ ๐ เข้าไปอีกเป็น จ้าวทรง หรือ จ้าวฟ้า
ผีฟ้า จึงเป็น ๑๐ ทั้ง ๐ ซึ่งชื่อว่า-มฤตยู

ไทยได้นำชื่อ-ดาวเคราะห์ นพเคราะห์ (ผู้ทรง ๘) ทศเคราะห์ (ผู้ทรง ๑๐) นั้น มาตั้งเป็นชื่อวันแล้วได้ยก
ขึ้นเป็น-จ้าว หรือ เทพเจ้า กับมี-ศักดิ์ คือ คู่ครองก็ทรงศักดิ์เป็น-เทวีเจ้า ซึ่งเดิมเรียกว่า-พ่อทรง (ชีวิต) แม่ท้าว (ชื่อ
ชีพ) ได้ขึ้นรูปไว้แล้ว ฉะนั้น จึงตั้งชื่อว่า-เทพเคราะห์ หรือ เทพท้าว-เทพถือชีวิต ขุบเลี้ยงตัว ชื่อว่า-เทพอนุเคราะห์บ้าง ได้
มีพิธีบูชา. ถวาย. ฝาก. ขอให้ช่วย. อ้อนวอน. รำพัน. ต่าง ๆ กับทั้ง-ได้สร้างรูป และ ให้ชื่อต่าง ๆ กัน สำหรับรูปนั้น รุ่น
ก่อน เทพเจ้าผู้ชายทำทรงสัตว์ซึ่งสัตว์นั้นก็เลี้ยงลูกด้วยนม เทวีเจ้าผู้หญิง คือ จ้าวแม่ หรือ แม่ท้าว ขึ้นรูปเป็นเทวีแต่ทำ
หน้า และ เคียรเป็นสัตว์ตามนั้น จึงเห็นว่าไม่สมควร ได้ฟังหมอพิธีการเล่าว่าไม่ใช่แน่นอน ยืนยันว่า-ทำเป็นรูปจ้าวหญิง
เป็น-เทวีเจ้าหน้าผู้หญิงแถมยิ้มสวยงาม

ครั้งให้เรียน ทรงอนุเคราะห์ให้รู้จึงขออนุญาตกระทำไว้ได้ตาม-จึงทราบที่อนุเคราะห์ก็เพราะบอกว่าเคยเป็น
ลูกมาแต่ชาติไหนก็ไม่ทราบได้ บอกว่าหลายร้อยชาติมาแล้ว เช่น ท่านท้าวประจำวันพุธ ทรงรูปเดิมเป็นเทพเจ้าทรงช้าง
คือ องค์ท้าวสันดุสิตเทวราช แม่ท้าววันพุธ ทรงรูปเดิมเป็นเทวีเจ้า เคียรกับหน้าเป็นช้าง ที่แท้ก็คือ-จ้าวแม่สันดุสิตาเทวี
มักทรงเพศชายในฐานะจะเป็นพระพุทธรูปมารดา ทรงเป็นยุคดิตรรมเทวีเพชฌฆาตสวรรค์ เช่นนี้ จึงเห็นว่าไม่สมฐานันดร-
ศักดิ์ ทั้งในคำมนต์ไทยเดิมที่เห็น และ เรียนมาก็มีแต่ส่วนดีแต่ในโอองการนั้น มีแสดงอำนาจฤทธิ์เดชปราบปรามต่าง ๆ

๘. พระพุทธรูปวันพุธกลางคืนวันราหู
ชื่อ-พระปาติเลชยกะ ประทับบนแผ่นหิน มี
ช้าง, สิง (ดอกบัวบานบนแท่น)

๘. พ่อทรง-เทพเจ้าวันพุธกลางคืน
ชื่อ-อสุรินทรราชาทรงพระยาแรง ครุฑ-
ราช หัตถขวายกขึ้นโค้งนิ้วชี้ หัตถซ้ายถือ
พระขรรค์

๘. แม่หรือ-เทพีเจ้าวันพุธกลางคืน วัน
ราหู ชื่อ-ราหุลเทวีศรีลวูขึ้นชู ชมพูโสภา
ฉายส่องชานทรงพระยาแรงครุฑราช มือขวา
ถือดอกมลทาทอง มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ สหตุฉวานโร
ราหูเทโว อสุรินโท
ปฐาสถการวทนัน
อิมินา สิทฺธิวเชน

ปาติเลชยกนามโก
สุริยจนุททาโก
สรณมุขยฆาตก
สิริโสตุธิ ภวนตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ
ราหุลเทวี ฆลิตา
ปฐาสถการวทนัน
อิมินา สิทฺธิวเชน

ภาตา ทนฺตา สขา
ชมพูโสภา ปภสฺสรา
สรณมุขยฆาตก
สิริโสตุธิ ภวนตุ เม

พระพุทธองค์ทรงมีช้าง และ สิงเฝ้า มีนามชื่อว่า-
พระปาติไลยก ราหูเทพ อสุรินทรราชา มีเงาบังคับจับสุริยจันทร์ให้
มืดมิดได้ ทำบูชาสักการะบูชากราบไหว้เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ
กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ์ จง
เกิดมีแก่เรา.

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครูปาฬิกเป็นเพื่อน ราหุลเทวี-แม่หรือวันพุธกลางคืนชื่อ-ศรี
ลวูขึ้นชูชมพูโสภาฉายส่องชาน ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่
ระลึกที่พึงใจ และกำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้
ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

ในฐานะที่ทรงเป็นยุดติธรรมเทวี, ในฐานะกาฬเทวี, ในฐานะสยมภูเทวี, ฯลฯ จะกระทำได้อะไร แต่ก็มียอยู่แล้ว ซึ่งจะได้นำมา
ในภายหลัง และก็ได้ขึ้นเป็นเทพเทวีประจำวันเกิด จึงเป็นบ้ระบบแบบไทย เมื่อขึ้นเป็นรูปเคารพนับถือบูชาสักการะ ก็
ได้มีการกระทำเครื่องอันเป็นของถวาย, มอบให้, ยกขึ้นให้ทรงรับ. จึงมีการทำสิ่งของเฉพาะขึ้น บางทีก็เป็น-เรือนสาธ หรือ
ศาลเจ้า หรือ โบริด เป็นโต๊ะหมู่บูชา เป็น-บัล ๔ เหลี่ยม เป็นบัล ๓ เหลี่ยม เป็นพุ่มข้าวบิณฑ์ เป็นโขนแม่ย่านาง เป็นเรือนแม่หรือ
เป็นกรอบขอม คือ รัศมีเกล้ากระบังหน้า เป็นรัศมีเกล้าพุ่มใบส้มียอดเป็นกรวย เป็นเชิงยอด ฯลฯ เฉพาะ เทพเทวีวันเกิดนี้
จะแสดงรูปแบบ ถ้าเทพวันเกิด หรือ พ่อทรงนั้น-ทำบัลพลีเป็นรูปเรือนทำด้วยก้านกล้วยส่วนเทพวันเกิด หรือ แม่หรือ ทำ
เรือนแม่หรือ เป็นกระเจาดีส้าแหวกแขวน รูปปรากฏ "บัล" อันเป็นเรือนก้านทอง และ เรือนแม่หรือ เป็นรูปกระเจาดตา
ชะลอมมีส้าแหวก ๔ สายนั้น ดูแล้วจะคล้ายคลึงกัน คือ มีเสา ๔ เสาเหมือนกัน ที่ทำกับแบบไทยเดิม ใช้โดก หรือ พาน
แวนฟ้าตั้งก็มี

สำหรับ-เทพเทวี คือ พ่อทรง แม่หรือ นั้น มีชื่อตั้งกันมาแล้ว เฉพาะ-พ่อทรง คือ เทพอนุเคราะห์ประจำ
วันเกิดนั้นก็ตั้งตามชื่อวัน เช่น เกิดวันอาทิตย์ก็ใช้ชื่อว่า-พระอาทิตย์เป็นต้น ส่วนแม่หรือนั้น มีชื่อตั้งต่าง ๆ กัน ถ้าเป็น
ของไทยเดิมแล้ว ก็มักมีชื่อซ้ำ ๆ กัน ทั้งแม่โพสพ แม่นางไม้ แม่ย่านาง แม่หรือ ฯลฯ ซึ่งมักมีว่า-เอื้อยอารี ศรีอร่าม งามคน
หลง จงควดี สร้อยจำปี ศรีจำปา อ่ำสมทรง ส่งเสริมขวัญ สรรค์รายรินชื่นชมโฉม ได้เห็นในพรหมชาติ คงเป็นชื่อตั้งใหม่
ก็คล้องจองกันอย่างนี้-แม่หรือวันอาทิตย์ชื่อ-วิจิตรนาวัน แม่หรือวันจันทร์ชื่อ-วรรณนงคราญ แม่หรือวันอังคารชื่อ-ยักษ
บริสุทธิ์ แม่หรือวันพุธชื่อ-สามลัทศ แม่หรือวันพฤหัสบดีชื่อ-กาโลทุก แม่หรือวันศุกร์ชื่อ-ยักษนงเยาว์ แม่หรือวันเสาร์ชื่อ

๕. พระพุทธรูปใจกลางดวงวิญญาน
ชื่อ-พระสัพพัญญุตญาณบรมเกตุ ประทับ
แท่นแก้ว

๕. พ่อทรง-เทพเจ้าประจำในกลางดวง
-วิญญาน ชื่อ-เกตุเทพ ทรงพระยาสูงใหญ่
นาคราช หัตถ์ขวาดึงดาบพาดไปหลังเศียร
หัตถ์ซ้ายถือคนโทน้ำทิพ

๕. แม่หรือ-เทวีเจ้าทรงสูงอนันตวิญ-
ญาน ชื่อ-เกตุเทวีสมทรงจงกะภควดี ศรีชุม
ชื่นอรองค์ทรงพระยาสูงใหญ่นาคราช มือขวา
ถือดอกการเกด มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ สพุทฺธญฺตญาณ
เกตุเทโว ทิมาภาโส
ปฐาสกุการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

ปรมเกตุนามโก
ปโตวิญญานนามโก
สรณมฺภยมาตัก
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ธมฺโม สงฺโฆ ภาตา ทนฺตา สขา
เกตุเทวี วิญญานกา
ปฐาสกุการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน
อนนฺตา โอปปาติกา
สรณมฺภยมาตัก
สิริโสตุถิ ภวนฺตุ เม

พระพุทธองค์ทรงสัพพัญญุตญาณ มีนามว่าพระบรม
เกตุยอดสำเร็จ เกตุเทพ-ดาวหาง มีพวงแสงสว่างยาว เป็นดาวตก
ชื่อว่าวิญญานมาเกิด ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึกที่พึงใจ
และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ ขอสิริสวัสดิ
จงเกิดมีแก่เรา.

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้องครูบาฝึกเป็นเพื่อน เกตุเทวี-แม่หรือทรงสูงอนันตวิญญานชื่อ-
เกตุจงภควดีศรีชุมชื่นอรองค์ทำบูชาสักการะกราบไหว้ เป็นที่ระลึก
ที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าวนี้ขอ
สิริสวัสดิ จงเกิดมีแก่เรา.

-เอกาไสย ซึ่งก็ไม่เหมือน หรือตรงกับชื่อเดิม จึงตั้งให้คงเดิม และ ที่มีชื่อว่า “ยักษ์” ก็เปลี่ยนให้สวยงาม พร้อมกับเพิ่ม
สร้อยชื่อเข้าเพื่อไม่เป็นคุณลักษณะประจำแต่ละองค์ และ ให้ขึ้นรูปทรงเป็นเทวีหน้าหญิงไทยเหมือนพ่อทรงที่ตนได้ขึ้นรูป
เป็นเทพไว้แล้วนั้น ที่ให้คงชื่อเดิมนั้นก็อย่างนี้ ๑. แม่หรือวันอาทิตย์ชื่อ-อ่ำเอี่ยมอรองค์ทรงเกษมสุขสันต์ ๒. แม่หรือ
วันจันทร์ชื่อ-อ้อยอรองค์ทรงรื่นสำราญ ๓. แม่หรือวันอังคารชื่อ-สำอางองค์ปรีเกษมบริสุทธิ ๔. แม่หรือวันพุธชื่อ-
อู่่นอวลนันทวดีเจริญศรีสุขสวัสดิ์ ๕. แม่หรือวันพฤหัสบดีชื่อ-เอื้อยอารีศรีทบทิมทองเกษมสุข ๖. แม่หรือวันศุกร์ชื่อ-
อู่่นพราวพฤกษ์ระรินชื่นสุขยังเหยา ๗. แม่หรือวันเสาร์ชื่อ-อีระย้าชื่นชอุภิกุทำนุกสุขชุ่มชื่น ๘. แม่หรือวันพุธ
กลางคืนชื่อ-ลู่อื่นชอุภิกุทำนุกสุขชุ่มชื่น ๙. แม่หรือทรงสูง-อนันตวิญญานชื่อ-เกตุ-จงภควดีศรีชุมชื่นอรองค์
๑๐. แม่หรือสือมารศรีชื่อ-สือสมบุญสุตอมฤตมารดาศรีมฤตาสัญญัตติธรรมสมมต ทรงมหิทธิฤทธิ์อำนาจมาก
ครอบคลุมสรรพชีวิตวิญญานทั่วไป และ ตลอดกาล ฉะนั้น ทุกคนที่เกิดมาไม่ว่าจะเป็นกลางวัน หรือ กลางคืน ก็มีวันเป็น
ประจำ ซึ่งท่านคนไทยได้ตั้งชื่อไว้ ๗ ได้แบ่งวันพุธกลางคืนเป็นอีก ๑ จึงเป็น ๘ ได้ตั้งชื่อเป็นประจำไว้ เมื่อคิดสร้างเลข
ไทยได้แล้วจึงใช้ชื่อเลขเป็นชื่อประจำ ซึ่งเวลานี้ได้เรียกชื่อเป็นคำมกรไทยไว้อย่างนี้ เกิดวัน ๑ อาทิตย์ เกิดวัน ๒ วัน
จันทร์ เกิดวัน ๓ วันอังคาร เกิดวัน ๔ วันพุธ เกิดวัน ๕ วันพฤหัสบดีเกิดวัน ๖ วันศุกร์ เกิดวัน ๗ วันเสาร์ เกิดวัน ๘ ราหู
วันพุธกลางคืนเดิมมีเจ้าพ่อทรงเจ้าแม่หรือ ก็คือ-ผีวันเกิด คือ เทวเคราะห์ หรือ เทพเทวโนเคราะห์ประจำวันเกิด ครั้น
ไทยเข้าใจพระพุทธศาสนาชัดเจนดีแล้ว จึงตั้งพระพุทธรูปปางต่าง ๆ เป็นพระประจำวันขึ้น เช่น วันอาทิตย์ ก็ตั้งพระพุทธ

๑๐. พระพุทธรูปยอคภพโลกุตตรภูมิ
ชื่อ-พระพุทธรัดนะ-พระแก้ว ประทับบน
แท่นแก้วกนก

๑๐. พ่อทรง-เทพเจ้าประจำโลก
ชื่อ-มฤคยุมหิทธิเทพ ทรงพระยาเร่ง หัตถขวา
กุมลง หัตถซ้ายถือพระขรรค์ชูขึ้น

๑๐. แม่ทรีอ-เทวีเจ้าสื่อสารมารศรี จ้าว
แม่สพโลก ชื่อ-สื่อสมบุญสุตอมฤตมารดา
ศรีมฤตยาตัญญูคุณธรรมสมมต ทรงพระยาเร่ง
มือขวาถือดอกขี้ไผ่แดง มือซ้ายถือพัด

พุทฺธ มจฺจุวิมุติโต
มจฺจุเทโว มาราธิราชา
ปฺปชาสกุการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

พระพุทธองค์ทรงหลุดพ้นจากมัจจุราชขุนดาบมี
นามว่า-พระแก้ว พระพุทธรัดนยอคภพ มฤคยุมเทพท้าวมาราธิราช
ทรงให้โลกเป็นไปในอำนาจได้จึงมีฤทธิ์มากทำบูชาสักการะกราบไหว้
เป็นที่ระลึกที่พึงใจ และ กำจัดภัยกลัวได้ด้วยความสำเร็จ และ คำกล่าว
นี้ ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

พุทฺธรัตนนามโก
โลกวตฺตี มหิทธิโก
สธณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุถิ ภาวนตุ เม

พุทฺธ มาตา ปิตา ฌมฺโม สจฺจโม ภาตา ทนฺตา สขา
โลกเทวี อมตมาตา
ปฺปชาสกุการวณฺทน์
อิมินา สิทธิวชฺเชน

พระพุทธเป็นแม่ พระธรรมเป็นพ่อ พระสงฆ์เป็นพี่
น้อง ครุบาฝึกเป็นเพื่อน โลกเทวี-แม่ทรีอสื่อสารมารศรี ชื่อ-สื่อสมบุญ
สุตอมฤตมารดา ศรีมฤตยาตัญญูคุณธรรมสมมต ทำบูชาสักการะกราบ
ไหว้-เป็นที่ระลึกที่พึงใจและ กำจัดภัยกลัวได้ ด้วยความสำเร็จ และ
คำกล่าวนี้ขอสิริสวัสดิ์ จงเกิดมีแก่เรา.

ยตุติธมฺมาติ สมมตา
สธณมฺภยฆาตกั
สิริโสตุถิ ภาวนตุ เม

รูปปางถวายเนตร หรือ ประทับยืนทอดพระเนตรคันโฬเป็นพระประจำวันอาทิตย์ เช่นนี้ จึงเป็นชื่อพระเคราะห์ หรือ
พระประจำวันขึ้น และก็ได้ทำเป็นรูปขึ้นครบพระพ่อแม่ เป็น ๓ แบบ ๓ อย่าง-อย่างที่มีอยู่นั้น

ท่านคนไทยได้ตั้งชื่อวัน ซึ่งได้ใช้ชื่อลูกสาวตั้งไว้ ทั้งได้สร้างคำทำนายไว้ด้วย เข้าใจว่า-คงจะใช้เป็นคำทำนาย
ตามอุปนิสัยใจคอของคนนั้น ๆ เป็นประจำมา และ สัมผัสสืบทอดกันมากระทั่งกาลบัดนี้ บัดนี้ได้มีคำทำนายตามเลขบอก
ไว้ ปรากฏในคัมภีร์โหราศาสตร์ไทยดูแล้วคล้ายกับพรหมชาติ เข้าใจว่าคงสืบต้นเดิมมาอย่างเดียวกัน ต่างเพียงสำนวนเท่า
นั้นทั้งสิ้น ๆ ดีด้วย มีอย่างนี้

เกิดวันอาทิตย์ ๑

เกิดวันจันทร์ ๒

เกิดวันอังคาร ๓

เกิดวันพุธ ๔

เกิดวันพฤหัสบดี ๕

เกิดวันศุกร์ ๖

เกิดวันเสาร์ ๗

ใจเชื่อง่าย ใจสัทธา เจ้านายเมตตา มีสัจย์ โกรธง่าย มักกลัวคู่ของตน คำขายไม่สู้ดี
ทำคุณคนไม่ขึ้น

รูปงาม มีผู้เมตตา โกรธง่ายหายเร็ว อยู่ไหนไม่นาน

ใจกล้าหาญ ปัญญาไว เจ้านายเมตตา อาสาดี ตกยากก่อน ภายหลังจึงได้ดี

เจ้าปัญญา มีผู้เมตตา เก็บทรัพย์ไม่คง บริวารเบียดเบียน

รูปโสภา ใจสัทธา ปัญญาดี คำขายคล่อง มักบ่นจู้จี้ ฟังญาติไม่ได้

ชอบสนุก ปากเปราะ ญาติมิตรอดทน แต่บริวารเบียดเบียน

มีความเพียร ไม่โห่ร้าย ใจเมตตา คู่ครองมักไม่ค่อยร่วมใจกัน

เช่นนี้ จึงจะเริ่ม-พ่อทรง คือ เทพอนุเคราะห์ หรือ เทพเจ้าประจำวันเกิดก่อน จึงมีพิธีทำวันเกิดต่อมาได้รับ พระพุทธศาสนาแล้วจึงเป็นทำบุญวันเกิด ไทยก็มีทำบัต และ เครื่องบูชาประจำวันตามกำลังพระเคราะห์ เช่น วันอาทิตย์ ก็คือ อาทิตย์ ๑ นั้น และมีอาภรณ์สีแดง จึงใช้ดอกไม้สีแดง ๖ และ บัตพลี ๖ ที่เป็นต้น แต่พวกเรากระทำตามแบบไทย เก่านั้น ก็ใช้พานใส่ดอกไม้รูปเทียน อาจมีใบสีปากชาม และ เบี้ย, หอย, เหรียญทอง, เหรียญเงิน, เหรียญนาค, หรือ เหรียญทองแดง เช่น สตางค์ ดัง ณ ที่บูชา หน้าพระพุทธรูปที่มี เดียวนี้ ดังพระพุทธรูปประจำวัน ต่อไป อาจใช้เป็นพระพุทธรูป อัครขมวงกลลาภผลพูนทวี เช่น วันอาทิตย์ ก็ใช้พระชนะมารเป็นพระอัครขมวงกลลาภผลพูนทวีที่ ๑ ตั้งเป็นพระประจำวัน ใช้รูป-พ่อทรง คือ รูปเทพเจ้าประจำวันเกิดเขียน หรือ พิมพ์ตั้งขวา (พระ) ใช้รูป-แม่หรือ คือ รูปเทวีเจ้าประจำวันเกิดเขียน หรือ พิมพ์ตั้งซ้าย (พระ) รูปนี้-เดิมใช้ดินเหนียวปั้น (ไม่มีก็ได้ และมักไม่มี ที่มีมาแล้ว ก็มักเรียกกันว่ารูปเสีย กบาล จึงขึ้นที่ทรมานสักค้ำไปแล้ว) นิมนต์พระมาสวดมนต์ ก็ทำน้ำพระพุทธรูปมนต์ ก็ขันมักเป็นขันสาคร ใหญ่ใส่น้ำก่อนขัน มีใบส้มป่อย ผิวมะกรูด ดอกไม้มักเป็นมะลิ หรือ กุหลาบ เทียนแท่ง รูปหอม หวีเสียดทำด้วยไม้มะกรูด มงคลรัดเกล้า หรือ รัดเกล้าขอมียอดแหลมตรงหน้า แว่นเวียนเทียน อาจมีเข็มขัดยอด บานพับทับแขน หรือ ปลอกแขน สร้อยคล้องคอห้อยลูกแก้ว หรือ พุ่มทับทรวง อันเป็นมงคล ๙ หรือ มงคล ๑๒ ก็ได้ พระสวดมนต์ กับ ทำน้ำมนต์ให้เสร็จแล้ว จะพรมน้ำพระพุทธรูปมนต์ หรือ อาบ หรือ รด (เสก-แปลว่า-รด) ก็ได้ พระสงฆ์จะสวดชัยันโต-อวยชัยให้ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จะทำขวัญ, เรียกขวัญ, ผูกขวัญ, และ เวียนเทียนโบกควันเทียนให้พร เป็นการเฉลิมฉลองสมโภชมงคลชีวิต กระทำเป็นพิธีโกนจุกครบรอบปี บัดนี้ ไม่มีแล้ว อาจนำบุญขวัญวันเกิดกลับมาอีกก็ได้ และ กาลนี้ ทำเพียงบุญวันเกิด มีลูกหลานมอบเสื้อผ้าบูชาคุณ ท่านแจกของขวัญ และ กล่าวคำให้พรสำหรับ-แม่หรือ หรือ เทวีเจ้า นั้น ก็คือ-แม่ที่เป็นแม่ในชาติก่อน ยังเป็นทิพยกายอยู่ ซึ่งมีความรัก และ เป็นห่วงฉันท์แม่ลูก ส่วน-แม่เชื้อ นั้น ก็คือแม่ผู้ให้เกิดในชาติปัจจุบันนั้น เมื่อมีลูกแก้ว เคยเห็นทำในขณะอยู่ไฟตามแบบโบราณ และทิ้ง-ในเวลาออกไปแล้ว บางที-ทำเรือน แม่หรือ บางทีตั้งพานแม่หรือ บางทีตั้งโต๊ะแม่หรือ บางทีตั้งเตียงแม่หรือ ฯลฯ สุดแต่จะมี และ ชอบ กับ ทำได้ส่วนเครื่องบูชา หรือ เครื่องบวงสรวง บำบวง ที่จดมาให้ก็มีมากมาย ดอกไม้ รูปเทียน เคยเห็นแม่กระทำแก่น้องเกิดใหม่ มี-กระจก, แป้ง, ขมิ้น, น้ำอบไทย, และ สีสั่งสีปาก ด้วย จึงไม่เหมือนกัน ในที่นี้จะกล่าวแบบแบบต้นไทยก่อน

ตามแบบต้นไทยรุ่นเก่านั้น ดูจะยังไม่ได้ปนพิธีแขก ครันมีลูกแล้ว มักกระทำพิธีฝาก หรือยกให้-ถวาย แม่หรือช่วยปกป้องรักษา จึงมีการทำเรือนแม่หรือ-โดยใช้กระจกมีสาแหรกใส่แขวนห้อยไว้ห้วนอน ที่เห็นเป็นพาน แม่หรือก็มี และ ตั้งตั้ง หรือ แท่นก็มี ในพิธีการนี้ น.ส.จำปา พงษ์ขำนิ จดมาให้ก็สั้น ๆ ดีสมแบบไทย ส่วนหมอบนุรอด พงษ์ขำนิ-บอกว่า-พ่อ (คือคุณตาช่วง) เคยเล่าให้ฟังว่า-แม่หรือนั้น ใช้ดินเหนียวปั้นขึ้นรูปบ้าง ใช้ดินสอเขียนเป็นรูปบ้าง ไม่มีก็ได้ เท่าที่เห็นส่วนมากไม่มี ได้พบในตำราพรหมชาติ ก็เป็นรูปเขียน และ พิมพ์ ทั้งตั้งชื่อใหม่ด้วย จะกล่าวตามที่จำปาจดให้มาก่อน

----- *

จารย์ทั้งหลายซึ่งได้นำพระพุทธศาสนามาประดิษฐานนอกชมพูทวีปโดยเฉพาะที่นี้ เมื่อประดิษฐานแล้วก็ต้องบำรุง จรรโลง นำให้คงอยู่ ครันตั้งได้แล้วต่างได้สดับคำของพระอรหันตโสดมพยากรณ์จกอยู่ถึงห้าพันปีถึงหมื่นปีก็มีความหวังมั่นคงขึ้นแล้ว แต่กาลเวลาย่อมต้องมีวากหนาม เมื่อได้ ๒,๑๐๐ กว่าปี รู้กันว่าที่นี้จะอับปาง จึงต้องหาวิธีแก้ไข ถึงแม้จะต้องเสียหายก็ต้องทำ ถ้ามีจะนั้นก็คงสิ้นสุดแก่นั้น ต่างเห็นร่วมกันว่า ท่านนี้มีบุญเป็นช้างปาลิเลยกะเคยพิทักษ์พระองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา ซึ่งจะคุ้มครองให้ปลอดภัยได้จึงอนุญาตและช่วยกัน คราวแรกก็มีคนคิดเพียงท่านคนเดียว ต่อมาได้อีก ๔ และต้องเข้าสงครามหลายครั้งครั้งที่กระทำยุทธหัตถีได้ประหารเขาได้อันเป็นชัยชนะที่ทำบ้านเมืองชาวชนพลเมือง และพระพุทธศาสนาหลุดพ้นจากภัยพิบัตินั้นได้ และคงทนตลอดมา เพราะชัยชนะครั้งนั้นทำให้ท่านมีบาปกรรม เกิดอสมิมานะขึ้นกระทั่งกระด้าง มีทางช่วยกันได้เพียงให้บาปน้อย จึงถูกแมลงพิษค่อยตาย ต้องไปเกิดรับกรรมซึ่งได้ยอมมาแล้วแต่ก่อน แม้บางครั้งวาทินให้ไปเกิดในที่ที่ดีก็อยู่ได้ไม่นาน ครั้งหนึ่ง ก่อนกรุงเก่าแตก ไปเกิดที่สิงหนบุรี เพราะกรรมนั้น พ่อแม่จึงตายหมด อาจารย์อยู่นำไปเลี้ยงในวัด ตั้งชื่อให้ว่า สิงห์ทอง คู่กับ ฌรงค์ อาจารย์สอนหนังสือและเพลงอาวุธให้ทุกชนิดเก่งเท่ากัน อุปฐากท่านอาจารย์มีสอง ได้วัดมีลูกสาวชื่อวัลยา

ครั้นทำเรือนแม่ท้อ และ จัดเครื่องเคาพบูชา มีมากพลูเป็นต้นเสร็จแล้ว มักแต่งตัวใหม่ จูดยูบเทียน ตั้งหรือ วางดอกไม้บูชาแล้ว จึงกล่าวคำเชิญแม่ท้อ จดให้มาเพียงว่า “ขอเชิญแม่ท้อขึ้นเรือนเงิน เรือนทอง ขอโปรดได้ช่วยกันเลี้ยงลูกให้อยู่เย็นเป็นสุข” เท่านั้น ก็สันติ และ ไม่มีคำมครเลย เช่น นโม ถ้ามีก็เป็นการบูชาพระตามพิธีการนั่นเอง

ถ้าป่วยไข้ ยังไม่หาย มีร้องไห้โยเย ก็ให้กระทำพิธีขว้างข้าวสุก ๓ ก้อน ใช้ข้าวสุกปั้นกลมแบบลูกไข่ มีก้อนขาว ก้อนดำใช้เขม่าทา ก้อนสีแดงใช้ปูนกินหมากทา (ถ้าใช้สีเหลืองก็ใช้ขมิ้นผงทา) ใส่ไว้ในชามเคยเห็นทำในกาลเด็กมักเป็นแม่เด็กทำเอง หรือ ผู้ใหญ่ที่ทำเป็นกระทำให้ต้องแต่งตัวใหม่ใช้ผ้าสะไบ นั่งกลางนอกชานนั่งพับเพียบจูดยูบเทียนวางในพานข้างหนึ่งของดอกไม้ซึ่งตั้งไว้ตรงหน้านั้น ก่อนจะขว้างก้อนขาวมีการกล่าวก่อนว่า “แม่ท้อเคยเลี้ยง แม่เลี้ยงเคยชม แม่นมเคยจูบ เคยลูบหน้าไก่ ถึงเวลา ได้เวลา ก็มารับเอา ก้อนข้าวไป” แล้วจึงหยิบก้อนข้าวทั้ง ๓ ก้อนขึ้นขว้างไป เท่าที่นึกได้ ดูจะขว้างก้อนขาวก่อน แล้วก้อนดำ (หรือ-ก้อนเหลือง) และ ก้อนแดง บางที-ก็ขว้างแก่นอกชาน บางที-ก็ขว้างลงไปข้างล่าง ครั้งก่อน เรือนบ้านมักมีทางเดินหน้าบ้าน จึงขว้างให้ตกที่ทางนั้น ขว้างหมดแล้วก็กล่าวต่อไปอีกว่า “แล้ว-ช่วยเลี้ยงลูกให้อยู่เย็นเป็นสุข”

เสร็จแล้ว จึงเรียกขวัญให้เด็ก ควรใช้สายสิน (หมายถึงสาย (ทรัพย์) สินชีพขวัญ ใช้ผูกข้อมือ หรือ สวมคอไม้ไซ-สายสินจนอันแปลว่ารดน้ำ) ทำสายสินนี้-เด็ดขาด หรือ ตัดขาด เป็นท่อน ๒ ท่อน ให้ยาวเท่ากันเตรียมไว้แล้ว กล่าวคำเชิญขวัญ หรือ เรียกขวัญก่อนว่า

“ขอเชิญขวัญ ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ให้อยู่เป็นขวัญชีพ สามสิบขวัญก็มาโลมเล่า แก้วสิบขวัญก็มาขึ้น ชุ่มอย่าร้อนร้อนหมกตกใจ อย่าวิ่งไปตามผี อย่าหนีไปตามเพื่อน จงอยู่เรือนเราเสาก่อน แทนที่นอนข้างเคียงอย่าเมียงอยู่ตามรอยนก อย่าตกอยู่ตามรอยหนู อย่าอยู่ตามรอยจิ้งจอก อย่ามั่วอยู่ตามรอยควาย อย่าดับดาตามรอยดิน อย่าชินอยู่ตามกอหญ้า อย่าล้าอยู่ตามป่าไผ่สณฑ์ อย่าวนหลงอยู่ตามเมือง อย่ายังเยื้องอยู่ตามหน่อ อย่าหลงรอดติดอยู่ในถิ่นฐาน อย่าหลงบ้านลี้มเรือนเก่า ขวัญเอ๋ย-มาอยู่เหี่ยว ขวัญมาอยู่เรือนเรา” จบแล้ว จึงจับด้ายสายสินขึ้นมาท่อนหนึ่ง ผูกข้อมือซ้าย พร้อมกับกล่าวว่า “ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ผูกแขนซ้าย” เสร็จแล้ว-จับอีกท่อนหนึ่ง ผูกข้อมือขวา พร้อมกับกล่าวว่า “ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ให้ขวัญมาผูกแขนขวา ให้อยู่เย็นเป็นสุขทุกคืนวัน ขวัญเอ๋ย ขวัญมา ขอให้นอนหลับให้ชื่น (ชื่น) นอนตื่นให้ดี น๊ะ ลูก น๊ะ ให้โตเท่าลูกพี่ให้หนักเท่าลูกแพ่ง ให้มีแรงเท่าหัวละมาน น๊ะ ลูก น๊ะ ” ขณะเรียกขวัญผูกข้อมือเด็กนั้น ถ้าผูกเสร็จยังไม่จบ มักใช้มือลูบคลำสายสินที่ผูกข้อมือนั้นจนกว่าจะกล่าวจบ เป็นอันเสร็จพิธีเรียกขวัญ-ผูกขวัญเด็กอ่อน

----- * -----

เหนือวัดชื่อมะลิวัน วัดยานี่เรียนเพลงดาบและมวยเจนจบเป็นคู่ซ้อมมือกันมา คราวนั้น มีนักดาบชาวบางระจันชื่อ อุดหรืออุดม มาเที่ยวคิดวัดยา ผลที่สุดเกิดประดาบกันขึ้น ที่จริงอุดนี่เก่ง แต่เพราะเคยกลัวเกรงกันมาแต่สมัยที่เป็นพระยาศรีไสยณรงค์ และสิงห์ทองก็เคยชอบพอรักฝีมือนามาแต่ก่อน จึงไม่คิดฆ่ากัน เพียงเอาดาบกรีดหน้าเท่านั้น อุดกลับบ้านนำเพื่อนมาจุดสาวได้แล้ว สิงห์ทองและณรงค์ออกตลุยฆ่าชิงตัวกลับได้ เพราะฆ่าคนตายเกือบสิบคนจึงถูกประกาศจับ พอคดีมีศึกมา อาจารย์จึงให้ไปสมัครเป็นทหารในกองทัพของนายสุจินดา พอติดกับนายอุดนายอาจ กับเพื่อน ๆ มาสมัครเจอกัน จึงตกลงเลิกเรื่องเก่า สาบานเป็นเพื่อนคู่ศึกร่วมเป็นร่วมตายสิงห์ทองบอกว่าไม่ได้รักวัดยา ถ้าอุดรักจริงแล้วเจริญศึกสงครามแล้วก็ไปขอเอาเอง เพราะอายุน้อยจึงต้องอยู่กองเสบียง เมื่อกองทัพใหญ่แตก ข้าศึกบุกเข้ามากระทั้งถึงตัว นายสุจินดาสู้ไม่รู้จักหมด ทั้ง ๒๐ นั้นยืนดูอยู่เห็นแล้วตกลงใจเข้าช่วย สิงห์ ณรงค์ แสดงฝีมือเต็มที่ คือ เอาไม้คานตีคอหักแล้วเอาดาบสู้แก่นายออกได้ จึงถอยกองทัพไม่แตก เป็นเหตุให้นายรู้จักและเห็นฝีมือ ครั้นกรุงศรีอยุธยาแตกแล้วได้ไปราชบุรี เดินทางไปร่วมตากสิน เมื่อเข้าตีเมืองจันทร์เป็นนายเท้าช้างขวาซึ่งขึ้นไปรักษาหน้า จึงถูกพุ่งมาถูกกลางอกตายที่นั่นไปสู่นรก เพราะการสงครามไม่มีเวรจึงใช้กันเพียงคราวเดียว เมื่อถูกกรุงกลับคืนได้แล้ว ท่านนายพระยาตากได้จัดณรงค์กับอุดเป็นนายหมู่ขวาซ้าย คู่มุ่ทหารหนุ่มเข้าบุกค่ายพร้อมกับพระพิชัยนายกองซ้ายค่ายโพธิ์สามต้นแตกจึงถูกกรุงคืนได้ มีความชอบมาก คราวแรก ได้เป็นออกขุนประทวน ณรงค์เป็นออกขุนณรงค์สงคราม อุดเป็นออกขุนรามมฤตพิริงค์ อาจเป็นออกขุนทรงพลพิชัย อินเป็นออกขุนไกรพลพิชิต ภายหลังที่เรียบร้อยแล้ว ขุนณรงค์และขุนรามได้ไปหาสองสาวนั้นซึ่งได้กลับมาอยู่บ้านเดิมแล้ว เมื่อทราบข่าวแน่นอนว่าสิงห์ทองตายในสนามรบแล้ว ทั้งคู่ร่วมกันสละเรือนออกบวชชีพระสาทิยานิไทยเพื่ออุทิศส่วน

ถ้าเป็นพิธีการใหญ่ เช่น เรียกขวัญ ทำขวัญโกนจุก ทำขวัญนาค ทำขวัญบ่าวสาว ทำขวัญ เรียกขวัญผู้กลับมา ผู้พ้นไข้ ผู้ใหญ่ ก็กระทำอย่างนี้ แต่คำขวัญต่างกันไปตามพิธีการ การทำขวัญนั้นอย่างเดียวกันมีตั้งใบสี มีสายลั่นตัดเป็นท่อน มีบาตรใส่น้ำ หรือ ชันใส่น้ำ ทำนํ้ามนต์ ทุกวันนี้เป็นเรื่องของพระ ถึงกระนั้นก็มีของไทย เคยเห็นสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโทโย วัดสระเกษ) ทำครั้งหนึ่งในพิธีมงคลทำขวัญ เห็นมีเครื่องมงคลขวัญของไทยเท่าที่เห็น และ จำได้มีขันสาครใหญ่นี้ น้ำเกือบเต็ม มีเครื่องมงคลขวัญใส่น้ำซึ่งจะอาบสระสง มีของมงคล ๘ คือ ๑. ใบส้มป่อย ๒. ผิวมะกรูด ๓. ขมิ้นผง ๔. เทียนใหญ่ ๕. รูปหอม ๖. น้ำอบไทย ๗. หวีเสนียด ๘. ดอกไม้ ๙ อย่าง ๙. มงคลรัดเกล้า หรือ พวงมาลัยมะลิสดมีเปียจําปีสลัbjําปา (ดอกไม้ ๙ คือ ๑ ดอกบัว ๒ ดอกมะลิ ๓ ดอกกุหลาบ ๔ จําปี ๕ จําปา ๖ กระดังงา ๗ ดอกกรัก ๘ ดอกดาวเรือง ๙ บานไม้โรย อาจใช้-ชัยพฤกษ์ ราชพฤกษ์ ก็ได้ ฯลฯ มักใช้ ๗ หรือ ๙ ใส่นํ้ามนต์) มีผ้าถุงห่ม มีแว่นเวียนเทียน ๓ แว่น บางที-มีใบสีประดับ มีเทียนติดกลาง ถ้าทำในกาลพระสวดมนต์พระทำให้เรียกน้ำพระพุทธรูป ถ้ามอบทำในพิธีเรียกขวัญ เรียกนํ้ามนต์ขวัญ หรือนํ้าทิพมนต์ ครั้นเรียกขวัญเสร็จแล้ว ผูกขวัญกันแล้ว จึงจุดเทียนที่แว่นแล้วแจกกัน ผู้รับใช้สองมือจับใบบานสองข้างชูขึ้นโยนช่วงวงโค้งหน้าลงแล้วช้อนวงในขึ้นโยนช่วงวงเช่นนั้น ๓ ครั้งแล้วหยุด ใช้มือขวาออกไปซ้ายยกขึ้นโบกออก ๓ ครั้ง เป็นการโบกคว้นเทียนให้พร-เป็นการอวยไชยให้เจริญสิริสุขสวัสดิมีชัยชนะวิวัฒนาสถาพร ทั้งให้ให้ร้องขึ้น ๓ ลา พร้อมกับ ชร้อง สาธุการขึ้น-จงประสพสุกอัตถิวิบูลผลไชยชนะสิริสุขสวัสดิมีโชคลาภสมบูรณ์ทุกประการ หมดพิธีการเป็นอันเสร็จพิธี นี่เป็นพิธีทำขวัญ เชิญขวัญ สู่ขวัญ ซึ่งเป็นของไทยแท้

ในการกระทำบูชาสักการะกราบไหว้ประจำวันนั้น ได้คิดดูับระบบแบบไทยที่ท่านต้นได้กระทำไว้ซึ่งมีชื่อ-พระประจำ เช่นชื่อ-พระเคราะห์ พระภูมิ ท่านต้นได้สร้างรูปเคารพบูชาขึ้นแล้ว จึงสร้างพระพุทธรูปประจำเป็นสำคัญอีกด้วย เช่น วันอาทิตย์-ก็สร้างพระพุทธรูปปางถวายเนตรประจำวัน เทวเคราะห์ หรือ เทพอนุเคราะห์ก็ใช้เป็นเทวรูปทรงราชสีห์ ส่วนอาทิตย์เทวี คือ แม่ธรณีนั้น ในตำราพรหมชาติเห็นเขียนขึ้นรูปเป็นเทพสตรี หรือ เทวี แต่หัว และ หน้าทำเป็นสัตว์พาหนะทรงเทพอนุเคราะห์ประจำวันนั้น ๆ ซึ่งเห็นว่าไม่งามทั้งเป็นที่น่ากลัวมากกว่าน่าชื่นชม จึงเปลี่ยนเป็นรูปทรงหน้าทรงผมจ้าวหญิงไทย หรือ พระเทวีไทย นั่งไขว้นหลังสัตว์พาหนะทรงประจำวันนั้น ๆ เช่นนี้จึงขึ้นพระพุทธรูป

----- *

บุญให้ แม้ท่านก็ทำบุญอุทิศให้เสมอ กับทั้งเพื่อน ๆ กันนั้น และยุคดิตรมราชผู้เป็นเพื่อนจึงชวนชวนให้ส่วนด้วยจึงมีโอกาสนั้นมาเกิดพักทุกข์ยากและบำเพ็ญบุญญาบารมีทางโลกเป็นมหากวีราช ส่วนณรงค์ และอดซึ่งต่อมาได้เป็นพระในนามเดิม พระณรงค์สงครามเพียรให้มะลิวันลึก พระรามฤทธิรงค์พยายามให้วัลยาลึก เมื่อไม่ยอมลึกด้วยความรักจึงตามอุปถัมภ์ บางกาลสอนนั้นก็อดเห็นใจไม่ได้และมีเสมอจึงเป็นวิบากผลกรรม เพราะผลศีลธรรมและเนกขัมมนี้ ครั้นดับจากนั้นได้มาเกิดเป็นองค์หญิงทั้งคู่สูงศักดิ์เท่ากัน วัลยาเป็นองค์หญิงหนึ่ง มะลิวันเป็นองค์หญิงสอง เพราะกรรมเก่านั้น จึงดลบันดาลให้รับอุปถัมภ์ วัลยารับอุปถัมภ์อุปสมบทอด มะลิวันอุปถัมภ์ณรงค์ โดยเป็นนายทหารประจำองค์ แล้วก็เกิดเห็นใจร่วมกันซึ่งผิดกฎตระกูล จึงดับจากนั้นด้วยความทุกข์ระทม และต้องมารับผลเวรกรรมอย่างเห็นอยู่นี้ จ้าวเวรนายกรรมนั้นคอยเวลาให้ท่านมาสนองบุญคุณเก่าและผลกรรมนั้นดลบันดาลให้ท่านคิดถึง แม้จ้าวเวรนายกรรม จ้าวบุญนายคุณ จ้าวพระเดชนายพระคุณ ก็ห้ามไม่ได้ ที่จะช่วยกันก็ต้องพร้อมทุกประการอย่างนี้ ถ้ามีฉะนั้นแล้ว เพียงเห็นก็คงไม่มี ขอตานอย่างโทษเพื่อนและใคร ๆ ถือว่าปรากฏตามกรรม ช่วยกันได้ก็ช่วยกัน โลกเป็นอยู่ได้ด้วยเมตตาอุปถัมภ์ ข้าเจ้าขออนุโมทนาสาธุการต่อท่าน

ชั้น ๑๒ ผีใบ้ (มุสาวาท) พวกนี้รูปร่างเป็นคน แต่ต่างคนต่างเจ็บ พวดจากนั้นไม่ได้ จึงเหมือนกับคนใบ้ และมีชื่อว่าผีใบ้ ถึงรูปร่างหน้าตาจะเป็นคน แต่ปากผิดปกติ เช่น บางคนมีปากยาวเหมือนปากนก บางคนปากใหญ่คล้ายปากหอย มีกลิ่นเหม็นเน่าระเหยออกเสมอ พวกหนึ่ง ถูกมือเหล็กดบปากฉีกมีบาดแผลขึ้นไปถึงหัวบางที่ถึงตาย ว่าพูดปดมดเท็จ เป็นพยานเท็จทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องรับโทษ พวกหนึ่ง มีหนอนตัวใหญ่กัดกินปากและฟันว่า เกิดเพราะบาปกล่าวคำหยาบ พวกหนึ่ง มีเขี้ยวแหลมใหญ่ ๆ ทิ่มแทงปาก และแทงหู ว่าพูดโกหกส่อเสียดให้เขาแตกกัน พวกหนึ่ง ปากเบี้ยวว่าพูดดลกละนอง ยังมีพวกปากเปื่อย ถูกโบยของจํา และนํ้ากินของสกปรกกินหนอนเหล็ก ว่าพูดปดเอาของหลวง ของสงฆ์ที่เขาอุทิศเป็นสาธารณะ บางพวก ปากเน่าเปื่อยมีหนอนซ่อนไชเจ็บปวดอยู่แล้ว หิวกระหายมาก ยังถูกเอาก้อนเหล็กแดงกรอกยัดปากให้กินเข้าไปลวกไหม้เจ็บปวดครวญครางว่าบาปเอารธรรมไปหลอกเขากิน ที่ปรากฏเพศเป็นพระครึ่งซีกหรือพระครึ่งซีกพวกผีใบ้มีมาก และมีต่าง ๆ กัน ที่กล่าวมาเป็นส่วนมากเท่านั้น

ปางนั้น ๆ ประจำวัน และ ใช้เทพอนุเคราะห์ประจำวัน กับ แม่หรือ หรือ อาทิตย์เทวีประจำวัน เป็นคู่กัน จึงแต่งคำใหม่-นำมาเฉพาะตอนต้นเป็นตัวอย่าง (ถ้าต้องการตลอดก็ดูรูป และ คาถาข้างบน) ว่า พุทฺโธ โพธิ วิโลเกสิฯ เทวฯ ว่า อาทิจจเทโว ทิวากโรฯ เทวี แม่หรือว่า อาทิจจเทวี มุทุชุกาฯ อย่างนี้จึงใช้คำชื่อว่า-พระได้ตลอด เช่น พระประจำวัน พระเคราะห์ประจำวันพระแม่จ้าวประจำวัน จึงเหมาะสมตลอด ทั้งยืนยันว่าของไทย เพราะไทยมีประจำมาชาติเดียว

สำหรับ-แม่หรือ นั้น บางที และ บางครั้งก็เรียกว่า-พระแม่หรือบ้าง ฉะนั้น จึงนำพระพุทธรูปที่ตรัสตอบ แด่กัทธมาณพ ซึ่งพระพุทธรูปอาจารย์ได้นำมาลงไว้ในญาณโทยปกรณ์ประมาณปี พ.ศ. ๒๔๘๐ ได้ตกทอดมาถึงซึ่งสมเด็จพระสังฆราช (อยู่ ญาณโทย วัดสระเกษ) ได้ทรงพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ฐมโม แปลว่า-พระพุทธรูปเป็นมารดา พระธรรมเป็นบิดา ฯลฯ จึงขึ้นเป็นคาถารำลึกว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ฐมโม ฯ อาทิจจเทวี มุทุชุกา เจมสุขา จ สุนติณิ ได้แปลไว้แล้ว เช่นนี้ จึงขึ้นรูปพระแม่หรือเป็นเทพสตรีไทย ทรงเทวีอาภรณ์ และ พาหนะทรงอย่างนี้ เห็นว่า-เหมาะสม และเป็นคู่กัน จึงถูกปรับระบบแบบไทยที่ชายหญิงไทยซึ่งได้ร่วมกันสร้างความเจริญให้แก่ลูกหลานมา และเป็นคู่ครองกัน จึงมีชื่อคู่กันว่า-พ่อแม่แม่ตายไปแล้ว-ก็ยังไม่ล่วงลับไปเลย ได้ยังเป็นนางอยู่เป็นนามธรรม คือ อรูปธรรม และ ยังติดอยู่ในใจไทย หรือ วิญญาณไทย อันเป็นนามธรรมประจำวงวานวนเครือเถาไทยว่า-พ่อทรง แม่หรือ ตลอดไทย และตลอดกาลที่ไทยยังปรากฏอยู่

คำเชิญแม่หรือ

(ได้แต่งขึ้นตามคำที่เป็นของไทย ซึ่งมีคำสร้อยเป็นคุณพิเศษของแม่พระเมตตา)

เชิญเอย ขอเชิญ ขอเชิญแม่ทรง เชิญพระองค์แม่หรือ หรือเคยเคียง แม่เลี้ยงเคยชม แม่นม เคยจูบ เคยอุบหน้าคมขำ นำชื่นชม แม่เชื้อ แม่เลื้อปกแผ่ แม่เลี้ยงอำรุง แม่ตลอดงูชีพนา แม่บำรุง ชีพขวัญ แม่เสกสรรค์ทรงไทย เป็นศรีไสทรวดทรง ถ้วนทุกองค์สาธุสิน ทรงชีวิตสาธุสรพ์ ชื่อตามวันขวัญชีวิน แม่ต้นสินสัตย์ชีวาตม์ ทรงสัตย์ชาติเมตตา ทรงการุณอุปถัมภ์สรักกระริน ทรงสดชื่นศักดิ์ชื่ออรองค์ ทรงคุณพรพรมสรวมสร้อย อย่างหยดย้อยหยาดรัก เป็นประจักษ์รสชีวิต เป็นจวงจิตแจ่มกายวาจา ได้วรรณนามตามด้วยสร้อย เป็นคำร้อยพวงคุณนาม ตามจังหวะขานรำพัน แม่หรือวันอาทิตย์สมญาอำเอี่ยมอรองค์ทรงเกษมสุขสันต์ แม่หรือวันจันทร์สาธุสะ ชื่อ-อ้อยละอรองค์ทรงสุขสำราญ แม่หรือวันอังคารมงคลนามประจำ ชื่อ-ลำอังกวิสุทธิปริเปรมเกษมสุข แม่หรือวันพุธพระนามทรงอบบุญ ชื่อ-อุ้นอวลสุนันทาดีเจริญศรีสุขสวัสดิ์ แม่หรือวันพฤหัสบดีศรีสมญา ชื่อ-เอื้อยอารีศรีทัพบิมทองรสนิยมนมสุข แม่หรือวันศุกร์สิริพระนาม ชื่อ-อู่อร่ามสุขระรินชื่นจิตยังเห้า แม่หรือวันเสาร์สมญาบารมี ชื่อ-อิระย้าชื่นชูอภิภูทำนุกสุขชุ่มชื่น แม่หรือวันพุธกลางคืนนิยมนราหุรู้ลูถือ ชื่อ-ชมพูนุชชูโสภาสายกระแสน่านสง แม่หรือทรงสาวิญญูณรูปอาภัสสรกายองคเวทย ชื่อ-เกตุจงคกควดีศรีชุ่มชื่นอรองค์ แม่หรือทรงสือสมบุญ สุตอมฤต ชื่อ-ศรีมฤตยาสัตย์ อัญญาณสรรพสิทธิ์ฤทธิเดชอำนาจผดจพร้อมพฤตีสยาม ควบคุมสรรพชีวิตวิญญาณตลอด ทรงเป็นยอดภพพิภพนันต์โลกธาตุ ทุกพระองค์ทรงอมรชาติเอื้อ-แม่เชื้อ เชื้อ-แม่หรือ สือ-แม่ทรง ส่งสืบลูกหลานวงวารมา ยังปกป้องครองรักษาบารมี สวัสดิ์ปรนเปรอ จึงขอเชิญแม่หรือเป็นแม่ประจำวัน...อันมีนามว่า....(เช่น เกิดวันอาทิตย์ ก็กล่าวระบุว่า-ขอเชิญแม่หรือวันอาทิตย์สมญา ชื่อ-อำเอี่ยมอรองค์ทรงเกษมสุขสันต์) ตลอดทั่วทุกท่าน-ท่านต้นแม่หรือมีชื่อทั้งเก้า และ เกินก็ดี ขอเชิญจรัสขึ้นเรือนเงินเรือนทอง (หรือ พานเงินพานทอง แทนเงินแทนทอง) แล้ว โปรดรับลูกแก้วลูกเงินลูกทอง ซึ่งผองพ่อเชื้อแม่เชื้อฝากฝังถวายไว้ให้เป็นลูกเสื่อลูกช้างแม่ทรงสาแม่หรือช่วยประทับประคองทะนุถนอมโอบอุ้มคุ้มครองปกป้อง-ป้องกันสรรพโรคาพาธภัยอันตรายให้อยู่เย็นเป็นสุขทุกคืนวัน จงประสพสุขสันตินิรันดร สาธุสะ-สวัสดิ์ตลอดกาลเทอญ

ต้นเรื่องไทยและชื่อต้นไทย

กเบื้องจารเล่าเรื่องราวขุนแผนเมืองฟ้า และนางดวงขวัญใจมาเขาทะเล สร้างเมืองแผนอยู่ด้วยกันมา มีลูกชายคนแรกชื่ออิน และมีลูกสาวชื่อฟ้า หรือ ฟ้าอยู่เรือน ครั้นขุนแผนเมืองฟ้าตายขุนอินได้ครองต่ออยู่มา แม่ดวงขวัญใจตายอีก จึงครองต่อมา ยังไม่มีเมีย น้องสาวฟ้าอยู่เรือนเล่าว่า สาวก๊กทองมา ลูกขุนเขาเขียว แม่ขวัญทองมา เมืองอินนั้นสวยงามนัก ขุนอินได้ยินจึง ใคร่ไปดู และได้ปลอมตัวเองเป็นขอมเที่ยวไปถึงเมืองอิน ถิ่นเขาเขียวขึ้นต้นไม้ที่คบคอยดูตอนบ่ายก๊กทองมา (คงมีเพื่อด้วย) ออกจากถ้ำมาอาบน้ำในบึงสะพรั่งห้วย ขุนอินเห็นแล้วสาวก๊กทองมามีรูปร่างสวยงามอย่างเล้าลือกัน มีความพอใจ ลงจากต้นไม้ดำน้ำไปโผล่ที่ใกล้ครัวแรกนางกลัวจะขึ้นหนี ขุนอินจับขานางลงไปอาบน้ำด้วยกัน จับปูนาซูให้ คุยกัน ว่ายนํ้าไปเก็บใบบัวตึงสายขึ้นมา เอาสายคล้องคอให้ใบห่มตัว และเอาสายพันเอวให้ใบไว้หน้าและหลังพอมืดขึ้น นางก๊กพาขุนอินหลบตาพ่อแม่เข้าไปในถ้ำห้องของตัว นอนด้วยกันตลอดคืน รุ่งเช้าขุนเขาเขียวและแม่ขวัญทองมามาแยกลูกสาวออก จับขุนอินขังไว้ในถ้ำนั้น ๑๕ วัน เมื่ออ้าย (พ่อ) เอ็ม (แม่) เพลอ นางเอาสายบัว ถักย ผลไม้ไปให้ขุนอินกินกลางคืน เมื่อพ่อแม่หลับ นางแอบไปหาและนอนกับขุนอิน บางทีพ่อแม่ก็ไม่ว่าอะไร นางจึงไปขอสัญญาปากคำว่ารักแท้ จะขอไปอยู่เมืองแผนด้วย เมื่อขุนอินรับแล้ว พ่อได้โอกาสคืนวัน ๑๕ นางแก้ขุนอินปล่อยหลบพ่อแม่ออกมาเดินกลางคืนไปสู่เมืองแผน ยังไม่เข้าเมืองบ้านรุ่งเช้าอาบน้ำเล่นน้ำ เก็บผักบัว กะจับ กินกัน หยอกล้อกันสนุกสนานด้วยกัน ร้องรำสรวลเสกกันไม่ได้ห้วงอะไร กระทั่งขุนเขาเขียว ขวัญทองมาและคนอื่น ๆ ยกพวกกันมาตามทันเข้า ขุนเขาเขียวถือท่อนไม้ใหญ่มา ขุนอินจึงคว้าท่อนไม้แห้งแข็งอันหนึ่งได้ร้องประกาศชื่อแล้วกระโดดเข้าไปที่ขุนเขาเขียว ขุนเขาเขียวยกท่อนไม้รับด้วยกำลังแรงจึงเซล้มลง ขุนอินเงื้อมือท่อนไม้จะฟาดลง นางก๊กร้องว่าอย่าทำอ้าย (พ่อ) เอ็ม (แม่) ขุนอินหยุด ขุนเขาเขียวลุกขึ้นได้ยกพลองจะตีขุนอิน นางก๊กร้องว่าอย่าเหยียบหัว เอ็ม (แม่ขวัญทองมา) ถามว่าหัวเจ้า นางบอกรับต่อหน้าพ่อแม่และแม่ว่า นางได้เสียกับขุนอินมาครั้งแล้วขุนเขาเขียวจึงตกลงยอมรับขุนอินเป็นลูกเขย ด้วยพิธีการคือเอาชื่อตัวต่อเข้ากับขุนอินว่า ขุนอินเขาเขียว จากนั้นมา ขุนอินจึงมีชื่อเต็มว่า ขุนอินเขาเขียว ทั้งหมดได้พากันเข้าเมืองแผน จัดแจงเลี้ยงดูกันเป็นการแต่งงานในคราวนั้น แล้วขุนเขาเขียวและขวัญทองมากับพวกต่างพากันกลับไปยังเมืองอินเดิม ขุนอินเขาเขียวอยู่เป็นคู่ครองกับนางก๊กทองมา ครั้งแรกได้นับปีที่ได้ก๊กทองมานั้นเป็น “ปีอิน ๑” เป็นการเริ่มปีไทย หรือศักราชไทย และเปลี่ยนชื่อเมืองแผนว่า “เมืองแมน” ซึ่งเป็นการเริ่มสมัยเมืองแมน ส่วนน้องสาวฟ้าอยู่เรือนนั้น ไม่ได้กล่าวว่ามีหัวชื่ออะไร ต่อไปมีลูก จึงแน่วคงได้แต่งงานกับคนอื่น ซึ่งยืนยันว่าไม่ใช่มีอยู่เพียงพวกเดียว คนอื่น หรือหมู่อื่นก็มีอยู่แล้ว

----- *

ชั้น ๑๓ ผีบ้า พวกเทพของเสพติด (สุราเมรยปมาทภูฐาน) พวกนี้ ก็มีรูปร่างอย่างคนทั้งชายและหญิงมีกลิ่นเหม็นเหล้าปนอาหารบูด หรือกลิ่นอาเจียน มีปรากฏการณ์คล้ายงอมพิษสุรายาเสพติด มีรูปร่างชุดโซมโซเซ ที่พิเศษไปจากคน คือ ทั้งที่รู้และเห็นอยู่ ก็ให้ใจชอบดื่มน้ำมันด้วยหิวกระหายแล้วก็กลายเป็นไฟลวกให้พุพองแต่ไม่ไหม้ไปตามอวัยวะต่าง ๆ ให้เกิดความเจ็บปวดทรมานทนไม่ไหวต้องกระโดดโลดเต้นร้องครวญคราง ซึ่งปรากฏแก่กันเป็นเสียงร้องเพลง เมื่อเหนื่อยเหงื่อออกจะกลายเป็มน้ำกรดไหม้กัดผิวและเนื้อ ที่รู้สึกตัวได้ไม่ยอม จะมีคนกล้าแข็งจับกดเอาน้ำกรอกเข้าปากและสาตรกลงตามตัวจะเป็นไฟลวกไหม้ ที่ไม่ถึงตาย จะมีคนเอาน้ำมารดดับไฟให้ พอหายแล้วก็ถูกกรอก และราดลงไปอีก เมื่อเราร้อนเจ็บปวดทนไม่ไหวต้องลุกขึ้นกระโดดโลดเต้นวิ่งร้องครวญครางไปจนกระทั่งผ้าถุงห่มหลุดหายไปก็ไม่ว่า นี่คือหมดละอาย ว่าบาปเพราะลักขโมยสุราเมรย์ และยาเสพติดที่เป็นพิษ เมื่อกินเข้าไปจะเกิดเป็นไฟ หรือเป็นโรคร้ายทำอวัยวะให้เจ็บปวดทรมาน ถ้ายังมีชีวิตเป็นคนอยู่ เมื่อกิน หรือเสพติดจนเป็นพิษเรื้อรัง นั่งกำลังตกนรกเสพติดแล้ว เมื่อเป็นโรคใด ๆ นั่นคือเสนานรกมาบอกเตือนให้รู้ว่าตกนรก อีกพวกหนึ่งเป็นชาย ถูกน้ำกรดกรอกและสาตรแล้ว ทั้งที่ไหม้อยู่ ยังมีรูปปากคิ๊บ (คือรูปมีชื่อไม่ควรกล่าว) หินบหัวและหินบให้เจ็บปวดต้องทะเล้งขึ้นกระโดดโลดเต้น ว่าจะกลอุบายอมอมหญิงหรือใช้ยามอมแล้วข่มขืน หรือลักผัสสะ แต่ไม่ถึงตาย ที่เป็นหญิงที่ปรากฏคล้ายรังผึ้งตลอดตัว แม้ที่เฉพาะเมษสมสกปรกอยู่นั่งทนทรมานเจ็บปวดต้องคอยจับตัวหนอนที่กัดกินอยู่ในรังผึ้ง ดูคล้ายเม็ดเหงื่อที่ออกมา เมื่อจับได้ดึงออกมาเป็นหนอนขาวขนาดเท่าเล็มเทียนปากดำ ว่าบาปจากการเอาของนั้นแลกเหล่าและยาเสพติด พวกนี้มีลักษณะต่าง ๆ กันมากมาย ที่คล้ายกันก็คือมักมีเสียงพูดคล้ายเพ้อและครวญครางเพราะเจ็บปวด จึงเหมือนคนบ้า ท่านจึงเรียกกันว่า ผีบ้า

ขุนอินเขาเขียว อยู่ร่วมกันนางกวักทองมา หรือขุนหญิงกวักทองมา ตอนนั้นอาจไม่ต้องทำอะไรอื่นเพราะคนมีน้อย ข้าวทั้งข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ขึ้นเอง ผีอก มัน ลูกไม้ วัว ควาย ช้าง ม้า เป็ด ไก่ ปู ปลา มีตามธรรมชาติมากมาย ต้องการเมื่อไร ก็ออกไปเก็บ จับเอา ซึ่งไม่ต้องทำเลียง รักษา ก็มีเวลามาก จึงคิดว่าเมืองแพนกับแควบ จึงย้ายไปหาที่อยู่ใช้ช้างล้มต้นตะเคียน นำมาตั้งเรียงกันเข้าสิบต้น สองแถว เอาไม้ไผ่เรียงลำเอาไปโดนคมงหลังคานางกวักทองมาเอาหญ้ารองพื้น ใช้นุ่นแชกก็เป็นพื้นนอนอ่อนนุ่ม เป็นถิ่นสุขสำราญสำเร็จสร้งจึงเป็นเมืองแมนแดนสวรรค์ ขุนอินได้เพิ่มชื่อเรียกใหม่ว่า ขุนหญิงกวักทองมาปีอินได้๒ นางมีครรภ์คลอดลูกชายคนแรก ให้ชื่อลูกว่าอู่ทอง พ่อขุนเขาเขียว และแม่ขวัญทองมา มาขอเอาไปเป็นละอ่อน คือ ลูกเล็ก คราวแรกขุนอินเขาเขียวไม่ยอมให้นางเล่าว่า ขุนและข้อยยังอยู่ มือค้ำเมื่ออยู่เดียวมีมีละอ่อน เอาหัว รู้เอา นี่พาข้อยรู้สอดเสงสรวงออยร่อยเริงใจ เลื้อเพื่อมีมีอ้อม มีมะอ่อนเมียหัวรวมใจก่อลูก เอาหลายมะ (คงมีอีกมาก) ขอนุนอินให้ยกลูกอู่ทองให้อ้ายเฒ่า พ่อแม่ขุนอินยอมจึงมอบให้ไปนางชวนขุนอินว่า เมียหัวเสงสะออนใจ มีลูกชาย ๑๓ คน และมีลูกหญิง ๗ คน

จดเล่าเพียงว่า จากขุนอู่ทอง อีกปี เดือนอ้าย ปีชวด มีลูกชายตั้งชื่อว่า อ้ายชวดขุนชาย อีกปี มีเดือนยี่ ตั้งชื่อว่า ยี่ฉดขุนชาย อีกปี เดือน ๓ ปีขาน มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สามขานขุนชาย อีกปี เดือนสี่ ปีเถาะมีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สี่ธอขุนชาย อีกปี เดือนห้า ปีมะโรง มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า ห้ามะโรงขุนชาย อีกปี เดือนหก ปีมะเส็ง มีลูกชายตั้งชื่อว่า หกมะเส็งขุนชาย อีกปี เดือนเจ็ด ปีมะเมีย มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า เจ็ดมะเมียขุนชาย อีกปี เดือนแปด ปีมะแม มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า แปดมะแมขุนชาย อีกปี เดือนเก้า ปีวอก มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า เก้าวอกขุนชาย อีกปี เดือนสิบ ปีระกา มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สิบระกาขุนชาย อีกปี เดือนสิบเอ็ด ปีจอ มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า เอ็ดจอมขุนชาย อีกปี เดือนสิบสอง ปีกุน มีลูกชาย ตั้งชื่อว่า สิบสองกุนขุนชาย อีกปี มีลูกหญิงสาว วันอา ตั้งชื่อว่า อาขุนนางสาว อีกปี วันอัน มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อันขุนนางสาว อีกปี วันอามมี ลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อามขุนนางสาว อีกปี วันอ่น มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อ่นขุนนางสาว อีกปี วันเอ้อย มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า เอ้อยขุนนางสาว อีกปี วันอู่ มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อู่ขุนนางสาว อีกปี วันอี มีลูกหญิงสาว ตั้งชื่อว่า อีขุนนางสาว

เมื่อรู้ทำเจริญ

ต่อมา ชื่อที่คงอยู่ ขุนอินได้นำชื่อลูก ๆ ตั้งชื่อ ปี เดือน วัน คือ ปีชวด ปีฉด ปีขาน ปีเถาะ ปีมะโรง ปีมะเส็ง ปีมะเมีย ปีมะแม ปีวอก ปีระกา ปีจอ ปีกุน เดือนอ้าย เดือนยี่ เดือนสาม เดือนสี่ เดือนห้า เดือนหก เดือนเจ็ด เดือนแปด เดือนเก้า เดือนสิบ เดือนสิบเอ็ด เดือนสิบสอง วันอา (อา อาทิตย์) วันอัน (อัน จันทร) วันอาม (สะอาม อังคาร) วันอ่น (พุธ) วันเอ้อย (พฤหัสบดี) วันอู่ (ศุกร์) วันอี (เสาร์) ชื่อปีและเดือน ยังคงอยู่ในไทย ส่วนชื่อวันนั้นเมื่อสันสกฤตเข้ามา จึงเปลี่ยนเป็นชื่อภาษาสันสกฤต ชื่อไทยเดิมจึงหายไป

----- *

ชั้น ๑๔ ฝั่ง พวกนี้ ดูเป็นต้นเรื่องของไทย ๆ อาจเป็นต้นที่สาธิตมาสอนให้พวกไทยรู้จักเคารพนับถือ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย หรือเป็นต้นเรื่องเคารพผีฟ้าไทย ให้ละ หรือเกลียดผีเลว ๆ หรือชั้นนรกก็ได้ (คล้ายยมโลก และโลหภูมิ) พวกนี้ หนักไปในทางมิจาติภูมิ แต่ไม่เชื่อขนาดเบา หรือพวกออกคฤณ เนรคุณ ไม่รู้จักคุณคน ไม่เคารพนับถือพ่อแม่ ไม่เคารพนับถือผู้มีคุณ เช่น ครู อาจารย์ ผู้หลักผู้ใหญ่จึงมีรูปแปลกประหลาดต่าง ๆ เช่น มีมือใหญ่เท่าใบไผ่ หรือใบตาลว่า คบตีพ่อแม่ มีงจกรกรดหมอนพัดบนหัว ว่าคิดกระทำประทุษร้าย และคดโกงพ่อแม่ ครู อาจารย์ บาปจิตและบาปกรรมเหล่านั้นเผาตัวเองคราวหนึ่ง เกิดบาปจิตอย่างนี้ จึงทำนผู้อุปถัมภ์ หรือบารมีสอนให้ฝันว่าเดินไปถึงทางสามแยกเห็นแล้วบังเกิดเข้าใจผิดหรือรู้ผิดว่าทางมนุษย์ถูกต้องตรงตามจริงเห็นทางสวรรค์เป็นทางนรกเห็นทางนรกกว่าทางสวรรค์ จึงตกลงใจเดินไปทางนี้ ที่สุดทางมีสระใหญ่มากคล้ายทะเลสาบ มีดอกบัวบานสะพรั่งอยู่ดาดมีปลาว่ายอยู่หลายอย่างหลายขนาด เมื่อเห็นแล้วก็ชื่นระรื่นใจจะกระโจนลงอาบ มีผู้มาห้ามว่า อย่าเข้าใจผิดนั้นหม้อทองแดง หรืออ่างทองแดงใหญ่ ฟองประกายเหล่านั้น คือ

ขุนอิน และ นางกวัก ก่อไฟสุ่มไว้ในที่มีแร่ขึ้นมาก ๆ เห็นเหลวละลายได้ จึงนำมาเผารวมกัน ได้ความ คิดรู้จักหล่อเป็น มีด ขวาน เลี่ยม จอบ ใช้หินรับด้านบางชิ้นคม ใช้ฟัน ปาด เจาะ รีด หั่น ฉือน เจียนได้ หล่อให้เป็นซี่ เป็นฟัน ทำเลื่อย-เลื่อยไม่ได้หล่อเป็นห่วงเอาเข้าร้อยกัน เป็นโซ่ใช้ผูกมัดได้ ทำให้แหลมเป็นหอก แทง เจาะ บัก ได้

นางกวัก สุ่มไฟไว้ได้เก็บก้อนสีเหลืองใส่กองไฟ เห็นละลาย เรียกชื่อว่าทอง ก้อนขาว สีขาวเรียกเงิน ที่อ่อน เรียกตะกั่ว และกับอาลูกสาวเอา ทองคำ เงิน หล่อละลายทำเป็นเส้น ทำปล้อง เป็นสร้อย ทำแผ่น เป็นกำบัง เป็นกำไลทอง กำไลเงิน นางกวักนำลูกนุ่นอีก เอาปุ๋ยทำแผ่น เอื้อยลูกสาวบอกดอกฝ้าย ลำลีเหนียวกว่า เอาม้วนพันแล้วสานเป็นผืนผ้า อีคิดในปั้นฝ้ายและกรอกด้าย ทำฟืมทอผ้า และจับไหมสาวเอาใย ควนทองเป็นแพรไหมใช้กันมา อาขุนสาว เอาดินเหนียวปั้นก้อนใส่กองไฟ เห็นแข็ง จึงเอาดินดานประสม ทรายละเอียดปั้น หม้อ กะทะ กา เอาเข้าเผาไฟสุกแล้ว ใช้หุงต้มขังน้ำได้ และได้ช่วยกันทำสิ่งอื่น ๆ เช่น โอ่ง ไห กระถาง ฯลฯ

นายอู่ทอง หรือ ขุนอู่ทอง ไปเป็นลูกของขุนเขาเขียวและนางขวัญทองมาใหญ่ขึ้นรู้จักเอาดินประสมเกลบปั้นแผ่นสีเหลี่ยม หนา บาง แล้วเผาไฟแข็งแล้ว ก่อเป็นตึก ใช้ดินดานเป็นเครื่องประสานซ้อนขึ้นรูปเป็นห้อง เรียกชื่อว่า “ตึก” ชวนตายายออกจากถ้ำมาอยู่ใกล้น้ำตายายได้ขอนางเทียนก้อนทองให้มาอยู่ด้วย จึงตั้งชื่อที่นั่นว่า พงตึก (ตั้งชื่อตรงนั้นว่า “น้องทอง” “โกสินทราย”) เป็นต้นชื่ออู่ทอง และ “ตึก” (กาญจนบุรี เรียกกันว่า อู่ทอง ก็มี)

ขุนชวด หรือ (ที่เหนือเมืองราชบุรี มีภูเขาในเทือกพิดเขาหลวงเหนือชื่อ อ้ายช่วย หรือ อ้ายชวด อาจมาอยู่ที่ตรงนี้ก่อนจึงมีชื่อติดมา ข้าง ๆ นั้นมีภูเขาชื่ออ้ายจ้ออีกด้วย) อ้ายชวดขุนชาย เมื่อใหญ่ชอบขึ้นต้นเหมอ ซึ่งช้างชอบมาชุมโขลงอยู่ ขุนชวดคิดว่าพอจะจับได้ จึงกระโจนลงกอดคอ ช้างหัวผุงวิ่งไปได้หน่อยเดียวก็หยุด ขุนชวดกล้ามันเล่นจนช้างเชื่อง มันพามาเข้าฝูงได้เอาช้างเป็นเพื่อน ช้างพาบุกป่าฝ่าดงไปถึงเมือง “เมืองทอง” (ได้พบแผ่นหินรอยเจาะมีเค้าลายสือไทย อ่านได้ว่าเมืองเมืองทอง ที่วัดใหญ่ชัยมงคล จึงรู้ว่าเมืองเมืองทองคือกรุงเก่า อโยธยา) ได้พบงามดอกไม้และอู่ทองงาม พุดจรรักษ์กันแล้ว มาบอกนางกวักทองมา พาแม่ขึ้นช้างไปขอและแต่งงานกันแล้วพาแม่กลับมาเมืองแมน จึงกลับไปครองเมืองเมืองทองอยู่ด้วยกัน แต่แม่เป็นคนปากร้าย ดุด่ากระทั่งจะทนไม่ไหว ขุนชวดกลัวมีดจะฆ่าแต่เมียห้ามไว้ เมื่อดุด่าให้ซึ่งแค้นอีกจึงหนีออกจากบ้านเมือง ช้างพาเข้าป่าเขา พบบ้านเมืองก็เข้าไปอยู่ด้วย แล้วก็ไปต่อไปถึง “สิบสองพันแห่ง” (จะใช้สิบสองพันนาหรือไม-ไม่แจ้งชัด อาจใช้ก็ได้) และได้ครองอยู่ที่นั่นถึง ๔๐ ปี อินคิดถึงพ่อแม่พี่น้องและเมีย กูหาเรียกช้างเพื่อนร่วมทางมา บอกให้ทราบ ช้างโขลงนั้นพามาถึง เมืองแมน พ่อขุน

———— * ————

ฟองน้ำเดือดพุ่งขึ้น หมูปลาเหล่านั้น คือคนชายหญิงที่ทำบาปเนรคุณ และมีจกาทิฎฐิ ตกลงในน้ำเดือดแหวกว่ายไปมาเพื่อหนีร้อนก็ไม่พ้นจึงยังอยู่มากมายนั้น ซึ่งพอมองไปและเพ่งพิจารณาก็ประจักษ์ชัดอย่างที่บอก จึงกลับเกิดกุศลจิตขึ้นใหม่ ท่านผู้นั้น (ต่อมาได้รู้จักชื่อเมตเตยยบรมโพธิสัตว์ในอรรถภาพชื่อ ยุติธรรมราช ซึ่งเคยเป็นมาในชาติก่อน ๆ) บอกว่าชื่อโลหกุมภี หมอนี้ใหญ่ ไฟศาลมาก อีกพวกหนึ่ง ลงไปอีกแหล่งหนึ่งเป็นโลหกุมภี เ็นอยู่ทางเหนือ เท่าที่ปรากฏเป็นกะทะทะเลมากกว่า พวกที่ลงไปวายนั้น หากไม่ลง ให้เกิดเราร้อนกระทั่งทนไม่ไหวต้องกระโจนลงไปว้ายจึงคลายร้อน ว้ายจนกระทั่งผ้าหลุดไปจะขึ้นหรือหยุดก็ไม่ได้ ต้องว้ายอยู่ในน้ำ มีไฟลุกอยู่ในหัวและในอก ซึ่งแปลกที่ตรงนั้นโปร่งแสงเหมือนเอามือบังไฟมองเห็นได้ฉะนั้น ถ้าว้ายไปไฟจะหายดับไป ถ้าหยุดไฟจะคลุกขึ้นอีก จึงต้องว้ายไปตลอด ว่า พ่อแม่ที่มีลูกแล้วบังคับให้ทำลามกกรรม เลือดของตัวที่ต้องประสมบาปที่ทำให้พ่อแม่เสียใจร้องไห้ น้ำตาให้เป็นละลอกคลื่นร้อนระอุนั้น ต้องใช้เรียวแรงต่อสู้จึงค่อยผ่อนคลาย และยังมีอีกมาก พวกนี้ همینควาจัด

ชั้น ๑๕ ผีบั้ง คือ พวกโลกันตนรก อันแปลว่า ที่สุดโลก คือ พวกกันบั้ง เป็นพวก นิยตมิจกาทิฎฐิเห็นผิดแน่นอน ไปอยู่ถึงชั้นสุดของโลก ซึ่งมีดทับกระทั่งแสงสว่างใด ๆ ก็ไม่มี จึงมืดมิดสนิทเหมือนหลับตา ถึงมีแสงสว่างพวกเขาก็ไม่รู้สึกรู้หา มิจกาทิฎฐิกรรมเลี้ยวไว้นตลอด แม้ถึงไฟประลัยกัลป์ก็ยังไหม้อยู่เหนือจึงไม่ถึง พวกเขาอยู่กันโดดเดี่ยวเฉพาะ นาน ๆ ทั้งที่ไม่รู้ ไม่เห็น ไม่พูดกัน พอจับกันได้ต่างก็กัดกินกันเอง ตัวนั้นต่างกินกัน เพราะมิจกาทิฎฐิไม่เชื่อ บาปบุญ สุขทุกข์ เจ็บปวด จึงบังให้เห็นและรู้ว่าไม่เป็นอะไร กัดกินกันจนกระทั่งหมดแล้ว ก็เกิดโดยโอปปาติกะเป็นขึ้นใหม่และแยกกันตามกำเนิดนั้น มีอยู่มาก ขมราชองค์ที่เป็นประธานใหญ่ทรงนามว่า ยุติธรรมราชนั้น เปิด

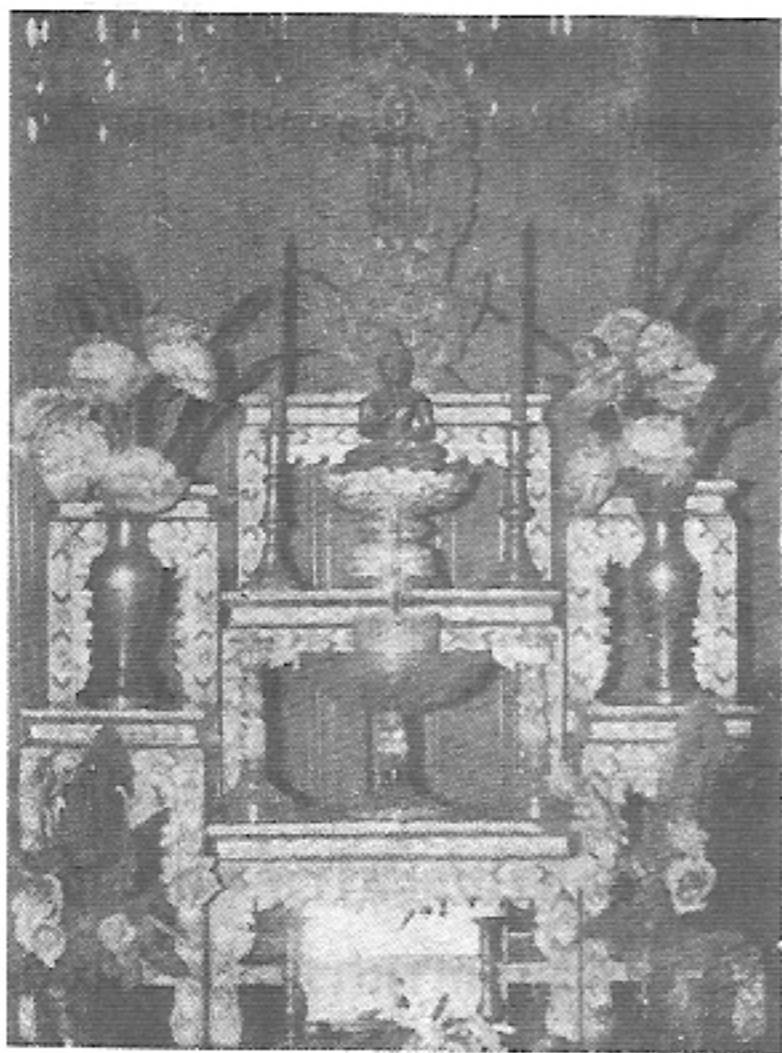
ดินเขาเขียวและกวักทองมาได้ต้อนรับมีงานฉลองรับและตั้งชื่อตามที่ชื่อ ขุนอินสืบทองพัน เมื่ออยู่ตามสมควรแล้ว ชีช้างไปเมืองเมืองทอง รู้ว่านางอุทองงามมีผิวใหม่ซึ่งแก่นจะฆ่า นางงามดอกไม้เข้ามาห้ามแล้วรับคำจะไปอยู่ด้วย ยอมไปตายด้วยกัน จึงพาไปเป็นต้นห้องทอง มีข้านาง ๑ แสน ขุนอินสืบทองพัน ตั้งงามดอกไม้เป็นขุนหญิง ขุนหญิงงามจึงทำผ้าทอผ้า ทำไหม แพร (คล้ายอิงคี่ฮองเต้ และง้วนฮองเฮา ซึ่งอิงคี่คือขุนเหลียง หรืออ้ายเหลียง ซึ่งเป็นคนต้นเจริญของตงกก ประเทศจีน ขุนอินสืบทองพันรู้จักใช้ช้างเป็นต้นตระกูลพลาย และชื่องาม กับง้วน ก็ใกล้เคียงกัน)

ยี่ฉลุขุนชาย กับ อุ้ขุนนางสาว เมื่อเขาและรุ่นชอบเล่นทำเรือ ใช้ไม้ระกำซึ่งอ่อนเจาะง่ายใช้หนามไฟจี้ต่อกันหลาย ๆ ต้น เอาเถาวัลย์มัด เอาดินประสมรังผึ้งอุดเอาลงลอยน้ำได้เมื่อใหญ่เข้าหนุ่มสาว จึงใช้ต้นไม้แห้ง เอาเลื่อย-เลื่อย ใช้ขวานตาก ใช้เหล็กแหลมคิดเป็นส่วานเจาะใช้ลูกปะสักประสานเข้ากับโกรนขึ้นเป็นเรือ เทียวเก็บรังผึ้ง ผสมดิน หากครั้งและยางไม้ยางประสมกัน รนไฟให้อ่อน อุด ยา ตลอดแล้วไม่รั่วจึงตั้งเสา เอาไม้ไผ่ทำประทุน เอาใบโตนดมุงเป็นร่ม ใช้ไม้ถ่อ ใช้กระดานพาย ต่อมาจึงทำเป็นพาย ทำให้ยาวแฉว ลมแรง ๆ ก็ใช้ใบมะพร้าวตั้งทำใบเล่น ทวนน้ำได้ จึงชวนน้องสาวนางอุไปด้วยกัน คราวแรกก็ไปใกล้ ๆ ต่อมาไปไกล ๆ บ้าง กระทั่งอุ้ขุนนางสาวเป็นสาวเต็มที่อยู่กันในเรื่องนั้น เข้าหยอกกันต่าง ๆ ตามเยี่ยงพี่น้อง เพราะไม่รู้เรื่องอะไร เมื่ออุ้มีนมใหญ่ขึ้น จึงให้พี่ยี่ฉลุองจับลูกเล่นต่างก็รู้สึกว่ามันนวลสดชื่นดี เมื่อบ่อย ๆ เข้าก็กลายเป็นเรื่องเพศและความรักขึ้น จึงได้เป็นเปลี่ยนจากพี่น้องเป็นผัวเมียกัน ครั้งแรกรู้สึกเอร็ดอร่อยเต็มสุขใจ จึงพากันไปหาและถามพ่อแม่ว่า นี้อะไรใดเล่า และเล่าเรื่องทั้งวิธีรู้สึให้ฟังตลอด นางกวักทองมา และขุนอินเขาเขียวรู้เรื่องดีก่อนแล้วจึงกล่าวว่า มึงเข้าที่เป็นเมีย ยี่ฉลุขึ้นที่ผัวแล้ว บอกให้ไปหาที่อยู่ออยู่เป็นผัวเมียกัน จะได้มีลูกชายหญิงสืบต่อกันไป และสอนวิธีมีลูก เลี้ยงลูกให้นมลูกกิน ไม่ใช่เพียงให้ผัวจับคลึงเกล้าเท่านั้น ยี่ฉลุจึงพาอุ้ขุนนางสาวลงเรือพายแฉว ถ่อไปหาที่อยู่ออยู่ไปตามคลองลว่า เมื่ออุ้คิดถึงเมืองแมน พี่น้องพ่อแม่ ก็คร่ำครวญร้องไห้ ยี่ฉลุเข้ากอดปลอบน้องชวนคุย ชวนให้สุขสดชื่น และชวนรื่นรมย์สรวัก นางหยุดสะอื้นไห้อย่างนี้ ตลอดทางไปถึงที่ดี จอดเรือพากันขึ้นจากเรือ ดัดไม้จริงมาทำเสา ปลุกเรือนอยู่และทำให้งัวควายอยู่ จึงตั้งชื่อที่นั่น โดยเอาชื่ออุ้น้องสาวขนานว่า อุ้ทองต่อมามีลูกชายชื่อ อินอุ้ทอง ได้พามาหาปู่ ย่า ตา ยาย ขุนอินให้สายเหล็ก แม่กวักทองมาให้สายสร้อยทองเป็นของขวัญแก่หลานชาย พอสมควรแล้ว ขุนยี่ฉลุและขุนหญิงอุ้ก็กลับไปอุ้ทองมีลูกชายหญิงอีก คือชายชื่อฉลุทอง หญิงชื่อสลาทอง ชายชื่อเฉลิมทอง หญิงชื่อสละทอง ชายชื่อฉกทอง หญิงชื่อฉไม้ทอง เป็นต้นตระกูลงัวหรือ งั่ว

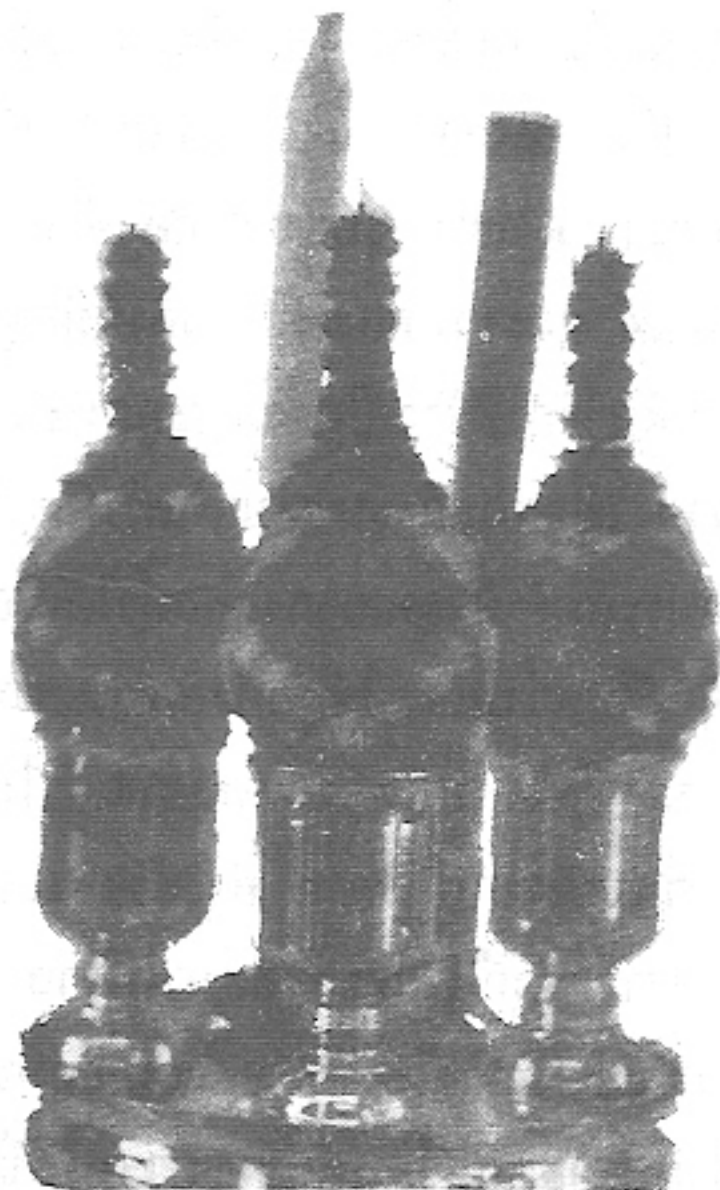
----- *

เผยให้เห็นด้วยพลังแสง หรือด้วยพระปรมัตถบารมีพระนิยตโพธิสัตว์ นำพบแล้วได้เล่าบอกว่า พวกเราต้องรู้ให้ตลอดหมด ๑๖ ชั้นฟ้า และ ๑๕ ชั้นดิน พวกนี้เป็น “นิยตทิฎฐิ” คือ เห็นและรู้แน่นอน มั่นคง แต่เป็นฝ่ายผิด หรือ บาป จึงลงมาถึงที่สุดอย่างนี้ ที่นี้พวกเรา ก็ “นิยตทิฎฐิ” แต่เป็นฝ่ายถูก หรือ บุญ รู้เห็นแน่นอนว่ากรรมมีผล จึงพยายามละบาปกรรม สร้างแต่บุญกรรมกระทั่งสูงสุดเป็นปรมัตถธรรมบารมี สุดท้ายจึงถึงโลกุตระธรรม หรือ พระนิพานอันมีชื่อว่าสูงกว่าโลก พวกเหล่านี้ต่ำกว่าโลก จึงชื่อว่า โลกกันต คือ นรกสุดโลก หรือ แดนสุดโลก พวกเราจะไม่มีโอกาสได้เป็นอย่างนี้ เพราะเหตุมีสัมมาทิฎฐิแน่นอน อันตรงกันข้ามจากมิจฉาทิฎฐิแน่นอน พวกเหล่านี้ก็ไม่มีโอกาสเป็นอย่างพวกเรา เพราะเหตุมีมิจฉาทิฎฐิแน่นอน อันตรงกันข้ามจากสัมมาทิฎฐิแน่นอน ซึ่งตรงกันข้ามอย่างนี้ พวกเหล่านี้ก็ตีเหมือนกัน ถ้าไม่มีคัมภีร์เป็นเครื่องสดุด์หิวกระหายแล้ว เมื่อได้มาถึงที่ต่ำกว่าโลก จึงไม่ต้องเป็นไปตามกระแสโลกจึงคล้ายไม้แเก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ไม่หาย อยู่แต่ที่นี้ ถ้าเห็นว่าเป็นจริงด้วยจิตแท้แล้ว ก็มาเป็นและอยู่ที่นี่ได้ และพวกนี้มีมาเพิ่มเสมอ ด้วยว่ามีคนชอบมากเหมือนกัน จึงกระทำทิฎฐิของตัวเองให้เข้าระดับกันแล้ว ก็ถึงได้ และมาเพิ่มเสมอ เวลานี้มีเกือบ ๒,๐๐๐ ล้านแล้ว ที่ไม่มากจนกระทั่งเป็นอนันต เพราะมีมากเหมือนกัน ที่นาน ๆ เขามีจิตดูรูปบาทเกิดสำนึก หรือ มีสติระลึกถึงมนุษยชาติได้ พอดีกับกาลที่พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งเสด็จอุบัติ ได้ตรัสรู้พระอนุตรสัมมาสัมโพธิญาณ ทรงแสดงปฐมเทศนา ทรงแสดงยมกปาฏิหาริย์จัดดับขันธปรินิพพาน บังเกิดแสงสว่างอันไม่มีประมาณกระทำให้งงเกิดจิต ทั้งได้มีสติระลึกได้ ตั้งจิตและสติดี อยากเห็นแสงสว่าง เพราะไม่มีที่ให้กระทำบาปกรรมอย่างโลกนี้ จึงมีเวลาแต่ฉลาดเต็มขึ้น เป็นบุญกุศลอยู่ตลอดเท่านั้น เมื่อมีมากพอแล้ว จะพาอภิสमानกายนั้นขึ้นปรากฏในกระแสโลก ถ้าตั้งใจดีเด็ดเดี่ยวก็จะเข้าสู่กำเนิดมนุษย์ ถ้าตั้งใจไม่พอเป็นบุญกุศลไม่ถึงระดับมนุษย์ เห็นสนุกสนานก็จะเข้ากำเนิดสัตว์ดิรัจฉาน และกำเนิดมนุษย์อย่างนี้มีได้เสมอที่นี้ จึงยังไม่เป็นอนันตตะ

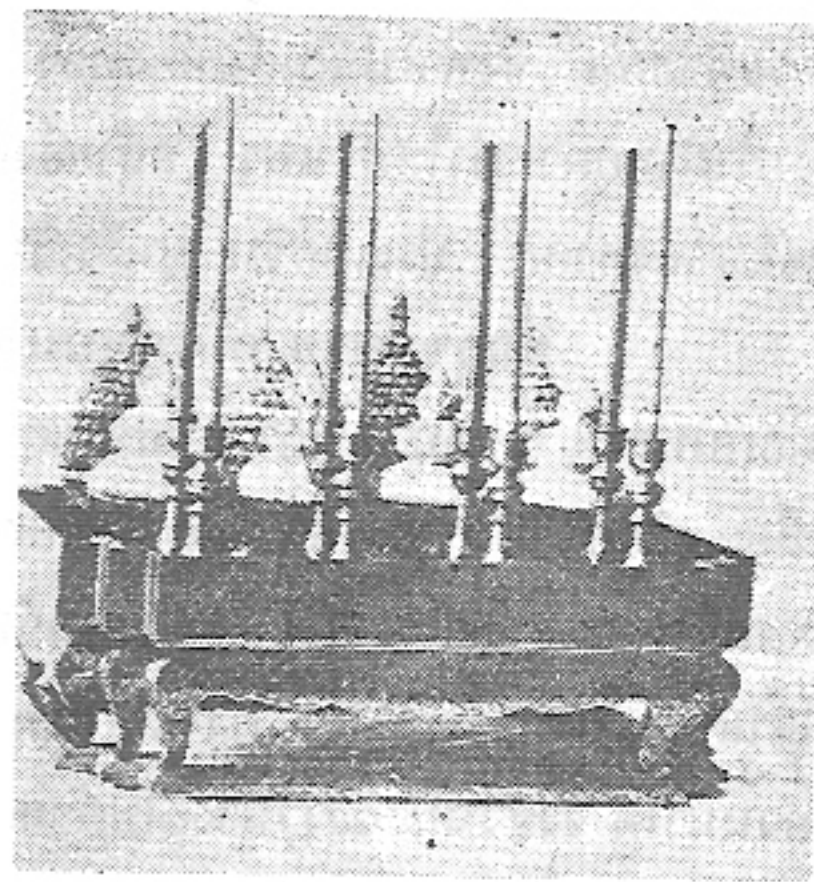

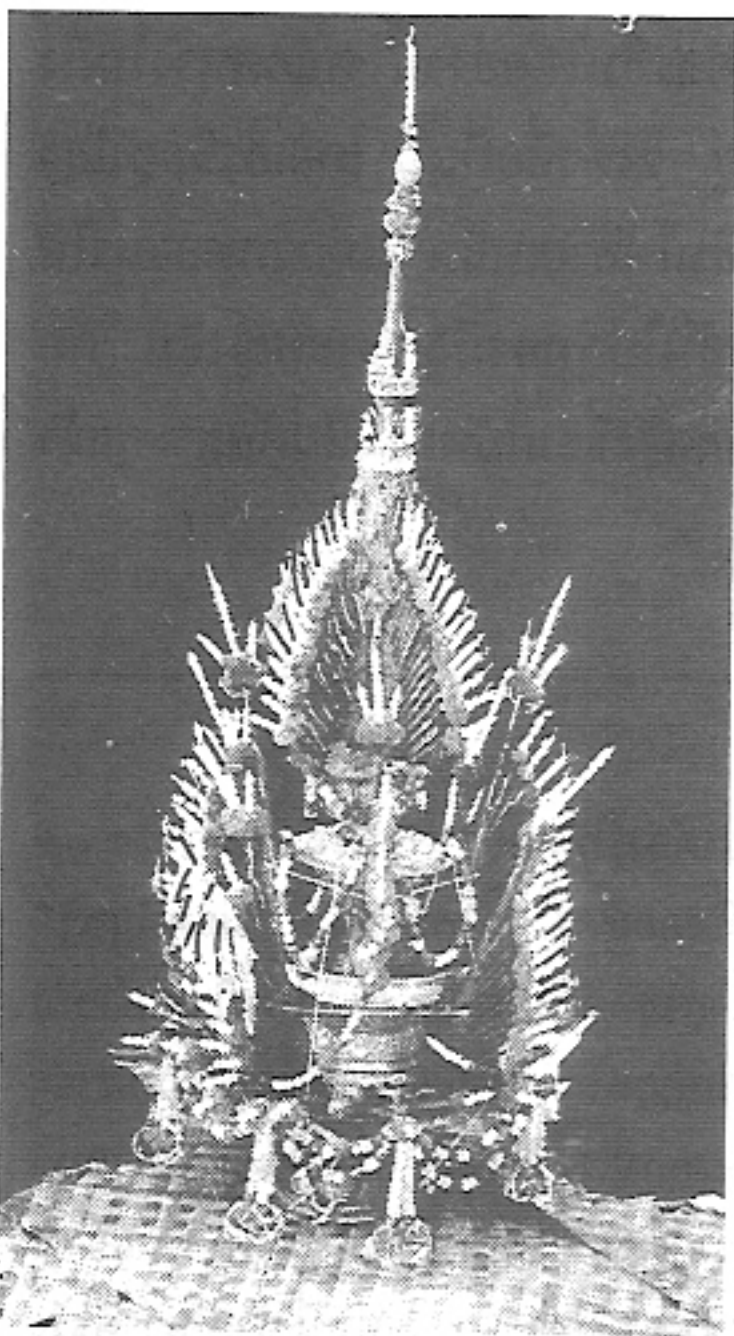
เครื่องโต๊ะหมู่บูชาพระหมู่ ๗ นี้ได้นำมาเป็นตัวอย่าง เพื่อแสดงให้เห็นวิธีการบูชาและตั้งโต๊ะหมู่

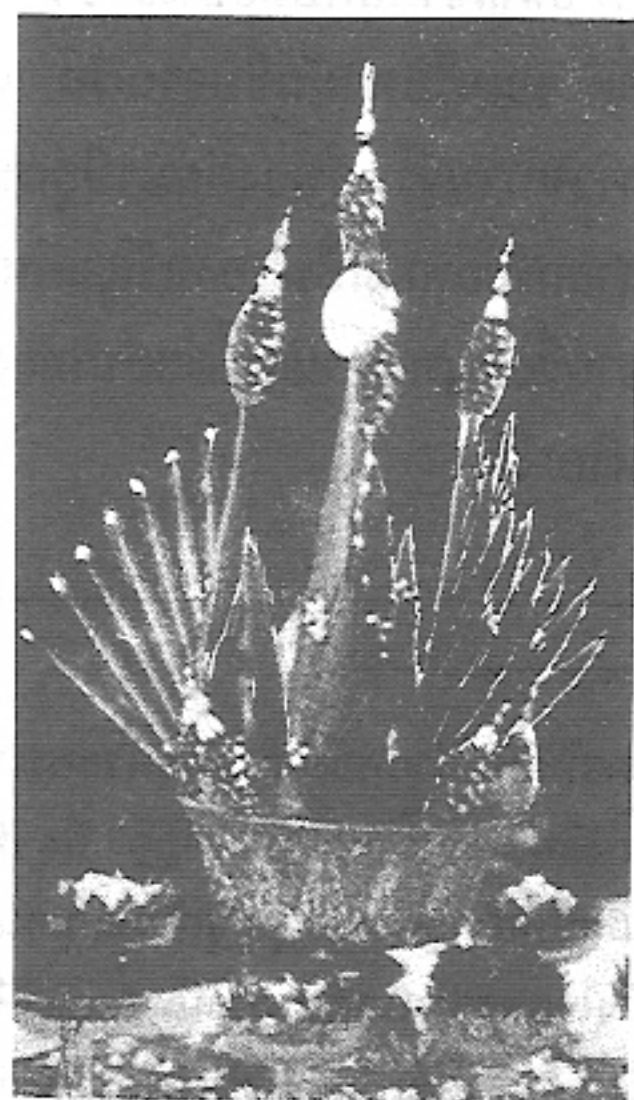
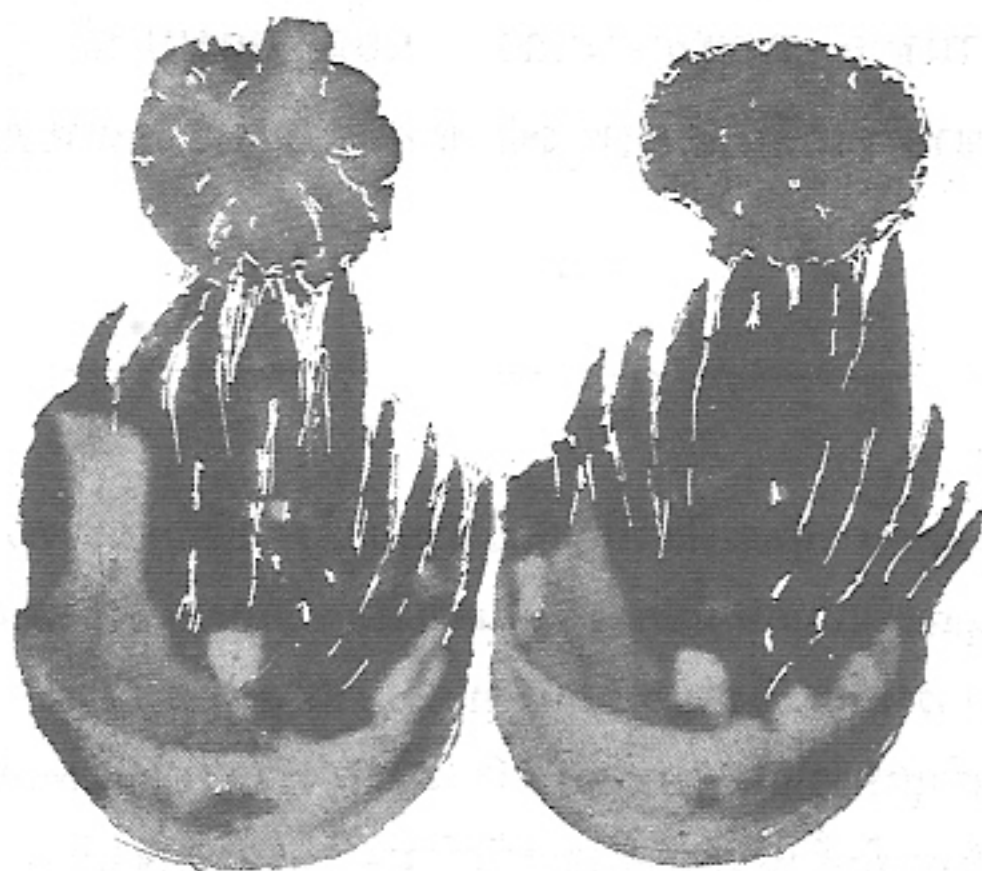
เครื่องบูชา เครื่อง ๕ หรือเครื่องทองน้อย ๕ ใช้เป็นเครื่องบูชาคันไทย ฯลฯ ในพิธีงานศพ ใช้เป็นเครื่องบูชา ถ้ำหันดอกไม้เข้าศพ หมายถึงลูกหลานบูชาศพ ถ้ำหันดอกไม้ดอกหมายให้ศพบูชา พระสวามณด์ หรือบูชาเทศน์บางที่ใช้เทศน์ก็มี

เครื่อง ๑๐ หรือ กะบะ ๑๐ ใช้บูชาพระเจริญพระพุทธรูป ๑๐ องค์ อันเป็นเครื่องหมายพระบารมีธรรม ๑๐

ใบสีพุ่มตัน หรือ ใบสีตันนี้ ใช้ในพิธีสู่ขวัญ พิธีเรียกขวัญ พิธีเชิญขวัญแก่ผู้มาสู่หาเชื่อมเยื่อ ผู้เดินทางไกลผู้หายป่วยๆ ก็คือ-เชิญขวัญ (ดวงใจ, ทรงสาง, วิญญาณ) ที่เป็นทิพกาย, มโนมกาย, ทรงสาง นั้นมาสถิต ณ ขอบใบสีเชิญให้เสวยกระยาบับวงบูชา ณ ชั้นใบสีนั้นพิธีมงคลแต่งงาน ก็เชิญ-ทรงสางต้นประทับ ณ ใบสีตันเป็นที่บวงบูชา, บำเพ็ญ บวงสรวงให้รู้เห็นเป็นหลักฐานขอให้อำนวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุขสวัสดิ มีผลสมประสงค์จงทุกประการ

ใบสีปากชามนี้ บางทีเรียก-ใบสีตัน ถ้าใช้กะทงก็เรียก-ใบสีกะทง ถ้าใช้พานตั้งก็เรียก-ใบสีปากพาน ทำเป็นชั้น ๕ ชั้น ๗ ชั้น ๙ ชั้น เคยเห็นมี ๑๖ ชั้น พวกไทยเดิม ณ ราชบุรี ฯลฯ ใช้เป็นเครื่องบูชาคัน-นำไปวางหน้าศพ ถ้าเป็นนักฟ้อนรำ-ขับร้อง-ก็ใช้ใบสีปากชาม (ใช้ใบสีตันก็เห็นมี) ใช้มือทั้ง ๒ ประคองขึ้นจบ ณ หน้าผากไหว้ครูบาของเก่าแต่เดิมเห็นรูปขอมชายหญิง-ทำใบสีเป็นรัดเกล้าขอด หรือ เชิดขอด พ่อหมอบา หรือ แม่หมอบาขกขึ้นครอบหัวเรียกว่า ขอมหัวบัง ที่ทำเป็น-ใบสีกะทง มักใช้ในพิธีลอยกะทง ใบสีตันนั้น ใช้ในพิธีบวงสรวงต่าง ๆ

ชื่อและรูปปรากฏ ตันรู้ชื่อกาลเวลา

ชื่อ นอกจากที่ปรากฏเป็นชื่อปี เดือน วัน ตามเสียงกล่าวและที่รู้จักในหมู่คนไทยแล้ว ยังมีติดอยู่ตามสถานที่เช่น ที่ดอนเหนือราชบุรีมีภูเขาชื่อว่าอ้ายช่วย (คืออ้ายชวด) อ้ายจอ มีอุบ่าวว่าบ้านหมอเส็ง บ้านนาอก บ้านตามขาน ที่เพชรบุรีมี ห้วยโรงห้ำมะโรง บ้านพระอนุกุล หรือ แม่กุน หรือมุกุน คือกุน และมีรูปที่ทำกันไว้ เช่น รูปคณศร ทำเป็นเศียรช้างและ จี๋หมู อันอาจเป็นรูปขุนชวดหนู และขุนชวดนี้ เริ่มใช้ช้างเป็นกองทัพขึ้นไปยึดเมืองได้ถึง ๑๒ พัน จึงขึ้นชื่อว่าขุนอินสิบสองพัน คณศรแปลว่าใหญ่ในคณะ และมีหนูอันหมายถึงชวด เพราะเหตุว่าอ้ายชวดรู้จักจับช้างมาใช้ได้ กับต่อมาได้ ฝึกหัดกระทั่งรู้จักรบทัพได้ ยุทธหัตถ์นี้ มีอยู่ในแหลมทองนี้ โดยเฉพาะในตำรารบไทย อ้ายชวดเมื่อขึ้นเป็นจ้าวพ่อช้าง จึงสร้างรูปหัวช้าง แต่รูปชุดนี้ได้มาเพียง ๔ เท่านั้น ซึ่งพบในขณะนี้

๑. พญาคณศร สันดุสิตเทวราช

๒. พระนางสุนันทาวดี สันดุสิตาเทวี

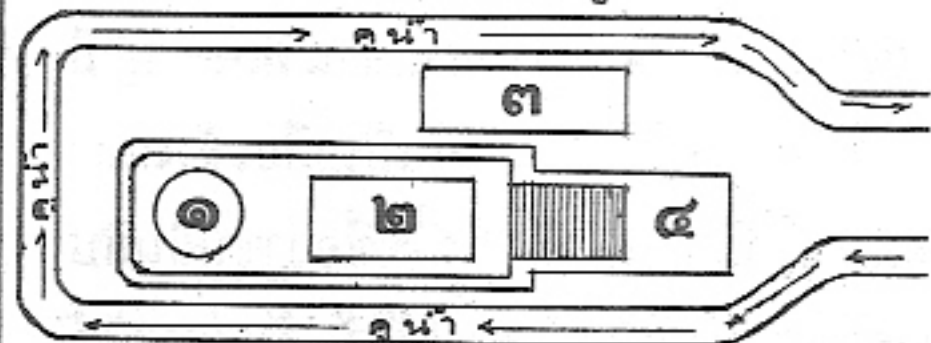
พญาคณศร หรือ พระพินเนศวร คือ ท้าวสันดุสิตเทวราช แห่งสวรรค์ชั้นดุสิต สำหรับรูปนี้ทำขึ้น และ ๖ มือหล่อด้วยทองคำประสม ได้ ณ วัดเพลง เหนือสะพานศิริลักษณ์ ราชบุรี เมื่อพบ ท่านได้แจ้งพระรองทรงช้างอย่างนี้ แต่ ๒ มือ และไม้ทรงพระรองทรง คือรูปแท่นเหลื่องทองอร่ามและหน้าผู้หุ้ม ในเวลาประทับ ณ พระวิมานไม้ทรงรองทรงเช่น นี้ จึงทราบ และได้บอกให้ทราบด้วยว่าจะไปเป็นพระพุทธรูปบิดาของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธต่อไปอีก เมื่อไม้ทรงรองทรง พระรูปทรงบางพระพักตร์เหมือนพระนางของพระองค์นั้น เห็นมีเกี้ยวช้างจึงอาจเป็นอ้ายชวดที่ถูกยกเป็นจ้าวพ่อช้าง จึงนำมาแสดง

พระนางเทวี นั้น สำหรับพระรูปคู่แต่ไม่ได้มา พระรูปนี้เป็นพระรูปพระพุทธรูปมารดาสิริมาชา ส่วนพระนาง ได้แสดงทางพื้นและพระรูปแท่น ณ วิมานคู่กับท่านท้าวพระสวามี ปรากฏพระพักตร์ พระรูป พระทรงเหมือนกัน ที่แผก คือพระนักรหลัง พระแท่นประทับ ทั้งพระนางเทวีกีทรงมีฐานะ ณ ที่นั้นเป็นพระมารดาของพระอรหันตสัมมาสัมพุทธ ใน อนาคตอีก จึงนำแสดงยืนยันหลักฐานตำแหน่งฐานะเป็นอันเดียวกัน

แผนที่วัดสุวรรณภูมิไทยแดนลาว

๑. เจดีย์สูง ๑๒ วา ๒. อุโบสถ
๓. ศาลาพักรับ ๔. บันไดใหญ่ทางขึ้น

บริเวณที่มีหมายเลข

๑. บริเวณวัง หรือเรือนหลวงสุวรรณภูมิ พระเจ้าทองจอมฟ้าสร้าง ตั้งชื่อ บุตุภู พ.ศ. ๑-๔ ร้าง พ.ศ. ๑๐๓๐

๒. วัดบุญธรรม พระเจ้าทัตไทยทอง สร้าง ก่อน พ.ศ. ๒๑

๓. วัดศรีมหาสุวรรณภูมิ พระเจ้าโลกธรรมาธิปไตย สร้าง พ.ศ. ๒๓๕-๒๓๘ ร้าง พ.ศ. ๑๐๘๐ เศษ ๗

๔. วัดศรีสุวรรณภูมิแดนไทย พระเจ้าทัตอิทธิราช พระนางสิริราชเทวี กับคนไทยสร้าง พ.ศ. ๒๓๘-๓๐๐ เป็นที่บรรจุอัฐิธาตุพระโสดนเถร พระฉนัณเฑร พระภูณเฑร พระอุตรเถร พระภูณเฑร

๕. โสนน้อย บริเวณ "พุทธมหาราชวิ" โรงเรียนไทย บาคี ภูหมาย และเรียนพระธรรมวินัย พระเจ้าทัตอิทธิราชทรงสร้าง พ.ศ. ๓๐๐

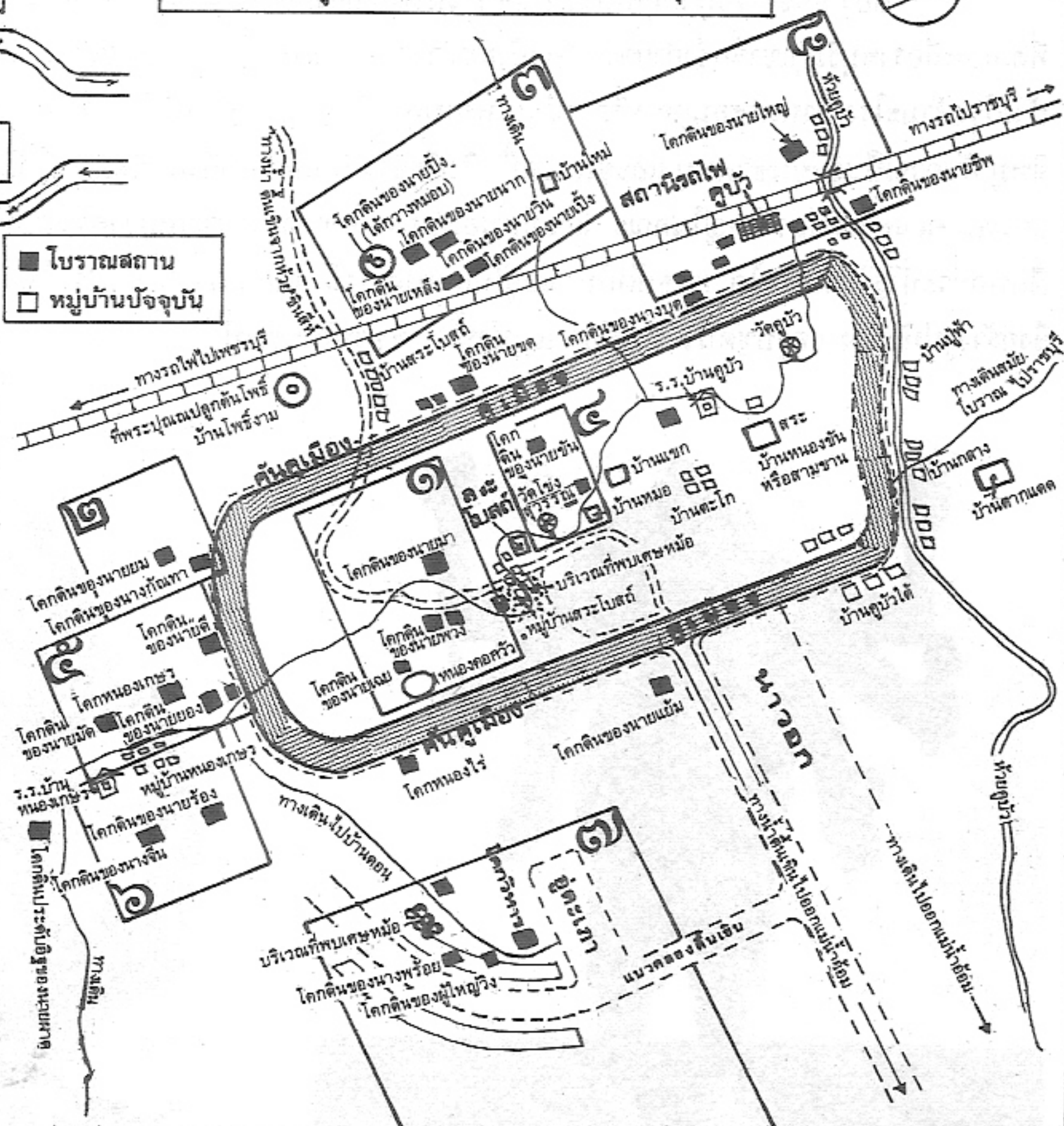
๖. โสนใหญ่ บริเวณเรือนหมอยุ้ย คือ โรงพยาบาล เรือนคนไข้ โรงเรียนหมอยุ้ย สร้าง พ.ศ. ๒๓๘-๓๐๐

๗. บริเวณเมืองทอง ขุนโกลาย ขุนหญิงโหมาคี สร้างก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ ปี พระเจ้าทัตไทยทองตั้งชื่อสุวรรณภูมิกับเข้าในมือทอง เมื่อพระพุทธพรรษา กาล ๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี และสมัยรัตนราช สร้างตลาด ๑,๐๐๐ ห้อง เป็นย่านการค้า

๘. วัดศรีพุทธารามเมืองทองไทย พระเจ้าเคื่อนเค่นฟ้า ทรงสร้าง พ.ศ. ๓๑๔-๓๒๑ ได้พระราชสมบัติทรงพระนามพระจันทร์อมรินทร์ พ.ศ. ๓๓๖ พระเจ้าไทยสว่างฟ้าทรงสร้างพระเจดีย์ บัญญัติด้านหน้าออกข้ามคูไปหลังวัดคูบัว หมายเลข ๘ เป็นเจดีย์ที่พระเจ้าเคื่อนเค่นฟ้าสร้างบัญญัติ พระญาณจระณะ และ พระธรรมสุนันท พ.ศ. ๓๑๔

แผนที่สังเขปแสดงบริเวณเมืองทองและสุวรรณภูมิ

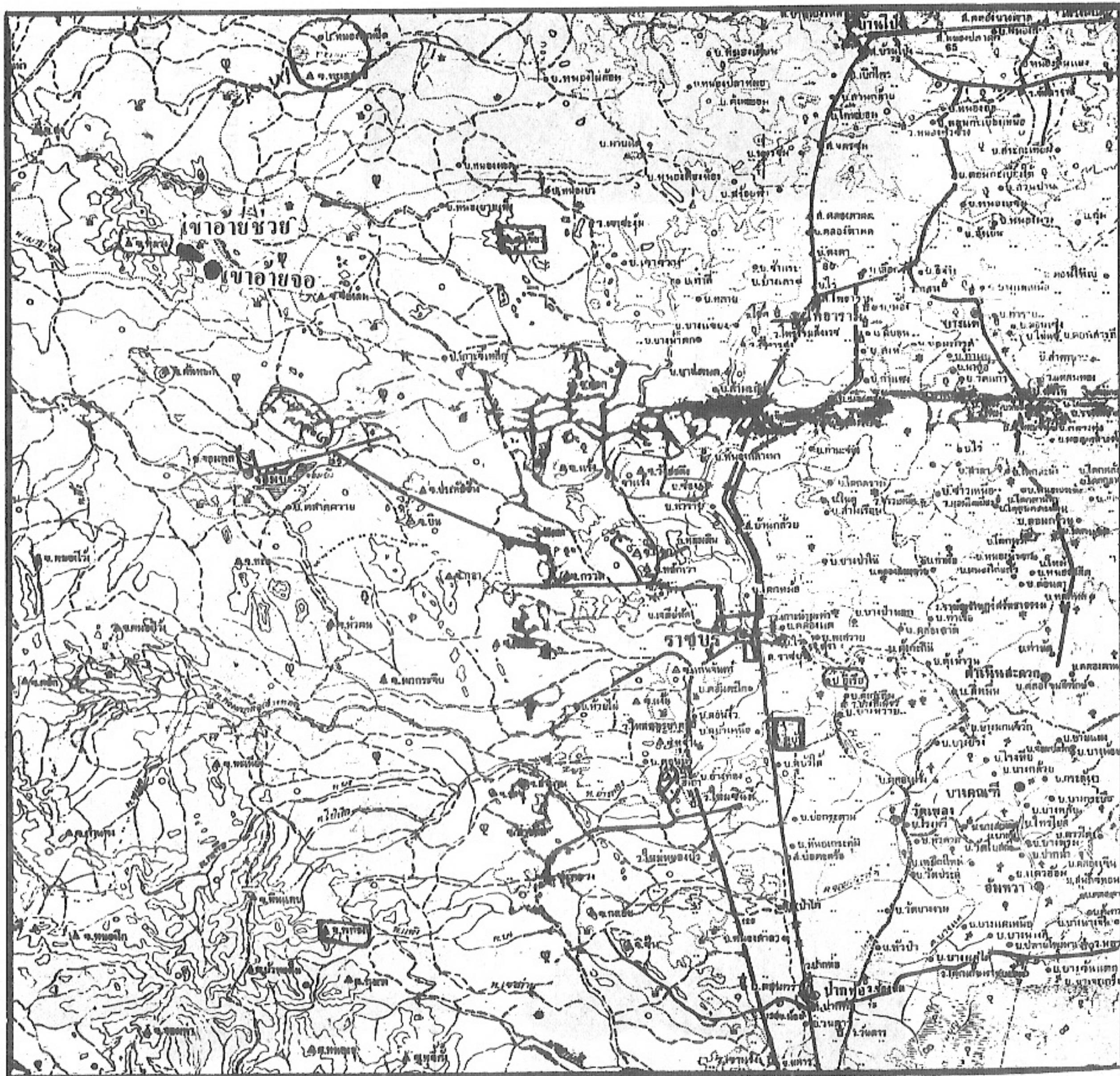
ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

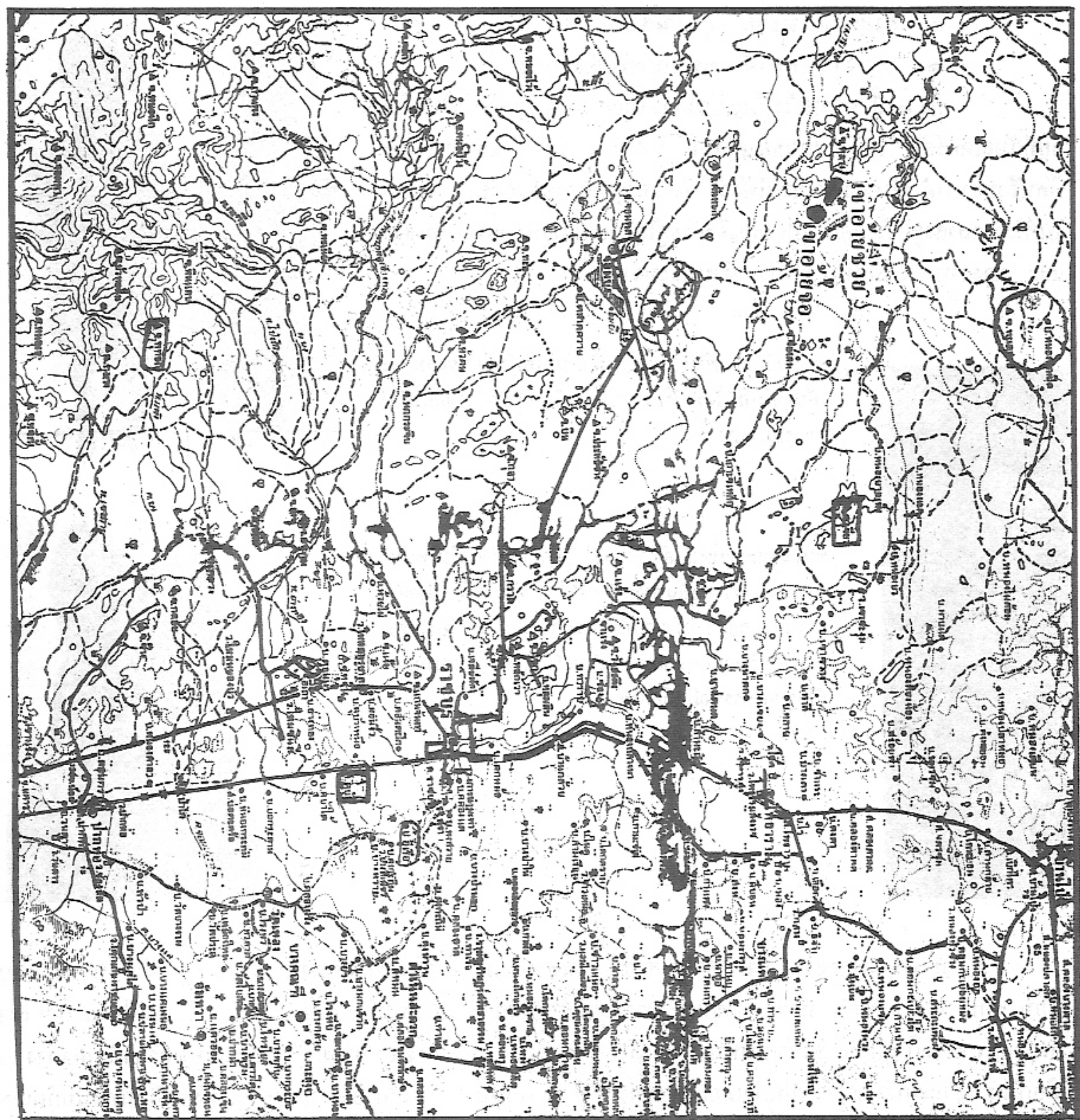
รูปแผนที่ทั้งสองนี้ แผนที่ด้านซ้าย เป็นแผนที่กรุงสุวรรณภูมิเมืองทอง (ปัจจุบัน คือ คูบัว) มีชื่อปีไทยอยู่หลายชื่อ ขวา-แผนที่เหนือคูบัวนั้นมีบริเวณกว้าง และไกล จะเห็นมี เขาทะเลสาบ เขาเขียว ตลอดไปถึงเขาหลวง ซึ่งมีชื่อปีไทยติดอยู่ประจำเกือบครบ ชื่อทั้งนี้ ปรากฏอยู่ และ เป็นชื่อต่าง ๆ นั้น ซึ่งกรมแผนที่กระทำไว้ และ บันทึกไว้ได้เป็นหลักฐานคงตั้งกันมาตั้งแต่ปรากฏเมืองแมน ซึ่งขุนอินเขาเขียว และ ขุนหญิงกวักทองมา ได้มีลูกด้วยกัน ๒๐ คน จึงตั้งชื่อลูกว่า อ้ายชวด ยี่ฉลุ สามขาน ฯลฯ แล้วได้นำชื่อนั้น ๆ ตั้งเป็นชื่อปี, เดือน, วัน เช่น อ้ายชวด-ก็เอาคำชื่อว่า -อ้าย อันหมายถึงตัว หรือ หนึ่ง นั้นเป็นชื่อ-เดือนอ้าย เอาคำชื่อว่า-ชวด ตั้งเป็นชื่อปีที่ ๑ ว่า-ปีชวด ยี่ฉลุ ก็เอาคำชื่อว่า-ยี่ อันหมายถึง ๒ เป็นชื่อเดือนว่า-เดือนยี่ เอาคำชื่อว่า-ฉลุ ตั้งเป็นชื่อปีว่า-ปีฉลุ ฯลฯ ต่อมา เมื่อใหญ่ขึ้นแล้ว ต่างก็แยกย้ายกันไปอยู่ที่ใด ก็ตั้งชื่อที่นั้นตามชื่อของตน ชื่อจึงปรากฏติดอยู่กับ-ภูเขา หมู่บ้าน ทุ่งนา อำเภอ และ เมืองอย่างปรากฏนั้น ซึ่งเป็นของมีมา และได้ติดประจำอยู่กับที่นั้น ๆ อันแผนที่ได้ระบุไว้แล้ว และ ที่เป็นบันดบดอก ดกทอดมาถึงบัดนี้ ก็คือ-ชื่อปี เดือน ซึ่งยังคงใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ ชื่อ-ที่ปรากฏนั้นมีอย่างนี้

๑. อ้ายชวด ที่ปรากฏคงเพี้ยนไปแล้วว่า-อ้ายช่วย คือ อ้ายชวดขุนชาย เป็นชื่อปีชวด และเป็นชื่อเดือนอ้าย เป็นชื่อภูเขาและหมู่บ้าน ณ บริเวณเขาหลวง
๒. ยี่ฉลุ ตามจารึกว่าไปอยู่อุทอง ปรากฏชื่อว่า บางยี่สุณ บางยี่รง ได้เห็นจารึกวัดค้างคาว คือ เฉลิม แต่จารึกว่า เฉิมฉลุ นี้ ออก ฉ. เฉย ๆ ได้เช่น มล. ออก. ม. เฉย ๆ ได้ เมล็ด เป็นเม็ด แผลงเป็นแมง ฉลุ ก็ออกว่า ฉุน ฉ.ช. ออกเสียง ส.ช. ได้ฉะนี้ ปีฉลุ จึงเป็นยี่สุณ ยี่สุณได้

๓. สามขาน มี-บ้าน คือ สามขาน ปังขาน เดือนสาม อยู่ ณ คูบัว ก่อนตะวันออก
๔. สีเถาะ คือ ปากห่อ เดิมชื่อ-ปากถอ ตามเสียงแต่เดิม คือ ปีเถาะ (เถาะ) เดือนสี่ คือ อำเภอปากท่อ
๕. ห้ามะโรง คือ ห้วยหลวง หรือ ห้วยโรง คือ ปีมะโรง เดือนห้า คือ ห้วยโรง
๖. หกมะเส็ง คือ บ้านหมอ เดิมเรียกว่า บ้านหมอเส็ง คือ ปีมะเส็ง เดือนหก คือ บ้านหมอ อยู่ ณ คูบัว
๗. เจ็ดมะเมีย คงเป็นหมู่บ้านเจ็ดเสมียน ซึ่งเพี้ยนไปแล้ว คือ ปีมะเมีย เดือน ๗ เป็นตำบลใน-อำเภอโพธาราม ราชบุรี
๘. แปดมะแม ตามจารึกว่าไปอยู่ไกล อาจเป็นเมืองแปด ที่เพี้ยนไปเป็น-แปบ คือ ปีมะแม เดือนแปด
๙. เก้าออก คือ หมู่บ้าน-นาวอก ก็คือ ปีวอก เดือนเก้า อยู่ ณ คูบัวทางใต้
๑๐. สิบระกา คือตำบล-ป่าไก่อ ไม่ตรงนัก คือ ปีระกา เดือนสิบ อยู่ระหว่างคูบัว กับอำเภอปากท่อ
๑๑. สิบเอ็ดจ้อ คือ หมู่บ้านอ้ายจ้อ ก็คือ ปีจ้อ เดือนสิบเอ็ดซึ่งเป็นชื่อ-ภูเขา หมู่บ้านอ้ายจ้อ อยู่ใกล้กับ-ภูเขาหมู บ้านอ้ายช่วย ณ บริเวณเขาหลวง
๑๒. สิบสองกุน คือ บ้านแม่กุน หรือ บ้านพระอนุกุล ก็คือ ปีกุน เดือนสิบสอง ก็บ้านแม่กุนนี้อยู่ฝั่งใต้แม่น้ำคลองกระแซง

อ. เมือง เมืองเพชรบุรี

๓. สามขาน มี-บ้าน คือ สามขาน ปี่ขาน เดือนสาม อยู่ ณ ภูบัว ก่อนตะวันออก
  ๔. สีเถาะ คือ ปากธ่อ เดิมชื่อ-ปากถอ ตามเสียงแต่เดิม คือ ปี่เถาะ (เถาะ) เดือนสี่ คือ อำเภอปากท่อ
  ๕. ห้ามะโรง คือ ห้วยหลวง หรือ ห้วยโรง คือ ปี่มะโรง เดือนห้า คือ ห้วยโรง
  ๖. หกมะเส็ง คือ บ้านหมอ เดิมเรียกว่า บ้านหมอเส็ง คือ ปี่มะเส็ง เดือนหก คือ บ้านหมอ อยู่ ณ ภูบัว
  ๗. เจ็ดมะเมีย คงเป็นหมู่บ้านเจ็ดเสมียน ซึ่งเพี้ยนไปแล้ว คือ ปี่มะเมีย เดือน ๗ เป็นตำบลใน-อำเภอโพธาราม ราชบุรี
  ๘. แปดมะแม ตามจารึกว่าไปอยู่ไกล อาจเป็นเมืองแปด ที่เพี้ยนไปเป็น-แปบ คือ ปี่มะแม เดือนแปด
  ๙. เก้าวอก คือ หมู่บ้าน-นาวอก ก็คือ ปี่วอก เดือนเก้า อยู่ ณ ภูบัวทางใต้
  ๑๐. สิบระกา คือตำบล-ป่าไก่อ ไม่ตรงนัก คือ ปี่ระกา เดือนสิบ อยู่ระหว่างภูบัว กับอำเภอปากท่อ
  ๑๑. สิบเอ็ดจอ คือ หมู่บ้านอ้ายจอ ก็คือ ปี่จอ เดือนสิบเอ็ดซึ่งเป็นชื่อ-ภูเขา หมู่บ้านอ้ายจอ อยู่ใกล้กับ-ภูเขาหมู่บ้านอ้ายช่วย ณ บริเวณเขาหลวง
  ๑๒. สิบสองกุน คือ บ้านแม่กุน หรือ บ้านพระอนุกุล ก็คือ ปี่กุน เดือนสิบสอง ก็บ้านแม่กุนนี้ อยู่ฝั่งใต้แม่น้ำคลองกระแซง
- อ. เมือง เมืองเพชรบุรี

๑. อ้ายชวดขุนชาย ขุนอินสิบสองพัน

๒. นางงามดอกไม้ ขุนหญิงตันห้องทอง

ทั้ง ๒ นี้ ความจริงเป็นรูปจำลองด้วยซีเมนต์ รูปจริงเขาขายไปอยู่ที่อัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ ได้เห็นภาพยนตร์ข่าวฉายทางโทรทัศน์จึงทราบได้ เจ้าของเขาเล่าให้ฟังว่าได้จำลองรูปนี้เอาไปขออนุญาต ก็ได้รับทันทีเวลาส่งรูปจริงออก รูปจำลองจึงยังอยู่ในไทย เป็นรูปอ้ายชวดขุนชาย และ นางงามดอกไม้ที่หน้าอกมีรูปเต้านมจึงทราบได้

← ขุนอินสิบสองพัน อ้ายชวดรูปแผ่นได้ที่ทุ่งค้อ ชัยนาท จะเห็นนุ่งไบไม้ ได้ทำสืบ ๆ กันมา ที่เป็นรูปคู่งามดอกไม้ได้ถ่ายรูปมาแล้ว

ขุนขี้ฉลุและขุนหญิงอู่ (อู่ทอง) เมื่อรุ่นเล่นทำเรือไปไหนได้ → ครั้นหนุ่มสาว ขุนอินนางแก้วให้ไปหาที่อู่จึงลงเรือไปอู่ทอง คงไปตามคลองละว้า รูปนี้ทำตอนจากถิ่น น้องร้องให้คิดถึงบ้าน ขี้ฉลุถอดปลอบ ผมยังเกล้าเป็นชั้น ต่อมากลายเป็นรูปอาถรรพณ์โลกียภาพ

สามخانขุนชาย กับ อาขุนสาว สามخان เมื่อขุนอินสุ่มแร่หล่อเหล็กก็ช่วยทำรู้ทำมิด ขวาน จอบ เสียม ดาบ หอก แหวน หลาว อาขุนสาวช่วยแม่นำไฟจุดสุ่มขอนเอาดินปั้นโยนใส่แข็งแล้ว จึงปั้นเป็นกระบอกเผาไฟสุกแล้ว แชน้ำไม่เปื่อย จึงทำเป็นหม้อ หุงต้ม ข้าว ปลา ผัก กินง่าย จากนั้นก็คิดประดิษฐ์เครื่องดินเผาต่าง ๆ เมื่อเห็นขี้ฉลุและอู่ทองสาวได้เป็นผัวเมียกันจึงอยากได้บ้าง ตอนนั้นยังไม่มีใครอื่นมากนัก และพี่น้องก็สนิทสนมคุ้นเคยกันซึ่งความรักฉันท์พี่น้องมีอยู่แล้ว จึงแจ้งแก่พ่อแม่ พ่อแม่ก็กล่าวว่า มีความรู้พอจะทำที่อยู่ หากินได้แล้วจึงอนุญาตอาขุนสาวพาพี่สามخانมาอยู่ที่ใต้ลงมา สร้างเรือนอยู่ตั้งชื่อพี่เป็นเจ้าของว่าบ้านสามخان (เวลานี้เรียกว่าบ้านขัน หรือ สามขัน) อาขุนสาวเมื่อให้สามخانเป็นผัว ก็ให้ร่วมรสเพื่อมีลูกก็ไม่มี ถึงสิบปีไม่มีลูก นางจึงเคียดมาก จึงด่าสามخانว่า มึงทำมิดี มิมีลูกพี่ซึ่งเหลือ จับก้อนหินเงื่อจะฟาด ซึ่งอาขุนหญิงก็ซึ่งจึงยืนยื่นหน้าอกให้ ขุนหญิงประกาศเลิกแล้วทิ้งวิ่งหนีออกจากบ้านไป เมื่อสามخانออกจากไปแล้ว นางรู้สึกตัวว่าถูกทิ้งไปแล้ว กลับคิดถึงและเศร้าโศกเสียใจร้องไห้ระงมอยู่ไม่เป็นอันกินนอน กระทั่งรู้ทั่วไป คนอื่นก็ได้ปลอบ ขุนห้ามะโรงรู้เรื่องอยู่แล้ว จึงไปถึงบ้านสามخانชวนนางไปอยู่ด้วย นางก็นอนร้องไห้ระงมอยู่ ขุนมะโรงจึงเข้ากักเช็ดน้ำตา และจูบปลอบน้อมอย่าร้องไห้ จะให้ความสุขแทนสามخان นางหยุดร้องไห้ บอกให้-ให้ทำความสุขใจให้จะไม่ร้อง ขุนมะโรงเพื่อปลอบและเอาใจ จึงประเล้าประโลมและให้ความสุขตามที่น้องบอก นางหยุดร้องไห้และหัวเราะได้ และให้ขุนห้ามะโรงอยู่เป็นเพื่อนนอนสามวัน และบอกว่าอาจดูร้าย ขอยู่บ้านสามخان และพี่มากจะได้ไม่ร้องไห้อีก ซึ่งขุนห้ามะโรงรับคำ ก็มาร่วมด้วยเสมอ ได้สามปีนางมีลูกหญิงชื่อ มลิกา และมีชายชื่อ ออหลวง

ขุนหญิงอาจ หรือกษัตริย์ จะเห็นใส่ขอบขอดนึ่งทำงานรูปหน้าคล้ายหน้าพุทธรูป ได้ตัดต่อเพื่อเห็นสัญลักษณ์ทำที่นอน

ขุนหำมะโรง ขุนหญิงอาจ พระร่วง พระนางร่วง จำหลักหินทรายที่ปราสาทพนมรุ้ง คงเป็นรูปกษัตริย์และกษัตริย์สมัยนั้น ชายใส่หมวกยอด และนุ่งผ้าแผ่นหรือใบตอง

ขุนสิบระกาและขุนหญิงอี (อุบัว) เมื่อเด็กชอบเลี้ยงไก่ที่ป่าไก่อ (ข้างปากท่อหรือถอ) เมื่อหนุ่มสาวพ่อแม่ให้ไปอยู่ร่วมกันที่ป่าไก่อจะเห็นยิ้มแย้มแจ่มใสที่ทำรูปอย่างนี้แสดงว่าอีเพ็งรุ่น ลูกชายเด็กชายทั้งคู่ต่อมาได้ใช้หรือทำรักยมสืบแบบอยู่ จะเรียกว่ารักยมก็ได้ ขุนสิบระกา มือขวาอุ้มไก่ แสดงสัญลักษณ์และนามปี

สามخانขุนชาย หนีออกจากบ้านแล้วก็ขึ้นช้างเดินทางจากไปกระทั่งถึงเขาพนมในบ้านเมืองพนมนี้ มีขุนหญิงชื่อขนมดวงฟ้า ซึ่งขุนสามخانไปได้เป็นเมีย มีลูกชายชื่อ ขุนเสือไทยฟ้า (ซึ่งเป็นต้นตระกูล เสือ และ สมิง เช่น เสือสมิง)

สี่ธูขุนชาย (เถาะ) เมื่อเด็กชอบเล่นน้ำ จับปลา กุ้ง อยู่ดินบก ชอบไล่จับมะมั่ง ละอง เก้ง กวาง ฟาน เมื่อหนึ่งได้เพื่อนกระต่าย มันวิ่งเร็ว วิ่งจับได้ ไม่ฆ่า เอาเข้ากอหญ้ากลางวันเอาลงเล่นน้ำ เอาไล่ไฟแห้ง เอาเถาะหวาย พันล่อนน้ำเล่น เมื่อหญิงชื่อสินบ้านฟ้า ลูกอาฟ้าอยู่เรือนมาร่วมเล่นกระต่าย เล่นแพ เมื่อหนึ่ง เล่นเมียผัว สินว่าแม่วุ้ขึ้นทับแม่วเมียเอาสินออกรอยเมียผัว ให้เล่น รอทุกมีวัน คำ เช้า เมื่อหนึ่งสินอยู่ แม่กวักทองมาว่า มันขึ้นเมียผัวกันแล้ว ให้เอาที่อยู่ออยู่ เอาเมื่อน้ำที่เถาะ ชื่อบ้านธู (ปากธู ปากธอ) ที่เอาที่อยู่ มีข้าว มีนก ปู ปลา กัดกินได้ เมื่อสินบ้านฟ้าท้อง เมื่อเฝ้าปอ ข้าออกเอา กุ้งปลา กั้วย อ้อย พรวัว โดนด ดินดอกลง เอาให้กิน ออกชายชื่อ ถมฟ้าเมือง ออกหญิงชื่อ เถิมแสงฟ้า ออกหญิงชื่อเลิมถิ่นฟ้า ออกหญิงชื่อ สุกสีฟ้า ชายชื่อ ส้างสังฟ้า ชายชื่อ ถ้อสินฟ้า (ชื่อเป็นต้นตระกูล หรือ นักษัตริ์ กระต่าย)

หำมะโรง ขุนชาย หัวร่วง หลวง พวง (นาค งูหงอน) เมื่อเป็นเด็กชายช่วยพ่อแม่คุมพี่น้องทำโรงอยู่ ทำหอนอน อางขุนสาวเอาผ้าสาน ผ้าทอหุ้มหนุนสำลี เอาเถาะวัลย์ร้อยเป็นพุทธรูป นอนทับ หุ่นหัวได้ เอาเข้าห้องหอนอน เมื่อหำมะโรงเข้าไปดู อางให้ลองนอนหนุนหมอนก็อ่อนนุ่ม ให้อางทำให้บ้าง อางขุนสาวบอกนางขึ้นสาวแล้ว นมใหญ่แล้ว ทำไว้ในหอนี้เอาไว้นอนเป็นเมียผัวกัน เมื่อแม่กวักออกเอื้อยแล้ว พ่อขุนนอนกก พี่มากกทับน้อง

—*—

และมีมาได้น้อย ฝิบั้งนี้ มีแต่เป็นทิวทัศน์แน่นอน กรรมใด ๆ ก็เพียงแต่สอน ส่วนตัวเองมักไม่ได้กระทำจึงปรากฏรูปสุภาพ มักมีเครื่องทิพย์เกิดกับอภิสมาณกาย เมื่อมีแสงพระนิยตโพธิสัตว์ส่องให้เห็นจึงปรากฏเรียบร้อย แต่ตัวเขาไม่เห็นอะไร เพราะนิยตมิจนาทิวทัศน์ดบังทำให้มืดตลอด ฝิบั้งเหล่านี้ ไม่ได้มาเกี่ยวข้องกับมนุษย์ จึงไม่ปรากฏ และไม่มีใครรู้จัก

วันศุกร์ที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๐ โททศนส์ ๕ ได้ฉายภาพยนตร์สารานุกรมจอแก้วถ่ายสัตว์น้ำในแอ่งอ่างน้ำและสัตว์บกในถ้ำลึกจากพื้นดิน ๗๕๐ ฟุต ปรากฏว่าตัวขาวใสและดาบอดหมด เพราะไม่มีแสงสว่างต้องใช้ดา เป็นอันว่าแสงสว่างไม่ถึงก็มีมืดตลอด ดาไม่มีอีกด้วยก็มีมืดตลอดกาล คงคล้ายฝิบั้งพวกโลกกันนี้

เหมือนพ่อ ฟูกหมอนอ่อนนุ่มเหมือนกัน ขุนหำมะโรงทำตาม จึงได้กันและรู้สึกรักจึงมีบ่อย ๆ กระทั่งพ่อแม่เห็นเข้า บอกขึ้นผัวเมียกันแล้วให้ไปหาที่อยู่ใหม่ แต่ทั้งคู่ไม่ไป อยู่กันที่นั่น มีลูกด้วยกันเป็นชายชื่อ มะม่วงไทยลว่า เมื่อขุนอินตาย ขุนหำมะโรงจึงเปลี่ยนเป็นปีอิน ๓๕๐ และ เป็นต้นชื่อ พวง คือนาค งูหงอน งูใหญ่ และหลวง เป็นผู้สืบทอดหลวงหรือพระร่วง ต่อมาเป็นต้นตระกูลงูใหญ่ หรือนาค นักขัตร์มะโรง และอาจไปอยู่หรือไปพักที่ห้วยโรง จึงมีชื่อห้วยโรง หำมะโรง ติดต่อมา

หกมะเส็งขุนชาย และเอื้อยขุนสาว มะเส็ง ม่อ หมอ เส็ง แปลว่า แข่ง อาจรู้ยาบำบัดพิษงูและงูสวัด จึงเป็นต้นตระกูลเล็ก นักขัตร์มะเส็ง เมื่อใหญ่ชอบเล่นปลุกต้นไม้ ชิมรสรู้ต้น ราก ใบ ดอก ลูก เปลือก แก่น แก้วไข ทำยาแก้ป่วยไข้ รู้เอาหินบด เอาหม้อต้ม เผาไฟ ย่างไฟ ตากแดด จึงขึ้นชื่อ หมอเส็ง เอื้อยขุนสาวมาช่วยปลุก เก็บ ประสม ต้ม ตาก เมื่อพ่อแม่พี่น้องป่วย ก็เอามาช่วยแก้ไขรักษาให้ แม้อื่นก็มาหา มาเรียนจำเอาไป เอื้อยขุนสาวก็ไปด้วยเรียนด้วย รักษาด้วย จึงรู้และขึ้นชื่อเป็นหมอหญิง นางรู้สึกรัก เคารพ นับถือพี่คนนี้มาก ไม่อยากให้จากไปอื่น ต้องการให้อยู่เป็นพี่และเป็นผัว เมื่อไปรักษาคนอื่น เห็นมีพวกผีเข้า เมื่อหนึ่งจึงทำเป็นผีเข้า เมื่อหมอเส็งเอาต้นข่าจะเขียน นางบอกว่าไม่ต้องเขียน นางอยากได้เป็นผัวให้เป็นผัว ถ้ายอมเอาขุนหินบด-บดขยาดมาบผสมน้ำกะสายเมื่อดื่มกินแล้วจะออกเอง หมอเส็งบดยาให้ดื่มแล้ว เมื่อมีอาการให้ดื่มอีก พ่อแม่เห็นแล้วบอกให้อยู่บ้านหมอ (ที่คูบัว) ตั้งท้องมีลูกชื่อมดเมืองฟ้า นางทำความรักกลมท้อง คลอดลูก ประหงม สมาน อยู่ไฟ เลี้ยงลูก ให้นม ให้ยาเกลือ กล้วย เผา นางจึงมีชื่อเอื้อยแม่มด (หมอกลอด) หกมะเส็ง ขึ้นชื่อหมอเส็งก่อนอื่น เป็นต้นตระกูลหมอและรู้ยาบำบัดพิษงูได้ จึงเป็นต้นนักขัตร์งูเล็ก

เจ็ดมะเมียขุนชาย (น่าจะไปอยู่และตั้งชื่อที่ชื่อว่า เจ็ดมะเมีย ซึ่งเลื่อนมาเป็นเจ็ดเสมียนในกาลนี้) เมื่อขึ้นใหญ่ หักขึ้นป็นต้นไม้ ดูนกกินมะ (ลูกไม้) กินแล้วรู้รอดจิต เปรี๊ยะ มัน หวาน และรู้ขึ้น ขม เผ็ด ร้อน เอาให้พ่อแม่กินดี กินได้ พ่อแม่ว่า ขำรู้ดี รู้หิน ดิน ลม น้ำ ไฟ ให้ไปหาที่อยู่ มีเมีย มีเด็ก มีลูก ออกข้าม ผา ป่า แม่น้ำ เจอหญิง เขาใหญ่ เริงเล่นป่า เข้าหาพูดด้วยมีรูเรื่อง ข้าเข้าช่องเขาเอาสีกนเป็นเมีย สอนกิน สอนทำนาชื่อเมืองเจ็ด เมืองมะเมีย (ลูกเมีย)

ข้าออกห่างเมือง มาพาเอาลูกขุนอุทองตาขุนเขาเขียว ชื่อเลื่อนเฟื่องฟ้า แลเอาไปสอน นา ข้าว ผ้า อุ ไฟ เอาหินก่อหอบังลม ฝน แดด หญิงชายรู้ร้อนอน เมื่อมีอุคู่ชายหญิง เมื่อถูก ถ้ามันผิด เขียน เกิดลูกให้เลี้ยง ข้าเอาหญิงใดเป็นเมียมิยอม ฆ่ากิน มีทั้งลูกตัวและคู่อื่นรวมพันคนตั้งเมืองเจ็ด (อาจเป็นเมืองเจ็ดเสมียน หรือเมืองเซต พัน หรือเชียงแสน เป็นต้นตระกูลมาอาจไปถึงจีนจึงมีแซ่ เบ้ ม้า อยู่ที่นี่ เป็นต้นนักขัตร์ มะเมีย ม้า)

แปดมะแม เมื่อขึ้นใหญ่ เห็นหินคม สับเข้า แทงเข้า หินดอกหินกอกไฟ เมื่อเอาไฟ เอาหินดอกกอกไฟจุดนุ่นล้าลี สุมใบไม้ ท่อนไม้ เผาหินสุก ดินแข็ง ผิงเนื้อ ปู ปลา สุก พ่อว่า ชื่อ แปดมะแม มีดี รู้หิน ดิน น้ำ ไฟ ลม เลี้ยงคนได้ ให้เข้าป่า เอาเมียมีลูก เช่น ปูสรวง ย่าสาบ เข้าไปถึงสิบป่า เจอฝูงหญิงเข้าเล่นจับได้ เอาขึ้นเมีย มีลูกสิบผู้มีชื่อเมืองมะแม มิได้มาเมืองแมน จำเมืองอื่น มิจำทางเมืองพ่อ เมื่อตายแล้ว ขึ้นสาบมาตัวเอง (อาจตั้งชื่อเมืองแปดมะแม ซึ่งเลื่อนมาเป็น “เมืองแปบ” คงเลี้ยงแพะ จึงขึ้นชื่อนักขัตร์ว่า มะแมแพะ)

เก้าออกขุนชาย และ อันขุนสาว เมื่อใหญ่ อันขุนสาวช่วยแม่สานผ้า เอาฝ้าย สานฟ้า หานุ่นยัดกลางฟ้า เอาผ้าซ้อน นอนอ่อนดี ตั้งชื่อฟูก ฝ้ายพัน บั่น เส้น เข็นเข้าที่ทอ ผ้าไหม และเอาสินเหลียงชื่อทอง สิบขาวชื่อเงินทำเส้นเข้าลาย ข้าว ลูกไม้ ต้มกิน ช่วยพ่อแม่ดี เมื่อนมใหญ่ พ่อว่า รู้แล้ว เป็นสาวแล้ว เอาผ้ามีลูก นางว่า เอาที่ออกขึ้นผัว พามาด้วยพี่ชาน ที่อา เอา นาวอก มีน้ำ มีดินบก มีปลา มีนก กินได้ พี่ออกรักน้องมาก วอกตั้งชื่อว่า นาวอก (อยู่ที่คูบัว) รักกัน สนุกสนาน รื่นเริง เมื่อฝนตก วอกอุ้มออกเดินรำอาบสายฝน ร้องเพลงฝนตกว่า เพลงะ อุ เพลงะ เป็นชื่อ “เพลง” อันร้องว่า ฟาร้องก้องเสียงเพียงดังเรียกร้องพาข้อยรำ รำ เอากำนัไขว้ใบบัวปิดอก แล และ ตัว รำ รำ นมเพื่อน พี่ร่ำ บัวใบบัง ตั้งดอกกะเฟ้อม ข้อยอุ้วอกมีลูก ชื่อเอ๋ยเชิญขวัญผู้เดียว เมื่อลูกเชื่อง อุ้มดูต้นข้าว

อ่อน เมื่อลมโยก เอนอ่อน ให้เอนตัวอ่อน เมื่ออ่อนชำแล ร้องเพลงเรื่องขุนอินเขาเขียว แม่กวักทองมา สอนชื่อ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตาขุนเขาเขียว ยายขวัญทองมาและแก้วอกขุนชายมองเห็น ตะวัน เดือน เคลื่อนที่ เข้า สาย เทียง บ่าย เย็น ค่ำคืน เทียงคืน ดึก สาง รุ่ง ให้ชื่ออย่างนั้นว่า มื้อ เข้า สาย ฯลฯ ใช้เรียกกาลเวลากันมาและอันเป็นชื่อวัน จันทร์ แก้วอก เป็นชื่อ เดือน ๘ ปีกอก เป็น ต้นตระกูลกระโดดโลดแล่นเด่นรำ จึงเป็นต้นชื่อ นักขัตร์ปีกอก ถึง

สิบระกาขุนชาย อีขุนสาว เมื่อน้อยเอาไก่อมีลูกอ่อนเข้านอนกอไม้ ไก่อีกหลายเข้าหลบใบไม้ แม่ไก่ออกไข่ เอากิน มันไม่หวง อีเข้าช่วยเก็บไข่ แล เปิดฝุงมันอยู่ในบึง ด้อนเข้าอุ้งหนอง เมื่อออกไข่มันมีอยู่ เอาเข้าวาง บังกอย่า มื้อหิวเอากินได้ เอามาบอกพ่อแม่พี่น้องกินได้ เมื่อใหญ่ อีมีนมแล้ว เอา ขนไก่ เป็ด นก ถักฝั้นพันนม พันเอว ห่มเอว ห่มอุ้ง พ่อแม่ว่าเชื่องรู้แล้ว ไปหาเมียผัว ที่อยู่ เมืองอยู่ อีว่าเอาพี่ระกา ขำว่าเอาอี พวกนี้เข้าอุ้งหมู่สะ พังปามีไก่อ เป็ด ห่าน มื้อไข่ เติบ เอากินง่าย มื้ออึนมใหญ่ ให้กล่าวว่าเสียงกกกอด มื้อกินขึ้นเมียผัวเสียงกรอดออวยรอยใจ อีชอบชวนเอามีอึม เกิดมีท้องโต ถามแม่ว่า มีลูกแล้ว มีชายชื่อ ไก่อฟ้า มีหญิงชื่อ อ่อนฟ้า มีชายชื่อ กอเล้งฟ้า เกิดชายชื่อ กุมเลื่องฟ้า มีหญิงชื่อ อ่อนสีฟ้า หญิงชื่อ เอี่ยมนูนฟ้า เมื่ออ่อนนมเลี้ยง เข้าใหญ่ กินไข่ แม่กวักทองมา เอาสายสร้อยทองเงิน เข้าผูกมือ เมื่อพ่อแม่ดับ พาไปให้หน้าผี อยู่ที่บ้านไก่อ (ปัจจุบัน ป่าไก่อ) ต้นตระกูลไก่อและต้นนักขัตร์ปีระกาไก่อ และ สิบระกาขุนชายยังคิดรู้ दिन ทาง นา ที่ ตั้งชื่อมาตราว่า นิ้ว คืบ ศอก วา เส้น งาน ไร่ ผืน ไร่ร้อยไร่ เป็น ผืน ๑

สิบเอ็ดจอมขุนชาย หรือ เอ็ดจ่อ เมื่อขึ้นเขียง เห็น เดือนตะวัน ดาว ออกมาเดิน (ข้าม) ตกหาย เอาว่าคำชื่อรู้ว่าตะวันออก ตะวันตก ทางเหนือ ทางใต้ และเฉียง พ่อขุนอินว่า เอาชื่อ दिनฟ้า ชื่อ ฟากลม दिनกลม คือว่า ตะวัน เดือน แม่กวัก ทองมาว่าจอมเป็นผู้รู้แล้ว พ่อแม่ให้ไปหาเมียต่างเมือง เทียวไป เมื่อเข้าเมืองแม่หญิงเวียง เปงแล่น้องหญิงชื่อ ดาวเวียง เอาคู่เมีย ไปหาถิ่นดี สร้างบ้านเมืองชื่อ จอมทอง เมื่อหนาว สร้างผ้าสานไหม มีลูกชาย หญิงสิบสอง เมื่อกลับมาหาพ่อแม่ที่เมืองแมน ให้ชื่อว่า อินจอมเวียง และเข้าแก่ เอาลูกขึ้นชื่อ จอมอินลว่า เอ็ดจ่อ เป็นชื่อเดือน ๑๑ ต้นตระกูลสัตว์เลี้ยงเพื่อนบ้านคือ จอ=หมา ต้นนักขัตร์ปีจอ

สิบสองขุนขุนชาย เมื่อขึ้นเขียง ชอบดูดาวและท้องฟ้า ย้ายบ้าง ตั้งนั่งที่บ้าง เห็นดวงดาววันกลมใหญ่ ดวง เดือนเล็กลงไป ตั้งชื่อดาวเหนือว่า ดาวเฒ่า (จรเฒ่า) ดาวใต้ว่า ดาววาว ดาวเคลื่อนที่ช้า ๆ เอาชื่อน้องตั้งชื่อว่า ดาวอา (อาทิตย์) ดาวอัน (เดือน จันทร์) ดาวาง (อังคาร) ดาวอุ้น (พุธ) ดาวเอือย (พฤหัสบดี) ดาวอู่ (ศุกร์) ดาวอี (เสาร์) และกับน้องอุ้นขุนสาว เทียวดินดูเดือนเพ็ญ ดาวพราวฟ้า มองดูดวงดาวที่สุกใส มักขึ้นหัวค่ำ และ เข้ามืด จึงชื่อว่า ดาวเมืองหรือดาวประจำเมือง (ที่เรียกกันในเวลานี้ว่า ดาวคำ ดาวประจำเมือง ดาวรุ่ง ดาวประกายพริบ หรือ ประกายพฤษภ) ครั้นพ่อขุนอินและแม่นางกวักทองมาให้ไปหาคู่และที่อยู่ จึงตกลงไปด้วยกัน ตั้งชื่อที่ชื่อว่า กุณอุ้นไทย เมื่อ มีลูกชายก็ได้ตั้งชื่อว่า มกุณอุ้นไทยและยังไปเป็นช่างลาย เช่น ลายกุ่ม ฝาปะกน และอาจไปจับหมูป่ามาเลี้ยงด้วย จึงเป็น ต้นชื่อนักขัตร์ปีกุณ หมู บางทีก็เขียนกุญ เป็นปีช้างบ้าง

วอก กับ อัน เมื่ออยู่ด้วยกัน สนุกสนานรื่นเริงเล่นเพลงทั้ง แดด ลม ฟน ร้อง รำ จึงตั้งชื่อ“เพลง” ครั้นมีลูกสาวให้ชื่อเอ๋ยเชษฐาขวัญ พอรุ่น อันพาลูกดูต้นข้าว ซึ่งอ่อนโอนเอนไปตามกระแสลมพัด จึงหัดลูกให้รำ ให้ ร้อง เมื่อสอนกล่าว เอ๋ย ทำอย่างนี้ ร้องอย่างนี้ขึ้นเอ๋ยเสมอ จึงเป็นต้นเพลงว่า “เอ๋ย” ขณะหัดร้อง หัดเดินนั้น ขุนวอก เอาหนังกบซึ่งหม้อทำกลองเคาะ เอาไม้ทำกรับ เอากะโหลกมะพร้าวทำซอ เอาไม้ไผ่ทำแฉวงตีขึ้นเสียง (ระนาด) อันสอนรำ ตั้งชื่อไว้ว่า บังคม กัมไหว้ ไกวแขน แล่นเกล้า ก้าวเดิน เชิญชัด ผัดหน้า อาบน้ำ แต่งตัว ยัวเข้า เข้ารบ แขนนาง หวนนอน

ขุนห้วมะโรง กับ อางขุนสาว มีลูกชายชื่อ มะร่วงไทยลว่า เมื่อขุนอินตาย ขุนห้วมะโรงครองต่อ ตั้งปี ขุนอินตายว่า ปีอิน ๓๕๐ ซึ่งอาจนับเลยเข้าไปในกาลเมืองแมน หรือ ขุนแมนนั้นเคยตั้งชื่อมาแล้วว่า เมืองแมนก็ได้

เอ๋ยเชษฐาขวัญ เข้าทรงไทยงามเล่าเรื่องให้ขุนสือไทยเขียนลงกเบื้องจารว่า เข้าเกิดมาเมื่อนมเบิกหัว แม่สอนรำบังคม กัมไหว้ ฯลฯ นกบิน ผินกัม ชมเศร้า ก้าวขวาง อย่างยิง ชิงของ มองหา กรับ กลอง ร้องรำ ชื่อข้าว่าเอ๋ย

เชิดเอ๋ย รบเอ๋ย แม่เรียกเอ๋ยเชิดขวัญเอาสั้นว่า เอ๋ย เมื่อข้าสอนขึ้นเอ๋ย นี่ต้นคำว่ายเอ๋ยมา

เมื่อปีอิน ๓๓๑ ว่าตามเดิมตามที่ขุนมะโรงเพิ่มขึ้นจะได้ปีอิน ๓๓๑ ขุนห้วมะโรงตายขุนมะร่วงไทยลาว
ครอง ให้มีเพลงเรื่องขุนอินและนางกวัค ให้ซ้อมร้องรำเพลง ข้าเมื่อรำยั่วเข้าเข้ารบแอ่นนมให้มะร่วงดู รำร้องเพลงว่า
สวนนะวีวาม งามนะพื้มอง ยื่นอกให้มะร่วงจ้องดู ดึงนม ข้างจับ ปรับขึ้นผ้า

เมื่อมะร่วงไทยลาวกับเอ๋ยเชิดขวัญอยู่ครองด้วยกัน มีมะเลื่องขวัญไทย ปี ๓๓๖ หรือ (ชื่อว่า) เลื่องขวัญไทย

เลื่องขวัญไทย เมื่อเกิดมาแล้ว โตขึ้น ชอบน้ำ เล่นล่าปลาเอาปลากิน และให้พ่อแม่พี่น้อง เกี่ยวกับ
นกแก้ง กวาง ช้าง ม้า ฝ่ายแม่เอ๋ยเชิดขวัญก็หัดเพลงแก่ลูกหลานว่านเครือให้ รำ ร้อง และเครื่องเล่น (ดนตรี ปี
พาทย์) ขุนเลื่องขวัญไทย ปายป็นต้นโดนด ต้นมะพร้าว เทียวจับนก กระรอก กระแต เห็นมันเอาพื้นเห็นเงาเก็นน้ำ
ได้ จึงเอากินบ้าง ก็กินได้ ฐานวดอัน ปาด และรองน้ำหวาน ตั้งชื่อ น้ำตาล (ตาโหนด) ทำได้ทั้งโดนดและมะ
พร้าวเรียกน้ำตาล ยังไปเห็นน้ำเค็มข่งแห่งเป็นก้อน กินเค็ม เอาใส่ปลา เนื้อ กินอร่อย ได้กั้นดินทำคันข้างเค็มให้มาก
ก็ได้ก้อนเค็มมาก แล้วเรียก “เกลือ” แต่นั้น รู้จักทำน้ำตาลโดนดน้ำตาลมะพร้าว แต่น้ำตาล หรือ น้ำอ้อยนั้น กิน
เป็นมานานแต่ก่อน เมื่อทำ ก็เทียวไปเก็บเอามากัดกิน เอาไม้กด บีบ หีบ ให้น้ำออกมาก็กินได้ ต่อมารู้เอาต้มเคียว
ให้แก่น แข็ง ทำงบใส่หม้อ ทำปึก เก็บนานได้

ต้นเอ็นดู รักเลียงช้าง

เลื่องขวัญไทย จับ นก แก้ง กวาง ช้าง ม้า จั้ว ควาย สอ (สมเสด กชสิทธิ์) แรด ช้างใหญ่ ๕ ตัว
พอกินมือ (เมื่อคราว) หนึ่ง เมื่อคัดช้าง แม่ช้างลูกอ่อนเข้าหลักไฟยังมิก่อไฟ แม่ช้างร้องให้แรง ชูงวง ดูลูก เมื่อก่อน
หลายมือ มันเอาขึ้นหลัง ออนซอนช่างมันนักแล้ว ร้องให้ดอมมัน แก้มัน ให้มันไปป่า มันจูงลูกมาหา เอาเป็นเพื่อน
จึงไม่ฆ่า ไม่จับ ไม่กิน ช้างเอาช้างทำเพื่อน มันมีหนัง ขน มันเนื้อเผือก ภูเขาชื่อมันว่า แม่เผือก มันพาภูเทียวหลาย เมื่อกลับ
มา พ่อมะร่วงไทยดับ ปีอิน ๔๓๕ ครองต่อพ่อ

เลื่องขวัญไทย ให้มีเพลงเรื่องขุนอินเขาเขียว กวัคทองมา ให้เอาสาวที่แม่เอ๋ยเชิดขวัญหัดไว้มาเล่น
นางมิ่งขวัญใจเป็นกวัคทองมา ให้เอาเครื่องแม่เอ๋ยเชิดขวัญจัดไว้ เชิดใบสีพวงคอ สร้อยสะพาย ผ้าทอชายห้อย ๔ คือ
หน้า ข้าง-ขวา และหลัง ทับผ้าถุง เมื่อมิ่งขวัญใจเป็นนางกวัคอาบน้ำ ขุนเลื่องขวัญไทย เป็นขุนอินเขาเขียว เข้าไป
ช่วยอาบน้ำภูหลังตัว และจับอก เมื่อเสร็จงานฉลองแล้วจึงอยู่ร่วมกัน ปีอิน ๔๓๘ มีลูกชายชื่อ ลือขวัญไทย

ต้นผีไทย*

สร้างเรือนสาง หรือศาลพระภูมิ หรือวัด ก่อน พ.ศ. ๔๘๖๒ ปี

ปีอิน ๔๑๕๐ + ปีโล ๑๑๕๐ = ๕๓๐๐ + พ.ศ. ๒๕๑๘ = ๗๘๑๘

ลือขวัญไทย พ่อเลียงขวัญไทยตายปีอิน ๔๘๘ ได้ครองต่อ ปีอิน ๔๙๑ แต่งงานกับลูกลุง ชื่อแก้วสีทอง และบัวสีงาม แก้วสีทองมีลูกชายชื่อเลื่องสีไทย ปี ๔๙๕ บัวสีทองมีชายชื่อไทยสีเมือง ปี ๔๙๖

ในกาลนั้น คราวหนึ่ง เดินไปพบเห็นผีพ่อเลื่องขวัญไทย^(๑) เทียวเร่ร่อนไม่มีที่อยู่ได้คิดตลอดไปถึงปู่ขุนมะม่วง ไทย ชวดขุนห้วมะโรง และพ่อทวด คือ ขุนเขาเขียว และ ขวัญทองมา เฉพาะขุนอินและแก้วทองมา ขุนทองทับฟ้า ลูกขุนอุทองเขาเขียว ทำเรือนน้อยให้อยู่กับขุนเขาเขียวและขวัญทองมา จึงคิดใคร่สร้างเรือนน้อยให้ พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ชวดชายชวดหญิงอยู่ สร้างเรือนให้อยู่คนละหลัง เรียกว่า “เรือนสาง” หลังหนึ่งให้อยู่ ปั้นรูปคู่กัน ใช้ไม้ นิ้วเสียบฝา เอาดินสีแดงขีดลายบอก ตอนนั้นยังไม่มีลายสือ กำลังทำอยู่ ขุนสรวงและนางสางมาบอกให้สร้างให้ต้นด้วย จึงสร้างอีก และปั้นรูปต้นนั้น ทำตัวชายหญิง ขึ้นชื่อ เรือนสาง ได้ทำรั้วกันเขตไว้ส่วนหนึ่ง เรียกว่า “วัด” ทำให้เตียนไว้ต้นไม้ใหญ่ ๆ ไร่ ไร่ เรียกว่า “สวน” เวลาเย็นไปเยี่ยมไปคุยกัน จึงมีเรือนสางกันมา

เลื่องสีไทย ครองเมืองแมน ปีอิน ๕๕๘ เมียชื่อ เลื่องห้องเรือนทอง และ สีห้องทองเรือนห้องทองมีลูกชายปีอิน ๕๖๒ ชื่อเลื่องห้องทองไทย สีห้องทอง มีลูกหญิงชื่อ ทองงามดาปีอิน ๕๖๘

เลื่องห้องทองไทย ครองเมืองแมนปีอิน ๖๑๕ เมียใหญ่ชื่อดาวคำฟ้า มีลูกชายชื่อไทยจอมฟ้าพระยาเมืองแมน เมียน้อยชื่อ คู่ขวัญใจ มีลูกหญิงชื่อ เลื่องคู่ใจ ปีอิน ๖๒๔

ไทยจอมฟ้า ครองเมืองแมนปีอิน ๖๗๑ เมียชื่อ เพญเดือนแจ่มฟ้า และนางมีลูกชายชื่อเลื่องอินไทย ปีอิน ๖๗๓

^(๑)นี้แสดงถึงวิวัฒนาการ การนับถือและระลึกถึง ระลึกคุณ หรือกตัญญูกตเวทิตาธรรมต่อบรรพชนของไทย เรือนสางนี้ ขุนโลลายเขียนไว้ว่า ขุนแผนเมืองฟ้าสร้างเมืองแมน (เป็นอีกตอนหนึ่งจากเมืองแมนเดิม) ที่คอนโดนด (เดี๋ยวนี้เรียกบ้านดอนหรือบ้านหัวดอน) เดือนเด่นฟ้าเขียนดอนซ่อมเรือนสาง (พ.ศ. ๒๕๗) ว่า เดิมเรียกโคกวัด เพราะให้สาง (ผี) อยู่ เมื่อสร้างเสร็จแล้ว เปลี่ยนชื่อใหม่ว่า โคกวิหาร (เดี๋ยวนี้เรียกโคกวัดบ้าง โคกวิหารบ้าง อยู่ทางตะวันออกเฉียงเหนือเล็กน้อยของบ้านคอนโดนด) ด้วยเรื่องที่ว่านี้ คำชื่อว่า “วัด” คู่กับคำชื่อว่า “บ้าน” วัดมีมาแล้วตั้งแต่ก่อน พ.ศ. หลายพันปี บ้านเป็นที่คนอยู่ วัดเป็นที่ผีไทย (คนตายแล้ว) อยู่มานาน เวลานี้วัดเป็นที่อยู่ของพระก็จริง แต่ไทยก็ยังนิยมเอาคนตายเข้าอยู่วัด ซึ่งยังเป็นธรรมเนียมของไทยอยู่

----- *

การนับถือผีของไทย เมื่อสมัยเริ่มแรก ที่ท่านเขียนไว้นี้ ตามปกติ เราไม่รู้เรื่องเลยแต่เวลานี้ก็ยังมียู่จะเห็นเช่นปราสาทพระเทพบิดร อันอยู่ในวัดพระแก้ว ก็เรื่องผีนี้ เมื่อฟังความรู้ของนักภูมิสมัยปัจจุบันนี้แล้ว รู้สึกว่าเป็นเรื่องของคนโง่เขลาจนมาเติมที่ ทั้ง ๆ ที่การอย่างนี้ เข้าไปสู่ลัทธิของคนในโลกอยู่เป็นอันมาก โดยเฉพาะ “เรือนสาง” การสร้างเรือนสาง หรือ วัด เรือน บ้าน เมือง เป็นที่อยู่ของคนเป็น ๆ วัดหรือเรือนสาง เป็นที่อยู่ของคนตายหรือผีสาง ถ้าเราจะอ่านความคิดของท่านต้นไทยดูแล้ว จะเห็นว่าเป็นการนับถือระลึกบรรพชนของคนนั่นเอง เมื่อตายไป เราถือกันว่า “ดวงใจ” หรือ “จิต” วิญญาณรูปยังอยู่ในแดนสรวงหรือโลกทิพย์ จึงสร้าง “วัดผีเรือนสาง” ให้อยู่ ซึ่งแสดงว่าท่านนับถือมากที่สุดใน

เลื่องอินไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๗๒๓ เมียใหญ่ชื่อ เสิมสีทอง เมียน้อยชื่ออ่าวขัวญมา ปีอิน ๗๒๔ เสิมสีทองมีชายชื่อ ไทยสีทอง และอ่าวขัวญมามีลูกหญิงชื่อ สีพวงทอง

ไทยสีทอง กรองปีอิน ๗๔๕ เมียใหญ่ชื่อ นางบุนหญิงไทย^(๑) เมียน้อยชื่อสินทองไทย บุณหญิงไทย มีลูกชายชื่อสินุนไทย ปีอิน ๗๔๕ นางสีมาไทยมีลูกหญิงชื่อมิ่งมาไทย สินทองไทย มีชายชื่อสมฟ้าไทย

สินุนไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๘๒๑ เมียใหญ่ชื่อเสิมสีไทย ปีอิน ๘๒๒ มีหญิงชื่อแสงเสิมฟ้า ต้องการลูกชายจึงมีอีก ๒ ชื่อ แสงสีทอง และ สีเงินฉาย แสงสีทองมีชายชื่อสองฟ้าไทย ปลายปีอิน ๘๒๓ ปีอิน ๘๒๔ สีเงินฉายมีหญิงชื่อ แสงงามสี ปีอิน ๘๒๕ เสิมสีไทยมีชายชื่อ สูงเสิมฟ้า แสงสีทองมีหญิงชื่อ ฟ้าใสแสง สีเงินฉายมีหญิงชื่อ ฉายสีฟ้า เสิมสีไทย มีหญิงชื่อ แสงส่องฟ้า

สูงเสิมฟ้า (ผู้นี้แปลก เข้าทรงเล่า ขุนสือไทยจารึกไว้คัดมาตรง) พ่อชื่อ สินุนไทยแม่ชื่อ เสิมสีไทย พี่หญิงชื่อ แสงเสิมฟ้า แม่อื่นชื่อ แสงสีทอง แลแม่ชื่อ สีเงินฉาย แม่แสงสีทองมีชายชื่อสองฟ้าไทย หญิงชื่อ ฟ้าใสแสง แม่สีเงินฉายมีหญิงชื่อ แสงงามสี น้องหญิงชื่อฉายสีฟ้า แม่เสิมสีไทยมีน้องหญิงชื่อ แสงส่องฟ้า พ่อตายปีอิน ๘๔๒ แม่พี่เอาขึ้นต่อ (อาจกลัวพี่สองฟ้าไทย ซึ่งเป็นลูกของแสงสีทอง ไม่ยอม) ภูไม่เอา จับขัง มัด ดี เข้า เย็น คื่น นอนร้องครวนครางอยู่ พี่สาวแสงเสิมฟ้า (พี่ร่วมพ่อแม่ อาจเคยเลี้ยง อุ้ม กกกอด กล่อมมาตั้งแต่เล็กจึงเกิดสงสาร เข้าไปแก้ ปลอบน้อง) พี่เข้านอนกก (สอนให้รู้เป็นขุนต้องมีเมียและรู้จัก) สอนให้เอาเมีย นอนอกพี่ เอาพี่แสงเสิมฟ้า มื่อนั้น พี่ให้เอาขุน แล้วให้อีก เอาขุนและเอาพี่เป็นเมีย แสงเสิมฟ้ามีชายชื่อล้างเสิมฟ้า ปีอิน ๘๔๓ มีหญิงชื่อแสงส่องฟ้า พี่ว่ามีลูกเจ็บหนักหนา พาอ่อนเรือนทอง อ่อนขัวญหอมมาให้ มิเอา พี่ให้เอาขุน เอาพี่ให้ ว่ามีมีลูก เอาสองนั้นมียูกหญิงชื่อ สร้อยทองไทย อีกปี อ่อนเรือนทอง อ่อนขัวญหอ มีชายคู่ ชื่อ สากอไทย ชื่อสุหานไทย เป็นไข (พี่เข้าพยาบาล พอหายป่วย) เอาพี่ตายบนอกพี่

ล้างเสิมฟ้า กรองเมืองแมน ปีอิน ๘๕๐ มีอายุเพียง ๘ ขวบ จารึกเล่าว่า มิรู้มิเป็นบ้านเมือง พอขึ้น ๑๕ เข้า (ปีอิน ๘๖๒) นั้น พี่ฟ้าก่อผีแถว (ผีดาษ) เจ็บเหลือแสนทนมิมิได้ตายปีนั้น ขึ้นสู่ผีฟ้า

สากอไทย กรองเมืองปีอิน ๘๖๒ กับน้องชายชื่อ สุหานไทย ซึ่งมีอายุเพียง ๑๖ ปี จะคิดอย่างไรไม่ทราบ เพราะไม่ได้จารึกไว้ อยู่เพียง ๑๕ วัน รวมกับน้องชาย คือ ทั้งสากอไทยและสุหานไทยทั้งคู่ ได้ออกในเวลากลางคืน จารึกเล่าว่า “สองผู้ดันทั้งเมืองให้พี่และลุงชายสองฟ้าไทย ขึ้นเมืองแมน ครั้นเดินถึงเมืองหิมวันต พบคนเขาใหญ่ชื่อยักษ์ เข้าหาลูกหญิง เอาชื่อเมีย มีน้องหญิง นับค่อน้องสุหานไทย เมื่อเข้าหา ข้าเอยาสุมหลับทั้งเมือง ข้าแลสุหานไทยเข้าเมืองได้เมีย ขึ้นขุนอินสากอไทย (อินทสากกราชา)^(๒)

(๑) ที่นี้มีแปลก คือ คำชื่อว่าบุณ ซึ่งเข้าใจว่ามาจากคำ มทร ว่า บุ ญ ญ บุ ญ ญ เป็นบาลี แต่ บุ ญ ญ บุ ญ ญ และ บุณเสียง ผิดกันมาก แม้ระยะคำก็ไม่เท่ากัน ข้าพเจ้าเข้าใจว่าบุญ บุณ บุณ เป็นคำไทยตั้งแต่โบราณทั้งในชื่อจีนก็มี เช่นบุณไท้สือ บุณเกียง (ห้องสิน)

(๒) พวกนี้อาจไปเป็นต้นแรกของคนไทย เพราะการไปคราวนี้ แม้เป็นนิทานที่ผิดทรงเล่าก็ตามบังเอิญมีชื่อสากอไทย สุหานไทย เมื่อดูตามแผนที่ตอนตะวันตกเหนือพม่า เห็นชื่อ อัสสัม-อาหม ภูฐานเนปาล อัสสัม-อาหม จริงอยู่จะเป็นคำมครว่า อสม (ไม่มีใครเสมอ) แต่นั่นคนไทยตระกูล “เสื่อ” ไซ้จึงน่าจะเป็นคำไทยและชื่อไทย อ. อา เฉพาะ อ. นี้ ตรงกับคำไทยว่า ออ. อันแปลว่าคุณก็ได้ แปลว่านายก็ได้ เช่น ออแก้ว และเป็นอาได้ เช่น พี่อา ออ. อา. นี้ไปถึงญี่ปุ่น เช่น คำขึ้นต้นของเขาทั้งผู้ชายผู้หญิงว่า “โอ” ออ. อา จึงมีความหมายว่า “คน” ได้ อาหมคือคนหาญ หรือ ฮวน อัสสัมคือ คนสม คนเสียม หรือ เชียมตามเสียงจีน แต่เสียงไทยแท้ของเผ่า นั้น อาจออกว่า ออสมฯ ภูฐาน จริงอยู่ คำว่า “ภู” ภาษามครแปลว่า “เป็น” แต่ “ภู” คำไทยว่าภูเขาก็ก็น้อย ทั้งภูฐานก็อยู่บนภูเขาหิมาลัย จึงเป็นคำชื่อไทย เนปาลว่ากันว่าเมืองนิพพาน เมืองพระพุทธเจ้าผู้ตรัสรู้พระนิพพาน ทั้ง ๓ ชื่อนี้ เป็นที่รู้กันว่าเป็นดินแดนที่คนไทยอยู่กันมานานแต่ก็มีประวัติหลังพุทธกาลทั้งนั้น เฉพาะที่เนปาล เมื่อก่อนและสมัยพระพุทธกาลมีชื่อกบิลวัดดุหรือกบิลพัสดุ์ กบิล เป็นนามก็คือชื่อดาบส อันใกล้คำไทยว่า ระบิล กระบิล (เมือง) ทั้งชื่อก-ปี-ล เนปาล ปา-ล มีเสียง ป.ล. อยู่ ถ้า ก.น. ในภาษาของเนปาลใช้แทนกันได้ก็เป็นชื่อเดิมมา ทั้งเขตแดนนี้ ชาวจีนเรียกว่า เชียม เชียมกุก หรือसान-सानโก้วะ ซึ่งใกล้หรือเป็นชื่อคำเดียวกับเชียมล่อกัก และหลอฮกก (ละวะ ละโว) ในอินเดียมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า ปาลว

สองฟ้าไทย เล่าว่า พ่อตาย น้องสูงเลิมฟ้าครอง ได้ช่วยเหลือกระทั่งตาย แม้ครั้งหลานตั้งเลิมฟ้าตายแล้ว
 สากอไทยขึ้นครอง ๑๕ มี สากอไทยแลสุหานไทยชวนกันหนีไปมีรู้ พี่แสงเลิมฟ้าแลแม่แสงสีทอง เอาขึ้นครองเมือง
 แมน ปิอิน ๘๖๒ แม่แลฟ้าให้เอาอีสาวสามขึ้นเมียได้ห้ามแล้วเอาแสงงามสีให้ไทยอุ้นฟ้าถูกขุนเถียมทอง เอาฟ้าใสแสง
 ให้อออุทอง แสงส่องฟ้าให้ขุนพรานพริบพลี ได้แต่งกับทองพริบพลี งามอุทอง หนอมตงนาม ปิอิน ๘๖๓ ทองพริบพลีมี
 สีไทยฟ้า

สีไทยฟ้า ครองเมืองแมน ปิอิน ๘๘๔ แม่หา สีทองงาม มิ่งขวัญฟ้า แสงฟ้าส่อง ให้เป็นเมีย ปิอิน ๘๘๕
 สีทองงามมีชายชื่อ เลิมฟ้าเฟื่อง ปลายปิอิน มิ่งขวัญฟ้า มีหญิงชื่อสีสองขวัญ ฯลฯ

เลิมฟ้าเฟื่อง ครองเมืองแมน ปิอิน ๙๐๕ แต่งกับสีสองขวัญ และสมแสงฟ้า ปิอิน ๙๐๖ สีสองขวัญมีชายชื่อ
 แสงขวัญฟ้า ปิอิน ๙๐๙ สมแสงฟ้ามีหญิงชื่อ สีเลิมฟ้า และ ปีนี้ แม่ป่วยนอนให้เอาสคสีทองเข้าที่เมียพี่น้องรับแล้ว แม่
 ดับ ฯลฯ

แสงขวัญฟ้า ครองเมืองแมนปิอิน ๙๒๕ ได้ถูกขุนพริบพลี ๒ คน ชื่อ เสื่องงามแมนและสีงามฟ้า ปิอิน
 ๙๒๖ เสื่องงามแมนมีชายชื่อ เลิมเสื่องไทย ปิอิน ๙๓๐ สีงามฟ้ามีหญิงคู่ชื่อ ยิงทองงาม และ ยอดทองงาม

เลิมเสื่องไทย ครองเมืองแมน ปิอิน ๙๔๑ มีใจ มีรู้เมืองบ้าน น้าอบอุ้นใจ ลูกขุนอุทอง เมียพ่อ พ่อว่า
 เลิกให้เลี้ยงข้า พาเที่ยว เมื่อขึ้นขุนแล้ว เมื่อคืนหนึ่งสอนให้รู้เมียแล้ว เอาเอิบเอี่ยมฟ้า น้องนำขึ้นเมีย ปิอิน ๙๔๒ อบอุ้น
 ใจมีชายชื่อ สีชายไทย มีหญิงชื่อ เอมผ่องสี เอิบเอี่ยมฟ้า มีชายชื่อ แสงส่องฟ้า หญิงชื่อ เพ็ญผ่องฟ้า หญิงชื่อ ตาเลิม
 ฟ้า และหญิง ชื่อ ผุดผ่องสี

สีชายไทย ครองเมืองแมน ปิอิน ๙๖๑ ขึ้นขุนแล้ว ยังไม่มีเมีย แม่อบอุ้นใจเอาเอมผ่องสีเข้างายว่าฟัวทำ
 เมียเทื่อ และแม่เอิบเอี่ยมฟ้าพาเพ็ญผ่องฟ้ามาให้ ปิอิน ๙๖๔ เอมผ่องสีมีชายชื่อ สิ้นอินไทย ปี ๙๖๘ เพ็ญผ่องฟ้ามีหญิง

----- (๒) -----

หรือ บัลลว (ลาวผู้ใหญ่ ลาวผู้เป็นประธาน) ฉะนั้น จะเห็นชื่อ ล. ล้อ ลัวะ ลาว เลี้ยว แลว ลัว อยู่ ชื่อ เลี้ยว คำแต่จัว เรียกชาวเหนือตั้งแต่แมนจูเรียลงมา
 ว่า ปักเลี้ยว=ลาวเหนือ เรียกตั้งแต่่านกิงลงมาถึงเวียงจันทน์ว่า น้ำเลี้ยว=ลาวใต้ และเรียกดินแดนริเบต เสงวน รวมเรื่อยไปถึงกวางตุ้ง และ
 ญวนว่า เมืองวัด (เมืองวัด เพราะมีวัดตลอด) “วัด” ตามเสียงแต่จัวว่า “วัด” ญวนออกว่า “เวียด” ภาษากลาง และ กวางตุ้งออกว่า “อวด”
 เมืองวัด หรือ เมืองวัด คำชื่อไทยนี้ แผล่ออกไปตลอดแถบเหนือของเนปาล ชื่อ เนปาล เมื่อออกเสียงตรงว่า เนปา-ลอ จะเห็นชื่อล้อ หรือ ลัวะ
 อยู่ คำหน้า ล. นั้น คือ พ่อ ป้อ ปา ป่า จีนยังใช้ต่อคำ เช่น ชัวปา พ่อภูเขา เน คำไทยว่า คน มีคำว่า นีะ เนะ อันแปลว่า คน เช่น คำท้องถิ่น
 ว่า นีะ ยังไง, เนะ-ยังไง ว่าคนยังงี้ ฉะนั้น เนปาลว่า ตามคำไทย พ่อได้ความว่า คนพ่อลัวะ คนพ่อลาว พ่อเข้ากับชื่อที่จีนเขานานว่า เชียม-
 เชียม-กัก หรือ สาน-सान โกวะ พ่อเข้ากันได้ จะผิดถูกอย่างไร ก็พูดในคราวนี้ แต่ เชียม-เชียมกัก จีนเขาเรียกมานานเท่า ๆ กับเรียกว่า “ฮวน”
 ซึ่งมีชื่อพร้อม ๆ กับพวก หาน หรือ ฮั่น (เช่น ฮั่นโจโก แต่เมืองฮั่นมีมาก่อน) ฮั่นโจโก รวบรวมจีนได้แล้ว ใช้ชื่อเป็นของคนว่า ฮั่นฮั่นคือ คนของฮั่น
 ใครได้พวกนี้เป็นคนฮั่น ซึ่งพวกเหล่านี้ไม่ยอมเข้าชื่อด้วย ก็ “ฮ้วน” ขึ้นจึงประกาศชื่อตามจริงว่า “ฮ้วน” ตามคำชื่อไทย อันหมายถึงว่า ฮ้วน
 หั่นฮั่น จีนเรียกว่า “ฮวน” อันฮั่นฮั่นว่าต่างไปจากฮั่น เหตุที่พวกนี้ไม่ยอม ทั้งพำนักอยู่ตามป่า ภูเขา จึงเป็นความหมายของชื่อว่าฮวน ตามความ
 หมายที่ไทยแปลว่าคำจีน แต่เล่าแซ่ จีนแท้บอกว่า ฮวน เป็นชื่อชาวต่างประเทศ ต่างปกครอง ต่างเมือง ซึ่งยืนยันว่า ฮวน คือ พวกเอกราช
 นำสังเกตอีก ๒ ศัพท์ ๒ ชื่อ คือ พรหม และ พราหมณ์ ถ้าพูดถึงคำไทยและศัพท์ไทย ถ้าเขียนตามแบบไทย พรหม จะเขียนอย่างนี้
 พระหม ซึ่งถ้าออกเสียงมครแล้วใกล้เคียงกันมาก พรหม=พระหม พราหมณ์=พรา-หมณ์ (พระอาหม=พราหมณ์) คือ พวกหม โหม ก็คือ พวก
 ลาว สมัยก่อน คนคน โหมเข้าชนะแล้วก็ตั้งตัวเป็นใหญ่ได้แต่โบราณคึกคักบรรพมา เมื่อเป็นผู้ชนะแล้ว ก็บังคับให้คนเคารพบูชาพวกตนถ้า
 ไม่ยอมก็ประหาร ฆ่ากิน และทรมานแบบพระเจ้าสาปแช่งและทรมาน เอาชื่อของตนเองตามคำไทยซึ่งพวกเดิมไม่รู้ ว่า พระหม พระอาหม
 (พระโหม) บอกว่า พรหม พรหม มหาพรหม พราหมณ์ พราหมณ์ ฉะนั้นชื่อ พรหม และพราหมณ์ ก็น่าจะเป็นชื่อตั้งให้เป็นที่เคารพบูชามา
 แต่โบราณ จะเห็นว่า พรหม พราหมณ์กษัตริย์ (ขุนนักรบเจ้าเขตแดนหรือนา) และจะเห็น พรหม อิศวร นารายณ์ไม่มีกำเนิดในดิน มาจากนอกถิ่น
 ชมพูทวีปทั้งนั้น แม้พระพุทธเจ้าก็ทรงประกาศ “อิน” “อินทร” “ลักรินทร” และ “ลักกเทวานมินทร” จะเห็นว่าพระองค์นี้ชี้ข้างแบบไทย
 และข้างเอราวัณ มี ๓๓ เศียร ซึ่งยืนยันว่า “แต่่ง” (นิรมิต)

ชื่อ เลิมผ่องฟ้า ปีนิน ๕๗๑ เอมผ่องสี มีชาญเลิมฟ้า เพ็ญผ่องฟ้า มีแสงช่อฟ้า

สินอินไทย กรุงเมืองแมน ปีนิน ๕๕๕ กับเลิมผ่องฟ้ากับผุดผ่องสี แสงช่อฟ้าปีนิน ๕๕๖ เลิมผ่องฟ้า มีลูกชายชื่อ สวงอินไทย ผุดผ่องสี มีชายชื่อ สมสีฟ้า ปีนิน ๕๕๕ เลิมผ่องฟ้า มีหญิงชื่อ สอแสงฟ้า ฯลฯ

สวงอินไทย กรุงเมืองแมน ปีนิน ๑๐๒๕ เมียชื่อ ห้อมเรือน เมียน้อยชื่อ บัวทอง ปีนิน ๑๐๒๗ ห้อมเรือน มีลูกชายชื่อ สีห้อมไทย

สีห้อมไทย กรุงเมืองแมน ปีนิน ๑๐๕๓ เมียใหญ่ชื่อ สมพูนเพ็ญ เมียน้อยชื่อ มิ่งมองาม ปีนิน ๑๐๕๔ สมพูนเพ็ญ มีลูกชายชื่อ สีเลื่องไทย

สมัยขุนโกลาย ปลายปีนิน เมืองแมนระบุปีนินไว้ (ตัวเลขบอก จึงเอาไว้ตอนนี้)

โกลาย เล่าขุนอินกวักทอง (มา) ปีนิน ๑๐๗๓ สีเลื่องไทยกรุงเมืองแมน (๓๓๗/๑-๒) เมียชื่อ แสงส่องฟ้า เมียน้อยเลื่องรีนฟ้า ปีนิน ๑๐๗๕ แสงส่องฟ้า มีลูก (ชายชื่อ) เลื่องฟ้าฉาย

เลื่องฟ้าฉาย กรุงเมืองแมน ปีนิน ๑๑๐๕ เมียใหญ่ชื่อ ทองคำสี เมื่อเข้าปีนิน ๑๑๐๗ ทองคำสี มีลูกชายชื่อ เลื่องทองฟ้า

เลื่องทองฟ้า กรุงเมืองแมน ปีนิน ๑๑๓๓ เมียใหญ่ชื่อ นางสีดัวทอง เมียน้อยชื่อเลื่องร่างทอง ปีนิน ๑๑๓๕ เลื่องร่างทอง มีลูกชายชื่อ สินเลื่องไทย ปีนิน ๑๑๓๗ สีดัวทอง มีลูกหญิงชื่อ สีขวัญใจ

สินเลื่องไทย กรุงเมืองแมน ปีนิน ๑๑๕๕ เมียชื่อ ทองผ่องฟ้า ปีนิน ๑๑๕๖ ทองผ่องฟ้า มีลูกชายชื่อ เลื่องฟ้าไทย

— * —

สาขานุกรณและนางสาข เป็นชื่อต้น เมื่อลูกหลานตายไปก็ไปอยู่เป็นลูกของสาขในแดนสวรรค์เราจึงเรียกคนตายแล้ว ตลอดทั่วไทยลาวว่าสาข หรือ ผีสาข (ได้ฟังชาวลพบุรีเรียก) อย่างนี้ พวกไทยปัจจุบันไม่รู้จึงเลิกเรียกกันหมดแล้ว เมื่อสาขานุกรณและนางสาขสั่งขุนแผนเมืองฟ้ามาก่อเมืองอยู่ภูเขาริมทะเลนั้นเป็นผู้คลั่งคนดูลูกทุกอย่างให้ ตลอดจนกระทั่งความรู้ความคิดสมัยเริ่มแรก ถือว่าผีสาขเป็นทุกอย่าง (แบบสยุมภูของพระผู้เป็นเจ้า และพระเจ้า) ก็บันดาลให้ลูกหลานรู้ทุกอย่าง ซึ่งขณะนั้น อาจมาทรงใคร ๆ แล้วบอกสอนให้ เรา-ไทย จึงนับถือผีทั้งในฐานะท่านค้ำและฐานะขอม คือ ครูอาจารย์ จึงมีการยกย่องการทรงผีฟ้า หรือทรงจ้าว กันมาซึ่งเราจะเห็นได้ว่าเหมือนกับลัทธิพราหมณ์ อันมีการถือพระผู้เป็นเจ้า คือ พรหมอิศวรนารายณ์ ก็อยู่สวรรค์เหมือนขุนสรวง และพรหมอิศวรนารายณ์ก็ชอบมาทรงคน อันเหมือนกับการทรงผีทรงจ้าวของไทยเรา ทั้งในลัทธิและศาสนา เช่น คริสต์ และอิสลาม มีพระเจ้าผู้เป็นทุกอย่างและอยู่สวรรค์กอดกับอัลลาะห์ เสียงชื่อคล้าย ผีก.และผี อ. ของเรา (กอดพระเจ้าเห็นเขียน GOD ตัว G ตรงกับเสียง ค มคร จึงอ่านอย่างเดียวกับโคดม (อ่านว่า โคทม) ยิ่งในคำสวดหรือระลึก พระจิต หรือพระวิญญาณ เมื่อกล่าวแล้วชี้ที่ทรงออก กล่าวคำเห็นเขียนไว้อย่างนี้ Holy Ghost เมื่อแปลตามศัพท์จะตรงกับของเราที่เดียวและอัลลาะห์หรืออัลลอหะ ก็ใกล้กับคำชื่อว่าอรหันต์ หรืออรหของเร ส่วนเสียงกล่าวก็ออกไปตามเสียงชาตินั้น ๆ เช่น พระพุทธจีนออกว่า สุกโจ้ว อังกฤษออกว่า บุคคะ แยกแต่เสียงว่า พุทธ เรา-ไทยออกว่าพระพุทเจ้า แม้ลัทธิมหายานก็มีพระพุทเจ้าอยู่สวรรค์ชั้นสุขาวดี ก็คล้าย ๆ กับลัทธินับถือพระพุทธรูปสำคัญ ๆ ของพวกเรทั้งหมดนั้น มีวิธีคิดต่อสิ่งมองไม่เห็น พุทไม่ได้ยิน ได้ด้วยวิธีทรงคนได้เคยเห็นชาวคริสต์ ชาวอิสลาม ชาวมหายาน และหินยานฝ่ายศักดิ์สิทธิ์ และชาวพราหมณ์ (พรหม อิศวร นารายณ์) เขียนไว้บ้างเล่าให้ฟังบ้างเล่าวิธีการติดต่อกันเหมือนกัน ว่าด้วยวิธีการทรงคนเป็นหลักใหญ่ อย่างนี้จะเห็นพิธีการลัทธิ “ผี” ของเราเข้าไปอยู่ในลัทธิสำคัญ ๆ ทั้งหมด และกำลังเข้าไปสู่หลักวิทยาศาสตร์แผนใหม่ คือ วิญญาณวิทยา หรือทิพย์วิทยา การทรงนี้ได้ทราบมาว่า ในอังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐ ออส-

(แผ่นลำดับอ่านที่ ๓๓๗ หน้า ๑)

๑ โลลาย เล่า ขุนอินกวัก ทอง (มา)

๒ ปี อิน ๑๐๗๓

๓ สี เลื่อง ไทยคลอง (ที่เห็น ไ, ท, อยู่ใน)

๔ เมือง ลว ไทย แมน (จะเห็นตัวซ้อนกัน)
อ่านสั้น ๆ ว่า เมืองแมน

ที่เห็นเป็นตัว ญ คือสระแอ ท้าย ข จะเห็นขมวด บน ล่าง คือ ม. น. เขียนไว้ล่าง ท้ายอยู่บน หรือเขียน ม.น. เดียวกัน เส้นล่างคือเส้นหมายรู้อ่าน ๒ ตัว

----- *

เตรเลียบ และ ญี่ปุ่น กำลังนิยมเล่นกันมาก ถึงกับจะเริ่มตั้งลัทธิผีบันดาลกันขึ้น อันเรียกว่า “วิญญาณวิทยา” ไม่ใช่เพียงคนไทยเท่านั้น แม้คนชาติต่าง ๆ มีปรีญาสูง ๆ ก็นับถือ เช่น ในคริสต์และอิสลาม และนักวิทยาศาสตร์ แต่คนไทยเรานับถือกันมาตั้งแต่ดึกดำบรรพ์ เมื่อเทียบปีกันแล้ว ไทยมีก่อนเขาหมด แม้ปัจจุบันนี้ก็ยังปรากฏอยู่ เช่น ปราสาทพระเทพบิดร ศาลพระภูมิ หรือเรือนสาธและคนมักทันทักพ่อและปู่ จึงเรียกกันว่าสาธพ่อปู่ ฉะนั้น เรือนสาธพ่อปู่จึงเลื่อนมาเป็น “ศาลพระภูมิ” ผีสาธของไทย-ไทยได้เคารพนับถือกันมา ๙-๘ พันปี หรืออาจก่อนนั้น มานานทราบว่ามีตลอดลงไปถึงบาบิโล (หรือบาบิล) ตลอดไปถึง จีน เกาหลี และญี่ปุ่น (ยังไม่รู้ว่าภาษาของเขาเรียกว่าอะไร)

ของไทยนี้ เมื่อได้พบพระพุทธศาสนา บังเอิญมาตรงกันเข้า คือ ปุทุพเปตพลี (ทำบุญอุทิศแก่คนตายไปแล้ว) เทวดาพลี (ทำบุญอุทิศแก่เทวดา) ซึ่งพระพุทธเจ้าตรัสสอนอนาถปิณฑิกเศรษฐีว่า ตา เจว ปูชิตา โหนติ ทายกา จ อนิพฺผลา (ผู้ล่วงลับไปแล้ว และเทวดาทั้งหลาย) เหล่านั้น เป็นอันเราได้บูชาแล้ว และทายกทั้งหลายไม่ไร้ผล ทรงสอนว่าสการพราหมณ์ว่า ยาดตุถ เทวดา อาตุ เทวดาทั้งหลายเหล่าใด มีอยู่ ณ ที่นั้น ตาสฺ ทกฺขิณมา ทิเส อุทิสฺสนุญทกฺขิณาทานให้แก่เทวดาเหล่านั้น ตาปูชิตา ปุชยนฺติ เทพเหล่านั้น ได้บูชาแล้วย่อมบูชา (ตอบ) มานิตา มานยนฺติ น ไค่นับถือแล้ว ย่อมนับถือ (ตอบ) ตโต น อนุกมฺปนฺติ จากนั้นจะอนุเคราะห์เอ็นดูเขา มาตา ปุตฺตว โอรสฺ เหมือนมารดาเอ็นดูบุตรอันเกิดจากอก เทวดาอนุกมฺปิโต โปโส นรชนซึ่งเทวดาอนุเคราะห์เอ็นดูแล้ว สถาปทานิ ปสฺสตีติ ย่อมพบเห็นความเจริญทุกเมื่อ ดังนี้แล

ฉะนั้น “ผี” เป็นชื่อคำไทย มคธบาลีว่าเทวดา หรือเทพ มีคำชื่อหลายคำเป็นคำยืนยัน พระพุทธเจ้า พระอรหันต์ ไม่ถือความถือคำชื่อที่เข้าใจกัน เช่นคำว่าผีเรือน คือ ฆรัฏฐเทวดา (เทวดาผู้ตั้งอยู่ในเรือน) จ้าวที่ ภูมมัญฐเทวดา (เทวดาตั้งอยู่กับพื้น) ผีฟ้า อากาสัญฐเทวดา (เทวดาผู้ตั้งสถิตในอากาศ) ผีไม้ นางไม้ รุกขเทวดา (เทวดาสถิต ณ ต้นไม้) ฯลฯ จะเห็นได้ว่า ลัทธิ “ผี” ของไทยนั้นไม่ผิดอะไร ยังมีความถูกต้องอย่างสมบูรณ์ที่สุดอีกด้วย

ของไทยเราคืออย่างนี้ ถึงกระนั้น ก็มีพระไทยปากสวะพยายามพูดชวนไทยใจ ๆ เป็นอันมากให้ล้มเลิกของไทยตลอดกาล พยายามที่จะให้ไทยถือลัทธิ พรหม อิศวร นารายณ์ หรือโพธิสัตว์ สมัยศรีวิชัย เช่น ให้หรือศาลพระภูมิทิ้ง รื้อศาลปู่จ้าว เลิกประเพณีทำบุญให้ผี ฯลฯ โดยอาศัยพระธรรมของพระพุทธเจ้าเป็นสื่อพูดเพื่ออาชีพขายหนังสือคำพูด ข่ายวิชาพูดแก่นักเรียน มีสาวกรับลัทธินี้ เทิดทูนอาชีพคำเป็นอันมากข้าพเจ้ารู้และทุกคนควรรู้จักพวกนี้ว่า “พ่อคำคำพูด”

ขอมตัน^(๑)

ปีอิน ๑๑๗๘ ก่อน พ.ศ. ๕๑๖๓ เมื่อ ๖๖๘๐ ปีมาแล้ว

เลื่องฟ้าไทย ขุนสรวง และ นางสาธ ส่งให้เข้าทรงไทยงามเล่าเรื่องให้ขุนสือไทยฟ้าฟังแล้วจารึกไว้ เรื่องจึงปรากฏเมื่อเกิดปีอิน ๑๑๕๖ เป็นลูก ขุนสินเลื่องไทย แม่ทองผ่องฟ้า พี่สาวชื่อ สินแสงฟ้า (อาจเกิดก่อนพ่อ เป็นขุน) น้องชายชื่อ สินแสงฟ้า เมื่อปีอิน ๑๑๗๖ อายุเข้า ๒๐ ออกเที่ยวไปในป่า ได้พบเด็กหญิงคนหนึ่งชื่อ พวง หรือ พวงมะลิ กำลังลงน้ำในบ่อ หนอง งามเอา ปู ปลา เนื้อ กุ้ง จึงลงไปเล่นน้ำด้วย รู้จักกันแล้ว ตามรู้ว่าพ่อแม่ถูกงูกัดตายหมดแล้ว นางอยู่คนเดียว ไปไหนก็ไม่ถูก ได้ดม กุ้ง ปลา เงาะบัว ผักบัวกิน ขุนเลื่องฟ้าไทย เกิดสงสาร จึงอุ้มนางมาอยู่โรงเดิมและนอนค้างด้วย ได้ไปขนเสื้อผ้าเครื่องใช้ของตนมาให้เที่ยวไปเก็บรวงข้าวเอามาข้าว บด ตำ ไว้หุงกิน อยู่ด้วยกัน เล่นด้วยกัน นอนด้วยกัน นางขึ้นสาวแล้ว ออกคก คงจะเป็นทั้งรักและสงสารที่ไม่มี พ่อแม่พี่น้อง ทั้งนางก็มีตัวคนเดียว จึงไม่มีทางอื่นมากไปกว่าธรรมชาติ ได้เป็นคู่ครองกัน และมีชายเมื่อเดือนขึ้น ขอบฟ้า ตั้งชื่อ ขอมฟ้าไทย มีหญิงชื่อ มะลิฟ้า และ สีแจ่มฟ้า เมื่อพ่อตาย สาวฟ้าไฟใจใคร่เป็นเมีย เข้ามาหาเล่า บอกแล้ว ขุนเลื่องฟ้าไทย ปฏิเสธห้ามว่าไม่เอา พี่สินแสงฟ้าโกรธมาก คงต่อว่ามากมาย ก็ไม่ยอม จึงด่าแข่งถึงต้น ขุนอินและต้นขุนญิงกวักทองมา ขุนเลื่องฟ้าไทยโกรธจึงมาก จึงคว่ำดาบขุนอินที่ทำไว้ดกทอดมาถึง พันตัวพี่สาว ตาย ซึ่งทำให้ญาติพี่น้องกลัวเกรงขาม ปีอิน ๑๑๗๘ ขึ้นขุนแล้ว จึงประกาศเอาพวงมะลิเป็นเมียกลาง คบคุมทั่วไป แต่นางบอกว่า ขออยู่นอกเมือง ตั้งนางทองหล่อตนเป็นเมียชวา ตั้งนางสาธพาดีเป็นเมียซ้าย ยก ขอมฟ้าไทย มะลิฟ้าและสีแจ่มฟ้าขึ้นเป็นลูกพ่อขุนเมืองแมน

ปีอิน ๑๑๘๕ เมียน้อย สาธพาดี มีลูกชาย ชื่อ สือไทยฟ้า ปีอิน ๑๑๙๑ เมียชวาทองหล่อตน มี หญิงชื่อ ไทยงาม และเพราะบังเอิญให้มีเหตุการณ์เช่นนี้ ต่อไปจึงปรากฏการณ์ยุ่ง ๆ ซึ่งมีเรื่องมาก

ขอมฟ้าไทย ขุนสือไทย ไทยงาม เลกไทย สิงามตน หรือ งามตน ได้ร่วมกันสร้างสิ่งของไทย เริ่มด้วยการทำ “ลาย” ขอมฟ้าไทยทำเป็นลายสาน ลายปั้น แกะ สลัก พัก บัก ถัก ยก หรือ จก ได้สอนไทย งามให้เอาเข้าเป็นลายผ้า ทั้งเป็นลายทอ ลายยก ลายเขียน หรือ พิมพ์ และแล้วขุนสือไทยได้มีความคิดเอาเป็นลายอ่าน รู้ความครั้งแรก อ่านว่า “เมือง” ก่อน และคิดเอาลายอื่นอ่านเป็น “บ้านเรือน” ร่วมกับขอมฟ้าไทยและไทยงาม ได้คิดสร้างลายอ่านรู้ความได้ จึงตั้งชื่อว่าลายสือไทย ต่อจากนั้น ขอมฟ้าไทยก็ได้คิดเป็นลายสือขอมอีก ก็คิดสร้างได้ สำเร็จ และได้ตั้งชื่อว่าลายสือขอม ครั้นได้คิดว่าจะทำเรื่องไทยให้คงอยู่ ได้เข้าไปดูเรือนสาธที่ขุนสือขวัญไทยได้กระทำ ไว้ ได้เห็นลายขีดและไม้วางไว้ก็ไม่รู้เรื่อง จึงเชิญจ้าวพ่อขุนสรวง จ้าวแม่ขุนนางสาธเข้าทรงไทยงาม พ่อจ้าว แม่จ้าว รับว่าจะให้พวกนั้นมาเล่าให้ฟัง แต่เกรงว่าจะจดจำไม่ทัน จ้าวพ่อขุนสรวงเข้าทรงไทยงาม และสอนงามตนให้เรียนลาย

(๑) ชื่อ ขอม หรือ คำว่าขอม ซึ่งถนัดปากคำไทยตลอดมา อาจมีมาก่อนนานเท่า ๆ ที่คนไทยตั้งคำไทยใช้ ซึ่งขุนเลื่องฟ้า-ไทยเอามาตั้งชื่อลูกชายคนแรกว่า “ขอม” คำชื่อว่า ขอม ลาวเดิม ราชบุรีเรียกขอมกระบุง (กะเซอ) โกรนว่า ขอม เมื่อแต่งเรียบร้อย แล้วจะเข้า หรือเข้าติดกระบุงเรียกขอบ และใช้เป็นกิริยาว่าขอมกระบุง คำคนท้องถิ่นราชบุรีเก่าเมื่อ ๕๐ ปีมา และคำตะวันออกเฉียงเหนือ ขอมก็คือ กลุ่ม หรือ โปกหัว เช่น ขอมหัวได้รูปขอมทองเพลง หรืออาจเป็นรูปขอมฟ้าไทย ซึ่งขอมทองเพลงอาจทำปรราก ขอมตัน นั้นจึงทำรูปขึ้นครุไว้ก็เป็นได้ ปรากฏว่ามีขอมหัว ซึ่งทำเป็นใบสรวงเป็นแบบรัดเกล้าของขอม อันผิดจากแบบรัดเกล้าขุน ทัวไปเรียกว่า ขอม ขนนก หรือเชิดขนนก อันเป็นของทะเลใต้และเผ่าแดง ความจริงเป็นใบสรวง หมายถึงขึ้นครุ หรือครอบขึ้นครุแล้ว ถ้าเป็นเพลงหรือตัวเพลง มีกรวยยอดแหลมอยู่กลาง แต่ขอมฟ้าไทยนี้ เป็นคนดีต่อพี่น้องพ่อพวก เป็นครูที่ปรึกษาขุน ช่วยขุนที่ดี จึงมีชื่อดีตลอดมากระทั่งกลาย มาเป็นตำแหน่งประจำเมืองทั่วไปมาหลายพันปี และเลื่องฟ้าไทยไม่ได้บอกว่า ขอมฟ้าไทย เกิดปีเท่าไร ที่จดไว้คือปีครอง จึงเข้าใจว่ามี ก่อน เพราะเป็นรักครั้งแรก ที่ขอมฟ้าไทยจดไว้ก็เพียงเล่าว่า มีแล้วขวบครั้งจึงมีน้อง อาจมีก่อนปีครองเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นเหตุให้พี่โกรธ จึง ถึงด่าต้นขุนเป็นเหตุให้ฟาดฟันกันตาย

ย่อ ๑,๒,๓,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๐๐,๑,๐๐๐, ฯลฯ ต่อมา ขุนเลกไทยได้เห็นว่าย่อดี จึงได้นำมาจดจำนวน แต่ยังไม่มีการเรียก ได้เอาชื่อ งานตนกับชื่อตัวเองควบกันตั้งเป็นชื่อว่า คนเลกไทย ในบัดนี้เปลี่ยนเป็น ตัวเลขไทย

ขอมฟ้าไทยเป็นลูกขุน หรือลูกพระลูกเจ้าอยู่แล้ว ทั้งยังได้ดำรงขุนอยู่ถึง ๕ ปี และชื่อก็เป็นขอมอยู่แล้ว ผู้ได้รู้และทำ แกะ สลัก ฐาน บัน เขียนเป็น “ลาย” จึงเป็นช่าง เมื่อคิดสร้างลายสือไทย และลายสือขอมแล้ว จึงขึ้นเป็นต้นช่างลายไทย ลายสือไทย ขอม จึงเป็นที่เชื่อฟัง คือ เป็นทั้ง บา-ขอม ทั้งที่ปรึกษาใหญ่ ได้ทำแบบพิธีไหว้ครู และครอบความรู้ขึ้นสอนและสั่ง จึงเป็นต้นแบบไหว้บา ทำโทษผู้ผิด เช่น สอบตก รับรองความรู้และยกย่องผู้ทำถูก เช่น สอบได้หรือเลือกให้ได้ จึงเป็น บาและขอม ได้ทำเชิดใบสี หรือรดเกล้าขอดกับเครื่องแบบ คือ เสื้อคลุมและถุงเป็นอีกแบบอย่างหนึ่ง อันเป็นแบบเฉพาะหมายให้รู้จักว่า “บา” “ขอม” เป็นเครื่องแบบจำเพาะทั้งชายและหญิงเป็นที่รู้จักได้ จะเห็นได้จากรูปขอมชายและขอมหญิงเอ่ยเชิญขวัญ จึงต่างเป็นต้นไทยและต้นผี เมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นที่-ต้นผีบา-ขอม คือ ครูบาอาจารย์ศิลปวิทยาการทุกชนิด

และก็ เพราะเหตุที่คิดชื่อ และคำพูดเป็นลายเส้นหมายความว่าอ่านได้ อันเป็นลายสือและลายเลข ตลอดจนกระทั่งเส้นร่างรูปต่าง ๆ เป็นความหมายขึ้น ไทยสมัยนั้นจึงเกิดความคิดรู้ชื่อต้นไม้ต่าง ๆ และความหมายตามความเป็นจริงได้ เช่น หญ้าแพรก ซึ่งทนแล้งร้อนหนาว งอกงาม ยืดยาวไปได้เร็ว หัวหมูงอกขึ้นได้ทุกแห่ง แม้ต้มจนสุกและน้ำท่วมตายแล้ว อยู่ ๆ ไปก็กล้างอกขึ้นขึ้นเป็นอีกได้ จึงถือกันว่าไม่ตาย คือ อมต มะเขือ มีดอกลูกออกสะพรั่งต้นและตลอดกาล เข็มเป็นไม้กอพุ่มแข็งแรงมีดอกตลอด ทั้งชื่อว่า “เข็ม” ก็หมายรู้ว่า เขียบแหลม พญาไม้ผุ รากกินเข้าไปจะคลอผิวให้หื่น ขลัง เหนียว มีดฟันไม่เข้า ฯลฯ จึงเอามาเป็นนิมิตหมายในกาลบำบวงบูชาสักการะเคารพนับถือไหว้ครูบาอาจารย์ขอม เป็นเครื่องหมายบอกแก่ศิษย์ผู้เรียนว่าหญ้าแพรก-หมายความว่าให้รู้เจริญงอกงาม หัวหมู-หมายความว่า ความรู้ทุกชนิดไม่ตายเป็นอมต มะเขือ-หมายความว่าให้รู้ดกดอกออกผลลูกได้ เข็ม-หมายความว่าให้เห็นและเขียบแหลม ฯลฯ จึงนำสิ่งนั้น ๆ มาเป็นเครื่องบำบวงบูชาสักการะเคารพนับถือไหว้ครูบาอาจารย์ขอมกันมา และมีอยู่เฉพาะคนไทยเท่านั้น จึงเป็นของไทย เป็นระบบแบบของไทยตั้งแต่ต้นจนกาลบัดนี้

ต้นขอม คือครูอาจารย์ และต้นเพลง

ทั้งสามภาพนี้ ขุนหญิงเอ๋ยเชิญขวัญต้นปีอิน ขอมฟ้าไทย ปีอิน ๑๑๗๘ นางเกา พ.ศ. ๓๐๔

ได้จากวัดเพลงมาลาธาตุ ราชบุรี พ.ศ. ๒๑๕ สุวัณณภูมิ ขอมทองเพลงหล่อขึ้นเป็นรูปขอม (ครูบาอาจารย์) และยังมีพระพุทธรูปกับเทวรูป เช่น คณศร อีกมาก ได้ขุดดูเนื้อเป็นทองสำริดมีน้ำหนักยืนย่นอยู่ ขอมทองเพลงและศิษย์อาจารย์ร่วมกันออกแบบ หรือเลียนแบบเดิมที่ออกแบบ คือ พระพุทธรูปปางลีลา และ ปางอุ้มบาตรบิณฑบาต เป็นแบบลีลาต่างไปจากท่านางลีลานี้

เอ๋ยเชิญขวัญ ทำในท่าก้าวเดิน บนหัวใส่เช็ดใบสี มีขอบคอเสื้อและขอบแขนเสื้อ นุ่งผ้าลายหน้านางมีลายเชิงชาย มือขวาถือหอยยอด มือซ้ายถือดอกบัว เครื่องหมายขุนหญิง ขอมฟ้าไทย ใส่เช็ดใบสีเครื่องแต่งตัวคลุมยกมือทั้งสอง เปิดเผยวิชา นางเกา เพราะไม่ใช่เจ้าจึงใส่เช็ดใบสีไม่มียอด แต่เล่นเพลงเป็นตัวแทนงวักจึงใช้มือขวาถือหอยยอด มือซ้ายถือดอกบัว ที่ผ้านุ่งทำรูปเรือสำเภาบอกชื่อ

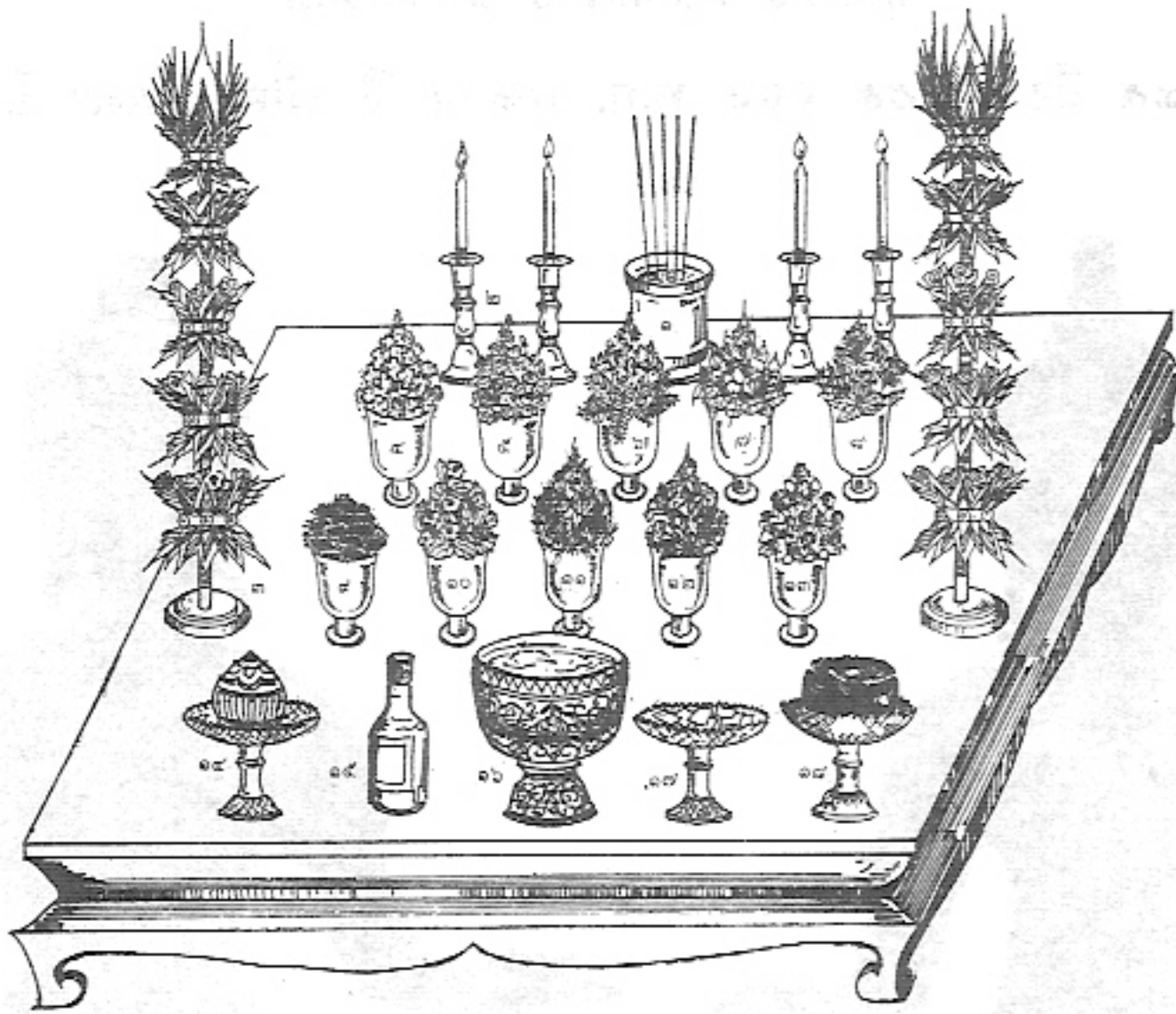
“เพลง” เป็นชื่อเพลงและวิชาการ เช่น เพลงมวย เพลงดาบ เพลงหมอ ตามเพลงซึ่งพวก ไทย-ละว้า หรือลาวเดิม เคารพนับถือครูอาจารย์ผู้ตั้งวิชาเมื่อเรียนแล้ว มีครูกล่าวคำขวัญที่เรียกว่าทำขวัญ เครื่องบูชาก็มีใบสี เช่น เพลงก็ทำใบสีเช็ด บวชนาค ทำใบสีต้น สำหรับเพลง พอกกล่าวคำขวัญเสร็จก็ยกใบสีเช็ดนั้นครอบหัว ซึ่งเดิมเรียกว่า “ขอม” หัว นี้พิธีครอบวิชาของไทยละว้า จะเห็นเช็ดหญิงทำอย่างหนึ่ง เช็ดชายทำอย่างหนึ่ง ดูที่กลีบจะเห็นเป็นกลีบใบสี บัดนี้ใช้บาตรพระครอบ เมื่อครอบแล้วจึงชื่อขอม (ครูบาอาจารย์) ตามชื่อขอมฟ้าไทย ชื่อขอมจึงสืบกันเรื่อย ๆ มาอย่างนี้ จะเห็นตัวหนังสือขอมก็มีลายเส้น (คร่อม ขอม เป็นส่วนมาก)

ต้น-ที่เริ่มกันมา คือ ขุนวอก และ ขุนหญิงอัน กับ เอ๋ยเชิญขวัญ เป็นพ่อเป็นแม่ จึงมีชื่อ พ่อ-เพลง แม่เพลง ครั้นต่อมามีหลายอย่างขึ้น จึงเปลี่ยนเป็น ขอม คือ ครูอาจารย์ ฉะนั้น ขุนวอก และขอมฟ้าไทยจึงเป็นต้นครู ขุนหญิงอัน และ เอ๋ยเชิญขวัญ จึงเป็นต้นขอมหญิงเพลงและวิชาการเช่น ช่าง ปั่น ทำ ทั้งนี้จึงเป็นต้นฝึกกันมา

เครื่องบัดพลี

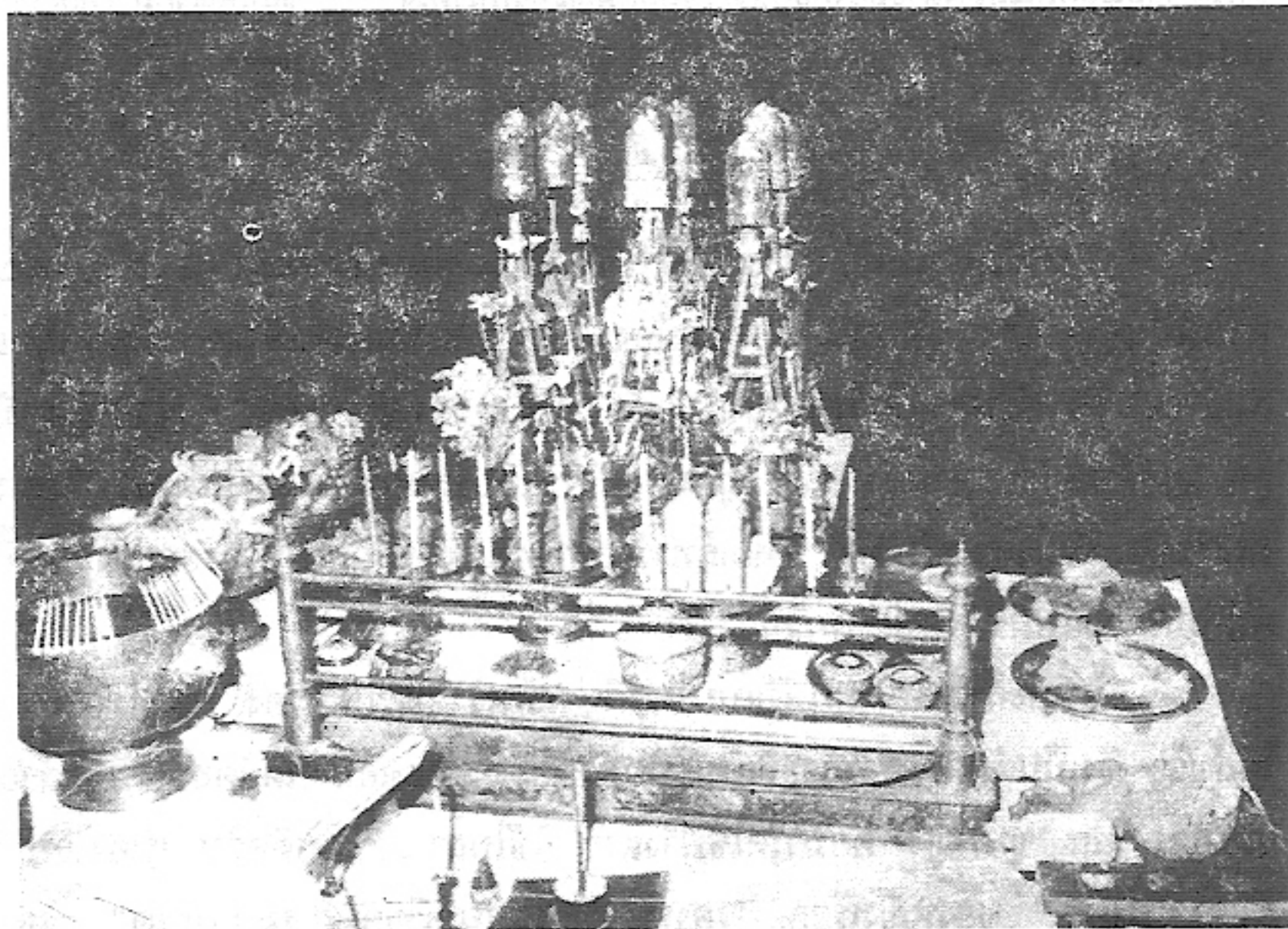
บำบวงบา, ยกครู, ไหว้ครูอาจารย์

๑. รูป ๒. เทียน ๓. ใบสีกั้น หรือใบสีกั้น-ที่รับวิญญานครูบา ๔. ข้าวตอก-ขวัญข้าว ๕. ดอกมะลิ-หอมสะอาด ๖. ขี้เหล็ก-เหล็กกล้า ๗. มะตูม-โด่งดัง ๘. ดอกเข็ม-เฉียบแหลม ๙. แห้วหมู-ไม่ตายอมตะ ๑๐. มะเขือ-มีตลอดกาล ๑๑. หล้าแพรก-งอกงาม ๑๒. ดาวเรือง-รุ่งเรือง ๑๓. บานไม่รู้โรย-ไม่รู้หาย ๑๔. แป้งกระแจะ-เครื่องเจิมคาดคอ (ใช้ปูนแดงบ้าง) ๑๕. น้ำหอม-จรงกลิ่น ๑๖. ขันน้ำ-น้ำมนต์กระแจะ ร่มเย็น ๑๗. ทองคำหรือเงินยกครู เครื่องหมาย มีค่าของรางวัล หรือเสียค่าเรียน ใช้ใบทองใบเงินแทนบ้าง ๑๘. เชือก หรือ สายสิน-ผูกโยงกันไว้

เชือกบาสักทั้ง ขันรอง ขวัญข้าว ดอกไม้ รูปเทียน เหล็กกล้า หล้าแพรก ทั้งใบมะตูม เขียวใบบาดน้ำ (หล้าคา = พรหมน้ำมนต์) ถ้ายกครูเพลง ก็ทำใบสีกั้นเป็นรูปอย่างรูปถ่ายนั้น ชายทำอย่างหนึ่ง หญิงทำอย่างหนึ่ง เมื่ออ่านคำเชิญขวัญ(โองการ) จบแล้ว จะยกใบสีกั้นขึ้นครอบศีรษะ จะเห็นเป็นรัศมีเกล้าขอม

เครื่องบัดพลีนพเคราะห์ หรือพระทรงนี้ จะเห็นมี รูปเทียน ขันน้ำทิพมนต์ กระยาสังเวยเครื่องบัดพลีนี้จะทำด้วยก้านกล้วย มีขันใส่กระยาสังเวยและมีแผ่นรูปเทวเคราะห์ทั้ง ๘ จึงมีชื่อว่า- พิธีมั่ง-คดภิเชกนพเคราะห์

ต้นเรื่อง

ขุนสือไทยฟ้า ขุนหญิงไทยงาม ขอมฟ้าไทย

ลายไทย ลายสือไทย ลายสือขอม

ปีอิน ๑๒๓๕ ถึง ๑๒๕๕ ก่อน พ.ศ. ๔๓๐๕ ปี เมื่อ ๖๘๓๕ ปี มาแล้ว

๑. ขุนสือไทยฟ้า (ทองคำสำริด ถ้าเทือกเขาสูง ด้านวังสะดิง) มือขวาถือดินสอ หรือเหล็กจาร มือซ้ายถือกระเบื้องจารมีลายสัญลักษณ์สร้างลายสือไทยคู่นี้จะเห็นลักษณะนั่งหน้าตรงแบบใช้ความคิด

๒. ขุนหญิงไทยงาม มือขวาถือกะสวย มือซ้ายถือหลอดด้าย สัญลักษณ์ทอ, ยกผ้าลายไทยงามมันหาญขอม ขอมเหิมขอมหญิงคุ้ม (ออกแบบหล่อ) เดือนเด่นฟ้าให้สร้าง พ.ศ. ๓๒๐-๓๓๓

ขุนสือไทยฟ้า หรือ สือไทย และ ขุนหญิงไทยงาม ตามฐานะเผ่าชาติตระกูลก็เป็นพระลูกเจ้า กับทั้งได้เป็นขุน และ ขุนหญิง ประจำเมือง หรือ ประจำเผ่าชาติไทย เมื่อค้นคิดเอา “ลาย” เป็นลายผ้า และ เป็นลายอ่าน คือ เป็นลายสือไทย สำเร็จแล้ว ในฐานะต้นขุน และ ต้นขุนหญิง มีอำนาจกระทำ และ สอนให้รู้ ทั้งลูก, ลูกศิษย์กับ เผ่าพ้อง และ ลูกน้องทั่วไปได้ประนมมือรับเอาใส่ในหัว จึงเป็นต้นสร้างระบบแบบประนมก้มเกล้า-ไหวรับสั่ง รับสั่งใส่เกล้า-หัว ถ้าขัดก็ทำร้ายทำโทษ ถ้าทำถูกก็รับรองยกย่องแต่งตั้งให้เป็นที่ยี่ต่าง ๆ จึงเป็นต้นกฎ และ ต้นกฎหมายแบบระบบประเพณีนั้น ๆ

และก็ขุนสือไทยได้รู้แบบไหว้ผิประเพณี การปกครอง การทำไร่นา เครื่องนุ่งห่ม ได้คิดสร้างลายสือไทยได้สำเร็จ จึงเป็นต้นคิดสร้างลายสือไทยกับทั้งเป็นขุนและขอม ได้คิดสร้างรัดเกล้ายอดหรือเชิดยอด คือ ไบสีกรวยยอดแบบขุน และ ขุนหญิง ต่อมาได้ใช้ฟางสาน ใช้ใบลานถักเย็บติดรังกับรู้เอาโลหะมีทองคำเป็นต้นหล่อทำขึ้น ของชายเรียก “หมวก” ของหญิงเรียก “งอบ” ถ้าเป็นขุนก็เรียก “หมวกยอด” “งอบยอด” ถ้าเป็นคน-หมวกก็กดยอด

สื่อไทย ขอมฟ้าไทย ส.อ. เห็นชัด
- บนก็เห็นชัด หาง ส. ขาวไปขวา จะ
เห็น ใ และ ท. กับ ข ลายเส้นรูปหัว ม.
ได้ตัดมาให้เห็นตัวลายสื่อ ชื่อ สื่อไทย และ
ชื่อขอมฟ้าไทย

ลายชื่อ สื่อ อันเป็นลายผ้า ชื่อ ลาย
สื่อไทย ซึ่งไทย ชื่อ โดยยกนำลงไป และทำ
เป็นลายผ้า ยังทำกันอยู่ในปัจจุบัน ได้ตัดมา
ต่อกันเพื่อให้เห็นและอ่านได้

รูปหล่อ มีลาย อ.ส.ว.พ. ซึ่งเดิม
เป็นตัวหนังสือตอน ซึ่งทำด้วยหนังสือ
ไปหมดแล้ว และที่เปลี่ยนจากลายสื่อไทย
เป็นหนังสือที่มีชื่อปรากฏในปัจจุบัน

ลง งอบก็ตัดยอดเพื่อไม่ให้เท่าเทียมขุน พร้อมกันก็ได้สร้างเครื่องแบบขุน และขุนหญิงขึ้นอีก ดูตามรูปปรากฏก็
เหมือนคนธรรมดา ต่อมารู้จักหล่อทำทองคำและเงินเป็นรูปแบบลวดลาย รู้จักเอาหินแก้วมาแกะและแกะขัดเจาะเป็นรูปแบบ
ต่าง ๆ เอาเข้าติดเป็นแบบขอบคอ ขอบแขน ขอบชายเสื้อ ขอบใต้ ขอบล่างเข็มขัดหรือปิ่นหนึ่ง กับเป็นขอบหน้า
และขอบเชิงชาย จึงเป็นต้นครุฑอาจารย์วิชาการเป็นขุนปกครองกับเป็นครุฑอาจารย์ ลายสื่อไทย หรือหนังสือไทย เมื่อ
ตายแล้ว ขุนสื่อไทยก็ขึ้นเป็นต้นฝึบลายสื่อไทย หรือเจ้าพ่อครุฑาบรรพศัลปวิทยานายก เจ้าพ่อกณเศวร สันดุสิต-
เทวาริราช พระเทพบิดรสวรรค์ชั้นดุสิต

ขุนหญิงไทยงาม เมื่อยังเป็นคนอยู่ ได้รู้ทอผ้า-ไหม เรียนรู้ลาย จึงนำเอาเข้าสู่ลายทอ ลายยก ลายถัก
ผ้า กับทั้งลายเย็บ เช่น ลายเย็บผะเซ็นหน้า ลายใยงูหลาน ฯลฯ ขึ้นเป็นแม่ขวัญลายไทยงาม ลายทอ แล้วจึง
เป็นต้นขอมหญิง คือ เป็นครุฑาอาจารย์เครื่องแต่งตัว เครื่องทอและทอผ้า-ไหมกับลวดลายผ้า เพราะเป็นขุนหญิง
จึงใช้เครื่องแบบขุนหญิง ทั้งหมดนี้ได้เป็นต้นแบบพิธีการไหว้ต้น ขึ้นครู ครอบวิชาความรู้ เช่น ในกาลเริ่มทอ มัก
ทำพิธีวางดอกไม้จตุรูปเทียนบำบวงบูชาแม่ก็หรือพี่มาก่อน อย่างน้อยก็ประนมมือไหว้ระลึกดี ๆ แล้วจึงทอ ในกาล
ตายไปแล้วก็ขึ้นเป็นต้นฝึบลาย-ลายทอ ลายผ้า หรือเป็นเจ้าแม่ขวัญศรีศิริสมงคลเฉลิมขวัญศัลปวิทยาการทุกชนิด
หรือเจ้าแม่สุนันทาดี พระนางสันดุสิตาเทวี พระเทพมารดา สวรรค์ชั้นดุสิต

ขุนสื่อไทยฟ้า พ่อขุนเสืองฟ้าไทยตายปีอิน ๑๒๑๕ ขุนสื่อไทยฟ้าถึงวาระเมืองแมน เขียนเล่าไว้ว่า
เมื่อต้นหนุ่ม ขอบ ช้าง ม้า จัว ควาย กวาง เก้ง ลา ล่อ ชีมัน เทียวเมืองไกล เมื่อพ่อตาย แม่ พี่ น้องจึงให้
ครองต่อ คงคิดว่าเป็นลูกเมียน้อย เมืองควรตกเป็นของไทยงาม หรือขอมฟ้าไทยผู้เป็นพี่ใหญ่ ถึงกระนั้นก็พยายามให้
ดีที่สุด จึงให้ขอมฟ้าไทย เป็นที่ปรึกษา หรือขอมเมือง เอาไทยงามขึ้นเป็นเมียคนเดียว ขุนสื่อไทยจะคิดอย่างไรไม่
ทราบได้ ตกกลางคืน คืนหนึ่งจึงหนีออกไป ทิ้งเมืองแมนไว้ ๕ ปี

ขอมฟ้าไทย เมื่อขุนสื่อไทยทิ้งเมืองแมนหนีไปนั้น พงพ้องพี่น้องและแม่ ๆ ทั้งหลายได้ยกขึ้นครอง
ขอมฟ้าไทยรับเพียงว่าจะครองไว้คอยรอน้องเท่านั้น เมื่อขุนสื่อไทยกลับมาเมื่อไรจะคืนให้น้อง และรับว่าจะเป็นขอมที่
ปรึกษาต่อไป เมื่อคิดสร้างลายสื่อไทยแล้ว ได้จารึกเล่าไว้เอง และดีที่สุดก็คือจารึกไว้ตรง ๆ จึงรู้เรื่องและธรรมเนียม
ประเพณีครั้งนั้นได้

ขอมฟ้าไทย เมื่อเกิดได้ขวบครึ่งแล้ว แม่มีมะลิฟ้า มีสีแจ่มฟ้า เมื่อพ่อขึ้นขุน เอาแม่ขึ้นเมียกลาง
เมื่อพ่อหาย สื่อไทยฟ้าขึ้นขุนแล้วไม่อยู่ ได้ช่วยไทยงามคุมบ้านเมือง แม้ว่าเอาสองน้องเป็นคู่เมีย น้องเอาผ้าอื่น ผัว

จะฆ่ากิน^๑) พี่น้องกันไม่ฆ่ากันกิน แม่ให้มะลิฟ้า สีแจ่มฟ้าเป็นคู่เมีย ปีนิน ๑๒๑๖ อยู่กันอย่างพี่น้อง ๑ เดือน ไม่รู้เมียหัว แม่สอนมะลิฟ้าแล้ว มะลิฟ้าบอกแล้ว สีแจ่มฟ้าใฝ่ใจใคร่รู้บ้าง สอนสีแจ่มฟ้าแล้ว มื้ออื่น แม่พวงมะลิ และแม่เลี้ยง บอกว่านั่นคือได้หัวเมียเป็นที่แท้แล้ว

ไทยงาม เมื่อรู้พี่ ๆ ให้ทำงานเลี้ยง บอกว่าเอน้องขึ้นเมียคอม ขอมห้าม ต้องรอพี่สือไทยฟ้ากลับ ไทยงาม (เกิดปีอิน ๑๑๕๑ ถึงปีอิน ๑๒๑๖ จึงมีอายุ ๒๖ ยังเป็นเด็กไม่เดียงสาอยู่ จึงสนุกใจ) ว่า แม่เล่า มีหัวสนุกเพลิดเพลินหัว มิรู้กินวัน เมื่อพี่สือไทยกลับ มีน้องมีหัว น้องรู้เองมีอนั้น ขอมว่าจะมีหัวต้องหัดทอผ้างาม หัวเห็นงามรักมาก มีลูกได้เอาแต่งให้ลูก เมื่อขุนสือไทยกลับมา ไทยงามเอาขึ้นหัวแล้วมาเล่าว่า ญิงเมียน้อง ชายหัว พี่ นีตียัง ใจมั่นขึ้นหวานมันนั้ก คนรักใจชูชื่น ชมเชย ชำฉ่า เช่นหัวเสียเมียสินิมิ ญิงชายไม่รู้เอาเมียหัว ไม่เกิด ดีกว่า

ขอมฟ้าไทย จารชื่อลูกไว้ว่า ปีนิน ๑๒๑๕ มะลิฟ้ามีชายชื่อขอมฟ้าไทย ปีนิน ๑๒๒๐ สีแจ่มฟ้ามี สีสามตน ปีนิน ๑๒๒๑ มะลิฟ้ามีชายชื่อ ขานเลื่องไทย ปีนิน ๑๒๒๓ สีแจ่มฟ้ามีชายชื่อ ขุมฟ้าไทย ปีนิน ๑๒๒๔ มะลิฟ้ามีญิงชื่อ ใจเลื่องฟ้า ปีนิน ๑๒๒๖ สีแจ่มฟ้ามีชายชื่อ เข้มไทยฟ้า ปีนิน ๑๒๒๘ มะลิฟ้ามีชาย ชื่อ เพื่อน-ฟ้าไทย ปีนิน ๑๒๓๐ สีแจ่มฟ้ามีญิงชื่อสีงามตน ปีนิน ๑๒๓๕ สีแจ่มฟ้ามีญิงชื่อ อินตัวทอง

ขุนสือไทย เมื่อสร้างลายสือไทยแล้ว ได้จารเล่าเรื่องไว้ ส่องให้เห็นพฤติกรรมและความเป็นอยู่ในครั้ง ที่ยังไม่มีการศึกษา กฎหมาย และศีลธรรม ก็มีการเป็นอยู่ได้อย่างคนและรู้จักรู้ทำเอาเอง จึงลอกมาเป็นสำนวนใหม่ เข้าใจกันง่าย

ขุนสือไทย มีขวบได้ ๓๐ ปีนิน ๑๒๒๐ กลับมาเมืองแมน ขอมฟ้าไทยเป็นหัวหน้ายกขึ้นเป็นขุน อย่างเก่า ไทยงามในตำแหน่งเมียเดียว ก็คงอยู่กันอย่างพี่น้อง ซึ่งไม่ได้ความอย่างที่แม่และพี่ ๆ (มะลิฟ้าและสีแจ่มฟ้า) เล่าเรื่องให้ฟัง จึงเข้าไปนั่งใกล้ ๆ แล้วว่า พ่อแม่ให้ครองเมือง เมื่อเที่ยว เพื่อมีศึกมาปล้น ใครผู้ชายต่อสู้ป้องกัน พ่อ แม่ บ้าน เมือง ชาย ญิง ขุนสือไทยไม่ว่าอะไร

สือไทย อยู่เมืองแมน ขึ้นเพ็งเดือนหงาย อุ้งนังดิน ดูเดือนเพ็ญ ไทยงามเข้ามานั่งใกล้ว่า พี่ครองเมือง ไม่มีเมียและลูกไม่ดี สือไทยว่าบ้านเมืองของน้อง พี่ลูกเมียน้อย ใครเข้าป่าสร้างเมืองอื่น ไทยงามว่า น้องเป็นญิงสาว แล้ว พี่เอาทำเมียได้ สือไทยว่า พี่ว่าไม่ดี ไทยงามว่าบ้านเมืองของน้องก็จริง พี่ได้น้องก็ได้ทั้งหมด ให้มีเยี่ยงหัวเสีย เมียสิน สือไทยว่าพี่ใจมั่น ย้านไฟ (พี่ใจละอาย กลัวไฟไหม และเสีย แปลว่า ฉลาด อีสานยังใช้ว่าเสีย แปลว่า ฉลาด ดีงาม เรียบร้อย)

ไทยงาม เล่า เมื่อต้นตางขุนสรวงและแม่นางตาง มีลูกชายสี่ หญิงสี่ เมื่อหนุ่มสาวมีมีใครผู้อื่น แม่ตาง ให้จอมฟ้า แก้วสี คู่พี่ใหญ่เอากันยอดเขาเทียมถื่นฟ้า คือ จอมฟ้า ให้จอมดินทอง กอทอง คู่สองเอากันกลางดิน คือ จอมดิน ให้คู่สาม จอมลมฟ้า ดงทอง เอากันกลางลม คือ จอมลม ให้คู่สี่ จอมไฟฟ้า กับน้ำทอง เอากัน กลางฝน คือจอมน้ำ พี่น้องเอากัน มีลูกปลูกหลาน สานเหลน เป็น ลือ ต่อ-ต่อกันมาถึงเรา สือไทยว่า ใครว่า ไทยงามว่า แม่ให้สอนพี่แล้ว เอาพี่ทำหัว

^๑ เรื่องฆ่าเมียกินนี้ ตอนนั้น ยังไม่มีกฎหมายและศีลธรรม-มีได้ ทั้งคนทุกเผ่าในแหลมทองสมัยนั้นยังคงมีกินกัน และ ไทยะ หรือ ไทยละที่ไปอยู่ในเมืองจีน พวกที่มีชื่อว่า “ไคหย่า” และที่ลงไปทางใต้ ซึ่งมีเสียง ค. ชื่อคัยัก หรือ ไคยัก ยังมีประวัติ ถึงปัจจุบันว่า “กินคน” ด้วยเหตุนี้เอง พี่น้องจึงนิยมได้กันอย่างพวงมะลิว่า “พี่น้องไม่ฆ่ากันกิน” ซึ่งไม่น่าดำหนิดิเดียนเลย อย่างคลิ-โอพัตราก็ว่าได้กับพี่ชายมาก่อน แม้ฝรั่งก็ปรากฏพ่อเอาลูกสาว แม่เอาลูกชาย พี่เอน้อง-น้องเอาพี่ก็มีมาก แม้ชมพูทวีป จีน ไทย ก็มี เรื่องมาก ๆ

ตัวเพลง นัก-นางพื่อนรำ สำริด เพชรบุรี

นายเพลง พื่อนรำ ซึ่งแต่งเครื่องแบบและรัดเกล้า ยอดคอดอย่างนี้ แสดงฐานะตำแหน่งเป็นขุน ชายสมัยสุ-
 วัฒนภูมิ พื่อนรำตามกันจึงเป็นแบบที่ขุนหญิงไทยงาม
 ได้กระทำแบบรำถวายมือ หรือ รำวงสรวง ในกาลที่
 ได้เป็นขุนหญิง ได้กระทำสืบแบบไว้ แต่ชุดนี้ อาจที่
 หลังมานาน

นางเพลง พื่อนรำทั้ง ๒ นี้ แต่งเครื่องแบบ และ
 รัดเกล้าอย่างนี้ บอกสมัยอุทอง แต่ได้ที่เพชรบุรี อัน
 ยืนยันเพลง และพื่อนรำมีประจำท้องถิ่นกระทั่งเป็น
 ประเพณี ได้มาก็ำออกแสดงเป็นหลักฐานพื่อนรำเพลง
 นี้ เป็นของไทย

ไทยงามว่า เมื่อต้นขุนอินเขาเขียว แม่กวักทองมา มีลูกชาย ๑๓ ลูกหญิง ๗ อาขุนสาวเอาขาน
 ขุนชาย อันขุนสาวเอาออกขุนชาย มะโรงขุนชายเอาอาจขุนสาว อุ่นขุนสาวเอากุนขุนชาย เอื้อขุนสาวเอาหมอเส็งขุน
 ชาย อู่ขุนสาวเอายี่ฉลุขุนชาย และอีขุนสาวเอาระกาขุนชาย พี่น้องหญิงชายได้กันเอง เรานี้ก็ชายหนุ่ม หญิงสาว คือ
 กัน ข้อยนมใหญ่เต็มอกทั้งสองข้าง จิ้นสาวแล้ว

ไทยงามว่า แม่ใหญ่ แม่เล็ก (แม่กลาง) ยังว่า พี่ไปอื่นแล้ว พ่อแม่ ผีตาง บ้าน เมือง ผู้คน ไม่
 มีชายคุ้มกัน ให้เอาตัวปกป้องบ้านเมือง เอาพี่เป็นพี่ไว้ให้อยู่นาน

สื่อไทย เมื่อเข้า ๔ เดือน ไทยงามเข้ามา (ถึงหนอง) ว่า แม่ให้มาเป็นเมียพี่มือนี่ พี่เอน้องเป็น
 เมียแล้ว ให้อยู่ป้องกันบ้านเมือง แม่ พ่อ คน ชาย หญิง หากิน เป็นอยู่ในบ้านเมืองตัว สื่อไทยว่า เรื่องเมียพี่
 น้องทำเป็นหรือ ไทยงามว่า เป็นมาแต่ครั้งแม่นางสาธ มีลูกชายหญิงแปดคน สอนลูกทำเป็นมาแต่พุ้น

สื่อไทยว่า น้องเห็นเมื่อไร ไทยงามว่า เมื่อเข้าปียิบห้า (ยี่สิบห้า) เมื่อมีนมแล้ว* หลับฝันเห็นขุนสรวง
 หนุ่มตัวทอง ว่า เจ้าเป็นสาว กูจะสอนรักให้แล้วกอดจุมตม จิ้นทับไม่หนัก มือแรกตื่นจิ้น เปียกชุ่มน้ำ เมื่อถาม แม่ว่า
 พ่อขุนสรวงสอนรักให้รู้ เมื่อแม่สาวฝันชายสอนรัก ยายพามาให้พ่อทำรักเพื่อช้านาน แม่สาธเอาดอกบัวขาวมาส่งให้ มี

* ตอน หรือ แผ่นเหล่านี้ กรวแรกเมื่ออ่าน พยายามจะอ่านให้เป็นอย่างอื่น แต่บางเส้นบางลายชัดเจน ไม่รู้จะเลียง
 อย่างไม่ได้ และนี่ก็จะเอาออก เพราะอาจเป็นเรื่องหยาบคาย ครั้นคิดเห็นว่าเป็นเรื่องตลกเกิด ต้นชื่อที่ปรากฏมา ทั้งเราก็ก็นึกถึงกันด้วย
 ว่า มีระยะกาลถึง ๖,๖๐๐ ปีกว่ามาแล้ว ซึ่งยืนยันว่า เรารู้กันมาเอง ไม่จำเป็นต้องอาศัยศิวมาลึงคอย่างปราชญ์ปัจจุบันแต่ง ซึ่งยกต้น
 พืชไปให้แขก ฯ

คนอื่นจึงเรียกว่า ไทยอัส (ที่ออกเป็นเสียง จ ก็เป็นไทยเฉียง) ไทยงามเล่า ยังมีชื่อ ต้นขุนกุนคิดขีดขึ้นลายหม้อลายโอง อ่าง เรียกว่าลายกุน และว่าพี่ขอมเอามาสอนทอลาย ยกลาย และตั้งชื่อไว้มาก

สื่อไทย ร่วมนึ่งกับไทยงาม ทอผ้า ยกลายผ้า ดูลายคิดและอ่านในใจและอ่านไปจะทำลายอ่าน ไทยงามอยากมีลูกมาก ๆ อยู่กันมา ๑๕ ปี มี ๕ คน ตายสาม ที่อยู่ ๒ คน สิ้นวัน เดือน ปีเกิด จึงอยากมีลายเขียนจดไว้ คงจะอยู่ได้นาน และอาจใช้จดเรื่องอื่น ๆ ได้ ขยันหมั่นคิดดูก็ยังไม่ได้ กระทั่งวันเพ็ญกลางเดือน ๕ มีพิธีประเพณีเสร์นสรวงที่วัดเรือนสาง สื่อไทยเร่งสำราญด้วยไทยงามในถิ่นหน้าเรือนสาง ไทยงามพื่อนรำทำญิงชาย มีคู่-พี่ชาย คู่น้องญิง พี่ญิงคู่น้องชาย พื่อนมือแรงเย็นขึ้นเพ็ญเดือน ๕ พันห้าร้อยคู่ ให้สื่อไทยนั่งต้นดูว่ากล่าวคำเชิญพื่อนรำบวงสรวง เมื่อมือพื่อน ร้องว่า

เชิญเอย แม่เอ่ยเชิญขวัญ นังถนม บังคม กัมไหว ไกวแขน แล่นเกล้า ก้าวเดิน เชิดชด ผัดหน้า
อ้ออาย กรายเดิน เชิญชม อาบน้ำ แต่งตัว ยั่วเย้า เข้ารบ นำเกี้ยว แบนนวล หวนนอน พื่อนรัก พักผ่อน

สื่อไทย นั่งดูญิงชายพื่อนบวงสรวง เชิญชวดปุ้นั้น ปุชวดสรวง ย่าชวดสาง ออกมานั่งบำไทยงาม ปุชวา ย่าช่าย สางปุสรวงให้ไทยงามเดินเข้า เอ็นว่า ลูกหลานเหลนหลาย ชวดชายหญิงพุ้นั้นมาเยี่ยมหมู่เจ้า เลิงแซบ สราญมา ปลาตัน ฝนพาว ข้าวเพื่อ เนื้อชุม อันเอ่ยมาหมู่เจ้าเลิงสราญกัน (เกิด)

สื่อไทย มือกำคินให้สุ่มไฟ ตั้งคบไฟโอยสรวง ให้หาของ ข้าว ปลา เป็ด ไก่ หมู จัว ควาย บวง ผีแล้วขอผีเลี้ยงกัน ขุนสรวงขึ้นหัวไทยงามให้เห็นเงาขาวในแสงเดือน (สื่อไทยไม่ค่อยเชื่อถือนัก จับไทยงามปล้ำจะเอา ขุนสรวงออกเสียงโดยปากไทยงามว่า) ว่า

เจ้าขุนสื่อไทย กูชื่อ ขุนสรวง ผู้สางต้นผีไทยลว่า เมียชื่อนางสางแม่ผี เรือนสางของกู ลือขวัญไทย สร้างต้น ซ่อมกันมา เมื่อนี้ ผุพัง รอยขีดเว้าต้นลบล้มหาย มึงสร้างขึ้นลายเล่ารู้ไหม

สื่อไทยไคร่ลอง ว่า ให้พี่เอาสักเทื่อ สรวงว่า กูยังอยู่ มึงไม่เชื่อแฮ่มไว้ สรวงให้ไทยงามยืนนิ่งตรง เงาชายขาวมีให้ดู เห็นมีของชาย ไทยงามนุ่งห่มผ้า เงาขาวเห็นชายตัวเปล่า แล้วเป็นสองเงาขาว ญิงมาคู่ มีห้วยอดแหลม เสียงชายว่า กูขุนสรวง ญิงว่า ข้าแม่นางสาง เป็นผีคุ้ม

สื่อไทยถาม ต้นอยู่ในไหน สรวงว่ากูอยู่ฟ้าพุ้น ยังเป็นสางฟ้า ในเมื่อลั่นลั่นหลายพันปี ยังอยู่ที่นี่ เฝ้านานดูหมู่มึง ล่วงดูถึงผู้หลอนเมื่อนี้ ยังน้ำเลือดขาวของสองกูสรวงสางเข้าเลิงในอู่ญิงเลี้ยงเลี้ยง มึงชายมีส่วนสรวงชาย “ยี่สิบ” ส่วนสางญิง “สิบสอง” ไทยงามญิงมีส่วนสางยี่สิบ ส่วนสรวงสิบสอง*

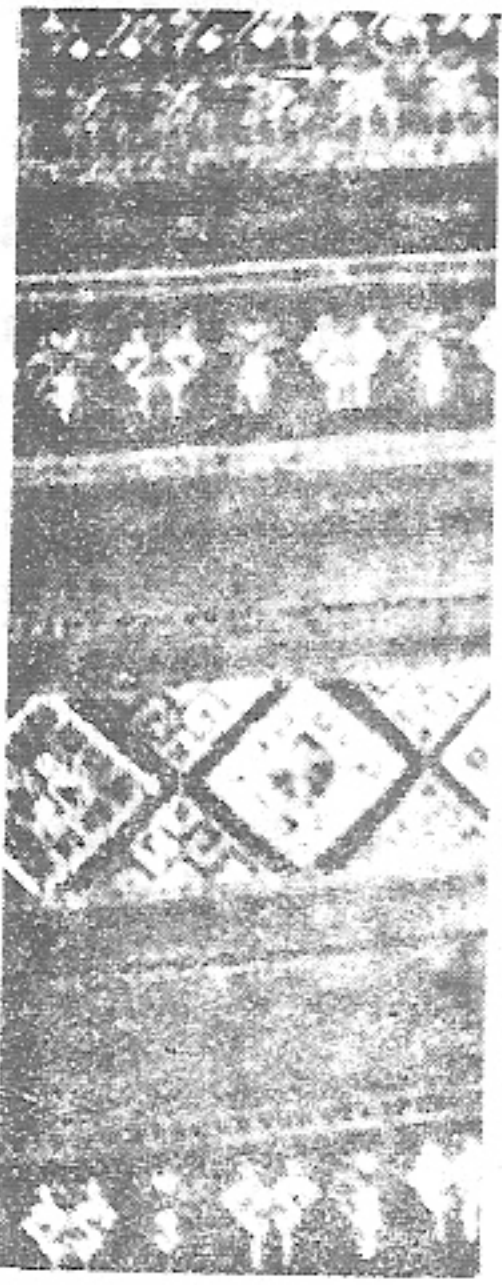
เฉพาะเรื่องน้ำและหอยสังข์ ได้เจอพระพุทธรูปมีหอยสังข์ในพระหัตถ์ สร้าง พ.ศ. ๘๘๘ มีหอยยอดหรือหอยสังข์ในพระหัตถ์ อันเป็นปางหลังอมตธรรม’อมต แปลว่า ไม่ตาย ซึ่งกลายมาเป็นอมตสังข์ หรืออมตรัก ซึ่งไทยได้นับถือกันมานาน กระทั่งเป็นประเพณีซึ่งยังคงอยู่ในหมู่ไทย

สังเกตดูตามนี้ ขุนสื่อไทยไม่ค่อยรู้อะไรมากนัก ไทยงามต้องบอกให้ทำทุกอย่าง หรืออาจทั้งรักทั้งนับถือ ทั้งเกรงกลัว เมื่อบอกให้ก็กระทำทุกอย่าง และขุนสื่อไทยจารเรื่องไว้อย่างตรง ๆ เป็นคำชื่อ ๆ สั้น ๆ ไม่มีสำนวนใด ๆ ทั้งเรื่องในที่ลับ กับก้นเคยพฤติกรรมต่าง ๆ อันแสดงว่าจดจารแต่เรื่องจริงเท่านั้น

* ดูจะเป็นอาการ ๓๒ คือจำนวนเท่ากัน เฉพาะเรื่องการเกิดนี้ พระพุทธภานุติตรัสว่า กลด เชื่อเลื้อ เชื่อชีพเล็กหรือตัวจุลินทรีย์ อัมพุทะ ไข่ ประสมเกิด ซึ่งไม่กำหนดส่วน สรีรศาสตร์ และสรีรศาสตร์ ก็เล่า ตัวเชื้อและไข่ ตัวเชื้อของชายมีหัวและเส้นถ่ายพันธุ์ (Chromosomes) ไข่ของหญิงมี “ใจ” (Nucleus) และเส้นถ่ายพันธุ์ เมื่อประสมกันแล้ว ต่างจะแยกออกฝ่ายละ ๒๔ ทั้ง ๒ ฝ่ายเป็น ๔๘ ถ้าเส้นถ่ายพันธุ์ของชายมีกำลังมาก เป็นชาย ของหญิงมีกำลังมาก เป็นหญิง ส่วนที่สืบอกมี ๓๒ แบ่งออกเป็นฝ่ายแรง ๒๐ ฝ่ายอ่อน ๑๒ อาจเป็นกำลังแรงหรือกำลังวิญญูณ ส่วนวิทยาศาสตร์นับเมื่อเป็นรูปแยกเป็นท่อนแล้ว ก็อาจเป็นได้

ลาย ผ้ายกที่อุบล ราชบุรี ลาย ขู ที่ทำหันหลัง
หากัน เรียกว่าลายนกคู่หาง ถ้าไม่มี เรียกลายนกคู่ ลาย
ขูนี้ถ้าอ่าน เป็นตัวขอมจะเป็น อุ ลายนี้ที่ไถยงามทำลายผ้า
ซึ่งทำสืบ ๆ กันมา พวกลาวเดิมหรือไทยเดิมทำเป็นมาแล้ว
แต่โบราณ ผ้าลายยกนี้ นางแถบ แหวนเครือ ถวาย
ลายล่าง ต่อลาย อ. ด. หรือ ด. อ. เข้ารูปสี่
เหลี่ยมเรียกลายสะเพรา และสายสี่เหลี่ยมนี้ทำเล็ก ต่อหาง
ขึ้นบนหรือลงล่าง เรียกลายข้าวตอกหาง

ลายผ้ายกของพวกลาวะ เชียงใหม่ ถ่ายทอดจากหนังสือ THE HILL TRIBES OF SIAM ของบุญช่วย
ศรีสวัสดิ์ และลายนี้ที่ไถยงามคิดลายไว้เมื่อ ๖๖๒๐ ปีนั้น ได้คงอยู่มาจนถึงบัดนี้ ลายทุกช่องนั้น อ่านได้ว่า เมือง เห็น
'เ' และ 'ม' เขียนครึ่งตัว 'อ' เห็นชัด และเส้นหลังคือ ง. ลายขีดบนคือไม้เสียบหนู ๒ อันคือ " นี่คือนาย
ผ้ายก เมื่ออ่านว่า 'เมือง' จึงเป็นลายชื่อไทย ที่ขุนสีไทยอ่านจากลายผ้า ได้เอาตั้งชื่อ พยัญชนะว่า "ตัวเมือง" และ
สระกับตัวสะกดว่า "ตัวบ้าน" คือตัวประกอบ และ ผืนผ้านี้ที่แม่หญิงลาวว่าผู้นั้นนุ่งอยู่

สาวไคยัค หรือ ดัยัคซาราวัด

(A DAYAK BEAUTY SARAWAK)

ลายชื่อชื่อ จากโปสการ์ดมีขายในมาเลเชียทั่วไป ซึ่งฝรั่งจ้างให้ถอด
เสื้อที่รู้จักเพราะมีเงาชั้นในปรากฏ บังเอิญแต่งตัวตามประเพณีนุ่งถุง เรียกว่า
สะโรง หรือ สะรอง (in Sarong) ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับโสร่ง สะรอง นลอง
องค์ไทย

ที่ลายผ้าจะเห็น "ชื่อ" ชัดเจน ที่นุ่งเอามือซ้ายทับ อ จึงเอารูปที่
ได้ให้ถ่ายเฉพาะตัวเอามาตัดเรียงกันก็เห็นชัดว่า ลาย "ชื่อ" เป็นเครื่อง
ยืนยันอีกชั้นหนึ่งว่า ไทยะละวะ ได้นำชื่อโสร่ง นลองและลายชื่อไทยลงไป
แต่ชาวทะเลใต้ไม่ออกเสียง ท. ออกเสียงเป็น ด. จึงชื่อไคยัค หรือ ไทยะ
หน้าดาร์อยัม เครื่องประดับผม ช่วงตัวตลอดถึงส่วนสัดที่ไทยถือเป็น
ตำราว่า ดอกบัวตูมหรือถุงทองนั้นตรงกันหมด คือไทย ๆ นี้เอง

สื่อไทย พังขุนสรวงแล้วถามว่า ให้ทำอันใด ขุนสรวงเล่า ไม่ต้องทำหลายที่ดังก่อน ทำอันหนึ่งให้กุนึ่งที่ต้น แล้วผู้อื่นให้ตั้งเรียงกันไป หมู่กูไม่มีผ้า มีงเอาตนมีมีผ้าตั้งต้น มีงเอาลายผ้าไทยงามทอดตามแม่สาบขึ้นสิ่งใจสอนให้ทอ ทำลาย เขียน อ่าน จำ ได้ มีงเอาเขียนแทนขีด (ซึ่ง) ไม่มีคนรู้ถึงมือนี้ แม้มึงให้ชื่อลายผ้าตามชื่อไทยงามว่าชื่อ ลายไทยงาม เอาลายดูรู้เรื่อง ชื่อลายผ้าตามชื่อเจ้าว่า “ลายสื่อไทย” สอนลูกหลานต่อไป ชื่อลายอันนี้จะยังยืนเท่ามีคนอยู่หล้าฟ้านี้

ขุนสื่อไทย เมืองแมน ปิอิน ๑๒๓๐ ผัวนางไทยงาม นางทอผ้า มะลากเส้นเป็น “ตัวเมือง” ไทยอ่านได้ความ คิดความทาง ก. ข. เอา ตัวบ้าน เป็นตัวตาม และ หน้า หลัง เหนือ ใต้ เข้ารวมอ่านออกชื่อลายสื่อไทย ได้เชิญขอมฟ้าไทยมาช่วยกันคิดและสร้างลายอ่านเอาลายเส้นปรากฏ ใช้เวลาทำอยู่ ๕ ปี ตั้งแต่ปีอิน ๑๒๓๐ ถึง ๑๒๓๕ เมื่อสร้างเรือนสาบและปั้นทำรูปต้นต่าง ๆ เสร็จแล้วจึงคิดทำกเบื่องจารึกเรื่อง เมื่อจารึกเรื่อง เข้าอ่านลายขีดไม่รู้เรื่อง จึงเชิญขุนสรวงมาทรงไทยงามแล้วถาม ขุนสรวงเกรงว่าจะเขียนจำนวนไม่ทัน จึงสอนลายเลขไทยย่อ บอกวิธีอ่าน เขียน ให้งามคนเรียนจำไว้ ปีอิน ๑๒๔๕ ได้จารึกเรื่องลงกเบื่องจาร เมื่อปีอิน ๑๒๕๐ ขอมฟ้าไทยได้คิดและสร้างลายสื่อขอมอีกชุดหนึ่ง ลายสื่อไทยคิดสร้างทางสายกอ ขอ ฯ ลายสื่อขอมคิดสร้างทางสาย กะ จะ ฯลฯ ทั้งได้ลงกเบื่องจารไว้ กเบื่องจารชุดนี้เหลือมาถึง ๑๖๐ กว่าแผ่น อาจเสียหายไปบ้าง จึงนำลงเพียงตัวอย่างจากนั้นจะกล่าวเพียงสัญลักษณ์ชื่อเท่านั้น ถ้าต้องการดูละเอียด และไปปรากฏถึงต่างประเทศ ก็หาได้จากหนังสือจารึกลายไทย ลายสื่อไทย ฯลฯ (ครั้งนี้-ได้ใส่มาทั้งหมด ได้ใช้หมึกลงทับเส้นให้เห็นได้ชัดด้วย)

รูปลายเสียงอ่าน ที่ขุนสื่อไทยและขอมฟ้าไทยคิดขึ้นได้ เขียนไว้เมื่อ ๖๘๓๕ ปีมาแล้ว หรือเมื่อปีอิน ๑๒๓๐-๑๒๓๕ ได้ที่กูบัว ที่พวกสับประทุนประกาศว่าของปลอมทำด้วยซีเมนต์ปอร์ตแลนด์ นำมาทำแบบเพียงที่เห็นชัด ๆ ทั้งหมด ทั้งหมดทำได้แล้ว

ลายสือในโลกเท่าที่พบเห็น

ฝรั่งทำไว้เป็นแบบ รู้กันมี ๔ แบบระบบ เป็น ๕ ทั้ง ๐

ลายสือไทย ตัวสือไทย ๑ ลายสืออ่าน ๒ ลายสือแจง ๓ ตัวหนังสือ ๔ ตัวหมายรู้ (ตัวโน้ตเพลง)

ลายสือไทย หรือ หนังสือไทย และ ขอม เป็นตัวคิดที่ยังเป็นลายอยู่นั้น ซึ่งมีชื่อว่า “ตัวเมือง” คือ พยัญชนะ เป็นอย่างหนึ่ง “ตัวบ้าน” คือ สระ เป็นอย่างหนึ่ง ซึ่งฝรั่งยังไม่ได้พบ จึงยังไม่ได้ยกเข้าสู่วิทยาการของเขา จึงไม่มีชื่อเป็นอย่างหนึ่ง และมีชื่ออยู่ในคนไทยนี้ จึงใช้ชื่อเป็นลายสือไทย มีระยะกาลเกิดมา ๖๘๓๕ (พ.ศ. ๒๕๓๐) ปีแล้ว อาจเป็นแบบต้นสุดก็ได้ แต่เมื่อเป็นตัว “พยัญชนะ” มี “สระ” และ “ไม้” บังคับให้อ่านไปตามคำไทย จึงอยู่ในแบบลายสืออ่าน ได้นามากล่าวก่อน เพราะยังไม่รู้จักจึงอยู่ในระดับ ๐ ตัวลายสือไทย กับมีเลขไทยอีกด้วย ที่ยิ่งกว่านี้ก็คือ ตัวสือไทย และเลขไทย คือ ค.อ. หรือ ๑.๖. หรือ ๑.๒. และมีตัวสือไทยว่า “ต้นคนอินฟ้า” กับ “แม่ญานางไทย” ปรางูที่ปราสาทมาया หรือมายัน ณ เมกซิโก กัวติมาลา และแหลมยูทาแคน อีกทั้งตัวสือจารึกว่า “อินคา” กับแบบปฏิทินสุริยคติ (วันที่) และจันทรคติ (ขึ้นแรม) ณ ยูทาแคน เปรู อเมริกาใต้

๑. ลายสืออ่าน ลายรู้อ่าน hieroglyphs และว่า hieroglyphics คือ ตัวหนังสือที่เขียนขยุกขยิก ยังเห็นเป็นรูปต่าง ๆ เช่น ตัวหนังสืออียิปต์โบราณ ซึ่งยังใช้เป็นรูป เช่น รูปตามเหลี่ยมอ่านเป็น ค รูปสิงโตหมอบซ้าย อ่านเป็น ล และรูปเสาโคมห้อยซ้ายอ่านเป็น โอ แม้กลุ่มหนังสือยุโรปตั้งแต่สมัย คานานไนท์ CANAANITE ที่ชื่อว่า อัลฟาเบท Alphabet ก็เช่นเดียวกัน เช่น A มาจากรูป อัลฟา R มาจากรูป หัวคน ๒ คนหันหน้าเข้าหากัน หรือ รูปม้าน้ำ ชื่อว่า ราโด เป็นต้น อย่างนี้ลายสืออ่านเขียนระบบฮายโรกลีฟฟิกส์ ไม่ได้แปลงมาเป็นระบบแบบ อัลฟาเบท Hieroglyphic Writing never became alphabetic* ส่วนตัวหนังสือซูเมอเรียน ไม่ได้เห็นคำอธิบาย จึงทราบเพียงว่า เป็นลิ่ม เป็นรูปต่าง ๆ เช่น ม้าไม่รู้จะใช้เป็นพยัญชนะ และ สระหรือเปล่า ส่วนตัวลายสือไทยนั้น เช่น ก ทำมาจากเสียง กอ ในชื่อว่ากอไผ่ อู ก็เอามาจากเสียงกล่าวก่าชื่อ อู คือ ไก่อู เป็นต้น รวมความว่า ลายสืออ่านหรือหนังสืออ่านนั้น เดิมต่างเอามาจากคำชื่อในคำของตน ๆ ได้เอามาขึ้นเป็นตัวพยัญชนะ และสระประสมอ่านเป็นเสียงคำกล่าว ชื่อว่า ลายสืออ่าน หรือหนังสืออ่าน ลายสืออ่านนี้ ยกเว้นไทยอื่น ๆ ไม่ปรากฏว่ามีตัวเลข และลายรู้อ่านที่เขียนเป็นรูปให้รู้อ่าน เช่น สลักเป็นรูปมือ บั้นเม็ดเชื้อ เป็นรูปเกิด ที่เรียกว่าผีปัน

๒. ลายสือแจง ideograph และ ideographic คือ ตัวหนังสือซึ่งใช้ลายเส้นเป็นรูปภาพแจ้งความหมาย ชื่อคำอังกฤษ ทั้งนี้ไม่ใช่ชื่อเดิม จึงเป็นคำชื่อตั้งใช้ใหม่ ลายสือแจงนี้ เช่น ตัวหนังสือกลุ่มจีน ซึ่งคำจีนกลางว่า หยี่ แต่จื๊วว่า จื่อ เช่นคน-เขียนรูปขา ๒ ข้าง อย่างนี้ 人 อ่านว่า นั้ง แปลว่า คน ผู้หญิงก็เขียนรูปคน ๒ คน กอดกันอย่างนี้ 女 อ่านว่า หึง แปลว่าผู้หญิง ถ้าตัวเดียวอย่างนี้ 子 อ่านว่า จื่อ แปลว่า เด็ก ถ้าเขียนรวมกันอย่างนี้ 好 อ่านว่า ฮ้อ แปลว่าดี ฉะนั้นความดีตามคำหนังสือจีนให้ความหมายไว้ว่า มีเมียและลูกเป็นความดี และก็หนังสือจีนนี้เป็นคำอ่านอย่างนั้น ไม่มีตัวพยัญชนะและสระ บังคับเหมือนลายสืออ่าน ซึ่งเป็นลายเส้นแจงในตัวเอง ลายแจงนี้หมายถึงไปถึงรูปแสดง ซึ่งชาวอินเดียแดงเขียนแจ้งความต่าง ๆ ได้ กับที่สลักไว้ ณ หินต่าง ๆ ที่ถือกันว่า หินเล่าเรื่อง Stones that speak จึงใช้ชื่อคำเดิมว่า ลายสือแจงและมีลายตัวเลขด้วย

๓. ตัวหนังสือ หรือ ลายตัวสือ Demotic คือ ตัวหนังสือที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงกระทั่งจำง่าย เขียนง่าย หรือเป็นตัวปัจจุบัน เช่น ตัวลายสือ ที่ได้พบตัวดั้งเดิมมาแล้ว เช่น ลายสือไทย ลายสืออียิปต์ ลายสือกลุ่มยุโรป ลายสือกลุ่มจีน ฯลฯ สำหรับลายสือจีนนั้น มีหลักฐานว่าไม่มีพยัญชนะ และ สระ ลายสืออียิปต์ และ อัล-

ฟาเบท กลุ่มยุโรป มีตัวพยัญชนะที่เป็นสระ คือ พยัญชนะนั่นเอง แต่อ่านเป็นสระประกอบได้ และ เรียงเป็นบรรทัดเดียวกัน ส่วนลายสือไทย หรือ หนังสือไทยนั้น ได้พบตัวดั้งเดิม หรือ ตัวมูลฐานที่ยังเป็น ลาย อยู่ นั้น มีทั้งตัวเมือง คือ พยัญชนะและ ตัวบ้าน คือ สระ และ ตัวสะกด เช่น ะ ๑ ๒ ๓ เป็นอีกอย่างหนึ่ง เวลาเรียงประกอบก็เรียงไว้หน้าบ้าง หลังบ้าง บน ล่าง จึงเป็นพิเศษ และ ๓ บรรทัด แม้ลายตัวเลขไทย ก็เช่นเดียวกัน เช่น เลข ๑ ไทย ใช้เส้นเดียวก็จริง แต่เขียนแบบเวียนขวา ส่วนเลขจีนเขียนเส้นเดียวแต่เป็นเส้นนอน เลขโรมันก็เขียนตั้งตรง แม้เลขอาหรับก็เขียนโค้งแต่มีหัว ฉะนั้น ลายสือ และ เลขไทยจึงเป็นแบบไทยแท้ ซึ่งยืนยันเป็นต้นแบบ ตลอดอักษรพยัญชนะทุกชนิดที่มี พยัญชนะ และ สระ เป็นส่วนหนึ่ง ทั้งเรียงหน้า-หลัง บน-ล่าง โดยเฉพาะ เช่น กลุ่มหนังสือชมพูทวีป หรือ อินเดีย เช่น ตัวเทวนาครี ตัวพราหมิน ตัวสีหล ฯลฯ

๔. ตัวหมายรู้ คือ ตัวโน้ตเพลง ตัวชวเลข ตัวชื่อดาวเคราะห์ และ ดาวฤกษ์ ตัวประดิษฐ์เหล่านี้เป็นของใช้เฉพาะ เช่น ชื่อต่าง ๆ สำหรับตัวลายโน้ตนั้น กล่าวเฉพาะชื่อแล้วไม่รู้เรื่อง ถ้ากล่าวในเสียงเพลงแล้ว หรือให้เครื่องทำก็รู้ได้ในทำนองเพลง หมายถึงชวเลข หมายถึงลายขีด เสียงเคาะสั้นยาวเป็นโทรเลข หมายถึงเสียงกลองที่ส่งถึงกัน ซึ่งทำลายหมายรู้สำหรับเรียนในรุ่นใหม่นี้ ก็หมายถึง รอยกลุ่มบันทึกข้อมูลสมองกล กับ ลายรูปภาษาสมองกลและหมายถึง รอยบันทึกงานเสียง แดบเสียง และภาพ ตลอดถึงภาพยนตร์ อันเป็นเครื่องหมายรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งนี้ล้วนเป็นสิ่งที่คนทำขึ้น และเป็นเครื่องใช้กัน ซึ่งมีวิวัฒนาการกันมา

สืบค้น

(ก่อน พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ ก่อนที่ฝรั่งเอาของไทยยกให้แก่แขกหมิพก็แค่นี้เอง)

ตามพื้นเพของเผ่าไทยเดิม ลูกผู้ชายอายุ ๖-๘ ขวบ ออกเลี้ยงวัวควาย อายุ ๙-๑๕ ขวบ เรียนหนังสือ ๑๖-๒๕ เทียวไป อยู่วัด บวช เทียวต่างเมืองเพื่อหาเมีย หญิงอายุ ๖-๘-๑๘ เลี้ยงน้อง หัดทอผ้า หรือเรียนหนังสือ หัดการครัว ๑๘-๒๕ ขวบ ้วยมีครอบครัว เมื่อเรียนหนังสือวัย ๙-๑๐ พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ เมื่อ ๕๘ ปีมาแล้ว ได้เรียนแบบเรียนในครอบครัว ครู อาจารย์ สอนก็คือพ่อ และปู่ ท่านหากกระดานไม้ และดินสอ พอถึงวันพฤหัสบดีข้างขึ้น จะเป็นเดือน ๕ ได้อาบน้ำ แต่งตัว ทาขมิ้น ให้ใช้เสื้อชุดใหม่ ให้พระเครื่องที่แขวนคอนั้นวางบนพานรงหิน ตั้งบนหิ้งเก็บดอกมะลิว่าหอม ดอกดาวเรือง ว่ารุ่งเรือง ดอกมะเขือ ว่ากินได้ ดอกหญ้าแพรก ว่าอองาม ดอกเข็มจากวัด ว่าเฉียบแหลม วางหน้าพวงพระ จูดยูปเทียนปักในซามแกงซึ่งใส่ข้าวสารที่นำออกมาจากโอ่งข้าวในครัวบ้าน เรียบร้อยแล้วนำกระดานและดินสอวางตรงหน้าพระ ดึงแขนให้เข้าไปนั่งตรงกระดาน ได้ใช้ผ้าขาวม้าเชวียงไหล่แล้วกล่าว นโม นำให้ว่าตามจบ ๓ ครั้งแล้ว บังคับให้ก้มกราบตรงกระดานนั้น ๓ ครั้ง แล้วสอนให้เล่า คืออ่าน ก. ข. ฯลฯ อ. ฮ. จึงจับมือขวาซึ่งจับดินสอ แล้วให้เรียน คือ เขียน ก. ข. แล้ว บอกให้ดูตัวพิมพ์ในหนังสือประถม ก.กา เมื่อเขียนอ่าน ได้อ่านดัง ๆ บังเอิญความจำดีก็จำได้หมดรวดเร็ว แต่ก็จำเท่านั้น ปู่โต เสาวดี (วงศ์โรจน์เดิม) ได้เข้ามาสอนแบบเก่ากว่า ขณะนั้นอายุประมาณ ๗๐ ปี จึงทราบแบบเรียนเมื่อ ๑๐๐ ปี มาแล้วในการเรียนคราวนั้น ได้ทราบว่าหนังสืออยู่ ๓ ชนิด คือหนังสือเล็ก คือ ไทย หนังสือใหญ่ คือ ขอม หนังสือกลาง คือ ไทยเดิม ในการสอนคราวนี้ ปู่โต สอนแบบเก่าไว้ว่า

ก. ข. ขั. ค. ค. เมาะ (ออกเสียง ฅ หนัก) ง. จ. ฉ. ช. ซ. เมาะ ญ (ฌ ออกเสียงหนัก ญ. ออกเสียงขึ้นจมูกเหมือนเสียงลาวและมครไทย) ฎ. ฏ. ฐ. ท. เมาะ. ณ. ด. ต. ถ. ท. ฐ. น. บ. ป. ผ. ฝ. ฟ. ฟ. เมาะ ม. ย. ร. ล. ว. ศ. คอ ษ. บอ ส. ลอ ห. พ. อ. ฮ.

ได้เล่า คือ เรียนเสียงอ่านเมื่อ ๑๐๐ ปีกว่ามานั้น จำได้มา ๕๐ ปีกว่ามาแล้ว พอมาเจอลายตัวเมืองตัวบ้านจึงนึกเสียงเล่าชื่อเหล่านี้เข้าจับก็อ่านในลายต้นได้ จึงทำไว้เพื่อสืบต่อแบบเล่าเรียนลายสือไทย

ต้นเดิมลายสือไทย

รูปลายเสียงอ่าน ที่ขุนสือไทย และ ขอมฟ้าไทย คิดขึ้นตามชื่อคำไทยแล้วได้เขียนไว้เมื่อ ๖๘๐๐ ปีมาแล้ว หรือ ปีกิน ๑๒๓๐-๑๒๓๕ ได้ที่ภูบัว ได้มาครบ แผ่นหินทรายยาว ๑๐ นิ้ว กว้าง ๕ นิ้ว เกือบทุกแผ่นมีรอยเลื่อยทำแผ่น แสดงว่า ไทยมีเลื่อยใช้มาแล้ว ๖ พันปีกว่า ทั้งมีลงรักประสมทองผง ที่เห็นเขียนตัวเดิมแผ่นและแผ่นละตัว ได้นำมาเรียงตามลำดับปัจจุบัน แน่ใจว่า ลำดับคงสืบมาตลอดถึงปัจจุบันจึงปรากฏอยู่ จริงอยู่ บางแผ่นมีลักษณะเรียบ ซึ่งยืนยันว่าทำในระยะหลังเห็นชัดว่าทำซ่อมที่แตกหักเสียหาย คงเขียนสืบลายต้นเดิมนั้นและรูปลายสือต้นเดิมนี้นับยืนยันหลักฐานว่าไทยเขียน ทำ สร้างรูปต่าง ๆ ได้มานานแล้ว ทั้งแผ่นหินทราย ทองผง ยางรักประสมดำ และมีทองคำผงประสม ก็เป็นหลักฐานยืนยันกรรมวิธีของไทย เพราะเป็นลายสือไทย และของไทย มีอยู่ในไทยนี้แห่งเดียว

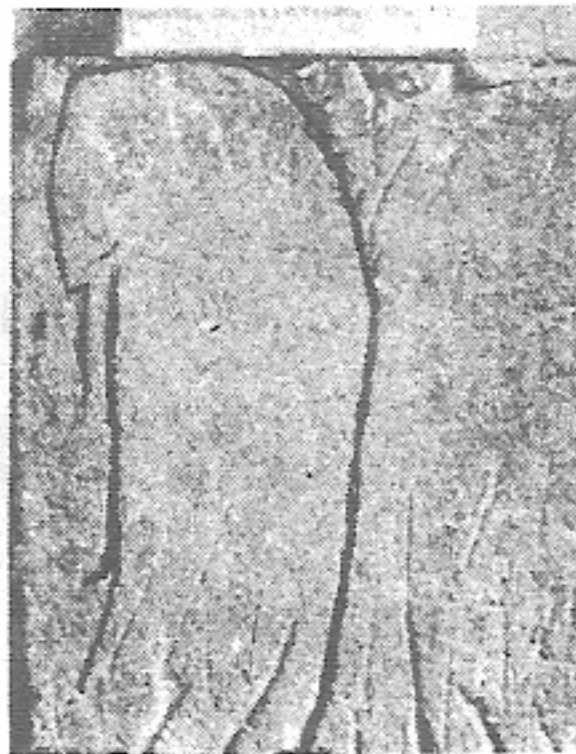
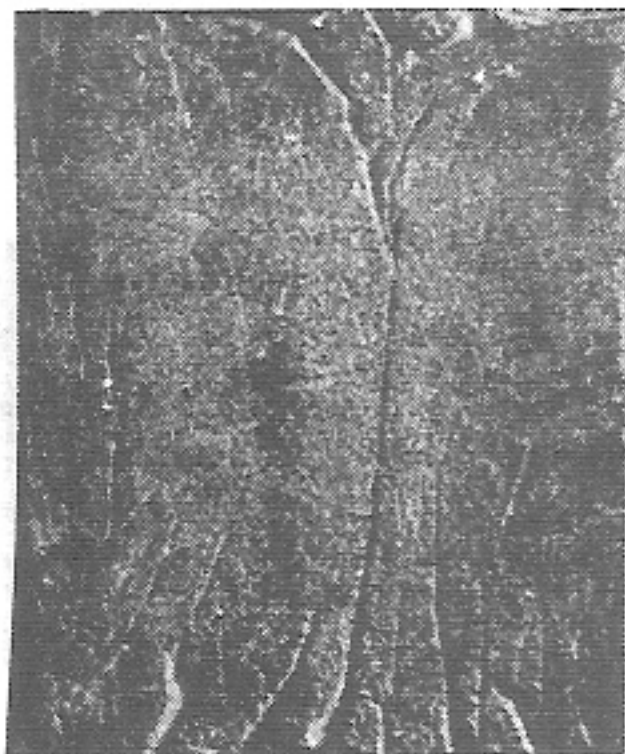

ก็-ตัวลายสือไทย หรือ ตัวหนังสือไทย ทั้งตัวเมือง (พยัญชนะ) และ ตัวบ้าน หรือ ไม้ (สระ และ ตัวสะกด) นั้น ๆ แต่ละลั้วนมีอยู่ในคำกล่าวชื่อไทยทั้งนั้น เช่น ก. ก็เป็นเสียงในคำกล่าวว่า-กอ. คือ-กอไม้, กอหญ้า, เหล่ากอ, กอวง, ขอ. ก็คือ ขอซัก, ขอเกี่ยว, ขอข้าวทอง, ค. ก็คือ คอ.คอคน เป็นต้น กับ ตัวบ้าน หรือ ไม้ ก็คือ-สระนั้น ต่างก็เอามาจากเสียงคำไทยทุกตัว เช่น ไ. ไ. ก็เอามาจาก-ไอน้ำ ก็คำไอน้ำซึ่งพ้องเสียงซ้ายเป็น-ไ. ที่พ้องมันก็เป็น-ไ. อุ-ก็เอามาจากเสียงว่า-ไก่อู เป็นต้น ซึ่ง-พ้องขุนสือไทย, พ้องขอมฟ้าไทย ได้กระทำไว้แล้ว ทั้งแต่ละลั้วนก็มีอยู่ในคำกล่าวของคนไทยตลอด และก็ขุนขอมได้เอาคำเสียงกล่าวพูดกันขึ้นเป็นลายหมายรู้อ่าน เช่น เอลายกอไฟ-เป็นตัว-ก. เอลายรูปตาขอ-เป็นตัว-ข. ถ้าเสียงหนักก็ขยักที่หัวเป็น-ข. เช่น ไทยกลางกล่าวพูดว่า-ข้าวเสียงเบา แต่พวกหมู่ไทยเฉียงออกเสียงหนักจึงใช้-ข. ว่า-กินข้าว ซึ่งลายทั้งนี้-ได้ใช้เป็นตัวลายสือไทยตลอดกาล ซึ่งพ้องขุนพระรามคำแหงได้จารึกไว้ในหินจารึกหลักหนึ่ง พ.ศ. ๑๘๒๖ จึงรู้จักได้ในกาลนี้ ต่อมาได้เลิกกันไปแล้ว และ ใช้ชื่อเป็นภาษาสันสกฤตแทนเป็นส่วนมาก มาในสมัยรัตนโกสินทร์จึงใช้ชื่อว่า-อักษรสระ. พยัญชนะ และรวมกันยกไปให้ชมพุทวิป-อินเดียแล้ว ยังมีคำโคลงยืนยันว่า-อักษรไทยอย่างนี้ เดิมพราหมณ์จรจากแต่เมืองราม ราษฎร์โพ้น มายังอยู่ยังสยาม ประเทศ นี้นา จึงยักย้ายอย่างโน้น เพื่อให้ ไทยเรียน และแต่-พ.ศ. ๒๔๖๘ โปรเฟสเซอร์ฝรั่งเศสทำประวัติจารึกถ้ำฤๅมเขากล่าวไว้ว่า-อักษรไทยนี้ มีลักษณะคล้ายกับอักษรอินเดียได้ จึงยกไปให้อินเดียได้ และได้ใช้ชื่อว่า-อักษรคฤณนถ หรือ มครว่า-อักษรคณถ ซึ่งเสียงคำพูดไทยนี้ไม่มีในชมพุทวิป-อินเดีย เช่น กอ (คือ-กอไม้) มคร และ สันสกฤตว่า-คุมพ ขอ ถ้าเป็นขอเกาะ ขอข้างว่า-อังกุ คอ มครว่า-คิ้ว สันสกฤตว่า-คิริว ถึงจะมีเสียง-ค. แต่ก็ออกว่า-คิ, คิริ. ะ จึงไม่เป็นเสียงกล่าว-คอ แต่อย่างไทย และ อีกศัพท์หนึ่งว่า-กัก ก็ไม่เหมือนคำไทยเลย จึงเป็นไปได้ที่เสียงคำกล่าวในลายสือไทยจะมาจากอินเดีย หรือ ชมพุทวิป ฉะนี้ จึงแน่ใจต่อหลักฐานแต่ต้นนั้น ซึ่งมีขึ้นได้เพราะไทยได้สร้างขึ้นตามความรู้ประจำตัวไทยเท่าที่มีอยู่ในสมัยนั้น จึงตั้งชื่อเป็นไทยว่า-ลายสือไทย, ตัวสือไทย, หรือตัวเมือง, ตัวบ้าน, และ ไม้ นั้น ซึ่งเป็นไทยตลอดทุกประการ

ลายตัวเมือง (พยัญชนะ)

ลายเสียงชื่อ ก รูปกอไฟ

ลายเสียงชื่อ ข. รูปขอ

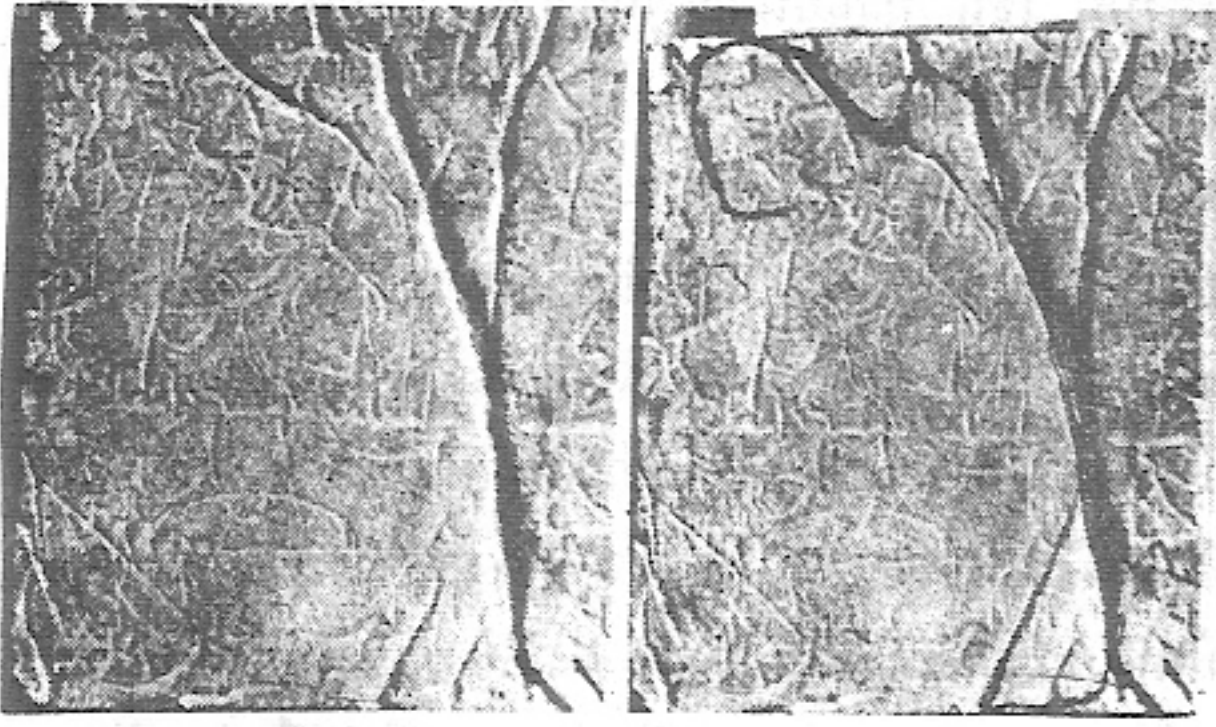

ลายเสียงรูป ก กอไฟ เส้นกลาง คือคันไฟสูงมีแขนงแยกขวา ปลายโค้งซ้าย และหักลง อีกลำหนึ่งขึ้นรับเป็นรูปเสียงก่อน ก. ที่พื้นมีคันเล็ก ๆ และหน่อ เป็นไฟหลายลำ เรียกกอไฟ คันเรียกออกเสียงว่า ก. ขวา : ลายตัว ก. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ก. บ้าง- บ้างชัดเจน

ลายเสียงรูป ข เส้นแนวนอนเห็นชัด รูปตะขอ เส้นหัวบาง จึงไม่ชัด ตะขอหางพับ คันเรียกออกเสียงว่า ข คือลายรูปตะขอ ในเสียงชื่อ ขอ ซึ่งมีหลายความหมาย (ราชบัณฑิตยสถานคือรอยแผ่นกเบื้องแตกใช้ลาเทดคิดไว้) ขวา : ลายตัว ข. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ข. ชัดเจน

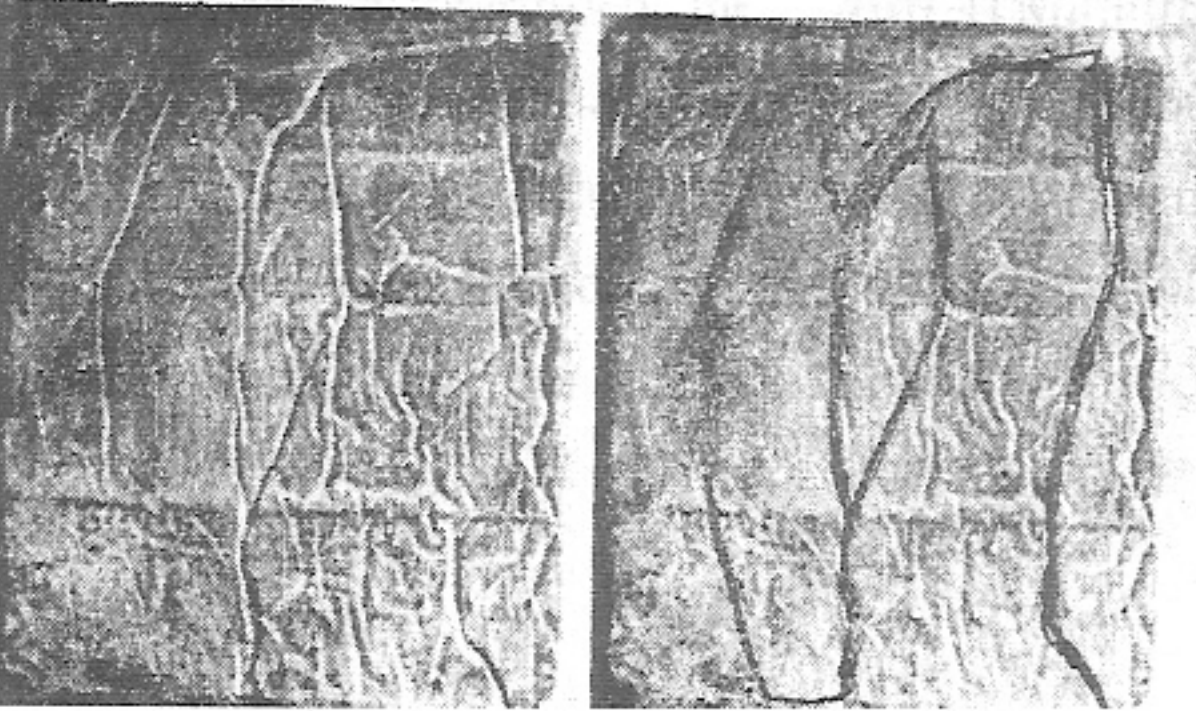
ลายเสียงชื่อ ข. รูป ข้อ

ลายเสียงชื่อ ข คือ ข้อ โบราณอ่าน ข้อ เส้นหัวลายเบา จึงเห็นไม่ชัด ข นี้ใช้ในเสียงคำหนัก เช่น ข้าว คำลาวออกว่า ข้าว เสียงหนัก ดันเรียกออกเสียง ข

ขวา : ลายตัว ข. คือ ข้อ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว ข. ชัดเจน

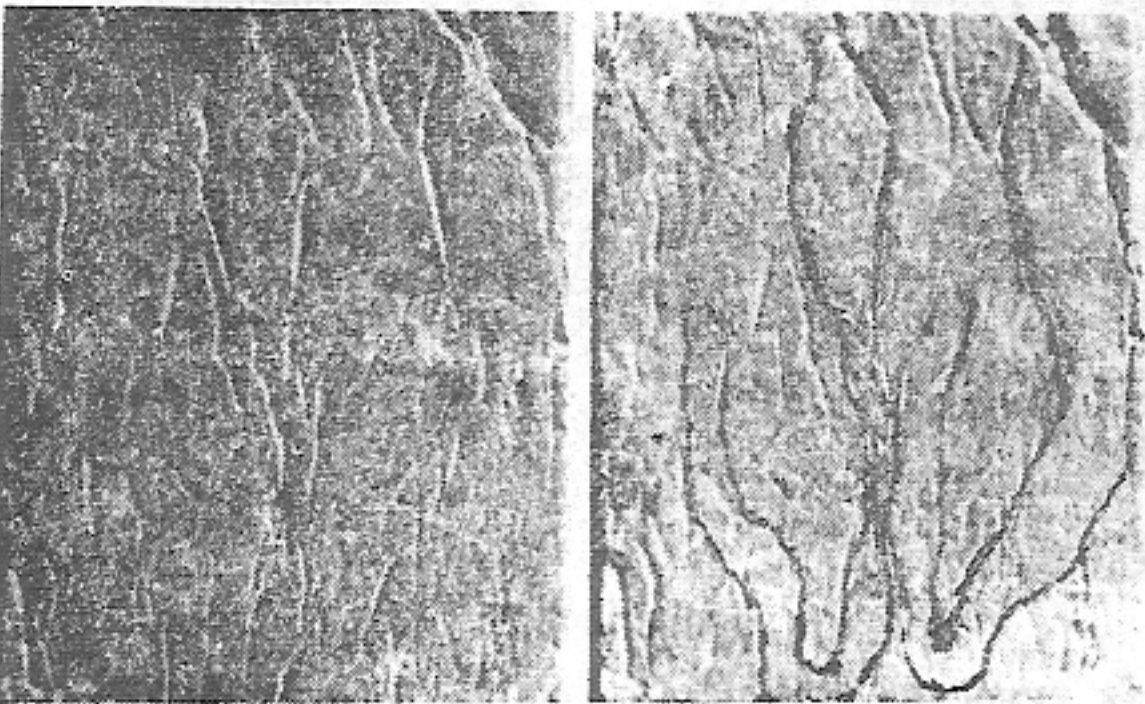
ลายเสียงชื่อ ค รูปคอกอส่วนล่าง คือ คอหอย

ลายเสียงชื่อ ค คือรูปหลุมคอ ไหลลาร้าทั้งสอง ลงมาถึงทรวงอก ซึ่งเป็นเสียงหนักตามเสียงลาว ดันเรียกออกเสียงว่า ค

ขวา : ลายตัว ค. รูปคอกอหอย ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว ค ชัดเจน

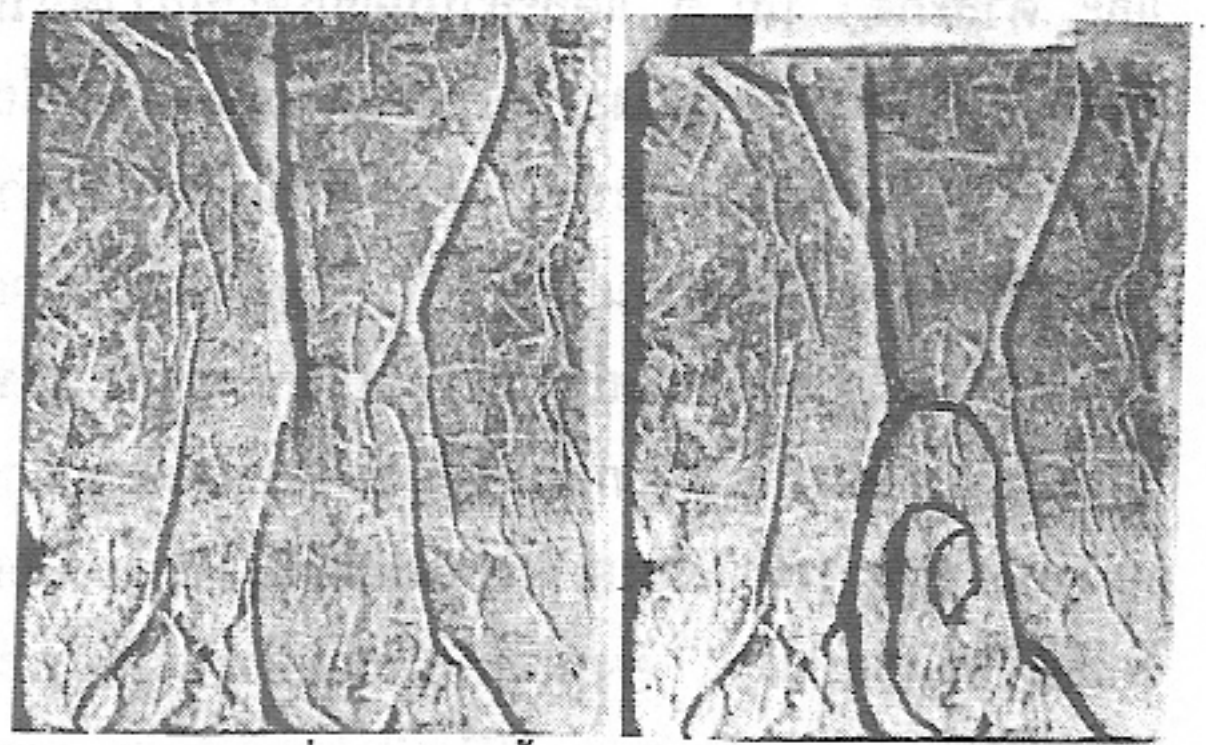
ลายเสียงชื่อ ง. รูปงอตัว งูสองตัว

ลายเสียงชื่อ ง. คือรูปงอตัว เส้นหนักบนจะเห็นรูปหัวงู ๒ หัว ส่วนลายตัวทั้งอันนั้น เส้นบางจึงไม่ชัดเจน ดันลายเสียงอ่านว่า ง. งอตัว หรือ งูสองตัว

ขวา : ลายตัว ง. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ง. ชัดเจน (ที่ปรากฏทั้งคู่ รูป งู งอตัว เห็นชัดเจน)

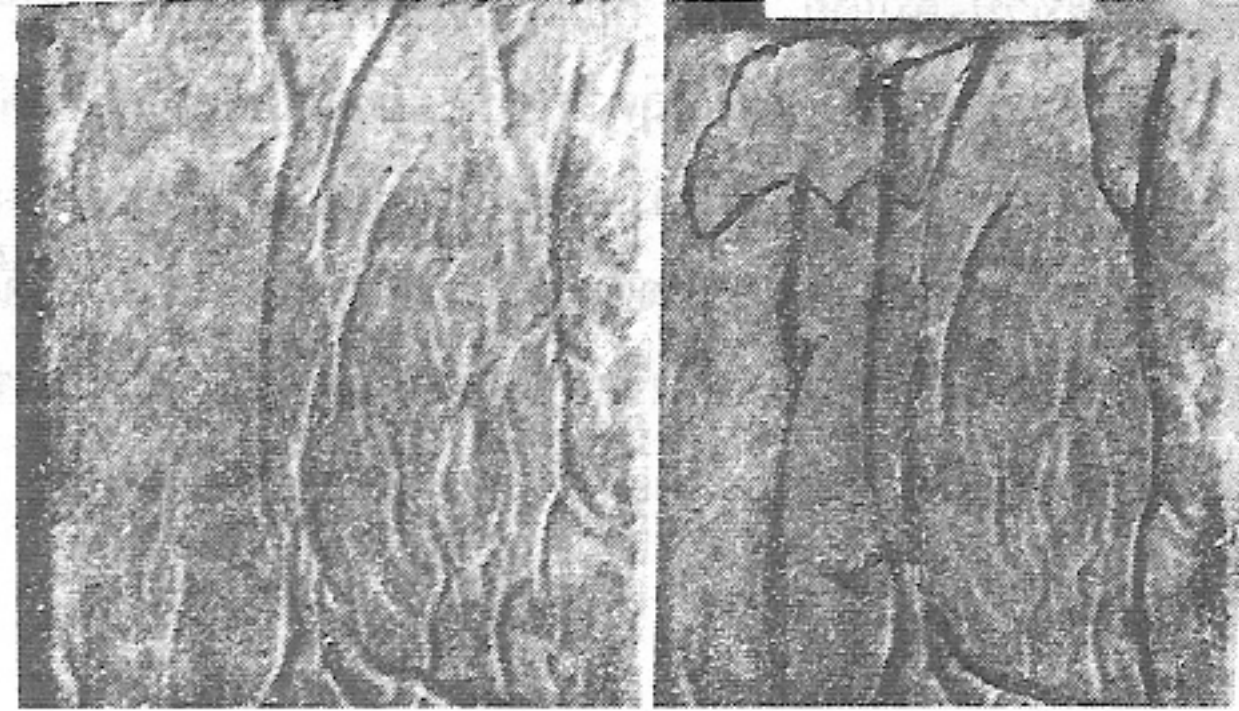
ลายเสียงชื่อ ค. รูปคอตังหน้า

ลายเสียงชื่อ ค คือคอตังหน้า มีลายเส้นผมลงมาถึงไหล่และลำคอ ที่คอจะเห็นมีลูกกระเดือก ดันเรียกออกเสียงว่า ค

ขวา : ลายตัว ค. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ค. ชัดเจน

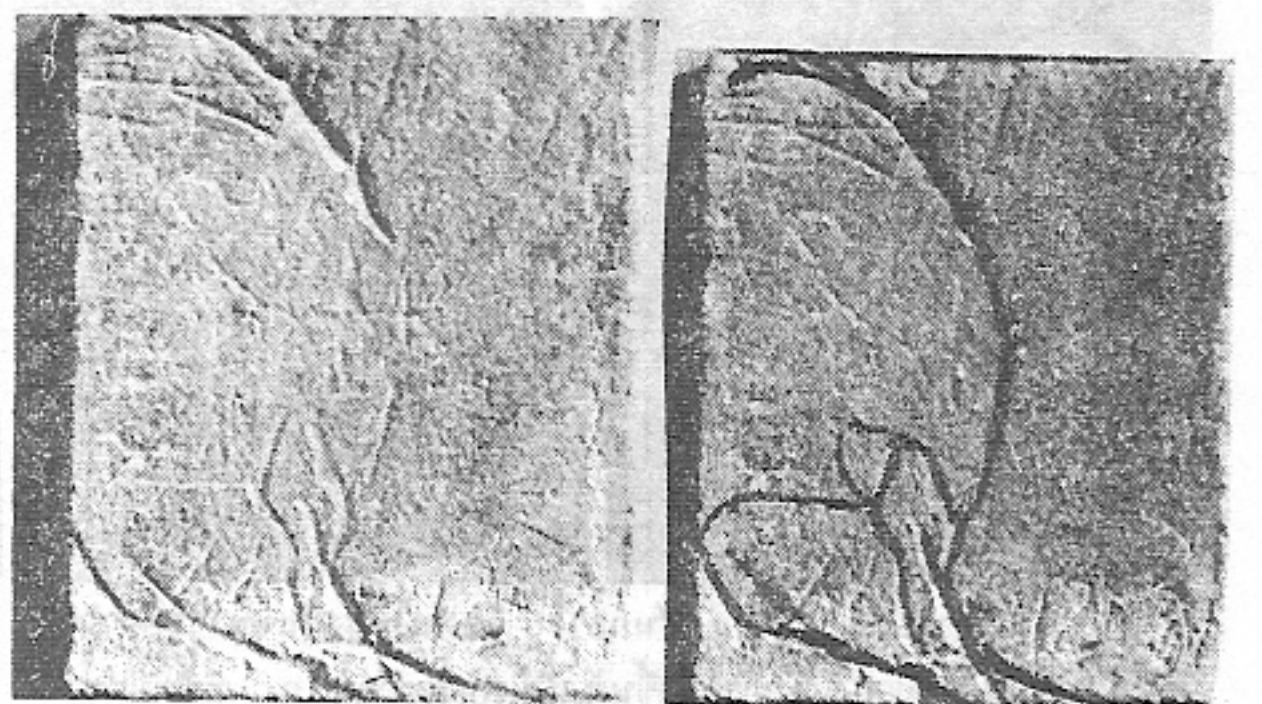
ลายเสียงชื่อ น. รูปเกาะลุมโปง

ลายเสียงชื่อ น. ทำในเสียงเกาะตามเสียงอ่านโบราณว่า เกาะ งอ เส้นหนักจะเห็นรูปลุมโปง คือ ระฆังไม้แขวน เส้นเบาหน้าจะเห็นรูปหัวไม้เกาะ ดันลายเสียงว่า น. คือเกาะ

ขวา : ลายตัว น. คือ เกาะ ที่ใช้เส้นหมึก ลงทับแล้วจะเห็นตัว น. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ จ. รูปมือจ่อหรือจอหน้ง

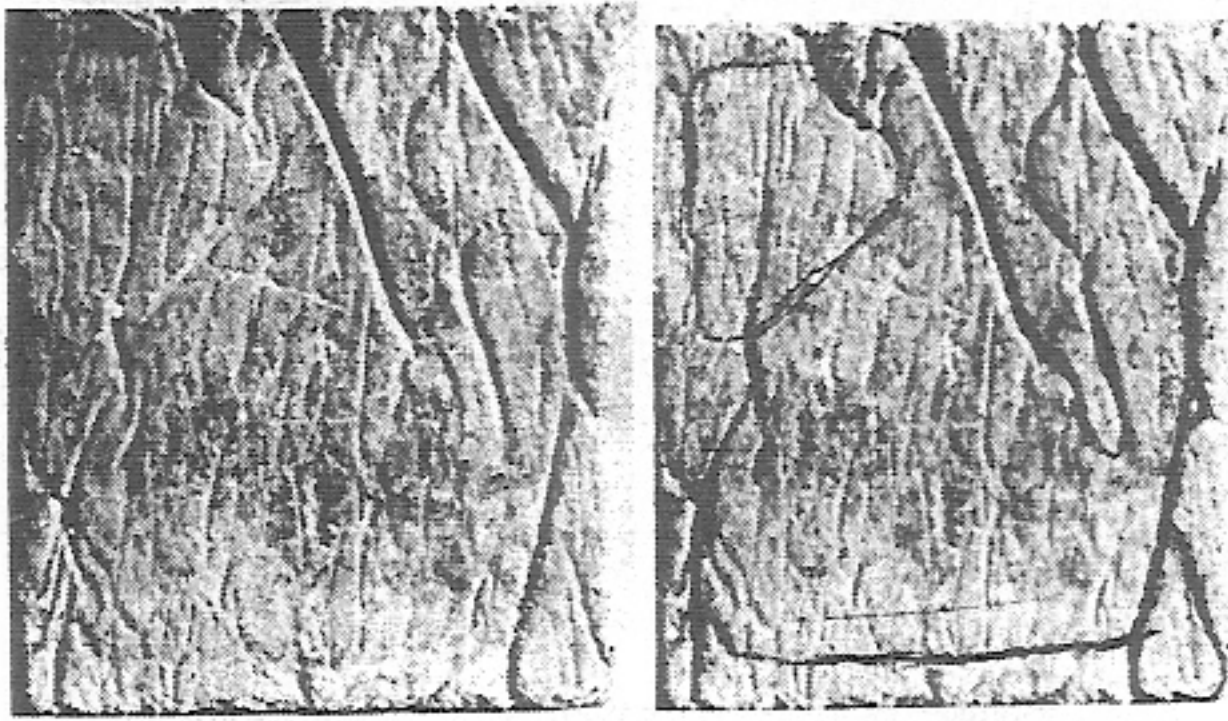

ลายเสียงชื่อ จ. ทำรูปมือ จ่อ เห็นรูปนิ้วกลางโค้งงอ นิ้วชี้บาง มองไม่เห็น หัวแม่มือทำแคโค่น จึงเห็นหัว จ. ดันลายเสียงว่า จ. ในชื่อว่า จอก็ได้

ขวา : ลายตัว จ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว จ. ชัดเจน

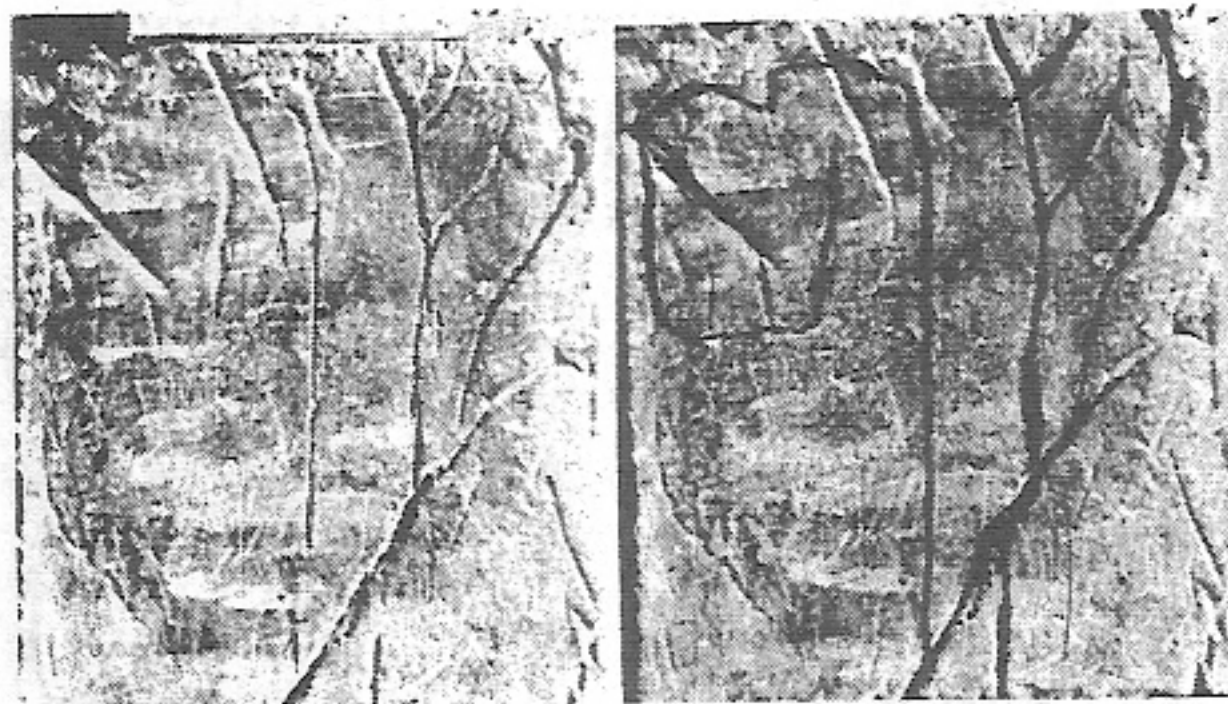
ลายเสียงชื่อ ฉ. ฉอเลาะ รูปมือ “ฉับ”

ลายเสียงชื่อ ฉ. ฉอเลาะ ทางขวาจะเห็นเส้นหมึกรูปหัวแม่มือขวาดัง
ต่อทางซ้ายนิ้วชี้ นิ้วกลางตั้งเอนซ้าย ทางซ้ายจะเห็นรูปนิ้วนางโค้ง นิ้วก้อยขึ้น
เป็นหัว ฉ. ต้นลายเสียง ฉ. กระทำมือ “ฉับ”

ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

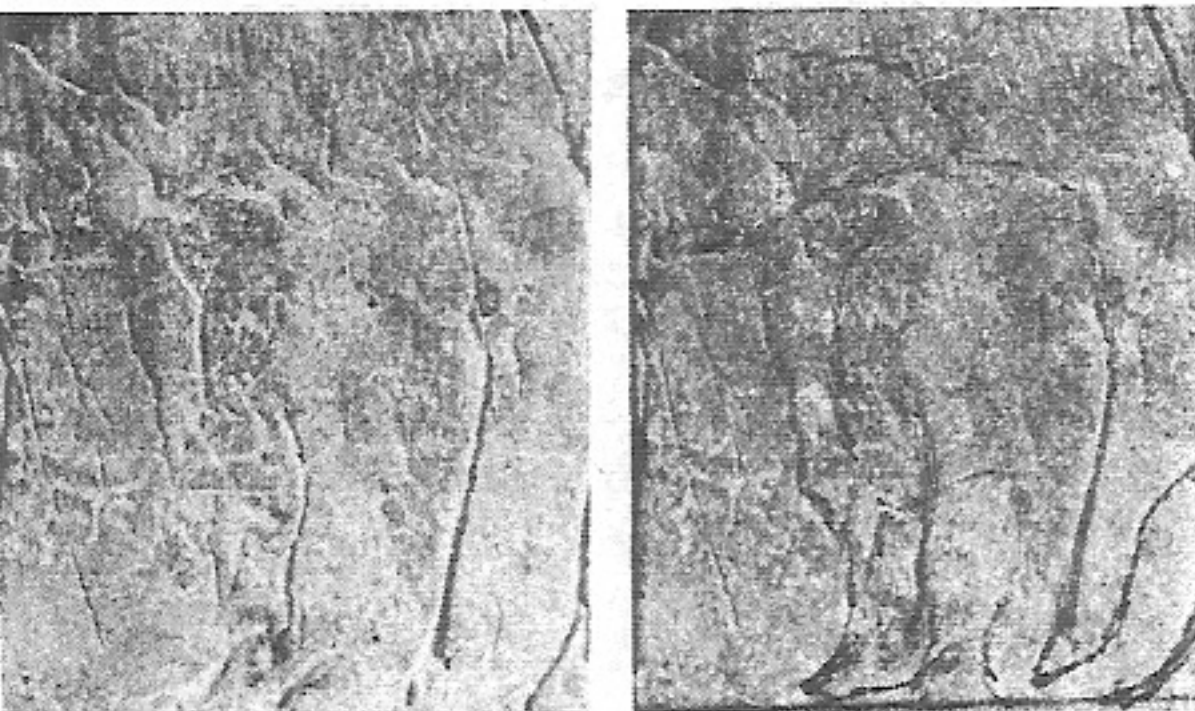
ลายเสียงชื่อ ช. รูปโคนขอ ชื่อขอ

ลายเสียงชื่อ ช. ทำรูปโคนขอไม้ ขออยู่ เส้นหมึกหน้าทำรูปนิ้วมือ
ดั่งอย่างนี้จะเห็นหัว ช. เส้นหน้า ๒ และ ๓ จะเห็นรูปตัว ช. และหาง
ชัด ต้นลายเสียงว่า ช. ในชื่อโคนขอ ขออยู่ ขอคาง

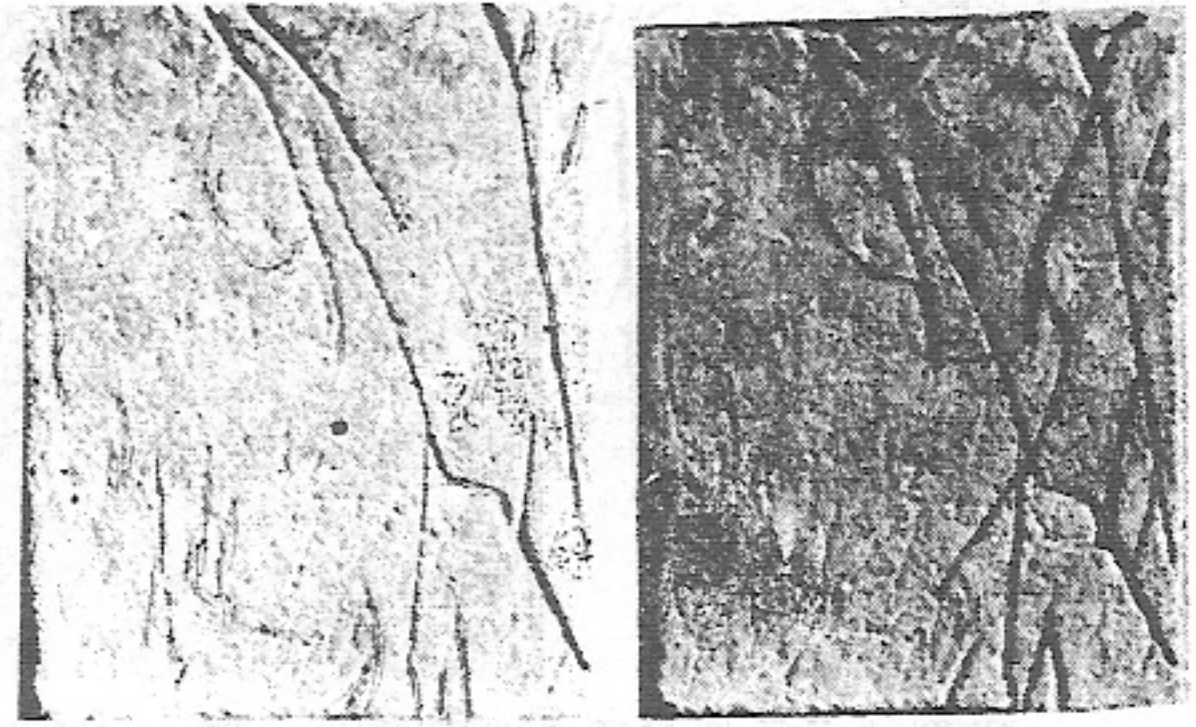
ขวา : ลายตัว ช. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ช. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปหญิงนั่งวางแขน

ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปหญิงนั่งวางแขนเห็นชัดตั้งแต่สองไหล่ ถึง
ส่วนดักพับเพียบซ้าย ช่วงแขนขวาเป็นส่วนหน้า ฉ. ช่วงแขนซ้ายเป็นส่วน
หลัง และช่วงเข้าซ้ายพับเพียบจะเป็นส่วนคืน ฉ.หญิง ว่า ฉ.กับ บ.เดิมเท่า
ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

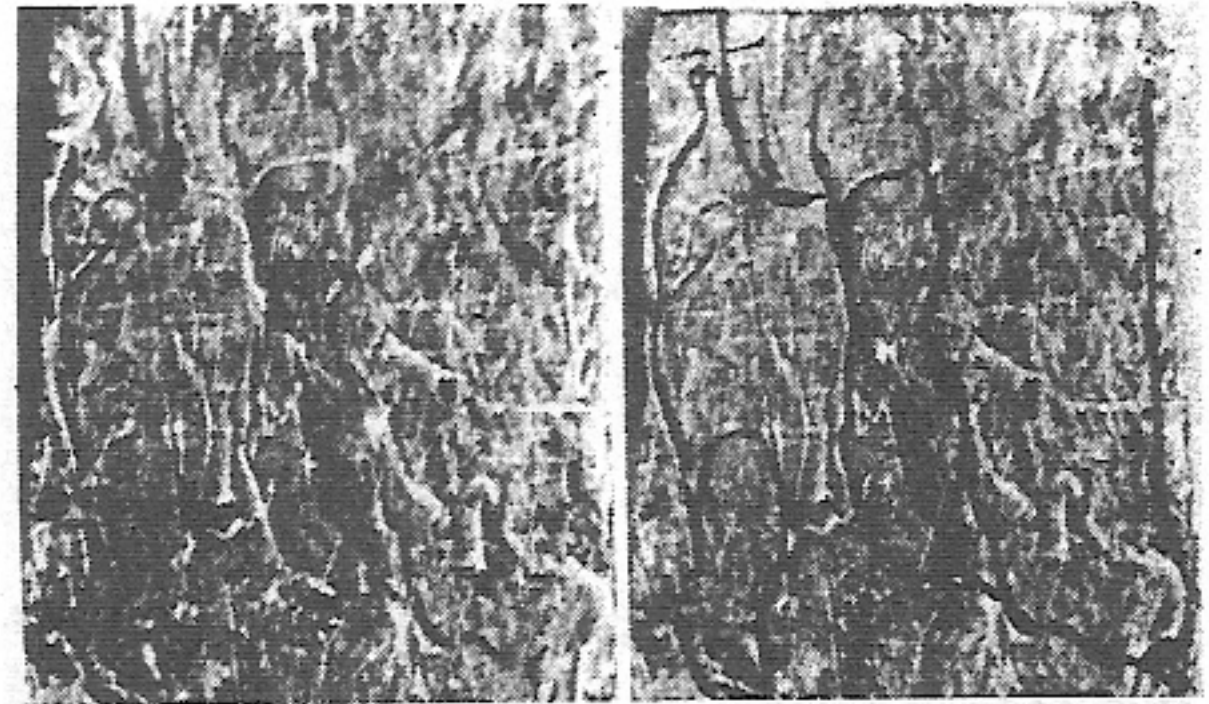
ลายเสียงชื่อ ช. รูปข้อหรือใบมะม่วง

ลายเสียงชื่อ ช. ในเสียงช่อ เส้นหมึกหน้า ทำแบบนี้เป็นรูปใบ
มะม่วง เส้นหลังเป็นก้านขึ้นเป็นช่อดอกฝอยออกบางมองเกือบไม่เห็น จะเห็น
รูป ช. ต้นลายเสียงว่า ช. ซึ่งโบราณอ่านชื่อในเสียงว่า ชอ

ขวา : ลายตัว ช. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ช. ชัดเจน

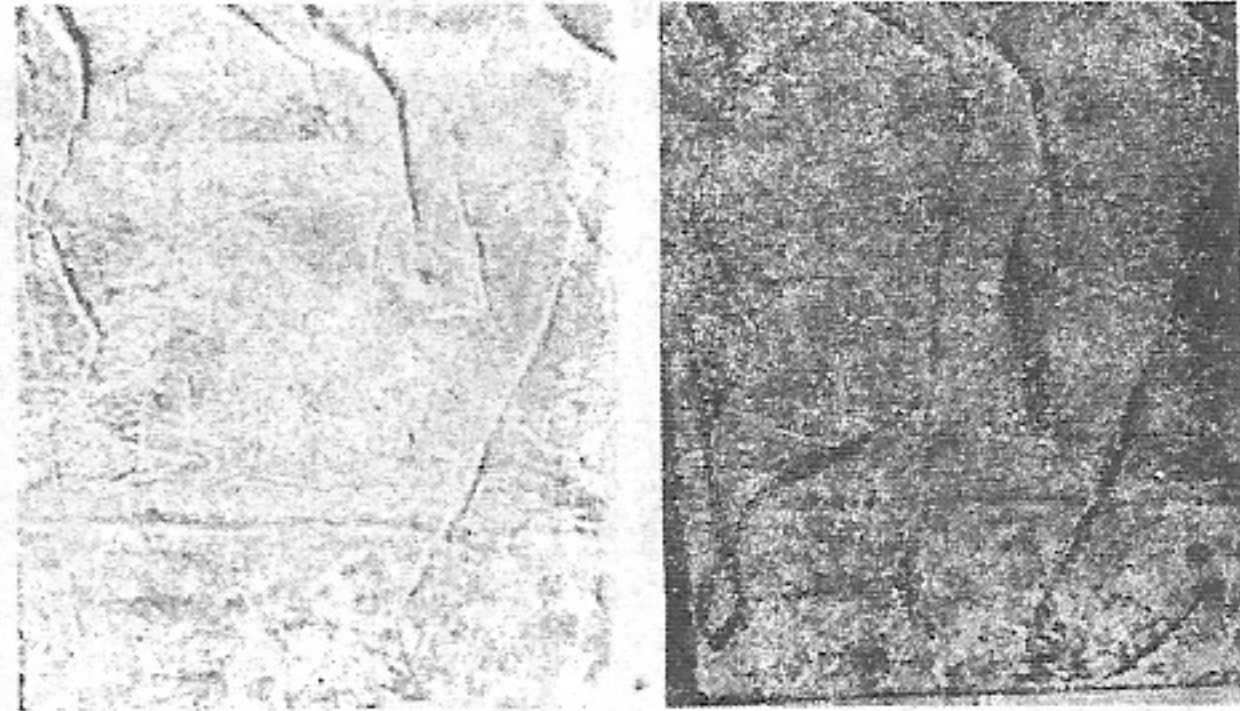
ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปเฒ่าไม้พุ่ม

ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปเฒ่าไม้พุ่มนี้เส้นบางเกือบมองไม่เห็น ดูเส้นหมึก
พอเห็นเค้า ฉ. ได้ ถ้าดูอย่างปัจจุบันจะเห็น ฉ. ต่อกับ ม. พุ่มเฒ่า ตัว
ฉ. นี้ พอมีลายเค้า ๆ เท่านั้น

ขวา : ลายตัว ฉ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฉ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฉ. รูป ฎอ ฎอน และ ฤ ฤา

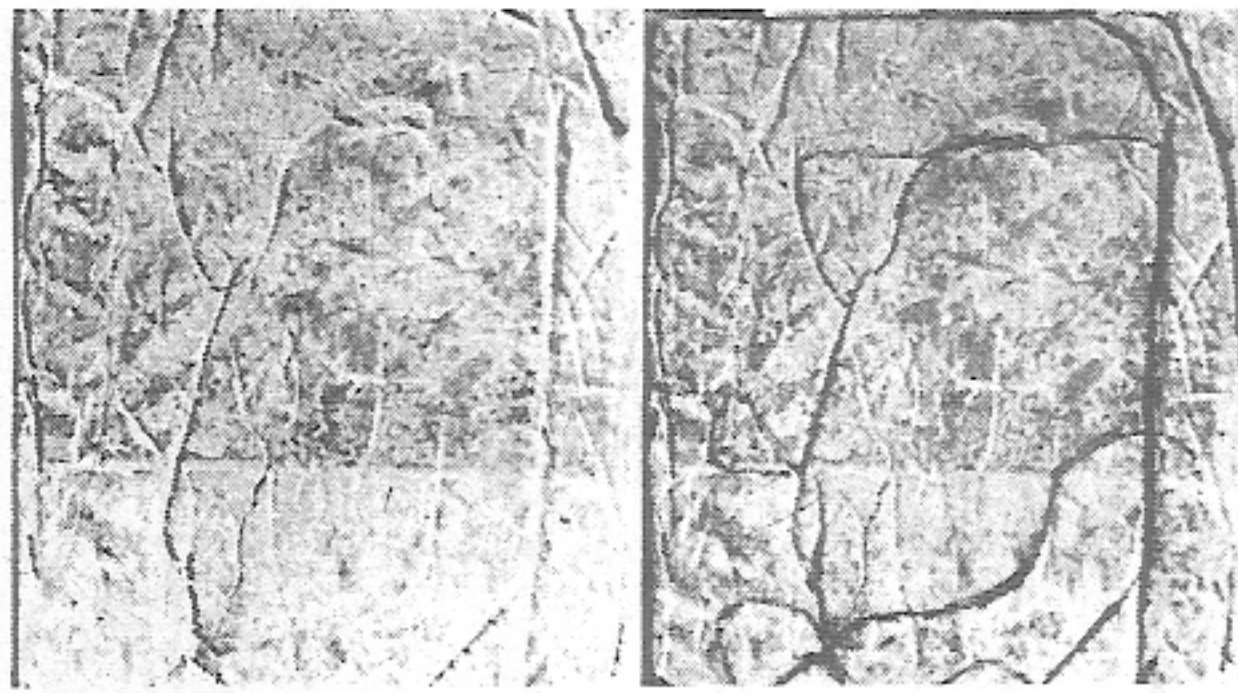
ลายเสียงชื่อ ฉ. รูปฎอ ฎอน ฎอ ฎอน คือสามี่รุกดวงสำหรับใส่
เดือน ดูเฉพาะเส้นหลังคู่ จะเห็น ฤ. ฤา ชัด ฉ. นี้ สำหรับเสียงขึ้นจมูก
เวลาออกเสียงสูง จึงมีเสียงว่า ฎอน ต้นลายเสียงอ่านว่า ฎ.

ขวา : ลายตัว ฎ. และ ฤ. ฤา. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว

ฎ. และ ฤ. ฤา. ชัดเจน

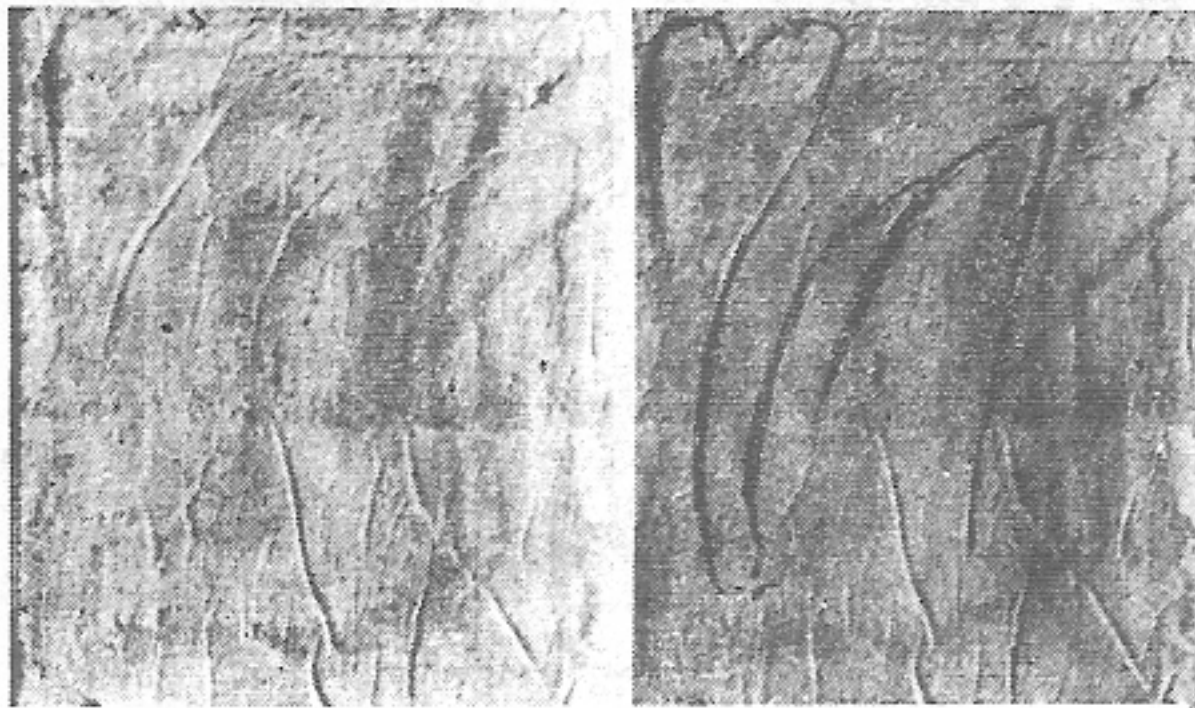
ลายเสียงชื่อ ฎ. รูป ฎอม่อ ฎ้อ และ ฎ. ฎา

ลายเสียง ฎ. รูปค่อม ฎ้อม ฎ้อมคือเสาใหญ่ ๘ หรือ ๑๐ คำ มีงาม
กิ่งสำหรับวางคานใหญ่รับของหนัก สองเส้นจะเห็นงามติดตามเสียงชื่อนั้น ใช้คำ
ขึ้นจบก จึงเป็น ฎ. ถ้าดูเฉพาะเส้น ๒ และ ๓ จะเห็นเป็นตัว ฎ . ฎา คั้นลาย
เสียงอ่านว่า ฎ.

ขวา : ลายตัว ฎ. และ ฎ . ฎา ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น
ตัว ฎ. ฎ . ฎา. ชัดเจน

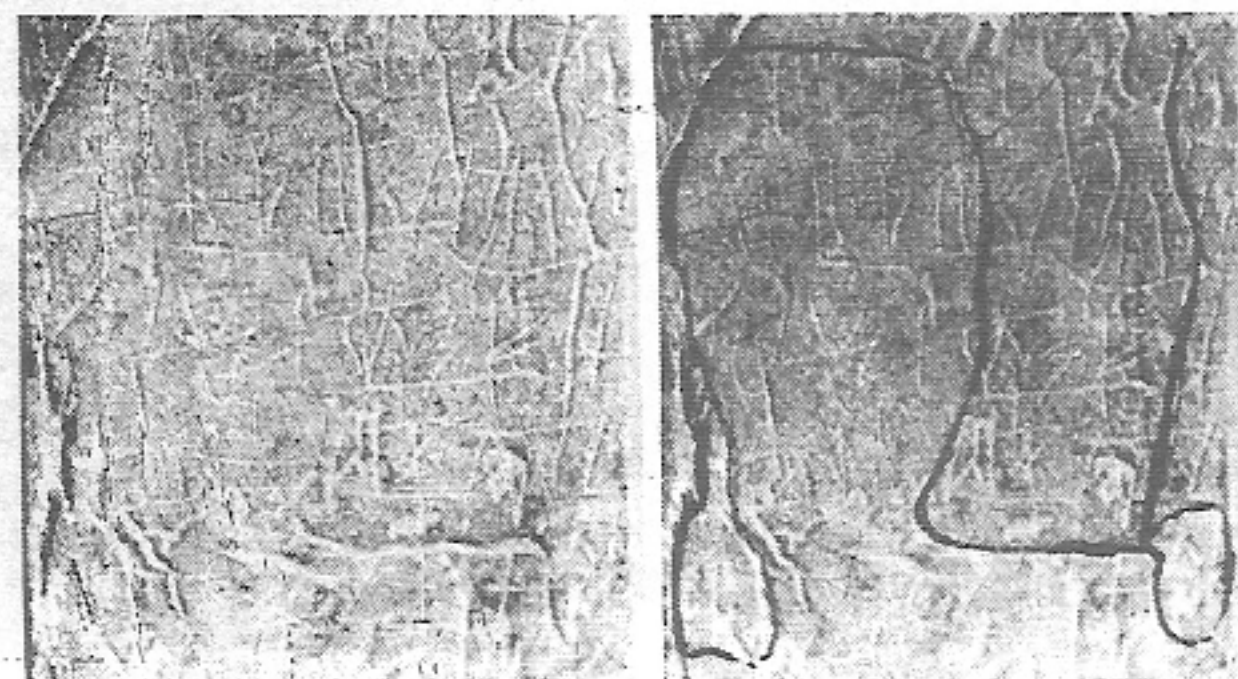
ลายเสียงชื่อ ฏ. รูปกะทอปากบาน

ลายเสียงชื่อ ฏ. รูปกะทอปากบาน ลายเส้นหนักหน้าเห็น รูป ฏ. เส้น
หนักคู่หลังจะเห็นเป็น อ. จึงบอกชื่อ ฏอ กระทอ จะเห็น ช. กับ ฏ. ประสม หรือ
ติดกัน ฏ. นี้ ถ้าไปเป็นตัวขอมอ่าน ค. ภาษามครเป็นเสียงสั้นอ่าน ค. เช่นมณจป
ถ้าเสียงยาวอ่าน ฏ. เช่น ไพฑูร

ขวา : ลายตัว ฏ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฏ. ชัดเจน

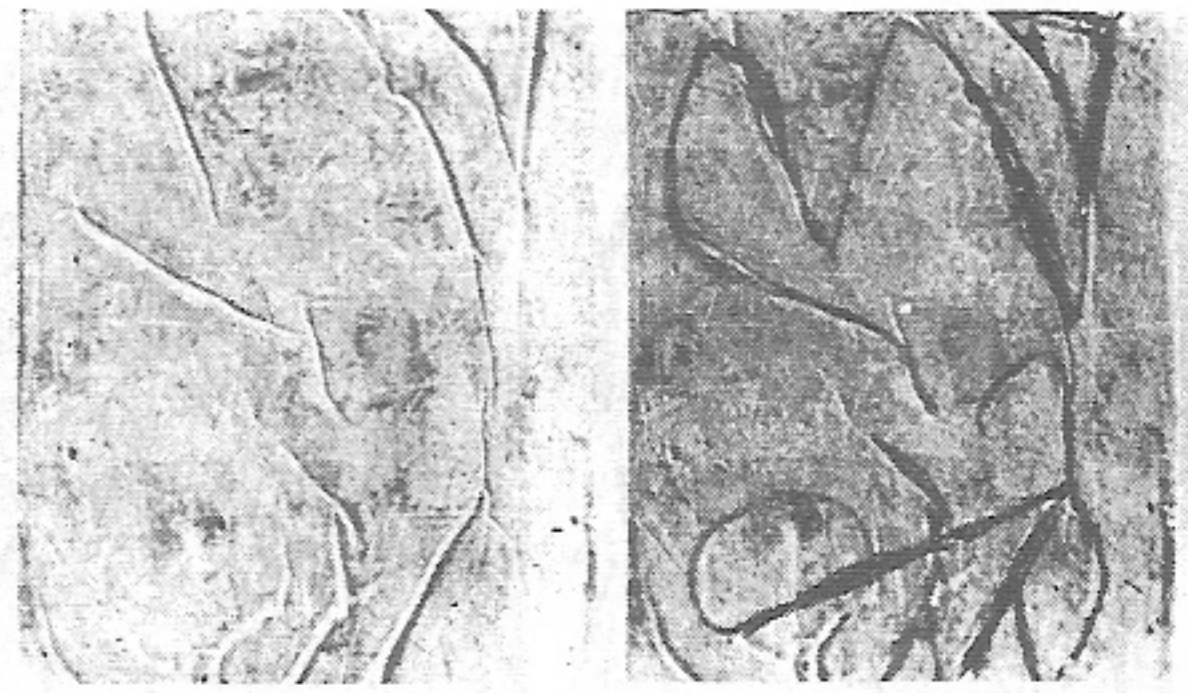
ลายเสียงชื่อ ฌ. รูปนอแรด ฌอ

ลายเสียงชื่อ ฌ. รูปนอแรด ดูเป็นนอคู่ได้ เส้นหนักซ้ายรูปปากงมก
แรดจะเห็นเป็นหัว ฌ เส้นหลังจะเห็นเป็นหาง ฌ ว่า ถ คอ น บ้างคั้นลายเสียงอ่าน
ฌ เช่นนี้ลาวเดิมออกเสียงขึ้นจบก

ขวา : ลายตัว ฌ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฌ.
ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฐ. (เถาะ) รูปกระต่ายนั่ง

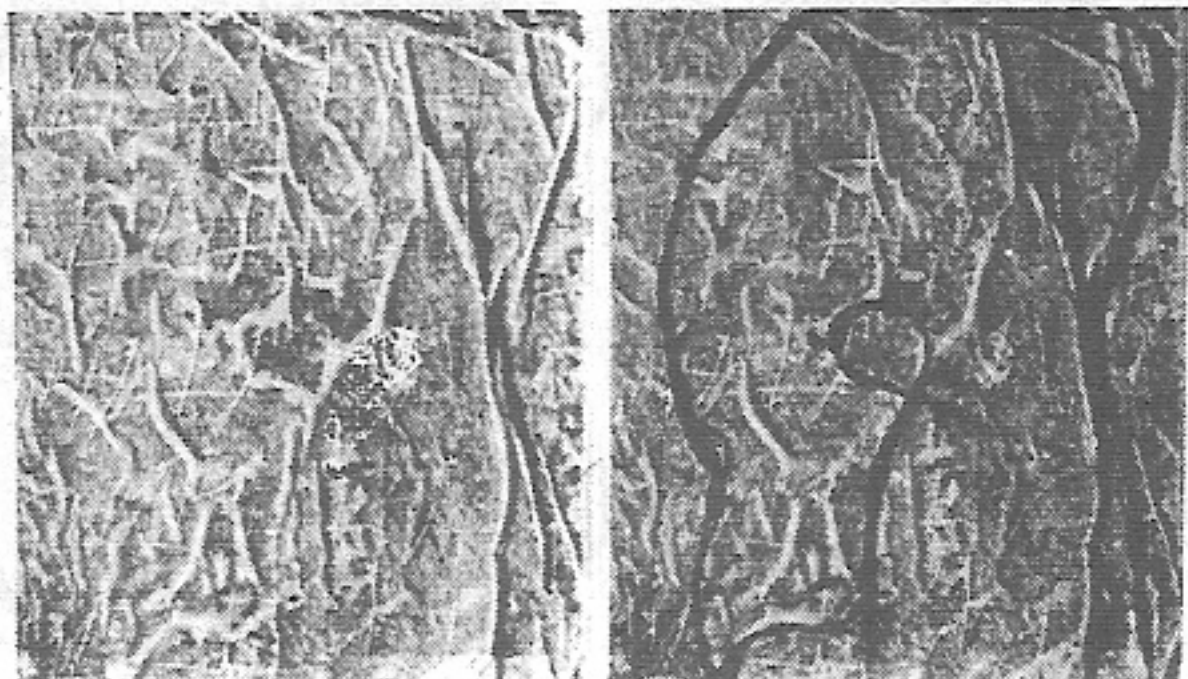
ลายเสียงชื่อ ฐ. (เถาะ) รูปกระต่ายนั่ง ดูเส้นหนักรูปกระต่ายนั่งยกขาหน้า
๒ ขา ๒ ขา หลังคั้งเป็นคั้นลายเรียกออกเสียง ฐ. ที่เขียน ฐ. (เถาะ) ที่เขียน ฐ
จะเห็นเส้นขาหน้า หน้า หู และ ฐ. จะเห็นลายเส้นรูปขากระต่าย ๒ ขาคั้ง นี้คือ ฐ.
ขวา : ลายตัว ฐ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฐ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฌ. รูปเฒาะคนเฒ่านั่งเข้าขันหู

ลายเสียงชื่อ ฌ. รูปเฒาะหรือกระเทาะเป็นรูปคนเฒ่านั่งกับขวา เข้าขัน
ถึงหัวจึงเห็นรูปตัวลาย ฌ ว่าตัว ค. คอ กับ น. เฒ่านี้ลาวเดิมออกเสียงหนักจึงเป็นเฒ่า
คั้นลายเสียงอ่าน ฌ ก็ ฌ ที่ปรากฏนี้เป็นลายเดิม และเดิมอาจติดต่อกันก็ได้
ขวา : ลายตัว ฌ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฌ.
ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ค. รูปลายต้นพงดอ

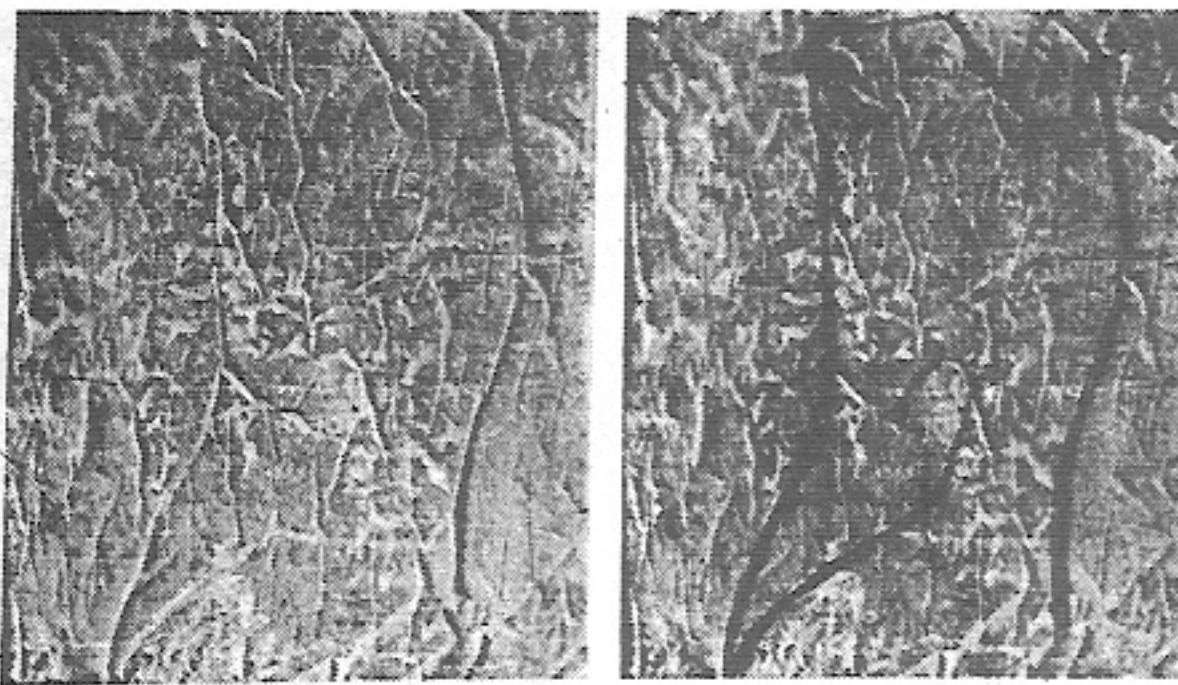

ลายเสียงชื่อ ค. รูปลายต้นพงดอ เป็นไม้พุ่ม คั้นขึ้นมักกด แดกกิ่งก็
คดรูปที่เขียนเป็นลายเวียนขวาจะเห็นเป็นลายชื่อคั้นพงดอ คั้นเรียกออกเสียงว่า ค.
(ค, เด็ก)

ขวา : ลายตัว ค. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ค. ชัดเจน

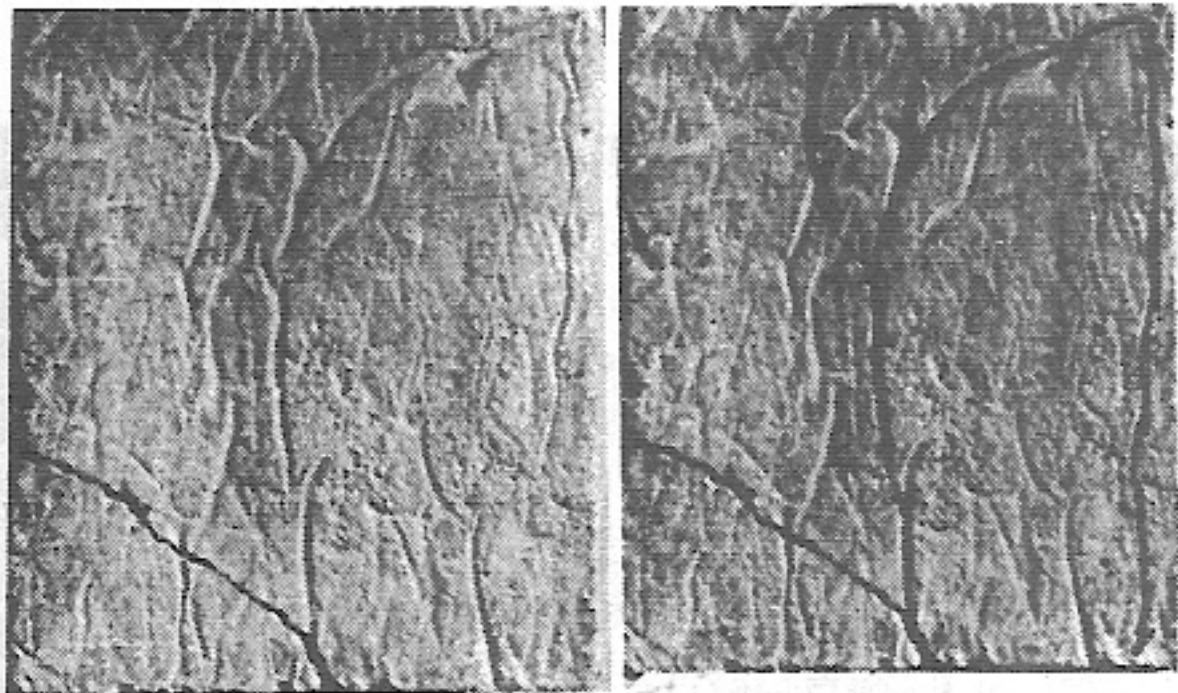
ลายเสียงชื่อ ค รูปดอกไม้ มี่งามบน

ลายเสียงชื่อ ค. รูปดอกไม้ทำงามไว้บนลายเส้นหนัก และทำลายเปลือกไว้
จึงมองเห็นเค้าลาย ค. ในเสียงเรียกชื่อ คอ คั้นเรียกออกเสียงว่า ค.

ขวา : ลายตัว ค. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ค. ชัดเจน

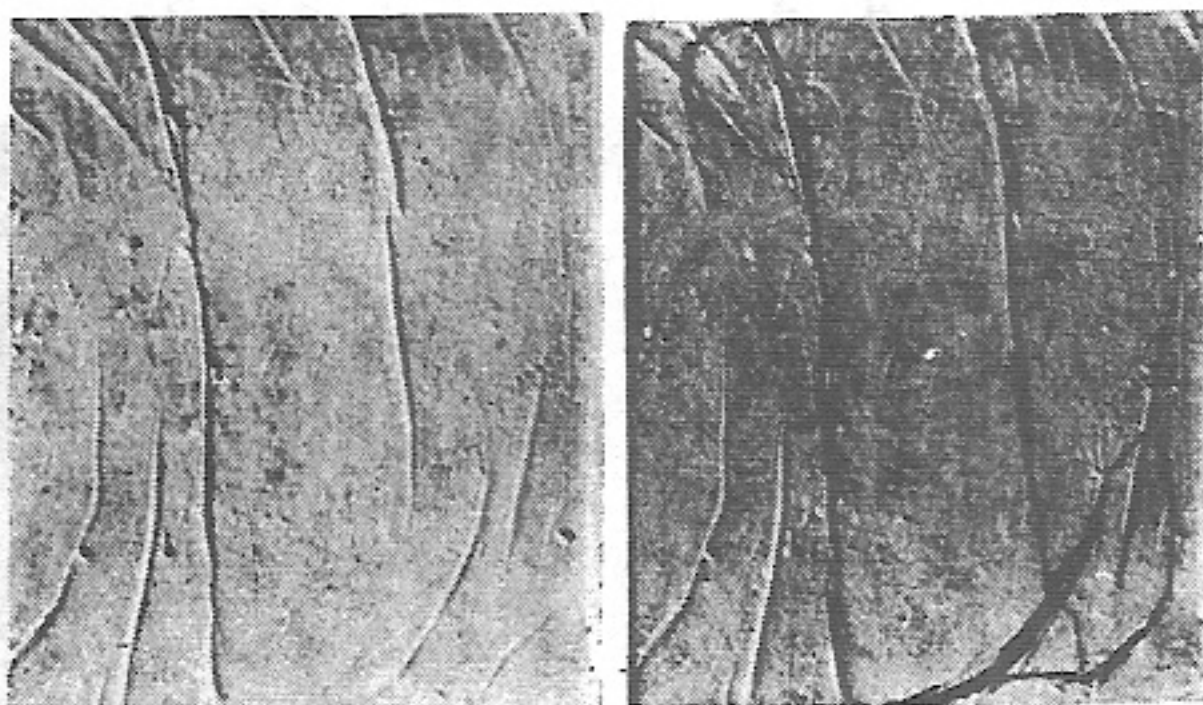
ลายเสียงชื่อ ท รูปหัวฟิม ซึ่งเดิมเรียกว่าเครื่องทอ

ลายเสียงชื่อ ท. ทำรูปในเสียงชื่อเครื่องทอ คือฟิมทอผ้า หัวฟิมซ้ายจะ
เห็นเป็นรูปหัวเส้นโค้งจะเห็นเป็นรูปตัว ท. เป็นลายเก่าให้เห็นรู้ได้ คั้นเรียกออก
เสียงว่า ท.

ขวา : ลายตัว ท. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับ แล้วจะเห็นตัว ท. ชัดเจน

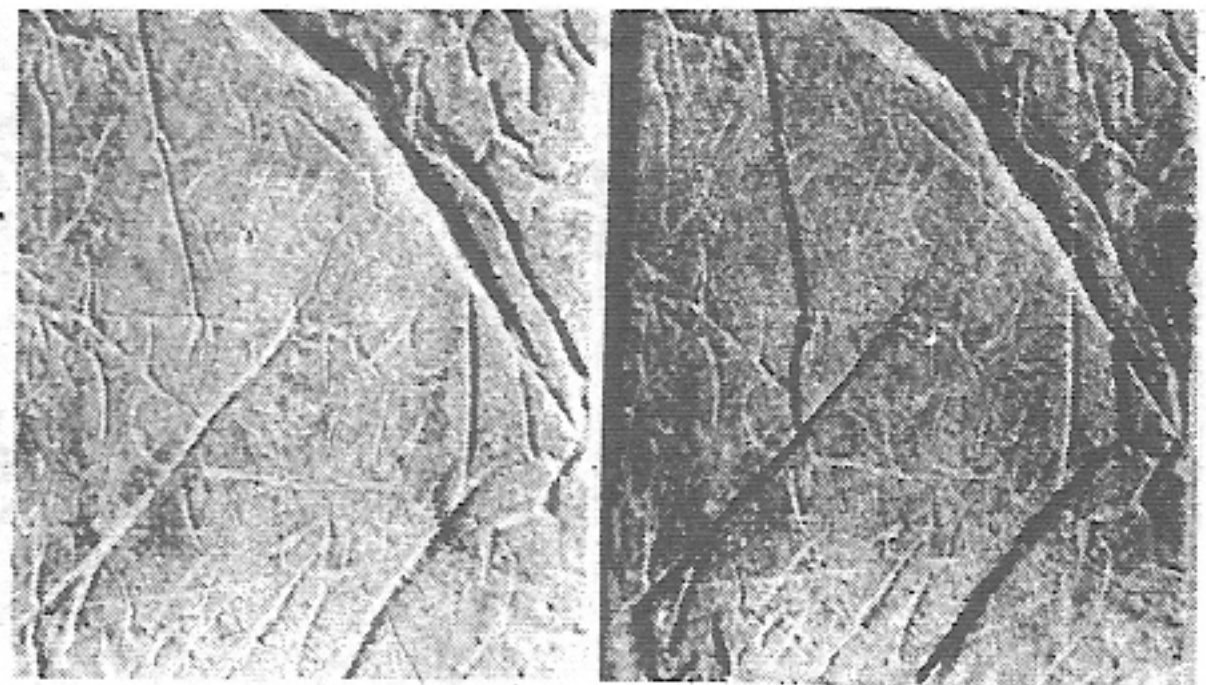
ลายเสียงชื่อ น รูปตัวหนูนั่งยกขาหน้า-หลัง

ลายเสียงชื่อ น. รูปตัวหนูนั่งยกขาหน้าขาหลังดูลายเส้นแล้ว มีมากอย่าง
น. จึงเขียนคล้าย ๆ กัน เฉพาะ น. ไทย คัดขาหลังออก เส้นขานำขึ้นไปทำหัวไว้
เมื่อเป็น น. ขอมจึงเขียนกลับหันไปขวา เส้นหางคั่งจึงเห็นลายตัว น. คั้น
เรียกออกเสียงว่า น. (น.หนู)

ขวา : ลายตัว น. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว น. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ถ รูปคนถ่อเรือ

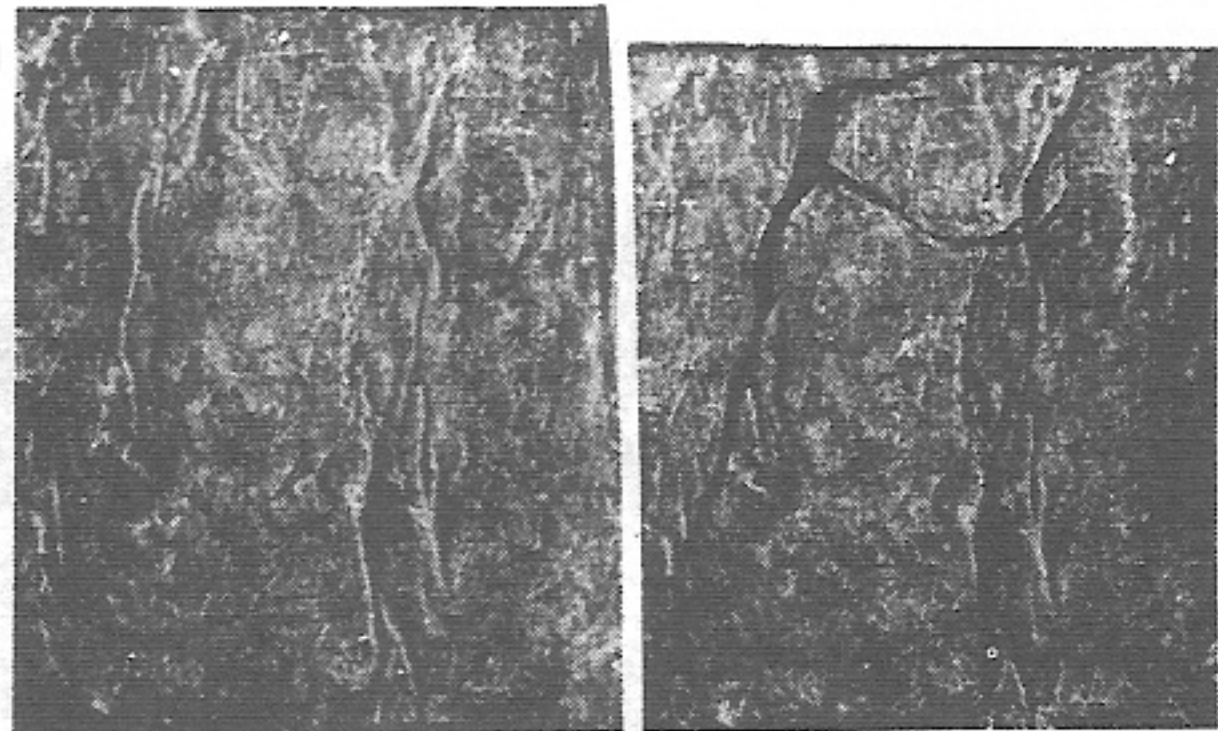

ลายเสียงชื่อ ถ. ทำรูปคนถ่อเรือ หรือถอ ที่เสียงหมายถึงถึง ตามคำว่า
ถ่อถึงน้ำเส้นหนักบนคือ คนที่ถ่อ เส้นหนักบนรูปมือจับถ่อ เส้นหนักซ้ายรูปถ่อไม้

รากใหญ่มีงาม เส้นหนักใต้หลังคือขา จะเห็นรูป ถ. คั้นเรียกออกเสียงว่า ถ.

ขวา : ลายตัว ถ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ถ. ชัดเจน

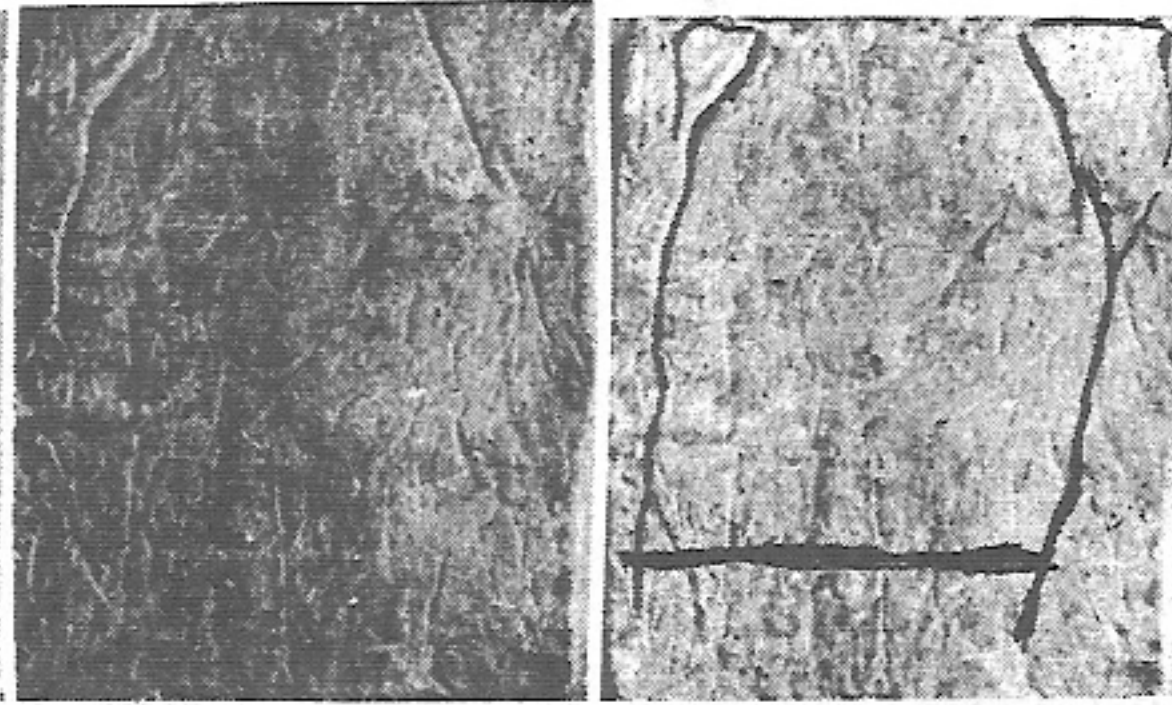
ลายเสียงชื่อ ฐ รูปกระท่อหรือท่อดั้ง

ลายเสียงชื่อ ฐ. รูปธอ กระท่อหรือท่อน้ำคั่งเส้นหนักจะเห็นเป็นรูปท่อดั้ง
เดิมเรียกธอบ้าง แม้ท่อน้ำ คำลาวเดิมก็ออกเสียงหนัก จึงเขียนธอบ้าง ดูแล้วจะ
เห็นเค้าลาย ฐ คั้นเรียกออกเสียงว่า ฐ.

ขวา : ลายตัว ฐ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฐ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ บ รูปบ่อมีขอบ

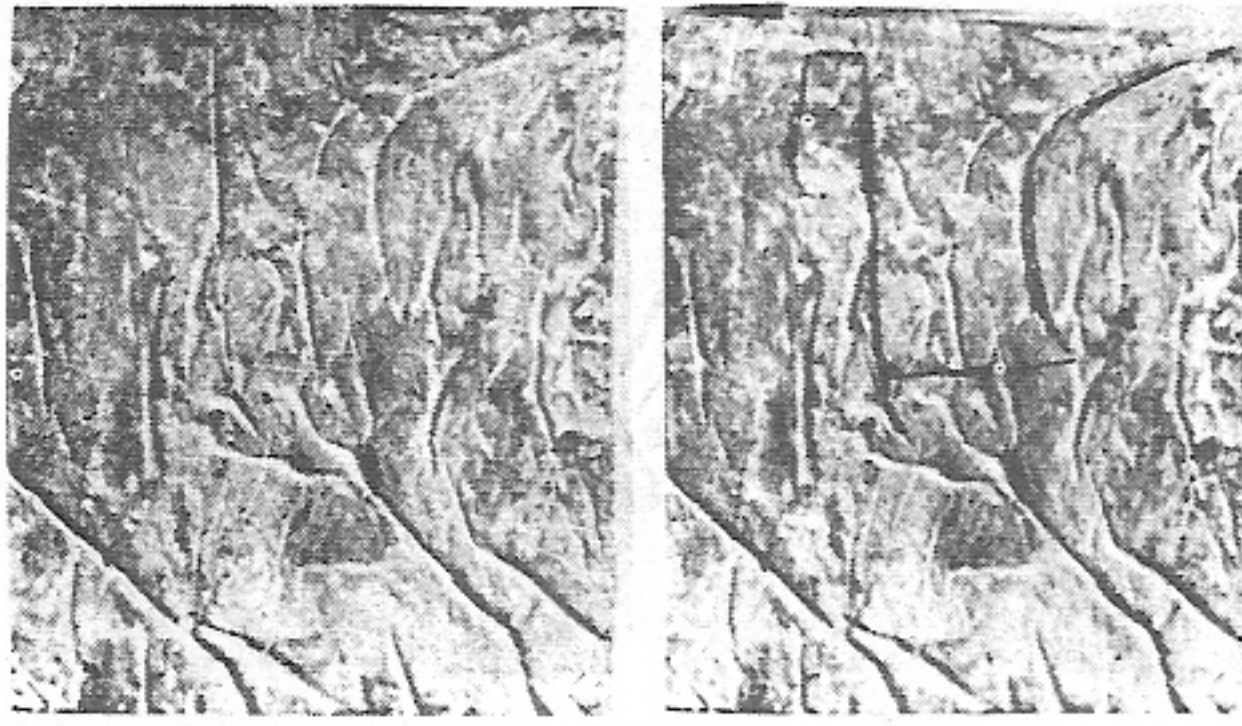

ลายเสียงชื่อ บ. รูปบ่อน้ำ เส้นหนักซ้ายมีขอบ จึงเห็นหัว บ. เส้นหลังมีรูป บ.
บอกลายชื่อพอเห็นเค้าลาย บ. คั้นเรียกออกเสียงว่า บ.

ขวา : ลายตัว บ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว บ. ชัดเจน

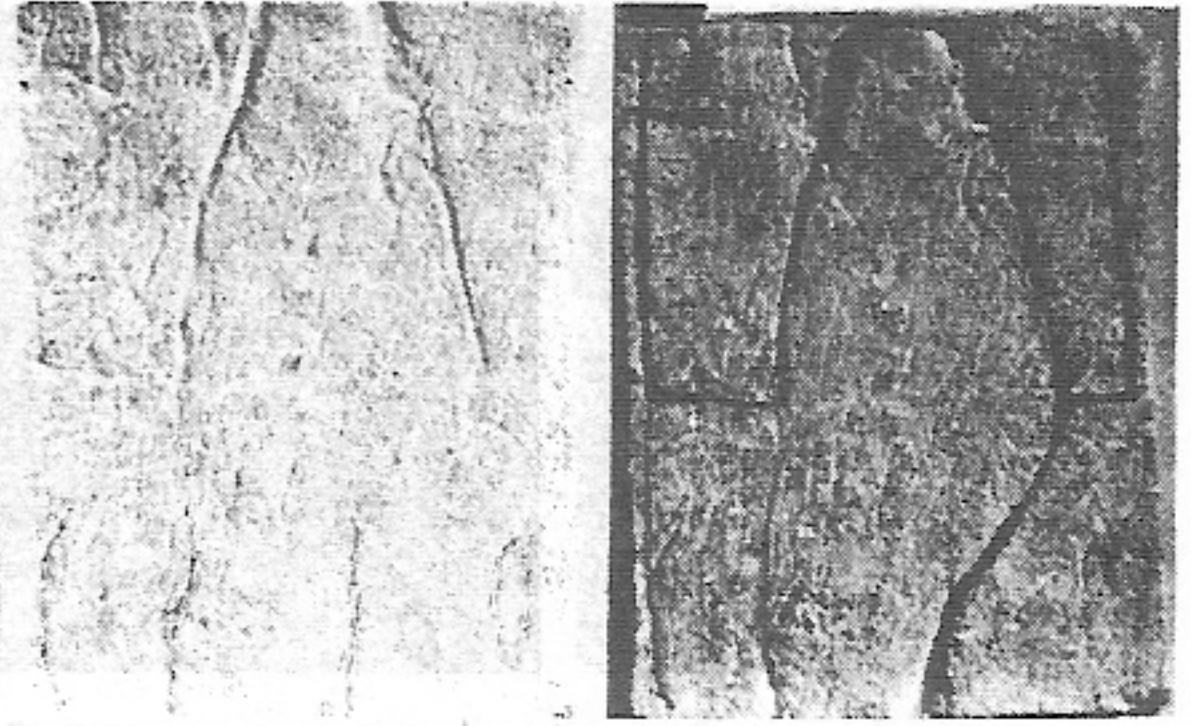
ลายเสียงชื่อ ป รูปป่าปอ ปอกะเจา

ลายเสียงชื่อ ป. รูปป่าปอกะเจา ทำคันทลายคันทัน จึงเห็นลายมาก หรือเป็นตัว ป. หลายตัว ผู้รู้จักตัว ป. แล้วพอตัดเส้นเห็น ป. ได้ คันทันเรียกออกเสียงว่า ป.

ตัว ป. ทำรูปป่าปอนี้ ดูยาก ทำเส้นตัวหน้าไว้ พอมองเห็นได้ ตัว ป. หลังจะเห็นทำคันทันปอเอนทับเป็นหาง ป. โบราณ เช่น ป. เส้นหาง พอมีเค้าเห็นลายได้
ขวา : ลายตัว ป. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ป. ชัดเจน

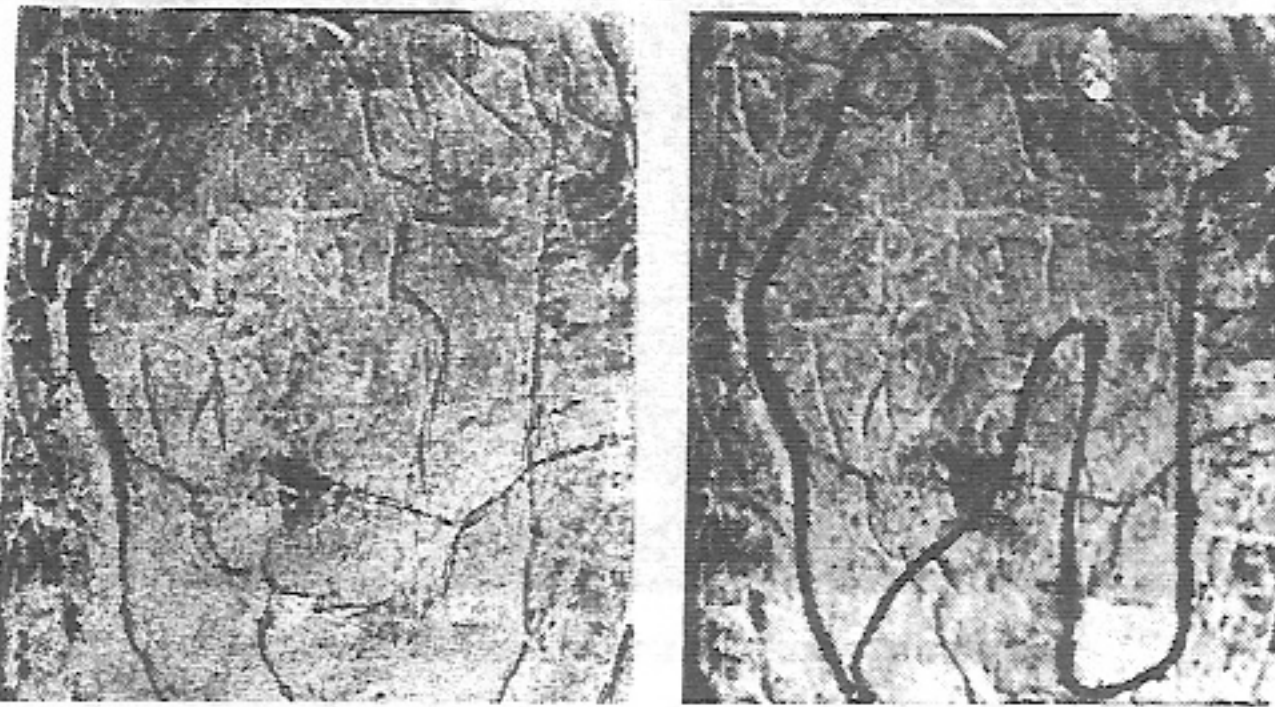
ลายเสียงชื่อ ผ รูปผอ กำผอลอ

ลายเสียงชื่อ ผ. รูปผอ ในทำงัวกำผอลอ งัวหนุ่มไม่ได้ค่อน ที่ชื่อว่างัวตึก หรือทอดสมอ มีหนอกใหญ่ มักค่นอง ขวิดคินแล้วร้อง ฮูดฮั่ว บ่อย ๆ เรียก ผอ กำผอลอ รูปนี้ทำค่อนหน้า ก้มลง เขาคู้สูง หนอกใหญ่ เห็นเค้า ผ. ที่นิยมกล่าก็ เป็น กำผอลอ คันทันเรียกออกเสียงว่า ผ.

ขวา : ลายตัว ผ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ผ. ชัดเจน

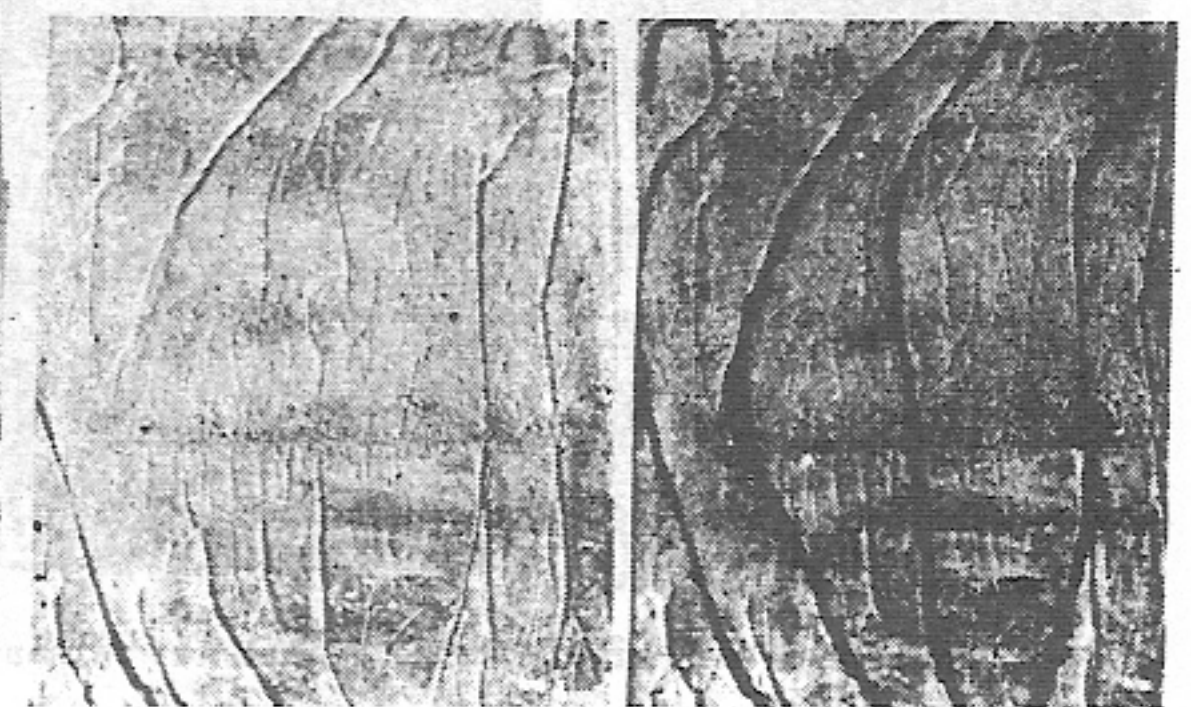
ลายเสียงชื่อ ฝ รูปฝอ มะฝอ

ลายเสียงชื่อ ฝ. รูปฝอ มะฝอ จะเห็นลายเส้นแสดงอาการฝอ อันเป็นชื่อ ลูกมะฝอ ได้ทำลายเสียงชื่อนั้น คันทันเรียกออกเสียงว่า ฝ.

ขวา : ลายตัว ฝ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฝ. ชัดเจน

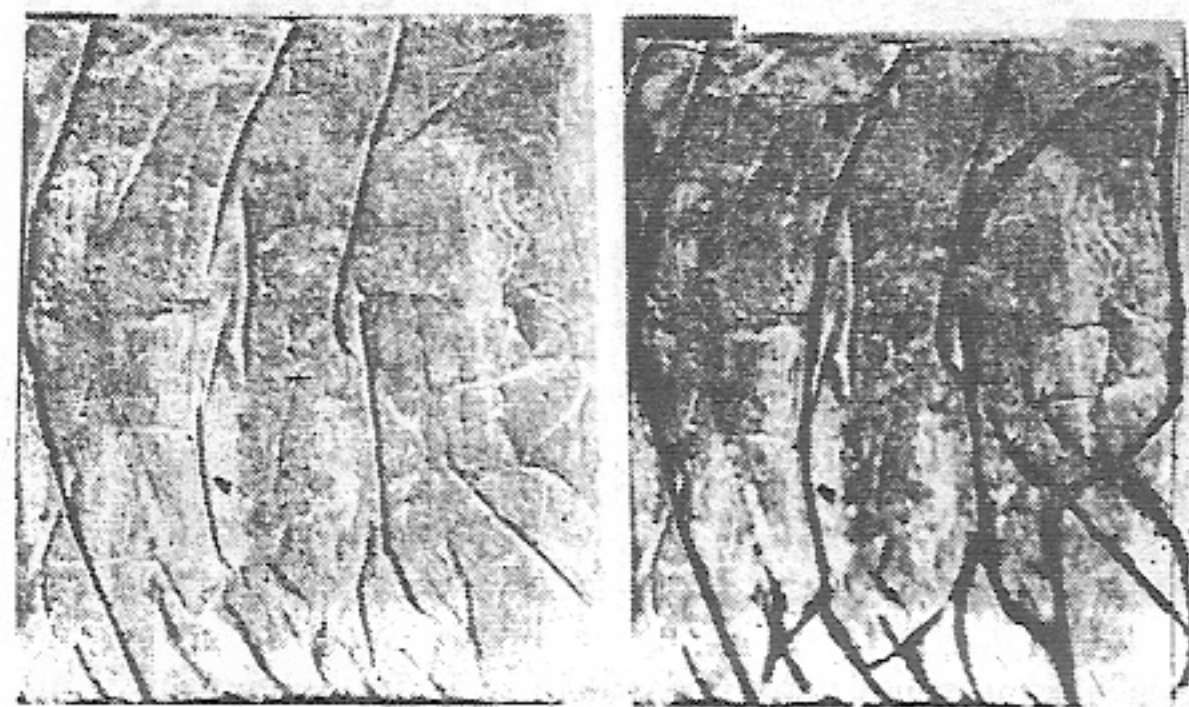
ลายเสียงชื่อ พ รูปนี้แสดงท่า “พอ”

ลายเสียงชื่อ พ. ทำรูปมือซ้ายแสดงท่า พอ.ลายเส้นซ้ายในรูปทั้งสองจะ เห็นรูปหัวแม่มือ นิ้วชี้โค้งขวา นิ้วกลาง นิ้วนางขึ้นชันซ้าย นิ้วก้อยกางขวาพอ เห็นเค้าลายมือแสดงท่าพอ คันทันเรียกออกเสียงว่า พ.

ขวา : ลายตัว พ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว พ. ชัดเจน

ลาย พ. มี ๒ แผ่น อีกแบบหนึ่ง

ลายเสียงชื่อ พ. อีกแผ่นหนึ่งที่พบซึ่งได้จารึกลงแผ่นกเบื้องไว้ ได้ทำ แบบเพื่อให้เห็นว่า อาจทำคนละคราว พอมองเห็นเค้าลายได้

ขวา : ลายตัว พ. อีกแบบหนึ่ง ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว พ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฟ รูปลายเปลวไฟ ฟอ

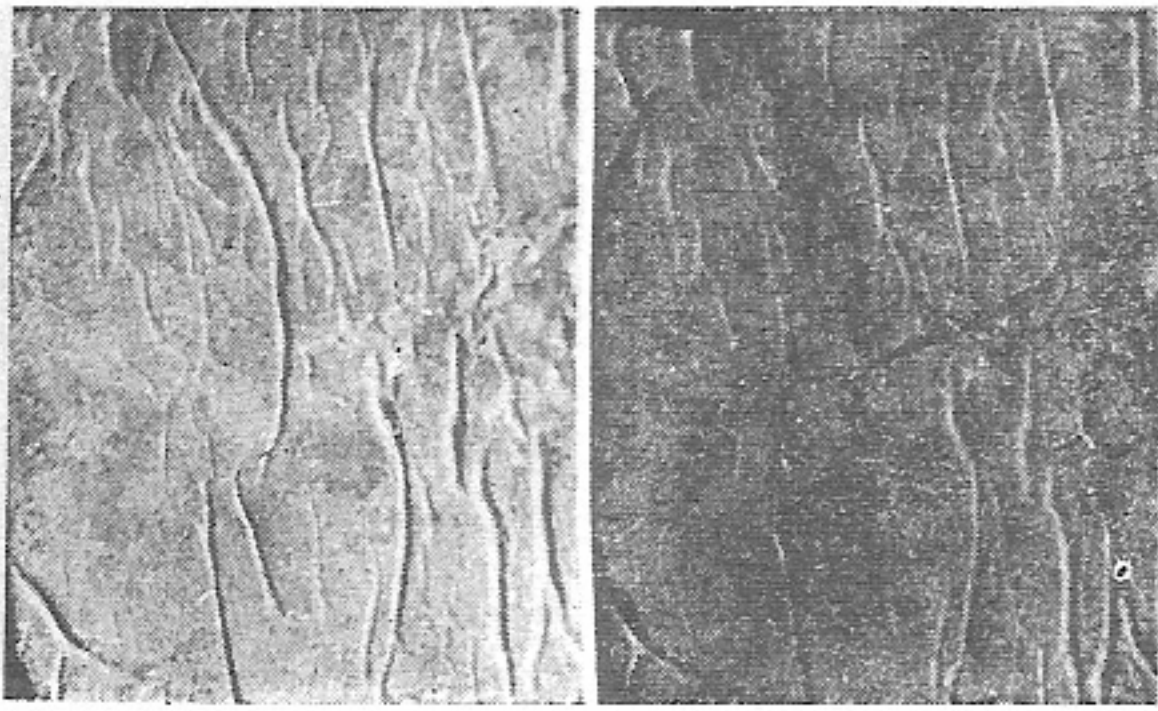

ลายเสียงชื่อ ฟ. ทำรูปลายเปลวไฟที่กำลังลุกในกองทั้งเส้นบางและเกาะกะ ที่คนเก่า ๆ เรียกเปลวนี้ว่า ฟอ. ฟอ และฟอบ้าง ลายเส้นกลางพอเห็น เค้า ฟ. คันทันเรียกออกเสียงว่า ฟ.

ขวา : ลายตัว ฟ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฟ. ชัดเจน

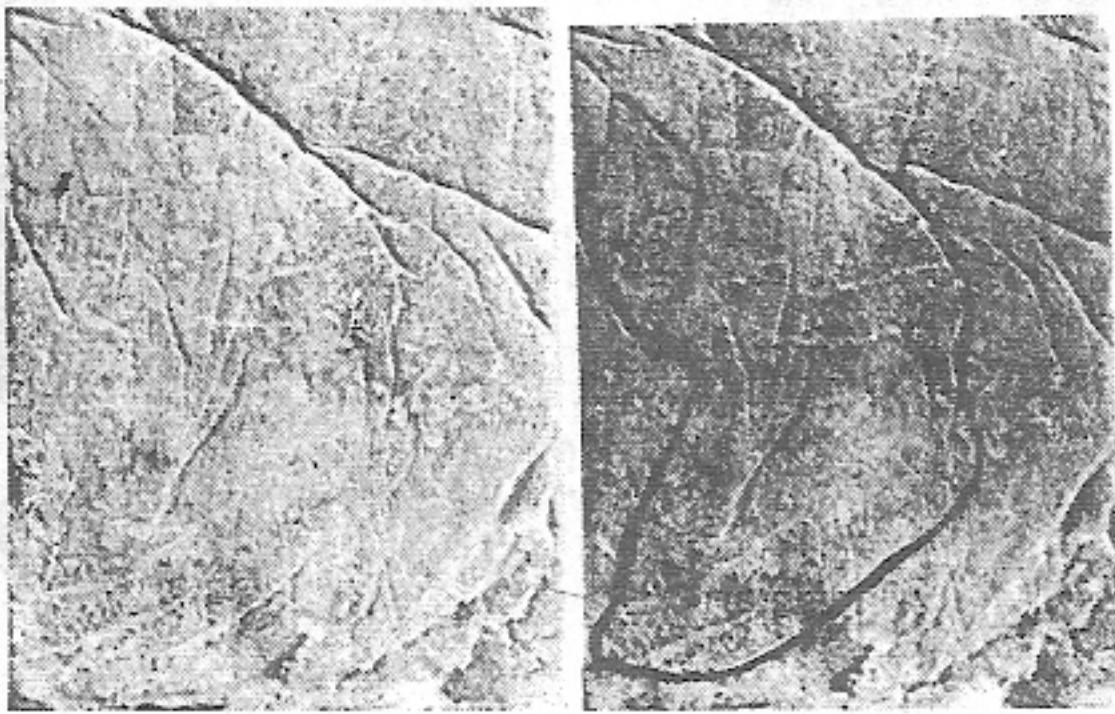
ลายเสียงชื่อ ก รูปกะเพาะ เภาะ

ลายเสียงชื่อ ก ทำรูปกะเพาะ เภาะปลูก ก เสียงอ่านเดิมอ่านเกาะหรือ พอเสียงหนักสั้น ซึ่งเสียงชื่อกะเพาะหรือ เภาะรูปเส้นหน้าจะเห็นรูปกะเพาะเส้นทั้งหมดเป็นรูปต้นข้าว หรือหญ้าที่เพาะปลูกขึ้น พอเห็นเค้าลาย ก. ดันเรียกออกเสียงว่า ก.

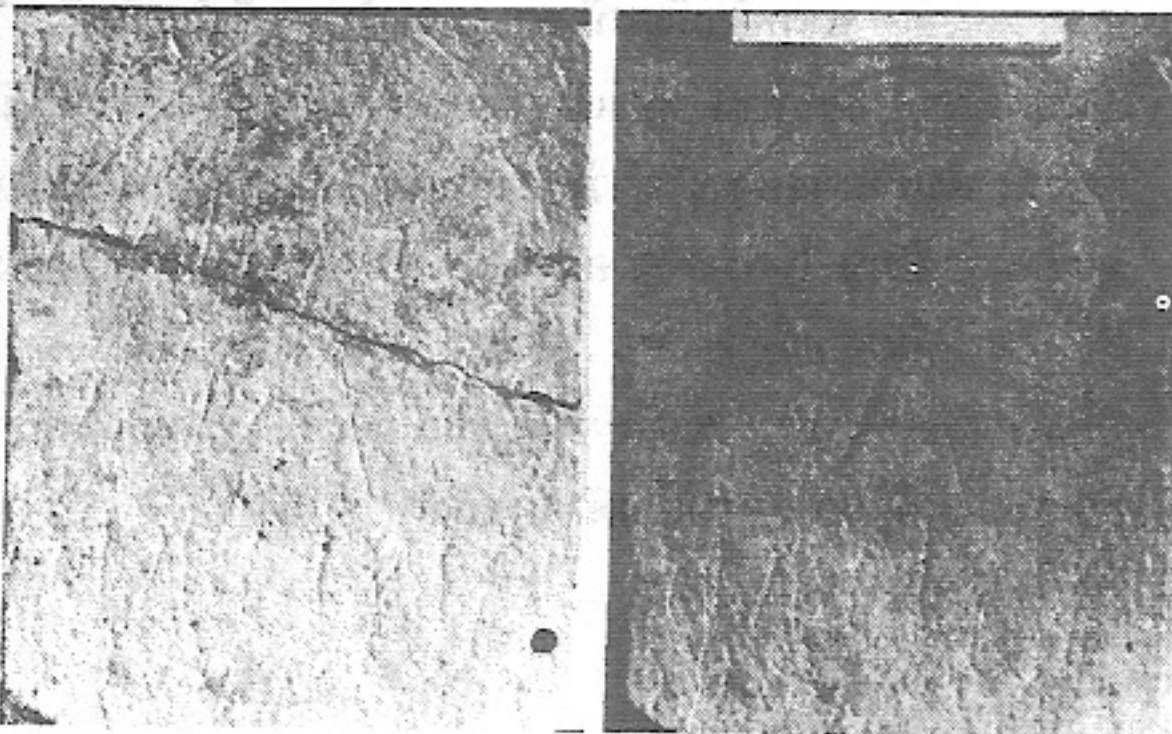
ขวา : ลายตัว ก. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ก. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ย ทำรูปยอและรูปลูกยอ

ลายเสียงชื่อ ย. ทำรูปยอขยอกปลา หรือรูปลูกยอ ขยอกจะเห็นคันยอด้วย ซึ่งกำลังขยอก รูปลูกยอทำอย่างนี้ พอมองเห็นเค้าลาย ยอ ดันเรียกออกเสียงว่า ย

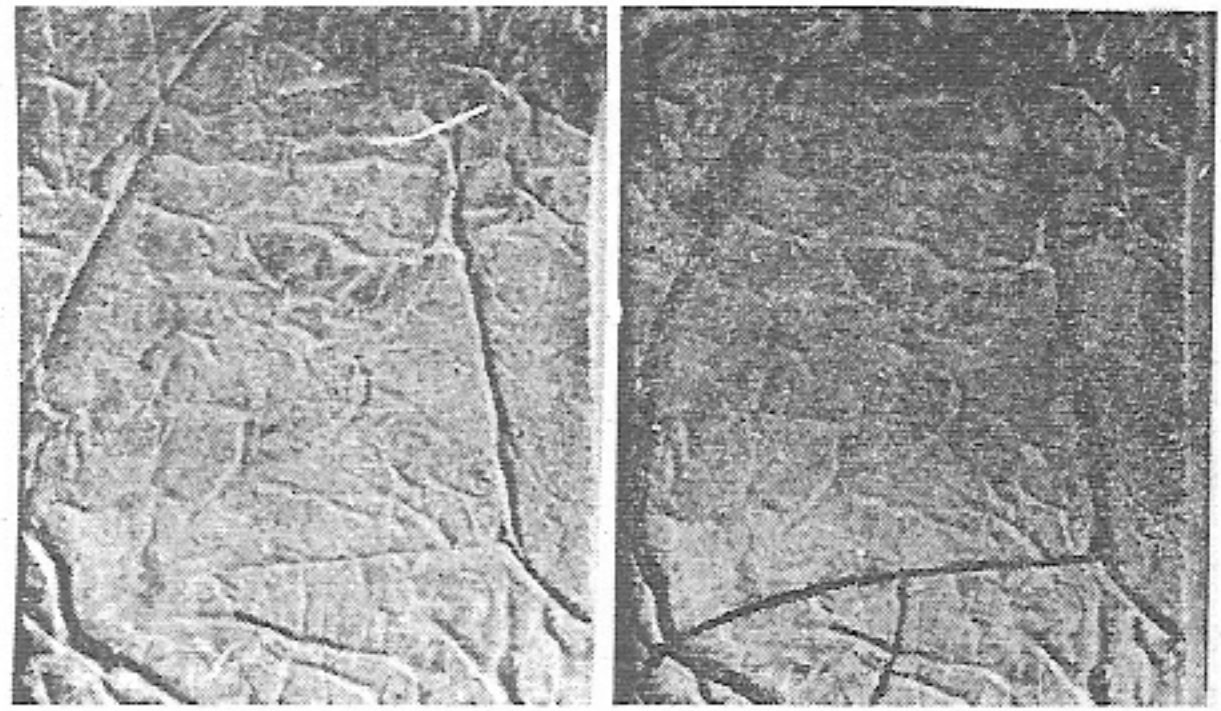
ขวา : ลายตัว ย. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ย. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ล รูปกิ่งไม้ล
(กิ่งไม้หรือหลัก ลูกน้ำไหล โยกได้ ไทยว่าล
ไม่ใช่รอกอย)

ลายเสียงชื่อ ล. ทำรูปกิ่งไม้หลายกิ่งลอนน้ำ ลายแบบนี้ เล็กและบางไม่ชัดเจน เส้นโค้งบนและเส้นกลางพอมองเห็นเค้าลาย ล ได้ ดันเรียกออกเสียงว่า ล.

ขวา : ลายตัว ล. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ล. ชัดเจน

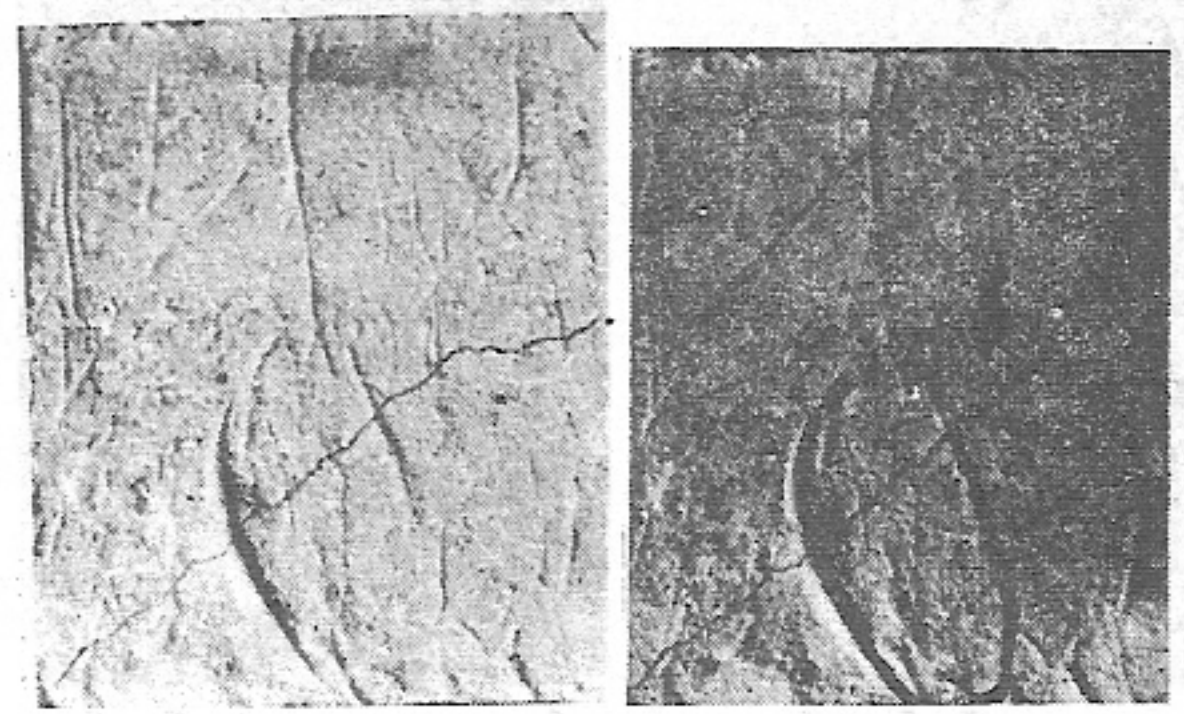
ลายเสียงชื่อ ม รูปหน้าคองัว “มอ”

ลายเสียงชื่อ ม. ลายเส้นหนักบนคือหน้าหัวงัวมอ เส้นคู่คือรูปคองัวตรงล่าง คือรูปกะเพาะ ดันลายเรียกออกเสียง ม. เมื่อเขียน ม. จะเห็นเค้ารู้ได้

ขวา : ลายตัว ม. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ม. ชัดเจน

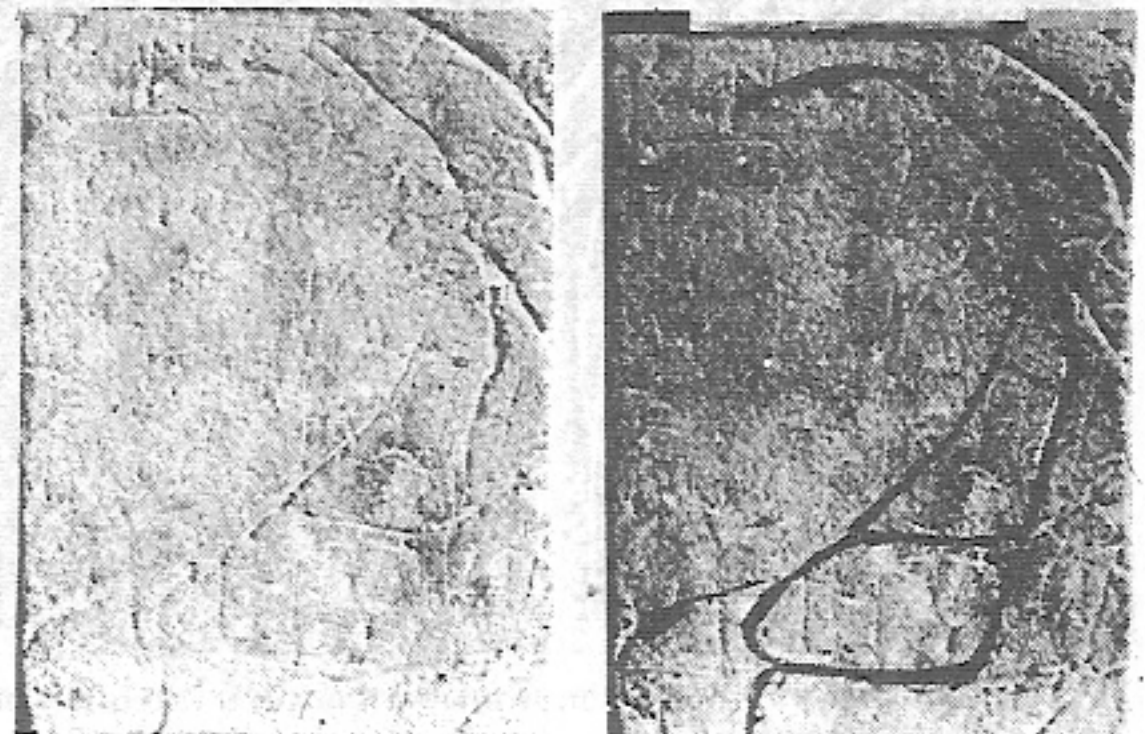
ลายเสียงชื่อ ร รูปไม้รอน้ำ หรือต้นบุกรอ

ลายเสียงชื่อ ร. ทำรูปไม้หรือต้นบอนใหญ่ มีหัวที่รอน้ำ หรือ ต้นบุกรอ มีใบใหญ่และหัวใหญ่ ในชื่อบุก “รอ” พอเห็นเค้าลาย รอ ดันออกเสียงเรียกชื่อ ร.

ขวา : ลายตัว ร. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ร. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ว รูปวอ ที่นั่งพูดตาม

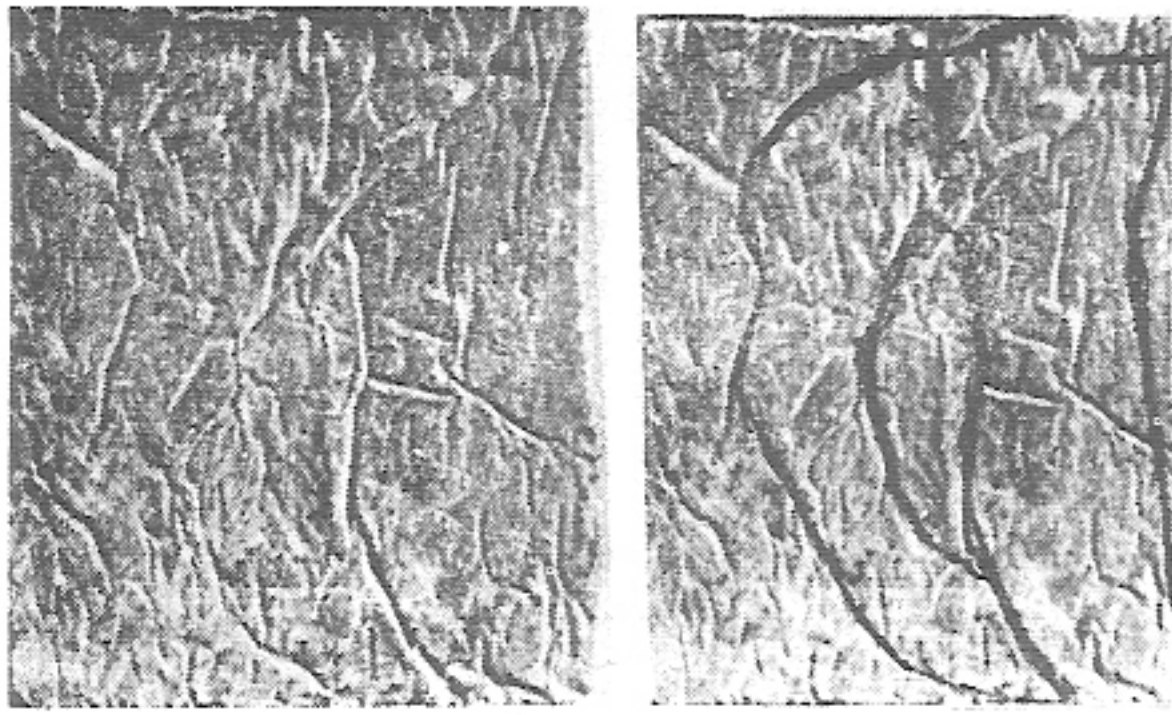

ลายเสียงชื่อ ว. ทำรูปวอเอียง ๆ หน่อยใช้เส้นหลายเส้น ขึ้นรูปวอชัดเจน จึงมองเห็นเค้าลาย ว. ได้และทำชื่อในเสียงเรียกเป็นลายไว้ ดันเรียกออกเสียงว่า ว

ขวา : ลายตัว ว. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ว. ชัดเจน

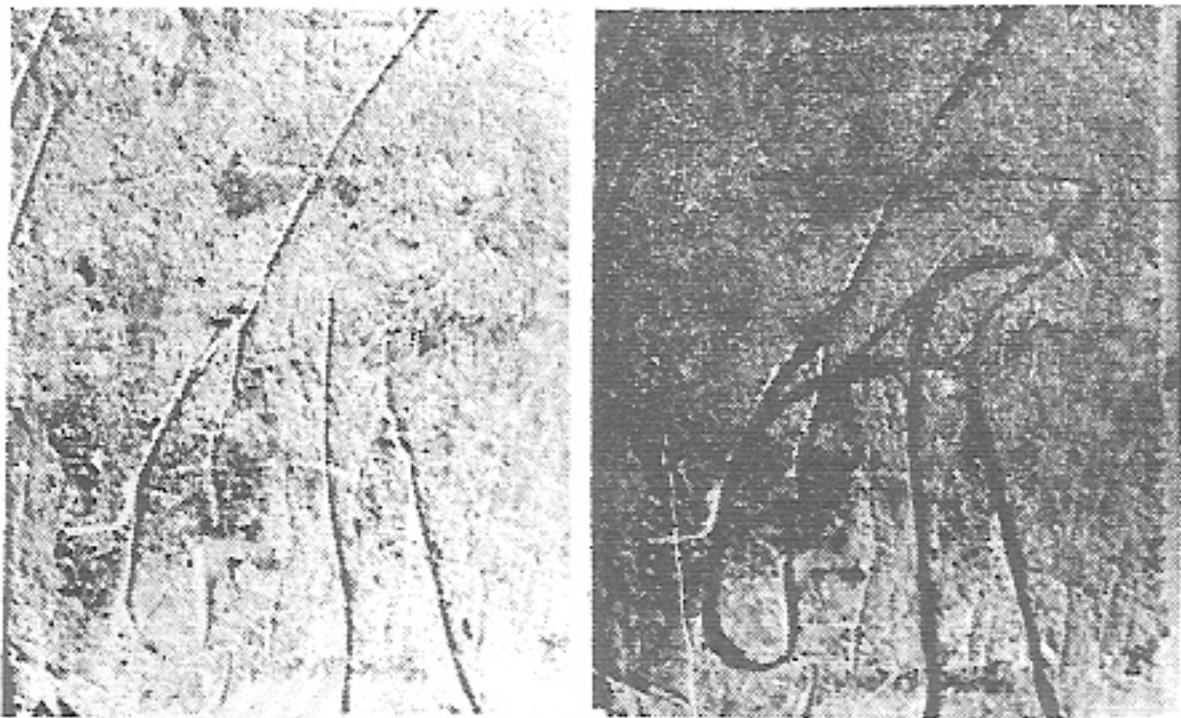

ลายเสียงชื่อ ศ. ศ. คอ ทำรูปหัวคอสมเด็จ กษสีห

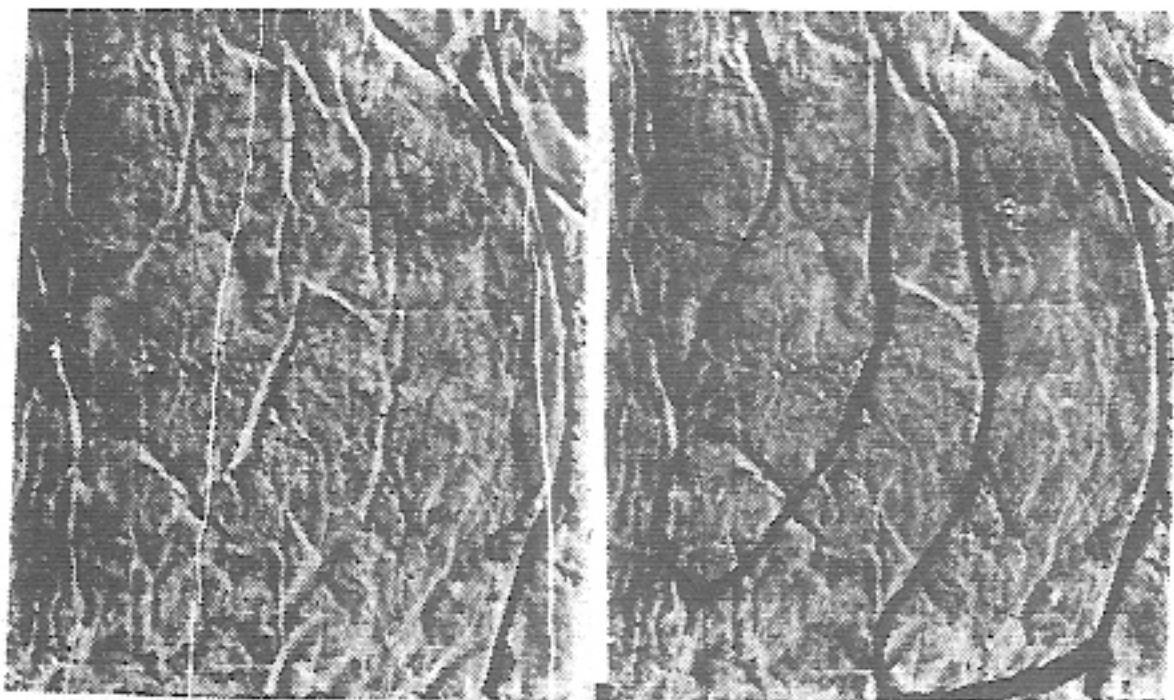
ลายเสียงชื่อ ศ. ทำรูปหัวคอ หันซ้ายออก จะเห็นรูปวงงาและหูเฉพาะ
เส้นหนักเห็นได้ สัตว์นี้ ไทยโบราณกลุ่มนี้ คงเรียกว่า คอ ซึ่งออกเสียงใกล้เคียงกับ จ.
และเรียกว่าสมเด็จ ชื่อคอหงายไป คงอยู่แต่สมเด็จ เมื่อคหสิห์เข้ามา จึงเรียกคห
สิห์ และเมื่อดูแล้วพอเห็นลาย ศ ทั้งชื่อสัตว์และชื่อตัว ศ. ดันเรียกออกเสียงว่า ศ.
ขวา : ลายตัว ศ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ศ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ส สอ ลอ รูปเสือ สก สิงห์ สอหน้า

ลายเสียงชื่อ ส ทำรูปสอหน้า สอเสือ และสกสอขวา จะเสือหรือสากี่ตาม
ซ้ายสุดเส้นหางตั้งขึ้น เส้นตัวทำแค่เส้นหลังขา ๔ เส้นนึ่งสอหน้า พอเห็นเค้าลาย
ส. ได้ สิงโตนี้ไทยเดิมเรียกส่า เมื่อสิงห์เข้ามา ท่านจึงแปลติดกัน เช่น สิงห์ สก
รา (คน) สัตว์ จีนว่า ไช แขกว่า สิงห์ สิงห์ไทยว่า สก ดันเรียกออกเสียงว่า ส.
ขวา : ลายตัว ส. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ส. ชัดเจน

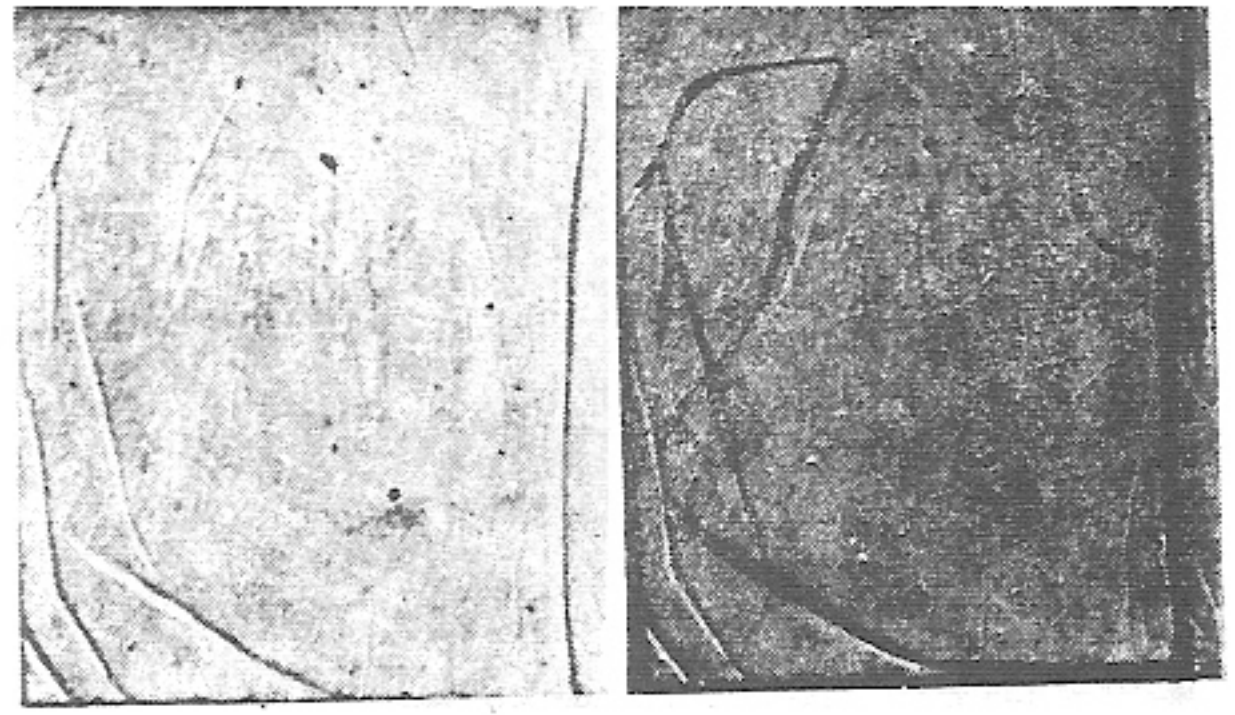
ลายเสียงชื่อ พ ทำรูปพอ พวงคือนาค

ลายเสียงชื่อ พ. รูปพอ คือ พ. เดิมหาง ลายเส้นพอนี้ก็องออกจุมพอ
เสียงชื่อลาวเดิม อีสานว่า “ลวง” แต่ออกจุมกควรเขียนพวงคือ นาค หรือมังกร
ชนิดมีดินหางพู่เห็นหน้าหัว ตัวโค้งหลัง เส้นหางพู่ จึงเห็นเค้าลาย พ. ดันเรียกออก
เสียงว่า พ.

ขวา : ลายตัว พ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว พ. ชัดเจน

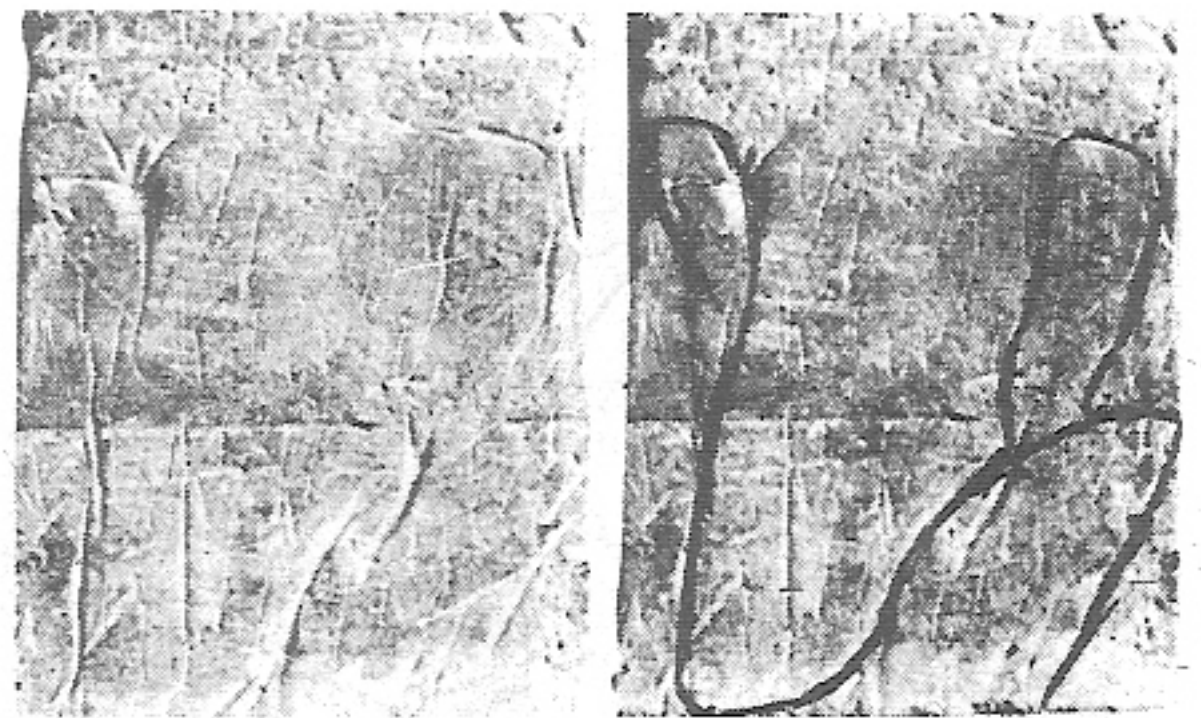
ลายเสียงชื่อ ข ขอบอ รูปขอ กะขอ

ลายเสียงชื่อ ข. ทำรูปขอ ชื่อในปูนขอ ขอบอ กะขอ ปูนสอ โคลนสอ
ลาวเดิมเขาเรียก ข้อ ห่อล้น ผิดจากดินสอ ลายซ้ายทำรูปเอาขอปะทำผิว เส้นหลัง
ปะเข้ากันสุดแผ่นขอ ปูนขอนี้ เดิวนั้นใช้กันน้อย และเขียนว่าปูนสอ ดูเส้นนี้แล้วพอ
เห็นเค้าลาย ข. ดันเรียกออกเสียงว่า ข.

ขวา : ลายตัว ข. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ข. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ห รูปหอนั่ง หอนั่ง

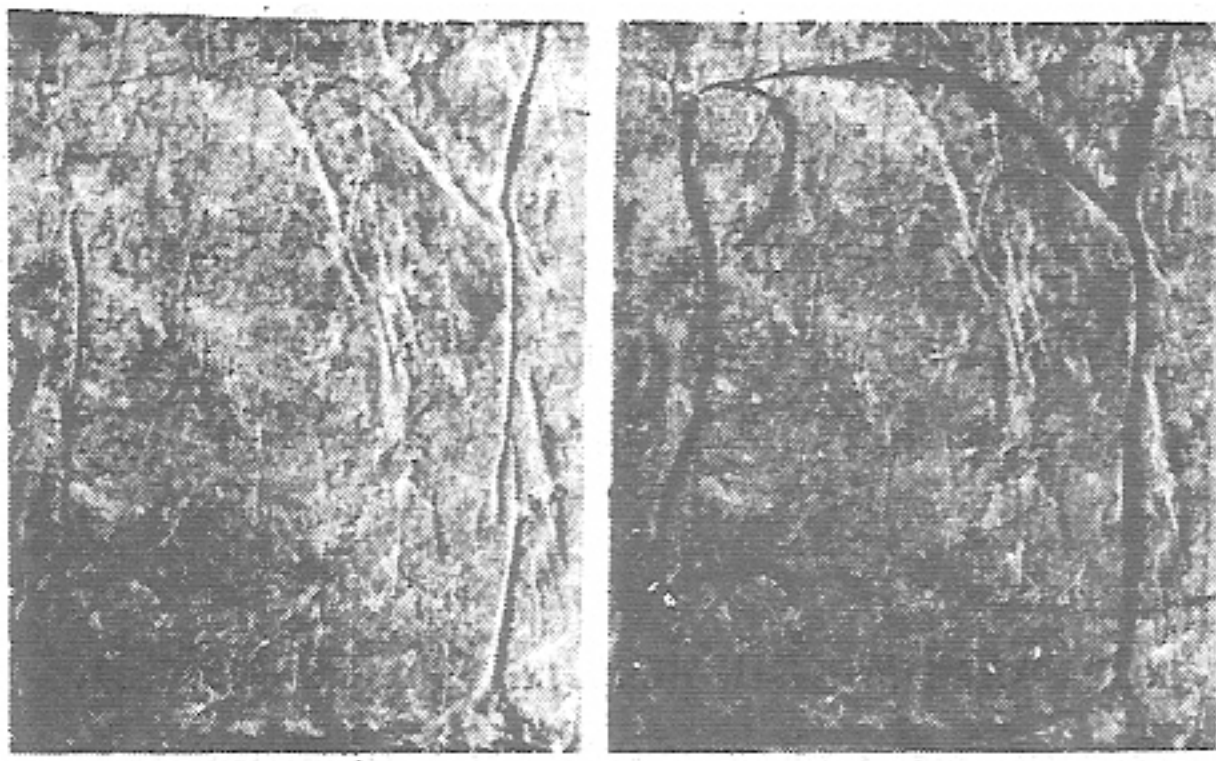
ลายเสียงชื่อ ห. รูปหอนั่ง ลายเส้นซ้ายจะเห็นรูปประคุด หอนั่งเอน
หลัง รูปประคุดเห็นเป็นหัวหอ รูปหัวคนนั่งเอนจะเห็นเป็นตัว ห. พอเห็นเค้าลาย ห.
ดันเรียกออกเสียงว่า ห.

ขวา : ลายตัว ห. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ห. ชัดเจน

นาคหรือมังกรนี้ คราวแรกเข้าใจว่าชื่อไทยไม่มี ได้
พบหนังสืออุราณนิทาน ท่านเจ้าคุณพระเทพรัตนโมลีได้พิมพ์ไว้มี
เขาลวง ท่านหมายเหตุว่า “คำว่า ลวง หมายถึงนาคเป็นภาษาโบราณ”
ฉะนั้น นาค มังกร ไทยว่าลวง ครั้นเห็น พ ที่ขุนสือไทยทำอย่างนี้
จึงแน่ใจว่า ไทยก็มีชื่อว่า พอ พวง จีนว่าเล้ง ก็ใกล้เคียง ๆ กัน
เมื่อนาคมังกรเข้ามา พวงไทยก็สูญหายไป (ยังเหลือว่าลวง
และรวง ก็มีความหมายในตัวเองแล้ว)

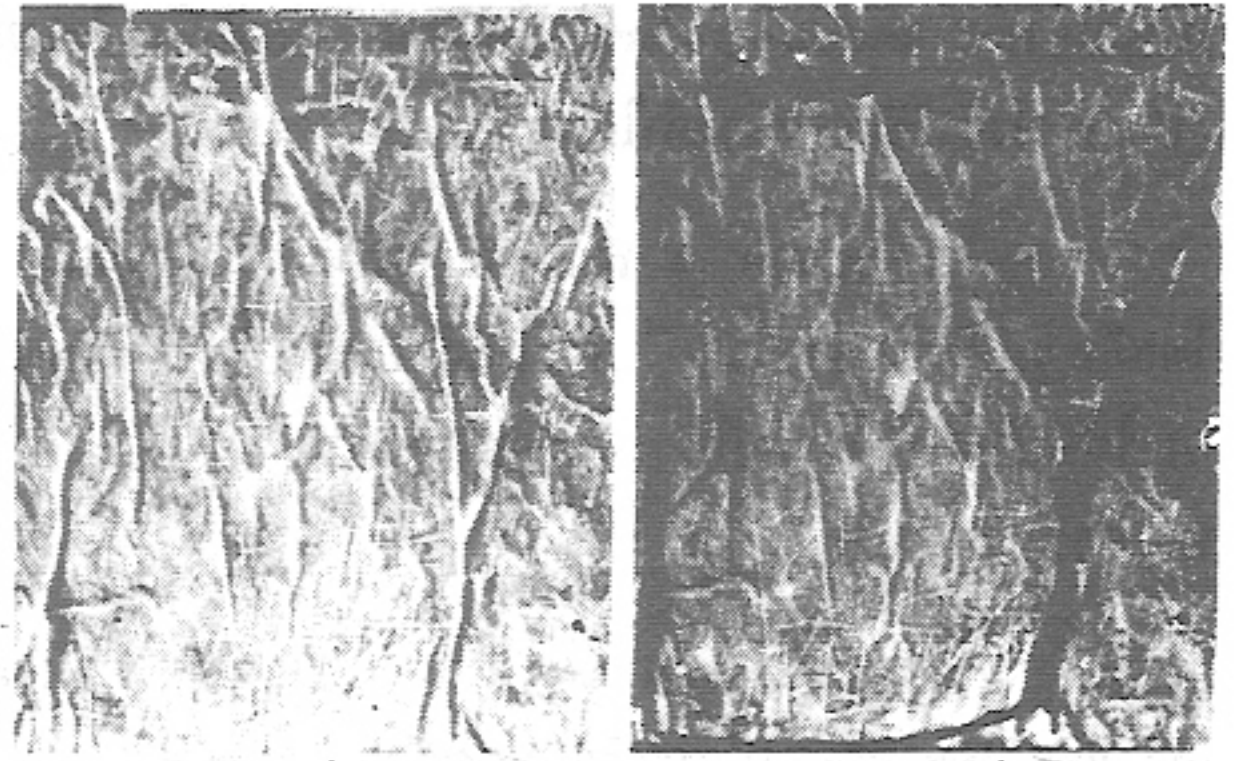
ลายเสียงชื่อ อ ออประชุม

ลายเสียงชื่อ อ. ทำรูป ออ. ประชุม ลายเส้นจะเห็นเป็นสัคว์จำพวกคางคก
อึง กบ ฯลฯ สองตัวนั่งติดกันเป็น ออ. ประชุม พอให้เห็นคล้าย อ. เขียนแบบเส้น
เวียนซ้าย ดันเรียกออกเสียงว่า อ.

ขวา : ลายตัว อ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว อ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ ฮ ในเสียง ฮ ชื่อนกฮูก

ลายเสียงชื่อ ฮ. ทำรูปแสดง ฮอฮ จะเห็นรูปหน้าคนหนึ่งซ้าย และคน
หนึ่งขวาแสดง ฮ. คือหัวเราะหน้าหงาย เส้นดำคือหัวด้านหลังที่หัวเราะจนก้มหน้า
หรือเป็นค้วนกฮูกกำลังยกปีกทั้งสอง พอเห็นคล้าย ฮ. ดันเรียกออกเสียงว่า ฮ.

ขวา : ลายตัว ฮ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ฮ. ชัดเจน

ชื่อ “ไทย” ที่ปรากฏต่าง ๆ กัน

รูปแบบโครงสร้างลายตัวชื่อไทยตามระบบแบบที่พ่อขุนสือไทย และ ขอมฟ้าไทยได้ใช้สติปัญญาสร้างความคิดเอาเสียงคำพูดใส่ลงในลายเส้นเขียนขึ้นเป็น ตัวลาย ก่อน-ที่เรียกว่า-ลายวาดเขียน, ลายทอ, ลายสาน, ฯ แล้วเอาขึ้นกล่าวออกเป็นเสียงคำพูดออกไปให้ได้ยินรู้ความได้ จึงเรียกว่า-ลายสือไทย และ ลายสือขอม เช่น ตัว-ก. เอาขึ้นจากลายเสียงว่า-กอไฟ ถ้าตัวขอมว่า กั ก็เอาขึ้นจากคำเสียงกล่าวว่า-กะ เช่น กะที่ทาง กะเอาตามความคิดเมื่อขึ้นเป็นตัวตั้งแล้ว จึงแยกเป็นเสียงให้ต่างไป เช่น ก. ใส่-า ตามหลัง-ก็อ่านได้ว่า-กา ทั้งรู้ความได้อีกด้วย แม้เสียงที่ต่างกัน หรือ เบา, หนัก, สูง, ต่ำ, ก็สร้างลายหมายรู้ขึ้นตามคำกล่าว และ เสียงที่ออกเป็นประจำ เช่น ข้าว คนภาคกลางออกเสียงเบาว่า-กินข้าว แต่ไทยเฉียง หรือ ลาวออกเสียงหนักว่า-กินข้าว จึงคิดสร้างตัว-ข. เสียงธรรมชาติ และ สร้างตัว-ข. มีหัวขยักระบุให้ออกเสียงหนักอีกเท่าหนึ่งจึงเป็น-กินข้าว และ เสียง ก, ค, ข, เช่น คนข้าว คอนเรือ ออกเสียงเบา ถ้า-ค. หรือ คน คบเพลิง ออกเสียงขนาดกลางจึงขยักบนให้หมายรู้หนักขนาดกลาง ถ้า-ข. เช่น ฆ่า; ฆ้อน, ฆ้อง, เสียงหนักจะขยักหัว, ทั้งทำขมวดหัวล่างซ้อนลำทับเพื่อให้หนักสุด และ เสียง-สูง, ต่ำ, เช่น ซ, ส, คือ ซอง, สอง ฝ, ฟ, คือ ฝาย, ฟาย, ฝั้น, ฟัน, ไทยทุกคนต่างทราบดีว่ามีความหมายต่างกัน ที่เป็นสระเดียวกัน แต่ผันไปเป็นเสียงเอกโท เช่น เลือ, เลือ, เลือ, เจา, เจ้า, เจ้า, เจ้า, เจ้า, เจ้า, เต่า, เต่า, เต้า, เต้า, เต้า, ล้วนมีความหมายต่างกัน ทุกเสียงกล่าว และ อ่าน ฉะนั้น จะเห็นว่า-ไทยเราคิดเป็นส่วนระบบแบบไทยให้คนไทยรู้เฉพาะ และ มีมาถึง ๖,๘๐๐ กว่า ปีมาแล้ว ทั้งนี้ ไทยจึงมีชื่อสมกับไทยซึ่งได้สร้างสิ่งของไทยไว้แก่ไทย จึงยืนยันไทยได้ตลอดกาล

เมื่อเรียนหนังสือเล็ก คือ หนังสือไทย ได้เรียนแบบในครอบครัวเผ่าเดิมเป็นลาวเดิมหรือ ลัวะ ลวะ คือ พวกที่พูดลงท้ายว่า วะ หรือ ลวะ เช่น ไปไหนวะ หรือ ไปลวะ คนอื่นจึงเรียกว่า พวกลวะ ก็คือคนไทย ที่ออกเสียงว่า-โว้ย ไปไหนโว้ย ไปไหนลวะโว้ย เป็นลวะโว้ย หรือ ละโว้ย คือ ลพ ลว และออกเสียงว่า เอ็ดอีสัง จึงเรียกว่า พวกอีสัง บ้าง ที่ออกเสียง ฉ. ข. ก็เรียกว่า ไทยเฉียง บ้าง ว่า ไทยฉาน บ้าง ไทยซาน บ้าง ก็คือ ซาน สาม เสม เขม เสียม เขียม คือ สยาม สยัม = เป็นเอง (สยมภู สยัมภู) คือคนไทยนี้ อย่างคนใดออกเสียงว่า ปรีอ เช่นทำอะไร ออกเสียงพูดว่า ต่าปรีอ จึงเรียกว่า พวกต่าปรีอ พวกที่ออกเสียงว่า ไปใดเต เรียกว่า พวกคำดี ที่ออกเสียงว่า เอ็ดพวนเหร่อ จึงเป็น พวกพวน พวกที่ออกเสียงว่า หมู่เฮา หรือ หมู่เลา จึงเรียกว่า พวกลาว ก็คือคนไทยนี้แหละ

ท่านได้สอนหนังสือกันในครอบครัวทั้งนั้น แม้ไปอยู่วัดก็เป็นวัดที่พวกเราสร้างกันขึ้นจึงถือกันว่าเรียนในครอบครัว ในกาลนั้น พ.ศ. ๒๔๖๖-๒๔๖๗ เมื่อเรียน พ่อจับมือเขียนตัวเมือง (พยัญชนะ) ก่อน แล้วให้เขียนและเรียนตัวบ้าน (สระ) จึงจำวิธีเรียนท่องจำได้อย่างนี้

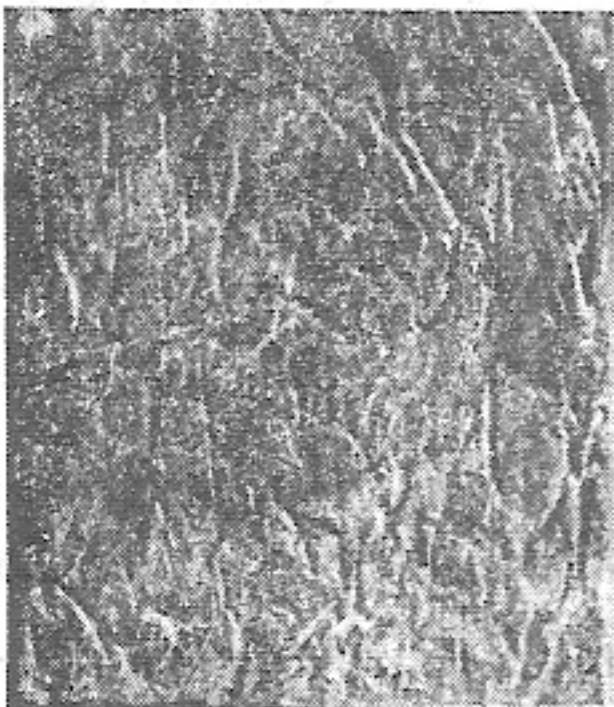
๖ สองจุด ๑ ลากข้าง (หลัง) ๑ พิมเปล่า (พิมพ์ ภาษามครอ่านว่า บิมมะ แปลว่ารูปร่างกาย พิมไทยคือ รูปเขียนอย่างนั้น) ๑ พิมไม้เลียบหนูหนึ่ง ๑ พิมจุด ๑ พิมไม้เลียบหนูสอง, ดินเหยียด, ดินคู่ - ไม้หน้าหนึ่ง - ไม้หน้าสอง - ไม้โอ - ะ-อ ออ-ว ว. เีย ย เือ อ -อ อ - ไม้มะไล - ไม้มัน ำ อำ เกย ย กาว ว.

สระที่ซ้ำ เช่น -ะ - แะ - ฯลฯ ตัว -ะ นั้นเป็นเพียงคำสอนไม่ได้ท่องว่า - ใ้ - ะ ข้างหลังเป็นอะ แอะ โอะ ฯลฯ เมื่อมาเรียนแบบเรียนเร็ว พ.ศ. ๒๔๗๐ ก็เลิกหมด ครั้นมาฟังสอนในปัจจุบัน ไม่ได้ยินอย่างนั้น จึงแน่ใจว่าโรงเรียนต่าง ๆ เลิกหมดแล้ว จึงบันทึกไว้เพื่อคงอยู่ แบบเรียนเดิมของไทยได้มีอยู่ แต่ถูกเลิกไปด้วยคนไทยเหมือนตัวเมืองตัวบ้าน เมื่อพยัญชนะและ สระเข้ามาก็เลิกจนกระทั่งสูญหายไป บังเอิญได้เก็บเรื่องราวมาจึงรู้ได้ และตกลงใจบันทึกไว้ เพื่อคงอยู่

สำหรับ “ตัวบ้าน” (สระ) นั้น ที่พบในจารึกเรียกตัวบ้าน แต่ตามแบบที่ยังปรากฏอยู่เรียก “ไม้” เช่น ไม้หน้า ไม้โอ ฯลฯ และ “พิม” คงมาตั้งในกาลต่อมา ครั้นใช้ชื่อสระแล้ว ก็ยังคงอยู่ ที่ยังไม่ได้เปลี่ยน และยังคงใช้ชื่อว่าไม้ก็คือ หนังสือโชน ยังใช้เรียกกัน พ.ศ. ๒๔๗๐ ยังเรียก “ไม้” ว่า ไม้กะ ไม้กำ ไม้กิ ไม้กี ฯลฯ และลาววน หรือ โยนก ก็ยังใช้เรียกว่า ไม้เช่นเดียวกัน ที่ทราบได้จากพวกโชนถิ่นเขาอีโก้ เพชรบุรี ภูบัว ถึง หนองหญ้าคามบาง ปากท่อ ราชบุรี และไทยดำ ไทยขาว หรือผู้ไทย สิบสองจุไทย-เดียนเบียนฟู ณ ญวน

ลายตัวบ้าน (สระ และตัวสกด)

ลายเสียงชื่อ อะ อา ะ ำ รูปปากอ้า

ลายเสียงชื่อ อะ. อา. ะ. ำ. ทำรูปปากอ้าคงเอาเสียงคองกล่าว อะ และ อำ ลายเส้นบนพอมองเห็นเค้าลาย ที่เขียนเป็นตัวบ้านประกอบตัวเมืองไรขีด ดัง ต้นออกเสียงว่า ะ. ำ.

ขวา : ลายตัว ะ. ำ. ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ะ. ำ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ อี อี อี อี ิ ึ ึ ึ รูปขีดเพิง

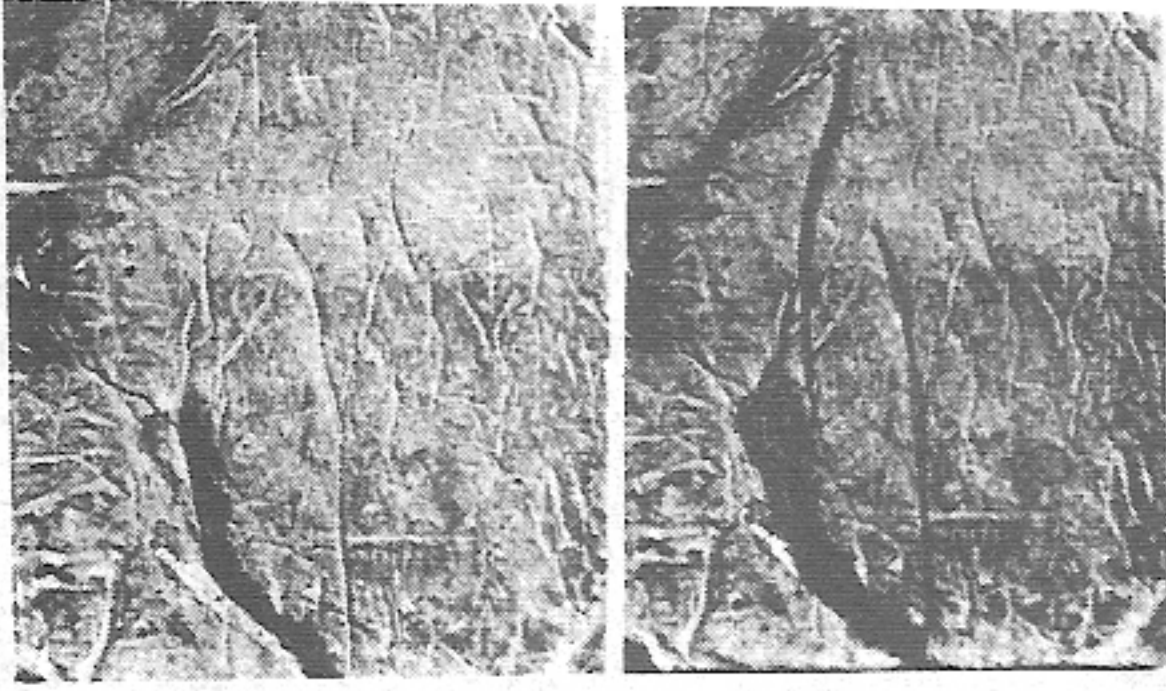

ลายเสียงชื่อ อี อี อี อี ิ ึ ึ ึ ทำรูปขีดเพิงและทั้งสี่ตัวบ้านนั้น เดิมเขียนอย่างเดียวกัน เป็นเรื่องที่คุณอ่านจะรู้เอง อาจใช้เสียงในตัวเองเป็นชื่อ จารึกถ้าถาพเห็นทำรูปวงกลม จารึก ดูโขทัย ใช้ขีดกลาง ต้นออกเสียง ิ ึ ึ ึ

ขวา : ลายตัว ิ ึ ึ ึ ึ คือ อี อี อี อี ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ิ ึ ึ ึ ชัดเจน ตัวนี้ ตามจารึกต้นจะเห็น ิ ึ ึ ึ เท้านี้ส่วนเส้นล่างนั้นได้ลงหมึก จึงพอเห็น อี อี อี อี

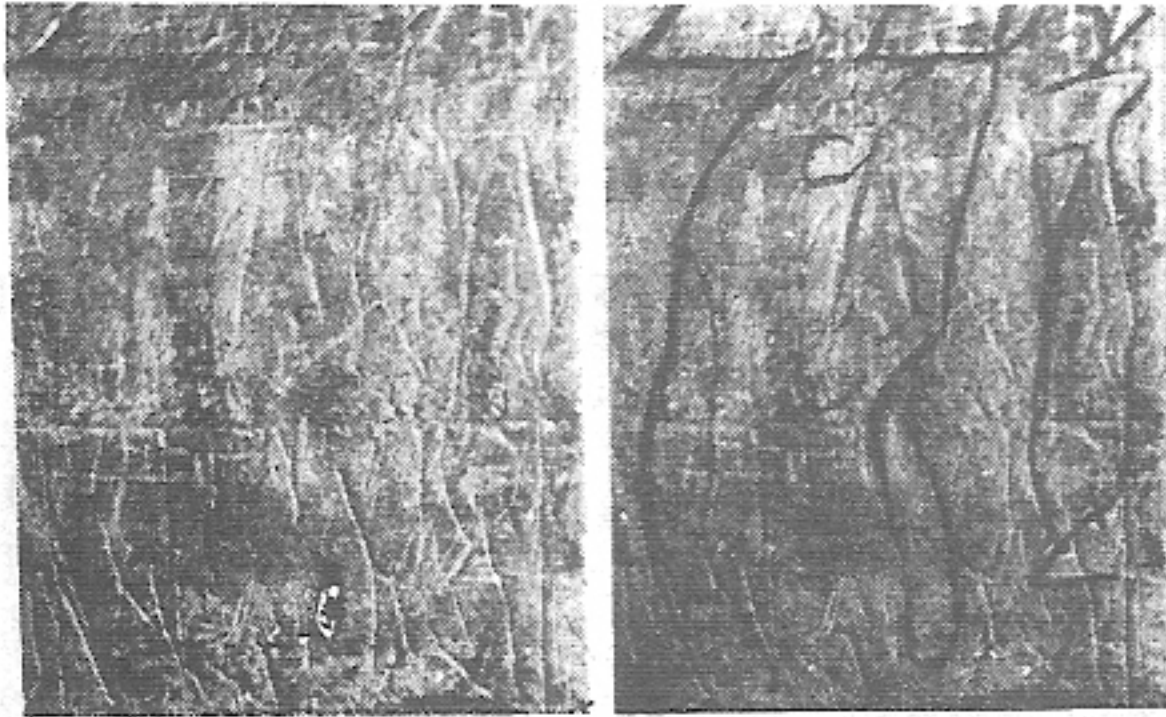
ลายเสียงชื่อ อุ อุ ู รูปไก่อู

ลายเสียงชื่อ อุ อุ ู รูปปากหัวตัวไก่อูเป็นลายเส้นเห็นชัดเจน เส้น
หน้าหน้าอกคือ ู ดูเส้นควบจะเห็นปากหัวตัว ู ตามชื่อไก่อู ดันลายเรียกออก

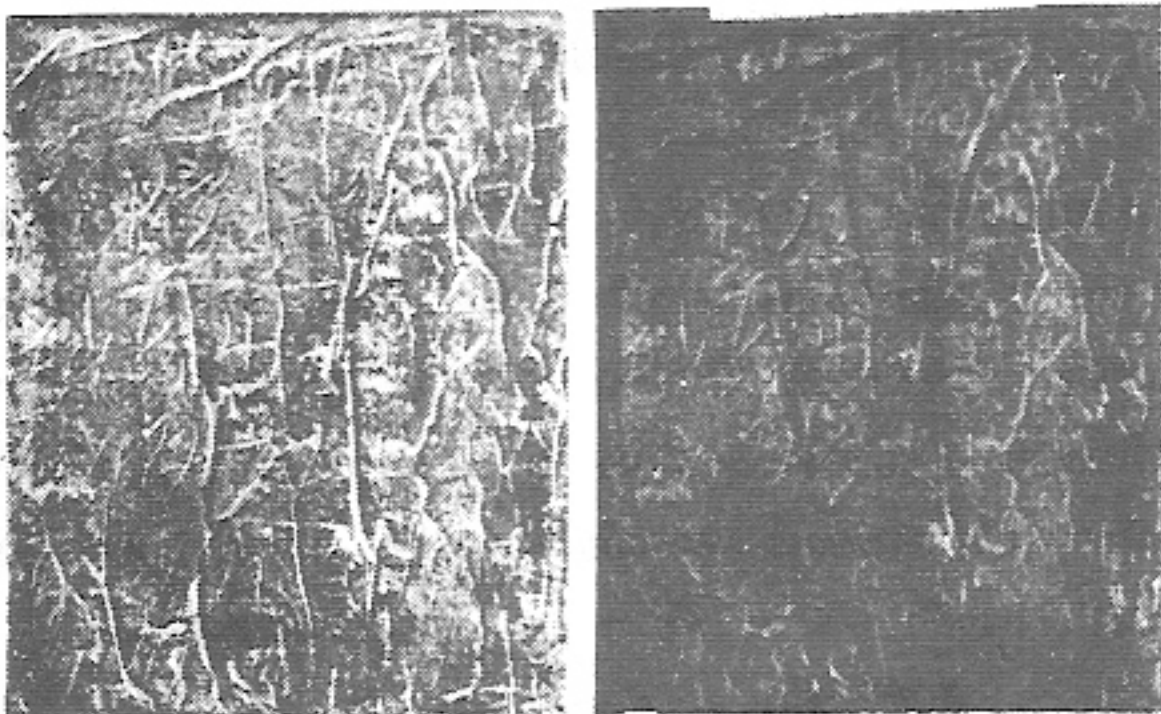
เสียงตัวบ้านว่า “อุ อุ” (สระอุ สระอู)
ขวา : ลายตัว ู คือ อุ อุ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น ู
ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ โอะ โอ โ-ะ โ- รูปโอน้ำ ชื่อ “ไม้ไ้”

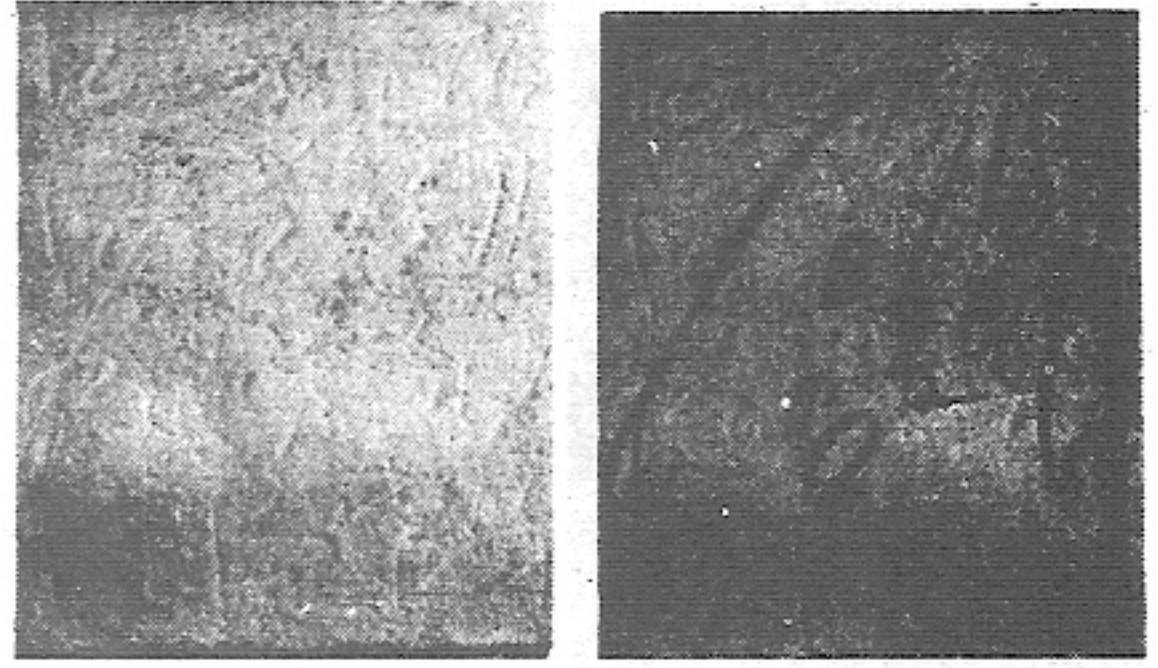
ลายเสียงชื่อ โอะ โอ โ-ะ โ- ไม้ไ้ ทำรูปโอ ในเสียงชื่อโอ เส้นละ
เอียดพอมองเห็นเค้าลาย โอ หรือ ไ้ได้ ดันลายเรียกออกเสียงตัวบ้านว่า โอะ โอ
โ-ะ โ- และชื่อ “ไม้ไ้”

ขวา : ลายตัว โ-ะ โ- คือ โอะ โอ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะ
เห็นตัว โ-ะ โ- ชัดเจน ตัวหน้า-ซ้าย อ่านว่าไม้ไ้ก็ได้

ลายเสียงชื่อ เอะ เอ แะ แอ

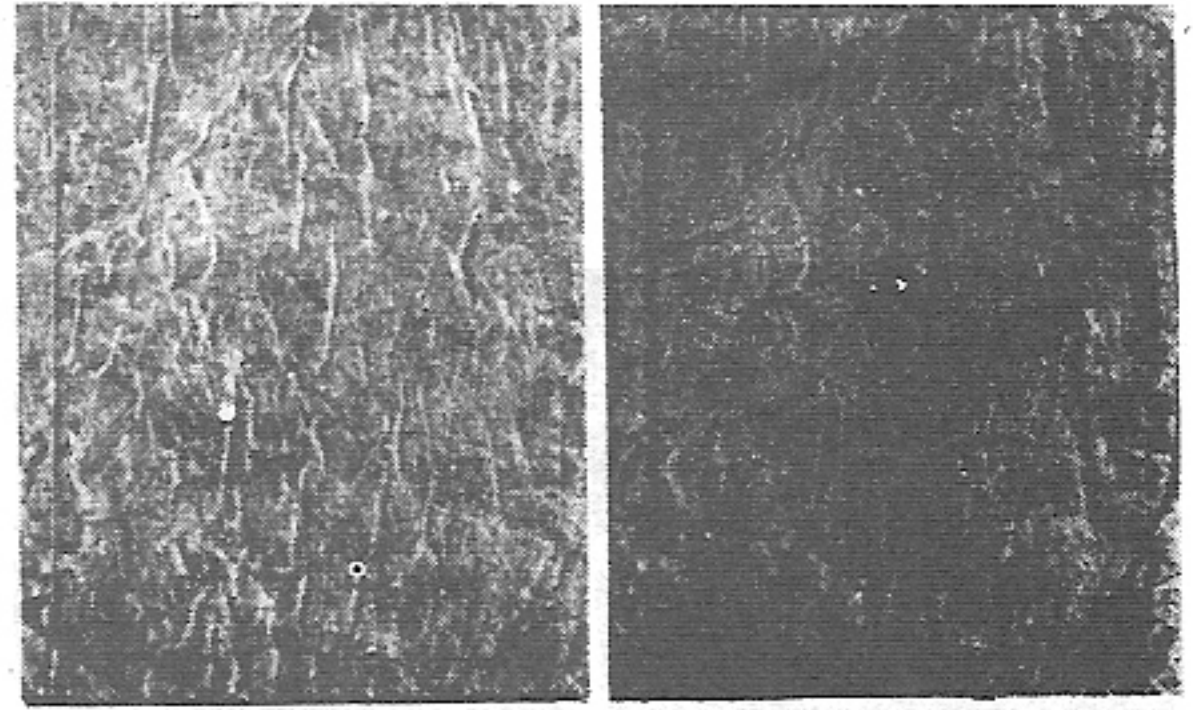
เอ-ะ เอ- แะ- แ- รูปจืดยาวจืดขวาง

ลายเสียงชื่อ เอะ เอ แะ แอ เอ-ะ เอ- แะ- แ- ทำรูปจืดยาวเป็น เอ-ะ เอ-
เส้นจืดขวางเป็น แะ- แ- ใช้เสียงในตัวเองเป็นชื่อตัวบ้านเช่น เอะ เอ ! แะ แอ

ขวา : ลายตัว เอ-ะ เอ- แะ- แ- คือ เอะ เอ แะ แอ ที่ใช้
เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น เอ-ะ เอ- แะ- แ- ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ เอาะ ออ เอ-ะ -อ รูป ออหน้า

ลายเสียงชื่อ เอาะ ออ เอ-ะ -อ ทำรูปในเสียง ออ จะเห็นหน้าคน
หลายหน้าในชื่อเรียกว่า ออ หน้า ดันลายเรียกออกเสียงตัวบ้านว่า เอาะ ออ
เอ-ะ -อ

ขวา : ลายตัว เอ-ะ. อ. คือ เอาะ ออ ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว
จะเห็นตัว เอ-ะ. อ. ชัดเจน

ลายเสียงชื่อ อัวะ อัว -ัวะ -ัว

รูปจัวร้อง “อัว”

ลายเสียงชื่อ อัวะ อัว -ัวะ -ัว ทำรูปจัวแสดงกิริยาร้อง “อัว”
จะเห็นลายหน้าเขาคอและขาหน้า รูปจัวก้มหัวร้อง “อัว” ดันลาย
เรียกออกเสียงตัวบ้านว่า อัวะ อัว -ัวะ -ัว

ขวา : ลายตัว -ัวะ. -ัว. คือ อัวะ อัว ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว
จะเห็นตัว -ัวะ -ัว ชัดเจน อัวะ หน้า เขียนตัวซ้อนกัน
เอา ะ ไว้หลังพอเห็นได้

ลายสือขอม

ลายสือขอม หนังสือขอม หนังสือใหญ่ ซึ่งขอมฟ้าไทยเป็นต้นชื่อและสร้างไว้เมื่อปีอิน ๑๒๕๐ คือเมื่อ ๖๘๐๐ ปีมาแล้ว เมื่อร่วมกับขุนสือไทยฟ้าสร้างลายสือไทยแล้ว ก็เกิดมีความคิดขึ้นจึงสร้างลายสือขอมขึ้นอีก ทั้งลายสือนี้นี้เป็นคำขุน (พระราชโองการสั่งใส่เกล้า) และเป็นคำขอม (คำสอนของครูอาจารย์ซึ่งศิษย์ต้องเคารพนับถือเชื่อฟังไว้ในหัว-เกล้า) จึงเป็นประเพณีขึ้นครูไหว้ครูกันมา ลายขอมนี้จึงมีชื่อว่า หนังสือใหญ่ ลายสือไทยเป็นของขุนซึ่งเป็นศิษย์ขอม จึงมีชื่อว่า ลายสือน้อย ต่อมาต่างก็แก้ลายให้เขียนง่าย หรือเส้นตรง ซึ่งน้อยหรือหลังมาอีก ลายสือไทยเดิมจึงมีชื่อว่า หนังสือกลาง สำหรับตัวไทยน้อย ก็คือตัวหนังสือปัจจุบัน หนังสือใหญ่ หรือขอมนี้ เดิมเข้าใจว่ามีครบและคงมีหลายชุด ที่ได้มาไม่ครบ ถึงกระนั้นก็ยังดี พอมีหลักฐานให้ทราบได้ในขณะที่คิดสร้างขึ้น ได้ใช้สติปัญญาาร่วมกันมา ลายสือไทยคิดสร้างทาง กอ. ขอ. ฯลฯ ลายสือขอมคิดสร้างทาง กะ ขะ ฯลฯ ซึ่งมีอยู่ในเสียงคำชื่อไทยเช่นเดียวกันกับทั้ง ขอมฟ้าไทยเมื่อคิดลายสือขอมนั้นหลังจากคิดลายสือไทยมาแล้ว ๑๕-๒๐ ปี จึงมีความรู้ชำนาญลายเส้นอยู่แล้ว จึงเอาลายอะไรก็ได้ แล้วตั้งชื่ออ่านว่า กะ ขะ ย่างวางฝีมือช่างไว้ที่ลายเส้นสวย วางฐานะขอมไว้ด้วยมีลายเส้นกรอบหรือ หนามเตย คือ ขอม

เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามาสู่สุวรรณภูมิไทย พระเถระโบราณจารย์ และโบราณจารย์หรือขอมได้ร่วมกันใช้ลายสือขอมจารึก พระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา คัมภีร์ ปกรณ์เข้าโบราณเป็นไปฎฐปาฐ พระธรรมรัตนเป็นที่เคารพกราบไหว้บูชา และยิ่งถูกปรับปรุงเป็นตัวเลขยันต์ก็ขึ้นสู่ขลังศักดิ์สิทธิ์ ตัวขอมจึงเป็นหนังสือใหญ่ขึ้น ตัวครูอาจารย์เนื่องจากได้ตัวเดิมมาไม่ครบจะนำตัวสมัยปลายมาทำแบบพิมพ์ใส่เข้ามาด้วย และขอได้พิจารณาดู

ในการทำคราวนี้ ได้นำลายสือขอมเดิม ซึ่งเป็นต้นแบบมานั้น ใช้เส้นหมึกใส่ทับลงไปเพื่อเห็นเค้าตัวลายสือ หรือตัวหนังสือขอมได้ชัดเจน ซึ่งก็ไม่ค่อยตรงกับตัวขอมแน่นอนนักถ้าต้องการดูให้แน่นอนก็เปิดดู ตัวขอม ซึ่งได้ทำแบบพิมพ์เข้ามาในหนังสือนี้ อันพอเห็นเค้าลายเดิมได้ และตัวขอมนี้ มีหลายตัวที่มีเค้าลายสือไทยปรากฏอยู่ เช่น พ. ขอม ก็คือ ผ. ไทย แต่เขียนคว่ำลง ส่วน ล. นั้น คือ ญ. ขมวดหาง เป็นต้น เท่าที่กล่าวอย่างนี้ เพื่อยืนยันว่าลายสือขอมนี้มีมาพร้อมกับลายสือไทย และมีมานานตั้ง ๖๘๐๐ ปีมาแล้ว พร้อมกับชื่อก็ยังเป็นชื่อไทย คือ คำว่า ขอม นั้น คำชะแมแต่เขาแปลว่า หลอก ส่วนชื่อไทยนั้น ใช้ตั้งเป็นชื่อคนกันมา เช่น จารึกวัดมหาธาตุ เมืองยโสธร มีระบุว่า ขอม เอียงเวธา จารึกสุโขทัยหลัก ๒ มีระบุว่า ขอมสมาสโฆลญล่ำพง เครื่องปั้นดินเผาทางอีสาน ก็มีว่า ไหขอม เป็นของมีชื่อเสียงโด่งดังมาก และใช้ในคำกล่าวว่ายขอมหัว ขอมตัว คือคลุมหรือครอบ ในทางส่วนกลาง มีคำว่า หนังสือขอม เป็นชื่อเพลงต่าง ๆ เช่น เพลงขอมทรงเครื่อง ขอมกล่อมลูก ต่อมาแต่งใหม่ใช้ชื่อว่า เขมรไตรโยค เกือบทั่วดินแดนไทย ถ้ามี “ของขอม” จะต้องมีสระเพลง บัดนี้ใช้ว่าสระเพรง เพรงตัวนี้แปลว่า เก่า ก็สระนั้น ๆ เป็นของเก่าในสมัยนี้ แต่สมัยที่ทำสระ หรือสร้างบ้านเมืองกันนั้น ยังไม่เก่า จึงเป็นของที่พวกนักเพลงสมัยนั้นทำขึ้นใช้ ซึ่งได้เรียกกันว่าสระเพลงกันตลอดมา ที่ใช้เดิมมานั้น จึงมีชื่อว่า สระเพลงอันเป็นของคู่กัน ขอม คือ ครูบาอาจารย์วิชาการต่าง ๆ เพราะขอมกับเพลงนี้มีอยู่ในเมืองและคนไทย จึงเป็นของไทย

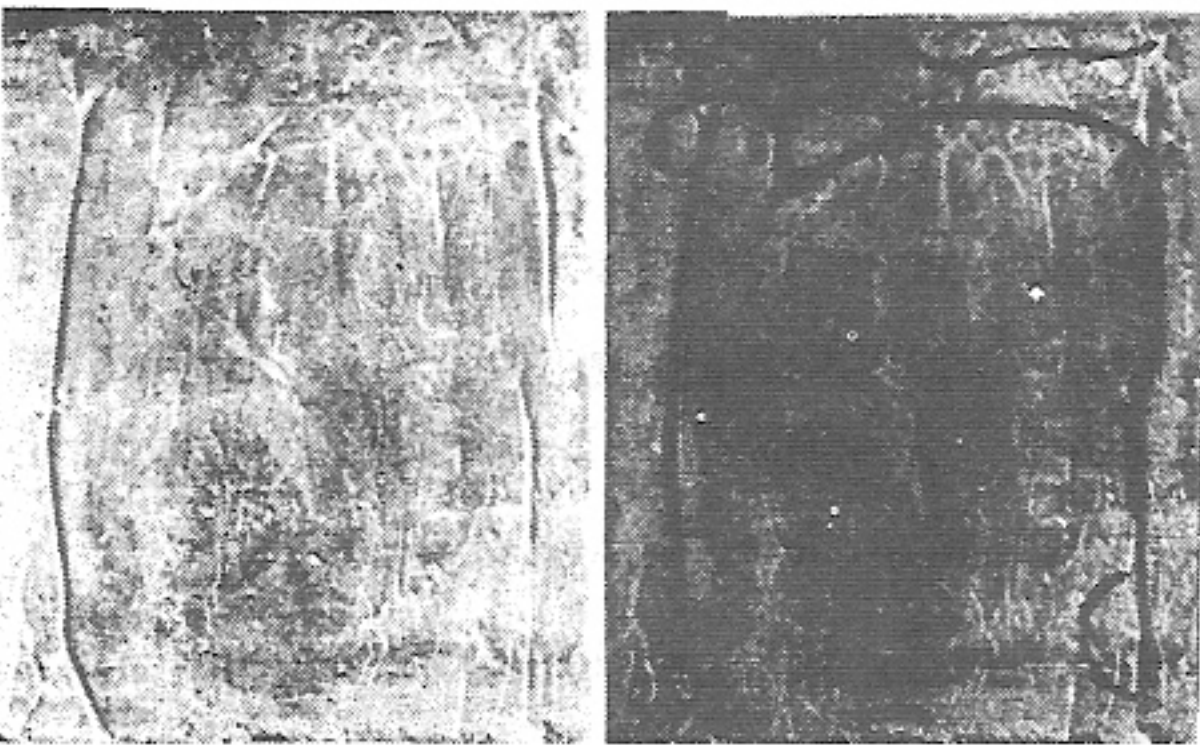
ในเมืองไทยนี้ คนไทยยังมีชื่ออีกชื่อหนึ่ง คือ ขอมเดิม เขมรลาวเดิม พวกนี้ก็คือไทยเดิมนั้น ที่โคราชและชัยภูมิออกเสียงว่า ไทยเดิม ในแถบนั้นก็มีชื่อว่า ลว ละเวียะ ลวะ ลาว ตลอดไป ถ้าพวกนั้นเขาออกเสียงว่า “ขอม” เช่นช่างทำหม้อ ทำไห เขาหมายถึงคนไทย และยังเป็นคำประจำของชาวลาวว่า “ลาวไปส ไท-มาแขก” ซึ่งยืนยันชื่อว่าลาว คือ เราเป็นเจ้าของบ้าน ส่วนไท-นั้นหมายถึงว่า ผู้ไปหา แม้พวกลาวด้วยกันก็กล่าวว่า ไท หมายถึงว่าผู้ไปเยี่ยมคือ เป็นแขกไปหา ฉะนั้นขอมเดิม ลาวเดิม เขมรลาวเดิม จึงเป็นคนไทย พวกนี้มีอยู่ ณ จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ ตลอดทั่วเมืองไทย

นับได้ว่าเป็นสิ่งสูงสุดยอดที่ได้พบตัวดั้งเดิมที่ยังเป็นลายอยู่ คือ ลายสีขอมหรือหนังสือใหญ่ที่ไทยเรียกกันมา ได้พบทั้งตัวเมือง คือ พยัญชนะ ตัวบ้าน คือ สระและตัวสะกด ทั้งหลักฐานไม้เอก ไม้โท ที่ไทยได้สร้างใช้กันมา และในกาลต่อมาได้แผ่นเงินจารึกลายสีขอม ณ วัดค้างคาว เพชรบุรี ปรางค์ไม้เอกไม้โท ไม้ผัดไม้คด (การันต์) ฯลฯ มีระบบวิธีลายสีไทยครบ ทั้งลงปี พ.ศ. ๓๔๕ ไว้ด้วย จึงเป็นหลักฐานได้ตลอด

ลายสีขอม ซึ่งขอมฟ้าไทยคิดสร้างขึ้นนั้น หลังจากสร้างลายสีไทยมาแล้ว ๑๕ ปี จึงชำนาญลายเส้นอ่านอยู่แล้ว สร้างลายอะไรก็ได้แล้วตั้งอ่านสำเร็จขึ้น เพื่อให้ต่างจากลายสีไทยจึงสร้างทางสาย กะ ขะ ได้สร้างดินคือตัวซ้อน เป็นตัวบ้าน ที่นำมาแสดงพอเป็นตัวอย่างลายสีขอม

ตัวเมือง คือ พยัญชนะ

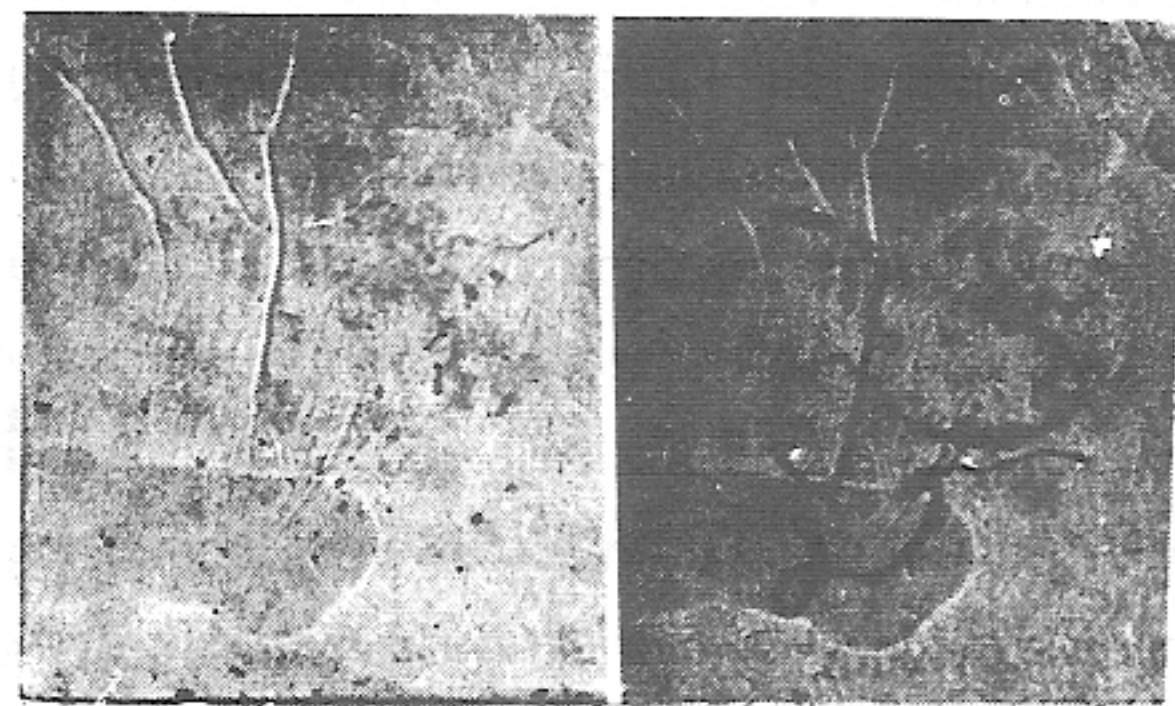

ต้นเดิมลายสีขอมตัว ก (กะ)

ลายตัวขอม กะ ในเสียงคำกล่าวว่า กะ สังเกตลาย จะเห็นตัวไทยคือ ท. เอา ะ ใส่ไว้ที่ตีน ใส่ลายหนามเคย (ขอม) ไว้บนหลังตัวเมืองขอมตัวบ้าน คือ ตัวสะกดเหมือนกันแต่ไม่มีขอม

ขวา : ลายตัว กะ. ขอมที่ใช้เส้นลงทับแล้วจะเห็นตัว กะ. ชัดเจน ถ้าต้องการตัวชัดเจนที่ใช้กันมา เปิดดูตัวแบบได้พิมพ์ไว้ในหน้าต่อไป ส่วนดิน พอเห็นเส้น ไร ๆ ได้

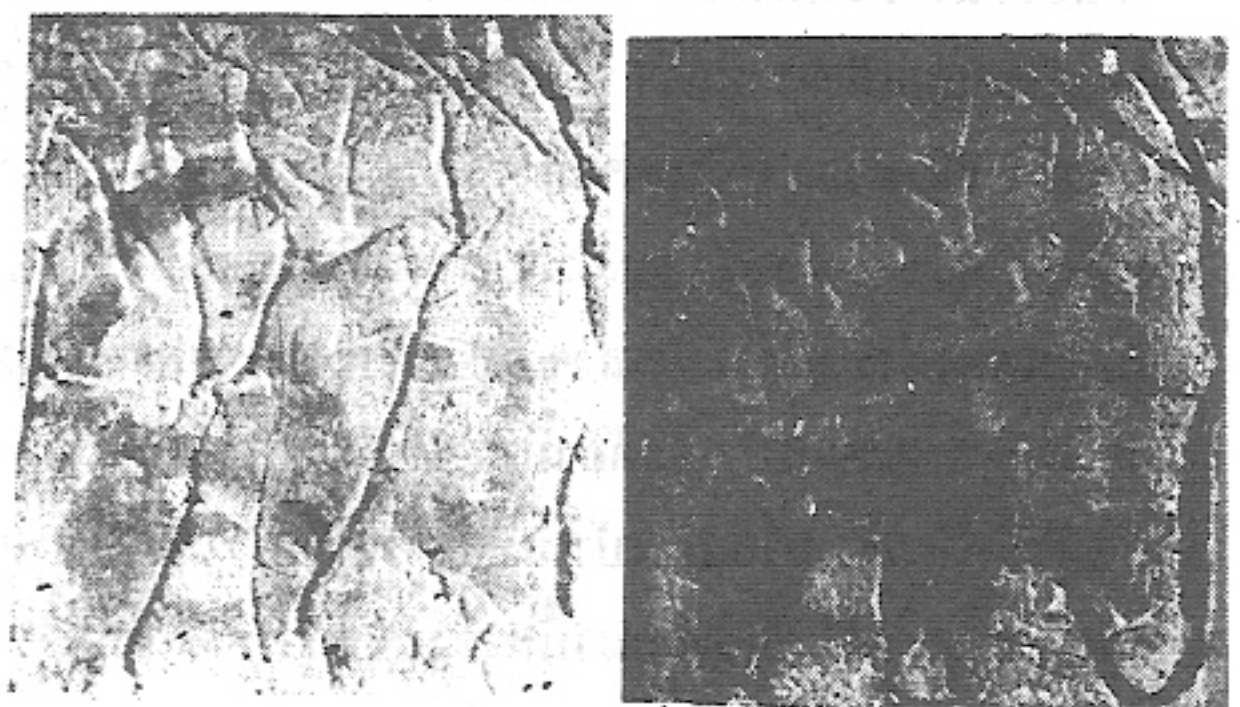
ต้นเดิมลายสีขอมตัว จ (จะ)

ลายตัวขอม จะ ในเสียงคำกล่าวว่า จะ (พัน) ดูตามลายเส้น คือ รูป จ. ไทย แต่กลับเอาหน้าไว้หลัง ใส่ลายขอมไว้ในเส้นบนตัวเมืองขอมตัวบ้าน เขียนครึ่งล่าง

ขวา : ลายตัว จะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว จะ. ชัดเจน ทั้งดินด้วย คำไทยทუნาใช้ว่า ดิน ทั้งนั้น

ต้นเดิมลายสีขอมตัว ฌ (ฌะ)

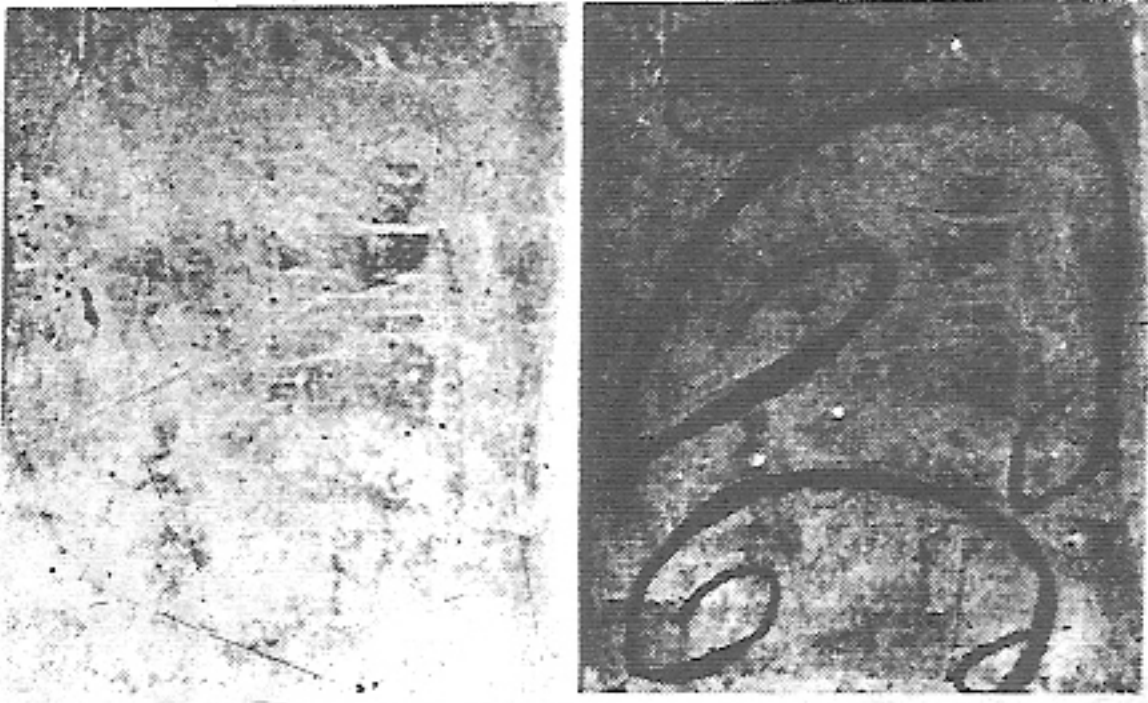

ลายตัวขอม ฌะ ในเสียงคำกล่าวว่า ฌะจะขัดตะหมาด ลายเส้นชัดเจน ใส่ ะ ไว้ที่ลายเส้นทางทั้งบนและล่าง ตัวเมืองขอมตัวบ้านเขียนอย่างเดียวกัน

ขวา : ลายตัว ฌะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น ฌะ ชัดเจน ทั้งดินด้วย สำหรับลายนี้จะเห็นเขียนซ้อนกัน ๒ ตัว

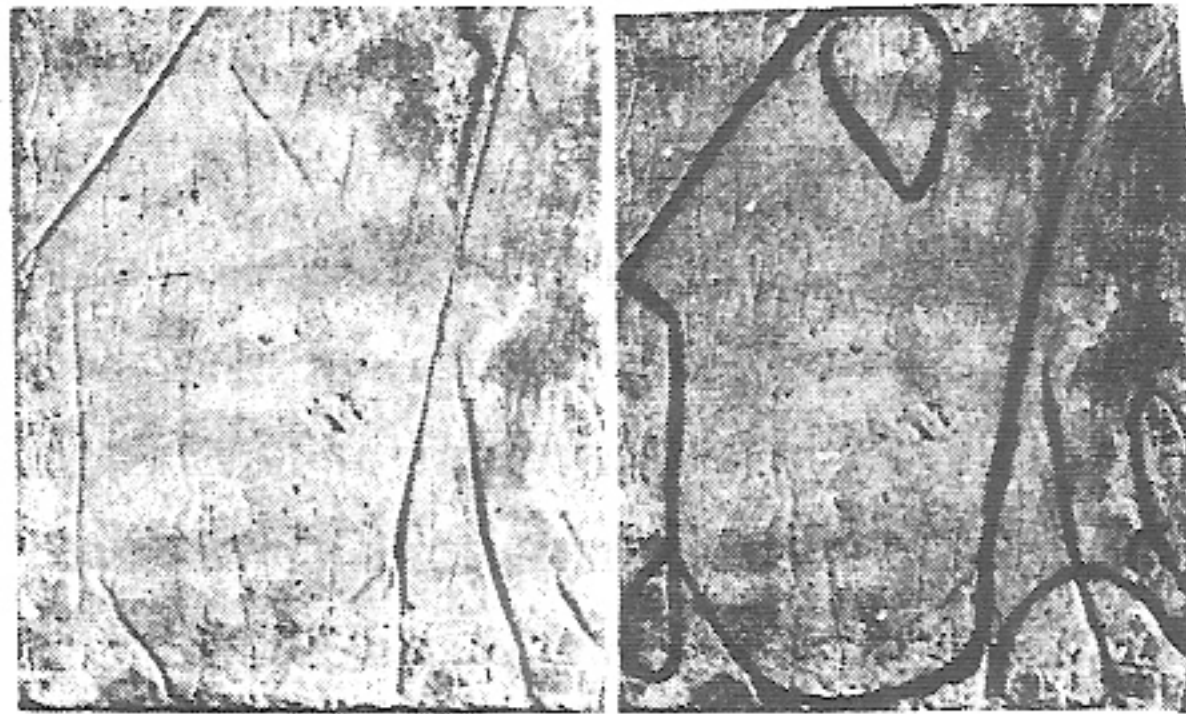
ต้นเดิมลายสือขอมตัว ค (ตะ)

ลายตัวขอม ตะ ในเสียงคำกล่าว ตะ (ตะพาน) ลายเส้นบางไม่ชัดเจน ใต้ ะ. ไว้ที่ตีน ใต้ลายเส้นขอมไว้บน ตัวเมืองขอม ตัวบ้านเหมือนกันแต่ไม่มีเส้นขอม (หนามเคย)

ขวา : ลายตัว ตะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น ตะ. ชัดเจนทั้งตีนด้วย แผ่นลายนี้ ลายเส้นบางมาก จึงเห็นไม่ค่อยชัด ตัวขอมสมัยนี้ยืนย่นอยู่แล้ว

ต้นเดิมลายสือขอมตัว น (นะ)

ลายตัวขอม นะ ในเสียงคำกล่าว ว่า นะ และตามลายเส้นเดิมคล้าย น. ไทย เส้นหลังคือ ตีน นะ ตัวเมืองขอม ตัวบ้าน คือ เส้นครึ่งล่างมีหัวอยู่ท้าย

ขวา : ลายตัว น. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น น. ชัดเจนพร้อมทั้งตีนด้วย

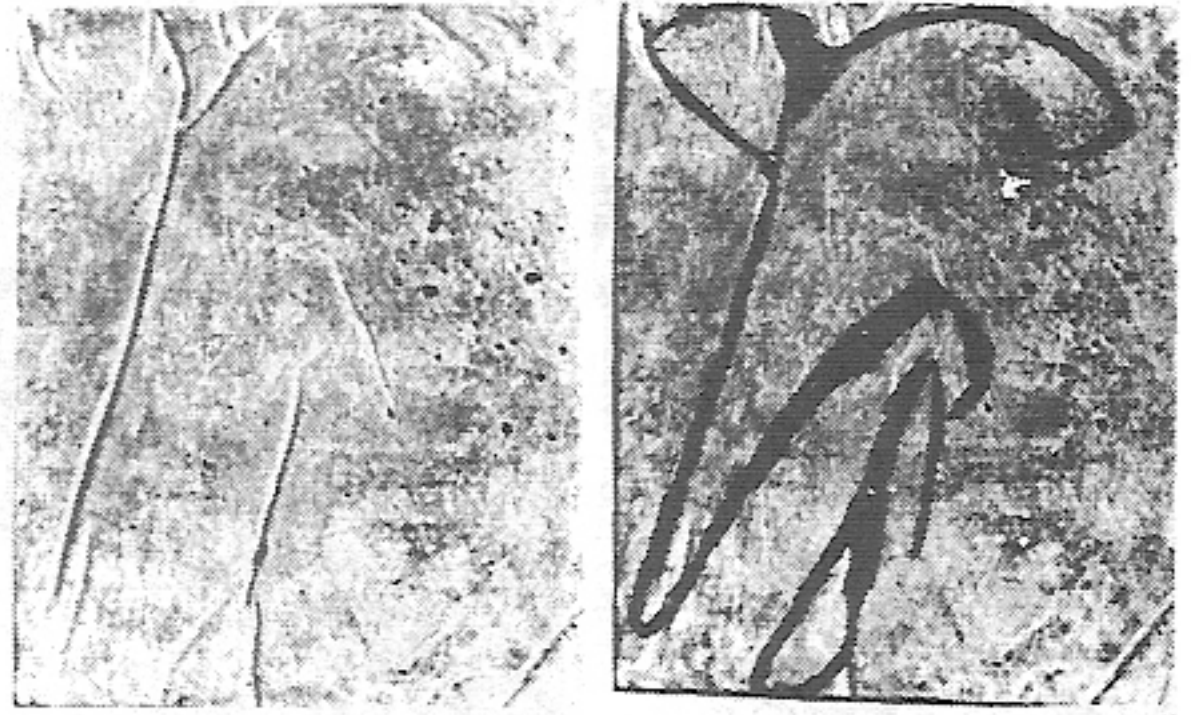
ต้นเดิมลายสือขอมตัว ส (สะ)

ลายตัวขอม สะ ในเสียงคำกล่าว สะ ลายเส้นตัวขอม สะ นี้เป็นสองตัว สะ ขอมซ้อนกัน เส้นลายบน คือ ตัวเมืองขอม เส้นลายล่าง คือ ตัวบ้าน คือ ส. หางยาวขึ้นเท่าตัวเมือง

ขวา : ลายตัว สะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว สะ. ชัดเจน ทั้งตีนด้วย

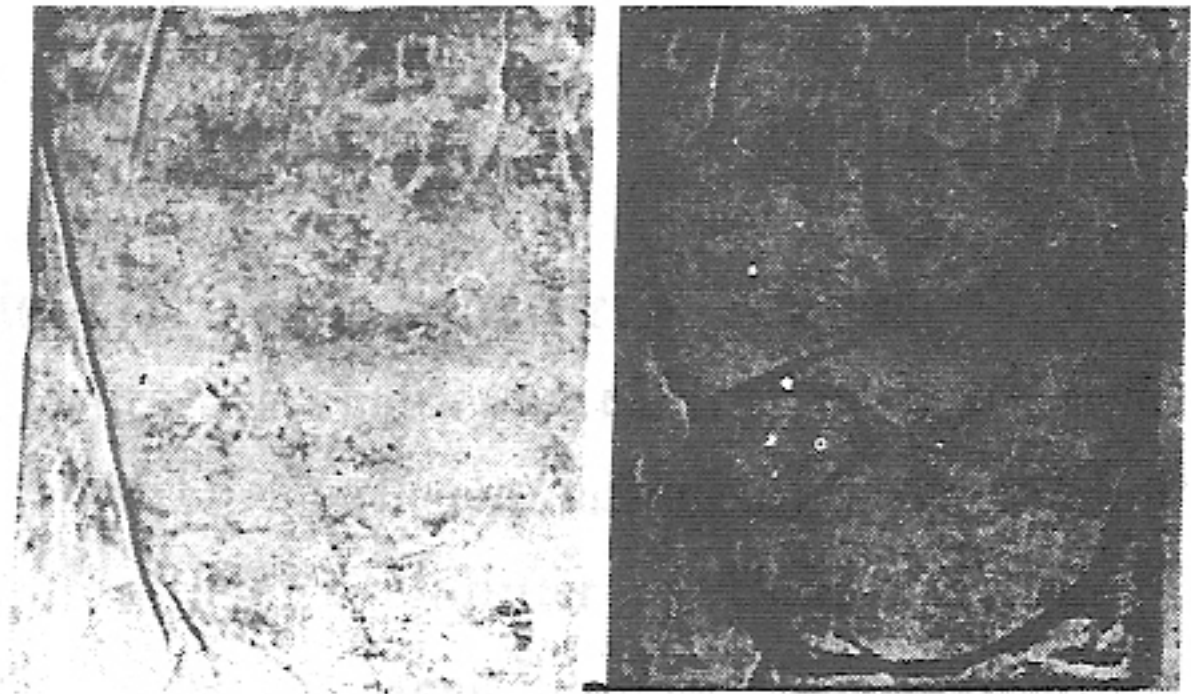
ต้นเดิมลายสือขอมตัว ท (ทะ)

ลายตัวขอม ทะ ในเสียงคำกล่าว ว่า ทะ (ทะลัก) ตามลายเส้นต้นเดิมนี่เหมือน ท. ไทยมีตีนคือเส้นล่าง ไม่เหมือนดินตัวปัจจุบัน ตัวเมืองขอม ตัวบ้าน คือ นอนลง

ขวา : ลายตัว ทะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็น ทะ. ชัดเจนพร้อมทั้งตีนด้วย

ต้นเดิมลายสือขอมตัว ย (ยะ)

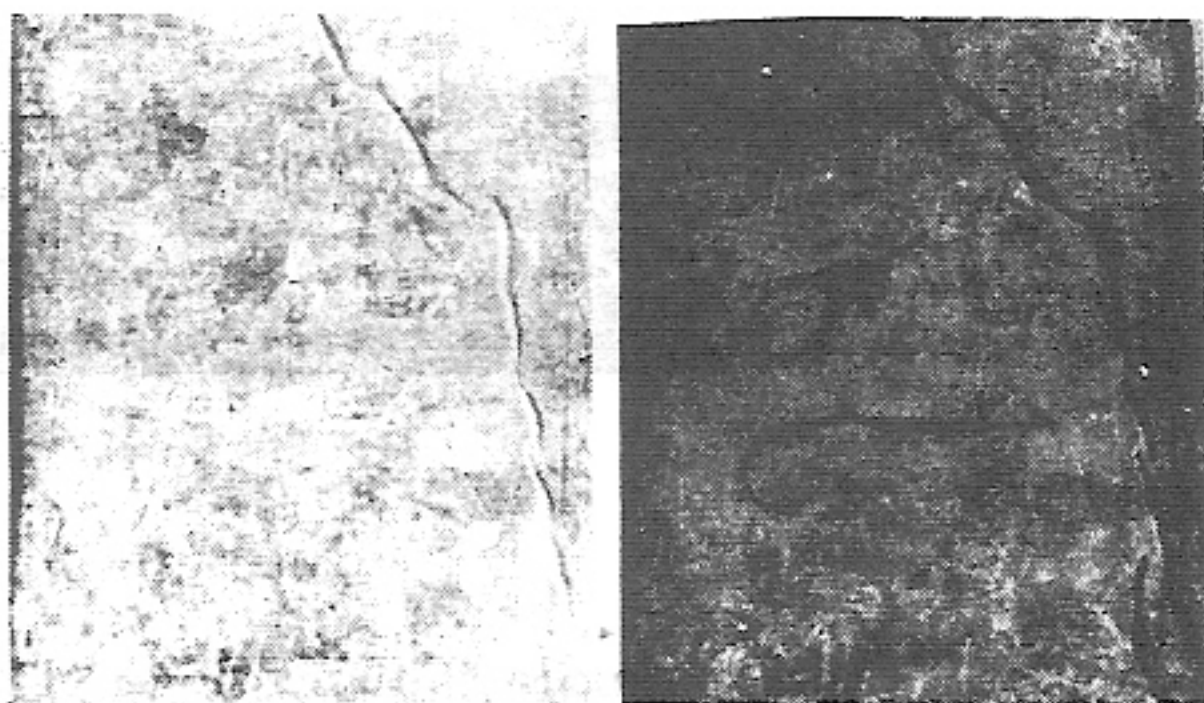

ลายตัวขอม ยะ ในเสียงคำกล่าว ว่า ยะ (ยะ) ย. ขอม ปัจจุบันก็คือ ผ. แต่ลากเส้นกลางให้สูง ตัวเดิมทำเส้นกลางสั้นและคล้าย ย. ไทย ตัวเมืองขอม ตัวบ้านเหมือน อ. หางสูง

ขวา : ลายตัว ยะ. ขอม ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้ว จะเห็นตัว ยะ. ชัดเจนทั้งตีนด้วย

ตัวบ้าน คือสระ

ต้นเดิมลายสือขอมตัวบ้าน ะ ๑ (อะ อา)

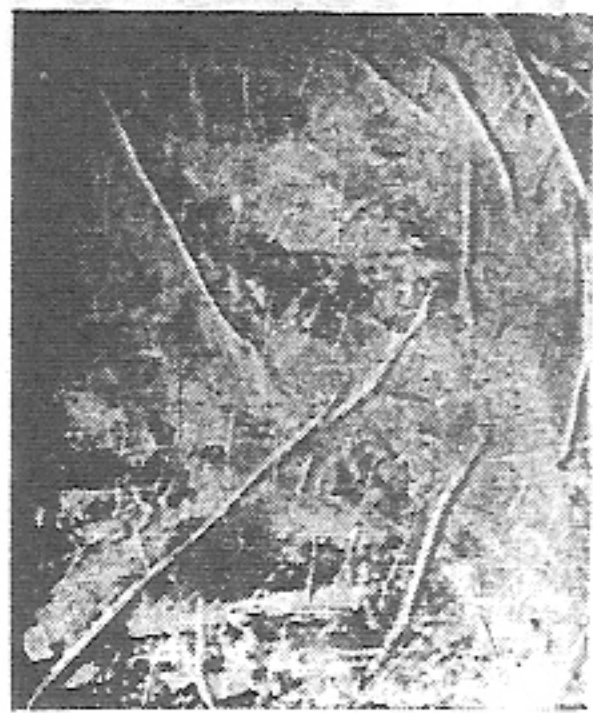

ลายตัวบ้านขอม ะ ๑ ในเสียงไทยว่า อะ อา ตามลายตัวบ้านขอมเดิม ะ ๑. จิตเส้นบางเช่นเดียวกัน ปัจจุบัน ๑. ขอมก็คือ ว. ไทยลายตัวบ้านขอม ะ ๑.

ขวา : ลายตัว ะ. ๑. ขอมคือตัวบ้านที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็นตัว ะ ๑ ชัดเจน

ต้นเดิมลายสือขอมตัวบ้าน อู (อุ อุ)

ลายตัวบ้านขอม อู อุ ในเสียงไทยว่า อุ อุ ลายตัวบ้านขอม อู อุ นี้ เขียนตัวเต็มจึงเป็นตัวเมือง ถ้าเอาเป็นตัวบ้านแท้ไปเข้ากับคนอื่น ไขว้ไว้ได้... ตัวบ้านขอม...

ขวา : ลายตัว... ขอม คือตัวบ้านที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น... ชัดเจน

ต้นเดิมลายสือขอมตัวบ้าน โ (โอ)

ลายตัวบ้านขอม โ ในเสียงไทยว่า โอ โอ ไม่โอ ลายโอ ตัวขอมชัดแต่นับ ตัวเต็มใช้... ขอมเป็นตัวเต็มจึงเป็นตัวเมือง ขอมปัจจุบันใช้... แต่อ่านเป็น โ. ตัวบ้านขอม

ขวา : ลายตัว โ ขอม คือตัวบ้าน ที่ใช้เส้นหมึกลงทับแล้วจะเห็น ตัวชัดเจน

ตัวเมือง ตัวบ้านขอม เท่าที่ได้มา ยังไม่ครบตามที่ตกทอดมาถึงปัจจุบัน ลายสือไทยและขอม ไทยได้รักษาต่อเนื่องกันมาได้ถึง ๖๘๐๐ ปีแล้ว จึงมีจารึกและเขียนไว้ตลอดกาลมาและยังแพร่ออกไปปรากฏถึงต่างประเทศ ไกลเคียง อาจออกไปเป็นต้นแบบของลายสือของชาติต่าง ๆ ทั่วไป บ้างเอื้อยพ้อขุนสือไทยและขอมฟ้าไทยได้กระทำแบบไว้ มิฉะนั้น คงไม่รู้เรื่อง ทั้งไม่มีหลักฐานที่จะคัดค้านหรือเถียงแย้งได้ สำหรับลายสือขอม เวลานี้ ได้ยกเลิกไปแล้ว แม้ในการทำวิทยานิพนธ์สอบเปรียญชั้น ป.๓. ๔ ถึง ป.๓. ๕ ก็ยกเลิกไปแล้ว ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๘๕-๒๔๘๖

ลายขอมที่เขียนไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๐-๕๐๐

ที่ฐานพระพุทธรูป ๒ องค์ มีจารึก ณ ประภาคมณฑลว่า เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ

เดือน พส บง สี่ล

เดือน รั้ม ฐรสี่ บัน สี่ล

ตัวขอมนี้ เป็นตัวจารึกในแผ่นเงิน พบในโพธิ์ตำริคบรรจุพระเครื่อง มีบอกปี พ.ศ. ๓๔๕ ปรากฏไม้เอกไม้โท ฯลฯ พร้อมทั้งตัวสือขอมได้เขียนคำไทยไว้ การเขียนจะเห็นเป็นแบบต้นเดิม คือ ใช้ตัวสะกดเต็ม ถ้าสมัยรัตนโกสินทร์จะเขียนตัวเต็มเป็นตัวสะกด ถ้าภาษามคร ตัวสะกดเต็ม ตัวอ่านใช้สั้น เป็นต้น จึงนำมาเป็นหลักฐาน (ได้ทราบว่า พระอาจารย์สนิท ธรรมสินธุโร ศิษย์พระญาณจรณะจารไว้)

นำชื่นใจมากต่อ-อาจารย์สมาน โช๊ะเหม แห่งวิทยาลัยครูเพชรบุรี ซึ่งได้พยายามเรียนตัวหนังสือขอม กระทั่งอ่านออกเขียนได้ ยังเล่าให้ฟังต่อไปว่ามารดาเป็นโง่ง-ผู้ไทย พูไทย ทั้งได้ไปขึ้นครู-ครอบครูแล้ว ในฐานะที่ผู้เขียนนี่ก็เป็นเผ่าลัวะ-ลว้า คือ ลาวเดิม ซึ่งโคราชออกว่า-ไทยเบ็ง ชัยภูมิออกว่า-ไทยเค็ง ผู้ออกคำพูดว่า อีสัง เหมือนกัน ต้นของพวกเรามีสติปัญญา คิดสร้างลายสือไทย ลายสือโง่ง-ผู้ไทยได้เหมือนกัน นับว่ามีสติปัญญา พอสมควร ครั้นสร้างได้แล้วยังแฝงสอนลูกหลานเหลนต่อมาตลอดถึงปัจจุบันเรามีการยกครู ขึ้นครู ครอบครู ไหว้ครูวิชาการนั้น ๆ ตลอด อย่างน้อยก็มีดอกไม้ธูปเทียน ซึ่งทั้งนี้มีอยู่เฉพาะคนเผ่าไทยในชื่อต่าง ๆ และในไทยนี้พวกเดียว ทั้งยังยืนอยู่ตลอดมา

ตัวขอม ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบัน เวลานี้ไทยเลิกกันหมดแล้ว และที่เขียนเป็นแบบเรียนจึงยังเป็นลายเส้นของนักจารอยู่มีครบทั้งตัวเมืองตัวบ้าน คือ พยัญชนะและสระ ตัวขอมนี้ที่นำไปใช้ในขะแม เรียกชื่อว่าตัวชะเสียงหรือตัวจะเรียง เล่ากันว่านำไปในราว พ.ศ. ๖๐๐ และชื่อก็ใกล้เคียงกับตัวจเลดกับทั้งใช้ตัวก็ปรากฏคล้ายคลึงกันจึงเข้าใจว่าเป็นแบบเดียวกัน

५५२

० क क ख घ ङ च छ ज झ ञ ट ठ ड ढ ण त थ द ध न प फ ब भ म य र ल व श ष स ह ण ॥

พอลิแซน:

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

๑   ອ   ອາ   ອີ   ອື້   ອູ   ອູ້   ເອ   ອ   ຯ   ກ   ກາ   ກິ   ກື້   ກຸ   ກູ   ເກ   ໂກ   ຯ

២   ក   ខ   គ   ឃ   ង   ច   ឆ   ជ   ប   ព   ភ   ត   ថ   ទ   ណ   ប   ព   ជ   ឈ   ឍ   ណ   ប   ព   ជ   ឈ   ឍ   ណ

๓   ต   ถ   ท   ธ   น   ป   ผ   พ   ภ   ม   ย   ร   ล   ว   ส   ห   พ   อ   ๑

ตัวสือขอมชนิดนี้เห็นมีใช้ทั่วไป ณ ดินแดนเจดลหรือจเลด ตั้งแต่โคราช พินายลงไปถึงปราจีน ณ พินายโคราช อันเป็นชื่อ จเลดโน หรือจเลดบก ณ ปราจีนลงไปถึงจันทและตราด เป็นจเลดนอกหรือจเลดน้ำ บางทีใช้ว่า ปาเจดล คือ พ่อเจริญ ถ้าเป็นลาวก็ใช้ตัวก้อม ถ้าเขมรสูงก็ใช้ตัวขอมนี้ ในที่นี้ได้นำมาเป็นแบบทั้งตัวธรรม และตัวพื้นเมือง เช่น กินข้าวว่า ซึบาย มีใช้ตัว ซ. และ บ. ตัว ซ. นั้นใช้ ซ. ไทยบ้าง ใช้ ซ. นี้ แต่ขยักหัวบ้าง บ. นั้นมีแล้ว

ក៏ ខ ក៏ ឃដ ច ៥ ជ ឈ ៣ ង ង ១ ឆ ១ ៣ ៩

វិជ្ជា   បបទ្គជ្ជិតាភិម   យរលវ   ឥស្ស
 ត ធ អ   ប ឋ ឍ ឝ ឞ ឡ ណ ម   យ រ ត វ   ឥ ម ឥ

ส ข ฃ ฅ จ ฉ
 ส ข พ พ อ ฮ

ส่วนไม้ คือสระนั้น ถ้าใช้ตัวเต็ม เช่น อิน. อี. นี้ เขียนรูปอย่างหนึ่ง ถ้าไปใส่ตัวอื่น เช่น ลิ ใช้ได้ใส่เรียงไว้อย่างนั้น ใส่เพียงสระตัวธรรมดา ถ้าตัวพื้นเมืองนั้นก็เขียนเหมือนไทย เช่น เมียะ เป็นต้น

က ကာ ဂ ဃ ဝါ ညီ ခ ချိ ချိ ဗ ဗု ဗု သေ

စ စာ ၊ ဝိ - ဝိ ၊ ဝု ဝု + ဝူ ဝူ + ရ ရာ ဂ ဂာ စေ + ိဝ

၁ ခု ၁-၁   ၂ ခု ၁-၁   ၃ ခု ၁-၁   ၄ ခု ၁-၁
 ၅ ခု ၁-၁   ၆ ခု ၁-၁   ၇ ခု ၁-၁   ၈ ခု ၁-၁

เลขไทย   ๑   ๒   ๓   ๔   ๕   ๖   ๗   ๘   ๙   ๑๐

เลขขอ ๑๖ ๓๖ ๕ ๖ ๒๕๖๑๐

เลขขอมอีกแบบหนึ่ง   ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๐

ตัวเลขนี้เป็นการนับ การนับ-มีจำนวน ๕ จากนั้นใช้ค่าต่อกัน จึงนับอย่างนี้ มุข=๑ ปี=๒ เบย=๓ ปูน=๔ ปรัม=๕ ปรัมมุข=๖ (๕+๑) ปรัมปี=๗ (๕+๒) ปรัมเบย=๘ (๕+๓) ปรัมปูน=๙ (๕+๔) ค็อบ=๑๐ ค็อบปน=๑๑ มารวข=๑๐๐ ฯลฯ

อักษรขอมสมัยต่าง ๆ โดยใช้ชื่อไทยตามเดิม

ตัวสือขอมนี้ มีปรากฏสมัยปลัดวะ ใช้ชื่อว่าอักษรสังกฤต อันยืนยันถึงว่าขอมเป็นผู้นำเอาไปใช้ใน พ.ศ. ๒๓๐ หรือพุทธศตวรรษที่ ๓ ได้ปรากฏในหนังสือ

The way of the Buddha   ในที่นี้นำมาเป็นตัวอย่างพอเป็นหลักฐาน

ตัวต่อไทย

ตัวสอส่งสถฤตกรงราชวงศับลลว:

ควสอขอมเมอราว พ.ศ. ๑๑๑๐

ตัวต่อขอบแนว ราว พ.ศ. ๑๙๐๐

ตัวสอชอบมบรรจง

ตัวสอขอมหวัดบรรจง

ตัวสอซอมหวัด

ตัวต่อขอมบอ

ໄມ້ (ສຣະ)

๕
๖๔

พระสังสกฤตกรังราชวงศ์บัลลวะ

สรุปขอแนะนำ พ.ศ. ๑๓๐๐

สละขอมเมอราว พ.ศ. ๑๙๐๐

พระจอมบรรพต

พระจอมหวัคบรรจง

สระขอมหวัด

ឥរិយាបថ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120
121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150
151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180
181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210
211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240
241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270
271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300
301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330
331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360
361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390
391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420
421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450
451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480
481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510
511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540
541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570
571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600
601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630
631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660
661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690
691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720
721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750
751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780
781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810
811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840
841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870
871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900
901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930
931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960
961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990
991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020
1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050
1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1060	1061	1062	1063	1064	1065	1066	1067	1068	1069	1070	1071	1072	1073	1074	1075	1076	1077	1078	1079	1080
1081	1082	1083	1084	1085	1086	1087	1088	1089	1090	1091	1092	1093	1094	1095	1096	1097	1098	1099	1100	1101	1102	1103	1104	1105	1106	1107	1108	1109	1110
1111	1112	1113	1114	1115	1116	1117	1118	1119	1120	1121	1122	1123	1124	1125	1126	1127	1128	1129	1130	1131	1132	1133	1134	1135	1136	1137	1138	1139	1140
1141	1142	1143	1144	1145	1146	1147	1148	1149	1150	1151	1152	1153	1154	1155	1156	1157	1158	1159	1160	1161	1162	1163	1164	1165	1166	1167	1168	1169	1170
1171	1172	1173	1174	1175	1176	1177	1178	1179	1180	1181	1182	1183	1184	1185	1186	1187	1188	1189	1190	1191	1192	1193	1194	1195	1196	1197	1198	1199	1200
1201	1202	1203	1204	1205	1206	1207	1208	1209	1210	1211	1212	1213	1214	1215	1216	1217	1218	1219	1220	1221	1222	1223	1224	1225	1226	1227	1228	1229	1230
1231	1232	1233	1234	1235	1236	1237	1238	1239	1240	1241	1242	1243	1244	1245	1246	1247	1248	1249	1250	1251	1252	1253	1254	1255	1256	1257	1258	1259	1260
1261	1262	1263	1264	1265	1266	1267	1268	1269	1270	1271	1272	1273	1274	1275	1276	1277	1278	1279	1280	1281	1282	1283	1284	1285	1286	1287	1288	1289	1290
1291	1292	1293	1294	1295	1296	1297	1298	1299	1300	1301	1302	1303	1304	1305	1306	1307	1308	1309	1310	1311	1312	1313	1314	1315	1316	1317	1318	1319	1320
1321	1322	1323	1324	1325	1326	1327	1328	1329	1330	1331	1332	1333	1334	1335	1336	1337	1338	1339	1340	1341	1342	1343	1344	1345	1346	1347	1348	1349	1350
1351	1352	1353	1354	1355	1356	1357	1358	1359	1360	1361	1362	1363	1364	1365	1366	1367	1368	1369	1370	1371	1372	1373	1374	1375	1376	1377	1378	1379	1380
1381	1382	1383	1384	1385	1386	1387	1388	1389	1390	1391	1392	1393	1394	1395	1396	1397	1398	1399	1400	1401	1402	1403	1404	1405	1406	1407	1408	1409	1410
1411	1412	1413	1414	1415	1416	1417	1418	1419	1420	1421	1422	1423	1424	1425	1426	1427	1428	1429	1430	1431	1432	1433	1434	1435	1436	1437	1438	1439	1440
1441	1442	1443	1444	1445	1446	1447	1448	1449	1450	1451	1452	1453	1454	1455	1456	1457	1458	1459	1460	1461	1462	1463	1464	1465	1466	1467	1468	1469	1470
1471	1472	1473	1474	1475	1476	1477</																							

பூசை

ประวัติตัวสือขอม นับจาก ๗ ช่องบนลงมาเป็นตัวสือ ๗ ช่องล่างเป็นสระตามสมัย ดังนี้ (๑) ตัวสือสังสกฤตครั้งราชวงศ์ปัลลวะเมื่อราว พ.ศ. ๗๐๐-๑๐๐๐ (๒) ตัวสือขอมเมื่อ พ.ศ. ๑๑๐๐ (๓) ตัวสือขอมเมื่อราว พ.ศ. ๑๘๐๐ (๔) ตัวสือขอมบรรจง (๕) ตัวสือขอมหวัด (๖) ตัวสือขอมย่อ ๑ ส่วน (๗) ช่องล่างเป็นสระกำกับใช้กับอักษรทั้ง ๓ สมัยข้างบน

ร่องรอยไทย ทั้ง ตัวสื่อไทย

ได้มีปรากฏไปตลอดแถบเหนือโลกและแถบใต้

ที่ปรากฏในทางตะวันตก หรือ ยุโรปนั้น เท่าที่พบเห็นมีปรากฏทั้งสิ่งของเครื่องใช้และตัวสื่อโบราณ ได้ไปปรากฏถึงกรีก, อียิปต์ และ มอทยา ซิซิลี, อันเป็นบริเวณโรมันเดิม ณ ครึ่งหลัง ซึ่งเป็นระยะกาลประวัติศาสตร์ ก็มี ณ สอแลนดา-เนเธอร์แลนด์, อังกฤษ, ฯลฯ ที่เป็นร่องรอยไทย แต่ไม่มีสื่อไทยนั้น ได้มีไปถึง-นอร์เว, สวีเดน, ฟินแลนด์, แถบเหนือสหภาพโซเวียตฯ ถึงอลัสกา โดยเฉพาะ-ชาวลว, ลพ, ลบ, และ ไวกิง

ก็ ณ ส่วนใต้อันเป็นบริเวณโรมันเดิมนี มีพวกไวกิงสลัดท่องเที่ยวลงมา และ ขึ้นไปเสมอ ได้เคยเห็นเรือสลัดที่ทำเป็นรูปแม่ย่านางประจำ ณ ห้องคอเรือ และ ณ มอทยา ได้เห็นรูปแม่โพสพ สองมือกำรวงข้าวชูขึ้น มีแพะทั้งสองไผ่ขึ้นจะกินข้าวนั้น เพราะถื่นนั้นได้มีแพะไว้ให้นม และกึ่ง-ข้าวนี้เป็นดอกหญ้าสะเทิ้นบนน้ำ ฉะนั้น แม่-โพสพจึงเป็นแม่ย่านางได้ ทั้งแม่โพสพ ก็ยกย่องว่า-จ้าวแม่ (goddess) เป็นของชาวเมืองคณานในทมิฬมาแต่ศตวรรษที่ ๑๓ ก่อนคริสตศักราช ก็ประมาณ ๓,๓๐๐ ปีแล้ว ยังเล่าว่า-ที่เปลือยเต้านม และ ลวดลายกลีบดุนทรงเป็นพากพุมประจำจ้าวแม่ (goddess show) กับทั้ง-แม่ย่านางก็ได้เห็นทำรูปอยู่ในห้องเขียนหน้าต่างดึก อันอยู่ประจำที่ ก็คงเป็นรูป-จ้าวแม่ดิน หรือ พระนางธรณีได้ ซึ่งถูกยกย่องแล้วว่า-พระจ้าวแม่ หรือ จ้าวแม่พระ (She was goddess priestes) ครึ่งนำไปอยู่กับเรือก็เป็นแม่ย่านางได้

จ้าวแม่โพสพ จ้าวแม่ขวัญข้าว จ้าวแม่ข้าว

แม่โพสพ ซึ่งเป็นรูปสลักงานนี้ มีส่วนสูงเกือบ ๕ นิ้ว ได้พบ ณ ที่ใกล้เมืองยูการิต (ugarit) เมืองทำนี้อยู่กันอ่าวทะเลเมดิเตอร์เรเนียน-ก่อนขุดคลองสุเอซ ได้สลักเป็นรูปแม่โพสพ มีมือทั้งสองข้างกำรวงข้าวชูขึ้นให้รวงข้าวห้อยลงทั้งสองข้าง มีแพะสองตัวไผ่ขึ้นจะกินข้าว ประมาณกาลศตวรรษที่ ๑๓ ก่อน ค.ศ. ก็เมื่อ ๓,๓๐๐ ปีมาแล้ว เป็นระยะกาลก่อนล่มจมแห่งวัฒนธรรมอายุโลหะประสม (Bronze) ของชาว-เอเจน (Aegean- ชาวเอเจน เป็นชาวเกาะกลางทะเลเอเจน ซึ่งอยู่ทางตะวันออกของกรีก ได้มี-วัฒนธรรมตั้งแต่ ๓,๐๐๐ ถึง ๑,๑๐๐ ปี ก่อน ค.ศ.) แม้ชาวคณานในทมิฬก็ยังได้รับอิทธิพลแนวการสร้างของชาวเอเจนนี เช่น การเปลือยอก และ กลีบดุนนูน อันเป็นคุณลักษณะประจำจ้าวแม่นั้น ชัดเจนอยู่

ก็จ้าวแม่โพสพนี้ เป็น-จ้าวแม่ข้าว และ รูปนี้เป็นหลักฐานว่า-มีตลอดไปถึงยุโรปด้วย กับทั้ง-ต้องขึ้นไปถึงดินแดนเหนือ ซึ่งมีชาว-ลพ และ ไวกิงประจำนั้น เพราะทะเลเมดิเตอร์เรเนียนนี้มีช่องอ่าวทะลุถึงกัน จึงออกไปมหาสมุทรแอตแลนติกได้ ก็มหาสมุทรนี้ทางเหนือ นอร์เว, สวีเดน ก็มีชาวลพ และ ไวกิงอยู่ประจำนั้น ข้ามไปอีกฝั่งหนึ่ง-ก็ถึงลบราโดร ณ อเมริกาเหนือได้ แม้ทางบก จากนี้ไปถึงดินเหนือ และ เหนือรัสเซียก็ไปถึงอลัสกา จึงไปถึงกันได้ (จากหนังสือ *The sea Traders*)

ส่วน-ไวจิง หรือ ไวจิง (จริง) นั้น ได้เห็นพิธีการที่เรียกจ้าวพ่อ, จ้าวแม่ช่วย คือ ถูกทำโทษต้องรับโทษ ถูกนำตัวไปมัดกับเสาในน้ำซึ่งน้ำจะขึ้นท่วมจนน้ำตาย พอขึ้น เขาก็ร้องเรียกให้มาช่วย ร้องออกชื่อว่า “โอ-ดิน” ก็คือ ออดิน หรือ พ่อดิน แม่ดิน ก็มีหญิงแก่กลุ่มผ้าขาวถือไม้เท้าออกมาบอกว่า-มาช่วยแล้ว เมื่อน้ำขึ้นเชือกมัดจะขาดเอง ก็เป็นเช่นนั้น คำชื่อว่า-โอดิน ก็คือ-พ่อดิน หรือ แม่ดิน ก็ได้ เป็นชื่อไทย แต่ไทยที่ได้เปลี่ยนเป็นพระเจ้าแผ่นดิน-พระธรณี และ แม่ธรณี ดังที่ได้บรรยายมาแล้ว

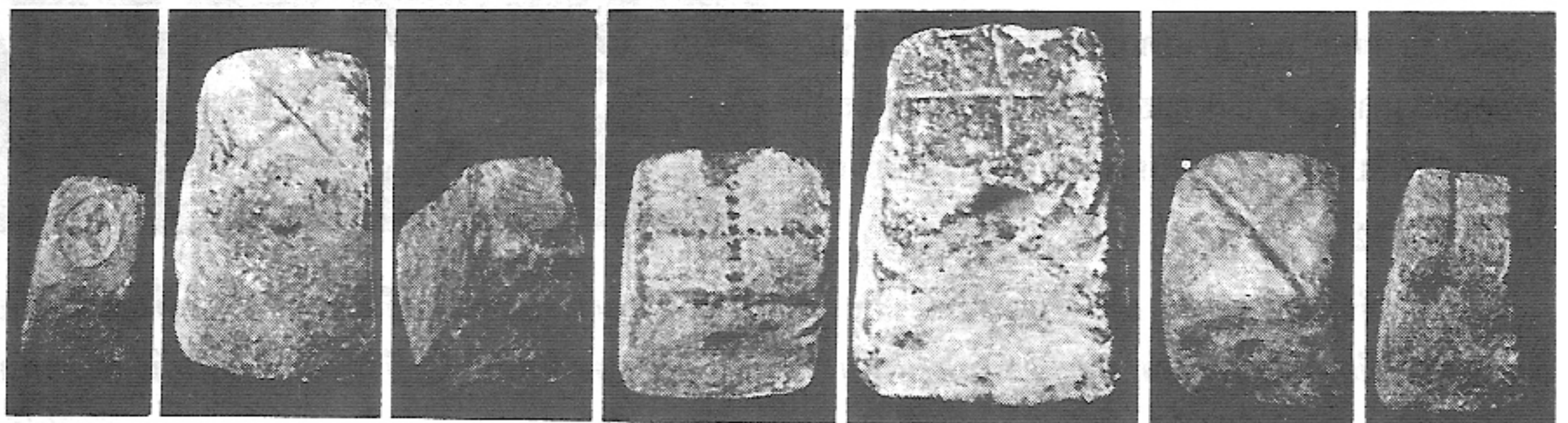
ณ นอวเร และสวีเดน ตลอดถึง-ฟินแลนด์ แถบเหนือสหภาพรัสเซีย มีชาว-ละวะ, ลพ, และ ไปฟากอเมริกา โดยเฉพาะ ที่ซึ่งมีชื่อว่า-ลพ ราโดรุ (LABRADOR) อันอยู่แถบมหาสมุทรแอตแลนติก ซึ่งมีชื่ออย่างเดียวกัน แผลกเพียงตัวสะกดเป็น พ. P. และ บ. B เท่านั้น ณ ไทยมีชื่อว่า-ละวะ และ ลพ คำตัวสือ และสระ อังกฤษว่า-ลพ, ลพ, ไม่มี มีว่า-แลัพ แล็บ สำหรับตัวหนังสือมัน เปลี่ยนกันได้ แต่เสียงอ่านทั้ง-พ. และ บ, สะกดนั้นเหมือนกัน ในที่นี้จะเห็นมีชื่อว่า-ชาวลพ และ ลพ เหมือนกันทั้ง ๒ แห่งนั้น

จ้าวแม่พระ จ้าวแม่ขวัญเมือง แม่เลี้ยง

“รูปหญิงเยียมหน้าต่าง” นี้ เป็นธรรมดาอย่างหนึ่งที่เข้าไปปรากฏในเครื่องงาช้างเล็ก ๆ ของชาวโพนีเซียน รูปแกะสลักงานนี้ ได้เป็น-จ้าวแม่ จ้าวแม่พระหรือเป็น-จ้าวแม่ขวัญเมือง ที่ทำเยียมหน้าต่างมองออกมานั้น ยืนยันว่าเป็น-จ้าวแม่พระ จ้าวแม่ขวัญเมือง จ้าวแม่ธรณี (She was goddess priestess or Private citizen) ที่ได้มองออกไป ณ พื้นบนหน้าต่างแนวเดียวกับเสาหินค้ำเล็ก ๆ ได้ธรณีหน้าต่างซึ่งไหลขึ้นรับตามรูปแบบของชาวอัสซีเรียน แต่ปรากฏในเขตแดน ชาวโพนีเซียน ซึ่งมีตลอดทะเลเมดิเตอร์เรเนียนจนถึงทั่วแถบฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก เหตุนี้ จ้าวแม่พระนี้ถ้าอยู่บก ก็เป็นจ้าวแม่พระธรณี ถ้าประจำเมือง ก็เป็น จ้าวแม่ขวัญเมือง หรือ แม่หรือถ้าไม่นำไม้ตะเคียนมาทำเรือน, ดำหนัก, วัง, ก็เป็น จ้าวแม่เรือน, แม่เลี้ยง, ถ้านำไปทำเรือ ก็เป็นแม่ย่านาง จ้าวแม่พระไทย. ได้ไปเป็นเจ้าแม่รูปแบบชาวอัสซีเรียน ณ เขตแดนชาวโพนีเซียนจึงมีรูปแบบเป็นอย่างนั้น มีเครื่องประดับคลุมลงมาอย่างนั้น หรือ มีเครื่องทรงรัดเกล้าอย่างนั้น แต่หน้าตาก็ยังสวยงามอย่างที่ปรากฏให้เห็น

พัสดุลินคำที่ไทยทำส่งไปขายได้เขียนสือไทยไว้ด้วยจึงรู้ได้

แท่นแม่พิมพ์หนัก (จากหนังสือเล่มเดียวกันนั้น) ได้พบเป็นจำนวนมาก ณ กองเศษปรักหักพังที่-มอดย่า ได้กระทำได้เล็ก ๆ ตามพื้นผิวดิน หรือ หินทุกช่อง พวกเขาใช้ขีดด้วยให้ตั้งขณะทอ และ ตกแต่งสี หรือ แบบ ตามที่หัวหน้าต้องการ

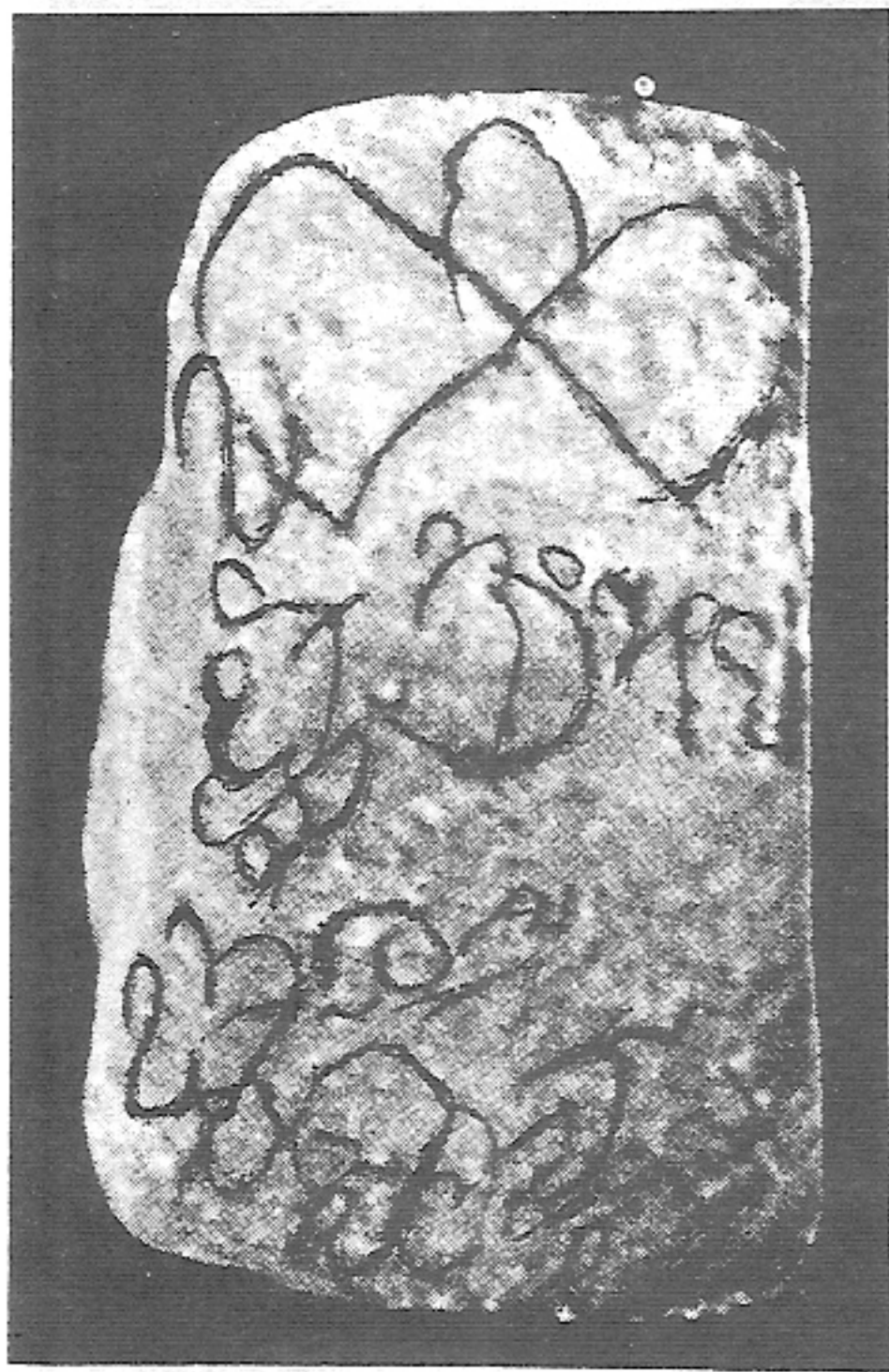

เฉพาะ-ลพ ฦ นอรเว และ สวีเดน กับฟินแลนด์ นั้น ที่ถ่ายรูปมาจะเห็นว่าใช้ผ้าเหมือนไทย และทำบ้าน หรือ โบสถ์ มีข้อฟ้าทางหงส์ หรือ มียอดแหลมอย่างเดียวกับไทย

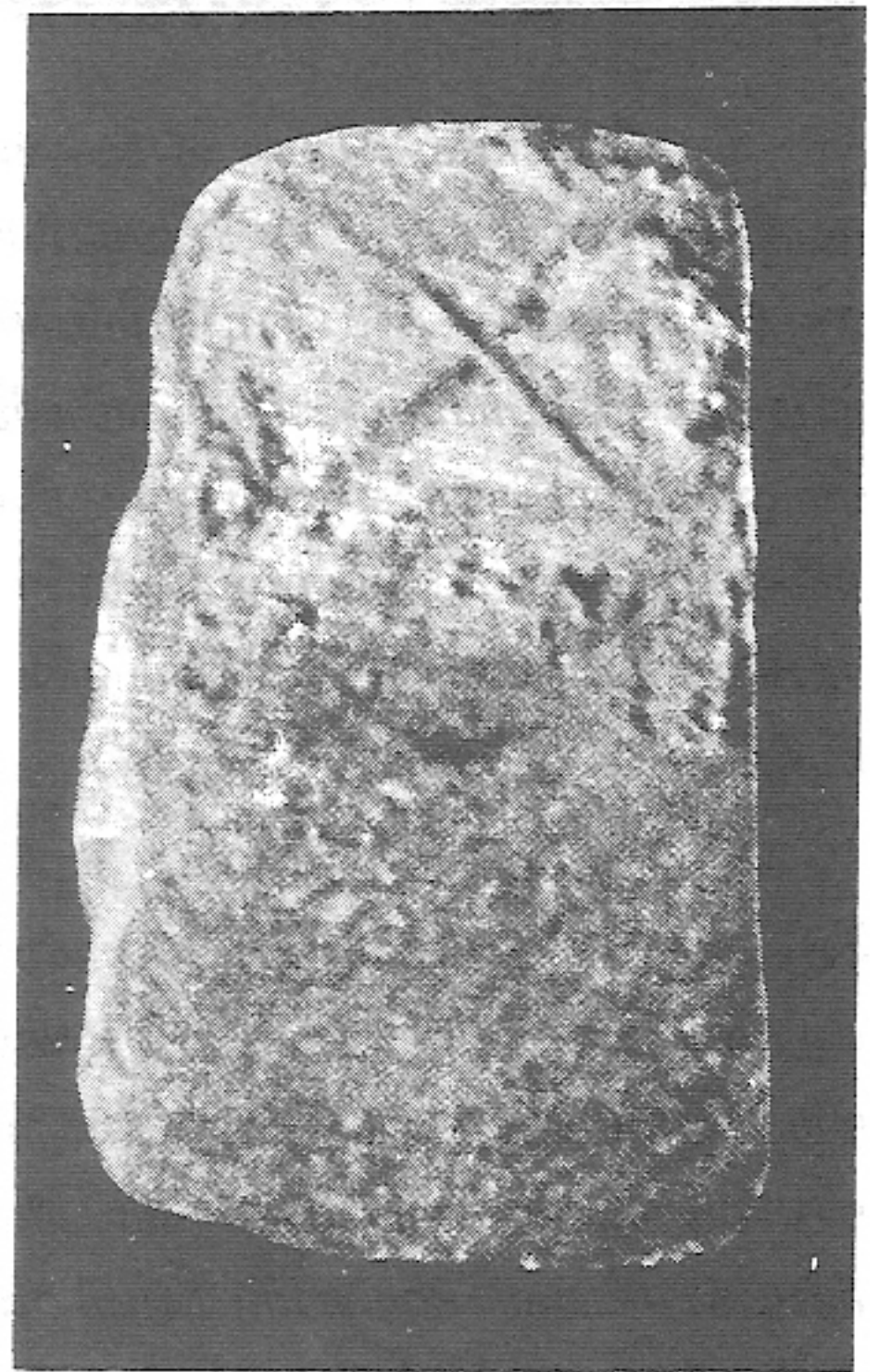
ส่วนไวจิง หรือ ไวจิง (จริง) ในที่ ๆ หรือหัวเรือใช้ และ เรือที่ใช้เดินท่องเที่ยวไปนั้นบางลำ มีทำรูปหญิงทรงอกใหญ่นั่งประจำ ฦ ห้องหับเพยคอเรือ หรือ ยืนได้ร่มหัวเรือก็มี ต้องเป็น-แม่ย่านางเรือ เช่นเดียวกับไทยแท้ ในพิธีการ ก็มีการเรียก-จ้าวพ่อ, จ้าวแม่, ว่า โอติน หรือ พ่อติน แม่ติน ทั้งนี้ก็เป็นหลักฐานได้บ้างแล้ว

สำหรับชาว-ลพ ที่มีประเทศเป็นถิ่นแดนของตัว ทั้งมีชื่อเป็นอย่างเดียวกันว่า-ลพราไครนั้น ก็เป็นชาวเอสกีโมไปแล้ว กระนั้น ก็อยู่ในถิ่นแถบเดียวกัน เครื่องนุ่งห่ม และ เครื่องใช้จึงเหมือนกัน อันยืนยันได้ว่าเป็นชนิดเดียวกัน ก็พอเป็นหลักฐานได้แล้ว ถ้ามีโอกาสได้พบเห็นสิ่งมีของชาวลพ และ ชาวลบ อีกแล้วก็จะได้ใส่เพิ่มเติมในคราวหลัง คราวนี้อ้างพอเป็นตัวอย่างก่อน คงพอจะเป็นแนวทางให้ได้พบต่อไปได้

แท่นพิมพ์หนัก เฉพาะที่ลายขีดเขียนได้นำมาใช้หมักลงตามลายเส้นแล้วจะเห็นตัวสือไทยได้คัดลงมา และได้เขียนตัวสือปัจจุบันลงไปด้วย จึงพอเห็นได้และได้ความว่า - มิง ผู้ทำขาย พ่อลือสอน

มิง
ผู้ทำขาย
พ่อลือสอน
(ให้ทำ)

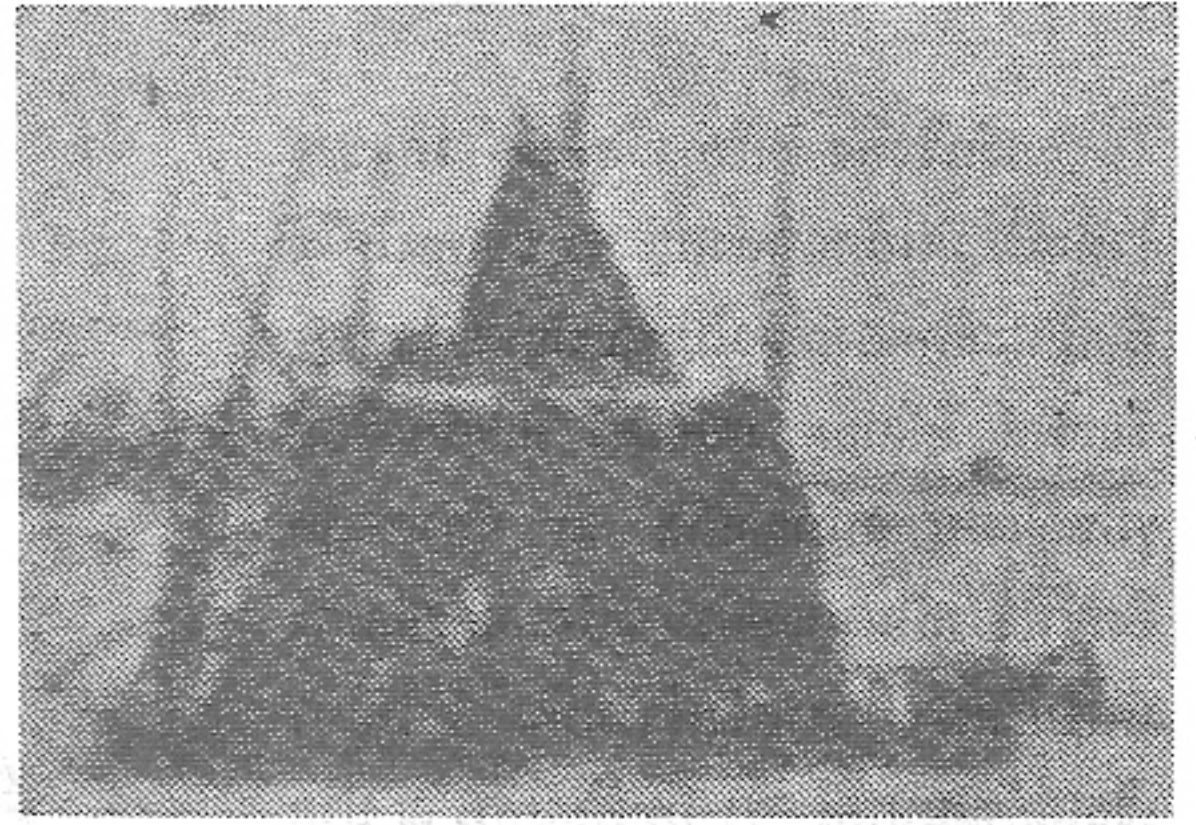
ซ้าย-แท่นแม่พิมพ์หนักนั้น ได้ถ่ายรูป และขยายให้ใหญ่จึงเห็นลายมากขึ้น ทั้งเป็นตัวสือไทย กับอ่านได้ความอีกด้วย จึงใช้หมักลงตามลายเส้นแล้ว ทั้งเห็นได้ชัด อ่านได้ว่า-มิงผู้ทำขาย พ่อลือสอน (ให้ทำ)

ขวา-เป็นแม่พิมพ์หนักอันหนึ่ง ซึ่งมีรอยตัวสือไทย ทั้งอ่านได้ว่า-มิงผู้ทำขาย ยังไม่ได้ใช้หมักลงลาย จึงเห็นไม่ชัดเจน

ณ นอร์เว หญิงชาวลพ และ ลูกชาย ได้
เครื่องแบบที่ได้ทำเป็น-ลายยกไทย หรือ เย็บปักของ
ตน และ เครื่องแบบห่มคลุมอย่างนี้ว่า-เป็นเครื่องแบบ
ถักร้อยเป็นลวดลายสีในพื้นสีแดงทับทิมอันเป็นแบบประจำ
ไปวัด (WEAR EMBROIDERED CAPS TO-
CHURSH)

เท่าที่ถ่ายภาพมาให้เห็นเช่นนี้ จะเห็นประจักษ์ชัด
แม้มีผลคำสนธิ ส่วนลูกนั้น มีผมสีดอกบวบ คือ เหลือง
อ่อน ส่วนดั่งบนจมูกมีส่วนลดลาดเป็นรอยสันนูนขึ้นดั่ง
จมูกแบบไทย ใบหน้าแบบลูกอิน ส่วนสรรพางค์กายทั่วไป
นั้นว่า เพราะได้ไปอยู่ประจำถิ่นแถบหนาวมากเช่นนั้น ธรรม-
ชาติก็ปรับปรุงให้ทุกส่วนแข็งแรง, ลำสัน, มีไขมันมาก-
เพื่อต่อสู้ ด้านทานความหนาวเหน็บขนาดนั้น ๆ จึงผิด
แผกไปจากไทยในแถบถิ่นร้อนนี้ไปมากแล้ว แต่รอยอมยิ้ม
ของแม่นั้นยังเป็นแบบไทยอยู่ และ จะยังคงอยู่จนกว่าจะ
ได้พบเห็นกันอีก (THE POLES หน้า ๑๔๔-๑๔๕)
พวกเผ่า-ลพทั้งนี้ ตามตัวหนังสืออังกฤษเขียนไว้อย่างนี้
Lapps อ่านตามตัวว่า แลัฟฟ หรือ ลัฟฟ ซึ่งไทยมี
ลพบุรีอยู่ จึงต่างไป แต่ส่วนจริงนั้นอ่านว่าลพเหมือนกันก็
ได้ ตามอย่างไทยที่มีอยู่

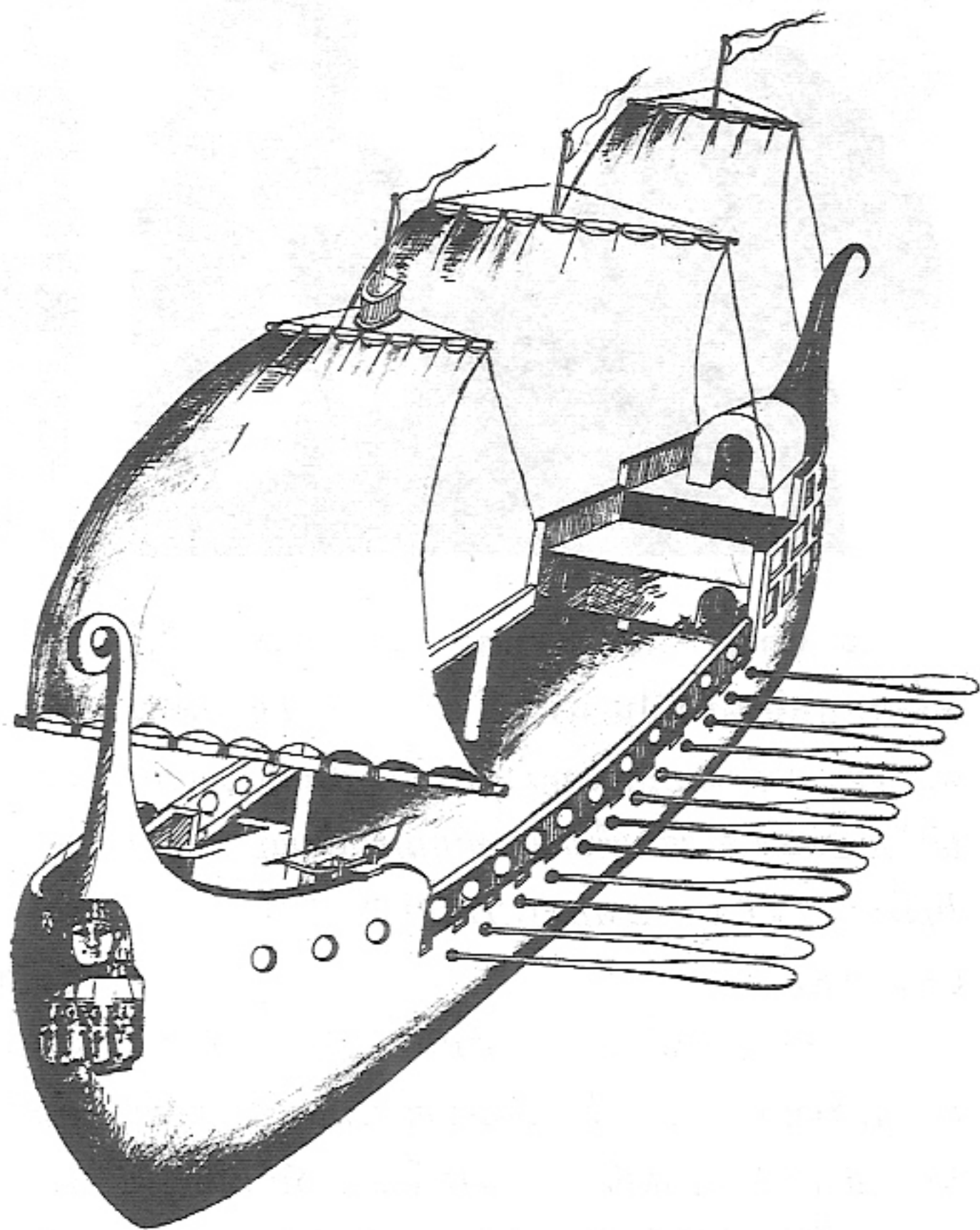
หมู่บ้านยอดแหลมของชาวลพที่เปล้าเปลี้ยวนี่
(A FORLORN VILLAGE OF Finnish Lapps) ซึ่งถูก
พายุหนาวพัดกระหน่ำเสมอ ที่ปรากฏให้เห็นยอดแหลม หรือ
ข้อฟ้า ทั้ง ๒ ได้ อาคารนี้ว่าเป็นโบสถ์ หรือ เทพาลัย
หรือ เรือนสาธ ถึงกระนั้น ก็กระทำยอดแหลม หรือ ข้อฟ้า
ซึ่งเป็นของเก่าแท้ เพราะยังไม่มีมีการประดิษฐ์ตกแต่งให้สวย
งามตามสมัยใหม่ เรือนยอดแบบไทยลวะ หรือ ลพ นี้ ก็
ทำเป็นรูปบ้านลมบนจั่ววางพาดทอดลงทั้ง ๒ ข้าง ทั้ง ๒
จั่ว ส่วน-พูไทย หรือ ผู้ไทย คือ โข่ง ชั้นพ่อบุช หรือ
หัวหน้า ทำเป็นรูปเขาควยสามัญทั่วไป-ทำเป็น ๒ ง่าม
กางออก แม้จะจากกันไปไกล และ นานมาแล้ว ก็ยังทำ
สืบแบบกันไว้ เมื่อเห็นเข้าก็รู้กันได้ ฉะนี้ จึงแน่นอนว่า-
ไทยลวะ ไทยลวะ ไทยลพ พูไทย ผู้ไทย นั้น มีหลัก
ฐานยืนยั่นอย่างนี้

ยังเล่าต่อไปว่า-ในทุกปีที่ผ่านมา ชาวลพส่วนมาก
มักจะต้องพักผ่อนธรรมเนียมท่องเที่ยว ไปเยี่ยมเยียนกัน
ทันที แล้วจะอยู่ประจำเป็นการถาวร ณ หมู่บ้านเช่นนี้ จึง
สร้างกันไว้ และ มีอยู่อย่างนี้ (THE POLES หน้า
๑๔๔-๑๔๕)

ชาวลพ หรือ ลวะ ลโว ลัว ล้อ นั้น ซึ่งได้ไปอยู่ ณ นอร์เว และสวีเดนนานแล้วอาจเป็นพวกบก
และยังมีอีกอย่างหนึ่งคือ ไวกิง พวกนี้อาจเป็นชาวทะเล หรือชาวน้ำ จึงมีความชำนาญในทางเรือมากจึงรู้จักทะเลหลวง
ทั่วไป ซึ่งอาจเป็นพวกเดียวกัน ถ้าชอบอยู่บกก็เรียกว่า-ชาวลพ ถ้าหากชอบทะเลหรือชอบอยู่น้ำ เช่นทำเรือทูน หรือ
ปลูกบ้านในน้ำ และชอบออกทะเล หรือหากินในทะเล ในแม่น้ำลำคลองก็เรียกว่า-ไวกิง หรือ ไวกริง หรือ ว้ายเก่ง
หรือ ไวกลิ่ง หรือ ไวกริง จึงเป็นชื่อไทยแต่แปลงไปจนกระทั่งไม่รู้จักรว่า - ไทย และยิ่งกว่านี้ทั้งชาวลพ และชาว

เรือไวกิง หรือ เรือสลัดไวกิงชาวไวกิงนี้ มีหลักแหล่งอยู่ ณ สวีเดนได้ใช้เรือเป็นสลัดท่องเที่ยวไปถึงทะเลใต้ คือ นิวซีแลนด์ ได้เคยดูภาพยนตร์ เคยเห็นเรือมีรูปหญิงหน้าอกใหญ่สถิต ณ ห้องคอเรือ จึงเข้าใจว่าเป็นรูปแม่ย่านางเรือ แต่รูปอย่างนั้นไม่ได้มา หรือจับไว้ไม่ทัน จึงให้เขาเขียนเค้าแบบนั้น ซึ่งเป็นเรือมีพื้น ณ ปากเรือมีเสาใบ และเป็นหลังคาชั้นกลาง และได้ ณ ชั้นกลางนั้นมีพายออกทั้งสองข้าง ในเวลามีลมก็หยุดพาย เมื่อลมสงบก็ใช้พายในการนี้ได้ตัดรูปหญิงเย็บหน้าต่าง ที่มีมาประมาณ ๓,๓๐๐ ปีแล้ว นำมาประจำ ณ ห้องคอเรือ เพื่อเป็นสัญลักษณ์แม่ย่านางไทย

กับทั้งชาวไวกิงนี้ ได้เห็น และได้ฟังในพิธีการ เมื่อกระทำพิธีการ ก็มักกล่าวจำวประจำของพวกเขาว่า-โอดิน อันตรงกับคำชื่อไทยว่า-อดิน คือ พ่อติน แม่ติน ซึ่งเป็นชื่อไทย แต่ไทยได้เปลี่ยนเป็น-พ่อธรณี แม่ธรณี หรือพระธรณี นางธรณี กระทั่งลืม-พ่อติน แม่ติน ไปนานแล้ว

สำหรับเรือของชาวไวกิง ซึ่งมีรูปหญิงสถิต ณ ห้องคอเรื่อนั้น แนใจว่าเป็นรูปแม่ย่านางเรือ ไม่ได้ยินเขากล่าวชื่อ ถ้าออกว่า-มาชา ก็คือ-แม่ย่านั่นเอง สำหรับชาวลพ นั้น เขาออกคำชื่อกาน้ำว่า-แกแน่ม เช่นนี้ ก็อาจออกคำว่า-แม่แยก็อาจเป็นได้ เท่าที่นำรูปจำวแม่มาติดไว้นี้ คงพอเป็นเค้าความได้ จึงนำมาเป็นหลักฐานที่ไทยไปอยู่ และ ทำหลักฐานไว้

ไวกิง มีจำวฟ้าเหมือนกัน ต่างเพียงชื่อเท่านั้น คือ พวกลพนั้นมีชื่อว่า - (อิน) ปูรุ หรือ ผู้ร่วฟ้า ส่วนพวกไวกิงนั้นมีชื่อว่า - โอดิน หรือจำวพ่อติน จำวแม่ติน ยิงเรือชาวไวกิงมีรูปหญิงสถิต ณ ห้องหับเผยหัวเรื่อนั้น ก็คือ - แม่ย่านาง นั้นเอง ส่วนพวกลพนั้นเข้าใจว่าจะเรียกเป็นแม่ติน หรือนางธรณี แต่ไม่รู้วาลพรุ่นนั้นออกว่าอะไร ถ้าออกว่า - โอนิ ละก้อตรงกับแม่ธรณีทีเดียว รวมความทั้งสองนั้นมี - ของไทย และทำทางไทยอยู่ กับมีคำพูดยังเป็นไทยอยู่มากอย่างที่ได้กล่าวไว้แล้ว จึงว่า - เป็นไทย ตามที่ปรากฏนั้น ๆ และเป็นหลักฐานได้แน่นอนแล้ว

ร่องรอยไทยที่ปรากฏ แต่ไม่พบตัวสือไทย

เป็นท่าทางไทย, เป็นเครื่องแต่ง, เป็นเครื่องใช้ ใช้ชื่อเป็นถ้อยคำไทย ซึ่งปรากฏในชื่อว่า-อินเดียน มีตลอดอเมริกาใต้, กลาง, เหนือ, และ คานาดา ถึง อัลสกา

ได้พบเห็นในหนังสือหลายเล่ม ซึ่งได้เล่าถึงเผ่าอินเดียนในชื่อต่าง ๆ กัน ซึ่งได้ไปอยู่ ณ ทวีปอเมริกา แล้วตลอดไป ตั้งแต่ยุคน้ำแข็ง คือ ปลีสโตซีน-Pleistocene (Ice Age) ก็คือ-เมื่อประมาณ ๒ ล้านปีมาแล้ว เท่าที่ทำไว้ให้เห็น คุณจะมีตลอดทวีปอเมริกา เห็นท่าเรือนแบบลอมฟาง แบบกระโจม แบบเรือนกะท่อม ๒ ชั้น ทำดึกก่ออิฐปูนขาว ทำเมืองบนเทือกเขา จะกล่าวเพียง ๒ เผ่า คือ เผ่า-ลาวจ้าว, นาวจ้าว, หรือ จ้าวลาว, จ้าวนาว, และ เผ่า-สัว คือ เผ่าซู เฉพาะเผ่าจ้าวนาว (นาวาโจ) ได้ทิ้งร่องรอยไว้ คือ ได้ทำเตาเผาที่มีช่องไฟเหมือนเตาเผาถ่านไทย ทำเครื่องปั้นดินเผา รู้จักทำหยก และ ทำทองเป็นเครื่องประดับ และ เครื่องใช้ ทำผ้าสี และ ลายเหมือนไทย ที่ถ่ายรูปมาให้เห็นนั่งพับเพียบเป็นทั้ง-หญิง และ ชาย ทั้งมีพวงลูกปัดหิ้งคล้องคอ อาจใช้เป็นของขลังศักดิ์สิทธิ์ป้องกันตัว ที่มีนี้ก็เหมือนไทย จึงว่าเป็นไทยเผ่าจ้าวนาว หรือ จ้าวลาว (เจ้าเรา เจ้ากู)

เผ่าสัว หรือ ซู-นั้น เฉพาะพวกนี้ ได้ฟังเขาพูดกัน ส่วนมาก มีเสียงพูดเป็นถ้อยคำไทย เช่น น้ำ-ว่า น้ำ ตายก็เหมือนกัน พันว่า-แซ่ว ผู้หญิง-ก็เหมือนกัน ที่เป็นประโยชน์คือว่า- “ข้าชื่อออก้า” ก็คือ-ข้าชื่อนายกล้า หรือ ข้าชื่อพ่อกล้า ชื่อไอ้กล้า ทั้งเวลาเขาบอกชื่อเผ่าว่า-ชาวสัว ฉะนั้น จึงแน่ว่า-คนไทย ทั้งเผ่านี้มีทั่วไปตลอดถึงคานาดา และอัลสกา อาจเป็นพวกเดียวกับ-เผ่าชาวเอสกีโม เพราะมีหลายอย่างเหมือนกัน ในหนังสือ-ชาวอเมริกันรุ่นแรก (the first Americans) ได้เล่าถึงชาวอินเดียนตลอดถึงอัลสกา และ กรีนแลนด์ มีชาวเอสกีโมอยู่ตลอด ชาวนี คราวแรกก็ไม่ได้คิดอะไรเพราะชื่อว่า-เอสกีโม (Eskimo) ไม่ใกล้เคียงไทยเลย ครั้นมาเห็นหนังสือเล่มนี้มีถ่ายรูปเครื่องเจาะ คือ ส่วนสาย หรือ ส่วนชัก และ เรือมาดกะสวย-ก็เห็นเป็นอย่างเดียวกับส่วนไทย เรือมาดกะสวยไทย จึงเรียกชื่อไทย ทั้งทำให้คิดหาคำไทยที่ใกล้เคียงกับชื่อ-เอสกีโม ครั้นอ่าน-โม mo เป็น-มอแล้ว ก็พอจะได้ความว่า-จ้าวไทยนั้น อีก

ชาว-รูปหญิงดินลูกรัง คือ แม่ นั่งขัดตะหมาด หรือ นั่งพับเพียบอุ้มลูกแนบอกให้ลูกกินนม เป็นดินลูกรัง ในหนังสือว่า-ดินเผาเซรามิก ซึ่งเริ่ม ณ ต้นคริสต์ศักราช คือ ๒ พันปีมาแล้ว (The First Americans หน้า ๑๓๐)

ชาย-หญิงนั่งพับเพียบ ดินลูกรัง คริสตศตวรรษ ที่ ๑๓ ว่า-จากหลุมฝัง-เทนเนลชี ว่าเป็นชาวลุ่มแม่น้ำ มิซซิสซิปปี แต่ทำนั่งนี้ เป็นนั่งพับเพียบไทย (เล่มเดียวกัน หน้า ๑๓๖-๗)

ชื่อหนึ่งมักกล่าวว่า-มอ หรือ เป็นชื่อภูเขาเล็กมียอดก็เรียกชื่อว่า-มอ อย่างพระพุทธเจ้าเป็นเผ่าจัว จึงเป็น-โคตม โคตร โคตม นั้น เสียงสุดท้ายก็ออกว่า ม. โม เช่นเดียวกัน ก. ข. ไทย และ ชมพูทวีปออกแทนกันได้ เช่น ไทย-กะหม่อม ขะหม่อม กนัค ขนัค กวักมื่อ มคธ สันสกฤต สังการ สังขาร ขม กขม เขม เกษม ฉะนี้ เอสกิโม จึงพอได้เค้าคำไทยว่า เอ็ดซี่มอ คือ หนึ่ง-นักซี่มอ ซึ่งพอได้ความไทย อย่างเดียวกับ พลายแก้ว เสือกำฟ้า หลวงฟ้า พวงฟ้า พวงที่ตรงกับเล้ง หรือ มังกร คำอีสานออกว่า-พวงนั้น-หมายถึงงูใหญ่ คือ พระยานาค อันผิดจาก คำชื่อว่า-แลน แต่เวลานี้ แลน หรือ เหี้ย ตะกวดนั้นมีขายได้ราคามากแล้ว อาจเป็นของมีค่าขึ้นได้บ้าง

เครื่องดินเผา นี้ พบในหนังสือ-อเมริกาเหนือ (NORTH AMERICA) หน้า ๖๗ เฉพาะลายดินแดงนั้น เหมือน เครื่องบ้านเชียง ไทยเขาวัว ฝรั่งเศสไม่เป็น เพราะไม่มีดินเหล็ก แต่พื้นที่-ที่พื้นดินนั้น ที่ถ่ายรูปสีมานั้นเห็นชัดว่า-เป็นดินแดน สนิมเหล็ก จึงกระทำเครื่องดินเผา ทำ เป็นน้ำทาเคลือบได้เรียบเนียนสนิทอย่างนั้น ว่า-ชานาจัว (นาวาโจ) ทำขึ้น และ ยัง คงทำอยู่ในบัดนี้

กลุ่มชานาวาโจกระทำพิธี ทุกคนนั่งพับเพียบไทย

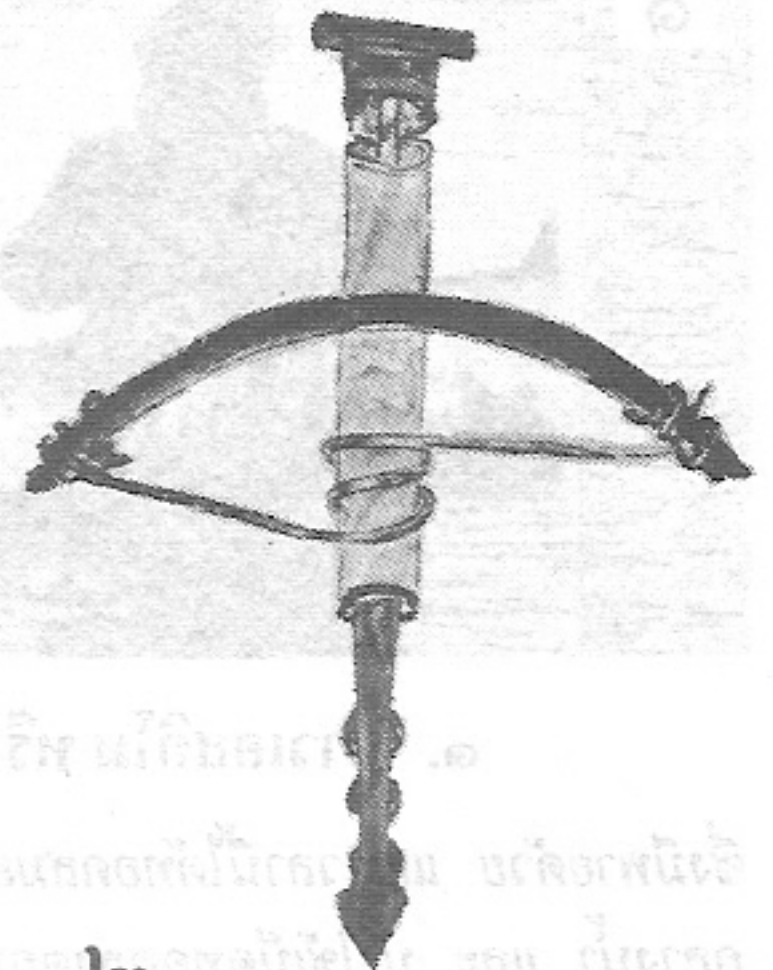

ชานาวาโจ (ชื่อตามเผ่าปรากฏ ตรงกับไทย คือ นาวจัว ลาวจัว หรือ จ้านาน จ้าวลาว เจ้าเรา เจ้ากู) นั่งเป็นวงกลุ่มกระทำพิธีการ หมอกำลังโรยผงแห้งสีม่วงฟ้าลงบนพื้นทรายให้เป็นวงกลมสีม่วงฟ้า จึง สำเร็จพิธีพิทยาการศักดิ์สิทธิ์ แต่ทั้งหมดนั้น รวมทั้งหมอผู้ทำ และ ชายหญิงในพิธีการทุกคนต่างนั่งพับเพียบไทย คล้อง หรือ ใช้พวงลูกปัดแก้ว ซึ่งไทยถือกันว่าศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองป้องกันภัยอันตรายโรคไข้เจ็บ และ การกระทำใช้เวทย์ มนต์ จึงแน่ใจว่าเป็นไทยลาว หรือ จ้าวลาว (คือ-เจ้าเรา เจ้ากู) (จาก NORTH AMERICA หน้า ๗๑)

๑

๒

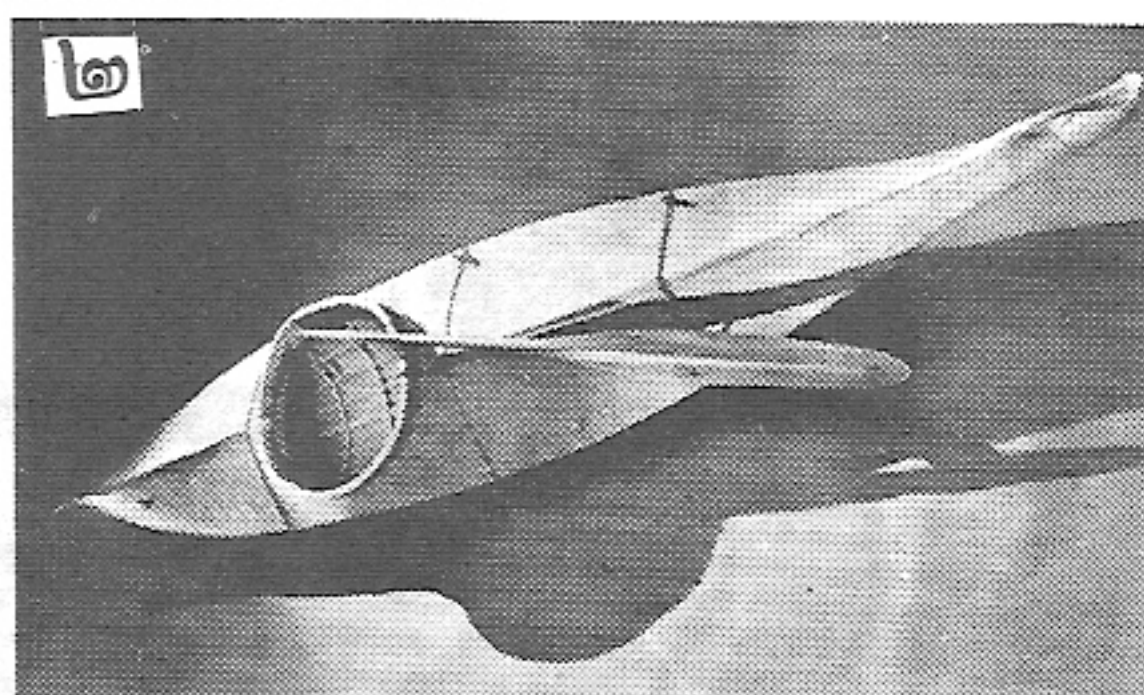
๑. ชาวเอสกิโม หรือ เอ็ดชีมอ นั้งชักส่วานเจาะไม้ ใช้ปากคาบคันคั่นกด ใช้มือขวา ชักคันส่วาน ใช้มือซ้ายจับกุมบังคับไม้ที่ใช้ส่วานเจาะให้เป็นรู

๒. ลำง-ส่วานพร้อมคั่นกด ตัวส่วาน สายส่วาน คันชัก ดอกส่วานทั้งหมดนี้ ทุกอย่างเหมือน ไทย ทั้งถ่ายรูปให้เห็นชัดเจนทุกอย่าง จึงแน่ใจว่า “คนไทย” และ “ของไทย” เผ่า-เอ็ดชีมอ

ส่วานนี้ นายบุญรอด แสงอาทิตย์ เก็บไว้และให้มา (พ.ศ. ๒๕๒๕) เฉพาะตัวและดอกเป็นของเก่า สมัยทวด (พ่อของปู่) ประมาณปลายรัชกาลที่ ๓ คันชักและสายเดิมนั้นผูกกร่อนไปหมดแล้ว ที่มีเนื้อเป็นของทำขึ้นใหม่

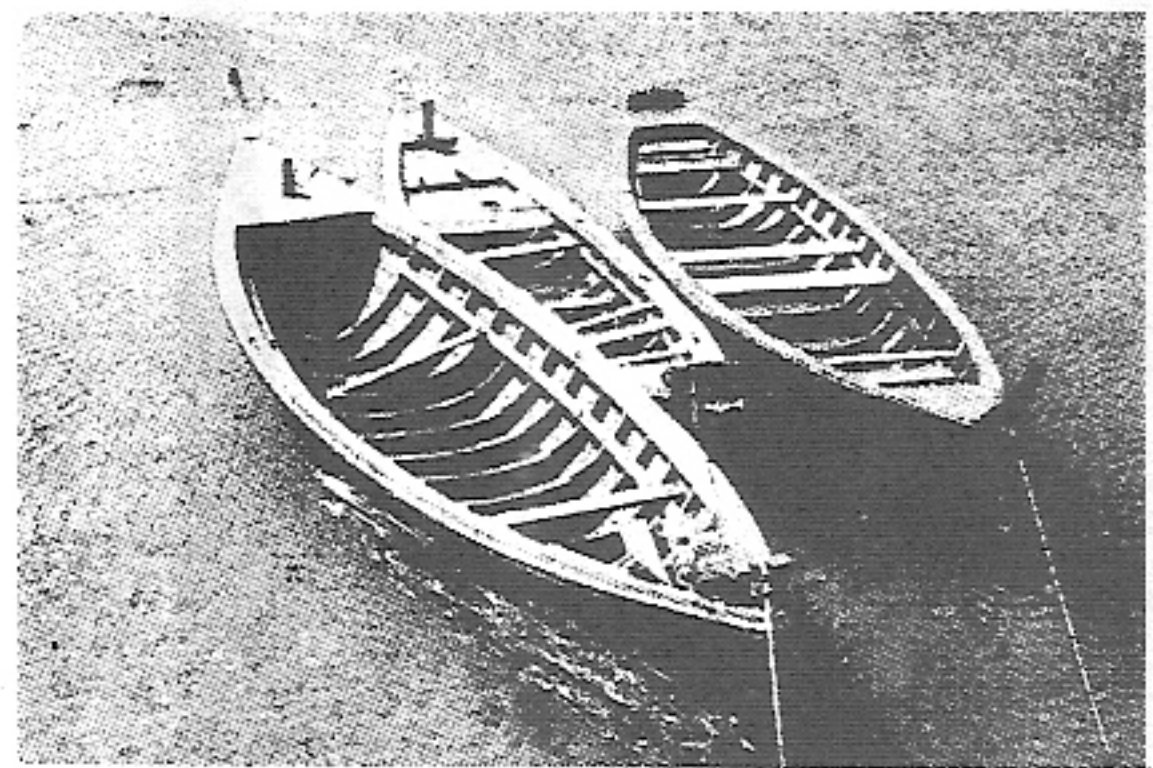

๑. ชาวเอสกิโม หรือ ชื่อไทยว่า-เอ็ดซีมอ กำลังใช้เรือ-มอดกะสวายทอดสมอลอยหยุด ณ กลางน้ำ ซึ่งมีพายด้วย และเวลานี้ได้ทอดสมอให้เรือหยุด กับ วางพายขวางเรือไว้อย่างนี้ ไทยก็ใช้ในเวลาไปทอดสมอเรือหยุด กลางน้ำ และ นั่งใช้เบ็ดทอดลงดกปลา หรือ ตกกุ้ง ทุกอย่างนั้นเหมือนกัน แม้พายดู (รูป ๒) จะเห็นทำพายเหมือนกัน คือ ทำด้ามยาว ส่วนใบพายนั้น-ทำแบบใบข้าวมีก้านอยู่กลาง จึงเหมือนกับเอาใบข้าว ๒ ใบวางเอาด้านหน้าเข้าประกบกัน ให้ด้านหลังออก จึงปรากฏก้านตรงกลางทั้งสองข้างอย่างใบพายที่เห็นนั้น

๒. เรือมอดกะสวาย พร้อมกับ-พาย ที่วางไว้นั้น ซึ่งชาวเอ็ดซีมอทำใช้สำหรับลำเรื่อนั้น ทั้ง-หัว และท้าย เหมือนไทย ที่ต่างกันก็เพียงพื้นบนนั้นทำเป็นพื้นปิดหมด เรือมอดกะสวายไทยเปิดบน ถ้าทำพื้นนั้นมีแบบทำได้ขอบกลาบ ส่วนพายนั้นก็เหมือนกัน ทำแบบใบข้าว ตรงกลางมีก้านใบอย่างปรากฏนั้น นี่คือ-ร่องรอยไทย และ ของไทยที่ปรากฏอยู่เป็นหลักฐาน

เรือมอดกะสวายของชาวลพ ซึ่งฝรั่งเรียกว่าเรือพาย หรือเรือกรรเชียง (Rowboats) เท่าที่เห็นนี้มีนอนแนบ และวางแครงหรือกระทรงนั่งเหมือนกัน ได้พบพิมพ์ไว้ในหนังสือ THE POLES จึงนำมาเป็นหลักฐาน-ของไทย

เรือมอดกะสวายไทย จะเห็นรูปแบบทั้งหัวท้าย เหมือนกะสวาย จึงตั้งชื่อว่า-เรือมอดกะสวาย และได้ติดนอนแนบกับกงได้กลาบทั้งสองนั้น ก็วางกะดานพื้นนั่ง จะเห็นว่าอยู่ได้ขอบกลาบได้นำมาใส่เพื่อยืนยันหลักฐาน-เรือมอดกะสวายไทย กับ เรือมอดกะสวายของชาวเอสกิโมนั้น ซึ่งเป็นแบบเดียวกัน แต่ไม่เหมือนกันทั้งหมด อันพอมองเห็นกันได้ และเป็นหลักฐานร่องรอยไทยได้ ซึ่งมีไปรอบโลกแล้ว

ทั้งนี้ ที่เรียกว่า ท่าทางไทยและของไทยที่ปรากฏให้เห็นประจักษ์เหล่านี้ก็มีปรากฏอยู่แล้ว เห็นแล้ว คนไทย รู้กันได้อย่างคนมีสามัญสำนึกทั่วไป เพียงแต่ทางไกลเท่านั้น ธรรมชาติมีกำลังลมน้ำพาไปได้ เพราะของไทย ท่าทางไทยมียืนยันอยู่แล้ว ก็เห็นประจักษ์อยู่ ซึ่งก็มีสิ่งปรากฏให้เห็นและเป็นหลักฐานได้ และยังมีความคิดลึกลับซึ่งอยู่เช่นนั้น ก็มีราคาเท่ากันกับผู้ไม่เคยเห็น จึงไม่เคยทราบเช่นเดิม เมื่อเช่นนี้ ของไทยและท่าทางไทย จึงเป็นหลักฐานยืนยันได้แล้ว

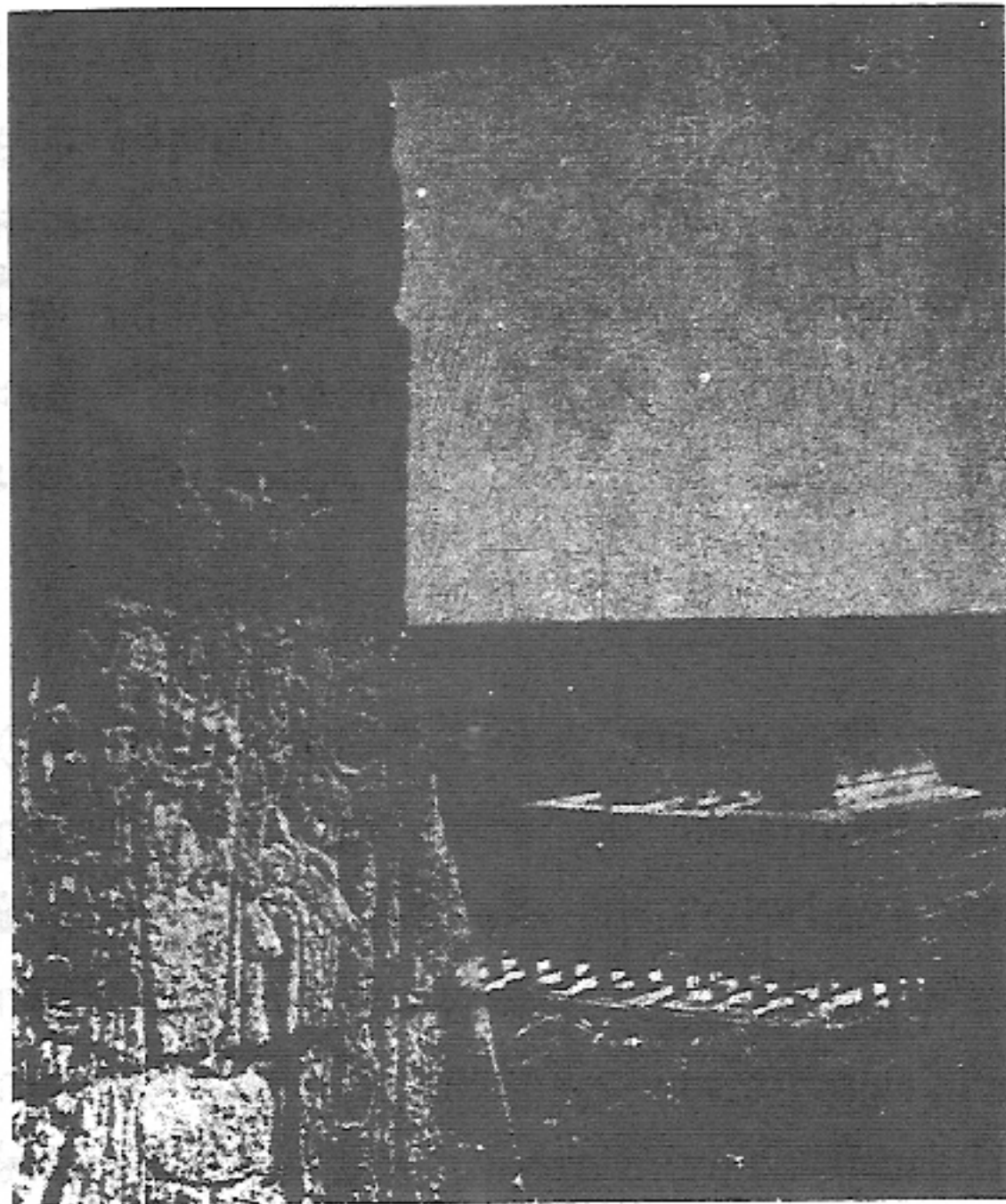

ลายสลักหิน และ ลายตัวสือไทย

ที่ปราสาทมายา หรือ มายัน กับ อินคา ณ อเมริกากลางและใต้

ลายสลัก ลายตัวสือ ลายรูอ่าน ที่ปรากฏนั้น นักปราชญ์ทั้งตะวันตกและตะวันออกทั้งไทยด้วย ต่างประเทศเหมือนกันหมดว่า อ่านไม่ออก ได้มาอ่านออกที่กรุงเทพฯ ไทยนี้ จึงได้รู้จักคนไทยเมย์ย่าและอินคา ในการรู้จักไทยและระบุไทยนี้ คงจะเป็นหลักฐานไทยที่ไปอยู่ ณ อเมริกากลาง และอเมริกาใต้ ได้

ตามเรื่องเก่าแก่ของอเมริกา และ เม็กซิโก* เล่าไว้ว่า ได้พบรูปขบวนวิ่งสื่อสาร ซึ่งถูกเขียนไว้กับเครื่องดินเผา และพบชาวเมืองลับแล ชื่อโอลเมคซ์ (Olmecs, an enigmatic People) ผู้อยู่ ณ แดนป่าช้าที่ยาวเหยียดตลอดอ่าวเม็กซิโก ได้ปรากฏก่อน ค.ศ. ๑,๒๐๐ ปี รู้จักสร้างหินดินลูกรัง และ เขียนสลักหินหยกเป็นรูปเคารพ ชื่อ “จ้าว” ทำรูปลักษณะหัวกะโหลกสูง มีเขี้ยว และ ปาก เหมือนคนชวา และ คนปักกิ่ง ได้ฝังรกรากปรากฏอยู่ ณ โลกใหม่ ซึ่งยังลึกลงไปถึงขั้นต้นเริ่มขึ้นเมื่อ ๒ ล้านปีมาแล้วคือ Pleistocene (Ice-Age) ยุคต้นเริ่มเจริญ (ยุคน้ำแข็ง) ครั้นได้พบท่อนหินเลาะและเซาะคม เป็นเครื่องมือและอาวุธอันเป็นยุคหินเก่า จึงได้กาลเวลา ๑๒,๐๐๐ ปี ลึกลงไปถึง ๔๐,๐๐๐ ปี และอาจทอดเข้าไปถึง ๘๐,๐๐๐ ปี เฉพาะรูปเคารพนี้มีกาลเวลา ๑,๒๐๐ ปีก่อน ค.ศ. จึงเป็นวัฒนธรรมโบราณของเม็กซิโก และอเมริกา ซึ่งเป็นยุคเก่าแก่ก่อน มายา และอินคา เมื่อ เผ่ามายาและอินคา ได้มีขึ้น และเจริญรุ่งเรืองขึ้น-ได้ร่วมประสมประสานเข้ากัน จึงเป็นสัญลักษณ์ หรือ เอกลักษณะของตัวเองขึ้น อันเป็นเครื่องส่องให้รู้เรื่องอันเก่าแก่นั้น ๆ ได้ จึงได้เป็นเรื่องประวัติการณ์ขึ้นและเป็นประวัติศาสตร์ด้วยเท่าที่รู้จักแล้ว ก็เริ่มขึ้นด้วยจักรวรรดิแอซเทค (AZTEC) ณ อเมริกา เม็กซิโก กัวติมาลา และจักรวรรดิโอลเมคซ์-มายา ณ เม็กซิโก

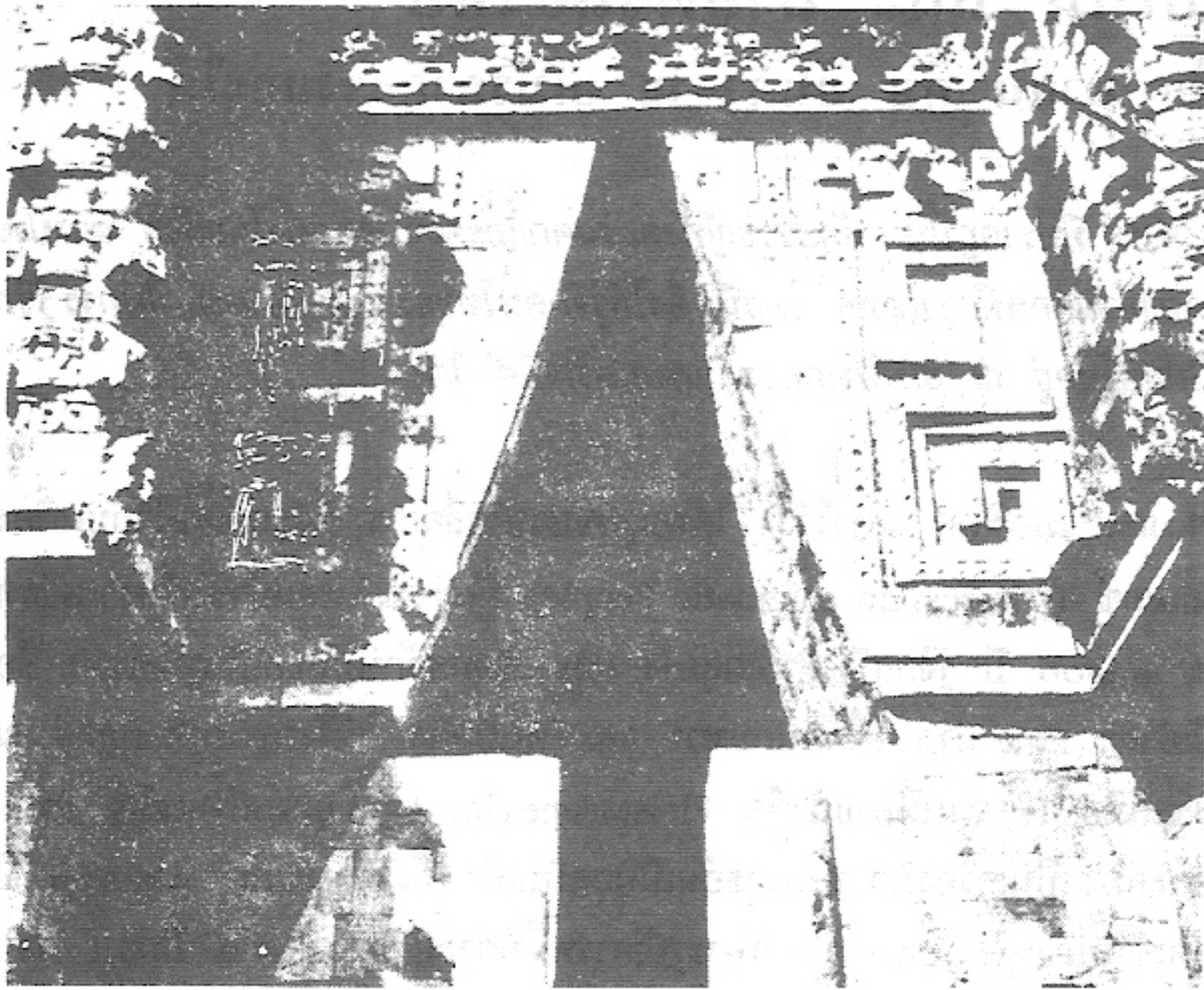
ดึก-ปราสาทมายา หรือ มายัน นี้ มีปรากฏ ณ อเมริกากลาง ตั้งแต่ เม็กซิโก กัวติมาลา เอล-ซาวาดอร์. นิคารากัว ถึง คอสตาริกา มีหมู่บ้านวัฒนธรรมมากมายได้ให้มีความรู้จักชาวโอลเมค ได้อยู่มาตั้งแต่ประมาณ ๑,๐๐๐-๓๐๐ ปีก่อน ค.ศ. และชาวมายันกับอินคา ได้ไปอยู่ร่วมด้วยตั้งแต่ ๓๐๐ ปีก่อน ค.ศ. จึงได้สืบต่อจาก พ.ศ. ๘๔๓-๑๓๔๓ (ค.ศ. ๓๐๐-๑,๒๐๐)

ปราสาทเหล่านี้ พวกมายันได้สร้างไว้ ณ อเมริกากลางและใต้ โดยเฉพาะที่-แหลมยูคาทาน สำหรับ-ปราสาทนี้ว่า คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ ที่ ๑๑ ซึ่งมีลวดลายแล้ว

ภาพลาย ณ ปราสาทนี้ ที่สว่างซ้ายจะเห็นลายเลข ๒. ต่ำลงมา จะเห็นลายเลข ๐. และเลข ๖. ต่ำสุดจะเห็นลาย ด. ขวบน จะเห็นลายเลข ๑. รองลงมาจะเห็นลาย อ. และ ค. ลายทั้งนี้ชัดเจน ถ้าจะยืนยันกันว่า ลายสือไทย และลายเลขไทย ไปปรากฏอยู่แล้ว คนไทยได้มองเห็น-ทั้งอ่านได้ กับทั้งรู้ได้ ซึ่งอาจเป็นลายสร้างขึ้นก็จริง แต่ก็ยังเป็นลายที่อ่านเป็นลายสือไทย และ ลายเลขไทย-รู้ได้ จึงยืนยันหลักฐานของไทย คนไทยรู้จักรับรองหลักฐานของตัวเองนั้น ย่อมกระทำได้ดีตลอดกาล จึงได้ถ่ายทอดออกมาให้เห็นอย่างนี้

* Time Life Books-America ซึ่งหนา ๒๕ ยก ย่อลงมาเท่านี้ จึงขาดไปมากมาย แต่ขออ้างเป็นหลักฐานเท่านั้น

ลายสลัก ณ หน้าบันปราสาทมายัน
นี้ เป็นตัวสือไทยทั้งอ่านได้ว่า (ตรงลูกศร
ชี้) “ต้นคนอินฟ้า”

ชาวมายันได้สร้างปราสาทให้ต้นผี
จ้าวแม่ย่าอยู่ หรือเอากระดูกต้นคนอินฟ้า
บรรจุไว้ ทั้งได้สลักตัวลายสือไทยไว้ด้วยจึง
รู้ได้ คนไทยได้ไปอยู่ทุกที่ ทั้งได้นำของ
ไทยไปด้วย และได้ทำไว้เป็นหลักฐาน อินเดียน
เผ่ามายา-อินคาได้ทำไว้ แม้คำพูดก็ยังใช้
คำไทย เช่น น้ำ ยังเรียกว่า น้ำ เผ่าซุ
หรือสือเรียก ฟิน ว่า แซ่ว เมื่อเร็ว ๆ นี้
คือวันศุกร์ที่ ๓๐ ค.ศ. ๒๔ มีภาพยนตร์
กึ่งฟูลาย ได้เห็นพวกเผ่าซุ หัวหน้าใช้คำ
พูดอินเดียนคือไทยชัดเจนว่า “ข้าชื่อออ-
ก้า” ตอบว่าตัวชื่อ ออก้า หรือ นายกล้า
ได้ฟังฝรั่งอธิบายคำว่า ออก้า นี้แปลว่า

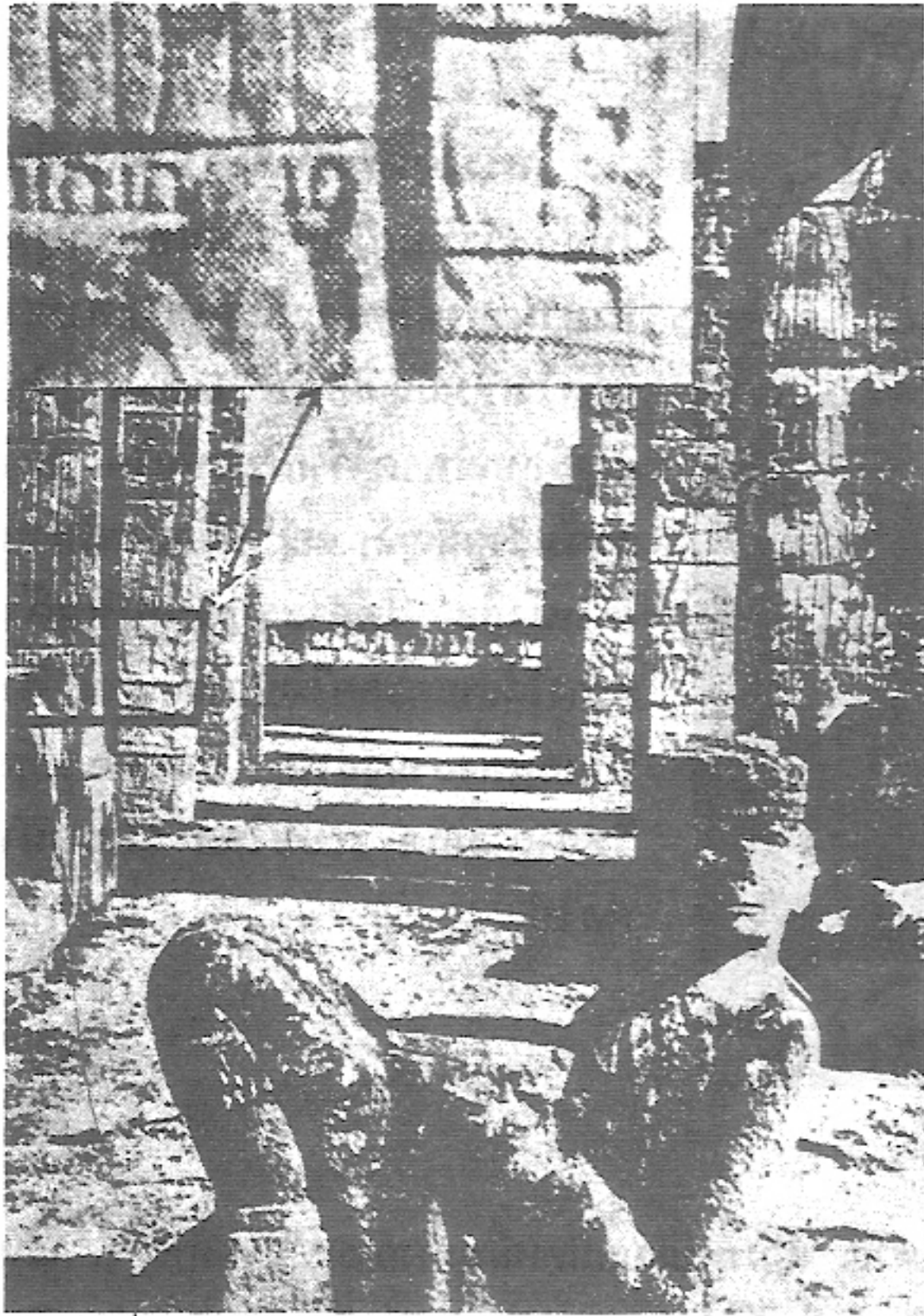
คนป่า ซึ่งเป็นชื่ออินเดียนเผ่าหนึ่ง ณ ลุ่มแม่น้ำและป่าดงอเมซอน แม่ไทยที่ใช้ชื่อว่า ลัพ ไปยูนอร์เวย์และสวีเดน ม.ล. สุรพันธ์ สุ-
ประดิษฐ์ อาจารย์ใหญ่ ร.ร. ดำเนินศึกษา ได้ไปพบ-ชาวลัพเรียก กันน้ำ ว่า แกแน่ม กา ว่า แก กาเหว่า เรียกว่า ตูว์ และสร้าง
โบสถ์ มีข้อฟ้า-ป้านลมเหมือนไทย

ได้ แหลมยูคาทาน-กัวติมาลา เอลซาวาดอร์ ฯลฯ ตลอดไปถึงนัซคา โมซิกา อินคา ณ เปรู โบลิเวีย อาเยน-
ตินา และ ชิลี อันมี “จ้าว” เป็นรูปเคารพมากอย่าง-ยืนยันระบบแบบประเพณีวัฒนธรรม ที่สำคัญ และ ตลอดไป
ก็คือ รูปเคารพจ้าวจากัวร์ Worship of Jaguar gods เป็นเทพจ้าวรูปแมว คือ เสือประสมช้าง เป็นเทพจ้าวรูปงู
และหน้ารอบนอก-มี ๑๔ รวมหน้ากลางด้วยเป็น ๑๕ คงหมายถึงเดือนข้างขึ้นมีหัว ๑๕ หน้า-วันข้างแรมเดือนขาด
มี ๑๔ หน้า-วัน เป็นรูปเทพกายคน-สุริยเทพ หรือจ้าวตะวัน ทั้งมีลายสือไทยอ่านได้ว่า อินคา-อินค (อินคะ) ฉะนั้น
“มายา” ก็คือ “แม่ย่า” หรือ “แม่ย่านางไทย” ที่ปราสาทมีลายสือไทย-อ่านได้ว่า “ต้นคน-อินฟ้า” และ
“แม่ย่านางไทย” และ เผ่าอินคาก็คือ อินคา (ฟ้า) ทั้งได้ลงกาลเวลาไว้ว่า ค.ศ. ๓๐๐ ถึง ๑,๒๐๐ ด้วย เป็น
หลักฐานได้ว่าไทยไปอยู่อเมริกามาก่อนฝรั่ง (พ.ศ. ๘๔๓ ถึง ๑๗๔๓)

ตึกปราสาทนี้ ช่างมายันสร้างไว้ ณ เมืองยูคาทาน ประมาณ พ.ศ. ๑๕๐๐ (คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐)
เป็นรูปโค้งลูกหน้าไม้ (ลูกศร-ธนู) อันนี้ประจักษ์แจ้งมาก เพราะมีลายสือไทย และ คำไทย กับ ชื่อไทย ปรากฏ
อยู่ว่า “ต้นคนอินฟ้า” ซึ่งกาลนั้น คนไทยได้ไปอยู่ที่ไหนไม่ใช้ชื่อหัวหน้าเผ่าว่า ขุน หรือ กษัตริย์ หรือ ราชา ใช้
ชื่อว่า “ต้นคน” คือ คนต้น-ที่ ๑. อย่างสมัยนี้ใช้ว่า “ประธานาธิบดี” ฉะนั้น จึงได้ความว่าต้นคน ชื่อ อินฟ้า
ได้สร้างไว้ และจารึกชื่อไว้ด้วย อันแสดงว่ามีความรู้ทั้งทางก่อสร้างและรู้หนังสือกับรู้จักตั้งคำไทยใช้กันมา จึงกระทำ
ไว้ ที่ตึกก่อนนั้น ที่ปรากฏลายเลข ๒ และ ลาย อ.ค. ถ้าอ่านเป็นตัวเลขก็ได้กาลเป็น พ.ศ. ๒๖๑ (คงไม่ใช่
ต้องอ่านตัวบน คือ ค. หรือ ๑ จึงได้ พ.ศ. ๑๒๖๑ ไกลกับที่ฝรั่งเขียนไว้)

จริงอยู่ ตึก-ปราสาทเหล่านี้-ได้สร้างประมาณ พ.ศ. ๑๕๐๐ หรือ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ เท่าที่กล่าว

ตึก-ปราสาทนี้ ก็เช่นเดียวกัน มีหนังสือแจ้งไว้ว่า ชาว
มายันผู้เป็นช่างโบราณได้สร้างเป็นวิหารตั้งอยู่ ณ ไชเชน อิตซา
ที่พิเศษ ก็คือ-ปรากฏลายสีไทย อ่านได้ว่า “แม่ญานาง-ไทย”
(ลูกศรชี้) และมีรูปแม่ญานางยืนอยู่จึงได้ขยายออกมาให้เห็นชัดแล้ว

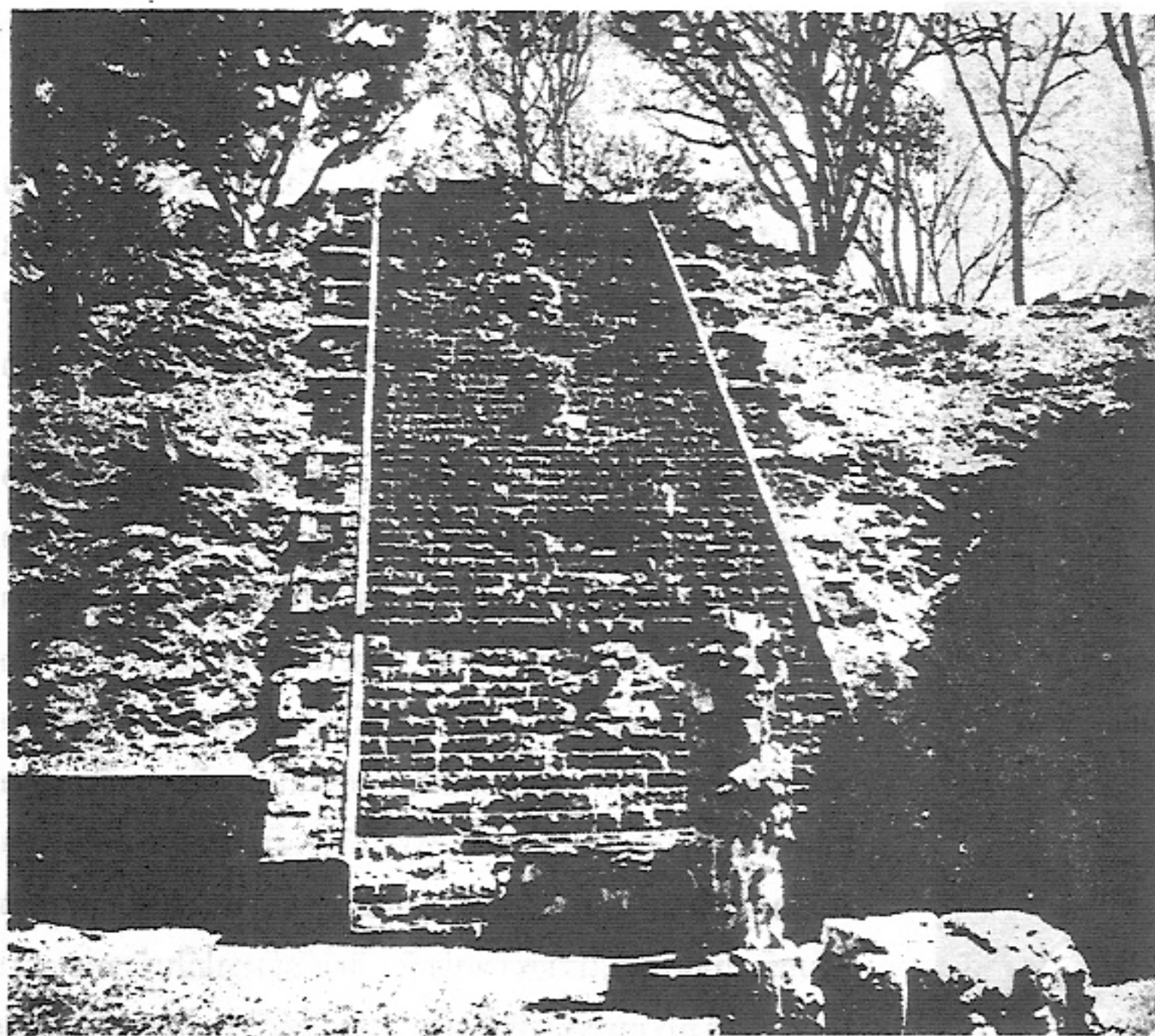
รูปหินที่สร้างนั่งชันเข่าพิงนั้น จะเห็นรูปหมวกยอด หรือ
รัดเกล้ายอด-ยอดหักหายไป สังเกตดูรูปหน้า ดังจมูก วงปาก
จะเห็นเป็นโครงสร้างแบบไทย พร้อมกับมีหนังสือสลักไว้บอกว่า
แม่ญานางไทย ได้ทราบว่ายไทยได้ มีประเพณีบำบวงบูชาแม่ญานาง
ไทย ได้ใช้เด็กชายที่มีหน้าผู้หญิงแต่งตัวเป็นแม่ญานาง ให้ชนมกิน
พร้อมกับมีขบวนแห่ เป็นการเสริมบำบวงเช่นนี้ เด็กชายที่เคยเป็น
แม่ญานางนั้น เมื่อใหญ่โตขึ้น หรือได้เป็นต้นคนแล้ว มีผู้เคารพ
นับถือส่งเครื่องบำบวงบรรณาการมากแบบ-จ้าวพ่อ หรือ พ่อเลี้ยง
ครั้งสร้างโบสถ์วิหารถวายจ้าวแม่แล้ว จึงได้สร้างรูปเป็นจ้าวพ่อ เฝ้า
ปราสาท จึงปรากฏอย่างที่เราเห็นนั้น และได้เป็นหลักฐาน-อีกด้วย
(THE NEW UNIVERSAL LIBRARY เล่ม ๕ หน้า ๑๕๒)

เช่นนี้ ก็เพราะในหนังสือเขากล่าวเอาไว้ แต่ตามที่นักทำภาพยนตร์สารคดี-เขาเล่าร่ำรายนัยนัยไว้ว่าไปก่อน ค.ศ.
ประมาณ ๕๐๐ ปี เช่นนี้ เผ่ามายา หรือ มายันนี่ก็คือหมู่คนไทย ที่บำบวงบูชา จ้าวแม่น้ำ หรือ จ้าวแม่ทะเล ที่
มีชื่อว่า แม่ญานาง เมื่อสร้างเรือใหญ่ หรือสำภาออกทะเลหลวงได้ จึงต้องบำบวงเป็นการใหญ่ จึงรอดไปได้เมื่อถึง
และขึ้นฝั่งได้ ครั้นตั้งรกรากได้ จึงตั้งชื่อพวกเผ่าตัวว่า แม่ย่า ตามสัญชาตญาณประจำคนนั้น คนไทยมีปกติรู้ และ
ชอบประดิษฐ์ก่อสร้างทำอยู่แล้ว เมื่ออยู่นานเข้า มีการสืบทอดกันมากเข้า ก็มีเพิ่มขึ้นมาก ได้สอนกันต่อ ๆ มา จนมี
ความรู้และมีความชำนาญพอ จึงสร้างจักรวรรดิขึ้น ได้สร้างตึก-ปราสาท กับทั้งรูปเคารพขึ้น นำเข้าไว้เป็นที่บำบวง
บูชาเป็นหลักฐานรับนับถือว่าเป็นต้นให้เกิด ในรูปต่อไปจะเห็นเป็นรูปแบบลายรู้อ่านหรือ ลายหินเล่าเรื่อง (hierogly-
phics, stones that speak) ได้เล่าเรื่องไว้ตลอดและเห็นตามแบบความรู้ไทยที่ว่าไว้แต่โบราณว่า “ผีปั้น” ชัดเจน

ชาวมายา และ อินคา นี้ ตามที่รู้จักกันไปว่า ชื่อ อินเดียน และเมืองไทยหรือแหลมทองไทยนี้ ก็
มีชื่อว่า อินโดจีนลงไปถึงอินโดนีเซียก็นับได้ว่าเป็นอินเดีย-อินเดียนด้วยกันเคยสนใจรู้อินเดียนบ้างแล้ว โดยเฉพาะ
เผ่าชู เขาพูดกันออกเสียงว่า สู้ กล่าวเรียก พัน ว่า แซ่ ตายก็ว่า ตาย เหมือนไทย และท่านพลตรี (ไม่ได้
ขออนุญาตระบุชื่อ) ได้ไปพบและคุยกัน เขาเรียกน้ำ ว่า น้ำ แม่พวกลพ (LAPP ลพ) ณ สวีเดน ม.ล. สุรพันธุ์
สุประดิษฐ์ ได้ไปพบคุยและถาม กาน้ำ ลพออกเสียงว่า แกแน่ม กา ออกเสียงว่า แก นกกาเหว่า-เรียก ตัว
ทั้งนี้ ยืนยันเป็นหลักฐานได้ว่าคนไทยได้ไปอยู่ก่อนแล้ว กับทั้งที่อเมริกาใต้ ก็ได้ไปอยู่และสร้างความเจริญไว้ก่อนฝรั่ง

ภาพลายสีอ่าน หรือ ภาพลายรู้อ่านชาวมายา (Maya Hieroglyphs) (ลายรู้อ่าน) ชนิดหิน
เล่า เรื่อง (Stones that Speak) ทั้งนี้ คล้ายภาพลายสลักอย่างงดงาม จากทางประตู่วิหารแห่งหนึ่งที่ปาเลนควี เม็กซิ-

บรรดาพิธีซึ่งครั้งหนึ่งทอดขึ้นไปสู่วิหารบนเนินมีภาพแทนคำพูดภาษามายาที่ยืดยาวที่สุดเท่าที่พบมา สลักไว้เป็นสัญลักษณ์ ๒๕๐๐ แผ่น สัญลักษณ์พาดไว้บนชั้นบันได แต่ละชั้นลายสัญลักษณ์ หรือลายรูอ่านในหนังสือ ได้ถ่ายรูปพิมพ์เป็นตัวอย่างได้ถ่ายทาบไว้เป็นหลักฐาน ซึ่งปรากฏทั้งลายรูอ่าน และอ่านเป็นวิทยาการเกิด ระบบไทย ไว้ในหน้าต่อไป

ซิโก เป็นชาวกรุงชั้นสูง จากลายวาดเขียนระบุถึง-อเมริกาโบราณ เป็นระเบียบชนิดหนึ่งแห่งการแต้มจุดต่าง ๆ, เส้น ตอน, หน้า และ มือ, ซึ่งนักวาดเขียนสามารถกระทำได้ เพื่อบันทึกวันกำหนดและเหตุการณ์ ก็สัญลักษณ์ ต้องถอดออกเป็นส่วนความหมายรูอย่างแท้จริงได้

ลายความรู้-อ่านลายเขียนเล่าเรื่องไว้ตามความเล่าระบบการเกิดของไทย เฉพาะเป็นภาพเขียนเต็ม และชัดเจนเพียง ๖ รูป คือ ด้านซ้าย ๓ รูป ด้านขวาอีก ๓ รูป

ลายรูอ่าน ซึ่งได้ทำไว้ถึง ๒๕๐๐ แผ่นนี้เป็นแผ่นหนึ่งที่เป็นตัวอย่าง

๒

๓

๔

๕

๖

๑ บนซ้าย อ่านเป็นลายตัวหนังสือว่า แม่มี
เม็ด ๔ เรียงขึ้นนั้น ว่า ยิน อันเป็นส่วนลูก ๒ เส้น
ตั้งตรง คือ แ ต่ต่อไปคือ ม และ ไม้เอก เฉพาะรูป
ลายคือแม่ (เครื่องเทศ) ยิน พวกเราชาวทุ่งนา
เรียกว่า หนิก คือเชื้อเกิดของชาย หญิงเรียกว่าเมือก

๓ กลางซ้าย ลายเส้นพออ่านได้ว่า นาง
เฉพาะเส้นหลังอ่านลายสือขอมได้ว่า พ่อ และ ซ้าย
จะเห็นรูปหน้าเกิดขึ้น รูปหลัง คือ พ่อที่ส่งเชื้อเข้าไป
เกิดในมดลูก

๕ ล่างซ้าย จะเห็นลายเส้นเป็นหัวรูปสัตว์ประ-
หลาด ๒ หัว อ่านได้ว่า เกิด หัวซ้ายจะเห็นเป็นรูป
หน้า และมีพ่อขุนซ้อนล่าง หัวขวา มีรูปหน้าผิอยู่
สุด หัวซ้าย คือ รูปยืน คือ หนิก ทั้งของแม่และพ่อ
ที่ก่อเกิดเป็นลูก หัวขวา คือ เจตภูต คนธรรพ วิญ-
ญาณ หรือ ผี ที่ลอยเข้าไปเกิดในครรภ์ ตอนขวาจะ

เห็นรูปหน้าผี ยืนยันเป็นตัวตางเข้าไปเกิด

๒ บนขวา ลายเส้นนั้น จะเห็นตัว ย และ ๐
กับไม้เอก อ่านได้ว่า ยา หรือ ยา รูปลายนั้นเห็นชัด
คือ เพศ หรือ ของแม่ มีของพ่อเข้าไป และ พ่อ
เชื้อเข้าไป ทำรูปยืนไว้ล่าง นี้ของไทย

๔ กลางขวา ลายเส้นพออ่านได้ว่าไทยเฉพาะลาย
เส้น จะเห็นเป็นมือ นิ้วทั้ง ๕ ทำโค้งจะกำนั้นเล่า
ระบบไทยว่า ผีป็น จะเห็นเม็ดยืนกำลังเรียงกันเข้าสู่มือ
นั้น

๖ ล่างขวา อ่านได้ว่า “ลูก” รวมได้ว่า แม่ย่า
นางไทยเกิดลูก รูปนี้จะเห็นรูปมือและแขนอยู่ในอุ้งมดลูก
ต่อนั้น จะเห็นรูปหน้า และ หัว กับทั้งทำยืนไว้ทั้งข้าง
บน และ ข้างล่าง ซึ่งเป็นอาหารเลี้ยง จะเห็นลายเส้น
เป็นภาพเล่าระบบการเกิดของไทยไว้ตลอด แม้จะอยู่ที่ใด
พอบพบเห็นไทย-ไทยก็อ่านรู้เรื่องของไทยได้ทุกอย่าง

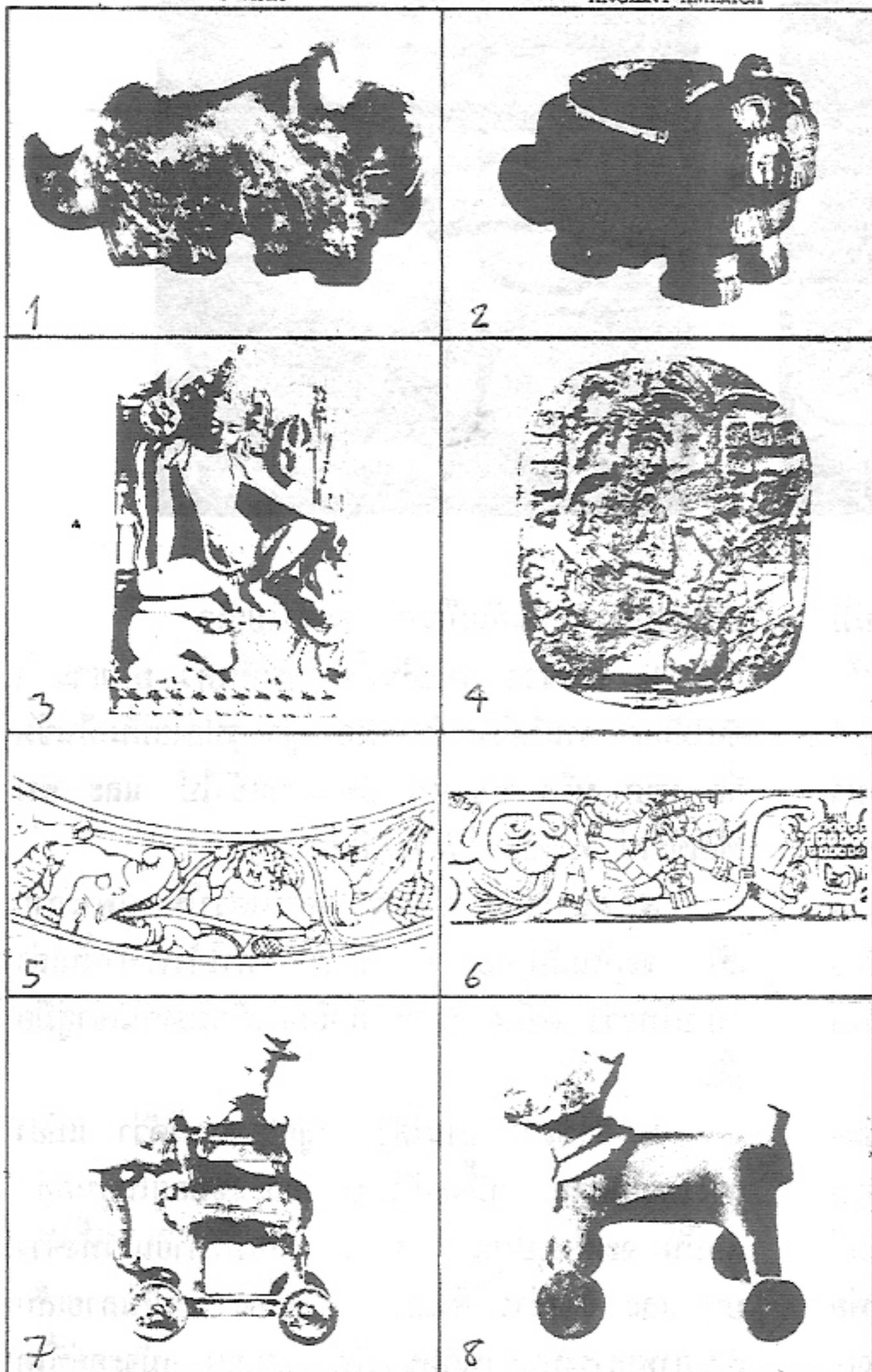
เงื่อนไขที่ข้ามแปซิฟิกไปได้

อย่างไร จึงจะแยกอเมริกาโบราณได้ เร็ว ๆ นี้ หมุนักโบราณคดีได้แน่ใจจนทึกไว้เหมือนกัน ระหว่าง วัตถุโบราณ ที่ชาวเอเชียตะวันออก กับ ชาวอเมริกากระทำขึ้น และ แนวความคิดสร้างศิลป กับ ทฤษฎี ได้เป็น ประกายส่องแสงร้อนให้ได้แย้งกันขึ้นระหว่างนักเรียนเป็นประชาชนชาวเอเชีย ในการเดินทางไปตะวันออกข้างหน้า ได้ ร่วมกันช่วยเหลือกระทำการเขียนวัฒนธรรมโลกใหม่ไว้

เอเชีย ตะวันออก อเมริกา โบราณ

EASTERN ASIA

ANCIENT AMERICA

เทพเจ้า รูปแมว เป็นที่สักการะแห่งราชวงศ์ซาง (Shang) ของจีน (ภาพซ้าย) คู่กับ ชาวชนโกลเมกซ์ แห่ง เม็กซิโก และ ในอารยธรรมชาวอินแห่งเปรู (ภาพขวา) พระ- สงฆ์ของราชวงศ์ซาง กับ ชาวชนโกลเมกซ์ ยังสร้างแท่น พิธีทำด้วยหินคล้าย ๆ กัน และฝังชิ้นกระดูกเล็ก ๆ สะท้อน แสงอย่างเดียวกันในพิธีศาสนาด้วย

อาสนะหัวสิงห์ ปรากฏในรูปแกะสลักเทพเจ้าอิน- เดีย (ซ้าย) และในรูปเจ้านายของชาวมายา (ขวา) ชนชาว มายามีพิธีการอื่น ๆ ที่แสดงออกอย่างเดียวกับวัฒนธรรม อินดู-พุทธ รวมทั้งวิหารปริมิตที่ทำเป็นขั้นบันไดขึ้นไป ช่อง ประตูที่มีเสา และ เเชิงเป็นรูปนาค (งูหงอน) และ รูปต้นไม้ ตักดีลิตีต่าง ๆ

แถบภาพดอแก้ว ประดับทั้งสองนี้ในวิหารชนชาว อินเดีย และ ชนชาวมายา มีความคล้ายคลึงกันอย่างน่า อัศจรรย์ แสดงภาพคนที่เอนหลังอยู่ระหว่างก้านดันทัวโดย คนเหล่านั้นจับก้านบัวไว้ทั้งสองมือ มักจะมีภาพอสุรกายน้ำ หรือปลาคละอยู่ในภาพด้วย

รูปสัตว์ล้อเลื่อน ทำในอินเดีย อาจเป็นแรงชักให้ ทำรูปคล้ายกับที่พบในหลุมฝังศพชาวเม็กซิกันก็ได้ เพราะ นอกจากที่กล่าวนี้แล้ว ไม่ปรากฏว่าล้อเลื่อนมีใช้ในอเมริกา ดึกดำบรรพ์เลย คงเป็นเพราะไม่มีสัตว์ลากจูงที่แข็งแรงอยู่ เครื่องทอผ้า และ การปั้นหม้อดินบางรูป ก็มีกรรมวิธีที่ เหมือนกันระหว่างชาวอเมริกัน และ ชาวเอเชีย

ติกอินคา บนภูเขาแมชชู ปิกชู เมืองอินคา ประเทศเปรู ที่ยังคงอยู่ จะเห็นชั้นก่อรูปกำแพง ชั้นบันไดนี้สูง ๖,๓๕๐ ฟุต เมื่อสังเกตจะเห็นแบบทำ และ ก่ออิฐแลง หรือหินผุได้เหมือนไทย ไม่ปรากฏผุผดหาย หรือ แกะสลัก เขียนอย่างชาวมายัน จึงอาจเก่ากว่า ดูวิธีตัดหินเป็นแผ่น ทำชั้น ชั้น ฯลฯ ยืนยันฝีมือ เมื่อได้พบรูปหล่อ ปั้น เขียน ฯลฯ มีผุผดหาย และ ลายสืออ่าน กับ ลายสือแจ่ง เป็นหลักฐานยืนยันว่ามีความรู้ทั้งก่อสร้าง เพาะปลูก คิดคำนวณ ได้ตลอด และรู้จักสร้างอาณาจักรวรรดิอินคาโดยใช้ภูเขาเป็นเทือก ๆ เป็นฐานปราสาทราชวัง วิหาร โบสถ์ เป็นฐานถนน และ แม่น้ำ ลำห้วย คลอง รู้จักสร้างระบบการปกครองแบบ “เทพเจ้าอินคาผู้ทรงอำนาจ”

อินคา เป็นเผ่าชาวเขาแอนดีน (Andean People) ได้สถาปนาจักรวรรดิอินคาขึ้นประมาณ พ.ศ. ๑๕๐๐-๑๖๐๐ คริสต์ศตวรรษที่ ๑๐ ที่ ๑๑ ได้สร้างเมืองบนภูเขาตั้งแต่เปรู โบลิเวีย ชิลี อาเจนตินา เช่น แมชชู ปิกชู และ ที่ภูเขาทะเลสาบ ติตีคะคา ซึ่งสูง ๒๐,๖๕๐ ฟุต ทะเลสาบมีส่วนยาว ๓๕ ไมล์ กว้าง ๔๘ ไมล์ เป็นพื้นที่บริเวณ ๓,๒๐๐ ตารางไมล์ สร้างถนนบนภูเขาระบบขนานทะเลแยงจาก-โคลัมเบียของเปรูจรดชิลีเป็นระยะถนน ๓,๐๐๐ ไมล์ เช่นนี้ จะต้องไปอยู่กันนานก่อนนั้น เพราะจะต้องบุกป่าทึบ ทางทาง พวกกันขึ้นไปบนภูเขามากมาย อย่างนั้น ต้องใช้เวลานาน จึงอาจไปอยู่ก่อนนานแล้ว จึงจะมีกาลเวลา และ ผู้คนพลเมืองมากเพียงพอ และ มีรูปนิมิต จากแก้วก้อด หรือ เทวรูปแมว นั้น ที่ใช้เป็นสัญลักษณ์สมัยราชวงศ์ซาง ของจีน ก็ก่อน พ.ศ. ๑,๒๐๐ ปี และ

ไทยก็ใช้เป็นตระกูล พลาย-ช้างพลายกับใช้เป็นนักษัตรปีขาน คือเป็นเทพเจ้ากาลเกิด เป็นชื่อตัว และ นามสกุล และ เป็นนิมิตสัญลักษณ์เดชอำนาจมานานแล้ว เพราะได้อยู่กันมานาน ได้มีวงวารวาทะมาก กับมีกาลเวลานานพอ จึงมีกำลังสามารถสร้างอาณาจักรวรรดิอินคาได้ และได้คงอยู่มาให้พบเห็น ส่วนปลีกย่อยคงมีอีกมาก คงจะถูกฝัง หรือ บรรจุไว้ ตามสัญชาตญาณไทย เมื่อได้พบ-ก็ทราบว่าเป็นของไทย ตามแบบไทย ที่ทำเสร็จแล้วก็เก็บฝังบรรจุไว้-ฝาก เป็นมรดกแก่นุชนเพื่อให้รู้ว่าต้นบุรพชนนั้นมีอยู่ได้กระทำไว้เป็นหลักฐานนี้

รูปจ้าวพ่อข้าวโพด หรือจ้าวพ่อโคสบ

เท่าที่ว่อย่างนี้ ก็ด้วยเหตุรูปนี้มีฝักข้าวโพด ปรางภูหน้าบ่าทั้งซ้ายและขวา ชาวมายาและอินคาที่ไป

นั้น คงเอาติดไปทั้ง ข้าวจ้าว ข้าวเหนียว ข้าว ฟ่าง และ ข้าวโพด อย่างอื่นคงหมด อาจเหลือ เพียงข้าวโพด จึงนำไปปลูกเป็นไร่ข้าวโพดเลี้ยงกัน มา ฉะนี้ จึงทำแต่ จ้าวพ่อข้าวโพด มีฝักข้าวโพดประดับ อย่างนี้ ในชาวได้เห็นรูป แม่โพสพ ทำเป็นหญิงถือรวงข้าวฟ่างเม็ดกลม ในไทยนี้ทำรูป แม่โพสพถือรวงข้าว ครั้นเห็นรูปนี้ทั้งเป็นชาย ด้วย จึงเรียกจ้าวพ่อโคสบ คือจ้าวพ่อพบบัว นำ บัวมาใช้งานได้ คู่กับแม่โพสพรู้จักทำข้าว ฉะนี้ จึงเป็นหลักฐานไทยได้อีกอย่างหนึ่ง

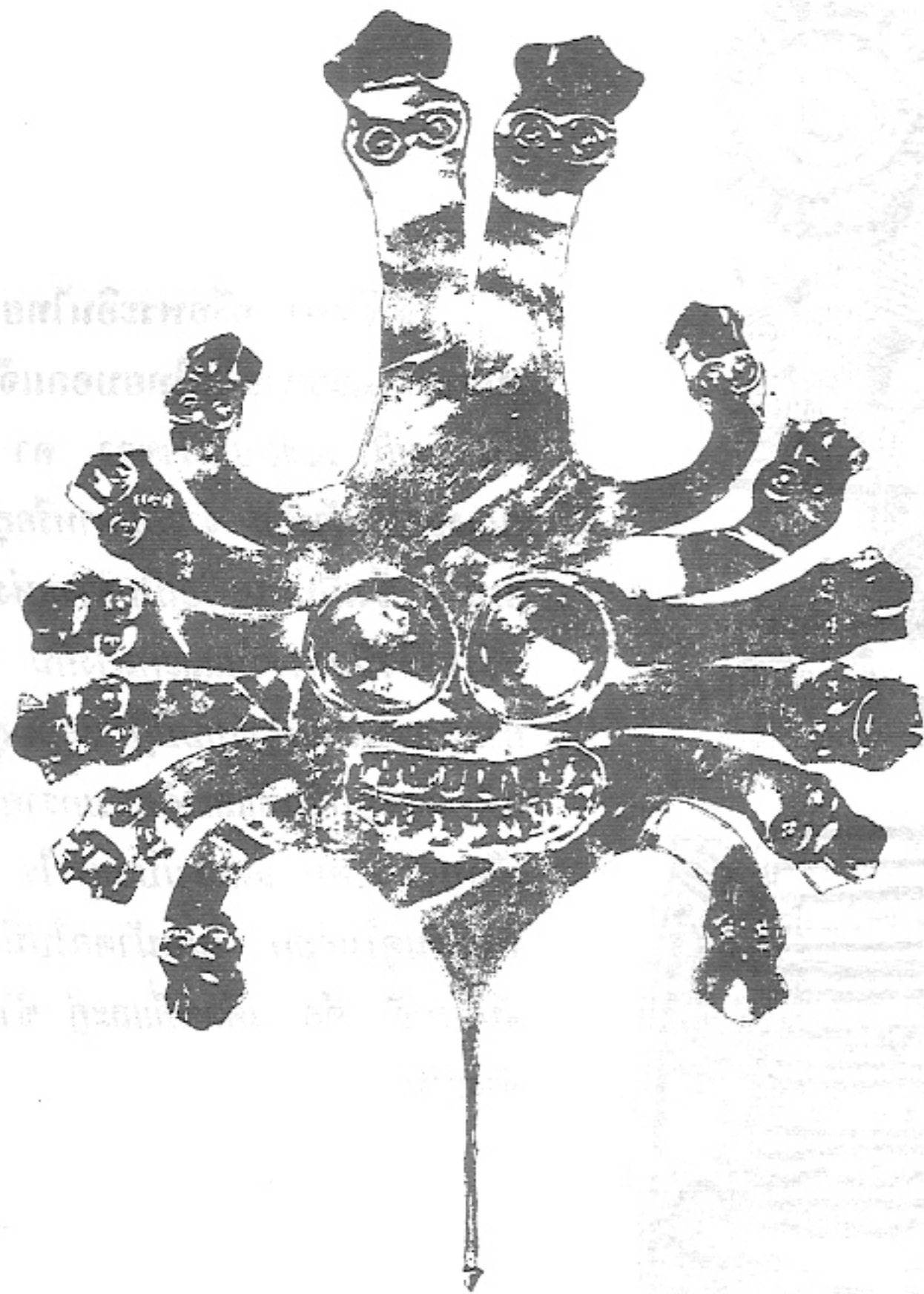

เจ้าอินคา หรือพระอินไทย มีรูปแบบ และลายสีไทยบอกแจ้งไว้ อิน อยู่ในวงขอบหน้าขวา คา อยู่ในวงขอบหน้าซ้าย จ้าวอินคาหรือสุริยเทพ ซึ่งเป็นต้นหรือเป็นจ้าวแห่งแสงสว่าง จึงมีกลางวันและกลางคืน ให้มีกาลเวลาจึงเป็นต้นแบบปฏิทินแบบสุริยคติ คือแบบวันที่และเดือนมกราคมถึงเดือนธันวาคม แต่จะนับอย่างไร ตรงไหนนั้นดูไม่ออก ในหน้าต่อไปมีแบบจันทรคติ คือ เดือนคี่และคู่ ข้างขึ้น ข้างแรม

เทพจ้าว หรือ จ้าวอินคา นี้ สร้างด้วยทองคำแท้ เป็นพระจ้าวหน้าเกรงขามองค์หนึ่ง ได้แสดงส่วนประสม กันแห่งจ้าวความตาย และ จ้าวความมืด (มัจจุราช, พระกาฬมราช) สัญลักษณ์บนไหล่เป็นเครื่องหมายปฏิทินเป็นพระจ้าวที่ดลดาลขึ้นจาก จ้าวจกั๋ว และองค์นี้ยกขึ้นเป็นคนชั้น “จ้าวอินคา” คือ พระสุริยเทพ หรือพระบุตรสุริยเทพ ที่พวกอินคาเรียกว่า พระลูกจ้าวตะวัน และก็พระสุริยเทพนี้ ได้ออกแบบไปอีกอย่างหนึ่ง เป็นนิมิตหมายให้ทั่วไปรู้จักว่า จ้าวพ่ออินคา ทรงอำนาจให้มี กลางวัน กลางคืน จึงสร้างสัญลักษณ์ปฏิทินไว้บนไหล่ เมื่อมีชื่อว่า สุริย-ตะวัน จึงบอกบอกว่า ปฏิทิน นั้นเป็นแบบสุริยคติ คือ แบบวันที่-ที่ฝรั่งคิดทำขึ้นใช้กันกระทั่งกาลบัดนี้ แบบที่เห็นนี้ ที่ว่าเป็นของไทยนั้น รูปซ้ายวงขอบหน้าภายในรัดเกล้า ๔ เหลี่ยมนั้น มีลายสีไทย หรือ ตัวหนังสือไทย อ่านได้ว่า อินคา ชัดเจน คือ ลายอย่างนั้นอยู่บน อ. ชัดเจน ต่ำลงมาเป็นรูปใบหู ที่เป็นรูปคนยืนไขว่ขานั้น คือ น. จึงอ่านได้ว่า อิน ขวา-ลายตัว ค. ชัด ถ้าอ่านเส้นวงซ้ายจะเป็น ค. ถ้าอ่านวงขวาจะเป็น ค. และช่วงต่อไปจะเห็นเป็น ๖. ชื่อ อิน นี้ก็ตรงกับขุนอินไทย ที่ฝรั่งเขียนไว้ว่า อินคา พวกไทยอาหมมีคำว่า พ่อขุนเสือคำฟ้า อินคานี้ก็คงเป็น อินคำ (ฟ้า) เช่นนี้ ต้นคนอินฟ้า ณ ปราสาทมายนัน เมื่อตายไป-ก็คงเผาส่งไปเป็นจ้าวพ่อตะวัน จึงขึ้นไปเป็น อินคาฟ้า หรือ อินคำฟ้า จึงเป็นรูปปรากฏนี้ว่า จ้าวอินคา

จ้าวอินคา รูปแบบนี้ สร้างด้วยทองคำแท้ เป็นพระจ้าววงกลม ดูเป็น “ดวงเดือน” หรือ วงกลมพระจันทร์ แต่ในหนังสือ-อเมริกาโบราณ เล่าว่า เหยื่อ หรือลูกของตะวัน เช่นเดียวกัน คือ เป็น สุริยเทพ ถึงกระนั้น รูปนี้ได้ออกแบบเป็นอีกอย่างหนึ่ง เป็นรูปวงกลม ทำรูปหน้าตาและปากกับฟันคนไว้ในวงกลาง มีเส้นลงล่าง

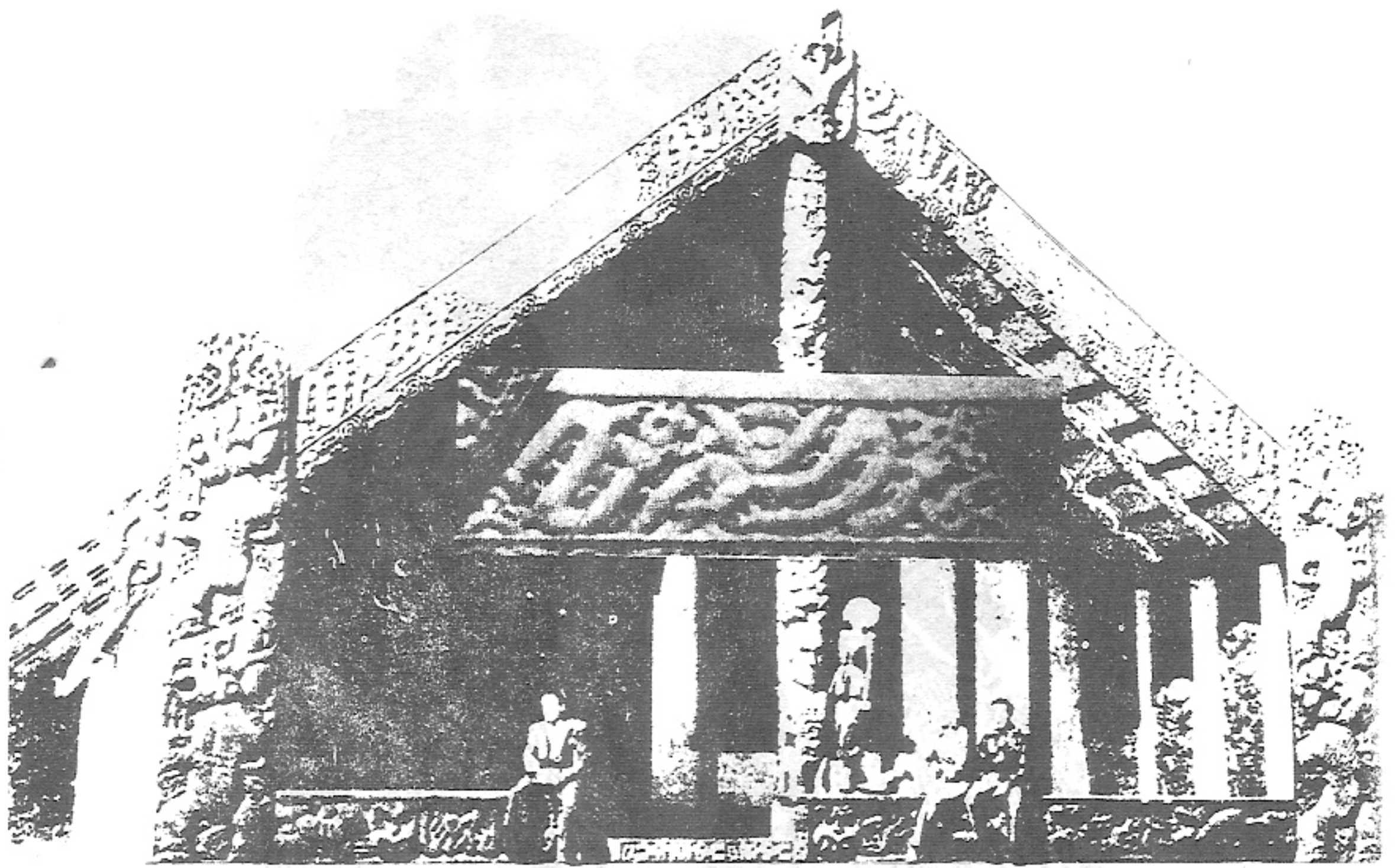

วิธีดูและอ่านแบบปฏิทินไทย
เดือนคู่ เดือนคู่ และข้างขึ้นข้าง
แรม

ดวงเดือน ในหนังสือกล่าวว่า
เป็นเหวหรือลูกสุริยเทพ ตามรูปแบบที่
บ่งชัดว่าเป็นเดือน คือจันทร์เป็นปฏิทิน
แบบจันทรคติ หน้ากลางทำเป็นวงกลม
ทั้งซ้าย-ขวาทำเป็นหน้างอกข้างละ ๗
ทำเส้นเดียวดิ่งลงเป็นคู่ ข้างบนมี ๒
หน้าจึงเป็นคู่ เดือนคู่ นับข้างขึ้นนับหน้า
กลางด้วยจึงเป็น ๑๕ ข้างแรมไม่นับ
กลางจึงเป็น ๑๔ ได้ ๒๙ วัน เดือน
คู่ นับทั้งหมดจึงได้ ๑๕ ทั้งข้างขึ้นข้าง
แรมจึงเป็น ๓๐

และ บนมี ๒ รูป อันหมายถึงฟ้า-ดิน หรือ ดิน-ฟ้า ส่วนรูปอยู่กลาง ก็คือ ตะวัน-เดือน สำหรับวงนอกปรากฏ
เป็นรูปหัวหน้าดาวมีลำตัวยื่นออกมาข้างละ ๗ จึงเป็น ๑๔ รวมหน้ากลางด้วยเป็น ๑๕ ฉะนั้น รูปนี้จึงเป็นดวงเดือน
คือ ดวงจันทร์ และเป็นปฏิทินแบบจันทรคติ ปฏิทินจันทรคตินี้ เป็นแบบที่ใช้ในทางตะวันออก คือไทย ไทยใช้เดือน
วันทางจันทรคติ นับเดือนคู่มี ๒๙ วัน คู่มี ๓๐ วัน รูปนี้ จะเห็นเส้นลงนั้นเป็นคู่ คือเดียวออกจากหน้ากลางก็
นับด้วยจึงเป็น ๑๕ เป็นข้างขึ้น ที่ ๒ ไม่มีหน้ากลาง จึงเป็น ๑๔ เป็นข้างแรม ทุกเดือนคู่ มี ๒๙ วัน เดือน
คู่ทุกเดือน จะเห็นข้างบนมี ๒ หน้า จึงนับทั้งข้างขึ้นข้างแรมทั้ง ๒ ข้าง-ข้างละ ๑๕ วัน จึงเป็น ๓๐ วัน
ทุกเดือนคู่ ปฏิทินแบบจันทรคติทางตะวันตกไม่ปรากฏว่ามีใช้กัน จึงถือว่าเป็นแบบทางตะวันออก โดยเฉพาะที่มีข้าง
ขึ้น-ข้างแรม ก็มีแต่ของไทย หรือ แบบไทย ทางจีนมีเป็นวันที่ ๑ ๒ ฯลฯ ๑๕ ๑๖ ทางชมพูทวีปมีปักข์ข้าง-
ข้างขึ้น ปักข์ดำ-ข้างแรมก็จริง นับวันจันทร์เสวยฤกษ์เอามาตั้งเป็นชื่อเดือนจึงไม่มี คี่-คู่ อยู่ในไทย ฉะนั้น ปฏิทิน
จันทรคติของอินคานี้ จึงยืนยันว่าเป็นแบบเดียวกับของไทย เป็นหลักฐาน เป็นชาติไทยด้วยกัน แต่รูปนี้ ไม่ปรากฏมี
รูปตัวหนังสือไทย ปรากฏรูปสัญลักษณ์ให้อ่านเป็นปฏิทินจันทรคติแบบไทยเท่านั้น ยืนยันเป็นของไทยได้

บ้านเรือนชาวเมารี ที่เป็นของสืบทอดกันมา ในแดนแถบร้อนแห่งโรโตรัว เกาะนิวซีแลนด์ หรือ ไน-ไตละนี ซึ่งปรากฏเป็นเรือนไม้ มีลวดลายสลัก ฦ เสา และ โบบัน หรือ โบระกา นมสวรรค์ กับ ไม่มีข้อฟ้า ได้ตัดตัวลายด้านซ้ายขยายไว้กลางอย่างที่เราเห็นนั้น มีเค้าให้อ่านได้ว่าสื่อไทย

ในลวดลายโบบันนั้น ด้านซ้าย จากเสาด้านในจะเห็นมีลาย อ่านได้ว่าสื่อไทย สำหรับเขียน-สลักเป็นลายสื่อขอมประสมลายสื่อไทยประดิษฐ์อย่างนั้น “เขียนสลักลายอย่างนั้น อ. ชัดเจน เขียนแบบไทยชาว-ดำ ย. ก็ชัดเจน ได้ขยายตัวไว้แล้ว ส่วนด้านขวา-ตัวลายกลับกัน แต่-ไท ท้ายชัดเจน เรือนนี้ คงเป็นเรือนอยู่ ส่วนในสวนสวรรค์ หรือ สวนสรวง มี-เรือน หรือเรือนสาขามีปานลมเป็น ผีคุ้ม หรือ เทพารักษ์แบบไทย พวกชาวเมารีนีเรียกว่าเป็น พวกไวกิ่ง หรือลบเมื่อ ๑,๒๐๐ ปีมาแล้วบ้าง ว่าเป็นพวกเมารีรัชเซียไปอยู่เมื่อประมาณ ๘๐๐ ปีมาแล้วบ้าง ถ้าจริง เมื่อไปเป็นชาวทะเลใต้ด้วยกัน ก็คงติดต่อจำลายไปสร้าง หรือแกะสลักไว้ ลายสื่อไทย หรือชื่อ “สื่อไทย” จึงปรากฏ

ได้เคยเห็นโบสถ์หรือเรือนสาข ในสุสานของเผ่าเมารี ครั้งเสด็จประพาสนิวซีแลนด์ เห็นรูปโบสถ์หรือเรือนสาข ก็มีข้อฟ้า ปานลม แต่เขาทำเป็นรูปเทพนมคุกเข่า หรือนั่งกุมอาวุธรักษาอยู่ เรียกตามสมัยใหม่ว่า เทพารักษ์ คือทำเป็นคุ้มอย่างไทย แต่ก็มีแบบไปอีกอย่างหนึ่ง หรือก่อนเผ่าเมารีนั้น มีผู้ไปอยู่ก่อนแล้ว ครั้นเมารีไปอยู่อีกก็ประสมทำให้เผ่าเดิมหมดไป ถ้าจริงแล้ว เผ่าเดิมอาจเป็นไทย ในชื่อว่า ไทยะ ที่กินคนอยู่ ได้ไปเป็น ไดยัค ในชาวได้ไปเป็น ปาปั๋ว ฦ ออสเตรเลีย และไปอยู่นิวซีแลนด์

สำหรับสาวเมรี ๒ คนนี้ แต่งตัวตามประเพณี คนขวาได้คาดผ้าเคียน หรือ ผ้าไถ้ มีลายพ้ออ่านเป็นหนังสือไทยว่า “บ้าน” น. นั้น ที่หางถูกแขนบังไว้ ถ้าดูจากลายที่เส้นขยักคล้าย ย. นั้น อ่านได้ว่า เมอง คือ เมือง และ บ้าน ซึ่งยังเป็นลายสืออ่านได้

ณ หมู่เกาะฟิลิปปินส์ นิวกีนิ ออสเตรเลีย ฯลฯ ก็เคยเห็นมีลายสือไทย แต่เห็นในภาพยนตร์สารคดี และ ข่าวดาวยทางทีวี จึงเก็บภาพไม่ทัน ได้กล่าวอ้างไว้ก่อน เพื่อมีโอกาส หรือ คนไทย แท้ใดได้พบเห็น อาจเอามาเป็นหลักฐานอ้างเป็นวัฒนธรรม หรือ เป็น “แบบไทย” ได้

ภู พุ่มคู่ทรวง หรือ ภูหุบผาสถูปลอมฟาง ซึ่งธรรมชาติ สลัก-จารึกไว้

(Monuments Sculpted by Nature)

(THE AUSTRALIAN OUTBACK หน้า ๗๖-๗๗)

ภู พุ่มคู่ทรวง แห่งนี้ ซึ่งธรรมชาติสลัก-จารึกสื่อไทยไว้ได้ ผิดกว่าที่อื่นทั้งหมด และมีอยู่แห่งเดียวในโลก ในจำนวนที่ได้มีประจำอยู่ในทวีป-ออสเตรเลีย อันไม่ใช่เป็นของโบราณที่คนกระทำขึ้นเป็นอนุสาวรีย์ถาวรวัตถุ ที่จะเปรียบเทียบกับเท่าเทียมกันได้ อย่างที่อ้างกันถึงท่อนหินที่วางเป็นขอบวนเป็นวงกลม ณ เกาะอังกฤษ กับ หน้าผาหินอันเป็นที่อยู่อาศัยของชาวอินเดียน-อเมริกันเหนือ...อันเป็นต้นเรื่องที่ฝรั่งเล่าไว้ และ ยังกล่าวว่า-ก็หุบห้วงส่วนโค้งคู่ทรวงหญิงอันเป็นคู่พู่นี้ซึ่งยาว ๕๐๐ ฟุต สูง ๕๐ ฟุต ซึ่งได้แยกออกจากกันก็พอเห็นได้ (Ayers Rock) ซึ่งธรรมชาติได้ลงลายเส้นเป็นชื่อจากเทพนิยายของชาวพื้นเมืองเดิม จึงเป็นช่องแคบได้ผ่ากลางเป็นสองเส้นขนานไปรอบพูโดมเดิมนั้น และ ด้านหน้าพูโดมจึงเป็นแนวฝากระเปาะ ผาถ้ำ ซึ่งถูกขุดโดยฝน และ ลมในท่วงทำที่อ่อนลมุล ซึ่งเลื่อนไล่ไปตามพื้นหินทราย ความเบาะเบาค่อยกระพือพัดทรายให้ปลิวไปตามฐานที่ต่ำลง จึงเป็นแหล่งหมุ่ไม้เนื้อแข็ง และ ละเมาะไม้เล็ก ณ พื้นดินนั้น

เท่าที่เห็นรูปหุบผาภูเขาหินทรายทั้งคู่นี้ มีรอยลายเส้นขีดขนานคู่กันไป ๒ เส้นบ้าง ๓ เส้นบ้างรอบไปทั้งสองพูโดมนั้น ทั้งมีรอยลายเส้น-พออ่านเป็นตัวสื่อไทย และ เป็นชื่อคำไทย ได้ ซึ่งยืนยันว่า-คนทำ

ภู พุ่มคู่ทรวง

พู ณ ภูเขาด้านซ้ายเหนือเส้นคู่ปรากฏลายซึ่งอ่านไม่ได้ ที่อ่านได้ก็เพียงได้ลงมา มีลายพออ่านได้ว่า-เพื่อนรักดีลงลายเส้นเสมอ กันแล้วปรากฏอย่างนี้

เวียงเสด

ลายเส้นล่างนั้น บางมาก หรือ จางมากพอเห็นเพียงเค้าลายเส้นเท่านั้นก็พอมีความหมายว่า-พ่อขุนทอง ตามชื่อที่ระบุนี้ คงเป็นชื่อพ่อเมืองว่า-พ่อขุนทอง ได้ลงลายเส้นให้ชัดแล้ว ก็ปรากฏอย่างนี้อ่านแบบตัวซ้อนกันได้อีกว่าแม่ทองดี ดีสุดนั้นจะถูกบังลับไป

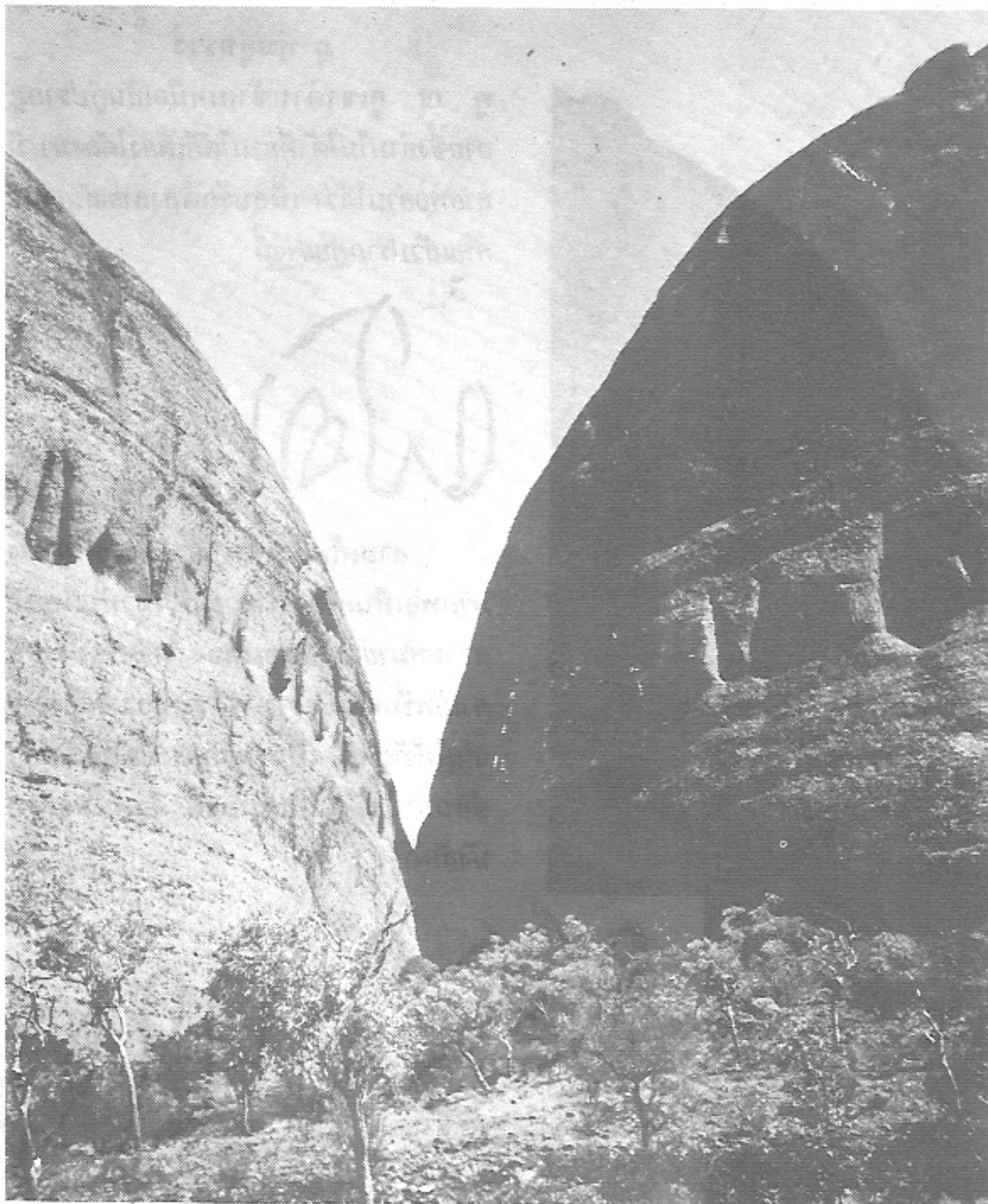
พ่อขุนทอง

พ่อขุนทอง

แม่ทองดี

แม้ที่เขียนไว้ก็ยังคงกล่าวว่า ลงลายเส้นเป็นชื่อจากเทพนิยายชาวพื้นเมืองเดิม (its name from Aboriginal mythology) ถึงจะเป็นเช่นนั้นได้ก็ต้องมีคนก่อน จึงจะมีเทพนิยายได้ ฉะนั้น จึงยืนยันว่าเป็นของกระทำไว้ โดยเฉพาะที่เป็นลายเส้นนั้น ยิ่งเป็นลายเส้นเป็นตัวสือไทย กับ เป็นถ้อยคำไทยด้วยแล้ว ก็ยิ่งแน่นอนมากขึ้นถ้าดูตามรูปภูเขาทั้งสองพูนขึ้นซึ่งมีส่วนโค้งทั้งหมด จะทำกันอย่างไร ที่บันทึกไว้ว่า-มีส่วนสูง ๕๐ ฟุต และ ยาว ๕๐๐ ฟุต ก็พอมีทางทำได้ เพราะว่าคนไทยนี้มีสัญชาตญาณชำนาญในเรื่องทำหินอยู่แล้ว เช่น พวกไทยแม่ฉว และ อินคา ณ อเมริกากลาง และได้ได้กระทำเมืองอิฐก่อถือปูน และ เมืองหินตลอดทั่วเทือกเขาอันยาวเหยียดได้ ทั้งคนไทยนี้ขยันพวนทำสาแหรกห้อย หรือ ทำร่างร้านไม้ได้ชำนาญมาตลอด เช่น สร้างกำแพงเมืองจีน, ปราสาทลกดุสิต เพราะเป็นที่เลื่องลือว่าฝีมือดี จึงถูกเกณฑ์ไป ได้มีโอกาสวางฝีมือไว้ ฉะนั้นพวกไทยลวะ หรือ ชาวว่า เผ่านี้ ไปอยู่ ณ ออสเตรเลีย (โปลา) ซึ่งเป็นชาวปาปัว คือ พ่อพู พ่อพั หรือ คำจีนว่า-ซัวปา คือ พ่อภูเขา (คำท้องถิ่นเดิม-พ่อ ว่า ปือ พ่อ ว่า ปือ ก็คือ พ.ป. ออกแทนกันได้) ฉะนั้น เมื่อไปอยู่ได้เห็นภูเขานี้เหมาะสม จึงปรับปรุงขึ้นเป็นป่าช้า-ฝังกระดูก หรือ ศพ ไว้ ณ ที่นี้ ซึ่งภูเขานี้เป็นรูป-พู อยู่แล้วจึงเป็น-กรุลอมฟาง หรือ สดูลอมฟางได้ เมื่อกระทำเพื่อให้รู้ตามแบบไทย จึงใช้ร่างร้าน หรือ ใช้พวกทำบันไดเชือกห้อยลงไต่ลงมากระทำ หรือ สลัก ก็ได้ หินทรายทั้งภูนั้นสลักง่าย พร้อมกับเขาให้ป็นรอยเส้นคู่ยืนยันการกระทำไว้ ทั้งสลักเขาลายเส้นเป็นลายตัวสือไทย เป็นหลักฐานไทย และ เป็นชื่อถ้อยคำไทยไว้ให้เห็นประจักษ์ชัดเจนอีกด้วย

พู ณ ภูเขาด้านขวา ลายเส้นบนนั้น เห็นเฉพาะ ด. ส. เท่านั้นส่วนลายเส้นได้นั้น ในเงามืดพอมิเค้าให้เห็นว่า แม่ ต่อนั้นว่า นาง ซึ่งก็พอเห็น ณ ที่สว่างเส้นลึกแบบขุดส่วนบน ใ นั้นสั้นมาก แล้วก็ ย. ดี. รวมเป็นวลีว่า-แม่นางไยดี คงเป็นชื่อแม่นางหลวงหรือ แม่นางเมือง ชื่อ ไยดี มีชื่อเต็มว่า-แม่นางไยดี

ลายเส้น ทั้งในที่มืด และ สว่างนั้น ลงเส้นให้เสมอกันแล้ว ก็ปรากฏอย่างนี้

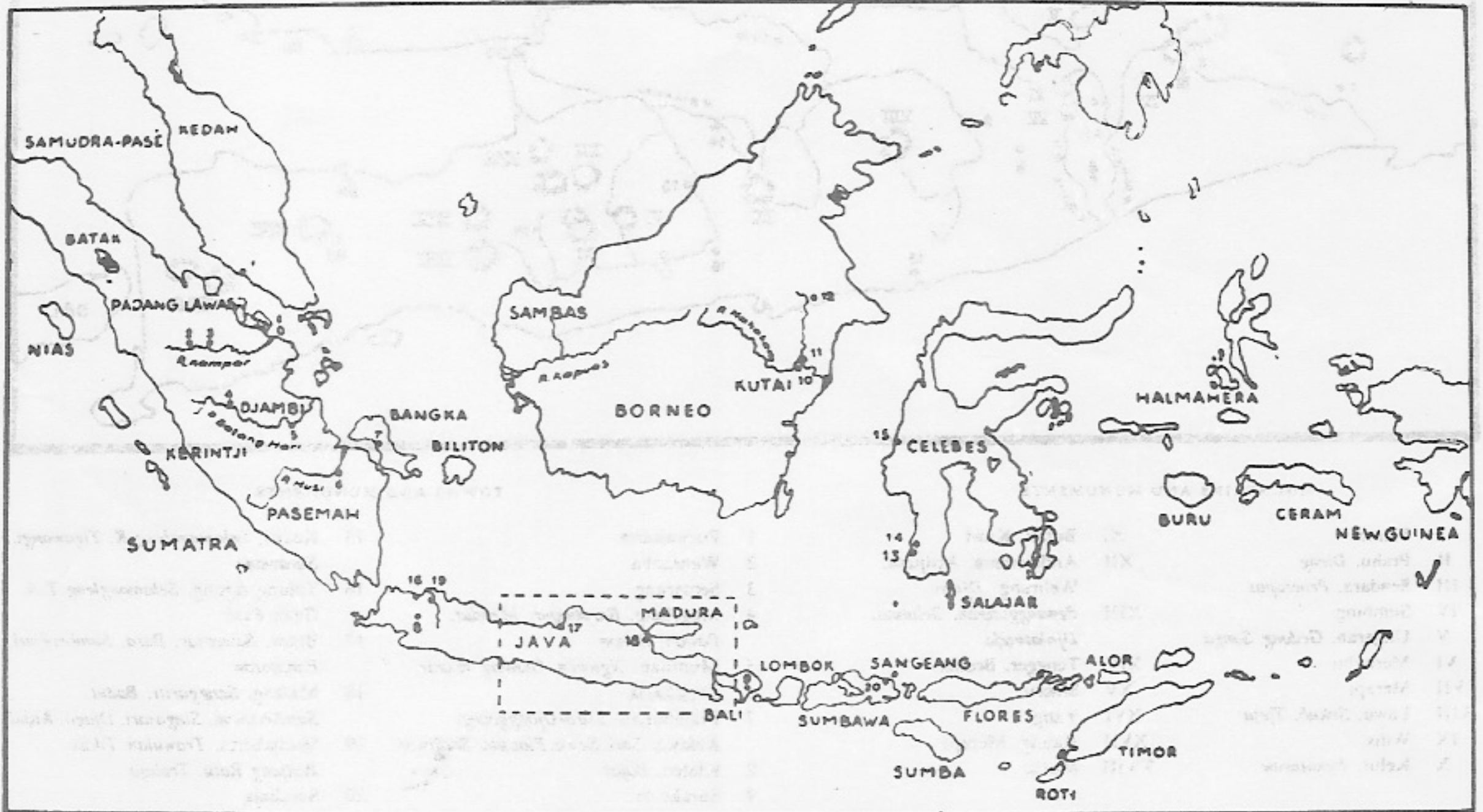
(๒๒๒๕๕๕)

หลักฐานทะเลใต้ ชาว และ หมู่เกาะ

แผนที่นี้ถ่ายทอดจากหนังสือ Ancient Indonesian Art ซึ่งทำโดย Dr. A. J. Bernet

Kempers จะเห็นแหลมทองตลอดไปถึงมะลายู

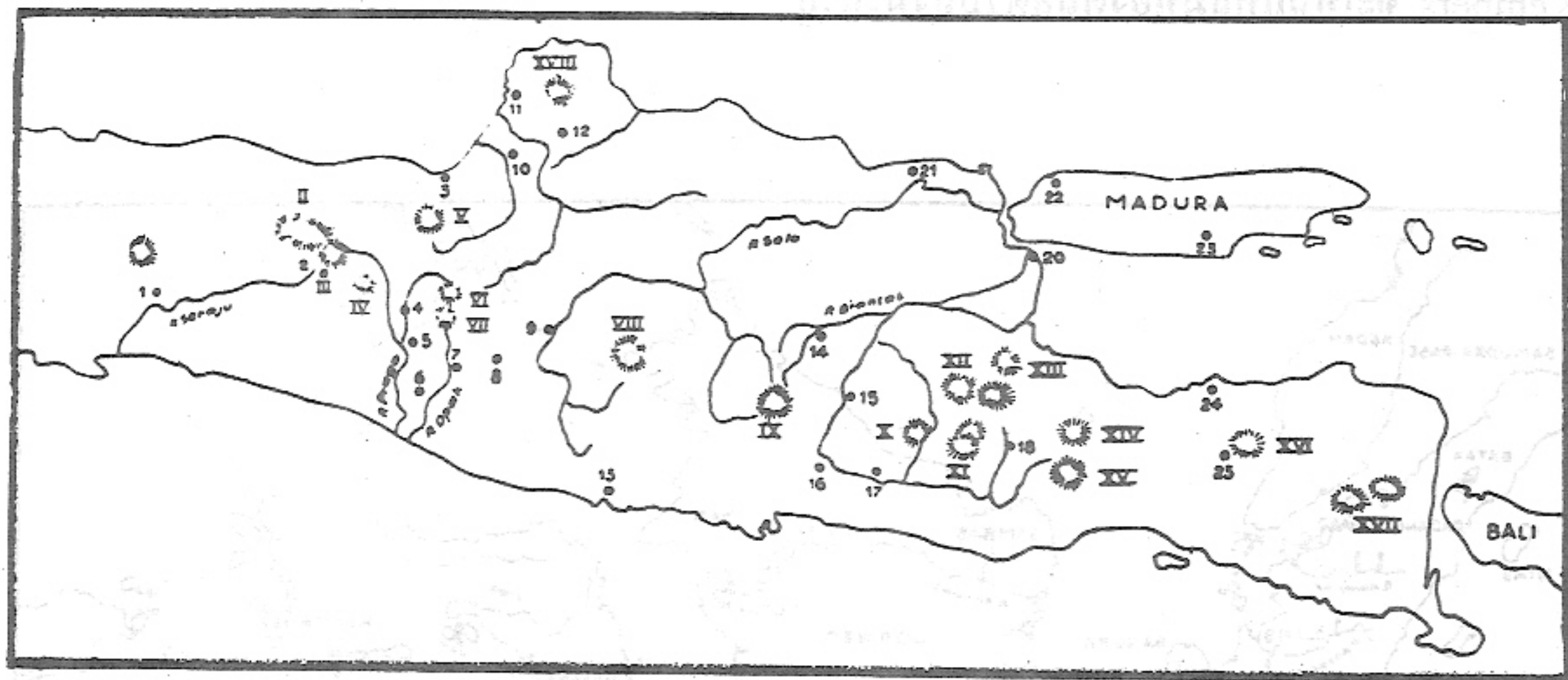
1 Malaka	9 Pedjeng	17 Semarang
2 Muara Takus	10 Kota Bangun	18 Surabaja
3 Bangkinang	11 Muara Kaman	19 Tjibuaaja
4 Padang Rotjo'	12 Kombeng	20 Bima
5 Malayu	13 Makassar	
6 Palembang	14 Maros	
7 Kota Kapur	15 Sikendeng	
8 Bogor	16 Djakarta	

เกาะสุมาตราครึ่งตะวันตกจะเห็น Padang Lawas ปดังลว่าทั้งหลาย คือ ป่าทุ่งลว่า ชาวได้ ท. ออก ด เช่น ทุเรียน เป็น ดุเรียน ไทย เป็น ไคยัก และภาษาอังกฤษทะเลใต้ DAY เขาอ่าน ไค หรือ ดาย ฉะนั้น ต่อไปจะเห็น DAYAK จะอ่านตามเขาไม่อ่านตามไทย ที่เคยอ่านให้ฟังว่า ไค แอค ซึ่งไม่ตรงกับชื่อจริง ชื่อว่า ไคยัก

และที่ชื่อไทย กับ คำไทยไปปรากฏอยู่ในมลายู สุมาตรา ตลอดไปถึงชาวและมาหลี เช่น ปหัง=ป่าหัง ปดัง=ป่าทุ่ง บันดุง=บ้านทุ่ง ในหน้าต่อไปจะเห็นแผนที่ชาวโบราณปรากฏชื่อ ลว ลุข ดุเจ-ลา ร่วงเมรปี เขาพระ ร่วง แม้แต่คำชื่อไทยได้เป็นคำ พื้นเมืองชาว เช่น ไทยเรียกว่า ประตุ ชาวเรียก ปินตุ ไทยเรียก ดา ชาวว่า มาตา ฯลฯ ทั้งนี้ ยืนยันว่าไทยลงไปอยู่ตลอดไป จึงมีสิ่งต่าง ๆ ปรากฏอยู่มาจนถึงปัจจุบัน

แผนที่ประเทศชวาโบราณ ได้ใส่ชื่อไว้ และมีชื่อไทยปรากฏอยู่ ซึ่งยืนยันว่าคนไทยไปตั้งชื่อและไปอยู่ จึงเป็นหลักฐานว่า ไคยัค คือ ไทย

MOUNTAINS AND MONUMENTS

I Slamet	XI Butak. Kawi
II Pruhu. Dieng	XII Andjasmara. Ardjuna.
III Sendara. Pringapus	Welirang. Djawi
IV Sumbing	XIII Penanggungan. Belahan.
V Ungaran. Gedung Sanga	Djalatunda
VI Merbabu	XIV Tengger. Brama
VII Merapi	XV Smeru
VIII Lawu. Sukuh. Tjela	XVI Yang
IX Wilis	XVII Raung. Merapi
X Kelut. Punutaran	XVIII Muria

TOWNS AND MONUMENTS

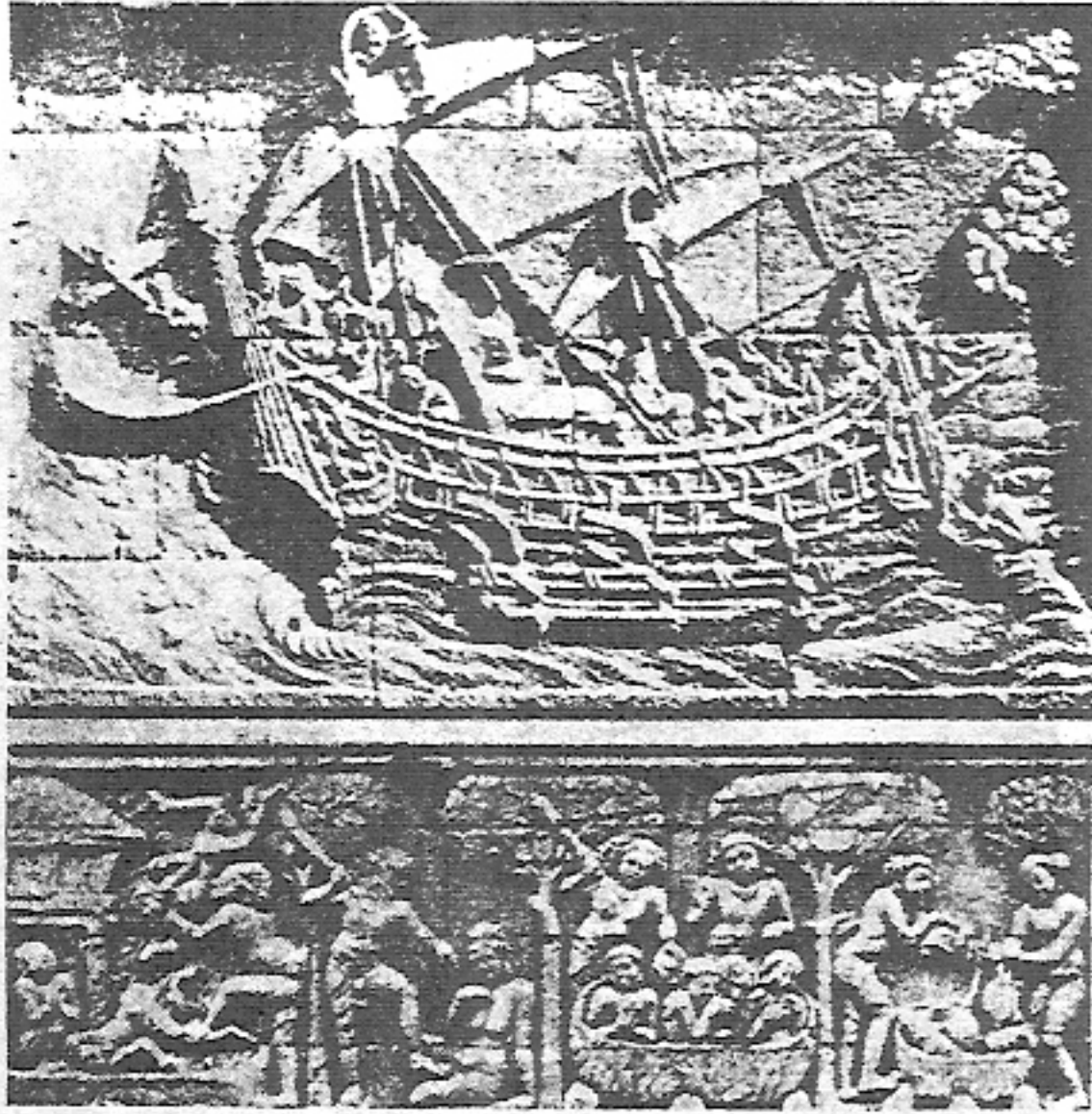
1 Purwakarta	15 Kediri. Selamangleng K. Tigawangsi.
2 Wanasaba	Surawana
3 Semarang	16 Tulung Agung. Selamangleng T.A.
4 Magelang. Barabudur. Mendut.	Guwa Pasir
5 Muntilan. Ngawèn. Gunung Wukir	17 Blitar. Sawentur. Bara. Sumherdjati.
6 Jogjakarta	Panataran
7 Prambanan. Lara-Djonggrang.	18 Malang. Sanggariti. Badut.
Kalasan. Sari. Sewu. Ploasan. Sadjiwan	Sumberawan. Singasari. Djago. Kidul
8 Klaten. Bajat	19 Madjakerta. Trawulan. Tikus.
9 Surakarta	Badjang Ratu. Tralaja
10 Demak	20 Surabaya
11 Djapara. Mantingan	21 Sendangduwur
12 Kuchus	22 Air Mata
13 Patjitan	23 Pamekasan
14 Madiun	24 Djabung
	25 Kedaton

ภูเขาและอนุสาวรีย์ถาวร ลำดับเลขโรมันที่ ๘ ปรากฏ ๓ ชื่อ คือ ลวู (Laivu) สุกุ (Sukuh) ตูเจลา (Tjela) คือ ลโว้ สุโขทัย จเลล หรือ เจริญ ลำดับที่ ๑๗ ร่วง เมรปี ภูเขาพระร่วง เหนือบาห์ลี

ชวา เป็นทั้งชื่อ-เกาะประเทศชวา และคนชาวชวา ถ้าพูดแบบคำพูดไทย ระบุชัดว่า ชวา ก็คือ ชาวว่า ฉะนั้น คำชื่อ ชวา ก็คือคำพูดชื่อไทยว่า ชาวว่า ออกไปเป็น ลว่า ไทยลว่า ไทยลวะ ไทลวะ ไทว ไทพู ผู้ไท และชวา ยังเรียกว่า ชวก (อ่าน-ชะวก) ชาก ชากก ชากบ ชากก ก็และ ชากบ หรือ ชากกนี้ (ที่ปรากฏเป็นแคว้น ชากก-บอเนียว) เป็นชื่อคู่กับ ชาน้ำ หรือ ชาเล คือ ชาเซม้ง เซม เซียม เป็นสยาม ตาม ลัม สาน ชาน และ เซียง เช่น เชียงตุง และ เชียงใหม่ เชียงราก ฯลฯ สำหรับไทย หรือ ไทยะ มีคำชื่อ-ไคยัค ยืนยันชัดเจนแล้ว ส่วน-ชวา กับ ชาวว่า หรือลว่า นั้น มีเค้าสำคัญอยู่ในตัวแล้ว อีกหลักฐานหนึ่งก็ คือ-คำพูดของชาวชวานั้นตรงกับไทยมาก เช่น ไทยว่า-ประตุ ชาวว่า-ปินตุ ไทยว่า-ดวงตา ชาวว่า มาตา ฯลฯ

แบบโครงสร้าง เรือ เรือน ตึกก่อขึ้น หลักฐาน “ไทย” ปรากฏที่ชวาและที่อื่น ๆ

ซ้าย บน-เรือ เดินทะเลจะเห็นคนถือท้ายเรือไล่หมวกยอด “ไทย” และมีนมใหญ่ เห็นว่าเป็นขุนหญิงเหมือนสุนาขัลลตุที่กลับลงไปครองชวา สำหรับเรือจะเห็นกลาบบ่อนท้องช้าง ล่างชวา-รูปนี้ดาบที่เงี้ยวจะพันคอ คือ ดาบไทย และหญิงคนนั้นก็นั่งพับเพียบ ท้าวแขนแบบหญิงไทย

ขวา-รูปซุ้มประตู-เป็นตึก ชั้นยอดจะเห็นเป็นรูปครุฑ ช่วงต่ำลงมาจะเห็นยอดซ้ายและขวาสูงขึ้นเส้นต้นจะเห็นแอ่นลง หรือเห็นอ่อนท้องช้างแบบกลาบบเรือ เป็นแบบสร้างของตะวันออกเฉียงใต้ตลอดไป

เมื่อฮินดูเข้าไปก็ถูกเปลี่ยนไปตามความนิยมของใหม่ แต่คำชื่อพื้นเมืองเดิมมีประจำอยู่แล้ว จึงนำมาเป็นหลักฐานไทย ก็และ-ชวา เป็น ชาวว่า แล้ว ระบุว่าไทยละ หรือ ไทยลว่า หรือไทยทวาลาซึ่ง-ไทยะ-มีคำชื่อเผ่าว่า ไตหย่า และ ไคยัก เฉพาะ-ไคยัก นี้ก็มีอยู่ตั้งแต่มาเลเซียลงไปถึง ชวา-อินโดนีเซีย คงทั่วถึงทั้ง-บอเนียว และ นิวกินี ซึ่งมีชื่อว่า-ชาวกบ หรือ ชาบากอยู่ อาจไปถึงออสเตรเลีย และ นิวซีแลนด์ ทั้งบัดนี้ ได้พบหลักฐานว่าไปถึงคานาดาได้ อเมริกาได้ยินเผ่าชูปุดคำไทยว่า “ข้าชื่อออก้า” กับ อเมริกากลาง คือ พวกมายา หรือ แมย์ยา และได้คือพวก อินคา มีทั้งชื่อไทย กับ จารึกเป็นตัวสือไทย เป็น คำชื่อไทย เป็นรูปปรุ บัน สลัก และ หล่อ ไว้อีก จึงชัดเจนว่าไทยนี้ มีอยู่ตลอดกาลมา ทั้งได้สร้างสิ่งต่าง ๆ ไว้มาก จึงปรากฏตลอด อาจไปถึงแอฟริกา เพราะมีระนาบของไทยไปอยู่แล้ว เฉพาะชวานี้มีหลักฐานอยู่มากมายพร้อมอยู่ตลอดไปด้วย

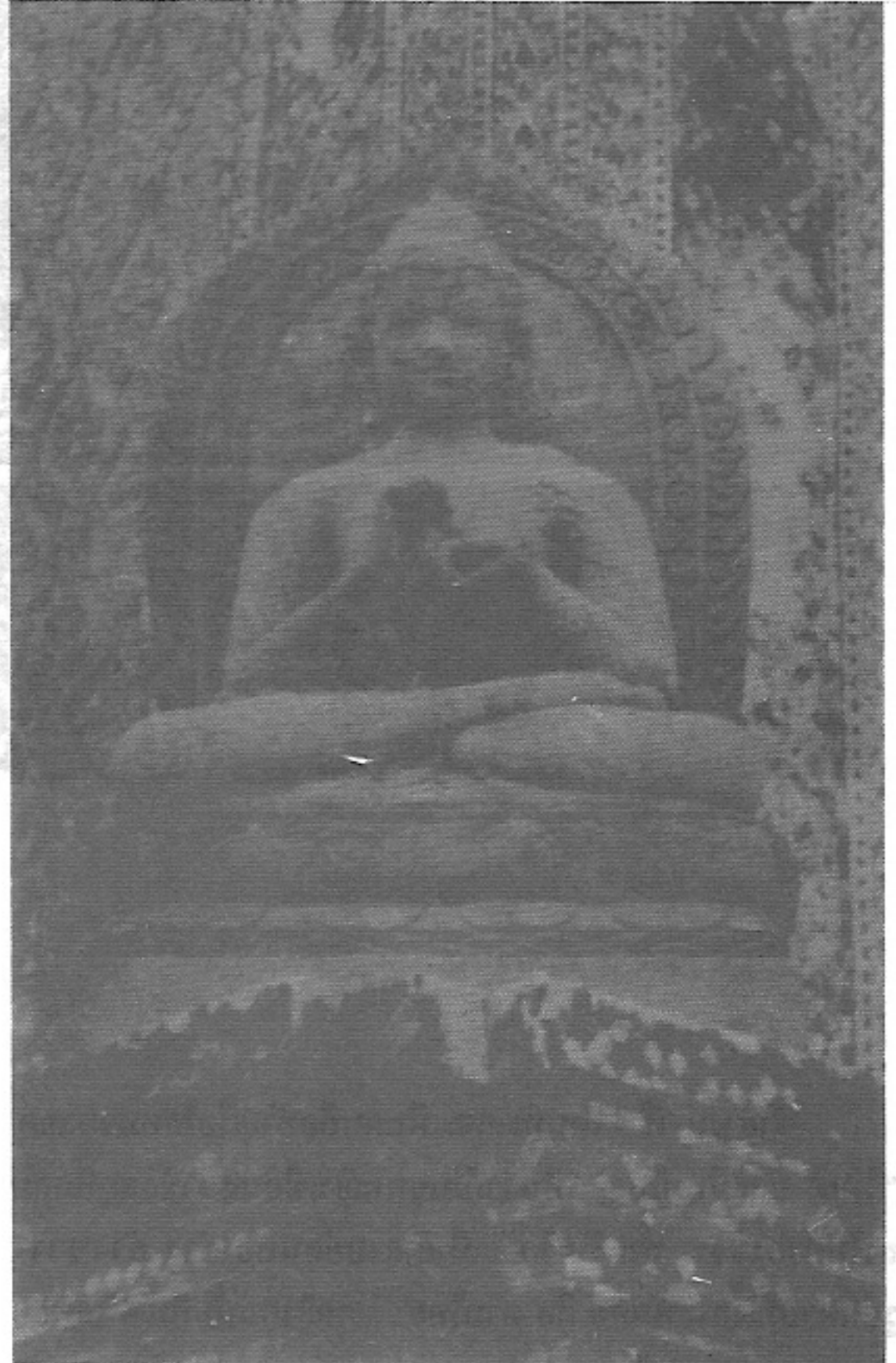

ถาวรวัตถุพระพุทธศาสนาและจารึกไทย

ณ ทะเลใต้

พระพุทธรูปทองสำริดปางปฐมเทศนา
ในประเทศไทย วัดเพชรพลี

พระพุทธรูปหินทรายแน่น ปางปฐมเทศนาเดิมอยู่ ณ ชาว
มาสติด ณ วัดพระแก้วไทย

ทั้งสององค์นี้ทำเหมือนกันหรือแบบเดียวกัน องค์ซ้ายพระพักตร์ไทย องค์ขวาพระพักตร์ชวา มองเห็นชัด

ส่วนอื่นเหมือนกันหมด ณ ขอบประภามณฑล แม้กระทั่งทำมือทั้ง ๒ ก็เหมือนกัน รอบนอกซ้ายลายเลข ๕ ขวาลายเลข ๖ แม้ฐานกลีบบัวคว่ำ-หงาย ก็เหมือนกัน จึงแน่ใจว่าเอาแบบไปจากไทย หรือว่าช่างไทยลงไปกระทำไว้ และพระจิวรเรียบอย่างนี้ จะดูกันอย่างไรไม่รู้ ถึงกับกล่าวกันว่าเป็นแบบมหายาน คือพระธยานิพุทธจะเห็นไม่ครองผ้าหรืออย่างไรไม่รู้ได้ และได้กล่าวมาแล้ว ทั้งได้นำมากล่าวในที่นี้ เพื่อยืนยันเป็นทางฝ่ายเถรวาทของไทย แต่ว่าทำด้วยหินก็ทำได้เรียบขนาดนั้น เป็นฝีมือช่างทั่ว ๆ ไป กับทั้งมหายานไม่เคยมีในไทยและทะเลใต้ ถ้ามีพระสงฆ์ไทยคงมีเมียได้ไปแล้ว

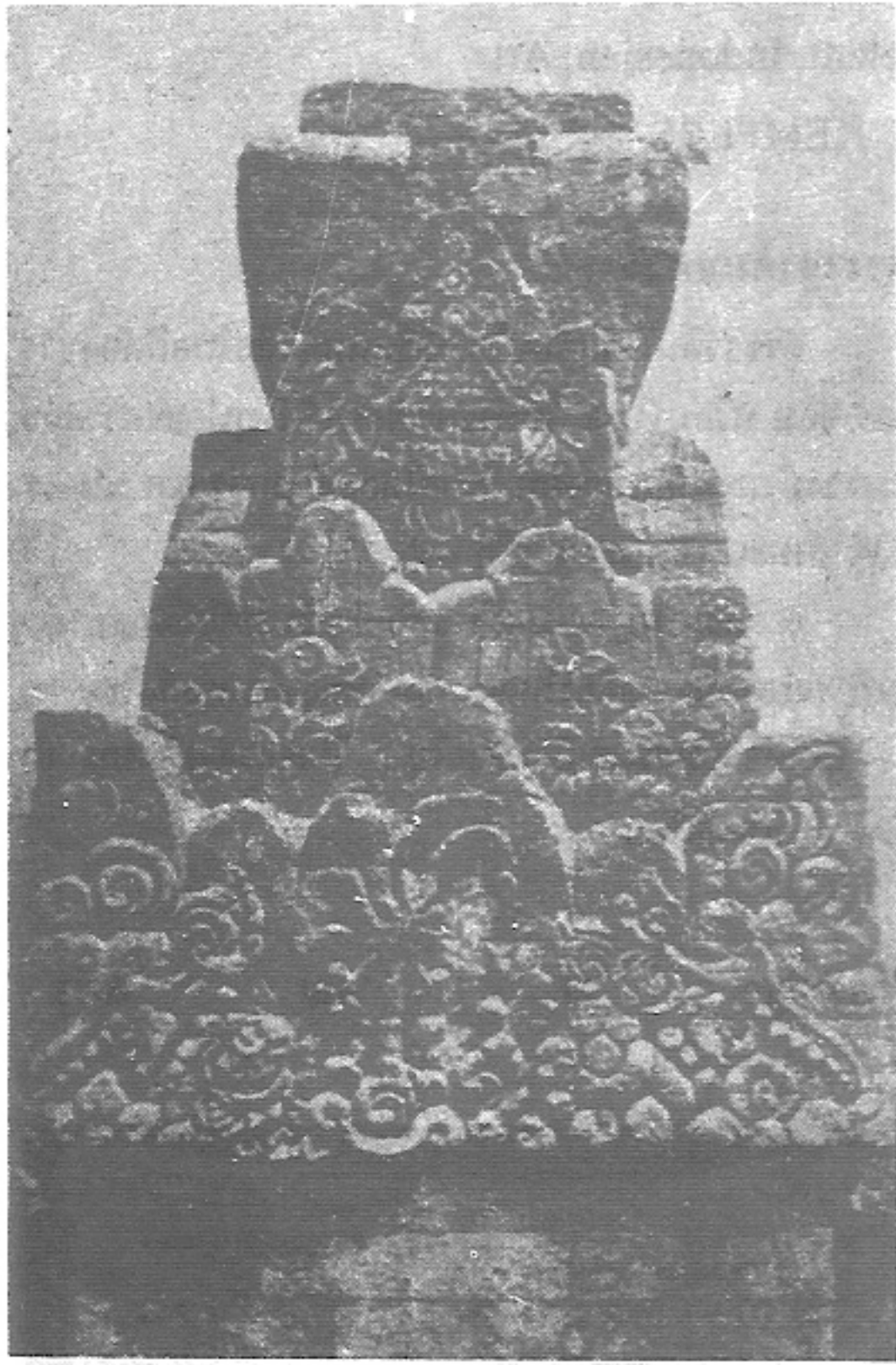

Plate 342 Sendangduwur. Badjanehara. wall-decoration

กำแพงหินมีลายสลักจิตรกรรม

สำหรับแผ่นที่ ๓๔๒ นี้ มีชื่อบอกไว้เป็นคำชาวนั้น ใจว่าอ่านไม่ถูก แต่มีคำบอกว่า ลายจิตรกรรมกำแพงฝาผนัง ทั้งซ้ายและขวามีลาย คัด หรือ ๑๑ น่าจะเป็นลายสือไทย ช่วงผู้ทำคงชื่อ คัด ได้ทำลายเป็นลายสือจารึกชื่อตัวเองไว้ การคิดสร้างลายอย่างนี้ไทยชำนานาญมาตลอด จึงคิดสร้างออกแบบลวดลายไว้ แม้จะเป็นลายสลัก ฐาน ปั้น เขียน หล่อ ผูก แกะ ปัก พัก เข็บ ก็กระทำกันได้ทั้งชายและหญิง

สำหรับจิตรกรรมลายไทยชิ้นนี้ ณ ส่วนบนได้ทำรูปหน้า จั่วไทยไว้ ที่รูป ป้านลมซ้าย ทำขึ้นอย่างนั้นเป็นรูปใบไม้ยอด ขึ้นอย่างนั้น จะเห็นเป็นป้านลมชัดเจนและขวาก็เช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นสิ่งของไทยและไทยได้ไปกระทำไว้ให้มีสัญลักษณ์ไทย เพื่อให้ไทยรู้จึงได้อย่างที่ได้เล่ามานั้น

Plate 343 Islamic tombstone tralajn. A. D. 1457

หินสลักโบสถ์มีลายสือไทย

ส่วนแผ่นที่ ๓๔๓ นี้ บอกว่าเป็นหินจารึกหลุมศพของ ชาวอิสลาม ที่ตราลาจา พ.ศ. ๒๐๐๐ (ค.ศ. ๑๔๕๗) แต่เป็น รูปแบบอย่างนี้ เป็นโบสถ์มาบอกเขตพระอุโบสถของไทย แต่ทาง อิสลามมีโบสถ์มาปักไว้ บางที่ซ้อนกัน ๓-๕ โบ เป็นหลักฝังกระดูก ศพเหมือนกัน ณ ลายเส้นกลางนั้น เป็นลายสือไทย อ่านได้ความ ว่า พ่อขุนฟ้าขวสี สำหรับลวดลายรูปแบบอย่างนี้ เป็นสมัย สุโขทัย คงเป็นโบสถ์มาเขตพระอุโบสถ ที่พ่อขุนฟ้าขวสีสร้าง เมื่ออิสลามิกเข้าครอง เห็นว่าสวยงามดี ก็เอาไปปักเป็นหิน จารึกหลุมฝังศพ ณ พ.ศ. ๒๐๐๐ นั้น

สำหรับโบสถ์นี้ ลายสือที่จารึกไว้นั้นปรากฏ ก่อ อ. จะอยู่ต่างตามแบบลายสือภาคกลางส่วนได้ ช่วงใต้ทั้งซ้ายและ ขวา รูป อ. และ ค. ยอดจะเป็นรูปป้านลมเห็นได้ชัด

ลายสือไทย ปรากฎที่ทะเลใต้

รูปเคารพนี้ได้ให้ถ่ายจากหนังสือ Ancient Indonesian Art

ทำโดย Dr. A.J. BERNET KEMPERS

พระญาคณะศวร

ถ้าชาวอินโดนีเซียเขียนไม่ได้เรียนหนังสือไทยก็ต้องช่างและ ขอม หรือบาไทย ไปทำและเขียนไว้ ยิ่งรูปเคารพแล้วตรงวงม้วนจะเห็นลายอ่อน ฝีมือไทยแท้บอกว่า ค.ศ. ๑๒๓๕ พ.ศ. ๑๗๘๒ ก่อนจารึกหลัก ๑๔๔ ปี

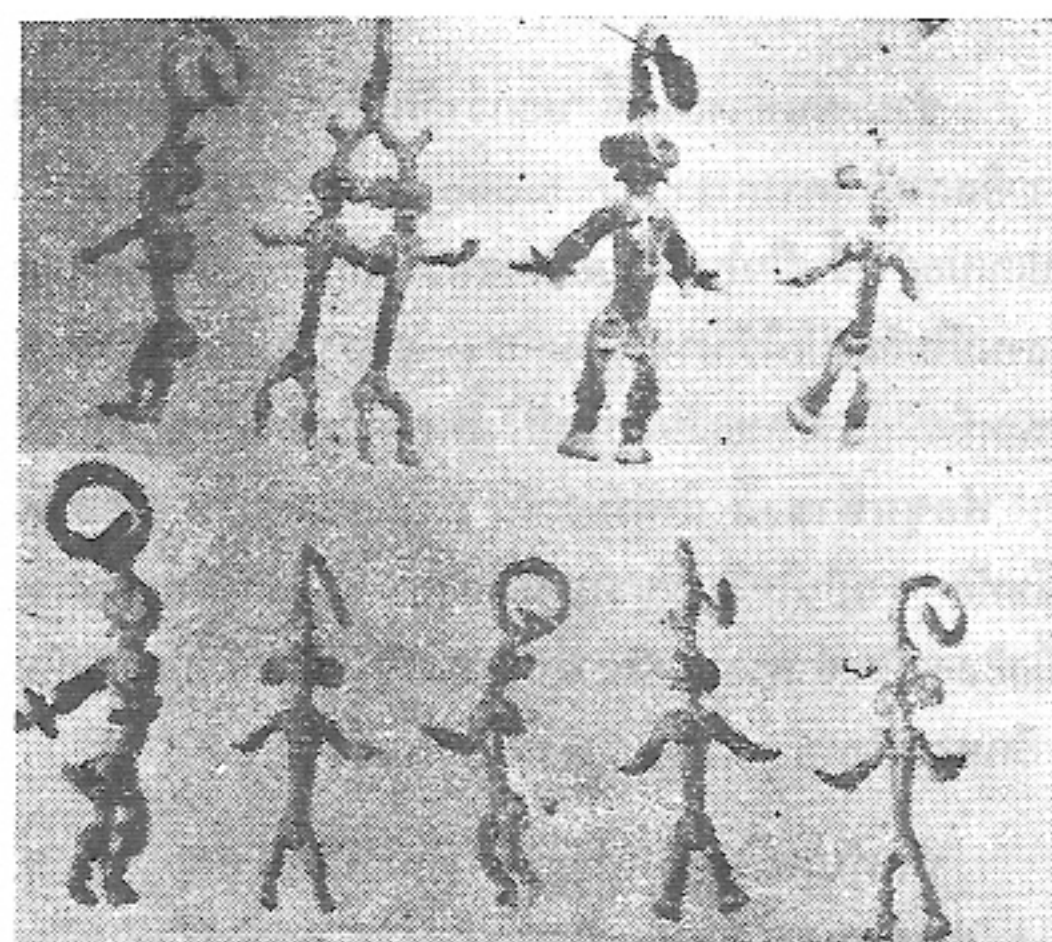
ลายสือว่าพญาจมนะยา ออกเสียงอินโดนีเซียอย่างไรไม่รู้ ที่อ่านนั้นตามเสียงไทยเห็นชัดว่าพญาคือลายสือไทย จมนะ เป็นตัวขอมสระเอเลี่ยนหายไป ส. ไทยเอาล่างขึ้นบน ย่ำชัดเจน ลายสือไทย

พระญา จมนะ ย่ำ

ฐานด้านหลังมีลายสือไทยปนลายสือขอม ซึ่งลงไปมีที่ขวา ในแผนที่ยังมีเขาพระร่วง เขาหลวงและชื่อสุโขทัยได้พิมพ์แผนที่และชื่อไว้แล้ว

ลายสือไทย ที่หล่อไว้บนหัวตัวคน ทำชื่อ “ลาย” เป็นชื่อตัวหนังสือ อาจทำเป็นตัวหนังสือเชิดสอนอันเป็นต้นเหตุที่เปลี่ยนชื่อ “ลายสือไทย” เป็นชื่อ “หนังสือไทย”

บนจากซ้าย ๑ ลายรูปตัวอ. ๒ ลายรูปตัว ศ. ๓ ลายรูปตัว ว. ๔ ลายรูปตัว พ.

ล่างจากซ้าย ๑ ลายรูปเลข ๑ และ ๐ ๒ ลายรูปตัว ถ. ๓ ลายรูปเลข ๖ ๔ ลายรูป ตัว ผ. ๕ ลายรูปตัว อ. ที่พบมีเท่านั้นพอเป็นเค้าให้รู้ ที่มีซ้ำกันยืนยันว่ามีหลายชุด

พ.อ. ประดิษฐ์ ถ่ายทอดจากหนังสือ Ancient Indonesian Art ทำโดย ด็อกเตอร์เบอเนต เคมเปอร์ส ว่าเป็นตำราศิลปะก่อนอินดู อาจก่อนศรีวิชัย หรือสมัยศรีวิชัย

ลายไคยะ หรือ ไทย ที่ไคยัก Dayak ทำไว้

สาวไคยัก หรือ ไคยักซาราวัก (A DAYAK BEAUTY SARAWAK) ถ่ายทอดจากโปสการ์ดมีขายในมาเลเซียทั่วไปซึ่งฝรั่งจ้างให้ถอดเสื้อ ที่รู้จักเพราะมีเงาชั้นในปรากฏ บ้างเอิญแต่งตัวตามประเพณีนุ่งถุง ซึ่งเรียกว่าโสร่ง หรือ สะรอง (in Sarong) ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับโสร่ง สะรอง ฉลององค์ไทย และลายผ้านั้นเป็นลายชื่อ “ลายสือไทย” เป็นชื่อลายผ้ายัก ซึ่งช่างยกยুবัวเขานอกว่าเป็นชื่อ “ลายยัก” ชื่อหนึ่ง

ที่ลายผ้าจะเห็น “สือ” ชัดเจน ที่นุ่งเอามือซ้ายทับ อ. จึงตัดรูปที่ พ.อ. ประดิษฐ์ ถ่ายให้ ตัดมาเรียงกันก็เห็นชัดว่าลาย “สือ” เป็นเครื่องยืนยันอีกชั้นหนึ่งว่า ไทยะ ละได้นำชื่อ โสร่ง ฉลอง และลายสือไทยลงไป แต่ชาวทะเลใต้ไม่ออกเสียง ท. ออกเป็น ด. จึงชื่อ ไคยัก หรือ ไทยะ หน้าตา รอยยิ้ม เครื่องประดับผม ช่วงตัวตลอดถึงส่วนสัดที่ไทยถือเป็นคำราว่าดอกบัวตูมหรือถุงทองนั้นตรงกันหมดคือไทย ๆ นี่เอง

ดีใจยิ่งที่เห็น ไคยัก หรือ ไทยะ กับ ไทยะ ละ เป็นพวกเดียวกันและสูงเกียรติที่กินคนมาเหมือนกัน เกินกว่าเกียรติที่ร่วมกับพวกไตที่วังหนีเขามาตลอดนั้น พวกนี้ยังฉลาดรู้ลายสือทำผ้าเป็นดีกว่าพวกไตที่โง่เขลาทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง

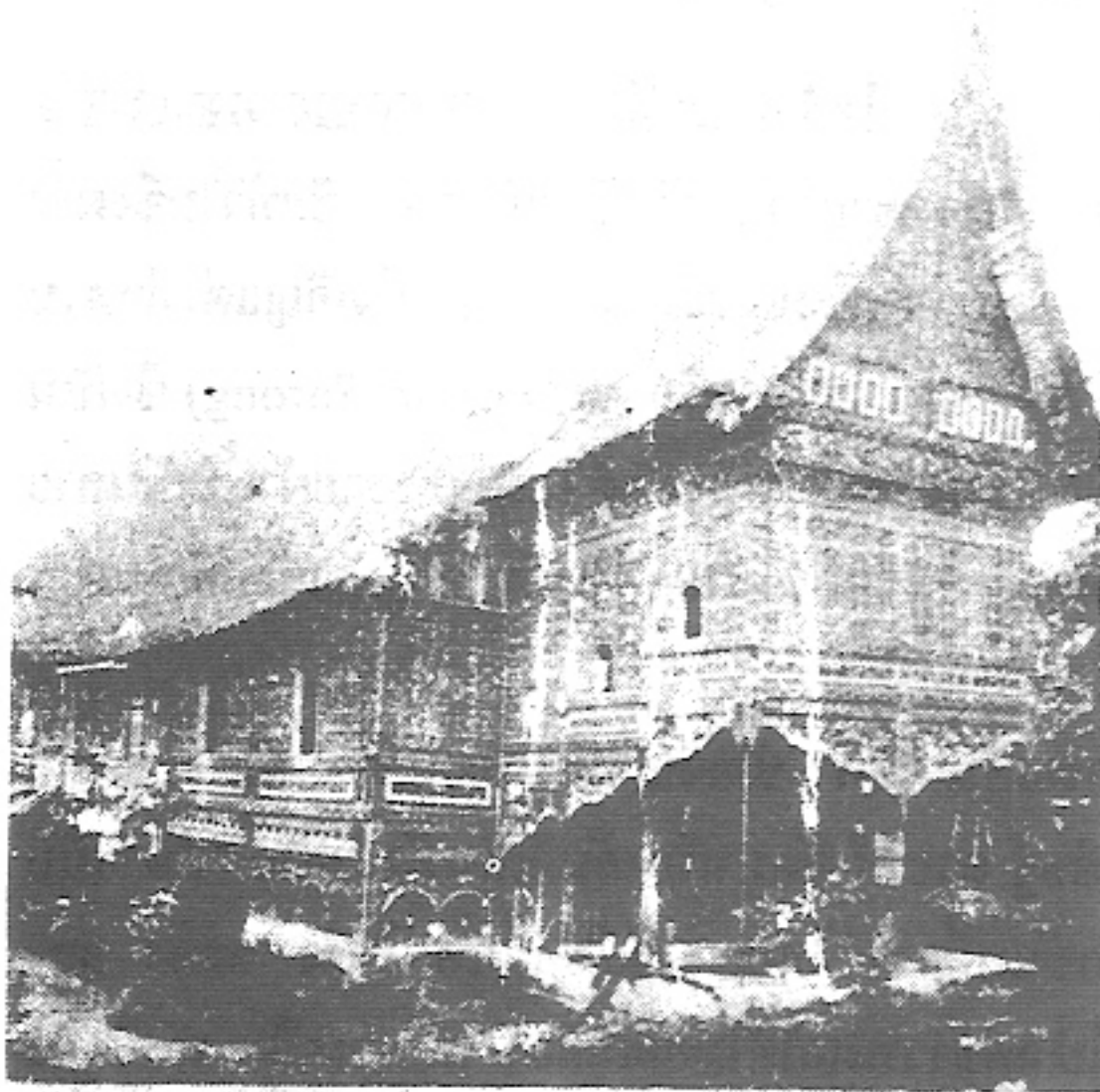
และยังมีลายซึ่งพวกเผ่าไคยะทำลายสือไทยได้ ซึ่งปรากฏในเครื่องใช้ต่าง ๆ เช่น ลายผ้า ลายปักอบ ลายเครื่องเงิน และ ลายไหซอง หรือโพลงน้ำ ที่นี้ได้ลายไหซองน้ำจากหนังสือ PAGANINNOCENCE

ที่จีนได้ มีพวกไตหย่าอยู่ พวกไตหย่านี้ จีนบอกว่ายังกินคนอยู่และสักขาลายเรียกว่า แซคาฮวนบ้าง กับทั้งพวกไตหย่าเหล่านี้ เป็นพวกชาวเขา ซึ่งเป็นชื่อเดียวกับพวกชาวป่า สำหรับผ้าถุงและเสื้อ ผ้าโพกก็ทำแบบเดียวกัน จึงยืนยันได้ว่า ไคยะ ไทย ไคยา เป็นพวกเดียวกันทั้งหมด

ลายที่ไหซอง ข้ายบนลายกลุ่มเมฆแต่ประดิษฐ์เส้นเป็นลาย ค อ หรือ ๖ ๑ ขว=ทั้งบนและล่างตัวมังกรลอย ข้ายหางชี้ข้าย ลายสือ ใ กลางตัวและหัวยกขาข้าย ขึ้น มีเล็บชี้ข้าย จะเห็นเป็น ค.ท. ขาวขวยกขึ้น มีเล็บออกชี้ขวา จะเห็นเป็น ย กลุ่มเมฆข้ายสุดจะเห็นข้างในบนลาย อ และ ๖ ล่าง ค และ ๑ ดูจะเป็นะ รวมได้ว่า ไคยะ ไทยะ

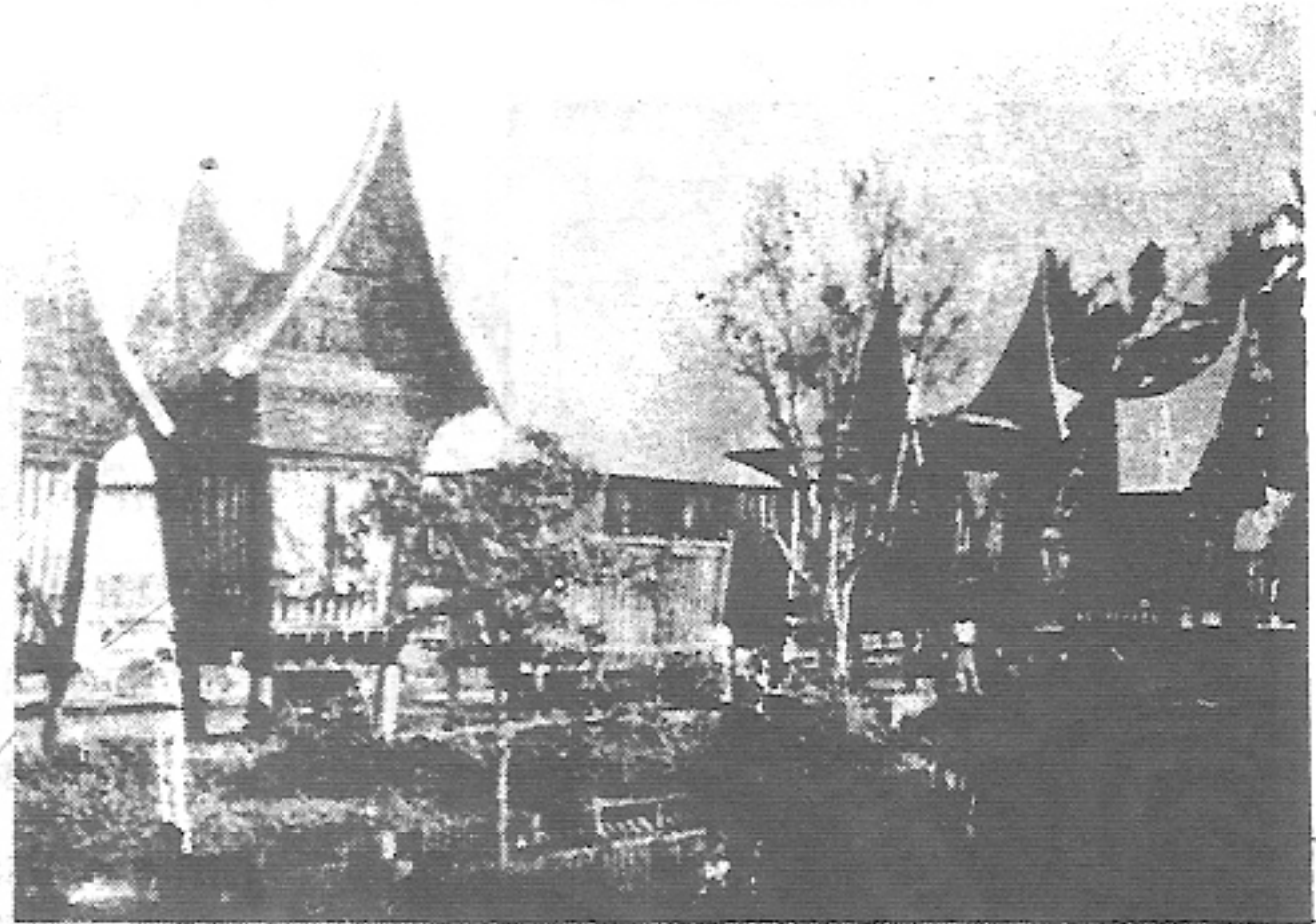

MENANGKABAU HOUSE, CENTRAL SUMATRA
(Chicago Natural History Museum)

บ้านแม่ปางกอบัว หรือแม่ปางกะเบา
ณ ศูนย์กลางประเทศ เกาะสุมาตรา

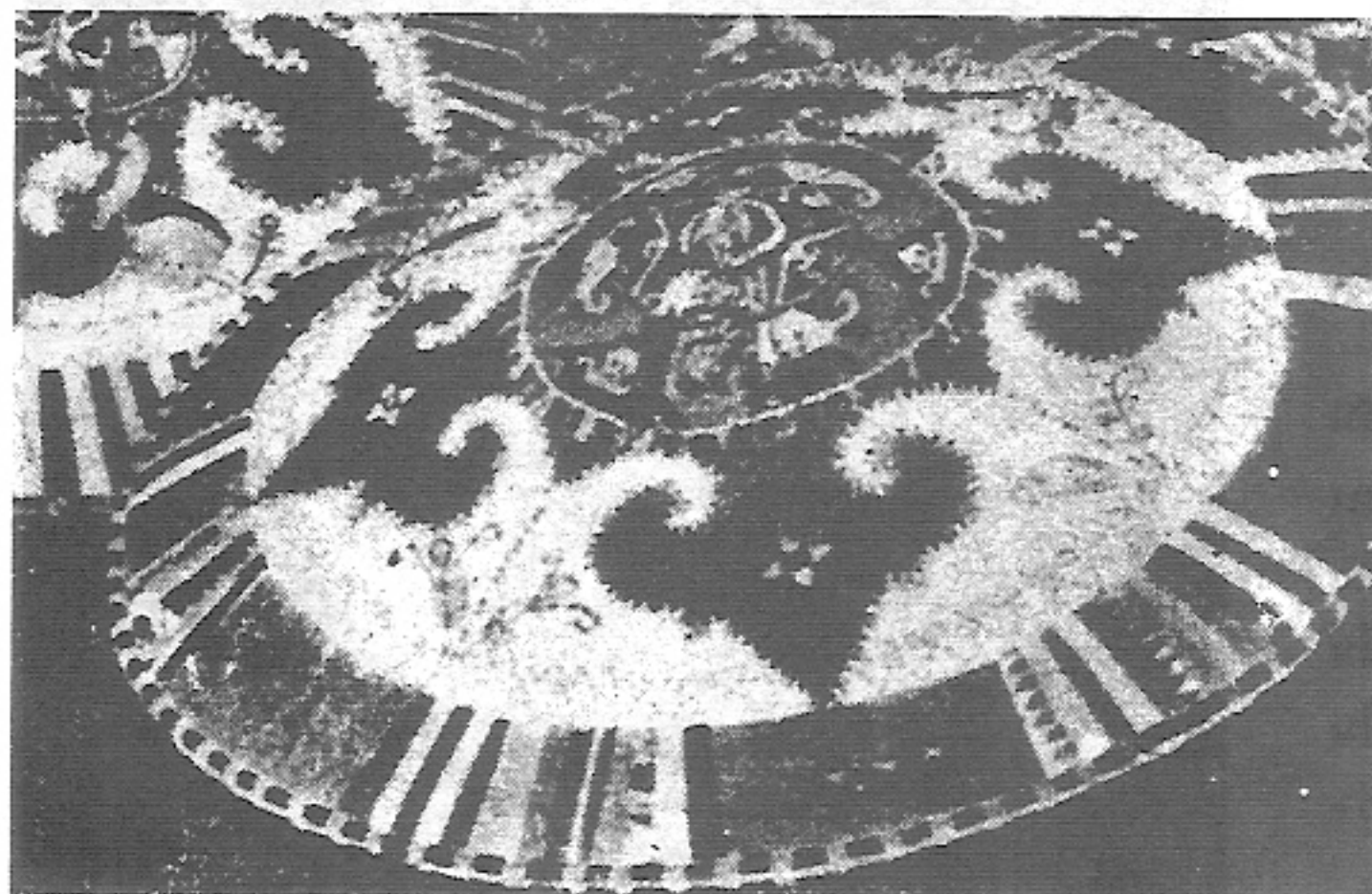
MENANGKABAU RICE GRANARIES, PADANG HIGHLANDS,
SUMATRA
(Chicago Natural History Museum)

ยุ้งฉางข้าวเปลือกชาวแม่ปางกอบัว
ณ พุงราบใหญ่ เกาะสุมาตรา

ทั้งหมด-จะเห็นหลังคาแอ่นลง หรือสันอ่อนท้องช้างทุกหลัง

รูปถ่ายและชื่อนี้พบในหนังสือ The People Malaysia เห็นว่าลักษณะคล้ายไทย ต่างเพียงไม่มีป้านลม และจั่วเท่านั้น ดูลักษณะการทำ เสาตั้งไม่ตัด เฉพาะยุ้งหรือฉางข้าวเปลือก มักทำห้องเดียวใช้เสา ๔ ต้น ที่แยกจากสัด ส่วนไทย คือข้างบนใหญ่ ข้างล่างเล็ก สัดส่วนไทยนั้นข้างบนเล็ก ข้างล่างใหญ่ ที่แยกกัน “สอบบน” ซึ่งแน่ใจว่าเป็นคนไทย เมื่อลงไปในพื้นที่นั้น ๆ ได้สร้างเครื่องของไทย จึงคิดสร้างทำส่วนสัดให้แยกออกไป อันเป็นเครื่องอ้างของพวกตน พร้อมกับใช้ชื่อนั้น ซึ่งอ่านเป็นชื่อไทยได้ทั้ง ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคนไทยที่ลงไปอยู่ มักปลูกต้นโดนด (ตาล) กับมะพร้าวไว้ เพื่อทำน้ำตาลกิน ในที่นี้เห็นเพียงต้นมะพร้าวเท่านั้นและที่ทำน้ำตาลเมาและน้ำตาลปึก น้ำตาลหม้อนั้น

ทำได้เพียงคนไทยเท่านั้น จึงเชื่อว่าเป็นคนไทย ได้อ่านเป็นคำไทยว่า แม่ปางกอบัว หรือแม่ปางกะเบา คำชื่อไทยซึ่งได้อยู่และตั้งชื่อไว้ พร้อมกับได้สร้างและทำไว้

ลายปักงอบ ลายขาววงใน บนล่าง อ และ ๖ ลายล่าง ค และ ๑ เมื่อดูจาก ลายขาว ช้ายจะเห็นลาย ไ ค และ ๑ ทำ ทางการเมืองนี้ จะเห็นเป็นรูปสิงโต และ ท และ ย นอนหงายคือ ไทย

ตายสื่ออีิปต์โบราณ

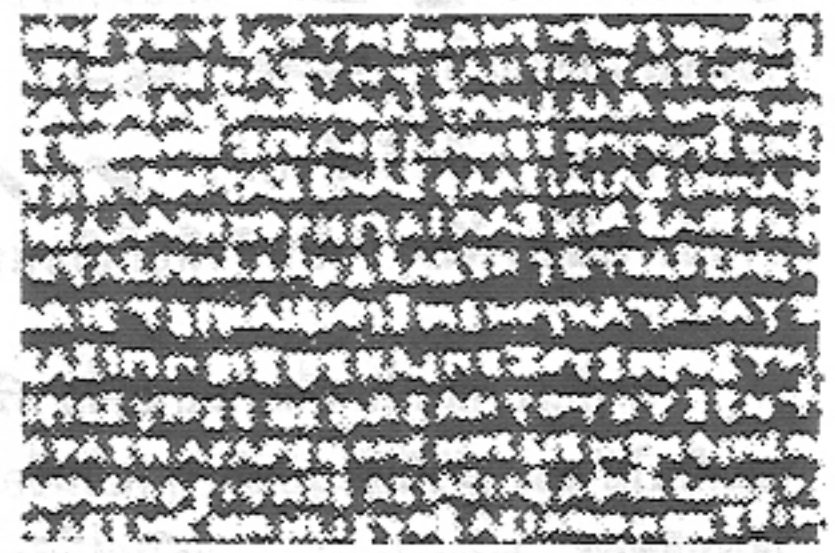
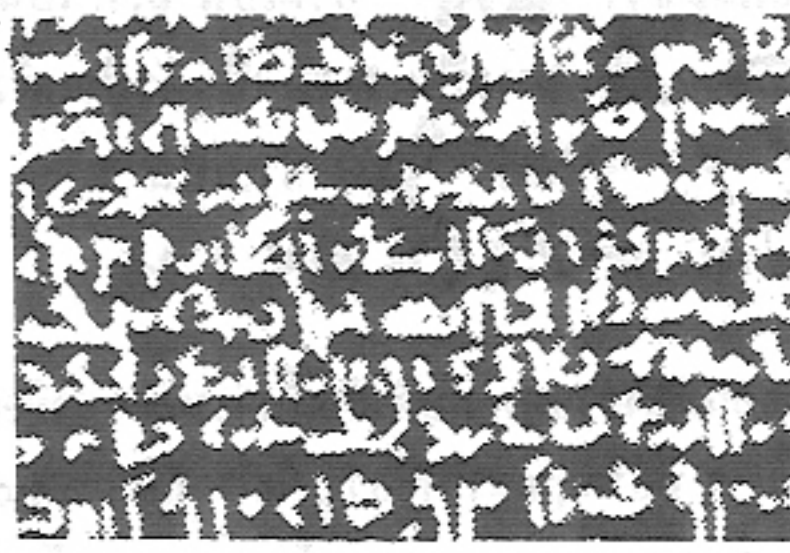
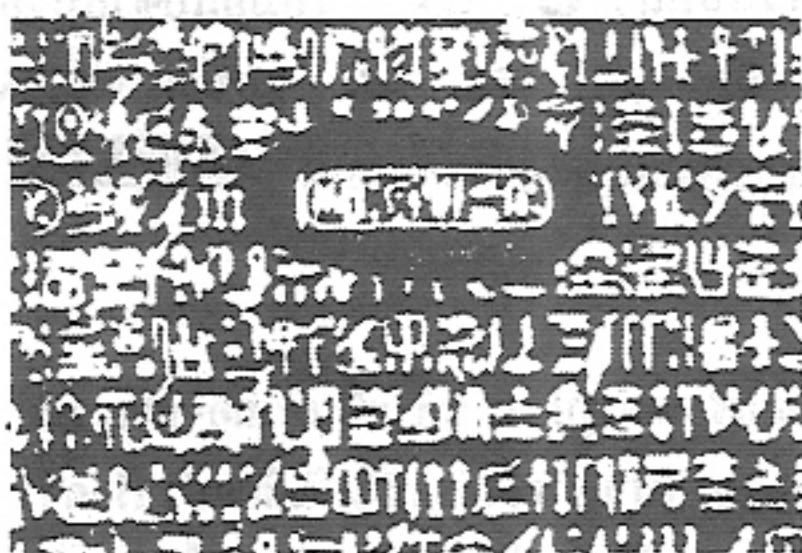
ลายสือจากศิลาจารึกพระนามของ “ปโตเลมี” และคลีโอพัตรา ช่วยให้ “แซมโปลิออน”

ถอดความลายสือไอยคุปต์ที่เขาค้นพบได้

ตารางเทียบเสียงลายสืออียิปต์โบราณ

	Lettres Françaises	Signes Démotiques	Signes Hieroglyphiques
อ.อา A	A	v. w.	
บ B	B	4 z.	
ข C G	Г	K -	
ด D	Δ	< <	
เอ E	E	i	
ซ Z	Z		
ห H	H	III. II. III. III.	
ต T H	Θ		
จ I J	I	o III.	
ก K	K	- ← ↵ ↶ ↷	
ล L	Λ	/ / /	
ม M	M	. .	
น N	N	. . - - -	
ช X	X	≠	
โอ O	O		
พ P	Π	. . . . .	
ร R	P	/ / /	
ศ.ษ S	Σ	+ + + III. IV.	
ฑ T	T	< < < <	
ฎ UV	Υ		

ตัวอย่างลายสืออียิปต์โบราณที่เขียนประสม

ตัวยังเป็นรูปลายสืออ่าน ซึ่งเขียนไว้ที่ไรเซด
ดาเป็นตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ปรับปรุงเป็นตัวถือแล้วเป็น
ตัวอย่าง

ตัวอ่านลายสืออียิปต์ทั้ง ๒ อย่างแต่เขียน
ด้วยตัวสือ-อักษรกรีก

ลายสืออียิปต์ (นำมาเป็นตัวอย่าง)

บนสุด ลายสือชื่อ โปโตเลมี ขวา จะเห็นเขียนเรียงซ้ายไปขวา ซ้าย จะเห็นเขียนเรียงขวาไปซ้าย อนุสาวรีย์เข้มขวาสุด จะเห็นเขียนบนลงล่าง คือจะเขียนอย่างไรก็ได้

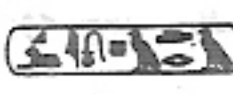
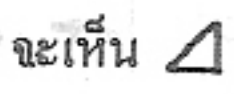

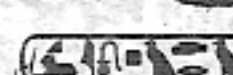

ต่ำลงมา ลายสือชื่อ คลีโอพัตรา ที่ทำแบบนั้น จะเห็นเขียนเรียงซ้ายไปขวา ส่วนที่อนุสาวรีย์เข้ม จะเห็นเขียนบนลงล่าง

กลางลายคู่ จะเห็นลายขีดเส้นไปหากัน เพื่อเห็นลายตัวอ่านที่เป็นชนิดเดียวกันเช่นรูป ๔ เหลี่ยมที่อ่านเป็น พ. เป็นต้น

ล่างสุด ลายสือชื่อ อัลคเซนทรีซซึ่งยืนยันลายสืออ่าน เป็นรูปอย่างนี้ ต่อมาได้เป็นตัวหนังสือ เช่น N คือ น. เมื่อเป็นตัวหนังสือแล้วเหมือน ล. ไทย

ระบบแบบตัวสือชาวอียิปต์

ตัวสือชาวอียิปต์ ที่ยังเป็นลายรูอ่าน (ไฮโรกลีฟ hieroglyph) ซึ่ง-แซมโปลิออนได้กระทำเป็นกฎแจอ่านไว้ปรากฏ แบบอยู่หน้าซ้ายนั้น มีแบบเป็นตัวสือ (เดโมติก-DEMOTIC) ซึ่งชื่อนี้เป็นคำอังกฤษและไทย ส่วนชื่อคำ

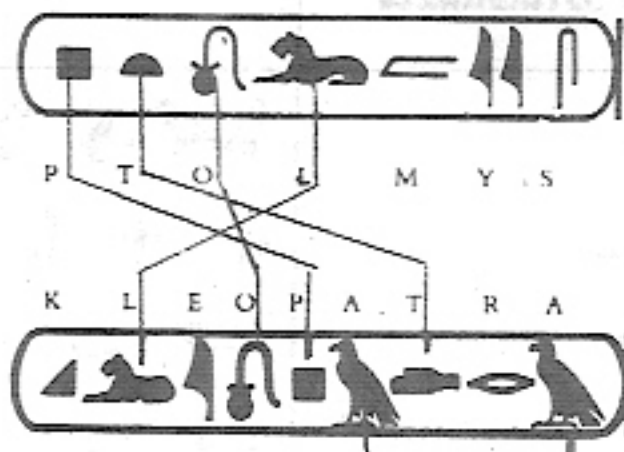
ชาวอียิปต์แท้นั้นยังไม่ได้เรียนภาษาอียิปต์เขียนจึงไม่รู้ ที่กระทำนี้ไม่ใช่ภาษาชาวอียิปต์แท้ เป็นแต่เพียงตัวลายและตัวสืออียิปต์เขียนเท่านั้น อย่างข้างบนมีคำชื่อว่า โปโตเลมี และ คลีโอพัตรา หรือ คลีโอพัตรา แต่ถ้ามารู้ว่า ลายสือชื่อ Lion เป็นภาษาชาวอียิปต์แล้ว ที่ทำรูปสิงโตหมอบขึ้นเสียงอ่านเป็น ล. แล้วก็พอเห็นเค้ากระทำลายตามชื่อคำอียิปต์เขียน จะเห็น รูปตามเหลี่ยมอ่านเป็น ค. ครั้นเป็นตัวสือแล้วจะเห็น   และรูปสิงโตหมอบซ้ายและขวา   อ่านเป็น ล. เป็นตัวสือแล้วจะเห็นเป็น   รูปมีคดตั้งมีคมซ้าย   อ่านเป็น ๔ เป็นตัวสือแล้วจะเห็น ตัวเสาคั่งโค้งซ้ายและขวามีคอมห้อย   อ่านเป็น โอ. เป็นตัวสือแล้ว   รูป สี่เหลี่ยมอ่านเป็น ป. เป็นตัวสือแล้ว   นกยืนหันซ้ายและขวา   อ่านเป็น ๔.ว. เป็นตัวสือแล้ว   รูปมือแบซ้ายหรือก่อนขนมปิงและมือ   อ่านเป็น ท.ด. เป็นตัวสือแล้ว   รูปปาก   อ่านเป็น ร. เป็นตัวสือแล้ว   รูปนก   อ่านเป็น ๗. รวมรูปแสดงอย่างข้างบน อ่านว่า คลีโอพัตรา เป็นตัวสือก็เขียนอย่างนี้

เท่าที่นำมาเล่านี้ เพื่อเห็นลายรูชื่อ หรือออกเสียงอ่านพูด กับตัวสือนั้นต่างกัน หนังสืออียิปต์เขียนเอารูปต่าง ๆ ขึ้นเป็นตัวสือ-พยัญชนะ และเป็นไม้-สระ ตัวที่เป็นรูปนั้น ๆ ก็เป็นชื่อนั้น ๆ ที่อังกฤษเขาให้ชื่อว่า ไฮโรกลีฟ hieroglyph ครั้นเอาเข้าอ่านเป็นตัวสือแล้ว เรียกว่า ไฮโรกลีฟิกซ์ hieroglyphics แต่ในที่นี้เรียกและแปลว่า-แบบระบบลายรูอ่าน เฉพาะศัพท์ประกอบปัจจัยอย่างนี้ อันแปลว่าเนื่อง หรือประกอบเข้ากับลายรูนั้น ตรงกับลายสือ หรือตัวสือของไทย เมื่อเป็นตัวสือแยกออกไปจนกระทั่งมองไม่เห็นเค้าเดิมอันเป็นตัวสือปัจจุบันและเป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์ ก็แล้วแต่ชื่อว่า ตัวสือ หรือ หนังสือซึ่งฝรั่งเขาเรียกว่า DEMOTIC เดโมติก นั้น

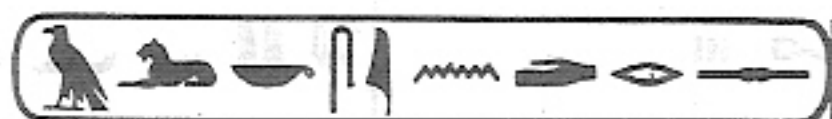
Charnpollion, finally deciding that Ptolemy might be read phonetically, patiently reconstructed the name, sound by sound, from Greek and Coptic into demotic, then into an earlier hieratic script and finally into hieroglyphics. It came out p-t-o-l-e-m-y-s, or Ptolemais, and could be spelled both right-to-left and in other directions, as on the obelisk on the right.

In 1822 a copy of the inscription from an obelisk at Philae, excavated seven years earlier, was made available to Charnpollion. He was stunned to see confirmed in its hieroglyphics a name he had reconstructed many times from a demotic papyrus: the cartouche of Cleopatra.

A comparison of two royal names from the Philae inscription—a tribute to the goddess Isis from Ptolemy IX and his wife Cleopatra, ancestors of the well-known Cleopatra—shows the deductive process by which Charnpollion confirmed that some hieroglyphics were meant to be heard as well as seen. Assuming the pronunciation would be similar to the Greek, he first identified three phonetic symbols—the p, o and l sounds—present in both names. Charnpollion correctly concluded that the two different l signs were homophones, like the f and ph in English: equally valid symbols for the same sound. Thus armed with four known letters, Charnpollion was able to deduce the missing ones from their positions.

A L K S E N T R S

Now possessing a combined total of 12 phonograms, or sound symbols, Charnpollion eagerly applied them to a third cartouche and was able to decipher the name a-l-k-s-e-n-t-r-s—Alexander (above). Convinced that his phonetic approach would work for all non-Egyptian names, Charnpollion gathered as many cartouches as he could find dating from the Ptolemaic and Roman periods and quickly transliterated 80, in the process greatly increasing his list of known phonetic signs. The acid test came in September of 1822, when he tackled some cartouches pre-dating the Greek and Roman eras, and achieved a tremendous break-through by deciphering his first purely Egyptian names: Ramses and Thutmose.

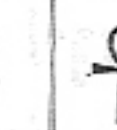
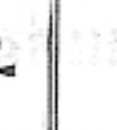

รูปร่างทั้งนี้ ได้เขียนขึ้นใช้เป็นคำพูดต่าง ๆ

ระบบแบบและลายรูอ่าน ควรเป็นการเริ่มชนิดหนึ่งในยุคก่อนประวัติศาสตร์ ซึ่งมีการเขียนเป็นรูปภาพ ก่อน เช่น ที่พบ ณ ผา อันระบุถึงอายุหิน ที่ชาวอียิปต์ได้เริ่มขึ้นไว้ จึงเป็นที่ยืนยันข้อคิดเห็น อันยากที่จะแสดงได้ใน ทางรูปภาพ พวกเขาก็น่าจะเชื่อสิ่งที่ใช้ความคิดประดิษฐ์ขึ้นเพื่อเรียบเรียงความต้องการเป็นคำพูด เหมือนการรวมรูป เส้นตรงว่า บี (bee=ผึ้ง, ตรง,) และ ลีฟ (Leaf ใบไม้) เพื่อแสดงเป็นคำพูดภาษาอังกฤษว่า บีลีฟ (belief เชื่อถือ) ได้ใช้อยู่ในตัวสือ และ ภาษาอังกฤษ) ฉะนั้น ผู้ชำนาญภาษา อาจเชื่อได้โดยส่วนเดียวต่อการริเริ่มก็เป็นได้ อย่างไรก็ตามนี้ ตั้งแต่-ระบบแบบลายรูอ่านอันเก่าแก่ที่สุดซึ่งยืนยันอยู่มา ได้สืบกาลเวลาประมาณ ๓,๑๐๐ ปีก่อนคริสตกาลประมาณ ๕,๑๐๐ ปีมาแล้ว ก็เป็นเครื่องอ้างได้ถึงภาษาการเขียนได้เจริญขึ้นอย่างเต็มที่ ถึงกระนั้น ระบบแบบชาวอียิปต์ก็ไม่เคยแผ่มาเป็นตัวสืออัลฟาเบตามตามที่รู้จัก พวกเขาได้ก่อตั้งขึ้นเลียงจากอักษรพยัญชนะทุกตัว ในคำพูดของพวกเขา ระบบแบบ จึงพิสูจน์ผลสำเร็จอย่างประหลาดถ้าแม้จะไม่พยายามกระทำให้มีขึ้น-ยกเว้นแต่คัดลอกถ่ายเสียงคำพูดของชื่อต่างเมืองตาม สระที่เป็นเครื่องหมายให้ทราบกันได้ โดยรวมเสียงกล่าวแล้วเขียนเป็นตัวปรากฏ หรือ เสียงกล่าว และ รูปปรากฏ ที่เขียน รูปแบบโครงสร้างร่างการแปลคำพูดบ้างก็ได้

สัญลักษณ์เสียงคำกล่าว

ก็ตัวสือชาวอียิปต์ ซึ่งเกิดจากการเขียนหมายรู้มี ๒๔ เสียงตัวอักษรพยัญชนะ, สระ, และ จำนวนใหญ่ ของอักษร-สอง หรือ สาม ซึ่งรวมกัน ก็เค้าตัวแบบข้างล่างนี้ แสดงบางตัวของรูปเหล่านี้เป็นตัวอักษรและ จุดมุ่งหมาย เหล่านั้น เป็นส่วนหนึ่งซึ่งให้ความหมาย และ ใกล้ชิดกับเสียงกล่าวของพวกเขา เช่น ใกล้ close เดียวนี้ present ความรู้ และ การจำกัดความหมายที่อำนวยให้เป็นตัวสืออักษรพยัญชนะสระที่ใช้เป็นภาษาอังกฤษ

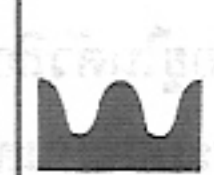
	หนึ่ง-ตามตัวสืออย่างแท้จริง UNILITERALS							สอง-ตามตัวสือ BILITERALS				สาม-ตามตัวสือ TRILITERALS		
SIGN ตัวรูปหรือ														
OBJECT สิ่งของ DEPICTED วาดให้เห็น	Owl นกฮูก	Mouth ปาก	Water น้ำ สายน้ำ	Quail chick ลูกนกคุ่ม	Loaf ก้อนขนมปัง	Bolt ข้อตึง	Twisted flax ปอผืน เกลียวเชือก	Face หน้า	Milk jug (in a net) เหยือกนม	Goose ห่าน	Swallow or martin- นกนางแอ่น	Beetle or Scarab แมงทับ	Sandal strap เข็มขัด สายรัด	Heart and windpipe แกนใจกลาง หลอดลม
APPROXIMATE ทำให้กลายเป็น SOUND เสียงพูดว่า น.	m. ม.	r. ร.	n. น.	w. ว.	l. ท.ต.	s. ส.ช.	h. หุฮ	hr. หุร ฮร	me. มี	sa. สา.ชา.ชา.	wr. วร.	kheper เคเปอร์	ankh อังค	nefer เนฟเฟอร์

รูปตัวสือ และ คำชื่อออกเสียงกล่าวที่พอเทียบกันได้

เท่าที่เล่ามานั้น ก็ตามที่ชาวอังกฤษเขียนเล่าไว้ จึงปรากฏเป็นคำอังกฤษ ซึ่งเขาคงรู้คำพูดภาษาชาว อียิปต์บ้าง จึงพอเป็นความรู้เรื่องการใช้ลายรูปเป็นเสียงกล่าวคำพูดได้ ที่เล่าอย่างนั้นก็เพราะผู้เขียนไม่รู้ถ้อยคำภาษาชาว อียิปต์เพียงพอ จึงเล่าเทียบคำไทย กับ คำชาวอียิปต์ไม่ได้ ต่อไปจะกล่าวเทียบกันตามคำพูดชื่อไทย และ ตัวสือไทย กับ คำอังกฤษ และ ตัวสืออังกฤษ เท่าที่พบคำ และ ใช้ตัวสืออย่างเดียวกัน เช่น คำไทยว่า ไฟ ก็เขียนโดยใช้ ฟ. ซึ่งอยู่ใน เสียงกล่าวรู้ว่า ฟอ หรือ ฟือ เป็นเสียงกล่าว และ ชื่อ ฟอ คำอังกฤษว่า fire อ่านว่า ไฟรุ ก็มีความหมายรู้ว่า ไฟ ทั้งออกเสียงพูดเป็นคำว่า ไฟ เหมือนกัน แต่ตัว f นี้เขาอ่านว่า เอฟ หรือ เอฟ-เฟาะ อันออกเสียง ฟุ ที่ตัว สะกด จึงออกเสียงที่ไรฟั้น แต่ก็ยังเป็นชื่อ ตัวสือ=อักษร พยัญชนะว่า f (เอฟ) ฟ ชาวอังกฤษเขาออกเสียงคำพูดประจำว่า ไฟ อยู่แล้ว เวลาเขียนเป็นตัวสือจึงเขียนตามรายรูปที่อ่านออกเสียงคำกล่าวตรงชื่อว่า Fire ซึ่งอ่านว่า ไฟ เหมือนไทย โดยใช้เสียง ฟ+ไ F+ i เช่นเดียวกับไฟไทยเท่านี้ ก็พอจะเห็นความเป็นตัวสือ และ ภาษา หรือ ภาษาถ้อยคำพูดที่เป็น

ตัวสื่อได้ แต่คำชื่อไทยว่า ไฟ กับคำชื่ออังกฤษว่า ไฟรุ ซึ่งเหมือนกันนี้ คงตั้งคำชื่อใช้เหมือนกันมากกว่าที่จะเอามาใช้ตามกัน ถ้าจะมีปัญหาติดกันถึงว่า-ไทยไปได้มาจากอังกฤษ ก็คงยืนยันได้เหมือนกันว่า-อังกฤษเอาไปจากไทย คงอ้างได้เช่นเดียวกันเพื่อไม่ให้เสียเปรียบกัน จึงกล่าวได้ว่า-ต่างก็ตั้งคำชื่อขึ้นใช้ และ บังเอิญตรงกันได้

									
Weep ร้องไห้	Man, Son คน, ลูก	Cattle, Ox ปศุสัตว์, วัว	Beer pot, Drunkennes's กระปุกเบียร์ กระปุกดื่มได้	Bee, Honey ผึ้ง, น้ำผึ้ง	Nestling บินขึ้น	Jubilation รำเริง	Sail upstream ใบเรือ เหนือ	Woman, Widow หญิง, แม่้ายผัวหาย	Hill country Desert ภูเขา ชนบท ถิ่นแห้งแล้ง

รูปภาพ และ ความหมาย อธิบายแบบไทย

รูปภาพ ที่ใช้เป็นคำพูด หรือว่า ลายรู้อ่านความหมาย จะได้บรรยายตามแบบไทยเพื่อเข้าใจง่ายทั้ง ๑๐ รูปนั้น รูปที่ ๑ แสดงอาการร้องไห้ รูปลายรู้อ่าน ทำรูปลูกตา มีน้ำตาไหลเป็นสายตกลง ๓ หยด ที่ ๒ ทำเป็นรูปเด็กยกมือซ้ายแบยกนิ้วขึ้น มือขวาวางที่หัวใจ หมายความว่า-ลูกรัก รูป ๓ จั้ว-ทำรูปให้เห็นชัดอย่างนั้น ฯลฯ ครั้นเขียนเล่าเรื่องนั้น-จะเห็นลายเขียนเรียงกันข้างล่าง (ในนี้อยู่หน้าต่อไปรูปบนนั้น) เช่นรูปที่ ๑ เขียนเป็นรูปใบคองมีกิ่งคาคในใบแผ่ออกซ้าย หมายความว่า-เชื้อแผ่ออกไป ที่ ๒ เขียนเป็นรูปสายน้ำหมายถึงสายเลือดไปเกิดที่ ๓ เขียนเป็นรูปห่านเป็นกำลังเดิน ให้หมายความว่า-เกิดเป็นชีวิต ฯลฯ พอได้ความหมายรู้ หรือ อ่านรู้อย่างไทย ส่วนภาษาชาวอียิปต์นั้น ไม่มีความรู้ จึงบรรยายไม่ได้บรรยายให้คนไทยรู้ไม่ได้ เพราะไม่ใช่ภาษาไทย

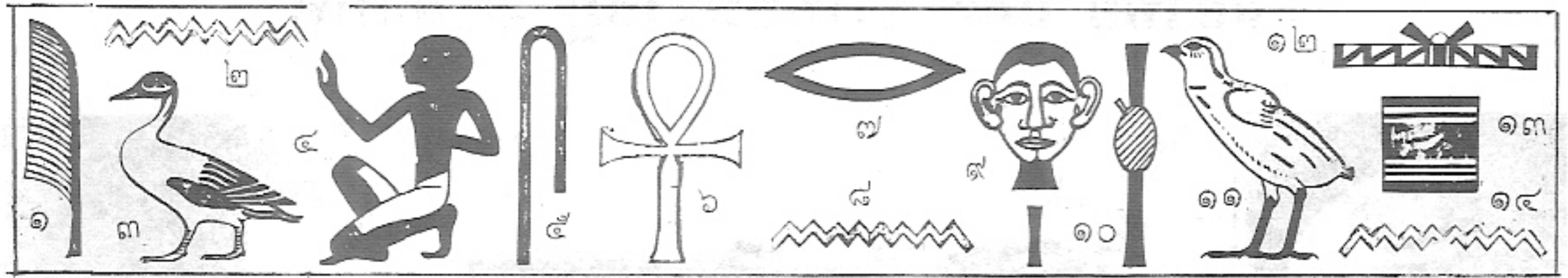
รูปภาพแต่ละรูป ซึ่งให้ความหมาย

รูปภาพแต่ละรูปไม่ใช่ ลายรู้อ่านทั้งหมด จะละทิ้งวิธีการเก่าของพวกเขา อันเป็นรูปภาพคำพูดที่กลายเป็นเสียงภาษาคำพูดที่รู้กันได้ ลายรู้อ่านทั้งหมด ประมาณ ๗๐๐ รูปแบบ ที่ใช้กันตามธรรมดาในระหว่างกษัตริย์พระองค์ใหม่ อย่างน้อยที่สุดก็ ๑๐๐ แบบ ที่เหลืออยู่ให้เห็นได้อย่างชัดเจน ในกาลนั้น ได้ใช้เป็นเครื่องหมายแทนคำพูดที่พวกเขาได้วาดให้เห็นแล้วรู้กันได้ ส่วนมาก พวกเขาได้เขียนเพิ่มไว้กับเสียงภาษาที่ใช้เสียงอย่างเดียวกับคำพูดเป็นเครื่องหมายกำหนดนำให้ถูกต้อง ดังนั้น คำเฉพาะว่าอนุสาวรีย์ยอดแหลม ออปีลิชก เทคเคนอิซ obelisk-tekhen-is จึงเป็นการใช้อย่างผิดปกติ ได้แสดงเป็นลายรู้อ่านเสียงภาษาถ้อยคำขึ้นเป็นรูปอักษรพยัญชนะเป็น t + kh + n ได้เรียงตามสัญลักษณ์อนุสาวรีย์ออปีลิชก ระบบการได้พิสูจน์โดยแบบอย่างแล้ว

พ่อ ให้คำสรรเสริญเป็นของขวัญแก่ลูกของตน

ประโยคนี้ มีความหมายการแปลว่า ถ้าเป็น-ลายรู้อ่าน ก็มีคำอ่านเฉพาะรูปเหล่านั้น ซึ่งมองเห็นคำแปล (ข้างขวา) ว่า “เขาเป็นลูกของเรา ผู้เกิดในชื่อของเรา อันปรากฏอยู่บนเส้นนี้” นำมาจากคำจารึกราชวงศ์ที่ ๑๒ ซึ่งเจ้าหน้าที่กองทัพบก (จารึกไว้) เป็นรูปปรากฏช่วยให้รู้ความหมายลายรู้อ่านหมายความว่าอย่างไร โดยทั้ง ๒ ข้อกำหนดความหมาย และ รู้เสียงคำพูดอันประกอบกัน-ซึ่งอาจไม่เป็นรูปคำพูด และ วลี อย่างเดียวกัน แต่ก็บรรลุความรู้สึกภูมิใจแห่งความเป็นพ่อที่มีในลูกของเขา

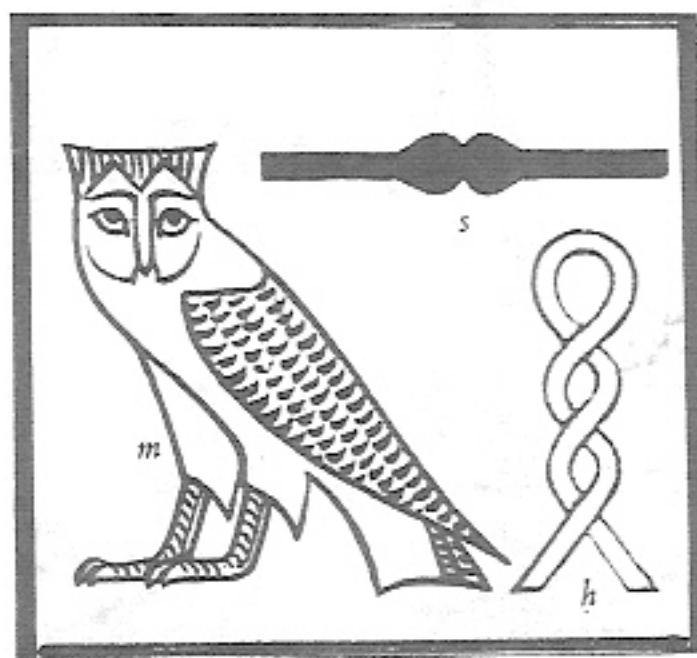

รูปภาพ ที่เขียนขึ้นแสดงความหมายให้รู้ ตามลำดับเลข

๑. ใบตอง แผ่กิ่งชาย แผ่ออก	๘. สายน้ำ ชื่อ (ของเรา)
๒. สายน้ำ เกิดเป็น หรือ สายเลือดเกิดเป็น	๙. หน้า-อยู่บนเส้น (ชื่อ) อยู่บนเส้น
๓. ห่าน เกิดเป็นชีวิต	๑๐. ท่อ ขอบัน ช่วงชีวิตที่เป็น
๔. ชายทำท่าตกใจ ลูกเรา	๑๑. ลูกนกคุ้ม เสียงคำประกอบขึ้นเต็มผลสำเร็จ
๕. สายคล้อง ทบลง ก่อเกิด	๑๒. หมายการเขียนตั้งใจ เป็นผูกหนังสือ ตัวสื่อ
๖. ห่วงบน สามปลายบาน เป็นชีวิต	๑๓. เสือ, เครื่องปลาด แผ่นหินจารึก
๗. ปาก ออกคำรับ (ว่าเป็นลูก)	๑๔. สายน้ำ นี้ คือ ลายรูอ่าน ชนิดนี้

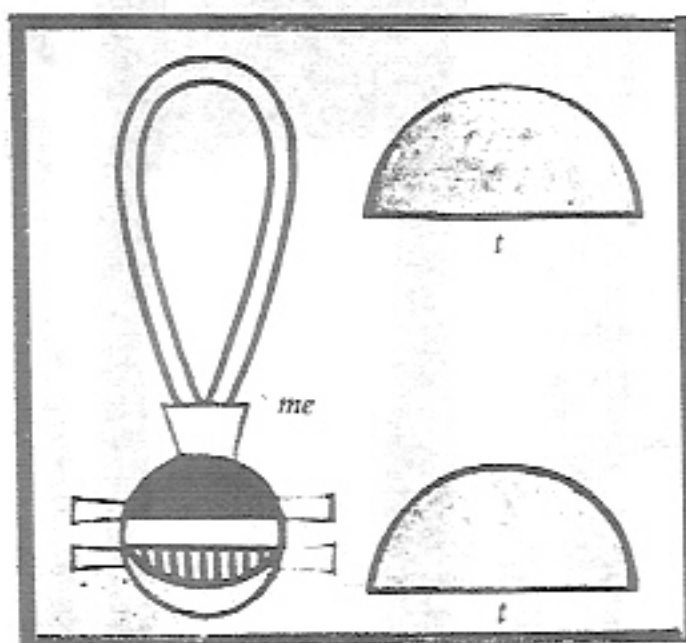
รูปภาพ ที่ใช้เป็นคำพูด ได้อธิบายไว้

M + S + H = CROCODILE

จระเข้ท้องเหลือง

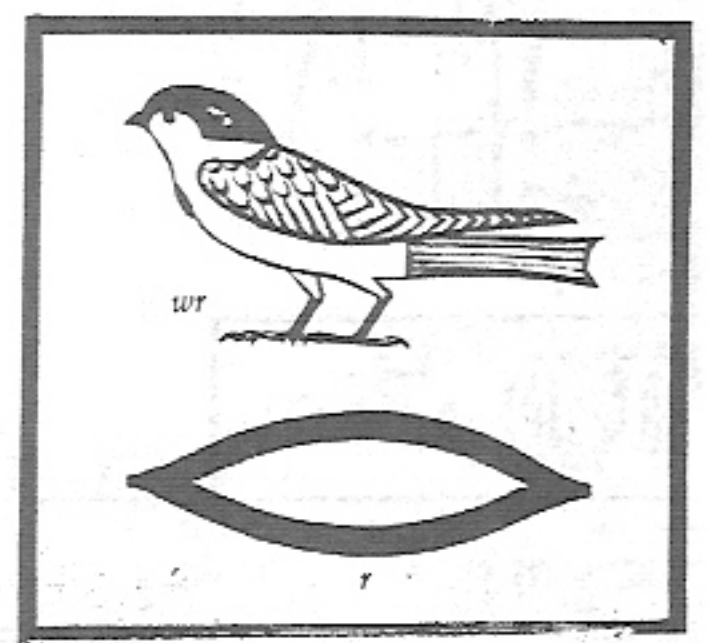
เพื่อแสดงอักษรพยัญชนะ ๓ ตัว (อักษรแปลว่า-กระทำเสียง พยัญชนะแปลว่า-รูปปรากฏ) แห่งคำพูดของพวกเขาได้ กล่าวเรียจระเข้ท้องเหลือง ซึ่งควรเป็นคำระบุชื่อว่า “มีเสห์” “มิเสหุ” “mesch” “misch” หรือ แม้ว่า เอเมเซห์ “emseh” หลัง-สระ ซึ่งชาวอียิปต์ประสมรวมกันไว้ เป็นลายรูปชื่ออักษรพยัญชนะซึ่งบ่งบอกทั้ง ๓ ตัวนั้น ทั้งเหล่านั้นด้วย ควรเป็นประสมเน้นสัญลักษณ์สำคัญซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนแห่งจระเข้ท้องเหลืองเฉพาะที่เดียวหรือ อาจตรงคำอังกฤษว่าครอก-โอะโดล

ME + T + T = LIKENESS

ความเหมือนกัน

เริ่มถอดความได้ ควรจะว่า-เหยือกนม และ สองก่อนขนมปัง เป็นสัญลักษณ์อาหาร แต่ทั้งสองนั้น-อาจผิดได้สำหรับจำนวนเหล่านั้นที่จะเป็นห่วงเสียงออกอ้างเป็นคำเดียว จึงยากที่จะแสดงได้ในรูปเดียว สัญลักษณ์ที่ ๑ เป็นอักษรพยัญชนะคู่ ๑ ซึ่งใช้แทนกันได้ และ ทั้ง (อี) ก็ใกล้ชิดกับเสียงกล่าวว่า-กลืนเช่นเดียวกัน คำว่า-เช่นเดียวกันนี้อาจใช้เป็นก่อนขนมปัง ๒ ก่อนนั้นเป็นเครื่องเทียบกันได้ในความหมายว่าเช่นเดียวกัน หรือเหมือนกัน

WR + R = GREAT ใหญ่

ลักษณะสำคัญผิดปกติดอย่างหนึ่งของคำพูดจำนวนมาก ที่ใช้ลายรูปหมายรู้พิเศษ เสียงของภาษาหนึ่งเป็นเครื่องประกอบ เพื่อช่วยผู้อ่านให้อ่านได้ สัญลักษณ์รูปปาก-บ่งเฉพาะเสียง ร. r ขึ้นยันคำสุดออกเสียงนั้นตรงกับ ร. เสียงคำกล่าวจึงครบตามทีออกเสียงก็เป็นขึ้นโดยธรรมดา ประสมคำพูดซึ่งมีอยู่ ๒ หรือ ๓ ตัวอักษรพยัญชนะตามที่ได้เขียนลายรูปไว้

ลือไทย และ ค่ำไทยปรากฏ ณ อียิปต์

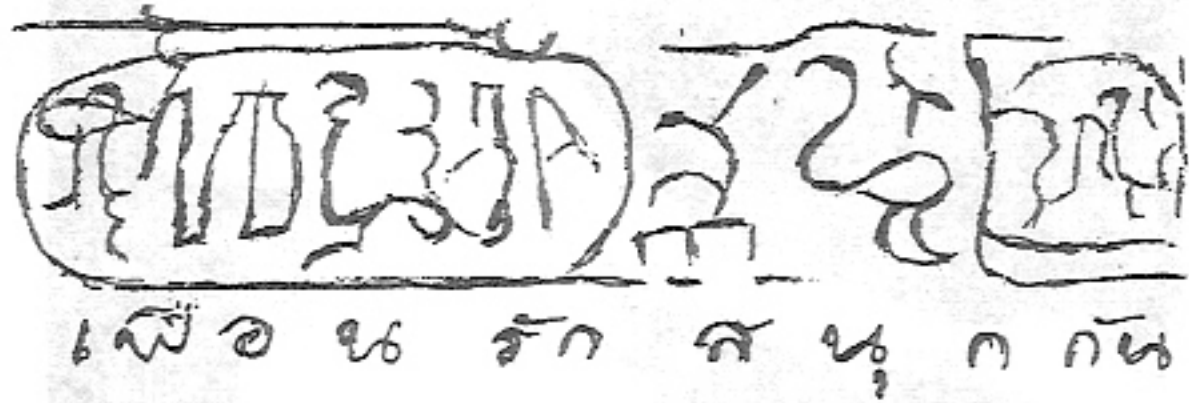
เสาหินที่บใหญ่โต ทั้งนี้ กลมรอบ ๓๓ ฟุต และ สูง ๖๕ ฟุต ส่วนศักดิ์อันเหมาะสมเป็นตัวอย่างดลบันดาล
ให้มีโบสถ์-แอมมอน ณ กานัก (Amon's at Karnak) ปราสาทโบสถ์นี้ พระเจ้าฟาโรหุซ ๒ พระองค์ทรงเป็นกษัตริย์
ได้ทรงโปรดให้สร้างขึ้นซึ่งมีเครื่องตกแต่งประดับแสดงถึงพระองค์กษัตริย์ทรงสร้างถาว

พระเจ้าฟาโรหุซ กษัตริย์ใหม่ ๒ พระองค์ (Two New Kingdom Pharaohs) เป็นพระราชนวงศ์ที่
๑๔ ก่อน ค.ศ. ๑,๓๐๐ ปี (ประมาณ ๓,๒๔๐ ปีมาแล้ว) ที่ทรงสร้างโบสถ์นี้ คือ พระเจ้าฟาโรหุซเซติ เป็นที่ ๑ พระเจ้า
ฟาโรหุซ แรมเซซ เป็นที่ ๒

ลายสือไทยที่ปรากฏ ณ เสาหินนั้น ตัดออกมาล่างได้เขียน
ลงเส้นให้ชัด พอได้เห็น

ท่อนล่างซึ่งปรากฏไทย-ย จะเห็นชัดเจนล่างได้เขียนลงเส้น
ให้ชัด พอได้เห็น

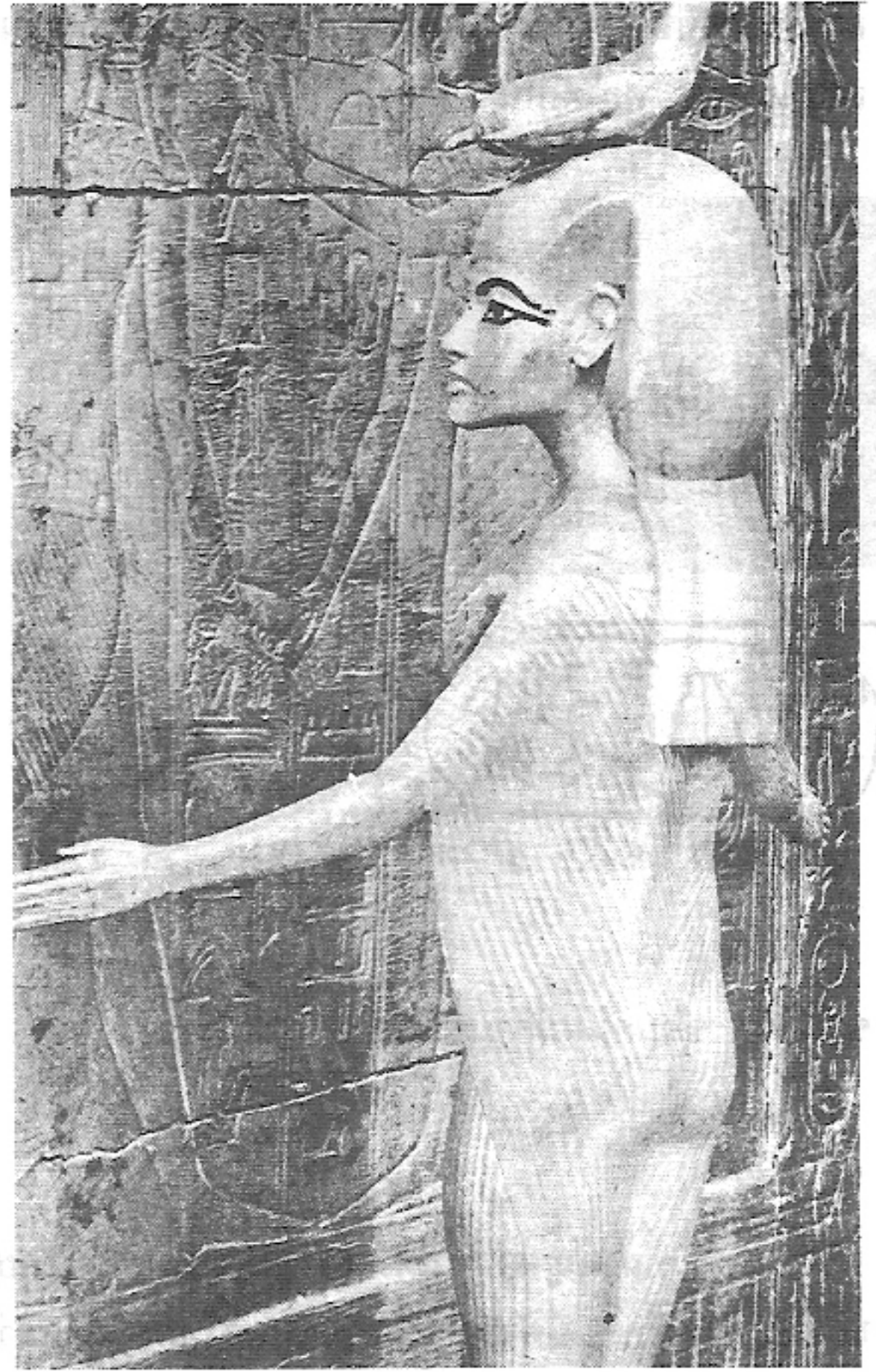

ขวา-ฟ้า ช้อนกันบนอ่านเป็นไม้โท ขุนหญิง กับ ขวัญ ก็ช้อนกัน ต้องตัดเส้นพอจะเห็นได้ ญ ใช้แบบ ๒ ห่อง

ที่สำคัญมากที่สุด และมีคุณค่ามาถึงไทยอย่างเด่นชัด-ก็คือ เสาหินต้นแรกช้ายนั้น นับขึ้นเป็นแถวที่ ๒ ชั้นบนกอบัวนั้น มีตัวสือไทย อ่านเป็นคำไทยได้ชัดเจนว่า เพื่อนรัก สนุกกัน (สนุกกัน) แม้ที่อื่น ๆ เช่น-เสาแรกขวานั้น ก็ดูจะเป็นตัวสือไทย แต่อ่านไม่ได้ความ ด้วยเหตุเป็นลายเลือนลางไม่ชัดเจน และต้นแรกช้ายนั้น บรรทัดได้ลงมา อ่านได้ความแจ่มแจ้งเลย ตัวลายนี้อ่านได้ว่า-ไทยฟ้ารุ่ง และ ขุนหญิงขวัญฟ้า เข้าใจว่า-ไทยฟ้ารุ่ง คงเป็น-พ่อขุนใหญ่ ส่วน-ขวัญฟ้า เป็นชื่อ-พระนางขวัญฟ้า หม่อมแทนคำ คือ พระอัครมเหสี หรือ ราชินีนาถ ในบัดนี้ และ ชื่อทั้งคู่ นั้นยืนยันว่า-เป็นไทยเฉพาะเท่านั้น ก็พอได้ความแล้ว ตัว-ส. และ น. ที่สนุกกันนั้นชัดเจน และ ที่-ไทยฟ้ารุ่ง กับขวัญฟ้า นั้น ไทยถึงแม้จะไม่ชัดเจน แต่ ย. อยู่หลังไทยนั้น-เห็นชัดเจน ส่วน-ขวัญฟ้า นั้น ข. กับ ว. ก็เห็นชัด จึงพอได้ความแน่นอน ทั้งนี้-ซึ่งยืนยันว่าต้องเป็นคนไทย และ รู้สือไทยดี หรือหนังสือไทยดีด้วย ได้ไปอยู่อียิปต์ ทั้งเป็นช่างฝีมือดีอีกด้วย จึงสลักตัวสือไทย เป็น ถ้อยคำไทย และเป็นชื่อไทยไว้ได้ คงดัดแปลงให้คล้ายตัวสืออียิปต์ หรือ พระเจ้าฟาโรหุซทรงโปรดให้จารึกไว้เป็นที่ระลึกก็ได้ก็ส่วนที่ปรากฏเป็นหลักฐาน ว่าคนไทยได้ไปอยู่อียิปต์ และ ยืนยัน-สือไทยว่ามีมาแต่ ๓,๒๐๐ ปีแล้ว จึงยืนยันและสมควรตั้งหลักฐานสือไทยที่ปรากฏ ณ เมืองจีนสมัยราชวงศ์ซาง-ก็ประมาณ ๓,๓๐๐ ปี ลงมาถึง ๓,๒๐๐ ปี เช่นเดียวกันแท้ และ ตัวสือไทยนี้ใกล้เคียงกับตัวสือไทยบัดนี้มากกว่า-ตัวลายสือไทยสมัยสุโขทัย หรือ ตัวสุโขทัยกับ ทั้งยืนยันกาลเวลาอีกด้วย

ก็-ชาวอียิปต์สมัยนั้น คงไม่ได้เรียน-สือไทย หรือ หนังสือไทยและ ไม่รู้-คำไทย หรือ ภาษาไทยจึงแน่นอนว่าเป็นคนไทย หรือ คนไทยได้ราชาภิเษกเป็นพระเจ้าฟาโรหุซเอง พระนามว่า-กษัตริย์ใหม่ (New Kingdom) ยืนยันอยู่ และ พระนามว่าฟาโรหุซนี้ ตามเสียงกล่าวก็เป็นอย่างเดียวกับคำชื่อไทยว่า-ฟาโร พระนามว่า-ฟาโรหุซ พระองค์ที่ ๑ เห็นมีชื่อว่า-ฟาโรหุซเซติ Pharaohs Seti เซติ Seti อ่านอย่างคำไทยว่า-สือไท ก็ได้ ครั้นได้พบจารึกว่า-ไทยฟ้ารุ่งชัดเจนแล้ว พระองค์อาจสถาปนาพระนามว่า-ไทยฟ้ารุ่งสือไท ต่อมา พระนามหน้า จึงสถาปนาเป็นชื่อ-พระราชวงศ์กษัตริย์ใหม่ว่า-ไทยฟ้ารุ่งสือไท ตามลำดับพระนามปรากฏเพียงว่า-ฟาโรหุซสือไทเท่านั้น เฉพาะพระนามว่า-ฟาโรหุซ หรือ ฟาโรซึ่งตามจารึกปรากฏว่า-ฟ้ารุ่ง นั้นชาวอียิปต์อาจออกเสียงฟ้ารุ่งไม่ได้ ออกได้ว่า-ฟาโรหุซ ฟาโรอย่างนี้ก็เหมือนกับ

พระจิวรกลีบ ถ่าย ด้านหน้าเพื่อเห็นลายเส้นที่
ทำนั้นจริงอยู่ กาลห่างกัน ๓๐๐๐ ปี แต่ก็มีลายไทย
ปรากฏอยู่ด้วย จึงยืนยันได้ว่าไทยเรามีส่วนศักดิ์ไทย
เหมือนกัน

รูปแม่จ้าวชาวอียิปต์ เขาถ่ายส่วนหลังเห็นลายกลีบ
ผ้าห่มคลุมอย่างนั้น จะเห็นเหมือนกันหรือแบบเดียวกับ
ลายไทย และนิ้วมือก็เป็นแบบนี้ว่าลำเทียนไทย

ไทยเราก็คง เช่น ช. ไทยเรียก-ช้าง ชาวอีสานออกเสียง ช. ว่า-ช่าง ชาวลำปาง เชียงใหม่ออกเสียง จ. ว่า-จ้าง ใช้
อีสานว่า-ไซ่ ลำปางเชียงใหม่ว่า-ใจ ชาวสงขลาออกเสียง ง. งู ไม่ได้ ออกได้เป็น ห. ฮ. เช่น เดือนหงาย ออกว่า-
เดือนหาย จัวออกว่า-ฮัว เป็นต้น หรือว่าฟ้ารุ่ง ฟ้าไร มีความหมายตรงกับคำชาวอียิปต์ว่า-ฟาโรหุซ พอดีกันแล้ว
จึงทรงใช้เป็นอย่างเดียวกันจึงปรากฏเช่นที่เป็นอยู่นั้น

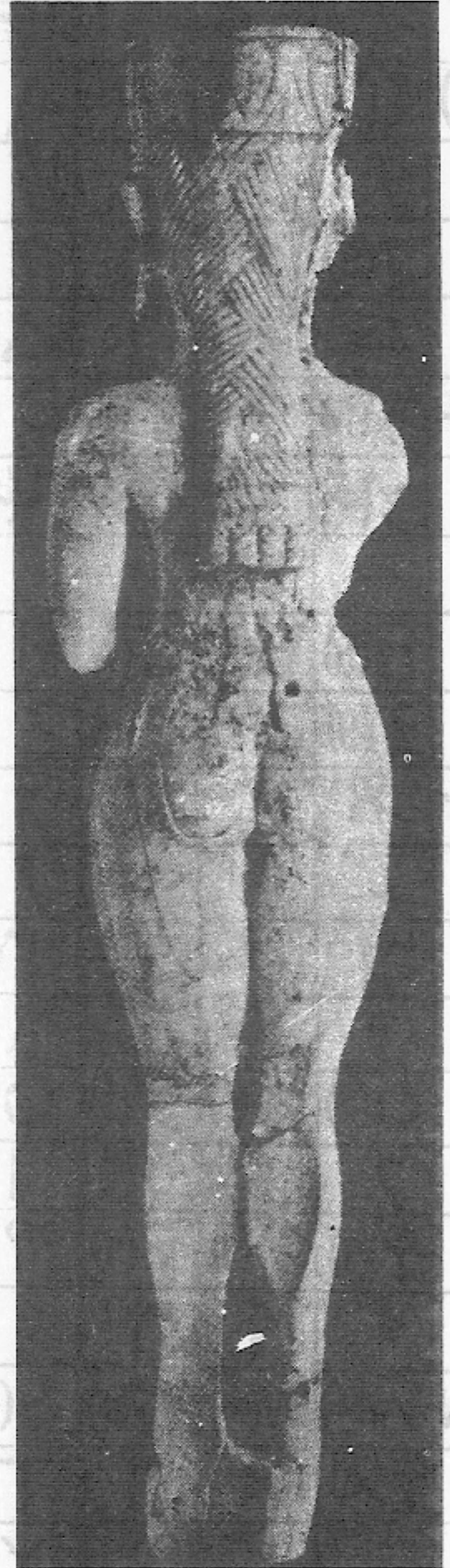
พระเจ้าฟาโรหุซ พระองค์ที่ ๒ ทรงนามว่า-แรมเซซ (Ramses II) ยังดำรงรักษาพลาณาพอาณาจักร
ชาวอียิปต์ไว้ได้ ก็นามว่า-Ramses แรมเซซ ออกอย่างคำไทยได้ว่า-แรมเสร็จ อันหมายความว่า-แรมรอนรานสำเร็จแล้ว
เป็นได้แล้ว พระองค์ไม่ลืมไทย จึงให้จารึก ตัวสื่อไทยเป็นถ้อยคำไทยไว้เป็นหลักฐานยืนยันตลอดกาลนานมานั้น แต่เพราะ
ประชาชนชาวอียิปต์มีมากมาย จึงใช้ตัวสื่อ และ ภาษาอียิปต์ เพื่อรู้ และ เข้าใจง่ายต่อกัน กับทั้ง-ชาวอียิปต์ และ
ดินแดนอียิปต์ต่างมีอะไร ๆ เหมือนไทยมากมาย เช่น การเล่นจูงนางเข้าห้อง และ เครื่องเล่นเพลง เช่น ระนาด ก็มีเหมือนกัน
กับ-ปฏิมากรรม จิตรกรรมซึ่งสร้าง, หล่อ, สลัก, ปั้น, รูปชาย-หญิง คนสัตว์ ฯลฯ ก็เหมือนกัน คือ ไม่มีกายวิภาค ทำ

ส่วนสัดส่วนงามเหมือนกัน เช่น แขน วงช้าง สะโพกกลมดอกบัวว่า ลายผ้าห่มแบบกลีบระยับ ฯลฯ สดคล้องเป็นแบบเดียวกับแบบไทยได้ คงเป็นหลักฐานไทย ได้อีกเช่นกัน

ซ้าย รูปแม่กุน ขุนหญิงเพชรบุรี ด้านหน้า เฉพาะสะโพก หน้าขา จะเห็นเป็นรูปดอกบัว หลวงคว่าอันเป็นส่วนศักดิ์ ชัดเจนซึ่งเห็นแล้ว จะเป็นแบบเดียวกับอียิปต์

ขวา หญิงอียิปต์ ได้ถ่ายส่วน หลังกมาให้เห็นส่วน ตะโพกลงมาถึง ขาอ่อนทั้งคู่ จะเห็นเป็นรูปดอกบัว หลวงคว่าอันเป็นส่วนศักดิ์ชัดเจน ยืนยันว่าแบบเดียวกัน

ตัวสือออลฟาเบท ALPHABET

ตามชื่อ ต้นแบบ ได้สร้างขึ้นมาแล้ว แต่ ๑๕-๑๕๐๐ ปีก่อน ค.ศ. ๑๕๐๐ ปีมาแล้ว	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.	ตามชื่อ ต้นแบบ ๑๕๐๐-๑๕๐๐ ปี ก่อนค.ศ.
EARLY CANAANITE (RECONSTRUCTED) 18th-15th CENT. B.C.	NORTH SEMITIC (LATE 2nd MILL. B.C.)	EARLY HEBREW (10th-4th CENT. B.C.)	MODERN HEBREW	EARLY GREEK (8th-6th CENT. B.C.)	EARLY ETRUSCAN (8th CENT. B.C.)	EARLY LATIN (7th-4th CENT. B.C.)	CLASSICAL GREEK	RUSSIAN	CLASSICAL LATIN	BLACK LETTER	MODERN CAPITALS	
𐤀 𐤁 (')	𐤀 (')	𐤀	א (')	Α	Α	↑A	A	A	A	𐌆	A	
𐤂 𐤃	𐤂	𐤂	ב	Β	Β	BB	B	Б	B	𐌇	B	
	𐤄 (g)	𐤄	ג	Γ	𐌆 (g)	𐌆 (g)	Γ (g)	Г (g)	C (k)	𐌈	C	
	𐤅	𐤅	ד	Δ	𐌇	DD	Δ	Д	D	𐌉	D	
𐤆 𐤇 / 𐤈	𐤆 (h)	𐤆	ה (h)	Ε	𐌈 (h)	𐌈 𐌈 𐌈	E	E	E	𐌊	E	
	𐤉 (w)	𐤉 (w)	ו (w)	Ζ	𐌉 (w)	𐌉 𐌉 𐌉	-	-	F	𐌋	F	
									G	𐌌	G	
𐤊 𐤋	𐤊 (h)	𐤊 (h)	ח (h)	Θ	𐌊	H	H (ē)		H	𐌍	H	
	𐤌 (y)	𐤌 (y)	ץ (y)	Ι	𐌋	I	I	И	I	𐌎	I J	
𐤍 𐤎 / 𐤏	𐤍	𐤍	כ	Κ	𐌌	𐌌 𐌌 𐌌	K	K	K	𐌏	K	
𐤐 𐤑 𐤒	𐤐	𐤐	ל	Λ	𐌍	𐌍 𐌍	Λ	Л	L	𐌐	L	
𐤓 𐤔 𐤕	𐤓	𐤓	מ	Μ	𐌎	𐌎 𐌎	M	M	M	𐌑	M	
𐤖 𐤗 / 𐤘	𐤖	𐤖	נ	Ν	𐌏	𐌏 𐌏	N	Н	N	𐌒	N	
𐤙 (i) 𐤚 (i)	𐤙 (i)	𐤙 (i)	ס	Ο	𐌐	𐌐 𐌐	O	O	O	𐌓	O	
	𐤛	𐤛	פ	Π	𐌑	𐌑 𐌑 𐌑	Π	Π	P	𐌔	P	
	𐤜 (q)	𐤜 (q)	ק	𐌒	𐌒 𐌒 𐌒	𐌒 𐌒 𐌒	𐌒	𐌒	Q	𐌕	Q	
𐤞 𐤟	𐤞	𐤞	ר	Ρ	𐌓	𐌓 𐌓	P	P	R	𐌖	R	
𐤠 𐤡 / 𐤢 𐤣	𐤠 (sh)	𐤠 (sh)	ש	Σ	𐌔	𐌔 𐌔	Σ	С	S	𐌗	S	
𐤤 𐤥	𐤤	𐤤	ת	T	𐌕	𐌕 𐌕	T	T	T	𐌘	T	
				Υ	𐌖		Υ	У	V (u)	𐌙	U	
THE DEVELOPMENT OF THE ALPHABET Letters or signs given in brackets denote phonetic values: (h) Scottish GH, as in loch (c) Voiced fricative pharyngeal sound (?) Glottal stop (g) Soft G, as in gem (ē) Long E, as in here Where the modern Hebrew alphabet shows two forms of the same letter, that on the left is used only at the end of a word. Only the last two columns are complete.										𐌚	V	
										𐌛	W	
							X (kh)	X (kh)	X	𐌜	X	
							Υ	У	Y	𐌝	Y	
	I	𐌐	↑	I	I		Z	З	Z	𐌞	Z	

ตัวสืออัลฟาเบทเป็นใหญ่ในต่างชาติ

ณ ที่ต้นสามตอนแถว (เหบุรู อารบิก และกรีก) เป็นชื่อตัวสือที่ได้แสดงชื่ออ่าน ณ ที่ต้นตอน ๔ (รวมทั้งรัสเซีย) ถ่ายแปลงไปเป็นตัวโรมัน (ใช้ในความหมายนิรุกติศาสตร์ในพจนานุกรมนี้) ยังใช้อยู่ และทุกตอนแถวในการสอดแทรก (ในวงเล็บ) เป็นสัญลักษณ์การออกเสียงแบบเมอเรียนเวบสเตอร์

HEBREW	เหบุรู	ARABIC	อารบิก	GREEK	กรีก	RUSSIAN	รัสเซีย	GERMAN	เยอรมัน
א aleph	' (ʾ)	ا alif	' (ʾ) (ʿ)	Α α alpha	a (ā)	А а	a (a)	А а	(a)
ב beth	b, bh (b)	ב ba'	b (b)	Β β beta	b (b)	Б б	b (b, p)	В в	(a, ɐ)
ג gimel	g, gh (g)	ג ga'	g (g)	Γ γ gamma	g (g)	В в	v (v, f)	В в	(b, p)
ד dalet	d, dh (d)	ד da'	dh (th)	Δ δ delta	d (d)	Д д	d (d)	Д д	(k, ts, s)
ה he	h . (h)	ה ha'	h (h)	Ε ε epsilon	e (e)	Е е	e (yā, ā, yō, yō, yē, ē)	Е е	(k)
ו vau	w, v (w)	ו va'	kh (k)	Ζ ζ zeta	z (z)	Ж ж	zh (zh, sh)	Ж ж	(d, t)
ז zayin	z (z)	ז za'	kh (k)	Η η eta	ē (ā)	З з	z (z)	З з	(ā, ɛ)
ח cheth	ch (x)	ח ha'	dh (th)	Θ θ theta	th (th)'	Π π i, i	(ē, y)	Π π	(i)
ט teth	t (t)	ט ta'	r (r)	Ι ι iota	i (ē)	И и	i (i)	И и	(g, x, k)
י yodh	y (y)	י ya'	z (z)	Κ κ kappa	k (k)	О о	o (ō, ɔ)	О о	(g, x, k)
כ caph	k, kh (k)	כ ka'	s (s)	Λ λ lambda	l (l)	П п	p (p)	П п	(i)
ל lamedh	l (l)	ל la'	sh (sh)	Μ μ mu	m (m)	Р р	r (r)	Р р	(l)
מ mem	m (m)	מ ma'	s (s)	Ν ν nu	n (n)	С с	s (s)	С с	(m)
נ nun	n (n)	נ na'	d (th)	Ξ ξ xi	x (ks)	Т т	t (t)	Т т	(n)
ס samekh	s (s)	ס sa'	t (t)	Ο ο omicron	o (ō)	У у	u (oo)	У у	(ō, ɔ, ɔ)
ע 'ayin	' (ʾ)	ע ay'	z (z)	Π π pi	p (p)	Ф ф	f (f)	Ф ф	(d)
פ pe	p, ph (p)	פ pa'	' (ʾ)	Ρ ρ rho	r, rh (r)	Ц ц	ch (ch, tsh)	Ц ц	(p)
צ sadhe	ts (s sharp)	צ ca'	gh (k)	Σ σ s sigma	s (s)	Ш ш	sh (sh)	Ш ш	Only in qu pron. kv
ק koph	q (k)	ק ka'	f (f)	Τ τ tau	t (t)	Щ щ	shch (shch)	Щ щ	(r)
ר resh	r (r)	ר ra'	q (k)	Υ υ upsilon	y, u (u, oo)	Ъ ъ	—	Ъ ъ	(z, s)
ש sin	s (s)	ש sa'	q (k)	Φ φ phi	ph (f)'	Ы ы	y (wē, ūē, i)	Ы ы	(sh)
ש shin	sh (sh)	ש sh'	k (k)	Χ χ chi	ch (k, x)'	Ь ь	e, —, 't (ē, —)	Ь ь	(t)
ת tav	t, th (t)	ת ta'	l (l)	Ψ ψ psi	ps (ps)	Ѣ ѣ	ye (yē, ē)	Ѣ ѣ	(oo, oo)
		ת ta'	m (m)	Ω ω omega	ō (ō)	Ѥ ѥ	e (ē)	Ѥ ѥ	(u)
		ת ta'	n (n)			Ю ю	yu (yoo [u])	Ю ю	(f, v)
		ת ta'	h (h)			Я я	ya (yā, yā, ē)	Я я	(v)
		ת ta'	w (w)			Ѧ ѧ	f (f)	Ѧ ѧ	(ks)
		ת ta'	y (y)			Ѩ ѩ	y (ē)	Ѩ ѩ	(ē, i, u)

1. In the Hebrew alphabet *aleph* and *'ayin* are difficult sounds often unmarked in English transliteration. 2. In the names of the Arabic letters *d*, *i*, and *z* respectively are pronounced like *d* in *father*, *i* in *machine*, *u* in *rude*. 3. When initial, represented by ' , a glottal stop; otherwise by a macron. 4. Like the Greek smooth breathing. 5. A deep guttural, or glottal sound. 6. See ALPHA, BETA, GAMMA, etc., in Vocab. 7, 8, 9. In classic Greek, about like *th*, *ph*, *kh*, in *holthouse*, *uphill*, *inkhorn*. 10. In the reformed orthography of Russia, *Ѣ* is replaced by *е*, *Ѥ* partly by *е*, *Ѧ* and *Ѩ* by *ѩ*, *Ѭ* by *ѭ*, and the sign *Ѯ* by ' in the middle of words (omitted at the end of words).

๑. ในคำชื่อ เหบุรู อัลฟาเบท ว่าอัลเลฟ และเออิน เป็นเสียงออกยาก มักไม่ทำในการถ่ายเป็นภาษาอังกฤษ ๑
๒. ในชื่อตัวสือ อารบิก (อาหรับ) ว่า อะลิฟ ฯลฯ ๖. ดู อัลฟา เบตา แกมมา ฯลฯ ในการออกเสียงอ่าน ฯลฯ
๑๐. ตามรูปแบบที่เปลี่ยนไปใหม่ของรัสเซีย ทั้งตัวตั้ง ตัวสะกด และการันต์เปลี่ยนเข้ารูปเดิมได้ ฯลฯ

ลายสือโฟนี่เซีย

ก	ค	ด	น	-
ข	-	ช	-	-
ฅ	ด	ท	-	น
ป	-	น	-	ม
ย	ร	ล	ว	พ
ฮ	-	ห	-	อ
อ, ฮ				

ลายสืออาหรับ

Th	ด	บ	อ
ด	ค	ห	จญ
ซ	ซ	ว	ซ
ฎ	คว	ชว	ช
ฟ	ง	อ	ซ
ม	ด	ก	ก
ย	ว	อ	น

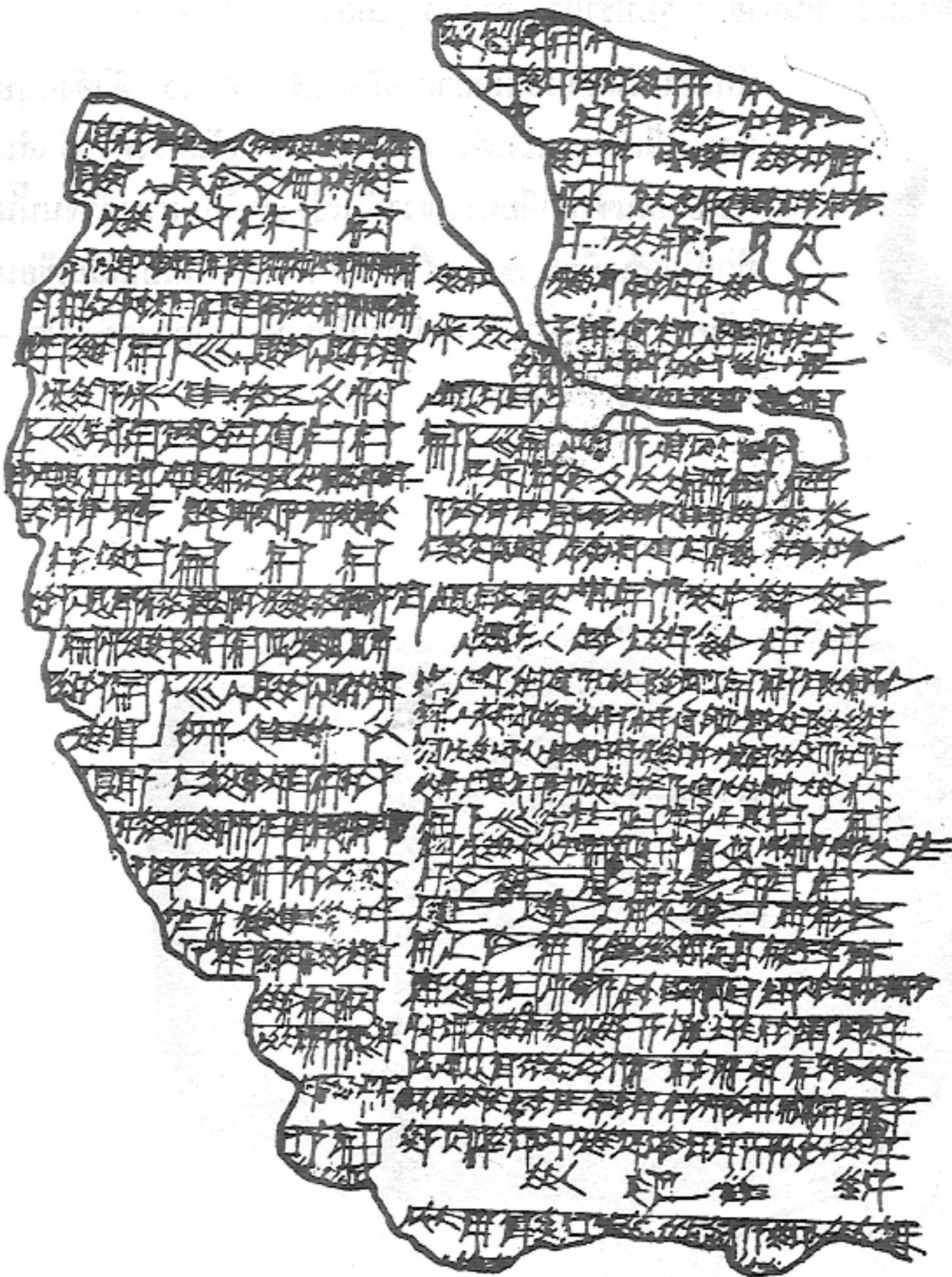
ตัวโฟนี่เซียนี้ ได้จากหนังสือต่าง ๆ เห็นแต่ตัวแบบ ที่เป็นตัวเดิมและเขียนเรียงแถวยังไม่พบ ประวัติว่าเป็นของโฟนี่เซีย ซึ่งเป็นเผ่าหนึ่งของเปอร์เซีย มีมาก่อน พ.ศ. ฝรั่งเศสเฉพาะศาสตราจารย์ยอร์ช เซเดส กล่าวว่า เป็นต้นตัวหนังสือต่าง ๆ ในแถบเอเชียกับกลุ่มยุโรป ในครั้งนั้น แม้ฝรั่งเศสเอง แต่เป็นผู้อื่น ก็ได้กล่าวค้านไว้ ที่ได้พบแล้ว สำหรับตัวหนังสือกลุ่มยุโรปที่มีชื่อว่า อัลฟาเบต ได้พบเมื่อยังเป็นลายสืออ่าน ทั้งกล่าวว่าสมัยคนานไนท มีอายุก่อน ค.ศ. ๑๘๐๐ ปี สำหรับกลุ่มเอเชียเช่นไทย ซึ่งพยัญชนะและสระเป็นอย่างหนึ่ง ๆ จะไม่เหมือนของโฟนี่เซีย และสังเกตดูจะไม่มีอะไรเหมือนกันเลย

ตัวหนังสืออาหรับนี้ ไม่รู้คำอาหรับ จึงไม่ทราบว่าจะอะไร ตามที่ได้มานี้ เป็นแบบที่เขียนมาให้เห็นส่วนลายเส้นจะเห็นเขียนจากขวาไปซ้าย ซึ่งยืนยันแบบอยู่แล้วว่า ชาวอารบิกคิดสร้างทำให้ในภาษาของตัวเอง จึงเหมาะสมกับชาติภาษาของตน แม้จะเป็นที่เชื่อกันว่า เกิดสมัยอิสลาม พ.ศ. ๑๑๑๑ หรืออาจก่อนนั้น ถึงกระนั้น ก็ยืนยันว่าเป็นของที่คิดสร้างทำใช้เอง ถึงแม้ว่าวิธีเขียนจะคล้ายจีน เช่นเขียนขวาไปซ้าย กระนั้นจีนเขาก็เขียนแบบลงล่างก็มี และตัวจีนเขาใช้รูปแจ่ง ส่วนตัวอาหรับนี้มีพยัญชนะและสระ แจกไปตามเสียงและเขียนจากขวาไปซ้าย ที่เขียนซ้ายไปขวาก็มี เช่นตัวเลขอาหรับ คือ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ฯลฯ

ลายสือซูเมอร์ และ ชาวซูเมอร์เรียน

สำหรับตัวซูเมอร์นี้ว่าก่อน ค.ศ. ประมาณ ๓๐๐๐ ปี ประมาณได้ ๕๐๐๐ ปีมาแล้ว ส่วนลายสืออียิปต์ที่ทำไว้นั้น ตั้งแต่ยังเป็นรูปต่าง ๆ อย่างที่เห็น ว่ามีมาประมาณ ๕๕๐๐ ปีมาแล้ว แต่ทำรูปลายนั้นจะเห็นว่าผิดกัน และยังว่าต่อไปว่าชาวซูเมอร์นี้ ชื่อจีนว่าซือมาเซียนหยู ได้นำลายสือซูเมอร์นี้ ไปประดิษฐ์สร้างเป็นลายสือจีน แต่ตำนานหนังสือจีนว่า บุณอ่อง หรือ หลวงบุณ คิดจากลายสือที่ขงจื๊อได้กระทำไว้ก่อนแล้ว เป็นผู้ได้สร้างต่อมา ประวัติน่า นางกิด หรือ ช่างเขียน ได้พบตัวหนังสือบนหลังเต่าจึงนำมาขยายเป็นตัวเมื่อ ๕๑๐๐ กว่าปีมาแล้ว ต่อมา ก็เลยได้นำมาให้ขงจื๊อ จึงคิดขยายใช้เขียนกันทั่วไป (History begins at Sumer หน้า ๑๘๓)

Their mission accomplished, the two brothers decide to go to พี่น้องสองคน ทั้งนี้เป็นคณะทูตดำเนินการสำเร็จผล ตกลงใจที่จะไปด้วยกัน

Summer and Winter. Hand copy of two left columns of obverse of unpublished Nippur tablet in Museum of Ancient Orient.

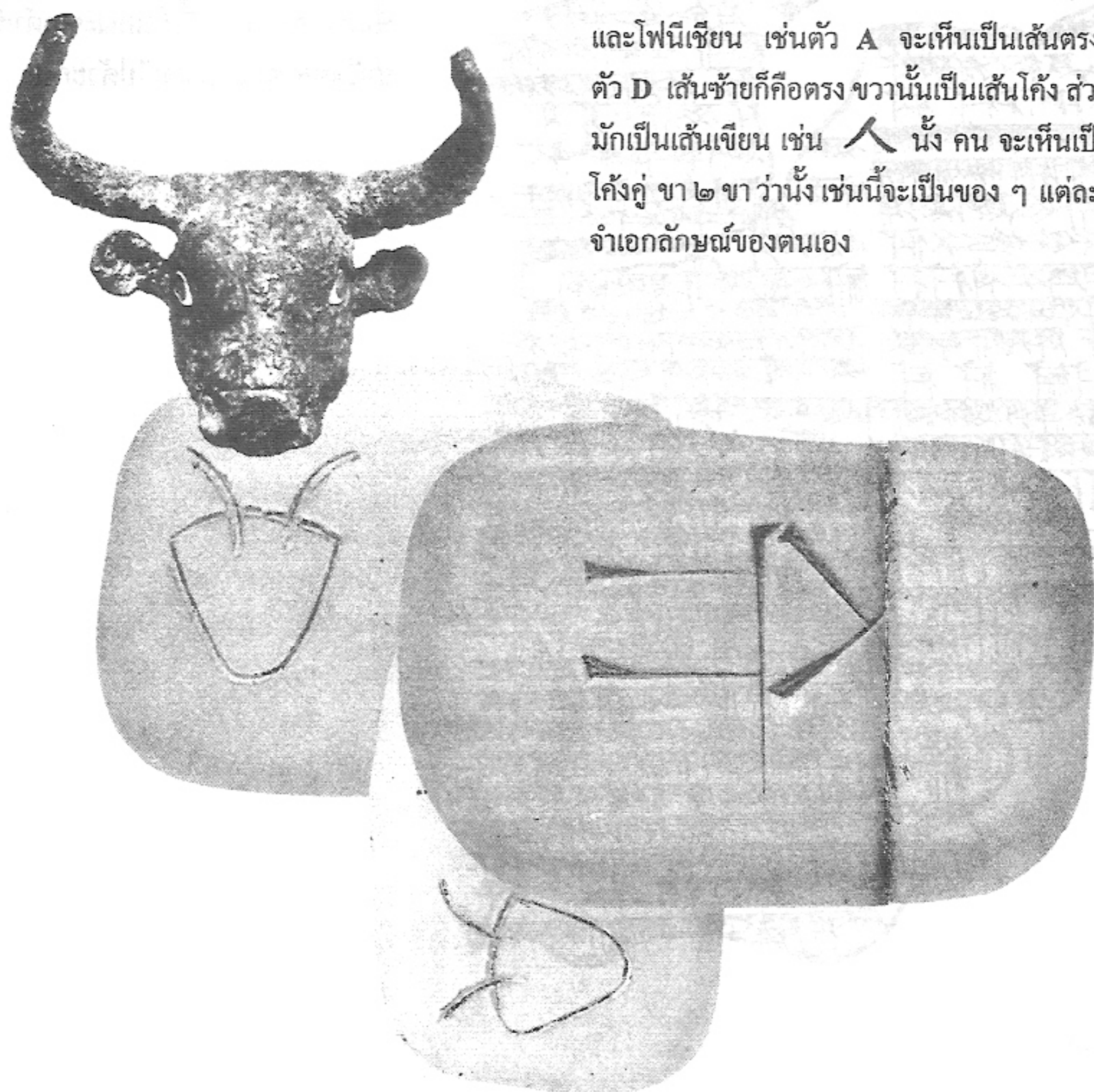
ทั้งฤดูร้อนและฤดูหนาว จึงใช้มือลอกสำเนาถู่แถวซ้ายซึ่งเป็นด้านหน้าของข้อความที่ยังไม่ได้พิมพ์ จึงวางอยู่กับโต๊ะในพิพิธภัณฑน์โบราณคดีด้านตะวันออก

ลายรูอ่าน หรือ ลายเขียนรูปภาพที่ใช้แทนคำพูด ที่ชาวซูเมอร์ หรือ ซูเมอร์เรียน ได้สร้างขึ้นแต่ก่อน ค.ศ. ประมาณ ๓,๑๐๐ ปี มาถึง ๖๐๐ ปี ก็คือเมื่อประมาณ ๕,๑๐๐ ปี ถึง ๔,๖๐๐ ปีมาแล้ว (ตามหนังสือ History begins at Sumer แต่ตามหนังสือ The Birth of Writing ว่าก่อนครั้งเมื่อ ๒,๔๐๐ ปี ชาวตะวันออกกลางได้สลักไว้ ซึ่งได้พบ-รูปร่างแบบภาพระยะกาลของชาวซูเมอร์ ฯลฯ ซึ่งเป็นรุ่นต่อมา จึงเป็นกาลหลังมาอีก ๒,๐๐๐ ปีกว่า) ซึ่งต่อมาได้ใช้เป็นตัวสือ ชื่อว่า-ตัวสือซูเมอร์ ที่ฝรั่งว่าได้กลายเป็น-ตัวสือจีน ซึ่งนักปราชญ์จีนผู้หนึ่งชื่อ-ซือหม่าเชียนหยู ได้นำไปกระทำเป็นตัวสือจีน ก็ชื่อแซ่ว-ซือหม่า นี้ว่ามาจากชื่อ-ซูเมอร์ นี่เป็นผู้นำไปกระทำ-สร้างเป็นตัวสือจีน ได้นำรูปร่างแบบภาพลายรูของชาวซูเมอร์ และ ตัวสือจีนเก่าก่อนมาลงทั้งสองอย่าง เพื่อเห็นแบบลายเส้น แต่ตามตำนานจีนว่า-ตัวสือจีนมีก่อน-ซูเมอร์ จะปรากฏในหน้าต่อไป

เส้น-ลายสือทั้งหลายนั้นเป็น ลายขีด, ลายเขียน, ลายวาด, เฉพาะลายสือไทย มักเป็นลายวาด คือ วาดเส้นโค้งเป็นวงกลม เวียนขวา เวียนซ้าย ตัวอียิปต์เป็นลายวาดรูปปรากฏ ลายสือ ซูเมอร์ มักเป็นขีด

เป็นเส้นประสมเช่นเดียวกับตัวอัลฟาเบท คือ ตัวอังกฤษ และ โฟนีเซียน เช่นตัว A จะเห็นเป็นเส้นตรงทั้ง ๓ เส้น ตัว D เส้นซ้ายก็คืองตรง ขวานั้นเป็นเส้นโค้ง ส่วนตัวจีนนั้น มักเป็นเส้นเขียน เช่น 人 นั้น คน จะเห็นเป็นเส้นเขียน โค้งคู่ ขา ๒ ขา ว่านั่น เช่นนี้จะเป็นของ ๆ แต่ละอย่างประจำเอกลักษณ์ของตนเอง

ลายเขียนหมายรู้ว่า-จัว (ox) เริ่มต้นเป็นรูปแบบหัวจัว ซึ่งได้แสดงรูปหัวจัวไว้บนแผ่นเขียนแผ่นบนไม้ ชำนัก เสมียนได้พบพวกเขาได้เขียนให้อียงมากเพื่อจะหมุนแผ่นเขียน และ กระทำลายเส้นให้ไปข้าง ๆ (ขวา) ในที่สุด ลายเส้นได้เป็นตัวอย่างที่เขียนบนนั้น ด้านหน้า ทั้ง ๕ เส้น เป็นรูปลิ้ม จึงกระทำให้เป็นเส้นหนัก ณ รูปบนขวา อย่างที่เห็น

ลายรูปแบบระบุเรื่องรู้ และ คำบรรยาย

ต้นเดิม และ วรรณการ แห่ง ลายเส้นเขียนเป็นรูประบุให้รู้จักใช้เป็นคำพูดจึงเป็นระบบแบบการเขียน ได้สืบต่อมาเป็น-ลายสือ หรือ ตัวสือ ปรากฏในหนังสือประวัติ มีขึ้น ณ ชูเมอร (HISTORY begins at sumer) กับ หนังสือ-แหล่งเจริญอารยธรรม (CRADLE OF CIVILIZATION) ซึ่งได้เขียนรูปใช้แทนคำพูดไว้ เช่น นก-ก็เขียนรูปนก จัว-ก็เขียนรูปหัวจว ภูเขา ก็เขียนเป็นรูปก้อนหิน หึง-ก็เขียนรูปเพศให้รู้ การเล่น หรือ กีฬา เช่น ชุมนุมชาวชูเมอร (แข่งกัน) เอาหญิงทาสีจากแดนภูเขา หรือ ใช้หญิงทาสีให้ชนหินจากภูเขา (แข่งกัน) ที่เรียกว่า-กีฬา “หญิงทาส” (“slave girl” game) ก็เขียนรูปเพศหญิง กับ มีรูปก้อนหินเรียงกันอยู่ขวา คีมน้ำ-ก็เขียนปาก มีสายน้ำลง พุด-ก็เขียนรูปหน้า มีปากอ้า เป็นต้น เช่นนี้ จึงไม่มีตัวระบุเป็น-พยัญชนะ และ สระ ก็เหมือนกับตัวสือ อียิปต์สมัย-ลายรูอ่าน เช่น ร้องไห้-ก็เขียนรูปตามีน้ำตาออก ๓ สาย แต่ไม่เหมือนสมัยตัวระบุชื่อ และ ระบุเป็น-พยัญชนะ และ สระ เช่น รูป ๓ เหลี่ยม ระบุเป็นพยัญชนะว่า ค. สิงโตหมอบซ้ายระบุเป็นพยัญชนะว่า ล. รูปมีคคมซ้าย ระบุเป็นสระว่า อี (คือ-คลีโอพัตรา) และเป็นลายตัวสือแจ่ง จึงเหมือนกับตัวสือจีน เพราะเป็น-สือแจ่งอย่างเดียวกัน คือ ไม่มีพยัญชนะ และ สระ เช่น น้ำ-จะเขียนเป็นสายยาวเหมือนกัน แต่ไม่ใช่อย่างเดียวกันเป็นต้น ส่วนตัวสืออัลฟาเบท คือ รูปช่องปลา ระบุว่า อ. รูป ๔ เหลี่ยม เส้นล่างด้านขวาขาด และ ก-รูปนี้ ให้เส้นล่างทะแยงขึ้นมุมขวาบน จะเป็นรูป ๓ เหลี่ยมห้อยยอดลง อ่านว่า บี-บิตา ตรงกับ บ. รวมกับ อ. จึงอ่านว่า-อบ ถ้าอ่าน อ. เป็น อะ ก็อ่านว่า-อับ ถ้าอ่าน อ. เป็น แอ ก็อ่านว่า-แอบ ถ้าเขียนคำไทยว่า-แบบ บัดนี้ก็เขียนอย่างนี้-BAB จะเห็นตัว อ. เป็นพยัญชนะ และ สระ ซึ่งไม่เหมือน-ตัวสือไทย ซึ่งมีพยัญชนะเป็นอย่างหนึ่ง มีสระแท้เป็นอย่างหนึ่ง เช่น ก.เขียน เรียงกัน ๒ ตัว อย่างนี้-กก อ่านว่า-กก ชื่อหญ้า กก กิริยาว่า-กก (กอด) ชื่อคนไม้ว่า-กกไม้ ไม้ไม้มัดเข้าก็เป็น-กก ไม้ ๑ เข้าไปก็เป็น กา กาก เป็นต้น จะเห็นวิธีการไม่เหมือนกัน ตัวลายรูอ่านก็คือรูปแสดง ลายตัวสือแจ่ง ก็เขียนรูปนั้น ๆ ประสมเข้าไป ลายสือ หรือ ตัวสือ หรือ หนังสือ มีรูปเป็นตัวพยัญชนะ (ตัวเมือง) แม้ตัวสระก็เป็นตัวพยัญชนะเช่นเดียวกัน ส่วนตัวสือไทยนั้นมีพยัญชนะ (ตัวเมือง) เป็นอย่างหนึ่ง มีสระ (คือ-ตัวบ้าน หรือ ไม้) เป็นอย่างหนึ่ง ฉะนั้น จึงไม่เหมือนกัน

ในที่นี้ ทำตัวสือชูเมอร ได้กระทำตัวเดิม ซึ่งเป็นลายสือแจ่งนั้น ส่วนที่จะกลายเป็นตัว-พยัญชนะ และ สระ นั้น ยังไม่ได้เห็นแบบที่ทำไว้ ได้เห็นเพียงเท่านี้ จึงวางเป็นแบบว่า-ไม่มีพยัญชนะ และ สระจึงเป็นประเภท-ตัว-สือแจ่ง ที่ฝรั่งทำไว้

ลายสือ หรือ ตัวสือทุกชนิด จะเขียนอย่างขีด, เขียน, หรือวาดก็ตาม ต่างก็ได้ใช้เสียงคำพูดหมายรู้ เอาเข้ามาใส่สายเส้นเหมือนกัน จึงตรงเฉพาะชาติที่คิดเป็นของตัวขึ้น เช่น ลายสือไทย จึงมีตัวสือครบเสียงไทย กับมีไม้ครบเสียงไทยอย่างเสียง ซ. ส. ของ สอง เสียง ข. ค. เช่น ขา ข่า ข้า คา คำ ค้า เช่นนี้จึงมีแต่ตัวสือไทยเท่านั้น และตัวเทวนาครีมีแต่ ห. ฮ. ไม่มี ตัวอังกฤษก็มีตัว ฮ. ตัว ห. ไม่มี เช่น เห-มา (ทองและหิมะ) เขาเขียนเป็นตัวอังกฤษว่า HEMA ฟังอ่านว่า เฮ-มา พอเห็นตัวเทวนาครีเขียนไว้ว่า **ह मा** จึงรู้ว่า เห-มา แต่คำว่า เห-มา กับ เฮ-มา ในภาษาไทยนั้น เนื้อความต่างกัน แม้ตัวอัลฟาเบทอย่างเดียวกัน ถ้าเป็นภาษาอังกฤษอ่านไปอย่างหนึ่ง เช่น cognac อ่านเสียงฝรั่งเศสว่า-คอนญัค อ่านตามเสียงภาษาอังกฤษว่า-คอกเนค มีอีกศัพท์หนึ่ง cognate อังกฤษอ่านว่า-คอกเนท ไม่อ่านว่า-คอนเหญีท มาจากรายเดียวกัน ฯลฯ เป็นต้น

รูปแบบ และ คำบรรยาย

แรกค้น รูปแบบ “ดาว” -๓,๑๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๕,๑๐๐ ปีมาแล้ว เริ่มต้น รูปแบบสองตลาดขึ้น-๒,๕๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๔,๕๐๐ ปีมาแล้ว ชาวอัสซีเรียน -๑๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๒,๑๐๐ ปีมาแล้ว ต่อมา รูปแบบ “ดาว” -๒,๘๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๔,๘๐๐ ปีมาแล้ว รุ่นเก่า ชาวบาบิโลเนียน -๑,๘๐๐ ก.ศ. ประมาณ ๓,๘๐๐ ปีมาแล้ว

	A	B	C	D	E
๑					
๒					
๓					
๔					
๕					

	A	B	C	D	E
๖					
๗					
๘					
๙					
๑๐					

๑. รูปลายเส้นรู้ว่า “ดาว” ซึ่งส่งความคิดให้ก่อสร้างขึ้น ก่อนหลายรอบร้อยปีมาแล้ว จากลายเขียนเป็นเส้น (ซ้ายสุด) ไป ถึงสัญลักษณ์ลายเส้นลอยขึ้นมากกว่าหนึ่ง (ขวา) อีกทั้งตั้งขึ้น เป็นคำพูดว่า “สวรรค์” และ “พระเจ้า” ทั้งคู่ซึ่งชาวซูเมอร์เรียน และ ชาวอัสซีเรียนใช้เรียกชื่อพูดกัน

๒. สัญลักษณ์เสียงพูด ก็ลายเส้นลูกคลื่นทั้งนั้น ณ ช่องช่วงซ้ายสุด ซึ่งชาวซูเมอร์เรียนใช้แทนคำพูดว่า อ. (a ว่าคำไทย คงไม่ตรง) แปลว่า “น้ำ” แต่นั้นมา คำพูดว่า “อิน” อันเป็นไปกับ อ. ก็สัญลักษณ์หมายรู้ซึ่งงอกงามมากกว่า จึงใช้เป็นรูปแบบเขียน แทนคำว่า “อิน” (อันแปลว่า-น้ำ มากกว่าคำว่า อ. เดิมนั้น)

๓. สัญลักษณ์ประกอบขึ้นจากสิ่งต่างๆ หลายอย่าง ซึ่ง ได้เพิ่มประสมดัดแปลงเพื่อเขียนให้ความหมายใหม่ ๆ เพื่อใช้เป็น รูปแบบหลักฐาน

ลายเส้นพิเศษเป็นรูปแบบเฉพาะ “หัว” (ยอดแถวต้น สุดซ้าย) ซึ่งได้สร้างลายเส้นเป็นสัญลักษณ์หมายรู้ว่า “ปาก”

๔. ปาก ซึ่งรวมสัญลักษณ์หมายรู้ว่า-ปาก (แถวกลาง) ปาก กับ ลายเส้นสัญลักษณ์ว่า-“น้ำ” เกิดเป็นผลลายรูปแจ่ง ซึ่ง หมายความว่า “ดื่ม” (คือ ดื่มน้ำ)

๕. ลายเส้นสัญลักษณ์หมายรู้ ๓ อย่างทั้งหมด นั้น (ต่ำ สุด แถวใต้) ซึ่งได้เจริญขึ้นในความเป็นคนเช่นเดียวกัน สิ่งเหล่านั้น ได้เริ่มเป็นรูปแบบทั้งหมด (ช่อง ๒ และ ๓) ซึ่งได้หันเหไปทางข้างๆ และ สุดท้าย (ช่อง ๔.๕) ได้เขียน เป็นรูปลิ้มเส้นหนักขนานเข้าไป ในรูปอันงอกงามเหล่านั้น ในกาลเวลาของชาวบาบิโลเนียน และชาว อัสซีเรียน ทั้งที่สุตนั้น ก็ยังได้ขนานเส้นรูปลิ้มเข้า ซึ่งกระทำแต่ละ เส้นให้นอนตามพื้นราบ หรือ ทำให้เส้นตั้งตรงขึ้น เพื่อผลประโยชน์ ที่สดใสสะอาด

๖. รูปแบบระบุว่า-ชาย เป็นรูปแบบท่อนหนึ่งของส่วนบน ร่างกายเพศชาย ก็คือ เพศชาย ซึ่งชาวซูเมอร์ใช้เป็นคำพูดว่า-ลิว “ชาย” (lu “man”) ๒. ขวา ต่อมา เขียนนอน ๓. ต่อจากนั้น เริ่มระบุให้รู้ โดยใส่เส้น ๔. รุ่นเก่า ชาวบาบิโลเนียนใช้ ๕. ต่อจากนั้น ชาวอัสซีเรียนใช้กัน

๗. รูปแบบระบุว่า-หญิง เป็นรูปเพศหญิง ซึ่งชาวซูเมอร์ ใช้เป็นคำพูดว่า-แซล (SAL, = “Pudendum”) และ รูปเขียนอย่าง เดียวกันนี้ ใช้เป็นคำพูดว่า-มุนุส ก็คือ หญิง (munus = woman) ขวา ต่อมาก็เหมือนกัน

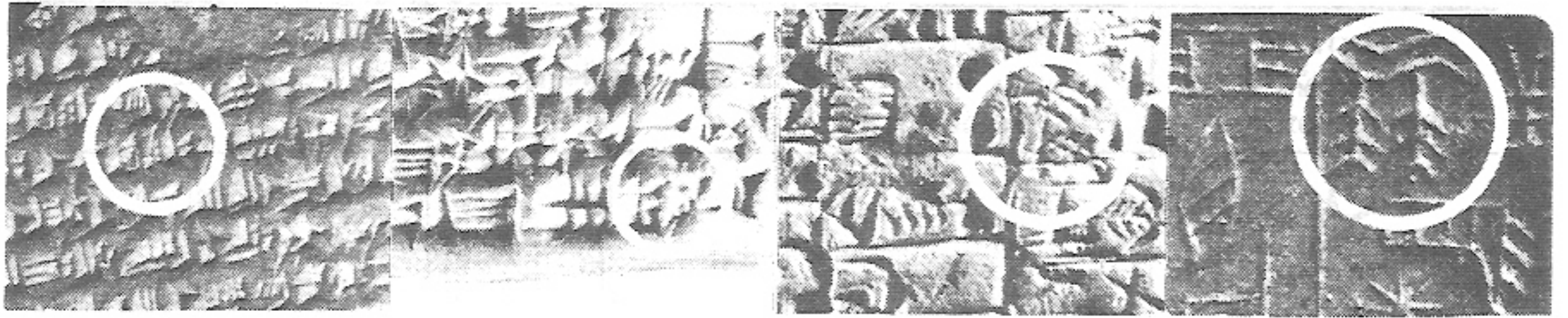
๘. รูปแบบระบุว่า-ภูเขา เขียนเป็นก้อนกระดองเต่า ซึ่งใช้ เป็นคำพูดว่า-กูรู ส่วนมากก็แปลกันว่า “ภูเขา” ขวาต่อมา ๒.๓.๔.๕. ก็เป็นรูประบุที่ใช้กันต่อ ๆ มา

๙. รูปแบบระบุว่า-หญิง กับ ก้อนหิน หรือ ภูเขา เป็น รูปภาพแสดงความฉลาดคิดประดิษฐ์เครื่องมือใช้ทำงาน และ สิ่งของ ซึ่งเริ่มเจริญขึ้นโดยนักประดิษฐ์ชาวซูเมอร์เรียน ใช้แรงงาน หมายถึง ใช้หญิงทาสีให้ทำงานหนัก มีคำอธิบายไว้ว่า หินภูเขา-หญิง (mountain-woman) หรือตามรูปเขียนว่า-หญิง กับ ก้อนหิน ๓ ก้อน หรือ ภูเขา ๓ มอนั้น ก็แต่โดยที่ชาวซูเมอร์เรียนทั้งหลายได้ใช้ทาสีส่วน มากให้ชนหินแข่งกัน หรือ ทำหินเป็นเครื่องมือใช้แข่งกัน ณ แดน เขานั้น ซึ่งรวมรูปหินเข้าด้วยกันก็พอให้ความหมาย จึงเป็นการ เล่นกีฬาของพวกเขา ซึ่งชาวซูเมอร์เรียนทั้งหลายเรียกกันว่า-กีฬา “หญิงทาสี” (“slave girl” game)

๑๐. รูประบุเล่าเรื่องรัก ได้ลอกเลียนรูปแบบคู่ชายหญิงไป แสดงความรักต่อกัน ชายใช้รูปปากอำรูปหัวใจคู่ หญิงใช้รูปก้อน หินเรียงตรงหน้ารับคำพูด ขวา-๒ ทำรูปนอนเป็นตอนค่อนั้น ๓. ทำรูปแสดงรับรักกัน ๔. ทำรูปตามกัน ๕. ทำรูปอยู่ร่วมกัน จะถูก หรือไม่ก็เพียงแสดงลายเส้นเขียนเท่านั้น ในกาลนั้นยังไม่มีกำกัณฑ์ จึงไม่มีกฎแน่นอน ทำพอรู้กันเท่านั้น

ลายรูอ่าน หรือ ลายรูปใช้เป็นคำพูด ก็คือ-ต้นตัวสื่อซูเมอร์ ซึ่งชาวซูเมอร์เรียนได้กระทำไว้ เมื่อ ๕,๑๐๐ ปีมาแล้ว และ ฝรั่งได้เขียนเป็นลายเส้น ทั้ง-ได้แจ้งไว้ เช่น นก-ก็เขียนเป็นรูปนก ที่เห็นคงเป็นรูป-หงษ์ ทั้งบอกว่า “นก” ด้วย เฉพาะล่าสุด ทำรูปสวนไม้ผล ทำเป็นชั้นเรียงกัน และ เป็นต้นมีกิ่งเป็นชั้น (ขวา) ได้ทำรูปวงกลมหมายไว้ให้เห็นในรอยของเดิม นั้น จึงเป็นหลักฐานอย่างที่ปรากฏ

ต้นเดิม หรือ ประวัติ คำแปล Original or derived meaning	ตัวเดิม เขียนเป็น รูปแบบแล้ว Original pictograph	รูปแบบใน ท่าที่ เปลี่ยน แปลงแล้ว Pictograph in modified position	เริ่มฉลาดรู้ทำ ชาวบาบิโล เนียนทำไว้ Early Babylonian	เริ่มฉลาดรู้ ลาย ชาวอัส ซีเรียนทำไว้ Assyrian
นก BIRD				
ปลา FISH				
วัว OX				
ตะวัน/วัน SUN/DAY				
ข้าว/รวงข้าว GRAIN				
สวนไม้ผล ORCHARD				

รูปแบบเดิม สมัยเจ้า รุ่งใหม่

เริ่มต้น-รูปแบบ สวนไม้ผล ก่อน ค.ศ. ๓,๐๐๐ ปี ประมาณ ๕,๐๐๐ ปีมาแล้ว	รูปแบบ ได้แก่ท่า บ้างแล้ว เริ่มต้นรู้ ลาย รูใช้เส้นต่าง ไปแล้ว ก่อนค.ศ. ๒,๕๐๐-๔,๕๐๐ปี	เริ่มขึ้น ชาวบาบิโล เนียนได้กระทำ ไว้ ก่อน ค.ศ. ๑,๗๕๐-๓,๗๕๐ ปีมาแล้ว	ตัวลาย ที่ชาว อัสซีเรียนทำไว้ ก่อน ค.ศ. ๖๘๓ ปี ๒๖๘๓ ปีมาแล้ว
PICTOGRAPH	CHOU ERA	MODERN	
คน man			
ภูเขา hill			
ต้นไม้ tree			
หมา dog			
จันทร์ moon			
น้ำ water			
นก bird			
ตะวัน sun			

ได้นำทั้งตัวรูอ่าน ที่เป็นต้นตัวสื่อทั้งแบบซูเมอร์ และแบบจีน ที่ฝรั่งทำไว้ในหนังสือกำเนิดการเขียน (the Birth of writing) นำมาเทียบกัน เช่น รูปนก ชาวซูเมอร์เรียน เขียนเป็นรูปหงษ์ จีนเขียนเป็นรูปไก่ ดวงตะวัน ก็อย่างที่ได้ปรากฏ ซึ่งเป็นอย่างเดียวกัน แต่ไม่เหมือนกันอย่างนั้น สำหรับตัวซูเมอร์ที่เขียนประสม หรือ รวมกัน ก็เขียนคนละแห่ง เช่น รูปหญิง กับ ภูเขา ส่วนจีนนั้น เขียนรวมกัน เช่น คน-ก็เขียนรูปสองขาอย่างนี้ 人 อ่านว่า -นึ่ง คือ คน หนึ่ง-เขียนรูปเส้นนอนเดี่ยวอย่างนี้ 一 อ่านว่า-เจ็ก คือ หนึ่ง ปาก ก็เขียนเป็นรูปสี่เหลี่ยมอย่างนี้ 口 อ่านว่า-เข้า คือ ปาก หรือ พุด เมื่อรวมกันเข้าว่า-คนหนึ่งปาก แต่เขียนลงอย่างนี้ 合 อ่านว่า-สะ ก็คือ ร่วม, รวม หมายความว่า-คนพุดเป็นปากเดียวกัน หรือ พุดอย่างเดียวกัน จึงเห็นว่า เป็นชนิดเดียวกัน แต่ไม่เหมือนกัน

หนังสือจีนโบราณ เทียบกับสมัยปัจจุบัน

หนังสือจีนนี้ คำจีนกลางเรียกว่า หยี่ แต่จริงๆ จื่อ

คัดมาจากหนังสือ 說文易檢

สมัยราชวงศ์ ห่ามหากษัตริย์ ๒,๑๕๔ ก่อน พ.ศ.	สมัยราชวงศ์ จิ่ว ๕๗๘ ก่อน พ.ศ.	สมัยปัจจุบัน	คำแปล
日	日	日 อิก	พระอาทิตย์
月	月	月 ถวอ	พระจันทร์
山	山	山 ชว	ภูเขา
雨	雨	雨 งอ	ฝน
水	水	水 ชว	น้ำ
邑	邑	邑 อิก	เมือง
州	州	州 จิว	ประเทศ
田	田	田 ชว	นา
門	門	門 โตว	ประตู
舟	舟	舟 จิว	เรือ
南	南	南 นัง	ใต้
東	東	東 ตว	ตะวันออก

ลายสือแจ่ง หรือ หนังสือแจ่งนี้ เป็นตัวโคด ๆ เฉพาะชื่อ จะเห็นแบบรูปแจ่งตลอดทุกตัว และ
ก็ตัวเหล่านี้ได้เปลี่ยนให้ประสมกันได้ซึ่งเป็นไวยากรณ์ หรือบอกความหมายในตัวเอง จะได้นำมาเรียง
พอเป็นตัวอย่าง เช่น คนว่า น่อกานั่ง สองขาว่า คน ก็เขียนอย่างนี้ 人 ถ้าเป็นผู้หญิงจะเขียนเป็นรูป
ลายเส้นคน ๒ คนกอดกัน อย่างนี้ 女 อ่านว่าหนิง = ผู้หญิง ถ้าเป็นเด็กจะเขียนอย่างนี้ 子
อ่านว่าจื่อ เมื่อรวมเรียงกัน 好 อ่านว่าฮ้อ แปลว่าดีละนี้ ดีตามตัวหนังสือจีน คือ มีผู้หญิง คือเมีย
และเด็กคือลูก เป็นความดี และเขียนเรียงลงด้วยลายเส้น 人 นัง = คน 一 เจก = ๑ เข้า 口 ปาก
เขียนลงอย่างนี้ 合 อ่านว่า ฮะ แปลว่ารวม สามัคคี ตามความหมายของตัวหนังสือก็คือ คนหนึ่งปาก
คือพูดอย่างเดียวกัน เป็นการรวม = ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ตัวเลขจีนนั้น แต่จิ่วเรียกว่า “จู่” ตัวเก่าไม่พบ พบแต่ตัวแบบพิมพ์ จึงพิมพ์ไว้แบบนี้

一 二 三 四 五 六 七 八 九 十 百 千 萬
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๐๐ ๑,๐๐๐ ๑๐,๐๐๐

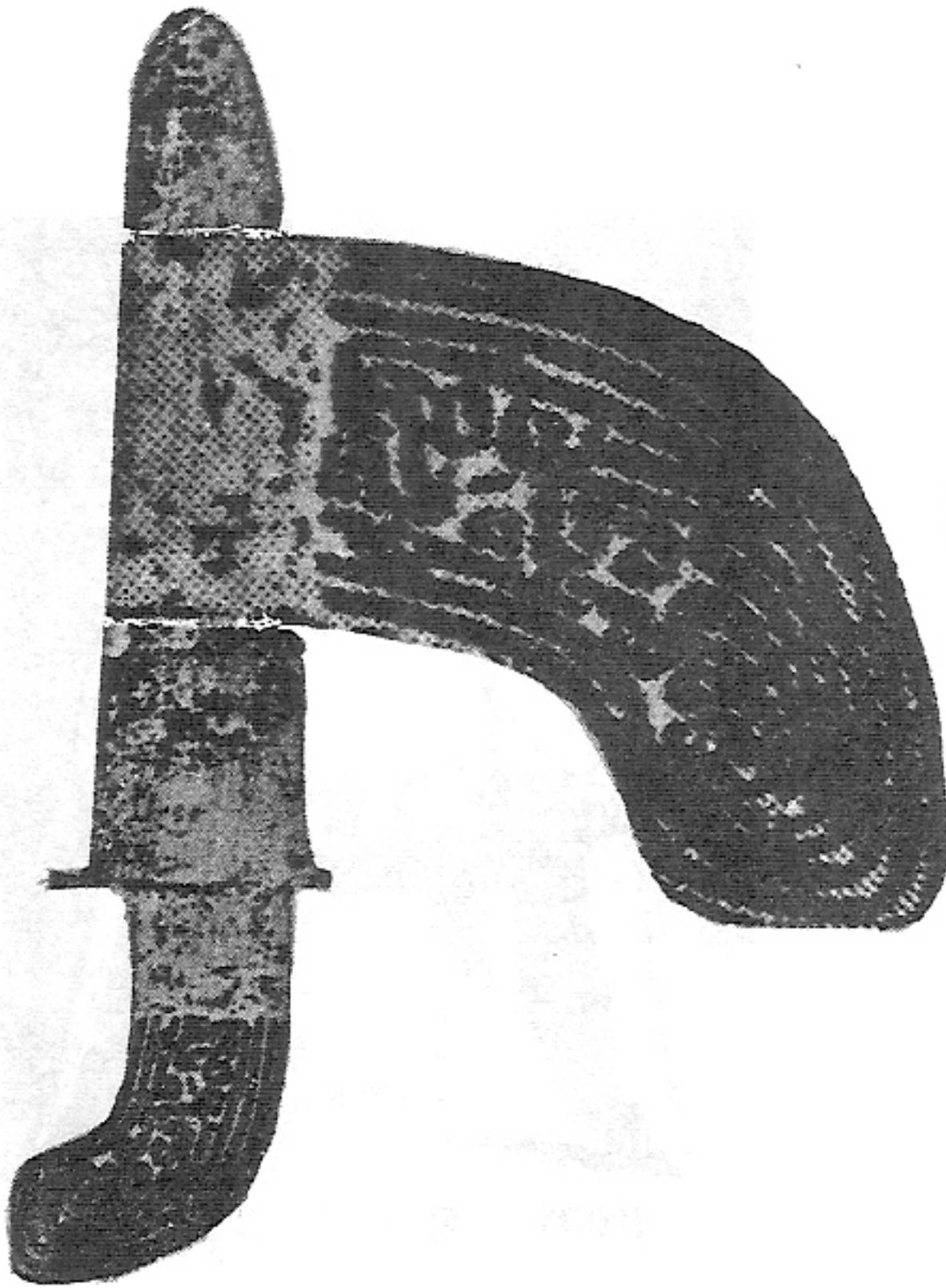
ลายสือไทยที่ปรากฏในต่างประเทศ (คือจีน)

เท่าที่ได้พบ ได้รวบรวมไว้ในตอนนี้เพื่อความสะดวก และเป็นหลักฐานจะเห็นในหนังสือชื่อนั้น ๆ ที่อ้างไว้
เนื่องจากลายสือไทยนี้มีมานานถึง ๖๘๓๕ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) จึงแพร่ออกไปมาก บังเอิญท่านทำกันไว้
และเหลือมาถึงปัจจุบัน และชาวประเทศนั้น ๆ พบ นำลงพิมพ์ในหนังสือ จึงปรากฏให้พบเห็นได้ ที่สูญหายไปแล้ว
หรือไม่ได้เข้าสู่หนังสือ ก็คงไม่มีโอกาสได้ทราบ

รูปมิดประแดะหรือประแดะนี้ ของคนไทยลวะทั่วไป โดยเฉพาะที่ราชบุรี ถ่ายทอดจากหนังสือประวัติการ
สัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ของท่านลิขิต สุนทระกุล เล่าว่า เวลานี้มีดเล่มนี้อยู่ได้หวัน

ลายสือไทยที่ปรากฏ ณ ประเทศจีน

เส้นด้าที่ด้ามขยายใหญ่ คือลายสือไทย
บนอ่านว่า เรือง ล่าง อ่านว่า เลอลว่า เห็นชัดว่า
มิดเล่มนี้ พระเจ้าเรืองเลอลว่าทำส่งไปถวายราชวงศ์
เซียง ก่อน พ.ศ. ตามที่เขียนไว้ว่า ราชวงศ์เซียง
หรือซาง ลำดับราชวงศ์ที่ ๕ สมัย ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘
ก่อน พ.ศ. ตรงกับสมัยเมืองทองไทย จารึกเล่าว่า
ขุนโลลายสร้างและตั้งชื่อเมืองทอง เมื่อปีอินเต็ม
๔๑๕๐ เป็นปีโล ๑ ก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ ปีโลได้ ๑๖๐
ไม่ได้จารึก ปีโลได้ ๓๑๕ ปรากฏชื่อขุนเลื่องยงไทย
ขุนเรืองเลอลว่านี้ คงครองเมืองปีโลระหว่าง ๒๐๐ ถึง
๓๐๐ คือ ก่อน พ.ศ. ๑๐๑๐-๘๕๐ รู้ว่าราชวงศ์ซาง
คือ ไทย จึงทำมิดพกส่งไปถวาย พร้อมกับจารึกชื่อ
ไปด้วย ราชวงศ์ซางจึงถือเป็นประจำตลอดมาถึง
องค์สุดท้าย

商 紀 (殷) 青 銅 戈

รูปถ่ายดาบเหล็กกล้าสีน้ำเงิน

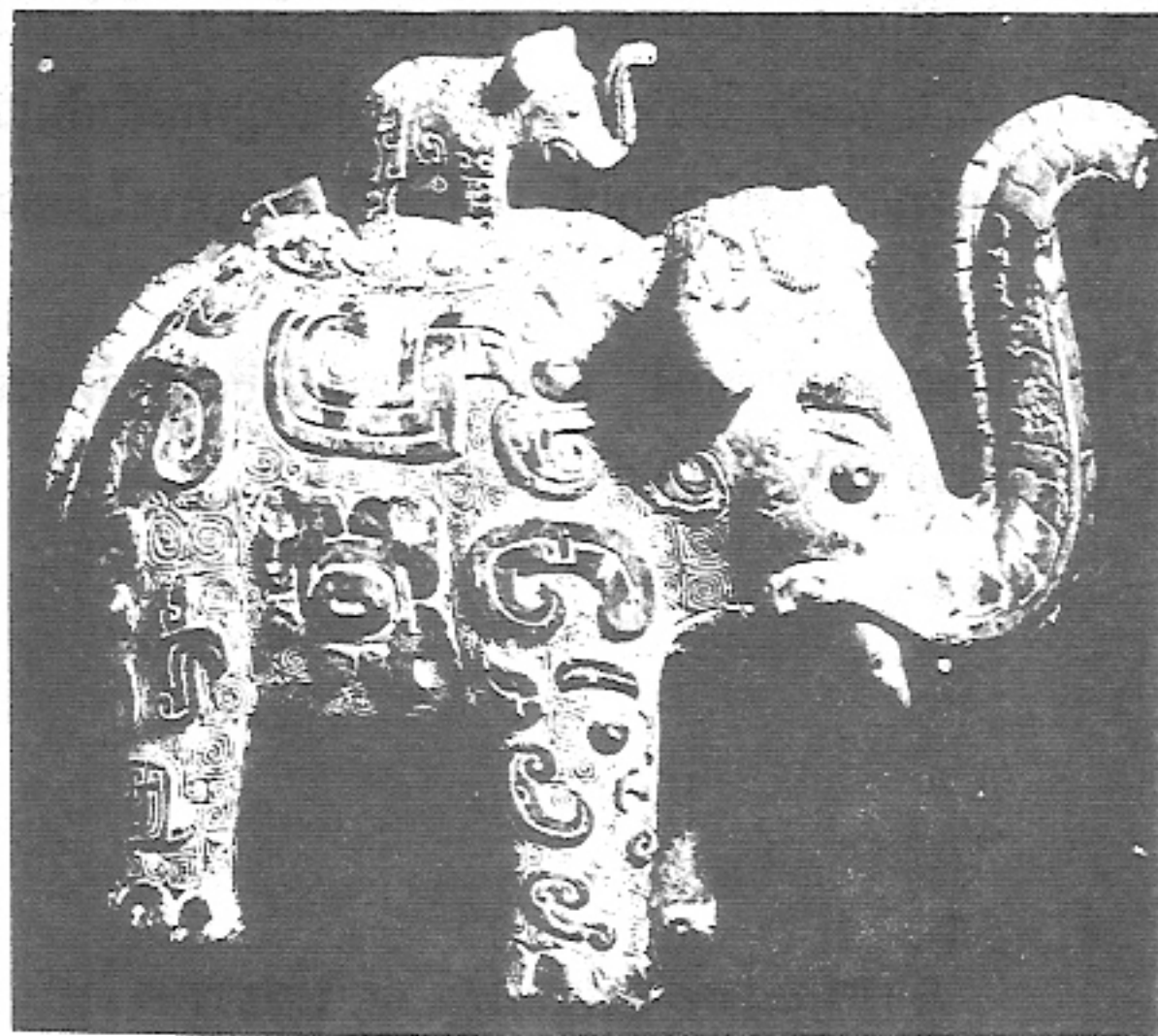
สมัยราชวงศ์เซียง อันดับราชวงศ์ที่ ๕

เมื่อ ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ปี ก่อนพุทธศักราช

เครื่องใช้-สำริด

สมัย-ราชวงศ์ซางและราชวงศ์จ้าว เมืองจีน (ห้องสิน เลียดก๊ก ก่อน พ.ศ. ๑๒๒๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๓)

กาเหล้า หรือ กาน้ำ สำริด หล่อเป็น-ช้างยกวงง นี้ ทำปลายให้โค้งลงจึงเป็นพวยกา ที่ฝามีจุกเปิด เป็นรูปช้างอีก ตัวหนึ่ง ส่วนลายนั้นได้สร้างให้เป็นลายอ่อน กับ ลายบนที่ฐานได้ทำช้างจุกเปิดนั้น และ ลายเส้นหลังช้างนั้น มีอย่างนี้ ซึ่งอ่านเป็นสื่อไทยได้ว่า “ช้าง” เป็นทั้งคำไทย ชื่อไทย และ ลายไทย ได้ลงมาอ่านว่า ทองรวม หรือช้างทอง

คำชื่อไทยว่า-ช้าง เป็นชื่อคน ซึ่งขึ้นไปเป็น-พระราชสกุลวงศ์ เป็นชื่อ “สัตว์” คู่ชาติไทย ทั้งเป็นสัตว์มีศักดิ์สูงสุด กับ ใหญ่โตที่สุด จึงมีชื่อไทยว่า-ช้างแก้ว คือ คชรัตน ซึ่งประจำพระองค์พระเจ้าจักรพรรดิ ลวดลายสัดส่วนก็เป็นไทย กับ มีลายสื่อไทยบอกชื่อคำไทยว่า-ช้าง อีกด้วย ซึ่งยืนยันชื่อไทย ของไทย กับ ลายตัวสื่อไทย มีมาตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ถึง ๑,๒๒๒ ปีมาแล้ว

ถังเหล้า หรือถังน้ำกิน ๔ ขา มีจุกฝา สำริด ใบนี้ เป็นของใช้สมัยราชวงศ์ซางเช่นเดียวกัน มีลวดลายวิจิตรตลอด กับ มีลายตัวสื่อไทยอีกด้วย ที่หล่อเป็นลายให้เห็นได้อย่างนี้อ่านได้ว่า เเด่นอวดดี ซึ่ง ช่าง ผู้สร้างรูปแบบหล่อ ชื่อ-เด่น ได้อวดฝีมือดีไว้ ตามธรรมดาคนไทยที่มีฝีมือ และ มีความรู้ทั้งสามารถได้กระทำอะไรไว้ ก็มักใส่ชื่อและประดิษฐ์ให้กลมกลืนเป็นศิลป์ เพื่อไม่ให้ใครผู้มีความรู้ไม่ถึงรู้ได้ หรืออาจมีพระราชโองการให้ใส่ชื่อไว้ เพื่อเป็นความชอบ และ ทรงจำ ได้เป็นหลักฐาน

เครื่องสำริดนี้ อยู่ที่จีนเกือบ ๔ พันปีแล้ว กับ มีตัวสื่อไทย ซึ่งหล่อไว้ทั้งตัว, ไม้. แบบปรากฏเกือบเหมือนตัวเดียวกันนี้ จึงนำมาเป็นหลักฐานไทย และ ฝรั่งรับรอง จึงได้พิมพ์ออกเป็นหลักฐานแล้ว

เด่นอวดดี

จาก-หนังสือ The Metal smiths หน้า ๑๓๒-๑๓๓

แถวบน ด อ ด

HISTORICAL RELICS UNEARTHED IN NEW CHINA

รูปที่ ๔๒ และ รูปที่ ๒๐๒

โถน้ำสำริด ใบนี้ สมัยราชวงศ์เซียงซาง หรือ ช่าง ทำ ลวดลายหล่อไว้ชัดเจน ที่ทำ ลูกศรชี้ไว้ นั้น ทำลายเส้นเป็นลายสื่อไทยว่า “คนดี” ค. และ น. ด. เห็นได้ชัดเจน และ ลวดลาย อย่างนี้ก็บอกว่าเป็นลวดลายไทย เพราะลายอ่อน ฅ ที่ลายสื่อไทยนั้นมีเงาบังจึงไม่ค่อยชัดเจน

โถฝานี้เนื้อหินสีลูกนี้ เพราะเป็นสีจึง เข้าใจว่าที่หลังนาน เข้าใจว่าจะสมัยสุโขทัย ลายเส้น ที่หัวลูกศรตอนล่างทั้งสองข้างนั้น จะเห็นสื่อไทย ทำลายสื่อ อ่านได้ว่า เดือน เฉพาะ ด.อ. เห็นชัด ใ้ - น สร้างเป็นลายยันต์ไทย ภาพเดิมเป็นสี และ ชัดเจน เป็นของเก่าสมัยสุโขทัย แต่ลายตัวหนังสือ นั้น อาจจะเป็นสมัยรัตนโกสินทร์ก็ได้ แต่ในหนังสือ ว่า พ.ศ. ๑๘๒๒ จึงเป็นสมัยสุโขทัยแน่นอน

ตัวสื่อ-อักษร เทวนาครี หรือ ตัวหนังสือ สันสกฤต

ตัวสือเทวนาครี แปลว่าของชาวกรุงเทพ หรือชาวเทพนคร เข้าใจว่าเกิดมีก่อนเขาหมด ตามเรื่องเล่ากล่าวไว้ ชื่อก็แจ่มอยู่แล้วว่า ชาวเทพนคร คือ นครเทวดา เล่าว่า เมื่อพระมุนีวาลมิกี้จะปริพนธรามกิริติ หรือ รามเกียรติ์ ไทย เรียกว่า “เรื่องรามเกียรติ์” ได้เชิญพระคณศวรองควิทยาบดีมาเป็นเสมียนเขียนคำโคลง ซึ่งวาลมิกี้จะปฏิภาณให้ เขียนด้วยตัวสือเทวนาครี เรื่องรามายนนี้เกิดก่อน พ.ศ. ประมาณ ๑๕๐๐ ปี ในพระราชนิพนธ์อภิธานทรงไว้ว่า นับว่าได้แต่งขึ้นราว ๆ ก่อนพระพุทธเจ้าของเราประสูติไม่นานนัก คือราว ๆ ๒๖๐๐ ปี (ทรงไว้ พ.ศ. ๒๔๖๖) เพราะเป็นของเทพจำวสมัยพระเวทย์ จึงชื่อว่าเทวนาครี เขียนเป็นภาษาสันสกฤต จึงเรียกว่า หนังสือสันสกฤตบ้าง ที่ ชื่ออักษรหรืออักขร มีในพระพุทธพจน์ตรัสว่า รู้ประชุมแห่งอักษรทั้งหลาย (สนุนปาด์ อกฺขรานิ) ในอัฐฐกถาเล่าว่า พระเจ้าพิมพิสารทรงให้จารึกพระพุทธคุณ ฯลฯ ลงในสุพรรณบัฏส่งไปถวายพระเจ้าปุกกุสาติแห่งคันธารรัฐ เมื่อพระ มหากัสสปถูกให้แต่งงานกับปิปลิกา ทั้งคู่ไม่ต้องการกามคุณจึงเขียนสาส์นแจ้งเรื่องแก่กันแต่ถูกคนเดินสาส์นฉีกทิ้ง ทั้งนี้ก็ใช้อักษรนี้ และอักษรที่ใช้จดพระเวทย์ กับพรหมเทพอันเป็นของพราหมณ์ จึงชื่อว่าอักษรพราหมณ์บ้าง และ แพร่ไปถึงธิเบต เท่าที่สังเกตเห็นเขียนตัวเหลี่ยม จึงชื่ออักษรธิเบตันบ้าง ลงไปทางใต้ดูจะแก้ไปมาก เช่น อักษรกา- ลิงคและยังมีตัวอื่น ๆ อีกว่ามีถึง ๑๓๐ เช่น ตัว อูรดูร ตัวบังกาลอ ตัวนาคโจล ฯลฯ ก็ตัวสือเทวนาครีนี้ ชื่อยืน ยันเป็นของเทวดาและพรหมจึงเขียนจารึกพระเวทย์ไว้ มีมาตั้งแต่ครั้งนั้น และมีชื่อเป็นอักษร อักขร มีปรากฏในสมัย พระพุทธกาล ต่อมาพระเจ้าอโศกมหาราชมีพระราชประสงค์จะใช้ แต่พราหมณ์ก็ขัดและห้าม จึงไม่ปรากฏใน ลิลาลेखा ทั้งให้ประดิษฐ์ตัวใหม่ขึ้นใช้ด้วย จึงเป็นหลักฐานสมบูรณ์

॥ संस्कृतबालादर्श ॥ संस्कृतपाठावली :

॥ अक्षरमाला ॥   अक्षरमाला

॥ स्वराः ॥ त०५१ त०५२

अ ०	आ ०१	इ ०	ई ०२	उ ०	ऊ ०	ऋ ०	ॠ ०१
लृ ०	—	ए ०	ऐ ०	ओ ०	औ ०१(०२)	अं ०	अः ०२

॥ व्यञ्जनानि ॥   पद्यखनानि

क ण	ख ण	ग ण	घ ण	ङ ण	क ण
च ण	छ ण	ज ण	झ ण	ञ ण	का ण
ट ण	ठ ण	ड ण	ढ ण	ण ण	कि ण
त ण	थ ण	द ण	ध ण	न ण	की ण
					कु ण
					कू ण
					कृ ण

प प   फ फ   व व   भ भ   म म   क क

य य   र र   ल ल   व व   श श   क क

ष ष   स स   ह ह   ल ल   क्ष क्ष   ज्ञ ज्ञ

เลข (พยัญชนะ) ชื่อเฉพาะไม่มี จึงเรียกพยัญชนะ

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १०
๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

को को

कौ कौ (เกา)

कं कं

कः कः

विंशः पाठः ॥ ३० ॥

उपदशमाला

नमसो भूषणं चन्द्रो
पृथिव्या भूषणं राजा

नारीणां भूषणं पतिः ।

विद्या सर्वस्य भूषणम् ॥ १ ॥

อุปเทศมालา ที่ ๓๐

นภโศ ภูษณ จบุโฑร
ปฤติว ยา ภูษณ ราชา
ดวงจันทร์เป็นเครื่องประดับฟ้า
ราชาเป็นเครื่องประดับแผ่นดิน

นารีณ ภูษณ ปติ
วิฑยา สรวสย ภูษณม
สามีเป็นเครื่องประดับนารี
วิทยาเป็นเครื่องประดับทุกคน

ตัวสือ-อักษรพราหมิน หรือพราหมี

ตัวสือหรืออักษรพราหมินนี้ พบว่าใช้ในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชตลอดมาถึงสมัยพระเจ้ากนิษกมหาราช พบเป็นจารึกหรือศิลาเลขามากมาย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๘ ถึงประมาณ พ.ศ. ๕๐๐-๘๐๐ ปี เรื่องเล่าว่า พระเจ้าอโศกมหาราชต้องการเอาหนังสือพราหมณ์มาสอนพระภิกษุและสามเณร แต่พราหมณ์ทั่วไปไม่ยอม จึงทรงโปรดให้วิชฌคุปต คือ เกาฏิลยพราหมณ์ เป็นผู้ไต่ถามราชวงศ์นั้นและแล้วสถาปนาจักรวรรดิพระเจ้านุของพระเจ้าอโศกมหาราชขึ้นครองบัลลังก์แห่งมครรัฐ จึงได้เป็นมหาอำนาจผู้ยิ่งใหญ่ได้รับสถาปนาชื่อว่า“วิชฌคุปต” ในหนังสือเมืองทอง ฯลฯ ขุนศิริวัฒนอาณาทร ผู้รจนาเล่าว่าเป็นผู้รจนาคัมภีร์อรรถศาสตร์ขึ้น เมื่อพราหมณ์ไม่ยอม จึงทรงโปรดให้วิชฌคุปตนี้ ซึ่งก็เป็นพราหมณ์ชาติอยู่แล้วให้ประดิษฐ์ขึ้น วิชฌคุปตได้ประดิษฐ์ขึ้นแล้ว จึงให้ชื่อว่า อักษรพราหมิน หรือ พราหมี แต่วิชฌคุปตนี้ไม่เคร่งครัดวรรณสกุลนัก มีชายาทุกระณะ พวกพราหมณ์ทั้งหลายจึงประชุมกันสดกลงเป็นจันฑาลถึงแม้ว่าจะใช้ชื่ออักษรพราหมิน พราหมณ์ก็ไม่รับรอง จึงล้มเลิกไปกว่า ๑๕๐๐ ปีแล้ว และในกาลชุดคันโโบราณวัตถุ

สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช พบตัวสื่อนี้ซึ่งได้ใช้ในพระพุทธรศาสนาทั้งในที่อื่น เช่น จีนศาสนาเป็นต้นด้วย วิชาอุปต
ได้ประดิษฐ์ทั้งสระและพยัญชนะ เข้าใจว่าจะแปลงมาจากตัวอักษรเทวนาครี เช่น อ. คล้ายกัน จ. ก็คล้ายกัน เรียง
ตามแบบชมพูทวีป คือเรียงสระก่อน

สระ-อักษรพราหมิน

၈ ၉ - ၀ ၁ ၂ ၃ ၄ ၅ ၆ ၇ ၈ ၉ ၀
 ၀ ၀၁ ၁ ၀၂ ၂ ၀၃ ၃ ၀၄ ၄ ၀၅ ၅ ၀၆ ၆ ၀၇ ၇ ၀၈ ၈ ၀၉ ၉ ၀၀

พยัญชนะ-อักษรพราหมิน

†	୧,୨	୩	୪	୫	୬	୭	୮	୯	୧୦	୧୧	୧୨	୧୩	୧୪	୧୫	୧୬	୧୭	୧୮	୧୯	୨୦
୩	୪	୫	୬	୭	୮	୯	୧୦	୧୧	୧୨	୧୩	୧୪	୧୫	୧୬	୧୭	୧୮	୧୯	୨୦	୨୧	୨୨

๒ ด ฎ ล ฅ อ ก ข จ ฉ น บ โ ม ย พ ช ท ศ ส
ท ต น ป ผ ฟ ภ ม ข ร ถ ว ศ ห ฮ

อ อ

ตัวลายสื่อพราหมิน หรือ พราหมณ์

ลายสือพราหมิน หรือ พราหมี ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงจารึกไว้ในเสาหลักศิลา ณ ลุมพินี
นำมาแสดงเป็นตัวอย่าง

፬ ይኸው ሲሆን ስለሚታዩት ሁኔታዎች ምክር ቤቱ
 ለሀገራችን ለሕዝቧ ለሰላም ለብሔራዊ
 ልማት ለኢኮኖሚ ለሥራ ለጥራት ለሥነ ምግባር

เทวาน ปิเยน ปิยทสิน ลาชิน วีสตีวสาภิตีเตน

ปิยทัสสีราชา ผู้เป็นที่รักของเทพทั้งหลาย

พระองค์ทรงอภิเสกได้ ๒๐ ปีแล้ว

อ ต น อ า ค า จ ม หี ยิ เต หิท พ เร ขา เต ส ก ย ม นี ติ

พระองค์เองได้เสด็จด้วยมหาพยุหยาตรา ณ ที่นี้พระพุทธเกิดแล้ว ชื่อว่า พระสัณยก

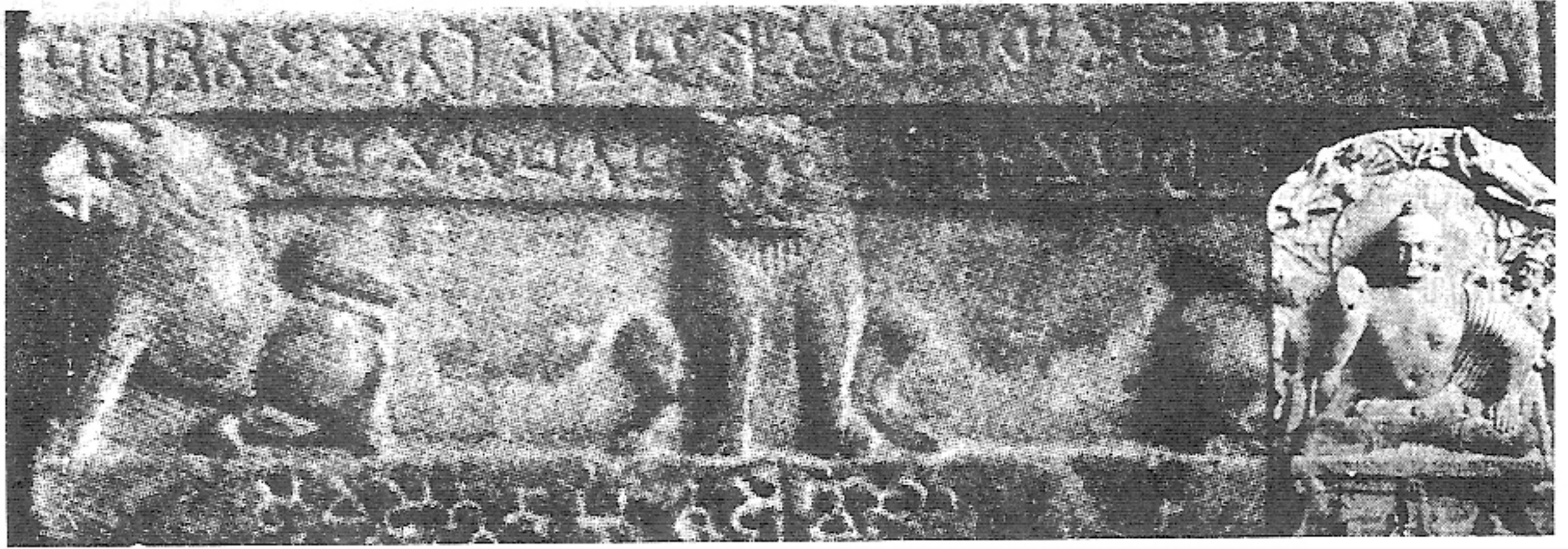
ឥត ឈា វិ ព ៣ ក៏ ទា រា គា វិ ត ឆ្នាំ ទី ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

ทรงให้กระทำ สีขาวผ่องด้วย วิ่งเร็ว ไปข้างหน้า สีดำเข้ม เสด็จขึ้น

การกระจายของพืชในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง

ลายสือพราหมิน ได้จารึกเป็นตัวเหลี่ยม ซึ่งดูแล้วจะไม่ตรงกับตัวแบบที่ทำกันไว้

พุ ธ นิ มิ ต โค ต ม คิ ริ อ ม ร า อ โ ส ก เท วิ ป ร ญ ุ ป ต ฐ ปิ โ ต

พระพุทธรูปนิมิตโคตม อันคิริอมรา พระเทวีของโศกประกาศให้รู้ว่า ได้ประดิษฐานแล้ว

ษ ดี ส ม ค ะ ธ อ ภิ สิ เต อ นุ มา ปา เ จ

ได้สร้างไว้ หลังอภิเสก ในมคร ๓๖ ปี

ส ม ส ตู ตา ภ ชุ ปุ นุ ย นิ ฐ อ า ต มา ส ุ ม (สุจิตาสตุ)

หมู่สัตว์ผู้เสมอกัน คบกัน สร้างขุมบุญ เป็นตัวตน (จึงเป็นสุขตลอดกันเกิด)

ตัวสือ-อักษรลังกา

(ตัวสือลังกา หรืออักษรลังกานี้ ยังหาตัวพิมพ์มาไม่ได้ ที่ลังกาเขามีอยู่แล้ว จึงใช้ตัวเขียนทำแบบก่อน
ต่อไปเมื่อได้ตัวพิมพ์มาแล้วจะได้แก้ไขใหม่)

ตัวสือลังกานี้ คำชื่อลังกา กับตัวเลขลังกายังไม่ได้มา เท่าที่ได้มานี้เฉพาะที่ใช้ในภาษาบาลี หรือภาษา
มคร ส่วนที่ใช้ในภาษาพื้นเมืองไม่ได้มา คงจะมีมากกว่านี้ ตัวสือนี้ได้ใช้เขียนสืบทอดจาก พ.ศ. ๒๔๐ และใช้เขียนพระบาลี
พระไตรปิฎกไปจนกระทั่ง พ.ศ. ๔๕๐-๔๕๒ นับตามบันทึกก็ก่อนกว่าที่อื่นทั้งหมด จึงเป็นตัวสือสำคัญในพระพุทธศาสนา
แบบหนึ่ง ทั้งมีวิธีการเขียนแบบวงโค้งทุกตัว จึงคล้ายคลึงกับตัวสือมอญ พม่า ลาว ฯลฯ เพราะเขียนเส้นวงโค้งเหมือนกัน
และมีประวัติมาว่าใช้หรือมีก่อนนั้น จึงเป็นตัวแบบของตัวสือมอญ พม่า และลาว จึงบันทึกไว้เท่าที่ได้พบหลักฐานเป็น
ประวัติมาแล้ว

กับทั้งการเขียนก็ใช้แบบตัวอักษรเทวนาครี หรืออักษรมาลาสันสกฤต คือ เรียงสระก่อนกับเรียงพยัญชนะไว้หลัง
จึงผิดจากแบบตัวสือไทย ตัวสือไทยเรียงหรือเรียน ตัวสือ คือพยัญชนะก่อน จึงเรียน “ไม้” คือสระที่หลังอักษร
ที่เป็นสระนั้นมืออย่างนี้

สระอักษรลังกาแบบใช้ในบาลีมี ๑๖ มี ๘ เสียง เช่น อา เสียงเดียวแต่มี ๒ อย่าง ฯลฯ เท่าที่เห็น-เห็น
มีเขียนภาษาสันสกฤต จึงแน่ใจว่าคงมี ฤ ฤา ฤ ฤา แต่ไม่ได้มา

สระ-อักษรลังกาทั้งลอยและจมมี ๑๖ อย่างนี้

อ	อา	า	อิ	ิ	อี	ึ	ุ	ู	ุ	เ	เ	โอ	โ	(-า)
---	----	---	----	---	----	---	---	---	---	---	---	----	---	------

ส่วนพยัญชนะซึ่งเป็นตัวสือหรืออักษรลังกานั้น มีหลายตัวที่เหมือนตัวไทย เช่น จ. เหมือนกัน พ. เหมือน
ด. ไทย ห. ก็คล้ายคลึงกัน ซึ่งเป็นเหตุให้ทั้งปราชญ์ไทยและปราชญ์ฝรั่งชั้นศาสตราจารย์กลายสือไทยไปให้อินเดียได้
และยังเปลี่ยนชื่อไปเรียกเป็นอักษรอีกด้วย กับทั้งอินเดียนอ่านตัวสือไทยไม่ได้ แต่ตัวสือไทยเขียนเส้นตรงทุกตัว กับทั้ง
ชื่อคำอ่าน เช่น ก. ก็มีอยู่ในคำพูดไทย ทั้งเมื่อยังเป็นตัวลายอยู่ก็ยังมีชื่อระบุอยู่ในลายนั้น เช่น ก. มาจากรูปกอไฟ
จึงยืนยันว่าของของไทยบริสุทธิ์

พยัญชนะ-อักษรลังกานั้น มี ๓๓

ก ข ค ง ฉ ฉ ฌ ฉ ฌ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
ก ข ค ง ฉ ฉ ฌ ฉ ฌ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ

ด ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
ด ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ

ตัวอย่างตัวสือลังกาใช้ในบาลี หรือมคธ

ก ข ค ง ฉ ฉ ฌ ฉ ฌ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
ก ข ค ง ฉ ฉ ฌ ฉ ฌ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ

ด ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
ด ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ

ก ข ค ง ฉ ฉ ฌ ฉ ฌ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ
ก ข ค ง ฉ ฉ ฌ ฉ ฌ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ ฉ

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

ก ข ค ง
ก ข ค ง

วิธีนับของภาษาลังกา

๑	ເອກະ	ໜຶ່ງ	໒	ເຈກະ	ເຈັດ
໓	ສາມ	ສີ່	໔	ອະຕະຕະ	ຫົກ
໕	ປະທະ	ຫ້າ	໖	ອະເກ	ເກດ
໗	ອະທະ	ຫົກ	໘	ອະຕະ	ຫ້າ
໙	ນາໄວອາຍະ	ນາໄວອາຍະ	໑໐	ຕະໄອຍະ	ຕະໄອຍະ

ตัวต่อ - อักษรเบงกาลี

ตัวสือ คือ อักษรเบงกลี-บังกอล หรือบังกลาเทศนี้ อาจารย์พระดี วสุมิตรเถระ วัดราชผาติการาม ได้เขียนให้มา จะเห็นเรียก สระ ว่า “สระวรรณะ” และเรียก พยัญชนะว่า “พยัญชนะวรรณะ” ทั้ง ๒ นั้น ถ้าดูตามลายเส้นเขียนแล้วจะเห็นคล้ายคลึงกับตัวสือศรีลังกา กับมีหลายตัวทั้ง สระ และ พยัญชนะ มีลายเส้นตั้งเป็นลายเส้นตรง จะเห็นคล้ายตัวสือไทย ถ้าดูตามสระแท้เช่น ิ ที่ มิ จะเห็นเป็นแบบตัวสือเทวนาครี ฉะนั้น จึงยืนยันว่าตัวสือทั้งนี้มีแบบเป็นกลุ่มเดียวกัน กับทั้ง-ท่านอาจารย์พระดี วสุมิตรเถระ ได้บันทึกให้มาว่า สมัยพุทธกาล มีสาวกของพุทธองค์ (เป็น) ชาวเบงกอล ชื่อ บังกิสะ (คือ พระวังคีสะเถร) ในหนังสือเถรกถา ชื่อ (บังกิสะ) เป็น หนังสือออกเสียงเป็นภาษาชาวเบงกอล ซึ่งเป็นภาษาสมัยโบราณ คำชื่อว่า วังกะ คือ วังกรฐโบราณ ว. ออกเสียงแปลงเป็น พ. ได้ พ. แยกออกว่า บ. วัง. ก็ออกเสียงเป็น เว. ได้ ก. ก็ออกเสียงเป็น ค. ได้ ฉะนั้น วังกะ จึงเป็น บังก บังค เบงค+ล เป็น เบงกอล เบงกอล เบงกลี บังก บังกลาเทศ และในการเรียงนี้ ท่านเขียนมาให้เหมือนแบบปัจจุบัน

พยัญชนะวรรณะ (อักษรเบงกาลี)

ก	ข	ค	ด	เ	จ	ฉ
ฅ	ฆ	ง	ต	ถ	ด	ঢ
ณ	ท	ธ	น	พ	ม	ย
ร	ล	ว	อ	ฮ	โฮ	โฮ
จันตะระพินทุ	อุ	ตุ	คอนดอตอ	ย		

สระวรรณะ (สระเบงกลี)

অ

เอาะ

আ

อะ

ই

อิ

ঈ

อี

উ

อุ

ঊ

อู

এ

เอ

ঐ

ไ

এ

แอะ

ঐ

ไย

ও

โอ

ঔ

ไว

ตัวสือเบงกลีแบบบาลี

নটমা

น

โม

তস

ตส

ส

ভগবতো

ภ

ก

ว

โต

ওরহতো অম্মা অম্মকস

อ

ร

ห

โต

สม

มา

สม

พุท

ตส

ส

বুদ্ধং অবুত্তং অচ্ছাষি

พุท

ต

คจณามิ

วิมฺขํ अवुत्तं अच्छाषि

ขม

ต

คจณามิ

अरुं अवुत्तं अच्छाषि

สง

ต

คจณามิ

ตัวสือมอญ หรือ อักษรรามัญ

ณ พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่เชียงใหม่ได้พบพระราชชีวประวัติ-สมเด็จพระนางเจ้าจามเทวีแล้ว ได้พิมพ์ขึ้นเผยให้รู้ถึงประวัติหนังสือ-อักษรรามัญ หรือ อักษรลานนาไทย ทั้งนี้ สมเด็จพระนางเจ้าได้ประชันนักปราชญ์ราชบัณฑิต และ อารธนา-สุเทพฤๅเป็นประธานให้ร่วมกันสร้างขึ้นจากตัว-ฝักขาม คือ ขอม และ ตัวฤๅ หรือ ตัวเดิม ซึ่งผู้คาด, ซี่ปะขาว, ซี่ผ้าขาว, ได้คิดขึ้นทำไว้แล้วแต่เดิม ซึ่งมีอยู่แล้ว เช่น ตัวสือไทยที่จารึกไว้ ณ ถ้ำฤๅ แขวง ราชบุรี ซึ่งพระมหา-ปุลณเถระกระทำจารึกไว้ จึงแน่นอนแล้ว เพราะเพิ่งเปิดเผยเมื่อ พ.ศ.๒๕๒๕ นี้เอง

ตามประวัติเล่าว่า-สมเด็จพระนางเจ้าแม่ได้เสวยราชสมบัติครองหริภุญชัย (ลำพูน, เขตงคนคร) ได้ทรงจัดระบบทั้งรัฐประศาสน์ และ พระศาสนาเรียบร้อยแล้ว ครั้นถึงวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีวอก สมเด็จพระนางเจ้าแม่จามเทวีจึงอารธนาสุเทพฤๅเป็นประธาน ทรงให้ประชันนักปราชญ์ราชบัณฑิตมาเรียนพร้อมกันแล้ว ทรงให้ร่วมกันดัดแปลง-อักษรฝักขาม, อักษรฤๅ, อักษรละโว้ จัดดัดแปลง กันอยู่ถึง ๑ ปี จึงสำเร็จเรียบร้อยแล้ว จึงร่วมพร้อมกันเรียกชื่อว่า อักษรรามัญ, อักษรลานนาไทย ทั้งนี้ จึงยืนยันได้ว่า-เดิมมีอยู่แล้ว เพียงดัดแปลงแก้ไขให้สวยงาม และ เขียนง่ายขึ้นเท่านั้น ตัวสือมอญ, รามัญ, และ ตัวสือลานนาไทย ซึ่งคล้ายคลึงกันมาก จึงแน่นอนว่า-ตัวสือนั้น ๆ มีอยู่เรียนรู้อันมาแต่เดิมก่อนนั้นแล้ว

ตัวสือ-อักษรรามัญ มอญนี้ มีทั้งสระและพยัญชนะ เมื่อสังเกตดูแล้วจะเห็นเขียนเป็นเส้นวงโค้งทั้งซ้ายและขวาตลอดไปถึงตัวเลข เว้นบางตัว เช่น เลข ๒ และ เลข ๓ ถึงกระนั้นก็ยังมิได้โค้งน้อย ๆ เช่นนี้ จึงเห็นว่ามาจากแบบตัวสือลังกา หรือ สีสล เพราะ มีเค้าเขียนลายเส้นเป็นอย่างเดียวกัน เท่าที่กล่าวอย่างนี้ ก็เพราะมีเรื่องเล่ากันว่า พระพุทธโฆสเถระ เมื่อไปกลับสีหฬฐุกดา จากสือและภาษาลังกาเข้าสู่มูลภาษา คือ มคธตามเดิมแล้ว ได้มาพัก ณ รามัญประเทศกับทั้งได้นำอัฐฐุกดากับบาฬีมาด้วย ทั้งได้สอนในพุทธศตวรรษที่ ๑๐ จึงแน่ใจอย่างนี้หรืออาจมีอยู่เดิมแล้ว แต่ก็ไม่พบจารึกหรือตำนานเล่าไว้ ถ้าพบก็คงจะมีหลักฐานแน่นอน ได้พบจารึกที่ลพบุรีในประชุมศิลาจารึกสยาม ภาคที่ ๒ ในกาลพุทธศตวรรษที่ ๑๖ เท่านั้น ในการรวบรวมมานี้ ได้ทำแบบเรียนหนังสือไทย คือ เรียงตัวพยัญชนะก่อน จึงเรียงก่อน ตัวสือมอญหรืออักษรพยัญชนะรามัญ ๓๕ ตัวอย่างนี้

พยัญชนะ มอญอ่าน

က	ဂ	ဃ	င	စ	ဆ	ဇ	ည	ဋ	ဌ	တ
กะ	ขะ	เกียะ	เจียะ	เงียะ	จะ	จะ	เซียะ	เมียะ	เญียะ	ฏะ
ဓ	ဗ	ဒ	ဓ	န	ပ	ဖ	ဗ	ဘ	မ	ယ
ณะ	ตะ	ถะ	เทียะ	เธิยะ	เนียะ	ปะ	พะ	เพียะ	เกียะ	เมียะ
ရ	လ	ဝ	သ	ဃ	ဗ	ည	တ	ဋ	ဌ	ပ
เรียะ	เลียะ	เวียะ	สะ	สฺส	หะ	พะ	บ	อะ	เมียะ	

สระทั้งลอยและจมได้เขียนเรียงกัน ทั้งเสียงอ่านมี ๒๓ อย่างนี้

က ကာ ဘ ဆ ဝ နှိ စ ဂ ဃ င ဖ ခ ည ဋ ဌ ဍ ဎ ဏ
စ စာ ဟ ဖိ ဖ ဖု ဖု ဖေ ဖါ ဖို ဖါ ဖော

၅၀၀

ចំ ចង ចះ ៥

เลขไทย	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๑๐
เลขมอญ	၁	၂	၃	၄	၅	၆	၇	၈	၉	၁၀
	มั่ว	บา	ป๋อย	ปอน	เมืงชะซอน	ตะราว	ทะโป้วะ	แตะจាំ	แตะจิด	เจืออะ

ในกัมภีร์ไบเบิลมอญ ปฐมสมโพธิกถา

உமையாரு ஸு நாரஞ்சொ நாதி ஸா தொ

เนื้ะ	เมา	ตอสุต	เกี๊ยะเกี๊ยะเวี๊ยะ	ตาว	อะ	เรี๊ยะ	หะ	ตาว
น	โม	ตตต	ภ ก ว	โต	อ	ร	ห	โต

သဏ္ဌာသဏ္ဌာသ ॥

สอมา	สอ พุทฺธสส
สนมา	สน พุทฺธสส

ตัวลือนมอญที่เขียนคำพื้นเมือง ทั้งนี้พระมหาช่วง โชติปาโล อาจารย์พิเศษบัณฑิตวิทยาลัย วัดอาวุธฯ
เขียนให้มา ใช้ตัวสือไทยอ่านและแปล

โคลง ๔ สุภาพภาษารามัญ มอญ

၁၀ မြို့နယ် မြို့

226

2500

மதுரை

เจิงหม่น

นนทอ

กอบใจ

เมืองมอญ

ปราสาททอง

หักโค่น

செய்த காரியங்களை

เกิดเข็ด

เจ็ดเหลี่ยม

ហើយថ្ងៃនេះ

๗๕
บันปัทมด

เสียดาย

๘ , ๕
แบบอย่างนั้น

เหนี่ยะโหมวต้อดชะ เกียะเกียะเวียะเตา อะเรียะหะเตา ซอมมา ซอมปุดชอชชะ
นโมตสส ภควโต อรหโต สมนาสมพุททสส

၁။ သုဂတံဟိတဒါယကံ။

၁။ သံဃာဉာဏ်သမ္ပဒ်။ ။

ဝိနယဌကုထာယယာ။

๕ ๖ ๕ ๕
 ชาวเกะตองฮ้อยตะ เตียบเยะกอง
 ซองฉนจะ คุณะชอมปะทอง
 ๕ ๕ ๕ ๕
 วิเนยะหยดทะกะทาเยะเย็บ

สุดฮิตทนาย

สำนวนจกอุเทศมปท

วินเขตตกถาขยา

เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม

ครั้งนี้ได้หนังสือ สาส์นผู้ไทย ได้เห็นตัวสื่อ-ไทยขาว ไทยดำ กับ ดำนานเรื่องแถบ และ ขุนลอกคำ ก็เหมือนกัน ทั้งเล่าว่าได้เขียนย้อนขึ้นไปประมาณกาล พ.ศ.๑๒๐๐ จึงชัดเจนว่า โซ่ง ก็คือไทย ผู้ไทย พูไทย และแน่ใจว่า เป็นชื่อเดียวกับ ลวะ ลวู ลโว่ กับเป็นชื่อเดียวกับ ลพู ลฮู และ ฮ่อ พู ผู้=พูไทย ผู้ไทย กับ ฮู คือ ฮูหยิน ผู้หญิง ที่มาอยู่ไทยคงเป็นเผ่าที่ไซ้ชื่อว่า “โซ่ง” อันคู่กับ “ลาว” ที่ไปเป็นแซ่ เล้า พวกโซ่งนี้ได้ไปเป็น-โซ่งใต้ และ โซ่งเหนือ มีชื่อว่า นำซ้อง และ บักซ้อง กับได้ลงไปตั้งอาณาจักรไทยอาหม-ฮัสสัม ก็ได้นำตัวสื่อไทยไปใช้ จึงรักษาไทยไว้ได้ตลอด เมื่อเป็นเช่นนี้ ตัวสื่อโซ่งผู้ไทย พูไทยนี้ จึงไม่ใช่ตั้งกันใหม่ ๆ แน่ใจว่ามีมานานขนาดเดียวกับตำนานสร้างบ้านแปงเมืองนั้น และในคำเพลงผู้ไทยมีระบุ อ้าย-เอม คือ พ่อ แม่ เมื่อขุนเสือกำฟ้า (เสือคำฟ้า) แห่งไทยอาหม-ฮัสสัมได้สถาปนาชื่อว่า “อ้ายขุนเสือกำฟ้า” ซึ่งยืนยันว่า เป็นโซ่งผู้ไทย พูไทย แน่นอน โซ่งผู้ไทย พูไทยนี้มีอำนาจใหญ่โตมาแล้วก็คือ พ่อขุนเสือกำฟ้า

ตัวสื่อโชนี่ มีส่วนเหมือนไทยมาก ทั้งพยัญชนะ และ สระ ในการเรียงนี้ จึงเรียงแบบไทย คือ เรียงตัวพยัญชนะก่อน และเรียงสระไว้หลัง และรักษาเสียงอ่านคำโชนี่ไว้ จึงใส่เข้ามาเพื่อยืนยันของไทย ซึ่งโชนี่ผู้ไทยเพชรบุรีราชบุรียังรักษาอยู่ จึงไม่ได้แก้และเปลี่ยน ไปอย่างไทย

ตัวสื่อช่อง พยัญชนะ

กว(ก) ขว(ข) คว(ค) คว(ฅ) ง(ง) จ(จ) จั(จ้อ) ส(ล) ช(ช,ฌ) ย(ญ) ค(ค)
 ต(ต) ถ(ถ) ท(ท) ตั(ต) น(น) บ(บ) ป(ป) ผั(ผ) ฝั(ฝ) พั(พ) บั(บ)
 ฟ(ฟ) ม(ม) หัว(หว้อ) หุข(หขอ) หุน(हनอ) หุม(หมอ) หุข(หขอร) หุข(หขอ)
 ร(ร) ห(ห) ร(ร) อ(อ) อ้อ(อ) ฮ(ฮ)

ตัวไม้ คือสระ

ไม้กะ (ะ) ไม้กา (า) ไม้กี (ิ) ไม้กำ (ำ) ไม้ไก (ไ) ไม้เกอว (เอว)

ไม้โก (โ) ไม้เกีย (เอีย) ไม้เก (เ) ไม้เกอ(เออ) ไม้กือ (ุ) ไม้กั้น (ผัส) ไม้เกือ (เอือ)
 ไม้แก (แ) ไม้เกา (เอา) ไม้กู (อู) ไม้กอ (กอ) ไม้กัว (อัว)

ตัวสื่อผสมไม้ (สระ)

กา กิ กำ ไก เกอว โก เกีย เก
 เกอ กือ กั้น เกือ แก เกา กู กัว

สำหรับการนับจำนวนกับตัวเลข โข่ง-ผู้ไทย เพชรบุรี บอกว่ามีประจำเผ่าเพียงนับตามชื่อวัน ที่เห็นผู้
 ไทยดำเมืองแถนเล่าแสดงทางทีวีได้กล่าวจำนวนนับ และเขียนจำนวนหนึ่งเป็นตัวสื่อไทยนั้นจึงเข้าใจว่านับ หนึ่ง สอง
 ฯลฯ แบบเดียวกับไทย เว้น ๒๐ ซึ่งออกเสียงว่า “ชาว” สำหรับตัวเลขนั้นได้เห็นไทยอาหมมีเลขใช้ และไทย
 อาหมนี้เรียกพ่อแม่ว่า อ้าย-เอม จึงแน่ว่าเป็นไทยเผ่าโข่ง-ผู้ไทย จึงนำเลขอาหมมาเรียงไว้ในที่นี้ด้วย เพราะเป็นโข่งด้วยกัน
 จำนวนนับตามชื่อวันนั้น คงกล่าวเฉพาะชื่อคำว่า มือ (วัน) คงไม่กล่าวเพราะยาว หรือกล่าวเฉพาะเป็นคำประจำก็ได้
 ได้จัดส่งมาอย่างนี้ ๑-มือกัด ๒-มือขด ๓-มือหวง ๔-มือเต้า ๕-มือกำ ๖-มือกาบ ๗-มือฮับ ๘-มือฮาย
 ๙-มือเมอง ๑๐-มือเป็ก ยืนยันว่ามีเพียง ๑๐ เท่านั้น และนับอย่างไทย

วิธีนับเป็นภาษาโซ่ง

๑-มื่อกั๊ด มีท๑ ๒-มื่อขด มีท๑ ๓-มื่อฮวง มีท๑ ๔-มื่อเต้า มีท๑
 ๕-มื่อกำ มีท๑ ๖-มื่อกาบ มีท๑ ๗-มื่อฮับ มีท๑ ๘-มื่อฮาย มีท๑
 ๙-มื่อเมอง มีท๑ ๑๐-มื่อเปก มีท๑

สำหรับ-ตัวเลขอาหมนั้น ถ้าสังเกตจะเห็นเลข ๒ เหมือนเลข ๒ เทวนาครี

เลขไทยอาหม > ๒ ๖ ๘ ๕ ๕ ๑ ๖ ๘ ๑๐
 ตัวเลขไทย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

ตัวสื่อโซ่ง-ผู้ไทย สำนักวัดไผ่คอกเนื้อ ด.บางหลวง อ.บางเลน จ.นครปฐม ซึ่งมีนายสุข สวบบดี ได้เก็บรักษาไว้ อนุญาตให้ถ่ายมากับได้อ่านคำโซ่งและแปลมาให้ด้วย จะเห็นชื่อพระมเหสี ซึ่งเป็นชื่อไทยว่า พระนางเจ้าแท่น พระนางเจ้าหมอน พระนางเจ้าหม่อม อันยืนยันก่อนสมัยพระนามพระมเหสี ได้ทำแบบตัวเดิมอย่างนี้

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

พ ะ ยา ผี พ้า เฮา มา หนั่ง จ้ง ฮับ เอา
 พ ร ะ ยา ผี พ้า บอกให้ มา พบ จ้ง รับ เอา

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

นาง อวง คำ หนั่ง ปู้ เจ้า งู เหา ไป เอ็ด
 นาง ทอง คำ จาก ปู้ เจ้า งู เหา ไป เป็น

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

นาง เจ้า แท่น เจ้า หมอน ปู้ เจ้า งู เหา
 นาง เจ้า แท่น (มเหสี) เจ้า หม่อม ปู้ เจ้า งู เหา

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

ก เปา ขัด เปา ขึ้น จ้ง ขา โลง ไปง โห
 กี่ ไม่ ขัด ไม่ ขึ้น จ้ง ตก ลง ปรงใจ ให้

๗๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐๑๑๒๓๔๕๖๗๘๙๑๐

ไป เอ็ด นาง เจ้า แท่น เจ้า หมอน ดี
 ไป เป็น นาง เจ้า แท่น เจ้า หม่อม ดี

เถาตายจึงมา

คนแก่ตายจึงมาเกิดใหม่

ปู่เจ้าจึงมาสู่บ้านสุเมธ

ปู่เจ้าจึงมาอยู่ในบ้านในเมืองและ

ปู่เจ้าจิ้งจอก

ปู่เจ้าจึงได้ขึ้น

ห้องแอร์แทนตุง

ครองแผ่นดินนั่งแท่นอันสง่า

เซาจัง

เราจึง

๒. ใสเป็นเห็นหน้า

มฤกให้เห็น

กวาง्हอกวางงา กันั้น

ในเชอราวงค์ ของเมืองนั้น

ปูเจ้าค้อยเลี้ยงสูงจูงใหญ่

ปู่เจ้าจึงทะนุถนอมเลี้ยงจนใหญ่โต

กิ่งเป็ยงรางซางเป็ยงเมอง

และจนเป็นกลุ่มใหญ่ในเมือง

แล้วปู่เจ้าจึงไปชี้ชายสี่ขวา

แล้วปู่เจ้าจึงได้หาตุ๋นครองให้

มาเยื้องห้อง

ให้ไปครอง

แผ่นดินเมืองล้า

แผ่นดินเมืองลา

ตัวอักษรพยัญชนะไทลั่มชาวโซ่ง

ω ϵ n k m z zz v f y ny 2 a w

5 2 2 2 2

ตัวไม้ คือ สระ

$$2 \times 2 \times 2 \times 2 \times P_9 + 3 = 99_{1-2}$$

ตัวลายสือไทย สมัยสุโขทัย

ตัวลายสือไทย สมัยสุโขทัย

ฅ ก	ฉ จ	ฉ ฉ	ด ด
ช ช	ฉ ฉ	ฉ ฉ	ด ด
ช ช	ช ช	๒,๒ ฐ	ก ก
ด ก	ช ช	๓ ๓	ท ท
ด ด	ฉ ฉ	๓ ๓	ธ ธ
ห ห	ล ล	ฉ ฉ	น น
๒ ง			

บ บ	ฬ ม	ย ย	ห ห
ป ป		ร ร	พ พ
ผ ผ		ล ล	อ อ
ฝ ฝ		ว ว	ฮ ฮ
พ พ		ศ ศ	
ฟ ฟ		ษ ษ	
ภ ภ		ส ส	

ตัวไม้คือสระลายสือไทย สมัยสุโขทัย

วรรณยุกต์ตัวลายเลขไทย สมัยสุโขทัย

๑ ๑	๒ ๒	๓-๔ ๓-๔	๕-๖ ๕-๖
๗ ๗	๘-๙ ๘-๙	๑๐ ๑๐	๑๑-๑๒ ๑๑-๑๒
๑๓ ๑๓	๑๔ ๑๔	๑๕-๑๖ ๑๕-๑๖	๑๗-๑๘ ๑๗-๑๘
๑๙ ๑๙	๒๐-๒๑ ๒๐-๒๑	๒๒ ๒๒	๒๓-๒๔ ๒๓-๒๔
	๒๕ ๒๕	๒๖-๒๗ ๒๖-๒๗	๒๘ ๒๘
๒๙ ๒๙	๓๐-๓๑ ๓๐-๓๑	๓๒-๓๓ ๓๒-๓๓	๓๔ ๓๔
๓๕ ๓๕	๓๖ ๓๖	๓๗-๓๘ ๓๗-๓๘	๓๙ ๓๙

๑	๑
๒	๒
๓	๓
๔	๔
๕	๕

๑	๑
๒	๒
๓	๓
๔	๔
๕	๕
๖	๖
๗	๗
๘	๘
๙	๙

ตัวลายสือไทยกลาง นับจาก ๑ ช่องบนลงมาเป็นตัวลายสือ จาก ๗ ช่องล่างเป็นสระตามสมัยดังนี้ (๑) ตัวสือไทยครั้งพ่อขุนรามคำแหง พ.ศ. ๑๘๓๕ (๒) ตัวสือไทยครั้งพระยาภาไทย พ.ศ. ๑๕๐๐ (๓) ตัวสือไทยครั้งแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์ พ.ศ. ๒๒๒๓ (๔) ตัวสือไทยย่อ (๕) ตัวสือไทยหัดมะขาม (๖) ตัวสือไทยครั้งพระเมืองแก้ว เจ้าเมืองเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๐๔๓ (๗) ตัวสือลาว ฯ และ ๗ ช่องล่างที่เป็นสระใช้กับตัวสือบน ก็อธิบายอย่างเดียวกันกับ ๗ ช่องบนที่เป็นตัวลายสือ (๐ ตัวสือไทย และสระไทย)

ตัวสื่อไทย-ไทยเหนือ

ตัวสือไทยยวนหรือลานนาไทย ได้นำมาเรียงแบบไทย คือ เรียงตัวพยัญชนะก่อน จึงเรียงก่อน

[illegible]

લેખકવરુ   ૧   નિષ્ક્રિય વિદ્યા યાત્રી ૦

อ่านเทียบตามนี้

ប្បេជ្ឈិត្ត ១

แบบฝึกหัดที่ ๑

១០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ២០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ៣០ ប៊ី បំប៉ងដំបូង
 ៤០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ៥០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ៦០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ៧០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ៨០ ប៊ី ខ្សែដំបូង
 ៩០ ប៊ី ខ្សែដំបូង

១០ ប៊ី ខាងលើ
 ២០ ប៊ី ខាងក្រោម (ខាងលើ)
 ៣០ ប៊ី ខាងក្រោម
 ៤០ ប៊ី ខាងក្រោម
 ៥០ ប៊ី ខាងក្រោម
 ៦០ ប៊ី ខាងក្រោម
 ៧០ ប៊ី ខាងក្រោម
 ៨០ ប៊ី ខាងក្រោម
 ៩០ ប៊ី ខាងក្រោម

ตัวสื่อภาษาไทยที่ใช้ในภาษาบาลี

• តួបិដក ភក្ខ ខុត្ត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត
 ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត

វិចិត្រ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ
 ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ

• ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត
 ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត ឈុត

ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ
 ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ ភក្ខ

ອ່ານເປັນຕົວສື່ອາໄຫຍ

ອຸປັສຕກມຸສສ ປຸພຸພກຣນ ປຸພຸພກິຈຸຈານີ

໑. (ຜູ້ອາຣາຮນາ) ນໂມ ດສຸສ ກາວໂຕ ອຣາໂຕ ສມາສມພຸທຸສສ ຯລຯ (໓ ຄັ້ງ)
ສຸຣາຕຸ ເມ (ກນເຕ) ສງໂພ ຍທີ ສງຸສສ ປັຕຕກຸລັ ອຸ່ (ອາຍສມນຸຕໍ ອິຕຸດນຸນາມ)
ວິນຍໍ ປຸຈເລຍຍໍ

໒ (ຜູ້ເຊື່ອ) ລເຊວ ຕາມ ກດອຕາວ ທຸຣາເຕາວ
ສຸຸວາສຸຸຸຸຸຸ

ສຸກາວຕຸ ເຊ (ກຸຣ) ສເຊັ້ນວ ພອ ສເຊັ້ນມ

ບຸຸຸຸຸຸຸ, ກຸບໍ (ສຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸຸ) ອິດພໍ ບຸຸຸຸຸ
ອິດເຊຸຸຸຸຸຸ.

໒. (ຜູ້ແສດງ) ນໂມ ດສຸສ ກາວໂຕ ອຣາໂຕ ສມາສມພຸທຸສສ ຯລຯ (໓ ຄັ້ງ)
ສຸຣາຕຸ ເມ (ກນເຕ) ສງໂພ ຍທີ ສງຸສສ ປັຕຕກຸລັ ອຸ່ (ອາຍສມນຸເຕນ ກິກຸຸຸຸ)
ວິນຍໍ ປຸຸໂຈ ວິສຸເຊຍຍໍ

ຕົວຢ່າງຕົວສື່ອາໄຫຍເປັນຄຳເມືອງ

ຫນັງສື "ພຣະພິກຂຸປາຕິໂມກ" ສະບັບປາລີນີ ເປັນ
ຫນັງສືກຸງວັດວຍຣະບຸບວິນຍ ສິກຂາບົດຂອງພຣະພິກຂຸ
ສາມເບນ ຕັບວດໃນພຣະພຸທສາສນາ ທີ່ຈະເພິ່ງປະພຶດ
ປະຕິບັດຕາມພຸດໂທວາດ ຄຳສັ່ງສອນຂອງພຣະອົງ
ຊຶ່ງຮຸກວ່າ ພຸທບັນຍັດ.

ດ້ນສະບັບຫນັງສືນີ້ ພຣະຄຣຕຳຈັບ ວິຣຈິດ ເຈົ້າຄນະ
ແຂວງຫລວງພຣະບາງ ໄດ້ຈັດສົ່ງມາໃຫ້ ເພື່ອຂໍໃຫ້ກະຊວງ
ທັມມະການ ຈັດພິມອອກເຜີຍແຜ່ ແກ່ສະຫະທັມນິກ.

ການທີ່ກະຊວງທັມມະການ ໄດ້ຈັດພິມຫນັງສືນີ້ຂຶ້ນ
ກໍດ້ວຍນິຄວາມມຸ່ງຫມາຍ ຈະໃຫ້ບັນດາພຣະພິກຂຸສົງສາ
ນະເບນທັງຫລາຍ ໄດ້ຮັບໃຜສຶກສາສຸດຮຽນ ແລະປະຕິບັດ
ໃຫ້ຖືກຕ້ອງຕາມພຣະພຸທສາສນາ.

ตัวสือไทย-ไทยเหนือ

๑	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๒	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๓	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๔	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๕	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๖	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๗	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๘	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๙	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๐	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๑	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๒	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๓	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๔	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๕	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ
๑๖	ก	ข	ค	ฅ	ง	จ	ฉ	ช	ฌ	ญ	ฎ	ฏ	ท	ถ	ด	ด	ต	ถ	ข	ฅ	ฝ	ผ	ฟ	ภ	บ	ป	ผ	พ	ท	ฐ

บน-นับลงจาก ๑-๖ เป็นตัวสือไทยตามชื่อนั้น ๆ คือ ๑. ตัวสือไทยกลางนำมาเป็นแบบอ่าน ฯ

๒. ตัวสือไทยอาหม-อัสสัม ฯ ๓. ตัวสือไทยอ้าย ไทยเงี้ยว ฯ ๔. ตัวสือไทยลื้อ-ภ ฯ ไทยสิบสองปันนา ฯ ๕. ตัวสือไทยยวน ลานนา เชียงใหม่ ฯ ๖. ตัวสือธรรม อักษรธรรม

ล่าง-นับลงจาก ๑-๖ เป็นตัว “ไม้” คือ สระตามชื่อไทยนั้น ๆ คือ ๑. ตัวสระไทยนำมาเป็นแบบอ่าน ฯ

๒. ตัวสระไทยอาหม-อัสสัม ฯ ๓. ตัวสระไทยอ้าย ไทยเงี้ยว ฯ ๔. ตัวสระไทยลื้อ-ภ ฯ ไทยสิบสองปันนา ฯ ๕. ตัวสระไทยยวน ลานนา เชียงใหม่ ฯ ๖. สระตัวธรรม

ขอมฟ้าไทย เข้าร่วมขุนสือไทย ต้นชวดขุนสรวง ย่าชวดนางสาว ลั้งเอาเรื่องต้นผิอันลือขวัญไทยสร้าง
ก่อนเข้าลายสือ จารกเบื่องเมื่อปีอิน ๑๒๔๕ มีอวันเพ็ญเดือน ๕ เมื่อขุนสือไทยรู้แล้วชวนขอม หาโคลนสอทราย สร้าง
แผ่นกเบื่องหินสอ เข้าเรือนนาง ดูไม่รู้เรื่องแล้ว ขุนสรวงนางสาวเข้า พาไทยงามมาถึงเรือนนาง และสอนข้อสือคำเขียน
ให้สึงามตนเขียน ด้วยย่อตัวเขียนค่านับ แลว่าให้งามตนเขียนเอาจดค่านับว่า ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒.
๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐. ๑๐๑. ๑๐๒. ๑๐๓. ๑๐๔. ๑๐๕. ๑๐๖. ๑๐๗. ๑๐๘. ๑๐๙. ๑๑๐. ๑๑๑. ๑๑๒. ๑๑๓. ๑๑๔. ๑๑๕. ๑๑๖. ๑๑๗. ๑๑๘. ๑๑๙. ๑๒๐. ๑๒๑. ๑๒๒. ๑๒๓. ๑๒๔. ๑๒๕. ๑๒๖. ๑๒๗. ๑๒๘. ๑๒๙. ๑๓๐. ๑๓๑. ๑๓๒. ๑๓๓. ๑๓๔. ๑๓๕. ๑๓๖. ๑๓๗. ๑๓๘. ๑๓๙. ๑๔๐. ๑๔๑. ๑๔๒. ๑๔๓. ๑๔๔. ๑๔๕. ๑๔๖. ๑๔๗. ๑๔๘. ๑๔๙. ๑๕๐. ๑๕๑. ๑๕๒. ๑๕๓. ๑๕๔. ๑๕๕. ๑๕๖. ๑๕๗. ๑๕๘. ๑๕๙. ๑๖๐. ๑๖๑. ๑๖๒. ๑๖๓. ๑๖๔. ๑๖๕. ๑๖๖. ๑๖๗. ๑๖๘. ๑๖๙. ๑๗๐. ๑๗๑. ๑๗๒. ๑๗๓. ๑๗๔. ๑๗๕. ๑๗๖. ๑๗๗. ๑๗๘. ๑๗๙. ๑๘๐. ๑๘๑. ๑๘๒. ๑๘๓. ๑๘๔. ๑๘๕. ๑๘๖. ๑๘๗. ๑๘๘. ๑๘๙. ๑๙๐. ๑๙๑. ๑๙๒. ๑๙๓. ๑๙๔. ๑๙๕. ๑๙๖. ๑๙๗. ๑๙๘. ๑๙๙. ๒๐๐. ๒๐๑. ๒๐๒. ๒๐๓. ๒๐๔. ๒๐๕. ๒๐๖. ๒๐๗. ๒๐๘. ๒๐๙. ๒๑๐. ๒๑๑. ๒๑๒. ๒๑๓. ๒๑๔. ๒๑๕. ๒๑๖. ๒๑๗. ๒๑๘. ๒๑๙. ๒๒๐. ๒๒๑. ๒๒๒. ๒๒๓. ๒๒๔. ๒๒๕. ๒๒๖. ๒๒๗. ๒๒๘. ๒๒๙. ๒๓๐. ๒๓๑. ๒๓๒. ๒๓๓. ๒๓๔. ๒๓๕. ๒๓๖. ๒๓๗. ๒๓๘. ๒๓๙. ๒๔๐. ๒๔๑. ๒๔๒. ๒๔๓. ๒๔๔. ๒๔๕. ๒๔๖. ๒๔๗. ๒๔๘. ๒๔๙. ๒๕๐. ๒๕๑. ๒๕๒. ๒๕๓. ๒๕๔. ๒๕๕. ๒๕๖. ๒๕๗. ๒๕๘. ๒๕๙. ๒๖๐. ๒๖๑. ๒๖๒. ๒๖๓. ๒๖๔. ๒๖๕. ๒๖๖. ๒๖๗. ๒๖๘. ๒๖๙. ๒๗๐. ๒๗๑. ๒๗๒. ๒๗๓. ๒๗๔. ๒๗๕. ๒๗๖. ๒๗๗. ๒๗๘. ๒๗๙. ๒๘๐. ๒๘๑. ๒๘๒. ๒๘๓. ๒๘๔. ๒๘๕. ๒๘๖. ๒๘๗. ๒๘๘. ๒๘๙. ๒๙๐. ๒๙๑. ๒๙๒. ๒๙๓. ๒๙๔. ๒๙๕. ๒๙๖. ๒๙๗. ๒๙๘. ๒๙๙. ๓๐๐. ๓๐๑. ๓๐๒. ๓๐๓. ๓๐๔. ๓๐๕. ๓๐๖. ๓๐๗. ๓๐๘. ๓๐๙. ๓๑๐. ๓๑๑. ๓๑๒. ๓๑๓. ๓๑๔. ๓๑๕. ๓๑๖. ๓๑๗. ๓๑๘. ๓๑๙. ๓๒๐. ๓๒๑. ๓๒๒. ๓๒๓. ๓๒๔. ๓๒๕. ๓๒๖. ๓๒๗. ๓๒๘. ๓๒๙. ๓๓๐. ๓๓๑. ๓๓๒. ๓๓๓. ๓๓๔. ๓๓๕. ๓๓๖. ๓๓๗. ๓๓๘. ๓๓๙. ๓๔๐. ๓๔๑. ๓๔๒. ๓๔๓. ๓๔๔. ๓๔๕. ๓๔๖. ๓๔๗. ๓๔๘. ๓๔๙. ๓๕๐. ๓๕๑. ๓๕๒. ๓๕๓. ๓๕๔. ๓๕๕. ๓๕๖. ๓๕๗. ๓๕๘. ๓๕๙. ๓๖๐. ๓๖๑. ๓๖๒. ๓๖๓. ๓๖๔. ๓๖๕. ๓๖๖. ๓๖๗. ๓๖๘. ๓๖๙. ๓๗๐. ๓๗๑. ๓๗๒. ๓๗๓. ๓๗๔. ๓๗๕. ๓๗๖. ๓๗๗. ๓๗๘. ๓๗๙. ๓๘๐. ๓๘๑. ๓๘๒. ๓๘๓. ๓๘๔. ๓๘๕. ๓๘๖. ๓๘๗. ๓๘๘. ๓๘๙. ๓๙๐. ๓๙๑. ๓๙๒. ๓๙๓. ๓๙๔. ๓๙๕. ๓๙๖. ๓๙๗. ๓๙๘. ๓๙๙. ๔๐๐. ๔๐๑. ๔๐๒. ๔๐๓. ๔๐๔. ๔๐๕. ๔๐๖. ๔๐๗. ๔๐๘. ๔๐๙. ๔๑๐. ๔๑๑. ๔๑๒. ๔๑๓. ๔๑๔. ๔๑๕. ๔๑๖. ๔๑๗. ๔๑๘. ๔๑๙. ๔๒๐. ๔๒๑. ๔๒๒. ๔๒๓. ๔๒๔. ๔๒๕. ๔๒๖. ๔๒๗. ๔๒๘. ๔๒๙. ๔๓๐. ๔๓๑. ๔๓๒. ๔๓๓. ๔๓๔. ๔๓๕. ๔๓๖. ๔๓๗. ๔๓๘. ๔๓๙. ๔๔๐. ๔๔๑. ๔๔๒. ๔๔๓. ๔๔๔. ๔๔๕. ๔๔๖. ๔๔๗. ๔๔๘. ๔๔๙. ๔๕๐. ๔๕๑. ๔๕๒. ๔๕๓. ๔๕๔. ๔๕๕. ๔๕๖. ๔๕๗. ๔๕๘. ๔๕๙. ๔๖๐. ๔๖๑. ๔๖๒. ๔๖๓. ๔๖๔. ๔๖๕. ๔๖๖. ๔๖๗. ๔๖๘. ๔๖๙. ๔๗๐. ๔๗๑. ๔๗๒. ๔๗๓. ๔๗๔. ๔๗๕. ๔๗๖. ๔๗๗. ๔๗๘. ๔๗๙. ๔๘๐. ๔๘๑. ๔๘๒. ๔๘๓. ๔๘๔. ๔๘๕. ๔๘๖. ๔๘๗. ๔๘๘. ๔๘๙. ๔๙๐. ๔๙๑. ๔๙๒. ๔๙๓. ๔๙๔. ๔๙๕. ๔๙๖. ๔๙๗. ๔๙๘. ๔๙๙. ๕๐๐. ๕๐๑. ๕๐๒. ๕๐๓. ๕๐๔. ๕๐๕. ๕๐๖. ๕๐๗. ๕๐๘. ๕๐๙. ๕๑๐. ๕๑๑. ๕๑๒. ๕๑๓. ๕๑๔. ๕๑๕. ๕๑๖. ๕๑๗. ๕๑๘. ๕๑๙. ๕๒๐.

ขอมฟ้าไทย เอาคำสือไทย เฝ้าหาลายตัวขอม เมื่อปีอิน ๑๒๕๑ หนึ่งปีแล้วค่อยมองหา ขุนสรวงมาว่า ลายสือไทยว่า กอ ขอ คอ สือขอมเอาลายทาง กะ ขะ คะ คือกัน ขอมฟังว่าแล้วคิดเสียงขุนสรวงว่า เข้า กะ ขะ คะ ฆะ งะ จะ ฌะ ฐะ ฎะ ฏะ ฐะ ฌะ ญะ ฯลฯ (ขอมฟ้าไทยลงลายสือขอมครั้งแรกนั้น ดูเป็นลายสือขอมก็ได้ ดูเป็นลายสือไทยก็ได้ ที่ลงมานี้ เป็นตัวลายสือไทยตามที่มีตัวอยู่และดูง่าย)

ลายสือไทย ลายสือขอม ที่เขียนเป็นตัวเมือง (พยัญชนะ) ตัวบ้าน (สระและตัวสะกด) ตัวเมืองและตัวบ้าน ทั้งคู่ขุนสือไทยและขอมฟ้าไทย เอาเสียงเข้ากับรูปคิดขึ้นเป็นลายตัวพร้อมกับทำเครื่องหมายอ่านออกชื่อคำ และเสียงชื่อไว้ เช่น กระทำด้วยเสียงชื่อรูป ‘กอไผ่’

ที่น่าทึ่งมากที่สุดก็คือ ทั้งตัวลายสือไทยและตนเล็กไทย เกิดจากกรรมวิธีของผู้หญิงไทย ถึงแม้ว่าขอมจะสอน ‘ลาย’ ก่อน แต่กรรมวิธีจัดเข้าลายผ้าทอหรือยกนั้นเป็นกรรมวิธี หรือสมองสติปัญญาโดยตรง ขุนสือไทยและขอมฟ้าไทย เอาเข้าเสียงอ่านอีกครั้ง ก็คือ เอามาปรับปรุงเข้าเป็นลายสือทั้งไทยและขอมกับเลข ของจีนว่า ชั่งเจียด (ฉางกิด) เห็นบนหลังเต่า เข้าใจว่าเทวดา หรือพรหมสร้างให้ ของแขกชื่อ “เทวนาครี” ชื่อก็บ่งบอกชัดอยู่แล้วว่า ชาวเทพ หรือเทพนคร (แปลว่า ชาวกรุงเทพ ตรงชัด นักบาฬีรู้ทุกคน) สร้าง หรือ เป็นของชาวกรุงเทพ แต่ของไทยนี้มีขึ้นด้วยคน หรือคนสร้าง จึงมีชื่ออย่างคน ที่ปรากฏขึ้นมีหลักฐานแน่นอนว่าคนสร้าง และเป็นไปได้แน่นอน ของเขาอื่นชื่อชวนให้คิดสงสัยว่าคนพวกอื่นสร้างให้ พวกนั้นเลยเข้าใจว่า “เทวดา” เพราะมีความรู้มากกว่าพวกตน จึงให้ชื่อว่า เทพพรหม เป็นที่เคารพ และเป็นเองอันแปลกกว่าเผ่าอื่น คือ ไทย-มีคนชายคนหญิงช่วยกันก่อสร้างวิวัฒนาการและรู้มาด้วยตนเอง จึงตั้ง

ขอมฟ้าไทย ลูกแม่ขอน (ขุน) อึงกลางชื่อพวงมะลิ เลื่องฟ้าไทยพ่อ ขุนแม่เนา เรือนในป่า ขุนพ่อ ชอบเอาเป็นเมีย มีขอมฟ้าไทยปีอิน ๑๑๗๔ เดือน ๘ ขึ้น ๘ ค่ำ

ขอมฟ้าไทย ขุนสือไทย สอนลายสือไทยและลายสือขอมแก่ลูกชายอึง สี่งามตน นำตัวเลขไปเขียนผืนผ้า และสอนให้รู้ทั่วกัน ขุนสือไทยขอสี่งามตนให้แก่ขุนเลกไทยฟ้า ให้ขอมฟ้าไทยสอนลูกชายอึง ไทยงามสอนทอผ้าและ ยกลาย ขุนสือไทยสอนตีเหล็ก สอนหิน สอนไม้ สอนทำของใช้

ขอมฟ้าไทย เอาแสงแจ่มฟ้า ผู้เข้าคูใจ ใฝ่ใจไกร่ดูปู่ชวดขุนอินสิบสองพัน พากูใจ (จีช้าง) เถิงเมืองสิบสองพัน เมื่อกลับมา-มาไทยลว่าเมืองแมน ปีอิน ๑๒๖๕ ขุนสือไทยตั้งชื่อขุนอินอุไทยแล้ว

ขอมฟ้าไทย สอนชายอึงลูกตัว แลลูกขุนสือไทย เมื่อขอมฟ้าไทยพาแสงแจ่มฟ้า เมื่อเถิงเมืองสิบสอง พันแล้วกลับมา มีชื่อตั้งว่า ขุนอินอุไทย แล้ว เมื่อเมื่อปีอิน ๑๒๖๕ เอาลายสือไทย ลายสือขอมไปดอมช้างห้าตัว ขอมฟ้า-ไทยขอเลื่องรุ่งไทย เข้าคูใจกับแสงช่อเทียน ขอสี่งามไทยเข้าคูใจกับขุมฟ้าไทย ขออึงคู่แฝดลูกขุนสือไทยและไทยงาม ชื่อเลื่องงามไทยเข้าคูใจกับเข้มฟ้าไทย ขออึงชื่อสมงามไทยเข้าคูใจกับเขื่อมฟ้าไทย ให้ขานเลื่องไทยเข้าคูใจกับไขเลื่องฟ้า แลให้เอาทองที่เก็บได้ทำสร้อยหมั้นให้อึง* อึงให้นำผ้าทำทอเองให้ชาย ปีอิน ๑๒๖๔

ขุนสือไทยกับไทยงาม มีลูก ๕ คน ดาย ๓ เหลือ ๒ ที่เห็นชื่อนี้ คือ ชายขุนเลกไทยฟ้า อึงแฝดคู่ คือ เลื่องงามไทย สมงามไทย ชาย คือ เลื่องรุ่งไทย และอึง แสงช่อเทียน สี่งามไทย

ขอมฟ้าไทย มีลูกชาย ๕ คน กับมะลิฟ้า ชายคือ ขอมฟ้าไทย ขานเลื่องไทย อึงคือไขเลื่องฟ้า และชายคือ เขื่อมฟ้าไทย กับ สีแจ่มฟ้า มี ๕ คน อึงคือ แสงแจ่มฟ้า ชาย ๒ คน คือ ขุมฟ้าไทย เข้มฟ้าไทย อึงอีก ๒ คน คือ งามตน หรือ สี่งามตน อินตัวทอง

คำไทยภาษาไทยไว้ทั้งภาษา สิบรูปร่างและชื่อของคนไว้เหมือนพวกอื่น ๆ สร้างสิ่งมีต่าง ๆ ไว้ทั่วแผ่นดินที่ไทยไปถึง (ได้พบมีไปถึงอเมริกา กลางและใต้)

“ตัวสือขอม” ลายสือขอม ถ้าสังเกตจะเห็นข้างบนมีเส้นลาย (ที่เรียกกันว่าหนามเคย) คำว่า กลุม โปกนี้ ไทยลว่าเก่า และชาวอีสานเรียกว่า “ขอม” เช่น ขอมหัว ขอมตัว และเขียนมาเป็นตัวไทยปัจจุบันยุคปลาย ที่เขียนไว้เดิมพยายามเขียนเท่าไรก็ไม่เหมือน ได้ถ่ารูปทำแบบขึ้น ใครสามารถก็ลองทำดูจะได้ประจักษ์ว่าคนสมัยนี้มีความรู้เท่าคนไทยสมัย ๖,๘๐๐ ปีมาแล้ว

คำว่า ขอม ที่มีนี้เป็นนาม ขอมที่เป็นกิริยา คือ โปก หรือ กลุม ที่เป็นนาม คือ ลายสือขอม ลายสือขอมนี้ ที่ราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ เรียกว่า หนังสือไทย ซึ่งใช้เป็นตัวจารึกหรือจาร พระไตรปิฎก อัญธกธา ฎีกา โปฏฐ คันถ คัมภีร์ ปกรณ์ ต่าง ๆ แม้หนังสือ เทศน์เก่า ๆ ก็จารึกตัวขอม และจารึกต่าง ๆ ก็เห็นมีจารึกตัวขอม จึงขึ้นเป็นที่เคารพกราบไหว้ ยิ่งเขียนเป็นอักษรเลขยันต์ ก็ขึ้นเป็นตัว ศักดิ์สิทธิ์ อันเป็นตัวหรือเป็นเครื่องหมายพระธรรม ได้เรียกกันว่า “หนังสือใหญ่” ลายไทยเดิมเรียกกันว่า “หนังสือกลาง” หนังสือนี้ทั้งที่ เขียนและแบบตัวพิมพ์เรียกกันว่า “หนังสือเล็ก”

ทั้งตัว “ขอม” มักมีขอม คือ โปก หนามเคย และลวดลาย สมเป็นหนังสือขอม (คือตัวครูอาจารย์) ถ้าเขียนแบบเล่นลายเส้น แล้วก็สวยงามน่าอ่าน อันเป็นเครื่องหมายลายเกียรติขอม (ครูอาจารย์) ทั้งตัวขอมทั้งหมดนั้น ถ้าสังเกตแล้วจะเห็นคล้ายกันหรือเหมือนกัน เช่น ก. ขอม คือ ท. ไทย ใส่หนามเคย พ. ขอม คือ พ. หรือ ผ. ไทย เขียนว่า ก. ก็คือ ก. ไทย ใส่หนามเคย

* พิธีหมั้น และ พิธีไหว้ผีมี ขอมฟ้าไทยจารึกไว้ ซึ่งให้รู้ได้ว่า ไทยมีมาแล้ว ๖ พันปี ๘ ร้อยปี หรืออาจมีมาก่อนหน้านั้นแล้ว พิธีหมั้น หรือให้ของกัน ในปัจจุบัน เมื่อเป็นเรื่องส่วนตัวของหนุ่มสาว ก็ยังมีอยู่ที่เป็นประเพณียืนยาว คือ ลินสอด ทองหมั้น ขันหมาก ไหว้ผี ยังกระทำกันอยู่ในหมู่คนไทยแท้ เคยเห็นมีพิธีทำขวัญบ่าวสาวในตำราไทย ในพระราชพิธีอุปภิเศก ซึ่งเขียนไว้ ณ ผนังวิหารวัดโสมนัสสนี้ เห็นมีตั้งใบสิดัน ในปัจจุบันแท้ ลินสอด ทำขวัญหายไปหมดแล้ว เหลือแต่แหวนหมั้น ซึ่งตรงกับประเพณีฝรั่ง พิธีไหว้ผี จวนจะไม่มีแล้ว เวลานี้มีแต่พิธีนอกผี คือ นอกประเพณี

ขอมฟ้าไทย หรือ “ขอม” ที่ปรากฏนี้ เป็นชื่อตั้งเรียก และเป็นคุณนาม ซึ่งปรากฏคุณศัพท์ก็คือ ตั้งสิ่งต่าง ๆ ขึ้น คือ ออกแบบลายสาน ลายปั้น ลายสลัก แกะ ทำเครื่องใช้ก็เป็น ‘ช่าง’ ร่วมทำและสร้างลายสือไทย และลายสือขอมทำกันอย่างกราบ, ไหว้, ผีฟ้า และบา อันเป็นที่นับถือกันตลอด จึงคงอยู่มา ได้ตั้งชื่อ “ขอม” ขึ้นเป็นที่หมายรู้กันว่า เป็นครูบาอาจารย์ และที่ปรึกษาช่วยเหลือที่ดี ชื่อ

ขอมฟ้าไทย จัดงานลูกเข้าคู่ปีอิน ๑๒๖๑ เดือน ๔ เพ็งเดือน ๕ ให้รำบวงผี เหลือสิ่งงามตน กับ อินตัวทอง เข้าขวบ ๓๐ และ ๒๕ มิรุผัวเมีย รู้เล่นน้ำ เล่นดิน อยู่ เรือน มิรุสือไทย ขอมว่ายังเล็ก มื้อนมแม่มีนิต

ขอมฟ้าไทย สือไทย มะลิฟ้า ไทยงาม สิ่งงามตน รอยุ่แต่ก่อน เมื่อปีอิน ๑๒๖๔ ขุนสือไทยไขหนัก เมื่อเขาไข ให้เชิญผี บำบวงผี ให้ เลกไทย สิ่งงามตน คู่ผัวเมีย อินตัวทองมีขวบ ๒๕ ยังเด็กน้อย สือไทยว่าได้ทันเห็น มั่นมั่นคง

เลกไทย ตนเลกไทย

ขุนเลกไทย ขุนหญิงงามตน

ปีอิน ๑๒๗๑ ก่อน พ.ศ. ๔๐๖๕ ปี เมื่อ ๖,๘๘๗ ปีมาแล้ว

ดูตามกเบื่องจารสมัยขุนสือไทย ตัวเลขเขียนเป็นแบบลายอ่านเป็นหนังสือก็ได้ ขุนหญิงงามตน ได้นำลายเลขไทยมาขีดผืนผ้า ต่อมาขุนเลกไทยผู้เป็นผัวได้เห็นและคิดว่า ย่อสั้นดีจึงเอาชื่อเมียต่อกับชื่อตัว ให้ชื่อว่า ตนเลกไทย ประกาศใช้ปีอิน ๑๒๗๗ ก่อน พ.ศ. ๔๐๖๒ เมื่อ ๖,๘๘๔ ปีมาแล้ว

๑. ขุนเลกไทย (ได้ที่อำเภอเขาสูงด้านวังสะดิงราชบุรี) มือขวาดิณสอ หรือ เหล็กจาร มือซ้ายถือกระดานขวนมีดวงกลม และตัวเลข สัญลักษณ์สร้างเลข และตำราเลขไทย

๒. ขุนหญิงงามตน มือขวาดิณสอหรือแว ปั้นฝ้าย มือซ้ายถือกลุ่มด้าย สัญลักษณ์ทอผ้า ทั้งคู่ทำหน้าที่เป็นท้าวใช้ความคิด ใช้รัดเกล้าแบบทำงาน

สังตรงต่อพี่น้อง เชื้อพังเคารพนับถือพ่อแม่ ชื่อ จึงติดความทรงจำและความรู้สึกมากระทั่งกลายเป็นชื่อครูบาอาจารย์ช่าง และทรงความรู้ต่าง ๆ ว่า “ขอม”

ได้เห็นและมีรูปขอม ที่ปรากฏอยู่ มีเข็ดใบสี่กรอบเป็นเข็ด หรือเป็นรัดเกล้า (ที่เรียกกันทั่วไปว่า “ขนนก” แต่ขนนกเป็นของคนผิวแดงและชาวทะเลใต้ ไม่มีในหมู่ไทย) ขอมนั้น ในประเพณีไทยมีพิธีครอบ หรือขึ้นครู ทำใบสี่เข็ดในพิธีครอบ ก็เอาใบสี่เข็ดนี้ครอบ

ขุนเลกไทย และ ขุนหญิงสีงามตน หรือ งามตน ในฐานะเผ่าชาติตระกูลต่างก็เป็นพระลูกเจ้าอยู่แล้ว ครั้นต่อมาได้เป็นขุนและขุนหญิง งามตนได้เรียนลายตัวเลขจากจ้าวพ่อขุนสรวง ซึ่งทรงไทยงามสอนให้ ได้นำมาเขียนจำนวนผืนผ้าที่ทอแล้ว ขุนเลกไทยเห็นแล้ว จึงนำมาประกาศใช้เป็นตัวเลข คราวแรก ยังไม่มีชื่อ เรียกเพียงว่า ลายย่อ ขุนเลกไทย จึงคิดเอาชื่องามตนซึ่งเป็นพี่ขุนหญิงเมียหลวงอยู่แล้ว ต่อเข้ากับชื่อตนเองจึงเป็นชื่อว่า “ตนเลกไทย” ได้เป็นชื่อประจำมาว่า “เลก” ต่อมาถึงบัดนี้ เปลี่ยนเป็น “ตัวเลขไทย” ชื่อเฉพาะที่บอกหมายรู้ว่ามีอยู่เพียงไทยเท่านั้น เพราะตัวเลขที่เป็นที่หมายรู้จำนวนนับแน่นอน จึงได้เกิดเป็นตำราหมอดูขึ้น เช่น กล่าวกันว่าเลขบอก และเป็นตำราเลข ๗ ตัว เลข ๑๐ ตัว เลข ๑๖ ตัว หรือโสฬส แต่ชื่อก็ได้ถูกเปลี่ยนไปแล้ว ซึ่งกาลนี้รู้จักกันว่า “ตำราพรหมชาติ” ครั้งเป็นคนก็เป็นขุน และขุนหญิงอยู่แล้ว ทั้งยังได้เป็นต้นบา ตำราเลขดูรู้และคำนวณนับ บอกจำนวนรู้แน่นอนกับเรียนเขียน จดจำนวนคงอยู่เช่นคำนวณขวบปีวัยเด็ก ได้กระทำระบบโกนผมไฟ และกระทำบุญวันเกิด กาลผ่านวัยเด็ก-เริ่มวัยรุ่น มีระบบแบบโกนจุก สำหรับชายก็คำนวณขวบปีขึ้นพานหรือขึ้นหนุ่ม หญิงก็คำนวณขวบปีขึ้นผลิรุ่นขึ้นสาวมีเลือดมีพุ่มทรวงอก ครั้นตายไปแล้วก็ขึ้นเป็นผีบาเลขไทยและคำนวณนับจึงเป็นต้นผีหมอดู ดูรู้จำนวนนับ ทำนายวัยที่เป็น เช่นนั้นทั้งชะตาราศีดีเมื่อไร ไม่ดีเมื่อไร สำหรับ-งามตนเมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นผีบาแม่จ้าว เช่นแม่หมอชะตาราศี แม่หมอสินสาว แม่ผด หรือ หมอมดลูก หรือหมอมคลอด ถ้าดูตัวเลขเช่น ๔ และ ๖ ถ้าเขียนให้ติดกันอย่างนี้ ๔๖ จะเห็นเค้าพุ่มทรวงอก เช่นนี้ตัวเลขคำนวณทายคู่ครองมีลูกและหลักฐาน ฯลฯ ฉะนั้น ไทยจึงมีระบบแบบไหวผี ไหว้ครูบา ไหว้บ่าววงบูชาต้นไทยกันมา และ ขุนเลกไทย กับ งามตน จึงขึ้นเป็น ต้นบา-ขอมเลขไทย และ ตำรา-หมอดูไทย

ด้วยเหตุนี้ ขุนเลกไทย นำเลขไทยมาใช้ โดยที่เป็นขุน และ ขอมในตัวเอง ด้วยอำนาจขุน และ ขอมก็ได้บงการให้ ตัวเลขเป็นตัว ลาย กำหนดหมายจำนวนแน่นอน จึงเป็นลายศักดิ์สิทธิ์ หรือ ขลังในตัวเอง ตัวเลขจึงเป็นตัวทำนาย หรือให้แจ้งเหตุร้าย เช่น อย่างที่กล่าวกันว่าตัวเลขบอก จึงเป็นหมอ หรือตำราเลข ๗ ตัว หรือที่เรียกกันว่า พรหมชาติ ที่เป็นตัวขลังนั้น เช่น เลข ๐ ใช้ในพิธีสวดผี ตัวเลข ๙ ใช้เป็นรอยเจิมหน้า และตามตำราฤกษ์ หรือ ตำราทายเลข ตัวเลขก็มักไม่ดี ส่วนเลขกลุ่มก็ดี เช่น เลข ๑ ถ้าเป็นเลขฤกษ์ที่ ๑ ชื่อว่าฤกษ์ คนจน หรือ ขอทาน ถ้าเป็นวัน ๑ คืออาทิตย์ มีคำพยากรณ์ว่า เกิดวันอาทิตย์ จิตใจมักง่าย ทำคุณแก่ใครเหมือนไฟตกรั่ว ฉะนั้น พ่อขุนเลกไทย จึงขึ้นต้นครูอาจารย์เลขไทย ทั้งทางศักดิ์สิทธิ์ และ ทางทำนาย ก็กำหนดจำนวนนับ จำนวนรู้

ส่วนขุนหญิงงามตนนั้น ด้วยการนำเลขมาใช้บอกจำนวนผืนผ้า ถึงแม้ชื่อจะเปลี่ยนเป็นตัว ก็ยังระบุถึงอยู่ จึงขึ้นเป็นต้นแม่จำนวนเลข เป็นแม่ก็ หรือ แม่พิมพ์ ตามแบบไทยเก่าก่อน เมื่อจะเริ่มทอผ้า มักมีพิธีบูชาไหว้ก็ หรือ ฝั้นนั้น ซึ่งยืนยันหลักฐานนี้กระลึกถึงแม่งามตน คือ แม่ต้นทอ และจำนวนนับนั้น แม่งามตน จึงขึ้นเป็นต้นทอ หรือแม่ต้น หรือผีต้นนั้น และยังยืนอยู่ในหมู่ไทย จึงยังเป็นไทยต่อมา

-----*

เมื่อทำรูปขอม จึงมีเชิดใบสี

และคำว่า “ขอม” ถ้าเป็นกริยาก็หมายความว่าครอบ หรือ คลุม โปก หมู่ไทยเฉียงยังใช้กันอยู่ว่า ขอมหัว ขอมตัว คือ คลุม ภากกกลางมีคำใกล้เคียง กันที่ยังคงอยู่ คือ ครอบ เช่น ใบสีครอบหัว ทั้งเมื่อสัก ๕๐ ปีมานี้ ก็ยังใช้ว่า “ขอม” กัน

ตัวเพลง ได้มาแต่รูป ขอมหญิงเพลง “เอ๋ยเชิดขวัญ” ก็มีเชิดใบสีขอลึก ซึ่งกลายหรือแปลงชื่อเรียกขาน หรือมณฑุขอด เชิดใบสีเพลง ทำลายละเอียดยกแบบไปจากเชิดใบสีขอมชาย อันสังเกตได้ รูปทั้งนี้ ได้จากวัดเพลงร้าง จังหวัดราชบุรี

ประเพณีเผ่าลาวเดิม หรือไทยลวานั้น เมื่อประมาณ พ.ศ.๒๔๖๐ หนาวร้อน สาว ๆ อยู่บ้าน และทอผ้า ไม่ใช่เสื้อ หรือ ผ้าห่ม เพราะไม่มีใครอื่น จึงไม่มีใครดูอะไรกัน ทั้งไม่รู้เรื่องอื่น เมื่อแต่งงานจะสอนกันอย่างไรไม่รู้ ที่ขอมฟ้าไทยสอนนั้น ในฐานะเป็นพี่น้องกัน ซึ่งอยู่กันมาอย่างไม่รู้เรื่องเลย ถึงพ่อแม่ต้องสอนให้รู้เรื่อง

ขอมฟ้าไทย สอนลูก สั่งมะลิฟ้า แล ไทยงาม สอนหญิงชายมือมีเมียฟัว มือมีลูกแล้ว ลือไทยคู่ไทยงาม มะลิฟ้าคู่ขอมฟ้าไทย ขึ้นที่นอนสอนเอาสมมือแท้ ฟัวเมียทำเทื่อนี้แล้ว ไปนอนรวมกันในที่นอน แม้ลือไทย ไทยงาม นำเลกไทย งามตน ชวนเข้าห้องงามตนเข้าเมียฟัว มือลือไทย ให้อินตัวทองอีกคน เลกไทยยังมีเอา เมื่อขุนลือไทย ตายปีอิน ๑๒๗๑ ขอมฟ้าไทย ให้เลกไทยครองเมืองแมนต่อ เอาสิ่งงามตนขึ้นเมียที่ขุนหญิง และมียอมเอาน้องของตัวเอง เมื่อสิ่งงามตนหมั้น ให้อินตัวทองเข้าที่ขุนหญิงเมียน้อย มีลูกชายเมื่อเดือน ๖ วันเอือย ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปีอิน ๑๒๗๘ ชื่อ ลืออินไทย ขอมฟ้าไทยมีขวบ ๑๐๓ ปี จานเบื่องไว้

เลกไทย ผู้ถูกขุนลือไทยครองต่อพ่อเมื่อเข้าปีอิน ๑๒๗๑ เมื่อเมียชื่อนางงามตนก็ผ้าขีดผ้าทอจำนวน ผืนที่ ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐ เมื่อเข้าปีอิน ๑๒๗๗ เลกไทยให้เอาตัวลายขีดเขียนชื่อ ตนเลกไทย ใช้เพื่อ จำไม่ผิดเพี้ยน จด วัน เดือน ปี ต้นปุ่ขุนอินเมืองแมนแดนทอง

ขุนเลกไทย เอาลายสือพ่อ แม่ไทยงามทอขึ้นลายให้ชื่อ ตัวเมือง ต่อตัวบ้านเรือน และเมียงามตนทอผ้า ขีดค้นผ้า นับรู้ชื่อ “ตนเลกไทย”

ขอมฟ้าไทยสอนนั้น คงเป็นธรรมเนียมดกทอดมา ที่เรียกกันว่าพิธีปูที่นอน เรียงหมอนส่งตัวเท่าที่ทราบมา. เมื่อถึงเวลา ถูกคู่ฟัวเมียเดียวมีลูกชายหญิงพร้อม จัดแจงปูที่นอนแล้ว ทั้งคู่ ฟัวนอนก่อน เมียกราบฟัวแล้วเลือนนอนลงค้ำหน้าแล้วนอนด้วยกัน มัก มีมโหรีกล่อมเพลงเยียมวิมาน ดับไฟ ทำหลับ และกรนบ้าง มีคนร้องเสียงไก่อั่น ทั้งคู่จะทำตื่น (ภาคกลางใต้ มักเล่า ผันว่าไปไหว้พระปฐม-เจดีย์ ภาคกลางเหนือ มักเล่าผันว่าไปไหว้พระพุทธรบาท ทั้งกลางและกลางใต้ กลางเหนือเล่าผันว่า ไปไหว้พระแก้วมรกตบ้าง) ว่าถือดอก บัวบ้าง ฟัวเป็นผู้ทำนายผัน จากนั้น จึงส่งตัวคู่บ่าวสาว

ประเพณีนี้ได้ถามก็มีคล้าย ๆ กัน ซึ่งยืนยันว่ามีมานานแล้ว จึงแพร่ไปทั่วทั้งแผ่นดินไทยและเฝ้าไทย อาจสืบมาจากที่ ขอมฟ้าไทยสอนไว้แต่ครานั้น

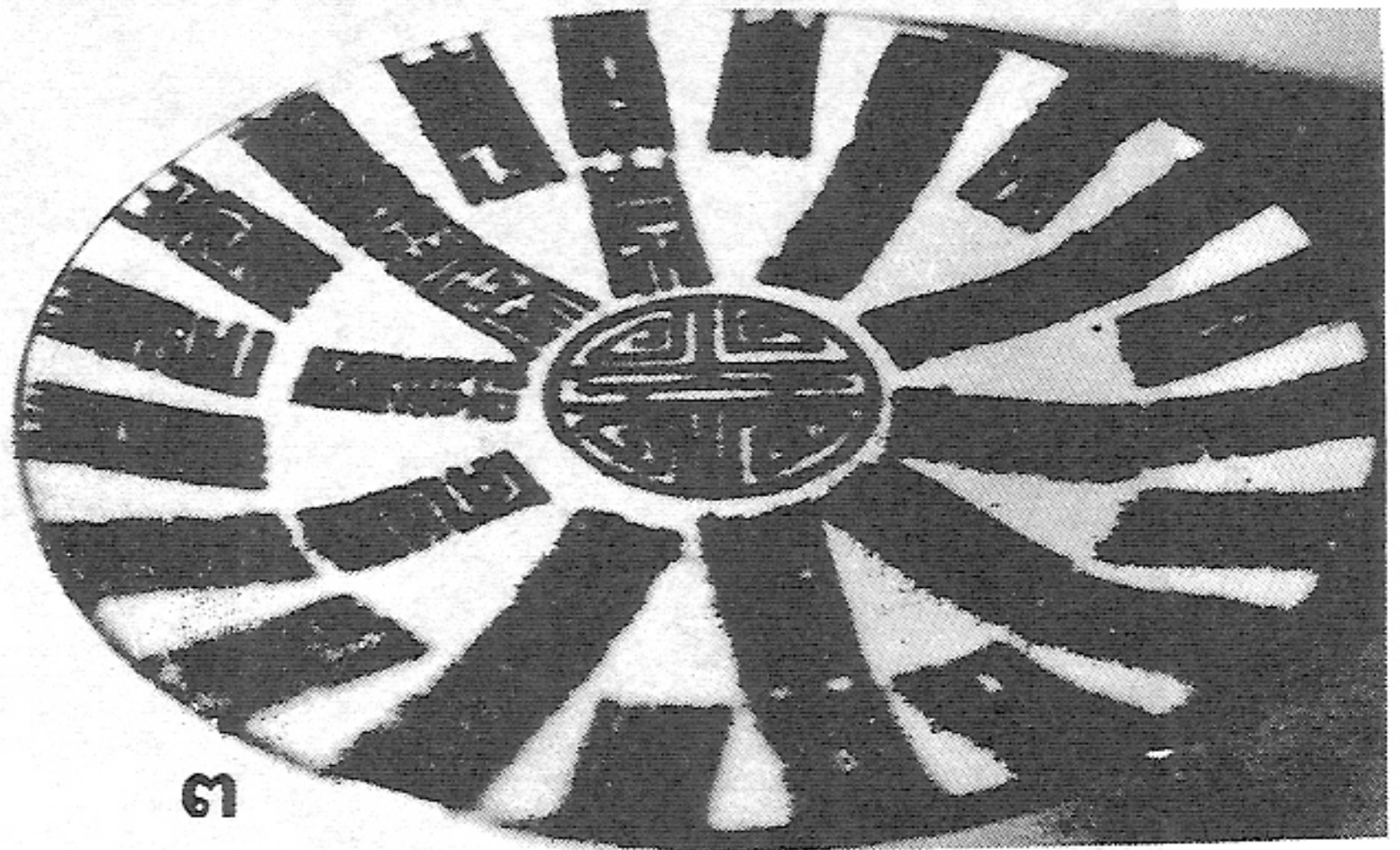

๑. รูปรัตเกล้า ๘ ชั้น
ข้อและริมด้านซ้ายนั้น จะเห็นเป็น
รูปเลข ๘ ซึ่งเป็นลายและชื่อตรง
กลางจะเห็นเลข ๘ ชัดเจน แต่ทำ
เป็นแบบตั้งตรงอันนี้เป็นประติมา-
กรรมไทย

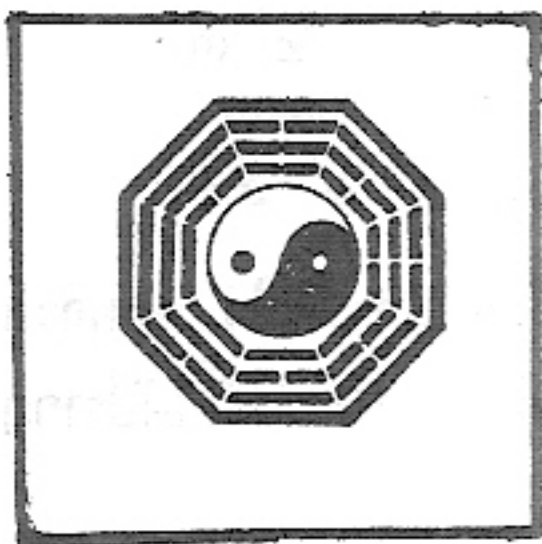
๒

๓

๒. รูปจานเชิงสีนั้น ณ วงกลางทำเป็นรูป ๑๖ หรือ ด.อ. ชั้นล่างเห็นชัด ตัวเลขนี้อ่าน ๑๖ เป็นจำนวนศักดิ์สิทธิ์ หรือ
ขลัง ตัวเทพนมบนยืนยันว่าลายไทย

๓. รูปจานกลมนี้ มีตัวลายสีจีนยืนยันว่าเป็นของจีน แต่วงกลมตรงกลางนั้น คือลายเลข ๑๖ บนอ่านแบบจีน อ่านขวาไป
ซ้าย ล่างอ่านแบบไทยจากซ้ายไปขวา คำจีนว่า จัปลัก เป็นจำนวนศักดิ์สิทธิ์ ที่ทำตอนขาว และ ดำ เป็นเครื่องหมายกลางวัน กลางคืน
ตั้งไว้หน้าพระแท่น ผู้ใดล่วงล้ำเป็นหวัชขาด ยิ่งศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น

รูปโป๊ยก่ายนี้ ที่ทำเป็นส่วนขาว-ดำ คือ ขาวหมายถึง กลางวัน ดำ หมายถึง
กลางคืน แต่ส่วนที่เป็นตัว อ.ด. หรือ ๑๖ นั้น ซึ่งเขียนไว้หน้าพระที่นั่ง ใครล้ำก็หวัชขาด จึง
เป็นศักดิ์สิทธิ์ขั้นสุดขอด หรือ ศักดิ์สิทธิ์เด็ดขาด

ลายสือไทย เลขไทย สมัยเมืองแมน

ซึ่งยืนยันปีไทย คือ ศักราชไทย ได้ทำกันสืบ ๆ มา ได้เพียงบางส่วนก็ตาม พอเป็นหลักฐานได้นำมาทำแบบเท่าที่จะมีทุนทำได้ ถ้าไม่ทำในกาลนี้ อาจจะสูญหายหมด และคงไม่มีใครที่จะทำกัน ทั้งจะได้เห็นที่เป็นตัวลายแท้ ขุนเล็กไทยได้หัดและกระทำไว้ ณ แผ่นนี้ ซึ่งได้คงทนมาให้ได้พบกันได้ เป็นหลักฐานลายสือไทย ลายเลขไทย ซึ่งไทยทำไว้แก่ไทย อันเป็นหลักฐานให้น้ำของไทยมาไว้กับไทยตามเดิม

ลายสือไทย และ ตน (ตัว) เลขไทย แผ่นที่ ๒๔๔ หน้า ๒ ขุนเล็กไทยเขียนไว้เมื่อปีอิน ๑๒๗๗ คือเมื่อ ๖,๘๘๔ ปีมาแล้ว

๑

๒

๓

๔

๕

๖

๑. ก ขว กค ฃ ง ฉ

๒. ช ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ทฃ

๓. ณ คค ถน ทธ บป ผฝ

๔. พ ฟ ภ ม ย ย

๕. ร.ล. ส ห ร ๑ ๒ ๓

๖. ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐

ลายนี้มีเพียงเค้า ๆ เท่านั้น ตัวเลขก็เขียนซ้อนกัน ๔ ๕ ดูเหมือนกัน สิ่งที่ดีนักไทยได้กระทำไว้ ลูกหลานต่อ ๆ มา จึงอ่านออกและรู้ความ สิ่งของไทยย่อมเข้าสู่สายเลือดทั้งชีวิตจิตใจแล้ว จึงรู้เห็นและอ่านออกได้ บัดนี้ ได้ปรากฏแล้ว

กฎหมายฝั้วเมียฉบับแรกของไทย

ปีอิน ๑๓๓๓ ก่อน พ.ศ. ๔๐๐๗ ปี เมื่อ ๖๕๓๗ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๑. ขุนลืออินไทย ผู้ออกกฎหมายฝั้วเมียฉบับแรกของไทย ทำมือซ้าย ประคองขึ้น มือขวา “กค” ในชื่อกฎหมาย เดิมเห็นเขียนเป็น “กคหมาย” และท่านนี้ได้ขึ้นเป็นต้นกฎหมายไทย

๒. ขุนหญิงรินเลื่องระริน ทำงานแม่บ้าน หรือแม่ มือซ้ายถือหอยยอด หรือหอยสังข์ มือขวากถือดอกบัว สัญลักษณ์ หรือ เครื่องยศขุนหญิง และได้ขึ้นเป็นต้น กฎหมายฝั้วเมียไทย

รูปขุนผู้ออกกฎหมาย มักทำอย่างนี้ ขุนหญิงผู้ทำงานแม่บ้านก็ทำอย่างนี้ ฉะนั้น ขุน และขุนหญิง แบบนี้ อาจเป็นทุก ๆ ท่านผู้ออกกฎหมายต่อไป เช่น ขุนอินมาไทย ขุนหญิงคู่เลื่องเมือง

ลืออินไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๑๓๒๒ เมียชื่อ รินเลื่องระริน ปีอิน ๑๓๒๗ รินเลื่องระรินออกลูกชาย เมื่อวันอยู่ ๑ ค่ำ เดือน ๑๐ ขึ้นชื่อว่าเลอตนไทย

ลืออินไทย เมืองแมน ขึ้นปีอิน ๑๓๓๓ เดือนอ้าย ขึ้น ๑ ค่ำ ออก “กคไทย” ว่า คนชายหญิงรักกัน เอา กันเป้นฝั้วเมีย ให้อยู่ร่วมกัน ชื่อ ฝั้วเมีย ของตน ลืออินไทยต่อกคเรื่องฝั้วเมีย ถ้ามันอยู่ด้วยกัน ห้ามพ่อแม่พี่น้องพราก ทำลาย แม่ผู้พรากทำลายมัน ให้เขียน แม่ตาย ให้ฆ่าให้ตายตามกัน (๔๒๕/๑-๒)

ลืออินไทย ว่า ชาย หญิง อยู่อยู่ห้องเดียวกัน แม่ผู้ชายจับหญิง ประครองร่าง ตัว นม ต้องเสียผ้าไหม ชาย ข่มขืนหญิงจนต้องเสียสินสาว^๑ กวรตัดควยทิ้ง^๒ แม่หญิงตาย ฆ่าให้ตายตามกัน (๔๓๑/๑-๒)

หญิง ทำเปิดผ้าให้ชายดู ชายจับตนเล่นไม่เป็นผิด ผ้า หญิง นุ่ง ห่ม แม้ว่าหญิงมีลูกแล้ว ไม่ห่มผ้า มิใช่ เปิดให้ชายดู ผู้ชาย ถูกต้อง จับ ดึง เว้นฝั้วทำต้องผิด ต้องให้ทุบมือที่ชนนั้น (๔๓๒/๑-๒)

เลอตนไทย กรองเมืองแมน ปีอิน ๑๓๕๑ มีเมีย ๒ ขวาชื่อ เอื่อนขวัญไทย ช่ายชื่อ เอ็นสาวไทย ปีอิน ๑๓๕๘ เอื่อนขวัญไทย มีลูกชายชื่อ ลือตันไทยทอง (มีวิญญูณมาทรงคนบอกว่าชื่อ ทองลือ ยังเอาชื่อตั้ง ชื่อข้าว่า ข้าทองลือ บ้าง) ปีอิน ๑๓๖๐ เอ็นสาวไทยมีลูกหญิงชื่อ สีเลิมไทย

^๑ได้พบคำไทยแท้ว่า “สินสาว” คือ พรหมจรรย์สาวไทยโบราณ อันขึ้นขึ้นถึงประเพณีไทยลว่าทั่วไป ขอมรับนับถือ พรหมจรรย์หญิงสาวเป็นสินสาวที่มีคุณค่ามากมาย เมื่อลูกชายจับต้องและทำลายให้เสีย ต้องทำขวัญด้วยผ้าไหม อันเป็นประเพณีปรับสินไหม ของไทยโบราณ และทำให้เสียหาย ต้องทำสินชายให้เสียหายตามกันเป็นสินชดใช้ ซึ่งขุนลืออินไทยให้ตัดทิ้ง และ นี้ผลสืบเนื่องมาจากที่ ทำลายลือใช้กันมา ได้เขียนจารไว้ จึงคงมาให้รู้ถึงปัจจุบัน

^๒ชื่อนี้ คราวแรกจะตัดออก แต่สมาชิกรัฐธรรมนูญทั้งหลายเห็นร่วมกันว่าควรคงไว้ เพราะเป็นภาษากฎหมายและเป็นชื่อ เฉพาะ ขึ้นขึ้นถึงความยุติธรรมที่ทำให้เสียเท่านั้น มีผู้เล่ากฎหมายโรมัน แต่ยังไม่ได้เห็นกฎหมายโรมันมีระบุ ว่า ทำฟันเสีย ต้องเสียฟัน ทำ แขนเสีย ต้องเสียแขน ฯลฯ ก็ตรงกันดี และเราไทยโบราณก็มีวิวัฒนาการยุติธรรมมานานแต่ดึกดำบรรพ์เหมือนกัน

ขุนตัน จ้าวแม่โพสพ

ชื่อข้าว และ กฎหมายนาจะบับแรกของไทย

ปีอิน ๑๔๐๒ ก่อน พ.ศ. ๓๙๓๘ ปี เมื่อ ๒๔๖๘ ปี มาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๑. ขุนลือตันไทยทอง (ถ้าเทือกเขา ด้านวังสะดิง) มือ
ขวาถือไถ มือซ้ายถือคราด สัญลักษณ์สร้าง ระบบทำนา
(ข้าวพ่อนา) ต้นฝัไทย

๒. ขุนหญิงโพสพ มือขวาถือเคียว มือซ้ายถือรวงข้าว
สัญลักษณ์ทำข้าว (ข้าวแม่ข้าว) ต้นฝัไทย

ลือตันไทยทอง หรือตันไทยนี้ ในพิธีแรกนาขวัญแม้เป็นพระราชพิธี มีคำว่า “แรก” ก็คือตันนี้เอง
อีสานมีฝัตาแฮก คือ แรกในนาเหมือนกัน (ไม่เคยเห็นรูป) และทั้งชาวอีสานและภาคกลางนี้ยังกระทำ “บวง” หรือ
“ข้าวบิน” บูชากันเมื่อเริ่มต้นทำนา

โพสพมีรูปเคารพมากเป็นที่ ๒ ของนางกวัก เมื่อข้าวมีท้องไทยทั่วไปกระทำบวงบูชา หรือแบบบริหารครรภ์
ไม่เคยรู้กันว่ามีเรื่องเป็นคน มีฝั มีลูก และนี่เป็นเรื่องของการเคารพผี (คือคนตาย) กันมา กับยืนยันว่าฝัดี และ
ทั้งสองนี้เมื่อเป็นคน ได้เริ่มทำนา ทำข้าว ก็ขึ้นเป็นตันไทย ครั้นตายไปอยู่สรวงสวรรค์แล้วได้เป็นจ้าวพ่อ จ้าวแม่
ก็เป็นตันฝัไทย ไทยได้เคารพบวงสรวงกันมาถึงกาลบัดนี้

ลือตันไทยทอง เมืองแมน ครองเมืองขึ้นปีอิน ๑๔๐๒ เมียชื่อ โพสพ นางอยู่ในบ้านขุนเถิมทอง
เพาะข้าวองงามดี เข้าหาขุนเมืองพ่อ เห็นชอบให้ตนเป็นเมีย โพสพทำกร้าข้าวมาแต่นั้น ปีอิน ๑๔๐๕ มีลูก
ชื่อ เลื่อง-โพไทย

ลือตันไทย โพสพเอา ลูกเงิน ลูกทอง (ผู้สองน้อง) เป็นเมียกลาง เมียน้อย ปีอินลูเข้า ๑๔๐๘ เข้าปีอินใหม่
ลูกเงินมีลูกหญิงชื่อ อินตันเงิน ลูกทองมีลูกหญิงชื่อ อินตันทอง

ลือตันไทย อวยโพสพให้หาพงกอข้าวคันตั้งชื่อนำปลูก สอนคนไทยละ ปีอิน ๑๔๑๐ (๓๑๘/๑)
เมื่อโพสพ มีลูกชื่อสิขวัณข้าว ปีอิน ๑๔๑๐ เมื่อเฉลิมขวัญ ข้าวเส้น (ข้าว) ดอกวาง (๓๑๘/๒)

ลือต้นไทย ออกกตหมายที่นาปจำเมืองแมนเมื่อวันาง ขึ้น ๑ (คำ) เดือน ๖ ปีอิน ๑๔๑๑ (๔๖๕/๑) ให้คนเมืองแมนนี้เอาที่ดิน ปลุกข้าว ๒๐ หรือ ๓๐ ไร่อัน เปนของมันห้ามผู้อื่นเข้าเอาซ้อน (๔๖๕/๒)

ลือต้นไทย ต่อกตหมาย ที่ ดิน ไร่ นา ที่ของคนเมื่อตาย ดินเปน^๑ คบดอกคกต้อง ลูกเมียผู้ตาย (๓๖๕/๑) ลือต้นไทยว่า เมียลูกไม่มี ให้พี่น้อง เมื่อพี่น้องตนไม่มี เอาไว้เมื่อมีใครหวังเอาทำเปนนาตน ให้แก่คนผู้นั้น (๓๖๕/๒)

ลือต้นไทย โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง รับสั่งผ้า จัด ไร่ ที่ นา แบ่งคน (๓๖๖/๑) เดือน ๓ ท่งหลวงไว้ เพื่อต้น (ขุน) ทำต้น ชายทำไร่ นา ญิงทอผ้า (๓๖๖/๒)

โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง สอเอาเหล่าข้าวตั้งชื่อว่า ข้าวพวง เหลืองทองอ่อน ปั้นแก้ว (๔๔๕/๑) ฝูงเงิน มีข้าวหอม ให้ชื่อข้าวหอมเงิน ฝูงทอง มี ข้าว (ข้าว) หอมแดงมัน (ให้) ชื่อหอมทองแดงมัน (๔๔๕/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบทำไร่นา หาข้าวเจ้า ข้าวเหนียว ข้าวฟ่าง เต๋อย ข้าวโพด ข้าวละมาน (๓๕๗/๑) ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ลือต้นไทย ให้แม่โปสบ ฝูงเงิน ฝูงทอง ทำฝูงเงิน ฝูงทอง ฝูงข้าว เมื่อใครเก็บข้าว ทำฝูงใหญ่ ย้ง และนาง (๓๕๗/๒)

ระบบแบบทำนาไทย (วัฒนธรรมประเพณีทำนาไทย) อันสืบมาจาก

ขุนต้น-แรกนา และ ขวัญข้าว-แม่โปสบ

ต้นแรกที่ได้กระทำระบบแบบแก่ไทย ทั้งได้ตกทอดสืบมาโดยไทยกระทั่งถึงไทย พวกเราในกาลนี้ ซึ่งยังปรากฏอยู่ จึงรู้เห็นแจ้ง ได้กระทำ, ถ่ายรูป, จด, เขียน, บันทึกไว้ เพราะที่ได้เลืกกันไป สิ่งต่าง ๆ อันอาจอวสานลงในเร็ว ๆ นี้ เหมือนกับที่มีประกาศยกเลิกพันธุ์ข้าวพื้นเมือง หรือข้าวปลูกไปแล้วนั้น จะได้คงอยู่คู่ไทยต่อไป

บันทึกไว้... พวกเราเผ่าเดิม หรือลาวเดิม ลัวะเดิม และไทยลวะ ละว้า ได้อยู่กันมา ณ ลุ่มน้ำแม่กลอง โดยเฉพาะที่ค้งน้ำวนนี้มีวัดราชคาม ซึ่งเป็นบ้านของพระยาราชเดชะเป็นหลักฐาน และพระยาราชเดชะนี้เป็นพระนายกองเส้า มี ๒ ท่าน-ท่านที่เป็นพ่อชื่อชุ่ม กับ คุณหญิงบาง มีลูกชื่อ-เอี่ยมได้สืบตำแหน่งพ่อเท่าที่ดูตามอิสริยยศักดิ์เท่ากับเจ้ากรมจตุสดมภ์ ตัวท่านเป็นพระยา ปลัดเป็น-พระโยธาพิทักษ์ (เอี่ยม) สมุหบัญชีเป็น-ขุนชำนาญ (แก้ว มีภรรยาชื่อแก้วเหมือนกัน) เสมียนตราเป็น-หมื่นศรีสังหาร มีฝ่ายทหารเป็น-พระศรีสงคราม ณ บ้านมีศาลาเป็นศาลพิพากษาคดีความ ณ ได้ขุนเป็นเรือนจำ ประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๖ ยังปรากฏบัลลังก์ว่าความตอนนั้นยกเลิกแล้ว จึงนำไปตั้งไว้ ณ มุมทิศใต้ ท่านเหล่านี้เป็นต้นเดิมได้มีฐานะบรรดาศักดิ์เป็นพระนายกอง มาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ณ กรุงเทพมหานครมีตั้งแต่รัชกาลที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ เราได้เกิดมาด้วยกัน ณ ปีขาล พ.ศ. ๒๔๕๗ นายบุญรอด และ น้องสาว น.ส.จำปา พงษ์ขำนิ ทั้ง ๒ นี้เป็นลูกของนายช่วงและนางมัน พงษ์ขำนิ นายช่วง เป็นลูกชายของ-ขุนชำนาญ ได้เกิดปี พ.ศ. ๒๔๑๒ ขุนชำนาญ เป็นบุตรของนายบุญซึ่งเป็นพนักงาน (บันทึก

^๑คบบอก มรดก เพ็งเจือคำไทยแท้ที่นี้ คบบอก คงหายไปเมื่อคำว่ามรดกเข้ามา

ขุนลือต้นไทย ผู้ให้กำหนดกฎหมายนา เป็นต้นให้จับจองที่นา ให้มีที่นา จึงเป็นประเพณีอย่างที่เราเรียกกันว่า “จ้าวทุ่ง” เมื่อเริ่มทำนา เวลานี้เรียกกันว่า “แรกนาขวัญ” ในคำไทยบางเผ่าเรียกทุ่งว่า “ดั่ง” ใกล้คำว่าต้น หรือ ต้นไทย ในประเทศไทยแล้วยังมีการบำบวงจ้าวทุ่งในพิธีแรกนาขวัญ ชื่อว่าแรก ก็คือ ต้นนา หรือปรารภถึงขุนลือต้นไทยนั่นเอง ฯ

ว่า-ไพร่ส่วย) ในกองเส้า ของพระยาราชเดชะ (หุ้ม) สมัยรัชกาลที่ ๑ ส่วนขุนชำนาญ (แก้ว ภรรยาชื่อแก้วเหมือนกัน) นี่เป็นสมัยรัชกาลที่ ๓ และรัชกาลที่ ๔ นายช่วงเกิด พ.ศ. ๒๔๑๒ รัชกาลที่ ๕ แล้ว ได้เรียกท่านว่า ตาช่วง มาตลอด ตาช่วงนี้มีความรู้ระเบียบการ กฎหมายประเพณีต่าง ๆ มาก แม้โองการ และคำขวัญต่าง ๆ ก็จำได้มาก เคยว่าให้ฟังเสมอ ท่านได้สอนลูก ๆ ไว้ เฉพาะ นายบุญรอด และจำปानी จึงได้ขอให้สองพี่น้องนี้เล่า-จดบันทึกมาให้จึงได้เรื่องมาอย่างดี แต่ในกาลนี้จะขอย่อก่อน เท่าที่ทำอย่างนี้เพราะเห็นที่สนามหลวงนั้นถูกเปลี่ยนแปลงไปเกือบหมด แม้แม่สาวสะขวัญข้าว ก็ถูกเปลี่ยนเป็น เทพีจึงเป็นชื่อชมพูทวีปไปแล้ว

เอามื้อนา วันแรกนาขวัญ เมื่อเสร็จนาในปีที่แล้ว เริ่มตั้งแต่ปีใหม่ ก่อน พ.ศ. ๒๔๘๔ ถือวันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันกรุด หรือ กรุด ลันปีเก่า วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ เป็นวันขึ้นปีใหม่ เป็น-สงกรานต์ หรือ กราน อันย่อมาจาก-กราบกราน ซึ่งหมายความว่ากราบต้อนรับด้วยความยินดี สมัยรัชกาลที่ ๕ ทรงประกาศใช้วันที่ ๑ เมษายน เป็นกรุด ซึ่งเรียกว่า กรุดหลวง เดิมเรียกว่ากรุดไทย ก็กระทำใกล้เคียง ๆ กัน กรุดกรานนี้มีการรื่นเริงประจำ คือเล่นเพลงเป็นเพลงวง เพลงพวงมาลัย เพลงบวงสรวงหรือเพลง อธิษฐาน เพลงแม่ศรี หรือ ฉุยฉายในกาลกรุดกรานหน้าร้อน เป็นเพลงหน้าร้อน แต่ชาวท้องถิ่นยังทำตามตามเดิมขึ้นปีใหม่แล้ว ชาวนา ได้เตรียมไถ คราด จั่ว ข้าวปลูก เรียบร้อยแล้ว ขึ้นเดือน ๖ วันศุกร์แรก ชาวนาจะถือเอามื้อนา คือวันแรกนาขวัญ หลายแห่ง ต้องรอปะราชพิธีก่อน เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว ได้ยกเลิกไป ชาวนาไทยซึ่งถือตามเดิมอยู่ก็ยังกระทำกันต่อมา (เวลานี้ใช้รถ ใช้เครื่องกันแล้ว จึงเลิกหมด) ชาวนาไทยที่ยังกระทำกันต่อมา ครั้นพระราชพิธีเสร็จแล้ว จึงดำเนินการ แต่ก็จะถือเอาวันศุกร์ตามระบบเดิมนั้น ผูกขวัญไถ-คราด ผูกขวัญจั่ว (ใช้ผ้าแดงบ้าง ใช้ด้าย ๓ สี ๗ สี ๙ สี บ้าง ใช้เป็นสายสัญญาณกระทกพุ่มบ้าง) ทำน้ำมันธรรณสารพรมไถ พรมจั่ว เตรียมดอกไม้ธูปเทียน พร้อมทั้ง-ข้าวปลูก ๑ กระบวย หรือ ๑ กระบาย ถ้าวานในวันนั้น พร้อมแล้ว มักนำไปในเวลาเช้า ถ้าไถ-ก็อาจสายหน่อย

ไปถึงแล้ว ก็วาง ณ มุมนาทิศตะวันออก จุดธูปเทียนปัก ณ ที่นั้นเสร็จแล้ว ตั้งโม ชุมชุม เทวดา กล่าวเป็นคำไทยบอก จ้าวทุ่ง จ้าวที่ จ้าวทาง จ้าวท่า จ้าวไร่ จ้าวนา จ้าวป่า จ้าวเขา จ้าวมล จ้าวฝน จ้าวดินทุกถิ่นภูมิ แม่ธรณี แม่น้ำคงคา แม่โพสพ วันนี้เป็นวันดีศรีวันศุกร์ ขอให้ฝนตกต้องตามฤดูกาล อำนวยพิชพรรณธัญญาหาร ให้งอกงาม บริบูรณ์ตลอดไป... แล้วเอางั่วเข้าเทียมไถ-ไถ ให้จั่วลากไถไป ๓ รอบ เป็นเสร็จพิธีระบบเอามื้อแรกนาไทยไถนา และหว่านข้าวนี้ไม่ใช่ทำเสร็จกันเพียงวันเดียว ฉะนั้นบางที่มีการลงแขกไถนามักมีการเล่นเพลงไถนา และเพลงหว่านข้าว ในหน้านานี้ มีประเพณีเล่นเพลงทำขวัญนา และต่อด้วยเพลงวงฯ บ้าง และมีเพลงแห่นางแมว เรียกว่า เพลงหน้านาหรือเพลงหน้าฝน

เครื่องบ่าวบว บวงสรวงแรกนาขวัญแบบไทย คุณเปี่ยม ไพรเมฆ ผู้กระทำพิธีแรกนาขวัญ และชุดมุนาหว่าน

ไอนางั่วคู่ แบบไทยเดิม นายฉลอง กขสาร ไอนาคำ ณ ตำบลวังศาลา อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

หญิงไทย ดำนาแบบไทย ยุพิน ไพรมะข นาดยา ศรี ณ รังสรรค์ รุ่งศรี พงษ์ขำนิ ณ ตำบลวังศาลา อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี

เอามือหวาน ถ้าจะทำในวันเดียวกันนั้นก็ได้ มีเวลามากพอทำทัน ในพระราชพิธีทำในวันเดียวกันนั้น ถ้าไม่พร้อมก็รอไปได้ เมื่อเห็นว่าวันดีมีอุดมโชคก็ทำได้ ก็คงถือเอาวันศุกร์หรือว่าในวันศุกร์นั้น ครั้นมี-ดอกไม้ธูปเทียน ข้าวปลาก ไบตอง จอบ ที่ได้เตรียมไว้พร้อมก็นำไปเรียบร้อยแล้ว นำไบตองมาฉีกแบ่งเป็น ๓ แผ่นปูเรียงกัน แบ่งข้าวปลากใส่ในไบตองเท่าๆ กันแล้ว จึงวางดอกไม้ จดรูปเทียนบูชา ชุมนุมเชิญเทวดามาเป็นพยาน และเชิญแม่-โพสพ ตาช่วง พงษ์ขำนิ จำมาแต่โบราณได้สอนลูก ๆ ไว้บุญรอด พงษ์ขำนิ ผู้เพื่อนเกิดร่วมปีกันได้จัดส่งมาให้อย่างนี้.. “เชิญแม่โพสพ ผู้รักษาจบชีวิตโลกา ตั้งแต่เด็กเล็กจนชรา ต่างได้พึ่งพา ถ้วนทั่วทุกคน บัดนี้เดือน ๖ ฝนฟ้าเริ่มตก ทั่วทุกแห่งหน เป็นกาลเวลา ชาวนาทุกคน หวานพืชหวังผล ทุกคนชาวนา เชิญแม่โพสพ แม่-โพสพ แม่พาดารา แม่จันทเทวี แม่ศรีสุดา แม่ขัตตะหิ แม่ขัตติยา แม่พรมฝนพรรษา แม่วาประศรี ทั้งเก้าอุดมแม่มนตาณี เชิญแม่พระศรี เชิญมาชุมนุม ถูมครองรักษาข้าวในนาให้งอกงามสมบูรณ์”

แล้วเอาข้าวจากไบตองที่ ๑ หวานไปทางทิศตะวันตก อธิษฐานเพื่อมิให้-ผีตะมอย ผีโขมด เพลี้ย หนอน ฯลฯ มารบกวน เอาข้าวจากไบตองที่ ๒ หวานไปทางทิศเหนือ อธิษฐานมิให้ นก หนู ปู ปลา มารบกวน เหลือ

อีก ๑ กอง จะใช้จอบขุดดิน ณ มุมใดมุมหนึ่ง ๓ ครั้งพอประมาณ นำข้าวปลูกหว่านแล้ว ขุดดินกลบอีก ๓ ครั้ง เป็นเสร็จพิธีเอามือแรกนา-ทั้งไถและหว่าน

“ส่งข้าวบิน” เล็ก ศรี ณ รังสรรค์ กำลังกระทำบูชา
ส่งข้าวบินเป็นประเพณีของชาวบ้านวังศาลา อ.ท่าม่วง
จ.กาญจนบุรี

ส่งข้าวบิน ในวันสาธไทยแรม ๑๕ ค่ำ
สิ้นเดือน ๑๐ ชาวนาราษฎร์ใช้ในวันสาธไทย โดยถือเอา
กะยาสาธเป็นหลัก ในกะยาสาธนั้นได้กวนทำด้วย-
ข้าวดอก ข้าวเหนียว ถั่ว งา นมสด น้ำตาล น้ำผึ้ง น้ำอ้อย
ทั้งนี้ เป็นกะยาสังเวชอยู่แล้ว ทำไว้แล้ว พอถึงวันสาธ
ไทย ได้นำข้าวบินขบาค กับ กะยาสาธไปวัด รับศีล
ใส่บาตรแล้ว จะขอข้าวสุกที่ล้นตกจากบาตร-ขอกับ
ศิษย์วัดแล้วนำกลับบ้าน ทำกระทง จัดข้าว กล้วย ส้ม
กะยาสาธ ขนมห้าวเส้น (ขนมหจีน) หมากพลู ๓ จีบ
ใส่กระทง นำไม้ไผ่จ๊กเป็นตอกสานเป็นพุ่มจอมข้าวบินตก
แต่งด้วยผ้าสีต่าง ๆ จัดดอกไม้ รูปเทียน นำไปถึงนาแล้ว
ปักหลักพุ่มจอมข้าวบิน ทำในเพล ปักที่ข้างคันนา เอา
กระทงใส่ในข้าวบิน เอาธงปักบนจอม จุดรูปเทียนบูชา
บำบวงชมนุ่มเทวดา และเชิญ-แม่โพสพว่า

“ข้า-ขอบวงสรวง ทวยเทพทั้งปวง ผู้อยู่รักษา เชิญแม่โพสพ แม่พดารา แม่โพศรี แม่จันทเทวี
แม่ศรีสุดา แม่ขัตตะหิ แม่ขัตติยา แม่พรมฝนพรษา แม่วาประศรี ขอเชิญแม่มา คุ่มครองรักษา ข้าวกล้า
สมบูรณ์ บัดนี้ ข้าวกล้า โสภำจรูญ ขอให้สมบูรณ์ ผลหลาภมากมี รวงละหม้อ กอละมัด มัดละเกียน”
บางที่วางดอกไม้จุดรูปเทียนบวงสรวงบูชาแล้ว เชิญเฉพาะก็มี เชิญว่า “เชิญแม่โพสพมาเสวย เครื่องสังเวช
ส้มสุกลูกไม้ ลูกหามาให้ เท่ามีครบครัน” ครั้นถึงกาลข้าวท้อง ก็ถือกันว่า แม่โพสพมีท้อง และแพ้ท้อง ก็
กระทำอย่างนั้น และว่าอย่างนั้น ก็ว่าแต่ที่ดี ๆ ตามที่สมควร

ในกาลสาธไทย หรือหน้าน้ำกาลพรรหานี้ ตั้งแต่เดือน ๑๐ ถึงเดือน ๑๒ จะมีน้ำเหนือบ่ามาท่วมท้น
เป็นทะเลไปตลอด ถึงกาลสาธไทยคือแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ทำบุญกันแล้ว วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ จะไปขึ้นเขา
ไหว้พระถ้ำฤๅษี และไหว้พระพุทธรบาท ณ ยอดเขาพระพุทธรบาทและวันขึ้น ๒ ค่ำ จะไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม
ใกล้ทะเล ในกาลไปขึ้นเขานั้น เวลากลับจะล่องตามน้ำ ตอนนี้มีกร้องเล่นเพลงพวงมาลัย ถ้าเป็นพ่อเพลงแม่เพลง
จะรำกลางเรือยาวนั้น บางทีก็เล่นเพลง-เอ-ชา บ้างในกาลไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม เวลากลับพายเรือทวนน้ำก็นิยมเล่นเพลง
เช่นเดียวกันเรียกว่าเพลงหน้าน้ำ และเพลงหน้าน้ำนี้มีไปถึงหน้ากฐินและผ้าป่า ตามว่าเดือน ๑๑ น้ำนอง เดือน ๑๒
น้ำทรง หน้ากฐินเดือน ๑๑ เดือน ๑๒ ฟาฝนมักสร้าง ไปกฐินกันบ้าง แข่งเรือบ้าง ขากลับรู้จักกันก็มักเทียบเรือ
แล้วร้องเพลงพวงมาลัยบ้าง เพลงเอ-ชาบ้าง จะเล่นกันไปกระทั่งกลางเดือน บางทีก็ไปถึงข้างแรม แต่เป็นกาลทอดผ้าป่า
ต่อมาร้องเล่นรำวงกันบ้าง สมัยนี้เลิกไปหมดแล้ว

มือเก็บเกี่ยวข้าว ก็ใช้วันศุกร์เป็นประจำ ในกาลนี้จะเล่าตั้งแต่มีน้ำมัน เป็นพลับพลึง และสุกเก็บเกี่ยวได้ ครั้นข้าวพุ่งรวงใหม่ ๆ เมล็ดจะเป็นน้ำมัน จะเก็บเอามาทำข้าวกระยาจก บางทีก็เรียก “ข้าวยาจก” เมื่อเอาข้าวที่เพิ่งเป็นน้ำมันมาตำให้ละเอียดเอาผ้ากรองให้สะอาดแล้ว เอาน้ำตาล และนมมาทวนให้เข้ากันดีแล้วก็ใช้ได้ ซึ่งเรียกว่าข้าวยาจก นำไปถวายพระ เป็นการทำบุญข้าวออกรวง ครั้นข้าวพุ่งรวงเป็นพลับพลึง คือ เมล็ดมีเนื้อเป็นข้าวแล้วแต่ยังอ่อน ตอนที่ มักเอามือเกี่ยว ก็ใช้วันศุกร์เช่นเดียวกัน ในกาลพลับพลึง ครั้นได้เวลา ก็ออกไปว่า วันนี้เป็นวันดีขอเกี่ยวเอาไปตำข้าวหม้อเพื่อทำบุญ ขอให้มันเต็มเม็ดเต็มหน่วย ใช้เคียวเกี่ยวข้าววางไว้ ๓ กระดับตากพอแห้งแล้ว เอามาคั่วแล้วตำเป็นข้าวหม้อ ในกาลนี้มีประเพณีข้างข้าวหม้อ ผู้ตำข้าวหม้อมักเป็นสาวผู้ขี้นักเป็นหนุ่ม ๆ ส่วนมากก็เป็นญาติพี่น้อง เอามะพร้าวห้าวที่แก่แต่เปลือกยังไม่แห้ง ห่อผ้า พอได้ยินเสียงตำจะมาขี้นวดเหนียวแล้วผู้ขี้นวดจะวิ่งหนีไปแอบ ผู้ตำจะไปเก็บเอามา พอเสร็จจะฝัดข้าวหม้อแล้วเอามะพร้าวนั้นชูดกลูกข้าวหม้อเอาผ้าพันห่อนำไปแขวนไว้คอยดักอยู่ พอผู้ขี้นวดมาเอา-จะออกจับตัว โดยมากมักยอม มีพิธีเล่นกันหน้าข้าวหม้อมักเป็นหน้าหนาว จับได้แล้ว แม่หญิงจะนำไปอาบนํ้าในที่มืด จะถอดเสื้อกางเกง เอาขมิ้นทาประแป้ง แต่งตัวให้เสร็จ และนำมาเลี้ยงข้าวหม้ออิมหน้าสำราญ ที่ห่อก็มอบให้ไปฝากคนที่บ้านรุ่งขึ้นก็กลูกข้าวหม้อนั้นนำไปใส่บาตร จากนั้นก็ดูกาลข้าวสุกตั้งแต่ เหลืองปลาย เหลืองลูกหวาย และ เหลืองกระดังงา จึงเกี่ยววางกระดับตากจนกว่าจะหมด มีการทำกะเน็ด หอบรวมมัดเข้าเป็นฟ่อนแล้วเข็น-หาบเข้าลาน รวมทำเป็นกอง-เอารวงเข้าลาน เอาชังออก เรียกว่า “ลอม”

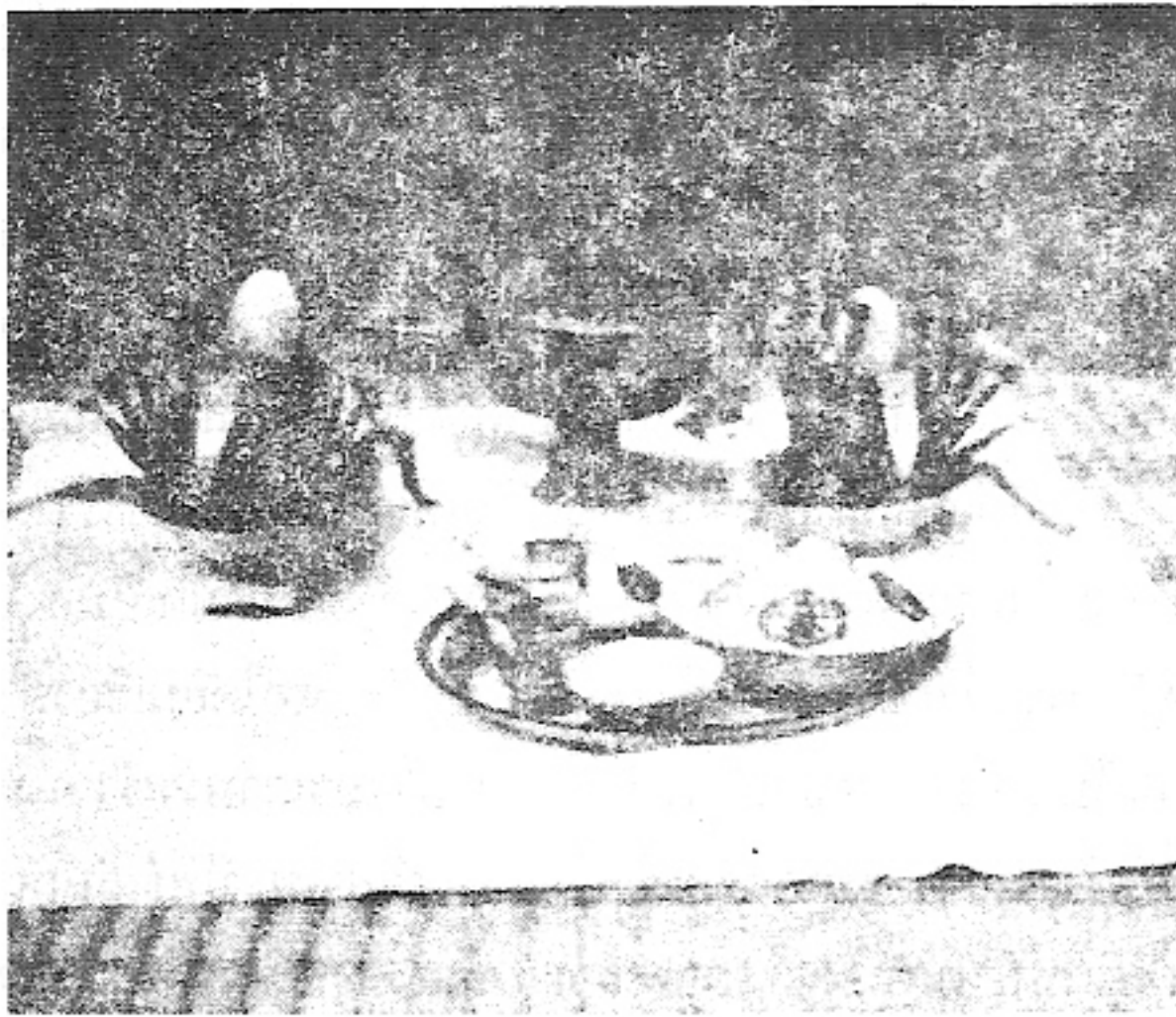
เป็นวิธีทำ ข้าวหม้อ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐ ๒๑ ๒๒ ๒๓ ๒๔ ๒๕ ๒๖ ๒๗ ๒๘ ๒๙ ๓๐ ๓๑ ๓๒ ๓๓ ๓๔ ๓๕ ๓๖ ๓๗ ๓๘ ๓๙ ๔๐ ๔๑ ๔๒ ๔๓ ๔๔ ๔๕ ๔๖ ๔๗ ๔๘ ๔๙ ๕๐ ๕๑ ๕๒ ๕๓ ๕๔ ๕๕ ๕๖ ๕๗ ๕๘ ๕๙ ๖๐ ๖๑ ๖๒ ๖๓ ๖๔ ๖๕ ๖๖ ๖๗ ๖๘ ๖๙ ๗๐ ๗๑ ๗๒ ๗๓ ๗๔ ๗๕ ๗๖ ๗๗ ๗๘ ๗๙ ๘๐ ๘๑ ๘๒ ๘๓ ๘๔ ๘๕ ๘๖ ๘๗ ๘๘ ๘๙ ๙๐ ๙๑ ๙๒ ๙๓ ๙๔ ๙๕ ๙๖ ๙๗ ๙๘ ๙๙ ๑๐๐

เชิญ-เรียก ขวัญข้าวเข้าลาน เข้าลอม ที่ได้มานี้เป็น ๒ แบบ ผู้ที่เขียนมาให้เป็นชาย ๑ เป็นหญิง ๑ จึงเข้าใจว่า ท่านโบราณจารย์คงสอน “แบบชาย” อย่างหนึ่ง “แบบหญิง” อย่างหนึ่ง แต่ของชาชนั้นตอนท้ายบอกว่า “การนี้ โดยมากเป็นธุระของแม่บ้าน คือ ผู้หญิงเป็นคนทำ” ฉะนั้น จึงต้องนำมาทั้ง ๒ แบบ ขึ้นแบบชายก่อน

ระบบ-เชิญ เรียกขวัญข้าวนี้ ใช้วันศุกร์เป็นประจำ ครั้นเกี่ยวเก็บขนหอบเข็นเข้าลาน เข้ากองเป็น “ลอม” เรียบร้อยแล้ว มีพิธีระบบเรียก คือ เชิญขวัญข้าวเข้าลาน และ ขึ้นลอม ในการนี้ ใช้สิ่งประกอบอันเป็นเครื่องสังเวท เชิญขวัญประจำพื้นบ้าน มีใบสีกาย-ขวา ขนมัดแดงมัดขาว ข้าวปากหม้อ น้ำสะอาด ไข่สุกหนึ่งฟอง หมากพลู ๓ ที่ กระบุง ๑ ผ้าขาว ๑ ผืน (ธง ๓ สีอย่างละ ๑ คู่) เฉพาะใบสีกาย-ขวา ขนมัดแดงมัดขาว ข้าวปากหม้อ น้ำสะอาดจัดไว้ที่ลานข้าวหนึ่งสำหรับ และแบ่งอย่างละเล็กละน้อยใส่กระบุง พร้อมกับไข่หนึ่งฟอง หมากพลู ๓ ที่ เอาผ้าขาวปิดปากกระบุง จัดใบตองไปด้วย ๒ แผ่น นำไปทุงนา เมื่อถึงแล้ววางกระบุง เอาผ้าขาวปู นำใบตอง ๒ แผ่นวางเอาขนมใส่ในใบตองแผ่นหนึ่ง นำข้าวสุกปากหม้อใส่ใบตองอีกแผ่นหนึ่ง ผ่าไข่ ๔ ซีกวางไว้ข้างข้าวสุกหมากพลูชันน้ำวางไว้ตรงกลางระหว่างใบตองแล้ว-เชิญว่า “เชิญขวัญแม่มา ทุงนาว่างเปล่า เชิญขวัญแม่เจ้า เข้าสู่ลานทอง” และแล้ว-เดินเก็บรวงข้าวตกใส่กระบุงมาวางลงบนผ้าขาว ถอนขุมข้าวบินมาด้วย เสร็จแล้วจึงเก็บรวงข้าวใส่กระบุง เอาผ้าขาวปิดปากกระบุงแบกกลับบ้านพร้อมพุ่มข้าวบิณฑ์ ขณะเดินทางจะไม่พูดกับใคร ถ้ามีคนพูด-เขาจะยิ้ม ๆ เท่านั้น ครั้นถึงลานข้าว จะปูเสื่อ เอาสำรับวางไว้บนเสื่อ เอาผ้าขาวปูลงแล้วนำรวงข้าวตกวางลง นำขุมข้าวบินปักไว้หน้ากองข้าวแล้วจึงเชิญอีกครั้ง-ว่าเหมือนกัน พอเวลาสมควรแล้ว จึงนำขุมข้าวบินขึ้นไปปักไว้บนยอดกองข้าว เป็นเสร็จ

เชิญ-เรียกขวัญขึ้นยั้งฉาง เครื่องบูชา และ พิธีเหมือนกันกับเรียกขวัญเข้าสู่ลาน แต่การนี้ จัดสำหรับ ๒ ที่ ไวบนยั้งข้าวซึ่งขนข้าวเปลือกใส่ไว้เรียบร้อยแล้ว ๑ สำหรับ ไวที่ลาน ๑ สำหรับ เมื่อกล่าวบวงสรวงในลานข้าวแล้วจึงเก็บเมล็ดข้าวใส่พานนำไปบนยั้งข้าว และกล่าวเชิญอีกครั้งเหมือนกันเปลี่ยนตอนท้ายอย่างนี้ “เชิญขวัญแม่มา

เครื่องบวงสรวงสังเวยเรียกขวัญข้าว บุญรอด พงษ์ธานี
ได้กระทำแสดงแบบเพื่อให้ปรากฏอยู่

ตั้งเครื่องบวงสรวงประนมมือ เรียกขวัญข้าว นาทยา
ศรี ณ รังสรรค์ กระทำและได้อำยรูปมาให้ น่าชื่นใจ ที่ยัง
กระทำกันอยู่

ทุ่งนาว่างเปล่า เชิญขวัญแม่เจ้า เข้าสู่ทุ่งนาทอง” แต่สำหรับบนยั้งข้าว จะไว้บนนั้น ๓ วัน จึงจะเก็บลงมา การนี้เป็น
ธุระของแม่บ้านคือ ผู้หญิงเป็นคนทำ

เรียกเชิญขวัญข้าว-เข้าลาน เข้าลอม เข้ายั้งนา อีกแบบระบบ ๑ เข้าใจว่าเป็นแบบ
ของผู้หญิง เครื่องประกอบบวงสรวง เช่นสรวง กระบุง ๑ ใบ ใบสีปากชาม ๑ คู่ ผ้าขาว ๑ ผืน ธง ๓ สี (ขาว แดง น้ำ
เงินอย่างละ ๑ คู่) อ้อย ๑ คู่ เครื่องสังเวย-ข้าวปากหม้อ ปลาช่อน ๑ ตัว หัวเผือกหัวมันอย่างละคู่ ขนมหั่ว ขนมะ
ขนมต้มแดงต้มขาว พร้อมแล้วเอาทั้งหมดใส่กระบุง เอาธูป เอาอ้อย ใส่กระบุง เอาผ้าขาวปิดปากกระบุง พอไปถึงนา
แล้วก็วางกระบุงลง เอาเครื่องสังเวยออกครึ่งหนึ่ง เอาไว้ในกระบุงครึ่งหนึ่ง กรันเอาออกแล้วจัดให้ดี จดรูปเทียน และทั้ง
ดอกไม้ (ถ้ามี) บำบวงบูชา “เชิญ..แม่โพสพ แม่โพสพ แม่พันดาธา แม่จันทเทวี แม่ศรีสุดา เชิญมาแม่มา
แม่ขัตตะหิ แม่ขัตติยา (จดมาให้อย่างนี้ ได้แก่ว่ารักขลหิตา ขัตติยา) แม่พรมฝนพรหม แม่วาประศรี เชิญมา
แม่มา เข้ากระบุงเงิน กระบุงทอง ที่ตกอยู่ในหวัระแหง แฝงอยู่หัวคันนา มา-แม่มาอยู่ในกระบุงเงินกระบุง
ทอง” แล้วเก็บข้าวที่ตกๆ ใส่ในกระบุง พอเสร็จแล้ว เอาอ้อยกับธูปใส่กระบุง เอาผ้าขาวปิดปากกระบุงแบบเดียว
กับที่มานา พอถึงลาน วางกระบุง เอาผ้าขาวปูที่หน้ากองข้าว แล้วเอาเครื่องสังเวยออกจากกระบุงวางอย่างทีนา แล้ว
ก็เชิญแบบนั้น แต่เชิญขึ้นกองข้าว หรือ ขึ้นลอมข้าว เชิญเสร็จแล้วเอาธูปขึ้นปักบนกองข้าว หรือ ลอมข้าว เป็นเสร็จการ

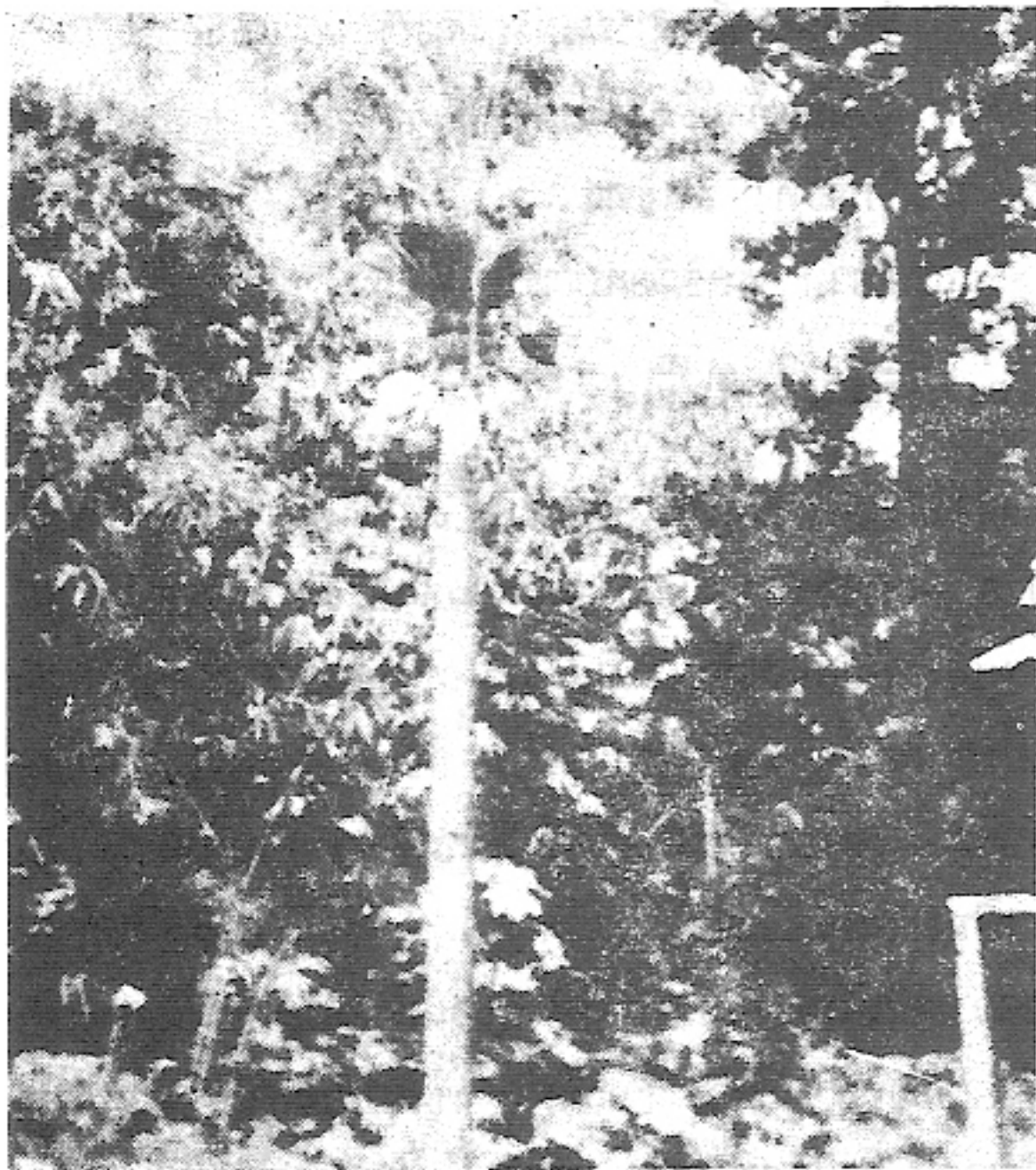
เรียกเชิญขวัญข้าวเข้ายั้งนา ครั้นนวด ต่อมเข้าหลักเกียด โบกเป็นช้าง ขนเข้ายั้งนา ก็
เรียกเชิญขวัญข้าวจากลานเข้ายั้งนาเหมือนกัน เท่าที่เคยเห็นมา มักห่างกันนาน เมื่อนวดเสร็จแล้ว จากกาลเล่นจั่ว
ลานแล้ว กรีดลำพลวนหมดแล้ว ก็ต่อมข้าวเข้ากองเข้ารอบหลักเกียด ซึ่งกว่าจะเสร็จก็เกือบสว่างจึงต้องรอไป ๒-๓
วัน ก็โบก ทำกันตอนสาย ๆ พร้อมแล้ว มีผู้ถือกระด้างยืน ๔ มุม อีก ๑ ถือดาตรงหิน มักเป็นหญิงใช้มือทั้งสองจับ
ขอบดาซ้อนข้าวมาแล้วก็สาดสูงให้ตกลงกลาง ทั้ง ๔ ถือกระด้างก็โบกลมให้พัดลำพลวนเศษฟางให้ออกไป ถ้าได้ข้าว
มาก ก็มี ๔ ๕ ๖ ๗ ชมรม ตอนนี้อยู่ มักมีการร้องเพลง เรียกว่า-เพลงโบกข้าว ถ้าไม่เสร็จก่อนเพลก็ต่อในเวลาบ่าย
เสร็จแล้วก็ช่วยกันขนเข้ายั้ง ในตอนนี้อยู่ หรือก่อน แม่บ้านจะจัดเครื่องสังเวยเรียกขวัญเชิญขวัญแบบเดียวกัน จัดเป็น

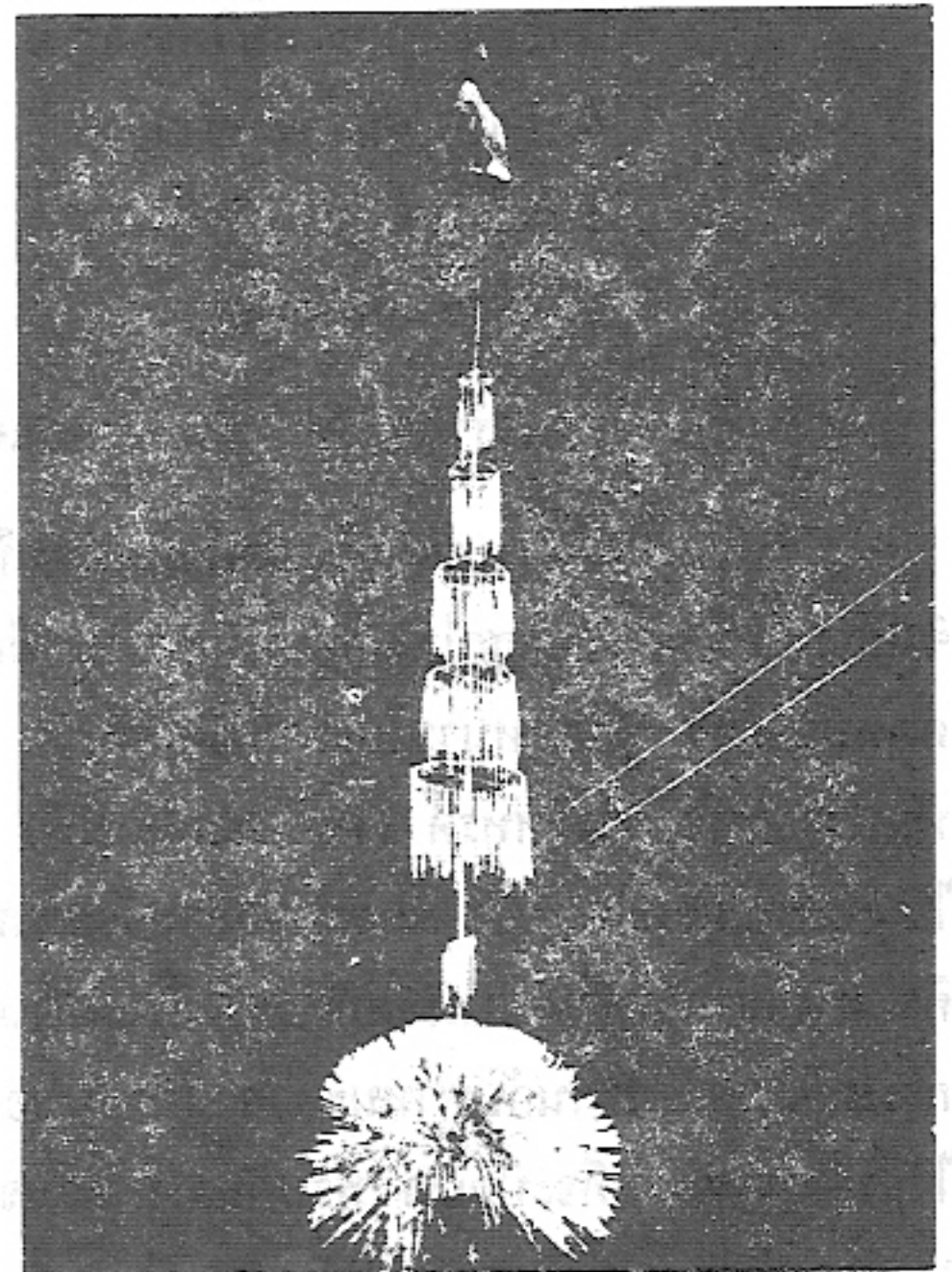
๒ ลำรับ ลำรับ ๑ ตั้งวางบนยั้งฉางข้าวซึ่งขนข้าวเปลือกใส่ไว้เรียบร้อยแล้ว ตั้งวางไว้ที่ลาน ๑ ลำรับ ครั้นบวง
สรวงในลานข้าวแล้วก็เก็บเมล็ดข้าวในลานนั้นใส่พานนำไปบนยั้งข้าวกล่าวคำเชิญว่า “เชิญมา-แม่มา เข้าอยู่ยั้งเงิน ยั้งทอง
ที่ตกอยู่ในหวัระแหง แฝงอยู่หัวกันนา หลงคาอยู่ในลาน ขอเชิญขวัญมา-มาแม่มา อยู่ในยั้งเงินยั้งทอง” เป็นอัน
เสร็จ ลำรับที่ตั้งวางบนยั้งจะตั้งไว้ ๗ วัน ที่ลานนั้น เก็บเอาไปเมื่อเสร็จแล้ว

เสาหลักเกียด ลานข้าว เมื่อข้าวสุกเก็บเกี่ยวได้ ต้องเตรียมลาน บางที่ใช้หลังบ้าน บางที่ใช้หน้าบ้าน
บางที่ใช้กลางแจ้งนานั้น ที่กว้างยาวประมาณ ๒๐ ตารางวา ถากลานปรับพื้นที่ให้เรียบแล้วใช้ขี้วัวประสมน้ำทาแห้งจะ
เรียบสนิทปิดไม่ให้หญ้าขึ้นจนข้าวมาเข้าลอมเรียบร้อยแล้ว ก็ถึงกาลจะนวด จึงมีระบบแบบพิธีเสาหลักเกียด

เสาเกียด หรือ หลักเกียด ใช้ไม้ราชพฤกษ์ หรือ ไม้สะเดาก็ได้ จะหาต้นที่ขึ้นอยู่บนยอดจอมปลวก
ยิ่งได้กลายยอดปลวกยิ่งดี ลำต้นขนาด ๒ กำเศษ ๆ จะพอเหมาะโคนเสามักทำเป็น ๘ เหลี่ยมเหมือนเสาเรือน
ตรงกลางกลม บนยอดทำเป็นลูกแก้วตรงกลางคอดสำหรับมัด “พุ่มดอกกระทุ่ม” ก็พุ่มดอกกระทุ่มนี้ ใช้-หญ้า-
คา หรือฟางก็ได้ให้มากพอตัดหัวตัดท้ายให้เท่ากันให้ยาวประมาณ ๑ ศอก แล้วรายกระจายรวบเข้ารอบตรงคอดนั้น
เกลี่ยให้เท่ากันแล้วผูกมัดตรงนั้นให้แน่น-ยอดบน กับปลายล่างจะบานออกเป็นดอกกระทุ่ม ครั้นใกล้กำหนดจะนวดข้าว
ชาวราชบุรี เพชรบุรี ฯลฯ มักเล่นงั่วลาน แต่ชาวเพชรเขาเรียกงั่วระดอก ในลานนวดจึงต้องมีเสา-ชื่อ เสาหลักเกียด
จึงมีแบบระบบพิธีฝังเสาเกียด ต้องเตรียมอ้อย ๑ ลำ กล้วย ๑ หวี (กล้วยน้ำว่า) มะพร้าวอ่อน ๑ ลูก สำหรับ
ยอดเสามีฉัตร หรือ ธงตามแต่นิยมและหาได้ เตรียมข้าวปากหม้อ กล้วยสุก ไข่ต้ม ไบคอง ขันและน้ำทำนํ้ามนต์ธรณีสาร
ดอกไม้ธูปเทียน หญ้าคา หรือฟาง หนามแดง หรือ หนามขอ คือ หนามโยธกา ขอบาย ไม้กทาแลกข้าว ไม้กวาด
เสียม หรือ ชะแลง ครั้นพร้อมและได้เวลาดีแล้ว ผู้ทำพิธีเอาดอกไม้และจตุรปูเทียนบูชา ชุมนมเทวดาทำนํ้ามนต์ธรณีสาร

เสาหลักเกียดแบบหนึ่ง แบบนี้หมอ (คืออาจารย์หรือ
พิธีกร) บุญรอด พงษ์ธานี เดิมอยู่กึ่งน้ำวนเมืองราชบุรี ได้ไป
มีครอบครัวอยู่ที่บ้านตำบลวังศาลา อ. ท่าม่วง จ. กาญจนบุรี
ได้ขอร้องให้ทำตามแบบเดิม ได้จัดทำส่งมาให้ที่นี่ นำมาทำแบบ
พิมพ์เพื่อให้คงอยู่

เสาหลักเกียดใช้ขี้ฉางและรวงห้อย บนที่กว่า
“เพื่อตกแต่งให้สวยงาม” ความจริงนั้นเป็นแบบ
การบ่าววงหลักนวดข้าว ณ ลาน (หลักเกียด) จะ
เห็นรวงข้าวนั้นมีข้าวห้อยลงคล้ายฉัตร มีปีกธง ซึ่ง
เป็นการบูชาผลได้และกระทำเพื่อเก็บไว้

คือน้ำมนต์สิโรเม ได้ถามก็ไม่มีใครบอก ก็เพราะไม่ได้ยกครูบาอาจารย์ ได้เปิดดูในตำราศิลปไทย ซึ่งนายเลิศ พ่วงพระเดชได้เขียนไว้ ตอนท้ายได้เล่าไว้ว่า “โกธัยธิบาทว์” คือ อุบาทว์เสนียดจัญไรอันตรายในกาลานี้ เป็นภาษามคธ มีระบุพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ กับ เทพเจ้าหลายองค์ เช่น พิชณุ ศิลปนายก สิริเมตเตยยะ มีชื่อในนี้ว่า มหิทธิโก แม้แม่จ้าวพระเทวี เช่น ทับทิม พระนางแก้ว แม่ซื่อ รู้จักเป็นอย่างดี จึงถามและแต่งให้ดูแบบคาถา อันผิดจากคาถาน้ำมนต์ธรรมเนียมเดิมตั้งชื่อว่า “คาถามนต์พุทธธรรมทิพสาร” ทุกผู้ทั้งหญิงชายเป็นผู้เคารพนับถือพระรัตนไตร กับเทพพรหมพุทธภูมิ มีประสิทธิจาก ๑๖ ชั้นฟ้า ๑๕ ชั้นดินตลอด ได้กระทำไว้กับแปลให้รู้ความอีกด้วย

คาถามนต์พุทธธรรมทิพสาร

สิโร เม พุทธเทวณฺจ

หตุเถว นราจริยา

มตถลฺลุเก สิปปนายโก

สิทฺธิพุทฺธสิ ทิพฺธิมโม

สิทฺธิอิสิ มุนี เทโว

สิทฺธิสิริ สิทธิกิจจํ

สิทฺธิสจฺจํ สิทธิมนฺโต

สพฺพสิทฺธิโร ตถาคโค

ณ สิรเรฯ มี พระพุทธเทพเจ้า

ณ มือเทียว มีนรผู้เป็นอาจารย์

ณ มั่นสมอง มี ศิลปนายก

สิทธิพระพุทธ สิทธิพระธรรม

สิทธิฤษี มุนี เทพเจ้า

สิทธิสิริโชค สิทธิกิจการ

สิทธิสัจจ สิทธิมนต์

ลลาเต พุรหมเทวตา

วิสุตฺถมโม มโนหฺร

สิทฺธิมนฺตํ นมามิห

สิทฺธิสจฺจํ มหิทธิโก

สิทฺธิสาธุ โหตุ เม

สิทฺธิกมฺมํ สิทธิวร

สิทฺธิลาโก สิทธิวิฑฺฒโน

นานาสิทฺธิ ภาวนตุ เม-ติ

ณ หน้า มีพรหมเทพเจ้าทั้งหลาย

พิชณกรรม เป็นผู้นำใจ

เรานอบน้อมผู้สำเร็จมนต์

สิทธิพระสงฆ์ ผู้ทรงมหิทธิฤทธิ์

สาธุสิทธิแท้ๆ จงมีแก่เรา

สิทธิกระทำ สิทธิพร

สิทธิลาภ สิทธิวัฒนธรรม

สรรพสำเร็จ คือ พระตถาคตเจ้า สำเร็จต่างๆ จงมีแก่เรา ดังนี้แล

ครั้งทำน้ำมนต์เสร็จแล้วฉีกใบตองเป็น ๕ ชิ้น เอาข้าวสุกแบ่งใส่ในใบตองทั้ง ๕ ชิ้นนั้น ผ่าไขเป็น ๕ ซีกใส่ลงไป ตักกล้วยสุกใส่ลงไป นำเสามาผูกฟ่อนหญ้าคา หรือ ฟ่อนข้งข้าวบนยอดเป็นพุ่มบานเรียก “ดอกกระทุ่ม” ตัดหนามแดง หรือ หนามโยธกา เรียกกันว่า “หนามขอ” ผูกเข้ากับยอดเสา เอาขอลายผูกเป็นขาหย่างก้ำเสาเกียด หันปลายเสาไปทางทิศหรีดี (ตะวันตกเฉียงใต้) ว่าหันปลายไปทางทิศเหนือ-บ้างเอา-กล้วย อ้อย มะพร้าวที่เตรียมไว้ผูกแขวนยอดเสา เรียกมะพร้าวกล้วยอ้อยตาผูก ส่วนหนามแดงหนามขอนั้นถือว่กันผีก็องก้อย ส่วนตาพูกนั้น คือ ท่านคณเศวรที่ร่นเกล้าเรียกกันว่า พี่เนตท่านนี้ทรงหนูปูก เป็นพาหนะจึงเรียกกันว่าตาพูก กล้วยอ้อยมะพร้าวเป็น กระยาสังเวยของท่านกับพาหนะด้วย เท้ากับป้องกันช้างม้าวัวควายเถื่อนทั้งหนูกทั่วไป แล้วเอาน้ำมนต์ธรรม์สารที่ทำไว้ในวัน-พระมตรงที่ที่จะปักเสา พรหมคันเสา พรหมจอบเสียม หรือ ชะแลง และคนทั่วแล้ว จึงขุดหลุมเสาลึก ประมาณ ๒ สอกเสร็จแล้ว นำใบตองที่ใส่ข้าวสุกแล้ว ๔ ที่ ไปวางไว้ ๔ มุมลาน เหลืออยู่ ๑ ที่ เอาใส่ลงไปในหลุมเสา-แล้วกล่าว บวงสรวง...เจ้ากรุงพาลี ท้าวไทกราช ท้าวเหมพักตร์ ท้าวสะพิม แล้วนำเสาลงหลุมกลบจนแน่น เอาน้ำมนต์พรหม์อีกครั้ง แล้วเอาไปพรหมกองข้าวฟ่อนแล้วบ้ายหัวฟ่อนข้าวลงมา ๓ ฟ่อน เป็นอันเสร็จลง

นวดข้าว ครั้นหันหัวฟ่อนแล้วเมื่อจะตกข้าวจะรอไปก็วันก็ได้ กำหนดเอาวันศุกร์อีก มักใช้เวลาบ้ายประมาณ ๓ โมงเย็น ก็ขึ้นไปรื้อกองฟ่อนคือ ลอมฟ่อนข้าว เอาฟ่อนมาตั้งล้อมเสาเกียด เอารวงขึ้นบน เอาหัวฟ่อน

ลงล่าง รอบแล้วตัดกะเน็ด ๓ รอบ จากนั้นไม่ตัด เรียกว่า “ตกข้าว” ถ้าข้าวมากก็ตกถึง ๓ วา วัดจากเสาเกียด ทั้ง ๒ จะเป็น ๖ วา เสร็จแล้วอาจจะมิดจึงทอดไปถึงเช้า จึงเอางัวขึ้นผูกกับหัวงเสาเกียดและผูกต่อ ๆ กันออกมาเป็นพวง หน้ากระดานก็ไล่ให้เดินย่ำไปรอบ ๆ หลายเที่ยวเรียกกันว่า “ย่ำหัวฟ่อน” พอเห็นเม็ดข้าวเหลือน้อยแล้วก็ปลดเอางัว ออกมีเวลาพอก็ทำกันต่อ-ใช้ขอลายคู่ฟางขึ้นสงให้เม็ดข้าวล่วงแล้วคู่ยกออกไป เรียกกันว่า “รู่หัวฟ่อน” หรือ “คัดหัวฟ่อน” หมดแล้ว ก็คู่ฟางกลับไปให้คลุมข้าวตามเดิม ตอนนี่ เป็นการเล่นงัวลาน หรือ งัวระดอ ทำเป็นประจำมา ในเวลาบ่าย ๔ หรือ ๕ โมง มักจะนำงัวผีเท้าดี ๆ มา และเป็นทีที่รู้กันว่าแคไหน ที่แก่หรือผีเท้าไม่ดีก็เอาเข้าผูกติด เสาเกียดและต่อ ๆ ออกมาเป็นพวงถึงตัวปลายสุดเรียกว่า “ห้อย” ในเข้ามาเรียก “ตัวรอง” หรือ รองเฉย ๆ เมื่อปล่อย จะมีผู้เอาปฏักกระโจนแทง งัวตื่นคนอยู่แล้ว พร้อมกับถูกแทงเช่นนั้นก็กระโจนวิ่งเต็มที เรียกกันว่า งัวดอน ถ้า ตัวห้อยดอนนำก็ว่าชนะ ถ้าตัวรองดอนนำ ตัวห้อยถ้าไปก็ว่าแพ้ ตัวรองชนะ จะวิ่งเพียง ๒ รอบ รอบ ๒ เป็นรอบรู้ แพ้ชนะแล้วลาหน้าปลดออก แล้วผูกพวงอีกก็กระทำอย่างนั้น ถ้าไม่เล่นงัวลานก็ปล่อยให้วิ่งบ้างเดินบ้าง กระทั่งฟางฟู ลอยขึ้น ก็หยุดงัวให้พัก แล้วก็ใช้ขอลายคู่ฟาง และอีกสองคนใช้ขอลายเป็นคู่รวบฟางออกไปขอบลานเรียกกันว่า “พานฟาง” แล้วก็ไล่งัวให้เดินย่ำต่อไป ฟางฟูขึ้นก็พานออกจนกระทั่งใกล้จะหมด เรียกว่า ลูชาด ที่เรียกลูชาดก็คือ ข้าวหล่นหมดแล้ว แก้งัวออกแล้วก็สงฟางออก ตอนนี่ใช้ขอลายเอาขกริดข้าวเพื่อคัดเศษฟางที่จมอยู่ในข้าวออก เรียกว่า “สง” ครั้นกริดสงฟางออกหมดแล้ว ตอนนี่ใช้ไม้กวาด-กวาดลำพลวนเอา ไม้กระทาลากด้อมข้าวไป-เข้าไปกองรอบหลักเกียดเหมือนกองพระทราย จะเสร็จประมาณ ๓-๔ ทุ่ม ถ้ามีเวลาพอ หรือจะรอไปก็ได้ ถึงกาลโบก ข้าวก็ใช้เวลาสาย ๆ ก่อนเพล ต่างจะมาช่วยกันที่เรียกกันว่าเอาแรงกันไว้ จัดกันเป็นหมู่ ๆ หมู่ละ ๕ คน หรือกว่าก็ได้ คนโบกถือกระด้าง อีกคนหนึ่งเห็นเป็นผู้หญิงเป็นผู้ “ส่งข้าว” ถือดาตรงหินไปดักข้าวมายกชูขึ้นหมุนถาดสาด-ข้าวจะ พุ่งเป็นพลวนลอยลงตรงกลาง ผู้โบกจะใช้กระด้างโบกให้ลมกระพือทั้งท่อนเศษฟาง และลำพลวน ข้าวลืบ และกลบ ออกไป โบกกันจนหมด ข้าวนี้จะเป็นกองชวย ๆ เรียกกันว่า “ซ้าง” ถ้าไม่เสร็จก็ต่อตอนบ่าย เสร็จแล้วจะช่วยกัน ขนเข้ายุ้ง หรือ ฉาง แม่บ้านกระทำพิธีบวงสรวงบูชา เรียกเชิญขวัญข้าวเข้ายุ้งฉาง เป็นอันเสร็จ

เพลง หรือ เล่นเพลง พวกเรามีกันตลอดทุกหน้าฤดู ในหน้าร้อน-เดือน ๕ มีเล่นเพลงกรุดกรานเรียกว่า เพลงหน้าร้อน เล่นเพลงพวงมาลัย บ้าง เพลงเอ-ชา บ้าง ถ้าเล่นเข้าผี เช่น -แม่ศรี ก็เล่นเพลงแม่ศรี ตอนรำ-ก็ ร้องเพลงขลุ่ยลาย เช่น เพลงแม่ศรี ร้องว่า “แม่ศรีเอ๋ย แม่ศรีสาวสะ ยกมือไหว้พระ เถอะจะมีคนชม ขนคิ้วเจ้าก็ ต่อ ลำคอเจ้าก็กลม ยกสะไบขึ้นห่มชมแม่ศรีเอ๋ย” ร้องและรำเดินไป แล้วขึ้นขลุ่ยลายต่อว่า “ขลุ่ยลายเอ๋ย เชิญเจ้าเข้า มา เจ้าห่มทับทิมแย้มยิ้มเรไร เชิญเจ้าเข้ามา รำขลุ่ยลายเอ๋ย” ตอนห่มทับทิมนั้น ถ้าห่มสีฟ้า เปลี่ยนว่า ห่มสีฟ้าเพริศพริ้ม ห่มเหลืองทอง เปลี่ยนว่า ห่มเหลืองทองเพริศพริ้ม ร้องซ้ำ ๆ และรำ โดยมากเห็นคนทรงผีแม่ศรีรำนำหน้า และรำ ตามไป เข้ากลางคืน มักสุ่มไฟ หรือ จุดตะเกียง มักมีผู้ใจดี ดัมข้าวดัม ทำขนมไว้เลี้ยงกัน ใครมาก่อนก็จะตี กลองโพนเรียกก็มักจะมากัน และมาเล่นเพลง ขอเรียกว่า เพลงเอ-ชา เพราะว่า พอร้องจบตอนแล้ว ลูกคู่จะรับ ว่า “เอ-ชา เอ-ชา ชา ชัด ฉ่า ชา น้อย-แม่ แอ” พอเพลงมักจะเป็นคนร้องเรียก ที่เรียกกันว่า เกริ่นเรียก และ จะมีแม่เพลงร้องขึ้น เสียงรับ ที่เรียกกันว่าเกริ่นรับ ออกมาแล้วก็ทักทายปราศรัยกัน จะร้องเกี้ยวกัน และเริ่มเปลี่ยน เป็นเรื่องจันทโครพ บางทีก็เล่นเรื่องขุนช้างขุนแผน ซึ่งอาจตลอดรุ่ง นี่เป็นเพลงหน้าร้อนเล่นในกรุดกราน โดยเฉพาะ ก็คือในกาลเดือน ๕ พอขึ้นเดือน ๖ วันศุกร์แรกก็มักเอามื่อนา หรือ แรกนาขวัญ อย่างที่ว่ามาแล้ว ในกาลนี้ถือ กันว่าหน้าฝน-หน้านา มีเล่นเพลงกัน ๒ อย่าง คือ เพลงบวชนาค และเพลงทำนา หรือ เพลงไถนา เพลงบวช นาคนั้น มีกันตอนที่ทำขวัญนาค เบิกโบสถ์ เวียนเทียนเสร็จแล้ว ก็เล่นเพลงเอ-ชานั้น และในตอนที่แห่ นาคไปวัด และ เวียนอุโบสถ มักเล่นกลองยาว เพราะมีโพนำกระบวน ในตำราเพลงพื้นเมือง มีแบบเพลงแห่ นาค เช่น ตัวอย่างว่า “บวช เสียเถิดพ่อนาคคนดี...” แม่เพลงจะว่า “จงตั้งใจให้เชื่อเมื่อบวชอยู่นั้น เป็นกุศลขั้นธ-ภาวนา อยู่ข้างหลังตั้งใจไว้ตัวทั่ว

ทุกเวลา รักษาไว้คอยทำ จริงเอ๋ย” ส่วนเพลงทำนา ในตำราเรียกเพลงชาวนา มีแบบคำร้องว่า “พอเข้าหน้าฝนเตรียม
 ตนตกกกล้า ถึงฤดูทำนาทำไร่...” เคยเห็นครั้งเดียวและเล่นไม่เหมือนกัน ปี พ.ศ. ๒๔๖๖ นายชายตายในหน้านานี้
 นำหญิงมีลูกคนที่ ๔ เพิ่งออกไฟใหม่ ๆ ทั้งบ้านต้องช่วยกันทำศพ ข้าวก็หมด ทุนก็หมด นาก็ยังไม่เสร็จ ตกลงกัน
 อีกครั้ง-นัดลงแขกช่วยไถ ช่วยปลูกข้าว ช่วยหว่านถึงวันนัด มีไปกันมากประมาณ ๒๐ หรือกว่า พ่อบ้านไปก่อน
 แม่บ้านต้องจัดอาหารพร้อมกับหอบข้าวปลูก จึงออกไปเช้า ได้ไปด้วยแต่ยังเป็นเด็ก เมื่อเทียมไถพร้อมแล้ว มีผู้นำได้
 ไถนำ ที่ ๒ ที่ ๓ ฯลฯ ถึงที่ ๑๐ ไถไปจึงเป็น ๑๐ รอย และกลับอีก ๑๐ ทบอีก ๑๐ ถ้าไม่เต็มก็หอบเข้าอีก ๑๐ เช่นนี้
 ๓๐ กว่าไถนั้น นา ๑๕ ไร่ ก็ไม่ก็กลับ ในครั้งนี้ได้ฟังเพลงไถนา ตอนนั้น คนเก่ง ๆ ยังแข็งแรง จะหัดกันมา หรือ
 เป็นมาอย่างไรไม่ทราบได้ เมื่อหัวหน้าไถนำนั้นได้ออกไป และได้ตามกัน แถวอื่น ๆ ก็เช่นเดียวกัน และแล้ว หัวหน้า
 ก็ได้ร้องนำขึ้นว่าเป็นเสียงไล่จิ้งจอกว่า “ฮี้-ฮี้ เหย่ เหย่ ชินะพ่อเหย่ ชินะพ่อนะ มา-เถิด-มา อย่ามัวชักช้า มาช่วยไถ
 นา-เอ๋ย” พวกเราได้ร้องขึ้นพร้อม ๆ กันเป็นการสนุก แม้จิ้งจอกก็ดูตลกก็เดินเร็วและคลอนหัวไป-มา เมื่อผู้นำชูปลูก
 ขึ้นก็หยุดพร้อมกัน ผู้นำก็ร้องขึ้นใหม่ว่า “ไถเถอะนะพ่อไถ (รับกันว่า ฮี้..ฮี้) ไถเถอะนะพ่อไถ จงมาไถ-ไถ ช่วยกัน
 ไถนา-เอ๋ย” พวกเราก็รับพร้อมกันกองทัพว่า...ฮี้...ฮี้ เหย่ เหย่ชินะพ่อเหย่...ที่ตะโกนเสียงขึ้นรับเป็นลูกคู่กระทุ้งว่า
 ฮี้ ฮี้ ฮี้ บางทีก็ดังเกินกระทุ้งจืดจางทำท่าจะกระโดด-เจ้าของต้องดึงเต็มที่ จากนั้น จะเป็นคนไหนก็ได้ขึ้นเป็นต้น
 เสียงร้องเป็นเพลงนั้นประกาศว่า “ทิด...ป่วยหมอช่วยไม่ไหว ก็ต้องตายจากไป ส่วนแม่เมียก็เป็นหม้ายไร้ผัวพร้อมทั้ง
 ตัวก็มีลูกอ่อน เพิ่งออกจากนอนไฟ นาก็ยังไม่เสร็จ ต้องช่วยให้สำเร็จจงได้ จึงพร้อมกันมาแขกช่วยไถ ช่วยกันทำ
 ช่วยกันไถให้เสร็จเอ๋ย” พอสาย ๆ หน่อยพวกผู้หญิงแม่บ้านหรือพี่น้องสาว หรือลูกสาวจะหอบกระจาดข้าว กระบุงข้าวปลูก
 และไหน้ำออกมา บางทีก็มากกว่าผู้ชาย เมื่อแม่เพลงมาถึง มักหัวถึงน้ำเย็น กับถือขันรงหินเดินเข้าไปใกล้ และคน
 อื่น ๆ อีก แม่เพลงต้นเสียง มักขึ้นเพลงนั้น แต่กล่าวเป็นคำว่า “เชิญเชิญเชิญเชิญ ชินะพ่อเชิญ ชินะพ่อนะ ไถนะไถ
 นา เหน็ดเหนื่อยนักหนาเชิญหยุดเถอะน่าน้ำเย็นเอ๋ย” พวกผู้หญิงก็ร้องพร้อม ๆ กัน ที่จริงไม่พร้อมกันเลย
 ผิดบ้าง เป็นอย่างอื่นบ้าง แล้วก็หัวเราะกันอย่างสนุกสนาน ถ้ายังไถไม่หมด จะช่วยกันจนหมดแล้วปลดไถ แม่เพลงจะ
 ร้องเพลงนั้นตอนท้ายจะเปลี่ยนว่าเชิญหยุดเถอะน่าน้ำเย็นเอ๋ย เด็ก ๆ จะจูงจูงไปกินน้ำแล้วนำไปพักตามร่มไม้
 หาหญ้ามาให้ พวกผู้ชายจะกินข้าวในร่มไม้ อิ่มแล้วก็มักจะนอน ลมจะพัดเย็นสบายโดยมากจะหลับ ผู้หญิงก็เฝ้า
 ไปสับมูนาที่ไถกินไปไม่ถึง ครั้นบ่ายแดดอ่อนลมตกละเป็นเวลาบ่าย ๓-๔ โมงเย็น ทั้งหญิงและชายจะรวมกันกระเดียด
 กระบุงข้าวปลูกเดินห่าง ๆ กันเรียงแถวหน้ากระดานหว่านข้าวและพร้อมกันนี้ ต้นเสียงจะเป็นพ่อเพลง หรือ แม่เพลงก็ได้
 จะขึ้นเพลงนั้นแต่ขึ้นว่า หว่าน หว่าน หว่าน แล้วจะพร้อมกันร้องว่าข้า ต้นเสียงต่อว่า หว่าน ชินะ มาหว่าน
 ผู้ชายร้องว่า หว่าน ชินะ แม่หว่าน ผู้หญิงจะร้องว่า หว่าน ชินะพ่อหว่าน ชินะหว่าน นะ มาเถิดมาอย่ามัวชักช้า
 มาช่วยหว่านข้าวเอ๋ย ร้องซ้ำ ๆ กัน พร้อมกับหว่านกันไป ถ้ารักกันก็จะหยอกล้อกันไม่ก็ ไขข้าวปลายกำ ๒-๓
 เม็ดสาดไปให้ลูกหน้า หรือให้เข้าปาก ถ้าพ่อเพลง หรือแม่เพลงนี้ก็ได้ก็จะร้องขึ้นเหมือนกับเพลงไถนา ถ้าเกิดนึกสนุก
 ขึ้นมา ก็หาแม่เพลงปากจัด ตอนนี้อยู่มีน้ำยาชูกำลังคือกระแสน้ำตาลเมา หรือน้ำข้าวหมาก เสริมกำลังเข้าไปแล้ว
 ทั้งกลางทุ่งอย่างนั้นจึงหาง่าย พอเห็นขึ้นเคียงหน้าเข้าไปซึ่งรู้เชิงกันอยู่แล้วผู้ชายมักจะเป็นผู้นำก่อน สุดแต่จะเปลี่ยน
 เป็นอะไร เช่นเปลี่ยนเป็นเล่น-เพลงพวงมาลัยก็ขึ้นว่า เออละเหอ-ลอมมา ลอมมาจนถึงหน้านา...ถ้าจะเล่นเพลงเอ-ชา
 ก็ขึ้นว่า เอ็ง...เงิง...เงย...ขอเชิญแม่สาวสะขวัญข้าวงมา มาเล่นเพลงเอชากันเถอะนะขวัญใจจากนั้นจะร้องเกี่ยวสุดแท้
 จะคล่องปาก ในหน้านานี้ หรือ หน้าฝนนี้ยังมีการเล่นอีกอย่างหนึ่ง คือ เล่นแหนางแมวขอฝน เล่นกันในกาลฝนแล้ง
 ถ้าพิธีใหญ่ มีชุดหนองใหญ่ หรือ สระ แต้น้ำแห้ง มีทำรูปดอกบัวแห้ง มีปลาช่อนปั้น ปลาตะเพียนปั้น อย่างละคู่ ๕
 คู่ วางกลาง ๑ และมุมสระอีก ๔ ตั้งราชวัตร ฉัตร ธง ขอบฝั่งทิศใต้มีรูปหญิงใช้ดินเหนียวปั้นขนาดคนเปลือยกายนั่งถ่าง
 วิกน้ำอาบ ขอบฝั่งทิศเหนือมีรูปผู้ชายเป็นดินเหนียวขนาดเดียวกันเปลือยนั่งถ่างตั้งตรงวิกน้ำอาบ ทิศตะวันตกปูเสื่อ
 เป็นอาสนะสงฆ์ ทิศตะวันออกของสระเป็นที่ชาวบ้านประชุมกัน เห็นมีแบบพิธีการ ๒ อย่าง แบบหนึ่งทำแบบแต่ง

งานแบบราชบุรี คือ นิมนต์พระมาถวายพรพระแล้วฉันเช้า ในตอนเย็นพระมาสวดมนต์ (บ้านนอกใช้สวดเหมือนกัน ทางใต้แม้อ่านกลอนก็ว่า “สวด”) ถ้าแต่งงาน พระจะชยันโต ชัดน้ำ หรือสาदनํ้า ถ้าเป็นกาลขอฝน พระจะสวดคาถา ปลาช่อนเป็นภาษามครสวดสังโยค พระบ้านนอกจำได้เฉพาะเท่านั้น

พระคาถาปลาช่อน โบราณจารย์ถือกันมา ใช้สวดขอฝน ในพิธีพิรุณศาสตร์

สุภูโต จ มหาเถโร महाकायो मोहोโร

นิลฉณโณ มหาเตโช ปวสฺสณฺตุ วลาหกา

ฉนฺนา เม กุฎฺฐิกา สุขา นิวาตา

วสฺส เทว ยถาสุขํ

จิตฺตํ เม สุตฺตมาหิตํ วิมุตฺตํ

อาตาปี วิหรามิ วสฺส เทวาติ

เห็นฝนตั้งเค้าตกก็มี ถ้าไม่ตก กลางคืนก็เล่นนางแมวต่อ อีกแบบหนึ่ง สวดมนต์เย็น แล้วสวดคาถา ปลาช่อนต่อ จึงเลี้ยงพระเช้าในวันรุ่งขึ้น แต่มักมีฝนตก จึงไม่สะดวก ถ้าพิธีเดิม เข้าใจว่าจะก่อนพุทธกาล ไม่มีทำ สระบัวแห่ง ไม่มีสวดมนต์เลี้ยงพระ มีเตรียมเครื่องเล่นแห่--คือ ดอกไม้ฟ้า หรือดอกไม้ดิน คือ รูปดอกบัวกินสาย ใช้ต้นกล้วยน้ำว้าทำ มีขั้วห้วบอบบ่ง ก็คือ ต้นปลัด หรือ ขุนเพชรนั่นเอง มีลอบ หรือ กระซัง บางที่ใช้กรงนกก็มี มีแมวเข้าใจว่าเป็นตัวเมียอันมีชื่อว่า “นางแมว” มักเล่นแห่กันในเวลากลางคืน มีโคม หรือ คบ หรือตะเกียงนำ มี ขบวนร้องรำนำ มีคนคู่แบกต้นดอกไม้ กรงนางแมว ใส่สาแหรกบ้าง ใช้เชือกผูกใช้คานสอดแบก ต้นขบวนทั้งร้องและ รำนำ พอถึงบ้านใคร รู้กันอยู่แล้ว ขบวนนำเลยไปหย่อยตั้งเป็นแถว ต้นดอกไม้ถูกนำเข้าไปเลือกดอกขึ้น ณ ชาน หรือ ไม้ก็หัวกระได ชักขึ้นลง เจ้าของบ้านจะเอาน้ำสาด และเอาค่าเล่นมาให้ ทั้งหมดจะร่วมกันร้องว่า นางแมวเอ๋ย มาร้อง เป๊ว ๆ ขอน้ำขอฝน ขอน้ำมนต์รดกันนางแมว (ว่ารดบน...บ้าง) ร้องซ้ำ ๆ กัน และร้องกันเท่านั้น ได้เห็นแบบที่พิมพ์ ออกมามียาวกว่านี้ บางที่นึกได้ก็ร้องต่อ เนื้อร้องนี้ได้เปลี่ยนบางคำของเดิมใช้กันตรง ๆ เคยถามเพื่อน ๆ หญิงที่เล่น ร้องนั้น-เล่าบอกว่าคิดเห็นเพียงสนุกตลกก็เท่านั้น “เต็น ๆ รำ ๆ เล่นระบำปลาช่อน มีละคอนจ้าวพ่อ อี้แสกจ้อหวอ ฝนเทลงมา ฝนเทลงมา” และร้องว่า “ชู ๆ ช่า ๆ ฟ้าแลบตั้งท่า ฝนก็มา ฟ้าก็ร้อง ฝนสาดร้องปลาช่อน หอยกาบ คาบกลอน ฝนเทลงมา ฝนเทลงมา” ร้องซ้ำ ๆ กัน แล้วก็ไปบ้านต่อไป นี่เป็นพิธีแห่ และ เล่นเพลงนางแมว หรือ กระทำ พิธีขอฝน และในกาลหน้าฝนจะเข้าพรรษานี้ บางที่ก็มีพิธีหล่อเทียนพรรษา เมื่อเข้าพรรษาก็มีการทำบุญพรรษา ครั้งก่อน พ.ศ. ๒๔๗๕ ขึ้นไป ภาคกลางส่วนใต้ ตั้งแต่เดือน ๘ ไปถึงเดือน ๑๒ มีน้ำเหนือป่าทันท่วมพื้นที่ตลอดจึงกลายเป็นทะเลน้ำจืดทุกปีตลอด ๓-๔ เดือนนั้น จึงมีคำพังเพยว่าเดือนก้าน้ำเหนือท้นกระดืบ เดือนสิบน้ำเสด็จ เดือนสิบเอ็ดน้ำนอง เดือนสิบสองน้ำทรง วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๐ ไทยมี กาลสาธไทย มีการทำ “ขนมกระยาสาธ” ประจำ อาจมีอย่างอื่นอีกวันแรม ๑๕ ค่ำนี้ ถือเป็นวันสาธไทย ตอนเช้ามีการทำบุญ แล้วกระทำพิธีส่งข้าวบิณ รุ่งขึ้น ๑ ค่ำ กาลก่อนไม่มีเรือยนต์ยนต์ ใช้เรือยาว เรือเฟี้ยว เรือมาด ที่จุคนได้มากกว่า ๑๐ พายกันไป ขึ้นเขาสูง ไหว้พระ ณ ถ้ำฤๅษี พระพุทธบาท ณ ยอดเขาพุทธบาท กลับตอนเย็น ล่องน้ำ มักปล่อยเรือลอยไปตามน้ำ และมักเล่นเพลง กัน บางที่ก็เล่นเพลงเอ่ชา บางที่ก็เล่นเพลงพวงมาลัย วันขึ้น ๒ ค่ำ ลงไปไหว้หลวงพ่อบ้านแหลม วัดบ้านแหลม (วัดเพชรสมุท) อยู่ใกล้ปากอ่าว จึงถือว่าล่องน้ำไปทะเล ขากลับพายเรือขึ้นทวนน้ำ ถึงกระนั้น ก็มักร้องเพลงโต้ตอบ กัน ทั้งนี้ เรียกกันตามพื้นบ้านว่า “เพลงหน้าน้ำ” เพลงหน้าน้ำนี้ มีไปถึงหน้ากฐิน และผ้าป่า คือ ตั้งแต่แรมเดือน ๑๑ ไปถึงวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ หมดกาลกฐิน ต่อไปก็มักทอดเป็นผ้าป่า มักจัดแต่งเรือและคนพายเป็นชุด เช่นหัวเรือ-ถ้าโขนเป็นเทพเจ้า จะแต่งเทพใส่เชิดยอด ถ้าโขนเป็นสาวสะ ก็แต่งไปตามเพื่อไปเข้าขบวนรื้อพวงจูง

แห่เรือองค์กฐิน ผ้าป่า หรือ เรือองค์พระในพิธีชักพระ เมื่อกลับ ก็มักเล่นเพลงกัน ถ้าเรือลำเดียวกัน ก็ยืนคนละกะทง ถ้าต่างลำกันก็เกาะขนานกัน ร้องและรำ กันตามท่าทาง ลูกคู่ก็พายด้วย รับ และ กระทุ้งกันสนุกสนานมากในหน้าน้ำนี้ ก็มีประเพณีสาดไทย กฐิน ผ้าป่า และชักพระ หรือแห่พระ และมีเพลงนี้เรียกว่า “เพลงหน้าน้ำ”

เพลงหน้าหนาว หรือ เพลงข้าว เมื่อย่างเข้าเดือนอ้าย เดือนยี่ เดือนสาม ทั้ง ๓ เดือนนี้ ไทยถือกันว่า เป็น “หน้าหนาว” แต่ต้นเดือน ๑๒ นั้น น้ำจะค่อยลดลงกระตังแห่งหมดเหลือขังอยู่แต่ในนาลุ่ม ลมเหนือจะพัดมาได้หอบเอาความหนาวมาด้วย ก็ราวๆ ต้นเดือนอ้าย พวกเรามักออกไปดูข้าว และเพื่อไถ่คนแก่ๆ เล็กๆ มักมีขลุ่ย ไม่ก็มีเพลงประจำ เพราะได้ฟังเสมอๆ ก็ร้องได้เอง เมื่อฉลองกรุง พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้ฟังเพลงวงสุนทราภรณ์ ครูฮอด ร้องเพลงแก่กัน ก็ร้องเล่นเพลง-เอ้ชา ซึ่งเป็นคนละทำนองกับเพลงปรบไก่อ และเพลงฉ่อย พวกเราเป็นกันไม่ต้องหัดอย่างเพลงประจำของเราซึ่งกล่าวขึ้นไม่ได้ ได้ฟังที่เขาเปลี่ยนแล้ว เปลี่ยนเพียงคำเดียว ทำนองร้องยังเหมือนเดิมเห็น ว่าดี เพลงประจำที่เปลี่ยนแล้วว่าเป็นลูกคู่ว่า-รักกันมันเหมือนแก้ว รักกันแล้วแก้วมันกว่า มักจะร้องกันลั่นทุ่ง (เดิมนั้น จำไม่ได้ จึงแต่งใหม่ตามเค้าเดิมนั้น)

มารักกันเถิดนะ-มารักกัน

รักกันให้มันเหมือนแก้ว-แล้วรักกันมันกว่าน้ำ

รักกันบ่อยๆ อร่อยเหมือนแก้ว

รักกันเสร็จแล้วแก้วมันกว่า

รักกันบ่อยๆ อร่อยมันนัก

มาเล่นมารักกันหวานมันนักหนา

รักกันเถิดมัน มันเหมือนแก้ว

รักกันเสร็จแล้ว เอ้ยแก้วมันกว่า เอ้-ชา

ในกาลออกทุ่งเดินดูข้าว ถ้ามีนกก็ไถ่คนด้วย มักร้องเพลงเล่น บางทีร้องทำนองลิเก

เมื่อย่างเข้าคราวหน้าหนาว

ลมข้าวเบาพัดหนาวสั่นเหมือนไข

น้ำค้างพล่างพลิวพรหม

ยังถูกลมพัดกระหน่ำหนาวใหญ่

นกเขาขันกรูกรูคูบนมะขาม

นกแก้วบินลงตามข้าวใหม่

ฟ้อออกมาไล่ไ้ฝูงนกแก้ว

พบน้อง เข้าแล้ว เอย ยอดยาใจ

ถูกลมพัดซัดซ้าทั้งน้ำค้าง

หนาวจนคางสั่นเหมือนจับไข้

มีคำว่าไ้ได้จำเป็นคำเพลง

จะขอออกเสียงเปล่งเพลงเล่นได้

หนาวลมหนาวก็ต้อห่มผ้า

และก็คราวหนาวฟ้าก็ต้อผิงไฟ

หนาวใจไ้รู้จะเอาอะไรห่ม

หนาวอารมณ์ละนี้จะห่มอะไร

หนาวเหน็บกระตังจับอก

หนาวรักหนักอกนี้จะยกก็ไ้ไม่ไหว

น้องรักหนักอกยกให้สักคราว

ขอน้องมาห่มแก้หนาว เอย ไ้ไ้ไหม

ในกาลนั้น คนนั้น-เป็นแม่เพลงฝึปากดี ก็จะต้องประการมกันทันที

แม่เพลงออกคำเพลงให้ทางว่า

ขอน้องมาห่มแก้หนาวไ้ไ้ไหม

ซึ่งไ้ได้ออกปากขอ-พอจะให้สม

เอ็งเอาขึ้นห่มบนหัวไ้ไ้ไหม

ฟ้อเพลง

เอาขึ้นห่มบนหัวก็คงไ้

จะห่มบนหัวตรงไหนก็ไ้แท้

ยิ่งห่มบนหัวแย้ก็เอย สมใจ

แม่เพลง

ยิ่งห่มบนหัวแย้ก็สมใจ

ห่มบนหัวแย้-แกหักด้วน

ถึงคราวเข้าขบวนจะทำยังไ้

ฟ้อเพลง

ถึงคราวเข้าขบวนพอทำไ้

ถึงจะด้วนขบวนเก่าเข้าห่ม

คงเหลือแต่ข้าวต้มสองใบ

แม่เพลงจัดจ้านว่า ไ้หนุ่มกะคุมใส

มึงจะรับไ้สักก็ไ้

พอน้ำออกดอกอ่อน

กะเดียวก็ไ้ถอนดอกหนึ่

พ่อเพลงจนไปนาน กระทั่งผลุดขึ้นมาได้

จะรับตั้งแต่ต้นเดือนอ้าย

จะรับห่มจนจบเบ้า

รับได้ถึงปลายเดือนสี่

ทุกคำเข้าได้เต็มที

เพลงเกี่ยวข้าว หรือ เพลงเล่นเต้นกำรำเคียว ครั้นข้าวฟุ้งรวงสุกเหลืองได้ที่แล้ว ส่วนมากข้าวเขาอาจเป็น ข้าวดำ มีระยะกาลเพียง ๓ เดือนมันสุกก่อนเป็นพลับพลึงแล้วก็ถึงกาลเก็บเกี่ยว มักนวดเอาแรงกันเรียกว่าลงแขกเกี่ยวข้าว ฉะนั้น จึงมักเชิญพ่อเพลงแม่เพลงไปด้วย เพื่อความรื่นเริงสนุกสนานไม่น้อย ลงพร้อมกันแล้วมือขวาถือเคียว สอดเข้าไปเกี่ยวมือซ้ายรับกำข้าวนั้น คนหนึ่งร้องขึ้นว่า เกี่ยวเถอะนะมาเกี่ยว (ชายกล่าวว่าแม่เกี่ยว หญิงว่าพ่อเกี่ยว) เป็นร้องเพลง พอกำข้าวเต็มมือแล้วก็ยกชูขึ้น มือขวายกเคียวชูขึ้นแล้วกระโดด หรือเคลื่อนถอยหลังก้มลงวางกำข้าวลงเรียกว่า “กระดืบข้าว” เพลง-เรียกว่าเพลงเกี่ยวข้าว ที่ชูกำข้าวและเคียวกับกระโดดเต้นถอยวางกระดืบนั้นเรียก “เต้นกำรำเคียว” กลางทุ่งนา ทำกันอย่างนี้จะเห็นไม่เหมือนกับที่แสดงกัน ถ้าอย่างนั้นจะเกี่ยวข้าววางกระดืบไม่ได้ เพลงขึ้นต้นมีต่อไปอย่างนี้ เกี่ยวเถอะนะมาเกี่ยว เอ้า-เกี่ยวเถอะนะ-มาเกี่ยว อย่ามัวแลเหลียว กะเคียวเคียวจะเกี่ยวก้อยเอ๋ย ร้องซ้ำ ๆ กันอย่างนี้ กระทั่งพ่อเพลงหรือแม่เพลงจะขึ้นต่อไป บางทีก็เป็นเพลงเกี่ยวข้าว หรือเป็นเพลงเอ่อา เพลงเกี่ยวข้าวเดิมมีอยู่ ๒ อย่าง คือ แบบยาวและแบบสั้น แบบอย่างยาวเดิมนั้นจะก็คู่ชอนก็ได้

พ่อเพลง แม่ศรีสาวสะ แม่สะขวัญข้าว
มาร่วมกันเล่นเป็นเพลงเกี่ยวข้าว
แม้ว่าเหนื่อยเมื่อล้าแดดกล้าเริ่มร้อน
แม่คนดีศรีสาวสะ-สาวสะมิ่งขวัญ

มาร่วมกันเกี่ยวข้าวเถอะ แม่สาวสะขวัญ
เล่นเพลงหน้าหนาวเกี่ยวข้าวด้วยกัน
ร้องเล่นเพลงกันก่อนช่อนขึ้นฤดูหรรษา
ร้องเล่นเพลงเกี่ยวข้าวด้วยกัน เถิดเอ๋ย

แม่เพลง ได้ยินสำเนียงเสียงเพลงเรียกแจ้ว ๆ
เกี่ยวข้าวกำรำเคียวเอ๋ยวาระดืบ
ค่อยคลายเหนื่อย-เมื่อยก็ผ่อนเบา
ยินเสียงเพลงกล่อมพร้อมคำเสนาะ
ชื่นใจไมตรีเพลงที่เจรจา

พ่อเพลงมาชวนแล้ว ไม่รอช้า
ร้องเพลงเกี่ยวข้าวรับลูกคู่รับทั่วหน้า
ถึงแดดร้อนผ่อนเผาก็ค่อยสำอาง
ช่างกล่าวกล่อมไพเราะ เพราะนักหนา
เพลงเกี่ยวข้าวในทุ่งนา เพราะเอ๋ย

เพลงเกี่ยวข้าวนี้บางที่ร้องเป็นหมู่และร้องเป็นกลอน ๕-๖ คำ

เช่น เกี่ยวเถอะนะแม่เกี่ยว	อย่ามัวชะงัดแลเหลียว	เกี่ยวจะบาดก้อยเอ๋ย
รวบเถอะนะแม่รวบ	รวบเข้าแล้วสวบสวบ	รวบเข้าแล้วเกี่ยวเอ๋ย

ที่พิมพ์เป็นแบบแล้วก็มี

เช่น คว่ำเถิดหนาแม่คว่ำ	รีบตะบึงให้ถึงคันนา	จะได้พุดจากันเอ๋ย
คว่ำเถิดหนาแม่คว่ำ	ผักบุ้งสันตะวา	คว่ำให้เต็มกำเอ๋ย

เมื่อต้นเสียงขึ้นจบแล้ว ลูกคู่ก็รับพร้อม ๆ กัน ร้องซ้ำกันหลาย ๆ เทียวก็จำได้ ถ้าในกาลต่อมา หรือในคราวหลังก็ร้องกันได้เลย หัดกันเพื่อเล่นกัน ไม่ได้ใช้หากินจึงไม่เป็นลำสัน

เพลงคัตหัวฟ่อน หรือ เพลงสงฟาง ครั้นเกี่ยวเก็บเข้าลานเข้าลอมแล้ว ตกข้าวย่าหัวฟ่อนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในเวลาบ่ายๆ ก็มีการคัตหัวฟ่อนคือ สงฟาง ทั้งชายหญิงใช้ขอฉาย ถ้ามากพอก็เข้าไปรอบใช้ขอฉายคัตฟางขึ้นสงให้เม็ดข้าวหลุดลง ในตอนนี้มีการร้องเพลง เรียกว่า เพลงคัตหัวฟ่อน หรือ เพลงสงฟาง ที่เห็นก็ในกาลเป็นเด็ก พ.ศ. ๒๔๖๖-๗-๘ ไม่เป็นแบบเดียวกัน เมื่อได้เห็น “เพลงนอกศตวรรษ” ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ พอนึกเค้าได้จึงเข้าใจว่า คนเป็น กับคนไม่เป็น เพราะไม่ได้หัด-ซ้อมกัน นึกได้อย่างไรก็ร้องไปอย่างนั้น บางทีก็ร้องเป็นกลอน ๔ บางทีก็ ๕ บางทีก็ ๖ ที่ไต่มาตั้งแต่ใหม่ ตามเค้าที่เคยเห็นและเคยเป็นลูกคู่กระทู้ เสียงร้อง..

ต้นเสียง คัตหัวฟ่อนขึ้นเอย (ลูกคู่ เอ้ย เอ้ย) คัตกันอย่างที่เคย (เร็ว เร็ว) ...ช่วยกันทำเอย (แล้วก็ร่วมกันร้องตั้งแต่ต้น เป็นลูกคู่ในตัวตลอด) คัตฟางขึ้นสงเอย (ลูกคู่ เอ้ย เอ้ย) คัตขึ้นสงเอย (เร็ว เร็ว) ช่วยกันสงฟางข้าวเอย

ที่เป็นแบบนี้ ได้พบในหนังสือเพลงนอกศตวรรษเห็นแล้วแน่ใจว่าเป็นแบบที่สอนกันขนานเพลงสงฟางยังปรากฏอยู่ ชาวเดิมบางแพยังเล่นกันอยู่

ชาย	สงเอยนี้แม่สง	แม่นกกระแวงหางวง	มาช่วยกันสงฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	แม่นกกระแวงหางวง	มาช่วยกันสงฟางเอย)
หญิง	สงเอยนี้พ่อสง	สงๆ จะขอวางลง	บนหัวชายเอย
	(เอ็งเอย ชายเอย	สงเอยนี้พ่อสง	จะขอวางลง บนหัวชายเอย)

เพลงสงฟางแบบสุพรรณบุรี

ชาย	สงเอยหนาแม่สง	แม่คิ้วต่อคอระหง	ขอเชิญแม่สงฟางเอย
ขอต่อไว้	(เอ็งเอย ฟางเอย	แม่คิ้วต่อคอระหง	ขอเชิญแม่สงฟางเอย)
หญิง	สงเอยหนาพ่อสง	พ่อรูปหล่อพอสสมทรง	ขอเชิญพ่อสงฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	พ่อรูปหล่อพอสสมทรง	ขอเชิญพ่อสงฟางเอย)

เพลงพานฟาง กาลนวด และเพลงนี้ น.ส.จำปา พงษ์ธานี ต.กึ่งน้ำวน อ.เมือง จ.ราชบุรี ได้บันทึกมาให้ว่า คัตหัวฟ่อนสงฟางแล้วเอาเข้าที่แล้ว เอาจั้วขึ้นวิ่งย่ำไปจนฟางลอยฟูขึ้นแล้ว ก็คุ้ยเขี่ยฟางออก ก็คือเอาโคนขอฉายคุ้ยฟางออก เรียกว่า “พานฟาง” ตอนนี้มีการร้องเพลงเรียกว่า เพลงพานฟาง ได้จดมาให้เป็นแบบผู้หญิงร้องเรียกชายว่า

หญิง	พานเอยหนาพ่อพาน	มานั่งรอบๆ อยู่ขอบลาน	มาช่วยกันพานฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	มานั่งรอบๆ อยู่ขอบลาน	มาช่วยกันพานฟางเอย)

ได้เห็นในหนังสือเพลงนอกศตวรรษ เป็นแบบผู้ชาย ขอคัดเอามาเป็นแบบ เป็นของบางแพ

ชาย	พานเอยหนาแม่พาน	พี่มานั่งรอบขอบลาน	มาช่วยน้องพานฟางเอย
	(เอ็งเอย ฟางเอย	พี่มานั่งรอบขอบลาน	มาช่วยน้องพานฟางเอย)

เพลงสกลลำพวน หรือ เพลงสกลลำพวน กรันให้วัวพวงเดิน หรือ วังนวดฟางฟู แล้วพานออกไป กระทั่ง “รูด” แล้ว ก็ปลดจวอก ที่เรียกว่ารูดนั้น ก็คือ ข้าวหลุดหล่นจากรวงยอดฟางหมด แล้ว เหลือท่อนฟาง เศษผงฟาง เศษผงก้านรวง และข้าวลีบปะปนอยู่ในข้าวทั่วไป เรียกกันว่า ลำพวนบ้าง ลำพวนบ้าง ถ้ามีเวลาพอก็ทำกัน หรือ ไม่ก็ในวันรุ่งขึ้น มานั่งกันรอบกองลำพวนนั้นต่างก็ส่งฟางหยาบ ๆ ออก เหลือฟางสั้น ๆ หรือเศษ ๆ ก็เอาตะแกรงร่อนกันไป ร้องเพลงกันไป น.ส.จำปา พงษ์ขำนิ ชาวคุ้มน้ำวน เมืองราชบุรี ได้จดมาให้ มีทั้งบทของชาย และ บทของหญิง

ชาย สกอลเจ้าลำพวนเอย หน้าเจ้านวลยิ้มแย้มก็เป็นไย
สงๆ สงๆ อยากจะได้แนบข้าง-แม่นาง เอย ใน
(ลูกคู่ชายรับว่า) ฌ้อ-แม่-เอย เอ้ย เอย ดอกไม้ นีกรักอยากได้-เจ้านวลเอย

หญิง สกอลเจ้าลำพวนเอย หน้านวล-ผัดแป้ง ใหม่ๆ
สงๆ สงๆ ถ้าจะไม่มีหวัง-แล้วพี่ เอย ชาย

(ลูกคู่หญิงรับว่า) ฌ้อ-เจ้า-เอย เอ้ย เอย ดอกไม้ รักรักไม่ได้-ดอกนวลเอย

ชาย (อีกหนึ่ง) สกอลเจ้าลำพวนเอย มาแอบแนบข้างแม่นางก็วัก

สงๆ สงๆ แม่เอย แม่นางคนดี มากับพี่ แม่นาง เอย ใน

(ลูกคู่รับว่า) ฌ้อ-แม่-เอย เอ้ย เอย ดอกไม้ นีกรักอยากได้ เจ้านวลเอย

ตัวอย่างเพลงสกลลำพวน ตามแบบของโพธาราม แบบนี้แปลกกันบ้าง

ชาย	สกอลลำพวนเอย	หน้านวลผัดแป้ง-ใหม่ๆ (ลูกคู่ทวนซ้ำ)
	โอ้แม่ผมดัดกันสง แม่คือโก่งปานคลื่น	แม่แพรพับผ้าผืน หล่อนไปอยู่ที่ไหน
	พี่เรียกน้องไม่ลุก ปลุกน้องไม่ตื่น	คำมิดดึกตื่น จวนรุ่ง-ตื่นได้
	มาเกิดแม่มา แม่อย่าซ้ำทวงที	ทำให้ตัวของพี่ คอยซ้ำ-ทำไม
	มาเกิดแม่มา แม่อย่าซ้ำเลยน้อง	แม่กลืนรูปรูปทอง ยอดรักของพี่เอย ชาย

ลูกคู่- เอ๊ยขอแม่เอยดอกไม้ พ่อเพลง ต่อลงว่า รีบมาไวๆ เอะ-แม่ศรีนวลเอย

หญิง	สกอลลำพวนเอย	หน้านวลผัดแป้งมาใหม่ๆ (ลูกคู่ทวนซ้ำ)
	มาช่วยสกอลลำพวน	แล้วมาชวนพูดจากรักใคร่
	เพิ่งจะมาพบประสบหน้า	ไม่รู้ทั้งวาจา และ ดวงใจ
	ยังชวนให้มาว่าแต่ชมชื่น	ทั้งดึกตื่นก่อนคืนจะไปไฉน
	ขอเป็นผู้อยู่กับต้น	ขอเป็นคนอยู่เรือนใน
	จะมาฝากรักกันพล่อยๆ	ไม่รู้ที่ถ้อยจะแจ้งจริงแค่ไหน
	ถึงจะกล่าวรำน้าตาลให้หวานล้ำ	ก็คงรับคำไม่ เอย ได้ เอย

ลูกคู่หญิง-เอ๊ยขอพ่อเอยดอกไม้ แม่เพลงต่อลงว่า-รับคำไม่ได้นี้จะพ่อศรีนวลเอย

เพลงสกลลำพวนของชาวเดิมบางแพะมีอีกลำลองหนึ่ง ในตำราบันทึกว่า “เป็นเพลงสั้นแกมยาว” แต่เป็นลำลองสัมพันธ์ ซึ่งพ่อเพลงแม่เพลงร้องล้อ และ เล่า รับกันอย่างนี้

สกอลลำพวนเอย	ลำพวนก็ลำไผ่
(ลูกคู่-สกอลลำพวนเอย	ลำพวนก็ลำไผ่)
พี่เป็นคนสง น้องเป็นคนสง	โอ้-แม่นวลนาง-เฉยไว้

พี่เป็นคนเขีย น้องเป็นคนคู้ย
สงไป สงมา สงหน้า สงหลัง
(ลูกคู่-เขียะ ซ่อแม่เอยดอกไม้

ของน้อยก็ลู่-กันไป
ขอให้ช่วยนวนาง-เร็วไว
เชื่อบ้างฟังไว้ นวลเอย)

มีบันทึกทำนองไว้ว่า จะสังเกตเห็นว่า เพลงของที่นี่ขึ้นต้นว่า “ สงคอลำพวนเอย ลำพวนก็ลำไผ่ ” แล้วร้อง
รับพร้อมกันเวลาลงเพลงว่า “ เขียะ ซ่อแม่เอย-ดอกไม้ เชื่อบ้างฟังไว้นวนเอย ” ร้องกันไปอย่างนี้เรื่อย ๆ มักเป็นบท
ผูกรัก เกี่ยวพาราสีกันนิด ๆ หน่อย ๆ

สงคอลำพวนบ้านพนมทวน เป็นอีกลำลองหนึ่ง ขอบันทึกไว้ เพื่อเห็นแบบเพลง มีอย่างนี้

“เป็นแบบเนื้อสั้น เช่น

คิ้วก่งสงคอแม่ลำพวนเอย
(คิ้วก่งสงคอแม่ลำพวนเอย
หยิบ ๆ ขึ้นแล้วก็สง
(หยิบ ๆ ขึ้นแล้วก็สง

ลำพวนก็ข้าวหนัก
ลำพวนก็ข้าวหนัก)
ฉันจะขอวางลง ที่ตรงคู่รัก
ฉันจะขอวางลง ที่ตรงคู่รัก)

แล้วทุกคนรับพร้อมกันว่า

โอะละเห้ เอะละชา
นวนเอ้ย นวลละออง
สงแล้ว สงแล้ว ก็ผลัก

รักแม่หนำนวลเอย
มาช่วยน้องสงเอย
ไปให้คู่รักสงเอย

ดังนั้น ร้องแบบนี้ก็เป็นการร้องอย่างเนื้อสั้น คือ มีตัวบทเพียง ๔ บรรทัด คือ

คิ้วก่งสงคอแม่ลำพวนเอย
หยิบ ๆ ขึ้นแล้วก็สง

ลำพวนก็ข้าวหนัก
ฉันจะวางลงที่ตรงคู่รัก”

แล้วจะต้องการร้องต่อ ก็ร้องบทอื่นต่อไปในทำนองเดียวกันนี้

เพลงด้อมข้าว หรือ เพลงชักกระดาน ครั้นลง หรือ ร่อนลำพวน หรือลำพวนแล้ว ถึง
กระนั้นก็ยังเหลือเศษฟาง ข้าวสับ และ แกลบ ทั้งข้าวก้นองอยู่เต็มลาน ฉะนั้น จึงมีการกราดเข้ารวมกับเส้าเกียด การนี้
ใช้กระดานมีไม้เป็นคันชัก บางทีก็ใช้เชือกเป็นสายชักลากได้เรียกการนี้ว่า “ด้อมข้าว” บ้าง และ เพราะใช้กระดาน
จึงเรียกว่า “ชักกระดาน” บ้าง ทั้งนี้ได้มีการเล่นหยอกล้อกัน และเพื่อครึกครื้นรื่นเริงสนุกสนาน ขณะด้อม หรือ
ชักกระดาน จึงมีเพลงประจำเท่าที่สังเกตเห็นมา ร้องได้หลายอย่าง สุดแต่แต่จะเป็น สำหรับกระดานด้อม หรือ ชัก
นั้น ดูรูปถ่ายทั้งกระดาน, วิถีชัก, ขึ้นชี หรือ ยืน, นั่งทับกันกระดานแดง เพลงที่ร้องเล่นชนิดคล้องปากจึงพอนึก
ได้ ไม่เคยเห็นร้องแก่กัน อาจมีคนเป็นเล่นกัน

ต้นเสียงขึ้นว่า ด้อมข้าวเอย มาช่วยกันด้อม ด้อมข้าวเข้าล้อม ห้อมหลักเกียดเอย

ลูกคู่รับ เอ้พร้อมกันชักว่า เอ้า เอ้ เเห้ เอ้ ด้อมข้าวเข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เอ้ เเห้ เอ้

ต้นเสียง ด้อมข้าวเอย ช่วยกันให้พร้อม ชักกระดานลากด้อม อ้อมหลักเกียดเอย

ลูกคู่รับ เอ้า เอ้ เเห้ เอ้ ด้อมข้าวเข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เอ้ เเห้ เอ้

ต้นเสียง ด้อมข้าวเอย ข้าวพูนขึ้นพร้อม เพราะร่วมกันด้อม ล้อมหลักเกียดเอย

บางทีลูกคู่รับอย่างนี้-เอ้า เร็ว เร็ว เร็ว ด้อมข้าวเข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เร็ว เร็ว เร็ว

ไม้กระดานต่อมข้าวและวิธีชักกระดาน มีคนหนึ่งกดเพื่อไม่ให้กระดานลอย และมีอีกคนชักลากอย่างนั้น

ต้นเสียง ต่อมข้าวเอย ช่วยกันลาก
ต่อม พร้อมต่อมพร้อมพร้อม อ้อมหลัก
เกียดเอย

ลูกคู่รับ เอ้า เร็ว เร็ว เร็ว ต่อมข้าว
เข้าหลัก ชักให้พร้อมเอย เร็ว เร็ว เร็ว

บางแพ เรียกเพลงชักกระดาน มี
ร้องเล่นกัน ทั้งปรากฏในตำราด้วย

ต้นเสียง- เจ้าช่างชักเอย ช้างน้อย
ห้อยหัก หักบนยอดหลักเกียด

ทั้งหมดร้องทวนพร้อมกันว่า-เจ้าช่างชักเอย
ช้างน้อยห้อยหัก หักบนยอดหลักเกียด

นี่แหละคู่ครองของแม่ทอง เนื้อละ-
เอียด

(ทุกครั้งรับพร้อมกันว่า-ให้พ่อชวนกันชัก
เอ้านอระนอยน่ารัก ชักให้เสมอกันเอย)

ต้นเสียง- เจ้าช่างชักเอย ช้างน้อยห้อยหัก หักบนยอดสะเดา (รับพร้อมกันซ้ำ)
ฉันไม่ใช่คู่ครองดอกของพ่อทองของเรา

(ทุกครั้งรับพร้อมกันว่า-“ให้แม่ชวนกันชัก เอ้านอระนอยน่ารัก ชักให้เสมอกันเอย”)

พนมทวน กาญจนบุรี เรียกเพลงชักกระดาน ลูกคู่ก็แปรไปอีกแบบหนึ่งเป็นแบบของตนเอง

ต้นเสียง- ช้างเอยช่างชัก ช้างน้อยห้อยหัก หักอยู่ที่หลักเกียด

นี่แหละคู่ครองของแม่ทองเสนียด ให้มารับเอาเถิดนะเจ้าเอย

(ลูกคู่รับว่า “แย้ตาลัก บักตาเล่อ ชักให้เสมอกันกันเอย

แย้ตาลัก บักตาเล่อ ชักไม่เชื่อมาดูกันเอย”)

บ้านนา นครนายก

ต้นเสียง- เจ้าช่างชักเอย กวางทองจะย่องเข้ามากระชากกระชักเอาไปไผ่

ทำบุญชักเท่าใดหนอ จะได้ร่วมหอกับพ่อสายใจ

ช่างชักเอยชักเย่อ ชักให้เสมอกันเอย

(ช่างชักเอยชักเย่อ ชักให้เสมอกันเอย)

อ่างทอง มีแบบคล้ายๆ กัน

เท่าที่รู้ และได้พบก็เพียงเท่านี้ พอเป็นตัวอย่าง

เจ้าช่างชักเอย ช้างน้อยห้อยหัก กระชากกระชักเอาไปตาล

ทำบุญสิ่งใดเอยหนอ จะได้ร่วมหอกะเจ้าหัวกระดาน

เพลงโบกข้าว ข้าวที่ด้อมเข้าไปกองรอบหลักเกียดแล้ว ยังมีข้าวลืบ แกลบ เศษฟางอยู่จึงต้องโบกกันอีก เดียวนี้มีเครื่องยนต์แล้วก็ล้มเลิกไป ข้าวที่โบกแล้วเรียก “ข้าง” เป็นกองรีๆ หรือ ขวยๆ เมื่อจะโบก มักเป็นผู้ชายยี่นวงละ ๔ คน มือถือกระดัง ผู้หญิงคนหนึ่งใช้ถาดตรงหินเอาไปซ้อนข้าวกองกับหลักเกียดนั้นแล้วเดินมาชูถาดขึ้นหมุนไปซ้ายสาดตรงไปกลางวง ทั้ง ๔ ก็โบกกระดังให้กระพือลมฟุ้งไปพัดเอาเศษฟางแกลบข้าวลืบออกไปหมด ข้าวเปลือกจะสะอาด เช่นนี้เพื่อชุ่มชื้นรื่นเริงสนุกสนาน จึงมีเพลงโบกข้าว และเพลงสาดข้าวขึ้น แต่ต้องขึ้นเพลงสาดก่อน บางทีก็เห็นคนโบกนั้นร้องเชิญ บางทีก็มีคนยืนอยู่นอกวงร้องขึ้น จะมีเพลงแก้กันหรือไม่-ไม่เคยเห็น ต้นเสียงขึ้นก่อน ผู้ร่วมวงเป็นลูกคู่ร้องรับพร้อมกันซ้ำแต่ละตอน

ต้นเสียงขึ้นว่า-เชิญเถะหนา-แม่มา (รับซ้ำพร้อมกัน) แม่สา-สาวสะ (ร้องซ้ำพร้อมกัน) จงรู้จังหวะ (ร้องซ้ำพร้อมกัน) แม่สะ-สาเดย (ร้องซ้ำพร้อมกัน)

ที่เห็นเป็น-ยายขม แก้วรัตน์ ตัวแม่เพลงประจำบ้าน ใช้สองมือถือถาดตรงหินซ้อนข้าวขึ้นชูหมุนถาดไปซ้ายแล้วสาดข้าวฟุ้งขึ้นเป็นพวงพลวนย้อยลงบน กองเดิม นั้นสอน ลูกหลานแล้วจึงซ้อนข้าวเต็มถาดเดินไปยังกองโบกแล้วยกถาดชูขึ้นหมุนซ้ายสาดข้าวฟุ้งขึ้นเป็นพวง พลวนลอยย้อยลงตรงกลางวงลงกองกับพื้น ทั้ง ๔ กระดังก็โบกกระพือลมให้พัดข้าวลืบแกลบเศษฟางออกไป ข้าวเปลือกจะสะอาดตลอด โบกหมดแล้ว ทั้ง ๔ ก็ยืนคอย มักขึ้นเพลงว่า

ต้นเสียง -สาดๆ โบกๆ ขอให้โชคดี สาดมาเถิด-แม่ศรี คอยโบกอยู่
 สาดเถิด-แม่ศรี สาด-แม่สะ สาเดย (ร้องรับซ้ำพร้อมกันทวนต้นนั้น)

ต้นเสียง -เชิญเถะหนา-แม่มา (ซ้ำพร้อมกัน) แม่สา-สาวสะ (ซ้ำพร้อมกัน)
 จงรู้จังหวะ (ซ้ำพร้อมกัน) แม่สะ-สาเดย (ซ้ำพร้อมกัน)

ต้นเสียง -สาดๆ โบกๆ ขอให้โชคดี (รับซ้ำพร้อมกันตรงนี้ก็ได้)
 สาดมาเถิด แม่ศรี คอยโบกอยู่ (รับซ้ำพร้อมกัน)
 สาดเถิด-แม่ศรี สาด-แม่สะ สาเดย (รับซ้ำพร้อมกัน)

ร้องรับกันไปอย่างนี้บ้าง บางทีก็เปลี่ยน ถ้าเปลี่ยนหัวหน้าจะขึ้นนำก่อน ลูกคู่จะรับกันไปเมื่อเป็น และจำได้แล้ว บางทีก็ร้องพร้อมกัน นี่ว่าเฉพาะแต่ดี มีข้ามาทำเสียก็มาก ข้าวที่โบกเสร็จแล้วเป็นกองรีๆ ขวยๆ เรียกกันว่า “ข้าง” แล้วก็ขนเข้ายุ้งฉาง มีการเรียกขวัญข้าวเข้ายุ้งเข้าฉางเงิน เข้ายุ้ง-เข้าฉางทอง อย่างที่กล่าวมาแล้ว เป็นอันเสร็จงานในปีนั้น อาจเป็นกาลปลายเดือน ๓ หรือ ขึ้นเดือน ๔ เสร็จแล้ว ก็มีกรุดกรานต่อถึงเดือน ๕ พอเข้าแรมเดือน ๕ ก็ต้องเตรียมเครื่องทำนาปีต่อไป ถึงแม้ กาลนี้มีรถเครื่องท่นแรงก็ตามก็ต้องเตรียม เพราะของที่ใช้มาแล้วก็ต้องชำระชุดทนต์ก็ต้องเตรียมปรับปรุงซ่อมแซมแก้ไขให้ดี เป็นอันว่าไม่มีกาลเวลาหยุด หรือ พักร้อนตลอดกัน

สำหรับเพลงประจำของชาวนาไทยนั้น ยังมีการเล่น และร้องกันในกาลพิเศษคือ มี่งานใหญ่ เช่น แต่งงาน หรือ บวชนาค เมื่อก่อนไม่มีโรงสี จึงมีการช่วยกัน เช่น สีข้าว ก่อนนั้นใช้สีมือ คำข้าว-กาลนั้นใช้ครก และสากตำ ผัด และกระต่ายข้าว-กาลนั้นใช้กระดังโกลกแป้งข้าวเส้น ข้าวปุ้น (ขนมจีน) กาลนั้นก็ใช้ครก และ สาก เมื่อกระทำก็มาช่วยกัน จึงมีการร้องเพลง เล่นเพลงแก้กันบ้าง ที่ประจำก็เป็นเพลงจังหวะเช่นคำข้าว- ก็ร้องกันว่า “คำเถะนะ (พ่อหรือแม่) คำ” ถ้าผัด-ก็มักจะเป็นผู้หญิงผัด ผู้ชายจะเป็นคนร้องว่า “ผัดเถะนะ-แม่ผัด” เอาละทั้งนี้เป็นเพียงบันทึกไว้ พวกเราได้เป็นกันมา ไม่ต้องหัด หรือ ซ้อม นึกได้อย่างไรก็เล่น-ร้องกัน ต่อไป-จะไม่มีอีกแล้ว

^๒ ยังไม่พบปีมีลูก ๆ

กฎหมายห้าม, ด่า, ม้าเมีย และมีเมียได้หลายคน

อินมาไทย *พ่อฆ่าแม่ เพราะคำว่าต้นขุน เมื่อมีเมืองอื่น (แล้วจึง) ต่อพ่อในต้นปีอิน ๒๒๒๐ แล้ว (๓๑๔/๑)

๑) เมื่ออินมา ไทยคลอง น้าหาน้องคู่เลื่องเมือง คู่สีฟ้า ๒ มอบแก้ (เป็น) คู่เมียใหญ่น้อย (๓๑๔/๒)

อินมาไทย คู่เลื่องเมือง มีลูก (ชื่อ) อินเลื่องไทย ปี (อิน) ๒๒๒๕ (๓๑๖/๑) คู่สีฟ้า เมียน้อย มีชายชื่อ อินคู่ฟ้า ปีอิน ๒๒๒๖ (๓๑๖/๒)

อินมาไทย เมืองแมน ออกคำห้ามเมียคำว่าถึงต้นขุน (ต้น) คน แลฟัวท่าน (๓๑๕/๑) * ให้เมีย (แต่) ต้นปีอิน ๒๒๒๔ อย่าถึงฆ่า แม่ต้องเลี้ยงลูก (๓๑๕/๒)

อินมาไทย ว่า เรื่องฟัวเมีย อันฉิ่งแรงอ่อน ต้นฟัวเดียว พอแท้ (๓๔๓/๑) * ผู้ชายมีจึงแรงร่างดีมีเมียได้หลายคน เลี้ยงดีมีผองใส มีได้ (๓๔๓/๒)

อินเลื่องไทย คลองเมืองแมน ปีอิน ๒๒๕๕ เมียใหญ่โสทนทอง เมียน้อย (ชื่อ) ขันทอง (๒๕๒/๑)

อินเลื่องไทย เมื่อปีอิน ๒๒๕๘ เดือน ๔ วันอยู่ ขึ้น ๓ (ค่ำ) โสทนทองมีลูก (ชื่อ) อินทองไทย (๒๕๒/๒)

อินทองไทย คลองเมือง (ปี) ๒๒๕๕ แม่ขอขวัญเพิงใจ เผลอไม้ทองคู่ (๓๑๑/๑) พี่น้องสองให้ คนพี่ (เปน) เมียใหญ่ น้องเป็นเมียรอง ขึ้นปีอิน ๒๒๕๘ ขวัญเพิงใจมีลูก อินขวัญไทย (๓๑๑/๒)

อินขวัญไทย คลองในปี (อิน) ๒๓๑๗ เมียชื่อเดิมเสมขวัญ เมียน้อยชื่อ (๓๒๑/๑) สิ้นเมืองสง ถึงปีอิน ๒๓๒๐ เมียเดิมเสมขวัญ มีอินเสมไทย สิ้นเมืองสง มีสินฟ้าสม (๓๒๑/๒)

อินเสมไทย คลองเมืองแมน ปีอิน ๒๓๖๗ เมีย (ใหญ่) ชื่อ สีแท่นทอง (๓๕๒/๑) เมียน้อย (ชื่อ) ฟ้าเลื่องทอง ปีอิน ๒๓๖๘ สีแท่นทองมีลูก (ชื่อ) อินเทินไทย (๓๕๒/๒)

อินเทินไทย คลองเมืองแมน ปีอิน ๒๓๘๘ เมียขวัญเมืองฟ้า (๔๓๓/๑) เดือน ลอยฟ้า (เปนเมียน้อย) ขวัญเมืองฟ้า มี อินขวัญฟ้า ปีอิน ๒๔๐๑ (๔๓๓/๒)

● + + + + +

* เหตุเกิดกฎหมายนี้ ชี้ให้เห็นถึงประเพณีไทยที่ถือเคารพต้นไทย จึงไม่นิยมคำว่ากันแม่เมียด่าก็ยังไม่ จึงนับได้ว่าเป็นที่นิยมกันมา ในธรรมเนียมของไทยถือว่าไม่นิยมคำด่า โดยเฉพาะเรื่องบุรพชน และ เป็นประเพณีต่อมาไม่นิยมบอกชื่อปู่ย่าตายายพ่อแม่ เมื่อเด็ก ๆ นำขบขัน ที่ตัวเองไม่รู้จักชื่อจริง ๆ ของท่าน เรียกหรือบอกกันก็แต่สาธารณะนามว่าปู่ย่าเป็นต้น เพิ่งรู้จักเมื่อบวชเป็นสามเณรแล้ว

๒. แน่นอนว่าเป็นธรรมเนียมตั้งแต่นั้นมา ที่ฟัวไม่ฆ่าเมียเพียงเหตุด่าว่ากัน และผู้ชายไม่เก่งกับผู้หญิง ในธรรมเนียมของไทยถือว่าเมื่อผู้ชายบรรลุนิติภาวะ คือ บวชแล้ว ถ้าใครผู้ชายรังแกผู้หญิงก็เท่ากับประกาศตัวเองว่าเลวมาก ซึ่งไม่มีผู้หญิงต้องการ เป็นที่เชื่อได้ว่ามีคำพังเพยเข้าไปเป็นกระทุ้งอยู่ในโคลงโลกนิติว่า ดีหัวหมา ด่าแม่เจ๊ก เลี้ยงกะเด็ก เก่งกะเมีย ซึ่งไม่มีใครสรรเสริญ ฯ

๓. จากกฎหมายเก่าแก่มานี้เอง ที่เป็นธรรมเนียมมา ผู้ดี หรือ ผู้มีอำนาจยศศักดิ์ มีเมียหลายคนได้ เล่ากันว่า พ่อทวด หรือ เทียด ซึ่งเป็นที่ออกหลวงพิทักษ์นาวยุทธ (พันมี บางช้าง) มีเมีย ๑๑๗ คน ควบคุมเมียต่าง ๆ ด้วยดาบ เพราะเป็นแม่ทัพเรือจึงมีอำนาจ เมื่อตายมีอายุได้ ๑๑๒ ปี อยู่แถวอ้อมประมาณปี พ.ศ. ๒๓๓๖-๒๔๔๘ ฯ

ต้นพระร่วง จ้าวแม่เบิกไพร ทองสีไพล

เลี้ยงสัตว์ ตั้งชื่อต้นไม้บก ไม้หน้า

ปีอิน ๒๔๖๔ ก่อน พ.ศ. ๒๔๗๖ ปี เมื่อ ๕,๔๐๖ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

ขุนร่วงลายไทย (จ้าวพ่อป่า จ้าวป่า) ถ้าเทือกเขา
(ด้านวังสะดิง) “ร่วง” มือขวากวักดลง มือซ้ายหงายซ้อนขึ้น
สัญลักษณ์ ยกและกดประทับชื่อ ตามคำที่ชื่อพระร่วงค้น ให้
เลี้ยงไม้ให้หมาสัตว์ใช้งานได้ ให้ตั้งชื่อต้นไม้

ขุนหญิงทองสีไพล (จ้าวแม่เบิกไพร) มือขวา ถือดอก
บัว มือซ้ายถือลูกขุน สัญลักษณ์ตั้งชื่อ ไม้หน้า ไม้บก เช่น ต้นสัก
ต้นทอง ฯลฯ ชื่อต้นไม้ จึงมีชื่อไทยอยู่ตลอดมา

ทั้งคู่นี้ เมื่อยังเป็นคน ได้เริ่มตั้งชื่อต้นไม้ บุคเบิกป่า จึงเป็นต้นไทย ครั้นตายไปแล้ว ก็ขึ้นเป็นต้นผีไทย
อันมีชื่อจ้าวป่า จ้าวแม่เบิกไพร มีศาลเป็นหลักฐานอยู่แล้ว

ร่วงลายไทย กลองเมืองแมน ปีอิน ๒๔๖๔ ไม่มีเมีย ยินข่าว ทองสีไพล* (ได้ไปถึงถิ่นแล้วพบ)
(๔๐๐/๑) ทองสีไพล ลูกขุนทองดาวผา อีแม่นางเฒ่าแสงทอง ทองสีไพลสุภาพาพาพ่อแม่ ยอมตน (๔๐๐/๒)

* ทองสีไพล จะเป็นชื่อเดียวกับจ้าวแม่เบิกไพรหรือเปล่าไม่รู้ ที่ราชบุรี ณ บริเวณหน้าเขาโกสัฒนฤณี มีศาลเรียกกันว่า
ศาลเจ้าแม่เบิกไพร และจังหวัดกาญจนบุรีก็มี จ้าวแม่เบิกไพร เมื่อเวลาออกล่าสัตว์มักมีการบูชา หรือนอกกล่าวจ้าวแม่เบิกไพร

ร่วกลายไทย ปีนิน ๒๔๖๖ เมียทองสีไพล ท้องมีลูก คนตันชื่อ ร่วเมืองไทย (๔๐๑/๑) ทองสีไพล (เมีย) ขุนร่วกลายไทย ท้องเกิดร่วเมืองไทยขึ้น ๑ (คำ) เดือน ๗ ปีนิน ๖๔๖๗ เมืองแมน (๔๐๑/๒)

ร่วกลายไทย ทั้งสองสีไพล ช่วยสร้างโรงช้าง ม้า จัว ควาย ลา ล่อ (แก้ง กวาง) เพื่อเอาใช้งาน เมือง แลไถนา (๔๐๒/๑)

ร่วว่า อันตัวช้าง กำลังมาก เหมาะของ ม้าหื้อเรว ควนขี่ไปมา จัว ควาย ควนไถนา ลา ล่อ ควนขี่แลขนของ (๔๐๒/๒)

กตคำหมาย เมืองแมน ร่วกลายไทยว่าปีนิน ๒๔๖๗ เดือนอ้าย ขึ้น ๑ คำ คนเลี้ยงควาย จัว ช้าง ม้า ลา ล่อ (๒๐๖/๑)

ร่วกลายไทยว่า คนผู้ใช้งาน ม้า ช้าง จัว ควาย ลา ล่อ แลอื่น ควนเลี้ยง ไม่ฆ่ากิน ผู้ฆ่ามันหรือให้ฆ่า ควนให้ ฆ่าให้ตายตามกัน (๔๐๖/๒)

ร่วกลายไทย ผู้เหินเมืองแมน มีไม้ (มาก) ไม่มีชื่อ ให้ทองสีไพร ออกชื่อคำเมืองเมือง (แมน) เรียกชื่อ (ตันไม้) (๔๐๔/๑)

ทองสีไพล (ตั้ง) ชื่อเรียก ต้นทอง ตเคียน เเตง ตุม ยุง ยาง เหียง มาฆ่า ตู่ สัก มุก โมง ไผ่ พล่าว พलग (๔๐๔/๒)

--- ๑ ---

ดูตามกระเบื้องจารนี้ ขุนร่วกลายไทย และ ทองสีไพล เป็นตันเลือกสัตว์ใช้งานให้ถูกกำลังและเป็นคันเลี้ยงสัตว์ ทั้งเป็นผู้ริเริ่มแบบอย่างเอื้อเอ็นดูหรือเมตตาสัตว์ เช่นสัตว์ซึ่งใช้งานห้ามฆ่ากินในธรรมเนียมของไทยลาว ว่าควายที่เลี้ยงใช้งาน หรือ ทำนาได้ข้าวแล้ว ถือกันว่ามันมีบุญคุณ เมื่อมันกินข้าวมักไม่ห้ามปล่อยให้มันกิน ส่วนมากหน้ายุงชุมฤดูฝนมักซื้อมุ้งกางให้ เมื่อแก่ทำงานไม่ไหว นิยมเลี้ยงปล่อยตายคาคอก เมื่อตายเองแล้วนิยมเอาเนื้อทำอาหารถวายพระอุทิศบุญให้ ธรรมเนียมเอื้อเอ็นดูเมตตาสัตว์ของไทยลาว คงมีแบบอย่างมาจากกฎหมายฉบับนี้ จึงถือเป็นธรรมเนียมกันต่อมา

ร่วกลายไทย และ ทองสีไพล เป็นผู้สนใจป่า ตั้งชื่อดันไม้ในลักษณะ “จ้าวป่า” ความจริงได้พยายามอ่านให้ มีชื่อเบิกไพร หรือ ทองเบิกไพร แต่ตัวไปไม่ได้ ร่วกลายไทย และ ทองสีไพล ถ้าเลื่อนมาเป็นเบิกไพรได้จะเหมาะสมมากที่สุดที่ต้นขุนชายขุนหญิงไทยนี้เองเป็นจ้าวป่า แต่ชื่อไม่เหมือนกัน ถึงกระนั้น ก็ยังเชื่อว่า ได้เป็นต้นเริ่มเรื่องเอื้อเอ็นดูเมตตาสัตว์และตั้งชื่อดันไม้ ถ้าสมัยเดิวนี้นลองเริ่มเรียนสัตวศาสตร์ และ พฤกษศาสตร์แล้ว ดูคล้ายเมืองไทยไม่มีสัตว์และไม่มีตันไม้ เช่น วัว ก็เรียกว่าโคเป็นแขก ถ้าเรียกตามภาษาธรรมชาติวิทยา พวก โบวิดีย์ (Bovidae) ยังไม่รู้จักก็กลายเป็นฝรั่งไปแล้ว มะพร้าวเรียกพวกปาล์มจะไม่รู้จักว่าตันไม้ไทย อีกหน่อย คงว่ากันว่าวัวคือโคเมาจากแขก มะพร้าวคือปาล์มเมาจากฝรั่ง แผ่นดินไทยก็ทำทำว่าจะมีแต่แผ่นดิน ยิ่งสันนิษฐานกันว่าแผ่นดินไทยอยู่ใต้ทะเลแล้ว แผ่นดินไทยก็ทำทำว่าจะไม่มี

บังเอิญ ร่วกลายไทย และทองสีไพล เขียนเรื่องไว้ให้รู้และมีอยู่ให้รู้ว่า แผ่นดินไทยมีทั้งสัตว์ ทั้งตันไม้มีชื่อเป็นคำไทยมาเป็นพัน ๆ ปีแล้ว

พระร่วงเมืองไทย จ้าวแม่ย่าชื่อนาง^๑

ต้นเลียง หรือ เมตตา คือ ระบบทารกสงเคราะห์

ปีอิน ๒๔๕๐ ก่อน พ.ศ. ๒๔๕๐ ปี เมื่อ ๕๓๘๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

ขุนร่วงเมืองไทย (ทั้งคู่นี้อยู่ในถ้ำเทือกเขา ด้านวัง
สะตึง ราชบุรี) มือขวาทำปัทม มือซ้ายทำประคอง สัญลักษณ์
ประคองปกป้อง (เลียงลูก และลูกเลียง) ตามธรรมเนียมเลียงลูก
ของไทยถือว่า พระร่วงมักถูกเรียกมาช่วย เมื่อลูกตกใจ

ขุนหญิงย่าชื่อนาง มือขวาทำปัทม มือซ้ายทำประคอง
สัญลักษณ์ประคองปกป้อง (เลียงลูกและลูกเลียง) ในชื่อแม่ย่า
นาง เป็นผีเรือ แม่ชื่อเป็นผีแม่เลียงเมื่อมีลูก แม่ไทยลว่าต้องออก
ปากฝากแม่ชื่อแม่ย่านาง แม่ชื่อและพระร่วงยืนยันผีตื้นผีฟ้า

ทั้งคู่นี้ อาจเป็นขุนหญิงย่าชื่อนางก่อนได้เลียงเด็ก ปีอิน ๒๕๑๘ ขุนร่วงออกกฎหมายให้เลียงลูก ถ้า
ไม่เลียงนำมาให้ย่าชื่อนางเลียง ถ้าปล่อยหรือฆ่าให้ตายก็ลงโทษประหารชีวิต

ทั้ง ๒ นี้ ขุนร่วงเมืองไทย ตามหน้าที่ได้ปกครองในฐานะพ่อเมือง ทั้งยังทำหน้าที่พ่อของลูก คือออก
กฎหมายให้เลียงลูกและลูกเลียง จึงมีศักดิ์ขึ้นทั้งในฐานะพ่อเมือง และพ่อของลูก เมื่ออยู่ก็เป็นต้น เลียงลูกและลูกเลียง
ครั้งตายไปก็ขึ้นเป็นต้นผีฟ้า เป็นพ่อเลียง ไทยเดิมจึงนิยมถวายลูกแก่พระร่วง เมื่อตกใจจึงฝากพระร่วงให้ช่วยปลด
ใจและเลียงรักษา

แม่ย่าชื่อนาง ในหน้าที่เป็นขุนหญิง และเป็นแม่ของลูก และชอบเลียงลูกกำพร้า ทั้งต่อมาตามกฎหมาย
ออกให้รับเลียง ลูกเลียง ครั้งเป็นคนก็เป็นแม่และเป็น แม่เลียง จึงเป็นต้นทารกสงเคราะห์ เมื่อตายไปก็ขึ้นเป็นต้นผี
แม่เลียง ซึ่งมีชื่อประจำว่า แม่ชื่อ และยังเป็นต้นผีเรือ ต้นผีแม่น้ำ อันมีชื่อประจำว่า แม่ย่านาง

---- ☆ ----

^๑ ย่าชื่อนาง ที่เขียนไว้ในกระเบื้องเกือบเหมือนตัวเดียวกันนี้ อ่านง่ายมากอย่างที่ เขียน ย่าชื่อนางได้ลองให้ ร.อ. หลวงอำ-
รุงประชากิจ ก็อ่านได้ จึงอ่านง่าย แต่เราไม่เคยรู้เรื่องนี้กันมาก่อน ในเวลาไปเรือหรือนำเรือจะไปแข่ง ไทยลว่ามักทำพิธีบูชาแม่ย่านาง

ร่วงเมืองไทย คลองเมืองแมน ปีอิน ๒๔๕๐ เมีย (ชื่อ) ย่าชื่อนาง เมียน้อย ชื่อ ทองเทินฟ้า
เข้าปีอิน ๒๔๕๒ (๔๐๕/๑) ย่าชื่อนาง มีลูก (ชื่อ) ร่วงชื่อไทย ปีอิน ๒๔๕๕ ทองเทินฟามีหญิงหาย มีชายชื่อ
ร่วงเทินไทยยง (๔๐๕/๒)

ร่วงเมืองไทย กล่าวกฏคนในปีอิน ๒๔๖๖ ย่าชื่อ (นาง) ออ ไก่ นก เปด ห่าน ปลา (ปลา) ปู
(๔๑๐/๑)

และเรื่องเกี่ยวกับแม่ย่านางนี้ ได้ถามนายตวง จิตต์พะวงษ์ ซึ่งเคยมีอาชีพเป็นนายเรือออกทะเลหาปลา
ได้เล่าว่า เวลาออกทะเล ต้องทำพิธีบูชาแม่ย่านางทะเล หรือ จ้าวแม่ทะเล มีจัดเครื่องเช่น บำบวงสังเวย มีเหล้า
กุ่มปล่า ปลาขำ เป็นต้น สังเกตดูจะเป็นของพระร่วง หรือ จ้าวพ่อทะเลหลวง สำหรับ-แม่ย่านาง หรือ เจ้าแม่
ทะเลหลวงนั้น ก็มีเครื่องบวงสรวงสังเวยเช่นเดียวกัน และมีกล้วย, อ้อย, ขนมน้ยม, กับ ใบสีกาขาม พร้อมเครื่องสำออง
คือ ผ้าสีทับทิม, แป้ง, น้ำหอม, หมากพลู, กับเครื่องบูชา, คือ ดอกไม้, รูป, เทียน, เท้าที่จะจัด และเท้าที่มี
มักจัดหาเตรียมไว้ก่อน กับทั้ง-ได้ฟัง ทหารเรือ และชาวเรือท่องเที่ยวทะเล ก็มีประเพณีบวงสรวง บอกกล่าว ยิ่งเวลาจะ
ข้ามเส้นศูนย์สูตร ก็มีประเพณีเช่นบวงสรวงสังเวยแม่ย่านางทะเลกัน และจัดกันแต่ละอย่าง แต่ก็ยังเป็นพิธีเช่นบวงสรวง
อย่างเดียวกัน

ทั้งได้ฟังเล่าว่า-ทางใต้เป็นเมืองฝั่งทะเล มีประเพณีแต่งบูชาแม่ย่านาง คือ จัดเด็กชายมีหน้าคล้ายหญิงให้
แต่งตัวเป็นแม่ย่านางแล้วจัดเป็นขบวนแห่ไปทางริมทะเลเพื่อป้องกันสิ่งร้ายอันเกิดจากทะเล เช่น พายุลมฝน และคลื่น
เวลานี้ ได้พบหลักฐาน-ชาวมายา กับชาวอินคา ณ อเมริกากลางและใต้ซึ่งก็คือ-คนไทยได้ไปอยู่ และตั้งชื่อเผ่าว่า
“แม่ย่า” คือ มายา และชื่อว่า อินคา ซึ่งผู้เป็นหัวหน้า หรือ ต้นคนนั้นอาจได้เคยถูกจัดให้แต่งเป็นแม่ย่านาง (เห็น
เขียนสลักไว้กับปราสาทว่า แม่ย่านางไทย) เมื่อใหญ่โตขึ้นเป็นต้นคน หรือ หัวหน้าแล้ว พวกพ่อของตัวพร้อม
กับตัวเองในตำแหน่งหัวหน้าเผ่า หรือ ต้นคน จึงตั้งชื่อของตัวทั้งพวกพงเผ่าว่า ต้นคนชาวแม่ย่า หรือ ตั้งชื่อว่า
แม่ย่า ฝรั่งเศสเขียนระบุกาลไว้ว่า กฤตศตวรรษที่ ๘ คือ พ.ศ. ๑๓๔๓ ดำรงอยู่ได้ถึง ๘๐๐ ปี (การสร้างปราสาทว่า
กฤตศตวรรษที่ ๑๐ พ.ศ. ๑๕๔๓)

ยังมีอีกพวกหนึ่ง ได้สืบเผ่าผู้ชาย หรือ ผัว คือ พ่อหลวง หรือ พระร่วง ได้ลงไปสร้างสิ่งของไทย
ไว้ตลอดอเมริกาใต้ ตั้งแต่-เปรู โบลิเวีย อาเจนตินา ชิลี ตั้งชื่อชาวเผ่าตัวว่า อินคา พวกอินคานี้ได้สร้างเมือง
ถนนขนาน บนภูเขาได้ขุดยาวทั้งรู้จักทำแลงและหินดิน (คือ-ดินลูกรัง) กับ หิน เป็นปราสาท วัสดุ ประดิษฐ์กรรม
ปฏิมากรรม เหมือนกัน ได้ทำลายสื่อ ลายรูอ่าน แบบปฏิทินทั้งสุริยคติ และจันทรคติ คือ เดือนสี่ เดือนคู่ กับ
มีรูปขุนต้น คือ โสภ หรือ โสภผู้ชายเป็น-จ้าวพ่อข้าวโพด ได้สร้างรูปมีผักข้าวโพดห้อยทั้งสองบ่า จึงเป็นหลัก
ฐานไทยได้ตลอด

-----☆-----

มีกระจก ผ้าสี แป้ง น้ำหอม หมากพลู รูป เทียน ดอกไม้มักเป็นพวงดอกไม้ (มาลัย) พวงดอกไม้คล้องคอเรือ กระจกบางที่ใช้
สายสร้อยทองคำใช้สายคล้องสีผ้าผูกกระทกชายทั้งสองเป็นพู่แบบห้วงกลคล้องคอเรือรวมกัน หมากพลูใส่ช่องมีเทียนเล็ก ๆ และรูปดอกไม้
ก้านยาว ๆ ผูกรวมกันบนคอเรือรวมกัน แป้งประสมน้ำหอมประพรมหัวเรือ รูปเทียนจุดปักที่กระทกหัวเรือกล่าวคำที่เรียกตามประเพณี
ว่าบอกกล่าว ประเพณีที่ทำกันมาอย่างนี้ เรียกว่า บูชาแม่ย่านาง ฯ

แม่ชื้อ ก็เข้าใจว่ามาจากชื้อ ย่าชื่อนางนี้ ตามความในกระเบื้องจารนี้ปรากฏว่าเริ่มประเพณีเลี้ยงลูกเลี้ยงมา และรับเลี้ยงเด็ก
หรือประเพณีทารกสงเคราะห์มา ประเพณีหญิงไทยลว่า ในเวลาที่มีลูกอ่อน มักทำพิธีฝาก หรือ มอบลูกแก่แม่ชื้อให้ช่วยเลี้ยงดูลูกอ่อน
และถือกันเป็นประเพณีว่า เด็กอ่อนล้ม ตกที่สูงไม่ค่อยเป็นอะไร มีแม่ชื้อคอยรับ เรื่องนี้ ไทยลว่ามีประเพณีนับถือแม่ชื้อกันมานาน ฯ

เมื่อเวลาที่มีลูกใหม่ ๆ มักมีพิธีกระทำฝากหรือถวายพระร่วงและแม่ชื้อ มีการจัดดอกไม้หมากพลู กล้วยน้ำว้าสุก เกลือเม็ด
สายสิญจน์ ผูกข้อมือและสายมงคลสวมคอ ขม้น ดินสอพอง (มีอย่างอื่นอีกจำไม่ได้) เอาใส่พานวางบนหัวนอน เวลากระทำ
ว่าอะไรบ้างไม่รู้ ฯ

ร่วเมืองไทยออกกำ วันขึ้น ๖ ค่ำ เดือนห้า ปีมิน ๒๕๑๖ ให้คนเมืองแมนเลียงพะ และ ปลา ปู ห่าน
เปิด ไก่ นก กวาง สมัน เก้ง ช่างกินได้ (๔๑๐/๒)

ร่วเมืองไทย ออกข้อกำหนดเมืองแมนสรวง ปีมิน ๒๕๑๘ เดือนอ้ายขึ้น ๒ ค่ำ ชาย ญิง ผู้มี
ลูกชายญิง ต้องเลี้ยง (ดูให้ดี) (๔๑๕/๑) ผู้มีลูกไม่เลี้ยงควนให้ยาซื้อ (นาง) เลียง ห้ามฆ่า (และ) ทิ้งตาย
ผู้ฆ่าลูกตาย หรือทิ้งลูกตายต้องฆ่ามันให้ตายตามกัน (๔๑๕/๒)

ที่ปรากฏนี้ ขุนร่วเมืองไทย และ แม่ย่าชื่อนาง ได้กระทำการเลี้ยงลูก และลูกเลี้ยง กับได้-ออกกฎหมาย
บังคับไว้ด้วย จึงได้เป็นประเพณีตกทอดมาถึงกาลบัดนี้ เพียงว่าเปลี่ยนชื่อเป็น “การกสงเคราะห์” หรือ อนุบาล
เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา พระภิกษุรับเป็นศิษย์ได้สอนหนังสือ วิชาช่าง ความรู้เรื่องทำนา ระบบแบบประเพณี
ศีลธรรม และ กฎหมาย ตลอดถึงวิชาการต่อสู้ป้องกันตัว คือ พลศาสตร์ ทั้งพลจิต และ พลกาย อันวิวัฒนาการ
มาเป็นวิชาการสงคราม ตลอดถึง - พลแร่ธาตุ เช่น กำลังแม่เหล็ก กำลังไฟฟ้า พลกำลังรสต้นไม้ต่างๆ ฝ่ายหญิง -
ก็มีแม่ชี หรือ แม่เลี้ยง ชั้นสูงก็เข้าไปอยู่ในวัง หรือ จวนทำเนียบขุนนาง แม้ว่า - บางครั้งจะเป็นข้า เช่น ข้าหลวง
หรือ ข้าราชการ ก็ตาม ถึงกระนั้นก็ถูกเลี้ยงอบรมสอนวิชาสรรพทุกอย่าง เช่น สอนหนังสือ ทำครัว - อาหารหวานคาว
เย็บปักถักร้อยยกจากไหมผ้า สอนเพาะปลูกต้นไม้ - เช่น ผัก ดอกไม้ ไม้เลียง ข้าว ไม้ผล เป็นนา ไร่ สวน
ต่าง ๆ จะได้ทำหาผลเลี้ยงชีพตัวเองได้ ถึงกับเป็นระบบแบบประเพณี - เลี้ยงลูก และ ลูกเลี้ยง ซึ่งขุนร่ว และ
แม่ชื้อได้กระทำไว้ กับทั้งได้ตกทอดอยู่แก่คนไทยตลอดมาถึงกาลนี้ ถึงจะเปลี่ยนไปเป็นของผู้อื่น แต่ของไทยก็มี
ประจำอยู่แล้ว

ต้นกระทำชื่อ สร้อย เฟื่อง

ปีอิน ๒๕๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๕๑๕ เมื่อ ๕๒๓๓ ปีมาแล้ว

ร่วชื่อไทย กลองเมืองแมน ปีมิน ๒๕๒๕ เมียชื้อสร้อยรยา (เมีย) น้อย (ชื้อ) เฟื่องลยา
(๔๑๑/๑) ร่วชื่อไทย สร้อยรยา มีชายปีอิน ๒๕๒๗ เดือน ๗ ขึ้น ๕ ค่ำ ชื้ออินร่วไทยลยา (๔๑๑/๒)

กฎหมายเมืองแมน แผ่นลำดับอ่านที่ ๔๓๔

ซึ่งยืนยันทนธรรมไทย ปีมิน และความมีกฎหมายอันปรากฏในประเพณีไทย

กฎหมายคุ้มครองสัตว์เลี้ยงห้ามลักขโมย คือ คุ้มครองสิทธิสังหาริมทรัพย์ ซึ่งขุนร่วชื่อไทยเขียนประกาศ
ไว้แต่ปีอิน ๒๕๓๗ ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๓ ปี หรือเมื่อ ๕, ๒๒๑ ปีมาแล้ว นำมาเพียงหน้า ๑

- กต หมาย คน

- เมือง แมน ขุน ร่วง

- ชื่อ ไทย ว่า วัน

- ขึ้น ๒ (ค่ำ) เดือน อ้าย

- ปี อิน ๒ ๕ ๓ ๗

- ชาว แมน ผู้...

กตหมาย คนเมืองแมน ขุนร่วงชื่อไทยว่า วันขึ้น ๒ (ค่ำ) เดือนอ้าย ปีอิน ๒๕๓๗ ชาวแมนผู้ (๔๑๔/๑) มี แพะ แกะ ม้า ช้าง ลา ล่อ ควาย จัว เปด ห่าน ไก่ ปลา ปู หอย นก เลี้ยง ใช้งาน หรือเลี้ยงไว้กิน ห้ามขโมย แม้ขโมยให้ฆ่ามัน (๔๑๔/๒)

กตหมาย เมืองแมน^๑ ร่วงชื่อไทย ต่อคำ อันผู้มี ช้าง ม้า ลา พ้อ จัว ควาย (๔๓๐/๑) เก้ง กวาง หมา หมู กวนเลี้ยง ขัง ให้ดี ของสินอื่นควน(เก็บ) ไว้ในบ้าน (๔๓๐/๒)

ร่วงชื่อไทย เมืองแมน ขึ้นปีอิน ๒๕๓๗ เดือนอ้าย ขึ้น ๒ ค่ำ ว่าผู้ใดเห็น จัว ควาย ช้าง ม้า ลา (๔๑๕/๑) ล่อ เก้ง กวาง และของได้อื่น คนเก็บหรือเอาไว้รอเจ้าของ ไม่ให้ขโมย มันไม่ผิดแม้ซ่อน บัง จึงผิด (๔๑๕/๒)

พระเจ้าอินร่วงไทย จ้าวแม่ทัพบทิมทอง

ต้นมูลค่าและซื้อขาย ตลาดนัดบกน้ำ ปีอิน ๒๕๕๑

ก่อน พ.ศ. ๒๕๖๕ ปี เมื่อ ๕,๓๑๕ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

เรื่องเล่าไว้ว่า ขุนอินร่วงไทย ออกกฎและกฎหมาย คือ ๑. อนุญาตให้ย้อมผ้าใช้ได้ ๒. บัญญัติค่า ทั้งเงินและทอง ๓. ออกกฎหมายให้ซื้อ และค่าเงินทองกับชำระหนี้ ๔. จัดซื้อ, ขาย, ระบบการแลกเปลี่ยน เช่น “แลกข้าว” “เปลี่ยนของ” ๕. ให้ตั้งตลาดนัด ทั้งน้ำและบก ทั้งหมดนี้มีปรากฏมาถึง ปัจจุบัน

^๑ ร่วง และ ชื่อ อาจเป็นประเพณีนี้มา บังเอิญท่านผู้ออกกฎหมายห้ามคดโกงลักษณะโมฆกัน ชื่อ “ชื่อ” หรือชื่อเดิมว่า ร่วงชื่อไทย ก็ความซื่อตรงนี้ย่อมเป็นที่นับถือกันในหมู่ไทยลาว แม้กระทำสัตย์สาบานก็ หมายความถึงว่าซื่อตรงต่อกัน ได้เป็นประเพณีใน หมู่ไทยลาวมานานักหนาแล้ว ซึ่งถ้าเป็นเพื่อนเกลอกันแล้วต้องซื่อตรงต่อกันตลอดเวลา ไม่ล่วงละเมิดแม้ทรัพย์สินสมบัติลูกเมียอันถือเอาชีวิต ไม่เพียงเท่านั้น แม้คนอื่นจะมาล่วงละเมิดลักลอบของเพื่อนเกลอแล้วยอมขอมไม่ได้ ย่อมถือซื่อตรงถึงพลีชีวิตช่วยปกป้องรักษาให้ ต้นไทย ผู้ชื่อ หรือ ขุนร่วงชื่อไทยได้สร้างทำประเพณีมาซึ่งเป็นต้น และ เริ่มเป็นต้นความหมายอันสูงส่งของคำและความหมายว่า “ชื่อ” และ ซื่อตรง ทั้งไทยซื่อตรงมา ซึ่งได้เป็นประเพณีของไทยลาวมานานตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์แล้ว คำและความหมายว่า “ชื่อ” คงมีมาก่อนสมัยขุนร่วง ชื่อไทย กระนั้น อย่างน้อยนับแต่สมัยขุนร่วงชื่อไทยมาก็ ๕,๒๘๓ ปีมาแล้ว

๑. ขุนอินร่วงไทย มือขวาถือ ดอกบัว ๕ ดอก สัญลักษณ์ตั้งของ ๕ อย่าง มือซ้ายถือหอยยอด หรือหอยสังข์ เครื่องหมายมหาขุนผู้ทำประโยชน์ไว้ ร่วงนี้ ที่สั่งเงินทองเป็นของมีค่าเหล่านั้นๆ ไขแลก เปลี่ยน ซื่อขายกันได้และนี่ก็ขึ้นยันผิด้ ดัน ซื่อพระร่วง ปากศักดิ์สิทธิ์

๓. ขุนหญิงทับทิมทอง ทำยื่น มือขวาถือลูกทับทิม (ต่อมาใช้เป็นตรา ประทับ) มือซ้ายถือหอยยอด เครื่องหมายมหาขุนหญิง หรือเครื่องหมายการค้า น้ำ ค้าบก บังเอิญรูปนี้ได้มาทั้งทำนังและทำยื่น จึงรู้ว่า มี ๒ ชุด จ้าวแม่ทับทิม มีศาลอยู่ ตามแม่น้ำสายทะเลทั่วไป ที่สะพานกรุงธน มีศาลเห็นเป็นแบบจีน ไปถามคนเฝ้าเขา บอกว่าศาลเจ้าแม่ทับทิม จีนคนนั้นยัง เถียงให้ว่า เดิมเป็นศาลเจ้าแม่ทับทิมของ ไทย จีนบูรณะสร้างใหม่จึงเป็นของจีน ลำ หรับที่มีศาลแล้ว จ้าวแม่ทับทิมนับว่ามีศาล มากที่สุดในแดนไทย

๒. ขุนหญิงทับทิมทอง

ท่านทั้งคู่นี้ ต่างได้กระทำความยิ่งใหญ่ไว้แก่โลก เมื่อเป็นมนุษย์อยู่ก็เป็นขุน ผู้ปกครองบ้านเมืองให้อยู่ร่มเย็น เป็นสุข กับมีชื่อว่าอินหรือพระอินอยู่แล้ว เมื่อตายไปเกิดเป็นผีฟ้า จึงเป็นที่พระอิน ผู้ปกครองสวรรค์ และยังมอง ดูลูกหลาน จึงได้ชื่อตามสมัยใหม่นี้ว่า อวโลกิตेश্বর คือ พระอินสรวง ผู้ดูแลโลก จ้าวแม่ทับทิม หรือขุนหญิงทับ ทิมทอง เมื่อเป็นมนุษย์ชาติอยู่ได้ทำเงินทอง สร้างระบบค้าขาย แลกเปลี่ยน ฯลฯ จึงเป็นจ้าวแม่ทรัพย์สินเงินทอง ซื่อขาย แลกเปลี่ยนผลกำไร และก็ชอบห่มสะไบสีทับทิมด้วย เมื่อตายไปเป็นผีฟ้ามีชื่อว่าจ้าวแม่ทับทิม อีกชื่อหนึ่ง ชื่อ พระ นางลักษมีเทวี ต่างขึ้นเป็นต้นผีไทยมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว (ขุนอินร่วงไทย และจ้าวแม่ทับทิมทองนี้ บัดนี้ คือ ท้าวนิมมานรดีเทวราช และนิมมานรดีเทวี)

เนื่องจากขุนอินร่วงไทย กับ จ้าวแม่ทัตติม ได้ร่วมกันสร้างสิ่งของไทยไว้ โดยเฉพาะจ้าวแม่ทัตติม หรือทัตติมทองได้สร้างระบบมาตราเงินทอง ชื้อ-ขาย แลก-เปลี่ยน ทั้งตลาดนัดน้ำ-บก และรู้จักยอมผ้าให้สวยงาม จึงขึ้นเป็นจ้าวแม่ มีศาล หรือ เรือนสาบมาก และมักมียุริมคลองแม่น้ำ ชายทะเลเกือบทั่วดินแดนไทย ครั้นมีโอกาสได้พบ จึงทราบว่ามี ๒ ภาค คือ ภาคสูงเป็นชั้น นิมนานรดีสวรรค์ท่านเจ้าฟ้า คือ จ้าวพ่อ-นารายณ์พิษณุ-นิมนานรดีเทพบิดา ทรงกลั่นน้ำมันจันทร์ และลักษมี-พระนางศรีพิษณุกานิมนานรดีเทวีเทพมารดา คือ จ้าวแม่ทัตติมทอง หรือจ้าวแม่ทัตติม ทรงพระโถมงามระหง ทรงสืบวิวัฒนกลีบจำปีสดทรงกลั่นจำปี ทรงสะไบสีทัตติมเป็นประจำ มีชื่อว่า ศรีลักษมี เป็นจ้าวแม่ทรัพย์สินโชคลาภรศฤกษ์เกษมสุขส่วนภาคต่ำหรือภาคโลกหล้านั้นชื่อ ทัตติมเฉย ๆ พระโถมทั่วมกลม คู่พุ่มผลทัตติมทรงกลั่น แล สืบวิวัฒนกลีบจำปี แต่ต่ำกว่าภาคสูงเล็กน้อย ห่มสะไบสีทัตติม บางที่ทรงฉลองพระองค์ด้วย ทรงประจำศาลทั่วไป แต่มีแทนอยู่ก็มี และ ณ ศาลมักมีดอกบัวผันเพศชาย จึงถาม-ได้ฟังเล่าว่าเป็นเจ้าแม่แห่งความรักยินดีระรื่นชื่นแสนหทัยด้วย ในการเกิดครั้งหนึ่งในก่อน ได้เกิดเป็นเจ้าหญิง ณ เพชรบุรี มีชื่อว่า ทัตติม เมื่อขึ้นสาวเจ้าฟ้ามาเป็นคนหนุ่ม จึงรักกันและได้กันกระทั่งมีลูก จ้าวฟ้ากลับไป จึงไม่มีผัว มีลูก ไม่มีพ่อ ด้วยความเสียใจอับอายขายหน้ามาก ครั้นคลอดลูกชายมอบให้เจ้าพ่อเจ้าแม่แล้ว ได้กระโดดน้ำตายเจ้าฟ้ามาพบในกาลเป็นสาวฟ้าเหมือนกันแล้ว ได้ดูว่ากล่าวมาก จึงคลาดของตัวขึ้นเป็นขุนเพชรได้ให้ไว้เป็นเครื่องหมายที่ได้อารมณ์รักกัน และมีลูกแล้วนั้น มีความยินดีว่าต้นขุนชายนี้เหมือนดอกบัวผัน คือ ดอกบัวกินสาย และต้นพุ่มพุ่มหญิงเหมือนดอกบัวขาวและกลีบบัว จึงตั้งเป็นระบบให้ของรักกันนั้น ผู้ชายให้ของเครื่องบำบวงบูชารักแก่หญิง ควรใช้ดอกบัวผัน ผู้หญิงให้ของเครื่องบำบวงบูชารักแก่ชายคนรัก ควรใช้ดอกบัวขาวหรือสัตตบงกช ซึ่งเหมือนคู่พุ่มและพุ่มหญิง เป็นระบบแบบให้บำบวงบูชารักแท้ ซึ่งจ้าวแม่ทัตติมตั้งไว้และอยู่ยืนมาได้พันปีแล้วเมื่อพระพุทธศาสนาเข้าสู่ไทยได้เลิกสอนกัน ได้ใช้ประดับบูชาพระแทนจึงเลิกให้ของบำบวงบูชารักกันนานมาแล้ว ยังเหลืออยู่ และไม่ได้สอนกัน จึงไม่รู้ระบบแบบนี้มานานมาแล้ว

อินร่วงไทย คลองเมืองแมน ปีอิน ๒๕๕๑ เมียไม่มี แม่หาขุนอู่เหิมหาญ เห็น ทัตติมทอง ลูกแม่แสงทอง แม้ว่าเมื่อเกิดได้ (๓๗๑/๑)

ลูกทัตติมเหลืองทอง ภายในมีเมดเกิด เปนทัตติมแดงเต็ม ชื่อ ทัตติมทอง เมื่อใหญ่ชอบยอมผ้าสีเข้มเอาดินแดงผสมฝางแล้วเอาต้มเกี้ยวเกลือ ผ้ามีสี (๘๗๑/๒)

อินร่วงไทย เมีย (ชื่อ) ทัตติมทอง คลองเมืองแมนแล้ว (๓๗๒/๑) ปีอิน ๒๕๕๕ วัน ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘ ทัตติมทองมีร่วงอินไทย (๓๗๒/๒)

* ทัตติมทอง หรือจ้าวแม่ทัตติม ก็เป็นที่รู้จัก และมีศาลอยู่ทั่วไป บางที่เป็นศาลแบบจีนเช่นที่เชิงสะพานกรุงธน ครั้นเข้าไปถามจีน ได้ยินบอกว่า ศาลจ้าวแม่ทัตติม ที่หัวหินก็มี เขาสามมุกชลบุรี ก็ได้ยินบอกว่าศาลจ้าวแม่ทัตติม จ้าวแม่ทัตติมมีศักดิ์ศรีเป็นที่เคารพนับถือของประชาชนทั่วไป และก็ประหลาดที่เราไม่เคยรู้เรื่องกันมาก่อน

ครั้นมาเจอเรื่องในกระเบื้องจารอย่างนี้ ทัตติมทอง หรือ จ้าวแม่ทัตติม เป็นต้นแรกเริ่มคิดระบบใช้เงินทอง แลกเปลี่ยน ค่าขาย และตลาดนัด หรือนัดอย่างอื่น และมีเพียงในไทย คือ นัดหรือตลาดนัด ทั้งตลาดบก และ ตลาดน้ำ ซึ่งยังปรากฏมากระทั่งเดี๋ยวนี้ ที่ราชบุรี และสมุทรสงคราม มีตลาดนัดน้ำ และตลาดนัดบก หรือ นัด ที่ขึ้นชื่อลือชามาก คือ นัดบางนกแขวก นัดบางน้อย เป็นตลาดน้ำ นัดบ้านไร่ นัดห้วยตะแคง เป็นตลาดบก ซึ่งมีมานานนับร้อยปี ทั้งปัจจุบันนี้มี ตลาดนัดน้ำที่วัดไทรทนต์บุรี และมีตลาดนัดบกที่สนามหลวง ก็ยังเห็นกันอยู่จึงเชื่อได้ว่าตลาดนัด หรือนัดมีมานานกระทั่งรู้จักกันไป อันสืบเนื่องมาจากขุนหญิงทัตติมทอง หรือจ้าวแม่ทัตติม ฉะนั้น ชาวค้าขายจึงนับถือกันมาก และสร้างศาลบูชาจ้าวแม่ทัตติมไว้ทั่วไป

เวลานี้ ไทยเริ่มเปลี่ยนจ้าวแม่ทัตติม ซึ่งมักใช้ผ้าห่มสีทัตติมให้เป็นศรีลักษมี เมียนารายณ์เพื่อให้มีศักดิ์ศรีเป็นแขก แต่ชื่อ ทัตติม หรือ ทัตติมทอง เป็นชื่อไทย โดยเฉพาะ เป็นชื่อไทยที่ว่า คนไทยแท้ทั้งหลายขออย่าสนใจเลย เท่าที่เป็นอย่างนี้ เพราะนักรู้ไทยไม่ยอมรับ ทั้ง ๆ ที่สิ่งมี-มีอยู่ เรามาร่วมกันเป็นไทยที่ว่า ยอมรับสิ่งมี-มีความฉลาดรู้ทำไว้เป็นของไทยแล้วว่าพวกเรากันเอง ที่ต้องประกาศอย่างนี้ ก็เพียงเพื่อเอาตัวเองรับประกันเท่านั้น ๆ

กตอินร่วงไทย ให้ทับทิมทองหาสี่ข้อมผ้า (ให้เป็นตัวอย่างแก่) ชายฉูงใช้ ทั่วเมือง (แมนแดนไทย)
(๓๓๓/๑) แต่ปีอิน ขึ้น ๒๕๕๘ ชาย ฉูง เมืองแมนให้เอาสี่ข้อมผ้าห่มได้ (๓๓๓/๒)

อินร่วงไทย ผัวแม่ทับทิมทอง ออนเชิญตนขอมหานอิน แม่ทับทิมทอง มี ทุ่งเงิน ทุ่งทอง ต้อง
หาหล่อก้อนทอง ก้อนเงิน แลกเปลี่ยนสิ่งของกันได้ พลิบพลี พลอย เอาแต่งตัวตน (๓๓๓/๑) อินร่วงไทย
ออกกตไทยเมืองแมน กวนให้คนเมืองแมนเอา ทอง เงิน ซื่อ เปลี่ยนสิ่งของแต่ปีอิน ๒๕๖๕ (๓๓๓/๒)

เงิน ทอง คำ มาตรา

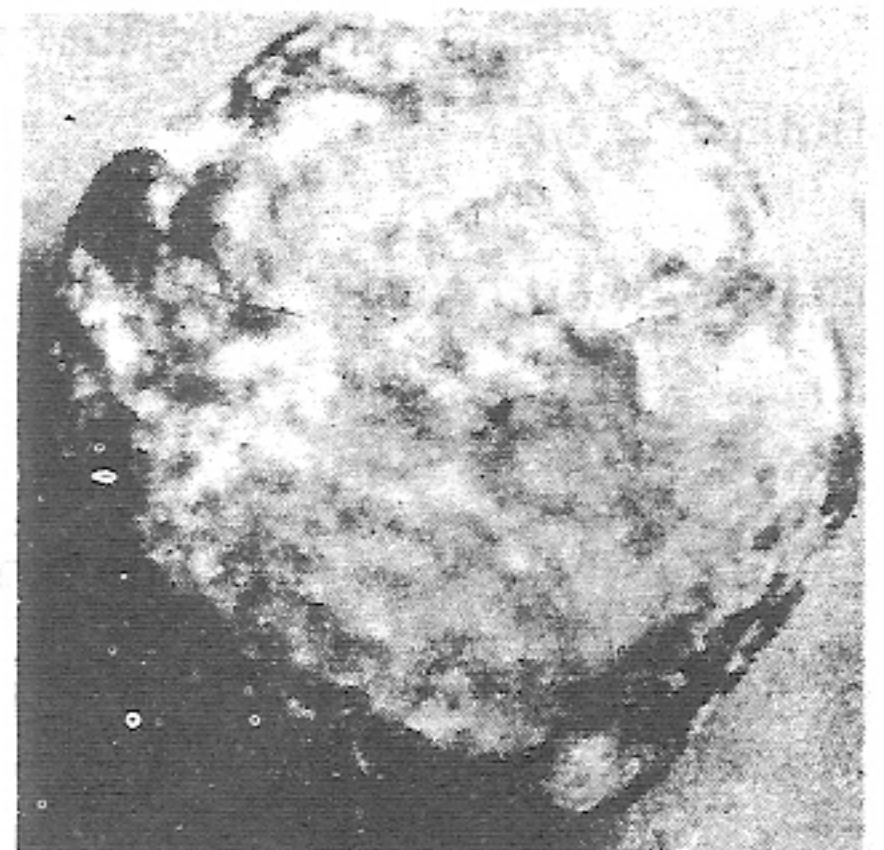
เงิน, ทอง, และแก้ว, ไทยรู้คุณค่ามานานแล้ว จึงเอามาตั้งเป็นมาตราคำใช้ซื้อขาย แลกเปลี่ยนกันได้
ได้ประดิษฐ์หล่อเป็นรูปใช้กันมา จึงตั้งชื่อรู้ว่า ตัน, ไพ, เฟื่อง, สลึง, ดำรอง, คำลึง, ชั่ง ร้อย มีมานานแล้ว ที่เขียนกัน
ว่ามีการติดต่อกำขายกันกับต่างประเทศ เมื่อไม่มีเงินทองใช้ จะมีการค้าขายกันได้อย่างไร ฉะนี้ จึงมีการทำใช้กันมา
แล้วแต่ดึกดำบรรพ์ ชื่อต่าง ๆ มีขึ้นเท่า ๆ กับที่มีคนไทย เมื่อได้เจอขุนอินร่วงไทย ขุนหญิงทับทิมทอง ขอมหาญอินร่วม
กันสร้างขึ้น เมื่อปีอิน ๒๕๕๑ ก่อน พ.ศ. ๒๔๖๕ ได้พบทำเนียบ พ.ศ. ๒๕๕ ที่ได้มานี้อาจที่หลังมานาน นำมารวม
กันไว้เท่าที่พบ “ไพ” หรือ อันละไพ เพิ่งได้มา จึงทำแบบพิมพ์แสดงแล้ว เท่าที่ได้มาเพียงเท่านี้ นับว่าเป็นหลักฐาน
ได้ทุกประการ และ “ซื่อ” มีอยู่ในคำไทย “ของมี” -ก็มีอยู่ในไทย ที่จะไม่ยอมเชื่อกันนั้นอาจมีได้เฉพาะผู้ที่ไม่เคยเป็น
ไทยมาแต่ต้น ที่จะมีคนไทยในกาลนี้รู้ว่าเป็นหลานเหลนของต้นนั้นได้พบเห็นรู้แล้ว เก็บเอามาคิดรู้แล้วประกาศสิ่งมี
เหล่านั้น ซึ่งพอจะเป็นข้อยืนยันได้ว่า เป็นหลานเหลน-อนุชนที่ดี ย่อมเป็นอุดมเกียรติ-อุดมคติไทยอย่างแท้จริง

ชื่อแบบ สิ่งมี ตราชื่อคำ มีอยู่ในคนไทยและดินแดนไทย คนไทยรู้จักกันมาตลอด อันยืนยันว่าได้ทำ
รู้จักใช้เป็นประจำมาแล้วแต่ดึกดำบรรพ์ กับตั้งชื่อ ตั้งขนบธรรมเนียม คือระบบซื้อขาย แลกเปลี่ยนพร้อมกับตั้งคำใช้มา
จนกระทั่งรู้จักกันทั่วทั้งไทย เป็นสายส่งระบบมาแต่ก่อนเก่ากระทั่งถึงปัจจุบัน สิ่งมีที่พบเห็นนั้นเป็นหลักฐานยืนยันการค้า
ขายกันมา มีการใช้ระบบมาตรามูลค่ามาตั้งแต่โบราณ ไทยมีระบบแบบไทยอีกอย่างหนึ่งคือเคาพบูชา “ผี” หรือ “จ้าว”
จึงมีศาลจ้าวหรือเรือนสาगกันเป็นประจำ ที่ได้มานี้มีทั้งต้นผู้ทำ จารึก สิ่งนั้นปรากฏมีอยู่ คือรูปแบบต่าง ๆ และชื่อเรียก
พร้อมทั้งมูลค่าและความรู้จักชื่อ รู้จักใช้ รู้จักเก็บและซ่อนหรือฝัง เป็นขุมทรัพย์ไว้จึงอยู่มาถึง ได้พบ ได้รู้ ได้เป็น
หลักฐานให้ลูกหลานว่านเครือ ไทยรู้เรื่องที่ดินไทยได้กระทำไว้ จึงเป็นแบบอย่างกันมา ซึ่งเวลานี้เรียกว่า วัฒนธรรม
และ พาณิชนกรรม อุตสาหกรรม กสิกรรม ซึ่งเป็นของอินเดีย ชมพูทวีปตามชื่อนั้นแล้ว ไทยได้เปลี่ยนและ
ย้ายไปเอง ที่ดึงกลับมาอาจมีเพียงคนเดียวเท่านั้น แต่สิ่งเหล่านั้นเป็นของไทยอยู่แล้ว ทั้งเวลานี้ก็ยังเป็นของไทยอยู่

๑. ตัน สตางค์ ตรากวานอนหงายหน้า

อันตัน คือ สตางค์ ตะกั่ว วัดผ่าศูนย์กลาง ๑๐ ม.ม. คุบัว
ราชบุรี

อันตันนี้ เอาตะกั่วอ่อนหล่อรูป ตรากวานอนหงายหน้า
เลอะเลือนอย่างนี้ ได้ให้ถ่ายพอมองเห็นเค้าได้ ได้มาจึงรู้ นำมาลงไว้
ให้รู้ทั่วกัน

๒. อันตันอีกแบบหนึ่ง

อันตันคือสตาจันนี้ หล่อเป็นเหรียญ เข้าใจว่า ทองแดง ประสมเหล็กกล้า ใช้ตะไบละเอียดตะไบไม่เข้า จึงแข็งมาก เจาะรู ทำรูปลายเส้น ถ้าดูลายเส้นดำ เอาหัวเข้าทางรูปจะเห็น แก้วตัว ต คั่นต้นได้ ได้มา ๒ เหรียญ นายบุญมี เกลี้ยงหมดจด ได้ที่อุบัว ณ ลานข้างฐานหินแดง วัดศรีสุวัฒนภูมิวรารามนั้น

๓. อันละ “ไก” คือ ไพ

เหรียญอันละไกนี้ เป็นเนื้อทองแดงประสมเหล็กกล้าเช่น เดียวกัน นายบุญมีได้มาจากที่เดียวกับอันตันนั้น และเป็นเนื้อ ชนิดเดียวกัน

ก. ด้านหนึ่งทำเป็นรูปหยดแป้ ล้อมวงกลมอย่างนั้น หรือจะดูว่าเป็นรูปดอกจันทน์ก็ได้

ข. อีกด้านจะเห็นลายเส้นอย่างนั้น ลายเส้นหน้า ซ้าย เส้นตั้ง บนมีลายย่อยซ้ายคือ ไ ต่อจากนั้นเส้นคู่ มีขีดกลาง สองเส้น จะเห็นเป็น ก คือ “ไก” ชัดเจนทั้งอันตันและอัน ละไพนีเป็นสมัยสุวัฒนภูมิ

๔. เฟื่อง ตราเดือนเว้า และ ต (วัน)

อันละเฟื่อง เงินธรรมชาติขนาดผ่าศูนย์กลาง ๕ ม.ม.

ด้านหลังเดือนเว้า

ด้านหน้า ต (คือตะวัน)

ก. จะเห็น ต โบราณซึ่งเหมือน T โรมัน

← เมื่อหงายจะเห็นนโม (หรือ น. ขอม)

ข. จะเห็นรูปวงเดือนเว้าที่เรียก ว่าเงินขดด้วง, พดด้วง →

๕. สลึง ตราดาวล้อมเดือน และ ต กับ ตราดอกจันทน์

อันละสลึง เป็นเหรียญเงินธรรมชาติ ขนาดผ่าศูนย์กลาง ๕ ม.ม. สลึงที่พบ ๒ แบบ ด้านหน้าเหมือนกัน ด้านหลังมี ๒ อย่าง

ดาวล้อมเดือนด้านหน้า

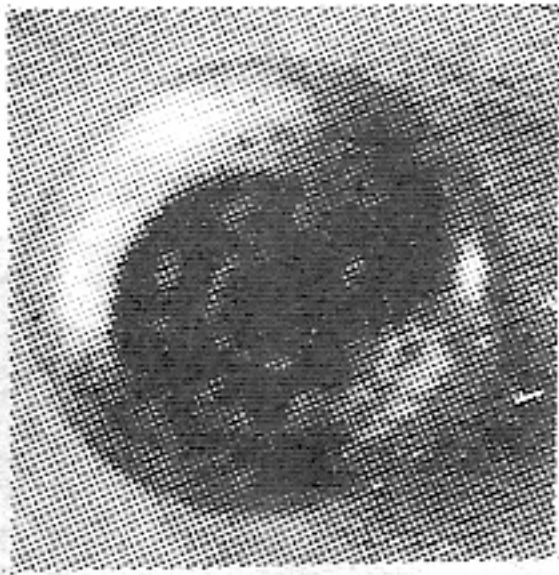
“เดือน” อีกแบบด้านหน้า

ก. จะเห็น ต โบราณ
คือ ตะวัน

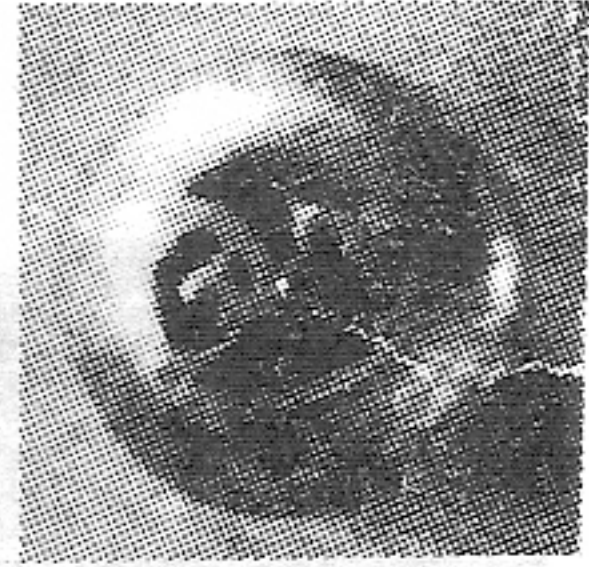
ข. จะเห็นเหมือน
กันอีกด้านหนึ่ง

อีกด้านหนึ่ง ซึ่งทั้งสองนั้นมีลายแพกกัน คือ อันซ้ายจะเห็นรูปกลมมีรัศมีพุ่งออก ล้อมวงกลมใหญ่ เห็นแล้วว่า “ดาวล้อมเดือน” อันขวา จะเห็นวงกลมกลางในวงกลมใหญ่ คือ เด. วงพืดบนคือ อือ เส้นขาดได้ คือ อ. เส้นพุ่งหลังได้ คือ น อ่านได้ว่า “เดือน” คู่อีกด้านว่า “ตะวัน” รวมว่า เดือนตะวัน

จะเห็นรูปดาวล้อมเดือน

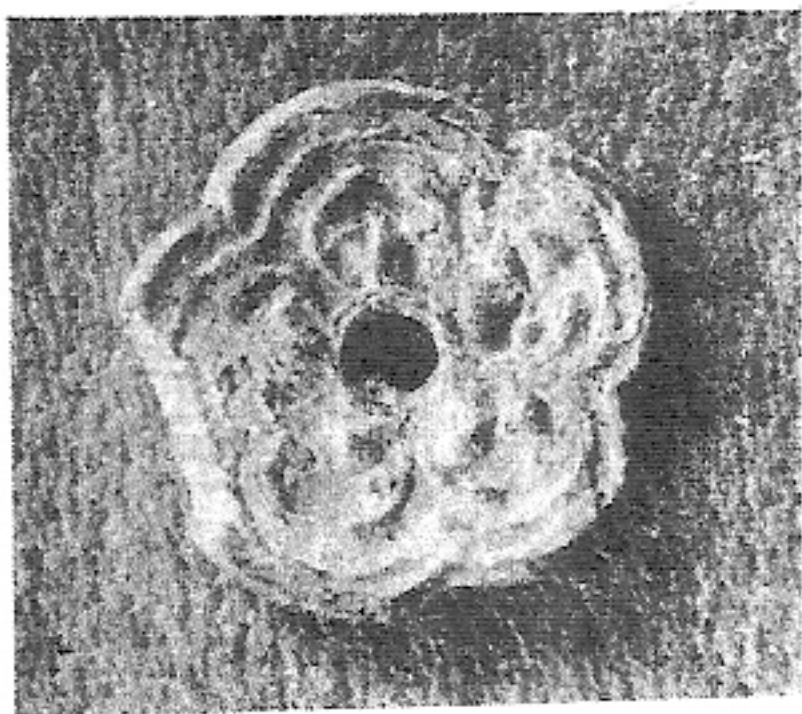
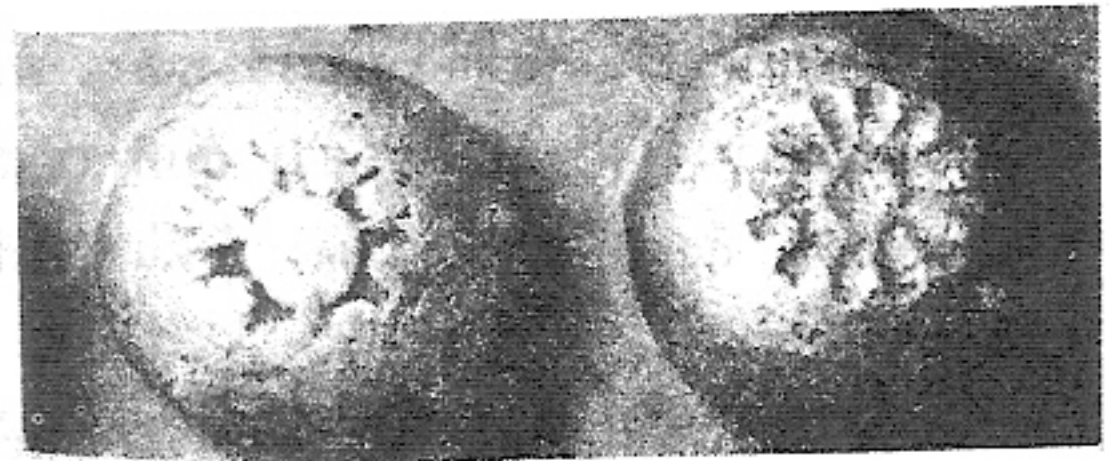

จะเห็นรูปลายสือไทยว่าเดือน ด เห็นชัด

เหรียญสลึง เามาเทียบกับสมัยก่อนที่อุบักก็เคยพบ สมัยศรีวิชัยที่ไชยา

เหรียญสลึง รูปดาวล้อมเดือนมีรัศมี อันนี้มีครั้งเดียว เข้าใจว่าจะทำกันตั้งแต่สมัยเมืองแมน ถึง สุวรรณภูมิ

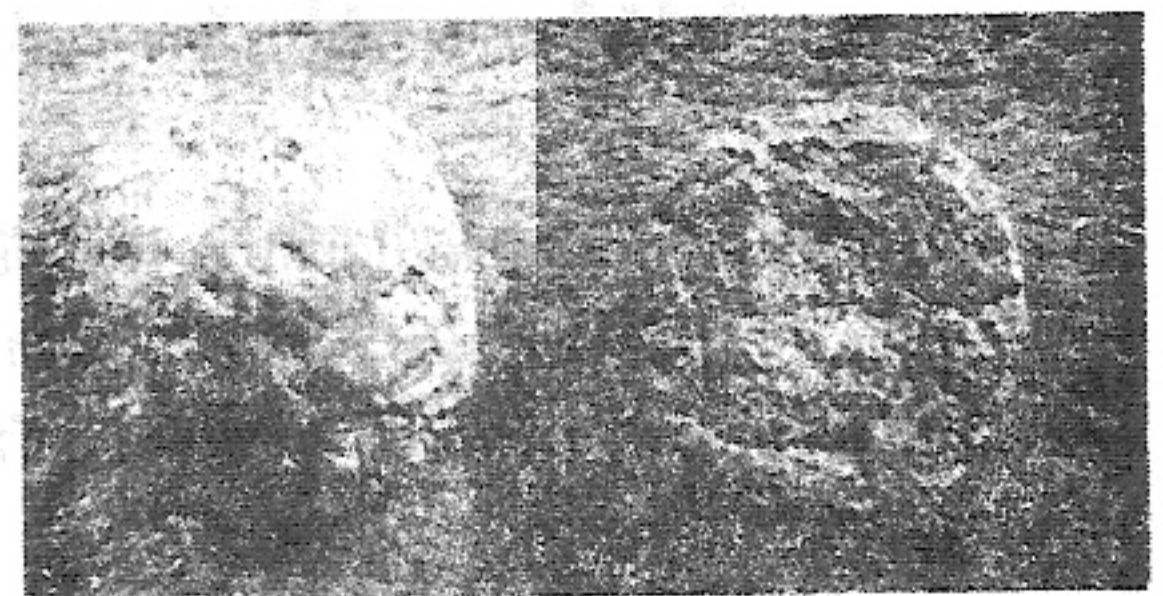
เหรียญสลึง สมัยศรีวิชัย พบที่ไชยา ท่านเจ้า-
คุณพระเทพญาณโมลี วัดตานีนรสโมสร ถวาย จะเห็นผิดกัน
คือ รูปดาวล้อมเดือนนั้น กระทำเป็นรูปดอกจันทน์ จึงแน
ใจว่าเหรียญสลึงสมัยศรีวิชัยนั้นทำให้ผิดจากสมัยเดิม

๖. สลึง ทรายดอกไม้ สมัยสุโขทัย เงินเหรียญ ทรายดอกไม้
นี้ จะเห็นมีเจาะรู อาจารย์จำรูญ มณีวัตร ได้ ณ สุโขทัยได้มอบให้เป็น
หลักฐาน กะเอาตามน้ำหนัก คงจะได้ค่าสลึง จึงระบุอย่างนั้น เพราะ
ไม่รู้ทำเนียบ มาตราสมัยสุโขทัย คุณวิเชียร เจียรณัย ถ่ายให้จึงทำแบบ
แสดงได้

๗. เงินกลมอันละด้ารอง (บาท) ซึ่งทำ
ขึ้นโดยไม่มีรูปเป็นเครื่องหมาย กะตามน้ำหนัก คาดว่า
เป็นอันละ ๑ ด้ารอง

ซ้าย-ด้านหน้า กลม ขวา-ด้านหลังป้าน

๘. ดำรอง (บาท) ตราดวงตะวัน เงินดำรอง คือ อันละบาทนี้ พบหลายแบบ ที่เป็นแบบขดด้วง ทำด้วยเงินสนิมดำขนาด ๑๒ ม.ม. น้ำหนักจะมากกว่าขดด้วงรัชกาลที่ ๔ พบที่คูบัว ราชบุรี และอันนี้แตกหักหายไปครึ่งหนึ่ง ได้พลิกด้านเดิมถ่ายรูปทำแบบนี้พอเห็นเค้าแบบตราเงินสมัยนั้น พบที่เพชรบุรี อีกด้านมีตราช้าง อันนี้หักแตกหายไป

ดำรอง (๑ บาท) ตราดวงตะวันด้านหนึ่ง

อีกด้านหนึ่งจะเห็นรูปขด

ดูรูปนี้แล้วจะเห็นเป็นรูปตัวด้วงขด ด้านชนิดหนึ่งที่กลางหัวมีรูปวงกลมสีแดง กองเอาอันนี้เป็นตราดวงตะวัน จึงเรียกว่า ขดด้วง หรือ พดด้วง กับทำลายเส้นไว้ภายในวงกลมนั้น ถ้าดูตรงกลางจะเห็นเป็นสี่เส้น ซึ่งอาจมีความหมายว่า สี่สลึงเป็น ๑ ดำรอง ถ้าเป็นอย่างนี้จริงจะลงด้วยทศนิยม-ร้อย ซึ่งต่อมาในสมัยนี้ได้ตั้งเป็นสตางค์ แปลว่า ร้อยหน่วย

๙. เหรียญเงินธรรมชาติขาวมีลายหล่อลัว หรือกลับลงจะเป็นลายสื่อไทยว่า “ดวง” “ตะวัน” ผ่าศูนย์กลางขนาด ๒ นิ้วครึ่ง “ดำรอง” พบที่คูบัว

ลัว

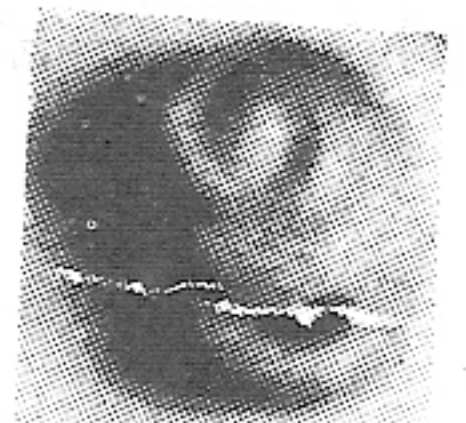

ดวงตะวัน

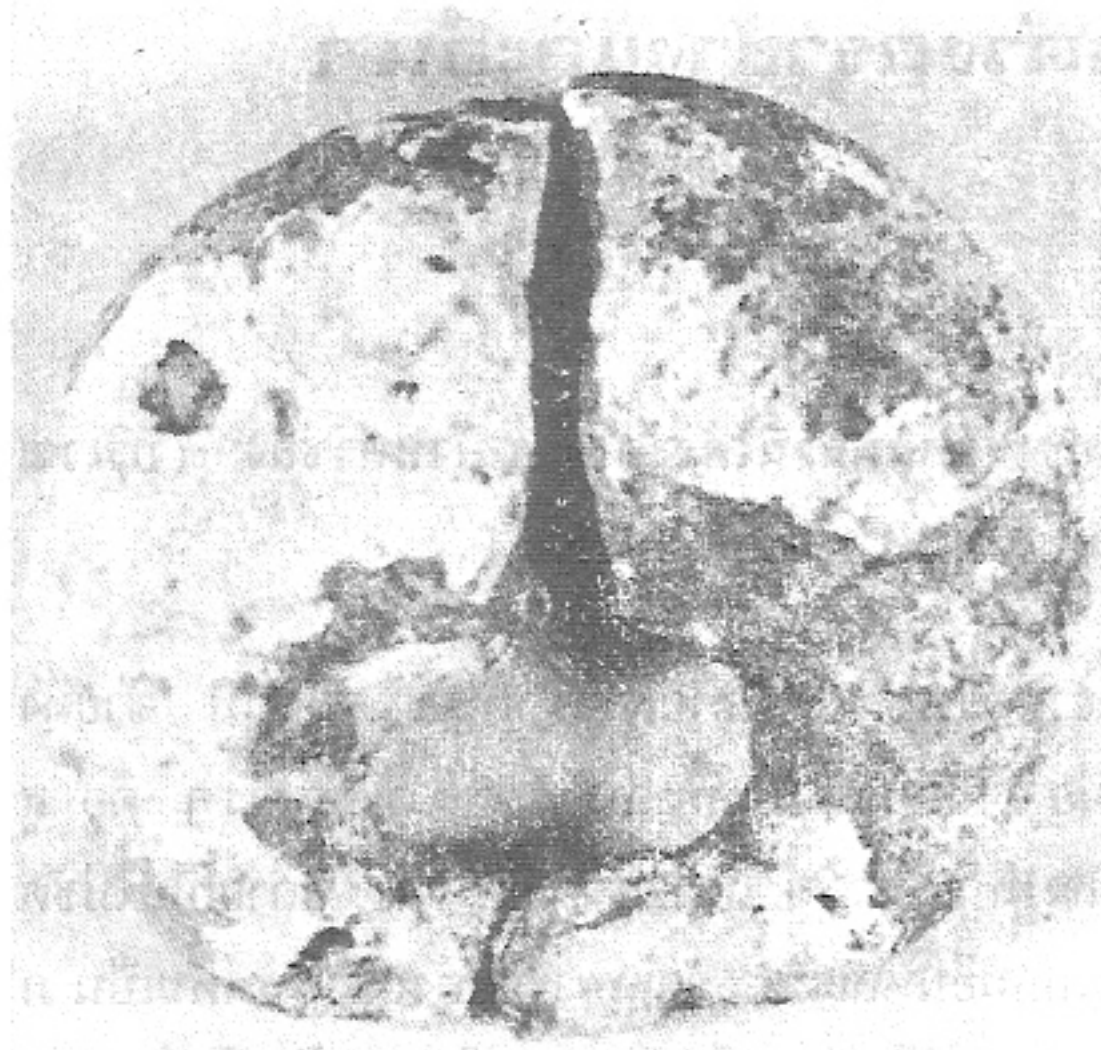
เงินเหรียญมีลายสื่อว่าลัวไม่โออยู่หน้า ว เขียนแบบลาย แต่ถ้าหันลง กลับล่างขึ้นจะเห็นว่า ดวง วงกลมรอบคือตะวันว่าเป็นอักษรสันสกฤต เทวนาครี เขาเอาสระโอไว้หลัง เงินนี้เข้าใจว่าอันละดำรอง แต่ดูไม่ถึงบาท ที่เขาโก่งราคาขึ้นไปหมื่นห้า

๑๐. เงินใต้เดือนขด มีน้ำหนักบอกว่าเงินประสมตะกั่วขาว คือ ชินเงิน พบที่คูบัว

เงินหล่อรูปใต้เดือนขดนี้ได้ที่คูบัว ที่สุโขทัยก็ได้ แต่ตัวใหญ่ และขดห่างกว่า ทำเนียบไม่มีบอก กะดูตามน้ำหนัก ก็ขนาด ๑ บาท ขนาดสมัยก่อนกับสมัยที่มีเครื่องวัดแล้วคงไม่เหมือนกัน เมื่อขุนสั้งทำขึ้นแล้วประกาศิตว่า ดำรอง ก็คงใช้ได้ ซึ่งพระร่วง หรือ ในหลวงกระทำได้

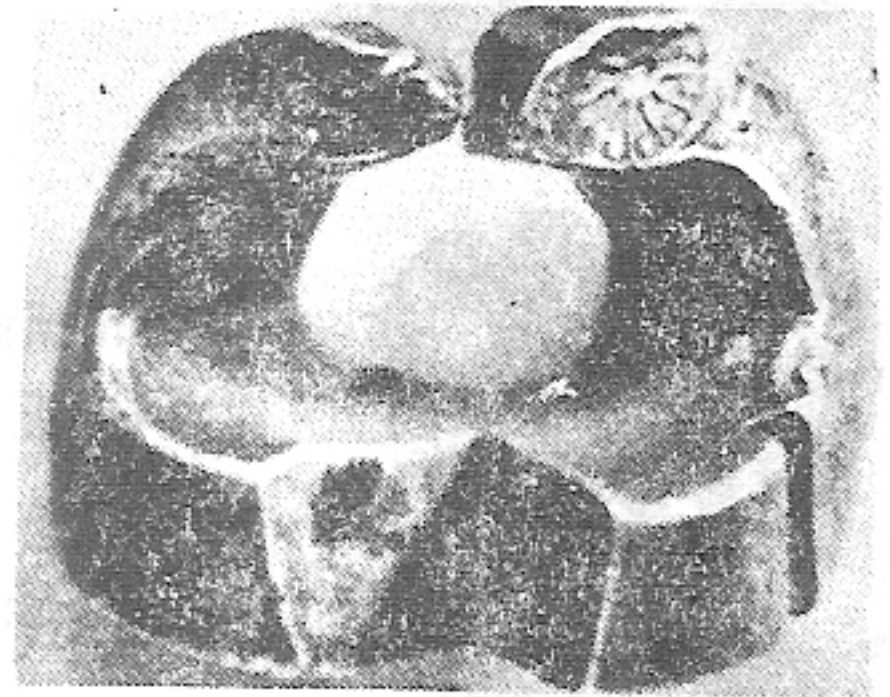

๑๑. เงินรูปขด หรือ พดอันนี้ อาจเป็น
ชุดแรกที่ ชุนอินร่วงไทย ทับทิมทอง ขอมหานอิน
คิดสร้างขึ้น ณ ครั้งนั้น ยังไม่มีลวดลายบอก ซึ่งอาจ
เป็นแบบต้นแรก และอาจเป็นอันละดําลึงในสมัยนั้น อันนี้
นายบุญมี เกลี้ยงหมดจาด พบที่ภูบัวนำมาให้ไว้ ณ วันที่
๗ กันยายน ๒๕๒๒ เพราะมีสนิมซ้อนหนา สนิมดำใน
แล้วจึงถึงเนื้อ อาจมีอายุได้ ๕,๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว และ
เป็นหลักฐานแน่นอนว่าเป็นเงินชุด อันละดําลึง

๑๒. ดําลึง トラกงล้อ อันละดําลึง เงินธรรมชาติ
ซึ่งประสมตามธรรมชาติน้ำหนัก ๔ บาท เป็นดําลึง

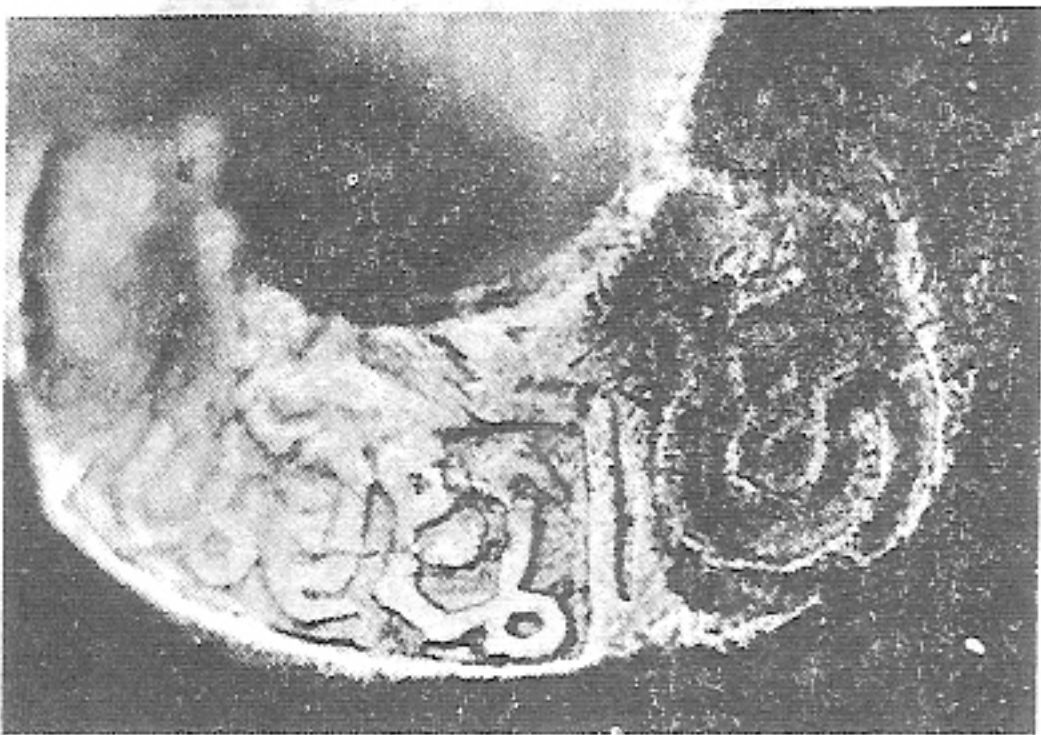
ดําลึงรูปกงล้อ น้ำหนัก ๔ บาท รูปกงล้อจะเห็นทั้ง
ตราและแบบสร้างยังมีชื่อขนมกงย่นยันอีก เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา
จึงเรียกว่าเงินธรรมจักร ที่ข้างขอบมีลายสือว่าดําลึงและไท ไช ถ้าใน
รัชกาลที่ ๔ มีเลขว่า ๒๔๑๑ (คือ พ.ศ. ๒๔๑๑)

เงินดําลึงวางตามอันวงโค้งตัวลายสือจะหงาย
ด้านขวาจะเห็นลายสือว่า ไท

ที่หงายขึ้นเห็นลายสือได้

ด้านซ้ายจะเห็นลายสือว่า ไช

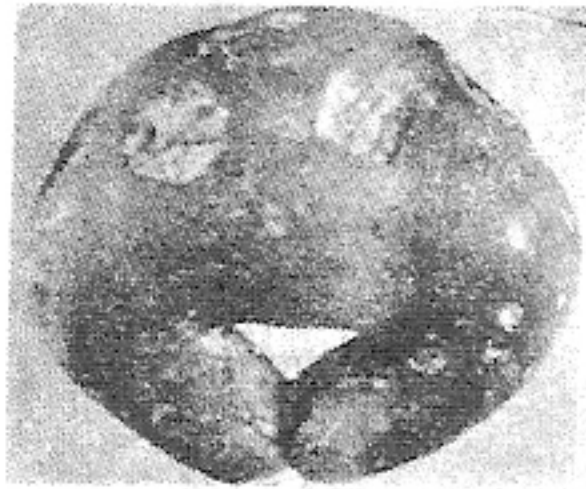
เอววงโค้งตั้งขึ้นซึ่งตัว ไท และ ไช จะเอาหัวลง ลายสือแถวหน้าจะปรากฏว่าดําลึง ถ้าสมัยรัชกาลที่ ๔
เป็นตัวเลข (พ.ศ.) ๒๔๑๑ อ่านจะเห็นว่า ำ ที่ดํเอาไว้หน้า ี ที่ ลึง ไว้ ถัดไป ล ไว้ล่างและเล็ก ตัว ง เอา
หัวไว้ล่างจึงเป็น ว. (ที่อ่านตรงจะต้องเป็นดําลึงไม่ได้ความ)

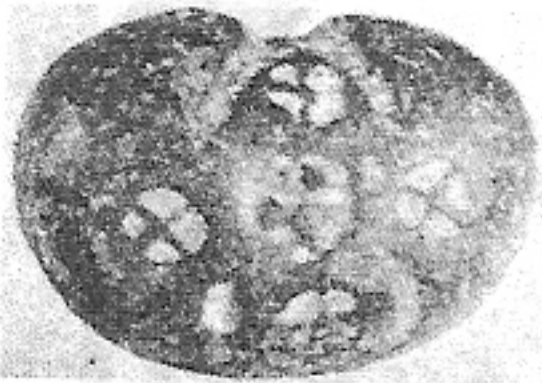
เงินพริบพลี เพชรบุรี-เงินขดด้วงตราช้างและอื่น ๆ

เงินขดด้วงตราช้างและอื่น ๆ เงินเหล่านี้ได้จากใต้ดินบ้านท่าช่อง (บริเวณบ้านท่านพระครูพิศิษฐ์ศิลาปคม เมืองพริบพลี) เพชรบุรี

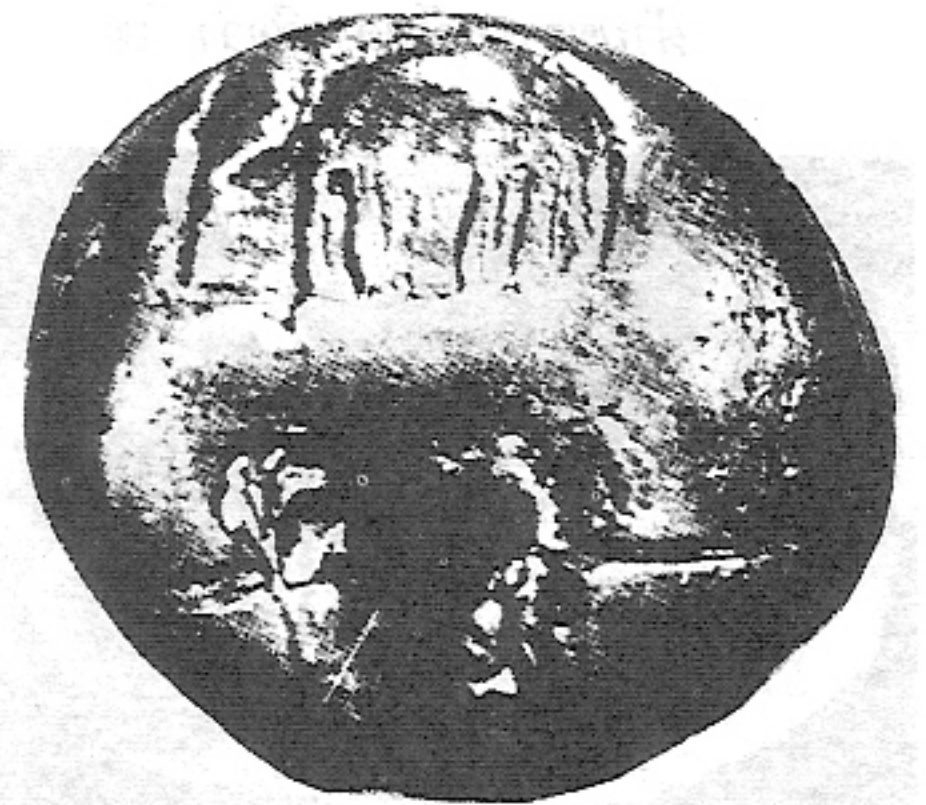
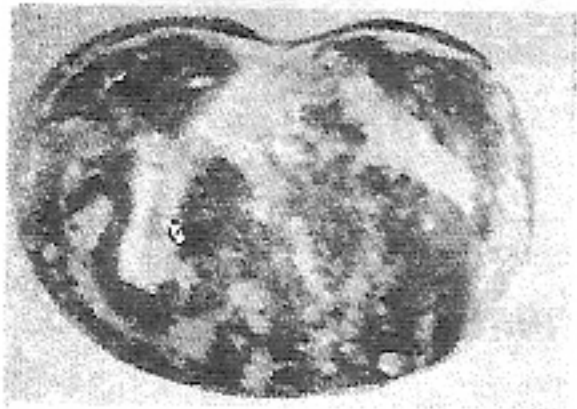

๑๓. เงินขดตราดวงตะวัน มีลายสือว่า พิลลี สุวันภูมิ ช้ายตั้ง ขึ้นเห็นดวงวงกลม ลายในคือรูปคนยืนกางมือทั้งสอง และขาแยกโค้งๆ คือ สู้ ต่อไปซ้ายคือ ว ต่อไปขวาจะเห็น ัน ชัด กลางนั้น คือ ภูมิ ที่ถ่ายเห็นไม่ชัด คือ เห็นครึ่งเดียว ในเงินเป็นรูปคนยืนห้อยมือ ดูเฉพาะหัวตั้งบนบ่าจะเห็นเป็น ภา ขาลงมานั้นคือ ู รอยขีดแขนขวารูปมือกำจะเห็นเป็น ม ไหล่จะเป็น ิ จึงเข้าใจ ว่าอันละ ดำรอง (บาท)

๑๔. เงินตราช้างเดี่ยว บนด้านหนึ่งเป็นรูปดวงตะวัน ล่างอีกด้านหนึ่งทำรูปช้างยกวงง น้ำหนักเบากว่าตราช้างคู่ เป็นอันละดำถึงในรูปวงกลมดวงตะวัน ทำรูปกากะบาดไว้เป็นสี่ อาจเป็นเครื่องหมายว่า ๔ บาท เป็นดำถึง

สำหรับช้างยกวงงขึ้นอย่างนี้ ดูจากหน้าและวงนั้น เฉพาะลายจะเห็นเป็นลายเลข ๔ ได้

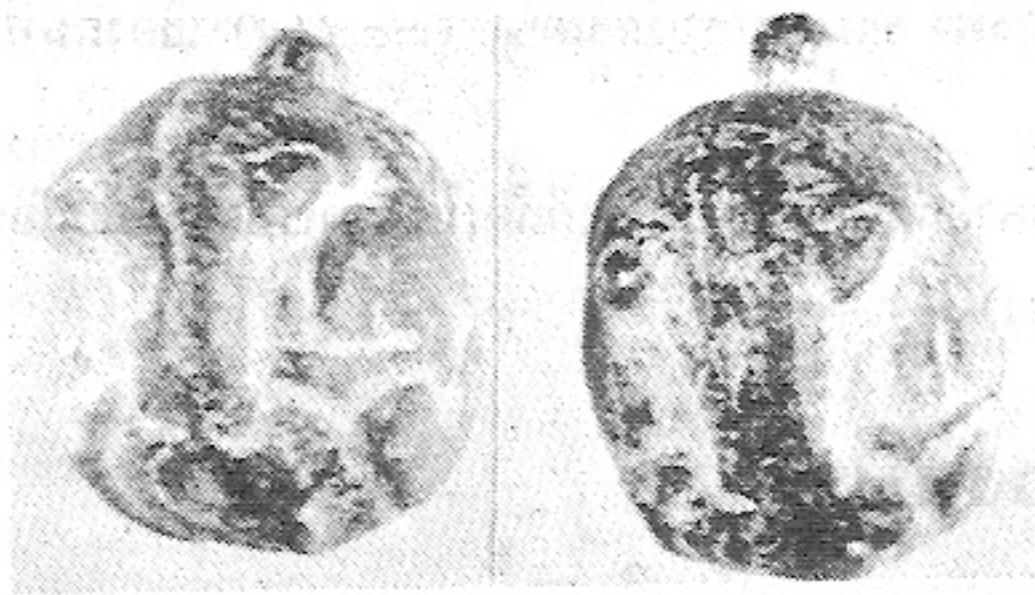
๑๕. ชั่ง ตราช้างคู่ เงินอันละชั่ง ทำเนียบว่าช้างคู่

เงินขดด้วงนี้ แต่มีรูปช้างจะเป็นช้างคู่หรือไม่และมีน้ำหนักถึง อันละชั่งหรือไม่ ไม่ทราบได้ แต่น้ำหนักสมัยก่อนอาจไม่แน่นอน สุดแท้แต่พระร่วงจะกำหนดขึ้น ซึ่งอาจเป็นอันละชั่งก็ได้ (ในที่อื่น)

๑๖. เงินตราช้างคู่ (เพชรบุรี) อันละชั่งตั้งรูปขดขึ้น จะเห็นช้างยกวง อีกด้านทำเหมือนกัน เมื่อตั้งอย่างนี้จะเป็นช้างเดินสวนกัน ถ้ากลับมาจะเป็นเดินตามกัน กะน้ำหนักก็ประมาณ ๕ หรือ ๖ บาท ที่ทำเนียบสุวรรณภูมิระบุว่า เงินตราช้างคู่อันละชั่ง

เงินตราข้างนี้อันละร้อย ทั้งคู่ถ่ายเพื่อเห็นตา และวงห้อยลงน้ำหนักเท่ากับเงินตราข้างอื่น ๆ จึงเข้าใจว่า อันละร้อย และแบบนี้มีห่วงร้อย แสดงว่าเป็นเงินทำขวัญ หรือใช้แต่งตัว ห้อยคอกับมีห่วงนี้ กระทำเพื่อให้ “ร้อย” ซึ่งเป็นชื่อว่า “ร้อย” อยู่แล้ว จึงว่าเป็น อันละร้อย (บาท)

สำหรับน้ำหนัก คือเงินตราข้างนี้อันละร้อย เงินตราข้างคู่อันละซ่ง เงินข้างเดียวอันละตำลึง เงินขดด้วง ตะวันอันละบาทนั้น ถ้าเฉพาะน้ำหนักไม่ต่างกันนัก แต่ระบบมาตรานั้นเป็นไปตามขุนคลัง เมื่อสั่ง ๑ ร้อย ๑ ซ่ง ก็เป็นตามนั้น เหมือนกับเวลานี้ ธนบัตรใบละ ๕ บาท ๑๐ บาท ๑๐๐ บาท ๕๐๐ บาท ดูก็ต่างกันเพียงสี และ ขนาดก็ใหญ่ ยาวกว่ากันไม่เท่าไร แต่พระราชบัญญัติสั่งว่า ๕ บาท ๕๐๐ บาท ก็ยังใช้กันอยู่ในปัจจุบัน ทั้ง ธนบัตรนั้นก็คือกระดาษพิมพ์สีเท่านั้น ก็ยังขึ้นเป็นเงินตราเท่าที่ตัวเลขกำหนดไว้ ก็คือใช้กัน

เหตุนี้ ชาวจีนสมัยก่อน มาค้าขายกับชาวต่างประเทศ ได้ทำตาชั่งมาด้วย เมื่อเอาเงินหรือทอง หรือ สิ่งของใดอื่นขายแลกเปลี่ยนเขา เฉพาะเงินทองนั้น เขาเอาขึ้นตาชั่งว่าใช้ตลอดไปถึงยุโรปและสหรัฐ กล่าวค่าตาม น้ำหนักเป็นบาทตำลึง ฯลฯ กระทั่งมีสัญญาธนาคารสากล ขึ้นจึงต่างใช้ธนบัตรกำหนดค่าตามที่ตกลงกันได้และใช้ได้ตามนั้น

อินร่วไทย เมืองแมน หา ขอมหาญอิน หล่อ เงิน ทอง^๑ เงินอันตัน สลึง ดำรอง ตำลึง ทอง อันละซ่ง (และอันละ) ร้อย (๓๔๖/๑)

หาญอินหล่อ เงิน ทอง ตามคำอินร่วไทยทับทิมทอง^๑ อินร่วไทยสั่งเป็นเงิน ทอง วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือนอ้าย ปีอินเมืองแมน ๒๕๖๖ (๓๕๖/๒)

ทับทิมทองสอนขายซื้อ ทัว สิ่ง ของ ข้าว ผัก ปลา จั้ว กวาย ช้าง ม้า ให้คนเมืองแมน ทำได้ในปีอิน ๒๕๖๗ (๓๕๔/๑)

ทับทิมทอง ซื้อของเข้าเมือง จ่ายเงินทั่วแล้ว ให้คนขายแก่คนเมืองไทย หึงขายให้ซื้อขาย (๓๕๔/๒)

อินร่วไทย (ผู้) ผัวตาย ปี (อิน) ๒๕๗๕ แทนทำอยู่ คลองคอยรอลูกใหญ่ (๔๐๘/๑) ทับทิมทอง คนเอาคลองเมืองแมน ในปีอิน ๒๕๘๑ (๔๐๘/๒)

ร่วอินไทย คลองเมืองแมนเมียซื้อดวงวัน ปีอิน ๒๕๘๘ (๓๕๓/๑) ดวงวันมีลูกซื้อ อินวันไทย ปีอิน ๒๕๘๘ เดือน ๕ ขึ้น ๕ (ค่ำ) (๓๕๓/๒)

อินวันไทย คลองเมือง (แมน) ปีอิน ๒๖๒๑ เมียซื้อ ขวัญถิ่นทอง คนกลาง ผุดผ่องผิว ที่ ๓ ขุนหญิงฟ้าเฟื่อง (๔๒๘/๑)

อินวันไทย ขึ้นปีอิน ๒๖๒๓ ขวัญถิ่นทอง มีเลื่องอินถิ่นทอง เดือน ๕ ขึ้น ๑๐ ค่ำ ปี ๒๖๒๔ ผุดผ่องผิว มี ตัวผ่องงาม ปี ๒๖๒๘ ฟ้าเฟื่องแสง มี ตัวนึ่งเฟื่องแสง (๔๒๘/๒)

เลื่องอินถิ่นทอง คลองเมืองปีอิน ๒๖๓๘ เมียซื้อฟุ้งเคียงฟ้า ทองผ่องเนื้อเป็นเมียน้อย (๓๔๓/๑) ฟุ้งเคียงฟ้าเมื่อปีอิน ๒๖๘๐ มีลูกผู้ชายให้ซื้อเลื่องถิ่นฟ้า (๓๔๓/๒)

^๑ คงเป็นธรรมเนียมพระร่วง หรือ ที่มีคำกล่าวว่าปากพระร่วง อย่างที่อินร่วไทยสั่งเงินทอง เป็นของมีค่าเท่านั้นเท่านั้น ก็เป็นอย่างสั่ง เงินทองสมัยนั้นคงไม่มีค่าเพราะไม่รู้ ไม่มีกำหนด เมื่อขุนอินร่วไทยสั่งเป็นกฎหมายออกมาก็เป็นค่าขึ้นตามปาก จึงชื่อพระร่วง

เลื่องถิ่นฟ้า กลองเมืองแมนปีอิน ๒๗๑๕ เมียเลื่องแสงฟ้า ทองงามตาเมียน้อย (๓๔๔/๑) เลื่องถิ่นฟ้า
ปีอิน ๒๗๒๑ เลื่องแสงฟ้ามีชายชื่อ เลื่องฟ้าทอง (๓๔๔/๒)

(เลื่องฟ้าทองกลองยังไม่พบ เข้าใจว่าคงไม่ได้ครองอาจตายก่อนถิ่นทองผู้น้องก็เป็นได้ อาจเป็นลูกเมียน้อย
คือชื่อถิ่นทอง น่าจะตั้งเอาถิ่นฟ้ากับทองงามตาตั้งควบกันว่าถิ่นทอง)

ขุนถิ่นทอง เมืองแมน

ต้นเห็นคนมีค่ามากกว่าสัตว์เนื้อ จึงออกกฎหมายห้ามกินคน

ปีอิน ๒๗๕๐ ก่อน พ.ศ. ๒๕๕๐ ปี เมื่อ ๕,๑๒๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๑. ขุนถิ่นทอง ผู้ออกกฎหมายห้าม
ฆ่าคนเป็น ๆ กิน ทำมือซ้าย ประคอง
ขึ้นมือขวา “กต” ใน ชื่อกฎหมายเดิม
เห็นเขียนเป็น “กตหมาย” (ถ้าเทือก
เขาด้านวังสะดิง)

๒. ขุนหญิงดอกไม้ทอง ทำงานแม่
บ้าน มือซ้ายถือหอยยอด หรือ หอย
สังข์ มือขวาถือดอกบัว สัญลักษณ์
หรือเครื่องยศขุนหญิง

ขุนถิ่นทอง (เมืองแมน) ผัวนางดอกไม้ทอง ขึ้นกลองเมื่อ ปีอิน ๒๗๕๐ เมีย (นาง) ดอกไม้ทอง
นางผู้หาดวงแก้วดา เป็นเมียน้อย (๕๔/๑)

เมื่อนาง (ดอก) ไม้ทองทองเดือน ๓ ปีมเสง (ปี) อิน ๒๗๕๕ คลอดลูกชื่อ ขุนไทยงามทั่ว ดวงแก้ว
(ดา) มีใน (ปี) จอ ชื่อ แก้วทองเมือง (๕๔/๒)

กฎหมายห้ามกินคน ฆ่าคนกิน กุ่มครองชีวิตคน ขุนถิ่นทองเขียนประกาศไว้แต่ปีอิน
๒๗๗๒ ประกาศใช้ตั้งแต่ปีอิน ๒๗๗๓ ก่อน พ.ศ. ๒๕๖๗ หรือเมื่อ ๕๐๗๕ ปีมาแล้ว นำมาเพียงหน้า
๑ (แผ่นลำดับอ่านที่ ๒๓๖)

- ถิ่น ทอง ผู้ ออก

- คำ ห้าม คน ใน

- เมือง แมน ปี อิน

- ๒ ๗ ๗ ๒ แต่ ปี อิน (แต่ปีไท)

- ๒ ๗ ๗ ๓ ห้าม

- คน กิน คน เปน เปน (ตัวนี้เห็นชัดเจน)

^๑ ถิ่นทอง (เมืองแมน) ผู้ออกคำห้ามคนในเมืองแมน ปีอิน ๒๓๗๒ แต่ปีอิน ๒๓๗๓ ห้ามคนกินคนเปน เปน (๒๓๖/๑)

ถิ่นทอง ว่ามันพูดไม่ฟัง มันฆ่าคนกิน ให้ฆ่ากิน ทานให้ฆ่ามันให้ตายตามตามกัน (๒๓๖/๒)

กตหมายถิ่นทอง ผู้ขึ้นกินคน หรือแก้งคนตาย (๓๕๖/๑)

ทานว่ามันผู้ผิด มันฆ่า ให้ฆ่าตนมันให้ตาย สมผิด (๓๕๖/๒)

ไทยงามทั่ว เมืองแมนเมื่อคลองเมือง ปีอิน ๒๓๕๗ ปีได้เมีย ๒๘๐๑ (ชื่อ) ช่องามตน เข้าปี ๒๘๐๖ ได้นางงามผิวผ่อง เปนเมียน้อย (๒๒๔/๑)

ไทยงามทั่ว เมืองแมน เมื่อช่องามตน มีลูกชายปี ๒๘๐๘ ให้ชื่อไทยเลื่องตนพระยาเมืองแมน (๒๒๕/๒)

ไทยเลื่องตน คลองปี (อิน) ๒๘๕๕ เมียใหญ่ (ชื่อ) นางสีเนื้อผ่อง เมียน้อย (ชื่อ) น้ำใจงาม (๒๔๕/๑)

เมื่อปีอิน ๒๘๕๖ นางสีเนื้อผ่อง มี (ลูก) ชายชื่อ ไทยทองทั่วตน (๒๔๕/๒)

(ไทยทองทั่วตน คลองยังไม่พบ พบลูกกล่าวชื่อไว้ในแผ่นดินต่อไป อาจคลองปี ๒๔๑๐-๒๔๓๘ มีลูกชื่อ ไทยกรุงทอง)

ไทยกรุงทอง ลูกขุนไทยทองทั่ว เมื่อนั่งเมืองแมน เดือน ๕ ขึ้น ๒ (ค่ำ) ปีอิน ๒๔๓๘ เอาแม่ นางพวงพุ่มทอง (เปน) เมียใหญ่ นางฟองแก้ว (๑๒๐/๑)

เปนเมียน้อย นางพวงพุ่มทอง มีลูกชาย ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๕ ปี ๒๔๘๘ (ชื่อ) ไกรไทยทอง ฟองแก้วตลอดชาย วันขึ้น ๓ (ค่ำ) เดือน ๕ (ปีอิน ๒๔๘๘) ชื่อแก้วไทยน้อย (๑๒๐/๒)

๒ x x x x x

เลื่องขลุ้มทอง คลองเมืองปี ๓๒๓๒ เมียผ่องก่องแก้ว เมียน้อยชื่อทองก้อนงาม (๓๖๗/๑)

เลื่องขลุ้มทอง ปีอิน ๓๒๓๔ ผ่องก่องแก้วมีเลื่องแก้วฟ้า ทองก้อนงาม (มี) ทองถนนงาม (๓๖๗/๒)

๓ x x x x x

เลื่องหนไทย พ่อตาย คลองต่อ (เมียชื่อ) ผิวทองทา (เมียน้อยชื่อ) คู่ขวัญใจปีอินขึ้น ๓๓๓๓ ขึ้นใหม่ ๓๓๓๕ ผิวทองทา (๓๗๕/๑)

มีชายชื่อ เลื่องหาญกรุง วันอาน เดือน ๘ ขึ้น ๑๔ ค่ำ คู่ขวัญใจ มีหญิงตาย มี (หญิง) อีกชื่อ ขวัญคำจิง ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีอิน (๓๓๓๘) (๓๗๕/๒)

เลื่องหาญกรุง^๔ คลองเมืองแมน ปีอิน ๓๓๗๒ เมียชื่อสีเมืองฟ้า เมียน้อยชื่อ ปิ่นพลิบพลอย (๓๑๕/๒)

สีเมืองฟ้า ตลอดเลื่องหาญสิน ปีอิน ขึ้น ๓๓๗๓ ขึ้น ๑๓ ค่ำเดือน ๘ (๓๑๐/๒)

^๑ กฎหมายฉบับนี้จะเป็นกฎหมายห้ามกินคนฉบับแรกของไทย หรืออาจเป็นฉบับเดียวของโลก เพราะที่อื่นไม่เคยได้ยินว่า “มี” และก่อน พ.ศ. ๒๕๗๘ ปี หรือประมาณ ๕,๐๘๘ ปี มาแล้ว ที่คงทนมาได้นั้นไม่ใช่ของแปลก เพราะที่อียิปต์ยังคงอยู่ได้

^๒ ขาดไป ๑๔๔ ปี และยังไม่พบแผ่นดินที่ไกรไทยทองครอง ฯ

^๓ ยังไม่พบปีที่เลื่องแก้วฟ้าครอง จึงขาดไป ๕๕ ปี

^๔ บางทีเขียนว่าเลื่องหาญตรง ที่ใช้กรุงให้เหมือนกัน

กฎไทยไหว-น้อม

เลื่องหาญกรุง เมืองแมน ปี่อิน ๓๓๗๓ ชวด ต้น (ปี) ๓๓๗๕ (ออกกฎไทยว่า) คนไทยทุกคน (๓๐๘/๑)

กวน ไหว น้อม ขุน บา ขอม เหมือน พ่อ แม่ กวนให้ ดอกไม้ ขวัญข้าว ผ้า ทอง เงิน (๓๐๘/๒)

เลื่องหาญไทย กลองบ้านเมือง ปี่อิน ๓๔๓๐ พี่เลื่องหาญสิน (๓๒๘/๑) ตายมีมีลูกชาย ภูผ่น้องค่อพี่ เมียชื่อฝนน้ำทอง มีเลื่องหาญทอง ปี่อิน ๓๕๓๕ (๓๒๘/๒)

เลื่องหาญทอง กลองเมืองแมน เมื่อปี่อิน ขึ้น ๓๔๕๖ เมียใหญ่ ทองประกาย เมียรองชื่อทองทาบเนื้อ (๓๓๔/๑)

เลื่องหาญทอง เมื่อปี่อิน ๓๔๕๘ ทองประกายมีชายชื่อ เลื่องประกายฟ้า เดือน ๘ ขึ้น ๕ (คำ) (๓๓๔/๒)

๑ x x x x x

เลื่องทองคำ กลองเมืองปี่อิน ๓๕๑๑ เมีย (ชื่อ) ส่องแสงทอง เมียน้อยไม่มี (๓๕๕/๑) เลื่องทองคำ เมื่อเข้าปี่อิน ๓๕๑๕ ส่องแสงทองมีลูกชื่อ เลื่องฟ้าทอง เดือน ๘ ขึ้น ๔ (คำ) (๓๕๕/๒)

เลื่องฟ้าทอง กลองเมืองแมน ปี่อิน ๓๕๕๕ เมียชื่อโฉมฉายไทย (๔๑๒/๑)

เมียน้อยชื่อ ฟ้าฉายชื่อ เข้าปี่อิน ๓๕๕๖ โฉมฉายไทยมีลูก เดือน ๘ ขึ้น ๖ (คำ) ชื่อ เลื่องยอดไทย (๔๑๒/๒)

๒ x x x x x

ไทยเมืองฟ้า ปี่อิน ๓๗๔๕ กลองเมืองแมน เมียใหญ่ชื่อนางหอมทอง เมียน้อยชื่อ ผิวผ่องงาม (๒๘๕/๑)

ไทยเมืองฟ้า ปี่อิน ๓๗๔๗ เดือน ๔ ขึ้น ๒ คำ หอมทองมีลูกชายชื่อ ไทยหาญฟ้า (๒๘๕/๒)

ไทยหาญฟ้า กลองเมืองแมนปี่อิน ๓๗๘๕ เมียนางขวัญมาเมียง (๒๕๐/๑) นางขวัญมาเมียง ออกลูกคนชายปี ๓๗๘๘ เดือนสี่ ขึ้น ๑๔ คำ ชื่อไทยขวัญฟ้า (๒๕๐/๑)

๓ x x x x x

อินฟ้าทอง ขึ้นกลองเมืองแมน ปี่อิน ๓๘๓๐ นางเมียชื่อ พวงพลิบพรี เมียน้อย ทองผกาย (๓๔๖/๑)

อินฟ้าทอง ปี่อิน ๓๘๓๕ พวงพลิบพรี มีลูกชื่อ อินพุมทอง ปี ๓๘๓๗ ทองผกาย คลอดลูกชายชื่อ อิน-ผกายทอง (๓๔๖/๒)

อินพุมทอง กลองเมืองแมน ปี่อิน ๓๘๖๗ เมียชื่อ ชื่นดวงใจ เมียน้อยชื่อ ขวัญข้าวใหม่ (๓๖๖/๑)

อินพุมทอง ลูปีอิน ๓๘๖๘ ชื่นดวงใจ มี อินเมืองทอง ขวัญข้าวใหม่ มี ขวัญทองงาม (๓๖๖/๒)

๔ x x x x x

๑ ยังขาดไป ๕๕ ปี แผ่นเลื่องประกายฟ้าครองและมีลูกยังไม่เจอ

๒ ยังขาด ๑๘๕ ปี แผ่นที่เลื่องยอดไทยครองยังไม่พบ

๓ ยังขาด ๔๕ ปี แผ่นที่ไทยขวัญฟ้าครองยังไม่พบ

๔ ยังขาด ๑๑๘ ปี แผ่นที่อินเมืองทองครองยังไม่พบ

อินเลื่องลาย กลองเมืองแมน ปีอิน ๓๙๘๗ เมียใหญ่ชื่อ ขวัญเลื่องงาม ที่ ๒ เมียน้อยชื่อทองสืงาม

(๓๙๕/๑)

เมื่อปีอินเขื่อน ๓๙๙๑ ขวัญเลื่องงามมีเลื่องลายงาม เดือน ๕ ขึ้น ๓ ค่ำ (๓๙๕/๒)

เลื่องลายงาม กลองเมืองแมนปีอิน ๔๐๑๔ เมีย (ใหญ่) ชื่อ ทองรุ่งเลื่อง เมีย (น้อย) (๓๙๗/๑)
(ชื่อ) เดือนแจ่มฟ้า ปีอิน ๔๐๑๕ ทองรุ่งเลื่อง มี เลื่องรุ่งฟ้า เดือนแจ่มฟ้า มีหญิงเดือนกำฟ้า

(๓๙๗/๒)

เลื่องรุ่งฟ้า กลองเมืองแมนปีอิน ๔๐๔๕ เมียชื่อ เลื่องขวัญทอง เมียน้อย ชื่อ อินขวัญใจ

(๓๙๘/๑)

อินขวัญใจ มีหญิงปีอิน ๔๐๔๖ เลื่องขวัญทองมีชายชื่อ เลื่องลายไทย ปีอิน ๔๐๔๘ เดือน ๕ ขึ้น ๗

(ค่ำ) (๓๙๘/๒)

เลื่องลายไทย กรองปีอิน ๔๐๖๑ เมียชื่อ รวยรุ่งแสง เมียน้อยชื่อ สมงามฟ้า ปีอิน ๔๐๖๓ รวยรุ่งแสง

มีเลื่องตุลาฯ สมงามฟ้า มีหญิงชื่อ ชื่นสมใจ

เลื่องตุลาฯ กลองเมืองแมนปีอิน ๔๐๘๖ เมีย (ชื่อ) ลวขขวัญทอง (เมีย) น้อย (๔๓๑/๑)

(ชื่อ) ยอดยาใจ ปีอิน ๔๐๘๔ เมียลวขขวัญทอง มีเลื่องลือลัว เดือน ๘ ขึ้น ๒ ค่ำ (๔๓๑/๒)

เลื่องลือลัว กลองเมืองแมน ปีอิน ๔๑๑๗ เมีย (ชื่อ) เลื่องลายแสง เมียน้อย ชื่อ งามทองหล่อ

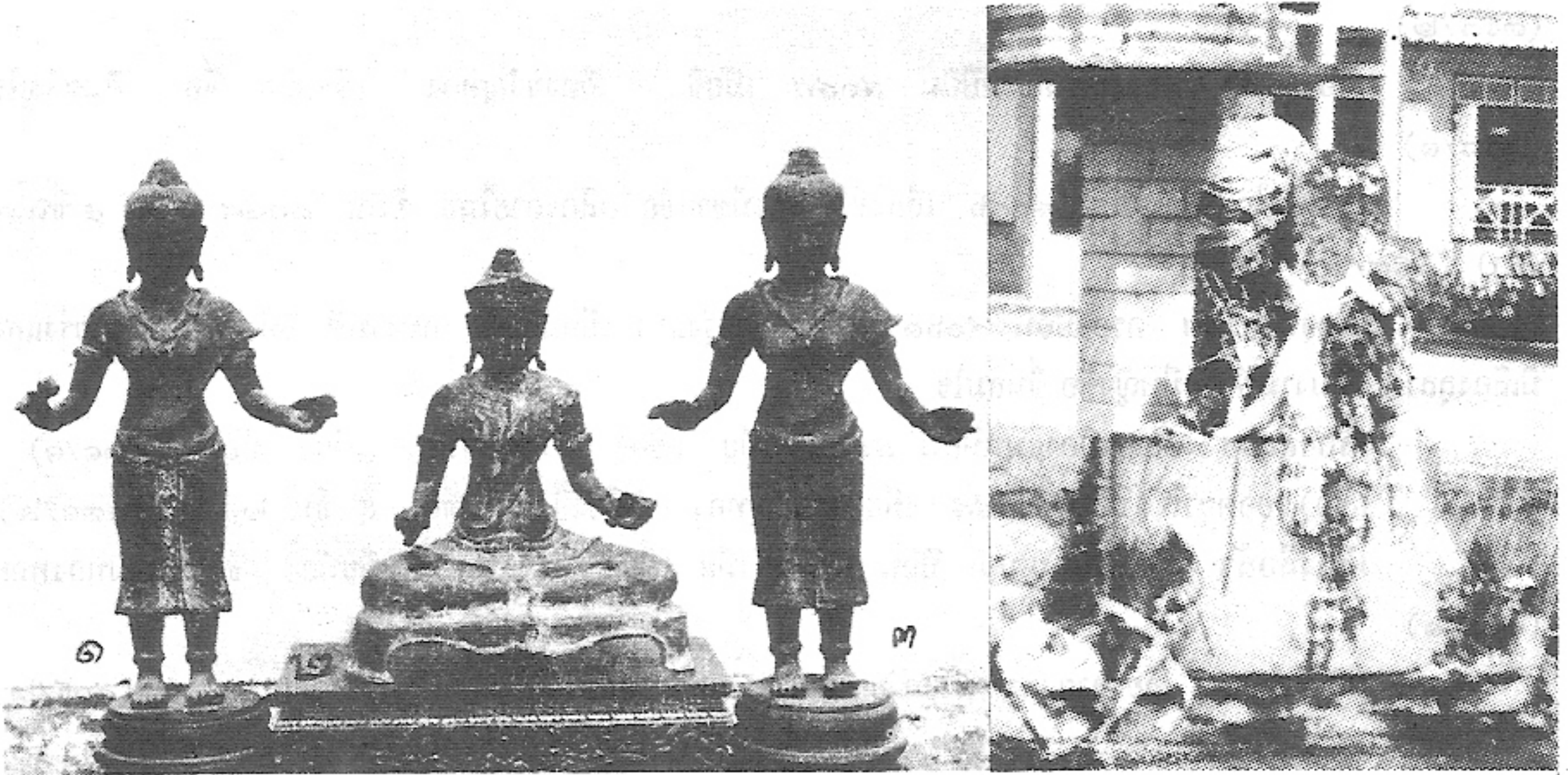
(๔๐๙/๑)

ปีอิน ๔๑๑๘ เลื่องลายแสง มีโตลาฯ งามทองหล่อ มีปีอิน ๔๑๒๐ หญิงชื่อ เตียมทองงาม (๔๐๙/๒)

เมืองทอง ไทยลาว

ขุนโลลาย และขุนหญิงโหม่มาดี สร้างคุ้มทอง และตั้งชื่อ “เมืองทอง” “ปีโล ๑” ในปีอินเต็ม ๔๑๕๐ ปี ก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ เมื่อ ๓๗๒๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๑. ขุนหญิงโหม่มาดี มือขวาถือดอกบัวบาน มือซ้ายถือลูกโตนดใหญ่ (ตาลสุก) สัญลักษณ์คณโคณโคณ

๒. ขุนโลลาย มือขวาถือส้าว มือซ้ายถือป้านลมหัวเสา สัญลักษณ์สร้างเรือนเมืองทอง

๓. ขุนหญิงแห้วญมา มือขวาถือคราดดอก มือซ้ายถือลูกโตนดเล็ก (ตาลแกง) สัญลักษณ์คณโคณโคณ (ทั้ง ๓ นี้ ถ้าเทือกเขาสูง ด้านวังสะดิง)

จ้าวพ่อ จ้าวแม่ ผู้สร้างเมืองทองนี้ มีนิยายพื้นเมืองถึงกับมีนักกวีเขียนเรื่อง แต่เปลี่ยนและพวนชื่อ จึงลงเรื่องนิยายไม่ได้ “แห้วญมา” มีเพลงประจำ เมื่อมาพบจารึกแล้วจึงรู้เรื่องได้ พร้อมกับได้รูปเคารพนี้มาด้วย ได้เป็นหลักฐาน เรื่องจริงมีโอกาสเปิดเผยขึ้นมาแล้ว ท่านค้นไทยได้กระทำไว้ เป็นเกียรติกรรมอันยิ่งใหญ่แล้ว

จ้าวพ่อหลักหิน อำเภอวัดเพลง ราชบุรี ปลัดเดช เพ็ญกิตติ ถ่ายวันที่ ๒๐ เมษายน ๑๖ บันทึกส่งมาว่า “เดิมอยู่ที่บ้านสระบางควาย” โลกประดับอิฐ นายพื่อน มณีวิหค ปลัดกิ่งได้นำมาไว้ที่อำเภอวัดเพลง ประมาณ พ.ศ. ๒๔๖๐ เป็นหลักเมือง-เมืองทองเดิม และได้ถูกทำลาย เมื่อ ๒๕๐๑ จะเห็นเป็น ๒ ท่อน และมีเครื่องสักการบูชาขนาดนั้น ยืนยันว่า มีผู้เคารพนับถือมาก จึงแน่ใจว่าขุนโลลาย ขุนหญิงโหม่มาดี และ ขุนหญิงแห้วญมา คงอยู่ ถ้ามีใครเชิญได้ ก็ลองดู บอกกล่าวแล้ว จะไม่มีอันตรายใด ๆ-ร.ก.

จ้าวพ่อขุนโลลาย จ้าวแม่ขุนหญิงโหม่มาดี ทั้งคู่เมื่อเป็นคน ได้ทำเรือนอยู่ จึงเป็นการสร้างระบบบ้านวงบูชาผีเรือน จึงเป็นต้นผืนนั้น เท่าที่ได้เห็นก็มีพิธีแต่งงานคู่ผ้าเสาเอก เสาโท จัดเครื่องบูชา บำบวง ประแป้ง เติม ในโบราณเห็นมีพิธี ทำขวัญเสา เบิกใบสี่เวียนเทียน เมื่อได้ฤกษ์จะมีเครื่องสายพร้อมได้ บรรเลง มีผู้ให้ ๓ ลา รับพร้อมกันยกเสาเอก ตรึงแน่นแล้วก็ยกเสาโทต่อ เครื่องสายบรรเลงเท่ากับนอนบ่อนขุนโลลาย คือร้ายบรรเลง พิธีให้เท่ากับระลึกนอนบ่อนแม่โหม่มาดี ทั้งสองจึงเป็นต้นพิธีและต้นผีเรือนไทยตลอดมา สำหรับแห้วญมา ชื่อบอกอยู่แล้วว่า ‘แห้ว’ จึงขึ้นชื่อเป็นต้นขบวนแห้วและมีให้กับมีเพลง เช่น เพลงกราว...เป็นต้น

พระพุทธรูปอุทิศโหม่มาดี

พระพุทธรูป-มันหาญขอมได้ สร้างอุทิศให้พระนางโหม่มาดี ซึ่งพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้าทรงให้สร้าง คือได้ใช้สิ่งของผู้หญิงเป็นลักษณะเท่าที่เห็น ได้สร้างพระศกเม็ด พระหัตถ์ขวาได้ถวายเป็นเครื่องยศเฉพาะ คือ ดอกบัวแย้มบาน พระหัตถ์ซ้ายทรงลูกโตนดลูก ทั้ง ๒ นี้เป็นเครื่องยศเฉพาะพระนาง จึงทราบได้

พระพุทธรูปมีรูปโหม่มาดี

พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ นั้น ฐานด้านขวาและช่วงขวาสุดจะเห็นรูปหญิงหน้าอกใหญ่ นั่งพับเพียบมือขวาถือคอบไฟชูขึ้น ช่วงซ้ายสุดมีลายสือเทวนาครีว่า โห่ ลายสือเทวนาครีไม่มีไม้เอก จึงรู้ว่าขอมได้สร้างรูปแม่โหม่มาดี ให้ปรากฏด้วย จึงขึ้นชื่อได้ว่า พระร่วง พระนางคันไทย

พระพุทธรูปมีรูปขุนโลลาย

พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ๓ ฐานด้านซ้ายจะเห็นมีรูปสลักนั่งชันเข่า ทำโอโถง มือซ้ายถือคอบไฟชูขึ้น ๓ ช่วงขวาสุด มีลายสือเทวนาครีว่า โล จึงรู้ว่ามนขอมพิณสุสร้างรูปขุนโลลายให้ปรากฏด้วย

“โลลาย ผัวโหม่มาดี เมืองแมน โหม่มาดีเมืองนองทอง” นางอยู่เดียวคลองเมืองเหนือ ขุนโลข่าวนางเมืองให้ขุนเสมียนสื่อถึง ขุนไทยน้องไม่ยอมให้พี่สาวตัว พี่ลอบสื่อมาถึงขุนโลผู้ซู้รัก เสมียนถึง ขุนโลให้ขุนคนองเป็นกองหน้าจุมเมืองนองทอง ขุนไทยคนองยอมแพ้ ให้โหม่มาดีไปหาขุนโลลายห้ามคนองขุนใหญ่ (ผู้) ให้เผาเมืองทั้งขุนไทย เมื่อขุนโลห้ามขุนคนองเผาเมืองผู้คนแล้ว ขุนโลนำโหม่มาดีสู่เมือง สร้างเมืองใหม่ ตั้งชื่อเมืองทองไทยว่าเมื่อโหม่มาดีมีลูก ตั้งชื่อขุนไทยว่า ตั้งตัวสือไทยว่า ตั้งปีโลชวด ๑ (เมื่อปีอินเต็ม ๔๑๕๐) (๒๒/๒)

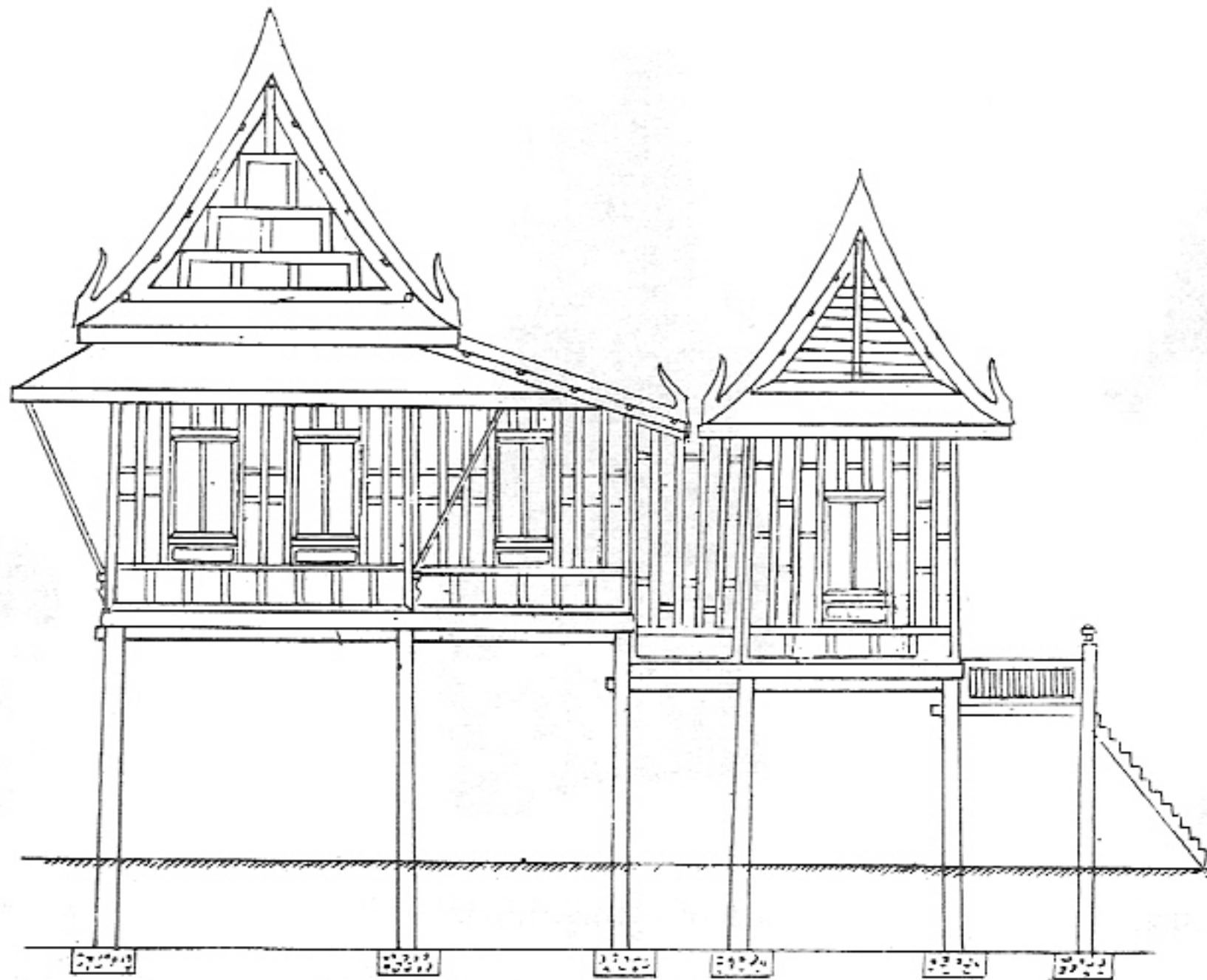
โลลาย ชอบขุนหญิงคลอง (เมือง) นองทอง น้องขุน (ไทย) คนอง ไม่ยอมยอมท่าน ขุนคนองทลายคุกหน้า (๔๑๘/๑) ไทยคนองออกสู้แล้ว ขุนคนอง (จับ) ได้ตัว ให้เผาเมืองคน โหม่มาดีเข้าหาขุนโลลายแล้วห้ามยอมตน (เปนเมีย) เดือน ๕ ปีอิน ๔๑๔๘ (๔๑๘/๒)

๑ แผ่นขุนโลลายครองแท้ ๆ พบแล้วจะมีต่อไป พบที่ไทยสรวงฟ้าเขียนเรื่องให้เพลงเล่นงานฉลองลูก ปี พ.ศ. ๓๓๔ ที่ไม่ได้ใส่ลำดับแผ่น เพราะจะไปพบเป็นหน้า ๒ ข้างหน้า และความละเอียดดี จึงใส่ทั่วความเป็นเรื่อง ๆ

๒ นองทอง ต่อไป จะมีชื่อว่า กาญจนบุรี คือเมืองเดิมทอง หรือเดิมทอง ๆ

เรือนไทย

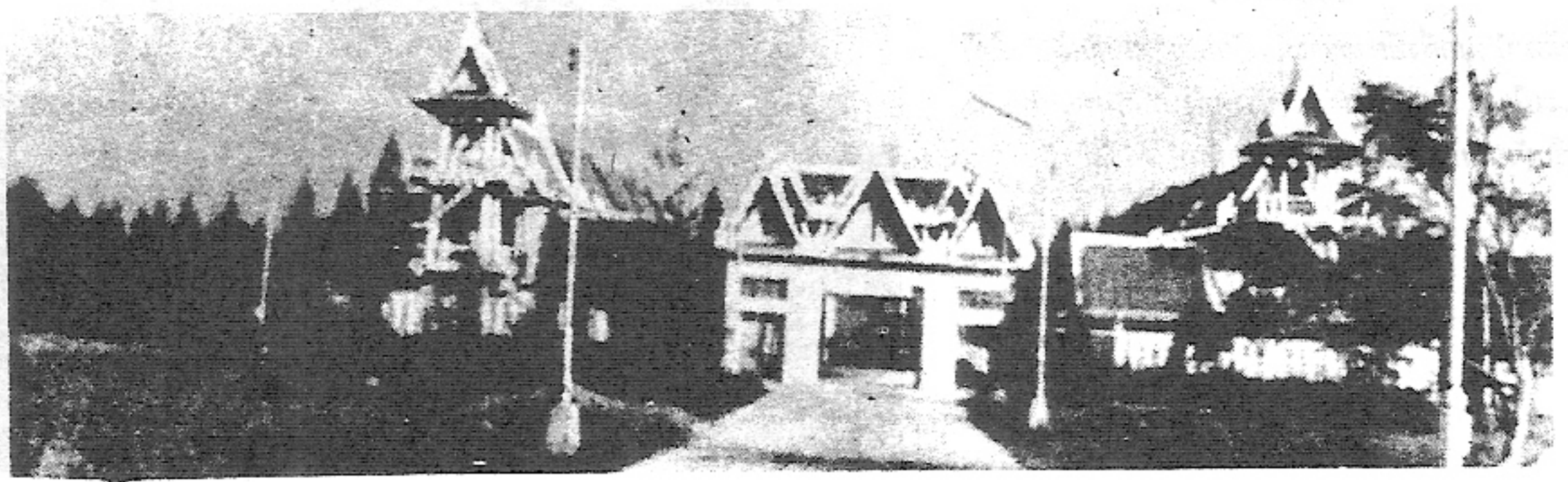
เรือนชนิดนี้ ใช้ไม้จริงทำอย่างนี้ เรียกเรือนฝากระดาน-ฝาปะกน ถ้าปรุกลายได้ขอบฝาบน และ บนกรอบวงกบ เรียกเรือนฝาเพ็ญ ถ้าใช้ไม้จริงทุกลูกตั้งสลับกัน เรียกเรือนฝาสาบบัว ถ้าใช้ไม้จริงทำลูกตั้ง และ สะกัด-ใช้ใบสาธุ หรือ ใบลานกรุเรียก เรือนเครื่องลับ ถ้าใช้ไม้ไผ่เป็นขอบ และเป็นลูกตั้ง ส่วนวงกบ และบานทั้งหน้าต่าง และประตู ใช้ไม้จริง ถ้าใช้ไม้ไผ่ หรือไม้รวกผ่าซีกเหลาเป็น อันขัด เรียกเรือนฝาขัดแตะ ถ้าใช้ไม้ไผ่ทั้งหลัง เฉพาะเสาใช้ไม้จริง ใช้จากมุง และ กรุเป็นฝา เรียกเรือนเครื่องผูก

ได้เห็นแบบฝา ซึ่งช่างเพชรบุรีทำไว้ในวัดใหญ่สุวรรณาราม มีแบบฝาที่เรียกว่า ฝาเพ็ญลูกปัก ฝาตำรวด ฝาสาบ- บัวดินม่าน

และแบบแปลนเรือนนี้ได้จากศิลปไทย ซึ่งอาจารย์เลิศ พ่วงพระเดช ช่างเอกอุดม เพชรบุรี กระทำแบบ และ สักส่วนไว้ ซึ่งเป็นแบบที่ขุนโลทย และ ขอมทองสรวงร่วมกันสร้างแบบขึ้น จะเห็นรูปแบบหัวเสา คือ ช่อฟ้า-คู่ปั้นลม มียอดแหลมเป็นรัดเกล้า มียอด ไหล่เป็นอินทรี จึงเป็นรูปแบบหัวเสาคลุมหลังคาขึ้นไปถึงยอดอกไก่ สมัยนี้เรียกว่า-เทพารักษ์ จึงเรียกกันสั้น ๆ ว่า “คุ้ม” ได้เห็นมีไปถึง นิวซีแลนด์ ซึ่งชนชาวโมรีได้ทำเรือนสาบไว้ในสวนสุสาน มีรูปเทพารักษ์ทั้งยอดอกไก่ และ ชายคา และในหลวงได้เสด็จพระราชดำเนิน ทอดพระเนตรแล้ว

พ่อขุนโลลาย แม่นางโหม่มาดี แห่งขัวญมา ขอมทองสรวง
 ท่านต้นไทยได้ทำเป็นคบบดกตกทอดไว้
 ระบบ โห้ แห่ง บำบวง บวงสรวง ปลุกเรื่อน สร้างบ้านเมือง แบบไทย

เรือนเมืองทอง (แบบตึก)

เป็นบ้านเรือนกลุ่ม ๕ หลัง ๗ หลัง หรือ ๙ หลัง ทั้งหอกกลาง

สำหรับเรือนหมู่นี้มีมาก เฉพาะหอหน้าก็มีถึง ๓ มุข ข้างทั้ง ๒ อีก และหลังอีก คงมีอีกมากหลัง

เรือนไทยโบราณที่สร้างเป็นกลุ่ม ๔ เหลี่ยม บางที่เป็นกลุ่ม ๖ เหลี่ยม และ บางที่ก็กลม ส่วนมากเป็นตึก ทั้งนี้ เมื่อ
 ขุนโลลายออกแบบสร้างขึ้น บันทึกไว้ว่า ๕ หลัง เรียกว่าเรือนเมืองไทย ฉะนั้น เรือน-ชนิดจำวเรือน คือ เรือนหลวง เรือนจวน ใช้ศัพท์ชื่อว่า
 ราชคห กหบดี สมัยก่อน-ครั้งสร้างอยู่แล้ว ได้ตายไปก็ถวายวัด หรือ ทำเป็นวัด มีหอกกลางเป็นหอฉัน หรือ เป็นหอสดมมนต์ก็ได้-พอดี
 สำหรับเรือนกลุ่มนี้ อาจสร้างตามแบบเป็นหลังสุดในกาลนี้ ปรางค์ ณ วัดกลางบางแก้ว จังหวัดสมุทรสาคร ขออนุญาตยืนยันบ้านเรือน
 เมืองทองแบบไทย

ระบบแบบไทยนี้ ซึ่งสืบเนื่องมาจากพ่อขุนโลลาย แม่นางโหม่มาดี กับ แม่นางแห่งขัวญมา-นั้น พิธีกร-บุญรอด
 พงษ์ขำนิ หรือ ชื่อรู้จักแบบไทยว่า หมอบุญรอด หรือ อาจารย์บุญรอด ได้เรียนมาจากต้นโดยเฉพาะ คือ พ่อแม่ปู่ย่าตายายลุงป้าน้าอา
 ได้สอนไว้ เวลานี้ยังกระทำได้อยู่ ได้ขอร้องให้จัด และ ถ่ายรูป พร้อมกับ-บันทึกเล่าเรื่องประเพณี หรือ ระบบแบบไทยมาให้เพื่อจะได้
 บันทึกไว้ให้คงอยู่ ก็ได้กระทำส่งมาให้ ทั้งเล่าบอกระบบแบบ ประเพณีมาให้ด้วย

หัวสาธ=หรือธรรมนิยมสร้าง บ้านยอดแหลม

ขุนโลลาย ผัวนางโหม่มาดี สร้างเมืองทอง (ที่) ดินดอนโตนด^๑ มีเรือนใหญ่ติด ๕ (หลัง) (๘๘/๑)

ปู่สวาง ญานางสาธ มีคำ (สั่ง) ขุนทวดแผนสร้างต้นเมื่อก่อนปีอิน (๘๘/๒)

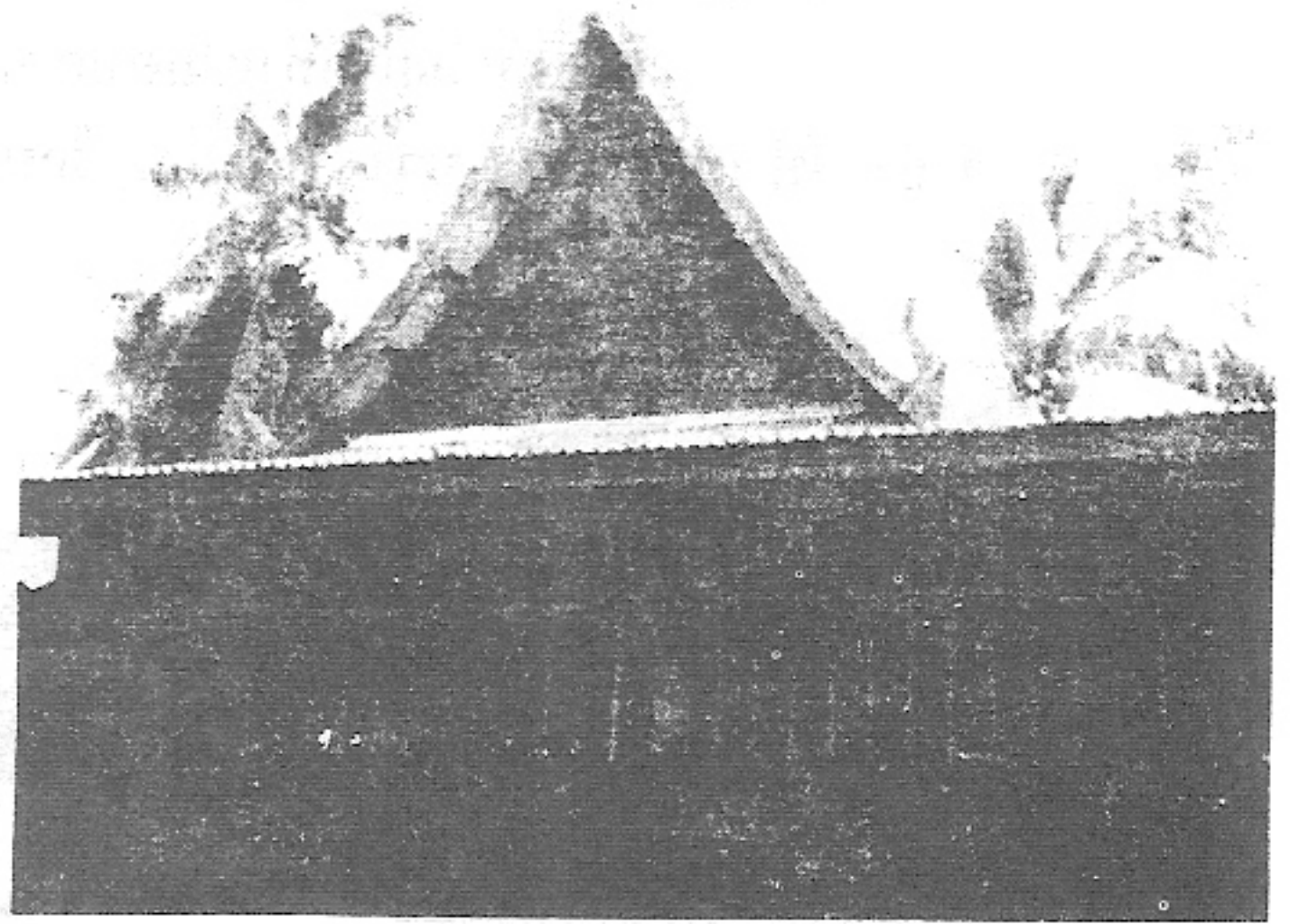
โลลาย เอา โหม่มาดีทำเมีย ปีอิน ๔๑๔๘ แล้วสร้างเมืองใหม่ เรือนใหญ่ห้าหลัง ฝาาทาทอง ผสมยางรัก
 (๔๑๗ /๑) ขอมทองสวงหาไม้ (สัก) ทำช่อยอดหัวสาธ บ่า ยอด คงคุ้มหัวนาน ห้าหลังเรือนใหญ่ทาทอง ยอด
 ปั้นลม (๔๑๗/๒)

^๑ ดอนโตนด เวลานี้เรียก บ้านดอน บ้านหัวดอน ยังมีคำว่า “หัว” คือ บ้านต้น หรือ เรือนต้น ตอนนั้น ยังเป็นขุน
 ก็คือ หัวหน้าหมู่ ยังไม่มีการเรียกว่า “วัง” หรืออาจเรียกก็ได้ และคงไม่คุ้นดีเท่ากับ “บ้าน” “เรือน”

เรือนไทย

พร้อมปีกนกซึ่งมีฝาอย่างนี้ เรียกว่า “เฉลียง” กับมี “ระเบียง” อยู่หน้า ข้างหลังนั้นเป็นหอเก็บของ หรือยังวางใช้เป็นคอกบัง ทอหูกบัง ก็มี

ระบบแบบไทยต้น ในตำราปลูกเรือน (ชื่อยังเป็นไทยแท้) มีให้ดูที่ ทิศปลูกต้นไม้ แม้เสาก็มีกำหนดไม่ดี ใช้ไม่ได้ ที่มีชื่อว่า เป็ดไข่ ไก่ตอด หมูสี บัดนี้ไม่มีแล้ว แม้ต้นไม้จะทำเสาก็ยังไม่มี จึงใช้เสาคอนกรีตเสริมเหล็กตลอดแล้ว แม้ไม้มงคลที่จะทำเป็นเสาเข็มนั้น ก็ใช้ไม่มีชื่อแต่ทำเป็นซีกยาว ประมาณ ๑ คืบ กว้างประมาณ ๑ นิ้ว ๕ ชิ้น ใส่กันหลุมเสา ฉะนั้น จะบันทึกเฉพาะเท่านั้น

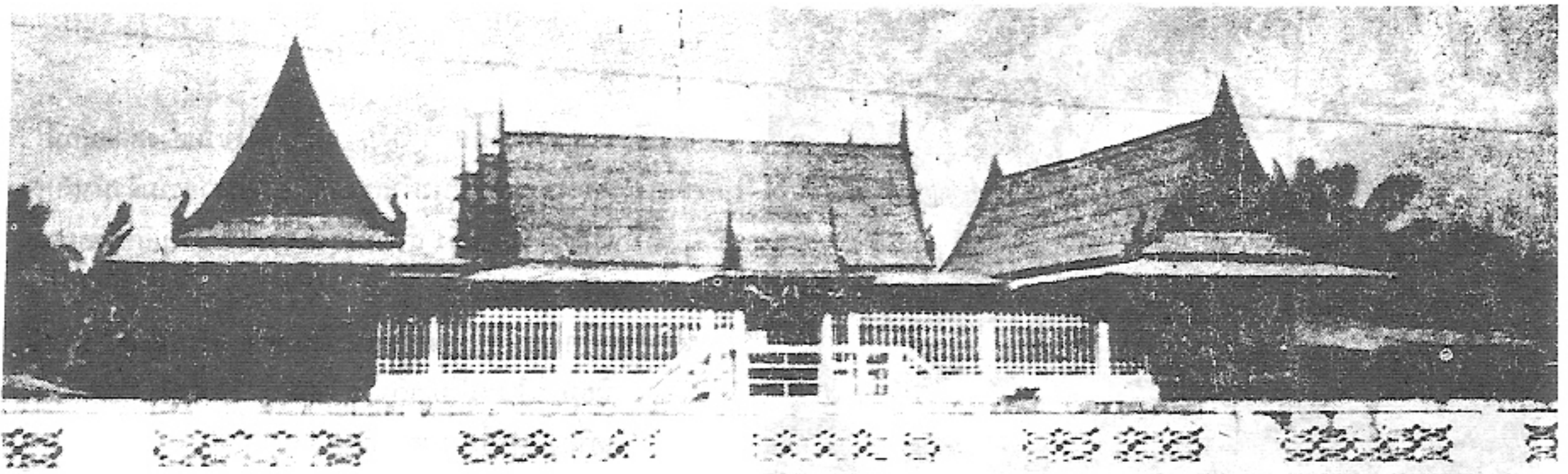
ขุนโลลายเปลี่ยนชื่อปีอินเป็นปีโล เขียนปีเปลี่ยนไว้ชัดเจน อย่างนี้ (หน้า ๑ ของแผ่น ๔๑๖)

- โล ลาย โห่ มา ดี
- คลอด ลูก (ชาย) วัน ขึ้น ๑ (ค่ำ)
- เดือน อ้าย ปี อิน
- ๔๑๕๐ ชื่อ ว่า ขุน
- ไทย ลว้า ให้ (มี)
- เพลง ขุน อิน (นางกวัก)

โลลาย โห่มาดี คลอดลูก วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือนอ้าย ปีอิน ๔๑๕๐ ชื่อว่าขุนไทยลว้า ให้ (มี) เพลงขุนอิน (เขาเขียว กวักทองมา) (๔๑๖/๑) โลลายเมืองแมน เอาปีอิน (เต็ม) ๔๑๕๐ เป็นปีโล ๑ เอาเมืองแมน (เปน) เมืองทองไทยลว้า (วัน) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๑ ชวด (ปี) โล ๑ (๔๑๖/๒)

รูปเรือนเมืองทอง (แบบไม้) เป็นเรือน ๕ หลัง อย่างปรากฏปลูกไว้ที่บ้านสิงห์ เมืองราชบุรี จะเห็นด้านหน้า ๑ กลาง ๑ ด้านหลัง ๑ ด้านข้างอีก ๒ จึงเป็น ๕

เสาเรือน และ ชื่อ เสาเรือนทั้งหมด สำหรับเรือน ๓ ห้อง-มี ๘ ต้น เสาตั้งอีก ๔ เสาละเบียงอีก ๔ จึงรวมเป็น ๑๖ ต้น (ไม่นับเสาخان และ เสาเฉลียง) ที่มีชื่อเรียก กับมีเครื่องแต่งเสาก็มีเฉพาะ ๘ ต้น ที่ระบุนี้ตามที่บุญรอดบอกมา ส่วนในคำราปลูกเรือนไม่มีระบุ ชื่อ-เสาเอก เสาโท เสาที่เห็นนามีทุกแห่ง จึงเห็นว่า คงเป็นที่สงวน จึงบังเอิญ

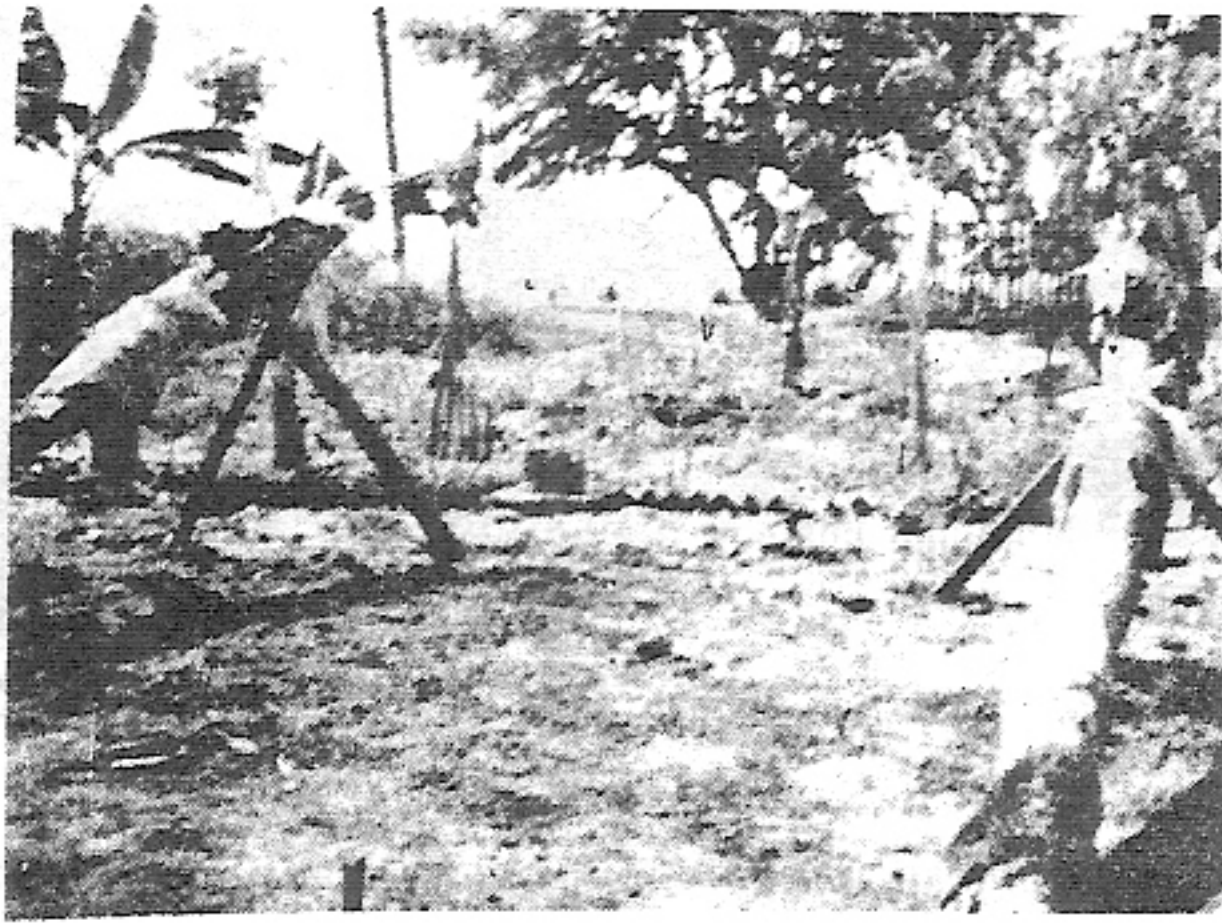
เสาเอก เสาโท เป็นคู่ต้นทิศตะวันออก เสาเอก เป็นต้นหัวนอน เสาโทเป็นต้นตีนนอน และ เสาเอก ใช้ผ้าสีชมพู่มงต่ำลงมา เอาหน่อกล้วย ต้นอ้อย หน่อมะพร้าว ผู้รัศมีค่อนยอดเสา เฉพาะต้นนี้ หมอทำจะใช้แป้งกระแจะเจิมแล้วจึงให้สาวพรหมจารีนำสายสร้อยทองคำไปคล้อง ทั้งนี้ เรียกว่าพิธีเจิม เสาโท-มุงผ้าสีอะไรก็ได้ แต่มักใช้สีเขียวใบไม้ กับผูกรัด-หน่อกล้วย ต้นอ้อย หน่อมะพร้าว คู่ที่ ๒ ต่อมา ชื่อ เสาแรก เป็นต้นหัวนอน และต้นคู่ ชื่อ เสาคู่แรก เป็นต้นตีนนอน และเสาคู่ที่ ๒ นี้ชื่อ คู่แรกนั้น เรือนไทยโบราณแรกต้นนั้น ทำฝาไม้ประคูกันตรงเสาคู่นี้ ห้องนอกไม้ใส่ฝาหน้าจึงปล่อยว่าง ฝานั้นจึงกันเป็นห้องใน ๒ ห้อง เรียกว่า “ในเรือน” ห้องนี้เป็นห้องแรก เสาคู่นี้โดยเฉพาะต้นหัวนอน จึงชื่อว่า เสาแรก เสาคู่ที่ ๓ ต่อมา ชื่อ เสาขวัญ เป็นต้นหัวนอน และ ต้นคู่ ชื่อ เสาคู่ขวัญ เป็นต้นตีนนอน เสาขวัญคู่นี้เป็นคู่ห้องแรกนั้น ไม่มีฝากัน ดังจึงเป็นดังแขวน ทั้ง ๔ ต้นนี้ไม่ใช้ผ้ามุง ใช้ผ้า ๓ สีผูกปลายเสาทั้ง ๔ ต้น คู่ที่ ๔ ต่อมา-เป็นคู่สุดท้าย เรียกชื่อ-เสาขุนคลัง เป็นต้นหัวนอน และต้นคู่ชื่อ เสาคู่ขุนคลัง เป็นต้นตีนนอน คู่นี้ใช้ผ้าสีทอง ห่อเงินบาทผูกปลายเสา แล้วเอาเงินบาทใส่ไว้กันหลุม จึงเรียกชื่อ-เสาขุนคลัง (ในคำราปลูกเรือน เรียกว่า เสาห้อง เสาคู่ห้อง ทั้งมีจัดห่อต่าง ๆ แต่ไม่มีเสาเอก เสาโท จัดของเป็นห่อมีระบุไว้อย่างนี้ คือ ๑. เบี้ยห่อหนึ่ง ให้เด็กพรหมจารีนำไปไว้เสาแรก ๒. ข้าวเปลือกห่อหนึ่ง ให้นำไว้เสาคู่แรก ๓. ฝ้ายห่อหนึ่ง ให้นำไว้เสาขวัญ ๔. ห่อหมาก ให้นำไว้เสาคู่ขวัญ ๕. ห่อทองให้เอาไว้เสาห้อง ๖. ห่อเงิน ให้นำไว้เสาคู่ห้องไม่มีกล่าวถึง-เสาเอก เสาโท คงปิดบังอำพรางไว้ ที่นำมาอ้างก็เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันคำรามือข้อบกพร่อง และผิดอย่างที่ปรากฏ เช่น ไม่กล่าวถึงเสาเอกเสาโท ทั้งเครื่องแต่งทุกประการ)

ไม่มีชื่อเป็นมงคลดี ใช้เป็นเสาเข็มแต่ทำเป็นชิ้นส่วน มี ๕ อย่าง ที่จัดกันก็ระบุชื่อไม่เหมือนกันอาจเป็นด้วยหาได้หรือไม่ได้ หรือเท่าที่จะหาได้ ที่ร้าน...ทำไว้ และเขียนชื่อติดไว้เสร็จ แม้อย่างนี้ก็ยังมีมาถามว่าไม้ชื่อจริงหรือไม่ คู่ออกไม่หมด จึงบอกว่าไม่รู้ ไม้ที่จัดนี้อาจไม่เหมือนกัน คือ ๑. ไม้สัก ๒. ไม้ไผ่สีสุก ๓. ไม้พะยุง ๔. ไม้ทรงบาดาน ๕. ไม้ขนุน ๖. ไม้ทอง คือ ทองหลวง ๗. ไม้พิกุล ๘. ไม้ราชพฤกษ์ ๙. ไม้ชัยพฤกษ์ (ไม้กุน หรือ กำไ้ อาจมีใช้ไม้ขนานง ไม้พญาไม้ หรือ ชื่อพระยาเลย หรือ กระยาเลย ไม้เนียม (มะยม) ไม้ชมพู หรือ ไม้หว่า ไม้อินทรี ไม้หนทรี) ทั้งนี้ มีชื่อเป็นมงคล มีชื่อไทยฟังแล้วมีความหมาย เช่น ไม้ไผ่สีสุก ตรงกันความหมายคำว่า “ศรีสุข” เป็นต้น

โกลาย ฝัวโหมาคี แม่นางมีทอง มีลูกชายให้ชื่อว่า ไทยลว้า วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๑ ชวด ปีโล ๑ นานมา ๓ ปี มี (๑๑๕/๑) ลูกหญิง ชื่อนางฟ้าเมืองทอง แล้วนางนำน้องสาว ชื่อแห้วญมา เกนธำ เมียน้อย (๑๑๕/๒)

โกลาย โหมาคี ส้างเมืองทองแล้วปีโล ๑ เกือลายสือไทย (ของ) ขุนสือไทยเปนสือไทยลว้า (๕๐/๑) ในต้นปีอิน ๑๒๓๓ ขุนสือไทย ไล่เส้นเหนืรู้คำลายในแผ่นอ่านตั้งตัวนำ ก. ข. ม. ห. ง. จ. ฉ. ท. ภ. ญ. ร. ช. ป. ฐ. ถ. ค. ต. น. ส. ซ. ฅ. ญ. ฎ. ฏ. (๕๐/๒)

เสาเรือน บ้านไทย นุ่งผ้า, แต่ง, ตั้งขาหย่างคอยฤกษ์
ซ้าย-เสาเอก จะเห็นนุ่งผ้าสีชมพู เป็นสีสวยงามจึงบังคับใช้
พร้อมเครื่องแต่ง สำหรับภาพขาวดำจะเห็นสีขาวอ่อน
หรือ ดำอ่อน

ขวา-เสาโท จะเห็นนุ่งผ้าเขียวใบไม้ หรือ ก้านมะลิ ตามที่
นิยมกันในหมู่ไทยเดิมไม่จำกัด ใช้สีอะไรก็ได้พร้อม
เครื่องแต่งซึ่งเหมือนกัน

โกลาย เอาโหมมาตีเมืองนองทอง เปนเมีย มี (ลูก) ปีอิน ๔๑๕๐ เข้า ๕ ปี มีแห้วัญมา วันขึ้น
๑ ค่ำ เดือน ๖ (๓๔๕/๑) แห้วัญมา ๑ ปี มีญิง เดือน ๗ ปีโล ๗ ชื่อขวัญเมืองแมน (๓๔๕/๒)

โกลายเมืองทอง แห้วัญมา มีชายให้ชื่อ ลายขวัญไทย ปีโล ๑๐ เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ให้มีเพลงขุน-
อินเขาเขียว โกลายล้าง (เมือง) (๔๒๖/๑) โกลาย หาหอมทองสงว ส้างเรือนยอด ให้ขุนทวด (ปู่) สงว ทวด
(ย่า) สาง ทวด ขุนอิน กวัก (ทองมา) (ขุน) ลือ ลือ เลื่อง ร่วง ไทงาม โพสบ ลีพล ย่า ลือ (นาง) ทับทิมทอง
ปีโล ๒๓ มีเพลงเชิญผี^๑ (๔๒๖/๒)

หมอบุญรอด หรือ ครู-อาจารย์บุญรอด พงษ์ธานี
พร้อมเครื่องบูชาสังเวช ได้ปู่เลื้อย ตั้งเครื่องสังเวช-บัดพลี
นั่งคุก เข้าประนมมือบวงสรวงท้าวกรุงพาลี (ราชพลี)
สำหรับเครื่องสังเวชเดิมถ่ายไม่ชัดเจน จึงตัดรูปอื่นมาต่อ

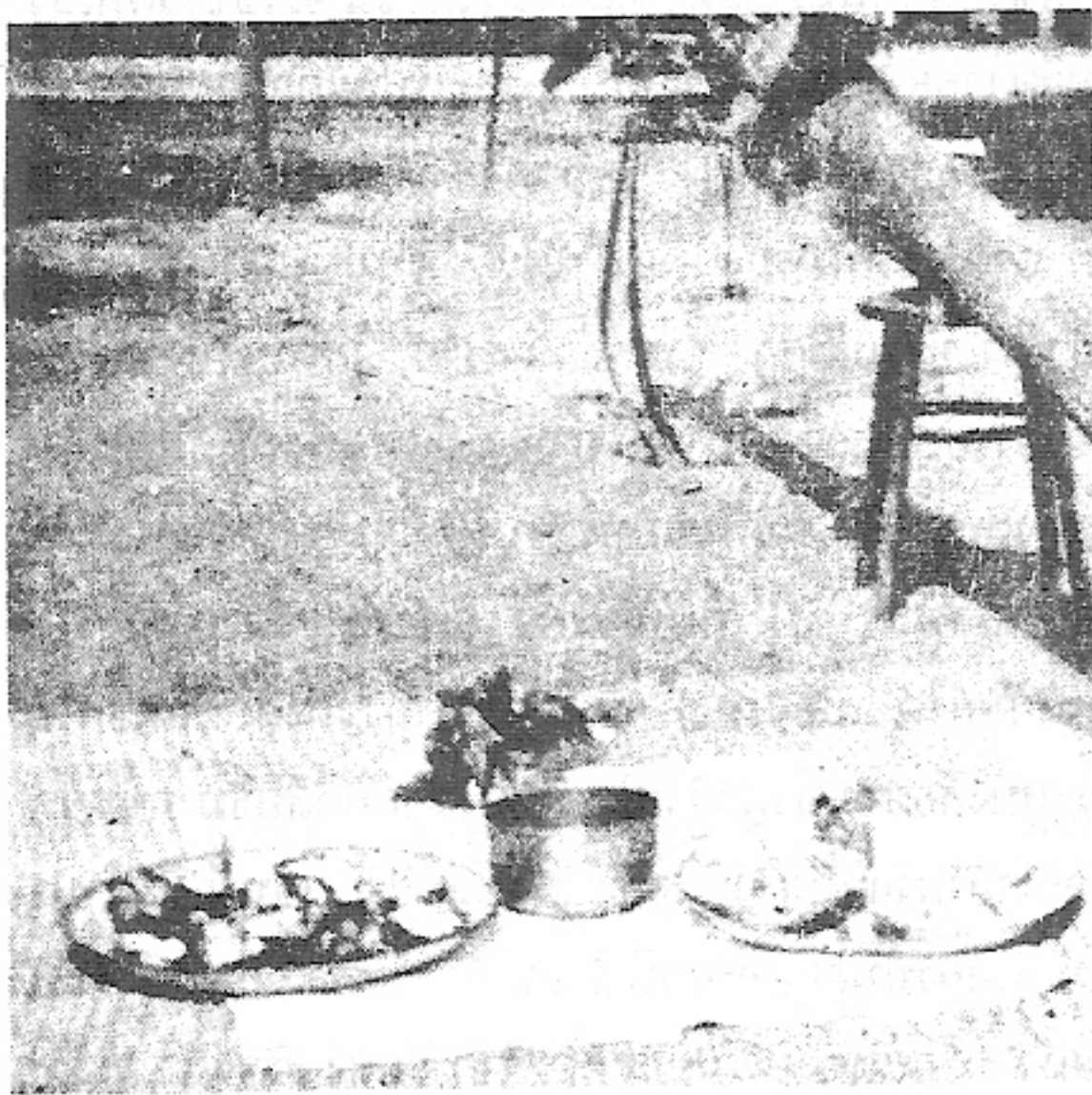
เรื่องมิ่งขวัญมงคล ประสมโปรยบนที่ และ ใส่บางส่วนลงกันหลุม มี ๕ อย่าง คือ ๑. จี๊รูปบูชา
๒. ทราย (ถ้าได้ทรายทองยิ่งดี แม้ทรายสีเหลืองทรายก็เรียกทรายทองเหมือนกัน ถ้าทรายขาว เรียกทรายแก้ว ถ้า
นิยมก็ใช้ได้) ๓. ข้าวตอก (ข้าวตอกข้าว ข้าวตอกข้าวโพด ก็ได้) ๔. ดอกไม้ (มักใช้มะลิตูม) ๕. ถั่ว ๖.
งา ๗. เม็ดสาธุ ๘. เหรียญสตางค์เงิน ๙. เหรียญสตางค์ทอง เมื่อประสมปนกันแล้ว มักใช้น้ำมันต์ธณีสารหรือน้ำมัน
น้ำพระพุทธมนต์ขอจากพระพรหมแล้ว-โปรยหรือสาธไปตลอดที่ คือ จากตะวันออก ไปได้ ฯลฯ ก็จากบูรพา ไปทักษิณ

^๑ เข้าใจว่าคงจะเป็นธรรมเนียมที่เรียกกันว่า “รำถวายมือ” อันไทยเมื่อมีละครหรือเพลงยังมีเป็นธรรมเนียม กระทั่งปัจจุบันนี้ ฯ

(ทักษิณ แปลว่า-ขาว หรือได้) เป็นการเวียนขวา ใช้เป็นการเคารพ หรือมงคล ถ้าตะวันออกไปเหนือก็เป็นการเวียนซ้าย ถือเป็นงานศพ หรืออมงคล จำง่าย ๆ คือ เวียนขวา แบบเลข ๑. และ ค. หรือแบบกันหอยแต่นับลงจากยอด เวียนซ้ายแบบเลข ๖. และ อ. หรือแบบกันหอย แต่มนับจากปากขึ้นไป ตรงหลุมทุกหลุมเส้ามักมากหน่อย

เครื่องบูชา ๕ อย่างนี้ มักจุด และปักกลางแจ้ง บูชาพระ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั่วไป ขอสวัสดิมงคล โชคลาภ อยู่เย็นเป็นสุข และวิวัฒนาสถาพร คือ ๑. รูป ๕ ดอก ๒. เทียนมักใช้ไส้ ๕ เส้น ๑ คู่ (คือ ๒ เล่ม) ๓. ดอกไม้มีก้าน เช่น ดอกบัว ๔. ดอกไม้มีต้น เช่น ดาวเรือง ๕. ดอกไม้มีกลิ่นและต้น เช่น กุหลาบ ๖. ดอกไม้มีสีและก้าน หรือ ต้น เช่น ทานตะวัน หรือ เฟื่องฟ้า หรือ พุระหง ฯลฯ ๗. ดอกไม้เป็นช่อ เช่น กล้วยไม้ ช่อมะพร้าว ช่อมะม่วง ช่อราตรี ดอกรัก ๘. ดอกไม้เป็นพวงมีก้านปักได้ เช่น ดอกกุญ คือ-ชัยพฤกษ์ หรือ เชียงใหม่เรียกคำได้ ดอกไม้หอม คือ บันทม มะลิพวง ๙. ดอกไม้ไมโรย เช่น ดอกบานไม่รู้โรย ดอกหงอนไก่ (อาจใช้อย่างอื่น-ดอกพิกุลร้อย หรือ เสียบก้าน ดอกจำปี ดอกจำปาร้อยเป็นพวง ฯลฯ)

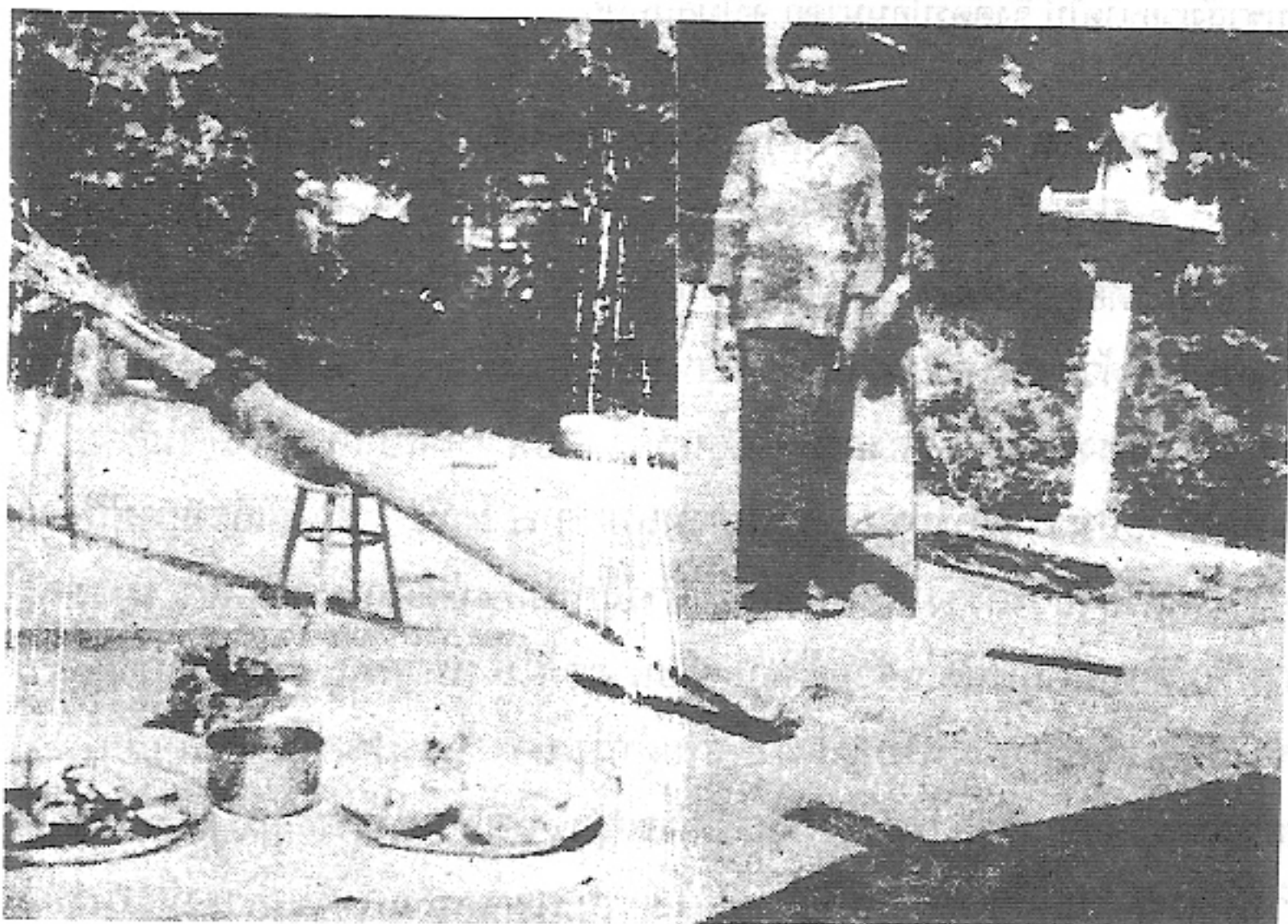
หมอจีน หรือ ครูจีน ศรีรังสรรค์ กับเครื่องสังเวทพระธรณี นั่งพับเพียบประนมมือมีรูปจุดในมือ กระทำพิธีเชิญพระธรณี (จะเห็นไม่ได้นั่งคุกเข่า แต่นั่งพับเพียบก็ได้) รูปถ่ายเครื่องบูชาสังเวทขาดไป จึงตัดรูปอื่นมาต่อ จึงไม่สนิทนัก

ท้าวกรุงพาลี เครื่องบวงสรวงสังเวท คำเชิญ เท่าที่เห็นในกรุง และชานเมืองมากมาย ที่บุญรอดบันทึกลงมานี้ ดูง่าย และสะดวกดี ต้นไทยก่อน ๆ จะปลูกบ้าน ก็จะหาต้นทองหลางใหญ่ ๆ ตัดเป็นแวนรูปเขียง-เรียกว่า “แล่ง” ใส่กันหลุมเสาทองทนนาน ๑๐๐ ปีกว่าก็ยังสดอยู่ ก่อนที่จะเป็นวันฤกษ์ยกเสา ๑ วัน ต้องเตรียมเครื่องบวงสรวงสังเวทบูชา ท้าวกรุงพาลี พระธรณี บางทีก็ถึงพระภูมิด้วย และท้าวกรุงพาลีนั้น กระทำก่อนวันยกเสา ๑ วัน ส่วน-พระธรณี และพระภูมิ กระทำในวันยกเสา ในการพิธีท่านท้าวกรุงพาลีนี้ ต้องกระทำก่อนก็คือ “มัด” ซึ่งเป็นกะบะ ๓ เหลี่ยม ใช้กาบกล้วยทำมัดนั้น กับใช้กาบกล้วยตัดเป็นท่อนยาวประมาณกำมา ๘ ท่อนเท่าหลุมเสา ๘ หลุม ปักไม้เสียบกาบกล้วยตั้งไว้ตรงที่-ที่จะจุดหลุมเสาทั้ง ๘ ต้น กับทั้ง-จัดเครื่องบวงสรวง คือหมากพลู ข้าวสุกปากหม้อ ผักปล่าปลาขำ ข้าวตอก ดอกไม้ รูปเทียน ใส่ลงใน “มัด” นั้น สำหรับเทียนปักมุมมัด แล้ว-จัดรูป เทียน ดอกไม้ หมากพลู ข้าวสุกปากหม้อ (คือข้าวที่หุงสุกแล้วยังไม่มีคนกิน รูป-ที่ใช้เป็นชนิดยาว จะเห็นรูป ด้านซ้ายผู้ทำนั้น) ใส่ลงในกาบกล้วยที่ปักไว้ทั้ง ๘ นั้น ทั้งนำเสาทั้ง ๘ ต้นนั้นมาตั้งขาหย่างในพิธีด้วย เรียกว่าตั้งคอยฤกษ์เสร็จแล้ว นำเสามาปูตรงกลางที่-ที่จะปลูกเรือนนั้น นำมัดที่จัดใส่เครื่องสังเวทเสร็จแล้วนั้นวางลงบนเสื่อ จึงจุดเทียนที่ปักไว้ กับ จุดรูปใส่ก้านในหว่างมือประนม

นั่งคุกเข่าประนมมือ-กล่าวนโม แล้ว กล่าวชุมนุมเทวดา (ลักเค..) แล้วกล่าวคำเชิญขึ้นว่า “สิริสุภะมัตถุ อายันตุ โภณโต อารักขะกา เทวา ศรี-ศรี สุภะสวัสดิ ข้าขอเชิญ อารักขเทพเจ้าผู้เจริญทั้งหลาย เป็นต้นว่า ท่านท้าวกรุงपालี ผู้รักษาแผ่นพื้นพื้นปฐพี ทั้ง ๓ องค์ ซึ่งมี-ท้าวโทกะราช-ผู้เป็นจ้าวพ่อ ท้าวเหมพักตร-ผู้เป็นจ้าวแม่ ท้าวสะพิม-ผู้เป็นจ้าวลูก ขอเชิญมารับเครื่องสังเวย ซึ่งข้า..(หรือเจ้าภาพชื่อ...) ได้นำมาถวาย ณ ที่นี้ เพื่อขอที่ปลูกบ้านเรือนอยู่อาศัย ขอทรงเมตตากรุณาปกป้องรักษาผู้จะปลูกบ้านสร้างเรือนในที่นี้ ให้อยู่เย็นเป็นสุขสิริสวัสดิวิวัฒนาสถาพรตลอดกาล-เทอญ” แล้ว-เก็บมัดไปวางไว้ได้ต้นไม้ใหญ่ เป็นอันเสร็จ “พิธีท่านท้าวกรุงपालี” แต่แถวบ้านเราชาวราชบุรีเรียกว่า “มัดพลี” ซึ่งหลายแห่งเรียกเมืองราชบุรีว่า “เมืองมัดพลี” บ้างก็มี พิธีการนี้ มักทำกันในตอนบ่าย ๆ เสร็จแล้วรอไปพอสมควร จึงชุดหลุมตรงที่-ที่กะไว้ นั้น อาจชุดหลุมเสาระเบียงอีก ๔ หลุมด้วย บางที่ บางกาลก็นำเสาทั้งหมดซึ่งแต่งไว้เรียบร้อยแล้วมาตั้งขาหย่างไว้คอยฤกษ์ ที่หลังบ้าง และก่อนบ้างก็มี

พระธรรณี เครื่องบวงสรวง คาถาทำนํมนต์ คำเชิญ ในวันรุ่งเช้า ซึ่งเป็นวันฤกษ์ยกเสา ครั้นนำ เสาเอกเสาโทประจำที่แล้ว จึงนำกระยาบวด และเครื่องบวงสรวง-บูชา คือขนมต้มแดง ต้มขาว (เดี๋ยวนี้ จะใช้ข้าวเหนียว คำทำ หรือข้าวอะไรทำไม่รู้เห็นสีดำเรือ ๆ สิมะพร้าวกลุยกยังเป็นสีขาวอยู่) ข้าวสุกปากหม้อ และน้ำใส่แก้ว ขนมต้ม ๒ ชื่อใส่ถ้วยมีฝาครอบ ข้าวปากหม้อใส่ถ้วย กับทั้งแก้วน้ำเอวลงในถาด (อย่างภาพถ่าย) จัดดอกไม้ ๕ กระถาง ข้าวดอก ๕ กระถาง แป้งหอม น้ำมันหอม กระเจก หวี กับผ้าเช็ดหน้า ๑ ผืน ทั้งนี้ เอาใส่ถาดทั้งหมด และผ้าขาว ๑ ผืนปูบนเสื่อ เสร็จแล้ว เอาถาดนั้นตั้งบนผ้าขาวนั้น จัด-พานครุ มีดอกไม้ รูป เทียน ถ้วย ๑ ขาวเปลือก (๗ ที่ ทั้งทราย) ใส่ในพาน ตั้งขึ้น นํมนต์ใส่นํ้าก่อนขึ้น-ทำนํมนต์สิโรเม หรือชื่อ “ธรรณีสาร” อาจารย์บุญรอดจดมาให้ อ่านดูแล้วรู้สึกชื่นใจ ที่ได้เห็น เป็นของเก่าแต่ยังไม่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขเลย ทั้งไม่เหมือนกับของเพชรบุรี จึงเป็นแบบราชบุรีแท้ ในตอนท้ายบอกให้ แก้ไข ยังเสียดายว่า-เป็นของเก่าแก่มานานักหนาแล้ว ซึ่งได้สอนกันสืบ ๆ มา ทั้งยืนยันว่า ต้นไทยแต่โบราณกาล มานี้ท่านเคารพนับถือภาษาบาลีมาก ครั้นมีความรู้สามารถสั่งสอนศิษย์ได้ เมื่อจะตั้งคำเป็นมนต์คาถาลงศักดิ์สิทธิ์ก็ใช้ คำบาลีละปะนภาษาคำไทยเพื่อให้รู้ความหมาย อาจเขียนเป็นอักษรหนังสือขอมซึ่งดูแล้วเพิ่มความขลังศักดิ์สิทธิ์มากขึ้นอีก ฉะนั้น จึงเป็นกระบวนการเรียงแต่งของท่านแท้ ๆ ที่ไม่ถูกหลัก และไวยากรณ์นั้นยืนยันอยู่ว่าไม่ใช่สมัยนี้ เช่นนี้ จึงนำมา เป็นต้นก่อน ส่วนตัวหนังสือนั้นจะเปลี่ยนบ้าง ตอนที่แก้เปลี่ยนให้ถูกต้องนั้นอยู่ตอนหลังถ้าใครต้องการจะท่องจำสำหรับ ทำนํมนต์ธรรณีสารแบบราชบุรี ก็จัดดอกไม้ รูป เทียน เอน้ำใส่แก้ว หรือขันตั้งหน้าพระ กระทำการบูชาเสร็จแล้ว ระลึก

จากซ้าย ๑. เครื่องบวงสรวงสังเวย ๒. เสาเอก ๓. ฤกษ์รุ่งศรี ๔. ศาลพระภูมิ และเครื่องบูชา น.ส.รุ่งศรี พงษ์ขำนิ สาวพรหมจรรย์ หลังจากหมอบเฒ่าเสาเอก แล้วได้นำสายสร้อยทองคำไปคล้องเสาเอก ซึ่งเป็นที่ครบในพิธีเจิมนั้น สำหรับรูปเดิม ได้ยืมบั้งเสาและเครื่องแต่ง จึงตัดมาต่อ เข้าอย่างนี้ จึงได้เห็นครบทุกอย่าง

๑. ท้าวโทกราช

(จ้าวพ่อ) ท้าวกรุงพาลี

๒. ท้าวเหมพักตร์

(จ้าวแม่) นางท้าวกรุงพาลี

๓. ท้าวสะพิม

(จ้าวลูก)

๔. ท้าวผ่องประภา

(สะใภ้)

รูปวาดนี้ได้จากพรหมชาติ เป็นคู่สมพงษ์เทพเทวี เห็นว่า
เหมาะสม จึงนำมาเป็นท้าวกรุงพาลี คือ ท้าวโทกราช ท้าวเหม-
พักตร์

รูปภาพนี้ และทั้งรูปเทวีนันได้จากพรหมชาติ เห็นว่าเหมาะ
สมจึงนำมาเป็นท้าวสะพิม และท้าวผ่องประภา

คุณพระรัตนไตร และระลึกถึงอาจารย์บุญรอด พงษ์ขำนิ ผู้ได้เรียนจากต้นมาให้ประสิทธิประสาทให้แล้วคอยไปพอสมควร
หรือเทียบหมดแล้วนำน้ำมนต์นั้นรดศีรษะ คนไทยทุกคนไม่หวงวิชาไทย แก่ผู้ต้องการจริง ๆ มนต์ธรรมสารเดิมนั้น ที่
บันทึกส่งมาให้อย่างนี้ (ในวงเล็บ เดิมให้เต็ม) และได้ถามพิธีครอบว่า จัดด้าย ๗ สี และ ๕ สีบ้าง ดอกไม้ รูป เทียน
ด้ายนั้นผูกข้อมือบ้าง คล้องคอบ้าง น้ำมนต์ประหัว พร้อมสวดมงคลจักรวาลใหญ่ ผู้เขียนสวดไม่ได้จึงใช้มงคลจักรวาล
น้อย เทพเจ้าทำให้เป็นส่วนใหญ่ที่ปรากฏทำเองตลอด

มนต์ธรรมสาร

สิโร เม พุทธะเทวัญจะ

หะทะยัง นะรากัญจะ

(มัตถะลุงเค อะเนสสะโร)

เพชระลุกัญจะ (วิญญาณ)

กุกกุสันโธ สิโร มัชฌะ

กัสสะโป พุทโธ ทุวิกัณเณสุ

อินทริเยสุ อะริยะเมตเตยโย

พุทธานังสิทธี ธัมมังสิทธี

(สิทธีสิริ) สิทธิกิจจัง

(สิทธิมันตัง) สิทธิลาภัง

นะลาเต พรหมะเทวะตา

หัตถะวะ ประเมสสะรา

อะสุรา ปาเทสุ (ติฏฐิตา)

สัพพะกัมมัง ประสิทธิ เม

โคนากะมะโน นะลาทีเต (นลาตเก หน้าผาก)

ทุวิเนตเตสุ สากะยะโคตะโม

ปัญจพุทธา นามิหัง

สังฆังสิทธี (ประสิทธิ เม)

สิทธิกัมมัง สิทธิวิชา

สัพพะสิทธิ ภาวันตุ เม-ติ

๑. พ่อพระธรณี-ท้าวคุมพก
๑ จากรูปที่สถาปนาเป็นไทย
เทวธิดา

๒. แม่พระธรณี ท้าวสุพัทธา
๒ ถ่ายจากแม่พระธรณี ลำริด
ทั้งนี้ได้สร้างเป็นที่หมายรู้ว่า พระ
เทพไทยเทวธิดา และรูปแม่
พระธรณีนั่นได้สร้างก็หมายรู้ว่า
พระธรณีคือแม่เจ้าแผ่นดิน จึง
เห็นว่าเหมาะสมแล้ว ได้อำขึ้น
เป็นพระธรณี และแม่พระธรณี

๓. พระธรณีท้าวคุมพ
๓ ถ่ายจากรูปลวดลายไทย ทุก
อย่าง ยืนยันแบบไทย

๔. หม่อมแท่นพระธรณีท้าว
พุทอง
๔ ถ่ายจากรูปลวดลายไทย ซึ่ง
มีลวดลายทองคำ ได้สร้างขึ้น
เป็นเทพเทวีไทยเห็นว่าเหมาะ
สมจึงนำมาสถาปนาขึ้นเป็นพระ
และนางธรณีไทย

ฉะนั้น เท่าที่กล่าวมาว่า ปณคัมภภาษาไทย เช่น เพชฌัญญู สันสกฤตว่า พิษณุกรรม มคธว่า วิสสุกมม ไทยใช้ว่า เพชฌกัณ ที่พิมพ์มานี้ใช้ว่า เพชฌกัณ และ บทว่า พุทฺธังสิทฺธิฯ ตามที่ใช้กันไม่พบ ในที่นี้เห็นใช้ตลอด ท่านอาจได้ทราบ หรือ รู้จากหมู่ชนชาวมคธที่นิยม ประธานเป็น อัม ที่เป็นหลักคำถุกันนั้นต้องมีตะ หรือ ตุ เป็นที่สุด เช่น อรหัม ภวัม เห็นใช้คำกริยามาก เป็นนามนั้นมีน้อย ฉะนั้น จึงเห็นว่า ท่านใช้อย่างไทย หรือ ในความหมายรู้ของไทย เช่น พุทฺธ ปจฺ จุกขามิฯ ในแบบลาสิกนั้น ตามคำปฎิญาณแปลว่า กล่าวคิน ซึ่งพระพุทฺธ แต่ท่านต้นรู้ความคำว่า ปจฺจุกขามิ เฉพาะ ปจฺ นั้น-ท่านรู้เข้าใจเป็นคำไทยว่า “ปิด” จึงหมายรู้แน่นอนว่า “พระพุทฺธปิด” จกฺ ว่า “จาก” มิ ว่า “ให้หมด” (เป็นบรรยายคำมคธเป็นความหมายของไทย ท่านพระครูชุ่ม พุทฺธสโร วัดราชคาม คู้่งน้ำวน เมืองราชบุรี บรรยายให้ฟัง เมื่อ ๕๐ ปีมาแล้ว) เช่นนี้ ท่านจึงแต่งว่า พุทฺธสิทฺธิ ฯลฯ และในบันทึกมีระบุพระพุทฺธเจ้า ๕ พระองค์ มีคำว่า “นวมามิ” เท่ากับ นโม ซึ่งเป็นคำเริ่มทุกพิธีการของชาวพุทฺธจึงนำมาขึ้นต้น ท่านผู้ใดใคร่ที่จะรักษาทำนเดิมก็แบบต้น ถ้าต้องการ ถูกอักขรฐานกรณคาถาก็เอาตาม ได้เรียบเรียงขึ้นใหม่ เดิมที่ขาดให้เต็ม และใส่คำแปลมาด้วย เท่าที่ใส่ชื่อ-เทพ เช่น คณธสสร คือ ท้าวสันดุสิตเทวราชในตำแหน่งพระพุทฺธบิดา ก็คงไม่ผิดอะไร และได้พระนามพระพุทฺธเจ้า ๕ พระองค์ใน ภัททกัปป์นี้มาขึ้นต้น อันหมายว่าได้แก้ไขแล้ว

คาถาพระพุทธรูปมนต์สิทธิสาร

สพฺพบุญ สมพุทฺธา ปณฺจ
 กุกกุสนฺโธ สิโร มชฺฌ
 กณฺเณสุ กตฺสโป พุทฺโธ
 อินฺทริเยสุ อริยมตฺเตยโย
 สิโร เม พุทฺธเทวณฺจ
 หตฺเตสุ นราจริยา
 วิญญฺาณ สิปฺปนายโก
 พุทฺโธสิทฺธิ ฐมฺโมสิทฺธิ
 สิทฺธิอสิมฺุณีเทโว
 สิทฺธิสิริ สิทฺธิกิจจํ
 สิทฺธิสจฺจํ สิทฺธิมนฺโต
 สพฺพสิทฺโธ ตถาคโค

คำแปล พระสัพพัญญูสัมพุทธเจ้า ๕ พระองค์
 พระกุกกุสันธ ประทับกลางสิระเกล้า
 พระกัสสปพุทธประทับ ณ หูทั้งสอง
 ณ อินทรี ๕ พระอริยมตเตยย ประทับอยู่
 ณ สิระเกล้าเรา มี พระพุทธเทพเจ้า
 ณ มือทั้งสอง มี นรชนผู้เป็นอาจารย์
 ณ วิญญูณ มีกณเศวรสิลปนายก
 พระพุทโธประสิทธิ พระธัมโมประสิทธิ
 ประสิทธิฤๅ มุนี เทพเจ้า
 สิทธิสิริโชค สิทธิกิจการ
 สิทธิสัจจะ สิทธิมนต์
 สำเร็จเสร็จทุกอย่าง พระตถาคตเจ้า

เจ้าพ่อ กายตัดเทพเจ้า

เจ้าแม่ สันทาริบดี เทวีเจ้า

ทั้งคู่นี้ได้จากที่พิมพ์ทั่วไป ทั้งคู่ยกมือประนมแก่กัน เป็นที่รู้จักว่ามีฐานศักดิ์เท่าเทียมกัน จึงได้นำมาอ้างเป็นหลักฐานไทยและของไทย เป็นชื่อที่สถาปนาแล้วว่า เจ้าพ่อกายตัดเทพเจ้า เจ้าแม่สันทาริบดีทรงเป็นเจ้าพ่อเจ้าแม่พระภูมิทั้ง ๘ องค์นั้น

อิฐปฺปนา นมามิ เต

โคนาคนโน นลาตเก

เนตเตสุ พุทฺธโคตโม

ปณฺจพุทฺธา มหิตฺธิกา

นลาเต พุทฺธเทวตา

วิสุตฺตมฺโม มโนหรี

อสุรา ปาเทสุ ติฏฺฐิตา

สงฺฆโมสิทฺธิ ปสิทฺธิ เม

สิทฺธิสาธว โหตุ เม

สิทฺธิกมฺมํ สิทฺธิวรํ

สิทฺธิวิชฺชาลาภวฑฺฒนํ

นานาสิทฺธิ ภวนฺตุ เม-ติ

เสด็จอุบัติ ณ กัปนี้ นอบน้อมพระองค์ทั้ง ๕ นั้น

พระโคนาคนน ประทับ ณ หน้าผาก

พระพุทธโคดม ประทับ ณ ตาทั้งสอง

พระพุทธ ๕ องค์ทรงมหิทธิฤทธิ์แล้ว

ณ ไกลหน้าผาก มีพรหมเทวตา

พิชณกรรม เป็นผู้นำใจ

ท้าวอสูรทั้งหลายประดิษฐาน ใกล้บาท ๒

พระสงฆโมประสิทธิ ขอโปรดประสิทธิแก่ข้า

สาธุสิทธิแท้ ๆ จงมีแก่ข้า

สิทธิกรรมกระทำ สิทธิพร

สิทธิวิชชาลาภวัฒนาถาวร

สำเร็จต่าง ๆ จงเกิดมีแก่เรา-เทอญ

พระภูมิ ๘ องค์ พระนางภูมิชายา ๘ องค์

๑. จ้าวพ่อ-พระชัยมงคล

ทรงรูปเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

จ้าวแม่-พระนางภูมิชายา

ทรงรูปเทวีจ้าว เครื่องทรงเทวีจ้าวและพระชัยมงคล ไปครองสถาน, บ้านเรือน โรง, ร้าน ต่างๆ

เมื่อจะทำนํ้ามนต์แล้ว ครั้นจัดเครื่องกระยาสังเวยและพานครูเสร็จแล้ว จดรูปเทียนพร้อมแล้ว ชุมนุมเทวดา (ว่า-สักเค) ตั้งนะโม เจริญคุณพระรัตนไตร ก็กล่าวคาถา-สิโร เม นั้น กระทำนํ้ามนต์เสร็จแล้ว รูปเดิมวางไว้ในถาดคู่เทียน จดรูปอีกใส่ไว้ในสองมือประนมขึ้น (อย่างภาพถ่าย) ตั้งใจระลึกถึงพระธรณีและกล่าวคำเชิญ (ในวงเล็บนี้ ได้กลับคำเชิญ เป็นภาษาบาลี สิริโสติสสุกะมัตถุ อายันตุ โภณโต อารักขะกา ธรณี) ศรี-ศรี สวัสดิ์งามจงมีขึ้น ข้าขอเชิญพระธรณี ทั้งสามองค์ เชิญท้าวคุมพะกา-พระจ้าวพ่อ ท้าวสุพัตรา-พระจ้าวแม่ ท้าวคุมพี-พระจ้าวลูก เชิญมารับเครื่องกระยาบวด เครื่องกระยาสังเวย ซึ่งข้าขอบูชาด้วยความเคารพยินดี เพื่อความเป็นสิริมงคลจงบังเกิดมี แก่ผู้ที่จะปลูกบ้านสร้างเรือน ณ ที่นี้ ได้ประสพสุขเกษมสำราญตลอดกาล-เทอญ

๒. จ้าวพ่อ-พระนครราช

ทรงรูปเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

จ้าวแม่-พระนางภูมิมาลา

ทรงรูปเทวีจ้าว เครื่องทรงเทวีจ้าว และพระนครราชไป ครองประดู, ป้อม, ค่าย, หอรบ, บันได

และแล้ว นำถ่วงาข้าวตอกข้าวเปลือกหวานไปทั่วบริเวณ จนกระทั่งได้ฤกษ์ ก็พรมนํ้ามนต์ตลอดพื้นที่ และพรมต้นเสาทั้ง ๘ เจริญเสาด้วยแป้งกระแจะแล้ว-ให้สาวพรหมจารีนำสายสร้อยทองคำไปคล้องเสาเอกอยู่ในพิธีเจิมนั้นด้วยเสร็จแล้ว ก็ยก-เสาเอก โท แรก และคู่ขวัญ และคู่ ขุนคลัง และคู่ เรียบร้อยแล้ว-เป็นอันเสร็จพิธี

พระภูมิ เครื่องบวงสรวง และคำเชิญ ระบบแบบไทยตั้งแต่เดิมมา ถือกันว่าเป็นเจ้าของแผ่นดินกัน มีพระเจ้าแผ่นดินเป็นขุนใหญ่ยิ่งยอดด้น ดันที่ตายไปแล้ว ถือกันว่าเป็นเจ้าของสถานถิ่นสินทรัพย์นั้น ยังเป็น “จ้าว” คือ ดันไทยอยู่จึงเป็น “จ้าวที่” กับทั้งได้ทำเรือนให้อยู่ จ้าวที่นั่นเป็นที่เคารพนับถือสักการะบูชา จึงพร้อมกันเรียกว่า “พระภูมิ” ทำเรือนให้อยู่ได้ทำเป็นเครื่องหมาย คือ ปลูกเสาเดียว หรือใช้เพียง ๔ เสา เรียกว่า เรือนสาธ แต่เดิมมา สมัยนี้เรียกว่า “ศาล” เป็นชื่อเดิมว่า ศาลพระภูมิ ถ้าปลูกเรือนสร้างบ้านใหม่ ก็มักมีศาลพระภูมิด้วย ถ้ามีอยู่แล้ว ก็ต้องบำบวง สังเวย

บูชาพระภูมิด้วย ที่ทำนี้เป็นที่ ๆ มีศาลพระภูมิเก่าอยู่แล้วจะเห็นในรูปถ่ายมีเครื่องสังเวทเป็นอย่างเดียวกัน สำหรับที่ ศาลพระภูมิมีการจัดดอกไม้บูชาแขวนพวงมาลัย เป็นอันว่าทำติดต่อกันเลย ถ้าทำ หรือ ตั้งศาลใหม่ ก็จัดเครื่องกันมาก เมื่อเสร็จแล้วก็จุดธูปเทียนบวงสรวงบูชา ไม่ได้บันทึกคำเชิญ และ คำบูชาให้มา ได้พบในตำราเห็นคล้าย ๆ กัน จึงบันทึก รวมเพื่อสมบูรณ์ ในนี้มีคำเชิญมารับเครื่องสังเวทว่า-อากัจฉันตุ ปริกฤษณันตุ คำเดิมว่า “นะโม เม ชะยะมังคะละภูมิเทวานัง อิมัง สักการะบูชาวันทะนัง สุปะพะยัญชนะนะสัมปันนัง โภชะนัง สาลีนัง. สะปะริวารัง อุทะกังวะรัง อากัจฉันตุ ปริกฤษณันตุ สัพพะทาติ หิตายะ สุขายะ สันติสุขเทวา อะนุกัมภันตุ เตปิ ตุมहे อะนุรักขันตุ อาโรคเยน สุขเณ จาติ (คำแปล-นะโม ความนอบน้อมของข้างมีแด่-ชัยมงคลภูมิเทพทั้งหลาย อันนี้ เครื่องสักการะบูชาขอให้งดวาย พร้อมด้วยกับ และคัมภีร์ อันมีบริวารของข้างสาละเป็นเครื่องเสวย และมีน้ำจันอันประเสริฐด้วย ขอโปรดเสด็จมาเสวยบริโภค-ใน ทุกกาล เพราะเหตุนี้ ขอสันติสุขเทพทั้งหลายโปรดอนุเคราะห์เพื่อประโยชน์เกื้อกูลเพื่อความสุข ขอเทพทั้งหลายเหล่านั้น โปรดช่วยรักษา ซึ่งท่านทั้งหลายด้วยไม่มีโรค และมีความสุข ตลอดกาลเทอญ ถ้าเพื่อพวกตัวเอง ตุมहे เปลี่ยนเป็น อัมเห-ซึ่งเราทั้งหลาย)

๓. จ้าวพ่อ-พระเทพเพน
รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
จ้าวแม่-พระนางทิพมาลี
ทรงรูปเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และให้พระเทพเพน ไป
ครองคอกสัตว์และเล่าต่าง ๆ

คำขอพรพระภูมิ

“สีโร เม ขอเดชะพระภูมิเทวารักษาที่ รับพระพรจากพระเจ้ากรุงพาลีมา ได้โปรดกรุณาประสิทธิ์ประสาทให้ วัฒนาถาวร ส่งสุขแด่ข้า (หรือ แด่...ชื่อเจ้าภาพ) ให้มีเงินทองทรัพย์พัสดุข้าวของเนืองนอง ทั้งวัดถาลังการ ทุกสรรพสิ่ง กับทั้งอุปโภครักษาจงเจริญวัฒนาในที่นี้ อายุมสัมพันธ์เฒ่า พร้อมพงศ์เผ่าบริวาร ลูกหลานเหลนเหลือบรรลือ สารุชนชรื่องสรรเสริญ โสคติไชยะ ภวันตุ เต (เป็นของตัวเปลี่ยนเป็น เม-แก่เรา)”

ในคำเชิญนี้ จะเห็นมีระบุ-พระภูมิที่ชื่อ-ชัยมงคล องค์เดียว ที่บันทึกให้มานั้น มี ๖ องค์ และมี กายตัด เทพเจ้า เป็นท้าวเจ้าพ่อ มีพระนางสันทาธิบดี เป็นท้าวเจ้าแม่ มีลูกเป็นท้าวพระภูมิ ๖ องค์ คือ ๑. พระชัยมงคล รักษาบ้านเรือน ๒.พระธรรมโหรา รักษาไร่นาเรียกสวนทั่วไป ๓.พระวัยทัต รักษาวัดวาอาราม สถูป เจดีย์ วัดถุสถานทั่วไป ๔.พระเขาวเผ่า รักษาสัตว์เลี้ยง ใช้งาน ขบขี้ทั่วไป ๕.พระสัพพะคนธรรพ รักษาโรงงาน โรงพิธี เรือนหอป่าสาว ๖.พระนาคราช รักษาประตูบ้าน ประตูเมือง และทวารวัง ทั้งนี้ อาจารย์บุญรอดบันทึก ให้มาว่า ได้เรียนจาก-ปู่อินทร แสงอาทิตย์ เมื่อประมาณ ๖๐ ปีมาแล้ว และยังได้เรียนจากท่านพระครูติวัตรวิบูล แห่งทุ่งลาดหญ้า กาญจนบุรีอีกด้วย ท่านสั่งว่าให้รักษาจดจำไว้ว่าเป็นของเก่า จึงแน่ใจว่า-เป็นระบบแบบไทยแท้ เว้นแต่ชื่อที่เป็นชมพูทวีปไปแล้ว กระนั้น ก็ยังออกเป็นคำไทย กับมี-องค์หนึ่งซึ่งชื่อ-พระเขาวเผ่านั้น “เผ่า” เป็นคำไทยแท้

๔. จ้าวพ่อ-พระชัยศพนธ์

รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

จ้าวแม่-พระนางศรีประภา

ทรงรูปเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระชัยศพนธ์ไปครอง
เสบียงคลัง, ยั่ง, ฉาง, หอสัมภาระ

ได้พบตำนานพระภูมิเจ้าที่ในตำราเลขไทย ชื่อ “พรหมชาติ” อ้างว่าเป็นฉบับหลวง ประจำบ้าน มีพระภูมิ ๘ องค์ มีชื่อคล้ายกันมาก เข้าใจว่าได้ไปจากตำราเล่าจ๋า (มุขปาฐะ) ของเดิม นั่นเมื่อ ร. ๑ ครั้งยังเป็นหลวงยกกระบัตรได้ไปอยู่ราชบุรี และได้แต่งงานกับกรมสมเด็จพะอมรินทรแล้ว ครั้นเสด็จเข้ามาสถาปนากรุงเทพ ฯ ได้ทรงรวบรวมบรรดาครูบาอาจารย์ และสรรพตำราทั้งหลายเข้ามาเป็นของหลวงแล้ว ทรงให้คัดลอกเรียบเรียงรวบรวมเข้าพร้อมกันเป็นฉบับหลวงขึ้น หลักฐานที่ยืนยันอยู่ก็คือ ชื่อ และหน้าที่ อันปรากฏในตำรานั้น กับมีรูปเขียนแสดงไว้เป็นพิเศษ จะได้เล่าเป็นหลักฐานก่อน

อนึ่ง ท่านต้น ได้ให้เรียนความรู้ไสย หรือ ไสยศาสตร์ พ.ศ. ๒๔๕๓ จ้าวแม่ที่แท่น หรือจ้าว จ้าวแม่แผ่นดิน หรือ แม่ชื่อ แม่เลี้ยง เดียวนี้เรียกกันว่า “แม่พระธรณี” คือ มาตุภูมิ อันเป็นภาคโลก ภาคสูงสวรรค์ คือ สุนันทาวดี-สันดุสิตาเทวี ได้มาบอกว่าท่านต้น (เข้าใจว่า ท่านคณเสว หรือ พินเนศวร-วิทยานายก) สั่งมาว่าให้ทำดวงโลกไว้ก่อนที่จะมีสมมุติขึ้น ทุกอย่างเป็น ๐ สูญ ให้หาสมุดข่อยทำรูปดวงกลม ลากเส้นเป็นราศี ๑๒ หรือ ๑๑ ซึ่งเป็น ๑๒ ทั้งราศี ๐ คือ ราศี เมษ ให้ใส่ดาวเคราะห์ทั้งหมด กับทั้งลักคนาลงในราศี ๐ คือ เมษ ให้ใส่ ๐ ทั้ง องค์ ลิปดา ฟลิปดา ฤกษ์ นาทีฤกษ์ ดิถี นาทีดิถี อย่างนี้ เป็นดวงโลก เพราะมีก่อนแต่จะมีสมมติ เมื่อมีสมมติแล้วจึงมีกลางวัน กลางคืน (ได้รับมาจากท่านต้นวิทยานายก จ้าวแม่พระธรณี นำมาบอกให้ คราวนั้นบอกท่านว่าของชมพูทวีป จึงไม่ต้องการ ท่านกล่าวว่า ตำราเลขไทย-ได้มา สอนแก่ไทยไว้ก่อนกว่าจึงขึ้นเป็นท้าวกรุงฟ้าสิ ธรณี พระภูมิ ถ้ามีผู้ต้องการบูชาเลขบอก หรือโหราศาสตร์ ก็กระทำได้ ท่านต้นทรงโปรดทุกคนที่ยังเคารพนับถือต้นความรู้หนังสือ และ รู้ เลขบอก)

๕. จ้าวพ่อ-พระคนธรรพ์

รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า

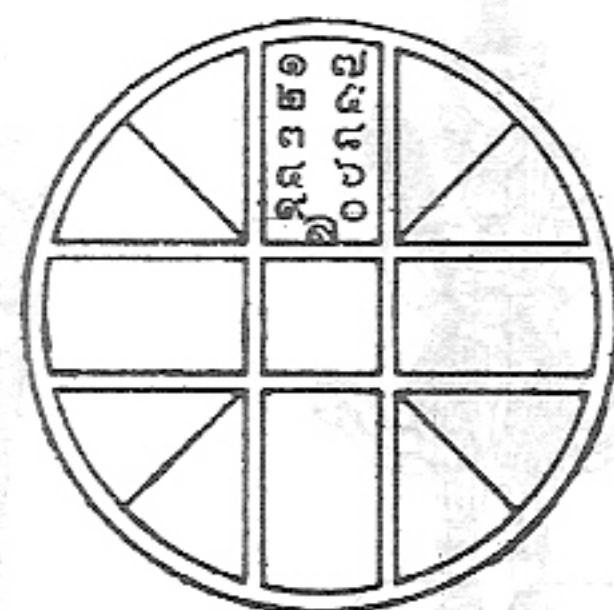
จ้าวแม่-พระนางสุปรียา

รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า

ชื่อ	อาทิตย์	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี	ศุกร์	เสาร์	ราหู	เกตุ	มฤตยู	ลัคน์
เลข	๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐	๙
ราศี	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
องศา	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ลิปดา	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ฟิลิปดา	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ตัวสื่อ	อ	จ	ภ	ว	ช	ศ	ส	ร	ก	ม	ล
ฤกษ์	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
นาทฤกษ์	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
คติ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
นาทคติ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
วาระ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
ขณ	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
แรม	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐
วันที่	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐	๐

ดวงโลก

โลกนี้เป็น ๐ วงกลมอยู่ก่อน
ต่อมาจึงมีสมมุติขึ้นจึงรวมอยู่ใน ๐

รูปปรากฏจะเห็นเส้นวงกลม ๒ เส้นวงกลมซ้อนกัน วงกลมนอก คือ วงกลมขอบฟ้า วงกลมใน คือ วงกลมโลก อันแจ้งว่า “โลกกลม” ครั้นลากเส้นพุ่งตรงไปทั้ง ๔ จึงเป็นทิศ ๔ และเฉียง หรือ ทะแยงอีก ๔ จึงเป็นทิศ ๘ แฉียงทั้ง ๔ นั้น ใต้เส้นทะแยงจะแบ่งออกได้อีก ๔ จึงเป็นราศี ๑๒ มีดาวเคราะห์ประจำทั้ง ๘ ทิศ สำหรับ ๔ ดาว คือ อังคาร พุธ พฤหัสบดี ศุกร์ ต้องครอง ๒ ราศี จึงครบ ๑๒ ราศีตามรูปปรากฏ เรียกว่า “เขตโลก” หรือ เกษตร อันอยู่ในทักษะ คืออิทธิพลของธรรมชาติธาตุทั้ง ๖ และ ดวงวงกลมที่จัดเป็นช่องราศีอย่างนี้ เอาราศี ๐ คือ ราศีเมษเป็นทิศบน หรือ สูง เช่นนี้ เลข ๐ ถ้านับเวียนซ้ายจะอยู่หลัง ๑ (คือ ราศี ๑๑ เป็นราศีมีน)

ท่านต้นได้นำตัวเลขขึ้นไปขนานแก่จักรวาลนั้น ก็ตามธรรมชาติที่ปรากฏเป็นสิ่งมีพร้อมขึ้น เช่น ๑. ขนานชื่อแก่ดวงอาทิตย์ว่า-เป็นธาตุไฟต้น มีพลังงานในตัวเอง คือ กำลังแสงร้อนเผาไหม้ คู่กับ ๗. ขนานชื่อแก่ดาวเสาร์ ซึ่งมีวงแหวนเป็นพลังแสงอ่อนจึงถือเป็นธาตุไฟตัวปลายซึ่งตำแหน่งเล็งกัน ๒. ขนานชื่อแก่ดวงจันทร์ เป็นดวงต้งนิ่งไม่หมุนว่า-เป็นธาตุดินต้นมีกำลังประสานแน่นทึบ และแตกกระจายได้ คู่กับ ๕. ขนานชื่อแก่พฤหัสบดี ว่า-เป็นธาตุดินตัวปลายและเล็งกัน ๓. ขนานชื่อแก่ดาวอังคาร ว่า-เป็นธาตุลมต้น มีพลังเคลื่อนพัดกระพือ คู่กับ ๘. ขนานชื่อแก่ราหูและเงาปิดบังอาทิตย์ และจันทร์ได้ ซึ่งปรากฏธาตุ ๖ อยู่ตลอด ว่า-เป็นธาตุลมตัวปลาย ๔. ขนานชื่อแก่ดาวพุธ ว่า-เป็นธาตุน้ำต้น มีพลังเป็นผลึกใสกระจ่างแสง กระพือเคลื่อนไหว ซึมซาบ แตกกระจาย และรวมประสานกันได้สนิทเนียนไม่ปรากฏรอย คู่กับ ๖. ขนานชื่อแก่ดาวศุกร์ ว่า-เป็นธาตุน้ำตัวปลาย ๕. ขนานชื่อแก่ดาวเกตุ คือ ดาวตก หรือผีพุ่งไต้ และเป็นพลังงานประจำอยู่ในธาตุ ๔ นั้น ถ้าอยู่กับคนและสัตว์ก็เป็นพลังรู้แจ้ง คือ วิญญาณ ว่า-เป็นวิญญาณธาตุที่ ๕ จึงอยู่ใจกลาง (ตามพระพุทธพจน์ว่าเป็นที่ ๖) และตัว ๐. นั้นเป็นตัววงกลมล้อมรอบ แต่ก็มีพลังว่างอยู่ประจำ และครอบไปทั่วทุกส่วน จึงถือเป็นวงกลมรอบเป็นขอบจักรวาล ว่า-เป็นอาย คืออากาศธาตุที่ ๖ (พระพุทธพจน์ว่าที่ ๕) ธาตุทั้ง ๖ นี้ที่ใช้เลข ๑๐ ตัวขนานให้นั้น ปรากฏเป็นจักรวาล และดวงดาวที่มองเห็นเป็น ฟ้า หรือ ท้องฟ้า ก็ขนานให้แก่ธรรมชาติที่ปรากฏอยู่พร้อมคอยสมมติเรียกชื่อตามคำพูดหมายรู้ ชาวชนคนโลกจึงเรียกชื่อไปตามคำหมายรู้ของตน จึงเป็นสมมติ คือ ขนานชื่อเรียกกันขึ้น เช่น ๑. อาทิตย์ให้พลังประจำตัวเองเป็นพลังแสงสว่าง, อบอุ่น, ร้อน, เผาไหม้, แผลกระจายมาถึงโลกเหล่านี้ได้ มีการปรากฏขึ้นทางตะวันออก และตกหายไปทางตะวันตก จึงวางแผนลงบนโลกได้ ทำเป็นดวงกลม และลากเส้นขนานคู่ออกเป็น ๔ แฉก อันเป็นทิศทาง ๔ นับช่องเฉียง หรือทะแยง-เป็นทิศทางเฉียงอีก ๔ จึงเป็นทิศทาง ๘ และที่ ๕ ทั้งช่องกลาง กับทั้ง ๑๐ หรือ ๐ อันเป็นวงกลมรอบนั้น จึงเป็นปรากฏเป็น-ทักษะ หรือ ทักษา อันแปลว่า เข้มแข็ง ฉลาด เคลื่อนไหว เจริญ คือ พลังธรรมชาติ ซึ่งปรากฏอยู่ตลอด จึงวางเป็นดวงโลกธาตุ

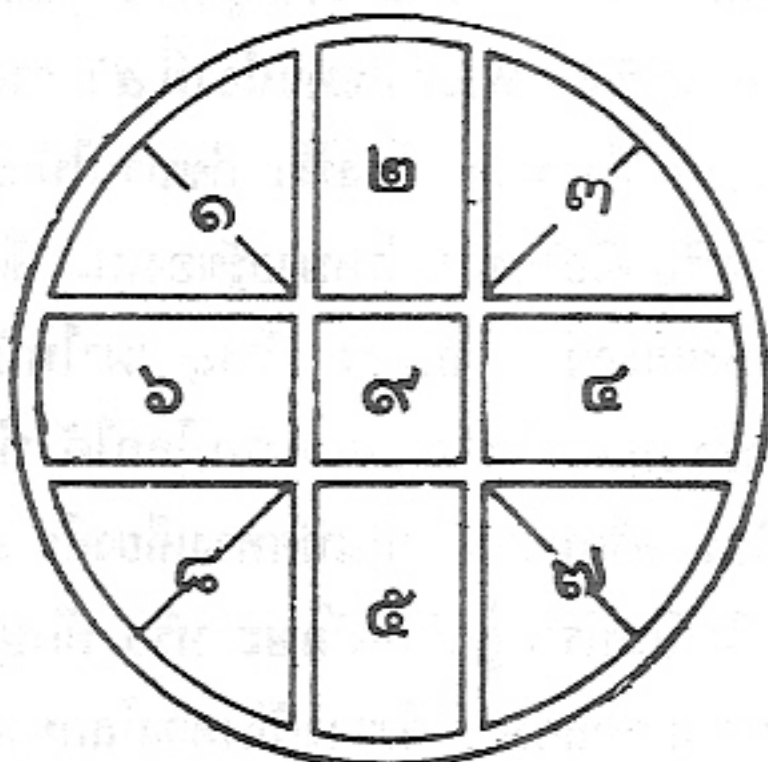

๖. จ้าวพ่อ-พระธรรมโหรา
 รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
 จ้าวแม่ ขวัญข้าวกล้า
 รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระธรรมโหรา
 ไปครองเรือกสวน, ไร่, นา, พุงหญ้า เลี้ยงสัตว์

อันเกิดขึ้นเป็น ท้าวกรุงपालี แปลว่า-มีพลังงาน เช่น พลังแก้วแสงสว่าง เป็น-ธรรณี แปลว่าทรงพลังงานไว้ เป็น-พระภูมิ แปลว่าเจ้าของที่สถิตนั้น และพระภูมินี้ เป็นต้นที่ปกป้องรักษาคุ้มครองให้อยู่เย็นเป็นสุข ถ้ามี ๖ อันตัวเลข ๖ นั้นประจำ ดาวหมายชื่อว่า ดาวพระศุกร์-ศุกร์ ตรงกับสุขดีมีสุข จึงเชื่อกันว่า-มีพระภูมิ ๖ ต่อมา มีโหร หรือ พระภูมิทั้ง ๖ นั้น มีองค์หนึ่งชื่อว่า-ธรรมโหรา ระบุชื่อว่า “โหร” คิดเห็น และแน่ใจว่า พลังธรรมชาติที่คุ้มครองอยู่นี้มี ๘ และก็มีเลข ๖ และ ๘ นี้ ไทยถือเป็นนิมิตหมายเครื่องอ่านรู้ว่า-ดีมีสุขขลังศักดิ์สิทธิ์เจริญก้าวหน้า จึงใช้เป็นรอยเจิม ถ้าเจิม ๖ ยกหางหยัก เป็นช้อยอด ถือว่าเป็น-ฉ้อพรรณรังสี ถ้าเจิม ๘ ยกหางตั้งเป็นช้อยอด ถือว่า-รอยช้อยมงคลก้าวหน้า หรือช้อยมงคล ๘ ส่วน ๐ นั้น ชื่อก็สูญอยู่แล้ว จึงเป็นอากาศธาตุ-ไม่ปรากฏรูปลักษณะวรรณะ ทั้งชื่อว่า-มฤตยู อันแปลว่าตายอยู่แล้ว จึงไม่มีครั้นวางเป็นดวงทักขาแล้ว จึงปรากฏอย่างนี้ และนับชื่อเป็นลำดับอย่างนี้

๗. จ้าวพ่อ-พระเทวเดร หรือ จ้าวพ่อ-พระวัยทัต
 รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
 จ้าวแม่-พระนางดอกไม้ทอง
 รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระเทวเดรวัยทัต
 ครองวัดวา, อาราม, ปุชนียสถาน พระเจดีย์ พระพุทธรูปสำคัญ

๑. อาทิตย์ อีสานฯ ๒. จันทร์ บุรพาฯ ๓. อังการ
 อากเนย์ฯ ๔. พุธ ทักษิณฯ ๕. เสาร์ หรดี
 ๕. พฤหัส ปัจฉิมฯ ๖. ราหู พายัพ ๖. ศุกร์ อุดรฯ
 ๘. เกตุ กลางฯ ๙. มฤตยู วงกลมรอบ
 จะเห็นที่ระบุคู่ธาตุนั้นสถิตอยู่ตรงกันตลอด ฉะนั้น จะเห็น-पालี
 ธรรณีภูมิ เป็นตัวเลขสถิตอยู่ณ แผนที่โลกหรือ ดวงโลกไทย ตลอดแล้ว

๘. จ้าวพ่อ-พระธรรมิกราช
รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
จ้าวแม่-พระนางพุ่มไม้ไพร
รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระ
ธรรมิกราชครองพิชพรรณธัญญาหารต่าง ๆ

ท่านคนไทย ได้สร้างลายตัวสือไทย ลายตัวเลขไทย กับลายวงกลม และลายเส้นตั้ง เส้นนอน เส้นทะแยง เป็นแผนทั้งท้องฟ้า และแผนดวงโลกแล้ว ก็เส้นวงกลมนั้น ถัดขึ้นก็เป็น เส้นรุ้ง ปัจจุบัน ถ้านอนเป็นเส้นกลมวงรอบ ก็เป็น เส้นแวง ปัจจุบัน บังเอิญออกแบบทำไว้แก่ไทย และตกทอดมาให้พบ จึงรู้ได้ เพราะมีอยู่แต่ไทยแห่งเดียวจึงแน่ใจว่า เป็นของไทย และใช้ชื่อเป็นชมพูทวีปก็จริง แต่ดวงและเลขยังเป็นไทย จึงยืนยันว่าของไทย

พระเจ้าท้าวกรุงพาลี พระธรรณี พระภูมิ

พระต้นไทยทั้ง ๓ ชื่อนี้ เป็นพระต้นคนไทย หรือ พระเจ้าไทย คือ พระเจ้าแผ่นดินไทย และ พระเจ้าต้นคนไทย น่าจะมีตำนานของไทย เพราะมีอยู่ในไทยนี้ แต่ชื่อ-ก็ได้ถูกเปลี่ยนไปเป็นอินเดีย หรือ ชมพูทวีปแล้ว จึงเป็นชนชาวชมพูทวีปไปตามชื่อนั้น ได้นึกเพียงว่าเป็นของสำคัญของชาวชมพูทวีปเท่านั้น ไม่สำคัญแก่ไทยมากนัก ครั้นได้พบตำนานระบุสิ่งที่ต้องยำเกรงระวังในการกระทำ เช่น ทิศที่เจ้ากรุงพาลีนอน ในตำรากำหนดไว้ว่า วันอาทิตย์-หันหัวไปทางตะวันออก เท้าไปทางตะวันตก จันทร์-หันหัวไปทางตะวันออกเฉียงใต้ เท้าไปตะวันตกเฉียงเหนือ อังคาร-หันหัวไปใต้ เท้าไปเหนือ พุธ-หันหัวไปตะวันตกเฉียงใต้ (หรดี) เท้าไปตะวันออกเฉียงเหนือ อีสาน พุธหวัสบดี-หันหัวไปตะวันตก เท้าไปตะวันออก สุกร-หันหัวไปตะวันตกเฉียงเหนือ (พายัพ) เท้าไปตะวันออกเฉียงใต้ (อาคเนย์) เสาร์-หันหัวไปเหนือ เท้าไปใต้ ฉะนั้น เวลาบวงสรวงสังเวชบูชาให้เข้าทางเท้า ถ้าเข้าทางศีรษะ จะแข่งค่าและไม่รับเครื่องสังเวการบูชา นอบน้อมไหว้ขอพร เป็นต้น

ในตำนานเล่าว่า พระเจ้ากรุงพาลีนั่น มีชื่อว่า-ทสราช มเหสีชื่อ-สันทาทุกข ครองกรุงพลี และเป็นกรุงพาลี มีโอรส ๕ องค์ที่เป็นพระภูมินั้น ต่อมา พระเจ้ากรุงพลีไม่ตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมจึงทำให้เดือดร้อนตลอด ๓ โลก จึงได้นำ-พลีอสูรแทตยราชา ในนารายณ์ ๑๐ ปาง ปางที่ ๕ ชื่อวามนาวตารเล่าเป็นเรื่องตำนานท้าวกรุงพาลีตลอด ในพระราชนิพนธ์เล่าว่า-อสูรตัวดี ชื่อพลีฤทธิรุต เป็นบุตรวิโรจน์อสูรแทตย เป็นหลานอสูรแทตยประหลาด ฉะนั้นจึงเห็นว่า เขาเรื่องมาแต่งให้เข้ากัน ด้วยเหตุมีชื่อว่า พลี และ พาลีนั่นนั่นเอง

พาลี ชื่อนี้ใกล้เคียงกับคำชื่อไทยว่า พลี (อ่านว่า พะลี เป็น-ไพลิน) ซึ่งเป็นชื่อแก้วหิน มีแสงใสแจ่มกระจ่าง แต่ประกว่าเพชร และเป็นชื่อเมืองไทย เช่น เพชรพลี และ ราชพลี ส่วนในคำจีนออกว่าพี เช่น ลักพี สุดพี ก็เป็นชื่อเมืองราชบุรี และ เพชรบุรี แต่คำมกธ และ สันสกฤตออกว่า-บุรี ไทยออกเสียง ป. เป็น บ. เป็น บุรี อย่างที่เห็นอยู่แล้ว แต่-เพชรบุรีที่เป็นชื่อว่า พริบพลีนั่น มีก่อนราชพลี แต่มอญใช้เหมือนกันว่า เปริบเปร ราชพลีว่า-เปริบเปรได้ด-พริบพลีใหญ่ พริบพลีว่า-เปริบเปรโน้ด-พริบพลีน้อย เช่นนี้ พริบพลี กรุงพลี ท้าวเจ้ากรุงพาลี ในตำนานฉบับเล่า จึงมีว่า ท้าวเจ้ากรุงพาลีผู้เป็นพ่อชื่อว่า โทกะราช พระนางผู้เป็นแม่ชื่อว่าเหมพักตร ผู้เป็นลูกชื่อว่า ท้าวเจ้าสะพิม ก็พอได้ความว่า ท่านท้าวโทกะราชนี่ก็ คือ ไทยไท้ เหมพักตร แปลว่า-หน้าทอง คือ ทองใส ท่านท้าวผู้เป็นลูกชื่อว่า-สะพิม เป็นตัวท่านท้าวกรุงพาลี ทั้งในตำราก็อ้างเอาพลีแทตยในวามนาวตาร จึงส่งเข้าไปในยุคเทพนิยายของชมพูทวีป อันไม่ใช่ของไทย

๕. จ้าวพ่อ-พระธาตุธาร ในตำนานชื่อพระทาสธารา
รูปทรงเทพเจ้า เครื่องทรงเทพเจ้า
จ้าวแม่-พระนางรินระริน
รูปทรงเทวีเจ้า เครื่องทรงเทวีเจ้า และพระธาตุธาร หรือ
พระทาสธารา ครองห้วย, หนอง, คลอง, บึง, บ่อ, ลำธาร,
แม่น้ำ, ทะเล

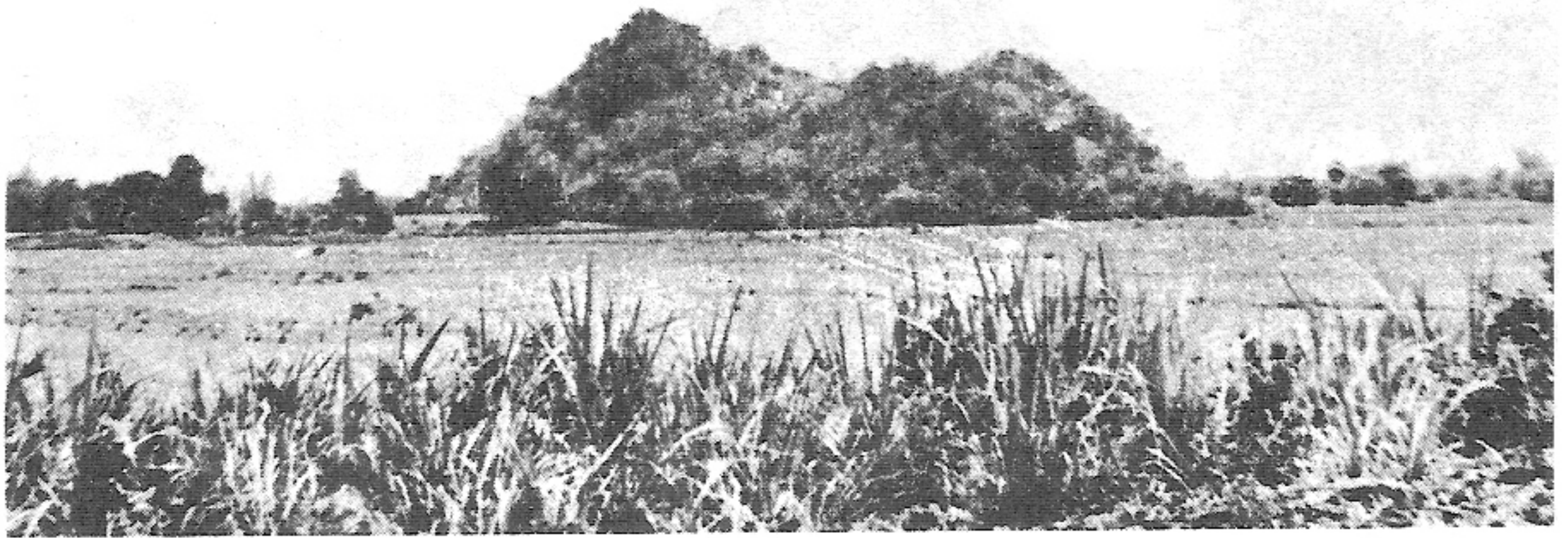
ได้นึกคิดพิจารณาดูก็เกิดปรากฏการณ์เข้าไปถึงยุคแถม คือ พุทธันดรที่ ๒ ซึ่งเป็นยุคชาดก และชื่อ-ธรรณี หรือ พระธรรณี หรือ แม่พระธรรณี ก็เข้าไปถึงยุคขุนแผนเมืองฟ้า คือพุทธันดรที่ ๓ ซึ่งต่อกับพุทธันดรที่ ๔ ก่อนพระพุทธรูป ยุคนี้ คือ พุทธันดรที่ ๔ ก่อนเมืองแมน ในตอนหลัง ๆ นี้ ได้เล่าสอนกัน จึงเปลี่ยนชื่อไปหมด ไม่ใช่เพียงถิ่นแดนนี้ แม้ในตำนานตะวันออกเฉียงเหนือก็เช่นเดียวกัน จะเห็นได้ในตำนานสร้างพระธาตุพนม เดิมมีชื่อว่าพระยาคำแบ้ว ได้ปรับเข้าบาลีแล้ว จึงมีชื่อว่า-พระยาสุวรรณภิงคาร แม่ตัวลายสือ หรือ ตัวหนังสือ ก็เปลี่ยนเป็น-พยัญชนะ สระ และ อักษรไทย เช่นนี้ตำนานเรื่องเล่าก็เช่นเดียวกัน ได้เปลี่ยนไปตามกาลนิยม ไทยไท้ จึงเป็น-โทกระราช หน้าทอง ทองใส จึงเป็น-เหมพักตร สะพิม-เข้าใจว่าคงเดิม คงหมายถึง สะพริม หรือ สะพระพริม

ท้าวกรุงพาลีไทย

ในปางแถม-ล่วงแล้วมานาน ส่วนไทยในถิ่นดินแดนทอง และแหลมทองนี้ แต่ก่อนมีชื่อเมืองแถม และคนชาวแถม ครั้นนานมา ขุนไทยได้ครองเมืองมีภูเขาเป็นกำแพง มีบึงใหญ่ หรือ ทะเลสาบ กับมีลำห้วย แม่น้ำ ลำคลอง เป็นที่ถ่ายเทไปมา ขุนไทยเทียบแถมนี้ ต้นเดิมอยู่ในถ้ำก่อนได้ออกมาเก็บข้าว เก็บผักผลไม้ และจับสัตว์บกน้ำ เป็นเครื่องเลี้ยงชีวิต นานเข้า ผู้คนเกิดมากถ้นหลาย ถ้ำจึงคับแคบไม่พออยู่ จึงออกมาอยู่นอกถ้ำ ได้สร้างโรงเรียนกันแดดฝน จึงพากัน “ลี” ไปให้กว้างขวาง จึงตั้งที่อยู่ใหม่นั้นว่า “พาลี” และเป็น-พาลี กว้างขวางกระทั่งเลยกำแพงออกไป จึงเรียกว่า กรุงพาลี หรือ เมืองกรุงพาลี ณ ถิ่นแดนจอมบึง ณ ถ้ำจอมพล ปรากฏหลักฐาน-มีรอยตีนขาว ๓๖ นิ้ว กว้างใหญ่ ๑๘ นิ้ว ปรากฏ ๕ รอย ซึ่งเหยียบลง ณ พื้นหินโคลน หรือ หินโคลงซึ่งอุดขึ้นใหม่ ๆ ยังอ่อนอยู่ จึงเหยียบเป็นรอยได้ และหินโคลนนั่นได้กลายเป็นหินปูนแล้วว่ามีอายุ ๒ แสนปี ถ้าวัดตามอายุหินงอก และหินย้อยก็มีอายุเกินกว่าหลายล้านปี คงขึ้นถึง ๒๐๐ ล้านปี ทั้งเป็นกาลล่วงมานานนักหนา กระทั่งถึง-ขุนไทยไท้ ซึ่งอาจเป็นชื่อขุนหัวผู้ครอง เมื่อได้ครองเมืองก็สถาปนาชื่อ เป็น-ขุนไทยไท้ ตลอดกันเหมือน “ในหลวง” ฉะนั้น

ขุนไทยไท้ ครั้นเจริญวัยแล้ว ได้ออกไปเที่ยวตามฝั่งน้ำลำห้วย เดินไปถึงถิ่นใกล้ทะเลกว้างใหญ่ พบหมู่เมือง และคนบกน้ำ มีโตนด มะพร้าว คนรู้จักใช้เรือ ใช้แพ ใช้ผ้า ใช้ไฟ ใช้เครื่องดินเผา ใช้หม้อหุงข้าวต้มแกงเหมือนกัน รู้จักใช้เกลือ ใช้น้ำอ้อย น้ำตาล จึงพักอยู่ และได้พบ-สาวทองใส ชอบใจรักใคร่ จึงได้แต่งงานกัน และพากันกลับไปเมืองกรุงพาลี ตั้งให้เป็นแม่นางแท่นคำ (มเหสี) ต่อมาเมื่อลูกชื่อ-สะพิม (คงเป็นชื่อว่า สะพริม หรือ สะพระพริม)

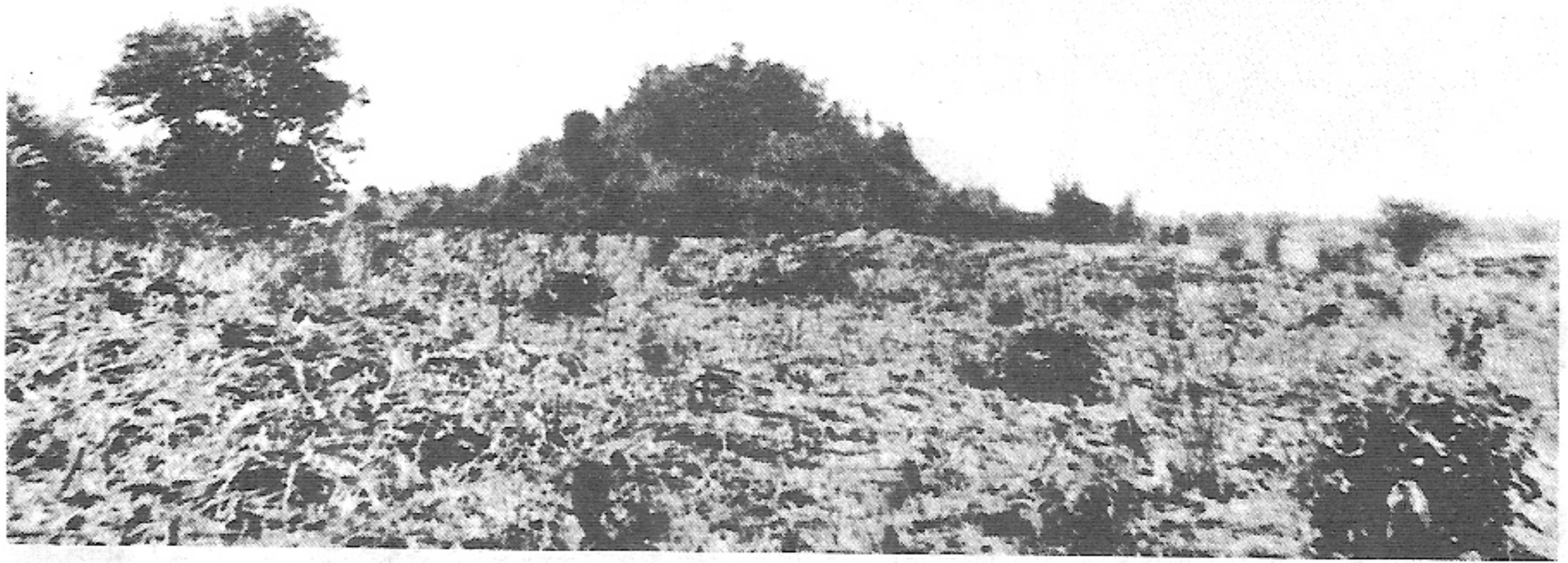

ภูเขาถ้ำจอมพลนั้นแต่เดิมเรียกกันว่า “เขากลางเมือง” บ้าง และเรียกชื่อว่า “เขามุจลินทร์” บ้าง ชื่อนี้ เข้าใจว่าดั้งเดิม หรือขนานชื่อเล่า
ทูลถวายพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า พ.ศ. ๒๔๓๘ เสด็จพระราชดำเนินเข้าทอดพระเนตรเห็นหินงอกฟุ้งาจอมพลทหารเรือทรงโปรด
จึงพระราชทานนามใหม่ว่า “เขาถ้ำจอมพล” ทั้งได้ทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อว่า จปร. ไว้ด้วย

และ-ที่ซึ่งได้ขยายออกไป ได้เรียกกันในสมัยนั้นว่า “พาลี” คำไทยว่า ลี นี้ เป็นชื่อ “บางลี” ปรางค์ ณ
ฝั่งตะวันออกเหนือเมืองราชบุรีนั้น ต่อมา ชาวบางลีได้สร้างวัดขึ้น จึงตั้งชื่อว่า “วัดบางลีเจริญธรรม” อันเป็นที่ปรากฏ
มาแล้ว และหรือ-คำชื่อว่า “พาลี” หรือ “กรุงพาลี” วันที่ ๓ มกราคม ๒๕๒๕ กับ สุระ สรณาคมน์ ช่างผู้ไทย (ผู้ไทยขาว)
เพชรบุรี ได้ไปด้วยกันเพื่อพบคุณประสาท อรรถกรศิริโพธิ์ อาจารย์ใหญ่ ร.ร. บ้านจอมบึง กับ คุณสุรินทร์ เหลือลมัย ครูใหญ่
ร.ร. ชุมชนจอมบึง ท่านครูอาจารย์ทั้งนี้และอื่น ได้ร่วมกันเก็บโบราณวัตถุ เช่น มีด ขวานหิน เครื่องดินเผา ลูกปัด และ
ซากเก่าก่อน (Fossil) ไว้มากมายเกินกว่า ๖๐๐ ชิ้นแล้วก็เป็นหอยพิพิธภัณฑ์ได้ ทั้งได้ให้ขวานหินยุคหินกลางมาหลายชิ้น
ท่านอาจารย์สุรินทร์ได้เล่าให้ฟังว่า ภูเขาถ้ำจอมพลนั้นแต่เดิมเรียกกันว่า “เขากลางเมือง” บ้าง และเรียกชื่อว่า
“เขามุจลินทร์” บ้าง ชื่อนี้ เข้าใจว่าดั้งเดิม หรือขนานชื่อเล่าทูลถวายพระบาทสมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า พ.ศ. ๒๔๓๘
เสด็จพระราชดำเนินเข้าทอดพระเนตรเห็นหินงอกฟุ้งาจอมพลทหารเรือทรงโปรดจึงพระราชทานนามใหม่ว่า “เขาถ้ำจอมพล”
ทั้งได้ทรงจารึกพระปรมาภิไธยย่อว่า จปร. ไว้ด้วย ท่านอาจารย์ได้เล่าต่อไปว่า-มีภูเขาอยู่กลางทุ่งระหว่างเขาสามประแจ
กับเขากลางเมือง ซึ่งคนรุ่นเก่าก่อนได้เรียกชื่อกันเป็นประจำว่า “เขากลางตลาด” จึงเป็นหลักฐานของ กรุงพาลี และ
ทำวกรุงพาลี นี้ ทั้งได้พบโบราณวัตถุ-ขวานหินเก่า หินกลาง หินใหม่ ครั้นเข้าไปในถ้ำได้พบเห็น รอยดินใหญ่ ที่
ชัดเจน ๕ รอย ที่ไม่ชัดเจนอีกหลายรอย และรอยเล็ก ๆ อีกมากมาย ซึ่งถูกเหยียบไว้ในหินปูนแต่ครั้งยังเป็นดินโคลน
ว่ามีอายุถึง ๑,๘๐๐,๐๐๐ ปีหรือต่ำลงมา และหินปูนภูเขานี้มีรอยน้ำซัดกระแทกเกาะเป็นลูกคลื่นทั้งภูเขา เกิดเป็นกลุ่ม
ทางจามะรี, ฟุ้งาจอมพลเรือ ถ้ำกล่าวถึงโคลนหินปูนชนิดนี้ คงมีอายุ ๒ ล้านปี หรือกว่า เพราะปรากฏว่าได้หินแก้วมรกต,
บุษราคัม, ไพสิน, ทับทิม, เพทาย, โกเมน, ไพฑูรย์ ฯลฯ ที่ทำเป็นลูกปัด อันเห็นหินแก้วสีต่าง ๆ แม้เม็ดเล็ก ๆ ก็มี
เจาะร้อยเชือกได้ ซึ่งยืนยันว่ามีเหล็กกล้า เช่น เหล็กน้ำพี้ เหล็กไหล หลอมหล่อ ทำเป็นสว่านใช้เจาะรูได้ และเป็น

ภูเขากลางทุ่งระหว่างเขาสามประแจ กับเขากลางเมือง ซึ่งคนรุ่นเก่าก่อนได้เรียกชื่อกันเป็นประจำว่า “เขากลางตลาด” จึงเป็นหลักฐานของกรุงพาลี และ ท้าวกรุงพาลี

ยุคหินขัด-ยุคหินใหม่ ยุคนี้มีอายุ ๕ หมื่นปีลงมาถึง-หมื่นปี และ ๘ พันปี ซึ่งมีความรู้เก็บเอาแร่ธาตุ, ทองแดง, เหล็ก, ฯลฯ มาผสมไฟถลุงทำเครื่องประดับ เครื่องใช้ เช่น มีด ขวาน สี่ หอก ฯลฯ มีซากต้นไม้ หอยและปลา ปู แมลงต่าง ๆ ที่กลายเป็นซากหินแล้ว ถ้าสำรวจได้-คงพบตะกั่ว ว่ามีมาก่อนโลก ๕๐๐ ล้านปี ดินเบ้า หรือ ตะกั่วดำ หรือธาตุ ถ่านแกรไฟไฟท์ (graphite) ว่ามีมากับโลกได้ ๓,๒๕๐ ล้านปี ถ่านหิน ว่ามีในระหว่าง ๑,๗๕๐ ล้านปี ความจริงสิ่งทั้งนี้มีอยู่แล้วได้นำมาใช้กันนานมาแล้ว อันเป็นยุคพืชและสัตว์แรกของโลกก็มีอยู่แล้ว แต่ที่เป็นชื่อว่า-เขากลางเมืองนั้น คงจะมีขึ้นในระยะเวลาเมืองแมน และเมืองทองนี้ และชื่อว่า “เขามุจลินทร์” นั้น ก็ยืนยันว่าเป็นสมัย พ.ศ. คือ หลังพระพุทธกาลแล้ว ท่านอาจารย์สุรินทร์เล่าว่าได้พบพระพุทธรูปที่ถ้ำสามประแจ ซึ่งเป็นพระพุทธรูปดินเผาแบบเดียวกับถ้ำฤๅษีเขา ซึ่งยืนยันว่าสมัยสุวรรณภูมิ และได้ชี้แจงยืนยันรอยเท้าที่ยาวถึง ๓๖ นิ้ว และกว้าง ๑๘ นิ้ว น่าจะเป็นสมัยพุทธันดรที่ ๑ นั้น ถ้าจะเกินไปก็เอาอย่างฝรั่งว่า ฉะนี้ ที่ถ้ำนี้ จึงนำมาเป็นเรื่องของท้าวกรุงพาลี เป็น กรุงพาลี อย่างในระบบแบบไทยเป็น ประเพณีปลูกบ้านสร้างเรือนไทยได้มีระบบแบบประเพณีต้องบวงสรวงสังเวचना-ท้าวกรุงพาลี และ พระนางท้าวกรุงพาลี ขอที่ปลูกบ้านเรือนกันมา จะจริง หรือไม่-ก็ตาม แต่หลักฐานก็มีอยู่อย่างฝรั่งเขาเรียกว่า History ซึ่งแปลว่า“เรื่องของเขา” (คือผู้เล่าอันจะเป็นใครก็ได้) ที่ว่าอย่างนี้-ว่าตามความหมายของคำฝรั่งแท้ ไม่ใช่อย่างที่ไทยแปลเป็นอมตศัพท์ไทย-ที่ใช้กันอยู่ในทุกวันนี้ว่า “ประวัติศาสตร์” เช่นนี้ สถานที่ที่เป็นหลักฐาน และเรื่องประวัติ จึงมีอยู่เป็นหลักฐานแล้ว

ขุนสะพิม-เจริญวัยขึ้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว กับทั้งขุนไทยไท้ และขุนหญิงทองใสก็ค่อยแก่ลงไป ขุนสะพิมจึงทำการแทนครองผู้คนบ้านเมืองต่อไป ด้วยเหตุที่ชื่อเดิมนั้นมีอยู่แล้วว่า-กรุงพาลี จึงมีชื่อขึ้นตามว่า-ท้าวกรุงพาลี และได้เป็นเจ้าแผ่นดินทั่วไป จึงชื่อว่า-เจ้ากรุงพาลีบ้าง (ครั้นเมื่อตายแล้ว ผู้คนจึงยกขึ้นเป็น-ท้าวเจ้ากรุงพาลีทั้ง ๓ นั้น ผู้จะ

ปลูกบ้านสร้างเรือนจึงต้องบวงสรวง สังเวช บูชาท้าวกรุงพาตี ต่อมาได้สถาปนาชื่อใหม่ตามกาลนิยม เดิมชื่อว่าไทยโห้ สถาปนาใหม่ว่าท้าวโทกระราช พระนางทองใสก็สถาปนาชื่อใหม่ว่า-ท้าวเหมพักตร์ สำหรับท้าวสะพิมนั้นยังคงใช้อย่างเดิม จึงปรากฏชื่อ-สะพิม ต่อมาท้าวสะพิม ได้สถาปนา-ท้าวสาวผ่องขึ้นเป็น หม่อมแท่นคำ (มเหสี) แล้ว และสถาปนาชื่อที่แท่นคำ-ท้าวผ่องประภา ต่อมา จึงมีลูกชายคนแรกชื่อแผน และมีอีกหลายคน แผนนั้นแต่เด็กมา ชอบจัดที่ป่าดงให้ราบเตียน ต้นไม้ใหญ่เอาไว้อุ้มมีเด็กหญิงมาร่วมเล่นก่อบ้านสร้างเรือน ทำของกิน เก็บลูกไม้ รวงข้าว หัวเผือกหัวมันป่า จัดที่เก็บเป็นร้าน-ไซใบไม้คือใบโตนดกางออกกว้างใหญ่มุงบังเป็นหลังคา และเป็นฝา จึงเรียกตามชื่อหญิงนั้นว่า-ที่หรือที่เก็บ เพราะหญิงนั้นมีชื่อมาแต่เดิมว่า-ที่ จึงเรียกว่าที่เก็บตามชื่อนั้น ต่อมาครั้งขึ้นสาวมียอกใหญ่แล้วที่-จึงเป็นที่แผน-จึงรู้แผน หรือแผนจึงได้กัน อยู่ด้วยกัน ครั้นพ่อแก่เฒ่ามาก ขุนแผนจึงครองต่อ ได้เปลี่ยน เมืองแฉนเทียนฟ้าเป็นเมืองแผน ตามชื่อตัวนั้น ส่วนแม่นางที่ ก็ยกขึ้นเป็นแท่นคำ และได้มีลูกคนแรกเป็นชาย เพราะมีสะดือใหญ่ขึ้น จึงให้ชื่อว่า-ตุ้มพก (ต่อมาได้เป็นตุ้มพกา) และตุ้มพกนี้ ครั้นเจริญใหญ่มีกำลังเข้มแข็งขึ้น ครั้นพ่อให้ครองแทนแล้ว จึงยกสถาปนาขุนแผนผู้พ่อขึ้นเป็น-จ้าวแผ่นดิน แม่ที่แท่นคำนั้น ได้ตั้งชื่อไว้ว่าดวงขวัญใจนั้น จึงยกขึ้นเป็นจ้าวแม่ดวงดิน แม่อยู่เมือง หรือแม่เรือน ไม่นานมานี้มีชื่อว่าแม่อยู่หัว

พระธรณี แม่พระธรณีไทย

พ่อขุนท้าวตุ้มพก หรือ ตุ้มพกา นั้น ครั้นเจริญวัยขึ้นแล้ว ได้ครองเมืองแผ่นดินสืบต่อจ้าวพ่อในตอนนั้นมีคนมากมายแล้ว แม่พ่อขุนแผน หม่อมแม่ที่แท่นคำ-ดวงขวัญใจ กับลูกต่อมาอีกหลายคน ท้าวตุ้มพกาในฐานะพี่ใหญ่ก็ต้องจัดให้ไปอยู่เป็นเมือง ๆ ไป กับได้พบสาวตาหรือตรา จึงช่วยกันจัดให้ นางได้ตราเป็นเครื่องหมายให้ จึงชื่อว่า “ตราที่” และ “ตราที่นี้” จัดกันได้ตลอดต่างถิ่น ต่างแดนเป็นเมืองต่างหาก ครั้นได้แต่งงานกัน พ่อขุนตุ้มพกา จึงให้แม่นางเป็นหม่อมแท่นคำ ต่อมาจึงมีลูกชายคนแรกได้ให้ชื่อว่า ตุ้มพี คำชื่อว่า ตุ้ ในคำชื่อว่า “ตุ้ม” นี้ เป็นชื่อ “พระ” ได้เช่นตุ้เจ้า หมายว่า พระเจ้า ฉะนั้น ตุ้มพ จึงเป็น ตุ้=พระ พก หรือ พกา พระคำต้องถือนอกว่า “พระ” กา ก กอ ตรงแล้วว่า พระกอ หรือต้นก้อ รวมความว่า ตุ้พระพอก่อเกิด หรือ พระที่ดิน จึงเป็นพระพ่อที่ หรือ พระเจ้าพ่อแผ่นดิน คือ พระเจ้าแผ่นดิน พระธรณี ส่วนหม่อมแท่นคำตรา นั้น เป็นตราที่นี้แล้ว จึงขึ้นเป็นแม่พระธรณี ส่วนท้าวตุ้มพี ตุ้=พระพี คือ พระพี่ที่ใหญ่ จึงเป็นลูกแม่พระธรณี ทั้งนี้ เป็นเรื่องเล่ากันสืบ ๆ มา จึงยกย่องขึ้นที่เคารพนับถือสักการะบูชากราบไหว้ระลึกถึงในฐานะต้นกระทำ จัดที่อยู่ ปลูกบ้าน สร้างเรือน ปรับปรุงหมู่บ้านหลาย ๆ หมู่รวมเข้าเป็น “เมือง” จึงเป็น “พระเจ้าที่” คือ พระแผ่นดิน ต่อมา จึงเป็นพระธรณี ในภายหลัง จึงยืนยันว่าในกาลที่ภาษามครเข้ามาแล้ว หรือ เป็นเจ้าแผ่นดิน คือพระธรณี แต่ก็เป็นหลักฐานยืนยันว่าเป็นแผ่นดินนั้น ซึ่งพร้อม-พ่อ, แม่, ลูก ที่ไทยได้ยกขึ้นเป็นระบบแบบไทย จึงได้เล่าบอก-สอนกันมาถึงปัจจุบัน สำหรับแม่พระธรณีนี้นั้น ที่ประดิษฐานรูปแบบกันไว้ ทำเป็นรูปหญิงใช้มือทั้ง ๒ รวบมวยผมบีบให้น้ำพุ่งออกให้ดื่มกินได้ มีความหมายว่า แม่ได้ให้น้ำนมซึ่งหลั่งออกจากหัวนมนี้ให้ลูกดูดดื่มเลี้ยงลูกมาแล้ว และก็รูปพระธรณีนี้นี้ซึ่งมีรูปแบบ และท่าทั้งนี้ ทุกคนไทยเห็นแล้วก็รู้ทันทีอย่างเข้าสายเลือดว่า-แม่พระธรณีได้บีบมวยผมหลั่งน้ำเลี้ยงโลกมาแล้ว ท้าวตุ้มพกา-ผู้เป็นพ่อ ท้าวตุ้มพี-ผู้เป็นลูกซึ่งขึ้นเป็นพระเจ้าแผ่นดิน จึงเป็น-พระธรณี ส่วนตรา พระนางที่แท่นคำต่อมาได้สถาปนาชื่อใหม่ตามสมัยนิยมว่า-สุพัตรา แปลว่า มีวัตรอันดีนั้น เป็นจ้าวแม่ให้น้ำนมเลี้ยงลูกเจ้าแผ่นดิน จึงเป็น-แม่พระธรณี แท้ ๆ ด้วยประการ ฉะนั้น

ตุ้มพี-ต่อมาได้ครองกรุงแล้ว จึงขึ้นเป็นขุนตุ้มพี ทั้งได้สาวพุกทอง จึงสถาปนาขึ้นเป็นหม่อมที่แท่นคำ ได้มีลูกหลายคน-คนหนึ่งเป็นชาย ชื่อ ทัด ซึ่งต่อมาได้สถาปนาชื่อ หรือ ตั้งชื่อใหม่ว่า-กายทัดเทพเจ้า เมื่อเจริญวัยพอแล้วจึงได้ครองกรุงพาตีต่อมา มีหม่อมที่แท่นคำ ชื่อสัน ต่อมา ได้ตั้งชื่อกันใหม่ว่า พระนางสันทาธิบดี ได้มีลูกเป็นพระภูมิธองกนั้น

พระภูมิไทย

พ่อขุนทัด หรือ พระเจ้ากายทัดเทพเจ้า หรือ เจ้าพ่อทัด นี้ ครั้นเจริญวัยถึงกาลเวลาก็ได้ครองเมือง

กรุงพาลีสืบต่อมา ก็สมัยกาลนั้น กรุงพาลีมีผู้คนคับคั่งแล้วทั้งมีสิ่งต่าง ๆ มากแล้ว และ ยิ่งเฉพาะเมืองกรุง หรือ รั้ววัง นั้นก็ยังมีมาก และ ทั้งทุกอย่าง กับทั้ง-พ่อขุน ยังได้-สัน หรือ แม่สาวสันยกขึ้นเป็นหม่อมที่แทนคำ ทั้งได้ต่อเติมสถาปนา ชื่อตามสมัยนิยมว่า-พระนางสันทาธิบดี ทั้งมีลูกมากถึง ๖ คน เป็นชายล้วน นี่เป็นตำนานเล่า ซึ่งได้กล่าวมาแล้วในตอนต้น ตอนนี้จะเล่าตามตำราที่ระบุว่า มี ๕ องค์ ทั้งจะได้แสดงหลักฐานที่ได้ถูกแยกออกนั้นให้เป็นองค์ เพื่อเป็นหลักฐานแบบ ระบบไทยที่ต้นไทยได้ตั้งขึ้นแล้วค่อยต่อเติมให้เต็มตามหลักฐานเท่าที่ค้นพบนั้น

ในตำรามีตำนานเล่าไว้ว่า ท้าวกรุงพาลีนั้น นามเดิมว่า พระเจ้าทศราช ทรงครองกรุงพาลีในกาลนั้น มีมเหสีนามว่า-สันทาทุกข พระเจ้าทศราชทรงทศพิธราชธรรม บ้านเมืองอาณาประชาราษฎร์ และสัตว์เลี้ยงทั้งหลาย จึงเป็นอยู่อุดมสมบูรณ์ และ ร่มเย็นเป็นสุขกับทั้งประชาราษฎร์บ้านเมืองได้เกิดเพิ่มขึ้นมากมาย จึงเจริญรุ่งเรืองคับคั่งบริบูรณ์ พระองค์ทรงทศพิธราชธรรมตลอดมา กับ พระมเหสีสันทาทุกขนั้น มีโอรส ๕ องค์ และโอรสทั้ง ๕ นั้น ครั้นเจริญวัย และ มีปรีชาสามารถแล้ว จึงโปรดให้ไปครองสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง ๕ องค์ ซึ่งเป็นพระราชสถาน ๕ แห่ง จะได้เล่าหน้าที่ในกาลต่อไป

ต่อมาไม่ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรมเดิมนั้น ได้กระทำเหตุเดือดร้อนแก่ชาวโลกทั่วไป ได้ยกพลทัพขึ้นไปยึดได้ตลอดถึงสรวงสวรรค์ พระนารายณ์จึงอวตารมาเป็นพราหมณ์น้อย ชื่อวามน อันปรากฏในนารายณ์ ๑๐ ปาง-ปางที่ ๕ วามนาวตาร ในตำนาน ระบุชื่อ-พลี เป็นอสูรเทวดา ตามพระราชนิพนธ์ว่า-อสูรเทวดาดี “ชื่อพลีฤทธิรุต เป็นบุตรวิโรจน์เรื่องยศ” เป็นหลานขุนเทวัญประหลาด และ ขุนประหลาดผู้เป็นปู่เป็นเจ้าพิภพบาดาลชั้นสูงสุด เขตสวรรค์ซึ่งเป็นอสูรภพ สำหรับ พลีอสูรเทวดาราชผู้เป็นหลานนี้ทรงพลกำลังอิทธิฤทธิ์ได้ไปช่วยทวยเทพชกนาคพันภูเขามันทรสิงขรซึ่งปักตรงกลางเกษียรสาครนั้นให้หมุนกวนเกษียรสมุทรเพื่อให้เกิดน้ำทิพย์ ได้เกิดสิ่งต่าง ๆ ขึ้น ในวาระที่ ๘ เทวแพทยธวัณไตรได้ชุบอบน้ำทิพย์ขึ้นมา อสูรทั้งหลายถูกล่อให้ออกไป ทวยเทพจึงดื่มน้ำทิพย์ก็ได้มีพลอิทธิฤทธิ์บังเกิดขึ้นตามเดิมได้ส่งเสียงอึกทักกรีกกรั่น ปวงอสูรได้ยินจึงกลับมาได้เห็นแล้วจึงวิ่งเข้าไปเพื่อดื่ม ทวยเทพทั้งหลายขัดขวางจึงเกิดต่อสู้รบกันขึ้น อสูรแพ้ และ ตายมาก ขุนพลีนี้ก็ตายด้วย พลอสูรได้นำศพหลบลงบสู่บาดาลแล้วจึงพากันไป อ้อนวอนคณะกรรมการควะพราหมณ์ให้ประกอบยัญวิธีชุบชีวิตขึ้น ทั้งได้กระทำพิธีเสริมพลฤทธิเดชให้คืนตามเดิม จากนั้น ขุนพลีเทวดาราชจึงเกณฑ์พลเทวดาทั่วเขตยกพลทัพจากบาดาลขึ้นไปยึดสวรรค์ภพได้แล้ว พระพหูสบัติบุโรหิตได้แนะนำ ท้าวสักกเทวราชและคณะเทพได้แปลงตัวเป็นนกบินหลบหนีไปเหมกภูฏ เข้าไป ณ วิสูตรอาศรมรัตนเจ้าเฝ้าพระกัศยปมุนี และ พระประชาบดีโลกมารดาอิตติ ทูลเหตุร้ายนั้นแล้ว ขอให้ช่วย ก็ทรงโปรด จึงบำบวงบูชาเชิญพระพิฆณิกก็ทรงรับได้ เสด็จมาเกิดเป็นพระโอรส พระนางอิตติโลกมารดาจึงประสูติเป็นพราหมณ์น้อย ขนานชื่อว่า-วามน ได้บวชเป็นนักสิทธิ ครบพิธีแล้ว ในกาลนั้น พลีเทวดาราชได้มีภักตพราหมณ์เป็นผู้ทำกิจพิธีบูชาอัญญ ณ ผังแม่น้ำนันทา วามนนักสิทธิ พราหมณ์ได้เข้าไปขอที่อยู่เพียง ๓ ก้าว พลีเทวดาก็ถวาย ได้หลังน้ำให้แล้ว วามนนักสิทธิจึงทรงเป็นรูปองค์นารายณ์พิฆณู ได้ก้าวเหยียบก้าวที่หนึ่งทั่วแผ่นดินโลก ก้าวที่สองทั่วสวรรค์ ก้าวที่ ๓ ยังไม่ได้เหยียบ ได้ให้เป่าสังข์เรียกเทพทั้งหมดมาแล้ว ทรงสั่งให้สักกเทวราชไปครองตามเดิมแล้วทรงสั่งให้ขุนเทวดาให้ไปสถิตบาดาลต่ำสุด พลีเทวดาลงไปแล้ว ต่อมา ท้าวประหลาดขุนเทวัญผู้ปู่ ได้ลงไปดักเตือน พลีกลับใจได้จึงตั้งยัญพิธีนอบน้อมสรรเสริญบูชาพระหริรัถย์จักรี และพระศรีลักษมีแม่เจ้า กระทั่งพระศรีทรงเอ็นดูจึงทูลขอ-ก็ทรงโปรดประทานอภัยให้-ให้ไปเชิญพลีมาทรงโปรดตั้งและให้ไปครอง แคว้นสุตลเขตแคว้นแดนต่อสวรรค์ ตอนนี้ ในตำนานเล่าว่า พระนารายณ์ทรงขับพลีให้ไปนอกฟ้าป่าหิมพานต์ จึงได้รับทุกข์ยาก อด ๆ อยาก ๆ จึงกลับมาขอที่ดินกลับคืน พระนารายณ์ก็ทรงอนุญาตว่า ผู้ที่จะทำการมงคลทั้งปวงต้อง บูชาสังเวทพระภูมิก่อน เพราะเป็นเจ้าของที่ดินจึงจะเกิดความสุขสวัสดิพิพัฒนามงคล จึงเป็นลัทธิธรรมเนียมที่ตกทอดกัน มากระทั่งทุกวันนี้

แต่ในตำนานนี้ พระเจ้าทศราช และพระนางสันทาทุกข ทรงอยู่ด้วยกันมีโอรส ๕ องค์ เป็นชายล้วน ซึ่งในตอนต้นว่า ครั้นเจริญวัยมีปรีชาสามารถแล้ว จึงให้ไปครองสถานที่ต่าง ๆ ทั้ง ๕ องค์ ก็เป็นพระราชสถาน ๕ แห่ง ทั้ง ๕

องค์ และสถานที่ ๕ แห่งนั้น มีระบุชื่อ และหน้าที่ไว้อย่างนี้ คือ ๑. พระชัยมงคล ครองสถานบ้านเรือน, โรง, ร้าน, ต่าง ๆ ในตำนานทั้ง ๒ เหมือนกันทั้งชื่อ และสถานที่มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น (พระขรรค์) มือซ้ายถือถุงเงินทอง มีหม่อมที่แท่นชื่อ ภูมิไชยา หรือ ภูมิชายา มีรูปแบบปรากฏเป็น-เทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือดอกบัวตูม มือซ้ายถือได้ (ถุงมีสายหิ้งมีฝาปิด) มีลูกคือเจ้าของที่นั้น ๆ ทุกคน ๒. พระนครราช ดำเนินเดิมชื่อ พระธรรมโหรา ครองประตู, ป้อมค่าย, หอรบ, บันได รูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือพุ่มกอไม้ มีหม่อมที่แท่นชื่อ-ภูมิมาลา มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือพวงมาลัย มือซ้ายถือไม้พลองห้อยลง ๓. พระเทพเพน ดำเนินเดิมชื่อ-พระเยาะแฉ้ว เป็นที่ ๔ ครองคอกสัตว์ และเล่าต่าง ๆ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือสมุดข่อยจารึกกฎหมาย มีหม่อมที่แท่นชื่อ-ทิพมาลี มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาม้วนเชือก มือซ้ายถือกำหญ้า ๕. พระชัยศพล ดำเนินเดิมชื่อ-พระสัพพคนธรรพ เป็นที่ ๕ แยกศัพท์ เป็น ศพล ครองเสวียงคลัง, ยุง, นาง, หอสัมภาระ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกดำยาว มือซ้ายว่างกำนิ้วซ้อนขึ้น มีหม่อมที่แท่นชื่อ-ศรีประภา มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือกะนาร มือซ้ายถือถึงยาม ๕. พระคนธรรพ ดำเนินเดิมชื่อ-พระสัพพคนธรรพ เป็นที่ ๕ ครองโรงพิธีงาน, โรงพิธีแต่งงาน, และเรือนหอ, มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือหมอน้านันต์ มีหม่อมที่แท่นชื่อ-สุปริยา มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือโถแบ่ง มือซ้ายถือกำดอกกุหลาบ ๖. พระธรรมโหรา ดำเนินเดิมเป็นที่ ๒ และ ชื่อว่า-ธรรม จึงแยกออกเป็น-พระธรรมมิกราชที่ ๘ และที่ ๖ นี้ ดำเนินเดิมชื่อ-พระนาคราช ก็พระธรรมโหรานี้-ครองเรือสวน, ไร่, นา, ท่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือกำรวงข้าว มีหม่อมที่แท่นชื่อ-ขวัญข้าวกล้า มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือเคียว มือซ้ายถือกำรวงข้าว ๗. พระเทวเถร หรือพระวัยทัต ดำเนินเดิมเป็นที่ ๓ เฉพาะชื่อ-วัยทัต ทัตแยกออกเป็น-พระธาตุธาร หรือ ทาษธาราที่ ๕ พระเทวเถรวัยทัตนี้ครองวัดวา, อาราม, ปุชนียสถาน, พระเจดีย์ พระพุทธรูปสำคัญ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือปะกุก มือซ้ายห้อยลงนิ้วกำซ้อนขึ้น มีหม่อมที่แท่นชื่อ-ดอกไม้มงทอง มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือดอกพุทธรักษา มือซ้ายถือกำรูป เทียน ๘. พระธรรมมิกราช ครองพืชพรรณ ธัญญาหารต่าง ๆ มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้าทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายถือพวงมาลัยมีข่อยยอดลง มีหม่อมที่แท่นชื่อ-พุ่มไม้ไพร มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือหวีกล้วย มือซ้ายถือพวง ดอกแสด-ดอกตูม ๙. พระธาตุธาร หรือ ทาษธารา แยกจากพระวัยทัต ครอง-ห้วย, หนอง, คลอง, บึง, บ่อ, ลำธาร, แม่น้ำ, ทะเล. มีรูปแบบปรากฏเป็นเทพเจ้า ทรงเครื่องเทพเจ้า มือขวาถือหอกสั้น มือซ้ายว่างห้อยลงนิ้วซ้อนขึ้น มีหม่อมที่แท่นชื่อ-รินระริน มีรูปแบบเป็นเทวีเจ้า ทรงเครื่องเจ้าหญิง มือขวาถือดอกบัวบาน มือซ้ายถือหอยยอด หรือ หอยสังข์ บางท่านมีลูกเป็นเด็กหัวจุก ถึงกระนั้นก็ถือทุกคนเป็นเจ้าของสถานที่เป็นลูก อย่างนี้ จึงมีชื่อว่า-พ่อพระภูมิ แม่พระภูมิ บ้าง

เท่าที่ปรากฏทั้งหมด ทั้งได้เห็นรูปที่วาดขึ้นเป็นลายเส้นตามหลักลักษณะศิลป์ไทยตลอด และ เป็นรูปเกิดขึ้นตามความคิดเห็น จึงเป็นจินตภาพ ซึ่งเป็นชื่อที่รู้จักกันได้ตลอด จึงยืนยันได้ว่าเป็นของไทยแท้ แม้ชื่อจะเป็นชื่อชมพูทวีปก็ตาม แต่ก็ออกเป็นเสียงคำไทย อีกอย่างหนึ่ง เรื่องในตำนานพรหมชาติ กับ ที่เป็นตำนานต้นเดิมนั้น ชื่อ กับ สถานที่ครองนั้นก็เหมือนกัน เพียงเพิ่มขึ้นอีกเท่านั้น จึงแน่ใจว่าต้นเดิมคงมาแห่งเดียวกัน ที่ออกแบบวาดเป็นรูปขึ้นนั้นเห็นเป็นผู้ใหญ่ทุกองค์ เพราะมีหนวดยืนยันอยู่ กับมีสัญลักษณ์ คือ เครื่องยศประดับอิสริยยศักดิ์ เช่น หอกสั้น หรือ พระขรรค์ เป็นต้น

จึงเห็นว่าขาดคู่ครองซึ่งเป็นธรรมเนียมของคนชาวเทพ ได้เคยพบ-ในเพลงไหว้ครุโนราเห็นมีชื่อว่า“ภูมิมาลา” และ ภูมิไชยา หรือ ภูมิชายา ตามศัพท์ชื่อก็แปลว่า “ชายาพระภูมิ” จึงแน่ใจว่ามี แต่ไม่เคยเห็น และไม่เคยรู้ จึงใช้ตริักเป็น จินตภาพ-ก็ได้ทราบพอดีจึงได้ให้แรงใจจดจาดขึ้น จะว่าเกิดขึ้นก็ได้ หรือ ได้พบเห็นมีอยู่ก็ได้ ซึ่งได้เป็นรูป, ชื่อ, และเรื่องขึ้น ทั้งได้พบรูปวาดลายเส้นไทย จึงให้สุระถายมาทั้งในพรหมชาติ และ ที่ต่าง ๆ จึงขออ้างเพื่อเป็นหลักฐานไทย

และของไทย อันได้เป็นมรดกตกทอด หรือ ดบดอกไทยที่ถ่ายทอดกันสืบมาถึงบัดนี้ ถึงอย่างไรก็เป็นของไทยอยู่แล้ว ถ้าใครผู้ใดทราบ และ เข้าถึงวิชาสาสได้แล้วจะพบเห็นของไทยได้ตลอดเหมือนทักษะ ซึ่งใช้เลขขนานระบบทอฟ้าได้นำมาวางไว้กับโลกอย่างที่ว่ามาแล้ว ฉะนั้น ท้าวกรุงพลี พระธณี พระภูมิ ก็ได้เป็นมรดกตกทอดมาถึงกาลนี้ จึงมั่นใจว่า ความรู้ไทย และของไทยนี้-อาจเป็นจุดเด่นแห่งเอกลักษณ์ไทยที่แท้จริง และจะยืนหยัดเด่นชัดขึ้นเชิดชูไทยให้โด่งดังกึกก้องไปทุกทิศ เหมือนกับ-กับข้าวไทย และขนมไทย ที่เป็นของแปลกประหลาด-ก็คือ-เป็นยา กับเอาเครื่องยาปรุงขึ้นตลอด แม้ขนมไทยที่ใช้ลูกไม้, ดอกไม้, ลำตัน และรากประสมกระทำได้-ได้ก็ก้องไปทั่วโลกแล้วนั้นยืนยันว่า ไทยและของไทยคงเป็นไทยอยู่แล้ว จะยืนยงคงไทยอยู่ตลอดไป

เมืองทองไทย

สมัยขุนไทยลว้า กับ ขุนหญิงทองงามเมือง

ขุนไทยลว้า^๑ ลูกขุนโลลาย แม่ (ชื่อ) โห่มาดี ขุนไทยลว้าขึ้นครองเมืองทองปีโล ๕๕ เมีย (ชื่อ) ทองงามเมือง ลูกขุนหอทอง ขุนในเมืองนองทองเหนือไทย เมื่อพบกัน ทองงามเมืองเที่ยวตกปลาในท้องน้ำ ขุนไทยยิน (ข้าว) นาง เมื่อเที่ยว ขุนไปเมืองนองทอง เมื่อ^๒ เย้มนาง เมื่อถูก^๓ เจามาก ขอนาง ขุนเมืองพ่อแม่ไม่ยอม (ให้) เกิดศึก ขุนหอทองแพ้ จึงยอมยกให้นางทองงามเมืองขุนไทยลว้ายึดเมืองนองทอง ขึ้นเมืองทอง ทองงาม (เมือง) เปนเมียมีลูกชื่อขุนไทยเมืองทอง

ไทยเมืองทอง กลองเมืองทอง ปีโล ๑๐๘ เมียใหญ่เชษฐขวัญใจ เมียน้อย ขวัญทองงาม (๒๒๐/๑)
ไทยเมืองทอง เชษฐขวัญใจ ออกลูกชายปีโล ๑๑๐ ให้ชื่อว่า ไทยเมืองฟ้าขุนทอง

ไทยเมืองฟ้าขุนทอง กลองเมืองทอง (เมีย) ทองงาม (เมียน้อย) เทียนส่งแสง ปีโลเข้า ๑๖๐ (๓๗๕/๑)
ไทยเมืองฟ้า ทองงาม มีไทยทองงาม ปีโล ๑๖๓ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (๓๗๕/๒)

“ X X X X X X ”

^๑ แผ่นขุนไทยลว้าครองแต่ยังไม่พบ-พบแผ่นเลื่องทับเขียนให้เพลงเล่น จึงไม่ลงหมายเลขในที่นี้ ๑

เรื่องเพลง หรือ เพลงเรื่อง ที่เล่นกันมานั้น เท่าที่ทันเห็นก่อน พ.ศ. ๒๔๖๘ ขึ้นไป เรียกว่า “เพลงลูกบท” มี ๒ แบบ คือ แบบไทย-เรียก เพลง มีทำนองร้องเกริ่น ร้องส่ง ร้องเล่า และ ร้องเชิด อีกแบบหนึ่งเรียก ลาวเงิน มีร้องขึ้นว่า โอละฉ้อ-น้องเอ๋ย หรือ พี่เอ๋ย เวลาเล่นแสดงนิยมเล่นเรื่องขุนช้างขุนแผนทั้ง ๒ อย่าง ฉะนั้น ตัวเจ้า คือ พระพันวสา มีเวลาแสดงน้อย ส่วนตัวในโรง-ผู้เป็นตัวพระเอกนั้น คือ พลายแก้ว หรือ ขุนแผนนั้น แต่งตัวแม่ทัพไทย ใส่หมวกกะทู้มี ส่วนนางเอก ก็แต่งแบบแม่สาวไทย นุ่งถุงลายสะเพราจีบพก ลายหน้านาง และ ลายเชิงชาย ห่มสะไบ ใส่รัดเกล้าทอง มีพวงดอกไม้ห้อยลง มีพุ่มทับทรวง ส่วนผู้ร้ายนั้นสุดแท้แต่จะแต่ง ในเวลาแสดง-พ่อเพลงกับลูกคู่รวม ๕ คนบ้าง ๗ คนบ้าง หรือ กว่า ออกมาขึ้นเป็นแถว พ่อเพลงเป็นต้นเสียงใกล้ฉาก ตอนนี้เรียกว่า เพลงจำหน้าโรง แล้วขึ้นเสียงเกริ่น คือ ร้องเกริ่นเรียกแม่เพลงซึ่งอยู่ในฉาก ฝ่ายหญิงได้ยินแล้วก็ร้องเกริ่นรับอยู่ในฉาก และ ร้องจัดแจงแต่งตัว ๑ แล้วออกมาพร้อมกับลูกคู่จึงร้องเพลงทักทายกัน เสร็จซักถามกัน ฝ่ายแม่เพลงถามว่ามาเล่นเพลงเรื่องอะไร ใครแสดงเป็นอะไร เสร็จแล้วก็เข้าฉากพร้อมกัน ปี พาทย์กลองขึ้นเพลงเสมอ พระเอกมานั่งแล้วร้องส่ง ปีพาทย์รับ และ จะร้องเล่าเรื่องเป็นเพลงลง ลูกคู่ในฉากร้องรับว่า เอ-ชา เวลาไปก็ร้องเพลงเชิด

ทั้งหมดนั้น จะเห็นเป็นแบบเดียวกับลิเก ต่างกันก็เพียง-ลิเกมีแขกออกก่อน ที่เพลงมีชื่อว่า เรื่องขุน ไปเป็น โขน ตัวพระเอกเป็นกษัตริย์ ออกไปเป็นลิเกก็มีพระเอกเป็นกษัตริย์ ไปเป็นละคอนชาตรีก็เป็นเรื่องของกษัตริย์ทั้งหมด

เฉพาะที่เป็นเพลงวง หรือ เพลงเกี่ยวกัน จะเห็นเหมือน ลำตัด และที่ร้องเดี่ยวจะเห็นเหมือน เพลงลูกทุ่ง ลูกกรุง เดิวนั้นบัดนี้มีเครื่องฝรั่งรับ และ กลองเท่านั้น

^๒ เย้มน ไทยลว้า ลาวเดิม ดูเห็น๑

^๓ เจา ลาวเดิม ไทยลว้า ใจ๑

^๔ ขาดไป ๑๖๓ ปี แผ่นที่ไทยทองงามครอง ยังไม่พบ๑

หลักฐานไทย

ทั้ง-ชื่อไทย กับ ตัวสือไทย และ ตัวสัญลักษณ์ชื่อไทย ที่ปรากฏ ณ จีนโบราณเท่าที่ได้พบในหนังสือหลายเล่ม ที่เป็น-หนังสือภาษาไทย เป็นหนังสือภาษาจีน กับทั้งเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ จะได้รวบรวม และย่อมาเป็นหลักฐานในที่นี้ เพื่อยืนยัน และ อ้างเป็นหลักฐานว่า-สือไทยนี้มีมานานถึง ๖,๐๐๐ ปีกว่ามาแล้ว ก็คงจะทำได้เพียงได้พบในหนังสือที่ได้พิมพ์เป็นประวัติมาแล้วเท่านั้น และ เฉพาะพัสดุที่มีลายที่กระทำเป็นลายสือไทย ที่พออ่านได้ เท่าที่ได้พบเห็นแล้ว

๑. พระเจ้าเหลียง ก็คือ พระเจ้าอิงตี้ฮ่องเต้ พระองค์ทรงพิชิตราชวงศ์ฉินนุง (เผ่า-ฉาน ชาน หรือ ฉาน-ฉาน ชาน-ชาน สาม สาม (สยาม สยาม) เสม เสม เขียน-เขียนก๊ก) แล้ว จึงทรงปราบดาภิเษกเป็นปฐมกษัตริย์แห่ง ราชอาณาจักรจีน ในประวัติว่า-๑๐๐ ปี ตั้งแต่ปี ๒,๑๕๔ ถึง ๒,๐๕๔ ก่อน พ.ศ. ก็เป็นกาล ๔,๖๘๔ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) ในประวัติมีว่า-ในสมัยเริ่มต้นพงศาวดารนี้ มีหลักฐานปรากฏว่า-ชาวจีนมีความเจริญอยู่แล้ว โดยมีวัตถุใช้ สอยในการครองชีพแทบทุกอย่าง ตามสภาวะของยุค หรือ สมัยนั้น กล่าวคือ พระเจ้าเหลียง-อิงตี้ฮ่องเต้ ทรงสร้างความ เจริญมาก เช่น ๑) ทรงคิดสร้างรถสงคราม และ เข็มทิศได้ ๒) ทรงสร้างเชิงแจ้ง หรือ ชินแจ้ง เป็นพระราชธานีมีพระ ราชอาณาจักรเป็น ๑๒ แคว้นใหญ่ ๓) สร้างป้อมดำราทอ่งฟ้ากำหนดเป็น-ปฏิทินจันทรคติ ๔) สร้างหนังสือจีน (ทรง เรียนรู้อ่านลายสือไทยได้) ๕) ตั้งระบบธรรมเนียมสมรส ๖) สมุนไพร-ปรุงยารักษาโรค ๗) แร่เหล็ก แม่เหล็ก ทำเครื่อง ลำริด เงิน ทอง หิน และ แก้ว ๘) คณิตศาสตร์ ๙) โหราศาสตร์ ดาราศาสตร์ ๑๐) เครื่องดนตรี และเพลงกับกระบวนทำ ๑๑) พระนางฉีเล่งศรีทรงรู้สาวไหมทำผ้าไหม ผ้าแพร และ ภูบั้นฝ้าย ทำผ้าฝ้ายได้ ๑๒) ทำเกลือ และ น้ำตาลอ้อย ทำสารส้ม กับ ทำ น้ำมัน ทั้งกลั่น และ เคี้ยว และ อื่นๆ อีกมากมาย

สำหรับ-เครื่องใช้ ที่เป็นสำริด ก็ได้ออกความคิดประดิษฐ์ก่อสร้างกระทำขึ้นมากมาย ได้พบเห็นรูปแบบ ขึ้นหนึ่งที่พิมพ์ไว้ในหนังสืออักษริยะของจีน เป็นรูปสัตว์ซึ่งมีชื่อว่า-ก๊อง หรือ กว้าง (Kuang) ในรูปสัตว์ประหลาด ขึ้น รูปเป็น-จีจี จิงโกร่ง บอกขนาดว่า-สูง ๓๑.๖ ซม. มีลวดลายพออ่านเป็น-ลายสือ และ คำชื่อไทยได้ว่า-เหลียง และเป็น-

ตัวสือไทย กับทั้ง เป็นคำแต่จีว่า-อิง, อิง- อิง, ฉะนี้ จึง เป็นถึงเหล่าบวงสรวงรูปอิงหมอบราบบนแท่นเป็นชุดของ หลวงจึงมีลายสือพระนามเป็นตราประจำ หรือ อาจใช้เป็น- ตราพระราชลัญจกรด้วยก็ได้ เพราะได้พบเห็นเช่นนี้ ที่เป็น ชื่อ-คำภาษาไทย กับมีลายสือ ตัวสือไทยให้อ่านได้อีกด้วย เป็นหลักฐานว่าเป็นไทย และลายสือ, ตัวสือไทยมีมาแต่กาล นั้น มีลายสืออ่านได้ว่า-อิง ซึ่งเป็นชื่อคำภาษาไทยอีกด้วย จึงใช้ชื่อตามที่มีอยู่นั้น

อิงหมอบราบ หรือ พระยาอิงเขาคู่หูหัวหมอบราบ บนแท่น จาก-หนังสืออักษริยะของจีน (THE GENIUS OF CHINA) รูปที่ ๕๐ หน้า ๘๐

อิงหมอบราบ หรือ
พระยาอิงเขาคู่หูหัวหมอบราบบนแท่น

เอ
เอ

อ
อ

ลายปรากฏที่คอ และ ลำตัว ได้ตัดเฉพาะลายออกเพื่อเห็น
ได้ชัด และ ได้เขียนเป็นลายสือไทย เป็นคำ ซึ่งอ่านได้ว่า-เหลือ

ลายปรากฏที่แท่น ได้ตัดเฉพาะลาย จึงเห็น อ. หน้า ง.
อยู่หลัง เฉพาะ อ. นั้นอยู่กลาง เป็นตัวลายสือไทย และได้เขียน
ลายสือไทยอีกด้วย อ่านได้ว่า-อึง, อึง, อึง (อ. กลางนั้น ที่เห็นเป็น
ม. ซึ่งใช้เป็น อ.)

อึง, ก้อง นี่ที่เป็นสัตว์ประหลาดชั้นพระยาจึงใส่เขาคู่มีลวดลายแบบลายขวัญซึ่งเป็น-ลายสือให้อ่านได้เฉพาะ
อึง สัตว์ไทยเป็นสัตว์ป่าห้วย, บึง, หนอง, กึ่งน้ำบกชนิดกระโดดคลาน เวลาประสมพันธ์ซึ่งมีในหน้าฝน เมื่อฝนตก
มากจนน้ำท่วมทันข้างนองแล้วก็ออกมาประสมพันธ์กันเป็นจำนวนแสน ๆ หรือ ล้าน ๆ คู่ และมีตลอดไปจะร้องขึ้นมีระยะ
จังหวะพร้อมกัน เสียงจึงก้องไปไกลเป็นร้อย ๆ เส้น หรือ เป็นพัน ๆ เส้น ซึ่งเสียงร้องขึ้นว่า-อึง หรือ อึง ซึ่งไทยจึงเรียก
ชื่อตามเสียงร้องนั้นว่า-อึง ก็คำไทยกล่าววว่า-อึง หรือ อึงนี้ หมายถึง-อึงคะนึงก็ได้ ว่าก้อง ก็ก้อง ก็ได้ ทั้งคำเสียงนี้ ถ้า
เป็นคำแต่จิวว่า-อึง, อึง ซึ่งหมายความว่าเหลือ ซึ่งออกว่า-อึง ซึ่งเผ่าแต่จิวก็รู้เข้าใจรู้จักด้วย จึงใช้เป็นพระนามประจำ
เมื่อสร้างตราพระราชลัญจกรจึงประดิษฐ์-อึง ขึ้นเป็นพระยาอึงมีเขาคู่ มีลายขวัญเป็นลายสือให้อ่านรู้ได้ สร้างแท่นให้
อีกด้วย ซึ่งเป็นธรรมเนียมของไทยตั้งแต่ก่อน เช่น นักขัตฤกษ์เกิดทำเป็นสัตว์ คือปีชวดทำเป็นหนูเป็นต้น แม้พระ
พุทธยอดฟ้ามหาเจ้า พระนามเดิมว่า-ด้วง ทรงกระทำรูป-ด้วงขดตัว มีชื่อขดเป็นยอดเป็นตราพระราชลัญจกร ได้เรียก
ว่า-อุณาโลม กันมาแล้ว เพราะทรงกระทำไว้ กับทั้งทรงใช้ลายสือไทยประทับไว้ด้วย จึงตกทอดมาถึง พ.ศ. ๒๕๓๐ เป็น
กาลเวลาถึง ๔,๖๘๔ ปีมาแล้ว คงใช้คำภาษาไทย และ หนังสือไทยในภายใน ในภายนอกคงใช้ภาษาท้องถิ่น กับตัวสือจีน
ซึ่งมีอยู่เดิม และ ประดิษฐ์ต่อเติมกันสืบ ๆ มาได้ใช้กันทั่วไป เช่น คำชื่อพระนามว่า-อึงดีฮ้องเต้ เป็นต้น ซึ่งเป็นทั้งภาษาจีน
และใช้ตัวหนังสือจีนเขียนบันทึกไว้อีกด้วย แต่ที่สำคัญที่สุดก็คือได้ให้กระทำลวดลายเป็นลายสือไทยไว้กับเครื่องสำริดจึง
บิทยงคงอยู่มาถึงกาลบัดนี้ให้ได้พบเห็น ทั้งมีความรู้่านลายสือไทยได้ จึงรู้ทั้งเป็นหลักฐานอีกด้วย จึงเป็นสิ่งสูงสุดยอดที่
มีอยู่

๒. พระเจ้าเชี้ยวหัว (พระนามไทย) พระเจ้าเสี้ยวเหา หรือ พระเจ้าหาน้อย (พระนามจีน) พระ
เจ้ากิมเต็กอึ้งฮ้องเต้ (พระนามสถาปนาถวาย) ทรงสืบต่อจากพระเจ้าเหลือพระราชบิดา ทรงครองได้ ๘๔ ปี แต่ปี
๒๐๕๔ ถึงปี ๑๙๗๑ ก่อน พ.ศ. คำพูดภาษาไทยที่ออกเสียงว่า-ช.นั้น ชุมนุมกลุ่มหนึ่งออกเป็นเสียง ช.ส.ก็มี ออก
เป็นเสียง จ.ก็มี เช่น ช้าง ออกเสียงกล่าวว่า ช่าง. ส้าง. จ้าง เป็นต้น ทั้งได้เห็น-สัญลักษณ์พระนามทำเป็น
รูปนกประหลาด คือ ทำลำตัวกลมลูกกลิ้ง มีขา ๔ ขา ที่ถูกฝาปิดนั้นได้หล่อรูปร่าง-ช. ไว้ชัดเจน และ อ่านได้ว่า-เชี้ยวหัว
ทั้งเป็นชื่อคำไทยด้วย จึงใช้เป็นไทย พระเจ้าเชี้ยวหัว คือ พระเจ้าเสี้ยวเหา หรือ พระเจ้าหาน้อยนี้เป็นพระราชโอรสองค์ที่
๑ ของพระเจ้าเหลือ และ ได้รับพระราชทานตราตั้งราชตระกูล-ไทย ไทย คือ พระเจ้าลูกไทย หรือพระเจ้าลูกหลวง
ก็คือ-สมเด็จพระเจ้าฟ้ารัชทายาท ก็-พระเจ้าเหลือ พระราชบิดานั้น คงอาจมีพระนามว่า-พระเจ้าไทยเหลือ ซึ่งเป็นพระ
นามระบุเผ่าประจำ อันเป็นพระนามเรียกขานแบบเคารพยำเกรงแล้ว ฉะนั้น จึงทรงนำขึ้นตั้งลูกที่ดีมีความรู้ฉลาดสามารถให้
สืบต่อคุณภาพที่มีเป็นเด่นเข้มแข็งตามความหมายในคำชื่อว่า-ไทย ไทย นั้น

กาน้ำรูป-นกประหลาดสัญลักษณ์พระนามว่า-เชี้ยวหัว (เสี้ยวเหา) ที่ว่านกประหลาด ก็เพราะมีตัว
เป็นรูปกลม มี ๔ ขา ที่แปลกกว่านกทั่วไป จากหนังสือ-อัจฉริยะของจีน (THE GENIUS OF CHINA) รูปที่ ๙๑ และ
ก็-นกประหลาดสำริดนี้ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์พระนามนั้น ได้สร้างลวดลายขึ้นเป็นรูปกาน้ำ หรือ กาเหล้า-เครื่องเสิร์ฟ

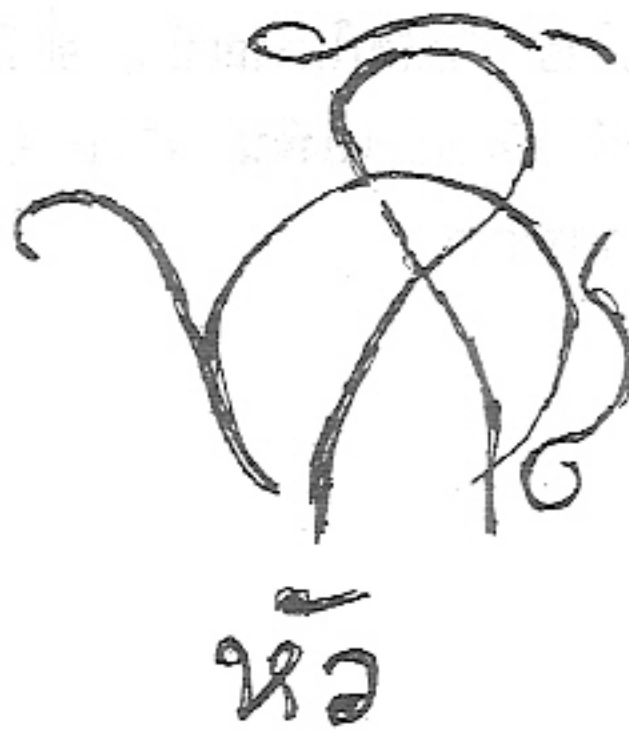

บวงสรวง และ ขึ้นรูปพวย เป็นคอปากนก ลำตัวทำเป็นวงกลม ทำปากบนหลัง ฝาปิดทำเป็นรูปนกอีกตัวหนึ่ง ทำรูปหัวเป็นจุกเปิด ได้ทำลวดลายไว้ ณ หลัง และ ปีกเห็นเป็นรูปตัว-ช.ชัดเจน เป็นลายสื่อไทย จึงอ่านได้ว่า-เชียวหัว (ซึ่งจีนออกเสียงว่า-เสี้ยวเหา) ได้ตัดเฉพาะลาย-เชียว และ ทั้งตัวในรูปลายว่า-หัว กับได้ลงลายเส้นเพื่อให้เห็นชัดอีกด้วย ทั้งนี้เพื่อยืนยันว่า-ไทยนี้มีความเชี่ยวชาญทั้งสมองและฝีมือ รอบรู้ตลอดทั้งแร่ธาตุ หลอมหล่อ สร้างลวดลายให้เป็นรูปพิเศษประหลาดต่าง ๆ ได้ กับ สร้างลวดลายให้เป็นรูปสัตว์ และเครื่องใช้ที่ต้องการ กระทั่งสร้างเป็นตัวลายสื่อไทยให้อ่านรู้ได้ และต้องสร้างไว้มากมายจึงมีปรากฏตกทอดมาถึงกาลบัดนี้ได้

กาน้ำรูป นกประหลาดยืน มี ๔ ขา
สัญลักษณ์พระนาม-เชียวหัว (เสี้ยวเหา เหนือ)
ทั้งจุก.ฝาปิด. ตลอดตัว. หัว. กับ หูจับ. มีลายสื่อ
ชื่อด้วย

ฝาปิดปากกามีลายสื่อไทยว่า-เชียว (ใส่ลายเส้นเข้าด้วย เพื่อให้เห็นชัดเจน) ณ ออกเส้นคำคือ-เ. ที่ปีกหลังรูป-ช. จุกหัวคือ-๙ ขอกาะคือ-ย ห่วงช่วงยัดคือ-ว. อ่านว่า-เชียว ได้ และ ลาย-ช. เหมือนบัดนี้

← ตัวนกประหลาดครบพร้อมที่เป็นลายสื่อไทยว่า-หัว (ใส่ลายเส้นให้เห็นง่าย) จากหัววงขึ้นหลังขมวดวงจุกซ้ายวาดขวา ลงไปเป็นตัว-ห. ที่จุกนั้นลากเส้นแต่ หัวถึงหางก็เป็น-๙ หูกาเป็นเห็น-ว. ว. ไทยเท่านั้น มีเขียนหัวไว้ขวาได้ จึงอ่านได้ว่า-หัว อ่านร่วมกันได้ ว่า- เชียวหัว (เสียงจีนออกว่า- เสี้ยวเหา และ เขาก็มี)

พระเจ้าเชียวหัว หรือ พระเจ้าเสี้ยวเหานี้ทรงปกครองตามแบบระบบของพระราชบิดาซึ่งทรง ตั้งไว้ได้ ๘๔ ปี ในประวัติไม่มีปีอุบัติ ปรากฏแต่ปีทรงครอง แต่ปี ๒,๐๕๔ ถึง ปี ๑,๕๗๑ ก่อน พ.ศ. (ณ พ.ศ. ๒๕๓๐) จึงได้กาลนานถึง ๔,๕๘๔ ปีมาแล้ว

๓. พระเจ้าทวนหยก พระเจ้าจวนยก ซึ่งทรงเป็น-พระราชภาคิยะเจ้าของพระเจ้าเชียวหัว (คือ-พระเจ้าน้อง ชนิดลูกพี่ลูกน้อง) และเป็นพระราชนัดดา (พระเจ้าหลาน) ของพระเจ้าเหลื่อง ได้ทรงครองราชสมบัติต่อ เมื่อเสด็จขึ้นครองใหม่ ๆ มีอำมาตย์ผู้ใหญ่ชื่อว่า-กุงกั้งซึ่งเป็นผู้ควบคุมภาษีอากรท้องถิ่นแห่งราชอาณาจักรมาหลายชั่วคนแล้ว คิดจะแย่งราชสมบัติจึงก่อการขบถ ทรงโปรด ฯ ให้-สินเรา (จีนเข้า) ผู้พระราชภาคิยะเจ้าขณะนั้นดำรงพระฐานันดรศักดิ์เป็น-เจ้าต่างกรมเป็นแม่ทัพยกไปปราบปรามพวกขบถกุงกั้งจนสงบราบคาบ (ต่อมาได้ทรงครองต่อมีพระนามว่า-พระเจ้าตี้ก๊อก)

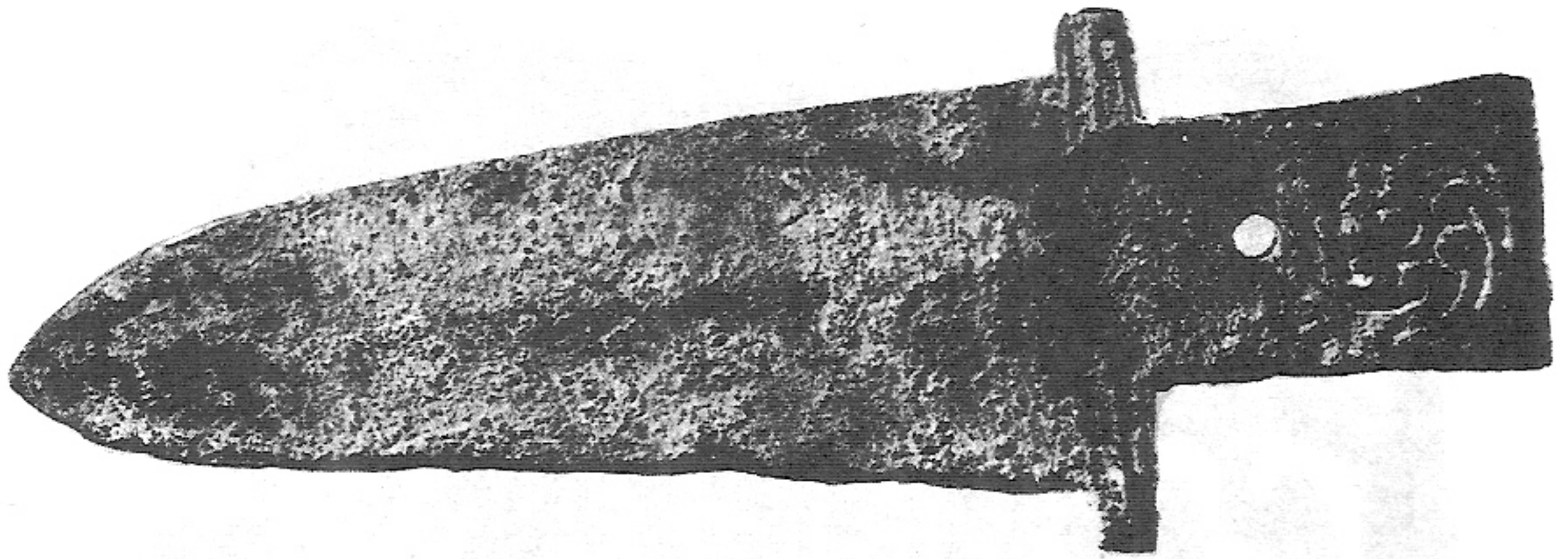
พระเจ้าทวนหยกทรงตั้งตระกูลขึ้นตระกูลหนึ่งเรียกว่า-ตระกูลไทย กับโปรด ฯ ให้-สินเรา พระราชภาคิยะเจ้า และ พระราชนัดดาของพระเจ้าเหลื่องเป็นผู้เริ่มต้นตระกูลนี้ จัดรวบรวมพระบรมวงศานุวงศ์ขึ้นดำรงตำแหน่งยศ-ไทย, ไทย ให้มีสิทธิ์สืบตระกูลยศนี้ไปตลอดยุคแห่งราชวงศ์ เป็นเจ้าอากรท้องถิ่นตลอดลุ่มน้ำแดนจีน เริ่มแรกที่แม่น้ำฟุนหรือ เฟน กิ่งแม่น้ำฮวงโห ในมณฑลซานสี ไทย-ไทยได้ดำรงอยู่ในฐานันดรศักดิ์ตั้งแต่ต้นจนอวสานประมาณ ๑,๓๗๗ ปี

อนึ่ง พระเจ้าทวนหยกนี้ทรงเป็นต้นตระกูลของ-เจ้ายืน เจ้านครหลอ ในราชวงศ์เฮียะ ในสมัยปี ๑๖๑๒ ก่อน พ.ศ. อีกด้วย

ตำแหน่ง-ไทย, ไทย นี้ซึ่งสืบตระกูลนี้มีตั้งครั้งนี้ครั้งเดียวเท่านั้น ต่อมาเปลี่ยนเป็นตำแหน่งไม่สืบตระกูล มีชื่อลำดับชั้นอย่างนี้ ๑) จงไทย-สมเด็จพระจอมไทยตำแหน่งสูงสุดฝ่ายใน ๒) จิไทย เจ้าไทย คือ อุปราช ตำแหน่งสูงสุดฝ่ายนอก ๓) ตุงไทย ปลัดทูตฉลอง ๔) ฟุไทย ผู้ว่ามณฑล ๕) จิดไทย ผู้พิพากษามณฑล ๖) พวนไทย ผู้คลังมณฑล ๗) ดินไทย ผู้บัญชาการทหารมณฑล ๘) เตไทย ข้าหลวงภาค ในรัชกาลนี้ มีขบถ ถึงใช้กองทัพปราบ ต้องมีสร้างเครื่องใช้ เครื่องรบ คือ อาวุธยุทธภัณฑ์เป็นอันมาก ฉะนั้น จึงมีเครื่องเหล็ก และ โลหะต่าง ๆ เหลืออยู่ตกทอดมาถึงกาลบัดนี้เป็นอันมาก และ มักมีลายสือไทย กับ คำไทยประจำอีกด้วย

ทวนหยก คือ หอก ก็คือ-ดาบสองคม หรือ ขรรค์-พระขรรค์ เล่มนี้ คงทำด้วยเหล็ก หรือ โลหะประสม จึงมีสนิมขุม ซึ่งยังไม่ถึง-สนิม เพราะสนิมจะต้องขึ้นกัดกร่อนกระทั่งเป็นรูทะลุ หรือ เป็นรอยแตก เช่นนี้ จึงไม่ใช่หยก ถ้าใส่ด้ามยาวแล้วก็เป็นทวนแท้ ทั้งนี้ คงเป็นพระแสงทวนประจำพระองค์ กับทั้งยังมีลายซึ่งมีลักษณะเค้าให้อ่านเป็น-ลายสือไทยได้ว่า-ทวนหยก และ ได้ถ่ายทอดรูปทวนซึ่งปรากฏตัวลาย ทั้งได้ตัดเฉพาละลายที่กันออกมาแล้ว ได้ลงลายเส้นเพื่อให้เห็นได้ชัด ซึ่งอ่านเป็นชื่อไทยได้ว่า-ทวนหยก ซึ่งเป็นพระนามปรากฏเป็นชื่อ-พระแสงทวนหยกนั้น อันเป็นหลักฐานแน่นอนทั้งพระนามชื่อไทย และ ลายสือไทย กับเป็นโบราณวัตถุ ซึ่งมีสนิมขุมเป็นดอกที่เชื่อถือกันตลอดแล้ว อันได้พิมพ์ลงในหนังสือซึ่งเป็นภาษาอังกฤษชื่อว่า-อัจฉริยะของจีน (THE GENIUS OF CHINA) อีกด้วย จึงเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป ก็เป็นหลักฐาน-ไทย ได้ทุกประการ

พระแสงทวนหยก ประจำพระองค์ คือ- หอกใบข้าว หรือ ดาบสองคม-พระขรรค์ สำริดโลหะประสมที่กันด้ามมีลาย
ลือไทยพระนามว่า-ทวนหยก จึงเป็นพระแสงสัญลักษณ์ด้วย ซึ่งต้องมีด้าม-ก็ต้องมีลายพระนามนี้ด้วย ที่มีทั้งนี้ด้ามหลุดหายไปแล้ว กัน
ยังคงเหลืออยู่ จึงรู้ได้ เพราะอ่านได้

กันที่มีลายทวน-อ่านเป็น ลายลือได้

ทวนหยก

ลายที่ลงหมึกแล้วจะเห็น ทวนหยก ได้ชัดเจน

พระเจ้าทวนหยก ทรงครองอยู่ในราชสมบัติได้ ๗๘ ปี แต่ปี ๑๕๗๑ ถึงปี ๑๕๙๒ ก่อน พ.ศ. ปรากฏ
แต่ปีทรงครองอยู่ในราชสมบัติเท่านั้น ก็เมื่อประมาณ ๔,๕๐๑ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๔. พระเจ้าที่กก ตีถ้อยฮ่อเต้ ที่ใช้พระนามเป็นชื่อไทย ก็เพราะได้พบ-พระที่กก คงเป็นพระแท่นที่บวง
สรวง ซึ่งมีลายเส้นเป็นรูป-ก.ก. ก็คือ-กก พร้อมกับมีลายเส้นเป็นรูปนิ้วมือมีเล็บแหลมกกกุ่มสัตว์ประหลาดงูดินอีกด้วย
ซึ่งเป็นตราพระบวรครั้งที่ทรงเป็นแม่ทัพปราบกบฏก่งได้ ทรงเอาก่งเป็นงูดิน ทรงใช้ฝ่ามือมีเล็บแหลมยาวกกกุ่มกดยี้
ปราบได้ราบคาบในอุ้งกนั้น ฉะนั้น จึงใช้พระนามนี้ พระเจ้าที่กกได้ทรงครองต่อ เมื่อทรงปราบศึกกบฏได้แล้ว ได้รับพระ
บรมราชานุญาตให้จัดตั้งพระบรมวงศานุวงศ์ขึ้นดำรง-ราชตระกูลไทย มีตำแหน่งยศ-ไทย, ไทย

พระองค์ทรงครองราชสมบัติแล้วได้ทรงสร้างความเจริญต่าง ๆ โดยเฉพาะภาณิอากรท่อน้ำตลอดลุ่มน้ำแดนจีน
ยังได้ทรงสร้างเครื่องหิน, เครื่องสำริด, เครื่องดินเผา, และ เครื่องเคลือบ และ พระองค์มีพระโอรส ๔ พระองค์ ๑) เจ็ก
๒) กิด ๓) เขียว ๔) จี (ไคเก็กว่า- ๑) จีอ่องไทจื่อ ๒) เจียวอ่องไทจื่อ ๓) เคียดอ่องไทจื่อ ๔)
เจ็กอ่องไทจื่อ)

พระเจ้าที่กกทรงครองสืบต่อได้อีก ๗๐ ปี ตั้งแต่ปี ๑๕๙๑ ถึงปี ๑,๕๒๒ ก่อน พ.ศ. ก็เมื่อประมาณ ๔,๕๒๑
ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

พระแท่นที่บวงสรวงดินเผาเคลือบนี้ยาว ๓๒.๘ ซม. ณ ด้านหน้าจำหลักรูปแบบรอยนูนเป็นตัวประหลาดในรูปลาย-ก หลัง
 อาน หรือ จะอ่านเส้น-ก.ก.ตัวในด้วยก็เป็นตัว ต. ชัดเจน ณ เส้นบนอ่านได้ เส้นล่างหลบลงมาทั้งหัวท้ายเป็นรูป ต.ท.จึงเป็น ตี.ที.
 ลายล่างเห็นชัดเจนเป็น ก.ก. คือ กก ระบุชัดว่า ตี.ก.ก หรือ ที่กก ยังทำรูปมีมือมีนิ้ว ๒ และมีเส้นแหลมยาวกกกมุงดินทั้งสองตั้ง
 อยู่บนหน้าสัตว์ประหลาดนั้น ซึ่งหมายถึงสัญลักษณ์ครั้งที่ทรงเป็นแม่ทัพไปปราบไซม้อมีเส้นแหลมจับกุมขยำกุงกัอันเป็นงูดินนั้น มี
 รูปปรากฏอย่างนี้ ต.ท. นี้ บางทีออกแทนกันได้บ้าง เช่น ไทย. โดย. ไท. ไต. ทำนอง. ตำนอง ฯลฯ จากหนังสือ-อัจฉริยะของจีน (THE
 GENIUS OF CHINA) รูปที่ ๑๒๓

๕. พระเจ้าตี้จี (จีเต๋ฮ้องเต๋) พระองค์ทรงเป็นพระราชโอรส พระองค์ที่ ๑ ของพระเจ้าที่กก พระองค์
 ไม่ทรงตั้งอยู่ในทศพิธราชธรรม ให้ไปยึดทรัพย์สินคนรวย ๒ ใน ๑๐ และให้เกณฑ์ลูกสาวอายุ ๑๖ ถึง ๒๐ เข้าเป็น
 ฝ่ายในทั่วราชอาณาจักรแล้วก็ทรงมัวเมาด้วยสุรานารีตลอดกาล ๕ ปี ไม่ออกว่าราชการ แม่กองมนตรี เจ้ากรม ขุนหลวง
 จะทูลความก็ไม่ทรงเชื่อฟัง กระทั่ง-เจ้าเมืองสามนตราช (จูเฮ้า) ได้ร่วมกันยกกองทัพเข้ายึดเมืองกรุงได้แล้ว ได้ถอด
 พระองค์แล้ว ต่ำนนำพระเครื่องทรงไปถวายแด่-พระองค์เหี้ยวอ่อง หรือ พระองค์เจี๋ยอ่องเป็นฮ่องเต้แล้วจึงมือไปนั่ง
 ยังที่ว่าราชการขึ้นครองราชสมบัติ ต่ำนร่วมกันถวายพระนามว่าพระเจ้าเจี๋ยตี้ฮ้องเต๋ พระเจ้าตี้จีฮ้องเต๋ ครองได้ ๕ ปี แต่ปี
 ๑,๘๓๑ ถึงปี ๑,๘๑๒ ก่อน พ.ศ. อาจเป็นเช่นนั้น จึงไม่ปรากฏตรารูปสัญลักษณ์ หรือ ไม่รู้จักได้

๖. พระเจ้าเหี้ยวใหญ่ เหี้ยวตี้, เจี๋ยวเต๋ฮ้องเต๋ พระองค์นี้ เห็นใน-โคเก็ก และ สามก๊ก ภาคผนวก
 มีพระนามว่า-เจี๋ยวเต๋ ใน-ประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทย กับ ชาติจีน มีพระนามว่า-เหี้ยว และได้เห็น-หนังสือ
 อัจฉริยะของจีน มีรูปตราสัญลักษณ์พระนามเป็นรูปหน้าสัตว์ประหลาด (ลมวง) ที่หน้าผากทำลวดลายเป็น-เหี้ยว
 ใหญ่ ณ ขาทั้งสองมีเส้นแหลมจับเกาะคิ้วทั้งสองของสัตว์ประหลาดนั้น จึงใช้พระนามว่า-เหี้ยวใหญ่ ทรงเป็นพระราช
 โอรสของพระเจ้าที่กกได้ถูกยกย่องเป็นปราชญ์จีนคนแรก ได้โปรดให้ปรับปรุงปฏิทินจันทรคติ ในปีหนึ่งให้แบ่งเป็น ๔ ฤดู
 คือ ๑. ฤดูร้อน. เดือน ๑.๒.๓ (ไทย-เดือน ๓.๔.๕) ๒. ฤดูร้อน. เดือน ๔.๕.๖. (ไทย-เดือน ๖.๗.๘.) ๓. ฤดูฝน. เดือน
 ๗.๘.๙. (ไทย-เดือน ๙.๑๐.๑๑) ๔. ฤดูหนาว. เดือน ๑๐.๑๑.๑๒ (ไทย-เดือน ๑๒.๑.๒) และ เพิ่มอธิกมาสในระย ๓
 ปีต่อครั้ง ทรงขยายเกษตรกรรม พาณิชยกรรม และ อื่น ๆ เฉพาะ-การค้า หรือ ซื้อขายนั้นก้าวหน้าไปอย่างกว้างขวาง

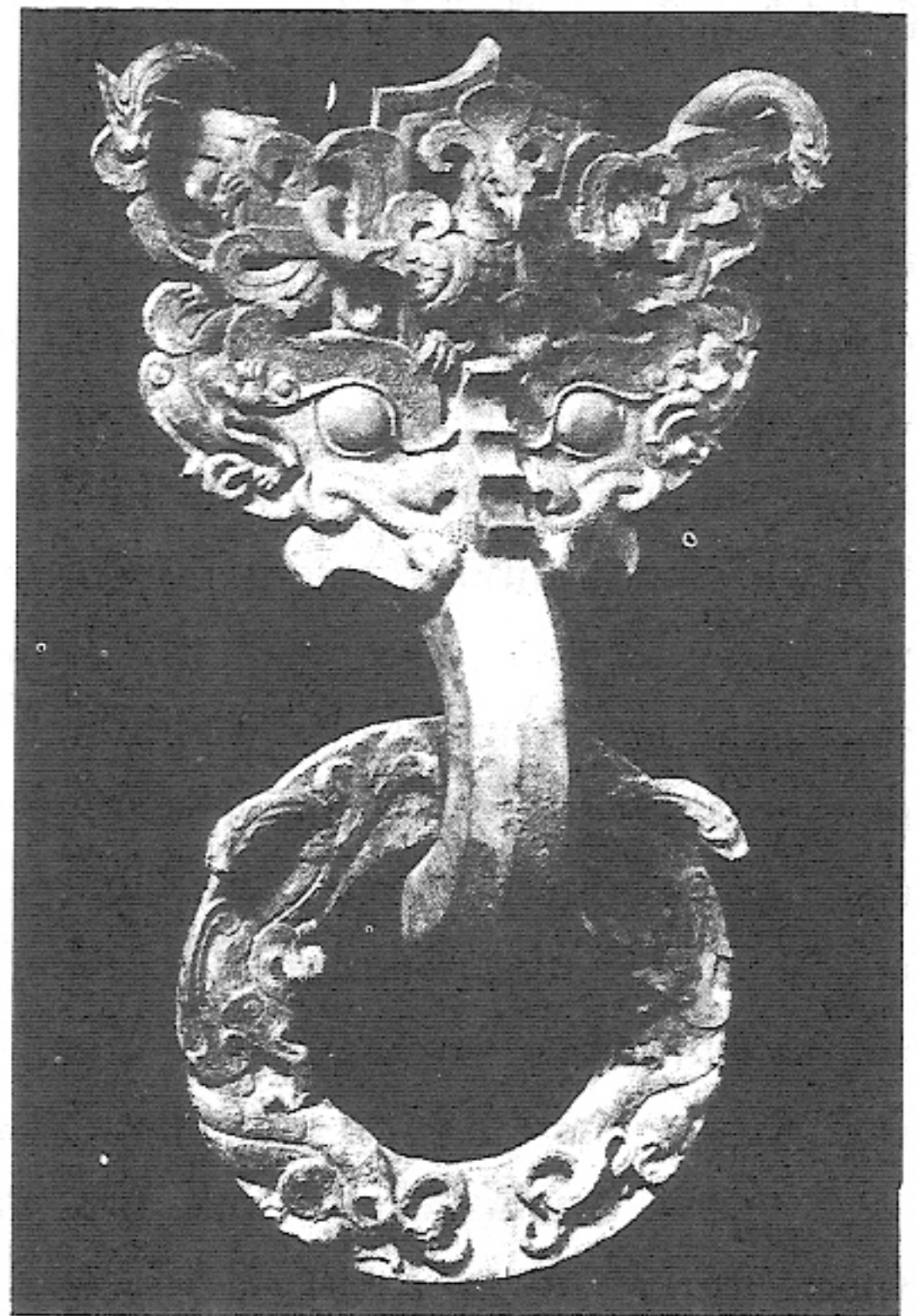

ถึงกับใช้โลหะเงินหล่อเป็นอันพิมพ์ลายตราทั้ง ๒ หน้า ใช้ในการซื้อขาย เรียกว่าเงินตราพระเจ้าเหี้ยว

พระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ทรงเป็นพระมหากษัตริย์อุดมวิญญูธรรมิกมหาราชาราช หรือ เป็นพระเจ้าธรรม-จักรพรรดิ ทรงโอบอ้อมอารีทั่วไป ใฝ่พระทัยปกครองให้ร่มเย็นเป็นสุขทั้งปัจจุบัน และ อนาคต ได้ทรงเสาะหา-วิญญูชน เสด็จไปพบก็หลายคนซึ่งเป็นวิญญูชน ต่างไม่ยอมรับ ต่อมา ซึ่งักหั่วขุน (มุขมนตรี) ได้นำได้ชุ่น หรือ ชุ่น เข้าเฝ้า (ได้ชุ่นนี้ เป็นลูกคนโต และ เชียง หรือ เชียง คือ ช้าง เป็นน้อง คือ ลูกคนเล็กของกัวโซว ๆ เป็นโอรสของพระเจ้าทวนหยก) ซึ่งพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ทรงสอบถาม และ ไล่สวนทั้งกิตติประวัติ และ ความรู้ ตลอดถึงสติปัญญา ด้วยพระองค์เองแล้วจึงทรงรับ และ ตั้งให้เป็น-หั่วขุนคู่กับซึ่งักช่วยว่าราชการ ต่อมาทรงเห็นเรียบร้อย และ ยุติธรรม จึงรับสั่งให้ซึ่งักเข้าปรึกษาถึงภรรยาได้ชุ่นเป็นชาวป่าดงอาจพาได้ชุ่นให้ฝึกคุณธรรม เมื่อทรงว่าราชการก็ทรงปรึกษาพระ บุตรทั้งสอง ๆ นั้นพูดจาถูกต้องเป็นยุติธรรม ใจนั้นซื่อสัตย์มั่นคง จึงคิดว่าจะยกให้ได้ชุ่น ทั้งสองจะได้ช่วยกันคิดการ รักษาแผ่นดิน และ ทวยราษฎร์ให้รุ่งเรืองต่อไปได้ ซึ่งซึ่งักก็เห็นชอบด้วย เมื่อเห็นชอบตกลงพร้อมกันแล้ว ก็ทรงตั้งให้ เป็นเจ้านามว่า-ได้ชุ่นอ่อง ครั้นถึงวันฤกษ์ดีโปรดให้เลื่อนยศขึ้นแล้ว จึงพระราชทานพระบุตรทั้งสอง ชื่อ-งอหอง องค์หนึ่ง ชื่อ-หนึ่งเอง องค์หนึ่งซึ่งงามพร้อมด้วยลักษณะ และ สติปัญญา ทั้งสองกับได้ชุ่นอ่องรักกันในฐานะรักษา แผ่นดิน ไม่ใช่การประเวณี ครั้นพระเจ้าเหี้ยวใหญ่เสด็จสวรรคตแล้ว จึงได้ครองราชสมบัติสมบุรณ์ พระเจ้าเงี้ยวเต้ หรือพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ทรงครองราชสมบัติได้ ๓๕ ปี บางแห่งว่า ๑๐๐ ปี มีพระชนม์ได้ ๑๕๘ ปี ตั้งแต่ปี ๑,๘๑๒ ถึงปี ๑,๙๑๓ ก่อนพุทธศักราช ก็เมื่อประมาณ ๔,๓๔๒ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐)

๗. พระเจ้าขุนใหญ่ ชุ่นตี้ หรือ ชุ่นตี้ฮ่องเต้ คำจีนว่า-ชุ่น ในพระนามว่า-ได้ชุ่น หรือ ชุ่นตี้ ยังมี พระเจ้าน้องนามว่า-เชียง หรือ เชียง (ช้าง) ซึ่งออกว่า-เซียง, ว่า-เซียง ว่า-เจียง, ว่า-จาง,ว่า-ช้าง, (คำเซียงใหม่ว่า-จ้าง) ฉะนั้น ชุ่น หรือ ชุน จึงออกว่า-ชุน, ว่า-จุน, ว่า-กุน,(เช่น-จุง กุง) กรุง, จรวด, กรวด, จราว, กราว) ว่า-ชุน (เช่น-กงเม้ง, ขงเบ้ง, ขุนหมุน) ในที่นี้ จึงใช้ว่า-พระเจ้าขุนใหญ่ ได้ทรงครองราชสมบัติต่อ ได้ทรงตั้งพระราชพิธีอุปภิเษกพระราช บุตรทั้งสองขึ้นเป็นเอกอัครมเหสี พระองค์มีพระอัยยาสัยเป็นประชาธิปไตย เช่นเดียวกับพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ครั้นทรง ราชภิเษกเรียบร้อยแล้ว เข้าเมืองออก (จูเข้า) ต่างมาเฝ้าที่ไม่มานั้นมี-เจ็ดหัวเมือง จึงทรงเห็นว่าแข็งเมือง โปรด ให้ยกกองทัพไปปราบ ทรงตั้ง-อู๋ เป็นแม่ทัพ (เกาปิดเฮา) ตั้งเอี้ยะจอเองเป็นปลัดทัพ (ซีคง) พระราชทานดอกไม้ทองคำ และ สุรา พร้อมกับ-กองทัพ ๕ หมื่น ตรัสสั่งว่ายกไปถึงแล้วให้พูดจาว่ากล่าวโดยดีก่อน ถ้าคือดั่งจึงปราบให้ราบคาบ แม่ทัพ กับปลัดทัพได้รับสั่งดังนั้นแล้วก็ถวายนับลาออกมาจัดขบวนทัพ พอได้ฤกษ์ก็เคลื่อนกองทัพไปถึงเมืองเจงกุน ซึ่งสำคัญเป็นหนึ่งในสามนั้น ให้ตั้งค่ายใกล้กำแพงเมือง-สามสิบสามเส้น ได้ให้ถือหนังสือนัดรบ-ก็ไม่เห็นออกมา จึง แต่งตัวสวมเกราะชั้นใน ใช้เสื้อตำแหน่งชั้นนอก ขึ้นมานำทหารเกาทัณฑ์ ๕๐ คน ไปที่หน้าหอรับรองบอกว่า-อย่าอิง จะมาเจรจาด้วย เจงกุนเฮานายของท่าน จงไปแจ้งแก่นายท่านด้วยเถิด ครั้น-เจงกุนเฮา ได้ชวน-กั้งกงเฮา และ-ฮวนเตาเฮา ขึ้นไปบนหอแล้ว อู๋เกาปิดเฮาแม่ทัพจึงกล่าวเกลี้ยกล่อม กระทั่งทั้ง ๓ ปรึกษากันตกลงรับข้อสัญญา นั้น ได้ทำ หนังสือสัญญาไม่รุกรานกัน จะทำเพียงไปมาติดต่อค้าขายกันเท่านั้น ต่างให้ของกำนันพันธไมตรีต่อกันแล้ว ได้เลิกกอง ทัพกลับไปเมืองหลวงเข้าเฝ้ากราบทูลให้ทรงทราบตลอดแล้ว พระเจ้าชุ่นเต้ฮ่องเต้ทรงฟังทราบแล้วชอบพระทัยจึงพระ ราชทานบำเหน็จรางวัลตลอดกันตามสมควร

ลมวง

มีลายเส้นขึ้นเป็นรูป-หน้าตาอย่างนี้ และ มีวงห้อยลงคล่อง
เกี่ยววงกลมชื่อ-ปู้จ้าว (pushow) สัญลักษณ์พระนาม-เหี้ยว หรือ
เงี้ยวได้ จากหนังสือ-อัจฉริยะของจีน หน้า ๕๗ รูปที่ ๑๓๕

รูปลาย ได้ัดเฉพาะ-ตัวเหี้ยว หรือ นกอินทรี เพื่อเห็น
ชัดเจน อันเป็นตราพระราชสัญลักษณ์พระนามไทยว่า-
พระเจ้าเหี้ยวใหญ่ ตามคำชื่อภาษาไทหล้าที่ออกว่า-เหี้ยว หรือ
เหี้ยว ตรงชื่อไทย

รูปลายเต็ม ที่สร้างขึ้นเป็น-ก้านทวย, ก้านแย่ง, ก้านขด,
เต็มที-ที่ปรากฏ ณ ส่วนบนคอนหน้าผาก ช้าย-ลายขึ้นโค้งช้าย
เป็นหูขวาของรูป กลาง-ลายกรอบมียอดซุ้มสามเหลี่ยมหน้า กรอบ
ได้ซุ้มเห็นชัดเจน และรู้ว่า-เหี้ยวใหญ่ ๓ หงอน ทั้งหน้า, ตา, จะ
งอยปาก, ลำคอลำสัน, ซูกุ๊ปขึ้นกระพือ, ลำตัว, ไข่คู่เท้ามีเล็บ
แหลมเกาะจับขอบคิ้วหน้าลมวง ขวา-ลายขึ้นโค้งขวาเป็นหูซ้าย
ของรูป และ ก็เห็นตาทั้งคู่ได้คู่คิ้ว กับทั้งมี-วงขาวห้อยลงคล่อง
เกี่ยว-วงกลมปู้จ้าวไว้ด้วย

คงมีความหมายว่า-ทรงมีพระนามว่า-เหี้ยวขึ้น เพราะ
ทรงมีเหี้ยว หรือ นกอินทรีซึ่งมีกำลังมาก และ มีสายดาวยาว
ทั้งมีสติปัญญากว้างขวางแจ่มกระจ่างทั่วฟ้าดินประจำอยู่ ณ หน้าผาก
จึงได้ถูกยกย่องเป็น-นักปราชญ์จุลจักรพรรดิราชเจ้า ดันแรกของจีน
ได้ทรงอาศัยดวงดาหน้าลมวงนั้น (คือ-มุขมนตรี) ยกขึ้น ทรงใช้
พระราชโองการเป็นสายวงยื่นไปคล้องเกี่ยวพระราชวงศ์ขึ้นให้ดำรง
ตำแหน่งฐานันดรศักดิ์ช่วยสร้างความเจริญให้มากยิ่งขึ้น จึงปรากฏ
เป็นพระเกียรติคุณเลื่องลือ ล่องลอยล่ำลือไปทั่วทิศานุทิศตลอดกาล
นานมาแล้ว

ซุ่น หรือ สุ่น ชื่อจีนว่า ไฉต้ง หรือ ฉีต้ง (hsiting) สัตว์ประติษฐานสร้างขึ้นเป็นสัญลักษณ์พระนามว่า-ซุ่น, ขุน, ไฉซุ่น, ซุ่นเต้ รูปที่ถ่ายทอดจาก-หนังสือจักริยะของจีนหน้า ๘๗ รูปที่ ๑๑๑ หนังสือนี้ยังเล่าต่อไปว่า-เป็นภาชนะสำริดเครื่องบูชาในรูปสัตว์ไฉต้ง พร้อมฝาปิด ขุดพบในโพรงไต้ดิน ก.ศ. ๑๕๕๕

สัตว์ หรือ ตัวซุ่นที่ประติษฐานนี้ หน้า, หัว, คอ, คล้ายหนูพุก หรือกระต่าย แต่-หู หรือ เขา เป็นอย่างอื่น ลำตัวคล้าย-หมู มีขา ๓ ขา จึงไม่เป็นตัวแท้ ท่อนท้ายมีหางเป็นขนงอเป็นชั้น ที่เป็น-หูหัว ทั้งสองข้าง ซึ่งสร้างเป็นรูปตัว-ก ชัดเจน ข้างล่างมีลายเลข-๑ และ ๑ กับลาย ท่อนท้ายเป็นลายตัว-น จึงอ่านได้ว่า-กุน, ขุน

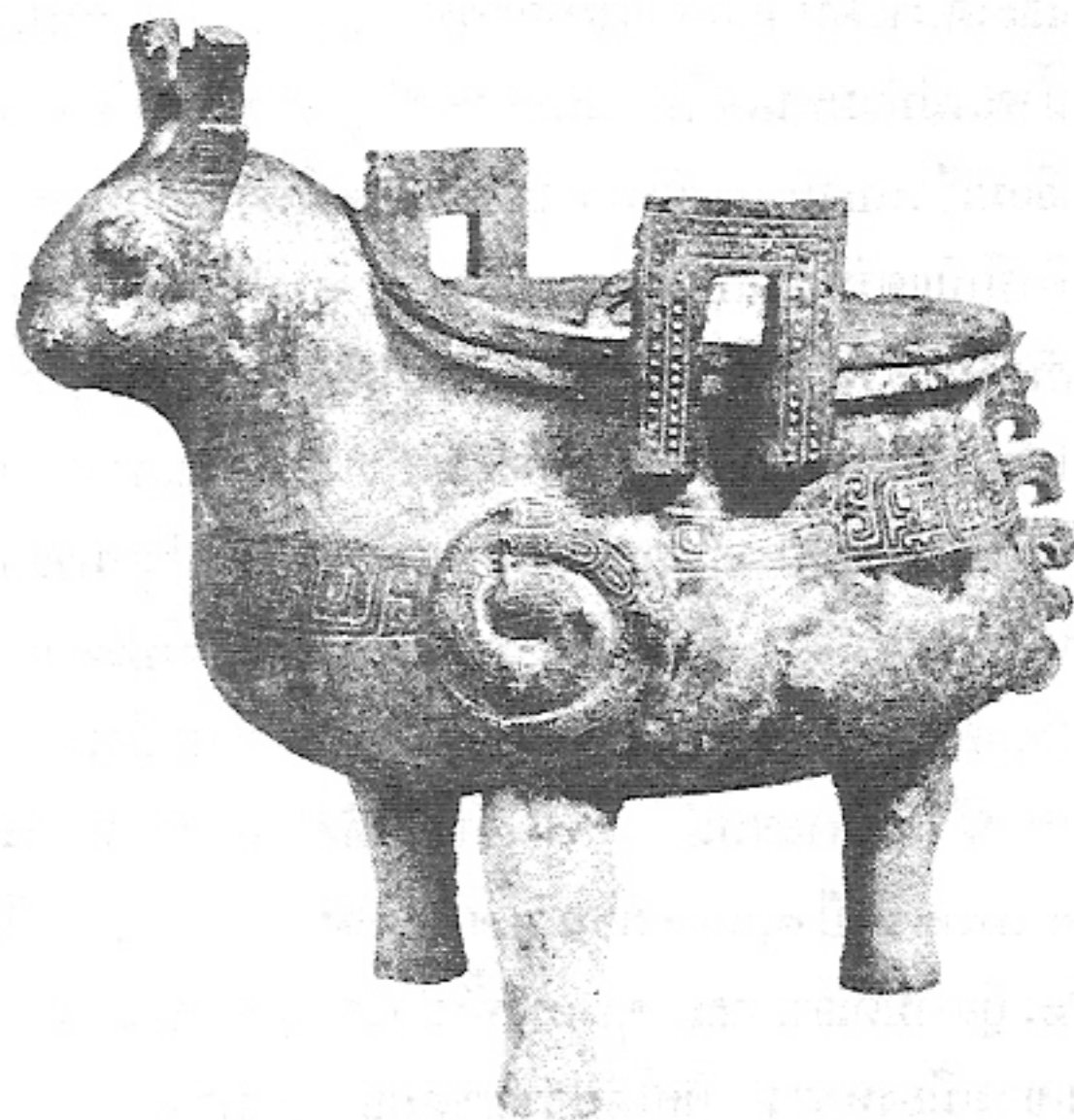
สัตว์เลี้ยงทั้งผู้ และ เมีย ที่เลี้ยงไว้ใช้งาน และเป็นต้น-ม่อ, มะ (คือ-พ่อ แม่ ของลูกคอก, ลูกม่อ) ต่างก็เรียกว่า-ขุน พ่อขุน แม่ขุน หรือ พ่อโคขุน แม่โคขุน, แม่โคนม ขุนหมา ขุนหมู ซุ่นนี้ ก็ออกว่า-ขุน พ่อตัว และ แม่เลี้ยง-ต่างก็เลี้ยงไว้ใช้งาน ใช้งาน และ-เป็น-พระเจ้าธรรมจักรพรรดิ คือ ฮ่องเต้ ก็ไม่ทั้งคนเก่า กระทั่งได้พระราชธิดา ทั้งสองเป็นเอกอัครมเหสี คือ ฮองเฮา แล้วก็ไม่ล่วงเกิน ฉะนี้ จึงทรงคิด

สัตว์ประติษฐานเป็นสัญลักษณ์แห่งกตัญญูรู้คุณ ชื่อสัตย์, จงรักภักดี, มีสุจริต, บริสุทธ์, ไม่มีเวรภัย, ได้สร้างความยุติธรรมตลอดกาล

ในหนังสือจักริยะของจีนเรียกสัตว์ประติษฐานให้สร้างขึ้นนี้ว่า-ไฉต้ง หรือ ฉีต้ง คำชื่อไทยว่า-หนู, ชวด, นั้น ชื่อคำภาษาจีนเรียก-หนู, ชวด ว่า-ซื่อ หรือ ฉี ก็ได้ และมีคำอธิบายว่า-ประติษฐานกรรมเกียรตินิยมนี้ ได้เป็นชั้นเอกชั้นหนึ่งประจำกาลสมัยยุคหนึ่งมาแล้ว

ได้ใช้สัตว์-ซุ่น, สุ่น หรือ ไฉต้ง, ฉีต้ง นี้เป็นสัญลักษณ์พระนาม หรือ เป็นตราพระราชลัญจกรไปก่อน ถ้าเจอบทที่เหมาะสมกว่า ก็จะเปลี่ยนในภายหลัง

ต่อมาวันหนึ่ง พระเจ้าซุ่นเต้ฮ่องเต้เสด็จออกว่าราชการจึงตรัสแก่พวกขุนนางว่า-บัดนี้แผ่นดินเมืองเรามีอาณาเขตกว้างถึง ๘ พันลี้เศษ ต่างมาสามภักดิ์รักเราก็มิได้มีทุกข์ร้อนแล้ว แต่ก็ยังมีทุกข์อยู่ด้วยน้ำท่วมตามหัวเมืองราษฎรได้รับความเดือดร้อน ทั่วไร่นาได้ผลไม่เต็มสมบูรณ์ จึงคิดจะกระทำ-ทำนบปิดกั้นน้ำ ระบายให้ไหลลงทะเลหลวงแล้ว จึงปลอดภัยน้ำท่วม พวกขุนนางเห็นชอบพร้อมกันแล้ว พระองค์ทรงฟังแล้วทรงระลึกถึง-อุเภาปิดเฮา แม่ทัพไปปราบสามจูเข้าได้เรียบร้อยเป็นบุตรของเปกโหซึ่งผิดมีโทษถึงประหาร แต่อันนี้ดีมีสติปัญญาเมตตาจิต และ ยุติธรรมควรเป็นใหญ่สืบไปได้ จึงสั่งให้หาอุเภาปิดเฮาเข้าเฝ้าแล้วตรัสสั่งให้ทำการปิดกั้นน้ำ แม่ทัพอุจิงทูลวิธีว่า-จะปิดน้ำเหมือนครั้งบิดานั้นเห็นจะไม่อยู่คงพังไป จะต้องขุดให้สายน้ำดกลำน้ำใหญ่ และ ไหลเลื่อนตกลงทะเลหลวง เหมือนครั้งพระเจ้าเจี้ยวเต้ฮ่องเต้สั่งให้พวกจูเข้าขุดอีกครั้งหนึ่ง น้ำก็จะแห้งไปได้ พระเจ้าซุ่นเต้ทรงฟังแล้วก็รับสั่งให้ขุนนางเจ้าพนักงานจัดคน, เครื่องมือ, เสบียงอาหาร ทรงรินสุราให้ พระราชทานดอกไม้ทองคำปักหมวกเป็นยศ ๒ กิ่ง อุจิงทูลลาคุมไพร่พล ๓ หมื่นออกเดินไปขุดคลองตามหัวเมือง พระองค์ก็เสด็จ และ ตรัสให้เจ้าพนักงานจัดกลอง และ ม้าพ่อดีแห่ส่งและ-ได้เสด็จร่วมขบวนแห่ไปส่งอุจิงประตุมือง ตรัสสั่งให้ขุนนางไปส่งไกลทางอีก ๑๖๖ เส้น อุจิงคุมไพร่พลสามหมื่นไปถึงเขาอวนซัวแขวงเมืองกวยกีซึ่งฝนตกหนักทำให้ได้ความลำบากมาก ได้เที่ยวสำรวจพื้นที่เสาะแสวงหา และบวงสรวงเทพยดาช่วยบันดาลให้ขุดคลองสำเร็จ แล้วให้ไพร่พลสามหมื่นขุดคลอง กลางคืนนอนหลับฝันได้หนังสือจากเทวดา ตื่นขึ้นอ่านได้ขุดคลองต่าง ๆ ในตอนท้ายยังบอกว่า-แผนที่ขุดคลองที่พระเจ้าฮ่องเต้ได้สร้างทำไว้แต่สิ้นพระชนม์ยังอยู่ที่เขาอวยซัวรุ่งขึ้น อุจิงกับไพร่พลได้ไปไม่พบจึงกลับมากลางทางพบชายแก่ได้นำหนังสือแผนที่มาให้ อ่านทราบแล้วจึงให้ไพร่พลสามหมื่นขุดคลอง ๕ คลองระบายน้ำให้ไหลลง ๔ แม่น้ำใหญ่ชื่อ-ก้งฮวยท้อหันแล้วจึงไหลลงสู่ทะเลหลวง อุจิงพลพัก ๓ หมื่นได้กระทำอยู่ ๑๓ ปีจึงสำเร็จ ก็ในกาล ๑๐ ปี แม้ทางจะผ่านหน้าบ้านถึง ๓ ครั้งก็ไม่แฉะเขียนบุตรภรรยา ยังได้กระทำอยู่อีก ๓ ปี จึงเป็น ๑๓ ปี จึงได้สำเร็จเรียบร้อย จึงยกพลพักกลับเมืองหลวง ได้เข้าเฝ้ากราบทูลให้ทรงทราบ

และได้นำแผนที่แบบอย่างของพระเจ้าอิงตี่ฮ่องเต้ที่เทพยดานำมาให้แน้มถวาย ได้ทรงรับทอดพระเนตรพิเคราะห์ดูเห็นว่า น้ำจะไม่ท่วมทันต่อไป ครัสสรเสร็จแล้วพร้อมกับ-ทรงปรารภว่าจะให้เป็น-พระเจ้าแผ่นดินสืบต่อไป แต่ครัสให้กลับไป เยี่ยมเยียนบ้าน, ญาติพี่น้อง และ บุตรภรรยา ก่อน อุ้ได้ฟังแล้วจึงถวายคำนับลากลับบ้าน จากนั้นมา ทุกหนแห่งทั่วราชอาณาจักรก็มีแต่ร่มเย็นเป็นสุขเกษมสำราญ ทรงให้กระทำเครื่องดิดีดีเป่าให้ร่นรมย์ทั่วไป ถึงกับมี-หงส์, ราชสีห์, กิเลน, พากันมาเที่ยวหากินในเมืองหลวง มิได้ทำร้ายมนุษย์ ต่อมาทรงชรามากขึ้น ทรงประสงค์จะเสด็จไปรับ-อุ้เภาปิดเฮาซึ่งได้ไปอยู่ที่ตำบลเอียงเสียวแขวงเมืองฮ่อ นำ เสด็จพระราชดำเนินพร้อมกับเจ้าพนักงานข้าราชการถึงตำบลซังหงอแขวงเมืองหูก่อง ได้ทรงประชมพระโรคหิวาตโรคหนัก จึงปลุกพระคานักพักรักษา ต่างได้มาเฝ้าก็มี-อุ้ พระสองเฮาทั้งสอง กับ เชียงหรือ ช้าง (น้อง) ซึ่งเมื่อทรงครองราชย์แล้วจึงโปรดตั้งให้เป็นที-ไท้ออดองครองนครนางวู หรือ เรียกว่า-เอียวปี ซึ่งเป็น-สหนครของพระนครเมืองเสียงแต่รัชกาลพระเจ้าทั้งหงอ ก็ได้มาเฝ้าด้วย จึงได้ร่วมรู้การมอราชสมบัติให้อู่เภาปิดเฮา กระทั่งเสด็จสิ้นพระชนม์ พระเจ้าซุ่นได้ฮ่องเต้เสวยราชสมบัติได้ ๖๑ ปี ประวัติการสัมพันธฯ ว่า-ครองได้ ๔๘ ปี แต่ปี ๑,๗๑๒ ถึงปี ๑,๖๖๓ ก่อน พ.ศ. พระชนมายุ ๑๑๐ ปี ก็เมื่อประมาณ ๔,๒๔๒ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๓๐) พระสองเฮาทั้ง ๒, อุ้เภาปิดเฮา, และ ขุนนางทั้งปวงก็อัญเชิญพระศพสู่พระหีบไม้หอมตั้งกระบวนแห่ไปฝังไว้ที่-เขากิวี่ชันแห่งนครนางวู แขวงเมืองหลวง ทิศใต้ปลายเขตมณฑลฮูนาน และ ทิศเหนือมณฑลกว๋างตุ้ง พระบรมศพยังอยู่ถึงทุกวันนี้ พระนางงอหอง, พระนางเองหนึ่ง สองเฮาทั้งสองทรงกรแสง น้ำพระเนตรร่วงตกถูกกอไม้ไผ่ ณ เขากิวี่ชันเป็นแต่้มติดอยู่ไม้ไผ่นั้นเป็นลายมาจนทุกวันนี้

๘. พระเจ้าไทยอุ้ทอง หรือ พระเจ้าอุ้ทอง (ไคเก็ก, ตำนานสามก๊ก, พระเจ้าอุ้เต้ ประวัติการสัมพันธฯ พระเจ้าหยู) ได้พบ-ถึงสารคดีเหลี่ยมเครื่องบูชามีฝาปิด มีลาย ณ เหลี่ยมจุกฝามีเค้าลายสือไทยให้อ่านได้ว่า-ไทย และ ณ เหลี่ยมหน้าฝาปิดก็มีให้อ่านได้ว่า-อุ้ทอง จึงใช้ตามที่ปรากฏว่า-ไทยอุ้ทอง หรือ อุ้ทอง ก็-อุ้ หรือ อุ้นั้นเป็นวงศ์ของพระเจ้าอิงตี่ฮ่องเต้ ๆ มีพระราชโอรสชื่อ-เซียงอี ๆ มีบุตรชื่อ-ทวนหยก (จวนยก) ทวนหยกนั้นมีบุตรคนหนึ่งชื่อ-กุ่น ๆ นั้นมาทำราชการในพระเจ้าเหี้ยวใหญ่ (เจี้ยวเต้) ซึ่งก็ได้ทรงตั้งให้เป็น-ของเปกโห ๆ ได้นำ-จิวกี้ แซ่จินสีเป็นภรรยา และ เมื่อจะมีครรภ์ได้ฝันว่า-ดาวลิวแซ คือ ดาวตกเข้าไปในดวงดาวเบ้าแซ จึงตั้งครรภ์ได้ ๑๒ เดือนได้ไปเที่ยวเล่นที่ตำบลหนิวซิง ได้คลอดบุตรที่นั่น ซึ่งศักราชของพระเจ้าเจี้ยวเต้ได้ ๕๘ ปีจอ เดือนหก ขึ้น ๖ ค่ำ ยังทรงอยู่ในราชสมบัติ นางมีบุตรนั้นรูปงามจึงให้ชื่อว่าอุ้ ๆ เติบโตใหญ่มีสติปัญญา เสียงกังวาลเหมือนเสียงระฆัง เมื่อไปเที่ยวไพร่ท้าว มีสัตว์เปะฮู

← ถึงสารคดี ๔ เหลี่ยมเครื่องบวงสรวงพร้อมฝาปิด ในหนังสือ อัจฉริยะของจีนว่า-สูง ๓๘.๕ ซม. และ ปรากฏตาม-ลายสือไทยว่า-อุ้เต้ ได้ ประดิษฐ์ลวดลายตั้งแต่-จุก, ฝาปิด, ตัวถัง, นั้น ณ ด้านหน้าตรงที่ถ่ายรูปมานี้ เป็น ลายสือไทย ซึ่งอ่านได้ตลอด

ไทย

↑ ลาย ณ จุกยอด ได้ตัดเฉพาะลายซึ่งอ่านได้ จึงได้ใช้ลาย เส้นเขียนขึ้นเพื่อเห็นง่าย ซึ่งใส่เข้ามานั้น ก็อ่านได้ชัดว่า-ไทย ซึ่งทำเป็น ลายขด อย่างที่ได้เห็นนั้น

ลาย ณ ฝาปิด ได้ตัดออกมา เฉพาะลายที่อ่านได้ และได้ลงลายเส้นให้เห็น ซึ่ง อ่านได้ว่า-อุทอง เฉพาะ-อุ นั้นลง-อ ไว้หน้า ลงสระ ุ ไว้หลัง ท.นั้นได้ทำเส้นขดอย่างนั้น อ. นั้นเห็นแต่หัว ง.ก็ทำอย่างนั้น เห็นได้ชัด →

อุ(อ) ท อ ง

อุ(อ) ท อ ง

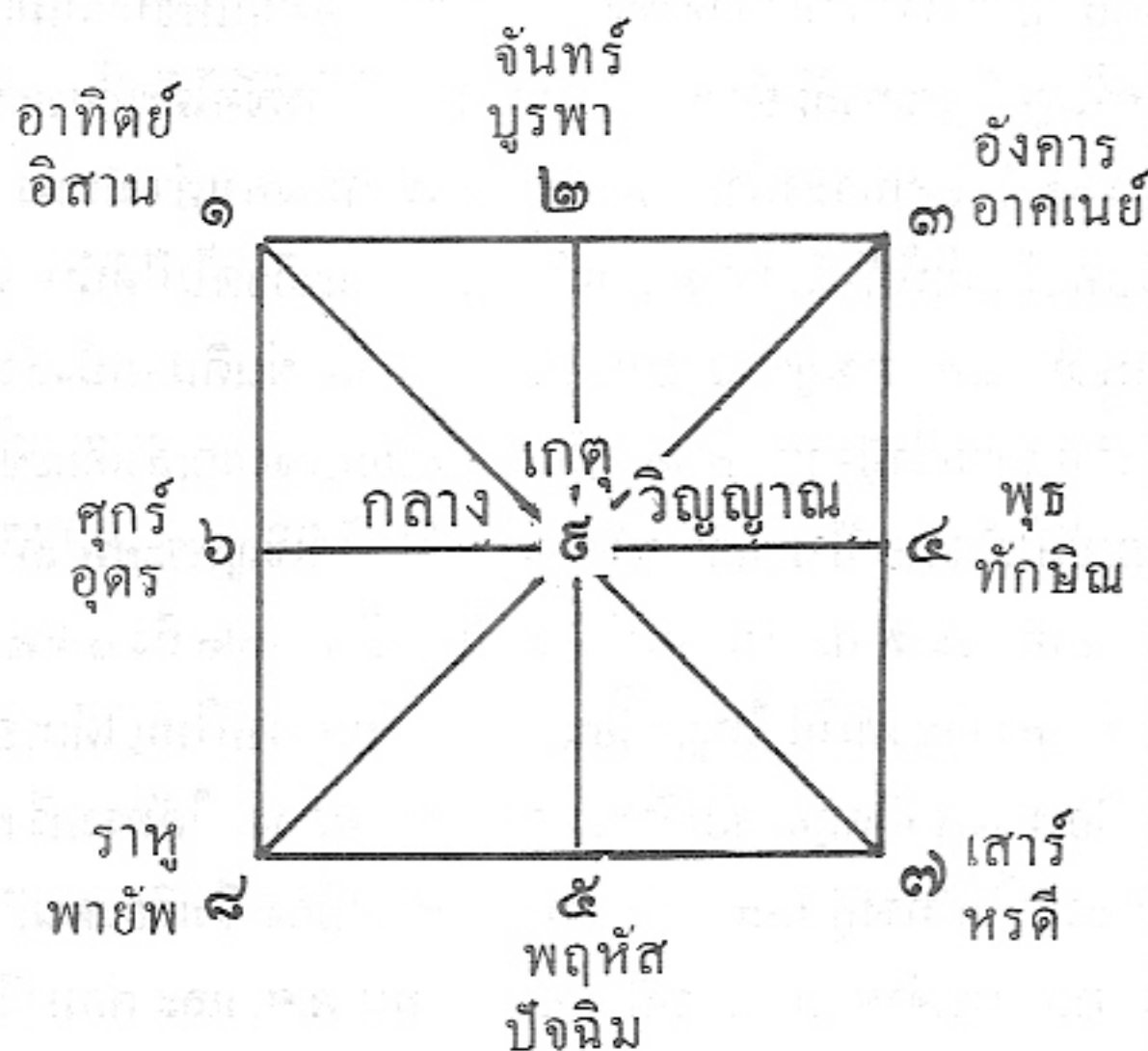

อุเต้

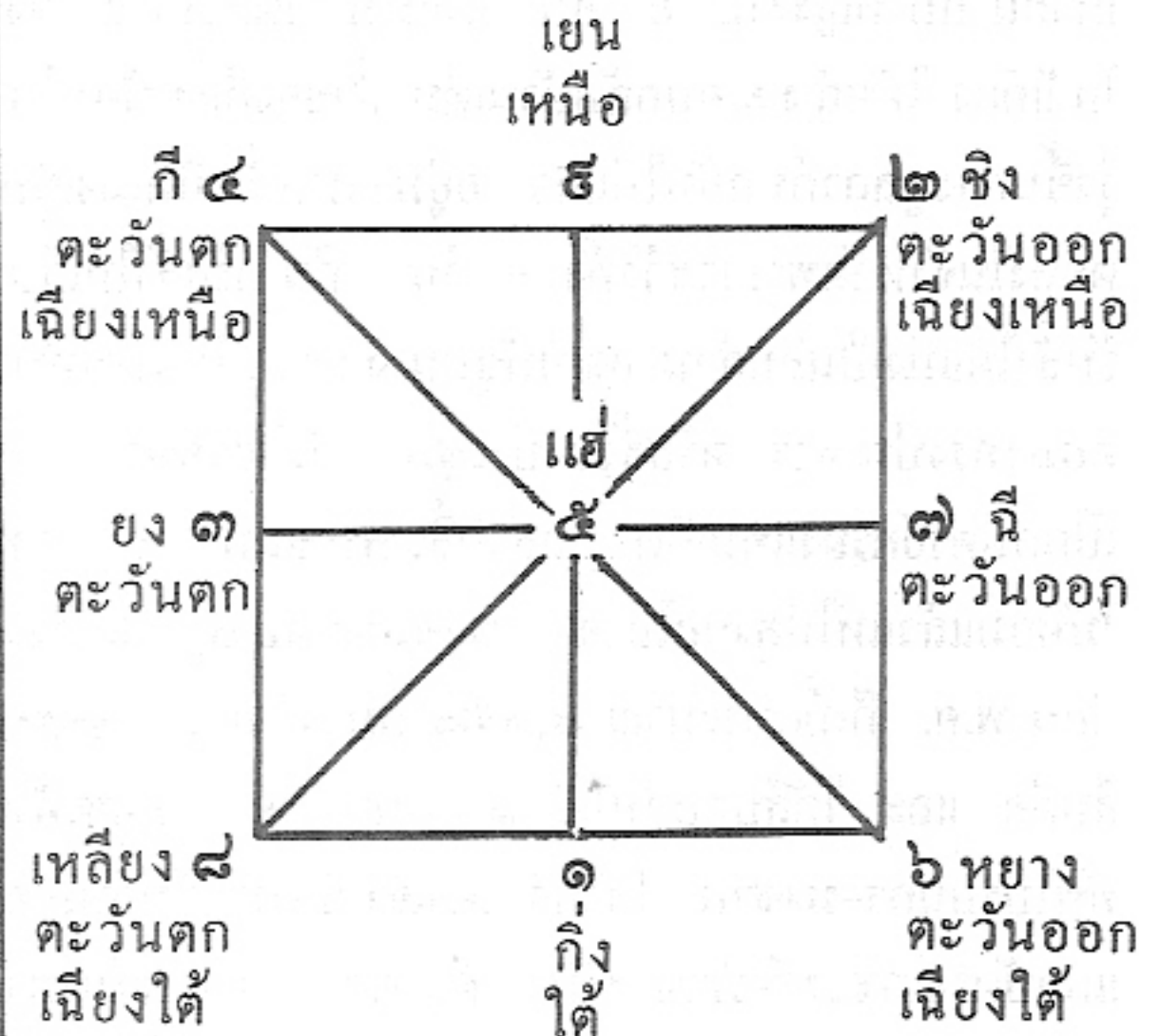
← ลาย ณ ตัวถันั้น ได้ตัดมาเฉพาะลาย ทั้งได้ลงลายเส้น ให้เห็นชัดอีกด้วย อ่านได้ว่า-อุเต้ เพราะมี-จุดเรียงอยู่ข้างบนเป็นรูป กรวยนอกหันเข้าหากันและเป็นเส้น ๒ เส้นซ้อนกันบ้าง ซึ่งพออ่านเป็นไม้ และ เป็นไม้ -ได้บ้าง อ. และ ุ อยู่เรียงกันลงมา . เป็นเส้นขึ้นตรง ค.นั้น มี เส้นเป็น-ขยักอยู่ตอนท้าย ถ้าดูเฉพาะเส้นบนจะเห็นเป็น-ค. เพราะ เป็น-ลาย ก็ต้องหาจุดจนเห็น และ อ่านได้

๕ ตัวมายืนตรงหน้าอุ ๆ เห็นว่าเป็นมงคลคงจะได้เป็นกษัตริย์ ครั้นผู้มีอายุได้ ๓๐ ปี ได้นางหนึ่งเคียวบุตรชานบ้านไท ชั่วเป็นภรรยา มีบุตรชายคนหนึ่งชื่อ-คีเวียน ครั้นได้ครองราชสมบัติเป็นพระเจ้าอุเต้ แล้วจึงตั้งนางหนึ่งเคียวเป็นสองเฮา ตั้งคีเวียนบุตรเป็น-ไทจู้ แล้วได้จัดเมือง-จิวิขึ้นไว้สิบสองเมือง ทรงให้ย่นแขวงเมืองจิวินั้นเข้าได้ทรงเปลี่ยนชื่อเมืองหลวง ใหม่ให้เรียกว่า-เมืองแสด กับทรงตรัสให้รวมแขวงอำเภอเมืองจิวิเป็นเมืองใหญ่ ให้มีเมืองจิวิอยู่แต่ ๕ เมืองเป็นเมือง เอกตามตำราแผนผัง-ลกซุ ซึ่ง-ท่านลิขิต สุนทรระกูล กระทำไว้ในหนังสือประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ปรากฏเป็น-รูปลายเส้น ๔ เหลี่ยมผืนผ้า ดีเส้นตรง ๔ มุม ดีเส้นตรงจะวันออกไปตะวันตก และ ดีเส้นตรงจากใต้ไปเหนือ จะได้ ๘ เส้นเป็น ๘ ทิศ ใช้เลข ๕ ตัว เฉพาะเลข ๕ วางไว้ ณ ช่องกลาง แล้ววางเลขอีก ๘ ตัว ณ เส้นทั้ง ๘ แล้ว จะนับ ทางไหนก็ตามจะได้จำนวน ๑๕ ทุกช่วง (ดูแผนผัง)

แผนทักษาไทย

ลกซุแผนผังประเทศจีน

ฉะนั้น ลกขุ ทุกเส้นจึงมีเลข ๓ ตัวบวกรวมกันก็ได้ ๑๕ บวก ๑ กับ ๕ จึงได้-๖ หก หรือ ลก นั้น ฉะนั้น ก็เห็นได้ว่า-เป็นตำราแผนผังเส้นทาง และ วางตัวเลขนั้นคงทรงสัมฤทธิ์ผลเมืองกรุงแท้ สำหรับ-ช่วงขวัญไทย หรือ ช่องทักขานี้ เป็นตำราแผนผังชีวิตคน และ โลกธาตุด้วย จึงสร้างเป็นช่องช่วงถึงกัน และ วางตัวเลขเป็นชื่อธาตุทั้ง ๔ ทั้งตรงกันเป็นคู่ มี ๘ เป็นวิญญานธาตุอยู่ตรงกลาง ซึ่งเป็นจำนวน-ดี ตามตัวเลขที่เป็น-สุกเคราะห์ประจำธาตุ-ดิน และ น้ำ ธาตุดิน-๒, ๕, ๕=๑๖ เป็นชื่อ-คุณพิเศษวิทยา ธาตุน้ำ-๔, ๕, ๖=๑๕ ซึ่งหมายถึง-ก้าวหน้า, เจริญ และ ส่วนที่เป็นจำนวน-เสีย ก็ตามตัวเลขที่เป็น-บาปเคราะห์ประจำธาตุ-ไฟ และ ลม ซึ่งมีพลังเผาไหม้ และมีพลังทำลาย ธาตุไฟ-๑, ๕, ๗=๑๗ เฉพาะ-๗ ทำเป็นเพชฌฆาตฤกษ์ ธาตุลม-๓, ๕, ๘ =๒๐ เฉพาะ-๐ ทำเป็นมฤตยู ซึ่งเป็นโทษทำลาย-เสียหาย จึงเป็นตำราแผนผังชีวิตคน และประจำโลกธาตุด้วย เสร็จแล้ว จึงทรงประกาศแก่เมืองเป็น-เมืองเอก ทำหนังสือประกาศ-เมืองตรี, เมืองโท, เมืองจัตวา, ขึ้นแก่เมืองจิว ให้เบิกทองคำมาหล่อกระดางรูป ๘ ใบ ตั้งไว้ว่า-ได้ตั้งเมืองจิวไว้แก่ ๘ เมือง แล้วให้ขนานนามเป็น-พระเจ้าอยู่ได้ เรียบร้อยแล้ว จึงตรัสให้มีหนังสือไปหาจุ้เจ้าเมืองฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ ๒๔ หัวเมืองมาประชุมที่ตำบลโหวงซัว ได้เสด็จทางเรือ ผ่านพายุ และ มังกรเหืองไปได้เสด็จประทับอยู่ ณ เก่งเม่งตัว เมื่อประชุมเจ้าเมือง ๒๔ หัวเมืองพร้อมแล้ว ทรงประทานโอวาท ให้กระทำสัตย์ถวายเป็นอันหนึ่ง ให้กระทำเครื่องสัตถุยา ๕ อย่างประจำเมือง คือ ๑.เจง ระฆัง ๒.โกว กลอง ๓.เข่ง แผ่นระฆังวงเดือน ๔.ตัด กระดิ่ง ๕.เตียว กลองละคอนนอก หรือ กลองตุ๊กจัดโต๊ะเลี้ยงแล้ว รุ่งขึ้นต่างได้ถวายค่านับลากลับ ได้เสด็จกลับในกลางทางได้ทอดพระเนตรเห็นนักโทษ ได้ตรัสถามทรงทราบแล้ว ตรัสสั่งให้ปล่อย ให้เบิกทองคำหลวงมาประทานให้ตลอดกัน และ จีเด็กขุนนางได้นำสุราเข้าถวาย ทูลว่า-กลิ่นด้วยสรรพคุณยาอันวิเศษมีรสหวาน หอม, แก้เมื่อย, มีกำลังแข็งแรง ทรงดื่มมากทรงเมานักไม่ เป็นสมประดีแล้วบรรทมหลับ ครั้นสร้างได้ตื่นแล้วเสด็จออกจากราชการ รับสั่งหาเด็กให้เข้าเฝ้าแล้วตรัสแก้งเด็กว่า สุรา มีคุณน้อยมีโทษมาก ดื่มมากแล้วทำให้สติพินเพื่อนหลงไหลไม่เป็นสมประดี แล้วตรัสสั่งห้าม อย่าได้ทำขึ้นอีก ตำรานั้นก็ให้ทิ้งเสีย แล้วตรัสสั่งให้ถอดจี้เด็กจากขุนนางลงเป็นไพร่

อยู่มา ตรัสว่า-จุ้เจ้าฝ่ายเหนือฝ่ายใต้ได้เข้าทำสัตย์สาบานแก่เราแล้ว ยังแต่จุ้ฝ่ายตะวันออก ตะวันตก จะให้มาทำกันที่ตำบลกวยก็แล้วตรัสสั่งให้ไปหาตัวจุ้เจ้าเมืองฝ่ายตะวันตกตะวันออก ๒๕ หัวเมือง มาประชุมกัน ณ ตำบลกวยก็พร้อมแล้วต่างเข้าเฝ้า ณ ที่ประทับแรมอยู่เก่งเม่งตัว เล่าเอียะได้ทูลว่า-มาประชุมพร้อมกัน ๒๕ หัวเมือง แต่ฮ้องฮวงเจ้าเมืองหนึ่งซึ่งโลกหลงสตรีเสพสุราเป็นนิจนั้นไม่เข้ามา ตรัสว่า-ไม่มาด้วยเหตุอย่างไร ก็ได้มาพอดี จึงตรัสถามได้ทรงฟังว่า น้ำท่วมจึงช้า จึงตรัสถามจุ้เจ้าทั้งปวงก็ได้กราบทูลว่า-ตั้งแต่พระองค์เสด็จไปขุดคลองแล้ว น้ำก็หาได้ท่วมไม่ ตรัสว่า-ที่มาช้านั้น เห็นจะเที่ยวแข่งชิงทรัพย์สิ่งของ ๆ ราษฎรแน่จึงตรัสให้คันคูที่ปัก ก็ได้สิ่งของ ๑๘ เล่ม เกวียน กับ หุญงาม ๕ คน ตรัสถามก็ได้สารภาพ จึงตรัสให้ประหารชีวิตแล้วจะตั้งบุตรก็ไม่มี จึงยกให้ขึ้นแก่เมืองใกล้เคียง ให้หุญ ๕ คนกลับบ้านเดิม สิ่งของก็สั่งให้คืนไป ครั้นจุ้เจ้ากระทำสัตย์สาบานถวายแล้ว ตรัสให้จัดโต๊ะเลี้ยงแล้ว รุ่งขึ้นต่างทูลลากันกลับไปแล้ว อยู่มาวันหนึ่งเกิดเมฆขึ้นทางตะวันออกเวลาบ่าย ฝนตกเป็นเม็ดทองคำเท่าเม็ดทราย ตกลงในจังหวัดพระราชวังทั้ง ๓ วัน ๓ คืน ตรัสสั่งให้เก็บนับที่เป็นเม็ดได้-ร้อยแปดสิบเก้าหมื่น ที่ละเอียดยังไม่นับ จึงรับสั่งให้แบ่งเป็นสิบส่วน แจกให้ขุนนางส่วนหนึ่ง แจกให้พวกจุ้เจ้า และ ราษฎร ๘ ส่วน เอาไว้สำหรับแผ่นดิน-หนึ่งส่วน ต่อมาทรงประจวร ตรัสสั่งให้ประชุม ไม่เสวยพระโสมทรงปรารภว่ามีอายุ ๑๐๐ ปีแล้ว ลี้แล้วจงยกเล่าเอียะขึ้นเป็นกษัตริย์ครองแทนเถิด แล้วก็สิ้นพระชนม์ อยู่ในราชสมบัติได้ ๒๘ ปี พระชนม์ได้ ๑๐๐ ปี ได้เชิญพระศพใส่หีบไม้หอมแล้วแห่ไปตำบลโหวงซัว ทรงครองแต่ปี ๑,๖๖๒ ถึง ๑,๖๕๕ ก่อน พ.ศ. บางแห่งว่า- ๘ ปี แต่ปี ๑,๖๖๒ ถึง ๑,๖๕๕ ก่อน พ.ศ. ก็เมื่อประมาณ ๔,๑๕๒ ปีมาแล้ว(พ.ศ. ๒๕๓๐) เล่าเอียะหนีไป ไทจูคีเวียน พระราชบุตรองค์ใหญ่ได้ครองสืบต่อ และ ได้สืบต่อกันได้ ๑๗ พระองค์ องค์สุดท้าย คือ พระเจ้ากิดกุก ห้องสินว่า-พระเจ้าเจ็ดองค์ ได้ทรงกรีธาทัพไปรบนคร-มุงซาน ได้ไมฮี ธิดาเจ้าเมืองมาเป็นสนมเอก จากนั้นก็ทรงลุ่มหลง ไม่ทรงนำพาบ้านเมือง จึงเสียแผ่นดินแก่กษัตริย์ราชวงศ์-เซียง หรือ ช้าง คือ พระเจ้าเซียงทาง หรือ พระเจ้าช้างทอง ในปี ๑๒๓๕ ก่อน พ.ศ. และ ต่อมาอีก

๑๕ ปี พระองค์ได้สิ้นพระชนม์ที่-นครน่านเขา พร้อมกับพระชายานั้น

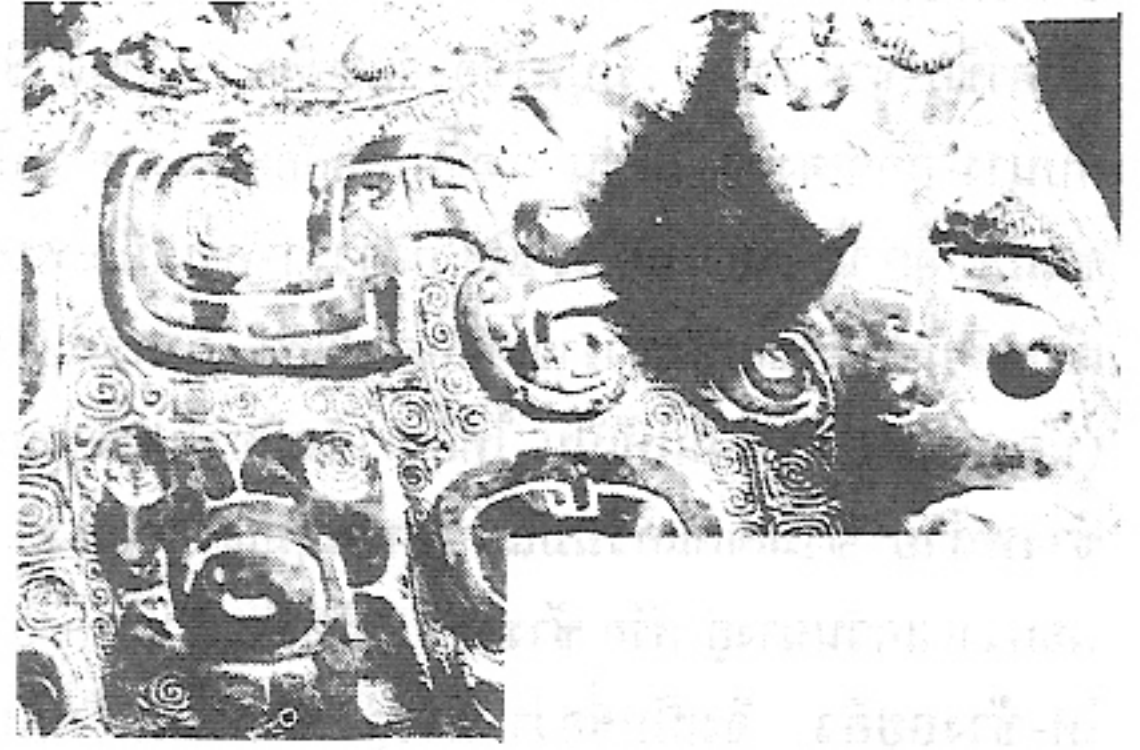
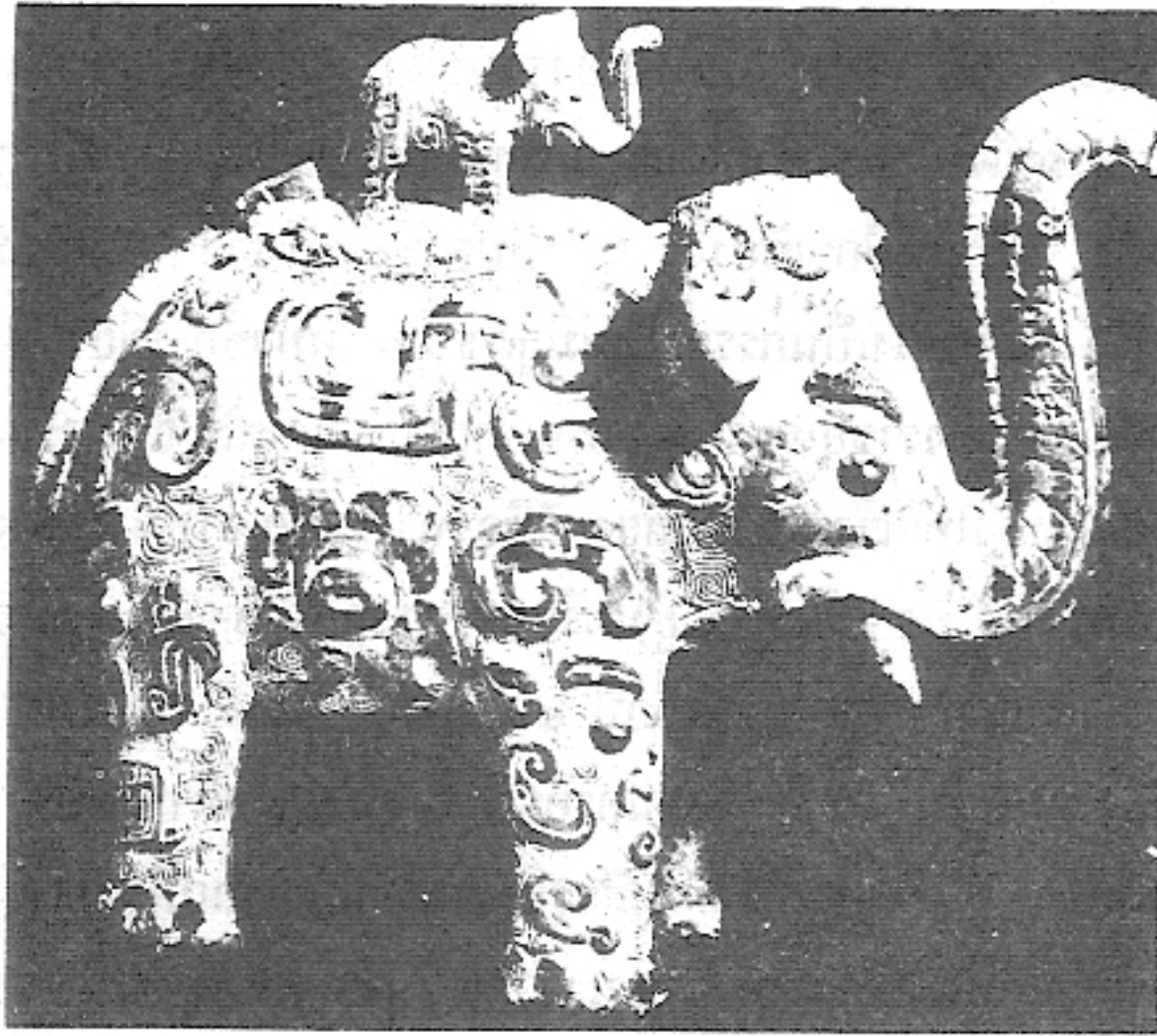
๘. พระเจ้าช้างทอง (พระเจ้าเชียงทอง) ปฐมกษัตริย์ราชวงศ์-ช้าง หรือ จาง หรือ เชียง หรือ เชียง คำชื่อว่า-เชียงทอง คำชื่อไทยว่า-ทอง นี้ไทยออกว่า-ทาง ได้บ้าง เช่น เมือง-กลาง ตามเสียงชาวพื้นเมืองออกว่า-ทางล่าง เป็นประจำ ก็คือ-ทองหลวง นั่นเอง จึงใช้ชื่อไทยว่า-ช้างทอง เฉพาะคำชื่อว่า-ช้าง ซึ่งได้เป็นเสียงเดิมว่า-เชียง ก็เพราะเป็นน้อง จะต้องคล้องจองกับพี่ซึ่งมีชื่อว่า-ชุ่น หรือ ได้ชุ่น ก็-ชุ่น และ เชียง เป็นพี่น้องร่วมบิดา แต่ต่างมารดา กัน ซึ่งสืบเชื้อสายมาแต่พระเจ้าอิงต๋องเต้ ได้สืบต่อมาได้ถึง ๘ ชั่วกษัตริย์ พระเจ้าอิงต๋องเต้มีพระราชบุตรชื่อ-เชียงอี ๆ มีบุตรชื่อ-จวนยก ๆ มีบุตรชื่อ-ย่องเขียน ๆ มีบุตรชื่อ-เถกั้ง ๆ มีบุตรชื่อ-เชียงจัว ๆ มีบุตรชื่อ-ภูโฆว ๆ มีบุตร กับนาง-อ้อกเตงชื่อ-ได้ชุ่น ครั้นนางอ้อกเตงตาย ภูโฆวจึงได้นางยิมหนึ่งเป็นภรรยาใหม่มีลูกชายคนหนึ่งชื่อ-เชียง ซึ่งชุ่นเป็นเด็กเขื่องแล้ว ในประวัติฯ กล่าวว่า-ครั้นเมื่อ พระเจ้าชุ่นเต้ได้ครองราชย์ ณ ปี ๑,๗๑๒ ก่อน พ.ศ. แล้ว และ บ้านเมืองเป็นปกติสุขเกษมสำราญตลอดไปแล้ว จึงทรงโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้-เชียง หรือ เสียง ก็คือ จาง หรือ จาง หรือ ช้าง (น้องต่างมารดา) นั้นให้เป็น-ไท้ฮิด เจ้าเมืองไปครองนครแคว้นฉางอู่ คือ-ช้างอู่ (อยู่) หรือว่า-ฉางอู่ ก็คือ-ช้างผู้ หรือ ช้างพลาย ซึ่งมีเขตแคว้นมณฑลชุนาน, มณฑลกวางสี, และ มณฑลกวางตุ้ง ณ เมื่อปี ๑,๗๑๒-๑,๖๖๓ ก่อน พ.ศ. เรียกว่า-แคว้นฉางอู่ หรือ ช้างอู่ (หรือเรียกว่า-นครอิ่วปี ก็มี) ตอนนั้น ยังเรียกว่า-นครอิ่วปี ด้วยพระราชนิพนธ์ว่า ให้-ช้างอยู่อิ่ว จึงเป็นชื่อว่า-ฉางอู่ ซึ่งครั้งนั้นยังเป็น-เมืองเล็ก จึงขึ้นอยู่กับเมืองเสียงซึ่งเป็นหัวเมืองเอกด้านใต้ทั้งแถบ ซึ่งห้องสินมีระบือชื่อว่า-ครั้งแผ่นดินแ่ พระมหากษัตริย์พระองค์หนึ่งพระนามว่า-พระเจ้าดีเก้ กับ พระมเหสีฝ่ายซ้าย พระนามว่า-กั้นเต็กได้ประสูตพระราชบุตรองค์ ๑ ชื่อว่า-เคียด ต่อมา พระองค์เสด็จสู่สวรรคตแล้วพระเจ้าทั้งหงอซึ่งเป็นพระราชบุตรพระอัครมเหสีฝ่ายขวาซึ่งเป็นพระเจ้าที่พระองค์ใหญ่ได้ราชสมบัติครองเมืองเสียงเป็นเวลานาน ซึ่งเคียดได้เป็นขุนนางผู้ใหญ่รับราชการอยู่ในที่ใกล้ชิด ครั้นพระเจ้าทั้งหงอสวรรคต เคียดจึงได้รับราชสมบัติครองเมืองเสียงสืบต่อ ได้ชักชวน-เชียง หรือ ช้าง ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็น-ไท้ฮิดเจ้าเมืองไท้ให้เข้ามาเป็นรองเจ้าเมืองเอก พระเจ้าเคียดอ่องทรงมีพระห่อเชื้อพระวงศ์สืบต่ออีกสามชั่วกษัตริย์ จนถึงพระเจ้าเจ็ดอ่อง หรือ พระเจ้ากิดกุยได้ครองราชสมบัติ ทรงโปรดไท้ฮิดเป็นผู้มีสติปัญญาจึงให้เลื่อนขึ้นเป็นเสนาบดีผู้ใหญ่ กาลนั้น มีชายชาวนาคนหนึ่งชื่อ-อิ้อินทำนาอยู่ตำบล-อิ่วชิน ได้ผูกเพลงขับร้องสรรเสริญพระเจ้าทั้งหงอ ไต้ฮิดเห็นว่าอิ้อินมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด จึงจัดผ้าแพรขาว กับสิ่งของทั้งปวงให้คนไปค้ำับเชิญอิ้อินถึงสามครั้ง อิ้อินจึงมาสู่บ้านไท้ฮิด ๆ ก็พูดจาเกลี้ยกล่อมกระทั่งอิ้อินยอมทำราชการด้วย ไต้ฮิดจึงพาเข้าไปถวายพระเจ้าเจ็ดอ่องซึ่งไม่ทรงทราบจึงส่งคืน พระเจ้าเจ็ดอ่องเชื่อแต่คำคนยุยง ว่าราชการบ้านเมืองไม่ยุติธรรม จึงเป็นกษัตริย์องค์สุดท้าย ครั้งที่สิ้นสุคนั้น พระเจ้าเจ็ดอ่องทรงทราบว่า-เจ้าครองนครมุงชานมีธิดา งามนามว่า-ไมฮี้ จึงส่งคนไปขอ-ไม่ยอม จึงทรงยกกองทัพไปรบนครมุงชาน (ชานตุง) เจ้านครมุงชานจึงขอถวาย-ไม-ฮี้ธิดาของตนเป็นไถ่โทษ พระองค์ได้ไมฮี้มาเป็นพระสนมเอกในพระราชวังหลวงแล้วก็ทรงลุ่มหลงเสพแต่สุรามัวเมา ลุ่มหลงกับนางในไมฮีนั่น ไม่นำพาในกิจการ กวนเล่งหองเสนาบดีผู้ใหญ่เห็นดังนั้น จึงเข้าทูลทัดทานให้พระสติ ทรงโกรธจึงตรัสให้เอาตัวกวนเล่งหองไปฆ่าเสีย แต่นั้น ข้าราชการทั้งปวงมีอาจทูลทัดทานไท้ฮิดคิดกลอุบายแต่งให้คนใช้ไปร้องให้รักศพกวนเล่งหอง หวังจะให้เกียรติศัพย์เลื่องลือไปว่า-กวนเล่งหองเป็นคนสัตย์ซื่อ แต่พระมหากษัตริย์มิได้ตั้งอยู่ในยุติธรรม ซึ่งความนี้ไปถึงจึงทราบกลอุบายของไท้ฮิด พระเจ้าเจ็ดอ่องทรงโกรธ จึงให้เอาตัวไท้ฮิดมาจำไว้ ณ ทิมแซ่ไถ่

ช้างยกลงวง

เป็นกาเหล้า หรือ กาน้ำ เครื่องบวงสรวงของหลวง

จาก-TIME LIFE = The Metalsmiths

การูปช้างยกลงวงนี้ เป็นเครื่องสำริดสร้างในสมัยราชวงศ์ซาง และ เป็นสำริดที่ใช้ทองคำประสมมาก ซึ่งไม่เกิดสนิมขุมผุกร่อน จึงคงทนอยู่เป็นพัน ๆ ปี ที่แปลก และ ยืนยันเป็นไทย ก็ที่ วงงอยกขึ้นเป็นวงโค้งลงนั้นมีสัดส่วนอ่อนสลวยกับ-มีลายสือไทย ปรากฏที่ลำตัวลงไปถึงท้องนั้นให้อ่านได้ว่า-ช้างทอง ซึ่งไม่ใช่-พระองค์ต้น-พระอนุชาของพระเจ้าซุ่นเต๋อองค์นั้น จึงเป็นพระองค์ที่มีพระนามว่า-ช้างทอง ซึ่งได้ทรงปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้าจักรวรรดิ-ปฐมกษัตริย์ของราชวงศ์ซาง ที่ทรงพระนามว่า-เซียงทางฮ่องเต๋ หรือ พระเจ้าช้างทอง นั้น

ลายที่สร้างลวดลายเป็นลายสือไทยไว้ว่า-ช้างทอง ได้ตัดมาเฉพาะที่ปรากฏเป็นลายสือไทยว่าช้างทอง ช.หั่ว ช. เป็นวงกลม อยู่ตอนท้าย ช. เห็นชัด ๑ มีหัวขดขวา ไมโท ๖ ก่ออยู่บน ง. เห็นแต่หัวมีเงาบัง ทอง-นั้น ท. ขยักอย่างนั้น พอมิแก่-ท. อ. เป็นวงกลมตรงกับ ๐ และก็ ง. ทำเป็นลายขาวมีข้อขยัก พอมิแก่ ให้เห็นได้ จึงเป็นลายสือไทยแท้ อันมี-คำสือไทย เขียนเป็น-ลายสือไทย เป็นไปตามระบบออกเสียงคำพูดไทย จึงเป็นไทยสมบูรณ์

ครั้นอยู่ต่อมา พระเจ้าเจ็ดองค์ทรงหายโกรธจึงทรงให้ไท่อดพันโทเวรจำขัง ไท่อดทูลลาเดินทางมาถึงทุ่งนาแห่งหนึ่งจะกลับบ้านได้เห็นชวานาคนหนึ่งตั้งวงขายสัตว์ด้านจะตะหลบนกเลี้ยงชีวิต วิเคราะห์ดูวงขายเห็นแบบคายนัก แม้นฝูงนกทั้งสี่ทิศก็มีอาจพันวงขายรอดไปได้ ไท่อดคิดปราณีแค้นกว่า-ขอแลกขายเสียสามด้าน ให้คงอยู่ด้านเดียวเถิด นกตัวใดถึงแก่กรรมแล้วก็ให้ติดขายเถิด ว่าดังนั้นแล้วก็ไปบ้าน เกียรติศัพท์นั้นก็ปรากฏไปแก่ราษฎร และ หัวเมืองทั้งปวง ซึ่งต่างก็เห็นว่า ไท่อดมีเมตตาแก่สัตว์ ควรจะเอาเป็นที่พึ่งได้ จึงชักชวนกันมาขึ้นแก่ไท่อดถึง ๔๐ หัวเมือง ไท่อดจึงตั้ง-อ้ออันเป็นอาจารย์สำหรับศึกษาได้ตามกิจการทั้งปวง

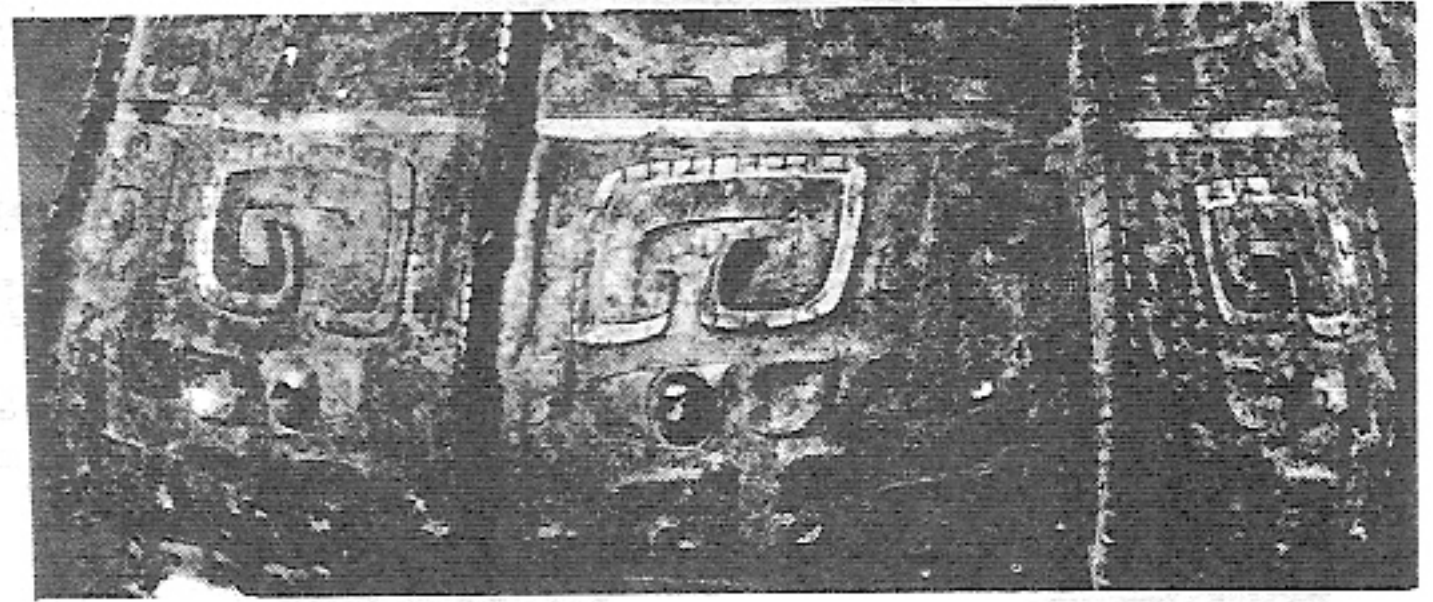
พระเจ้าเจ็ดองค์ครองราชสมบัติได้อยู่ในยุคดิธรรม และหาผู้ทดทานมิได้ก็ยิ่งกระทำทุจริตเนื่อง ๆ ราษฎร และ หัวเมืองขึ้นทั้งปวงได้ความเดือดร้อนยิ่งนัก ไท่อดเห็นดังนั้นจึงคิดกับอ้ออันซึ่งเป็นอาจารย์ และหัวเมืองที่ ๔๐ พร้อมใจกัน ยกเป็นกองทัพเข้าเมืองเสียง ทหารไท่อดจับพระเจ้าเจ็ดองค์ได้ ไท่อดมิได้ประหารชีวิต จึงให้เอาพระเจ้าเจ็ดองค์ กับ พระสนมไมฮิไปปล่อย และ ตั้งให้เป็น-เจ้าเมืองน่านเซา (เมืองเซา มณฑลอันฮุย) ทรงเสียเมืองแก่ไท่อด ในปี ๑,๒๓๕ ก่อน พ.ศ. ต่อมาอีก ๑๕ ปี พระองค์ก็ได้สิ้นพระชนม์พร้อมกับพระสนมไมฮิ ณ นครน่านเซานั้น ราชวงศ์เสียะ ได้สิ้นสุดลงเพียงนี้ และ มีบันทึกว่า-ราชวงศ์เสียะ-มีกษัตริย์ ๑๗ พระองค์ ครองราชย์นาน ๔๓๕ ปี ไท่อด-ครั้งจัดการพระนครหลวงได้เรียบร้อยแล้ว ก็ปรารถนาจะกลับไปอยู่ที่เดิม ทหาร และ หัวเมืองทั้งปวง จึงพร้อมใจกัน-อัญเชิญไท่อด ให้เสวยราชสมบัติเป็น-เจ้าเมืองเสียง ถวายชื่อว่า-พระเจ้าช้างทอง (เซียงทางฮ่องเต๋)

ถังมีขาตั้ง, ฝาปิด, ตุ่มยก

เป็นถังเหล้า หรือ ถังน้ำ เครื่องบวงสรวงของหลวง

ถังกลมนั้น เป็นเครื่องสำริดราชวงศ์ซางเช่นเดียวกัน ใช้
ทองคำประสมมากจึงไม่เกิดสนิมให้ผุกร่อน และ คงทนเป็นพันปี
มีลวดลายเส้นส่วนมาก-เป็นเส้นเล็กละเอียด และ เส้นหนาที่บ่อ
สลวย โดยเฉพาะก็คือ ลายเส้น ๒ แถวกลางนั้น เป็นตัวลายสือไทย
ชัดเจน และ เหมือนตัวเดียวกัน-ทั้งตัวเขียนบรรจง และ ตัวแบบ
พิมพ์ แถวบนใน ๓ ช่องนั้น-เห็น ค, อ, ด, ชัดเจน ส่วนแถวล่าง
เป็นแถวอ่านได้ความแต่ละช่องว่า เด่น. อวด. ดี. จึงได้ความว่า-
ช่างชื่อ-เด่น นามสกุล หรือ คุณพิเศษว่า-อวดดี หรือ เป็นพระบรม
ราชโองการให้ใส่ประกาศไว้ หรือ ใส่ชื่อไว้เองว่า-เด่น อวดความมี
ฝีมือเด่นดีไว้แล้ว

ได้คัดเฉพาะลายที่ปรากฏนำมาใส่ไว้ให้เห็นชัด ๆ ทั้ง ๒
แถว ซึ่งฝรั่งเขาไปทำไว้ในหนังสือ และ ภาษาของเขาแล้ว
คงจะไม่มีไทยกล่ากว่า-ปลอม ถ้าพิมพ์เป็นหนังสือไทย และ
เป็นภาษาไทยในเมืองไทยก็คงพร้อมกันกล่าวว่า-ปลอม เพราะตัว
เหมือนตัวเดียวกัน ถึงกระนั้น ก็ยังมีผู้กล่าวว่า-อเมริกันมักทำผิด
มาก ต้องอังกฤษจึงจะทำได้ถูกต้อง ฉะนั้น ไทยจึงเป็นนักพูดสำ
สอนแก่ไทย เสมอมาแล้ว แต่พวกเขาชาวสหรัฐ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น
ฝรั่งเศส อังกฤษ และเยอรมัน นำเรื่องไทย และ ของไทยนี้ ขออนุญาต
ว่าจะแปลไปเป็นภาษานั้น ๆ จริง หรือ ไม่ ไม่รู้

พระเจ้าเชียงทาง หรือ ช่างทองนั้นทรงได้ครองราชสมบัตินั้นมีพระชนมายุได้ ๘๙ ปี ในกาลที่พระเจ้า
เจ็ดอ่องมิได้อยู่ในยุครัตนธรรม ฝนแล้งมาประมาณ ๗ ปี ราษฎรต้องเดือดร้อนด้วยอาหารยังงั้น พระองค์จึงทรงบริจาคเงิน
จากท้องพระคลังจุนเจือทุกครัวเรือนที่ขัดสน จึงให้ปลูกประำ ณ ตำบลซึ่งหนิม ประกอบพิธีบวงสรวงขอฝนต่อเทพยดา
ฟ้าดิน จากนั้น ฝนก็ตกชุกชุมอย่างแต่ก่อน พระองค์ทรงเป็นปิยภักตริย์ ทรงสร้างพระนครหนึ่งชื่อ-ปัตโต ทรง
ให้สร้างประเทศให้ก้าวหน้า ทั้งเครื่องดินเผา และ โลหะ ทั้งมีลายสือไทยจารึกว่า-ช่าง, เด่น อวดดี, คนดี. ทรงนำทั้ง
ทางปกครอง และ พาณิชยการ ทรงครองได้ ๑๓ ปี มีพระชนมายุได้ ๑๐๐ ปี จึงเสด็จสวรรคต จึงครองแต่ปี ๑,๒๒๒ ถึงปี
๑,๒๑๐ ก่อน พ.ศ. มีบันทึกราชวงศ์เชียงว่า-มีภักตริย์ ๒๘ พระองค์ ครองราชย์ ๖๔๔ ปี พระองค์สุดท้าย ทรงพระนามว่า-
พระเจ้าติวอ่อง ซึ่งให้มีเรื่อง-ห้องสิน ขึ้นนั้น และ เมื่อพระเจ้าติวอ่อง ได้เสวยราชสมบัติ ณ เมืองปัตโต จึงทรงให้ชื่อ
ใหม่ว่า-ชื่อเมืองจิวกั

ลายสือไทยที่ปรากฏ ณ ประเทศจีน

รูปมิตประแดะหรือประแดะนี้ ของคนไทยละทั่วไป โดยเฉพาะที่ราชบุรีถ่ายทอด จากหนังสือประวัติการสัมพันธระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ของท่าน ลิจิต ฮุนตระกูล เล่าว่า เวลานั้นมีคนน้อยอยู่ได้หัวน

เส้นคำที่ด้ามขยายใหญ่ คือ ลายสือไทย บนอ่านว่า เรือง ล่างอ่านว่า เลอลว่า เห็นชัดว่ามีดเล่มนี้ พระเจ้า เรืองเลอลว่าทำส่งไปถวายราชวงศ์เซียง ก่อน พ.ศ. ตามที่ เขียนไว้ว่า ราชวงศ์เซียงหรือซ้าง ลำดับราชวงศ์ที่ ๕ สมัย ๑,๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ตรงกับสมัยเมืองทอง ไทยจารึกเล่าว่าขุนโลลายสร้างและตั้งชื่อเมืองทอง เมื่อปี อินเต็ม ๔๑๕๐ เป็นปีโล ๑ ก่อน พ.ศ. ๑,๑๕๐ ปีโลได้ ๑๖๐ ไม่ได้จารึก ปีโลได้ ๓๑๕ ปรากฏชื่อขุนเลียงยงไทย ขุนเรืองเลอลว่านี้ คงครองเมืองปีโลระหว่าง ๒๐๐ ถึง ๓๐๐ คือ ก่อน พ.ศ. ๑๐๑๐-๘๕๐ รู้ว่าราชวงศ์ซ้าง คือ ไทย จึงทำ มีดพอส่งไปถวายพร้อมกับจารึกชื่อไปด้วย ราชวงศ์ซ้างจึง ถือเป็นประจำตลอดมาถึงองค์สุดท้าย

商 紀 (殷) 青 銅 戈

รูปถ่ายดาบเหล็กกล้าสีน้ำเงิน

สมัยราชวงศ์เซียง อันดับราชวงศ์ที่ ๕ เมื่อ ๑๒๒๒ ถึง ๕๗๘ ปี ก่อนพุทธศักราช

๑๐. พระเจ้าผู้หลวง พระเจ้าจิวนอ่อง ซึ่งเป็นต้น-ราชวงศ์เจ้า หรือ จ้าว ได้เห็นในประวัติการสัมพันธ-พินพนามว่า-พระเจ้าวูหวาง (เรียกว่า พระเจ้าบูอ่องในเรื่องห้องสิน) คำชื่อว่า-บู หรือ บู ไหลล้าออกว่า-วู ซึ่งมาจากคำว่า- ลอ, ล้อ, ลัวะ, ลวะ, เอา-ว. เป็น-พ. ก็เป็น-ลพ. กับ-ลว. ลพ และเป็น-ว. พู. พู่. ผู้. เช่น พูไทย. ผู้ไทย. ทั้งได้พบ-กาพู (กาน้ำรูปพู) ในหนังสืออัจฉริยะของจีน เป็นลัทธิหล่อ ได้ขึ้นลวดลายเพื่อความสวยงาม กับ เป็นสัญลักษณ์พระนามประจำด้วย ซึ่งมีเค้าเป็นลายสือไทยพอให้อ่านได้ความหมายตามที่มิว่า พระเจ้าผู้หลวง อ่านตามความหมาย ซึ่งไม่ตรงกับตัวปรากฏรูปกาพูที่ถ่ายทอดมานี้พอเห็นได้ ณ บันทัดกลางขอบก้านนั้น ซ้าย-ลายเส้นช่วง ๑ มีลายว่า-พระ และช่วง ๒ มีลายว่า-เจ้า ไม่โทบนนั้นเกือบมองไม่เห็น ช่วงกลาง มีลายว่า-ผู้ ขึ้นลวดลายไว้อย่างนั้น ขวา มีลายว่า- หลวง ห.เห็นแต่หาง ล.กลับกัน ว.ชัดเจน ง.เป็น ง.หอม ทั้งหมดนั้น จุกฝานั้นคือ-ไม้โท ณ กลางคือลาย-ผ ล่าง คือลาย-อู ก็คือ-ผู้ ณ กลางก็คือ-เจ้า ลายตอนล่างก็คือ-อ่อง ซึ่งไทยว่า-หลวง จึงเป็น-ผู้เจ้าอ่อง จึงได้ความแบบจีน ก็พระเจ้าหลวง หรือ พระเจ้าบูอ่อง (พระเจ้าจิวนอ่อง) นี้ ในไคเก็กมีเล่าไว้ว่า-เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าที่กก (ตี้คอก) พระเจ้าที่กกนั้นทรงมีพระอัครมเหสีมีนามว่า-พระนางเกียงหงวนสองเฮา ไม่มีพระราชโอรส จึงมีพระสนมเอกอีก ๓ พระนาง คือ ๑.พระนางเก้งโต ๒.พระนางกั้นเตก ๓.พระนางเซียงหงี พระองค์ทรงมีพระราชโอรสกับพระนางเซียงหงี ก่อนให้ชื่อว่า จิอ่องไทจื่อ จึงมีกับพระนางเก้งโต ให้ชื่อว่า-เงี้ยว (เหี้ยว) อ่องไทจื่อ และ พระองค์ได้พาพระนาง กั้นเตกไปประพาสเล่นที่ตำบลเหียนกิว พระนางกลับเข้าวังแล้วทรงครรภ์ครบถ้วนแล้วก็ประสูตพระราชโอรส ให้ชื่อว่า- เกียดอ่องไทจื่อ ๆ พระองค์นี้ได้เป็นกษัตริย์ต้นวงศ์เซียงทางครั้นล่วงกาลมานานทรงชรา จึงให้ปลูกโรงพิธีในพระราชแ่ง ตั้งพิธีพลีกรรมบวงสรวงเทพารักษ์เสร็จแล้ว ทรงพาพระนางเกียงหงวนสองเฮาเสด็จไปในโรงพระราชพิธีกระทำบวงสรวง

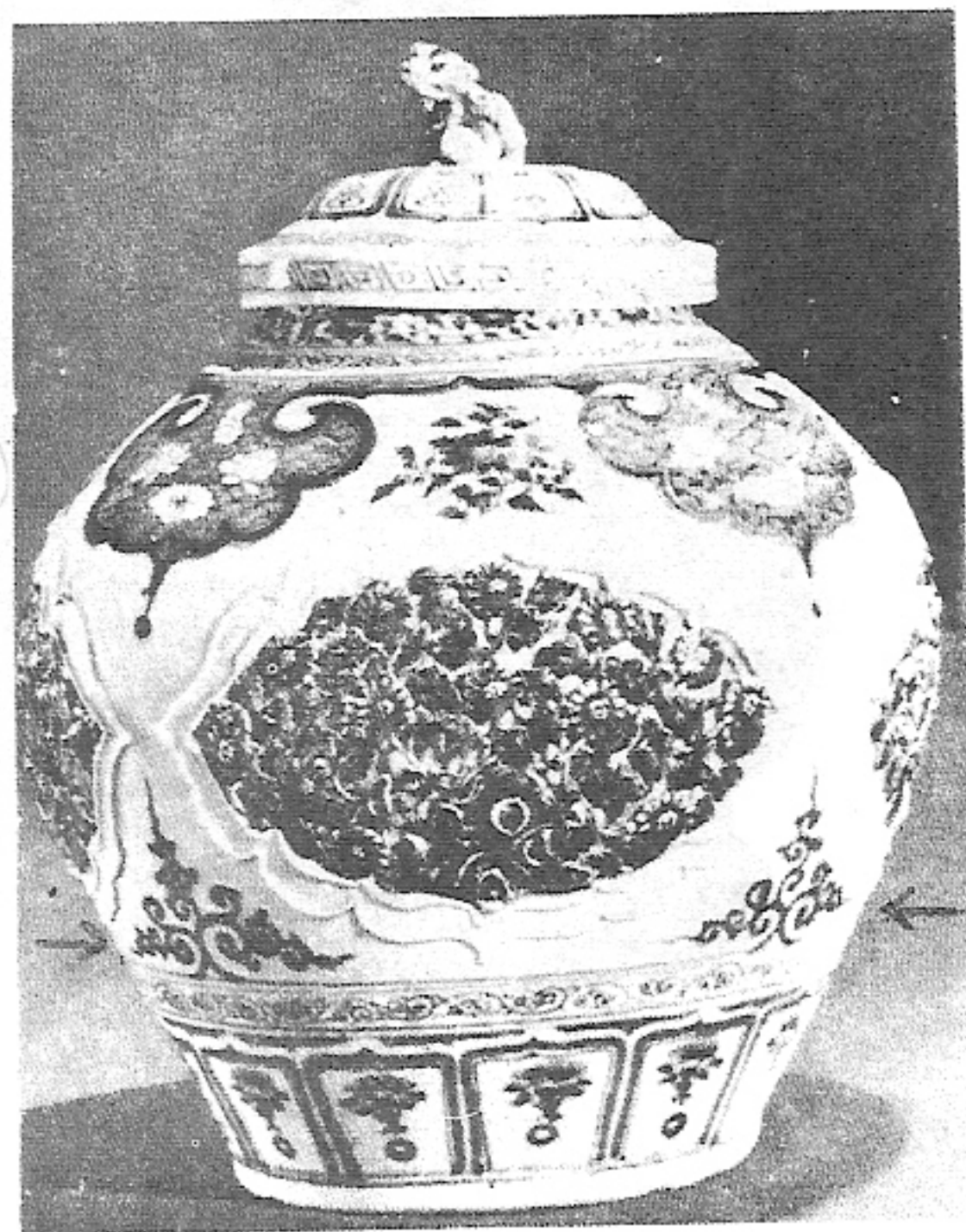

HISTORICAL RELICS UNEARTHED IN NEW CHINA

รูปที่ ๔๒ และ รูปที่ ๒๐๒

โถน้ำสำริด ใบนี้ สมัยราชวงศ์เซียงซาง หรือ ช่าง
ทำลวดลายหล่อไว้ชัดเจน ที่ทำลูกศรชี้ไว้ นั้น ทำลายเส้นเป็นลายสื่อ
ไทยว่า “คนดี” จ. และ น.ด.เห็นได้ชัดเจน และ ลวดลายอย่างนี้ก็
บอกว่าเป็นลวดลายไทย เพราะลายอ่อน ฅ ที่ลายสื่อไทยนั้นมีเงา
บังจึงไม่ค่อยชัดเจน

โถฝานี้เนื้อหินสีลูกนี้ เพราะเป็นสีจึงเข้าใจว่าที่
หลังนาน เข้าใจว่าจะสมัยสุโขทัย ลายเส้นที่หัวลูกศรตอนล่างทั้ง
สองข้างนั้น จะเห็นสื่อไทยทำลายสื่ออ่านได้ว่า เดือน เฉพาะ
ค.อ. เห็นชัด ใ--น สร้างเป็นลายยันต์ไทย ภาพเดิมเป็นสี
และชัดเจน เป็นของเก่าสมัยสุโขทัย แต่ลายตัวหนังสือนั้น
อาจจะป็นสมัยรัตนโกสินทร์ก็ได้ แต่ในหนังสือว่า พ.ศ. ๑๘๒๒
จึงเป็นสมัยสุโขทัยแน่นอน

เทพยดา ขอให้พระนางเกียงหงวนสองเฮามีพระราชโอรส จะได้มีพระเกียรติยศต่อไป ตั้งแต่นั้น พระนางได้ทรงครรภ์ได้
๑๔ เดือน จึงประสูตพระราชโอรส จึงพระราชทานชื่อว่า-เจ็กอ่องไท้ๆ องค์นี้ คือ-จิ่วลิ้ว ได้เป็นวงศ์ต้นกษัตริย์แผ่นดิน
จินจิว (ประวัติ การสัมพันธ์ฯ ท่านลิขิตเรียงไว้อย่างนี้ ๑.เจ็ก ๒.กิด (เคียด) ๓.เหี้ยว (เงี้ยว) และ ๔.จี กลับกัน
คงจะเรียงตามตำแหน่งฐานันดรศักดิ์) ฉะนั้น พระเจ้าผู้หลวง ซึ่งเดิมไป-เจ็กอ่องไท้ๆ พระราชโอรสสุดท้ายเสด็จอุปบัติแล้ว
พระเจ้าที่กษัตริย์ราชบิดาก็สวรรคตปี ๑,๘๒๒ ก่อน พ.ศ. ได้เสวยราชสมบัติปี ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. จึงมีกาลเวลานานถึง
๑,๒๔๔ ปี ถึงกระนั้น ก็ยังรักษาของเดิมไว้ไม่ได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขไปตามชอบใจ

กาพู (กาน้ำรูปพู)

กาพู-นี้ เป็นสำริดซึ่งรวมทั้งหูหิ้วนั้นสูง ๒๓.๕ ซม. ราชวงศ์เจ้าตะวันตก ศตวรรษที่ ๑๒-๑๑ ก่อน คศ. ก่อน พ.ศ. ๕๕๗ ปี (พ.ศ. ๒๕๓๐) ก็เมื่อ ๓,๐๘๗ ปีมาแล้ว ราชวงศ์เจ้า หรือ จิว นี้ครองราชจักรวรรดิจีนเป็นเวลาทั้งหมด ๘๗๔ ปี ตั้งแต่ปี ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ถึง พ.ศ. ๒๕๕ มีกษัตริย์ ๓๕ พระองค์

พระเจ้าผู้หลวง ทรงใช้พระนามชื่อคำไทย และ ประดิษฐ์กระทาลายสื่อไทยให้อ่านรู้ได้ตามลายที่สร้างไว้ ณ ขอบปากกาพูนั่น ใน-ห้องสิน ออกเสียงแต่จิวว่า-บู้ออง หรือ บู้ออง ตรงกับไทยว่า-ขุนศึก ส่วนประวัติการสัมพันธ์ ออกเสียง-ไหหล่าวา-วูหวาง คำว่า-วู นี้ ก็คือ-ลว, ว, พู, ผู้, ก็ชื่อเป็นคำไทยแท้แล้ว

แถว-ลายหล่อขอบปากกาพูนั่น ซึ่งอ่านพระนามชื่อคำไทยได้ว่า-พระเจ้าผู้หลวงนั้น ลวดลายหล่อมีอย่างนี้ ลายที่ต้องกลับนั้น เช่น ล, ส่วน ง, เป็น-สื่อขอม ต้องกลับจึงเป็น ง, ไทย ณ เมื่อ ทรงให้สร้าง-สิ่งของพระเครื่องใช้ พระองค์ หรือ ช่าง หลวง ทรงโปรด หรือ ทำเฉพาะ จึงใส่พระนามเป็นลายสื่อไทย ระบุพระนามชื่อคำไทยไว้ด้วย เท่าที่พบเพียงกาพูลูกนี้ พอได้เป็นหลักฐาน

พระ เจ้า ผู้ หลวง

จิวลิ้อ้ว พระนามในไคเก็ก เป็นพระนามตั้ง หรือ สถาปนาใหม่ เพราะทรงเป็นพระราชโอรสพระอัครมเหสี แต่ประสูตหลังสุดจึงมีชนมายุน้อยสุด ณ รัชกาลพระเจ้าเหยี่ยว ๑๐๐ ปี นั้น ก็ทรงเจริญวัยพอสมควร พระเชษฐาธิราชเจ้าจึงทรงสร้างเมือง-จิวลิ้ ณ ตะวันตกสำเร็จแล้ว จึงสถาปนา-เจ็กอ่องไท่จูขึ้นเป็น-พระเจ้าจิวลิ้อ้ว ให้ไปครองเมืองนครจิวลิ้หัวเมืองประจำภาคตะวันตก โปรดให้โอนเมืองใหญ่น้อยทั้งด้านตะวันตกสองร้อยเมืองให้ขึ้นแก่-นครจิวลิ้ เพราะเป็นภาคด้านตะวันตก จึงมีชื่อว่า-ไซเป็กฮู บ้าง (ยังชื่อว่า-ซีเกียง, ไซเกียง, ซีฉวน, เสฉวน, ไชฉวน, กิม) และเนื่องจาก-พระเจ้าจิวลิ้อ้ว ทรงเป็นพระองค์ต้น ในไคเก็กจึงกล่าวว่า “เป็นต้นวงศ์กษัตริย์แผ่นดินจิว” ทั้งเป็น-สภานุการ จึงไม่มี-ฮ่องเต้ หรือ เต้ ต่อ ก็ครองครองได้ ๑๐๐ ปี กรัน-พระโอรสได้ทรงครองสืบต่อก็คือสถาปนาขึ้นเป็น-พระเจ้าจิวลิ้ หรือ จิวลิ้อ้วตลอดถึงปี ๘๐๐ ก่อน พ.ศ. ไม่มีปรากฏในพงศาวดาร จึงไม่ทราบว่ามียี่พระองค์ ในปี ๕๗๘ ก่อน พ.ศ. ได้เห็นในคำประกาศ สถาปนาตั้งพระเจ้าทวดพระนามว่า-“ให้อ่อง เป็นบิดา-อองกู่ย ๆ เป็นบิดา-จิวบูนอ่อง ๆ เป็นบิดาพระเจ้า-บูอ่อง ให้เป็นที่-เจ้าฟ้า (เทียนจู)” ฉะนั้น จึงได้ความว่า-ในระหว่างกาลปี ๘๐๐ ลงมาถึงปี ๗๐๐ ก่อน พ.ศ. พระเจ้าให้อ่องได้ครอง-นครจิวลิ้ ส่วน-เมืองหลวง หรือ พระนครกรุง ยังมีชื่อตามที่-พระเจ้าซ่างทอง ทรงสร้างพระนครแล้วให้ชื่อว่า-เมืองปัดโต๋ ในกาลปี ๘๕๓ (นับลงถึง) ๘๓๑ ก่อน พ.ศ. เป็นรัชกาลของ-พระเจ้าปิ่นเกง แห่งราชวงศ์ซ่าง ซึ่งได้ทรงย้าย-พระราชธานีปัดโต๋ไปอยู่ นครยิ่น แม้น-นครจิวลิ้ อันเป็นหัวเมืองด้านตะวันตก พระเจ้า-

ให้จิวิลีครองอยู่ถึงปี ๘๒๖ ได้สร้างเมืองหลวงใหม่อยู่ ๓ ปีจึงสำเร็จ ณ ไชยเปกเฮาแล้วได้ย้ายไปครองอยู่จึงมีชื่อว่า-เมืองไชยเปกเฮา ณ ปี ๘๒๘ ก่อน พ.ศ. นั้น ด้วยทรงสร้างนครใหม่นั้น พระเจ้าบันเกงจึงทรงตั้งให้เป็น-ให้อ่อง ทรงครองอยู่ได้ประมาณ ๑๐๐ ปีจึงสิ้นพระชนม์ อองกู่จึงได้ครองสืบต่อ มาถึง-พระเจ้าเกงดิง ทรงโปรดให้เปลี่ยนเป็น-เมืองเอกไฮเป็กฮู อองกู่ครองประมาณ ๘๘ ปีสิ้นพระชนม์ปี ๖๗๖ ก่อน พ.ศ. ก็เซียง (จิวนอ่อง) ได้ครองต่อ เมื่อครองมีอายุ ๑๘ ปี ได้อาศัยขุนนางข้าราชการของพระบิดา เช่น ได้เจียงซุน ชันงี้เส็ง เป็นต้น ช่วยทะนุบำรุงด้วยดีจึงเจริญสุขสมบูรณ์เกษมสำราญตลอด พระเจ้าก็เซียง หรือ ก็เซียงโจ้ว เจ้าเมืองไชกี้คนนี้เป็นบุตรของ-อองกู่ กับ นางไทเกียง ครั้นพระบิดาสิ้นแล้ว จึงได้เป็นเจ้าเมืองแต่เริ่มรุ่น และมีเมีย-๒๔ คน มีลูก ๕๕ คน เป็น ๑๐๐ คนกับ-หลุยจันจู ซึ่งเก็บได้กลางทาง นางไทกี้เมียหลวงเป็นมารดาเป็กอิบโค้ (กงจูเป็กอิบโค้) นางไทยิมเมียรองเป็นมารดากี้ฮวด (พระเจ้าบุอ่ององค์) ครั้นปี ๖๑๐ ก่อน พ.ศ. ลีวอ่องได้ครองราชสมบัติ สืบต่อ ณ พระนครปัดโด้ ทรงพระนามว่า-พระเจ้าติวอ่องแล้ว ให้ชื่อเมืองใหม่ว่า-เมืองจิวิโก้ ก็มีหัวเมืองเอก ๔ ทิศเป็น ๔ เมืองซึ่งมีเมืองขึ้นอีกเมืองละ ๒๐๐ เมืองเป็น-๘๐๔ เมืองมาขึ้นแก่พระเจ้าติวอ่องทั้งหมด และพระเจ้าติวอ่องทรงปกครองเมืองจิวิโก้โดยยุติธรรม ราษฎรและ หัวเมืองทั้งปวงจึงอยู่เย็นเป็นสุขตลอดมาได้ ๗ ปี ครั้นเสด็จไปกำนัน-หนึ่งวาสีได้ทรงเห็นรูปหนึ่งวาสีเกิดทรงลุ่มหลงได้ทรงเขียนโคลงสรรเสริญไว้ จึงเป็นเหตุให้ทรงวิปริตให้พิบัติถึงสิ้นพระชนม์ ในปีที ๘ หัวเมืองเอก และ หัวเมืองขึ้นทั้งปวง ได้นำเครื่องบรรณาการมาถวายประชุมกันพร้อมแล้ว ทรงทราบว่-เซาฮู เจ้าเมืองกี้จิวิลีมีธิดารูปงามจึงทรงตรัสขอ เซาฮูมิได้ถวาย และได้กล่าวคำ กับเขียนคำโคลงว่า-ไม่ทรงยุติธรรม จึงพิโรธ โกรธแล้วให้จับตัว ให้พิจารณาโทษ แต่ก็ทรงอภัยให้ และโปรดให้กลับไป ครั้นได้ทรงอ่านคำโคลงคำหานี้ก็ จึงตรัสสั่งให้ยกกองทัพไปจับตัว มาให้ได้ ชองเฮาเข้ายกไปก่อนได้ถูกตีทัพแตกก่อน ก็เซียงจึงมีหนังสือไปเกลี้ยกล่อม-เซาฮู ตกลงยินยอมนำธิดาชื่อชานกี้ไปถวาย แต่ก็ถูกนางผีร้ายทำลายชีวิตแล้วก็เข้าสิงตามคำสั่งของหนึ่งวาสีแล้วจึงกระทำกลมายาบันดาลให้สวยงามเหมือนนางฟ้า และ ให้ลุ่มหลงยิ่งนัก เมื่อเรียบร้อยแล้วต่างก็กลับ พระเจ้าติวอ่องซึ่งได้นางชานกี้มาไว้ ก็ทรงลุ่มหลงมัวเมามีได้ออกกว่าราชการนับเป็นเดือน กิจการทั้งหลายก็คั่งค้าง ขุนนาง และ ราษฎรหัวเมืองใหญ่น้อยทั้งปวงก็ได้รับความเดือดร้อนยิ่งนัก

พระเจ้าผู้หลวง หรือ พระเจ้าบุอ่อง หรือ พระเจ้าวูหวางนี้ เดิมชื่อว่า-กี้ฮวด เป็นพระโอรสองค์ที่ ๒ ของบุนอ่องก็เซียง และ นางไทยิมเมียรองเป็นมารดา พระโอรสที่ ๑ นั้นชื่อ-กงจูเป็กอิบโค้ ได้ไปทูลขอรับโทษแทน ไม่ทรงโปรดกลับได้รับโทษถึงฆ่าด้วยตรัสให้เอาดาบุดอกตรึงมือเท้าให้ตายแล้วให้เชือดเนื้อเอาไปทำไส้ขนมเปียนำไปให้ก็เซียงผู้บิดากิน ครั้นก็เซียงพ้นโทษแล้วได้รับแต่งตั้งเป็น-บุนอ่องแล้วได้กลับไปเมืองหลวง-เมืองไชกี้ นั้น ทะนุบำรุงสุขภาพสมบูรณ์ และ ก่อสร้างลกได้ ทำสวนหลวง ขุดสระ จัดภูเข และ ป่าไพร ได้ไปเชิญ-เกียงจูแหยเข้าเป็นผู้สำเร็จราชการทหารพลเรือน ร่วมกับเกียงแหยยกกองทัพไปปราบชองเฮาเข้ากับบุตรชายจับได้ประหารชีวิตแล้ว ได้เกิดโรคป่วยหนักสิ้นชนม์ชีพแล้ว กี้ฮวด-ซึ่งเกียงจูแหยพร้อมกับขุนนางทั้งหมดได้ตกลงกันแต่งตั้งขึ้นเป็น-พระเจ้าบุอ่อง ซึ่งทรงเป็นพระราชาธิบดีอิสสรรัฐประเทศเอกราชทั้งเมืองหลวง-กรุงซีเกียงตลอดเมืองขึ้นอีก ๒๐๐ เมือง จากกาลนั้นทรงร่วมกับเกียงจูแหยได้จัดกองทัพออกต่อสู้ กองทัพเมืองจิวิโก้ซึ่งถูกส่งมาปราบก็ทำลายได้หมดแล้ว แต่ก็ต้องใช้เวลา ๘ ปี และ อีก ๕ ปีจึงรุกทำลายด่านทั้ง ๕ ได้ จึงรวมเป็น ๑๓ ปียึดเมืองจิวิโก้ได้ พระมเหสีปีศาจทั้ง ๓ หนีไปก็ถูกจับได้ และ ถูกฆ่าตาย พระเจ้าติวอ่องทรงให้จุดไฟเผาพระที่นั่งเตี้ยะแซเหลา กับ พระองค์เองก็สิ้นพระชนม์อยู่ในกองเพลิงนั้น พระเจ้าบุอ่องทรงยึดจิวิโก้ได้แล้วเสด็จเข้าพัก ณ พระที่นั่งเก่าเกงเตียนตรัสให้ช่วยกันดับไฟซึ่งไหม้พระที่นั่งเตี้ยะแซเหลา มิได้กระทำโทษผู้ใดเลย ได้ตรัสสั่งให้ให้อุยเจียงกุนไปค้นหาอัฐิพระเจ้าติวอ่อง ครั้นได้มาแล้วให้ฝังไว้ตามบรรดาศักดิ์เส้นวกตามธรรมเนียมตรัสให้ออกเป็นกฎหมายห้ามข่มเหง, ช่างชิง, ฆกลักของคนชาวเมือง แม้ผิดเพียงกำมือหนึ่งก็ให้ประหารชีวิต ครั้นเรียบร้อยแล้วจึงพร้อมกันกระทำพระราชพิธีปราบดาภิเศกราชาภิเศกเป็น-พระเจ้าบุอ่ององค์ (ตามลายสือจารึกพระนามชื่อคำไทยว่า-พระเจ้าผู้หลวง) ทรงเสวยราชสมบัติเป็นเจ้าแผ่นดินทำนุบำรุงราษฎรทั้งทหาร และ อาณาประชาราษฎรพร้อมเพรียงกัน

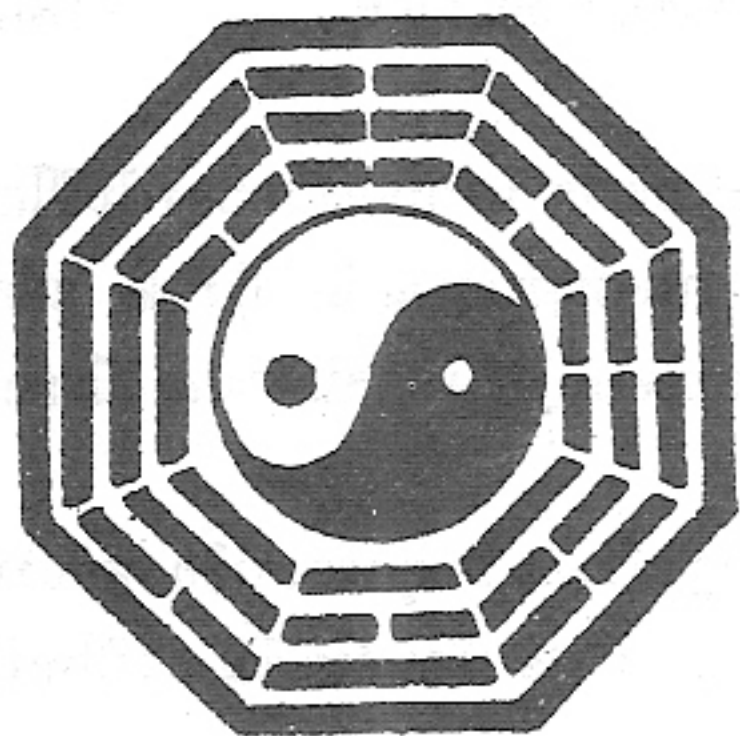
เรียบร้อยตลอดแล้ว วันหนึ่ง เสด็จออกราชการ-ขุนนางใหญ่น้อยหัวเมืองทั้งปวงเฝ้าพร้อมกัน ตรัสว่า-จะยกกลับไปเมืองไซกั เมืองจิวกันี้เป็นของพระเจ้าติวอ่อง-จะให้แก่-บุ่แก่พระโอรสของพระเจ้าติวอ่อง ตรัสปรึกษาเห็นชอบพร้อมกันแล้ว จึงรับสั่งให้หาบุ่แก่เข้ามาเฝ้าแล้วทรงมอบเมืองจิวกั และ สมบัติให้ทั้งหมด ทรงตั้งให้-กวนชกเสียน ชกตอนอง พระองค์เป็นผู้กำชับรักษาเมืองจิวกั ช่วยทำนุบำรุงราษฎรให้อยู่เย็นเป็นสุข ถ้าทำผิด-จะทำโทษให้สิ้นชีวิต ซึ่งต่างกับศิรยะลงรับแล้วคุกเข่าลงคำนับพร้อมกัน ตรัสสั่งให้หาปิจูบุตรปิกันเข้ามาตรัสสรรเสริญ ปิกันแล้วประทานสิ่งของเงินทองแล้วเสด็จไปให้แต่งโต๊ะจุดธูปเทียนเล่นสักศพบิกันตามอย่างธรรมเนียมเสร็จพร้อมเรียบร้อยแล้ว ครั้นถึงวันกำหนด ได้เสด็จขึ้นรถพระที่นั่งพร้อมกองทัพแห่กลับถึงเมืองไซกัทรงพบขุนนาง ข้าราชการพร้อมประชาราษฎร เสด็จเข้าไปคำนับพระมารดา ตรัสให้แต่งโต๊ะจุดธูปเทียนเผาไม้หอมเล่นสัก คำนับ -จ้าวผู้ตัน, พระอัยกา, พระบิดา แล้วตรัสสั่งให้แต่งโต๊ะเลี้ยงขุนนางและข้าราชการทั้งหมด พระเจ้าผู้หลวง-บู้อ่องฮ่องเต้ ทรงปกครองพระราชอาณาจักรจักรวรรดิโดยเมตตาธรรม และ ยุติธรรมตามนิติแบบแผน พระราชประเพณีจึงพร้อมสมบูรณ์ทุกประการ และ ร่วมเย็นเป็นสุขเกษมสำราญตลอดกาล นับแต่กาลทรงเป็น-บู้อ่องได้ ๑๓ ปี และ ทรงเป็น-พระเจ้าผู้หลวง คือ บู้อ่องฮ่องเต้ อีก ๗ ปี จึงเป็น ๒๐ ปี ในประวัติกล่าวเฉพาะที่ทรงเป็น-ฮ่องเต้จึงบันทึกไว้ว่า-อยู่ในราชสมบัติ ๗ ปี แต่ ปี ๕๗๘ ถึงปี ๕๗๒ ก่อน พ.ศ. พระองค์จึงทรงเป็น-ตันราชวงศ์เจ้า หรือ ราชวงศ์จิวกั และ ทรงมี-กษัตริย์สืบต่อจากพระองค์อีก ๓๕ พระองค์ จึงปกครองเป็นกาลเวลาทั้งหมด ๘๗๔ ปี ตั้งแต่ปี ๕๗๘ ถึง ๑ ก่อน พ.ศ. และ พ.ศ. ๑ รัชสมัยพระเจ้ากิงอ่องฮ่องเต้ ถึง พ.ศ. ๒๕๕ รัชสมัยพระเจ้าคองจิวกั ซึ่งครองราชย์ได้ ๗ ปีสวรรคต และ ราชวงศ์เจ้า หรือ จิวกัสิ้นสุดลง จึงทรงเป็นสุดท้ายก็ในสมัยราชวงศ์นี้ ในประวัติมีบันทึกว่า ประเทศจีนได้รุดหน้าไปมากในด้านอักษรศาสตร์. ธรรมเนียม. ศิลปวิทยา. และอื่น ๆ อีกมากมาย โดยมีศาสตราจารย์ที่เรื่อนาม คือ ๑)เล่าจื้อ ๒)ขงจื้อ ๓)เม้งจื้อ ๔)มกจื้อ ๕)จวงจื้อ ๖)เกาจื้อ ๗)จันจื้อ ๘)ซุนจื้อ ฯลฯ ซึ่งชนจีนได้รับศิลปศึกษาเป็นอย่างดีเริ่มจากยุคนี้เป็นต้นไป ต่อจากนี้ไป พบแต่ชื่อคำไทยไม่มีหนังสือไทยยืนยัน ทั้งออกเสียง และ เขียนเป็น-ตัวสือจีนอีกด้วย จึงแน่นอนว่า คงไม่เป็นที่เชื่อถือ แต่ก็ต้องทำไว้ ซึ่งคงมีผู้ยอมฉลาดพบเห็นแล้วจะได้ทราบว่า-ไทย จีนซี หรือ ราชวงศ์จีน ผู้ตันชื่อ-จีน หรือ ชาวจีน ประเทศจีนผู้สร้างกำแพงใหญ่กันเขตแดนจีน ยาวถึง ๒,๐๐๐ ไมล์ ประมาณ ๘ หมื่นเส้น กับได้สร้าง-พิพิธภัณฑสถานกองทัพหินอีกประมาณ ๔๐,๐๐๐ รูป ผังไว้ใต้พื้นดินประมาณกาล ๓,๘๕๐ ปีมาแล้ว (พ.ศ. ๒๕๒๐) คำชื่อว่า-จีน นี้ เห็นตัวสือไทยเก่าก่อนเขียนอย่างนี้-จีล, เจล, เจลล, เจริญ, จำเริญ. และ จิง, จริง, เจริญ ฉะนั้น จีนซี ชื่อคำไทยว่า-เจริญศรี ก็คงได้ ทรงครองได้ ๓๐ ปี กับ พระโอรสอีก ๓ ปี จึงรวมได้ ๓๓ ปี จาก พ.ศ. ๒๕๖ ถึง พ.ศ. ๓๓๖

หาญ หรือ ราชวงศ์ฮั่น ซึ่งเป็นพวกหมู่-เรา, เลา, ลาว, เล้า, เล้า ก็เป็นกลุ่มแซ่-เล้า คือ เล้าปัง ได้เป็นที่-หาญหลวง หรือ ฮั่นอ่อง ได้ต่อสู้อยู่ ๕ ปี มีชัยชนะ-ฉ้อปาอ่องแล้วจึงได้ปราบดาภิเษก-ราชาภิเษกเป็นพระเจ้าหาญกอเจ้า หรือ พระเจ้าฮั่นโกโจฮ่องเต้ หรือ พระเจ้าฮั่นเกาโจ้วฮ่องเต้ ณ เมือง-เซียงอัน ด้านตะวันตก จึงมีชื่อตอนว่า-หาญตะวันตก คือ ไช่ฮั่น ทรงเสวยราชสมบัติปกครองได้ ๑๒ ปี และ มีกษัตริย์สืบต่อมาอีก ๑๔ พระองค์ มีกบฏ จลาจล และประหารขึ้น เล้าหวน และ เล้าชีว ได้รวบรวมทหารเข้ายึดพระราชธานีจ้อบองมั่งสำเร็จโทษแล้ว เล้าหวนจึงได้ครองเป็นรัชกาลที่ ๑๕ พระนามว่า-วายเอียงฮ่องฮ่องเต้ แต่ก็ครองได้ ๒ ปีเท่านั้น ก็ถูกปลงพระชนม์อีก เล้าชีวจึงได้ทรงครองสืบต่อ ทรงพระนามว่า-พระเจ้าหาญก่องพู่ หรือ พระเจ้าฮั่นกวงบู้อ่องเต้ หรือพระเจ้าฮั่นกวางวูฮ่องเต้ แล้วทรงย้ายพระราชธานีจากเมืองเซียงอันภาคตะวันตกมาตั้งอยู่ ณ เมืองลักเอียง-ด้านภาคตะวันออก จึงมีชื่อตอนว่า-หาญตะวันออก คือ ดังฮั่น พระองค์ทรงครองได้ ๓๓ ปี และ มีกษัตริย์สืบต่อมาอีก ๑๒ พระองค์ จึงรวมเป็น ๒๗ พระองค์ ปกครองได้ ๔๒๖ ปี จาก พ.ศ. ๓๓๗ ถึง พ.ศ. ๗๖๑

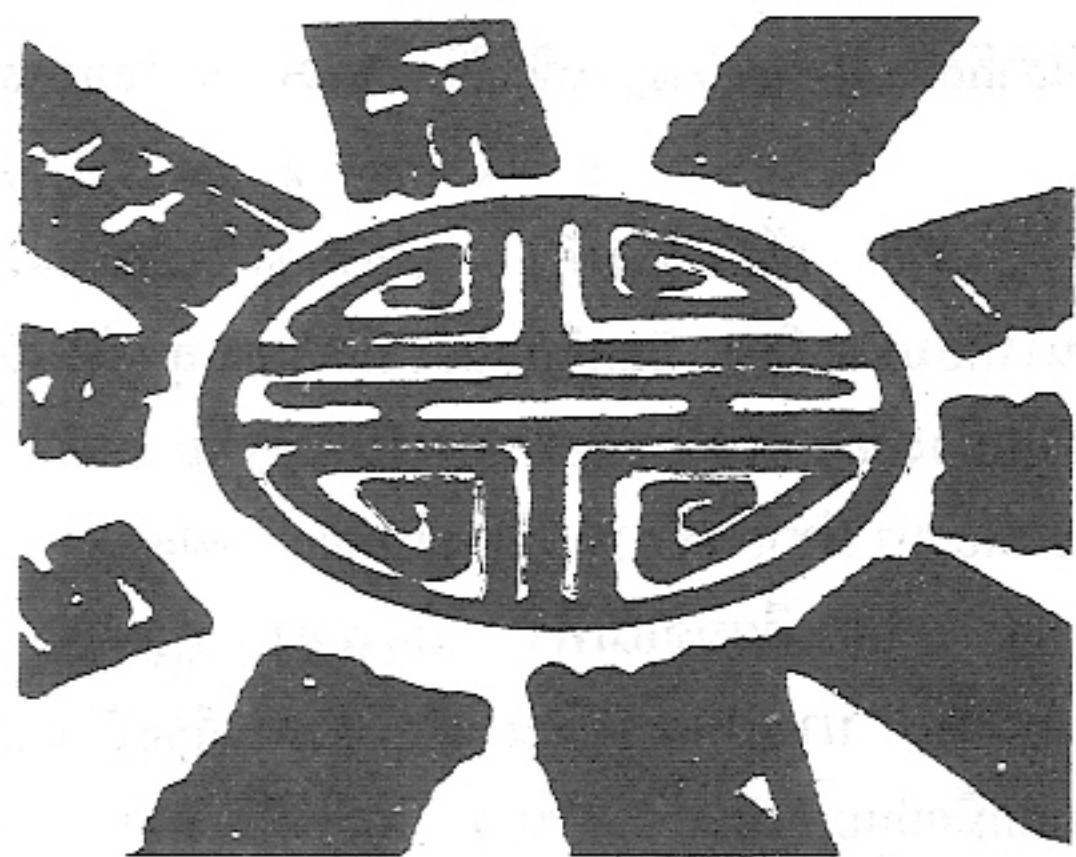
โซ่ง, ช่ง, ช้อง, พูไทย คือ ราชวงศ์ซ้อง ซึ่งไทยเรียกกันว่า-โซ่ง ลาวโซ่ง ทางตะวันตกเฉียงเหนือตลอดไป เรียกว่า-พูไท (ลว, ลพ, พูไทย, พูไทย) ณ เขตแดนจีนมีปรากฏว่า-ซ้อง ไทยว่า-ซ้อง มีมากกระทั่งเป็นเมืองเอกทิศเหนือซึ่งเป็นชนิด-สหประเทศ หรือ สหรัฐภาคเหนือซึ่งมีเมืองขึ้น ๒๐๐ เมืองกว่า ซ้องเก่าเจ้า หรือ

ช่องเก้าอี้ ต้นราชวงศ์ซ่ง เดิมเป็นโง่ง, ซ่ง เป็น-พี่น้อง ๒ คน พี่ชื่อ-เตี้ยก้งเหลียง น้องชื่อ-เตี้ยก้งหงี ได้ร่วมกัน
ปราบจลาจลสงบเรียบร้อยแล้ว เตี้ยก้งเหลียงจึงได้ครองราชสมบัติขึ้นเป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์ซ่งตั้งพระนามขึ้นว่า-เป็น
เจ้าเก่าของซ่งจึงตั้งเป็นพระนามประจำว่า-พระเจ้าซ่งเก๋กั๋ว หรือ ซ่งเก๋กั๋วฮ่องเต้ ปฐมกษัตริย์ ณ นครโลยาง มี
บันทึกว่า-เป็นเอกราชภาคเหนือ และ เอกราชภาคใต้ จึงมีชื่อตอนต้นนี้ว่า-นำซ่ง ก็คือ-ซ่งได้ ได้มีกษัตริย์สืบต่ออีก
๗ พระองค์ เป็นกาลเวลา ๕๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๙๖๓ ถึง พ.ศ. ๑๐๒๑ ต่อมาในตอน-ปักซ่ง คือ ซ่งเหนือนั้น ก็มี-
พระเจ้าซ่งไท่โจ้ว หรือ พระเจ้าไท่โจ้วฮ่องเต้ ทรงปราบดาภิเษก ครองราชสมบัติ ณ ภาคเหนือได้ ๓๐ ปี มีกษัตริย์
สืบต่ออีก ๑๖ พระองค์ เป็นกาลเวลา ๓๑๖ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๐๓ ถึง พ.ศ. ๑๘๑๙ ราชวงศ์ซ่งตอนนี้มีชื่อตอนหลังนี้ว่า-
ปักซ่ง ก็คือ-ซ่งเหนือ เมื่อรวมทั้ง ๒ ตอนแล้ว ก็ได้เวลา ๓๗๖ ปี พระเจ้ารุ่งผู้ หรือ จูฮ่องบู๊ ก็คือ พระเจ้า
ฮ่องบู๊ฮ่องเต้ ต้น-ราชวงศ์เม่ง-เม่งเฉียว ว่าเป็นเผ่าจู่ ซึ่งไทยเผ่านี้ใช้คำชื่อว่า-เจ้า ซึ่งออกคำกล่าวเป็นประจำว่า-จู
และ ไทยเผ่าจู่เป็นผู้อยู่ประจำถิ่นเหนือจดตะวันตกประเทศพม่า และ อยู่เป็นหย่อม ๆ ไปตลอดถึง-เสฉวน ต่างก็ออก
คำกล่าว-จู บ้าง ว่า-จอง, จวง, จ้วง บ้าง ว่า-จู บ้าง ว่า-จ้าว, เจ้า บ้าง บ้าง พระองค์ทรงได้เล่า-เพื่อบุญผู้มีสติปัญญา
และมีความรู้เชี่ยวชาญ จึงซ่งสุมพลพรรคทวยทหารเพียงพอแล้ว จึงยกเข้ายึดพระราชธานีได้ก่อดำรงราชวงศ์หงวนได้
จึงปราบดาภิเษก-ราชาภิเษกเป็น-พระเจ้ารุ่งผู้ ก็คือ พระเจ้าฮ่องบู๊ฮ่องเต้ ต้นราชวงศ์เม่งเฉียวแล้ว มีกษัตริย์สืบต่ออีก
๑๖ พระองค์ เป็นกาลเวลา ๒๗๖ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๑๑ ถึง พ.ศ. ๒๑๘๖

รูปปี่กั๋วนี้ ทำเป็นส่วนมี-ขาว-ดำ คือ ขาว-
หมายถึงกลางวัน ดำ-หมายถึงกลางคืน ทำเป็น ๘ เหลี่ยม จึง
เป็นคำยกล ๘ บ้าง ส่วน ขาว-ดำ ที่วงเป็นตัวสี่และเลขก็คือ อ.ด.
และ ๑๖ ซึ่งกระทำไว้ ณ หน้าพระที่นั่ง ใครล้าก็หัวขาด จึงศักดิ์
สิทธิ์สุดยอด หรือศักดิ์สิทธิ์เด็ดขาด ว่าราชวงศ์ซ่งนำไปใช้เป็น
สัญลักษณ์พระราชวงศ์

รูปเลขยันต์ ๑๖ หรือ จัปลัก นั้น และในกรอบวงกลม
นั้นมีลาย อ.ด. หรือ ๑๖ บนอ่านแบบจีน อ่านขวาไปซ้าย ล่าง
อ่านแบบไทย อ่านจากซ้ายไปขวา และจำนวน ๑๖ หรือ จัปลัก นี้
จีนเขาถือว่าเป็นจำนวนอันศักดิ์สิทธิ์ หรือโสฬสวิชาญาณ ขลัง
ศักดิ์สิทธิ์ ทำเป็นส่วน ขาว-ดำ ซึ่งมีอำนาจถ้าให้คนล่วงล้ำก็ถึง
ถูกประหารหัวขาด ถ้าอยู่ชั้นอนุญาต (ขาว) ก็มีชีวิตรอดได้ ซึ่งขลัง
ศักดิ์สิทธิ์ถึงขั้นเป็นและตายได้จึงศักดิ์สิทธิ์มาก ว่า-ราชวงศ์ซ่งนำ
ไปใช้ให้ศักดิ์สิทธิ์ถึงขนาดนั้น

เลื่องยงไทย กลองเมืองทอง ปีโล ๓๑๕ เมีย (ใหญ่ชื่อ) ทองเลื่องแสง (เมีย) น้อย แสงมิ่งฟ้า (๓๑๘/๑) เลื่องยงไทย เมื่อขึ้นปีโล ๓๑๗ ทองเลื่องแสงมี (ลูกชายชื่อ) ไทยเลื่องฟ้า ขึ้น ๓ คำ เดือน ๔ (๓๑๘/๒) ไทยเลื่องฟ้า ขึ้นกลองเมืองทอง เมื่อมะเมีย ปีโล ๓๔๔ เมีย (ใหญ่) นางเมืองทอง เมียน้อย (ชื่อ) ลำพางาม (๓๐/๑) เมืองทอง มีลูก (ชาย ชื่อ) ไทยฟ้าสว่าง ลำพางาม ท้องมีญิง ปีโล ๓๔๘ ชื่อผ่องงามตน เมืองทองมีญิงชื่อ มิ่งงามไทย ปีโล ๓๕๐ (๓๐/๒)

๑ x x x x x x

ปีโล ๓๕๘ ตัวตันไทยเลื่องลาย ขึ้นกลองเมืองทอง เมียใหญ่ชื่อ อยู่เลื่องตน (๓๕๘/๑) เมียน้อย มองามตา ปีโล ๔๐๐ อยู่เลื่องตน มีไทยเลื่องลาย (๓๕๘/๒)

๒ x x x x x x

เดือนเคลื่อนฟ้า กลองปีโล ๕๐๑ เมียชื่อ ภูพวงคำ เมียน้อยชื่อ เลื่องแสงฟ้า (๓๕๕/๑) ภูพวงคำ มีลูกชื่อ เดือนคำฟ้า ปีโล ๕๑๒ เลื่องแสงฟ้า มี (ลูกญิง ชื่อ) สีแสงฟ้า (๓๕๕/๒)

เดือนคำฟ้า กลองเมืองทอง ปีโล ๕๓๘ เมีย (ใหญ่ ชื่อ) ทองงามดี เมียน้อยชื่อ พุ่มพวงทอง (๓๖๐/๑) ทองงามดี ปีโล ๕๔๔ เดือน ๕ ขึ้น ๑๑ คำ มีเดือนร่วงฟ้า (๓๖๐/๒)

เดือนร่วงฟ้า นังเมืองทอง ปีโล ๕๗๕ เมียนางเชิญหอมฟ้า แล นางคู่เคียงฟ้า (๓๖๔/๑) เชิญหอมฟ้า มีลูกชาย เดือนหอมดาว ปีโล ๕๗๗ ขึ้น ๓ คำ เดือน ๕ (๓๖๔/๒)

เดือนหอมดาว กลองเมืองทอง ปีโล ๖๑๕ เมียชื่อ แก้วส่องแสง เมียกลางชื่อ ทองงามตา (เมีย) น้อย แสงสีส่อง (๔๒๐/๑) ลูกขึ้นปีโล ๖๑๖ แก้วส่องแสง มีลูก (ชื่อ) เดือนส่องแสง เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ (คำ) (๔๒๐/๒)

๓ x x x x x x

เทียนจอมฟ้า เมืองทอง เมื่อขึ้นแทนผู้พ่อ (ปี) โล ๗๑๘ เมียชื่อ นางหอมงามเมือง ในปีโล ๗๒๐ นางหอมงามเมือง มีลูกชื่อ เลื่องเมืองทอง ลู (ปี) โล ๗๒๑ เมียน้อยชื่อ นางเจริญงามนวล มีลูกญิง ๒ แผลด (ชื่อ) เจิมเมืองทอง (ชื่อ) จอมทองงาม (ปี) โล ๗๒๔ เมียใหญ่มีลูกญิงชื่อ หอมจอมนางญิง ลูโลปี ๗๒๗ เมียกลางเลื่อง จันทองมา มีชาย (ชื่อ) เทียนขันทอง (๓๒/๑)

เทียนจอมฟ้า เมืองทอง ผู้ลูกขุน ขวบ ๓๕ เมืองทองถึงกู เข้า ๓๕ พบลูกของอาชื่อ หอมงามเมือง แต่งงาน นางเปนเมียเดือน ๘ แล้วพบเลื่องขันทองสาวขุนนาง เปนเมียเดือน ๑๒ เดือนอ้าย ขึ้น (ปีใหม่) เจริญ เปนเมียน้อย เมียทั้ง ๓ นาง ต่างใจดีไม่หวงกันให้เขียนปีโล ๗๒๕ (๓๒/๒)

เลื่องเมืองทอง กลองเมือง เมีย ฟาสีทอง เมียน้อย ทองเลื่องฟ้า ปีโล ๗๔๖ (๓๘๐/๑) เลื่องเมืองทอง เดือนต้น ๘ ขึ้น ๗ คำ ในปีโล ๗๔๘ ฟาสีทอง มีลูกเมืองฟ้าไทย (๓๘๐/๒)

๔ x x x x x x

๑ ขาดไป ๔๘ ปี แผ่นที่ไทยฟ้าสว่างครองยังไม่พบ

๒ ขาดไป ๑๐๑ ปี แผ่นที่ไทยเลื่องลายครองยังไม่พบ

๓ ยังขาด ๑๐๒ ปี แผ่นที่เดือนส่องแสงครองยังไม่พบ

๔ ยังขาด ๑๖๕ กว่าปี แผ่นที่เมืองฟ้าไทยครองยังไม่พบ

เลื่องลือว่า เมืองทอง “ขุข” หิน “ปราน” ขุนไทย ผู้ถูกขุนเมือง ขุนลือเลื่องลาวปีโล ๕๑๓ เลื่อนทองงาม กลอดลูกชื่อ เลื่องมาไทยเมืองทอง มั่นออกลูกผู้หญิง กลอดแล้วชื่อ ทองสิ่งงามตา กลอดอีกชื่อทองจอมไทย เลื่องรู้จันปีโล ๕๓๕ (๑๘/๑) ขุนเลื่องรู้ คิดความด้วยเมืองทอง ขุนลือเลื่องลาวผู้ครอง ๓๕ ปี เมียนางทองเลื่อง หนตั้งตันขุนโลผู้ถูก (หลาน) พ่อขุนเดิม (ชื่อขุนลือไทย) เดิมเมืองแมน เมืองอิน (เมืองแมน) ขุนอินเขา เขียววกักทองมา ๔,๑๕๐ ปี รอดถึงครั้งขุนโลตาย โห่มาดี ก่อเมืองทอง เมื่อถอ (ถึง) ฎได้ ๕๑๑ เมืองทองตัวขึ้นครองได้ ๒๕ ปี (๑๘/๒)

เลื่องมาไทย ได้กลองแทนพ่อเมืองทอง ปีโล ๕๔๘ เมีย (ใหญ่) ชื่อ แสงส่องฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) เทิน- บ้านทอง เมียใหญ่ แสงส่องฟ้า (๒๓๘/๑) ท้อง ปีโล ๕๕๑ มีลูกชาย (ชื่อ) เลื่องไทยลว่า เทินบ้านทองมีชาย ปีโล ๕๕๕ (ชื่อ) ไทยลัวทอง ปีโล ๕๖๐ แสงส่องฟ้ามี (หญิง ชื่อ) พวงทองลว่า (๒๓๘/๒)

๖ x x x x x x

๖ เลื่องลือลว่า ขุนเมืองกรุงทองไทยผู้อำนวยความสะดวกเมืองกรุง บิดถือความดี ถูกความดีของคนเมือง ลว่าไทยถือดี มีข้อของขุนเมืองเรื่องในกฎหมายเมืองกรุงทองเมืองไทย ไม่ให้คนไทยหลงผิดร้ายจึงฆ่าคนให้ตาย แม้ มันให้คนตาย ให้ฆ่ามันให้ตาย สมคิด เมียลูกมันไม่มีผิด จงไม่มีผิด ให้ปล่อยมัน แม้ใครข่มเหงให้เดือดร้อน ให้ จับมันเจียน ๕๕ เทื่อ คัดผิดเพื่อเพิ่มเจียน เลื่องลือลว่า ให้ขุนเสมียนจันพุด ปีโล ๑๐๒๕ (๑๑/๒)

เลื่องลือลว่า เมืองทองถิ่นแดนไทยลว่า ผู้กล่าวกฎหมายเมืองไทยลว่า แม้หญิงชายใดมันกล้ามดเท็จ พุดเท็จ ปิดบังเบี่ยงจึง ผิดให้คนอื่น ผิดมันหนัก กวนเจียนมัน ๑๒ เทื่อ ๒๕ เทื่อ ไม่รับผิดเพิ่ม ๑๐๐ ให้คุมขังใส่ตราง แม้มันหลบหนี เมื่อจับได้แล้วเพิ่มเจียน ๑๐๐ เทื่อ แล้วให้มันไปยังบ้านเรือน เปนอยู่อยู่เดิม แม้นเหิมทานกล้าใจ กทำ พุดเท็จ เดิม ๔๐๐ ให้คุมขังจนสมคิดแล้ว ปล่อยมัน เลื่องลือลว่าให้เสมียนจันพุดปีโล ๑๐๒๕ (๑๑/๑)

เลื่องลบขุนใหญ่ ถิ่นแดนเมืองลว่านี้มีลูกชาย (ชื่อ) ขุนเลื่องลือลว่า ขอมทองผู้สอนเรียนรู้ว่าลือว่า ไททุกผู้แล้ว ลุปมเมียโล ๑๐๕๓ เก็นขึ้นแทนพ่อเมื่อขบ ๓๔ ปี เมียใหญ่ ชื่อ สีทอง ลุขึ้นขานพ่อเจ้าเมืองเถื่อนให้ ขุนผดุงมารบ ข้าสู่มันแพ้แล้ว ไปตีเมืองแล้ว ถูกกลับมาลวในเดือน ๑ พักผู้คน ให้เตรียมเสบียงพอเพียงลูกศึกให้พร้อม (๕/๑) เดือน ๑๒ ถูกไปเมืองท้าวขุนขอม ข้ายึดเมืองขอม ขุนขอมขอขึ้นในเมืองทอง ตัวขุนเมืองชื่อจันนนาง ภูพวง เมียท้าวผู้เสียเมืองให้ขุนเลื่องลบ แล้วดูขุนเลื่องลบได้ขุนขอมปกครองขอมโดยเที่ยงแท้ ถูกทาง ในขุนเก็น ชอบใจแล้ว ในเดือนหก ยกกลับเมืองทองอำนวยความสะดวกพร้อมทั่วหน้ากันทุกนาย ทั่วลูกศึกไพร่ขุน เลื่องลบผู้ ขุนใหญ่ให้เขียนสือในนี้ (๕/๒)

เลื่องลือ ขุนเมืองทอง สวน เขมร เว้ อนัม เนนกอ เจนนี หัวปันนา ภูมกาม เวียงคำ ไนใต้ ข้ามชาวบก ในคนไม้เมืองลูนมลก เมืองชวก กับปิลี ในปีเมียเมื่อ ๑๐๘๓ เมืองทองมาล่อท้านเลื่อง หม่อมเมีย สิริทองเมือง มีลูกชายทับไทยทอง ลุปมแม่ ศีกลว่า เมื่อถึงเมืองขุนไคลานาง เลื่องลือลกลับถึงเมืองทองถิ่นไทย จลดู เดือน ๑ ให้ขุนเสมียนเมืองเขียนเรื่องแจ้งหมายเจาความเนาปีโล ๑๑๐๘ (๑๐/๑) เมืองกรุงทอง เมืองกรุงใหญ่กว้าง หมื่นล้านไร่งาน เมืองมามอบมากมายถึง ๑๕๘ เมืองจอมขอม เมืองพุมกาม มอน ม่าน เข่ง พูลาว ไช่ง พวก เวียดหนัม ยูนนาน มินหาน จานม่าน โหพันพาน เลียมลอกก ไทนั้น ลาวลาย ไมหงัน เมืองเข้า แม้ว ไทยยา เมื่อโสพาล จุนเงี้ยว เงินยาง ตั้งสู่ สามไทย เวียงมูเงี้ยว ไนวูอู ไทน้อย ลิบพันพาน จูแม่ำน พนม เมียวมุย ภูทาน เจนไน เจนนอก เขมร เวียงเวสูง จอม (ล) ลือ เขียน (๑๐/๒)

๕ ขุข คงเลื่อนมา เป็น กุข หิน คงเป็น หัวหิน ปราน อ่านตามตัว แต่อ่านว่าพรานก็ได้

๖ ยังขาด ๗๐ ปี แผ่นที่เลื่องไทยลว่าครองยังไม่พบ

๗ เลื่องลือลว่า ยังไม่พบปีครอง พบแต่กฎหมาย อาจเป็นลูกของขุนเลื่องไทยลว่า

เมืองทอง สุวณณภูมิ สุนาปรันตชนบท

พระเจ้าทับไทยทอง ผู้ตั้งชื่อสุวณณภูมิ ปีโล ๑๑๑๐ ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี

๑. ขุนทับไทยทอง ทรงเครื่องขุน มือขวาห้อยลงชี้แผ่นดิน มือซ้ายถือหอยขอด หรือหอยสังข์เครื่องหมายขุนใหญ่ ได้ที่วัดพริบพลี ขุนหญิงคู่ คือขุนหญิงงามดาเรืองฟ้าเก็บไม้ทั้น คงถูกขายไปหลอมเอาทองคำขายแล้ว

๒. ขุนทับไทยทอง ทรงเครื่องพระชีไทย มือขวายกขึ้น นิ้วชี้วงแสดงวงล้อ (ธรรมจักร) มือซ้ายพาดคักแบแสดงนิ้วสี่ เห็นอริยสัจ ๔ เครื่องทรงมีรอยรอบคอแบบพระ = กรองจีวรเรียบ ปางเจริญสมณธรรม ได้ที่วัดโสมฯ มาจากรางม่วง ราชบุรี

ทับไทยทอง เมืองทอง กรองปีโล ๑๑๑๒ ขวบ (ย่าง) ๒๕ เมีย (ชื่อ) งามดาเรืองฟ้า (และ) ดวงขวัญใจแล (นาง) ทองประดับคน (๒๓๕/๑) งามดาเรืองฟ้า มีลูก ปีโล ๑๑๓๖^๑ ชื่อ ทองจอมฟ้าเมืองทอง มีงานฉลอง มีเพลง (เรื่อง) ขุนอิน (และ) ขุนโล (๒๓๕/๒)

กฎหมายฝัวเมีย และสินสมรส มรดก

กตหมายเมืองทอง ขุนทับไทยทองกล่าวข้อใน ปีโล ๑๑๑๘ เดือนอ้าย เรื่องฝัวเมียตน คนข้าของ (๗๑/๑) คน แม้มียูกแล้ว ห้ามฆ่า เมียน ดี พร้อมห้ามขาย กวนดูแลมันเลี้ยงดูสมกวน (๗๑/๒)

เมื่อฝัวตาย มันได้ของ เมียตาย ฝัวเลี้ยงลูก จัดสิ่งของคอยลูกใหญ่ (๗๒/๑) เมื่ออย่าร้าง ต่างพร้อมกันบอกขุน ให้ผู้ขุนเข้มสิ่งของ ข้าว เรือน ที่ นา จัดออก ๒ (ส่วน) ให้มันคน (ละ) ครึ่ง (๗๒/๒)

กตหมายฝัวเมียอีกแผ่นหนึ่ง ที่เขียนกตกฎหมายเห็นชัดเจน ชื่อทับไทยทองก็พอเห็นได้ จึงนำมาลงไว้เพื่อประจักษ์

^๑ เข้าใจว่าแต่งงานทีหลัง ขุนไทยมก็มีเมียคราวหลังฯ

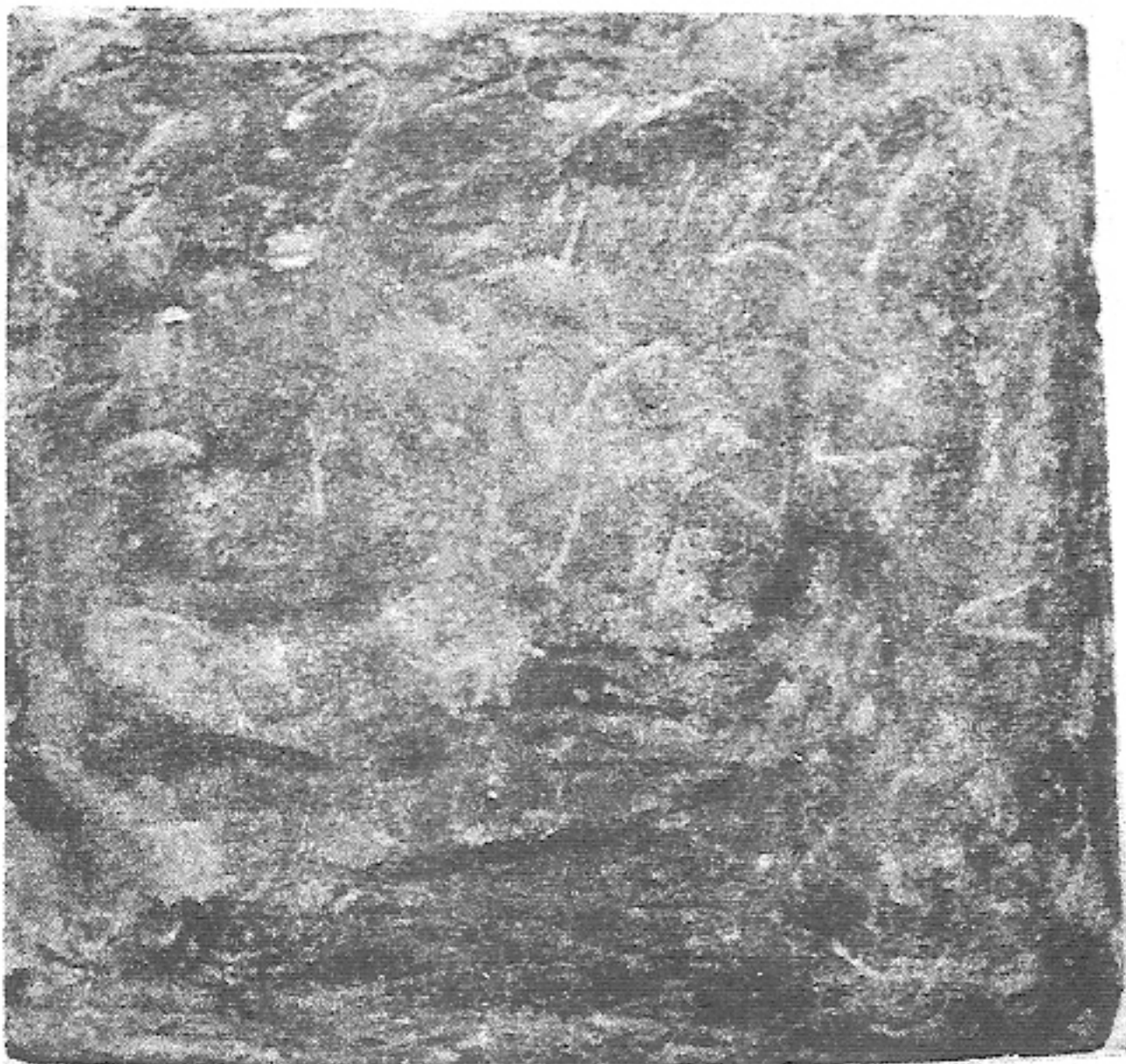

- กตัญ หมาย คน ผัว
- เมีย ค่อ ทับไทยทอง(ว่า)
- เมีย (อ) ย่า ผัว แบ่ง เงิน
- ทอง แก่ เมีย ๑ เท่า
- กวาย จัว ช้าง ม้า สวน นา
- แบ่ง มั่น คน (ละ) เก็ง (ครึ่ง)

กตัญหมายคนผัวเมีย ทับไทยทอง เมีย ย่า ผัว แบ่ง เงิน ทอง แก่ เมีย ๑ เท่า กวาย จัว ช้าง ม้า สวน นา แบ่ง มั่น คน (ละ) เก็ง (ครึ่ง) (๓๕๐/๑) เมื่อมันมี ลูก ๒ แบ่ง คน (ละ) คน เท่ากัน ถ้ามีคนเดียว ให้พ่อเลี้ยง ทั้งแม่ แม่กว่า ๓ คน ให้แบ่งตามที่มีรักลูกดี (๓๕๐/๒)

กตหมาย ทับไทยทอง ข้อต่อ ฉิงแปนเมีย เมียหน่ายผัวเก่า เหนชยอื่น คนดีกว่าผัว ให้ขอย่าให้แจ้งต่อขุน (๔๐๓/๑) ผัวยอม หรือขุนว่าอย่าแล้ว มันมีผัวอีกได้ แม่ไม่อย่า (มี) ผัวซ่อน ต้องจำมัน (๔๐๓/๒)

กฎหมายสมัยขุนทับไทยทอง เมืองทองระบूपิโลไว้

๑. เรื่อง กตหมาย ทับไทย

๒. ทองปีโล ๑๑ (๑๑๑๘)

๓. เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ

๔. คนผัวเมีย ผู้ใด...

บรรทัด ๒ เห็นปีโลชัดเจน ส่วนตัวเลขเห็นชัดคือ ๑-๘ เส้นบาง และไม่ได้ใช้แบ่งได้ กลองถ่ายจับได้เท่านี้พอเห็นได้

เรื่องกตหมาย ทับไทยทองปีโล ๑๑๑๘ เดือนอ้ายขึ้น ๑๒ ค่ำ คนผัวเมียผู้ใด (๓๕๑/๑) อย่าร้าง หรือตาย ผู้อยู่หลังมีสินของ แม่มีสิ่งของ (และ) กุลลงได้เอง (๓๕๑/๒)

สมัยพระเจ้าทัพบไทยทอง ยังได้แผ่นใหญ่ ๆ ที่ดอนโตนดอีก ๗ แผ่น กล่าวตามลำดับอ่าน แผ่น (๑) เล่าเรื่องพระปุลณ ลงตอนต่อไป (๒) จารึกทองจอมฟ้า (๓) จารึก พระปุลณะกล่าวพระพุทธรูป และสาส์นพระเจ้าพิมพิสาร (๔) กฎศึก (๕) พระปุลณจกนิธิกัณทกาธา (๖) พระปุลณจารึกคำแปล (๗) หนึ่ง มีพระพุทธรูปปางประสูติ หน้าอื่นพระพุทธรูประวิทย์อ ไม่ได้อ่าน

กฎหมายอัยการศึก

(แผ่น ๔ ต้นข้างบนและล่าง) กฎหมายศึก ต้นทัพบไทยทอง เมืองทอง งามตา เรื่องฟ้า ขุนหญิงเมืองทอง (ล่าง) ขุนลีโอนา ขุนกฎเมือง ขุนคลัง ขุนอู่เมือง (ยาว ๓) ต้นทัพบไทยทอง สั่งขุนหญิงงามตาเรื่องฟ้า ขึ้น ๒ คำ เดือน ๖ ปีโล ๑๑๖๒ เอ็น (เรียก) หาตัวขอมอินทอง ขุนต้นศึกไทย ขุนไวศึกลัว (ยาวขวา) มาชุมนุมในเรือนต้น ดอนโตนด คัดเอาคนศึกและกฎหมายคนเมืองทอง

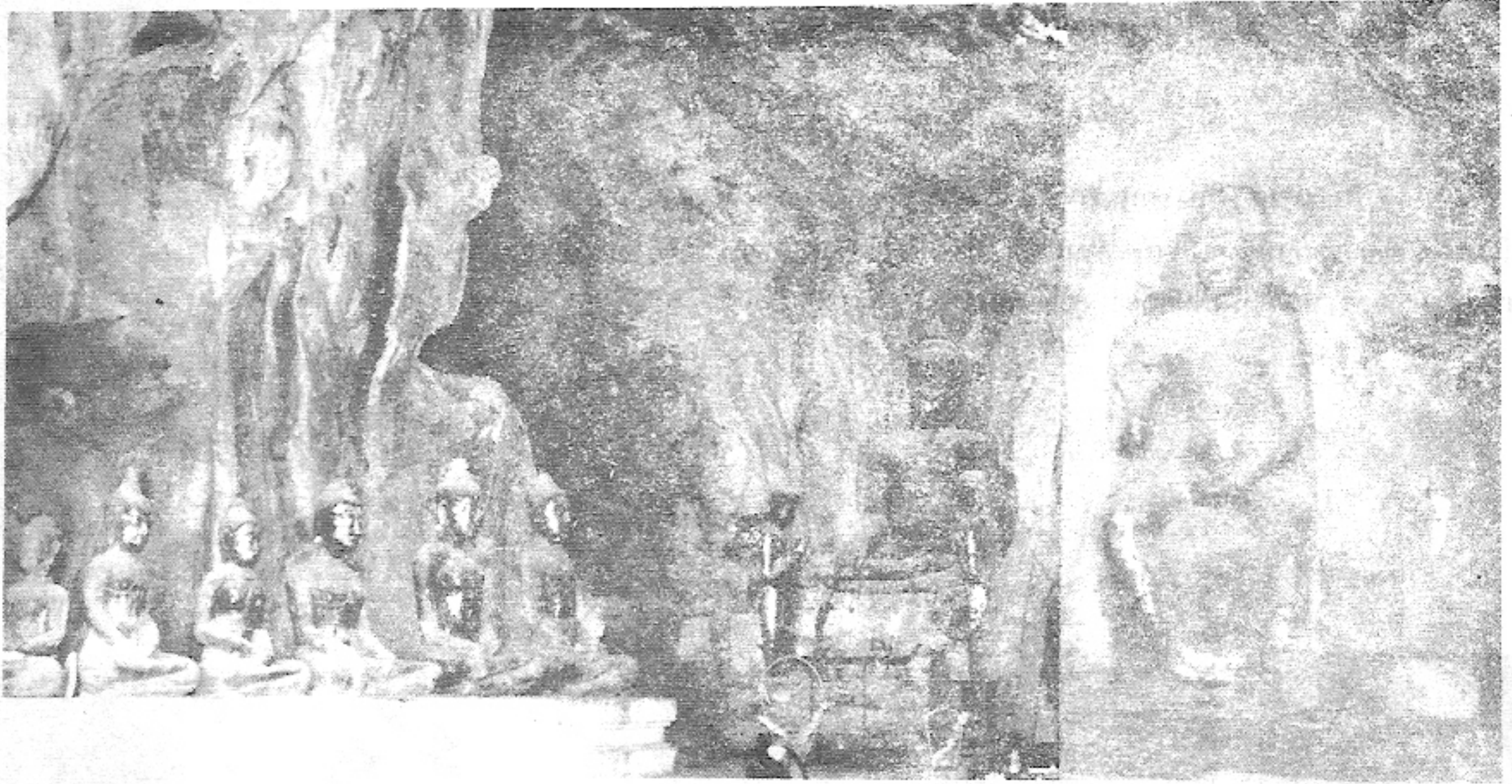
(หน้าใหญ่ ๑) ขึ้น ๑๒ คำ เดือน ๕ ปีโล ๑๑๖๓ ขุนหญิงงามตาเรื่องฟ้า มื้อทัพบไทยทอง ผัวตนให้ เอือนแจ่งคนไทผู้ชายยิง (หญิง) นักยิง นักมวย นักไม้ นักดาบ ช้าง ม้า ทั้งชายยิง ควนเอาเป็นคนศึก อยู่ถิ่นบ้านใดได้พอ ๗๐๐๐ คน ชื่อ ลูกศึก แม่เมื่อศึกไม่มีมา เปนแล้วเอาใช้ป้องกัน กัน ถิ่น บ้าน เรือน ต้น แล พี่ น้อง แม่ พ่อ เมีย ลูก อยู่กินดี เมื่อมีศึกถึง เอ็นมาปจ่างองศึก แม่หลักให้ฆ่าเส้นผีสู้ (หน้า ๒) หนึ่ง เมื่อมีอยู่บ้านให้ที่ดินยี่สิบไร่ เพาะข้าวกิน เลี้ยงเมีย ลูก พ่อ แม่ พี่ น้อง มีพอ เพิ่มให้อีก ๒๐ (ไร่) สอง ศึกบ่อมี ควลฝึกมือมีดีเมื่อไปสู่ที่ใด หรือไม่เอาให้ผู้อื่น สาม มีศึกมา ให้มาในหมู่สู้ หนีไม่มาสู้ศึกให้จับตัดหัวและชนะศึกต้องตกรางวัลชนะ สี่ มื้อมันมีฝีมือ ไม่ให้มัน แลร้ายผู้อื่น แล (ถ้าร้ายผู้อื่น ให้จับเชียน) ห้า ถิ่นที่มัน เมีย ลูก พ่อ แม่ พี่ น้อง ห้ามผู้อื่นทำร้ายข้อย่าง

พริบพลี เพชรบุรี

สมัยเมืองแมน และเมืองทอง ดินแดนกับคนพริบพลี เพชรบุรีมีอยู่แล้ว ตอนนั้นอาจมีชื่อว่า ปราณ หรือ พราน หรือ กุณ ฯลฯ ตามชื่อดำบลต่าง ๆ ที่มีอยู่ แต่ตามอัฐกถาปปัญจสตฺถนี้มีเล่าไว้ว่า สุนาปรันตชนบท ยังแปลได้ว่า ชนบทสุดแดนอื่นของชาวคนดุร้าย เฉพาะศัพท์อาจแยกและต่อได้ว่า (หลัง) สวนปราน (เอา ว เป็น อุ ทำ น. ให้ยาว และเอา ๑ ที่ปรานเป็น อ. เต็ม ค. ตามหลักบาลี สำเร็จเป็นสุนาปรันต) สุนาปรันต สวนปราน พริบพลี เพชรบุรีมีอยู่แล้ว กับมีคนอยู่บริบูรณ์แล้ว ถึงมีหัวหน้า หรือ ขุน คือ ขุนกล่อม และขุนหญิงกุน ซึ่งมีลูกหลายคน ที่สำคัญ คือ ขุน หรือ พระมหาปุลณเถร และ ขุน หรือ จุลปุลณ

ภายในถ้ำฤๅษีเขางู ราชบุรี มีปรากฏอย่างนี้

จากซ้าย-กลาง จะเห็นรอยเซาะเป็นเศียรรูใหญ่ หรือนาคราช ปรากฏดวงตาทั้งคู่ จะเห็นเป็นนาคล้อมเศียรต้อนรับ บน จะเห็นแผ่นพังพานเป็นร่ม จะเห็นพระพักตร์ พระเศียร พระหัตถ์ขวา และรอยเซาะสลักหินเป็นพระองค์ยังไม่สำเร็จ มีส่วนให้ทราบว่าเป็นพระพุทธรูปปางลีลาเสด็จเข้าประทับ ณ ถ้ำ จากนั้นจะเห็นถ้ำว่างใหญ่อยู่ในถ้ำนั้น และพระมหาปณณได้ทำกเบื้องจารึกไว้ในถ้ำนี้ พระพุทธรูปปางมารวิชัยนั้นเป็นหินทรายแดง ทำใหม่ ขาวสุด จะเห็นพระพุทธรูปปางประทับห้อยพระบาทแสดงธรรม ยกพระหัตถ์ขวาวางเป็นวงล้อธรรม เพราะหินปูนตรงนั้นมืออย่างนั้น พระองค์พระบาทซ้ายเป็นปูนก่อเป็นรูปและหินตรงนั้นไม่มี จึงดูล้ายเปลี่ยน ได้ทำรอยไว้ที่แข็งและเหนือจารึกนั้นมีรอยแสดงผ้าครอง ส่วนพระพุทธรูปที่สถิตบนฐานนั้น เป็นหินทรายแดง ซึ่งทำในภายหลังคือในสมัยราชพลี หรือ ไทยทวาลาว

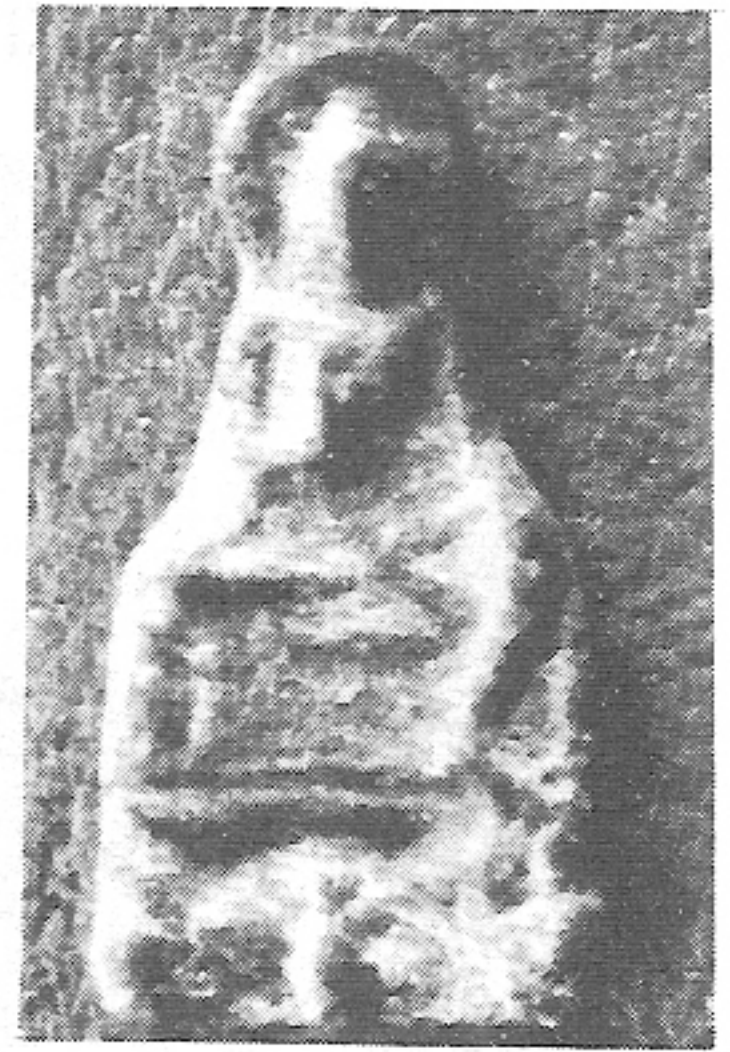
← พระพุทธรูปนาคปก ปางลีลา จะเห็นพังพานเศียร ๘ เศียรเป็นร่ม ตัวและหางนาคพันลง ณ พระกรและพระบาทแสดงปาง เสด็จเข้าประทับ ณ เขางู (พระพุทธรูปปางลีลานาคปกนี้ ได้พบเพียง ๓ องค์เท่านั้น สักส่วนเหมือนกับ นาคปก ๘ มีสนิมแดงมันปู)

สมัยพระพุทธกาลปีโล ๑๑๑๐-๑๑๕๐

ปรีนิพพาน หรือ พ.ศ. ๑

พระพุทธรูปปางเทศนา ห้อยพระบาทซ้าย ยกพระหัตถขวา ๔ พระองค์
(นิ้ว) แงอริยสัจ โปรดคนไทย ๓ ท่าน ที่ฐานจะเห็นรูปผู้ฟัง (สาวก) ๓ คือ พระปุลณเถร
พระสัจจพันธเถร พระเจ้าทัฬหายุทธอง สุวัณณภูมิราชา

นาคปก ๑

นาคปก ๓

นาคปก ๕

นาคปก ๗

นาคปก ๙

พระพุทธรูปนาคปก หรือ นาคราชาประทับสมาธิ พังพานนาคปก ทำรูปไบโพธิ์ พระพุทธรูปนาคปกใน
ชมพุทวิปไม่เคย พบ ๆ แต่รูปพระชินนาคปก คือ เปลือย ในเมืองไทยมี จึงหมายความว่าเสด็จประทับ ณ เขาสูง มี ๗ ยอด
หรือเสด็จโปรดนิมมทานนาคราช ณ นิมมทานที

ขัตุเนื้อใน มีน้ำหนัก-ตะกั่ว แข็ง-แสดงว่ามีเงินประสม มีก้อนเม็ดเหลืองเงา เข้าใจว่าทองคำเม็ด ที่มี
อยู่อย่างนี้ ไม่รู้ท่านประสมอย่างไร พบประมาณ ๕๐๐๐ องค์ เชื่อได้ว่าพระปุลณเถร กระทำไว้ตั้งแต่สมัยพระพุทธกาล
ก่อน พ.ศ. ๑

เฉพาะพระนาคปก ๕ นั้น ไม่ใช่พระพุทธรูป เป็นรูปพระญาณจรณ (ทองดี) ทำเป็นนาคปก ๕ เพราะ
เคยอยู่จำ ณ เขานั้น ที่เป็นพระพุทธรูปนาคปกไม่ได้มา อาจไม่มี หรือมีแต่ไม่พบ ใช้องค์นี้แทน ที่ว่าเป็นรูปพระสงฆ์นั้น
เพราะบนพระเศียรไม่มีจอมเมาลี เท่าที่ได้มานี้ความจริงพระนาคปก ๑.๒.๓ และ ๙. ก็พบคราวนี้ ได้นำมาทำแบบพิมพ์
ให้รู้กันทั่วไป (ขอกล่าวว่าไม่เคยทราบว่ามีอยู่)

ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุ ในชมพูทวีป

รูปพระมหาปุลณเถร ทองคอกบวบ ที่ฐานจะเห็นลายสือไทย อ. คืออรหันตปุลณ ฌ มือขวาแสดงท่าชนะมาร ฌ มือซ้ายประคองคอกบวบาน ซึ่งมีกลีบอย่างนี้ สัญลักษณ์ของช่างเพชรบุรีโบราณที่เรียกว่า กลีบบัวเต้าตาล หรือกลีบบัวจาวตาล พระอานนทเถรให้บรรพชา แล้วนำเข้ารับพระพุทธพจน์ ตรัสว่า เอหิภิกขุ

คอกบ้วนัน ถ้าดูจะเป็นพระพุทธรูป นั่งขัดตะหมาด อันเป็นเครื่องหมายทูลเชิญพระพุทธองค์เสด็จมา ช่างผู้หล่ออาจเป็นภิกษุธรรมวินัยดี ตอนนั้นพระพุทธเจ้ายังไม่ได้บัญญัติพระวินัย ยังไม่ได้ทรงอนุญาตจีวรกระทง ท่านจึงห่มจีวรแผ่นผ้า ซึ่งมีชายปรากฏ ได้ทำรูป มือ เท้า เหมือนช้าง แสดงสัญลักษณ์เดินป่าอย่างช้าง สัญลักษณ์ สุวัณณภูมิ ทุกส่วน ถัดหมด

๑ ฟอกกล่อม หรือ ขุนกล่อม ๒ แม่กุน หรือขุนหญิงกุน ทองคำสำริด ได้ที่โคกใหญ่วัดสรรเพชญ์ วังมณ

๑. ฟอกกล่อม ที่ทำรูปกลมไว้ที่หน้าหมวกเป็นรูปกลมบอกชื่อ “กลมกล่อม” ที่ทำหมวกยอดและเครื่องประดับเครื่องนุ่งห่มอย่างนี้ บอกฐานะเป็นขุนเมืองสมัยนั้น ที่ยกมือสองข้าง เป็นสัญลักษณ์ป้องกันบ้านเมือง ฌ ฝ่ามือทั้งสองทำรูปดอกมะลิ บาน บอกแม่กุน มกุล (มกุล มกธ = แปลว่ามะลิ)

๒. แม่กุน มีหมวกหรืองอบยอด ทำรูปกลมที่หน้าบอกชื่อ แม่กุน โดยทำตามผ้า มือขวาถือดอกบัวบอกยศ ขุนหญิง มือซ้ายถือผ้าพับ หมายถึงทอผ้า (หรือจีวร) ถวายพระมหาปุลณ สำหรับผ้าจะเห็นลายและลายหน้านาง มีเฉพาะภาคกลาง

ต้นพระสงฆ์ไทย เอหิภิกขุในไทย

รูปพระสังฆพันธเถร เอหิภิกขุในเมืองไทย หินทรายเทาแน่น ส่วนศักดิ์ศิลปะไว้โบราณ มีลายเส้นข้างหลัง พอมีเค้าว่า ปี ๖๘๘

ช่างผู้สร้างออกความคิดโล่งโปร่งไว้ ตอนนี้นำสำหรับรูปบอกยังเป็นคาบส หรือชีไพร เพราะมีหนดและผมกระเจิงยาว

ท่า-นั่งของๆ ประนมมือแก่ออกจะกราบแบบโบราณ (แขนหักหายไป) ณ ฐานสูงนูน มีเค้าทางซ้ายรูปเท้าซ้าย ทางขวารูปเท้าขวา อันแสดงพระพุทธรูป ณ ฐานราบ ด้านซ้ายที่มีลายนั้น มีเค้าลายสื่อไทย ส. และมี จ.จ. อยู่ล่าง อ่านได้ว่า สังข์ ฐานราบด้านขวามีลาย พักข้างล่างมีลาย น.ธ. คือ พันธรวมเข้าเป็นสังฆพันธ สัญลักษณ์ สุวณณภูมิทำแสดงท่า รูปนี้และเศียรหินทรายขาวใช้ซอร์คได้รอยขึ้นชัดเจน

๑

๒

๑ รูปพระปุนณเถร หล่อด้วยทองคำ ได้อธิบายมาแล้ว

๒ รูปนี้ อ่านเป็นพระพุทธรูปก็ได้ แต่ท่าเกลาอย่างนี้เหมือนรูปพระปุนณ (องค์ซ้าย) ไม่มีเมาลี เกตุมาลา จึงเห็นว่าเป็นรูปพระสังฆพันธเถร หัตถ์ขวาแสดงท่าชนะมาร หัตถ์ซ้ายประคองรูปอย่างนั้น ดูเป็นรูปเท้า ซึ่งปลายเท้าออก คือ พระพุทธรูป ดูเป็นรูปพิศุฎฐา อันหมายความว่านั่งประคอง ปกครอง อยู่ประจำ ณ สังฆพันธศิริก็ได้

เศียรหินทรายขาว ถ้ำค้างคาว ปราณ

๑

๒

เศียรนี้มีหมวกยอดคล้ายสัญลักษณ์ว่าทำหมายถึงตอนยังไม่ได้บวช และหมวกยอดนี้บอกฐานะของท่านว่า เป็นขุนเมืองพริบพลี

๑. เศียรด้านหน้า ปุณณภิกขุ

๒. เศียรด้านหน้า แม่กุน

เศียรด้านหลังเห็นลายสื่อไทยว่า

ปุณณภิกขุ แม่กุน

สมัยพระพุทธกาล ณ ชมพูทวีป

วัสสาอนุกรมพระชนมายุ ๘๐ พระพุทธวัสสาอนุกรม ๔๕ พรรษา

ได้พบพุทธวัสสาอนุกรม พระพุทธโฆสเถระได้รจนาไว้ในญาโณทยปกรณ ซึ่งสมเด็จพระสัมมราช (อยู่) วัดสระเกษ ได้ทรงให้พิมพ์ พ.ศ. ๒๕๐๖ จึงย่อจากนั้น

สมเด็จพระอรหันตสัมมาสัมพุทธสมณโคดมพระบรมศาสดา พระผู้มีพระภาคเจ้าของพวกเรา นั้น พระนามเดิมว่า สิทธัตถ โคตมโคตร อริยกชาติ ขัตติยราช ศากยตระกูล ณ กบิลพัสดุ์นคร เนปาลประเทศ (ตอนนั้นยังอยู่ในชมพูทวีป ซึ่งเป็นชื่อรวมรัฐต่างๆ ในสมัยนั้น) เสด็จอุบัติ ณ วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วิสาขมาส ก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี ตรงกับปีโลไทย ๑๑๑๐ เป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่พระองค์เดียวของพระเจ้าสุทโธทนมหาราช และพระนางเจ้าสิริมหามายาเทวี อัญญา มโนรธาปุณฺณิ เล่าว่า พระนางสิริมหามายาเทวี มีพระน้องนาง ชื่อ โคตมี หรือมหาปชาปตีโคตมี ทั้งสองพระองค์เป็นพระราชธิดาของพระเจ้าชนาธิปราชโกถิยวงศ์แห่งเทวทหนคร ในกาลทรงเจริญวัยแล้ว พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ทรงกระทำมงคลทั้ง ๒ พระนางนั้นได้นำสู่พระราชมณเฑียร ได้ทรงครรภ์ใกล้ ๆ กัน พระนางสิริมหามายาเทวี ประสูติพระสิทธัตถโพรสิตฺว์แล้ว ๗ วัน ทรงกระทำกาละไปอุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์ พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ทรงตั้งพระนางมหาปชาปตีโคตมีในตำแหน่งพระอัครมเหสี และพระนางเจ้าประสูติพระนันทราชกุมารในวันนั้น ได้พระราชทานพระนันทราชกุมารแก่พระชาตินางนมทั้งหลาย ทรงรับเลี้ยงทะนุบำรุงประทานพระจีวรารพระสิทธัตถราชกุมารโพรสิตฺว์ตลอดกาล พระสิทธัตถโพรสิตฺว์เจ้าเจริญวัยพระชนมายุได้ ๗ พรรษา ได้เสด็จในพระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ได้ประทับ ณ ร่มหว่า ทรงกระทำสงบบรรอุปฐมาณ พระชนมายุ ๑๖ พรรษา ได้อภิเษกครองราชสมบัติ และอุปภิเษกกับพระนางพิมพาโยธราเทวี พระชนมายุได้ ๒๕ พรรษา พระนางพิมพาประสูติพระราหุลราชโอรส ในวันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๘ พระสิทธัตถมหาสัตฺว์เจ้า เสด็จออกในคืนวันนั้น ทรงม้ากัณฐกะ มีฉันทมหาดเล็กตามเสด็จ บ้างว่า ทรงทูลพระราชบิดาแล้วอธิษฐานเพศบรรพชิต ณ ริมฝั่งแม่น้ำอโนมาที่ เสด็จพระองค์เดียวลงมามครรัฐ ทรงสนทนากับพระเจ้าพิมพิสาร พระราชมครรัฐแล้ว เสด็จไปสำนักดาบสทั้งสอง จึงเสด็จไปทำทุกกรกิริยา ณ คยาสิสประเทศ ณ บริเวณฝั่งแม่น้ำเนรัญชรา ๖ ปี ณ วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ วิสาขมาส ก่อน พ.ศ. ๔๕ ปีตรงกับปีโลไทย ๑๑๔๕ ประทับ ณ กวรมโพรพฤษ ได้ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ณ กาลใกล้รุ่งคืนนั้น จากนั้นจึงนับกาลตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า พุทธวัสสา ไทยว่าพุทธพัสสา และพุทธพรรษา (ของมครแท้ว่า วสุส)

พุทธวัสสา ในญาโณทยปกรณ พระพุทธโฆสเถระกล่าว ๒๕ พรรษา เท่านั้น โดยกล่าวประทับที่ต่างๆ ไม่นาน ๒๐ พรรษา ประทับแน่นอน ณ สาวตตี ๒๕ พรรษา รัชมปฏฐกถา ภาค ๑ กล่าวว่า ประทับกรุงสาวตตี ๒๕ พรรษา คือ ประทับ ณ เขตวันของท่านอนาถปิณฑิก เศรษฐี ๑๕ พรรษา ประทับ ณ บุพพารามของนางวิสาขามหาอุบาสิกา ๖ พรรษา จึงพอได้ว่า นับพรรษาประจำที่พรรษาเดียวบ้าง ดิดกัน ๓ พรรษาบ้าง กว่าบ้าง เป็น ๕ ครั้ง ในจำนวน ๑๕ พรรษา ประทับ ณ บุพพารามอีก ๖ พรรษา ไม่ได้กล่าวในญาโณทยปกรณ จึงเป็น ๒๕ พรรษา และในนี้กล่าวประทับ ณ นิโครธาราม กรุงกบิลพัสดุ์ ๕ พรรษา ส่วนรัชมปฏฐกถากล่าวว่าประทับ ณ นิโครธาราม ๑ พรรษา ไม่เหมือนกัน และวัสสาอนุกรมนี้อีกกล่าวในกาลนี้ห่างกัน ๒,๕๐๐ ปีมาแล้ว อาจถูกหรือไม่ก็ได้ พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเป็นพระโพรสิตฺว์อยู่ ๒๕ พรรษา ทรงเป็นบรรพชิตโพรสิตฺว์ทำความเพียร ๖ พรรษา ตรัสรู้เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงพระชนม์ชีพอีก ๔๕ พรรษา จึงเป็นพระชนมายุ ๘๐ พรรษา

พรรษาที่ ๑ เสด็จสู่สิปปตนิคมท้าววัน พาราณสี ถึงวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ตรัสรัชมจักกับปวัตตคนสูตร ปฐมเทศนาโปรดพระปัญจวัคคีย์ ได้ประทานเอหิภิกขุแก่พระอัญญาโกณฑัญญ แรม ๕ ค่ำ ตรัสอนัตตลักขณสูตร ประทับจำพรรษา โปรดยสกุลบุตร บิดา มารดา ภริยา สหาย ออกพรรษา วันเพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ทรงแสดงอาทิตย์ปริยายสูตร โปรดพระชฎิล ๑,๐๐๐ รูป ในวันเพ็ญเดือนยี่ พระองค์เดียวเสด็จสู่ลังกา

เสด็จกลับพระสงฆ์พันรูปแวดล้อมเสด็จสู่ลัญจิวุญยาน สวนตาลหนุ่ม กรุงราชฤกษ์ พระเจ้าพิมพิสารพร้อมกับพระราชบริพารเสด็จมาเฝ้า ได้ถวายพระเวฬุวัน ขึ้นเดือน ๓ พระสารีบุตรและพระโมคคัลลาน พร้อมกับบริวาร รวม ๒๕๐ มาเฝ้า ประทานเอหิภิกขุและพระธรรมเทศนาให้บรรลุนิพพานแล้ว วันเพ็ญ เดือน ๓ มาฆมาส พระสงฆ์ ๑,๒๕๐ ประชุมกัน พระองค์ตรัสพระโอวาทปาติโมกขคาถาประกาศหลักพระพุทธศาสนา ณ มาฆปุณณมี เพ็ญขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓

พรรษาที่ ๒ ประทับจำพรรษา ณ เวฬุวันารามนั้น เพื่อทรงเปลื้องปฏิกุณ ที่ประทานแก่พระเจ้าพิมพิสาร

พรรษาที่ ๓ ก่อนกาลพรรษา เสด็จกรุงกบิลพัสดุ์ โปรดพระเจ้าสุทโธทนะ พระประยูรญาติ ตรัสเวสสันดรชาดก ปฐมสมโพธิกาเล่าว่า ในวันที่ตรัสเวสสันดรชาดกนั้น ไม่มีใครนิมนต์ รุ่งวันที่ ๒ จึงเสด็จวางบิณฑบาต พระเจ้าสุทโธทนะเสด็จไป ตรัสพระคาถาธรรมบทสอนให้พระพุทธบิดาบรรลุนิพพานได้ผล วันที่ ๓ เสด็จสู่ราชนิเวศน์ ทรงกระทำกัตติกาแล้ว ตรัสพระคาถาธรรมบทให้พระพุทธบิดาบรรลุนิพพานได้ผล พระนางมหาปชาบดีโคตมีเป็นต้นบรรลุนิพพานได้ผล วันที่ ๔ เสด็จสู่ราชนิเวศน์ ทรงกระทำกัตติกาแล้ว ตรัสมหาธรรมปาสดชาดก ให้พระพุทธบิดาบรรลุนิพพานได้ผลแล้ว และน่านันทออกแล้ว และได้ทรงนำพระราหุลออกให้บรรพชาเป็นสามเณรองค์แรก ทรงจำพรรษา ณ นิโครธาราม

พรรษาที่ ๔ ญาโณทยปกรณ กล่าวเนื่องกันว่า ที่ ๓ ที่ ๔ ทรงโปรดพระพุทธบิดาให้บรรลุนิพพานได้ผล และบรรลุนิพพานได้ผล ทรงประทานเอหิภิกขุแก่พระสากยราชกุมาร ๑๖,๐๐๐ เป็นพระภิกษุ แล้ว เสด็จไปประทับ ณ ป่ามะม่วงป่า อนุปิยัมพวัน อนุปิยนิมม ของมัลลราชทั้งหลาย และ ๖ กษัตริย์ คือ ภัททิยราชา ภคุ กิมพิล อานันท อนุรุทธ เทวทัตต มีกัลบกชื่อ อุบาลีเป็นที่ ๗ ไปเฝ้า และอุปสมบทเป็นภิกษุในที่นั้น

พรรษาที่ ๕ นี้ ปฐมสมโพธิกา บริเฉทที่ ๒๑ กล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จนิวัตตนการสู่กรุงราชฤกษ์ เสด็จสถิต ณ เวฬุวันมหาวิหารกับด้วยพระภิกษุสงฆ์ทั้งปวง อยู่จำพระวัสสาเป็นคัมภีร์ ๔ ณ ที่นั้น ซึ่งไม่ต้องกัน อาจเป็นไปได้ คือ ในปฐมโพธิกาลนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ายังไม่ทรงบัญญัติพระวินัย โดยเฉพาะ คือ กาลจำพรรษาจึงไม่มีการกล่าวคำอธิษฐาน พระองค์ทรงอนุญาตจำพรรษา หรือบัญญัติพระวินัย เมื่อพรรษา ๒๐ ล่วงแล้ว ฉะนั้น พระพุทธโฆสเถระ จึงเรียกกาลว่า 'อนิวัธวาส' คือทรงจำพรรษาไม่เป็นที่ จากพระพุทธพรรษาที่ ๒๑ ไปจึงเป็น 'ฐวนิवास' คือ ทรงเข้าจำพรรษาประจำที่แน่นอน ด้วยเหตุนี้พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จมากรุงราชฤกษ์ กระทั่งเข้าพรรษา อาจไม่ตลอด ๓ เดือน ทรงเห็นอุปนิสัยพระพุทธบิดา และ สากยกุมาร ๑๖,๐๐๐ ตกลงแน่นอนว่า 'ออก' ก็เสด็จไปในตอนปลาย ท่านที่รจนาเรื่องตอนต้นก็กล่าวจำพรรษา ณ เวฬุวัน รจนาเรื่องตอนปลายก็กล่าวว่า จำพรรษา ณ นิโครธาราม ถูกผิดอย่างไร ก็มีรจนาหลักฐานอยู่แล้ว จึงขอเล่าแยกเพื่อไม่ค้ำกันและถูกต้องกันตลอด

พรรษาที่ ๓ ทรงจำพรรษาอยู่ ณ นิโครธาราม พระประยูรญาติสากยราชได้ชวนบังคับพระสากยกุมาร ๑๖,๐๐๐ กว่าจะเรียบร้อยพร้อมกันได้-ได้พาเข้าอุปสมบท พระองค์ประทานเอหิภิกขุตลอดวัน ออกพรรษา พระองค์พาพระภิกษุใหม่เที่ยวป่ามหาวัน ถึง อนุปิยนิมมของมัลลราช จึงเข้าประทับ ณ สวนมะม่วงป่า มีชื่อว่า อนุปิยัมพวันนั้น ๖ ท้าวราช หรือ ๖ กษัตริย์ราช ๖ พระองค์ คือ ภัททิยราชา ภคุ กิมพิล อานันท อนุรุทธ เทวทัตต และ อุบาลี กัลบกเป็นที่ ๗ ซึ่งถูกพระประยูรญาติติเตียน จึงสละออกไป ไปเฝ้า และอุปสมบท ณ ที่นั้น และทรงพาจาริกไปมคธรัฐประทับ ณ เวฬุวัน ก่อนจะเข้าพรรษาที่ ๔

ในกาลนั้น อหิวาตกโรคระบาดทั่วกรุงเวสาลี วัชชีรัฐ เจ้าลิจฉวีกับชาววัชชีไม่สามารถระงับได้ จึงตกลงส่งมหาลิกุมารเป็นต้นไป ทูลเชิญเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงรับและเสด็จก่อนเข้าพรรษา ๑๕ วัน พระเจ้าพิมพิสารทรงจัดขบวนเรือขนานถวาย จึงเป็นสมาคมใหญ่ ชื่อ กังโคโรหณะสมาคม คือ ประชุมสมาคมลงแม่น้ำคงคา ทั้งเสด็จไปและเสด็จกลับ เสด็จถึงฝนตกใหญ่ ตรัสรัตนสูตรประทานบาตรศิลาให้พระอานนทเถระกระทำน้ำมนต์ ประพรม ๑๕ วัน อหิวาตกโรคระงับแล้ว เสด็จกลับประทับ ณ เวฬุวัน

พรรษาที่ ๔ ประทับอยู่ ณ เวฬุวันนั้น ในพรรษานั้น ทรงตรวจดูสัตว์โลก ทอดพระพุทธจักขุญาณ

เห็นพระพุทธบิดาจะมีอุปนิสัยแห่งพระอรหัตตผลจะประจวบหน้าและบรรลุอรหัตตผล และนิพพานในพรรษาที่ ๕ จึงเสด็จไปประทับ ณ นิโครธาราม เพื่อเสริมกำลังพระอุปนิสัยอรหัตตผลให้สูงขึ้น ออกพรรษาแล้ว เมื่อกาลสมควรได้ทรงพาพระภิกษุสงฆ์จาริกไปในที่ต่าง ๆ ตลอดป่ามหาวัน

พรรษาที่ ๕ เสด็จเข้าอาศัยพระนครเวสาลี ประทับอยู่จำพรรษา ณ ภูเขาศาลาราวป่ามหาวัน ชานพระนครเวสาลี ในระหว่างพรรษา ทรงให้หมู่ภิกษุสาขยราชกุมาร ๑๖,๐๐๐ องค์บรรลุอรหัตตผลแล้ว

พรรษานี้ (ปฐมสมโพธิไม่ได้กล่าวไว้ในหรือนอกพรรษา) พระเจ้าสุทโธทนมหาราช ทรงประชวรหนัก ทรงปวดตลอดพระวรกาย จึงทรงระลึกถึงพระราชโอรสพระราชนัดดา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงทราบวาระจิต จึงตรัสชวนพระนันท พระอานันท และราหุลสามเณร และพระอรหันตสงฆ์ ๕๐๐ ทรงพาเสด็จทางอากาศถึงฉัฏฐพถัมภ์ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสอธิษฐาน ทรงลูบพระศีรษะเกล้า พระนันท ลูบพระสรีรกายขวา พระอานันท ลูบพระสรีรกายซ้าย พระราหุลลูบพระปฤษฎางค์ พระโรคาพาธเจ็บปวดทั้งปวงระงับสิ้น เสด็จลุกได้ พระผู้มีพระภาคตรัสอนิจจาที่สังขยัตต์ตลอดคืนวัน วันที่ ๗ พระเจ้าสุทโธทนมหาราชได้บรรลุอรหัตตผล และปรินิพพานภายใต้พระเศวตฉัตร ตรัสให้พระมหากัสสปเถระไปหาที่กระทำเรือนยอดแล้ว เสด็จกระทำฌานกิจประชุมเพลิงแล้ว เสด็จไปประทับ ณ นิโครธาราม พระนางมหาปชาบดีโคตมีเสด็จไปทูลขออุปสมบทเป็นภิกษุณี ตรัสปฏิเสธ ห้ามตลอด ๓ วาระ เสด็จจาริกไป

จิตตมาส กาปักกัฏฐ์ คือ แรมเดือน ๕ พระองค์เดียว เสด็จสู่ลึงกาทวิปเป็นครั้งที่ ๒ ทรงฝึกฝนจุโลทรม ไททรรณการาช ๒ พี่น้องวิวาทกัน เหตุรัตนบัลลังก์ระงับแล้ว เสด็จกลับทางอากาศ

พรรษาที่ ๖ ในพรรษา เสด็จจำพรรษา ณ ภูเขามกุลบรรพต อินทกุลชฎิลกับชฎิล ๑ พัน ซึ่งอยู่ ณ สถานบรรพตไปเฝ้า ทูลถามว่า ความสุข สมภพจากไหน ตรัสด้วยพระกาถาเป็นต้นว่า ยโต สนฺติปทํ สุขํ ตโต สนฺติปโท สุขํ จากที่ใด สันติบทเป็นสุข ที่นั่น สันติบทก็เป็นสุข...ชฎิลทั้งหมดเลื่อมใส ทูลขออุปสมบท ประทานเอหิภิกขุแล้ว ทั้งหมดนั้น กระทำบรรลุอรหัตตผล

พรรษาที่ ๗ พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงอาศัยพระนครสาวัตถี ทรงกระทำยมกปาฏิหาริย์ ณ ต้นมะม่วง ชื่อว่า คัณฐามพรุกข ในเย็นวันอาสาฬหปุณณมี คือ วันเพ็ญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ แล้วเสด็จสู่ดาวดึงส์สวรรค์ เพื่อทรงแสดงพระอภิธรรมแก่พระพุทธมารดาสิริมหายาเทวี ตรัสตลอด ๓ เดือน พระพุทธมารดาได้บรรลุโสดาปัตติผล พระพุทธมารดาองค์นี้ปรารถนาเป็นมารดาของพระพุทธเจ้า ๒ พระองค์ จะไปอุบัติเป็นพระพุทธมารดาของพระสิริอริยเมตเตยยสัมมาสัมพุทธอีกพระองค์หนึ่ง พระนางจึงมีแต่สุขสำราญตลอดในกาลนั้น ปฐมสมโพธิกา ยังกล่าวว่า ทรงดำรงเพศเทพบุตร จึงไม่ทรงทราบทุกข์ลักษณะ เท่าที่ดูตามอภิธรรมปิฎก ทรงตั้งมาติกา แม่บทแล้ว กระจายพิสดารตรัสด้วยพระสุรเสียงไพเราะ พระพุทธมารดาทรงยินดีว่าลูกแล้ว ได้ฟังก็เพลินฟังตลอดกาล สังโยชน์ทั้ง ๓ ก็ระเหิดหายไป ทรงแสดงจบแล้ว ในวันออกพรรษา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ เสด็จลง ณ ที่ใกล้ประตูเมืองสังกัสสนคร มหาสมาคมมี ๓ คือ คังโกโรหนสมาคม ยมกปาฏิหาริย์สมาคม และเทโวโรหนสมาคม

ในยมกปาฏิหาริย์นี้ ที่แปลคือ ธรรมปทัฏฐกถา เรื่องยมกปาฏิหาริย์ มีพุทธบริษัทเข้าทูลขออาษาแสดงแทนระบู้ชื่อสามเณรี ภิกษุณี ตามที่ปรากฏ ทรงอนุญาตอุปสมบทภิกษุณี สามเณรี พรรษาที่ ๑๕ แต่ใน พรรษาที่ ๗ อาจเป็นอย่างนี้ คือ สตรีออกบวชในสมัยนั้นมีมาก เช่น ภรรยาเก่าของพระมหากัสสป และสาภิยานี ได้ปลงผมครองผ้ากาสายะ บิณฑบาต อยู่ภิกษุณีเหมือนภิกษุณีทุกอย่าง ครั้นทรงอนุญาตแล้วก็เป็นชื่อภิกษุณี สามเณรี ไม่ผิดไปจากเดิม เมื่อท่านเขียนเรื่องจึงเรียกชื่อในคราวหลังนั้น ก็อาจเป็นได้

พรรษาที่ ๘ ในพรรษา ทรงเข้าอาศัยภูเขาสุมารคีรี ภัคชนบท ประทับจำพรรษา ณ ป่าเกสกลาวัน ทรงผจญ ทูณฐยักข ทรงแสดงอนิสงส์ศีล ให้ดำรงในโสดาปัตติผล ให้ทั้ง ๑๐๐ คณะยักขสมาทานศีลเป็นผู้มีศีลธรรมแล้ว

พรรษาที่ ๙ ในพรรษา พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเข้าไปอาศัยกรุงโกสัมพี ประทับจำพรรษา ณ วิปการาม

หรือ ไฉลิตาราม กัทธมาณพ คฤหบดีบุตร พร้อมกับมาณพ ๓๐๐ คนเข้าไปเฝ้า ทูลถาม พระองค์ตรัสว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ธมฺโม พระพุทธเป็นมารดาพระธรรมเป็นบิดา สงฺโฆ ภคตา ทนฺตา สขา พระสงฆ์เป็นพี่น้อง ครูอาจารย์ผู้ฝึกเป็นเพื่อน ฯลฯ ให้ทั้งหมดดำรงอยู่ในโศดาปัตติผลแล้ว

พรรษาที่ ๑๐ ประทับจำพรรษา ณ รักจิตวัน ปาติเลยก ไพรสมณท พระภิกษุสงฆ์ โกสัณพีวิวาทแตกกัน ทรงดักเตือน สั่งสอน ไม่เชื่อฟังทรงระอาแล้ว พระองค์เดี่ยว ทรงถือบาตรจีวรเอง เสด็จสู่พาลกโณณการาม เสด็จสู่ปาจิณวัสมิตทายวัน ไปประทับอยู่วิเวก ณ รักจิตวัน ปาติเลยก ไพรสมณท ประทับจำพรรษาพระองค์เดี่ยวตลอดไตรมาส มีช้างปาติเลยกและสิงอุปัฏฐาก

พรรษาที่ ๑๑ ประทับจำพรรษา ณ เจติยบรรพต สอนเวเนยชนให้ถึงสวรรค์ และนิพพานเป็นอันมาก ประทับจำพรรษา ณ ที่นั้น มโนรปฺรณี^๑ ภาค ๒ ว่า ประทับ ณ พราหมณคาม ชื่อ นาลา

พรรษาที่ ๑๒ เสด็จเข้าอาศัยเวรัญชานคร เวรัญชพราหมณนิมิตต์แล้ว จึงประทับจำพรรษา ณ นครนั้น ตลอดพรรษา ทรงประสพทรมกขภัย เพราะเวรัญชพราหมณ นิมิตต์แล้วสิ้น ออกพรรษาแล้ว เสด็จหลีกไปสู่เวสาลี

พรรษาที่ ๑๓ เสด็จประทับ ณ กิงสกพาวน ทรงแสดงธรรมแก่ทวยกษณะเป็นต้น ประทับอยู่จำพรรษา ณ ที่นั้น มโนรปฺรณี ว่า ประทับ ณ จาลิยบรรพต

พรรษาที่ ๑๔ (๑) เสด็จเข้าอาศัยสาวัตถีนคร ประทับอยู่ ณ เขตวันมหาวิหารทรงอนุเคราะห์เวเนยชน ประทับจำพรรษา ณ เขตวันของอนาถปิณฑิกเศรษฐีนั้น

พรรษาที่ ๑๕ กรุงกบิลพัสดุ์ นิโครธาราม ริมฝั่งแม่น้ำโรहिณี เสด็จรับสงคราม พระประยูรญาติ ตากยวงศ์ และ โกถียวงศ์ เหตุด้วยน้ำ พระญาติทั้ง ๒ ฝ่ายถวายราชกุมาร ๕๐๐ ซึ่งมีชายนแล้วทั้งนั้น ให้อุปสมบทเป็นภิกษุแล้ว ทรงพาเที่ยวป่ามาหวัน แนะนำให้บรรลุมรรคผลแล้ว มีเทพดามาประชุมกันมาก ได้ทรงแสดงมหาสมัยสูตร เสด็จกลับมาประทับจำพรรษา ณ นิโครธารามนั้น พวกชายาได้ส่งคนมาถามว่าจะสึกเมื่อไร ครั้นออกพรรษาแล้ว ทรงพาจาริกไป พระภิกษุเหล่านั้นจึงแจ้งข่าวไปว่า ไม่ควรครองเรือนแล้ว ชายาหม้ายเหล่านั้นจึงไปบวชเป็นพระสาิกยานีกับพระนางมหาปชาบดีโคตมี ซึ่งได้ปลงผมครองกาสายเป็นพระสาิกยานีอยู่ก่อนแล้ว จึงรวมเป็นคณะพระสาิกยานี ๕๐๐ เดินทางจากกบิลพัสดุ์ เพื่อสละชีวิตบวชเป็นภิกษุณีในธรรมวินัย ซึ่งทราบว่ เสด็จไปประทับอยู่ ณ กุฎาคารสาลามหาวัน พระนครเวสาลี ทรงอนุญาติ ทรงบัญญัติกรรม ๘ แล้ว (จึงมีพระภิกษุณีหรือพระภิกษุณีในพรรษานี้)

^๑ มโนรปฺรณี อัฐกถา แห่งอังคุตตรนิกาย ญานโทยปกรณ เป็นคัมภีร์ ซึ่งพระพุทธโฆสเถรี กระทำขึ้นเล่าประวัติพระพุทธเจ้าเสด็จอุบัติ ตรัสรู้ ประทับอยู่ ถึงปรินิพพาน และสังคายนาพระธรรมวินัย รจนารขึ้น ประมาณ พ.ศ. ๕๘๐-๕๘๔ ตอนนั้น คงได้ฟังพระอุปัชฌายาจารย์เล่า จึงเขียนไว้อย่างที่ลงมานั้น เมื่อ พระเวรเดระพระอุปัชฌาย ได้อ่านแล้วจึงสั่งให้ไปกลับสัทธกถาที่พระมหินทเถระ เป็นต้นได้นำไปกระทำไว้ในสัทธ อัฐกถานี้ เดิมชื่อว่า มหาอัฐกถา เป็นคำอธิบาย พระไตรปิฎก พระสารีบุตรเถระ เป็นต้น กระทำไว้ก่อน สังคายนาครั้งที่ ๑ พระเถระจารย์ได้นำขึ้นสู่สังคายนาครั้งนั้นแล้ว และนำสู่ครั้งที่ ๒ ครั้งที่ ๓ พระมหินทเถระ เป็นต้นได้นำไปกระทำไว้ที่สัทธลังกา พ.ศ. ๒๔๐ เรียกว่า สัทธกถา อัฐกถาวินัย ทำชื่อว่า กุรุนที อัฐกถาสุดตันตปิฎก ยังใช้ชื่อเดิมว่า มหาอัฐกถา อัฐกถา อภิธัมมปิฎก ทำชื่อว่า มหาปัจจวรี พระพุทธโฆสเถระ รจนา ญานโทยปกรณจบแล้ว ได้รับคำสั่งจากพระอุปัชฌาย จึงไปสัทธลังกาทวีป รจนาวิสุทธิมัคคปกรณวิเสสให้พระเถระทั้งหลายเชื่อถือแน่นอนแล้ว จึงได้รับอนุญาต ได้ประวัติ คือกลับคำสัทธสู่คำมคธ หรือ มูลภาษา แต่เปลี่ยนชื่อ กุรุนที อัฐกถาวินัยปิฎก เป็นสมันตปาสาทิกา มหาอัฐกถา แห่ง สุดตันตปิฎก ใช้ชื่อตามนิกาย เช่น ที่ฉนิกาย ใช้ชื่อ ว่า สมังกลวิสาลินี ฯลฯ อังคุตตรนิกายที่ ๔ ใช้ชื่อว่า มโนรปฺรณี ที่พิมพ์แล้วเป็น ๓ ภาค เฉพาะภาคที่ ๒ นี้ พระพุทธโฆสเถระเห็นพระเถระจารย์ได้เขียนไว้อย่างที่ใส่เข้ามานั้น จะเห็นว่าไม่ตรงกับที่มีอยู่ใน ญานโทยปกรณ ที่ใส่เข้ามานั้น เพื่อยืนยันว่า พระพุทธโฆสเถระรักษาต้นเดิมไว้ เพียงแต่กลับเป็นคำมคธเท่านั้น จึงไม่ตรงกัน ชัดเจนว่า ไม่ได้เปลี่ยนแก้ไขให้ตรงกับที่ได้ฟังมาก่อน

ญานโทยปกรณ ได้คงอยู่ต่อมา เมื่อมีเรื่องสำคัญ พระเถระจารย์ได้เดิมต่อ-ต่อมา เช่นคัมภีร์ ปกรณ ทางมหายานได้ลงไปถึงลังกา ได้สับสนกันมาก ถึง พ.ศ. ๑๕๘๗ พระเจ้าปรักกมพาทุมหาราช ทรงเห็นปาปภิกษุเป็นอันมาก จึงทรงอาราธนาพระมหากัสสปเถระผู้มีปกติอยู่ในเมืองอุทุมพรคีรี ให้รับธุระจะจัดบาปภิกษุ ให้ผ้าขาวจัดให้สึกเป็นอันมากแล้วจึงประชุมสงฆ์กระทำคืออธิบายความยืนยันพระ-

พรรษาที่ ๑๖ ณ อาฬวีนคร พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จในกาลวาระพระเจ้าอาพวกราชถึงวาระ ส่งพระราชบุตรเป็นอาหารแก่อาพวกยักษ์ คินนิน ทรงประจัญและทรมานตลอดคืน กระทั่งอาพวกยักษ์ยอมเข้าไปทูลถามปัญหา ตรัสตอบจบแล้ว อาพวกยักษ์บรรลुโศดาปัตติผล พอขบวนนำอาพวกราชกุมารมาถึง ตรัสให้-ให้แก่อาพวกยักษ์ซึ่งรับแล้ว ได้นำเข้าถวายพระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงรับตรัสสรรเสริญพระราชกุมาร ประทานแก่ราชบุรุษ ในพรรษาประทับจำพรรษา ณ ที่นั้น

พรรษาที่ ๑๗ ที่ ๑๘ ที่ ๑๙ พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับจำพรรษา ณ เวฬุวัน กรุงราชคฤห์ พรรษาที่ ๑๗ พระนางเขมาอัคคมเหสีพระเจ้าพิมพิสาร ไปเฝ้าฟังพระธรรมเทศนาบรรลुอรหัตตผล บวชในสำนักภิกขุณี เป็นอัครสาวิกาทิ ๑ เอตทัคคะทางปัญญามาก ต่อมา อุบลวรรณา เข้าอุปสมบทเป็นภิกขุณีบรรลุอรหัตตผลแล้ว เป็นอัครสาวิกาทิ ๒ เอตทัคคะทางมฤตยิ

พรรษาที่ ๑๘ ประทับ ณ เวฬุวัน ชีวกโกมารภัจจ์กลับมา อภัยราชกุมารนำเข้า ถวายตัวเป็นแพทย์หลวง ได้ถวายเภสัชแด่พระเจ้าพิมพิสารบำบัดพระโรคริดสีดวง แล้วได้รับพระราชทานที่สวนมะม่วงใหญ่ให้ปลูกกฤหาสน์ ต่อมาชีวกโกมารภัจจ์ได้สร้างเป็นพระอารามชื่อชีวกัมพวันาราม มโนรธปุรณิ ว่า ประทับ ณ จาลิยบรรพต

พรรษาที่ ๑๙ ประทับจำพรรษา ณ เวฬุวัน ออกพรรษาที่ ๑๘ แล้ว เสด็จไปสาวตถิ ได้ไปพบพ่อค้าปุณณที่นั่น ทรงรับและให้อุปสมบท จวนเข้าพรรษา ทอดพระญาณเห็นปุกกุสสาติกุลบุตร หรือพระเจ้าปุกกุสสาติแห่งคันธารรัฐ สละราชสมบัติออกเฉพาพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งพระเจ้าพิมพิสารส่งพระสุวรรณบัณฺฑไปให้ทราบ จึงเสด็จด้วยพระฤทธิเข้าประทับ ณ โรงหม้อของนายช่างหม้อ ได้ตรัสชาตวิภังคสูตรให้บรรลุนาคามีผล ตรัสให้แสวงหาไตรจีวร ไปถุกนางโคจวิณิพพาน (สันชีวิต ผู้บรรลุนาคามีผล ใช้นิพพาน คือดับไม่กลับ มาเกิดในโลกนี้อีก) ไปอุบัติ ณ สุทธาวาส บรรลุอรหัตตผล และนิพพาน ณ ภพนั้น

พรรษาที่ ๒๐ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ มกุลบรรพต มโนรธปุรณิ ว่า ในพรรษา ทรงอาศัยกรุงราชคฤห์ ประทับจำพรรษาแล้ว สมนันตปาสาทิกาว่า พรรษาที่ ๒๐ นี้ ทรงบัญญัติปฐมปาราชิก ไม่ได้กล่าววาก่อน หรือเข้า หรือออกแล้ว มหาวิภังค วินัยปิฎกเล่าต้นบัญญัติติดต่อกันจากเวรัญชกัณฐเสด็จสู่เวสาลีตลอดถึงทรงบัญญัติมีเพียงว่า อถ โข ครั้งนั้นแล และ เตน โข ปน สมเยน ก็โดยสมัยนั้นแล เป็นเครื่องรู้ว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จสู่เมืองเวสาลี ประทับ ณ กุฎาคารสาลา ปามหาวันเสมอ จึงห่างกัน ๘ ปี สังเกตตามต้นบัญญัติ ซึ่งพระสุทิน กลันทบุตรชาวกลันทคาม อุปสมบทเป็นภิกขุแล้ว วัชชีรัฐ เกิดข้าวยากทุรภิกขภัย จึงกลับไปสู่เรือนเศรษฐีบิดาของตน เศรษฐีบิดามารดาขอให้สึกออกครองสมบัติ ท่านไม่ยอม จึงขอให้ไว้พีช ตอนนั้นยังไม่มีบัญญัติ ท่านจึงเห็นว่าไม่ผิด จึงยอม จูงแขนภรรยาเข้าไปเสพเมถุนธรรมในปามหาวัน ๓ ครั้ง นางมีครรภ์ ทรงทราบ ตรัสได้สวนแล้ว จึงทรงบัญญัติปฐมปาราชิกแล้วเสด็จไปทรงจำพรรษา ณ มกุลบรรพต (จึงเป็นหลักฐานว่าทรงบัญญัติพระวินัยสิกขาบทในพรรษานี้)

พรรษาที่ ๒๑ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ ปาลิเลยกบรรพต เป็นวาระที่ ๒ ไม่ได้กล่าวอะไร หรืออาจยังไม่พบ

พรรษาที่ ๒๒ เสด็จจำพรรษา ณ เกสกลาวัน และไม่ได้กล่าวอะไร หรือ (ผู้เขียนยังไม่พบเรื่อง)

ไตรปิฎก และอัฐกถา เรียกว่า ฎีกา ได้เขียนต่อความไว้ เรื่องจึงปรากฏอยู่ ต่อมาได้มีอนุฎีกาอีกหลายคัมภีร์ กระทั่งถึง พ.ศ. ๒๐๒๖ ได้ชำระกันอีก ที่กรุงนพีสี เชียงใหม่ ซึ่ง พระธัมมทินน ได้ทูลให้ พระเจ้าพิลลคมหาราช อุปถัมภ์ชำระใหม่ ในพุทธศตวรรษที่ ๒๑ นี้ ได้มีการเขียนอรรถกถา คือ คำอธิบายความยืนยันพระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา อนุฎีกา และใช้ชื่อว่า โยชนา ครั้งถึงสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๑ ทรงอาราธนาพระเถรจารย์ให้จารึกพระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา ตลอดกระทั่งคัมภีร์ ปกรณ เช่น โยชนา มังคัลลทีปนี ในกาลนี้ สมเด็จพระวันรัตน์ (จิม) แต่ครั้งเป็น พระพิมลธรรม ได้รณาลังคัตติยวงศ์ พ.ศ. ๒๓๓๒ เล่าเรื่องไว้ ทั้งนี้เมื่อท่านเขียนขึ้น ท่านก็บอกและตั้งชื่อไว้ ไม่ใช่แก้ไขของเดิม หรือ เขียนใส่เข้าไป พระเถรจารย์ทั้งหลายได้กระทำสืบ ๆ กันมา ซึ่งเป็นหลักฐานอยู่แล้ว และคงอยู่มาถึงปัจจุบันนี้

พรรษาที่ ๒๓ (๒) ที่ ๒๔ (๓) ที่ ๒๕ (๔) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหารอารามของท่านอนาถปิณฑิก เศรษฐี กรุงสาวัตถี และพรรษาที่ ๒๓ พระอุบลวัณณาเถรี กลับจากจาริกแล้ว ตอนนั้น ยังไม่ทรงห้ามพระภิกษุอยู่ป่า จึงเข้าไปอยู่ป่าอันวัน ชายเมืองสาวัตถี นั้นทมาณพเข้าไปข่มขืนเสพเมถุนธรรมแล้ว จึงตรัสห้ามภิกษุอยู่ป่า ตรัสให้ พระเจ้าปเสนทิโกศลสร้างสำนักพระภิกษุนี้ สำนักนี้ชื่อ ปรีพาจิการาม ณ บริเวณเขตวัน เป็นต้น ยังมีอื่น ๆ อีก

พรรษาที่ ๒๔ ก่อนเข้าพรรษา วิชาขามหาอุบาสิกา แต่งมหาลดาประสาธนชุดใหญ่ เข้าไปก่อนจะเข้า-
ได้ถอดเครื่องแต่งตัวชุดนั้นวางไว้ พังธรรมแล้วก็ล้ม พระอนนทเถระเก็บไว้ มหาอุบาสิกาจึงให้นางทาสีไปนำกลับ
รู้ว่าพระอนนทเถระจับต้องเก็บไว้ จึงสละตั้งราคาประมูลขาย ๘ โกฏิ ซื้อไว้เองนำทุนนั้น สร้างปุพพาราม ณ ทางทิศ
ตะวันออก ประดุพระนครสาวัตถีนั้น

๑ พรรษาที่ ๒๕ ญาโณทยกพรณว่า ประทับ ณ เขตวัน จากกาลออกพรรษาก่อนเข้าพรรษานี้ นางวิชา
สร้างปุพพาราม ๘ เดือน พระองค์เสด็จไปโปรดสุกัททมาณพ ๘ เดือน เสด็จกลับไปประทับ ณ เขตวัน นางวิชาเข้า
เฝ้าทูลเชิญประทับ ณ ปุพพาราม วันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ อาสาพหุณณมี ประชุมสงฆ์สวดพระโเวาทปาติโมกขคา
แต่ทรงนั่งถึงสิ้นยาม ๒ เข้ายาม ๓ พระอนนทเข้าไปทูล ตรัสว่า บริษัทไม่บริสุทธิ์ พระมหาโคกัลลณเถระตรวจ
ทราบแล้ว ใช้พลฤทธิ์ผลักไล่ออก จึงตรัส และตรัสพระธรรมแล้ว ได้ทรงอนุญาตให้พระสงฆ์สวดพระพุทธานุญญัติต่าง ๆ
ที่ทรงบัญญัติแล้วมาก เป็นพระอาณาปาติโมกข หรือพระภิกษุปาติโมกข ฉะนั้น เป็นได้ ในกาลนั้น ยังไม่ทรงบัญญัติ
เขตสีมา และถือว่าสีมาใหญ่ได้ ๓ โยชน์ พระองค์จึงอาจประทับได้ทั้ง ๒ แห่ง จึงกล่าวพระเขตวันก็ได้ ปุพพารามก็ได้

พรรษาที่ ๒๖ ประทับจำพรรษา ณ เจริยบรรพต ญาโณทยกพรณ กล่าวว่พรรษาที่ ๒๗ ที่ ๒๘ ทรงจำ
ณ นิโครธาราม ที่ ๒๙ ณ เวฬุคามก เมืองเวสาลี ฉะนั้น จึงยึดออกให้เป็น ๔๕ พรรษา ตามที่กล่าวว่า อนิวัทธวาส ๒๐
ธุนิวาส ๒๕ ประทับ ณ เขตวัน ๑๕ พรรษา ปุพพาราม ๖ พรรษา และอ่านในพระไตรปิฎกแล้ว ไม่ทราบว่ตรัส
สูตรอะไรบ้าง จึงขอกล่าวเพียงเล่า ๆ เท่านั้น เมื่อเจอหลักฐานใหม่จะได้แก้กันต่อไป

พรรษาที่ ๒๗ (๕) ที่ ๒๘ (๖) ที่ ๒๙ (๗) ที่ ๓๐ (๘) ที่ ๓๑ (๙) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร
ปุพพาราม ยังไม่เรียบร้อย ตรัสพระสูตรมาก และทรงบัญญัติพระวินัยอุปสมบท ญัตติจุตตกัมมวาจา ซึ่งทรงอนุญาต
ให้พระสารีบุตรเถระกระทำอุปสมบทแก่พระราธเถระก็ทรงอนุญาตในกาลนี้ และทรงวางวิธีสังฆกรรมไว้ตลอด

พรรษาที่ ๓๒ (๑) ที่ ๓๓ (๒) ที่ ๓๔ (๓) ที่ ๓๕ (๔) ที่ ๓๖ (๕) นับรวมกับที่เสด็จประทับ ณ
ฉลองจะเข้าพรรษาด้วยจึงเป็น ๖ เฉพาะพรรษาที่ ๓๒ ปุพพารามสำเร็จเรียบร้อยแล้ว จึงเสด็จเข้าประทับจำพรรษา และ
ประทับตลอดไปเพื่อฉลองสถาปนา

พรรษาที่ ๓๕ ๓๖ ปุพพาราม รัชมปัทมฐกถา วิชาขาวัดอุเลาว่า สร้างโลหะปราสาท ใช้ไม้และแผ่นหิน
ทำสองชั้นมีพื้นห้อง ชั้นล่าง ๕๐๐ ห้อง ชั้นบน ๕๐๐ ห้อง ให้สร้างยอดปราสาทด้วยทองคำสีแดงสุกปลั่งเปล่งแสงอรบ
เป็นถึงบรรจุน้ำ ๖๐ หม้อ มโนรปุณณและสาวกสันนิปาตสูตรที่ ๕ นี้ มีเล่าถึงรตนปราสาท คือปราสาทแก้ว เป็นอีก
หลังหนึ่งจากโลหะปราสาท ซึ่งอยู่ในปุพพารามนั้น มโนรปุณณเล่าว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทอดพระญาณเห็นว่า พระ
พุทธเจ้าทั้งหลายมีสาวกสันนิบาต ๓ ครั้ง อัครสาวกมีครั้งเดียว ได้ทรงเห็นในวันนี้ จักเป็นสาวกสันนิบาตของธรรม
เสนาบดีสารีบุตรเถระ จึงเสด็จบิณฑบาตพร้อมกับภิกษุสงฆ์แวดล้อมแล้ว เสด็จออกประตูทางใต้ ประทับยืนนอกประตู
บริษัททั้ง ๔ แวดล้อมแล้ว ตรัสเรียกพระสารีบุตรเถระสั่งว่า เธอควรไปปุพพาราม จงพาบริษัทไป แล้วเสด็จไปประทับ ณ
พระเขตวัน พระเถระไปแล้ว เมื่อกระทำกิจเสร็จแล้วจึงเข้ารตนปราสาท ซึ่งบริษัท ๔ ประชุมกันเป็นสันนิบาตแล้ว ท่าน
ขึ้นนั่งรตนบัลลังก์ได้แสดงธรรม ในสูตรนี้พระเถระกล่าวเรียกพระภิกษุทั้งหลายว่า อาวุโส ภิกษโว (พระผู้มีพระภาค
เจ้าตรัสอาลปนะนามในทุกพระสูตรว่า-ภิก ขเว แต่ก็มีพระสูตรจำนวนมากที่ตรัสเริ่มเรียกพระภิกษุทั้งหลายว่า-ภิกษโว

๑ ได้พบในอัฐฐกถาแห่งอัครคณสูตรว่า พระพุทธเจ้าประทับจำพรรษาในเขตวัน ๑ ในปุพพาราม ๑ สลับเป็น ๑๒ พรรษา
แต่พรรษาที่ ๒๕ ถึงพรรษา ๓๖

เฉพาะตรัสเป็นคำเริ่มต้นที่นั่น ที่ตรัสเป็นธรรมกถาทั้งหมด-ตรัสว่า-ภิกขเว ตลอด) ในที่นี้ จะเห็นว่า-พระเถระกล่าวว่า-อาวุโส ภิกขโว เฉพาะในพระสูตรนี้ จึงเห็นว่า-พระสารีบุตรเถระซึ่งได้รับพระพุทธานติให้กระทำสาวกสันนิบาตพระอัครสาวกแล้ว จึงกล่าวอย่างพระพุทธานติตรัสเรียกนั้นเป็นครั้งแรก และเป็นครั้งแรกนี้ ที่อื่น ๆ มีเพียงว่า-อาวุโส เมื่อจบแล้ว พระบรมศาสดาเสด็จมาจับพลัน ได้ตรัสพระธรรมเทศนาต่ออีก เป็นการคุยกับพระเถระทั้งหมด-นี้เป็นสาวกสันนิบาต และมี ณ รตนปราสาทในปุพพารามนั้น กับกาลเวลาจากจาตุรงคสันนิบาตก็นานขนาดนี้ พระสารีบุตรเถระได้รับฐานะแทนพระองค์ประชุมสาวกสันนิบาต และ-เสด็จไปแสดงธรรมร่วมด้วย

พรรษาที่ ๓๗ (๑๐) ประทับ ณ เขตวัน (ดูตามเหตุการณ์น่าจะประทับอยู่เวฬุวัน) ก่อนกาลพรรษาทรงทราบข่าวแล้ว ออกพรรษา ๓๖ จึงเสด็จสู่กรุงราชคฤห์ ประทับ ณ เวฬุวัน พระเทวทัต แสดงฤทธิ์ให้ชาตลัตต कुमारเลื่อมใสแล้ว จึงยุให้ครองราชสมบัติ ให้จับพระเจ้าพิมพิสารพระบิดาขังเรือนคว้น ทรมานให้อดอาหาร เชือดพระบาท ลั่นพระชนม์ พระนางเวเทหิโกสลเทวี ทรงเศร้าโศกลั่นพระชนม์ตามด้วย พระเทวทัต ขอบริหารสงฆ์ไม่ทรงอนุญาตจึงคิดประหาร จัดขมังธนูไปประหาร กลิ้งศิลากระทบพระบาทห่อพระโลหิต และปล่อยช้างนาพาติรี ก็ไม่สำเร็จ เข้าพรรษาจึงแยกสงฆ์ไปทำสังฆกรรม ณ กยาสีสะประเทศ ซึ่งเป็นเหตุเกิดสงครามระหว่างมคธและโกสล

ก่อนเข้าพรรษานั้น พระเจ้าปเสนทิโกสล ทรงทราบข่าวพระเจ้าพิมพิสารและพระน้องนางเวเทหิโกสลเทวีลั่นพระชนม์ ทรงพิโรธ จึงทรงยกกองทัพยิดกาสิกคามคืน พระเจ้าอชาตศัตรูทรงยกกองทัพเข้าขับไล่ ทรงม้ารบ พระเจ้าปเสนทิโกสลทรงชราสูงไม่ไหว จึงเสด็จหนีกลับสาวัดดี พระเจ้าอชาตศัตรูทรงมีชัยชนะแล้ว ยกขบวนรถเสด็จกลับ พระเจ้าปเสนทิโกสลเสด็จกลับแล้ว กลับได้พระสติจัดกองทัพพลเสนา ยกกลับมายิดกาสิกคามคืน ชุ่มกองทัพดักไว้ พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงเหลือในชัยชนะครั้งแรก ยกกองทัพออกไม่คอยระวัง เมื่อถูกกองข่มออกโจมตีก็แตกกลับ ไม่ยกทรงไม่ตรัสกะใคร ๆ มีข่าวลือถึง พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสหริตมาตชาดก มีคำว่า ผู้ถูกรุก ย่อมรุกตอบ จึงกลับได้พระสติ ทรงเลือกยุทธโยธาหาญที่มีกำลังใหม่ยกออกไปเป็นวาระที่ ๓ ในกาลพรรษาที่ ๓๗ นั้น (ไม่แน่ว่าสงครามนี้ ก่อน หรือ หลังเข้าพรรษา เข้าใจว่าในระหว่างพรรษา)

พรรษาที่ ๓๘ (๑๑) ประทับอยู่ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนพรรษา เสด็จสู่กรุงสาวัดดี วันนั้น เสด็จบิณฑบาตกับพระอานนทเถร มัลลิกา กุมาริอุดมรูปทรง ชันษา ๑๖ ธิดาของเชฏฐมาลาการร่วมกับเพื่อนกุมารี หยิบ ขนมกุนมาส ๓ อัน เดินไปสวนดอกไม้พบพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเปล่งพระฉัพพัตถ์รังสีเสด็จมา ได้น้อมขนมถวาย ทรงรับแล้วตรัสพยากรณ์ว่า กุมาริกานี้จะได้เป็นอัครมเหสีของพระเจ้าโกสลในวันนี้ นางได้ยินดีใจ เดินร้องเพลงเก็บดอกไม้ พร้อมกันนั้น พระเจ้าอชาตศัตรูได้ทรงรบขับไล่ให้พระเจ้าปเสนทิโกสลปราชัย ทรงม้าเสด็จหนีมาทางสวนนั้น สดับเสียงแล้วเสด็จเข้าไป นางต้อนรับให้ทรงพักผ่อนเสด็จเข้ากรุง ทรงส่งวอมารับนำเข้าไปให้นั่งบนกองรัตนะอภิเสกเป็นอัครมเหสี แต่พระองค์ปราชัยมาจึงเศร้าโศกพระทัย ตัดพระกระยาหาร บรรทมพระองค์เดียว กระทั่งข่าวไปถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสพระคาถาว่า ชนะประสพเวร แพ้นอนเป็นทุกข์ ผู้เข้าสงบเป็นสุขเพราะละชนะแพ้ได้ ได้สดับกลับได้พระสติ ส่งจารบุรุษไปฟังพระเถร ๒ องค์คุยยุทธวิธี ยุทธพยุหะกันแล้ว ทรงจัดทหารชำนานยุรพบ จัดกองข่มกองล้อม ส่งไปรบแก่งแพ้ว ล่อพระเจ้าอชาตศัตรูเข้าไปในกองข่ม จับเป็นได้แล้ว มัดมาจองจำไว้ เมื่อพระเจ้าอชาตศัตรูตรัส ปรามาส เสด็จเข้าไปหา ประทานโอวาทแล้วปล่อย พระราชทานพระราชธิดาวิริยกุมารีให้ และทรงมอบกาสิกคามเป็นค่าจูนสนามตามเดิม พระเจ้าอชาตศัตรูทรงรับสัมพันธไมตรีนั้น จลองแล้วส่งกลับไปสู่มคธรัฐ เมื่อสงบเรียบร้อยแล้ว พระนางมัลลิกาเทวีได้เข้าไปเฝ้าทูลถาม ตรัสมัลลิกาสูตร พระนางตรัสถึง พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะตลอดชีวิต และในกาลนี้พระเทวทัตจากกาลพรรษาที่ ๓๗ นั้นว่า อาพาธอยู่ ๕ เดือน กิราวเดือน ๔ เดือน ๕ ไทยได้ให้พระหามขึ้นไปจะเฝ้า ได้ไปอุกมหาปฐวีให้ช่องดูเข้าไป ณ เขตวันมหาวิหารนั้น

พรรษาที่ ๓๙ (๑๒) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนเข้าพรรษา พระนางมัลลิกาได้จัดอสนีเสนา และพระเจ้าปเสนทิโกสลทูลขอภิกขุสอนฝ่ายใน พระอานนทเถรได้รับพุทธานติเข้าไปในสำนัก พระเจ้าปเสนทิโกสล

กับพระนางมัลลิกากำลังประทับอยู่ ณ พระแท่น พระนางทรงผ้าแพรเหลืองเนื้อเกลี้ยง เมื่อเหลือบเห็นจึงลุกขึ้น ผ้าเนื้อเกลี้ยงหลุดไป พระอานนทเถรกลับแค่นั้น ทรงทราบจึงทรงบัญญัติพระวินัยเป็นสิกขาบท และเพราะพระนางถวายพระอุดมรูปทรงเป็นปติปริจจาริยบูชา จึงมีพระธิดาพระองค์หนึ่ง ต่อมาไม่มีกล่าวเลย จึงอาจสิ้นพระชนม์ก็ได้

พรรษาที่ ๔๐ (๑๓) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร อาจในพรรษา พระนางมัลลิกาทรงดูโคลน คู่ชงศ์เปื้อน จึงเสด็จเข้าช้อนน้ำกฤษาขึ้นชำระล้าง บังเอิญสุนัขตัวโปรดเข้าไปกอดกระทำ ณ น่อง ซึ่งพระนางยืนยืนดีผัสสะ พระราชสวามีทรงเห็นพิโรธवाद พระนางกลับเถียง และกล่าวคู่พระราชสวามีกับนางแพะ ด้วยความสนุกลุ่มนั้น จึงประชวรสิ้นพระชนม์ ปัจจุบัน ไปเกิดในอเวจีรก ๗ วัน เพราะบาปกรรมน้อยในวันที่ ๘ จึงเคลื่อนไปอุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์ พระเจ้าปเสนทิโกศลกำลังทรงฟังพระธรรมอยู่ ณ เขตวัน เมื่อทรงสดับคำพูด ทรงเศร้าโศก พระศอดก ชมพระทัย พระองค์ตรัสอรรถพิชฐานะสูตร จบพระสูตรแล้ว พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงบรรเทาพระโศกาครุได้ รับสั่งให้กระทำสรีริก พระนางมัลลิกาเทวีแล้ว

พรรษาที่ ๔๑ (๑๔) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนเข้าพรรษา พระเจ้าปเสนทิโกศล ทรงตั้งพันธุมัลลราชกุมารสหายของพระองค์เป็นเสนาบดี กับพระนางมัลลิกาเทวี (พระนางนี้เป็นมัลลเทวี) มีโอรส ๓๒ คน เมื่อสงคราม พวกวินิจฉัยอำมาตย์รับสินบนตัดสินคดีไม่ยุติธรรม พันธุมเสนาบดี เข้าตัดสินความยุติธรรม พระราชาทรงทราบจึงถอดวินิจฉัยอำมาตย์ทั้งหมด ทรงตั้งพันธุมเสนาบดีแทน พวกวินิจฉัยอำมาตย์เหล่านั้นหาช่องทาง กระทั่งมีโอกาสเข้าเฝ้าทูลยุว่าพันธุมเสนาบดีคิดขบฏ ทรงเชื่อจึงทรงวางอุบายให้ปัจจันตชนบทก่อการร้าย ทรงส่งพันธุมเสนาบดีไปปราบ พร้อมกับทรงให้ทหารเอกกำกับไปด้วย เมื่อกลับตรัสสั่งให้ประหารทั้งหมด ในวันถูกประหารนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้ากับพระสารีบุตรและสาวกอื่น กำลังประทับเสวย ณ เคาหาสน์ เมื่อข่าวถึง อัญญกถาปปัญจสุตฺตนี้แห่งธัมมเจติยสูตร กล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสสอนปัจจันตชนบทว่า ธรรมปทัฏฐกถา กล่าวว่า พระธรรมเสนาบดี สารีบุตรเถรแสดงกัณทนธรรม และกาถาอนิมิตตธรรมปลอมมัลลิกาแล้ว ต่อมา พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบว่า พันธุมเสนาบดีไม่มีความผิดอะไรเลย จึงทรงตั้งทิมการายนผู้เป็นหลานของพันธุมเสนาบดี เป็นเสนาบดีแทนลุง ทิมการายนเสนาบดี ผูกความคิดไว้ในใจ แสวงหาทางที่จะขจัดพระเจ้าปเสนทิโกศลตลอดปี ได้คบกับกับวิฑูททราชกุมาร ผู้เป็นเสนาบดีแล้วด้วยดี

พรรษาที่ ๔๒ (๑๕) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ก่อนนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงไม่สบายพระราชหทัยเมื่อพระนางมัลลิกาเทวีสิ้นพระชนม์ครั้งหนึ่งแล้ว ก็มากระทบซ้ำเข้าอีก เมื่อตรัสสั่งให้ประหารพันธุมเสนาบดี พระสหายผู้ไม่มีความผิด จึงเข้าเฝ้าสนทนาและฟังธรรมเสมอ แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจาริกไปในที่ต่างๆ ก็เสด็จไปเฝ้า ครั้นนี้ประทับอยู่ ณ เมทพูนิกมของสาเกย ประมาณ ๓ โยชน์ พอเสด็จถึงและกลับได้ใน ๑ วัน เมื่อเข้าเฝ้า ทรงมอบเบญจราชกกุธภัณฑ์ พระขรรค์ และพระอุณหิสแก่ทิมการายนเสนาบดี ซึ่งรับแล้วนำมามอบถวาย และยกเศวตฉัตรแด่วิฑูททเสนาบดีนำส่งพระนครสาวัตถี อภิเศกเป็นพระเจ้าโกศล พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จมาไม่พบกองทัพทราบแล้วจึงเสด็จกรุงราชคฤห์เพื่อชวนพระเจ้าอชาตศัตรู และไปสิ้นพระชนม์ ณ กรุงราชคฤห์นั้น ครั้นนี้ พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลธัมมเจติย เป็นธัมมเจติยสูตร ในพระสูตรนี้ แทนที่พระผู้มีพระภาคจะทรงแสดงธรรม พระเจ้าปเสนทิโกศลได้ภาษิตธรรมเจติย คือ รอยธรรม ๗ อย่าง ๘ ทั้งที่ฐานะและพระชนม์ แก่พระผู้มีพระภาคตลอด ตอนท้าย พระองค์ยังตรัสแก่พระภิกษุทั้งหลายว่า ธมฺมเจติยานิ ภาสิตฺวา ได้ตรัส ธรรมเจติยทั้งหลายแล้วไป จึงเป็นพระสูตรเดียวที่พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงแสดงแก่พระองค์ และในอย่างที่ว่า ๘ พระเจ้าปเสนทิโกศลทูลว่า พระผู้มีพระภาคเจ้ามีพระชนมายุ पुณ ๘๐ ข้าพระองค์มีอายุ ๘๐ และสิ้นพระชนม์ พระผู้มีพระภาคยังทรงมาอีก ๓ ปี จึงมีพระชนมายุ ๗๗ ใช้ศัพท์ว่า อาสิตีโกมีอายุ ๘๐ เหมือนกัน (อาสิตีโก ของพระผู้มีพระภาคต้องแปลว่า पुณ ๘๐)

พรรษาที่ ๔๓ (๑๖) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ญาณททยปกรณ ว่าประทับ ณ นิโครธาราม ลงว่า พรรษาที่ ๒๗ (สตตวิสตติเม วสุเส) เป็นได้ว่าพระเจ้าวิฑูทท ซึ่งทิมการายนเสนาบดี ถวายราชกกุธภัณฑ์ยกฉัตรถวาย

ราชาภิเศกแล้ว เพราะพระมารดาवासภักตติยา ซึ่งเป็นลูกของนางทาสี ชื่อ นาคมันทา เมื่อวิทูรทกราชกุมารไปเยี่ยมพระ
ญาติสาครราช จึงถูกหมิ่นประมาท ได้ผูกอาฆาตว่า จะต้องประหารให้หมด จึงเตรียมกองทัพยกไปกบิลพัสดุ์ วาระที่ ๑
ที่ ๒ ที่ ๓ พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จพระองค์เดียว ไปประทับอยู่ ณ ร่มไม้ไปรง เขตกบิลพัสดุ์ พระเจ้าวิทูรทกเสด็จกลับ
ครั้งที่ ๔ ทรงพิจารณาเห็นกรรมเก่าจึงไม่เสด็จ พระเจ้าวิทูรทกเสด็จไปประหารตลอด เว้นพระเจ้ามหานามราช และผู้อยู่
ในสำนัก ที่คาบหล้าและอ้อ เมื่อเรียบร้อยแล้วเสด็จพัก ณ หาดทรายในแม่น้ำอจิรวดี ฝนตกหนัก น้ำท่วมล้นพระชนม์
และตายหมด จึงเข้าใจว่าในพรรษา พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ เขตวัน ได้ตรัส บุรพกรรมของพวกสาครราชว่า
เคยร่วมกันไปรยาพิฆลงแม่น้ำ จึงรับผลกรรมนั้น และตรัสธรรมบทกาลา เมื่อสงครามสงบแล้ว เสด็จไปโปรดพระญาติ
ที่ยังเหลือ จึงเสด็จไปประทับ ณ นิโครธาราม ก็ได้รับความไม่ขัดกัน

พรรษาที่ ๔๔ (๑๗) ประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร ญาโณทยกถาว่า ประทับ ณ นิโครธาราม กบิลพัสดุ์
ลงว่า พรรษาที่ ๒๘ (อญฺฐวิสตติเม วสุเส) รัชมปทัญญูกถาภาค ๑ ว่า ประทับ ณ นิโครธารามพรรษาเดียว ตามเรื่องว่า
พระเจ้าวิทูรทกยกกองทัพไปทำลายล้างสาครวงศ์และกลับมาถูกน้ำท่วมตายแล้วนั้น พระองค์เสด็จด่วนขึ้นไปประทับ ณ
นิโครธารามได้ยินว่า ที่มการยะเสนาบดี ครองต่อมา ที่มการยะนี้ ไม่เลื่อมใส เข้าใจว่า เมื่อพระเจ้าปเสนทิโกศล ตั้ง
ประหารพันธเสนาบดีกับลูก ๆ เสด็จเข้าฟังธรรม แต่ที่มการยะเข้าใจว่าเข้าไปปรึกษาความลับ แม้ครั้งที่เสด็จไป ณ
เมทพูนิกม ก็เข้าใจว่าเข้าไปปรึกษาความลับแล้ว จับตัวอีกจึงยึดราชสมบัติไปถวายพระเจ้าวิทูรทก แต่พระพุทธเจ้า
พระธรรม พระสงฆ์ เป็นที่เคารพนับถือของพันธเสนาบดี พระนางมัลลิกาเทวี ทั้งมัลลราช และเป็นพระญาติของพระ
นางवासภักตติยาพระราชมารดาของพระเจ้าวิทูรทก เมื่อที่มการยะครองกรุงสาวัตถีแล้ว แรก ๆ คงจะเรียบร้อย พอ
เข้าพรรษา คงจะมีข่าวขึ้น พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงเสด็จมาประทับ ณ เขตวันมหาวิหาร เพื่อทรงรับเหตุการณ์ ก็สงบ
เรียบร้อย ยังไม่พบเรื่องและพระธรรมวินัยที่ตรัส และแน่ใจ จึงไม่ได้นำมาเป็นหลักฐาน

นับอย่างนี้ ได้กระทำเลขหมายไว้ในวงเล็บได้เพียง ๑๘ พรรษา และพรรษาที่ ๒๖ ญาโณทยกถาว่า
ประทับที่เจติยบรรพตคงไม่ไกลมากนัก คงเสด็จไปมาเสมอ อีก ๑ จึงได้ ๑๘ พรรษา

พรรษาที่ ๔๕ ประทับจำพรรษา ณ เวฬุคามก ญาโณทยกถาว่า ในพรรษาที่ ๒๘ ประทับจำพรรษา
สุดที่เวฬุคามก (เอญฺฐวิสตติเม วสุเส เวฬุคามเก ปจฺฉิมวสุสํ วสฺส) ทรงเห็นอุปนิสัยของพระเจ้าอชาตศัตรู และ
ทรงตระเตรียมกองทัพใหญ่จะเข้าวชิชชี และโกศลรัฐออกพรรษาที่ ๔๔ แล้ว ได้เสด็จสู่กรุงราชคฤห์ ประทับ ณ ชีวกัมพวนา-
ราม ณ วันเพ็ญเดือน ๑๒ กัตติมาสปุณณมี พระเจ้าอชาตศัตรู ทรงเสรำโสกเสียบพระทัยตั้งแต่ปลงพระชนม์ชีพพระบิดา
และได้ฟังข่าวพระเทวทัตถูกแผ่นดินให้ช่องตกลงไป จึงให้สร้างประสาธ ๗ ชั้น วันเพ็ญนั้นเสด็จประทับ ณ ประสาธ
ชั้นที่ ๗ สะดุ้งหวาดเสียวว่าแผ่นดินจะแยกออกรับ จึงตรัสถามชีวกโกมารภัจ ได้พาเสด็จเข้าเฝ้า ณ ชีวกัมพวนาราม
พระองค์ตรัสถามัญญผลสูตร ต่อมา ตอนต้น มหาปริณิพพานสูตร เล่าว่า ประทับอยู่ ณ ภูเขาภิฆณภูฏ กรุงราชคฤห์
พระเจ้ามครอชาตศัตรู ทรงเห็นพวกคณะราชวชิชชีทรงมหิทธิฤทธิ์มahanuภาพ ประารถจะทำลายให้พินาศ จึงส่งวัสสการ
พราหมณ์ มหาอำมาตย์มครไปทูลถาม พระองค์ตรัสกะพระอานนทเถร ทรงแสดงลิจจวิปริหานิยัมมสูตร และตรัส
ภิกขุปริหานิยัมมสูตรกะพระภิกษุสงฆ์เป็นหลายอย่าง พระเจ้ามครอชาตศัตรู ส่งสุนิรวัสสการมหาอำมาตย์มครไป
สร้างนครที่ปาฏลิกามเพื่อป้องกันพวกวชิชชีก่อนเข้าพรรษา เสด็จไปพบสุนิรวัสสการพราหมณ์ ยังได้ต้อนรับถวายบิณฑบาต
ตั้งชื่อทวารทั้งเสด็จเข้าและออกว่า โคตมทวาร ท้าวที่ข้ามว่า โคมติดถ และใน อัญญูกถา สุมังคลวิลาสินีแห่งมหาปริ-
นิพพานสูตร เล่าว่า วัสสการพราหมณ์เมื่อฟังแล้ว ได้กราบทูลให้ทรงใช้อุบายทำลายสามัคคี รับอาสาได้ไปทำสามัคคีเภท
คือ ทำลายสามัคคีแล้ว พระเจ้าอชาตศัตรูจึงยกกองทัพไปทำพินาศทั้งหมด นี้ หลังจากปริณิพพานแล้ว เพราะเมื่อแจก
พระบรมสารีริกธาตุ ยังปรากฏชื่อ เวสาลิกาปี ลิจจวิ เจ้าลิจจวิ ชาวกรุงเวสาลี พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จไปกรุงเวสาลี
ตรัสสอนเจ้าลิจจวิตลอด และเสด็จไปจำพรรษา ณ หมู่บ้านเวฬุคามก ออกพรรษาแล้ว ณ เพ็ญเดือน ๓ มาฆปุณณมี
ทรงปลงพระชนมายุ ณ ปาวาพเจตีย์ เสด็จทอดพระเนตรเมืองเวสาลี เป็นนาคาวโลกิตครั้งสุดท้าย แล้วเสด็จสู่กุสินารา ณ

วันเพ็ญ เดือน ๖ วิสาขปุณณมี เสด็จปรินิพพานแล้ว ณ อุบัติตณสาวัน ระหว่างคู่ต้นรังใกล้กรุงกุสินาราชของมัลลราช
ทั้งหลาย

พระผู้มีพระภาคอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ประสูติเป็นพระสิทธัตถบรมโพธิสัตว์ประทับอยู่ ณ กบิลพัสดุ์
ก่อน พ.ศ. ๘๐ ตรงกับปีโลไทย ๑๑๑๐ ได้ ๒๕ พรรษา เสด็จออกมหาภิเนกษกรรม เป็นบรรชิตโพธิสัตว์ ก่อน พ.ศ. ๕๑ ปี
ตรงกับปีโลไทย ๑๑๓๕ ประทับ ณ คยาสีล หรือพุทธคยา ๖ ปี ตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า พระชนมายุ ๓๕ ก่อน พ.ศ. ๔๕ ปี
ตรงกับปีโลไทย ๑๑๔๕ เป็นพระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว นับเป็นพุทธพรรษา เสด็จประทับในที่ต่าง ๆ ๔๕ พรรษา
เสด็จดับขันธปรินิพพาน รวมเป็นพระชนมายุ ๘๐ พรรษา ตรงกับปีโลไทย ๑๑๕๐ พระองค์ประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน
ณ วันเพ็ญกลางเดือน ๖ วิสาขมาสปุณณมี จึงมีพระชนมายุเต็มบริบูรณ์ ๘๐ ในมหาปรินิพพานสูตร ตรัสแก่พระอานนทว่า
“อสีติโก เม วโย วตฺตติ วัยของเรามีอายุ ๘๐ กำลังเป็นไปอยู่” ปีที่เสด็จปรินิพพาน พระเถรทั้งหลายตั้งว่า ปรินิพพานแล้ว
๑ ปีโล ๑๑๕๐ หรือ พ.ศ. ๑ บางแห่งไทยใช้ว่า-ปีไทย พ.ศ. นี้ตั้งปีปรินิพพาน ของผู้อื่นตั้งปีเกิด พ.ศ. ได้ ๕๔๓ ตั้ง ค.ศ.
(คริสต์ศักราช) พ.ศ. ได้ ๖๒๑ ตั้ง ม.ศ. (มหาศักราช) พ.ศ. ได้ ๑๑๑๑ ตั้ง อ.ศ. (อิสลามศักราช) พ.ศ. ได้ ๑๑๘๑ ตั้ง
จ.ศ. (จุลศักราช) พ.ศ. ได้ ๒๓๒๕ ตั้ง ร.ศ. (รัตนโกสินทร์ ศก)

พระพุทธศาสนา แบ่งออกเป็น ๓ คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ ปราภฏต่อมา คือ
พระบรมสารีริกธาตุ (กระดูก) และพระพุทธรูป พระสงฆ์ คือ คนบวช พระธรรม ครั้งแรกปรากฏเป็นคำกล่าว
อันเรียกว่า มุขปาฐะ พระสงฆ์ได้ทรงจำกันมา แยกออกเป็น ๒ คือ ธรรม, วินัย, แต่ครั้งพระพุทธกาล พระสารีบุตร
เป็นต้น ได้รวบรวมไว้แล้ว ณ พ.ศ. ๑ นั้น พระสงฆ์ทั้งหลายเลือกคัดกันได้ ๕๐๐ องค์ พระมหากัสสปเถร เป็น
ประธานสังฆปาโมกข พระอุบาลีเถระ เป็นฝ่ายพระวินัย พระอานนทเถระ เป็นฝ่ายพระธรรมและอภิธรรมได้รวบรวม
เป็นแบบ ที่ถ้าเชิงผาชื่อว่า สัตตบรรณคูลา ภูเขาเวภารบรรพต กรุงราชคฤห์ จัดกันเป็นปาพจน์ คือ คำชื่อเป็นประธาน
ธรรม และ วินัย จัดพระวินัยขึ้นก่อน เป็นวินัยปิฎกจัดเป็นที่ ๒ คือ ธรรมแยกออกเป็นสุดตันตปิฎก และอภิธรรมปิฎก
จึงเป็นปาพจน์ ๒ ปิฎก ๓ แยกเรื่องยาว ๆ เช่น ชาดกออกเรียก มหาอัฐกถา ครั้งนี้ชื่อ ปฐมสังคายนา ปฐมสังคีติ
เป็นมุขปาฐะ เป็นสังฆกรรม (การกระทำของสงฆ์) พระเจ้ามคธราชาตัตตฺย ทรงอุปถัมภ์จึงเป็นราชการ (การกระทำ
ของพระราชา) ใน พ.ศ. ๑

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๑๐๐ พระเจ้ากาลาโสกราช ทรงอุปถัมภ์ พระยสเถร พระเรวตเถร พระสัพพกามีเถร
กระทำที่วาฬการาม กรุงเวสาลี เป็นมุขปาฐะ เป็นสังฆกรรม เป็นราชการเรียกว่า ทุติยสังคายนา หรือตุติยสังคีติ ครั้งนี้
ขจัดวัตร ๑๐ ประการ

ครั้งที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๕ พระเจ้าอโศกมหาราช ทรงอุปถัมภ์ พระโมคคัลลสีบุตร ติสสเถร กระทำที่
อโศการาม กรุงปาตลีบุตร ขจัดพวกเดียรฉัตรีปริพาชกปลอมบวช พระเจ้าอโศกมหาราชทรงเรียนธรรมวินัยเอง ได้สวน
พระราชทานผ้าขาวให้ขับออก ต่างไปรวมกันเป็นพวกทำมหาสังฆิก หรือ สังคายนาทงเหนือ ประกาศตอนปฐมปาราชิก
จึงมีเมี้ยนกันได้ พระเจ้าอโศกมหาราชกับพระโมคคัลลสีตีสสจัดส่งพระภิกษุปัญจวัคค ๘ คณะ คณะละ ๕ องค์ ครั้งนี้ ยังเป็น
มุขปาฐะ เป็น สังฆกรรม เป็นราชการ ครั้งนี้ได้ประดิษฐ์ วงล้อธรรมจักรเป็นเครื่องหมายพระธรรม และเป็นธรรม
เนี่ยมมาถึงสุวรรณภูมิ

ครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๘ พระเจ้าเทวานัมปิยติสส ทรงอุปถัมภ์ พระมหินทเถร พระอัญญิยเถร พระ-
อุตติยเถร พระภททสาเถร พระสัมพลเถร สุมนสามเณร ภททกอุบาสก (ภณทกบั้ง) ซึ่งได้ไป ณ เดือน ๗
พ.ศ. ๒๓๖ ได้อุปสมบทภิกษุมากแล้ว พระมหาอริยเถร เป็นผู้กล่าวมุขปาฐะ กระทำ ณ อุปารามลังกาทีป พระ-
ไตรปิฎกยังเป็นมุขปาฐะ ส่วนพระมหาอริยเถร พระมหินท เป็นต้น ได้กระทำเขียนลงใบลานเป็นอักษรและภาษาสืล
จึงชื่อ สิทลัฎฐกถา แยกเป็น ๓ ชื่อ กุรุนที มหาอริยเถร มหาปัจจรี พ.ศ. ๒๓๘-๒๔๑ ส่วนพระไตรปิฎก
ว่ากระทำการเขียนลงใบลาน พ.ศ. ๔๕๐-๔๕๒ จึงเปลี่ยนเป็น โปฏฐกาฐ กล่าวโดยใบลาน

พระเอรปัญจวัคค ๕ องค์ คือ พระโสมเอร พระณานีเอร พระภูริเอร พระอุตตรเอร พระมุณีเอร ซึ่งได้มาสุวรรณภูมิ เดือน ๑๒ พ.ศ. ๒๓๕ พระเจ้าโลกกนลวาทรงอุปถัมภ์พระโสมเอรบวชนไทยเป็นภิกขุมากแล้ว ท่องจำพระไตรปิฎกได้ จึงจัดสวดเป็นคณะสังฆายสังคีติ ที่วัดมหาธาตุสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๒๓๗ เรียกว่า “แจง” ได้ทำพระพุทธรูป ทำวงล้อธรรมจักร ทำรูปพระปัญจวัคคีย์ และจารึกพระไตรปิฎกลงหิน พ.ศ. ๓๐๐ เรียกว่าแจง และประดิษฐ์วงล้อธรรมจักรเป็นเครื่องหมายพระธรรม ไทยสุวรรณภูมิ จึงมีนิมิตหมาย พระพุทธรูป พระธรรมจักร พระสงฆ์ ครบพระรัตนไตร และในกาลนี้ มีการเขียนลงในคัมภีร์ปกรณ์ และใบลานกันมากแล้ว เมื่อเขียนเกี่ยวกับศาสนาท่านก็ระบุเรียกว่า สุวรรณภูมิ เมื่อเขียนเรื่องท้องถิ่นก็กล่าวชื่อตามชื่อปรากฏเช่น เมืองทอง พริบพลี ถ้าดินแดนสุวรรณภูมิ เอาตามจารึกพระคณา เข ธมมา ฯลฯ ก็จะปรากฏตั้งแต่ปัตตานีถึงเชียงใหม่ เชียงแสน นครพนม ปราจีน ถ้าเอาตามวงล้อธรรมจักร ก็ตั้งแต่ปัตตานี สุโขทัย โคราข นุรรมย์ ปราจีน เฉพาะที่พบ ถ้ากล่าวถึงบริเวณแล้วก็อาจตลอดแหลมทอง ลงไปถึงหมู่เกาะชวา

พระปุนณเอร ปุนณมุณี บุญพระฤๅษี บุญวรอิสิ

ชาวสวนปธาน สุนาปรันต พริบพลี

แต่ครั้งขุนอินเขาเขียวและนางกวักทองมา ลูกชายคนที่ ๑๓ ชื่อ กุน กับลูกสาวคนที่ ๔ ชื่อ อุ่น ไปอยู่ที่บ้านชื่อ กุน มีลูกชายชื่อกุนอุ่นไทย ตามที่เป็นมา กุนขุนชายเป็นผู้คิดเห็นดาวเคลื่อนบ้าง ตั้งนิ่งบ้าง มีมาก จึงเอาชื่อน้องสาว ๗ คนตั้งชื่อดาวต่าง ๆ ไว้ เช่น ดาวอา ดาวอัน ดาวออง ดาวอุ่น ดาวเอื้อย ดาวอู่ ดาวอี ขุนกุนคงขึ้นบนเขาวังเดี้ยวนี้ และสังเกตดาวเคราะห์ ดาวฤกษ์ ดาวลอยต่าง ๆ แล้วได้ตั้งชื่อดาวต่าง ๆ ไว้ เช่น ดาวจรเม่ ดาวหมา ดาวช้าง ดาวงู ดาวเหนือ ดาวใต้ หรือดาวว่าวอีลุ่ม ฯลฯ ได้ตั้งชื่อต่าง ๆ เพราะชื่อเป็นไทย ซึ่งเป็นผู้ค้นคิดตำราท้องฟ้า หรือดาราศาสตร์ไทยแต่โบราณดึกดำบรรพ์มาแล้ว ทั้งได้สอนกันสืบ ๆ มา เมื่อสังเกตเห็นก็ตั้งชื่อไว้ และนำความรู้เรื่องดาวมาตั้งเป็นตำราหมอดู ที่เรียกกันว่าตำราเลข ๗ ตัว ในความรู้เก่า ๆ ยังมีกล่าวถึงหมอดูขุน ต่อมาอาจคิดคำนวณระยะกาลได้ตามที่ปรากฏในกเบื้องจารเห็นมีว่า อินกินตวันกินเดือน หรือตำราสุริยคราส จันทรคราส ในทางโหราศาสตร์ไทยเรียกสารัมภ

และขุนกุนคงรู้ลายต่าง ๆ สมัยนางไทยงามคิดลายทอผ้า ซึ่งขุนสือไทยนำมาตั้งเป็นลายสือไทย นำมาเป็นลายสลัก ลายแกะ ลายประดิษฐ์ต่าง ๆ ไว้ ที่เรียกกันว่า ฝาปะกน ลายก้น เช่น ลายเครือวัลย์และลายกนก และเป็นต้นคิดแบบออกลายต่าง ๆ ไว้ได้สืบต่อกันมา ฉะนั้น เป็นต้น ชาวเพชรบุรีจึงมีช่างฝีมือเอกมาก ได้ทั้งฝีมือในลายต่าง ๆ ตามวัดและพระพุทธรูปรุ่นเก่า ๆ มาก

ในสมัยพุทธกาล ขณะนั้น เมืองปธาน หรือ พธาน คงเจริญมีอาณาเขตมาถึงเพชรบุรี หรือ เพชรบุรีในขณะนั้นตั้งอยู่ที่ปธานโดยคนสำคัญกลุ่มหนึ่ง และที่เพชรบุรีปัจจุบันอาจเป็นที่อยู่ของคนชาวช่างหรือพวกค้า และพวกทำนาหากินอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อตามที่ใหญ่กว่าปธาน ซึ่งมีนามีสวนมากอันเรียกกันว่าสวนปธาน (ซึ่งอาจจดไปถึงหลังสวนก็ได้) เมื่อท่านแต่งเข้าภาษาบาลี เอา ว. ที่สวนเป็น , ตามหลักสนธิ เป็นสุน กล่าวสุนยาวหน่อย เป็นสุนาต่อกับปธาน เป็นสุนาปธาน ทำให้สันที่เรียกว่ารัสสะเป็นปรัน ลง ต. ต่อเพื่อแจกวัดิตบาลีได้ จึงเป็นสุนาปรันต ถ้าเป็นชื่อคน หรือกล่าวชื่อชาวสุนาปรันต เต็ม ก. เข้าไปอีกจึงเป็นศัพท์ตามบาลีว่า สุนาปรันตกา ชาวเพชรบุรี มีชื่อเสียงในทางดุร้าย ในเรื่องดุร้ายนี้ในดินแดนแหลมทองย่อมน “ดู” ทั่วไป จึงมีกฎหมายฉบับหนึ่งของไทย ห้ามกินคนเป็น ๆ ในพระพุทธดำรัสตรัสเฉพาะชาวสุนาปรันต เพราะพระปุนณเป็นชาวปธาน จึงตรัสเฉพาะ และในพระสูตรพระพุทธเจ้าตรัสเรียกพวกดุร้ายนี้ว่า จณฺทา โข ปุณฺณ สุนาปรนฺตกา มนุสฺสา ผรุสฺยา โข ปุณฺณ สุนาปรนฺตกา มนุสฺสา ปุณฺณ พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตดุร้ายนักแล ปุณฺณ พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตหยาบช้านักแล อนึ่งจากสาวัดถึมาถึงสุนาปรันตนี้ ตามอัฐกถากล่าวว่า ทางประมาณ ๓๐๐ โยชน์ หรือ ๑๒๐,๐๐๐ เส้น ประมาณ ๔,๘๐๐ ก.ม. ซึ่งเป็นระยะประมาณ ความจริงอาจมากกว่าหรือน้อยกว่าได้

ในคัมภีร์ศาสนวงส์ ซึ่งพระปัญญาสามีแต่งในประเทศพม่า พ.ศ. ๒๔๐๕ ได้กล่าวถึงสุนาปรันตรัฐว่าอยู่ในพม่า และกล่าวถึงมหาปณณไม่ได้เป็นพระภิกษุ ทั้งไม่ได้กล่าวถึงอัฐกถา ตอนที่เล่าถึงพระพุทธเจ้าทรงเหยียบรอยพระพุทธบาทที่นิมมทานทีและภูเขาตังจันทร แต่ในไทยมีพระพุทธบาทอยู่ทั้ง ๒ แห่ง พร้อมกับมีที่ที่ชื่อว่า ปราณ หรือ พรานเสียงใกล้เคียงกับปรันต ถ้านำคำว่าสวนหรือสุนาต่อเข้าจะเห็นชื่อสุนาปรันตชัดกว่า ฉะนั้น จะเล่าเรื่องแบบแปลประสมเรียงความต่อตามอัฐกถาและบาลีในสูตร และกเบื้องจารเท่าที่พบแล้ว

^๒บุญณมนี ถ้าพุทธ (ถ้าฤๅ) เราเขียนเรื่องนี้คอยภิกษุอ่า อันอุปัชฌายให้ชื่อว่า รัมมทัตต คน อันพุทธกล่าวว่า ตัว ช้างป่าปารีเลยยกมาเกิด รัมมทัตต จงอ่าน เขียนให้คนอ่าน (๑๖๑/๑) รัมมทัตต บุญณมนีเขียนคำกล่าวของพุทธในวันขึ้น ๑๑ ค่ำ (เดือนอ้ายพุทธศัศ ๒๑) เขียนคำคอยรัมมเทวี วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือนยี่ พุทธ พัสสา ปี ๔๓ ในพัสสาเรานี้ ๒๔ (๑๖๒/๒)

บุญณวรมนี อยู่ถ้าพุทธเล่าเรื่องคอยช้าง ชื่อปารีเลยยก อันพุทธอนุเคราะห์ ๓ เดือน ผู้มีบุญสร้างบารมีมาก พุทธว่าเป็นเผ่าพันพระ (๑๘๕/๑) พุทธนิพพาน ๒๕๐๐ เป็นภิกษุน้อย ชื่อ พระรัมมวงสเวติ เมื่อใหญ่ขึ้นชื่อ " ... (๑๘๕/๒)

เถรอนันท์ ตั้งเราเป็นผู้แทนเสมอ เถรวนออก เมืองสุวรรณภูมิ เดือนตนให้เอาการตวันขึ้นทุกอย่าง (๑๔๒/๑) แม่กุน ผู้เป็นแม่ พอกล่อม น้องจุลนุน น้องสาวชื่อ แม่เล็ก น้องชายชื่อ เสมอ น้องสาวชื่อ แม่เจิม เมื่อคุมคำทั่ว (๑๔๒/๒)

“ได้ยินว่า สุนาปรันตรัฐ ณ บ้านพ่อค้า พาณิชคาม แห่งหนึ่ง มีพี่น้องชาย ๒ คน เหล่านี้ จำนวนนั้น บางคราว พี่ชายนำเกวียน ๕๐๐ ไปสู่ชนบทนำสินค้ามา บางคราวก็น้องชาย ก็สมัยนี้น้องอยู่บ้าน พี่ชายใหญ่ ^๕ นำเกวียน ๕๐๐ เทียวจาริกไปตามชนบท ลูถึงกรุงสาวัตถีโดยลำดับ พักเกวียนร้อยเล่ม^๖ ณ ที่ไม่ไกลเขตวัน เสร็จอาหารเช้าแล้ว แวดล้อมด้วยบริชน นั่งอยู่ ณ ที่อันผาสุก ก็สมัยนั้น พวกชาวเมืองสาวัตถี บริโภคอาหารเช้าแล้ว อธิษฐานองค์อุโบสถมีผ้าห่มสีขาว มีมือถือของหอม และดอกไม้เป็นต้น พระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ มีโดยที่ใด ต่างหลังไหลไปสู่ที่นั่น มีภาระธุระต่อพระพุทธเจ้า พระธรรม พระสงฆ์ ออกทางประตูทิศใต้ไปสู่เขตวัน เขาเห็นคนเหล่านั้นแล้ว จึงถามคนหนึ่งว่า

“พวกเหล่านี้ไปไหนกัน”

“อารยะ^๗ ท่านไม่รู้หรือ ชื่อพุทธธรรมสังฆรัตนะเกิดแล้วในโลก ด้วยประการนี้ มหาชนจึงไปฟังธรรม ณ สำนักพระศาสดา ดังนี้ ”

คำว่า “พุทธ” ตัดผิวหนังเป็นต้น จดถึงเยื่อในกระดูกได้ตั้งขึ้นแก่เขาแล้ว ลำดับนั้นเขาอันบริชนของตน แวดล้อมแล้ว พร้อมกับบริชนนั้นไปสู่วิหารเมื่อพระศาสดากำลังทรงแสดงธรรมอยู่ด้วยเสียงไพเราะอ่อนหวาน จึงยืนแล้ว ณ

^๑ ศาสนวงส์ พากย์ไทยหน้า ๘๑ พากย์บาลี หน้า ๖๒๑

^๒ จริงอยู่ ท่านเขียนที่หลัง นำมาไว้ที่นี้เพื่อให้เรื่องติดต่อกัน อนึ่ง ดูเรื่องสับสนกันอยู่ แต่นี้เรียงตามมี ถ้าอย่างไร ฉบับนี้เป็นฉบับร่าง ถ้าเชื่อกันจริงอาจประชุมนักรู้เรียงตามลำดับเรื่องกันใหม่ เรื่องนี้คราวแรกนึกว่าจะตัดออก แต่กลับลบล้างคำพระอรหันต์ จึงใส่เข้ามาแต่ก็เป็นกำลังใจดี ที่พร้อมจะกระทำตามคำพระอรหันต์ ที่รับพระพุทธดำรัสไว้แล้วสั่งให้ทำ จึงพร้อมที่จะกระทำและได้กระทำ อย่างปีที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๐) ถ้าจะนึกให้ปลื้มว่าเรื่องจริง ท่านจึงกล่าวไว้ ๒๕๐๐ กว่าปีแล้ว ก็คงไม่ผิด ฯ

^๓ ลำดับมืออยู่แล้ว

^๔ อัฐกถาปัญจสุทนี ภาคที่ ๓ หน้า ๗๒๘-๗๒๙ ฯ เห็นว่าเข้ากับกระเบื้องจารที่มีว่า ถ้าพุทธ หรือ ถ้าฤๅจึงนำมาใส่ไว้ อัฐกถานี้ กล่าวเฉพาะที่ไปค้าขาย ส่วนผู้อื่นไม่ได้ไปหรือไปแต่ไม่ได้เป็นหัวหน้า จึงไม่กล่าวถึงไว้

^๕ ตอนนี้มีคำว่า ปัจจ สกฏสถาน ฯ

^๖ ตอนนี้มีคำว่า สกฏสด เกวียน ๑๐๐ เล่ม ทำไม่อย่างนี้ อาจพักที่อื่นบ้าง เกวียนเหลือไปเพียง ๑๐๐ เล่ม

^๗ อยฺย บาลี ถ้าสันสกฤตว่า อารย เวลาแขกออกเสียงว่า อารย เสียงคล้ายคำว่า อ้าย คำโง่ง อันแปลว่า พ่อ

ที่สุดของบริษัท พังกรรมแล้วบังเกิดจิตที่จะบวช ลำดับนั้น เมื่อบริษัททราบกาลแล้ว พระตถาคตเจ้าทรงส่งไปแล้ว เข้าไปเฝ้าพระศาสดาถวายบังคมแล้วทูลเชิญเสวยในวันรุ่งขึ้น ในวันที่ ๒ ให้กระทำมณฑป ปูอาสนะทั้งหลายแล้ว ถวายมหาทานแก่พระสงฆ์ผู้มีพระพุทธานุภาพเป็นประมุข อวสานพระกระยาหาร พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงกระทำอนุโมทนาแล้วเสด็จหลีกไป เขามบริโภคอาหารเช้าแล้ว อธิษฐานองค์อุโบสถ เรียก ขุนคลัง (ภัณฑาคาริก) บอกแจ้งทรัพย์ทั้งปวงว่า ทรัพย์เท่านี้เราสละแล้ว มอบทรัพย์ทั้งหมดแล้วสั่งว่า เจ้าจงให้ทรัพย์นี้แก่น้องชายของเรา ดังนี้แล้ว (เข้าไปเฝ้าพระศาสดา ทูลขอบรรพชาอุปสมบทแล้ว) บวชในสำนักพระศาสดา

บุญฉวนภิกษุ อยู่เขางู ถ้ำพุทธร เดิมอยู่ปรานของป้าบ้านแม่กุน เดินทางถ่อมคร สาวัดดี พบพุทธร ธรรม ได้ปัฟพชา อุปสมบท เป็นภิกษุเมื่อพุทธพัสต ๑๕ (๑๔๐/๑) เถรอนันท์ เป็นอุปัชฌาย เถรอุบาลีเป็น (ผู้) ให้ (สรณ) สัต เมื่อแล้วเข้า (หา) พุทธออกปาก (ว่า) เอहि ภิกษุ^๑ (เธอจึงเป็นภิกษุมาเกิด) เมื่อขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๗ พุทธพัสต ๑๕ (๑๔๐/๒) (อัญญกถาต่อ เมื่อบวชแล้ว) เป็นผู้มีกัมมัฏฐานเป็นที่ไปในเบื้องหน้าแล้ว ขณะนั้นเมื่อท่านกำลังกระทำกัมมัฏฐานในใจ กัมมัฏฐานไม่ตั้งขึ้น แต่นั้น ท่านคิดว่า “ชนบทนี้ ไม่เป็นที่สบายของเรา ไฉนหนอ เราเรียนกัมมัฏฐานในสำนักของพระศาสดาแล้ว ควรไปสู่รัฐของตน”

ลำดับนั้นแล ณ กาลเช้า เทียวไปบิณฑบาต ณ เวลาเย็นออกจากที่หลีกเร้นแล้ว เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้า ทูลขอให้ตรัสบอกกัมมัฏฐานแล้ว บรรลือสี่หนาท ๗ ครั้ง หลีกไปแล้ว

^๑ พระภิกษุ เอहिภิกษุอุปสมบทครั้งแรก พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าตรัสเรียกเข้าหมู่ เมื่อตรัสธรรมจักกัปปวัตตนสูตร ตอนนั้น พระปัญจวัคคีย์ยังไม่ได้ตรัสให้เป็นภิกษุ ได้ตรัสเป็นอาลปนามแล้วว่า ภิกษุเว ภิกษุทั้งหลายเมื่อพระอัญญาโกณฑัญญะบรรลุนิพพานแล้ว ทูลขอบรรพชาอุปสมบทเป็นองค์แรก ได้ตรัสอีกครั้งหนึ่งว่า เอहिภิกษุ สำหรับผู้บรรลุมรรคผลแล้ว อาทิพรหมจรรย์และสังวรทั้งหลายมา โดยอริยมรรคอริยผลของท่านผู้นั้น ครั้นนั้นตรัสประทานแก่พระปัญจวัคคีย์ พระยสและสหยาพระยสทั้งหมด ฯลฯ ส่วนที่ผู้ทรงทราบว่าจะบรรลุต่อไป และมีผู้ถึงพร้อมด้วยศรัทธาปสาทหวั่นบวชมากเข้า จึงตรัสติสรณคณูปสมบททรงให้ถือพระภิกษุรูปใดรูปหนึ่งเป็นพระอุปัชฌาย์ ฝึกสอนอาทิพรหมจรรย์ และศีลสังวร เช่น พระอนนทเถรตรัสให้ถือพระเพฬวัฏฐีสัตถ์เถรเป็นพระอุปัชฌาย์ให้ฝึกสอนและบรรพชาด้วยติสรณคณณ์ แล้วพาเข้าเฝ้าพระองค์ตรัสว่า เอहिภิกษุ ถือว่าเป็นเอहिภิกษุเหมือนกัน และเมื่อตรัสให้พระสารีบุตรเถรให้บรรพชาแก่ราหุลเป็นสามเณรแล้ว จึงถือติสรณคณูปสมบท เป็นแบบบรรพชาสามเณร ได้พบเรื่องพระสุกัททะปัจฉิมสาวก ได้เข้าเฝ้าทูลขอบรรพชาอุปสมบท ตรัสให้พระอนนทเถรเป็นพระอุปัชฌาย์บรรพชาอุปสมบท

อัญญกถา สุมังคลวิลาสินี แห่งมหาปริณิพพานสูตร ทุติยภาค หน้า ๒๕๒-๒๕๓ สมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) ทรงแปลไว้ในปฐมสมโพธิว่า “ดังได้สดับมา พระอนนทเถร นำไปซึ่งสุกัททะปริพาชกนั้นผู้ที่ควรส่วนหนึ่งแล้ว เอน้ำฉันแต่กระบอกน้ำขุบสีตะให้ผมชุ่มแล้ว กล่าวซึ่งกัมมัฏฐานมีประชุมแห่งอาการห้าที่ท่านกำหนดด้วยหนึ่งเป็นอารมณ์แล้ว (คงปัญญาจากกัมมัฏฐาน) ปลงซึ่งผมและหนวดแล้ว ให้ครองผ้าข้อมด้วยน้ำฝาดทั้งหลายแล้ว ให้ซึ่งสรณทั้งหลายให้สำเร็จสามเณรบรรพชาแล้ว นำมาซึ่งสำนักพระผู้มีพระภาค ภคว อุปสมปาเทตว สมเด็จพระผู้มีพระภาค ให้สุกัททะนั้นอุปสมบทแล้ว” (อุปสมปาเทตว ถ้าจะแปลว่า ทรงให้เอहिภิกษุอุปสมบทคงไม่ผิด) พระอนนทเถรทรงกระทำอย่างนี้ กระทั่งถึงท่านสุกัททะปัจฉิมสาวก และการให้บรรพชาแก่พระปุณณในครั้งนั้นก็คงอย่างนี้ เพราะเหตุว่า ในสมัยที่ยังไม่ได้ทรงบัญญัติ-บัญญัติ-กัมมวาจาอุปสมบทก็ดี หรือสมัยที่ทรงบัญญัติแล้วก็ดี ครั้นบวชแล้ว พระอุปัชฌายาจารย์ก็ยังพาเข้าเฝ้าครั้นทรงเห็นแล้ว และเข้าไปเฝ้าพระองค์ก็ตรัสว่า-เอहि ภิกษุ ซึ่งแปลได้ ๒ อย่าง คือ “เธอจึงเป็นภิกษุมาเกิด” ดังนี้ก็ได้ แปลว่า “ภิกษุ เธอจึงมาเกิด” ดังนี้ก็ได้

อัญญกถาวิณัย ชื่อ สมันตปาสาทิกา ปฐมภาค หน้า ๒๔๘ เล่าเรื่องเอहिภิกษุว่า ชื่อ เอहिภิกษุ ได้แก่ภิกษุผู้ถือความเป็นเอहिภิกษุ คืออุปสมบทเป็นเอहिภิกษุ ด้วยพระดำรัสเพียงครั้งเดียวว่า เอहिภิกษุ เธอจึงเป็นภิกษุมาเกิด จริงอยู่พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเห็นบุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยเพื่อความความเป็นเอहिภิกษุแล้ว ทรงนำพระหัตถ์เบื้องขวาอันมีวรรณเพียงดังสีทองออกจากระหว่างบังสุกุลจีวรอันแดงแล้ว ทรงเปล่งเสียงก้องเพียงดังพรหมตรัสว่า “เธอจึงเป็นภิกษุมาเกิด ประพฤติพรหมจรรย์เพื่อกระทำที่สุดทุกข์โดยชอบ” ดังนี้แล้ว พร้อมกับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้านั้นเอง เพศฤหัสถ์ก็ยอมหายไป บรรพชา และอุปสมบทย่อมสำเร็จขึ้น เธอเป็นผู้ปลงผม ครองกาสาละคือถุงผ้า (อันตราสก สบง) ผืนหนึ่ง ห่ม (อุตตราสงค์ จีวร) ผืนหนึ่ง พาตผ้า (สังฆาฏิ) ไวบนจะยอบ่าผืนหนึ่งมีบาตรดินสีเหมือนดอกอุบลเขียว คล้องไว้ที่บ่าข้างซ้าย พร้อมทั้งบริวาร ๘ อย่าง (ทั้งหมดสำเร็จด้วยบุญญฤทธิ์หนหลัง อันได้สร้างกระทำไว้ในก่อน ตามที่กล่าวชื่อเป็นศัพท์ว่า อิทธิมยปุตตจีวรโร-เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งบาตรจีวรอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ อันสวมสอดในสรีระกายครบ อันท่านกล่าวแล้วอย่างนี้ บริวารเหล่านี้คือ ไตรจีวร ๓ บาตร ๑ มิดโกน ๑ เข็ม ๑ ผ้ารัดประคดเอว ๑ เป็น ๘ ทั้งผ้ากรองน้ำข้อมควรแก่โยคภิกษุ-ภิกษุผู้ประกอบความเพียรดังนี้แล้ว เป็นผู้ถึงพร้อมด้วยอริยาบถเหมือนพระเถรผู้มีพรรษาร้อยหนึ่ง มีพระพุทธานุภาพเป็นพระอาจารย์มีพระพุทธานุภาพเป็นพระอุปัชฌาย์ ยินถวายบังคมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ทีเดียว

“ข้าพเจ้า (พระอนนทเถร) ฟังแล้วอย่างนี้ สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ เขตวัน ไกลกรุง
สาวัตถี อันเป็นอารามของอนาถปิณฑิกเศรษฐี

ครั้งนั้นแล พระผู้มีอายุปณณ ณ กาลเย็นออกจากที่หลีกเร้น เข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ
ครั้งเข้าไปเฝ้าแล้ว ได้กราบพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว นั่ง ณ ที่ควร ส่วนข้างหนึ่ง ท่านผู้มีอายุปณณ นั่งแล้วแล ได้ทูลคำนี้
กะพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์ขอพระโอกาส ขอพระผู้มีพระภาคเจ้า โปรดโอวาทข้าพระองค์ด้วยพระโอวาท
ย่อ ๆ พอที่ข้าพระองค์พึงธรรมของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว พึงเป็นผู้ ๆ เดียวหลีกเร้น ไม่ประมาท มีความเพียร มี
ตนส่งไปในธรรมแล้ว อยู่ได้”

“ปณณ ถ้าเช่นนั้นเธอจงฟัง ตั้งใจให้ดี เราจักกล่าวให้ฟัง”

“พระองค์ผู้เจริญ อย่างนั้นพระเจ้าข้า”

ดังนี้ พระผู้มีอายุปณณ รับพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสพระดำรัส (พระ
พุทธภาษิต) นี้แล้วว่า

๒ “ปณณ มีรูปทั้งหลายแล ที่พึงรู้ได้ด้วยแก้วตา (จักขุวิญญาณ) อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจ
อันเป็นของมีรูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม อันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุเพลิดเพลिन พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความ
ติดใจรูปนั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้เพลิดเพลिन ผู้พุดถึง ผู้ดำรงอยู่ด้วยความติดใจรูปนั้น ย่อมเกิดขึ้น ปณณ
เพราะนันทิเกิดขึ้น เราจึงกล่าวว่า ทุกขสมุทัย คือ ทุกขเกิดขึ้น”

๓ “ปณณ มีเสียงทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วหู (โสตวิญญาณ.....)

“ปณณ มีกลิ่นทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วจมูก (ฆานวิญญาณ.....)

“ปณณ มีรสทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วลิ้น (ชีวาวิญญาณ.....)

“ปณณ มีสิ่งถูกทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วกาย (กายวิญญาณ.....)

“ปณณ มีธรรมารมณทั้งหลายแล

ที่พึงรู้ด้วยแก้วใจ (มโนวิญญาณ.....)

ที่กล่าวว่า บุคคลผู้ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยเพื่อเป็นเอหิภิกขุ นั้น มีผู้ถึงพร้อมด้วยอุปนิสัยแห่งอริยมรรค อริยผล แต่ไม่ถึง
พร้อมด้วยอุปนิสัยเพื่อเป็นเอหิภิกขุ ไม่ตรัสประทานอนุญาต ถึงจะตรัสก็ไม่สำเร็จขึ้น เพราะไม่ได้กระทำอุปนิสัย ในสมัยพุทธกาลมีอยู่ ๒ ท่าน
คือ พระพาหิยได้เฝ้าฟังพระธรรม แล้วบรรลุอรหัตผล พระปุกกุสตาติ ได้ฟังธาดูวิงกสูตรในศาลาช่วงหม้อบรรลุนาคามีผล ต่างทูล
ขอบรรพชาอุปสมบท ครั้นตามได้ฟังทูลว่า บาตรจีวรไม่สมบูรณ์ ตรัสว่าให้ไปเสาะแสวงหา ทั้งสองท่านไปถูกโคขวิดนิพพาน ท่านอธิบายว่า
ท่านทั้งสองนี้บวชในศาสนา ก่อน ๆ คิดว่าสมณบริขารมีไว้ใช้เฉพาะตน จึงไม่สงเคราะห์สหธรรมิกเลย จึงไม่มีอุปนิสัยเพื่อเป็นเอหิภิกขุ ถึงจะ
ตรัสก็ไม่สำเร็จขึ้นได้ เพราะไม่มีอุปนิสัยนั้น จึงไม่ทรงอนุญาตผู้มีบาตรจีวรไม่ครบ

๑ ปุณณวาทสูตร สยามรัฐเตปิฏกฉบับบาลี เล่ม ๑๔ ชื่อ มัชฌิมนิกาย อุปริปัณณาสก หน้า ๔๘๑-๔๘๕ อังคุตตรกถา ชื่อ
ปปัญจสูทนี ดติยภาค หน้า ๗๒๗-๗๓๕ พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่ม ๒๒ หน้า ๕๗๖-๕๘๒ ฉบับที่ใช้นี้ นางชุบศรี สุประดิษฐ์ ณ อยุธยา
แม่ ม.ล.สุทัศน์ สุประดิษฐ์ สร้างถวาย ร.ร. วัดโสมนัสวิหาร อัน ม.ล.สุทัศน์ เกษบวชและเรียนอยู่ จะแปลควบกันทั้งหมดนี้ เพื่อ
ได้ความตลอดที่นำเข้ามาเพราะเห็นว่าต่อเรื่องกันพอดี แต่ในกระเบื้องจารกับบาลีอังกูรกถา มีสลับกันบ้าง ถ้ามีเวลาต่อไปจะประชุมกันรู้เพื่อ
เรียงกันใหม่ ฉบับนี้เท่ากับเป็นต้นร่าง อันจะเป็นแนวทางไปสู่ฉบับสมบูรณ์ อ่านอย่างนี้ไปก่อน เมื่อมีเวลาจะเรียงใหม่

๒ บุรณวาทคำฉันท์ ที่มหานาคแต่งสมัยอยุธยา ความจริงไม่ได้แต่งพระโอวาทตามชื่อและตามพระสูตร แต่งแต่คำในอังกูร-
กถาย่อ ๆ

๓ พระพุทธพจน์ ตรัสมีคำซ้ำ จึงใช้...ถ้าจะเติมให้เต็มเหมือนอันต้นคือรูป และอันสุดท้ายคือธรรมารมณ ถ้าไม่เช่นนั้น ไม่ใช่
พระพุทธพจน์

อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจ อันเป็นของที่รูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุเพละเลิกละ พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความติดใจธรรมารมณ์นั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้เพละเลิกละ พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความติดใจธรรมารมณ์นั้นย่อมเกิดขึ้น ปุณณ เพราะนันทิเกิดขึ้น เราจึงกล่าวว่า ทุกขสมุทัย คือ^๑ ทุกขเกิดขึ้น”

“ปุณณ มีรูปทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วตา อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจ อันเป็นของที่รูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม อันเป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุไม่เพละเลิกละ ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจรูปนั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้ไม่เพละเลิกละ ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจรูปนั้น ย่อมดับไป ปุณณ เพราะนันทิดับไป เราจึงกล่าวว่า ทุกขนิโรธ คือ ทุกขดับไป”

“ปุณณ มีเสียงทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วหู.....”

“ปุณณ มีกลิ่นทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วจมูก.....”

“ปุณณ มีรสทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วลิ้น.....”

“ปุณณ มีสิ่งถูกทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วกาย.....”

“ปุณณ มีธรรมารมณ์ทั้งหลายแล ที่พึงรู้ด้วยแก้วใจ อันน่าปรารถนา อันน่ารักใคร่ อันน่าชอบใจอันเป็นของมีรูปน่ารัก อันประกอบด้วยกาม เป็นที่ตั้งแห่งความกำหนัด ถ้าภิกษุไม่เพละเลิกละ ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจธรรมารมณ์นั้น นันทิ (คือความระรื่นรัก) ของเธอผู้ไม่เพละเลิกละ ไม่พุดถึง ดำรงอยู่ด้วยความไม่ติดใจธรรมารมณ์นั้น ย่อมดับไป ปุณณ เพราะนันทิดับไป เราจึงกล่าวว่า^๒ ทุกขนิโรธ คือ ทุกขดับไป ดังนี้”

“ปุณณ ก็เธออันเราโอวาทแล้วด้วยโอวาทย่อ ๆ นี้ จัก (ไป) อยู่ ณ ชนบทไหน?”

“พระองค์ผู้เจริญ ข้าพระองค์อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงโอวาทแล้ว ด้วยพระโอวาทย่อ ๆ นี้ ชนบทชื่อสุนาปรันตมีอยู่ ข้าพระองค์จักอยู่ในชนบทนั้น”

“ปุณณ พวกภิกษุชาวสุนาปรันตดูร้ายนักแล ปุณณ พวกภิกษุชาวสุนาปรันตหยาบช้านักแล ปุณณ ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักดำ จักแข่งเธอ ณ ที่นั้น เธอจักคิดอย่างไร? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักดำ จักแข่ง ข้าพระองค์ไซ้ ณ ที่นั้น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ!! ซึ่งพวกภิกษุเหล่านี้ไม่ใช่ฝ่ามือตบตีเรา ดังนี้ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้าในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้า พวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักใช้ฝ่ามือตบตีแก่เธอไซ้ ปุณณ ณ ที่นั้น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักใช้ฝ่ามือตบตีแก่ข้าพระองค์ไซ้ ณ ที่นั้น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกภิกษุชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ!! ซึ่งพวกภิกษุเหล่านี้ไม่ใช่ก้อนดินประหารแก่เรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้าพวกภิกษุชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนหินประหารแก่เธอไซ้ ปุณณ ณ ที่นั้น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร ดังนี้”

^๑ อัฐกถากล่าวว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงแสดงให้ถึงที่สุดแห่งวัฏฏด้วยอำนาจสัง ๒ ว่าทุกข สมุทัย คือแยกออกเป็น ทุกขอริยสัง และสมุทขอริยสัง ฯ

^๒ นัยที่ ๒ ทรงแสดงให้ถึงที่สุดแห่งวัฏฏ (นิพพาน) ด้วยอำนาจแห่งสัง ๒ ว่า ทุกขนิโรธ โดยแยกออกเป็น นิโรธอริยสัง และมัคคอริยสัง ฯ

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนดินประหารแก่ข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ !! ซึ่งพวกมนุษย์เหล่านี้ไม่ใช้ก้อนไม้ประหารแก่เรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนไม้ประหารแก่เธอไซ้ ปุณณ ฌ ที่นั่น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ก้อนไม้ประหารแก่ข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ !! ซึ่งพวกมนุษย์เหล่านี้ ไม่ใช้ศาสตราประหารแก่เรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้าพวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราประหารแก่เธอไซ้ ปุณณ ฌ ที่นั่น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราประหารแก่ข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ดีหนอ! พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันตเหล่านี้ เจริญดีหนอ !! ซึ่งพวกมนุษย์เหล่านี้ ไม่ใช้ศาสตราอันคมปลิดชีวิตเรา ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“ปุณณ อนึ่ง ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราอันคมปลิดชีวิตเธอไซ้ ปุณณ ฌ ที่นั่น ก็เธอจักมีความคิดอย่างไร ? ดังนี้”

“พระองค์ผู้เจริญ ก็ถ้า พวกมนุษย์ชาวสุนาปรันต จักใช้ศาสตราอันคมปลิดชีวิตข้าพระองค์ไซ้ ฌ ที่นั่น ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ว่า “มีอยู่แล พระสาวกทั้งหลายของพระผู้มีพระภาคเจ้า ผู้อดอดเกลียดชังร่างกายและชีวิต ย่อมแสวงหาศาสตราปลิดชีวิต ศาสตรานั้น เราไม่ต้องแสวงหา ได้ศาสตราปลิดชีวิตเอง ดังนี้ ข้าแต่พระผู้มีพระภาคเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ข้าแต่พระสุคตเจ้า ในเพราะเรื่องนี้ ข้าพระองค์จักมีความคิดอย่างนี้ ดังนี้แล”

“สาธุ! สาธุ!! ปุณณ, ปุณณ เธอแล ผู้ประกอบด้วยทม (การฝึกฝน) อุปสม (การเข้าไปสงบ) จักสามารถเพื่อยุ ฌ ชนบทสุนาปรันต ปุณณ บัดนี้ เธอจงสำคัญกาลที่ควรเถิด”

ลำดับนั้นแล ท่านผู้มีอายุปุณณ ยินดียิ่งอนุโมทนาแล้ว ซึ่งพระดำรัสภายิตของพระผู้มีพระภาคเจ้า ลูกขึ้นจากอาสนะกราบพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว กระทำประทักษิณ (เวียนขวา) เก็บอาสนะ ถือบาตรจีวร สุนาปรันตชนบท มีอยู่โดยทิศภาคใด (ตั้งใจจัก) เดินทางไปสู่ทิศภาคนั้น

ปุณณวรมุณี ถ้าพุทธ ผู้พบองค์สักยะ เมื่อไปสาวัดถี บวชแล้ว (พระพุทธเจ้าตรัสสั่ง) ให้หาอานันท (เถร) สั่งให้หา (พระเจ้า) พิมพิสารมคธ บอกว่า พุทธเกิด ๒๑ ฝน (๑๔๔/๑) ควรแจ้งราชาเมืองทอง ทั้งให้นำสารสหายเมืองติดต่อก่อน เรานำสารมาถึงแม่กุน จุนน้องชายไม้หอมทำศาลากว้างใหญ่ (๑๔๔/๒)

๑ อัฐฐกถา กล่าวว่า พระเถระกราบทูลคำนี้หมายถึงการแสวงหาศาสตราสังหารชีวิตตนเอง ของพวกภิกษุผู้ฟังอสุกถาแล้วเกลียดชังอดทนภาพในเรื่องคดียปาราชิก สมันตปาสาทิกา ภาค ๑ หน้า ๒๔๘ ว่าพระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยพรรษา ๒๐ หนังสือแนะนำในพระไตรปิฎกของท่านเจ้าพระคุณพระธรรมปัญญาจารย์ (จับ จิตฺตมโม ป.ธ. ๕) วัดโสมมณีสถิตวิหาร หน้า ๒ ตอนบันทึกว่าล่วงมา ๒๐ พรรษา กระเบื้องจารว่า พระปุณณบวชพุทธพัสสา ๑๕ และมาสู่สุนาปรันต พุทธพัสสา ๒๑ จึงบวชได้ ๓ พรรษา พระมหาปุณณ ที่มาในขณะนั้นเข้าใจว่า พระพุทธเจ้ายังไม่ได้ทรงบัญญัติพระวินัยว่าด้วย พระภิกษุใหม่ต้องอยู่กับอุปัชฌายาจารย์ ๕ พรรษา จึงทรงอนุญาตให้ท่านมาได้

“พระเถระเข้าไปสู่สุนาปรันตรัฐก่อน เข้าไป ณ ภูเขอัมพหัทธบรรพต เข้าไปสู่บ้านพ่อค้าเพื่อบิณฑบาต ลำดับนั้นน้องชายจำท่านได้แล้ว ถวายภิกขาหาร ให้ท่านปฐิณญานว่า “ท่านครับ ขอท่านอย่าไปที่อื่น นิมนต์อยู่ ณ ที่นี้ เท่านั้น” นิมนต์ให้ท่านอยู่ ณ ที่นั้นนั่นเอง จากนั้น ท่านไปสู่สมุททธีรวิหาร^๒ ณ ที่นั้นมี ที่ ๆ จงกรมได้ อันกระทำ กำหนดด้วยแผ่น^๓ หินประสานเหล็ก ไม่มีใคร ๆ ผู้สามารถจะเดินไปสู่ที่นั้นได้ ในที่นั้น ลูกคลื่นทะเลทั้งหลายมากระทบ ในหินประสานเหล็กทั้งหลายกระทำเสียงดังมากอยู่เป็นนิจ พระเถระคิดว่า เมื่อภิกษุทั้งหลายกระทำกัมมัฏฐานอยู่จะมี การอยู่ผาสุก ดังนี้แล้ว จึงอธิษฐานกระทำสมุททธีให้เจียบเสียง จากนั้นจึงไปสู่ภูเขอัมพหัทธบรรพต^๔ ณ ที่นั้น มีฝูงนกหนาแน่น ก่อให้เกิดเสียงเป็นอันเดียวกันตลอดทั้งคืนและวัน พระเถระกำหนดว่าที่นี่ไม่ผาสุก ดังนี้แล้ว จากนั้นจึงไปสู่มกุพการามวิหาร^๕ มกุพการามวิหารนั้น เจียบสงัด มีเสียงเล็กน้อย อยู่ ณ ที่สมบุรณ์ทางไปมาไม่ไกลเกินไป ไม่ใกล้เกินไป แห่งบ้านพ่อค้า พระเถระคิดว่าบ้านนี้ผาสุก จึงให้กระทำที่พักกกลางคืน ที่พักกกลางวัน และที่เดินจงกรมเป็นต้น แล้วจึง เข้าอยู่จำพรรษา ท่านอยู่ในฐานะ ๔ อย่างนี้

ต่อมา ณ วันหนึ่ง ภายในพรรษานั้นนั่นเอง พ่อค้า ๕๐๐ คิดว่า เราไปสู่ทะเลจึงบันทุกสินค้าในเรือ ในวันลงเรือ น้องชายพระเถระเลี้ยงพระเถระแล้ว รับสักขาบททั้งหลาย (ศีล ๕) ในสำนักพระเถระ ไหว้แล้ว เมื่อจะไปกล่าวว่

“ท่านครับ ชื่อว่า มหาสมุททธี มีความสำเร้จน้อย มีอันตรายมาก ขอท่านพึงนึกถึงพวกเราเถิด”

แล้วพากันขึ้นเรือ เรือแล่นไปด้วยกำลังเร็วที่สุด บรรลุถึงเกาะ เกาะใดเกาะหนึ่ง พวกมนุษย์คิดว่าจะกระทำอาหารเช้า ดังนี้แล้ว จึงพากันขึ้นเกาะ ที่เกาะนั้นไม่มีอะไรอื่น ไม้จันทน์^๖ ล้วนมีอยู่แล้ว คราวนั้น คนหนึ่งใช้มีดเฉาะ ต้นไม้ต้นหนึ่งรู้ความเป็นไม้จันทน์แดงแล้วจึงกล่าวว่า

“ท่านผู้เจริญทั้งหลาย พวกเราจะไปสู่สมุททธีอื่นเพื่อต้องการลาภ ก็ลาภยิ่งกว่านี้ไม่มี ปุ่มหนึ่งเท่างบน้ำมธุรส ๔ ก็ถึงค่าแสนหนึ่ง พวกเราให้ชนสินค้าที่ควรให้นำไป บันทุกให้เต็มด้วยไม้จันทน์เถิด”

ซึ่งพวกมนุษย์พ่อค้าทั้งหลายเหล่านั้น ได้กระทำการขนไม้จันทน์นั้นอย่างนั้น

พวกอมมนุษย์ ซึ่งอยู่ในป่าไม้จันทน์โกระแล้วคิดว่า “ป่าไม้จันทน์ของพวกเรา พวกมนุษย์เหล่านี้ให้จับหาย แล้ว พวกเราต้องฆ่ามันให้ตาย” แล้วกล่าวกันว่า “เมื่อพวกเหล่านี้พวกเราให้ตายในที่นี้ ศพแต่ละคนทั้งหมดต้องมีอยู่ ให้เรือของพวกมันจมในกลางทะเลดีกว่า”

^๑ อัฐกถาปญญสตฺถนิภาศ ๓ หน้า ๗๓๐-๗๓๒ ๑ สุนาปรันตเข้าใจว่า คงเป็นสวนปราน หรือ ปรานบุรี ๑ อัมพหัทธบรรพตนี้ อาจแปลได้ว่า ภูเขามีสรูปร่างคล้ายเม็ดมะม่วง คงจะได้ค้นกันต่อไป ในบางตอนมีกล่าวถึงเขาทมน หรือ ทโมน แต่คุยกกันแล้ว ต่างแน่ใจว่า เขาตะเครา อย่างว่ คือ เรามีปัญญาแต่ไม่เชื่อ ณ พ.ศ. ๒๕๒๗ มีโอกาสไปเขาตะเครา ได้มองเห็นภูเขานั้นมีรูปร่างคล้ายลูกมะม่วงป่า จึงแน่ใจว่เขาตะเครานั้น

^๒ สมุททธีรวิหาร เห็นป่าช้า ท่านเรียกว่า วัด และวิหาร คงแปลได้ว่าป่าช้าเชิงภูเขาใกล้ทะเล

^๓ ศัพท์ว่ อยกนุดปาสาณหิ ไม่รู้จะแปลว่อะไรดีกว่านั้น

^๔ มาคูลคีรี แปลว่ภูเขาสูง อาจเป็นเขาหลวง ณ จังหวัดเพชรบุรี ๑

^๕ มกุพการามวิหาร มกุพก มะลิ อาราม สวน วิหาร ที่อยู่ รวมความว่ที่อยู่ในสวนมะลิ อาจเป็นบ้านกุน ที่กุนขุนชายไปอยู่ แต่แปลงเพื่อเข้าศัพท์และความในบาลี จึงเห็นเป็นมกุพก

^๖ ในเรื่องเมืองทอง หน้า ๗๑-๗๒ ท่านผู้เขียนกล่าวอ้างในคัมภีร์อรรถศาสตร์ว่ เกาฏิลย หรือ วิษณุกปต ผู้แต่งกล่าวถึงไม้จันทน์หอม ไปจากสุวรรณภูมิ หรือมีอยู่ในสุวรรณภูมิ

ใน ชาตกัฏฐกถา ภาคที่ ๕ มหาชนกชาตก มีเล่าถึงสุวรรณภูมิ ว่พระโพธิ์สัตว์มหาชนกไปสู่สุวรรณภูมิต้องเดินทางผ่านมหาสมุททธี ซึ่งถูกกำลังพายุลูกร้ายกาจยิ่ง (อดิจฉนทภูมิเวเคน) กระหน่ำไป ๗๐๐ โยชน์ ๗ วันเรือแตก มีศัพท์ว่ พวกพาณิขชาวสุวรรณภูมิ (มหาชนกชาตก หน้า ๗๑)

และแล้ว ในกาลที่พวกเหล่านั้นลงเรือไปได้ครู่หนึ่ง พวกมนุษย์เหล่านั้น “ให้คลื่นลมและรูปนากัวตั้งขึ้นตัวเองแล้ว แสดงรูปอันนากัวต่าง ๆ พวกมนุษย์ที่กลัวแล้วก็นอบน้อมเทวดาของตน

กฤณพิจุลพลณน้องชายพระเถระระลึกชื่อพระเถระว่า “ขอพี่เป็นที่พึ่งพำนักของเราเถิด” ดังนี้แล้ว ยืนอยู่^๒ ท่านผู้มีอายุพลณได้สู่ชนบทสุนาปรันตแล้ว ได้ยินว่า ท่านผู้มีอายุพลณ อยู่ในชนบทสุนาปรันตนั้น ต่อจากนั้นแล ท่านผู้มีอายุพลณ โดยระหว่างพรรษานั้นนั่นเองให้อุบาสก ประมาณ ๕๐๐ ปราภฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรรษานั้นนั่นเอง ให้อุบาสิกาประมาณ ๕๐๐ ปราภฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรรษานั้นนั่นเอง ได้กระทำให้แจ้งวิชา ๓ แล้ว

“ได้ยินว่า ในขณะนั้นนั่นเอง แม้พระเถระก็คิดถึง รั้งภัยพิบัติที่จะเกิดแก่พวกนั้น จึงเหาะขึ้นสู่เวหาส ได้ยืนอยู่ ณ ที่เฉพาะหน้า พวกมนุษย์เห็นพระเถระแล้วกล่าวกันว่า “พระผู้เป็นเจ้าเถระพลณมาอยู่” หลีกไปแล้ว

คลื่นลมและรูปนากัวที่เกิดขึ้น ก็สงบหายไปแล้ว พระเถระปลอบขวัญพวกเหล่านั้นว่า “พวกท่านอย่ากลัวเลย” แล้วถามว่า “พวกท่านต้องการไปที่ไหนกัน”

“ท่านครับ” พวกเขากล่าว “พวกเราจะไปสู่ฐานะของตนของพวกเราครับ”

พระเถระอธิษฐานว่า “เรื่องไปถึงกลุ่มที่ที่พวกเหล่านี้ต้องการเถิด”

และพวกพ่อก้าวไปสู่ที่ที่ของตน ๆ แล้ว เล่าประวัตินั้นแก่ลูกเมีย กล่าวว่า “พวกเจ้าจงมาถึงพระเถระเป็นที่พึ่งกันเถิด” ดังนี้แล้ว แม้ประมาณ ๕๐๐ คน พร้อมกับแม่เรือนประมาณ ๕๐๐ คนของตน ตั้งอยู่ในสภาวะ ๓ แล้วได้ประกาศความเป็นอุบาสกอุบาสิกาแล้ว จากนั้นจึงขนสินค้ายกลงจากเรือ แบ่งส่วนหนึ่งให้แก่พระเถระ กล่าวว่า “ท่านครับ ส่วนนี้ของท่าน” พระเถระกล่าวว่า “กิจด้วยส่วนแผนกหนึ่ง ของเราไม่มี แต่ว่า พระศาสดาพวกท่านเคยเห็นแล้วหรือ?”

“ไม่เคยเห็นเลยครับ”

“ถ้าเช่นนั้น พวกท่านจงทำโรงกลมใหญ่ (มณฑลศาลา) ด้วยส่วนนี้ พวกท่านจะได้พบพระศาสดา อย่างนี้”

“ดีละครับ” พวกเหล่านั้นกล่าวแล้ว เริ่มกระทำโรงกลมใหญ่ด้วยส่วนนั้น และส่วนทั้งหลายของตน

พระพุทธเจ้า พระอัครสาวก

และพระสาวกอื่นสู่ปราน=สุนาปรันต (พริบพลี)

ได้ยินว่า แม้พระศาสดา ได้ทรงกระทำผูกพระทัยตลอดตั้งแต่กาลที่พวกเหล่านั้นเริ่มแล้ว พวกมนุษย์ผู้รักษาเห็นโอภาส (แสงสว่าง) ตลอดคืนได้กระทำความสำคัญในใจว่า “เทวดาผู้มีศักดิ์ใหญ่มีเฝ้าอยู่”

อุบาสกอุบาสิกาทั้งหลาย ช่วยกันทำโรงกลมใหญ่และเสนาสนะสงฆ์สำเร็จแล้ว ตระเตรียมสิ่งของถวายทาน จึงเรียนแจ้งแก่พระเถระว่า

“ท่านครับ พวกเรากระทำกิจของตนเสร็จแล้ว พวกเราจักเห็นพระศาสดา”

พระเถระไปสู่สาวัดดีด้วยฤทธิ์ในเวลาเย็น ทูลขอพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระองค์ผู้เจริญ พวกชาวบ้าน พ่อค้า ต้องการพบพระองค์ ขอพระองค์โปรดทรงอนุเคราะห์แก่พวกนั้น”

พระผู้มีพระภาคทรงรับแล้ว พระเถระทราบการรับของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วจึงกลับมาที่อยู่ของตนทันที

^๑ อุปปาติก สิ่งที่เกิดขึ้น แปลว่าอะไรก็ได้ ฯ

^๒ ปุณโณวาทสูตร ค่อยากที่แปลไว้แล้ว

^๓ อัญญกถา ค่อยากที่แปลแล้ว

แม้พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสเรียกพระอานนทเถระแล้วตรัสว่า “อานนท พຼຽ່ນนี้เราจะเที่ยวบิณฑบาต ณ บ้านพ่อค้าที่สุนาปรันต เธอจงแจกสลากแก่ภิกษุ ๔๕๕ องค์”

“ดีละพระเจ้าข้า” พระเถระรับแล้วแจ้งเรื่องนั้นแก่พระภิกษุสงฆ์ แล้วกล่าวว่า “พวกพระภิกษุผู้จะเที่ยวไปไม่ต้องจับสลาก”

ในวันนั้น^๑ พระกุนทธานเถระได้จับสลากเป็นองค์แรก แม้พวกชาวบ้าน พ่อค้า (ได้ยินจากพระปุณณเถระว่า) พຼຽ່ນนี้ พระศาสดาจักเสด็จมา จึงกระทำความทป ณ กลางบ้านเตรียมโรงทานแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงกระทำการประทับประคองพระสรีระร่างแต่เช้าเสด็จแล้วเสด็จเข้าพระคันธกุฎี ประทับนั่งนิ่งเข้าสู่ผลสมาบัติ

ปณทุกัมพลิสลาอาสนของท้าวสักกเทวราช ได้มีอาการร้อนแล้ว ท้าวเธอทรงรำพึงว่า “นี่อะไร” ทรงเห็นพระศาสดาจะเสด็จสู่สุนาปรันตแล้ว ตรัสเรียกวิสสุกรรมเทพบุตรมาแล้วทรงสั่งว่า

“เณรพ่อ ในวันนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า จักเสด็จสู่การเที่ยวบิณฑบาตตลอดทางประมาณ^๒ ๓๐๐ โยชน์ ท่านจงนิรมิตเรือนยอด ๕๐๐ หลัง กระทำการเตรียมเพื่อเสด็จไปตั้งไว้ ณ เชิงขัณฑ์ประตู่เซตวัน”

ท่านวิสสุกรรมได้กระทำอย่างนั้น เรือนยอดของพระผู้มีพระภาคเจ้า มีมุข ๔ มุข ของสองอัครสาวกมีมุข ๒ มุข ที่เหลือมีมุขเดียว

พระศาสดาเสด็จออกจากพระคันธกุฎีเสด็จสู่เรือนยอดอันประเสริฐในจำนวนเรือนยอดทั้งหลายที่ตั้งเรียงกัน โดยลำดับนั้น พระอัครสาวกทั้งสองเป็นต้นแล้วถึงพระภิกษุ (จำนวน) ๔๕๕ รูป เป็นเรือนยอด ๔๕๕ หลัง หลังหนึ่งเป็นเรือนยอดว่างเปล่า เรือนยอด ๕๐๐ หลัง ลอยขึ้นไปในอากาศ

พระศาสดาเสด็จถึง ภูเขาสัจจพันธ ทรงพักเรือนยอดในอากาศ ดาบสเห็นผิผิวชื่อ สัจจพันธ ชักชวนมหาชนให้ถือความเห็นผิด เป็นผู้ถึงลาภยศอันเลิศเที่ยว อยู่ ณ ภูเขานั้น แม้อุปนิสัยพระอรหัตตส่วนข้างในของดาบสนั้น รุ่งเรืองเหมือนประทีปภายในโคม ทรงเห็นอุปนิสัสนั้น ทรงดำริว่าเราจักกล่าวธรรม จึงเสด็จไปแสดงธรรมแล้ว ในปริโยสานเทศนาดาบสบรรลอรหัตตแล้ว ด้วยมรรคนั้นเอง อภิญญามาแล้วแก่ท่าน ท่านเป็นเอหิภิกขุทรงบาตร จีวรอันสำเร็จด้วยฤทธิ์ เข้าสู่เรือนยอดแล้ว

พระผู้มีพระภาคเจ้า พร้อมกับพระภิกษุ ๕๐๐ รูปผู้ไปในเรือนยอด เสด็จถึงบ้านพ่อค้าทรงกระทำเรือนยอดไม่ ให้ปรากฏเสด็จเข้าสู่บ้านพ่อค้า พ่อค้าทั้งหลายถวายทานใหญ่แก่พระภิกษุสงฆ์มีพระพุทธเจ้าเป็นประมุขแล้วนำพระศาสดาเสด็จสู่มกุพการาม พระศาสดาทรงสงบความกระวนกระวายด้วยพระกระยาหารเพียงใด มหาชนทำอาหารเข้าเพียงนั้น สมาทานองค์อุโบสถถือของหอมและดอกไม้เป็นอันมาก มาเฉพาะสู่มกุพการาม พระศาสดาทรงแสดงธรรม”

^๑ พระเถระองค์นี้ในธัมมปัทฏฐคามีชื่อว่า โกณฑธานัตเถระ ฯ

^๒ ๓๐๐ โยชน์ โยชน์ ๑ เท่ากับ ๔๐๐ เส้น จึงเท่ากับ ๑๒๐,๐๐๐ เส้น หรือ ๔,๘๐๐ ก.ม.

อัฐกถาวิชัย ชื่อ สมันตปาสาทิกา หน้า ๕๐ เล่าว่าพระพุทธเจ้าเสด็จจากชมพูทวีปสู่ตัมพปนิททวีป หรือ ลังกา ๔ ครั้ง ครั้งแรกเสด็จพระองค์เดียว เพื่อทรงฝึกโยกยั ครั้งที่สอง เสด็จพระองค์เดียว เพื่อทรงฝึกนาคราชดุลงหลาน ครั้งที่สาม ทรงมีพระภิกษุ ๕๐๐ เป็นบริวาร ประทับนั่งเข้านิโรธสมาธิ ณ มหาเจดีย์สถาน อุปารามเจดีย์สถาน มหาโพธิปติฏฐิตเจดีย์สถาน มุติงกณเจดีย์สถาน ที่ทิวาปีเจดีย์สถาน ครั้งที่สี่เป็นการเสด็จโดยพระธาตุสรีร (พระบรมสารีริกธาตุ) คือหลักฐานที่พระพุทธเจ้าเสด็จออกจากชมพูทวีปสู่ต่างประเทศ

^๓ พระปุณณเถระจดพระธรรมเทศนากัณฑ์นี้ไว้ ได้พบกระเบื้องจารแผ่นใหญ่ ๆ ที่ดอนโดนด ๗ แผ่น ได้จัดและแปลไว้ด้วย คือ นิธิกัณฐสูตร สยามรัฐทูตปิฎก เล่ม ๒๕ หน้า ๑๑-๑๒

ชื่อ ปุณณ อสิ^๑ เอาคำพุทธเล่าให้ไทยลวะฟังรั้ม ที่สุนาปรันต ในบ้านแม่กุนพริบพลี มีกาถา

ก้ามกธ ๑๓ (กาถา ต่อไปนี้)

๑ นิธิ นิเชติ ปุริโส	คมภิเร อุทกนุติเก
อดุเถ กิจเจ สมุปฺปนฺเน	อดุถาย เม ภวิสฺสติ
๒ ราชโต วา ทุรุตตสฺส	โจรโต ปิพิตสฺส วา
อินสฺส ^๒ วา ปโมกฺขาย	ทุพฺภิเกฺว อาปทาสุ วา
๓ เอตทตฺถาย โลกสฺมี	นิธิ นาม นิธิยฺยติ
ดาวสฺสุนิหิโต สนฺโต	คมภิเร อุทกนุติเก
๔ น สพุโพ สพุพทา เยว	ตสฺส ตํ อุปกปฺปติ
นิธิ วา ฐานา จวติ	สญฺญา วาสฺส วิมฺยุหติ
๕ นาคา วา อปฺนาเมนฺติ	ยกฺขา วาปี หรฺนติ นํ
อปฺปิยาปี ทายาทา	อุทฺธรรนฺติ อปฺสฺสโต
๖ ยทา ปุณฺณกฺขโย โหติ	สพุพเมตํ วินสฺสติ
ยสฺส ทาเนน สีเลน	สญฺญเมน ทเมน จ
๗ นิธิ สุนิหิโต โหติ	อิตฺติยา ปุริสสฺส วา
เจติยมฺหิ จ สงฺฆे วา	ปุกฺกเล อติถิสฺสุ วา
๘ มาตริ ปิตริ วาปี	อโธ ฆฏฺฐุมฺหิ ภาตริ
เอส นิธิ สุนิหิโต	อเชฺยโย อนุคามิโก
๙ ปทาย คมนิเยสุ	เอตํ อาทาย กจฺจติ
อสาธารณฺมณฺเญสฺส	อโจรหฺรณฺณ นิธิ
๑๐ กยิราถ ธีโร ปุณฺณยานิ	โย นิธิ อนุคามิโก
เอส เทวมนุสฺसानํ	สพุพกามทโท นิธิ
๑๑ ยํ ยํ เทวภิปฺตฺถเณนฺติ	สพุพเมเตน ลพฺภติ
สุวณฺณตา สฺสรตา	สุสณฺฐานํ สฺสรูปตา
๑๒ อาธิปจํ ปริวาโร	สพุพเมเตน ลพฺภติ
ปเทสฺรชฺชํ อิตฺสฺสริยํ	จกฺกวตฺติสฺสํ ปิยํ
๑๓ เทวเรชฺชมฺปิ ทิพฺเพสุ	สพุพเมเตน ลพฺภติ
มานุสฺสิกา จ สมฺปตฺติ	เทวโลเก จ ยา รติ
๑๔ ยา จ นิพฺพานสมฺปตฺติ	สพุพเมเตน ลพฺภติ
มิตฺตสมฺปทฺมาคฺคม	โยนิโส เจ ปยุณฺชิโต

^๑ อีกแผ่นหนึ่งที่ ดอนโดนด ลำดับอ่านเป็นที่ ๕ ที่เขียนคำไทยก็ยากอยู่แล้ว ยิ่งจารึกพระคาถาก้ามกธ ก็ยิ่งยากขึ้น จึงเรียงตามแบบปัจจุบัน เพื่อง่าย ๆ ส่วนตัวที่ใช้ไม่เหมือนปัจจุบันคงไว้

^๒ อินสฺส ปัจจุบันใช้ ณ เป็นอินสฺส อณ แปลว่า หณ (หน)

นิธิกัณฺหา นี้ ในครั้งปฐมสังคายนา พระธรรมสังคากาจารย์ นำเข้าในขุททกปาฐนิกาย สุตตันตปิฎกเล่ม ๒๕/๑๑-๑๓ อัญชกเถาแห่งสูตรนี้ ชื่อ ปรมัตถโชติกา เล่าว่า ทรงแสดงแก่ภุมมพิชาวกุรุงสาวัดดี ในตอนท้ายเล่าว่า ภุมมพิได้ฟังจบแล้ว จึงเข้าเฝ้าพระเจ้าปเสนทิโกศล ได้ทูลตลอดแล้ว ได้ทรงกระทำบูชาใหญ่แก่เขา กองจะดรัสแสดงมากครั้งและหลายแห่ง ที่ปรากฏนี้ เป็นครั้งแรกที่ทรงแสดง ณ ที่นี้ ที่มาทรงแสดงครั้งนี้ พระปฐมเถระจกไว้จึงรู้ได้ ถ้าไม่จดจารึกไว้ก็คงสูญไปแล้ว

๑๕ วิชาวิมุตติวสีภาโว

ปฐมกัปปา วิโมกขา จ

๑๖ ปจเจกภูมิจิตตภูมิจิต

เอว มตตภูมิจิตต

๑๗ ตตตมา ชีรา ปตตตต

คำ-ธัม (ม) นิธิ กัณหา สุต^๑ อองคพุทธ แสดง (แก่) คนลวะ พรินพรี ว่า...

๑ คน ผัง (ชุม) สิ้น

เมื่อต้อง (การ) สิ่งได้ เกิดพร้อมแล้ว

๒ (คือ) เพื่อพ้นร้าย (จาก) ชุน

เพื่อเปลื้อง ซึ่ง หนี

๓ ชื่อ ชุมสิน ผังไว้ ในหล้า

ชุมสิน (เป็นสิ่งที่) ผังไว้ดี

๔ ชุมสิน ทั้งหมด มิได้

(คือ) ชุมสิน (อาจ) เคลื่อน (จาก) ที่ผัง (บ้าง เขา) จำ เลอะเลือนไป บ้าง

๕ นาค (ทั้งหลาย) ลักพาไปบ้าง

เมื่อ ไม่ เห็น ผู้สืบสิน (ที่) ไม่ชอบ

๖ เมื่อใด เขา เป็นผู้ สิ้นบุญ

ผู้ใด ญิง ชาย ก็ตาม ผังชุมสินไว้ดีแล้วด้วยอันให้ทาน ด้วย สีส ระวัง ฝักฝนตน

๗ ชุมสิน ย่อมเป็น ญิง หรือ

ในผี (ในเจตีย์) ในพระสงฆ์

๘ ใน แม่ แม่หรือว่า ใน พ่อ

ขึ้นหน้า ๒ ชื่อ ปุณณภิกขุ ลง นิธิสูตร พุทธ พุคไทย ว่า

ชุมสิน นั้น ผังไว้ดีแล้ว

๙ อัน สิ้นหลายเหลือ ต้องตัด ทิ้ง ไป

ชุมสิน คือ บุญ ไม่ทั่ว ไปแก่ คนเหล่าอื่น

๑๐ ผู้รู้ ครอบทำบุญทั้งหลายไว้

ชุมสิน คือ บุญนั้นให้ของทุกอย่างที่ชอบใจ

๑๑ สิ่งใด ไค เทพ ทั้งมุนส คือ คนอยากได้ในใจ

มีผิวงาม ๑ มีเสียงดี ๑

๑๒ ความเป็นผู้ใหญ่ยิ่ง ๑ ความเป็นคนล่อมมาก ๑

นักขุนเมือง ๑ ความเป็นผู้ยิ่งใหญ่ ๑

๑๓ เป็นขุน ฝัฟ่า ในสงว สวรรค์ ๑

สิ้นคน สมบัติ อันเป็นของมนุษย์ ๑

สพพเมเตน สพกติ

ยา จ สวากปารมี

สพพเมเตน สพกติ

ยทิท ปุณณสมปทา

ปณจิตา กตปุณณตนติ

ในได้น้ำลึก (ในที่ลึก ไต้ลุ่มน้ำ)

จักมีเพื่อดอกได้ ของเรา

(เพื่อ) ละร้ายจู่ปล้น

(เพื่อเปลื้อง) อดอยาก กับขัน

(ก็เพื่อ) ดอกได้ นั้น

ในที่ลึก ไต้ลุ่มน้ำ เพียงนั้น

อวยเสร็จ (ผล) ตลอดคราว แก่เขา

แม้ยักข (ผีทั้งหลาย) ลักเอาไปบ้าง

(ลอบ) ขุด ลักเอาไป บ้าง

ชุมสิน ทั้งสิ้น หมดหายไป ได้

หรือว่า ชาย ผังไว้ดีแล้ว...

ในคน ในแขก ทั้งหลาย บ้าง

อีก ทั้ง ในพี่น้อง ญาติทั่วไป

ใคร ๆ ชนะไม่ได้ ติดตามไป ได้

ถือ เอา สิ้นนั้น ติดตัว ไปได้

ชะโมยปล้น เอาไป ไม่ได้

อันเป็นชุมสิน ติดตามตัวไปได้

แก่เทพ และมุนส ทั้งหลาย

ตัวเอาได้ด้วยบุญสินนั้น คือ

มีส่วนสวยงาม ๑ มีร่างสะสวย ๑

นั้นทั้งหมด คนผีเอาได้ด้วยบุญสินนั้น

ความสราญหวัชุน ที่น่ารัก ๑

นั้นทั้งหมด คนผีเอาได้ด้วยบุญสินนั้น

ยินดีใดในแดนสงว ในเทวโลก ๑

^๑ ทั้งพระคาถา และ คำแปล พระปณณเถรจาริกไว้ไม่มีวรรคตอน ที่จัดเห็นเช่นนี้ ผู้เขียนจัดตามนิยมนปัจจุบัน ถ้าเอาตามเดิม จะไม่รู้เรื่อง จึงจัดทำอย่างนี้ ที่ขาดก็เดิมในวงเล็บ แต่ได้คงสำนวนเดิมไว้ ในหน้าต่อไปท่านจาริกรับรองไว้ว่า พุทธ พุคไทย เชื่อว่าเป็นพระ-พุทธภาษิต จึงคงไว้ ๑

๑๔ นิพพานสมบัติ ไค ๑

ความได้เพื่อนดี ๑

๑๕ เป็นคนคล่องรู้วิชาวิมุตติ ๑

ปฏิสัมภทา ๑ วิโมกข ๑

๑๖ บัณฑิตภูมิ ๑ พุทธภูมิ ๑

อันนี้ มีดอกได้มาก อย่างนี้

๑๗ เห็งบัณฑิต ผู้รู้ทั้งหลาย

มหาชนเกิดเป็นผู้พ้นจากเครื่องผูกพันแล้ว ความโกธาลหว่า “พระพุทธเจ้า” ได้เป็นของมากแล้ว พระศาสดาประทับอยู่ ณ ที่นั่นตลอด ๒-๓ วัน เพื่อทรงอนุเคราะห์แก่มหาชน แต่ทรงยังอรุณให้ขึ้นในพระคันธกุฎีใหญ่นั้นเอง และประทับอยู่ ณ บ้าน ๒-๓ วันแล้ว เสด็จไปบิณฑบาตในบ้านพ่อกำ รั้งสั่งให้พระปุลณกลับด้วยพระดำรัสว่า “เธอจงอยู่ ณ ที่นี้ที่เดียว”

บุญฉวรรมนี อยู่ถ้ำพุทธ ผู้พาพุทธมาสุนาปรันตพริบพรี^๑ นองจุนหาพุทธกับอรหันต์เดือนอ้าย พุทธพัสสา ๒๒ (๑๕๐/๑) พุทธอยู่บ้านมกุนเดือนอ้าย ขึ้น ๘ ค่ำ พัก ๒ วัน เสด็จ ผ่านเมืองทอง แล้วขึ้นถ้ำพุทธ นั่งนอน คินวัน หนึ่ง ผันทองปิณฑ (๑๕๐/๒)

(บุญฉวรรมนีเล่าเมื่อ) พุทธเดินไปถ้ำเขา ทางผ่านเมืองทองพูดว่า เมืองทองจักเป็นเมืองสุวรรณภูมิ เมืองพุทธศาสนา (๑๕๔/๑) พุทธมาถึงแดนชานทางว่า ตรงนี้เป็นเมืองต่อเมืองสุวรรณภูมิ ห้าร้อยปี พุทธ ศาสนา มันคงดี ต่อพันปีเป็นเมืองเล็ก พุทธศาสนาบาง เหลือพุทธนิมิตร (๑๕๔/๒)

บุญฉวรรมนี เมื่อพุทธพาผ่านเมืองทอง เล่าเมืองนี้ ขุนอินทวักทองมาเคยอยู่เป็นต้น (๑๕๐/๑) ขุนชาวดมี คน ช้าง ม้า มาก เทียวยึดบ้านเมือง สิบสองพันกว่าเมือง ช้าง ม้า เมือง สิบ สอง พันกว่า พ่อแม่ตั้งเป็นขุนอินทสิบสองพัน (๑๕๐/๒)

บุญฉวรรมนี ถ้ำพุทธ พังคำพุทธเล่าเมืองสิบสองพันเมือง ขุนอินทพานาง งามดอกไม้เมื่อขุน (๑๕๑/๑) อินทพานางไปหนึ่งปี ถึงเมืองสิบสองพัน พานาง ไป ตั้งเป็นตัวห้องทอง มีข้านางแสนหนึ่ง นาง กิด ผัว ไหม แพร (๑๕๑/๒)

พุทธมาพักถ้ำเขา เล่า ว่า เมืองสุวรรณภูมินี้ พุทธศาสนาตั้งนานพันปีเมืองจะย้ายมาตั้งตรงที่นี้ ชื่อเมืองราชพลี^๒ (๑๕๓/๑) อุหาที่พุทธอาศัย มีชื่อถ้ำฤๅษี คนเชื่อถือมาเคารพในข้างหน้า พุทธเงาในถ้ำนี้ เมื่อคน ทำเป็นพุทธนิมิตรขึ้น (๑๕๑/๒)

บุญฉวรรมนี อยู่อุหา พุทธเข้าไปนอนคินวันหนึ่ง มีชายมีหญิง อาปิณฑมาหลาย แม้ผันหาอาหารมาหาวันนั้น ผันต้องสู้เดิน ๓๕ นา (๑๕๑/๑)

พุทธโมทนาด้วยคาลา “นิริง นิเรติ ปุริโส คัมภีเร อุกกัณติเก

อัตถะ กิจเจ สมุปันเนน อัตถาย เม ภวิสสตี (๑๕๑/๒)

^๑ ตอนนั้น ยังไม่ได้ตั้งชื่อ อาจเป็นชื่อที่เรียกกันอยู่ก่อนแล้ว ต่อไปจะเห็นพระโสณเถระสั่งให้สร้างเมือง แล้วตั้งชื่อคือสร้างเมืองตรงนั้นแล้วตั้งชื่อซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

^๒ อาจเขียนว่า ราชพลี ราชพรี ราชบุรี เท่าที่จะคิดอ่านตัวหนังสือได้

^๓ ตามกระเบื้องอ่านยากเต็มทน เช่น กิจเจ ท่านเขียนกิจเจ

“พุทธว่าคำไทย บุญฟังคำว่า คนฝังดินในใต้แผ่นดินน้ำลึก เมื่อต้องการใช้เกิดขึ้นจักมีไว้ใช้ (๑๘๗/๑) เพื่อตนพ้นร้าย จาก ขุน พ้นร้าย จาก ขโมย พ้นหนี้ พ้นยากเข็ญ เช่นนั้น หาดี้เท่ากับฝังในเจดีย์ พระ พ่อ แม่ พี่ น้อง ไม่ (๑๘๗/๒)

บุญฟังคำพุทธว่าคำไทย อันสินนี้ แม่ คน นาค ยักข ขโมย ลัก ฉ้อ บัง โกง เอาไม่ได้ สินอัน ตนฝังไว้นั้น (๑๘๘/๑) ผู้ให้ทุกสิ่งพอใจ ร่าเริง เสียเพราะ สูงเยี่ยม แม้ขุนใหญ่ พุทธภูมิ ปัจเจกภูมิ ความคล่องความรู้ (๑๘๘/๒)

พุทธเทศนไทย ไทยทุกคน แล ลว ทำเหืองดี ย่อมได้ดี เห็นดี ทำชั่ว ย่อมได้ชั่ว คือ ฆ่าคน และเบียน คน ช้าง ม้า งัว ควาย (๑๘๙/๑) ถือเอาของคนอื่น ผิดแผ้วเมี่ยงลูกท่าน กล่าวเท็จ เมฆเหล่า น้ำหมักดอง อย่างนี้ว่าชั่ว ไม่ทำอย่างนั้น ชื่อว่าทำดี เช่นไม่ฆ่ากัน เป็นต้น ชื่อดีแล (๑๘๙/๒)

เมื่อพุทธมานั่งถ้ำ แล้ว เมื่อพุทธเดินผ่านเมืองทอง พอทับไทยทองมาสู่ โรงช้างพบพุทธ กล่าวคำว่า เจ้าหัวไปเด้า^๒ พุทธปากว่า^๓ เว้าไทย บ เม่น (๑๙๐/๑) พุทธทักทับไทยทอง เชิญไปมคร มีสิ่งของฝากมากหลาย บุญเคยไปเที่ยวเมื่อค้าขายทาง^๔ เมืองพุทธพาผ่านพ้นไป (๑๙๐/๒)

“โดยระหว่างนั้น แม่น้ำชื่อนิมมทานที (แม่น้ำนิมมทา ไทยว่านัมทา) มีอยู่ ได้เสด็จสู่ฝั่งแม่น้ำนั้น นิมมทานาคราช กระทำการต้อนรับพระศาสดา นำเสด็จสู่ณาคภพ ได้กระทำสักการะพระรัตน ๓ แล้ว พระศาสดาตรัสธรรมแก่ท้าวเธอแล้ว เสด็จออกจากนาคภพนาคราชนั้นทูลขอว่า

“ขอพระองค์ประทานที่ ๆ ควรบำเรอแก่ข้าพระองค์ (ปริจิตพัพพ์)

พระผู้มีพระภาคทรงแสดงรอยพระบาท ณ ฝั่งนิมมทานที แม่น้ำนิมมทา แล้วรอยพระบาทนั้น เมื่อเคลื่อนทั้งหลายสาตามาก็ถูกกลบ เมื่อเคลื่อนทั้งหลายไปแล้ว รอยพระบาทก็ถูกเปิดเผยออก ได้เป็นรอยถึงสักการะมากใหญ่แล้ว

บุญมุณี อยู่ถ้ำฤๅษี ผู้นำพุทธ สู่ เกาะคนขาน้ำ หมูคนน้ำ^๕ เกาะแก้ว เข้ากราบไหว้ ห้อมล้อม พุทธสอนมาก (๑๙๑/๑) หมูคนขอรอยดิน ไว้ ชายทะเล พุทธเหยียบดิน ทำให้ใหญ่กว่า ๓ เท่า เมื่อขึ้น ๑๓ ค่ำนั้น พุทธมาถึงบ้านแก่งวันขึ้น ๑๔ ค่ำ (๑๙๑/๒)

^๑ เราชื่อกันว่า พระพุทธเจ้าทรงพร้อมด้วยทศพลญาณ เวสารัชชญาณ ปฏิสัมภิตาญาณ อันมีนิรุตติปฏิสัมภิตาญาณ คือ พระญาณแตกฉานในภาษาต่าง ๆ ที่ไตรภพไทย เป็นเรื่องที่เป็นไปได้

^๒ เด้า ไทยลว่า ลามเดิม ไค ไค ฯ

^๓ ไทยลว่า ลาวเดิม พุคไทยไม่เหมือน ฯ

^๔ ทางเมือง ต่างเมือง ฯ

^๕ อัฐกฤดาต่อจากที่แปลไว้แล้ว นิมมทา ไทยว่านัมทา วันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๑๖ กับพระครูพิศิษฐ์ศีลปาคม พร้อมชาวปราชญ์ได้พาขึ้นไป ณ เขาน้อย มีรอยตะแคงลึกลงไปดูเป็นรอยเท้าขาวว่ากันว่าเป็น รอย รอย ณ นิมมทานี มีต้นจันทน์ผา มีเจดีย์ชำรุด ได้พบแผ่นกระเบื้องมีรอยจารึกว่า ปุณณภิกขุ ยังมีศาลพระเจ้าทับไทยทอง ได้เล่าบอกทั่วไปแล้ว และจะรื้อฟื้นขึ้น จะอย่างไรก็ดีของเหล่านี้มีอยู่แล้วแต่โบราณ ที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อ เป็นเรื่องของคนปัจจุบัน “ไม่เชื่อ” ทำไมจึงทำได้ “เชื่อ” ทำไมจึงทำไม่ได้ ว่าโกหกและปลอม ทำไมจึงว่ากันได้ “ของจริง” ของ “แท้” ทำไมจึงพูดไม่ได้ของและสถานที่กับหลักฐานมีประจักษ์ชัดอยู่แล้ว

^๖ คนน้ำ หูหรือคนขาน้ำ หรือคนขาวเล (ทะเล) ตามอัฐกฤดาที่เรียกนาค พระบาลี พระพุทธพจน์ ตรัสถึงนาค นาคนี้ ในอุทานวัคคตรัสว่าเป็นคนทะเล ในมหาสมยสูตร ชื่อนาคนี้ เป็นชื่อเทพประจำทิศตะวันตก ในอุทานและวินัยว่า มุจลินทก็ออกชื่อวานาค ในแผ่นมนุษย์ นาค เป็นชื่อคนเปลือย คนขาวเขา (นาค แปลว่าภูเขาได้) และนาคเป็นชื่องูหอน ถ้าทำให้สั้น นค นัคค แปลว่าคนเปลือย นักบวชเปลือย (นัคคสมณ) และคนน้ำ หรือขาน้ำ ขาวเลนี้สมัยนั้น ผ้าผ่อนหายากคงจะเปลือยกันมาก ด้วยเหตุนี้อัฐกฤดาจึงเรียกคนน้ำว่า นาค เสี่ยงว่า น้ำ กับ นาคใกล้เคียงกันมาก ฯ

ชายทะเล คนที่นั่นคงออกชื่อว่า ริมท้าน้ำ อัฐกฤดา จึงแต่งชื่อนิมมทานที (แม่น้ำนิมมทา) ไทยว่า นัมทา คำไทยเสี่ยง ร.ล. คำไทยแท้เสี่ยง น. แทนได้ เช่นช่วยเหลือเป็นช่วยเหนือ ไหลล่า ไหลหน้า เช่นนี้ ริมท้าน้ำ กับ นิมมทานที เสี่ยงใกล้เคียงกันมาก

(อัฐกฤดา) พระศาสดาเสด็จออกจากนั้น แล้วเสด็จสู่ภูเขาสังขพันธ์ ตรัสกะพระสังขพันธ์ว่า

“เธอให้มหาชนดำเนินไปทางอบายแล้ว เธอจงอยู่ที่นี้แหละ ทำให้พวกเหล่านั้นละลัทธิเดิม แล้วให้ตั้งอยู่ในทางนิพพานเถิด”

พุทธ ปุณณ เดินทาง ไปเขา สังขพันธ์ พาสังขพันธ์ ไป ส่งเขา สังขพันธ์ อันสังขพันธ์ภิกขุ วอนขอรอย ดิน อันเหยียบหินในวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนอ้าย เหยียบหิน เชิงเขานั้น (๑๕๕/๑)

(อัฐกฤดา) แม้ท่านสังขพันธ์ ทูลขอฐานะอันตนพึงบำเรอ (ปริจจริตพุพ) พระศาสดาทรงแสดง^๑ รอยพระบาทเหมือนรอยตราประทับ ณ ก้อนดินเหนียวเปี้ยก ที่หลังหินาคาเป็นก้อน จากนั้น จึงเสด็จสู่เขตวันแล

พุทธสร้างรอยดิน ณ หิน ทำรอยใหญ่กว่า ๓ เท้า เกรเดินกุ่มมือตลอดนั้น เสดแล้ว พระภิกขุ^๒ พัน หมอบกราบพุทธ พุทธว่าเขา-ดินพุทธ^๓ (๑๕๕/๒)

อาจปรับเข้าภาษากันได้ อย่างภาษาไทยปรับเข้าภาษาอังกฤษ เช่นแม่น้ำ เป็นแม่น้ำ บางกอกเป็นบางกอก ภาษาอังกฤษที่ปรับเข้าภาษาไทย เช่น แม่หม ว่ามาจาก มัมมา มาดาม (ma'am madam)

^๑ บุรโณวาทคำฉันท์มีว่า

เมืองบรพยังมีพระดา-บสหนึ่งสมญา พระสังขพรทโคดม

สถิตเขาสวรรณไพโรพนม แทบสถานนิคม สุนาปรันตคาม ฯลฯ

สมเด็จพระศกตก็ทรง การุณโดยจง พระสังขพรทภักดี

จึงเหยียบบวรบาทมุณี ยังยอดศิขรี สุวรรณพรายเจษฎา

ด้วยบงกชบาทเบื้องขวา ลายลักษณะวรา ทั้งร้อยแปดประการงาม

^๒ เพิ่งเจอชื่อคำไทยว่าพัน ที่ท่านผูกชื่อว่า สังขพันธ์ (ทั้งชื่อท่านและภูเขา) คงหมายถึงท่านเห็นและ ภูเขาที่ท่านเห็นของจริงอันประเสริฐ คือ อริยสังข ซึ่งตามเรื่องก็ได้แก่เห็นอริยสังขตลอดจนสำเร็จอรหัตตผล ท่านจึงเรียกชื่อท่านตามที่เกิดโดยอริยชาติ และภูเขาที่ท่านเห็นอริยสังขนั้นว่า สังขพันธ์

^๓ จากอัฐกฤดาและจารึกของพระปุณณเป็นหลักฐานอย่างนี้ แต่นักรู้ไทยกล่าวกันว่า รอยพระพุทธรบาท ที่สระบุรี หรือ ลัวะโบราณ ทำขึ้นในสมัยอยุธยา รัชสมัยพระเจ้าทรงธรรม ที่นักรู้ไทยเขียนสันนิษฐานไว้อย่างนี้ก็เพื่อแสดงว่าคนไทยทั้งชาติโง่เง่าเขลาปัญญา ไปไหว้กราบบูชาสักการะนับถือนอบน้อมหินภูเขาเท่านั้น เรามีหลักฐานอย่างนี้ แม้ในสมัยกรุงศรีอยุธยา มหานครก็รู้จักแต่ตั้งคำฉันท์ไว้ หลักฐานอีกอย่างหนึ่งก็คือ เมืองไทย มีรอยพระพุทธรบาทจำลองตลอดราชอาณาจักร ไทยได้สร้างสืบ ๆ กันมา ตั้งแต่สมัยสุพรรณภูมิตอนต้น พระอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงถึงพร้อมด้วยอนาคตังสญาณ (พระญาณส่วนอนาคต) อดีตังสญาณ (พระญาณส่วนอดีต) ปัจจุบันังสญาณ (พระญาณส่วนปัจจุบัน) เมื่อพระองค์ทรงพร้อมด้วยพระญาณอย่างนี้แล้ว ย่อมทรงทราบอนาคตกาลได้ว่า พระพุทธศาสนาต้องมาประดิษฐานอยู่ตลอดถิ่นแหลมทองและเจริญรุ่งเรืองตลอดกาล ทั้งเป็นหลักแผ่ไปในนานาประเทศ พระองค์ต้องเสด็จมาและทรงทำนิมิตหมายไว้แน่แท้ที่ปรากฏรอยดินพุทธนี้ ย่อมทรงแสดงให้เห็นหลักฐานว่า พระพุทธเจ้าทรงแสดงพระองค์ว่าได้เสด็จตั้งแต่ได้สุดถึงเหนือสุดของดินแดนสุวรรณภูมิ จึงเสด็จเพื่อทรงเหยียบแสดงรอยพระบาทเป็นประจักษ์พยานไว้ ณ สังขพันธ์ทรีแดนลัวะ และที่เกาะแก้ว (เกาะแก้วพิสดาร?) หรือ นิคมทานที (ไทยว่านมทา) ซึ่งเป็นที่เลื่องลือมานานกระทั่งถึงต่างประเทศ คือ ลังกา และชมพูทวีป เพราะคำในอัฐกฤดาเขียนย่ออยู่ (อัฐกฤดาเดิมพระมหินทเถระเป็นต้น ท่านเขียนในลังกาและใช้ภาษาลังกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖-๒๔๗ พระพุทธโฆษาจารย์ไปเปลี่ยนเข้าสู่มูลภาสา คือ มกธแล้วนำไปสู่ชมพูทวีป) และเลื่องลือตลอดไปถึงจีนดังในเรื่อง ไซอิ๋ว ผู้แต่งยังกล่าวถึงเซียวไซที (คือ ตะวันตกเล็ก หรือ ตะวันตกเฉียงใต้) ซึ่ง ซึ่งง่อกง หรือ เฮ้งเจียยังนำพระทั้งเจ็ดมานมัสการพระพุทธบาทที่ลกอก (ลัวะ) ซึ่งง่อกงปราบลิงหกหู (ลักสีเก้า) หรือลิงมีหูทะลุหกรอยได้แล้วจึงพาพระอาจารย์เข้ากราบรอยพระพุทธบาท อันชาวจีนเรียกว่า พ่อบาก จจริงอยู่ ไซอิ๋ว เป็น หนังสือแต่ง (แต่ก็แต่งพันกว่าปีมาแล้ว) ที่สำคัญที่สุดคือ ผู้แต่งรู้จักรอยพระพุทธบาทจึงกล่าวถึงไว้ในไซอิ๋ว กระทั่งชาวจีนถือกันเป็นธรรมเนียม ได้เคยฟังชาวจีนเล่าว่า คณะพระภิกษุผู้จาริกไปอินเดียมีองค์หนึ่ง (อาจเป็นอีจีน) จดไว้ว่าปรารถนามาไหว้พ่อบากที่ลกอกแต่ก็ไม่ได้มา และเล่าแข่งเพื่อนคุยกันเล่าว่า ชาวจีนเขาถือกันเป็นธรรมเนียมแต่โบราณว่าถึงเทศกาลตรุษจีน (ชีวอิดมักตรงกับเดือน ๓) มาชมมาสหรือมาชมบูชาควรเดินทางไปสังเวชนียสถาน ณ ไซเหลื่อง หรือชมพูทวีป ถ้าไกลเกินไปก็มาที่ลกอก แห่งเซียวไซที่ดินแดนอิงกิมบัวเต้า คือแหลมทองซึ่งเขาถือกันว่าเป็นดินแดนบุญสถานที่แท้จริงแห่งหนึ่ง ส่วนนักรู้ไทยมีปัญญาและไม่เชื่อและแค้นคนทำ อันเป็นเครื่องประกาศตนเองว่า หลาดอยู่แค่ป้อมเท่านั้น (ไซอิ๋ว โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากรพิมพ์ไว้ ไม่ปรากฏเรื่อง “พระพุทธบาท” เล่าแข่ง เล่าว่ามีในฉบับอื่น ซึ่งไม่แน่ว่าฉบับไหนเป็นฉบับเดิม ได้ลอกกัน และแก้ไขกันตลอดมา)

ทับไทยทอง อัน บุญนุณีได้นำพุทธพบ แม้ทักทายด้วย 'ไม่รู้' เมื่อรับสือพิมพ์พิสาร อันอ่านรู้ต้องไปพบ (พระเจ้าพิมพ์พิสารและพระพุทธรเจ้า) (๑๗๑/๑)

ทับไทยทอง จอมลว่า ผู้เพื่อนเจ้ามครพิมพ์พิสาร ใฝ่ ท้าวสุณาปรันต ส่งบุญนุณีผู้เจอ พุทธในสาวัดดี เห็นธัมมแล้วมาเมืองทอง บอกพุทธธัมมสงฆเกิดในโลกแล้ว ๒๑ ฝน คนบูชาทั่ว พิมพ์พิสารเป็นผู้ทนต์อัครมคร ให้กราบไหว้ องค์อรหันตสัมมาสัมพุทธ ธัมม อรพันตชีนาสพ เมืองทอง พ่อเมืองอยากเห็น เชิญมาเมืองมครเพื่อนเอง^๑ ใน เมื่อ วรร^๒ (๓๘/๑)

เมื่อเตรียมเสบียง ข้าว ปลา มากถึงพอปี ให้ตัวเถรบุญนุณีนำเรือออกไปราชคหมคร (๑๗๑/๒)

(แผ่น ๒ หน้า ๑) ต้นทับไทยทอง อวยทองจอมฟ้า นำเอา ขุน เลอไทย แลขอมสาย เอ็นคนเมืองมา ให้ต่อเรือกง ๖๘ ลำ เดินถึงถินมคร

(หน้า ๒) ชื่อขุนรองจอมฟ้า เมื่อปีธู เมื่อ ๑๑ เดือน เดือน ๑๐ เลื่อนนา (ใน) ดงไกล่ถิน ขน ชัก เอาไม้มะค่า สัก ประดู่ เต็ง ตะเคียน เอาเห่า (ให้) ได้เดือนนี้

(ด้านข้างบน) ถิ่นเดิมชื่อดอนโดนด เมืองทองไทย (ข้างยาว) ขุนทองจอมฟ้าเอาคำพ่อเอื้อเท่าขุนฤใน เมืองลวะ ปีโล ๑๑๖๘ (ถ่าง) จัดเอาลุงข้าวสานไปมคร ถึงราชคห (ราชคฤห) (ข้างยาว ๒) เอาไม้มาเฉพาะสร้างเรือเพิ่ม ให้เต็มจำนวน ๖๘ ลำ เอาไป (ได้เป็นเกียรติ) แท้ไทยลวะ

ของถวายอื่น ๆ จากที่ระบุไว้นั้น ได้กะเบื่องजारแผ่นใหญ่ ๆ ที่ดอนโดนด ๗ แผ่น เข้าใจว่า พระนาง งามตาเรื่องฟ้าจารึกไว้ อ่านไว้เพียง ๖ แผ่น แผ่นที่ ๗ มีรูปปางประสูต ไม่ได้อ่าน แผ่นลำดับอ่านที่ ๓ มีพระราชสาสน ของพระเจ้าพิมพ์พิสารเป็นภาษามครปนสันสกฤตเขียนลายสือไทยลว่า เข้าใจว่า พระเจ้าทับไทยทอง หรือพระบุญเถร เขียนไว้ เฉพาะหน้ามีพระราชสาสน ลอกตามตัวที่ปรากฏ ใส่ตัวที่ถูกแบบไว้ในวงเล็บ ที่แปล ได้แปลตามสำนวนปัจจุบัน

(แผ่น ๓ หน้าใหญ่ ๑) แม้บุญเถรยี่เล่า พระ พุทธรเจ้า มีในแผ่นล่า (หล้า) ๒๒ ปี พุทธมีธัมม คือ อริยสังจ คือ ของจิง (จริง) สืออย่าง เมื่อคนฟังเข้าใจ ชื่อ สวาก แล มีผู้ขอคำเอหิภิกขุ เมื่อพุทธว่าแล้ว ชื่อ สงฆ ตั้งพุทธศาสนา

(ข้างบน ๑) อริยสังจธัมมสี่ คือ ทุกข (ทุกข์) สมุททย ทุกขนิโรธ ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา (ข้างซ้ายยาว ๒) คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย คือ พรากรรัก พบเกลียด คิดใคร่ อันใดไม่สม (หวัง) คือ ทุกขอริยสังจ (๑) นิง อันอัดพันใจรัก (ถ่าง ๓) คือ อันใจอยาก มี ได้ (มีแล้ว) ไม่อยากหาย คือ สมุททย ตัวก่อเหตุทุกข์ กับ นิโรธ คือ มุ่งดับยินดีอยาก (ข้างขวายาว ๔) ทุกขนิโรธคามินี (ปฏิบัติ) คือ ทางอัน (ให้) ถึงความดับทุกข์ มี ๘ มี ๑ สัมมาทิฎฐิ ความเห็น ชอบเป็นต้น ๒ สมมาสงกโป ดำริชอบ ๓ สมมาวาจา กล่าวชอบ ๔ สมมากมมมุต การงานชอบ ๕ สมมาอาชีโว อาชีพชอบ ๖ สมมาวายาโม พยายามชอบ ๗ สมมาสติ ตั้งสติชอบ และมี สมมาสมาธิ ตั้งใจมั่นเป็น (ที่) ๘ (ตั้งสมาธิชอบ)

(หน้าใหญ่ ๒) ต้นทับไทยทอง รับสือพิมพ์พิสาร พ่อขุนเจ้าอัครมคร

(ว่า) ขกุเขม ปิย อทิฐฐูปุพุก มาริส วสกุ มณญฺหิ อธิ สรวณฺ

(สพฺพณฺ) พุทฺโธ ธมฺโม สวากสงฺโฆ สมฺภูตา ตคฺค โพนฺโณ

^๑ ครั้นพุทธกาล เห็นการส่งบรรณาการพระราชไมตรีแก่ชาวต่างประเทศ เช่น ในอัฐกถาเล่าเรื่อง ปุณณาสติภคบุตร ซึ่งพระเจ้าพิมพ์พิสารส่งพระราชสาส์นบรรณาการไป และปุณณาสติ ราชคณธรรฐก็ส่งพระราชสาส์นบรรณาการมา ซึ่งถือเป็นเพื่อนผู้ไม่เคยเห็นกัน ตามศัพทบาลีว่า อทิฐฐูปุพุกสหาย เช่นนี้ ที่พระเจ้าพิมพ์พิสารทรงส่งพระราชสาส์นบรรณาการเป็นเพื่อนมาถึงพระเจ้าทับไทยทองครั้งนั้น เป็นพระราชนิยมของกษัตริย์โบราณอยู่แล้ว

^๒ แผ่นนี้คู่แผ่น ๖๕ ตอน ๑ ๑

(ตฤณ โภโกโต) อาคณนตุ อริยธมมํ สวณิกฺ (สวณิตุ) อาคณตวา อิธ
เอกสมโภกํ มนุญญํ ภูณชมานา

ผู้ยอดเจริญ ที่รัก เพื่อนผู้เช่นกับเรา ไม่เคยเห็นกัน ท่านผู้ถึงอำนาจ
ทรงทราบ ณ ที่นี้พระสัพพัญญูพุทธ พระธรรม พระสาวกสงฆ สมภพแล้ว
(มีพร้อมแล้ว) ขอเชิญท่านผู้เจริญทั้งหลาย โปรดมาฟัง ซึ่งอริยธรรม ณ ที่นี้
มาเสวยผลอันชอบใจ ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

แผ่นที่ ๑ ด้านข้างทั้ง ๔ เข้าใจว่าพระนางดาเรืองฟ้าจาริก หรือให้จาริกเอง จึงเล่าละเอียด

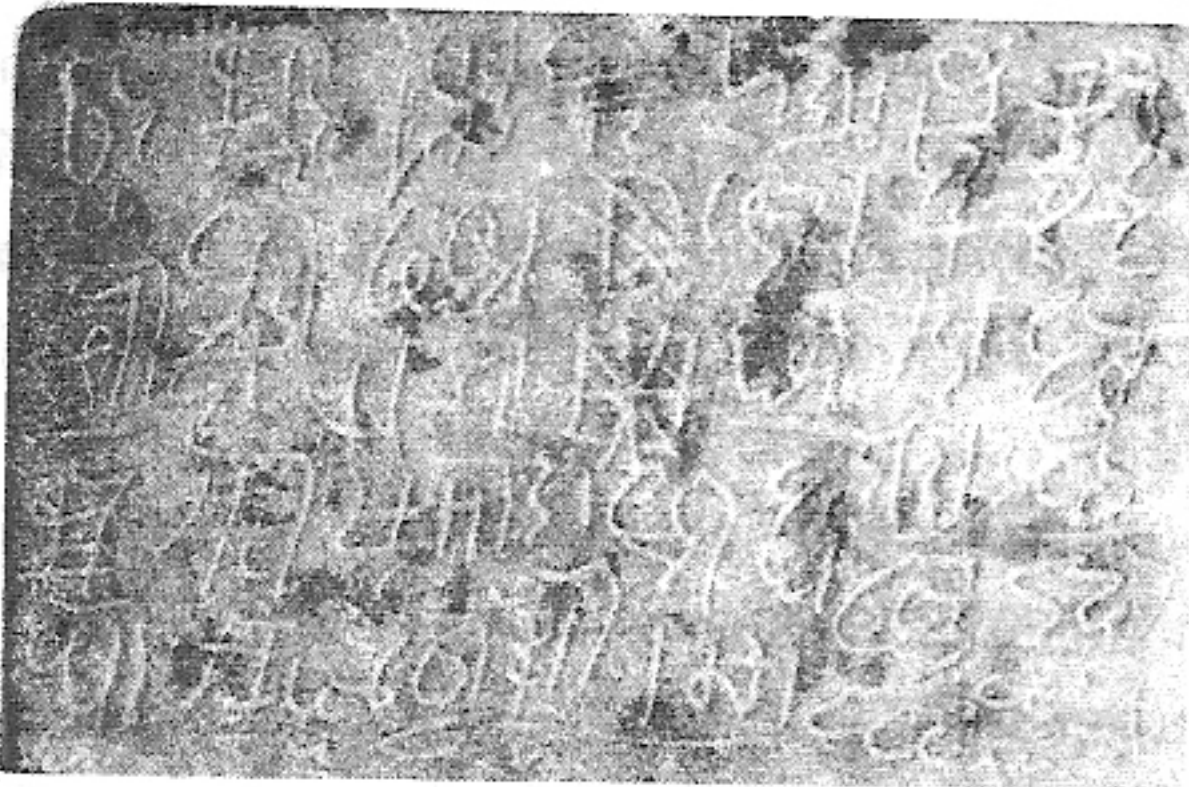
๑ อันอรหันต^๑ ปุณณ หาทับไทยทอง เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๘ ค่ำ ปีโล ๑๑๖๘

๒ งามดาเรืองฟ้า ทองประดับตน ดวงขวัญใจ ขุนหญิง ๓ เมียใหญ่

๓ ฤษีมาถึงหอตัน ขอฝ้ายกของไหมทอง เอาฝากผัว เพื่อเป็นของขวัญแก่ พระนางเวเทหิ (โกศลเทวี)

๔ ผ้าไหม ยกลายเชิงทอง ๗ ผืน ดอกคำ พื้นดำ เมืองทองไทยลว่า ๑๐ ผืน

แผ่นที่ ๑ นี้ ชุดบ้านหัวดอน หรือดอนโดนด คุบัว ยาว ๑๔ นิ้วครึ่ง กว้าง ๑๐ นิ้วฟุต หนา ๔ นิ้ว ได้เพียง
๗ แผ่น พระเจ้าทับไทยทอง หรือขุนเสมียนเมืองเขียนไว้ มีชื่อพระปุณณฤษีงามดาเรืองฟ้า เมืองทองชัดเจน ได้มานาน
ที่อ่านไม่ออกคือรูปเส้นสี่เหลี่ยมมีขีดทแยงออกนั้นอ่านไม่ออกอยู่ถึง ๗ ปี นำมาลงไว้เพื่อรู้ว่า พระปุณณฤธ ขอให้พระเจ้า
ทับไทยทองนำของถวายต่าง ๆ ไป และก่อนจะเปลี่ยนชื่อเป็นสุวรรณภูมิ

๑. ชาน ปุณณ ฤษี ขอ ขุนหญิง งาม

๒. ดาเรือง (ฟ้า) เอ็น เอา แม่ อู่ ทอง

๓. ด้วย มา ทอ ผืน ผ้า ให้ ผัว

๔. เพื่อ มอบ แก่ พระ นันท อานันท

ผ้าไหม เอาดัม สีเหลือง (เหลือง)

๕. เหมือน สี คำ คือ เมือง ทอง ไทยลว่า

ขอได้สังเกตบรรทัดที่ ๒ และ ที่ ๓ นั้น ต้นบรรทัดเดียวกัน ตัว ๒ ไป แยกเป็น ๒ บรรทัดจนสุดท้าย
และเขียนด้านข้าง ๔ และด้านใหญ่อีก ๒ จึงเป็น ๖ หน้า เฉพาะที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมมีเส้นทแยงอ่านว่า ผืน รับกับ ผ้า
ตัวหลังพอได้ความ

ชานปุณณฤษี ขอขุนหญิงงามดาเรือง (ฟ้า) เอ็นเอาแม่อยู่ทองด้วย มาทอผืนผ้าให้ผัวเพื่อมอบแก่ (พระ)
นันท อานันท ผ้าไหม เอาดัม สีเหลืองเหมือนสีคำ คือ เมืองไทยลว่า

^๑ คำชื่อนี้แสดงว่าผู้นั้นเขียนจารึกชื่อลงไว้ ถ้าท่านจาริกเองก็ใช้ฤษี อย่างจารึกถ้าฤษีและอิสินเป็นคำมคร ตามบาลีว่า
จิณสัโยชน อิสสิ อิสสิ (ฤษี) ผู้มีสังโยชนขาดสิ้นแล้ว

(หน้า ๒) ดันพ่อเมืองเอาผ้าไหมร้อยผืน เพื่อองคัมพุทธ ห้าสิบผืน เพื่อพิมพ์สารจอมมจร ห้าสิบผืน สีแดง เพื่อ เวเทหิโกสลเทวี

พ่อเมืองทับไทยทอง ปุณณมณีผู้ฟังพิมพ์สารเจ้าเมืองมจร เหนควรไปมจรเมืองเพื่อนพิมพ์สาร ปุณณมณีเถรเป็นผู้นำทางเรือ ให้เตรียมคนพันหนึ่ง ข้าวปลาเตมพร้อม ขุนอินเมืองทอง คุ่มเมืองดอมเมียน้อยผู้น้องเมี่ยงกลาง หม่อมเมี่ยงใหญ่ หม่อมเมี่ยงกลางไปด้วย ออกขุนลือลบลว่า นายเรือผู้คุมเรือ ๓๘ ลำ ออกเดือนยี่ ขึ้น ๓ ค่ำ ปีโล ๑๑๖๕ (๓๘/๒)

บุณณมณี ถ้ำพุทธ ผู้แจ้งข่าว พาตัวทับไทยทอง หาพิมพ์สาร เมืองมจร เพื่อนพิมพ์สารพาหาเถรนนท (๑๔๗/๑) พาไปเวพวัน เฝ้าพุทธเทศอนุปปพิภคธัมมจัก (กัปป) ปว (คตณ) สุตต เห็นธัมมเบื่องตันแล้ว (๑๔๗/๒)

ปุณณมณี นำทับไทยทอง เมื่อ ถึง ราชคห เมื่อวันที่ ขึ้น ๑๓ ค่ำ พุทธวัสสา ๒๓ เดือน ๓ เข้าเวพวัน ฟังเทศน วันขึ้น ๑๕ ค่ำ (พระพุทธเจ้าตรัสอนุปปพิภคธัมมจักแล้วตรัสธัมมจักกัปปวัตตนสูตรว่า) (๑๕๖/๑)

ทับไทยทอง บุณ (ณมณี) เมื่อเข้าอยู่ในถ้ำพุทธ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ พุทธพัสดกาล ๔๓ ปุณณว่า ให้นั่งระลึกถึงธัมมอันพึง (๒๔๐/๑) ในเวพวัน ให้ปุณณเขียนลงเบื่องคอยธัมมทัตโตอ่านเมื่อพุทธกาล ล่วง ๒๕๐๘ ทับไทยทองกล่าวว่า พุทธว่า* ท่านทั้งหลาย (๒๕๐/๒)

ทาน อันคนควรให้ เมื่อทานมีผลให้ไปสงว เหืองทานทนนานเนิ่น ควนมีศีล คือ ไม่ฆ่าคน สัตต มี ขวบยืนยาว ไม่ถือ เอา ลินคนอื่น ๆ (๑๔๑/๑) ให้มีเงินทองมาก ไม่ผิดในลูกเมียเขา ให้คนเชื่อถือ ไม่พูดเท็จ ให้มี ปากคำจริง ไม่กินเหล้าเมา ให้ไม่เป็น คน บอ บ้า (๒๔๑/๒)

สงว เมื่อให้สิ่งได้ตามใจ ไม่แน่ เหืองไม่ได้สมหวัง ก่อความร้อนใจ กามนี้ไม่เที่ยงทุกซ์เสมอ บังคับไม่ได้ (๒๔๒/๑) ควนเบื่องหน่าย เมื่อหน่ายโทสแล้ว ควนชอบใจในเนกขัมม คือ ไม่คิดหาลูกเมีย ถึงสงบ (๒๔๒/๒)

ทับไทยทองว่า พุทธว่า ทางสุดสอง อันปวงชีไม่ควนทำมาก คือ ทางความรัก อันมากทุกข ไม่ใช่ดี อนึ่ง (ทาง) ทำตนให้ลำบากเปล่า ไม่ใช่ทางพระอริยเดิน ทาง ๘ อันอริยเดิน คือ (๑) ทางเห่นชอบ (๒) ดำริ (๒๔๓/๑) ชอบ (๓) พุดชอบ (๔) ทำงานชอบ (๕) เลี้ยงตัวชอบ (๖) หมั่นชอบ (๗) ตั้งคิดชอบ (๘) ตั้งใจชอบ ทาง ๘^๒ อัน ตถาคตเดินจบรู้เห่นแล้ว ทำดวงตาู้เห็นมีสว่างแจ้ง เหนธัมมทั้งหลายว่า (๔๒๔๓/๒)

ทุกซ์ คือ เกิด แก่ เจ็บ ตาย พรากพลัดรัก เจอสิ่งพึงชัง ความไม่ได้สมหวัง อันยึดถือขันธ ๕ ทุกซ์นี้ อันพึงเข้าใจ เหนตามจริง รู้อยู่ กำหนดรู้แล้ว (๒๔๔/๑) เหืองทุกซ์ คือ กามต้องร้อนรันทหา ร้อนมี ร้อน ให้ (หาย) นี้ เหืองทุกซ์ ให้ละ เอา ใจ ออกห่าง ครั้นรู้ละ พึงละ และ ละแล้ว อันตถาคตขาดสิ้น ควนละเหือง ทุกซ์ (๒๔๔/๒)

* ตามกระเบื่องจารเล่าไว้ว่า พระปุณณอยู่ถ้ำพระพุทธ (หรือถ้ำฤณี) กับพระเจ้าทับไทยทอง ณ พุทธพัสด ๔๓ วันขึ้น ๑๕ เดือน ๕ พระปุณณทูลพระเจ้าทับไทยทองให้ทรงระลึกถึงพระธรรมที่ได้ทรงฟังจากพระโอรสผู้นั้น และตรัสเล่าให้พระปุณณจดลงแผ่นกระเบื่อง ซึ่งหมายความว่าเขียนหลังจากได้ฟังมาถึง ๒๑ ปี และพระเจ้าทับไทยทองมีพระชนมายุได้ ๑๐๒ ปี ซึ่งก็ยังทรงจำได้ดี แต่ตามกระเบื่อง จารนี้เล่าว่า พระเจ้าทับไทยทองทรงบรรลุนิพพานแล้ว ท่านย่อมมีสติอย่างอริยบุคคล ฯ

พระพุทธเจ้าทรงพระสัพพัญญุตญาณ เมื่อทรงแสดงธรรมอยู่ในพระสัพพัญญุตญาณ คือพระองค์ทรงกระทำปาฏิหาริย์แผ่พระโอภาสแสงสว่างแสดงพระองค์ราวกะปรากฏอยู่เฉพาะหน้าของแต่ละบุคคลแล้วทรงแสดงธรรมตามความเข้าใจของคนชาตินั้น ๆ พระองค์ทรงใช้ภาษานั้น ๆ ได้ เพราะทรงนิรุคตปิฎกสัมภิตาญาณ คือพระญาณแตกฉานภาษาต่าง ๆ ที่พระปุณณจดไว้เป็นธรรมภาษาไทย ซึ่งแน่ชัดว่าทรงแสดงด้วยภาษาไทย

^๒ ใจความธัมมจักก ๔๓ นี้ เข้าใจว่าจะเป็นธัมมจักกัปปวัตตนสูตรที่ ๒ ในสังยุตตนิกาย เล่ม ๑๕ หน้า ๕๓๒-๕๓๔ ในพระสูตรตรัสแก่พระภิกษุทั้งหลาย แต่มีคำว่า ตถาคตเหมือนที่นี้ แทนคำว่า “เม” “เรา” เข้าใจว่าทรงแสดงอย่างเดียวกับที่ทรงแสดงแก่ภิกษุทั้งหลาย จึงไม่มีในพระไตรปิฎก

เหืองทุกข คนตัดขาดแล้ว เป็น ทุกขนิโรธ อันพึงรู้ว่าจึง พึงทำให้แจ้ง ให้แจ้งแล้ว อันทางสายกลาง ๘ ให้ถึงนิโรธ (๒๔๕/๑) ควรรู้อะไร พึงเจริญ เจริญแล้ว เมื่อเป็นเช่นนั้น พร้อม ๑๒ อันอย่างนี้ "เกิดดวงตา ผ่องใสขึ้นว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่ง (มี) เกิดขึ้น (เป็นธรรมดา) ทั้งหมดมีดับ (เป็นธรรมดา) (๒๔๕/๒)

๒ พิมพิสารรับ ทับไทยทองแล้ว ส่งไป สวรรค์ เมื่อแรม ๗ ค่ำ มี อภย (ราชา) เปนสหายเดินถึง เมืองปัสเสน (พระเจ้าปัสเสนทิโกศล พระสูตรเขียน = ปเสนทิโกศล) ด้อนรับแล้ว พาไปเชตวัน "เห็นร่างนิมิตพุทธรูป ณ เชตวันนั้น (๑๕๖/๒)

“พระราชาที่ ๗ แต่กาลตรัสรู้แล้ว “เมื่อครั้ง พระพุทธรูปเสด็จขึ้นไปประทับอยู่บนสวรรค์ (ชั้นดาวดึงส์) และทรงแสดงพระธรรมเทศนา (อภิธรรมโปรด “พระพุทธรูปมารดา สิริมหามายาเทวีเทพกัญญา) เพื่อเป็นคุณประโยชน์ แก่พระพุทธรูปมารดาอยู่ ๕๐ วันนั้น (ในระหว่างที่พระพุทธรูปไม่อยู่) พระเจ้าปัสเสนทิโกศล มีความปรารถนาใครจะได้เห็น พระพุทธรูป (อยู่เสมอ) จึงเป็นมูลเหตุให้พระองค์แกล้งลักด้วยโคศิระยะจันทน และประดิษฐานไว้ในสถานที่ที่พระองค์ ประทับนั่งอยู่เสมอ ๆ นั้น เมื่อพระพุทธรูป เสด็จกลับจากดาวดึงส์แล้วเสด็จกลับเข้าไปในพระวิหาร ในทันที่นั้น พระพุทธรูปปฏิมา (กร) ก็ละที่เดิม เข้าไปบังกับพระองค์ พระองค์จึงตรัสกับพระปฏิมาว่า ให้กลับไปยังที่นั่นเดิม ภายหลังเมื่อเราบรรลุปริณิพพานแล้ว จะเป็นตัวอย่างแก่บริษัท ๔ ซึ่งเป็นศิษย์ของเรา ดังนั้นแล้ว พระปฏิมาก็เลื่อนกลับไป

๑ เพราะพระพุทธรูปภาสิตว่า เกิดดวงตาผ่องใสขึ้นว่า สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นทั้งหมดมีดับ ฉะนั้นเท่ากับเป็นพระพุทธรูปพยากรณ์ใน พระธรรมเทศนาว่า ได้ดวงตาเห็นธรรมได้ผล และพระปณณพร้อมกับพระเจ้าทับไทยทองจาริกผ่านกระเบื้องไว้ว่าเห็นธรรมเบื้องต้นเป็น โสดาบัน เมื่อพระเจ้าทับไทยทองได้บรรลุโสดาปัตติผล แล้วได้พักอยู่กับพระเจ้าพิมพิสารพระสหายเมือง

๒ แผ่นนี้คู่หน้า ๒ คู่ แผ่นที่ ๑๕๘ จึงไม่ใช่แผ่นลำดับที่ ๑

๓ พระพุทธรูปองค์นี้ ต่อไปจะเจอบอกเล่าว่า ปางขอฝน ส่วนองค์ที่ประดิษฐานอยู่นี้คงเป็นแบบประทับนั่ง และมีประทับยืน ได้เห็นแบบมีทั้งชมพูทวีป ลังกา จีน และไทย อย่างแบบที่เรียกกันว่าอมรวิคิตต่อไปจะเจอพระพุทธรูปไม้จันทน์ซึ่งส่งมาในสุวณณภูมิ แต่ตาม จดหมายเหตุของพระถังซำจั๋งว่าองค์เดิมยังอยู่ที่ปรากฏตามกระเบื้องจารจำลองใหม่ส่งมา ในตำนานพระจันทนสารสติกคิว่าองค์เดิม เท่าที่ เห็นในไทย ที่ปรากฏเป็นแบบหินสลักปูนปั้น ดินเผา และโลหะ มี ๒ แบบ คือ ประทับห้อยพระบาท ทอดพระหัตถ์ซ้าย ยกพระหัตถ์ขวา ณ พระอุระ พระองค์เล็กกว่า ที่เรียกกันว่านั่งค่อ มีประภามณฑลบ้าง ไม่มีบ้าง อีกแบบหนึ่ง ประทับนั่งขัดตะหมาดเพชร ทรงจีวรกลีบ พระเมลาสิเส้น กัณฐาราชฎาแบบกรีก ที่พบพระพักตร์ ไทยมีรอยยิ้ม จีวรกลีบหยาบและมีรอยน้อย ถ้าเอาเข้าเทียบศิลปกรีกแล้ว เป็นฝีมือทำ กลีบผ้าที่เลวที่สุด แต่แบบไทยนิยมกันอย่างนี้ คือ รอยแข็งไม่เป็นรูปร่าง ทำพอรู้ แต่เล่นศิลปที่พระพักตร์มีรอยยิ้ม ซึ่งศิลปลักษณะ แบบนี้มีอยู่แห่งเดียวในโลก คือ ไทย และตามกระเบื้องจารนี้ซึ่งจะมีต่อไปอีก บอกกาลไว้ก่อนกว่ากัณฐาราชฎา ๖๐๐ ปี อัน แน่นนอนว่าเราออกแบบเองแก่รุ่นหลังน่าจะเลียนไปจากไทย ถ้าหากมาติดต่อกับไทยจริงอย่างว่ากัน

๔ คัมภีร์ญาโณทัยกล่าวไว้ เห็นว่าเป็นเรื่องติดต่อกันจึงนำมาเรียงไว้ ๑

๕ จดหมายเหตุแห่งพุทธอาณาจักรของพระภิกษุฟ้าเหียน เดินทางเที่ยวไปอินเดีย พ.ศ. ๒๔๒-๒๕๗ พระยาสุรินทรฤาชัย (จันทร์ ดุงคสวัสดิ์) แปล หน้า ๑๐๑-๑๐๒ อุดตสงฆพหุเหียน ของ โกษากร ประภาศิริพิมพ์ พ.ศ. ๒๔๕๐ หน้า ๕๒-๕๓ เท่าที่นำมาใส่ ไว้ เพราะเจอบรรณของไทยใจความไม่เหมือนกัน

๖ ท่านเล่าไว้ว่า พระนางประสูติพระราชโอรสได้ ๗ วัน ก็สวรรคตไปสู่ดุสิตสวรรค์ เป็นสิริมหามายาเทวีเทพกัญญา ปฐมสมโพธิกถา ปริจเฉทที่ ๒๓ กล่าวว่าพระสิริมหามายาเทพบุตร ซึ่งดำรงตำแหน่งสันดุสิตเทวราช ณ ดุสิตสวรรค์นั้น เพราะปรารถนาเป็นพระพุทธรูปมารดา จึงเป็นสตรีในมนุษยชาติ กระทั่งพระชาติสุดท้าย ในกาลพระสิริอริยเมตเตยยสัมมาสัมพุทธรูปอีกชาติหนึ่ง

๗ คัมภีร์ฝ่ายหินยานมีพระนามว่า ปัสเสนทิโกศล หรือ ปเสนทิโกศล ในธัมมปทัญฎกเถราเล่าว่าพระเจ้าพิมพิสารแห่งมคธ กับพระเจ้าปัสเสนทิโกศลแห่งโกศลรัฐนั้นต่างเป็นพระราชสวามีของพระน้องนางของกันและกัน พระน้องนางของพระเจ้าปัสเสนทิโกศลที่ส่งมาถวายพระเจ้าพิมพิสารนั้น ทรงพระนามว่าเวเทหิ ซึ่งเป็นพระราชชนนีของพระเจ้าอชาตศัตรู ส่วนพระน้องนางของพระเจ้าพิมพิสารมีพระนามว่าอะโรยังไม่เจอ

ผู้ที่นั่งเดิม พระปฐมมาองค์นี้ เป็นพระพุทธรูปปฐมองค์แรกของพระพุทธรูปมาทั้งหมด และซึ่งบุคคลสืบต่อมาได้อือเอาเป็นตัวอย่าง พระพุทธรูปก็ได้เสด็จเลื่อนไปประทับอยู่ในวิหารเล็กทางด้านใต้ อีกหลังต่างหากจากสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนั้น ซึ่งห่างจากกัน ๒๐ ก้าว

ทางทิศใต้ของเมืองนี้ (แคว้นแคว้นนการ) ต่อไปครึ่งโยชน์มีถ้ำหินแห่งหนึ่งอยู่ภายในเนินใหญ่ของลูกเขาหันหน้าลงทางตะวันตกเฉียงใต้ในถ้ำแห่งนี้ พระพุทธรูปก็ได้ทรงฉายพระฉายา (เงา) ไว้ หากยืนแลดูอยู่ในระยะห่างกว่า ๒๐ ก้าว จะได้เห็นเหมือนพระพุทธรูปอันแท้จริง ซึ่งมีพระฉวีเป็นสีทองกับเครื่องหมายแห่งพุทธลักษณะทั้งหลายด้วยความประณีตแจ่มแจ้งสุกใสซึ่งลำแดงออกให้เห็น

บุญเล่า พาดันทับไทยทอง ผู้เดินถ่อถักปลิวัดถุ ถิ่นของพุทธเดิม เดือน ๖ วัน ขึ้น ๘ ค่ำ (๓๕๑/๑) มหานาม ออนตนรับ ถึงมหาวัน ดงใหญ่ ให้พัก ที่ห้องปสาทของพุทธ ยโสธรา เคยอยู่ ดันมหาราชาเชียว ดันทับไทยทอง เข้าร่วมกินข้าว (๓๕๑/๒)

บุญ เคยเยี่ยมคนเผ่าศากย โดยอุปัชฌาย อานันทพาไปว่า ไทยพูดได้เหมือนกันแท้ ทับไทยทองว่าต้องไปเหน แลพูด ได้ฟังกันจึง (๓๕๓/๑) เหนหน้ากัน มหานามทักว่าตันเชียวขึ้นเวียงเรา ทับไทยทองค้อมหวังว่าชอบใจโตไทยสกอ แล้วเชียวเข้าเวียงพร้อมกัน (๓๕๓/๒)

บุญ คนผู้นำทับไทยทอง ไปลุมพินี อันพุทธเกิด มหานามให้ช้างซื้อ อมตคช ขี่ คนเดินหมื่น ดันมหานามเดินรถ ออกเดินนำ (๓๕๒/๑) อุทยานกว้างใหญ่ ห่างเมืองราว ๓๒๘ เส้น ทับไทยทองหาต้นสาละปลูกกรล็กเมื่อเปี่ยม เมื่อวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๖ (พุทธพัสดา ๒๓) (๓๕๒/๒)

พ่อเมืองสุวรรณภูมิ ขุนทับไทยทองจอมคนชาวว่า ตัวท่านให้เมียซื้องามดาเรือง ฟ้าผู้ทอง แม้มีลูกชายแรกชื่อ ทองจอมฟ้าลืองามอิน ข่าวพุทธลอหุแล้ว ท่านเดินทางเรือไปราชคห พบจอมมครชื่อพิมพิสาร เข้าเฝ้า นนทพาเข้า (เฝ้า) พุทธเจ้าแสดงอนุปพพิกขาและธัมมจักกัปปวัตตนสูตรให้เข้าใจแจ้งชัด เหนธัมมได้โสดาบันอริยบุคคลในพุทธศาสนา (๘/๑) ขุนทับไทยทองผู้เจ้าในถิ่นแดนไท สุวรรณภูมิ ผู้พบพุทธเจ้าสักยมุนีแดนมคธราชคห พุทธแสดงธัมมจักกัให้เห็นอริยผลแล้ว ท่านกลับถึงบ้านเมืองแล้ว เริ่มเผยแพร่ความรู้ (ให้แก่) คนชาวเมืองว่า บุญมุนี ท่านมาดอมกัน แสดงธัมมมกผลในเมืองสุวรรณภูมิ และพวกสุนาปรันตรู้แจ้งธัมมมกคผลนิพพาน แล้วสร้างอุโบสถอารามชื่อ ๒ วัดบุญธรรมรามดำรงอริยสงฆแล้วมอบเถรบุญแล้ว ปีพุทธพัสดา ๒๔ (ปีโล ๑๑๖๕) (๘/๒)

^๑ จดหมายเหตุแห่งพุทธอาณาจักรของพระภิกษุพาเหียน หน้า ๖๖ เท่าที่นำมาเรียงไว้อีกตอนหนึ่งนี้ เพราะมีพระฉาย บางที่ที่พระพุทธรูป จังหวัดสระบุรีของเราจะเป็นแบบเดียวกัน ยิ่งกว่านี้ ตามกระเบื้องจารยังกล่าวว่า พระบุญณอาศัยเงา (พระฉาย) สลักพระพุทธรูปองค์แรกขึ้นที่ถ้ำฤๅษีเขาภูด้วย ฯ

^๒ วัดบุญธรรมรามนี้ อยู่ ณ บริเวณที่เรียกกันว่าหนองวัด บริเวณใกล้กับบ้านโพธิงาม ใกล้กับหนองเกสร คูบัว ได้เจออิฐสมัยนั้นแผ่นหนึ่งมีรอยเขียนอ่านได้ความว่า บุญมุนี จึงเป็นหลักฐานได้แน่ เวลานี้ ที่นี้กลายเป็นพื้นที่เรียกว่าหนองวัด เป็นเพียงอันนาที่เล็กหน่อยเท่านั้น ระยะ ๒๕๐๐ กว่าปี ก็คงทำให้หนองตื้นได้ แต่ก็ยังดีที่มีชื่อและมีเค้าที่พอรู้เห็นเป็นหลักฐานได้ ฯ

หลักฐานชื่อที่เขียนไว้ ณ ที่ต่าง ๆ

แผ่นที่พระเจ้าทับไทยทองจารึกชื่อพระองค์จารึกสุวรรณภูมิ นายชัยพร ชูวานนท์ นำไปหายแล้ว

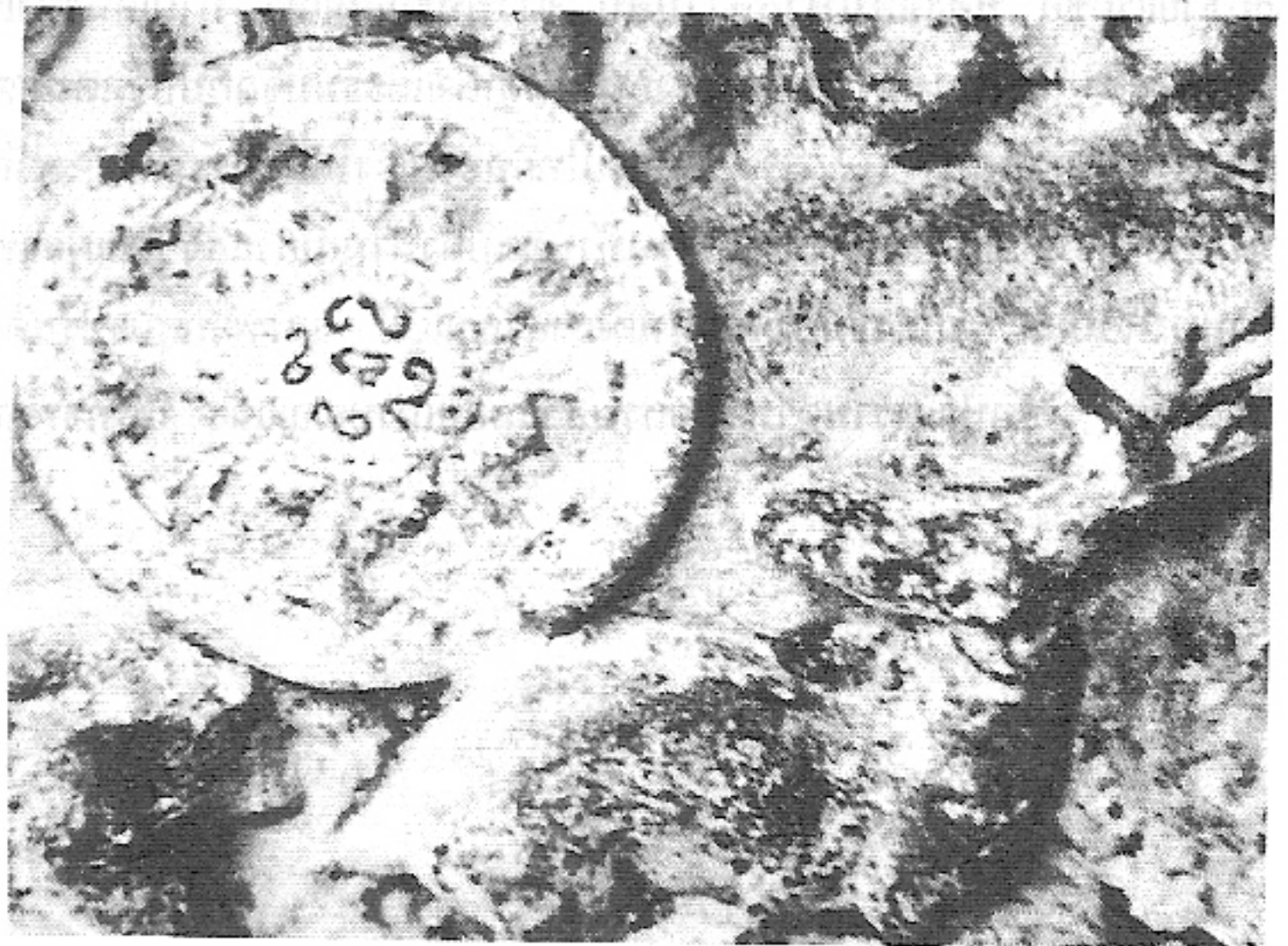

ลายสือไทยที่เขียนไว้ในแผ่นอิฐอุบลวรรณาต่าง ๆ มีศิลปากรเป็นต้นนำไปลงว่า “ศิลา” นั่นคือ ที่กล่าวโกหกไว้แล้ว นี่อิฐ - กระเบื้องหนาไทย

ลายนี้ชัยอ่านว่า ปุณณุมณี (จวา) อ่านว่า สุวันณภูมิ (สุวันอยู่บน ภูมิอยู่ล่าง อยู่ใน) ใช้แบ่งผสมลาเท็คเขียนตามลายเส้น เพื่อดำรูปและเห็นชัด ลายขีดข้างหน้าบนเป็น ท. ต่อ ลงมา อ.ง. ทองที่แตกหายไปคงเป็นเมืองทอง หาชิ้นนี้ไม่พบที่พบแผ่นจารึกนี้ที่อุบลจึงได้แน่ใจว่าเมือง สุวันณภูมิอยู่ที่นี้

อิฐจารึกชื่อ ปุณณิกขุณั้น ได้ ณ เจดีย์ พังล้มแล้วที่เขาช้างน้อย ปราณบุรี ซึ่งมีรอยพระพุทธรูปเข้าใจว่าเป็นรอย ณ นิมมทานที่ได้จารึกนี้เป็นหลักฐาน ซึ่งพระโบราณจารย์ท่านทราบจึงได้จารึกไว้เป็นหลักฐาน

ลายหล่อถ่ายจากวงล้อธรรมจักร จาก พระปางปฐมเทศนา อยู่วัดเพชรพลี ลาย วงกลานั้นอ่านได้ว่า สุวันณภูมิ ส. เขียนแบบขอม ตัวกลางหน้าอ่านได้เป็น ว เขียนแบบลาย กลางเขียน ณ. ไทยแบบลาย ซึ่งอ่านเป็น และ ณ. ในเส้น ตัว ก. เขียนเป็น ถ. ดิด ม. ข้างล่าง อยู่ล่าง แต่เขียนเป็นลายรูปนอนหงายได้ดิดรูปวงกลมรอบมาด้วยชื่อ สุวันณภูมิ

ลายนี้เขียนไว้กับขอบพระพุทธรูปหลังอมตธรรม เฉพาะองค์นี้ พระเจ้ารัชมราชากรุงสุวรรณภูมิ พร้อมหม่อมเมียมิ่งมาเมืองสร้าง พ.ศ. ๘๘๘ ข้างหน้า “กรุงสุวรรณภูมิ” เห็นชัดเจน เป็นลายสืออีกแบบหนึ่ง ชื่อเมืองทองและสุวรรณภูมิ ที่พบจารึกในที่ต่าง ๆ นั้นยังมีอยู่อีก เท่าที่ถ่ายรูปเอามาทำแบบเท่านั้น คงพอเป็นหลักฐานได้

ตั้งชื่อ “สุวรรณภูมิ”

ปลูก “ต้นโพธิ” และ “บ้านโพธิงาม”

(พุทธพรรษา ๒๕ ปีโล ๑๑๗๐ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี)

ทับไทยทอง กลับเมือง พุทธพัสดา ๒๕ แลปีโลขึ้น ๑๑๖๕ (๘๔/๑) ให้เอากำ มกร ว่า สุวรรณภูมิ^๑ เป็นชื่อ เมืองทอง คนไทย เมื่อ (ปี) โลได้ ๑๑๗๐ (พุทธพัสดา ๒๕) (๘๔/๒)

ทับไทยทอง พิมพิสาร เมื่อพุทธ (อนุญาตให้) ตอนต้นโพธิที่พุทธรู้ความจริง เมื่อขึ้นพุทธวสา ๒๕ เดือน ๘ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ให้ปลูกใน สุวรรณภูมิ (๑๑๒/๑)

ทับไทยทอง ปุณณมณี ตอนต้นโพธิที่พุทธรู้ความจริง ปลูกในเมืองสุวรรณภูมิ เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีพุทธพัสดา ๒๕ ใช้ชื่อ (ที่นั่นว่าบ้าน) โพธิงาม (๑๑๒/๒)

ทับไทยทอง สุวรรณภูมิ ตั้งทองจอมฟ้า ให้เป็นขุนเมืองทองสุวรรณภูมิ เมื่อขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖ ปีโล ๑๑๘๖ ปีณฐ (๓๒๒/๑) ตั้งงามตาเรืองฟ้า เปน แม่อยู่หัวเมืองทองสุวรรณภูมิ เมื่อวันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๖ ปีโล ๑๑๘๖ (๓๒๒/๒)

ทับไทยทองสุวรรณภูมิ^๒ รับพุทธรูปจากปัสเสนทิโกศล ให้ทองจอมฟ้าสร้างอุโบสถใหญ่ ด้านวันตกเมืองทอง แล้วถวายสงฆพุทธพัสดากาล ๔๓ (ปี) โล ๑๑๘๘ จึงให้มิงงานฉลองห้าวัน ตั้งพุทธรองค์ให้คนกราบไหว้บูชา สักการะ มิงงานแห่น้ำ แห่บก “เพญเดือน ๑๒ อีก ๓ (วัน) เป็นพุทธรบูชา จึงตั้งในอุโบสถให้คนทั่วไหว้กราบบูชา ด้วยดอกไม้ เทียน รูป ทุกคืนวัน ทับให้เสมียนงานในพุทธพัสดา ๔๓ (๑๕/๑)

ทองจอมฟ้า ผู้พ่อเมืองสุวรรณภูมิ ย้ายเมืองจากคอนโดนด มาถิ่นหนองยาว (๓๒๓/๑) ให้ขุดคูอันยาว ๒๐๐ เส้น กว้าง ๑๕๐ เส้น คูกว้าง ๒๐ วา ลึก ๑๐ ศอก คนหมื่นห้าพัน ๕ ปีแล้ว ปีโล ๑๑๕๕ (๓๒๓/๒)

^๑ สุวรรณภูมิ สุวรรณภูมิ สุวรรณภูมิ อย่างเดียวกัน ตามที่เขียนในแผ่นกระเบื้อง มีเขียนก่อนตั้งชื่อเข้าใจว่าคงเรียกกันตาม ที่ได้ยินแขกพูดกันก่อน คำว่า เมืองทอง หรือ แหลมทอง หรือ ดินทอง ถ้ากลับเป็นบาลี หรือมกรก็คือ สุวรรณภูมิ (สุวรรณภูมิ) ในมหา-ชนกชาดกมีกล่าวชื่อสุวรรณภูมิ อันแสดงว่าพวกแขกพ่อค้าคงเรียกแหลมทองดินทอง เมืองทองนี้โดยภาษาของตัวว่า สุวรรณภูมิ มานานแล้ว เมื่อพระเจ้าทับไทยทองเสด็จถึงมครได้ยินชื่อ จึงนำคำชื่อสุวรรณภูมิมาตั้งชื่อทับเมืองทอง จึงเป็นชื่อสุวรรณภูมิ แต่คงใช้ทั่วไปในราชการ คนทั่วไปคงใช้ชื่อเมืองทองเหมือนสยามคนทั่วๆ ไปไม่ค่อยรู้จัก รู้จักทั่วไปและเรียกกันว่าเมืองไทย เรื่องประวัติศาสตร์ของพระยาประชาภิจักรจักร หน้า ๔๓ ว่า สุวรรณภูมิอยู่ในรามัญประเทศ และอ้างอักษรจารึกแผ่นศิลา ณ สีมากัลยาณีแต่จารึกนี้เขียนสมัยสร้างสีมากัลยาณีว่า ศกราช (จ.ศ.) ๘๓๘ หรือ พ.ศ.๒๐๑๕ ดันกรุงศรีอยุธยา ถ้าพระเจ้าทรงธรรมหาปิฎกธรรมเจดีย์ทรงเชื่อจริงจะต้องสร้างสีมากัลยาณีใหม่อีกทำไม ฯ

^๒ ตามคัมภีร์สังคีตยวงศ์ว่า พระเจ้าวิตุก หรือวิจุทกส่งมาในนามของพระเจ้าปัสเสนทิโกศลราชบิดา คงจะจริงเพราะพุทธ-พัสดา ๔๓ นี้ พระเจ้าปัสเสนทิโกศล ซึ่งถูกพระเจ้าวิจุทกยิดราชสมบัติอันเป็นเหตุให้พระเจ้าปัสเสนทิโกศลเสด็จไปสิ้นพระชนม์ ณ กรุงราช-คฤห มกร ฯ

^๓ อาจเนื่องมาจากที่กระทำครั้งนั้น จึงมีพิธีแห่พระที่เรียกกันว่าชักพระ แต่ที่ราชบุรีเลิกหมดแล้ว เพราะพวกชีเฒ่าและนัก เลงก่อความร้ายจึงต้องเลิกไปประมาณปี พ.ศ.๒๔๖๘ กว่า ฯ

พระพุทธรูปองค์ที่ ๑ ไทยทำในไทย

พระพุทธรูปไทยองค์แรก มีจารึกว่าชื่อ

บุญวาระฤทธิงศิริ สมาริคุปุต อันแปลว่า ชื่อบุญพระฤทธิคุ้มครอง
สมาริ ฌ เขาเง เนื้อหินปูนจะเห็นรอยเขาเขยขึ้นยืนอยู่ ตัวที่ขาวชัดเจนได้
ใช้แปรงขาวลงตามลายเส้นเดิม ให้คุณวิเชียร อาจารย์ราตรี น.ส. สมศรี
เจียรณย์ ลงสีจึงขึ้นชัด และพุทธพัสตา ๔๔ เห็นชัดเจน ใช้แปรงลงร่างให้
เอาสีเขียน วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๕ ลายจารึก เห็นเป็น
แถวอยู่ระหว่างพระบาททั้งคู่นั้น แถวล่างคือ พุทธพัสตา ๔๔ (ธ.ว.)

ลายจารึกถ้ำฤทธิ เขาเง ที่ศาสตราจารย์ ยอช
เซเดส กระทำไว้ในประชุมจารึกฯ ภาคที่ ๒ ตัวลาย
แสดงว่าเขียนใหม่ และยกเป็นอักษรถนุล อินเดียใต้ซึ่ง
เดี่ยวนี้อย่างเชื่อกันอยู่

บุญวาระฤทธิงศิริ สมาริคุปุต

(ท่านเซเดสอ่านแล้วว่า)

บุญ วาระ ฤ ทธิ - ศิริ ส มา ริ คุ ปุต

ไม่ได้แปลไว้ จะเห็นว่าไม่ได้อ่าน งู และ บ. ญ. ง. ส. ธ. มีเค้าเหมือนตัวปัจจุบัน ฉะนั้น จึงไม่ให้เป็น
ลายสือไทย ยกไปให้อินเดียนได้ เฉพาะที่งูเป็นทั้งลายสือไทยและสือไทยไม่อ่าน จึงไม่ยอมให้เป็นของไทยและคนไทย
ทั้งชาติ (เว้นกรรมวงศ์) ยอมเชื่อตลอดกันด้วยเหตุอ่านหนังสือไทยไม่ออก

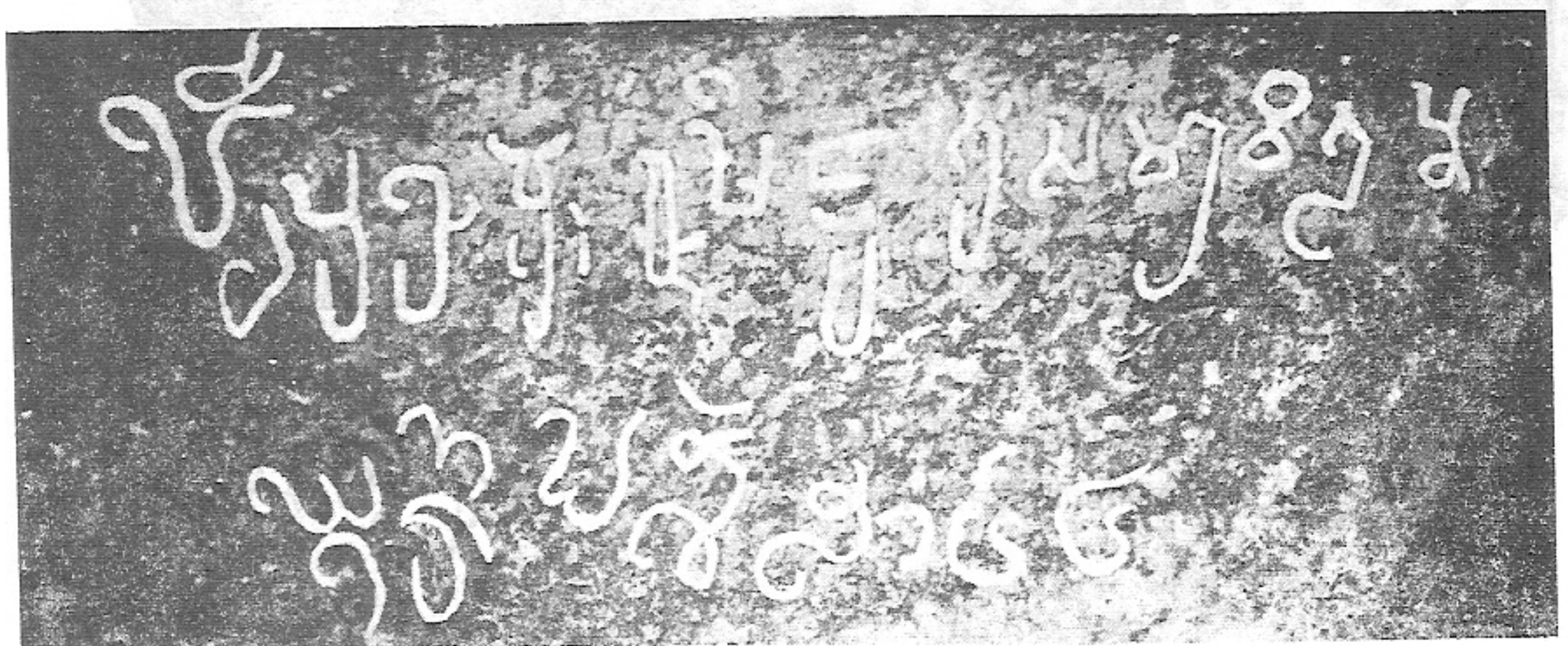
ตัวลายเดิม ปราภฏที่ พระพุทธรูป ถ้ำฤๅชี เขาภู ราชบุรี

ตัวลายถ่ายจากลายจริง ซึ่งคราวแรกไม่รู้ จึงไม่ได้ใช้แบ่งดูบให้ตลอด พอเห็นชื่อไร ๆ อยู่ และลายเส้นดำ ข้างล่าง คือพุทธพัสตา ๔๔ (ถ่าย พ.ศ. ๒๕๐๕)

ลายซึ่งใช้แบ่งดูบขึ้นตัวตลอด แต่แบ่งไม่ติดหิน ก็เลอะเลือนอย่างนี้ จะพยายามถ่ายใหม่ (ถ่าย พ.ศ. ๒๕๐๕) และได้กระทำ กับถ่ายใหม่แล้ว เมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕

ตัวลายที่ใช้สีลงแล้ว ปราภฏอย่างนี้

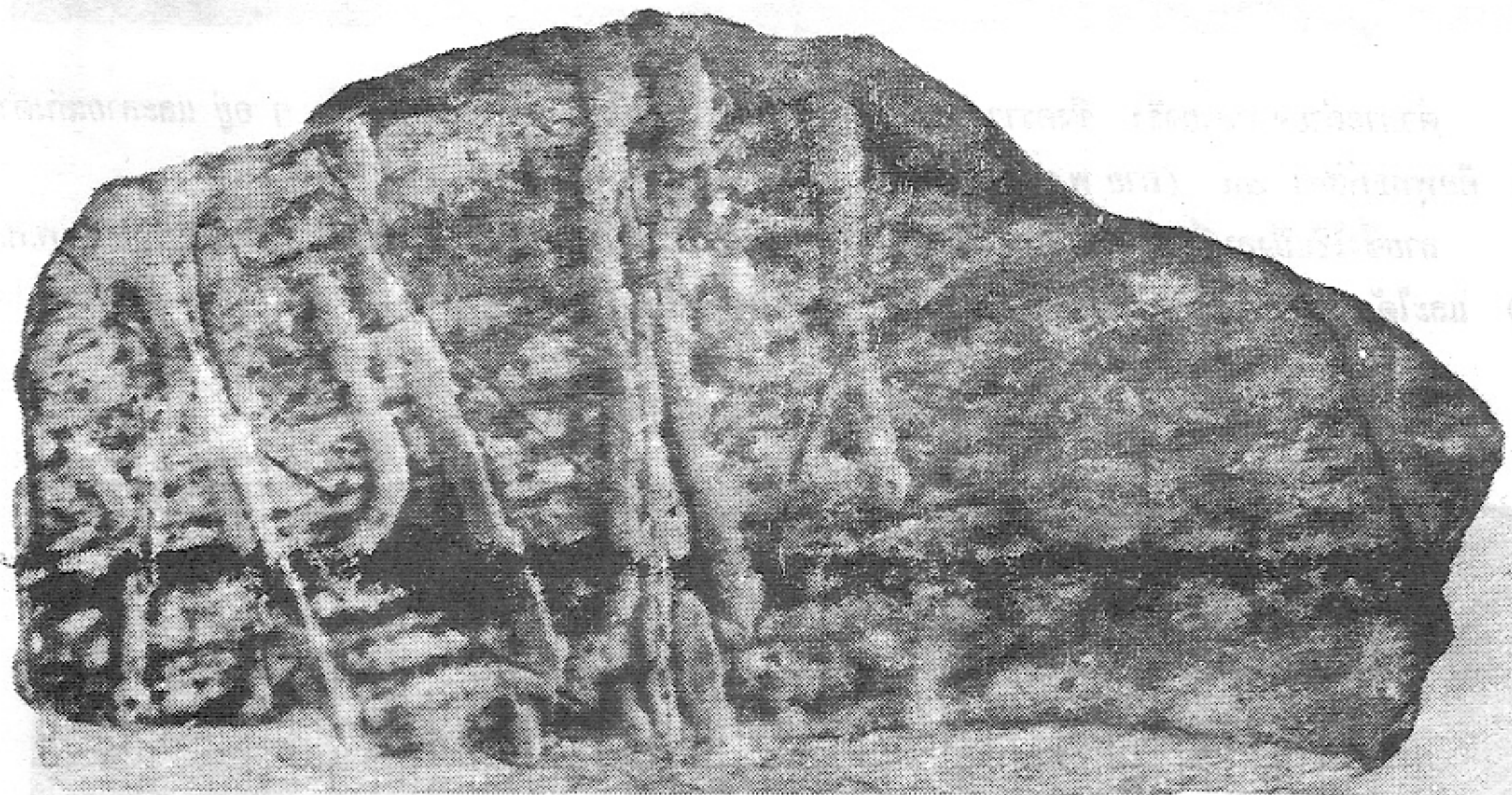

ชื่อ บัญ วร ฤๅชี ภู ฤๅชี สมาริ ฤๅชี
 ชื่อบุญ พระฤๅชี ฤๅชีครอง สมาริ ฤๅชี เขา
 พุทธ พัสตา ๔๔ ๔๔

พระพุทธรูปองค์ที่ ๒ จารึก (ชื่อ) ทับไทยทอง งามตาเรืองฟ้า

พระพุทธรูปนอนเฝ้าถ้ำ
สกัดกับผนัง หินปูนดำ จะเห็นรอย
เซาะที่ระหว่างแขน พระเจ้าทับไทย
ทอง กระทำให้เป็นอนุสรณ์ แห่งกาล
ปรีณิพพาน พ.ศ. ๑ ถ้ำผาตะไกรเดิม
เวลานี้เรียกถ้ำผาโถ ที่พระอุระมีรอย
แตก คือ พวกราชของดีเอาชะแลงแซะ
ส่วนพื้นที่กระเจียนั้น ถูกขุดทำลาย
ตั้งแต่กรม... พาฝรั่งเข้าไปขุดหา
เครื่องของคนสมัยหิน ประมาณ ปี
พ.ศ. ๒๔๗๗-๒๔๗๘ จำได้ไม่
แน่นอน ภายในปรากฏอย่างนี้ตรง
ซอกใต้พระนาภีนั้น มีลายเส้นยาวเป็นลายสือไทยว่า “พระนอนเฝ้าถ้ำ” ยังไม่ได้ถ่ายรูปมาทำแบบ ร.ว.

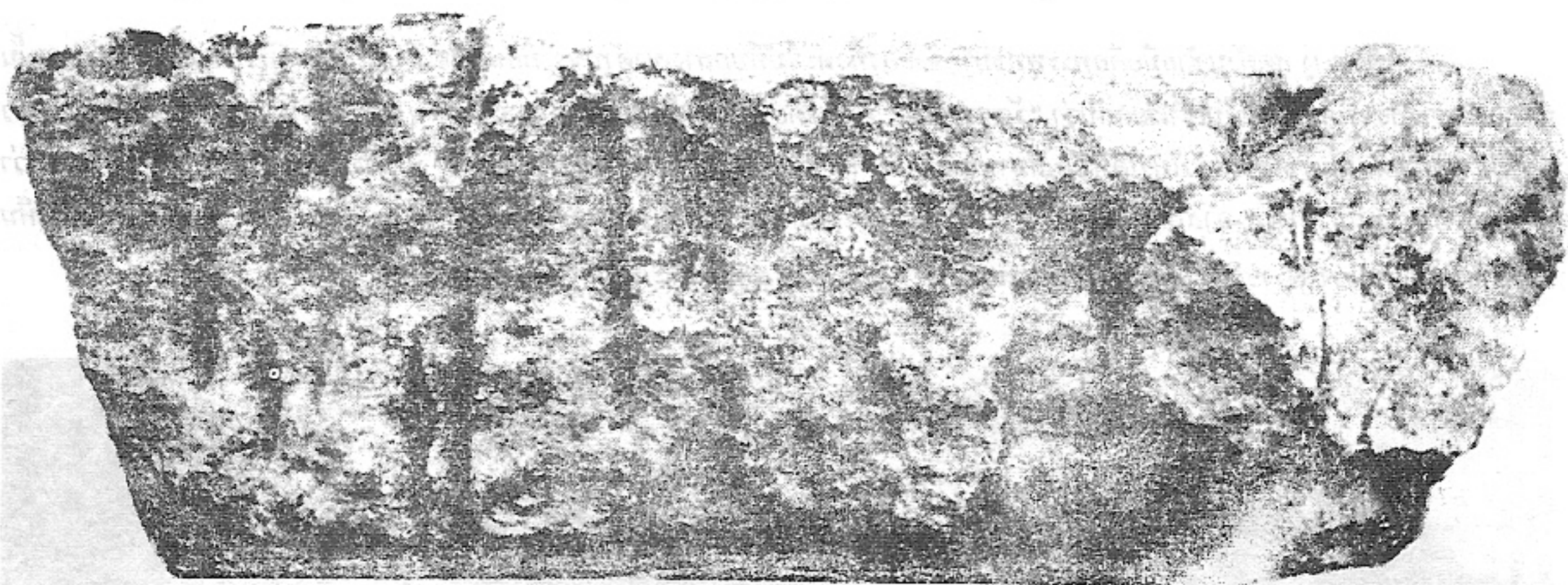

หินปูนจารึกลายสือ “พุทธรูปที่ ๒”
พบปนอยู่กับกองอิฐตรงพระศอ

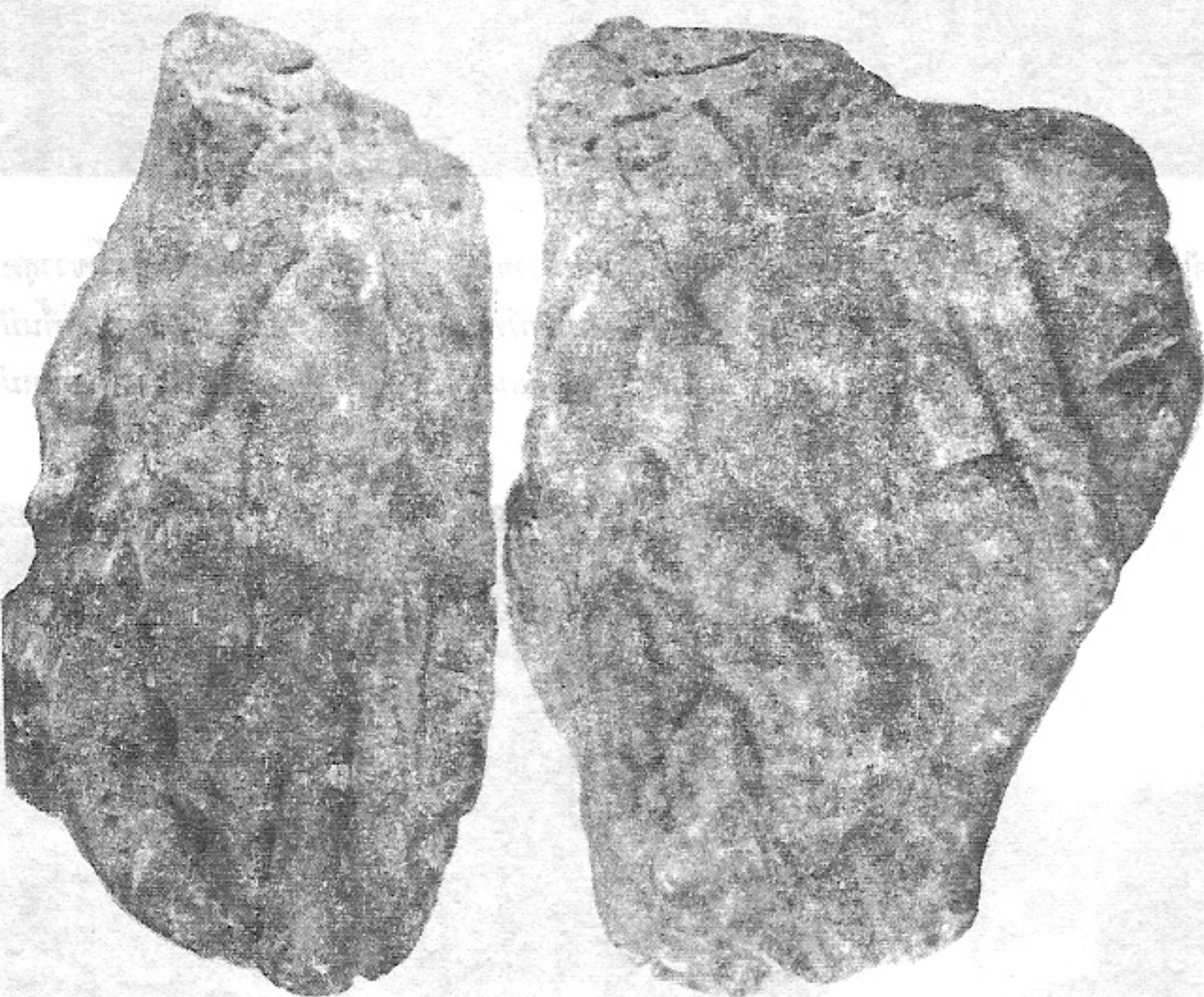
พุทธเจ้า

หินปูนจารึกชื่อ “ทับไทยทอง” ให้เด็กวัดราชสิงขรเก็บให้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕

ทับไทยทอง

จารึกชื่องามตาเรืองฟ้า
นี้ คุณเจริญ สุวรรณเทมีย
ร่วมกับ คุณนายลมูล (ขอ
โทษจำนามสกุลไม่ได้) ได้
ไปบูรณะพระพุทธรูปและพื้น
ฐาน ทำบันไดขึ้นถ้ำฟาโธ
พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้พบและเก็บ
มาให้ ได้เป็นหลักฐาน คุณ
นายสละทุนทำ ๔ หินกว่า
ทั้งได้เปรย ๆ ไว้ให้รับสร้าง
มณฑป พระพุทธรูปจำลอง
ที่พระปูลณเธรทำไว้ ก็ยังไม่

ทันจะได้ทำ พอพวกเขาู้เข้า ก็เข้าคุ้มครองทั้งได้
เขียนคำอ่าน ที่ฝรั่งอ่านผิดไว้ไปประกาศ ประจาน
ไว้อีกด้วย พวกเราต้องถอย เพราะไม่มีเรื่องโกหก
ไปร่วมกับเขาได้ พระราชกวี (อำ รมมทตโต)

งามตา
ทับไทยทอง

พระเจดีย์ เขา ที่บรรจุอัฐิธาตุ พระมหาปุลณเถร

ทิวเขา สุดด้านซ้ายมือคือพระพุทธบาทจำลองที่วัดต้นไม้ที่กลางเขาด้านขวามือนั้นคือ ปากถ้ำฝาโถที่ราบหน้าเจดีย์ออกมานั้น บริเวณวัดราชสิงขรเดิมแต่ทั่วไปเขาเรียกกันว่า "วัดราชพลี" องค์เจดีย์ซึ่งพระเจ้าทับไทยทอง สร้างก่อน พ.ศ. ๑ นั้น คงสลายลงไปได้ดินแล้ว องค์นี้อาจเสริมต่อกันมาก็ครั้งแล้วไม่รู้ได้ที่มีใบสีมาประดับนั้น คือ ใบสีมาวัดสิงขรหรือวัดราชสิงขรเก่า หรือวัดราชพลี เมื่อวัดร้างแล้วเข้าใจว่า พระครูสิริปัญญามุนี (อ่อน อาสโก) ได้บูรณะพระเจดีย์แล้วนำใบสีมา มาประดับไว้ประมาณ พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๕๐ จึงยังเหลืออยู่ให้เห็น ใบสีมาแบบนี้แสดงว่าวัดราชสิงขรเดิมสร้างสมัยราชพลี พ.ศ. ๑๑๐๐-๑๕๐๐ และเรียกกันว่า "วัดราชพลี"

"เขา" เห็นซุ้มยอดเขาด้านซ้ายตรงวงกลมนั้น เขาพระพุทธบาท ต่อมาเห็นทางขาว ๆ นั้น ถ้ำฝาโถพระนอนเฝ้าถ้ำขวาสุด ศาลาและทางขึ้นถ้ำพระ หรือถ้ำญี่เขา ศาลหน้าสุด คือ ศาลเจ้าพ่อเขา และ จ้าวแม่เบิกไพร เมื่อก่อนเป็นป่าละเมาะสะแก ที่พื้นมี เครื่องดินเผาปนอิฐกระจายเกลื่อนกลาด มีซากเตาเดียนี่ เกลี้ยงอย่างนี้ ศาลเจ้าแม่เบิกไพรเมื่อก่อนอยู่ด้านซ้าย เดียนี่เป็นวัดราชสิงขรใหม่

รูปนี้ สุระ ธรรมาคมน์ ถ่าย พ.ศ. ๒๔๕๕ ยังมีใบสีมาประดับ อยู่บริบูรณ์

รูปนี้ถ่าย พ.ศ. ๒๕๑๕ ใบสีมาเหลืออยู่เท่านี้ เดียนี่ ๒๕๒๕ ไม่มีเหลือแล้ว

บุญวรธิดี อยู่ (อยู่) ข้างเขา ถ้ำมิ่งใหญ่ งูอยู่เป็นเพื่อน ทับไทยทองผู้อำนวย มีหญิงผัวเอื้ออุปถัมภ์ เสดกิจแล้ว
ผัว (วอนขอ) ให้สลักพุทธ (นิมิต) (๑๒๕/๑)

เห่นคำผัวดี (๑) นังนิก พุทธเล่าว่า กูหาที่พุทธอาศัยมีชื่อถ้ำฤๅษี คนเชื่อถือมาเคารพข้างหน้า พุทธเงา
ในถ้ำนี้ เมื่อคนทำนิมิตขึ้น จึงอาศัยพุทธเงา (นั่น) จึงสลักองค์พุทธในถ้ำฤๅษีเป็นรูปนั่งเทศนาธรรม^๑ (ซึ่งเราเคย) เห่นเมื่อ
อยู่สาวัตถี เมื่อเข้าพุทธพัสต ๔๐ (๑๒๕/๒)

กระเบื้องจารที่พระปณณเถระจารึกไว้ ณ ถ้ำพระฤๅษีเขานี้ ที่เขียนเป็นลายสือไทยเดิม และตัวชัดเจนจะเห็น
ภิกขุ แต่ที่จารึกเป็นภิกขุ จึงอ่านให้ได้ว่าภิกขุ ได้ถ้ายรูปและนำมาลงเฉพาะหน้า ๒

แผ่นลำดับอ่านที่ ๑๓๓ หน้า ๒

ภิกขุ ผู้คน เรียก (๑)

คำไทย ชื่อว่า ชี เราเป็น (๒)

ภิกขุ ผู้บวชจากคำของ (๓)

พุทธ เมื่อชาวไทย (๔)

เอ็น ชื่อชี พังคล้าย (๕)

ฤๅษี เขียน ปุณณ (๖)

วรฤๅษีภิกขุสมาธิคุปต (๗)

(วรฤๅษี เห็นชัด)

ขวา พระพุทธรูปนั่งเทศน์ ใช้แผ่นหินทรายทำจำลองจากองค์ในถ้ำ มีจารึกลายสือชนิดเดียวกับองค์ในถ้ำพบ
๑๒ องค์ ในถ้ำอื่นแห่งเทือกเขานี้ เวลานั้นถูกระเบิดหมดไปแล้ว จึงบอกไม่ได้ว่าถ้ำนี้อยู่ตรงไหน และเก็บได้อีกเดียว
นอกนั้นถูกขายไปหมดแล้ว จารึกลายสือไทยอยู่ที่ฐานใต้พระบาททั้งสอง

บุญวรธิดี อยู่ (ถ้ำ) ข้างพระ ทำร่างพุทธองค์นั่งถ้ำ ต้นที่หนึ่ง ในพุทธสา ๔๔ เราว่าพุทธต้นที่หนึ่ง
ในสุวรรณภูมิ ไทยลาว (๑๓๓/๑) ภิกขุผู้คนเรียกคำไทยชื่อว่าชี เราเป็นภิกขุผู้บวชจากคำของพุทธ เมื่อชาวไทยเอ็น
ชื่อว่าชี พังคล้ายฤๅษี เขียนบุญวรฤๅษีภิกขุสมาธิคุปต (๑๓๓/๒)

ทับไทยทองมาถ้ำพุทธ บุญมณี กริ่งแงหินในตรงถ้ำนั้น บุญ เราเมื่อไปสาวัตถีเห่น รพุทธรูปต้นปัสเสนสร้าง
(๑๓๘/๑) มา (ช่วย) สร้างพุทธรูปนั่งเทศนา บุญวรธิดี ฝ่าทำ ๔ ปี แล้วในวันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ (พุทธ) วัสดา ๔๔
เรามาณ (ไหว้กราบและ) ลงทอง (๑๓๘/๒)

^๑ พระพุทธรูปนั่งเทศนาธรรมนี้ ยกพระหัตถ์ขวาทำกวัค พระหัตถ์ซ้ายวาง ห้อยพระบาท มีตัวหนังสือจารึกว่า ชื่อ บุญ วระ
ฤๅษี ภิกขุ สมาธิ คุปต แปลว่า ชื่อบุญพระฤๅษีภิกขุสมาธิอยู่ ณ เขา ทั้งยังได้พระพุทธรูปแบบนี้ ทำด้วยหินปูนประสมสีคำ มีอักษรจา-
ริกข้างล่างเหมือนกัน นายชาญชัยยังบอกว่ามีอยู่อีก ยังไม่ได้นำมาให้ดู เล่าว่าได้ ณ บริเวณถ้ำที่ระเบิดหินมาขายที่เขานี้มานานแล้ว
เหลือที่จะรู้ว่าตรงไหน เพราะถูกระเบิดหมด

^๒ อาจเป็นประเพณีตั้งแต่นั้นมา แต่เวลานี้ การไหว้พระที่เขานี้เปลี่ยนเป็นกาลสาดไทย คือ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ทุกปี
เพราะกาลนี้น้ำเหนือหนองมาก ณ บริเวณหน้าเขานี้จะเป็นทะเล ใช้แข่งเรือได้ เวลานั้นมีประตุน้ำและรถยนต์ไปได้ การไปเรือจึงเลื่อนไปมาก ฯ

๑ ท่านผู้มีอายุป้อนได้สู่ชนบทสุนาปรันคแล้ว ได้ยินข่าวว่า ท่านผู้มีอายุป้อน-อยู่ในชนบทสุนาปรันคนั้น ต่อจากนั้นแล ท่านผู้มีอายุป้อน โดยพรชานันนั้นเอง ให้อุบาสก ประมาณ ๕๐๐ ปากฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรชานันนั้นเอง ให้อุบาสกประมาณ ๕๐๐ ปากฏขึ้นแล้ว โดยระหว่างพรชานันนั้นเอง ได้กระทำให้แจ้งวิชา ๓ แล้ว และต่อมาโดยสมัยกาลอื่นท่านผู้มีอายุป้อน ปรีนิพพานแล้ว

ทัฬไทยทอง ปุณณมุนี นิพพานวันขึ้น (๑ ค่ำ) เดือน ๑๒ ปีมะโรง พุทธพัศตกาล ๔๔ (๒๕๓/๑) ปุณณ อันมี ทัฬไทยทอง เฝ้า นิพพาน พัสต ๒๕ ปี ๖๕ (๒๕๓/๒)

๒ ครั้งนั้นแล มีพวกพระภิกษุเป็นอันมาก (ได้ยินข่าวแล้ว) จึงเข้าไปเฝ้าพระผู้มีพระภาคเจ้าถึงที่ประทับ ครั้นเข้าไปเฝ้าแล้วกราบพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว นั่ง ณ ที่ควรส่วนหนึ่ง พวกพระภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น นั่ง ณ ที่ควรส่วนหนึ่งแล้วแล จึงทูลคำนีกะพระผู้มีพระภาคเจ้าว่า

“พระองค์ผู้เจริญ กุลบุตรชื่อ ปุณณ นั้นใดแล อันพระผู้มีพระภาคเจ้าทรงโอวาทแล้ว ด้วยพระโอวาทย่อๆ ท่านนั้นกระทำกาลเสียแล้ว ท่านมีคตอย่างไร มีภพหน้าเฉพาะอย่างไร ?”

“ภิกษุทั้งหลาย กุลบุตร ปุณณ เป็นบัณฑิต ได้บรรลุธรรมสมควรแก่ธรรม ทั้งไม่ให้เรล่ำบากเพราะเหตุแห่งธรรม ภิกษุทั้งหลาย ปุณณกุลบุตรปรีนิพพานแล้ว ดังนี้”

พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสพระดำรัสแล้ว พระภิกษุทั้งหลายเหล่านั้น ยินดียิ่งซึ่งพระดำรัสของพระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว

๓ ที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า ปรีนิพพานแล้วนั้น ได้แก่ปรีนิพพานแล้วด้วยอนุปาติเสสนิพพานธาตุ^๑

มหาชน กระทำบูชาสรีระร่างของพระเถระตลอด ๗ วัน รวบรวม^๒ ไม้หอมได้เป็นอันมาก แล้วจึงประชุมเพลิงสรีระ เก็บธาตุทั้งหลาย ได้บุญในพระเจดีย์^๓

๑ พระสูตรต่อจากที่แปลไว้แล้ว

๒ พระสูตรต่อจากที่แปลไว้แล้ว

๓ ท่านคงคุ้นเคยกับพระภิกษุทั้งหลายเป็นอันมาก เพราะเป็นผู้ได้ทูลเชิญเสด็จพระพุทธเจ้าเสด็จมา คงมีชื่อเสียงมาก พระภิกษุทั้งหลายจึงเข้าเฝ้าทูลถามคตของท่าน และพระภิกษุเหล่านั้นอัญญฎกาเล่าว่า พวกพระภิกษุซึ่งอยู่ในป่าช้าของพระเถระ

๔ อนุปาติเสสนิพพานธาตุ ถ้าธรรมดาก็คือตาย ผู้หมดกิเลส หรือพระอรหันต์ทั้งหลายเรียกว่า อนุปาติเสสนิพพานธาตุ คือทางการดับสันไม่เหลือเชื้อให้เกิดอีก

๕ คนธกฏฐานี-ไม้หอมทั้งหลาย ฯ

๖ เจดีย์นี้ ได้ถ่ายรูปพิมพ์ลงมาแล้วและมีเหตุผลเท่าที่ได้อธิบายไว้แล้ว

และเรื่องพระป้อนมาสุนาปรันค กับอัญญฎกาชื่อ ปปัญญสุทนี ได้เล่าถึงการที่พระพุทธเจ้า พระอัครสาวกและพระสาวกอื่น ทั้งพระสังฆพัณเฑระ และสังฆพัณเฑระได้เจอในคัมภีร์ศาสนวงศ์ (ศาสนวงศ์) ซึ่งพระปัญญสาามีแต่งในพม่าเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๕ ได้กล่าวไว้ว่าเป็นเรื่องในพม่า แต่ก็คัดเรื่องรอยพระพุทธบาทออก เพราะในประเทศพม่าอาจไม่มีหลักฐาน ส่วนในกระเบื้องจารที่พระป้อนเขียนไว้มีเรื่องรอยดินพระพุทธหรือพระพุทธบาททั้ง ๒ แห่งพร้อมกับยังสลักพระพุทธรูปไว้ที่ถ้าถุณียังจารึกชื่อไว้ด้วย ที่รอยจารึกชื่อนั้น ที่ข้างล่างเลื่อนมาก พอเดา ๆ ได้ว่าพุทธพัศต ๔๔ ของเราน่าจะมีหลักฐานดีกว่า ทั้งในปุณณโณวาทสูตร พระพุทธเจ้ายังตรัสถึงชาวสุนาปรันคว่า ดูร้ายหยาบช้า (จณฺหา โข ฯลฯ ผรุสา โข ปุณณ สุนาปรันคกา มนุสฺสา) คนไทยลว่าตั้งแต่หลังสวน ปราณ เพชรบุรี บางช้าง ราชบุรี สุพรรณ มีชื่อเสียงโด่งดังในเรื่องดูร้าย

ทับไทยทอง เมื่อปูนฉาผนังพาดแล้ว ผิวางโรง ๑๕ วัน ใครใจใคร่นำบุญมาไหว้ บนบวงดอกไม้เทียน รูป ให้อภัยทุกคนแล้วเชิญขึ้น (๒๕๘/๑) เรือนยอดหน้าเขางู ชุมเพลิงแล้วด้วยไม้หอม ธาตุปูนฉาใส่เจดีย์ ถัดถ่านผสมปูนปั้นตัวร่าง (๒๕๘/๒)

๑ ทับไทยทอง เสาหาหินโงกทำพุทธปรจำถ้ำฝาโตกล เกรบุนทำตัน นางผันฉิ่ง คนช่วยจัดข้าวมาเลี้ยงผู้คน แลเป็นเพื่อนช่วยทำหินเข้า ๒ ปีแล้ว (๑๔๕/๑) ทับไทยทอง ผู้เชิญผันเข้างานฉลองเงิน ๒ ชั่ง ฉลองพุทธนอนเฝ้าถ้ำ เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ พุทธพัสดกาล ๔๕ เดือน ๖ ฉลองงานมีตรงนิพพาน ถึงชุมไฟ (พุทธสรีระ) ๘ วัน (๑๔๕/๒)

ทองจอมฟ้า เมื่อพ่อทับไทยทองตาย เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ พุทธกาล ๑๒ ขวบ ๑๑๘ ปี เฝ้าผีปีพุทธกาล ๑๓ (๒๕๗/๑) ทองจอมฟ้า^๒ แบ่งดินให้เมีย ๒๒ คน ลูก ๓๕ คน สนมนาง ๕๔ คน เฒ่านาง ๑๐๐ คน (๒๕๗/๒)

๑ จารึกของพระเจ้าทับไทยทองลงว่า พระปูนฉาเกรทำตัน ตอนฉลองไม่ได้ระบุชื่อท่าน ท่านปรินิพพานพุทธพัสด ๔๔ แม้นพระสูตรก็มีได้กล่าวแน่นอน ท่านใช้คำว่า อปเรน สมเชน แปลว่า โดยสมัยอื่น วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๘ ข้าพเจ้าและ.....ตาม เณรวัดราชสิงขรและเด็ก ๆ ได้ขึ้นไปตรวจดูในถ้ำฝาโถ ห้างถ้ำถึยไปได้เห็นพระพุทธรูปปางลีลาไสยาสลักติดกับผนังภูเขาในถ้ำนั้น เป็นรอยสลักแบบเดียวกับพระในถ้ำถึย ดูพระพักตร์คล้ายคลึงเป็นแบบเดียวกัน และเชื่อกันว่าพระพุทธรูปทั้ง ๒ นี้คงคล้ายคลึงพระพุทธรูปเจ้า เพราะทรงมีพรรษา ๔๐-๔๔ นี้ พระชนมายุก็ ๑๕-๑๘ พระองค์คงทรงชรา และพระพุทธรูปนี้ก็มิใช่พระพักตร์ชรา เข้าใจว่าจะเหมือนพระพุทธรูปองค์ทุกคนชื่นใจมากที่พบพระพุทธรูปปางนอนเฝ้าถ้ำของพระเจ้าทับไทยทอง และที่ผนังถ้ำยังมีสลักและใช้ปูนขาวทำรูปกษัตริย์และนางกษัตริย์ ถอดดอกบัวและพวงมาลัยยกชูขึ้นแสดงว่าบูชาพระ จึงเข้าใจว่าพระพุทธรูปนี้เป็นปางเสด็จดับขันธปรินิพพาน คือพระเจ้าทับไทยทอง คงได้ข่าวจากที่ใดที่หนึ่ง (อาจทราบเอง เพราะเป็นโสดาบันแล้ว ได้มานและอภิญญาพร้อมก็อาจเป็นได้) ถึงการเสด็จดับขันธปรินิพพาน จึงกระทำพระพุทธรูปปางปรินิพพาน ณ ถ้ำนี้ ถ้ำนี้ในกระเบื้องจารเรียกถ้ำฝาโตกล (ตะไกร) ฝาตะไกร สมัยนี้คงเรียกกันว่าช่องตะไกร เมื่อพิจารณาถ้ำถ้ำไม่ใหญ่เท่าไร กว้างประมาณ ๒ วาเศษ แต่ลึกเข้าไปมากจึงดูลักษณะเป็นช่องยาว คือ ช่องตะไกร เพราะสมัยก่อนทำตะไกรแล้วมักใช้หนัง หรือ ไม้ทำช่องใส่กันสนิม กันเปื้อน แต่เวลานี้ ถ้ำนี้เรียกว่าถ้ำฝาโถ

อนึ่ง พระเจ้าทับไทยทอง จากปีประสูติมาถึงกาลพุทธพัสด ๔๔ นี้ มีพระชนมายุได้ ๑๐๐ กว่า แล้วให้ทองจอมฟ้าพระราชโอรสครองเมืองแทน พระองค์จึงเสด็จมาประทับอยู่กับพระปูนฉา และอาจไปประทับอยู่ ณ ถ้ำฝาโถ ทรงกระทำกัมมัฏฐานหรือเจริญสมณธรรม ณ ที่นั้น เมื่อทรงว่างก็สลักพระพุทธรูปนอนเฝ้าถ้ำ ฉะนี้ จึงทรงใช้เวลานาน

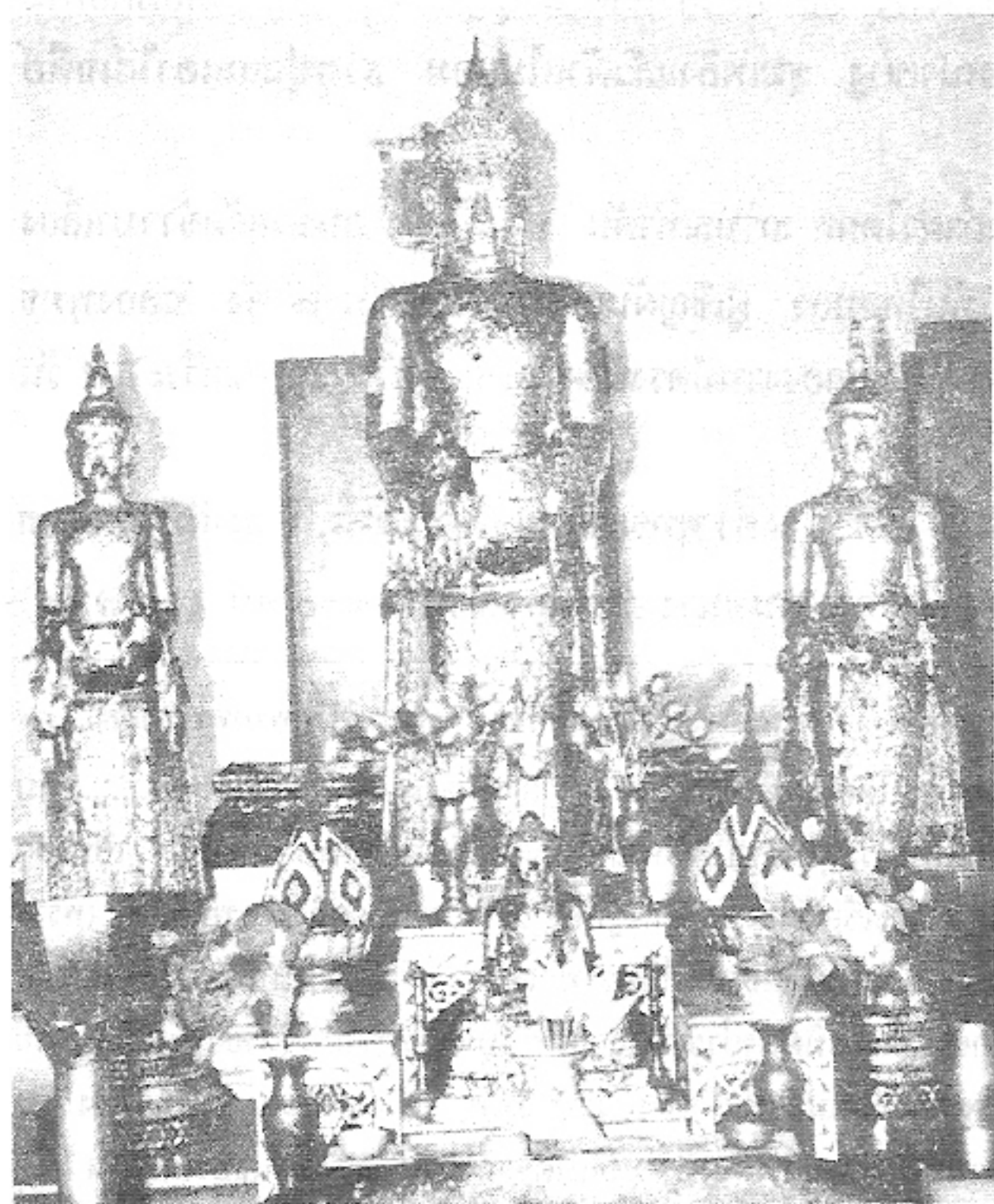

๒ จากกฎหมายหัวเมือง ซึ่งพระเจ้าทับไทยทองประกาศใช้ปีโล ๑๑๑๘ เมื่อทองจอมฟ้าครองแทนพ่อแล้วได้แบ่งดินให้ เมีย ลูก สนมนาง เฒ่านาง ต่าง ๆ หลายคน อย่างนี้ อาจเป็นประเพณีของไทยที่เป็น “ดบดอก” (มรดก) ตกทอดแล้วต้องแบ่งกันแต่นั้นมา ๒๕๐๐ กว่าปี หรืออาจมีประเพณีมาก่อน ตั้งแต่สมัยขุนลือตันไทยและแม่โพสพ ซึ่งประกาศใช้กฎหมายนาตั้งแต่ปีอิน ๑๔๑๑ ซึ่งมีคำว่า “ดบดอก” (มรดก) มาแล้ว แต่เพิ่งมีกฎหมายเมื่อครั้งนั้น ๆ ถึงอย่างไร บัดนี้ ไทยก็ยังมีประเพณีแบ่งสมบัติมรดกตกทอดกันอยู่

ราชวงศ์แห่งมคธ ปรากฏอยู่ในที่ต่าง ๆ กัน ในคัมภีร์อัฐกถาทั้งหลาย คัมภีร์อัฐกถานี้ ในตอนท้ายแห่งวิสุทธิมคค (วิสุทธิมรรค ภาค ๓ หน้า ๓๗๕) พระเวทเถรผู้บัญชาของพระพุทธโฆษาจารย์ได้กล่าวว่า ‘พุทธโฆส ผู้มีอายุ ในชมพูทวีปนี้ มีแต่บาปใดใคร่ปฏิภาณเท่านั้น แต่อัฐกถาและเถรวาทคำของพระเถรแห่งพระไตรปิฎกนั้นไม่มี อัฐกถาสีลซึ่งขึ้นสู่สังคีติ ๓ ครั้ง อันพระเถรทั้งหลายมีพระสาริบุตร เป็นต้นกระทำไว้แล้ว ทั้งพระมหินทได้ตรวจดูกลามัคค (ทางแห่งถ้อยคำ) แต่งไว้โดยภาษาสีล จึงเป็นไปในสีลทวิป แม้เธอจงไปในสีลทวิปนั้น ใคร่ครวญพิจารณาอัฐกถาทั้งหมดแล้ว จงแปลเข้าภาษาของชาวมคธ อัฐกถานั้นจักเป็นของนำมาซึ่งประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกทั้งปวง’ ฉะนี้ คัมภีร์อัฐกถาต่าง ๆ จึงได้กระทำสืบ ๆ กันมา โดยท่านผู้เคยรู้เรื่องและทันเหตุการณ์ได้กระทำไว้และเล่ากันมา (กลามัคค) จึงมีความจริง อย่างน้อยก็ใกล้เคียงมาก และท่านได้จดไว้ตรง ๆ ฉะนั้น จึงถือได้ว่า มีความจริงมากที่สุด ซึ่งราชวงศ์มคธ ได้กระจัดกระจายอยู่มาก จึงขอรวบรวมไว้ในที่แห่งเดียวกันในหนังสือเรื่องประวัติศาสตร์ของ พระยาประชากิจกรจักร์ (แช่ม บุนนาค) หน้า ๓๐ มีว่า

พระเจ้าพิมพิสารนั้นเป็นพระราชโอรสของพระเจ้าโพธิส ฤา พาทิยะ พระชนมายุอ่อนกว่าพระพุทธเจ้า ๕ พรรษา ได้ครองราชสมบัติกรุงราชคฤห พระชนมายุได้ ๑๕ พรรษา อยู่ในราชสมบัติได้ ๕๒ พรรษา พระพุทธเจ้าตรัสรู้ได้ ๓๗ พรรษา พระเจ้าพิมพิสารทิวงคค (ถูกพระเจ้าอชาตศัตรูปลงประชนม์ จึงเป็นธรรมเนียมพระราชโอรสปลงพระชนม์พระราชบิดาครองราชสมบัติ)

ซ้าย - พระไม้จันทร์แดงที่มีอยู่ ณ วัดช่องลม ราชบุรี และที่ถ่ายรูปมานี้มี ๓ องค์ องค์กลางนั้นใหญ่ และมีลายปิดทองมีดอกสลักไม้พอเห็นเค้าได้ จะเป็นองค์เดียวกับที่มีตำนานก็ไม่มีหลักฐาน

กลาง - พระไม้จันทร์หอม จำลองแบบจากองค์เดิมที่พระฟ้าเหียน ไปพบที่เซตวัน และพระด้วงจ้งก็ไปเห็น จึงให้ช่างจำลองไป เมื่อจาริกไป พ.ศ. ๑๑๗๒-๑๑๘๖

ขวา - พระไม้จันทร์แดงองค์ที่สถิตอยู่ ณ วัดเพชรพลี เพชรบุรี นานแล้ว จะเป็นองค์เดียวกับที่มีตำนานก็ไม่มีหลักฐาน

ขวาล่าง - พระจิวรกลีบ หินทรายเปิดโลก พระญาณจรณทำ พ.ศ. ๒๕๖ จะเห็นจิวรกลีบแบบเดียวกับที่พระด้วงจ้งจำลองไปเมืองจีน พระญาณจรณไปก่อนเกือบพันปี อาจไปเห็นจึงจำลองแบบ

ในอัฐกฤตสามัญญผลสูตร ชื่อ สมังคลวิลาสินี ภาคที่ ๑ หน้า ๑๕๓ เล่าไว้ว่า พระเจ้าอชาตศัตรูฆ่าพระเจ้าพิมพิสาร พระเจ้าอุทัย (บางแห่งว่า อุทัยทัต) ฆ่าพระเจ้าอชาตศัตรู พระเจ้ามหายมมจัก ฆ่าพระเจ้าอุทัย พระเจ้าอนุรุธฆ่าพระเจ้ามหายมมจัก พระเจ้านาคทาส (บางแห่งว่า นาคทัตส) ฆ่าพระเจ้าอนุรุธ ซึ่งชาวเมืองโกรธเคืองว่า พวกราชาคัดวงศ์เหล่านี้จะทำประโยชน์อะไรให้ จึงฆ่าพระเจ้านาคทาส

ทองจอมฟ้าได้ครองแทนพ่อ

จึงย้าย “วัง” หรือเมืองมาสร้างใหม่ที่หนองยาว คือ คูบัว ปัจจุบันนี้ เสร็จปีโล ๑๑๕๕ พ.ศ. ๕

๑. ขุนทองจอมฟ้า ผู้สร้างกรุงคูเมืองทองสุวณภูมิ บอกชื่อไว้ที่สร้อยทำเป็นเม็ด ๆ คือเม็ดทอง และหมายถึงข้อกฎหมายที่พ่อกระทำไว้ มือขวาชี้แผ่นดิน มือซ้ายถือหอยยอดเครื่องหมายมหาขุน

๒. ขุนจุน หรือ จุลลปุลณ ผู้สืบมาจากขุนบุน บอกชื่อไว้ที่สร้อยทำเม็ดเล็ก ๆ คือ จุนหรือจุล ทรงเครื่องพระร่วงพระโพธิสัตว์ มีแบบนั่ง ยังไม่ได้ถ่ายรูป หรืออาจเป็นขุนจอมลูกผู้สร้างเมืองพริบพลี เพราะว่ารูปขุนเมืองช่างไทยโบราณออกแบบไว้อย่างนี้ทุกองค์

ทองจอมฟ้า ผู้ถูกขุนเมือง เมื่อครองเมืองสุวณภูมิ ขวบขึ้นเข้า ๖๕ เมื่อลุมเมีย ปีโล ๑๒๐๒ (พ.ศ. ๑๒) เมียชื่อทองงามเมืองฟ้า ท้องคลอดลูกหญิงชื่อดวงทองงาม (พ.ศ. ๑๓) เมื่อพุทธกาลได้ ๑๕ คลอดเลื่องทัບขุนไทยผู้ชายคลอดหญิงเลื่องทองจอมหญิงในปี (พุทธกาล) ๑๗ ทองจอม (ฟ้า) ให้ขุนเสมียนเมืองเขียนในพุทธกาล ๓๓ (๑๕/๒)

ในคัมภีร์ญาณโทยปกรณ ได้เล่าเรื่องพระพุทธเจ้าเสด็จไปสู่ลังกา ฝึกขัณฑ์ทั้งหลายให้สงบพยศร้าย จึงเสด็จกลับมามีภิกษุชฎิลพันรูปเป็นบริวาร เสด็จสู่กรุงราชคฤห์ เข้าประทับ ณ ลัฏฐิวนุชยานสวนตาลหนุ่ม ในวันเพ็ญเดือนยี่ (ปุสฺสมาส) พุทธพัสดา ๑ ในอัฐชุกดา วินัยชื่อ สมันตปาสาทิกา ภาคที่ ๑ หน้า ๕๐ กล่าวว่า ๔ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เสด็จพระองค์เดียวเพื่อทรงทรมานยักษ์ทั้งหลาย แล้วทรงอธิษฐานว่า เมื่อเราปรินิพพานแล้ว ศาสนาของเราจะประดิษฐานอยู่ในทวีปนี้ ทรงกระทำการรักษาเวียนรอบเกาะ ๓ ครั้ง ครั้งที่ ๒ เสด็จพระองค์เดียวเพื่อทรงทรมานนาคราชดุลงหลาน ได้ทรมานแล้วเสด็จกลับไป ครั้งที่ ๓ มีภิกษุ ๕๐๐ เป็นบริวาร เสด็จมาประทับนั่งเข้านิโรธสมาบัติ ที่มหาเจดีย์สถาน ที่อุปัธยสถาน ที่มูติเจดีย์สถาน ที่ทิมวาปีเจดีย์สถาน และที่กัลยาณียเจดีย์สถาน ครั้งที่ ๔ นี่เป็นการมาโดยพระสรีรธาตุ (พระบรมธาตุ สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช)

ทองจอมฟ้า กรุงสุวรรณภูมิ ผู้ได้รับพุทธศาสนาดำเนินธัมตามทัฬหีทองผู้พ่อ ปีพุทธกาลได้ ๒๘ (ให้) ขุนขันทอง (ยก) ลีกลูเมืองเสืองไทอู่ทอง ขุนหาญผู้ตายในสนามสู้ ฐู (ถึง) ขุนเมือง (และ) เมียทองทงคู่หัวเมีย อวยเงินทอง ดอกไม้ รูป เทียน ขึ้นเมืองทอง หัวเมียมาล่อในเมืองไหว้พุทธรูปองค์อยู่ (อุ) โปสถ ออกคำอันจึงดอม กันแล้วให้กลับไปเมืองอู่ทอง องค์พุทธเมืองทองไม้จันทนหอมบัสเสนทิโกศลเพื่อนพ่อได้เห็นกันมาก่อน ไปล่ออู่ทอง พุทธกาล ๒๘ (๒๐/๑) ทองจอมฟ้า ลูกพ่อเมืองทัฬหีทอง สุวรรณภูมิ ผู้คุ้มองค์พุทธรูปไม้จันทนหอม ให้หอม ขอมช่างจำลองออก ๑๒๒ รูป อวยขุนเมืองออกได้เป็นที่พึงตน ตัวขุนเมืองทุกเมืองไทอนสีลธัมม พุทธองค์ปราน ในเมืองคนเข้าเวย ทองจอมฟ้าเขียนไว้ในปี พุทธกาล ๒๘ (๒๐/๒)

เลื่องทัฬหีทองพ่อเมือง ลูกขุนทองจอมฟ้า (ครองปีพุทธกาล ๔๓) เชื้อนขวบ ๒๘ เข้าเมื่อพุทธกาลล่วงเข้า ๔๔ เมียชื่อดวงขวัญมาทอกลอดเลื่องลือขุนไทยในเดือน ๕ แรม ๘ (ค่ำ) เข้าในจอ (ฉลุ) หม่อมเมียแม่นางณอมนวล ลอดลูกณิงนวลงามณอมเมือง เข้าปืมเมียดวงขวัญมาดับ มีเมียชื่อเอี่ยมขวัญทอง แม่มีลูก (ชาย) พุทธกาล ๔๓ ชื่อเลื่องลพขุนไทย เมื่อพุทธกาล ๖๐ แม่ณอมดับ มีเมียชื่อเต็มงามตัว มีลูกชื่อเลื่องทองขุนไทย ปี ๖๑ (๒๗/๑) เลื่องทัฬหีทอง สุวรรณภูมิ พ่อเมืองไทย ถัดความเมืองทองขุนไทยลว่าลูกขุนโลลาย แม่นางโหมมาดี ขุนไทยลว่าขึ้น เมืองทองปีโล ๘๕ เมียทองงามเมือง ลูกขุนหอทองขุนในเมืองนองทองเหนือไทย เมื่อพบกัน ทองงามเมืองเที่ยว ตกปลาในท้องน้ำ ขุนไทยยิน (ข่าว) นางเมื่อเที่ยวขุนไปเมืองนองทอง เมื่อเยี่ยมนาง เมื่อดูกองเจามาก ขอนาง ขุนเมือง พ่อแม่ไม่ยอมเกิดศึก ขุนหอทองแพจึงยอมยกให้นางทองงามเมือง ขุนไทยลว่ายึดเมืองนองทองขึ้นเมืองทอง ทองงาม เมืองเปนเมีย มีลูกชื่อขุนไทยเมืองทอง (๒๗/๒) (แผ่นนี้เคยมีมาในสมัยขุนไทยลว่า)

--- ○ --- ในอัฐกถาวิชัยชื่อ สมันตปาสาทิกา ภาคที่ ๑ หน้า ๗๒-๗๓ เล่าราชวงศ์มครและลังกาประสมกันว่าพระเจ้าอชาตศัตรูครอง ราชสมบัติปีที่ ๘ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพาน ในปีนั้นพระราชนุตรของพระเจ้าสิหกุमार พระนามว่า วิชยกุมาร พระราชาองค์ที่ ๑ ของ คัมภีร์นิคคหิต (ลังกาทวีป) ได้เสด็จมาสู่ทวีปนี้ (พระพุทธโฆษาจารย์ ขณะที่ท่านแปลอัฐกถามาจากภาษาสิงหลเป็นภาษาบาลีนั้น ท่านอยู่สิงหลทวีปจึงใช้สำนวนอย่างนี้) ได้ทรงกระทำที่อยู่ของพวกมนุษย์ ในชมพูทวีป พระเจ้าอุทยภัททครองราชสมบัติได้ปีที่ ๑๔ ในปีนี้ พระเจ้าวิชยกะทำกาละ พระเจ้าอุทยภัททครองได้ ๑๕ ปี พระเจ้าปณทุวาสุเทว ถึงราชสมบัติในทวีปนี้ ในชมพูทวีปนั้น พระเจ้านาคทัส- สกครองได้ ๒๐ ปี ในลังกาทวีปนี้ พระเจ้าปณทุวาสุเทวกระทำกาละ ในปีนั้นเองราชกุมารพระนามว่า อภย ถึงราชสมบัติในทวีปนี้ สุต- นาคาราครองได้ปีที่ ๑๗ ลังกาทวีปนี้พระเจ้าอภยราชาครองได้ครบ ๒๐ ปีบริบูรณ์ ลำดับนั้น ขบฏชื่ออุปคุณทากาภยได้ยึดราชสมบัติในปีที่ ๒๐ ในชมพูทวีปนั้นพระเจ้ากาลาโสกราครองได้ปีที่ ๑๖ ในลังกาทวีปนี้ อุปคุณทากาภยได้ครบ ๑๗ ปี จึงเป็น ๑๘ ปี กับอีกปีหนึ่งข้างหลัง ใน ชมพูทวีป พระเจ้าจันทกุตต (ชื่อจันทรคุปตบ้าง) ครองได้ปีที่ ๑๔ ในลังกาทวีปนี้ อุปคุณทากาภยได้กระทำกาละ พระเจ้ามกุฏิวราชาถึง ราชสมบัติ ในชมพูทวีปนั้น พระเจ้าโสภณธรรมราชาครองได้ปีที่ ๑๗ ในลังกาทวีปนี้ พระเจ้ามกุฏิวราชาได้กระทำกาละ พระเจ้าเทวานัม- ปิยคิสสถึงราชสมบัติ

และเมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานแล้ว พระเจ้าอชาตศัตรูครองราชสมบัติได้ ๒๔ ปี (พ.ศ.๑๖) พระเจ้าอุทยภัททครอง ๑๖ ปี (พ.ศ.๓๒) พระเจ้านุทรทครอง ๘ ปี (พ.ศ.๔๐) และพระเจ้ามณฑทครองได้ ๘ ปี (พ.ศ.๔๘) พระเจ้านาคทัสสครองได้ ๒๔ ปี (พ.ศ.๗๒) พระเจ้าสุธรรมาครองได้ ๑๘ ปี (พ.ศ.๙๐) พระเจ้าโสกราบุตรของสุธรรมาครองได้ ๒๘ ปี (พ.ศ.๑๑๘) พระราชาพี่น้อง ๑๐ พระองค์ผู้ราชบุตรของพระเจ้าโสกราครองได้ ๒๒ ปี (พ.ศ.๑๔๐) หลังจากนั้น นันทครองได้ ๘ องค์ได้ ๒๒ ปี (พ.ศ.๑๖๒) พระเจ้าจันทกุตต ๒๔ ปี (พ.ศ.๑๘๖) พระเจ้าพินทุสาร ๒๘ ปี (พ.ศ.๒๑๔) ถึงพระเจ้าโสภณมหาราช ปรานอยู่ ๔ ปี จึงราชาภิเศกครองอยู่ ๔๑ หรือ ๔๕ ปี พ.ศ.๑๕๕ อย่างที่เขียนกันว่า พระเจ้าโสภณมหาราชครอง พ.ศ.๒๗๐-๓๑๐ ราชวงศ์มครหายไปในระยะกาล ๖๐ กว่าปี แม้สังคายนาครั้งที่ ๔ ซึ่งท่านกล่าวว่าทำในลังกา พ.ศ.๒๓๘ และทำกันอยู่ ๕ เดือน ทั้งว่าสังคายนาครั้งที่ ๔ จบด้วยกาลไม่แน่นอน (อญ สง คิติ อนิยมิคตกาเลหิ นิญฐิตา) อาจนับกาลที่พระมหินทพร้อมกับพระเถระอื่น ๆ กระทำคัมภีร์ใหญ่ ๆ อีก ๓ ที่เรียกกันว่า อัฐกถา คือแปลพระไตรปิฎกออก เป็นภาษาลังกา โดยเอาบาลีตั้งเป็นศัพท์เรียงแล้วแปลเรื่องที่ไม่มี ในพระไตรปิฎก ก็อาศัยเถรวาทคือคำของพระเถระ เช่น พระสารีบุตรเป็นต้น และกถามัคค คือทางถ้อยคำเล่าสืบ ๆ กัน เช่น พงศาวดาร ดันเรื่องเดิมได้ความอย่างซาดก คัมภีร์ ๓ นี้เรียกว่าอัฐกถา--ซึ่ง ถ้าย้ายพระเจ้าโสภณมหาราชครอง พ.ศ. ๒๗๐-๓๑๐ แล้ว ประวัติก็กลายเป็นไม่มีอีกทั้งหมด

ขุนเลื่องลือลว่า

ผู้ส่งพระสุพภู (สอน) ไปอุปสมบทกับพระอานนทเถร มือ
ขวาชี้แผ่นดิน มือซ้ายถือหอยสังข์ เครื่องหมายมหาขุน สร้อยศอทำ
พวงแก้วยอดลง หมายถึงใจแก้ว ใจมีแก้วแสง คือ พุทธรัตนะ ธรรมรัตนะ
สังฆรัตนะ ประดับ คือ ทรงประพฤติธรรม

เลื่องลือขุนทองเนินไทย มีลูกแต่เมียใหญ่ชื่อเลื่องลือลว่าขุนชาย แม่เอื้อเจ้าเลื่อมสีขุน (หญิง) เลี้ยงบำรุง
เป็นลูกให้ใหญ่องอาจ เว่าเจิงขุน พุดคนได้หลายพ้อง เมื่อเป็นขุนขบวท้านขึ้น ๒๘ เข้าปีพุทธกาลได้ ๗๓ คลองลวนั้น
ต่อพ่อตน (คลองได้) ๓๔ ปี ขบเข้าปีพุทธกาลได้ ๔๔ ตัวเลื่องลือลว่า (อัน) นางเอื้อเจ้า (เลื่อมสี) ผู้คลอดให้เป็นใน
หล้าแหล่ง พ่อตายในเดือนสาม มาขมมาท้านขึ้นแทนในแผ่นดินถิ่นแดนลว่าโดยธัมมปราศอดติ คนสัตตจงเป็น
ภู่วรมรงามร่มเย็นทั่วแดนดินลว่า พุทธกาล ๗๘ (๗/๑) เลื่องลือลว่า ถึงพุทธ (ธัมมสงฆ์) เป็นที่พึ่งอยู่จบสืลทุกคืนวัน
นึกสืลธัมม ภิกขุสุพภู เป็นธัมมปาฐ ข้อในสืลบัญญัติธัมม รู้แจ้งถึงคุณความดี ถูกผิด ทั้งโทษคุณ เป็นอุปัชฌาย
อาจารย์ใหญ่ ให้เรียนกฎเวยากรสูตตสันธิ แปลสูตตข้อธัมมมาสู่คนไทย พุทธกาล ๑๕ เก็นภิกขุได้ไปถึงแดนพาราณสี
ราชคห เพื่อพบต้นพระพุทธรเจ้า เก็นเข้านิพพาน ๑๕ ปี บัดปี จึงพบท่านอานนทเถรราชคห เรียนธัมมวินัยจบปิฎกไตรย
ครบ ๑๐ พัสสา แล้วได้มาสู่สุวรรณภูมิให้บวชเรียนธัมมวินัยสอนคนไทยผู้มีใจใฝ่ดีเรียนอุโบสถ และฟังเทศธัมม พระ
ภิกขุสุพภูสอน เขียนในพุทธกาล (ถ่วงหน้า) ๗๘ (๗/๒)

--- ◎ ---

สังคายนาครั้งที่ ๓ (คดียสังคายนา หรือ คดียสังคีติ) ตามอัฐกถาวินัย ชื่อสมันตปาสาทิกา ปฐมภาคหน้า ๔๑-๖๑ เล่าไว้ว่า
พระเจ้าอโศกมหาราชพระราชโอรสของพระเจ้าพินทุसार ฆ่าราชโอรสของพระเจ้าพินทุसार ๑๐๐ องค์ ทรงเหลือติสสราชกุมารน้องร่วมพระ-
ชนนี้ไว้พระองค์เดียว ปรานอยู่ ๔ ปี (มาเคนโต จตุตริ วสุธานี) ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๔ ตลอด ๔ ปี จึงถึงอภิเสกเป็นเอกราชในชมพูทวีปปี ๒๑๘
แต่พุทธปรินิพพาน (ทวินัน วสุตตานัน อุปริ อฏฐารสเม วสุเส) ได้พบตามเนรอรหันตนิโครธ แล้วทรงเลื่อมใสในพระพุทธศาสนา ได้
ทรงสละราชทรัพย์ ๘๖ โกฏิ (ฉนวนุติโกฏิณ) ให้สร้างวิหารในนครแต่ละแห่ง ๘๔,๐๐๐ นคร เป็นวิหาร ๘๔,๐๐๐ แห่ง ทรงสร้างอโศการามเอง
๓ ปี แล้วฉลองพร้อมกัน ได้ทรงอนุญาตราชโอรสหมิ่นทและราชธิดาชื่อ สังฆมิตตา ให้บรรพชาอุปสมบท ซึ่งพระองค์อภิเสกได้ ๖ ปี
(ฉวสุตาสีโก โหติ) พ.ศ. ๒๒๔ พระภิกษุมีลาภมากมาย พวกเดียรถียปริพาชกอัครคัคคอดอยากจึงปลอมบวชกันมากต่อมาก ทำให้พระ
ภิกษุสงฆ์ไม่ยอมกระทำอุโบสถปวารณากับพวกเดียรถียปริพาชกผู้ปลอมบวชเป็นพระภิกษุเหล่านั้น ในอโศการามชาดอุโบสถไปถึง ๗ ปี
(อโศการามะ สดควสุตานิ อุโปสถโถ อุปัจฉิขิ) จาก พ.ศ. ๒๒๔-๒๓๑ พระเจ้าอโศกจึงทรงทราบ เมื่อทรงทราบแล้ว ทรงร่วมพร้อมกับพระ
โมกคัลลีสปุตตติสสเถร ได้ชวนให้สีกหกแสน (เต สพเพปิ สฏฐิสทสสา อเหตุ) แล้วได้ชวนพระภิกษุสงฆ์อีก ๖ ล้านองค์ แล้วทรงอารธนาพระ
สงฆ์ได้คร้กว่า ท่านผู้เจริญ บัดนี้พระศาสนาสะอาดแล้ว (สุทฺธํ ทานิ ภนฺเต สาสน) ขอพระภิกษุสงฆ์กระทำอุโบสถเถิด (กโรตุ ภิกขุสงฺโฆ อุโปสถ)
ในประชมนั้นมีภิกษุ ๖ ล้าน (คสุมี สนนฺธิปาเต สฏฐิภิกขุสทสสุตานิ อเหตุ) ฉะนั้นคงต้องใช้เวลาทำกันเป็นจำนวน ๒ ปี เมื่อจะทำสังคายนา
ก็ต้องเตรียมกระทำกันและนัดหมายเป็นแน่นอน ที่ท่านแต่งคำไว้ว่า พ.ศ. ๒๓๕ เป็นกาลเวลาที่พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓
เสร็จแล้ว ซึ่งเข้าใจว่า กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ เสร็จก่อน วันเข้าพรรษา ปี พ.ศ. ๒๓๕ นั้น พระมหาโมกคัลลีส ปุตตติสสเถรจึงมีเวลาเตรียม
และเลือกพระสงฆ์เถรส่งออกไปประกาศพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ

เลื่องลบลว่า สุวัณณภูมิ เมื่อคลองเมือง (ทอง) ปีพุทธกาล ๘๖ เมียชื่อนางเรือนทอง เมียน้อยนางงามสง่า
เมื่อปีจอม (จอ พ.ศ.๑๐๑) นางเรือนทองมีลูก (ชื่อ) ลือลบลว่า วันอา เดือน ๔ (๖๓/๑) เลื่องลบล (ลว่า) คลองเมือง
(เมื่อลู) ปี ๑๐๓ นางเมียน้อย งามสง่า ออกลูกหญิง เดือน ๖ ชื่อ งามเรือนใจ นางเจริญงาม ท้องออกลูกหญิง ชื่อ
เจริญงามตา (๖๓/๒)

ลือลบลว่า ลูกขุนเลื่องลบลว่า (เลื่องลบล) เมื่อคลองเมือง พุทธกาล ๑๒๕ เมียชื่อเรียงเรือนฟ้า
เมียน้อยดอกไม้ฟ้า เมื่อ พุทธกาล ๑๒๖ (เรียง) เรือนฟ้า มีลูกชายชื่อ (อัน) พ่อให้ว่า (๕๘/๑) เลอเลบลว่าลูกไทย
ดอกไม้ฟ้า มีลูกหญิง ชื่อ เดือนทับฟ้า เมื่อลูปี ๑๓๑ เรียงเรือนฟ้า มี (ลูกชายชื่อ) ไทยลือฟ้า (๕๘/๒)

เลอเลบลว่า ลูกขุนลือลบลว่า เมื่อคลองเมือง ลูเข้าปี ๑๕๘ นางเมีย ชื่อ รุ่งแสงฟ้า เมียน้อย ชื่อเรืองแสงทอง
นางรุ่งแสงฟ้า (๕๕/๑) คลอดลูกชาย พุทธกาล ๑๕๙ เดือน ๕ วันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เมื่อชื่อ ลือเลอเลบลว่าเมืองทอง มีงาน
ฉลองเดือน ๖ (มี) งาน ๑๕ วัน เลอ (ลบล) ลว่าเขียน (๕๕/๒)

ในคัมภีร์ญาณโทยปกรณ์ ท่านแต่งคำไว้ว่า

สมพุทฺธปรินิพฺพานา
เทว จ วสุสฺสทานิ จ
ปณฺจศีล วสุสฺสานว
คตฺติยํ สงฺกิตฺติ อกา
สงฺโฆ สมคฺโค หุตฺวา
ตถากาสิ อโปสถํ

ในการกระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้วนั้น
ศาสนาในต่างประเทศก็ยังแต่งคำขึ้นยันหลักฐานไว้อย่างนี้

สมพุทฺธปรินิพฺพานา
เทว วสุสฺสทานิ จ
ปณฺจศีล วสุสฺสานว
คตฺติยํ สงฺกิตฺติ อกา
เปเสสิ กตฺติเก มาเส

เต เต เถเร ตฺหิ ตฺหิ

มีกล่าวถึงสุวัณณภูมิว่า อุตตปณฺจเม ภิกฺขุ กเหตุวา ได้พาพระภิกษุทั้งหลาย มีตนเป็นที่ ๕ ในมหาวงศ์กล่าวไว้ว่า

สทฺธิ อุตฺตรตฺเถเรน
โสณตฺเถโร มหิทฺธิโก
สุวณฺณภูมิ อคฺนา
ตสมินฺนํ สมเย ปฺน

แต่กาลพระสัมพุทฺธปรินิพฺพาน

สองร้อยปี

และ ๓๕ ปีแท้

พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ เสร็จแล้ว

พระสงฆ์เป็นผู้พร้อมเพรียงกันแล้ว

ได้กระทำอุโบสถแล้วอย่างนั้น

ท่านยังได้แต่งคำยืนยันหลักฐานไว้ ทั้งในการส่งพระเถระไปประกาศพระพุทธ

แต่กาลพระสัมพุทฺธปรินิพฺพาน

สองร้อยปี

และ สามสิบห้า ปี

พระสงฆ์ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๓ แล้ว

พระมหาโมคคัลลีย์ปุตตติสสงฆ์ไปในเดือน

กัตติกมาส (เดือน ๑๒)

ซึ่งพระเถระทั้งหลายเหล่านั้น ๆ ในที่นั้น ๆ

กับด้วยพระอุตฺตรเถร

พระโสณเถร ผู้มีฤทธิ์มาก

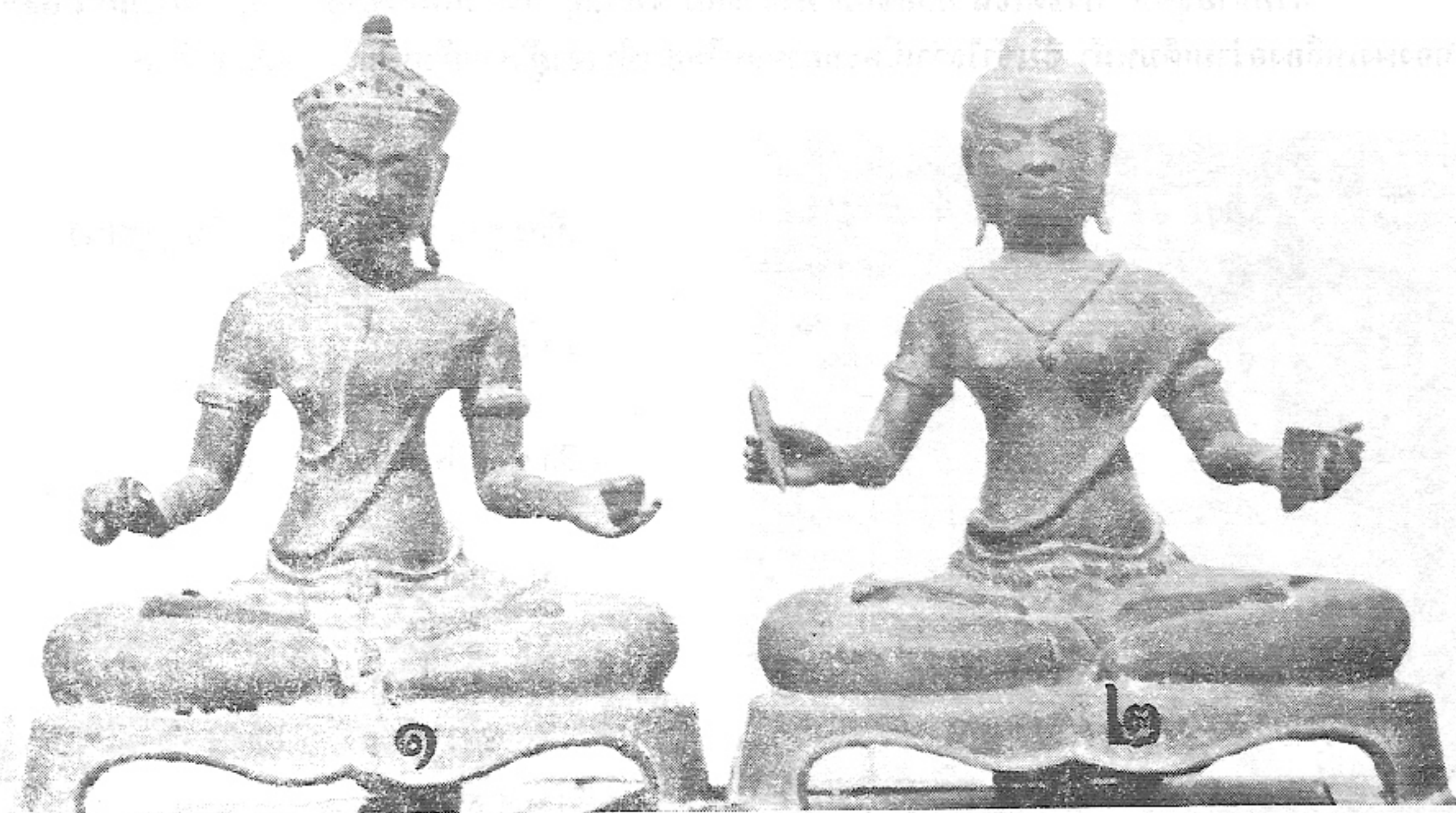
ได้ไปสู่สุวัณณภูมิแล้ว

ในสมัยนั้นเที่ยว อีก (ครั้งหนึ่ง)

เมืองทอง สุวัณณภูมิ

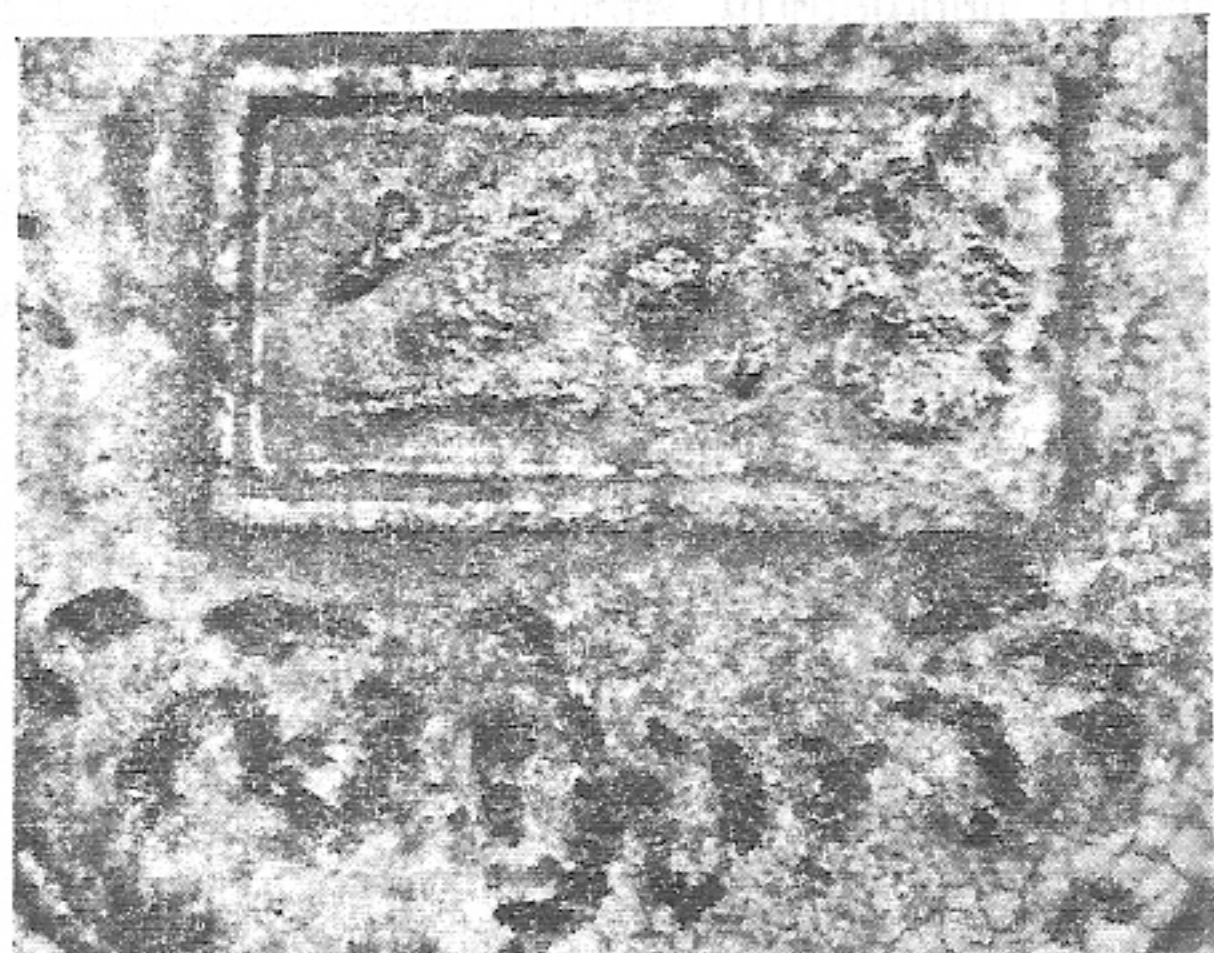
ต้นหล่งน้ำบอกลิ่นแดน ต้นขุนหญิงเสมียนเมือง

๑ ขุนลือเลอลว่านี้ ทำรูป ณ มือขวาถือลูกจั่น มือซ้ายถือจั่น เป็นเครื่องหมายหล่งน้ำประกาศเขตแดน ที่รวบรวมเข้าด้วยกัน จึงขึ้นเป็นต้นแบบต่อมา แม้สมัยพระนเรศวรมหาราชก็ทรงสุวรรณภิงการสืบแบบไทย

๒ ขุนหญิงพูนเอ็นดู มือขวาถือดินสอหรือเป็นเหล็กจาร มือซ้ายถือเบื่องจารครึ่งแผ่น ในหน้าที่ขุนหญิงและเสมียนเมืองได้เป็นต้นแบบขุนหญิงเสมียนต่อมา แม้สมัยนี้ก็ยังคงสืบกันอยู่

ลายสือไทย ว่าเมืองทอง ออกแบบเป็นตราชื่อได้ทำไว้ในกันงานเชิงห้าสี ได้พบ ๕ งาน ที่คนอื่นเขามี มีอยู่หลายสิบหรือนับร้อย ต่างว่าเป็นตัวจีน ลายสือไทย ที่ช่างทำหรือจารึกไว้ที่กันงานเชิงสี ได้ที่หลุมดินราชบุรี พระครูใบฎีกาทวี ถวายไว้ลายในรูปสี่เหลี่ยมเป็นตัวนูนอ่านว่า “เมืองทอง” จะเห็น อยู่กลางม ทองเขียนลง ลายล่างเป็นตัวเล็ก อ่านว่า เลือลว่า= ลือเลอลว่า หรือ เลอลือลว่า ลายสือโบราณอ่านบนลง ครองสุวัณณภูมิ พ.ศ. ๑๙๘-๒๒๐ ได้ใช้หมึกอินเดียนเขียนทับเพื่อถ่ายตัวชัดได้แค่นี้ จึงแน่ใจว่างานเชิงสี ไทยทำได้มาแต่เนิ่น

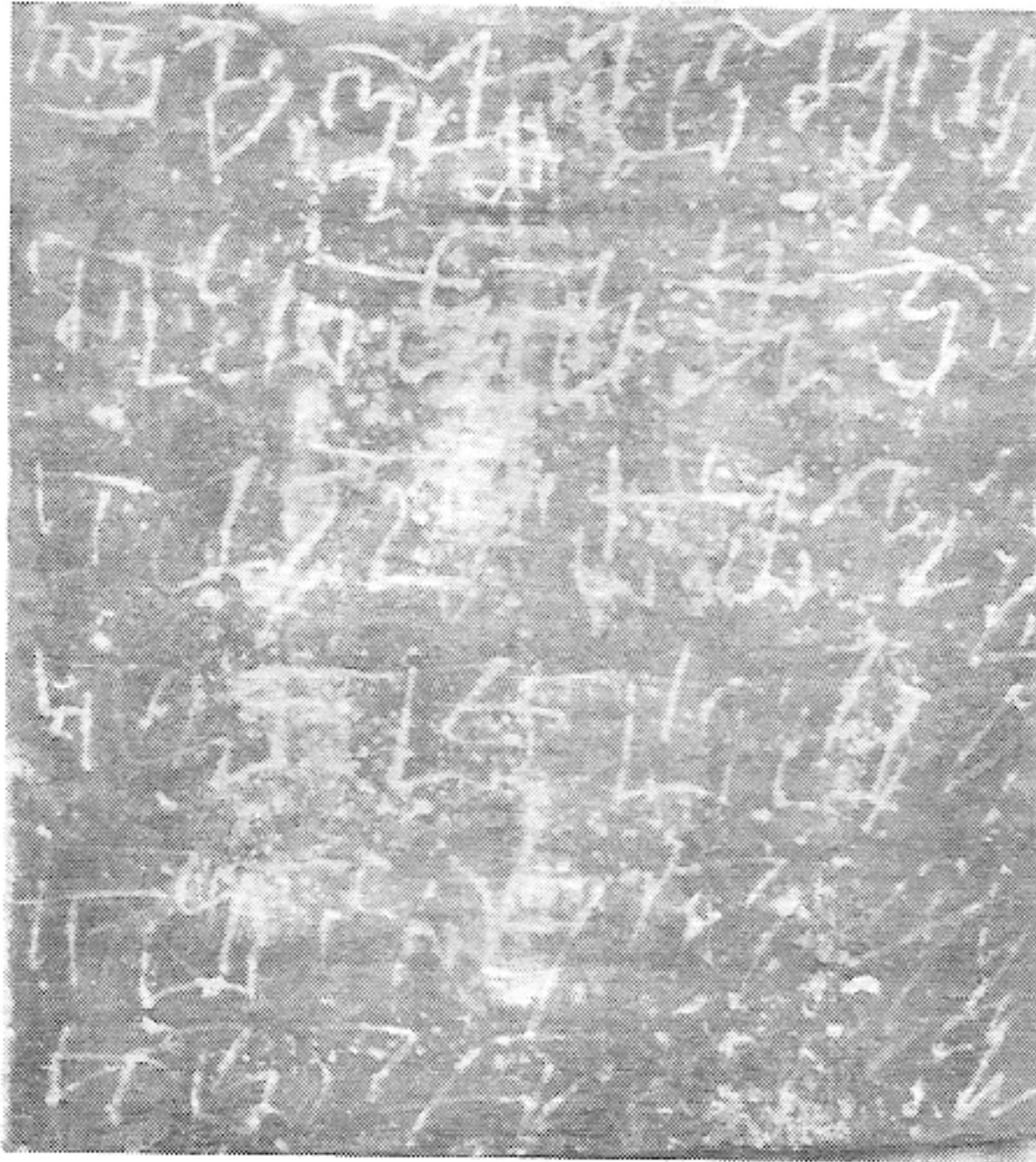

ลือเลอลว่า เมืองทองขุนไทย เจ้าพญาเมืองสุวัณณภูมิ ต้นโปรดเมียน้อย ชื่อ พูนเอ็นดู เป็นผู้ที่โปรดปานยอดผู้ยิ่ง รู้ในงานสือพุทธอักษร ไทยสือ เล่างานสือหินไว้หลายพุทธกาล ล่วง ๒๙๘ ท้องมีลูกแรก ชื่อว่า โลกถว่า พุทธบุตรพูนเจริญ ท่านให้จัดงานฉลองควรขุนไทยอย่างดี ให้งานเรื่องกับลวดต่อไป (๖/๑) ลือเลอลว่า ลูกขุนเลอลบลว่าเหนือหัว เมืองไทยลว่า ลูกแม่รุ่งแสงฟ้า เมื่อเมืองเหนือขอมทว (ทวา) ไทย จึงออกจำวนาวเมืองเถื่อน

จัดคัดลอกตีพิมพ์ไทลาวถ้วนนายไพร่ เกียน ช้าง ม้า เสบียงได้พร้อมไปรอด อยู่เชียงเหล็ก^๑ โลว ธงไช พนมถ้ำ^๒ เถิง เมืองอุหิน
เรณู โหปัลลาว เมืองหัว โสนาง เวียงนัม ตัวกลับสู่เมืองทองแหล่งลว้า (ปี) ๒๑๔ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือนอ้าย นางพูนเอ็น
ดูผู้เมียลือเลอลว้าเขียนลือนี้ เมื่อ พุทธกาล ๒๑๗ (๖/๒)

ภาพถ่ายชุดนี้ ตัวชัดเจน มีชื่อขอม หรือ ขอม ชายหญิง ในตำแหน่งครูอาจารย์ เฉพาะแผ่น ๑๑๖
มีทองผงเหลืองอร่ามเต็มหน้า จึงเข้าใจว่าเมืองทองขอมไทย เป็นเจ้าผู้ใหญ่ด้วย แผ่น ๑๑๖ หน้า ๑

- เมือง ทอง ขอม ไทย เมือง ถือนม (ทอง)

- มา อยู่ สุวัน ภูมิ บอก

- ลือ ขอม ไทย (แก่) นาง พูน

- เอน ดู เมีย ลือ เลอ

- ลว้า บอก เมื่อ ปี ขาน

- พุทธกาล ๑๗๗

เมืองทอง ขอมไทยเมืองถือนมมาอยู่สุวันณภูมิ บอกลือขอมไทย (แก่) นางพูนเอนดู เมียลือ
เลอลว้า บอกเมื่อปีขาน พุทธกาล ๑๗๗ (๑๑๖/๑) เมืองทอง ผู้อาของพูนเอ็นดู ผู้ลือเลอลว้าเอนดูให้ทองเงินเลี้ยงแล
ดูทั้งเมียลูกพร้อม เขียนพุทธกาล ๑๗๗ (๑๑๖/๒)

ลือเลอลว้า ตั้งพูนเอ็นดู เป็นแม่อยู่หัวในเมืองทองไทยลาว (๑๐๑/๑) ตั้งโลกลว้าให้เป็นขุนเมือง
เมื่อวันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีเถาะ พุทธกาล ๒๐๐ (๑๐๑/๒)

^๑ คราวแรกอ่านว่า อโยธยา ผิดไปแล้ว ๑

^๒ ในแผ่นเขียนเป็นรูปช่องปากสูง เดาอ่านว่าพิมาย ครั้นเจอจารึกอุหินแล้ว และไปเห็นพนมวัน ก่อหินเป็นถ้ำของลิก เดิม
คงชื่อพนมถ้ำ จึงอ่านตามรูปลักษณะนั้น

^๓ น่าจะปีฉลู แต่เขียนอ่านได้ความว่าเถาะ ไม่รู้ว่าปีไทยกับปีแขก นับชวดฉลู ฯลฯ เหมือนกันหรือไม่... ไม่รู้ ที่รู้เพราะ
ในปัจจุบันเราแก้ไขตรงกับแขก ๑

พระเจ้าโลกลาวา ราชาธิบดี พระนางก้านตาเทวี

ต้นรับพระพุทธศาสนาเถรวาทที่พระเจ้าอโศกมหาราชส่งมา

ทั้งคู่นี้พบในกรุอิฐรางม่วง ถิ่นถ้ำจอมพลราชบุรี มนขอมพิสสนุสร้างระหว่าง พ.ศ.๒๔๐-๓๐๐

ท่านมนขอมช่าง ผู้ยอดสุดนี้ ได้ออกแบบสร้างปฏิมากรไทย

ทั้งพระพุทธรูปไทยและไทยรูปทั้งหลาย ได้สังเกตสัดส่วนแล้วจะเห็นเป็นแบบสมทรงตลอด ซึ่งเป็นส่วนของไทยเท่านั้น ถึงกระนั้นส่วนต่าง ๆ ก็ยังสั้น แต่ดูแล้วก็สวยงาม ทั้งอ่อนช้อย เฉพาะหน้าแล้วเป็นแบบนุ่มนวล ยลเยิ้ม เบิกบาน และทรงรูปไข่ สำหรับสัดส่วนหน่วยดำนั้นสร้างได้แจ่มแจ้งเหมือนตาคนเป็น ๆ ตลอดนั้นได้ออกแบบ มีความหมายครบพร้อมเกียรติคุณกรรมที่กระทำไว้ แต่ส่วนสัดของสุโขทัยนั้น เป็นแบบช่วงโคมชะลูดก็สวยงาม และนุ่มนวลอ่อนช้อยตลอด อันตรงกันข้ามจากกรุแรกนั้น ซึ่งผิดแพกกันกับทั้งได้เป็นสัดส่วนประจำสมัยมาแล้ว

๑ พระเจ้าโลกลาวา ทรงรัดเกล้าขุน สร้อย ทำรูป ข้อนับได้ ๒๔ คือ คาถามงคล ๒๔ บาท มือทั้งสองงอ นิ้วกลางเป็นวง-วงล้อมธรรมจักร (มัชฌิมา ปฏิปทา มัชฌิมา อังคุลี คือ ทางสายกลาง นิ้วกลาง)

๒ พระนางก้านตาเทวี (ลูกขุนอุทอง) ทรงรัดเกล้าขุนหญิง สร้อยทำรูปข้อเล็กนับได้ ๔๒ คือ มงคล ๓๘ ท้ายอีก ๔ (คือ ๑ กระทำได้, ๒ ไม่แพ้, ๓ ถึงสวัสดิ์, ๔ เป็นอุดมมงคลกว่าเหล่านั้น) มือขวาถือดอกบัว ๓ ดอก คือใจถือพระรัตนะ ๓ มือซ้ายถือ หอยยอดเครื่องยศขุนหญิง

พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์

พระพุทธรูปพระองค์นี้ได้บรรยายไว้ ณ ที่นี้ใช้ด้านหน้าและหลัง รูปต่อไปใช้ด้านหน้าและบน ซึ่งบอกชื่อพระเจ้าโลกไว้ ส่วนด้านข้างทั้งสองได้มีรูป และชื่อให้มาดีและโลลาย ได้เป็นหลักฐานอ้างอิงปรากฏตอนเมืองทองไทยลวะ หน้า ๑๕๑

๑. พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ด้านหน้าซึ่งมนขอมพิศณุออกแบบสร้างในสมัยพระเจ้าโลกลวะ จึงเนื่องกันตามที่ปรากฏ ๔ สมัยนั้น สองข้างพระพักตร์มีฉัตตาดิฉัตร์บอกสมัยประสูติ ณ เสวกฉัตร์ ขัตติยตระกูล บนเป็นรูปฉัตร์ คือ ร่ม บอกสมัยตรัสรู้ได้ร่มโพธิ์ พระหัตถ์ทั้งสองยกอย่างนั้น พร้อมกับมีวงล้อธรรมจักร ณ ฐานด้วยบอกสมัยแสดงปฐมเทศนา-ธัมมจักกัปปวัตตนสูตร สองข้างพระอังสา ไหล่มีรูปสถูปเจดีย์บอกสมัยปรินิพพานเป็น ๔ สมัย องค์พระพุทธรูปเป็นพระพุทธรัตตะ รูปวงล้อธรรมจักร ณ ฐาน เป็น พระธรรมรัตนะ รูปพระปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ณ ฐานนั้น เป็นพระสังฆรัตนะ กรบพระไตรรัตน์

๒. เบื้องหลังพระพุทธรูปองค์นั้น ได้ออกแบบเล่าเรื่องราวไว้ครบ บนเป็นรูปวงล้อธรรมจักรและเป็นชื่อธัมมจักกัปปวัตตนสูตร มีคำ คือ ซี ๘ จึงเป็นอริยมรรค ๘ มรรค ๘ นั้น รวมเป็นศีล สมาธิ ปัญญา จึงเป็นศาสนธรรมคือพระพุทธศาสนา ซึ่งตั้งอยู่นั้นบอกว่า พระพุทธศาสนาได้ประดิษฐานแล้ว รูปคนนั่งของๆ สองข้างนั้น ก็มนขอมและขอมอื่นๆ ได้รับการธุดงค์ศาสนธรรม จึงเอาตัวเองเป็นเสา และใช้หลังเป็นฐานตั้งศาสนธรรม ตรงกลางมีไทยรูปทรงรัดเกล้าชั้นยอดทรงเครื่อง นั่งขัดตะหมาดไทย คือไม่ซ้อน มือถือดอกไม้พุ่มตั้ง ถ้าตรงจะปิดหน้าจึงตั้งเฉียงไหล่และหันหลังเข้า หันหน้าเพื่อเห็นได้ว่าพระเจ้าโลกลวะผู้รับพระศาสนา ณ ฐานมีกวางหมอบอยู่ใต้วงล้อธรรมจักรซึ่งอยู่บนก็ธรรมจักรกับกวางหมอบบอกสมัยสุวัณณภูมิ ทั้งหมดจึงเล่าเรื่องบอกตลอดทุกอย่าง

๓. พระพุทธรูป ๔ สมัยไตร
รัตน์นั้น ณ ฐานด้านขวาและช่วงขวา
สุดจะเห็นรูปหญิงหน้าอกใหญ่ นั่งพับ
เพียบมือขวาถือคบไฟชูขึ้นช่วงซ้ายสุดมี
ลายสือเทวนาครีว่าให้ลายสือเทวนาครี
ไม่มีไม้เอก จึงรู้ว่า ขอมได้สร้างรูป
แม่โห่มาดี ให้ปรากฏด้วย จึงขึ้นชื่อ
ได้ว่า พระร่วง พระนางคันไทย

๓ พระพุทธรูปมีรูปโห่มาดี

๔ พระพุทธรูปมีรูปขุนโลลาย

๔. พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ณ ฐานด้านซ้ายจะเห็นรูปสลักนั่งชันเข่า ทำโอโถ่ง มือซ้ายถือคบไฟชูขึ้น
ณ ช่วงขวาสุด มีลายสือเทวนาครีว่า โล จึงรู้ว่า มนขอมพิชฌสร้างรูปขุนโลลายให้ปรากฏด้วย

โลกกนลว่า^๑ ราชานิปีตี สุวณณภูมิ เมื่อครองเมืองพุทธกาล ๒๒๐ ขุนเมืองอุทองให้ลูกเป็นเมีย
ชื่อก้านดาเทวีเมืองทองสาวเข้า ๒๒ เมื่อพ่อให้มาเมืองทอง เดือน ๑๒ แต่งงาน เว้นเอื้อยขุนนางสาว (พ.ศ. ๒๒๑)
แม่ขุนนางเดือนหนึ่ง หกคืน^๒ เมื่ออุปภิณ (๒๒๒) ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘ เมียคลอดลูกตัวนึ่งเที่ยงตรง มีชื่อตัววัน-
ทับฟ้าขุนเมืองไทย เมื่อเข้าชวด (พ.ศ. ๒๒๓) เมียน้อย มิ่งเมืองทอง ท้องคลอดลูกหญิง ชื่อ งามสายทอง เสมียน
เขียนพุทธนิพพาน ๒๒๓ (๓๓/๑) โลกกนลว่า ทั้งเมียและตัวนึ่งเข้าโสภเป็นเพื่อนผู้มีสืออ้างเป็นสหายเมือง “ศิริยอ
มาตยมาเมืองทองส่งสือเล่าเรื่อง มีสงฆ์ปลอมบวชในพุทธจักมาก ให้ขจัดทั่วเมืองแล้ว นิมนโมกคัลลี เป็นหัวหน้าสัง
คายนาธัมมวินัย ที่ปาตลีบุตร มกธ เชิญร่วมพิธีของอรหันตสงฆ์ในปี ๒๓๔ อมาตยศิริยอกลับ พร้อมส่งขุนอินทรมนตรี
น้อง (ไป) ปี ๒๓๓ (๓๓/๒)

โลกกนลว่า เมืองทอง ผู้มีโสภราชามกธเป็นเพื่อน ขุนอินทรมนตรีเมื่อร่วมสังคายนาที่ ๓ ปี ๒๓๕ แล้ว
กลับพร้อมสือ มีความเมืองมกธ ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา มีสือลขัมงามพร้อม เมืองสุวณณภูมิชวนสงฆ์
ผู้บริสุทธิ์เข้า (ผ่าน) สังคายนา มีความรู้ดีมาในสุวณณภูมิ จะส่งภิกขุห้าองค์ เดือนกัตติก^๔ คอยรับ โลกกนลว่าเขียน
พุทธกาล ๒๔๐ (๔๒/๒)

^๑ โลกกน (อ่านว่า โลกกะนะ) เป็นชื่อแต่งเปลี่ยนให้เข้าคำมกธ คงจะทำเมื่อครอง และเขียนลงจารึก เดิมชื่อโลกกนว่า
พุทธบุคตพุนเจริณ คำไทยลว่าว่าลูกกน (เอา อุ อุ เป็น ออ โอ ได้อย่างขุน เป็น โขน ขอน ถูก เป็น ถิก โถก คำได้และอีสาน)

^๒ หกไทยลว่า ลาวเดิม กลับคืน คือ คืนหลัง หรือกลับไป หกหัน

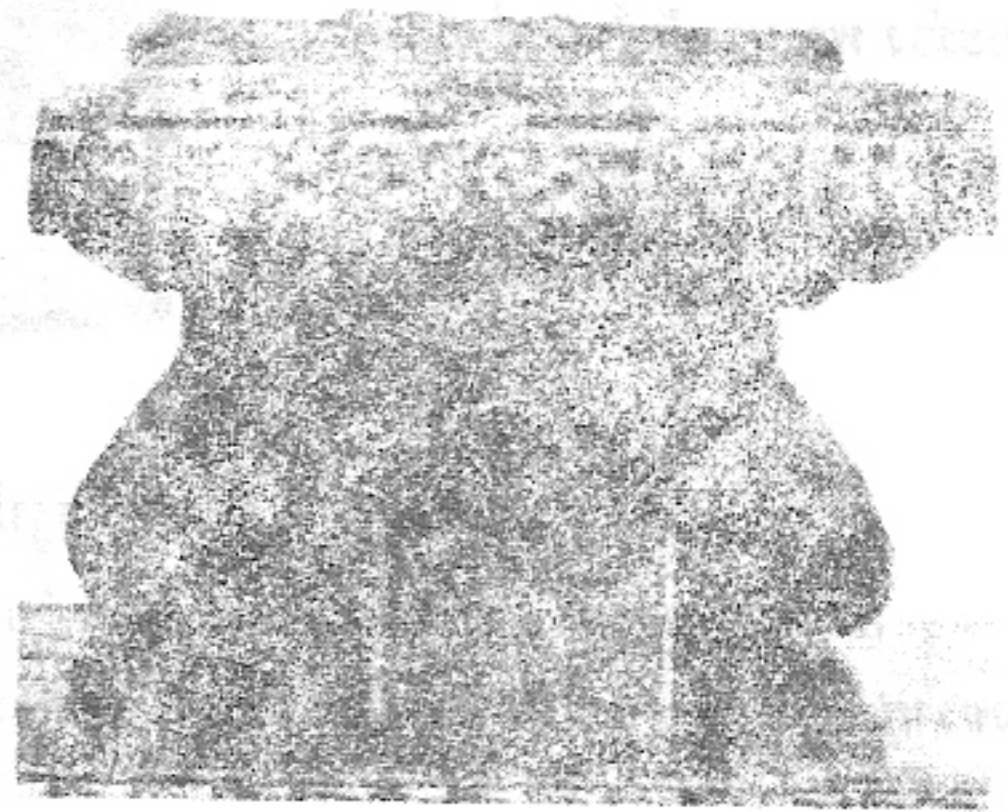
^๓ ในการที่พระเจ้าโสภมหาราชทรงอุปถัมภ์ และพระมหาโมกคัลลีบุตรคตติสเถร เป็นหัวหน้าพระสงฆ์ร่วมกระทำสังคายนา
ครั้งที่ ๓ นั้น คงต้องเตรียมกันมาก และต้องใช้กาลเวลา พระเจ้าโสภมหาราช จึงทรงส่งศิริยอมาตยมา ก็เพ่งรู้เรื่องอย่างนี้ใน
คราวพบกระเบื้องจารนี้เอง

^๔ กัตติกมาส ตรงกับเดือน ๑๒ ไทย

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยพระโสณเถระพระอุตรเถระ

พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ ที่ขอบประภาณทลบน มีตัวเทวนาครี ภาษามคธ ระบุชื่อโลกหรือพระเจ้าโลกว่า ที่ปรับให้เข้าคำมครว่า โลกกน อ่านตลอดได้ว่า ตริตนา (นี) ชาโต วาโฮ จานรว โลกกนชาโก อุปจนทิ แปลว่า โลกทวให้ตริตนเกิดแล้ว นำให้ผู้มีดทั้ง หลายให้สว่าง ให้เจริญ เข้าไปขอบแล้ว ล.เทวนาครีโบราณที่ โลกกน (ตรงลูกศร) เขาเขียนอย่างนั้น

พระเจ้าอโศกมหาราช

พระมหาโมคคัลลีปุตตติสสเถร

ญาณจรณ^๑ ด่วนขอให้เล่าเลื่องโสณมาสุวัณณภูมิไทยลว่า อันโสณเล่าให้ฟัง อง (ก) โมคคัลลี (ปุตต) ติสสมหาเถรเลือกเอา (โสณ แล) ฌานีย อุตร ภูริย มุนีย พอคณสงฆปัญจ (วัคค) อุปสัมบันน (ได้) เล่า (สวด) ปาติโมกขได้ (๔๕๕/๑) ให้โสณเลือกหาผู้คนได้ อตุลยอัมัจจ แล เมีย ชื่อ อาตุลยา อิศสรพราหมณ เขมก อุปาสก อนินชา อุปาสิกา มีคนมาก ใครไปถิ่นปัพพวิเทห มีคนมาก โสณเลือก (เอาเพียง) ๓๘ คน (๔๕๕/๒) เขมก (๔๕๕/๒) อรรถ ๔๕๕/๒

^๑ พระญาณจรณ ตอนนี้ยังไม่ได้บวช เมื่อด่วนขอให้เขียนเรื่องนั้น พ.ศ. ๒๓๗๘ เห็นเรื่องอยู่ตอนนี จึงนำมาเรียงไว้ตอนนี กระเบื้องชุดนี้ทำแผ่นใหญ่ยาวกว่า เป็นชุดต่างหากจากชุดเดิม.....ออกทุนให้จึงเก็บไว้ได้ ๑๑๔ แผ่น จะบอกให้ละเอียดก็จะยุ่งยากมาก ได้นำ เข้าเรียงเรื่องเพื่อได้ความต่อกัน ฯ

ญาณจรรณ เล่า โสณ อันอโสกนิมนตโมคคัลลีให้มองทางสุวัณณภูมิเป็นอันดี เหนแน่นแล้วหรือ โมคคัลลีว่า โสณเป็นผู้มีเหมาะ (๕๐๐/๑) โมคคัลลีมหาเถรว่าแก้คันเถรโสณว่า ก็^๑ ผู้เจริญไปสู่สุวัณณภูมิ จงตั้งพุทธศาสนาให้รุ่งเรือง ให้อุปสัมบัน ทั้งปัพพัชชา หัดผู้คนให้รู้ถึงศีล (แล ฐ) อยู่ (รักษา) อุโปสถ (ศีล) (๕๐๐/๒)

โมคคัลลีพูด (ว่า) โสณ ไปเผยแผ่พุทธศาสนาในสุวัณณภูมิ เมื่อมันในสุวัณณภูมิถิ่นอินท อันชื่อ ชมพูทวีป ถิ่นสุวัณณภูมิ โสณผู้ไปตั้งพุทธศาสนา โสณจะมีชื่อตั้งอยู่ในหมู่ภิกขุ สามเณร (ว่าเป็นผู้) นำธัมมวินัย (ไปตั้งให้) ได้อุปาสก อุปาสิกา มากแล (๕๐๓/๑) โสณว่า โมคคัลลีเล่าว่า พุทธเล่าแก่ปุณณว่า ถิ่นสุวัณ (ณ) ภูมิ จะเป็นเมืองวรพุทธศาสนา โสณมาก่อนตั้งภิกขุ สามเณร เอาธัมมศีล พุทธศาสนา (ตั้ง) มันหมื่นปี (๕๐๓/๒)

โมคคัล (ลี) กล่าวแก่โสณว่า เมื่อโสณถึงเมือง เมื่อผู้คนพอใจทั่วเมืองเมื่อแล้วอุปสมปทภิกขุ (ปัพพัชชา) สามเณร (บวช) ให้หญิงเปนชี (ชื่อ) อุปาสิกา เว้นบ้านเมืองพักเรือน (ว่าง) เปล่า ถือศีลแปด รับข่าวอันผู้คนเอื้อให้ เอาพรหมจริย (ประพฤติพรหมจรรย์ได้แทนภิกขุนี้) (๕๐๔/๑) โสณ ว่า โมคคัลลีกล่าววว่า เมื่อคราหน้า ชื่อ ชี แลแบบอย่าง มีผู้นำเอาไปทำตามได้ เหมือนพุทธ ให้สาิกยานีคอยครุ้มนมเพื่อเป็นภิกขุนี้ ค่อไป ชื่อ ชี จะคงอยู่แทนภิกขุนี้เท่าพุทธศาสนาเมืองไทย (๕๐๔/๒)

ญาณจรรณ เอาคำอุปมาเขียนไว้ เมื่อก่อนมา^๒ อโสก (มหाराช) เตือนว่าไม่ให้เกี่ยวข้องบ้านเมือง แดแล ควรให้เอาใจผู้คนทั้งขุนเมืองให้พอ พราหมณอย่า (เพ็ง) สอน (ลัทธิพราหมณ ให้สอนพุทธศาสนา ก่อน) (๕๐๒/๑) คนเมืองทอง (สุวัณณภูมิ) ดี แต่เดิม มีใจดุกินคน แต่มีใจดีมั่นคง คุมครองตัวเองได้ ป้องกัน นำหมู่ตัวได้ เมื่อทำขี้กงยก (กัน) มาเอาถิ่น (เอา) คนชมพู (ทวีป) กินแท้ (๕๐๒/๒)

^๑ ญาณโทยปกรณ สังคีตยวงส เล่าตอนนี้ (ชื่อท่านเห็นว่า มหาโมคคัลลีปุตตติสสเถร กระเบื้องจารเขียนไว้ว่า โมคคัลลี ปุตตติสสมหาเถร ที่ใช้ตอนต้น ตอนนี้เอาตามญาณโทยปกรณ ซึ่งเขียน ณ ชมพูทวีป) มีคำซึ่งพระมหาโมคคัลลีปุตตติสสเถร กล่าวยกย่องคณะพระเถรที่มาสุวัณณภูมินี้เพียงคณะเดียวว่า “ผู้เจริญ” ภวนตา เอต รฎ ฐ คุนตวา พุทธสาสน ปติฎฐ เปนติ ท่านผู้เจริญทั้งหลาย ไปสู่สุวัณณภูมิรัฐานแล้ว ยังพุทธศาสนาให้ประดิษฐานเกิด

^๒ พระญาณจรรณจดพระคำรัสของพระเจ้าอโศกมหาราชซึ่งตรัสแก่พระโสณอย่างนี้ จึงเห็นการทรงส่งพระเถระ ๕ องค์ นำพระพุทธานามานในคราวนั้น เป็นการบริสุทธิ ที่เคยคิดในทางการเมือง (จะมีในหน้าต่อไป) นั้น สันนิษฐานผิดไปแล้ว ได้คงไว้เพื่อให้รู้ว่า เคยเข้าใจพระเจดนาถิของพระเจ้าอโศกมหาราชผิดไปเหมือนกัน

พระสงฆ์สมัยสุพรรณภูมิ

๑ ด้านหน้า พระโสณพระอุตตร ได้ที่โลกประดับอิฐ กุบัว ราชบุรี จะเห็นห้อยเท้า ทำมือแบบปฐมเทศนา แต่ทำเศียรโล้นแบบพระสงฆ์ พระพุทธรูปทำแบบนี้ แต่มีพระเมไล และเกตุมาลาอันเป็นเครื่องหมาย

๑ ด้านหน้า

๒ ด้านหลัง

๒ ด้านหลัง เส้นขวานั้น เอาแปรงลูบเห็นชั้นชัดเจน ลายสี่ เขียนว่า โสณเถ (ร.อยู่อีกด้านหนึ่ง) อุตตร เถ (ร. อยู่อีกด้านหนึ่ง) ลายล่างคือสุพรรณภูมิ ชุดนี้มีครบ ๕ องค์ แต่เจ้าของทุบเล่นเสียบ้าง ไม่ทันได้ จึงเก็บไว้เพียง ๒ รูป แม้จะปรากฏอยู่เพียง ๒ ก็ตาม ก็ได้เป็นหลักฐานยืนยันว่าท่าน มาอยู่ที่สุพรรณภูมิ ทั้งได้กระทำสังกรรมพระธรรมวินัย หรือวางแบบพระธรรมวินัยไว้ เช่น สระโบสถ์ พระมหาธาตุ นิมิต สี่มา ฯลฯ ที่นั่น ปรากฏอยู่ ได้กระทำแผนที่ และถ่ายรูปทำแบบพิมพ์ไว้จะปรากฏในหน้าต่อไป

พระอรหันตเถร ๕ องค์ คือ พระโสณเถร พระณานียเถร พระภุริยเถร พระอุตตรเถร พระมนียเถร ในทำนัง แสดงธรรมเป็นเหรียญเงินเหล็ก ได้เห็นรูปใหญ่นั้น ทำเหมือนกันและสมมุติตามชื่อ จึงได้สมมุติตามช่างโบราณ ในทำปฐมเทศนานี้ ต่อมา มีช่างทำแบบพระสมเด็จขึ้น จึงว่าพระสมเด็จหมด แต่วัดสุทัศน์เหล็กนี้ไม่มีช่างทำได้ในสมัยรัตนโกสินทร์

ต้นพระสงฆ์ไทยที่พระโสณเถรอุปสมบท

ซ้ายด้านหน้า ขวาด้านหลัง คือ พระญาณจรรณ ทำรูปเศียร โล้นแบบพระสงฆ์ และทำแบบนาคปก ๕ เศียร เครื่องหมายถึงเขางู (เดิมเขางูมี ๕ ยอด เวลานี้ถูกระเบิดไป ๒ ยอด) ด้านหน้า ๑ ด้านหลัง ๔ รวมเป็น ๑๐ คือ พระเถรรุ่นแรก ที่ไปศึกษา ณ ชมพูทวีป พระญาณจรรณ (ทองดี) เป็นหัวหน้าจึงทำไว้ข้างหน้า อีก ๔ องค์ เป็นอนุจร หรือ บวชทีหลัง จึงทำไว้ข้างหลัง และแบบตามหัวหน้า

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ราชกรุงสุ

ปี ๑๙๕๖
พุทธกาล ๒๕๖
ปี ๑๙๕๖

พระพุทธรูป
ปางสมาธิ
พระพุทธรูป
ปางสมาธิ

ญาณจรโณ เดโร

สถาปนาพระ (พุทธ) รูป

องค์นี้บูชา สักการ

อันแทนกายรูป

พระพุทธรูปเจ้า ทั้ง

พระธัมม แล (พระ) สงฆ์

แต่พระพุทธร

ปรีนิพพานกาล ๒๕๕

แลรัชสมัยควันอิธิราช

สุวณณภูมิ

พระพุทธรูปชุดนี้ ทำ พ.ศ. ๒๕๕-๖ ที่นำมาลงในตอนนี เพื่อดูแบบและลายเซ็น หรือจารึกชื่อไว้เป็นหลักฐาน และที่ปรากฏอยู่นี้เป็นเครื่องยืนยันว่าท่านได้กระทำไว้ และเป็นหลักฐานลายสือไทยลายเลขไทยมีอยู่จึงทราบปีได้แน่นอน ทั้งที่กระทำไว้นี้ ยืนยันว่าท่านเป็นช่างเอกอีกด้วย

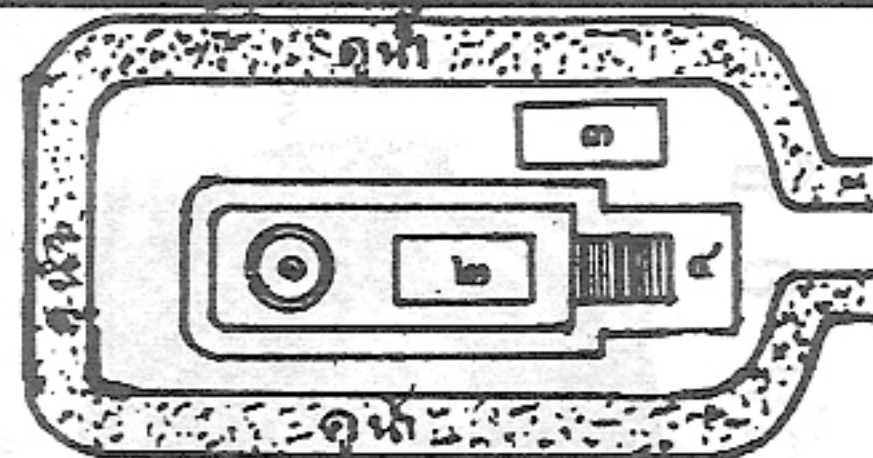

มนขอมพิสสนุ (เมตเตยโยโพธิสัตว์) ทองสำริด

เครื่องหมายทางป่าสร้างวัด ๑๒ วัด คือประภามณฑลไซกั้งมีใบไม้ หมวกใช้รูปเถาว์วัลย์ มีฐานเป็นรูปดอกบัวบาน หมายถึงจะตรัสรู้เป็นอรหันตสัมมาสัมพุทธในอนาคต (พระองค์ที่ ๕) ผู้ออกแบบพระพุทธรูป แบบต่าง ๆ ขอมหรืออาจารย์ช่างฝ่ายพระพุทธศาสนา ได้สร้างแบบเป็นอีกอย่างหนึ่ง อย่างที่ปรากฏนี้ ซึ่งพอจะเห็นลักษณะที่ได้ออกแบบไว้แน่นอนว่า ตัวเองคงไม่หล่อรูปตัวเองตามเขียงอย่างไทย คงจะเป็นศิษย์ฝีมือเอกได้ออกแบบสถาปนาขึ้นเป็นรูปครูอาจารย์ของตน เท่าที่พบเห็นมี ๒ รูป เข้าใจว่าคงจะมีมากที่เหลือนมาถึงเพียงรูปเดียวนี้ได้เป็นหลักฐานยืนยันการอธิบายประวัติสถาปัตยกรรมไทย

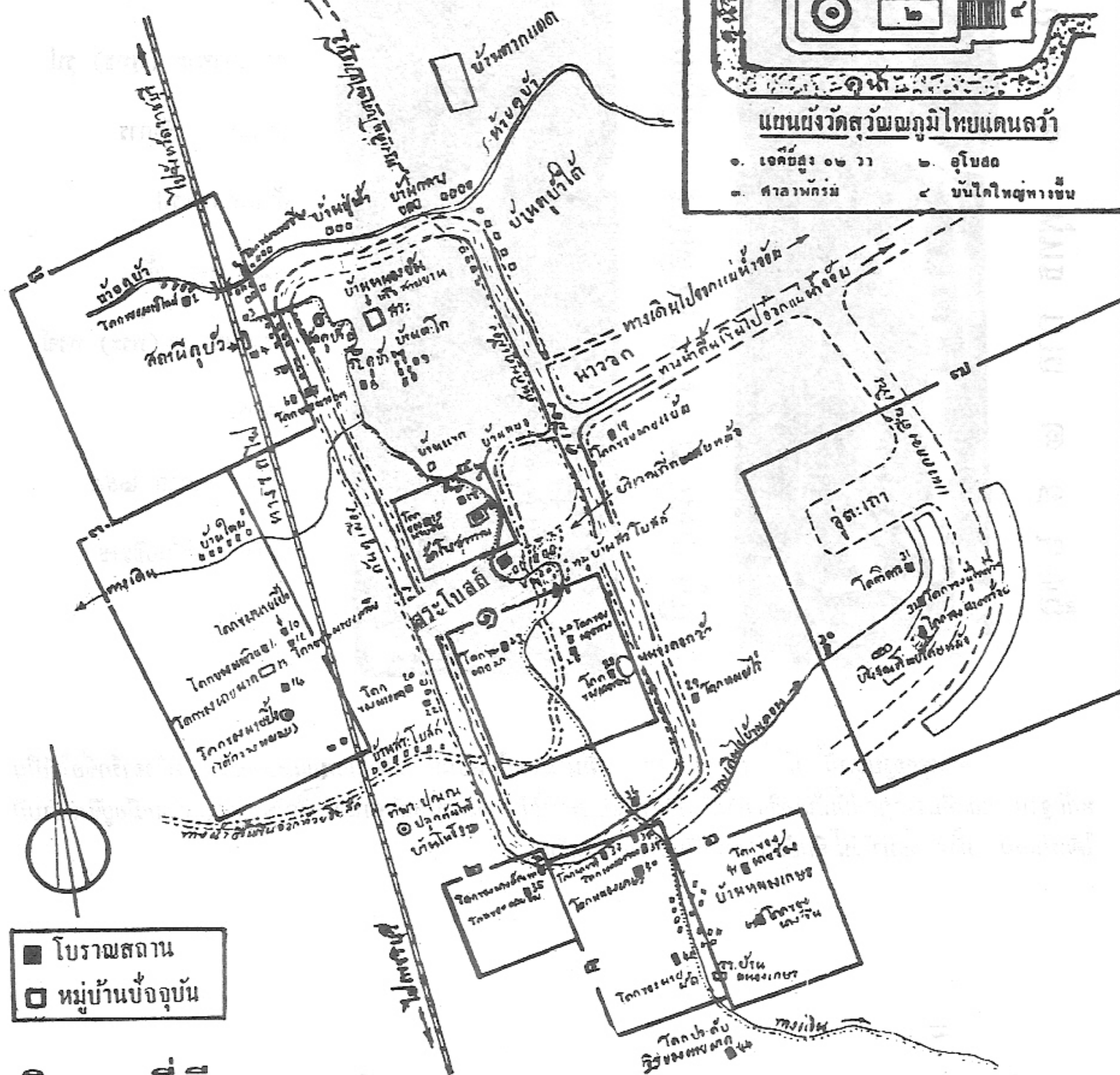

แผนที่สังเขปแสดงบริเวณเมืองทองและสุวรรณภูมิ
ที่ตำบลคูบัว อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

แบบผังวัดสุวรรณภูมิไทยแดนลาว

๑. เจดีย์สูง ๑๒ วา   ๒. อุโบสถ
๓. ศาลาพักร่ม   ๔. บันไดใหญ่ทางขึ้น

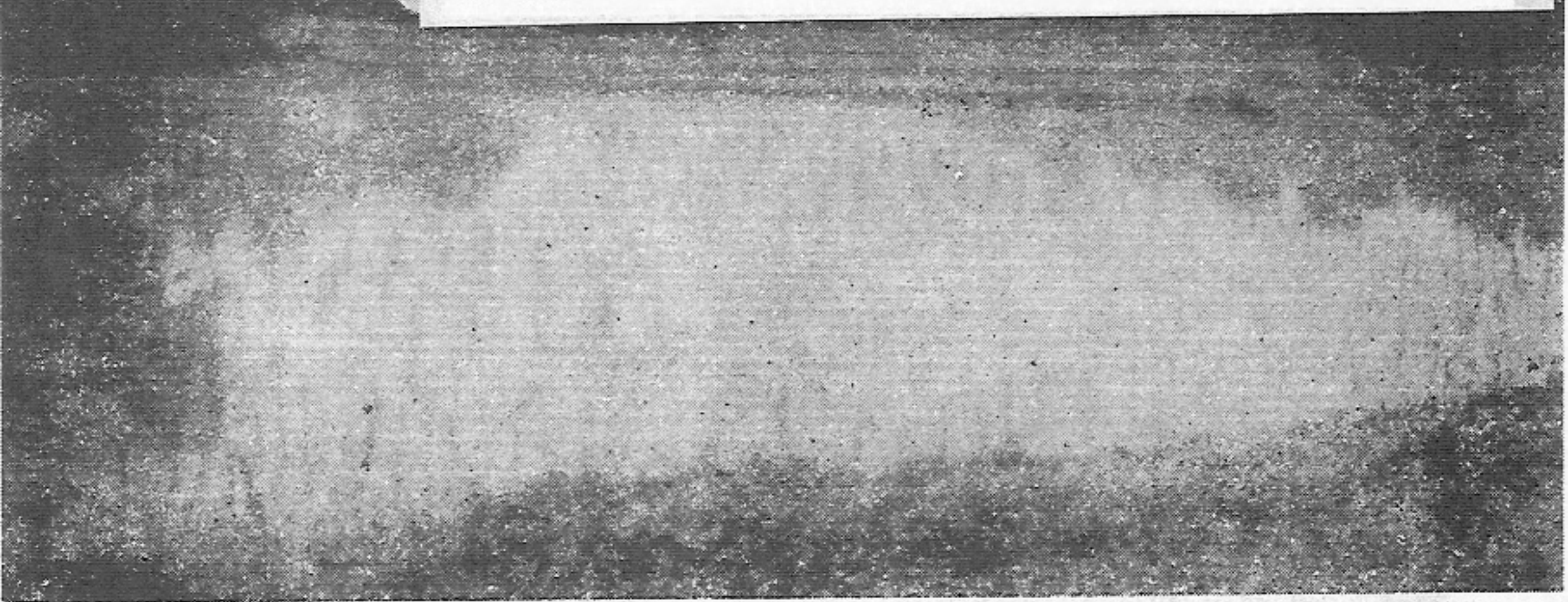

บริเวณที่หมายเลข

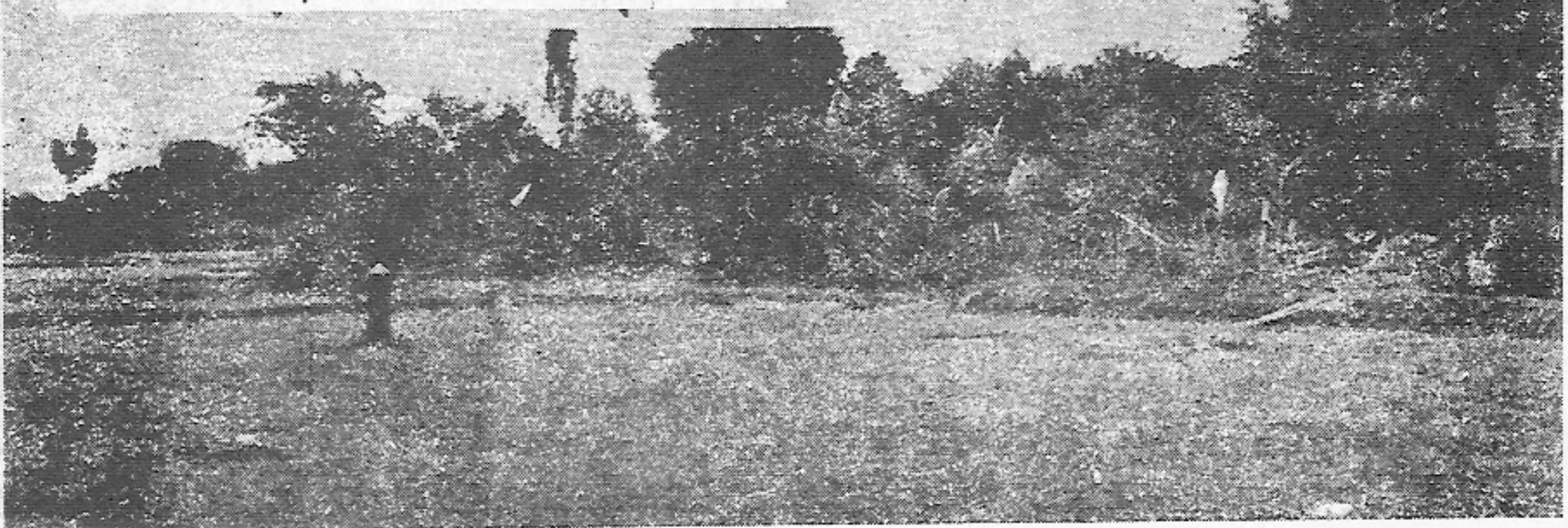
๑. บริเวณวัง หรือเรือนหลวงสุวณภูมิ พระเจ้าทองจอมฟ้า สร้าง ค.ศ. ๑ - ๕ ราว พ.ศ. ๑๐๓๐
๒. วัดปณาราม พระเจ้าทัตไทยทอง สร้าง ก่อน พ.ศ. ๒๐
๓. วัดศรีมหาธาตุแคนดัว พระเจ้าโลกวรัราชธิปไตย สร้าง พ.ศ. ๒๓๕ - ๒๓๘ ราว พ.ศ. ๑๐๘๐เศษ
๔. วัดศรีสุวณภูมิแคนไทย พระเจ้าควนอริราช พระนางสร้างมตัว กับคนไทยสร้าง พ.ศ. ๒๔๘ - ๓๐๐ เป็นที่บัญชาอริราช
พระโสมเถร พระฉานยเถร พระภุชยเถร พระอัครเถร พระมุนยเถร
๕. โสมน้อย บริเวณ "พุทธมราชวิ" โรงเรียนสือไทย บาท กัญหามาย และเรียนพระธรรมวินัย ทั่วทรงสร้าง พ.ศ. ๓๐๐
๖. โสมใหญ่ บริเวณเรือนหม้ออู่ไ้ คือ โรงพยาบาลเรือนคนไข้ โรงเรียนหมอ สร้าง พ.ศ. ๒๔๘ - ๓๐๐
๗. บริเวณเมืองทอง ขุนโลลาย ขุนหญิงโหม่มาศ สร้าง ก่อน พ.ศ. ๑๑๕๐ ปี พระเจ้าทัตไทยทองครั้ง สุวณภูมิทัตเจ้าในเมืองทอง
เมื่อพระพุทธพรรมากาล ๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี และสมัยควนอริราชสร้างตลาด ๑,๐๐๐ ห้อง เป็นย่านการค้า
๘. วัดศรีพุทธารามเมืองไทย พระเจ้าเคื่อนเค้นฟ้า ทรงสร้าง พ.ศ. ๓๑๔ - ๓๒๐ ได้สละราชสมบัติทรงผนวชเป็นพระจันทอัมพร
สน พ.ศ. ๓๓๖ พระเจ้าไทยสรวงฟ้าทรงสร้างพระเจดีย์ บัญจอัญญิ คำนหน้าออกข้ามคูไปหลังวัดคุบวิ หมายเลข ๘ เป็นเจดีย์พระ
เจ้าเคื่อนเค้นฟ้าสร้างบัญชาอัญญิ พระญาณจรณะ และ พระธัมมสนันท์ พ.ศ. ๓๑๔

คูเมือง (คูบัว) ตอนหนึ่ง ซึ่งทองจอมฟ้าขุดเป็นคูเมืองสุวรรณภูมิ ปีโล ๑๑๕๐
พ.ศ. ๑ ทำอยู่ ๕ ปี จารึกเล่าว่า คูอันยาว ๒๐๐ เส้น กว้าง ๑๕๐ เส้น คูกว้าง ๒๐ วา ลึก
๑๐ ศอก

บ้านโพธิ์งาม ที่พระปฐมเจดีย์และพระเจ้าทัตไทยทอง นำหน่อโพธิมาปลูก
และนี่คือหนองวัดปทุมธาราม

ในพระบรมมหาราชวัง มีพระตำหนักอยู่หลายแห่งในพระบรมมหาราชวัง มีพระตำหนักอยู่หลายแห่งในพระบรมมหาราชวัง

ฐานเรือนหลวง หรือตำหนักวัง เหลือแต่ฐานอิฐใต้ดินในทิวป่านั้น

สระ ซึ่งขุดเอาดินขึ้นทำพื้นพระอุโบสถ วัดศรีมหาธาตุ แคนลาว พระอาราม
แรกที่มีพระอุโบสถ นิมิตร จันทรสีมา เริ่ม พ.ศ. ๒๓๖ เสร็จ พ.ศ. ๒๓๘

ในดงที่บนนั้น มีฐานอิฐยาว ห่างจากอุโบสถสัก ๑ เส้นในวัดศรีมหาธาตุนั้น
คือ บรรณศาลาสวดพระไตรปิฎก คณะสังฆนายกคิตติ พ.ศ. ๒๓๗

รูปเหล่านี้ต่างกาลกันมาก ได้นำมารวมกันยืนยันแผนที่คูเมืองอีกตอนหนึ่ง ดันขึ้นมาอย่างนี้

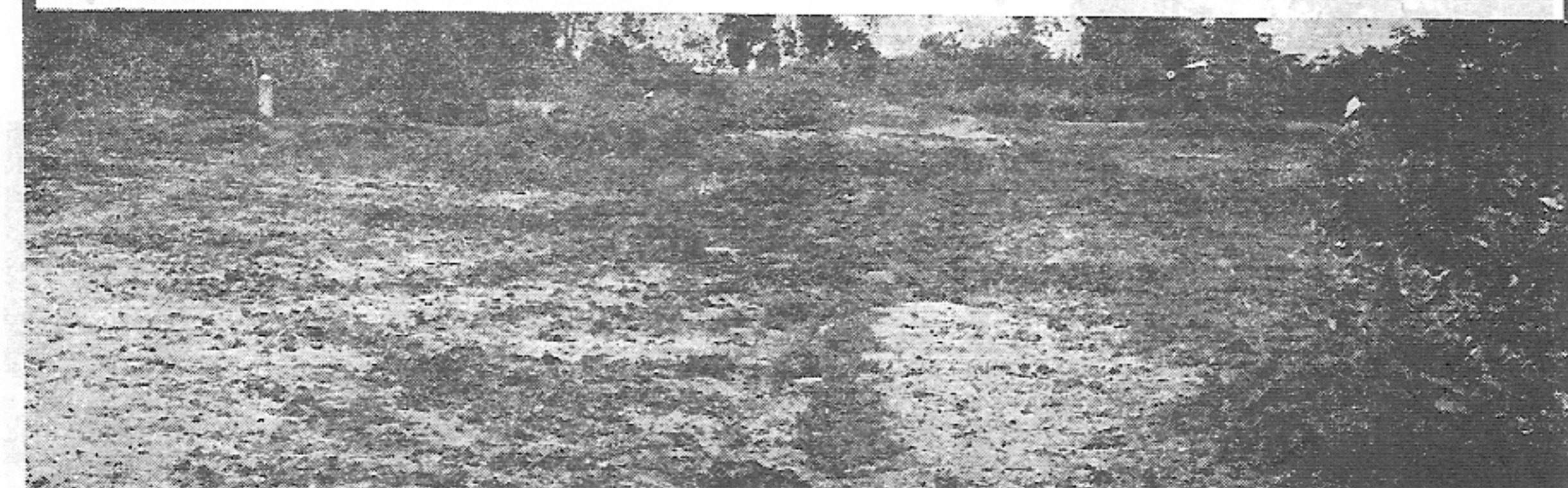
วัดศรีสุวัฒนภูมิ หรือ วัดโขงสุวัฒนภูมิปัจจุบัน ตัวสร้างเป็นที่บรรจุ
อัฐิธาตุพระโสณ เป็นต้น พ.ศ. ๓๐๐ สูง ๕ วา ยาว ๒๒ วา กว้าง
๑๕ วา ที่เห็นชั้น คือ บันได ไข่แดง ที่เป็นพื้นสูงกว่านั้น คือ ฐานอิฐ
ศาลาพักร้อน

ที่เป็นฐานเตียนนั้น คือ สระโบสถ์ ที่พระโสณ เป็นต้น กระทำสังกรรมมี
อุปสมบท เป็นต้น ดินขึ้นกระทั้งแห้งไปแล้ว

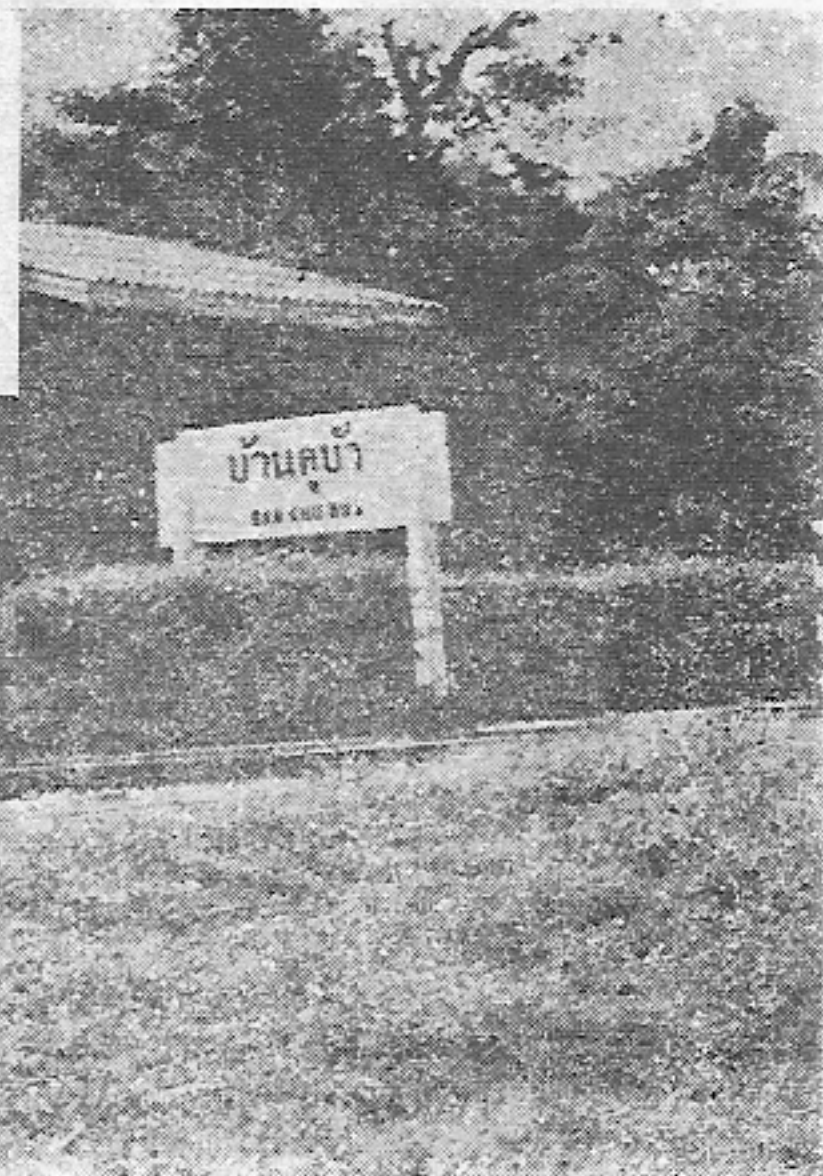
สระโสณใหญ่ มีศาลแม่ชี เดิมเป็นสำนักชีสาเกยานี ต่อมา พ.ศ. ๓๐๐ ได้สร้างเรือนหม้ออยู่คู่ใช้คือ โรงพยาบาลแรก
พบหินบดยา และโกร่งยาที่ดีๆ และแตกหักมาก มีฐานเจดีย์ยังอยู่ใต้ดินอีก ๓ ชั้น ได้พบอิฐชิ้นส่วนเลข ๒ และแผ่นอิฐที่ทำ
แบบว่า เมืองทอง สุวัฒนภูมิ และชิ้นส่วนอื่นๆ มาก ขวาไปจากนี้ คือ โสนน้อย ที่สร้างโรงเรียนพุทธธรรมราชวิฆ เมืองทอง

สถานีบ้านคูบัว คือ บริเวณวัดศรีพุทธารามเก่า เดือนเด่นฟ้า สร้างและ
อุปสมบท

สถานีนี้สร้างบนฐานอิฐเก่า คงเป็นฐานอุโบสถ หลังเข้าไปมีฐานอิฐมาก มี
ร่องยาว ๆ กบเบื้องजारอยู่ในร่องอิฐนั้น

ฐานอิฐวัดศรีสุวรรณภูมิ ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๓ ปรากฏเป็นฐานอิฐหักตลอดรอบถึง
คันอิฐ ถนนที่ป่าหญ้าได้สุดนั้น คือ คูใหญ่ ๔ เหลี่ยมผืนผ้ารอบ ซึ่งจุดสมัยวันอิทธิราช
พ.ศ. ๓๐๐

โคกประดับอิฐ อยู่ในป่าทึบด้านซ้ายที่ได้รูปพระโสณเถร ฯลฯ และมีพระพุทธรูป
อยู่มากแบบ บริเวณซ้ายมือออกไป เดิมมีเสาหินศิลา เป็นเสาหลักเมืองเดิม เวลานั้นมีผู้นำไป
ปักไว้หน้าอำเภอวัดเพลง แต่หักไปครึ่งหนึ่งแล้ว

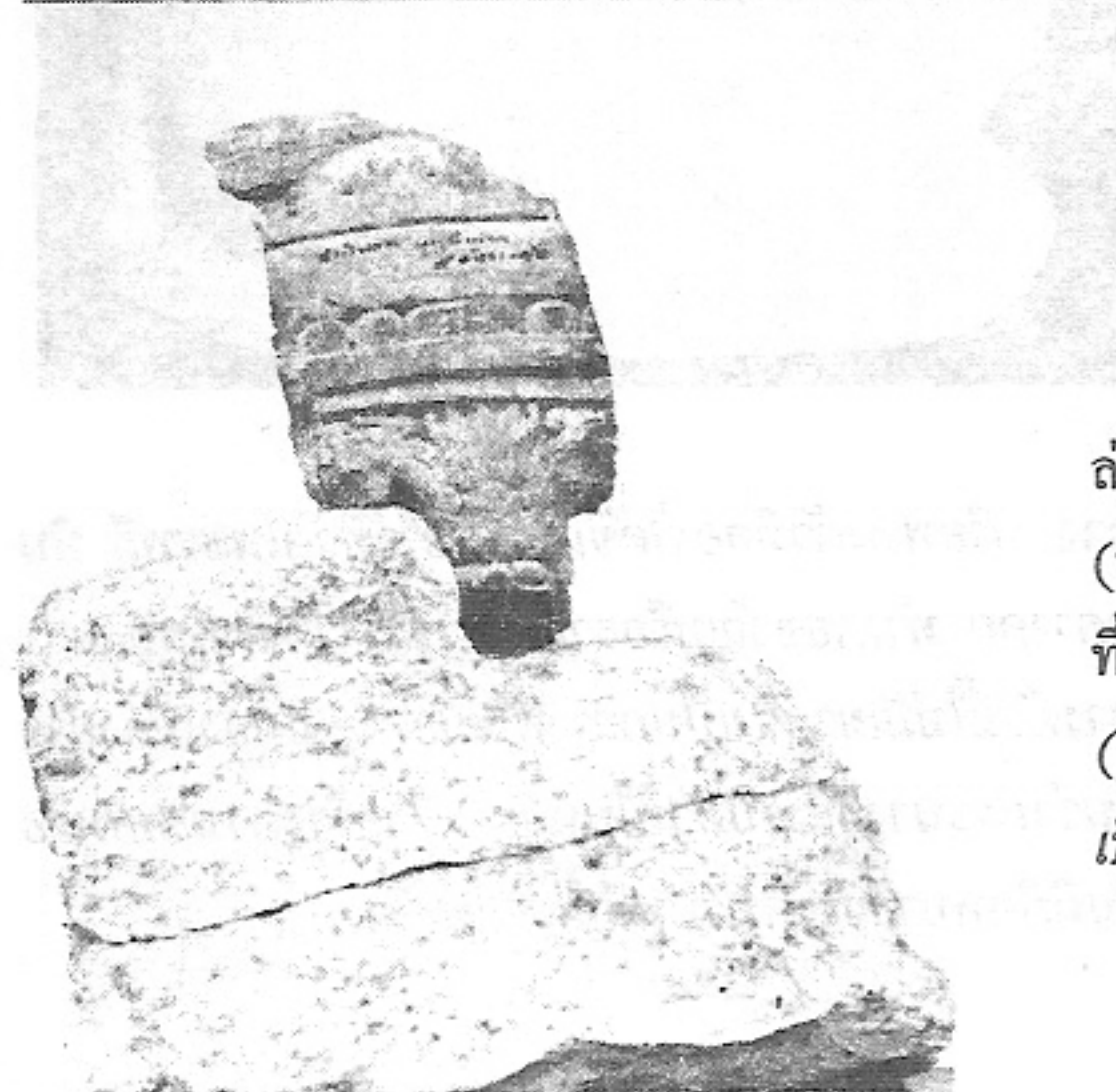
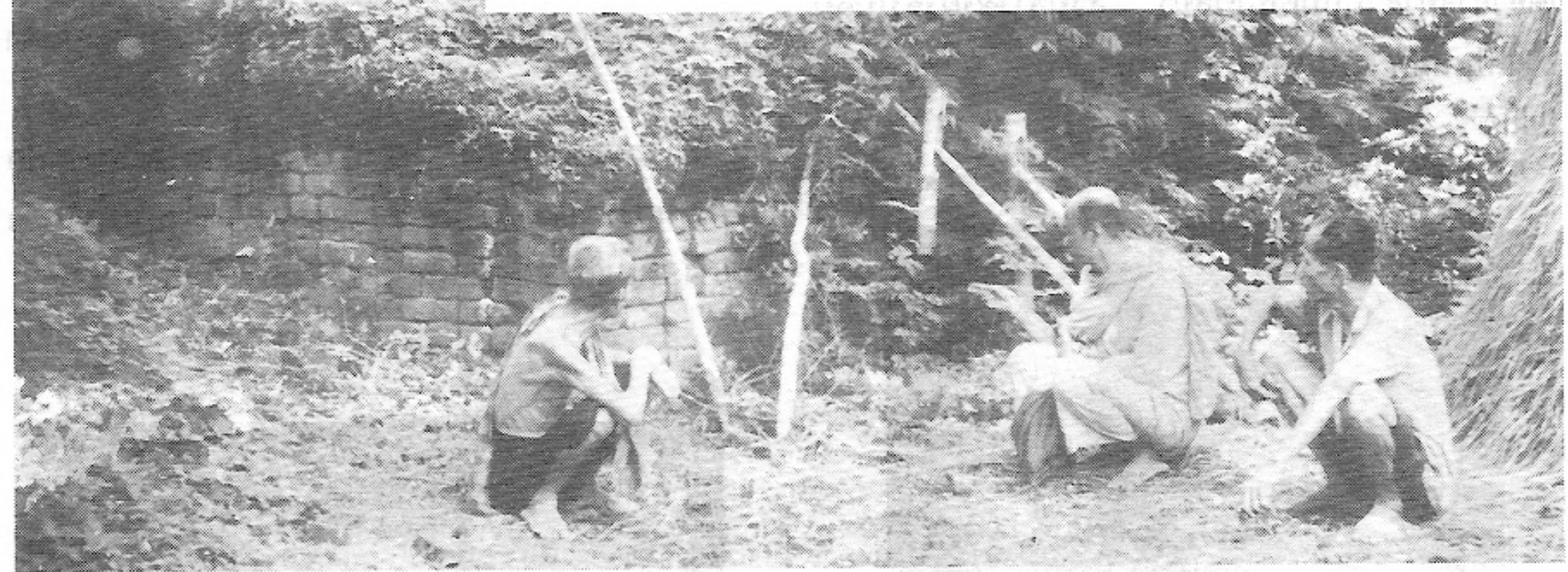

โคกอิฐหลังวัดคูบัว ฐานเจดีย์ ยอดชั้นป่าที่บ้ายสุด พ.ศ. ๒๕๐๔ กรม.....ธากถางชุดค้น
ปรากฏกองอิฐเป็นรูปยอดเจดีย์ล้มทอดลง คือ กอเจดีย์บรรจุอัฐิพระญาณจรณเถร และ
พระธัมมสุทนต์เถร สมเด็จพระธรรมปาโมกขสังฆราชองค์ที่ ๑ และ ที่ ๒

ฐานอิฐบ้านนายช่วง แต่อยู่เป็นมุมทิศวันออกเฉียงเหนือวัดศรีพุทธาราม จึงเข้าใจว่าเป็นฐานเจดีย์บรรจุอัฐิธาตุ และสมณบริวารของพระจันทอัมพโร เดือนเด่นฟ้า
อิธราชเจ้า ซึ่งเป็นพระภิกษุ มหาขุนไทยองค์แรก ไทยสรวงฟ้าสร้างไว้ พ.ศ. ๓๓๘

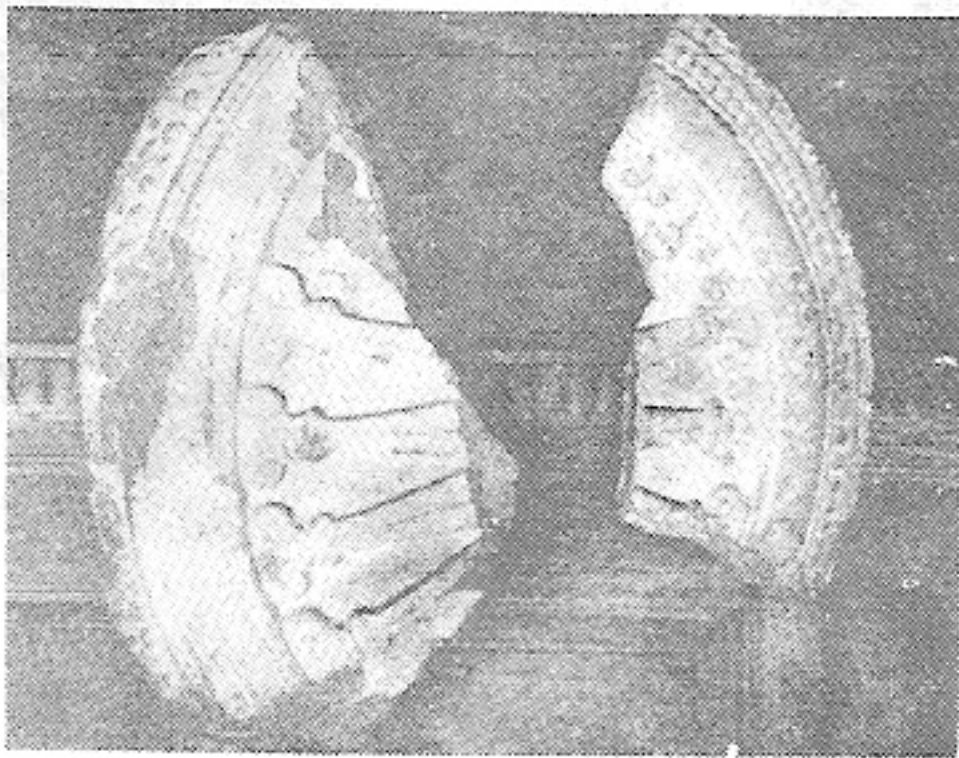
ชิ้นส่วนวงล้อธรรมจักรสมัยสุวรรณภูมิ

ชิ้นส่วนวงล้อธรรมจักรนี้ พบที่บริเวณสระโบสถ์ คูบัว
ล่าง=กวางหมอบทำไม่เสร็จ พบที่บริเวณวัดศรีมหาธาตุแดนลัว
(บ้านใหม่คูบัว) สังเกตดูลวดลายวงล้อธรรมจักรจะไม่เหมือนที่อื่นๆ
ที่ดี ๆ พวกชุดค้นเขานำไปขายกันหมดแล้ว ได้พบเศษ ๆ อย่างนี้
(ได้พยายามค้นหาส่วนที่ยังไม่ได้มา เมื่อพบจะได้ถ่ายรูปทำแบบมา
เป็นหลักฐานในคราวต่อไป)

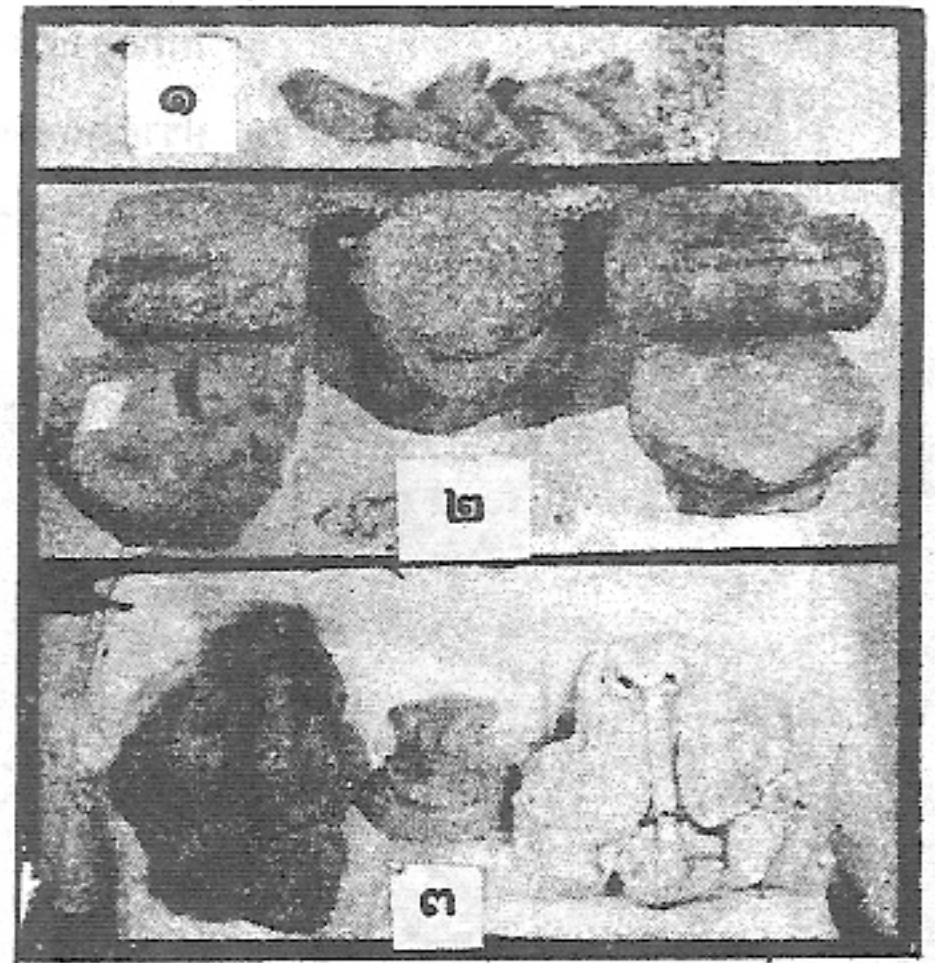

ใบสีมาหินลายไม้ เป็นชุดแรกที่ทำเป็นหลักเขต
ชั้นสีมา วัดมหาธาตุแดนลัว (บ้านใหม่คูบัว) พบอัน
เดียวอาจทำส่วนบนเป็นใบสีมา ส่วนล่างซึ่งฝังลงในดิน
อาจเป็นนิมิต ที่วัดเพชรพลี เจาะดูเป็น ๔ เหลี่ยมยาว
อยู่ลึก

ชั้นใหญ่ซ้ายมีสลักสองข้าง ชั้นเล็กขวามีสลักด้านเดียว
ซึ่งยืนยันว่าคนละอัน วงล้อธรรมจักรสัญลักษณ์สุวัณณภูมิ
อยู่วัดเพชรพลีปัจจุบัน ชั้นส่วนหินธรรมจักรหลักเขตวัด
พริบพลี ฝีมือพระญาณจรณ และขอมทองเมือง

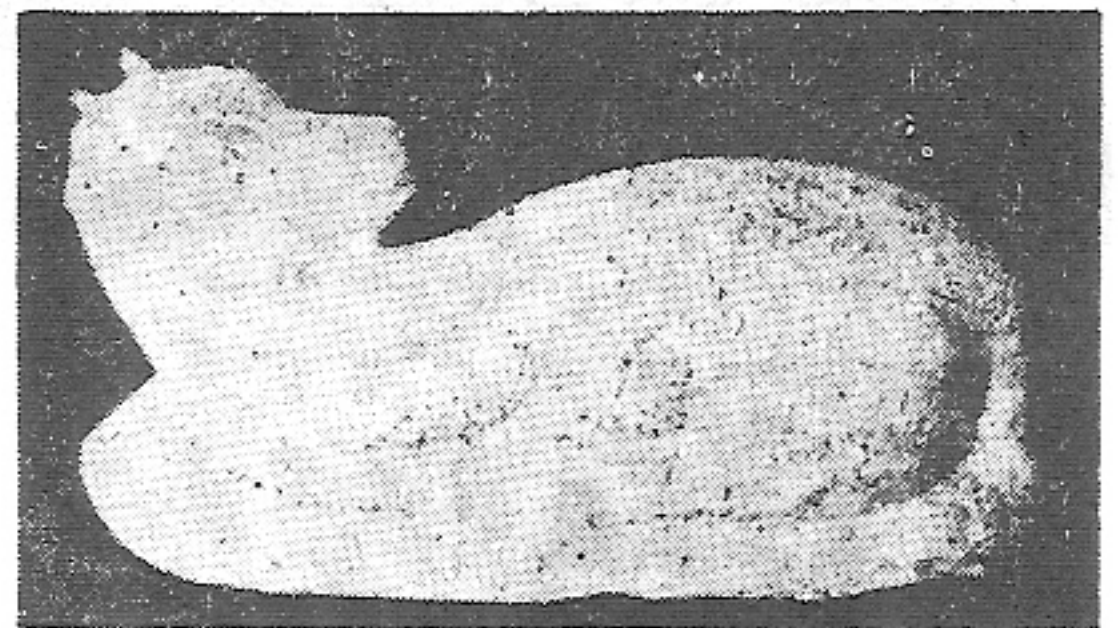

๑. โกร่งราง ดินเผา ซ้ายหอกหิน (อันนี้ไม่ชัดเจน
ชัดเจนอยู่ตอนต้น)

๒. ซ้ายขวา แท่นหิน ลูกหินบดยา กลาง=ยอด
หลักนาฬิกาแดด พบใต้ดิน นายเพิ่ม เกลี้ยงหมจดจาด ไถ
นาผานชุดขึ้นมา จึงพบ

๓. ดินเผา ปูนขาว ซ้าย=ขวา หัวสมเส็ด กลาง
เท้าสิงห์

วัสดุสิ่งสร้างทั้งนี้ พบทั่วไปในบริเวณคูบัว แตกหัก
เป็นชิ้นส่วน ที่เก็บมานั้นเลือกเฉพาะที่ดี ๆ เอามาเป็นตัว
อย่าง หินบดยาและลูกหินนั้น ผู้ใหญ่ยาให้เปล่า ๆ

กวาง หรือฟานตัวที่สองได้ขึ้นมาเก็บไว้ที่วัดเพชรพลี หิน
ผิวคางคก ทำลายขวัญหรือลายเวียนขวาไว้ ขัดเรียบ และ
กวางตัวนี้ไม่มีเขา จึงเป็นกวางตัวเมีย ขอมทองเมืองอาจ
เห็นว่าพระนางสิริงามตัวเป็นหญิง จึงสร้างตามเพศหรือ
เป็นนิมิตหมายว่าวัดพริบพลีนี้ผู้หญิงสร้าง

โลกกนลว่า สุวณณภูมิ พบโสณุตตร (พระโสณ พระอุตตร พระณานีย พระภูริย พระมุนีย) ผู้ไปถึงเมืองช้างค่อม เรือเดินทางถึงเมืองทอง เมื่อเดือนอ้าย ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ปีพุทธกาลล่วง (แล้ว) ° ๒๓๕ ปีไทยฉลุเชิญท่านอยู่วัดปุลณารามดำรงอริยสงฆพร้อมกันเข้าเทศน์ พรหมชาลสูตร คณภูมิผลถึงสรณ บวชชายเป็นภิกขุพันคน ญิงชีร้อยคน พุทธกาลได้ ๒๓๖ (๒๑/๑) โลกกนลว่า ขุนเมืองพร้อมลูกตัววัน เมียก้านดาเทวี ผู้ต้อนรับโสณ ° ฌานีย ภูริย อุตตร มุนีย กับ อมาตย อตุลย หมู่คน ๓๘ ผู้มาดอมกัน ให้อยู่ (บ้านข้าง) ภู ข้างวัดปุลณาราม (๒๑/๒)

โลกกนลว่า เมื่อเอาใจองค์โสณ อุตตร ฌานีย ภูริย มุนีย ผู้เพื่อนอโสณส่งพร้อมคน ๓๘ อตุลยหัวหน้า (๕๕/๑) โลกกนลว่า สุวณณภูมิ พร้อมเมีย ลูกชาย เอื้อมเอาอโสณเป็นเพื่อน บ เหนหน้าในอินทรีนั้น ตัววัด-โสณขอตัววัน (เป็นเพื่อน) เมีย.....รักจิตา ขอก้านดาเป็นเพื่อนต่อกัน (๕๕/๒)

โลกกนลว่า รัชมราชาธิปดินทรต้อนรับอตุลย พร้อม พราหมณ สุธีร มุทุหุตต อีสสร ตัวนางพราหมณี และ (นาง) อาตุลยา ภริยาอตุลย พร้อมภริยาอื่น ๆ (๕๖/๑) สามณีนิตตย (สาม) เณรอิสิธข สามเณรคุณ พราหมณธนีย พราหมณีสุณี อุปาสกเขมก อุปาสิกาอนีมา ผู้เป็นคนหาอาหารพร้อมเปนสิส (๕๖/๒)

° ล่วงแล้ว คงหมายถึงปีล่วงไปแล้ว ขณะนั้น ไทยเปลี่ยนปีตั้งแต่เดือนอ้าย และดูที่ท่านเขียนไว้นี้ ไม่เห็นมีเรื่องผีเสื้อน้ำผู้ชายบวชเป็นภิกขุพันหนึ่ง หญิงบวชชีร้อยหนึ่งเป็นได้ ตามคัมภีร์ต่าง ๆ ว่าบวชภิกขุณีด้วยนั้น ตามนี้ไม่มีภิกขุณีมาด้วยจะบวชไม่ได้ พระโสณเถรทำพิธีบวชหญิงเป็นชีแทนภิกขุณีครั้งนั้นเพราะสะดวก และเป็นการกระทำได้ง่ายมากกว่าบวชภิกขุณี และผู้หญิงบวชชีนี้เป็นการแทนภิกขุณี ท่านใช้สรรพนามว่าภิกขุณี ได้ทั้งอุปาสิกา หรือ ชี ยังคงมาจนกระทั่งบัดนี้ ที่ราชบุรีเวลานี้ถึงมีวัดชี ชื่อวัดประชุมনারิอยู่ข้างวัดมหาธาตุ ที่เพชรบุรี ก็มีวัดสนามชี แต่มีนักบวช ๖ ว่าเป็นวัดไม่ได้จึงเปลี่ยนเป็นชื่อว่า สำนัก...ไปแล้ว ๖

ชีหญิง “ชี” ชื่อคำไทย เป็นทั้งชายและหญิง เฉพาะที่พระโสณบวชนี้ ผู้ชายบวชเป็นภิกขุ หญิงบวชเป็นชี หรือ แม่ชีที่พระโสณเถรบวชในคราวนั้น คงอยู่ที่ที่เรียกกันว่า สระบางควายใหญ่ หรือ โสนใหญ่ ที่นั่นยังมีที่ที่เรียกกันว่า ศาลแม่ชี คงเรียกกันว่า ศาลแม่ชีแล้วเลื่อนมาเป็นศาลแม่ชี คือ ชีที่บวชกันนานเข้าก็ตาย ผัง หรือ เผกกันใกล้ ๆ นั้น คนที่ตายแล้ว ไทยลว่า ลาวเดิม เรียกว่าสาธ ผู้เป็นแม่ชีย่อมเรียกเป็นธรรมเนียมว่า “สาธแม่ชี” แล้วเลื่อนมาเป็น “ศาลแม่ชี”

พรหมชาลสูตร มาในทีมนิกาย สิลขันธวัคค พระไตรปิฎกเล่ม ๘ หน้า ๑-๖๐ มีใจความคือ จุฬสัล สิลเล็กอันได้แก่สัลหามัชฌิมสัล สิลกลาง อันได้แก่สัล ๘ และสัล ๑๐ มหาสัล สิลใหญ่อันได้แก่ภิกขุปาติโมกขสังวรสัล และภิกขุณีปาติโมกขสังวรสัล พระโสณเถรได้แสดงธรรมเนียมรักษาสิลและสอนให้กระทำไว้ ฉะนั้น พิธีรักษาสิล ๕ สิล ๘ ประจำวันพระจึงมีปรากฏอยู่ในหมู่คนไทยทั่วไป และไทยทุกชั้นได้รักษาประเพณีมาตลอดกระทั่งปัจจุบัน ที่พิเศษเห็นได้ชัดก็คือธรรมเนียมบวชชีไว้ อย่างคำปรารภของท่านว่า ผู้หญิงไม่ต้องปาราชิกแพ็ดตลอดชีพ คือว่าถ้าผู้หญิงจะบวชเป็นภิกขุณีต้องมีพระภิกขุณีเป็นอุปัชฌาย์ และเมื่อบวชแล้วสึกออกไปถือเป็นปาราชิกกลับมาบวชอีกไม่ได้ แต่ถ้าถือบวชเป็นชีแล้ว แม้จะสึกหรือมีศีลขาดก็สมათานถือใหม่ได้ เพราะไม่ได้บวชตามวินัยจึงไม่เป็นผู้ชื่อว่าพระภิกขุณีตามพระวินัยและสังฆกรรม ทั้งในเวลานั้นก็ไม่มีพระภิกขุณีมาด้วย จึงบวชพระภิกขุณีไม่ได้ ไทยจึงไม่มีพระภิกขุณี กระทั่งถึงปัจจุบันนี้

--- ❖ ---

๒ มีชื่อครบทั้ง ๕ องค์ คัมภีร์ญาโณทัย มีว่า อุดตปณจเม ภิกขุ คเหตุวา แปลว่า นำภิกขุทั้งหลายมีตนเป็นที่ ๕ แต่มีชื่อเพียง ๒ ในที่นี้มีครบ ดูตามนี้จะเห็นว่า พระเจ้าอโศกมหาราช ไม่ใช่ส่งพระมาส่ง ๆ ทรงส่งมาพร้อมทั้งข้าราชการ พราหมณ อุปาสก อุปาสิกา สามเณรพร้อม บังเอิญท่านจดกันไว้ มิฉะนั้น จะไม่รู้รายละเอียดดอย่างนี้ ใครว่าข้าพเจ้ามง่ายก็ยอม.....ที่ได้เชื่อหลักฐานอย่างนี้ จึงแน่ใจว่าไทยมีลายสือไทยมาแล้ว และกระเบื้องจารเหล่านี้ไม่มีมนุษย์คนใดในโลกรู้เรื่อง จะเขียนไว้หรือแต่งกันได้ในสมัยนี้ จะขอคิดอย่างการเมืองสักหน่อย.....เท่าที่พระเจ้าอโศกมหาราชทรงส่งมา ทั้งพระภิกษุ พราหมณ ข้าราชการผู้ใหญ่ถึงชั้นอมต พร้อมทั้งสามเณร และพลเรือนอุปาสก อุปาสิกา ทรงมีพระราชประสงค์ ดีเหมาะสมสาสนูปถัมภกเอกของโลกต้องการฝึกแบบอย่างทุกชนิดทั้งพุทธจักร พราหมณจักร อาจมีพระราชประสงค์ทางการเมืองเข้ามาด้วย คือ เปลี่ยนระบอบไทยทั้งหมดให้เข้ากับปาตลิสบุตรเหมือนลังกา หรือ สิงหลทวิป แต่พระเจ้าโลกลว่าราชาธิปดินั้น ทรงเข้าพระทัยดี จึงเดินนโยบายพระราชไมตรีอย่างเพื่อน เช่น พระเจ้าทัตไทยทองทรงดำเนินงานมาแล้ว คือ ทั้งพระองค์เมียลูกถือเป็นเพื่อนกันหมด แต่ไม่ให้พราหมณ หรืออมาตยพลเรือนเข้ามาเกี่ยวข้องในทางการเมืองภายใน ส่วนอื่น ๆ ทรงหนุนบำรุงด้วยดี เช่น สร้างวัดถวายพระโสณุตตรตลอด กระทั่งทรงจัดแจงบ้านต่าง ๆ ให้พราหมณ อมาตย พลเรือนอยู่ ได้ทรงไล่บาตร ทรงจัดกฐิน ต่อไปจะ

โลกว่า พร้อมวัน ก้านตา หม่อมเมียเข้าออกต่อ โสณ ฌานีย ภูริย อุตตร มุนีย (๒๑๐/๑)
โลกว่า กับ วัน ก้านตา ขอใส่ปณท วันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปี ๒๓๖ (๒๑๐/๒)

“ญาณจรรณ เมื่ออุปสมบทวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ ปี ๒๓๖ โสณอุปัชฌาย อุตตร สวดญัตติจตุตถกัมมจา
แรกมี ๑๐ คน ตัวคน (ที่) หนึ่ง องค์ฌานีย สอนอนุสาสน ๒ ปี จบ ๓ ปีฎก (๒๖๕/๑) ญาณจรรณ อุปัชฌาย
ให้อุปสมบท คนพันคน ๓๕ วัน ให้บวชสามเณร ๑๕๕ องค์ ๑ เดือน บวช ฌึงเปนชีอุบาสิการ้อย (คน) ภิกขุณีไม่ได้มี
จึงถือศีลสิกขาบท ๘ อย่าง โสณ สอนว่าง่ายดี ไม่ถือภิกขุณีปาติโมกข มิต้องปาราชิกแพ็ดลอดชีพ (๒๖๕/๒)

ญาณจรรณ วันให้เขียน คำเล่าของ (โสณ) อันให้ชายผนวชภิกขุแล้ว มิให้นางชีเปนภิกขุณี โสณว่า
ภิกขุณีมิได้มาด้วย ให้บวช (เปนภิกขุณี) มิได้ (๕๑๑/ด้านข้างทั้ง ๔) ญาณจรรณ พังโสณ เล่าว่า โมคคัลลีให้โสณบวชชี
ไม่มีภิกขุณีสงฆ บวชไม่เปน ภิกขุณีตามวินัยบัญญัติ (หมุ) นางสาเกยานีหำร้อยที่แต่งผ้ากาสาขครั้งหนึ่ง ที่บวช
ตันชีที่ก่อนเปนภิกขุณียังรอกรัมมัม แต่ ๖ เดือนแล้ว มาถึงปามหาวัน ที่ นอกชุมประตุ ภูฎการ ศาลา (๕๑๑/๑)
ปชาปตีโคตมีตันชี ยืน ร้องให้ปากแก่อานันท ว่า สัมพุทธไม่ยอมมาตุคามบวชในรัม (ม) วินัย อานันทเถรให้คอย
เข้าอกควาไม่ยอมถึง ๓ ครั้ง อานันทขอเพื่อให้มาตุคาม ทำให้แจ้งมคคผล พุทธกล่าวครุรัมมแปดอย่างให้สาเกยานี
เปนภิกขุณี เมื่อเปนนักบวชคอย ครุรัมม ชีเปนผู้บวชคอยเช่นนั้น (คือคอยภิกขุณีสงฆเหมือนสาเกยานีคอยครุ-
รัมมคราวนั้นเช่นเดียวกัน) (๕๑๑/๒)

ญาณจรรณ พังโสณเล่าชีสาเกยานีนั้น อันเถรอนันท (เรียนครุรัมมจากพระพุทธเจ้า) ไปบอก (ครุรัมม)
ให้ตัน คือ ชี (สาเกยานี) ปชาปตีโคตมี รับเอา อันเถรราหุลจำนำไปว่าให้พิมพาแม่รับเปนภิกขุณี ที่เหลือ เเถอื่น อัน
ว่าให้พังเปนภิกขุณี ตรงนอกชุมประตุภูฎการศาลา ปชาปตี(โคตมี) พอ (ออก) คำรับครุรัมม (จาก) อานันท (เถร)
เปนอุปสมบท (ภิกขุณี) มิเห่นพุทธ (๕๑๒/๑) ต่อมา ภิกขุณี (โจทพระเถรีปชาปตีโคตมี) ว่าไม่มีอุปัชฌาย (ไม่มีอาจารย์)
พุทธ (รับ) ว่า เรา เปนอุปัชฌาย อาจารย์ ผู้ บัญญัติ ให้ครุรัมมแก่ปชาปตีโคตมีจึงยอม (ให้รวมภิกขุณี) สงฆ โสณว่า พุทธ
แล โมคคัลลีว่า ภิกขุณีจักสันเมื่อพุทธกาลพันปีกว่า เหล่าสาเกยานีบวชรอเช่นไร ชีบวชรอภิกขุณีสงฆ เช่นนั้น โมคคัลลี
ไม่สงภิกขุณี (สงฆ) มา ชีคงบวชอุภิกขุ (สืบภิกขุณี) ตลอดไป (๕๑๒/๒)

โลกกนลว่า นางก้านตา กับ วัน พร้อมพี่น้อง ต้อนรับ เถร โสณ ฌานีย ภูริย อุตตร แล มุนีย ให้
(๑๓๕/๑) มนขอมพิสสณ^๒ เอ็น ขอมเลย (ขอม) เมือง คุมสังวัตมหาราตุ^๓ เริ่มปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๓๖ เดือน
๕ ขึ้น ๑๐ ค่ำลงหลักวัด (๑๓๕/๒)

โลกว่า^๔ พร้อม วัน ก้านตา เข้าถามโสณ เรื่องพุทธอนุญาตผ้ากฐิน โสณเล่ากฐินวิธี พุทธอนุญาต
กาลออกพัสสา หนึ่งเดือน (๒๐๖/๑) กฐินทำ ด้วยผ้าใหม่ ด้ายผ้าไม่เป็นนิสัคคีย ผ้าบังสุกุล ผ้ดลาด ผ้ทำ
(คือตัดเสร็จ) ในวันนั้น ผ้อุตตราสงค อันตราสก สังฆาญี กวนผืนใดผืนหนึ่ง อันภิกขุรูปหนึ่งคลองแล ถามเล่า วันขึ้น
๒ (ค่ำ) เดือน ๕ (ปี พ.ศ. ๒๓๖) (๒๐๖/๒)

--- ❖ ---
เห็นทรงประกาศใช้กฎหมายห้ามประทุษร้ายทั้งวัด พระสงฆ์ บุคคลมีโทษถึงตาย มีพระพุทธรูปจารึกศีลหมายสุวัณณภูมิ ในหนังสือเมืองทอง
มีแปลจารึกพระเจ้าอโศกระบุดำว่า กัมโพช แปลว่า ทองเหมือนคำว่าสุวรรณ อันแปลว่า ทอง เมืองทองสุวัณณภูมิคงเป็นชื่อเดียวกับกัมโพช
(นี้ ที่เข้าใจผิดมาอย่างนี้ คงไว้เพื่อยืนยันเข้าใจผิดนั้น)

^๑ แผ่นนี้ พระญาณจรรณ ดี เขียนทีหลัง เห็นเรื่องอยู่ตรงนี้ จึงนำมาใส่ตรงนี้

^๒ เอ็น ไทยลว่า ลาวเดิม เรียก ๑

^๓ วัดนี้อยู่ที่บ้านใหม่ บริเวณคูบัว พบและเก็บอิฐได้ ๒ แผ่นมีลายใช้นิ้วมือเขียนว่า ศิมหาราตุจึงแน่ใจและได้พบหินลายไม้
เป็นรูปใบสีมาที่บ้านใหม่นี้ด้วย เวลานี้ยังเก็บไว้ยืนยันใบสีมาพระอุโบสถครั้งแรกนั้น ๑

^๔ อาจมีธรรมเนียมมาแต่ครั้งนี้ กฐินจึงมีการถามวัดมีกฐินหรือไม่ แล้วจึงงอนมา ๑

โลกว่า ว่า ปีนี้ ผ้าไม่มีพอผ้าทำกฐิน ไว้ปีหน้า สั่งให้ ปลุกฝ้ายหมื่นห้าในทุ่งหลวง (๒๐๓/๑) ได้แล้ว^๑ ให้ฉุ๊งข้างในห้าสิบ หาในฟืมทอผ้า ทำเป็นผืนใหญ่พอกฐินปีหน้า (๒๐๓/๒)

โลกว่า^๒ สุวณณภูมิ ตวัน ก้านตา พร้อมอุ้มผ้าทอดกฐินในหน้าสงฆ ในแพอุโบสถ^๓ สระน้ำ ขึ้น ๑๐ คำ เดือน ๑๒ ปี ๒๓๓ นี้ (๒๐๘/๑) ผ้ากฐิน โสณ ตัดทำอันตรายาสกคลองกฐิน ที่ เหลือแจกให้ภิกษุสามเณรว่าให้ใช้เป็นอดิเรก (จีวร) ท่านว่า ทอดกฐินทุกปี (๒๐๘/๒)

ปฐม สัชฌายสังคีติ สังคายนา ณ สุวณณภูมิ=ไทย

อินทปญญิกขุ เล่าเมื่อสังคีติครั้งที่หนึ่งในสุวณณภูมิ ดันโลกว่า ให้มนขอมพิสสนุกิดสังพุทธนิมิตเอาไว้ ใช้ปูนขาวส้างนั่งเทศนาอย่างไม้หอม (พระพุทธรูปจันทนสาร) (๕๑๘/๑) (หัน) หน้าวันโอก ที่โรงชุมภิกขุ นั้น ท่านโสณลงคุณ มี อิติปิโส (ภควา เป็นต้น) ลงทั่วตัวว่าเป็นที่แทนองควรพุทธองค์ พากิขุกราบ (แล้ว) สัชฌายปาฐ (สวดพระบาลี) (๕๑๘/๒)

(ทนต์มโน) โทน เล่าลงตรงพุทธกาล (ล่วงหน้า) ๒๓๕ โสณ ฌานีย ภุริย อุดตร มุนีย (พระเถระ ๕ องค์มาแล้ว) โลกว่า (ให้) ส้างวัดมหาธาตุถวายแล้ว (๕๕๔/๑) (กำลังสร้างอยู่) องค์โสณ ฌานีย สอนวินัยธัมม พุทธวจน เहां ภิกขุ สามเณร หัดสัชฌายหมู่ แต่เมื่อพุทธกาล ๒๓๖ (๕๕๔/๒)

ทนต์มโน โทน เล่า โสณ ฌานีย สอนภิกขุ กล่าวเสียงคำมคร ว่า คำช้า (ฯ) ทวน ท่อง จำ ดี ถูก (แล้ว) เอา มังกล (สูตร) รตน (สูตร) กรณี (ยสูตร) ขันธ (ปริตตสูตร) เอา ธัคค (สูตร) ครั้นกล่าวรวมกันพร้อมด้วยเสียงเข้า (กันแล้ว) เहांซ้อมสวด (พร้อมๆ กัน) (๕๕๕/๑) องค์โสณ ฌานีย ภุริย อุดตร มุนีย ญาณจรณ หัวภิกขุ (ชุด) ดัน ๓๐ นั่ง (ประ) จำที่ในโรง (ชื่อ) ว่าธัมมสภา เมื่อขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๓ (ปี) พุทธกาล ๒๓๖ ทำพิธี (ซ้อม) สัชฌายธัมม^๔ ภิกขุ แล สามเณร ฟัง ๕๕๐ (๕๕๕/๒)

^๑ อาจเป็นประเพณีกฐินไทยอย่างหนึ่ง ที่มีชื่อว่า จุลกฐิน ฯ

^๒ อาจเป็นต้นแบบประเพณีทอดกฐินกันมากระทั่งปัจจุบัน และประเพณีทอดกฐินนี้มีทุกชั้นตลอดทั่วทุกคนและทั่วราชอาณาจักรไทย ทราบว่ามีแต่เมืองไทยเท่านั้น ไม่มีในถิ่นแดนและคนชาติอื่น ฯ

^๓ สระนี้ อยู่ระหว่างวัดโขงกับหนองวัดปัจจุบัน คนยังเรียกกันว่า สระโบสถ์ ขณะนั้นเมื่อพระสงฆ์ชุดนั้นๆ มาอยู่วัดปุณณารามที่พระเจ้าทัพบไทยทองสร้างนั้นคงไม่ได้ฝังลูกนิมิตทำสีมา พระพุทธเจ้าทรงบัญญัติพระวินัยเมื่อพรรษา ๒๐ แล้ว จึงน่าจะยังไม่มีพิธีทำลูกนิมิตสวดผูกสีมา พระเถระชุดนั้น คงเห็นว่าวัดปุณณารามไม่มีนิมิตและสีมา จึงพอ พระราชโองการให้สระน้ำ โดยทำแพใหญ่ หรือเรือขนานหลายลำให้ใหญ่พอปักหลัก เรียกว่า อุทกุเขปสีมา คือสีมาน้ำตามพระพุทธานุญาตให้ใช้ทำสังฆกรรมต่าง ๆ กระทั่งสร้างวัดมหาธาตุสำเร็จ แต่ก็คงใช้กันต่อมา เมื่อพระภิกษุมิมากทำอุโบสถในโรงอุโบสถเดียวไม่หมด ก็แบ่งกันมาทำในสีมาน้ำบ้าง จึงเรียกกันว่า สระโบสถ์ ตลอดมากระทั่งทุกวันนี้

ในที่นี้ท่านเขียน สะ ไมใช่ สระ อย่างปัจจุบัน สะคงเป็นคำไทย เช่นคำว่า สะพัง ตะพัง มียื่นยื่นอยู่ เมื่อคำบาลีว่า สร เข้ามา ซึ่งมีเสียงใกล้เคียง ๆ กัน นักปราชญ์ไทยเลยเขียน สระ สระน้ำไทยจึงกลายเป็น สร สระ บาลีไปอย่างที่ปรากฏในปัจจุบันนี้

^๔ ตลอดมาท่านได้จดเล่าไว้จึงรู้เรื่องได้ ประเพณีสัชฌายนี้ยังคงอยู่ถึงบัดนี้ที่เทศน์และสวด “แจ้ง” เป็นแบบสวดสังโยค สวดซ้ำ ๆ อย่างท่านเขียนเล่าไว้ ในการเทียบเสียงและคำไทยกับคำมครนั้นคงยากลำบาก เพราะคนละภาษา คนละความ พระเถระชุดนั้นได้พยายามมาก แม้พระไทยซึ่งก็ทรงความอดสาหะใหญ่ จึง ฟัง จำ ท่อง สวดสัชฌายะ กว่าเจ้าเข้ากันได้กับคำชาวมครและไทยด้วยกันเอง ถึงกระนั้นก็ยังรับดำรงสืบกันมาได้ ทั้งมีอยู่ในหมู่พระสงฆ์ไทยเท่านั้น ตอนนี้ เป็นเพียงจัดทำคณะซ้อมสวด หรือสัชฌายะ เริ่มพิธีจริงกันในปีต่อไป กระนั้นก็ยังก่อนสังคายนาครั้งที่ ๔ ที่ลือหล ลังกาทวีป ซึ่งไม่ได้ลงคัมภีร์ต่าง ๆ จึงไม่ปรากฏเรื่อง ปรากฏแต่ในประเพณี “แจ้ง” ของพระสงฆ์ไทย

อินทปณฺณโณ (อิน) เล่า โสณให้ญาณจรณซ้อมภิกขุดีแล้ว^๑ โลกัวให้สร้างศาลาพอลิกขุ (ซึ่งพระ) โสณ (เห็นว่า) พอลิกขุ (ละ) ๕๐ โสณ ให้เริ่มพิธี (สงฆ) สังคีติ^๒ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ พุทธกาล ๒๓๗ (๔๕๖/๑) ฦิง ๒,๓๒๔ คน ชาย ๓,๓๖๕ (คน) ฦิงหาปิตทถวายเข้า ขุนไทยโลกัว ให้คนชายปจํที่ ๒๐๐ ฦิง ๗๕ ทำสอาดศาลา (๔๕๖/๒)

อินทปณฺณโณ (เล่า) สังคีติ เณรโสณ อุตตร ฦานีย ฦุริย ฦูนีย มีญาณจรณสังฆายนำ ให้หมุ่ภิกขุว่าตาม เมื่อกล่อ่งปากดีแล้ว ให้ว่าหมุ่ สวด มา มา ได้ ๑๐ เดือน โสณ (ว่า) เปนดี ภิกขุไทยทำได้ (แล้ว) (๕๑๕/๑) นานมา มี ชีถึง ๒ พัน ขอเป็นผู้เข้าสังฆายสังคีติพิธี โสณว่าให้ (สวด) ตามภิกขุสงฆ ฦิงชายพา (กันมา) ดูว่า พระทอง พระเงิน พนมมือว่า (สวด) (๕๑๕/๒)

^๑ ขอเล่าตอนนี้ เมื่อพระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าในกาลที่ทรงบัญญัติกรรม ๘ เป็นอุปสมบทภิกขุนี้แล้วตรัสพยากรณ์ ลัทธิธรรมพระพุทธศาสนาว่า ตั้งอยู่ได้เพียงพันปี เป็นที่รู้จักกันทั่วตลอดมาถึงกาล พ.ศ. ๑๐๐ เสร็จสังคายนาครั้งที่ ๒ แล้ว พระสงฆ์อรหันตจีณาสพและอวโลกิตโพธิสัตว์ทั้งหลาย (ผู้จะตรัสรู้ในอนาคต) หวังให้พระพุทธศาสดารองอยู่นานกว่านั้น ได้พิจารณาเห็นร่วมกันว่า ต้องนำไปประดิษฐานไว้ ณ ต่างประเทศ เห็นร่วมกันว่าดินแดนสองแห่ง คือ ลังกาสีหฬทวีป และแหลมทองสุวรรณภูมิซึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าเคยเสด็จและตรัสถึงแล้ว โดยเฉพาะท่านเมตเตยยโพธิสัตว์ได้พิจารณาเห็นว่า แหลมทองสุวรรณภูมิจะยั่งยืนมากกว่า ได้พินิจถึงภูมิประเทศและชาวชนเห็นว่าลังกาใกล้กับชมพูทวีปอาจเป็นไปได้ง่าย ส่วนสุวรรณภูมิคนไทยนั้นห่างกันมาก ซึ่งอาจไม่คุ้นชินกับภาษาพระไตรปิฎก เมื่อคิสมหาพรหมรับได้จุติมาเกิดและอุปสมบทเป็นพระมหาโมคคัลลิตตดิสสเถระแล้ว มีโอกาสแน่ จึงตกลงรับภาระธุระมาเกิดรองรับตั้งสืบต่อ และสร้างปัญญาบารมีทางปฏิมากรรม ได้ชวนบริวารซึ่งเคยทรงจำไตรปิฎกทั้งบาลีและอัฐกถาเป็นนิสัยแล้วมารอ ร่วมกัน เพื่อฟังมุขปาฐะจากพระเถระจะทรงจำได้ง่าย ท่านคลังธรรมวินัย ซึ่งจักไปเป็นพุทธอุปฐากผู้มีชื่อว่า ทองดี ญาณจรณ คู่อัคคสาวกขวา ช้าย มารับสืบเพศตามเถระและภิกขุ ออกเผยแผ่ต่างถิ่น ชื่อทองวน ฦมมฺสุนนฺท ผิว กจฺจายน พร้อมกับองค์อื่น ๆ ส่วนตัวท่าน ซึ่งเขียนไว้ในกระเบื้องจารว่า “ผู้เมตเตยยมาคอยตั้งพุทธศาสนามัน” ต้องถางป่า จัดวางแบบวัด อุโบสถ นิมิต สี่มา สลักหิน ทำปูน หลอมแร่ ฯลฯ กระทำกิจนอกจากกัน-ถวีสถาธุระมักต้องผิตวินัย จึงต้องครองเพศฤๅสัถ์เป็นนมนขอมพิสสนุ ได้ออกแบบสร้างพระพุทธรูปไว้มากมายตลอดเวลาที่มีเรี่ยวแรงอยู่ (รู้ได้ตาม ความรู้ไทย คือ วิชา หรือ ความรู้สืบอกไม่ใช่มันทั้งหลับและตื่น)

^๒ ครั้งนี้เป็นคณะสังฆายสังคีติพิธีจริงและเป็นการวางแผนอีกอย่างหนึ่ง เป็น “สวดมนต์” เป็นทั้งในพิธีการไหว้พระสวดมนต์ เจริญพระพุทธมนต์และพิธีการอื่น ๆ เช่น ถวายพรพระ อนุโมทนาวิธี แม้นในพิธีบำเพ็ญกุศลต่าง ๆ เช่น โกนจุก ทำบุญอายุ ตลอดถึงพิธีการศพ เช่น สวดมาติกา สวดอภิธรรม ๑ พระกัมภีร์และสวดหน้าไฟ

ส่วนในลังกาสีหฬทวีป พระมหินทเถระ พระอิฎฐิยะเถระ พระอุตตฺติยเถระ พระภักทสาละเถระ พระสัมพลัตเถระ สุนนสามเณรลูกสังฆมิตตา ทั้ง ๖ มีฤทธิ์มาก มีอภิญญา ๖ และภักทกะ หรือ ภันทกะ อนาคตามีอุบาสก ณ วันเพ็ญ เดือนเชษฐมาส คือ เดือน ๗ ปี พ.ศ. ๒๓๖ ไปโดยทางอากาศ ลงพัก ณ ฦุเขามิ ๘ ถ้ำ ชื่อ มิสสกบรพต ได้พบพระเจ้าเทวานัมปิยคิสสซึ่งทรงล่าเนื้อ ณ ที่นั้น ได้สนทนารู้เรื่องแล้วทรงอาราธนา ได้แสดงจุลลหัตถิปปโตปมสูตรให้ตั้งอยู่ในสรณ ๓ แล้วเชิญเข้ากรุงอนุราธบุรี ถวายปราสาทชื่อ มหาเมฆวันณิยะเป็นสังฆาราม เมื่ออุปสมบทชาวลังกาเป็นพระภิกขุมากแล้ว ได้ทรงสร้างอุปาราม (อารามพระสถูปบัญญัติพระบรมสารีริกธาตุ) เพื่อทำสังคายนา พระมหินทเถระได้เลือกพระมหาอิฎฐิยะเป็นผู้กล่าวเพราะทรงจำพระไตรปิฎกได้แม่นยำ เมื่อภิกขุบริษัท และราชบริษัทประชุมพร้อม ณ มณจปอุปาราม วันเพ็ญ เดือนกัตติก คือ เดือน ๑๒ ปี พ.ศ. ๒๓๘ พระมหาอิฎฐิยะได้กล่าวสวดพระไตรปิฎกมุขปาฐ เป็นสังคายนา ครั้งที่ ๔ ซึ่งเป็นแต่การกล่าวหรือสวดเช่นเดียวกัน แต่สวดองค์เดียว ไม่เป็นคณะสาธยาย หรือคณะสังฆายสังคีตอย่างไทย และสังคายนาครั้งที่ ๔ นี้ พระมหาอิฎฐิยะกล่าวสวดเป็นแบบมุขปาฐทั้งบาลีและอัฐกถา จบในระยะเวลา ๕ เดือน บางแห่งว่าไปจบ ๕ เดือน เมื่อจบแล้ว องค์อื่น ๆ ที่จำได้ก็ทงสวดสาธยายสืบ ๆ กันต่ออีก ในฦาโณทยปกรณท่านกล่าวว่า อนิยมิตตกาล คือ ไม่กำหนดกาลจบ

พระมหาอิฎฐิยะกล่าวสวด และแม้องค์อื่นกล่าวสวดต่อคงกล่าวมุขปาฐพระไตรปิฎกตลอดถึงอัฐกถา ซึ่งชาวลังกาคงฟังไม่รู้เรื่อง พระมหินทเถระเป็นต้น จึงแปลมหาอัฐกถา มูลภาษา คือ ภาษามคธเดิมเข้าสู่ภาษาลังกา ที่มีชื่อว่า สีหฬกฐกถา

จารึกคำไทยประกาศ “วัด”

หรือพระราชทานวิสุงคามสีมา ครั้งแรก

แผ่นประกาศถวายวัดศรีมหาธาตุแดนละว้ายาว ๒๗ นิ้ว กว้าง ๑๑ นิ้ว ซึ่งพระเจ้าโลกลาวเขียนระบุชื่อพระอรหันต์ ๕ องค์ คือ โสณ ฌานีย อุตร มุนี ปี พ.ศ.๒๓๘ อาจเป็นแบบพระราชทานวิสุงคามสีมาในกาลต่อมา ซึ่งถือได้ว่าเป็นแบบพระราชโองการพระราชทานวิสุงคามสีมาฉบับแรก ดีที่สุดก็คือ เหลือและคงอยู่มาให้พบได้กระทั่งกาลบัดนี้ก็ ๒๐๐๐ กว่าปีแล้ว

ส่วนแผ่นประกาศสร้างวัดซึ่งมีชื่อমনขอมพิสณุชัตเจนและอื่น ๆ นายชัยพร ฐวานนท์ กับนายทหารชุดที่หนังสือพิมพ์ลงว่าเบิกเงินพลาธิการมีเรื่องถึงจับกุมนำไปขาย ร.อ.หลวงอำรุงประชากิจ บอกว่าได้ ๕๐,๐๐๐

แผ่นจารึกพระราชโองการพระราชทานวิสุงคามสีมา

๑. โ ล ก ก น ล ว้า ก้าน ดา เทวี ทั้ง สอง สู้สร้าง วัดศรีมหาธาตุแดนละว้า
๒. คน (ไทย) ละว้า เมืองไทยให้อรหัน (ต) อง (ค) โสณ (โสณชัตเจน)
๓. ฌานีย ฎริย อุตร มุนี ปี ๒๓๘ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (ช่อนกัน)
๔. อ้น เป น พุ ท ธ บุ ช า แ ล (หรือ เทอญ)

โลกกนลว้า ก้านดาเทวี ทั้งสองสู้สร้าง วัดศรีมหาธาตุแดนลว้า คนไทยลว้า เมืองไทยให้อรหัน (ต) อง (ค) โสณ ฌานีย ฎริย อุตร มุนี ปี ๒๓๘ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) อ้นเปนพุทธบูชา เทอญ (๔๕๕/๑) โลกกน ก้านดา มนขอมสพิสณุ (ขอม) เจย (ขอม) เมือง (ขอม) สอน คนพ้นกับหมื่นคน มนขอมสร้าง (องคพุทธ) มารแพ (องคพุทธนัง) เทสณา (และองคพุทธนัง) สมาริ องคโสณ ฌานีย ฎริย อุตร มุนี กำหนด (ส่วนและสาธยายปริตต) (๔๕๕/๒)

โลกกนลาว เมืองสุวรรณภูมิ ผู้โปรสหาหม่อมเมีย (ก้านตาเทวี) ผู้สร้างตัวอุโบสถเสดแล้วเมื่อเดือน ๕
 ตั้งเจดีย์ใส่ปรมธาตุพุทธอรหันตสงฆ แล้วขึ้นชื่อวัดศรีมหาธาตุแดนลาว จัมนขอมพิสสนุจากร่างวรพุทธรูป แล้วหา
 อรหันตสงฆ องค์โสณ ฌานีย ภูริย อุตตร มุนี ให้ผูกถุกนิมิตต ขันธสีมา เสดแล้ว นิมนตทั้งห้าให้เข้าอยู่จำวาสสาแล้ว
 โดยพรหมจริย สุขสราญ สุนันต์ดี สมัคคี เว้นชั่ว สงมชอบโดยดี พุทธศาสนาเผยทั่วดินสุวรรณภูมิ^๑ โสณ อุตตร
 (เป็นต้น) สอนธัม เรียนทั่วราชวงศลาวแลผู้มั่งธัม ใจมีปราณาโลกุตตรภูมิ ท่าน (ให้) ลู เหน้จั่งตลอด โลกทั่วให้
 ขุนเสมียนจางพูดไว้ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๓๘ (๕/๑) โลกกนลาวราช สุวรรณภูมิ ออกประกาศกฎหมายลาว
 เมืองทอง แม่ทวยไทยลาวผู้ผิดในสงฆ (อุ) โบสถ อาราม วิหาร พระพุทธรูป เจดีย์ วัดอุ้นถาวร ผู้ผิดทุจริตร้าย
 กาดในตัวคน สัตต ช้าง ม้า ควาย งัว สวน ไร่ นา เรือน บ้าน ถิ่นฐาน เรือ แพ สวน ไม้ เผือก มัน ถั่ว งา ข้าว ท่าน
 ให้ถุกขุนพิศุจจริงชี้พยานหลักฐานแล้ว ท่านให้ใช้ค่าปรับแล้ว แม้นั้นใช้ ท่านให้ฆาดโทษไว้แล้ว แม้นั้นขึ้นทำชั่ว ท่านให้
 เจียน สักหน้า ว่ามันทุสร้ายของคนอื่น มันผู้ไม่เชดคร้ามผิดนั้น เมื่อมันขึ้นกลับก่อความร้าย ท่านให้ขึงลนไฟกองปวย
 เจบปวดแล้วมัดคตตาก แดด ลม ฝน ทรมานให้สมกับในโทษ (แล้ว) ปล่อยให้มันเปนอิสร ผู้ร่วมผิด ผู้อวยวิธีทาง
 ให้ช่วยขวนขวายให้ปทุสร้ายผู้มีธัมไม่เกรงกลัวข้อร้าย ท่านให้มัดมันฐานรู้ร่วม รู้ทุสสงฆ องค์อรหันตหัวหน้าหมูกิกขุ
 ในอุโบสถ อาราม ให้เปนข้าในกิกขุ รับใช้กิกขุ แม้สามเณรเปนสิส (เปน) คนงาน ทุกอย่างมิให้ขัดขึ้น แม้นั้นขัดขึ้นกิกขุ
 สามเณร โทสมันตายแท้ ขุนเสมียนใหญ่จาง (พูด) พุทธกาล ๒๓๘ (๕/๒)

^๑ พระเถระ ๕ องค์ ท่านเป็นพระอรหันตข้อมแตกฉานนิรุตติปฏิสัมภิทา คือ พูดต่างภาษาได้ โดยเฉพาะคือภาษาไทย ท่าน
 จึงสอนได้ และสอนวิธีไหว้พระสวดมนต์ให้ทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ สำหรับวิธีไหว้พระและสวดมนต์ เสียงชาวมครและเสียงชาวไทย อาจลง
 กันไม่ค่อยได้ เพราะเสียงชาวมครพูดวิปหรือชาวมครออกเสียงกล่าวเร็วและเร็ว ส่วนไทยพูดช้าและลิ้นแข็ง แต่ท่านก็ปรับเข้ากันได้ คือ สวดที่
 เรียกกันว่าแบบสังโยค ซึ่งพระมหานิกายยังสวดกันอยู่กระทั่งทุกวันนี้ อนึ่งอาจสอนกันในตอนหัวค่ำตามเยี่ยงอย่างพระพุทธเจ้าประทานโอ-
 วาทแก่พระภิกษุทั้งหลาย ในหัวค่ำ ซึ่งเป็นธรรมเนียมบอกหนังสือคำกันมา เพิ่งเลิกกันเมื่อสมัยมีการเรียนนักระหม่อมกันแล้ว นอกจากประ-
 กาศใช้กฎหมายนี้แล้ว ยังทรงประกาศกฏศีลหมายสุวรรณภูมิ เจอจาริกอยู่หลังพระพุทธรูป ๒ องค์ (เท่าที่พบและมีอยู่) คือ คำสมาทานศีล ๕
 ทรงเขียนเอง (หรือให้เสมียนเขียน หรือให้ขอมเขียน) ว่า กฏศีลหมายสุวรรณภูมิ โลกกนลาวราชูปดีพุทธกาล ๒๓๘ ปาณาติปาตา ฯลฯ
 สมาทียามิ พระพุทธรูปในกาลนี้ เท่าที่พบเห็นมีอยู่หลายแบบ คือ แบบปางบริษัท ๔ แบบปางสมัย ๔ และแบบปางแสดงธรรมจักร หรือ
 ปฐมเทศนา (อาจมีปางมารพ้ำ ซึ่งดวงนอธราชได้ทำต่อมา ปางขอฝนหรือพระพุทธรูปไม้จันทน์ ซึ่งพระเจ้าทับไทยทองได้รับมา ปางลีลาไสยา
 ที่พระเจ้าทับไทยทองทำ ณ ถ้ำผาโถ ปางนั่งห้อยพระบาทที่พระปูลณทำในถ้ำฤๅษีและปางเสด็จโปรดสัตว์หรือปางลีลา ซึ่งมีอยู่ในถ้ำฤๅษีเช่น
 เดียวกัน) พระพุทธรูปแบบต่าง ๆ เหล่านี้ เข้าใจว่ามนขอม ขอมเฉย ขอมเมือง ออกหัวคิดสร้างแบบและเป็นฝีมือด้วย เพราะพระพุทธรูป
 เหล่านี้ นอกจากมีที่คุบัวแล้ว ยังเห็นมีที่พงคึก ซึ่งอาจเป็นหัวคิดและฝีมือของมนขอมพิสสนุ เพราะมนขอมพิสสนุออกจากราชการแล้วไป
 อยู่พงคึก และสร้างวัดคงคึก และได้เจอพระพุทธรูปสมาธิเล็ก ๆ ขนาดพระกริ่ง มีทั้งเนื้อโลหะประสมทอง เงิน ทองแดง ซึ่งประสมอย่างไรไม่รู้
 มีโลหะอยู่เป็นแห่ง ๆ ไม่ปนกัน ที่เชื่อเป็นพระสมัยนี้เพราะลักษณะบอก ทั้งมีพลังแรง ซึ่งคนจับมีแรงดูดคล้ายไฟฟ้า และเคยพบทั้งเนื้อตะกั่ว
 เนื้อดินเผา ซึ่งมีขนาดเท่ากัน

พระพุทธรูปหมายเลขที่ ๔

พระพุทธรูปซึ่งทำสัญลักษณ์บอกพระนามพระเจ้า “โลก” ตาม หลักกรรม โลก คือ วัฏฏะ= วง ๓ คือ กิเลส, กรรม, วิบาก, ได้กระทำวนเป็น ๓ วง ซ้อนกัน ณ ประภาคมณฑลนั้น คือ หมายถึง โลก (โลก=พระ) พระเจ้าโลกว่า (เฉพาะองค์หมายเลขที่ ๔)

๑. พระพุทธรูปปางเอหิภิกขุ (พหูพจน์) ยกสองพระหัตถ์กวัก ที่ฐานข้างพระบาทมีวงล้อธรรมจักร และได้พระบาท คือ กวาง สมัยสุวรรณภูมิ

๒. พระพุทธรูปปางขอฝน นั่งคอ หันทรายแน่น หรือหันลับมิด จะเห็นส่วนเหมือนปางเอหิภิกขุพระเมาสีลัน สมัยสุวรรณภูมิ

๓. พระพุทธรูปปางขอฝนแบบแล่ง ไม่ได้ขัดเรียบ ดูส่วนพระพักตร์ยาว พระเมาฬีสูงขึ้นและมีพระรัศมีกลมแท่ง แสดง รุนตอมาคือสุวรรณภูมิปลาย ถึงไทยทวาลาว (ทวา)

๔. พระพุทธรูป ๔ บริษัต์ ด้านข้างขวาพระ-ภิกขุ ด้านซ้ายพระ-ภิกขุนี้ ด้านหน้าขวาของพระ-อุบาทก ด้านหน้าซ้ายพระ-อุบาทิกา (๒ นี้ อยู่ด้านหน้า)

๕. ด้านหลังที่ประภาคมณฑลแถวบนมีลายจารึกว่า กฐิสลหมายสุวรรณภูมิ และแถวล่างลายจารึกว่าโลกว่าราชาธิปตี ฯลฯ บนได้วงล้อว่าพุทธกาล ๒๓๘ จากนั้นคือจารึกสี่ล ๕

พระหินและรูปหินอย่างนี้ ก่อน พ.ศ. ๒๕๐๕-๘ มีพวกอุบาทว์อ้างว่าเป็นพวกศิลปิน เทียวสำรวจใช้สวานเจาะฐาน หินก็เป็นผองอ้างว่าซีเมนต์ หักคอ เอาหัวขายฝรั่งตัวโยนลงแม่น้ำเจ้าพระยามากต่อมาก ว่าของปลอมทุบเล่นเสียก็มาก ผู้เขียนเห็น-รู้ได้แต่นั่งสะอื้น

โลกว่า พร้อม ตวัน ก้านตา นำผ้ากฐินทอดหน้าสงฆ์ในอุโบสถ (วัดศรี) มหาธาตุ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ปี พุทธกาล ๒๓๘ (๑๐๕/๑) โสณ ให้ฉานียกลองผ้า และว่าปี หน้า ภูริย อุตตร มุนีย ตามลำดับพัสดตัว (๑๐๕/๒)

ขุนโลกว่า ขอสิรินทราให้ตวัน เมื่อเดือน ๑๒ ขึ้น ๑ ค่ำ วันอยู่ปี ๒๓๘ มั่นกันปี ๒ (๓๐๐/๑) โลกว่า สุวันณภูมิไปเถื่อนทอง ตวันไปเที่ยวตองตัวสิริน (ทรา) เมื่อเล่นเพลงจึงมันก่อน (๓๐๐/๒)

“โลกกน สุวณณภูมิ ผู้เป็นเพื่อนของอโสก ส่งพระดี ญาณจรโณ ไปสู่อินทรรัฐ (ให้) ขุนเสมียนเขียนสือฝากเพื่อนผู้พุทธสาวก เดือนสี่ แรม ๒ (ค่ำ) ปีมโรง พุทธกาล ๒๓๕ เพื่อเรียนสุดคันต (ปิฎก) วินัย (ปิฎก) อภิธัมม (ปิฎก) คอมนโคกัลลี พร้อมภิกขุ ๑๐ มีผู้เป็นสัททั้งสามเถรทอง สามเถรวน และสามเถรผิว เป็นเพื่อนในเรือเดินทางไป ขุนเสมียนเขียนคำในพุทธกาล ๒๔๐ (๔๒/๑)

ญาณจรณ ตัววันอธิราชมาหาถึงวัดมหาธาตุ กล่าวถึงเรื่องโสณเถรกล่าวแสนไพล เดือน (ไปเถิด) เป็นภูมิพลราชา เมื่อ (พุทธศาสนกาล) ๒๕๐๘ ปี สุวณณภูมิพื้นชื่อ เมื่อนั้นไม่มีคนรู้ความไทย ควรเขียนเรื่องให้รู้ตัววันว่า เดือน ๓ ขึ้น ๑ (ค่ำ) ปี ๒๓๘^๒ (๒๖๔/๑) คนพ่อชื่อขุนลือเลอ (ลว้า) คนแม่ชื่อนางอินสีทอง เมื่อแม่มีตนเดือน ๑๑ ขึ้น ๑๕ ค่ำ มโรง พุทธกาล ๒๑๕ ขอมเฉยว่า ตนผู้ผิดคน หัวใหญ่ผิดคน มือใหญ่ (ยาว) ถึงเข้ากวลเป็นพระขอม ผู้พุทธสาวก (ชั้น) ยอด (๒๖๔/๒)

ญาณจรณ เมื่ออุปสมบทวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือนยี่ปี ๒๓๖ โสณอุปัชฌาย อุตตรสวดญัตติจตุตถกัมมวาจาแรกมี ๑๐ คน ตัวคนที่หนึ่ง องค์มานิยสอนอนุสาสน ๒ ปี จบ ๓ ปิฎก (๒๖๕/๑) ญาณจรณ อุปัชฌาย ให้อุปสมบทคนคนพันคน ๓๕ วัน ให้อบวชสามเณร ๑๕๕ องค์ ๑ เดือน บวชญิงเป็นชีอุบาสิการ้อยคน ภิกขุนี้ไม่ได้มี จึงถือสืลสิกขาบท ๘ อย่าง โสณสอนว่าง่ายดี ไม่ถือภิกขุนี้ปาติโมกข มิต้องปาราชิก แพ้ตลอด (ชีพ) (๒๖๕/๒)

ญาณจรโณ เถโร เมื่อพร้อมภิกขุชื่ออ้อม ภิกขุถม ภิกขุเต็มอุ่น แลภิกขุเคลื่อน ภิกขุอิน ภิกขุขุย ภิกขุเถน ภิกขุกระต่าย ๑๐ คน (๒๖๑/๑) ญาณจรโณ มี สามเถรทอง (สามเถร) วน (สามเถร) ผิว พร้อมคนอื่น คนงานเป็น ๑๐ คน คันเรือ พราหมณอิสสรผู้โลกกนลว้าฝากสหายอโสก (๒๖๑/๒)

^๑ พระนามโลกลว้าพุทธบุตรพุนเจริญนี้ เห็นที่เสมียนเขียนไว้ว่าโลกกนลว บางทีแต่งเข้าเป็นศัพท์บาลี (ปาลี=โลกกน สว่างเห็น ดู ยาโก ไป เจริญ) เห็นมีจารึกตัวเทวนาครีตามริมวงล้อธรรมจักรพระพุทธรูปมีว่า ตริรัตนนา (นิ) ชาโต วาโห จานชว โลกกนยาโก อุปฉนทิ แปลว่า (โลกกนยาโก โลกลว้า พุทธบุตร พุนเจริญ) ให้ใคร่รัตนเกิดแล้ว และนำคนมืดทั้งหลายให้สว่างให้เจริญ เข้าไปขอบใจแล้ว พระพุทธรูปรุ่นนี้มั่นใจว่า พระโสณ พระฉานนิย พระภุริย พระอุตตร พระมุนี พระญาณจรณ มีส่วนหรือร่วมพิธีการเช่น นั่งแผ่เมตตาสู้องค์พระหรืออาจทำอะไรไว้อีกมากตามที่ท่านจะคิดว่าเป็นประโยชน์ พระพุทธรูปรุ่นนี้นั่งขัดตะหมาดเพชร ทรงจีวรกลับไม่มีสังฆาฏิ พระศกเส้นข้างเป็นเม็ดข้างที่นำแบบไว้ดังนี้เรียกว่าปางสมัย ๔ คือ ณ ที่ต่างๆ มีสิ่งแสดงอย่างนี้ คือ พระพุทธรูปพระองค์แจ้งทรงแบบของพลูหรือใบทองกลาง ประทับนั่งขัดตะหมาดเพชร ทรงจีวรกลับ ไม่มีสังฆาฏิ ณ พนักด้านในมีรูปเศวตฉัตร อันหมายถึงปางประสูติ ด้านนอกมีรูปพระเจดีย์หรือสถูป อันหมายถึงปางปรินิพพาน ข้างบนพระเศียรมีฉัตรหรือร่ม อันหมายถึงร่มโพธิ์ คือ ปางตรัสรู้ ณ ที่ฐานด้านหน้า มีรูปพระเบญจวัคคีย์ห้าองค์ และวงล้อธรรมคือ ปางแสดงธรรมจักรกัปปวัตตนสูตร ด้านขวาพระมีรูปผู้หญิงนั่งพับเพียบ มือขวาถือด้ามคบเพลิงชูขึ้น มีตัวหนังสือเทวนาครีว่า โห คือนางโหมมาติ ด้านซ้ายพระมีรูปผู้ชายนั่งท่าโอโดงแบบสุภาพบุรุษไทยโบราณ คือ นั่งขาขวาพับเข้าซ้ายชั้นขึ้น มือซ้ายถือคบเพลิงชูขึ้น มีตัวหนังสือเทวนาครีเขียนไว้ว่า โล คือ ขุนโลลาย ผู้ตั้งชื่อเมืองทอง ด้านหลังสลักรูปวงล้อธรรมตั้งอยู่บนหลังคนซึ่งทำเป็นแบบนั่งยอง ๆ คู่ คงเป็นรูปมนขอม ขอมเฉย ขอมเมือง ช่างฝีมือเอกผู้ออกแบบและสร้างไว้ ที่ฐานล่างมีรูปกวางหมอบ อันหมายถึงสุวณณภูมิ มีกวางหมอบมีรูปคนผู้ชายนั่งขัดตะหมาดไทย คือนั่งขาทั้งสองข้างไม่ซ้อนแต่วางกับพื้นขาซ้ายอยู่ในขาขวายืนนอก มือทั้งสองถือดอกบัวพาดไปกับไหล่ทั้งสอง หมายถึงประนมดอกไม้นุชา แต่ทำตรง ๆ ดอกบัวปิดหน้าจึงแยกไว้ ณ บ่าทั้งสองเศียรมีรัตเกล้ายอดชั้น ดักมีชายผ้า ที่เรียกว่าชายไหว ชายแครง คือ รูปขุนโลกลว้าผู้ต้อนรับพระพุทธศาสนา (ผ้าชาย ๓ หรือผ้าสามชายนี้ มีคนเถียงมากกว่าของใหม่แบบตัวไขนลิเกแต่ง ตามกเบื้องนี้เล่าว่า เมื่อยังไม่มีผ้า นุ่งใบตอง ถ้าไม่ฉีกออกก็เดินไม่ได้ จึงฉีกชายหนึ่งปิดหน้าชายสองปิดหน้าขาขวา ชายสามปิดหน้าขาซ้าย ชายหนึ่งปิดหลัง เฉพาะด้านหน้าเห็น ๓ ชาย ส่วนตัวลิเกตัวไขนอันมาจากตัวเพลงโบราณซึ่งตัวเพลงเก่ายังรักษารัชมธรรมเนียมไทยโบราณ เมื่อมีผ้านุ่งแล้ว ยังใช้ชายแบบใบตองคลุมผ้านุ่ง ที่เห็นอยู่ ๓ ชายนั้น ได้เรียกกันสมัยต่อมาว่า ชายไหวชายแครง)

^๒ พระญาณจรณเขียนที่หลัง แต่เรื่องอยู่ตรงนี้ จึงนำมาใส่ไว้

คนพ่อชื่อขุนอินมนตรี คนแม่หม่อมร่วมศรีขุนหญิง คนที่สี่ชื่ออ้อมร่วมเพื่อนเกลอขุนทองดี (ขุนทองดี) อ้อมออกอุปสัมบัน เมื่อขึ้น โสณอุปัชฌายให้ชื่อ คำมกร ว่า สรโณ (๒๖๖/๑) เดิมอยู่บ้านอุเรื่อ เคยคุมเรือใบค้าถึง ถิ่นคนชาวคปาลา ในขัลลอ คนเงาะ คนชาวป่า คนผิวกินคน มีผู้หญิงชายไม่ห่มผ้า ไม่ห่มผ้า อยู่คบไม้ ในโพรงดิน ในถ้ำ พบในปี ๒๓๒ บวคปี ๒๓๖ (๒๖๖/๒)

ทองถม ลูกพ่อถิ่นทอง แม่แสงทอง บ้านค้งพยอม เพื่อนขุนทองดี ผู้ชวนอยู่เรียนสือ (กับ) ขอม เมืองคอนโดนค แล้วให้เป็นหัวศึกปจายอยู่ในกองศึกสุวรรณภูมิ คู่น้องทองแถมคนซ้าย (๒๘๒/๑) ทองถม เพื่อน ญาณจรณดี เหนเพื่อนเฝ้าทอ้งสือเห็นว่าดี เข้าหาโลกลาววอนอน^๑ อุปสัมบัน เอื่อนวอนอนแล้ว จึงค้อมโสณ (พระ-โสณเถร) ให้ชื่อคำมกรว่า สุวรรณภรโณ เข้าบวคพร้อมเพื่อนครั้งต้น (๒๘๒/๒)

พ่อชื่อจเรญ แม่ตัวชื่อนางอุ้นใจ ตูเดิมชื่อเดิม ครั้งป่วยมาก ผลนชื่อ อุ้น ไม่ (มี) ใครขานชื่ออุ้น เรียก เดิมอุ้น อยู่เดิมบ้านชาวถอ เพื่อนเกลอทองดี เมื่อเที่ยวได้ทั่วแล้วบอกกันจะไปเหนือ ความข่าวมายัง (๒๖๘/๑) โสณแลอุตตร อตุลย (อยู่) ช้างค่อม ขุนโลก เอาเพื่อนเกลอชวนขุนตวัน แลดี แลก้านตา ไปเรือขุนอินมนตรี เรือร้อยลำ ออกเดินทาง ขึ้น ๗ ลำ เดือนอ้าย ๒ วันถึง รอโสณพร้อมออกเดิน ถึงสุวรรณภูมิ ดีชวนบวค อุปัชฌายให้ชื่อว่า จิตตภโย (๒๖๘/๒)

คนพ่อชื่อพันโส แม่ชื่อครวน ตัวชื่อเคลื่อนเคยมีสาวรัก เมื่อครองเรือนอยู่บ้านบางใหญ่ ไม่ใจไฟไคร้เมีย ถมชวนให้ไปพพัชชา (๒๘๘/๑) เคลื่อนเคยไปหาโสณแรกถึงเมืองช้างค่อม อันโสณให้ (สามเถร) อธิษฐ สอนธัมมและ วินัย คำมกร โสณให้ชื่อคำมกรว่า สรณคมโน (๒๘๘/๒)

พ่อชื่ออ่อน แม่ชื่อพลวงทอง ตัวชื่ออิน บ้านอยู่คลองช้างสีหมื่น เปนคนศึกคู่มือชาวชายทองดี ชาย ชวนบวค ในขบปีที ๒๒ (๒๘๙/๑) อินเมื่อเข้ามาหาเถรโสณ เถรออกคำแก่ผู้ขอบวคให้หัดบาลีคำ ฎริย อุตตร มุณีย หัดสอน ฌานีย สอบทานคำ โสณให้คำชื่อมกรว่า อินุทปญโญ บวคพร้อมเพื่อนครั้งแรก (๒๘๙/๒)

คนพ่อ ชื่อสี่ แม่ชื่อนางขม ตัวชื่อขุย เมื่ออยู่บางใหญ่ เคยมาอยู่บ้านเมืองคอนโดนค เรียนสือใน ขอมเลย (๒๙๐/๑) เมื่อเดินทางไปช้างค่อม เมื่อกลับ (กลับ) ขุนเมืองทั้งทองดี เฝ้าอันบวครวมกัน โสณว่าชื่อ มกรว่า อนาลโย (๒๙๐/๒)

นโม พุทธสส พ่อชื่อโสณ แม่ชื่อทองก้อน ตัวนั้น ชื่อแทนชาวกาหลงชานเมือง ตัวนี้ได้ คน ญาณจรณอ้นวอน เมื่อออกบวค โสณ (ให้) ชื่อมกรว่า มารชโย บวคในอุโบสถแพน้ำ (๒๖๙/๑) เดือนเด่นฟ้าสั่งเมือง ช้างค่อม ตั้งชื่อแก่เมืองสั่งใหม่ว่าเมืองธัมมราชตั้งขุนกุ่มธัมมาโสกราชครองกุ่มเมือง เชิญมุณียไปกำหนดคณิมิตรตสิมา วัดมหาธาตุให้เฝ้าวัดอยู่ ๖ ปี ให้คนบวค ๒๒๐ (๒๖๙/๒)

โทน พ่อชื่อทวนทอง แม่ชื่อ ขุนหญิงฝนน้ำ พ่อคู่ได้ขุนหันออกขึ้น ๑๑ ลำ เดือนอ้าย ปีพุทธกาล ๒๑๕ เอาญิงเปนภรรยา ๒๕ (คน) แต่สุวรรณภูมิรอดชาวก ชาวค ในขัลลอ โปลา คปาลา (๒๖๙/๑) โทน ผู้ญาณจรณ เพื่อนเกลอชวนว่าชายเมียมากตัวบาป ขัดว่ามีสกุคคอมกันไม้ (บาป) เพื่อนดีว่าบาปเพราะให้ (ญิง) ร้องให้ ดี, ถิบ, เตะ, ต่อย, ญิง, เหนจึงยอมบวช อุปัชฌายให้ชื่อว่า มกรว่า ทนุตมโน (๒๖๙/๒)

พ่อชื่อคุณ แม่ชื่อโพทอง ตัวชื่อกระต่าย ที่อยู่แถวอ้อม ข้างบ้านแถน แถนให้บวคเข้า (ขบ) ๒๑ แม่ยอม น้องชายคนที่ ๓ แม้นำหาโสณ ถวายให้เป็นลูก (๒๗๗/๑) กระต่ายเพื่อนดีเข้าบวคพร้อมให้ชื่อคำมกรว่า สติพิณโท เห่งตัวมีดี (๑) ปิจบไตรปิฎก อุปัชฌาย ให้ไปอิน โสณว่าอย่า (ให้) ขายหน้าไมคัลลสิ (๒๗๗/๒)

ธัมมสุนันโท เล่าว่า พ่อผู้เป็นต้นโลกกนลว่า แม่หวานชื่นใจ เมื่อเขื่อนปี ๑๒ แม่นหาโสณอดตร (๓๗๐/๑)

^๑ วอนอน ลาวเดิม ไทยลว่า อนุญาติ

ให้เข้าวัด เป็นสามเณรคนแรกในวันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๔ ปี ๒๓๖ อุดตริให้สืบทอดให้ทองไตรปิฎก จบปี (กัป) ๘ เดือน (๓๗๐/๒)

กัจจายโน ผิวกุณฐินแม่ผ่องใส เกิดขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมแม (พุทธกาล ๒๒๖) เณรอุดตริให้ปัฟพัชชา (เป็น) สามเณร ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๔ ปีพุทธกาล ๒๓๖ อุปัชฌา (ย) ให้ชื่อ กัจจายโน ได้อิสริช นิตตย คุณสามเณร (เป็น) เพื่อนสามเณร (๔๗๔/๑) อุดตริ สอนไตรปิฎก สอนมหาอัฐกถา มุทฺตพราหมณ สอนไอศวร สอนพราหมิน มหาเถรสอนวินัยสามเณร ฝึก ๓ ปีให้ไปอินทรี เรียนธัมมวินัยต่อ ไปเที่ยวทั่ว กบิลวัตต สิ้น ๕ ปีกลับ (๔๗๔/๒)

บัณฑิตทอง ธัมมสุทนต์โทว่า ตวันอริราชให้จดเรื่อง เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๗๘ บัณฑิตทองอ้างตัวเป็นบัณฑิต ต้องเป็นผู้เขียน (๔๘๐/๑) บัณฑิตทอง ได้ตั้งเป็นบัณฑิตในปี ๒๕๖ มีเมียชื่อ มาลาทิพพา ตวันอริราชปลุกเร้า (ให้) ข้างวัดมหาธาตุ พระมหาเถร ๕ ไปสาธยาย (พระพุทฺธมนต์) จันเข้าปี ๒๖๐ (กัป) พระญาณจรณ (พร้อมองค์อื่น ๆ) (๔๘๐/๒)

ธัมมกาโม ทอง บ้านเกิด คลองบางลัวใหญ่ โลใจเป็นแม่ พ่อไทยไหมทอง เมืองเถื่อนทอง เกิดวัน อาขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๒๑ บวชอายุ ๑๖ กัป สามเณรทองวน อุปัชฌา(ย) ให้ชื่อไว้ (ว่า) (๔๗๕/๑) ธัมมกาโม อุดตริ สอนทีทณิกาย ตอนพรหมชาลสูตร สามัญญผลสูตร วินัย จำ ปาติโมกข อภิธัมม จำถึงวิภังค อุปัชฌาย์สอนว่า ดีกว่าจำไม่ได้ ให้ไปอินทรี อีสริช คุณ (สามเณร) ไปบ้านแล้วสึก (๔๗๕/๒)

ญาณจรณ เมื่อมาอยู่ดินถิ่นนครปาตลีบุตร อีสริชพราหมณคนพาเข้าถึงอโศกมหาราช กรุง ปาต (ลีบุตร) ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๖ พุทธกาลเดือนเต็ม ๒๓๘ ส่งสือของโลกลว่า ถึงมือ (พระเจ้าอโศก) ถามาถึงเมืองทอง โสณ อีสริชว่าสุขสงมสมบุรดี (๒๖๒/๑) สัตถ์นอดุลย อาตุลยา ให้หักกิน (กลับกิน) สุวัณณภูมิ กัปครองเพื่อน แลโสณ ฌานีย ภูริย อุดตริ มุนี และผู้คน คัมพระพุทฺธศาสนาแผ่ให้ทั่วในเมืองทอง ญิง ชาย คนในเมืองทอง คนคิดมีดี มีสืลใจชอบธัมม เมื่อชอบ จักตั้งใจสืบพุทฺธศาสนา (๒๖๒/๒)

ญาณจรณ พร้อมภิกษุ ๑๐ ผู้มา ตั้วมหาราชอโศกสอน ญาณจรณ (พร้อมองค์อื่น) ว่า ท่านมานคร ปาตลีบุตร จงตั้งใจเรียนธัมมวินัย พุทฺธพจ สืบศาสนา ปุณณให้พุทฺธแลอรหันต ถึงเมืองทอง พุทฺธเอื้อไทย เกยกันไทย ๒๖๕ (ปีมาแล้ว) (๒๖๓/๑) ทับไทยทองเคยมานคร พบพิมพิสาร พบพุทฺธในเวฬุวนาราม พุทฺธเคยเอื้อไทย โมคคัลลี เคยเล่าเมืองทอง พุทฺธว่าโสณนำเอาพุทฺธศาสนาตั้งมั่นอยู่ในเมืองสุวัณณภูมิหลายพันปีถึงหมดพุทฺธศาสนา (๒๖๓/๒)

ญาณจรณ อยู่อโศการาม อโศกฝากโมคคัลลีสอบวินัยปิฎก เรียนสอบสุดตันตปิฎกอภิธัมม ปี ๑ จำหมดแล้ว สอน ๒ ปี อโศกเอาอาหารมาหาทุกวัน (๒๗๐/๑) คนชาวนครดีอันมาก มีคนมาถามข่าว คนอันเมืองคอสก เมีย (ชื่อ) สีสญาณวดี เมีย อันมาถือสืลนี้ คนที่ ๒๒๕ ไม่มีลูกชาย มี (ลูก) ญิงชื่อ เทวราสินี (๒๗๐/๒)

ญาณจรรย์ ตัวญาณเมื่ออยู่ในโอโสการามใหญ่โต มีอุโบสถ พระพุทธรูป ทั้งล้อมกว้างหมอบ แลตัวสี่หูกู้
อันหมายถึงโอโสกดีคู่ดู อันมีสี่หูกู้วาง (และโค) (๒๗๑/๑) โอโสการามกว้าง ๑๕๐ เส้น ยาว ๒๐๐ ภูมิภาคสองพัน
อยู่ประจำอยู่ทางใต้ป่าดลิตปุคต ภูมิภาคชื่อ ดิสสุเถร (เป็น) หัวหน้าตลอดราชคห แทนตัวโมคคัลลีอันเข้าอยู่ในสวนหลวงของ
(พระเจ้า) โอโสก (๒๗๑/๒)

ญาณจรรย์ สู้ ตัมพปณณิ (ลังกาสีหล) โอโสกส่งมาดู มหินท อิฏฐิย อุตติย สัมพล ภัททสาธ
พร้อมอริฏฐ สังกายนาครั้งที่สี่ (ที่) ภูปาราม อนุราช (บุรี) ด้วยตั้งถ่มนัแห่งพุทธศาสนาในลังกา (ทวีป) (๒๗๔/๑)
ตัวพร้อมคณะ ถึง ตัมพปณณิ^๑ ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๔๐ เทวณัมปิยติสสเชนุ (พัก) ในอุโบสถ พัง เข้า เยน
(กลาง) กีน คุณณะแต่ง อัญญกถาวินัย (ปิฎก) สุตตันตปิฎก อภิธัมมปิฎกอีก (รวม) ปีหนึ่งกลับ (๒๗๔/๒)

ญาณจรรย์ มา พาราณสี พร้อมคณะ ปี ๒๔๑ เดือนยี่ ขึ้น ๑ (ค่ำ) พักวิหารมูลคันธนี อันโอโสกสั่ง
เปนที่ (ระลึก) พุทธได้แสดงธัมมจักกัปปวัตตนสูตร ให้ปัญจวัคคีย์คือ โกณฑัญญ (โกณฑัญญ ฐ) แจ้ง (๒๗๖/๑)
เมื่อโอโสกสั่งมูลคันธ (วิหาร) สั่งหลัก (หิน) กู้ มีสื่อแจ้งอ่าน มีโคยีน (กู่) สี่หูกู้นอน กว้างกุ่มหมอบ สื่อว่า ตรงนี้
พุทธแสดงธัม ต่อปัญจวัคคีย์ (ชื่อ) อธิปตนิมิตทายวน โอโสกให้ ในอภัยทั่วตัวมิกไนน์ (๒๗๖/๒)

ญาณจรรย์ มา คยาสีล ม่อตันโพธิ อัสส(ัตถ)รูกข ที่ (อันพุทธ) นั่งรู้ความจริง มีภูปวิหารใหญ่ โพธิ
๑๐ หรือ ๑๒ อ้อม ดันแท้ง โสณสั่งให้ตอนมาปลูกในเมืองทอง (สุวรรณภูมิ) (๒๗๒/๑) ให้ด้วงมาดูเห่นหน่อไกล่ตัน
ควนด้วงไปขอต่อโมคคัลลีตีสสก่อน เมื่อต้นเดือน ๓ พุทธกาล ๒๔๑ หน่อต้นอ่อนต้นเป็นขึ้น ดนควนเอาตนเอง
(๒๗๒/๒)

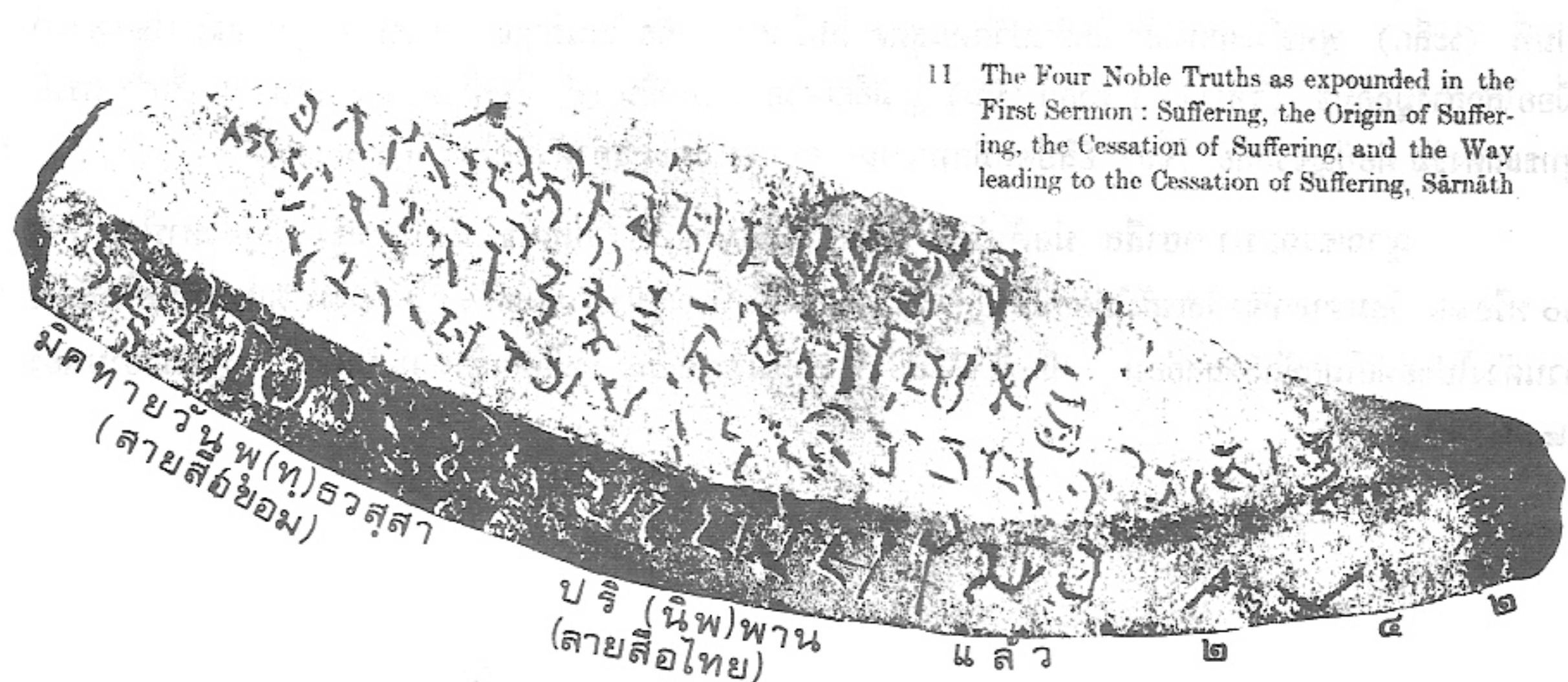
^๑ ญาณโทยปกรณว่า สังกายนาครั้งที่ ๔ ชื่อ อนินยิมิตตกาล คือไม่จำกัดกาลจบ อาจเป็นได้ คือสังกายนาครั้งนี้ ทำ
เพียงพระเถระนั่งสวด ถึงจบแล้วในระยะ ๕ เดือน อาจมีการสวดซ่อมกันต่อไปเท่าไรก็ได้จึงไม่กำหนดกาล เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑ ก็ยังกระทำ
กันอยู่ในทำนองเดียวกันจึงสงเคราะห์เข้ากาลสังกายนาไม่จำกัดคือ ตลอดการก็เป็นได้

ลายสือไทยและเลขไทยไปปรากฏ ณ ชมพูทวีป อินเดีย

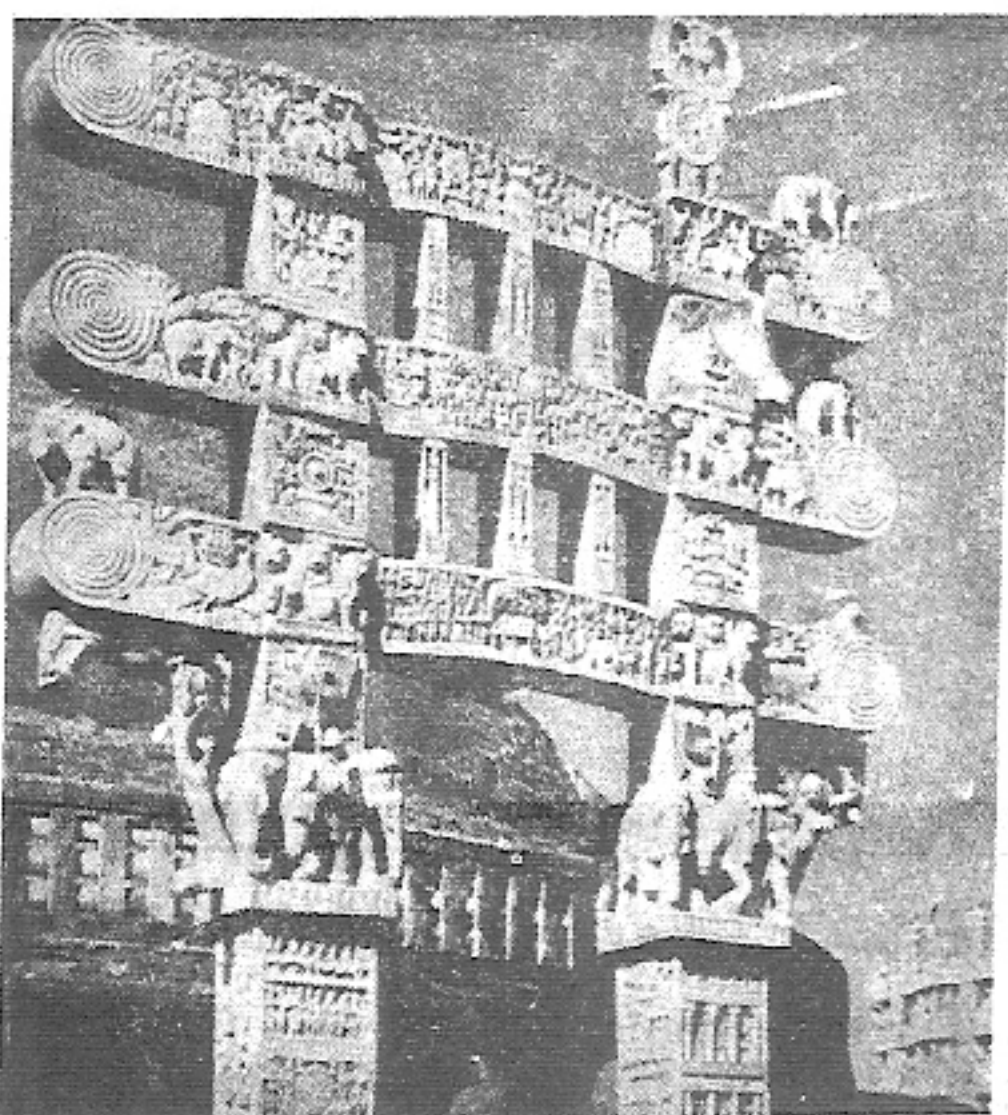
กเบื้องจาร หรือ ศิลาเลขา ขึ้นนี้ ได้ถ่ายทอดจากหนังสือ The way of the buddha ซึ่งพระมหาพิจิต จิตฺตวนฺโณ ป.ธ. ๘ (พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นพระศรีวิสุทธิกวี) วัดโสมนัสวิหาร นำมาจากอินเดีย ข้างบนแขกอ่านได้ เพราะ เป็นลายสือพราหมินว่า

(๑) จตุตตาร=อิมานิ ภิกขเว อริยสัจจานิ (๒) กตมานิ [จ]ตตาริ ทุกขนติ[ภ]ิกขเว อริยสัจจ (๓) ทุกขสมุท[ไ]ย อริยสัจจ ทุกขนิโรธ อริยสัจจ (๔) ทุกขนิโรธคามินี ปฏิปทา อริ[ย]สัจจ
บรรทัดริมขอบนั้น แขกอ่านไม่ได้ เพราะครึ่งต้นเป็นลายสือขอมไทย ครึ่งท้ายเป็นลายสือไทย ซึ่งคณะพระ ญาณจรณ (ทองดี) ไปเขียนไว้ แต่ปีพระพุทธปรินิพพาน ๒๕๒ แต่ในคำอธิบายกล่าวว่า คริสตศตวรรษที่ ๓ พ.ศ. ๘๔๓ ซึ่งยืนยันว่าแขกอ่านเลขไทยไม่ออกอีกด้วย

11 The Four Noble Truths as expounded in the First Sermon : Suffering, the Origin of Suffering, the Cessation of Suffering, and the Way leading to the Cessation of Suffering, Sarnāth

ถ้าสังเกตจะเห็น ร เหมือนด้ามมีดพกที่ไปอยู่เมืองจีน และ คก “นิพ” ส่วนตัวเลขไทยที่จารึกเส้นหนังกก็ชัดเจน เส้นเบาดอน หัวและ ๒ ท้ายนั้น มองเห็นลาง ๆ เท่านั้น

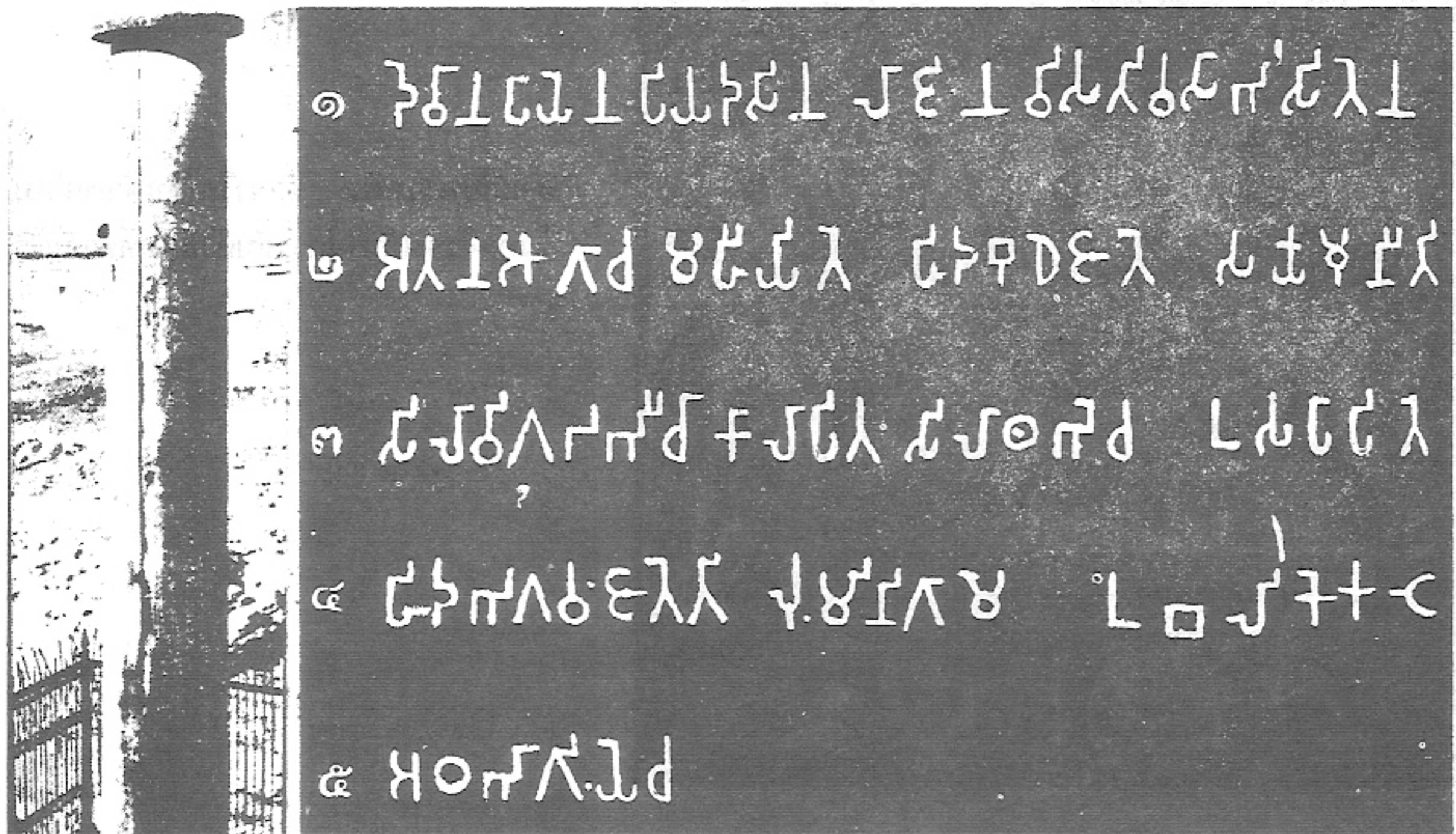

ซุ้มประตูศานูจิตูป จะเห็นรูปสิงโต ข้างและชั้น ๓ ชั้น ลายสุดทั้งสองมีลายเวียนกลมซ้าย ลายเวียนซ้าย ขวาลายเวียนขวาเครื่องหมายแบบสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ซุ้มประตู ๓ ชั้น อย่างนี้ที่เมืองไทยทางอีสานมีลายเส้นจะเห็น ทำแบบนอนหงายมาก แต่มักทำเป็นรูปกลมเรียกกันว่าโขง ที่ วัดโขงสุวรรณภูมิ เดิมคงมีซุ้มอย่างนี้ จึงมีชื่อติดมา

ลายสือพราหมินกลม และเหลี่ยม

สึลาเลขา หินเขียน และเสาหิน ซึ่งพระเจ้าอโศกมหาราชทรงให้สร้าง พ.ศ. ๒๓๘ แม่พระญาณจรณ (ทองดี) และคณะได้ไปเห็น มีจารึกตัวพราหมินกลมและเหลี่ยม จึงนำมาเป็นตัวอย่าง และได้้นำรูปเสาหินซึ่งมีตัวจารึก พิมพ์มาด้วย

๑. เทวาน ปิเยน ปิยทสิน ลาซิน วิสตีวสาภิสิติน.
๒. อตน อากาจ มหียิตน หิท พุเช ชาเต สกยมนูตี.
๓. สึลาวิคทภิจา กาลาปีต สึลาถ์เฆจ อุสปาปีเต.
๔. หิทภถวชาเตติ ลุมินิคาม อุลลิกเกกญ.
๕. อถ ภากิเยจ.

๑. พระราชาปิยทัสสี ทรงเป็นที่รักของเทพดา อภิเศกแล้วยี่สิบปี
๒. ด้วยพระองค์ได้เสด็จมา ด้วยมหาพยุหยาตรา ณ ที่นี้ พระพุทธเกิดแล้ว ทรงพระนามว่าสักกยมนี
๓. ให้กระทำสึลาจารึก และให้ยกเสาสึลาด้วย
๔. ในเพราะที่นี้ พระผู้มีพระภาคเกิดแล้ว คือ ลุมมินิคาม ให้ยกเล็กเก็บภายี
๕. ซึ่งได้เก็บอยู่ หนึ่งใน ๘ ของ ผลได้

ลายสือพราหมิน ได้จารึกเป็นตัวเหลี่ยม
ซึ่งดูแล้วจะเห็นไม่ตรงกับตัวแบบที่ทำกันไว้

พุทฺธิมิตฺโต ตมฺภีรอมฺรา อโศก เทวปฺป รณฺฑปฺป ตฐปฺปิ โต
พระพุทฺธิมิตฺโตตม อันภีรอมฺรา พระเทวียของอโศกประกาศให้รู้ว่ ได้ประดิษฐานแล้ว
ขตีสมคฺเชอภิสิตฺเตอณฺมาปาเจ
ได้สร้างไว้ หลังอภิสก ในมกร ๓๖ ปี
สมสฺตฺ ตาภขุ ปุณฺย นิธฺ อตฺ มาสฺ ม (สุจิตาสฺตฺ)
หมู่สัตว์ผู้เสมอกัน คบกัน สร้างขุมบุญ เป็นตัวตน (จึงเป็นสุขตลอดกันเกิด)

สิ่งมหัศจรรย์ที่อยู่ได้ถึง ๒๒๐๐ กว่าปี

ต้นพระศรีมหาโพธิ์และพระเจดีย์มหาโพธิ์ ณ พุทธคยาสถาน
ที่ตรัสรู้ พระเจ้าอโศกมหาราชทรงสร้าง พ.ศ. ๒๒๐-๔ ซึ่งได้ยืน
ยาวต่อมาถึงสมัยปัจจุบัน เป็นทั้งหลักฐานได้เป็นปาฏิหาริย์มหัศจรรย์
ที่อยู่ได้ ถึง ๒๒๐๐ กว่าปีมาแล้ว อาจมีปาฏิหาริย์บ่อย ๆ แต่ไม่ได้
จดไว้ ครั้นกาล พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้เกิดมีปรากฏการณ์ขึ้นบนท้องฟ้า
สูงเหนือพระสถูปเจดีย์ ตรัสรู้ นั้น เป็นรูปองค์พระสถูปเจดีย์นั้น ทั้ง ๔
ทิศ เป็น ๔ องค์ มีแสงสว่างพวยพุ่ง และลักษณะใหญ่กว่าเดิม ๓
เท่าตัว ครั้งที่ ๑ เกิดปรากฏการณ์ วันที่ ๓๐ สิงหาคม เวลา ๒๒-๒๓
น. ครั้งที่ ๒ เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน เวลา ๒๑-๒๒ น. ครั้งที่ ๓
เกิดวันที่ ๑๒ กันยายน เวลา ๑๕.๒๑ น. ครั้งที่ ๔ เกิดวันที่ ๑๔
กันยายน เวลา ๐๓-๐๔.๔๕ น. ครั้งที่ ๕ เกิดวันที่ ๒๓ กันยายน เวลา
๑๕.๐๐ เกิดเพียงทิศตะวันออกและทิศตะวันตก ครั้งที่ ๖ เกิดวันที่ ๓
ตุลาคม เวลา ๑๕.๔๕-๒๐.๓๕ น. ได้เป็นปรากฏการณ์มหัศจรรย์
ถึงกับมีการวิจารณ์กันว่าเป็นแสงหักเหก็ตาม แต่ก็ยอมรับว่ามีปรากฏ
การณ์เช่นนั้นบังเกิดขึ้นแล้ว

พระพุทธฉาย ซึ่งมีขึ้นเป็นส่วนมนุษยชาติ
ทั้งวงพระรัศมี และ สัตว์ส่วน พระพุทธ-
ลักษณะที่เห็นได้

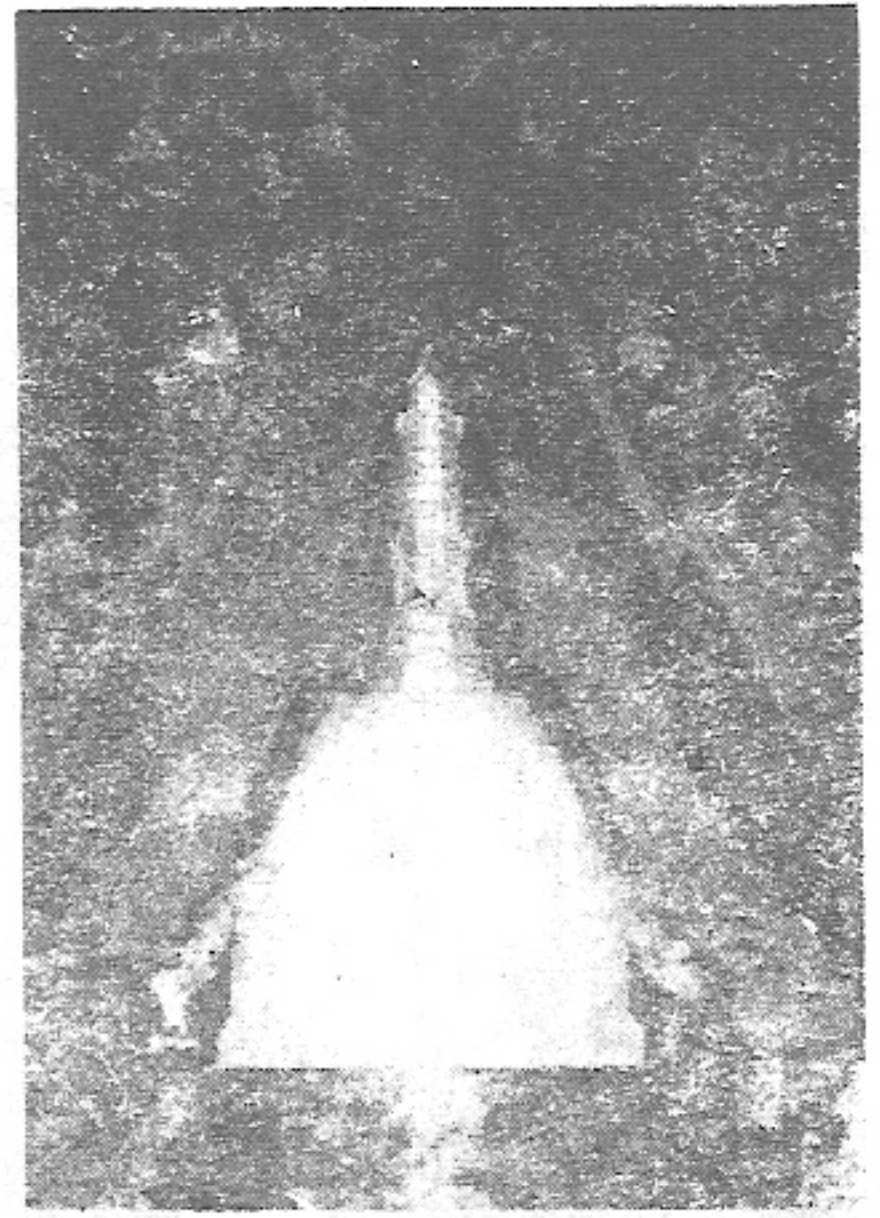

รูปถ่ายนี้ มีคำเล่าว่า-พระ (ไม่ได้ขออนุญาตชื่อ) ไปมนัสการสังเวชนียสถาน เฉพาะที่-พุทธคยา ณ โคนโพธิพฤกษ์ พร้อมกับศิษย์ไวยาวัจจกรนักกล้อง ฟิลมส์ ได้ฟังเล่าลือบ่อย ๆ ว่า มีพระพุทธรูปเป็นพระพุทธรองค์พร้อมพระพุทธรัสมี ทรงพระพุทธรลักษณะ มานุสิกพุทธรองค์ (มนุษย์ชาติ) ปรากฏให้เห็น ทั้งปรากฏพระอิริยาบถต่าง ๆ ขณะนั้น-ไม่ปรากฏได้กระทำปทักษิณาวัด กระทำบูชาสักการกราบไหว้ และเจริญพระรัตนคุณแล้วได้ตั้งกล้องฟิลมส์ ได้เจริญภาวนา ดีแล้วจึงตั้งสติพล สมาธิพลดีแล้ว จึงตั้งอธิษฐานขอแล้วก็ถ่ายทั้งที่ว่างเปล่า นั้น ครั้นอัดแล้ว-ก็ปรากฏมีอย่างนี้ และวงโค่นโพธิพฤกษ์ ที่ไม่บังจะเห็นพุดำตันยาว และ ร่องอ้งลำตัน วงกลมรัสมี-ด้านขวา ปรากฏชัด ด้านซ้ายเลื่อนลงมา พระเกตุมาลารูปทรงจอมผลมะตูมดัด พระพักตร์วงเดือน เพ็ญกลมรี พระกรรมขารูปกะสวยจดไหล่ บนจีวรคลุม พระศอกกลมยาว พระหัตถ์ และพระองคุลียาว (นิ้ว) เฉพาะพระบาทนั้นตามแบบว่าเรียบเสมอ ที่นี้มีอู่ปรากฏ แต่ทรงชัด อย่างนี้อาจถูกหนูให้มิดได้ เฉพาะที่พระทรงชายนั้น ปรากฏรูปหัวใจ และมีแสงสว่างด้วย ซึ่งตรงกับปัสสัจจิต-แปลว่าใจสว่าง ที่เป็นขึ้นนั้นปรากฏเป็นมหัศจรรย์ก็ได้ เพราะไม่เคยมีที่ไหนมาก่อน ทั้งนี้ว่ามีขึ้นเอง

(ได้รูปที่อัดต้น ๆ ปรากฏรูปหัวใจ และ ส่วนสว่าง ที่ปรากฏให้เห็น ซึ่งมีขึ้น นับว่า เป็นส่วนแปลกที่ปรากฏขึ้นได้)

พระปฐมเจดีย์ สมัยสุวรรณภูมิ

องค์ที่ปรากฏนี้ ชั้นนอกได้เสริมสร้างใหม่ พ.ศ. ๒๔๐๓ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงโปรดให้สร้างเสริมองค์ชั้นนอก หุ้มองค์เดิม จึงสูง ๓ เส้น คือ สูง ๖๐ วา ๑ คืบ ๖ นิ้ว องค์เดิมฐานล่างตลอดขึ้นไปถึงองค์ทรงรูปลอมฟาง หรือระฆัง ณ กอระฆังเป็นฐานได้สร้างซ้อนขึ้นอีกองค์รูปดอกบัวเผื่อนกลีบยอดขยายเห็นได้ (ดูรูปเขียน) อยู่ภายในเฉพาะองค์ปรางค์ สูง ๑๕ วา ๒ ศอก องค์เดิมนี้ ที่สร้างจำลองก็มีอยู่ องค์เดิมนั้นปรากฏในพระราชบันทึกว่า สูง ๔๒ วาเศษ ซึ่งนับทั้งเกาะฐานองค์ด้วย

รูปพระปฐมเจดีย์องค์เดิมสถิตอยู่ภายใน ซึ่งได้เขียนไว้ในสมัยรัชกาลที่ ๖ แสดงให้เห็นพระปฐมเจดีย์องค์เดิม ซึ่งพ่อขุนทองเมือง, เมืองทอง กับพระลูกเจ้า เคือนเด่นฟ้า และชาวเมืองเมืองทองร่วมกันสร้างขึ้น ณ พ.ศ. ๒๖๕ ต่อมา พ.ศ. ๗๖๓ พระลูกเจ้าเลื่องแสงฟ้าได้ทรงบูรณะอีกครั้ง พ.ศ. ๑๑๒๒ พ่อขุนฟ้าเมืองไทยบุรณะ จึงสูง ๑๕ วา ๒ ศอก ตั้งแต่ฐานถึงยอด นับทั้งเกาะฐานองค์ด้วยได้ ๔๒ วา ๒ ศอก

พระปฐมเจดีย์นี้ แต่ครั้งยังเป็นพระองค์เดิม จนถึงเป็น-พระองค์ปัจจุบันนี้ ได้มีการแสดงปาฏิหาริย์เป็นมหัศจรรย์เสมอมา เมื่อครั้งที่ยังเป็นองค์เดิม ณ สมัยรัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๗๔ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ยังทรงผนวชเป็น-พระวชิรญาณภิกขุประทับอยู่วัดราชาธิวาส ได้เสด็จมากระทำสักการบูชาสวดพระพุทธรูปได้ทรงเห็นจึงเชื่อแน่ว่า-มีพระบรมสารีริกธาตุจึงทรงอธิษฐานขอ และ ทรงได้ชนิดปาฏิหาริย์คือ พระบรมสารีริกธาตุ ๒ องค์ได้เสด็จมาให้ได้รับที่วัดบวรนิเวศวิหาร

ครั้งได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติเป็น-พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว ณ พ.ศ. ๒๓๙๔ ล่วงไปถึง พ.ศ. ๒๓๙๕ ทรงโปรดให้ลงมือก่อสร้างปฏิสังขรณ์เป็นการใหญ่ตลอดกาลถึง พ.ศ. ๒๔๐๐ ทรงก่อพระปฐมเจดีย์เป็นพระฤกษ์โปรดให้มีการเวียนเทียนสมโภชต่าง ๆ พระราชทานเงิน ๓๐ ชั่งเป็นพระราชกุศล กับ โปรดเกล้าฯ ให้ชายฉกรรจ์เป็นข้าพระ ๑๒๖ คน และ ทรงตั้งผู้ดูแลได้พระราชทานนามบรรดาศักดิ์ว่า-ขุนพุทธเกษตรรักษ์ ผู้ช่วย พระราชทานนามว่า-ขุนพุทธจักรรักษา สมุหบัญชี พระราชทานนามว่า-หมื่นฐานาภิบาล ทรงยกค่านาและสมพัตสรเป็นกัลปนาขึ้นวัด ทรงถวายนิมิตด้วย ได้ทรงพระราชทานตั้งแต่วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๐๐ ฉะนั้น จึงได้เสด็จพระราชดำเนินหลายครั้งคราว ได้ทรงเห็นปาฏิหาริย์ของพระบรมสารีริกธาตุ และ มหัศจรรย์ต่าง ๆ มากมาย จะย่อพอได้ความ เช่น

พระบูชาสมัยสุวรรณภูมิ ซึ่งตั้งบูชาได้มีลำแสงปรากฏขึ้น

ถ่ายตามธรรมดานั้น ซึ่งก็จัดรูปเทียบตามธรรมดาอย่างที
ปรากฏ จึงเป็นธรรมดาทั่วไป

รูปที่ถ่ายจะเห็นเป็นสถานที่เดียวกัน ที่พิเศษก็คือ-ปรากฏลำ
แสงพวยพุ่งขึ้นทั้ง ๒ ข้าง ทั้งพุ่งโค้งทั้ง ๒ ลำด้วย เฉพาะลำ
ขวานั้นกระจางชัดถึงเป็นลำทาบบังองค์พระทั้งซัดดอกไม้บูชาขึ้นด้วย
ส่วนลำแสงซ้าย แม้จะจาง ส่วนที่ต้นลำแสงนั้นชัดเจน จะเห็น
ดวงเปลวที่เกิดลำแสงนั้นเป็นดวงหนึ่งจากดวงเปลวเทียนนั้น ซึ่ง
เห็นได้ และ ลำแสงที่พุ่งขึ้นอย่างนี้มีได้อย่างไร เป็นอันจนปัญญา รู้
เห็นเพียงว่า-ปาฏิหาริย์มหัศจรรย์เท่านั้น มีนักเดาอ้างว่าเป็น-นักวิท
ยาศาสตร์ได้เดาขึ้นเป็นเหตุผลว่า-เป็นลำแสงเลเซอร์ ที่ปล่อยมา
พอดีกันเข้า ก็เพียงแค่พูดเท่านั้น

พระพุทธรูปต่าง ๆ นี้ เฉพาะแถวหน้าต่ำสุดนั้น ทุกองค์มี-ธรรมจักร และ กวางหมอบ ซึ่งได้มีเป็นเครื่องหมาย สมัยสุวรรณภูมิ โดย
เฉพาะองค์ด้านซ้ายสุดนั้น ที่ฐานมีรูป ๖ ท้าวราช ไม่มีท่านอุบาลี ด้านหลังมีธรรมจักร และ กวางหมอบ องค์ขวาสุด ณ ประภามณฑลมีเส้น
ลายลือว่า-เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ แต่ทำลายกนกที่บึงซึ่งถัดตัดออกแล้วก็พออ่านได้ ด้านหลังมีธรรมจักร และ กวางหมอบ จึงเป็นสมัยสุ
วรรณภูมิ ที่ได้เก็บรวบรวมไว้แต่ พ.ศ. ๒๕๐๕-๑๐ ที่ถ่ายรูปนี้ก็ตั้งแต่กาลนั้น และ ไมใช่ที่นี้ เป็นที่อื่น พอมีอย่างนี้ ก็ถูกมูลค่าเหมาเอาไป
หมดแล้ว ทั้งล่องมาก็เกือบ ๒๐ ปีแล้ว จึงนำมาเป็นหลักฐานลำแสงอย่างที่ปรากฏนั้น

ปาฏิหาริย์มหัศจรรย์แสดงเป็น-ดวงกลมสว่างเท่าผลส้มเกลี้ยงมีรัศมีสว่างขึ้นถึงยอดนภศูล เบื้องต่ำชั้นทิกษณเดิมแล้วหาย
ไปก็มี บางทีเดือนมืด ก็ปรากฏเป็นรัศมีขาวสว่างขึ้นเหมือนมีผู้เอาผ้าขาวหุ้มไว้เลือนลางแล้วสว่างขึ้นเต็มกำลังตลอดถึง
ยอดนภศูลก็มี บางที สว่างข้างล่างมืดข้างบนแล้วสว่างข้างบนมืดข้างล่างก็มี เมื่อจะสว่างนั้น ก็เป็นรัศมีเรืองขึ้นทีละ
น้อย ๆ สว่างเต็มกำลังตลอดยอดนภศูลแล้วรัศมีก็โรยอ่อนลงทีละน้อย ๆ จนมืดไปทั้งองค์แล้วก็มีรัศมีเรือง ๆ ขึ้นมาอีก
ดังกล่าวแล้วก็มี บางที เห็นเป็นดวงดาวติดอยู่ปลายยอดนภศูลมีรัศมีแดง และ เหลือง เขียว สีต่าง ๆ ก็มี บางที องค์มืด

ตามปกติ แต่ขอบรมนั้นมืรัสมิวาสว่างรุ่งเรืองขึ้นตลอดก็มี บางที ก็เป็นเวลาพลบ ก็ได้ยินเสียงโห่ร้อง ครั้นขึ้นไปชั้นสุด
 ดูก็นิเห็นผู้ใดบางที ก็ได้ยินเสียงฆ้องชัยเหมือนนุคคตืออยู่ในองค์พระเจดีย์ บางทีมิใช่เวลาสักการบูชาณมัสการพวกทำงาน
 และ ผู้อื่นก็ได้กลิ่นรูปเทียนดอกไม้งองหอม-หอมตลบไป ก็มี

และ ณ ปี พ.ศ. ๒๔๐๘ พระบาทสมเด็จพะจอมเกล้าฯ เสด็จพระราชดำเนินพระราชทานผ้าพระกฐิน
 แล้วประทับอยู่ ๒ ราตรี พร้อมกับพระวงศานุวงศ และ มุขมนตรีข้าราชการได้ประชุมเฝ้าพร้อมกัน ก็ได้ทอดพระเนตร
 เห็นพระปาฏิหาริย์ในที่ประชุม นั้น ซึ่งปรากฏเป็น-เปลวเพลิงลุกสว่างอยู่ในอิฐปูนทั่วทั้งองค์พระเจดีย์ที่โรงสร้างหุ้มที่สูง
 ๖๐ วา ๑ คืบ ๖ นิ้ว ก็เพียงลุกสว่างโพล่งขึ้นเท่านั้น มิ่ลุกไหม้ลามไป ปรากฏอยู่ ๒ หรือ ๓ ชั่วโมง ถึงกับรับสั่งว่า-
 เหมือนผีหลอก มิรู้ที่จะว่าอย่างไรได้ เห็นจะเป็นไฟธาตุกีนอยู่ในอิฐปูน ถูกน้ำฝนเข้าก็เกิดเป็นรัสมิขึ้น เพราะได้บันทึก
 ไว้จึงคงอยู่ให้ทราบกันได้

ในรัชกาล-พระบาทสมเด็จพะจุลจอมเกล้าฯ ก็ได้ทอดพระเนตรเห็นพระปฐมเจดีย์กระทำปาฏิหาริย์ ๒ ครั้ง
 ตามพระราชหัตถเลขาทรงไว้ว่า-ปาฏิหาริย์ตามลักษณะที่กล่าวมานี้ ช่างมิ่ผิดกับที่เคยเห็นมา ๒ คราวแต่สักกิดหนึ่งเลย
 เวลาที่เห็นนั้น คนมากยิ่งกว่าที่นับบอกมา

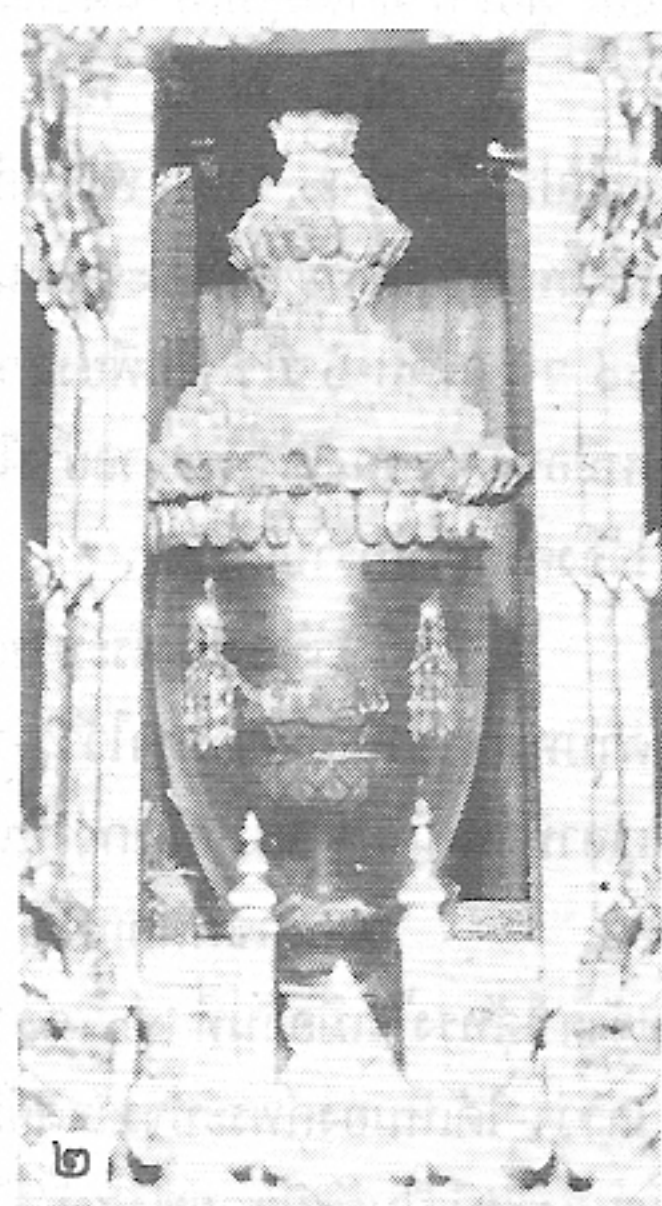
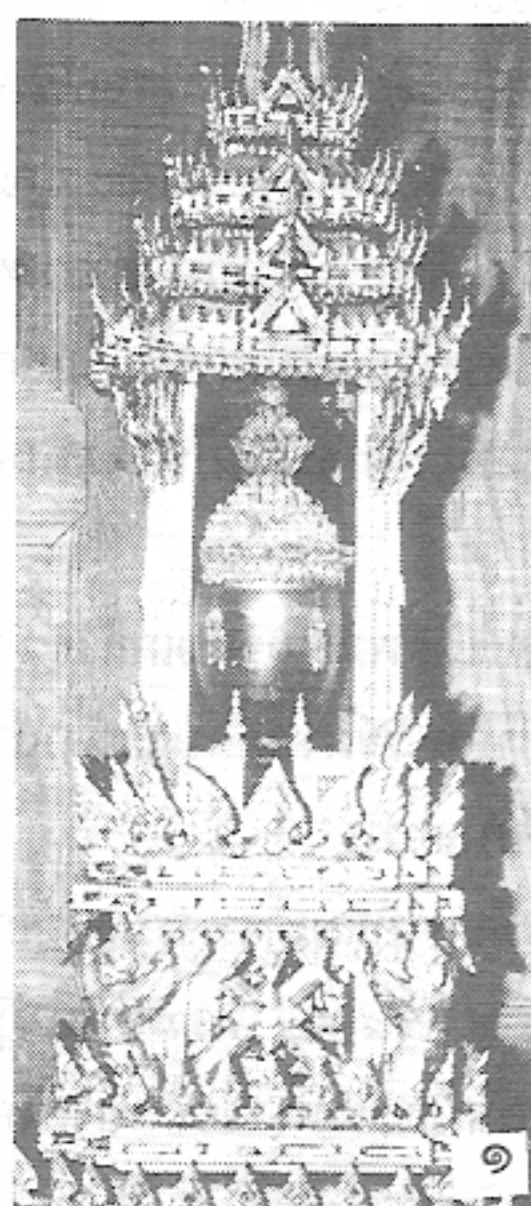
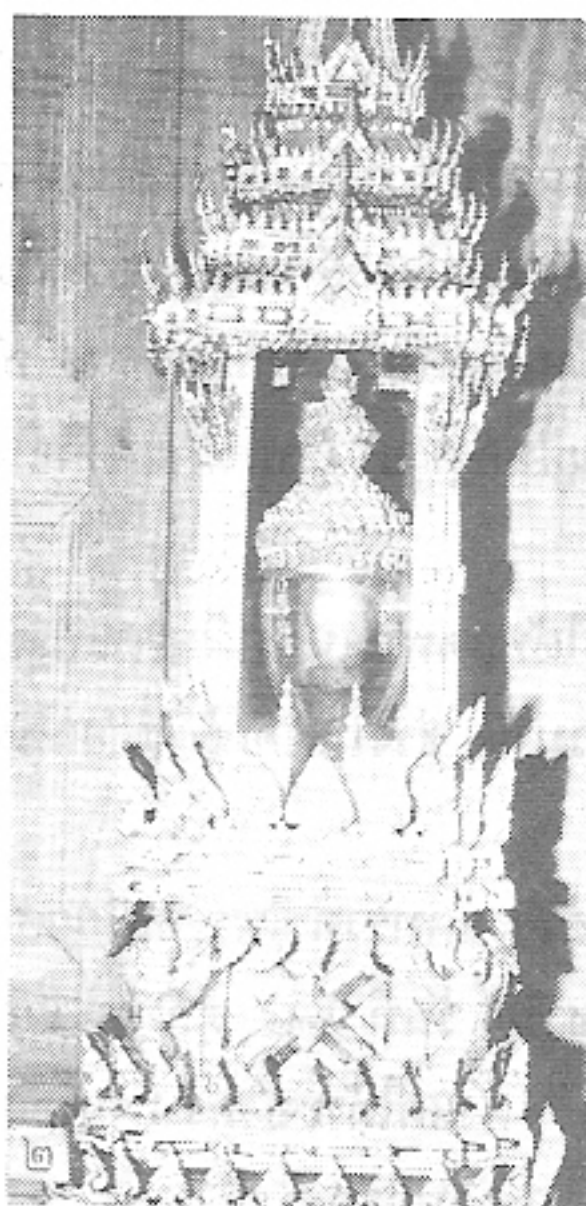
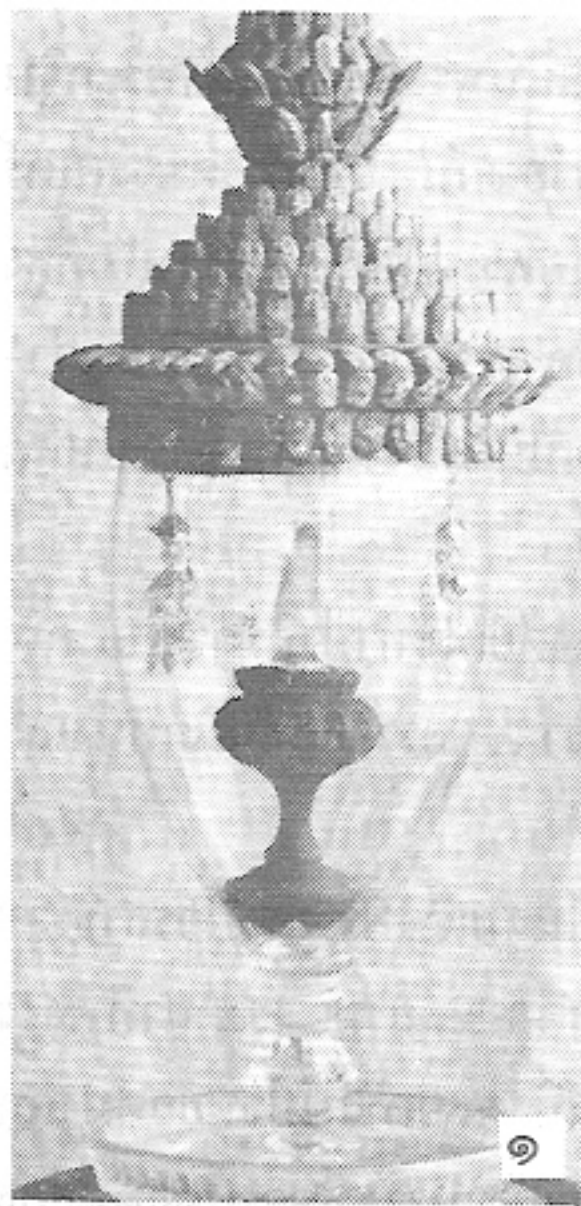
พระราชหัตถเลขา พระบาทสมเด็จพะมงกุฎเกล้าฯ แต่ทรงดำริพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพะบรมโอรสาธิราช
 เจ้าฯ ได้ทรงไว้เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๔๕๒ ทรงเห็นปาฏิหาริย์ วันที่ ๒๔ ตุลาคม เวลาตึก ๒ ยาม ๕๕ นาที ทรง
 เล่าว่า-ได้เห็นองค์พระปฐมเจดีย์มีรัสมิสว่างพราวออกทั้งองค์ ตั้งแต่ได้ระฆังลงมาน้อยหนึ่งตลอดขึ้นไปจนยอดมงกุฎ
 แลยังซำมีเป็นรัสมิพวยพุ่งสูงขึ้นไปอีกประมาณ ๓-๔ วา ปรากฏอยู่อย่างนี้ ๑๗ นาทีแล้ว รัสมิตอนได้แต่ปล่อง
 โฉนตลอดจนยอดก็ดับลงไปทันที เหลือสว่างอยู่แต่ตอนช่องมะหวดลงมาอีกมิ่ถึงกึ่งนาที ก็ดับหายไปหมดมิ่แต่จะ
 มององค์พระก็มิ่เห็นถนัด” ทรงเล่าต่อไปว่า-คนที่อยู่ร่วมเห็นพร้อมกันนับได้ ๖๕ คน ยังมีจีนที่รับเหมาทำศาลารัฐบาล
 และ ชาวตลาดอีกหลายคน ก็ได้เห็นด้วย ทรงเล่าต่อไปว่า-คงมิใช่แสงธาตุฟอสฟอรัสแน่ จึงเป็นอันอัศจรรย์ด้วยเกล้าฯ
 ที่อ้างว่ารัสมินั้นเป็นด้วยเหตุไร นอกจากว่าเป็น-มหัศจรรย์ยิ่ง (เป็นเหตุการณ์มีเมื่อ ๗๖ ปีมาแล้ว พ.ศ. ๒๔๕๒-๒๕๒๘)

ในกาลบัดนี้ วันอาทิตย์ที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๑๕ ตรงกับ-วันอาทิตย์ แรม ๕ ค่ำ เดือน ๑๑ ปีมะโรง เป็น
 กาลกฐิน ก่อนเทศกาลไหว้ ได้ไปในกาลทอดกฐิน ณ เพชรบุรี เสร็จแล้วจึงไปต่อถึงหัวหิน กลับมาในกลางคืนประมาณ
 ๒๐-๒๑ น. รถวิ่งช้า เพราะรถมาก ได้มองดูองค์พระปฐมเจดีย์ ได้มองเห็นสว่างแจ่มกระจ่างทั้งองค์ แม้สีกระเบื้องเคลือบ
 ประดับ ได้กล่าวขึ้นชวนให้มองดูก็เห็นด้วยกัน มีผู้กล่าวขึ้นว่า-มีไฟฉายทั้ง ๔ ทิศส่องให้สว่าง ก็หมดปัญหา แต่ก็พิจารณา
 ณาดูก็มิ่เห็นลำแสง ทั้งกาลก็เป็นข้างแรม และก่อนเทศกาลไหว้พระปฐมเจดีย์เทศกาลไหว้พระ กำหนดกาลทางจันทรคติ
 คือ กลางเดือน ๑๒ เริ่มตั้งแต่วันขึ้น ๘ ค่ำไปถึงวันเพ็ญ ๑๕ ค่ำ และตลอดไปถึงวันแรม ๗ ค่ำ และ แรม ๘ ค่ำ ณ พ.
 ศ. ๒๕๑๕ นี้ ก็ตั้งแต่-วันที่ ๓๐ ตุลาคมไปกระทั่งวันที่ ๑๓-๑๔ พฤศจิกายน ฉะนี้ จึงยังมิได้ตั้งไฟฉาย ส่องแน่นอน.

พระบรมสารีริกธาตุ

ก็คือ-พระธาตุอันเป็น-พระบรมสรีระกายของพระพุทธองค์ที่เหลืออยู่เป็นหลักฐาน

๑. พระเขี้ยวแก้ว (พระทาสุธาตุ) บรรจุในผอบ เขี้ยวระโน มีพู่ห้อยทั้งสองข้าง ถ้าใช้ไฟฟ้ามืดไม่ปรากฏสิ่งพิเศษมาก ปรากฏเพียงแสงลูกขึ้นคล้ายดวงเทียนข้างขวาปลายยอดนั้นเท่านั้น

๒. พระเขี้ยวแก้วนั้น ถ้าใช้ไฟฟ้ามืด ก็ปรากฏแสง สว่างลูกขึ้นทั้งสองข้าง และ พู่ห้อยทั้งสองก็ส่องสะท้อนแสง เสมือนส่องแสงทั้งสองพอเห็นได้ จะว่าเป็น-ปาฏิหาริย์ หรือ เป็นแสงสะท้อนสะท้อนก็ไม่ว่าอะไร ซึ่งเป็นปรากฏการณ์มีขึ้นแล้ว

๑. พระบรมสารีริกธาตุ-ฉัพพรรณรังสี ๖ องค์ ๖ สีมี่ พู่ห้อยทั้งสอง ถ้าใช้ไฟฟ้ามืด จึงปรากฏมีแสงโพล่งอย่าง นั้น แม้พวงพู่ห้อยก็มีแสงปรากฏสว่างคล้ายพระยืนยกมือทั้งสอง

๒. รูป-พระบรมสารีริกธาตุนั้น แต่ขยายใกล้จึงเห็นชัด แม้พวงพู่ห้อยก็มีแสงสว่างขึ้นให้เห็นชัดเจน ที่กลางยอดพุ่มนั้นมีแสง ลูกคล้ายดวงเทียนทั้งสองชัดขึ้นด้วย ซึ่งได้ปรากฏขึ้นในภาพถ่ายแล้ว

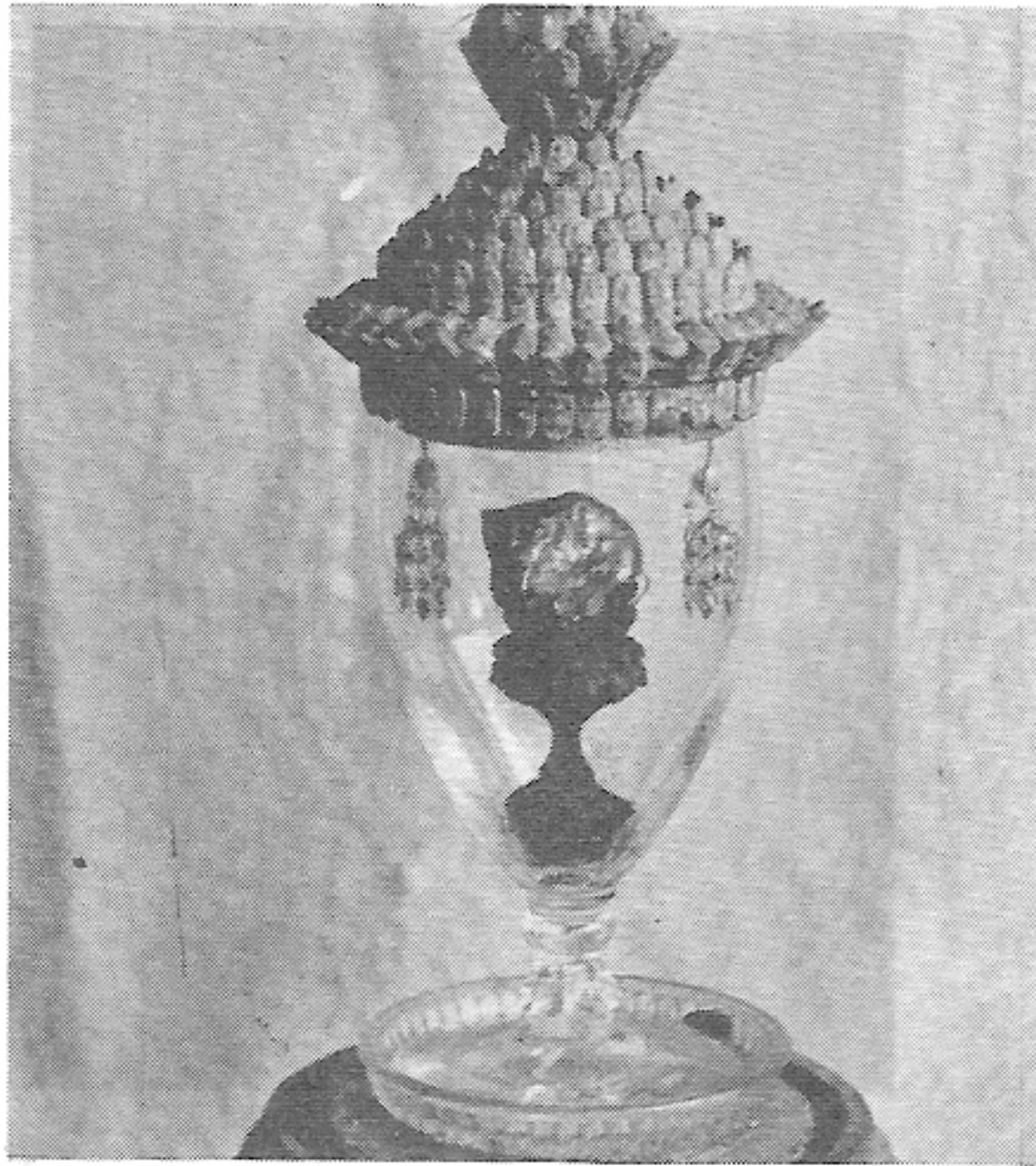
ตำนาน-เท่าที่ทราบกันมาแล้ว

พระเขี้ยวแก้ว หรือ พระทาสุธาตุ อันเป็น-พระบรมสารีริกธาตุพระองค์นี้ ท่านพระครูพิศิษฐศีลปาคม (จู๊ด ฐมฺโชโต) ได้เล่าว่า โยมปู่ของท่าน ซึ่งมีที่อยู่ ณ บ้านท่าช่อง บริเวณกรุงวังมะนูน เมืองเพชรบุรีนั้น ประมาณ พ.ศ.๒๔๐๐ กว่า ได้สร้างบ้านเรือนใหญ่ จึงขุดหลุมเสาเรือน ได้พบแผ่นสี่เหลี่ยมใหญ่เป็นฝาปิดหลุมอิฐก่อ ได้จัดขึ้นแล้ว ก็พบผอบเคลือบดินเผา เมื่อเปิดออกก็ได้พบพระเขี้ยวแก้วองค์นี้ จึงเก็บบูชาไว้ได้มอบแก่โยมผู้ชาย และ โยมผู้ชาย ได้มอบถวายแก่ท่าน ซึ่งท่านก็ได้เก็บรักษาบูชาไว้ จึงได้คงอยู่มาถึงกาลสมัยนี้ ครั้นได้ผอบเขี้ยวระโน และ ได้สร้าง มณฑปสำเร็จแล้วจึงได้นำเข้าประดิษฐานอย่างนี้ ความจริงนั้น มักปรากฏแสงสว่างขึ้นอย่างนี้ บางทีปรากฏเหมือน ดวงเทียน บางทีเป็นลำแสงขึ้น ปรากฏเสมอตลอดมา ตั้งแต่สมัยยังไม่มีไฟฟ้า และมีแล้วแต่ยังไม่ถึงเมือง ก็มีปรากฏ เสมอ และ ในกาลที่พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ซึ่งได้ถวายพระเพลิงแล้ว นาคราชาได้นำมาบูชา ณ นาคภพ พระราชาองค์นั้นทรงพระนามว่า-นาคราช ได้นำมาบูชา ณ นาคภพ ก็คือ ที่พริบพลี เพชรบุรีนี้

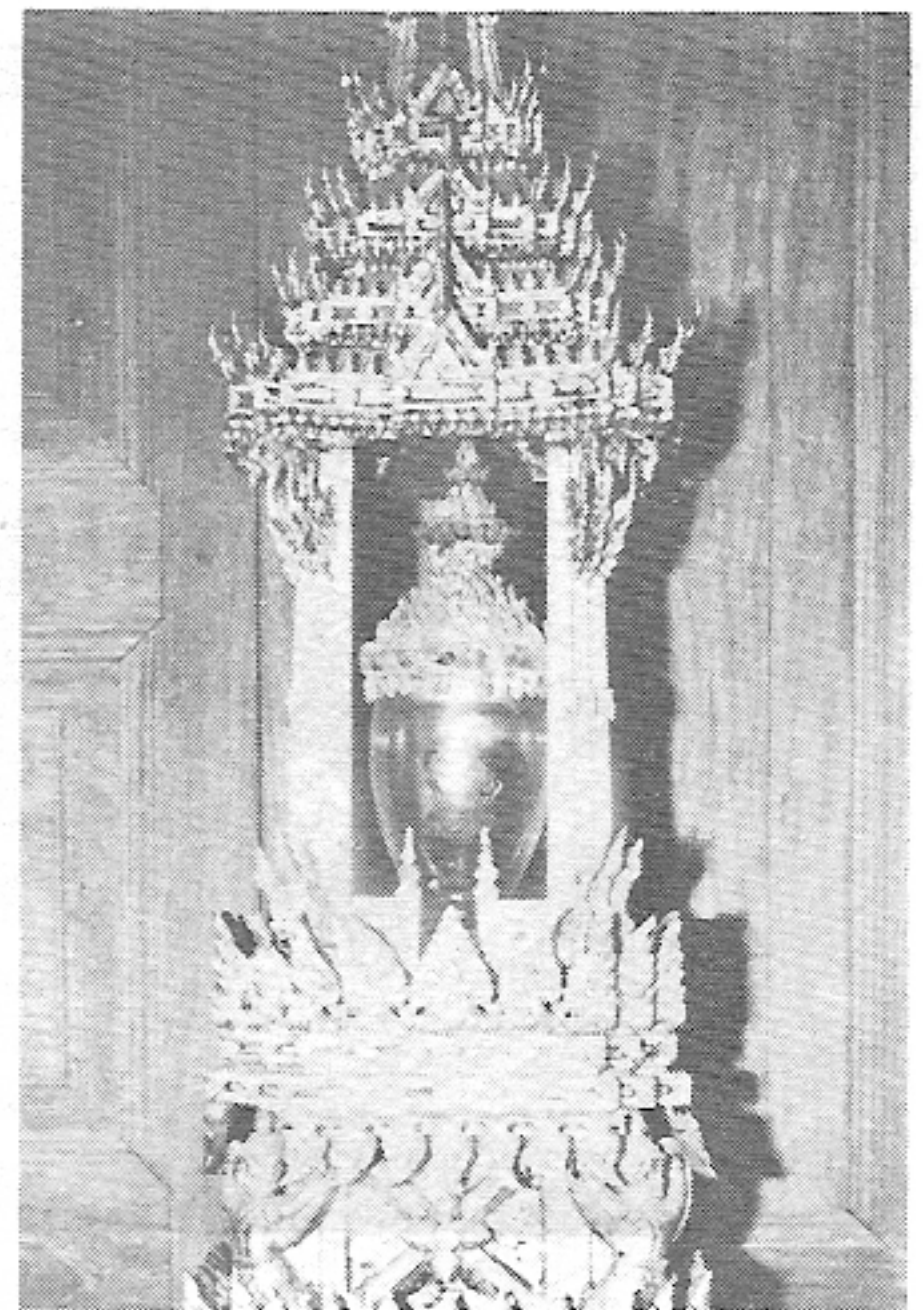

พระบรมธาตุ และ พระธาตุพระอรหันต์

พระบรมธาตุก็คือ-พระธาตุพระพุทธรองค์ พระธาตุพระอรหันต์สาวกสงฆ์ของพระองค์

พระเสมหธาตุ (พระเศวตพระพุทธรองค์) ที่บัญจุ ไว้ในผะอบเจียรไน มีพุทฺธยทั้งสองข้างได้ถ่ายไว้ปรากฏตามปกติ

พระเสมหธาตุนั้น ถ่ายใช้ไฟพิบ ปรากฏแสงลูกโพล่งขึ้นนั้น ไม่ปรากฏพุทฺธย ปรากฏเพียงแสงสะท้อน เล็ก ๆ ทั้งสองเท่านั้น

พระบรมสารีริกธาตุ-ฉัพพรรณรังสี ๖ องค์ ๖ สี นี้ นำมาบัญญัติเฉพาะ ๖ องค์ ๖ สี คือ ๑. สีฟ้าแก่ (นီลก) ๒, เหลืองอร่าม (ปีตก) ๓, แดงสด (โลहितก) ๔, ขาวผ่อง (โอทาท) ๕, ฟ้าม่วงแดงหงสบาท (มัญเชฏฐ) ๖. ประภัสสร เลื่อมพรายพรายแสงแดงเหลือง ได้คัดเอาที่มีสีอย่างทีพระบาลีระบุไว้ ที่อื่นนอกจากนี้ยังมีอีกมาก พระบรมธาตุทั้งนี้ ท่านพระครูพิศิษฐ์อรรถปาณ (จู๊ด ธมฺมโชโต) ได้เล่าให้ฟังว่า มีอยู่ประจำวัดมาตั้งแต่เดิม เจ้าอธิการหวาด มาโฆ ท่านรักษาไว้จากกาลที่ท่านเป็นเจ้าอาวาสมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๖ ในกาลต่อมา-ก่อน หรือ หลัง พ.ศ. ๒๔๗๐ ได้บูรณะซ่อมแซม กับใช้กระเบื้องหินอ่อนปูพื้นพระอุโบสถ ในครั้งนี้ ได้เห็นองค์ สุวรรณเจดีย์มีรอยแตกร้าว จึงเจาะกะเทาะเพื่อเอาอิฐ และ ปูนที่ผุกร่อนออก ก็ได้พบมณฑปย่อส่วนเล็กได้นำเอาออกมาจึงได้พบพระบรมสารีริกธาตุ จึงได้กระทำสมโภชบูชาแล้วได้ขอแบ่งออก ทั้งได้กระทำมณฑปเหมือนเลียนแบบองค์เดิมนั้น ส่วนมณฑปองค์เดิมนั้นได้นำเข้าบัญญจุไว้ตามเดิม ที่แบ่งไว้ก็ได้ใช้ผะอบ ขอดบัญญัติแล้วนำเข้าสถิตในมณฑปองค์ใหม่นั้นตั้งบูชาไว้ในห้อง บัดนี้นำเข้าบัญญัติเป็นองค์กลางมณฑปเก่าใน-พิพิธภัณฑ์ ซึ่งเป็นฝีมือ-ประณีตวิจิตรศิลป์ได้ปรากฏเหลืออยู่ กับ ยังมีที่ท่านได้สวดมนตบูชาได้เสด็จมาเองก็มากองค์ได้อัญเชิญเข้าสถิตรวมเข้าด้วยกัน เมื่อได้ผะอบเจียรไนมาแล้วจึงนำเข้าบัญญจุ ได้นำพระนาครปรกใบมะขามวัดค้างคาวประดับฝาครอบทั้งหมด เมื่อมีอายุ ๖๐ ณ พ.ศ. ๒๕๑๗ ท่านยังแบ่งถวายมาเกือบ ๑๐๐ องค์ ครั้น พ.ศ. ๒๕๑๕ มีผู้ออกทุนให้ ทั้งช่างฝีมือมีอยู่ด้วย จึงได้สร้างมณฑปย่อส่วนนี้สำเร็จแล้ว จึงได้นำพระบรมสารีริกธาตุ และ พระธาตุเข้าบัญญจุไว้ แล้วได้นำเข้าสถิตไว้ในพิพิธภัณฑ์ จึงปรากฏอยู่ได้

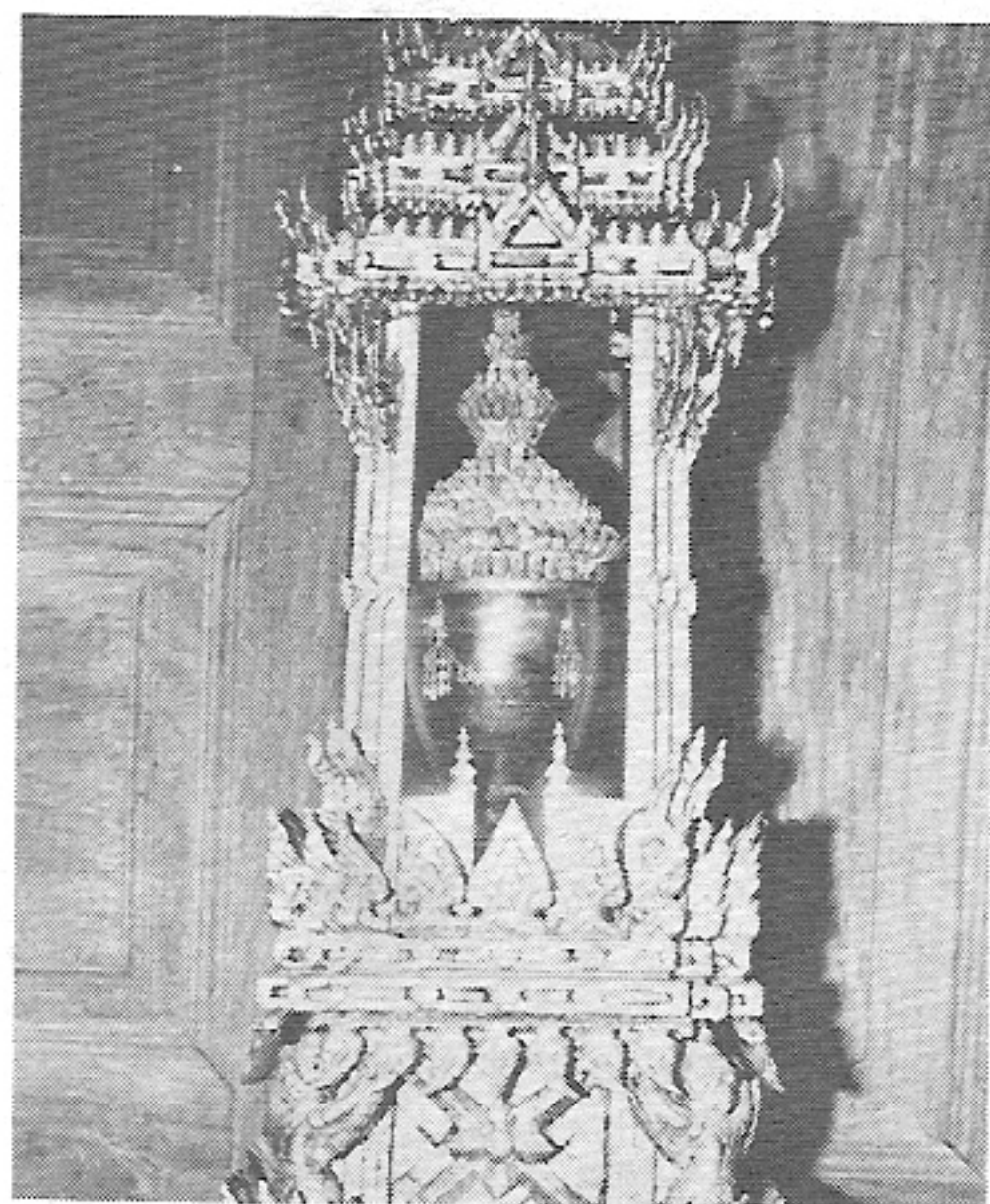

พระธาตุพระอรหันต์สาวก

ก็คือ-พระธาตุพระอรหันต์สาวกสงฆ์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

พระธาตุพระสวลีเถรเทศที่คคในลาภผล แบบเม็ดเลื่อมมุก-
ดาหาร ในครั้ง-ตั้งให้ชาวชนสงฆ์น้ำ จึงเอาพุทฺธยออก ถ่ายรูปจึง
ไม่มีแสงอื่นพิเศษ และ เห็นได้ชัดเจน

พระธาตุพระสวลีเถร ซึ่งบัญญัติไว้มีพุทฺธย ถ่ายใช้ไฟฟ้บ
ปรากฏแสงทั้งที่พวงพุทฺธย และ ที่องค์พระธาตุได้ถูกไฟลงขึ้นกระ-
ทั้งของครอบ

พระสมุทธาตุ (พระเสลดพระพุทฺธเจ้า) ซึ่งมีอยู่ประจำวัด มีประวัติเล่ากันว่าเป็นพระสมุทธาตุแต่ครั้งที
พระผู้มีพระภาคเจ้าทรงเสวยเนื้อสุกรอ่อนจึงทรงประหารพระโรคปักขันทีกาพาธ คือ ทรงอาเจียนพระโลหิต และเมื่อก
เสมหะประสมกัน ได้ทรงบ้วนลง ณ พื้นฝุ่นดินลูกรังซึ่งมีแร่เหล็กประสมอยู่ จึงเป็นพลังร่วมประสานทั้งหมดให้
เป็นก้อนแข็งที่บดคล้ายหินแดงสนิม พระเถรสงฆ์บริวารร่วมเสด็จได้เก็บไว้ และ ได้มอบกันต่อ ๆ มา กระทั่งมาสถิตอยู่ ณ
วัดนี้ ได้เคยเห็น-ชั้นหมาก ว่าเป็นของสมเด็จพระพุทฺธอาจารย์ และ หลวงพ่ออาจารย์อื่น ๆ ท่านฉันหมากถือเป็นยา-เภสัช
เนื้อหมากมียางเหนียวติดแน่น เนื้อเส้นอ่อน ใบพลู ซึ่งใช้ปูนแดง-ซึ่งปูนนั้นเผาเปลือกหอยบ้าง บางทีใช้หินปูนเผา
ใช้ขมิ้นผงประสมก็เกิดเป็นสีแดง และเมื่อกในปากได้ประสมประสานกัน เมื่อฉันมีสติเสมอสดเสกว่า ปฏิสัง ขา โยนิโส ฯ
ชั้นเป็นสติพล และ สมาธิพล เป็นพลังแรงประสานทั้งหมดนั้นให้เป็นแท่งก้อนแข็งแกร่งเท่าหินได้ เช่น เมื่อกในปากทำ
ให้เกิดเป็นคราบหินปูนได้ เมื่อกหอยสร้างหินปูนเป็นเปลือก และ ฝาได้ เป็นต้น เช่นเดียวกัน

ในกาลถวายพระเพลิงพระพุทฺธสรีระนั้น ในมหาปริณิพพานสูตร พระมหาเถรพระธรรมสังคากาจารย์ทั้ง
หมด อันมีพระอานนทเถรเป็นต้น ผู้เฝ้าพระประหาร กับ ปฏิบัติพระพุทฺธสรีระ และเฝ้าถวายพระเพลิง ได้เล่าไว้ใน
มหาปริณิพพานสูตรนั้นว่า* พระจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า เพลิงก็ถูกไฟลงขึ้นเองพลันทีเดียว ก็เมื่อพระสรีระของ
พระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งเพลิงกำลังลุกไหม้อยู่ พระส่วนสรีระใด ได้เป็นส่วนมีอยู่แล้ว คือ พระฉวี (หนัง) หรือว่า พระมังส

* มหาปริณิพพานสูตร มหาวัคค ทีฆนิกาย ๑๐/๘๕-๑๕๕ ความนี้ย่อตอนจบ.

(เนื้อ) หรือ พระนหารู (เอ็น) หรือว่า พระลลิกา (ไขข้อ) เถົา เหม่า แห่งพระอวยะส่วนนั้น มิได้ปรากฏเหลืออยู่เลย พระสรีระทั้งหลายเท่านั้น (พระบรมสารีริกธาตุ) ได้ยังเหลืออยู่แล้ว สำหรับผ้า ๕๐๐ คู่เหล่านั้น ใหม้ไปเพียง ๒ ผืนเท่านั้น คือ ผืนในสุดทั้งหมด และ ผืนนอกครั้งเมื่อ-พระสรีระของพระผู้มีพระภาคเจ้าซึ่งเพลิงลุกไหม้แล้ว ธารน้ำก็ไหลหลังจาก อากาศดับจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า กับ น้ำก็พุ่งขึ้นแม้จากต้นตาล หลังลงดับจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า แล้วแล พวกเจ้ามัลลชาวเมืองกุสินาราได้ใช้น้ำหอมล้วนๆ ดับจิตกาธารของพระผู้มีพระภาคเจ้า ครั้งนั้นแล พวกเจ้ามัลลชาวเมืองกุสินารา ทรงกระทำ-สัตติบัญญัติ (สญฺปรูปหอกมีช่องหน้าต่าง) ในท้องพระโรง (สันฐาคาร) ตลอด ๗ วัน สร้างธนูปรากฏ (กำแพงธนู) แวดล้อมอารักขาแล้ว จึงสักการะ เคารพ นม ถือน บูชา ด้วยการพ้อนรำ ขับร้อง ประโคมเครื่อง ด้วยระเบียบมาลา และเครื่องหอมทั้งหลาย ตลอดกาลนั้น

ภาพถ่ายทั้งนี้ มีลำแสงปรากฏขึ้นอย่างนี้ได้นำมาเป็นข้ออ้างหลักฐาน

เห็นพิมพ์โฆษณาเป็นสาธารณเอกสารแล้ว คงไม่สงวนลิขสิทธิ์ จึงนำมาอ้างว่าได้มีมาแล้ว

๑. พระพุทธรูปปางนาคปรกเป็นเครื่องเนื้อดินแร่ ตามจารึกว่า พ.ศ. ๓๔๕ เจ้าอธิการหวาดมาโหม ได้พบ ณ วัดค้างคาว พ.ศ. ๒๔๔๗ ได้นำมาบูชา ณ วัดเพชรพลี พ.ศ. ๒๕๑๓ ได้นำขึ้นมาซึ่งได้ติดกันเป็นก้อน ได้ใช้โดกตังไว้ เมื่อถ่ายรูปมีลำแสงปรากฏอย่างนั้น

ภาพทั้งนี้มีทั้งรุ่นเก่า-รุ่นใหม่ พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์ ขณะที่ถ่ายภาพ ทั้งผู้ถ่าย และ ตัวพระคุณท่านต่างไม่รู้ เมื่ออัดออกมาแล้วหลายครั้งก็ปรากฏอย่างนี้ มีผู้รู้ที่อ้างว่า-เป็นนักวิทยาศาสตร์ไทย ซึ่งรู้เพียงอ่านตำราจึงทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง แสดงความรู้อย่างสมบูรณ์ว่า-เป็น-แสงเลเซอร์ ที่ถูกปล่อยออกมา ซึ่งผ่านมาพร้อมกับกดเปิด-ฉับไว จึงคิดมาอย่างนั้น ที่มีภูมิเดารู้ก็ปรับเป็น-อุตตริมนุสสธัมมที่เดียว แต่ต่างก็รับรองกันว่า-มีแน่นอน ที่ว่าเป็น-อุตตริมนุสสธัมมนั้น จึงนำพระพุทธรูปในปาราชิกสิกขาบทที่ ๔ ต่อกับพระพุทธรูปใน-อภินิหารสาสนข้อที่ ๔ อันเป็นธรรมที่แท้จากพระโอษฐ์ที่ตรัสบัญญัติไว้ ในจุดดอปาราชิก มีว่า

โย ปน ภิกขุ อนภิขานํ อุตตริมนุสสธัมมํ
อตุตฺตูปนํ อลมริยญาณทสฺสนํ สมฺมุตฺตํ
อิตฺติ ขานามิ อิตฺติ ปสฺสามิตฺติ ตโต อปเรน

อนึ่ง ภิกขุใด ไม่รู้เฉพาะอย่างขึง ฟังก้าวโอ้อวด
อุตตริมนุสสธัมม อันเป็นความรู้เห็นทั้งประเสริฐทั้ง
สามารถ ซึ่งน้อมเข้าใจตนว่า-เรารู้อย่างนี้ เราเห็น

รูปหลวงปู่-ท่านเจ้าพระคุณ พระราชวุฒาจารย์ (ดูลย์) ซึ่งได้ถ่ายไว้ในงานทำบุญอายุ ๘๖ ปี รูปท่านอยู่ขวาซึ่งลำแสงจ้านนั้น บังแล้ว ด้านขวา-คณะศิษยานุศิษย์เป็นขรราวาสนั่งประชุมกันอยู่ มีลำแสงขาวปรากฏลายขวันแดง คล้ำสลับตลอด พุ่งลงขวาโค้งขึ้นไปประจบกับ-ลำแสงที่มีในทางซ้าย หรือ เหนือนั่นกับ ชิกซ้าย หรือ เหนือ ก็ยังมีพุ่งมาอีก ลำแสงหนึ่งประกายชัดเจน ขณะที่ถ่ายนั้น ผู้ถ่ายเล่าว่า-ไม่มีแสงใดอื่นพิเศษอย่างนั้น มีเพียงแสงสว่างสลัวอย่างที่ปรากฏเท่านั้น หลวงปู่มรณภาพแล้ว และ พระราชทานเพลิงไปแล้ว ได้นำมาเป็นหลักฐาน

สมเณ สมณุกุลาหิมาโน วา อสมณุกุลาหิ
มาโน วา อาปนโน วิสุทธาเปก โข เอว
แล้ววเทย “อชานเมว อาวุโส อวจ ชานามิ”
อปสฺส “ปสฺสามิ” ตุจจํมฺสา วิลปินฺติ อญฺญตร
อริมานา อยมฺปิ ปาราชิก โหติ อสฺวาโส

-กัณเ-อกรณียานุสาสนข้อที่ ๔ มีพระพุทธภาษิตตรัสเป็นพระพุทธานุญาตไว้ว่า

อุปสมฺปนฺเนน ภิกฺขุณา อุตฺตริมนุสฺสสมฺโม
มน อุลลปิตพฺโพ อนุตมโส สุลฺลญาการเ อภิรมามิต
โย ภิกฺขุ ปาปิจฺโฉ อิจฺฉาปกโต อสนฺตํ อภฺตํ
อุตฺตริมนุสฺสธมฺมํ อุลลปติ ฌานํ วา วิโมกฺขํ วา
สมาธิ วา สมาปตฺติ วา มคฺคํ วา ผลํ วา

อย่างนี้ ครั้นสมัยอื่นแต่นั้น อันผู้ใดหนึ่ง ถือเอา
ตามก็ตาม ไม่ถือเอาตามก็ตาม เป็นอันต้องอาบัติแล้ว
มุ่งหมายความหมดจด จะพึงกล่าวอย่างนี้ว่า-แนะท่าน
เราไม่รู้อย่างนั้น ไม่กล่าวว่า-รู้ ไม่เห็นอย่างนั้น ได้
กล่าวว่า-เห็นอยู่ ได้พูดพล่อย เป็นเท็จเปล่า ๆ เว้นไว้
แต่สำคัญผิด แม้อภิกขุนี้ ก็เป็นปาราชิก หาสงวาสมิได้

อันภิกขุผู้อุปสมบทแล้วไม่ควรอวดอุตฺตริมนุสฺสธม
โดยที่สุดว่า-เรายินดีในเรือนร่าง
ภิกขุใด มีความอยากอันลามก ถูกความอยากอัน
ลามกครอบงำแล้ว พูดอวดอุตฺตริมนุสฺสธม อัน
ไม่มีอยู่ อันไม่เป็นจริง คือ ฌานก็ดี วิโมกฺขก็ดี

ครั้งนั้น มหาภักตริย์ และ พราหมณ์ทั้งหลายได้ไปขอพระบรมสารีริกธาตุทั้งนั้น โทณพราหมณ์ได้ใช้ทะนาน
ทอง (ตุมพ) ตวงแบ่งได้ ๘ ทะนาน ทะนานที่ ๑ พระเจ้าอชาตศัตรูแห่งมคธรัฐได้ทรงกระทำ พระสถูปบัญญัติ และ มหกรรม

คุณเจริญ สุวรรณเดมีย์ หรือ ที่ในหนังสือเรียกว่า-คุณพ่อเจริญ ได้นั่ง ณ แคร่ในเพิง ขณะทำพิธีบนเทือกเขานางหย่อง จ.ว.ระยอง เวลาบ่ายสองโมงเศษ กลางแสงแดดกล้า ผู้ถ่ายภาพนี้ได้เล่าให้ฟังว่า-ขณะถ่ายไม่มีลำแสงอื่นใดในแสงแดดกล้านั้น ครั้นอัดออกมาก็ปรากฏลำแสงแจ่มจ้าพุ่งขึ้นอย่างนี้ และ แจ่มจ้ายิ่งกว่าแสงแดดกล้านั้น กระทั่งบังทุกสิ่ง เช่น คน และ เสาได้ จะเห็นลำแสงพุ่งออกจากหัวแคร่ คงไม่มีกล่าวหาว่า-เอาไฟฉายไปตั้งฉายไว้ หรือว่าเป็นแสงเลเซอร์ ที่มาพอดีกันเข้า จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน-อัครรรย์ อภินิหาร หรือ ปาฏิหาริย์ และ เป็น-อุตตริมนุสสรัมม ก็ได้ เพราะเป็น-ฉรวาส จึงไม่เป็นอุตตริมนุสสรัมม และรูปขาวทำพิธีที่เขาชะงือก จ.นครนายก

อสฺมโณ โหติ อสฺกยปฺตติโย

เสยฺยถาปี นาม ตาโล มตฺถกจฺฉินฺโน

อภพฺโป ปุณฺ วิรุพฺพิยา

เอวเมว ภิกฺขุ ปาปิจฺโธ อิจฺฉาปโกโต

อสฺนติ อญฺติ อุตฺตริมนุสฺสรณฺมํ อุล ลปิตฺวา

อสฺมโณ โหติ อสฺกยปฺตติโย

ตณฺเฑ ยาวชีวํ อกรณียนฺติ

สมาธิก็ดี สมาบัติก็ดี มัคคก็ดี ผลก็ดี ไม่เป็นสมณะ

ไม่เป็นเชื้อสาย พระศากยบุตร

เปรียบเสมือนต้นตาล มียอดขาดคั่นแล้ว ไม่อาจ
งอกขึ้นได้อีก

ภิกษุก็เหมือนกัน มีความอยากอันลามก ถูกความอยาก

อันลามกครอบงำแล้ว พุดอวดอุตตริมนุสสรัมม อันไม่มีอยู่

อันไม่เป็นจริง ไม่เป็นสมณะ ไม่เป็นเชื้อสายศากยบุตร

การนั้น อันเธอไม่พึงทำตลอดชีวิต ดังนี้

ในสิกขาบทตรัสว่า-เป็น-ปาราชิก คือ พ่ายแพ้ หมายความว่า-ขาดจากเป็นภิกษุ อสฺวาโส คือ ไม่มีการร่วมกันด้วยศีล ปาฏิโมกข และ ไม่มีสิทธิอย่างพระภิกษุอื่น ในอนุสาสน จึงเป็นพระพุทธานุญาตว่า-อสฺมโณ ไม่เป็นสมณะ อสฺกยปฺตติโย ไม่เป็นเชื้อสายพระศากยบุตร อุตตริมนุสสรัมม ก็คือ ฌาน ทั้ง ๘ วิโมกข ก็คือ นิพพาน สมาธิ ก็คือ สมาธิพล สมาบัติ มัคค ๔ ผล ๔

ฉลองบูชา ณ พระนครราชคฤห์ ที่ ๒ กษัตริย์ลิจฉวีเมืองเวสาลีได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองเวสาลี ที่ ๓ พวกกษัตริย์ศากยราชเมืองกบิลพัสดุ์ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองกบิลพัสดุ์ ที่ ๔ พวกกษัตริย์อูลีเมืองอัลลกะปปะได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองอัลลกะปปะ ที่ ๕ พวกกษัตริย์โกลิยะ เมืองรามคามได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองรามคาม ที่ ๖ พราหมณ์ผู้ปกครองเมืองเวฐฐีปกะได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองเวฐฐีปกะ ที่ ๗ พวกเจ้ามัลละเมืองปาวา ได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองปาวา ที่ ๘ พวกเจ้ามัลละเมืองกุสินาราได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองกุสินารา ที่ ๙ โทณพราหมณ์ได้กระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองกุสินารา ที่ ๑๐ พวกกษัตริย์โมริยะเมืองปิปลิวัน ได้ทรงกระทำพระสวปุณฺญ และ มหกรรมฉลองบูชา ณ เมืองปิปลิวัน กับ พระเชี้ยวแก้วอีก ๔ (ทาสฺวา) พระทนต์ (พัน) อีก ๔๐ พระเกสา (ผม) พระโลมา (ขน) สำหรับ-พระเชี้ยวแก้วนั้น องค์หนึ่ง พวกนาคราชได้บูชาอยู่ ซึ่งอาจเป็นองค์นี้ที่สถิตอยู่ ณ เพชรบุรีไทยนี้ เพราะว่าไทยเมืองทอง หรือ แหลมทองนี้ มีมนุษย์พวก-นาค คือ คนน้ำหรือ ชาวเล มีอยู่มาก ทั้ง-ภพนาค หรือ เทพนาค เช่น วิรูปักข ฯลฯ ก็ปรากฏว่ามีอยู่

ส่วนพระบรมสารีริกธาตุ คือ พระอัฐิ (กระดูก) นั้น ที่พระเจ้าอชาตศัตรูทรงนำมา ทั้งได้ทรงกระทำพระสถูปัญญูไว้ ณ กรุงราชคฤห์นั้น ต่อมา สมัยพระเจ้าอโศกมหาราชเจ้าทรงขุดค้นพบแล้วได้นำมาเป็นหลักฐานอย่างที่มีประวัติบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก และ ทรงแบ่งแจกไปทำเป็นธาตุสถูปเจดีย์ให้บูชาสักการะในต่างประเทศ ในไทยนี้ พระโสณทัตเถระก็นำมากระทำเจดีย์บุญไว้ เป็นต้น ส่วนที่มาเองก็มีมาก เท่าที่ปรากฏนี้ แม้จะเขียน หรือ จารึกในภายหลัง ก็เป็นที่ยืนยันความมี ณ ครั้งแรกนั้น และ ณ ครั้งแรกนั้น พระธรรมสังคากาจารย์ได้กระทำขึ้น ทุกท่านต่างได้กระทำจึงรู้เห็นทราบตลอด จึงได้สร้างเป็นคำกล่าว หรือ เป็นคำพูดขึ้นซึ่งเป็น-มุขปาฐะ ณ ปฐม-พุทธ-ตติยสังคีตินั้น ก็ได้กระทำตามที่เห็นประจักษ์มาได้อย่างชัดเจน อย่างน้อยก็ที่เป็นผู้กระทำขึ้น ณ ครั้งแรก ก็ ๕๐๐ องค์ตามที่ปรากฏนั้น แม้จะเขียนจารึกเป็นตัวสื่อในภายหลัง ณ พ.ศ.๔๕๐-๔๕๒ ก็เขียนตามที่เป็น-มุขปาฐะ (มุขปาฐะ แปลว่า-กล่าวด้วยปาก) ฉะนั้น จึงถือว่า-แน่นอน-แท้จริงได้ จึงคัดพระบาลีมาด้วยเพื่อเห็นชัด ในวงเล็บได้เติมให้เต็ม

อิติ อฏฐ สรรตถูปา
 นวโม ตุมพธูป ทสโม อังการธูป
 เอวเมตํ ภูตปุพฺพนฺติ
 อฏฐโทณํ จกฺขุมโต สรร
 สตฺตโทณํ ชมฺพุทีเป มเหฺนติ
 เอกญฺ จ โทณํ ปริสวรุตฺตมสฺส
 รามคาม นาคราชา มเหฺนติ
 (โทณํ ว ตุมฺพํ นวโม จ ธูป
 อังการธูป ทสโม อโหสิ)
 เอกา หิ ทาฐา ติทิเวหิ ปุชิตา
 เอกา ปน คณฺฐารปุเร มหิยฺยติ
 กาลิงคฺรณฺญวฺ วิชิต ปุเนกํ
 เอกํ ปุณ นาคราชา มเหฺนติ

๑๓๑

จตุตทาฬสสมา ทนฺตา เกสา โลมา จ สพฺพโส
 เทวา หรีสุ เอเกกํ จกฺกวาพฺปรมฺปฺราติ

ด้วยประการฉะนี้ พระสถูปบุญพระสรีระ จึงมี ๘ แห่ง
 ที่ ๕ พระคุมพธูป ที่ ๑๐ พระอังการสถูป
 ด้วยประการทั้งนี้เช่นนี้ จึงเป็นแบบอย่างได้เคยมีมาแล้ว
 พระสรีระของพระพุทธเจ้าผู้ทรงพระจักขุ มี ๘ ทะนาน
 ๑ ทะนาน บูชากันอยู่ในชมพูทวีป
 ส่วนอีกทะนาน ๑ ของพระวโรดมบุรุษพระพุทธเจ้า
 พวกนาคราชาบูชากันอยู่ ในรามคาม
 (พระคุมพ คือ ทะนาน จึงได้เป็น-พระสถูปที่ ๕ อีกด้วย
 พระอังการสถูป ได้เป็นพระสถูปที่ ๑๐ แล้ว)
 พระเขี้ยวแก้วองค์ ๑ พวกเทพไตรทิพบูชากันในสวรรค์แล้ว
 ส่วนอีกองค์ ๑ บูชากันอยู่ในคันทารบุรี
 อีกองค์ ๑ บูชากันอยู่ในแคว้นของพระเจ้ากาลิงค
 ก็อีกองค์ ๑ พวกพระยานาคบูชากันอยู่ ณ นาคภพ

พระทนต์ ๔๐ ครบถ้วน พระเกสา พระโลมา
 พวกเทพได้นำไปองค์ละองค์ ๆ ได้นำต่อ ๆ กันไปในจักรวาล
 ดังนี้แล

ตัวสื่อกเทวนาครี ที่ใช้ในพระพุทธศาสนา ปราภฏในไทย

ได้นำจารึก ณ ขอบประภามณฑล พระพุทธรูป ๔ สมัยไตรรัตน์ เป็นหนังสือเทวนาครี แต่จารึกนี้มีในไทย เข้าใจว่า พระโสณ ฯลฯ หรือพราหมณ์ใดหนึ่งคงมาสอน มนขอมพิสณฺฑคงเป็นผู้จารึก ได้ทราบในสมัยพระเจ้าอโศก มหาราชนั้น พวกพราหมณ์ไม่ยอมให้ใช้หนังสือเทวนาครีในพระพุทธศาสนา พระเจ้าอโศกจึงให้วิษณุคุปตพราหมณ์ คิตลายสือพราหมินขึ้น ในการขุดค้นโบราณวัตถุสมัยพระเจ้าอโศก พ.ศ. ๒๑๘-๒๕๕ ไม่พบหนังสือเทวนาครี พบแต่ หนังสือพราหมิน แม้ที่ทรงจารึกเอง แต่ตัวเทวนาครีมาปรากฏในต่างประเทศคือไทย คงถือว่าเป็นแดนอื่นจากชมพูทวีป ก็พ้นจากอำนาจสิทธิของพราหมณ์ ท่านจึงได้จารึกไว้อย่างที่พบนี้

चिरन्तानि जाति. वा हि चान्ध्व ली क्त. पाकी उप बन्धि

ตริรัตนานि चाโต वा हो जानुश्च लोक กน ยาโก อุปนํหิ
โลกกน (โลกณะ) ยังไตรรัตน์ ให้เกิดแล้วและนำ ผู้มีดีทั้งหลาย ให้สว่าง ให้เจริญ เข้าไปชอบใจแล้ว

ตัวสื่อกอัลฟาเบท คือ ตัวอังกฤษที่ใช้ในพระพุทธศาสนา เหรียญต้นคัมภีร์มิลินทปัญหา

ได้นำเหรียญที่มีลายจารึก เป็นหนังสือที่มีในสมัยนั้น คือ พระนามเมนันเดอร์ หรือพระเจ้า มิลินท ผู้เป็นต้นคัมภีร์มิลินท ปัญหา ประมาณ พ.ศ. ๓๐๐ กับ พระเจ้ากนิษกมหาราช ซึ่งทรง สร้างเหรียญมี พระพุทธรูปและ พระนามว่าโบดโด คือ พุทธ ประมาณ พ.ศ. ๔๒๕

จาก
the way of the Buddha

ธัมมกาโม (ทอง) อยู่อินทในอโศการาม องคโคธัมมราชาเอาผ้า (ไตร) จีวรมาให้ว่า ตูมิ อิมิ ติจีวร
 ๑) ธัมมกาโม อยู่ อินท องคปิยทัสสีธัมมราชาอุ้มอุปถัมภ์ ปวารณา แลให้เข้า ขอบวชต่อมหาตีสสเถร เมื่อปี พุทธ
 กาลล่วงแล้ว ๒๔๑ (๔๘๕/๒)

ธัมมกาโม ทอง อยู่อโศการาม มหาตีสสเถรว่า อุปสัมปन्नไทยในอินทไม่มี บัดนี้ให้อุปสัมปन्न ให้
 ญาณจณสวตัญญิตติ เมื่อ^๑ ปีพุทธกาลล่วงแล้ว ๒๔๑ เดือน ๘ ขึ้น ๒ ค่ำ เวลาบ่าย ๕ อัน (โมง) (๔๗๖/๑) ธัมมกาโม
 เมื่อเป็นภิกษุแล้ว อุปัชฌายมมหาตีสสว่า ตูมิ อาจริเยน สทุธิ สุวณฺณภูมิ กจฺจ ปญฺจวสุสกาเล อุปฺปชฺช ชิสฺสสฺสึ เยน
 โสโณ กาโมติ นามํ อกาสิ เตน ตูมิ..... เจ้าจงไปสู่สุวณฺณภูมิกับอาจารย์ ในกาล ๕ พรรษา เจ้าจักสึก โสณะ ได้กระทำ
 ชื่อว่า กาม เพราะเหตุใด เจ้า (จักสึก) เพราะเหตุนี้ (๔๗๖/๒)

แผ่นลำดับอ่าน ๒๗๓ หน้า ๑ บันทึก ๑ ชื่อ ญาณจณ จารไว้ยัง ๆ อย่างนั้นบันทึก ๒ ชื่อลุมพินี เห็นชัด
 ต่อไป อโศกก็เห็นเส้นชัด พอมีทุนจึงทำแบบมาให้ดู

๑ ญาณจโรน พร้อม ด้วย คน

๒ เดินถอ ลุมพินี อโศก

๓ อธิราช สังวิตโศก

๔ นำ มี สห ภิกษุ คน ๑๒๒

๕ ลุมพินี ที่ คน รู้ ว่า พุทธบังเกิด

๖ มหามายา เทวี พัก พึ่ง สวน รัง

๗ นางออกถุก ตรงนี้ ลุมพินี

^๑ ใช้แบบปัจจุบันเพื่อง่าย ๆ

^๒ เข้าใจว่านับเปลี่ยนปีอย่างไทย คือ นับเดือนอ้ายเป็น ๑ ฉะนั้น เดือน ๔ จึงก่อนเดือน ๘ พระพุทธศาสนาเปลี่ยนวันวิสาขะ คือ
 เพ็ญ ๑๕ ค่ำ เช่นนี้ เดือน ๖ จึงเป็น ๑ เดือน ๔ จึงเป็นเดือนที่ ๑๑ อย่างนี้อายุท่านธัมมกาโมไม่บริบูรณ์ ๒๐ กระนั้น ท่านทศในครรรค์อีก ๕
 เดือนก็ได้ ถ้านับอย่างไทย ตั้งต้นเดือนอ้ายแล้ว พ.ศ. ๒๒๑ ถึงเดือน ๘ พ.ศ. ๒๔๑ ก็บริบูรณ์

ญาณจรโณ พร้อมด้วยคุณ เคนถอลุมพินี อโสกอริราช สังวัตโสภณคินนํ มีสหิกขุ คน ๑๒๒ ลุมพินี ที่คนรู้ ว่า พุทธบังเกิด มหามายา (ทวิ) พักฝั่งสวนรัง นางออกลูกตรงนี้ ลุมพินี (๒๗๓/๑) อโสกสร้างหิน หลักศิลา ดันหนึ่งลัธัมม โคกู สีห มีสีอโสก ชื่อ พราหมิน เขียน ว่า ในที่นี้ อโสกอภิสิต ๒๐ ปี พ.ศ.๒๓๘ มาถึง ลุมพินี ที่อันพุทธเกิด พาฝูงคนพันทุก(ข) ญาณ มาปี ๒๔๒ เดือน ๖ (๒๗๓/๒)

ญาณจรณ อยู่ลุมพินี จึงปลุกตันรัง ตันเกิดพุทธ แล้วเข้าเมืองกบิลพัสดุ ไปรดสาทุกเผ่าพุทธ ให้ฉัน อาหารก่อน ก่อน (๒๗๕/๑) เมื่อคู้้น คู้้น คุยคนแก่ เฒ่า คุย กิน ในอ้ายหนูเอย เมื่อฟังโตขุนอินสากัน เมื่อพัน ห้าร้อยปีปีตลย อิน ตั้งชื่อ อินทรสาทุก ฤษี โคตม ดันโคต (๒๗๕/๒)

ญาณจรณ มากุสินารา เมืองพุทธนิพพาน เดือน ๓ ขึ้น ๑ ค่ำ พุทธกาล ๒๔๓ อโสกผู้มาสร้าง ตรงมกุฏพันธเจดีย์ แลในสวนป่าร้าง มีหลักหินมีสีชื่อว่า (๒๘๑/๑) พุทธมานิพพาน ที่นี้ ตัวอโสก ผู้มาถึงเนินป่าร้าง สร้าง สถูปนิพพาน สร้างสี่แตรโค กู้หิน บนยอดเสา ญาณจรณมาแทน (๒๘๑/๒)

เมื่อญาณจรโณ ดี สีส โสณ ถูก ส่งไปอินทราปาดลีปุต มครรัฐ อโสกมหาราช ฝากโมคคัลลีเรียน ปีฎกไตร จบ พร้อมปุจฉา แปลความครบ ๓ ปี เทียวไปสู่สังเวชนีย อันอโสกส่งไปตลอดอินทรรัฐของอโสก อีกสองปี แล้วมาคัมพปัณณีกปีหนึ่ง มาเมืองสุวรรณภูมิ

โลกว่า สุวรรณภูมิ ต้อนรับ พระ ดี ญาณจรณ กับภิกขุอื่น ขึ้นวัน ๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี ๒๔๔ โสณ ฌานีย ภูริย อุตตร มุนีฯ พร้อมถ้วน ขบวนช้าง ม้า คน แห่ (จาก) อุเรื่อ เดินเข้าเมืองตอนคำ (๑๗๐/๑) โลกว่า สุวรรณภูมิ เมื่อญาณจรโณ ส่งสารอโสก ผู้เป็นยี่เมืองมครมามีว่า เมืองควรมีภิกขุมาก ภิกขุควรเล่าเรียนธัมมวินัย พุทธศาสนา ควรฝึก (ประพฤติ) ทุกคน (๑๗๐/๒)

วันทัฬฟ้า ผู้พ่อตั้งให้ไปดูแลเมืองพลิบพรี ขุนศรีเมือง กับ สิริงามตัว แม่นาง ศรีทองอ่อน เมียเฒ่า ผู้ต้อนรับ พาขึ้นเรือนอยู่ ทำงานเรือน อาหาร ผ่าน่งห่ม (๖๐/๑) เมื่อพุทธกาล ๒๔๓ อยู่เมืองพลิบพรี สาว นางสิริงามตัว ผู้มีความเสนาหาเฝ้าเยี่ยมเอนเข้าพ่อแม่มีห้ามสิรินทรา เทพธิดา นางเมียหลวงว่าตัวไม่มีลูกยอมให้ แต่งงาน เดือน ๕ ปี ๒๔๔ (๖๐/๒)

วันทัฬฟ้า สิรินทรา สิริงามตัว เมื่ออยู่เมืองพลิบพรี เข้าปีพุทธกาล ๒๔๕ พ่อโลกว่า ป่วยหนัก (๕๕/๑) พ่อตาย วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๔ ปีกุน พุทธกาลเข้า ๒๔๕ ชุมไฟวันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี พุทธกาล ๒๔๖ (๕๕/๒)

สุวรรณภูมิ เมืองทอง

สมัยพระเจ้าตะวันอริราช พระนางสิริงามตัวเทวีสุวรรณภูมิ
ต้นนอกแผ้วพรรณธรรมไทย และ พระพุทธศาสนาออกต่างแดน

๑. พระเจ้าตะวันอริราช
(ทั้ง ๒ ได้ที่รางม่วง) สร้อยทำ
เป็นรูปตะวันทรงกรด ช่อรี บอก
พระนาม มือขวา ถือคนโท มือ
ซ้ายถือขัน หมายถึงเที่ยวหั่ง
น้ำอมฤตธรรม

๒. พระนางสิริงามตัว
เทวีสุวรรณภูมิ สร้อยทำรูปงาม
บอกพระนาม มือขวาถือดอกบัว
เดียว หมายถึงใจเดียว ตั้งใจเป็น
เมียพระโพธิสัตว์ มือซ้ายถือ
หอยขอดทรงรัดเกล้าชาย

เล่าว่าเมื่อตะวันตั้งเป็น
อริราชินี จึงถอดรัดเกล้าอริราช
สวมให้ ตัวจึงไม่มี พระนางมี
รัดเกล้าชาย (เรื่องปรากฏตอน
พ.ศ. ๒๔๘-๒๔๙)

๓. พระเจ้าตะวันทับฟ้า
อริราชเจ้าทรงเครื่องขุนศึกคลุม
เสด็จประพาสและเสด็จพระราช-
สงคราม (อยู่วัดเพชรพลี)

๔. พระนางสิริงามตัว
เทวีสุวรรณภูมิอริราชินี ทรงชุด
พระอริราชินีสุวรรณภูมิ เจ้าแม่
อยู่หัว และสำเร็จราชการกรุง
(อยู่วัดเพชรพลี)

ทั้งคู่สร้างด้วยทองคำประสม รูปพระนางประสมทองแดงมากหน่อยเข้าใจว่าเป็นชุดที่ ขอมทอง
เมือง ขุนทองเมืองช่างชาวพริบพลี สถาปตามคำสั่งของพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้า พ.ศ. ๒๓๕
ได้ระบุว่าตั้งในพระอุโบสถวัดพริบพลี ที่รู้-พระอริราชเจ้าที่หัวเขมขัด ได้ทำรูปกลมมีรัศมีพุ่งออกบอก
ชื่อตะวัน ที่หมวกยอด จะเห็นรูปยอดเป็นรูปพระสงฆ์หรือพระโสณทรงเครื่องคลุมและทรงผ้าถุงมีลาย
หน้า ยกมือแบป้องกันบ้านเมือง

พระอริราชินี ตลอดเครื่องทรง มีลายสวยงามตลอดบอกชื่อ “งาม” ณ งามยอดตรงหน้าจะเห็น
รูปพระ มือซ้ายถือไม้เท้า แสดงถึงกาลมีอายุมาก แม้ดูทั้งสองข้างก็มีลายงามออก ตลอดทั้งตัวนั้นคือ
สิริงามตัวเทวีสุวรรณภูมิอริราชินี (ทั้งคู่และมีอื่น ๆ ได้ที่.....เพชรบุรี)

พระพุทธรูปหล่อรุ่นแรกสมัยสุพรรณภูมิ ช่างหรือขอมออกแบบสร้างไว้ แบบราชบุรีสุพรรณภูมิ พ.ศ. ๒๔๐-๒๖๐

๑. พระพุทธรูปปางแสดงทาง
สายกลางนี้วัดกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา-
มัชฌิมาองค์) อุทิศให้พ่อ พระศกเม็ค
ที่รอบพระศกแสดงทรงจีวรเรียบ ที่ฐาน
มีธรรมจักรกวางนิมิตหมายสุพรรณภูมิ
มีรูปชายยกมือทั้งสอง คือ ขุน รับพระ-
พุทธองค์หรือพุทธศาสนา มีต้นโหนด
คือบอกระช่อ ดอนโหนด

๒. พระพุทธรูปปางชี้ธรรม
(นิ้วชี้) อุทิศให้แม่พระศกเส้นที่ฐาน
กลางมีธรรมจักรกวางนิมิตหมายสุ-
พรรณภูมิ ต้นโหนด หมายถึงดอนโหนด
มีรูปหญิงมีกระบังหน้า ยกมือทั้งสอง
คือ ขุนหญิงต้อนรับพระพุทธองค์หรือ
พระพุทธศาสนา ทั้งคู่จะเห็นส่วนต่าง ๆ
สองเท่าครึ่ง

คู่นี้ได้ร่างมวง ราชบุรี ที่เป็นจิวรกลีบ
ไม่พบ เมื่อสังเกตจะเห็นพระพักตร์ ส่วนสัดเหมือน
พระเจ้าโลกแล้ว และพระนางก้านดาเทวี พระเจ้าตะวัน-
อริราช และพระนางสิริงามตัวเทวีสุพรรณภูมิ มนขอม
พิสดมภ์ออกแบบไว้ แบบเพชรบุรีได้พิมพ์ไว้ตอนเพชร-
บุรีและนี้เหมือนกันจึงยืนยันว่า ช่างเดียวกัน

แถลงเรื่องดินแดนของกรุงสุพรรณภูมิ^๑ เจริญถึงองคราษฎร เม้าพิชัย อินทรพลัน เจริญรัฐ เขม
ไอล้อง ประจิมณ บ้านเง (เว) เมืองพุ บุนนัง (อ) ให้ปลัดลาว เมืองเชียงแก้ว รืออ้ายฝี่ ริวนี้ สุเท็งวร อ้ารกัน โปลา
ไนชลล่อ ตปาลา ซาวก มลาย นโม ตสฺส ภควโต มหาการุณิก อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส ข้าขอนอบไหว
พระพุทธเจ้า ทั้งธัมม พระอรหันตสงฆ ทรงมหากรุณาปวงสัตตบุคคล ข้าขอเอาพระองค์ไว้เปนที่พึ่งอยู่ในจิตแจ้งอริย
ธัมม เป้นอันเข้าถึงโดยพระอริยสัจ อิติปิโส ภควา อรหํ สมมาสมพุทโธ วิชชาจรณสมปนฺโน สุกโต โลกวิทู
อนุตฺตโร ปุริสทมมสารถิ สตฺถา เทวมนุสฺसानํ พุทฺโธ ภควาติ สวากขาโต ภควตา ธมฺโม สันทิฏฺฐิ
โก อกาลิโก เอหิปสฺสโก โอปนยิโก ปจฺจุตฺตํ เวทิตพฺโพ วิญญูหิติ^๒ สุปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺฆ
อุชฺฐปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺฆ ญายปฏิปนฺโน ภควโต สวากสงฺฆ สามีจิปฏิปนฺโน ภควโต

^๑ พบพระพุทธรูป มีลายจารึกแบบขอมกลุ่ม คือ เขียนปน ๆ กัน อ่านได้ความว่า นโม สมัยนี้เหมือนกับท่านแปลไว้ว่า
นโม ตสฺส ภควโต มหาการุณิก อรหโต สมมาสมพุทฺธสฺส และการเขียนด้วยบาลีนี้เขียนอย่างปัจจุบันง่าย ๆ ดี ๆ

^๒ บท สังฆคณนี้ ที่จารึกไว้ เห็น “สุ” เลื่อน ๆ เท่านั้น และเขียนไว้ไม่หมด ได้ใช้ความจำดลลงให้จบอย่างนี้ ๆ

ชุดนี้ได้อธิบายอย่างละเอียดทั้งด้านหน้าและด้านหลังในหนังสือของดีวัดเพชรพลี

๑. พระพุทธรูป

ปางปฐมเทศนา มีพระ-
 บัญจวัคคีย์ ๕ องค์ ๔ สมัย
 ไตรรัตน์ ที่ขอบมีจารึกลาย
 สือตัวเทวนาครี ว่า โลกุ
 ลว่า
 กน บอกพระนามพระเจ้า
 โลกลว่า

๒. พระพุทธรูป

ปางโปรดสหายพระยศ ๔
 รูป ๔ สมัยไตรรัตน์ อีก
 เทศนา) มีสังข์เป็นนิมิต-
 หมาย

๓. พระพุทธรูป

ปางหลังอมตธรรม (ปฐม-
 เทศนา) มีสังข์เป็นนิมิต-
 หมาย

๔. พระพุทธรูป

ปางโปรดสหายพระยศ ๔
 รูป ด้านหลังมีรูปพระเจ้า-
 โลกลว่า

๕. พระพุทธรูป

ปางประทับเรือนยอด ด้าน
 หลังมีกวางและรูปพระเจ้า
 ทัพไทยทองยืนยืนอยู่ ชุด
 นี้ได้อธิบายอย่างละเอียด
 ทั้งด้านหน้าและด้านหลัง
 ในหนังสือของดีวัดเพชร-
 พลี

สาวกสงฆ์ ยทิท จตตาริ ปุริสยูกานิ อฏฐ ปุริสยูกคฺคา เอส ภควโต สาวกสงฆ์ อาหุเนยฺโย ปา
 หุเนยฺโย ทกฺขิณเณยฺโย อณฺชลิ กรณียเณยฺ โอนุตฺตรํ ปุณฺณกฺเขตฺตํ โลกสุสํติ (๕/๑) ดวันอริราช สุวณฺณภูมิ
 กล่าวแก้ทวยลาวไทย ถึงข้อธรรมควนกว่า คือ ชาวลาวไทย ควนเอ็นดูสัตต เมตตา กรุณา คน ผุ่งสัตต (เลือน
 มาก) ช่วยเหลือกัน รู้ผลกัน รู้ริษัม ด้วยเจตนาในปาฬิพระพุทธพจน ในพระธรรม พระสงฆ เปนที่พึง เปน...ธัมไป
 เดินตามอริยมัคค ๘ เลือนมาก (อ่านไม่ได้ความ)....(๔/๒)

สวัสดี คนรักองค์กึ่งก้านดาเทวี ราชชนนีแห่งไทย สุภาพ กตัญญูแท้ เสื่อมมากหลาย ท่านผู้สง-
 เสพสุขแล้ว แม้ว่า ยามเจ็บป่วย เราเข้าค้ำคองภักดิ์ ภายอื่น พระอริยสันเสินมากซื่อเลื้อแล้ว เจริญด้วย เมตตา กรุณา
 มุทิตา (อุเบกขา) อริยธัมม ด้วยเรื่องราว อุปัช สุกติ พระนฤพาน แฉบสุขสบาย หลายเหล่าอัปสรปลนคนสุขสราญ
 หลายสั้ย เลื่อยสบายไม่หยุดนิ่งแล้ว พระราชชายาสิรินทราเทพธิดาศรัทธาหลาย สร้างแล้วถึงฟ้าสบสราญ สเรียงปรารภ-
 ทิพย อาหารรสควนเทพเครื่องเสบถ้วนทุกคืนวัน (วัน) รนรินชื่นชอบยาวนานถึงอสงขัยกาลก็ปปไม่สิ้นผลบุญเลย
 แสงโพธิญาณธัมม ดวันอริราชเจ้าแสงเส็ดธัมม จบญาณ (ตรัส) รู้ริยัจจธัมม สันกิเลส ตัณหา สันชาติ ขาดภพเทอญ
 (๑/๑) ดวันอริราชเจ้า กับ เมีย สิริงามตัวเทวีน้อย ผู้สาวชาวลาว ชื่นชอบ เชื้อสัทธาสุจริตธัมม เจริญในทาง
 สัมพุทธภูมิ ผู้หมาย (เป็น) เมียโพธิสัตต ส้างบารมี ๓๐ เจริญกุศล ทุกคืนวัน บ ได้วัน แม้ว่างานใด มีลกุศล
 สัทธาพร้อมทางใจ คำพูดร่างเลียงดูเกินพ่อแม่ต้องจัดเครื่องกิน ผ้าห่มนุ่งแล้วทุกประการเสมอมามิเว้นว่าง รู้เห็นคุณพ่อแม่
 (เป็น) ภูมิธัมม ถึงปี ๒๔๖ ๖ กุน ปลอดถูกอ่อนผู้ชาย ดูขึ้นชื่อให้ (ว่า) เดือนเด่นฟ้า ให้ตัว ญาณจรโณ ดี สิส
 ท่านโสมเธรอดตรเธร มาสวดพุทธมนต เจริญมงคล รตน กรณียสุตต ปาฐพระสุตต มากมายเพื่อป้องกันเหืองร้าย
 ห้ามอันตราย เจริญชัยชนะศัตรูตลอดดินแดนโลกมีเสื่อมสิ้นตลอดโน้น สิริงามตัวเทวีราชชายาเอนดูแล้ว เมื่อ ๓๔๘
 จตุ ปลอดชาย ภูให้ชื่อ (ว่า) ดาวเด่นฟ้า ดวันให้กทำเช่นนั้น ปีขาน ๒๔๕ ๕ ปลอดถูกอุญ ภูให้ชื่อ (ว่า) แสง-

สายทอง จานเรื่องนี้ไว้ในพุทธกาล ๒๕๘ (๑/๒)

ถ้วนอธิราชธัมมราชาธิปติ ลูกโลกกนลวศรีอินทราธิปตินทร ผู้ตรงเทิดธัมมได้รับวรพุทธศาสนา สืลธัมมจากโสณุตตรได้เผยความรู้ให้ทั่วว่าให้เรียนรู้ปาฬัม รู้ทั้งปริยาย บวชแล้วรู้ธัมมอริยสัจ มัคผลโลกุตตรภูมิ พันธณา ขำขึ้นคลองแทนท่านผู้พ่อ เมื่อครั้งพุทธกาล ๒๔๕ ดินแดนนี้ เกิดแล้วก่อนโน้น กูตริกแล้ว (เมืองทอง มีมานานได้) ๑๔๘๘ (ปี) แล้วถึงสฤ ๒๔๘ กูเชื่อน ๒๖ มเลือกลูกศึกใหญ่ น้อย เรือ บก ชาญรบ สเบียงเหลือ เมื่อเทื่อทแก้ว เข้า เยน ลูกขึ้นเดือนอ้าย ปีขาน ๒๔๕ เบิกศึกใหญ่ไป ทวาลาวดี^๑ ได้แล้ว พระยาเมืองมุน แพ้ต้องตาย ขำกลับสู่เมืองทอง เดือน ๕ บำรุงทแก้วให้พูนเข้มแข็งเหี้ยมหาญศึกตลอดกาล เพื่อศึกกายโพน (๓/๑) คนพ่อ ชื่อ โลกกนลว คนแม่ชื่อ ก้านดาเทวี ขำชื่อ ดวัน (มีรูปดวงตะวัน^๒ ส่องแสง) ผู้เป็นราชโอรสท่าน โดยปรนนิบัติด้วยธัม ทานมั่น บ เบียด บ อธัมม อารุงธัมมานุธัมม ท่านช่วยไพล่สู้ด้วยสืลธัมมิกถา กล่าวสอนอย่างแท้ถูกจริงใน ข้อสืลอุโบสถสมาทาน แลถึงพระสรณคมณ บุญกิริยาวัตถุ ๑๐ ประการ ส้างจริยธัมมไปในนิพพาน เมื่อพุทธปรินิพ- พาน กาล ๒๖๗ ตัวขำยกกองศึกใหญ่ปราบถึงอ้ารกัน อินทรรฐ มื่อเทง ๒๗๓ แกล่อู่สู่เรือนสบสุขเทื่อหลาย คราว เมื่อพุทธกาลได้ ๒๘๑ ตัวขำยกศึกปราบถึงชาวเง้ ชาวภูไท ลัวไล่ให้ปลาลาว เลือกโกวัก โทมินฮวน ถึง ทุม- ยิน นัปี ๒๕๑ กุยกกลับสู่สุวรรณภูมิ เมื่อเดือนอ้าย แรม (ค่ำ) พอขึ้นเดือน ๑๒ ขำยกจุมชาวบก ตปาลา ในขัดลอ ไปล่า ขำกลับถึงเมืองทอง (เดือน) สิบ เพง ปี ๒๕๗ ดวัน พระเจ้า จานไว้ (เทอญ) (๓/๒)

“ถ้วนอธิราช สุวณณภูมิ เรียนลายสือ ไทย กับขอมเมืองทอง นางพูนเอนดู ผู้เปนย่าสอนตัวเมือง ตัวบ้าน (ให้) สิริงามตัว ปี ๒๔๕ อ่านเขียนควบตัวเมืองตัวบ้าน ดวันอธิราชเจ้า (สุวณณภูมิ) เมียใหญ่ สิริ- งามตัวทอง ออกขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือนเมือเพญ เทียงคินเดือนยี่ ปี ๒๔๖ (๒๑๑/๑) ดวันอธิราช ผู้พ่อ ขึ้นชื่อ ว่า เดือนเด่นฟ้า ตามเดือนเพญ (๒๑๑/๒)

ถ้วนอธิราชเจ้า สุวณณภูมิ เป็นผู้สืบขุนอินเขาเขียว ผู้ลูกขุนแผนเมืองสวางผู้ส้างเมืองแผนเมืองอิน เดิมเมืองขุนผู้ส้าง อ้ายขุนเขาเขียว อินางเมือง ชื่อ ขวัญทองมา ลูกชื่อ กวักทองมา ขุนอินเหนนางในถ้ำ ลอบเข้าห้อง (ถ้ำ) ขุนเขาเขียวรู้ จับขุนอินขัง กวักทองเข้าแก้ให้แล้ว มาเมืองแผน ขุนเขาเขียวตามลูก ขุนอินสู้ขุนเขาเขียว ยกเมืองอินให้กวักทอง (มา) ดีใจกันแล้ว (๒๔/๒)

ตัววัน สุวณณภูมิ คราวอยู่เมืองทอง ผู้ได้ ทองคำมา ลูกสาวขุนเมือง (อุทองชื่อ) มลิ มาเปนเมีย มีลูก (ชื่อ) ขุนไวยุณรง ปี ๒๕๔ (ชื่อ) ขุนเจริญกล้าณรงค์ ปี (พุทธกาล) ๒๕๖ เมีย ชาวก ขูลา จาบาก เมืองมลกกา มีไม่สวย ไม่มีลูก ส่ง (คีน) ยังเมืองตน ตัวผู้จานเรื่องไว้ให้คนหลังรู้ พุทธกาล ๒๕๕ (๒๔/๑)

^๑ ทวาลาวดี จะเป็น ลวาลาวดี คงจะได้ ในครั้งนั้น น่าจะยังไม่ได้ตั้งชื่อว่า ทวาราวดี หรือทวารวดี ได้เขียนไว้แบบนี้ จึงนึกเอาว่า ล กับ ท ใช้แทนกันได้ เช่น ละลาย ทะลาย ทำลาย สลาย ทำนอง ลำนอง ล่าลอง จึงเข้าใจว่า ทวาลาวดี คือ ลวาลาวดี ลวาลาวดี

^๒ แผ่นนี้ ซึ่งมีรูปดวงตราตะวันส่องแสงกระจายตลอดแผ่น นายชัยพร ชูวานนท์ ขอยืมไปทำหายเสียแล้ว และ ไม่มีโอกาส จะได้เห็นกันอีก

^๓ แผ่นนี้ (จะพบต่อไปในข้างหน้า) คัดมาลงเพื่อรู้การศึกษาหนังสือของดวัน อาจเรียนการช่างจากมนขอมพิสสณ ขอมเฉย ขอมเมือง และ เรียนการเมืองจากเจ้าพ่อเจ้าแม่ สังเกตดูตามที่สอนลูกมีความรู้มาก จะเจอเดือนเด่นฟ้าเขียนเล่าในแผ่นต่อไป

เมื่อดูตามลายเขียนที่ยกกองศึกไปยังเมืองต่าง ๆ คงจะมีความรู้ภาษาเหล่านั้น ๆ เพราะไปอยู่นาน ๆ เข้าก็มีความรู้ ไปได้เอง เฉพาะภาษาชมพูทวีปในสมัยนั้น คงนิยมภาษามคธกัน เข้าใจว่า ดวัน คงเรียนจากพระโสณเถร เป็นต้น และ พราหมณ กระทั่งมีความรู้พูดได้ พระโสณเถรจึงสั่งให้ไปช่วยระงับการฆ่า หรือ สงครามชิงแคว้นต่าง ๆ เมื่อไปถึงก็ปรากฏว่า เข้าใจเรื่องกันดี และได้สะดวกตลอด เพราะเมื่อไป ก็ไม่ได้ชิงบ้างเมือง เป็นเพียงไปเยี่ยม และช่วยกันเมื่อมีศึกเท่านั้น จึงไม่มีขัดขวาง หรือ ทำสงครามกัน เมื่อเจ้าเมืองนั้น ๆ รู้เรื่อง และเข้าใจแล้วต่างออกมาต้อนรับ แม้เมืองที่ขุนเมืองตาย เมียก็ออกมายอมตัว ยกบ้านเมืองให้ด้วยดี กระนั้น ก็ไม่ทรงรับ จึงเป็นที่ขึ้นชื่อลือท้าวไปว่าไม่ได้ทำร้ายอะไร เพียงเยี่ยมเยียนด้วยไมตรีเท่านั้น ฉะนั้น จะไปถึงไหน ๆ ก็ได้ อย่างในบัดนี้ ก็ไป ๆ กันได้ ๆ

๑. ขุนศรีเมือง หรือ พระร่วงโพธิสัตว์ ด้านหลังมีลาย สือไทยว่าสี่เมือง จะเห็นไล่หมวก ยอดมีผ้าหน้า มีแต่ภาคกลาง

๒. ขุนหญิงศรีทองอ่อน หรือพระนางร่วง ส่วนสิริงามตัว ทำรูปเล็ก จะเห็นมีเด้านมทั้งคู่

๑. ตะวันอุทัยเจ้าทรง เครื่องพระโพธิสัตว์แบบพระ- ครองจีวรแหวก

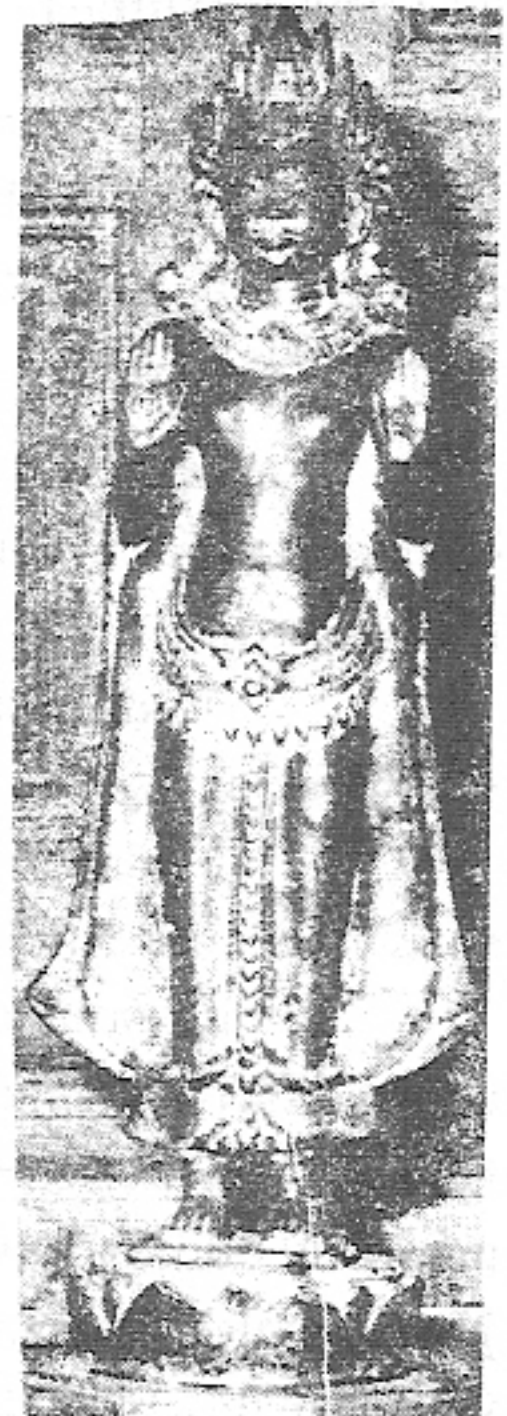
๒. พระชีสาภิยานีไทย สิริหัสตา (งามตัว) ครองแบบ พระครองผ้าแหวก แต่ทรงรัดเกล้าและเครื่องประดับแบบขุนหญิง

ขอมทองเมือง หรืออาจเป็นขอมเหิมจะเห็น หมวกเขียดใบสี่ขอม ส่วนขอมหญิงแต่งตัวแบบตัวเพลง →

← ขุนขอมทองเมือง จะเห็นไล่หมวกเขียดใบสี่ กลาย ๆ ผู้สร้างวัดพริบพลี และออกแบบพระพุทธรูป แบบเพชรบุรี ที่เรียกว่ากลีบบัวจาวตาล

พระนางสิริงามตัว ขอมทองเมือง เป็นเมียและน้องวัน เป็น หลานน้ำของมนขอมพิศสนุ กับตามวงเครือต้องเป็นศิษย์วิทยาการอีกด้วย ฉะนั้น เมื่อมีหลักวิชาการก็ย่อมสืบสายกัน กระนั้นยังอาจมีเอกลักษณ์ในทางวิจิตรของตัวเอง จึงกระทำให้เกิดเป็นส่วนสัดของพริบพลีขึ้น และพระนางทรงรับคำพระโสมณแล้ว ได้มาชวน น้องชายสร้างวัดพริบพลี และวังมนน พ.ศ. ๒๗๒-๒๘๐ กรัน พ.ศ. ๓๐๐ จึงลาออก บวชเป็นพระชีสาภิยานีไทย ชื่อว่าสิริหัสตา ลัน พ.ศ. ๓๒๕

พระพุทธรูปหล่อทอง
คำประสมรุ่นแรกสมัย
สุวัณณภูมิ เพชรบุรี
ขอมทองเมือง ออก
แบบสร้างไว้เป็นแบบ
พริบพลีเพชรบุรี

พระพุทธรูปปางประจุมาร หรือ ชนะมาร
มารวิชัย อุทิศให้พ่อ พระศกเมื่อด หมายถึง พ่อป้องกันอัน-
ตราย (มาร) และมีพระนางธรณี เป็นแม่ให้เกิดญาณทัส-
สะ ธรรมจักขุเป็นพระพุทธ ให้พระสงฆ์เกิดตามพระพุทธ
ภาษิตว่า พุทฺโธ มาตา ปิตา ธมฺโม พระพุทธเป็นมารดา
พระธรรมเป็นบิดา เป็นชาติ

พระพุทธรูปปางเทศนาโปรดพระเบญ-
จวักคีย์ อุทิศให้แม่ พระศกเส้นชั้นเป็นนิมิต หมายถึง
แม่ผู้เมตตาโปรดเลี้ยงลูก มีวงล้อพระธรรมจักร วงกลม
กลางมีลายขอมจารึกว่า สุวัณณภูมิ มีรูปพระเบญจวัก-
คีย์ มีต้นโคณฑคู่ จึงครบพระพุทธเจ้า พระธรรม
พระสงฆ์ สมัยสุวัณณภูมิเพชรบุรี

พระพุทธรูปและโบราณวัตถุสมัยพระเจ้าอโศกกับที่คูบัวเท่าเทียมกัน

๑

๑. พระพุทธรูปหินสลักว่า กา-
ตุรา แต่รูปสิงโต ๓ ตัวที่ฐานนั้น ยืน
ยืนสมัยพระเจ้าอโศกมหาราชยังมีลาย
สือพราหมินปรากฏที่ฐานชั้นบนขึ้นชั้น
อีกว่า พุทธนิมิตโคตมคิริอมราโศก-
เทเวียา ปฺรณฺยุปฺต ฐูปิต พุทธนิมิต
โคตมคิริอมราเทวีของอโศกประกาศให้
รู้ว่าประดิษฐ์ไว้แล้ว

๒

๒. พระพุทธรูปสำริดที่คงสักระยะเห็นลักษณะ
เดียวกัน ที่ข้างขวามือรูปเสื่อทั้งสอง ประภาคมณฑล
มีรูปดวงตะวันบอกสมัยตะวัน พระเมฬีและประคด
จะเห็นเหมือนกัน สังเกตหน้า จะเห็นเหมือนมน
ขอม ซึ่งศิษย์ช่างทั้งหลายเมื่อหล่อรูปเคารพได้สถา-
บกลีขนแบบขึ้นเป็นรูป

๓

๓. พระพุทธรูปดินเผาคูบัว ชุ่ม
บนนั้นคือโขง ดูชุ่มจะเห็นลายปั้นเวียน
ซ้ายเวียนขวา สังเกตส่วนสันสมัยสุ-
วัณณภูมิ ซึ่งซ้าย อ-๖ ขาว ค-๑

ศิลปวัตถุคือแม่พิมพ์ ลายจารึกประภามณฑล และลายสลักแบบสมัยนั้น

๑

๒

๑. แผ่นกระเบื้องทั้งจารและสลักแม่พิมพ์

๒. พระพุทธรูปประภามณฑลคือรูปพิมพ์

๓

๔

๓. พระพุทธรูปเดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ ที่ประภามณฑลมีรูปเทวดาจร

๔. ชิ้นหินปูนสลักเสียเก็บได้ที่คูบัว จะเห็นลายสลักเทวดาจร และลายประภามณฑลที่ผิดจึงแน่ใจว่าพระพุทธรูปนี้ทำที่สุวรรณภูมิ คูบัว

ชิ้นส่วนลวดลายเดียวกัน อาจเป็นพระหรือพราหมณ์ช่างอินเดียมาทำไว้ในสมัยนั้น

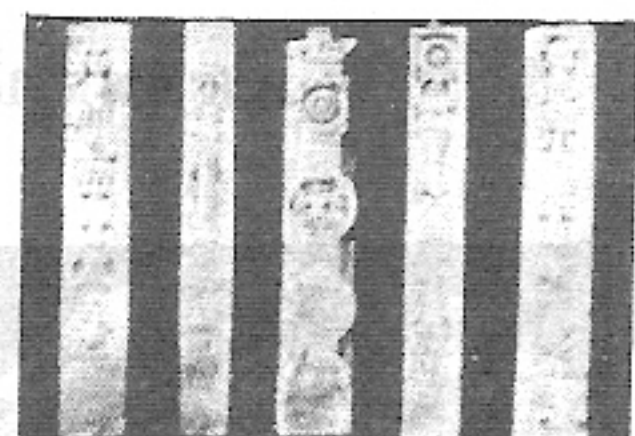

←

ลายหินคำสลักที่คูบัว ซึ่งแตกหักยังเหลืออยู่เพียงเท่านี้

ชิ้นส่วนหินสลักที่อินเดีย เขาถ่ายพิมพ์ไปสการ์ดยกกันว่าสมัยพระเจ้าอโศกจะเห็นลายและศิลปเหมือนกับของพบที่คูบัว

→

พระพุทธรูปสมัยวันที่มีลายสื่อและนิมิตหมายบอก พ.ศ. ๒๔๕-๓๐๔

พุทธกาล ๒๕๖

งามด้วยสุวรรณภูมิ

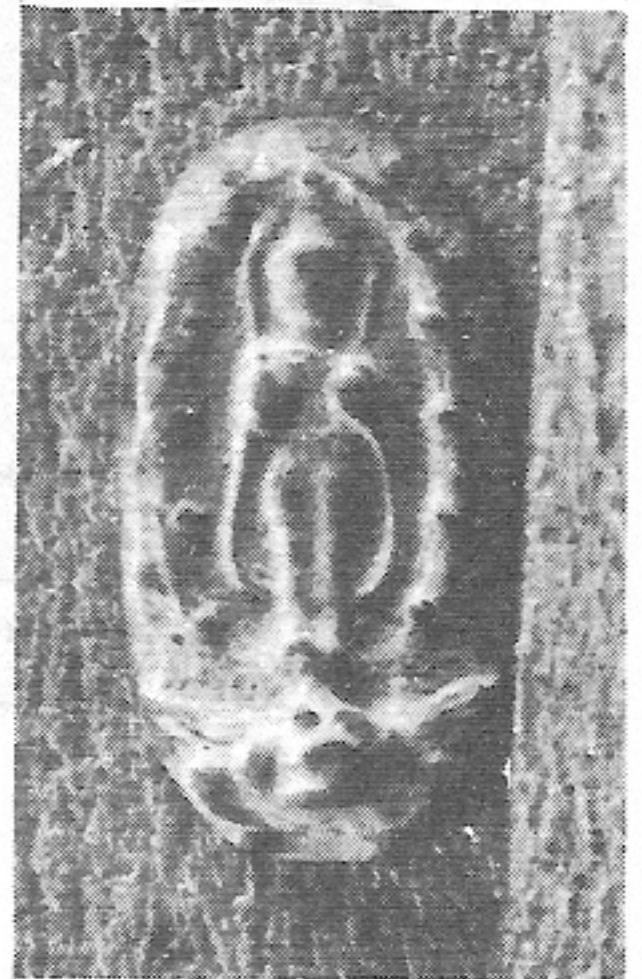
๑. พระพุทธรูปจิวรกลีบทองโมราสมัยวัน ทำรูปดวงตะวันส่องแสงไว้ในฝ่าพระหัตถ์ ขว-ซ้าย

๒. พระพุทธรูปจิวรกลีบหินทรายแน่น ที่ลายประภามณฑลบอกว่า ควันอิราช กรุงสุวรรณภูมิ พระญาณจรณออกแบบสร้าง พ.ศ. ๒๕๕ แต่องค์นี้ พ.ศ. ๑๕๖

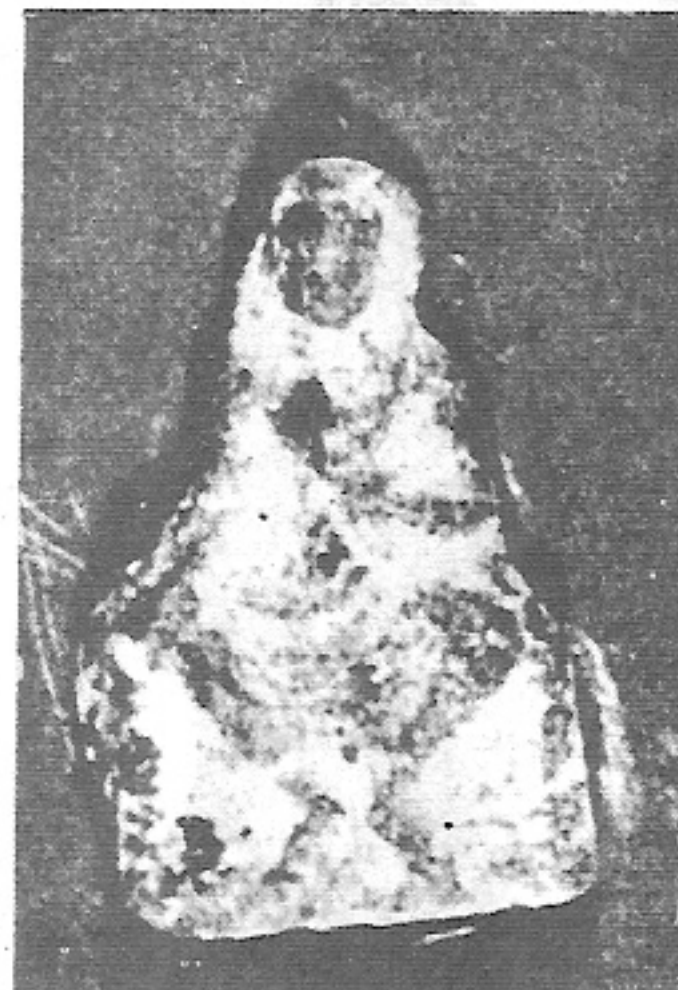
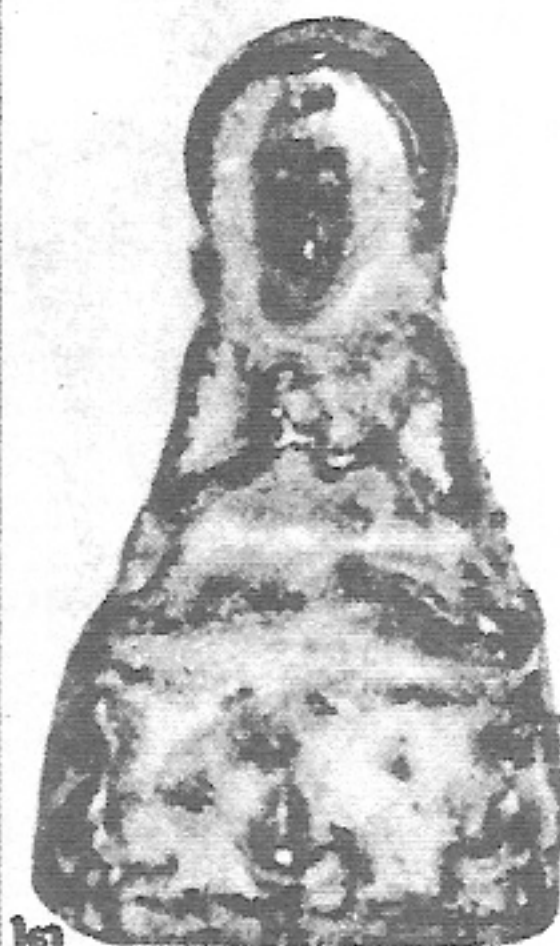
๓. พระพุทธรูปจิวรกลีบดินดาน สมัยวัน บอกชื่อไว้ที่ดวงกลมอุณาโลมหรือดวงตะวัน

พระพุทธรูปได้สร้างสมัยต่อมา แต่ระบุถึงพระมหาปุลณ

พระพุทธรูปปางเสด็จเรือนยอด ที่ถ้ายรูป
มามี ๓ แบบ เป็นทองสำริด ซึ่งในจารึกระบุว่าทำ
ทรงเรือนยอด ให้เห็นเหมือนนกคางคาง ๑.มีส่วน
สูง๑๖นิ้วข้างไม้ ๒เป็นรูปหล่อประมาณ ๔ นิ้วไทย
๓.ทำแบบเหรียญ ประมาณ ๒ นิ้วไทย

พระพุทธรูปชุดนี้ เป็นทำประทับนั่ง ทรงแสดงพระธรรม

๑. ห้อยพระบาทขวา
ณฐานมี ๓ องค์

๒. ทรงประทับขัดตะ
หมาด ณฐานมี ๓ องค์ ว่าปาง
โปรดชฎิล ๓ ฟัน้อง

๓. ประทับห้อยพระ-
บาททั้งสองข้าง แบบถ้ำฤาษี-
เขาส แต่ห้อยพระบาทไม่
เหมือนกัน

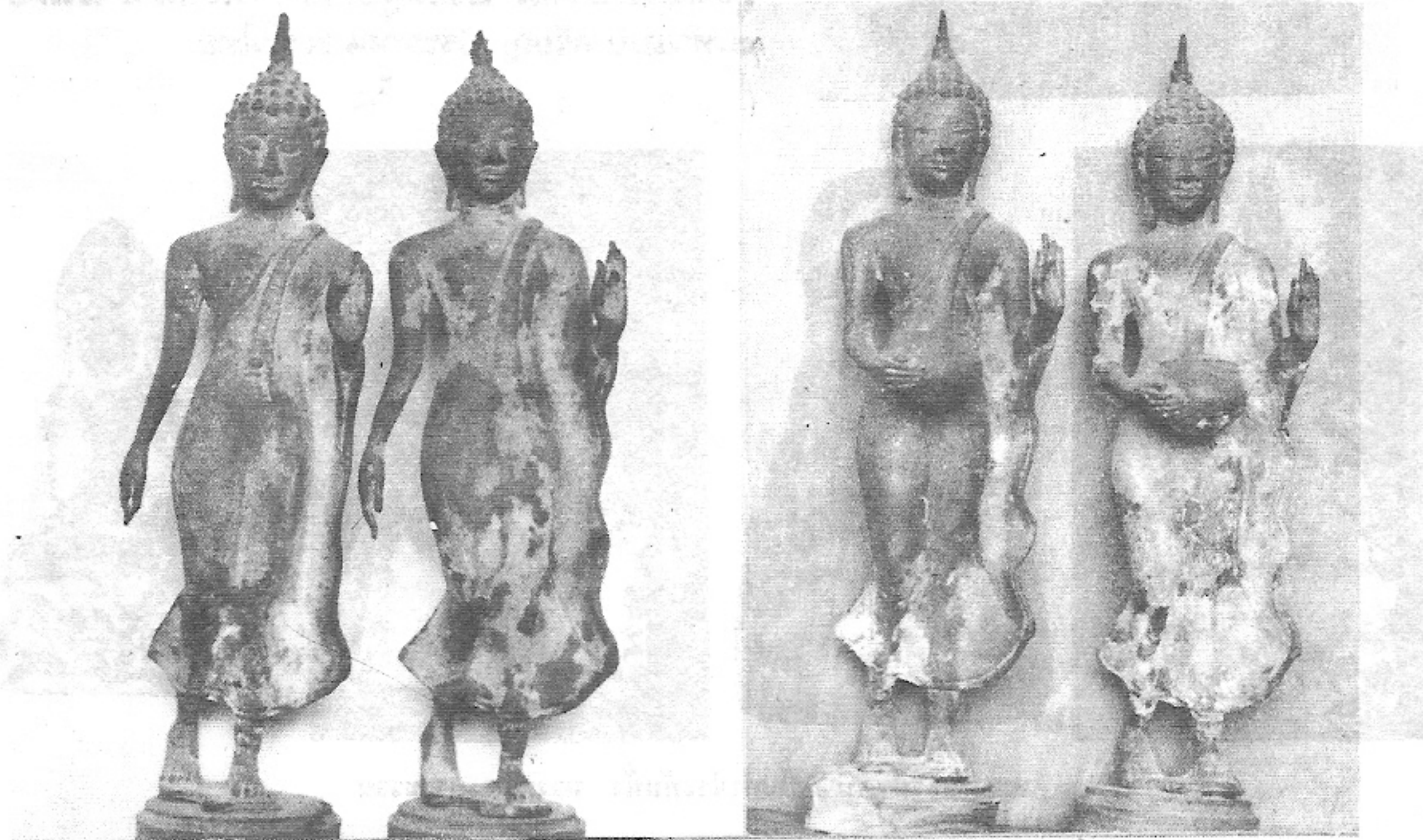
๔. ทรงแสดงธรรม
โปรดพระบัญญัติ

พระพุทธรูปทั้ง ๔ นี้เป็นแบบประทับนั่งแสดงพระอิริยาบถต่างกัน ทุกส่วนสั้น จึงเป็นสมัยสุวัณณภูมิต้น สำหรับองค์ที่ ๔ ขวามือ ทั้ง ๒ ข้างองค์พระได้ทำพระพุทธรูปปางลีลา คือเดินหน้าไว้ให้เห็นชัด พ.ศ. ๓๐๐-๖๐๐ ทั้งหมดเป็นพระสร้างด้วยหินสลัก

พระพุทธรูปปางลีลา คือพระพุทธรูปที่แสดงพระอิริยาบถเดินหน้าไว้ให้เห็นชัด พ.ศ. ๓๐๐-๖๐๐ ทั้งหมดเป็นพระสร้างด้วยหินสลัก

ย้ายพระพุทธรูปสำริดปางลีลา และขวาลปางเสด็จบิณฑบาต ได้ ณ วัดเพลงร้าง ราชบุรี พ.ศ. ๑๑๕ เพราะก่อนสุโขทัย เกือบ ๑๐๐๐ ปี และปางเสด็จบิณฑบาตนี้ไม่ปรากฏในสมัยสุโขทัย ได้นำมาแสดง และมีสนิมขาวนั้นยืนยันอยู่

ขุนชายและขุนหญิงเหล่านี้ได้ ณ วัดค้างคาว

ขุนดาวเด่นฟ้า ขุนหญิงเหมืองขัลลดู

ขุนทองเมือง

ขุนหญิงบุญเรือน

รูปนี้เป็นรูปนั่ง มือขวาถือถุงเงิน
มือซ้าย วางพาดคัก ซึ่งผิดจาก
รูปนางกวัก

๑. ขุนดาวเด่นฟ้ากับขุนหญิงเหมืองขัลลดูนี้ เท่าที่รูปปรากฏทรงเครื่องขุนแล้ว ก่อนนั้นดาวเด่นฟ้าได้มาอยู่เพชรบุรี ได้ช่วยสร้างวัดเพชรพลี เมื่อขุนสีเมืองตาย ได้ช่วยงานศพจนเสร็จ แล้วได้ตั้งขอมทองเมืองเป็นขุนเมืองพริบพลี พร้อมกับเจ้าแม่จัดอุปภิเสกกับนางบุญเรือน พ.ศ. ๒๔๔ แม้มีลูกและป่วยเป็นอำมะพริก จึงไม่ได้ช่วยในการสงครามชาว ขุนทองเมืองตาย พ.ศ. ๓๑๒ ได้ตั้งบุญเรือนเป็นแม่อยู่หัวเมืองเพชร ได้ไปครองขวา พ.ศ. ๓๒๕ เมื่อเสร็จงานศพพระนางสีริงามด้วแล้ว พระนางบุญเรือนคงได้รับสถาปนาเป็นพระนางสีริเสาวภารัตนารีเทวี

๒. ขุนทองเมืองและพระนางบุญเรือนหรือพระนางสีริเสาวภารัตนารีเทวี ขุนทองเมืองยกมือทั้งสองทำวงล้อและแบป้องกันเมือง พระนางแต่งเครื่องขุนหญิง มือถือถุงทรัพย์สิน มือซ้ายวางแสดงท่าปกครองตามที่เป็นทิพยกาย มักทรงผ้าสีทับทิม บอกชื่อว่าจ้าวแม่ทับทิม ผู้คิดมาตราเงินทองเป็นจ้าวแม่ทรัพย์สิน พ.ศ. ๓๔๕ ได้ทำบุญใหญ่สร้างพระ

ขุนไทยเรื่องเมือง ขุนหญิงบัวบุญทอง

ขุนเพชรเรื่องไทย

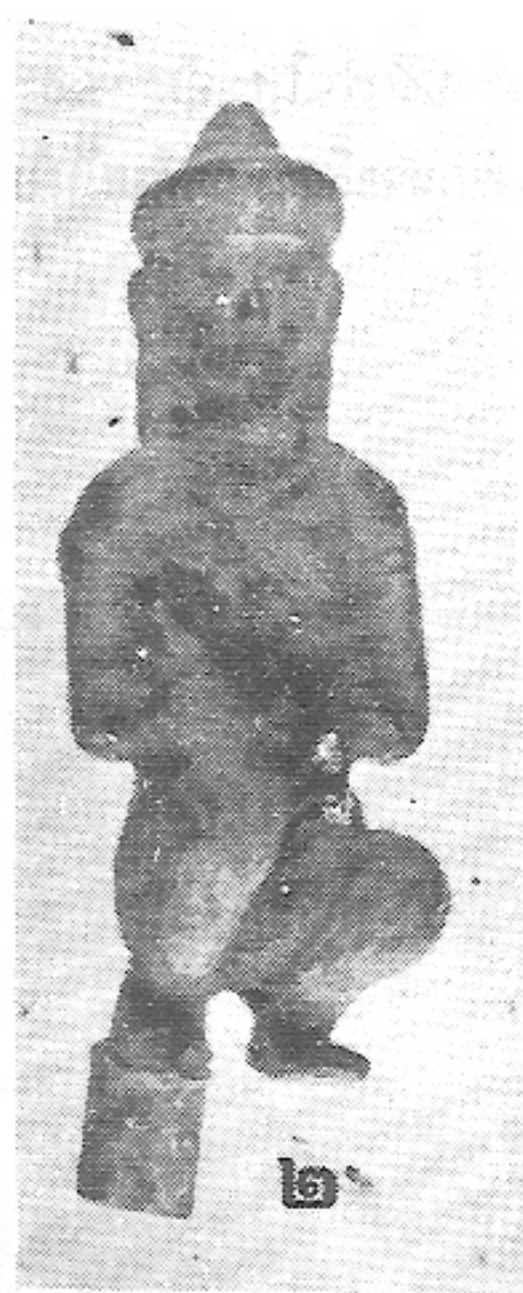
๓. ขุนไทยเรื่องเมือง ทรงเครื่องขุนมียัดเกล้าขอดอย่างนี้เห็นยังมี
ผมจุก เครื่องทรงจึงใหม่หมดทั้งชุด ได้ขุดกาลไปถึงบรรลุนิติภาวะ ได้อุปภิเศก
กับพระนางบัวบุญทอง ซึ่งแต่งเครื่องยศและถือดอกบัว ๒ ดอก อันแสดงว่ามีลูก
๒ คน แต่ไม่พบจารึกจึงไม่ทราบชื่อ ได้คิดอ่านตามลายโพว่า เพชรเรื่องไทย
และมีชื่อเป็นหญิงว่าศรีเพชรฟ้า

หมูนางข้าหลวงพระนางสิริงามตัว ซึ่งยังเป็นนางฟ้าอยู่ เท่าที่ทราบได้

๑. ท้าวเดือน นางสนองพระโอษฐ์

๒. ขอมดวงตะวัน ผู้ร่วมสร้างวัดเพชรพลี

๓. ท้าวจันทร์

๔. ท้าวเพชร

๕. ท้าวทอง

๖. ท้าวนาค

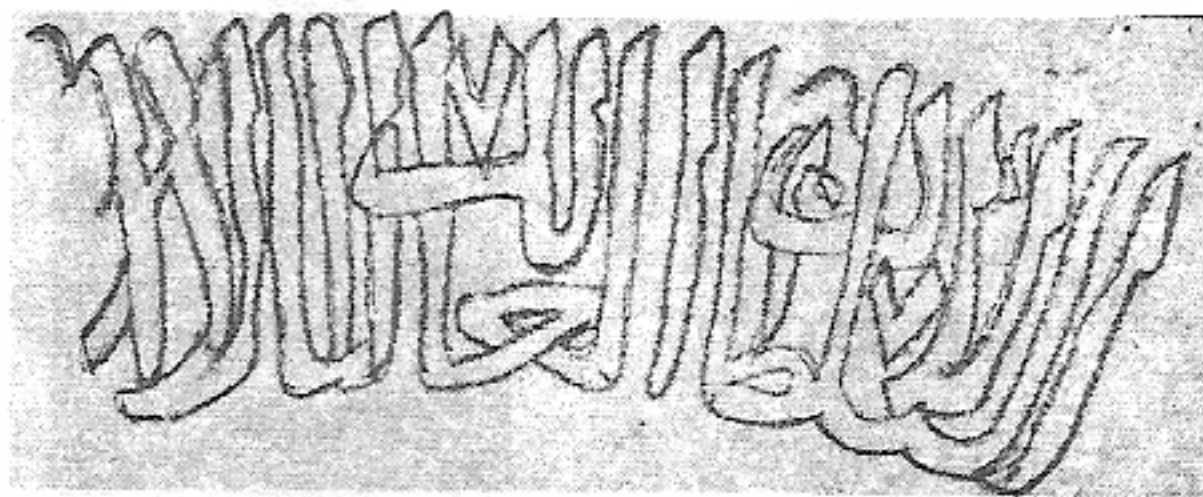
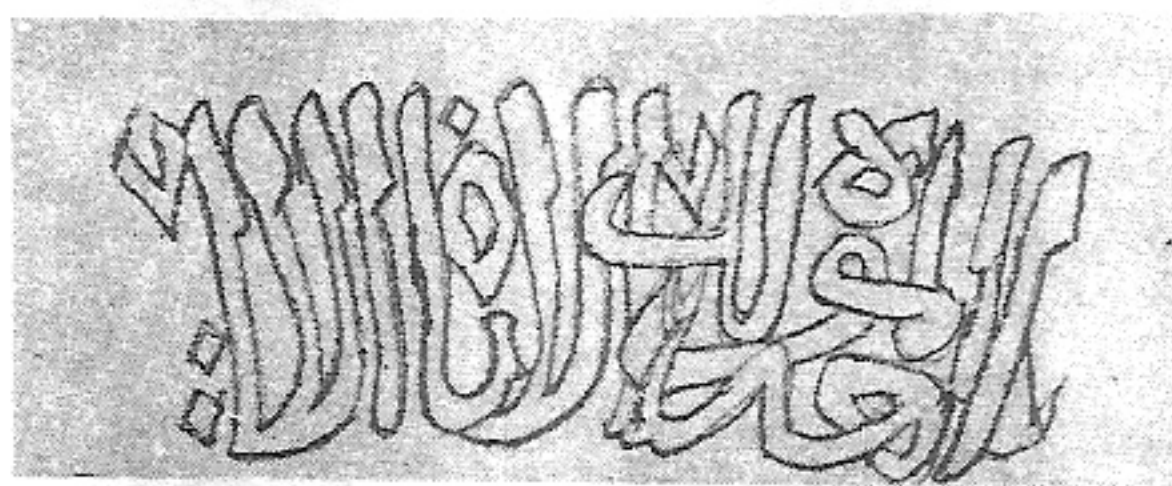
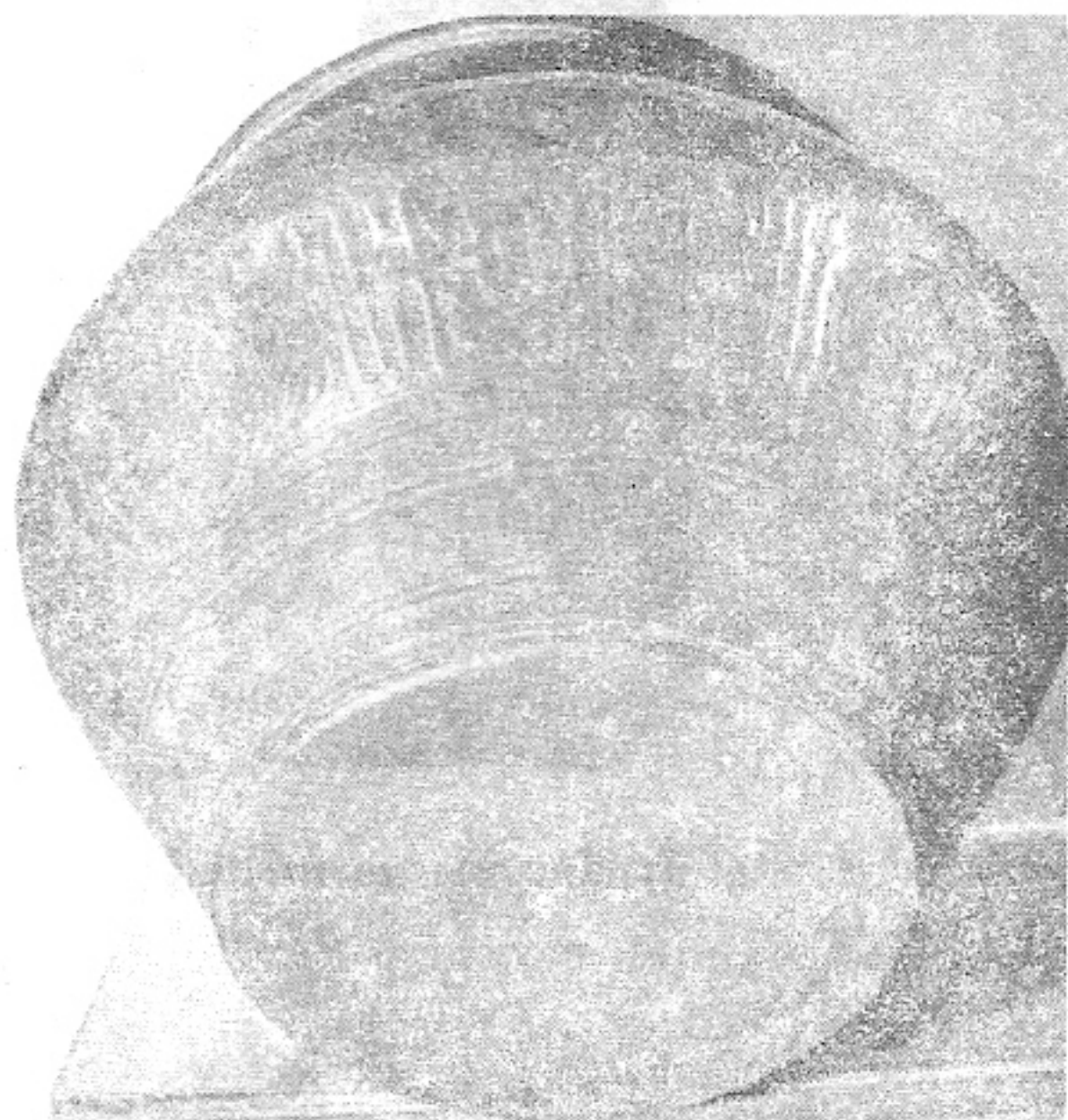
(๓. ท้าวเงิน ๔. ท้าวเพญ ยังไม่มีรูป) ตามคำเล่าว่า เมื่อตะวันเสด็จเพชร พระนางจะให้ท้าวนางเหล่านี้แต่งตัวแบบ

ท้าวเดือนเพื่อนรำต้อนรับ ต่อมาได้เปลี่ยนแบบขุนหญิง แต่ความจริงไม่ได้เป็น ยังเป็นสาวอยู่ทุกคน

เครื่องสำริดมีลายจารึก ที่ปรากฏ ณ วัดค้างคาว เพชรบุรี

โพล์สำริด หนึ่งในไห ตุ่ม และโอ่ง ซึ่งบรรจุพระวัดค้างคาว และจารึกแผ่นเงิน สำหรับเครื่องดินเผา นั้น เช่น ไหซอง มีจารึกลายสือขอมเต็มนั้นไม่ได้มา เฉพาะโพล์สำริดนี้ มีรอยสลักเป็นรูปคนและสิงโต ที่ถ่ายรูปมา นี้มีลายสือไทยปรากฏอยู่

ลายเส้นบนที่โพล์นั้น เป็นรอยจารึกลายสือไทย ล่างเป็นลายเส้นที่คฤณวิเชียร เจียรณย์ ลงหมึกเพื่อให้ชัดเจน ที่ขาดได้ใช้หมึกลงแทน สำหรับลายสือนั้น เขียนซ้อนกันเป็นสองชื่อ เวลาอ่านต้องคัดเส้น และอ่านได้ชื่อดังนี้

ซ้าย (๑) พ่อขอมทองเมือง
(๒) พระแม่บุญเรือน

ขวา (๑) (ขุนขอม) ไทยเรืองเมือง
(๒) แม่บัวบุญทอง

ได้ชื่อมาอย่างนี้ ทั้งได้สลักจารึกไว้กับโพล์สำริด ได้ตั้งความเพียรอ่าน-ดูเท่าไรวันไม่รู้ ได้มาก็เพียงเท่านี้ และได้แผ่นจารึกลายสือขอมไว้ว่า พุทธศักราช ๓๔๕ ปีกุน เดือน ๔, ๒ (ค่ำ) ข้างขึ้น มีไม้เอก ไม้โทตามแบบลายสือไทย จึงรู้ได้ว่าเป็นจารึกนานมาถึง ๒๒๐๐ ปีกว่ามาแล้ว จึงต้องเขียนประวัติยืดยาวไว้ เรื่องเชื่อหรือไม่เชื่อเป็นเรื่องของคนทุกสมัย มีคำไทยง่าย ๆ ใช้กันมาว่า “ไม่เชื่อ” ทำไมจึงทำได้ “เชื่อ” ทำไมจึงทำไม่ได้

หลักฐานสำคัญ ณ วัดค้างคาว เมืองเพชรบุรี

ทั้งลายสือไทย ลายสือขอม ไม้เอก ไม้โท พร้อมกับตัวเลขบอกกาล พ.ศ. ข้างขึ้น ข้างแรม มีชื่อพระสมณศรีธรรมมาโสกราช อุธิตาไฟ อุธิตาวั อุธิพิลย์ ทั้งพระพุทธรูป พระเครื่อง พระพิมพ์ รูปขุนชาย ขุนหญิง พระเทวี ขอมเมือง ได้พบเป็นหลักฐานตลอด

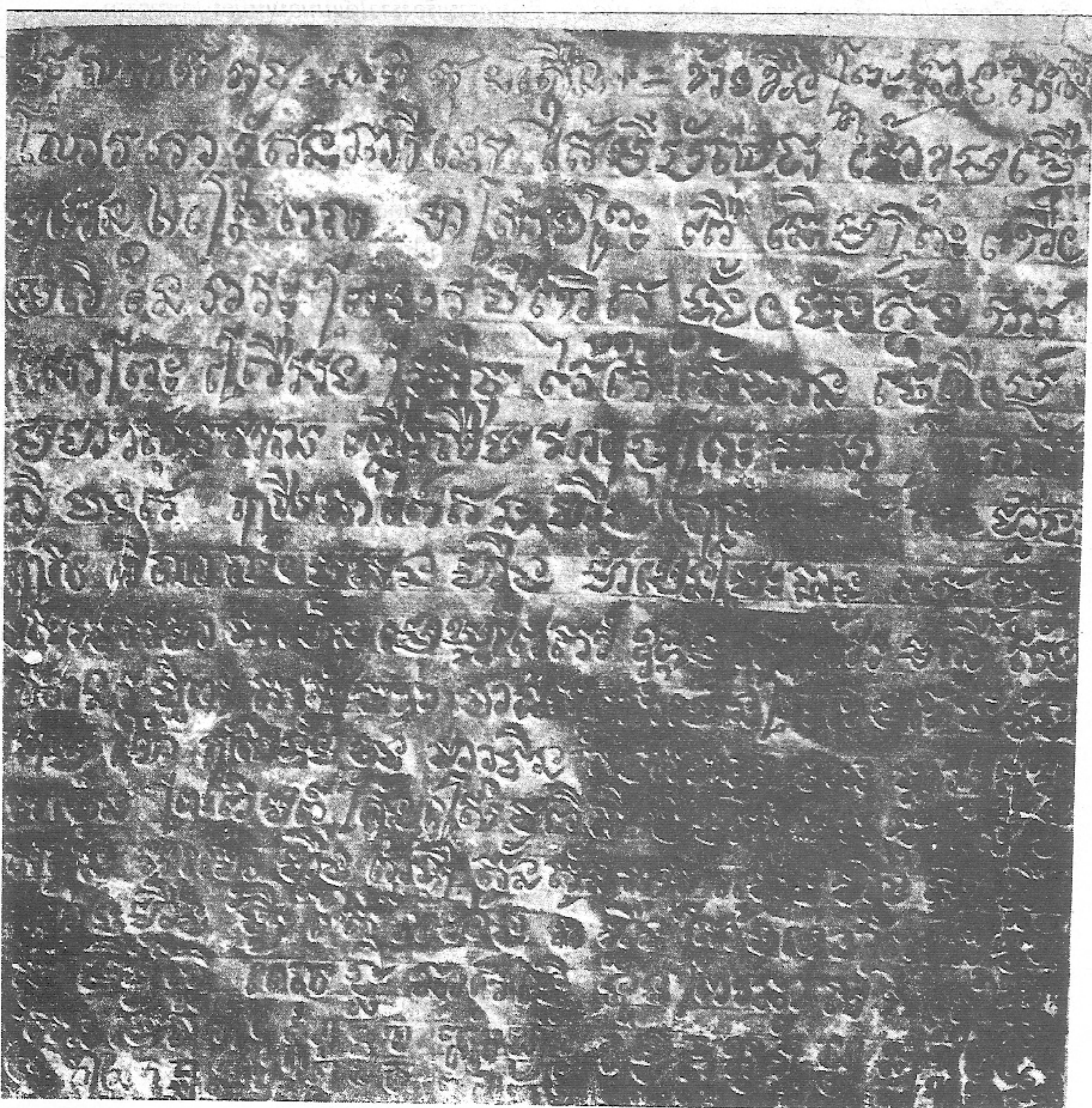
ณ วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๒๑ ได้ไปค้าง ณ วัดเพชรพลี มีผู้นำโพล์สำริดอันมีลายคล้ายหนังสือ มาให้อ่านก็อ่านได้ว่า พระแม่บุญเรือน ยังได้นำแผ่นเงินจารึกลายสือขอม เมื่อได้อ่านแล้ว จึงทราบเรื่องราวได้ ได้ถ่ายรูปทำแบบพิมพ์พร้อมกับเรียงคำอ่านไว้ด้วย จึงได้พิมพ์ออก เพื่อให้รู้เรื่องตลอดกัน แต่ก็พบเพียง พ.ศ. ๓๔๕ (จีนอ่าน ๓๖๕) พระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวี ขอมเมือง ณ ลายโพล์อ่านได้ว่า พระแม่บุญเรือน ได้ทราบเพียงเท่านั้น ส่วนปีเกิด จารึกสถาปนา หรือกาลครอง และสิ้นสุดไม่ได้พบ จึงไม่ทราบเรื่องราวได้แน่นอนเหมือนได้พบจารึก

พระนางสิริงามตัวเทวี เป็นธิดาของขุนสีเมืองและขุนหญิงสีทองอ่อน ประสูติ พ.ศ. ๒๒๔ ขอมทองเมืองประสูติ พ.ศ. ๒๓๕ ครั้น พ.ศ. ๒๕๔ ขุนสีเมืองสิ้น จึงครองเมืองเป็นขุนทองเมืองพริบพลี ได้แต่งงานกับสาวบุญเรือน ลูกแม่หอทอง ซึ่งมีอายุได้ ๒๖ และขุนสามมีมีอายุได้ ๕๕ ปี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๗๒ มานั้น ขณะที่ยังเป็นขอมเมืองอยู่ได้ตรากตรำสร้างวัด ๒ วัด คือ วัดเพชรพลีและวัดมหาธาตุสุวรรณภูมิ พร้อมกับสร้างวังฉะนนอีกด้วย เข้าใจว่าคงเหน็ดเหนื่อยมาก คงจะมีลูกชายคนเดียวชื่อ ไทยเรืองเมือง ในราว พ.ศ. ๓๐๐ พอมีลูกแล้ว คงป่วยเป็นอัมะพริก เพราะสงครามชวา พ.ศ. ๓๐๖ ไม่พบ พบแต่ดาวเด่นฟ้ามาควบคุมอยู่ ป่วยนั้นคงพอจะทำอะไรได้บ้าง จึงยกขุนหญิงบุญเรือนเป็นผู้ว่าราชการแทนให้ดาวเด่นฟ้าเป็นขอมเมือง ครั้นสงบสงครามแล้ว บ้านเมืองเรียบร้อย และขุนทองเมืองพริบพลีอาจสิ้น พ.ศ. ๓๑๒ กับทั้งชาวชวาก็จะมาเจรจาขอพระนางเฝือกกลับไปครองชวา กับทั้งขุนไทยเรืองเมืองมีอายุได้รอบปีแล้ว พระเจ้าเดือนเด่นฟ้ากับพระสาเกยานีสิริหัสสา จึงทำพิธีโกนจุก จะได้ยกขึ้นครอง แต่ก็ยังเป็นเด็ก จึงสถาปนาแม่ขึ้นเป็นแม่อยู่หัวแต่ยังไม่ได้สถาปนาชื่อ ครั้น พ.ศ. ๓๒๐ ขุนไทยเรืองเมืองมีอายุได้ ๒๐ จึงทำพิธีครองเมือง ขุนทองร้องไห้แม่ครองต่อไป ตัวเองขอเป็นขอมเมือง และได้แต่งงานกับแม่นางบัวบุญทอง มีลูกชายชื่อเพชรเรืองไทย และมีลูกหญิงชื่อศรีเพชรฟ้า พ.ศ. ๓๒๕ พระนางสิริงามตัวสิ้น จัดงานศพได้มีชื่อ แม่บุญเรือนทอสงจิ๋ว เสร็จแล้วจึงสถาปนาชื่อว่า พระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวี ครั้น พ.ศ. ๓๔๕ มีอายุ ๗๗ จึงทำบุญเฉลิมชนมายุให้สร้างพระพุทธรูปต่าง ๆ ได้สลักชื่อ ณ โพล์ว่า พระแม่บุญเรือน แต่จารึกในแผ่นเห็นว่าพระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวี ขุนไทยเรืองเมือง ก็ยังคงถือว่าเป็นขอมเมืองอยู่จึงมีจารึกได้มีบัญชาให้ขอมเมือง อย่างในจารึกนี้

ตัวลายสือขอม และลายสือไทย

ลายสือขอมนี้ถูกจารึก ณ แผ่นเงินได้เล่าเรื่อง ซึ่งพระนางสีสิริเสาวภารัตนารี เทวีได้ทรงบำเพ็ญเฉลิมพระชนม์
สร้างพระพุทธรูปในวาระพระบารมีเกิด เพื่อสืบต่ออายุพระพุทธศาสนา ได้มีระบุชื่อ พระเครื่อง พระพิมพ์ ระบุเนื้อว่า
เมฆพัตร อุทุมพร (เนื้อดินอบ) สังควานร ชินพร ตะกั่วป่า และนาค เงิน ทอง เท่าพระธรรมขันธ์ คือ ๘๔,๐๐๐
องค์ พระนางได้จารึกไว้จึงรู้เรื่องตลอด ได้ถ่ายรูปทำแบบ แล้วปรากฏอย่างนี้

คำอ่านตัวจารึก

ได้รวมกันอ่าน ๔ ผู้อ่าน คือ ตัวผู้เขียน ท่านพระครูพิศิษฐศิลปาคม พระครูปลัดยิ้ม จุนโท นายดวง จิตต์พะวงษ์ ตกลงร่วมกันว่าอ่านถูกต้องตามทำนองลายสือขอม หรือหนังสือใหญ่ไทย

พระพุทธรถวัลสักราช ๓๔๕ ปีกุน เดือน ๔ ๒ (คำ) ข้างขึ้น พระนางสีสิริ
เสาวภา รัตน นารี เทวี ได้ มี บัญ ชา ให้ขอม เมี(อง)
ง เกน ไพรพล มาสร้าง พระเพื่อเฉลิม (เฉลิม) พระเกีย (ติ)
ย ติ ใน วา ระ พระ ปร มี เกิด ทั้ง ยัง ต้อง การ
เอา พระเครื่อง ประ จู ไว้ ไว้ ได้ ธาน (ฐาน) เจติย์
มหา สุ วรรณ เพื่อ สืบ อา ยุ พระ ศาส นา พระ นาง ได้
นิ มนต์ ฤา สี ตา ไฟ ตน หนึ่ง ฤา สี ตา วัว ตน หนึ่ง
ฤา สี พิ ลา ลัย ตน หนึ่ง มา เปน ประ ธาน แก่ สม
น สี ธรร มา ทำ เปน เมฆมพัตร อุ ทุม พร พร้อม เนื้อ สั
ควานร ชินพร ตะกั่วป่า มา ผะสม ทำ เปน พระ พิมพ์ จึง บัง
คับ ให้ ฤา สี ทั้งปวง หาชิน สัควานร มา ผะสม หลอม หัพ (อ)
อ เปน พระพิมพ์ กรัน เสร็จ พิธี จึง ได้ ประจุ ด้าน ทิ (ส)
ส ควันออก แห่ง หนึ่ง ด้าน ทิสวัน ควันคก แห่ง หนึ่ง ทิสเหนือ
แห่ง หนึ่ง ทิสใต้ แห่งหนึ่ง อันหนึ่ง กร้อง เท้า พระ รัมมขัน (ธ)
ธ มีทั้ง ดิน แลชิน นาค เงิน ทอง พระ นาง สีริเสาวภา
รัตน เทวี

เมีย (ขุน) ทองเมืองพริบพลี สองบรรทัดนี้เขียนซ้อนกัน จะเห็นเมียกับ

แม่ (ขุน) ไทยเรื่องเมืองพริบพลี แม่นั้น ชัดเจน และ ทองกับไทย ก็พอเห็น

ลายต่อไปเป็นลายสือไทยจะเห็น บุญ , อยู่บน บ เขียน หัวลง และ ญ เขียนอย่างนั้น เขียนตามตัวปรากฏ

ต้นบุญเถรอยู่ที่ถ้ำ พระฤาษีเขาภู หลั่ง ฆลาพา (พระ) อง(ค์) พุทธอง(ค์) อรหัน(ต) สาวก คัล
(ไล) ฟามาพริบพลี พระนางม่ายผัว (ให้) ทำสร้างตัวพระพุทธร (ทรง) เรือนยอด (ให้) เห็นเหมือนนกคัง-
ขาว (กาง) ปีก

รอยลายสือ และไม้ต่าง ๆ

ลายสือขอมและไทย ซึ่งปรากฏอยู่นี้มี “ไม้” ต่าง ๆ ครบเหมือนบัดนี้ กระทำให้ลงความเห็นกันว่าเป็นตัวสมัยรัตนโกสินทร์ แต่คำชื่อว่า “ลาย” และไม้นี้เป็นชื่อตัวหนังสือ และสระ มาตั้งแต่ได้คิดสร้าง และตั้งชื่อใช้กันมาก่อนที่จะเปลี่ยนเป็น “พยัญชนะ” และ “สระ” หรือ “อักษร” และ “ภาษา” เหตุนี้ คำชื่อว่า “ไม้” จึงมีมาเท่ากับคำชื่อว่า “ลาย” ถึงในกาลที่ได้เปลี่ยนไปแล้ว คือในสมัยนี้ในระบบเรียนหนังสือไทย ก็ยังมีคำชื่อว่า “ไม้” ใช้กันอยู่ เช่น ไม้หน้า ไม้้วน ไม้มะไล ไม้ไธ้ เฉพาะที่เป็นชื่อ “ไม้เอก” “ไม้โท” ฯลฯ ซึ่งไม่มีอยู่ในคำมครสันสกฤตซึ่งเรียกชื่อว่า สระ ฉะนั้นจึงยืนยันได้ว่า คำชื่อว่า “ไม้” นี้เป็นชื่อสระมาก่อนที่จะเปลี่ยนชื่อว่า สระ มานานแล้ว

อาจมีมาพร้อมกับชื่อว่า “ตัวบ้าน” และคำชื่อว่า “ไม้” คงใช้เป็นชื่อลายที่เป็นสระแท้ และเป็นลายกำกับเสียง เช่น ไม้เอก ไม้โท

ได้เห็นหนังสือในกลุ่มหนังสือไทย เช่นตัวลานนาไทย ตัวพื้นเวียงเจียง ก็ได้เปลี่ยนเป็นสระไปแล้ว แต่ก็ยังมีที่ใช้ชื่อว่าไม้ เช่น ไม้กั้ง หรือ นิคทิต เฉพาะหนังสือโซ่ง ยังไม่ถูกเปลี่ยนเป็นสระทั้งหมด คงเรียกว่า “ไม้” อยู่อย่างดั้งเดิม เช่น อะ อา ยังเรียกเป็น ไม้กะ ไม้กำ ฯลฯ และเรียกเป็น “แม่” ต่าง ๆ เช่น ไม้กั้ง คือ แม่กง ไม้กก คือ แม่กก เป็นต้น ซึ่งยืนยันคำชื่อว่า “ไม้” นี้ เป็นของดั้งเดิมมา ฉะนั้น หนังสือใหญ่ คือ หนังสือขอมที่จารึก ไว้มีไม้พร้อม จึงยืนยันว่ามีมาก่อน ตามตัวเลขบอก พ.ศ. ๓๔๕ นั้น เป็นหลักฐานแน่นอนว่า ไม้ ต่าง ๆ เฉพาะ ไม้เอก ไม้โท ฯลฯ เดิมเรียกว่า ไม้หยด ไม้ทุ้ ไม้หันอากาศเรียกว่า ไม้ผัด หรือ ไม้ซัด ฯลฯ ชื่อก็ไทย จึงมีมากับคนไทยได้ เพราะได้จารึกไว้ จึงได้รู้เรื่อง การทำบุญเฉลิมเกียรติ เพื่อสืบทอดอายุพระศาสนา และตัวเองนั้น เมื่อไม้มาก็แจ้งให้รู้ได้ตลอด แม้กาลจะล่วงมาได้ ๒๒๐๐ ปีมาแล้ว ก็ยังรู้ได้แล้ว

จริงอยู่ จารึกนี้ หลังจากกาลสร้างลายสิมามานาน เท่าที่นำเข้ามาไว้ตรงนี้ ก็เพื่อยืนยันสิ่งของ - ของไทย ซึ่งได้สร้างขึ้น ต่างก็สืบทอดกันมากระทั่งถึงกาล พ.ศ. ๓๔๕ และก็สืบกันมา กระทั่งปัจจุบัน ไทยจึงยังเป็นไทยอยู่อย่างนี้

๑. พระพุทธรูปจิวรกลีบทองตำริด สมัยตะวันตกนี้ทำรูปดอกมะลิบาน อาจหมายว่ามกุฏหรือแม่กุน

๒. พระพุทธรูปจิวรกลีบ ทองตำริด สมัยตะวันตกนี้มีส่วนกายวิภาคเฉพาะที่บำ พระพักตร์ ลำแข้ง ที่อุณาโลม ผังพระบรม-สารีริกธาตุ เอาแก้วหินทำดวงกลมปิดไว้ ได้ใช้กระจกขยายส่องดู ปรางภูพระบรม-สารีริกธาตุขนาดเม็ดพรรณผักราค ๓ องค์

๓. พระพุทธรูปจิวรเรียบทองตำริด สมัยตะวันตก บอกรั้วที่ประภามณฑลเป็นรูป วงกลมดวงตะวันตก มีชี้ทำเป็นวงล้อธรรมจักร อันเป็นเครื่องหมายสมัยสุวรรณภูมิ

พระพุทธรูปสมัยสุพรรณภูมิแบบนั่ง

ควรจะนำที่พบมาลงให้หมด แต่แล้วก็ลงไม่ได้ จึงนำบางแบบมาลงเท่านั้น ปางโปรด ๖ กษัตริย์ มีท่านอุบาลีเป็นที่ ๗ จะเห็นรูปเล็กซ้ายสุดนั้นในชื่อว่า มหาตเล็ก ๗ ประภาคมณฑลในจะเห็นรูปวงกลมดวงตะวัน วงนอกที่เป็นลายนั้น ตำสุดด้านซ้าย จะเห็น ค. คือเดือน จากนั้นลายกนกตัดไม่ออก จริงอยู่ลายบอกเดือน แต่ทำในสมัย ตะวัน จึงเห็นว่าสมัยตะวัน

พระพุทธรูปหิน จีวรกลีบ ส่วนต่าง ๆ สั้น มีประภาคมณฑล ด้านหลัง เป็นรูปธรรมจักร ด้านหน้าชั้นนอกเป็นรูปฟ่อนข้าวเรียง ด้านในรูปกลีบบัวบานหมาย ว่าเมืองข้าวน้ำ รูปฟ่อนข้าว เหมือนลายธรรมจักรอุบล ในสมัยเดือนเด่นฟ้า พ.ศ. ๓๐๘ ยังได้ร่วมกับหม่อม ๆ สร้าง และยังมีปางโปรดนางสุชาดาหรือรับมรุตปายาส ยังไม่ได้แบบมา

พระรูปนันทาเถรี (พระรูปครึ่งองค์ หรือตัวนึ่งทั้งหมด) ทำปางตัดกิเลส คือ พระพุทธเจ้าทรงพานันทคู่ออกในวันแต่งงาน พระนาง จึงหม้ายยังสาวบริสุทธิ์ มนขอมออกแบบ ถึงมีก็เหมือนไม่มี จึงตัดผม แขน ทั้งสอง เต้านมทำพอเห็นเหมือนไม่มี ตัดท่อนล่างหมด เป็นเพียงเปรียบ เทียบเท่านั้น เจอ ๖ รูป ที่เก็บมาเพียง ๒ รูป (พระนันทและพระนางรูปนันทาเป็นพี่น้องร่วมบิดามารดา คือ พระเจ้า- ลุทโธทนมหาราชและพระนางปชาปตีโคตมี แต่งงานกันเอง) เมื่อทรงอภิเษกนั้น พระนันทมีพระชนมายุ ๓๘ พระนาง รูปนันทาก็ถึง ๓๐ กว่า กาลราชาภิเศกและอุปภิเศก เป็นพระราชาและราชินีแห่งกบิลพัสดุ์ ครั้นทรงพานันท ออกบวชแล้ว พระนางก็ยังทรงเป็นพระราชินีอยู่ในราชสมบัติสมบูรณ เมื่อสละออกจึงตัดพระอิสริยยศ อิสริยศศักดิ์หมด มนขอมพิสด- ฌ์ช่างบรมครูสมัยนั้น จึงออกแบบเช่นนั้นคือตัดทุกชนิดในพระองค์เองซึ่งถือว่าเป็นพระขัตติยานี

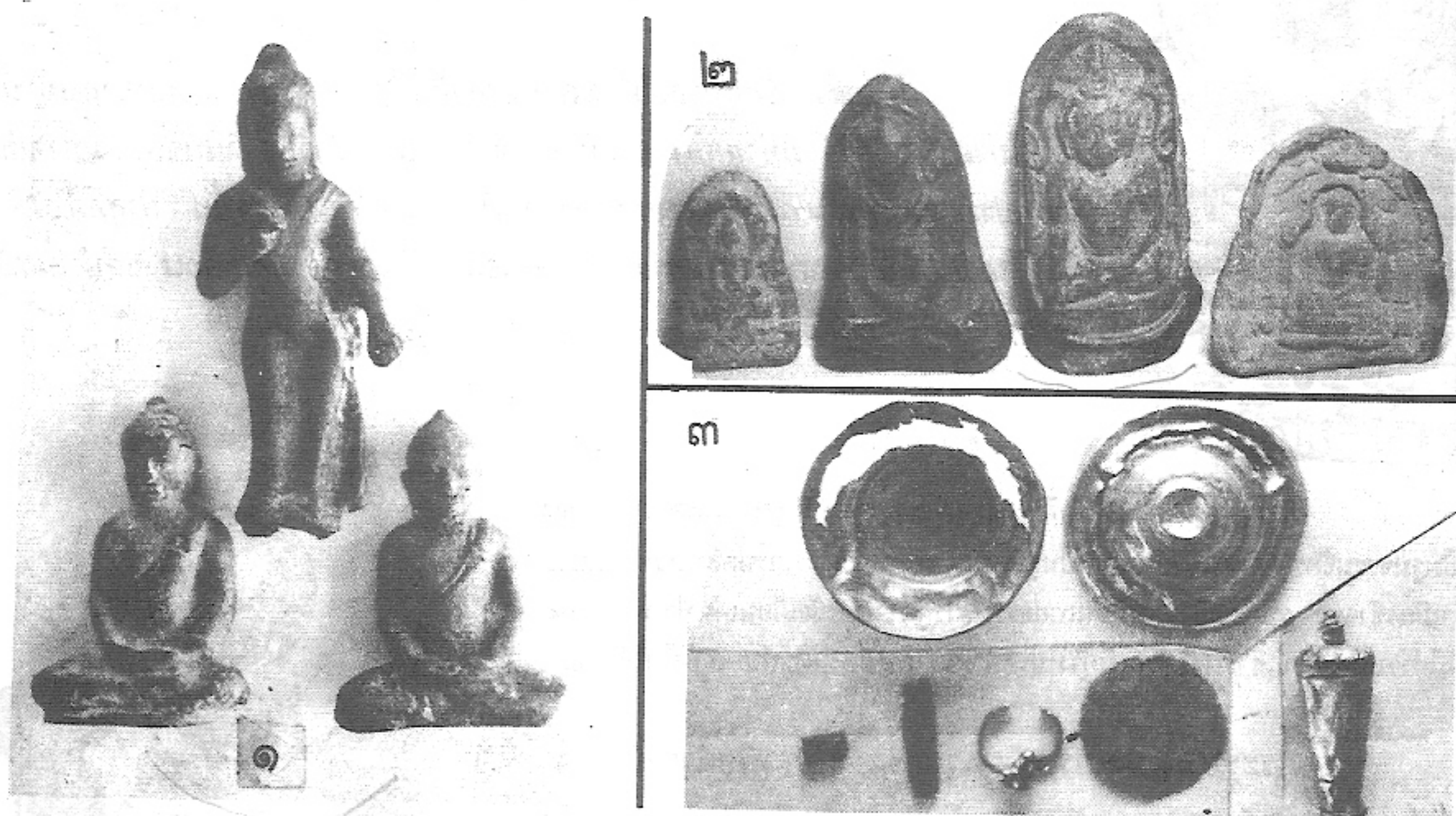

พระแก้วมรกต ที่ยืนยันชื่อแก้วว่าหินใส แก้วนี้คือหินหยก สาแทรกว่ามีสายจากรัสเซียถึงเปอร์เซีย แต่ส่วนศักดิ์แสดงว่าแบบไทย หยกชนิดนี้ ที่เขาเรียกว่าพลูโอไลท์ แร่นี้มีสายลงมาจากเชียงราย ถึงปัตตานี ที่เป็นลายสาแทรกนี้คงมีแต่ยังไม่พบหรือพบแล้วไม่รู้

พระแก้วหินหยกลายขาว-ม่วงดำอยู่ในเจดีย์วัดทุ่งคอกอุทุมพร ที่ดี ๆ ๘๒ องค์ ทั้งองค์ใหญ่องค์เล็กถูกน้ำเอาไปขายเมืองนอกเกือบ หมดแล้ว

ถ้าดูสัดส่วนแล้วจะเห็นเหมือนกัน จึงแน่ใจว่า ที่ตะวันจารึกไว้ว่ากลับจากอินทร ได้แก้วมา ๓ ก้อน สีแดง ขาว เขียว ให้มนขอมและขอมอื่นสลักพระพุทธรูป ๓ องค์ ๑๕ ปี จึงเสร็จ อาจเป็นองค์หินเขียวนี้นี้ก็ได้ถ้าทำที่อื่นที่นั่น คงมีหลายองค์ แต่ที่ภาคกลาง คือทุ่งดอกมีดั่ง ๘๒ องค์ นั้นยืนยันหลักฐานอยู่แล้ว

๑. พระเครื่องทองคำสำริด สมัยสุวรรณภูมิ ยืน เท้าชำรุด และนั่ง มีประมาณ ๒ พันองค์
๒. พระเครื่องดินเผาสมัยสุวรรณภูมิ ราชบุรี ยังมีอีกหลายแบบ เป็นแบบต่าง ๆ กันเท่าที่ปรากฏ
๓. เครื่องทองคำที่อุบลฯ บนผอบพระบรมสารีริกธาตุ ล่างเครื่องประดับต่าง ๆ แหวนเพชร และแหวนยอดไม้ได้มา ส่วนเครื่องเงิน และเงินตราได้แสดงไว้แล้ว ในสมัยปีอิน เมืองแมน รัชสมัยพระเจ้าอินรวงไทย และขุนหญิงทับทิมทอง

อุปสมบท ลาลิกขา ลีก

ธัมมสุนันท ทองวน ลูกคนเดียว (ของ) ขุนหญิง แม่หวานชื่นใจ เจ้าพ่อโลกกว่า เกิดขึ้น ๑๕ (ท่า) เดือน ๖ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๒๕ โสณ อุดตฺร ให้ปัฟพัชชาเป็นสามเณร ขึ้น ๒ ท่า เดือน ๔ ปี ๒๓๖ องค์อุดตฺร สอนปาติ (๔๗๓/๑) อุปัชฌาย (ย) ให้ชื่อ ธัมมสุนันท เดิมชื่อ ทองวน ท่องจำไตรปิฎก ๑ ปี กับ ๘ เดือน ท่องมหาอัฐฐกา ๒ ปี มุณีสอนว่าคำมคธกว่าปี พุดได้ (๔๗๓/๒)

ธัมมสุนันท ทองวน ญาณจรรณ ว่า ปีนีเจ้าครบปีเต็ม ๒๐ บวดได้ ให้ไปบอกแม่หวานชื่นใจ แลต้นตวัน สิริงามตัว เอาผ้าไหม (ให้ภิกขุ) บัณชิตทอง^๑ ทำไตรจีวร ๕ ไตร โสณ ให้ทอด (ที่กระ) ดูกโลกกว่า ให้อรหัน (ต) ห้า (พิจารณา บังสกุล) โสณ ฌานีย ให้ธัมมสุนันท^๒ ว่า เอาไปครองแล้วขอสี่ลให้ใหม่ กับ ญาณจรรณ (๕๒๘/๑) ธัมม-

^๑ เป็นคุณนามสรรเสริญภิกขุผู้มีสติปัญญาดี ซึ่งเรียนจบสอบทราบได้ เหมือนเวลานี้นิยมเรียกว่า “เปรียญ” (รู้รอบ) ครั้นต่อมา เป็นชื่อผู้สึกแล้วจึงเลิก หรือเปลี่ยนเป็น บาเรียน และ เปรียญ พระมหา

^๒ ครั้งนี้อาจเป็นครั้งแรก จึงได้จารึกเรื่องไว้ให้ได้พบธรรมเนียมมังสกุล และธรรมเนียมทำผ้าไหมให้เป็นผ้ามังสกุล กับ ธรรมเนียมพระอุปัชฌายาจารย์ พระเถระ ให้ใครแก่สัทธิวิหาริก คิษขานุศิษยการครองผ้าแบบเอหิภิกขุอุปสมบท และ ดิสรณคมนูปสมบท ครองเองแบบเดียวกับพวกสาิกยานิกขุนี้ ส่วนแบบบัญญัติจุดดกรรมอุปสมบทในปัจจุบัน พระอุปัชฌายามอบให้และสอน มีพระภิกษุองค์หนึ่งช่วยครองการให้ใครในเมืองไทยอาจมีมาตั้งแต่ครั้งนี้

สุนันท ทอวงวน ตวันอุคหนุณแล้ว เข้าอุปสัมปन्न โสณ เป็นอุปัชฌาย์ อุดตกร กับ ญาณจรณ คู่ เป็นผู้สวด (ญัตติ จตุตถกัมมวาจา) ตัน ในอุโบสถ (ขันตสึมา) วัดมหาธาตุแดนลว้า ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๔๕ ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๘ มีอเณ ๕ อัน ๑๕ ผา (พระอุปัชฌาย์) โสณ ให้ว่า ไตรปิฎก ๘ เดือนจบ ว่า (จัก) ไปเกิดเป็นภิกขุอัคคสาวก (ของ) เมตเตยย (อรหันตสัมมาสัมพุทธในอนาคตกาล) ๕๒๘/๒)

ธัมมกาโม (ทอง) อยู่ (กับ) อุปัชฌาย์ (ในอินทรี) มาอยู่ถิ่นสุวัณณภูมิ ตามอุปัชฌาย์ว่า (สั่ง) เคลื่อนนั้บ ๕ ปี ไกล่เมีย ไกล่ลูก กรากวนลิก โสณ ว่า จะถือเอาเป็นอย่าง มหาตีส (ส) เดือนไว้ว่า บวชแล้ว สิกได้ (๔๗๗/๑) ธัมมกาโม สิกต่อหน้าสงฆ^๑ ปี ๑๔๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๒ ตวันอิทธราชเจ้า แล สิริงามตัว (ว่า) ต้องเอาตั้งให้เป็น บัณทิต^๒ (๔๗๗/๒)

มอบอุปสมบทกรรม

กัจจายน ผิว มีขวบครบ ๒๐ ปี พุทธกาล ๒๔๖ ปี โสณ ว่า ญาณจรณ ควนเป็นอุปัชฌาย์ โดยมีพัศสาพอ ๑๐ รับเอาสืบไป (๕๑๖/๑) (กัจจายน ผิว) โสณ ให้ ญาณจรณ ขึ้น (เป็น) เณรอุปัชฌาย์ ให้อุดตกร คู่ ภูริย สวด ญัตติ- จตุตถกัมมวาจา วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๔๖ โสณ เณรเข้าเป็นต้นสงฆ (ในอุโบสถวัดมหาธาตุแดนลว้า) (๕๑๖/๒)

กัจจายน ผิว อุปสัมปन्नแล้ว ญาณจรณ ว่า อนุสสาสน เณรโสณ เดือน (ให้) ว่าไทย ญาณจรณ แปลตรง ตวันทัฬฟ้า สิริงามตัว พัง (แล้ว) ว่าเพราะดี แล พังรู้ว่า อย่างไร เณรโสณให้บอกไทย ภิกขุไทยรู้ ทำถูกดี (๕๑๗/๑) พระญาณจรณ พังโสณ ว่า ๕ เรา นำวรพุทธสาสนามาให้คนไทยถ้วนสังฆกัมม นิमितตสึมา ธัม (ม) วินัย สิลอุโบสถ ถูกตามพุทธบัญญัติ ที่นี้ อุปสัมปทากัม (ม) อีก คนไทยรับได้หมด ภิกขุสายนี้ คงตลอดคู่พุทธสาสนา ถึง (ที่) สุด (๕๑๗/๒)

ต้นสวดมนต์

ญาณจรณ โสณ ให้คัดสูตรอันมีพ้องทั้งในวินัยปิฎก สุตตันต ปิฎก อภิธัมมปิฎก เพื่อสังคีติน้อย ให้คนฟังตามบ้านทั่วแล^๓ (๕๒๕/๑) ได้ นโม(การปาฐ) สรณคมณ (ปาฐ) มังกล (สูตร) รตน (สูตร) กรณีย (เมตตสูตร) ธชัคคสูตร อังคุลิมาล (สูตร) โพฆมังค (สูตร) สุป্পพพันท (สูตร) ลงมารวิชัยคาถา เอาเป็นสุดท้าย (๕๒๕/๒)

ญาณจรณ เล่า แก่ โสณ ตวันให้เขียน ตอนโสณหัดภิกขุสังคีติ สัชฌาย์ได้ดีแล้ว อันโสณว่า คัด เอา สูตร สั้น สั้น ดี ดี พอกราฟังได้ ให้ญาณจรณเลือก พอเดือนเด่น (ฟ้า มีอายุ) (๕๐๕/๑) ได้ ๑ เดือน ตวัน ให้สวดปาฐ ป้อง (กัน) ความร้าย และให้ชนะทั่ว โสณให้ญาณจรณให้สวดให้ฟัง ๒ คราว (แล้วให้ไปสวด) สลอง เมื่อ เดือน ๓ ข้าง ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๔๖ (๕๐๕/๒)

^๑ พิธีการสิก หรือ ลาสิกขานั้นมีอยู่แล้วในวินัย อาจเป็นครั้งแรก จึงจดไว้เป็นแบบอย่างการลาสิกขาว่าในเมืองไทยนี้บวชแล้ว มีอนุญาตให้สิกได้แม้ในสมัยพระอรหันตเถระ

^๒ เป็นต้นเหตุครั้งแรกซึ่งอุปสมบทแล้วลาสิกขาได้ และได้รับการยกย่องแต่งตั้งชื่อเป็น “บัณทิต” ๗ อ่านเสียง ท. ก็ได้ ค. ก็ได้ บัณทิตเป็นชื่อดัง คนไทยในท้องถื่นบวชแล้วสึกออกมามีชื่อเรียกกันว่า “ทิด” ซึ่งเป็นที่ยกย่องว่าบวชแล้ว กระทั่งปัจจุบัน

^๓ ดูตามเรื่องแล้ว กาลสลับกัณอยู่ได้นำเอามารวมเป็นส่วนเดียวกัน เพราะเป็นเรื่องเดียวกันความจริงท่านทำพร้อม ๆ กัน ในปีเดียวกัน

ญาณจรรณ เมื่อวันอิราชมาหา ว่า มนขอมพิสสนุ ว่า งามตัวมีลูก จะครบ ๔ เดือน ควรเชิญท่าน ผู้เป็นพระสงฆมาจำเริญพุทธมนต์ อวยชนะ (ชัย) ให้ สวัส (ดี) (๕๘๒/๑) โสณ ให้เอา ปาฐนการ สรรณมน (ปาฐ) รัมมจัก (กัปปวัตตนสูตร) รัชค (สูตร) กรณีย (เมตตสูตร) รตน (สูตร) มังคล (สูตร) อาภา (นาฎยสูตร) สุนักขัตต (สุปปัพพหสูตร) ลงจบ ด้วย พุทธพรคาถา^๑ ภิกขุร้อย (องค์สวด) ขึ้น ๑๕ (คำ) เดือน ๖ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๔๖ (๕๘๒/๒)

บัณฑิต ทอง สีกแล้ว โสณมาหาตอบว่า เจ้าอยู่เป็นคนบ้าน ในถิ่นสุวรรณภูมิไม่มีวิธีสวดวัดของ อุบาสก อุบาสิกา เอาคำ นโม ตสส...พุทธสรรณมนปาฐ อนุสสรณ (ปาฐ) อริยอุโบสถ (ปาฐ) (๕๘๓/๑) บัณฑิต ทอง เอา (ห) มอ เสมอ พ่อขุนอิน น้องผิวทอง (นาย) ยอดคง แม่ล่อง ขุนคนอง ขุนภยา (แมน) (ขุน) แสนไพร งามตัวหัวหญิง มนขอมพิสสนุหัด ปี ๒๔๖ (พระเถร) โสณ ว่า สังโยคสวดมนต์ (๕๘๓/๒)

บัณฑิต ทอง ว่า แปล คำมกรให้คนเข้าใจเรื่องความดี ได้จำแล้ว สอนท่องจำ ได้พร้อมแล้ว ให้สวดซ้ำๆ พร้อม (กัน) ชื่อสังโยค (๕๘๔/๑) ทอง บัณฑิต สอนคำมกร ตาม (พระ) เถรโสณสอนภิกขุ สามเณร ชื่อ พุทธมน (ต) เปนสร (เสียง) คณสัณนาย เริ่มหนึ่งเดือน แกล้วคล่องดี (ท่านพระเถร) โสณว่า (หัดสวด) ใช้ได้ (๕๘๔/๒)

ทอง บัณฑิต เรียนเสียง เมื่อ (เปน) ภิกขุ หัดผู้คนเรียน มีมาก (แล้ว) ส่งไป ให้ผู้ยังไม่เคยเรียน ถอธัมมราช (๕๘๓/๑) ถ่อมทอง นองทอง อุทอง ขุนเมืองไพลทอง เมืองพุทอง พุนพิน พันยง อ่างทอง มิง โลว ดงทอง กอกทอง เขื่อนทอง^๒ (๕๘๓/๒)

ญาณ (จรรณ) ตอนปี ๒๕๐ ส่งภิกขุไปอินทอีก ๒๐ แลมี สามเณร ๗ องค์ ทั้งมี สิส ๑๕ คน ไปเรือ เมื่อขึ้น ๓ คำ เดือนอ้าย (๕๐๑/๑)

มี (๑ ภิกขุ) สุรมน เริง (๒ ภิกขุ) ฌานาสย ดี (๓ ภิกขุ) วรญาณ มี (๔ ภิกขุ) อิศุสรมน มน (๕ ภิกขุ) อินทุริยทม อิน (๖ ภิกขุ) วีรปญญ วิ (๗ ภิกขุ) เมตตจิตต มิ (๘ ภิกขุ) อิทธิญาณ เอี่ยม (๙ ภิกขุ) พุทธรสร ถนอม (๑๐ ภิกขุ) ฐมมรด พรีม (๑๑ ภิกขุ) วีริย วิง (๑๒ ภิกขุ) ปญญาพล พน (๕๐๑/๒)

ญาณจรรณ คัดเอา (๑๓ ภิกขุ) ชิตมาร ชม (๑๔ ภิกขุ) ปญญาสภ ภา (๑๕ ภิกขุ) ถาวร เถา (๑๖ ภิกขุ) กิตติก ขาว (๑๗ ภิกขุ) เขมาคม คง (๑๘ ภิกขุ) อาภาสย แจ้ง (๑๙ ภิกขุ) วรตติก หมาย (๒๐ ภิกขุ) คุณาคม คม รวม (๒๐ องค์) ๕๐๖/๑) อุตตร ญาณจรรณ เอาสามเณรอีก ๗ (๑) สามเณร บุน ปุญญาโส (๒) สามเณร กา กมาสิโก (๓) สามเณร มี เมตติโก (๔) สามเณร เจริญ จิตมาโน (๕) สามเณร แสง สีสโร (๖) สามเณรเล็ก โรจายโก (๗) สามเณรสิด สิทธิโก^๓ (๕๐๖/๒)

^๑ ชื่อสูตรต่าง ๆ ไม่ตรงกับเจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน และมีในภาณวารบ้าง คงเป็นครั้งแรกในกาลต่อมา ได้มีการคัดเลือก และจัดกันอีก จึงเป็นแบบ เจ็ดตำนาน สิบสองตำนาน ภาณวารต่าง ๆ ในรัชกาลปัจจุบันก็ยังมีมีการคัดเลือกจัดอีก จึงมีสวดมนต์ฉบับหลวงฯ

^๒ ชื่อเมืองเหล่านี้ คงมาถึงปัจจุบันก็มี เช่น อุทอง อ่างทอง บางชื่อ เช่น นองทอง ได้ตั้งกาญจนบุรีทับลงไป นองทองก็หาย และไพลทอง (ไพรทอง) ได้รูปขุนสรวงนางสาว ที่ถ้ำฤๅษี หลังค่ายจิระประวัติ นครสวรรค์ มีจารึกว่า ขุนไพลทอง ขุนหญิงพุ่มทอง ทำ ตั้ง เมืองไพลทอง ปี ๗๖๘ จึงรู้ว่านครสวรรค์เดิมชื่อ ไพลทองฯ

^๓ พระภิกขุ สามเณร ขณะนี้ ไม่พบจารึกกลับมา พระเจ้าอโศกมหาราชเจ้าครองอยู่ ๔๐-๔๑ ปี ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๑๘-๒๕๕ พ.ศ. ๒๕๐ จึงยังเป็นรัชสมัยของพระองค์อยู่ ทางสุวรรณภูมิจึงส่งไปฯ

พระพุทธศาสนาสุวรรณภูมิไทยไปได้

ญาณจรณ์ เมื่อ ขุนสุธารสสี ให้ลูก ลตุสุวาเทียม^๑ มาขอเชิญ (พระเถร) โสณ ไปให้รั้งที่เมืองจอกตากอปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๕ โสณ ว่า ที่นี้ รั้งมสนันท์ (กับกัจจายน) ทำปติฏฐานพุทธศาสนา ลตุสุวาเทียมอุดหนุนให้มีดี ให้รอกอยอายุพัสสาได้ห้า พอที่อาจริยคุณ ดูแลหมู่ ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา ได้ (๕๒๖/๑) โสณ ให้เอาปี ๒๕๒ เดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ ฌานีเย ว่า เฒ่า แล้ว ไม่ฟังไป โสณ ว่า ยังไม่ถึงคราว ตวัน แล งามตัว จัดเสปียงเรือ ๖ (ลำ) มีคน ๓๓ ทอง เป็นต้นสัสให้ฌานีเยญาณจรณ์อยู่ทันตมน พุด คำชวก ได้ มุนีเย อุดตร กัจจายน รั้งมสนันท์ไป (ด้วย) เดือน ๕ ขึ้น ๑ (ค่ำ) (๕๒๖/๒)

ตวันอริราช ให้ตัวรั้งมสนันท์ เขียนเมื่อตามโสณไปถิ่นชวก เมื่อก่อนปี ๒๕๐ ขุนสุธารสสีมีลายสือแลส่ง ลตุสุวา (เทียม) มาขอเถรไปสอนคนเมืองชวก (พระเถร) โสณรับไป (๕๐๕/ด้านข้างทั้ง ๔)

ตน กัจจายน ผิว แล รั้งมสนันท์ ทน พาเถรโสณ ไปตวันได้ในปี ๒๕๒ ถอมล้วยก่อนปี เทศมังคล (สูตร) เรือ เดินถึงมลก อยู่ปี ๑ ขึ้นถึงปี ๒๕๔ เข้าชวก ขุนสุธารสสีแก่ (มาก) ขุนลตุสุวาเทียมค่อน (รับ) เชิญพักเรือนป่าอุทยานสุลาการะจดี รุ่งเช้า เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๕๔ (๕๐๕/๑) ขุน พร้อมผู้ญิง ชาย ให้ปณทเข้า โสณแจ้ง รั้งมแสดง จุล (ล) กัมมาวิภังคสูตร เอื้อนคำชวก ให้รู้ทั่ว ขุนลตุว่าได้ดวงตา (พบ) อกกพุทธ รั้งม สงฆ ตรงที่ป่านี้ พุทธปรินิพานแล้ว เหลือนิมิตตรั้งม อรหัน (ต) สงฆ อันที่ตรงนี้กวนล้างให้นิมิตตอยู่ มีชื่อว่า พุทธภูมิ (แผ่นดินพระพุทธ) แท้ ๒ (๕๐๕/๒)

รั้งมสนันท์ (ทองวน) กัจจายน (ผิว) เมื่อเถรโสณ (ให้) อุปสัมปन्नเมื่อก่อนนั้น ขุน สุธารสสีให้ป่าช้าแล้วดับ สุวาเทียม (ขึ้น) ขุนให้อีกครั้ง โสณ นำกำหนดนิมิตตสีมา ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๗ พุทธกาล ๒๕๔ (๕๖๖/๑) รั้งมสนันท์ แล กัจจายน อยู่ที่จอกตากอ ทำพุทธภูมิ ขุนสุวาเทียม ขุนญิงสีอิธูเมียแล ญิง ชาย มาพุทธภูมิมีช่างสุขเป่น (ผู้) วางส่วนกว้างยาวในที่ ห้าพันวา มีนิมิตต แล โสณให้ กัจจายน รั้งมสนันท์ เป่นอุชฌาย (เมื่อพรรษาครบ ๑๐ แล้ว) เดือน ๑๒ (แล้วพระโสณเถระ) กลับบ้าน (เมืองสุวรรณภูมิ) เดือน ๑๒ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๕ (๕๖๖/๒)

ในปี ๒๕๖ นี้ พระญาณจรณ์ ซึ่งตวันอริราชเจ้าอาราธนา วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๖ ได้แปลรั้งมจกักป-วัดตนสูตร และเขียนลงกเบื้องจารหลายแผ่นไม่ได้นำมาลง จะพิมพ์ในฉบับกเบื้องจาร ในตอนท้าย มีต่อจากเทพก็ได้ลำดับพรหม ๑๖ ชั้นไว้ จึงแยกไปจากสยามรัฐเตปิฏกปัจจุบัน และลำดับพรหม ๑๖ ชั้น พระมหานิกายจังหวัดเพชรบุรียังสวดกันอยู่เป็นประจำ จึงแน่ใจว่าพระไตรปิฏกมุขปาฐะที่พระโสณเถรเป็นต้นนำมานั้น คงเรียงพรหม ๑๖ ชั้นด้วยส่วนพระไตรปิฏกสยามรัฐปัจจุบัน คงไปนำเอาฉบับสีหลมา ซึ่งพระมหินทเป็นต้นนำไปประดิษฐานไว้ที่ลังกา เมื่อเข้าสู่โบราณ ได้ย่อลงเหลือเพียง พรหมกายิกา..จึงไม่ปรากฏอย่างนั้น

^๑ ชื่อ และเสียงชาวทะเลได้ หรือ แหก นั้น ไทยคงเขียนคำและเสียงไม่ตรงทุกชื่อที่อ่านออกมาคนไทย ก็อ่าน เขียนตามเสียง และคำไทย อาจไม่ถูกต้องคะ

^๒ พุทธภูมินี้ คราวแรกเข้าใจว่า เป็นแห่งเดียวกับ บุโร บูโด หรือ บารานุดเคอร์ (Bara Buddur) หนังสือ Ancient Indonesian Art โดย Dr. A.J. Berner Kempers หน้า ๔๕ ว่า โดยแน่นอน บารานุดเคอร์ ได้สร้างประมาณ ค.ศ. ๘๐๐ (พ.ศ. ๑๓๔๓) ระหว่างรัชสมัยราชวงศ์ไศเลนทร์ที่หลังจาก ยุคชวากลางแล้วก็ถูกทอดทิ้งไว้ จึงถูกปกคลุมด้วยดินและพืชพรรณไม้..... ตามระยะกาล จึงที่หลังพุทธภูมิถึงพันกว่าปี และยังห่างจากนี้ ๒๕ ไมล์ ส่วนพุทธภูมิ ที่ท่านจดไว้นี้ก็เป็นที่ป่าช้าของราชวงศ์ชวาในสมัยนั้น คงจะอยู่ในหรือใกล้จอกกาด้า ซึ่งบัดนี้ ๒ พันกว่าปีมาแล้ว อาจอยู่ใต้แผ่นดินแล้วสูญไปก็เป็นได้ พุทธภูมิที่กล่าวนี้ ไม่ใช่ บุโร บูโด

เดือนเด่นฟ้า เรียนสือไทยในสำนักญาณจรณ ดาวเด่นฟ้า แสงสายทอง สนุกเล่นมากเรียนสือได้น้อย
 อยู่น้อย มีขอมสอนเป็นผู้สอนอ่าน เขียนสือ พ่อสอนเมืองไทย ดูทั่วผู้คน ชาย ญิง รู้ วัน เดือน ปี เดือนคู่เต็ม ก็
 ขาด เดือน ๖ (มี) ๓๐ วัน เดือนเพิ่ม เดือน ๗ (มี) ๓๐ วัน (เมื่อ) ๔ ปีเพิ่ม (อธิการ) เรียนอินกินตวัน
 เดือน^๑ อันมีในปีไหน พร้อมรู้ผาน้อย^๒ ผา อัน (รู้ แดก น้ำ) ลม ฝน น้ำ (ชื่อ) หน้าหนาว^๓ เดือนอ้าย เดือนยี่
 เดือนสาม เมื่อเดือน ๔ ๕ ๖ (นับชื่อ หน้า) ร้อน เดือน เจ็ด แปด เก้า (นับ ชื่อ) หน้าฝน เดือน สิบ สิบเอ็ด สิบสอง
 นับ (ชื่อ) หน้าหนาว ตามของลาวไทย ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๖ (๓๑/๑) เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า แสงสายทอง
 ขอแม่สิริงามตัวเทวีสุวณณภูมิ ผู้สอนส่วยเมือง กอบเมือง ขนอมเมือง อาญาเมือง ลือชา ส่วนตลอดปีเก็บ
 ๑ คราว แล้วหาเงิน ทำเงิน ชัมจัก (อันละ) ตำลึง ตวัน อันละ ๑ ตำรอง (บาท) ตรา (ดาว) ถ่อมเดือน
 ๑ สลึง เดือนเว้า ๑ เฟื้อง เงินตราวางนอนเงยหน้า ๑ อันตัน (สตางค์) เงินตราข้างคู่อันละซัง คนขุนเมืองทอง
 ๑ ปี เดือนอ้ายได้ ๑๐ ซัง เป็นค่าขวัญ เมียผู้ใหญ่ ๔ ซัง เมียน้อย ๓ ซัง ขุน ๒ ซัง เสมียนเมืองทอง ๖ ตำรอง
 คนศึก ๖ สลึง ผู้ขุนแทนพ่อเมือง ๔ ซัง ลูกเมียน้อยเมื่อเป็นขุนศึกเมือง (หรือ) เสมียนเมือง ๒ ซัง ลูกญิงเป็นขุนนางเมือง
 ๒ ซัง ลูกญิงเป็นนางใน ๑ ซัง ลูกญิงว่างเปล่า ๒ ตำลึง มีขอมอิน ๑ ซัง ทองงามขอมญิง ๑๐ ตำลึง เบี้ยไพร่หลวง
 หมื่น ตำรอง พันมี ๑๐ คน ร้อยตำลึง ร้อยมี (ร้อยคน) พันตำรอง หม่อมมีพันคน ๒ พันตำรอง อีกห้าร้อยคน-คนละ
 ตำรองกึ่ง (เพื่อไพร่เมือง) เมียใหญ่พ่อเมืองคุมเบิก (ขุน) ผู้คุมคลังหลวงจ่าย พุทธกาล ๒๕๘ (๓๑/๒)

ตวันอริราช พ่อเดือนเด่นฟ้า ตั้งสิริงามตัว (เทวีสุวณณภูมิ) เปน (แม่) อยู่หัวเมือง “เนา
 เมืองสุวณณภูมิ (๘๘/๑) ตั้งวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล ๒๕๓ จอ^๔ เปนแม่อยู่หัวเมืองทองคนไทยทั่ว (ไป)
 (๘๘/๒)

ต้นเรื่องข้าวทิพ

ทองบัณฑิต ได้เปนลิสสของโสณ อุตตร เสาะหาวิธีหุงข้าวลือชื่อ มรุษายาสไทย (มรุษายาส=ข้าว
 ต้มน้ำผึ้งน่านม) โดยมี ถั่ว งา น้ำผึ้ง น้ำคั้นอ้อย น้ำคั้นคโนด และกะทิ (๔๗๘/๑) ทองบัณฑิต หุงข้าวมรุษายาสทัย
 มีแม่นางทองดี (ลูก) สาวทิพพา หาม่อคว่ำ ข้าวตอก (ข้าว) ดาก ข้าวเม่า ข้าวฟ่าง ข้าวโพด ข้าวลมาน ถั่ว
 งาเขียว น้ำอ้อย น้ำผึ้ง ผสมนม (จัว) หุง เคี้ยวตลอดคืน เช้า สายเอา (เป็น) ปิณฑถวายตัน-ตันโสณ จันรวมสงฆ
 อนุโมทนาว่า ทองบัณฑิต แล (๔๗๘/๒)

ทองบัณฑิต ปรงมรุษายาสไทย เดือนอ้าย ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๗ เมื่อปี ๒๕๘ มี
 คนนำถั่วงามามาก หาทิพพามาข้าว ถั่ว งา ข้าวเม่า ข้าวตอก เคี้ยวน้ำผึ้ง (น้ำ) อ้อย ผสม ชื่อ พุทธคยา (หรือ คยาสาธ)
 (๔๗๙/๑) ทิพพาสาว เอาส่วนมรุษายาส ค้อม (พระ) มหาเถรโสณ ฌานีย ภูริย อุตตร มุนีย มหาเถร ๕ ว่า
 “ข้าวสาวทิพพา” “ข้าวสาวทิพ” ต่อมา มีชื่อตามสาวทิพพา (ว่า) ข้าวสาวทิพพา (หรือ “ข้าวทิพ”) (๔๗๙/๒)

^๑ สุริย-จันทรคราส หรือ สุริย์จันทรฯ

^๒ ผาน้อย-วินาชี ผา-นาชี อัน-ชั่วโมงฯ

^๓ ชื่อเหล่านี้ เคี้ยวนี้ยังเรียกกันอยู่ และเขียนตามตัวปัจจุบัน เพื่อต่อการอ่านฯ

^๔ เนา ไทยลาว ลาวเดิม ใน

^๕ ตามกำหนด น่าจะเป็นปีขุน

ทวันอิธราช^๑ ให้ทองบัณฑิตมาเว้าข้าวขนมควน (สะ) สมสุทธิเห้าพอ ภายหน้ามีศึกมาทัว (จัก) พร้อมผู้ข้าว (ขนม) นี้ แชน้ำพองขึ้นได้ กินน้ำปกอบอิมทน กินเปน (ได้) ทั้งควา หวาน (๔๘๒/๑) บัณฑิตทอง ตัวทวันอิธราชพาสิริงามตัวมาหา ให้ดูข้าวมธุ (ปายาส) เอาเตรียม สสมสเบียงไว้เพื่อศึกข้างหน้า ให้ทำพุทธกาล ๒๕๘ งามตัวเอาเข้าห่อกาบไผ่อัดแน่น (๔๘๒/๒)

ทองบัณฑิต อยู่กินกับเมียชื่อทิพพามี ลูกคนึง วันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๕ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๖๑ ปี ให้ชื่อ ทองคำ (บัณฑิตทอง) ว่า มีลูกนึ่งจะได้ (เป็นดอกไม้สวยงาม ประจำบ้านแล้วจะได้) แต่งงาน (๔๘๑/๑) ทองบัณฑิต อยู่กินด้วยทิพพา ทำสวน นา สิ้นได้ มี (ลูก) ผู้ชายเดือน ๖ ขึ้น ๑๑ (ค่ำ) ปี ๒๖๓ มีชื่อว่า ทองสองสี แม่ไปเล่าว่า ไทยทิพ จึงชื่อไทยทิพ บัณฑิต (ทอง) ว่า (มี) ลูกผู้ชายไว้ ปัพพัชชา (ปวัชชา บวช) (๔๘๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า ทวันผู้พ่อขุนเมืองสุวรรณภูมิสอนเมืองไทย เมืองอื่นนั้น ข้อกฎหมาย บ้านเมือง ตั้งขุน รัษฎางม ขุนเมืองคุ้มอยู่ผู้คน ขุนวัง ขุนคลัง ขุนเสมียนสื่อเมือง ขุนเมืองออก ขุนว่ากฎหมายเมือง เมืองมี หมู่ แวง มีหัวหน้า ผู้ใหญ่หมู่ พันชาหัวหน้าแวง ขุนเมือง หัวหน้าเมืองออก คนเมือง คนค้า คนสวน คนนา คนป่า คนเรือ อันขุนเมือง (ควร) ชอบรักเปนลูกตน (๓๐/๑) เดือนเด่นฟ้า ทวันผู้พ่อเมืองสุวรรณภูมิ (สอน) รู้เรียนศึกต่อเรือทะเล ทางบกกองม้า (กอง) ช้าง กองหน้า มีกองปีก ขวา ซ้าย (กองหลวง) ใหญ่อยู่กลาง กอง หลัง ลูกหนุน (สะ) เบียง ตัวขุนศึกผู้รู้ทางศึก ในเขา ท่ง ป่า เมือง กองช้าง ม้า ศึกตเวนหน้า กองเคลื่อน กองรุก ขุนศึกนำ ลูกศึกเข้าโจม กองหน้าไม่ยิงเบิกทาง กองขุนลูกทัพตลุย ขุนศึกจัดบ้านเมือง ผู้ขเลย ข้าว ของ อย่าเอาหมด (ให้) เหลือคนคุ้มบ้านเมือง อย่าขึ้นเมีย เด็ก ผู้แพ้ รู้แพ้ชนะ ล่อแรง ของขวัญ เขียนใน (ปี) พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๕๘ (๓๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ผู้ลูกทวันอิธราชเจ้าเมืองสุวรรณภูมิไทย (เมื่อถึง) ปีมะเมีย (พ.ศ. ๒๖๕) พ่อส่งไปสู่เมืองอยู่ (ทอง) พ่อสอนความเมือง (๑) ฐาน้อมผู้ควนน้อย (๒) ผู้มีดีควนยกขึ้น (๓) ผู้ใหญ่มีศีลมีรัษฎามีคำสอน ควนฟังทำตาม (๔) นึ่งใดไม่ควรขึ้นใจผิดรัษฎา (๕) อันที่นับ (ถือ) กฎหมายไมควนถอน (๖) เด็กน้อยไมควนเอาเปรียบ (๗) ผู้ผิด ควนให้ลงโทษ สมผิด (๘) คนมีชอบ ควนต่อของขวัญ (๙) ขุนเมืองผู้ครองคน ควนเลี้ยงคนสัตตให้ดี (๔๕/๑) ขุนเมือง (ใหญ่) ผู้ควนเปนหัวขุนเมือง คนเมือง นายบ้านผู้เข้าชุมนุมชน เมื่อมีข้อแย้งให้ขุนชี้ขาด เมื่อมีศึกมา ติด ขุนคุมผู้คน ลูกศึก ผู้ศึก เมื่อมีผิดชุมนุมชี้เหนดควน ละคนให้เปนไท ผู้มีหวังคำ ให้คำ ผู้มีหวังทำงาน ให้นา ให้สวน ผู้เที่ยวเบียงให้จำนังไว้ ทวันสอนพุทธกาล ๒๖๑ (๔๕/๒)

รัษฎานันโท (ทองวน) เมื่ออยู่จอกกาตอ ช่วยสร้างพุทธภูมิ เกรโสณไปสู่สุวรรณภูมิแล้ว เมื่อมี ปีพัสสาเข้าครบสิบแล้ว เอาการอุปัชฌาย คู่ กัจจายโน ให้อุสัมบันนชายชาว (๕๗๕/๑) แม่ (พระเถร) มุนียาม มุนีพากัจจนไปดุลงคมิลิปีบาติ ให้ไปเปนพระอุปัชฌาย (กัจจายน) พากิกขุร่วมสิบ (องค์) เดือน ๖ ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๕๘ อันนี้ รัษฎานันโท บวชภิกขุพันสี่ (องค์) ฟังโสณป่วย มาหา (๒๖๔) (๕๗๕/๒)

ทวันอิธราช ตั้งเดือนเด่นฟ้า เปนขุนเมือง (เมืองทอง สุวรรณภูมิ) (๓๓๕/๑) ตั้งวันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๒๖๔ (๓๓๕/๒)

พระโสมเถรพยากรณ์ และ นิพพาน

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ วัน (ขึ้น) ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๖๔ โสมกับอุตตร เรียกหาตัววัน เดือนเด่นฟ้า (มา) ไกล ให้งานเรื่องสุวัณณภูมิ อรหัน เมื่อถึง (ปี) พุทธกาล ๒๕๐๘ (๑๐๔/๑) * ภูมิพลราชา คลองกรุงเทพ เมื่อนั้น แสนไพล เกิดเป็นภิกขุชื่อว่า คุณธัมม วงสเวทีย เป็นผู้เอาอ่านออกความ เรื่องปิดท้ายพันห้าร้อยปี (จาก พ.ศ. ๑๐๐๐ กว่าถึง ๒๕๐๘) เผยออกคนรู้เรื่องความของพุทธศาสนา ให้เสมียนจางคำ พุทธกาล ๒๖๔ (๑๐๔/๒)

ตวันอริราชเจ้า สุวัณณภูมิ พร้อมเดือนเด่นฟ้า งามตัว แสนไพล ภยาแมน อุตตรมานิย ภูริย มุนีย ญาณจรณ ธรรมสุนันท พังคำโสม วัน (ขึ้น) ๑ ค่ำ เดือน ๖ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๖๔ (๑๖๒/๑) เดือนเด่นฟ้า พังคำโสมแล้ว ตวันสั่งให้ขุมนมของอิน (ขอม) มี (ขอม) สอน มนขอม พร้อมลูกมือ ๘ คน เขียนคำวันขึ้น ๕ ค่ำ (เดือน ๖ ปี ๒๖๔) (๑๖๒/๒)

ตวันอริราชเจ้า ตั้งเดือนเด่นฟ้า เป็นคนคุมเล่า คำเล่าของโสม ให้เขียนตรง (คำ) กล่าว (๑๖๓/๑) เดือนเด่นฟ้า พังแล้ว รับสั่งของตวัน แม่งามตัวเลี้ยงคนด้วยข้าว ขนบ คำเล่าตก (เดิม) ให้เต็ม ในวันขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี ๒๖๔ (๑๖๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม (ว่า) เมื่อ เดือน ดาว แล ตวัน งามตัว ส้างกุศลแล้วดี เพราะทนต์บำรุงอรหันตสงฆ ออกคำของพุทธแพร่หลาย ให้ถึงสุดติหมื่นชาติเทียว (๑๗๗/๑) ตวันต่อคำโสม เดือนไปเกิดเป็นภูมิพลเลกราชา กรุงเทพมหานคร เมื่อนั้น สุวัณณภูมิพื้นชื่อ มีคนรู้ทั่ว (๑๗๗/๒)

(แผ่นลำดับอ่านที่ ๑๗๗ หน้า ๒ มีอย่างนี้)

๑. ตวัน ต่อ คำ โสม (โสมชัดเจน)

๒. เดือน ไป เกิด เปน

๓. ภูมิ พล เลก ราชา

๔. กรุง เทพมหา น

๕. คร เมื่อ นั้น สุวัณณภูมิ

๖. พื้น ชื่อ มี คน รู้ ทั่ว

* ได้พิจารณาดูพระปรมาภิไธยแล้ว ไม่เหมือนกัน มิฉะนั้น ตั้งใจจะตัดออก เพราะกลัวจะเป็นการหมิ่นพระบรมเดชานุภาพ อันจะทำให้หวัชจากบ่าฯ พระโสมเถระและท่านทั้ง ๔ มาอยู่ถึง ๒๕ ปี และ ท่านทรงปฏิสัมภิทาญาณ ย่อมรู้คำไทยได้ และระยะกาลที่นานถึง ๒๕ ปี มากพอที่ท่านจะรู้ภาษาไทยได้อย่างปกติของคนทั่วไป ฉะนั้น ท่านจะเล่าเรื่องไว้ไม่แปลกอะไรเลย ที่แปลกก็คือว่าเรื่องเหล่านี้มีอยู่ใน เมืองไทย แต่เราไม่รู้กันตลอดมา ส่วนพวกไทยลว่ารู้กันมานานแล้ว เพิ่งพบหลักฐานที่เขียนไว้คราวนี้

จากจารึกนี้ คนไทยในเมืองไทย ซึ่งได้ดำรงรักษาพระพุทธศาสนาได้ถึงกาลบัดนี้ ในครั้งนั้นขึ้นไปถึงสมัยพุทธกาล มีชื่อขึ้นในมุขปาฐะและพยากรณ์มาแล้ว ได้ปรากฏอยู่ในบัดนี้เป็นหลักฐานการเกิด และผลกุศลกรรมอันส่งผลให้ซึ่งได้กระทำสืบ ๆ กันมา กระทั่งกาลบัดนี้ ยังกระทำอยู่เพื่อดำรงอยู่ต่อไป คนไทยเราได้กระทำมาแล้ว

แผ่นที่พระโสณพยากรณ์ ที่มีรอยหมึกเขียนไว้จำ แผ่นนี้พร้อมกับพระพุทธรูปที่มีจารึกว่า 'เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ' คราวแรกจะนำขึ้นทูลถวายแต่ต้องหยุด และขอร้องผู้หวังดีไว้ เพราะมีประกาศแถลงข่าววันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๐๕ ว่า ของปลอม โกหก หลอกหลวง จึงระงับไว้

และแผ่นนี้ เมื่อพิมพ์กเบื้องจารได้ลงบันทึกไว้ว่า "ได้ใช้สติปัญญาพิจารณาดูพระปรมาภิไธยอย่างหนัก เมื่อเห็นว่าไม่เหมือนกันแล้วจึงลงมา แต่ถ้าจริงก็ไม่เสียหายอะไร และจวนจะตัดออกแล้ว แต่เกรงว่าจะเป็นการลบหลู่คำพระอรหันต์"

ก็พบเข้าจริง ๆ จะหาอ่านได้จากประกาศแถลงข่าวสำนักนายกรัฐมนตรี และโบราณคดีในสยามรัฐ บังเอิญมีความรู้อยู่บ้าง จึงไม่ได้เชื่อพวกทรมวิบัติลาสนเหล่านั้น ไม่ได้ทุบทิ้งและยังคงอยู่ ได้ทำแบบออกมาให้ดูทั่ว ๆ กัน และตอน พ.ศ. ๓๐๐ มีชื่อสิมมทองของญิงอีก

สุวรรณภูมิอยู่พันสี่สิบห้าปี ต่อนั้น ชื่อคูเมืองมีอยู่ ชื่อว่า คูบัว เมืองมีชื่อว่า ราชพลี (ราชบุรี ณ กาลต่อไป) (๑๗๗/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า ฟังเรื่องตัว โสณเล่า แม่นาม ตาปนี พราหมณ์ ปีตา สรเสน พราหมณ์ หุตุนโคตต เมืองมทร บ้านสามคี (๑๗๘/๑) เมื่ออุปสมบัตินมีอายุ ๓๒ เสด็จมีอายุ ๖๕ จบปีฎก ๓ อายุ ๖๕ โมคลีให้เข้าสังคายนา อายุ ๘๐ (อายุ) ๘๑ มา สุวรรณภูมิ (๑๗๘/๒)

เดียนีอายุเข้า ๑๑๐ ปีแล้ว อยู่สุวรรณภูมิ ๒๕ ปี จักเข้านิพพานในวันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) จงเผาศรีในวันแรม ๘ (ค่ำ เดือน ๖) (๑๗๘/ด้านข้างทั้ง ๔)

เอเรโสณ พัสสา ๗๘ จันทวัชชี อุปัชฌาย สิลทว เปนอาจารย์ (เป็นอาจารย์) สวดญัตติ เดือน (เด่นฟ้า) ฟังคำเล่า (๑๗๖/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสณ เมื่อพุทธกาล ๕๘๖ เมื่อพุทธโฆส แปลธัมมวินัย (และอฏฐกถา) ในสีหล เมื่อนั้น (จัก) เขียนคำว่าย่างนี้ พุทธศาสนาอยู่ ๕ พันปี (จากนั้น) หมดอริย (๑๗๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ลงคำ โสณต่อ พันปีต้น พระอรหันตครบ พันปี ๒ (มีพระอรหันต) สุขขวิปัสสก พันปี ๓ (มีพระ) อนาคามี พันปี ๔ (มีพระ) สกทาคามี พันปี ๕ มีพระโสดาบันน (พันพันปีที่ ๕ พระอริย) หมด (๑๗๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสณอรหันต ผู้ทายเมือง (ไทย) สุวรรณภูมิ พันสองพันสี่ร้อย (ปีปลาย) ชื่อเมืองไทย คนไทย (๑๗๘/๑) พันปี (ที่) ๑ พันปี (ที่) สองยัง (คง อรหันต) สุขขวิปัสสก พันปี (ที่) สามคงอนาคามี พันปี (ที่) สี่ คงสกทาคามี (๑๗๘/ด้านข้างทั้ง ๔)

๑๑ เข้าใจว่าแผ่นก่อนเดือนคงเขียนไม่หมด จึงมาเขียนไว้ในด้านข้างทั้ง ๔ ของแผ่นนี้ เอาขึ้นก่อน เพราะต่อเนื่องกัน และเรื่องพระโสณเถระนี้ เคยเที่ยวถามใครต่อใครมาแล้ว ไม่มีใครรู้ แม้ตัวเองก็ไม่รู้เพิ่งรู้คราวนี้ ถ้ายังไม่เป็นหลักฐานก็ไม่รู้ว่า จะอ้างอะไรอีก ฯ

ตวัน ต่อคำ (พระโสมเณร) พันปี (ที่) ห้า ยัง (คง) โสดาบัน พันปีหก สันนอริย พันปีเก้า สัน
ภิกขุ (สาม) เณร หมื่นปี สันพุทธพจน^๑ (๑๗๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำ (โสม) ว่า ปุณณุนีมาถึงสุนาปรันต เมืองพริบพรี มาทมน สิริงามตัวควนสร้าง
เมือง เพื่อเมื่อหน้า คนรลิกปุณณุนี เอาพุทธสาสนามาครั้งก่อน (๑๐๕/๑) เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม งามสร้างเมือง
วัด (แล้ว) ฌานียไปอยู่กำหนดเสมาแลนิมิตต อยู่สอนคน หากคนปัฟพชชา อุปสมบท ภิกขุ สามเณร นางชีเป็นแบบ
(๑๐๕/๒)

งามตัวเทวี ฟังคำโสมเล่า เดิมที นายจุน (ชื่อ) มจรจุลปุณณ น้อยมหาปุณณ ผู้นำพุทธสู่
สุนาปรันตพริบพรี เมื่อปีพุทธพัศสา ๒๒ จุลมีลูก (ชื่อ) จอม (๑) สร้างเมืองพริบพรี มีลูก (ชื่อ) สีพริบพรี (๑)
มี (ลูกชื่อ) เตมสี (๑) มีลูกชื่อ ขุนเจริญเมือง (๑ มี) ลูก (ชื่อ) ขุนสีดำรง (๑ มี) ลูก (ชื่อ) ขุนสีนำเมือง (๑)
มีลูก (ชื่อ) ขุนสีคนไทย (๑) มีลูก (ชื่อ) ขุนสีพี่น้อง (๑ มีลูกชื่อ) ขุนสีคนเมือง (๑ มี) ลูกชื่อ ขุนสีเมืองฟ้า
เมียสีทองอ่อน ต่างสืบกันมา (๑๐๘/๑) สิริงามตัว จดคำโสม ให้สร้างเมืองชื่อเพชรพริบพรี สร้างวัด
ที่ (บ้านแม่กุน) มกุน ปุณณุนีนำพุทธมาพัก ๒ วันคืน เมื่อก่อน จุลลปุณณสร้างศาลาห้าย้อยห้อง
ภิกขุ (อรหันต) มาพักเมื่อคราวนั้น เมื่อพุทธพร้อมสงฆ์ไปแล้ว ปุณณอยู่ตั้งชื่อ วัดพริบพรี (๑๐๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม สัจจพันธคีรี พุทธเหยียบ (รอย) ดินบนโนนหินให้สัจจพันธ เณร พร้อม
คนกราบไหว้ เปนพำนัก (ณ เมือง) ลโว้ ดินหนึ่งแขวงเมืองเกาะแก้วใกล้ฝั่งน้ำท่าทะเลใหญ่ (รอย) ดิน (นี้) ให้คนนำ
เคารพ (กราบไหว้) บูชา ภายหน้าลุ ๑๑๒๕ (๑๐๗/๑) ปี คนเมืองต่าง (๑) ฟังว่าจะรู้ พวกกันไปเที่ยว กราบ
(ไหว้) บูชา เมื่อปีพุทธกาล ๒๕๐๐ แล้ว แสนไพลอ่านเมืองจันทรูเรื่อง เผยให้คน อ่าน รู้ มีภิกขุชื่อ (พระ) มหา
กอบเมืองอื่นมาชวนคนซื้อทองคำ (สร้าง) เรือนยอดใหญ่เจริญรุ่งเรือง (๑๐๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำเณรโสมว่า เมือง สุวณณภูมินี้ตั้งอยู่ถึงพันสี่สิบ (ห้าปี) จะย้ายไปข้างค่อม ที่
(พวก) เราพักอาศัยในก่อนนั้น อันมนียไปบำรุง เดือนเด่นฟ้า ผู้ก่อเมือง วัดมหาธาตุ กวางหมอบ ล้อธัม อุโบสถ
เจดีย์ เมือง (ให้ชื่อเมือง) รัมราช (๑๐๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ฟังคำโสมเอาใส่หัว สร้างเมืองเถื่อนทอง (เมือง) อุทอง
เมืองนองทอง เมืองพริบพรี เมืองข้างค่อม เมืองพุนพิน ตามคำโสมสั่ง (๑๐๖/๒)

^๑ ญาโณทยปกรณ ซึ่งพระพุทธโฆสเถระเขียนไว้เองแล้วว่า พระมหินทเถระพร้อมกับคณะไปสู่สิหฬ ลังกาทวีป พ.ศ. ๒๓๖ เดือน
เชษฐมาส คือ เดือน ๗ พระเจ้าเทวานัมปิยติสสทรงอุปถัมภ์ ได้กระทำสังคายนาครั้งที่ ๔ พ.ศ. ๒๓๘ อันมีชื่อว่าไม่กำหนดกาล ณ อุปาราม
อนุราธบุรี ได้แปลมหาอัฐกถาซึ่งพระมหาเถระทั้งหลายทำไว้ และขึ้นสู่สังคายนาครั้งที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๓ แล้ว เป็นภาษาลังกามีชื่อว่าสิหฬกถา
พ.ศ. ๒๔๐-๒๔๒ ค่อนั้นพระมหาเถรานุเถระทั้งหลายมีพระมหาติสสเป็นประธานได้ร่วมกันจารึกพระไตรปิฎกลงใบลาน จบ พ.ศ. ๔๕๐ (บาง
ฉบับว่า พ.ศ. ๔๕๒ คือเริ่ม พ.ศ. ๔๕๐ เสร็จเรียบร้อย พ.ศ. ๔๕๒) จากนั้น พ.ศ. ๕๕๖ พระพุทธโฆสเถระเกิดขึ้นที่ใกล้มหาโพธิมณฑล เจริญ
วัยแล้วได้เข้าอุปสมบท พระเวศเถระเป็นพระอุปัชฌาย ได้เรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว ได้แต่งพระปกรณมีญาโณทยเป็นต้น พระมหาเวศเถระ
จึงให้ไปกลับสิหฬกถาที่พระมหินทเถระทำไว้เข้าสู่ภาษาเดิมคือมคธภาษา จากจารึกพระไตรปิฎก ๔๕๐ ล่วงอีก ๕๖ ปี จึงได้ พ.ศ. ๕๖๖
พระเจ้ามหายานามราชาครองลังกา จึงทรงรับและอุปถัมภ์ พระพุทธโฆสเถระได้กลับอัฐกถาวินัยให้ชื่อว่า สมันตปาสาทิกา เล่าเรื่องตอนนี
ไว้ในอวสานคาถาว่า เริ่มในปีที่ ๒๐ ถ้วน (สมวิสติเม) จบปี ๒๑ จึงได้ พ.ศ. ๕๘๖-๕๘๗ ท่านเขียนอธิบายว่า

“แต่คำว่า “พันปี” นั้น พระองค์ตรัสด้วยอำนาจพระขีณาสพผู้ถึงความแตกฉานในปฏิสัมภิทาเท่านั้น แต่เมื่อจะตั้งอยู่ยิ่งกว่า
พันปีนั้นบ้าง จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่สอง) ด้วยอำนาจแห่งพระขีณาสพสุขขวิปัสสโก จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่สาม) ด้วยอำนาจแห่งพระอนาคามี
จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่สี่) ด้วยอำนาจแห่งพระสกทาคามี จักตั้งอยู่สิ้นพันปี (ที่ห้า) ด้วยอำนาจพระโสดาบัน รวมความว่า พระปฏิเวธ-
สัทธรรมจักตั้งอยู่ตลอดห้าพันปีด้วยประการฉะนี้”

“ฝ่ายพระปริยัตติสัทธรรม จักตั้งอยู่เช่นนั้นเหมือนกัน เมื่อปริยัตติไม่มี ปฏิเวธจะมีไม่ได้เลย เมื่อปริยัตติมี ปฏิเวธจะมีก็
ไม่ได้ แต่เมื่อปริยัตติ แม้เสื่อมสูญไปแล้ว ส่วนเศษจะเป็นไปตลอดกาลนาน ฉะนั้นแล (ลึงค์ ปณ ปริยัตติยา อนครหิตายปิ จิร ปวตติส
สตีติ)”

เดือนเด่นฟ้า จานคำโสณ เมืองนองทอง ตัวนางโหม่มาดีเคยคลองเมืองก่อน เมืองนางสู่เมืองแมน
ร่วมสร้างเมืองทอง เราเคยอยู่ เทศนาสอนคนนองทอง กวนสร้างเมือง (แล้วให้ชื่อว่า) กาญจนบุรี (๑๐๘/๑) กวนสร้างพงตึก
บ้านของโหม่มาดี อุ่ทองเขาเขียว เมื่อ (หน้า) นี้ มนขอมพิสณ ตั้งเรือนใหญ่ สร้างเมืองให้ชื่อ กาญจนบุรี กวน อุตตระ
ไปร่วมทำวัดมหาธาตุ (และวัดที่) ดงสัก (โกสิน หรือโกสินราย) (๑๐๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมินี้ เขียนคำเถรโสณ ว่า เมืองอุ่ทอง เมื่ออุ่พุทธกาล ๑๒๗๐ จะเป็นเมืองสองพัน ลู
ขึ้นพุทธกาลอุ่ทอง ๑๕๑๗ ชื่อสุพัฒน์บุรี (สุพัฒน์ภูมิ) เกี่ยวศึกชนะศรีวิชัย (ธรรมราช) (๑๑๐/๑) เดือนเด่นฟ้า
ลงคำโสณต่อ เมืองเถอมทองเป็นเมืองไทยทวาราว (ลาว) ดี พุทธกาล ๑๒๐๒ พ่อฟ้าเมือง ตั้งชื่อใหม่ เมื่อตาย (แล้ว)
ได้ฟ้า ผู้ลูกชายสร้างเรือนยอดชุมไฟพ่อสร้างวัด พระเมรุ มีเจดีย์ อุโบสถ ปี ๑๕๕๐ พานเมืองฟ้า และอุ่ทองร่วม (กัน)
ขับศึกเขมร (๑๑๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า จานคำโสณ เมืองเถอมทอง เมื่อปี ๑๑๐๒ มี ผู้สร้างเมือง ชื่อไทยทวาราว พานเมืองฟ้าตี
ศึกเขมร ปี (พ.ศ.) ๑๕๕๐ หนีที่ปากน้ำแล้ว ให้ชื่อ มหาชัย (๑๑๑/๑) เหนกควมมี (วัด) มหาธาตุ ภูริย พร้อมภิกขุสงฆ
ไปร่วมกำหนด ลูกนิมิต สืบมาต้นให้ถูกต้อง (ตามวินัย) (๑๑๑/๒)

โสณ เล่าสุวณณภูมิ เมื่อหลังสุวณณภูมิ ศรีวิชัยใหญ่ขึ้น ครั้งนั้น เมื่อขุนอินไสเรนทร์ อินเขาเขียว ตั้ง
เป็นต้นไสเรนทร พุทธศาสนาอ่อน (๑๑๓/๑) เป็นพราหมณ พุทธกาลเป็นจุลกาล มคธน้อย สังสกฤตมากหลาย ไทยน้อย
ภิกขุ สามเณรมาก หมายถึง (เป็น) โพธิสัตต ถึงปี ๑๓๕๐ มีดีขึ้นบ้าง (๑๑๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำ (โสณ) เมื่อพุทธกาล ๑๑๔๘ เมื่อ (หลัง) พุทธโฆสเถระแปล คำสืบลูกสาวตามครแล้ว
ภิกขุชื่อ รัมมรดโน แก้ว แปลรัมมวินัยมาสู่คำเมือง พุทธศาสนาเริ่ม (๑๑๔/๑) เจริญ มีคนเรียนรัมมวินัย อินทรภาณ
เป็นผู้เอื้อเฟื้อ ให้สอบ มีภิกขุต่างเมืองเรียนปาฬี (แต่) ในอินทรรัฐ พุทธพจนเสียม คำคนอื่นมาก สืบล ไทย
พุทธพจนคงดี (๑๑๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำ (โสณ) เมืองไทยทวาราวดี พุทธกาล ๑๕๕๐ คู่สองพัน ขับ เขมร แล ศรี
วิชัยแตกไป ลโว เป็นเมืองคัมโพช เมื่อเมื่อสุโขทัย-ไทยขุนศรีนาวนำเถอมสร้างปี ๑๗๖๕ แพ้ขุนของคัมโพช (๑๑๕/
๑) เมื่อพระยาฟ้าเมืองราชไทยทวาราวดี (ไทยทวาราว) ไปนำขุนบางกลางเมืองยางมาสู่ ขุนลำพองเมืองคัมโพช เอา
เมืองคัมแก่งขุน (แล้วตั้งขึ้นเป็นขุน) ศรีอินทรา (ทิศย์) มีลูก (ชื่อ) ร่วงคำแหง (ๆ) มีลูกชื่อ เลอไทย (ๆ) มีลูกชื่อ
(ลือไทย) รัมมราชา (พุทธศาสนา) เจริญปี ๑๘๒๕ (๑๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำของโสณ พุทธกาล (กว่า) ๑๕๐๐ อินทรหมดพุทธศาสนา เมื่อถูกหมู่คนมิจนา
ทิจฐิครอง สืบล เมื่อเสียมในพุทธกาล ๑๗๐๐ เมื่อปี ๕๕๐ จาน ๓ ปีถูก (และ) คัมภีร์อัฐฐกถา พุทธโฆส ลอก (๑๑๗/
๑) เมื่อปี ๕๘๕ (๕๘๖-๕๘๗ พระพุทธโฆสเถระ) แปลคำ (อัฐฐกถา ภาษา) สืบล เข้ามูล (ภาษา) มคธ ที่มหินททำ
(แต่) พุทธกาล ๒๔๐ เมื่อพุทธกาล ๑๕๘๗ มี (คัมภีร์ชื่อ) ฎีกา เกิดขึ้น(ปี) ๒๐๒๖ (-๒๐๗๐) มีโยชนา และอนุฎี-
กา เกิดขึ้นที่นพีสี (และ) สุโขทัย อยุธยา (ปี)) ๒๓๑๐ หาย (เกิดกรุงธนแล้ว) กรุงเกิดใหม่ ชื่อ กรุงเทพมหานคร
(พ.ศ. ๒๓๒๕) (๑๑๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า จานคำโสณ พุทธกาล ๒๐๐๐ แล้ว เมืองนพีสี เชียงใหม่ พุทธศาสนารุ่งเรือง มีภิกขุ
(สามเณร) เรียนรัมมวินัย แต่งคัมภีร์มูลภาษามาก ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา พร้อม (๑๒๑/๑) เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสณ
พุทธกาล ๒๒๗๘ สืบลเสียม ภิกขุหมดโคสราชา บรมโกศ กรุงศรีอยุธยา ให้ (พระ) อุบาสี นำภิกขุสงฆสยามสู่สืบล
ตั้งสยามวงศ์ในสืบล มี วินัย รัมม มีภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา อีกคราว (สยามอุปสัมปทา เรื่องประดิษฐานพระ-
สงฆสยามวงศ์ในลังกาทวีป เล่าว่า สืบลลังกาทวีป พระสงฆวงศ์พระมหินทเถร หมดสิ้น พ.ศ. ๒๐๗๐ วางพระสงฆอยู่ ๑๐๕
ปี จึงนำพระสงฆไปจากยะไข่ ก็สุดสิ้นอีก พ.ศ. ๒๒๕๕ พระเจ้าเกียรติศิริราชสิงห ทรงอาราธนาพระสงฆสยามวงศ์พระ-
โสณไปประดิษฐาน ณ วัด ปุ่พาราม พระนครศิริวัฒนบุรี ประเทศลังกา อุปสมบท พ.ศ. ๒๒๕๖) (๑๒๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม เมือง กรุงศรีอยุธยา อยู่ ๔๐๐ กว่าปี (พ.ศ. ๑๘๕๓-๒๓๑๐) ขอดฟ้าราชา
ก่อ สร้างกรุงเทพมหานคร ตั้งขึ้น ๑๕๕๐ ปี ราชฯ ตลอดล้วนมีธรรม (เป็นพุทธศาสนิกตลอด ๒๕๐๐ ปีเศษมา
แล้ว ไม่เคยมีเปลี่ยน) (๑๖๕/๑) เดือนเด่นฟ้าต่อ (คำโสม) เมื่อนั้น พุทธพจนเข้าถึงคนเมืองไทย (อีก) ภิภุ สามเณร
ดีเปน (ตัว) อย่างคนตลอด (ทั่ว) ทุกเมือง (๑๖๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสมเถร (สั่งว่า) ญาณจรณ เอามูลธาตุ เปน มูลกจาย เปนแบบเรียนปาฬิ
เมื่อนั้น (๑๕๔/๑) โสม กล่าวต่อว่า ธรรมสุนันท (และ) ฝิวก จักจายน ช่วยแปลเปน คำไทย เมื่อเรียน. ท่อง. จำ. เปน.
รู้. แปล. ได้ง่าย (๑๕๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม พุทธนิพพานกาล ๒๕๓๐ เมื่อมหาสมณ แปลพุทธพจนเอามูลนี้ แก่ใหม่
ชื่อไวยากรณ (๑๕๕/๑) ครั้งนั้น เรียนง่าย ภิภุสามเณร (ตลอดถึงอุบาสก อุบาสิกา ชี) เรียนพุทธพจนมาก สือ-
ไทยออกนอกเมือง พุทธศาสนาดังในไทยแพร่ทั่วโลก (เช่น เข้าไปในคัมภีร์คนขาว คนดำ) (๑๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม พุทธกาล เปน พ.ศ. ๒๕๐๐ ก่อน (นี้ พ.ศ. ๒๓๒๕-๒๓๓๐) ดำรงราชฯ
(พระพุทธรยอดฟ้า) เปน (ต้น) ผู้รวมธรรม มหามกุฏ (ราชฯ) ฟืนฟูรัชมวินัย (และนิกาย) ธรรมยุต (๑๑๘/
๑) เมื่อพุทธกาล สองพันห้าร้อยปี (แล้ว) พุทธศาสนาออกสู่เมืองคนขาว (ความจริง ถึงก่อน พ.ศ. ๒๕๐๐) เมือง
คนแดง (เมืองคนดำ) ทั่ว (ถึง) แดนคนมัว พุทธธรรมศาสนา ซึ่งอยู่กับคนเหลือง เจริญทั่วถิ่นเมือง มีไทยต้น (จน) ครอบ
หำพัน (ปี ซึ่งหมดอริย แต่บุณชนยังประพฤติดูอยู่ถึงหมื่นปี) (๑๑๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสมเล่า พุทธกาล ๒๕๐๐ ปี^๑ ภูมิพล อุปสมบทแล้ว ฟืนคนหลับ ปลุก
พาเหนพุทธพจน นำคนข้างนอก นับถือมาก (๑๕๘/๑) ในเมื่อ เมื่อ ๒๕๐๘ มีอารามเกิดในอลังกัฏฐ แม่นางอลิสเบด
เปนอุปถัม (ภ) ภูมิพลช่วยแนะ อุบาสก อุบาสิกา ภิภุ สามเณร (๑๕๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสมเล่า เมื่อพุทธกาล ๒๕๑๐^๒ มีอารามในเยอรมนี ภูมิพลอุปถัมภนำ (๑๕๙/
๑) ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๕๑๒ ศีกใหญ่ เมืองเยอรมนีฟืน เมื่อนั้นพุทธศาสนาแพร่ เข้าในคำคนผิวขาว เจริญ
ถึงคนมากแล (๑๕๙/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม ว่า เมื่อพุทธกาล (ล่วงแล้วกว่า) ๒๕๑๑ เอมุข เปน อเมริกรัฐ (แล้ว) คหปติ
ชื่อ เอตัน^๓ เปนหัวหน้าก่อสร้างอาราม (๒๐๐/๑) หากคนอเมริกผู้เข้ามาบวชเป็นภิภุ สามเณร (ในไทย) อุบาสก อุบาสิ-
กา พร้อมเข้าไปอยู่เป็นอย่าง (๒๐๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม เมื่อ พุทธกาล ๒๕๐๐ มีงานฉลองพุทธนาม ทั้ง อินทร สีหฬ กรุงเทพ (ไทย
พม่า-มรัม) แปล ๓ ตกกล้า ปีฎก แจกทั่วถึงเมืองคนขาว แดง หอด ถิ่นคนมัว (๑๓๒/๑) เดือนเด่นฟ้า ต่อ (คำ) โสม
พุทธกาล ๒๕๒๕^๔ พุทธศาสนาสู่ถิ่น อัศตริก พุทธพจน วัด ภิภุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา สังฆกัม ในนั้น (๑๓๒/๒)

^๑ ทรงอุปสมบท พ.ศ. ไทย ๒๕๔๕ ไทยนับล่วงแล้ว ถ้านับกำลังดำเนินอย่างลังกาและชมพูทวีปก็ พ.ศ. ๒๕๐๐

^๒ ตัวเลขเหล่านี้ อ่านยากลำบากมาก อาจอ่านไม่ถูก เมื่อเป็นที่เชื่อถือได้ จะประชุมกันอ่านใหม่นี้เท่ากับอ่านฉบับร่างไปก่อน

^๓ แม้ชื่อนี้ ก็ไม่แน่ว่าจะอ่านถูกกับปรากฏการณ์ต่อไป

^๔ ตัวเลขเหล่านี้ อ่านยากลำบากมาก อาจอ่านไม่ถูก เมื่อเป็นที่เชื่อถือได้ จะประชุมกันอ่านใหม่นี้เท่ากับอ่านฉบับร่างก่อน
ที่ปรากฏไปถึง พ.ศ. ๒๕๑๕

เดือนเด่นฟ้า ลงคำโสม (ว่า แต่ระหว่างถึง) พุทธกาล ๒๐๐๐ ปี พุทธศาสนาจะมั่นคงใน
ไทยแท้ ราชตรัษัมม แม้จะมีเสื่อม (บ้างบางกาล) พุทธศาสนาไม่หมด ภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา คนทั่ว
มีศีลรัชม ไทยในดิน (แดน) พุทธศาสนา (ตั้งอยู่ดี ตลอด และ ถึง ห้าพันปี และถึงหมื่นปี) (๑๒๒/๑) เดือนเด่นฟ้า
เมื่อฟัง ให้เขียนตรงคำโสมหวังคนหลังอ่าน เห็น เรื่องเมืองสุวรรณภูมิ เมืองทองไทยลว่า จานเมื่อเดือน ๖ ขึ้น ๘ คำ
พุทธกาล ๒๖๔^๑ (๑๒๒/๒)

โสมเถร กล่าว (ก่อนนิพพานว่า) ปวงสัตว์ เกิด และ ตาย คู่กันมาทั่วทั้งหมด อย่าควนปมาท
แล้ว ตายเหมือนสัตว์ตาย (๑๖๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า คัปทองเถรโสมป่วยหนัก แมงามหาชา ข้าว (ท่าน) นิพพาน วันขึ้น ๑๒ (คำ
เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๖๔) (๑๖๔/๑)

เดือนเด่นฟ้า ผู้แทนขุนเมืองตะวันเจ้าผู้พ่อ พ่อตั้งเป็นขุนเมืองทอง วันอันขึ้น ๑ คำ เดือน ๕ ปีเมเสง
พุทธกาล ๒๖๔ ตัวข้า ขุนเมืองผู้เว้นชั่ว เอาภูมิพุทธรัชม ต้นตัวขุนเมืองผู้พ่อสอนอย่างพุทธรัชมทุกอย่าง ทั้งกฎหมาย
เมือง คลองผู้คน ชาย หญิง คนขึ้น เมื่อลปี ๒๖๔ เดือน ๖ โสมเถรนิพพานขึ้น ๑๒ (คำ) เข้าแรมเดือน ๖ เรือนยอด
แล้ว เอาล^๒ เข้าชุมไฟ (วันแรม ๘ คำ เดือน ๖ ตามสั่ง) ธาตุ เก็บหน้าพุทธ (รูป) ในอุโบสถ (วัดศรี) มหาธาตุแดนลว่า
(๒๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ผู้แทนวันสุวรรณภูมิ ฌานีย ให้ภิกขุ ทั้งสามเณรเรียนหลักศีลรัชมให้รู้ปาฬิ
อัญฐกา^๓ วินิจจยัตถุ มีโทส ปราศโทส ทางดีชั่ว ควนเข้าใจในพุทธพจน รู้เทศรัชม แปล พระสูตร ให้หาตัว
ภิกขุ สรโณ อ้อม ผู้สัสโสม มีความรู้ดี สมัตถ ควนที่เอาธุระสอนปาฬิรัชมวินัยให้มาสอนภิกขุ สามเณร ให้รู้ปาฬิรัชม
ทั้งศีลปาติโมกข สีสอุโบสถ สีสห้า ให้รู้ควน เข้าใจควนให้ตรงควนจริง ตามข้อพุทธบัญญัติ เขียนในพุทธกาล ๒๖๕
(๒๓/๑)

วันอริราช สุวรรณภูมิไทยลว่าเมืองทอง ผู้สอนให้เป็นเมือง ญาณจรณ ดี ภิกขุเป็นผู้ใหญ่ ควนเข้ม
คุดบ้านเมือง ผู้คนทั่วไป สิริงามตัวเทวี แม่อยู่เมืองให้ดูแลทั่วเรือนหลวง ผู้คนงานในเรือนหลวง เมื่อมีเรื่องขึ้นให้เอา
ขอมอ่อนผู้ลงหารือให้แท้ จงเดินตามต้นว่าผิดถูก แล้วเลงผิดถูกตามกฎหมาย อย่า เหว ละ เลย รัชม เดือนให้คุมคน
ศึกทุกเมือง ตัวเขียนพุทธกาล ๒๖๕ (๖๒/๑) ตัว สุวรรณภูมิ พ่อเมือง เมื่อเอ่ยควนเมือง แถ่นถ้วนไทยขึ้น
๑๐ คำ ควนขุมขุมขุม ควนข้อข่าวเมือง ขุนผู้ต้นขุนเป็นหัวตัน คน สอง สาม ลำดับ คนเมือง ขุนเมืองออก ขอมกฎ
เมือง ของกฎหมาย ขุนเสมียนเมือง แม่ผู้อยู่เมือง ผู้ดูแลคุมให้เรียบสงบ ดำเนินโดยดี ตัวขุนศึกขุมเมื่อศึกมาติด
เมือง เดือนเด่นฟ้าป้องเมือง ตัวเขียนพุทธกาล ๒๖๕ (ดูเป็นระเบียบการ กฤษฎีกา หรือ เป็นคำสอน และสั่งในตัว)
(๖๒/๒)

^๑ เท่าที่อ่านมาแล้ว เจอเท่านี้ อาจยังมีอีก หรือ อาจแตกหักเสียหายสูญไปแล้ว ทราบได้เท่านี้ก็ได้อ่านแล้ว และ ตัวเลขเหล่านี้
อาจอ่านไม่ถูกต้อง อนึ่ง แผ่นนี้ว่าขึ้น ๘ คำ ส่วนแผ่นก่อนว่าประชุมเขียนวันขึ้น ๕ คำ เข้าใจว่าคงไม่ได้เขียนเสร็จในวันเดียว เฉพาะแผ่นนี้
อาจเขียนวันขึ้น ๘ คำ หรือ เขียนเสร็จเรียบร้อยวันขึ้น ๘ คำ

^๒ จว บาลี สันสกฤต ศว คือ ศพ

^๓ อัญฐกา แปลว่า กล่าวความ ที่เป็นชื่อคัมภีร์ พระสังคีติกจารย์ตั้งชื่อไว้ตั้งแต่ปฐมสังคีตีกาลแล้ว พระมหินทเถรเป็น
หัวหน้ากระทำเป็นภาษาและเขียนด้วยหนังสือลังกา ตั้งชื่อว่าสัทธัญฐกา เมื่อ พ.ศ. ๒๔๐ ค่อมมาสมัยพระพุทธโฆสเถรไปแปลจากภาษา
ลังกาสู่ภาษามคธก็เรียกตามว่า อัญฐกา พ.ศ. ๒๔๗ เข้าใจว่า พระภิกษุกล่าวกันไว้ก่อนแล้ว เพราะคำชื่อว่า อัญฐกา มีมาตั้งแต่พระพุทธ-
เจ้ายังทรงพระชนม์อยู่

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนตะวันอริราช ออกคำกฎหมายคนศึก กราวเมืองมีศึกติด แล คนไปอื่น (๓๔๘/๑) คนชายเข้ากองศึก ญิงแม่เรือน ทั้งคนใหญ่ คนสาว ให้เอาเสบียงส่ง คนหลบหนีให้ฆ่า(ตราไว้) วันขึ้น ๖ (ค่ำ) เดือน ๕ พุทธกาล ๒๖๖^๑ (๓๔๘/๒)

แม่หวานชื่นใจป่วยเป็นฝีในท้อง หามหมอพูนสงวมาฉินา ๓ ปีไม่ทุเลา ให้อำมานิมนต์ถึงหอว่า แม่ใจแน่นึกไฟเหนแลฟ้งรั้ม วนภิกขุ ถึงหอนั่งอ่านข้างที่นอนว่า แม่จงอย่าฟุ้งซ่าน ปลง (ใจ) กทำ (ใจ) ให้ดี (๔๘๓/๑) รั้มสนั่นโท ว่า แม่ พระพุทธกล่าว (ว่า) นามรูปนี้มีเกิดตรงต้น แปรตรงกลาง หายไปในตรงท้าย จงวางใจให้ขาดทั้งหมดด้วยใจ ให้คลาย (ความ) ถือตัวตนในนามรูป ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ตัวตนของเรา รู (ป) แดก นามดับ ตามจริงของมัน ถ้าคันตามแล้ว ใจจักผ่องยิดมัน ไม่ถือว่าของเรา เราไม่ใช่เป็นมัน มันไม่เป็นตัวตน ใจคลา (ย) รักหลุดพ้นแล้ว เกิดความรู้ ว่าพ้นแล้ว (๔๘๓/๒)

รั้มสนั่นโทว่า ทุกขแท้มีขึ้นแต่เกิด เจบป่วยไข้ แก่ แล ตาย แม่เส้าใจ ร่ำไร กับคน ขมใจ ขึ้นไม่ได้ เสียใจ เป็นทุกข ได้พบเห็น (สิ่ง) ไม่ชอบ เป็นทุกข แม้พรากรักไม่ (มี) สิ่งชอบใจ เป็นทุกข แม้ตั้งหวังสิ่งใดไม่ได้สมหวัง สิ่งนั้น (เป็น) ทุกข แม้ยอขันธห้า เข้าไป (ยึด) ถือเป็นทุกข อันเป็นทุกข ได้มีขึ้นโดยเหื่อง คือ กาม ได้แก่ความรัก กามคุณ ทั้งอยากมี คือ ภวตัณหา ทั้งไม่อยากมีสิ่งไม่ (ต้องการ) คือ แก่ เจบ แล ตาย นี่คือ (๔๘๘/๑) เหื่องเกิดทุกข ทั้งเหื่องนี้ให้มีทุกข ถ้าดับเหื่องได้ ทุกข คือ เส้าใจ ร้องไห้ จออ่อน ซ้ำใจ น้อยใจ กับแค้น (ใจ) ขึ้นจมใจ ไม่มี จนี้ เมื่อตัดตัณหาขาดเชื่อไม่เหลือ คือ ปล่อย วาง ละ ไม่ให้มีเชื่อใจให้ชอบรักติดแล้ว ใจจักขาด คือ ทุกขนิโรธ คือ ดับทุกขได้ หนทาง นิโรธ คือ มัคค ทางสายกลางมี ๘ สาย คือ เหนถูกเหนชอบ คือ คิดชอบ คือ คำพูดชอบ คือ ทำชอบ คือ เลี้ยงตัวชอบ^๒ (๔๘๘/๒)

รั้มสนั่นโท ทองวน มาเลือน ทำกุศลให้แม่หวานชื่นใจ เอาเรือน ๒ หลังให้ (พระเถร) ฌานีย ให้แจกแบ่งให้น้าอา ทั้งคนทั่วทุกหน้า (๔๘๖/๑) แม่หวานชื่นใจ ถึงกาลกิริยา ขึ้น ๖ (ค่ำ) เดือน ๓ พุทธกาลล่วงแล้ว ๒๖๖ ตั้งผี ๑๑๗ (วัน) ให้เผาเดือน ๗ ขึ้น ๕ (ค่ำ) ปี ๒๖๖ แล้วเอากตุก เถ้า เข้าเจดีย์ โลกถว่า ก้านดา พ่อ (แม่ใหญ่) วัดมหาธาตุ (๔๘๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนตะวัน ขุนเมืองใหญ่เป็นผู้สั่งให้กินเมืองอู่ (ทอง) เมืองเถิม (ทอง) เมืองขแม ต้องชู เมืองเจด (ล) เหนือ เจดนอก มอญ โข่ง เมืองลาวพวน ขวนสองคู่ เหนือได้ เมืองสหลวงสองแคว เมืองอิน เมืองพุล เมืองเงิน เมืองพูไทเวียก (๓๕/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิแทนตะวันพ่อเมือง เมื่อปีมะแม ๒๖๖^๓ พ่อ निकเพื่อนอโสภของพ่อ ยินเพื่อนมีทุกขร้อน เตรียมคนศึกหมื่น (คน) เดินทางบก (ทาง) เรือ ไปเมืองอรรกัน เมาลัย งบคราษฎร เมืองจัมปา ปาตลี เมื่อพร้อม อุดลยอมาตย ผู้เป็นคนนำทาง เมื่อกองศึกออกจากสุวัณณภูมิ เดือนอ้าย ขึ้น ๑ ค่ำ ปีวอก (๒๖๗) (๓๕/๒)

^๑ กาลนี้ล่วงเลย ต้องการเอาเรื่องให้เข้ามาอยู่ตอนเดียวกัน เข้าใจว่า เดือนเด่นฟ้าคงไปมาบ่อยเมื่อกลับมาได้ออกกฎหมาย ขอม และขวนรอง ๆ กระทำตามด้วยดี ควันคงอยู่ด้วย เมื่อเห็นเรียบร้อยแล้วก็ป็นอันว่า เรียบร้อย

^๒ ดุยงไม่จบ เทศนไทยกัณจนที่พระรั้มสนั่นทจารึกคงจบ แผ่นจารึกต่อไปคงแตกเสียหายไปแล้วจึงไม่พบ

^๓ พระเจ้าอโศกมหาราช ปราบอยู่ตลอด ๔ ปี จาก พ.ศ. ๒๑๔-๒๑๘ จึงราชาภิเศก ว่าครอง ๔๑ ปี บางแห่งว่า ๔๕ ปี อาจนับตั้งแต่ปราบ ๔ ปี นั้นด้วย ถ้านับจากปี ๒๑๘ ครอง ๔๑ ปี จึงถึง พ.ศ. ๒๕๙ ถ้าครองได้ ๔๕ นับแต่ปีปราบถึง พ.ศ. ๒๕๙ เท่ากัน ถ้านับแต่ปีราชาภิเศกถึง พ.ศ. ๒๖๓ คงไม่ใช่ เพราะทางไกล อาจลางล่อยนานจนกระทั่งมีข่าวมาถึงพระโสณเถระ และควันคงฟังข่าวอยู่ เมื่อทรงทราบแน่ว่าจะสงบเรียบร้อยไม่ได้จึงตกลงไปตามพระโสณเถระสั่ง

วัดในเมืองต่าง ๆ

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ แทนวันอิธราชพ่อเมืองทอง ไปเมืองเถมทอง สร้างวัดบรมธาตุ^๑ เจดีย์ใหญ่ ในเมืองเถมริมทะเล หาขอมใจช่างให้หาหินเขางูจำลองพุทธองค์นั่งขอฟน ไม้จันทน์อยู่ประจำเมืองทอง ขุนทองเมือง กับนางสีเมืองผู้ร่วมช่วยทำกบเบื้องหนา^๒ (กระเบื้อง) บางขุนทองคุมก่อองค์อุโบสถ เดือนเด่นฟ้าคุมก่อเจดีย์ ผู้ยิง เมืองเถมเอาข้าวเลี้ยง ลูกกินนมทำเบื้องหนา-หน้าใส หมายบุญทำสุชน้ำ ช่างดีสลักพุทธองค์หมายเอา ๖^๓ ทำวราช มีอุบาสิ ๑ กวางหมอบ รั้มจัก ในพุทธกาล ๒๖๕ (๒๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า แทนวันอิธราช เชิญภริยาไปเมืองเถมทองร่วมภิกขุ ๕ องค์ ผูกลูกนิมิตต ขันธสีมา วัด พุทธบรมธาตุ เจดีย์ พุทธรูป ธาตุองค์อานนท องค์อุบาสิ รูปพระมหากัสสป ไส้ในพระเจดีย์ ต้นโพธิ์ ดอนต้นเมืองอินทรรัฐ องค์อุณณภูมิปลูกในสุวณณภูมิเมืองทอง สร้างล้อมรั้มจัก กวางหมอบใหญ่ ตั้งหน้าพุทธองค์ในอุโบสถ ตามที่มีอย่าง ในสุวณณภูมิ ในพุทธกาล ๒๖๖ (๒๘/๑)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิแทนวัน เมื่อเมืองอยู่ (ทอง) มีศึกลาวสู่ขุนอู่ทองเอาผู้คนสู้สิ้นเดือน ผู้เอาศึกเมือง ทองด่อนขนานบศึกลาวหนี เมืองมีสราญ ให้ช่วยก่อเมืองมีสุข จึงก่อวัดมหาธาตุ^๔ ขอนโอ (ขอมโอ) เอาหินเขาช่อง ผาสลักพุทธรูป รั้มจัก กวางหมอบ (๔๓/๑) เดือนเด่นฟ้าให้สร้างวัดป่าไร่^๕ นอกเมือง ปั้นพุทธรูป ช้างหมอบ ถึงนั่ง นิมนต อุดตร พร้อม ฌานีย ภริยา มุนีย ญาณจรรณ ภิกขุ ๑๘ (องค์) กำหนดลูกนิมิต ขันธสีมา ๒ วัด เมือง ชื่อ เมืองอู่ทอง ขุนอู่ทอง นางศรีไม้ทอง กลองพุทธกาล ๒๖๘ (๔๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า สู่เมืองอู่ เืองเหิน เมื่อมีแม่เลี้ยงทองคำมา เมื่อเป็นลูกขุนอู่มลิ นางมาถึงเมืองทอง เมื่อสิรินทราดับ (แล้ว) ดวันเอาเป็นเมีย มีลูกชาย ๒ (คน) ศีกหาย นางมาเยี่ยมพ่อแม่ (๘๕/๑) ร่วมสร้างวัด (ป่า) ไร่ เมื่อปีพุทธกาล ๒๖๘ ฌรทองเมือง บัพพชา อุปสมบท ในอุดตรอุปัชฌาย วันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๖๘ ปีรกา (๘๕/๒)

เดือนเด่นฟ้ามาถึงหนองทอง สร้างเมืองของนางโหม่มาดี เมียทวดใหญ่ (ขุนโกลาย) นางเปน “ขุนนาง” เมืองหนองทองคนค้น (๘๖/๑) เมื่อ (ความ) งามมีชื่อมาถึงตน (ขุนโกลาย) หาตัวมาแต่งทำเมีย ร่วมสร้างเมืองทอง (แล้ว) ตั้งนางเปน (แม่อยู่) หัว เรามาสร้างให้ถึงแม่นาง (๘๖/๒)

^๑ วัดนี้ ชื่อนี้ อาจถูกเปลี่ยนชื่อแล้วก็ได้ เวลานี้ ไม่ได้ยินชื่อฯ

^๒ กเบื้องหนา อิฐ กเบื้องบาง คือ กระเบื้องปูพื้น และมุง แต่กระเบื้องมุงสมัยนั้น มักเป็นกระเบื้องรางฯ

^๓ ก็ ๖ ทำวราช หรือ พระราชา ๖ พระองค์ คือ พระภัททิย พระภคุ พระกิมพิล พระอานันท พระอนุรุธ พระเทวทัต และช่างกลบชื่อ อุบาสิ ที่ปรากฏทำรูปเล็ก อาจทำในชื่อว่าจุลลุปฐาก มหาดเล็กอยู่สุดซ้าย และพระพุทธรูปปาง ๖ ทำวราชนี้ ตามคำรา พระพุทธรูปเรียกว่า ปางปฐมเทศนา ซึ่งปางปฐมเทศนาทรงแสดงแก่พระเบญจวัคคีย์ ๕ รูป แต่ปางนี้มี ๖ และ ๗ ทั้งอุบาสิ จึงไม่ใช่ปฐม-เทศนาฯ

^๔ วัดมหาธาตุเที่ยวสืบหาที่อู่ทองไม่ปรากฏ อาจถูกเปลี่ยนชื่อแล้วก็ได้ “ขอนแก่น” เขียนไว้อย่างนี้ เขาช่องผาที่อู่ทองเป็นชื่อ สมัยนั้น อาจเป็นภูเขาวัดศรีเพชราราม ซึ่งมีถ้ำใหญ่ มีพระพุทธรูปสี่ไสยาตอนนั้นอาจเรียกชื่อตามช่องภูเขานั้น จึงเขียนไว้ว่า “เขา ช่องผา” รั้มจักรและกวางหมอบนี้มีที่อู่ทอง จึงแน่ใจว่าวัดมหาธาตุ คงอยู่ ณ บริเวณนั้น

^๕ ไร่ ตามในกระเบื้องอ่านเลได้ก็ได ส่วนพระพุทธรูปนั้นมีเขียนไว้ว่าเดิมเป็นปางปฐมเทศนาได้เปลี่ยนเป็นปางปาริเลชยกะ พิจารณาตามท่าพระกรที่ใหญ่ เมื่อบันพระกรที่ใหญ่ขนาดนั้นยกขึ้น น่าจะทานไม้ไหว คงหัก ในท่าวางกับพระเพลาจะมีกำลังพระเพลา ทานได้มากกว่า ฉะนั้น เดิมคงเป็นปางปาริเลชยกะ ต่อมาชำรุด เมื่อซ่อมกำลังนิยมปางปฐมเทศนา ก็เลยเปลี่ยนเป็นปางปฐมเทศนา เมื่อ ชำรุดอีกอาจขยายให้ใหญ่เท่าปัจจุบัน จึงเปลี่ยนเข้ารูปเดิม คือ ปางปาริเลชยกะฯ

เดือนเด่นฟ้า แทนวันพ่อเมือง ขุนเมืองผู้เพื่อนเมืองนองทอง เชิญอรหัน (ด) ฉานีเย ภุริย มุนีย
 อุดตร ญาณจรม ห้าองค์ กำหนดเขตนิมิต ขันธสีมา^๑ วัดมหาธาตุ นองทอง (๖๘/๑) แล้วเดือน ๖ ขึ้น ๑ (ค่ำ)^๒
 ปีพุทธกาล ๒๖๕ เลยมารถเมืองมนขอมพงตึก อันแม่โหมมาดีเคยอยู่ ไหมนขอมสร้างวัดคงสักมหาธาตุ^๓ (๖๘/๒)

มนขอมพิสสนุ มาสู่เมืองเดิม ถิ่นอาย (ขุน) เขาเขียว ขวัญทองมา ปาง (ทวด) ขุนหลวง ทวดนาง
 นาง (ถึง) ขุนลูก (ขุนอินและขุนนางกวัก ชื่อ ขุน) อุทองเขาเขียว ถึงพ่อ (ขุนโลลาย และขุนนาง) ญิงโหมมาดีผู้รวม
 โลลายสร้างเมืองทอง แห้วัญมามีลายขวัญไทย พ่อให้ไปเมืองนองทอง ไทยคนองไม่มีชาย มีญิงชื่อ ทองสีสาวสะ
 โลลายขอให้แก่ลายขวัญไทย มีลูกชายชื่อ ไทยหอทอง (๑) มีลูก (หญิง) ชื่อ ทองงามเมือง (๔๔๔/๑) ไทยหอทอง
 มีชายชื่อ หอไทยฟ้า (๑) มีชาย (ชื่อ) เดือนส่องฟ้า (๑) มี ทองฟ้าเด่นเดือน จนถึงเทียดฟ้าเรืองวัน ชาวขอนแก่นฟ้า
 พุดวัน ปู่เลื่องเมืองวัน พ่อเมืองแสงทอง แม่ขุนญิงทองสีฟ้า ถึง มนขอมพิสสนุ (๔๔๔/๒)

มนขอมพิสสนุ ผู้พี่ชื่อ ขุนนองทอง เปนขุนเมือง พี่ญิง สรี (ไม้ทอง เปน) เมียขุนอุทอง พี่ญิงชื่อ สีทอง
 (อ่อน เปน) เมียขุนสีเมืองพริบพลี (๔๔๔/ด้านข้างทั้ง ๔)

มนขอมพิสสนุ (มี) เมีย (ชื่อ ขุน) ญิงส้อยหอทอง ลูกขุนเถื่อนทอง มี (ลูกชาย ชื่อ) มั่นหาญ ญิง
 (ชื่อ) สีสายทองงาม มั่น (กับ) เดือนเด่นฟ้า เมื่อน้อยเรียนทั้งลายสือ ช่าง กับ ขอมพลม ๓ ปี โลกกว่าให้ขึ้นเปนขอม
 พุทธ (กาล) ๒๓๑ ลาออกมาพุทธกาลล่วง ๒๖๘ (มาอยู่พงตึก เมืองเดิม และยังไปทำงานอยู่ พ.ศ. ๒๓๓๓ วัน
 กลับมาได้หินแก้ว ๓ ก้อน มนขอมยังรับทำพระพุทธรูป ๑๕ ปี) (๔๔๕/๑) เดือนเด่นฟ้า ชวนสร้างเมือง อรหัน
 อุดตรให้สร้างวัด เล่าแสนไพรไปเกิดเปน รั้มมัตตคิกขุ ผู้เจออ่าน ผู้ เมตเคยย^๔ มากอยดั่งพุทธศาสนามั่น (๔๔๕/๒)

เรา-มนขอมพิสสนุ เขียนเดือน ๘ ขึ้น ๖ (ค่ำ) ปี ๒๕๘ เมื่อนี้มีขบ ๘๘ อยู่ดงสัก พุทธศาสนาดั่ง
 มั่นในสุวัณณภูมิ (ตั้งแต่) พุทธกาล ๒๓๓ เราสร้างอวาสสงฆ (ถึงวัดมหาธาตุ ได้) ๑๒ วัด (๔๔๕/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า แทนวัน มาเมืองอุทอง เมื่อขุนอุทองลาบวชในสำนักอุดตร วัดป่าไร่ วันขึ้น ๑๐ (ค่ำ)
 เดือน ๖ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๓๓ (๒๐๔/๑) เดือนเด่นฟ้า ตั้งณรงทองเมือง เปนขุนอุทอง เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ
 เดือน ๘ นี้ (ปี พ.ศ. ๒๓๒) (๒๐๔/๒)

^๑ วัดมหาธาตุนองทองกาญจนบุรี เทวสถานและถ้ำยังไม่ได้พบ

^๒ เข้าใจว่าคงทำอะไรไม่มาก อาจเป็นกุฎิเล็ก ๆ ตามพุทธบัญญัติ พระอุโบสถอาจทำเป็นเรือนไม้บรรจุพระได้เพียง ๒๐ องค์
 ก็ใช้ได้ถูกต้องตามพระพุทธรูปบัญญัติแล้ว จึงสร้างสำเร็จได้เร็ว

^๓ ชื่อยังอยู่ มีพระพุทธรูปฝีมือเดียวกับกูปัว ราชบุรีที่มีชื่อโด่งดังว่า แบบพุทธคยา เช่น พระปางสี่สมัยไตรรัตน์ เป็นหลัก
 ฐานแน่นอนว่า เป็นฝีมือของมนขอมพิสสนุ

^๔ ท่านผู้นี้ ตามธรรมดาจะไม่ยอมเปิดเผยชื่อซึ่งยังไม่ได้ถึง นอกจากจะเป็นเรื่องในวงพระพุทธศาสนาแท้ ๆ เท่าที่รู้ ท่าน
 ถือว่า ระฆังไม่ดังเอง ถ้าระฆังดังเองแล้วก็ผิดปกติ ครั้งนี้ คงเห็นว่าเป็นเรื่องใหญ่ซึ่งต้องรับภาระธุระเอง ตามชื่อว่า อวโลกิเตศวรโพธิสัตว์ที่
 ต้องมารับและตั้งพระพุทธรูป และด้วยนิยตโพธิสัตว์ญาณอย่างสามัญ ท่านต้องรู้ว่าคงไม่มีใครเชื่อจึงเขียนเรื่องกำกับไว้ และยังเล่าบอกว่า
 ตามธรรมดาท่านต้องเกิดเป็นพี่ชายใหญ่ แต่เพราะธรรมเนียมไทยถือว่าน้องคนสุด ย่อมเป็นที่เมตตากรุณาของวงศ์ตระกูลจึงอธิษฐานเกิด
 เป็นน้องคนเล็ก ตั้งใจแสดงปัญญาบารมีทางศิลปปฏิมากรรม เพราะเหตุฉะนั้น พระพุทธศิลป์แบบยุคสุวัณณภูมิจึงขึ้นชื่อลือนามมาก

ต่อมา เมื่อท่านต้องเกิดเป็นพระพุทธรูปอาจารย์ (พ.ศ. ๕๕๖-๑๐๐๐) ก็ด้วยเหตุตั้งใจรับหน้าที่กลับอัฐกถาซึ่งเป็นภาษาสันสกฤต
 เป็นมูลภาษา หรือ ภาษามครทั้งชุด ทั้งลอกพระไตรปิฎกจากตัวสันสกฤตเป็นตัว (จะเป็นตัว พราหมิน หรือ เทวนครีไม่ทราบได้ เชื่อว่าเป็น
 ตัวเทวนครี เพราะเป็นของพราหมณ์ และแพร่หลาย เช่น จารึก เขมร ฯลฯ เป็นต้น) ชมพูทวีปอีกทั้งหมด และท่านยังได้นำคำอุทานของพระเถระ
 ทั้งหลาย ซึ่งได้อ่านปรณปิเสส ชื่อ วิสุทธิมคคจบแล้ว เปล่งออกพร้อมกันเข้าในคัมภีร์ญาโณทยปรณคณต่อจากเดิมซึ่งได้รจนาคือไว้ใน
 กาลต่อมา มีพระเถระ คือ พระมังกลมหาเถร พระเขมจารีเถร (สมเด็จพระวันรัต เขม จมจารี) ได้รจนาประวัตินำลงไว้ในตอนท้ายของวิ
 สุตมคคว่า นิสุตสยย์ เมตเคยโย โพธิศโตว อากโต ไม่ต้องสงสัย ท่านนี้ เมตเคยโยโพธิศตวแท้ มาแล้ว

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ แทนท่านวันผู้พ่อเมืองใหญ่* ผู้สั่งให้ขุนเมืองเดือนเด่นฟ้า กินเมืองธัมราช แล้ว นิมนตท่านมุณีเป็นผู้ช่วยในห้วงค พร้อมภิกษุสงฆ์ร่วม ๑๐ รูป ไปสร้างวัดมหาธาตุธัมราช ผูกลูกนิมิต ขันธสีมา (วัดมหาธาตุธัมราช) เมืองธัมราชแล้ว ปีพุทธกาล ได้ ๒๗๒ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ เดือนเด่นฟ้าเขียนพุทธกาล ๒๗๒ (๒๕/๑) เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ แทนท่านวันผู้พ่อเมืองใหญ่ เปน (ผู้) สร้างเรือใหญ่ออกทะเลหลวงได้ คนเมือง ให้เรียนเรือ ไร่ใช้ฝึกหัด ลม คลื่น ทางดาว ขุนเดือน เลือกขุนศึกผู้คิดรู้ความเมือง ผู้รู้ ทางเหนือ ทางใต้ ออก ตก เดินเรือไป-มา ให้สอนออกรบ คุมผู้คนแพ้ คน ชาย หญิง ให้กิน จัดปกครองเมือง เดือนเด่นฟ้า เขียนพุทธกาล ปีฉลู ๒๗๒ (๒๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ปี ๒๗๐ มาอยู่ ช้างค่อม สร้างที่ดินชายเป็นเมืองธัมราช ปี ๒๗๐ (๗๑๘/๑) ตั้งขุนกัมนครธัมราช คนเสมิง คนน้ำ ปี ๒๗๒ กัมนเมือง คนศึก ในเดือน ๓ แรม ๘ (ค่ำ) แม่หญิงดอกไม้หอม แม่หญิงสีงามเรือนคู่เมีย (๗๑๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่ช้างค่อม สร้างวัดมหาธาตุ (ธัมมราช) ปี ๒๗๑ เข้ากัมนเมืองธัมราช (๗๑๘/๑) ช้างกัมนหญิงดอกไม้หอม สีงามเรือน หาคมน้ำ คนเขา (มาร่วมทำ) มุณีเอาแหล่งโสมพักสอนคนน้ำ สร้างอุโบสถ ภิกษุ ๒๘ ทนตมน อินุทปญญ สรณ เอาดินคนขุด ทำเบื่องหนาก่อเจดีย์ (๗๑๘/๒)

ตวันอิธิราชเจ้า-ชมพุทวิป อินทร อินเดีย

(ตอนนี้ คราวแรกจะไล่ตามลำดับปี แต่จะสับกันยุ่งจึงนำมารวมกันได้ความตลอดถึงปีถ้ากันบ้างก็เฉพาะปีเท่านั้น)

ตวันอิธิราชเจ้า โสมเมื่ออยู่สุวรรณภูมิอนปวยเล่าก่อนนิพพานว่า ชมพุทวิปปั้นปูนนัก ต่อโสมตาย พุทธกาล ๒๕๕ ปวงลูกแย่งกันถึงสงครามทั่ว ฆ่ากันตายทั่วทุกดิน (๕๕๒/๑) (พระโสมเล่าว่า) ตวันเมื่อไปจักห้ามได้ เพื่อหยุดบ้าง โสม ให้ฝืนผ้าคาดพุงว่านี่ (เรา) คิด (ให้) พันร้าย (ด้วย) บุญนี้ เมื่อเข้าตนร้าย ฝ้านี้พันคอ หรือหัว ให้พันร้ายไม่อด พุทธเดชรั้ม ให้ไป (ได้) ทั่ว ตวันคิดถึงแล้ว เตรียม (กำลัง) ศึก (๕๕๒/๒)

ตวันอิธิราช เขียนเล่าเมื่อไปถึงเมืองอิน เดินทางผ่านช่องเขาผาเมือง ออกซื้ออุกทอง ดันแสนไพร เอาช้างร้อยเชือก ทลวงป่าเดินนำคนศึก เดินผ่าน มอน พม่า เมื่อถึงมอน พอพักคนแล้ว พอขุนภยาแมนคุมเรือล่อให้คนพัก ให้คนเหนื่อยหายพร้อมกัน คนครบศึกแล้ว เคลื่อนจากมอน ถึง พม่าแล้ว (ถึง) ยาไทย พักพอเรือขุนภยาแมนถึง

ประมาณกลางเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้กเบื้องจากราคาตำบลท่าเรือ จังหวัดนครศรีธรรมราชประมาณ ๑๐๐ แผ่น ในจำนวนประมาณ ๕๐๐ กว่าแผ่น แผ่นหนึ่งมีว่า เดือนเด่นฟ้า (อยู่) ช้างค่อม ฉะนี้ช้างค่อม ที่เป็นเมืองธรรมราชในสมัยนั้น จึงอยู่ ณ บริเวณตำบลท่าเรือ จังหวัดนครศรีธรรมราช ฯ

พร้อม ไป (เข้าปากแม่น้ำ) คงคา (๔๕๘/๑) ตวันอิธราช ถอจัมปาก^๑ กรุงแห่งอังค เมื่อถอปี ๒๖๗ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๗ ขุนอังกาวิธราชพร้อมคน ขุนเชิญเข้าในเมือง พัก ๑๕ (วัน) ตัวอังกาวิธ (ว่า) พุทธเมื่อมาอยู่ที่ใกล้ปากบ่อ คัดครา คง (ตัน) จัมปา^๑ แจงศีลให้โสณทัณฑพราหมณพัง อังกาวิธเลี้ยงคนศึกตลอด อังกาวิธ จึงพาถึง ปาฏลีปุ (ตต) ตัน วิตโสภบวช (เปน) พระภิกขุ อันน้องชื่อ ภีรูก กลองปาฏลีปุต (ต มครรัฐ) ตวันเข้าหาเพื่อนภิกขุในเวฬุวัน เล่า โสณนิพพานปีกว่าแล้ว ฌานีย อุตตร ภูริย มุนีย ญาณจรณ อยู่ด้วยดี ฌานีย เปนเถรสงฆ ฌานียอยู่สุวัณณภูมิ ให้ลูกเมียบำรุงเลี้ยง (๔๕๘/๒)

ตวันอิธราชเจ้า เดินถึงเมืองปาฏลีปุตต แรม ๑๐ ค่ำ เดือน ๗ ปี ๒๖๗ นั้น ภีรูกราชา สุนันทาพาเข้าเมือง ตันภีรูกว่า คราเมืองกปิลวัตตุนิรพานเปนอิสร เมืองโกสธ กัณธาร กุรุ อุชเชนี เอา (อิสร) อีก พ่อสิ้น น้องจะเอาเมืองช่วยพิวตโสภปราชถวันน้องนาน ๒ ปี ออกปราบตลอด ๗ ปี สงบเรียบร้อยแล้ว ๒ เดือน (๕๓๑/๑) ตวันมาอยู่ปาฏลีปุตต ภีรูกว่า พวกตลิ่ง^๒ ไม่อ่อน (น้อม ตัง) เปนอิสร เปนศึกได้ต้องตีให้แตก ชวนตวันเดินถึง ตลิ่ง ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๖๘ ภีรูกตี (ทิส) ได้ ตวัน (ตีทิส) เหนือ อังกาวิ (ราชา ตีทิส) ตวันตก อัตตาวีร (ตีทิส) ตวันออก ๑๒ เดือนตีตลิ่งแตก (๕๓๑/๒)

ตวันอิธราชเจ้า เมื่อร่วมกับภีรูก เอา รั (ภู) ปรีติเสรีชาตวรรษเตลิ่ง ขึ้นปี ๒๖๘ ตวันให้ผู้ศึกทำ หวายตัมขุนน้ำมันยางพันตัวกันสรณู (ทั้งคนศึกและช้าง) ช้าง ๕ เชือก ตันประดุพัง เมื่อได้เมืองขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล ๒๖๘ นั้น (๕๒๓/๑) ตวันจับขุนสิทธิรสวต (ราชา) ได้ให้รอม่า ขุนภีรูกว่า เห็นว่า ตวันว่า ไม่ควนให้ยอมเปนเมืองขุนขึ้นดีกว่า ภีรูกเห็นด้วยกัน ตัดมัดปล่อยเมียทั่ว ขุนมาใกล้กราบแล้วร้องไห้ (๕๒๓/๒)

ตวัน ภีรูก ให้ขน เงิน ทอง คน ชาย หญิง มอบให้มาก ขุนสิทธิรสวต พาเมีย (และ) ลูกสาว (ชื่อ) ขุน (หญิง) นราชีวกุมารีว่า เหลือเท่านี้ (แล้ว) รัให้ ตวันว่าหน้าศึก ขุน (หญิงเมียชื่อ) เนสิว่า ว่า ถิ่นนี้ (ฆ่ากันทั้งนั้น) มิฆ่า มิรับ ทำไม ตวันว่า (๕๒๔/๑) เดิมพ้องเราไทยลว่า กินคนมานาน จึงขึ้นชื่อว่า คนดุ ล่วงนาน (มา) ถิ่นทองว่า กิน (กัน) หมดคน (แน่) แน่ คำหมายไมให้ฆ่ากัน (ไม่ให้) กินคน แม้บุญนำพุทธไปสอนคน ไทยลว่าโสณไปสอน (ให้) เชื้อถือ พุทธ ธรรม สงฆ มีศีล พระภิกขุ ถือพรหมจริย (พรหมจรรย์) (๕๒๔/๒)

^๑ เขียนไว้ว่า จัมปาก กรุงแห่งอังค ในโสณทัณฑสูตร สิลขันธวัคค ที่มณิกาย เล่ม ๘ ว่า จัมปา (เขน จมปา ตทวสริ) ในที่นี้ เรียกตามภาษาไทยว่า “ปากบ่อ” ในพระสูตรว่า ริมฝั่งสระโบกขรณี คัคครา (คคฺคฺราย โปกฺขรณฺธิยา ตีเร)

อัญญกถา สุมังคลวิลาสินี แห่งสูตรนั้น ปฐมภาค อธิบายและระบุว่า ณ ที่ไม่ไกลแห่งจัมปานครนั้น สระโบกขรณีได้ชื่อเรียกกันว่า “คัคครา” เพราะเป็นสระ ชื่อพระราชมเหสี พระนามว่า คัคครา ทรงชุด (หรือ ให้ชุดแล้ว) มีอยู่ รอบฝั่งสระนั้น มีป่าจัมปาก (จัมปากวน) ใหญ่ ซึ่งประดับด้วยโกศุมมีสีห้าสี มีสีเขียว ฟ้า เป็นต้น นีลาทิปญจวณฺณกุศุมปฏิมณฺฑิต) ฉะนั้น จัมปา จึงเป็นชื่อ กรุง หรือ นคร จัมปาก จึงเป็นชื่อต้นไม้ และกุศุม หรือ ไทยว่า โกศุม เข้าใจกันว่า บัว ในที่นี้ก็ดูจะแปลความว่า บัว บัวจึงกลั่นว่ามีสีฟ้าจึงแปลว่า เขียวฟ้า และ จัมปาก นี้แปลว่า ตันจัมปา คงจะได้ ตวันคงได้เห็น จึงมาจดไว้ว่า คงตันจัมปา คงจะไม่ผิดๆ

^๒ กลิงค ตลิ่งค กาลิงค ตาลิงค เตลิ่งค ไคลิ่งค เป็นชื่อเดียวกัน คนอินเดียออกเสียงเร็ว ไทยฟังแล้วก็อาจได้ยินต่าง ๆ กันได้ เท่าที่ลอกออกมาตามที่คัดตัวอ่านออกมาได้ สำหรับสระแชนั้นเท่าที่ฟัง ๆ แล้วกำหนดยากมาก อะ อา นี่เหมือน ๆ จะเป็นเสียงเดียวกัน เฉพาะที่ที่ชื่อว่า วังก เป็นบังก บังคลา เป็นเบงก เบงกอล เบงค เบงกลี ก็มี พุด (คำไทย) ออกไปเป็นคำอินเดีย พุกก วุคค ก.ค. ไทยออกเสียงแทนกันได้ เช่น กะบอง ตะบอง โกรก ไตรก มคร ปราชิก ปราชิต กุล คูล (ที่แปลว่านับเป็นสายเดียวกัน คือ สกุล) คูล (ที่แปลว่านับ ถือ ชั่ง) วุคค พุคค ตรงกับพุด (คำไทย)

คำไทย หรือ ภาษาไทย ที่เข้าไปสู่คำคนอินเดียยังมีอยู่อีกมาก เช่น อิน (ไทย) อินท (อินเดีย) เดิมท ท้าย และออกเสียงเป็น ด จึงเป็น อินด อินเดีย) ชนะ ชน (ไทย เช่น ชนกัน) ชน ชโน (อินเดีย) คือ พวก อิน ไทย บุกลงชนะตลอด พวกพื้นเดิมเรียกพวกนี้ว่า ชนะ ตามเสียงของเขาว่า ชโน ชน และ ทช ในคำว่า ไทยะ นั้น ตามเสียงชั้นสูง (สํสฤต) เช่น วิทยา ออกเป็น ช เช่น วิชชา วิฑู เป็น วิฑู ไทยะ จึงออก ชย ชโย ได้

ตัวนอิราชเจ้า เมื่ออิรุกราชา (พร้อมหมุ่ศึก) เข้าเมือง (แล้ว) หมุ่ศึกเที่ยวชิงตัวเอาหญิงไว้ ชาย มันมัดตามต้นไม้ มิไป มันฆ่าตายทั่วเมือง ผู้หญิง (มัด) จึงพึง (ต้น) ไม้ เต็น เต็น เอา เอา(จน) ตาย (แล้ว) โยนทิ้ง (๕๘๔/๑) (ตัวน พากิรุกเที่ยวดู) อิรุกราชาว่า ให้มันสนุกกัน ตัวนว่า คนตายหมดทั้งเมือง (เมือง) ร่างส่างคน ไม่ดี เอาไว้ใช้งาน มันมีดีกำ (กว่า) อิรุกรว่า ชอบ สั่งห้ามฆ่า ให้ปล่อยผู้หญิง (๕๘๔/๒)

ตัวนอิราช เมื่ออยู่ (ปริติ) เสรีชาติ ให้สิทธิรสวต (ราชา) ถึง พุทธ ธรรม สงฆ แล้วทั้งเมียลูก อิรุกราชาให้ยกเมืองคืน แต่ทองเงินไม่คืน ชเลยกคืนครั้ง (หนึ่ง) หญิงเมียคืนแล้ว แม่เมียคนศึกให้คืน มีที่สาวเป็นเมียคนศึก ที่บ่าเธอให้ทั้ง อิรุกรอยู่ได้จัดบ้านเมือง ๒ เดือนแล้ว (กลับไปปาฏลีปุตตให้) ตัวนวันอยู่ดูแล ๖ เดือน พอดีมีศึก คนนาคโจฬ (มา) (๕๓๒/๑) ตัวนให้แจ้งต่ออิรุกร เอามา ๕๑๕ ช้าง ๒๐๐ เชือก อิรุกรว่า คนอุชเชนีปั่นป่วนถึงสินธุ ให้ตัวนป้องกันปี ๒๖๕ ตัวนเอาช้างศึก ๑๖๕ ม้า (๑) พัน ปะทะช้างนาคโจฬ ตัวนชนช้างชัยขุน (นาคโจฬ) หนี แสนไพรล ขับช้างสลักคล้องตัวจับตัวได้ บังคับให้พาไปนาคโจฬ แล ปันชัย เมื่อพุทธกาล ๒๖๕-๒๗๐ (๕๓๒/๒)

ตัวน ถึงเมืองอุชเชนี (แล้ว) ขุนอุชเชนินทราชาออก (มาหา) เมื่อขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๗ พุทธกาล ๒๗๐ พาลูกเมียให้ว่า พังว่า ไทยมิฆ่า ไม่ลืบ (ริบ) เอา ตัวนว่า พัง มาถูก (ให้) เข้าไปเปิดเมือง (๕๓๕/๑) ตัวนเข้ากุมคน แลเมืองอุชเชนี (ขุน) แสนไพรล ขุนภยาแมนกุม อิรุกรเข้ามาสั่งให้ฆ่า ตัวนห้ามว่า อุชเชนินทราชายอมเปิดเมืองให้ อย่าฆ่า อย่าลืบ เอาเป็นเมืองเพื่อนอิรุกรยอมให้ (๕๓๕/๒)

ตัวน อิราชเจ้า อยู่เมืองปาฏลีปุตต ที่เมืองปริติเสรีชาติ อยู่คุมดู (ตลอดถึง) นาคโจฬ ปันชัย ปี (๒๖๕-) ๒๗๐ สอนให้ถึง พุทธ ธรรม สงฆ เชิญภิกขุ (ทั้งหลาย) ให้สอน (ศีลธรรม) (๕๓๗/๑) ตัวนมอบให้ขุนสิทธเอาศึกไปช่วยอิรุกรปราบอุชเชนี สินธุ ปี (กับ) เดือน ให้คนถึง พุทธ ธรรม สงฆ เชิญภิกขุ (ทั้งหลาย) สอนให้อิรุกร (ถือ) เป็นเมืองเพื่อนกัน (ตลอดไป) (๕๓๗/๒)

ตัวนอิราช อยู่อุชเชนี สินธุ ปี ๒๗๑ ถึงสงฆ (สงฆ) เข้าปี ๒๗๒ หมดร้าย (แต่ปี ๒๗๑)ตัวนให้ขอมปั่นสอนลายสือขอม ลายสือไทย (แก่ชาว) อุชเชนี โกสัมพี สินธุ ถึง ปาตลี ปุฏ ตลิงค อิรุกรว่า เราพ้นละวะ มีเมียเผ่าพรหมได้ ให้ลูกพรหมณ ชื่อ มันทานี (๕๔๓/๑)

ตัวนให้ ขอมฉิม ขอมโส ช่วย อิรุกรว่า พราหมณหวงวิชาสือเทวดา (เทวนาครี พยัญชนชาวนครเทพ) สือไทยมากเกินไป ขอมชาวละวะคิดส้าง ของละวะไม่หวง แลสือพราหมิน พ่อโสไก ให้วิชญคุปต คิดชื่อ พราหมินตามพราหมณวิชญคุปต เพราะวิชญคุปตถือตามพุทธสอน ไม่ถือเผ่ามีเมียทุกวันณะ พราหมณ (ทั้งหลาย) ไม่นับถือ (ว่าเปน) พราหมณให้เป็นขัตติยวันณ สือขอมลวใช้ทุกคน ไม่ขัด (ใคร) เอาใช้ (ใน) พุทธศาสนา สอนภิกขุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา คนทั่วไป (ได้) สั่งขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ๒๗๒ (๕๔๓/๑)

ตัวนอิราช เมื่ออิรุกรขอขอมปั่น ขอมฉิม ขอมโส ให้ บ้าน เมียพร้อมให้สอน ภิกขุ สามเณร จันฑาล สุทท ปุกกุสส เวสส กัญญา ปุริ (โปริส) ทั่วพุทธปริส (พุทธบริษัท) ทั่ว อิรุกรว่า พราหมณหวงอักษร ขูว่า ฝีฟ้าใหญ่สาป (แข่ง) ฝีฟ้าคนลว่าผู้ยิ่งกว่า ทำไม (ก็) จงทำ (๕๔๔/๑) อิรุกร (ราชา) ว่า คนพราหมณ ถือมา (จาก) หัวพรหมไม่เอาอะไรจากชั้นเลว เหนกินข้าว (ที่) กัมกรทำ เอาของสิ่งอันทาสกัมกรทำ ให้ (แต่) ปล่อยพาเขลา องค์กรพุทธสอน ทั่วไปทุกเผ่าหมู่ นำปวงชนเข้าใจชั่วดี คุณโทษทั่ว จงทำดี แต่มีมีสือ สือขอม กวนพุทธศาสนา (และ) คนทุกวัน (ณ) มิใช่ (ของ) พรหมณ เราเผ่าละวะช่วยกันเอง (ได้) (๕๔๔/๒)

ตัวน อิรุกร (ราชา) ให้เอา (เต) ลิงค แล ปันชัย แล มหิสสา สีหล ตัวนว่า มาช่วยเมืองสงฆ (สงฆ) รียบเรียบร้อยแล้ว ใคร่เห็นเมืองตัว ดูคุมมัจจ (อำมาตย) ให้ (กระ) ดูกพุทธ (และพระ) อรหัน (ต) (๕๔๕/๑) ตัวนอิราช เข้าลาอิรุกร (ราชา) พอดี สิทธิรสวต (ราชา) มาหา พาลูกเมียพี่น้อง ๖๕๐ คน ผู้ศึกพัน (คนพร้อมลูก) เมียอิรุกร (ราชา) ขอ (บางคน) ให้ขอม ให้อยู่โขมคาม (บ้านขอม) รวมขอม ตัวน ถึงเมือง ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๔ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๗๓ (๕๔๕/๒)

วัน อามราชาสิทธิรสวต ว่า อย่างไร ทั้งคน แล เมือง เข้าถิ่นนี้ สิทธิ (วสวตราชา) ว่า เคยฟังว่า ปุพพิเททสวร (รค์) ไกรมาเหน มาดูว่าเปนแท้ บ้านดี มีสงบ เมืองดี ไม่มีร้อน คนดีมีเอื้ออาศราน ดันออนถิ่นชาวเราด้วย (๕๔๖/๑) วัน ว่า หมู่เรา ทำกินทั่วคน สิทธิ (วสวตราชา) ว่า หมู่เราทำกินมาแต่ต้น วันว่า อยู่ด้วยกัน ทำด้วยดัน กินด้วยกัน ให้จว ๗๓๘ (ตัว) ข้าวพันเกียน ที่มาบพันไร่ ตั้งเป็น ขุนสิทธิเพื่อนดัน (๕๔๖/๒)

ในลำดับแผ่น ๑๑๐ วันได้เขียนไว้เองว่า เมื่อเทง ๒๗๓ แกล่อยู่สู่เรือนสงบสุข เลื่อเทื่อหลาย กลับถึงดันปี เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ แทนวันผู้พ่อเมืองใหญ่ คนสร้างเมือง สร้างกองเรือศึก เรือหลวงแล้ว มีนายเรือ ขุนผู้คุมลูกเรือ เกนคนเมืองลูกเรือศึก มีขุนเปนนายเรือ ลูกเรือหมื่นคน เรือพันลำเปนหนึ่งอันกองศึกไทย ปี ๒๗๓ (๒๖/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ แทนวัน เกนลูกศึกให้ชายขบ ๒๐ เปนคนเรือศึก สุวันณภูมิ ลูก เมีย^๑ เลียง เปนคนศึกสุวันณภูมิทุกคน (ปี ๒๗๓) (๒๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า นำแม่งามตัวสูงน่น เมือง^๒ พิบพลีที่เกิด ลูกเดือน ๔ มาสร้างเมือง (และ) วัด พริบพลี หาดินหินแดงเขาแม่ชมนน มาก่อเจดีย์ พื้นอุโบสถ หาดานีย (๔๖/๑) เมจโย ด้วง เอสโย มี สัจจมน มา อิส-สโร ปี ผูกลูกนิมิตต สี่มา ล้อธัมมจักก กวางหมอบ แม่ตั้งชื่อเมืองเพชรพลี (ตามคำพระโสณเถร) ตาขุนสี่เมือง กับเมีย (นางสีทองอ่อน) ก่อชื่อวัดมหาธาตุ ปีพุทธกาลได้ ๒๗๒^๓ (น่าจะปี พระอุตร พระภริย พระมนี พระญาณจรรณ ด้วย พยายามอ่านชื่อไม่เจอ หรืออาจไม่ได้จดชื่อไว้) (๔๖/๒)

เดือนทอง ขอแสงสายทองต่อวันอิราชงามตัว ให้ทองสองเมือง เดือน ๖ ปี ๒๗๓ ขึ้น ๕ (คำ) (๒๕๕/๑) ขุนเดือนทอง จัดงานแต่ง ขึ้น ๘ (คำ) เดือน ๘ ปี ถ ให้ มีงานเพลง (เรื่องขุน) อิน (เรื่องขุน) โล (๒๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า มาถอบบ้านแม่งามตัวเกิด พ่อตัวมาเที่ยวเมืองพริบพรี เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (คำ) นำ ปรมธาตุพุทธ (และ) อรหันต (อันตุดุกมอำมาตยมอบให้เมื่อไปอินทรรฐ) เอาใส่ในเจดีย์ (วัด) พริบพรี พร้อมทั้ง วัดตาขุนสี่ (เมือง) นางสีทองอ่อนเมียเก็น ตา (เปน) แม่ขุน เพิ่มชื่อ (วัด) ศรีมหาธาตุสุวันณภูมิ เมื่อพุทธกาลปรินิพพาน ๒๗๓ (๕๔/๑) เดือนเด่นฟ้า สืบหาชายมี ๒๐๐ (คน) มีอายุครบวชพระ (ภิกขุ) ผู้ญิงมีอายุ ๑๖ แล้ว บวชช้อยู่วัดพริบพรี แล้ววัดศรีมหาธาตุ ฌานีย อง (ก) อุปัชฌาย เข้า (ให้) อุปสัมบันน ให้อุโบสถ ขึ้น ๘ คำ เดือน ๖ ถึงแรม ๑๔ (คำ) เณร ชี แล้วมีงานฉลอง เดือน ๘ ขึ้น ๓ คำ ปี ๒๗๓ (๕๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ พาแม่งามตัวเทวีสุวันณภูมิ มาเมืองพลีพรี เมื่อขอมทอง เมืองสลักล้อธัมม จักรกวางหมอบ พุทธองคั่นขอฝนเมืองทองไม้จันทนหอม เอาหินเขาชมนนข้างเมืองพริบพรีมาจำลักร่างฌานียผู้มาจำ พัสสาวัดพริบพรี ปี ๒๗๓ (๕๕/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวันณภูมิ เมื่อมาพริบพรี แม่มาสร้างเมืองเพชรพริบพรีดินแดน สุวันณภูมิแล้ว ให้ฌานียจำพัสสาสองแล้ว เชิญอยู่จำพัสสาวัดศรีมหาธาตุ อันขุนศรีเมือง ศรีทองอ่อน แม่ขุน แม่งามตัว ทำนุบำรุงพร้อมเขียนปืวอก พุทธกาล ๒๗๓ (๕๕/๒)

ตาขุนศรีเมืองขึ้นขบ ๗๗ แม่ขุนศรีทองอ่อน ขบ ๗๓ แม่ขบ ๔๕- (๕๐) มาสู่เมืองเพชรพริบพรี (เริ่ม) มาเมื่อพุทธกาล ๒๗๒ (๕๕ ด้านข้างทั้ง ๔)

วันอิราชเจ้า อยู่เมืองนครธัมมราช หาไม้พยุง ไม้ดเคียน สร้างเรือ กองศึก (๗๒๐/๑) วัน เดือน ยัง อยู่ (เมืองนครธัมมราช) มุนีข ขอเดือนไปชวก ว่า เมื่อหน้า สึกมี พอผ่อนเบา มิเช่นคำ (ฆ่า) เดือนไมใครเมืองชวก

^๑ ธรรมเนียมอย่างนี้ ไทยเรามีมา ๒๐๐๐ กว่าปีแล้ว

^๒ พิบพรี พลีพลี พลีพรี พริบพลี ฯลฯ สุดแต่แต่ละจะคิดอ่านตัวได้

^๓ คูปีแล้วไม่น่าเป็นไปได้ ธัมมราชกับเพชรบุรีใกล้เคียงกันมาก จะสร้างปีเดียวกัน คงไม่ได้ แต่เดือนคงพาแม่ไปเท่านั้น และคงเป็นคนจดเรื่องราวไว้ เมื่อสังเกตดู ก็ไม่ใช่เป็นผู้สร้าง ขอมทองเมืองเป็นหัวหน้าใหญ่ เป็นผู้สร้างฯ

แม้มนียพาไป ตวัน ว่า ไป (จะไป) ปี ๒๓๕ (ไปจริง ปี ๒๓๖) (๓๒๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า เจ้าเมืองพริบพรี ผู้นำแม่มาถึงพริบพลี เมื่อแม่ตอน ต้นโพธิสอง (ต้น) มีใบ ปลุก (เมือง) พิบพรีที่บ้านมนน เมื่อเข้า ๑๐ (คำ) เดือน ๖ อีกต้นปลุกถิ่น^๑ เมืองพริบพรี ตอนอีกต้นปลุกใน (วัดพริบพลี) (แม้ว่า) เมื่อแก่ บวชเป็นนางชีในเมืองเพชรพลิบพรี เมื่ออายุถึงปี พุทธ (๕๒/๑) กาลครบสามร้อยปี (ข้าง) หน้า แม่ช่วยตาสีต้าง (วัด) มหาธาตุ เจดีย์ ล้อธัมจักก กวางหมอบ พุทธรูปหิน ช้าง สิง ถวายผึ้ง ม่อนน้ำนอบ (ถวาย) (และบรรจุมรม) ธาตุพุทธองค์อรหัน ฌานีย (พร้อมสงฆ) ผูกลูกนิมิต (สีมาวัด) มหาธาตุ ปี ๒๓๕ (๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ คนแทนตวัน เมืองพริบพรี ตั้ง ดาวเด่นฟ้า (เปน) ผู้เข้มแม่งามตัว ดูแล เมือง ให้มีญาณจรณคอย เมื่อมีเหืองเหน^๒ กล่าวสอน เมื่อฌานียกลับมาแล้ว (ให้ญาณจรณ) เปนอุปัชฌาย (๓๘ /๑) ดาวเด่นฟ้าเมื่ออยู่เมืองพริบพรีในพุทธกาล ๒๓๕ ขอมทองเมืองนำล้อธัมกวางหมอบ เข้าสีมมวัดพริบพรีว่า เสาธารณ เมืองเพชรพริบพรีญาณจรณมาเขียนลือว่า เสาหลักที่ดินวัด ปี (พุทธกาล) ๒๓๕ (๓๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า ผู้พาพ่อตวันมาพริบพรี นำปรมธาตุพุทธ (และ) อรหันตมา (จาก) อินทรรัฐ ตุดกมอ มาดขมอบให้พ่อ เมื่อครั้งไปศึกษาอินทของอโศก พ่อเองนำมาใส่เจดีย์ (ของ) แม่ และ (ของ) ตา (๕๓/๑) งามตัวเทวี (สุวรรณภูมิ) อยู่เมืองพริบพรี หาอรหันตฌานีย กอบพิธิเอารธาตุเข้าปจำ (บ้าน) มนน เมืองพริบพรี เจดีย์ เมื่อเดือน ๘ ปีมโรง พุทธปรินิพพานกาล (ล่วงแล้ว) ๒๓๕ (๕๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า มาพริบพรี ขอมทอง (เมือง) หล่อร่างแม่สิริงามตัว คู่ ตวัน วางขวาพุทธมารแพ บ้านมนน (๕๖/๑) ทองเมือง หาทองคำ หล่อร่างทวดอิน (เขาเขียว) กวักทอง (มา) โลลาย โห่มาดี ทับไทยทอง ฟิ้งามตัว พี่ตวัน วางที่เจดีย์^๓ (๕๖/๒)

ตวัน (ดาว) เด่นฟ้า^๔ เมืองเถอม (ทอง) ขุนเถอมทอง ดาย เมื่อขึ้น ๔ (คำ) เดือน ๑๐ ปี ๒๓๗ ชุม ไฟวัดพุทธปรมธาตุ (๒๐๕/๑) ตวันอิธราช ตั้งขุนทองสองเมือง ผัวแสงสายทอง เปน ขุนเถอมทอง ขึ้น ๘ (คำ) เดือน ๑๐ ปี ๒๓๗) (๒๐๕/๒)

พระมนียเถร เดือนเด่นฟ้าไป ขวา-บาลี

เดือนเด่นฟ้า เมื่อตามมนียเข้ามาลาย ปี ๒๓๗^๕ ถึงเมืองบุญไธโย ขุนบุญ พาไปบ้านมีผีชอบคน จับ คนชายฉิงกิน มุนียว่า ไป-หา ดู เดินป่าถึงที่มันนั้น มื่อนั้น มันมีหญิงอัมเดกอ่อน ชายเง้อมิด (จะ) พัน มุนียเข้าฉานนังดู ชายตัวแขง ทุกคนนั่งนิ่งเงียบ ผู้หั่ว (หน้า) ครานเข้ามาน้อมมนียใกล้ดินขอขมา (๕๓๑/๑) มุนีย สอนว่า อย่าฆ่า อย่า เบียน อย่ากิน (คน) อย่าแย่งยื้อลักชิงปล้นกัน อย่าผิดผัวเมียลูกของกัน อย่ากล่าวคำเทดล่อลวง อย่ากินน้ำของมีนเมา (จง) เอื้อเฟื้อ เพื่อแผ่กันกิน ถามว่า อึงนี้ เมียใครให้ผัวเดิม หมู (เรา) นี้ไทยลว่าเหมือนกัน กินกัน (เอง คน) จักหมด ไปแน่ หมูเราไปอยู่ชมพุกวิป เลิกกินคนแล้ว ขุนบุญว่า เมียลูกข้า (ขอ) เอาไป มุนีย อยู่ ๓ คีน (อยู่กับ) บุญ ๕ คีน

^๑ เข้าใจว่าจะปลุกที่วัดศรีมหาธาตุสุวรรณภูมิ ที่ใช้คำว่าถิ่น อันแสดงว่าไม่ใช่ในเมืองเดิม

^๒ เหืองเหน ไทยลว่า ลาวเดิม เหตุผล ปัจจุบัน เราจะไม่เห็นไม่ได้ยินคำไทยแท้ว่า เหตุผล เหตุผล ว่ามาจากปาลี ไทยคง ไม่มีเหตุผล เพราะไม่มีคำใช้ แต่ไทยลว่า หรือ ลาวเดิมเขามี เพราะมีคำพูดว่า “เหืองเหน” อยู่ประจำคำพูดของเขา

^๓ แผ่นนี้ ไม่มีระบุปี เดือน วัน เข้าใจว่าเรื่องตอนสร้างวัดเสร็จแล้ว คือ ทำกันมากระทั่งเสร็จ

^๔ แผ่นนี้ เดิมอ่านว่าเดือน กรันมาพบซึ่งอ่านชุดหลังนี้ เดือนเด่นฟ้าตามพระมนียเถรลงไปได้จึงทราบว่าอ่านผิดไป

^๕ ดูตามปีนี้ จะแซกลงตามลำดับก็เห็นจะยุ่ง จึงจัดเข้าเรื่องให้ตลอดได้ความดีกว่า จึงเอาเข้าในตอนนี้

(แล้ว) ไป (๕๓๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตามมุนีไปถึงเกาะมลก (เข้าใจว่า สุมาตราทางช่องน้ำมะละกา) ถิ่นแดนคนหมู่มาก พานิชลูกมารับ พาเข้าบ้านตน ขุนหญิงมาบาริ ต้มตัวหมู ตนหมา เอามาให้ว่า คนไม่มี “ม” (ม ไม่รู้ว่าอะไร หรือจะเป็นชื่อวัวที่เรียกกันว่า มอ ถ้าเช่นนั้น มลก ก็คือ มอระกะ เกาะมอมาก ภาคกลางเกาะแถบตะวันตก มีทุ่งราบใหญ่ กว้างมาก มีชื่อว่า “ปดงลวส” ทุ่งเหล่านี้ อีกจึงสมควรตั้งกันมาก) มุนีว่า หมู่เรานี้ คือพุทธสาวกมาเผย ธรรม สิล อันดี มุนี ว่า คำมลก-ซำคำ ขุนหมุนลกตีกลองเรียกคน (๕๓๓/๑) ครากคนชุมนุมแล้ว มุนี กล่าวสืลให้หมุนลกฟัง ให้คนถึง พุทธ ธรรม สงฆ เปน ธรรม แล เอา สิล เอา ธรรม ยึดถือ มุนี มา (ครั้งก่อน เมื่อ) ปี ๒๖๗ พักที่นี้ ๕ คีน ขุนผู้ให้ปณท แล้วไปชวก (๕๓๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตามมุนีไปเมืองมลลย ข้ามถึงเกาะ เปรมี มลก ถึง ชวก ไปปี ๒๗๗ พระธรรมสุนันท อยู่ช่วยแรงทำพุทธภูมิ พ่อเมือง ขุนลตฺฐวาเทียม ขุนหญิง^๑ มาลกาสินจอกาทอ แล หญิง ชาย ก่อเมืองพุทธนิมิตร (๕๒๐/๑) เดือนเด่นฟ้า อยู่ถปี ๒๗๘ ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๖ มุนี พบขุนสุวาเทียม เจื่อม สุนาขัตตลตฺถเกิด (ขุน) หญิงมาลกาสิน นิมน (๓) มุนี ธรรมสุนันทแล ภิกขุอื่น สัชฌายพุทธพจนอวยให้มีเจริญ มีราศี มีร่างแรง ถึงปรมัตตข้างหน้า (๕๒๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ไปตามมุนีถึงจอกาทอ ขุนสุวาเทียม พ่อตาย (แล้วเป็นขุนลตฺฐมาถึง) ปี ๒๗๒ ขึ้นเพนขุน (ใหญ่) เมีย (ชื่อ) ขุนหญิงมาลกาสิน ยินมุนีมา ให้เชิญไปเวียง เทศน ขุนหญิงถวายปณท ข้าว ขนม ฉัน ธรรมสุนันท มุนีให้แปล ทานสูตรให้ฟัง (๕๒๗/๑) เดือนเด่นฟ้า มุนีพาไปถึงดฺลุณคมิปิลี บาตี ขุนดฺลุณค มิปิลี ขุนหญิงตฺนาขหลี รอบรับเมื่อต้นปี^๒ ๒๗๘ ขึ้น ๗ (ค่ำ) เดือน ๖ รุ่ง (เช้า) มุนีเทศจุล (๓) กัมม (วิภังคสูตร) ธรรมสุนันท ว่าคำ ดฺลุณ หมู่ (คนชาวดฺลุณ) ใครมีภิกขุ (เหล่านี้) (๕๒๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่ดฺลุณคมิปิลี ต้นขุนดฺลุณ ขุน (หญิง) ตฺนาขหลี รู้ว่า (ลูก) ตัวผู้เพื่อนกัน ให้ เดือนพักห้อง มุนีว่า ไปพักได้ดี เพื่อนทุกคน ตอน (กลาง) คีน มีสาวฟ้อนมือตรงลานหน้า คบไฟจุดทั่ว เกาะนี้ หม่อมสาวนุ่งสายทองคำ ไม่ใช่ เสื้อ (และผ้าห่ม) พวงดอกไม้คล้องคอ (๕๓๐/๑) เดือนเด่นฟ้า ขุนดฺลุณคมิปิลี ขุนหญิง ตฺนาขหลี พาดู มีฟ้อนสาว ๖ อย่าง มี ๕๕ คน ขุน หญิง ตฺนาขหลี พาดูชายหญิง มาด้วย ว่า คนหน้า ขุนหญิงอดา- สะหนี น้องสาวทุกคนนี้ดี เหมือนดอกไม้เอาไปเพาะปลูกไว้ดูเล่นที่เมืองไทย ให้ได้ทุกคน เดือนฟังแล้วนั่งนิ่ง ๑๕ วัน มุนีพากลับ มาจอกาทอ ชวก (๕๓๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า มุนี เมื่อ พาเข้าเมืองขุนสุวาเทียมว่า เดือนอย่าเผลอทำผิดเมีย ลูก เขา คู่อยู่ไทย เมื่อ อยู่ใน เมือง ขุนหญิงสุรยาตี น้อง ขุน สุวาเทียม ให้ดูเงินเมือง ดูขุนหญิง ใช้ จบังติดตัว ประดับ พริบ พลี พลอย เอนให้ดูนม ดูท้อง เอว ดูตาโพก อันหญิงที่สาว ชาว เกาะ ไม่ทำเสื้อ มีพวงดอกไม้คล้องคอ พัน คล้องเอวไปปิด (๕๒๕/๑) เดือนเด่นฟ้า นึกคำมุนีที่จอกาทอ ขุนหญิงสุรยาตีว่า เอาคนไหน สาว ๓๕ (คน) เดือนว่า ยังเป็นคน วัด ขุนหญิง ว่า อันนี้ขึ้นใจบังหลุดหมดสิ้น เหลือพวงดอกไม้ (ลง) อาบน้ำ เดือนนึกมุนีได้ ไปหา มุนี (เล่า ให้ท่านฟัง มุนีว่า ดี ตั้งตัวได้เอง เข้าลาขุนสุวาเทียม ขุนหญิงมาลกาสิน มาสุวัณณภูมิ พุทธกาล ๒๗๘ เดือน ๕ ขึ้น ๗ ค่ำ แล (๕๒๕/๒)

เมื่อ ฌานี ย ก่อนนิพพาน กล่าว ว่า มนุสส สัตต ผู้ไม่พ้นตายได้ แม้ฌานีต้องสิ้นเหมือนกัน (๑๗๓/๒) เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า คับคอง ฌานี ย ป่วยเดือนหนึ่ง นิพพาน เดือน ๘ หลัง ขึ้น ๑ ค่ำ ปี ๒๗๘ อายุ ๘๕ (๑๗๓/๑)

^๑ คงเป็นคนที ๒ เพราะคนที่ ๑ ชื่อสีธิธฐ ธรรมเนียมขุนชาว คงมีมาก ที่รู้ว่ามี ๔ ๑

^๒ คงจะรออยู่ ตั้งแต่ได้ยินข่าวว่าท่านจะไปตั้งแต่ปี ๒๗๗

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ แทนวันเมืองทอง สุวัณณภูมิ ญาณจรณ อุดตร ย้งอยู่ เมืองอุทอง ฉานีนิพพาน เดือน ๘ ขึ้น ๑ ค่ำ ปีพุทธกาล ๒๗๘ ชุมไฟฉว ขึ้น ๑๕ ค่ำ ปี ๒๗๘ อุดตร เกบธาตุไว้วัดมหาธาตุให้บูชา ลักการ หมายบุญ ทั้งเมือง เมื่อวันพ่อเมืองสั่งจะก่อเจดีย์ใส่ธาตุ^๑ (๔๕/๑)

ตวันอิราษ ออกตะวันตก เชียงเหนือ เหนือ

ลำดับแผ่น อ่านที่ ๓/๒ ตวันเขียนไว้ย่อว่า เมื่อพุทธกาลได้ ๒๘๑ ตัวข้ายศึก ปราบชาวเงี้ยวชาวไท ลัวไล่ให้ปลิดลาว เลี้ยกโกวัก โทมินฮวน ถึงทุมายิน....ได้อ่านพบชุดที่ตวันเขียนเล่ารายละเอียดไว้เท่าที่ได้มา

ตวันอิราษ ใครเที่ยวต่างถิ่น ขวนภยาแมนแสนไพรไปดอม พอมิฝูงศึกช้าง ๕ ร้อย ม้า ๑ พัน ฝูงหน้าไม้ ฝูงหอก ฝูงดาบ เข้ารวม เปน หมีน หมอพัน ขอม ๒๐ ชุมอยู่ ๑ เดือน (๕๔๘/๑) ตวันตั้งเดือนคุ้มเมือง สิริงามตัวดูเวียง ดาวเด่นฟ้าคุมศึก อุดตร ญาณจรณ เฝ้าภิกขุสงฆ ขอมมัน ขอมเฉย กู่หารือ ตวันสั่งแล้วให้เคลื่อน ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๒๘๑ (๕๔๘/๒)

ตวันอิราษเจ้า เดินผ่านป่าเตมไ้ มีเมืองป่าเจลด (ป่า^๒ เจลด) ขุนญิงผัวตาย ชื่อลออพเยีย ลูกชายชื่อ ขุนอุมกขอ ขวนน้อย แม่ครองก่อนมาหา (๕๔๕/๑) ลออพเยีย มา มอบตน เปนเมีย ให้ลูกตนให้ไหวพ้อใหม่ ตวันว่า ขอให้ยู่ให้ดี สอนให้รู้ พุทธ ธรรม สงฆ ใครมีภิกขุสอนให้ไปหาภุริย ได้ภิกขุมาห้าให้ปจ่า (๕๔๕/๒)

ตวันอิราษเจ้า เมื่ออยู่ในเจลด ปี ๒๘๑ ดูได้ภิกขุ แลให้หมู่สีกทำนาได้ข้าว ๖ พันเกียนให้ (ล) ลออพเยีย ๑ พัน ที่เหลือธำอยู่เอาเก็บเพื่มีเลี้ยงช้างหน้า (๕๕๐/๑) ลออพเยีย ได้เข้ามาหาเมื่อค่ำ เว้า (ว่า) เมียออครอผัวดีร่วม (ได้) ผัวตายมิ (มี) ผู้คุ้มหัวใจ ตวันว่า มี ใจฝักใฝ่ผู้ใด พรุก (พรงนี้) เข้า หาเลือกเอง ลออพเยียไปแล้ว (๕๕๐/๒)

ตวันให้แสนไพรชุมศึกทั่วขุน เมื่อวันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๘๑ (เพื่อ) ให้ลออพเยียเอาผัว ตวันว่า แสนไพร ภยาแมนไม่ต้องเลือก ญิงใหม่แมน (แมน) ส้อยแต่งตัว เลือกใครให้รับ (๕๕๑/๑) ลออพเยีย มีขวน ๒๕ ผัวตายกว่า (จาก) เมีย ใฝ่ (คู่) ออกมา นุ่งห่มผ้า (ไหมแดงฝาง ดอกคำ) เดินหาญ ถึงขอมดวง เปิดคุ้มมเดินตรงเข้าหา (สอง) มือจับมือ (ขอมดิง) ตรงมาที่ห้วนม (ว่า) เมียมา ผัวคนนี้ ญิงอื่นหาผัวเช่นนั้น (๕๕๑/๒)

อุดตร (เปน) พระเถร ภิกขุ ไม้ วิวทุโธ ภิกขุ อิม อุปวิกาโส ภิกขุ ยิง กุสโล ภิกขุ (โส) โสธโร ทำเรือนใหญ่ เปน อุโบสถ ผูกนิมิตต สี่มา ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๘ (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๒๘๑ (๕๕๓/๑) ตวันอิราษเจ้า ได้รับผ้า (จาก) ลออพเยีย เข้าในอุโบสถวัดเจลด ทานผ้ากฐิน เมื่อวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๑๒ พุทธกาล ๒๘๑ (รุ่งขึ้น) บวชภิกขุ ๑๕ (องค์) อุดตรให้ วิวัฑฒ เป็นอุปัชฌาย แล้ว กลับลว่า (๕๕๓/๒)

ตวัน เดินเข้าดิน (แดน) เมือง แขม (ชะแม) เคย เดือน ๓ ปี ๒๘๒ ขึ้น ๑ (ค่ำ) พักทเลน้ำ ขุนภระยาแมนให้จับปลาในน้ำขึ้นช้างไป ๓๒ เชือก ไปพนมดิน ขุนเมิลพนม ขุนญิงแขนพโยม ต้อนรับเอาปลาไป (๕๖๑/๑) ตวันเล่าพุทธศาสนา ขุนว่ามีภิกขุ ตวันให้ไปหาวิวัฑฒ เมลว่ามีภิกขุสง (ฆ) ว่า ให้สร้างวัด พนมมหาธาตุ คอยมนุญ (มนุญ) ว่ามาทางสมณ เมื่อมานำภิกขุตั้งพุทธศาสนาในถิ่น (อันพระ) โสณสั่งไว้ (๕๖๑/๒)

^๑ แผ่นนี้ หน้า ๒ ท่านเขียนตอนที่พระอุดตรพิพพาน เล่ารวมกัน เมื่อ พ.ศ. ๒๘๗ จึงเว้นไว้

^๒ ปา คำไทยเผ่าหนึ่งว่า พ่อ ไปอยู่ในคำจีน เช่น ชัวปา แปลว่า พ่อภูเขา ปาเจลด ปาจิล (ปราชิล) หรือ ปาเจลด จึงหมายว่า พ่อเจริญได้

^๓ แผ่นนี้ก็เช่นเดียวกัน ตวันคงเขียนคร่าวหลัง ได้เล่าเรื่องรวม หรือ เรื่องที่ทำตลอด เช่น กาลที่ทำนาไม่ใช่ทำ วัน หรือ เดือนเดียว แต่ต้องทำตลอดระยะ ส่วนเรื่องที่เล่าตามลำดับนี้ทำเป็นคร่าว ๆ ก็เสร็จ จึงเขียนกระจายทีหลัง

ตัวนอริราช ใจตรึกถึงภุริยจอน (มา) ใน (นี้) พอยินภุริยถึงขึ้น ๒ (คำ) เดือน ๕ ปีนี้ให้ชายอุปสัมบัน ๒๕ สามเณร ๗๕ ญิงแม่ชี ๑๒๕ (๕๖๒/๑) ตัวน เมิลพนม แลแขนพโยม ชายญิงขแม รวมสร้าง อุโบสถ พอ (ภิก- ขุ) นั้ ๒๕ หอฉัน แล เรือนกุฎิ เพื่อ ภิกขุ สามเณร อยู่ดี มีภุริยร้อยสี่ห้อง ชี (มี) ๘๕ หลัง ภุริย กำหนด นิमितต สี่มา วันขึ้น ๑๑ (คำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๘๒ (แล้ว) ทำสังฆกรรม ให้บวช ภิกขุ สามเณร ชี เกื้ออาราม (๕๖๒/๒)

ตัวน ถึง วัวด (อวด หรือ เวียด) ถิ่นเลือก (เลือก) กวก อิดตัวอ่อง ก้อมอมรับ ตัวน ว่า มาหาเพื่อน ยังสราน หรือ ร้อน อิด ว่า พอพ้นจากเลือกกวก ๒ ปี พออยู่ด้วยสราน (๕๕๗/๑) อิดตัวอ่อง เซินเข้าเมือง ขึ้น ๑๐ คำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๘๔^{*} เมียชื่อฮิวเดื่องซ้อ หาข้าวเลี้ยงศึกทั่ว ตัวนให้หางัวป่ามาแบ่งกินพัน (ตัว) หา ที่พักฝนให้ (คน ตีก ช้าง ม้า) ทั่วคน (๕๕๗/๒)

ตัวนอริราช เข้าเมืองเยากวก ปี ๒๘๕ เดือน ๓ ขึ้น ๒ (คำ) ขุนเสื่อสุฟ้า ขุนญิงทอคำฟ้า ญิงชายพา (กันออก) มารับ พอเข้าเมือง มีงานพอนรับผู้เยี่ยม งานมีถึงสว่าง (จึงเลิก) (๕๖๕/๑) ตัวน อยู่เยา (ญ่า) มีข้าวศึก (ขุน) จิน (จินสี่ ฮ่องเต้) ดินน้อมอ่อง (จิวลันอ่อง) ได้เมืองหาน (ฮัน) เมืองจุง เมืองนัมออง สุมิ พัก สุมิเจนศึก ถึงมิพ่ายครั้งนี้ พิงพ่ายข้างหน้า สุ (เสื่อสุฟ้า) ให้กลับ ตัวนมิว่า (๕๖๕/๒)

ตัวนอริราชเจ้า ถึงให้ปันนา ลาวไตหย่า ตัวนว่า มาหาเยี่ยมหมู่เรา ปี ๒๘๕ ในเดือน ๕ ขุนเสื่อสุ ฟ้า เมียชื่อ ฟ้าคู่ดาว คู่กัน พากนมาหา (๕๕๗/๑) คู่ เมียผัว พาเข้าหอ เมียฆ่า จัว ค (ว) าย หมู มีญิงสาวสอง (คน) แสนไพล ห้ามว่า เรานี้ไทยักลว่า กิน (คน) มา (ก่อน) เลิกแล้ว แก่ปล่อย (เมียขุนเสื่อสุฟ้า) ให้แก่ผัวมาหาว่า (หมู่เรา) ไม่ฆ่าเมีย ให้ (เปน) เมีย (๕๕๗/๒)

ตัวน เมื่ออยู่ให้ปลลาว ฟ้า (คู่ดาว) เมีย (และขุน) ลือ (สุ) ฟ้า เข้ามาหา ว่า อันญิงที่ยังสาว มีทั่วตัว สิงงามมีนถูกแซบสี่ (เปน) เมียให้ตีตาย มิฆ่ากิน ต้องให้มีตัว ลอน (ลูกอ่อน) (๕๕๘/๑) ตัวน ให้ล้อมเข้าจับมัด กับ (ต้น) ไม้ ๔ พัน สุมไฟ (แล้ว) ให้ไถ่ (กองไฟ) มั่นกลักร้อง (แล้ว) ตัวน ว่า สุเจ้าญานตาย ฉนี้ คนอื่นญาน ตาย ที (อ) กัน อย่ากิน อย่าฆ่า (กันเข้าใจว่า คงให้ปล่อยทั้งหมด และ พวกนั้นคงดีใจกับรับว่า เลิกฆ่าคนกิน แต่ก เบื่องมีเท่านั้น รู้เรื่องเพียงเท่านั้น เรื่องอาจขาดหายไปบ้าง) (๕๕๘/๒)

ตัวนอริราชเจ้า ถึงลือเชียงหอ ขุนลือหอฟ้า ขุนญิงมุงคำมา เมื่อขึ้น ๑ คำ เดือน ๖ ปี ๒๘๕ พาสู้หอ ว่า เมื่อเพงเดือน มีให้บัวผีฟ้า ดูได้ ตัวน ให้หา ควาย จัว หมูป่ามา ๓ พัน (๕๖๓/๑) เพงเดือน ๖ มื้องาย ญิง พันห้าร้อยห้า (สิบ) ห้าคนนุ่งห่มผ้าคล้องคอ ฟอนเปิดผ้า (หน้าอก) เดินหาลือหอฟ้า (ลือหอฟ้าให้) ดีห่อรทิก ลือ หอฟ้า คลึงห้วนม (ญิงสาว) หน้าแดง ว่า สาวแล้ว ให้ตัวนจับคลึง ไฟไหน ให้ถึงเหตเมียได้แล้ว (เข้าใจว่าตัวน คงทำตามประเพณี เพียงจับคลึงหน้าแดงแล้วว่า สาวแล้ว คงปล่อยไปให้หาคู่ที่ชอบเอง อย่างพวกไตหย่า ยังไม่รับ) (๕๖๓/๒)

ตัวน อยู่บ้านลือ เข้มงานให้บัว ลือว่า มื้อแรง มี (เอา) ผัว (แต่งงาน) ผู้สาว ถือบัวเดน คำ ชาย (หนุ่มรื่นเริงยีนเริง) แถวแสง (แข่ง) ญิง (ผู้สาว) ดู เดิน หา (เอา) มื้อจับนม ว่า ผัว (ข้อย) ญิงเปนเมียสุ (๕๖๔/๑) มื้อคินเลี้ยง (กัน) จุดไฟ (กลางแสง) เดือนเพง ญิงชายคู่ฟอน ลือหอฟ้า เบ็งเดือน ขึ้นกลางฟ้า เอ็น (ว่า) สุกูได้ผัวเมียไปหอเฮือนม่วนหลายมีลออนเกิด (๕๖๔/๒)

ตัวนอริราชเจ้า ถึงเมืองไตพู (ขุน) ลือฟ้าไต (ขุน) ญิงคอกตอง ออกรับเดือน ๔ ขึ้น ๑๑ (คำ) ปี ๒๘๖ ลือ (ฟ้า) ไต ว่า หนาวเนิน (นัก) หนาวน้อย ไย ค่อยเมื่อ ตัวนว่าติดคอมกัน ลือว่า งานบวงสาางผี มีเดือนหน้า (อยู่) ดูด้วยกัน (ก็ได้) (๕๖๘/๑) ตัวนอริราชแล ลือฟ้าไต ถอนขึ้น ๑๕ (คำ) เพญ เดือน ๕ มีญิง ๒๑๐๐ คน มา

^{*} ตามปีที่ระบุไว้นี้ ขาดปี พ.ศ. ๒๘๓ แผ่นที่ไปปี ๒๘๓ นี้คงไม่ได้มา อาจไปพักที่เวียดใต้หรือ เวียดนาม เพราะในแผ่นย่อนี้ระบุ เง้ หรือ เง้ ซึ่งขณะนั้นอาจเป็นญวนได้อยู่แล้ว แต่ไม่ได้ที่เขียนบันทึกจึงไม่แน่นอน

มีผ้าไหมพันเอวชายห้อยหน้า(ไหมอีกผืนหนึ่งคล้อง) ให้ห้อยหน้า คำนี้มีฟ่อนรอนส่องแสง (เหลืองอร่าม) เพียบวณนม (แล) ลินสาว (เมื่อคำมิด เดือนเพ็ญขึ้นลอยฟ้า) ฟ่อนต่อ เดือนเพ็ญเต็ม (ดวง) ขึ้นฟ้า (ฟ่อน) บวงเดือน (๕๖๘/๒)

ถ้วน (อิริราช) อยู่เมืองไตฟู ลือฟ้าไต่ให้ดูหมู่ชายหญิงอยู่มีถ้วนแล้วจ่ายผ้า แล เงิน ทอง ทัว เอ็น ชายหญิง ว่า ผีฟ้าดีใจ (ใจ) ให้ฟ่อนบวงผี เอาผ้าเมียดด้วยกัน (๕๗๖/๑) ชายหญิงเข้าคู่ คู่ (กัน) แล้ว เริ่มฟ่อนเว้งผ้า มีตัวแจ่ง รัวหรีก ตัวสอง คู่ฟ่อนขึ้นแขง (ใน) แสงเสียดฮู้ใหญ่แล้ว หญิงหันออกวิ่งลงน้ำ ชาย (วิ่ง) ตามลงน้ำชะ (ล้าง) ตัวคอ (ม) กัน ขึ้นมาฟ่อน (อีก) แล้ว นอนทับคู่กัน (๕๗๖/๒)

ถ้วนอิริราช อยู่ไตฟู แล ฟ่อนบวงถ้วน เดือน แล้ว มีศึกฆ่าลายปล้นหญิงเมื่อช้างล้อมจับได้ ให้ชิงเข้า (กับ) ตัน (ไม้) ก่อไฟว่า จะย่าง (หัวหน้า) กิน มันกล้วย (ต่าง) ร้อง (เสียงลั่นแล้ว) (๕๖๙/๑) ทั่ววันว่า ไต่เจ้าชู้ย่าน คือ ไต่ ยังไต่ (ร) คนอื่น เขี่ยผู้ย่าน คือ กัน อย่าฆ่ากัน (อย่า) กินกัน หญิงมีลูกให้ชายสรานริน ไม่ควนฆ่ากิน เอา (ไว้) มีลูก ดีกว่า (๕๖๙/๒)

ถ้วนอิริราชเจ้า อยู่ไตฟู รวม ขุน ลือฟ้าไต่ ปราบฆ่าลาย หนึ่งเดือน จับได้ ๒ พัน (ขุน) ลือฟ้าไต่ ให้ย่างเปน สีสืบคน ให้มันกิน (กัน) เองแล้ว เมื่อจะย่างคนใดมันร้องกล้วยแล้ว ทั่ววันให้ปล่อยหัวหน้า (๕๗๐/๑) คนมัน (เปน) ขุนขาน ชื่อ ข่าตลาแซ มีเมีย ชื่อ พุทธราชา มีลูกหญิง ชื่อ ฟ้าจุจา มี (ลูก) ชายชื่อ ข่าตเลปา มันเที่ยว หมอบทุกดินหญิงชายขอตัวถ้วนว่า จะปล่อย มีที่ลัก (เอาไป) จังไว้ให้มันนำ (ไป) ถอดถ้า ให้เอ็นเมียลูกมา ให้ปล่อยที่ จัง (ไว้) ๕๐ คน พามาถูกร้องให้แล้ว ให้รับว่า เลิกฆ่าคนกิน ปล่อย (ทั้งหมด) (๕๗๐/๒)

ถ้วนอิริราชเจ้า ถึงสืบสองพัน(นา) ขุนเหลืองเมือง ขุนหญิงแสงฟ้า (พร้อมกับหมู่คน) มารับ วัน ขึ้น ๙ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๒๘๘ ขุนเหลือง เว้า พุทธศาสนา ถึง สืบสองพัน ปี ๒๓๖ มาแล้ว (๕๕๙/๑) ทั่ววัน เข้าไปหาภิกขุ อินทก (เถระ ๑ ใน ๕) ในคณะมหาธัมมรักจิตต^๑ (เถระ) นิพพาน (หมดแล้ว) เหลือง (ค) เดียว มาทำ (บวช) ภิกขุได้ ๙๕๔ (องค์) (๕๕๙/๒)

ถ้วนอิริราช ถึงเมืองไท้ยเมืองหาน พบขุนไตยตาสีมุง ขุนหญิงตากุนมิง พุทธกาล ๒๘๙ เดือน ๕ เข้าเมือง ขุนไต่ (ยตาสีมุง) ว่า ที่นี่มีศึก แม้มีภิกขุยาก มีน้อย คราวมีศึกหายหมด (๕๖๐/๑) ทั่ววัน พังขุนไทย (ไต่....) เล่าว่า เมืองเหลืองมี (มา) แต่ (ขุน) เหลืองอินชนะทุกถิ่น หวังน้ำตานเลี้ยงช้าง ตั้งชื่อ ลานช้างหวังใหญ่ ตั้งชื่อ หวังเหลือง เมืองลุ่ม ชื่อสืบสองพันนา รวมถิ่นเหลือง เมื่อพันปี (ชื่อ) เทียน ปู่ชวดชนะ (ศึก) ตั้งขึ้น (ประมาณ) พันห้าร้อยปีมา (แล้ว) (๕๖๐/๒)

ถ้วนอิริราช ถึงเมืองมินฉาน ปี ๒๙๐ เดือน ๔ ขึ้น ๕ ค่ำ ขุนไต่ฟ้าเมือง ตาย ๕ วัน ทั่ววันเร่งออกเดิน แสนไพรว่า อันใดเกินนัก ทั่ววันว่า จะให้เปนผ้า (แม่หม้ายผ้าตาย) อีกรึ (๕๗๑/๑) เมื่อนั้น แม่หญิงเปงแสงนวน พา ลูก (ชายชื่อ) ขุนฟ้ากงแกน (ออกมา) เชิญไปแขกผีผ้า แม่ขอเจ้าผ้า ยังคนเปนเมียผ้าผี (ยังไม่ได้เผา) อยู่ (๕๗๑/๒)

ถ้วน อยู่มินฉาน เมื่อ เปงแสง (นวน) ให้เชื้อ (ให้) ดูอาบนํ้า นุ่ง ห่ม ผ้า ไหม แล้ว คำ ไว (ไหว) ผีผ้า แล้ว นอนเปิดผ้าจุมจมนมลินหญิง มือผ้า (ผ้า) นานนม คอยแล้ง ลินหญิง (แก่) ผ้า (๕๗๒/๑) เปงแสงนวน เล่าว่า เข้า มิดเช่นสาาง (ผีผ้า) เยี่ยงนี้ (๑) ปี (กับ ๑) เดือน ผ้า ๒ ผืนนั้น ลูกปอกมือ คอย มือมักเมีย จ้าลูก ห้ามม นมบวม เลิงลูก ๕ (ก็) มักที่นี่ ส่ง ลินนี้ ทั้ง คน (ทั้ง) ผี (๕๗๒/๒)

ถ้วน อยู่มินฉาน เปงแสงนวนเผาผีผ้า เอาดินปั้นหญิง ทำดินเข้าอัดสินนม คนปั้น ให้ปั้นหญิงพัน คน ศีกห้าพัน เปงแสง (นวน) ว่า ผี ว่า ใช้ได้ เมียเอากลิ่น ร่าง แก้ม ดูด ลิน ผมน นม มือดิน เผาแทนได้ เมียดีมี

^๑ ทุกคัมภีร์ มีญาโณทยปกรณเป็นต้น มีกล่าวเพียงพระมหาธมมรักจิตตเถระองค์เดียว แต่มีคำแต่งว่า อญญะ อุดตปญจโม คเหตวา-มิตนเป็นที่ ๕ พากิขุเหล่าอื่นไปแล้ว ในที่นี้ได้ชื่ออีกองค์หนึ่ง คือพระอินทกเถระ

ของแท้ให้ ไม่เอา ไปแล้ว ให้ส่วนเส้น (เช่น) สิ้นไปถึง (ผีฟัว) อันเหลือ-เดน (ผี) (๕๗๓/๑) เพลผี ขึ้น ๑๕ (คำ) เดือน ๖ ปี ๒๕๐ เปงเสง (นวน) ยืนร้องให้ข้างเรือนยอดเผาสูง ๓ วา ๒ สอก ตีรัวหริทิก สาวงามฟ้อนไหว เปงเสง (นวน) หัน (มา) ยืมว่า ส่งขึ้นฟ้า ทั้งสิ้นเมีย เลิงสออนใจแต่แล เมื่ออยู่มักเมียออนซอนใจ เหิงห้า* กำนม หมกแก้ม บยัง มือตายหายไข ๑๕ มือ จามินข้าว ปากมักเมียเกิน (ข้าว) หัน เมียเลียง อดหลาย กินญืนญี่เข้ามีดอีก ช้อนซ้ำ แก้มหม นมฟอง ท้องหน้า หำเหิม เรียกเนื้อสนุก มื่อายตาย ให้อ้อมถึงตาย (๕๗๓/๒)

ตวัน อยู่เมือง (ที่) หอมินฉาน เปงเสงนวนแต่งตัวงามมาหาถึงห้องมื่อคำคิน (ว่า) แก้มหม นม ฟอง ท้องหน้า หำเหิม เดนฟัวผี มาหาให้เขาเห็นเหิมมักมา (แต่ขวบ) ๑๘ (ขึ้น) ๓๘ ปีนี้ แก้วข้างหน้าให้ดู ว่า เมื่อเห็นเลียงอ้อม คือ ฟัวเหิมก่อน ตวันว่าไม่ (เอา) ปิดผ้าให้เปงเสง (นวน) ว่า เขาอินชอบญี่ได้ ตวันว่า มินดอมนั้น แม่นตัวชี้ไข (ร) (๕๔๗/๑) เปงเสง (นวน) ว่า ข้อยน้อยเกลียดมูมมัก แต่เมื่อเขาคินเค้น ห้วนม หัมห้า ต้าเค็ม เหิมห่ม ลิมตัว เมื่อแล้ว จ้างเปอะ หันเหียน ตัวไค้นมป็นหันห้า เมื่อยังต้องจมตมถมคล่า ๒๐ ปี หนี บ หาย ไป บ พันได้ ให้ฟิงตัวข้อยน้อย ต้องทำหนหื้อหันได้ ตวันว่า ไปเมืองได้ ญิงบวชชีหลาย มา (กับ) ญิง (สาวใช้) ๑๓๑ (คน) ได้คนศึกหมด (มาบวชชีสาิกยานี) มุนียให้ชื่อ (ว่า) ปิยราสีบวชขึ้น ๑ (คำ) เดือน ๕ ปี ๒๕๑ อยู่วัดชุมชี ข้างวัดปณณาราม (๕๔๗/๒)

แผ่นลำดับ ๑๐๐ ตวันเขียนย่อไว้ว่า นพปี ๒๕๑ ถูกลับสู่สุวรรณภูมิ เมื่อเดือนอ้าย แรม ๘ คำ ชุดนี้ตวัน จารึกไว้เอง ดูเรื่องรู้ได้ตลอด ซึ่งเป็นแต่เพียงไปเยี่ยมเมืองต่าง ๆ เท่านั้น จึงไปได้ตลอดและไม่มีศัตรู กระนั้นก็ดูจะ ขาดไปแผ่นจารึกคงขาดหายไปแล้ว และเห็นว่าควรเรียงกันให้ตลอด จะได้ไม่สับสนกัน จึงล้าปีกัน ในเมืองทองสุวรรณภูมิ ก็มีจารึกเรื่องที่ทำ จึงนำมาเรียงเข้าตรงนี้ ล้าปีกันอย่างนี้

อุตตร เมื่อจะนิพพานว่า เจ้าสองมีบุญมาก เอาใจเอื้อในตัวของหันท ไม่ปมาท ไม่ตาย (๒๑๓/๒) เดือนเด่นฟ้า ดาวเด่นฟ้า เข้าปักกองอุตตร เมื่อป่วยหนัก ๑๒ วัน นิพพาน (วันขึ้น ๑๑ คำ เดือน ๑๒ พุทธ-กาล ๒๘๗ พัสสา ๕๖ อายุ ๗๘) (๒๑๓/๑)

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ แทนตวันพ่อเมืองสุวรรณภูมิ อรหันตอุตตร (นิพ) พาน เดือน ๑๒ ขึ้น ๑๑ คำ พุทธกาล ๒๘๗ พัสสา ๕๖ อายุ ๗๘ โสณอายุ ๑๑๐ ปี ฌานียอายุ ๘๕ ปี ชุมไฟนวอุตตร เดือนอ้าย ขึ้น ๘ (คำ) ฎริย มุนีย เกบธาตุ (ไว้) วัดศรีมหาธาตุ (๔๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ส้างเรือนสาหน้าเมือง แลกขาน ชื่อ (ว่า) โคกวัด เอาเปนชื่อ โตกวิหาร เพราะผีสาอยู่ พุทธกาล ๒๘๗ (๒๕๐/๑) เดือนเด่นฟ้า ส้างตลาดค้าขาย ข้างใต้เมือง มีห้องห้าร้อย คนพันเข้าเช่าอยู่ค้าขาย (ส้าง) เพิ่มพันห้อง แล้วพุทธกาล ๒๕๘^๑ (๒๕๐/๒)

แผ่น ๑๑๐ ตวัน เขียนย่อไว้เองว่า นพปีได้ ๒๕๑ ถูกลับสู่สุวรรณภูมิ เมื่อเดือนอ้าย แรม ๘ (คำ) พอขึ้น ๑๒ ข้ายกศึกจุมชาวบก ตปลา ไนขัดลอ ไปลา (การเดินทัพทุกคราว ทางบก ขุนแสนไพล เป็นผู้วางแผนการเดินทาง และการยุทธ ทางน้ำ ขุนภยาแมน เป็นผู้วางแผนการเคลื่อนและการยุทธ เท่าที่ดูลายจารึก ไม่มีการสงคราม เพียงไป เยี่ยมเยียนเท่านั้น ไปถึงไหนก็ได้ การลงล้าเขตแดนในกาลโบราณดูเหมือนไม่มี เพิ่งมีเมื่อฝรั่งออกมาล่าเมืองขึ้น แล้ว ออกก้ากัดขึ้นและยึดเอาเป็นของตัวในระยะ ๔๐๐-๕๐๐ ปีมานี้เอง)

ดาวเด่นฟ้า น้องเดือน อยู่พิบพรี ขุนตาสีเมือง ตายเดือน ๕ ปีพุทธกาล ๒๕๔ มีอายุ ๑๐๐ พอดี

* ห่า อีสาน ของเพศชายคำสุภาพ เช่น ก้านห้า ลาวเดิม ของเพศหญิง ที่นี้ใช้ตรงกับลาวเดิมเป็นคำสุภาพเช่นเดียวกัน แต่มักใช้กับเด็ก

^๑ แผ่นนี้ เวลาห่างกัน ๑๐ กว่าปี เห็นว่าอยู่แผ่นเดียวกัน จึงนำมาไว้รวมกันเพื่อง่ายแก่การค้นหา

(๘๐/๑) ดาวเด่นฟ้า ส้างเรือนยอด ญาณจรณ ทำจุลลยทอง เหมทอง ชุมไฟ วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ เอา
อัฐิจิวัดมหาธาตุ (สุวรรณภูมิ) (๘๐/๒)

วันงาน มีคนต่าง (๑) มีเพลงสาวเมือง มีนางรำมีอนำหน้า มีพระอุงเหมผีสาธ (ขุนสีเมือง) (๘๐/
ด้านข้างทั้ง ๔)

ดาวเด่นฟ้า เมืองเพชรพริบพลี ตั้งขอมทองเมืองเปนขุนเมือง (เพชรพริบพลี) ตั้งในวันขึ้น ๗
(ค่ำ) เดือน ๘ พุทธกาล ๒๕๔ (๘๑/๑) สิริงามตัว พี่หาเมีย (ให้) ขุนทองเมือง ผู้เปนน้อง หาสาวบุญเรือน ลูก
แม่หอมทอง จัดแต่ง (งาน) เดือน ๘ ขึ้น ๑ ค่ำ (ปี ๒๕๔) (๘๑/๒)

เมื่อเปนขุนเมืองมีอายุ ๕๔ ขวบปี คนเมียมีอายุ ๒๖ ขวบปี พ่อมีอายุ ๑๐๐ ปี (๘๑/ ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้า^๑ แทนวัน ฤทธิ นิพพาน ขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๓ พุทธกาล ๒๕๕ อายุ ๕๕ พัสสา ๖๕
เมื่อเผาวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ธาตุเกบเอาไว้ (รวมกัน ณ วัด) มหาธาตุ (๗๓/๑) มุนีฯ กล่าวว่า คนนี้ไม่ควร
ตายทั้งหลับ กวนตื่นแล้ว มองดูทั่ว ตายทั้งหมด (๗๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า ค่ำกอง มุนีฯ เมื่อป่วย ๑๑ (วัน) นิพพาน (๑๗๕/๑) เดือนเด่นฟ้า แทนวัน มุนีฯ นิพพาน
พุทธกาล ๒๕๘ เดือน ๕ ขึ้น ๔ ค่ำ พัสสา ๖๖ อายุ ๘๖ ชุมไฟ ณ ขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๖ เอาธาตุไว้ (วัด) มหาธาตุ
(๑๗๕/๒)

เดือนเด่นฟ้าแทน พ่อกรุงสุวรรณภูมิ ตัวผู้พ่อสั่งให้ขุนเจริญกล้าณรงค์ลูกเมียน้อยนางทองคำมา เปน
ขุนในขัลดอ ขุนเมืองไปเดือนยี่ พุทธกาล ๒๕๖ ขุนไวกุณธร ผู้ลูกคนใหญ่เปนขุนตปาลา คนคุมเรือ คนไปในขบวน
เรือ คนชายหญิงไปพร้อมเรือ ขุนกยาแมน คนชายหญิงรู้สือไทย พระภิกขุ สามเณร (พระภิกขุ) ออกโย อุ่น สีส รั้มมสนันท
องคพระหัวหน้า พุทธรูปห้ามฝนลมองคลุกยื่นประทานเรือไป (๑๕/๑) ตปาลา ในขัลดอ แบ่งคนเปน ๒ (พวก)
ส้างอู่เมือง เรือนอยู่ คุน้ำ จัดคนชายหญิงมาเปนคู่ อยู่อู่เมือง อู่คน ทางผู้คนไปมาเมือง ชื่อเมืองปิ่นทอง^๒ หากคนบัว
มาทำมาหากิน ทำอู่อยู่พระภิกขุ กล่าวรั้มม สอนสือคน ส้างวัดภูมิรั้มม เรือนหมอ อัน ในขัลดอ ชื่อ เมืองภูมิขันทอง
ให้คนบัวอยู่ในพุทธกาล ๒๕๑ (๑๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ถางถ้ำพุทธ อันปณณ เคยอยู่ ช่อม นิमितต (พุทธรูป) รอยตีน (พระพุทธรบาท อัน) บุน (ณ)
ทำไว้ก่อน (๒๓๑/๑) เดือน นิมนต อิติญาโณ ใน เข้าอยู่ (ถ้ำพุทธ) วันขึ้น ๘ ค่ำ เดือน ๑ พุทธกาล ๒๕๖
(๒๓๑/๒)

ในแผ่นลำดับที่ ตัวเขียนย่อไว้เองว่า นัปี ๒๕๑ กุยกกลับสู่สุวรรณภูมิเมื่อเดือนอ้าย แรม (๑ ค่ำ) พอ
ขึ้นเดือน ๑๒ ข้ายกวม ขาวบาก ตปาลา ในขัลดอ ไปล่า ข้างกลับถึงเมืองทอง (เดือน) สิบ เพง ปี ๒๕๗ ตัว พระเจ้าจานไว้

^๑ จารึก ๒ แผ่นนี้ และพระเถร ๒ องค์นี้ ก็นิพพานห่างกันหลายปี แต่จารึกไว้อย่างนี้ ได้นำเข้าเรียงกันอย่างนี้ เพื่อพบบาง
จะเรียงตามปีก็ไม่ได้ เพราะห่างกัน บางทีท่านอาจเขียนพร้อมกัน จึงสลับกันเท่าที่เห็น พระภริยเถร ไม่ได้กล่าวถึงป่วย และไม่ได้จารึกคำ
กล่าวสุดท้ายอย่างองค์อื่น ๆ

^๒ “ปิ่นทอง” หรือ อ่าน “เนินทอง” ก็ได้ จะได้พิจารณากันอีกครั้ง เข้าใจว่าคงเป็นเกาะมินดาเนา ที่นั้นมีอ่าว ดาเวา DAVAO
อ่านอย่างคำไทยว่า ดาวว่า คงได้ ถ้าอ่านได้ ก็คงเป็นหลักฐานได้ว่ามีชื่อไทยอยู่แล้ว และชื่อไทยนั้น ต้องคนไทยไปตั้งไว้

ตอนนี้ ไม่เจอจารึกที่ตัวจนได้ จึงไม่พบรายละเอียด ที่ปรากฏนี้ เฉพาะที่เดือนเด่นฟ้าจารึกที่สั่งให้ส่ง ขุนไวกุณธร และ
ขุนเจริญกล้าณรงค์ ซึ่งได้รับแต่งตั้งเปนขุนตปาลา ขุนในขัลดอ พร้อมกับรายการส่งไปเท่านั้น และที่ไปคราวนี้ มีพระภิกขุไปด้วย
อาจนำแบบเสื้อไทยแบบไหล่สูงทั้งสองข้าง หรือประดับดอกบัวที่ไหล่ ที่เรียกกันว่า อินทนู ซึ่งช่างไทยทำแบบไว้ เช่น รูปพระพุทธรูปมารดาสิ-
ริมหาสมาธาเทวี ได้ไปปรากฏเป็นเครื่องแต่งตัวของหญิงชาวหมู่เกาะนั้น กระทั่งปัจจุบัน

^๓ ขาวบาก บอเนียว เสียงจีนเรียกว่า ม่อนี่ อันมีคนเผ่าใหญ่เผ่าหนึ่ง ชื่อว่า ขาวบาก คือ ขาวบาก ขาวบก ตปาลา เสียงจีน
แต่จิวว่า กปาลา คือ ฟิลิปปินส์ ในขัลดอ จีนว่า ชิงก็โล่อ่า คือ นิวเกินี โปลา จีนว่า ปอหล่อจิว (เกาะลัปรด) คือ ออสเตรเลีย

พระธัมมสุนันท (ทองวน)

พระกัจจายน (ผิว) พุทธภูมิ พุทธปาลี

๑ ธรรมสุนันท กัจจายน อยู่ที่พักพิงที่พุทธภูมิ เมื่อเถรโสณ (ป่วยและ) นิพพาน มาหา เฝ้าแล้ว แม่ตาย เมื่อเฝ้าแล้ว เดินไปถึงจอกกาดอ พุทธภูมิ มีภิกษุ สามเณร ผิดวินัยร้าย (๕๗๗/๑) ฉิ่งในเมืองมาร่วมทำพุทธภูมิ ก่อการกัน ให้จับกาย นม (และกระทำ) ถึงอันติม (ภิกษุ สามเณร เหล่านั้น) ขุนสุวาเทียม (อุค) หนูน กัจจายน ตาม (รับสารภาพว่า) จึงแล้ว ว่ามีสีก ให้เขียน ห้าสิบ ไล่ไปแล้ว (๕๗๗/๒)

ธรรมสุนันท กัจจายน สอบ สามเณร ให้อินทปัญโญสามเณร เล่า ฉิ่งเมืองมา เดินเล่น เปิดจำบังว่า ขอบุน (จับ) เอามือ (ภิกษุ สมณทูตเทศ สามเณรใหญ่และสามเณร) คลึงนม กว้าแถม ทิมหิน^๒ แม้ภิกษุ ทนมิไหว (กล่าวดัง) ว่า ปาราชิกแล้ว ฉิ่งว่าบวชหมด (เอา) ผัวที่ไหน (๕๗๘/๑) อันสามเณรนั้น ผู้ฉิ่งขอดอกไม้ ให้เกบคม ว่าบวชภิกษุ อดเมีย กินเถิด ให้^๓ จุมจำบ่า เหมือนเมีย ธรรมสุนันท ว่ามีสีกพินาส ทำใหม่ (ได้) ปีพุทธกาล ๒๖๘ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ (๕๗๘/๒)

ธรรมสุนันท กัจจายน เมื่อขุนสุวาเทียมรู้ ให้จับอึ้ง ๘๗๔ คน มัดเปลือยให้เขียนคนละ ๑๕ (ที) พอ หลั่งลายให้ (เอา) นิ้วไซ (แล้วให้เดินร้องประกาศ) ว่า ข้าให้ภิกษุเอาให้ ข้าให้ภิกษุปาราชิก ข้าเมียภิกษุ (เดินทำ กล่าวประจาน) เวียน (รอบ) พุทธภูมิ ๑๕ วัน (๕๗๙/๑) เมื่อพ้น (โทษ) แล้วสั่งให้เปนมียาชายผู้ถูกปาราชิกเหล่านั้น เหลือให้ชายอื่นสุวาเทียมว่า เอาทำงาน งานในพุทธภูมิ ธรรมสุนันทว่า ธรรมวินัย พุทธศาสนาในถิ่นนี้ ไม่จำเริญกงทน นาน (เพราะผู้หึงแค้นแกมคุณ) (๕๗๙/๒)

ธรรมสุนันทแลกกัจจายน ไปดูลุงคมิลีปี อยู่อารามพุทธปาลี วีราสย เวียน (ภิกษุ) ว่าภิกษุต้องปาราชิก ๑๐๘ สามเณรสี่สิบปี ๔๕๖ เรียกถาม รับ (แล้ว) ให้เล่าเรื่องฉิ่งสาวผีเข้าให้พระเฝ้าแล้วผี (ออก) ไปบอก (พระ) ผี (ยังเข้าสิง) อยู่ (๕๘๐/๑) แม่พ่อ วอนขอให้ภิกษุว่า แม้ถ้าภิกษุปาราชิก ผี (ให้) ไซ (นิ้ว) มือไซซึ่งเชิดดู ภิกษุว่าสีก แล้ว เข้าดำ ผีหนี ผีเข้าฉิ่งบ่อย ทั่วไป คนขอให้ภิกษุช่วย แลขอให้เอานิ้วชี้ไซ..^๔ เบียงจำบัง ถ่างขาให้ใช้นิ้วชี้ไซทั่วสาว (ป้องกันผีเข้า) ผู้ผีเข้าไม่ออก ต้องไซ (วัตถุ) ปาราชิก (๕๘๐/๒)

ธรรมสุนันท กัจจายน ยินฟังแล้วให้ผู้หวัง (อยู่) เปนสามเณร มีฉิ่งว่า ผัวเคยเอา เมื่อผิอยู่ ขุนดูลุงค (มิลีปี) ให้จับมัดเขียนว่า มึงแกล้งว่า ผีเข้า (ฉิ่งนั้น) รับ (แล้ว) สั่งเผาหินนาบปาก ธรรมสุนันท กัจจายน ห้ามไม่ให้เผา (๕๘๑/๑) ไล่หมด ที่เอานิ้วไซ ให้อยู่กับ แล้วให้ออก ขุนดูลุงคให้เป็นคน (วัด) พุทธปาลี ธรรมสุนันท นั่งหันใจซ้าย พอมุนีเดินถึงว่า เทอพดุงพุทธศาสนาไว้ได้ (๕๘๑/๒)

๑ พระธรรมสุนันท และพระกัจจายน ได้ตั้งธรรมวินัยพระพุทธศาสนา เมื่อดูลำดับปีแล้วนานครั้งจะไล่ตามลำดับปี ก็จะสับ กันยุ่งมาก ได้นำมาไล่ตอนนี้ ที่ท่านกลับ เป็นนอนเดียวกัน กับทั้งกระเบื้องชุดนี้เป็นชุดที่กระทำจารึกเรื่องการเมือง การพระศาสนาที่ได้ กระทำกันในที่ต่าง ๆ ได้นำมาเขียนไว้รวมกันที่ได้มา ๑๑๖ แผ่น พอได้เรื่อง ที่หายไปคงมาก ถ้ามีโอกาส จะได้ทำประวัติเฉพาะฯ

๒ ท่านจดไว้ตรงชื่อ เพราะเป็นวัตถุสงฆาภิเสกปาราชิก ลายจารึกยังเป็นลายอยู่ ได้อ่านออกไปอย่างนั้นเพื่อจะได้ไม่เป็นที่คำ หนีคดีเดียวฯ

๓ จำบัง ศัพท์นี้คงตรงกับคำชื่อไทยว่า จับปิ้ง ที่นี้จารึกไว้ว่า จำบ่า คงอ่านได้อย่างเดียวกันเฉพาะชื่อวัตถุไม่ถึงครุกันติ- มาบติ จำนวนพื้นเมืองคงหมายถึงครุกันติวัดดู ท่านจึงปรับสามเณรว่าสีกพินาสถ้าพระภิกษุ ก็ถึงปาราชิกฯ

๔ ที่.....ไว้ใช้ศัพท์ตรง ครั้นจะไล่เข้ามาอาจเป็นที่คำหนีคดีได้

(ราชกุมาร) คู่ สุปียา (ราชกุมารี) กรัณท (ราชกุมาร) คู่ (อานันทราชกุมารี) หัตถิณีเกสิ (ราชกุมาร) คู่ วิชิตา (ราชกุมารี) นิรุป (ราชกุมาร) คู่ วิชิตา เสนา (ราชกุมารี) ชื่อว่า สากย เพราะอาคหามณ์ แลร่วมพี่น้องตนสืบเชื้อแถวมา (๔๕๗/๑)

พี่สาว (ใหญ่ชื่อ) ปียา มี (โรค) หูหนาดาบลิ้มมือสั้น พี่น้องทำเรือนให้อยู่บนด้นกเบา เข้า เยน ส่งข้าว เมื่อหลายปี มีขุน (ชาย) หูหนาดาบลิ้มมือสั้น ชื่อ สุปพุทธกฤษ มาสู่โคนกเบา ปียา เหนมีใจไฝหาเพื่อน หย่อนข้าวให้แล้ว เอ็น (ให้ขึ้น) ไปอยู่ดอม (กัน) ขุนชายถามรู้ (เปน) ขุนเหมือนกัน ขึ้น (ไป) เปนผัว ต่อ (มา) มีลูก หายป่วย (แล้ว) เพราะฟุ้งด้นกเบาอยู่หายป่วย (และ) มีลูก (ที่ด้นกเบา จึงตั้ง) ชื่อว่า โกถีย (ต่อมา ออกจากด้นกเบา ได้สร้างเมืองใหม่ที่ริมฝั่งตะวันตกแม่น้ำโรหิณี ชื่อว่า นครเทวทห ตั้งชื่อว่า โกถียวงศ สืบตลอดมา)^๑ (๔๕๗/๒)

ธัมมสุมันท เล่า เคลือพุทธ สากย โกพิย ได้กัน สืบเชื้อเถาเหล่ากอมา ผูกพันกัน ถึง ชยเสนลักย (กับ) มโนหรา มี สีหนุ กับ กัญจนา โกพิยถึง มหันท มี อัญชน กับ ยโสธรา สีหนุ ได้ ยโสธรา มี สุทธธอน สุกโกทน อมิโตทน โรโตทน ฌนิโตทน ปมิตา อมิตา อัญชนาธิป (อัญชน) ได้ กัญจนามี สุปพุทธ ทณทปาณิ สิริมายา ปชาปดีโคตมี ด้นสุทธธอน ได้ สิริมายา (เทวี) มี สิทธัตถ (โพธิสัตว์ สัมมาสัมพุทธเจ้า) สิริ (มหามายาเทวี) ดายได้ (ปชาปดี) โคตมี มี นันท (และ รูป) นันทา สุปพุทธ ได้ อมิตา มี เทวทต (และ) พิมพายโสธรา (๕๔๐/๑) (สิทธัตถโพธิสัตว์) พุทธ เกิด ปิจอ อัญชน ปี ๖๘ วันศุกร์ (ตรงกับ) วันอุเพญ ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ เมื่อก่อนพุทธ (ปริ) นิพพาน ๘๐ (ปี= ปีโล ๑๑๑๐) ใน (เขตแดน) กปิลวัตถุ (และ) เทวทท (นคร) ที่ อูยยาน ลุมพินี รมต้นสาร (รังอินเดีย) สิริยีนโหนยัดกิง ลม (กระ) พือผ้า โพธิสัตตออกยืน มี (มหา) พรหม สี (ชั้น) สุทธาวาสอุ้มอง (ค์) ท่อน้ำพุ่งจากฟ้า อาบทั่วร่าง มหาราชสี เอาผ้าห่มรับแล้ว เทพธิดารับ โพธิสัตตยืน (แล้ว) ก้าวเดิน ๗ ก้าว (๕๔๐/๒)

ธัมมสุมันโท เล่า เมื่อโพธิสัตตก้าวเดิน ๗ (ก้าว) ออกอาภิสวาทา ว่า อตุโหมสมิ เราเปนยอดโลก เชฏโฐหมสมิ เราเปนใหญ่ของโลก เสฏโฐหมสมิ เราเปนผู้ (ประเสริฐ) สุดของโลก อยมนุติมา ชาติ เกิดนี้เปนที่สดุของเรา นตถิทานิ ปุนพภโวติ ในกาลนี้ การเกิดอีกไม่มี ดังนี้ เมื่อสุทธธอนแจ้งแล้วให้เชิญกลับมาเมือง โพธิสัตต เปนอยู่ ๗ วัน สิริมายา ไปสู่ดุสิตตวง (สวรรค์) ปชาปดี (โคตมี) มาเปนแม่เลี้ยง^๒ (๕๔๑/๑) สุทธธอน มีลูก (กับ ปชาปดีโคตมี) อีก ๒ คือ นันท (ราชกุมาร) รูปนันทา (ราชกุมารี)^๓ ให้ทำปสาทชื่อ รมยสุข เพื่อให้อยู่ เมื่อ ดาปส ชื่อ กาพเทวิน ผู้ลุมิ ฌาน ๘ รู้ด้วยฟังเทพคุยกันมาหา เท้าคู่โพธิสัตต ขึ้นสี่ส กาพเทวินด้น (ดาปส) ว่า อรหันต (สัมมาสัม) พุทธ ตัวเราไม่ทัน เกิดเสื่อมใหญ่ (จากมรรคผล) สั่ง นาลก หลาน ให้รอ ครั้งหลัง นาลกดาปส มาฟัง รัม (ม โมนะย เปนอรหันต ไปนิพพานที่ป่าหิมวันตนั่น) (๕๔๑/๒)

^๑ เท่าที่พบ และแผ่นต่อไป แสดงว่าขาดไปมาก ถึงจะได้เพียงเท่านี้ ก็เป็นหลักฐานได้ว่า พระธัมมสุมันทและพระเถรอื่นสมัยนั้น ได้เรียนรู้ตลอด จึงรับประดิษฐานพระพุทธศาสนา และดำรงสืบ ๆ กันมา กระทั่งกาลบัดนี้

^๒ พระนางปชาปดีโคตมี ทรงรับเป็นพระมารดาเลี้ยงนั้น ในภิกขุณีขันธก และ อัญญกนิบาตอังคุตตรนิกาย พระอานนทเถรกล่าว พรรณนาพหุการคุณของพระนางมหาปชาปดีโคตมีทูลว่า “.....เป็นผู้ถวายพระจิรธาร (น้ำนม).....ถวายให้ดื่มพระอัญญรส (จิรสสุ ทายิกา..ถณญ์ ปาเยสิ) อัญญกถา ชื่อ มโนรตปุณณิ ภาคที่ ๑ มีเล่าว่า พระนางเป็นกนิษฐภคินีของพระนางมหามายา ซึ่งเหล่าพราหมณผู้สหายามนตรณาริลักษณะได้พยากรณ์ว่า ทารกผู้มีในครรภ์ของสองพระนางนี้จักเป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ในกาลถึงวัย พระเจ้าสุทธธอนมหาราชทรงกระทำมงคลทั้งสองพร้อมกันแล้วนำมาสู่พระคานัก ทรงครรภ์พร้อมกัน พระนางมหามายาประสูติพระโพธิสัตว์แล้ว ๗ วัน กระทำกาละไป อุบัติ ณ ดุสิตสวรรค์ พระเจ้าสุทธธอนมหาราชได้ทรงตั้งพระนางมหาปชาปดีโคตมีในตำแหน่งพระอัครมเหสี พระนางประสูตินั้นทราชมาร ในวันนั้น ได้พระราชทานแก่นางพระนมทั้งหลาย ทรงบำรุงเลี้ยงพระบรมโพธิสัตว์ด้วยพระองค์เอง อย่างนี้ ได้ความที่ทรงรับเป็นพระมารดาเลี้ยงสมบูรณ์

ให้ฆ่าให้ตายสลาย แล้วให้เสียบทั้งประจานเดือนผู้ได้เที่ยวเห่นตลอดดินด้าวเมืองทองสุวรรณภูมิ ห้ามทุกคนทั้งหญิงชายชาว (ไทย) ลว บ ให้เย็บมันแล้วนับถือเป็นตัวอย่าง แม้มันผู้มีได้ทำข้อกฤษฎีกา กฎหมาย แม้ประกอบความร้ายฆ่าคนให้ตาย ควนฆ่าให้ตายตกตามกันไป แม้ทำให้ เจ็บ หัวแตก แขนหัก บาดแผล ทานให้เจียน นาบด้วยไฟตัวข้า ตวันอริราชเจ้ากรุงสุวรรณภูมิ จานไว้ในพุทธกาล ๒๕๖ (๒/๑) ตวันอริราชเจ้าลว ผู้เผยข้อวรกฤษฎีกา กล่าวกฎหมายสุวรรณภูมิ แม้ชายหญิงใดใจสามานย หาญลักลิ่งของคนอื่นหมายเอาว่าสมบัติของตน ท่านให้ปหารให้ตายสมกับโทษผิด ส่วนวัตถุสิ่งทรัพย์สินให้คืนไปลงเจ้าของรับเปล่าไป ไม่ให้ลวเอามันเป็นเยี่ยงประพฤติพร้อมใจ ฤว่ามิลบาป ฐานทูลจจริต ฉ้อ ฉน โกง ของเขาเป็นของตัวไปเลย มันไม่ฉนควรฆ่าเสีย ลงไว้ในพุทธกาล กรุงสุวรรณภูมิ ๒๕๘ (๒/๒)

ตวัน ให้งามตัวทำใบวารวีนี สลักงาช้าง ถ้อยธรรมมียอด อันควนธัมมปาโมกข (สังฆราช) กวางหมอบควรอจารย์ (อาจารย์) (๑๒๔/๑) ตวัน ให้ทองคำมา หาลาน อ่อน หวาชขอบ ควนภิกขุ สามเณร ผู้สอบแปล (ได้) ให้เป็น “บาเรียน” ถือ (เป็น พระมหา) (๑๒๔/๒)

ตวันอริราช ตั้งภิกขุดี ญาณจรณ เป็น (พระ) ญาณจรณธัมมปาโมกขสังฆราช วันขึ้น ๑๕ ค่ำเดือน ๖ ปีพุทธกาล ๒๕๘ (๑๒๓/๑) ตวันอริราช ตั้ง ธัมมสุนันท เป็น (พระ) ธัมมสุนันทพระครูอาจารย์ปริยัติธรรม ขึ้น ๒ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ๒๕๘ (อาจมีองค์อื่น ๆ อีก ยังไม่พบ) (๑๒๓/๒)

ถาวรวัตถุ โรงเรียน โรงพยาบาลไทย

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ รับสั่งตวันพ่อเมืองใหญ่เชิญ ญาณจรณ ดี สิสโธณให้หาถือนั่งสอนสือไทย เมื่อญาณจรณ (ถูก) ส่งไปอินทรปาตลียุตต มครรัฐ อโศกมหาราชฝากโมคคัลลีเรียนปิฎกไตรจบ พร้อมปูณาแปลความครบ ๓ ปี อันอโศกส่งไปตลอดดินแดนอินทรรัฐของอโศก อีกสองปี แล้วมาดัมพปณณีกปีหนึ่ง มาเมืองสุวรรณภูมิ ตวันให้แทนโธณ (เถร) สอนปาตี พุทธกาล ๒๕๑ (๔๗/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ อันตัวตวันให้คุมคนชน ° หินเขาชุมทอง ก่อฐานเจดีย์พุทธ (กาล) ๒๕๘ ใน (แดน) เมืองดอนเหนือเมือง เพื่อรลิกปี (พุทธกาล)

— ๒ —

พุทธรูปนี้ เป็นแบบสมัยตวันอริราชเจ้า มีแบบอื่น ๆ เช่น ปางประธานพร (ยกพระหัตถ์ขวาแบออกทาบพระทรวง) ปางรำพึง ปางถวายเนตร ฯลฯ ทรงจีวรกลีบเหมือนกัน พระศกเป็นเส้นข้าง เป็นเม็ดข้าง ณ วงประภามณฑลรัศมี มีหนังสือเขียนไว้อย่างเดียวกัน ซึ่งเขียนเป็นลายสือไทย เลียนตัวพราหมิน ตัวลายกนก เมื่อลอกออกมา อ่านได้ความว่า ตวันอริราช กรุงสุวรรณภูมิ ด้านขวาพระพุทธรูป มีลายว่า พุทธกาล ๒๕๖ ฉลุ ด้านซ้ายงามตัวเทวี สุวรรณภูมิ คงเป็นแบบที่พระญาณจรณทำใน พ.ศ. ๒๕๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๖ ซึ่งพระราชสวามียังไม่กลับ พระนางสิริงามตัวเทวีเห็นแบบชอบพระทัยคงให้สร้างเพื่อถวายกุศลแก่พระสวามี จึงลงไว้ว่า พุทธกาล ๒๕๖ และ พุทธกาล ๒๕๗ เมื่อตวันอริราชเจ้าเสด็จกลับแล้วคงทรงให้สร้างอีกมาก มีข้างหลังเขียนจำนวนไว้ว่า ๑๐๑ องค์นี้ให้คุณอนนท บุณนาค ไปบูชา) และ ๑๐๒ เข้าใจว่า เมื่อรวมกันทุกแบบแล้วคงมีจำนวนพัน ๆ มาถึง และได้ไปพบ ไม่ถึง ๓๐ องค์

° ดีใจมากที่เห็นท่านเขียนชื่อไว้ ณ เขิงเขาชุมทอง หรือ เวลานี้เรียกว่าเขาช่องทอง มีหินที่เรียกกันว่า “หินมุ” หรือ “แลง” มาก ชาวพื้นเมืองเรียกว่าหินมุ แลงนี้ขุดลงไปข้างใต้อ่อนเขาจะเป็นก้อนหรือเป็นแท่งได้ ท่านนำมาทำเป็นแผ่นยาว ๆ ก่อขึ้นเป็นฐานล่าง ซึ่งเป็นต้นแบบวางพื้นรากสถาปัตยกรรมการใช้แลงนี้มีตลอดมาถึงสุโขทัย ลโว และอยุธยาซึ่งใช้กันอยู่ ที่ว่าของไทยเท่านั้น เพราะมีแหล่งใหญ่และกว้างขวางแห่งเดียวในโลก และมีคนไทยเท่านั้นที่รู้สูตรการกระทำแผ่น เครื่องเคลือบ ทำสีเคลือบ ที่สุโขทัยและศรีสัชนาลัยทำเสาได้ต้นใหญ่ ๆ ซึ่งคงทนมาถึงบัดนี้ ที่นครปฐมและศรีสัชนาลัย เชียงใหม่ เห็นทำเป็นพระพุทธรูป ที่ศรีสัชนาลัยมีทำเป็นกระถางใหญ่ อย่างนี้ นักสถาปัตยกรรมไทยน่าจะเรียนและรู้ไว้บ้าง แต่ไม่มีเลย แม้ในมหาวิทยาลัยไทยเอง เท่าที่รู้ ไม่มีการสอนและเรียนรู้

๓๐๐ เมืองนี้ (พระ) พุทธเจ้ามานั่งเมื่อเปนเมืองทอง เมื่อขุนทับไทยทอง เมื่อ (ปีโล) ๑๑๖๖ ปุณนมนีนำคันโพธิมาปลูก
ปี (โล) ๑๑๗๐ (ที่) บ้านโพธิงาม ส้างโคถัดคันโพธิ นั้น ให้แล้ว (ทัน) ปี ๓๐๐ (๔๗/๒)

ตวันอริราช สุวณณภูมิ^๑ เขียนตัวสือไทย ตั้งตัวสือไทย เอาแบบคน คนอ่านเขียนว่า เมื่อมีเรื่องเล่า
 คนตาย เกิด เมีย ผัว พี่ น้อง พ่อ แม่ (ให้สอนแก่คนเมืองทั้งชาย หญิง ภิกขุ สามเณร เด็ก ผู้ใหญ่) เมื่อพุทธกาล ๓๐๐
 (๑๔๓/๑) (ลายสือไทยแบบตวัน)

ក ប ឃ គ ក ង ង ច ណ ឆ ឈ ឍ

ก บ ข ค ก ฅ ง จ ฉ ช

๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗

ຈ າ ມ ສ ກ ລູ

ด ต ถ น พ , บ ,

ด ต ถ น พ บ   บ พ พ ภ ม

ร   ด   ว   ส   ศ   ข   ฬ   พ   ฮ   อ
 ร   ด   ว   ส   ศ   ข   ฬ   พ   ฮ   อ

คำ ๑๐ อี อี (อี อี) ! .. .. . โอ เอ

๑. อัว เอีย เอือ เอิน เอิบ เอิง เอ็น เค้น (๑๔๓/๒)

— ၆ —

พระพุทธรูปแบบนี้ คือ ทรงจีวรกลับ ไม่มีสังฆาฏิ พระเมาลีสั้น พระเกศเมียด พระหัตถ์แบทั้งสอง ข้างขวาหงายขึ้น ข้างซ้าย ห้อยลง แบบด้วยมราชในพิธิกงเด็ก ทำด้วยไม้สลัก เล่าแข่งเพื่อนจีนเล่าว่า ทำด้วยไม้เจียฉิว น้ำหนักเบา แต่ทนเป็นพันปี เห็นรูปในหนังสือ The Year of The Buddha 2500 ซึ่งยูจิสทิมพิโนโอกาส พ.ศ. ๒๕๐๐ องค์ที่เป็นทองสำริด (Bronze) ว่า เดิมอยู่ลังกา คือ สีนท เวลานั้น อยู่ในฮานอย (Hanoi) ที่เป็นฝมือจีน เขาบอกว่า “พระพุทธรูปองค์แรก” (The First Image ?) มีหนังสือเล่าไว้ว่า “ช่างจีน จำลองพระองค์ เดิมพระพุทธรูปไม้จันทน์หอม ที่ทันพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ซึ่งพระเจ้าอุทขัน (อุเทน) แห่งกรุงโกสัมพี รับสั่งให้ (ช่าง) สร้างขึ้น แล้วประดิษฐานไว้ในเขตวันวิหารเวลานี้ (พ.ศ. ๒๕๐๐) อยู่ในญี่ปุ่น (Chinese copy Fashioned After the Original Sandalwood life Study OF the Buddha which King Udayana Of Kosambi is Said to have Ordered and kept in teh Jetavana Vihara now in Japan) พระแบบนี้ เท่าที่เห็นในลังกา ไทย จีน ทรงจีวรอย่างเดียวกัน พระพักตร์เท่านั้น ที่ต่างกัน ที่ลังกาก็มีหน้าแบบแขกลังกา ในจีนก็มีหน้าแบบคนจีน ในญี่ปุ่นก็มีหน้าแบบชาวญี่ปุ่น ส่วนไทยก็มีหน้าแบบไทย ซึ่งลักษณะที่ปรากฏยืนยันอยู่ ช่างชาติใด เมื่อกระทำการย่อทอดที่จะใส่ลักษณะของชาติคนไม่ได้ เพราะสัญลักษณ์เข้าอยู่ประจำสายเลือดมาตั้งแต่เกิดและทั้งหมดนี้ คงจำลองออกจากพระไม้จันทน์ ณ เขตวันวิหารเหมือนกัน จึงปรากฏเป็นแบบที่มีทั่วไป และอาศัยแบบได้จำลองต่อ ๆ กันมา แบบจีนจึงยืนยาวมาได้ตั้งพันปีกว่า หรือ แบบนั้น ซึ่งจำลองจากองค์ เดิม-องค์เดิมที่ถูกถ่ายทอดแบบนั้นก็ยืนยาวมาได้ ๒๕๐๐ ปีกว่าแล้ว พระพุทธรูปไม้จันทน์นี้ ในจดหมายเหตุของพระภิกษุฟาเหียนได้กล่าว มาแล้ว ส่วนในประวัติ พระถังซำจั๋ง กล่าวผิดไปจากพระภิกษุฟาเหียน ยิ่งในตำนานพระไม้แก่นจันทน์ของไทย ก็แปลกออกไปอีก จะ ได้กล่าวตามลำดับ ในประวัติพระถังซำจั๋ง หน้า ๑๓๗-๑๓๘ (พระถังซำจั๋ง เดินทางไปชมพุทธวิป อินเดีย พ.ศ. ๑๑๗๒-๑๑๘๘) มี ว่า (พระพุทธรูปไม้จันทน์นี้ เวลานั้น อยู่ที่วัดเพชรพลี ๑ องค์)

๑ เข้าใจว่า เป็นการร่างแบบ เพื่อใช้ในโรงเรียนสอนลายสือไทย อย่างที่มีพระราชโองการให้เดือนเด่นฟ้านิมนต์พระญาณ
จรมมาปริกษาหรือเรื่องตั้งสอนลายสือไทย และเมื่อเสด็จถึงอินทรวงไปเห็นที่พระเจ้าอโศกทรงทำไว้ แต่ไม่ต้องการเรียนแบบจึงทิ้งไว้ แม้จะ
ถูกพระมานิยเดือนก็ไม่กระทำตาม กระทั่งพระเถรอินทรหมดแล้ว จึงทรงกระทำ และทรงให้คนไทยกระทำให้คนไทย อย่างอริราชไทย
ลว่าแท้อาจทรงดำริแก่พระองค์เองจึงเสด็จเที่ยวต่างประเทศตลอด จนกระทั่งพระเถรอินทนิพนพานหมด หรืออาจพราหมณข้าราชการที่พระ-
เจ้าอโศกมหาราชส่งมาตายหมดแล้ว จึงทรงกระทำด้วยพระองค์เองและด้วยพวกที่เป็นคนไทย ฉะนั้นจึงไม่มีระบุไว้ในกเบื่องจารถึงพระและ
พราหมณ หรือข้าราชการที่เป็นชาวอินทเลย ข้าพเจ้าเป็นเผ่าลาวเดิม หรือไทยลว่าเหมือนกันจึงเข้าใจถึงพระองค์ท่านดี ๆ

ควนอริราช เรียนสือ (ไทย) กับสือขอม (กำ) ขอมเมืองทอง นางพูนเณดู ผู้เป่นย่า สอนตัวเมือง
ตัวบ้าน (ให้) สิริงามตัว ปี ๒๔๕ อ่านเขียน คบ ตัวเมือง (และ) ตัวบ้าน (๒๑๕/๑)

กิน เงิน เข้า สู้ ไม้ ฟ้า รั่ม

น้อง เจริญ รู้ ชื่อ เถลิง ไป

เกิน ข้าว ขบ ขาย นาง

กระทบ เดิน ขึ้น กรุง บ้าน เรือน

กิม นัน พา เต็ม เขียว

ดู ผิน เตย เริง ผิว เมียง

ตรา ขลับ ถล่า กลุ่ม ขเลย (๒๑๕/๒)

“ควนอริราช สุวรรณภูมิ ตั้ง ดาวเด่นฟ้า เปนเจ้าฟ้าเมืองทองไทยลว้า (๑๒๕/๑) ควนอริราชเจ้า
ตั้ง แสงสายทอง เปนเจ้าฟ้าเมืองทอง เมื่อเดือน ๗ ขึ้น ๒ (ค่ำ) ปี ๒๔๕ (๑๒๕/๒)

ควนอริราช (สุวรรณภูมิ) ตั้งสิริงามตัวเป่น อริราชินีเทวีศรีสุวรรณภูมิ เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ)
ปีรกา ๓๐๐ (๑๒๘/๑) ควนอริราชเจ้า ตั้ง ทองคำมาเป่น ทองคำมาเทวีสุวรรณภูมิวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (ปี) พุทธกาล
๓๐๐ (๑๒๘/๒)

ควนอริราช กรุงสุวรรณภูมิ หวังความเจริญดีในเมืองทองให้ก่อสร้าง พระเจดีย์^๑ สูง ๑๒ วา ฐานสูง
๕ วา^๒ ในด้านวันเหนือเมือง แล้วให้สร้างพระอุโบสถสถาปนา^๓ สลักพระพุทธรูปใหญ่มารแพ^๔ วางเทิงแท่นในหมู่
บูชาสักการองค์พุทธเจ้ารั่มสงฆ สร้างศาลาตอนหน้า เพื่อให้รั่มเป่นทาน เอาปรมธาตุพุทธเจ้าอรหันตสงฆองค์โสณ อุดต

^๑ แผ่นกเบื้องทุกแผ่น ที่เขียนเรื่อง และจารึกตั้ง ล้วนมีลงรักประสมทอง แบบเอาทองคำเม็ด หรือทองคำผง ประสมรักทา
ทั้งแผ่นแล้วเขียน เท่าที่สังเกตเห็นมีทองหนาบ้าง บางบ้าง ไม่มีบ้าง อาจเป็นอย่างที่เรียกกันว่า เขียนลงแผ่นทอง หรือ ที่เป็นสุพรรณบัฏต่อมา
แม้แผ่นอื่น ๆ ที่อื่น ๆ ก็มีทองบ้าง ไม่มีบ้าง และมีลงรักอยู่ตลอดทุกแผ่น ทองอาจหลุดหายไปหมด รักที่ลงไปนั้นเข้าใจว่าเป็นหัวน้ำรัก
หรือที่เรียกกันว่า รักน้ำใส ประสมน้ำมัน หรือหัวน้ำมันยาง หัวน้ำมันมะพร้าว ยางโพ ยางมะเกลือ (เพื่อให้ดำ ถ้าขาวใช้น้ำมันสน) เมื่อ
ทาก็เอาทองผงประสมลงไปคน หรือนวดให้ได้ที่แล้วทาผึงให้แห้งสนิท เมื่อจะเขียนก็ชุบน้ำ หรือแช่น้ำ เพราะกเบื้องนี้ซึ่งเป็นหินทรายก็
ตาม และเป็นดินดาลก็ตาม เป็นของดิบ เมื่อถูกน้ำจะอ่อนให้เขียนได้ง่าย รักจะเนียนสนิทไม่ลอกไม่ละลาย และคงทนอยู่เป็นพันปี ที่
ประหลาดก็คือ คงทนมากยิ่งขึ้นกว่ารัก ในปัจจุบันนี้ ได้ฟังนักลงรักปิดทองเล่าว่า รักเวลานี้เป็นรักประสม เอาซีเมนต์ไปตองประสมลง
ไปจึงเสื่อมคุณภาพเร็วกว่า ของโบราณนั้นใช้กันแท้ ๆ และอย่างดี จึงคงทนได้นับเป็นพันปี ฯ

^๒ เข้าใจว่าจะเป็นเจดีย์แบบรูปดอกบัวกินสายคุดม หรือที่เรียกกันว่า “กรู” คือปรangkเห็นองค์จำลองที่พระปฐมเจดีย์เป็นรูปดอก
บัวกินสาย จึงทำห้องน้อยได้ เจดีย์แบบนี้ คงนิยมทำกันมาก และเป็นทรงแบบไทยลว้าแท้ เพราะไม่มีในประเทศอื่น ไทยสมัยนั้นได้ออก
แบบสร้างไว้เป็นมรดกสถาปัตยกรรมไทยมา นอกจากนี้ ยังมีแบบพานแว่นฟ้าคว่ำ แบบไม้สิบสอง แบบไม้สิบหก แบบไม้ยี่สิบ แบบชั้นใบสี่
คัน ตลอดจนกระทั่ง แบบรูประฆัง ดอกบัวกินสายคุดมนั้น เปลือกกลีบนอกสุดมีรอยคล้ายสลักตลอด เจดีย์แบบดอกบัวกินสายคุดมนี้ จะสังเกต
เห็นเป็นกลีบตลอดองค์เหมือนลายกลีบนอกดอกบัวนั้น บัชนิพนธ์นี้มีทั่วไปในเมืองไทย ฯ

^๓ เหลือฐานสูง ๕ วาเศษ ฐานกว้างประมาณ ๑๕ วา ยาวสุดเชิงบันไดประมาณ ๒๒ วา มีฐานอิฐรูป ๔ เหลี่ยมที่ฐานบันได
ขึ้น คือ ศาลาให้รั่มเป่นทาน เดียวนี้ เรียกกันว่า วัดโขงสุวรรณภูมิทวาราม ฯ

^๔ คู่นี้ใหญ่มาก เดียวนี้ดินเป็นนาไปแล้ว เหลือแต่เก้าพื้นดินต่ำเท่านั้น ฯ

^๕ พระพุทธรูปใหญ่มารแพ เข้าใจว่าองค์ที่ทำด้วยหินมีดโกนสีเขียว เห็นท่อนแขนหักชำรุด และส่วนดาทำแบบดาเนื้อ เห็น
เศษอยู่สองชิ้น กะว่าองค์ใหญ่ขนาด ๒ ศอก ที่ถูกนักฝันทำลายเสียเมื่อ ๔๐ ปี กว่ามาแล้ว พระพุทธรูปมารแพนี้ คือ ปางมารวิชัย หรือที่เรียก
กันว่าเชียงแสนสิงห์ ๑ เพราะหน้าไทยแบบราชบุรี พระพักตร์ยาวกว่า พระองค์ผอมกว่า สังฆาฏิเล็กกว่า พระเมาฬีข้วนและดุมแบบผลพุดชา
ตั้งเอาขั้วลง พระพุทธรูปสมัยนี้มีเนื้อต่าง ๆ มาก และมีปางต่าง ๆ ที่รู้ เพราะมีหนังสือบอกไว้ ฯ

ณานีย ภูริย มุนีย ไสในองคเจตียอดห้องน้อย เพื่อคนนมัสการกราบไหว้บูชาสักการ เป็น (บุญ) เพิ่มกุศลทุกเมื่อ
เพิ่มผลนิพพานสวรรค์มณุตสมบัติ ท่านให้ชื่อ วัดศรีสุวรรณภูมิแดนไทยลาวว่าเมืองทอง พุทธกาล ๓๐๐ แล้วให้มีงานฉลอง
(พระ) พุทธรูป พระอุโบสถ พระเจดีย์ ๗ วัน เป็นพุทธบูชาให้สลักธัมมจักก กวางหมอบ ตามอย่างผู้พ่อ ให้ตั้งหน้า
(พระ) พุทธในอุโบสถ ให้เป็นของเมืองทอง ให้บูชาทั่วดินแดนแห่งพุทธสาวกผู้หวังกุศลเอาบุญไว้เพื่อข้างหน้า ให้เขียน
พุทธพจน์ใส่ในหิน (และ) ใบลาน จบ ๓ ตกกล้าไตรปิฎก (เป็นหลัก) พุทธศาสนา ญาณจรณ จดคำตัววัน พุทธกาล ๓๐๑
(๑๓/๒)

ถ้วนอธิราชเจ้า กรุงสุวรรณภูมิผู้ทรงธัมม ถึงพุทธธัมมสงฆรลิกในทุกคืนวัน เฝ้าเดือน ตัวราชบุตรให้หาตัว
ญาณจรณ เลือกโสนน้อย^๑ ทางทิศตะวันตกเหนือใกล้คันโพธิใหญ่ สร้างโรงเรียนสือไทย สือปาฬี กฏชาตุ กฏหมาย พุทธ-
ธัมมให้ลูกไทยในเมืองสุวรรณภูมิ เมืองขอมไทย เมืองนครธัมมราช พุทธสาวก ทั้งคหัตถลวบรวมในโรงเรียน ด้วยเรือนอยู่พัก
โดยพร้อมด้วยสราญ ให้สร้างอุโรงเรียนญิงด้านตะวันออก อยู่ใกล้โพธิ ห้องตัวตึกเข้าหน้าพุทธให้คนเรียนธัมมวินัยควน
กราบพุทธเจ้าพร้อมธัมมพร้อมสงฆ์ โดยเอาพุทธรูปอันประธานองคกราบไหว้ เรียน ดู อ่าน เขียน ตัวสือ พยัญชน
วัคค ตอน บัณน อักษร ให้ลูกลักสนสือไทย เอก โท ลง กลาง ต่ำ รู้จักพร้อมตัวธาตุ ลิงค พจน พหู เอก ไวยากรณ์ ตัว
ไทย ตัวเอศวร เลกไทย บวก กุณ ลบ หาน ทั้งตัวขอม พุทธธัมมคาถา ตัวสูตร ล้วนเป็นคำของพระพุทธเจ้า อัน
ล้วนควรต้องท่องตรงความคาถาตามคำในข้อธัมมวินัยทุกประการแล้วเรียนแปลความให้รู้ความโดยเข้าใจสัพพเสียงตัว
ธัมมอัญญปริยาย ต้น (กลาง) ปลาย ต้องตาม ตัวสูตร แล (อ) ภิธัมม ภิกขุ สามเณร เรียนพระวินัยปาติโมกข มหาวิภังค
ตลอด บริวาร ธัมมสูตร จบไตรปิฎก พระดี ญาณจรณ เขียนคำตัววันพุทธกาล ๓๐๑ (๑๓/๑)

— ๒ —

“แคว้นโกสัมพี...ในพระราชวังเก่าแห่งนครหลวง มีวิหารใหญ่ สูงกว่า ๖๐ เฉื่อยะ ประดิษฐานพระพุทธรูปจำหลักด้วยไม้จันทน์
มีฉัตรศิลา แขนงห้อยอยู่เบื้องบน พระเจ้าอุเทนเป็นผู้สถาปนาขึ้น”

“เมื่อครั้งพระดลาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดงพระธรรมเทศนาโปรดพระพุทธมารดานั้น พระเจ้า
อุเทนทรงระลึกถึงพระองค์เป็นอย่างยิ่ง จึงอาราธนาพระมหาโมคคัลลานให้นำช่างจำหลักที่สามารถขึ้นไปยังสวรรค์ เพื่อชมพระพุทธรูปลักษณะ
แล้วลงมาจำหลักจำลองด้วยไม้จันทน์แดงให้เหมือนพระพุทธรูป ครั้นเมื่อพระบรมโลกนาถเสด็จกลับลงมา ปฏิมานี้ ก็ได้สำแดงการวะ
ต้อนรับพระองค์”

“(หน้า ๑๔๐)....เชตวัน...มีพระพุทธรูปทอง ซึ่งพระประเสนชิตราชา (ปัสเสนทิโกศลราชา) ทรงประดิษฐานไว้ด้วยความ
อาลัยในพระพุทธรูป เมื่อครั้งเสด็จไปโปรดพระพุทธมารดาที่ยังเทวโลก ประกอบด้วยทรงทราบว่าเป็นพระเจ้ายุทธราชา ทรงสถาปนาพระพุท-
ธูปด้วยไม้จันทน์ จึงได้ทรงสร้างประปฏิมานี้ขึ้นบ้าง”

ในตำนานของไทย คือ ตำนานพระจันทนสารสติ-คติ (เล่าว่า พระเถรอรหันต์ รวบรวมเขียนไว้ราวพุทธศตวรรษที่ ๑) ชิน
กาลมาลีปกรณ์ (พระรัตนปัญญาเถร รัตน พ.ศ. ๒๐๖๐-๒๐๗๑ ที่ นพีสี เชียงใหม่) สังคัตติยวงศ์ (สมเด็จพระนพรัตน์ วัดพระ-
เชตุพน ฯ รัตน พ.ศ. ๒๓๓๒ กรุงเทพฯ) กล่าวไว้เหมือนกัน ว่าพระเจ้าปัสเสนทิโกศล ทรงสร้างก่อนพระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จดับขันธปริ
นิพพาน ๗ ปี ได้ส่งมาให้บูชา ณ สุวรรณภูมิสมัยพระเจ้าวิฑูทก (วิฑู)

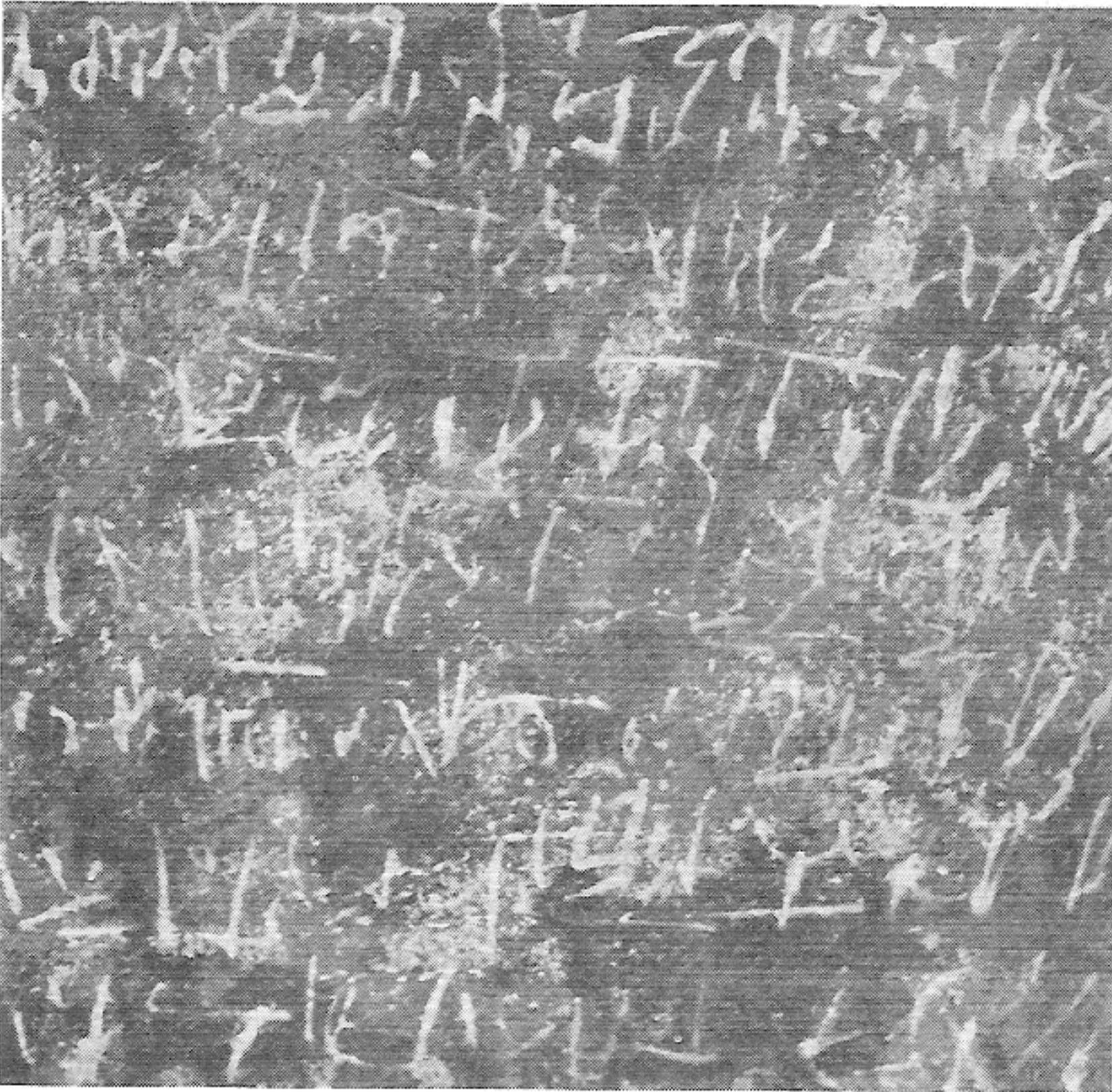
รวมความในหนังสือต่างๆ ทั้งในไทย และต่างประเทศเหล่านี้ ชี้ชัดว่า มีพระพุทธรูปตั้งแต่สมัยที่พระผู้มีพระภาคพุทธ-
เจ้ายังทรงพระชนม์ชีพอยู่ และเมืองไทยสมัยสุวรรณภูมิก็ยังได้มา กับทั้งตามกระเบื้องจารนี้ ก็ยังมีเรื่องพระมหาปุณณเถรสลัก และพระ-
เจ้าทัฬหีไทยทองก็ได้ทรงสลักเองตั้งแต่พระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ มีพระพุทธรูปสลักกับผนังถ้ำฤๅษีกับถ้ำผาโง และมีลายจารึกชื่อ ปี
ยืนยันทันอยู่กระทั้งปัจจุบันซึ่งยังเห็นได้ แต่หนังสือที่เขียนในเมืองไทยสมัยใหม่ ๆ (หลัง พ.ศ. ๒๔๖๕) บอกว่าไม่มี มีขึ้นเมื่อหลังพระ-
พุทธปรินิพพานกาล ๖๐๐-๗๐๐

^๑ โสนน้อย เวลานี้เรียกว่าหนองเกสรบัว หนองดาดบัว สระบางควายน้อยบ้าง ซึ่งชื่อต่างหากกัน แต่อยู่บริเวณเดียวกัน

ความเจริญที่กระทำไว้ในกาลนั้น เพราะเหตุที่ไทยได้คิดสร้างลายสือไทยใช้จดจารึกไว้ได้ใช้กันมา พระเจ้าวัน
อริราชเจ้าทรงเป็นผู้ที่ประเสริฐสุด มีพระราชโอรสและพระมเหสีกับพระราชบริพารที่ดี จึงได้ร่วมกันกระทำความ
เจริญ และจดจารึกไว้ จึงทราบถึงเรื่องโรงเรียนและ โรงพยาบาล ตอนนั้น เรียกกันว่า “เรือนหมอ อู่ดูไข่” ถ้าไม่จด
ไว้ เมื่อไปเห็นกองอิฐและบริเวณชื่อนั้น ๆ ก็คงไม่ทราบ ด้วยเหตุที่มีกเบื้องงานเหล่านี้ พร้อมกับจดจารึกไว้ จึงรู้ได้
ทั้งสิ่งเหล่านี้มีอยู่เฉพาะในไทยนี้แห่งเดียวในโลก

(แผ่น ๑๔ หน้า ๒) ภาพถ่ายลายสือไทยในกเบื้องงาน ของจดดูดี ๆ พออ่านได้ เอาแปรงถูบ ถ่ายได้ชัดเจน
ดูแล้วจะเห็นเขียนไล่ตัวไม่แน่นอนอย่างนี้ ดูนาน ๆ จะอ่านได้

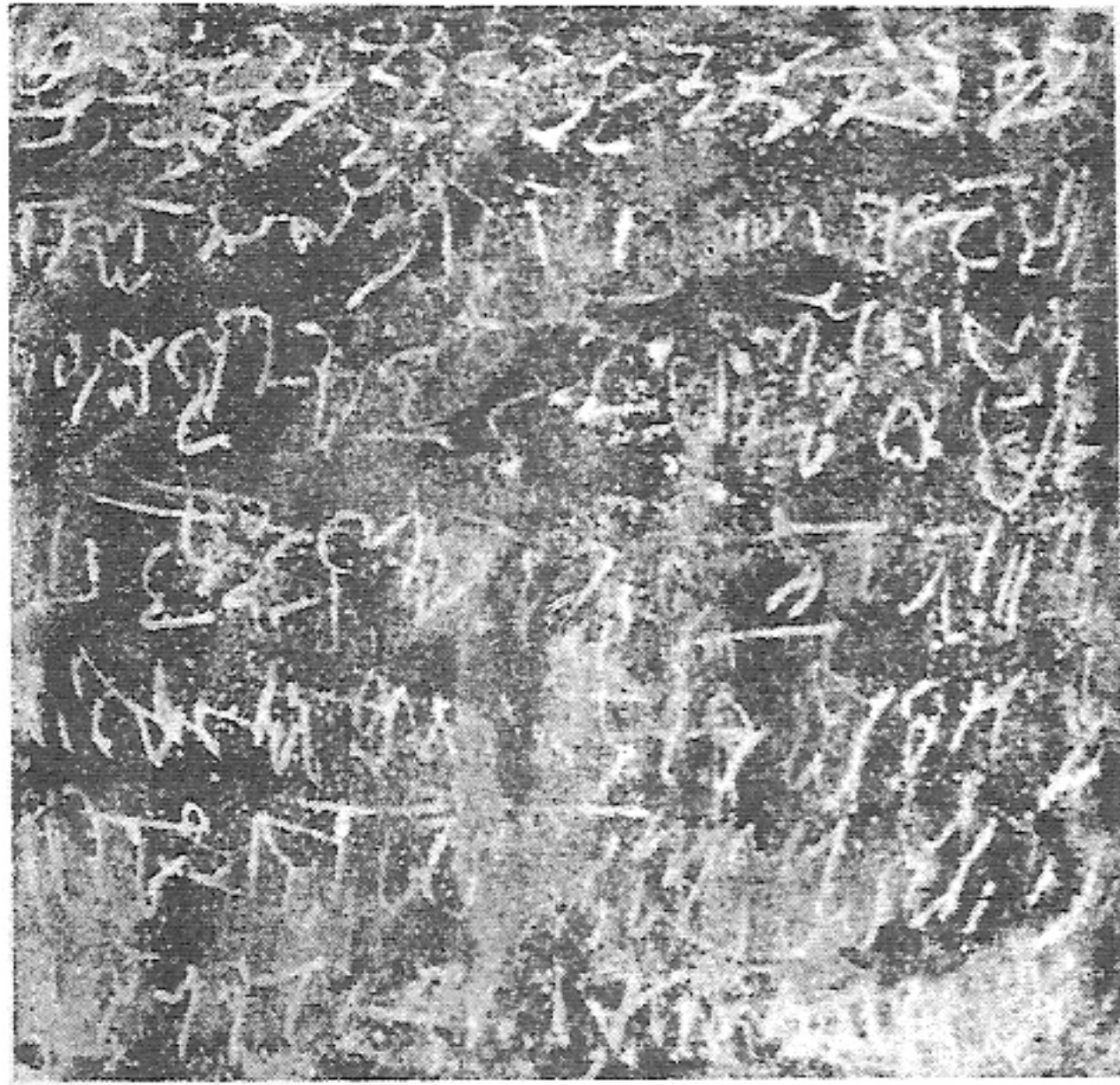
- ตัววันอริราชเจ้าผู้ตั้งโรงเรียนคนชาย
หญิง
- เสาหาโสนใหญ่ตอนตัวนอก
- ล้างเรือนหมออู่ดูคนเจ็บไข้ ญิงท้อง
- กลอดลูกแม่คนยากจนมีพร้อมผู้ใหญ่
เด็ก
- ตลอด ช้าง ม้า พา พ่อ เก้ง
กว้าง
- เนื้อ (สมัน) หมู แมว หมา ให้
คนเรียนตำรายา
- คนตัด เจ็บป่วยพร้อมจึงเป็น หมอ
คนตัด

ตัววันอริราชเจ้า ผู้ตั้งโรงเรียนสอนคนชายหญิง ให้เสาะหาโสนใหญ่^๑ ตอนตัวนอก (ของโรงเรียน) ล้าง
เรือนหมออู่ดูคนเจ็บไข้ ญิงท้อง กลอดลูก แม่คนยากจน คนมีพร้อมผู้ใหญ่ เด็ก ตลอด ช้าง ม้า ลา พ่อ จัว
ควาย เก้ง กวาง เนื้อ (สมัน) หมู แมว หมา ให้ คนเรียนตำรายา รู้คน ตัด เจ็บป่วยพร้อม จึงเป็นหมอ
คน ตัด (๑๔/๒)

^๑ โสนใหญ่ เวลานี้เรียกสระบางกวยใหญ่บ้าง

แผ่นที่ ๑๕ หน้า ๑ ใช้แป้งลูบถ่ายตัวชัดเจนอย่างนี้ ในแผ่นนี้มีระบุโรงเรียนและลายสือชื่อต่าง ๆ มีระบุปี พ.ศ. ๓๐๐ ด้วย

- แสนไพล ภยาแมน ขุนสองรับสั่งตะวันอิราช

- คุมก่อโรงเรียนคนญิงคนชายพุทธธัมราชวิช

เมืองทอง

- หาสิญมทองขอมญิงผู้กล่าวไทยพยัญชนพยัญชน

- ขอมอักขรพราหมณ สันสกฤต ไอศวร

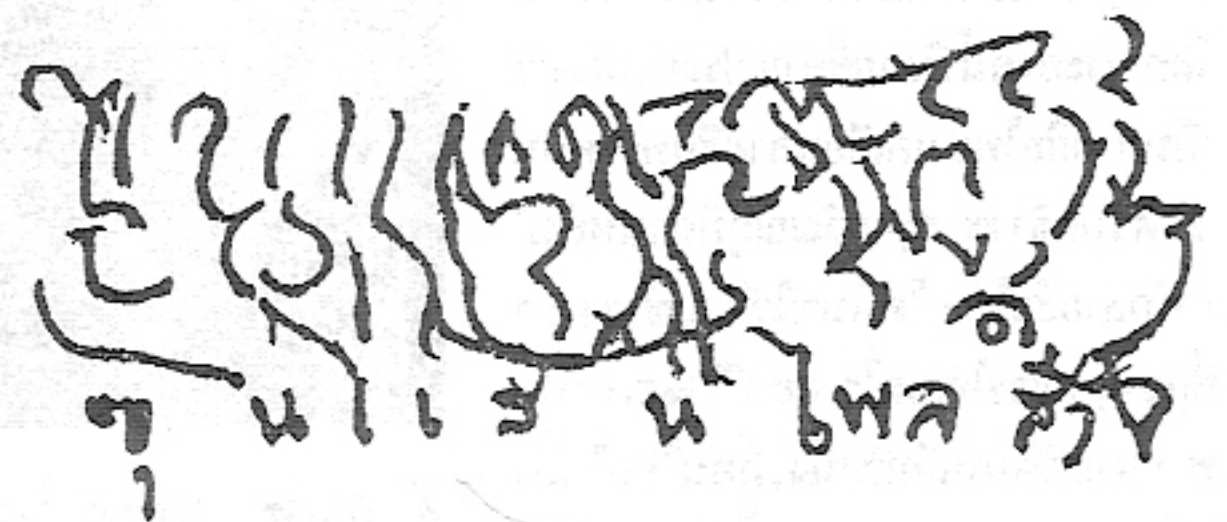
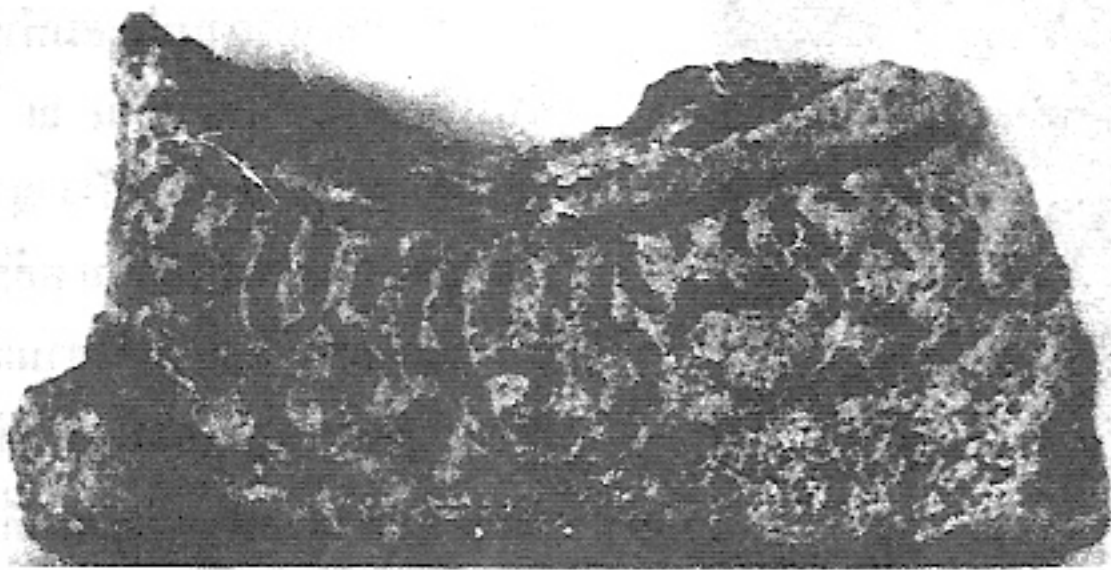
- คฤณดลิล เปน ปาลี มาสอน

- คนสาวเมืองทองผู้พุทธปริสัท

- สุตตกับอภิธรรมปิฎก ให้เรียนในพุทธกาล ๓

๐
๐

ชิ้นส่วนดินเผานี้เป็นฐานเข้าใจว่าฐานวงล้อธรรมจักร นายบุญมี เกลี้ยงหมดจต ได้ ณ บ้าน สระโบสถ์ มีลายตัวลายสือไทย แต่ตัววงล้อธรรมจักรแตกหมดเหลือแต่ฐาน มีลายอย่างนั้น ในลายนั้นอ่านได้ว่า

ลายเซ็นชื่อ ขุนแสนไพล ได้จารึกไว้ จึงรู้ว่าวงล้อธรรมจักรดินเผาชิ้นนี้ ขุนแสนไพลได้กระทำไว้ เข้าใจว่า คงจะพร้อมทั้งจารึกข้างบนนั้น มีระบุว่ พ.ศ. ๓๐๐

แสนไพล ภยาแมน ขุนสองรับสั่งตะวันอิราช คุมก่อโรงเรียน คนญิง คนชาย พุทธธัมราชวิช

เมืองทอง หาสิญมทองขอมญิง^๑ ผู้กล่าวไทยพยัญชน พยัญชนขอม^๒ อักขรพราหมณ^๓ สันสกฤต^๔

^๑ ชื่อสิญมทองขอมญิง ในจารึกก็เห็นชัด ขอเล่าเหตุประหลาดเมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗-๐๘ ได้พบกเบื้องจาร ยังไม่ได้อ่านจึงไม่รู้เรื่อง ตอนนั้น รู้จัก บุญส่ง วรรณธนะสาร แล้ว บังเอิญเล่าให้ฟังว่า เคยเกิดเป็นแม่ค้าและได้ออกทุนให้เก็บกเบื้องจารชุดนี้ ชุดไทยทวาลาว ชุดขุนสือไทย พออ่านพบสิญมทองขอมญิง นั้น จึงเอามาชี้ให้ดู แล้วบอกว่าเคยเป็น อาจารย์ใหญ่มาแล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๓๐๐ ผีฟ้า (ตัว มนขอม) นิมิตภาพ ให้ดูเป็นแม่ค้าขนมแต่มีความรู้มาก ขุนแสนไพลจึงทูลตวันให้เป็นขอมหมึง เล่าว่าเพราะเคยทำด้วยกันมา จึงเกิดจิตเก่าขึ้นสละทรัพย์ให้เก็บไว้เป็นเหตุปัจจัยอันพอคือน่าอย่างนี้ ๑

^๒ พยัญชนขอม คือ หนังสือใหญ่ ซึ่งขอมปั้นนำไปใช้ในอินเดียจึงเรียกว่าตัวปัลลวะ หรือ ปันลว่า ๑

^๓ อักขรพราหมณ ตัวพราหมิ หรือ พราหมิน ๑

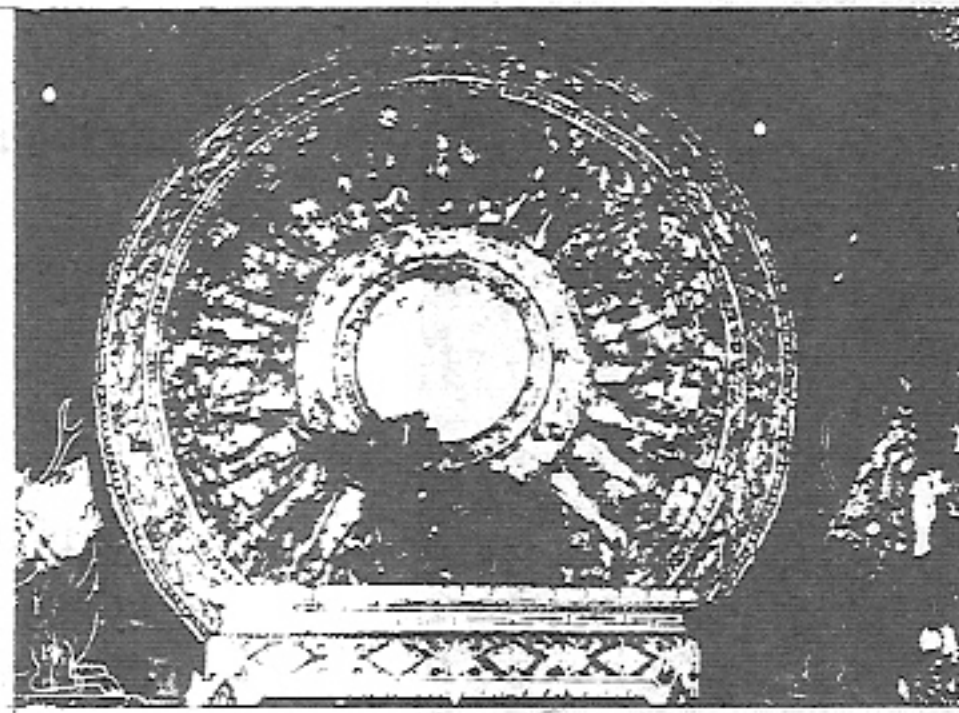
^๔ สันสกฤตคือ เทวนาครี ลายเส้นโค้ง ๑

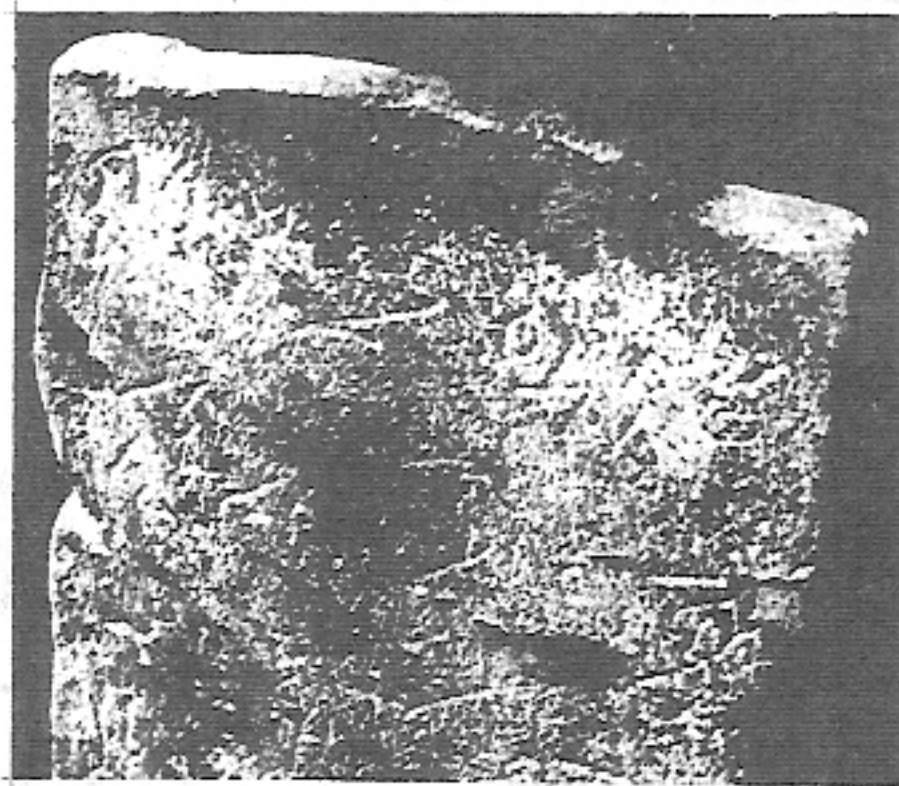
หลัก ๓ คือ พระไตรรัตน์แห่งพระพุทธศาสนา ซึ่งไทยได้ร่วมกันสร้างไว้เป็นมรดกตกทอดมา จึงนำมา
เฉพาะเท่านั้น

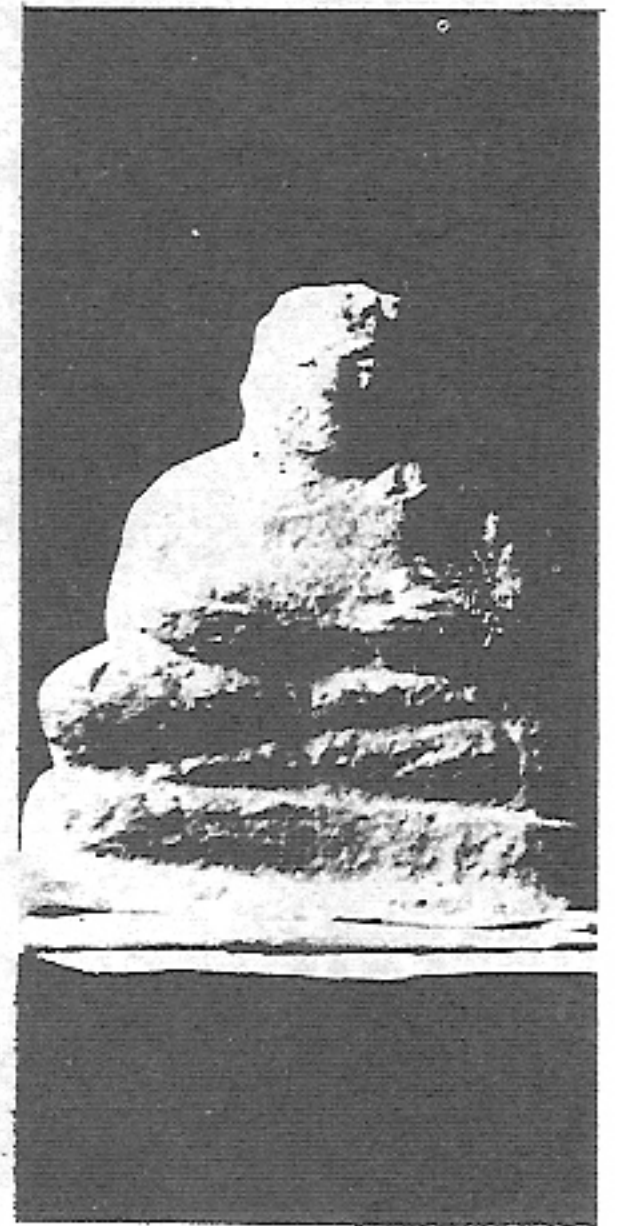
พระพุทธรูปประทับยืน และเป็นปางเปิดโลก พระองค์นี้มีลายชื่อ ณ ประภาคมณฑล เป็นลายสือไทย แต่เขียนลายสือพราหมินว่า ควันอิราช กรุงสุวรรณภูมิด้านหลังมีจารึกลายสือไทย ได้พิมพ์ไว้ด้านซ้ายบอกชื่อว่าญาณจรณ เถโร บอกปี ๒๕๕ เป็นพระพุทธรูปหลักที่หนึ่ง ที่คนไทยได้ทำไว้

พระธรรมจักรกับวงกลมรอบ ซึ่งสถิต ณ วัดมหาธาตุ เพชรบุรี เดิมได้ ณ บริเวณวัดเพชรพลี จึงแน่ใจว่าเป็นหินวงล้อธรรมจักร หลักวัดพระปรางค์ พระญาณจรณ เถระ ขอมทองเมือง พระนางสิริงามตัว สร้างขึ้นเป็นพระธรรมรัตน์หลักที่ ๒ ที่คนไทยได้ทำไว้

ด้านหลังพระพุทธรูปปางเปิดโลกนั้น มีลายชื่อว่า ญาณจรณ เถโร

รูปพระสงฆ์เฉพาะคือพระญาณจรณ สร้างด้วยปูนขาว ประสม เล่าว่า ประชุมเพลิงศพท่าน แล้วได้เก็บกระดูก และแกะถ่านประสมทำรูปท่านไว้ บางรูปทำด้วยหิน ณ ได้ฐานมีลายสือว่า ทองดี บ้าง ญาณจรณ บ้าง เป็นพระสงฆ์รัตน หลักที่ ๓ ที่คนไทยทำไว้เฉพาะตัวท่านเอง ได้กระทำไว้ เช่น รูปพระปัญจวัคคีย์ และ ๖ ท้าวราช มีพระอุบาสิที่เป็นที่ ๗

ไอศวรร^๕ ถฤณ^๖ สีสล^๗ เปนปาฬิมาสอนคนสาวเมืองทอง ผู้พุทธปริสัท รัฐุตต กับ อภิธัมม ให้เรียนในพุทธกาล ๓๐๑ (๑๔/๑)

^๕ ไอศวรร ตัวเทวนาครีฝ่ายเหนือ เช่น ธิเบต ลายเส้นตัวเหลี่ยม ๑

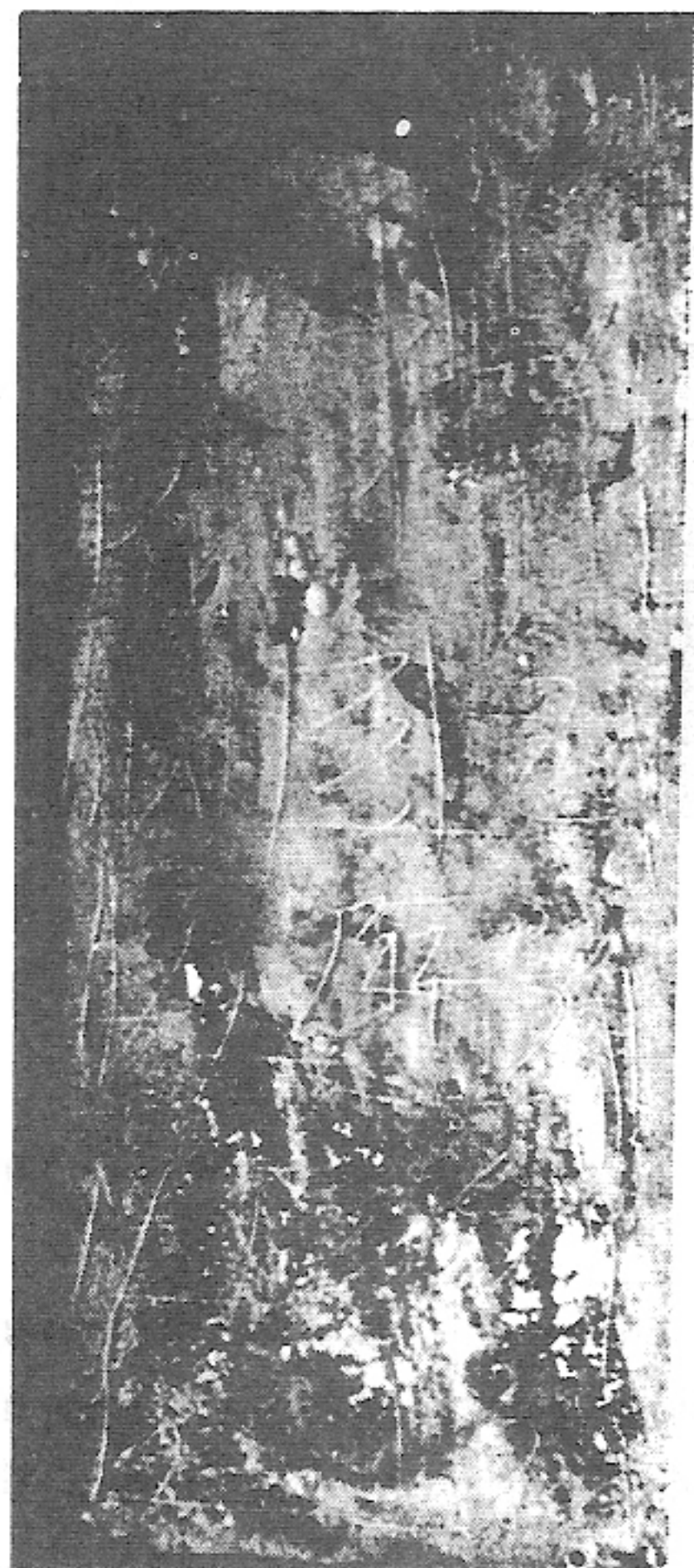
^๖ ถฤณ ตัวอินเดียนได้คล้ายตัวสีสล หรือ ลังกา ๑

^๗ สีสล ตัวกลมเหมือนตัวมอญ และมอญคงเอาตัวสีสลมาเป็นตัวหนังสือใช้ ถ้าเช่นนั้น ตัวมอญ ก็คงมีภายหลังที่สีสลเขียนพระไตรปิฎกแล้ว หลัง พ.ศ. ๔๕๐

ส่วนแผ่นที่จารึกพิธีการสวด หรือ คณสังฆายสังคีติ พ.ศ. ๒๓๓ นั้น ยังไม่ได้ถ่ายรูป และเป็นแผ่นอีกชุดหนึ่ง ไม่เหมือนกับชุดนี้ ซึ่งเป็นหลักฐานว่าในเมืองไทยสุวรรณภูมินี้ ได้กระทำสังคีติกันทั้ง ๒ แบบ คือ แบบมูขปาฐ ซึ่งตกทอดมาถึงปัจจุบันนี้ พิธีเทศน์สังคายนา หรือเทศน์แจ่ง และแบบเขียนจารึกลงตัวลายสือ หรือ อักษรซึ่งตกทอดมาถึง คือ คัมภีร์ไบเบิล (ไปฏฐปาฐ) และหนังสือ สยาม-รัฐคดีพิฎก

แผ่นที่ ๔๕๐ นี้ ยาว ๒๗ นิ้วเศษ กว้าง ๑๑ นิ้ว เล่าถึงตัวนั้ได้ห็นแก้วก้อนใหญ่สี เขียว ขาว แดง มีชื่อ มนขอมพิสสณ นำมาเฉพาะหน้า ๑ พ.ศ. ๒๔๕๕ นี้ ก่อนประวัติพระแก้วมรกต ฯ

ตวัน อธิ ราช (กลับ)

จาก เมือง อินท

จัมปา ได้แก้ว สี

แสง เขียว ขาว

แดง ก้อน ใหญ่ (ใหญ่)

เ็น หา มน

ขอม พิ ส ส ณ

ตวันอทธิราช (กลับ) จากเมืองอินท จัมปา ได้ (ห็น) แก้วสีแสง เขียว ขาว แดง ก้อนใหญ่ (ใหญ่) เ็นหามน ขอมพิสสณ (๔๕๐/๑) ตวันสั่ง งามตัว เดือนเด่นฟ้า เดือน นิมนต ญาณจรณเถร มีอุตตร มุนี นังช่วยมนขอม ขอมเลย ขอมเมือง ช่างมันหาญ รวมทำพุทธสมาธิ แล มารแพ้ นังเทศน แล้วขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๘ ปีพุทธศาสนกาล ๒๔๕ (๔๕๐/๒)

ตวันอทธิราช เดือนเด่นฟ้า เมืองทองสุวรรณภูมิ จึงเอา องค์ (พระ) พุทธแก้ว ๓ องค์ (ค) ขึ้นวางบนหน้า พระพุทธ (ประธาน) (๔๕๒/๑) ตวัน ต้นตั้ง พุทธแก้ว ๓ องค์ ในอุโบสถ วัดศรีสุวรรณภูมิ (เมืองทอง) เมื่อวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธศาสนกาล (ล่วงแล้ว) ๓๐๐ (๔๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า แทนตวัน เมื่อเสาะหาหมอดตามเมือง หมอยา หมอคนไข้ หมอสัตต ทั้งหมอกลอดลูก และคนหญิงหมอ (๒๑๒/๑) เดือนเด่นฟ้าเมื่อหาหมอชายหญิงมากแล้ว เอาเข้าเรือนหมออยู่ดูไข้ (ที่ยังรู้อ่อน) ให้เข้า เรียนในโรงเรียน (ก่อน) (๒๑๒/๒)

แผ่นที่ตวันเขียนประกาศเชิญพระญาณจรณกับองค์อื่น ๆ รวม ๒,๕๐๐ องค์ ยาว ๒๗ นิ้วเศษ กว้าง ๑๑ นิ้ว เขียนพระไตรปิฎกลงหินและใบลาน ใบลานคงผูกไปหมด ส่วนที่ลงหินได้เคยถ่ายรูปตัวที่ชัด ๆ แต่ไม่เห็นกระจ่าง กราฟนี้ถ่ายได้บ้างและทำแบบแล้ว (แผ่นที่ ๔๕๗ หน้า ๑)

๑. ต วัน อธิราช เจ้า ไทย กรุง สุ วั ณ ฌ ญ มิ เมื อ ง ท อ ง
๒. ขอ เชิญ ญาณ จรณ เณร เขียน ลง หิน ทั้ง ใบ
๓. ลาน ประ ดิษฐาน พระ พุทธ สา สนา เมื อ พุทธ กาล ๓๐๐ แล

ตวันอธิราชเจ้าไทย กรุงสุวัณณภูมิ เมืองทอง ขอเชิญญาณจรณ เขียนลงหิน ทั้งใบลาน ประดิษฐานพระพุทธรศาสนา เมื่อพุทธกาล ๓๐๐ แล (๔๕๗/๑) ตวัน เชิญญาณจรณ พร้อมภิกษุสงฆ์ ๒๕๐๐ มนขอมพิสสนุทำหินด้วยดินดาน ยางบก ขุนเดือนหาดันใบลาน บ้านคอนช้างก้อง เขียนขึ้น ๑๐ (คำ) เดือน ๕ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๓๐๐ (๔๕๗/๒)

สิริงามตัวอธิราชนี้ กองก่อสร้างวัดสุวัณณภูมิ ตวันผู้พัวเห็นว่าเมื่มีดีต่อบ้านเมือง พุทธศาสนา ให้เงินทอง ปรึบพลอยเสมอเมอมลาก แม่งามตัวเอาเข้าเจดีย์สุวัณณภูมิ เงิน ๑๐ อ่าง ทอง ๒ เถ้ง (๑๓๑/๑) งามตัวอธิราชนี้ มาปรึบพรี นำเงินทอง ปรึบ (พลี) พลอย^๑ ๓ อ่าง เข้าฝังฐานเจดีย์วัดปรึบพลี เพื่อเป็นพุทธรบูชา ธรรมบูชา สงฆบูชา วันแรม ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ (ปี) พุทธกาล ๓๐๐ (๑๓๑/๒)

^๑ ปรึบ พลี พลอย ปรึบ กระปรึบ คือ เพชร ปรึบเป็นคำไทยเดิมก่อนที่ วชิร วชร พัชร เพชร จะเข้ามาสู่คำไทย และได้สูญไปแล้วจากความรู้ของไทย เหมือนชื่อโดนด ซึ่งสูญไปเมื่อเร็ว ๆ นี้พร้อมกับมีชื่อว่าตาลเข้ามาสู่แทน พลี คือ ไพลิน พลอยบางแห่งก็เรียกพลี แต่พลอยนี้ เป็นจำพวกหินใสทึบแสง หรือ ไม่มีแสงกระจ่าง หรือไม่มีรุ่ง พลีไทยก็คือหินเขียวใสกระจ่างแสง แต่เปราะเจาะหินไม่ได้ เฉพาะน้ำแล้วกระจ่างกว่า ปรึบ พลี พลอย นี้ ไทยโบราณรู้จักดี จึงตั้งชื่อเรียกไว้ได้

เดือนเด่นฟ้า นำแม่ถึงเมืองเพชรพริบพรี พร้อมวัน (อิธิราช) แสง (สายทอง ดาวเด่นฟ้า) แล
 ญาณจรณ สามเณรภูมahan มาใน (วัน) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๗ (ปี) พุทธกาล ๓๐๐ (๘๒/๑) งามตัวเทวี^๑ มาเพชร
 ลาตวัน (แล้ว) ญาณจรณ อุปัชฌา ให้บวชเป็นชี (คงให้บวชแบบสามเณร คือ ดิสรณคณูปสัมปทา) มีชื่อว่า
 สิริหัสสา^๒ เมื่อเดือน ๘ ขึ้น ๕ ค่ำ ในปี (พุทธกาล) ๓๐๐ (เท่าที่แบบบวชสามเณรปรากฏอยู่บัดนี้ คือ กล่าวคำ
 ขอบวชแล้วครองผ้าตามแบบ เข้ากราบขอสรณและศีล ท่านจะให้ว่าสรณจบที่ ๓ สำเร็จเพศ จึงให้รับสิกขาซึ่งชีสาภิ-
 ยานีกรับเพียง ๘ แบบของคอุโบสถศีลที่ถือเคร่งก็ถือสิกขาบท ๑๐) (๘๒/๒)

ตวันอิธิราชเจ้า ตั้งบาเรียนให้แก่ภิกขุ ๒๕ (องค์) สามเณร ๑๑ (องค์) วัน ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน
 ๖ พุทธกาล ๓๐๑ (๑๒๖/๑) ตวันอิธิราช ตั้งคนชายให้เป็นขอมชาย ๓๕๐ (คน) ญิงเป็นขอมญิง ๕๓ คน มีเสื่อครุย
 หมวกยอด เมื่อเดือน ๖ ขึ้น ๑ (ค่ำ) ปี ๓๐๑ (๑๒๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า แทน (ตวัน) คุมคนชาย ญิง ให้เรียนสือจบ สอบได้เป็นขอม นำมาเป็นเสมียน
 (๑๒๗/๑) จัดแบ่งที่ให้ลูกศึกผู้กลับ (เอาต้น) โตนด เป็นแดน (หลักเขต) ที่ไม่มี (ต้นโตนด) ให้ปลูกโตนดเป็น
 (หลักเขตแดน) (๒๒๗/๒)

^๑ เข้าใจว่าเสมียนคงเพี้ยนเขียนราชทินนามเดิม ฯ

^๒ เป็นที่น่าสังเกตว่า สมัยนั้น บวชชีมีชื่อบาลี หรือนามฉายา เหมือนบวชพระภิกขุ และอาจเป็นธรรมเนียมกันมา ซึ่งกุลธิดา
 ขาวราชบุรี และเพชรบุรี มักนิยมบวชก่อนเข้าพรรษา และนิยมบวชกันก่อนแต่งงานเหมือนผู้ชาย เวลานี้เสื่อมไปมาก แต่ก็ยังมีเหลือให้เห็น
 ได้ ฯ

สิกขา สิกขาบท ๑๐ (ข้อต้องศึกษา) ซึ่งอนุปสัมปันนเพศสามเณร และชีสาภิยานี นำมาประพฤติปฏิบัติเพื่อเป็นสมณวรรณะ
 และสมณวรรณินี่ที่คตินั้น ยังมีนาสนังอีก ๑๐ อัชฌาจาร ๕ อนาจาร และ เศขยวัตร ๗๕ จึงรวมเป็น ๑๐๕ สิกขาบท สำหรับชีสาภิยานีไทย
 นำสิกขาบทเหล่านั้นประพฤติปฏิบัติ และยังได้นำครุธรรม ๘ บางข้อ หรือทุกข้อ เช่น ถามอุโบสถ ฟังเทศน์ซึ่งเท่ากับรับโอวาท เอา
 เป็นข้อประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ และยังมีการกระทำที่ไม่สมควร ซึ่งมีพระพุทธรูปอยู่ เช่น พระภิกขุณีให้เด็กดื่มนม ต้องปาจิตตีย
 ชีได้นำเอาประพฤติปฏิบัติอยู่ การรักษานี้เป็นการสมควรใจกระทำ ถึงจะล่วงละเมิดก็ไม่เป็นอาบัติ เพราะไม่ใช่พระภิกขุณี แต่ได้นำมาประ-
 พบัติเป็นธรรมนิยม ฉะนั้นสิกขาบทจึงยังไม่สูญจากผู้ประพฤติปฏิบัติ ซึ่งไทยทั้งชายและหญิงได้ดำรงธรรมวินัยของพระบรมศาสดาอรหัน-
 ตสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอดกาลมานี้

จารึกพระไตรปิฎก รั้มมจักกัปปวัตตนสูตร ยาว ๓๕ นิ้วฟุต กว้าง ๑๑ นิ้ว (เอวเม สุตํ ฯลฯ ไปดูชนนิโก) เขียนไว้ด้านข้าง ไม่ได้ถ่ายรูป และหน้านี้ว่า (๔๔๖) หน้า ๑

- อนริโย อนนุสสณฺ ธิโณ

(ปัจจุบัน อนตฺตสณฺหิโต)

- เอเต ภิกฺขเว อู

- โภ อนนฺเต อนุปคมม

- มชฺฌิมา ปฏิปทา ตถาคเตน

- อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณฺี ญานกร

- ณี อุปสมาย อ

- ภิลฺลญาย สมฺโพธาย

- นิพฺพานาย สํวตฺตติ

- กตมา จ สว ภิกฺขเว มชฺฌิมา

- ปฏิปทา ตถาคเตน

- อภิสมฺพุทฺธา จกฺขุกรณฺี

ญานกรณฺี อุปส

มาย อภิลฺลญาย สมฺโพธาย นิพฺพานาย (สํวตฺตติ)

(๓ บรรทัดนี้ซ้อนกัน)

วินัยปิฎก ที่พบเป็นตัวอย่าง

ลายตัวจารยังไม่ได้ถ่ายรูป คราวแรกก็นึกว่าจะไม่ใส่เข้ามา จะทำในฉบับกเบื้องจาร แต่ก็นำมาลง ทั้งใช้แบบปัจจุบันเพื่อง่าย และใส่คำแปลมาด้วย

เตน^๑ สมเณ พุทุโธ ภควา

ราชกเห วิหริติ เวพฺพเน

กรนฺทกนิวาเป^๒

เตน โข ปน สมเณ

ภิกฺขุ ตโปเท นฺหายนฺติ

อด โข ราชฯ มากโร

เสนียํ พิมฺพิสโร

สีสํ นฺหาณิสฺสามิติ

ตโปทํ คณฺตฺวา ยาว อยฺยา นฺหายนฺตฺติ

เอกมนฺตํ ปฏฺิมาเนสิ ภิกฺขุ ยาว

สมนฺธการา นฺหายนฺติ

อด โข ราชฯ มากโร เสนียํ

พิมฺพิสโร วิกาเล สีสํ นฺหาณิตฺวา

นกรทฺวาเร ธกฺกิตฺเต พหฺนิกเร วสิตฺวา

สกาลสฺเสว อสมฺภินฺเนน (วิเลปนฺน)

เตน^๓ สมเณ พุทุโธ ภควา

อฺรุเวลาญํ วิหริติ นฺชฺชา เนรณฺชฺราย

ติเร โพธิรุกฺขมฺมูลे ปฐฺมาภิสฺมพุทุโธ

อด โข ภควา โพธิรุกฺขมฺมูลे

สตุตฺตาหํ เอกปฺลลฺงเกน นิสฺสีทิ

วิมฺุตติสฺสขปฺปฏิสฺสเวที^๔

อด โข ภควา รตฺติยา

ปฐฺมํ ยามํ ปฏฺิจฺจสมฺปปาทธรมํ

อนฺุโลมปฏฺิโลมํ มนฺสากาสิ

อวิชฺชาปจฺจยา สงฺขารฯ

สงฺขารปจฺจยา วิญฺญาณํ

วิญฺญาณปจฺจยา นามรูปํ

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า

ประทับอยู่ใกล้กรุงราชคฤห ณ เวพฺวัน

อันเป็นที่พระราชทานเหยื่อแก่กระแต

ก็ โดย สมัยนั้นแล

ภิกษุทั้งหลาย สรงน้ำอยู่ ณ ธารน้ำตโปทา

ครั้งนั้นแล พระราชาเจ้ามคร

ทรงพระนามว่า พิมพิสารเสนีย (๔๕๖/๑)

ทรงดำริว่า เราจักสนานศิรัษะ ดังนี้เสด็จสู่ตโปทาแล้ว

ทรงดำริว่า กระทั่งพระคุณเจ้าทั้งหลายจักสรง

แล้ว จึงเสด็จพัก ณ ที่ส่วนหนึ่ง ภิกษุทั้งหลาย

สรงน้ำอยู่กระทั่งมืดพร้อมแล้ว

ครั้งนั้นแล พระราชาเจ้ามคร พิมพิสารเสนีย

ได้สรงพระเศียร ในวิกาลแล้ว ครั้นเมื่อประตุ

พระนครปิดแล้ว ต้องประทับพักนอกพระนคร

ต่อกาลเช้าตรู่ ยังทรงมีเครื่องได้เจือปนอยู่แล้ว

(๔๕๖/๒)

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้า

ประทับอยู่ ณ อรุเวลาประเทศ ริมฝั่งแม่น้ำ

เนรัญชราที่ควงโพธิพฤกษ ครั้งแรกตรัสรู้ยิ่งเอง

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาคเจ้า ประทับนั่ง

โดยบัลลังก์เดียวตลอด ๗ วัน

ทรงเสวยพร้อมซึ่งวิมุตติสุขเป็นปกติ

ครั้งนั้นแล พระผู้มีพระภาค ทรงกระทำ

ในพระทัยซึ่งปฏิจจสมุปปาทธรรม ทั้งตาม

ลำดับและทวนลำดับ ตลอดยามต้นแห่งคืน

(ว่า) (๔๕๘/๑)

เพราะอวิชชาเป็นปัจจัย สังขารทั้งหลายจึงมีพร้อม

เพราะสังขารเป็นปัจจัย วิญญานจึงมีพร้อม

เพราะวิญญานเป็นปัจจัย นามรูปจึงมีพร้อม

(๔๕๘/๒)

^๑ วินยปิฎก มหาวิภังค เล่ม ๒ หน้า ๓๕๘ ดับบัญญัติพระภิกษุสรงน้ำ ฯ

^๒ มหาวิภังค กลนุทกนิวาเป ฯ

^๓ วินยปิฎก มหาขันธก เล่ม ๔ หน้า ๑ ฯ

^๔ ตามจารึก ดูจะตก แต่อ่านทับกับ อด โข ภควา พอเห็นได้ ฯ

สุดตันตปิฎก ตอนที่พบเป็นตัวอย่าง

เอวมเม สุตฺ๑

เอกั สมยั ภควา

อนุดรา จ ราชคหิ อนุดรา จ

นาถนทํ อทุธานมคฺคปฺปฏิปนฺโน โหติ

มหตา ภิกฺขุสงฺฆเมว สทฺธิ

ปญฺจมตฺเตหิ ภิกฺขุสฺเตหิ

สุปฺปิโยปิ โข ปรีพฺพาชโก

อนุดรา จ ราชคหิ อนุดรา จ

นาถนทํ อทุธานมคฺคปฺปฏิปนฺโน โหติ สทฺธิ

อนฺเดวาสินา พฺรหฺมทตฺเตน มาณเวณ

ตฺตร สทฺธิ สุปฺปิโย ปรีพฺพาชโก

อเนกปริยาเยน

เอวํ วุตฺเต อายสฺมา

อานนฺโท ภควนฺตํ เอตทโวจ

อจฺฉริยํ ภนฺเต อพฺภูตํ ภนฺเต

โกนาโม อยํ ภนฺเต ธมฺมปริยาโยติ

ตสฺมาติห ตวํ อานนฺท อิมํ

ธมฺมปริยาโย อตฺถชาลนฺติปิ นํ ชาเรหิ

ธมฺมชาลนฺติปิ นํ ชาเรหิ

อิทมโวจ ภควา อตฺตมฺนา เต ภิกฺขุ

ภควโต ภาสิตํ อภินนฺตุนฺติ

อิมสฺมี จปฺน เวยฺยาकरणสฺมี ภณฺณมานเณ

ทสฺสทสฺสี โลกธาคฺค อกมฺปิ ตถาติ

อย่างนี้ อันข้าพเจ้า (พระอานนทเถร) ฟัง (มา) แล้ว

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคเจ้า

เป็นผู้เสด็จทางไกล ระวังกรุงราชคฤห์ และ

ระวังนิคมนาถนทา

กับด้วย พระภิกษุสงฆ์ใหญ่ มีพระภิกษุ

ประมาณ ๕๐๐ องค์ (๔๖๔/๑)

แม้สุปปิย ปรีพาชก แล

เป็นผู้เดินทางไกล ณ ระวังกรุงราชคฤห์ และ

ระวังนิคมนาถนทา กับด้วยอันเดวาสิก (ศิษย์) ชื่อ

พรมหัตต มาณพ

ได้ยินว่า ณ ครั้งนั้น สุปปิย ปรีพาชก (ได้กล่าว

ติเตียนพระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์) โดย

อเนก บรรยาย (๔๖๔/๒)

ครั้นเมื่อพระผู้มีพระภาคตรัสพระดำรัสแล้วท่านผู้

มีอายุอานนท ได้ทูลคำนึงกะพระผู้มีพระภาคเจ้า ว่า

น่าอัศจรรย์ พระเจ้าข้า ประหลาดนัก พระเจ้าข้า

ธรรมปริยายนี้ชื่ออะไร พระเจ้าข้า ดังนี้

เพราะเหตุนั้นแล อานนท เธอจงทรงจำธรรม

ปริยายนี้ชื่อว่า ข่ายแห่งความอดตะ ก็ได้

จงทรงจำธรรมนี้ว่า ข่ายแห่งธรรม ก็ได้ ดังนี้

(๔๖๕/๑)

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสพระดำรัสแล้ว พระภิกษุ

เหล่านั้น มีใจยินดีชื่นชมยิ่ง พระภิกษุของพระผู้มี

พระภาคแล้ว ครั้นพระดำรัสร้อยแก้วนี้ตรัสจบอยู่

หมื่นโลกธาตุได้สั่นสะเทือนแล้ว ดังนี้แล

(๔๖๕/๒)

๑ พรมหาลสูตร เป็นสูตรคั่นแห่งสุดตันตปิฎก และนิกายคั่น ชื่อ ที่มณิกาย สยามรัฐเจติปิฎก เล่ม ๕ หน้า ๑ ที่พบนี้ จะเห็นว่าเป็นคั่น และท้ายสูตร ตรงกลางขาดหายไป จะเติมลงไปเต็มก็ยาวมาก พระสูตรนี้ที่พระโสณเถรแสดงเป็นครั้งแรก ณ สุวณณภูมิ ซึ่งปรากฏเรื่องในคัมภีร์ และปกรณ์ทุกเล่ม และมีกล่าวถึงจุลลิส มัชฌิมลิส ซึ่งเป็นคั่นให้เมืองไทยสุวณณภูมิมีการรักษาคีล ๕ คีล ๘ หรือ อุโบสถคีล มีพระภิกษุสงฆ์ พระชีสาภิกษานีไทย อุบาสก อุบาสิกาไทย ตลอดทั่วราชอาณาจักรไทย

อภิธรรมปิฎก ตอนที่พบเป็นตัวอย่าง

พาวิสตินทริยานิ^๑

จกฺขุณฺทริยํ โสติณฺทริยํ ฌานินฺทริยํ
 ชิวฺหิณฺทริยํ กายินฺทริยํ มนินฺทริยํ
 อิตฺถินฺทริยํ ปุริสินฺทริยํ
 ชีวิตินฺทริยํ สฺสชินฺทริยํ ทฺถกฺขินฺทริยํ
 โสมนสฺสสินฺทริยํ โทมนสฺสสินฺทริยํ
 อุกฺเขกฺขินฺทริยํ สทฺธิณฺทริยํ วิริยินฺทริยํ
 สติณฺทริยํ สมาธิณฺทริยํ ปญฺญินฺทริยํ
 อนนฺยตณฺณสฺสทามิตินฺทริยํ

อณฺณินฺทริยํ

อณฺญาตาวินฺทริยํ

อิตฺถินฺทริเยน^๒ เย ธมฺมา

ปุริสินฺทริเยน เย ธมฺมา

สฺสชินฺทริเยน เย ธมฺมา

ทฺถกฺขินฺทริเยน เย ธมฺมา

โสมนสฺสสินฺทริเยน เย ธมฺมา

โทมนสฺสสินฺทริเยน เย ธมฺมา

อุกฺเขกฺขินฺทริเยน เย ธมฺมา

สทฺธิณฺทริเยน เย ธมฺมา

วิริยินฺทริเยน เย ธมฺมา

สติณฺทริเยน เย ธมฺมา

สมาธิณฺทริเยน เย ธมฺมา

ปญฺญินฺทริเยน เย ธมฺมา

อินทริยทั้งหลาย ๒๒

อินทริยตา อินทริยหู อินทริยจมูก

อินทริยลิ้น อินทริยกาย อินทริยใจ

อินทริยหญิง อินทริยชาย (๔๕๑/๑)

อินทริยชีวิต อินทริยสุข อินทริยทุกข์

อินทริยโสมนัส อินทริยโทมนัส

อินทริยอุเบกขา อินทริยสัทธา อินทริยเพียร

อินทริยสติ อินทริยสมาธิ อินทริยปัญญา

อนันฺยตณฺณสฺสทามิตินทริย อินทริย-รู้ใหญ่รู้ว่าเรา

จักรู้สัจจะ ที่ไม่รู้จะได้ละสังโยชน ๓ (อินทริยพระโสดาบัน)

อัญญินทริย อินทริย รู้ใหญ่รู้ทั่วทั้งละได้กับกระทำ

กามราค พยาบาทให้เบาบางให้ขาดไป (พระสก-

ทาคามีพระอนาคามี)

อัญญาตาวินทริย อินทริย รู้ใหญ่รู้ทั่วหมดแล้วทั้ง

ละขาดหมด แล้วเป็นตัวกระทำมุ่งเฉพาะอมต

(พระอรหันต)

(๔๕๑/๒)

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยหญิง

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยชาย

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยสุข

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยทุกข์

(๔๖๑/๑)

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริย

โสมนัสส

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริย

โทมนัส

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริย

อุเบกขา

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยสัทธา

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยเพียร

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยสติ

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยสมาธิ

ธรรมทั้งหลายเหล่านี้โดสเกราะห้ด้วยอินทริยปัญญา

(๔๖๑/๒)

^๑ วิจารณ์ อภิธรรมปิฎก เล่ม ๓๕ หน้า ๑๖๑-๑๖๒ ข้อ ๒๓๖

^๒ ธาตุกถา-อภิธรรมปิฎก เล่ม ๓๖ หน้า ๓๖ ข้อ ๑๗๘

สุวณณภูมิ เมืองทอง

สมัยเดือนเด่นฟ้าอิราชเจ้า ถ้าเข้าไปในตวัน พ.ศ. ๒๕๕-๓๓๖

ต้นรับผู้รุกราน และ ต้นยอมตัวกระทำ

ทั้ง ๓ รูปนี้ ทำด้วยปูนโคลนสอเขียว-เทา หักง่าย ความจริงดูจะเป็นคนละชุดซึ่งหาเจออย่างนี้ ๑. ศรีสาขทองงามมีตัวหนังสือไทยบอกอยู่ข้างแขนซ้าย-ขวา ๒. เดือนเด่นฟ้า มีหนังสือบอกอยู่ที่ฐานขวา ๓. เชื่อมสนาขัลลตุมีหนังสือบอกอยู่ที่ฐานชั้นใต้ รูปเหล่านี้มีผู้จำคราบดินแดงและคราบดินขาวนวลได้ว่า ออกจากถ้ำภูเขาบันไดอิฐเพชรบุรีมานานแล้ว ที่รู้จักชื่อและเรียกถูกเพราะมีหนังสือบอก ศรีสาขทองงามจะเห็นหมวกยอดคืองอบยอด ถือดอกบัวเฉียงสองบ่า ผ้านุ่งลายหน้านาง เดือนเด่นฟ้าจะเห็นหมวกยอด คือ หมวกฟางดุนยอดสูง และแลเห็นผ้าขาวม้าพาดบ่าทับผ้าห่มเฉียง เชื่อมสนาขัลลตุ จะเห็นมือขวาถือม้วนหนังสือ มือซ้ายถือดอกบัวกั้นสายลายผ้านุ่งชัดเจนว่าลายชวา ทั้งหมดนี้น่าจะทำตั้งแต่สมัยเดือนเด่นฟ้าอิราชเจ้า พ.ศ. ๓๐๔-๓๓๖ มีลึงรัก ลงทองผงและคราบดิน ของอยู่ในถ้ำอับแดด ลม ฝน เมื่อก่อนเป็นป่าไม่มีใครเข้าไปแผ้วพาน มีโอกาสคงทนอยู่ได้ กับทั้งในสมัยนั้น เมื่อทำนาเข้าไปไถในที่นั้น ๆ ทุกคนทราบว่าเป็นของหลวงดังเป็นที่เคารพบูชา คงไม่มีใครเข้าไปทำอันตรายและกระทำไว้มาก จึงเหลือเศษ ๆ มาให้พบ กระนั้น แดกหักเสียหายไปก็มาก และท่านพระครูพิศิษฐ์ศิลาปาคม ยังได้มาจากวัดกำแพงแดงอีกหลายรูป-ธ.ว.

ขุนหญิง หรือ พระราชินีเชื่อมสนาขัลลตุ ทรงเครื่องขุนหญิงไทย ผ้านุ่งเป็นลายชวามีขอบคอ ขอบแขนแสดงว่ามีเสื้อ

ขุนหญิงเชื่อมฯ ทรงเครื่องไทยแต่เปลือยอก หมายถึงคนเข้าหาเดือนเด่นฟ้าเปิดคู่อู้งาม ทั้ง ๒ รูปนี้ มือขวาถือดอกบัวเครื่องยศ มือซ้ายถือสมุดข่อยเขียนสัญญาขอมแพ้และผ้านุ่งลายลง คือผ้ายลายสีลาวเดิมกับมีจีบหน้าผ้า ซึ่งเป็นธรรมเนียมนุ่งผ้าจีบหน้าเช่นเดียวกัน

ขุนหญิงเชื่อมฯ ทรงเครื่องพระราชินีชวา มือขวาถือดอกบัวดูม และมือซ้ายถือม้วนกระดาษสัญญาขอมแพ้แต่ตั้งม้วนขึ้น

จะเห็นความคิดของช่าง รูป ๑ แสดงมีเสื้อ ทำเฉพาะขอบคอ ขอบแขน ตัวเสื้อ ถ้าทำจะปิดหมดเหมือนรูป ๓ รูป ๒ แสดงไม่มีเสื้อ จะเห็นไม่มีขอบคอ ขอบแขน พร้อมนุ่งถุงไทยลายลาวเดิมคือลายลง ซึ่งผิดจากเชียงใหม่-ลายขวาง รูป ๓ ทรงเครื่องพระราชินีชวา มีครบจะเห็นหมวกยอด เสื้อทรงปิดตลอด ถุงลายชวา

จารึก “เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ” ได้เขียนหรือทำแบบไว้ ดูที่เส้นขาว ณ ประภาคมณฑลที่ได้พบ สมัย
สุวรรณภูมิยังมีลายจารึกในอิฐและอื่น ๆ ว่าสุวรรณภูมิเป็นหลักฐานปรากฏ

๑

๑ จารึกตัวขอมที่ฐาน

๑. เดือน พส. บง คีล

๒

๒ เดือน รัมมรุส ปันคีล

๑. ท่านผู้รู้หลายคนเคยอ่านให้ฟังว่า “เดือนรับบงคีล” ขอเจริญพรท่านผู้รู้ทั้งหลาย ขอโปรดเห็นแก่สิ่งที่
ถูกซึ่งจะได้ช่วยกันกระทำขึ้น เดือน พส ก็คือเดือนกาลพรรษา รับคีล ถือคีลอุโบสถ เรียกว่าเดือนพรรษาอย่างเทียบพรรษา
๒. เดือน รัม คือ ธรรม เป็นธรรมฐิติคือฐิติแปลว่า มีธรรม เดือนรัมมรุส ปันคีลคือ เดือนนอกพรรษา พระพุทธองค์
และพระสงฆ์มีฐานะปันคีล เป็นกาลธรรมจาริกเที่ยวไปแสวงธรรมและปันคีลให้คีล ตัวเดือนทั้ง ๒ เห็นเพียง ๒ เท่านั้น
นอกนั้นอยู่ล่าง ถ้าอ่านตรงตัว ๑. ฐิ ฐิ พส บง คีล ๒. ฐิ ฐิ รัม ร สี ปัน คีล คิดอยู่ ๕ ปีได้อย่างนี้จึงอธิบายไว้

พระพุทธรูปที่มีลายไทยเป็นลายสีไทยสมัย “เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ”

ลายเครือวัลย์ที่ประภาคมณฑล
ออกแบบเป็นลายกนกเป็นลายสีไทยว่า
‘เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ’ ได้ใส่ลายกนก
เข้าไปอย่างนี้ จึงเห็นยากมาก ทางขวาม
องค์ขวานั้น ก็ใส่ลายกนกเข้าไปมาก กระ
ทั้งที่เห็น ด เพียงแค่ ๆ เท่านั้น จึงคัด
ยากมาก ขอมทั้งหลายออกแบบไว้ต่าง ๆ
กัน จะเห็นได้ถึง ๕ แบบ

ด้านหน้า

ด้านหลัง

ด้านหลังมีวงล้อและกลาง จะเห็นแบบต่าง ๆ กัน คำ
ขาวเป็นโลหะ

พระพุทธรูปประทับยืน จีวรทั้งกลีบและเรียบ สังกะตฤแบบราชบุรี ทำวงนึ่งกลาง (มัชฌิมา)

ปางทรงเทศนาหินทรายละเอียด
จะเห็นวงล้อและกวาง เป็น
เครื่องหมาย และประดับพริบพลี

พระพุทธรูปตอนปลายสมัยเดือนเด่นฟ้า (อุบล) ชุดที่พบนี้เป็นทองคำสำริด
มีน้ำหนักบอกอยู่ ที่พบและได้มาก็องค์เล็ก ๆ อย่างนี้ ที่ใหญ่ ๆ เก็บไม่ทัน
จึงถูกขายไปแล้ว

๑ พระนางสิริมายาเทวี พระพุทธ
มารดาหินทรายแน่นอนครั้งนี้ได้ฐานมี
เขียนว่า เดือนเด่นฟ้าสุวรรณภูมิ แบบ
อาจทำก่อน แต่องค์นี้มีเขียน จึงว่าสมัยนี้
ถ้าเขาเผาเอก ราชบุรี

และเครื่องแต่งตัวชุดนี้ ที่เชิง
ป่าทำสูงรูปดอกบัว ที่ตัวนอริราชเจ้านำ
ไปตปาลา หรือฟิลลิปปีนส์ ซึ่งหญิง
ชาวฟิลลิปปีนส์ยังใช้เป็นเครื่องแต่งตัว
อยู่กระทั่งเดี๋ยวนี้

๒ พระเจ้าสุทโธทนมหาราช พระ
พุทธบิดาสวรรค์ ณ ประภามณฑล ตอน
ไหล่ซ้ายจะเห็นลาย “พุทธ” เขียนซ้อน
กัน ไหล่ขวาเห็น “ปีตา” แต่เขียนนอน
หงายเป็นลายเพชรบุรี

๓ พระพุทธรูปปางประสูติ ณ ร่ม
ไม้สาละ พระพุทธมารดาประสูติแล้ว
ประทับนั่ง พระบรมโพธิสัตว์เสด็จดำเนิน
๗ ก้าว ณ พระแท่นประทับนั่งมีรูป
กวางหมอบเป็นเครื่องหมายสมัยสุวรรณ-
ภูมิ

พระพุทธรูปปฐมเทศนาสุวรรณภูมิ เพชรบุรี
ทรงชี้พระองค์เดียว ทางสายเดียว
ประทับนั่งฐานบัวหงาย คว่ำ บางองค์เป็นฐานหญ้าคา

พ.ศ. ๒๔๗๓

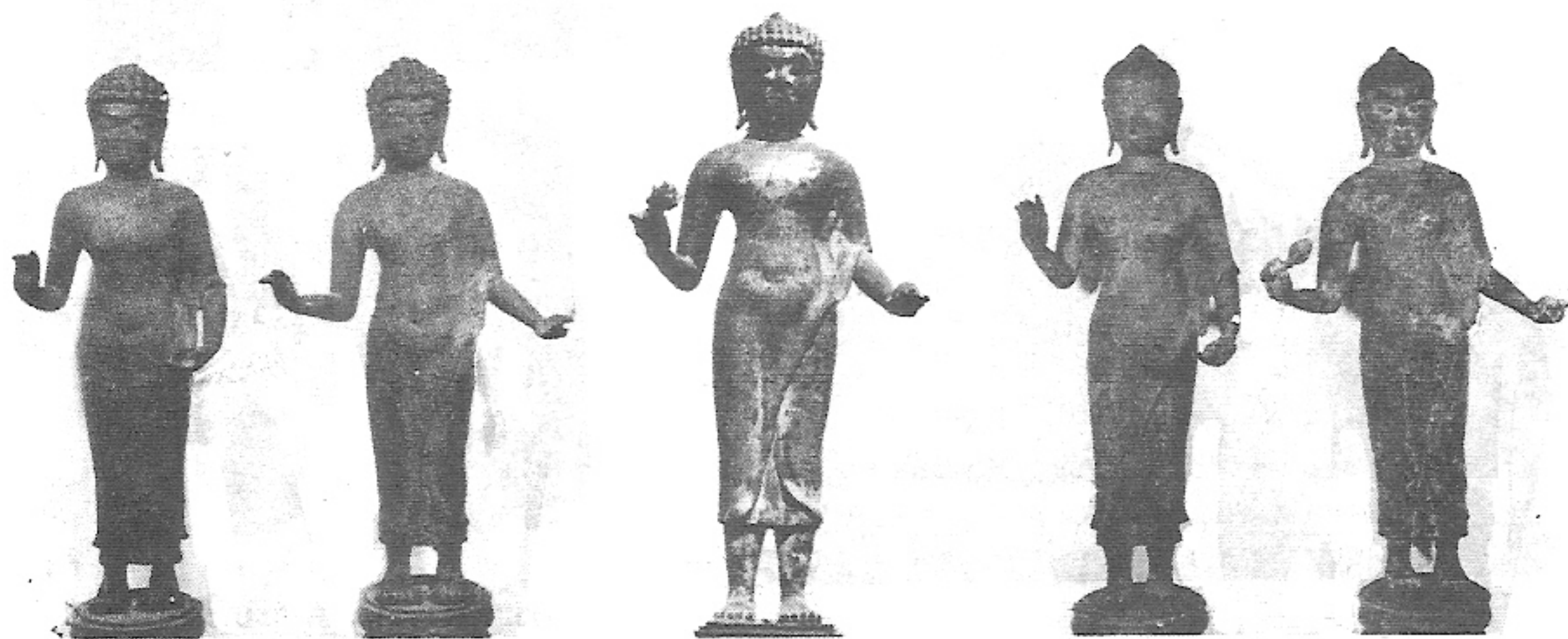
พระเบ็ญจวัคคีย์ ๕ องค์ ทำอิริยาบถต่างกัน ๑ ช้ายใน
สุดพระอัญญาโกณฑัญญะ ประนมมือใกล้สุด ๒ พระวัปปะ
เชือตาม ประนมมือต่ำกว่า ๓ พระภัททิยห้อยสองมือลง
เคารพแต่ยังไม่พับมือ ๔ พระมหานาม ยกมือขวาห้ามข้าง
เดียวเพียงเชือกหนึ่ง ๕ พระอัสสชิยกทั้งสองมือ ไม่เคารพ
พับมือเต็มที่ จึงบรรจุในวันที่ ๔ หลังสุด ทั้งหมดบรรจุ
อรหัตตพร้อมกัน วันแรม ๕ ค่ำ เมื่อฟังอนัตตลักษณะสูตรจบ

พระพุทธรูปสุวรรณภูมิ ราชบุรี
ประทับนั่งขัดตะหมาดเพชร พระหัตถ์ซ้าย ยกซ้อนธรรมขึ้น
พระหัตถ์ขวาประทับลงปางแสดงเทศนา

พ.ศ. ๓๒๐

อุทิศพ่อพระศกเม็ด อุทิศแม่พระศกเส้น
พระพุทธรูปชุดนี้ กระทำหน้าสวยและเรียบร้อย จึงเห็นกันว่า
เป็นของใหม่ เมื่อขัดดูแล้วปรากฏว่ามีทองคำประสม มีทอง
แดงมากจึงมีสนิมเขียวมรกตและมีสีดำ จึงแน่ว่ามีเงินประสม
มีสนิมเหล็กแน่ว่ามีเหล็กประสม ทั้งนี้จึงเป็นสำริดไทย และมี
สัดส่วนแบบเดียวกับขุนสีไทย ไทยงาม ฯลฯ จึงแน่ว่าชุด
เดียวกัน

อุทิศพ่อพระศกเม็ด

พระพุทธรูปปางแสดงเทศนาต่างเพียงประทับยืน

อุทิศแม่พระศกเส้น

สำหรับที่อุทิศแม่นั้น องค์ซ้าย เป็นแม่ที่ไม่ใช่ขุนหญิงไม่มีเครื่องยศ องค์ขวา เป็นแม่ที่เป็นขุนหญิง จึงถวายเครื่องยศขุนหญิง
เฉพาะองค์กลางที่อุทิศแก่ขุนหญิงใหม่มาดี พระศกเม็ด มือขวาถือดอกบัวบาน มือซ้ายถือลูกโคณฑสุก เป็นเครื่องฐานันดร
ศักดิ์เฉพาะ

แบบนี้จะเห็นเหมือนกับรูป ขุนสีไทย ไทยงาม ฯลฯ ได้ที่ถ้าเทือกเขาแห่งเดียวกัน ยืนย่นช่วงชุดเดียวกัน มันหาญขอม
ช่วงราชบุรี ขอมเหิน ขอมหญิงคุ้ม ช่วงเพชรบุรีร่วมกัน สร้างตามบรมราชโองการเดือน พ.ศ. ๓๒๐

พระพุทธรูปวัดมหาธาตุคงศักดิ์

จิวรกลีบที่เรียกกันว่ากลีบปล้องอ้อย เฉพาะวงพระพักตร์ดูเป็นวงกลม จึงบอกว่าเดือนอันยืนยันทว่าสร้างสมัยเดือนเด่นฟ้าอิราขเจ้า มีน้ำหนักมากอาจตันหรือใช้ทองคำประสมหล่อไว้และพระองค์นี้กับจิวรกลีบอยู่วัดพริบพลี มีสนิมขาวเข้าใจว่าหล่อประสมมั่ง (อลูมิเนียม)

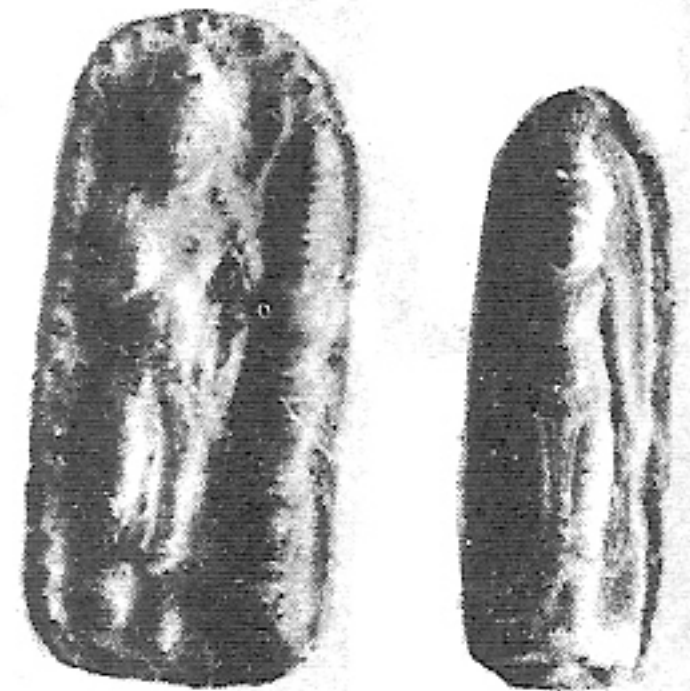
พระพุทธรูปปางสี่ไสยา

ที่พนักพระปริมภูมิก์ ทำเป็นรูปวงกลมมีรัศมีเป็นลายออกเป็นดวงตะวัน หรือ เดือนก็ได้ เฉพาะองค์จิวรกลีบหลังพระเนตร์ แสดงพระอิริยาบถเสด็จดับขันธปรินิพพาน

พระพุทธรูปโกสินราช

ส่วนมากมีประภาณตลซ่อ อันแสดงรูปดวงตะวันหรือเดือนทรงครีศมีซ่อ ที่ทำประภาณตลเป็นรัศมีซ่ออย่างนี้แสดงเป็นดวงเดือนหรือดวงตะวันก็ได้ และองค์ยืนซ้าย-ขวานั้นที่พวกเขาซูดันมาได้ จึงแจกองค์คือออกไปขายกัน ได้เก็บรักษาจึงอยู่ได้ พอรู้ก็ประกาศว่าของปลอม ของจริงก็ที่แตกต่างกัน หัก ๆ เหลืออยู่ในกรมนั้น

พระพุทธรูปแบบพระเครื่อง

บนพระเครื่องดินเผา อาจสมัยต่อมาคือสมัยราชพลี ล่างพระร่วง คือหมวกยืนยันทอยู่ ดินเผาแบบสุพรรณภูมิ ราชบุรี และพระร่วงนั้นองค์ซ้ายจะเห็นมีรูปสตูหรือเจดีย์ กรุไทยบอกว่า ล่วง คือ ลับไปแล้ว

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ อธิราชเจ้าเมืองไทย ผู้ขึ้นครองเมืองทองแทนอธิราชวัน ผู้พ่อ ตัววันตาย ปีระกา ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล ๓๐๔ ตั้งในเรือนใหญ่ สวดธัมม ๑๐ เดือน เลี้ยงพระ ๑๐๐ องค์ทุกวัน เทศนหน้าผี ในวันปักข ให้มีพ่อนำในคืน หน้าผีพ่อ มีธัมมให้พ่อฟัง ผู้ลูกแทนผู้นับถือพ่อเมืองทอง (๓๕/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิอธิราชผู้ใคร่สร้างเรื่องยอดเผาผีผู้พ่อ เรือนยอดน้อย^๑ เหม (ไม้หอม)^๒ แทน ถ้วนทองปัดบังาม เดือน ๕ ปีจอ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ชุมไฟในที่เรือนยอด หน้าเมือง มีพระพัน(องค์) เยี่ยมบังสกุลขุนเมือง ๑๓๘ เมืองมาราบผีพ่อ ชุมไฟแล้วเอากดุกใส่ฐานเจดีย์วัดสุวรรณ (ภูมิ) (๓๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ลูกขุนเมืองวันธัมมมีราชาสุวรรณภูมิไทย ในเดือนอ้าย แรม (ราชาภิเษก) เปนราชาลว่า พุทธกาลสามร้อยห้า เปนอธิราช พุทธกาล ๓๐๕ เมียชื่อ แม่นางศรีสายทองงาม ท้องคลอดลูกชื่อ ไทยสรวงฟ้า ยุพราชพระยาสุวรรณภูมิ ในสุวรรณภูมิราชนเวสน^๓ คงฉลองงานแผ่นดินทอง ๑๐ วัน งานมี กลอง เพลง เมืองเรา แต่คนในราชนเวสนลิกสาเปนตามสกุล ในวังต้องซ้อม ร้อง เรียน รำ ทุกวัน ทานให้ผู้สาวคุมพ่อนนางตรงที่ท่วงกับ นายโรงชาย งานจบ ราชสกุลชา (วก) หาเล่นในงานสาวกั้น ส่งสื่อสารลักขนาคนเมืองสุวรรณภูมิ ส่งตัวนางภา (ตัว) กวักทองมา เหยียด (ไม้) ต้องใจ ผู้นำสานในเพราะสาสนสหาย สงครามเมืองนางสาวก สู้กันในเดือน ๘ ๙ ๑๐ ปีพุทธกาล ๓๐๖ แพ้นางเจ้าแล้ว กลับสู่ ได้ตัวนางแม่มาเมืองทอง เมื่อเดือน ๓ ปีพุทธกาล สามร้อยแปด (๓๐๘) (๑๒/๑)

เดิม นางเปนเมียขุนสวนชาว กนากรุงพุทธภูมิ เมื่อขุนเมืองตาย นางขึ้นนั้น พุทธกาล ๓๐๔ เมื่อแม่ นางสู่เมืองทองนั้น แม่ผู้สาว ๒๕ ขวบปี (๑๒/ด้านข้างทั้ง ๔)

เดือนเด่นฟ้าอธิราชเจ้า แห่ง เมืองสุวรรณภูมิ ได้เมียนางสาวกผู้เปน (ใหญ่) เมืองพุทธภูมิ ให้แม่นาง ตั้งอุโบสถวัดเวฬุวัน ในพุทธภูมิ จึงนิมนตภิกขุธมฺมสุนโท ไปเปนหัวพระกำหนดเขตลูกนิมิตสีมา แล้วสวดอุทิศดีกัมม ถูกในพุทธบัญญัติ พร้อมสงฆ์ให้ผู้อุปสมบทชาว ๑๐ เปนภิกขุในพุทธศาสนาธัมมวินัย ในเวฬุวันขันธสีมาพุทธภูมิ ภิกขุ เขมิโย อยู่ (อยู่จำพรรษา) ธมฺมสุนโท เขียน พุทธกาล ๓๑๕ (๑๒/๒)

ภิกขุ ผิว กัจจายน ได้ฟังข่าว เมื่อมสนาขัลลตุ ปี ๓๐๕ ธัมมสุนันท ไม่ใคร่ไฝรบพุ่ง เหนกวนย้าย (ไป) บ้านฉนวน เอาถ้ำเขาหลวง ตั้งป้อม (กัน) ได้ (๔๘๕/๑) เดือนเด่นฟ้าเหน (ว่า) ถ้าไป ใครเฝ้าเมือง วนว่า เฝ้าเมืองได้ เมื่อมกยอมตัวเอง (๔๘๕/๒)

กัจจายน แล ธัมมสุนันท ผู้ว่า (กับ) เดือน ว่า คนคงต้องตาย ถ้ารบกัน ไม่รบกันดีกว่า ทำตัวดังกล้วยแพ้ (๔๘๑/๑) ด้วยไปถ้ำเขาหลวง รอให้เมื่อมเข้าสู่สุวรรณภูมิเอาสีกกกาญจน อุทอง ถือกมทอง เข้าล้อมไว้ กดไว้แล้ว หมดเสบียง (เมื่อม) ต้อง (ยอมแพ้) (๔๘๑/๒)

กัจจายน ธัมมสุนันท ว่า เมื่อมสนาขัลลตุ อยู่นานเข้า แลมีคน ๕ หมีน หมดเสบียงคนไม่มีเรี่ยวแรงรบ คนต้องบังคับเมื่อมให้ยอม ไม่ต้องรบกัน คนไม่ตาย (๔๘๒/๑) (ขอ) เดือนเด่นฟ้า (สั่งให้) ธัมมราช ปราณ เอาสีก เรือออกดักปล้นเอาเสบียงในทะเล ตัดกำลังให้หมดแล้ว ขุนหญิงเมื่อมยอม สีก (อัน) ขุนยอมตัวตนแล้ว คนอื่นคงยอม เหนไม่ต้องรบ ได้ชนะ (๔๘๒/๒)

^๑ เรือนยอดน้อยทอง เปลี่ยนเป็นชื่อ พระเมรุมาศ ที่พบในสมัชชอยุธยา

^๒ เหมทอง ค่อมมาเปลี่ยนเป็น โกศทอง เหม เท่าที่เห็นฝีมือช่างชาวราชบุรี เพชรบุรี ทำเป็นแบบโกศไม้ ๑๒ บ้าง โกศโถบ้าง กลมบ้าง ไข่มุกระกำทำซ่อและลาย จริ่งอยู่ คำชื่อว่า เหม ถ้าเป็นคำมคธ แปลว่า ทอง แต่ “เหม” ไทยเป็นชื่อโกศใส่ศพ จะประดับหรือทา ทองก็ตาม เหมนี้เป็นคำไทยแท้ ถ้าพวกไทยไม่ยอมรับ ซึ่งเป็นคำไทยลว่า หรือลาวเดิม เป็นของข้าพเจ้า

^๓ น่าจะเป็นราชนเวสน แต่ต่อไปก็เห็นเขียนอย่างนี้ และพระธัมมสุนันทเรียนจบจากชมพูทวีป น่าจะเขียนไม่ผิด จึงไม่แก้

กัจจายโน รัชมสฺสนโท อยู่เฝ้าเมืองสุวณณภูมิ คอยนางเหมอม (สุณา) ชัลลตุ มีสามเณร หาญใจ วีรโม
แล ขุนชนะชาว ก เป็นสิส (๕๕๐/๑) เหมอมสุณาชัลลตุ เคยคั้นมาแต่นางยังเป็นเด็ก เมื่อมูนิยไปชาว ก ปีพุทธกาล ๒๗๖-
๒๗๗ (กลับ) มารัชมราช ปี ๒๗๘ ขุนลตุสุวาเทียมก่อล้างเมืองพุทธรภูมิ ปี ๒๘๗ พ้อตาย นางทำต่อ ผัวตาย เป็นขุนฉิ่ง
(๕๕๐/๒)

เดือนเด่นฟ้า ให้ รัชมสฺสนท เขียนเล่า เมื่อเหมอมสุณาชัลลตุ มาอยู่สุวณณภูมิ แลตัวเหมอมได้เห็นรัชม
สฺสนท กัจจายน ได้พูดเรื่องด้วย (๕๕๐/ด้านข้างทั้ง ๔)

รัชมสฺสนท แล กัจจายน เฝ้าเมือง (สุวณณภูมิ) เดือนเด่นฟ้าย้าย (ไป) อยู่เมืองพริ (บ) พริ
ย้ายแม่คนฉิ่งชายทั้งสี่ เมืองว่าง เมื่อเหมอมมิเห็นคน (นาง) มาหาถึงห้องที่วัดมหาธาตุ ปากถาม ผู้คนไปไหนหมด (ทั้ง)
เมือง (๕๕๐/๑) เมื่อเหมอมว่า (แล้ว) กัจจายนว่า เมื่อคนยนิศถึงเมือง คนมิโค (ใคร) ฆ่าคน แลใจเหมอมทน ถ้าเขา
(หลวง) แล คือกู๋ทองมาขนาบ (ที่) คลองแค แล (คลอง) ช้างสี่หมื่น เถียมทอง (ตั้งอยู่) บ้านบางช้าง (ถึง) นกแฝก
กาญจน กุ่มช่องสดี (แลเขา) ช้าง เดือน ดาว คุ่มที่พริบพริ (แล) บางเคม (๕๕๐/๒)

รัชมสฺสนโท กัจจายโน อยู่ เมื่อเหมอมเข้าหา ว่า คนคิกอดหนัก เมื่อได้ข่าวแล้วจะยอมแพ้ กัจจายน ว่า
ข่าวมีมาก ที่ว่า คงคำไว้ เหมอม ว่า มีหมู (อยู่) ในหม้อ (แล้วจะ) กลัวอะไร (๕๕๑/๑) เหมอมลงคำให้รัชมสฺสนโท
หาข่าวให้ (ห) มีนถึง เหมอมมาอีกว่า ดุยดยมิเอา (ด้วย) ขอให้เปนมียเดือน ผีว่า อันนั้น (ที่ยังไม่ยอมอาจต้อง)
ฆ่ากันมาก (ขอ) หยุดก่อน (๕๕๑/๒)

รัชมสฺสนโท อันกัจจายน (อยู่ด้วย) เฝ้า (เมืองสุวณณภูมิ) เอาไฟแสงขึ้น (ยอด) ไม้ ให้รู้ทั่ว ดีเกราะ
ให้ศีกรู้ว่า ภิกขุยังอยู่ เหมอมถาม รัชมสฺสนทว่า แจ้งภิกขุ (ยัง) อยู่ มิฉนั้น ศีกบุกลงฆ่ากันมาก (๕๕๒/๑) แจ้งไฟแก่เดือน
เมื่อขึ้น ๖ (คำ) เดือน ๔ ปี ๓๐๗ (ว่า) เหมอมยอม ขุนศีก (ดุยดยยัง) คงสู้ ให้เบิกศีกแต่ง (คำ) ขูให้ยอม (เมื่อ)
เหมอมค้อมแล้ว ผู้อื่นต้องค้อม มิต้องให้ สู้ฆ่ากัน (๕๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่ถ้าเขาหลวง เมื่อเหมอมยกศีกเรือคนหมื่นสู่ถิ่นเมืองทอง แม้ผู้ผู้คนตายมาก ย้ายคนไป
พริบพริ เมื่อเหมอมเข้าเมืองร้าง (๒๕๒/๑) เหมอมหมดเสบียง เมื่อศีกกู๋ทอง เถียมทอง นองทอง ล้อมขนาบ ปราณ
รัชมราช ออกตัดกำลังส่ง เหมอมจะยอมแพ้เอง (๒๕๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า ถ้าเขาหลวง ให้ดาวเด่นฟ้า เป็นหัวศีก ขุนชนะ ขุนปก เป็นมือศีก เดือนเป็นขุนศีก
(๒๕๓/๑) ให้คนศีกห้าพัน ออกเดินในวันขึ้น ๑๔ คำ เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๓๐๗ ให้คุมเชิงล้อม ให้เหมอมยอมแพ้
แก้ตัวเอง (๒๕๓/๒)

เดือน ๕ วันเอือย (พฤษศบดี) อันตัวนางเหมอมมีสือว่าจะกินเมืองให้ อย่าฆ่าคนให้คนไปเมืองบ้าน
เหมอมยอมเปนมีย (๒๕๔/๑) เดือน (เด่นฟ้า) * ส่งเหมอมให้มาหาวันขึ้น ๔ คำ เดือน ๗ พุทธกาล ๓๐๗ เหมอมไม่ห่มผ้า^๔
เข้าหาอย่างช้า (๒๕๔/๒)

* ๑ แผ่นก่อน และ แผ่นเหล่านี้ ท่านเขียนไว้อย่างนี้ ดูสับสนกันอยู่ ครั้นจะตัดต่อก็อิงจะสับสนมากขึ้นกับทั้งจะตามหาแผ่น
ไม่พบ จึงได้ลงตามลำดับแผ่นซึ่งเดิมความอย่างนี้ เพื่อสะดวกแก่การค้นหาแผ่นจารึกในภายหลัง

๒ ดูตามกระเบื้องนี้จะเห็นว่าไม่ได้รับกัน แต่อาจเป็นได้ว่า ให้ทหารอยู่เฝ้าเมืองเล็กน้อย ได้ปะทะกองศีกนางเหมอมพอเป็นพิธี
แล้ว ยอมแพ้ตามแผนการของเดือนเด่นฟ้า พระรัชมสฺสนท จึงเขียนไว้ว่ายอมแล้วกลับสู่ใหม่ได้ตัว จากแผ่นนี้ไป ๖ แผ่น ท่านพระครูพิ
ศมฺมสิริศานาควาได้จากถ้าเขาหลวง และเวลานี้ยังเก็บไว้ที่วัดเพชรพลี

๓ ดูตามหนังสือข่อยยาศีก กินเวลาเกือบ ๒ เดือน นางอาจไม่แน่นอน คงถูกนายทัพ นายกองคัดค้านอย่างรุนแรงที่ขัด
เมืองได้แล้วต้องยอมแพ้ ที่ถูกควรชนะมากกว่า อาจต้องได้เถียงกันอยู่นาน ฝ่ายกองทัพไทยที่ล้อมอยู่อาจขู่ตะคอก ถ้าไม่ยอมจะรบชิง
เมืองคืน เมื่ออดหนักเข้า และเดือนเด่นฟ้าอาจเห็นว่าล่าช้า จึงมีหนังสือบังคับไปอย่างนั้น

๔ อาจเป็นธรรมเนียมในขณะนั้น ที่ผู้หญิงซึ่งนำตัวไปขายไม่ปิดอก เพื่อให้ชายเห็นส่วนสัดแล้วเกิดต้องการ นางเหมอมเข้าหา

เมื่อม (สุณา) ขัลลตุ เมืองทอง สุวัณณภูมิ ขนเดือน (เด่นฟ้า) ให้เขียนยอมก้อมอยู่ (๓๘๑/๑) เมื่อม (สุณา) ขัลล (ตุ) หาขอมเสมียนไทย ทั้งขอมเอื่อน ขอมอ่อน ไทยเขียนปี ๓๑๑ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๕ แพ้ (แล้วเขียนไว้) (๓๘๑/๒)

เมื่อม (สุณา) ขัลลตุ ลูกขุนลตุสุวาเทียม ขุนเมืองจอกกาดอ เมื่อใหม่ชื่อ พุทธภูมิ (๓๘๐/๑) ขอบ ๒๐ มีผ้า ขวบลูมี ๒๒ ผัวตาย กลองเมือง เข้าขวบ ๒๘ คู่ถิ่นทอง มีผ้าอีก ขวบ ๓๕ กลับสู่พุทธภูมิ (๓๘๐/๒)

เมื่อม (สุณา) ขัลลตุ ยอมต่อขุนเดือน (เด่นฟ้า) (๓๘๒/๑)

เมื่อม (สุณาขัลลตุ)* ต้องทิ้ง (ผ้าห่ม) เปิดคู่ดูเผยงาม ให้นายเห็นเท่าดีได้ใจรัก (๓๘๖/๑)

เมื่อม ยอมพ่ายแพ้ เดือน ๕ ขึ้น ๕ ค่ำ (ปีพุทธกาล ๓๐๗) แพ้เรียบร้อยแล้ว ปีพุทธกาล ๓๐๘ (๓๘๒/๒)

เดือน (เด่นฟ้า) ตั้ง เมื่อม (สุณาขัลลตุ) ให้เป็น ขุนหญิง ให้สนม ผ้าแต่งตัวไทยเท่าต้นขุนหญิง (๓๘๖/๑)

เมื่อม-ขัล (ลตุ) ยอมตนอมสืสันถนนเมียผู้ที่สอง (๓๘๔/๑) เดือนเด่นฟ้าให้เมื่อมขึ้นเปนเมีย (๓๘๔/๒)

เมื่อม (สุณาขัลลตุ) วางเงินทอง ๓๕๑๒ (ชั่ง) เมือง (หลวง กรุง) พุทธภูมิ ชวกรากนาย บาบะนิง มลง กามแพง กทา (๓๘๕/๑) เมื่อม ต้องก้อมตันผ้า เพื่อเชือถือใจในใจ (๓๘๕/๒)

เมื่อม พร้อมตุยตยสี่เลื่อม ทั้งคนศึกครบ ๓๕๑๒๗ (คน) (๓๘๓/๑) เมื่อมขัล (ลตุ มอบ) เรือกองศึก สามพันห้าร้อย คาบ นำไม้ กสุน (๓๘๓/๒)

เมื่อม หาเดือน ถามว่า ข้าผู้กองคนเรือ (ทั้งหมดเหล่านี้) อันหาเกินที่ถิ่นควนไหน (๓๘๗/๑) เดือน ว่า คนในกองเรือ มิใช่ข้า ทั้งหมด ควรกลับเมืองบ้าน (๓๘๗/๒)

ขุน (หญิง) เมื่อม (สุณา) ขัลลตุ ดอมตนจ้อมตน เทินอัน (ประกัน) (๓๘๘/๑) เมื่อม ออกคำ (สั่งประกาศแก่แม่กองศึก) ตุยตยสี่เลื่อม ให้คุมคน ก็น (เมือง) เดือน ๔ ปี ๓๑๐ (๓๘๘/๒)

--- ❁ ---

อย่างข้างนี้ไม่ห่มผ้า แม้นในจะแม (เขมร) เมื่อนางไม้ไฟ (Willowleaf) หรือ หลิวเห่ย์ ดอนรับโกณฑัญญพราหมณ (Kaundinya) อ่านตามตัวว่า “คอนดินยะ” เห็นตามกระเบื่องจารเขียนชื่อไว้ว่าขุนตันเทยนไทย ทรศศตวรรษที่ ๑ พ.ศ. ๕๕๓) ก็ไม่ห่มผ้า (ในเรื่องว่าแก้ผ้าเปลือย) คงถือธรรมเนียมอย่างนี้ซึ่งนักเขียนชาวจีนไม่รู้ก็เลยเขียนว่าอย่างนั้น จนถึงฝรั่งเขียนด้วย อนึ่งได้ทราบมาว่า ธรรมเนียมชาวทะเลใต้ หญิงโสด ชายโสด ถือว่าร่างกายบริสุทธิ์จึงปล่อยท่อนบนเพื่อประกาศความบริสุทธิ์ในร่างกาย ถือเป็นธรรมเนียม ถ้าปกปิดก็เท่ากับประกาศตัวเองว่ามีโรค นำรังเกียจจึงปกปิดไว้ ฉะนั้น จึงถือเป็นธรรมเนียมปล่อยออกอย่างสบาย ซึ่งฝรั่งยังให้คุณนามว่า บริสุทธิ์ใจ (Innocence) แปลว่าปราศจากยางอายก็ได้ แต่พวกนี้ยังมีผ้าถุง ส่วนพวกฝรั่งนั้นแก้ผ้าเปลือยล่อนจ้อน อย่างที่ถ่ายรูปทำปฏิทิน และตามหนังสือนิตยสารต่าง ๆ แต่กล่าวว่า เป็นศิลปะ

* เท่าที่นางเมื่อมสุณาขัลลตุเขียนอธิบายไว้อย่างนี้ จึงเป็นการแจ่มแจ้งถึงธรรมเนียมในขณะนั้น เป็นความนิยมจนกระทั่งเป็นที่รู้ทั่วไป ทั้งผู้ยอมตน และผู้รับรอง ไม่ต้องนัดหมายกันก็กระทำถูก อย่างทั้งสองฝ่ายได้กระทำและจดอธิบายไว้

เดือน (เด่นฟ้า) ต้อนรับเมื่อม (สุนา) ขัลลตุ ห่มตัวนางด้วยผ้าห่มใหม่^๑ เมื่อมขอรับผิตทุกอย่าง เดือนว่า เรานี้ไม่ได้รับกัน คนไม่ตาย ไม่ผิต (อะไรเลย) เชิญพักตามใจ (๒๕๕/๑) เดือนเด่นฟ้า เมื่อมสุนาขัลลตุ ไปถ้าเห็นเดือน เหนดวัน^๒ ช่วยสร้าง (พระ) พุทธ (รูป) ปางรับมรุษายาสแต่นางสุชาดา ให้กำลังเพื่อแจ้ง (ตรัสรู้) (๒๕๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า อยู่พริบพรี^๓ เหยิงพ่ายเมื่อมมาตั้งสู้ เมื่อเมื่อมหมคอาหารต้องยอมแพ้ขึ้น ๕ คำ เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๓๐๘^๔ ปีฉลู (๒๕๑/๑) เมื่อยอมมอบลูกศึก พร้อมคืนเมืองสุวรรณภูมิ ยอมเปน (เมีย) เดือนว่า ใคร ใครกลับ จงกลับ ใครใครอยู่ จง (อยู่) เมืองทอง (และเมือง) ชาว ก เปนเมืองผัวเมีย (ทุกขสุขร่วมกัน) (๒๕๑/๒)

เดือน เมื่อม อยู่ถ้า^๕ ทำร่างขุนเดือน คู่ เมื่อม ให้เรียกคน (ศึก) ของเมื่อม ทำอุโบสถ คู่ เจดีย์กลาง หาดหินล้างพุทธเจ้า (โปรดรูป) นันทา (๒๕๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ชวนศรีสายทอง ทำอุโบสถยอเดเขา นิมน (ด) รั้มมสนันท พร้อมภิกขุ กำหนดนิมิต สี่มา ขึ้น ๑ คำ เดือน ๕ พุทธกาล ๓๐๘ (๒๕๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า สู่เมืองพริบพรี เหยิงพ่ายเมื่อมขัล เมื่อเมื่อม (ยอม) แพ้ขุนออกชนะจับเมื่อมขัลลตุ (ได้) (๑๔๕/๑) เมื่อเมื่อมมาน้อมเท้า ถ่อมหัว (ขอ) เข้าอยู่ในเมือง มีข้ารับใช้เทียบถึงเมีย หามีเข้าสู่ห้องสราญ (ไม่)^๖ (๑๔๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตั้ง เมื่อมขัลลตุ (๓๗๔/๑) เปนแม่อยู่หัวเมือง ชวก มลก เดือน ๑๒ (คำ) พุทธกาล ๓๐๘ (๓๗๔/๒)

เดือนเด่นฟ้า^๗ ศรีสายทอง ไทยสรวงฟ้า เมื่อมสุนาขัลลตุ รวมถวายผ้ากฐินวัดศรีมหาธาตุ (วัน) ขึ้น ๑๑ (คำ) เดือน ๑๒ ปี ๓๑๑ (๒๑๕/๑) ญาณจรณ ตัดอันตรวาสกคลองเข้า (ตอนกลาง) ก็น สงฆ (ภิกขุจำพรรษา วัดศรีมหาธาตุ) ๑๗๔ อนุโมทนาต่อญาณจรณ (๒๑๕/๒)

(แผ่นนี้ พระญาณจรณคงจารึกเอง จึงเล่าเรื่องไว้ จะเห็นว่าได้สืบกฐินัดการกิจพิธีตลอด ตั้งแต่พิธีทอด กะ ตัด เย็บ ย้อม กราด และอนุโมทนานั้น ถูกต้องตามวินัยกรรม ซึ่งเป็นพระพุทธรูปบุญดีทุกประการ และ กฐินัดการกิจพิธีการตามพระพุทธรูปบุญดีนี้ ยังคงอยู่มาถึงปัจจุบัน ได้เป็นประเพณีไทยแล้วตลอดกาล ๒๒๐๐ ปีมาแล้ว และในการปัจจุบันยังมีพิธีการจัดหาทุนเป็นค่าหัตถกรรมบูรณะซ่อมแซม ก่อสร้าง เพื่อสืบต่อพระพุทธศาสนา และพระ พุทธสถานให้มีคงอยู่ต่อไป)

^๑ เป็นธรรมเนียมในกาลนั้น เมื่อรับก็ห่มผ้าให้ และรับในฐานะนักรศึกดีเมีย เดือนเด่นฟ้าจึงประกาศอย่างนั้น

^๒ มีถ้าชื่อถ้าเห็นเดือนเห็นตะวัน ณ ภูเขาบันไดอิฐ เดือนนี้เรียกถ้าพระจันทร์ ถ้าอาทิตย์ ภายในถ้ามีช่องทะเลกลมเล็ก เมื่อมองขึ้นไปเห็นวงกลมขาวคล้ายพระจันทร์เพ็ญ อีกถ้าหนึ่งมีช่องทะเลใหญ่แสงแดดเข้าได้ จึงดูคล้ายพระอาทิตย์ส่องแสง พระพุทธรูปรับ มรุษายาสและโปรดรูปนันทา เมื่อไปดู ยังไม่รู้ จึงไม่แน่ว่าองค์ไหน แต่ได้ทราบว่าคุณซ่อม ถูกลัก ถูกขโมย ไปมาก อาจไม่เหลืออยู่แล้วก็ได้

^๓ พ่ายตอนนั้นอาจแปลได้ว่าหลบหลีก

^๔ กว่าจะยอมแพ้กันเสร็จ อาจเป็นเวลาขนาดนั้น

^๕ ถ้าไม่ได้บอกชื่อว่าที่ไหน แต่สร้างอุโบสถคู่ เข้าใจว่าที่เขานันไดอิฐ เขาเล่าให้ฟังว่า พระอุโบสถคู่ นั้น คือ อุโบสถเมฆหลวง เมฆน้อย แต่อาศัยที่สร้างพระเจดีย์ไว้กลาง คงหมายถึงตกลงกันได้ด้วยนับถือพระพุทธรูปเหมือนกัน จึงสร้างพระพุทธรูปปางโปรดพระ รูปนันทาเถรี เท่ากับว่าเดือนโปรดเมื่อมให้พ้นทุกข์ในการแพ้ศึกส่วนรูปขุนเดือนคู่เมื่อมเดิม นั้น อาจอยู่หรือหายไปแล้ว ยังไม่ได้สำรวจ

^๖ คงจะจริง เพราะไทยลว่าไม่ชอบมากนัก คือ ไม่ใช่พวกบ้ากามคุณ เช่นชาวชนบทแม้ปล่อยอก และเปลือยอาบน้ำ ก็ไม่มีอะไร จึงมีเกิดน้อยตลอดกาลนานมา

^๗ เมื่อเจอเบื้องจดยการอย่างนี้กระทำให้แน่ใจว่า เนื่องจากบ้านเมืองมีศึกสงครามจึงต้องหยุดพระราชพิธีทอดกฐินไปหลายปี เมื่อสงบเรียบร้อยแล้ว จึงเริ่มกันใหม่ ต้องจดเหตุการณ์ไว้ เพราะถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ

แสงสายทองมาหาแม่ (ที่เมืองเพชรพริบพลี) เมื่อก่อน แต่งงานกับ ขุนทองสองเมือง (เมืองเถื่อนทอง) เมื่อขวบ ๒๘ มีลูก ๖ คน คนพี่ (ชาย) ชื่อ ทองไทย (ชายชื่อ) ทองเมือง (หญิงชื่อ) ฟาสี (หญิงชื่อ) แสงฟ้า (หญิงชื่อ) สายแสงฟ้า (ชายชื่อ) ไทยแสงฟ้า (๕๓/๑) แสงสายทอง มาถึง (เมืองเพชร) พริบพลี แม่หาธัมมสุนันโท ผู้อุปนาย ให้บวชชีมีชื่อ สุวัณณปภา เมื่อวันขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี ๓๑๒ (๕๓/๒)

ญาณจรณ ทองดี* เมื่อเห็นคนใกล้ตายแน่ ไม่เที่ยง ถึงตนทุกคนตัวสั่น ต่อมามีเกิดต้องตาย (๓๓๕/๑) สัปดาห์เดือนเด่นฟ้า พร้อม เมีย ลูก แล ขุนศึก ขุนขอม ให้ชุมนุมในวัด สุวัณณภูมิ ในเดือน ๗ แรม ๑ ค่ำ พุทธกาล ๓๑๓ (๓๓๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า ไทยสรวงฟ้า กับประคองญาณจรณ เมื่อคราวป่วยแต่ต้นเดือน ๗ ถึงต้นเดือน ๘ (๓๓๘/๑) เดือนเด่นฟ้า ญาณจรณ ดี รัชมปาโมกขสังฆราช ตาย วันขึ้น ๔ (ค่ำ) เดือน ๘ ปีพุทธศาสนกาล ๓๑๓ (อายุ ๕๘) (๓๓๘/๒)

เดือนเด่นฟ้า^๒ เมื่อเมื่อมสนาขัลลตุ ขอตัวดาวเด่นฟ้าไปครองแทนขุนสวรรยชาวก เมืองพุทธภูมิ (๑๔๖/๑) (ชาว) ชาวก นับถือขุนผวนาง สุนาแห่ เมื่อมขอขุนเปนผัว ตั้งดาวเปนลเด่นเมืองผัว วันขึ้น ๓ (ค่ำ) เดือน ๒ ปี ๓๑๔ (๑๔๖/๒)

เดือนเด่นฟ้า ตั้งเรือนยอดเผ่าผิญาณจรณสังฆราชา (๓๔๒/๑) เผาเดือน ๓ ขึ้น ๑๒ (ค่ำ) ปี ๓๑๔ ลูกเกบ (วัด) มหาธาตุ ถ้ำถ่านบัน ผสมก่อตัว ตามจึง ให้เหนเหมือน ๒๑๘ (รูป) (๓๔๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวัณณภูมิ ตั้ง รัชมสุนันโท (๓๔๑/๑) เปน รัชมปาโมกขสังฆราช วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๓๑๔ (๓๔๑/๒)

เดือนเด่นฟ้า อธิราชเจ้าแห่งเมืองสุวัณณภูมิ ได้เมียนางชาวกผู้เป็นใหญ่ (ใน) เมืองพุทธภูมิ ให้แม่นาง (ไป) สร้างวัดเวฬุวันในพุทธภูมิ จึงนิมนต ภิกขุรัชมสุนันโท ไปเป็นหัวหน้าพระกำหนดเขตลูกนิมิต สี่มา แล้วสวดญัตติ กัมม ลูกพุทธบัญญัติให้อุปสมบท (ชาย) ชาวก ๑๐ (คน) เป็นภิกขุในพุทธศาสนาธัมมวินัยในเวฬุวัน ขันธสี่มา พุทธภูมิ ภิกขุเขมิโยอยู่ (อยู่ประจำ) รัชมสุนันโท เขียนพุทธกาล ๓๑๕ (ความนี้ตัดมาจากแผ่น ๑๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า^๓ ตรงสุวัณณภูมิ เอื้อมเอาอย่างผู้พ่อ ให้ดาวเด่นฟ้าอนุชาธิราชคุมผู้คน เดินเรือไปถึง ในเมืองชาวก เมียแม่ผู้น้อย ชื่อ ยิวะเมื่อมสนาขัลลตุ ปีพุทธกาล ๓๑๔ ยอมให้นางผู้น้อย ทั้งขุนเมือง (เปน) รางวัด ชนะศึกคราวเมืองชาวกถึงถิ่นไทย ออกขุนชนะชาวกผู้หัวหน้าหมู่คนไทย โดยคุมคนไปส่งเมืองชาวกพุทธภูมิ (เขียน) ในพุทธนิพนพานกาล ๓๑๕ (๑๖/๑) เดือนเด่นฟ้า ให้ตัวขุนชนะชาวก ขุนปกเมืองทองคุมคนหญิงชายไทยลวะ (ขวบ) เข้า ๒๐ ฝูงฝน ฐันู ทำ บุก รบ รับ ครบลูกศึก ช้าง (ศึก) ม้าศึก หัวศึกใหญ่ เปนหัวหน้าวังคนศึก เปนศึกเดิม ช้าง (ศึก) ม้าศึก เรือศึก ให้รู้เคลื่อน ถอยกลับ รู้ค่ายคูศึก ดูตั้งค่ายกูรบ หอคอย มองศึก ตั้งฐั เข้าทลวง บุกทำลายให้แตก แล้วขับให้แตกพ่าย คนผู้เจ็บป่วยให้หมอช่วยแผล ผู้ตายทำงานให้บุญ เดือนเด่นฟ้า เขียนในพุทธกาล ๓๑๕ (๑๖/๒)

* พระญาณจรณ (ทองดี) พระรัชมปาโมกขสังฆราชเมื่อใกล้มรณภาพ ท่านมีสติดีจึงเรียกประชุมเยี่ยงอย่างพระอุปัชฌาย แต่ประชุมด้วยเรื่องอะไร ไม่เจอแผ่นกเบื้องจาร กเบื้องจารชุดนี้ เมื่อให้เขานำมา มีผู้ตอบอ้างเป็นเจ้าหน้าที่ยึดเอาไป สืบหาไม่พบ เป็นอันว่า ต้องสูญเรื่องราวไปเพราะพวกสับประทุนอย่างนี้ ฯ

^๒ นางคงอธิบายว่า ประกาศว่าเป็นเมีย เมื่อถูกแห่ไปไม่มีผัวไปด้วย จึงผิดประกาศ เดือนเด่นฟ้า จึงยกนางให้แก่น้อง เช่นนั้น ฯ

^๓ ตรง (กรุง) ซึ่งในแผ่นเป็นตัว ค. ตามธรรมเนียมคำไทย ค. กับ ก ใช้แทนกันได้ เช่น กรอก ตรอก โกรก ไตรก กรอม ตรอม ฉะนั้น กรุง เป็น ตรง ก็ไม่แปลก ฯ

เดือนเด่นฟ้า อธิราช สุวณณภูมิ เมืองทอง เอาอย่างผู้พ่อ ให้ขุนศึกคุมคนล้างเรือน หมออยู่ใช้ต่อเติมเติม ให้ตั้งพระอุโบสถ กุฏิสงฆ์ อาราม * พระพุทธรูป รัชมัจจ กวางหมอบ ให้นิมนต ภิกขุรัชมัจจันโท ทองวน สีสสญาณ จรโณ ดี อานันโท เทียง ฐานีโย โอ ญาณาสโย ขุม ดิสสโร เม่น อาสโก ภู เป็นหัวหน้าผูกถูกนิมิตขันธสีมา เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ฤดูแล้ง พุทธกาล ๓๒๑ (๑๗/๑) ให้ก่อเจดีย์ใส่ธาตุ ญาณจรณ ดี ให้หาปรมธาตุ (พระ) สัมมาสัมพุทธ อนุหัตตสงฆ (บัญญัติ) ให้ชื่อ วัดศรีพุทธาราม เมืองไทย ในตอนเหนือเมือง (ให้) ไทยสงฆฟ้าคลองเมืองไทย เมื่อ พุทธกาล ๓๒๔ มเสง * พุทธกาล ๓๒๖ เดือนเด่นฟ้ามีสัทธาเข้าหาอุปัชฌายรัชมัจจันโท เจ้าวัดศรีพุทธาราม อุปสมบท เป็นภิกขุ ชื่อ จันทอมพโร (ผู้มีเดือนในฟ้า) ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ อยู่วัดศรีพุทธารามเมืองไทยนั้น ไทยสงฆฟ้าจัดงานฉลอง ๑๐ วัน กลองยาวแห่เข้าวังในสวด มนต์เย็น คื่น เล่นเพลงชายฉุย (เรื่อง) ขุนโล (นาง) โห่มา (ดี) ผู้สร้างเมืองทอง (๑๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ เมื่อมาสู่ถึงบ้านฉนวน ดูเหนืมหิมขอม นางคัมเมียขอม หล่อ (รูป) ขุนอิน (เขาเขียว) กวักทองมา คุมตัวมาสุวณณภูมิ (ให้) ทำตัววันคู่ สิริงามตัว วันขึ้น ๓ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี (พุทธกาล) ๓๒๐ (๑๗๒/๑) มนขอมพิสสณ ดายปี ๓๐๑ จึงตั้ง (มัน) หาน ลูก เป็น ขอมแทน หาญขอมหล่อ พุทธปาง ๖ ท้าว (ราช) อุบาลี (เป็นที่ ๓) แล้วหล่อขุนอิน (กับ) กวักทองมา โลลาย โห่มาดี ทับไทยทอง (กับ) งามดาเรืองฟ้า) โลกคน (กับ) ก้านดา) (๑๗๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า คลองเมืองแทนวัน เมื่อเมืองพุทธภูมิ เมียขึ้นกินเมืองแล้ว เราให้ดาวเด่นฟ้าคลองแทน (เท่า) เสมอ เมื่อมขัดลตุ เมียสาวมีลูกแฝดชาย (ชื่อ) ลเด่นสงเลื่อ (ร เด่นสรวง ร เด่นเลื่อ) ล เด่นคู่เมือง (ล เด่น) คู่สอง ดาวเด่นฟ้าคู่เมียเมื่อมขัดลตุ (๔๔/๑)

เมื่อมผู้สุวณณภูมิ (สิ้นอำนาจ) เดือน ๑๒ พุทธกาล ๓๐๘ ปีฉลู เมื่อกลับสู่ชาวพุทธกาล ๓๑๔ สังกวัดเวฬุวัน ปี ๓๑๕ (๔๔/ด้านข้างทั้ง ๔)

เมื่อมกลอดลูก ๒ คู่แล้ว ในปี ๓๒๒ เมื่อมี ญิง (ชื่อ) ล เด่นฆววงศ แม่ขอมมา สุวณณภูมิ มอบชาวเมืองลูก คลองเมืองคนลเมือง พ่อดาวเด่นฟ้า คุมแม่มาเมืองทองให้นางบวชชี ดาวเด่นฟ้า (กลับ) ไปชาวพุทธกาล ๓๒๓ (๔๔/๒)

เมื่อมสุนาขัดลตุ มีลูก ๕ คน อยู่ (อยู่) เมืองพุทธภูมิ เบื่อหน่าย พ่อดาวเด่นฟ้า (นำ) สู่ถึงสุวณณภูมินี้ (๓๐๗/๑) เมื่อม ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๕ ปี ๓๒๒ หารัชมัจจันโท บวชชี ชื่อ ฆรณิลดา อยู่ (บ้าน) ฉนวน (เมือง) พลิบพลี (๓๐๗/๒)

เดือนเด่นฟ้า หาแม่ เมื่อแม่ป่วยมาก เดือนหนึ่ง ดาย วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือนอ้าย ปี พุทธกาล ๓๒๔ มี ขวบเข้าร้อยปี (๑๓๐/๑) เมื่อจัดงานผีแม่ ที่ (วัง) บ้านฉนวน สวด เทสน มีให้ผี (แม่) พัง มีนางขับกล่อม ฟ้อน รำ กลอง เพลง ให้แม่ ดู พัง ปี ๑ (๑๓๐/๒)

(ตั้งให้) ไทยสรวงฟ้า คลองเมืองไทย (แทน) ปีพุทธกาล ๓๒๔ มเสง ตัดความต่อจากแผ่น (๑๗/๒)

* คำว่า พระ ไทยว่ามาจากคำว่า วร ปาลี โดยเอา ว. เป็น พ. ถ้าเช่นนั้นก็ต้องอ่านว่า พระ จึงไม่ใช่พระ พระ จึงเป็นคำไทยมาแต่โบราณ หมายถึงผู้ที่เคารพนับถือ เช่น พระ (สงฆ์) พระเจ้าแผ่นดิน พระภูมิ พระเคราะห์ ฯลฯ จึงว่าพระเป็นคำไทย เพราะลองพูดให้แจ่มฟังดูแล้วไม่รู้ความหมาย และแจ่มไม่มีใช้ จึงว่าเป็นคำไทย ถ้าไทยไม่ยอมรับ ก็เป็นคำไทยแล้ว มีพระพุทธรูปหลายแบบ ณ วรรตมี มีลายกนก ท่านพระครูพิชิตฐิตปาคม วัดเพชรพลี ซึ่งท่านเป็นช่างฝีมือลวดลาย ว่าหลักวิชาลวดลายไทยมีลายหนังสือ หรือ เขียนตัวหนังสือ เข้าเป็นลวดลายไทยได้ ลายกนกนี้ชื่อ ลายกนกหนังสือไทย ซึ่งเป็นแบบเขียนแกะสลักของช่างฝีมือไทย ถ้าอ่านเป็นหนังสือจะได้ความว่า เดือนเด่นฟ้าสุวณณภูมิ

๒ จริงอยู่ ตอนหลัง แต่เรื่องอยู่ในแผ่นเดียวกัน ใส่เต็มตามแผ่นเขียน เพื่อง่ายเวลาค้นหา

เดือนเด่นฟ้าเผาผีแม่งามตัว ที่ (วังบ้าน) ชนทอเมืองผู้สร้างเรือนยอดทอง เหมทอง นางบุญเรือนทอผ้าทำจีวร สบงสุ แสงสายทองทำอาหาร (๑๓๕/๑) เผาผีแม่ มีเพลง ฟ้อน รำ กลองยาวแห่น้ำ รั้มมสุนัขเทศนา ภิกขุเดินหน้า ชี ฟี่ น้อง เผาขึ้น ๕ (คำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๓๒๕ เกบกดูก (บัญญัติเข้าฐาน) เจดีย์วัดพลิบพลี (๑๓๕/๒)

เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ เมืองทอง สอนไทสงฟ้า พร้อมคนเมืองทองทั่วหญิงชาย อันว่า คนเป็นคนควนเอนดู เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อผู้คนอดอยากอาหาร แลสัตว์ผู้เมียคนอันตน เอาใช้งาน เจบ ป่วย ควนคับคอง แม่เมียลูกตนอันมีมา ไม่ข่มขืนเมียลูกผู้อื่น อย่าเบียดมนุสส สัตตอื่น ความชั่วอย่าใส่ตัว กุศล ควนสั่ง อยู่บ้าน (ท่าน) อย่าดูดาบ ปั่นจั่วควายให้ลูกต้นเล่น อุเราเข้าสู่ อุเราบ้านอน วันคืนขึ้นไม่ได้ให้เล่งหาดี ในวันนี้ (๕๘/๑) เดือนเด่นฟ้า สุวรรณภูมิ ผู้สอนรั้มให้รู้ทั่วข้อรั้มอันจะสขรั้ม อ่านเอง เมื่อตรงใจ จงตั้งตรงรั้มเป็นผู้มีรั้ม ๕ ข้อ คือ สิลห้า มี ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักฉ้อสิ่งของ ไม่ผิดลูกผิดเมียเขา ไม่เว่า มุสา ไม่ดื่ม (เหล้า กระแซ่) สุราและเมรัย^๑ (๕๘/๒)

ขุนไทยอธิราชเจ้าองค์แรกที่สละออกบวชเป็นภิกขุ

พุทธกาล ๓๒๖ เดือนเด่นฟ้า มีสัทธา เข้าหาอุปัชฌาย รั้มมสุนัขโท เจ้าวัดศรีพุทธาราม อุปสมบทเป็นภิกขุ ชื่อ จันทอัมพโร (ผู้มีเดือนในฟ้า) ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๖ อยู่วัดศรีพุทธาราม เมืองไทยนั้น ไทยสรวงฟ้า จัดงานฉลอง ๑๐ วัน กลองยาวแห่เข้าวัง สวดมนตเย็น คือ เล่นเพลงขุนโลเมาะ (ดี) ผู้สร้างเมืองทอง (ตัดความตอนจบจากแผ่น ๑๗/๒)

ไทยสรวงฟ้า เจ้ากรุงสุวรรณภูมิ เดือนเด่นฟ้าพ่อให้ขึ้นครองเมื่อพุทธกาล ๓๒๖ เดือน ๖ ขึ้น ๑๕ (คำ) เมื่อปีขาน (๓๓๓) เป็นอธิราชเจ้า เมื่อปี ๓๓๔ เมีย (ชื่อ) ทองขวัญใจมีลูกน้อยหญิงชื่อ ศรีเมืองทอง เมื่อปีมโรง (๓๓๕) เมียคลอดลูกชาย ชื่อ ศรีอาทิตย์เจ้าเดือนเด่นเมืองทองไทย ให้ฉลองทั้งเมืองไทย พระสวดมนต มีเพลง (เรื่อง) ขุนโลเมาะเมืองทองรักหญิง (ให้เล่าเรื่องเล่นเพลงอย่างนี้.....) (๒๒/๑) โหมมาดี เมืองนองทอง นางอยู่เดียวครองเมืองเหนือขุนโลเมาะนางเมืองให้ขุนเสมียน สือถึงขุนไท (คนอง) น้องไม่ยอมให้พี่สาวตัว พี่ลอบ (มี) สือมาถึงขุนโลผู้ซู้รัก เสมียนถึงขุนโล ให้ขุนคนองเป็นกองหน้าจุมเมืองนองทอง ขุนไทยคนองยอมแพ้ให้โหมมาดีไปหาขุนโลลายห้าม คนองขุนใหญ่ (ผู้) ให้เผาเมืองผู้คนแล้ว ขุนโลนำโหมมาดีสู่เมืองสร้างเมืองใหม่ ตั้งชื่อเมืองทองไทยลว่า ตั้งตัวสือไทยลว่า ตั้งปีโล ชวด ๑ (ในกาลปีอินเต็มได้ ๔๑๕๐ ปี) (๒๒/๒)

เดือนเด่นฟ้า เป็นภิกขุ เริ่มป่วยเดือนอ้าย ข้างแรม ให้เรียกชุมนุม มีไทยสรวงฟ้า ทองขวัญใจ ออกขุนชนะชาว ขุนปกเมืองทอง สิริวัชโธรั้มมปาโมกข (สังฆราชมหาเถร) (๒๒๒/๑) จันทอัมพโร ภิกขุ วัดศรีพุทธาราม เดือนเด่นฟ้า ว่า พันเราแล้ว พร้อมกันกุมเมือง บ้าน วัด โรงเรียน โรงหมอ ขุนศึก ขุนเมือง ชาย หญิง เมื่อศึกษาพร้อม (กัน) ตั้ง (ผู้ศึก) (๒๒๒/๒)

ไทยสรวงฟ้า ฟังพ่อเดือน (เล่า) ต่อ เมืองนี้มีด่านขุนอิน ชื่อ เมืองแมน ขุนโลลาย (ให้ชื่อ) เมืองทอง ขุนทัตไทย (ทอง ให้ชื่อ) สุวรรณภูมิ ยังเป็นเมืองของคนไทย (ถึงพวกเรา) (๒๒๓/๑) เมืองนี้ คงนานทน เมื่อถึงไศนเล่าว่า เมืองตั้งพันกว่าปี (จึง) ล้าง ของไทยไฟเผา จงกุมครองให้ดีแล (๒๒๓/๒)

เดือนเด่นฟ้า สอนลูกแก้ว สอนขุนสอง ให้เหนไทยสรวงฟ้า เหมือนลูกหลานผิดจงว่ากล่าว เหนควนเดือน (จงเดือน) อย่าทิ้ง รั้มมปาโมกขสั่งสอนรั้มม (๒๒๔/๒)

^๑ แผ่นนี้ ไม่มี วัน เดือน ปี เข้าใจว่าคงสอนหลายวัน และเขียนย่อความที่สำคัญ

ไทยสรวงฟ้า พังพ่อเว้า ในวันแรม ๑๔ (ค่ำ) เดือนอ้าย พุทธกาล (เข้า) ๓๓๖ พ่ออายุ ๕๐ อุปสมบท ๑๐ พัสสา วัดศรีพุทธาราม ให้เขียนวันขึ้น ๕ ค่ำ เดือนยี่ (ปี ๓๓๖) (๒๒๔/๑)

ไทยสรวงฟ้า เมื่อเดือนเด่นฟ้า พ่อตาย รุ่งเช้าขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนยี่ เดือนย่ำฟ้า ปีพุทธศาสนากาล ๓๓๖ (๒๒๑/๑) ไทยสรวงฟ้า ว่า พ่อ (เป่น) ภิกขุอิธราช ให้ตั้งเหมที่ห้องแห่นเผ้าด้วยภิกขุ ในวัดศรีพุทธาราม เมื่อดังสวด อภิธัมม ๑ ปีแล้ว ควนขึ้นชุมไฟ (๒๒๑/๒)

แผ่น ๔๓๔ หน้า ๑ แผ่นนี้ ก็เขียนตัวขนาดนี้ บางทีก็ตะแคง เช่น ที่ไทยสรวงฟ้าจะเห็น ไท เอา ข ไร่ล่าง สวง ก็ตะแคง ฟ้า เขียน ฟ อยู่บนลาก ๑ และไม้โท อยู่บน ได้ถ่ายตัวที่พอมองเห็นได้ทำ แบบและพิมพ์ออกมาอย่างนี้ เพื่อยืนยันของไทยและที่ได้คงทนมาถึงกาลบัดนี้ จะเห็นว่าไทยรู้จักแปลคำ ไทยเป็นคำเชื่อมครมาแล้ว

- ไทย สวง ฟ้า

- เ ผา จัน ท

- อัม พ โร

- ภิก ขุ

ไทยสรวงฟ้า เผาจันทอัมพโรภิกขุ (๔๓๔/๑) เดือนเด่นฟ้า ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๓๓๘ ° (๔๓๔/๒)

° น่าจะมีแผ่นเก็บกระดูก ทำเจดีย์บรรจุตามแบบไทย ก็ไม่พบ อาจไม่มี หรือ มีอาจหายไป ได้เดินดูบริเวณวัดศรีพุทธารามที่ สร้างไว้แล้วเข้าอุปสมบท มุมวัดด้านนอกเฉียงเหนือ มีฐานอิฐใหญ่อย่างที่ถ่ายรูปมา ซึ่งอยู่ในบริเวณบ้านนาข่วงนั้น แนใจว่าพระเจ้า ไทยสรวงฟ้าคงจะสร้างพระเจดีย์บรรจุอัฐิสมณบริวารตรงนั้น อันเป็นหลักฐานได้อีกแห่งหนึ่ง

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยศรีอภัยราช บุนตันเทียนไทย พระนางไม้ไผ่

ต้นบันทึกชื่อเมืองอุหิน (พิมาย) และใช้ พ.ศ. ว่าปีไทย

ขุนศรีอภัยราชเจ้า ขุนหญิงศรีจอมฟ้าทั้งคู่มีส่วนสัน
คูบัว สัตส่วนของขอมเคยซึ่งสัน ขุนหมวกยอดทำเป็นจอมจะเห็น
เป็นรูปดวงตะวันขึ้น มีรูปพระสงฆ์หรือพระพุทธรูปประทับนั่งสมาธิ
อยู่ ประทับขึ้น ณ อุ มือขวาแบ=เปิดเผย มือซ้ายคว่ำกุมอุ คือ อุหิน

ขุนหญิง หมวกยอดวงขอบฟ้า หน้ามีรูปพระยืน มือทั้งสองกำ
ยื่นตรงยื่นกำบังป้องกันปกครองเมืองแทน

ทั้งคู่แต่งมีฉลององค์ มีขอบคอและขอบแขนชัดเจน
หญิงทำเสื้อจะเห็นปิดรัดส่วนหมด กับชุดนี้ เป็นเครื่องชุดทะเลได้ชาว
ซึ่งเข้ามาสมัยขุนหญิงเมือง

ขุนตันเทียนไทย ขุนหญิงไม้ไผ่ ขุนใส่หมวกยอดแหลม
คันตำแหน่งขุนรอง (อุปราช) มือขวาถือลูกและสายลูกดิ่ง มือซ้าย
ถือคันเหวี่ยง สายสะพายลูกหน้าไม้ ที่เอวใส่กระเปาะแขวนเครื่องยศขุน
ศึก

ขุนหญิง จอบยอดขุนหญิง ส่วนช่วงบนแสดงตอนผ้าห่มหลุดเปลือย ไม่มีขอบคอขอบแขน
มือขวาถือหอยสังข์ มือซ้ายถือดอกบัวตูมเครื่องยศขุนหญิงต่างเมือง เอวคาดได้ซ่อนถุงถุงลายลง คือ
ไทยลาวภาคกลาง จะเห็นส่วนล่างยาว

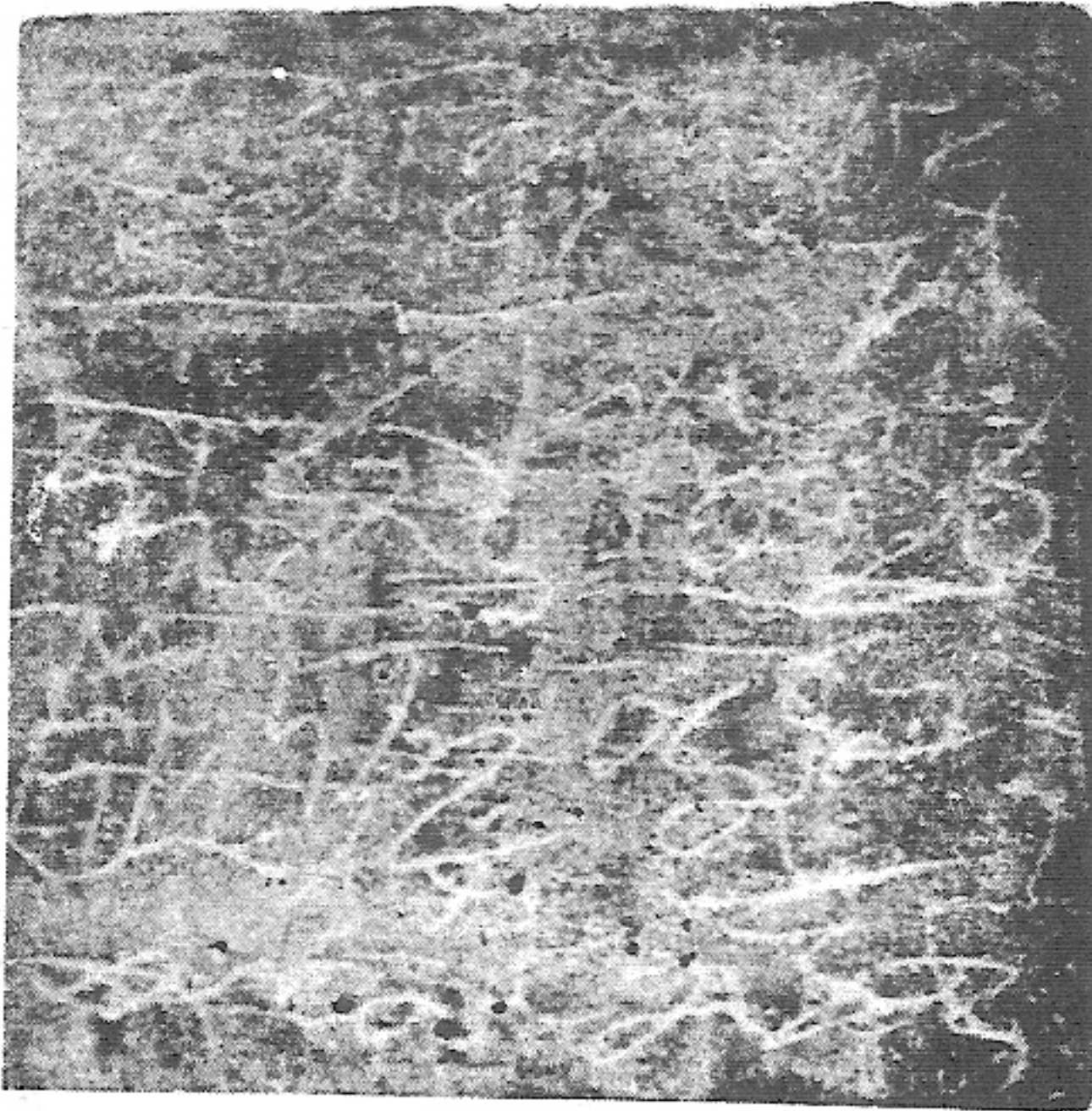
ศรีอภัยราชเจ้า เมืองสุวัณณภูมิ เมืองทองไทย ขึ้นนั่งเมืองปริมเมฆ พุทธกาลอนันตพาน ๓๗๓
หม่อมนางศรีจอมฟ้า เมียใหญ่ เมียกลาง นางหงสทอง เมียน้อย นางหอทอง มีนางน้องสาว (ชื่อ) ดวงขวัญงาม อีกหนึ่ง
(๔๐/๑) ศรีอภัย ด้วอริราช เมืองทองสุวัณณภูมิ ลุพุทธกาล ๓๗๕ เมียใหญ่ มีลูก (ชาย) ชื่อ ไทยฟ้าสาธ นางหงส
ทองท้องในปี ๓๗๕ นางหอทอง มี (หญิง ชื่อ) ดวงขวัญใจ (หงสทอง) มีลูกหญิงพร้อม ชื่อ ศรีหงสทอง เมียสนม
ดวงขวัญงาม (มี) ศรีขวัญฟ้า จานเมื่อ ๓๗๕ (๔๐/๒)

ศรีอภัยราช กรุงสุวัณณภูมิ เมื่อปีไทย ๓๕๕ ขุนภูมิธน์นัชนวม ทุ่มศึกใหญ่กู้ (๓๒๔/๑) ฆ่า
ขุนดาบแล้ว ให้ ขุนตันเทียนไทย เอาศึกไปขแม เมื่อยึดได้ให้คล้องอยู่ (ไป) ในปี ๔๑๐ (๓๒๔/๒)

จารึกอีสาน ที่อุ๋หิน พิมาย พนมรุ้ง

จเลด หรือ เจลล ได้ที่พิมาย กรรมกรขุดนำมาบอกว่าพบใต้ถนนตะวันออกอยู่ข้างล่าง พวกนั้นว่าไม่ใช่หนังสือจึงทุบทิ้งไปมาก ที่มาถึง ๑๐๐ แผ่นเศษ นำตัวอย่างมาทำแบบดูตัวอย่าง

(ทั้งสองแผ่นนี้ นำมาลงเฉพาะหน้า ๑)

- ศรีอาทิตยอริราช
เจ้า

- ถึง เมือง อุ๋ หิน

- เมื่อปีไทย ๓๘๖ วัน

- ขึ้น ๒ (คำ) เดือน ๖ (นี้ ที่รู้ว่า
พิมายแต่ก่อนมีชื่อเมืองอุ๋หิน ชื่อไทย)

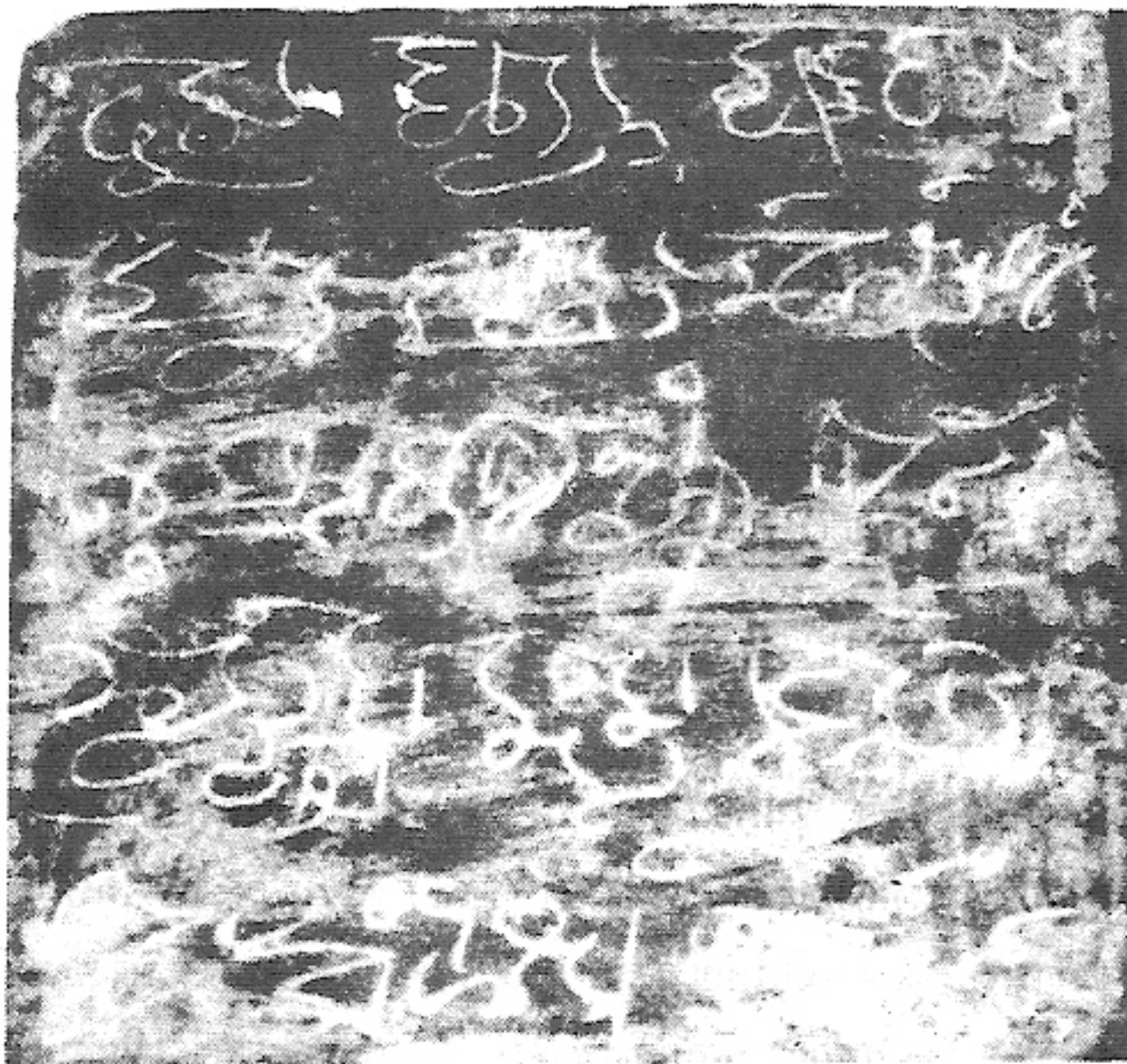
- แม่ นาง จำเริญ

- เมีย ใหญ่ เจลลขุน

- ถวายสังฆทานตลสงฆ

- นิรชรั่มโม แม่ นาย

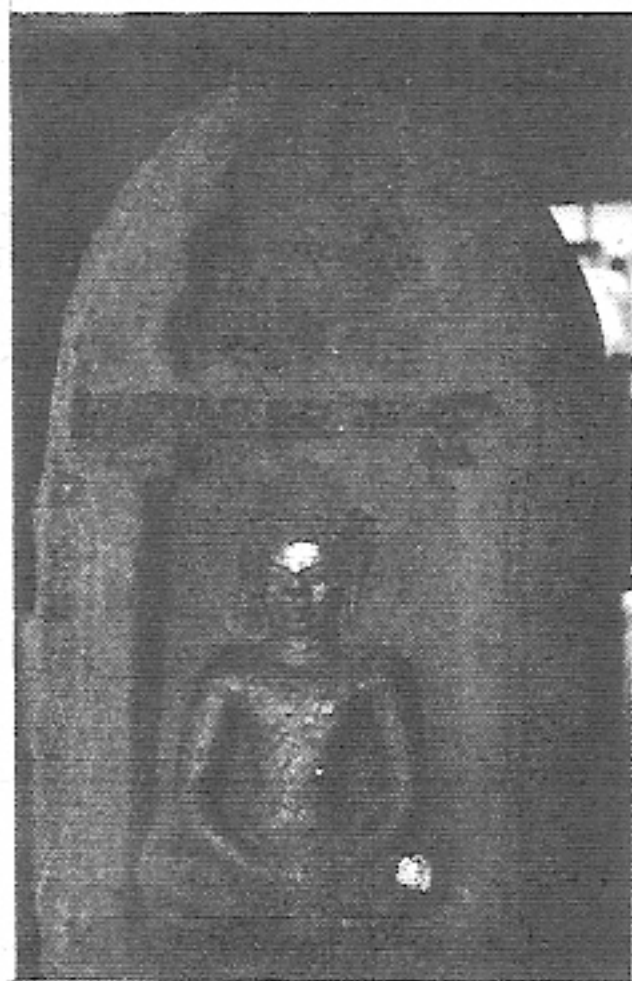
- ขุนอำนวยอุทิสส

จารึกพิมายไม่ได้ใช้แป้งจึงไม่ค่อยชัด ที่ใช้แป้งลูบ (แผ่นล่าง) ขึ้นชัดและเห็นชื่อ เมื่อสังเกตแล้วจะเห็นลายท่านใส่เข้าไป
อย่างนี้ เจลล แต่ที่เขียนว่า “จเลด”

พระพุทธรูป ๒ องค์ กับรูปสิงโตนั่ง อยู่พิพิธภัณฑวัดสุทธจินดา เป็นของเดิมอยู่ที่นั่น ซึ่งมีชื่อเก่าว่า วัดท้อและวัดท่า ซึ่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระมหาวิรวัศ (อ้วน) เก็บไว้จึงเหลือให้พบและมีรูปขุนชายขุนหญิงหรือขอมซึ่ง มีบันทึกบอกว่า เดิมจากพิมายเห็นว่าเป็นแถบเดียวกัน จึงนำมาลงไว้เพื่อรู้สิ่งมีของเรา

ปางสมาธิประทับเรือนยอด เรือนยอดทำเฉพาะซุ้มหน้า

ปางสมาธิประทับเรือนยอด ที่ด้านบนเอน้ำดูพบเห็นตัวลายสือที่ด้านข้างทั้งสองก็มีลายสือไม่ได้ใช้น้ำจึงไม่ปรากฏ อ่านนานแล้วจำไม่ได้

พระพุทธรูปมารวิชัยดินแร่ มีจารึกว่าทองผกายเจ้าแม่เมืองฟ้า พุทธลักษณะใกล้เคียงสมัยสุโขทัย ว่าได้จากพิมาย ที่สำคัญคือจารึกและคำเมืองพา (เมืองฟ้า เป็นคำชาวโคราช)

พ.น.ม. รุ่ง

สิงโตหินทรายสลิดในพิพิธภัณฑวัดสุทธจินดา ที่ฐานมีลายสือว่าสุวรรณภูมิ

แผ่นหินทรายใหญ่ มีจารึก พนมรุ่ง นั้น คงถูกรื้อลงมา วางไว้ใกล้กำแพงแลงด้านเหนือปราสาทหินพนมรุ้ง อยู่ในที่ร่ม และลายนี้ที่เขียนอย่างนี้ ไม่ใช่วิธีเขียนปัจจุบันและมองเห็นเป็น พ.น.ม. อยู่ล่างรุ่งก็เห็น ร. เส้นขีด บรรทัด และ ง คาบเส้น ทั้ง “รุ่ง” นี้ ถ้าอีสานเขาออก ฮั่ง เมื่อเห็นเขียนจารึก “รุ่ง” จึงแน่ใจว่า ช่างหรือขอมไทยไปทำและจารึกไว้

ศรีอาทิตย อธิราชเจ้า เมืองอุหิน^๑ เมื่อปีไทย ๓๕๖ วันขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖

ศรีอาทิตย ตั้งขุนตันเทียนไทย เปนขุนคนศึกไทย (๓๒๕/๑) ตั้ง (ณ) วันขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปี) วอก พุทธศัสนกาลล่วงปีไทยนี้ ถึง ๔๐๕ (๓๒๕/๒)

ตันขุนศึกใหญ่ ยก (ศึก) เรือ บก ถึงขแม เดือน ๔ ปี ๔๑๐ ลูกสาวขุนกุม ชื่อ ไม้ไผ่ ออกเรือ (มาจะ) ผู้ ขุนศึกจับนางได้ตัว (๓๒๖/๑) เมื่อตันขุนจับตัวไม้ไผ่ ไม่ห่มผ้าเว้า (ว่า) ฆ่าพ่อ เมีย (พ่อ) ควนฆ่าลูก (ด้วย) ตันขุนว่า มิฆ่าผู้หญิง เอาผ้าห่มให้ (๓๒๖/๒)

ตันเทียนไทย ไม้ไผ่ เข้าหาอง (ค์) อธิราช สุวณณภูมิ ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๘ ปี ๒๑๐ อด (ค์) อธิราช ให้ไม้ไผ่ (แก่) ขุนเทียน (๓๒๗/๑) ขุนตันเทียนไทย ขึ้นขุนตันผ่วนางไม้ไผ่ เมื่อเดือน ๑๐ ขึ้น ๖ (ค่ำ) ปี ๔๑๐ เปนใหญ่ในเมืองพนมดินขแม (๓๒๗/๒)

--- * ---

^๑ แผ่นนี้ เป็นจำนวนแผ่นหนึ่งในประมาณ ๘๐ แผ่น ซึ่งมีตัวอ่านง่ายและอ่านออก ได้จากพิมาย ซึ่งยืนยันชื่อเดิมว่า เมืองอุหิน และภาษาที่พูด ตัวหนังสือที่ปรากฏล้วนเป็นไทย คงมาถูกเปลี่ยนชื่อเป็นแขกสมัยอีสานวรมัน ซึ่งยกกองทัพเข้ายึดเมืองอุหินประมาณกันว่า พ.ศ. ๑๒๐๐ กว่า ๆ เมืองอุหินจึงถูกเปลี่ยนชื่อว่า พิมาย วิมายา ทั้งกบเมืองจาร์ที่มีจำนวนอย่างน้อย ๔๐๐ แผ่น ได้มาไม่หมด และยังไม่ได้อ่านให้หมดมีแผ่นหนึ่งลงรักและทองผง มีลายเขียนไว้อย่างชัดเจนว่า แม่ นางจำเรอ เมียใหญ่ เจลลขุน ถวายสังฆทาน ซึ่งให้รู้อีกว่า เจลล คือ จเลล เจริญ คือไทยนี้เอง แผ่นกบเมืองเหล่านั้น มีเขียนเล่าเรื่องให้รู้แบบนี้ ย่อ ๆ

พระเจ้าศรีอาทิตยอธิราชเจ้า ในปี พ.ศ. ๓๕๖ ทรงยกกองทัพยึดขแม เดินทัพไป ช้างทรงเดินพาไปถึงเมืองอุหิน พบขุนใหญ่เจริญ ได้บอกว่ขแมมีแต่หญิงครองไปรบเสียเชิงแล้วชวนให้อยู่ ได้ช่วยกันสร้างอุหินต่อ สร้างวัดเจริญธรรม ขุนใหญ่ชวนให้สร้างคน นำเจ้าหญิงงาม ไม้ม่าให้และขอลูก กับ ให้นำหญิงมาให้ทหารช่วยสร้างคนเพื่อเพิ่มพลเมือง เจ้าหญิงงามไม่มีพระธิดาคนหนึ่งชื่อ ศรีเจริญ ได้ให้ทหารช่วยทำนา ปลุกข้าวให้หอมสอนหนังสือและทำกบเมืองจาร์เรื่องเก่าตั้งแต่สมัยปู่สังกะสาอย่าสังกะสี ได้พักอยู่ถึง ๓ ปีกว่า กลับ พ.ศ. ๔๐๕ มาทะนุบำรุง ทะแกล้วทหาร เตรียมเสบียงอาหารพร้อมแล้ว จึงทรงตั้งขุนตันเทียนไทย ให้ยกกองทัพไป ขุนใหญ่ให้ขุนเจริญเด่นฟ้า ผู้เป็นลูกชายไปช่วย เสร็จศึกแล้วกลับไปจารึกเรื่องไว้-ดู ไม่ตรงกัน

แม่นางไม้ไผ่ ยกศึกทั้งเรือบกออกรบศึกไทย แล้วนางขึ้นบก พอกองทัพบกไปถึง ขุนตันเทียนไทยขึ้นม้า นางออกด้วยขี่ม้า เช่นเดียวกัน พอถึงเขษิณหน้า ขุนตันเทียนใช้น้ำไม้มือ ธนุมือ ยิงม้า ซึ่งม้ากระโดดสลัดนางตก ผ้าห่มหลุดปลิวไป พระนางจึงตกไปนอน เปลือยอก ขุนตันเทียนกระโจนลงไปตะครุบตัวจับได้ นี่ไม่ได้รับกันเลย เมื่อเป็นเช่นนั้น ขุนตันเทียนไทยได้ตัวพระนางแล้ว จึงบอกว่า ให้ยอมแล้วไม่ทำอะไรแล้วนำพระนางมาถวายพระเจ้าอธิราช

ประวัติศาสตร์ของขแม (เขมร) ซึ่งคุณเสงี่ยม รัตนกาญจน ได้แปลและเรียบเรียงจากหนังสือ Angkor by Rt. Hon Malcolm MacDonald พิมพ์ ค.ศ. ๑๙๕๘ (พ.ศ. ๒๕๐๑) มีว่าดังนี้

ผืนแผ่นดินที่เรียกกันว่าประเทศเขมรในปัจจุบันนี้ ตั้งแต่เดิมเรียกกันว่า แคว้นฟูนัน (Funan) ต่อมาเป็น อาณาจักร เจนละ (Chenla) และในที่สุด เป็นประเทศกัมพูชา

ประวัติศาสตร์ของเขมร (ขแม) เริ่มต้นก่อนสมัยฟูนันเล็กน้อย ตกในราว ๆ ต้นคริสต์ศตวรรษ (พ.ศ. ๕๐๐ เศษ) มีตำนานกล่าวไว้ว่า ในสมัยนั้นผืนแผ่นดินแห่งนี้มีชนชาวท้องถิ่นที่ยังป่าเถื่อนอาศัยอยู่ ต่อมา มีพ่อค้า นักเชิณโชคชาวอินเดีย แล่นเรือใบ ข้ามทะเล มายังฝั่งทะเลด้านตะวันออกเฉียงใต้ของทวีปเอเชีย ได้นำเอาวัฒนธรรมของอินเดียซึ่งเจริญรุ่งเรืองกว่าเข้ามาเผยแพร่ และสืบพันธุ์ผสมกับชนท้องถิ่นแถบนี้ จนได้ตั้งตนเป็นเจ้าผู้ครอบครองแคว้นต่าง ๆ

ดำเนินเรื่องว่า มีมาณพชาวอินเดียผู้หนึ่งมีนามกรว่า โกณฑัญญ (Kaundinya เขียนตามที่ท่านผู้รู้เขียนในภาษาไทย สังเกตว่า ท่านพยายามเขียนให้เป็นแขก แต่ตามปกติ ชาวยุโรปมักมีอักษร และสำเนียงภาษาไม่ตรงกับเสียงจริง ๆ ของชาวเอเชีย จึงอาจจะเป็น กอน จินญะ ขุนดินยะ ขุนเทียนยะ หรือ ขุนเทียนยะ ก็ได้) คืนวันหนึ่ง นอนหลับ เกิดนิมิตฝันว่า ได้ไป ณ เทวาลัยสถานแห่งหนึ่ง เทพยดาที่สิงสถิตอยู่ที่นี่ได้ประทานธนูให้เป็นอาวุธประจำตัว แล้วบอกให้ลงเรือเดินทางไปทางทิศตะวันออกนั้นเกิด จะได้ประสพโชคลาภอย่างมหาศาล

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยขุนไทยฟ้าสาบ สร้างไชยศึก

ไทยฟ้าสาบ เมื่อนั่งเมือง พุทธกาลล่วง ๔๑๕ เมียชื่อนางปรีดีธิดา เมียน้อย (ชื่อ) นางดารินทรา เมียหลัง (ชื่อ) นางแม่ฉวีช่อฟ้า หญิงเมืองเถื่อนทอง (๖๗/๑) ไทยฟ้าสาบ พุทธกาล ๔๑๖ ตัวนางปรีดีธิดา (มี) ลูกชาย ชื่อ ไทยเริงฟ้า นางดารินทรา คลอดหญิง ชื่อ นารินทรา ปีมโรง ๔๑๗ นางแม่ฉวีช่อฟ้า มีชายชื่อ ไทยช่อฟ้า ขึ้น ๔ (คำ) วันอี (เสาร์) ปี ๔๒๐ (๖๗/๒)

ไทยฟ้าสาบ สุวัณณภูมิ พุทธกาลล่วง ๔๒๖ ศีกชวก มลก ถึง (แดน) สุวัณณภูมิดังกองสู่ที่ (เหนือ) รัชมราช เดือน ๕ ปีพุทธกาล ๔๒๖ เมื่อดังสู่สิ้น ๑ ปี ชวก มลก (แตก) หนี (๑๐๐/๑) พุทธกาลปี ๔๒๘ ให้ซ่อม เมืองรัชมราช ตั้งที่ท่าพุมโดนด (เป็นถิ่นที่) ชนะชวก มลก ชื่อ ไทยชนะ (สร้างวัดเผาทหารตาย) มีเจดีย์ กุฎี มีอุโบสถ (คงมี พระพุทธรูป วงล้อ รัชมจักก) ให้ชื่อ "วัดไชยศึก ปีพุทธกาล ๔๒๘ (๑๐๐/๒)

ไทยช่อฟ้า น้องไทยเริงฟ้าผู้พี่ตนตาย พุทธกาล ๔๒๘ เมื่อพี่ (ไทยเริงฟ้าอาจได้รับบาดเจ็บในสงคราม นั้นแล้ว) ตาย เราเป็นลูกชายใหญ่แทนพ่อ (๑๘๓/๑) ไทยช่อฟ้า เมื่อครองเมือง พุทธกาล ๔๔๓ ขึ้น ๑๒ คำ เดือน ๗ แทนพ่อเมือง สุวัณณภูมิไทยนี้ (๑๘๓/๒)

ไทยช่อฟ้า สุวัณณภูมิ เมีย (ใหญ่) ชื่อ ยอดก่องแก้ว เมียน้อย ชื่อ ศรีสะเมือง ปี ๔๔๕ เดือน ๕ ขึ้น ๑ คำ ยอดก่องแก้วออก (๓๐๓/๑) โลก (ลูก) ผู้ชาย (ชื่อ) ไทยยอดฟ้าแล้วนางศรีสะเมืองมีหญิง ปี ๔๕๒ เดือน ๖ ขึ้น ๕ คำ ชื่อ ศรีทองงาม (๓๐๓/๒)

--- * ---

เช้าวันรุ่งขึ้น โทณทัตญะ ยังจดจำเหตุการณ์ตามความฝันได้เป็นอย่างดี จึงไปยังเทวสถานทีปรากฏในฝันก็ได้พบคันธนูและกระบองลูกศรพร้อม อยู่ที่ดิน ณ เทวสถานนั้น เขามีความปิติยินดีเป็นอย่างยิ่ง จึงรวบรวมข้าวของลงเรือสำเภากางใบแล่นออกสู่ทะเลหลวง กระแสลมได้พัดพาเรือแล่นข้ามอ่าวเบงกอลผ่านช่องแคบมะละกาอ้อมเกาะหนึ่ง ซึ่งบัดนี้เรียกว่า สิงคโปร์ คัดข้ามทะเลจีนตอนใต้ ไปถึงยังฝั่ง ผืนแผ่นดินแห่งแหลมอินโดจีน เขาได้พบนางพญาโจรสลัดผู้เป็นใหญ่ปกครองท้องถื่นละแวกนั้น มีนามว่า วิลโลเล็ฟ (Willolaef คงไม่ใช่ ชื่อจริงอาจเขียนสำเนียงไม่ถูก จึงแปลชื่อเป็นความหมายในภาษาของตน วิลโลเล็ฟ หมายความว่า ใบไม้ที่มีลักษณะอ่อนไหว เช่นใบไผ่) กำลัง ขับพลโจรสลัดเข้าปล้นสดมภ์ โจมตีพ่อค้าสำเภาวาต่างชาติดอยู่

โทณทัตญะ ได้เข้าช่วยเหลือฝ่ายพ่อค้า เขาได้ใช้ลูกธนูอันเป็นสรวิเศษประกาย ยิงเรือโจรสลัดทะลุถึงสองแฉก นางพญาโจรสลัดตื่นตระหนกตกใจพ่ายแพ้ และยอมรับนับถือพละกำลังอันกล้าแข็งของมานพหนุ่มผู้นั้น

อันการดำเนินชีวิตประจำวันของชนชาวท้องถิ่นในยุคนั้น ก็มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ตามธรรมชาติ สรีระร่างอันงดงามของนางพญาโจรสลัดจึงเปลือยเปล่า เธอไม่นิยมปกปิดร่างกายด้วยใบไม้หรือจับปั้ง โทณทัตญะเห็นทีทำส่อว่าเป็นคนป่าเถื่อนน่ารังเกียจ ก็แจกจ่ายผ้าผืนให้แก่เชลยของเขา และสอนให้รู้จักนุ่งห่มพันกาย ในที่สุด ทั้งสองก็บังเกิดความเสน่หารักใคร่ได้เสกสมรสเป็นคู่ครองกัน สืบสกุลวงศ์เป็นเจ้าผู้ครองแคว้นต่อ ๆ กันมา จนปรากฏเป็นอาณาจักรหนึ่งในแหลมอินโดจีน ชื่อว่าฟูนัน

ที่ฝรั่งเขียนเล่าเรื่องไว้นั้น จะเห็นว่ามิใช่อันกันในตัวเอง เช่น เรียกพวกนั้นว่าป่าเถื่อนไม่รู้กระทั่งนุ่งห่มผ้า แต่ก็เล่าว่า มีเรือใช้ออกทะเลได้ รู้จักควบคุมนักรบ ปล้น รู้จักสินค้า และ ชาวต่างประเทศชาติ ถ้าพวกนั้นเป็นคนป่าเถื่อนแล้วจะรู้จักกระทำได้-หรือ จะเห็นว่าพวกนั้นมีความรู้เจริญถึงต่อเรือใช้ออกทะเลได้ รู้จักวิธีการรบและควบคุมกันเป็นหมู่กำลังรบ รู้จักทิศทางเรือเดินในทะเลหลวง ฯลฯ ถ้าไม่มีความรู้และจะออกเรือเที่ยวปล้นสดมภ์ได้หรือ นั้นแหละ ที่คัดค้านกัน มองเห็นได้ ๆ

* ไทยชนะ กับ ไชยศึก ชื่อคล้ายกับไชยา อาจจะเรียกว่า ไชย ยาวไปหน่อยเลยเป็นไชยาศึก ไปก็ได้ ถ้าจริง ก็เป็นอนุสาวรีย์ชนะศึก หรือไชยศึกอีกแห่งหนึ่งซึ่งมีนามว่า "ไชยา" ส่วนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ก็สร้างเพิ่มเติมคราวหลังได้ ต่อมา ณ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๐๕ มีผู้นำอิฐใหญ่และชิ้นส่วนหินปูนดำเขียวเป็นวงล้อธรรมจักร ลวดลายไม่ค่อยสวยงามนัก อันแสดงว่าฝีมือช่างไม่ชำนาญมาจากวัดมหาธาตุไชยา เฉพาะอิฐ มีลายสือไทยลว่าเขียนไว้ว่า "ไชยศึกสุวัณณภูมิ" จึงแน่ใจว่า ไชยศึก คือ ไชยา

ไทยยอดฟ้า เมื่อเดิมอยู่เมืองเถื่อน (ทอง) ไปถึง * เขมร พุไท ลิบสองพันตงกก ยูนาน ปิงโป (๑๘๔/๑) ไทยยอดฟ้า มาถึงในพุทธกาลเข้า ๔๖๒ สุวัณณภูมิ มาหาพ่อไทยช่อฟ้า เห็นนาง ผิวใยฟ้า(สวยาม) พาไปเป็นเมีย (๑๘๔/๒)

ไทยยอดฟ้า^๒ พาผิวใยฟ้า สู่มืองเถื่อนทอง ปาดารินทรา ตามหาตัวมา พ่อเรียกหาไปหาแม่ (๒๐๓/๑) (พา) เข้าหาพ่อ (พ่อ) ว่า ลูกบ้า ชอบพอรักกันมันไม่แจ้งผู้ใหญ่ (ทำ) อย่างนี้มีชอบ ให้เรียกผิวใยฟ้ามาแต่งงาน ขึ้น ๑๒ (คำ) เดือน ๕ ปี ๔๖๔ (๒๐๓/๒)

ไทยเฟื่องฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่อครองเมือง ขึ้นพุทธกาล ๔๕๐ นางเมียใหญ่ (ชื่อ) แก้วดวงฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) กอรวรฟ้า (๑๗๔/๑) พุทธกาล ๔๕๑ นางแก้วดวงฟ้า ออกลูกชายเมื่อวัน ๑๑ (คำ) เดือน ๖ เมื่อวันแสงส่อง ให้ชื่อ ไทยร่วงฟ้า (๑๗๔/๒)

ไทยร่วงฟ้า ครองเมืองสุวัณณภูมิ พุทธกาล ๕๒๕ เดือนสี่ ขึ้น ๑๕ คำ เมียชื่อว่า ฉายลไม เมียน้อยชื่อ นางทองผกาย (๓๓๒/๑) ไทยร่วงฟ้า นางเมียใหญ่ ฉายลไม มีลูกชาย ชื่อ ร่วงจอมฟ้า เมื่อปีพุทธกาล ๕๒๖ เดือน ๗ ขึ้น ๕ คำ (๓๓๒/๒)

ร่วงจอมฟ้า สุวัณณภูมิ ครองแทนพ่อขุนไทยร่วงฟ้า พุทธกาลนิพพานได้ ๕๕๒ เมียใหญ่ ชื่อทอง ขวัญมา ลูกสาวขุนเมืองอิน น้องเมียเป็นเมียกลาง ชื่อ ไม้ทองงาม เมียหลังชื่อ ผ่องผิงงาม ลูกสาวตามีพ่อขุนเมืองเถื่อนทอง มีสาวสนมแม่นางกำนัน ๔๕ (คน) (๖๖/๑) ในปีพุทธกาล ๕๕๓ เมียนางผ่องผิงงามท้อง ออกลูก (ชาย) เมื่อวันขึ้น ๔ (คำ) เดือน ๖ เมื่อวันร่วงขอบฟ้า เมื่อขึ้นชื่อ (จึงให้ชื่อว่า) ร่วงจ่างฟ้า นางไม้ทองงาม มีผิง ชื่อ พวงไม้ทองทองขวัญมา มีลูกผิง ชื่อ ขวัญเมืองทอง (เมียใหญ่มีทีหลัง (๖๖/๒)

ร่วงจ่างฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่อครองเมืองทอง (สุวัณณภูมิ) พุทธกาล ๕๘๑ ในปีนั้นเข้มนางเริงรำพา ลูกสาวเมืองเถื่อนทอง (๗๕/๑) เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๑๐ คำ แต่งงานปีกุนนี้ (พ.ศ. ๕๘๒) เริงรำพาหาน้องสาว (ชื่อ) นางบัวงามตามาเป็นเมียน้อย เมื่อปีขาน (พุทธกาล) ๕๘๕ ^๓ (๗๕/๒)

ร่วงจ่างฟ้า กรุงสุวัณณภูมิ เริงรำพาคลอดลูกผิง ขึ้น ๕ คำ เดือน ๖ ปี (พุทธกาล) ๕๘๒ (๒๘๕/๑) ให้ชื่อว่า เรืองสีทอง ท้องอีก มีผิง ชื่อ เรืองตัวทอง ในเมื่อปี ๕๘๕ (๒๘๕/๒)

ร่วงจ่างฟ้า เป็นคนออกคำสั่งให้ขุนสีพรหมหาญฟ้า เปน ขุนเพชรพริบพริรำรง ผัวนางพร้อมถนอมลี ขุนเมืองผู้ขอมมา (ยัง) สุวัณณภูมิ (๑๓๔/๑) ร่วงจ่างฟ้า (ตั้ง) สีพรหมหาญฟ้า เป็น ขุนเพชรพริบพริ (รำรง) เมื่อพุทธกาล ๕๘๔ แรม ๑๕ คำ เดือน ๘ ขุนเพชรไปพร้อมคน ๒๐ ในวันขึ้น ๗ คำ เดือน ๕ (ปีพุทธกาล ๕๘๔) (๑๓๔/๒)

ร่วงจ่างฟ้า สุวัณณภูมิ เมีย เริงรำพา มีลูกชาย วันขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๕ ปีพุทธ (นิพพาน) กาล ๕๘๖ (๒๕๔/๑) ร่วงจ่างฟ้า ให้ชื่อ ร่วงเลื่องฟ้าเมืองไทย มีงานฉลอง ๗ วัน บัวงามตา มีผิง วันอา (อาทิตย์) เดือน ๓ ขึ้น ๒ (คำ) ปี ๕๕๐ ชื่อ รื่นบัวทอง (๒๕๔/๒)

ร่วงเลื่องฟ้า ลูกขุนร่วงจ่างฟ้าพ่อขุน พ่อเมือง เมื่อครองเมือง พุทธนิพพานกาล ๖๒๕ มีเมีย (ชื่อ) นางเสี่ยมทองงาม เมียน้อย ชื่อ นางพวงทอง เมียหลัง ชื่อ เรืองผกายทอง มีสนมนาง แม่นางสนม ๒๐ คน สาวสนมผู้อยู่คอยงาน มี ๓๕ คน เขียนพุทธ (กาล) (๖๕/๑) ๖๓๖ มเสง เมื่อรกา ๖๒๘ เมียแม่เสี่ยมทองงาม มีลูก (ชาย) ชื่อ

* ชื่อเหล่านี้ อาจต้องอ่านกันใหม่ อ่านได้ดังนี้ อาจอ่านไม่ถูก และชื่อเหล่านี้ ปัจจุบันไม่ปรากฏในประเทศไทย ฯ

^๒ ปีที่ ไทยยอดฟ้า ครองเมืองยังไม่พบ

^๓ ลำดับปี คงเขียนทีหลัง

ร่วงเลอฟ้าสุรั่ม เมื่อออกมาถึงเลื้อยรอบอุ้ง แม่เอาลูกบ่าบวง งูเอาคอวางข้างตีนแล้วไปไม่เหนมาอีก เมื่อวันอา (อาทิตย์) ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีรกา (พุทธกาลนิพพาน) ๖๒๘ (๖๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า สุวัณณภูมิ มาลุปาเจลดนหาน เมื่อขุนเมืองเมื่อพอกยอมให้เมืองพร้อมกันสร้างเมืองเจลดน วัดเจลดน (๓๐๕/๑) เมื่อขุนเมืองพอกโอย (สาว) ชื่อ นางทองห้อมตัว นางทองมีลูก (ชาย) ชื่อ ร่วงห้อมฟ้า ในปี ๖๕๒ (๓๐๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า มาอยู่สุวัณณภูมิ ดูหน่อตันโพธิ์ อันปุ่น เอาปลุก (ไว้) นิมนตรัชมานันโท (๓๑๐/๑) ภิกขุ ๕ องค์ ผู้ เจลดน เมื่อปลุกโพธิ์แล้ว สงฆกำหนด นิमित สี่มา ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๗ ปี (พุทธกาลล่วงแล้ว) ๖๕๓ (๓๑๐/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรั่ม) เมื่อคลองเมืองพ่อ ถอปี่พุทธกาล ๖๗๓ เมีย ชื่อ นิมมารดี เพิ่มสุวัณณมณี สาวเมืองอุทอง เมื่อเปน (เมีย) กลาง ในปีมแม (พุทธกาล) ๖๗๔ นางมาลุดีเปนเมียน้อย เมื่อปีมโรง เดือน ๕ วันขึ้น ๑๑ ค่ำ (พ.ศ. ๖๘๓ เขียน) เมื่อปีมโรง วันขึ้นนางสาว (วันพฤหัสบดี) พุทธกาล ๖๘๒ (๕๗/๑) ร่วงเลอฟ้า เมื่อปีมออก ๖๗๕ เมียชื่อ นิมมารดีทองคลอดลูก (ชาย) เดือน ๘ ชื่อ ร่วงเมืองฟ้า ในวันอุ้น (ขึ้น) ๑ ค่ำ เมื่อวัน ๘ ค่ำ เดือน ๑ ปีรกา (พุทธกาล ๖๗๖) เพิ่มสุวัณณมณี คลอดคน ชื่อ มณีเอกเมือง มาลุดี เมื่อปีมกุน (พุทธกาล ๖๗๘) มีผู้หญิง วันอาจ ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๑๒ ชื่อ มณีเฟื่องฟ้า เขียนในปีพุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๖๘๔ (๕๗/๒)

ร่วงเลอฟ้าสุรั่ม สุวัณณภูมิ ยินชาวยกศึกมาถึงรัชมราช ให้หาขุนแผนหาญชน ขุนพลเชิงไทย เป็น ขุนศึก (๒๘๘/๑) (ร่วงเลอฟ้าสุรั่ม) ตั้งนิมมารดี เปนแม่อยู่หัวเมือง วันขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือนอ้าย ให้น้อง ขุนเลื่องรานณรง (เป็นขุน) กุ่มเมืองทอง ปีพุทธกาล ๖๗๕ (๒๘๘/๒)

ร่วงเลอฟ้าสุรั่ม เมื่อชาวคิดผิดแขง ขุนสุยาขัดลตุ ยกกองศึกตีมลัย ถึงตพานทองว่า มาตีสุวัณณภูมิ (๒๘๖/๑) ร่วงเลอฟ้า เอาศึกผู้ที่พูเขา ๓๐๐ (ยอด)^๑ พุทธกาล ๖๗๕ ขึ้น ๓ ค่ำ เดือนยี่ ผู้กัน ๒ ปี สุยาลตุนี ไทยชนะคนชาว (๒๘๖/๒)

ร่วงเลอฟ้า สุวัณณภูมิ ยกศึกเข้าไปทวยคนชาวไม้ ตั้งชื่อ แหลมไทย ทลายชาวท้าว เอาขุนสุยามา ขังไว้ (๒๘๗/๑) ถึงปีไทย ๖๗๗ ให้ขุนสุยา เป็นขุนให้นำผู้คนชาวป่าในเกาะในขัดลอ ไปถึงโปลา ไนไคลนี (เข้า) ๒ ปี มา (สุวัณณภูมิเมืองทอง ปี) ๖๗๘ (๒๗๘/๒)

ร่วงเลอฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่อลุปี พุทธกาล ๖๗๘ มีชาวเมืองตปาลา มาเพื่อนเมืองเว้าว่า ต้นขุนไว (รุกณรง) ผู้เป็นต้นเชื้อสืบมา ๓๐๐ ปีกำ^๒ (๘๓/๑) หัวหน้า ชื่อ ไช้อาวา^๓ นายเรือ ชื่อ ฮารำมีนี ขุนเมืองตปาลา (ปัจจุบัน) ชื่อ นนลระ^๔ เขียนสือตอบ (ไป) ปี ๖๗๘ (๘๓/๒)

^๑ เขาสามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีชื่อมานานแล้ว และมีบริเวณใหญ่ ทางทะเลมีเกาะ ทางบกเป็นที่ราบ จึงเป็นชัยภูมิเหมาะแก่สงครามทั้งทางบกและทางน้ำ

^๒ จาก พ.ศ. ๒๕๖-๖๗๘ ได้ ๒๘๑ อาจนับจากขุนไวรุกณรงเกิด กำ คำพื้นเมือง คือกว่า ๑

^๓ จากชื่อเหล่านี้ อาจอ่านผิดได้ จะได้ประชุมกัน อ่านใหม่ ๑

^๔ คงอ่านว่า นนลระ หนังสือนั้นนั้น ไม่ค่อยมีสระอะ ถ้ามีมักเขียนเป็นชิด ๆ อ่าน ะ ก็ได้ อ่าน ๑ ก็ได้ ๑

ร่วงเลอฟ้า สุวณณภูมิ รับโซซ้อวา มื้อตัน^๑ ตปาลา ให้หาขุนยิกระย่อ^๒ เอาเรือ ๖ ลำ คน ๖๐ ไป ตปาลา ถึง ในซัดลอ โปล่า ปีพุทธกาล ๖๘๐ (๘๕/๑) เมื่อขุนยิ (ระย่อ) ไปตปาลา เอาเมีย นางเรื่อหน (ไปด้วย) ออกเรือเดือนยี่ (ปี ๖๘๐) อยู่ (อยู่) ตปาลา^๓ ๑ ปี ไป ในซัดลอ “อยู่ (อยู่) ๑ ปี ไปตลอด โปล่า^๔ ๓ ปี รอดหน ในไคลนี^๕ ๒ ปี กลับมา (ปีพุทธกาล) ๖๘๗ (๘๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรั้ม) สุวณณภูมิ เมื่อกลับถึงเมืองไทย แล ไปถึงในเมืองซำเลียง พบขุนฟ้าเมือง นางหงสศรีเมือง (อยู่ประจำ ครองอยู่) (๒๕๕/๑) ร่วงเลอฟ้า เหนตัว แก้วกลื่นฟ้า ชอบ ขุนพ้ออวยมอบให้ อยู่ช่วยซ่อมวัดมหาธาตุ ๒ ปี มีลูก ชื่อ ร่วงแก้วฟ้า (๒๕๕/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรั้ม) สุวณณภูมิ อยู่เมืองแล้ว ไป อยู่ซำเลียง ขุนฟ้าเมืองพ้อ (ตา) ตายปี ๖๘๘ ร่วงแก้วฟ้า ยังเล็ก (๓๐๑/๑) ร่วงเลอฟ้า อยู่ซำเลียง เมืองพ้อเมีย สุวณณภูมิให้ร่วงเมืองฟ้า คลองแทน (คุมอยู่ เพื่อเรียบร้อย) (๓๐๑/๒)

ร่วงเลอฟ้า (สุรั้ม) พุทธกาล ๖๘๘ พา แก้วกลื่นฟ้ามาเที่ยวเมืองทองสุวณณภูมิ ข่าวพ้อนางต้องตาย เดือน ๘ (๓๒๕/๑) (ร่วงเลอฟ้าสุรั้ม) ตั้ง ร่วงเมืองฟ้า เป็น ขุนพ้อเมืองสุวณณภูมิ ตั้งนิมมารดี เปนแม่อยู่หัวเมือง แต่วันขึ้น ๑๑ (ค่ำ) เดือน ๘ พุทธกาล ๖๘๘ (๓๒๕/๒)

ร่วงเมืองฟ้า สุวณณภูมิ (คลองเมือง) เมื่อขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๘ พุทธกาล (ล่วงแล้ว) ๖๘๘ เมีย (ใหญ่ ชื่อ) นางมิงมาเมือง (และนาง) ถนิมดวงแก้ว เปนเมียน้อย (๑๓๖/๑) ร่วงเมืองฟ้า (สุวณณภูมิ) เมื่อ มิงมาเมือง มีท้อง คลอดลูกชาย แม่ขานชื่อลูกว่า ร่วงทรงเมือง เหนดี พุทธกาล ๗๐๐ (จึงเอาชื่อนั้น ตั้งชื่อลูกชายว่า ร่วงทรงเมือง) (๑๓๖/๒)

ขอมทองเพลง แล เมีย มาลาวดี เมีย ทองใบศรี สร้างวัดตรงหน้า เขาสูง หลักวัด (วัน)ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๗๑๐ (๒๑๖/๑) ขอมทองเพลง หาหินเขาสูง เขาแดง ทำลัทธิจก (น่าจะมีกวางหมอบ) พุทธนิมิต^๖ กุณั้ง (หัน) หน้า (คว้น) ออก-ตก นิมิต มาแล้ว หันกลับไป (๒๑๖/๒)

^๑ มื้อตัน สมัยนี้ เรียกเอกอัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม ภาษาจีนว่า ดั้งชีวสำย ปัจจุบันชื่อติดค้างได้สำย แปลว่า เอกอัครราชทูตผู้มีอำนาจเต็ม โบราณว่า ดั้งชีวสำย ดั้ง=คุม=ชีว=มี=สำย=รับใช้ คงรวมความว่า มีรับใช้ควบคุมมา แต่มีคำว่า มีตรงกับคำชื่อ ไทยโบราณ ๑

^๒ ขุนยิกระย่อ สมัยนั้น คงเป็นชื่อแม่ทัพเรือ เพราะคูชื่อแล้ว คงเป็นชื่อนักรบ ๑

^๓ มินดาเนา ฟิลิปปินส์ ๑

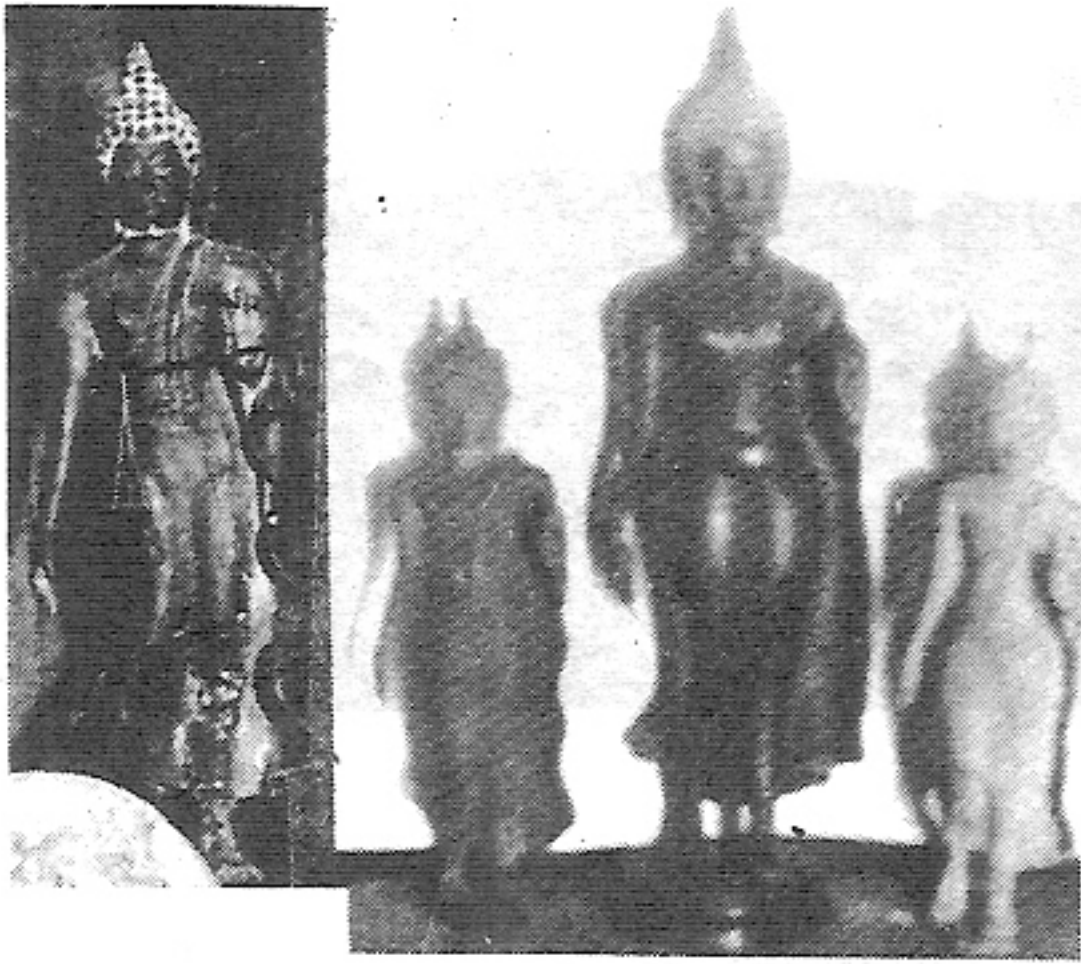
^๔ นิวเกีนี้ ๑

^๕ โปล่า โปลา ออสเตรเลีย ๑

^๖ ในไคลนี จีนเรียกว่า ไนเซลัง คือ นิวซีแลนด์ ๑

^๗ พุทธนิมิตคู่ หรือ พระพุทธรูปคู่ ประทับนั่งหันพระพักตร์ทางตะวันออกองค์หนึ่ง ทางตะวันตกองค์หนึ่ง หรือประทับหันหลังให้กันนี้ เมื่อก่อน ได้เห็น เทียวถามความหมายไม่มีใครรู้ ทั้งไม่มีในจังหวัดอื่นที่เคยเที่ยวไปดูแล้ว แต่พระพุทธรูปคู่ ณ วัดเพลงมาลาธาตุนี้ เวลานั้นไม่ปรากฏ สืบถามไม่ได้ความว่าอยู่ที่ไหน เมื่อก่อนมหาสงครามครั้งที่ ๒ เคยเห็นปรากฏอยู่กลางดงหญ้าปล้องที่วัดเพลงนี้ เมื่อมาพบเบื้องजारจึงรู้ความหมาย เวลานั้น ยังพอหาพระพุทธรูปนิมิตคู่ได้ ๓ แห่ง คือ ๓-๔ คู่อยู่ที่หน้าพระปรารักษ์วัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี ซึ่งเข้าใจว่าขุนหาญบุญไทยสร้างไว้ อีกคู่ ๑ อยู่ในพระอุโบสถวัดเขาน้อยเทียมสวรรค์ ตำบลอ่างทอง จังหวัดราชบุรี อีกคู่ ๑ อยู่ในพระอุโบสถวัดโคกหม้อ อีกคู่ ๑ ที่วัดหลุมดิน ณ อุโบสถเก่า แต่เวลานี้ องค์หนึ่งถูกย้ายมาอยู่วัดบรมนิวาส ท่านเจ้าคุณพระอุบาลีคุณูปมาจารย์ย้ายมาว่าอีกองค์หนึ่งนำไป ณ วัดเขาพระงาม จังหวัดลพบุรี อีกคู่หนึ่งเดิมประทับนั่งหันหลังให้กัน องค์ละข้างบนโลกหน้าเขาสูง เวลานั้น อยู่ในพระอุโบสถวัดสัตตนาถปรัวตร เป็นพระประธานองค์หนึ่ง สถิตอยู่ ณ วิหารหน้าพระอุโบสถวัดนั้นองค์หนึ่ง ท่านเจ้าคุณพระพุทธรวิยากร (จิตฉันโน) นำมาประดิษฐาน และในพระอุโบสถวัดจินดาวัฒนาราม คือ วัดไทยเดิม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ก็มีพระประธานเป็นพระพุทธรูปคู่ประทับนั่งหันหลังหากัน เวลานั้น องค์หนึ่งถูกย้ายไปสถิตอยู่ ณ วัดกำแพงใต้ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี เท่าที่บันทึกไว้นี้ เพื่อเป็นหลักฐานในกาลต่อไป เพราะได้ถูกโยกย้ายไปบ้าง ขนเอาไปขายบ้าง คงจะหมดหลักฐานที่พบเห็นได้ในไม่ช้านี้

พระพุทธรูปปางลีลาวัดเพลงร้าง กลางตระกวด
สุโขทัย วัดเพลง พระปางลีลาชุดแรก พ.ศ. ๗๐๐
นี้ จะเห็นส่วนแข้ง พระรัศมีสั้น พระพักตร์ใหญ่
กางแบน เป็นต้น แบบสุโขทัย ได้พบประมาณ
๕๐-๖๐ ส่วนที่ทำด้วยดินดานเห็นมีตั้งแต่ต้น

ขอมชายหรือนายเพลง ขอมหญิงหรือนางเพลง ขอมทอง
เพลงคงไม่หล่อรูปตัวและเมีย คงทำแบบสืบมา แต่คงทำแบบที่คิด
ขึ้นเป็นพ่อครู แม่ครู อาจเป็นตัวเองได้

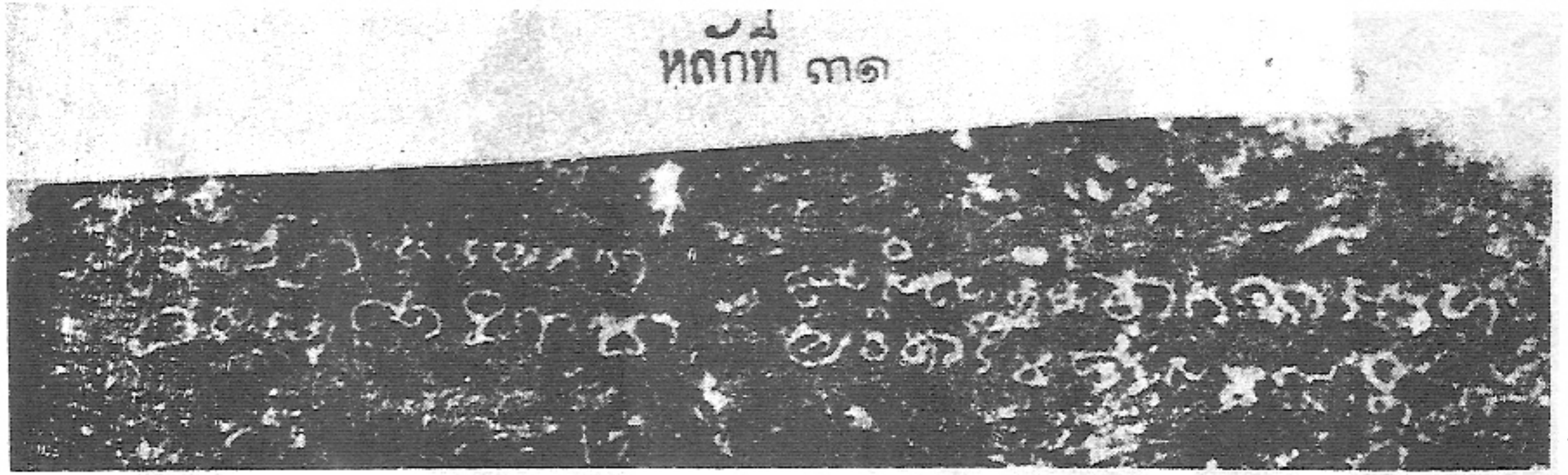
ร่วงเมืองฟ้า ประสูติ พ.ศ. ๖๗๕ ครอง ๖๕๘ มีเมีย ๒ ชื่อ มิ่งมาเมือง ถนิมดวงแก้ว มิ่งมาเมืองมีลูกชายชื่อ
ร่วงทรงเมือง มีขอมเมืองชื่อ ขอมทองเพลง ได้น้องสาวมิ่งมาเมือง ชื่อมาลาวดี และมีอีกนางชื่อ ทองใบศรี ขอมทองเพลง
เป็นทั้งช่างและเพลง จึงหัดเมียทั้งสอง เป็นตัวพระและตัวนาง และให้สอนลูกเพลงมาก ได้เที่ยวเล่นเพลงกระทั่งมีเงินทองมาก
ได้สร้างวัดที่หน้าเขางู ไปทูลขอชื่อพระราชทานว่า วัดเพลงมาลาธาตุ เพราะเป็นช่างและเพลง จึงออกแบบพระพุทธรูปต่าง ๆ
เช่น พระหันหน้าออก-ตก อันหมายความว่าเสด็จมาแล้วหันกลับไป กับสร้างพระพุทธรูปและครูเพลง จะเห็นพระรัศมีและเช็ด
ใบสี กับท่าเดิน กับลีลาใกล้เคียงกันลงไว้ว่า พ.ศ. ๗๑๐

ครั้งร่วงทรงเมืองครอง พ.ศ. ๗๒๒ ได้สร้างวัดเขาน้อยเทียมสวรรค์ สร้างอุโบสถวงล้อพุทธองค์คู่ออกตก นิมนต์
เถรธัมมทัตโตกำหนดคณิมิตสีมา พ.ศ. ๗๓๕

จารึกพระคณา เย ธมฺมา ณ พระปฤษฎางค์พระพุทธรูปหินปูน ซึ่งนายวุ่น เพิ่มวงศ์ ขุด
ดินทำอิฐพบที่ฐานพระอุโบสถวัดเพลงร้าง หน้าทิวเขางู จังหวัดราชบุรี แล้วได้นำไปสลิตไว้ที่พระอุโบสถ
วัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี เป็นจารึกลายขอม มีลายสือไทยปนอยู่ด้วย วัดเพลงร้างหรือวัดเพลงมาลา
ธาตุนั้นสร้าง พ.ศ. ๗๑๕ ตามจารึกเล่าว่า ขอมทองเพลงและนางมาลาวดีกับทองใบศรีสร้าง และ
สร้างพระพุทธรูปกับไทยรูปไว้มาก

๒๒
หลักที่ ๓๑

อ่านว่า เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
เตสญจ โย นิโรธ

เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห
เอวํ วาที มหาสมโนติ

กรรมการอ่านว่า เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
เตสญจ โย นิโรธ

เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห
เอวํ วาที มหาสมโนติ

สังเกตดูจะเห็น ท้ายข้างบน นิโรธ นั้น มี จ ตัวไทยจาริกนอนหงาย ท้ายสุด สมโนตินั้น มีจาริกขวางอยู่ ดูเป็นลายสือไทยว่า อุอาจ แสดงว่า กรรมการอ่านนั้นไม่เห็น จึงไม่ปรากฏในคำอ่าน เมื่ออ่านตามตัวเต็มจะได้ดังนี้

เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
เตสญจ โย นิโรธ จ
พระคาถาที่ปรากฏว่า เย ธมฺมา เหตุปฺปภา
เตสญจ โย นิโรธ จ

เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห
เอวํ วาที มหาสมโนติ อุอาจ
เตสํ เหตุํ ตถาคโต อาห
เอวํ วาที มหาสมโน

แปลว่า ธรรมทั้งหลายเหล่าใดเกิดแต่เหตุ พระตถาคตเจ้าตรัสเหตุแห่งธรรมเหล่านั้น และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น พระมหาสมณ มีปกติตรัสอย่างนี้ (ได้ตรัสขึ้นแล้ว)

ร่วเมืองฟ้า สุวัณณภูมิ ลุปีไทย^๑ ๗๑๕ ขอมทองเพลง ผัวนางมาลาวดี (ผู้เป็น) น้องหม่อม
มิ่งมาเมือง เล่นเพลง (มี) เงินทองมากถัน (๑๖๕/๑) มหา (ขอเอาที่) หน้าเขางู กู้สร้างวัด ขอชื่อ วัดเพลงมาลาธาตุ^๒
เชิญเถรธัมมโสภโณ ผูกนิมิต สี่มา วันขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๔ (ปีพุทธกาลล่วงแล้ว ๗๑๕) (๑๖๕/๒)

ร่วเมืองฟ้า (สุวัณณภูมิ) นางถนิมดวงแก้ว ท้องมีลูกหญิง ชื่อ ทองมณีฉายชื่อ เมื่อฉลองนั้น นางมิ่ง
มาเมืองทอง (มาแล้วจึงครบกำหนด) (๑๕๓/๑) คลอดหญิงวันนั้น จัดทำฉลองชื่อ มิ่งมาไทย (ให้ทำ) ทั่วเมือง แห่กลอง
นางคนรำ ฟ้อน เพลงวง เรืองกวัททอง (มา) ขุนอิน (เขาเขียว) งาน (มี) ๕ วัน ๕ ค่ำนั้น^๓ (๑๕๓/๒)

^๑ ปีไทย เป็นพุทธปรินิพพานกาล พุทธศักราช พ.ศ. ในสมัยพระเจ้าศรีอริยราชดิศยอริราช เกษไชมาแล้ว ตอนนั้น คงใช้แต่
ในเมืองไทย ที่อื่น ๆ เช่น อินเดีย และ ลังกา ในราชการคงใช้อย่างอื่น

^๒ วัดเพลงมาลาธาตุนี้ เดียวนี้ เรียกวัดเพลงร้าง อยู่เหนือสะพานศิริลักษณ์ เป็นเนื้อที่ของนายวุ่น เพิ่มวงศ์ ช่างทำอิฐขาย
และเคยรับจ้างสอนฝรั่งเผานาข้าว ก่อนวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๐๗ มีพระเจดีย์ทรงไม้ ๑๒ หรือ พานแว่นฟ้ากว่า มีพระพุทธรูปหินสมัย
สุวัณณภูมิหลายองค์ เวลานั้นเก็บไว้ ณ พระอุโบสถวัดมหาธาตุ จังหวัดราชบุรี นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปหินสมัยสุวัณณภูมิปางขอฝน จีวรกลับ
ห่มคลุม และมีพระพุทธรูปดินเผาข้างหลังมีลัทธิธรรมจักร กวางหมอบ มีอักษรเขียนที่ริมกรอบว่า เย ธมฺมา ฯลฯ มากมาย วัดเพลงนี้ เวลานั้น
เหลือเพียงฐานอิฐ เข้าใจว่าจะเป็นฐานพระอุโบสถ เพราะได้ลูกนิมิตหินทรายแดงมีรอยแบบขีด ๆ ถ้าอ่านแบบหนังสือก็พอได้ว่า สุวัณณภูมิ
เป็นหลักฐานได้อีกชั้นหนึ่ง ฯ

^๓ ประหลาดที่แผ่นนี้ ไม่จดวัน เดือน ปีเกิดเลย ฯ

ร่วทรงเมือง สุวณณภูมิ (คลองเมืองเมื่อ) เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ ค่ำ พุทธกาล ๗๒๒ ปีมะเมีย เมีย (ใหญ่ชื่อ) นางจรูญเฟื่องฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) เจริญดวงฟ้า เมียกลาง (ชื่อ) แสงฟ้าฉาย (๑๔๑/๑) จรูญเฟื่องฟ้า คลอดลูกชาย ปี ๗๒๓ เดือน ๔ วันเสาร์ แรม ๖ (ค่ำ) ชื่อร่วเลื่องเลอฟ้า ให้มีฉลอง พระสวคมนตรีเจริญพิบูลผลชนะ (๑๔๑/๒)

ร่วทรงเมือง ตั้งตัวหม่อมจรูญเฟื่องฟ้า เปนแม่อยู่หัวเมือง แสงฟ้าฉาย มีหญิงเปนแม่อยู่หัว (กลาง) เจริญดวงฟ้า มี (ลูก) ชาย เปนขุนหญิง (แม่อยู่หัวน้อย) (๒๘๓/๑) ร่วทรงเมือง ตั้งร่วเลื่องเลอฟ้า เปนขุนเมืองแทน ในวันอัน ๒ ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ ปีพุทธนิพพานกาล ๗๓๔ (๒๘๓/๒)

ร่วทรงเมือง สุวณณภูมิ ส้างอุโบสถ มีพุทธองค์ (หัน) หน้าออกตก ไป มา กว้างหมอบ มีล้อธัมม พร้อมตัวคู่พุทธสาวก (๒๕๑/๑) เมื่อปี ๗๓๕ เดือน ๕ วันขึ้น ๑ ค่ำ เชิญสงฆ มีเถร ธัมมทัตโต (เป็นต้นสงฆ) กำหนดนิมิ (ตต) สีมา (และสวดญัตติกัมม) ชื่อว่า วัดเขาน้อย (๒๕๑/๒)

ร่วเลื่องเลอฟ้า คลองพุทธกาล ๗๔๑ วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๖ แสงฟ้าส่อง เมียใหญ่คนเดียว น้อง (ชื่อ) แสงฟ้าฉาย เปนเมีย (น้อย) (๑๕๕/๑) เมื่อ ๑ ปี แสงฟ้าส่อง ท้องออกลูกคนชาย เมื่อวันขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๓ ปี (พุทธกาล) ๗๔๒ แสง (ให้) ชื่อ เลื่องแสงฟ้าสุวณณภูมิ (๑๕๕/๒)

ร่วเลื่องเลอฟ้า สุวณณภูมิ แสงฟ้าฉายท้อง มีลูกหญิง เมื่อวันขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๗ ชื่อ เฟื่องแสงส่องฟ้า (๑๖๐/๑) ร่วเลื่องเลอฟ้า เมียออกลูกสองแล้ว พ่อ (ตา) เสนอ นางทองรวงเลอหล้า แม่กลางอีก รับทำเมียกลาง (๑๖๐/๒)

* เพิ่งเห็นท่านจดไว้ อาจเปลี่ยนกันในรัชสมัยนี้ จึงเห็นใช้ชื่อวันอย่างปัจจุบัน คือ วันอาทิตย์.....วันเสาร์*

๒ วันอัน ยังใช้ แบบเดิม อาจเปลี่ยนใหม่ ๆ แต่ยังชำนาญชื่อเก่าอยู่ *

หลักฐาน พระบาลี อัฐกถา พระปณณเตร=

ท่านสาธุชนคนพุทธศาสนิกทั้งหลาย เมื่อได้แปลเรื่องพระมหาปณณเตร อันมีอยู่ในอัฐกถา (อัฐกถานี้ยังไม่มีเคยมีใครแปลจบก่อน) กับปฐมนิเทศในหนังสือวัดเมืองพริบพลี เพชรบุรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๕ มีนักรู้มาแสดงถึงประวัติศาสตร์โกหกมาก หลายครั้งที่ได้หยิบ คัมภีร์อัฐกถา (ชื่อที่พิมพ์เรียกว่าวณณนาบัง) ปปัญจสูทนีภาษาบาลีตัวหนังสือไทยมาเปิดให้ดู เขาบอกหน้าตาเฉยว่าแปลไม่ออกอย่างนี้ เขายังมาโกหกสอน แล้วยังได้ไปสุมหัวกันประกาศแถลงออกว่าโกหกหลอกลวง และกล่าวลับหลังต่าง ๆ

เมื่อได้ถ่ายรูปลายสือไทย และเทวนาครี และรูปปรากฏทั้งหลายลงในหนังสือของวัดเพชรพลี แล้วก็เฝ้ายกกริบกันไปกว่าปีแล้ว แต่กระซิบบอกกันเบา ๆ เป็นส่วนตัวว่า อัฐกถา และพระไตรปิฎกนั้น พระลังกาเขียนขึ้น เฉพาะอัฐกถานั้น พระพุทธโฆสเถระเขียนเอาเมื่อ พ.ศ. ๑๐๐๐ คือหลังมาตั้งพันปี ทำท่าว่าจะประนามว่ากุเรื่องเขียนขึ้น จะหาอ่านได้จากหนังสือต่าง ๆ ของนักสันนิษฐาน (ไม่ระบุชื่อในที่นี้ เพราะแต่ละท่านใหญ่โตทั้งนั้น) เช่นนี้แหละที่ต้องเขียนตำนานที่ได้พบมาให้พวกเราได้รับรู้กัน พระไตรปิฎกและมหาอัฐกถาซึ่งพระมหินทเถระ เป็นต้นนำไปฝากไว้ที่ลังกาเป็นมุขปาฐะ ชาวลังกาได้เรียนรู้และก็เขียนยืนยันบอกไว้ ท่านเขียนไว้ตามที่พระมหินทเถระเป็นต้นสอน และรักษากันมาถึงสมัยพระพุทธโฆสเถระก็เป็นชาวชมพูทวีป ไปกลับสู่ภาษามคธจะเห็นว่าพระลังกานั้นเก็บสงวนไว้มาก ไม่ยอมให้มีแปลกล่อมเข้าปะปน และพระลังกา ท่านไม่รู้เรื่องของชมพูทวีปและภาษามคธ กับสันสกฤตดีพอจึงไม่สามารถที่จะแต่ง หรือ เขียนเรื่องลอย ๆ ขึ้นได้ ที่ท่านรู้และเขียนกันไว้ก็ตามที่พระมหินทเถระเป็นต้นไปสอนจึงรู้และเขียนได้ พร้อมกับรักษาที่นำไปฝากไว้ได้ตลอดมา พระชาวชมพูทวีปทั้งหลายที่เป็นเจ้าของภาษามคธและสันสกฤตมีโอกาสนี้จะเปลี่ยนแปลงมุขปาฐะได้ เช่น มหายานใช้ภาษาสันสกฤตและแก่นจนกระทั่งภิกษุเสพนเถระได้

พระมหาปณณ มาที่มกุฬการาม และเป็นเหตุมีภูเขาสัจจพันธ์และรอยพระบาทที่ภูเขาสัจจพันธ์ และที่นิมมทานที มีอยู่ใน อัฐกถาปปัญจสูทนี อย่างที่แปลไว้แล้วในหนังสือวัดและเมืองพริบพลี

* วัดนี้ เวลานี้ เรียกวัดเขาน้อยเทียมสวรรค์ ตำบลอ่างทอง อำเภอเมืองราชบุรี พระพุทธรูปอยู่ยังอยู่ ณ พระอุโบสถบนเขาน้อยนั้น *

สุวัณณภูมิ เมืองทอง

สมัยเลื่องแสงฟ้าสุวัณณภูมิ (พ.ศ. ๗๔๒-๘๒๕)

ต้นสร้างดินระเบิด พระพุทธรูปฐานช้างล้อม

ขุนเลื่องแสงฟ้า (กลาง) ทำสองมืดยกขึ้นแบ
หมายถึง ป้องกันบ้านเมือง นิ้วชี้อวง หมายถึงวงล้อ
ธรรมจักร คือ สร้างวัดสืบศาสนา

ขุนหญิงทั้งคู่ (ขวาใหญ่ทำเงยหน้า ซ้ายน้อยทำ
ก้มหน้า) มือขวาถือหอยสังข์ มือซ้ายถือดอกบัว ๓ ดอก
หมายถึงใจ ๓ ถือพระไตรรัตน์ เวียงบุญทอง เลื่องแสงฟ้า
บัวดวงแก้ว

เลื่องแสงฟ้า สุวัณณภูมิ เมื่ออยู่เลื่องทอง เมื่อปราบศึกคนคิดแขง (เมือง) ขุนเลื่อง (จับ) ช้างชน
ช้างตัวแพ่ หนี (ไป) ทางเมืองอุทอง (๑๖๖/๑) เลื่องแสงฟ้า ไปตามจับตัวได้ พามาหาลูกเมีย มอบเมือง (ให้) พุทธกาล
๗๖๓ วันขึ้น ๑๓ (ค่ำ) เดือน ๑๒ (๑๖๖/๒)

＊

เพชรบุรี กับได้ถ่ายรูปลายสือชื่อ บุญวระฤณี บุญนุณี และ บุญนิกขุ เป็นหลักฐาน พร้อมกับอธิบายไว้ในหนังสือของวัดเพชรพลีแล้ว
คราวแรกได้ถูกกล่าวหาว่าโกหกหลอกลวงและเป็นบ้า เมื่อพิมพ์หลักฐานออกไปในหนังสือของวัดเพชรพลีแล้ว ก็เงียบหายไป กระนั้นก็มี
คำหาหนุขึ้นอีกคือประนามคำกิริต่าง ๆ เป็นนิทานบ้าง และพระลังกาเขียนขึ้นบ้าง จึงเป็นเหตุให้ต้องหาหลักฐาน ขอได้มาเรียนรู้ประวัติ
ที่พระเถระทั้งหลายกระทำไว้ และทุก ๆ ครั้งทำกันมาก็เป็นทั้งทางราชการ (การกระทำของพระราชา) และสังฆกรรม (การกระทำของสงฆ์)
อย่างรัชกาลที่ ๕ กับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ และ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ได้ลอกพระไตรปิฎก
จากตัวขอมได้พิมพ์เป็นคำหนังสือไทย และเป็นเล่มหนังสือซึ่งเปลี่ยนชื่อจากไปฏฐปาฐ (พระบาลีไบลาน) มาเป็นหนังสือบาลี หรือ
สยามรัฐคฤปิฎก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๖ ต่อมาได้พิมพ์อัฐฎกถา และฎีกากับอื่น ๆ เรื่องนี้ ปรากฏหลักฐานมาแล้วทั้งเล่มหนังสือและกาล
เวลาได้เกือบร้อยปี (พ.ศ. ๒๔๑๖) และทำตามเดิมที่มีอยู่แล้วไม่ได้แต่งกันใหม่ด้วยประการใด ๆ อย่างในการชำระเพื่อตีพิมพ์ใหม่ พ.ศ.
๒๕๐๐ ข้าพเจ้า=พระธรรมวงศ์เวทีได้เป็นอนุกรรมการชำระ ได้ตรวจอ่านทั้งฉบับตัวขอมตัวโรมันของยุโรป ตัวพม่าและไทย ก็เห็นตรง
กันตลอด แม้เห็นว่าผิดชัด ๆ คือ สระตก เช่น สนฺตํ เป็น สนฺตํ ก็ต้องเปิดอัฐฎกถา ฎีกาก่อน เห็นว่าสระอดกแน่จึงเติมเข้า
ไป บางศัพท์ไม่เหมือนกัน เช่น สุโร...พม่าเป็น โสโร...ยังไม่แก้ เพียงบันทึกข้างล่าง หรือหมายเหตุไว้เท่านั้น เราเคารพต้นฉบับกัน
มาอย่างนี้หมายเหตุกันว่า มรุมไปฏฐเก โสโร....ในคำกิริพม่าว่า โสโร...

การเป็นมาแห่งพระไตรปิฎก กับ อัฐฎกถา และคำกิริต่าง ๆ นั้น เมื่อเอาคำกิริพระพุทธานุศาสนาดัง ๆ มาอ่านจะทราบเหตุ-
การณ์แจ่มชัด เช่น คำกิริญาโณทยปกรณ ซึ่งพระพุทธโฆสเถระได้เขียนระหว่างปี พ.ศ. ๕๘๐-๕๘๔ (ท่านไม่ได้ใส่ พ.ศ. ไว้) ในคำกิริ
พระพุทธโฆสเถระได้เล่าว่าพระพุทธเจ้าเสด็จประทับที่ไหน ตรัสธรรม หรือสูตรอะไร ตลอด ๔๕ พรรษา ๕ ครั้งก่อน
และเหตุการณ์สำคัญย่อ ๆ มีชื่อเสียงมากและอยู่คงมาถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระวันรัตน์ (จิม) วัดพระเชตุพนฯ ยัง
ลอกข้อเขียนของท่านลงในหนังสือสังคีตยวงศ์ (พ.ศ. ๒๓๓๒) เมื่อจะพิมพ์หนังสือปกรณวิเสสชื่อวิสุทธิมคค เจ้าพระคุณสมเด็จพระ-
วันรัต (เฮง เขมจารี) วัดมหาธาตุฯ ซึ่งแต่งประวัติของท่าน ยังได้นำมาลงไว้ (พ.ศ. ๒๔๖๕) และพระเดชพระคุณเจ้าพระคุณสมเด็จพระ
พระสังฆราช (อยู่ ญาณโท) วัดสระเกษ ซึ่งเจ้าพระคุณสมเด็จพระวันรัต (แดง) ถวายในการอุปสมบท ท่านเก็บคำกิริญาโณทยนี้ไว้ถึง
๗๐ ปี จึงได้พิมพ์ในการฉลองพระชนมายุครบ ๕๐ พ.ศ. ๑๕๐๖ ในหนังสือเล่มนี้ มีคำสั่งซึ่งกระทำให้รู้เรื่องของบาลีและอัฐฎกถาและ เป็น

เมื่อสมเด็จพระพุทธโฆสเถระได้ทรงสดับพระพุทธเจ้าตรัสว่า พระพุทธเจ้าทรงมีพระพุทธรูปปางเปิด
ทองสำริดเข้าใจว่าเลื่องแสง
ฟ้าทรงระลึกรู้ว่าใช้กระทำ
พุทธหัตถ์

๑. พระพุทธรูปปางเปิด
เผยอริยสัจ ๔ ชานข้างล้อม
ทองสำริดเข้าใจว่าเลื่องแสง
ฟ้าทรงระลึกรู้ว่าใช้กระทำ
พุทธหัตถ์

๒. พระชนะมาร
ฐานข้างล้อม องค์นี้สมัย
อยุธยาจะเห็นพระเม้า
สูง พระองค์ยาวกว่าเข้า
ใจว่าสร้างสมัยพระนเร-
ศวรมหาราชเจ้า

๓. รูปพระโพธิสัตว์
หรือ พระร่วง อาจเป็นพระ-
เจ้าเลื่องแสงฟ้า แต่เครื่อง
อย่างนี้ อาจเป็นพระร่วง
อุททองพระองค์ใดพระองค์
หนึ่ง

—*—

หลักฐานปรากฏแล้ว ญาโณทโยปกรณ์ ซึ่งพุทธโฆสเถระพึงเอง เขียนเอง คงไม่ผิด กับมีศีลธรรมและสติปัญญาขนาดจำพระไตรปิฎก
ได้จะไม่รู้ผิดถูก และกล้าเขียนเรื่องขึ้นเอง ขอคัดภาษามคธมาด้วยเพื่อเป็นหลักฐานแจ่มชัด

อถ โข เถโร ตํ ทิสวา
เอวมาท อิธาวุโส
พุทธโฆส ชมพุทฺธิเป
ปิฎกคตตยปาลิมตตเมว อตฺถิ
ตสฺส อฏฺฐกถา จ
เอรวาโท จ น วิชฺชนุตติ
สีหฬกฏฺฐกถา ปน สํกฺกิตฺติย
มารุพฺพา สาริปุตฺตาทีหิ
กตา มหิณฺเทน กถามคฺคํ
โอโลเกตฺวา สีหฬภาสาย
กตา สีหฬทีเป ปวตฺตติ
ตวมฺปิ ตตฺร กนฺตฺวา
สพฺพํ อุปปริกฺขจิตฺวา
มคธาย นิรุตฺติยา ปรีวตฺเตหิ
สา อฏฺฐกถา สพฺพโลก
หิตาวหา ภวิสฺสติ

ครั้งนั้นแล พระเถระ (เรวตมหาชีนาสพ) เห็นญาโณทโยปกรณ์นั้น
แล้วกล่าวอย่างนี้ว่า อาวุโส พุทธโฆส ในชมพูทวีปนี้ เพียงบาลี
ไตรปิฎกเท่านั้นมีอยู่ อัฐกถาแห่งพระไตรปิฎกนั้นและเถรวาท
(คำกล่าวของพระเถระ) ไม่มี แต่ว่าสีหฬกฏฺฐกถา (อัฐกถาสีหฬ)
ขึ้นสู่สังคีติ ๓ ครั้งแล้ว พระสารีบุตรเป็นต้นกระทำไว้แล้ว พระ-
มหินทได้ตรวจทางถ้อยคำ กระทำไว้ด้วยภาษาสีหฬ เป็นไปในสีหฬ-
ทวีป แม้เรอจงไป ณ สีหฬทวีปนั้นแล้ว จงตรวจดูทั้งหมดแล้วกลับ
สู่ภาษาเดิมอันเป็นของมีอยู่ของชาวมคธ (ภาษามคธ) อัฐกถานั้น
จักเป็นของนำมาซึ่งประโยชน์เกื้อกูลแก่ชาวโลกทั้งปวง (ตลอด
กาล)

คำสั่งนี้ สำคัญมาก พระพุทธโฆสเถระจึงจดและส่อให้เห็นฐานะอัฐกถาได้ว่ามีอายุเท่าพระไตรปิฎก จึงเป็นวรรณนาธิบาย
ของพระไตรปิฎก และมีระบุชื่อพระเถระทั้งหลายมีพระสารีบุตรเถระเป็นต้นได้กระทำไว้

พระพุทธเจ้า เมื่อได้ตรัสรู้พระอนุตตรสัมมาสัมโพธิญาณแล้วได้เสด็จไปเทศนาโปรดเวเนชบุคลตลอด ๔๕ พรรษา พระ-
ธรรมวินัยที่ทรงแสดงและบัญญัติแล้ว มีเนื้อความยากๆ พระเถระทั้งหลายมีพระสารีบุตรเถระเป็นต้นได้อธิบายสอนศิษยานุศิษย์ไว้มาก เมื่อ
เสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ถวายพระเพลิงแล้วพระมหากัสสปเถระเป็นประธานได้ชวนพระเถระทั้งหลายผู้แตกฉานธรรมวินัยรวมเป็น ๕๐๐
มี พระอุบาลีเถระ และ พระอานนทเถระ รวมอยู่ด้วย พระเจ้าอชาตศัตรูทรงอุปถัมภ์ ที่เรียกกันว่าสังคายนา หรือ สังคีติกระทำ
กันที่ถ้ำสัตตบพณคูหา เชิงภูเขาเวภารบรรพต

พระพุทธรูปสุวัณณภูมิก่อนปลาย สมัยเลื่องแสงฟ้า หรือเพชรบุรีสุวัณณภูมิ
สมัยขุนทองสะเมือง

๑. พระพุทธรูปมารแพสุวัณณภูมิดันเชียงแสน จะเห็นพระเมฬีสัน ชายสังฆาฏิแฉกตรง พระองค์ยังสัน แต่พระทรงสูงขึ้น นำมาเพื่อเห็นส่วนศักดิ์พระมารแพสุวัณณภูมิ

๒. พระพุทธรูปห้อยพระบาท ปางเทศนาหรือนั่งคอกหินสลัก สังกศพระเมฬีสูงและพระองค์ยาว พ.ศ. ๗๐๐-๘๐๐ ดันแบบพระสมัยศรีวิชัย และเชียงแสน

๓. พระพุทธรูปนาคปกมารวิชัยหรือนาคปกใบโพธิ์ มีเลขข้างหลัง ๗๗๘ ตรงกับรัชสมัยเลื่องแสงฟ้าขุนทองสะเมือง และตัวทอง ได้สร้างด้วยทองคำสำริด มีมากในกรุวัดสรรเพชญ์ ก่อนศรีชัยเกือบพันปี

— * —

ในการสังคายนาที่ ท่านร่วมกันจัดเป็นบาลีไตรปิฎก คือเลือกคัดเอาพระพุทธรูปที่เป็นกฏข้อบังคับ ตลอดถึงต้นเรื่อง โดยขึ้นต้นว่า เตน สมเยน พุทฺโธ ภควา โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าพุทธเจ้าพระพุทธรูปธิบายความ ซึ่งถือเป็นกฏข้อบังคับ เช่น พระปาติโมกข์ ดันบัญญัติได้นำพุทธรูปเข้ารวมด้วยที่เรียกว่าปทกานนี้ ได้แยกเรื่องที่ไม่สำคัญ หรือไม่เป็นกฏข้อบังคับออก เช่น ตรัสบุรพกรรมของพระภิกษุซึ่งมีสำนวนต่าง ๆ กันอันเป็นแต่คำเล่าเท่านั้น แต่จัดเป็นสำนวนอย่างเดียวกันเรียกว่า อัญญุธกา แปลว่ากล่าวความครั้งนั้น เรียกว่ามหาอัญญุธการวมกันตลอดทั้ง ๓ ปิฎก จึงตั้งชื่อว่า มหาอัญญุธกา แปลว่า กล่าวความมากหรือกล่าวความใหญ่ ครั้งนี้ พระมหากัสสปเถระมอบให้พระอุบาลีเถระ จัด ที่เป็นพระบาลี เรียก วินัยปิฎก เมื่อเรียบร้อยแล้ว ที่เป็นบาลีก็ให้สาธยายเป็นแบบเดียวกัน และสาธยายคำอธิบายด้วย ฉะนั้นจึงชื่อ मुखปาฐ แปลว่ากล่าวด้วยปาก สำหรับอัญญุธกานั้น ครั้งพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ปรากฏชื่อว่า ปริปุจฉา แปลว่าข้อซักถาม เมื่อท่านนำมาสังคายนาได้ตั้งชื่อว่า มหาอัญญุธกา และมหาอัญญุธกานี้ ฉาโณทยปกรณระบุไว้ว่าชื่อมหาอัญญุธกา ขึ้นสู่ปฐมมหาสังคีติแล้ว พระเถระทั้งหลายมีพระมหากัสสปเป็นประมุขประชุม กระทำไว้แล้ว พระมหามหินทเป็นต้น นำมากระทำไว้โดยสีหภาษา จึงเกิดมีชื่อว่า สีหพัญญุธกา (มหาอัญญุธกา นาม ปฐมมหาสังคีติมารุพหา มหากัสสปปมุขเอหิ เเธเรหิกตา ฯ มหามหินเทน อาเนตฺวา สีหภาษาสย กตา สีหพัญญุธกา นาม ชาตา ในคำกล่าว ซึ่งพระเวรตัดเถระระบุว่าขึ้นสู่สังคายนา ๓ ครั้ง สีหพัญญุธกา ปน สงคีติคฺยมารุพหา) มหาอัญญุธกานี้ปรากฏชื่อในสมันตปาสาทิกา พระพุทธโฆสเถระระบุชื่อไว้ในอารัมภกถาว่า ตสฺสา มหาอัญญุธกํ สรโร...กระทำความอัญญุธกาให้เป็นโครงเรื่องของสังวรณนนั้น ถึงแม้ว่าพระพุทธโฆสเถระจะเขียนเมื่อ พ.ศ. ๕๘๖-๕๘๗ ก็จริง ถึงกระนั้นท่านก็นำมาจากสีหพัญญุธกา ซึ่งพระมหามหินทเถระเป็นต้น กระทำไว้แล้ว พ.ศ. ๒๔๐ และพระมหามหินทเป็นผู้ได้นำมหาอัญญุธกาที่มีตั้งแต่ปฐมสังคีติมากระทำไว้

ตอนที่ ๒ คือ สุตตันตปิฎก พระมหากัสสปเถระให้พระอนนทเถระ จัดศาสนธรรมที่พระพุทธเจ้าเป็นต้นแสดงเป็นพระสูตรขึ้นต้นว่า เอวมุเม สุตํ เอกํ สมยํ ภควา ข้าพเจ้าได้ฟังแล้วอย่างนี้สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้า...เช่นประทับอยู่ ณ เขตวันใกล้กรุง

พระสมัยเพชรบุรีสุวรรณภูมิ

พระพุทธรูปมารวิชัย พระสิงห์องค์หนึ่งของเพชรบุรี ส่วน
ต้น มีจอมสูง ทองโมรา พ.ศ. ๑๐๐-๑๐๐ สมัยเดียวกับพระนาคปก
ฝีมือช่าง สมัยขุนทองสะเมือง เพชรบุรี

พระพุทธรูปทองคำสร้างสมัยต้น พ.ศ. ๒๑๘ มีพระองค์ยาว
พระเมาฬี และพระรัศมี ฯลฯ ซึ่งกระทำให้ไม้แน่นอน พุทธลักษณะ
ที่กล่าวมาเป็นเพียงส่วนมาก ไม่ใช่ทั้งหมด

สุวรรณภูมิตอนปลาย สมัยพระเจ้าธัมมราชา ตันมหาสังขบรมจักรพรรดิ
หลังอมตธรรม หลังน้ำสังข์

(๑) พระพุทธรูปหลวงพ่อเพชร
หินปูน พระเมาฬีชั้นจอมสูง พระองค์ยาว
จัดเรียกว่าพระสมัยปลัดวะ นี้อยู่ในเพชรบุรี
ไทย จึงว่าสมัยสุวรรณภูมิปลาย พ.ศ. ๑๐๐-
๑๐๐๐

(๒) พระพุทธรูปปางเทศนาพนักรหลัง
มีสลักปรุรูปอุขอม หน้าซ้ายพระคือ ๕ ขวาพระคือ
๖ ทองคำสำริด สังเกตพระเมาฬีจอมสูงเหมือน
กับหลวงพ่อเพชร ที่ชาวทำเหมือนกันแต่เป็นหิน
จึงแน่ใจว่าช่างไทย

(๓) พระพุทธรูปมารวิชัยเชียง-
แสน แต่พระเมาฬีจอมดอกบัว นิ้วพระ-
หัตถ์ที่วางไม้ไข่เชียงแสน นี่ก็คือพระมาร
แพ้สุวรรณภูมิปลาย พ.ศ. ๑๐๐

ชุดนี้ได้บริเวณวัง
ฉนวนว่าอยู่ใต้ดิน ได้เก็บ
เลี้ยงหมู หมูตื่นและตายจึง
ขุดพบในฐานอิฐ และอิฐ
รอง คือ ชั้นนั้นเก็บมาเป็น
ตัวอย่าง

✱

สาวดีจึงมีต่อไปว่า สาวบุญ วิหริติ เขตวเน อนาคตปิณฑิกสุส อาราม...ที่จัดอย่างนี้ แม้พระสารีบุตรเถรเคยจัดมาแล้ว เช่น ทศตรสูตร สังคีตสูตร แม้คำอธิบาย หรือ ปริจฉา จัดให้เข้าในพระสูตรคัมภีร์ก็มี เช่น คำอธิบายของพระสารีบุตรเถรเป็นจุลลนิเทศมหา นิเทศได้แยกคำบรรยาย และเรื่องเล่าเช่นชาดกแม้เป็นพระพุทธรูปจนตรัสเล่า ซึ่งเป็นคำเล่าต่าง ๆ กัน ออกเป็นอวัฐฎกา หรือ มหาอวัฐฎกา เช่น ชาดก จัดแต่กาธ^๑ ไว้ในพระไตรปิฎก เรื่องเล่าเป็นอวัฐฎกาพร้อมกับใส่กาธเหล่านั้นเข้าไปด้วย เฉพาะกาธจึงมีในพระไตรปิฎกและเรื่องไม่มี อ่านพระไตรปิฎกอย่างเดียวจะไม่รู้เรื่อง ฉะนั้น ในชาดกจึงมีชื่อว่าชาดกอวัฐฎกา มีพระพุทธรูปยืนยืนอยู่ เช่น อติเต ภิกขเว คำอาลปะว่า “ภิกขเว” นี้ พระพุทธเจ้าพระองค์เดียว ตรัสเรียกพระภิกษุทั้งหลาย สาวกอื่นมีพระสารีบุตรเถรเป็นต้นใช้คำอาลปะว่า อาวุโส เมื่อสังคายนาถันก็สวดพระบาลีเป็นจำนวนเดียวกัน และสวดอวัฐฎกาหรือมหาอวัฐฎกาเป็นบรรยายบังคับความรู้ไว้อีกด้วย นี่เป็นสูตรคัมภีร์ เป็นมุขปาฐ

อภิธรรมปิฎกนั้น พระอนนทเถร ได้จัดไว้อีก เล่าเรื่องในอวัฐฎกาว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จขึ้นไปเทศนาโปรดพระมารดา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เมื่อถึงกาลนิมิตบาท ได้ทรงนิมิต พระพุทธรูปนิมิตให้แสดงธรรมแทน เฉพาะพระองค์ได้เสด็จลงมานิมิตบาทที่อุตตรกุรุ พระสารีบุตรเถรไปกระทำพุทธอุปฐากตรัสแสดงแก่พระสารีบุตร ซึ่งท่านได้นำมาสอนศิษย์ประมาณ ๕๐๐ ที่ล้อมใส่ในยมกปาฏิหาริย์แล้วได้เข้าอุปสมบท ฉะนั้น อภิธรรมปิฎกจึงไม่มีเรื่องเพราะตรัสตลอด ๓ เดือนโดยตั้งหัวข้อชื่อว่ามาติกา แม้บทแล้วทรงจำแนกหรือกระจายให้พระพุทธรูปมารดาฟัง ที่เป็นปทภาษณี คือกระจายบท เป็นพระพุทธรูปจนตลอดเกือบไม่ต้องมีอวัฐฎกา แม้คำขึ้นต้นว่า ยสฺมี สมเย ในสมัยใด หรือ ตสฺมี สมเย ในสมัยนั้น....ถึงกระนั้นก็มีปริจฉา หรือ อวัฐฎกา เป็นคำแปลความหมาย ได้จัดเข้าในมหาอวัฐฎกา เช่นเดียวกัน อภิธรรมปิฎกและอวัฐฎกาเป็นมุขปาฐ

พระอภิธรรมปิฎกนี้ ในกาลนี้มีการวิจารณ์กันมาก บางท่านถึงกับไม่เชื่อ และแปลชื่อ “อภิธรรม” ว่า “ธรรมอันเกิน” อันมีชื่อไว้แต่เดิมว่าสัจจตปกรณ หรือ ๗ ปกรณ คือ ๑ ธรรมสังคณีปกรณ ๒ วิภังคปกรณ ๓ ธาตุกถาปกรณ ๔ บุคคลบัญญัติปกรณ ๕ กถาวัตถุปกรณ ๖ ยมกปกรณ ๗ มหาปัฏฐานปกรณ เฉพาะกถาวัตถุปกรณที่ ๕ นั้น มีคณาจารย์นำไปบรรยายว่าเป็น “ธรรม” ที่เดิมเข้าไปในภายหลัง เมื่อเป็นเช่นนั้นอภิธรรมก็จะมีเพียง ๖ ปกรณ ก็เหมือนกับพระไตรปิฎกที่วางเป็น ปาพจน์ ๒ คือ ธรรม

๑ กาธคือพระพุทธรูปจนตรัสและผู้อื่นกล่าว เป็นคำกลอนไม่มีสัมผัสมีคำหนักคำเบา เรียกว่าฉันท แบบฉันทไทย มีมากในวินัยปิฎกและสูตรคัมภีร์ ในปัจจุบันมีนักรู้มากกล่าวว่าเป็นคำแต่งใหม่ โดยไม่เชื่อว่าท่านผู้กล่าวมีพระพุทธรูปเป็นต้นจะมีปฏิภาณกล่าวได้ ถ้าฟังเพลง ถ้าตัด แผล ฯลฯ จะได้ฟังทั้งชายและหญิงกล่าวกลอนปฏิภาณกันทั้งคืนยันรุ่ง ยังปรากฏมีอยู่ นักภาษาไม่เห็นต้องมีปฏิสัมภิทาญาณก็ยังไม่รู้พูดภาษาอื่น ๆ ได้ พระพุทธทาสภิกขุ ถึงพร้อมด้วยญาณต่าง ๆ อย่างที่ปรากฏขึ้นที่นั่น ๆ อย่างนั้น มีอะไรหรือที่มิไม่ได้ ทุกคนทำได้ ทุกคนที่พิเศษถึงขั้นเสข (ศึกษา) และอเสขะ (ไม่ต้องศึกษาคือจบแล้ว) ย่อมมีความชำนาญมาก ยิ่งกระทำได้ดีตลอด

อุทุมพร สุพัฒน์ณภูมิ สุพรรณบุรี พ.ศ. ๒๓๕-๑๘๐๐

ยังไม่เคยมีนักรู้คนใดกำหนดอายุกาลเวลาได้ ได้ก่เบื่องจารที่อุทุมพรมา ๑๖๐ กว่า ยังไม่ได้อ่าน เพราะต้องระวังพวกปากกระดกข้างหลัง ก็ไม่ต้องรู้ ทำได้ตามสบาย

ได้พบพระพุทธรูปแบบอุทุมพรสุพัฒน์ณภูมิ ได้นำมาใส่รวมไว้ด้วย เพื่อให้ทราบของไทยๆ เรามีอยู่ทุกจังหวัด

← พระพุทธรูปอุทุมพรสุพัฒน์ณภูมิหินทรายแน่น รุ่นสุพัฒน์ณภูมิ ฐานกลีบบัวหงาย

พระพุทธรูปอุทุมพรสุพัฒน์
ณภูมิ หินปูนดำ รุ่นสุพัฒน์
ณภูมิ ที่ช่องแขนชัย มี
จารึกณรงทองเมือง พ.ศ.
๒๓๖๒ แฉ่งคม ฐานกลีบ
บัวหงาย ลอกคราบเก่า
หมดจึงชัดเจน →

ขอม ไม่สักสลักอยู่ในถ้ำพระปากท่อ ราชบุรี อาจเป็นขอมดี ขอม
อิน สมัยหาญบุญไทยสร้างราชพลี ศิษย์ทำรูปไว้ในถ้ำนั้น สังเกตเชิดใบสีขอม หน้า
ดักแคบเหมือนพระอุทุมพร จัดเป็นสมัยราชพลี อุทุมพร สุพัฒน์ณภูมิ พ.ศ.๑๑๐๐-
๑๗๐๐ →

← ช้าย ขุนลือตันไทยอุทุมพรหิน ข้อ
สังเกตดักแคบ และลายกลีบบัว เหมือนพระ-
อุทุมพรสุพัฒน์ณภูมิ กับ มีลายลือที่ฐานได้ตัดกว่า ลือ
ตันไทยทอง

← ขวา เจ้าแม่โพสพสำริด มือขวา
ถือรวงข้าวรูปหญิงชาวอุทุมพรไม่ได้มาจึงนำลงมา
เพื่อยืนยันเครื่องทรงขุนหญิงอุทุมพร และหญิง
อุทุมพรมีผ้าห่ม

✱

และวินัย ได้มีการบรรยายเป็นธรรมวินัย ไม่ปรากฏชื่อ อภิธรรม เมื่อพระสังคีตติกาจารย์ท่านจัดเป็นปาพจน์ ๒ แต่แยกธรรมที่ยาวออกเป็น
อีกตอนหนึ่ง จึงจัดเป็นปิฎก ๓ คือ ไตรปิฎกนี้ไม่ได้บรรยายให้รู้จึงเกิดเป็นปิฎก ๒ มีผู้ไม่ได้เรียนบาลีได้ประดังคำถามนี้เข้ามาว่าทำไมไม่
เรียน “ทวิปิฎก” และเรียกกันว่าไตรปิฎก ก็ไม่รู้จะว่าอย่างไร กถาวัตถุก็เช่นเดียวกัน เมื่อเขาสอนกันว่าใส่เข้าไปคราวหลัง เมื่อมีผู้อ่านรู้
มาก ๆ เข้าก็ถามมาเช่นนั้นจึงขอกล่าวในที่นี้จะได้ตอบเขาได้ ถ้าต้องการละเอียด จงเปิดดูอัฐกถา และ สยามรัฐเตปิฎก (สยามรัฐ-

พระพุทธรูปสมาธิ ปางเสด็จเรือ
ขนานคังโคโรหนสมาคม แบบอุททองสุพรรณภูมิ
จะเห็นพระพุทธรูปไม่มีเครื่องประดับ และฐาน
เรือนั้น จะเห็นช่างออกแบบให้ผิดจากพระร่วง
โพธิสัตว์

พระร่วงโพธิสัตว์อุททองสำริด รูปสร้อยจะเห็น
แบบสุพรรณภูมิ ฐานเรือ ล่างลายกลีบบัวคว่ำหงาย ผู้ออกแบบ
สร้างพระฐานเรือ ซึ่งสมมุติอุททองเป็นเมืองเวสาลีตาม
ประวัติว่าเสด็จเรือไประงับอหิวาตกโรค

พระอุททอง ทองสำริด รุ่นเชียง
แสน พ.ศ. ๑๗๐๐-๒๐๐๐ ดัก
แคบ ฐานชั้นอุททอง (สังเกตจะ
เห็นแบบหล่อที่หลังมาก แต่
แบบเป็นแบบเชียงแสนสิงห์๒)

พระร่วงโพธิสัตว์ขุนอุททอง สมัย
เชียงแสน เครื่องและกลีบหมวก
บอกอุททองสุพรรณภูมิ พ.ศ.
๑๗๐๐-๒๐๐๐ หน้าดักแคบ
ฐานชั้นอุททอง ผู้คิดออกแบบ
พระอุททองฐานชั้นอุททอง

✱

เตปิฎกเล่ม ๓๗ ปัญจอปกรณฎฐกถา ชื่อ ปรมัตถทีปนี หน้า ๑๔๑-๓๒๖ ปรมัตถทีปนีเล่าว่า พระผู้มีพระภาคเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ ปันจุกัมพลลิสสา ทรงกระทำพระมารดาเป็นกายสักขี คือ พยานตรัสอธิบายธรรมกถาแก่เทวบริษัททรงแสดงธัมมสังคณี วิภังค ธาตุกถา บุคคลบัญญัติดิปกรณ ครั้นถึงวาระแสดง กถาวัตถุ (เรื่องของถ้อยคำ) ทรงดำริว่า ในอนาคตสาวกของเรา ผู้มีปัญญามาก ชื่อโมคคลี-ปุตตติสสเถร ขำระมลทินศาสนาที่เกิดขึ้น กระทำสังกิติครั้งที่ ๓ นั้น ณ ท่ามกลางภิกษุสงฆ์ จะรวบรวมคือในสกวาท (วาตะของตน)

เลื่องแสงฟ้า สุวรรณภูมิ ลูกขุนร่วงเลื่องเลอฟ้า เมื่อครองเมืองเถื่อนทองซ่อมอุโบสถเจดีย์ ล้อรั้งจก กวางนอน ในปี ๗๖๖ เมืองลโว้ สือมาข่าวแจ้งความมอนเมืองสเท็มวรทวายมาด่อนคนลโว้ อันตัวเรา (ยก) คีกร จูมมอน (แตก) พ่ายไป (๗๗/๑) เมื่ออยู่เมืองลโว้ เริ่มสร้างคูเมืองนี้มีขุนอุสี่เมือง พร้อมลูกสาวนางเวียงบุญทอง ส้างเจดีย์ อุโบสถ หน้าเมือง เहांนิมน พระนิโครธ (เถร และ พระ) สุธัมมเถร (เป็นต้น) ทำนิมิต เสมอ (ให้ชื่อว่า) วัดหน้า เมือง° (๗๗/๒)

เลื่องแสงฟ้า เมืองสุวรรณภูมิ เมื่อขึ้นนั้งที่เมืองนี้ พุทธกาล ๗๖๘ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓ เมื่อนั้น ผู้ยังไม่มีเมีย เมืองลโว้ แวงเมืองขึ้น (๗๖/๑) เลื่องแสงฟ้า ไปปราบเรียบสงบ ขุน (อู่) สีเมือง แล เมีย ให้ลูก (ชื่อ) เวียงบุญทอง (เปน) เมีย เมื่อมาเมือง นางเมียอ่อน (ขอเข้า) กราบรอยดินพุทธ (ที่) เขา (เขาสัจจพันธคีรี ปัจจุบันอยู่ที่จังหวัด สระบุรี) (๗๖/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) หา ช้าง ม้า เสบียงพอ ช้าง ๑ พัน ม้าพันห้า เกนคนชายฝึกฝนศึกหมื่น ห้าพัน เรือพันห้าร้อย (๑๕๗/๑) เลื่องแสงฟ้า เมื่อให้บำรุง (โรงเรียน) เรือนหมอ อยู่ไข้ คนท้อง คลอดลูก ช้าง ม้า กวาง เก้ง หมา แมว (จัว กวาย) อันหมอ กวนเข้าใจ ไข้ เจ็บ แล ยา (๑๕๗/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) ตัวนางเวียงบุญทอง มาร่วม (อยู่) ไม่มีลูก ๓ ปี คิดหานางเมียน้อยมา ให้ (๑๖๗/๑) เวียงบุญทอง หากคนสาว บัวดวงแก้ว ผู้น้องสาว เปนเมียน้อย (วัน) ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ ปี (พุทธกาล) ๗๗๒ (๑๖๗/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ อัน) เวียงบุญทอง บัวดวงแก้ว ขอพบดินพุทธทางเชิงเขาขอลูกชาย (แล้ว เดินทาง) ๕ วัน ถึงสุวรรณภูมิ เวียงบุญทอง (ได้มี) ท้อง (๒๐๑/๑) เมื่อพุทธกาล ๗๗๓ เดือน ๗ ขึ้น ๑๓ ค่ำ นาง เวียงบุญทองออกคนชาย วันางสาว (อังคาร) ให้ชื่อ ดิลกธัมมราชา มังงานแลอง ๗ วัน (๒๐๑/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เวียงบุญทอง บัวดวงแก้ว ดิลกธัมมราชา มาพริบพรี ขุนทองสะเมื่อง นางตัวทองต่างต้อนรับ พาขึ้นเรือนพัก (๒๐๒/๑) ซ่อมวัดพริบพรี เถรอุทัยธัมม อยู่แล้ว (ซ่อม) วันมหาธาตุ (สุวรรณภูมิ) เจดีย์หัก แล้ว เมื่อปี ๗๘๖ (๒๐๒/๒)

เลื่องแสงฟ้า สุวรรณภูมิ เอาดินค้ำกาวชี้ เอาผสมถ่านไม้ คนดินเป็น เอาหินก้อนตอกไฟเกิดคัน แรงส่งหินไกล (๓๐๔/๑) เลื่องแสง (ฟ้า) หักลูกศร ช่างหล่อ ส้างปืนคาบหินตัว (ปืน) ลูก (ปืน หิน ให้) คนใช้ใน ศีก (๓๐๔/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) ผู้เฒ่า ช่างสนมา เอาเหล็กเข้าสุ่ม ๗ วัน ลลาย (แล้ว) เทเข้าแบบตัวปืน (๓๐๖/๑) เลื่อง (แสงฟ้า) เมื่อ (ปืนเรียบเนียนสนิทไม่มีรอยแตกร้าว) ลองปืนวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือนห้า ปีขาน ๗๗๗ ถึงถึง ๒๖ วา ๑ คืบ (๓๐๖/๒)

—*—

๕๐๐ สูตร ในปรวาท (วาทะผู้อื่น) ๕๐๐ สูตร รวมเป็น ๑,๐๐๐ สูตร จะจำแนกปรกณนี้ได้ดังนี้ จึงกระทำโอกาสไว้แก่ท่าน หัว ข้อกล่าวยุดติวาทะบุคคลนี้ใด มีหัวข้อ ๘ ตามอำนาจ ๒ หมวด ๕ ในปัญหา ๔ เพียงนั้นวาทะยุดติ (วาทะเป็นข้อยุดติ) นั้น ทรงกระทำให้เป็นต้นแล้ว จึงทรงตั้งแม่บทเป็นแบบแผนไว้เพียงภาณวาร (วาระการกล่าว) อันไม่สมบูรณ์ในทางถ้อยคำทั้งหมด (...วาทะยุดติ ต่ อาทิ สัพพทถามคฺคสุ อสมฺปฺพนฺณ กถณวรมตฺตยา ตนฺตฺติยา มาติกํ ฐเปสิ ฯ) พ.ศ. ๒๓๔-๒๓๕ พระมหาโมคคัลลีย์ปุตตติสเถร พระเจ้าโศกมหาราชาทรงอาราธนามาแล้ว พระเถรสอนลัทธิสมัย ได้นำสหัสสูตร (พันสูตร) นี้ เป็นเครื่องสงบปรปวาทะ (ถ้อยคำ ผู้อื่น) เป็นลักษณะการสืบต่อธรรมวินัยแล้ว ได้กล่าวกถายุดติปรกณ จากนั้นจึงคัดเลือกพระภิกษุผู้ทรงจำพระปริยัติพระไตรปิฎกถ้วน แดกฉาน ปฏิสัมภทาญาณได้ ๑ พัน ได้สังคายนาชำระมลทินพระศาสนาให้บริสุทธิ์แล้ว ได้กระทำคดียสังคีติจบแล้ว

“ยังไม่ได้ไปดูแล้วบอกให้แน่นอน คงเป็นวัดที่ชื่อวังก์โกษา เพราะเมืองกับนครอาจเป็นอันเดียวกันได้ กับได้เห็นพระ พุทธรูปทองผสมซึ่งคนนำมาให้ คุณลักษณะเป็นอย่างเดียวกับพระสมัยสุวรรณภูมิ คือ มีรอยจีวรรอบพระศอ พระเมาฬีสัน พระศกเม็ด ประทับขัดตะหมาดเพชร ณ ที่ฐานมีลึงเป็นเครื่องหมายลโว้โบราณฯ

เลื่องแสงฟ้า เมืองสุวรรณภูมิ หาช่างไม้ให้ทำคันทันไม้ ทั้งลูก หมื่นห้าพัน เตรียมศึกใหญ่ ในปี ๓๓๗ (๓๓๐/๑) เลื่องแสงฟ้า ใฝ่ใคร่ศึกสามก๊ก เกนกองศึกพร้อม ทัน (ที) มี งอ-กก มี มือตัน ข้าวท่อเมือง เมื่อขึ้น เดือนสี่ ปี ๓๓๘ (๓๓๐/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เมื่อรับรอง คังไถ้ มือตัน มี เณรให้หลาย มือสอง โง่วเจงอ มือสาม ของงอโก้วก ทรงกวง^๑ เมื่อกว้งตั้ง ให้มาเฝ้าขอ (คือ ขอเจริญสัมพันธไมตรี) (๓๕/๑) เมืองเพื่อนเมือง ผู้คน ติดต่อกำขายได้ตลอดไป แต่พุทธกาล ๓๔๘ เลื่อง (แสง) ฟ้า ให้เสมือนเมืองเขียนคำลงแผ่นทองส่งมือตัน คังไถ้ปีพุทธ-กาล (ล่วงแล้ว) ๓๔๙ (๓๕/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) ให้คังไถ้ เล่า ซึ่งกวง ขงเบ้ง ผู้เล่าฟ้าให้ปราบถินน่าน (ล่างใต้) ถินหัว หกบัลลว เหนือถินอนัน (๓๓๑/๑) เลื่องแสงฟ้า คิดถึง ขุนเจิมฟ้า เพื่อนมีรื้อนรณ อันขงเบ้งต้องไทยลว่า เลื่องแสงฟ้าว่า เลื่อง แล ไทย ผู้ได้แท้ (๓๓๑/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เมื่อมือตัน คังไถ้ เณรให้หลาย โง่วเจงอ กลับไปกั้ตั้งผ่านแดนขแม (๔๒๑/๑) เลื่องแสงฟ้า ให้ออกขุนตันไทยผู้ขุนชูไทยชนะ เอาคนศึกหามปืนหัวศึก หัวแล่น หัวขอม (และลูกศึก) หมื่นห้า (พันคน) (๔๒๑/๒)

เลื่องแสงฟ้า สุวรรณภูมิ ตั้ง ดิลกธัมม (ราชา) ให้นั่งเปน ขุนสุวรรณภูมิ (วัน) ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๕ พุทธกาล ๓๕๐ (๓๕๐/๑) ตั้ง เวียงบุญทอง เปน แม่อยู่หัวเมือง แลบัวดวงแก้ว เปน เทวีสุวรรณภูมิ (วันขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ปี ๓๕๐) (๓๕๐/๒)

เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) เมื่อศึกพร้อม ให้ ดิลกธัมม (ราชา) เวียงบุญทอง บัวดวงแก้ว (รับ) มอบดาบ (อาญาสิทธิ์) ไว้ เมียลูกพวก (๔๒๒/๑) เลื่องแสงฟ้า (สุวรรณภูมิ) หวังจับขุนเมืองเจากอเลื่อง^๒ เข้ามา (ถึง) น่าน ให้ออกกองศึก ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๓ พุทธกาล ๓๕๑ (๔๒๒/๒)

เลื่องแสงฟ้า เดิน (ทาง) ถึง ตงเกาจิ้ว กอหล่า ลังหลง กั้ตั้ง หองเต้ ทรงกวง (ซุ่นกวน) ออกต้อนรับ (๔๒๓/๑) เลื่องแสงฟ้า อยู่เมืองกั้ตั้ง ปีพุทธกาล ๓๕๒ พังดงกวก (แยก) ออก ๓ ตี (คือ) วุยกวก จกกวก โง่วกวก (๔๒๓/๒)

เลื่องแสงฟ้า ฤเข้าปี ๓๕๒ เดือนยี่ เข้าหอทรงกวงดี เพื่อนแจ้ง ไม่มีร้าย บ้านเมืองดี (๔๒๕/๑) เลื่อง (แสงฟ้า) ว่า ชื่นชมดีใจ เพื่อนมีดี ทรงห้องเต้ดี พา พัก ชวนเที่ยวเมือง ตั้งให้ข้าวกนศึก ลูกศึก ให้ผ้าทุกคนคนทั่ว (๔๒๕/๒)

เลื่องแสงฟ้า อยู่กั้ตั้ง ทรงกวง (ซุ่นกวน)^๓ พาดู กั้แห ปาจิ้ว เปกเต อีเหลง ฉาฉา หนี เจียวยี่ เล่าฟ้า หนีลกซุน ไปตาย (๔๒๔/๑) เลื่องแสงฟ้า ทรงกวง (ซุ่นกวน) พาดูแม่น้ำอิกั้ ที่ทรงฮูอินโดดตกน้ำตายเมื่อก่อน ขุนเมืองเจากอเลื่อง ตาย ๑๕ ปี (แล้ว) (๔๒๔/๒)

^๑ ชื่อเหล่านี้ จะประชุมอ่านกันใหม่ เพิ่งเจอ ทร ที่แทน ช ที่นี้ แต่อาจอ่านว่าซึ่งกวงได้ทราบวาทาภาษากวางตุ้ง เข้าไปเป็น ภาษากลางมาก และกว้งตั้ง นี้ จีนเล่งเซ้งบอกว่า กวาง ตรงกับคำไทยว่า กว้าง ตั้ง ตรงกับคำไทยว่า ท่ง แต่จีนใช้เป็นชื่อ มณฑล ด้วย ตามก๊ก ภาคผนวกมีว่า พระเจ้าซุ่นกวน เสวยราชย์อิกั้ พ.ศ. ๑๑๒ ล้นพระชนม์ พ.ศ. ๑๕๕ ฯ

^๒ ไทยเรียกชื่อ เจากอเลื่อง หรือ เจ้ากอเหลียง จุกั้จะเหลียง คือ ขงเบ้ง

^๓ แผ่นที่เลื่องแสงฟ้ากลับ ไม่พบ ดูตามปีที่ดิลกธัมมราชาครองสุวรรณภูมิ เห็นปี พ.ศ. ๘๒๕ ซึ่งนับจากปีที่อยู่กั้ตั้ง พ.ศ. ๓๕๒ ก็เป็นเวลาถึง ๓๓ ปี จึงเข้าใจว่าเลื่องแสงฟ้าต้องกลับมาครองต่อ แต่ยังไม่พบเรื่องจึงไม่รู้

เลื่องแสงฟ้า ประสูต พ.ศ. ๑๔๒ ไปครองเมืองเถื่อนทอง พ.ศ. ๑๖๓ ครองสุวรรณภูมิ พ.ศ. ๑๖๖ และ ล้น พ.ศ. ๘๒๕ พระชนมายุ ๘๓ ครองอยู่ (ทั้งเถื่อนทองด้วย) ๖๒ ปี เฉพาะสุวรรณภูมิ ๕๕-๖๐ ปี

ปลาย สุวณณภูมิ เมืองทอง

คิลกัธมม (ราชา) สุวณณภูมิ ขึ้นครองแทนพ่อขุนเมืองปี (พุททกาล) ๘๒๕ เมีย (ขวาชื่อ) นางเลื่อม-
สีทอง นางมณีแดง (เป็น) เมียซ้าย น้องนางเมียวขวา ชื่อ ทองผ่องผิว (เป็น) เมียหลัง (๑๔๘/๑) เมื่อนางเลื่อมสีทอง
(เมียวขวา) ตั้งท้อง ออกชาย วันขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๖ ปี (พุททกาล) ๘๒๕ ขานชื่อ รัมมราชาสุวณณภูมิ ให้หา พุทธสร-
โณ มาสวดมนตฉลอง (เพื่อวิบูลย์พัฒนสวัสดิมีชัยชนะตลอดกาล) (๑๔๘/๒)

รัมมราชา สุวณณภูมิ ลูกพ่อคิลกัธมมราชา เมื่อขึ้นสู่พุททกาล ๘๖๕ (ครอง) เมืองทอง เมีย (ใหญ่)
หม่อมลูกอิน เมียกลาง กำนตองเมืองเถื่อนทอง เมียน้อย (ชื่อ) นางมิงมาเมือง เข้า (ปีพุททกาล) ๘๖๕ ลูกอิน (ให้อีก)
๒ น้อง มี ๕ เมียพร้อม ๘ คน อันไม่มีลูกเลย คนหมั้นลูกว่า ให้ฆ่า ไม่มีแล้ว ฆ่าไม่ลง ไม่ต้องตาย เมื่อมัน (คนใดคน
หนึ่ง) มี พันผิด เมื่อนางเมียว ๘ หมั้นต้องผิด ลู ๘๘๖ มีเพิ่ม ๑๒ คน เปนเมีย (๓๔/๑) รัมมราชา ขุนเมืองไทย ลว่า
สุวณณภูมิ เจอพระ (พุทธรูป) * สมาธิในดินสวน สุนาปรันต กวนเอาบูชาในอุโบสถวัดสุวณณภูมิแดนไทย เพื่อขอลูก

* ในสมัยนี้ เข้าใจว่าคงเชื่อว่ามีลูกเพราะได้พระพุทธรูปปางสมาธิ คล้ายได้ประทาน อมต คือ ไม่ตาย แก่พระมเหสีทั้งหลาย
ผู้ที่ขึ้นอาสามีลูก ถึงแม้ว่าถ้าไม่มีลูก จะต้องโทษถึงตายก็รับอาสาเมื่อไม่มี จึงมีโทษถึงตายกระนั้น ก็ยังไม่ต้องถึงตายแท้ เมื่อได้พระ-
พุทธรูปนี้ และขุนรัมมราชามีลูกก็อภัยโทษให้หมด อาจเป็นเหืองเห็นเช่นนี้ จึงสร้างพระพุทธรูปกันมากและหลายปาง ที่แปลก ก็คือ มี
พริบพลีพลอยประดับสวยงามมาก พริบพลีพลอยเป็นเครื่องประดับนี้ อาจมีมาก่อนแล้วนาน ก็เพราะเหตุว่า อายุมนุษย์หิน และ อายุ
หินขัด ก็ตั้งแต่ ๔ พันปีขึ้นไปถึง ๕-๖ หมื่นปี ก็มีลูกปัดและพริบพลีพลอยมาแล้ว มีพระปางแปลกปางหนึ่ง ขอเรียกว่า ปางทรงหลัง
อมตธรรม (ธรรมที่ไม่ตาย) พระปางนี้อาจมีมาก่อน ที่พบลายหนังสือเขียนในสมัยนี้ คือ ประทับนั่งสมาธิเพชร พระศกเมิด ไม่มีพระ-
เกตุมาลา มีสังฆาฏิปลายแฉก พระหัตถ์ขวายกแบออก ณ พระอุระ พระหัตถ์ซ้ายวางหงาย ณ พระเพล่า มีหอยสังข์ในพระหัตถ์ซ้าย ณ
ฐานมีรูป ๖ รูป เป็นรูป ๖ กษัตริย์ มีทำนกัททียเป็นต้น ไม่มีรูปพระอุบาลี ด้านขวาพระมี ๓ รูป นั่งคุกเข่าประนมมือ ด้านซ้ายพระมี
๓ รูป นั่งพับเพียบประนมมือ ตรงกลางมีลัทธิธรรมจักร ด้านหลังมีขุมไม้โพธิ์ มีวงลัทธิธรรมจักรวางบนแท่น มีกวาง หรือ แกะ หรือ วัว-
เมีย ไม่ชัดเจนนัก (กวางไม่มีเขาวัว กวางตัวเมีย) นอนอยู่ ณ ฐานข้างล่าง ข้างขวา (วงล้อ) มีรูปคนนั่งคุกเข่าประนมมือจะกราบพระ-
ธรรม (จักร) ข้างซ้าย (วงล้อ) มีรูปพระสงฆ์นั่งสมาธิ ข้างบน มีพระพุทธรูปปางมารวิชัย ๓ องค์บ้าง องค์เดียวบ้าง ประทับนั่งในขุม
วิมาน ถ้า ๓ องค์ ก็หมายถึงที่ล่วงลับไปแล้ว ถ้าองค์เดียว ก็หมายถึงพระพุทธโคดมนี้ ก็ล่วงลับ (ลับหลัง) ไปแล้ว

เฉพาะองค์พระพุทธรูปที่มีหอยสังข์ในพระหัตถ์นั้น มีนักรู้สงฆ์เดชะคำนิหลายคน แต่แบบนี้ที่เรียกว่าปางหลังอมตธรรม ก็
ด้วยเข้าใจว่า หอยสังข์ คำไทยลว่า หรือ ลาวเดิม เรียกว่า หอยยอด คงถือว่าเป็นของมีศักดิ์สูงมานานแล้ว เท่าที่เห็นรูปขุนพ่อเมือง และ
รูปแม่อยู่หัวเมืองโบราณที่สร้างกันไว้มักมีหอยสังข์ในมือขวา มือซ้ายถือดอกบัว เท่าที่เห็น ก็เป็นอันแสดงหลักฐาน ว่าไทยนิยมนับถือ
หอยยอดและดอกบัวหลวงเป็นของประจำศักดิ์ศรีไทยมานานแล้ว และคงหมายถึงว่าหอยยอดนี้เป็นเครื่องหมายไม่ตาย ไทยจึงนับถือกันมา
แม้เวลานี้ เมื่อหลังน้ำในมณฑลแต่งงาน ก็ยังใช้กันอยู่

เมื่อไทยได้รับพระพุทธศาสนา คงรู้เรื่องและทราบว่ พระเจ้าจักรพรรดินั้นมีสอง คือ มหาปนาทบรมจักรพรรดิ มีพระ-
สัปตรคนชุดบท มีมหาคทา เป็นเครื่องหมาย มหาสังฆบรมจักรพรรดิ มีพระสัปตรคนชุดน้ำมีมหาสังข์ เป็นเครื่องหมาย เมื่อมีเหตุ
มาตรงกันเข้าอย่างนี้ ก็ยิ่งกระทำให้เป็นของพิเศษสุดยิ่งขึ้น

แต่เวลานี้ ไทยถือกันว่าหอยสังข์เป็นเครื่องทรงของนารายณ์ในลัทธิพราหมณ์ แต่พิธีแต่งงานของพราหมณ์ในโบราณและ
ในเวลานี้ ไม่มีพิธีหลังน้ำสังข์อย่างไทย ในครั้งโบราณ เห็นพิธีแต่งงานของพราหมณ์สมัยพระพุทธกาล ก็อนางสารีพราหมณ์มารดา
พระสารีบุตรเถรจัดพิธีแต่งงานเรวดลูกชายคนเล็ก กระทำพิธีเสก คือ รดน้ำ ไข่ถาดทองให้คู่แต่งงาน (ไม่เรียกว่าสาว เพราะทั้งคู่มีอายุ
๗ ขวบเท่านั้น) เอมือวางในถาด พ่อแม่ญาติพี่น้องทั้งพราหมณ์ผู้ใหญ่หลังน้ำ คือ เอาหม้อทองใส่น้ำเทลงไปพร้อมกับให้พร นี่คือพิธีเสก
(แปลว่ารดน้ำ) แต่งงานของพราหมณ์สมัยโบราณ ไม่ได้หลังน้ำสังข์ เหตุนี้พิธีหลังน้ำสังข์จึงเป็นของไทย ไม่ใช่ของแขก เรื่องในอัฐก-
ถานี้ พระพุทธโฆษาจารย์เดิมท่านเป็นพราหมณ์ มันใจว่า ท่านเขียนไม่ผิด

เมียเดิมลูกอินถ้วนเดือน ไม่มีลูก เอาลูกอินลงเปนน้อย กำนตองเมียกลางขึ้นถ้วนปีไทย (กับ) ๖ เดือน ไม่มี (ลูก) มิ่งมาเมืองเป็นใหญ่-ท้อง หานางมิ่งมามิ่งขวัญลูกเมืองทอง ปีพุทธกาล ๘๘๘ ปีงู เพญเดือน ๒ (ปีมะเส็ง นางมิ่งมาเมืองคลอดลูกชาย) ชื่อ รัมมมาเมือง หมายถึง (มี) เพลงเมือง ๑๐ คื่น เรื่อง (ขุน) โล นางโหม่มาดี ฉลอง (ทุกคนที่หมั้น ยกให้พันผิด และให้พริบพลีพลอยเป็นรางวัล) (๓๔/๒)

รัมมมาเมือง สุวันณภูมิ มิ่งมาเมือง ออกคนชายแล้ว หม่อมนาง ๕๕ (คน) พันผิดคำให้ พร้อม (กัน) หา ภิกขุรัมม (๓๓๖/๑) ปาโมกขสังฆราช ชื่อ อริยวังโส มี ขอพระ (ปาง) ให้ไม่ตาย (พระรัมมาปาโมกขสังฆราช) เล่าว่า พระให้ไม่ตาย คือ อมตรัมม กวนช่างทำ คนเปน (๓๓๖/๒)

รัมมมาเมือง^๒ (สุวันณภูมิ) คลองแทนพ่อ ปีพุทธกาล ๙๐๘ ขึ้น ๑๔ (ค่ำ) เดือน ๖ เมีย (ใหญ่ ชื่อ) นางเดือนค่างฟ้า เมียน้อย (ชื่อ) นางดวงขวัญฟ้า (๑๕๒/๑) เดือนค่างฟ้าท้อง มีลูก เมื่อวันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๑๑ ปีพุทธกาล ๙๐๙ ชื่อ เลอรัมมราชา (๑๕๒/๒)

เลอรัมมราชา คลองเมือง (ทอง สุวันณภูมิ) มีเมีย (ใหญ่ชื่อ) เลื่องแสงฟ้า เมียกลาง (ชื่อนาง) นิ่มเนื้อทอง เมียน้อย (ชื่อ นาง) ทองพูลศรี (๑๕๖/๑) เมื่อลุปปี ๙๑๗ เลื่องแสงฟ้าออกลูกชาย ขึ้น ๘ (ค่ำ) เดือน ๖ ชื่อว่า ลือรัมมราชา (๑๕๖/๒)

ลือรัมมราชา^๓ สุวันณภูมิ เมื่อคลองเมือง พุทธกาล ๙๓๖ พ่อเลอรัมม (ราชา) อุปสมบท วัดมหาธาตุ เมื่อขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๔ (ปี ๙๓๖ กลางสงฆอันมี พระ) เถรมหา.....(๑๕๓/๑) รัมมปาโมกขสังฆราช ชื่อ ฆ้อง เปน อุปัชฌาย บุนณ (และ) โสภณ เปน อาจารย์ ชื่อ รัมมวิโรจโน (๑๕๓/๒)

เลื่องรัมมราชา สุวันณภูมิ ลูกขุนเมืองลือรัมมราชาขึ้นคลองเมืองแทนพ่อมีเมีย (ใหญ่ชื่อ) จอมสรวงฟ้า มีเมียรอง (ชื่อ) หอมทอง เมียน้อย (ชื่อ) ศรีเมืองฟ้า มีเมีย พร้อมคลองเมือง เมื่อ (ปี) มโรง เดือน ๔ วันอา ขึ้น ๑๔ ค่ำ เข้าปีไทย พุทธกาลปรินิพพานได้ ๙๗๒ (๔๘/๒)

เลื่องรัมม (ราชา) สุวันณภูมิ มีเมียจอมสรวงฟ้า เมื่อปีมเมีย พุทธกาล ๙๗๓ ออกลูกชาย ชื่อ จันทรภาณุ (เมื่อ) เดือนขึ้นฟ้า ดวันลอนฟ้า วันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๕ วันเอือย (พฤษภดี) ให้ชื่อ (ว่า จันทรภาณุ) ตาม จันทรอาทิตย์ ขึ้นลอน นั้น แมร์กณอมลูกด้วยใจอันดี (๔๘/๑)

^๑ เข้าใจว่าในสมัยพระเจ้ารัมมราชานี้ เมื่อมีลูกทั้งหม่อมนางทั้งหลายพันผิด ทุกคนคงดีใจกันมาก คงเข้าใจกันว่าพระประธานความไม่ตายให้จึงคิดสร้างพระพุทธรูปที่ประธานความไม่ตาย ช่างและพระคงบอกปางหลังอมตธรรม เมื่อจะสร้างพระปางนี้ ก็ไม่รู้จะเอาอะไรเป็นเครื่องหมาย ช่างเห็นว่าหอยยอด เป็นเครื่องหมายพระเจ้าบรมจักรพรรดิและอยู่ในความนับถือเป็นศักดิ์ศรีไม่เสื่อมตายมานาน จึงตกลงเอาหอยยอดเป็นเครื่องหมายไม่ตายแล้วก็ทำรูปหอยสังข์ไว้ในพระหัตถ์อย่างอธิบายมา

ด้วยประการฉะนี้ พระพุทธรูปปางหลังอมตธรรม จึงปรากฏมีอยู่ และเรายังถือกันมาในเวลานี้ในเครื่องหมายไม่ตาย เช่น พิธีแต่งงาน คือ รักอมต ก็ยังใช้หอยยอด หรือ หอยสังข์กันอยู่ ที่ทราบแน่ว่ามีสมัยนี้ ก็เพราะมีลายตัวหนังสือเขียนไว้ จะลอกตัวอย่างเฉพาะลายชื่อว่า “รัมมราชา กรุง สุวันณภูมิ” เขียนไว้อย่างนี้

^๒ สังเกตตามปีที่เกิด และครอง-ในสมัยนี้ ครองกันน้อย ๆ ปี และ ยังเป็นเด็ก ๆ อาจไปครองเมืองอื่นต่อ หรือ สละออกบวชกัน แต่แผ่นเขียนเรื่อง ยังไม่เจอ หรืออาจไม่ได้เขียนไว้ หรืออาจมีอายุน้อย ก็อาจเป็นได้ แผ่นนี้ที่พบเรื่องสละออกบวช หรือ บางที อาจสละออกบวชแล้ว ภายหลังสึกออกแล้วเป็นอยู่อย่างสามัญชน ซึ่งเป็นธรรมเนียมประเพณีบวชแล้วสึก อันปรากฏในไทยตลอดมาถึง สุโขทัย อโยธยา และ รัตนโกสินทร์ฯ

^๓ ลือรัมมราชา แผ่นที่จารึกชื่อเมียและลูก ยังไม่พบ ในระยะต่อไปเห็นชื่อเลื่องรัมมราชา ท่านจดว่าเป็นลูกขุนเมืองลือรัมมราชา จึงแน่ว่าท่านมีฯ

เลื่องธัมมราชา สุวณณภูมิ จันทรภาณ (มีอายุได้) ๓ ปี (พ.ศ. ๕๗๖ เมียชื่อ) ศรีเมืองฟ้า (มี) ลูกหญิง (ชื่อ) แก้วเมืองทอง เรือจีนเอาผ้าแพรจีนเมืองตงจิ้น^๑ เมียพั่ววู เตมเจียเปนมือหัวหน้า เอาสือห้องเคี้ย ช้องเจ้า^๒ เอื่อน (ว่า พวก) ช้องชาวไทย^๓ อยู่เมืองเหนือพ่อทวดเล่ามา ๘๐๐ ปีแล้ว (๕๑/๑) เลื่องธัมมราชา สุวณณภูมิเมืองทอง รู้ลายสือเพื่อนช้องชาวจีน เมืองตงจิ้นผู้ไช่เจียงหนเหนือ เมืองทองไทลว่า เกิ่นขอตัวเปนมือนเมือง ด้วยคำข้าวของต่อกัน เมืองสอง เมื่อเปนมือนกันแล้ว ผู้คนชายหญิงอยู่อันดีดอมกัน เลื่องธัมมราชาให้เขียนสือไทลว่าตอบเพื่อน ให้ขุนไทย ไปปี ๕๗๘ (๕๑/๒)

เลื่องธัมมราชา สุวณณภูมิ เมียกลาง หอมทอง มีลูก (ชาย) วันขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๓ ปี (พุทธกาล) ๕๘๑ ชื่อ หาญบุญไทย (๑๕๐/๑) หาญบุญไทย เกิดเมื่อคนทำบุญไหว้พระวัดสุวณณภูมิ (วัด) มหาธาตุ วันมาฆ (บูชา) จึงให้ชื่อ หาญบุญไทย ตามที่ไทยทำบุญนั้น (๑๕๐/๒)

สุวณณภูมิ เมืองทอง อวสาน เริ่ม

ศรีวิชัยธัมมราช ราชพลี

จันทรภาณ ผู้เอาเยี่ยงตัวน เมื่อได้เมื่องสุวณณภูมิ พุทธกาลพันปี (๑๐๐๐) จัดลูกศึก ขุนศึก ช้าง ม้า เมื่อเมีย ชื่อ สีมาทอง มีลูก ชื่อ อินไสเรนทร เมีย (ชื่อ) หม่อมน้อย มีลูกชายชื่อ อินเขาเขียว พ้องปุตวดโพ้น พุทธกาล ๑๐๐๗ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ ค่ำให้ธัมมเสวีเข้าดำรงหัวหน้าโรงเรียนชายหญิง โพธิญาณ หัวหน้าภิกขุสงฆ์ให้แม่หอมทอง ดำรงหัวหน้าหมอหญิง ให้หมอเหิม เปนหัวหน้า หมอชาย พุทธกาล ๑๐๐๗ (๕๐/๑) จันทรภาณ เมืองสุวณณภูมิ ผู้(เอา) อย่างตัวนพ่อทวดโพ้น เมื่อพุทธกาล ๑๐๑๘ ให้หาขุนหาญบุญไทย ผู้กุมเมืองสุวณณภูมิตั้งแทนเปนมือนเมือง ผู้ปองเมือง แม่ แลสองเมีย เปนผู้ช่วย แล (เปน) แม่อยู่เมือง ปีพุทธกาล ๑๐๒๐ หา ขุนคนองศึก ขุนคนองฟ้า คู่ศึก ชุมขุน (และ) ลูกศึก หมื่นคน ยกไปชมพรวีป (๕๐/๒)

^๑ จะอ่านแน่นอนกันใหม่

^๒ ในสมัยช้องเจียว จีนเล่าแข่งเล่าว่า ตอนนั้น เรียกคนจีนว่าตงจ้วน แต่ตอนที่เขียนกเบื่องจาร์นี้พวกช้องเพ็งครองเมือง เป็นฮ่องเต้ใหม่ ๆ อาจยังเรียกชื่อที่ จีนสือช้องเคั้งไว้ว่า ตงจิ้น ต่อมา จึงเปลี่ยนเป็นออกพระบรมราชโองการว่า “ตงจ้วน” ราชวงศ์ช้องนี้ สามก๊ก ภาคผนวกเรียกไว้ว่า ช้องไค้ (น้ำช้อง) ครอง พ.ศ. ๕๖๓-๑๐๒๑ ช้องเหนือ (ปักช้อง) ครอง พ.ศ. ๑๕๐๓-๑๘๑๕ เล่า แข่ง เล่าว่า ตอนนี พงศาวดารจีนยุ่งยากสลับซับซ้อนกันมาก ถึงกับมีคำว่า ไขว่ต่อซ้งทั้งเจงฮังจิว (ห้วงศ์...)

เล่าแข่ง เล่าว่า ช้อง (ไช่) นี้ พี่ชายชื่อ เตี้ยก้งเหลียง น้องชายชื่อ เตี้ยก้งหัง ร่วมกัน พี่ชายปราบจลาจลเรียบร้อยแล้ว ขึ้นครองชนดิปราบดาภิเษกเป็นช้องเกาโจ้ช้องเต้ ปฐมจักรพรรดิ ต่อมา ประชวร เตี้ยก้งหัง น้องชายเข้าเยี่ยมไข้ปิ่นเสียบผมอันทำด้วยขนแม่น้ำ ปักลงตรงสะดือ เตี้ยก้งเหลียงสิ้นพระชนม์ แล้วยึดอำนาจขึ้นครองชนดิปราบดาภิเษกเป็นช้องไทโจ้ว ปฐมจักรพรรดิเช่นเดียวกันและมีอายุยืน นานครองราชย์ได้ ๓๐ กว่าปี ฉะนี้ เรื่องจึงต่างจากของไทยหลายร้อยปี และช้องเจ้าที่ปรากฏในกเบื่องจาร์คงเป็นช้องไทโจ้ว เพราะโจ้ว กับ เจ้าก็เสียงใกล้เคียง ๆ กัน หรืออย่างไร เป็นเรื่องที่จะค้นหากันต่อไป

^๓ ช้อง หรือ ไช่ แม้ในเมืองไทยในบางแห่ง เช่น ที่บัวงาม ราชบุรี ยังใช้แซ่ กระทั่งมีการเปลี่ยนเป็นนามสกุลเมื่อ เร็ว ๆ นี้ ในทางเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือ ไช่ หรือ ช้องนี้ ยังมีชื่อเรียกอีกว่าภูไท หรือ พูไทย และ ผู้ไทย คงเป็นเผ่าเดียวกับเตี้ย-ก้งเหลียง เตี้ยก้งหัง

เริ่ม

ราชพลี ศรีวิชัยสุวณณภูมิ ไทยทวาลาว (พ.ศ. ๑๐๐๐)

พบในควนอิฐ วัดนางกรา วัดนางพระยาร่วมกับกบเบื้องจารึก

ศรีวิชัยสุวณณภูมิ ทำเรือ นครศรีธรรมราชแบบศรีวิชัย

ฉันทราณ สีมาทอง (ทองพอ) ทั้งคู่มีขาถือดอกบัว มือซ้าย
ถือสังข์ ล้วนของน้ำอาจหมายถึงอาณาจักรทะเล ไสเรนทรวงศ์ปทุมวงศ์
จะเห็นขุนหญิงร่างสูงกว่าอาจเป็นเชื้อชาวชมพูทวีป คือ พราหมณ์ และ
อำมาตย์อตุลย ทั้งหมดจะเห็นผ้าหน้าต่างๆ กัน มีแต่ภาคกลาง

หาญบุญไทย เฝ้าเมืองสุวณณภูมิ อินไสรเรน (ทร) เป็นผู้เห่นเมืองธัมมราชดีพร้อมทั้งน้ำ (และ) ฝน
ใจชอบเมืองนั้น (ทุกประการ) (๑๕๘/๑) หาญบุญ ค้าน (ว่า) ไม่ควร อิน (ไสรเรนทร) หาเรื่อง (ว่า) ควรย้ายเมือง
สุวณณภูมิ (ไป) อยู่เมืองธัมมราช พร้อมคน ๒ พัน ส้างธัมมราชใหม่ (๑๕๘/๒)

พระพุทธรูป จารึกสมัยศรีวิชัย ไสรเรนทร

(ไสรเรนทร = สิริ + อินทร - อิ ที่ ลี เป็น ไ - - อิ ที่ ริ
และอินทร์เป็น เ ปรางค์ศัพท์ไสรเรนทร)

(พ.ศ. 1000-1700)

ลายวงรอบกลางประภามณฑล เขียนลายสือ
แบบลายขอมประสมไทยว่า พระเจ้าศรีหวิไชยไสรเรนทร
รอบนอกได้ ลายเลขว่า (ปี) ๑๒๖๔ ใช้ชื่อศรีเป็นสิห์ ซึ่ง
ที่ฐานจะเห็นรูปราชสีห์ไทยสองตัวรับรองชื่ออยู่ เหตุนี้
พระเจ้าสิหวิไชยไสรเรนทร อาจเป็นพระนามพระพุทธรูป
ประจำเป็นสัญลักษณ์กรุงศรีวิชัย

ด้านซ้าย (พระ) มีรูปขุนชาย ด้านขวา (พระ)
มีรูปขุนหญิง ในท่าเดินยกเท้าสูง ทั้งคู่มุ่งถึงเพื่อหลีกมา
เข้าข้างตรงพระพักตร์ พระองค์นี้ของพระครูพิพัฒน์วรคุณ
ธนาการกรุงศรีอยุธยาเข้ามาโฆษณาปฏิทิน ดูตามภาพ ถ่าย
สีก็เป็นเนื้อทองคำมีเงามันเห็นชัดทั่วไป พวกเขาจึงว่า
'พระผืน' จึงขอนำมาเป็นหลักฐานที่พวกปากลิ้นตะ-
หวัดว่า ทำให้พวกนี้ออกไปอนุญาตขายไปนอก

ดูกันแบบเรา ๆ ว่าลายสือและลายตัวเลขที่
ประดิษฐ์เป็นลายทั้งสอง รูปแบบออกความคิดและเนื้อ
โลหะจะเป็นทองคำหรือทองพอ หรือชุบก็ตาม มีนักฝัน
นักศิลป์ ต่อให้ถึงขั้นศาสตราจารย์ก็ไม่เห็นทำได้

ขวา พระเชียงแสนสิงห์ ๑ เพชรบุรี จะเห็น
พระพักตร์ไทย องค์พระผอม ชาย
สังฆาฏิปกตะขาบเล็กกว่า ส่วนอ่อน
น้อยกว่าเชียงแสนแท้ ซึ่งอ่อนมาก
กว่าอันหมายความว่า เป็นแบบที่ดัดแต่ง
ในภายหลัง

ซ้าย พระพุทธรูปमारวิชัยนครศรีธรรมราช
จะเห็นแบบเชียงแสน เพียงอ้วนกว่า
ชายสังฆาฏิใหญ่ กว่าพระเชียงแสน
สิงห์ ๑

ซ้าย พระพุทธรูปสมัยสุโขทัย จีวรกลีบปาง
ทรงชี้ทางสายเอก ยกนิ้วชี้หรือปฐมเทศ-
นา รูปพระเบญจวักย์ ซึ่งแต่งเป็นพรา-
หมณ์ ไม่ได้ใส่มา

ขวา พระमारแพ หรือพระเพชรบุรีเชียงแสน
เนื้อดินลูกรังแกร่งเป็นหินเรียบ ที่เห็นจะ
เป็นแบบเชียงแสนแต่ไม่ใช่ และ ฐานมี
บัวหลายชั้นเดียว

✱

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงตั้งแม่บท ด้วยต้องการให้เป็นแบบแผนเพื่อชำระลัทธิทั้งหลายเป็นนานับประการไว้ในปรภณนี้ ก็
มาติกา (แม่บท) นั้น พระเถระดำรงอยู่แล้วในนัย ที่พระศาสดาทรงประทานไว้จึงจำแนกแจงตามอำนาจแบบแผนแท้ที่เดียว ก็พระเถระจะ
กล่าวแล้ว ซึ่งถ้อยคำอันมีพิเคราะห์โดยวาทีกับด้วยวาทีทั้งหลายประมาณเพียงนั้น ที่ทรงแสดงไว้แล้ว เป็น วาทมัคค (ทางแห่งวาที)
ในปรภณนี้ ก็หามิได้

เมื่อเป็นเช่นนั้น อภิธัมมปิฎก เล่มที่ ๓๗ กถาวัตถุปรภณ จึงเป็นพระพุทธรูปจนตลอด ไม่มีปทกานนี้ คือคำจำแนกบท
ปรากฏพระบาลีว่า ปุคฺคโล อุลลพฺภติ สจฺฉิกกุฏฐปรมฺมกุฏฐนาติ ฯ อามนฺตา ฯ ฯลฯ ได้ใส่คำต่อไปไว้ ณ อัญญกถา ปรากฏอย่างนี้ ตลอด
ปุคฺคโล อุลลพฺภติ สจฺฉิกกุฏฐปรมฺมกุฏฐนาติ อโย ปุจฺฉา ฯ อามนฺตาติ อโย ปฏิขานนา ฯ ฯลฯ

สังคายนาครั้งแรกนี้ กระทำเมื่อ พ.ศ. ๑ เป็นทั้งสังฆกรรมและราชการ และได้มีพระไตรปิฎกพร้อมกับอัญญกถา จึง
ปรากฏเรื่องพระมหาปุณณในอัญญกถา เพราะท่านเป็นผู้สำคัญที่ทูลเชิญเสด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเหยียบรอยพระบาทไว้ถึง ๒ แห่ง คือ
ที่ภูเขาสัจจพันธ์และเกาะแก้ว ที่ภูเก็ต และที่เขาน้อย ปราณบุรี ก็อาจเป็นนิมิตนทานที่ได้

ครั้งพระเถระชุดนั้นกระทำสังคีตกันแล้ว ท่านได้นำแบบนั้นเข้าสู่ วินัยปิฎกจุลลวักค ปัญจสตติกักขันธก และครั้งที่ ๒
ชื่อสัตตสตติกักขันธก ใช้สำนวนบาลี เป็นมุขปาฐ ปัจจุบัน-สยามรัฐเตปิฎก เล่มที่ ๗ และในครั้งนี้ไม่ได้กล่าวอภิธัมมปิฎกและอัญญกถา
ในคัมภีร์สังคายนาทั่วไปมี ส่วนอัญญกถา หรือ มหาอัญญกถานั้น ชื่อปรากฏขึ้นสมัยพระมหินทไปทำที่ลังกาและตามคำสั่งของพระเรวต-
เถร สำหรับอภิธัมมคงเอาเข้าชื่อรวมกันในพระพุทธรูปจนว่าธัมม ส่วนมหาอัญญกถาคงถือเป็นการเข้าใจ และเรื่องเล่า

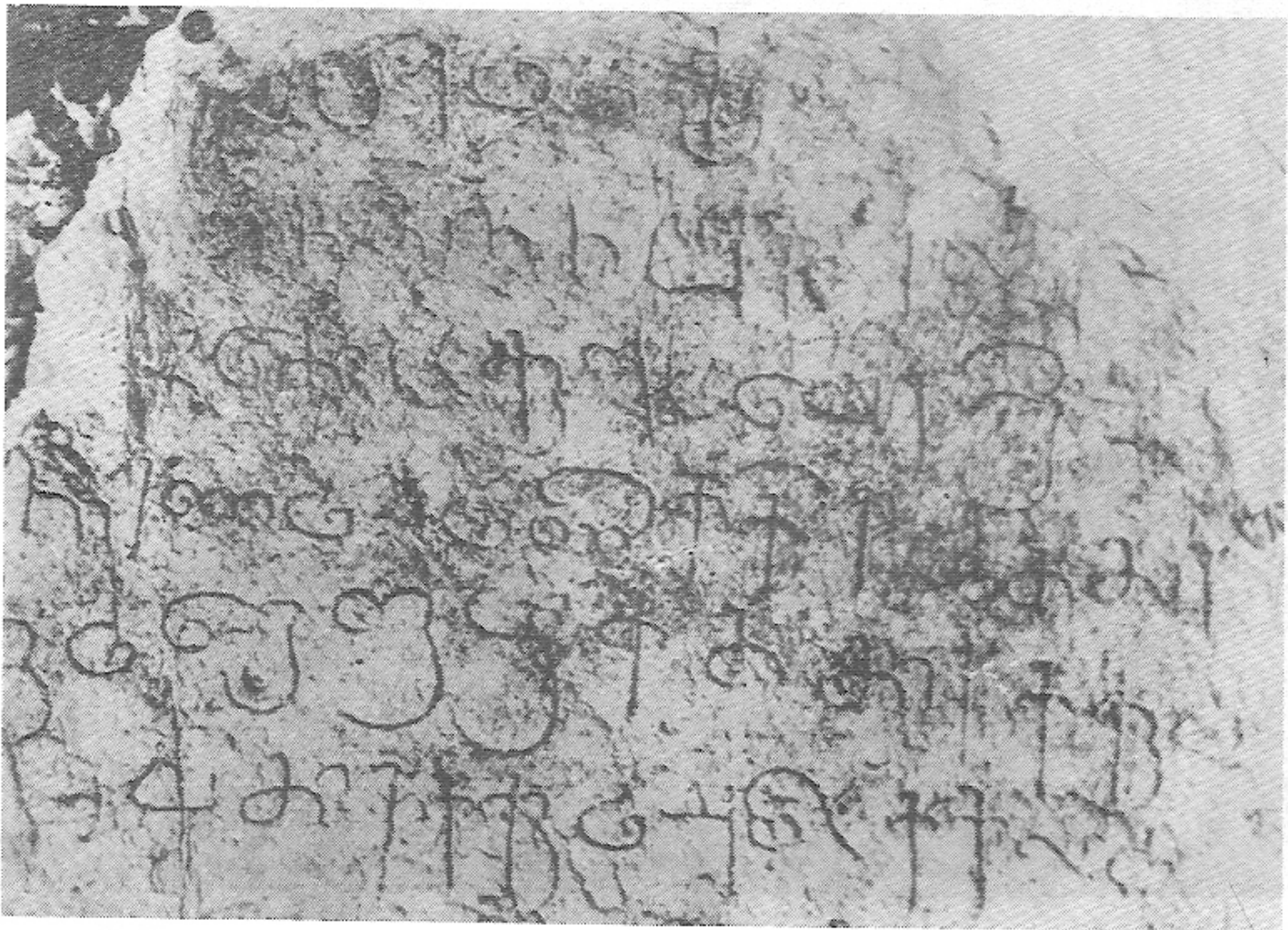
จารึกศรีวิชัย ที่อ่านผิดไว้

จารึกหลักที่ ๒๖ นี้ ปรากฏตัวแบบอยู่ใน ประชุมศิลาจารึกสยาม ภาคที่ ๒ ชื่อว่าศิลาจารึกเขาพระ-
นารายณ์ เมืองตะกั่วป่า ลายสือไทยนี้ ไม่บอกว่าหนังสืออะไร แต่ยกคำไทยนั้นให้ไปเป็นภาษาทมิฬ ซึ่งฝรั่งนั้นๆ ไม่
รู้หนังสือไทย ภาษาไทย จึงยกให้อินเดียได้คือพวก ทมิฬ ในฐานะคนไทยมีสิทธิจะอ่านเป็นลายสือและคำไทย(เพื่อแจ้ง
ให้ทราบว่า คนไทยทั้ง ๓๕-๔๐ ล้านคน ไม่ใช่บัดชบอ่านหนังสือและคำไทยไม่ออกทั้งหมด ยังเหลืออยู่คนหนึ่งี่อ่าน
ได้และรู้คำไทย)

ตามที่ปรากฏนี้ ถ้าดูแล้วจะเห็นตัวเลขไทย และลายสือไทยชัด ที่ขาดอยู่ คือ บอกแต่ขึ้น ๑๐ คำ ไม่บอก
เดือนไทยไว้

หลักที่ ๒๖

Inscription XXVI

- ๑ ต วันอิราช
- ๒ จาน พระเป็นเจ้า นี้
- ๓ ที่ตะกั่วป่า เมื่อ (ปี) ๒๖๑ (หรือ ๔) มาลุดถึง
- ๔ ถ้าสุดทาง ข้างต้นกทิง ที่ริมมาบ

- ๕ ตัว ข่า ชุน ผู้เดินม้ามื้อขึ้น ๑๐ คำ
- ๖ ตัว มา พัก ถิ่น ตกั่ว ป่า
- ๗ (ที่เห็น “ลา”)

*—

แปลว่าผู้สำเร็จแล้ว ภิกขุณี เป็น โยคินี แปลว่าผู้ประกอบความเพียร ร่วมกันบำเพ็ญการเสพเมถุนธรรมเป็นธุรกิจ ระงับคณหาราคะตาม
ลัทธิโลกายตะที่ ๔ ของฮินดูซึ่งเขาถือว่า เป็นนิพพาน เป็นโมกขธรรม คือ ดับราคะและพันราคทุกข

คัมภีร์ชินกาลบาตีปกรณ์เล่าว่า ทำกัน พ.ศ. ๒๓๔ จบ พ.ศ. ๒๓๕ ก่อนเข้าพรรษา ในพรรษาพระเจ้าอโศกมหาราชได้ทรงทราบ
ข่าวนั้น จึงปรึกษาร่วมกับพระโมคคัลลิตกลงส่งพระเถระไปประกาศ และตั้งพระพุทธศาสนาในต่างประเทศ ๘ คณะ ว่าส่งไปเดือน ๑๒ ปีนั้น

ทั้ง ๘ คณะนี้ ดูตามคัมภีร์สมันตปาสาทิกาเล่าเรื่องไว้ ในทางใต้และตะวันออก มีเพียง ๒ คณะที่กล่าวถึง พระ-
ราชานคร นั้น ๆ คือ ลังกาและสุวรรณภูมิ

จารึกศรีวิชัย

จารึกศรีวิชัย พบแต่ พ.ศ. ๑๑๕๑ มีอยู่ในคنوانอิฐวัดนางพระยากับวัดนางกรา ตำบลท่าวัง ทำเรือ นครศรี-
ธรรมราช จึงแน่ใจว่า ศรีวิชัย อยู่ที่นี่

ศรีวิชัยนี้ยังไม่ได้อ่าน พอเลาๆ ได้ความ ดูที่ค้นแผ่นจะเห็นศรีวิชัยชัดเจน

๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

๘

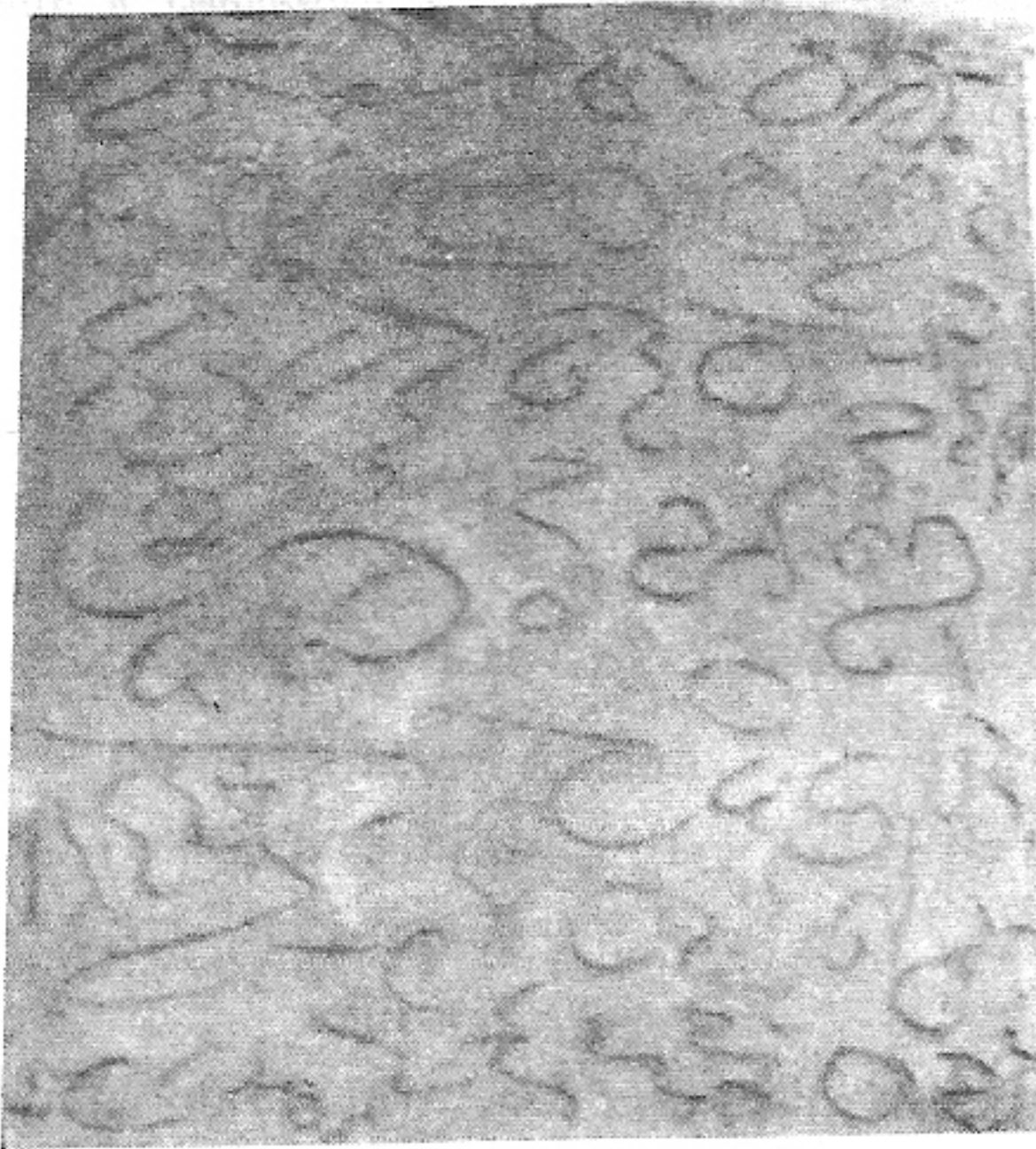
- ๑ ศรีวิชัย สุวรรณ
- ๒ ภูมิ พุทธกาล ๑๑๕๑
- ๓ ขุนฉันทไสเรนทรครอง
- ๔ ไท* เมียไญ ชื่อ บุ(ญ)
- ๕ ญ ตา

- ๖ คนกลาง ชื่อ บัวทอง
- ๗ อีกคนชื่อ นาง
- ๘ พวงช่อไพล

* ชื่อไทย ถ้าเป็นเรื่องท้องถิ่น ชื่อท้องถิ่น ก็เขียนตามที่ปรากฏ เช่น นครศรีธรรมราช เพชรบุรี ราชบุรี นครปฐม ถ้า
เขียนเป็นดินแดนถิ่นที่พระเถรทั้งหลายนำพระพุทธรูปเข้ามาเผยแผ่ตลอดไปทุกเมือง เมื่อบันทึกหรือจารึกก็ออกชื่อว่า สุวรรณภูมิ

ศรีวิชัย พ.ศ. ๑๔๑๐ ตัวชัดเจน ที่สี่ไธเรนทรจะเห็นเขียน “ส” ตัวเดียวกัน อยู่บน ใ อยู่ล่าง
เลื่อนไม้คดใหญ่ ที่เห็นจารึก ญ

ศรี วิ ไชย สุ

วัน ภูมิ ครึ่งพุทธ

กาล ๑๔๑๐ ขุน

สี่ ไธ เรนทร

ครองไท เมียใหญ่

ชื่อ ดวงดาว

เมียน้อย ชื่อ พุ่มวิลัย

* ชื่อ สุวันณภูมิ ซึ่งปรากฏในสมัยพระพุทธรูป กทม. ในโนรปฐพี ภาค ๑ ประวัติพระพาสัยคเณร หลัง
มาประมาณ ๕๐๐ ปี รัชสมัยพุทธศกดา เรื่องสุกรโปกกา มีบันทึกต่อไปว่า พระสุมนนาเถรีเคยมาเกิด ณ สุวันณภูมิในดินแดนไทยนี้ปรากฏตั้ง
แต่สมัยพระปฐมเจดีย์และพระเจ้าท้าวไทยทองนำมาตั้งไว้ในสมัยพระพุทธรูป ๒๕ ก่อน พ.ศ. ๒๐ ปี สมัยพระโสณ พระอุตร ก็มา
พ.ศ. ๒๓๕ ตามตำนานพระไม้แก่นจันทน์ ปรากฏตั้งแต่ก่อน พ.ศ. ๗ ปี ตลอดถึง พ.ศ. ๑๕๐๐ ตามที่ทำแบบตัวลายสือไทยที่จารึกไว้
ในที่ต่าง ๆ ที่ปรากฏอย่างเห็นได้ว่า ศรีวิชัย สุวันณภูมิ พ.ศ. ๑๔๕๑-๑๔๑๐ ถึงสมัยสุโขทัย จารึกหลัก ๑ พ.ศ. ๑๘๒๖ ปรากฏชื่อ สุพรรณภูมิ
สุวันณภูมิ ชินกาลมาลีปกรณ์ ซึ่งรจนา พ.ศ. ๒๐๖๑ มีระบุดัตติเศษอำมาตย์ หรือขุนหลวงพะงั่ว พระบรมราชา ก็อยู่ในสุวันณภูมิ
(สุพรรณ=อุทอง) ในสมัยอยุธยา ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สังคีตยวงศ์ แต่งเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๒ มีระบุดัตติสุวันณภูมิ พ.ศ. ๒๓๘๕ พระวชิร-
ญาณมหาเถร (พระจอมเกล้า) ทรงพระราชนิพนธ์พระสมณสาสน หรือสมณสาสนเทศน์ ฉบับที่ ๖ ทรงเล่าแก่พระเถรลังกาทวีปถึงเรื่อง
พระเจ้าตากสินทรงรวบรวมมหาชนไว้ในอำนาจของตน ปราบปรามพวกที่ไม่ยอมอยู่ในอำนาจ ได้แคว้นสยามไทยทั้งเหนือใต้ แคว้น
สุพรรณภูมิ แคว้นโคราชบุรี และบางส่วนแห่ง โชนรัฐ ลาวรัฐ เขมรรัฐ (โดยมูลภาษา=ศัพท์อุตรทกขิมสยามภูษณเจว สุวันณภูมิภูษณเจว
โคราชภูษณ โชนรัฐภูษณเขมรรัฐจัน เอกเทศาณิ ลกิตวา...) และ ร.ศ. ๑๒๕ พ.ศ. ๒๔๕๐ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า ทรงชำระให้พิมพ์สังคี-
ตกถา ก็ทรงว่า สุวันณภูมิ จึงรวมได้ว่าในเมืองไทยนี้มีกล่าว “สุวันณภูมิ” ตลอดมา ในกาลก่อนสุโขทัยขึ้นไปมีกล่าวชื่อสุวันณภูมิตลอด
เพ็งจะมีกล่าว “ทวารวดี” ก็เมื่อ ยอรัช เซเดส เขียนและพิมพ์เผยแพร่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ นี้เอง โดยอ้างจดหมายเหตุท่านถึงซัมจัง และท่านเงิ่ง
ระบุดัตติ สุธาส์ปิงดี ภาษากลางว่า จุลล่อพัตติ (ได้นำตัวจีนมาลงแยกไว้ อยู่ตอนไทยทวารวดี) ซึ่งปรากฏในประชุมศิลาจารึก ภาคที่ ๒ คำ
อธิบาย ว่าด้วยกรุงทวารวดีว่า “ในสมัยนั้นนักปราชญ์จีนมี เขียนจงและหวังจิง เป็นต้น ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า ในตอนแหลมระหว่าง
เมืองศรีเกษตร (พม่า) และเมืองอิสานบุรี มีราชอาณาจักร จุลล่อพัตติ คือ “ทวารวดี” จริงอยู่ คำว่า “ทวารวดี” ที่ปรากฏว่าเป็นชื่อ
กรุงศรีอยุธยา อันสมเด็จพระเจ้าอู่ทองทรงสร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๑๘๕๓ แต่เข้าใจว่าพระเจ้าอู่ทองคงจะได้เอานามเก่ามาขนานนามพระนครที่
สร้างใหม่ กรุงทวารวดีเท่านั้นบางที่จะอยู่ที่เมืองสุพรรณบุรีหรือเมืองนครปฐมบัดนี้ ถ้าเป็นเช่นนั้น ข้าพเจ้าเข้าใจว่าพระพุทธรูปลักษณะ
อย่างอินเดียกับบรรดาศิลาจารึกที่กล่าวมานี้ จะต้องเป็นฝีมือของชนชาวกรุงทวารวดี แต่เดิมกรุงทวารวดีนี้ได้ขึ้นแต่ชื่อและภูมิประเทศ
เท่านั้น เวลานี้ได้เผยแพร่เรื่องพงสาวดารตำนานเมืองให้เราทราบว่าเป็นประเทศที่ได้รับความเจริญมาจากประเทศอินเดีย นับถือพระพุทธ
ศาสนาได้วิชานี้แกะสลักมาจากศิลปศาสตร์ของอินเดียสมัยราชวงศ์คุปตะ”

เพียงการเขียนเท่านั้นและกาล พ.ศ. ๒๔๗๒ แก่นักที่ทำแผนที่โลก ซึ่งกระทำชื่อแหลมทองไทยนี้เป็น อินโดจีน กับที่ยกจารึก
เช่น จารึกถ้ำฤๅณ ขางู ไปให้อินเดียได้ ไทยทั้งหมดก็ไม่มีปรากฏทุกอย่าง และในบัดนี้ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๒ มานี้ จึงปรากฏแต่อินเดีย

หลักที่ ๒๘ นี้ ก็มีในประชุมจารึกสยามภาคที่ ๒ นั้น บอกเพียงติดกับชั้นบันไดหน้าประตูคลังวัดมหาธาตุ นครศรีธรรมราช บอกเพียงว่าเป็นภาษาอะไรไม่ทราบแน่ อีกหลักหนึ่งที่อ่านผิดไว้

หลักที่ ๒๘
Inscription XXVI

ลายสือไทยอ่านว่า

ภ ร ะ ย า รั ม ม ตี ล เ ก ส ส ร ะ ||

ฝรั่งชั้นศาสตราจารย์อ่านไว้ก่อนชนิดไม่รู้เรื่องราว

ภ ตมายุยโอะเคสปล (หรือ โอะครสุตะ)

สังเกตดู ธ. ที่รั้มมา กับ ธ สมัยสุโขทัย ที่พระโพธิ=จะเห็นว่าเขียนหรือกระทำแบบเดียวกัน จึงมั่นใจว่าอ่านผิดไว้

อ่านกันว่า สุขวิหาริ ชาดก พระ
โพธิสัตว์ เป็น รสี
ชื่อครูสาตสดา
อันคำรบสิบ

คงเป็นที่ทราบอยู่แล้ว ท่านผู้ทำนั้นมีภูมิรู้ถึงเขียนหนังสือได้ มีฐานันดรศักดิ์และฐานะพอ มีศรัทธาถึงไปสร้างสิ่งถาวรไว้ในวัดมหาธาตุนั้นจะจารึกไว้ไม่รู้เรื่องอย่างไรสมัตถภาพและภูมิวิทยา จึงเห็นได้ชัดว่า ท่านพระยา-รั้มมติลเกสสระราชเจ้า เพราะกาลนั้น กษัตริยาธิราชทรงสถาปนาพระปรมาภิไธย ว่าพระยาได้ ได้ทรงจารึกพระนามไว้เป็นหลักฐาน

—*—

ที่มาสุวรรณภูมิระบุชื่อไว้ ๒ คือพระโสณเถรและพระอุตรเถร แต่ใช้ชื่อว่าปัญจวัคคคือ ๕ องค์ได้มาพบชื่อใน กเมืองजार อีก ๓ คือ พระมานีเยเถระ พระภุริยะเถระ พระมนีเยเถระ และสามเถระ คุณ, อธิราช, นิตย, เขมกอบาสก อนีชาอุบาสิกา พราหมณ ๔ อตุลยอำมาตย์ คุณหญิงอาตุลยา พร้อมกับคนร่วมอีก ๓๘ คน พระเจ้าโลกถว้า หรือ โลกนราชา หรือ สุวณณภูมิราชา พร้อมพระเทวีพระราชโอรสกับข้าราชการประชาชนได้ต้อนรับ และสร้างวัดมหาธาตุแด่นละว่าถวายเป็น ซึ่งผิดจากที่ลังกาชื่อวัด “อุปาราม” ท่านมาวางธรรมวินัยแล้ว ก่อนจะนิพพาน ได้ตั้งพระนางสิริงามควไปสร้างวัดที่ระลึกพระมหาปณณเถรทูลเชิญเสด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พร้อมกับพระอรหันตทั้งหลายมาประทับตรงที่วัดพริบพรีนี้ พระนางได้รับคำสั่งมาสร้างวัดพริบพรี วัดพริบพรีจึงมีขึ้น พ.ศ. ๒๓๑๒ ว่ากำหนดลูกนิมิตสี่มาเดือน ๔ ปี ๒๓๑๓ ในการเขียนหนังสือโบราณนั้น ถ้าตัวเลขซ้ำกันท่านไม่เขียนเป็นที่รู้กันได้ จึงแน่ใจว่า ขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๔ ปี พ.ศ. ๒๓๑๓

พระเถระ ๕ องค์ ครบปัญจวัคคมาที่สุวรรณภูมิ พระโสณเถรแสดงพรหมชาลสูตรมีประชาชนเลื่อมใส ทั้งชายหญิงขอบวช

๑

และจีนตามที่ฝรั่งเขียนไว้

ชื่อไทย ได้เป็นเรื่องไทยก็ปรากฏ เช่น ราชบุรี เพชรบุรี นครปฐม ฯลฯ ได้เขียนเป็นดินแดนที่พระพุทธศาสนาเข้ามา ก็เขียนชื่อว่าสุวรรณภูมิ อันปรากฏตามจารึกพระคณา เข ธมมา ฯลฯ และวงศ์ธรรมจักร กวางหมอบ เฉพาะในไทยนี้ก็ปรากฏตั้งแต่ปัตตานีถึงเชียงใหม่ ตลอดไปจนถึงนครพนม อุบลราชธานี ปราจีนบุรี เข้าไปในดินแดนชะแม และลงไปตลอดถึงอินโดนีเซีย เหตุนี้ชื่อเมืองทองสุวรรณภูมิจึงโด่งดังอยู่ในจารึก และการเขียนตลอดมา เพิ่งจะถูกฝรั่งเปลี่ยนเป็นทวารวดี เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๒ นี้เอง ชื่อสุวรรณภูมิก็หายไปถึงกับไม่มีการกล่าวถึง ตั้งแต่สมัยนั้นมา เพิ่งจะถูกอ้างขึ้น ก็มีเพียงคนเดียวเท่านั้น ยังไม่เชื่อถือกันทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงก็ปรากฏอย่างที่ว่ามาตลอดนั้น

อินไสเรนทร อยู่สุวรรณภูมิ เมื่อพ่อจันทรภาณุยกศึกไป
ชมพู่ (ทวีป) หาญบุญไทยเฝ้าเมือง แม่อยู่เมือง เมื่อพุทธกาล ๑๐๒๓
ล้างเมืองธัมมราช (ตั้งชื่อเป็น) ศรีวิชัยธัมมราชพุทธไทย^๑ (๗๔/๑)
อินไสเรนทร มาถึงสุวรรณภูมิ ตาม (น้อง) อินเขาเขียว แม่ (และอา) แก้ว-
เมืองทอง พวกคนชาวเมืองหมื่นห้าพันไฟเมืองศรีวิชัยธัมมราชพุทธไท
(ไป) พร้อมกัน ปี (พุทธปรินิพพานล่วงแล้ว) ๑๐๒๖ (๗๔/๒)

หาญบุญไทย (เฝ้าเมืองสุวรรณภูมิ) ดอนรับ พี่จันทรภาณุ
มาเยี่ยม กับนางสีมาทอง (และ หม่อม) น้อย (๒๑๔/๑) หาญ (บุญไทย)
พาพี่เข้เมือง ชื่อ สุวรรณภูมิ (เมืองทอง) ร่าง เมื่อขึ้น ๑๐ (คำ) เดือน ๖
ปี (พุทธกาล) ๑๐๒๗ (๒๑๔/๒)

ขุนอินไสเรนทร์และขุนอินเขาเขียว ผู้นำสุวรรณ-
ภูมิไปชื่อว่า “ศรีวิชัยสุวรรณภูมิ”

ได้มา ๒ องค์พอดี จะว่าองค์ไหนชื่อนั้น ๆ ก็ได้ เพราะ
ทำไว้เหมือนกัน ทั้งมีชื่อว่า อินไสเรนทร์ เป็นต้น ไสเรนทร์ อันไม่เหมือน

ที่เขียน ณ ชมพูทวีปว่า ไสเรนทร์ ซึ่งแปลว่าจอมศิลาหรือจอมภูเขา ส่วนไสเรนทร์นี้แปลว่า จอมสิริ และ สิริ
นี้สันสกฤตใช้ว่า ศรี ตรงกับศรีวิชัยสุวรรณภูมิ กับทั้งไสเรนทร์นี้ปรากฏในจารึกกเบื่องานที่พิมพ์ไว้ทั้ง ๒ แผ่น

อนึ่งทั้งคู่นี้ ใช้หมวกยอดคอดอย่างนี้ ณ มือซ้ายถือดอกบัวหลวงทำนองแบก มือขวาแบลง มีรูปหอยสังข์
อันเป็นเครื่องหมายน้ำและทะเล และดอกบัวนี้เป็นเครื่องหมายศรี จึงเป็นปทุมวงศ์ และไสเรนทร์วงศ์ เข้าใจอย่างนี้
จึงได้นำมาเป็นหลักฐาน อินไสเรนทร์และอินเขาเขียว ซึ่งทางใต้ยังถือเป็นต้นครุโนรา และมีร่องรำไหว้กันมากระ-
ทั่งบัดนี้

✱

ผู้ชาย พระโสมน ได้ให้อุปสมบทที่แพในสระอันมีชื่อว่า อุทกุเขปสีมา หรือ สีมาน้ำ และเรียกกันว่าสระโบสถ์ อยู่ที่คูบัวราชบุรี มี
พระญาณจรณ (ทองดี) เป็นต้น ตามณเฑรมีสถาณธรรมสุนันท (ทองวน) ผู้หญิงไม่มีพระภิกษุณีมา ท่านจึงให้บวชแบบพระสาทิยานี
หรือ ซี เมื่อมีพระสงฆ์ไทยแล้ว ท่านสอนให้สาธยายพระไตรปิฎก ๒ ปีจบ จึงซ้อมวิธีสวดซ้ำ ๆ ที่เรียกว่าสวดสังโยค พร้อมกันแล้วได้
จัดให้ปั้นพระพุทธรูปตั้งเป็นประธาน ณ ศาลาหน้าวิหารพระ ดั้งเดิมแล้วให้นั่งเรียงแถว ๕๐ องค์ สวดสาธยายพระไตรปิฎกพร้อมกันที่
เป็นธรรมเนียมเทศน์และสวดแจ้งในปัจจุบันนี้ ครั้งนั้น ทำกัน พ.ศ. ๒๓๗ ตามกเบื่องจารเรียกว่าคณะสังฆนายกศักดิ์ คือ สังคีสถาธยาย
เป็นคณะ มีผู้ฟังมาก ทั้งพระเจ้าโลกทั่วก็คงไม่รู้เรื่อง ในกเบื่องจารเห็นมีพระเจ้าตะวันอริราชอาราธนาให้พระญาณจรณะแปลธัมมจักกัปป-
วัตตนสูตรลงกเบื่องจารยังปรากฏอยู่ และต่อมาพระเจ้าตะวันอริราชได้อุปถัมภ์ให้พระสงฆ์ไทย ๒๕๐๐ องค์ จารึกพระไตรปิฎกลงกเบื่อง
จาร พ.ศ. ๓๐๐ ได้พบที่ยังเหลืออยู่ประมาณ ๒๕ แผ่น เจอทั้งวินัยปิฎก สุตตันตปิฎก อภิธรรมปิฎกแต่บางตอนเท่านั้น และแน่นอนว่า
พระธรรมวินัยมามีอยู่แล้ว

คณะพระเถรปัญจัคไปสู่ลังกาไปเดือน ๗ ปี ๒๓๖ มีระบุชื่อ คือ พระมหินทเถร พระอิฏฐิเถร พระอุตตยเถร พระสัมพลเถร
พระภัททสาธเถร สุนนสามเณร ภัณฑกอุบาสิก ไปทางอากาศได้พบพระเจ้าเทวานัมปิยติสสแสดงธรรมให้ทรงเลื่อมใสแล้ว ทรงสร้างวัดอุปา-
รามถวาย มีประชาชนขอบวช ท่านอุปสมบทชาวลังกาเป็นภิกษุมามาก มีองค์หนึ่ง ชื่อมหาอิฏฐิทรงจำพระไตรปิฎกได้ตลอดทั้งมหาอิฏฐิถก
พ.ศ. ๒๓๘ ได้กระทำสังคีติครั้งที่ ๔ เพื่อวางรากแก้วพระพุทธศาสนาในลังกา เป็นแต่เพียงสวดสาธยายรูปเดียวมีพระสงฆ์ประชุมฟัง ๖๘

^๑ชื่อยาว ชาวได้นิยมคัดให้สั้น จะเห็นคัดทั้ง กลาง และ หลัง ฉะนั้น ชื่อ ศรีวิชัยธัมมราชพุทธไทยจึงเหลือเพียง “ศรีธรรม-
ราช” ได้เห็นพระหินเขียวคำองค์หนึ่ง ปางลีลาไสยา ว่า ได้ที่นครศรีธรรมราช มีตัวเลขเขียนข้างหลังว่า ๓๐๑ เป็นลายเลขแบบสุวรรณภูมิ
ราวเดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้มีคนนำกเบื่องจาร ว่า ได้พบในถ้ำฐานอิฐ วัดนางกรา เมืองนครศรีธรรมราช ประมาณ
๑๐๐ แผ่น ในจำนวนประมาณ ๔๐๐ แผ่น หลายแผ่นมีเขียนว่าศรีวิชัยสุวรรณภูมิ จึงแน่ใจว่า ศรีวิชัย อยู่ นครศรีธรรมราช

เริ่ม ราชพลี หน้าเขา

หาญบุญไทย ผู้แทนจันทรภาณุสุวัณณภูมิ อยู่เฝ้าเมืองทองแทนจันทรภาณุ เมื่อพุทธกาล ๑๐๒๖ อินโสรณ ผู้พาเอาอินเขาเขียวผู้น้อง แลแม่ แลนางน้อง แก้วเมืองทอง ออกเดินลงไปสู่แดนเมืองธรรมราช อยู่คอยพ่อ จัดสร้างเมืองใหม่ ลวม ชื่อ (ว่า) ศรีวิชัยธรรมราช (พุทธไทย) (๖๑/๑) หาญบุญไทย เฝ้าอยู่ (อยู่) เมือง เมื่ออินโสรณ (ทร) เอาผู้ญิงชายออก แล้วลื้อห้องน้อย เจตีย (เอา) ปรมธาตุ (และ ธาตุ) อรหันโสรณ ฌานีย ภูริย อุดคร มุนีย ปีลาง (พ.ศ. ๑๐๒๖ จนถึงปีพุทธกาล) ๑๐๓๐ หาญบุญไทย ย้ายเมืองมา (ตั้งใหม่ที่) หน้าผาเขา (๖๑/๒)

๑ จันทรภาณุ

๒ ดวงขวัญใจ

๓ หาญบุญไทย

๔ กองแก้วฟ้า

จันทรภาณุ รูปสร้อยพระศอทำเป็นรูปวงพระจันทร์ทรงกรดอกพระนาม มือทั้งสองยกแบหมายป้องกันบ้านเมือง นิ้วซึ่งอวบน้ำถือพระธรรม

หาญบุญไทย สร้อยทำรูปวงประดับแก้วบอไทยแก้ว มือทั้งสองอนิ้วชี้วง หมายถึงนับถือพระธรรม ดวงขวัญใจเมียบลวงทำเงหน้า กองแก้วฟ้าเมียน้อยทำกัมหน้า มือขวาถือก้อนกลมลูกนิมิต มือซ้ายถือดอกบัวเครื่องยศขุนหญิง ทั้งหมดมีขอบคอแขนแสดงมีเสื้อ

พบในฐานอิฐใต้ดิน หลังพระปรารักษ์ วัดมหาธาตุ ราชบุรี อยู่เป็นชุดพระพุทธรูปต่างๆ ไม่ได้มาและถูกขายไปแล้ว แบบราชพลี และไทยทวาลาว (คือ ทวา ซึ่งตัดหน้าและหลัง)

จารึกกเบื้องจาร วัดอรุณญิก หน้าเขาภู ราชบุรี

แผ่นจารึกชุดนี้มีขนาดต่าง ๆ กัน เฉพาะแผ่นนี้ ยาวประมาณ ๑๖ นิ้ว กว้าง ๑๒ นิ้ว ซึ่งขุนหาญบุญ-ไทยกระทำไว้ ได้จารึกเล่าเรื่องสร้างเมืองราชพลี ปี พ.ศ. ๑๐๓๐-๑๐๓๕ แผ่นมี พ.ศ. ยังไม่ได้ถ่ายรูป เอาที่มีชื่อราชพลี และมีชื่อพริบพลีอยู่ด้วย เพราะพบจารึกนี้ จึงรู้ว่าขุนหาญบุญไทยสร้างเมืองราชพลี ปี พ.ศ. ๑๐๓๐ พร้อมกับมีชื่อวัดมหาธาตุและวัดอรุณญิก ที่มีลายตัวหมึกนั้น เขียนไว้ตรงรอยจารึกเดิม เพื่อจำและรู้ในคราวหลัง

แผ่นลำดับที่ ๑๐๒ หน้า ๑ นี้ ได้ถ่ายรูปทำแบบมาพอมองเห็นได้ นอกจากจะเห็นว่า หาญบุญไทยสร้างแล้ว ยังพอเห็นตัวลายสือ และระเบียบการจารึกในสมัยนั้นอีก ด้วยเหตุนี้ที่จะให้รู้เรื่องได้ จึงได้จัดพิมพ์ไว้ให้เป็นหลักฐาน

หาญบุญไทย สร้างเมือง (หน้า)
(ไทย ท.ย. อยู่ล่าง ใ อยู่หลัง)

เขา ภู ให้ ชื่อ ว่า ราชพลี
(ราชอยู่บน พลีอยู่ล่าง)

ไทยลว่า คู่ พริบ (บ. อยู่ล่าง)

พลี สร้าง วัด มหา

ธาตุ วัด อรุณญิก

หาญบุญไทย* สร้างเมือง (หน้า) เขา ภู ให้ชื่อว่า ราชพลีไทยลว่า คู่พริบพลี สร้างวัดมหาธาตุ วัดอรุณญิก (๑๐๒/๑) ดวงขวัญใจ น้องนางผู้ชื่อ กองแก้วฟ้า ช่วยคุมก่อสร้างเมือง (ทั้งคู่) เอาเป็นเมีย (ใหญ่ และ เป็นเมียน้อย) (๑๐๒/๒)

—*—

คณะ ประชาชนชาวลังกา มีพระเจ้าเทวานัมปิยติสส ทรงเป็นประมุข ประชุมฟังที่อุปัธย อุนราชนบุรี ลังกาทวีป ยังเป็นมุขปาฐะ และเป็น สังฆกรรม เป็นราชการ

ชาวลังกาและภิกษุลังกาซึ่งยังไม่ได้เรียนรู้ภาษามคธ เมื่อเข้าประชุมฟังในคราวนั้นฟังไม่รู้เรื่องด้วยเหตุนี้ พระมหินทเถรรวม กับพระเถรอื่น ได้แปลมหาอัฐกถานั้นเป็นภาษาลังกา ใน พ.ศ. ๒๓๕-๒๔๒ ฉายาโณทยปกรณอธิบายว่า เพราะกระทำด้วยภาษาสิงหล จึงชื่อ สัทอัฐกถา แยกออกเป็น ๓ ตอน อัฐกถาพระวินัยปิฎกกระทำกันที่วิหารป่าไม้ไฟ ซึ่งภาษาสิงหลว่า กุรัมที จึงชื่อ กุรัมที อัฐกถาพระ-สูตรตันตปิฎกกระทำกันที่อุปัธย และคงชื่อเดิมไว้ ชื่อว่า มหาอัฐกถา อัฐกถาอภิธัมมปิฎก กระทำกันที่แพซึ่งภาษาสิงหลว่า ปัจจรี

* แต่แผ่นนี้ไป ๓ แผ่น ทำแผ่นยาวใหญ่กว่า และมีลายเขียนตัวโตๆ อาจทำเป็นจารึกประกาศความนั้นๆ

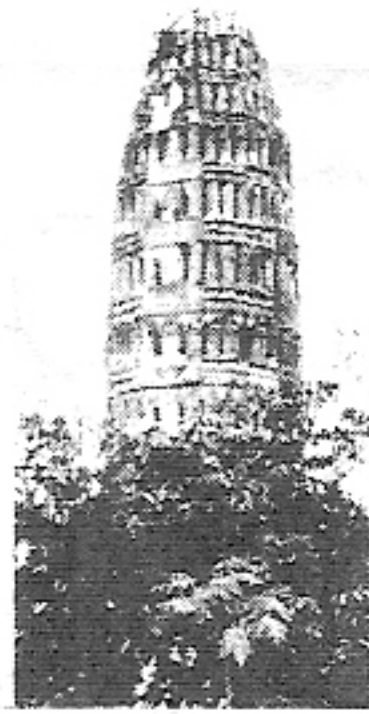

๔. เมืองราชบุรี - สมเด็จพระเจ้าพระยา
บรมมหาศรีสุริยวงศ์ สร้าง พ.ศ. ๒๔๑๒
และ พ.ศ. ๒๔๓๘ เป็นมณฑลราชบุรี

วัดอรัญญิกาวาส หน้าเขาทำพระปรางค์ ๑ องค์ ตรงกลาง ทำพระเจดีย์ ๔ องค์ สถิต ๔ มุมบนฐานแล่ง เป็น ๕ องค์ ทั้งปรางค์เป็นเครื่องหมายพระเจ้า ๕ พระองค์ กับทำพระพุทธรูปไสยาใหญ่ เป็นเครื่องหมายทิศตะวันตก อันเป็นนิมิตตรงกับพระปรางค์ตะวันออก

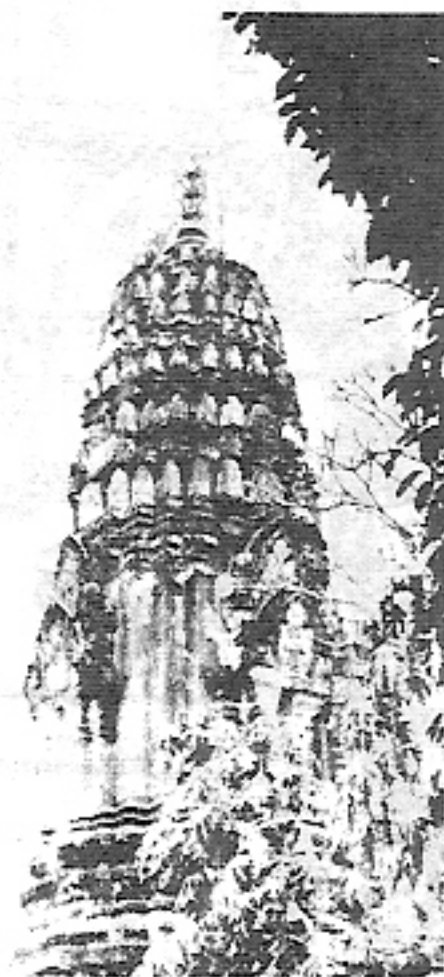
พระปรางค์แบบบัวผัน ซึ่งขุนหาญบุญไทย สร้างเป็นวัดทิศตะวันตก เมืองราชพลี และอยู่หน้าเขา พ.ศ. ๑๐๓๐ ณ พุทธาวาสได้สร้างปรางค์บนฐานแล่ง และมีเจดีย์ ๔ มุม จึงรวมเป็น ๕ องค์ เท่ากับพระเจ้าห้าพระองค์

วัดพระธรรมเจดีย์ วัดทิศเหนือ พระเจดีย์บัวเผื่อนหล่อองค์นี้ได้จากโหลง พระเจดีย์วัดเจดีย์หักนั้นได้นำมาใส่แทนวัดธรรมเจดีย์ หรือ วัดท่าโขลง ได้ให้ถ่ายด้านที่มีพระพุทธรูปประนมพระหัตถ์เคารพธรรม เป็นปางทรงเคารพธรรม (สพฺเพสพฺหมมกรฺโน) และวัดธรรมเจดีย์นี้ขุนหาญบุญไทย สร้างเป็นวัดทิศเหนือ กรุงราชพลี
← วัดพระพุทธเจดีย์ วัดทิศใต้ห้วยนอน พระเจดีย์วัดเจดีย์หักปัจจุบันเหลือเท่านี้ พอมีเค้ารูปพระเจดีย์รูปบัวเผื่อนอย่างองค์หลัง และที่องค์หล่อทำเป็นกรุเป็นที่ประทับพระพุทธรูปหลายปาง เป็นนิมิตชื่อวัดพุทธเจดีย์ ซึ่งขุนหาญบุญไทย สร้างเป็นวัดทิศใต้ กรุงราชพลี พ.ศ. ๑๐๓๐ กู่ หรือ ตรงกับวัดธรรมเจดีย์ทิศเหนือ

พระปรางค์แบบบัวผัน ซึ่งขุนหาญบุญไทยสร้าง ณ เขต พุทธาวาสวัดมหาธาตุ เป็นวัดทิศตะวันออก กรุงราชพลี ปรางค์นี้สร้างบนฐานแล่ง ๔ เหลี่ยมพื้นผ้าใหญ่ และสูงจากพื้นประมาณ ๓ วา ได้สร้างปรางค์ย่อมเป็นแถวหลัง ๓ องค์ แถวกลางเป็นองค์ย่อม ๒ องค์ ขวาซ้ายเป็น ๓ องค์ใหญ่กลาง แถวตะวันออก ขวาซ้ายทำเป็นเจดีย์ กลางทำซุ้มบันไดขึ้นเข้าปรางค์ซุ้มหลัง คานี้เดิมเข้าใจว่าคงทำเจดีย์แบบวัดเกล้าจึงเป็น ๕ องค์ เป็นอนุพัทพวิหารธรรม ๕ สังเกตดูเห็นว่า วัดทิศตะวันออกตรงไปวัดทิศตะวันตกทำเป็นปรางค์เหมือนกัน

วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ วัดทิศตะวันออก เมืองราชพลีมีพระปรางค์ ๕ เป็นเครื่องหมายอนุพัทพวิหารธรรม ๕ คือ ก้าวหน้า หรือ รอยเจิมเป็นเครื่องหมายที่หน้าตะวันออก และพระปรางค์นี้เป็นองค์กลาง ส่วนองค์ย่อมที่ล้อมนั้นเวลานี้เหลือแต่ฐาน ยังเหลืออยู่บ้างได้ถ่ายรูปมาทำแบบอยู่หน้าต่อไป

ได้เห็นจดหมายเหตุซึ่งท่านพระครูวินัยธรรม (อินทร์) บันทึกถวายฯ เล่าว่า เป็นที่อยู่ของสมเด็จพระวันรัตน์คงจะเป็นสมเด็จพระวันรัต (ทับ) วัดโสมนัส ท่านรุดงค์มาพักอยู่ ถ้าเช่นนี้ก็คงสมัยรัชกาลที่ ๔ หรือที่ ๓ ซึ่งท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้าข ขมโก) ได้บูรณะ (พ.ศ. ๒๔๒๕) เพราะสมเด็จพระวันรัตน์เป็นพระอุปัชฌาย์กับได้ให้ท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทตฺโต) ไปอยู่เป็นเจ้าอาวาสและบูรณะให้เป็นวัดขึ้นคงมาถึงปัจจุบัน

และได้พบในประวัติท่านเจ้าคุณพระราชนันทมุนี (ชื่น เขมโย) ว่า ท่านได้บรรพชาเป็นสามเณรที่พระปรางค์วัดมหาธาตุนี้ พระครูสิริปัญญาโมณี (อ่อน อาสโร) ซึ่งท่านได้เป็นเจ้าอาวาสวัดศรีสุริยวงศ์ พ.ศ. ๒๔๔๐-๒๔๕๐ ได้มาพักซ่อมพระปรางค์วัดมหาธาตุนี้ ได้เป็นพระอุปัชฌาย์บรรพชาสามเณร ชื่น เขมโย ณ พระปรางค์วัดมหาธาตุนี้ พ.ศ. ๒๔๕๐ ท่านพระครูสิริปัญญาโมณีจึงซ่อมพระปรางค์นี้ในคราวนั้น คงใช้เวลาหลายปี

ปี พุทธกาล ๑๐๓๕ หาญบุญไทย ขึ้นครองราชพลี เดือน ๓ ขึ้น ๑๕ ค่ำ (ขึ้นชื่อเมืองว่า กรุงไทยราชพลี) (๑๐๓/๑) ให้ ดวงขวัญใจ (เป็น) เมื่อก่อน กองแก้วฟ้า (เป็น) เมียน้อย (๑๐๓/๒)

หาญบุญไทย เมียใหญ่ ดวงขวัญใจ กลอดลูกชาย (วัน) ขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๑๐ ปี พุทธกาล ๑๐๓๕ ชื่อ หาญขวัญไทย (๒๕๕/๑) หาญบุญไทย กองแก้วฟ้า หัดหญิงเล่นเพลงเรื่อง ขุนอิน (เขาเขียวนาง) กวัก (ทองมา) เตรียมลลอง ลูก (และ) กฐิน (๒๕๕/๒)

ดวงขวัญใจ แล กองแก้วฟ้า ขุมขอมอิน ส้างมหาธาตุ (ในวัดมหาธาตุ ราชพลี) ส้างพุทธองค์คู่ หันหน้าออกตก เจดีย์ ล้อธัมม กวางหมอบ กำแพงแลงหิน (กับ หินทรายทำพระพุทธรูป ใบสีมา สลักพระ กับ รูป) (๒๕๘/๑) แล้วส้าง (วัด) ธรรมัญญิก^๑ อุโบสถแล้วพุทธกาล ๑๐๔๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๖ เอาปรมธาตุ (พระพุทธรเจ้า ธาตุอรหัน (ด) ๕ องค์ใส่ (พระโสดนเถร พระณานียเถร พระภูริยเถร พระอุตตรเถร พระมนียเถร ที่เหลือ หรือแบ่งไว้) (๒๕๘/๒)

หาญบุญไทย ดวงขวัญใจและกองแก้วฟ้า ขอมดี (ขอม) อิน ชายหญิงพันคนร่วมทำวัด (๓๐๓/๑) หาญบุญไทย ให้ชื่อว่า วัดธรรมัญญิก ส้างพุทธนอน (ด้วย) หินแดง ปีพุทธนิพานกาล (ล่วงแล้ว ๑๐๔๒^๒) (๓๐๓/๒)

— * —

จึงมีชื่อว่า มหาปัจจวรี

สี่หลักฐานนี้ ได้เห็นแบบแผนที่พระพุทธรโสดนเถรกระทำเป็นภาษามครแล้ว ท่านใช้คำบาลีตั้งแล้วแปลออกเป็นภาษาลังกา จึงเหมือนพจนานุกรมและสารานุกรม แต่พจนานุกรม สารานุกรมนั้นตั้งคำตามตัวหนังสือ ส่วนอัฐกถา ท่านใช้พระบาลีตั้ง เช่น เตน สมเณ โดยสมัยนั้น พุทฺโธ ท่านก็รำพันพุทฺธคุณภควา ก็รำพันว่ามีธรรมเป็นส่วนแบ่ง เช่นนี้ จึงอ่านพอรู้เรื่อง และยืนยันคำนั้นซึ่งมีในพระไตรปิฎก ท่านผู้กระทำ เรียกว่าอัฐกถาจารย์ ซึ่งหมายถึงพระสารีบุตรเถรและพระมหินทเถรได้ เป็นต้น แม้กระทำที่ลังกาก็กระทำตาม หรือพระเถรชาวชมพูทวีปกระทำไว้แล้ว

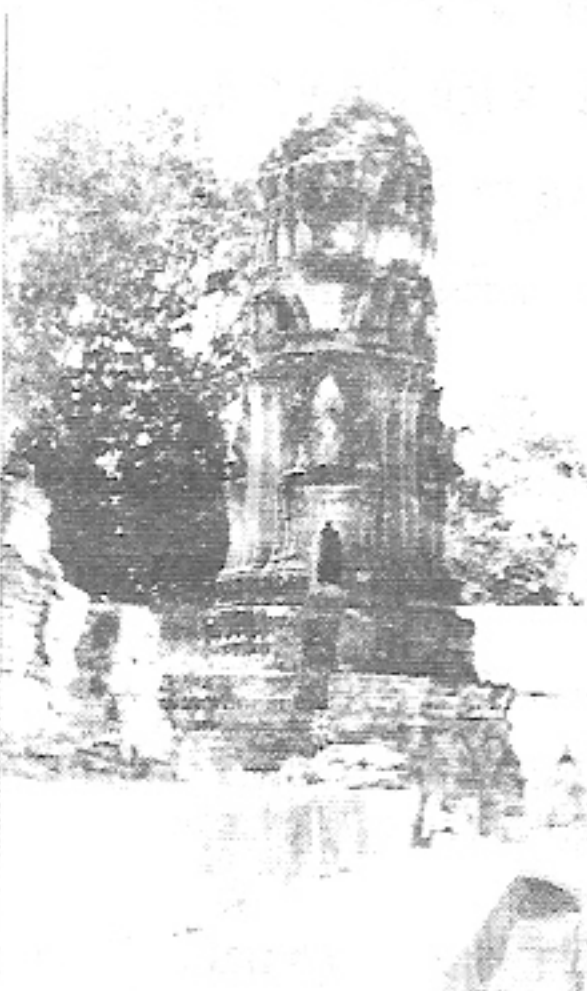
ต่อมา พ.ศ. ๔๕๐ พระเจ้าวิภูฏคามนีอภัยครอง ตามอัฐกถาสมันตปาสาทิกาและญาโณทโยปกรณ์แล้วว่าพระองค์ทรงอุปถัมภ์ คือ ได้ครองปี พ.ศ. ๔๓๓ ถูกทมิฬแย่งราชสมบัติจึงเสด็จไปหลบภัยที่มัลลประเทศกลางเกาะถึง ๑๔ ปี ๗ เดือน พระมหาดิสดเถรทนะบุรุษ ได้ทรงยกพลยึดอนูราชบุรีคืนได้ พ.ศ. ๔๔๘ ได้ทรงสร้างอภัยคีรีวิหาร แล้วอาราธนาพระมหาดิสดสมาอยู่ แต่พระสงฆ์ในมหาวิหารดิเคียนว่าคลุกคลีด้วยสกุล จึงขับไล่ออกไปอยู่อภัยคีรีวิหาร สยามุปสัมปทาแล้วว่า ท่านกับลูกศิษย์ชื่อมหาเทลิยดิสด (องค์นี้ในสังคีตดิคกถาว่าชื่อพหลมัสสุ ดิสดเถร มีฉายาว่า พระดิสดเถรมีหนวดคด) ได้พบลัทธิไวศัลยชื่อธรรมรุจิอาจารย์ ได้ยอมรับ และธรรมรุจินี้คงแพร่ไปถึงลังกาก่อน มุขปาฐทั้งบาลีและอัฐกถาคงจะสับสนกันอยู่ พระเถรทั้งหลายจึงร่วมกัน ๗๐๐-๑๐๐๐ รูป อันมีพระมหาดิสดเถรเป็นต้นได้รู้แน่ชัดจึงได้

^๑ เท่าที่พบ ได้เห็นจารึกสร้างวัดมหาธาตุ และ วัดธรรมัญญิก เท่านั้น แม้รายการ ก็เพียงรายการย่อ ๆ จะเห็นมีกล่าวมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๓๐-๑๐๔๕ ในระยะกาล และ หลักฐานสถาปตย์ แม้เพียงแต่ พระปรางค์มหาธาตุ ซึ่งมีปรางค์ใหญ่อยู่ตรงกลาง มีปรางค์แถวหลัง ๓ แถวกลางอีก ๒ เป็น ๓ ทั้งปรางค์กลางแถวหน้าเป็นเจดีย์ ๒ จึงรวมเป็น ๘ ถึงจะหักหายไปบ้าง แต่ฐานองค์ซึ่งตั้งอยู่บนฐานใหญ่ยังเหลืออยู่พอเห็นได้ ถ้านับยอดข้อฟ้าจั่วหน้าเข้าอีก ก็เป็น ๙ ยอด หรือ ๙ องค์ กับมี พระพุทธรูปหินทรายเรียงแถวในคดเหลี่ยมทั้ง ๔ อีก จึงเห็นว่าเป็นงานที่มาก และ ระยะ ๑๕ ปี คงทำไม่สำเร็จ อาจทำกันสืบ ๆ มา และ กาล ๑๕๐๐ ปี ก็คงจะชำรุดต้องซ่อมเสริมกันสืบ ๆ มา จึงคงทนอยู่มาได้ถึงกาลปัจจุบัน

อีก ๒ วัด คือ วัดพุทธเจดีย์ หรือ วัดเจดีย์หัก (ปัจจุบัน) อันเป็นวัดทิศใต้ และ วัดธรรมเจดีย์ หรือ วัดท่าและวัดหลุมดิน (ปัจจุบัน) ดูตามลักษณะพระพุทธรูปหินทรายจะเห็นว่าเป็นสมัยเดียวกัน เวลานี้เหลือเพียงของชำรุดและสิ่งสร้างใหม่ ๆ เช่นที่วัดหลุมดิน ได้ถูกสร้างใหม่ และ เปลี่ยนชื่อว่า วัดสุทธาธาราม^๒

^๒ ตามที่ปรากฏมีในวัดธรรมัญญิกที่ยังคงอยู่มาถึงปัจจุบัน ไม่ใช่มีเท่านั้น ยังมีพระปรางค์เจดีย์แบบดอกบัวผัน มีพระเจดีย์กลม ๔ มุม ซึ่งในปัจจุบัน เหลือในทิศใต้เพียงองค์เดียว นอกนั้นหักหายสลายไปหมด แม้องค์ปรางค์นั้นก็ชำรุดโดยหินทรายแตกหักไปมาก วัดนี้เคยร้างไปทีหนึ่งแล้ว ประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๕ - ๒๔๔๐ ท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น) ไปอยู่ซึ่งในกาลนั้น วัดนี้เป็นพงป่าละเมาะ พระพุทธรูปหินทรายแดงแตกหักเสียหายมาก ท่านเจ้าคุณรวบรวมต่อ ใช้ปูนขาวประสานและฉาบนอก จึงเหลืออยู่มาได้ถึงปัจจุบัน ฯ

๑. พระพุทธรูปประทับนั่งหันหลังให้กันหน้าพระ-
ปรางค์ มีอยู่ ๔-๕ คู่ ข้างในเป็นหินทรายแดง แต่นี้และอื่น
ถูกซ่อมแล้ว ที่ทำหน้าที่ทำดาอย่างนี้แสดงว่าช่างซ่อมเป็นจีน
๒. พระปรางค์แถวหลังองค์หนึ่งที่ยังเหลืออยู่ที่ถ้ำนี้
เฉพาะฐานองค์นี้ฐานไม่ได้ติดมา และนี่ที่เป็นแบบเหมกุดัน
แบบหนึ่ง

๓. ปรางค์แบบรัดเกล้า ๕ ชั้น ไม้ ๑๒ จะว่าใหม่
หรือไม่เชิง ดูที่ฐานข้างเคียงปรากฏมีแสงตลอด และนี่
เป็นแบบเหมกุดันอีกแบบหนึ่ง

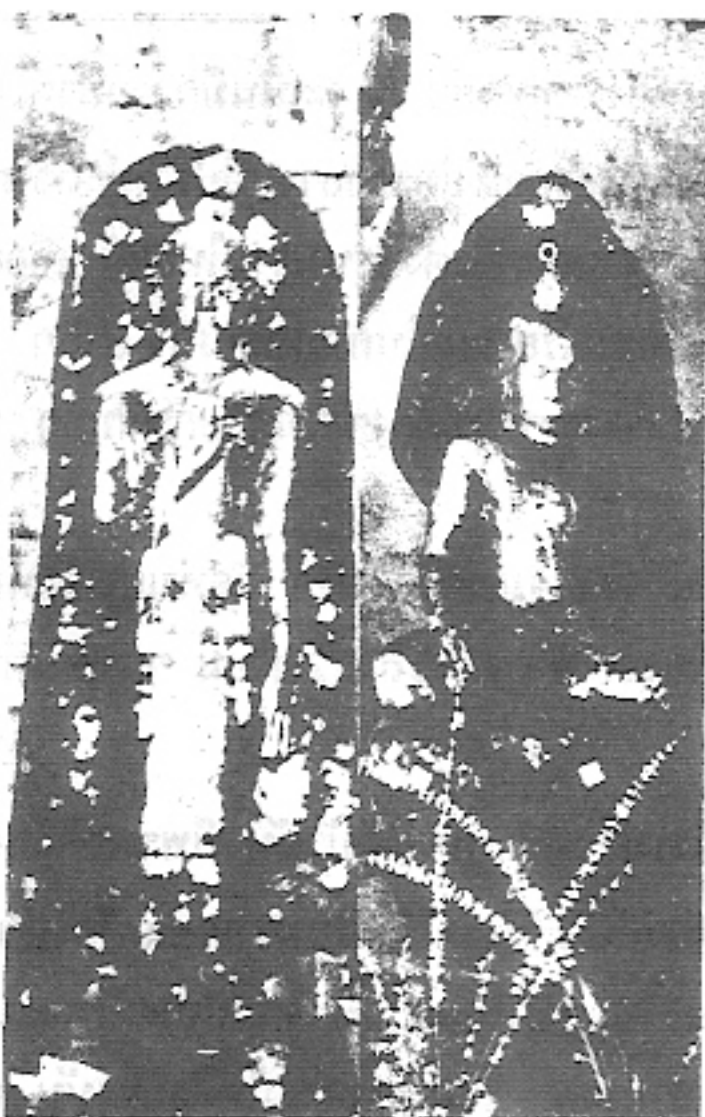
๔. ปรางค์แบบมณฑปยอดหายไปอาจเป็นยอด
แบบรัดเกล้าไม้ ๒๐ หรือ ๒๐ เหลี่ยม อาจเป็นมณฑป
บรรจุพระไตรปิฎกโบราณ หรือที่บรรจุอัฐิของพระภิก-
ษุสงฆ์ไทย ภายหลังผู้สร้างกรุงราชพลี

ราชพลี กลุ่มพระปรางค์-ใช้ตัวจารึกไทยทวารวดี สมัยทวารวดี ไทยทวารวดี (พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๓๐๐)

๑ พระพุทธรูปประทับยืนโปรดหินทรายมีอยู่ ๓ พระปรางค์วัดมหาธาตุ
ราชบุรี พระองค์ยาว ยกพระหัตถ์เปิดพระธรรม พระเม้าพิจอมเล็กมีพระรัศมีชั้น สูงขึ้นยืน
ยันสมัยราชพลี ไทยทวารวดี บังเอิญพระเศียรพระพุทธรูปสมัยนี้เหมือนพระเศียรสมัยรัชกาลที่
๔ (แต่มีปรากฏซ่อมใหม่)

๒ พระพุทธรูปนาคปรกมารวิชัย หินทรายสลิด ๓ พระปรางค์วัดมหาธาตุ
พระองค์แข็งแรง พระเม้าพิจอมเล็กมีพระรัศมีชั้นสูงขึ้นไป นาคปรกแบบใบโพธิ์ สมัยราชพลีไทยทวารวดี
พระนาคปรกมารวิชัยหิน ได้นำมาเป็นหลักฐาน ขอบพระเครื่องแบบอย่างอีกเอาไปขาย เหลือ
ไว้เป็นหลักฐานบ้าง

พระพุทธรูปทองสำริด พบทั่วไป เฉพาะที่บริเวณทุ่ง
เจดีย์หัก วัดอรัญญิก ตลอดไปถึงเขาแร้งมีมาก ที่เพชรบุรีก็เคยพบ

ดูเฉพาะแบบจิวรครองเห็นเหมือนกัน พระเม้าพีและรัศมี
สูงขึ้น องค์กลางสูงมาก พระโอษฐ์ใหญ่ พระหัตถ์ใหญ่ มีลายพระหัตถ์
ปรากฏ เฉพาะองค์กลางมีรูปดวงตะวัน เข้าใจว่าหาญบุญไทยเมื่อ
อุปสมบทเป็นภิกษุมีชื่อ สุรบุญโญ สุรแปลว่ากล้าหาญ ว่าตะวันก็ได้

จารึกวัดอรัญญิก (หาญบุญไทยทำไว้ที่พระนอน) หาญ
บุญไทย ดวงขวัญใจ กองแก้วฟ้า ครองราชพลี ได้สร้างวัดมหาธาตุ
เป็นวัดบูรพา หน้าเมืองมีปรากฏ วัดอรัญญิกเป็นวัดปัจฉิมหลังเมืองมี
ปรากฏ วัดพุทธเจดีย์ (เจดีย์หัก) เป็นทักษิณ ขวาใต้มีเจดีย์ วัดธัมมเจดีย์
(วัดท่าถึงวัดหลุมดิน) เป็นอุดร ซ้าย เหนือ มีเจดีย์เอาอัฐิธาตุพระ-

โสณะ ฯลฯ บรรจุพระปรารักษ์วัดมหาธาตุ พ.ศ. ๑๐๕๕ สร้างวัดชุมพระชีที่ตีนวัดมหาธาตุ ยกหาญขวัญไทยครองราชพลี
พ.ศ. ๑๐๖๑ และหาญบุญไทยเข้าอุปสมบทกับพระพุทธสรโณ วัดมหาธาตุ มีชื่อสุรบุญโญ แม้งองแก้วฟ้าก็ขอบวช
เป็นพระชีสาภิยานี มีชื่อซึ่งพระพุทธสรณะให้ว่า รตนนารี ปี ๑๐๖๓ มีขุนปกครองถึงฟ้าเมืองลาด (ราช) พ.ศ. ๑๗๒๒
ราชพลีได้เปลี่ยนเป็นชื่อว่า ราชบุรี ตามจารึกปราสาทพระขรรค์ในชะแม พ.ศ. ๑๗๓๔ และตามจารึกพ่อขุนรามคำ
แหงมหาราชเมื่อ พ.ศ. ๑๘๒๖

หาญบุญไทย พร้อม ดวงขวัญใจ กองแก้วฟ้า หาญขวัญไทย ทำผ้ากฐิน (นำไป) ทอด (ณ) วัดอรัญญิก
(๒๖๐/๑) แล้วไปทอด วัดมหาธาตุ กิณข้าว (กลางวัน) แล้ว ไป วัด (ศรี) พุทธาราม วัดศรีมหาธาตุ (สุวันณภูมิ)
(วัน) ขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๑๒ ปี ๑๐๕๖ (๒๖๐/๒)

ดวงขวัญใจ ดาย ปีพุทธกาล ๑๐๕๕ เฝ้าวัดมหาธาตุ (๔๓๕/๑) หาญบุญไทย หาญขวัญไทย ส้างเจดีย์
ใหญ่^๑ หน้า อุโบสถ (ในเชิงเหนือ) แล้ว ปี ๑๐๖๒ (เพื่อบัญญัติอัฐิข้าวแม่ดวงขวัญใจ) (๔๓๕/๒)

✱

เขียนพระบาฬีไตรปิฎก และสี่หลักฐกถาลงใบลานจะได้เป็นหลักอ้างอิงได้ กล่าวว่ สำเร็จคือเขียนจบปี พ.ศ. ๔๕๐ เป็นราชการคือพระเจ้า-
วัญญูคามนีอุปถัมภ์และเป็นสังฆกรรม แต่กาลนั้นชื่อ มุขปาฐ ก็เปลี่ยนเป็นไปฏฐปาฐ คือ บาฬีในใบลานหรือกล่าวในใบลาน ลัทธิไวศัลย
ยาน ชื่อธรรมจริณั้นแพร่หลายเข้าสู่ลังกา และคงแพร่หลายไปตลอดชมพูทวีป ธรรมเนียมจึงไม่เป็นที่แน่นอนว่าอะไรถูกผิด แต่ยังมีหลักฐาน
ไปฏฐปาฐนั้นพออ้างอิงได้ ครั้งนี้ว่าเสด็จ พ.ศ. ๔๕๐ (บางแห่งว่า พ.ศ. ๔๕๒ คือเริ่มปี ๔๕๐ จบเรียบร้อยปี ๔๕๒)

ญาโณทยปรกณว่าทำที่อภัยคีรีวิหาร^{*} อนุราชบุรี พระภิกษุ ๑๐๐๐ กว่า สังคีตยวงศ์อ้างคัมภีร์สารสังคหะว่าทำที่อาโลกเลนวิหาร
มลัยประเทศ พระภิกษุ ๗๐๐ สังคีตติกา พระเดชพระคุณเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช (สา ปุสฺสเทว) เล่าว่าทำกันที่ติสสมหาวิหาร พระ

^{*} อนุราชบุรี กับ มลัยประเทศ ดูตามระยะทางที่พระเจ้าวัญญูคามนีอภัยเสด็จหลบพวทมิฬไปนั้นห่างกันมาก อาจเป็นได้
คือ ขณะที่สวดหรือกล่าวต่างประชุมกันมาที่อภัยคีรีวิหาร ขณะที่เขียนลงใบลาน พวกกันไปเขียนที่มลัยประเทศเพียง ๗๐๐ ในสังคีตยวงศ์มี
เล่าว่าได้จัดการอารักขาให้ ได้จารพระธรรมลงในใบลาน...ดังนี้มิได้กล่าวถึงการสวดสาธยาย และมลัยประเทศอาจเป็นที่สงัดเพราะห่างไกล
จากกรุงอนุราชบุรี เหมาะแก่การจารึกกับทั้งพระเจ้าวัญญูคามนีอภัย พระมหาติสสก็เคยอยู่ถึง ๑๔ ปีเศษ ก็จัดกันได้

^๑ เจดีย์นี้ ที่วัดมหาธาตุ ยังเหลืออยู่อีกองค์หนึ่ง ทำแบบมณฑปกลม ยอดหักหายไป ฐานเป็นแลงแผ่นแผ่น เข้าใจว่าในเวลานั้น
ทำเจดีย์ หรือ กรุ๊ปญจุอัฐิธาตุคนผู้ไม่ใช่พระ อาจออกแบบไว้อีกอย่างหนึ่ง จึงทำเป็นรูปกลม หรือโกศโล ซึ่งเป็นแบบเทพของเดิม
ชนิดหนึ่ง ชุ่มเหม็นจึงเข้าใจว่าเป็นที่บรรจุอัฐิธาตุของพระนางดวงขวัญใจ ผู้สร้างวัด หรือ อาจให้เป็นประโยชน์ในพระพุทธศาสนา คือ ให้
เป็นหอระฆัง หรือ หอกลอง อีกด้วยก็ได้

หาญขวัญไทย พ่อให้คลองเมืองราชพลี พุทธกาล ๑๐๖๑ (วัน) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๖ ปีจอ(๕๓๖/๑) น้ำ
กองแก้วฟ้า หา สีหอทอง ลูกขุนอุททอง (และหา นาง) ทองผ่องตัวลูกขุนเถื่อนทอง เป็นเมีย (ขวา และ ซ้าย) (๕๓๖/๒)

หาญขวัญไทย (ราชพลี) พุทธกาล ๑๐๖๒ สีหอทอง มีลูก (ชาย) เดือน ๗ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) ชื่อ หาญ
หนไทย (๕๓๗/๑) ขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปีพุทธกาล ๑๐๖๒) ทองผ่องตัว มีหญิง (ชื่อ) หอมเทียนทอง มีเพลงฉลอง
(๕๓๗/๒)

หาญบุญไทย^๑ ให้สร้างเรือนคนหญิงชื่อ ที่ดิน (บริเวณ) วัดมหาธาตุ ปีพุทธกาล ๑๐๕๕ (๕๔๒/๑) กอง
แก้วฟ้า เข้าหา พุทธสรโณ บวชชี ชื่อ รตนนารี (วัน) ขึ้น ๑๐ (ค่ำ) เดือน ๘ ปี ๑๐๖๓ อยู่ (วัด) ชุมพระชี (๕๔๒/
๒)

หาญบุญไทย หาพระอุปัชฌาย พุทธสรโณ สังฆราช (วัดมหาธาตุราชพลี) ขอุปสมบท (เป็นพระภิกขุ)
(๕๓๘/๑) ขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปี) พุทธกาล ๑๐๖๓ ชื่อ สุรบุญโณ อยู่ประจำ วัดมหาธาตุ (ราชพลี) (๕๓๘/๒)

ภิกขุ สุรบุญโณ (หาญบุญไทย) ตาย (วัน) ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี (พุทธกาล) ๑๐๗๕ ตั้งสวด ๑ ปี แล้ว
เผา (ที่) วัดมหาธาตุ (๕๔๓/๑) หาญขวัญไทย ให้ ขอมทองกำหล่อร่าง ภิกขุ สุรบุญโณ (ขุนหญิง) ดวงขวัญใจ (ขุน
หญิง) กองแก้วฟ้า ตั้ง (ใน) อุโบสถ (วัดมหาธาตุ) เอา (กะ) ลูกเข้าเจดีย์ รวมแม่ (และ) น้ำ (๕๔๓/๒)

หาญหนไทย (ราชพลี) คลองเมืองราชพลี ปีกา พุทธกาล ๑๑๐๘ (เมื่อนั้น ยังไม่มีเมีย) (๕๓๕/๑)
หาญหนไทย (ราชพลี เมื่อ) หาเมีย ได้ นาง งามตัวทอง ลูกขุนพริบพลี (เป็นเมียขวา) ทองขวัญงาม ลูกขุนอุททอง
(เป็นเมียซ้าย) (๕๓๕/๒)

หาญหนไทย (ราชพลี) ปีพุทธกาล ๑๑๑๑ งามตัว (ทอง เมียขวา) มีชายชื่อ หาญตรงไทย
(๕๔๐/๑) ปีพุทธกาล ๑๑๑๔ (งามตัวทอง) มี คนหาญไทย ทองขวัญงาม มีหญิง ปี ๑๑๑๒ (ชื่อ) หอทองงาม ปี
๑๑๑๗ มี (ชายชื่อ) หาญถิ่นไทย (๕๔๐/๒)

● หาญตรงไทยครองยังไม่พบ และ ขาดไป ๑๐๐ ปีกว่า ●

^๑ สังเกตดูตามเยี่ยงอย่างการสร้างวัด ที่ขุนไทยทำมาตั้งแต่สมัยเดือนเด่นฟ้าอิราชเจ้าสร้างวัดศรีพุทธารามนั้น คงคิดว่า
จะบวชเหมือนพระนางสิริงามตัวผู้เป็นแม่มีปราชญ์แต่ครั้งสร้างวัดพริบพลีแล้ว และได้กราบทูลลาออกทรงผนวชเป็นพระชีสาภิยานีในปี ๓๐๐
เมื่อถึงกาลทรงชรา และพระราชโอรสซึ่งทรงให้ครองแทนมีปรีชาสามารถปกครองได้แน่นอนแล้ว เดือนเด่นฟ้าอิราชก็ทรงสละราชสมบัติออก
เข้าอุปสมบทเป็นภิกขุ พ.ศ. ๓๒๖ มาต่อมา จะไม่พบทุกท่าน เห็นแต่พระเจ้าเลอธรรมราชาก็จริง กระนั้น ในธรรมเนียมไทย เมื่อแก่ก็
นิยมบวชพักผ่อนในวัยชรา เมื่อเห็นหาญบุญไทยสละออกทรงผนวช แม้พระนางกองแก้วฟ้าก็สละออกทรงผนวชเป็นพระนางชี ฉะนั้น
เมืองไทยมีวัดมาก จึงเป็นถาวรวัตถุยืนยันทนหลักฐานธรรมเนียมบวชเมื่อต้นบรรลุนิติภาวะและเมื่อตอนปลาย หรือ ในวัยชรา ถึงกาลบัดนี้ ฯ

เฉพาะจารึกราชพลีนี้ ได้มาเท่านี้ มีแผ่นหนึ่งซึ่งลงรักทองผงไว้แล้ว แต่ไม่มีลายเขียน กับ ในสมัยพระโสณมีแผ่นหนึ่งแตก
หักเหลือน้อยว่า อรหันต์ และ อีกแผ่นหนึ่ง เป็นแบบพิมพ์กับลายเขียนแต่ไม่ได้อ่านจึงเป็น ๓ แผ่น ในสมัยพระเจ้าทัตไทยทอง เป็นแผ่น
ใหญ่ ๆ อ่านได้ตลอดทั้ง ๓ แผ่น แผ่นที่ ๓ มีรูปปางประสูติยังไม่ได้อ่าน และอีก ๓ แผ่นเป็นชนิดเดียวกับที่จารึกพระไตรปิฎกยังไม่ได้อ่าน
กับอีกแผ่นหนึ่งมีรอยปาดเลี้ยวไว้ ที่ยังเหลืออยู่ ๑๑ แผ่น รวมกับที่อ่านแล้ว ได้นำมาเรียงเรื่องไว้มีจำนวน แผ่น จึงได้จำนวนทั้งหมด
เท่าที่สังเกตแล้วเห็นว่า ที่พบนี้เป็นจารึกในสมัยนั้น ๆ แต่มีจารึกในสมัยต่อมา ท่านมักใส่ชื่อไว้เช่นจารึกในสมัยขุนโลลาย มีลายเขียนว่า
โลลายเล่า ขุน....แม้ในสมัยของท่านก็เขียนชื่อไว้ต้นเหมือนกัน เช่น ตวัน ต่อคำโสณ ฉะนั้น จึงรู้ได้

จารึกคุบัวได้มาเพียง พ.ศ. ๑๒๕๒ จึงยังขาดกาลเวลาอยู่ประมาณ ๔๐๐ ปี จึงถึงสมัย หรือจารึกสุโขทัย ก็ได้จารึกชุดหนึ่ง
๓๕ แผ่น เป็นแผ่นเล็ก แต่ทำเนื้อแน่น มีรักและทองผง ชัดเจน เมื่อได้อ่านแล้วจึงรู้ว่าจารึกนี้อยู่วัดไผ่ล้อม นครปฐม ได้เห็นชื่อ ไทยทวาลาว
จากกาล พ.ศ. ๑๐๕๘ ถึง พ.ศ. ๑๗๒๒ และ พ.ศ. ๑๗๘๘ ซึ่งพ่อขุนฟ้าเมืองราชได้จารึกไว้จึงพอได้ให้นำเข้ามาต่อ กับได้เรื่องสมัยไทยทวาลาว
หรือสมัยทวา พอเป็นเรื่องแน่นอนได้ ถึงแม้จะไม่รู้จัก สมัยไทยทวาลาวทั้งหมด กระนั้น ก็พอมีหลักฐานให้รู้ได้แล้ว

แผ่นลำดับอ่านที่ ๒๕๗ หน้า ๑ เลขภายในวงเล็บ
ดำรงถิ่น ครอบ ราช

พลี ขึ้น พุทธกาล

๑ ๒ ๒ ๓

(ตัวเลขนี้ในจารึกเห็นชัด)

ขึ้น ๑ กำ เดือน อ้าย

(เขียน ช้อน หรือทับกัน)

ดำรงถิ่น (ราชพลี) ครอบราชพลี ขึ้นพุทธกาล ๑๒๒๗ (วัน) ขึ้น ๑ (กำ) เดือนอ้าย (๒๕๗/๑) เมียใหญ่ (ชื่อ) ขวัญดวงใจ เมียน้อย (ชื่อ) แสงฟ้าส่อง เมียใหญ่มีลูก (ชาย) ชื่อ ดำรงไทย (วัน) ขึ้น ๗ กำ เดือน ๑๐ พุทธกาลขึ้น ๑๒๒๘ (๒๕๗/๒)

ดำรงไทย ครอบเมืองราชพลี ขึ้น ๕ (กำ เดือน ๕) ปีพุทธกาล ๑๒๕๑ เมีย (ใหญ่) ชื่อ เรื่องขวัญมา (๔๔๑/๑) เมียน้อยชื่อ ขุนหญิงทิพเมืองฟ้า ปี ๑๒๕๓ ขุนหญิง (ทิพเมืองฟ้า) มีลูกชายชื่อ ไทยเมืองฟ้า เรื่องขวัญมา มีหญิง ชื่อ ขวัญเรือนไทย (๔๔๑/๒)

✱

๑๐๐๐ องค์ ได้เล่าวิธีเหมือนสังคีตทุกครั้ง ครั้งที่ ๕ นี้ พระพุทธทศเดระเป็นประธานถาม พระดิศสมหาเถรวัดสนา ได้ยกขึ้นสู่โบลาน อาจเป็นได้คือพระที่กล่าวสวดฟังและจารโบลานพร้อมกับเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ เช่นจัดสถานที่ จัดโบลาน เก็บรวบรวมเข้าที่ รวมกันเข้ามีจำนวน ๑๐๐๐ ได้

ในพุทธโฆสประวัติ เล่าว่า พระพุทธโฆสเถระเกิด พ.ศ. ๕๕๖ พระเวรตเถระนำเข้าอุปสมบทเป็นภิกษุไม่ได้กล่าว เมื่อท่านเรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว ได้แต่งอาณานิคมยกไปให้พระเวรตผู้พระอุปัชฌาย์ดู พระเวรตเถระเห็นแล้วจึงสั่งให้ไปปริวรรตคือกลับอักษรจากภาษาสิงหลเข้าสู่ภาษาเดิม คือ มคธ อย่างไรก็ดีคำสั่งมาลงไว้ต้นบทนี้แล้ว

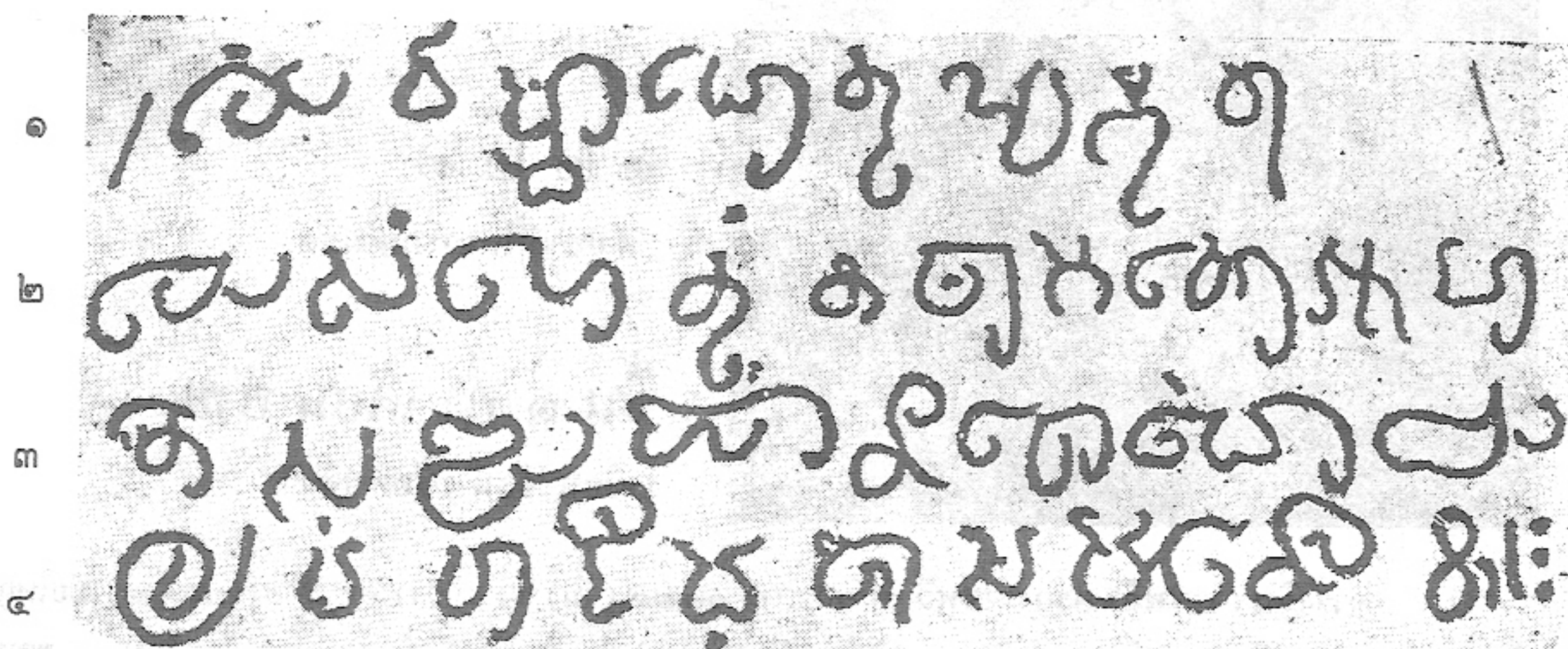
กัมภีร์อาณานิคมยกกล่าวว่า พระพุทธโฆสเถระไปในรัชสมัยพระเจ้ามหายานาม ซึ่งพระองค์ครองราชสมบัติจากกาลจารึก พระไตรปิฎกแล้ว ๕๑๖ ปี รวมเข้ากับกาลนั้น ๔๕๐ ปี จึงเป็น พ.ศ. ๕๖๖ เมื่อไปถึงลังกาและเข้าไปหาพระสังฆปาเลเถระคงจะเป็นที่ระแวงไม่แน่ว่าเป็นภิกษุเถรวาท หรือ ไวศัลยมหายานจึงได้ให้ท่านได้ซักถามจนกระทั่งแน่ใจ ฝ่ายพระสงฆ์ลังกาก็คงไม่แน่ใจจึงให้คาถา ซึ่งท่านรับเอาขยายแต่งอธิบายสืบลัทธิปัญญา และให้ชื่อกัมภีร์นี้ว่าปกรณวิเสส ชื่อ วิสุทธิมรรค ได้นำไปถวายให้อ่าน พระสงฆ์ทั้งนั้นอ่านแล้วจึงเชื่อ ถึงกับแปลอูทานว่า ไม่ต้องสงสัย ท่านนี้ เป็นเมตเตยโยโพธิสัตว์แน่ มาแล้ว (นิสสัสสน์เมตเตยโย โพธิ สตุโตว อาคโต) จึงมอบกัมภีร์โบลานทั้งพระไตรปิฎกและสืบลัทธิทุกถา ท่านนำไปกระทำที่ปธานจระในมหาวิหารนั้น และพระเจ้ามหายานามราชพร้อมกับราชบริพารเสด็จไปปวารณาอุปถัมภ์แล้ว พระไตรปิฎกไม่ต้องกลับเพราะเป็นภาษาเดิมอยู่แล้ว จึงเริ่มปริวรรต คือ กลับภาษาสิงหลเข้าสู่ภาษามคธกับได้เขียนไว้ในคำอารัมภกถาต้นสมันตปาสาทิกาทว่า “ไม่ละเนื้อความที่ควรทั้งวินิจฉัยที่ได้กล่าวไว้ในอัฐกถาทั้งหลาย” (วินิจจุโย อฏฐกถาสู วุตโต โย ยุตตมตต อปริจจุชนุต) “เว้นซึ่งคำนั้นที่เขียนด้วยพลังเปลว” (คำ วุชชิตวานปมาทเล) แต่เปลี่ยนชื่ออัฐกถานั้น พระ-

เถื่อนทอง ถมทอง ไทยทวาลา

สมัยเถื่อนทอง ถมทอง ไทยทวาลา ที่พบจารึกนี้ ประชุมศิลาจารึกสยามภาคที่ ๒ เล่าว่า “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงได้รับพระพุทธรูปและจารึกกาลา เข ฐมา เป็นอักษรพราหมณ์จากอินเดียเหมือนกับกาลาที่ปฐมเจดีย์เป็นครั้งเดียวกับสมัยเมื่อครั้งกษัตริย์ศรีธรรมโศกราชได้เป็นใหญ่ขึ้น พุทธศักราชล่วงไปได้ ๒๑๘ ปี” ครั้งนั้น นครปฐมเป็นเมืองชื่อเถื่อนทอง หรือถมทองมีจารึกลายขอมนี้

จารึกลายสือขอมที่นครปฐม (เจดีย์)

ทรงอ่านว่า

๑. เข ฐมา เหตุปภวา

๓. เตสญจ โย นิโรธ จ

๒. เตส เหตุ ตลาโต อาห

๔. เอว วาที มหาสมโน อุวจ

๑. ธรรมทั้งหลายเหล่าใดเกิดแต่เหตุ

๓. และความดับแห่งธรรมเหล่านั้น

๒. พระตถาคตตรัสเหตุธรรมเหล่านั้น

๔. พระมหาสมณมีปกติตรัสอย่างนี้

ตรัสขึ้นแล้ว

ข้อสังเกต จารึกว่า เข ฐมา เห็น ๑ และ อ เป็น เอ และ ย ตัวลายสือไทย และ ฐ ที่ ฐมา นั้น ก็คือ ฐ ลายสือไทยโบราณ ที่ว่าลายโบราณไทยและขอม เขียนประสมกันได้เหมือนภาษาสันสกฤตเขียนปนภาษามครได้ จารึกกาลานี้มีไปถึงอุบล นครพนม อุทอง ยืนยันว่ารู้กันทั่วราชอาณาจักรไทยและสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช

—*—

วินัยปิฎกซึ่งชื่อกรุนที่ ตั้งชื่อว่า สมันตปาสาทิกา อัญฐกถาสุดตันคปิฎกเดิมชื่อว่ามหาอัญฐกถา ได้ตั้งชื่อใหม่ทั้ง ๕ นิกาย คือ ทีฆนิกาย ตั้งชื่อว่า สุมังคลวิลาสินี มัชฌิมนิกาย ตั้งชื่อว่า ปปัญจสุตทนี ฯลฯ ปปัญจสุตทนีนี้แหละที่มีเรื่องพระมหาปณณอยู่เป็นอัญฐกถาแห่ง มัชฌิมนิกายซึ่งมีพระสูตร ๑๕๒ สูตร ซึ่งมีปณโณวาทสูตรรวมอยู่ด้วย ฯลฯ อัญฐกถาภิรัชมปิฎก เดิมชื่อ มหาปัจจรี ได้ตั้งชื่อตามปกรณ คือ สังคณนี ตั้งชื่อว่า อัญฐสาสินีวิภังคตั้งชื่อว่า สัมโมหวิโนทนี อีก ๕ ปกรณ เรียกรวมว่า ปัญจปกรณัญฐกถา ตั้งชื่อว่า ปรมัตถทีปนี ท่านไปทำครั้งนี้ ได้เขียนบันทึกไว้เองในตอนท้ายของสมันตปาสาทิกาว่าเริ่มในปี ๒๐ จบ ๒๑ ของพระเจ้าสิริपालมหามหาราช (สมวิ-สตีเม-เอกวิสมุหิ) พระเจ้ามหามารองปี ๘๖๖ จึงได้ พ.ศ. ๘๘๖-๘๘๗ เมื่อกระทำเสร็จแล้ว จึงนำมาถวายพระอุปัชฌายาเรวตเถร ครั้งนี้ก็เป็นราชการพระราชอุปถัมภ์ และเป็นสังฆกรรม

เถื่อนทอง ถมทอง ชื่อนี้ เวลานี้ไม่มีใครเรียกแล้ว ด้วยคำเรียกปรากฏชื่อว่าเมืองปะถม ซึ่งมาเป็นชื่อปฐม หรือพระปฐมเจดีย์ในปัจจุบัน สำหรับพื้นที่ก็คือ ดิน และทราย อันเป็นสิ่งมีมาพร้อมโลกเป็นของใหญ่และ นานมาที่ธรรมชาติให้มีขึ้น ซึ่งได้ไหลลงมา “ถม” จึงเรียกกันว่า ถม ชาวพื้นเมืองเขาเรียกว่า “เถื่อน” เมื่อเป็น ชั้นบนอีกจึงเป็นที่ “ปะ” เป็นประถม และมีทองคำธรรมชาติเป็นผงหรือก้อนประสมตลอดจึงเรียกกันว่า ถมทอง เถื่อนทอง ซึ่งมีมาก่อน นานกระทั่งพระพุทธกาลเชื่อกันแล้ว ชาวพื้นเมืองจึงเล่าสืบ ๆ กันมาว่า พระพุทธเจ้าเสด็จ มาบรรทมอยู่ที่นั่น ซึ่งปรากฏในพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ที่มีเขียนไว้ในพระราชพงศาวดารว่า “ท่านทั้งหลายว่าพระพุทธเจ้าเสด็จมาบรรทมอยู่ที่นั่น แต่เห็นว่าจะไม่ถูก”

ชื่อเถื่อนทอง ถมทอง และปะถม ซึ่งต่อมาได้เป็นชื่อพระปฐมเจดีย์หรือเรียกกันว่าพระปฐมนั้น ปฐมะ คำมคธ แปลว่าที่ ๑ เมื่อเป็นชื่อพระเจดีย์จึงเป็นนิมิตหมายรู้ว่า พระเจดีย์ที่ ๑ คือแรก เป็นองค์ต้นก่อนองค์อื่น คำว่าปฐมนั้น ซึ่งไทยกล่าวว่า ปฐม ตรงกับคำไทยว่า ปะถม แต่ความหมายนั้นต่างกัน ถึงกระนั้นก็เป็นชื่อรวมกันอยู่ แล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ ทั้งประถมและปฐมได้เป็นชื่อพระเจดีย์คือองค์พระปฐมเจดีย์อยู่แล้ว ในพระราชพงศาวดารกรุงรัตน-โกสินทร์มีว่า “ทรงพระราชดำริว่า...พระสถูปเจดีย์ซึ่งจะใหญ่โตกว่าพระปฐมเจดีย์ไม่มี พิจารณาเห็นจะเป็นของเก่า มาช้านานก่อนพระเจดีย์ในประเทศสยาม จึงเรียกว่าพระปฐมเจดีย์ ทอดพระเนตรดูฝีมือทำอิฐและก่อ เห็นจะเป็นของทำ แล้วเก่าแก่มากหลายครั้งหลายคราว....” และที่พระปฐมเจดีย์นี้ ทรงพบจารึกพระกาลา เข ธมฺมา ที่นำมาลงพิมพ์แบบไว้ แล้วนั้น และโบราณวัตถุ เช่นลัทธิธรรมจักรวางหมอบอีกมากมาย ซึ่งเป็นเหตุทรงเชื่อว่าท่านสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ณ ชมพูทวีป และพระปฐมเจดีย์นี้ เป็นของยืนยันว่าคนทำหรือชาวพื้นเมืองทำ อันเป็นหลักฐานยืนยันแล้ว ทั้งเป็นที่ บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ จึงยืนยันว่ามีขึ้นหลังพระพุทธปรินิพพานกาลแล้ว เมื่อท่านสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช จึงได้กาลปี พ.ศ. ๒๑๘ กรองอยู่ ๔๑ ปี จึงเป็น พ.ศ. ๒๕๙ ซึ่งอยู่ในชื่อและสมัยสุวรรณภูมิ อันปรากฏในคัมภีร์และตำนานพระ-พุทธศาสนาทุกเล่มว่าได้ไปสู่สุวรรณภูมิ (สุวรรณภูมิ อคมา) กับมีจารึกพระ คาลาลัทธิธรรมจักร และวางกับโบราณ วัตถุ ทั้งสิ่งก่อสร้างและ พระพุทธรูป ยืนยันหลักฐานว่าเป็นดินแดนสุวรรณภูมิอีก

—*—

ในทำยวิสุทธิมรรคเผด็จ มีพุทธโฆสนิทาน ซึ่งพระมิ่งคลมหาเถรธรรมาจารย์ได้เล่าว่า พระพุทธโฆสเถร เมื่อกระทำเสร็จได้ขณคัม-ภีร์ที่พระมหินท์กระทำไว้กองสูงท่วมหลังช้างถึง ๗ กอง และเผาหมอดอาจเป็นโบราณที่เขียนเก็บไว้นานถึง ๗๐๐ ปี (พ.ศ. ๒๔๐-๕๘๗) อาจสุแล้ว หรือ อาจไม่ใช่ คือ ท่านเห็นว่าไม่ใช่พุทธพจน์ เป็นคำพวกไวคัลยกระทำไว้เข้ามาปะปนกันอยู่ จึงเก็บเผาทิ้ง

ที่ลังกามีการเผาคัมภีร์ไวคัลยหรือมหายาน ซึ่งมีชื่อธรรมจุเป็นต้นมาหลายครั้ง คัมภีร์สยามอุปสัมปทาเล่าว่า พ.ศ. ๘๑๕ สมัยพระเจ้ามหาเสน พระสังฆมิตต ว่าเป็นมิชฌาทิฏฐิเข้ามาบวชในลัทธิไวคัลยได้ทำลายวัด ๓๖๔ วัด ต่อมาถูกพระนางเลมินีจ้างคนไป ตัดหัวแล้วเรียกคัมภีร์ต่าง ๆ มาเผาทิ้ง พระโกหนดิสสรับต่อ ต่อมาถูกจับได้ว่าผิด (เมถุนธรรม) ถึงขาดจากภิกษุจึงถูกสั่งสึก ถึงกระ-นั้น ก็ไม่หมด อาจมาถูกเผาอีกครั้งหนึ่งในสมัยพระพุทธโฆสเถรอีก ในสมัยพระเจ้าหรรษราชา ปราบภาคได้อินเดียได้ตลอด ในลังกา ตรงกับสมัยพระเจ้ามุงคชินเสน พ.ศ. ๑๓๖๒ ได้เผาพระภิกษุห้ามผ้าสีคราม เสพสุราเมรัย เสพเมถุนธรรมต้นหาคะคบหาโสเภณีมาก มาย เผาคัมภีร์ของนิกายนั้น ถึงกระนั้นก็ยังไม่หมด และคัมภีร์ต่าง ๆ ก็ปะปนกันมาก

จาก พ.ศ. ๑๓๖๒ ล่วงมาถึงก่อน พ.ศ. ๑๕๘๗ คัมภีร์สังคีตยวงศ์กล่าวว่า พระเจ้าปรักกมพาหุครองลังกา ทรงปรา-ณาความเจริญและพระพุทธศาสนาที่แท้ จึงอาราธนาพระมหากัสสปเถรล้านโกอุทุมพรคัรวีหารพร้อมกับภิกษุทั้งหลายร่วมกันกำจัดลัทธิช่ออก แล้วจึงร่วมกันแต่งคัมภีร์ยืนยันพระบาลีไตรปิฎกและอัฐกถาเดิมขึ้นอีกชุดหนึ่งที่เรียกชื่อรวมว่า “ฎีกา” แต่งชื่อเฉพาะ ๆ ไว้ เช่น วัณณา แห่งวินัยปิฎกและสมันตปาสาทิกา ท่านตั้งชื่อว่าสารัตถทีปนีเป็นต้น กระทำเป็นภาษามคธ เป็นหลักฐานยืนยันกาลนั้น เสร็จ พ.ศ. ๑๕๘๗ พระคัมภีร์ชุดนี้ทั้งบาลี อัฐกถา และฎีกา ได้แพร่หลายออกไปทั่วทุกดินแดน และ ปรากฏชื่อในคัมภีร์ไตรภูมิิกถาทั้งตอนต้นและตอนท้าย และถึงไปเชียงใหม่ ยังมีพระเถรเขียนคัมภีร์ยืนยันและอธิบาย เช่น คัมภีร์ชื่อโยชนาต่าง ๆ และคัมภีร์พิเศษต่าง ๆ เช่น มังคลัตถทีปนี ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ที่แต่งเป็นภาษาไทย เช่นมหาจันทรก ปุพพลิกขาวัณณา วินัยมุข ที่แต่งเป็นภาษามคธ เช่น คัมภีร์สังคีตยวงศ์ และ คัมภีร์สุคตวิทัตติวิธาน

เพราะคัมภีร์ต่าง ๆ เกิดปะปนกัน เป็นเหตุให้พระลังกาแตกแยกและถือนั่นจึงมีเมถุนธรรมและมนุสสวิกก (คือฆ่าคน) พร้อมกับการเมืองคือราชวงศ์ ๒ คือ สิงห์กับพาหุทำสงครามกัน พอพวกยุโรปออกล่าเมืองขึ้นมีโปรตุเกสเป็นต้น เป็นคริสต์ยังยึดบริ-

พระปฐมเจดีย์ องค์ฐานเดิม ตามจารึกกเบื้องจารว่าสร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๖๕ ในกาลนั้น บริเวณลุ่มน้ำนคร-ไชยสิทธิ์ทั้งสองฝั่งมีบริเวณลุ่มหลายพันตารางเส้น เป็นเมืองชื่อเถื่อนทองหรือถมทองอยู่แล้ว มีการปกครอง และมีประชาชนอยู่คับคั่ง ถึงมีขุนเถื่อนทองเป็นประมุขแบบกษัตริยราชจึงมีธิดาชื่อสิรินทราเทพธิดา ก่อนนั้น พ.ศ. ๒๓๕ เดือนกัตติกมาส คือ เดือน ๑๒ ไทย พระโมคคัลลิตตีสเถระและพระเจ้าอโศกมหาราชได้ส่งพระอรหันตเถระปัญจวัคคมาประดิษฐานพระพุทธศาสนา ณ สุวันณภูมิ คือ พระโสณเถระ พระณานียเถระ พระภูริยเถระ พระอุตตรเถระ และพระมนีเยเถระ มีสามเถระ อุบาสก อุบาสิกา พราหมณ์และพราหมณี คณะอำมาตย์อตุลย ท่านผู้หญิงอาตุลยากับประชาชนพุทธบริษัทอีก ๓๘ คน พระเจ้าสุวันณภูมิราชา คือ พระเจ้าโลกลวากับพระนางเจ้าก้านดาเทวี พระราชโอรสวันทัฬฟ้า พร้อมทั้งพระราชบริพารกับประชาชนไทยได้ต้อนรับที่สุวันณภูมิ คือ ที่ภูบัว ราชบุรี จึงประดิษฐาน ณ ที่นั้นก่อน เมื่อตั้งประดิษฐานจุดแรกเป็นแหล่งสวัสดิแล้ว จากนั้นได้ออกไปเมืองใกล้เคียง กาลนั้น การปกครองยังอยู่ในระบอบไทยลว้า คือเป็นขุนเท่า ๆ กัน ถือเป็นเมืองญาติพี่น้องตลอด เช่น พระเจ้าโลกลว้า พระบิดาคือพระเจ้าลือเลอลว้า พระมารดา คือพระนางพูนเอ็นดูก็เป็นธิดาของขุนเถื่อนทอง และยังมีขอมเมืองทองขาวเถื่อนทองผู้เป็นอาของพระนางมารับราชการอยู่ด้วย และพระเทวีคือพระนางก้านดาเทวีก็เป็นธิดาของขุนอู่ทอง ฉะนั้นจึงแผ่ออกไปไม่ยาก ทั้งพื้นที่จากสุวันณภูมิเมืองทองออกมาถึงแม่น้ำอ้อมขึ้นมหลังบางศรีเพชรลงแม่น้ำแม่กลองขึ้นจากนั้นเรื่อยมาถึงพระปฐมเจดีย์มีลำธารเป็นร่องรอยคลองเดิมติดต่อกันอยู่ พระโสณเถระและพระเถระอื่นได้มาถึงเถื่อนทอง พระเจ้าโลกลว้าทรงส่งวันทัฬฟ้า พระราชโอรสองค์ใหญ่ให้เป็นศิษย์มาด้วย ทางเถื่อนทองมีพิธีพืชมร่ำสมโภชต้อนรับอย่างครั้งเมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสรู้ มีพวกเทพยดาทั้งหลายมาพืชมร่ำกระทำพุทธบูชาในกาลนี้มีเรื่องขึ้นคือ วันทัฬฟ้ากับสิรินทราเทพธิดา ธิดาขุนเถื่อนทองร่วมพืชมร่ำด้วย ตะวันทัฬฟ้าได้จับถูกต้องสิรินทราเทพธิดาเป็นที่เล้าลือกกัน พระเจ้าโลกลว้าจึงต้องขอสิรินทราเทพธิดาให้แต่งงานกับวันทัฬฟ้า แต่พระนางมีชนมายุน้อย ครั้นปี พ.ศ. ๒๔๓ พระบิดาได้ส่งวันทัฬฟ้าและสิรินทราเทพธิดาไปพริบพลีเพชรบุรี ได้พบสิริงามตัวธิดาขุนพริบพลีศรีเมือง และขุนหญิงศรีทองอ่อน พระนางอนุญาตให้วันทัฬฟ้าแต่งงานอีก เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕ พระเจ้าโลกลว้าสิ้นวันทัฬฟ้าจึงกลับมาครองสุวันณภูมิ สิรินทราเทพธิดาสิ้นเสียแล้ว พระนางสิริงามตัวจึงขึ้นเป็นพระเทวีแทน พ.ศ. ๒๔๖ มีพระราชโอรสเดือนเด่นฟ้า พ.ศ. ๒๔๘ มีดาวเด่นฟ้า พ.ศ. ๒๔๙ มีหญิงชื่อแสงสายทอง และได้เข้าเป็นศิษย์พระโสณเป็นต้นนั้นตลอดถึง พ.ศ. ๒๖๔ ซึ่งเดือนเด่นฟ้ามีอายุได้ ๑๘ พระโสณเถระมีอายุได้ ๑๑๐ ปี พิจารณาเห็นว่านิพพานจึงเรียกประชุมทั้งพระและภคฤหัสถ์ สั่งให้เขียนประวัติ ท่านขอ

—*—

เวณรอบเกาะลังกา ได้ทำลายวัดและทั้งพระและฆราวาสหมด เหลืออยู่ในร่วมใน ซึ่งเป็นราชวงศ์สิงห และพระเจ้าราชสิงห์ที่ ๑ คราวแรกก็ร่วมพระราชบิดา ผู้สงครามโปรตุเกส ต่อมาได้ปลงพระชนม์พระราชบิดาแล้วครอง เจ้าผู้สงครามบังเอิญมีชัยชนะ นิมนต์พระมาจันมากแล้วถามวิธีแก้ปัญชาติ พระว่าแก้ไม่ได้ จึงพิโรธและกลับไปนับถือศาสนาพราหมณ์ แล้วได้ทำลายล้างหมดพระพุทธศาสนาทั้งทำลายวัดและพระภิกษุสงฆ์ พ.ศ. ๒๐๓๐ วางอยู่ถึง ๑๐๕ จึงนำพระขี้ไปก็ไม่มียั้ง พ.ศ. ๒๒๕๖ พระสงฆ์ไทยมีท่านเจ้าคุณพระบาลีและพระอรหันต์เป็นต้นออกไปอุปสมบทกันใหม่ วัดวาอารามที่ถูกทำลาย และเผาไปแล้วได้ก่อสร้างกำหนดนิมิตสืบกันใหม่ ศรีลังกาจึงมีพระพุทธศาสนาขึ้นอีกครั้งหนึ่งถึงปัจจุบัน

พระพุทธศาสนาในชมพูทวีปนั้น เริ่มเสื่อมตั้งแต่สมัยที่คณะมหาสังฆิกประกาศถอนปฐมปาราชิก พ.ศ. ๒๓๕ พระไตรปิฎกก็แตกกันใหม่ มุขปาฐะชุดเดิมก็ขาดตกบกพร่อง พ.ศ. ๕๘๖ พระมหาเวตเถระต้องให้พระพุทธโฆสเถระไปกลับจากลังกาเอามาสู่ชมพูทวีป พ.ศ. ๑๓๐๐ ก็เริ่มสลายลงไป ประมาณ พ.ศ. ๑๕๕๕ อาหรับบุกเข้าไปยึดและทำลายล้างหมดพระภิกษุสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๓๕ ถึง พ.ศ. ๒๔๕๐ มีอนาคาริฆัมมปาละได้ออกไปรื้อฟื้นกันขึ้นมาใหม่ ค่อยมีพระสงฆ์ขึ้นบ้าง กระทั่งบัดนี้

เฉพาะในไทย หรือ สุวันณภูมิ มีขุน หรือ กษัตริยราช ณ เมืองต่าง ๆ ได้รับนับถือกันมาตั้งแต่สมัยพระปฐมเถระตลอดถึงสมัยพระโสณเถระและเชื่อมมาถึงปัจจุบัน ยังไม่เคยมีขุนกษัตริยราชพระองค์ใดเปลี่ยนเป็นศาสนาอื่น ได้รับทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา หลายพระองค์ได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุสงฆ์ ฉะนั้นจึงได้ชื่อว่า เรายังรักษาสถาธรรมวินัย แบบแผนเพศภิกษุภาวะและพรหมจรรย์ อันพร้อมด้วยอรรถปัญญะมาตลอด และเวลานี้ยังสถิตอยู่ทุกชั้น ทุกสถานที่ และทุกกาล ●

ให้วันอริราชเสด็จไปบรรเทาสงครามในชมพูทวีป สั่งพระนางสิริงามตัวไปสร้างวัดและเมืองพริบพลีเป็นที่ระลึกที่พระ-
ปุลณเณรนำเสด็จพระพุทธเจ้าและอรหันต์ ๕๐๐ องค์มาพัก สั่งเดือนเด่นฟ้าให้ไปสร้างวัด ณ เมืองทอง สั่งพระภูริย
ไปทำนิมิตพัทธสีมา และพยากรณ์ไทยว่าจะรักษาพระพุทธศาสนาอยู่ได้ตลอด ๕,๐๐๐ ปี แล้วจึงนิพนธ์ขึ้น ๑๒ คำ
เดือน ๖ ประชุมเพลิง แรม ๘ คำ เดือน ๖ นั้น และพระเจ้าเดือนเด่นฟ้าอริราชเจ้าได้จารึกงานขึ้นนี้ไว้ในกเบื้องจารจึงรู้
ได้ ได้พบ และอ่านเป็นลำดับที่ ๒๘ อย่างนี้

(หน้า ๒) เดือนเด่นฟ้า สุวณณภูมิ แทนวันอริราชพ่อเมืองทองไปเมืองเถื่อนทองสร้างวัดบรมธาตุ^๑
เจดีย์ใหญ่ ในเมืองเถื่อนริมทะเล หาชอมใจช่างให้หาหินเขางจำลองพุทธองค์นั่งขอฝนไม้จันทน์อยู่ประจำในเมืองทอง
ขุนทองเมืองกับนางสีเมืองผู้ร่วมช่วยทำกเบื้องหนา (อิฐ กเบื้อง) บาง ขุนทองคุมก่อองค์อุโบสถ เดือนเด่นฟ้าคุมก่อ
เจดีย์ ผู้หญิงเมืองเถื่อนเอาข้าวเลี้ยง ลูกกินนมทำเบื่องหนา-หน้าใส หมายบุญทำสุขหน้า ช่างตีสลักพุทธองค์หมายเอา
๖ ท้าวราช^๒ มีอุปาสี ๑ กวางหมอบธัมจัก^๓ ในพุทธกาล ๒๖๕

(หน้า ๑) เดือนเด่นฟ้า แทนวันอริราช เชิญภูริยไปเมืองเถื่อนทองร่วมภิกขุ ๕ องค์ ผูกลูกนิมิต-
ขันธสีมา วัดพุทธบรมธาตุ เจดีย์ พุทธรูป (ลงมีพระบรมสารีริกธาตุด้วย) ธาตุองค์อาณนท องค์อุปาสี รูปมหากัสสป
ใส่ในห้องพระเจดีย์ ต้นโพธิ์ ตอนต้นเมืองอินทร์รัฐองค์ปุลณณูปถูกในสุวณณภูมิเมืองทอง สร้างล้อธัมมจักกรกวางหมอบ
ใหญ่ ตั้ง (ดำ) หน้าพุทธองค์ในอุโบสถ ตามที่มีอย่างในสุวณณภูมิ ในพุทธกาล ๒๖๖

พระเจดีย์ และวัดพุทธบรมธาตุ ที่ปรากฏในกเบื้องจารนั้น เป็นองค์แรกและครั้งแรกที่เถื่อนทอง จจริง
อยู่ท่านบันทึกว่าริมทะเล อาจห่างมาก แต่เป็นบริเวณริมทะเล ทั้งบันทึกว่าขุนและขุนหญิง พร้อมทั้งประชาชนชายหญิง
ชาวเถื่อนทองร่วมใจกันทำในกาลนั้นถึง ๒ ปี ได้สร้างพระพุทธรูป มีพระบรมสารีริกธาตุด้วยจึงใช้ชื่อวัดว่าวัดพุทธบรม
ธาตุ เป็นองค์แรกและเป็นวัดแรกในเถื่อนทอง หรือถมทอง หรือปะถมก็ตาม จึงเรียกว่า พระปะถม วัดปะถมก็ได้
เรียกว่าพระปฐมเจดีย์และวัดพระปฐมก็ได้ มีชื่อมาแล้วว่า พระปฐม

จากปี พ.ศ. ๒๖๕-๒๖๖ ไม่พบจารึกก่อสร้างหรือซ่อมแซมอีก และอาจมีการสร้างวัดอื่น ๆ ด้วย แต่ไม่พบ
จารึกจึงไม่ทราบ กระทั่งล่วงมาได้ ๔๘๗ ปี ๕๐๐ ปี ถึงกาลพระเจ้าเลื่องแสงฟ้า ครั้งเป็นพระลูกหลวงอยู่ พ่อส่งมาเป็น
ผู้ดูแลเถื่อนทอง จึงปรากฏเรื่องขึ้นในกเบื้องจารจารึกว่า พ.ศ. ๙๖๓ ได้มีการสร้างต่อและบูรณะพระปฐมเจดีย์และวัด
พุทธบรมธาตุหรือวัดพระปฐมในกเบื้องจารเล่าไว้นั้น แสดงว่าพระเจ้ารุ่งเรืองฟ้า คงทราบอยู่แล้วว่า ขุนเถื่อนทองคิด
แข็งเมือง จึงส่งพระราชโอรสผู้มีฝีมือเข้มแข็งไปดูแล กเบื้องจารลำดับอ่าน (มีเลขอยู่ในวงเล็บ)

(อ่านที่ ๑๖๖ หน้า ๑) เลื่องแสงฟ้า สุวณณภูมิ เมื่ออยู่เถื่อนทอง เมื่อปราบศึกคนคิดแข็ง (เมือง)
ขุนเมืองเถื่อน (ขับ) ช้างชน ช้างตัวแพ้นี้ไปทางเมืองอุทอง (หน้า ๒) เลื่องแสงฟ้าไปตามจับตัวได้ พามาหาเมียลูก

^๑ วัดปรมาธาตุ ต่อไปมีชื่อว่าวัดพุทธบรมธาตุ จะเป็นวัดพระปฐมเดี่ยวนี้อหรือไม่ ไม่ทราบได้ อาจใช้ก็ได้ได้เปลี่ยนชื่อใหม่แล้ว

^๒ หกท้าวราช คือ ภัททิยราชา ภคุ กิมพิล เทวทัตต อาณันท อนุรุธ และนายช่างกลบกลซื้ออุปาสีเป็นที่ ๙ ออกบวชพร้อม
กัน ในกาลปรินิพพานแล้ว พระมหากัสสปเถระได้ให้พระอุปาสีเถระสังคายนา พระวินัยปิฎก พระอาณนทเถระสังคายนาพระสูตรคัมภีร์และ
พระอภิธรรมปิฎก เป็นแบบธรรมวินัยสืบกันมา

^๓ ในตอนนั้น และก่อน ยังไม่มีการจารึกในใบลานเป็นไปฎฐปาฐะ อันเป็นพระธรรม พระธรรมจึงปรากฏเพียงเสียงสวดและ
คำกล่าวไม่มีปรากฏรูปสัญลักษณ์หมายรู้ว่าพระธรรม พระพุทธองค์มีพระพุทธรูปเป็นเครื่องปรากฏ พระสงฆ์ก็มีรูปพระเบญจวัคคีย์ และ
๖ ท้าวราชกับพระภิกษุอื่น ๆ ปรากฏ เมื่อต้องการให้ครบไตรรัตน์ ช่างจึงเอางล้อเกวียนประดิษฐ์ขึ้นในชื่อว่าจักกแห่งธัมมหรือธรรมจักร
และได้สร้างรูปกว้างให้รู้อีกชั้นในชื่อว่า “มิก” พร้อมกับสลักลายงามเข้าที่กงและกำเป็นเครื่องแสดงธรรมคุณว่างามในเบื้องต้น (อาทิ กัลยาณ)
งามในท่ามกลาง (มัชฌ กัลยาณ) งามในที่สุด (ปรโยสาน กัลยาณ) เป็นพระธรรมตามชื่อพระธัมมจักกัปปวัตตนสูตรก็ครบนิมิตพระไตรรัตน์
และมีกว้างเป็นนิมิตหมายสมัยสุวณณภูมิอีก ต่อมามีการจารึกใบลานจึงมีรูปผูกใบลานเป็นนิมิตหรือเป็นพระธรรม วงล้อธัมมจักกัจึงหายไป

มอบเมืองให้พุทธกาล ๗๖๓ วันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๑๒

(ที่ ๗๗ หน้า ๒) เลื่องแสงฟ้า สุวณณภูมิ ลูกขุนร่วงเลอฟ้า เมื่อครองเมืองเถื่อนทอง ซ่อม (วัดพุทธบรมธาตุ) อุโบสถ เจดีย์ ล้อมรั้วจัก กวางนอน ในปี ๗๖๖ เมืองลโว้สือมาข่าวแจ้งความมอญเมืองสเท็มวรทวาย มาต้อนคนลโว้ อันตัวเรายกศึกจุมมอญพ่ายไป (หน้า ๑) เมื่ออยู่เมืองลโว้ เริ่มสร้างคูเมืองนี้ มีขุนอู่สีเมือง พร้อมลูกสาวชื่อนางเวียงบุญทองสร้างเจดีย์ อุโบสถ หน้าเมือง ให้นิมนต์พระนิโครธเถร และพระสุธรรมเถร (เป็นต้น) ทำนิมิตเสมา แล้วให้ชื่อว่า วัดหน้าเมือง

ที่ระบุชื่อพระเถระไว้ ๒ องค์นั้น แสดงว่าลโว้มีพระพุทธศาสนาอยู่แล้ว อาจมีมาตั้งแต่สมัยที่พระสังฆปัทมเถรรับพระพุทธพจน์ให้อยู่ และบวชกันสืบ ๆ มา เมื่อสมัยพระโสณเถรเป็นต้นอาจมาสร้างวัดและอุปสมบทพระภิกษุสงฆ์แล้ว จึงมีพระเถระอยู่

วัดหน้าเมืองนี้ ยังไม่ได้ไปดูแล้วเดาให้แน่นอน คงจะเป็นวัดที่ชื่อว่าวัดนครโกษาเพราะเมืองกับนครอาจเป็นอันเดียวกันได้ ทั้งได้เห็นคนนำพระพุทธรูปทองผสมมาให้ดูลักษณะอย่างเดียวกับพระสมัยสุวณณภูมิคือ มีรอยจีวรรอบพระศอก พระเมาฬีสัน พระศกเมียด ประทับขัดสมาตเพชร ณ ที่ฐานมีสิงเป็นเครื่องหมายละโว้ ซึ่งคงจะเป็นวัดหน้าเมืองและเปลี่ยนชื่อใหม่ว่าวัดนครโกษา

(ที่ ๗๖ หน้า ๑) เลื่องแสงฟ้า เมืองสุวณณภูมิ เมื่อขึ้นนั่งเมืองนี้ พุทธกาล ๖๗๘ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓ เมื่อนั้นผู้ยังไม่มีเมีย เมืองลโว้แจ้งเมืองขึ้น (หน้า ๒) เลื่องแสงฟ้าไปปราบเรียบสงบ ขุนอู่สีเมืองและเมียให้ลูกชื่อเวียงบุญทองเป็นเมีย เมื่อมาเมืองทอง นางเมียอ่อนขอกราบรอยดินพระพุทธ เขาพระพุทธบาท (มาอยู่ ๓ ปีไม่มีลูก จึงกลับไปน่าน้องสาวชื่อบัวดวงแก้ว ขากลับเข้ากราบขอลูกต่อพระพุทธบาท เวียงบุญทองตั้งครรภ์ ประสูติชายชื่อติลกธรรมราชา)

เท่าที่นำตอนนี้ใส่เข้ามาก็เพื่อเป็นหลักฐานว่ามีอยู่ก่อนแล้ว ได้ซ่อมสืบ ๆ กันมาอย่างพระราชดำริ ซึ่งต่อกับจารึกวัดไผ่ล้อม อันมีปรากฏชื่อ “ไทยทวาลาว” ได้พอดีกันแล้ว

กเบื้องจาร จารึก ชื่อ ไทยทวาลาว

ลายสือไทยจารึกเรื่องไทยภาคกลางที่ราชบุรี มีมาถึง พ.ศ. ๑๒๕๓ กเบื้องจารจารึกพบที่วัดไผ่ล้อม มีบอกชื่อไทยทวาลาว ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๕๘ ถึง พ.ศ. ๑๗๒๒ ก็ต่อกันได้ถึงสุโขทัยจารึกหลัก ๒ ว่าเริ่ม พ.ศ. ๑๗๒๑ หลัก ๑ ว่า พ.ศ. ๑๘๒๖ ต่อกันได้แล้ว

ฟ้าเมืองไทย อยู่เมืองเถื่อนทอง แม่สิน เดือนสี่ เดือนเก้า ขุนพ่อม้วยอีก ข้าเฝ้าคู่พ่อแม่ตั้งเรือน ๑ ปี ๑ เดือน เชิญเอาภิกษุสังฆนายกุตตยาปีพุทธกาล ๑๐๕๕ เมื่อครบปีจะเผา (๗๓๒/๑)

พ่อ (แม่) เมื่อดังเหมผิ ข้าดู เอื้อเฝ้าผิเมื่อนี้ว่าใจใคร่บวช ป่าเถ่า (เลิมสิริรัก เลิมสิริรักมาร่วมเฝ้าผิ) เลิมสิริเข้าทอด ข้าเฝ้าข้างผิว่า เราเฝ้าเห็นได้ผิวิเมีย ข้าว่าเผลอมิใช่ (แท้) เลิมว่า สองแล้ว เทื่อเข้าทอดอีก มีเมีย มีบวชพระ (๗๓๒/๒)

ขุนฟ้าเมืองไทยสร้างเรือน (ยอด) เมรุใหญ่ เฝ้าผิขุนพ่อแม่ เมื่อปี ๑๑๐๒ ตั้งเหมคู่ ๑ เดือน (แล้วจะ) ชุมไฟ ขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๕ เลิมสิริว่าควรเลื่อน ลูกจะมี ข้าว่ามีเลื่อน มีลูก (พร้อม) ชุม (ไฟยิ่งดี) (๗๓๕/๑)

เข้ามิด ขึ้น ๑๐ (ค่ำ) เดือน ๕ ปีมะเส็ง ๑๑๐๒ เลิมสิริออกชาย ชื่อ ไต้ฟ้าเมืองและยังขุนพี่น้องเพื่อนเมือง อยู่ชุมไฟ ข้าดูว่าดี ดู เกิดแล้ว (ดู) ตาย มื่อนี้พร้อม (๗๓๕/๒)

ฟ้าเมืองไทย เชื้อเชิญขุน พี่น้อง เพื่อนเมือง ๗๘ เมือง คน ๗ ร้อย (เมือง) เถื่อน มี (คน) ๑๘ หมื่น เลี้ยงทั่ว มีเพลงเมือง ฟ้อนหญิง ซอไฟ พลุ (๗๓๖/๑)

ดไล พลาวเนียง มื่อเฝ้า เชิญผิขึ้นเลื่อน รื้อฉิ่งฟ้อน กลองยาว ปี่วง หอระทึกแห่เวียนเรือนยอด อริย-

๑. ขุนฟ้าเมืองไทย ผู้สร้างและตั้งชื่อเมืองว่ากรุงไทยทวาลาว แต่รูปนี้คือรูปท้าวมหาพรหมได้ตัดมาจากพระพุทธรูปปางเสด็จลงจากดาวดึงส์แทน ส่วนรูปขุนฟ้าเมืองไทย คู่กับขุนหญิงเสริมสิริ ยังไม่ได้มา

๒. ขุนหญิงเสริมสิริ เงินสำริดได้จากมหาชัย ที่เศียรจะเห็นรูปรัดเกล้าลายทอง ที่เอวคาดสายทอง ผ้านุ่งลายลาวเดิมลายลงอย่างนี้และเปลือยทรวงอก หมายตอนนอนเฝ้าเหม และเพื่อแสดงส่วนให้ขุนฟ้าเมืองไทยรักด้วย ดูท่าแล้วเหมือนรูปท้าวมหาพรหม จึงเข้าใจว่าขุนสมัยไทยทวาลาวคงทรงเครื่องอย่างนี้ จึงนำมาเป็นคู่แทน

สังฆาจารย์เถรขึ้นคานหามอ่านธัมม ชุมไฟแล้วเอาอัฐิเข้าเจดีย์วัดปรมธาดุ (๗๓๖/๒)

ฟ้าเมืองไทย เลื่อมทอง สร้างเมืองเลื่อมใหม่ พุทธกาล ๑๑๑๒ ถึงฉลุปี ๑๑๒๒ ชื่อ เมืองไทยทวาลาว^๑ เมื่อเดือน ๕ ขึ้น ๑ ค่ำ ฉลอง ๑ เดือน (๗๐๓/๑)

ขุนฟ้าเมืองไทย กรุงไทยทวาลาว (ตั้ง) ชื่อเมือง เมื่อกำหนดเฉลิมกรุง อันเงินเพื่อน พี่ น้อง ผู้ขุน เมือง ร้อยหนึ่ง อารธนาพระสงฆ์หมื่น^๒ เลี้ยง เช้า เพล เพลงมี (หนึ่ง) เดือน ถวายไตรภิกขุ ทัว (๗๐๓/๒)

ฟ้าเมืองไทย สร้าง (เมืองเลื่อมทองใหม่) พุทธกาล ๑๑๒๒ ขึ้นชื่อไทยทวาลาว คือ ไทย มอน ลาว ปี ๑๑๒๒ ปีถอ เดือน ๕ วันขึ้น ๑ ค่ำ (๗๓๓/๑)

^๑ ชื่อนี้มีจารึกอยู่ในแผ่นกระเบื้อง แต่แผ่นนี้ไม่ชัดเจน ที่ชัดเจนมีในตอนต่อไป แผ่นลำดับเรียงที่ ๖ ได้ถ่ายตัวและทำแบบพิมพ์ให้เห็นแจ่มแล้ว ชื่อเมืองหรือวังนี้ ในพระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๔ มีว่า “แล้วโปรด ฯ ให้สร้างพระราชวังไว้คู่กันกับวัด ชื่อว่า วังนครปฐม เพราะเหตุด้วยที่เมืองนั้นแต่โบราณเป็นเมืองหลวงของชาวสยามแต่เดิมมา ชื่อว่า เมืองนครชัยศิริ สังกัดได้ที่พระเจดีย์ใหญ่ ยังปรากฏอยู่ในป่าเป็นหลายตำบล แล้วที่วัดสังเกตได้ติดเนื่องกันไม่ขาดระยะยิ่งกว่ากรุงเก่า ที่วังเดิมนั้นอยู่ข้างตะวันตก พระปฐมเจดีย์ห่างประมาณ ๓๐ เส้น มีฐานปราสาทและท้องพระโรงโบสถ์พราหมณ์ สระน้ำกำแพงชั้นในชั้นนอกก็ยังปรากฏอยู่บ้าง แต่เดี๋ยวนี้พวกจีนไปตั้งทำไร่ รือทลายที่ต่ำเสียเป็นอันมาก” ในหนังสือ ๗๐ จังหวัด จังหวัดนครปฐมมีว่า “ร่องรอยพอจะสันนิษฐานได้ คือตรงบ้านเนินปราสาทอันเป็นที่ตั้งพระราชวังสนามจันทร์ปัจจุบันนี้มีเนินดินและลำคูเก่าล้อมรอบ”

^๒ ในที่นี้นิมนต์ได้หมื่นองค์ แสดงว่ามีพระสงฆ์ครบคั้งแล้ว ในตอนก่อนนั้น ๒๐ กว่าปีที่น่าเหมระบุชื่อว่า พระอริยสังฆาจารย์ ดูชื่อคล้ายพระนามสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราชปัจจุบันจารึกวัดมหาธาตุ จังหวัดยโสธร มีระบุว่า จ.ศ. ๑๔๕ พ.ศ. ๑๓๓๐ ปรากฏชื่อพระอริยสังฆเจ้า เจ้าสังฆราชา จารึกราชพลี พ.ศ. ๑๐๖๓ หมายเหตุไทยเจ้าอุปสมบทในสำนักพระพุทธสรโณสังฆราช ก่อนนี้ จารึกคูบัว สมัยพระเจ้าอัมมราชา พ.ศ. ๘๘๘ ปรากฏชื่อ พระธัมมปาโมกขสังฆราช อริยวังโส จึงแน่ว่าชื่อ พระอริยวงศนี้เป็นตำแหน่งสังฆราชเมืองนั้น ๆ ทั้งเวลานี้ก็หลังจาก พ.ศ. ๘๘๖-๘๘๗ ซึ่งพระพุทธโฆสเถระไปกลับสี่ลัญฐกถาสู่ภาษามคร คงแพร่หลายไปถึงต่างประเทศ สมัยไทยทวาลาวนี้คงมีการส่งพระภิกษุไทยไปเรียนจารทั้งพระไตรปิฎก และอัฐกถาที่ชมพูทวีปเหมือนกัน แต่ไม่พบจารึก ถึงกระนั้นก็มีชื่อสมณ-

แผ่น ๗๔๓ หน้า ๑ นี้ มีชื่อเมืองเถียงทอง ไทยทวาลาว ปี่สำเร็จแล้ว ชัดเจน จารึกไว้ดังนี้

๑

๒

๓

๔

๕

๖

๗

วัดพุทธปรมาธาตุ^๑ พระพุทธบรมธาตุ ชื่อใหม่ตั้งชื่อ วัดใหญ่ ถวายภิกขุทั่วถิ่น (มี) งาน (ทั้ง) เมือง วัด (๗๓๓/๒)

ขุนฟ้าเมืองไทย ส้างเถื่อนทอง อารามใหญ่ ปรมาธาตุ เมืองกรุงไทยทวาลาวแล้วปี ๑๑๒๘ ปีมเสง เอาเกาะอีหอมส้างวัด (๗๔๓/๑)

อารามพุทธมนตสุคันธาวาส เชิญเถร อัครสุนันโท กำหนดนิมิตตและขันธสีมา ขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๔ ปี พุทธปรินิพพานล่วงได้ ๑๑๓๐ (๗๔๓/๒)

ตัวจาร คือ ตัวลายจารึกหน้าซ้ายนั้น ดูตามลายเส้นจะเห็นเป็นตัวหนังสือไทยชัดเจน จึงอ่านได้เช่นที่ปรากฏ ตัวปัจจุบัน ณ ข้างล่างนี้แล้ว จากที่ได้พบอย่างนี้จึงทราบชัดสมัย “ไทยทวาลาว” เพราะปรากฏตัวแจ่มแจ้งชัดเจน.

๑. ขุน ฟ้า เมือง ไทย ส้าง
๒. เถื่อน ทอง อา ราม
๓. ใหญ่ ปรมา ธาตุ เมือง
๔. กรุง ไทย ทวา ลาว[☆] แล้ว
๕. ปี ๑๑๒๒ เข้า ปี
๖. ๑๑๒๘ ปี ม เสง เอา
๗. เกาะ อี หอม ส้าง วัด

ศักดิ์อยู่ เช่น อริยสังฆาจารย์ เทพมุนี อัครสุนันท์ เป็นต้น คงออกไปศึกษา จาร และนำมาจึงปรากฏมีอยู่แล้ว

ณ นครปฐม หรือ ไทยทวาลาวนี้ ระบุกาลตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๐๐ ถึง พ.ศ. ๑๗๐๐ มีจารึกพระคาถา เย ธมฺมา ฯลฯ และ ปุจฉาการ เป็นตัวสือขอมปนตัวสือไทยเป็นอันมาก ได้พบเห็นมากกว่า ๑๕๐ ปีแล้ว ในหน้าต่อไปมีจารึก-คาถา ซึ่งย่อธัมมจักกฯ ทั้ง สูตรลงในคาถา ๒ บาทเท่านั้น เมื่อแปลแล้วเห็นใจความส่องแสงใจความธัมมจักกฯ เป็นชื่อว่า ธัมมจักกัถทีปนี เข้าใจว่าคงจะเป็นคัมภีร์ หรือ ปกรณ์ ซึ่งแสดงอัญญแห่งธัมมจักกฯ นั้นเท่าที่ปรากฏ ท่านผู้แต่งคาถานั้น ทรงความรู้ทั้งภาษามคธ และไวยากรณ์ดีตลอด เป็นหลักฐานว่าคงไปเรียน ณ ชมพูทวีปจบมาแน่นอน จึงแต่งคาถาย่อธัมมจักกฯ ได้ดีขนาดนั้น กับที่นครปฐมก็มีวัดธัมมจักรฯ ปรากฏอยู่ด้วย ทั้งได้ยืมชื่อคัมภีร์แสดงอัญญแห่งธัมมจักกฯ ชื่อว่า ธมฺมจกุกคฺคทีปนี แต่ไม่เคยเห็น และ จึงไม่ได้อ่าน

^๑ วัดพุทธปรมาธาตุนี้ คือวัดพระปฐมเจดีย์ ในแผ่นดินต่อไปมีจารึกว่าสร้าง คงรื้อของเก่าออกแล้วสร้างวัดใหม่ หรือเสริมซ้อน เข้าไป ที่พบมาก็เป็นวาระที่ ๓ อย่างพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ว่าเห็นจะเป็นของเก่าแก่ทำมาแล้วหลายครั้งหลายครา ที่พบครั้งนี้เป็นครั้งที่ ๓

[☆] ไทยทวาลาว ที่จารึกไว้ชัดเจน ไ้ ทำแต่ลายข้อยพุงซ้าย ท ชัดเจน ที่เป็นท้ายลงไปกับมีขีดเส้นล่างอ่านเป็น ข. หรือจะไม่อ่าน อ่านเพียง “ไท” เฉยๆ ก็ได้ ตัวปีและเลขชัดเจนเพียงเท่านั้น ถึงกระนั้นก็พอมองเห็นได้เป็นหลักฐานชื่อไทยทวาลาวที่ ๒

ใต้ฟ้าเมือง

กับ

โบราณวัตถุ โบราณสถาน (คือวัดยังไม่ได้ถ่ายรูป)

พระพุทธรูปองค์นี้ เนื้อสำริด พบที่วัดพระเมรุ พระศกเส้นทำอย่างนี้ ถ้าถ่ายรูปคงคล้ายใบสี
ทรงจีวรกลีบและมืองคัพพันชน คือ ผ้า คาดอก ยืนยันว่าใช้ผ้าคาดอกกันมาตั้งแต่สมัยนั้น หรือตั้งแต่สมัยพระ
โสณเถระมาสอนไว้

องค์นี้สูง ๘ ซม. ได้มาสององค์ ถวายท่านพระครูพิบูลย์ฐิติปาคม เอาเข้าไว้ในพิพิธภัณฑ์ ๑ องค์
เพื่อเป็นแบบขึ้นขันผ้าคาดอก

เทโวโรหน=คือเสด็จลงจากเทว
โลกดาวดึงส์ เนื้อเงินขวงหนักเท่า
ปรอด และมีสนิมตลอด แม้ขัดก็ขึ้นอีก
ปรากฏที่วัดพระเมรุ

๑ ขวาทะ-ท้าวมหาพรหม ๒
กลาง-พระพุทธรูปยกสองพระหัตถ์รับ
มหาสมาคม ๓ ซ้ายพระท้าวสักกเทว-
ราช ข้อสังเกตในสมัยไทยทวาลาว พระพักตร์ใหญ่และยาว พระ-
หัตถ์ใหญ่ ซึ่งแปลกกว่าสมัยสุโขทัย

เนื่องจาก รูปขุนหรือพระร่วง ไม่ได้มา เอรูปท้าวทั้งสองนี้เป็น
สมัย “ทวา” ชุดนี้เป็นชุดเล็ก สูงประมาณ ๖ นิ้ว ชุดใหญ่สูง ๒๔
นิ้วหนัก ๒ คนหาม ถูกขายไปแล้ว คงไม่มีโอกาสได้พบ

ใต้ฟ้าเมือง คลองกรุงไทยทวาลาว พุทธกาล ๑๑๓๔ มเหสีชื่อ พระนางสีแฉล้มไทย ชายาน้อยชื่อ
ช่อแสงฟ้า เทวีกนางชื่อ สุรางฟ้า เมื่ออภิเษกแล้ว (๗๔๔/๑) ให้สร้างเรือนยอดชุมไฟฝื่อ (เรือนยอด) ใหญ่ ๑๐
วา เอาเตียนขึ้นเสา ชื่อ แฉล้ม ใจ ใคร เอาขึ้นวัดพระเมรุ เมาเมื่อ ๑๕ ค่ำ เดือน ๓ ปี ๑๑๓๕ สร้างอุโบสถ พุทธองค์-
เทศสร้างกงล้อรั้ง ชื่อ วัดพระเมรุ (๗๔๔/๒)

☆

ชื่อ “เกาะอิหมอม” ก็ชัดเจน เวลานี้เรียกดอนยายหอม หนังสือจังหวัดนครปฐมมีว่า เป็นโบราณสถานเก่าแก่มาเมื่อ
พ.ศ. ๒๔๗๕ พระธรรมวาทิกณาจารย์ (เวลานี้เป็นพระราชธรรมาภรณ์ (เงิน) เจ้าอาวาสวัดดอนยายหอม) ได้ขุดเอาอิฐที่หักพังแถวชานเนิน
ไปสร้างอุโบสถ เมื่อขุดลงไปลึกเล็กน้อยก็พบเสาศิลาเหลี่ยมสี่เหลี่ยม ๒ ต้น สูง ๔ เมตร มีลายจำหลักที่ปลายเสาคล้ายกับประติมากรรม
เจดีย์ของพระเจ้าอโศกมหาราช กับกวางหมอบทำด้วยศิลา ๑ ตัว พระพุทธรูปสมัยทวารวดี ๑ องค์ พระเสมาธรรมจักรทำด้วยหินแต่หัก
พัง ๑ ถัง

๑ วัดพระเมรุ หนังสือจังหวัดนครปฐมมีว่า ตั้งอยู่ที่สวนอนันตอุทยาน ตำบลห้วยจรเข้มาดติดต่อกับพระปฐมเจดีย์ ห่างไป
ทางทิศใต้ไม่ไกลนัก สันนิษฐานกันว่า สร้างตั้งแต่สมัยทวารวดี มีอายุเท่ากับพระปฐมเจดีย์องค์เดิม ไม่น้อยกว่าพันปีขึ้นไป

แผ่นจารึกสมัยนั้น ทำหน้าหนึ่งเป็นพระพุทธรูป อีกหน้าหนึ่งเป็นลายสือจารึก เฉพาะด้านหน้าที่ฐานได้ใส่
ลายจารึกบอกชื่อ กาลเวลาคือ พ.ศ. จึงทราบได้ตลอด

← พระพุทธรูปองค์นี้พบที่วัดพระเมรุเช่นเดียวกัน จะเห็น
พระเนตรพระโอษฐ์อย่างนี้ จึงแยกไปจากสุวรรณภูมิ

พระพุทธรูป ปางมารวิชัยประทับเรือนยอดมีคู่พระอัค-
กสาวก ดินเผาข้างหลังเป็นจารึกพบที่ฐานเจดีย์วัดพระเมรุ →

ลายสือว่า ไทยทวาลาวไตฟ้าเมืองสร้างปี ๑๑๓๘ ถ้าดูรูปพระคงไม่มีใครเชื่อว่า “ทวา” ชุ่มจะเห็นลายขอมชุดนี้
มี ๑๒๐ แผ่น เป็นจารึกของไตฟ้าเมือง เก็บไม่ทัน พอมีประกาศว่าปลอมเขาเลยขายไปพม่า เหลือที่เขานำมาเป็นตัวอย่าง
แผ่นเดียวเท่านั้น ลายสือที่ฐานได้ขยายไว้ข้างล่าง

ไ ท ย ว ท (ทวา) ลาว ไตฟ้า เมือง สร้าง เมื่อ ปี ๑ ๑ ๓ ๘

ไตฟ้าเมือง^๑ ผู้สร้างวัดพระเมรุแล้วปี ๑๑๓๗ เมื่อมเหสี สีแฉล้มไทย มีหญิงชื่อ เฉลิเมรุฟ้า เดือน
๗ ขึ้น ๑ ค่ำ พุทธกาล ๑๑๓๕ (๗๔๗/๑) ช่อแสงฟ้า มีผู้ชายเดือน ๕ แรม ๑ (ค่ำ) ปี ๑๑๓๖ ชื่อ ฉกัณฟ้าไทย
สุรางฟ้า มีหญิงปีนี้ เดือน ๔ ชื่อ ศรีสวรรค์ไทย ภูให้ช่อ (แสงฟ้า) ขึ้น (ที่) อัครคมเหสี แม้ผู้ใดติ จะบันหวัมนผู้นั้น
(๗๔๗/๒)

^๑ไตฟ้าเมืองนี้ ท่านมาในกาลดี ซึ่งพ่อขุนพ่อและแม่ได้จารึกเรื่องไว้ จึงปรากฏให้รู้-เริ่มด้วยความต้องการของจ้าวพ่อจ้าวแม่
แม้ต่อหน้าต้นผี เป็นผลยอดสุดของความรักและปรารถนา เมื่อเกิดในงานบูชาสักการะเคารพ กราบไหว้ ซึ่งเป็นต้นประชุมเพลิง จึงมีชื่อ
ว่า ไตฟ้าเมือง ในกาลต่อมาก็ให้สถาปนากันเมืองขึ้นเป็นกรุงไทยทวาลาว เล่าว่าเป็นที่อยู่ของไทย มอญ ลาว ครั้นได้สืบต่อก็คงสร้าง
เรือนยอด ให้ชื่อว่าพระเมรุ เมื่อเป็นวัดก็ให้ชื่อว่า วัดพระเมรุได้กระทำสิ่งเป็นแบบไทยไว้ เช่น ใช้เงินหล่อรูปจ้าวพ่อ จ้าวแม่ ใช้เงินยวง
หล่อพระพุทธรูป สร้างกงล้อธรรมจักร ได้สร้างแผ่นกเบื้อง มีพระพุทธรูปและสาวกรูป อีกด้านหนึ่ง คือด้านหลังได้จารึกเป็นลาย พออ่าน
ได้จึงเป็นเหตุให้รู้เรื่อง สิ่งเหล่านี้ได้เหลืออยู่มาให้พบเห็นและทราบเรื่องได้ นับได้ว่าเป็นเครื่องยืนยันแบบอย่างไทยมา สำหรับวัดพระเมรุ
ก็ยังคงชื่ออยู่ เฉพาะสถานที่ ๆ เป็นพระเมรุและวัด เวลานี้เหลือเป็นป่าและมีกองอิฐหักกระจายทั่วไป นับว่าพอเป็นหลักฐานได้

ไทยทวาลาว เพชรบุรี

ขุนพริบพรี และ จกัณฟ้าไทย

ผู้ รับ สู๋ ขับ ศีกศรีวิชัย พ.ศ. ๑๑๕๗

รูปนั้ ๑ และอีก ๒ รูปอื่น ซึ่งอยู่ในหน้าขวามือนั้น พบ ณ ๓ วิหาร ๕ วิหาร ได้เก็บไว้ที่วัดเพชรพลี จากเครื่องแต่งตัวอย่างนี้ แสดงว่าเป็นขุนผู้ครองเมือง เพชรในสมัยนั้น ๆ แต่ก็ไม่ว่านชื่ออะไร ครองเมื่อไร ได้นำมาใส่ตรงนี้ ตามที่ได้พบ เรื่องและชื่อ ในกาลนั้น ขุนพริบพลี ผู้รับศีกศรีวิชัย ในแผ่นจารึก ไม่ได้ระบุชื่อเมียแต่คง มีเพราะปรากฏมีลูกถึง ๒ คน ซึ่งจารึกอาจไม่ได้จดชื่อเมียไว้จึงไม่ปรากฏ และรูปนี้ก็ได้ มาเดี๋ยว ไม่มีรูปหญิงคู่จึงพอดีกัน ได้นำมาเป็นขุนพริบพลี ผู้รับศีกศรีวิชัย ณ พ.ศ. ๑๑๕๗ ตามจารึกนี้

จกัณฟ้าไทย พ่อสิน พี่เฉลิมเมรุฟ้า พาเอาน้องครองไทย (ทวาลาว) ๑๑๕๗ ปี ชุมไฟพ่อแล้ว ขูข่าว ศีกศรีวิชัยเข้าพริบพรี ขุนสูจะไม้อยู่ ให้พี่น้องแทน ได้คนพันคนไปช่วยสู้ปี ๑๑๕๘ (๗๔๘/๑) ภูเข้าหาลุงขุนพริบพลี ขอช่วย ไปตั้งรับสู้เขาทโมน ขุนราชพลีตั้งที่ใกล้แม่น้ำเพชร พี่ขุนกาญจนตั้งคอยหนุนที่เขาย้อย ข้อยดีศีกศรีวิชัยหนี เดือน ๗ ปี ๑๑๖๐ เมื่อขับถึงไซยา ลุงขุนเพชรว่า พี่น้อง (กัน กลับเถิด) (๗๔๘/๒)

จกัณฟ้าไทย เมื่อชนะศีกขุนไสเรนทร พี่เฉลิมเมรุ (ฟ้า)* เอาเสบียงส่งให้ (กองทัพ) ชอบลูกขุนพริบพรีชื่อ ขุนเพชรพลีฟ้า พี่ว่าพี่ผิด คำพี่ (เถิด) พาพี่เข้าหาขุน (ว่า) ไม่เอา ยึดเมือง (พริบพรี) ขุน (ว่า) ช่วยศีกให้พี่ ดีสิน (เหลือ) (๗๕๒/๑) อันน้องหญิงศรีเพชรไทย ข้ำขอให้เจ้า เอามีเอา จัดงานแต่งงาน ๕ (คำ) เดือน ๖ ปี ๑๑๖๓ ขึ้น ปี ๑๑๖๔ ศรีเพชรไทยมีลูกชายชื่อ กอเพชรไทย มีลูกหญิงชื่อ แก้วเพชรฟ้า ปี ๑๑๖๕ (๗๕๒/๒)

* ที่ปรากฏในจารึกสันเท้านี้ อาศัยคำนี้ จึงเรียงไว้ในหนังสือที่ระลึกว่า ขณะสู้กันและไล่ต้อนกันนั้น เฉลิมเมรุฟ้าคุม เเสบียงไปส่งได้รักลูกชายของลุงชื่อขุนเพชรพลีฟ้าถึงได้กัน (คงมีครรภ์) ครั้นน้องชายกลับมาแล้ว นางร้องไห้บอกน้องว่า ผิดไปแล้ว ให้น้อง ข่าได้สมกับโทษผิด น้องชายกลับบอกว่า พี่งมือน้องขึ้นนั่งเมืองได้ เท่านั้นต้องทำได้ ขุนมือพี่สาวเข้าหาลุงแจ้งเรื่องให้ทราบแล้วบอกว่า จะ เอาหรือไม่เอา ถ้าไม่ จะได้ยึดเมือง ลุงกลับบอกว่า ช่วยศีกแล้วยังแถมพี่ให้อีกดีสินเหลือ ลุงให้ศรีเพชรไทยแก่เจ้าเป็นรางวัล เลยแต่ง งานพร้อมกัน พ.ศ. ๑๑๖๓ (ไปตั้งแต่ ๑๑๕๘ สู้กันถึง ๕ ปีทีเดียว) จกัณฟ้าไทยกับศรีเพชรไทยมีลูกชายชื่อ กอเพชรไทย มีลูกหญิงชื่อ แก้วเพชรฟ้า กอเพชรไทยอุปสมบทที่วัดใหญ่ ๑ พรรษา ลาสิกขาแล้ว พ่อให้ครองเมือง พ.ศ. ๑๑๘๘ แล้วขุนจกัณฟ้าไทยได้เข้าอุปสมบทเป็นภิกษุที่วัดใหญ่นั้น ขุนกอเพชรไทยจึงสร้างวัดมหาธาตุกำแพงแสนถวายพระภิกษุพ่อ พ.ศ. ๑๑๘๘-๑๑๘๙ และทำธรรมจักรที่มีจารึกคาถาสัจจกัจจ ฯลฯ ธรรม- มจกัณ มเหสิน ซึ่งได้ทำแบบพิมพ์ไว้

ได้นำมาเล่าอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแสดงขุนจกัณฟ้าไทย แม้ฮึกเหิมเก่งกล้าก็ไปแสดงกันในสงครามในวงเครือมีจิตใจเป็นไทยแท้ กตัญญูกตเวทีสมคนไทย รู้คุณพ่อแม่ คุณพี่ แก้วไขเหตุการณ์ต่างๆ เรียบร้อยหมด รู้เคารพพี่ เทิดทูลพี่ แม่ในจารึกหลัก ๑ พ่อขุนราม- คำแหงยังจารึกไว้ว่า ‘ภูพราบ่าเรอแก่พี่ภูดังบ่าเรอแก่พ่อภู พี่ภูตาย จึงได้เมืองแก่ภูทั้งกลม’

สองคู่เท่าที่เรียงอย่างนี้ เพราะเหตุที่ฉกัณฟ้าไทย เคารพนับถือที่เฉลิมเมรุฟ้ามาก พร้อมกับให้พี่น้องเมือง
แทนด้วย คงให้พี่ออกมา หน้า ตัวถือว่าเป็นน้องที่พี่จูงมือให้ครองไทยทวาลาว ทั้งยกย่องพี่เช่นนั้น เพื่อให้ประจักษ์ทั่ว
ไป คงกระทำอย่างนี้ จึงได้จัดเรียงไว้อย่างนี้

ขุนเพชรพลีฟ้า

ขุนหญิงเฉลิมเมรุฟ้า

ขุนฉกัณฟ้าไทย

ขุนหญิงศรีเพชรไทย

สำหรับ รูปขุนชายทั้งคู่ นั้น แต่งตัวแบบออกศึกสงคราม ณ มือทั้ง ๒ ยกขึ้นแสดงป้องกันบ้านเมือง ใน
ฝ่ามือยังได้ใส่รูปดอกมะลิบานไว้ด้วย เป็นเครื่องหมาย มกุลการาม เพชรบุรี โดยเฉพาะขุนเพชรพลีนั้น เข้าใจว่าขุนพ่อ
จัดแต่งงานคงพร้อมกับให้เป็นขุนเพชรพลีด้วย ส่วนขุนฉกัณฟ้าไทยนั้น เป็นขุนครองกรุงไทยทวาลาวอยู่แล้ว ฉะนี้ จึง
ทำทรงเครื่องขุนเมือง

ส่วน ขุนหญิง ทั้งคู่ นี้ ได้ที่ถ้าเขาหลวง เพชรบุรี สำหรับเครื่องทรงขุนหญิงในสมัยไทยทวาลาวนั้นคงคิด
กันขึ้นใหม่ตามสมัยนิยม จะเห็นงอบยอดหรือรัดเกล้าเป็นอีกแบบหนึ่ง มีกลีบบัวและพู่หูทั้ง ๒ กับที่สะเอว เครื่องทรง
รัดรูปมีสร้อยสะพาย นุ่งพาดชายหน้ากับกะตุกชายห้อยด้านซ้ายอย่างนั้น คงเป็นชุดแต่งงานที่ประดิษฐ์ขึ้นใหม่ในสมัย
นั้นมีมือขวาถือลูกกลม คือครองโลกมือซ้ายถือดอกบัว ฉะนั้นครุฑก็ขุนหญิง ทั้งคู่ นี้ แต่งงานพร้อมกัน และรูปนี้เป็นคนละชุด
ที่เป็นคู่ชุดเดียวกันนั้นไม่ได้มา

ฉกัณฟ้าไทย อยู่มาจนถึงปีพุทธกาลล่วง ๑๑๘๖ กอเพชรไทยเข้าอายุปี ๒๒ ให้ อุปสมบทขึ้นภิกขุ
วัดใหญ่ ๑ พระสา ลาสิก (แล้วให้) ครองไทยทวาลาว ตัว (ข้า) บวชเมื่อขึ้น ๑ (ค่ำ) เดือน ๘ (ปี) ๑๑๘๘ ชื่อ
ฉกัณจโน (๓๕๔/๑)

กอเพชรไทย สร้างวัดถวายเป็นปี ๑๑๘๘ อุโบสถ กงล้อธัม แล้วปี ๑๑๘๙ เดือน ๔ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ)
ผูกนิมิตสีมาแล้ว พ่อตั้งชื่อ วัดพระมหาธาตุกำแพงแสนแล้ว (๓๕๔/๒)

ธรรมจักรหินปูน ขุดพบในโบราณสถาน อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ที่ฐานจำหลักเป็นรูปเทวดา หรือกษัตริย์ ใฝ่ล้นัญชรหัตถ์ทั้งสองเกาะราวกลีบบัว ที่ฐานรองรับสี่เหลี่ยม มีจารึกคาถาภาษาบาลี

จารึกขอมสมัยไทยทวารวดี พ.ศ. ๑๑๘๘ สังกัด จจ ที่ สจจ และ กิจจ จะเห็นเป็น จ ไทยเขียนนอน หาง ขอมเขียนกลับหลัง จ พระเจ้าอโศกไทย สร้าง วัดมหาธาตุกำแพงแสน พ.ศ. ๑๑๘๘-๑๑๘๙ แผ่น ลำดับ เรียงที่ ๑๑

จารึกนี้อยู่กับฐานล้อธรรมจักรว่าพบที่กำแพงแสน นครปฐม มีปรากฏในหนังสือธรรมจักร=กรมศิลปากรรูปที่ ๒๕

สมัยไทยทวารวดี วัดไผ่ล้อม นครปฐม ที่มาอยู่วัดเพชรพลี (พ.ศ. ๑๒๐๐-๑๓๐๐)

๑

๒

๓

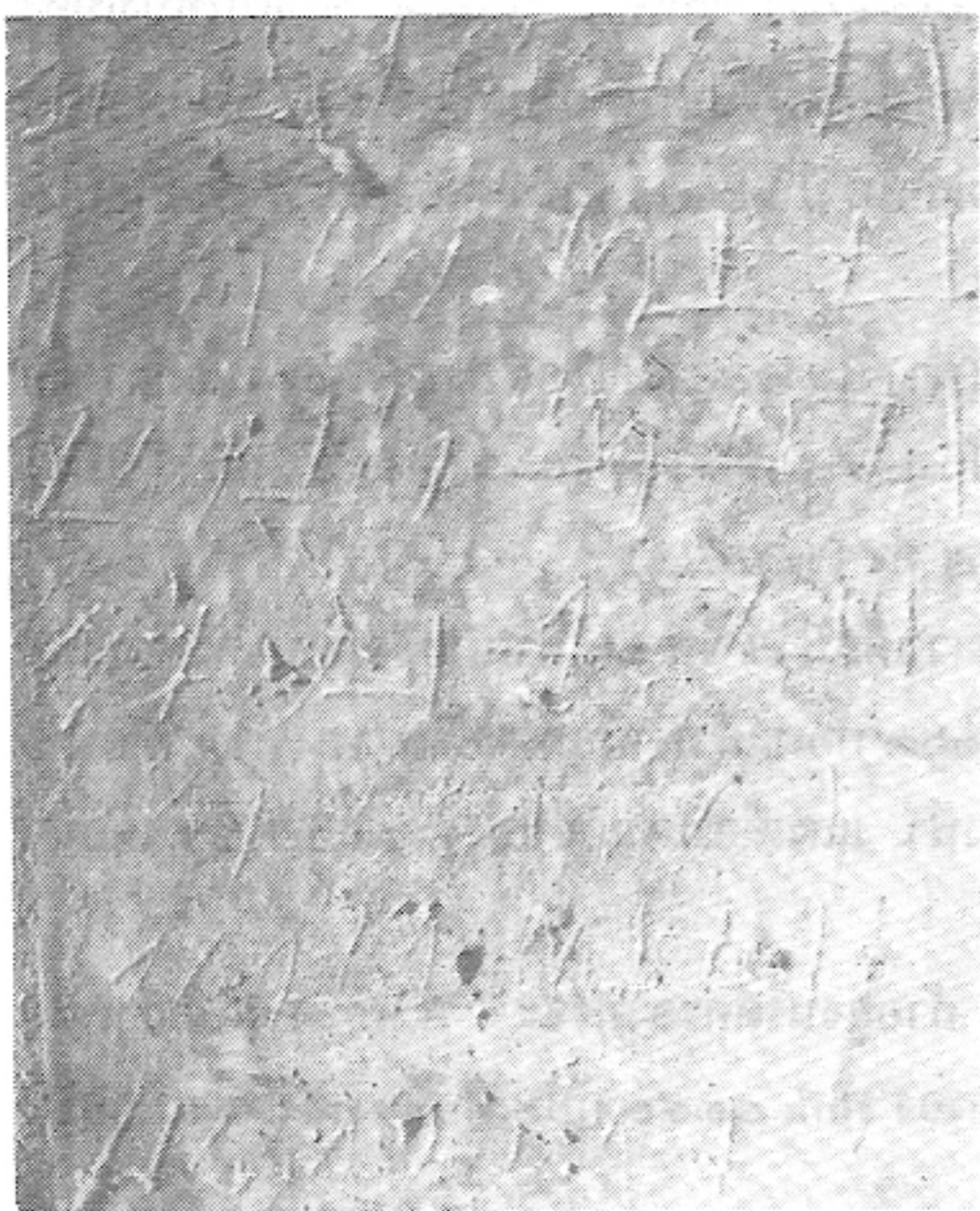
ซ้าย ปางประสูติ จะเห็นพระเศียรแหลม พระพุทธมารดาขึ้นยืนรูปขุนหญิง

กลาง ปางเสด็จออกมหาภิเนษกรรม แต่รูปนี้แสดงภาพพระนางพิมพาโสธร ขบร้าฟุ้งถึงภาพทรงเป็นบรรพชิตเสด็จดำเนิน

ขวา พระปางลีลาสมัยสุโขทัย ดินเผาทำลึล จะเห็นท่าหญิงกับพระผิดกัน รูปโขงหรือขุมยีนยันแบบสุโขทัยไปจากไทยทวารวดี

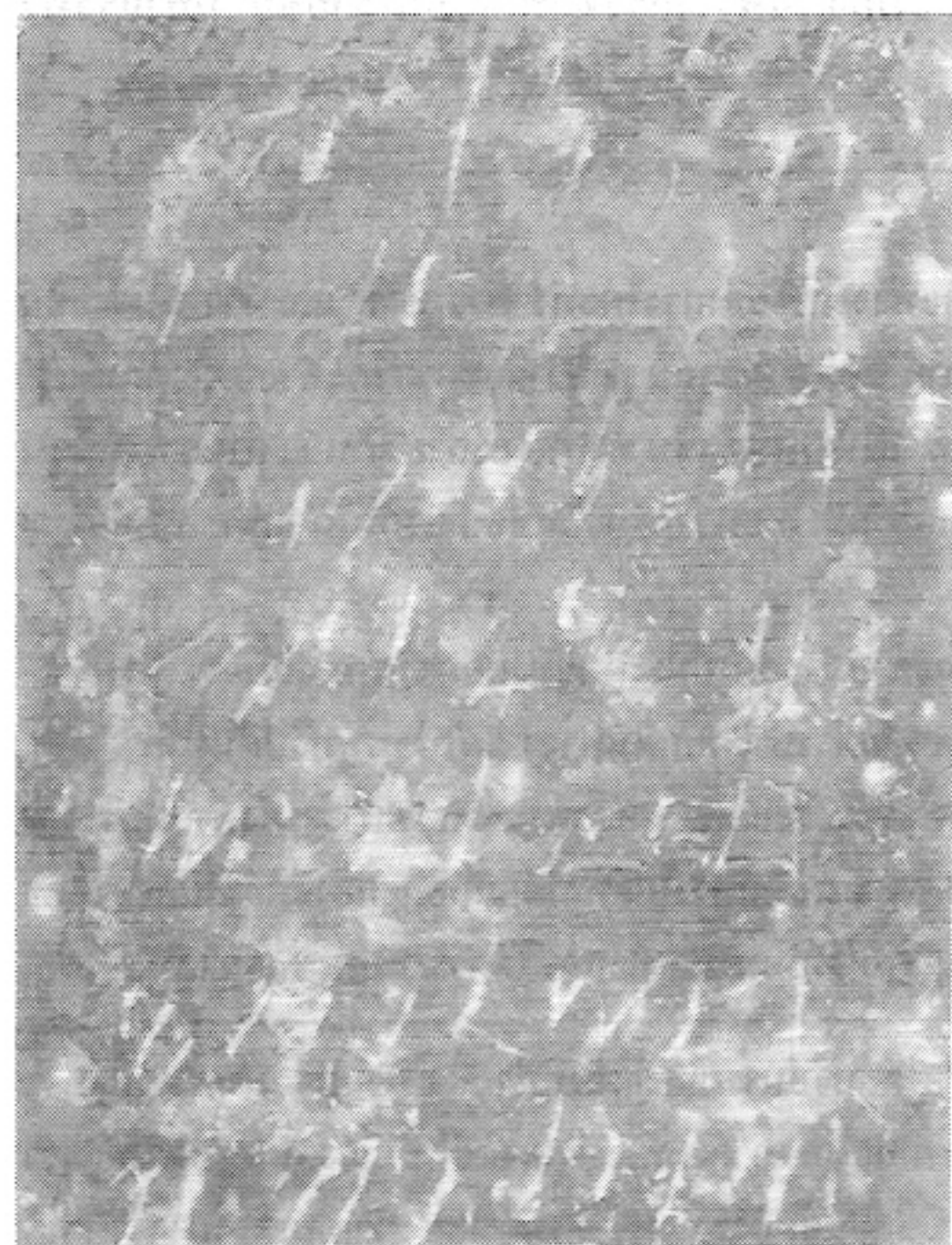
แผ่น ๗๒๑ หน้า ๑ ปราภฏชื่อไทยทวาลาวที่จารึกไว้ชัดเจน

- ไทย เมือง ฟา กลอง
- กรุง นคร ไทย ทวา ลาว
- เมื่อ พุทธ กาล ปี
- ๑ ๒ ๒ ๕ เมีย ขุน
- (หญิง) ใหญ่ ชื่อ ฟา ผกาย ดาว
- เมีย กลาง ชื่อ สี มิ่ง เมือง
- เมีย น้อย (ชื่อ) ฟาฉายแสง

ไทยเมืองฟา กรองกรุงนครไทยทวาลาว เมื่อพุทธกาลปี ๑๒๒๕ เมียขุน (หญิง) ใหญ่ชื่อ ฟาผกาย ดาว เมียกลางชื่อสีมิ่งเมือง เมียน้อย (ชื่อ) ฟาฉายแสง (๗๒๑/๑) ฟาผกายดาว มีชายชื่อ ฟาก่องเดือน เดือน ๕ ขึ้น ๑๒ ค่ำ ปี ๑๒๒๖ สีมิ่งเมืองมีหญิงหาญปีนี้ ฟาฉายแสงมีหญิง เดือน ๕ ขึ้น ๑๔ ค่ำ ปี ๑๒๒๗ ชื่อ แสงเสริมสี สีมิ่งเมืองมีชายชื่อ ฟาเมืองทอง (๗๒๑/๒)

แผ่น ๗๒๒ หน้า ๑ นี้มีชื่อวัดไผ่ล้อม ชัดเจนบันทึกสุดท้าย เามาเรียงเข้าตรงนี้ เพื่อยืนยันชื่อวัดไผ่ล้อม เฉพาะปีหลังแผ่นต่อไป

ไผ่ล้อมเห็นชัด

- แม่ ไท มิ่ง เมือง
- พ่อ ไทย เมือง ฟา
- เภา ที่ ผัง แม่ น้ำ แม่
- ไทย ลว้า ใน เมื่อ
- เพน (แล้ว) มือ บ่าย
- เรือนยอด ที่ ไผ่ ล้อม
- แล้ว สร้าง วัด (มี) อุโบสถ
- ชี (อ) วัด ไผ่ ล้อม ปี ๑๒๔๗

แม่ไทยมิ่งเมือง* พ่อไทยเมืองฟ้า เภาที่ฝั่งแม่น้ำไทยลว่าในเมื่อเพนแล้ว มื้อบ้าย เรือนยอด
ที่ไผ่ล้อม^๒ แล้วสร้างวัด (มี) อุโบสถ ชี (อ) วัดไผ่ล้อม ปี ๑๒๔๗ (๗๒๒/๑) ขุนพ่อไทยเมืองฟ้า ขุนแม่ไทยมิ่งเมือง
ทั้งคู่แลผีทำเข้ากินตาย เดือน ๖ แรม ๑๒ ค่ำ ปี ๑๒๔๕ ฝั่งป่าไม้ไผ่ พอปี ขุดผีขึ้นเผาเพื่อไปเกิด ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๘
ขุนถึงหลาย พระเถรเทพมุนีช่วยเผาแล้วสร้างอารามสงฆ์อุทิศชื่อวัดไผ่ล้อม ปี ๑๒๔๗ ทำนิมิตขึ้นมาขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๓
(๗๒๒/๒)

ฟ้ากองเดือน กลองกรุงไทยทวาลาว เดือน ๖ แรม ๑๕ (ค่ำ) ปี ๑๒๔๕ เมียชื่อเรืองแสงทอง เมียกลางชื่อ
อิมลออ เมียน้อยชื่อ เดือนฉายฟ้า (๗๔๕/๑) เรืองแสงทอง มีชาย ปี ๑๒๔๗ เดือน ๖ ขึ้น ๗ (ค่ำ ชื่อ) แจ่มฟ้าเมือง
เดือนฉายฟ้ามีหาย อิมลออ (มี) ชื่อจอมเมืองฟ้า ปีนี้ เดือน ๑๐ ขึ้น ๕ ค่ำ (๗๔๕/๒)

แจ่มฟ้าเมือง เมื่อ (ปี) ๑๒๖๒ กลองเมืองไทยทวาลาว เดือน ๘ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เมียชื่อก้อนแก้วฟ้า เมีย
กลางชื่อสีฟ้าส่อง เมียน้อยชื่อแสงเดือนฉาย ขึ้น (๗๓๗/๑) เข้าปี ๑๒๖๓ ก้อนแก้วฟ้ามีลูกชายขึ้น ๕ (ค่ำ) เดือน ๖
ชื่อเจิมแสงฟ้า สีฟ้าส่องมีหญิง ปีนี้เดือน ๑๐ แรม ๗ (ค่ำ) ชื่อแสงแจ้งฟ้า แสงเดือนฉาย มีชาย ปี ๑๒๖๔ ชื่อ เดือน-
แจ่มฟ้า เดือน ๕ ขึ้น ๔ (ค่ำ) (๗๓๗/๒)

(ตอนนี้ ขาดไป ๑๑๓ ปี แผ่นเจิมแสงฟ้าครองหายไป ถ้าอยู่จนได้ครองกงจะ พ.ศ. ๑๒๕๐ มีลูกชื่อ
จอมฟ้าไทยและครอง พ.ศ. ๑๓๒๕ มีลูกชายชื่อรุ่งฟ้าไทยและได้ครอง พ.ศ. ๑๓๕๐ กับมเหสีชื่อ แสงสีฟ้า มีลูกชื่อ
ฟ้าเรืองแสง พอต่อกันได้ผีทำนบอกรุ จริ่งหรือไม่ ไม่พบจารึก)

ฟ้าเรืองแสง ครองกรุงไทยทวาลาว พุทธกาลปี ๑๓๗๗ เมียใหญ่ชื่อใสศรีเมือง เมียกลางชื่อ ขมื่นรวรเย็น
เมียน้อยชื่อมิ่งสินหอ แลข้านาง ๒๐ คน ผู้มีลูกสาวเอามาให้อีกร้อยสิบแปด แลขึ้นสาว (แล้ว) (๗๒๓/๑) เมียใหญ่
ใสศรีเมือง เกิดชายชื่อฟ้าเฉลิมเมืองทอง เดือน ๕ ขึ้น ๑๑ (ค่ำ) พุทธกาล ๑๓๗๘ ปีนี้ขมื่นรวรเย็น (มี) หญิง ชื่อฟ้า
เรือนทอง เดือน ๑๐ ขึ้น ๕ (ค่ำ) มิ่งสินหอเกิดหญิง ชื่อ แสงส้อยรยา เดือน ๕ แรม ๑๐ (ค่ำ) ปี ๑๓๗๕ (๗๒๓/๒)

เฉลิมเมืองทอง กลองกรุงไทยทวาลาว (ปี) ชลุม เมื่อพุทธกาลล่วง ๑๔๐๐ แลได้เมีย (ขวาชื่อ) เดือน
เด่นฉาย เมียกลาง (ชื่อ) ฉายฟ้าทอง (เมีย) ช้าย (ชื่อ) เสริงฟ้าทอง (๗๔๖/๑) เดือนเด่นฉาย ออกลูกชายปีขาน
๑๔๐๑ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๕ ชื่อกรุงเรืองฟ้า ฉายฟ้าทองมีชายปีนี้ชื่อ ก้องเริงฟ้า เสริงฟ้าทองมีลูกชายชื่อ กล้าแรงฟ้า
(๗๔๖/๒)

คำชื่อที่ปรากฏว่า ไทยลว่า ชื่อแม่น้ำว่าแม่น้ำไทยลว่า และไทยทวา ในชื่อว่ากรุงไทยทวาลาว ลว่า และทวา นั้นว่าออก
เสียงกล่าวก็ใกล้เคียงกันมาก ยิ่งพวกชาวต่างประเทศโดยเฉพาะคือจีน อาจออกคำเป็นอย่างเดียวกัน ทั้งลว่าและทวา กระทำลายสื่อเป็นเสียง
“ล่อ” ๕๕๕ ยิ่งแผกออกไป ซึ่งไทยฟังแล้วถึงไม่รู้แม่ในคำไทยเอง ท. กับ ล. นี้ใช้แทนได้ เช่น ทะลาย ละลาย ทำนอง ลำนอง เหมือน
น. กับ ล. ใช้แทนได้ เช่น ช่วยเหลือ ช่วยเหลือ ลพบุรี นพบุรี ฉะนั้น ไทยลว่า กับ ไทยทวา อาจเป็นชื่อเดียวกันได้ และอาจารย์จำรูญ
มณีวัตรว่า ไทยทวา เป็น ไทยทว่า ได้

เป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า หลักฐานที่พระเถรทั้งหลายได้นำพระพุทธศาสนาออกไปประดิษฐานนอกชมพูทวีปนั้น พ.ศ. ๒๓๕-
๒๓๖ หรือพุทธศตวรรษที่ ๓ ในระยะกาลศตวรรษที่ ๕ ถึงที่ ๑๖ มีพระภิกษุสมณต่างประเทศเดินทางจาริกไปชมพูทวีปกันมาก พ.ศ.
๕๔๒ ถึง ๕๕๗ พระฟ้าเขียนได้เดินทางไปชมพูทวีปและสัท พ.ศ. ๕๕๖ พระพุทธโฆสเถร หรือพระพุทธโฆษาจารย์อุปัติได้เพียง ๑
ขวบเท่านั้นเมื่อท่านเข้าอุปสมบทเป็นภิกษุในสำนักพระเรวตเถรแล้ว พ.ศ. ๕๘๖-๕๘๗ ท่านเดินทางไปที่สัทได้กลับอัญญฤทธาสัทเป็นภาษามคร
ได้มีชื่อเสียงไปสู่ต่างประเทศมาก เมื่อท่านรจนานาฏาโณทยปกรณ ยังกล่าวถึงสุวรรณภูมิซึ่งเป็นพระพุทธพจน์ได้ตรัสในมหาชนกชาดก เป็นต้น

* เดิมชื่อฟ้าผกายดาว ที่ตั้งชื่อใหม่ว่า ไทยมิ่งเมืองนั้น ไม่ได้พบแผ่นสถาปนา และแผ่นนี้ฟ้ากองเดือนเขียนในภายหลัง

^๒ วัดไผ่ล้อม ซึ่งเป็นที่ปรากฏในจารึก และมีแผ่นกเบื้องจารอยู่ เวลานั้นอยู่ใกล้ ๆ องค์พระปฐมเจดีย์ในที่นี้ยังว่าฝั่งแม่น้ำไทยลว่า
ลามาบริเวณนั้นเดิมคงลึกมีน้ำขึ้นลงได้ตลอดปี จึงเรียกกันว่าแม่น้ำไทยลว่า ที่มีชื่อยืนยันก็มีบางหัวใหญ่-น้อย ว่าเดิมเรียกบางว่า แต่ก็
อยู่ไกลลงไป และริมฝั่งแม่น้ำนครไชยสิทธิ์ อาจเรียกแม่น้ำว่าก่อน และตอนลามาขึ้น เมื่อเป็นแม่น้ำ คงเป็นแควอ้อมมาจากริมวัดก็ได้

ไทยทวาลาว

กรุงเรืองฟ้ากับขุนอุทอง

รับศึกขแมร์ ขับออกจากลโว้ เอาอุหิณพิมายกินจเลด

๑. ขุนกรุงเรืองฟ้า เมื่อ
ได้เป็นขุนครองไทยทวาลาวมี
อายุได้ ๒๘ เดิมเข้า ๒๘ มือขวา
ถือดอกบัว มือซ้ายถือหอยสังข์
เครื่องยศขุนใหญ่

๒. ขุนหญิงอ่อนแสงฟ้า
มือขวาถือดอกบัว มือซ้ายถือหอย
สังข์ เป็นเครื่องยศขุนใหญ่ ซึ่งดำรง
ตำแหน่งขมาอยู่แล้ว

๓. ขุนอุทอง ใน
กเมืองจัน เรียกลุงขุนอุทอง
ปรากฏขึ้นเพราะได้นำลูกสาว
ชื่ออุทองไปให้และได้ผ่อง
ขวัญฟ้า กับสิ่งงามฟ้าแก่ลูก
ชายชื่อขุนหาญอุทอง ทำรูปนี้
ยกมือทั้งสองป้องกันบ้าน
เมือง มีลายมะลิบาน ณ ฝ่า
มือ หมายถึงชื่อเสียงฟุ้งขจร

๔. ขุนหญิงอุทอง เป็น
ลูกสาวนำมาให้แต่งงานแก่ขุนกรุง-
เรืองฟ้า มือขวาถือดอกบัว มือซ้าย
ถือหอยสังข์

และพุทธศตวรรษที่ ๑๒ พระถังซำจั๋งได้จาริกไปสู่ชมพูทวีป ท่านยังกล่าวไว้ในจดหมายเหตุ ซึ่งภาษาแต่จิ๋วออกว่า "สุยล่อปึงตี้ หรือ
ตุยลอปาดี้" ซึ่งฝรั่งได้นำไปกล่าวไว้และไทยแปลสู่ภาษาไทยว่าทวารวดี เป็นทั้งชื่อและสมัยทวารวดี อันฝรั่งอ้างจดหมายเหตุพระจีน ๒
ท่าน คือ พระถังซำจั๋ง และพระฮิฉิน หรือพระเจี๊จั่ง

พระถังซำจั๋ง (พ.ศ. ๑๑๗๒-๑๑๘๘) เขียนไว้ในจดหมายเหตุของท่านว่า เดินทางไปถึงบริเวณลุ่มน้ำคงคาทางทิศตะวันออก
ออกเข้าแคว้น สมคฤ ได้เขียนไว้ว่า ทิศตะวันออกเฉียงเหนือจากนี้...มีแคว้น ชีลีชาตอลอ (ศรีเกษตร พม่า)...แคว้น ตุยลอปาดี้ หนังสือ
เมืองทองอ่านว่า สุยล่อปึงตี้ ภาษากลางอ่านกันว่า จุยล่อพัคตี้ ฝรั่งนิยามว่าโตโลโปติ (TO-LO-PO-TI) ถ้าอ่าน ตุลอปิตี จะใกล้เคียงว่า

พระพุทธรูปนั่งตอ ห้อยพระบาท สมัยไทยทวารวดี

ซ้าย-พระพุทธรูปหินแดง

ขวา -พระพุทธรูปทองสำริด

พระทั้งสององค์นี้ จะเห็นส่วนยาวแม่จอม พระเมตลีก็สูงขึ้น จริงอยู่ในจารึกสมัยขุนกรูเรื่องฟ้า นี้ไม่มีระบุสร้างพระพุทธรูป ถึงกระนั้นเข้าใจว่าคงสร้าง ขึ้นแต่ไม่ได้จารึกและใช้พระพุทธรูปแบบนี้ เป็นแบบ ไทยทวารวดีเพราะลักษณะที่ยาวกว่าสมัยสุโขทัย

พ่อชื่อเฉลิมเมืองทอง แม่ชื่อเดือนเด่นฉาย เราชื่อกรูเรื่องฟ้า พี่หญิงชื่อผ่องขวัญฟ้า มีน้องหญิง ชื่อสีงามฟ้า มีน้องชายชื่อภูธรภูพานฟ้า มีน้องแม่มกลางชื่อ ก้องเร้งฟ้า หญิงชื่ออ่อนแสงฟ้า แม่น้อย กล้าแรงฟ้า พ่อสิ้น ปี ๑๔๒๕ ภูธรองต๋อขึ้น (ขวบ) ๒๘ มีเมีย เมื่อร้อนทำไร่ ถูนา ทำนา เกบข้าว เข้าน้ำ เอากุ้ง ปลา เมื่อเย็น หักดาบ หน้าไม้ หักมวย หักศึกสู้ (๗๒๖/๑) กรูเรื่องฟ้า กรูไทยทวารวดี ลูกขุนอุทองนำลูกสาวชื่ออุทอง ให้ทำเมียให้อ่อนแสงฟ้า แล สีงามฟ้า สีงาม (ฟ้า) ว่ามีเอา เอาขุนหาญอุทอง พี่ผ่องขวัญฟ้าว่าเอาคู่ข้า

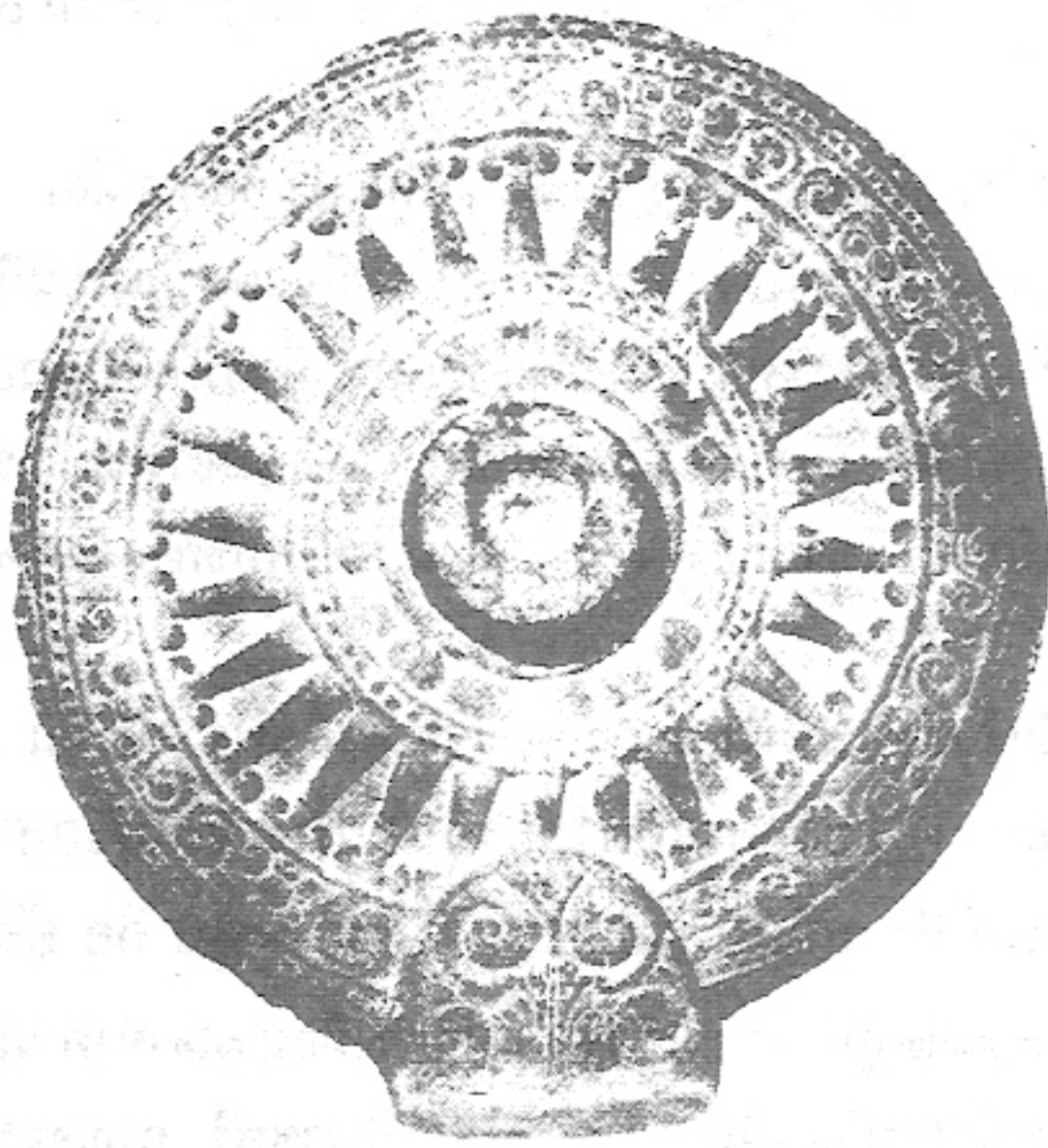
ดุษฎีปาตี) ไทยกลับมาว่าทวารวดี ก็ไม่ตรงกับกรุงเทพทวารวดี คือ ทวารวดี หรือ ไทยทวารวดี

สมณะเง้ง เดินทางไปชมพูทวีป พ.ศ. ๑๒๓๒-๑๒๓๕ เขียนเล่าเรื่องพระมหากษัตริย์ว่า เมื่อเขาวิจัยคิดตามโยม ผู้ชายมีอาชีพทางเดินเรือไปถึงแคว้น สุธาส ปิงตี (ทวารวดี นครปฐม) ได้บรรพชาเป็นสามเณร ได้กลับไปอุปสมบทกับพระถึงสามครั้ง ณ เมืองจีน และในจดหมายเหตุของท่านได้บันทึกพระสมณทูตไว้ ๕๔ องค์ ในจำนวนนี้มีองค์หนึ่งได้ขึ้นชื่อ พระพุทธรูป หรืออาจได้มาไหว้ จึงไปสร้างคัวหนังสือจีนเป็นลายว่า พ่อบาก 抱木 ซึ่งลายสื่อนั้นแสดงถึงยังเป็นป่า ต้นไม้ ภูเขา อยู่ ซึ่งยืนยันสมัยก่อนการสร้าง

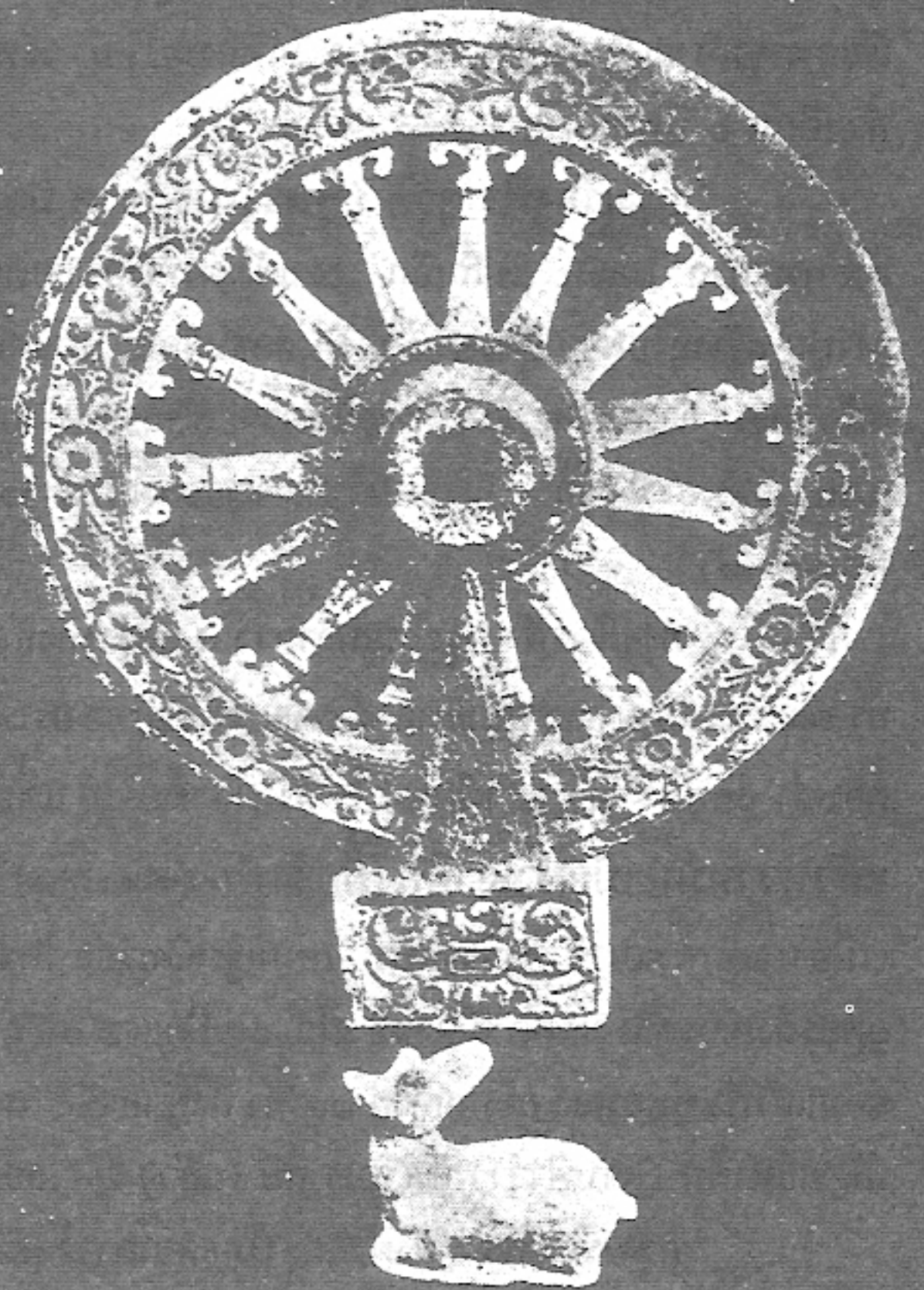
คำชื่อและเสียงอ่านจีนแต่จิวว่า สุธาสปิงตี ซึ่งไทยนำมาในชื่อว่า ทวารวดี (สันสกฤต ว่า ทวารวดี แปลว่า เมืองมีประตู เป็นชื่อเมืองพระรามก่อน พ.ศ. ประมาณ ๑,๕๐๐ ปี และอยู่ในชมพูทวีป) ตามเสียงอ่านใกล้เคียงกับเสียงกล่าวชื่อสุวรรณภูมิในเสียงสันสกฤต ว่า สุวรรณภูมิ พระดังซัมจังเป็นต้น คงได้ขึ้นชื่อสุวรรณภูมิซึ่งเป็นชื่อที่มีกล่าวในเรื่องพระพุทธศาสนามาก และเฉพาะที่พระโสณอุตตมา พระดังซัมจังรู้ทั้งภาษามคธและภาษาสันสกฤตดี จึงรู้ความหมายของสุวรรณภูมิคือว่า ดินทอง หรือ เมืองทอง อันเคยมีชื่อเป็นที่รู้จักกัน ในหมู่ชาวจีนแล้วว่า กิมหลิน กิมคัง กิมจิ้ว กับรู้ว่าถิ่นนี้เป็นที่อยู่ของพวกลัวะ ลัวะ ซึ่งในชื่อชาวจีนเขาเรียกว่าลื้อ หรือ หลอ

ฉะนั้น พระดังซัมจังตั้งคำในเสียงและลายสือจีนซึ่งอ่านตามคำจีนแต่จิวว่า "สุธาสปิงตี" 誰羅本地 ลายสือจีนเขาอ่านเป็น เสียงและมีความหมายอยู่ในลายเส้น สุธา ดุย 誰對 ถิ่นทาง ลื้อ 羅 คนไทยละ ปิง ปิง 方本 ข้าว, บิณฑบาต, พระดี ดี 弟弟 ที่ราบสวยงาม เมื่ออ่านลายเส้นแล้ว 誰對 สุธา ดุย แยกออกเป็น ๔ คำหมาย คือ กฐิ หี 誤戲 หู่วขวา คือแหลมโขงอ่อนคล้ายหูขว่ อยู่ขวามือเวลาเข้ามา ไช ซ้าย 獅洒 มือซ้าย ทางซ้ายมี กว๊วย 月 พระจันทร์ เดือน คือแหลมทอง ถึงมลายูมีรูปคล้ายพระพระจันทร์แรมแว่ ไท้ว 土 ที่ดิน ตามความหมายนี้จะมองเห็นที่ดินอ่าวแหลมส่วนนี้ตลอด ลื้อ หลอ 羅 แยกเป็นสองคำ ซี่ 四 คือสี่ ยัย อูย 維為 คุณธรรม ของอยู่นานประจำ คือพวกลัวะ ไทยลัวะไปเป็นชาวจีน คือพวกแซ่ลื้อ และหลอ ซึ่งแยกเป็น ซี่ยัย ในหนังสือประวัติการสัมพันธฯ ท่านลิขิต ขุนตระกูล แยกคุณธรรม ๔ ประการไว้อย่างนี้ (๑) รักยุติธรรม 禮 อ่าน ว่า โล้ย (๒) รักสัจจะ 義 อ่านว่าจี้ (๓) มีมรรยาท 廉 อ่านว่า เลี่ยม (๔) รู้จักละอาย 耻 อ่านว่า จี รวมความว่า

ธรรมจักรหินปูน พิพิธภัณฑสถานฯ
พระปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม
ที่กงล้อจำหลักเป็นลายก้านขด

รูปกงล้อธรรมจักรหินทั้ง ๒ นี้ มีในหนังสือธรรมจักร ได้นำมาอ้างเรื่องอย่างนี้ เพื่อให้สังเกตลวดลายตามที่ปรากฏนั้น ชำย-จะเห็นลวดลายต้นกระจะกระจ่างน้อย จึงเข้าใจว่าสร้างก่อน ขว-จะเห็นลวดลายละเอียดลึก กระจะกระจ่างกว่า จึงเห็นว่าสร้างทีหลังกว่า ตามจารึกที่เขียนแล้วแจ้งไว้ว่า ได้สลักหินเป็นกงล้อธรรมจักรแทนของเก่าที่บิ่น แตก หัก ทำปี พ.ศ. ๑๔๓๑-๓๓ เข้าใจว่าเป็นกงล้อ ขว-ที่ลายคม มีลายสือพอเห็นเค้า คงเป็นลายจารึก เข ธมฺมา ฯลฯ กับมีกวางด้วย จึงแน่ใจว่าคงจะใช้

สำหรับ กงล้อธรรมจักรไทยมีลักษณะพิเศษกว่าในชมพูทวีป ก็คือมีลวดลาย เฉพาะกงล้อขวาปรากฏลวดลาย ณ กง และ ก่า คือ ชี ตลอดถึงวงคูนนั้นเป็นลวดลายอธิบายพระธรรมที่เป็นรูปเคารพกงล้อธรรมจักรนี้ว่า พระศาสนาธรรม เป็นพรหมจรรย์ พร้อมทั้ง อัดล-พยัญชนะ คือ เนื้อความ และ ผลปรากฏมีบริสุทธิบริบูรณ์เป็นส่วนเดียว มิ่งดงามในเบื้องต้น คือ ศิล (อาทิกถุยาณ) งดงามท่ามกลาง คือ สมาริ (มชฌกถุยาณ) งดงามในที่สุด คือ ปัญญา (ปริโยสานกถุยาณ) ช่างรุ่นนั้น ได้ทำลวดลายงามไว้เป็นเครื่องอธิบายความ จึงปรากฏอย่างนี้

ผู้ประกอบด้วยคุณธรรม ๔ ประการเป็นสมบัติประจำชาติลือ หลอ ไทยลัวะสืบมาจนทุกวันนี้ ปึง ปึง 方本 แยกออกเป็นสองคำ คือ กิม 金 ทอง เมื่อเข้ากับศัพท์อื่นหมายถึงโลหะ เหล็ก 方本 ปึง ปึง คือ ข้าว แต่เมื่อรวมกันเข้าอย่างนี้หมายถึงบาตร และบิณฑบาต จึงหมายถึงพระ ดี ดี แยกออกเป็นสองคือ กวัง 罐 กวาง ดี ดี 弟弟 ที่ราบต่ำ และดีนี้อ่านเป็นสี่ แปลว่า ผู้หญิงสวยได้อีก เมื่อเป็นเช่นนี้จึงได้ความหมายในชื่อจีน ระบุชื่อว่าเมืองทอง หรือเมืองไทย ไม่ได้เข้าเรื่องกับชื่อทวารวดี (เมืองมีประดุ) เลย เมื่อไทยเอาคำของจีนที่ฝรั่งนิยามไว้อย่างผิดๆ ความหมายของเขาบรรยายให้เขาฟังนั้น จีนที่มีความรู้ลายสือของเขาเข้าก็นั่งหัวเราะเท่านั้น ต่อมา ถึงสมัยสุโขทัย ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๘๒๕ ตลอดถึงอยุธยาและรัตนโกสินทร์ ปรากฏในจดหมายเหตุจีน คือ ราชทูตไฮจิอิจิ ได้ระบุชื่อตั้งขึ้นใหม่ตามที่มาได้ยินสืบๆ กันมาว่า เชียม (สยาม) กัก หลอก (คือ ละโว้ หรือไทยลวะ) กัก และรวมกันว่าเชียมลือกัก เชียม ตัวนี้แปลว่าพระอาทิตย์ขึ้นส่องแสง ยังหมายเป็นชื่อคนก็ได้ จึงตรงกับคนเผ่าเซม้ง เชียมม้ง เงาะหรือกอย กับชาวเล หรือชาวน้ำ อันมีชื่อ เฉพาะว่า ไอร์ลาโวดชื่อเหล่านี้ก็คือชื่อมี ล.ร. เหมือนๆ กัน ชาวจีนเข้ามาพบพวก เซม้ง เชียมม้ง แถบริมทะเล และชาวเลซึ่งมีอาชีพ

กุดก่อนซึ่งเงือดาบ ลุงจับห้ามว่า เมื่อดี ให้ทั้ง (ลูก) ฉิ่ง ชาย กูร้องว่า ไทโยโห้ฮัวหาผัวให้พี่น้องร่วมแม่ได้แล้ว เมื่อลุงให้เรียกหาขุนหาญอยู่ทองเถิง (แล้ว) ว่า ไ้อ์หลานบ้ำ บ้ำ จะหาผัวให้พี่น้องมิบอกกู แล้วแต่งคู่กู (กับ) อยู่ (หอ) ทอง ขึ้น ๑๑ คำ เดือน ๖ ปีพุทธกาล ๑๔๓๑ (๗๒๖/๒)

กรุงเรืองฟ้า คุวัด (พุทธ) บรมธาตุ มืองค์เจดีย์ร้าง อุโบสถแตก กุฎีพัง ไฟเผาพ่อเผาเมื่อเพงเดือน ๕ เมื่อพุทธกาล ๑๔๓๐ แม่สิ้นอีก เอาเข้าเผาที่เรือนยอดเดียว (กัน) ในวัดนี้ช่วยซ่อม หาแลง เผาอิฐ เผาเบ้อง ขนหิน เผาปูน สร้างอุโบสถ (๗๒๗/๑) หินล่อธัมจักก บินแตก เอาหินอยู่ทอง ราชพลี เอ็นช่างเจริญไทย ที่ขอมไทย ช่วยกุสลัก ดอก (คาถา) เข ธัมมาเหตุปัพภาว เข้าลายกง เอาหมายธัม กับ กวาง เข้าสี่มุมอุโบสถ แลสี่มุมข้างเจดีย์ครบ เอาถวายเป็นสงฆ์ ชื่อ เถธัมมวิชัย ช่วยชวนสงฆ์ ๒๑ ผูกนิมิต สี่มา ขึ้น ๓ (คำ) เดือน ๔ ปีพุทธกาล ๑๔๓๓ (๗๒๗/๒)

กรุงเรืองฟ้า กรุงไทยทวาลาว เมื่อสร้างกงล่อธัม เมียชื่ออ่อนแสงฟ้า ออกลูกชายชื่อ กงล่อฟ้า เมื่อขึ้น ๑ คำ เดือน ๘ ปีขุน พระพุทธกาล ๑๔๓๒ แม่ลุงอยู่ทองมาช่วยสอน (ว่า) อย่านอนเปล่า เอากันไว้บ้าง มีสินเชื้อสายตอบว่า ลูกลุง (ลุง) ว่า เมื่อแท้ ไซ้ไซ้มีผัว คือ เอาเชื้อเก่า เฒ่า คือ หนองตายอยาก เมื่อสาวหนุ่ม คือ อ้อย แห้วหวานมัน เมียผัวเอากิน เมื่อยังพ้น (๗๒๘/๑) ก่อนปี ๑๔๓๒ อยู่ทอง มีหญิงชื่อไสห่อฟ้า เดือน ๑๒ เข้าพรรษา (เมื่อ) ออกพรรษาข้าหาจิรวแพร่ ไหมกฐินญิบร้อย ใครเรือแข่ง ผ้าไหมยี่สิบพัน ไปถึงเพชรพลี ราชปริ กาญจนบุรี อยู่ทองถึงเขื่อนขัน มกอก เมืองฉอ ลัว แต่เมื่อแรม ๑ (คำ) เดือน ๑๑ ปี ๑๔๓๓ เมื่อถึงเรือน ขึ้น ๑๒ คำ เดือน ๑๒ อ่อนแสงฟ้า อยู่ทอง ออกลูกขึ้น ๑๕ คำ ถึงคู่ เอาชื่อ เฉลิมเรือนทอง ฉลองหอฟ้า แจ่มฟ้า อีลูกป้าว่ามีทอง ข้าเถียงมันว่ายี่ห้าคืบ (แจ่มฟ้าว่า) สี่ (สิบ) สี่มี (แล้ว) กู (เลย) รับ (๗๒๘/๒)

กรุงเรืองฟ้า ผังฝากรุงไทยทวาลาวให้เมียใหญ่ ขุนหญิงอ่อนแสงฟ้าแล้ว ให้หาขุนฆ่าศึกพ่าย ขุนทลายศึกพังให้ห่มหมู้ศึกสี่หมื่น ขุนเพชรห้าพัน ขุนปรานสี่พัน (ขุน) ราชพลีห้าพัน สากอไทยห้าพัน เมืองขวัญเก้าร้อย เมืองแพดสองพันห้าร้อย (๗๒๙/๑) ยโสธรมันคลองอุพิมาย ลัวปี ๑๔๔๒ เดือน ๔ ขุนพวนออกขอบให้ ยโสใคร่เอา อโยธยา และอยู่ทอง กุจัดศึกพร้อมสี่หมื่นเข้า (หา) ขุนอยู่ทองผู้ลุงเอาแม่น้ำสองพี่น้องกำแพงผู้ แม่ดินพันร้อยเส้น ศึกกำปโปเอาหนีบเมื่อข้ามน้ำ (๗๒๙/๒)

ทางน้ำก่อน จึงระบุและตั้งลายสือจีนตามชื่อว่าเขียนในลายเส้นความจึงหมายถึงตะวันขึ้น คือตะวันออก คำชื่อหมายถึงเผ่าคนนี้ ยังนำไปเป็นชื่อคนเนปาล ภูฐาน และอัสสัมอีกว่า เขียนเขียนกัก หรือसान สานโกววะ และยังไปเรียกเผ่าไทยว่า สาน ฉาน ชาน อีก เฉพาะในถิ่นไทยนี้เมื่อเป็นชื่อเต็มว่าเขียนล่อกัก จึงแปลได้ความว่าพวก เขียน เขียนมั่ง เขม้ง ล้อ หลอ ลัวะ ลวะ ลัว ลู ไทยลวะ ลาว

เขียนล่อกัก ในหนังสือประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน ท่านลิขิต สุนตระกุล ให้ลายสือจีนไว้อย่างนี้ 暹羅國 เขียน สยาม ล้อ คือ พวกมีคุณธรรม ๔ ประการ กัก คือ พวก-ประเทศ รวมว่าประเทศเขียนและลัวะ เขียน จะเม ออกว่าเลียม มอญออกว่าเซม อันหมายถึงพวกเขม้ง เขม้งอย่างว่ามาแล้ว ในเสียงและลายสือจีน ซึ่งมีความในลายเส้นจึงแปลว่าพระอาทิตย์-ดวงตะวันขึ้นส่องแสง 暹 เขียนแยกออกเป็นสี่ตัว คือ 日 อ่านว่า ยี่ก-ตะวัน 光 อ่านว่า กวง-แสง 升 อ่านว่า เช็ง-ขึ้น 也 อ่านว่า เยื่อ-ส่อง รวมว่าตะวันขึ้นส่องแสงจึงหมายความว่าตะวันออก คำว่าเขียนนี้ ถ้าเขียนอย่างนี้ 森 อ่านว่าเขียน หมายถึงคนผู้ชาย ถ้าเขียนอย่างนี้ 𠂇 อ่านว่าเขียนหรือสี่ แปลว่า คนผู้หญิง คุณหญิง ท่านผู้หญิง ฉะนี้ ถ้าเสียงว่าเขียนจึงหมายถึงคนตะวันออก คือ พวกเขม้งและลัวะ หลอ ●

- กรุง เรือง ฟ้า พุทธกาล ๑๔
- ๔๒ เมื่อ สีก ข แม่° ย โส วรรณ (ยโสชัดเจน)
- มั่น ถึง นคร ไทย ทวาลา (ว)
- กู ยิน สู้ ที่ สู้ อยู่ ทอง เมื่อ
- เดือนสี่ เข้าสี่เดือน ยโส
- เมื่อ ลโว (ขุน) อยู่ ทอง กู เดิน ถึงลโว
- เอาลโว ให้ ขอม ฟ้า พวน
- แล้ว อยู่ หิน พิมาย เกี่ยวสู้สิบเดือน
- เอา อยู่ พิมาย คิน ลาว

กรุงเรืองฟ้า พุทธกาล ๑๔๔๒ เมื่อสีกขแมยโสวรรณมันถึง นครไทยทวาลา กูยิน (ข่าวแล้วไป) สู้ ที่สู้ อยู่ทอง เมื่อเดือนสี่ เข้าสี่เดือนยโสวรรณมันเมื่อลโว (ขุน) อยู่ทอง (และ) กูเดินถึงลโว เอาลโวให้ขอมฟ้าพวน แล้ว (ไปเอา) อยู่หินพิมายเกี่ยวสู้สิบเดือนเอาอยู่พิมายคินลาว (๗๒๔/๑) เมื่อยโสวรรณมันไปเข้าขแม กูเอาส่วยคือข้าลาวเจดล ผู้ไม่ยอม กูเอามายัง เอาคนตันอยู่หิน ชื่อเจริญฟ้า เมียชื่อแม่ผกายดาว ลูกชื่อขุนเมืองอยู่หินเจดลฟ้าขึ้นขุน ลูกสาวสอง (คน) ใหญ่ชื่อ ฟ้าผกายแสง (น้องชื่อ) เรืองฟ้า ฟ้าผก (ให้) กู น้อง เอาให้อยู่ทอง (๗๒๔/๒)

กงล้อฟ้า กรองไทยทวาลา ปี ๑๔๖๑ ขุนหญิงเมียชื่อ แสงช่อฟ้า (เมีย) กลางชื่อ สอึงทองฟ้า เมียน้อย ชื่อ ก่องแก้วแสง มีสาวเชษฐชื่อ สนมกำนัลอีก ๒๕ (๗๓๑/๑) แสงช่อฟ้า มีชายชื่อเกร็นฟ้าไทย เมื่อเดือน ๔ แรม ๑๒ ค่ำ ปี ๑๔๖๒ ก่องแก้วแสงมีชาย ปี ๑๔๖๓ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๘^๒ ชื่อแกนฟ้าไทย สอึงทองฟ้า เกิดถึงปี ๑๔๖๕ แรม ๑๑ เดือนสาม ชื่อกรองสร้อยสอ (๗๓๑/๒)

เกร็นฟ้าไทย คลองนครไทยทวาลา ปีพุทธกาล ๑๔๘๑ เมียชื่อ สุธิลา เมียกลาง ชื่อช่อฟ้าทอง เมียน้อย ชื่อเวียงหอฟ้า (๗๓๔/๑) เมื่อพุทธกาล ๑๔๘๒ เดือน ๕ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) สุธิลา ออกชายคนที่เดียยนั่งฟ้า (ชื่อ) ได้- เมืองฟ้า ช่อฟ้าทองมีหญิงชื่อ ชื่นช่อฟ้า ขึ้น ๑๑ เดือน ๑๑ ปี ๑๔๘๔ (๗๓๔/๒)

^๑ พระเจ้ายโสวรรณ พ.ศ. ๑๔๓๑-พ.ศ. ๑๔๕๓ ตามที่ท่านเสฐียรโกเศศกล่าวไว้ในหนังสือแหลมอินโดจีนสมัยโบราณ เห็นมี อยู่เท่านั้น ส่วนที่ยกกองทัพมาตีนี้ ไม่ปรากฏ

ในหนังสือ The history of the khmers ANGKOR Page ๔๕ กล่าวว่า มีราชอาณาจักรชื่อยโสธรปุระ จะเป็น ที่เดียวกันกับจังหวัดยโสธรหรือไม่ ไม่ทราบแน่ ที่จังหวัดยโสธรมีวัดมหาธาตุ พระอานนท ซึ่งเจดลาคูวิน จินดาขานู สร้างพระธาตุบรรจุธาตุ พระอานนทเถร ซึ่งไปได้มาจากเทวทหนคร ได้เขียนประวัติไว้ลงว่า พ.ศ. ๑๒๑๘ ที่พระธาตุมีจารึกหินทรายบอกว่า จ.ศ. ๑๔๕ พ.ศ. ๑๓๓๐ ถ้าจริงแล้วตามจารึกนี้ยืนยันจังหวัดยโสธรมีก่อน ยโสธรปุระ

^๒ อ่านตัวทับชื่อตรงขึ้น ๑๕ (ค่ำ)

ใต้เมืองฟ้า กรุงไทยทวาลาว เมื่อปี ๑๕๐๑ เมียชื่อ เพญจันทรฉาย เมียกลางชื่อ สิรินทรเรืองฟ้า เมียน้อยชื่อ เฟื่องแสงฟ้า แม่พี่น้องให้สาวเพื่อใช้งาน ใช้ญิง ขอมสืสอนลายสือ (๗๒๕/๑) ขึ้น ๓ (คำ) เดือน ๕ พุทธกาล ๑๕๐๒ เพญจันทรฉาย มีชายชื่อตรง (กรุง) เมืองฟ้า สิรินทรเรืองฟ้า มีชายขึ้น ๑๕ คำ เดือน ๑๐ ชื่อตรงฟ้าไทย เฟื่องแสงฟ้า มีญิงชื่อฟ้าใสแสง เดือน ๗ ขึ้น ๕ (คำ) ปี ๑๕๐๓ (๗๒๕/๒)

กงจักรฟ้า^๑ กรุงกรุงไทยทวาลาว เมื่อปีพุทธศก ๑๕๒๕ พี่ตุงเมืองฟ้าตายมีลูก เมียชื่อนางแก้วขวัญฟ้า เมียน้อยชื่อลออสีฟ้า เมียพี่ ๓ คนข้าเลี้ยง (๗๔๐/๑) แม่แก้วขวัญฟ้ามีลูกชายชื่อว่าพานเมืองฟ้า ปี ๑๕๒๖ ขึ้น ๑ คำ เดือนเก้า ลออสีฟ้ามีชายชื่อปิ่นฟ้าเฟื่อง แรม ๕ คำ เดือน ๕ ปี ๑๕๒๕ มีญิงปี ๑๕๓๐ เดือนสี่ ชื่อแสงเอี่ยมฟ้า (๗๔๐/๒)

พระยาภก

สมัยไทยทวาลาว

เป็นตำนานพิเศษแซกเข้าไทยทวาลาวตอนนี้

พระยาภก ตามพงศาวดารเหนือไม่มีบอกกาล พ.ศ. ไว้ ได้ครองเมืองกาญจนบุรี กับ พระอรรคมเหสี บางแห่งระบุชื่อว่า พระนางปทุมเทวี ได้ทรงครรภ์โหราจารย์ ได้พิเคราะห์ทราบว่าเป็นชายใจฉกรรจ์ มีบุญมากนัก จะฆ่าพระราชบิดามันคง ครั้นประสูติใช้พานรับพระนลาตกระทบบอบพานเป็นรอยอยู่เป็นสำคัญจึงให้ฆ่า พระมารดาทรงพระกรุณาจึงเบี่ยงบ่ายมอบให้ยายหอมนำไปเลี้ยง และได้นำไปให้พระยาราชนบุรีเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม กระทั่งเจริญวัยตอน

^๑ กงจักรฟ้า อาจเป็นพระองค์เดียวกับพระยาภก ทั้งมีลูกชื่อพานเมืองฟ้าก็เกือบเหมือนกับพระยาพาน หรือชื่อหน้าเป็นชื่อเดียวกัน แต่ในประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑ ปี พ.ศ. ห่างกันมากทั้งกงจักรฟ้านี้คงเป็นลูกของใต้เมืองฟ้า ในจารึกไม่มีชื่อในทำเนียบ เพราะทำเนียบจารึก พ.ศ. ๑๕๐๓ ฉะนั้น อาจเกิดหลัง พ.ศ. ๑๕๐๓ เท่าที่จารึกไว้ว่าพี่ตุงเมืองฟ้าตาย ไม่ได้ระบุถึงตรงฟ้าไทย อาจตายหรืออย่างไรไม่ปรากฏ ในกาลใต้ครองนี้มีอายุน้อย ๆ กงจักรฟ้านี้ก็มียาญน้อย ขณะกาลครองอาจมีอายุเพียง ๒๐ หรือไม่ถึง และมีลูกพานเมืองฟ้าในปีต่อมานั้น

ในสมัยต่อจากสุวรรณภูมิ คือ ไทยทวาลาว เมื่อฉลองกรุงไทยทวาลาวยังนิมนต์พระได้ถึงหมื่นองค์ ก่อนหน้าในการเสด็จมีระบุชื่อพระอริยสงฆาจารย์เถระ เมื่อสร้างวัดที่ดอนยายหอม มีชื่อพระเถระอัครุณโท เมื่อถกกันฟ้าไทย ให้ลูกบวชพระ ๑ พรรษาแล้วลาสิกขา จึงได้บวชและก่อกเพชรไทยได้ครอง ได้สร้างวัดมหาธาตุกำแพงแสน มีท่านองค์หนึ่งสลักวงล้อธรรมจักรหิน ได้จารึกพระคาถาย่อธรรมจักรไว้ แต่ไม่ได้จารึกชื่อ สมัยฟ้าก่อนเดือนสร้างเมรุ ณ ป่าไผ่ล้อม เสด็จพ่อแม่แล้วยกขึ้นเป็นวัดไผ่ล้อม มีระบุชื่อพระเทพมุนี ในสมัยพระยาภก เมื่อพระยาพานชนช้างได้ประหารพ่อแล้ว จึงนิมนต์พระมาถาม มีระบุชื่อว่า พระศิริมานนท และพระองค์ลีมาล ทั้งนี้เข้าใจว่าเป็นชื่อสมณศักดิ์ เช่น พระอุบาลีในปัจจุบัน กับทั้งเล่าว่า พระสังฆราชมาจากเมืองหงสาวดี จะมาถามถึงอัครุณโท และผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้ไปอยู่วัดโพธิ์หอม ได้ลง จ.ศ. ไว้ว่า ๕๕๒ พ.ศ. ๑๗๓๓/ จ.ศ. ๖๖๕/พ.ศ. ๑๘๕๐/จ.ศ. ๕๐๖ พ.ศ. ๒๐๘๗ ครั้นพระราชบัณฑิตได้ครองเปลี่ยน จ.ศ. เป็น พ.ศ. ว่า ๕๕๕ ที่สุโขรหัน=พม่าได้ตั้งจุลศักราชนั้น พ.ศ. ๑๑๘๑ ฉะนั้น จึงคลาดเคลื่อนหรืออาจตก ๑ ไป ถ้ามี ๑ ก็คงเป็น ๑๕๕๕ ก็เป็นสมัยอยุธยา

สาระสำคัญคือมีระบุถึงอัครุณโท และผู้ทรงจำพระไตรปิฎกได้ อันยืนยันว่ามีพระไปเรียนและคัดลอกนำมาเป็นแบบแผน เพราะพุทธโฆสเถระไปกลับจากภาษาลังกาเข้าสู่ภาษาเดิมหรือมุลภาษานั้น พ.ศ. ๕๘๖-๕๘๗ ก็คงไปกันในระยะกาลนี้ ท่านมีชื่ออยู่ในจารึกนี้ คงเป็นพระที่ไปนำมา จึงมีชื่อในจารึก ครั้นอัครุณโท หรือ อัญชุกดา ได้คืนเข้าสู่คำมกช เป็นมุลภาษาแล้ว พระสงฆ์ก็คงได้ข่าว คงพากันไปเรียนเขียนคัดลอกกันมา แต่ว่าไม่ได้มีปรกณหรือคัมภีร์เขียนไว้ หรืออาจมีแต่สูญหายไป จึงไม่ปรากฏชื่อ ปรากฏเพียงจารึก เช่น เข ฐมมา ฯลฯ อวิชชาปจฺจุยา ถึงกระนั้นก็ยังเห็นมีชื่อพระเถระต่าง ๆ ในสังฆกรรม เช่น กระทำ พัทธสีมา หรือ จันตลีมา อย่างที่จารึกไว้

นั้นพระยาราชบุรีต้องถวายราชบรรณาการแก่พระยากรุงทุกปี พระยาราชบุรีจึงให้จัด พระยากรุงเห็นว่า เป็นขบถ จึงเกณฑ์ พลทัพเพื่อจะจับพระยาราชบุตรและพระยาราชบุรีจึงเกณฑ์พลประจำหน้าที่ พระยาราชบุรีจัดช้างพลายงามอนสูงหกศอก ให้บุตรบุญธรรมเป็นนายทัพ ได้ออกออกกระทำยุทธหัตถี ได้ทำจึงจ้วงฟันพระยากรุงตายกับคอช้าง จึงเข้ายึดเมือง กาญจนบุรีได้ โหราจารย์โปรหิตจึงยกขึ้นครอง ทรงพระนามชื่อว่า พระยาพาน

พระยาพาน ได้ครองเมืองแล้ว^๑ ในเรื่องนี้ไม่มีบอกกาลเวลาได้ข่าวอยู่ก่อนแล้วว่าพระอรรคมเหสี คือ พระนางปทุมเทวีนนั้นมีพระศิริโฉมสวยงามนัก ความจริงก็พระมารดาของพระองค์ ตั้งใจหมายจะสังวาสด้วย ในประณม- ยามจะเข้าไปข้างใน ไดยนิวิพาร (แมว) ซึ่งลูกร้องจะกินนม แม่ห้ามว่าอย่าร้อง ลูกจะเข้าหาแม่ ก็สะดุ้งใจ ครั้นทุติย- ยามจะเข้าไปอีก ก็ได้ยินแม่มาพูดห้ามลูกว่า อย่าเพ่อกินนมก่อน ลูกจะเข้าหาแม่ ก็ตกใจและถอยออก ครั้นตติย- ยามก็ย้อนเข้าไปอีก มารดาถามได้ฟังตอบว่าเป็นลูกพระยาราชบุรี จึงเล่าบอกว่า เป็นลูก เมื่อประสูติพระบิดาเอาพาน ทองรับกระทบนลาดเป็นรอยปรากฏอยู่ เพราะโหรทำนายว่ามีบุญหนักจะฆ่าพ่อ บิดาจึงให้เอาไปฆ่า แม่จึงเอาไปฝากยาย หอมจึงนำไปให้พระยาราชบุรี ทรงทราบแล้ว ก็กรรแสงว่าได้ผิดไปแล้ว ทรงพิโรธว่ายายหอมไม่บอก จึงให้ประหารชีวิต ก่อนจะประหารยายหอมขอรำเพื่อให้ศพแก่แรงกิน ที่นั่นจึงเรียกว่า ท่านางรำ ทำแรง

ต่อมา ทรงรู้สึกเป็นเวร ทรงทำบุญแจกทานเสมอ ได้ทรงอภิเษกกับพระอรรคมเหสี พระนางทรงครรภ์ ประ- สสูติพระราชโอรส ทรงเสนาหาเป็นกำลังยิ่งนัก ทรงดำริถึงพระราชบิดากับทั้งยายหอมผู้เลี้ยง ได้ทรงเสียพระทัยสลดลง ทรงปรึกษากันว่าจะลบล้างบาปกรรมเวรนี้ได้อย่างไร จึงให้ไปอาราธนาพระมหาเถรทั้ง ๒ คือ พระภิรมานนท และ พระ- องค์ฤๅมณ ซึ่งได้พระอรหันต์ตรัสรู้ธรรมพิเศษให้มารับอาหารบิณฑบาต แล้วได้ตรัสถาม พระมหาเถรทั้งสองถวายพระ- พรว่าทรงรู้สึกตัวจะบำบัตให้เบาบางลงได้ ๑๐ ส่วนเท่า ให้ก่อพระเจดีย์สูงชันกเขาเห็นสร้างวัด ประถม (หรือพระโพน) ทำพระวิหาร ๔ ทิศ สร้างพระจงกรม พระสมาธิทั้ง ๓ ด้าน บรรจุพระบรมสารีริกธาตุ พระเขี้ยวแก้ว แล้วให้มี มหรสพฉลอง ๗ วัน ๗ คืน

พระแท่นดงรัง พระแท่นประสูติ (และปรินิพพาน) พระพุทธเจ้า ณ เมืองโกสินาราย ก็ทรงให้บูรณะให้ดีขึ้น ชื่อสืบมา พระแท่นดงรัง ในพงศาวดารเหนือกล่าวว่า “พระแท่นประสูติ” แต่ในสมัยนี้เรียกว่า “พระแท่นปรินิพพาน” และมีเขาถวายพระเพลิงอยู่ด้วย จะอย่างไรก็ตามสิ่งทั้งนี้ก็มีอยู่และปรากฏมานานมาแล้ว ก่อนจะสันนิษฐานกันหลายร้อยปี

พระยาพาน ลุพุทธศักราช ๑๗๓๓ (จ.ศ. ๕๕๒) ได้ออกกองทัพขึ้นไปเมืองลำพูน ไปนมัสการพระบรม ธาตุ พระพุทธเจ้าถึง ๓ ปี แล้วยกทัพกลับลงมาเมืองได้ จึงปรายเงินทองต่างข้าวดอกดอกไม้ ถวายพระบรมธาตุมา ทุกๆ ตำบล มาแต่เมืองลำพูน ลำปาง ลงมาทางเดิมบางนางบวช จนถึงเมืองนครไชยศรีสิ้น ๕ ปี รู้กันทั่วว่า พระยา- ราชบุรีเป็นบิดาเลี้ยงจะมาจับก็ยกทัพขึ้นไปยังประเทศราช^๒ เสนาบดีจึงเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ๔๗ ปี สวรรคต จ.ศ. ๖๖๕ พ.ศ. ๑๘๕๐

^๑ ในประชุมพงศาวดารไม่ได้บอกว่าเมืองอะไร เข้าใจว่าคงเป็นเมืองกาญจนบุรี แต่สถานที่ ๑ ระบุชื่อ เช่น ดอนยายหอม ทำแรง พระประทุม เว้นพระแท่นดงรัง อยู่ ณ นครปฐม ตอนนั้น ถึงแม้จะตั้งชื่อว่า กรุงไทยทวาลาว แล้วผู้เขียนพงศาวดารคงใช้ชื่อเดิมคือ เลื่อมทอง เป็นชื่อศัพท์ว่ากาญจนบุรีได้ เช่น กรุงเทพฯ เมื่อสัก ๕๐ ปี มาแล้ว (พ.ศ. ๒๔๗๐) ชาวชนบทยังเรียกว่า บางกอก อโยธยาก็ยังเรียกว่า กรุงเก่า ดังนี้ ตอนนั้น กรุงเทพฯและอยุธยา ฯลฯ ก็เรียกกันเป็นราชการเท่านั้น

^๒ คงจะเป็นที่ชื่อ อำเภอ นครหลวง ในชื่อว่า กรุงไทยทวาลาวนี้ได้เห็นในจารึกว่า กรุงนคร ก็มี เช่น ที่อ้างไว้ในหนังสือ นี้ แผ่นที่ ๒ ลำดับอ่านที่ ๗๒๑ จะเห็นตัวชัดว่า กรุงนครไทยทวาลาว จึงนำชื่อไปตั้งที่นั่นว่ากรุงนครหลวงพระยาพาน

พระพรหม ทรงเป็นพระราชโอรสของพระองค์ เสนาบดีมุขมนตรีทั้งหลาย ยกพระราชมารชขึ้นเสวยราชไศวรยาธิปัตติ ได้ถวายพระนามว่า พระพรหม ราชบุตรเป็นสุขยิ่งนัก ตั้งแต่นั้นมาได้ ๕๐ ปี สร้างวัดศรีสรรเพชญ์ วัดสวนหลวง เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๐๘๗ (จ.ศ. ๕๐๖)

พระรามบัณฑิต ได้เสวยราชสมบัติถวายพระนาม สมเด็จพระรามพงษ์บัณฑิตยุดมราชาเป็นเกล้าพระเจ้าอยู่หัว เสด็จยังพระที่นั่งจตุรมุขเบ็องบุรพา จึงมีพระราชโองการให้ยกจุลศักราชออกเสีย ให้ตั้งพระพุทธศักราชไว้เป็นกำหนดสืบไป พระพุทธศักราชล่วงได้ ๕๕๕ พรรษา ศรีธัญไชย^๑ (ในเรื่องปรากฏว่า พระเจ้ากรุงทวาทะ อาจเป็นชื่อเดียวกับไทยทวาทะ) สร้างวัด โลกสุธา พระใจร้าย พระพุทธศักราชได้ ๕๕๗ พระสังฆราชมาแต่เมืองหงสาวดี จะลงมาตามถึง อตถกถา^๒ จะเสื่อมสูญหรือยัง ผู้ใดจะทรงไว้ได้ทั้งพระไตรปิฎก อยู่วัดโพธิ์หอม

ในที่นี้มีกล่าวว่ามีผู้ทรงจำพระไตรปิฎก และอัฐกถา ยืนยันว่า ณ เมืองไทยนี้มีผู้สืบศาสนา มีพระไตรปิฎกและอัฐกถากันมาแล้วจึงมีชื่อเสียงตลอดไป ครั้งแรกก็คือพระมหาบุณณเถระ ก็คงไม่สมบูรณ์นัก เพราะทรงบัญญัติพระวินัยยังไม่ตลอด พ.ศ. ๒๓๕-๕๐๐ พระอรหันต์ปัญจวัคค มีพระโสนัดเถระเป็นต้น ได้นำมาครบทั้งธรรมวินัยอันเป็นพระไตรปิฎกและอัฐกถา แม้กระทำให้เป็นสี่หลักกฐกถา พระญาณจรณัตเถระเป็นต้น ก็ได้ไปเห็นได้นำมาเป็นแบบฉบับเผยแพร่ตลอดไป และตั้งให้เป็นพระธรรมปาโมกขสังฆราช คงดำรงชื่อนี้มานาน แม้ พ.ศ. ๗๐๐-๘๐๐ สมัยเลื่องแสงฟ้าทะนุบำรุงบ้านเมืองต่างๆ ก็มีระบุพระนิโครธเถระ พระสุธัมมเถระ ณ ลพบุรี และเพชบุรี มีระบุพระอุทัยธัมมเถระ ณ สุวันณภูมิคงมีชื่อพระธัมมปาโมกขสังฆราช พ.ศ. ๘๘๘ สมัยพระเจ้าธรรมราชา มีการสร้างพระปางหล่อมตธรรม มีระบุพระธัมมปาโมกขสังฆราชอริยวงศ์ พ.ศ. ๑๐๐๐ สมัยจันทราภาณุ มีระบุชื่อพระธัมมปาโมกขสังฆราชโพธิญาณ พ.ศ. ๑๐๓๐ ขุนหาญบุญไทยสร้างเมืองกรุงราชพลีและวัดหลายวัดไม่ได้ระบุชื่อพระ พ.ศ. ๑๐๖๓ เข้าอุปสมบทระบุชื่อพระอุปัชฌาย์ชื่อพระพุทธสรโณสังฆราช พ.ศ. ๑๑๐๒ ประชุมเพลิง มีระบุพระอริยสังฆาจารย์เถระได้สร้างกรุงไทยทวาทะเสร็จแล้วฉลอง พ.ศ. ๑๑๒๒ นิมนต์พระได้ถึงหมื่นองค์ ในกาลนี้พระพุทธโฆสเถระได้กลับอัฐกถาสู่มูลภาสาแล้ว คงจะส่งไปเรียน เมื่อกลับมาจึงได้รับสมณศักดิ์ เช่น พระอริยสังฆาจารย์ พระเทพมุนี พระศิริมานนธ์ พระองค์ลีมาล ได้สืบกันมา แล้วตั้งชื่อสมณศักดิ์ว่า พระอริยวงศ์กับพระอริยสังฆเจ้านี้มีไปถึงจังหวัดยโสธร ตามจารึกว่า พ.ศ. ๑๓๓๐ ได้สืบๆ กันมาแล้วถึงสมัยไทยทวาทะ สุโขทัยและอยุธยาอย่างที่มีอยู่

^๑ ศรีธัญไชย ว่าเป็นมหาดเล็กของพระเจ้ากรุงทวาทะและที่ราชบุรีมีวัดโคกหม้อ เล่ากันว่า ศรีธัญไชยสร้างแข่งกัน จึงคงเป็นวัดโลกสุธารามนั้น

^๒ มีระบุชื่ออตถกถา ซึ่งพระไทยคงไปคัดลอกนำมาเป็นแบบมาแล้ว ที่ไปทำมานั้นยืนยันว่าพระไทยไปกันมาจึงมีอยู่ได้ในสมัยสุโขทัยก็มีสมเด็จพระศรีสวรินทราธิราชจุลามาณีเข้าใจว่าจะไป พ.ศ. ๑๘๐๐ ในชินกาลบาตีปกรณ์เล่าว่า พ.ศ. ๑๘๖๗ พระมหาเถรเชียงใหม่ ๒๕ กับพระเถรลพบุรี ๘ ได้ไปพบพระโอยมิยากลางมหาสมุทรอีก ได้ไปศึกษาพระบาลีอตถกถาและนำมา ที่ได้ทราบก็เพราะท่านได้จดไว้ในสมัยไทยทวาทะ พ.ศ. ๑๐๐๐-๑๑๐๐ ไม่พบที่ท่านจดไว้จึงไม่ทราบ พบแต่ที่ดำรงสมณศักดิ์แล้ว จึงเข้าใจว่าเป็นแนวทางไว้ก่อนว่าท่านผู้นั้น ๆ ได้ดำรงพระธรรมวินัยพระพุทธศาสนาและกระทำถาวรวัตถุไว้ให้ทราบ

ขุนพานเมืองฟ้า หรือ พระยาพาน ตามจารึกสมัยไทยทวาลาว

ตามที่พบเรื่อง อันปรากฏในจารึก ณ กบเบื้องจาน มีบอกปี เรื่องเล่า เหตุที่มีเรื่องกับพระยาราชบุรี รับศึก
สุริยวรรณ พิธีทำถายถ้าง เหตุที่สร้างนครไชยศรี กับเหตุที่ต้องละทิ้งเมืองย้ายไปตลอดจนถึงไปอยู่ที่เมืองใหม่ อาจเป็น
นครหลวงที่อยู่ชยาสมัยอโยธยา

๑. ขุนพานเมืองฟ้า^๑ ผู้สู้ศึก
สุริยวรรณ ตั้งชื่อมหาชัยและสร้าง
นครไชยสิทธิ์ รูปขุนพานแท้ไม่ได้มา
ใช้รูปนี้ คือ รูปท้าวสักกเทวราชอยู่
ซ้าย พระพุทธรูป ปางเสด็จลงจาก
ดาวดึงส์ ซึ่งขุนสมัยนั้นคงแต่งอย่าง
นี้จึงนำมาแทน

๒. ขุนหญิงประทุมมา รัต
เกล้าพุ่มทำกลีบปทุม ไวบนเคียร
เกล้าและที่นากีบอกชื่อ มีสร้อยคอ
และเป็นขอบคอเสื้อและขอบแขน
แสดงว่าทรงเสื้อรัด ทำเต้าถันอย่าง
นี้ชัดว่าทรงครรภ์ จึงตามขุนพาน
เมืองฟ้า หัดถ์ซ้าย ซี่หัวใจ แสดงถึง
ความรักและวิตกกังวล

^๑ เรื่องนี้ แม้ชื่อ กงจักรฟ้า และ พานเมืองฟ้า ตรงกันเพียงตัวหน้า และเรื่องไม่เหมือนกับตำนานพื้นเมือง เรื่อง พระยา
พระยาพาน จึงเชื่อว่าเป็นเรื่องบันทึกไว้จริง ทั้งรู้ว่าพานเมืองฟ้านี้ เป็นผู้สร้างนครไชยศรี หรือนครไชยสิทธิ์ ตั้งชื่อแม่น้ำนครไชยศรี ตั้งชื่อ
โครกกรากว่า มหาชัย จึงเรียกกันว่า โกรกกรากมหาชัย เป็นที่ระลึกการได้ชัยชนะสงครามสุริยวรรณ นับว่าเป็นสงครามใหญ่มากขึ้นเป็น
ไทย หรือเป็นทาสชะแม เมื่อชนะ และได้เมืองคืนจากพ่อตา ต้องเสียค่าขวัญเมืองอีก ที่ไม่ทำอะไรพระยาราชบุรีก็เนื่องจากรักเมีย และ
ได้อพยพชาวไทยทวาลาวไปครั้งหนึ่ง ซึ่งต่อมา ขุนศรีนาวนำถมก็อพยพไปหมด ไทยทวาลาวจึงร้างและสูญชื่อ และขุนศรีนาวนำถม
เมื่อออกจากเมืองไปแล้ว ได้ไปอยู่เป็นสุขด้วยพ้นจากค่าขวัญเมือง และนำชื่อไทยไปด้วย จึงตั้งชื่อว่า สุโขไทย หรือเขียนว่าสุโขทัย ส่วนเรื่อง
พื้นเมืองนั้น คงมีนักเล่าเล้าเรื่องเพื่อสนุกและเพลิดเพลิน และเข้ากับสถานที่ต่างๆ จึงเป็นเรื่องขึ้น และอย่างนี้ พอรู้ผู้สร้างและตั้งชื่อนคร-
ไชยสิทธิ์ แม่น้ำนครไชยสิทธิ์ มหาชัย ฯลฯ แล้ว และพ้นจากเรื่องถูกฆ่าพ่อครองราชย์ ทั้งจะเอาแม่เป็นเมียอันผิดเยี่ยงอย่างไทย และชินชั

พานเมืองฟ้า คลองไทยทวาลา พุทธกาล ๑๕๔๘ แลมีขบ ๒๒ เมื่อรักลูกขุนลงราชพลี ชื่อขุนหญิง ปทุมมา ได้กัน พามาไทย พ่อคงรู้ ตกใจสิ้นแล้ว ข้าคลองไทย เมื่อขุนแม่แก้วขวัญฟ้าราศีเมืองไปหาถึง (๗๓๘/๑) ราชพลี ขอขุนไทยทัพบฟ้า (ขุนไทยทัพบฟ้า) ว่าน้องขอพี่ให้ ขอเขียนมันพอกแล้ว (พอ) ยินศึกแซม ถึงเกาะช้าง ข้าว่าผิดนี้ เอา ไว้มือหลัง เคี้ยวศึกก่อน คนศึกห้าหมื่นคอยไกรกราก เชื้อนขัน แม่กลอง ถึงเพชรพลี (๗๓๘/๒)

พานเมืองฟ้า คอยเขม่น (ที่) เมืองไกรกราก สุริยวรมัน ถึงปี ๑๕๔๕ เดือน ๕ เรือมาศึกพันลำ คน ศึก ๕๑,๑๖๐ คน เข้าปากอ่าว ๓ หมื่นคน เข้าผแดง ๑ หมื่น เข้าแม่กลอง ๑ หมื่น ๑ พัน ข่าวถึงกู ให้ปล่อยเข้าถึง (๗๓๘/๑) ในอ่าวคงป่าได้ไกรกราก เรือศึกเต็มป่าพันกว่าลำ เมื่อจอดลอยลำ คนศึก (ไทย) ดำน้ำเจาะด้วยสวาน เรือจม เมื่อน้ำแห้งเรือติดเลนจุดดินไปเผา แม่น้ำบก แอบกอไม้ ยิงนำไม้ มื้อมืด เอา (ชะ) ดานดิบเมื่อเลน (และ) หาดินไฟ เตรียมพอเผา ๒ เดือน ไล่เรือมาด ไล่ (กะ) บุงเหล็กซ่อนป่าหมื่นถึง ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๗ บอกจุดไฟพร้อมเผา ป่า เผาศึก จุดดินไฟ ปล่อยเรือ ลงเผาเรือศึก (๗๓๘/๒)

พานเมืองฟ้า เมื่อเผาศึกขุนสุริยวรมันยังมีสิ้นไฟดับ สิ้นไม้ดับ ขุนสุริยวรมันถึงถิ่นว่าใหญ่ เมื่อนั้นขุนราชพลี ยึดไทยทวาลา กูน้ำสองพันขอเคี้ยวรบขับขแมแม่สองน้ำหลาน ขุนพริบพลี (ขุน) กาญจน (ขุน) อ่างทองว่าช่วยกัน ข้าเอาตัวออกหน้า สุริยตั้งค่ายมีแล้ว ข้าว่า (๗๔๑/๑) เอาคน ๒ พันตีค่ายคืนนี้ เข้าขอช่วย (ให้) ดีสุริยแพ้ย้อยขอตีขแม แยกศึก ๕ กอง น้ำสองพัน (และ) ลูก (คนละ) พัน อู่ทอง เพชร อู่ทองเข้าฝั่งตะวันออก น้องปิ่นฟ้าคุมเข้าตะวันตก กูเข้าว่าใหญ่ ร้องไทยเข้าค่ายยังมีแล้ว ดีค่ายฆ่าทั้งคืน เข้าลุมมาช่วย ช้างบุกค่ายพังวันนั้น (๗๔๒/๑)

เมื่อสุริยวรมัน^๑ ออกจากว่าใหญ่ (ไปตั้งที่) ไกรกราก ข้าเลย แลดูว่ามีผู้รู้ว่าพ่อลุงยึดไทยทวา (ลาว) อยู่ มีมีบ้านเมือง สู้เปล่า มิได้อะไร ลุงเชื่อกันไทยทวาลา ข้าขอตีขแมเอาคนแม่นปืนเผาศึก พลู ดไล กรวดยิง (๗๔๒/๑) เมื่อวันขึ้น ๑๒ (ค่ำ) เดือน ๖ ปี ๑๕๕๑ ข้อยตีทัพบสุริยวรมันสลาย (แล้วตั้งชื่อ) ไกรกราก ชื่อมหาชัย แม่น้ำคอนลว่า ชื่อ ชัยสิสุริยไปแม่กลอง สองพัน ราชพลี (ไปปราบ) ข้าไปผแดงเผา จับฆ่ามิไว้ (ให้) เปลือง เผาสิ้น (แล้ว) ไปบางปกง หมูขแมเอาสุริยหนีไป ราชพลี พริบพลี ได้อ่าว (แม่กลองคืนตลอด) (ไทยเมืองต่าง ๆ ร่วมช่วยกันอย่างนี้ จึงรักษาไทย มาได้ตลอดกาล) (๗๔๒/๒)

ต้นพานเมืองฟ้า เมื่อไล่สุริยขแมหมดสิ้น ขึ้นพานเมืองฟ้า ขุนลงไทยทัพบฟ้าน้ำขุนสองพัน อู่ทองว่าหลาน สู้ขุนขแมได้ ครองไทย (เถิด) (๗๔๕/๑) พ่อสิ้น กูท่าเหม สร้างเมรุเอาเผาสาบผี ผีพ่อ ไกรเผาทุทธกาล ๑๕๕๓ ก่อ เจดีย์ นกเขาเหิน อุทิศกุศลให้พ่อแม่ ชื่อวัดพระโตน (ขุนพานเมืองฟ้า คงเป็นลูกโตน จึงตั้งชื่อวัดว่า วัดพระโตน) (๗๔๕/๒)

ขุนพานเมืองฟ้า ขุนพ่อ (ลุง) ไทยทัพบฟ้าว่าเจ้าบุกกศึกหมดแล้ว ครองเมืองไทยทวาลา แลพอปทุมมา (มีลูก) ชายชื่อ พันธุพัสดิน (ทร) (๗๕๐/๑) พุทธกาล ๑๕๕๒ ขึ้น ๑๕ (ค่ำ) เดือน ๕ พ่อว่า บ้านเมืองข้า (และ) หลาน

๑ หนังสือแหลมอินโดจีนสมัยโบราณเล่าว่า พระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ ครอง พ.ศ. ๑๕๔๖ ถึง พ.ศ. ๑๕๕๒

ถูกไทยว่ามีธรรมเนียมเป็นวัฒนธรรมมาแต่โบราณ ว่าไม่สู้พ่อแม่แม่จะเป็นเพียงพ่อตาหรือพ่อเมียก็ไม่สู้ และหลีกเลี่ยงไปหาที่อยู่ใหม่อย่างคนมีความรู้และมีสมรรถภาพพอจะไปอยู่ที่ไหนก็ได้

๑ หนังสือแหลมอินโดจีนสมัยโบราณเล่าว่า พระเจ้าสุริยวรมันที่ ๑ ครอง พ.ศ. ๑๕๔๖ ถึง พ.ศ. ๑๕๕๒

ข้อยว่าพ่อสังเค้ง ใครจะฆ่าดีค่า เมียวว่าไม่ควรทำพ่อ (กูว่า กูคน) ล้างทั้งเมืองวัด ใครจะเอาก็มา (เอา) (๗๕๐/๒)
 พันธุ์พัสสินทร พ่อล้างเมืองอู่(อยู่)ใหม่ในที่เคียงน้ำให้ชื่อ กรุงไทยชัยสีห์ข้า (และ) แม่อยู่(อยู่) ไทยทวาลานนี้
 ปี ๑๕๖๖^๑ (๗๕๑/๑) แม่ปทุมมา นำพ่อคุณเข้าในอุไทยแล้ว (ไปอยู่) ชัยสีห์ พ่อเทียวไหว (พระ) ธาตุ ปี ๑๕๗๐
 กลับถิ่น พ่อเว้า ไทยหย่าทำกัน พาไปล้างเมืองอื่น (๗๕๑/๒)

ศรีอมไทย^๒ ครองไทยทวาลาว ปีพุทธกาล ๑๖๗๗ เมียแฉล้มผิวทอง เมียน้อยประโลมใจ แฉเมียตามชื่อ
 แฉมใสศรี แม่ไทย (ทวาลาว) นี้ต้องเสียขวัญเมืองปี (ละ) พัดดำถึง (๗๕๓/๑) ข้าครองไม่ให้ขวัญขึ้นใช้ พ่อแฉล้ม-

แผ่น ๗๕๕ หน้า ๑

- ขุน ฟ้า เมือง ราช เข้า พัก

- ไทย ทวา ลาว ไป นคร

- ไชย สีห์ แฉ สากอ ไทย

- เมือง ว่าง ไม่ มี คน

- ขุน ศรี นำ อม พา

- เมื่อ ล้าง สุโข ไทย ศรี

- ลัซช นา ลัย ปี ๑๗๒๑

^๑ แผ่นนี้ มีบอกปี พ.ศ. ๑๕๖๖ กับแผ่นต่อไปว่า ปี ๑๖๗๗ ระยะเวลาห่างกัน ๑๑๑ ปี จึงเห็นว่าพ่อขุนพานเมืองฟ้าพา
 เมียลูกและข้าบริวารออกไปแล้ว วงศ์เครือครองครองไทยทวาลาวต่อมา คงใช้ชื่อประจำวงศ์ ซึ่งมี “ศรี” นำ เช่นแผ่นต่อไป ศรีอมไทย มีลูกชื่อ
 ศรีเฉลิมฟ้า และศรีลาวนำถม หรือศรีนาวนำถม (ไทย ล.น. ใช้กันได้ ช่วยเหนื่อ ช่วยเหลือ นพบุรี ลพบุรี)

ประชุมพงษาวดารภาคที่ ๑ พระราชพงษาวดารเหนือ เรื่องพระยาแกงเล่าว่า “รู้ทั่วกันว่าพระยาราชนบุรีเป็นบิดาเลี้ยงจะมาจับ
 ก๊กกัณฑ์ขึ้นไปยังประเทศราช เสนาบดีจึงเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ๔๕ ปี สวรรคตจุลศักราช ๖๖๕ (พ.ศ. ๑๘๕๐) พระราชบุตร
 ได้ครองต่อ ทรงพระนามว่าพระพรหมฯ สร้างวัดสรเพชร์ วัดสวนหลวง สวรรคตพระชนม์ ๕๐ จุลศักราช ๘๐๖ (พ.ศ. ๒๐๘๗)” ว่า
 กันง่าย ๆ ก็เป็นคนละองค์ แต่ชื่อพระนามเดียวกัน หรือว่า เพื่อให้ได้กาลกับพระพรหมฯ ขุนหลวงพะงั่วก็อาจเป็นได้

^๒ จากแผ่นนี้ซึ่งบอก ปี พ.ศ. ไว้ว่า ขุนศรีอมไทย ครองไทยทวาลาวนั้น พ.ศ. ๑๖๗๗ มีขุนศรีเฉลิมฟ้า พ.ศ. ๑๖๗๘
 อาจได้ครอง พ.ศ. ๑๗๐๐ และมีลูกชื่อศรีนำถม หรือศรีนาวนำถม พ่ออาจให้ครองหรือมีศึก เช่น ราชบุรีมาทวงค่าขวัญเมือง เมื่อไม่ยอม
 ก็ต้องสู้อาจเสียท่า ลี้ชีวิตในสงคราม พ่อขุนศรีนำถมผู้เป็นลูกยังเด็กอยู่ มุขมนตรีทั้งหลายก็ไม่ยอมอยู่ จึงรวมกันทั้งหมดหนีขึ้นไปตามที่
 ขุนฟ้าเมืองราชลงไว้ว่า พ.ศ. ๑๗๒๑ ไทยทวาลาวจึงร้างและสูญชื่อตั้งแต่นั้นมากระทั่งถึง พ.ศ. ๒๐๘๖ พระราชพงษาวดารกรุงศรี-
 ออยุธยาแผ่นดินพระมหาจักรพรรดิ ตรีศว่า ให้แบ่งเอาแขวงเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครไชยศรี ฉะนั้น จึงเห็นว่า
 ไทยทวาลาวและนครไชยสีห์ เดิมคงจมเข้าไปในชื่อราชบุรี สุพรรณบุรี และสากอไทย ก็เปลี่ยนไปเป็นบ้านท่าจีน เมื่อตรัสตั้งใหม่ก็ตรัสตั้ง
 ว่า สาคบุรี แทน สากอไทย จึงหายไป

พิวทองปุตตชายชื่อ ศรีเฉลิมฟ้า ปี ๑๖๗๕ เดือน ๕ เอาเมือง ไว้ว่าง ย้ายไปอยู่ชัยสิทธิ์ ว่าว่างก็มีเอาขวัญ ข้อยว่าปีหน้าจะเข้าอยู่ (๓๕๓/๒)

ขุนฟ้าเมืองราช เข้าพักไทยทวาลาว ไปนครไชยสิทธิ์ และ สากอไทย เมืองว่างไม่มีคน ขุนศรี (นาว) นำมพา (คนพลเมือง) เมื่อตั้งสุโขทัยศรีสัชนาลัย ปี ๑๗๒๑ (๓๕๕/๑) ตนกูเอาคน (ศึก) ไปช่วยเพื่อนขุนศรีอินทราทิตย เอาสุโขทัย ศรีสัชนาลัย พ่อเพื่อน ขุนบางกลางท่าวเมืองยาง เมื่อปี ๑๗๔๖ ให้ขึ้นชื่อ ศรีอินทราทิตย (มาถึงพักไทยทวาลาวได้พบจารึกให้รวมแล้ว) ให้จารึกเรื่องเมื่อปี ๑๗๔๘ (๓๕๕/๒)

กรุงไทยทวาลาว สุดสิ้น

พระราชพงศาวดารกรุงรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ มีเล่าว่า “ที่เมืองนั้นแต่โบราณ เป็นเมืองหลวงของชาวสยามแต่เดิมมา ชื่อว่านครชัยศิริ สังกัดได้ที่พระเจดีย์ใหญ่ปรากฏอยู่ในป่าเป็นหลายตำบล แล้วที่วัดสังกัดได้ติดเนื่องกันไปไม่ขาดระยะยิ่งกว่ากรุงเก่า ที่วังเดิมนั้นอยู่ข้างตะวันตกพระปฐมเจดีย์ ห่างประมาณ ๓๐ เส้น มีฐานปราสาท และท้องพระโรง โบสถ์ พราหมณ์ สระน้ำ กำแพงชั้นในชั้นนอกก็ยังมีปรากฏอยู่บ้าง” ตามที่ปรากฏนี้ และตามจารึกจะมีระยะกาลที่เป็นกรุงหรือเมืองมาถึง ๗๐๐ ปี คือตั้งแต่ พ.ศ. ๑๑๐๐-๑๗๐๐ นับว่านานกว่า อโยธยา และ สุโขทัย เหตุนี้ก็มีสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างที่ทรงพบเห็นและทรงให้บันทึกหลักฐานในพระราชพงศาวดาร ครั้นเจริญมาขนาดนี้แล้วจะเสื่อมถึงสิ้นสุดไปได้อย่างไร แต่ครั้งกรุงศรีอยุธยา ก็ทราบได้ว่า เพราะแพ้สงครามพม่า พ.ศ. ๒๓๑๐ ขึ้นไปถึงสมัยสุโขทัย พระเจ้าไชยสิริไทยมีสงครามกับกรุงศรีอยุธยา ได้เสด็จออกถวายบังคม และเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๔๖^๑ ขึ้นไปถึง “ไทยทวาลาว” คือ นครปฐม นั้น ก็ไม่ทราบเรื่อง พบเรื่องพระยาแกง และพระยาพาน ก็บอกว่าเมือง กาญจนบุรีมีเมืองและพระยาราชบุรีบ้าง ก็ไม่ชัดเจนนักเมื่อได้จารึกมาแล้วจึงได้ทราบ พอได้แก่ความ แต่ก็ไม่ตรงกัน

ในเรื่อง พระยาแกงพระยาพาน มีเรื่องกันด้วยราชบรรณาการ ก็คงเป็นคำขวัญเมือง คือ ภาษี ในเรื่องว่าพระยาราชบุรีต้องส่งราชบรรณาการแก่พระยาแกงเป็นประจำปี ครั้นไม่ส่งก็เป็นเหตุเกิดขบถ และเป็นสงคราม กระทั่งพ่ายแพ้ เมื่อพระยาราชบุรีซึ่งเป็นพ่อเลี้ยงพระยาพาน ครั้นพระยาพานได้ครองราชสมบัติแล้ว จึงจะไปจับ พระยาพาน จึงยกทัพหนีไปอยู่ ณ ประเทศราช พระยาราชบุรีจึงได้แต่เมือง ตอนที่พระยาแกงยังอยู่ คงมีอธิปไตยแผ่ไปถึงราชบุรี พระยาราชบุรีจึงต้องส่งราชบรรณาการเป็นประจำ ครั้นพระยาพานชนะได้ครองแล้ว พระยาราชบุรี คงต้องการราชบรรณาการเป็นคำขวัญเมือง จึงจะไปจับ พระยาพานจึงหนีไป เมืองจึงร้าง

ส่วนตามจารึกกเมืองจันเล่าว่า ขุนกงจักรฟ้า ครองไทยทวาลาวไป ได้แก้วขวัญฟ้าราศีเมือง ซึ่งเป็นน้องของขุนไทยทัตฟ้าพระยาราชบุรีมาเป็นเมีย และมีพานเมืองฟ้า เมื่อการปกครองเป็นเมืองพี่น้องกันอย่างนี้ คงจะไม่เก็บคำขวัญเมืองกัน พานเมืองฟ้า เมื่อขึ้นเป็นหนุ่มฉกรรจ์ได้ไปราชบุรีพบเกิดชอบพอรักใคร่ถึงได้กันกับปทุมมาลูกสาวของลุงขุนไทยทัตฟ้า นางถึงมีครรภ์จึงได้หนีตามกัน พอกงจักรฟ้าได้ทราบถึงตกใจตาย แม้ขุนไทยทัตฟ้าพระยา-

^๑ พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา จ.ศ. ๗๖๕ พ.ศ. ๑๕๔๖ ฉบับพระราชหัตถเลขา จ.ศ. ๗๔๔ (พ.ศ. ๑๕๒๕) ฉบับหลวงประเสริฐว่า จ.ศ. ๗๘๑ (พ.ศ. ๑๕๖๒)

ราชบุรีก็พิโรธนัก เมื่อน้องสาวแก้วขวัญฟ้าไปขอก้อภัยให้ แต่จะขอทำโทษเพื่อเช็ดหราบ จึงไปไทยทวาลาว พอได้ข่าวศึกสุริยวรมันยกกองทัพมา ขุนพานเมืองฟ้าได้ครองต่อ ตกลงจะสู้ศึกสงครามก่อน กระทั่งได้ชัยชนะจึงครองได้สมบูรณ์ แต่ลุงขุนไทยทัพบฟ้าได้เรียกเก็บค่าขวัญเมืองถึง ๑,๐๐๐ ตำลึง ซึ่งเป็นเหตุให้พานเมืองฟ้าไปสร้าง “อุใหม่” หรือ “เมืองใหม่” ให้ชื่อว่า “นครไชยสีห์” หรือ “นครไชยศรี” ได้ย้ายไปอยู่ แต่เมียและลูกยังอยู่ที่เดิม กระนั้นก็ยังเอื้อนไปถึง อันเป็นเหตุให้พานเมืองฟ้ายกกองทัพไปนมัสการพระถึงลำพูน ลำปาง กลับมาก็จะเก็บอีก จึงหนีไปยังประเทศราช ราชวงศ์ “ศรี” ได้ครองต่อ ก็ยังถูกค่าขวัญเมืองปีละ ๑,๐๐๐ ตำลึง ถึงพ่อขุนศรีถมไทย พ.ศ. ๑๖๗๗ กับพระมเหสีแลลัมผิวทอง ประสูติชายชื่อศรีเฉลิมฟ้า ศรีเฉลิมฟ้าอาจครอง พ.ศ. ๑๗๐๐ ไม่ทราบชื่อพระมเหสี อาจมีศรีนาวนำถม พ.ศ. ๑๗๐๑ ครั้น พ.ศ. ๑๗๒๐ กงคไม่ยอมให้ค่าขวัญเมือง จึงเกิดสงครามในปี ๑๗๒๐ พ่อขุนศรีเฉลิมฟ้าคงปราชัยและสิ้นในสมรภูมิ พ่อขุนศรีนาวนำถมได้ครอง พอเตรียมพร้อมแล้ว จึงยกพลเมืองจากไทยทวาลาวไปสู่สระหลวง สองแคว ฉะนั้นไทยทวาลาวจึงสูญสิ้นทั้งคนพลเมือง และชื่อ เหลืออยู่เพียงสถานโบราณ ร่องรอยที่ชาวเถือมทองได้ทำไว้ ในพระราชพงศาวดาร ทรงให้บันทึกไว้ว่า “แต่เดี๋ยวนี้นักจีนไปตั้งทำไร้อุตลายุสำเสียเป็นอันมาก”

ไทยทวาลาว ซึ่งมีจีนยืนยาวมาได้ ๗๐๐ ปี ได้สุดสิ้นลงแล้ว ชื่อเหลือเพียง “ทวา” และได้จมลงไปในราชบุรีและสุพรรณบุรีกับสากอ หรือ สาคร จาก พ.ศ. ๑๗๒๑ จนถึง พ.ศ. ๒๐๘๖ แผ่นดินพระมหาจักรพรรดิอยุธยาตรัสว่า “เอาแขวงเมืองราชบุรี แขวงเมืองสุพรรณบุรี ตั้งเป็นเมืองนครไชยศรี” นครไชยศรีจึงขึ้นมาแทนที่ซึ่งยังเป็นไทยอยู่ เถือมทอง ถมทอง ไทยทวาลาวกับทั้งโบราณสถาน โบราณวัตถุ ซึ่งยืนยันถึงชาวเมืองได้สร้างขึ้นจึงมีอยู่ โดยเฉพาะพระปฐมเจดีย์ ซึ่งยืนหยัดอยู่ได้ชาวเมืองใกล้เคียงจึงเรียกชื่อกันติดประจำมาว่าพระปฐม แม้ชาวไทยหรือพวกจีนที่ไปอยู่ก็ยังเรียกว่า พระปฐม จีนเขาออกเสียงว่า สุดทม ก็คงไปจากคำว่าพระปฐมนั้น คำชื่อว่าพระปฐมนี้ได้ขึ้นชื่อมาแทนชื่อที่จมหายไปนั้น สมัยที่รัชกาลที่ ๔ ได้เสด็จไปทอดพระเนตร ได้ทรงระบุขึ้นว่า พระปฐมเจดีย์ พ.ศ. ๒๓๕๘ ทรงปฏิสังขรณ์พระปฐมเจดีย์ และทรงสร้างพระราชวังนครปฐมจึงตั้งชื่อว่า เมืองนครปฐม ครั้นประกาศระบบการปกครองจึงเรียกกันว่า จังหวัดนครปฐม นครปฐมจึงได้ปรากฏอยู่กระทั่งปัจจุบัน

สมัยกรุงสุโขทัย

จากกเบื้องจารซึ่งพบที่วัดไผ่ล้อม นครปฐมนั้น ในแผ่นที่ ๓๕ นี้ เล่าถึงพ่อขุนฟ้าเมืองราชยกไปช่วยพ่อขุนบางกลางท้าวเมืองยางนั้น พ.ศ. ๑๗๘๖ กลับลงมาคงเข้าไปดูเมืองไทยทวาลาจนครไชยสิทธิ์ สากอไทย ซึ่งร้างไปแล้ว คงพักอยู่นานวันได้พบจารึก หรือกเบื้องจารในราชสำนักจึงเก็บรวมไว้ และในแผ่นที่ ๓๕ นั้น คงให้เขียนเติมลงไป หรืออาจให้ขอมเสมียนจารึกขึ้นใหม่เก็บไว้ ที่ขาดหายไป ก็คงแตกหักในเมืองมีช้างม้าวัวควายป่าสมันั้น หรือที่ชาวไทยทวาลาทิ้งไว้ ไม่พาไป ก็คงเที่ยวหากินอยู่ในที่นั้น ๆ เข้าเหยียบแตกหักเสียหาย หรือผู้เก็บมาไม่หมด และอาจมีคนอื่น ๆ นำไปบ้าง จึงได้มาไม่ครบ จะขาดหายไปเท่าไรไม่ทราบได้ ถึงกระนั้น ก็เป็นอุดมเหตุที่กระทำไว้ ถ้ามีจะนั้นจะไม่มีโอกาสได้รู้เรื่องนครปฐมหรือไทยทวาลาเลย ได้เพียงเท่านี้ก็พอมีประวัติไทย พ.ศ. ๑๐๐๐ ถึง ๑๗๐๐ ติดต่อกับสุโขทัยพอดี จึงพอรู้เรื่องและประวัติไทยได้

ในแผ่นที่ ๓๕ นี้ พ่อขุนฟ้าเมืองราช ก็ไม่ได้บอกว่าครองเมืองอะไร ในจารึกสุโขทัยจารึกว่า ขุนผาเมืองราช และว่าพระยาผาเมืองราช ซึ่งปรากฏว่าอยู่ในจารึกหลัก ๒ นั้น ชื่อ 'เมืองราช' จึงไม่แน่ว่าเมืองไหน ในกเบื้องจารวัดไผ่ล้อมนี้จารึกว่า 'เมืองราช' พอมีเค้าว่าราชพลีหรือราชบุรี ฉะนั้น ถ้าชื่อเมืองราช เอา ช สะกด แทน ด ก็ทราบชัด เมืองราชพลี ราชบุรี เมืองราชพลีใน พ.ศ. ๑๗๘๖ ยังมีผู้คนบริบูรณ์ มีขุนผู้มีฝีมือเข้มแข็ง จะยกพลทัพไปช่วยพ่อขุนบางกลางท้าวเมืองยาง ได้กระทำยุทธหัตถีกับขุนขอมสมาดโศลญล่ำพรงบ ขอมสมาดโศลญพ่ายแพ้ได้สุโขทัยคืน ในจารึกหลัก ๑ มีว่าเมืองห้วนอนรอด...ราชบุรี พ.ศ. ๑๘๒๖ ในหลัก ๒ มีว่า...พ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองรานั้น ให้สร้างเจดีย์มีคุณแก่ท้าวพระยา... มีหลานพ่อขุนผาเมืองผู้หนึ่งชื่อสมเด็จพะมหาเดศรีศรัทธา ราชจุลามาหนีหลานพ่อขุนผาเมืองนั้น...ดังนี้ ซึ่งแสดงว่า ตัวขุนและวานเครือขุนอาจเป็นส่วนมาก ได้ย้ายไปอยู่สุโขทัยกันแล้ว ที่ราชพลีหรือราชบุรีอาจยังเหลือแต่ชาวพื้นเมืองเดิม จารึกพระบรมราชโองการพ่อขุนรามคำแหงพระปรีวิชานมหาราชเจ้าจึงปรากฏในหลัก ๑ ว่า "เมืองห้วนอนรอดคนที่พระบางแพรค สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี ศรีธรรมราช ผังสมุทรเป็นที่แล้ว" ที่เล่ามาเป็นเรื่องของไทยทวาลาที่ร้างไป และราชพลี ราชบุรีหมดขุนและขอมไป

จารึกขุนฟ้าเมืองราช วัดไผ่ล้อม จารึกพระนามไว้ว่าขุนฟ้าเมือง แต่ในจารึกสุโขทัยจารึกว่า 'ขุนผาเมืองเจ้าเมืองราช' ถ้ากล่าวได้ว่าผาและฟ้านี้ไทยรุ่นนี้ไม่จำกัด คำออกเสียงเช่นเดียวกันได้ เช่น เมืองฟ้าออกว่าเมียงผา เมืองผาจอมฟ้า จอมผา ในสมัยจำกัดเสียงแล้ว ผา หมายถึงหินผา ฟ้า หมายถึง ฟ้า ในเสียงกล่าวยังออกอย่างเดียวกันได้ จารึกระบุไว้ว่า พ่อขุนศรีนาวนำถมย้ายไป พ.ศ. ๑๗๒๑ ปรากฏในจารึกหลัก ๒ ว่า (ในวงเล็บเติมเข้าให้เต็ม) "ในนครสละหลวงสองแคว ปู่ชื่อพระยาศรีนาวนัถม (เมื่อแต่ได้ไทยทวาลา) เป็นพ่อ (ขุนพระยา) สร้างในนครสองอัน อันหนึ่งชื่อนครสุโขทัย อันหนึ่งชื่อนครศรีสังขาลย์" และมีอีกว่า "ลูกพ่อขุนศรีนาวนัถมผู้หนึ่งชื่อพระยาผาเมือง เป็นขุนในเมืองราช" ซึ่งเป็นหลักฐานว่ากาลนั้นราชพลี ราชบุรี หมดขุนแล้ว ขุนศรีนาวนัถมจึงส่งขุนฟ้าเมืองมาเป็นเจ้าเมืองราชพลี จารึกวัดไผ่ล้อมว่า "เมื่อปี (พ.ศ.) ๑๗๘๖" ขึ้นไปถึง พ.ศ. ๑๗๒๑ เป็นเวลาห่างกัน ๖๕ ปี พ่อขุนศรีนาวนำถมขึ้นไป พ.ศ. ๑๗๒๑ อาจมีพระราชโอรสก่อนแล้ว หรืออาจไปมีเมื่อครองสุโขทัยศรีสังขาลย์แล้ว เมื่อไปสร้างและครองเป็นรัชกาลที่ ๑ ของสุโขทัย ศรีสังขาลย์ จารึกหลัก ๒ นั้นต่อไปมีว่า-เป็นขุนยี่ จารึกตอนนีลบเลือน จึงไม่ปรากฏชื่อ แต่ระบุว่าเป็นขุนยี่ คือที่สอง ในชื่อรูปพระร่วง มีชื่อว่า พระร่วง พระเลื่อง พระลือ พระราม และสละหลวง สองแคว พ่อขุนศรีนาวนำถมมีพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ชื่อ ขุนร่วงนำไทย องค์ที่ ๒ คือ ขุนฟ้าเมือง ซึ่งอาจมีอายุห่างจากพระเจ้าฟ้าง ๑๐ ปี หรือกว่า ขุนศรีนาวนำถมเห็นว่าพระราชโอรสองค์ใหญ่มีชนมายุ ๒๐ หรือกว่า จึงให้ไปครองศรีสังขาลย์ พ.ศ. ๑๗๔๐ ส่งขุนผาเมืองซึ่งเปลี่ยนว่า "ฟ้าเมือง" ไปเป็นขุนพระยาเมืองราช (ราชพลี=ราชบุรี) ขุนร่วง ขุนพระยาร่วงคงมีลูกอยู่ก่อนหรืออาจไปมีที่นั่น ซึ่งชื่อขุนบางกลางท้าว ขุนพระ-

ยาเห็นว่ามียายุ ๒๐ จึงส่งไปครองเป็นเจ้าเมืองบางยาง พ.ศ. ๑๗๖๐ หรือกว่า ฉะนั้นเมื่อกลับมายึดเมืองคืน ขุน-
บางกลางทาวรู้ชัดว่าศรีสัชนาลัยเป็นเมืองพ่อ สุโขทัยเป็นเมืองปู่ ขุนศรีนาวนำถม จึงแยกกันจารึกหลัก ๒ ว่า “พ่อขุน-
บางกลางทาวได้เมืองศรีสัชนาลัย” จึงเรียงได้ว่า

ขุนศรีนาวนำถม เมื่อขึ้นมาพระชนมายุ ๒๑ จึงประสูติ พ.ศ. ๑๗๐๐ ครองสุโขทัยถึง พ.ศ. ๑๗๖๘
สวรรคตพระชนมายุ ๖๘ พรรษา

เมื่อได้เค้าเรื่องมาอย่างนี้ จึงควรมีพงสาวดารกรุงสุโขทัย จริงอยู่ ดินแดนย่านสุโขทัยนี้มีอยู่ก่อนแล้ว
แต่ยังไม่ได้ก่อสร้างสถาปนาเป็นเมืองหลวงระดับชั้น “กรุง” อย่างจารึกหลัก ๒ มีเล่าถึงว่า สระหลวง สองแคว
ซึ่งก็คงมีอยู่อย่างนั้น ครั้นได้ก่อสร้างขึ้นแล้ว จึงตั้งชื่อตรงสร้างนั้นเป็นสุโขทัย และศรีสัชนาลัย เฉพาะตรงนั้น ส่วน
ตรงที่เป็นสระหลวง และสองแควก็คงเป็นชื่ออยู่อย่างนั้น เมื่อได้ความอย่างนี้จึงนำจารึกนั้นเป็นหลักเรียงเป็นพงสาวดาร
สำหรับกาล พ.ศ. เมื่อยังไม่พบจะใช้กะ ๆ เขาก่อน ก็ชื่อปรากฏก่อน ครั้นสถาปนาชื่อใหม่ขึ้นทับลงไป ชื่อใหม่ขึ้นทับ
ชื่อเก่าก็จะจางหายไป แต่จะไปปรากฏอยู่ที่อื่น ๆ อย่างกรุงเทพมหานคร สถาปนาขึ้นในบางกอกก็จะตระหง่านขึ้น ชื่อ
บางกอกซึ่งมีอยู่ก่อนนั้นได้ขจรไปสู่ที่อื่น ก็ปรากฏอยู่ เช่น ในแผนที่ต่างประเทศและประวัติชื่อจะเห็นบางกอก (Bang-
kok) ตลอด กรุงเทพฯ ไม่ปรากฏเลย

พระราชพงสาวดาร กรุงสุโขทัย

ตามจารึกสมัยไทยทวาลาวเล่าว่า ขุนศรีธมไทยครองไทยทวาลาว พ.ศ. ๑๖๗๗ มีพระมเหสี ซึ่งสถาปนา
พระนามว่า แฉล้มผิวทอง ในกาลนั้น กรุงไทยทวาลาว (นครปฐม) ต้องเสียค่าขวัญเมืองแก่พระยาราชนบุรีปีละพัน
ตำลึง พ.ศ. ๑๖๗๘ พระนางแฉล้มผิวทองประสูติพระราชโอรสสถาปนาพระนามว่า ศรีเฉลิมฟ้า

ลพทุธศักราชได้ ๑๖๘๘ ขุนศรีธมไทยเสด็จสวรรคต พระราชโอรสซึ่งทรงพระนามว่า ศรีเฉลิมฟ้า ได้ขึ้น
ครองไทยทวาลาว ได้อุปภิเศกพระนางศรีธมอมงามเป็นพระมเหสี ซึ่งได้ทรงครรภ์ ครบกำหนดแล้วได้ประสูติพระ-
ราชโอรส พ.ศ. ๑๗๐๑ ได้ทรงตั้งชื่อว่า ศรีนาวนำถม แม้ในกาลนี้ ก็ยังต้องเสียค่าขวัญเมืองแก่ราชบุรีอยู่ปีละ ๑,๐๐๐
ตำลึงตามเดิม เมื่อเก็บบ่อ ๆ พระเจ้ากรุงไทยทวาลาวพิจารณาเห็นว่ากำลังพอแล้ว กระทำตามที่มามาก่อน ๆ เช่น
สมัยพ่อขุนพานเมืองฟ้า ก็ได้หลบไปสร้างกรุงนครไชยศรี ในสมัยขุนศรีธมไทยก็ย้ายไป ก็หยุดเก็บ ครั้นกลับมาอยู่
อีก ก็ได้เก็บค่าขวัญเมืองอีก ฉะนั้น พ่อขุนศรีเฉลิมฟ้าจึงตกลงพระทัยได้ส่งค่าขวัญเมือง พ.ศ. ๑๗๑๘ ได้มีการ
ต่อว่าต่อขาน ขุนศรีเฉลิมฟ้า เห็นว่าไม่แข็งแรงเท่าไรจึงคิด เมื่อแน่ใจแล้วพระยาราชนบุรีก็ตกลงพระทัย เถลไถลทัพ
ครบแล้วได้ยกขึ้นมาเข้าเขตไทยทวาลาว ขุนศรีเฉลิมฟ้าทราบข่าว จึงเตรียมพลทัพไว้ ทั้งคู่ได้ทรงช้างออกกระทำ
ยุทธหัตถีกัน ขุนศรีเฉลิมฟ้าคงเสียท่าจึงถูกประหารสิ้นพระชนม์ในพระราชสงครามนั้น

พระยาราชนบุรี ครั้นกระทำยุทธหัตถีชนะแล้ว ได้เข้ากรุงไทยทวาลาว เนื่องจากพ่อขุนพระยาไทยทวาลาว
ได้สืบทอดเป็นพระญาติพี่น้องกันมานาน จึงได้ยกพระเจ้าหลานเธอพระนามว่าขุนศรีนาวนำถมขึ้นครองกรุงไทยทวาลาว
เป็นประเทศราชแทนขุนศรีเฉลิมฟ้าซึ่งได้สิ้นไปแล้ว ณ ปี พ.ศ. ๑๗๒๐ นั้น เมื่อขุนศรีนาวนำถมได้ครองและสงบเรียบ
ร้อยแล้ว แต่ในฐานะประเทศราชนั้น ไม่เป็นที่ต้องพระทัย จึงชักชวนพรรคพวกญาติพี่น้องพลเมืองย้ายไปหาที่อยู่ใหม่
ครั้นพร้อมแล้วจึงเคลื่อนย้ายทั้งกรุงไทยทวาลาวไป พ.ศ. ๑๗๒๐ นั้น แต่แล้วประชาชนพลเมืองก็ติดตามไปหมด ไทย
ทวาลาวจึงร้างสร้างคนมา เหลือแต่แผ่นดิน และโบราณวัตถุสถานกับซากสลักหักพังนั้น

พ่อขุนศรีนาวนำถม รัชกาลที่ ๑

พ่อขุนศรีนาวนำถม พร้อมกับพลทัพได้เดินทางมาถึงถิ่นแดนสระหลวง ได้อาศัยลำแม่น้ำสมพายหรือปัจจุบันเรียกว่า แม่น้ำลำพัน และสระหลวงนั้นเป็นถิ่นแดนดีมีชัยภูมิมากพอ จึงพักพลทัพได้อาศัยคนพลพรรคประจำท้องถิ่นด้วยดี จึงดางป่าละเมาะไม้ปลูกสร้างโรงเรือนพลับพลาเป็นที่พักพิงไปก่อน ทรงดำริว่าครั้งมีโรงเรือนพลับพลาพอพักได้แล้ว จึงค่อยสร้างบ้านปรุงเมืองต่อไป เมื่อมีพอแล้ว ประชาชนพลทัพก็ได้ยกขึ้นเป็นขุนพ่อบ้านเมืองตามเดิม ขุนศรีนาวนำถมจึงนำขุนหญิงพระญาติสาวชื่อ รวยรื่นใจ เป็นพระอรรคมเหสี เมื่อเป็นปีกแผ่นดีแล้ว ทั้งหลุดพ้นจากค่าขวัญเมือง และข้าทาสแล้ว ก็เป็นสุขจิตสนิทใจ จึงให้ชื่อที่ใหม่นั้นว่า สุโขทัย หรือ สุโขไทย ต้น พ.ศ. ๑๗๒๑ นั้น พร้อมกับพระนางรวยรื่นใจทรงครรภ์ครบถ้วน จึงประสูติพระราชโอรสได้พระราชทานชื่อว่า ขุนร่วงนำไทย ต่อมาอีกหลายปี พระนางก็ประสูติพระราชโอรสอีกองค์หนึ่ง ทรงพระนามว่า ขุนผาเมือง พ.ศ. ๑๗๓๑ จากนั้นก็ทรงสร้างพระเรือนต้น พระที่นั่ง และวัด ทั้ง ธานี เพื่อให้มีสมกับสถานะเมืองกรุงสุโขทัย ได้ทำถนน ทาง ตรอก สร้าง นา ไร่ สวน ทำร้าน ตลาด และโรงเตาเผาเครื่องปั้นดินเผา สร้างเรือนแพ และเรือค้าขาย ตลอดจนจับช้างม้าวัวควายมาใช้งาน กรุงสุโขทัยจึงมีความเจริญงอกงามคับคั่งด้วยหมู่ชนชายหญิง ทั้งพระภิกษุ สามเณร พลเมือง พลทัพ ได้ชักชวนสร้างบ้านปรุงเมืองตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีนั้น

ครั้น พ.ศ. ๑๗๓๕ พ่อขุนศรีนาวนำถมได้ขึ้นถึงสองแควเห็นชัยภูมิเหมาะสมดี จึงวางแผนสร้างเป็นเมืองขึ้นอีก ได้ประทับอยู่ เมื่อว่างสร้างการทำนาสวน ก็สร้างบ้านปรุงเมืองต่อไปมีทั้ง วัด ร้าน ตลาด ตรอก ถนน เรือน บ้าน นา สวน เรือนแพ เรือค้าขาย ในกาลนั้น ขุนร่วงนำไทยมีอายุจะเข้า ๒๐ พ่อขุนศรีนาวนำถมจึงให้ครองและได้ตั้งชื่อว่า ศรีสังขนาถย์ ตามชื่อ ฤๅษีสังขนาถย์ ได้สถาปนาเป็นนครลูกหลวงทั้งให้เป็นเมืองป้องกันหน้าด่านทิศเหนือด้วย ครั้นขุนร่วงนำไทยอายุครบ ๒๐ แล้ว จึงทรงให้เป็นพ่อเมืองเดิมที่พร้อมกับได้จัดให้แต่งงานกับแม่นางผิวทอง ได้สถาปนาชื่อใหม่ว่าพระนางพระยาผิวทอง ได้ทรงครรภ์ประสูติพระราชโอรสพระนามว่า บางกลางทาว พ.ศ. ๑๗๔๒ ต่อมา พระนางพระยาได้ประสูติพระราชโอรสอีกพระองค์หนึ่งสถาปนาพระนามว่า ศรีจุลารัตน (คิดตัดจากพระราชทินนามว่า สมเด็จพระศรีสรรทธาราชจุลามาณีสร์รัตนลังกาทีปมหาสามีเป็นเจ้า) พ่อขุนร่วงนำไทยได้ครองแล้ว ได้สร้างเสริมปรุงเมืองขึ้นอีกมาก *

พ่อขุนศรีนาวนำถมได้กลับลงมาครองสุโขทัยตามเดิม เมื่ออายุมากก็ได้พักการงานบ้างกับลูกคนเล็กชื่อ ขุนผาเมือง ได้ช่วยราชการตลอด ต่อมาได้สถาปนาเป็นพระยาฟ้าเมืองส่งไปครองเมืองราช ฉะนี้ ขุนร่วงนำไทยจึงได้มาช่วยราชการกรุงสุโขทัยเป็นประจำ พ่อขุนศรีนาวนำถมได้เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๗๖๘ มีพระชนมายุได้ ๖๘ ครองกรุงไทยทวาลาได้ ๑ พรรษา ไปครองสุโขทัยได้ ๔๘ พรรษา

* ตลอดมานั้นเรียบเรียงตามจารึกหลัก ๒ ว่า ปู่ชื่อพระยาศรีนาวนำถม.....เป็นพ่อ....สร้างในนครสองอัน อันหนึ่งชื่อนครสุโขทัย อันหนึ่งชื่อนครศรีสังขนาถย์ ได้เรียงไว้อย่างนั้น ถ้าเจอหลักฐาน จะได้แก้ในโอกาสต่อไป

ขุนร่ว่งนำไทย รัชกาลที่ ๒

จารึกหลัก ๒ ว่า* ปู่ชื่อพระยาศรีนาวนัณถม ขุนร่ว่งนำไทย เป็นพ่อ.....เป็นขุนยี่ขุนนางนัก.....เมืองขลียง
.....พ่อขุนนัณถม

ขุนร่ว่งนำไทย ซึ่งพระราชบิดาขุนศรีนาวนัณถมได้ราชาภิเศกให้ครองกรุงนครศรีธรรมราชเป็นขุนยี่ที่สอง พ.ศ. ๑๗๔๐ เมื่อพระชนมายุได้ ๑๘ พรรษา ครั้นพระราชบิดาเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๗๖๘ จึงได้เสด็จขึ้นครองกรุง-
สุโขทัย เป็นขุนยี่ที่ ๒ จึงเป็นขุนทั้ง ๒ กรุงนคร พระชนมายุได้ ๔๖ พรรษา เมื่อทรงครองทั้ง ๒ พระนครนั้น ก็
คงไป ๆ มา ๆ และคงทรงสร้างปรุงบ้าน ปรุงเมือง ปรุงวัดเพิ่มเติม และขยายกรุงให้ใหญ่ตามจารึกหลัก ๒ นี้ ใน
สมัยพ่อขุนศรีนาวนัณถมนั้นก็มิได้เหตุการณ์ หรืออาจเป็นศึกสงครามก็ได้ เพราะจารึกกลบเลือนจึงไม่รู้เรื่องเหตุการณ์อะไร
เข้าใจว่าคงมีเหตุการณ์ทั้งทางนอกพระราชอาณาเขต แม้ในภายในก็คงมีการไม่ปรองดองกัน แต่ส่วนมากคงสงบเรียบ
ร้อยหรือแก้ไขได้ ก็ปกครองด้วยความร่มเย็นเป็นสุข

พ.ศ. ๑๗๖๘ ขุนร่ว่งนำไทย ได้เป็นขุนพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีธรรมราช ทรงอุปภิเศกและมีพระราชโอรส
แล้ว ๒ พระองค์ เมื่อทรงเป็นขุนพระยา ก็อาจมีอีก แต่ไม่ได้จดจารึกไว้จึงไม่ทราบได้ที่ปรากฏตามจารึกแล้วก็มี ๒
พระองค์คือ ขุนบางกลางทาว และขุนศรีจุลารัตน์ซึ่งทรงมีมาก่อนแต่จะได้เป็นขุนพระยา หรือพระเจ้ากรุงสุโขทัย
ศรีธรรมราช พระราชโอรสทั้ง ๒ พระองค์ทรงเจริญวัยแล้ว ทรงให้ศึกษาศิลปวิทยาต่าง ๆ ซึ่งมีปรากฏอยู่ในตำรา
นพมาศและในจารึกต่าง ๆ นั้น เมื่อทุกสิ่งสมควรแล้ว จึงทรงส่งขุนบางกลางทาวไปเป็นเจ้าเมืองบางยาง พระองค์เล็ก
คือ ขุนศรีจุลารัตน์คงฝึกฝนในพระศาสนา เช่นนี้จึงอาจมีพระองค์อื่น ๆ อีกที่อยู่ช่วยราชการพระราชบิดา ที่อยู่ใกล้ซิดนี้
คงจะก่อเรื่องให้วุ่นวาย หรืออาจประพฤติน่าเป็นธรรมดา จึงมีเรื่องอย่างปรากฏในจารึกหลัก ๒ นั้น แต่จารึกกลบเลือนจึง
ไม่สามารถกำหนดได้ว่าเรื่องอะไร แต่ก็ได้มีแล้ว ตลอดระยะเวลา ๑๐ ปี นั้น คงมีหลายอย่าง

ตอนนี้ พ่อขุนศรีจุลารัตน์คงมีอายุครบ หรืออาจทรงผนวชตั้งแต่เป็นสามเณร เพราะในจารึกเล่าถึงทรง
ปรารถนาพระสัมมาสัมโพธิญาณจึงทรงกระทำสังกักริยาเสวยพระบารมี และบวชพระพุทธรูปต่าง ๆ ด้วยประการ
ฉะนี้ อุปนิสัยบารมีดัดเตือน จึงทรงผนวชไม่ได้จารึกไว้จึงไม่รู้กาลเวลา อุปัชฌายาจารย์และวัด เมื่อทรงผนวชแล้ว
ด้วยอาศัยที่พระราชบิดาเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีธรรมราช จึงเป็นการง่ายที่พระองค์จะเสด็จชมพู่ทวิปและลังกา จึงได้
มีระบุไว้ในจารึกถึงสังเวชนียสถาน ตลอดถึง ราชบูรณมหานคร ถือนุราชบูรณมหานคร ซึ่งเป็นพระราชธานีของลังกาทวิป

* จารึกวัดศรีชุม (หลักที่ ๒) นี้ ตามคำอธิบายแล้วว่า เป็นจารึกสมัยพระธรรมราชาที่ ๑ คือพระเจ้าลิไทย ซึ่งในจารึกระบุว่า
หลานพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ผู้หนึ่งชื่อธรรมราชา พ่อรู้บุญธรรมนิยมมีปริชา ซึ่งเป็นพระบิดาพระเจ้าลิไทยตามจารึกปรากฏเป็นท่านองจารึกที่
สมเด็จพระมหาเถรศรีศรัทธาธรรมาจารย์ทรงกระทำขึ้น สมเด็จพระศรีศรัทธาธรรมาจารย์พระองค์นี้ ตามจารึกเป็นหลานปู่พระยาศรีนาวนัณถม
ก็เข้าใจว่าเป็นพระราชโอรสของพระยาผาเมืองราช ความจริงไม่ใช่ ตามจารึกต่อไปอีกว่า “มีหลานพ่อขุนผาเมืองผู้หนึ่งชื่อ สมเด็จพระมหา-
เถรศรีศรัทธาธรรมาจารย์” ดังนี้ จึงเป็นพระราชโอรสของพ่อขุนร่ว่งนำไทย ครั้นคิด พ.ศ. แล้วตั้งแต่เกิดถึงจารึก มีระยะเวลา ๑๐๐ กว่าปี จึง
เข้าใจว่าผู้นั้นกระทำจารึกในคราวหลัง แต่เล่าเรื่องของท่านได้ ตลอดทุกกระบวนการ หรือว่าจะมีอายุยืนยาวถึงกาลจารึกก็ได้ คือจารึกนี้
กะว่าจารึกในราว พ.ศ. ๑๘๗๕ รัชสมัยพระเจ้าลิไทยธรรมราชาที่ ๑ นั้น ท่านประสูติประมาณ พ.ศ. ๑๗๔๕ ถึง พ.ศ. ๑๘๗๕ ก็มีระยะเวลา
๑๓๐ ปี อย่างนี้ ก็มากเกินไปที่จะเชื่อกันแล้ว

และได้นำจารึกลงมาเป็นข้อนำนั้น เพื่อเป็นหลักฐานแต่ตรงพระนามก็กลบเลือนไป เจ้าหน้าที่ไม่ได้อ่านไว้ จึงใส่เข้ามาอย่างนั้น
ถ้าพบชื่อเมื่อไรจะได้แก้ไขต่อไป ก็การเรียงพงศาวดารไทยนั้น เรียงกันตามความรู้ไทยจึงสำเร็จรูปได้ และชื่อบางแห่งใช้ว่า ขุน และ พระยา
เข้าใจว่าครั้งต้น ๆ คงใช้พระนามว่า “ขุน” ครั้นต่อมาหรือรัชกาลหลัง ๆ สถาปนาว่า พระยา ในกาลจารึก จึงใช้แบบเดิมบ้าง ใช้แบบสถา-
ปนาใหม่บ้าง จึงเป็นอย่างนั้น

แต่จะไปกับใครมีพระอื่น ๆ อีกหรือไม่ ไม่ทราบได้ แต่เข้าใจว่าคงมีไปกันหลายท่าน ก็คงเป็นแบบธุดงค์ และคณะอื่น ๆ ก็อาจมี เมื่อกลับมาจึงได้ทรงรับสถาปนาสมณศักดิ์เป็นสมเด็จพระมหาเถรชั้นมหาสามี อันเป็นตำแหน่งสมเด็จพระสังฆราชของลังกาทวีป มีพระนามเต็มว่า สมเด็จพระมหาเถรศรีสุทธาราชาจุลามุนีศรีรัตนลังกาทีปมหาสามี เป็นเจ้า เพราะไม่ได้ลงมาได้ จึงไม่ทราบ อาจได้รับสมณศักดิ์ในกาลภายหลังนานมาก็ได้

ในระหว่างนี้ คือ ตอนขุนพระยาร่วงนำไทยครองนี้ อาจมีการไม่ปรองดองกันเสมอหรือขุนร่วงนำไทยอาจไม่เป็นที่เกรงของแคว้นอื่น ขุนขอมสมาดโขลญลัมพวงรบแห่งลวัก^๑ ลพบุรี ก็กรีธาพลทัพลวักมาประชิดทั้งสุโขทัยและศรีสัชนาลัย คงมาปี พ.ศ. ๑๗๘๒-๑๗๘๔ ขุนพระยาร่วงนำไทยคงตั้งสู้เข้มแข็ง ป้องกันบ้านเมือง ทั้งขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดและขุนบางกลางทาวเจ้าเมืองบางยางก็คงมาช่วย แต่เนื่องจากศึกยืดเยื้อ ย่อมต้องสิ้นเปลือง สองขุนต้องออกไปเที่ยวเสาะหาคนพลทัพ และเสบียงอาหาร ณ ต่างเมือง และเมืองของตนจึงต้องใช้กาลนาน

ตอนนี้ ขอมสมาดโขลญลัมพวงรบ จึงโหมกำลังทัพโจมตีทั้งสุโขทัยและศรีสัชนาลัย ในฐานะขุนพระยาเมืองกรุง ขุนร่วงนำไทยทรงสู้สงครามประชิด ได้ทรงพิจารณาออกกระทำยุทธหัตถีถึงเสียท่า ถูกขอมจ้วงฟันสิ้นพระชนม์กลางสมรภูมิ ขอมจึงเข้าครองสุโขทัย และศรีสัชนาลัยได้

ขุนร่วงนำไทย ได้ครองสุโขทัยและศรีสัชนาลัยอยู่ ๔๔ ปี สิ้นพระชนม์ พระชนมายุได้ ๗๒ ปี

พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ รัชกาลที่ ๓

(ขุนบางกลางทาว เจ้าเมืองบางยาง)

พ่อขุนบางกลางทาว หรือ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ หรือ ศรีอินทราธิบดีอินทราทิตย์ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์ใหญ่ของพ่อขุนร่วงนำไทย และพระนางพระยาพิวทอง ประสูติ ณ นครศรีสัชนาลัย ประมาณ พ.ศ. ๑๗๔๒-พ.ศ. ๑๗๘๔ จึงมีอายุได้ ๔๒ ณ สงครามขอมลวัก ได้ร่วมกับพระเจ้าอาขุนฟ้าเมืองราดช่วยสงครามพระราชบิดา ครั้นพลทัพบกกับสะเบียงขาดแคลนต้องออกไปเสาะแสวงหากว่าจะได้ พระราชบิดาต้องสิ้น กรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยต้องเสียแก่ขอม พ.ศ. ๑๗๘๔ สองขุนออกไปหาพลทัพและเสบียงกว่าจะได้ก็กรุงแตกเสียแล้ว เมื่อพร้อมสรรพพอจึงยกไปกู้คืนในจารึกหลัก ๒ จึงมีว่า (ภายในวงเล็บเติมให้เต็ม)

“.....เมื่อก่อน พ่อขุนบางกลางทาว (ทาวะ หรือ ทวา) เป็นเจ้าเมืองบางยางให้เอา (พละมาผสม) พลพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราด พาพ่อขุนผาเมืองผดาง (แยก) กันแลกัน พ่อขุนบางกลางทาวได้เมืองศรีสัชนาลัย (คืนแล้ว) พ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดเอาพละมา (รอดพ่อขุนบางกลางทาวที่) บางชลง (พ่อขุนบางกลางทาว) เวนบางชลงแก่พ่อขุนผาเมือง แล้วพ่อขุนผาเมืองเอาพลเมื่อ (ไปยัง) เมืองราด เมืองสากอไค (พร้อมแล้วไปยัง) ศรีสัชนาลัย สุโขทัย ขอม สมาดโขลญลัมพวงรบ (ออกตั้งพลรับสู้) แล้ว พ่อขุนบางกลางทาวไป (ร่วมผสมกับ) พลพ่อขุนผาเมืองเจ้าเมืองราดมา (ด้วยกันพร้อมแล้ว) ให้ประชุมพล พ่อขุนบางกลางทาว และพ่อขุนผาเมืองชีช้าง (ชื่อคชพระยา หัตถิ) พระยาผสมกัน (ตัวช้างสองคูก) คืนให้ชีด้วยกันเหนือหัวช้างประคนแล้วพ่อขุนบางกลางทาวแลขอมสมาดโขลญ

^๑ ในจารึกไม่ได้บอก เท่าที่ใช้อย่างนี้ ตามจดหมายเหตุจีนมีระบุไว้ เชียมก๊ก และหลอฮอกก๊ก คือสยามและลวัก และ พ.ศ. ก็ไม่มีในจารึก จึงกะและใส่เอาเอง เมื่อพบหลักฐานแล้วจะได้แก้ในคราวต่อไป ถ้าไม่พบก็ต้องอย่างนี้ไปก่อนถึงจะผิดก็คงไม่มากนัก ดีกว่าไม่รู้เลย

ลำพองรบกัน พ่อขุนบางกลางทาวให้ไปบอกแก่ขุนผาเมือง พ่อขุนผาเมือง (เอาพลมาช่วยรบ) ขอมสมาดโขลญลำพองรบ (รบด้วยช้าง) พ่ายพัง พ่อขุนผาเมืองจึงยังเมืองสุโขทัยเข้าได้ เวณเมืองแก่พ่อขุนบางกลางทาว พ่อขุนบางกลางทาว มีผู้เข้า เพื่อเกรงแก่มิตรสหาย พ่อขุนผาเมืองจึงเอาพลออก พ่อขุนบางกลางทาวจึงเข้าเมือง พ่อขุนผาเมืองจึงอภิเศก พ่อขุนบางกลางทาวเจ้าเมืองสุโขทัย ให้ชื่อตนแก่พระสหาย เรียกชื่อศรีอินทราธิบดีนทราทิตย นามเดิมกมรเตงอัญ (พระเจ้ากรุงพระยา) ผาเมือง เมื่อก่อนผีฟ้า (จ้าวฟ้า) เจ้าเมืองยโสธรปุระ (เมืองยส จังหวัดยโสธร ตามจารึกหินทรายว่า จ.ศ. ๑๔๕ คือ พ.ศ. ๑๓๓๐ จารึกชื่อพระอริยสังฆเจ้า ในวัดบ้านท่า มีมหาราชเจ้าทั้งสองเป็นแก้ว มีเจ้าสังฆราชาวัด วชิรปัญญา ซึ่งมีมหาราชเจ้าและพระสังฆราชาเจ้าเป็นฐานะกรุงเมืองหลวงเอกราชอยู่แล้วตั้งแต่ พ.ศ. ๑๓๓๐) ให้ลูกสาวชื่อนางสิขรมาหาเทวีกับขันไชยศรี ให้นามเกียรติแก่ขุนผาเมือง เขียม (เหตุ) พ่อขุนบางกลางทาวได้ชื่ออินทราธิบดีนทราทิตย เมื่อพ่อขุนผาเมืองเอาชื่อตนให้แก่พระสหาย (เมื่ออภิเศกเป็นเจ้า) เมืองสุโขทัยพ่อขุนศรีอินทราธิบดีนทราทิตย และพ่อขุนผาเมืองเอาพลรบกันพาทั่ว (เมืองสุโขทัย ศรีสังฆาลัย) แต่เมื่อเพรง (ก่อน) เตรีลาคลาทุกแห่งทุกหน ต่างคนต่าง เมื่อเมืองดงเก่า ลูกพ่อขุนศรีอินทราทิตยผู้หนึ่งชื่อพ่อขุนรามราชปราชญ์ธรรม.....หลานพ่อขุนศรีอินทราทิตยผู้หนึ่งชื่อ ธรรมราชา พ่อขุนธรรมนิยมนมมีปรีชาแถม (ที่สุด) บ่มิกล่าว (ถ้วน) ถึเลย พ่อขุนผาเมือง เจ้าเมืองรานั้นให้สร้าง เจดีย์มีคุณแก่ฝูงท้าวพระยา เป็นอาจารย์ พรณิบาล (พระอภิบาล) แก่ฝูงกษัตริราชทั้งหลายมา (รวม) อยู่ใน ศรีสังฆาลัย

ที่ยกจารึกมานั้นไม่มีปีอภิเศก จารึกขุนฟ้าเมืองว่า พ.ศ. ๑๗๘๖ จึงเรียงได้ว่าเสร็จสงครามแล้วต้องเตรียมกันบูรณะซ่อมแซมจึงอาจล่วงไปปีหรือกว่า พ่อขุนศรีอินทราทิตย ได้ปราบดาภิเศกเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัยและ ศรีสังฆาลัย พ.ศ. ๑๗๘๖ พร้อมกับได้ทรงอุปภิเศก พระนางเลื่อง ทรงมีพระราชโอรสพระราชธิดา ๕ พระองค์ ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง เจ้าพี่ผู้ใหญ่ตายจากแต่ยังเล็ก จึงเหลือปรากฏพระนามคือขุนบานเมือง อาจประสูติ พ.ศ. ๑๗๘๑ พ่อขุนพระรามคำแหง อาจประสูติ พ.ศ. ๑๗๘๒ ส่วนผู้หญิงสองไม่ปรากฏชื่อ ทั้งนี้อาจมีตั้งแต่สมัยไปเป็นเจ้าเมืองบาง ยาง เมื่อได้เป็นขุนพระยากรุงสุโขทัยแล้ว จึงกระทำพระราชพิธีอุปภิเศกในกาลนั้น

พ่อขุนศรีอินทราทิตย ได้ครองเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีสังฆาลัยแล้ว ได้จัดการทะนุบำรุงบ้านเมือง ซึ่งถูกภัยสงครามมาเป็นแรมปีนั้นให้ฟื้นคืนสภาพและส่งเสริมก่อสร้างให้เจริญยิ่งขึ้น พร้อมกับได้ทะนุบำรุงทะเลทั่วทหาร ให้ชำนาญศึก เมื่อพร้อมสรรพด้วยกำลังช้างม้าเสบียงอาหารบริบูรณ์แล้ว จึงกรีธาทัพไปกรุงลโว้ พ.ศ. ๑๗๘๔ ยึด กรุงลโว้ได้^๑ ได้นำมาขึ้นแก่กรุงสุโขทัย

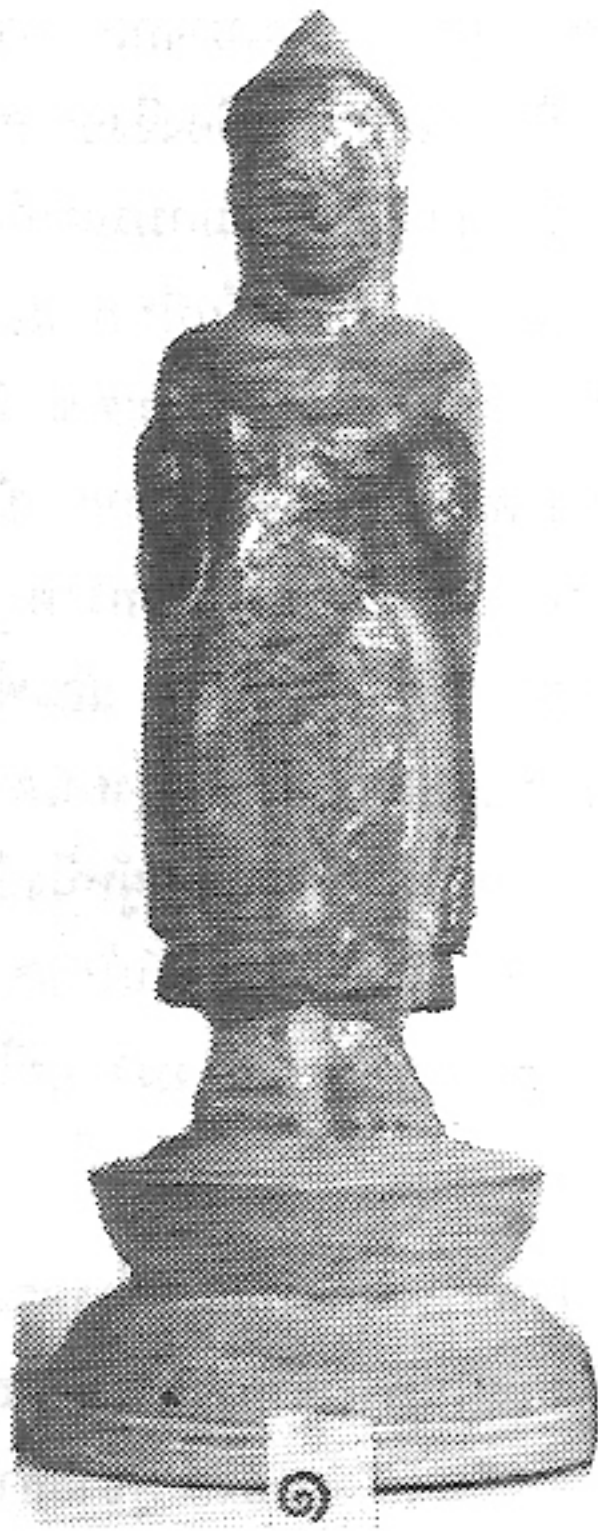
พ.ศ. ๑๗๘๗ ได้ทรงยกกองทัพขึ้นไปถึงเจดลในลงไปเจดลนอก^๒ คือพิมายลงไปปาเจดล (พ่อเจริญ=ปา ปา คือพ่อ เจดล=คือเจริญ=พ่อเจริญ) หรือปราจีน ได้ทรงรวบรวมขึ้นแก่กรุงสุโขทัยส่วนทางใต้คือ อโยธยา ไทยทวาลาวนั้นมีพระยาพาน และญาติพี่น้องบางส่วนยังอยู่ก็ไม่ได้รบกวณ ฉะนั้นดินแดนทางนี้ จึงไม่มีระบุในจารึก

^๑ตามจดหมายเหตุจีนที่เล่าว่า เขียมล่อถักได้ร่วมกับลกชกกัก เป็นเขียมล่อถักแล้ว

^๒ตามที่ปรากฏชื่อ ณ แผนที่ประเทศชาวโบราณว่า ลวฺ ลุขฺ เจ-ลา ถือลโว้ สุโขทัย เจดล ซึ่งเป็นชื่อที่รวมกันทั้ง ๓ ชื่อ ได้พิมพ์แผนที่ไว้หน้า ๖๑๘

พระร่วงสมัยสุโขทัย วัดรังแร้ง หินแก้วสี เหลือง เขียวอ่อน บุศราคัมไทย

๑. ขุนศรีอินทราภินทรทิตย

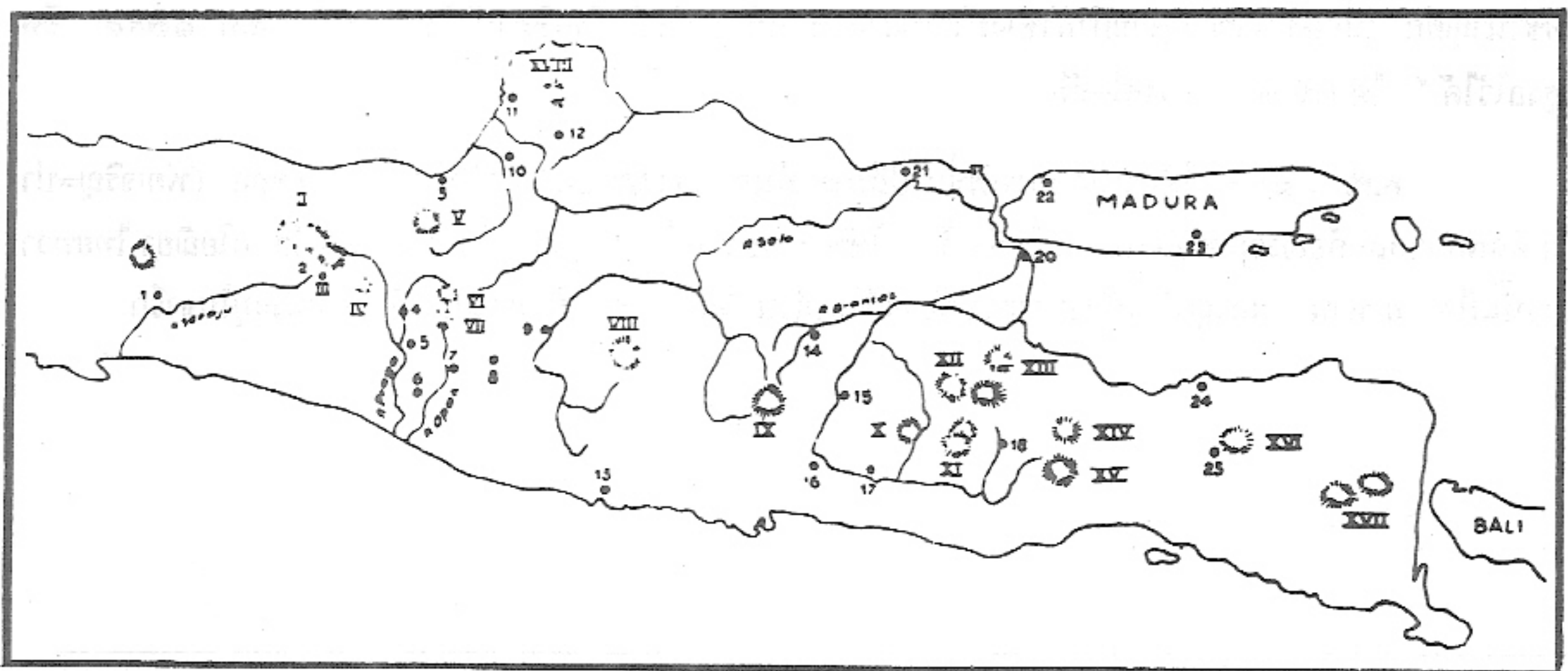

๒. พระนางเลื่อง มีสังเกตุเพียงหน้า
อกใหญ่เท่านั้น

๓. ขุนบานเมือง ที่รู้จักเพราะถ้ามจำ
(ผีฟ้า) เล่าเพียงว่า ทำแล้วสมมุติเท่านั้น ไซ้
บุศราคัมเพราะเป็น เครื่องทรงแล้วทรงหมวก
ยอด พระเครื่องคลุมฐานกลีบบัวคว่ำ

แผนที่ประเทศชวาโบราณ ได้ใส่ชื่อไว้ และมีชื่อไทยปรากฏอยู่ ซึ่งยืนยันว่าคนไทยไปตั้งชื่อ และอาจไปอยู่
ซึ่งยืนยัน ไดยัก คือ ไทย

MOUNTAINS AND MONUMENTS

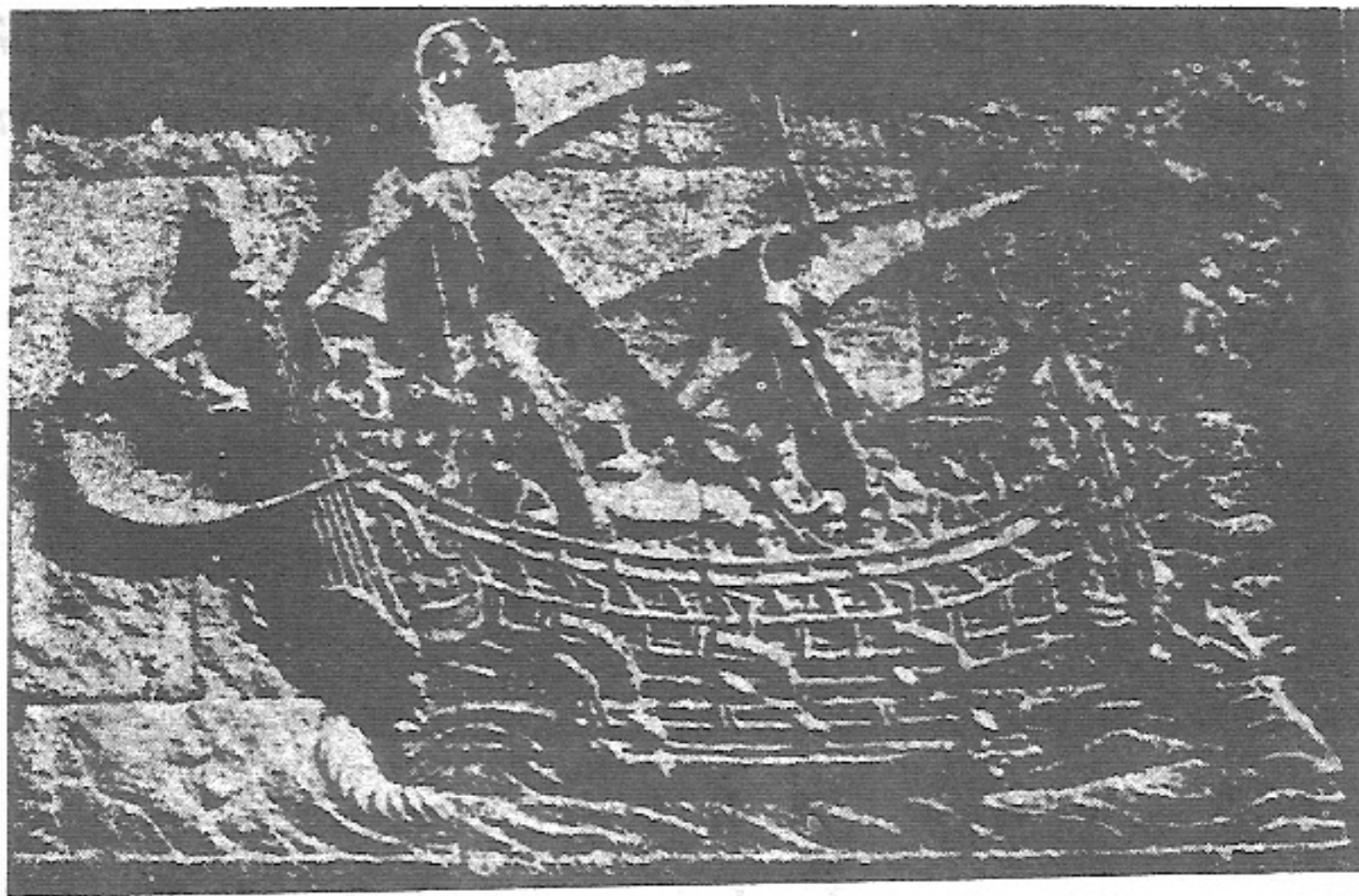
- I Blambangan
- II Prah. Dieng
- III Sendara. Pringapus
- IV Sumbing
- V Ungaran. Gunung Sanger

- VI Meranu
- VII Merapi
- VIII Lawu. Sukoh. Tjeto
- IX Wilis
- X Kelut. Punataran

- XI Butak. Kawi
- XII Andjasmara. Ardjuna.
- Welirang. Djawi
- XIII Penanggungan. Belahan.
- Dialelunda

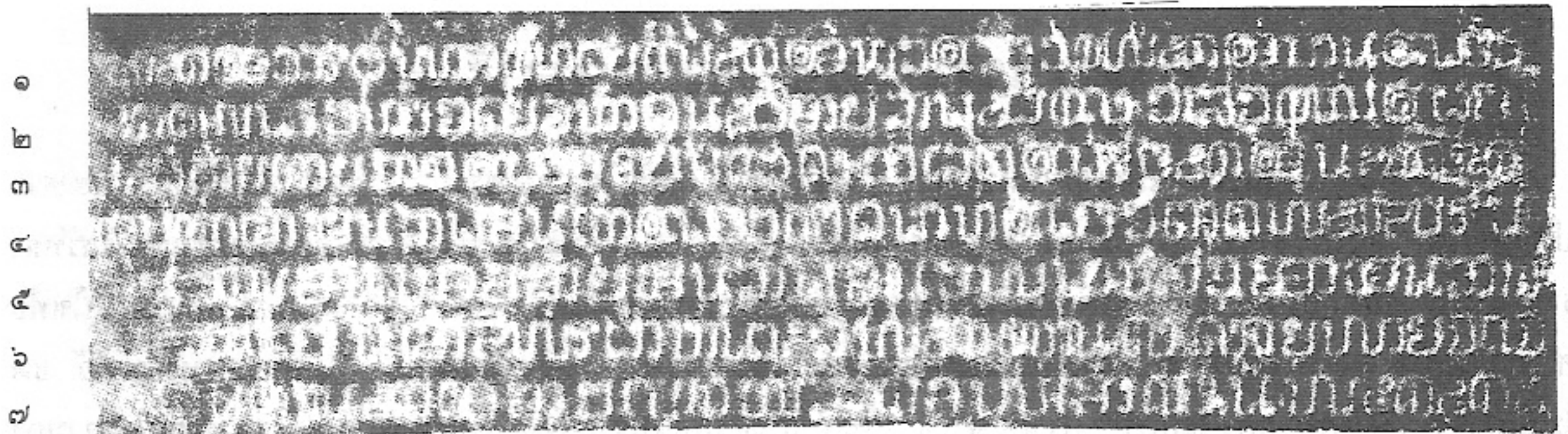
- XIV Tengger. Bromo
- XV Smeru
- XVI Yang
- XVII Raung. Merapi
- XVIII Muria

มหาราชทรงจารึกเล่าไว้ว่าเมื่ออายุเข้า ๑๕ ได้สู่สงครามพ่อขุนสามชนเจ้าเมืองฉอด เหตุนั้นสุโขทัยจึงถูกสงครามอีกครั้งหนึ่ง ครั้งสู้กันที่เมืองตาก เพราะทรงจารึกว่าอายุย่าง ๑๕ จึงประสูติ พ.ศ. ๑๗๘๒ สงครามคราวนี้เกิด พ.ศ. ๑๘๐๑ ตามจารึกหลัก ๑ มีอย่างนี้

จารึกหลัก ๑

๑. พ่อกู ชื่อ ศรีอินทราทิตย แม่กู ชื่อ นางเสื่อง พี่กู ชื่อ บ้านเมือง
๒. กู พี่น้อง ท้องเดียวห้าคน ผู้ชายสาม ผู้หญิงสอง พี่เพื่อ
๓. ผู้ อ้าย ตาย จาก เมื่อ เตียม แต่ ยัง เล็ก เมื่อ กู ขึ้น
๔. สิบเก้า เข้า ขุนสามชน เจ้าเมืองฉอด มาที่ เมืองตาก พ่อกู ไป รบ
๕. ขุนสามชน หัวซ้าย ขุนสามชน ขั้วมา หัวขวา ขุนสามชน
๖. เคลื่อน เข้า ไฟร่ฟ้า หน้า ไส พ่อกู หินญ ฦาย ฟ้า ย จะ แจ้น
๗. กู บ่อ หินญ ชี ซ่าง เบก พล กู ขั้ว เข้า ก่อน พ่อกู กู ต่อ...

ภูเขาและอนุสาวรีย์ถาวร ลำดับเลขโรมันที่ ๘ ปรางค์ ๓ ชื่อ มีชื่อ ลว สุข ตูเจลา คือ ละโว้ สุโขทัย จเลศ หรือ เจริญ ลำดับที่ ๑๗ ร่วง เมรปี ภูเขาพระร่วงเหนือ บาทลี

หลักฐาน “ไทย” ปรางค์ที่ ชาวและที่อื่น ๆ

เรือเดินทะเลจะเห็นคนถือ ทำยเรือไล่หมวกยอดไทยและมีนมใหญ่ เห็นว่าเป็นขุนหญิงเมื่อ เฝือมสุนาซัดลตุ ที่กลับลงไปครอง ชาว

รูปล่างนี้ดูคาบที่เงื่อจะพันคอ คือ คาบไทยและหญิงคนนั้นก็นั่ง พับเพียบท้าวแขนแบบหญิงไทย

พ่อขุนศรีอินทราทิตยได้ทรง รวบรวมถิ่นแดนเมืองต่าง ๆ เข้ากับ สุโขทัย อาจไปถึงเมืองฉอด เมือง แดงซึ่งมีระบอบอยู่ในจารึกหลัก ๒ จาก จารึกหลัก ๑ ซึ่งพ่อขุนรามคำแหง-

พระลูกเจ้า พ่อขุนรามคำแหงทรงร่วมกับพระราชบิดาเข้าสงครามตั้งแต่พระชนมายุ ๑๕ ได้ชัยชนะ กระทำให้
สุโขทัยแข็งแรงยิ่งขึ้น กองทัพเมืองลพดลล่าถอยไป พระราชบิดาพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ทรงโปรดพระราชทานชื่อว่า
พระรามคำแหง ยังทรงแต่งตั้งให้เป็นเจ้าเมืองแห่งคือตากนั้นตามที่ปรากฏพระนามจารึกไว้หลังพระพุทธรูปอย่างนี้

จารึกพระนาม ณ ฐานพระพุทธรูปไพลิน ซึ่งเป็นหินสีครามหนัก ๕ ก.ก.

พ่อขุนรามคำแหง พ่อเมืองแห่ง

ด้านหน้ามีเลขไทย (มหาศักราช ๑๒๐๗ พ.ศ. ๑๘๒๘ ดูแล้วจะเห็นว่าลายจารึกนี้ ไม่เหมือนจารึกหลัก ๑

ในจารึกระบุว่า พ่อขุนนี้ชนะญายพ่ายจะแจ้ง ซึ่งอาจทรงดราครำและถูกอาวุธบ้าง และทรงมีพระชน-
มายุเกิน ๖๓ ด้วย เมื่อเสร็จสงครามแล้ว คงอาจประชนกะเสาะกะแสะและหนัก จึงเสด็จสวรรคต พ.ศ. นั้น หรือต่อ
ไปอีก ๑ ปี คือ พ.ศ. ๑๘๐๒ พระชนมายุได้ ๖๑ ทรงครองสุโขทัยได้ ๒๐ ปี ขณะนั้นพ่อขุนบานเมืองได้ทรงเป็น
ผู้สำเร็จแทนอยู่ พ่อขุนรามคำแหงนั้นไปเป็นเจ้าเมืองแห่งแล้ว แต่ก็คงมา จึงได้ร่วมกันเชิญเจ้าฟ้าขึ้นครอง

ขุนบานเมือง รัชกาลที่ ๔

พ่อขุนบานเมือง เมื่อพ่อขุนพระราชบิดาเสด็จสวรรคตแล้ว ในฐานะพระลูกเจ้าพระองค์ใหญ่ก็ถึงวาระ พระ
ประยูรญาติพร้อมประชาชนพลเมืองมีพระรามคำแหงเป็นประธาน ทั้งสมณชีพรามณ์ อันมีสมเด็จพระมหาเถรศรีสัทรธา
ราชจุลามณี ฯลฯ เป็นต้น พร้อมใจกันอันเชิญขึ้นครองสุโขทัยศรีสัชนาลัยสืบต่อ ณ พ.ศ. ๑๘๐๒ นั้น ทรงครองสุโขทัย
ศรีสัชนาลัยได้ ๑๐ ปี ไม่ปรากฏว่าทรงมีพระมเหสีและพระราชโอรสธิดา ทั้งไม่ทรงทำอะไรเป็นพิเศษ หรือทำไว้ แต่
ไม่มีการจารึกจึงไม่ปรากฏพระองค์ ปรากฏพระนามในจารึกของพ่อขุนรามว่าพี่กู๋ชื่อบานเมือง และทรงจารึกไว้ว่า กูเอา
มาเวนแก่พ่อกู พ่อกูตาย ยังพี่กู กูพรำบำเรอแก่พี่กู ดังบำเรอแก่พ่อกู พี่กูตายจึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม

พ่อขุนบานเมืองได้ครองสุโขทัยประมาณ ๑๐ ปี จึงเสด็จสวรรคต พ่อขุนรามไม่ทรงจารึกปีไว้ จึง
คาดว่าคงจะเป็นปี พ.ศ. ๑๘๑๒ ซึ่งพ่อขุนรามทรงจารึกไว้ว่า พี่กูตายจึงได้เมืองแก่กูทั้งกลม

จากปีพระราชสมภพ พ.ศ. ๑๗๘๐ ถึงปี ๑๘๑๒ จึงมีพระชนมายุได้ ๓๒ พรรษา หรืออาจประสูติก่อน
พ.ศ. นี้ก็ได้ กระทำไว้เพียงเล่า ๆ ก่อน

พระเจ้ารามคำแหงมหาราช รัชกาลที่ ๕

(เป็นพ่อขุนพระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัย)

ผู้ทรงรับ ตู๊ ปราบ ๔ ทิศ รวบรวมไทย ทรงสร้างแบบลายสือไทยระบบสุโขทัย ทรงสร้างกระดิ่งร้องทุกข์ ทรงทำขดานหินบรรยายธรรม สร้างพระธาตุหรือวัด ขยายไปถึงชวา มีชื่อ ลวฺ สุขุ เจลา และพระร่วงไปปรากฏ ณ ชวา

๑. พ่อขุนรามคำแหง พระปรีวิชานมหาราชเจ้า ทรงรัดเกล้า ยอด มีผ้าคาดพระพาหุ (แขน) พระหัตถ์ทั้งสองมีลูกกลม พระหัตถ์ขวาถือลูกนิมิตสร้างวัด พระหัตถ์ซ้ายถือรูปลูกโลก โลกกลม สร้างบูรณเมือง คือทำ ทางโลก

๒. พระนางเรีองราตี ยกขึ้นไปเป็นพระนางลักษมีแล้ว ทรงรัดเกล้าชั้นผลโป่ง ทรงสะไบเปิดพระอุระขวา พระหัตถ์ซ้าย ยกกวักลูก เพื่อให้ผิคุรูปเคารพนางกวัก พระหัตถ์ขวาแบขึ้น

พ่อขุนรามคำแหง เมื่อทรงเข้าสงครามกับพระราชบิดาได้ทรงกระทำยุทธหัตถีกับขุนสามชนกระทั่งขุนสามชนหนีไป จึงขึ้นชื่อลือพระนามเป็นที่เกรงขามอยู่ ครั้นพ่อขุนบานเมืองเสด็จสวรรคตทั้งไม่มีพระราชโอรสธิดาด้วย ก็ถึงวาระสมบูรณ ฉะนั้น ทั้งพระประยูรญาติข้าราชการทั้งทหารและพลเรือนตลอดประชาชนสมณชีพราหมณ์ได้พร้อมใจกันอัญเชิญขึ้นครองสุโขทัยศรีสัชนาลัย ณ พ.ศ. ๑๘๑๒ ได้กระทำราชาภิเศกเป็นกระบวนครบทุกประการ ได้อุปภิเศกพระนางเรีองราตีกัลยาณีเป็นเอกอรรคมเหสี เป็นพระนางพระยาแม่อยู่หัว หรือ พระราชินีนาถ ทรงมีพระราช-

โอรสและพระราชธิดาที่ปรากฏเพียง ๒ พระองค์ คือ พระเจ้าธรรมราชาธิราชไทย ซึ่งประสูติ พ.ศ. ๑๘๑๓ พระนาง-
เทพสุดาสร้อยดาว (พระมเหสีพระเจ้าฟ้ารั่วหรือมะกะโท) ประสูติ พ.ศ. ๑๘๑๔

พระราชอาณาจักรที่ปรากฏในจารึกหลัก ๑ มีว่า ปราบเบื้องตะวันออกจรดสระหลวง สองแคว ลุมบาจายส
กาเท้าฝั่งของ ถึงเวียงจันทน์เวียงคำเป็นที่แล้ว เบื้องห้วนอน (ใต้) รอดคนที่พระบางแพร สุพรรณภูมิ ราชบุรี เพชรบุรี
ศรีธรรมราช ฝั่งทะเลสมุทรเป็นที่แล้ว เบื้องตะวันตกจรดเมืองจอด เมืองหงสาวดี สมุทรห้าเป็นแดน เบื้องดินนอน (เหนือ)
รอดเมืองแพร์ เมืองน่าน เมือง....^๑ เมืองพลั่วพันฝั่งของ ^๒ เมืองชวาเป็นที่แล้ว

พ่อขุนพระรามคำแหง เป็นขุนเมืองกรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยในระยะเวลา ๑๐ ปี จาก พ.ศ. ๑๘๑๖ ถึง ๑๘๒๕
คงได้เสด็จปราบตะวันออก และห้วนอน คือ ทิศใต้ เบื้องดินนอน คือ ทิศเหนือและตะวันตก กะไม่ถูกว่าเสด็จที่
ไหน พ.ศ. เท่าไร รวมความว่าเสด็จทั่วไป ตลอดถิ่นแดนมีชื่อนั้น ๆ แล้ว

ในกาลก่อนถึงกาลนั้น ๆ พระองค์คงศึกษาทั้งการปกครอง การพระศาสนา และ ประวัติ ตลอดจน
กระทั่งพิชัยสงครามปรากฏในจารึกว่า ลูกพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ผู้หนึ่งชื่อพ่อขุนรามราชปราชญ์รู้ธรรม เมื่อดูตามโอวาท
ที่ชื่อว่า สุภาษิตพระร่วงนั้น มีว่า “อย่าริอ่านแก้ความ” เล่นความ หรือ เป็นความนั้น คงมีตั้งแต่นั้นและคงจะตรา
กฎหมายอันเป็นเครื่องเจริญแก่บ้านเมืองไว้ แต่ไม่พบ จะเรียงเรื่องย่อ ๆ

พ.ศ. ๑๘๑๖ พ่อขุนพระรามคำแหง ได้เป็นขุนในเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย จึงแขวนกระดิ่งไว้อันหนึ่ง ณ
ปากประตูเมืองนั้น ไฟฟ้าหน้าปากกลางบ้านกลางเมือง ไปลั่นกระดิ่งอันท่านแขวนไว้ พ่อขุนรามคำแหงเจ้าเมืองได้
ยินเรียก เมื่อถามสวนแก่มั่นด้วยชื่อ ไฟร์เมืองสุโขทัยนี้จึงชม สร้างป่าหมากป่าพลู ฯลฯ ทั่วเมืองทุกแห่ง

เบื้องห้วนอนเมืองสุโขทัยนี้ มีกฤพิหารปู่ครูอยู่ มีสรีดภงส (ท่านบ) มีป่าพร้าว ป่าตาล มีป้าม่วง ป่าขาม
มีน้ำโคก (น้ำตก) มีพระชะพุงผี เทพดาในเขื่อนนั้น เป็นใหญ่กว่าทุกผีในเมืองนี้ ขุนผู้ใดถือเมืองสุโขทัยนี้แล้ ไหว้ดีพลีถูก
เมืองนี้เที่ยง เมืองนี้ดี ผีไหว้ดีพลีถูก ผีในเขื่อนบ่คุ้มบ่เกรง เมืองนี้หาย

พ.ศ. ๑๘๒๑ ทรงปลูกไม้ตาล (ไม้โดนด) ได้ ๑๔ เข้า จารึกลงว่า พ.ศ. ๑๘๓๕ (มหาศักราช ๑๒๑๕)
ต้นตาลมีอายุได้ ๑๔ ปี จึงทรงปลูกมาใน พ.ศ. นี้

^๑ เมืองพลั่วนี้ คือ เมืองชื่อเดิมที่แปลงเป็น กัมพูชา และ ละแวก คือ พ. จาก พู และ ล.ว. คือ สะแวก และขแม หรือ เขมระ
คือ เขมร จึงอยู่พันฝั่งของ ตามเรื่องเล่ากันและเป็นที่เชื่อถือกันแล้วว่าเวลานั้นเขมรลงไป หรือเดินทางไปอยู่ชวามาก จึงมีปราสาทหินของ
เขมรอยู่ทั่วไป

^๒ เมืองชวาก็มีชื่ออยู่แล้ว สมัยนั้น เข้าใจว่าคงจะมีอาณาเขตเป็นอันเดียวกัน จึงมีชื่ออยู่เช่นนั้น

พระพุทธรูปหินไฟลิน สีคราม ทำอย่างนี้ได้มา ๖ องค์ สีขาว ๓ สีคราม ๓ ต่างเพียงพระเมาฬี องค์ซ้ายทำชั้นเดียว มีจารึกมหาศักราช ๑๒๐๓ พ.ศ. ๑๘๒๘ ข้างหลังมีจารึกว่า พ่อขุนรามคำแหง พ่อเมืองแห่ง จารึกนี้ทำแบบพิมพ์แล้วอยู่ตอนจารึก พระเมาฬี ๒ ชั้น ได้ฐานมีลายสือว่า อุทิศขุนศรีอินทราทิตย์ องค์ขวามีเมาฬี ๓ ชั้น จารึกว่า อุทิศแม่นางเสือง

พระพุทธรูป ๓ องค์นี้ เป็นหยกเขียวขาว ที่เห็นเป็นรอยค่างนั้นคือขาว จะเห็นว่ามีแก้วหินประดับอันแสดงว่าเป็นของหลวงสมัยนั้น มีองค์หนึ่งจารึกว่า อุทิศเลอไทยอีกองค์หนึ่ง (ไม่ได้ถ่ายรูป) สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ แชล่ม จึงเข้าใจว่า องค์นี้คงรวบรวมและสร้างสมัยนั้น มีองค์เล็ก ๆ อีก ไม่ทราบว่าเป็นอะไร และรูปพระร่วงอีก ๓ องค์ บุศราคัมมันจะพบต่อไปและอยู่ในชุดเดียวกันนี้ เล่ากันว่าเมื่อพระแก้วอมรภุมมาสถิตที่สุโขทัยได้รวบรวมและสร้างใหม่ครั้งแรก ๑๐๘ องค์ และสร้างอีกชุดหนึ่งอีก ๑๑๕ องค์

พระพุทธรูปหินสีต่าง ๆ สมัยสุโขทัย จะเห็นพระแม่เมาฬี ๓ ชั้น ๒ ชั้น ชั้นเดียวเฉพาะองค์ซ้ายสุดจะเห็นทำจีวรกลีบอีกแบบหนึ่ง และหนักมาก แบบนี้อาจถึงสมัยสุโขทัย ซึ่งถูกเก็บไปรวมไว้ว่าบรรจุไว้ในโอ่งใช้ทรายใส่ ผังไว้ได้ฐานอิฐพระอุโบสถหรือโบสถ์ร้าง วัดวังแร่ ที่พบ ๑๑๕ องค์ ยังมีปรางค์อีก ๓๕ ปรางค์ เก็บได้เพียง ๘๐ เหลืออยู่ ๕๒ องค์ นอกนั้นถูกขายไปนอกทั้งองค์บ้าง หักเป็นท่อน ๆ ขายออกไปบ้าง ที่เหลืออยู่นี้เพียงเศษ ๆ เท่านั้น

๑. ช้ายสุด พระพุทธรูปปางลีลาตระกวดสุโขทัย
๒. พระพุทธรูปปางลีลาสุโขทัย ทรงใช้หน้าทองคำเปลว ปิดเป็นดอก ๆ
๓. พระพุทธรูปปางลีลาสุโขทัย แต่ทำที่ราชบุรีพบได้ก่องอิฐคันโพธิ์ เกาะปลับปลา สังเกตจะเห็นพระพาหาเล็กกว่า ที่นาก็ไม่มีกระพุ่มยื่น

สุโขทัย อาจมีอยู่ก่อนแล้ว ตามจารึกว่าศก ๑๒๐๕ คือมหาศักราช (พ.ศ. ๑๗๒๒-๒๐๐๐)

ช้าย พระพุทธรูปปางลีลาสมัยสุโขทัยว่าพบที่สุโขทัย คัดออกจากหนังสือประมวลภาพประติมากรรมของ ม.ร.ว. ทนพงศ์ กฤดากร จะเห็นส่วนทั้งหมดเป็นผู้ชาย คือแขนงวงช้าง นิ้วลำเทียน ทุกส่วนเต็ม อัมหมัดและผ้าห่ม ผ้าถุง คือ นุ่งแบบสะบงไม่มีม้วนหน้าผ้าห่มแบบจิ๋วก็ไม่มีลูกบวบ ส่วนต่าง ๆ ผิดหมด นี่แหละยืนยันของไทย

ขวา พระพุทธรูปปางลีลาว่าสมัยพระยาไทย หรือ ลือไทย ช่างภาพถ่ายแสงจับส่วนพระทรงขึ้นชัดเจนจะเห็นเป็นส่วนผู้หญิงชัด

ได้เคยไปดูรูปพระนางเบญจกัลยาณี ณ วัดมหาธาตุ ศรีสังฆนาลัย ได้เห็นพระพุทธรูปปางลีลา นี้ องค์เดิมคงชำรุดไปจึงถูกตกแต่งใหม่ตลอด ที่สังเกตได้เพียงหน้าอกคลุมด้วยจีวรนั้น ใหญ่กว่าเท่านั้น เมื่อเห็นรูปนี้แล้วจึงแน่ใจว่า พระรูปนี้หรือพระสาภิยานีในสมัยสุโขทัยนั้น ทำเป็นพระพุทธรูปเพียงใส่อกให้ใหญ่พอหมายรู้เท่านั้น ถ้าดูแล้วจะปรากฏไทยนารีลักษณะว่าคือตัวคอปดอง น่องกลม นมตั้ง หลังแบน แขนงวงช้าง ร่างผ่องผิว นิ้วลำเทียน ฯลฯ ชัดเจน

พ.ศ. ๑๘๒๕-๖ (ม.ศ. ๑๒๐๕) พ่อขุนพระรามคำแหงทรงดำรงจาริก จึงให้หาหินทำเป็นเสาสี่เหลี่ยม ๓ อัน ยังไม่ทันจะพร้อม ก็พอดีมีศึกอิสลามมลายู ยกขึ้นมายึดครองทางใต้ รุกขึ้นมา จึงทรงเกณฑ์กองทัพทั้งบกและเรือ ทรงให้ออกญาเดโชชัย (ชิด) เป็นแม่ทัพบกให้ออกญานาวายูทธ (ชวน) เป็นแม่ทัพเรือ ได้เสด็จลงไปตั้งพลับพลาบัญชาการรับและด้านศึกครั้งนั้น ณ คลองกระแซง เพชรบุรี ที่นี้ ต่อมาให้ยกขึ้นเป็นวัดพลับพลาชัย ที่นั่นยังมีเจดีย์และศิลปสุโขทัย

สถิตอยู่บ้าง สงครามครั้งนี้มีระยะกาลถึง ๖ ปี

และปี พ.ศ. ๑๘๒๕ นี้^๑ ตามจดหมายเหตุจีนเล่าว่า พระเจ้าหงวนซีโจ้ว ปฐมกษัตริย์จักรพรรดิแห่งราชวงศ์หงวน ได้ส่งราชทูตชื่อ โฮจื่อจิ มาสู่โขทัย ต้องเดินทางไปฝ่า ณ เพชรบุรีในการส่งราชทูตมาครั้งนี้ พวกมลายูอิสลามยังกล่าวฟ้องว่าไทยขับไล่ ส่วนไทยก็แจ้งว่า พวกนั้นรุกรานขึ้นมายึดครองต้องต่อสู้และขับไล่ ราชทูตจึงต้องกลับ เมื่อคณะทูตานุทูตกลับไปแล้ว ไทยได้ทุ่มกำลังตีแตกทำลายให้ถอยกลับไป และ ออกญาเดโชชัย กับออกญานาวายุทธได้ยกตามลงไปถึงชวา และบาห์ลี จึงมีชื่อไปปรากฏอยู่ ณ ชวา ทั้งส่วนกลาง และ ตรงเหนือเกาะบาห์ลี ณ ส่วนกลางนั้นมีชื่อ ลุ สุขุ เจ-ล่า ส่วนใต้ ตอนเหนือบาห์ลี มีชื่อ ร่วงเมรปี คือ ภูเขา หรือถาวรวัตถุพระร่วง พ่อขุนพระรามคำแหงได้เสด็จไปด้วยจึงไปตั้งชื่อว่า ลุ สุขุ เจ-ล่า คือ ลโว่สุโขทัย จเลศ ซึ่งหมายความว่า พระองค์ทรงรวบรวมไว้ได้แล้ว และได้นำชื่อลงตั้งไว้ว่าร่วงเมรปีนั้นด้วย เพราะพระราชสงครามครั้งนี้มีเขตแดนยาวไกลไปหลายประเทศ จึงได้ใช้เวลาอยู่ถึง ๖ ปี พระองค์จึงเสด็จกลับสุโขทัย พ.ศ. ๑๘๓๐

และในปี พ.ศ. ๑๘๓๐ นี้^๒ พ่อขุนพระรามคำแหงได้เสด็จกลับมานั้น ขุนวัง คือมะกะโทได้เป็นเสนาบดีว่าการวังมานาน ได้รักกับพระนางเทพสุดาสร้อยดาว อีกชื่อหนึ่งว่า นางสุวรรณเทวี ได้พาพรรคพวกญาติพี่น้องมีนางอุ่นเรือนเป็นน้องสาวและพระนางเทพสุดาสร้อยดาว พระราชธิดาพ่อขุนพระรามคำแหงไปด้วย ได้ทราบข่าวเสด็จกลับ จึงทำหนังสือปักไว้ ณ เขตแดน ขอพระราชทานอภัยโทษไว้ด้วย และกราบทูลว่ายังซื่อสัตย์สวามิภักดิ์ตลอดไป เมื่อทรงทราบแล้วจึงยกกองทัพติดตามไปได้พบหนังสือเช่นนั้น ทรงนึกถึงความดีความชอบของขุนวัง จึงเสด็จกลับ ขุนวังได้ไปพักกับอolimมา ณ เมืองเมาะตะมะได้ยกนางอุ่นเรือนผู้น้องสาวให้ จึงสนิทสนมกันมากขึ้นต่อมาเกิดวิวาทกัน ขุนวังจึงฆ่าเสียแล้วตั้งตัวเป็นกษัตริย์ครองเมืองเมาะตะมะเป็นราชธานี ได้ขอพระราชทานนามและเป็นเมืองออก พ่อขุนพระรามคำแหงจึงทรงพระราชทานนามไปว่าพระเจ้าฟ้ารั่วในจารึกจึงมีว่า รอดเมืองหงสาวดี

พ่อขุนพระรามคำแหงเสด็จกลับประทับ ณ กรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยแล้วจากปี ๑๘๓๐ ได้ทรงจารึกเรื่องเป็นจำนวน ๓ หลัก อันหนึ่ง มีในเมืองชเลียง อันหนึ่งมีในถ้ำพระราม อันหนึ่งมีในถ้ำรัตนธารในกลางป่าตาล และป่าตาลทรงปลูกได้ ๑๔ เข้า จาก พ.ศ. ๑๘๒๑ ถึงปี ๑๘๓๕^๓ จึงให้ช่างพันขดารหินตั้งหว่างกลางไม้ตาลนี้ ขดารหินนี้ชื่อมนังศิลาบาตร์ ต่อไปทรงเล่าว่าก่อน พ.ศ. ๑๘๒๖ (ม.ศ. ๑๒๐๕) ยังไม่มีลายสือไทย จึงทรงดำริสร้างมาแต่นั้น และได้ทรงจารึกทั้งให้ช่างต่อจนเต็ม ทั้งยังได้ให้ช่างพันขดารหินไว้อีก ได้ขุดพระบรมธาตุสร้างพระธาตุบรรจุให้ชาวชนได้บูชาสักการะกันทั้ง ๒ กรุง ตอนพระธาตุทรงให้จารึกไว้ว่า

พ.ศ. ๑๘๒๘^๔ (๑๒๐๗ ศกปีกุน) ให้ขุดเอาพระธาตุออก ทั้งหลายเห็น กระทำบูชาบำเรอแก่พระธาตุได้เดือนหกวัน จึงเอาลงฝังในกลางเมืองศรีสัชนาลัย ก่อพระเจดีย์เหนือหูกเข้าจึงแล้ว ตั้งเวียงผาล้อมพระมหาธาตุตามเข้าจึงแล้ว

^๑ที่อ้างมานั้นตามประวัติการสัมพันธ์ระหว่างชาติไทยกับชาติจีน โดยลิจิต สุนตระกุล ตามประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๕ ว่า พ.ศ. ๑๘๓๘ เข้าใจว่าคงจะคลาดเคลื่อน เพราะปรากฏในจารึกวัดเชียงมั่นว่าปี พ.ศ. ๑๘๓๘ มีการประชุมกระทำสัตย์เชียงมั่น ปรากฏพระเจ้ารามคำแหงฯ เสด็จไปด้วย ทั้งในจารึกก็ทรงระบุเมืองชวาทด้วย

^๒ตามหนังสือพระราชพงศาวดารว่า พ.ศ. ๑๘๒๔ (จ.ศ. ๖๔๓) ในเรื่องเดิมเล่าว่า มะกะโท พาไปนั้น พระเจ้ารามคำแหงเสด็จพระราชสงครามจึงกลับกลับไป ครั้นเสด็จกลับ ทรงทราบแล้วจึงยกกองทัพตามไปได้พบหนังสือ จึงเสด็จกลับ จึงแน่ใจว่า ในการสงครามครั้งนี้ พ่อขุนพระรามเสด็จไปถึง ๖ ปี ขุนวังจึงมีเวลาพอและรู้เป็นโอกาสดีทุกประการ

^๓เพราะได้เห็นตัวเลขปีอย่างนี้ จึงแน่ใจว่าทรงจารึกในกาลนี้

^๔ปรากฏอย่างนั้น ตอนนั้นคนอื่นจารึก ยังไม่เสด็จกลับ อาจมีพระราชโองการให้กระทำก่อน ครั้นเสด็จกลับจึงทรงกระทำต่อหรืออาจเสด็จกลับไปชั่วคราวแล้วทรงสั่งไว้ให้บันทึกไว้ก่อน

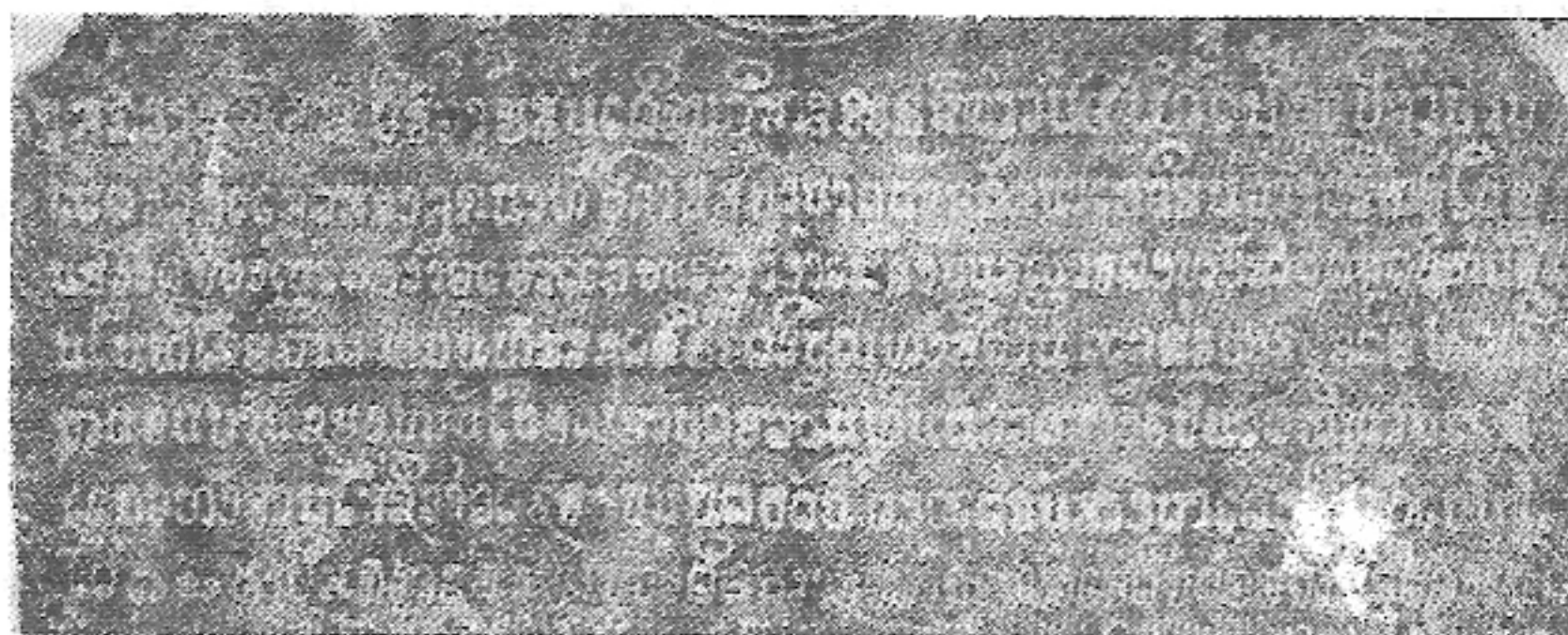

ขदारหินนี้ทรงจารึกความสำคัญไว้ว่า ๑๒๑๔ ศกปีมะโรง (พ.ศ. ๑๘๓๕) พ่อขุนพระรามคำแหง เจ้าเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย ปลุกไม้ตาลนี้ได้ ๑๔ เข้า จึงให้ช่างฟันขदारหินตั้งหว่างกลางไม้ตาลนี้ วันเดือนดับ เดือนออก (ข้างแรม-ข้างขึ้น) แปรวัน วันเดือนเต็ม เดือนบ้าง (วันเพ็ญ-วันดับแรม) แปรวัน ฝูงปู่เถรมหาเถรขึ้นนั่งเหนือขदारหินนี้สวดธรรมแก่อุบาสกท่วยจำศีล ฝึกใช้วันสวดธรรม พ่อขุนพระรามคำแหงเจ้าเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย ขึ้นนั่งเหนือขदारหินให้ฝูงท่วยลูกเจ้าลูกขุน ฝูงท่วยถือบ้านถือเมืองกัน วันเดือนดับเดือนเต็ม ท่านแต่งช่างเผือกกระพัตถลาย (สายรัดกุมภูประคับ) เทียมญ่อมทองงา....ขวาชื่อรุจาศรี พ่อขุนพระรามคำแหง ขึ้นจีไปนบพระ....อรัญญิกแล้วเข้ามา

พ.ศ. ๑๘๓๕ จ.ศ. ๖๕๘ พ่อขุนพระรามคำแหงได้เสด็จไปพิลีสี่เชียงใหม่ เข้าประชุมกับพระญาเมงราย พระยงำเมือง พระนามพระองค์มีจารึกระบุว่า พระญาร่วง ได้เข้าประทับร่วมกันกระทำสัตยสาบาลเพื่อให้เชียงใหม่คงตลอดไปนั้น ต่างได้กินได้นอนร่วมกัน ณ บ้านเชียงม้นนั้น ต่อมาได้ยกขึ้นเป็นวัดเชียงม้น ทั้งได้กระทำจารึกไว้ด้วย จึงทราบเรื่องได้

หลักที่ ๗๖ สมัยอยุธยา

ศิลาจารึก วัดเชียงม้น จังหวัดเชียงใหม่ ตอนต้นเล่าความ พ.ศ. ๑๘๓๕ ตอนปลายหน้า ๒ มี จ.ศ. ๕๔๓ พ.ศ. ๒๑๒๔ จ.ศ. นี้ พระนเรศวรมหาราชเจ้าเสด็จไปละแวก จึงว่าจารึกเมื่อสมัยอยุธยา นำมาเป็นตัวอย่างลายตัวจารึก ตัดตอนดวงฤกษ์ออก แต่เรื่องอยู่ตอนนี้จึงได้อามาลงไว้เพื่อเป็นหลักฐาน (ประชุมจารึกภาคที่ ๓ รูปที่ ๕๓ ก. หน้า ๒๐๕)

๑. สกราช ๖๕๘ ปี รวายนันเดือนวิสาออก ๘ ค่ำ วัน ๕ ไทยเมิงเปลวยาม
๒. แตรรุ่งแล้วสองลูกนาที่ปลายสองบาดนวลักคณาเสวียนวางปรหัสในมี
๓. นยราศีพรณามังรายเจ้าแลพรณำเมืองพรณาร่วงทั้งสามคนตั้งหอนอ (น)
๔. นในทึไชยภูมราชมนทยรชุดคือก่อตรีบุณทั้งสี่ด้านแลก่อพรเจดีย์ทัดที่
๕. หอนอนบ้านเชียงม้นในขณยามเดียนั้นที่นั้นลวดสร้างเป็นวัด ที่ ทานแก่
๖. แก้วทั้งสามใส่ชื่อว่าวัดเชียงม้นค่อบัดนี้ตั้งแต่วันสร้างมาถึงปีรงเหมา
๗. ได้ ๑๗๕ ปี สกราช ๘๓๓ พรตลกราชเจ้าก่อพรเจดีย์ด้วยหินแลง เป

แต่ในที่นี้ระบุชื่อว่าพระญาร่วง ฉะนั้น เมื่อก่อน ๑๕ เข้า คงจะมีพระนามว่า “พระร่วง” ครั้นกระทำยุทธหัตถีชนะแล้ว จึงได้รับพระราชทานนามใหม่ว่า พระรามคำแหง หรือว่าตอนนี้ยังนิยมกล่าวพระนามกันว่าพระร่วงเหมือนสมัยปัจจุบันนี้ นิยมกล่าวกันว่า “ในหลวง” กาล พ.ศ. ยังบอกในรัชกาลของพ่อขุนพระรามคำแหง จึงแน่ใจกันตลอดมา และทั้งยังมีเรื่องเล่าว่า พระร่วงพันหินที่ไซก (ชอก) พระร่วง เพื่อให้น้ำไหลผ่านได้

พ.ศ. ๑๘๔๓^๑ ได้ส่งราชทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกับจีน เพื่อใกล้ชิดติดต่อกัน ซึ่งโฮจือจี ได้มาติดต่อแล้ว จึงได้มีการส่งทูตไปเจริญสัมพันธไมตรีกันเสมอมา

^๑ตามพงศาวดารฉบับพระราชหัตเลขา เห็นมีพระนามและเรื่องตามที่ปรากฏและกาล พ.ศ. ด้วย จึงนำมาลงเพื่อให้ได้ความ

๑. พระเจ้าสุทโธทนมหาราช พระ-
พุทธบิดา ในพระอิริยาบถประทับพระแท่น
เบือนพระพักตร์ทอดพระเนตรว่าราชการ

๒. พระนางสิริมหามายาเทวี พระ-
พุทธมารดาในพระอิริยาบถประทับนั่งจะเสด็จ
ลง

๓. พระบรมโพธิสัตว์ สิทธัตถ
พระราชาอรส ในพระอิริยาบถทรงกระจับปี
หรือ ซึ่ง ทรงแสดงศิลป ๑๘ ประการ สมัย
สุโขทัย สร้าง หรือ ปรางค์ที่เพชรบุรี ทอง
คำประสม ซึ่งยืนยันศิลปไทยนอกสุโขทัย
และช่างพริบพลีแท้

เท่าที่สังเกตเป็นรูป ทั้งเป็นขุนและนักเพลงกับนักเครื่อง แต่จะหล่อรูปตัวเองก็เกรงว่าจะไม่เป็นที่เคารพทั่วไป จึงทำเป็นรูป
เคารพที่ระบุนามมาแล้ว ตัวนายโรง แต่งเครื่องชุดนั้นแสดงว่าเป็นขุน ขัตติยราชในสมัยนั้นจะเป็นรัศเกล้ายอด สร้อยพวงระย้าและสายทัง
แขนซ้ายจะเห็นต้นและดอกมะลิซ้อนค้อมบอกลมกุล (มะลิ) พระนาง คือ ตัวนาง แต่งเครื่องนาง จะเห็นรัศเกล้าเชิดใบสีช่อ ยอดเลข ๘
และ ๖ คือลายเวียนขวา-ซ้าย แต่ขดลายเส้นรวมกันขึ้นทางเป็นยอด มีสร้อยพวงคอ สะไบ ยกทรง เอาไปเป็นประภามณฑลหลังหักพุ่มยอดลง
จะเห็นเป็นทับทรวง พุ่มคู่จะเป็นขอบเต้า เท้าขวาเลื่อนจากพับเพียบลงจะข้าง คู่มือจับนิ้วในท่าจะถูกลง ฯลฯ ตัว นัก (นักดนตรี นักเพลง
คือ ทำเครื่องรับ) นั่งท่าโอโดง ถือกระจับปี แต่งเครื่องแบบนักดนตรีสมัยนั้น รัศเกล้าทอง ลายยอดบัวตูมทั้งเสื้อและผ้ามีลายทอง
แผงช่อบอกฐานะว่าเป็นลูก กล่าวไม่หมดเพราะยังเหลือศิลปลักษณะอีกมากซึ่งไม่ได้กล่าว

พ.ศ. ๑๘๔๕^๑ พระเจ้าฟ้ารั่วมะกะโทครองเมืองเมาะตะมะ ได้ถูกลูกชาย ๒ คนของดยาพระยาที่ถูก
เจ้าฟ้ารั่วจับประหารชีวิตนั้นได้ลอบไปปลงพระชนม์ จึงเสด็จสวรรคต มะกะตา คือ ขุนลอบเป็นอนุชาได้ราชสมบัติให้เข้า
มาทูลให้พระร่วงตั้งนาม ได้รับพระนามว่า พระเจ้ารามประเดิด (เสียงไทยว่ารามประดิษฐ์) พระเจ้ารามประเดิดมี
พระราชโอรสองค์หนึ่ง พระนามว่า สอออก ในกาลนั้นอาณาจักรล้านนาได้ส่งกองทัพมารบกวานหัวเมืองมอญ พระเจ้าราม-
ประเดิดไม่คิดต่อสู้ป้องกัน^๒ พวกอำมาตย์โกรธแค้น จึงฆ่าพระเจ้ารามประเดิด จึงยกสอออกขึ้นครอง ได้เข้ามาทูล
ขอพระนามต่อพระร่วงเจ้า พระราชทานนามว่า พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง พ.ศ. ๑๘๕๓^๓ และพระเจ้าขุนรามคำแหง
ได้พระราชทานพระราชธิดาพระองค์หนึ่ง ให้อุปภิเศกกับพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง

พ.ศ. ๑๘๖๐ พ่อขุนพระรามคำแหงประจวร และทรงชราภาพจึงเสด็จสวรรคต ประสูติ พ.ศ. ๑๙๘๒
พระชนมายุได้ ๑๘ พรรษา ทรงครองสุโขทัยศรีสัชนาลัยได้ ๔๘ พรรษา

^๑พงสาวดารไทย พงสาวดารฉบับพระราชหัตถเลขาว่า ๑๘๕๖ ตรงกับ จ.ศ. ๖๗๕

^๒พงสาวดารไทยฉบับฯ ว่า พระเจ้ารามประเดิดครองได้ปีหนึ่ง สมิงมังละพีเขยปลงพระชนม์พระเจ้ารามประเดิดเสีย ยกเจ้า
อาวบุตรใหญ่ของคนที่ซึ่งเป็นหลานของพระเจ้าฟ้ารั่วขึ้นครองราชบัลลังก์ พ.ศ. ๑๘๕๓ ได้เข้ามาทูลขอพระนามได้รับพระราชทานนามว่า
พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง

^๓ฉบับพระราชหัตถเลขาว่า ๑๘๕๓

พระเจ้าลือไทย รัชกาลที่ ๖

พระเจ้าลือไทย หรือ เลือไทย หรือ เลอไทย หรือ อุทัยชัยเชษฐ หรือ พระเจ้าธรรมราชาที่ ๑ พระราชโอรส ครั้นพ่อขุนพระรามคำแหงมหาราช พระราชบิดาเสด็จสวรรคตแล้วได้ครองเป็นพระเจ้าลือไทยชัย-เชษฐธรรมราชา พระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๑๘๖๐ นั้นทรงมีพระชนมายุได้ ๔๗ ได้ทรงอุปภิเษกพระนางพระยารุ่งสุริยารัตน^๑ เป็นพระอรรคมเหสีได้ประสูติพระราชโอรสพระองค์แรก ทรงพระนามว่า ลือไทย พ.ศ. ๑๘๖๒

พ.ศ. ๑๘๖๑ พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง พระเจ้ากรุงเมาะตะมะ ซึ่งเดิมชื่อ สอออ หรือเจ้าอาว ได้เข้ามาทูลขอพระนาม พ่อขุนพระรามคำแหง พระราชทานนามว่าพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง และได้พระราชทานพระราชธิดาให้อีกพระองค์หนึ่ง ได้ครองมาแต่ พ.ศ. ๑๘๕๗ (พ.ศ. ๑๘๕๓ บ้าง) ครั้นทราบข่าวพ่อขุนพระรามคำแหงเสด็จสวรรคตแล้ว ได้ทรงยกกองทัพมาตีเอาเมืองทวาย (ท่าหวาย) และเมืองตะนาวศรี เอาคือไปจากไทย พ.ศ. ๑๘๖๑ นั้น ซึ่งต่อเหตุว่าพระเจ้าลือไทยชัยเชษฐ ไม่ทรงยินดีแก่พระเดชานุภาพแม่ในแคว้นแคว้นแดนพระราชอาณาจักรของพระราชบิดา ซึ่งตกทอดมาถึงนั้น เมื่อเสร็จการศึกษาแล้ว ก็สงบเรียบร้อยตลอดกาล ๑๐ ปีนั้น

พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐ ได้ทรงสืบพระจริยาวัตรมา ได้ทรงสร้างพระพุทธรูปพระพุทธรูปศาสนา ทรงเรียนศึกษาทั้งพระปริยัติปฏิบัติ และอาจถึงปฏิเวธด้านโลกียธรรม หรืออาจถึงโลกุตตรธรรมก็ได้ พระองค์ทรงทะนุบำรุงทั้งสุโขทัยและศรีสัชนาลัย จึงทรงปฏิบัติได้ผลแล้วจึงทรงเชื่อเป็นอจลัทธา เมื่อได้ผล ในครั้งสุดท้าย จึงทรงเปิดเผยให้ปรากฏ โดยทรงสำแดงให้ปรากฏอันตรธานหายไปไหน อันเป็นพระเกียรตินามกระฉ่อนถึงเชียงใหม่และปัจจุบัน

พระนางเรืองราศรีกัลยาณี อรรคมเหสีพ่อขุนรามคำแหง พระมารดาพระเจ้าลือไทย หรือเลอไทย ผู้เป็นต้นชื่อนางพระยา หรือนางพระยาร่วง ได้อุปภิเษกเป็นพระนางพระยา และมีพระราชโอรสคือพระเจ้าลือไทยแล้ว มีพระราชธิดาเทพสุดาสร้อยดาว (ที่ไปเป็นเมียมะกะโทหรือพระเจ้าฟ้ารั่ว) ได้ร่วมไปบูรณะวัดมหาธาตุศรีสัชนาลัย และสร้างวัดนางพระยาแล้วสมัยโคมบุริกระทบวิปโยคนั้น จึงเมื่อ ทรงลาพระราชสวามีอยู่นานจึงได้รับอนุญาต ได้เข้าถือเพศพระศากยาคีรีไทยต่อหน้าสมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (แช่ม) วัดรังแร้ง ท่านทวายเชื่อมครว่าบุญกัลยาณี ออกเสียงใหม่ว่า เบญจกัลยาณี คราวแรกปลูกตำหนักอยู่วัดนางพระยา ภายหลังไปปลูกตำหนักอยู่ที่วัดพระศรีรัตนมหาธาตุศรีสัชนาลัย ครั้นล่วงไป พ.ศ. ๑๘๖๕ พระเจ้าลือไทยจึงสร้างพระรูปขึ้นเป็นพระรูปลักษณะพระพุทธรูป แล้วเฉลิมพระนามให้คงอยู่ว่าพระพุทธรูปเบญจกัลยาณี เรื่องราศรีพระยาบรมมหาราช

ในกาลที่พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐทรงทำนุบำรุงนี้ ได้ทรงสร้าง ณ วัดศรีชุม หรือ วัดฤๅษณ์เดิมนั้น ซึ่งได้มีพระอนันตสถิตอยู่แล้ว พระองค์อาจให้จารึกเรื่องความ หรือ สมเด็จพระมหาเถรศรีสัทรราชจุลามุนีให้จารึก หรือ อาจทรงให้บาธรรม หรือ บาเรียนกระทำจารึกเล่าเรื่องตั้งแต่พ่อขุนศรีนาวนำถมสร้างนครสองอัน อันหนึ่งชื่อ สุโขทัย อันหนึ่งชื่อ ศรีสัชนาลัย ตลอดมาถึงหลานพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ผู้หนึ่งชื่อ ธรรมราชา คือ พระเจ้าลือไทยธรรมราชา และเล่าถึงประวัติกับทั้งการกระทำถาวรวัตถุต่าง ๆ ซึ่งสมเด็จพระศรีสัทรราชจุลามุนี ฯลฯ ให้รู้ได้จึงเป็นหลักฐานว่า ทรงจารึก-จารึกวัดศรีชุม คือจารึกหลักที่ ๒ ใน พ.ศ. ๑๘๖๕-๑๘๗๕ นี้

พ.ศ. ๑๘๗๓ พระเจ้าแสนเมืองมิ่ง กรุงเมาะตะมะสวรรคตแล้ว พระยารามไดยอนุชาได้เสวยราชสมบัติ ได้ย้ายราชธานีจากเมาะตะมะถอยเข้ามาตั้งที่กรุงหงสาวดี ประกาศแข็งเมืองเป็นอิสระเอกราช และตอนนี้ ไทยแคว้นได้ที่เมืองเทพนครชัยศิริได้โอกาส จึงยกกองทัพไปตีเอาเมืองทวายและเมืองตะนาวศรี ซึ่งเสียไปแต่ พ.ศ. ๑๘๖๑ นั้น ได้กลับคืนมาเป็นพระราชอาณาจักรไทยอีก

^๑พระนามนี้ ได้คิดเอาตามที่จะเป็นเสียงพระนามพระลูกเจ้า จะอย่างไรก็ตาม พอเป็นเค้า ๆ เมื่อพบชื่อเมื่อไรจะได้แก้ให้ตรงกับที่เป็นจริง แน่ใจว่าคงมีจารึกไว้

และพระยารามโดยมอญทั้งหลายได้เห็นพม่าในเวลานั้นมีกษัตริย์เป็นไทยใหญ่ปกครองอ่อนแอ เห็นได้
โอกาสจึงยกกองทัพขึ้นไปตีเมืองแปร หรือ ปรม ซึ่งเป็นราชธานีที่พม่าตั้งขึ้นใหม่ จึงถูกต่อสู้ด้านทานเข้มแข็ง กอง
ทัพพระยารามโดยต้องถอยกลับ พระยารามโดยเลยถูกปลงพระชนม์ พวกข้าราชการจึงยกอายุกำกอง พระราช-
โอรสพระเจ้าแสนเมืองมิ่ง ซึ่งเกิดด้วยพระราชธิดาพม่อขุนพระรามคำแหงมหาราชขึ้นครองราชสมบัติ แต่พระนางจันทร-
มังกละมเหสีพระยารามโดยได้วางยาพิษปลงพระชนม์เสีย ยึดอำนาจให้เจ้าอายลาวครองราชสมบัติและยอมเป็นมเหสี
ของเจ้าอายลาวด้วยตามพระราชประเพณีมอญพม่าว่า พระนางจันทรมังกละเป็นพระมเหสีกษัตริย์องค์เก่าจะต้องเป็น
พระมเหสีกษัตริย์องค์ใหม่ด้วย เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ เป็นข่าวมาถึงพระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชา กรุงสุโขทัย-
ศรีสัชนาลัยแล้ว เพราะพระเจ้าอายกำกองทรงเป็นเชื้อพระราชวงศ์ของพระองค์ จึงส่งกองทัพสุโขทัยออกไปปราบ
ถูกต่อสู้ป้องกันเข้มแข็ง จึงไม่สำเร็จและถอยกลับ

พ.ศ. ๑๘๘๓ พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐได้ทรงตั้งพระราชโอรสไทย เป็นพระศรีธรรมราช เป็นพระมหา-
อุปราชไปครองเมืองศรีสัชนาลัย พระศรีธรรมราชไทยทรงปกครองได้เรียบร้อยตลอดกาล ๗ ปี พระเจ้าลือไทยชัย-
เชษฐธรรมราชาได้ทรงสร้างพระที่นั่ง ณ ถ้ำบาดาลได้น้ำ ความจริงนั้น พระเจ้าลือไทยนี้ทรงกระทำสมณธรรมมานาน
อาจได้โลกียธรรมญาณหรืออาจถึงโลกุตตรธรรมญาณก็ได้ ครั้นทรงนั่งมีแสงสว่างนำให้มองเห็นถ้ำบาดาล ณ ผังน้ำ
ช่องปากถ้ำมีน้ำท่วมเต็ม ถ้ำธรรมดาแล้วจะมุดน้ำอัดใจไม่ทันจึงเข้าไม่ได้ เมื่อได้ธรรมะเปิดน้ำเป็นช่องอาย (อากาศ)
ได้ หรือหยุดหายใจได้ จึงเข้าไปได้ พระองค์ทรงได้คุณพิเศษนั้นแล้วจึงใช้ธรรมนั้นเป็นกำลังระเบิดแหวนน้ำเสร็จเข้า
ไปในถ้ำนั้นได้ ทรงพบเห็นตามความเป็นจริงถ้ำนั้นกว้างใหญ่ มีแสงสว่างทั้งสะท้อนและทะลุชอกกับระแหงเข้าไปได้
กระทั่งสว่างมองเห็นชัดได้ทั่วทั้งถ้ำ ได้ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูป และรูปพระร่วงกับทั้งพระนางพระยา ซึ่งทำด้วย
โลหะสำริดและหินมีขนาดต่าง ๆ กัน มีทั้งเตี้ย ตั่ง แท่น หิน จึงทรงทราบว่า ณ ที่นี้เคยมีพระภิกษุปะขาว แม่พ่อแม่ชี
กับ ทั้งบาตรรรมาอยู่และสร้างสิ่งนั้น ๆ ไว้มากและนานมาแล้วทั้งได้พบพระร่วง (จำวลผู้ล่องลับไปแล้ว) ตลอดถึง
พระเถรานุเถระ บาตรรรมา ปะขาว พระองค์ทรงชอบถ้ำวิเวกสถานเช่นนั้น และทรงคุ้นกับท่านคั้น ๆ ทั้งหลาย จึงเสด็จ
เข้าประทับเสมอมาหลายปีแล้ว

ครั้น พ.ศ. ๑๘๕๐ พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชา ทรงมีพระชนมายุได้ ๗๗ พรรษา ทรงประชวรเสมอ
แต่ก็ทรงระงับได้ด้วยผลของสมณธรรมนั้น ครั้นนี้ทรงพิจารณาเห็นและทรงทราบชัดว่าทรงหมดอายุสังขารแล้ว จึง
ทรงตกลงพระทัยว่าจะเสด็จไป ณ ถ้ำบาดาลได้น้ำนั้น ครั้นทอดพระเนตรเห็นพระมหาอุปราชพระศรีธรรมราช พระ-
เจ้ากรุงศรีสัชนาลัยซึ่งได้เสด็จลงมาเยี่ยมและเฝ้าพระอาการประชวร ได้ทรงปลอบพระทัยให้กลับโดยตรัสว่า ทรงประชวร
ไม่หนักหนาอะไรนัก ครั้นทรงทราบว่า พระมหาอุปราชพระศรีธรรมราชเสด็จกลับไปศรีสัชนาลัยแล้ว จึงเสด็จไปยัง
ตำหนักพระอรรคมเหสี และท้าวนางกับพระสนมทั้งหลายต่างได้ถวายบังคมแล้ว ก็ทรงเปลื้องพระอาการจากพระองค์
และ^๑ เจ้าพสุตกุมาณพระราชโอรสของท้าวศรีสัจจาพรรณ ได้เสด็จเข้ามาถวายบังคม จึงมีพระราชโองการตรัสสั่ง
เจ้าพสุตกุมารว่า กูจะไปอาบน้ำมิเห็นกูมา เจ้าเป็นพระยาแทนที่เกิด เจ้าพสุตกุมารไม่รู้สำคัญว่า ๆ เล่น ๆ ครั้น
พระองค์ลงไปอาบน้ำ ณ ทำหน้าเมือง ได้อันตรธานหายไปไม่ปรากฏกลับมา ได้เสด็จเข้าไป ณ ถ้ำบาดาลได้น้ำนั้น
ได้ประทับอยู่ ณ ถ้ำนั้น จะทรงพระชนม์ชีพอยู่ได้อีกกี่วันก็ไม่ทราบได้ และเสด็จสวรรคต ณ ถ้ำนั้น ปี พ.ศ. ๑๘๕๐
ในกาลหลังต่อมามีพระและนักสิทธิ์มีโอกาสนี้เข้าไป ณ ถ้ำบาดาลนั้น ได้ไปพบพระอัฐิและพระร่วงทั้งหลาย กลับออก
มาเล่าว่า ยังอยู่ตลอด บางท่านยังขอพระเล็ก ๆ มาเป็นพยานหลักฐานก็มี

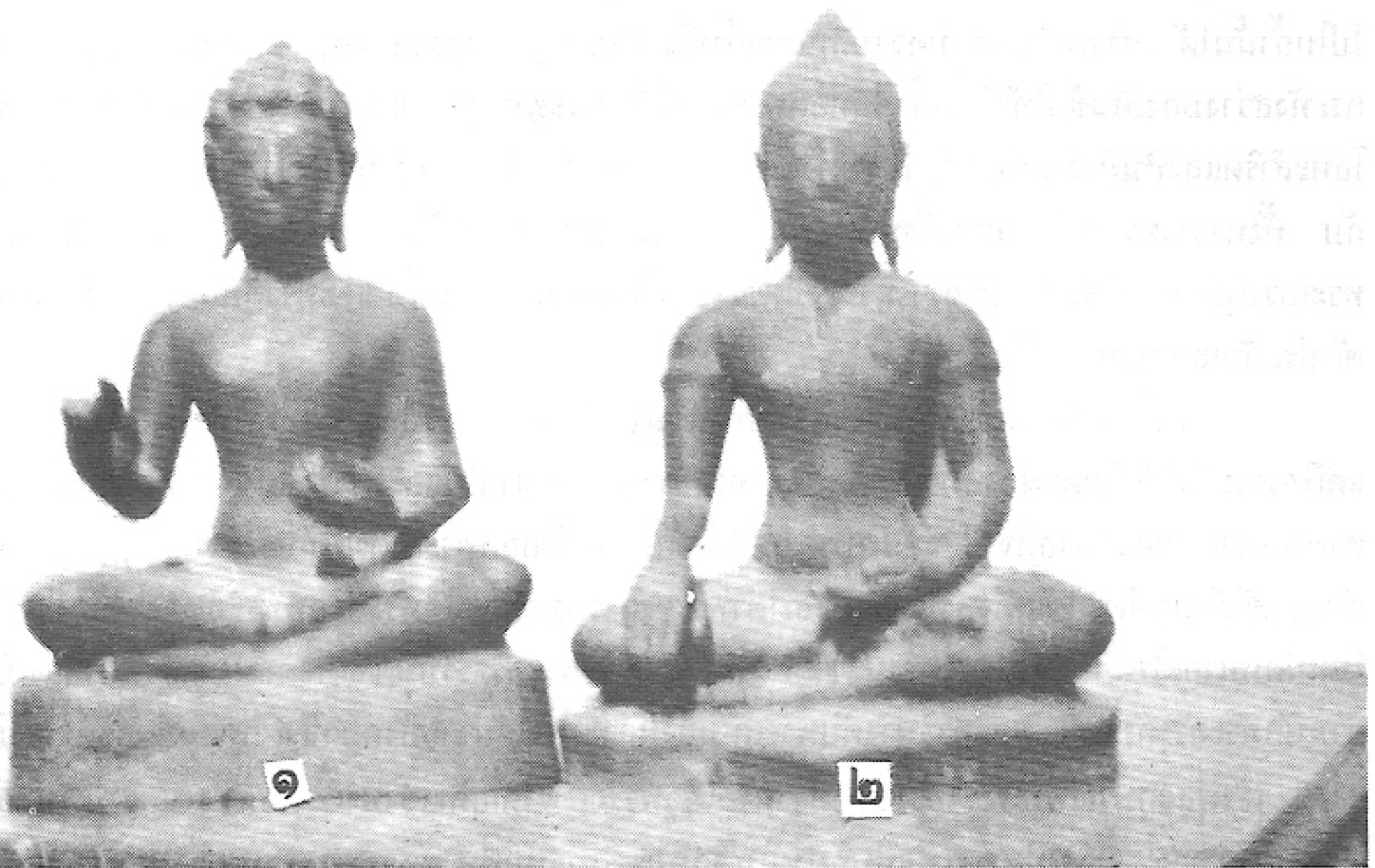
^๑ที่เล่านี้ พระนามนี้ปรากฏในพระราชนิพนธ์เที่ยวเมืองพระร่วง ข้อ ๘ หน้า ๒๑๒ ส่วนพระมารดาติดตามชื่อพสุตเป็น
ศรีสัจจาพรรณ และในนั้นผิดจากที่เล่านี้ ปรากฏเป็น พ.ศ. ๑๒๐๐ และว่า พระร่วงเจ้าเมืองมาถึงเมืองศรีสัชนาลัย และเจ้าพสุตกุมารก็เข้า
ไปกราบบังคม จึงมีพระราชโองการ ฯลฯ ครั้นพระองค์ลงไปอาบน้ำที่แก่งกลางเมือง ก็อันตรธานหายไปไม่ปรากฏ ในพระพุทธรักษา ๑๒๐๐
พระร่วงสัน "ทิวกศ" ต่อจากนั้นเป็นพระราชนิพนธ์อธิบายความที่ขัดกัน และทรงลงพระมดินั้น ๆ ถ้าต้องการก็ค้นดูจะได้ความละเอียด

ถ้าบาดาลนี้ ว่าอยู่ ณ ฝั่งแม่น้ำศรีสัชนาลัย พระเจ้าลือไทยชัยเชษฐธรรมราชาทรงระเบิดน้ำเสด็จไปได้ น้ำ และด้วยเรื่องมีนี้เอง พระองค์จึงทรงมีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า พระร่วงจมน้ำ ซึ่งในชินกาลบาฬีปกรณ์ ได้แต่งชื่อเป็นบาลี ว่า “อุทกโชตลตราช” อันแปลว่า พระราชจมน้ำ ซึ่งเป็นพระเกียรติคุณล้าลือสมพระนามว่าลือไทยมาแล้ว พร้อมทั้ง ถ้าบาดาลได้น้ำนั้น ก็มีผู้พบเห็นแล้ว ซึ่งยืนยันปาฏิหารย์ หรือเรื่องมหัศจรรย์นั้นมาแล้ว พระองค์ประสูติ พ.ศ. ๑๘๑๓ ได้เสวยราชสมบัติ พ.ศ. ๑๘๖๐ มีพระชนมายุได้ ๔๗ พรรษา ทรงครองได้ ๓๐ พรรษา จึงมีพระชนมายุ ๗๗ พรรษา ได้เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๘๙๐ แต่พระเกียรติคุณนั้นได้ล้าลือมาจึงสมพระนามากิไธยเดิมน่าว่า “ลือไทย” ซึ่งยังล้าลือกัน อยู่ตลอดมาถึงกาลนี้

พระเจ้าศรีสุริยพงศราม มหาธรรมราชาธิราช พระเจ้าลือไทย พระศรีธรรมราช รัชกาลที่ ๗

(ทรงใช้พระนามพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ และพ่อขุนพระราม มาสถาปนาพระนามว่า พระเจ้าศรีสุริยพงศราม มหาธรรมราชาธิราช เป็นพระองค์แรกและพระองค์ทรงปรีชาญาณเรียนจบพระไตรปิฎก เป็นโหร เป็นนักคำนวณ ตลอดกระทั่งทรงผนวช และปรารธนาพระโพธิญาณ ทรงแสดงมหัศจรรย์ได้)

๑. พระพุทธรูป ซึ่งสร้าง ณ ราชบุรี จะเห็นแบบไม่ใช่สุโขทัย แท้ทั้งนี้ หมายถึงตอนที่พระภิกษุลือไทยได้ทรงผนวช และทรงปรารธนาพระสัมมาสัมโพธิญาณ เป็นพระสัมมาสัมพุทธจึงทรงสร้างเป็น พระพุทธรูป

๒. พระรูปพระเจ้าลือไทย ซึ่งทำแต่ทางศาสนา คือ ทรงสร้าง พระบารมี ๑๐ และทรงจารึกเรื่องไว้ จึงหล่อพระรูปวางพระหัตถ์ ขวาท่าชนะมาร พระหัตถ์ซ้ายทอดมื้อมีลูกกลม จึงทรงถือลูกนิมิตเครื่อง หมายถึงสร้างวัด เสริมสร้างสืบต่อพระพุทธศาสนา

ด้วยพระราชโองการตรัสว่า “กูจะไปอาบน้ำ มิเห็นกูมา เจ้าเป็นพระยาแทนที่เถิด” พระเจ้าลือไทย พระราชบิดาได้อันตรธานหายไปใต้น้ำแล้ว เจ้าพสุจกumar ได้สดับพระราชโองการนั้น จึงทรงปฏิบัติตามพระราชโองการสั่ง ได้เตรียมจะขึ้นครองราชสมบัติเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย ปี พ.ศ. ๑๘๙๐ นั้น

ฝ่ายพระเจ้าลิไทย ซึ่งยังดำรงพระนามพระศรีธรรมราช เจ้าเมืองศรีสัชนาลัย เมื่อพระราชบิดาได้สั่งให้กลับ ก็ได้เสด็จกลับไปและพักขำอยู่ ครั้นสดับข่าวพระราชบิดาอันตรธานไปในแม่น้ำแล้ว ทั้งได้สดับข่าวที่เจ้าพสุจุมาร กำลังจะครองราชสมบัติตามพระราชโองการนั้น ดังนั้น พระศรีธรรมราชทรงใช้เวลาเตรียมพลทัพเสร็จ กรุงศรี-สัชนาลัยและกรุงสุโขทัยนั้นมีระยะทางประมาณ ๓๐๐๐ เส้น จึงทรงเดินทัพ ๑๑ วัน ถึงสุโขทัย เมื่อวันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๘ พ.ศ. ๑๘๕๐ ได้เสด็จทางประตูเมืองทิศพายัพ เจ้าพสุจุมาร^๑ ทรงแต่งพวกทัพออกต่อสู่ทรงช้างออกกระทำยุทธหัตถี พระศรีธรรมราชมีพระบัญชาพลเสนาทั้งหลายให้โอบล้อมแล้วทรงไล่ช้างเข้าบุกทะลวงถึงเจ้าพสุจุมาร จึงทรงใช้วาน^๒ ประหารอริราชศัตรูทั้งหลายแล้วจึงเสด็จเข้ากรุงสุโขทัย ได้ปราบดาภิเษก และสถาปนาว่า พระเจ้าศรีสุริยพงษ์-รามมหารัชมหาราชธิราช พระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัย พ.ศ. ๑๘๕๐

พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราช ได้ทรงศึกษาวิทยาการมาก ทั้งลายสือไทยและขอมกระทั่งจบพระไตรปิฎก และอัญฎกถาฎีกาคัมภีร์ต่าง ๆ ชำนาญทั้งทางไสยศาสตร์ สถาปัตยกรรม ศิลปศาสตร์ คณิตศาสตร์และโหราศาสตร์ ทรงอาจ อดอดอน จะยกลดปีเดือน คำนวณได้มีคลาดเคลื่อน แม้ในทางไสยศาสตร์สืบสายประเพณี เช่นจารึกหลัก ๑ มีว่า พระชะพุงผีเทพดาในเขอันใหญ่กว่าทุกผีในเมืองนี้ เมื่อได้ไหว้ตีพลีลูก จะกระทำให้เมืองเที่ยง แม้ในทางพระศาสนา ก็ ทรงสืบ พิธีวิสาขบูชา พิธีลอยกระทง ได้ทรงวางแผนสร้างกรุงสุโขทัย ทั้งวัง วัด ศาลา พระธาตุ พระเจดีย์

ครั้นได้ครองเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยแล้ว ได้ทรงพบ ‘นพมาศ’ ซึ่งได้ศึกษามีความรู้มาก จึงทรง นำมาตั้งเป็นท้าว ครั้นต่อมาได้ทรงตั้งเป็น พระนางพระยาศรีจุฬาลักษณ์^๓ และได้ประสูติพระราชโอรส พระนามว่า ‘ไสยลือไทย พ.ศ. ๑๘๕๑ พระนางได้เขียนหนังสือชื่อ ‘นางนพมาศ’ จึ่งอยู่หนังสือนี้เขียนในกาลหลัง แต่เล่าเรื่อง ตอนนี้จะนำเอามาเล่า เล่าถึงพิธีวิสาขบูชา พิธีลอยกระทง และสิ่งประดิษฐ์ต่าง ๆ ในประเพณีนั้น ๆ

สถานที่ต่าง ๆ ในกรุงสุโขทัย พระนางได้บันทึกไว้ว่า มีโรงช้าง โรงม้า โรงรถ โรงเรือ ฉางข้าว ฉางเกลือ ฯลฯ และสถานเทวาลัย เช่น พระเสื้อเมือง พระทรงเมือง ตลอดจนล้างป็น กระสุน ฯลฯ พระที่นั่งต่าง ๆ พระที่ นั้งอินทราภิเษก พระที่นั่งอดิเรกภิรมย์ พระที่นั่งอุดมราชศักดิ์ พระที่นั่งชัยชุมพล พระที่นั่งชลพิมาน พระที่นั่งพิศาล เสาวรส พระปรัศรัตนารีและปรัศศรีอภัยพร และว่าทรงสร้างปราสาทราชมณเฑียรแล้ว ได้จัดให้มีพระสงฆ์เรียนพระไตรปิฎก และให้มีพวกพราหมณ์เรียนศิลปศาสตร์ แม้พวกชาวไทยก็ให้เรียน เช่น โหราศาสตร์ และหนังสือทั้งไทยขอม และเรียน ภาษาต่าง ๆ ในเรื่องนางนพมาศได้ระบุภาษาไว้ถึง ๖๐ กว่าภาษา ทั้งวิชาเลข ก่อสร้าง ทำอิฐ ทำปูน ทำสวน การประมง การป่าไม้ ตลอดจนขนบธรรมเนียม พระราชประเพณี พระราชพิธี กฎหมาย ระเบียบการ กิริยามารยาท ฯลฯ และเรียน ถึงวิชาช่างต่าง ๆ วิชาเครื่องปั้นดินเผา เครื่องเคลือบ ตลอดจนวิชาแพทย์ทั้งป่วยไข้ และยากับนวด จับ บีบ เส้นเอ็น ถึง หมอคลอด หมอปลัดรังควาน ฉะนี้ กรุงสุโขทัย และศรีสัชนาลัยจึงเจริญมากมายถึงสุดขีด

พ.ศ. ๑๘๕๓^๔ พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชธิราช ครองสุโขทัยศรีสัชนาลัยได้ ๒ ปี เกิดทุพภิกขภัยข้าวขาด หมาแพงในเมืองเหนืออดอยากระส่ำระสาย พระเจ้าอู่ทอง หรือ พระรามาธิบดีที่ ๑ ซึ่งได้สร้างกรุงเทพทวารวดีศรีอยุธยา ณ หนองโสนแล้ว ณ พ.ศ. ๑๘๕๓ ทรงเห็นได้โอกาสด้วยเหตุนี้ จึงทรงให้พระบรมราชาขุนหลวงพะงั่วยกกองทัพ ไปยึดชัยนาทเป็นเมืองชายแดนเข้ามาเป็นของอยุธยา แม้ครั้งนี้ พระเจ้าลิไทยธรรมราชาไม่ทรงสามารถปราบปราม

^๑ตามจารึกไม่มีระบุชื่อ ที่นำมาจากพระราชนิพนธ์ที่ทรงไว้ในเที่ยวเมืองพระร่วง ตอนเมืองสวรรคโลกในพงศาวดารเหนือ ทรง ระบุชื่อไว้ว่า

^๒ตามที่ปรากฏในจารึกหลักที่ ๔

^๓ตามโคลงบานแพนกว่า นพมาศนามแม่ณี เดิมมา
โปรดเปลี่ยนศรีจุฬา ลักษณะล้ำ

^๔ในเรื่องพระร่วง ทรงอ้างเรื่องพงศาวดารในรัชกาลพระมหารัชมหาราชที่ ๑

ได้กระนั้น ก็ทรงเจรจาก่อนโดยยอมให้กรุงศรีอยุธยาเป็นอิสระเท่าเทียมกรุงสุโขทัย ซึ่งพระเจ้าอู่ทองก็ทรงตกลงยอมคืนและรับสัมพันธไมตรีนั้น ตลอดกาล จึงมีความสัมพันธ์ไมตรีอันดีตลอด

พ.ศ. ๑๘๕๖^๑ ทรงพระราชนิพนธ์ เถฎมิกถา คือไตรภูมิพระร่วง คัมภีร์นี้ทรงอ้างพระคัมภีร์ต่าง ๆ ทั้งพระไตรปิฎก อัญชลิกา ฎีกา อนุฎีกา ปกรณ์ต่าง ๆ กระทำให้รู้ได้ว่าคัมภีร์ตำรานั้น ๆ มาถึงแล้ว พระองค์ได้ระบุพระเถระจารย์ และราชบัณฑิต เช่น อุปเสนราชบัณฑิตย ทรายราชบัณฑิต กับทั้งยังระบุถึงพระศรีอารียไมตรีเจ้าด้วย

พ.ศ. ๑๘๐๐ (ม.ศ. ๑๒๗๕) ทรงจารึก-จารึก นครชุม หลักที่ ๓ ทรงเล่าเรื่องได้นำพระบรมสารีริกธาตุมาจากลังกา ได้สร้างพระศรีรัตนมหาธาตุ คือ พระเจดีย์เป็นที่บรรจุพระศรีรัตนมหาธาตุ และทรงเล่าเรื่องพระศาสนา พระศาสนาอันตรธานทรงลงมหาศักราชไว้ พระศรีรัตนมหาธาตุพระองค์นี้สถิตอยู่ ณ เมืองนครชุม (เมืองเก่าอยู่หลังเมืองกำแพงเพชรเดี๋ยวนี้) และได้สร้างเป็นวัดมหาธาตุ หรือ วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ

พ.ศ. ๑๘๐๔^๒ (ม.ศ. ๑๒๘๓) พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชราชูปถัมภ์ให้ราชบัณฑิตไปอาราธนาพระมหาสามีสังฆราช อังกอบด้วยศีล ทรงเรียนพระไตรปิฎกจบ อันสถิตอยู่ในลังกาทวีป มาอยู่ที่วัดป่ามะม่วง ให้ชื่อว่า วัดอัมพวันาราม ให้ปลูกกุฎิพิหาร กางพิดานงามพิจิตร แล้วจึงอาราธนามหาสามีสังฆราชจำพรรษาสิ้นไตรมาส ครั้นออกพรรษาแล้ว เสด็จทรงทำมหาทาน ฉลองพระพุทธรูปสัมฤทธิ์ เท่ากับพระองค์พระพุทธรูปเป็นเจ้า ซึ่งประดิษฐานไว้กลางเมืองสุโขทัย (พระพุทธรูปสำริดองค์นี้ คือ พระศรีสัคนี ที่เรียกกันว่าพระโต เวลานั้นสถิตอยู่ ณ พระอุโบสถวัดสุทัศน์)

พ.ศ. ๑๘๐๔ นั้น พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชราชูปถัมภ์ ทรงพระราชสังฆาสนาทานศีลเป็นดาบสเฉพาะพระเนตรพระสุพรรณปฏิมากร อันประดิษฐานบนพระราชมณเฑียร ได้อาราธนาพระมหาสามีสังฆราช และพระสงฆ์เถรานุเถรทั้งปวงขึ้นบนเหมปราสาทราชมณเฑียรพระองค์ออกบรรพชาเป็นสามเณรแล้วทรงตั้งสัตย์อธิษฐานปรารถนาเป็นองค์พระพุทธรูปเจ้า แล้วจึงรับสรณคมน์ แล้วเสด็จพระราชดำเนินไปกับพระสงฆ์ ไปรับอุปสมบทเป็นพระภิกษุ ณ วัดป่ามะม่วง ทรงอุปสมบทนานเท่าไรไม่บอกไว้ เสนาข้าราชการได้ทูลอัญเชิญเสด็จ จึงทรงลาผนวชออกมาราชากิเษกใหม่ทรงพระนามว่า พระเจ้าศรีมหารัชมหาราชราชูปถัมภ์ และยังมีพระนามอีกว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก ตลอดกาลนี้พวกนักปราชญ์บัณฑิตได้จดเรื่องราวลงจารึกในหิน จึงเป็นจารึกหลัก ๔ ที่ยังติดอยู่นั้นเล่าเรื่องละเอียดที่ชำรุดเสียหายไป ก็เป็นธรรมดาว่าสูญหายไปจารึกวัดป่ามะม่วงนี้ มีที่พบแล้วปรากฏถึง ๔ หลัก คือ หลักที่ ๔ ถึงหลักที่ ๗

พ.ศ. ๑๘๐๕ เป็นต้นไป พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชราชูปถัมภ์ ได้มีพระราชโองการให้ขุดคลอง ทำถนน แต่เมืองสุโขทัยไปจนถึงเมืองศรีสัชนาลัย และเมืองน้อยใหญ่ เป็นการพระราชกุศลสนองพระราชบิดา ถนนที่วันนี้ทุกวันนี้เรียกว่า ทางพระร่วง แต่กำแพงเพชรถึงสุโขทัย ตลอดถึงสวรรคโลก พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แต่ยังคงดำรงพระเกียรติยศเป็นสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช ได้เสด็จพระราชดำเนินตลอด และทรงพระราชนิพนธ์เรื่องเมืองเหล่านั้นไว้อย่างละเอียดพิศดาร

จากนั้น ศิลาจารึกประกาศความเจริญสุขสำราญของสุโขทัย ศรีสัชนาลัย ตั้งแต่กาลนั้น ๆ ตลอดไปถึง พ.ศ. ๑๘๑๓ ได้พบจารึกวัดพระยืนว่า พระสุนนเถรได้กระทำไว้

^๑ ในบานแผนกเดิมว่าศักราชได้ ๒๓ ในตอนท้ายว่ากินเมืองได้ ๖ เข้า คิดได้เท่านั้น สำหรับศักราชที่ทรงอ้างว่า ๒๓ นั้นยังไม่ทราบว่าจะหมายถึงศักราชอะไร อาจหมายถึงที่พระองค์ทรงกระทำอะไรสักอย่างหนึ่งจึงตั้งเป็นศักราชหรืออาจเป็นปีประสูติถ้าจริงจาก พ.ศ. ๑๘๖๓-๑๘๕๖ นี้ เป็น ๓๓ ปี ก็ยังไม่ได้อยู่ดี แต่จะพอเป็นเค้าได้ คืออาจลอกคัดผิด เพราะ ๒.๓. นั้นเขียนกลับกันได้ง่าย จึงเข้าใจว่าเป็นศักราชประสูติคือปีเกิด จึงพระชนมายุอย่าง ๓๓ เดิม ๓๒

^๒ จารึกหลัก ๔

พระสุนทรนี้เป็นชาวเมืองสุโขทัย ได้ไปอโยธยประเทศ (อโยธยาเดิม) ได้เล่าเรียนพระธรรมในสำนักครูหลายครูอาจารย์ สำเร็จแล้วกลับไปสุโขทัย ได้ทราบพระมหาสามีอุทุมพรมาจากลังกาผู้รั้งมนประเทศ (มอญ-พม่า) จึงได้ร่วมกับพระภิกษุสหายไปบวชอุปสมบทอีกครั้งหนึ่งในสำนักของพระมหาสามีอุทุมพร และได้เล่าเรียนพระธรรมต่อครั้งนั้น พระเจ้ามหาธรรมราชาที่ ๑ คือพระเจ้าลิไทยมีประสงค์ใครได้พระภิกษุผู้สามารถกระทำสังฆกรรมได้ทุกอย่าง จึงทรงส่งทูตไปขอพระภิกษุผู้มีคุณสมบัติเช่นนั้น พระมหาสามีจึงส่งพระสุนทรพร้อมด้วยสหายจึงมา พระเจ้ามหาธรรมราชาที่ ๑ จึงทรงโปรดให้สร้างวัดอัมพวนาราม แล้วนิมนต์ให้อยู่ในวัดนั้น พ.ศ. ๑๘๘๘ ซึ่งเวลานั้นพระเจ้าลิไทยยังทรงเป็นพระมหาอุปราชพระศรีธรรมราชเจ้าเมืองศรีสัชนาลัยอยู่

อยู่มาวันหนึ่ง พระสุนทรไปเมืองศรีสัชนาลัย ถึงป่านามนที (แม่น้ำฝางกระดาน) เพื่อตรวจดูสถานที่พระเจดีย์ร้าง ณ เมืองบางจาก่านั้น จึงอยู่ ณ ที่นั้น ณ วิหารเก่าแห่งหนึ่งที่นี่ มีพระธาตุองค์หนึ่งแสดงปาฏิหารย์ในเวลากลางคืน ซึ่งมหาชนมักได้เห็น แลรุกขเทพได้แปลงเป็นพราหมณ์มาบอกในเวลากลางคืน พระเถระได้ไปและขุดลงไปก็ได้พบพระบรมสารีริกธาตุพร้อมทั้งพระอัฐม พระเถระได้เชิญพระบรมสารีริกธาตุนั้นไปเมืองศรีสัชนาลัย

พระเจ้าลิไทย ยังเป็นพระมหาอุปราชพระศรีธรรมราชครองเมืองศรีสัชนาลัยอยู่ ทรงทราบจึงเสด็จไปและอันเชิญไปสถิตวัดป่าแดงหลวงใกล้สิริบรรพต หรือ ภูเขาพระศรี ได้ทอดพระเนตรเห็นพระบรมสารีริกธาตุแสดงปาฏิหารย์เป็นอัศจรรย์ ได้ทราบไปถึงพระกรณพระเจ้าลิไทยมหาธรรมราชาได้เสด็จไปทรงกระทำบูชาสักการ เพื่อทอดพระเนตรแต่มีได้เห็น พระบรมสารีริกธาตุดังแสดงปาฏิหารย์

กาลนั้น พระเจ้ากือนาประสูติ พ.ศ. ๑๘๘๓ มีพระชนมายุได้ ๑๗ ทรงครองนพิตีเชียงใหม่ พ.ศ. ๑๘๘๕ ทรงเลื่อมใสในพระศาสนา มีประสงค์จะให้พระภิกษุอริยญวาสีมาอยู่ในพระนคร และทรงปรารถนาพระภิกษุผู้กระทำสังฆกรรมได้ทุกอย่างมาอยู่ จึงส่งทูตไปสำนักพระมหาสามีอุทุมพรได้พระอานนทเถระไป ได้แจ้งว่ายังมิได้รับแต่งตั้งเป็นผู้กระทำสังฆกรรม จึงได้ถวายพระพรแนะนำพระสุนทร ณ ศรีสัชนาลัย ทรงทราบจึงส่งทูตมา ครั้งแรกท่านไม่ได้ไป ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๑๘๐๘-๐๙ ราชทูตได้เข้าทูลขอต่อพระเจ้าลิไทยมหาธรรมราชา ซึ่งทรงปรารถนาให้พระศาสนาเจริญรุ่งเรือง จึงทรงเป็นพระราชนุญาต พระเถระได้ถวายพระพรทูลลาแล้ว ได้นำพระบรมสารีริกธาตุออกเดินทางไปกับราชทูตถึงเมืองเชียงใหม่ พระบรมสารีริกธาตุได้แสดงปาฏิหารย์ต่าง ๆ พระเจ้ากือนาทรงอาราธนาให้อยู่วัดพระยืน ได้ทอดพระเนตรปาฏิหารย์ต่าง ๆ จึงโปรดให้สร้างพระพุทธรูปเพิ่มเติม พระสุนทรได้กระทำจารึกหิน เป็นศิลาจารึกหลักที่ ๖๓ ปรากฏในประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๓ จารึกนี้ลงว่า พ.ศ. ๑๘๑๓

ลายสือไทยสุโขทัยที่เหนือ คือ ถิ่นลานนาไทย

พยายามหาตัวเก่าได้แต่ พ.ศ. ๑๘๑๓ ตำราเรียนหนังสือลานนาไทย ก็ปรากฏว่าเขียนลายแบบวงกลม แสดงว่าเลียนจากลายมอญ และสืบล เจอจารึกพระพุทธรูปปางประจัญช้างนาพาติที่วัดเชียงมั่น คือ จารึกพระคาถาเย ธมฺมา ก็เขียนตัวเทวนาครีโบราณ ที่สังเกตได้ คือ ธ เทวนาครีโบราณเขียนวงเดือนครึ่งซ้าย พราหมิเขียนวงเดือนครึ่งขวา นำมาเป็นตัวอย่างเท่านั้นประชุมศิลาจารึกภาคที่ ๓ หลักที่ ๖๒ ศิลาจารึกวัดพระยืน จังหวัดลำพูน

พ.ศ. ๑๘๑๔-๑๘๑๕ (จ.ศ. ๗๓๓) พระเจ้ากือนา โปรดให้สร้างพระราชอุทยานของพระองค์เป็นวัดบุปผารามมหาวิหาร เสร็จแล้ว จึงนิมนต์พระสุนทรมาบวชวัดแต่ท่านแล้ว พระเถระได้พระเจ้ากือนาทรงอุปถัมภ์ได้ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุนั้นที่ได้เชิญมาจากสุโขทัยไว้ ณ วัดบุปผารามมหาวิหารนั้น เมื่อวันพุธ เดือน ๕ พ.ศ. ๑๘๑๗

พ.ศ. ๑๘๒๖ พระเจ้ากือนา ทรงโปรดให้สร้างพระเจดีย์แบบเชียงใหม่บนยอดดอยสุเทพ และสร้างวัดเสร็จแล้ว จึงทรงอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งพระมหาสุนทรนำมาจากสุโขทัยนั้น บรรจุประดิษฐาน ณ พระเจดีย์ซึ่งมีชื่อ

สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ

สมเด็จพระเจ้าเอกทัศ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์
 กรมพระสุรินทรรักษ์ เสด็จไปทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพระยาสุรสีห์

๑. นโม ตสส ภควโต

๒. อนนว่า พระเสลาจารึกเจ้าท้าวสีทองแสนนาอนนธัมมิ
๓. ก ราชผู้เป็นลูกรัก ก แก่พระญาผายุเป็นหลานแก่พระญา
๔. คำฟู เป็นเหลนแก่พระญาเมงรายหลวงเจ้าท้าวสี
๕. มือสุกชนมาพิธีปีเดือน พ่ ตนกงงอนนจึงได้เสวย รา
๖. ช ไซสรี่ มีสักก มีบุญกุศลเทศบะหนักกหนาเป็น พ
๗. รญา มหาธัมมิก ราช อาจบังงเกิดศรัทธาในศาสนาพาลา

ว่า พระธาตุคุดยสุเทพ พ.ศ. ๑๕๒๖ นั้น

พระเจ้าถือนา ทรงครองราชสมบัติได้ ๓๐ ปี จึงมีพระชนมายุได้ ๔๖ ปี เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๒๕

พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราช ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองทั้งสุโขทัย และศรีสัชนาลัยตลอดถึงที่อื่น ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๐๕ ถึง พ.ศ. ๑๕๐๘ ทรงทำสำเร็จไปแล้ว จึงเริ่มสร้างเมืองสระหลวงใหม่ โดยที่ทรงระลึกได้ในตอนนั้นว่า เคยอยู่ ณ นิมนานรติภพ หรือ พิชณนภพมาแล้ว เมื่อทรงสร้างสระหลวงเป็นเมืองขึ้น จึงพระราชทานชื่อว่า พิชณโลก

เรื่องสร้างเมืองพิชณโลกนี้^๑ เล่าว่า จ่านกร้อง จ่าการบูรณ คิดอ่านกันว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎกใช้เรามาขึ้น รอยจะเป็นปริษนาให้สร้างเมือง จึงร่วมกับคนประมาณ ๒,๐๐๐ ทำอิฐสร้างเมืองทั้ง ๒ ผัง ทำอยู่ ๑ ปีกับ ๗ เดือน เสร็จแล้วจึงไปกราบทูล พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก จึงเสด็จไปเข้าประทับแล้ว จึงตรัสถามว่าจะให้ชื่อเมืองอะไรดี ได้สดับคำทูลว่า พระองค์เจ้ามาถึงวันนี้ได้ยามพิชณ พระองค์จึงได้ชื่อว่า เมืองพิชณโลก

พระองค์ได้ใช้พระนามว่า พระเจ้าศรีธรรมไตรปิฎก ยังได้ทรงสร้างหล่อพระพุทธรูปอีก ๓ องค์ คือ พระศรีศาสดา พระชินสีห์ และ พระชินราช ได้สถิตไว้ในสถานสามแห่ง ณ เมืองพิชณโลกนั้น พ.ศ. ๑๕๐๕^๒ เมื่อ ทรงทำการฉลองทั้งวัด และพระพุทธรูปทั้ง ๓ ตลอด ๗ วัน จึงทรงยกเป็นเมืองลูกหลวง พระองค์ได้ประทับอยู่ ทรงตั้ง เจ้าไกรสรราชและเจ้าชาติศากร ประสูติแต่พระนางประทุมเทวี เป็นเจ้าเมืองพิชณโลกนั้น แต่แล้วเจ้าไกรสรราชก็ทรง ข่มเหงราชการ จึงให้เอาเจ้าสุลเทวีลูกพระยาธัญญาโลยมาแล้ว พระองค์จึงให้ราชาภิเษกเจ้าไกรสรราช ณ เมืองลโว

^๑ ย่อจากพระราชพงศาวดารเหนือฯ

^๒ พระราชพงศาวดารเหนือฯ

และให้ครองเมืองนั้น จึงเสด็จออกไปสร้างเสนาราชนคร และทรงตั้งเจ้าชาติสาครไปกินเมืองเชียงราย พ.ศ. ๑๕๑๒

พ.ศ. ๑๕๑๓ พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชทรงประชวร และเสด็จสวรรคต พระองค์ประสูติ พ.ศ. ๑๕๖๒ พ.ศ. ๑๕๘๓ ทรงเป็นพระศรีธรรมราช พระมหาอุปราชเจ้าเมืองศรีสัตนาแลย์ พ.ศ. ๑๕๙๐ พระชนมายุได้ ๓๘ ได้ปราบดาภิเษกเป็นพระเจ้ากรุงสุโขทัย ศรีสัตนาแลย์ พ.ศ. ๑๕๑๓ พระชนมายุได้ ๕๑ เสด็จสวรรคต จึงครองราชสมบัติได้ ๒๓ พรรษา

พระเจ้ามหารัชมหาราชอิราช เมืองพิษณุโลก พระเจ้าไสยลือไทย รัชกาลที่ ๘

พระเจ้าไสยลือไทย ครั้นพระราชบิดา พระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราชเสด็จสวรรคตแล้ว ได้ครองราชสมบัติต่อ เมื่อพระราชบิดาทรงสร้างเมืองพิษณุโลก และทรงสร้างพระพุทธรูปกับทั้งได้สถาปนาเมืองเป็นเมืองลูกหลวง ซึ่งต่อมาได้เป็นเมืองหลวงอีกเมืองหนึ่ง จึงได้เสด็จมาประทับเป็นระยะกาลนาน แม้สุโขทัย ศรีสัตนาแลย์ก็ยังอยู่ แต่พระยาชัยแก้ว พระยากำแหงได้ดูแลแทน กระนั้นก็ไปครองอยู่ ณ ชากังราว ทั้งพระองค์ก็ทรงกระทำราชาภิเษก ณ เมืองพิษณุโลกด้วย จึงสถาปนาพระนามว่า พระเจ้ามหารัชมหาราชอิราชพิษณุโลก หรือ พระเจ้ามหารัชมหาราชอิราช เมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๑๓

พ.ศ. ๑๕๑๓ นั้น ได้ทรงพบแล้ว ซึ่งกุลธิดา ชื่อว่า แก้วกัลยา จึงทรงนำมาอุปภิเษก และกระทำมงคลภิเษกเป็นพระอรรคมเหสี สถาปนาพระนามว่า พระนางพระยาศรีพิษณุภา ต่อมาพระนางพระยาทรงครรภ์ประสูติพระราชโอรส ได้สถาปนาพระนามว่า "ขุนสามแก้ว ตามพระนามว่าไสย และศรีกับแก้วนั้น ในกาล พ.ศ. ๑๕๑๔ หัวเมืองฝ่ายเหนือกำลังถูกสมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จไปรวบรวมขึ้นแก่กรุงศรีอยุธยา ได้ทรงอาศัยคุณพระไตรรัตน์ พิษณุโลก สุโขทัย ศรีสัตนาแลย์ หรือชากังราวปลอดภัยได้ จึงพระราชทานพระราชโอรสว่า ขุนสามแก้ว

ทางฝ่ายกรุงศรีอยุธยา พระเจ้าอู่ทองครองเป็นสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๑ แต่ พ.ศ. ๑๕๕๓ แล้ว ทรงครองได้ ๒๑ ปี เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๑๒ สมเด็จพระรามเมศวร พระราชโอรสได้ทรงครองต่อ สมเด็จพระบรมราชาเจ้าขุนหลวงพะงั่ว แห่งอู่ทองได้เสด็จเข้ามา สมเด็จพระรามเมศวรได้เสด็จออกไปถวายบังคมแล้วอัญเชิญเสด็จเข้าพระนคร ถวายราชสมบัติแล้วถวายบังคมลาไปลพบุรีดังกล่าว สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๑ จึงได้เสวยราชสมบัติ พ.ศ. ๑๕๑๓ ครั้นทรงทราบพระเจ้าลิไทยมหารัชมหาราช ผู้ได้เคยกระทำสัตย์สัมพันธ์ไมตรีกันมาแต่ก่อนนั้น เสด็จสวรรคตแล้ว ทั้ง

๑ ตอนนี้ และชื่อทั้งนี้ ไม่ปรากฏในที่ใด ๆ ได้อาศัยชื่อขุนสามแก้ว ซึ่งระบุไว้ในพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ ครั้งสงคราม พ.ศ. ๑๕๑๘ และชื่อวัดนางพระยา ซึ่งอยู่ ณ เมืองพิษณุโลก และชื่อแก้วนี้ เป็นที่นิยมของชาวล้านแดนสุโขทัย พร้อมกับชื่อ พระไตรรัตน์ ด้วย จึงได้ใช้ชื่อว่า ไสย ศรี แก้ว เป็นชื่อ ขุนสามแก้ว เจ้าเมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๑๘ ซึ่งก็มีอายุเพียง ๗ ขวบ ฉะนั้น อาจได้แต่งงานกันก่อน ตั้งแต่ทรงสถาปนาเมืองพิษณุโลกเป็นเมืองลูกหลวง ได้ทรงตั้งพระลูกเจ้าไสยลือไทย เป็นเจ้าเมืองพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๑๗-๘ นั้น ถึงกระนั้น ก็มีอายุเพียง ๑๐ ขวบ คงอาจมีเสนาอำมาตย์มนตรีอื่นอีก ในพงศาวดาร จึงบันทึกว่า ครว้อพยพมาก จะอย่างไรก็ดี อาจเป็นนโยบายครั้งนั้น ซึ่งให้พระลูกเจ้าซึ่งยังเป็นเด็กนั้น จะได้ทรงเอ็นดู แต่ก็ทรงนำเอาไปเป็นตัวประกัน ผลก็คือไม่ทรงยึดและประทับปกครอง ได้ปล่อยไว้จากนั้นได้เสด็จไปอีกหลายครั้ง กระทั่งประชวรและเสด็จสวรรคต

ส่วนพระนางพระยา ซึ่งเป็นพระนามพระบรมราชินีในสมัยนั้น เห็นมีวัดนางพระยา และเมืองพิษณุโลกซึ่งพระพิษณุโลกนี้มีพระเทวีชื่อ ศรีลักษมี หรือ เจ้าแม่ทับทิมไทย จึงใช้ชื่อว่า ศรีพิษณุภา เมื่อพิษณุโลกว่างสงคราม พ.ศ. ๑๕๒๒-๑๕๒๕ และ พ.ศ. ๑๕๓๑ ถึง พ.ศ. ๑๕๖๐ พระนางอาจสร้างวัดนี้ในสมัยนั้น เมื่อสร้างแล้วก็ได้ใช้ชื่อเป็นอนุสาวรีย์ว่าวัดนางพระยา

และเมื่อพระเจ้ามหารัชมหาราชไสยลือไทยสวรรคต พ.ศ. ๑๕๖๒ ทางกรุงศรีอยุธยาได้ตั้ง พระยาบาลเมืองเป็นพระสุริยวงศ์บรมปาลมหารัชมหาราชอิราช ไปครองพิษณุโลก คราวนี้ จึงเป็นประเทศราชกรุงศรีอยุธยาแต่นั้นมา

พระมหากษัตริย์ไทยก็ประทับอยู่ ณ พินธุโลกพร้อมกับ เมืองชากังราวก็มีเรื่องระหองระแหงกันขึ้น กับทั้ง พระเจ้ามหาธรรมราชาพระองค์นี้ก็มิได้มีสัณยสัมพันธ์ไมตรีกันมาเหมือนพระองค์ก่อน

พ.ศ. ๑๕๑๔ เมืองฝ่ายเหนือทั้งปวง สมเด็จพระบรมราชาจึงเสด็จไปเอาได้ตลอด ทางสุโขทัย พินธุโลกมิได้ไปช่วยเหลือป้องกันแต่ประการใด

พ.ศ. ๑๕๑๖ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชได้สดับข่าวสงคราม จึงเสด็จไปประทับสุโขทัย ทรงสมัคสมานตามัคคีกับ "พระยาไสแก้วและพระยาคำแหง" ตกลงร่วมกันต่อสู้ป้องกัน สมเด็จพระบรมราชาธิราชเองได้เสด็จไปเอาเมืองชากังราว พระยาไสแก้วและพระยาคำแหงเจ้าเมืองชากังราวออกต้อนรับท่าน ๆ ได้ฆ่าพระยาไสแก้วตาย แต่พระยาคำแหงแลไพร่พลทั้งปวงหนีเข้าเมืองได้ ทัพพลวงก็เสด็จกลับคืนพระนคร

พ.ศ. ๑๕๑๘ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชมิได้ประทับอยู่ ณ เมืองพินธุโลก สมเด็จพระบรมราชาธิราชจึงเสด็จไปเอาเมืองพินธุโลก และได้ตัวขุนสามแก้ว เจ้าเมือง แลกวาดต้อนครอบครัวอพยพครั้งนั้นมาก ทรงได้นำไปเป็นประกัน ณ อยุธยาตลอดพระชนม์ชีพ และอาจเป็นขุนสามแก้วนี้ ที่ประทับเป็นตัวประกันอยู่ อาจเป็นต้นวงศ์ขุนจนกระทั่งถึงขุนพิเรนทรเทพ คือ พระมหากษัตริย์หรือพระศรีสรรเพชญ์ที่ ๑ นั้น

พ.ศ. ๑๕๑๙ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชเมืองพินธุโลกยังประทับอยู่สุโขทัย ศรีสัชนาลัย สมเด็จพระบรมราชาธิราชได้เสด็จไปเอาเมืองชากังราว ครั้งนั้นพระยาคำแหงและ "ท้าวผากองคิดด้วยกันว่าจะยกกองทัพหลวงและจะทำมิได้แล ท้าวผากองคิดจะเลิกทัพหนี จึงเสด็จยกทัพหลวงไปตามตีทัพท้าวผากองแตก แลจับได้ตัวท้าวพระยาแลเสนาขุนหมื่นครั้งนั้นมากและทัพหลวงเสด็จกลับคืนพระนคร

พ.ศ. ๑๕๒๑ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกเสด็จประทับอยู่เมืองชากังราวสมเด็จพระบรมราชาธิราชได้เสด็จไปเอาเมืองชากังราว ครั้งนั้น พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราช พินธุโลกออกรบทัพหลวงเป็นสามารถ แลเห็นว่า จะต่อด้วยทัพหลวงมิได้ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกได้เสด็จออกถวายบังคมแล้วอย่าศึกทัพ จึงยังมีเสียเมืองชากังราว-สุโขทัยศรีสัชนาลัย

พ.ศ. ๑๕๓๑ พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกยังประทับอยู่ ณ ชากังราว สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จไปเอาเมืองชากังราวอีกเล่า ครั้งนั้น สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าทรงพระประชวรหนัก แลเสด็จกลับคืน ครั้นถึงกลางทางสมเด็จพระบรมราชาเจ้าอนุพานเมืองชากังราวจึงยังไม่เสีย

คราวแรก เข้าใจกันว่าราชอาณาจักรเอกราชมหาอำนาจสุโขทัยศรีสัชนาลัยได้สูญสิ้นลงแต่ครั้งที่พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกเสด็จออกถวายบังคม ณ ปี พ.ศ. ๑๕๒๑ นั้นแล้วความจริงก็เพียงขอย่ำทัพเท่านั้น ถ้ามิเช่นนั้น สมเด็จพระบรมราชาฯ คงไม่เสด็จไปในปี พ.ศ. ๑๕๓๑ นี้อีก และเสด็จไปครั้งนี้ คงได้ตั้งพระราชหฤทัยจะเอาให้ได้ แต่ทรงพระประชวรหนักจึงต้องถอยทัพและเสด็จสวรรคต สุโขทัยศรีสัชนาลัยจึงยังคงอยู่ได้

พระเจ้ามหาธรรมราชาธิราชพินธุโลกไทยนี้ ทรงมีพระอรรคมเหสี และพระราชโอรสอย่างที่ได้มาแล้ว เมื่อทรงมีทั้งพระอรรคมเหสีและพระราชโอรส อย่างในปี พ.ศ. ๑๕๑๘ ซึ่งสมเด็จพระบรมราชาฯ ได้เสด็จไปเอาเมืองพินธุโลก ปราบกษัตริย์สามแก้วเจ้าเมืองก็เมืองพินธุโลกนี้ ตั้งแต่สมัยพระเจ้าลิไทยได้สถาปนาเป็นเมืองลูกหลวง และพระราชทานพระลูกเจ้าเป็นมหาอุปราชครองเป็นเจ้าเมืองพินธุโลกมาแล้ว และขุนสามแก้วนี้ระบุชื่อว่าเป็นเจ้าเมือง จึงแน่ใจได้ว่าเป็นลูกหลวง คือ พระราชโอรสจึงมีพระนามว่า ขุนสามแก้ว เหมือน ขุนร่วง ขุนราม ฯลฯ และพระมเหสีก็อาจเป็นเชื้อสายเมืองนี้ แก้วกัลยา คงรับสถาปนาพระนามว่า ศรีพินธุกา เป็นพระนางพระยาศรีพินธุกา เป็นผู้ทรงสร้าง

* พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยาว่าพระยาชัยแก้วฯ

๒ ฉบับพระหลวงประเสริฐว่า ท้าวผาดอง

* พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ ในที่นี้ไม่ได้คัดเจ้าทองถัน และสมเด็จพระราเมศวรฯ

วัดนางพระยาเมืองพิษณุโลกนั้นเป็นแน่ ดูหลักฐานวัดแล้ว ถ้าไม่ใช่พระนางพระยาแล้วคงไม่สามารถสร้างได้ ทั้งนี้ไม่ได้พบหลักฐานและจารึกจึงไม่ทราบแน่นอน

พ.ศ. ๑๕๓๑ พระเจ้ามหาธรรมราชาพิษณุโลก ได้กลับมาประทับเมืองพิษณุโลกตั้งแต่ก่อนนั้น เมืองชากรุง รว สมเด็จพระบรมราชาฯ ได้เสด็จไปเอาไม้ทันทจะได้ ต้องทรงประชวรหนักและเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๓๑ นั้นแล้ว ก็ทรงกลายพระทัย ครั้นสมเด็จพระรามศวรผ่านขึ้นเป็นพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาแล้ว ทรงมีพระนามว่าสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า มิได้ทรงรบกวนแต่ประการใด

พระนางพระยาศรีพิษณุโลกจึงทรงเริ่มสร้างวัดต่อ พระนางทรงสร้างมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๒๕ แม้พระลูกเจ้า ขุนสามแก้วจะประทับอยู่อยุธยา แต่ก็มิได้ทรงหวงห้ามแต่ประการใด ได้เสด็จไปมาเสมอ เมื่อไม่มีเหตุการณ์อะไร พระนางได้สร้างต่อตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๒๓ นั้นตลอดไปวัดนั้นจึงมีชื่อว่า วัดนางพระยา

พ.ศ. ๑๕๔๕ (จารึก จ.ศ. ๗๖๘) สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า ได้เสด็จเข้าระงับอธิกรณ์ ซึ่งพระมหาเถรทั้งหลายใจทักไส่กัน ได้ประชุมกันในอุโบสถอันอยู่ในทะเลาง (ทะเลสาบ) ในวัดกัลยาณวนาวาส ในการประชุมครั้งนี้ในจารึกได้จารึกชื่อพระมหาเถระและพระเถรผู้มีสมณศักดิ์และนักปราชญ์ ปรัชญา บาธรรม มี สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชผู้หลาน ศรีธรรมราชมาดา ตอนหลังเป็นศรีราชมาดา พอประณมยามได้มีพระราชโองการตั้งพระบรมครูดีโลกดิลกดิตรตนีสถคนธนวนาสีธรรม กิตติสังฆราชามหาสวามีเจ้า เป็นสังฆปริณายกสิทธิและภิกษุสงฆ์ผู้ใด หนอรัญญวาสีและกระทำบ่อชอบธรรม ฯลฯ บรมครูปรญาปติอันใดไซ้ร มิอาจจะละเมอสล่วงอีกได้เลย พระบรมครูดีโลกฯ ได้สอบสวนระงับได้ตลอด ได้ตั้งพระมงคลวิลาสมาเถร เป็นเจ้าอาวาส ถ้าสิ้นให้สงฆ์ประชุมพร้อมกันเลือกภิกษุรูปใดรูปหนึ่ง ก็ดี เมื่อเสร็จแล้วจึงกลับไปวัดป่าแดง ได้กระทำจารึกไว้ ณ วัดป่าแดงนั้น (หลักที่ ๕)

พ.ศ. ๑๕๖๒^๒ (จ.ศ. ๗๘๑) พระมหาธรรมราชาธิราชเจ้าเมืองพิษณุโลก คือ พระเจ้าไชยลือไทยนฤพาน (กรุงศรีฯ และพระราชหัตถฯ ใช้สวรรคตเป็นศัพท์เฉพาะพระเจ้าอยู่หัว) ครั้นเสด็จสวรรคตแล้วและเมืองเหนือทั้งปวงเป็นจลาจล เมืองพระบาง พระยาบาลเมือง พระยาราม ไม่ปรองดองกัน จึงเกิดเป็นจลาจลไม่มีใครปราบปรามได้ สมเด็จพระอินทราชาธิราชจึงเสด็จขึ้นไปถึงเมืองพระบาง พระยาบาลเมือง พระยาราม ออกมาถวายบังคม พระเจ้าอยู่หัวก็เสด็จกลับพระนคร

^๑ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชผู้หลาน คงเป็นหลานของพระบรมครูฯ สังฆราชนั้น หรืออาจจะบุเป็นหลานพ่อขุนพระรามคำแหง

ศรีธรรมราชมาดา คงหมายถึงพระมารดาของพระองค์คือ พระนางพระยาศรีจุลาลักษณ์ ถ้าเป็นจริงเพราะพระนางประพฤติธรรมเป็นปกติ จึงอาจสถาปนาพระนามใหม่ว่า พระศรีธรรมราชมาดา

ศรีราชมาดา ถ้าหมายถึงพระมารดาของพระราชโอรส คือ ขุนสามแก้วแล้ว เป็นหลักฐานชื่อ ศรีพิษณุโลก ด้วยอาศัยจารึกนี้จึงเดาเอาอย่างนั้น ไปก่อน พบหลักฐานที่ดีกว่าแล้วจะได้เปลี่ยนไปตามที่ถูกต้อง

กัลยาณวนาวาส ตามศัพท์แปลว่าอาวาสในป่ากัลยาณ คือ ดิงาม คงเป็นชื่อวัดนางพระยา ซึ่งอาคารอยู่ในทะเลาง หรือทะเลสาบมาก ถ้าเป็นจริง กัลยาณ คงตัดหน้าหลัง เหลือ ยา จึงเป็นชื่อว่า นางพระยา หรือว่าเอาพละยานั้นเข้าไปเป็น กัลยาณะ ก็เป็นได้ ซึ่งก็พอได้ความและอาจเป็นอีกวัดหนึ่งจากวัดนางพระยานั้น ซึ่งทรงสร้างขึ้นอีกเพราะกัลยาณวนาวาส แปลว่า วัดป่าไม้ขานางได้อีก (อสทิสถาน ทานวตฺถุ รมมปทฎฐกถา ภาค ๖ ใช้ศัพท์ว่า กุลยาณิปทฺธ=กระดาน ไม้ขานาง) ณ ที่นั้นคงเป็นป่าไม้ขานาง จึงตั้งชื่ออย่างนั้นกับคำศัพท์ว่า กุลยาณิ แปลว่ามีข้อกำหนด สวยงาม เป็นนางพระยา และมี ยา อยู่ด้วย แก้วกัลยาจึงอาจปรับเข้าศัพท์เป็น กัลยาณวนาวาส ได้ จะอย่างไรก็ตามเพราะยังไม่ได้สำรวจ

^๒ ตัวเลขนี้ได้ตามฉบับหลวงประเสริฐ ซึ่งรวบรวมจากจดหมายเหตุและเรื่องพงศาวดาร พระราชพงศาวดารกรุงศรีอยุธยา และฉบับพระราชหัตถเลขาวา จ.ศ. ๗๖๕ พ.ศ. ๑๕๔๖ แต่ตัวปรากฏในจารึกหลัก ๕ นั้นว่า มีเรื่อง จ.ศ. ๗๖๘ พ.ศ. ๑๕๔๕ ปรากฏชื่อพระมหาธรรมราชาธิราชพิษณุโลกไชยลือไทยยังได้เข้าประชุมมีพระบรมราชโองการตั้ง พระครูบาฯ ให้เป็นผู้ชำระระงับอธิกรณ์นั้น ทั้งนี้ ขอนานผู้รู้ทั้งหลายช่วยกันพิจารณาาร่วมกัน

ได้พบชื่อพระยาบาลเมืองและพระยารามคำแหง เป็นพระราชโอรสของพระเจ้าไสยลือไทย แม้ในพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ก็ทรงเล่าไว้อย่างนั้น เมื่อขุนสามแก้วต้องไปเป็นตัวประกันแล้ว ต่อมาพระนางพระยาศรีพิษณุภา อาจมีพระราชโอรสต่อมาอีก จารึกหลักที่ ๑๒ เล่าว่า พ.ศ. ๑๕๓๐ ทรงพระราชสมภพได้ ๓๖ พรรษา จึงประสูติ พ.ศ. ๑๕๓๔ และพระยารามคำแหงอาจประสูติ พ.ศ. ๑๕๓๖ หรืออาจเป็นพระมารดาอื่น

พ.ศ. ๑๕๖๓ สมเด็จพระอินทราชาธิราชได้ทรงโปรดแต่งตั้งพระยาบาลเมือง เป็น^๑ พระมหาธรรมราชาธิราชพิษณุโลกไปครองพิษณุโลกและสุโขทัย ทรงโปรดแต่งตั้งพระยารามคำแหงเป็นพระเจ้าศรีสังฆาลย์รามวงศ์บรมราชาธิราช ครองศรีสังฆาลย์ตามจารึกหลักที่ ๑๒ ลงไว้ว่าพุทธศักราช ๑๕๗๐ มีจารึกระบุพระนามว่า พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราชผู้มีญาณอันเจริญและมีสิริเป็นคุณอันไพศาล เป็นพระราชโอรสแห่งพระเจ้าธรรมราชาธิราชเจ้า ผู้ประเสริฐ ทรงไว้ซึ่งกาล คือ เดชอันกล้า ได้จารึกรอยพระบาททั้งคู่แห่งพระสุกต.....นำมายังสุโขทัยบุรี โดยราชานุเคราะห์แห่งพระเจ้ามหาธรรมราชผู้เป็นชนกนาถ แห่งพระเจ้าบรมपालาธิราชผู้เป็นใหญ่กว่านรชน

พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช

พระยาบาลเมือง รัชกาลที่ ๙

(เป็นรัชกาลที่ ๑ ราชอาณาจักรสุโขทัยในศักดิ์ประเทศราช)

พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช ก็เพราะพ่อขุนสามแก้วได้ถูกสมเด็จพระบรมราชาธิราชขุนหลวงพะงั่วได้ตัวไป พ.ศ. ๑๕๑๘ ไปเป็นตัวประกันในกรุงศรีอยุธยาตลอดกาล ครั้นสมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าสวรรคต พ.ศ. ๑๕๓๑ สมเด็จพระราเมศวรได้ครองราชสมบัติไม่ทรงกระทำอย่างแต่ก่อน กรุงสุโขทัยจึงดำรงอิสระเอกราชอยู่ได้ตลอดรัชกาล ครั้นถึงสมเด็จพระอินทราชาธิราชเจ้า ก็ไม่ได้ทรงกระทำอะไรเป็นเรื่องเดือนร้อน ครั้นพระเจ้าไสยลือไทยมหาธรรมราชาธิราชพิษณุโลกเสด็จสวรรคตแล้ว พ.ศ. ๑๕๖๒ พระเจ้ากรุงศรีอยุธยาสมเด็จพระอินทราชาธิราช จึงสถาปนาและราชาภิเษก พระยาบาลเมือง เป็นพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช^๒ ไปครองพิษณุโลกตลอดถึงสุโขทัยศรีสังฆาลย์ ในขณะนั้นทรงยกเมืองพิษณุโลกขึ้นเป็นเมืองลูกหลวง และเป็นเมืองหลวงชั้นกรุงแล้ว พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราชได้เสด็จประทับ ณ เมืองกรุงพิษณุโลกนั้น ณ พ.ศ. ๑๕๖๓ เพราะได้เสด็จไปประทับอยู่ ณ กรุงศรีอยุธยา และพระเจ้ากรุงศรีอยุธยา ได้ทรงทำราชาภิเษกให้ ครองจึงเป็นประเทศราช

^๑ ไม่ปรากฏ แต่ไม่ได้เล่าในจารึกหลัก ๑๐ ด้านที่ ๒ มีว่าเป็นภาษาบาลีว่า ธมมราชาธิระญญ คือ ธรรมราชาธิราช

จารึกหลัก ๑๐ นี้ ด้านที่ ๑ เลข ๑ และ ๒ ว่า “ได้ ๗๖๖” พ.ศ. ๑๕๔๗ เลข ๑๐ ว่า “ได้ ๒๘ ปี” จึงได้ พ.ศ. ๑๕๗๕ จจึงอยู่จารึกหลักนี้ลบเลือนมาก มีตัวเลขพอเป็นเค้าให้ทราบได้ดังนี้ เมื่อพบฐานใหม่จะได้แก้ไขต่อไป

และจารึกหลักที่ ๑๒ ซึ่งลงไว้ว่า (พุทธ) ศักราช ๑๕๗๐ บรรทัดที่ ๒ นับขึ้น มีระบุว่ามีพระนามว่าพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช

^๒ ได้จากพระนามาภิไธยสถาปนาว่า “บรมपालะ” นั้นคงจะทรงใช้พระนามาภิไธยเดิมรวมเข้าไปด้วยจึงปรากฏว่าบรมपालอันเป็นหลักฐานพระยาบาลเมือง และจารึกหลักที่ ๑๒ นี้ พระมหาสมณเจ้าสุเมธังกร พระสังฆราชทรงจารึกว่าได้อาศัยราชกำลังแห่งพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช ผู้มีญาณอันเจริญและมีสิริเป็นคุณอันไพศาล ทั้งในจารึกหลักที่ ๑๓ และหลักที่ ๑๔ มีระบุว่ามี “เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช” จึงแน่ใจว่ามีพระนามเดิมทรงพระนามว่า “สิริรัชฎาเทวี” มีพระราชโอรสพระองค์ใหญ่พระนามว่า เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช (เดิมอาจมีพระนามว่าขุนศรีธรรมราชา) อาจมีพระองค์อื่น ๆ อีก

ของกรุงศรีอยุธยาแต่นั้น

จะทรงมีพระอรรคมเหสี และพระราชโอรส พระราชธิดาหรือไม่ ไม่ทราบได้ เข้าใจว่าคงมีจึงมีพระลูกพระหลานสืบต่อกันเรื่อยมา กระทั่งถึงขุนพิเรนทรเทพได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช และได้เสด็จเถลิงถวัลย์ราชสมบัติ ณ กรุงศรีอยุธยา เป็นสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๑ ที่ ๒ คือ สมเด็จพระนเรศวร ที่ ๓ คือ สมเด็จพระเอกาทศรถ ที่ ๔ คือ เจ้าฟ้าศรีเสาวภาค

แต่ก็ได้พบจารึกหลักที่ ๑๒ ที่ ๑๓ ที่ ๑๔ และมีเรื่องอยู่ในพงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ เมื่อพิจารณาดูแล้วพอทราบเค้าความได้ จึงได้เรียงไว้ตามที่คิดเอาตามนั้น ส่วนพระนามก็อาศัยเค้าเรื่องพอจะมองเห็นได้

พระยาบาลเมือง เมื่อทรงราชาภิเษกสถาปนาเป็นพระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราช เจ้าเมืองกรุงพิษณุโลก สุโขทัย ศรีสัชนาลัยแล้ว พ.ศ. ๑๕๖๒ จึงทรงอุปภิเษกพระนางสิริรัชฎาเทวีขึ้นเป็นพระนางพระยาสิริรัชฎาเทวีและเป็นพระอรรคมเหสี อาจยังไม่มีพระราชโอรสในกาลนั้น และทรงสถาปนาพระสังฆราชพระนามว่า พระมหาสมณเจ้า พระสุเมธังกรสังฆราช

ส่วนพระยารามคำแหงได้รับราชาภิเษก และสถาปนาเป็นพระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์บรมราชาธิราชครองศรีสัชนาลัย ชะเลียงและชากังราว (ฉกรรจ์ลาว) ได้อุปภิเษกพระนางพระยาชำเลียง ได้มีพระราชโอรสปรากฏนามว่า พระยาชะเลียง อาจมีองค์อื่น ๆ อีก อาศัยเรื่องเดิมอยู่ พระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์บรมราชาธิราชคงไม่ลงรอยกับพระเจ้าพีนัง แต่คงเกรงกรุงศรีอยุธยาอยู่จึงไม่มีเรื่องร้ายแรงเกิดขึ้นในระยะกาล ๑๐ ปีนั้น แต่ก็คงจะมีข่าวขึ้นบ้าง

พ.ศ. ๑๕๗๐ พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชา^๑ มีพระราชสมภพบริบูรณ์ ๓๖ พรรษา พระมหาสมณเจ้าสุเมธังกรสังฆราชได้ให้พระวิทยาวงศ์มหาเถรผู้ฉลาดในจิตรกรรมจารึกรอยพระบาททั้งคู่ครบมงคล ๑๐๘ ประการ ได้นำมาสุโขทัย ถวายเป็นพระราชานุเคราะห์ประดิษฐาน ณ กรุงสุโขทัย

พ.ศ. ๑๕๘๐ อาจมีพระราชโอรส พ.ศ. นี้ เมื่อประสูติแล้ว สถาปนาพระนามว่าขุนศรีธรรมราชา ซึ่งมีปรากฏพระนามในจารึกหลักที่ ๑๓, ๑๔, ๑๕ ว่า เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราชยืนยันว่าเป็นทั้ง “เจ้า” และ “พระยาเมือง” เป็นเช่นนี้จึงอาจมีข่าวขึ้น เป็นเหตุให้ต้องเสด็จพิษณุโลก

พ.ศ. ๑๕๘๑^๒ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ แต่ยังเป็นสมเด็จพระราเมศวรเจ้าผู้เป็นพระราชกุมารเสด็จไปเมืองพิษณุโลก ครั้งนั้นเห็นน้ำพระเนตรพระพุทธรเจ้าพระชินราชตกออกมาเป็นพระโลหิต ได้เสด็จกลับมาเสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาเป็นสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า พ.ศ. ๑๕๘๑

พระยารามคำแหงได้สถาปนาเป็นพระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์บรมราชาธิราช พระยาเมืองศรีสัชนาลัย-สวรรคโลก ฯลฯ พ.ศ. ๑๕๖๒ แล้ว พระนางพระยาชำเลียงประสูติพระราชโอรสประมาณปี ๑๕๖๕ พระเจ้าศรีสัชนาลัยรามวงศ์ฯ เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๑๕๘๕ พระราชโอรสได้สืบต่อ เพราะอยู่เมืองชะเลียง จึงได้เป็นพระยาชะเลียง ทั้งไม่ลงรอยกับพระเจ้าสุริยวงศ์ฯ ผู้เป็นพระเจ้าลุงตามพระราชบิดาแล้ว พยายามที่จะฟื้นฟูกรุงสุโขทัยศรีสัชนาลัยอีกด้วย แต่เกรงกรุงศรีอยุธยา กาลนั้นมหาราชเจ้าเมืองเชียงใหม่ทรงมีพระเดชานุภาพมาก อาจติดต่อกันตลอดมา ครั้น พ.ศ. ๑๕๘๑ สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าเสด็จสวรรคต สมเด็จพระราเมศวรได้เสวยราชสมบัติกรุงศรีอยุธยาเป็นสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าแล้ว ทรงปรับปรุงทั้งภายในภายนอกจึงเป็นโอกาสดี พระยาชะเลียงจึงติดต่อกับพระมหาราชเจ้าได้ตลอดมา เมื่อพร้อมสรรพแล้ว

^๑จารึกหลักที่ ๑๒ มีระบุอายุ ๓๖ ครบ ๓ รอบ มีระบุพระนามพระมหาสมณเจ้าและสังฆราชยังไม่มีชื่อ “สมเด็จ”

^๒พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐ

พ.ศ. ๑๕๕๔^๑ (จ.ศ. ๘๑๓ มะแมศก) ครั้นนั้นพระมหाराชเจ้าเชียงใหม่เสด็จลงมาเอาเมืองซากังราวได้ เพราะพระยาชะเลียงออกต้อนรับแล้วได้นำมาเอาสุโขทัย พระเจ้าสุริยวงศ์ฯ พร้อมกับชาวสุโขทัยและพระราชโอรสท่าน ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นพระมหาอุปราช ในกาลนั้น เป็นพระกลาโหมมีพระชนมายุเข้า ๑๕ กำลังเจริญพระกำลังได้ทรง คุมพลทัพต่อสู้เข้มแข็งจึงปล้นเมืองสุโขทัยมิได้ ก็เลิกทัพกลับคืนเชียงใหม่ ครั้นนี้มีความชอบพระกลาโหมจึงเป็น มหาอุปราชครองกรุงสุโขทัยได้ตลอดมาถึงพิษณุโลก

เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช รัชกาลที่ ๑๐

เจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช เป็นพระองค์แรกที่มีพระนามว่า เจ้าพระยา เมื่อสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า เสด็จมาเสวยราชสมบัติ ณ พิษณุโลกแล้ว พร้อมกับความดีที่พระยากลาโหม ได้ต่อสู้ป้องกัน และไปเอาสุโขทัยคืน จึงทรงแบ่งพระราชทานให้ครั้งหนึ่ง คือสุโขทัยและศรีสัชนาลัยตลอด ถึงกำแพงเพชร

พ.ศ. ๒๐๐๑ พระเจ้าสุริยวงศ์บรมपालมหาธรรมราชาธิราชเสด็จสวรรคต พระกลาโหมได้ครองสืบต่อมา

พ.ศ. ๒๐๐๓ พระยาชะเลียงคิดเป็นขบถพาเอาครอบครัวทั้งปวงไปออกแก่พระมหाराชเจ้า เพราะพระ- เจ้าสุริยวงศ์ฯ เสด็จสวรรคตแล้ว และพระกลาโหมผู้ครองก็มีอายุน้อยพระยาชะเลียงจึงนำสุโขทัยไปออกแก่พระมหाराช- เจ้าด้วย พระกลาโหมได้ทราบจึงมาอยู่พิษณุโลก

พ.ศ. ๒๐๐๔ พระยาชะเลียงนำเสด็จพระมหाराชเจ้ามาเอาเมืองพิษณุโลก พระกลาโหมกุมพลทัพต่อสู้เข้มแข็ง แม้เข้าปล้นเมืองเป็นสามารภก็มีได้เมือง จึงยกทัพแปรไปเอาเมืองกำแพงเพชร และเข้าปล้นเมืองถึง ๓ วันมิได้เมือง เพราะพระยากำแพงเพชรต่อสู้ป้องกันเข้มแข็ง จึงมิได้ พระมหाराชเจ้าจึงเลิกทัพเสด็จกลับเชียงใหม่

พ.ศ. ๒๐๐๕ เมืองนครไทยพาเอาครัวอพยพไปเมืองน่านแล สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าให้พระ- กลาโหมไปตามได้คืนมาแล้ว พระกลาโหมยกพลคุมไปเอาเมืองสุโขทัยคืนดังเก่า ด้วยความชอบนั้นจึงทรงสถา- ปนาเป็นเจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราชเจ้าเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัย

พ.ศ. ๒๐๐๖^๒ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าไปเสวยราชสมบัติเมืองพิษณุโลก แลตรัสให้พระเจ้าแผ่นดินเสวยราชสมบัติพระนครศรีอยุธยา ทรงพระนามว่าสมเด็จพระบรมราชา ครั้นนั้น พระมหाराชท้าวลูกยกทัพมาเอา เมืองสุโขทัย จึงสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าแลสมเด็จพระอินทราชาเจ้าเสด็จไปกันเมือง แลสมเด็จพระบรมราชา ตีทัพพระยาเกียรติ^๓ แดก แลทัพท่านมาปะทัพนคร ท่านได้ชนช้างด้วยหมื่นนคร แลข้าศึกทั้งสี่ข้างรุมเอาช้าง พระที่นั่งช้างเดียวนั้น ครั้นนั้นสมเด็จพระอินทราชาจับช้างเข้าช่วยต่อสู้ป้องกันจึงต้องปืน ณ พระพักตร์ แต่มิได้เป็น อันตรายเป็นมหัศจรรย์ เป็นเหตุให้พระมหाराชท้าวลูกเลิกทัพกลับไป ได้ทรงราชาภิเษกเจ้าพระยาศรีธรรมมาโคกราช เป็นพระยาเมืองสุโขทัยศรีสัชนาลัยแล้วเสด็จกลับไปประทับพิษณุโลก

^๑พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐเล่าไว้ พระราชพงศาวดารกรุงศรีฯ และฉบับพระราชหัตถเลขาไม่มีทั้ง จ.ศ. ก็ต่างกัน ๑๗ ปี คือ ฉบับหลวงประเสริฐหลังกว่า ๑๗ ปี และระบุพระนามว่า มหาราช ตามลำดับกษัตริย์วงศ์เชียงใหม่ ทรงพระนามว่า พระเจ้าพิลกมหาราช- เจ้าได้เสวยราชสมบัติ พ.ศ. ๑๕๘๕-๒๐๓๑

^๒พงศาวดารฉบับหลวงประเสริฐตลอดถึงตัวเลข พ.ศ.ฯ

^๓พระราชพงศาวดาร กรุงศรีและฉบับพระราชหัตถเลขาฯ

พ.ศ. ๒๐๐๓ ทรงสร้างพระวิหาร พระอุโบสถ วัดจุฬามณี และทรงผนวช ณ วัดจุฬามณีนั่น พ.ศ. ๒๐๐๘ ได้ ๘ เดือน ทรงลาพระผนวช

พ.ศ. ๒๐๑๘ พระมหाराชาเอาเชียงใหม่มาชอเป็นไมตรี

พ.ศ. ๒๐๒๕ ให้เล่นการมหรสพ ๑๕ วันฉลองพระศรีรัตนมหาธาตุ แล้วจึงพระราชนิพนธ์มหาชาติคำ-หลวงจบบริบูรณ์

พ.ศ. ๒๐๓๑ ทรงให้สมเด็จพระบรมราชาไปเอาเมืองทวาย และสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าเสด็จนฤพาน ณ เมืองพิษณุโลก ทรงเสวยราชสมบัติเมืองพิษณุโลก ๑๖ ปี ณ อยุธาอีก ๑๕ ปี จึงรวมเป็น ๓๑ ปี

ตอนนี้เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช พระยาเมืองสุโขทัยศรีสังขาลย์ ไม่มีศัตรูเป็นเครื่องเดือนร้อน มีอายุมากเข้าก็สร้างบุญกุศลตลอด

พ.ศ. ๒๐๕๓^๒ เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราชสุโขทัยไปประดิษฐานพระอิศวร ณ เมืองกำแพงเพชร ช่วยยกย่องพระพุทธศาสนา ไสยศาสตร์ พระเทพกรรม

พ.ศ. ๒๐๕๕^๓ เจ้าพระยาศรีธรรมมาโสกราช ไปร่วมธรรมสวดพระพุทธสิมาอุโบสถ มีสมเด็จพระสังฆราชจุฬามณีศรีสังฆปริณายกธรรมดิลกกับเจ้าขุนหลวงมหาเพียรประญา และ พ.ศ. ๒๐๕๙^๔ ไปร่วมกุศลสร้างแท่นหินจารึกแก่พระมหาเถระหลายท่าน (จารึกลบเลือนจึงอ่านไม่ได้)

สุโขทัย ศรีสังขาลย์ สวรรคโลก พิษณุโลก ยังมีชื่ออยู่แล้วแม้ว่าจะเป็นเมือง และจังหวัดก็ตาม ก็ยังปรากฏอยู่กระทั่งปัจจุบัน

^๑ฉบับหลวงประเสริฐ อื่นว่า พ.ศ. ๑๙๙๒

^๒จารึกหลักที่ ๑๓

^๓จารึกหลักที่ ๑๕

^๔จารึกหลักที่ ๑๔ มีจารึกหลักที่ ๘๖ อีกไม่ได้ใส่มา

สุโขทัย-อนุสรณ์

สุโขทัยยสร้างเรื่อง	เริงนาน นักเอย
ไทยบอกไทย-ไทยดาล	เด่นด้าว
ชาติศาสน์กษัตริย์ไทยชาญ	ชื่อบ่ง ไทยแฮ
ขึ้นสุดยอดเกือก้าว	เกริกไทยกรุงไทย
ไทยสุขเล็กลุ่มแล้ว	เหล็อรอย ระลึกภา
เสกสุโขทัย-ไทยใบ	จับครั้น
ชื่อถิ่นเกริ่นเกียรติคอย	คงทุก เมื่อแฮ
ยังร่วรุ่มฟุ้งฟั่น	เฟื่องไทยพุ่มไทย
พ่อขุนศรีฯ ยกย้าย	ยุรพล ไทยแฮ
หนึ่งเจ็ดยี่สิบไป	ปลูกสร้าง
พันทุกซ์-สุขใจยล	ยอดยศ
ตั้งสุโขทัยเอือนอ้าง	อุไทยอาวไทย
ศรีนำพลเพิ่มพั่น	ปฐพินทร์ ไทยนอ
สุขเลือดเนื้อเชื้อไข	จับหน้า
สายไทยเทิดรณินทร์	นับหน่อ เนื้อเทอญ
สืบต่อหล่อหล้าฟ้า	พักไทยฟูไทย
ยึดต่อสองร้อยสี่	สิบสอง ปีแฮ
อธิปัตย์ราชปราชัย	ชีพม้วย
สุขไทยชื่อไทยครอง	คงอยู่ ตลอดนา
ไทยสุข-อยุธยาด้วย	ดกไทยดลไทย
ไทยอยู่ชั่วด้นสืบ	แสงสรว-สาংเอย
ไทยแก่น-ไทยทองใบ	ขอดกล้อง
ไทยสุขและแก้วดวง	แดนรัตน์
ไทยต่อไทยพร้อมพร้อม	พรั่งไทยพรุไทย

สมัยกรุงศรีอยุธยา

อยุธยา หรือ กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา บันทึกลงในพงศาวดารแล้ว และ มี การเขียน จดจารึกไว้ตลอด จึงรู้จักกันแล้ว และ มีพฤติการณ์คู่กันทั้งรัฐประศาสน์ และพระพุทธานุภาพได้ดำเนินควบคู่กันมา กระทั่งแยกกันไม่ออก

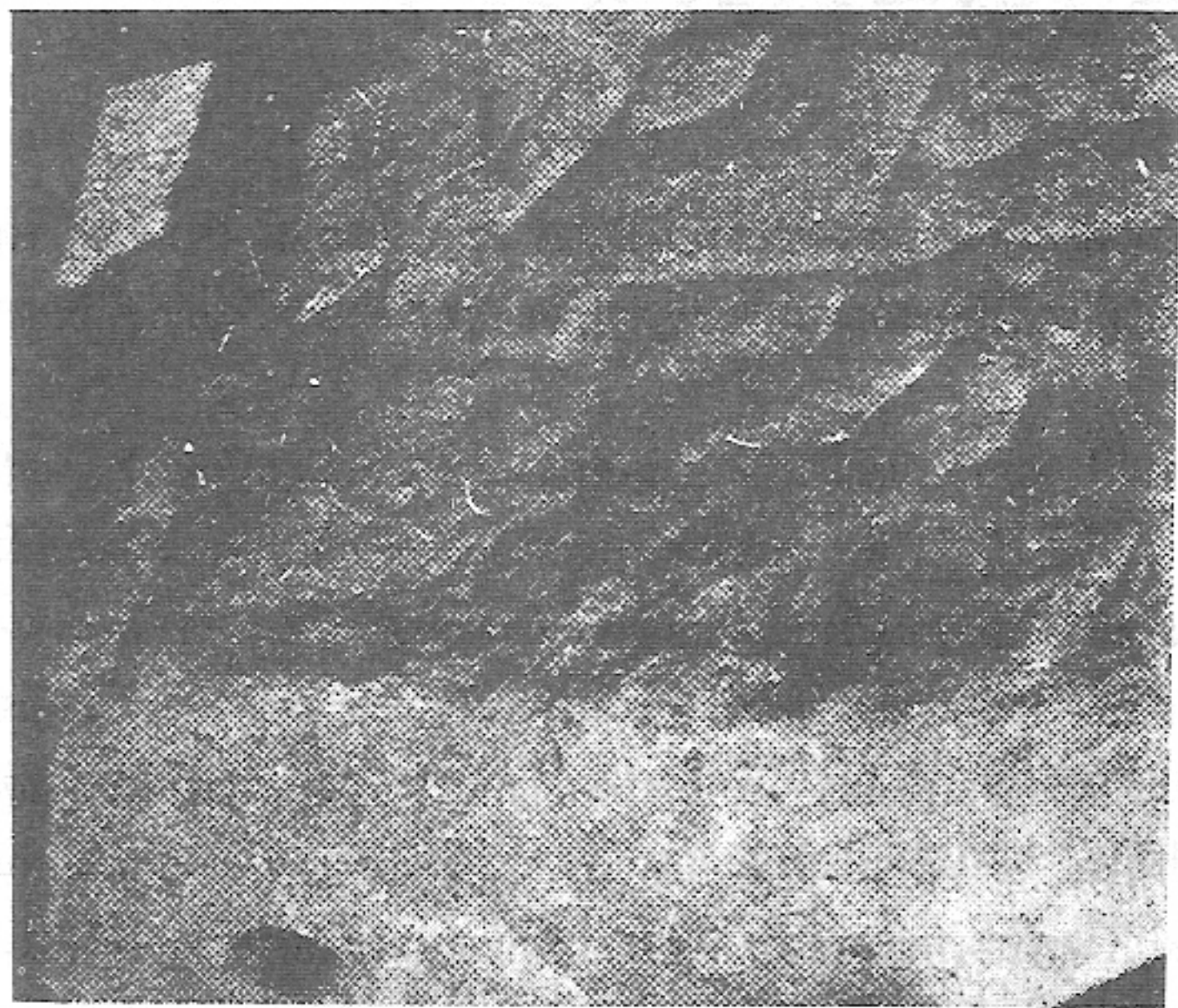
ในการเรียงพระราชพงศาวดารกรุงเก่า นั้น ตอนต้นมีคำเริ่มว่า “ศุภมัสดุ ๑๐๔๒ ศกออกนักษัตร (พ.ศ. ๒๒๒๓ รัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช) ณ วัน ๑๒ ค่ำ ทรงพระกรุณาตรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมสั่งว่าให้เอากฎหมายเหตุของพระโหรเขียนไว้แต่ก่อน แลกฎหมายเหตุซึ่งหาได้แต่หอหนังสือแลเหตุซึ่งมีในพระราชพงศาวดารนั้น ให้คัดเข้าด้วยกันเป็นแห่งเดียวให้ระดับศักราชกันมาลงเท่าบัดนี้” อันยืนยันว่านำเอาเหตุการณ์ที่มีบันทึกไว้ในปุมโหรและในพระราชพงศาวดารมาเรียงใหม่ ไม่ใช่เป็นการแต่ง หรืออธิบายเรื่องใด ๆ เรื่องในระหว่างประเทศ ซึ่งมีสงคราม เกิด ดาย เหตุการณ์สำคัญ เช่นไฟไหม้ ซึ่งได้มีขึ้นแล้วหรืออาจได้จดบันทึกไว้ อาจมีจารึกไว้ในแผ่นโลหะหรือหินก็เอามาเรียงกันเข้า ใช้ลำดับศักราชให้เลื่อนไปตามกาลที่ล่วงไปมานานมาแล้ว เรื่องทั้งนี้ ถ้าเป็นเรื่องในศาสนาก็กลายเป็นศาสนา ถ้าเป็นเรื่องของบ้านเมืองประเทศชาติศาสน์กษัตริย์ ก็เป็นพงศาวดารหรือพระราชพงศาวดาร เมื่อเป็นเรื่องไทย ก็เป็นของไทยได้ ฉะนั้นจะได้เล่าเรื่องอยุธยาที่เป็นเรื่องของไทยและคนไทย กับทั้งจะอธิบายถึงชื่อไทยกับคำไทยด้วย เพื่อเป็นของไทย

สมัยอยุธยา ก่อน ฉบับหลวงประเสริฐว่า พ.ศ. ๑๘๖๗ แรกสถาปนาพระพุทธเจ้าเจ้าแห่งเชิง พ.ศ. ๑๘๕๓ แรกสถาปนากรุงพระนครศรีอยุธยา ก่อนอยุธยานั้น มีเมืองอยู่แล้วคือเมืองเจ้าแก้ว เจ้าไทย พระเจ้าอยู่ทอง และปรากฏชื่อเวียงเหล็ก ซึ่งต่อมามีชื่อว่าวัดพุทไธสวรรย์ เมือง เมือง เมือง มุง (เช่นมุงสูง เมืองหลวง) เวียง วัง มีชื่อว่าเชียง (เช่นเชียงราก เชียงใหม่) เชียง บางที ออกเป็นเจียง เช่น ช้าง จ้าง เป็น จุง จ. ก็ออกเป็น ก. ได้ เช่น จรวดเป็นกรวด จราวเป็นกราว จุงจึงเป็นกง กรุง เวียงเหล็กจึงเป็นกรุงเหล็ก ได้ เหล็ก มคธว่า อโย ต่อกับเชียง เียง หรือ เญย จึงเป็นอโยธยา อยุธยา คำชื่อว่า ไทย ตรงกับเสียงสันสกฤตว่า ไทว (มคธ=เทว) สมณชีพราหมณ์จึงเอาเวียงเหล็ก มาตั้งชื่อว่า กรุงเทพมหานครบวรทวารวดี ศรีอยุธยา สมัยอยุธยาจึงอาจมีมาก่อน พ.ศ. ๑๘๕๓-๒๓๑๐^๑

เมื่อหลายพันปีมาแล้ว ดินแดนอยุธยามีแล้ว และมีคนอยู่ อาจมีการปกครองกันมาแต่ไม่พบลายเขียนได้ทราบเพียงว่าเมืองเมืองทองก็ไม่ว่าจะจริงจังอะไร ครั้น พ.ศ. ๒๕๑๐ ไปดูแผ่นหินทรายกระจายอยู่ข้างพระเจดีย์ชัยมงคล เห็นมีลายฉะอันแสดงว่าคนทำ มอง ๆ ดูก็พบลายชื่อไทยตัวแบบฉะหิน ตามท่านพระครูภาวนารังสี ท่านว่า จม ๆ อยู่ วานคนช่วยขุดขึ้นได้ความว่าอยู่ใต้แผ่นดิน อาจเป็นหินที่นำมาสร้างวัดใหญ่ชัยมงคล แต่ครั้งยังเป็นวัดป่าแก้ว ก่อนอยุธยาอาจขึ้นไปถึงสุโขทัยหรือไทยทวาลว อาจถึงสมัยสุพรรณภูมิ ตอนนั้นที่นี้มีชื่อว่า “เมืองเมืองทอง” คนหรือช่างตอนนั้นรู้จักชื่อ เมื่อนำหินทรายก่อนมาทำฐานวัดสุทัศน์ จึงฉะเล่น ๆ ซึ่งกลายมาเป็นหลักฐาน

เมืองเมืองทอง มีชื่อมาตั้งแต่สมัยขุนขวคอินสิบสองพัน คือ เมื่อ ๗๘๐๐ ปีมาแล้วซึ่งลึกเกินกว่าความรู้ปัจจุบัน คงเป็นชื่อที่เรียกถิ่นรวมตลอดมาตั้งแต่สมัยเมืองแมน เมืองทองสุพรรณภูมิ ในสมัยไทยทวาลว คงจะเป็นเมืองพี่เมืองน้อง หรือ ลูกหลานสืบ ๆ กันมา กระทั่งปรากฏชื่อ “เวียงเหล็ก” ซึ่งแต่งเข้าชื่อมคธว่า อโยธยา หรือ อโยธยา และที่นี้ปัจจุบันมีวัดพุทไธสวรรย์ปรากฏยืนยันอยู่ แต่อยู่ทางใต้ หรือ ใต้ตะวันออก ในทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือมีนครหลวง หรือ อำเภอนครหลวงอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งอาจมีอาณาเขตไปถึงที่นั่น จึงมีชื่อว่า “นครหลวง” ซึ่งตั้งชื่อเรียกว่าไทยทวาลว ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑ เรื่องพระยาบางพระยาพาน รู้กันทั่วว่า พระยาราชนูริบิคา เลียงจะมาจับ พระยาพานก็ยกทัพหนีขึ้นไปยังประเทศราช เสนาบดีจึงเชิญขึ้นครองราชสมบัติ ๔๕ ปี สวรรคต พระ-

บน-เส้นหน้ารอยแตก เส้น ๒ คือ รอย
เฉาะเมืองเนื่อง จะเห็น ม.น. เขียนซ้อนกันใน
เือง ล่างรอยหน้าแตกจากนั้นคือ ทอง เฉาะไว้อย่าง
นี้จึงรู้ว่า เมืองเนื่องทองอยู่ตรงนี้ จากนั้นลงมาจะมี
วัดพนัญเชิง วัดพุทไธสวรรย์คือเวียงเหล็กเก่า เหล็ก
ในคำมครว่า อโย ต่อกับ เชียง ช. นี้เอาเป็น ณ.
จึงเป็นอโยธยาแล้วมาเป็นอยุธยา และตัวที่ติดกัน
อย่างนี้มีมานานเช่น ณ. ว่า ถ. กับ บ.เดิมแท้ ณ. ว่า
ถ. กับ ม. ท. ว่า ช. กับ ท. ณ. ว่า ต. กับ ม. ณ. ว่า
ถ. กับ น.

หินลายเฉาะว่า เมืองเนื่องทอง อยู่วัดใหญ่ชัยมงคล

ราชบุตร์ได้ครองต่อ ทรงพระนามว่าพระยาสร้างวัดสรเพชญ์ วัดสวนหลวง สวรรคต พระชนม์ ๕๐ ลงจุลศักราชไว้ว่า
๖๖๕ ถึง ๕๐๖ พ.ศ. ๑๘๕๐ ถึง ๒๐๘๗ ระยะกาลห่างกัน ๒๒๗ และ พ.ศ. ๑๘๕๐ ปีนั้น ก็ก่อนกรุงศรีอยุธยาที่
ว่าเริ่ม พ.ศ. ๑๘๕๓ แต่จารึกวัดไผ่ล้อม ซึ่งพันธุพิสัยสิทธิ์ หรือพระยา พระยาพานเมืองฟ้าพามาเมื่อยลุดพลทัพออก
จากไทยทวาลาว นครไชยสิทธิ์ไป พ.ศ. ๑๕๖๖ เมื่อครองราชสมบัติ ณ ประเทศราชแล้ว คงตั้งชื่อว่า พระนคร-
หลวงไทยทวาลาว หรือ เรียกสั้น ๆ ว่า กรุงทวารวดี ซึ่งต่อมาพระเจ้าอู่ทองรามธิบดีที่ ๑ สร้างพระราชวังใหม่ที่
หนองโสนแล้ว เอาคำว่าไทยทวาลาวย่อลงเหลือว่าไทว อันตรงกับภาษาสันสกฤตว่า ไทวรกษิตา ซึ่งภาษามครว่า
เทว เทพ จึงตั้งชื่อว่า กรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา ฯลฯ

เมื่อได้ความอย่างนี้แล้ว พอเข้ากับประวัติที่ผู้ว่าฯ และคณะกรรมการเขียนไว้ในหนังสือจังหวัดพระ-
นครศรีอยุธยา ถึงแม้ว่า เผ่าที่ระบุไว้ในที่นั้นจะแยกไปคือ ละแ่วได้ไปอยู่ในเผ่ามอญ ขอมได้ไปเป็นพวกขะแม โดยที่ผู้
เขียนเดิมฟัง คำและเสียงละแ่วและขอมเดิมเขมรลาวเดิมซึ่งเป็นคำและเสียงของพระนางนาค (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี)
ที่กล่าวคำไทยเดิมมักขึ้นเสียงสูง เช่น กระจาด ออกว่า กระจาด สิบยา ว่าซุบย้า ได้ถุ่นว่า เต้าลั้ง (ได้ลั้ง) เลย
เขียนส่งพวกนี้ไปเข้าเป็น “มอญ” และ “ขะแม” ในประวัตินั้น ยังใช้อย่างนั้นอยู่ ได้ลอกมาและเดิมเข้าไปแก้ไข
ภายในวงเล็บ

“ประวัติศาสตร์พระนครศรีอยุธยานี้ มีโดยย่อเป็นสามสมัย ดังต่อไปนี้”

สมัยที่ ๑ พระนครศรีอยุธยาก่อนเป็นราชธานี=พื้นดิน อันเป็นที่ตั้งพระนครศรีอยุธยานี้ ว่า แต่เดิมเป็นที่
ต่ำมาก เพราะอยู่ใกล้ทะเล (ไม่ได้ประมาณกาล ตามอายุซากหินสำหรับทะเลที่บางว่า นครปฐมว่าก่อน ๒๐๐ ล้านปี)
เป็นสบน้ำ ๓ สายคือ แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำป่าสัก และ แม่น้ำลพบุรี ต่อมา ด้วยการทับถมของดินซึ่งตามน้ำมาใน
ฤดูน้ำหลากทำให้ที่ดินดอนขึ้น เป็นถิ่นที่มีผู้เข้าครองก่อน ดังนี้

๑. สมัย (ไทย) ละแ่ว มีอำนาจ แต่เดิมมาดินแดนนี้ผนวกอยู่ในอาณาจักรทวารวดีของ (ไทยทวาลาว)
ละแ่ว ซึ่งแบ่งการปกครองอาณาจักรนี้ออกเป็น ๓ เมืองใหญ่ ๆ คือ นครปฐม ลโว (ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็นลพบุรี และ
จารึกปราสาทพระขรรค์สลกที่ ๑๑๖ มีว่า ลโวทยปุรี ลโวไทยบุรี) แลเมืองสยาม (สุโขทัย) ดินแดนอยุธยา

คงรวมอยู่กับเมืองละโว้ ซึ่งอยู่ใกล้กัน

๒. สมัยขอมเรืองอำนาจ เมื่อพวกเขว้าเสื่อมอำนาจ ขอมก็เข้ามาแทนที่ เริ่มแต่ราวปี พ.ศ. ๑๓๒๕ หรือ พ.ศ. ๑๔๐๐ เป็นต้นมา ให้ระยะนี้ ขอมได้ปกครองอาณาจักรทวารวดีเป็นสองมณฑลใหญ่ ๆ คือ ฝ่ายเหนือ มี สุโขทัย หรือ สยาม เป็นศูนย์กลาง ฝ่ายใต้มีมณฑลละโว้ ซึ่งเปลี่ยนชื่อเป็นลพบุรี เป็นศูนย์กลาง โดยที่ตรงที่ตั้ง เมืองพระนครศรีอยุธยาเป็นที่ปากทางออกทะเล และเป็นสบแม่น้ำ ๓ สาย และอุดมสมบูรณ์ ขอมจึงตั้งเมืองด่านขึ้น เมืองหนึ่งให้ชื่อว่า “อโยธยา” เข้าใจกันว่า คือ บริเวณซึ่งเป็นที่ตั้งวัดอโยธยา (เดิม) ในฝั่งคลองหันตราเดี๋ยวนี้

๓. สมัยไทยมีอำนาจ ในหนังสือจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้นำเรื่องที่ฝรั่งเขียนไว้ จึงไม่ลอกเอามา เพราะรู้ว่าฝรั่งกล่าวผิดไว้ ได้พบจดหมายเหตุจีน พ.ศ. ๑๒๓๕ ปี ระบุว่าลื้อและชื่อสถานที่ที่ชื่อว่า ลวฺ สุขฺ ตฺเจ-ลา คือ ลโว้ สุโขทัย จเลต พ.ศ. ๑๓๘๒ กับจารึกปราสาทพระขรรค์ในขะแม พ.ศ. ๑๗๓๔ โศลกที่ ๑๑๖ มีระบุ ว่า ลโวทยปุระ=ลโว้ไทยบุรีแล้ว ที่อยุธยามีคนไทยอยู่มาแล้วยังน้อยก็ก่อน พ.ศ. ๑๗๓๔ ในชื่อว่าไทยทวารวดี และ ชื่อเวียงเหล็ก ชื่อปรากฏ คือ เจ้าแก้ว เจ้าไทย ซึ่งพระเจ้าอู่ทองรามธิบดีที่ ๑ ได้ทรงพระกรุณาตรัสให้ขุดขึ้นเผาเสีย ที่ ปลงศพนั้นให้สถาปนาพระเจดีย์ แล พระวิหาร เป็นพระอารามแล้ว ให้นามชื่อว่า วัดป่าแก้วในปี พ.ศ. ๑๕๐๖

ตำหนักเวียงเหล็ก หรือพระราชวังเวียงเหล็ก

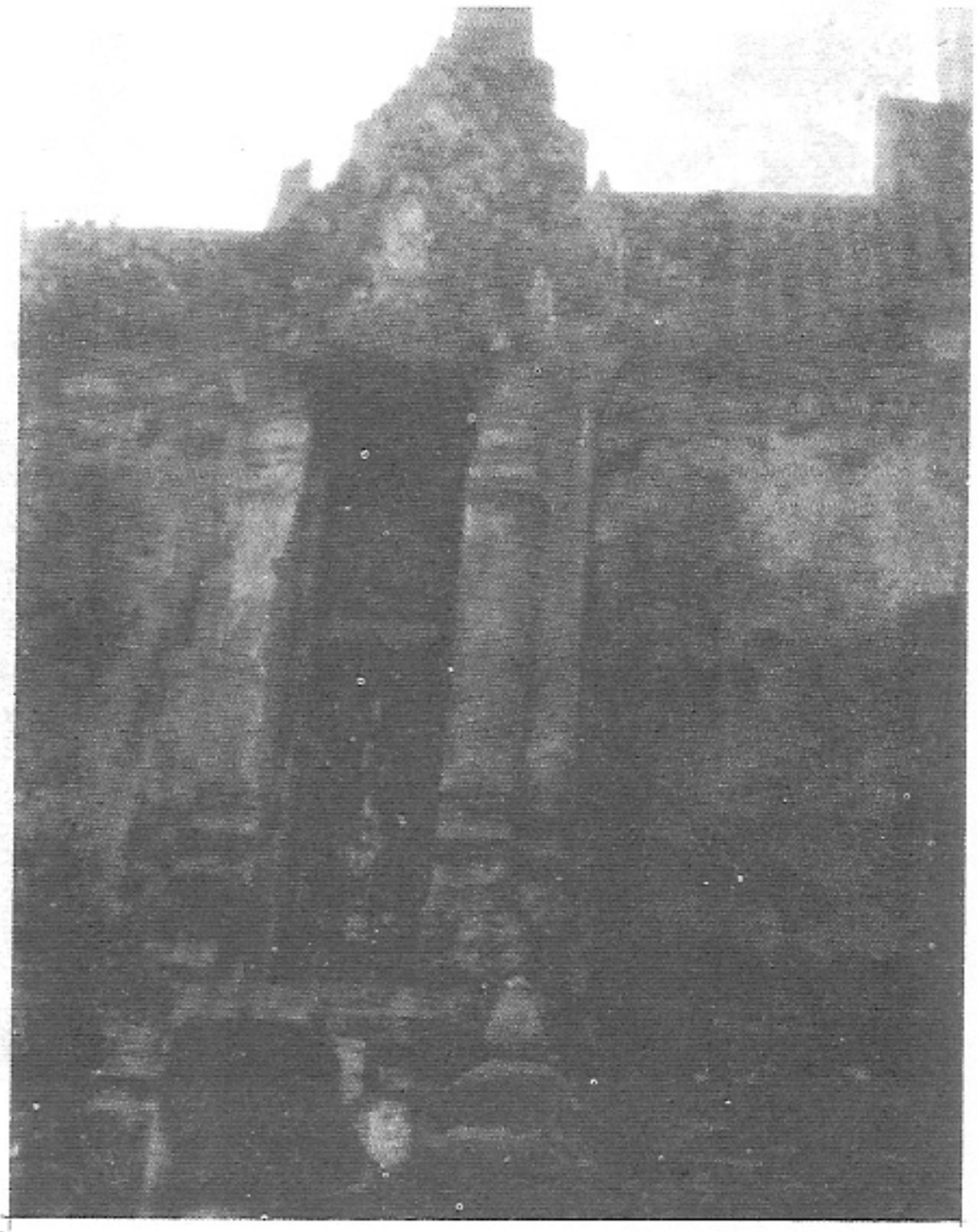
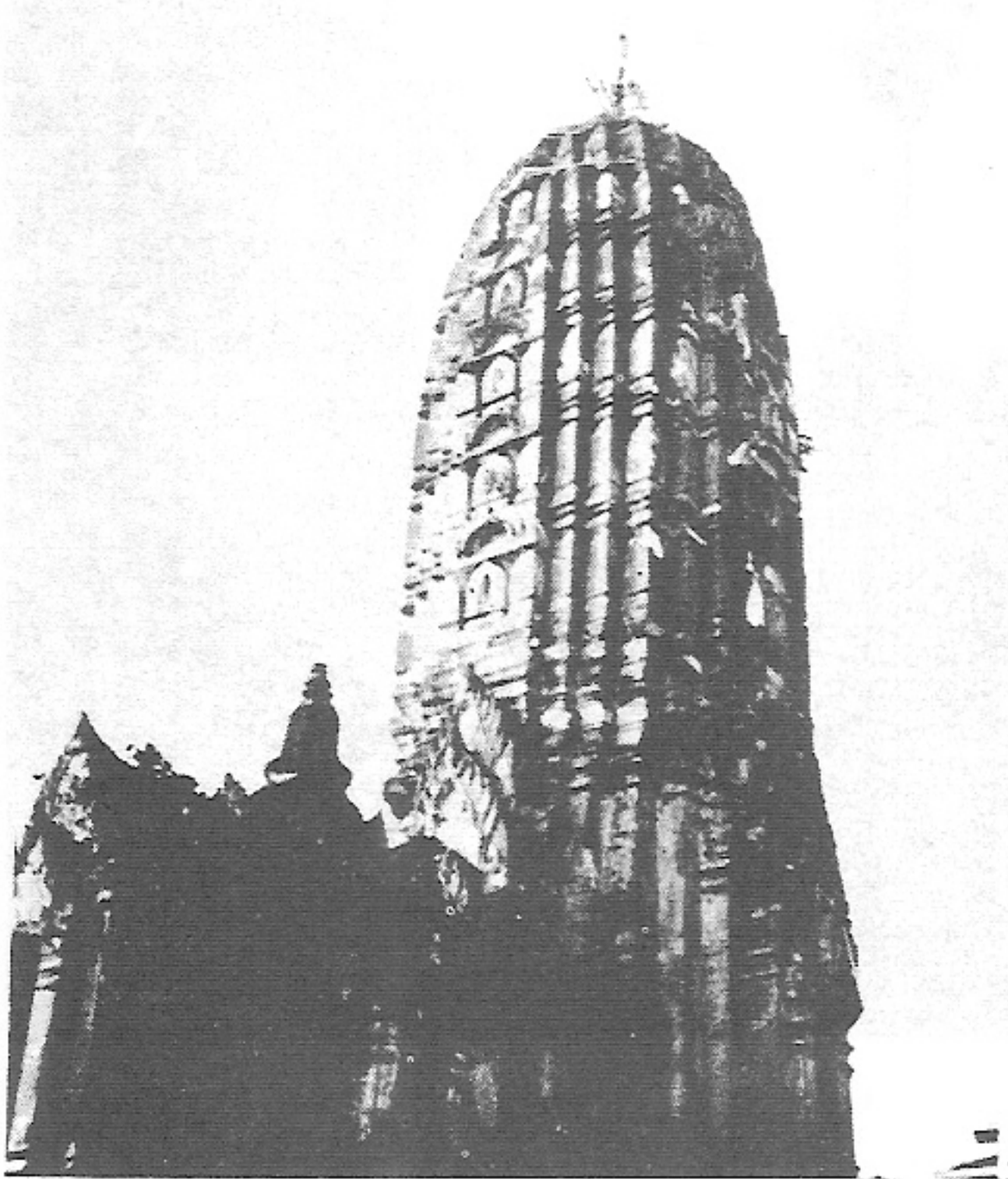

บริเวณนี้เป็นท้องพระโรงเดิม เป็นปารกษัต พอเห็นแก้ว ขวาเข้าไปเป็นป่านั้นเดิมเป็นสำนักดาบพุทโธศวรย์ ทั้งนี้คงจะตั้ง สมัยที่เวียงเหล็กเป็นวัดพุทโธศวรย์แล้วจึงมีชื่ออย่างนั้น ท้องพระโรงนี้ ด้านซ้ายยังมีพระพุทธรูปไสยาอีก ๑ องค์ พระราชสถานขนาดนี้ ยืนยันว่า “เวียงเหล็ก” นั้นเป็นพระราชวังแน่ เมื่อกิจการมากเจริญขึ้น จึงเลิกคับแคบไปได้ เสด็จไปสร้างใหม่ที่หนองโสน ทั้งนี้ ยืนยันว่าเดิมเป็นกรุงเวียงเหล็กอยู่แล้ว ยังมีสถาปัตยกรรมก่อสร้างเล่าเรื่องไว้อีกจะมีในรูปต่อไป

พระอุโบสถวัดพุทโธสวรรค์ปัจจุบัน สถานที่ซึ่งแปลงเป็นพระอุโบสถนี้ เดิมว่า เป็นที่เสด็จประทับอยู่ (ตำนานว่าทรงพักอยู่ ๖ ปี) จึง ไปสร้างที่หนองโสน คงจะว่าไปตามที่พอนพลัดเขียนไว้ว่ามาจากเมืองจีน ไปสร้างที่เพชรบุรีก่อนจึงมาสร้างเวียงเหล็กพักชั่วคราวแล้วจึงเสด็จไปสร้างที่หนองโสนเป็น “กรุงเทพมหานครศรีอยุธยา” ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ เพราะระยะ ๓-๖ ปีนั้น ทำขนาดนี้คงไม่สำเร็จเหมือนกับที่นักประวัติศาสตร์เล่าว่า พ่อขุนศรีนาวนำถมถูกกบฏไถ่บ้านไถ่วังหนีลงมาสร้างกรุงสุโขทัยเพียง ๒๖ ปี เท่านั้นก็สำเร็จทั้งกรุงทั้งลายสือไทยได้เรียบร้อย

ในพระราชพงศาวดารเล่าว่าที่ค้ำหนักเวียงเหล็กนั้น ในสถาปนาพระวิหาร (คด) และพระมหาธาตุ เป็นพระอารามแล้วให้นามชื่อ วัดพุทโธสวรรค์ พระมหาธาตุ คือ พระปรางค์นี้ จึงเป็นที่บรรจุพระบรมธาตุ มีชัมนิยานาวออกไปนั้น ภายในมีมณฑปและพระพุทธรูปไสยาเล่าว่าประสูติแล้วสวรรคต ได้นำบรมอัฐิและอังคารมาบรรจุไว้

ชัมนิยานาวนั้น นอกชัมนิปรากฏ ที่ถ่ายรูปมานี้ ณ ภาย ในชัมนิยานั้น จะเห็นรูปผู้หญิงนอนตะแคงขวา ค้างลงมาจะเห็นรูปพระร่วงประทับยืน ซึ่งสถาปติยกรรมปูนขาวเล่าเรื่องประวัติ ประสูติ

ภายในขยายใหญ่เพื่อเห็นชัด-รูปปรากฏปรากฏ
หญิงนอนตะแคงขวา มีพระเต้านมกัศใหญ่ และท้อง
ใหญ่กำลังทรงครรภ์ ทรงประจวร ประสูติ คือ พระ-
นางไทยทองงาม พระมเหสีพ่อขุนเวียงเหล็กซึ่งพระ-
นามสถาปนาว่า “พระเจ้าชินเสน” ได้ประสูติพระโอรส
ณ ที่นี้ คือ พระร่วงประทับยืนนั้น เมื่อประสูติแล้วจึง
ให้ชื่อตามชื่อ เปลปัดทอง อันมีนามว่า “อู่ทอง” หรือ
พระเจ้าอู่ทอง เมื่อทรงสถาปนาตำแหน่งเวียงเหล็กเป็น
พระอารามแล้วได้ให้สร้างพระมหาธาตุ และสถาปนา
กรรมปูนขาว กับปฏิมากร เล่าพระประวัติไว้จึงทราบ
เรื่องได้ส่วนชื่อพระนามปรากฏขึ้นนั้นจะเชื่อหรือไม่เชื่อ
ก็ไม่ประหลาดอะไร แต่มีชื่อไว้ดีกว่าไม่มี

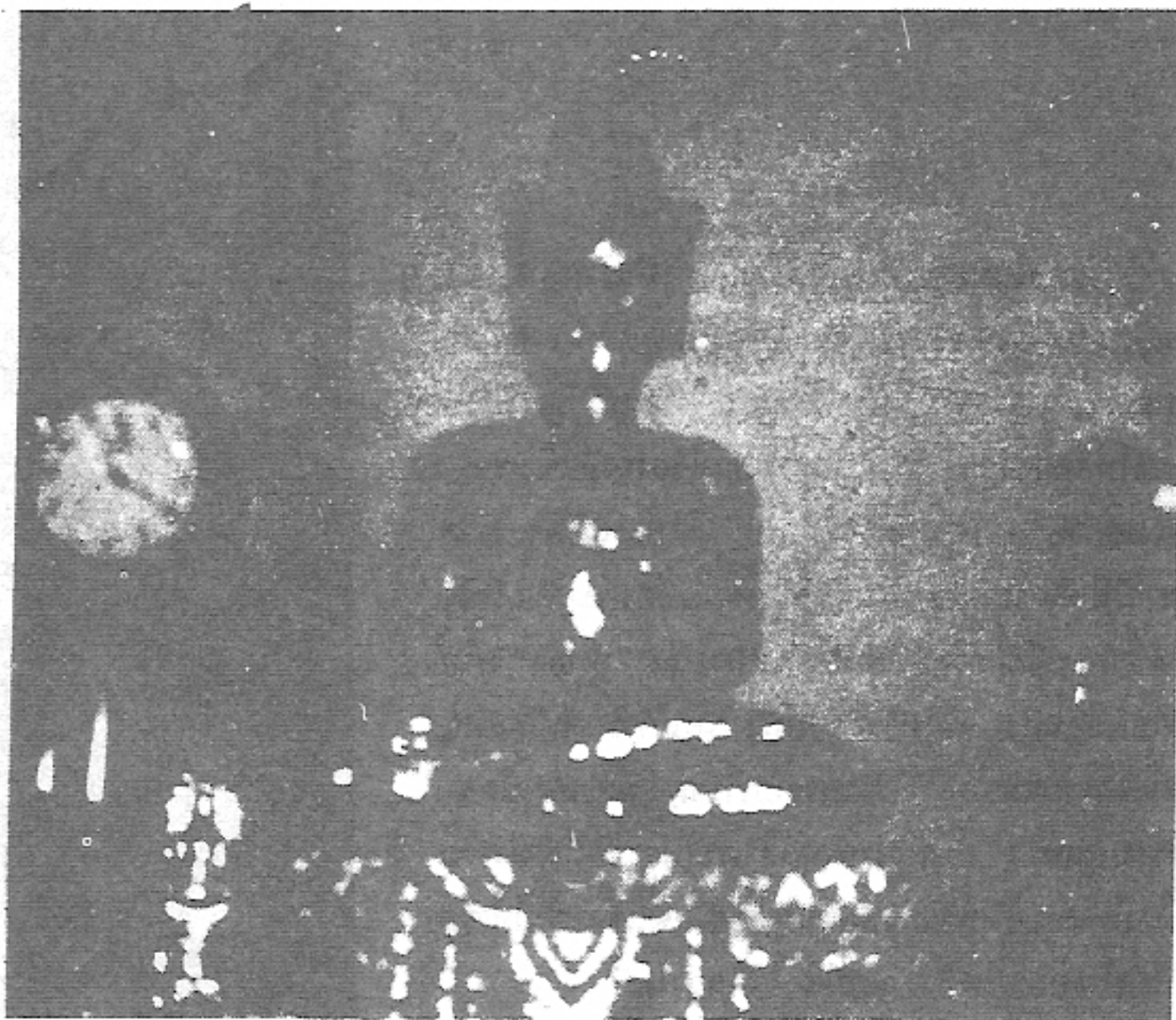

พระเจ้าอู่ทอง สถาปนา สถานถิ่นทางทิศเหนือแห่งหนองโสนในเกาะสัก หรือสักธรรมโคตม เป็นกรุง-
เทพทวารวดีศรีอยุธยา ณ พ.ศ. ๑๘๕๓ แล้วได้ครองราชสมบัติ ทรงพระนามว่าพระรามาริบดี ที่ ๑ แล้ว ทรงมี
พระราชโอรสกับพระอัครมเหสี ทรงพระนามว่า พระรามเมศวร ซึ่งไปครองลพบุรีอยู่แล้ว ตรัสให้ไปปราบกรุงกัม-
พูชาธิปไตย และส่งสมเด็จพระบรมราชาธิราชแห่งอู่ทองสุพรรณภูมิไปช่วยเรียบร้อยแล้ว พ.ศ. ๑๘๕๖ ตรัสให้สถาปนาที่
ตำแหน่งเวียงเหล็กมีพระวิหาร พระมหาธาตุ เป็นพระอารามให้นามชื่อ วัดพุทธโรศวรณ ณ พระมหาธาตุซึ่งเป็นปรangkบัวผัน
ชุ่มทางแม่น้ำมีรูปพระร่วง ผนังซุ้มหลังสูงชัน มีพระรูปพระนางร่วง บรรทมลีลาไสยา พระเต้าคู่ใหญ่ และพระนาถีใหญ่
จึงเป็นพระอิริยาบถประสูติ เล่าเรื่องราวประสูติที่นั่น พ.ศ. ๑๘๐๖ ให้ขุนศพเจ้าแก้วและเจ้าไทยขึ้นเผา ให้สถาปนา
พระเจดีย์พระวิหาร เป็นพระอารามให้ชื่อ วัดป่าแก้ว เมื่อสวรรคตแล้ว พระรามเมศวรได้อัญเชิญสมเด็จพระบรมราชาธิ-
ราชครองต่อ

สมเด็จพระบรมราชาธิราช ครอง พ.ศ. ๑๘๑๓ เสด็จไปเมืองต่าง ๆ พ.ศ. ๑๘๑๗ สถาปนา วัดพระ-
ศรีรัตนมหาธาตุ พ.ศ. ๑๘๒๑ สมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชไสยลือไทยแห่งพิษณุโลกเสด็จออกมาถวายบังคม
จากนั้นพระเจ้าทองลั่น และพระเจ้ารามเมศวร เสด็จไปเชียงใหม่และกลับมา ได้ทอดพระเนตรเห็นพระบรมสารีริกธาตุ จึง
ทรงสร้างพระมหาธาตุสูง ๑๕ วา ยอดนภศูล ๓ วา ให้ชื่อวัดมหาธาตุ พ.ศ. ๑๘๒๗ สถาปนาวัดภูเขาทอง พ.ศ. ๑๘๓๐
จากนั้น พระเจ้าพระยาราม และสมเด็จพระอินทราชา พ.ศ. ๑๘๔๖ สมเด็จพระมหาธรรมราชาไสยลือไทย เจ้า
เมืองพิษณุโลกสวรรคต ทางเหนือเกิดจลาจลเสด็จไปปราบ จึงให้สมเด็จพระเจ้าลูกเธอเจ้าอ้ายพระยาไปครองสุพรรณบุรี
เจ้ายี่พระยาไปครองเมืองแพรกศรีราชา เจ้าสามพระยาไปครองชัยนาท พ.ศ. ๑๘๖๑ สวรรคต เจ้าอ้ายพระยา เจ้ายี่พระยา
ยกพลทัพบกแย่งราชสมบัติกัน ช้างทรงคันมาปะทะกันเข้าที่เชิงสะพานป่าถ่าน ทั้งสองพระองค์ทรงพระแสงของ้าวต้อง
พระศอกขาดพร้อมกัน มุขมนตรีออกไปทูลเชิญเจ้าสามพระยามาครอง ทรงพระนามว่าพระบรมราชาที่ ๒ ตรัสให้ขุน
พระศพนั่งถวายพระเพลิง ให้สถาปนาพระมหาธาตุและพระวิหารแล้วให้นามชื่อวัดราชบูรณะ เสด็จไปพระนครหลวง

พระรูปพระร่วง คือ สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า ซึ่งสมเด็จพระรามาธิบดี ที่ ๒ ทรงโปรดให้หล่อสถาปนาขึ้น เวลานั้นสถิตอยู่ ณ วัดคอนตูม

พ.ศ. ๑๕๖๗ สถาปนาวัดมเหยงคณ์ (มเห-ยงคณ-มหายงคณ=มเหยงคณ์) สวรรคต พ.ศ. ๑๕๗๗

สมเด็จพระบรมไตรโลกนาถครองต่อ ยกวังทำเป็นวัดพระศรีสรรเพชญ์ เสด็จลงมาประทับอยู่ริมน้ำสร้างพระที่นั่งเบญจรัตนมหาปราสาท และพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ทรงออกพระราชบัญญัติ และตั้งตำแหน่งให้เอาทหารเป็นพระสมุหกลาโหม เอาพลเรือนเป็นพระสมุหนายก เอาขุนวังเป็นพระธรรมาธิการ เอาขุนนาเป็นพระเกษตรราธิการ เอาขุนคลังเป็นพระโกษาธิบดี และที่ถวายพระเพลิงสมเด็จพระรามาธิบดีพระองค์ทรงสร้างกรุงนั้น ให้สถาปนาพระธาตุ พระวิหาร เป็นพระอาราม ให้นามชื่อวัดพระราม เสด็จไปมะละกา และเสด็จไปสี่สพเมืองเถิน พ.ศ. ๑๕๘๖ - ๑๕๘๗ บำรุงพระพุทธศาสนา แปลและแต่งมหาชาติเวสสันดรชาดกหล่อรูปพระโพธิสัตว์ ๕๐๐ ชาติ เสด็จไปปราบพระยาเซลิยงนำมหาราชมาปล้นเอาเมืองพระพิษณุโลก พ.ศ. ๑๕๙๑-๑๕๙๒ ทรงสร้างวัดจุฬามณีแล้ว ทรงผนวช ณ วัดจุฬามณี ๘ เดือน ทรงลาผนวช พ.ศ. ๒๐๐๐ - ๑ แรกตั้ง เมืองนครไทย พ.ศ. ๒๐๑๕ ก่อกำแพงเมืองพิษัย

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ ครองต่อ พ.ศ. ๒๐๑๗ ประดิษฐาน พระอัญญาธิดาสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้าในพระมหาสถูป และหล่อพระร่วงสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถเจ้า เวลานั้นสถิตอยู่ ณ วัดคอนตูม พ.ศ. ๒๐๒๒ แรกสร้างพระวิหารวัดพระศรีสรรเพชญ์ แรกหล่อพระพุทธรูปเจ้าพระศรีสรรเพชญ์ สูงแต่พระบาทจดยอดพระรัศมี ๘ วา พระพักตร์ยาวได้ ๔ ศอก กว้าง ๓ ศอก ทองหล่อหนักห้าหมื่นสามพันซั่ง ทองคำทำหุ้มหนักสองร้อยแปดสิบหกซั่ง พ.ศ. ๒๐๒๖ สำเร็จและฉลอง พ.ศ. ๒๐๔๑ ให้ทำตำราพิชัยสงคราม ทำสารบัญชี่ และชุดคลอง สวรรคตแล้ว สมเด็จพระบรมราชาหน่อพุทธางกูร แล้วสมเด็จพระรัษฎาธิราช และ สมเด็จพระชัยราชาธิราชกับพระนางศรีสุดาจันทร์ มีพระราชโอรส พระยอดฟ้า และพระศรีศิลป์ เมื่อสวรรคตแล้ว พระยอดฟ้าครอง นางพระยาแม่อยู่หัวศรีสุดาจันทร์ พระเทียรราชาอุปสมบท ณ วัดราชประดิษฐาน นางพระยาได้ขุนวรรวงษ์กระทั่งทรงครรภ์จึงสถาปนาเป็น พระเจ้า-ขุนวรรวงษ์ราชให้ประหารพระยอดฟ้าแล้ว ขุนพิเรนทรเทพ หมื่นราชเสนาหา หลวงศรียศ กับพระภิกษุพระเทียรราชาไปเสี่ยงเทียน ณ วัดป่าแก้วแล้ว รวมพวกกันได้จับขุนวรรวงษ์ราชและนางพระยาศรีสุดาจันทร์กับบุตรประหารแล้ว เสียบประจานศพไว้ที่วัดร้าง กระทำปราบดาภิเษกพระเทียรราชา เป็นสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ พ.ศ. ๒๐๗๒

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิราชเจ้า ทรงสถาปนาขุนพิเรนทรเทพ เป็นสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราช พระราชทานพระลูกยาเธอพระศรีสุริโยทัย พระนามว่าพระวิสุทธิกษัตริย์และสถาปนาตำแหน่งเป็นพระอุโบสถ สร้างพระวิหาร ให้นามชื่อวัดวัง เจ้าอริการให้ชื่อพระนิกรม พ.ศ. ๒๐๗๕ เสด็จกรุงกัมพูชาธิบดี พ.ศ. ๒๐๘๖ ครอบครองกรมพระเจ้ากรุงหงสาวดี เสียสมเด็จพระนางเจ้าศรีสุริโยทัย ครั้งที่สอง เสียช้างเผือก และพระราเมศวร และทหารเอกกับพระเทพกษัตริย์ พ.ศ. ๒๐๘๑ พ.ศ. ๒๐๘๕ มอบราชสมบัติแก่พระมหินทราธิราช เสด็จไปลพบุรีซ่อมพระศรีรัตนมหาธาตุ แต่งผ้าขาว และปี ๒๐๐ ให้รักษาพระมหาธาตุ พระมหินทราธิราชทูลอ้อนวอน ก็ทรงลาผนวชแล้ว พอมีสงครามหงสาวดีติดพระนคร ประชวรแล้วสวรรคต พ.ศ. ๒๐๘๘ พระมหินทราธิราชเจ้าครองต่อ และเสียดกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก พ.ศ. ๒๐๘๘

สมเด็จพระสรรเพชญ์มหาธรรมราชาธิราชเจ้าที่ ๑ ซึ่งพระเจ้าหงสาวดีทรงแต่งการพระราชพิธีปราบดาภิเษกให้ครองต่อ กับพระวิสุทธิกษัตริย์มีพระราชธิดาชื่อพระศรีสุพรรณราชเสด็จไปเป็นพระเทวี พระองค์ดำพระนเรศวร และพระองค์ขาวพระเอกาทศรถ พ.ศ. ๒๑๐๐ ทรงรับศึกละแวก พ.ศ. ๒๑๐๑ ทรงตั้งพระนเรศวรพระชนม์ ๑๖ พรรษา ขึ้นไปเสวยราชสมบัติเมืองพิษณุโลก และกับพระราชบิดาต้องเสด็จร่วมกับพระเจ้าหงสาวดีไปล้านช้าง ทรงประชวรทรพิษจึงเสด็จกลับ ต้องทรงรับสงครามพระเจ้าละแวก พ.ศ. ๒๑๐๒ พ.ศ. ๒๑๐๓ เสียเมืองเพชรแก่พระเจ้าละแวก พ.ศ. ๒๑๐๗ พระเจ้าหงสาวดีสิ้น พระเจ้าหงสาวดีพระองค์ใหม่ เมืองชุม เมืองกัณฑ์เมือง พระนเรศวรเป็นเจ้าเสด็จไปช่วยทรงเป็นวาระที่ ๓ เสด็จขึ้นหลังเขาเข้าเมืองจับตัวเจ้าเมืองชุมเจ้าเมืองกัณฑ์ได้ พ.ศ. ๒๑๐๘ เสด็จไปพัก ณ เมืองแครง ทรงทราบซึ่งพระมหาเถรคันฉ่อง พระยาเกียรติ พระยารามแล้วว่า พระเจ้าหงสาวดีให้เสด็จมาต้องการจับประหารจึงทรงสุวรรณภิงคารหลั่งลงประกาศอิสสระธิปไตยเอกราชแล้ว เสด็จไปยึดกำแพงเพชรและปราบพระยาพิชัยและพระยาสุวรรณโลก พ.ศ. ๒๑๑๑ รับทำลายทัพเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๑๑๓ รับและทำลายกองทัพพระเจ้าหงสาวดี พ.ศ. ๒๑๒๑ สมเด็จพระสรรเพชญ์ธรรมราชาที่ ๑ สวรรคต

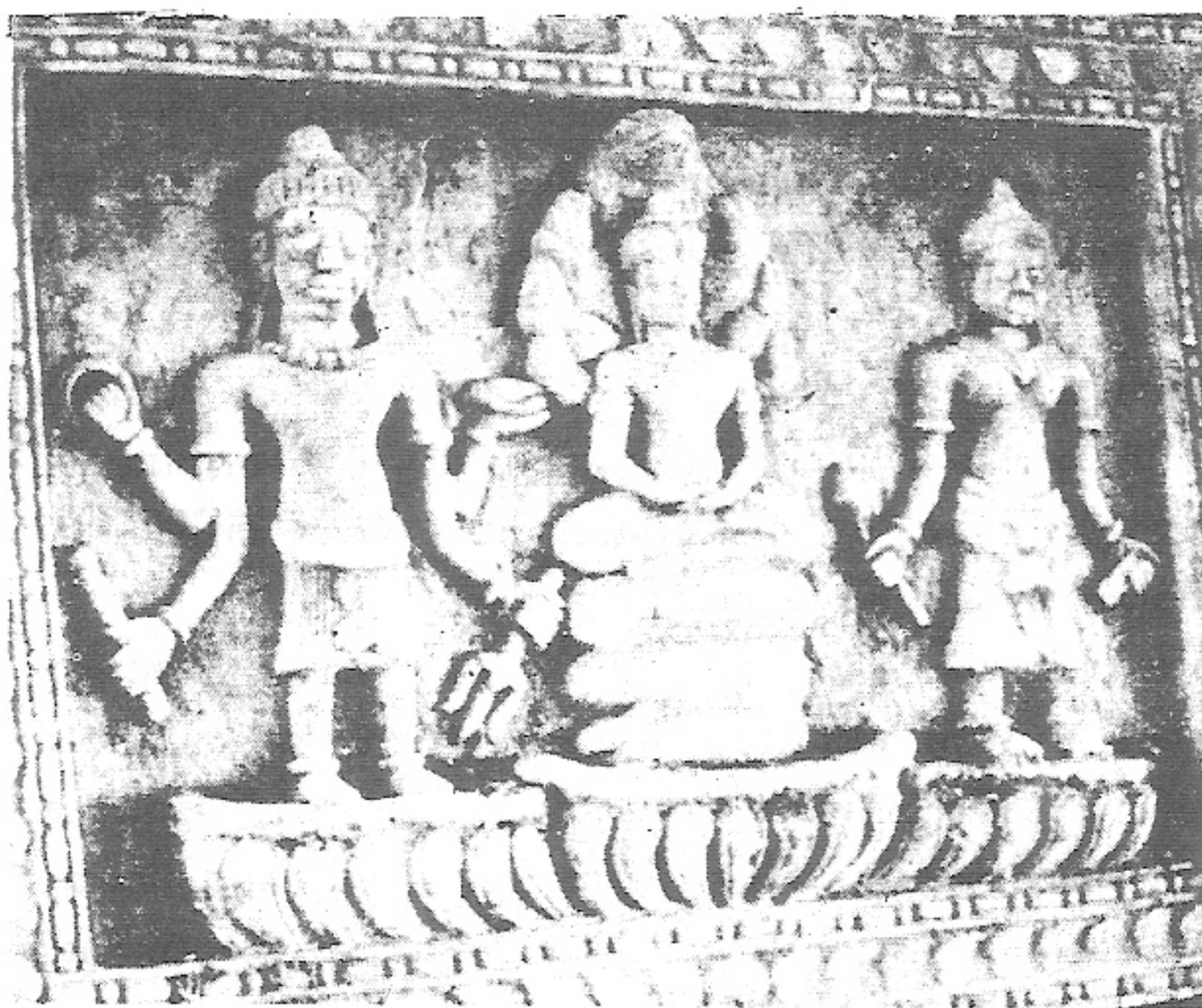
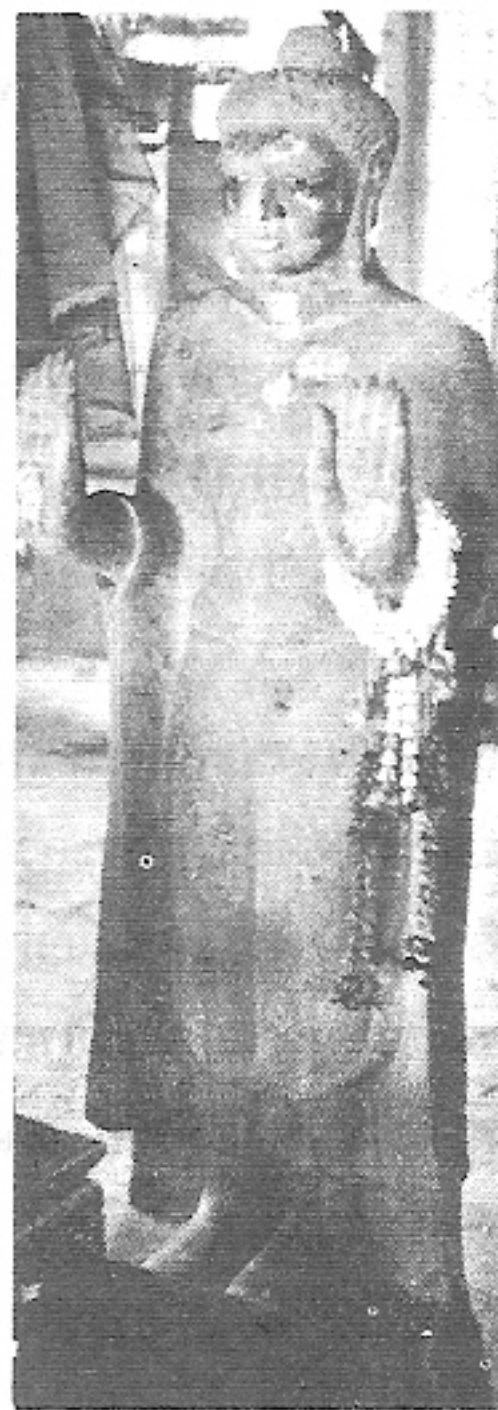
สมเด็จพระนเรศวรพระมหาวีรราชเจ้า พระสรรเพชญ์ที่ ๒ ครองต่อทรงรับศึกหงสาวดีพลทัพ ๕ แสน ซึ่งทรงช้าง และมีสมเด็จพระอนุชาธิราช สมเด็จพระเอกาทศรถดลยกองทัพนั้น ทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราช ทรงประหารได้ และสมเด็จพระเอกาทศรถทรงประหารมาจากชะโรได้ พ.ศ. ๒๑๒๒ และ พ.ศ. ๒๑๒๕-๒๑๒๖ เสด็จไปกรุงกัมพูชา ทรงกระทำปฐมกรรมแล้ว จากทรงมีชัยชนะสงครามและทรงได้อิสสระธิปไตยเอกราชกลับคืนมานั้น ทั้งในกาลนั้นตลอด พระสงฆ์ไทยแต่งชัยมงคลคาถาสวดชัยมงคลถวายพระพร จึงทรงชนะแล้ว เมื่อว่างจากถูกรุกราน ก็ทรงสร้างวัดป่าแก้วใหม่ ทรงนำชัยมงคลนั้นตั้งเป็นนามว่า วัดใหญ่ชัยมงคล และทรงสร้างพระบรมรูปกับพระธาตุแล้ว พ.ศ. ๒๑๓๒ เสด็จประทับเพชรบุรีแต่เดือน ๕ พ.ศ. ๒๑๓๓ ถึงเดือน ๓ พ.ศ. ๒๑๓๔ เสด็จไปมาะตะมะหงสาวดี พ.ศ. ๒๑๓๕ ได้เสด็จสงครามหงสาวดีครั้งที่ ๒ แต่สวรรคตก่อน พ.ศ. ๒๑๓๕

สมเด็จพระเอกาทศรถ พระสรรเพชญ์ที่ ๓ ทรงครองต่อ พ.ศ. ๒๑๓๖ ถึง พ.ศ. ๒๑๔๔ ทรงสร้างวัดวรเชษฐาราม สร้างพระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา คัมภีร์ ทรงสร้างพระที่นั่ง ทรงสร้างพระราชกำหนดกฎพระอัยการ ส่วนสมพัตสรอากรขนอนตลาด และพระกัลปนา เสด็จสวรรคตแล้ว เจ้าฟ้าศรีเสาวภาค และพระเจ้าทรงธรรม พ.ศ. ๒๑๔๕ ถึง ๒๑๗๐ เมื่อ พ.ศ. ๒๑๔๖ ให้ชักพระมงคลบพิตรมาตะวันตก ให้ก่อพระมณฑป พ.ศ. ๒๑๔๘ เมืองสระบุรีทูลว่าพรานบุญพบรอยพระพุทธรูป พ.ศ. ๒๑๗๐ แต่งมหาชาติคำหลวง และสร้างพระไตรปิฎกธรรมจบบริบูรณ์เมื่อสวรรคตแล้ว พระเจ้าเชษฐาธิราช และพระเจ้าอาทิตย์วงษ์ พ.ศ. ๒๑๗๐-๒๑๗๓

พระพุทธรูปหินละเอียดคำนี้ ท่าน
พระครูพบได้ดินในวัด พระเศียรพระหักหักหาย
ไปทำใหม่ ตามลักษณะบอกชื่อว่าสุวรรณภูมิและได้อีก
๒ องค์ กับอื่น ๆ อีก ได้เอาปูนแต่งเรียบสลิตไว้
เป็นพระประธาน

ด้านหลังปรากฏรอยแล่งขรุขระอย่างนี้
ตรง ได้พระศอมิลาอ่านได้ว่า สุวรรณภูมิ ซ้ายลง
มามีลายคำ ๆ นั้น เงามแสงในที่สลัวคือปี ๖๖๕ ซึ่งให้
ท่านพระครูดูก็อ่านได้ พระมหาวิโรจประนมมือขอ
ถ่ายในที่สลัวได้ชัดเจน

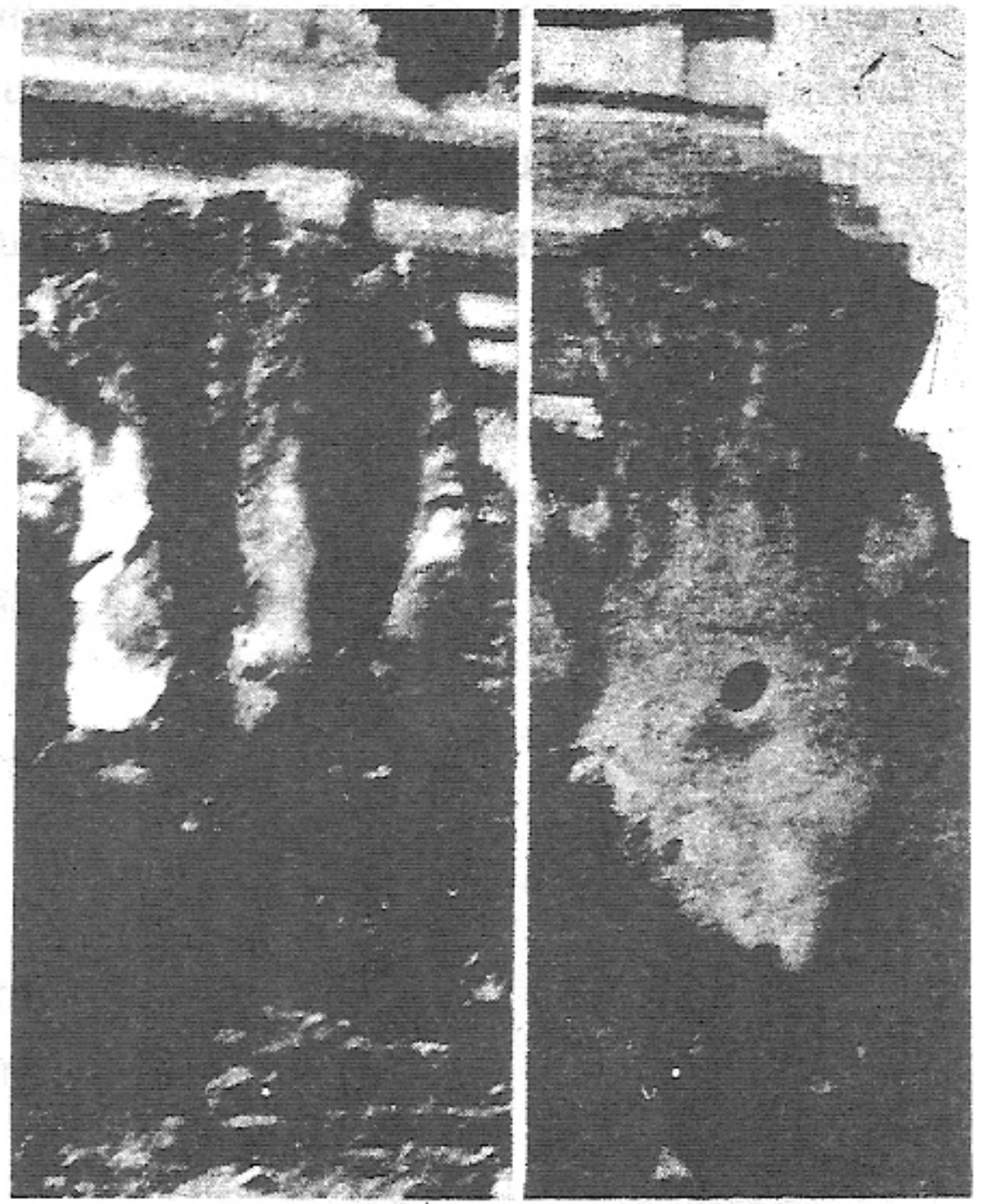
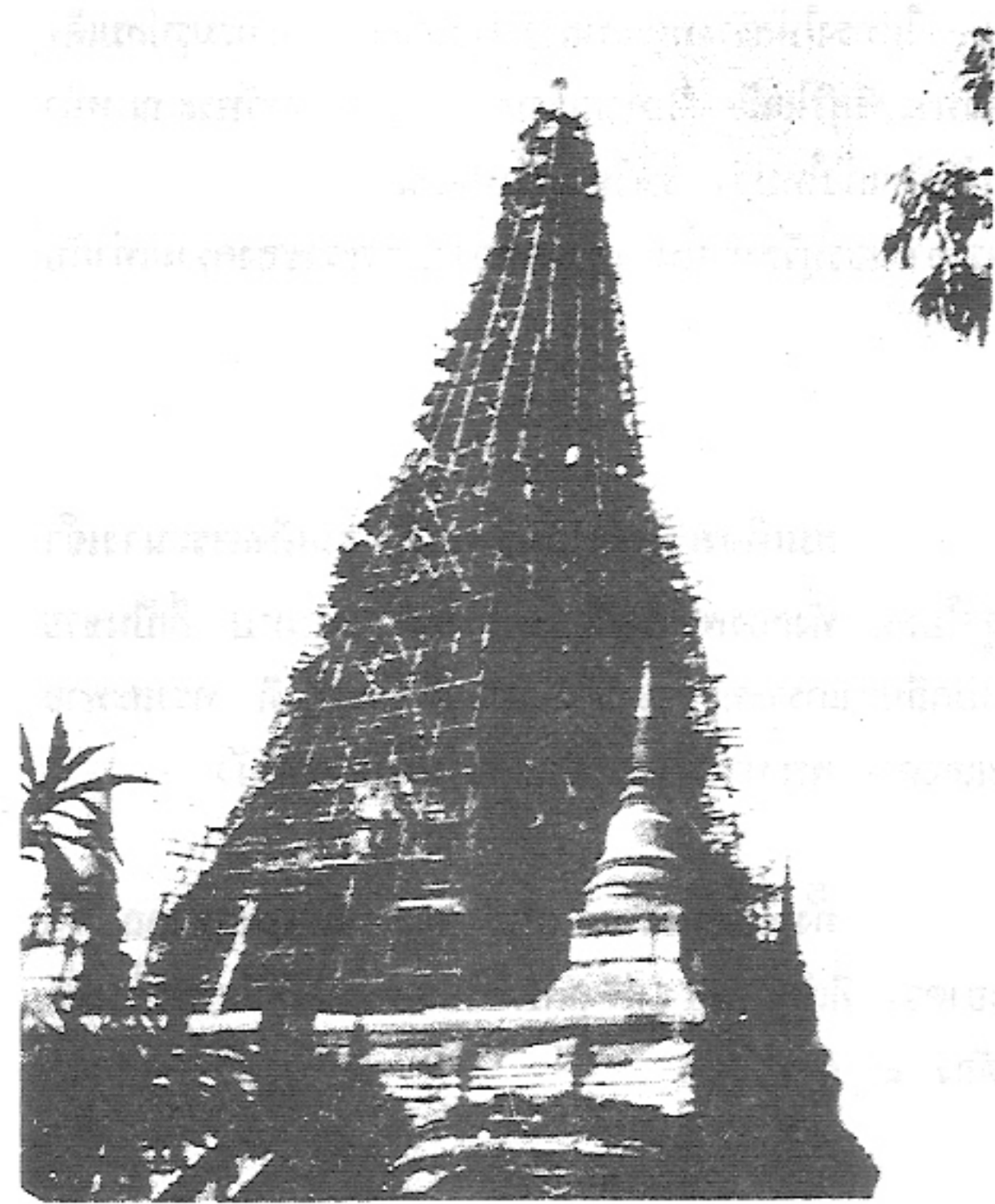
สมัยลโว- ลพบุรี

พ.ศ. ๑๗๐๐-๒๑๐๐ ซ้าย-นา-
รายณ์ กลาง พระนาคปรก รูปใบ
โพธิ โพธิสัตว์ ขวา-ลักษมี จะ
เห็นว่าท่านนำเทวรูปเหล่านี้มาเป็น
ทหารชายหญิงพิทักษ์พระพุทธ-
ศาสนา หรือพระร่วงโพธิสัตว์
แผ่นนี้และอื่น ๆ พบได้ดินในวัด
ใหญ่ชัยมงคลนั้น

แผ่นหินหรือแผ่นดินหินลูกรังนี้ ท่านพระครู-มีเจ้าพระ และ เจ้าหลักเมืองและอื่นมาแฝงแม่ชี แล้วบอกว่า
ขุดลงไปก็พบ ท่านนี้ เมื่อไปมีอาจารย์.....เป็นต้น เข้าไปคุยกันในโบสถ์ อยู่ข้างนอกโบสถ์มีโอกาสดงบังได้ตรวจทราบ
ว่าเป็นพระภิกษุสูงอายุห่มจีวรคัล้า จึงใช้ใจคุย พอถาม (ไม่มีใครได้ยิน) คนแผ่นนั้นพูดเสียงดังลั่นทุกตอน จึงทราบว่า
สมเด็จพระพนรัตน์องค์ที่เทศน์โปรดสมเด็จพระนเรศวรมหาจักราชเจ้าให้ทรงพระราชทานอภัยแก่นายทัพนายกองทั้งกองทัพ

วัดป่าแก้วและวัดใหญ่ชัยมงคล

พระเจดีย์วัดใหญ่ชัยมงคล ตามพระราชพงศาวดาร-
แผ่นดินพระเจ้าอู่ทองเล่าว่า พ.ศ. ๑๕๐๖ ครั้นเจ้าแก้ว เจ้าไทย
ออกอหิวาตกโรคตายให้ขุดขึ้นเผาเสีย ที่ปลงศพนั้นให้สถาปนาพระ-
เจดีย์และพระวิหารเป็นพระอารามแล้ว ให้นามชื่อว่า วัดป่าแก้วครั้น
พ.ศ. ๒๑๒๒ สมเด็จพระนเรศวร พระมหาวิริยราชเจ้าได้ทรงชำระ
พระอริราชศัตรู ครั้นพระราชสงครามทรงกู้อิสระเอกราชไทยได้ -
ได้ทรงระลึกถึงวัดป่าแก้ว ซึ่งเกี่ยวข้องกับสมเด็จพระอริราชเจ้า
จึงทรงสถาปนาพระอาราม เสร็จพระมหาเจดีย์ขึ้นเฉลิม พระชัย-
มงคลครั้งนั้น จึงพระราชทานนามชื่อว่าวัดใหญ่ชัยมงคล

ซ้าย-พระบรมรูปพระเจ้าจักรพรรดิ ซึ่งสถิตหน้า
พระเจดีย์ ถ้าสังเกตจะเห็นท่าประทับนั่งห้อยพระบาท ที่เหลือ
จากนักหาของดีทำลายเสียไป ยังดีพอมิเก่าให้ทราบได้ พระนเรศวร
ทรงสร้างพระมหาเจดีย์ชัยมงคลจึงสร้างเป็นอนุสาวรีย์เป็นที่ระลึกใน
กาลนั้น

ขวา-พระรูปสมเด็จพระนางศรีสุริโยทัย พระเตา-
ถนทั้งสองยืนยันเห็นได้ ข้างหน้าจะเห็นแบบประทับขัดตะหมัด ข้าง
หลังมีเค้าอิฐก่อท่าประทับนั่งคุกเข่า ท่านพระครูภาวนารังสีเล่าว่า
เมื่อซ่อมสมัยพระเจ้าบรมโกศช่างได้แก้ท่าประทับและเปลี่ยนเป็น
พระพุทธรูป

วัดป่าแก้ว เป็นที่พระเชษฐาธิราช ขุนพิเรนทรเทพ กับพวกได้ไปเสี่ยงทายต่อพระพุทธปฏิมากร ได้
ครองราชสมบัติเป็นพระมหาจักรพรรดิราชาธิราช สถาปนาขุนพิเรนทรเทพเป็นสมเด็จพระมหาธรรมราชาธิราชเจ้า และ
พระราชทานพระสวสดีราช สมเด็จพระเจ้าลูกเธอสมเด็จพระศรีสุริโยทัย สถาปนาพระนามว่า พระวิสุทธิกษัตริย์ พ.ศ.
๒๐๓๒ เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๘๑ ทรงรับสั่งสงครามหงสาวดี เสียพระนางศรีสุริโยทัยซึ่งแต่งพระองค์เป็นพระยามหาอุปราช
พ.ศ. ๒๐๘๕ เสียกรุงศรีอยุธยาครั้งแรก สมเด็จพระมหาธรรมราชาเป็นสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๑ พ.ศ. ๒๑๐๘ สมเด็จพระ
พระนเรศวรเป็นเจ้าประกาศเอกราช ณ เมืองแครง อาจมีพระองค์เดียวในโลกที่ประกาศเอกราชในแดนมหาอำนาจอริราช-
ศัตรู พ.ศ. ๒๑๒๑ ได้ครองราชสมบัติเป็นพระสรรเพชญ์ที่ ๒ พ.ศ. ๒๑๒๒ เสด็จตะลุยกองทัพ ๕ แสนกระทำ
ยุทธหัตถีประหารพระมหาอุปราชพม่าได้

เมื่อทรงมีชัยชนะแล้ว ทรงระลึกถึงวัดป่าแก้ว ซึ่งเป็นวัดที่พระอัยกาเสวยเทียนสำเร็จกระทั่งได้ผู้สงครามเสีย พระอัยยิกา ก็เฉลิมชัยมงคล จึงทรงบูรณะสร้างพระเจดีย์ใหญ่ ได้ทรงให้สร้างพระอนุสาวรีย์สถานและพระบรมรูปสมเด็จพระเจ้าจักรพรรดิในท่าชาย ประทับนั่งห้อยพระบาท สมเด็จพระศรีสุริโยทัย ในท่าหญิงประทับคุกเข้าไหว้พระ ณ หน้าพระมหาเจดีย์สถานอาจเป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิ สถาปนามาวัดป่าแก้วใหม่ว่า วัดใหญ่ชัยมงคล

เมื่อเสด็จปราบทั่วทิศแล้ว ทรงสนิทสนมกับพระยาเพชรบุรีสมัยนั้น เพราะเคยร่วมพระราชสงครามเท่ากับ

สมเด็จพระมหาจักรพรรดิ สมเด็จพระนางเจ้าศรีสุริโยทัย ทั้งสองพระองค์ทรงเครื่องเสด็จสนามรบ ที่เป็นชายบานมีกลีบว่าเกราะทรงกษัตรา พระเจ้าจักรพรรดิ ทรงสะพายพระแสงดาบ พระนางเจ้าพระหัตถ์ขวาทรงถือดอกบัว

ทั้งคู่นี้ออกทองคำ เล่าว่าพบที่วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพระยาตรา ที่เห็น ๑๕ คู่ ถูกขายไปนอกโดยมีเจ้าหน้าที่ลงชื่อ ถูกต้อง ๘ คู่

ได้ทรงระลึกถึงชาวเพชรบุรี มีพระยาสุรินทภักไชย เป็นต้น ซึ่งเสียชีวิตในสงครามปี ๒๑๐๒ และ ๒๑๐๓ ทรงกระทำพระราชกุศลอุทิศ ทรงเรียไรวานทอง ๗๐๐๐ หล่อพระพุทธรูปใหญ่ชื่อ พระศรีสรรเพชญ์สัตตพันพาน หรือพระศรีสรรเพชญ์สุรพาพาน อาจพระราชทานหรือขอพระราชทานเป็นเกียรติที่เสด็จประทับเมืองเพชร จึงได้หล่อเจ้าพ่อสรพรเพชญ์เป็นพระทรงเมือง เจ้าแม่อยู่เมือง พระเสื้อเมือง (พระไทยเทวาริราช พระศรีไทยเทวี (พระมิ่งเมือง) พระไทยเทพารักษ์)

สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๕ พระเจ้าปราสาททอง กรอง พ.ศ. ๒๑๗๓-๒๑๘๕ ในปีทรงครอง ได้เอาบ้านพระพันปีหลวง สร้างวัดไชยวัฒนาราม ตั้งเจ้าอธิการเป็นพระอริการสร้างปราสาท สถาปนาวัดพระศรีสรรเพชญ์ สร้างตำหนักธารทองแดง สวรรคตแล้ว เจ้าฟ้าชัย และ พระศรีสุธรรมราชา

สมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๓ สมเด็จพระนารายณ์มหาราช กรองต่อ พ.ศ. ๒๑๘๕-๒๒๒๕ ในกาลต้น ๆ ทรงระงับปราบปรามเรียบร้อย พ.ศ. ๒๒๐๑ ทรงให้หล่อพระพุทธรูปและเทวรูปหลายพระองค์ พ.ศ. ๒๒๐๑ ทรงให้พระวิสุตรสุนทรปานไปฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๒๐๓ ให้เจ้าพระยาโกษาธิบดี (ขุนเหล็ก) ยกพลทัพ ประมาณ ๘ หมื่นเศษ ไปตีได้เมืองหงสาวดี ตลอดไปถึงอังวะ แต่มิได้ต้องถอย ได้ส่งพระยากำแพงเพชรและพระยาราม-เดโชไปตีเชียงใหม่ไม่ได้ต้องถอยกลับ และเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ขุนเหล็ก) ถึงอนิจกรรม พ.ศ. ๒๒๐๔ พอดีพระ-วิสุตรสุนทรปานกลับจากฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๒๐๔ จึงโปรดตั้งให้เป็นเจ้าพระยาโกษาธิบดี ให้ยกกองทัพไปก่อน แล้วเสด็จ

ตามไปได้เชียงใหม่ แล้วทรงได้พระราชธิดาพระเจ้าเชียงใหม่ กระทั่งมีครรภ์จึงพระราชทานแก่พระเพทราชาจางวางกรมช้าง ประสูติปีขาน ณ ร่มมะเดื่อ ตำบลโพธิ์ประทับช้าง จึงชื่อ เสือ บ้าง เตอบ้าง ต่อมาได้เป็นหลวงสรศักดิ์ สมเด็จพระนารายณ์สวรรคต พ.ศ. ๒๒๒๕ เจ้าแม่ดุสิตซึ่งเป็นมารดาของเจ้าพระยาโกษาธิบดี (เหล็ก) และเจ้าพระยาโกษาธิบดี (ปาน) ไปบวชเป็นพระสาเกยานีพระรูปสี่ไทยอยู่ ณ ตำหนัก ข้างวัดดุสิต

๑. สมเด็จพระนางสุริโยทัย จะเห็นทรงเครื่องกษัตริย์ มีพระเต้าตัน และที่พระนาภีทำวงกลมหมุน คือดวงตะวัน สุริยอุทัย ประทับขัดตะหมาด ๒ ชั้น ทำครองอยู่เมือง คือพระเจ้าแม่อยู่หัวเมือง

๒. พระสรเพชญ์ สมเด็จพระนเรศวรมหาวีรราชเจ้า ในพระนามพระสรเพชญ์พระไทยเทวธิดา ทรงเครื่องพระมหากษัตริย์ราช ประทับขัดตะหมาด ๒ ชั้น ทำปกครองเมืองคือ พระทรงเมือง

๓. สมเด็จพระเอกาทศรถ ทรงเครื่องกษัตริย์ชุดสมเด็จพระอนุชาธิราช ในท่าก้าวเสด็จเที่ยวอารัก্ষ ตามชื่อไทยว่าพระเสือเมือง พระไทยเทพารักษ์ (๑-๓ ขยาย ๒ เท่าเพื่อให้ชัดเจน)

พระเจดีย์องค์นี้อยู่วัดเนร ๙ ขวบ ในฐานมีแสง จึงเป็นของเก่ามาก องค์นี้เสริมใหม่ประมาณสัก ๕๐ ปีมา เหลี่ยม ๑๖ ถ้ารูปมองไม่เห็น แต่เห็นล่างได้ จะเห็นมุมละ ๔ เหลี่ยม พระเจดีย์ไม้หรือเหลี่ยม ๑๖ เป็นแบบ โสฬสเจดีย์คือ ๑๖ เหลี่ยม

พระพุทธรูปต่าง ๆ สมัยอยุธยา

พระพุทธรูปเนื้อตะกั่ว ปรางโพิ มีเรือนแก้วขึ้นลายหล่อแบบ ค.อ. ๑.๖. หรือ อ.ค. หรือ ๖, ๑, มีขอด ดูพิมพ์แล้ววิจิตรมากจะเห็นพระองค์ ยาว

สมเด็จพระมหาบุรุษ สมเด็จพระเพทราชาธิราช ทรงครองต่อ พ.ศ. ๒๒๒๕-๒๒๔๐ หลวงสรศักดิ์ ทรงดำรงกรมพระราชวังบวรสถานมงคล ทรงตั้งพระราชกัลยาณิ เจ้าฟ้าศรีสุวรรณเป็นกรมหลวงโยธาเทพ พระอัครมเหสี-
ขวา ทรงตั้งพระราชธิดาสมเด็จพระนารายณ์เป็นกรมหลวงโยธาเทพพระอัครมเหสีซ้าย คราวแรกทรงปราบเรียบร้อยแล้ว
พ.ศ. ๒๒๒๖ ทรงให้กองทัพไปได้นครราชสีมา พ.ศ. ๒๒๒๖ ทรงสร้างวัดที่บ้านหลวงตำบลป่าตอง ให้ชื่อวัดบรม-
พุทธารามมีพระอุโบสถ วิหาร การเปรียญ พระเจดีย์ฐานกำแพงแก้ว ตั้งเจ้าอธิการชื่อพระญาณสมโพธิ พ.ศ. ๒๒๒๘
ให้กองทัพไปได้นครศรีธรรมราช พ.ศ. ๒๒๓๐ ทรงสร้างปราสาทพระที่นั่งหลายชื่อ พ.ศ. ๒๒๓๑ ทรงให้ต่อเรือออก
ไปเจริญพระราชไมตรี ณ กรุงฝรั่งเศส แต่ปีมะเส็ง ๓ ปี ทรงให้บูรณะสร้างวัดพระยาแมน สำเร็จปีมะแม พ.ศ. ๒๒๓๔
ทรงตั้งพระอาจารย์เป็นพระศรีสังฆญาณมุนี สวรรคต พ.ศ. ๒๒๔๐

สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘ พระพุทธเจ้าเสือหลวงสรศักดิ์ ครองต่อ พ.ศ. ๒๒๔๐-๒๒๔๘ ฤดูปี พ.ศ.
๒๒๔๒ สร้างพระอาราม ณ ตำบลบ้านโพธิ์ประทับช้าง มีพระอุโบสถ วิหาร มหาธาตุ เจดีย์ ศาลาการเปรียญ พร้อมเสร็จ
เรียกว่า วัดโพธิ์ประทับช้าง ตั้งเจ้าอธิการชื่อพระครูธรรมวิจิตรมุนี พ.ศ. ๒๒๔๓ ทรงบูรณะพระสุเมงกลบพิตร และ
สร้างพระวิหารสูงใหญ่ยาวเส้นเศษ แล้วเจ้าแม่ดูลิต ซึ่งปลุกตำหนักประทับบวชอยู่วัดดูลิต ทรงตั้งเป็นกรมพระเทพา-
มาตย์ และกรมหลวงโยธาเทพ กรมหลวงโยธาเทพ ทูลลาพาพระราชบุตรตรัสน้อยไปปลุกตำหนักอยู่ใกล้พระอารามวัด
พุทไธสวรรย์ พ.ศ. ๒๒๔๕ ทรงยกเครื่องบนมณฑปพระพุทธบาท สมเด็จพระสังฆราชเสด็จไปเป็นแม่กองด้วย พ.ศ.
๒๒๔๗ ประพาสรเรือเอกชัย พันท้ายนรสิงห์ ถือท้าย เรือพระที่นั่งกระโทกกิ่งไม้หักที่โคกขาม พันท้ายนรสิงห์ถวาย
ชีวิตให้ประหารแล้ว ทรงสร้างศาลพลีกรรมศรีษะพันท้ายกับศรีษะเรือด้วยกัน จึงให้ขุดคลองโคกขามตัดลัดให้ตรง สวรรคต
พ.ศ. ๒๒๔๘

สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๙ พระเจ้าท้ายสระครองต่อ พ.ศ. ๒๒๔๘-๒๒๗๕ เมื่อ พ.ศ. ๒๒๕๕ ให้
พระยาจักรีรองมอญยกพลทัพไปช่วยพระเจ้ากรุงกัมพูชาธิบดีกรมราชวังกะดาน พ.ศ. ๒๒๕๗ ต่อกำปั่นใหญ่ ยาวสิบ-
แปดวา สองสอก ปากกว้างหกวาสองสอก เอาออกไปเมืองมะริด บรรทุกช้างได้ ๓๐ ตัวเศษไปขายต่างประเทศ พ.ศ.
๒๒๖๕ ชะลอพระพุทธไสยาสน์ วัดป่าโมกข์ สวรรคต พ.ศ. ๒๒๗๕ เจ้าฟ้าอภัยครองต่อไม่สำเร็จ

สมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ พระเจ้าบรมโกศ ธรรมิกราชาครองต่อ พ.ศ. ๒๒๗๕-๒๓๐๑ ทรงปราบ-
ปราบเรียบร้อย ได้เสด็จทำนุบำรุงและมืองานสมโภชฉลองทั่วไป เช่นเสด็จวัดป่าโมกข์ ฉลองวัดหันตรา สมโภชพระ
พุทธบาท สมโภชพระชินราช พระชินสีห์ ทำทองที่บางสะพาน และทรงทะนุบำรุงพระปริยัติธรรมศึกษา มีพระมหา
เปรียญมาก พ.ศ. ๒๒๘๓

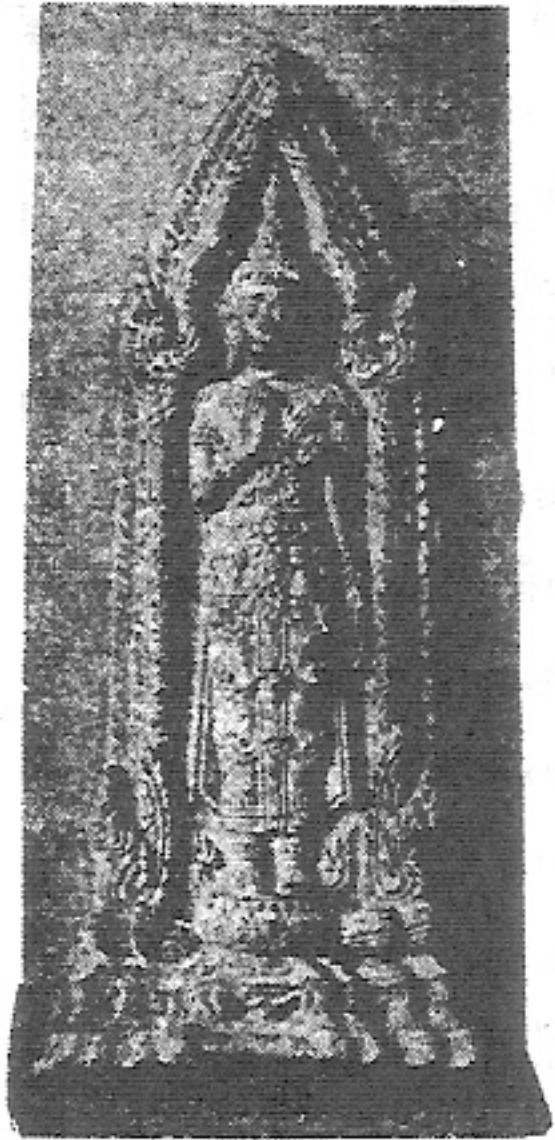
พระสงฆ์ไทยไปตั้ง ณ สีนลลังกา พ.ศ. ๒๒๙๖

พระพุทธรูปหินโคลนสอ สมัยอยุธยาปลาย หินและ
ฝีมือนำชนิดเดียวกับรูปกรมพระเทพามาตย์ และ
พระรูปชีสากิยานีไทย

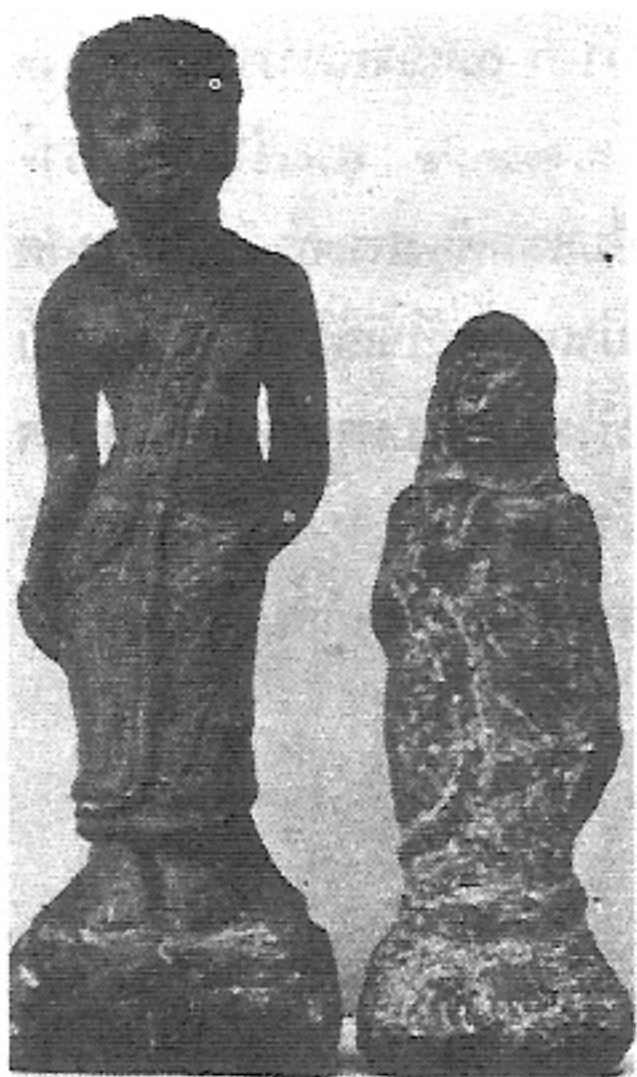
พระเจ้าเกียรติศิริราชสิงห์ กรุงสิงขันท ลีหลังกาทวีป ทรงแต่งศิริวัฒนอำมาตย์เป็นราชทูต กับ อุปทูต ตรียุต จำทูตพระราชสาส์น คุมเครื่องมงคลบรรณาการ มีพระบรมสารีริกธาตุเป็นอาทิ มากับกำปั่นโอลันชา พาณิช วิสันดา เข้ามาจำเริญทางพระราชไมตรี ณ กรุงเทพมหานคร ขอพระภิกษุสงฆ์ออกไปให้อุปสมบทบวชกุลบุตร สืบพระพุทธศาสนาในลังกาทวีปได้เข้ามาถึง พ.ศ. ๒๒๕๓ ทรงพระกรุณาดำรัสสั่งให้จัดรับทูตานุทูตตามธรรมเนียม แล้ว ให้เบิกทูตเข้าเฝ้ากราบถวายบังคม เสด็จออกแขกเมือง ณ มุขเด็จ พระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ตรัสพระราช- ปฏิสันถารสำนัสดตามขัตติยราชประเพณี แล้วพระราชทานรางวัลแก่ทูตานุทูตโดยสมควรจึงทรงพระกรุณาโปรดให้ แต่งข้าหลวงเป็นทูตานุทูต จำทูตพระราชสาส์นคุมเครื่องพระราชบรรณาการไปถึงพระเจ้าลังกา แล้วโปรดให้อารามนา

พระร่วง หรือ พระโพธิสัตว์ หรือพระทรงเครื่องสมัยอยุธยา มีเรือนแก้ว เป็นแบบหนึ่ง ต่างหากจากพระกำแพงศอก คืบ และนิ้ว ลายผ้าทำสูงชันนอกเนื้อเพื่อเห็น ชัด จึงจัดเป็นเรือนแก้วอีกแบบหนึ่ง

รูปพระสงฆ์หิน-ทรายแดง อยู่วัดกำแพงแดง จะเห็นวิธีนุ่งสะบง หินทรายแดงนี้ ไม่มีทำกันในสมัยรัตนโกสินทร์ และ นิยมกันว่าสมัยอยุธยา ท่านพระ-ครูพิศนุชศิลปาคมเล่าว่าท่านเห็นรูป เณร ๗ ขวบ ณ วัดเณร ๗ ขวบ ทำรูปเหมือนกัน ต่อมาล้มและ แตกเพราะนักขุดค้นทำ

ซ้าย รูปเจ้าแม่ดุสิตทรงเครื่องยศ อาจเป็นตอนได้รับสถาปนาเป็นกรมพระเทพา-มาตย์ที่ได้ฐานมีลายสือไทยจารึกว่า แม่ดู่

ขวา ทรงเพศพระสาเกยานีชีไทย ถ้าสังเกตจะเห็นครองผ้าแบบพระครองจีวรลูก บวบ พระทรงด้านซ้ายมีรูปพระฉัพพรอกจึงเป็นพระหญิง เมื่อทรงผนวชพระอุปถัมภ์ (อุปชฌาย) คงให้ชื่อ ดุสิตาภา จึงได้รับสถาปนาพระนามว่า กรมพระเทพามาตย์ จึงเป็นชื่อพระสมบุรณ์ แม่ เจ้าฟ้าศรีสุพรรณ พระราชกัลยาณี กรมหลวงโยธาเทพพระอัครมเหสีขวา พระราชธิดาสมเด็จพระ-นารายณ์มหาราช กรมหลวงโยธาเทพ พระอัครมเหสีซ้าย ก็เสด็จไปปลุกคำหนักงออยู่ใกล้พระอาราม วัดพุทธไสยาสน์ธิดาเพศสาเกยานีจึงมีชื่อพระชีไทยได้สมบุรณ์

พระอุบาลี พระอริยมุนี พระราชาคณะ ๒ พระองค์ กับพระสงฆ์อันดับอีก ๑๒ รูป ตามสยามอุปสมบทว่า ๑๘ รูป ตามเถร ๘ รูป และให้สมเด็จพระสังฆราชแต่งสมณสาส์นออกไปด้วยอีกฉบับหนึ่ง แล้วให้แต่งกำปั่นลำหนึ่งให้ทูตานุทูตไทยกับพระสงฆ์ ๑๔ รูป และพระราชสาส์นเครื่องราชบรรณาการลงกำปั่นนั้น ไปกับกำปั่นทูตานุทูตอันมาแต่ลังกานั้น ครั้งนี้ออกวันพฤหัสบดี ขึ้น ๑ ค่ำ เดือนยี่ พ.ศ. ๒๒๕๔ ไปไม่ถึงลังกา เรือถูกคลื่นใหญ่ เสากระโดงหัก ๒ เสา เข้าเกยหาดนครศรีธรรมราช ปราศจากอันตราย และได้กลับยังกรุงเทพมหานครศรีอยุธยา

ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๒๕๕ ไปถึงเปลี่ยนเป็น ปี พ.ศ. ๒๒๕๖ สมเด็จพระบรมราชาธิราชเจ้าทรงอาราธนา พระอุบาลี และพระอริยมุนีกับพระสงฆ์อันดับ ๑๕ รูป สยามอุปสมบทว่า ๑๘ รูป พระอุบาลี และพระอริยมุนี พระราชาคณะ ๒ รูป พระมหาเปรียญไปเป็นพระกรรมวาจาจารย์ ๕ รูป พระสงฆ์อันดับ ๑๓ รูป มีพระราชสาส์นเครื่องมงคลราชบรรณาการ พระพุทธรูป หีบพระธรรม พระสงฆ์ทั้งนั้นออกไปวันขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือนอ้าย พ.ศ. ๒๒๕๕ ถึงลังกาตะวันออกเดือน ๖ ขึ้น ๑๕ ค่ำ ซึ่งเปลี่ยนเป็นปี พ.ศ. ๒๒๕๖ ไปถึงวัดบุปผาราม กรุงศรีวิชัยบุรี วันศุกร์ เดือน ๘ ขึ้น ๗ ค่ำ ๒๒๕๖ พระพุทธเจ้า (คือพระพุทธรูป) พระธรรม และพระสงฆ์ ซึ่งพระเจ้าเกียรติศิริราชสิงห พระเจ้ากรุงลังกาให้เชิญ พระเจ้าธรรมิกราชเจ้าบรมโกศ พระเจ้ากรุงเทพส่งไป และได้ไปประดิษฐานแล้ว

พระอุบาลีให้อุปสมบทสามเณรไทย ๑ รูป ในวันขึ้น ๑๔ ค่ำ เดือน ๘ ในวันรุ่งขึ้นพระเจ้ากรุงลังกาจึงอาราธนา คณะสงฆ์ไทยสยาม มีพระอุบาลีเป็นประธาน ให้อุปสมบทแก่สามเณรสิงหล ซึ่งเป็นสังฆนายก ๖ รูป มีสามเณรสรณังกรเป็นต้น อุปสมบทในวัดบุปผารามนั้น แต่ตอนนั้น ท่านเจ้าคุณอุบาลี ไม่แน่ว่า นิमितสีมาเก่าจะบริสุทธิดี จึงใช้เป็นวิสุงคามสีมาหรือเป็นคามสีมา พออุปสมบทเสร็จแล้ว ชาวลังกา ซึ่งพระเจ้ากรุงลังกาเกียรติศิริราชสิงห เป็นประธาน ได้พร้อมสาธุการขึ้นพร้อมกัน ให้ประโคมเครื่องดุริยางคดนตรีขึ้นพร้อมกัน แลยิงปืนใหญ่ให้ปรากฏความปีติปราโมทย์แก่ประชาชนชาวลังกา ว่า ศาสนวงศ์ซึ่งได้เสื่อมสูญมาช้านาน ได้กลับตั้งหยั่งลงในลังกาทวีปแล้ว และได้ทรงอาราธนาให้อริยฐานจำพรรษา ณ วัดบุปผารามนั้น ทรงอาราธนาให้ผูกพัทธสีมาใหม่โดยพระสงฆ์ไทยร่วมกับพระสงฆ์ลังกาที่อุปสมบทแล้วนั้น และพระสงฆ์สยามวงศ์นั้น ได้ปฏิบัติสังฆกรรมเป็นราชการอยู่ ๓ ปี พระเจ้าธรรมิกราช ทรงจัดคณะที่ ๒ ไป มี พระวิสุทธาจารย์ พระวรญาณมุนี พระสงฆ์อันดับ ๒๐ รูป และสามเณร ๒๐ รูปไปครั้งนี้ พ.ศ. ๒๒๕๘ ครั้งนี้ไปเรือแตก มีมรณภาพ พอไปถึงกรุงศรีวิชัยบุรี ท่านเจ้าคุณ พระอุบาลีป่วยอยู่แล้ว ถึงมรณภาพจึงต้องจำอยู่ ณ วัดบุปผารามนั้น

สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๔ เจ้าฟ้าดอกมะเดื่อ กรมขุนพรพินิต กรองต่อ พ.ศ. ๒๓๐๑ ทรงกำจัดเรียบร้อยแล้ว ได้ถวายราชสมบัติแด่พระเชษฐาธิราช จึงได้กรองต่อ ทรงพระนามว่า สมเด็จพระบรมราชาที่ ๓ กรมขุนพรพินิตจึงเสด็จทรงเรือพระที่นั่งไปทรงผนวช ณ วัดเดิม แล้วเสด็จมาอยู่วัดประดู่ พ.ศ. ๒๓๐๒ พระเจ้าอลองพญาญม้ลง กับมังระราชบุตรยกกองทัพเข้ามาล้อมกรุง และตั้งปืนใหญ่ยิงปราสาทราชวัง ปืนแตกต้องพระองค์แล้วทิวศคพม่าถอยกลับไป ในกาลนั้น พระเจ้าบรมราชาที่ ๔ ทรงลาผนวชออกมา เมื่อพม่าถอยกลับแล้ว ได้เสด็จกลับไปทรงผนวช ณ วัดโพธิ์ทองคำหยาดแล้วกลับมาประทับวัดประดู่ พ.ศ. ๒๓๐๓ พระเจ้ามังระให้มังมหานรธาเป็นแม่ทัพใหญ่ยกกองทัพให้แะทางเหนือ มุ่งตรงเข้าล้อมกรุง ๓ ปี กรุงศรีอยุธยาเสียแก่พม่าเป็นครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๓๑๐ พม่าเข้าทำลายและขนเอาทรัพย์สมบัติจับพระองค์ขุนหลวงหาวัดได้ให้ลี้กนำไปพม่า กรุงเทพพวาราดีศรีอยุธยาก็สิ้นสุดลงแค่นี้

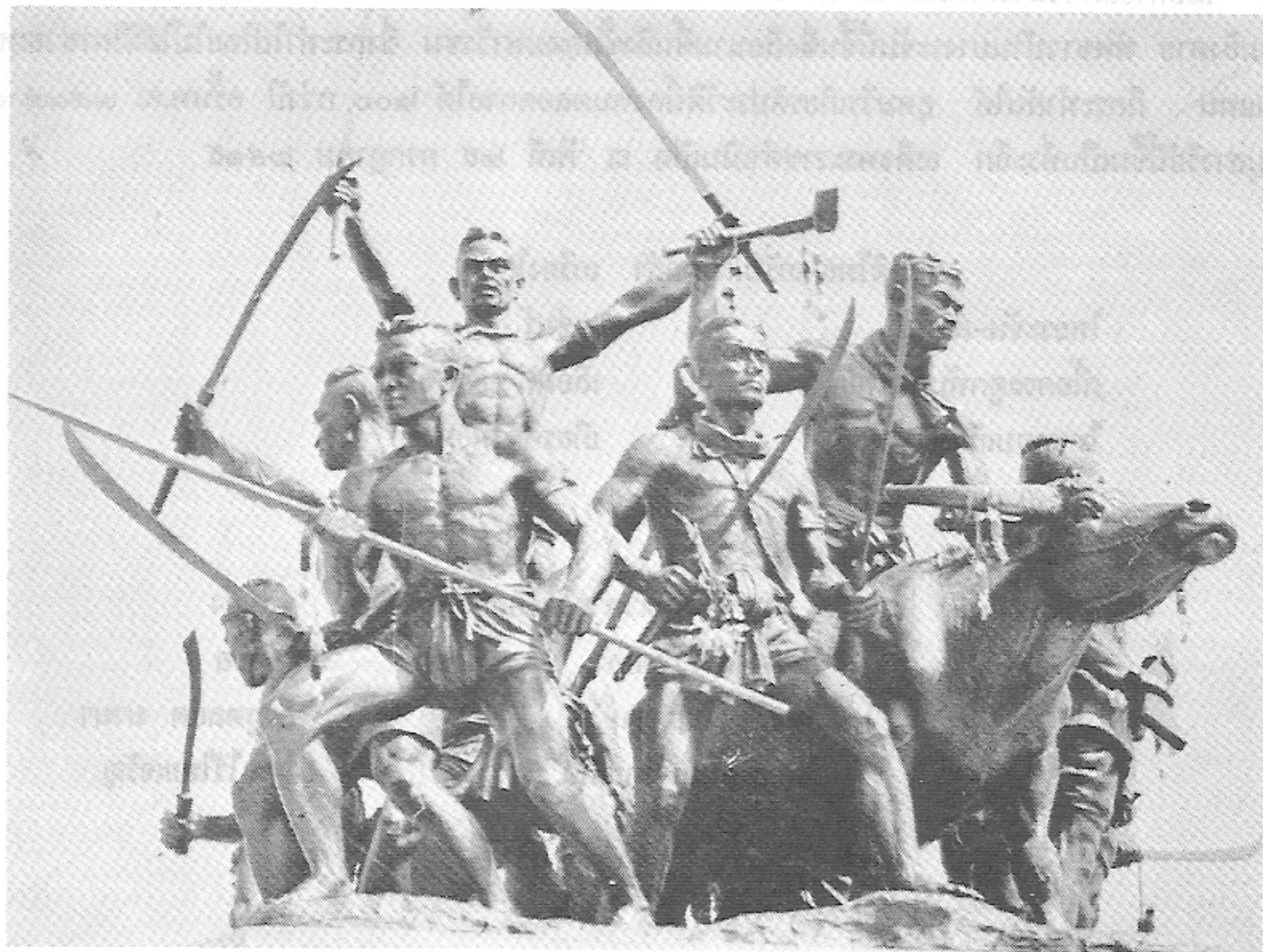

อุดมมหาวีรเกียรติกรรมคุณพิเศษไทย

อันมีในท่ามกลางกาลจะอวสาน

กรุงเทพทวารวดี ศรีอยุธยา

(สถาปนา พ.ศ. ๑๘๕๓-พ.ศ. ๒๓๑๐ มี ณ พ.ศ. ๒๓๑๐ นี้)

อนุสาวรีย์ค่ายบ้านบางระจัน

อุดมมหาวีรชนไทยเหล่านี้ พงสาวดารฉบับพระหัตถเลขา เล่าว่า ชาวเมืองวิเศษชัยชาญเมืองสิงห์ เมืองสรรค์เข้าเกลี้ยกล่อมของพม่า ครั้นถูกเร่งรัดเอาทรัพย์สินเงินทองและลูกสาว นายแท่น นายโช (โชติ) นายอิน นายเมือง ชาวบ้านบัวทองแขวงเมืองสิงห์ นายดอกชาวบ้านดรีบ นายทองแก้วชาวบ้านโพทะเลบอชกชวนกัน ทุกบ้าน ครวแรกนายโชคุมสมัครพรรคพวกเข้ามาพม่าตาย ๒๐ เศษ จึงพากันไปหาพระอาจารย์ธรรมโชติ วัดนางบวช มีความรู้วิชาการดี มาอยู่วัดโพธิ์เก้าต้นในบ้านระจันเอาเป็นที่พึ่ง ชักชวนชาวบ้านได้ ๔๐๐-๕๐๐ คุมกัน ตั้งเป็นค่ายมั่นสองค่าย พวกชาวบ้านได้พากันมาร่วมด้วยอีกมากเป็นพันเศษ ปราบกฐี๋ นายจัน หนวดเขียว นายทองเหม็น พันเรือง ขุนสันแม่ปั่น ครั้งแรก ๆ นายแท่นเป็นนายค่ายและเป็นนายทัพ ได้ต่อสู้พม่ารวมกับ ที่นายโชนำครั้งต้นนั้นได้ชัยชนะถึง ๘ ครั้ง ครั้งแรกที่บ้านบางระจันนั้น พม่าจะไปจับพันเรือง นายแท่นนายค่ายนำสู้รบตะลุมบอนฆ่าตายร้อยเศษ ครั้งที่ ๖ สุรินทร์จ่อช่องเป็นนายทัพ ครั้งนี้จึงจัดเป็นทัพ นายแท่นเป็นนายทัพ นายทองเหม็นเป็นปีกขวา พันเรืองเป็นปีกซ้ายถือพลคนละสองร้อยเป็นหกร้อยที่เหลืรักษาค่าย ครั้งนี้มีปืนใหญ่เบาเข้ารบถึง

ตะลุมบอน นายแท่นนายทัพวิ่งเข้ากลางพม่าฆ่าฟันตายไปมากและถูกปืนที่เข้าล้มลง ถูกทหารนำกลับค่าย ครั้งที่ ๗ นายแท่นซึ่งป่วยอยู่ นายจัน หนวดเขี้ยวอาจทำการแทนก็ได้ชัยชนะอีก ครั้งที่ ๘ จึงแต่งให้นายจัน หนวดเขี้ยว เป็นนายทัพใหญ่คุมทหารพันเศษเข้าล้อมค่ายพม่า ซึ่งตั้งค่ายไม่ทันแล้ว ตีค่ายแตก ยิงฟันฆ่าตายถึงพันเศษ อากา- บันญิตายในค่าย ครั้งที่ ๙ นี้ คราวแรกก็ชนะเพียงตีให้ถอยกลับเข้าค่าย ไม่สามารถตีให้แตกได้ เพราะเหตุที่มอญ ในไทย หรือไทยมอญมีฝีมือเข้มแข็งได้เข้ากับพม่า พม่าแต่งตั้งให้เป็นพระนายกองรับอาสาตีค่ายบ้านระจัน มีปืนใหญ่ หนักด้วย ตั้งค่ายประชิด ใช้ปืนใหญ่ซึ่งยิงได้ไกลกว่าระคมยิงค่าย นายแท่นก็ตาย นายทองเหม็นจับกระบือ ไล่ตาย นายจัน หนวดเขี้ยว ชุนตันตาย พันเรือง นายแสงใหญ่เห็นเหลือกำลังก็อพยพบ้าง ที่เหลืออยู่ในค่ายทั้งเด็กผู้ใหญ่ คนชรา เมื่อค่ายแตกวันจันทร์แรม ๒ ค่ำ เดือน ๘ ปีจอ พ.ศ. ๒๓๐๕ ค่ายแตกก็มาถูกกวาดต้อนเป็นเชลยหมด ถูกระคมยิงตาย ท้าวชาวบ้านบางระจันนี้ขึ้นชื่อลือชามั่นถึงขั้นอุดมหาวีรชน ซึ่งกระทำไปโดยไม่ได้มีใครช่วยเหลือ ไม่มี สิ่งตอบแทน ก็กระทำกันได้ อุดมวีรเกียรติประวัตินี้คงทนตลอดกาลได้ ๒๐๐ กว่าปี ครั้นพ.ศ. ๒๕๑๗-๑๘ ได้ สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นเป็นที่ระลึก เสด็จพระราชดำเนินเปิด ณ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๑๘

เกียรติไทย-เกริ่นเกริกกล้า	เกรียงไกร
ไทยระจัน-เจิดใจ	แจ่มรู้
เนื้อกระดูกทับดินไทย	เลือดท่วม หล้าภา
ไทยกอบเกียรติ-ไทยสู้	เกียรติคู่ไทย-ไทย

ตัวตายไทยอยู่ยัง	ยืนยง
เลือดหลังไว้ไทยคง	คู่เชื้อ
ไทยสู้อยู่ไทยตรง	ตรูตลอด มานา
ไทยเพื่อไทย-ไทยเกื้อ	ก่อไว้ไทยเจริญ

สมัยกรุงธนบุรี

สมเด็จพระบรมราชา พระอิสสระมหาราชเจ้า

พ.ศ. ๒๓๑๐ ถึง พ.ศ. ๒๓๒๕

ทรงเป็นเพียงพระองค์เดียว และกรุงธนบุรีก็มีระยะเวลาเพียง ๑๕ ปีเท่านั้น กับทั้งสร้างบ้านปรุงกรุงก็ยากลำบากตลอดกาล มีแต่พระราชสงครามทั้งต่อสู้ป้องกันและปราบปรามตลอด ไทยจึงรอดมาได้

สมเด็จพระบรมราชาเจ้า

ทรงจิตกายไทยชิน

อยู่คราววิกฤตการณ์

ทรงมหิทธิพลพร้อมเมื่อ

พระอิสสระมหาราชเจ้า

ภูพินาสกลับเกริกไกร

ไทยชาติศาสน์กษัตริย์ไชย

เกริ่นเกียรติไทยฟุ้งฟ้า

ตากสิน ไทยเฮย

ชาติเชื้อ

นองพินาส แล้วแฮ

มุ่งไทยสร่งไทย

เจิมไทย ไว้เทอญ

กลั่นกล้า

แจ่มชาติ ไทยแล

เฟื่องไทยฟูไทย

สมเด็จพระมหาราชเจ้าพระองค์นี้ พระนามเดิมชื่อ สิน ว่าเป็นบุตรเจ้าพระยาจักรี ติดครรภ์เมื่อให้แก่ เจ้าภานีอากร เมื่อประสูติมีงูใหญ่เข้ามาขดวนรอบที่นอน เห็นกันว่าเป็นเรื่องร้าย เจ้าภานีอากรจะฆ่าก็เกรงใจ จึงนำไปมอบให้บิดาเดิม ซึ่งได้นำไปฝากเป็นศิษย์วัดร่วมกับ นายด้วง และ นายมา เมื่อถูกอาจารย์ทำโทษนำไปมัดแช่น้ำ แล้วลืมน้ำขึ้น ก็ทำให้มันไคลหลุดลอยขึ้นมาได้ ได้เรียนวิชาดาบและยุทธวิธี กับ อาจารย์อิน เจริญวัยขึ้น บิดาได้นำไปถวายเป็นข้าหลวงพระเจ้าบรมโกศ เป็นพระยาดากเจ้าเมืองตาก ต่อมา ได้เป็นพระกำแพงเพชร มีราชทินนามว่า พระยาวชิรปราการ แต่ยังเรียกกันว่าพระยาดาก ติดต่อกับนามเดิมว่าสิน จึงเป็น 'ตากสิน' ก่อนวันกรุงจะแตก ได้ชุมนุมพรรคพวกทหารแล้ว ชวนกันฟันฝ่าพม่า หนีออกมาได้ เสียกรุงแล้ว จึงลงไปตะวันออกตั้งแต่เดือน ๔ ได้เกลี้ยกล่อมได้เมืองชล เมืองระยอง ยกเข้ายึดเมืองจันท เมืองตราด ได้ประกาศพระองค์ขึ้นเป็น 'พระเจ้าตากสิน' ได้ติดต่อกับองเชียงจูน ญวน เป็นพระยาราชเสนาฐีครองเมืองพุทไธมาศ ทรงมีข้าราชการและพระวงศานุวงศ์ มาสมัครด้วย ได้ทหารฝีมือเอก ๒ ท่านคือ นายทองดี พระพิชัยราชา และนายสุดจินดา พระมหามนตรี ทรงต่อเรือได้พอแล้ว เดือน ๑๑ ปีกรุง พ.ศ. ๒๓๑๐ นั้น ได้ยกขึ้นมาสุมทราปรการ ถึงธนบุรี เข้าโจมตีเจ้าทองอินแตกแล้ว ถึงเดือน ๑๒ จึงขึ้นไปตีค่ายโพธิ์สามต้นแตกตลอดทุกค่ายแล้ว ยাত্রากองทัพเข้ากรุงศรีอยุธยา ซึ่งถูกเผา

ถูกทำลายพินาศหมด ชุคพระบรมศพขึ้นถวายพระเพลิงแล้ว ดำริว่าจะทรงสถาปนาใหม่ ทรงสุบินนิมิตว่าถูกจับได้ จึงเคลื่อนลงมาสร้างกรุงธนบุรี และ หลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี (ด้วง) เคยเป็นเพื่อนกันมา และ อุปสมบทร่วมกัน ในกาลก่อนได้มาถวายตัว ทรงรับและตั้งเป็นพระราชวรินทร์ พ.ศ. ๒๓๑๑ ทรงให้พระมหามนตรียกกองทัพไปจับพม่า ที่สมุทรสงคราม ได้ทะนุ บำรุงพระพุทธศาสนา เสาะหาพระภิกษุที่เรียนธรรมวินัยมาตั้งสมณศักดิ์ ณ วัดบางว่าใหญ่ ตั้งพระอาจารย์ดีวัดประดู่เป็นสมเด็จพระสังฆราช เป็นต้น และได้เสด็จขึ้นไปตีเมืองพิษณุโลก แล้วเสด็จไปตีเมืองนครราชสีมาได้แล้ว พ.ศ. ๒๓๑๒ เสด็จไปปราบนครศรีธรรมราช ตลอดภาคใต้ ทรงบูรณะและทำบุญ และแจกเงินบรรเทาทุกข์ มีมหรสพสมโภชเวียนพระเทียนพระมหาธาตุเจดีย์ใหญ่ พบพระไตรปิฎกให้นำมาเสด็จกลับกรุงธนแล้ว ตั้งพระอาจารย์ศรีเป็นสมเด็จพระสังฆราช ให้จางข้างจารึกพระไตรปิฎก ทั้งหมด พ.ศ. ๒๓๑๓ เสด็จไปปราบพระฝางฝ่ายเหนือ ทรงชักฟอกพระภิกษุสงฆ์ฝ่ายเหนือให้ดำนํ้าสามกลั่น ถ้าแพ้ให้สึกห้ามบวช ชะนะทรงตั้งให้มีสมณศักดิ์ พ.ศ. ๒๓๑๔ ยกไปตีเชียงใหม่ไม่ได้ถอยกลับ สร้างกรุงธนบุรีต่อ และยกกองทัพไปปราบชะแม พ.ศ. ๒๓๑๕ พระยาพิชัยและเจ้าพระยาสุรสีห์ตีกองทัพพม่าแตกกลับไปเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๓๑๖ เจ้าพระยาสุรสีห์และพระยาพิชัยตีกองทัพพม่า พระยาพิชัยไล่พม่าแตกกลับไปแล้ว เหนื่อยเอาดาบปักยันตัวหักลงจึงมีชื่อว่า พระยาพิชัยดาบหัก พ.ศ. ๒๓๑๗ เสด็จไปได้เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๓๑๘ เจ้าพระยาจักรี เจ้าพระยาสุรสีห์จับเกี่ยวกับอแซห่วนก็เมืองพิษณุโลก และทรงกวาดล้างพม่าตลอดดินแดนไทยตลอด ๓ ปี พ.ศ. ๒๓๒๐-๒๑ ให้สมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึก เจ้าพระยาสุรสีห์ยกไปเวียงจันทน์หลวงพระบางได้แล้ว เชิญพระแก้วมรกตมาสถิตกรุงธนบุรี พ.ศ. ๒๓๒๓ กัมพูชประเทศเกิดจลาจล ต้องส่งไปปราบ ก่อนนั้น พระยาราชเสวยซึ่งเคยช่วยให้ทุนทรัพย์ครั้งกู้กรุงอ้างว่าเงินนั้นขอยืมจากพระเจ้าจักรพรรดิจีน ทรงทวงมา จึงต้องนำไปคืนจำนวนแสนตำลึงต้องทรงใช้จ่ายในขณะทำสงครามหมด จึงรับสั่งลับกับสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกพระสหายคู่ชีวิตร่วมเป็นตายกันมาถึงเรื่องนั้น ให้รับปฏิญาณว่าเป็นที่พึ่งของไทยต่อไป จะทรงกระทำ พิกลพิการแล้วหลบไปอยู่ในถ้ำเมืองนครศรีธรรมราช คราวแรกไม่ทรงรับตรัสว่ามีเจ้าอยู่คนเดียวที่ทรงไวใจเท่าชีวิต และ ทรงให้เป็นที่พึ่งแก่ไทยต่อไป ได้ตรัสตั้งพระนามบรมนาถพิตรและคาดคั้นให้กระทำสัตยปฏิญาณรับพระบรมราช-โองการนั้น ทรงหลังอัสสุธารกราบรับแล้ว จึงสมเด็จพระยามหากษัตริย์ศึกกับ เจ้าพระยาสุรสีห์ได้ยกกองทัพไปกัมพูชประเทศ

ประทับอยู่ พ.ศ. ๒๓๒๔ ทรงแต่งทูตานุทูตจําทูตพระราชสาส์นและราชบรรณาการไปเมืองจีนก่อนเพื่อผ่อนคลายเหตุการณ์ เริ่มด้วยทรงสำคัญพระองค์ว่าเป็นโสดาบัน ให้พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์กราบไว้ พระองค์ใดไม่ยอมก็ถอด กระทำโทษ ที่ยอมก็แต่งตั้งเลื่อนขึ้น ทรงสงสัยคนร้ายลักฉ้อพระราชทรัพย์ ลงโทษโบยจงจำ แล้วประหาร พระยาราชเสวยผู้อื่น ๆ เป็นจำนวนมาก กระทั่งมีข่าวทูลยุคลเชิญทั่วไปแล้ว นายบุญนาคกับขุนสุระจึงคิดการร่วมกันเข้าปล้นจวนจับพระพิชิตณรงค์ประหาร เมื่อสั่งพระยาสุรสีห์ไปร่วมกันยกลงมา ทรงยอมแพ้และทรงเสด็จอุปสมบทวัดแจ้ง พอปลดคนก็เสด็จหลบออก พระยาสุรสีห์จัดเรือคอยรับแล้ว พาไปประทับ ณ ถ้ำพระยานคร นครศรีธรรมราช กรุงธนก็สิ้นสุด พ.ศ. ๒๓๒๕

ที่ยังเหลืออยู่ ก็คือ พระเกียรติคุณมหาอิสรภาพ และสิ่งต่าง ๆ ทั้งประวัติพระราชสงครามตลอด ที่ประจักษ์แล้ว ก็คือไทยอยู่แก่ไทย พระพุทธศาสนายังปรากฏรุ่งเรืองอยู่แก่ไทยทั้งนี้ได้บันทึกตามนิทานที่เล่ากันมา และพระปรมาภิไธยว่า พระอิสริยยศหาราชเจ้านั้น ยังดำรงอยู่ตลอดกาลบัดนี้

พระพุทธมหายานรัตนปฎิมากร แก้วมรกต ได้
สถิตอยู่อยุธยา ลโว กำแพงเพชร จึงไปสถิตที่ลานช้าง ครั้งพระราช-
สงคราม พ.ศ. ๒๓๒๑ ได้อัญเชิญมา ณ กรุงธนแล้วสถิตกรุงเทพ ฯ
เดิมชื่ออมรคต แปลว่า อมรเทพกระทำ จึงได้เป็นชื่ออมรรัตน-
โกสินทร์

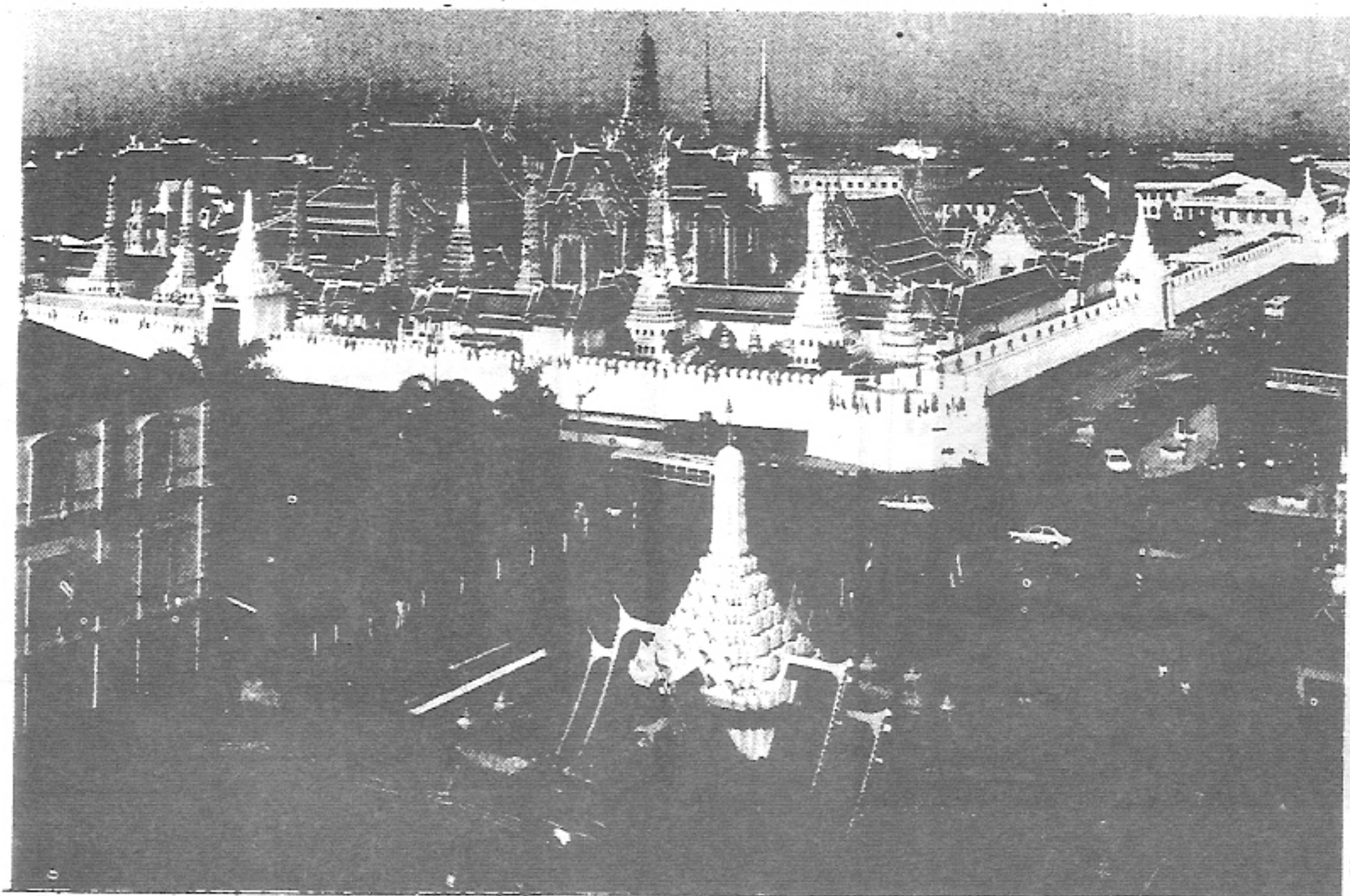
พระบาทสมเด็จพระปฐมบรมนาถบพิตร พระ-
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก สมัยอยุธยาประมาณ พ.ศ. ๒๓๐๓ ได้เป็น
หลวงยกบัตรเมืองราชบุรี จึงอยู่ ณ ราชบุรี ทรงแต่งงานกับ นาง
มีพระพุทธรูปเล็กล้านภักย์ ต่อมาได้เข้ารับราชการ ณ กรุงธนแล้ว
สถาปนากรุงเทพ ได้เสด็จเถลิงถวัลยปราบดาภิเษกฯ

กรุงเทพพระมหานครอมรรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระปฐมบรมนาถบพิตรมหาราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๑ พ.ศ. ๒๓๒๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๕๒ และปัจจุบัน

คนไทยทุกชั้น ทั้งสมณชีพรามณ และ ทหารพลเรือนทั้งหลายร่วมกันรู้เอาไทยะ ทาวะ หรือ
ไทยทวาลาว ซึ่งเมื่อปรับเข้าสันสกฤตจะได้เป็นไทว เช่น ไทวฤชิตาเป็น เทพ เช่นเดียวกับเวียงเหล็ก เอาเหล็ก
เป็นคำมครว่า อย อโย ต่อกับเชียง เป็นอโยณียา อยุธยา กรุงไทยทวาลาว หรือไทยลวะ เป็น กรุงเทพ
ซึ่งเป็นคำชื่อไทยแท้ที่ 'เทพ' นี้ ถ้าเป็นคำมครจะต้องว่า เควะ เสี่ยงแท้ แยกว่า เทวะ (เทพ พยางค์เดียว
เทวะ สองพยางค์) ฉะนั้นกรุงเทพ ก็คือ กรุงไทย อันสืบเนื่องมาจากคำชื่อ ไทยทวาลาว และคำชื่อ
ไทยลวะดังเดิมมานั้นได้สถาปนาบางกอกขึ้นเป็นกรุงเทพพระมหานครเป็นหลักฐานประเทศชาติไทย และ
ทรงสถาปนาวัด

พระศรีรัตนศาสดาราม เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธมหายานรัตนปฎิมากร พระแก้วมรกตเป็นหลักฐานพระพุทธ-
ศาสนา

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชเจ้า กรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๕๓๐

“ตั้งใจจะอุปถัมภก
ป้องกันขอบขันฑสีมา

ขอยกพระพุทธศาสนา
รักษาประชาชน และ มนตรี”

ปณิธานประสาณจิตประสิทธิ์ผล

สัญญาดลเผ่าไทยไว้ศักดิ์ศรี

วิญญูญาณไทยป้องแดนไทยไว้ได้ดี

สัญญาชาติมีเอกราชชาติดำรง

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

ยุตสมโยคยอดฟ้าหลักหล้าแหล่ง

ทรงปรับปรุงกรุงโกสินทร์-สินเพ็ญแพง

ได้ดกแต่งพระราชวังสระพร้งพราว

ปลูกให้ต้นพื้นจากร้ายหายย่อยยับ

และพร้อมสรรพผู้สงครามข้ามเกรงกร้าว

ทั้งกอบกู้คู่กันดารงานยืดยาว

จนจบคราวเกล็ดถวัลย์สวรรค์วงศ์

เสกสร้างกรุงปรุงสร้างสร้างแบบไทย

หลักเมือง-ไว้หน้าเห็น-เด่นบอกรบ

วัดพระแก้วแผ้วจรัสหลักศาสน์ตรง

แล้วขึ้นองค์พระที่นั่งวังมณเฑียร

วางแบบไทยไว้-ยอดลักษณะเป็นหลักแหลม

สวดลายแจ่มทองวิจิตรสถิตเสถียร

ทั้งย่อมุมประชุมเหลี่ยมเพรียมระเมียร

โจงจำเนียรศิลป์ไทยไว้ยืนยง

สวดลายพลิ้วปลิวเปลวไฟไหวรวงข้าว

ประจักษ์พราวกระจกแก้วแพรพรายส่ง

ทองประเทืองเหลืองอร่ามงามทรวดทรวง

แจ่มประจ่ออ่อนสลายช่วยขึ้นไทย

หลักศิลป์ไทยได้แจ้งลักษณะศักดิ์ไทยแท้

รวงข้าวเหลืองเรืองทองแผ่แพร่สดใส

ทั้งเคลือบเงินเทินลักษณะประจักษ์ใจ

ไทยทำไว้จึงเป็นดราค่าสำคัญ

ทรงสวมไทยไว้ทุกชั้นโกสินทร์ศักดิ์

ปลูกเสกหลักฐานไทยในสินสรรพ์

ทรงปลูกสร้างอย่างไทยไว้พร้อมกัน

ชุบชูพันธุ์ไทยอยู่คู่ดินแดน

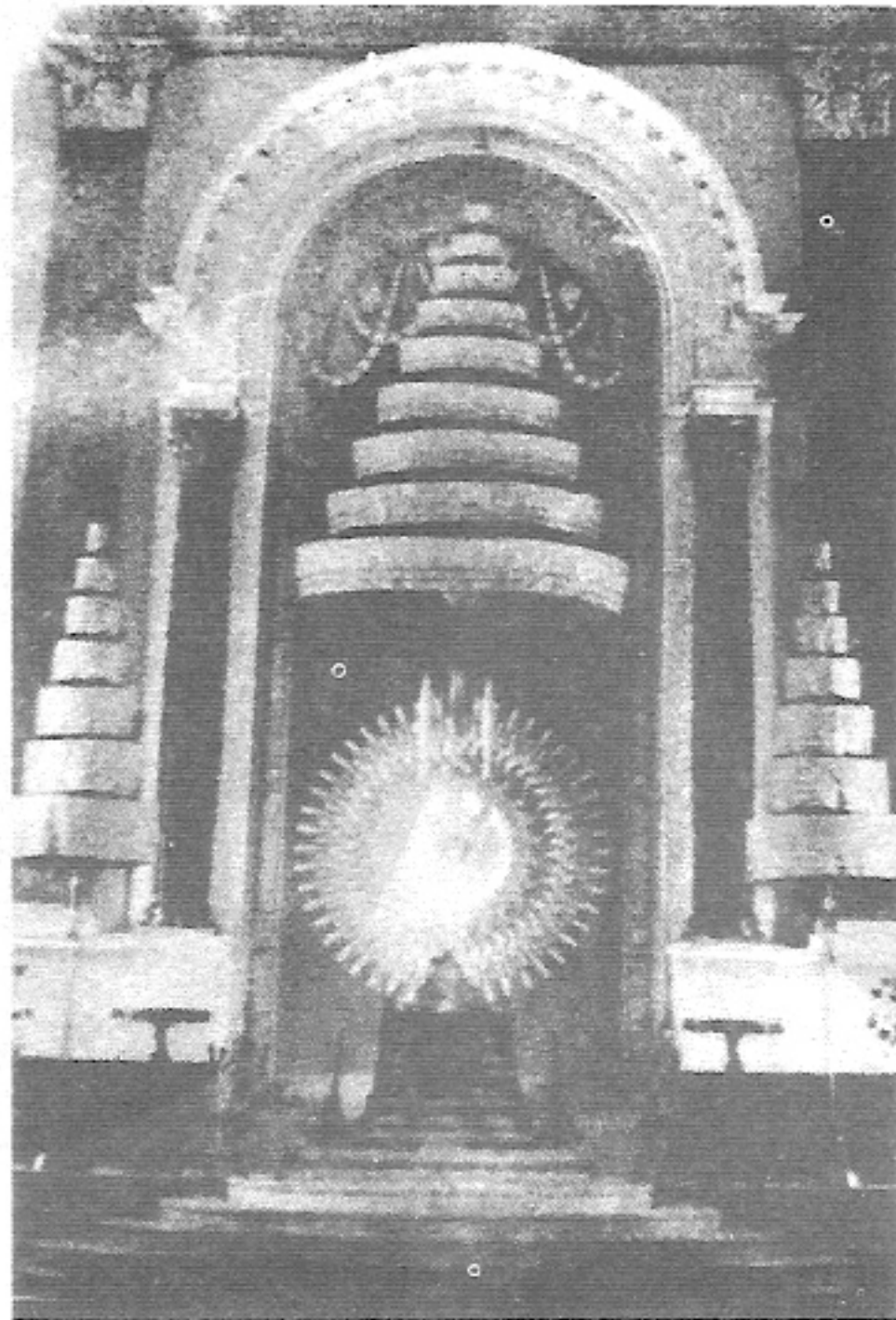
อุปถัมภก-กกไทยไว้คุณค่า

ยกศาสนาคู่ชาติไทย-ได้พุ่มแพน

ป้องกันเขตประเทศไทยไว้เป็นแดน

รักษาแกนประชาชน และ มนตรี

๑. พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
เจ้าพระสัมพุทธพรรณีปฏิมากรองค์นี้ ประทับยืนสถิต
ณ ทิศเหนือในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดาราม ที่ได้
มีพระนามอย่างนี้ ปี พ.ศ. ๒๓๕๑ วันขึ้น ๑ ค่ำ เดือน ๔
วันเสาร์ ที่ ๔ เดือนมีนาคม รัชกาลที่ ๓ ทรงสถาปนาพระ-
นาม-สมเด็จพระจักรพรรดินาถบพิตร แต่เดิมนั้น รัช-
กาลที่ ๑ ทรงมีพระปรมาภิไธยในพระสุพรรณบัฏว่า-พระ-
บาทสมเด็จพระบรมราชาธิราชรามาธิบดี ฯลฯ พระพุทธ-
เจ้าอยู่หัว แผ่นดินต้น และแผ่นดินกลาง จึงทรงมีพระ-
ราชประสงค์เปลี่ยนได้ทรงหล่อพระพุทธรูปสูง ๖ ศอก ๒
องค์ แล้วหุ้มด้วยทองคำเนื้อ ๘ องค์ ๑ หน้า ๖๓ ชั้ว
๑๔ ตำลึง รวม ๒ องค์เป็นทองหนัก ๑๒๗ ชั้ว ๘ ตำลึง
ทรงเครื่องต้นอย่างบรมกษัตริย์ ลงราชวดี ทรงโปรดฯ ให้
หาฤกษ์ได้แล้ว ได้ทรงตั้งพระราชพิธีฉลอง เมื่อทรงบรรจุ
พระบรมสารีริกธาตุแล้ว จึงทรงจารึกพระนามแล้ว จึงมี
พระราชโองการตรัสสั่งให้ใช้บัตรหมายว่า-อ้างนามตามพระ-
ปฏิมากร นั้นว่า-พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬา-
โลก รัชกาลที่ ๑ ฯลฯ จากนั้นมา รัชกาลที่ ๑ จึงทรงมี
พระนาม-พระเจ้าจักรพรรดินาถบพิตรว่า-...พระ-
พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ในกาลเฉลิมฉลองสมโภชครบ ๒๐๐
ปี กรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๕๒๕ ประชาชนชาวไทย
พร้อมกันถวายพระนาม-มหาราชเจ้าแล้วจึงปรากฏว่า-พระ-
พุทธยอดฟ้ามหาราชเจ้า (บันทึก-พ.ศ. ๒๕๓๐)

๒. พระบรมรูป
จักรี พระรูปสถาปนาเป็น-พระ-
บรมจักรี ซึ่งทรงสถาปนาจาก-
จักรรัตน หรือ จักรแก้วองค์ ๑ ใน
๗ รัตน หรือ สัปตรัตนของพระ-
เจ้าบรมจักรพรรดิราชเจ้า อันมี
กำหนด-สี่ หรือ กำนันมีถึง ๑,๐๐๐
สี่ ซึ่งเป็น-รัตนสมบัติของพระ-
โพธิสัตว์ซึ่งทรงบำเพ็ญบารมี ๑๐ หรือ
๓๐ ทศเต็มแล้วจึงได้บรรลุโลกีย-
สมบัติอันสูงสุดยอดเป็นสมเด็จพระ-
พระเจ้าจักรพรรดิราชบพิตรนั้น
ยังมี อีกพระนามหนึ่งว่า-สมเด็จพระ-
พระเจ้าธรรมิกราชบพิตร จึงได้
ทรงสถาปนาเป็นพระบรมรูปจักรี
บรมราชวงศ์ซึ่งสถิต-พระแท่น พุด-
ตานถม ภายใต้นพปฎลมหา-เศวต
ฉัตร พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท

๓. ตราพระราชลัญ-
จกร ดวงตราพระราชลัญจกรนี้ ซึ่ง
ทรงสถาปนาขึ้นจากพระนามเดิมว่า-
ดวง จึงทรงใช้-ดวงขด หรือ อีก
ชื่อหนึ่งว่า-พดดวง จึงเป็น-เลข ๑
ก็ได้ ก็เลข ๑ นี้ เมื่อใส่ยอดเข้าไปจึง
เป็นรูป-ดวงอุณาโลม ยังใช้เป็นรอย
เข็มอันศักดิ์สิทธิ์อีกด้วย ทั้ง ๓ องค์
สถาปนาขึ้น ยังปรากฏเป็น-อุดม
นิยมสำคัญยิ่งยอด ได้สถิตอยู่เป็น
ประจำตามที่มีอยู่ตลอดกาล ได้นำมา
เป็นหลักฐานสิ่งประดิษฐ์สถาปนาขึ้น
เป็นสิ่งสำคัญปรากฏอยู่ ที่ช่างไทยได้
วางฝีมือช่างไว้แล้วนั้น อย่างน้อยก็มี
อายุกาลได้ ๒๐๕ ปีมาแล้ว และ นี้ก็
เป็น-อุดมวรลักษณ์ ศักดิ์ศรีแห่งกรุง
รัตนโกสินทร์ (พ.ศ. ๒๕๓๐)

สมเด็จพระสังฆราช (สี) เป็นที่เคารพเชื่อถือพระองค์ที่ ๒ กรุงธน ที่ ๑ กรุงเทพฯ ในพระประวัติทรงภูมิคุณธรรมสูง แดกจกานพระธรรมวินัยสมัยอยุธยา สำนักวัดพนัญเชิงเรียกขานกันว่า พระอาจารย์สี ได้หลบภัยสงครามไปอยู่นครศรีธรรมราช ได้มาอยู่ วัดบางว่า สมัยกรุงธนได้เป็นสมเด็จพระสังฆราชต่อจากพระอาจารย์ทองดีแล้วถูกถอดนำไปลงโทษที่วัดหงสาวดาร พร้อมกับสมเด็จพระพุฒาจารย์วัดบางว่าน้อย พระพิมพ์มณฑลวัดโพธารามรัชกาลที่ ๑ ได้ทรงคืนให้เป็นสมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๓๓๑ ทรงรับเป็นพระองค์ประธานและแม่กองชำระ และรวบรวมจารึกพระไตรปิฎก สัททาวีเสส ตลอดจนด้วยลายสือขอมเป็นฉบับทองใหญ่ พ.ศ. ๒๔๓๖ รัชกาลที่ ๕ พร้อมคณะสงฆ์ได้เปลี่ยนเป็นหนังสือไทย จัดพิมพ์เป็น ๔๕ เล่ม เป็นสยามรัฐไตรปิฎก พ.ศ. ๒๕๐๐ ได้แปลพระไตรปิฎกนั้นเป็นคำไทยและพิมพ์เป็นหนังสือ ๘๐ เล่ม ครั้งที่ ๒ จัดเป็น ๔๕ เล่ม ตามสยามรัฐเจปิฎก

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส เป็นพระราชโอรส พระองค์ที่ ๒๘ (พระองค์เจ้าวาสุกรี) ทรงเป็น (สมเด็จพระสังฆราช) พระองค์ที่ ๑ กรุงเทพฯ รัตนโกสินทร์ ทรงเป็นพระราชโอรสพระองค์เจ้าประสูติ พ.ศ. ๒๓๓๓ พระชนมายุ ๑๒ ทรงผนวชเป็นสามเณร พ.ศ. ๒๓๔๕ ประทับวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พระชนมายุ ๒๐ พ.ศ. ๒๓๕๓ อุปสมบท สมเด็จพระสังฆราช (สุก) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระพนรัตน์ (พระพิมพ์มณฑลนิม) เป็นพระอาจารย์ในรัชกาลที่ ๒ ทรงเป็นกรมหมื่นอนุชิตชิโนรส รัชกาลที่ ๓ โปรดให้ซ่อมพระอุโบสถวัดพระเชตุพนฯ ใหม่ โปรดให้ทรงรับเป็นภาระธุระจึงทรงปรับปรุงให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งสรรพวิทยาการ มีจารึกศิลาและนิทรรศการพระพุทธศาสนา วรรณคดี แพทยศาสตร์ ประวัติพงศาวดาร เทศมณฑลชาติ ลิลิตตะเลงพ่าย และพระราชพิธีต่างๆ ดำราพิชัยสงคราม ไทโรศาสตร์ ได้จัดส่งพระสงฆ์ไทยไปลังกาได้ทรงเป็นกรมสมเด็จพระปรมานุชิตชิโนรส ศรีสุกคชัตติยวงศ์สมเด็จพระสังฆราชเจ้า ต่อมาได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระมหาสมณเจ้า พระองค์ที่ ๑

รัชกาลที่ ๑ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก เมื่อทรงได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ฯ นั้น เท่ากับว่าทรงพระกรุณาให้เป็นพระมหากษัตริย์โดยพระราชทินนามนั้นแล้ว ครั้นได้รับพระราชทินนามลับว่า บรมนาถบพิตร เมื่อทรงสดับข่าวพฤตกรรมนั้นจริงอย่างนั้นแล้ว ต้องทรงรับเหตุการณ์ต่อ ได้เสด็จกลับมา ทรงกระทำทุกอย่าง-อย่างพระราชปฏิญาณ ได้เถลิงถวัลยบรมนาถบพิตร พ.ศ. ๒๓๒๕ และให้ตั้งการพระราชพิธียกหลักเมืองวันอาทิตย์ ขึ้น ๑๐ ค่ำ เดือน ๖ ปีชวด พ.ศ. ๒๓๒๕ นั้น วันจันทร์ เดือน ๖ แรม ๑๐ ค่ำ ตั้งพระราชวังใหม่ ขึ้น ๕ ค่ำ เดือน ๘ ตั้งการพระราชพิธีปราบดาภิเศกสังเขป วันพฤหัสบดี ขึ้น ๔ ค่ำ เดือน ๘ ได้เสด็จข้ามมหาคงคา มา ณฝั่งตะวันออก เสด็จขึ้นยังพระราชมณเฑียรสถานเสด็จขึ้นปราบดาภิเศกถูกต้องตามพระราชประเพณี ทรงแต่งตั้งเรียบร้อยแล้วจึงทรงปรับปรุงและจัดพระสงฆ์พระพุทธานุสา ดำรัสให้สมเด็จพระสังฆราช พระพุฒาจารย์ พระพิมพ์มณฑล

ท้าวเทพกษัตรี ท้าวศรีสุนทร (ภูเกิด)

ท่านท้าวทั้งสอง พร้อมกับหญิงชาวกลาง (ภูเกิด) อีกประมาณ ๕๐๐ กับชายในครั้งนั้น ได้กระทำอุดมวีรเกียรติกรรม ไว้แล้ว พ.ศ. ๒๓๒๘ ไทยถูกสงครามพม่าถึง ๕ กองทัพ ก่อนนั้น พระยาพิมลฯ พระยาตลาดฯ สามได้กลับไปเป็นพระยาเจ้าเมืองอีกครั้งหนึ่ง พ.ศ. ๒๓๒๐ ได้ปีนจากกัณฑ์บังเกน ๔๕๐ กระบอง ๘ ปี พม่ายกทัพเข้าชุมพร พระยาตลาดป่วยอยู่แล้วถึงอสัญกรรม พระ-

ยาศรรณไตรโลกได้เกณฑ์คุณหญิงจันทร์พร้อมกับชายฉกรรจ์ทั้งหมด ไปตั้งรับที่ปากพระและถูกพม่าตีแตก ซึ่งพระยาศรรณไตรโลกตาย ข่าวนั้นแพร่ไปถึงกลางผู้คนแตกตื่น ขนทรัพย์สินหนี้ แม้ของท่านก็ ถูก คุณหญิงจันทร์ไม่ตาขี้นกลับสู่กลางพร้อมกับคุณมุกน้องสาว และบุตร ซึ่งเป็นพระยาทุกขราษฎร์ ได้รวบรวมหญิงชาย เฉพาะ หญิงประมาณ ๕๐๐ แต่งตัวเป็นชายอยู่ในบังคับบัญชาของคุณหญิงจันทร์และคุณมุก ชายอยู่ในบังคับบัญชาของพระยาทุกขราษฎร์ ผู้หญิงซึ่งแต่งตัวเป็นทหารชายนั้น กลางคืนออกเอาทางมะพร้าวทำ เป็นปืนถือ กลางวันก็เข้าทำเป็นกองหนุนเข้าสมทบในค่าย ส่วน พลรบแท้ก็ใช้ปืน ๔๕๐ กระบองหรือกว่านั้นยิงกระหน่ำพม่า พม่า เข้าตีหลายครั้งก็ถูกกระหน่ำด้านดอยกลับทุกครั้งสุดท้าย ได้ ส่งทหารหญิงออกไป โดยทำเป็นหาเสบียงอาหารส่งค่าย ถูกจับ ได้ต่างใช้กลมารยาให้พวกนั้นกินเหล้าเมา อาหารว่าใส่กัญชาพอ ได้ที่พวกทหารแท้ทั้งชายและหญิง ซึ่งมีคุณหญิงจันทร์กับคุณมุก และพระยาทุกขราษฎร์เป็นผู้บัญชาการ ได้ยิงกระหน่ำกรูออกโจมตี กองทัพพม่าได้ถอยออกห่าง และลงเรือแล่นหนีออกไป ทั้งได้ ถูกกองทัพ ซึ่งกรมพระราชวังบวรมหาสุรสิงหนาท ทรงเป็นแม่ทัพ ได้ตีกองทัพที่ปากแพรก กาญจนบุรีแตกแล้ว จึงเสด็จลงไปโจมตี ให้แตกกลับไปตลอดภาคใต้ อุดมวีรเกียรติกรรมของหญิงไทยชาว กลางจำนวน ๕๐๐ ซึ่งมีคุณหญิงจันทร์และคุณมุกเป็นแม่ทัพ ได้ขึ้น ชื่อลือเลื่องพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงทรงสถาปนา คุณหญิงจันทร์เป็นท้าวเทพกษัตรี คุณมุกเป็นท้าวศรีสุนทร ต่อมา ชาวภูเกิดได้สร้างอนุสาวรีย์รูปอุดมวีรสตรีคู่พี่น้องยืนถือดาบอย่าง ที่ เห็นนั้น

ซึ่งพระเจ้าตากให้ถอดนั้น โปรดให้คงที่สมณฐานันดรศักดิ์ให้กินไปอยู่ครองพระอารามเดิม ให้นิมนต์พระอาจารย์สุกวัดท่าหอย คลองตะเคียนกรุงเก่า ลงมาครองวัดพลับ ให้เป็นพระญาณสังวรเถร ทรงสร้างพระราชวัง และ วัด มี วัดพระศรีรัตน- ศาสดาราม วัดพระเชตุพนฯ กรมพระราชวังบวร ทรงปฏิสังขรณ์วัดสลักแล้ว ตั้งนามว่า วัดนิพพานาราม คือ วัด มหาธาตุฯ ได้ส่งกองทัพไปปราบญวน พ.ศ. ๒๓๒๘ ทรงรับกองทัพพม่า ยกเข้ามาทั้งเหนือ กลาง และได้ พ.ศ. ๒๓๒๕ ทรงรับศึกสงครามพม่า ๒๓๓๑ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงอิศรสุนทร กับ อื่นๆ ได้อุปสมบทใน พระพุทธศาสนา ได้ทรงรำลึกถึงพระไตรปิฎก อัฐฐกถา ฎีกา คันถ ปกรณ์ ที่กระจัดกระจาย และคัดลอกกันมาจะ วิปัลลาศคลาดเคลื่อน ครั้งก่อน พ.ศ. ๒๐๒๖ พระธัมมทินนเถร แห่ง นพิสี เชียงใหม่ พิจารณาเห็นจึงถวายพระพร แด่พระเจ้าดิศกรราชาธิราช ทรงอุปถัมภ์และได้ชำระกันมากระทำเป็นสังคายนาครั้งที่ ๘ จึงอาราธนาสมเด็จพระสังฆราช ให้จัดเป็นหมวด กอง ชำระ สอบสวน ทั้ง อักษรลาว รามัญ ขอม แล้วจารเป็นตัวขอมลงใบลาน ได้ลงรักปิดทอง กระทำเป็นสังคายนาเป็นครั้งที่ ๙ กระทำในวัดนิพพานาราม เรียกว่าฉบับทองใหญ่ คู่ กับ ฉบับครุเดิม แล้วนำมา ณ หอพระมณเฑียรธรรม ครั้งนี้ พระพิมลธรรมได้รณาคัมภีร์สังคีตยวงส์ เล่าเรื่องไว้ตลอด พ.ศ. ๒๓๓๘ ทรงรับศึก สงครามพม่าที่เชียงใหม่ พ.ศ. ๒๓๔๕ ทรงรับศึกสงครามที่เชียงใหม่ สวรรคต พ.ศ. ๒๓๕๒ พระราชกรณียกิจทั้งหมดนี้ อันสั่งให้มีและเป็นพระบรมนาถบพิตรมหาราชเจ้า

พระปรมาภิไธยว่าสมเด็จพระบรมนาถบพิตรมหาราชเจ้านั้นจะเป็นของลับ สถาปนาภาพและประสิทธิ์กรรม กับปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ยังเด่นตระหง่านยังยืนอยู่ ส่งให้ปรากฏพร้อมตลอด รับรองและแจ่มแจ้งตลอดกาลแล้ว

ท้าวสุรนารี (คุณหญิงโม) นครราชสีมา

ท่านท้าวพร้อมกับหญิงประมาณ ๑,๐๐๐ คน และชายในครั้งนั้น ได้ถูกกวาดต้อนเป็นชะเลยสงครามแล้ว จึงอยู่ในฐานะกบฏขึ้นสุดซัด กระนั้นก็ได้กระทำอุดมวีรเกียรติกรรมสำเร็จได้

รัชกาลที่ ๓ พ.ศ. ๒๓๖๕ พระเจ้าอนุวงศ์ หรือพระเจ้าอนุรุทธมหาราช ได้ทรงเป็นพระเจ้ามหาชีวิตแห่งเวียงจันทน์ ล้นช้างแล้ว ทรงยกกองทัพ ๘๐,๐๐๐ ทรงให้เจ้าราชวงศ์คุม พลทัพ ๓,๐๐๐ เป็นทัพหน้าเข้ายึดนครราชสีมา แล้วลงมายึดสระบุรี

ในกาลนั้น เจ้าพระยานครราชสีมา กับพระยาปลัด-

เมือง พร้อมกับกรมการเมืองได้ทรงโปรดให้ไปรับพระยาไกรสงครามเจ้าเมืองขุขันธ์ ซึ่งวิวาทกับหลวงยกกระบัตรน้องถึงรบกัน เหลือพระยาพรหมยกกระบัตรเมือง เจ้าราชวงศ์จึงยึดได้ง่าย เมื่อเจ้าอนุวงศ์ถึงแล้ว พระยาพรหมยกกระบัตรจัดผู้หญิงลูกหลวงนา และหญิงอื่น ๆ หลายคนถวาย สั่งให้กวาดต้อนครอบครัวคนชรา และเด็กพร้อมกับคุณหญิงโม ภรรยาพระยาปลัดเมืองและหญิงครอบครัวประมาณ ๑๐๐๐ คน เพี้ยรามพิชัยคุมเดินทางไปถึงทุ่งสัมฤทธิ์ คุณหญิงโมได้เตรียม กิจจัดผู้หญิงทำอาหารไปเลี้ยงพวกทหารผู้ควบคุม พอตีพระยาปลัดเมืองได้ข่าว จึงกลับมาเข้าเฝ้าเจ้าอนุวงศ์ สมัครงใจไป ได้ขอร้อง ๕-๑๐ กระบอก เพื่อยิงสัตว์ป่ามาเลี้ยงกันได้เข้าไปสมทบในกองเลี้ยง ได้จัดมัดเสียม จอบ ทำไม้พลองเป็นอาวุธ จัดครอบครัวนั้นเป็นทหาร พวกผู้หญิงที่เข้าไปเลี้ยงปรนเปรอทหารผู้คุมให้หลับหมดแล้ว คุณหญิงคุมเด็ก คนชราอยู่กองหลัง และคุมทหารครอบครัวเข้าโจมตี นิทานเล่าว่า สาวบุญเหลือหลานได้อยู่กับเพี้ยรามพิชัย ได้มาเพี้ยและจับดันฟันในกองไฟจึงเข้าไปจุดกระสุนดินปืนได้ตายในเพลิงนั้นทหารครอบครัวได้เข้าทำลายทหารเหล่านั้นแตกพ่ายกระจัดกระจาย เจ้าอนุวงศ์ทราบ ได้ส่งกองทหารมาอีก พระยาปลัดเมือง พระยาพรหมยกกระบัตร คุณหญิงได้ควบคุมกองทัพครอบครัวต่อสู้ทำลายให้แตกไปได้อีก กิตติศัพท์นี้ชาวเมืองที่หลบหนีไปได้ยินก็ได้กลับมาสมทบด้วยอีกเป็นจำนวนมากขึ้น พงศาวดารเมืองว่า คุณหญิงโมควบคุมกองทัพครอบครัวเดิมนั้นต่อสู้ได้ชัยชนะทุกคราว กระทั่งเจ้าอนุวงศ์ต้องถอยทัพกลับเวียงจันทน์ ก่อนจะถอยได้เผาเมืองนครราชสีมาและค่ายของตนแล้วจึงถอย คุณหญิงพร้อมกับกองทัพที่เหลือถอยกลับเมือง ได้จัดกองทัพทหารติดตามกองทัพหลวงไปกระทั่งเสร็จสงคราม (ในประวัติว่าเกิด พ.ศ. ๒๓๑๔-๒๓๕๕ จึงนำเข้าทรงนี้)

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ได้สถาปนาคุณหญิงเป็นท้าวสุรนารี และพระยาปลัดเมืองเป็น “เจ้าพระยามหิธรวิบุลย์” ต่อมา พ.ศ. ๒๔๗๗ ประชาชนชาวนครราชสีมา ทุกระดับชั้น ได้สร้างอนุสาวรีย์ขึ้นเป็นรูปหญิงไทย มือขวาถือดาบ ห้อยลงอย่างที่เราเห็นนั้น

ทุกสถานบ้านวังและทั้งวัด
 ทองประเทืองเรืองลวดลายหมายไทยมี
 เป็นชาติเดียวเชี่ยวชาญบันดาลเกิด
 เอาทองดาดวาดวงแก้วแนวไทยใช้
 รู้จักแซะแกะสลักปักฐานปั้น
 ทั้งลาย 'อ่าน' ดาลเส้นเป็น 'นับ' เดิน
 พระพุทธรูปอดฟ้าจุฬาโลก
 เป็นเกียรติไทยไว้เป็นตัวทั่วเป็นตรา
 ไทยรอบตัวทั่วพร้อมทุกย่อมยัง
 ไทยสร้างไว้ได้เป็นหลักประจักษ์ดี
 ตั้งใจนำทำชาติไทยให้เลิศล้ำ
 บำรุงเขตประเทศไทยให้วัฒนา

แจ่มจรัสศิลป์ไทยใสแสงศรี
 ทุกวิถีเอกลักษณ์ศักดิ์คนไทย
 ซึ่งชูเชิดมีปัญญาว่าทำได้
 ส่องคนไทยถ้วนที่มีเจริญ
 ดิดดิ่งมั่นประสานส่งทั้งเคลือบเงิน
 รู้เทิดเทินไทยไว้ได้เป็นมา
 เกลิมโชคไทยนี้-มีคุณค่า
 ได้เชิดหน้าชูไทยหมายไทยมี
 ไทยสะพรั่งพร้อมเจริญเทินศักดิ์ศรี
 ไทยมีที่อ้างได้เป็นไทยมา
 ขอยกธรรมเป็นจุดพุทธศาสนา
 และรักษาสรรพศิลป์วิญญานไทย.

พระสัมพุทธพรรณี

พระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระพุทธปฏิมากรรูปอย่างนี้ ซึ่งทรงเครื่องสมเด็จพระเจ้าบรมจักรพรรดิ จะเห็นได้ที่พระมหาพิชัยมงกุฎ ทั้งที่ทรงพระปฏิมากรรูปและที่วางไว้ ณ พระแท่นข้างพระหัตถ์ขวานั้นเป็นแบบเดียวกัน มีพระนามว่า พระสัมพุทธพรรณี แปลว่ามีเพชรพรรณแทนพระพุทธองค์ ซึ่งยังทรงเป็นพระโพธิสัตว์ คือ ตอนยังไม่ได้ทรงมหาภิเนษกรรมทรงผนวช และทรงนิรมิตเป็นพระเจ้าจักรพรรดิทรงต้อนรับท้าวมหาชมพูราชัญญะทั้ง ๒ พระรูปนั้น พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ได้ทรงหล่อสูง ๖ ศอก ประดิษฐานในพระอุโบสถวัดพระศรีรัตนศาสดารามแล้วหุ้มด้วยทองคำเนื้อ ๘ องค์หนึ่งทองหนัก ๖๓ ชั่ง ๑๔ ตำลึง รวม ๒ พระองค์ หนัก ๑๒๗ ชั่ง ๘ ตำลึง ทรงเครื่องต้นอย่างบรมกษัตริย์ ลงยาราชาวดี ประดับด้วยเนาวรัตน์ ได้อุดมฤกษ์บรรจุพระบรมธาตุ วันเสาร์ขึ้น ๑๒ ค่ำ เดือน ๔ ปีวอก ได้โปรดให้สวดมนต์ฉลอง รุ่งขึ้นวันอาทิตย์ขึ้น ๑๓ ค่ำ เดือน ๔ เป็นวันที่ ๔ มีนาคม ปีวอก พ.ศ. ๒๓๕๑ นั้น เวลาเช้าทรงถวายพระกระยาหาร พระสงฆ์แล้วได้บรรจุพระบรมธาตุ จารึกพระนามพระองค์เหนือว่า พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ทรงพระราชอุทิศถวายรัชกาลที่ ๑ พระองค์ได้จารึกพระนามว่า พระพุทธเลิศหล้านลาลัย (ต่อมาเปลี่ยนเป็น พระพุทธเลิศหล้านภาลัย อย่างปัจจุบัน) ทรงพระราชอุทิศถวายรัชกาลที่ ๒ ครั้งนั้นยังนิยมพระเจ้าบรมจักรพรรดิจึงสถาปนาอย่างนั้น ต่อมาเป็นแบบฝรั่งจึงเปลี่ยนเป็น “มหाराชา” ฉะนั้น จึงสถาปนาเป็นพระพุทธเจ้าบรมจักรพรรดิราชแต่นั้นมา รัชกาลที่ ๑ จึงมีพระปรมาภิไธยว่า พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ ๒ จึงมีพระปรมาภิไธยว่า พระพุทธเลิศหล้านภาลัย ต่อมาพระจอมเกล้าฯ ได้ทรงสร้างวัดโสมนัสวิหารแล้ว ทรงสร้างลายรดน้ำเป็น ลัปัตรต้น-สมบัติจักรพรรดิ ๗ อย่าง อันมี สตรีรัตน คือ นางแก้ว เป็นต้น ยืนยันอีก ซึ่งทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระจักรพรรดินี จะพบในหน้าต่อไป

สมเด็จพระสังฆราชโก่งเถื่อน เดิมชื่อ สุก ทรงคุณธรรมพิเศษ แผ่นเมตตาจนโก่งปาเชื่อง จึงมีชื่อว่าโก่งเถื่อนได้มาอยู่ วัดพลับ วัดราชสิทธิราม เป็นพระญาณสังวร เป็นสมเด็จพระญาณสังวร เป็นสมเด็จพระสังฆราชในรัชกาลที่ ๒ ทรงเป็นพระกรรมวาจาจารย์

ในรัชสมัยรัชกาลที่ ๒ นี้ ทรงได้ช้างเผือกหลายเชือก ฉะนั้นรัชกาลที่ ๒ จึงมีพระปรมาภิไธยอีกอย่างหนึ่งว่า พระเจ้าช้างเผือก และพระองค์ได้ทรงสถาปนาเป็นพระยาเศวตฉัตร อิศรประเสริฐศักดิ์เผือกอัครไอยราฯ สุนทรลักษณะเลิศฟ้า

สมเด็จพระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ ๒

พ.ศ. ๒๓๕๒ - พ.ศ. ๒๓๖๗

รัชกาลที่ ๒ สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย สมเด็จพระเจ้าฟ้าอิสสรสุนทร และพระเกียรติกรรม
 ส่งให้มีเฉลิมพระปรมาภิไธยว่า พระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า เมื่อพระราชบิดาเสด็จดำรงพระยศเป็นหลวงยกกบัตรเมือง
 ราชบุรี ครั้งแรกก็มีเคหสถานอยู่ ณ เมืองราชบุรี ตรงที่มีวัดตาล-วัดอมรินทรวิหาร ครั้นทรงแต่งงานกับ “นาง”
 ซึ่งเป็นชาวบ้านอัมพวา จึงมีนิवासสถานอยู่ที่นั่น จึงประสูติ ปีกุน ขึ้น ๗ ค่ำ เดือน ๔ พ.ศ. ๒๓๑๐ ก่อนกรุงเก่า
 เสีย ๑ เดือน เมื่อพระเจ้าตากสินกู้คืนแล้ว สร้างกรุงธน จึงมารับราชการและตั้งเคหสถานอยู่ใต้วัดระฆังตอนนั้น
 ยังมีชื่อว่าวัดบางว่าใหญ่ จึงทรงเป็นศิษย์วัดและเรียนหนังสือ อักษรสมัย วรรณคดี ประวัติ นิทาน ชาดกต่าง ๆ ในวัดนั้น
 ครั้นพระชนมายุ ๘ ขวบได้เสด็จตามพระราชบิดาไปสงครามตลอด จึงทรงชำนาญ ป่า เขา ลำเนาไม้ ภูมิประเทศ
 และเผ่าพันธุ์ชนตลอดไป ขบวนทัพยุทธวิธี พิชัยสงครามและทรงชำนาญศิลปกรรมทุกชนิด โดยเฉพาะพระ-
 ราชนิพนธ์วรรณคดีไทยและฝีพระหัตถ์ศิลปะแกะสลัก พ.ศ. ๒๓๓๑ ทรงอุปสมบท ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม แล้ว
 เสด็จไปทรงจำพรรษา ณ วัดสมอราย ได้ครองราชสมบัติ พ.ศ. ๒๓๕๒ แล้ว ทรงจัดภายในให้เรียบร้อยแล้ว พวก
 พม่ายกกองทัพเข้ามาตีภาคใต้ ภูเก็ต พังงา ชุมพร ฯลฯ ให้ยกกองทัพออกไปตีขับไล่ได้ตลอด พ.ศ. ๒๓๕๕ ให้กองทัพ
 ไปสงบเรื่องร้าย ณ กัมพูชาประเทศ และได้ให้นำพระพุทธรูปยรัตน์เข้ามาสถิตในพระมหานคร พ.ศ. ๒๓๕๖
 ทรงสร้างมณฑปพระพุทธบาท พ.ศ. ๒๓๕๗ สร้างนครเขื่อนขันธ์ พ.ศ. ๒๓๕๗-๒๓๕๘ ส่งสมณทูตไปลังกา
 พ.ศ. ๒๓๕๘ ทรงชำระพระสมณศักดิ์ ตั้งอธิกรณ์หลายองค์ ทรงให้แต่งโอวาทานุสาสนี พ.ศ. ๒๓๖๐ ทรงให้ทำ
 พิธีวิสาขบูชา เป็นครั้งแรกในสมัยรัตนโกสินทร์ ทรงสืบต่อปรับปรุง สร้างเพลง ทั้งทางเรื่อง เครื่องรับ ทางรำ
 และทางร้อง เช่นกลอนอ่านเป็นทำนองเรื่องก็ได้ ร้องเป็นทำนองเพลงก็ได้ ชั้นเดียว สองชั้น สามชั้น ทำเครื่องรับ
 และทำรำ เช่น ที่เรียกกันว่า โขน ละคอน ร้องส่งคำพากย์ จัดเรื่องไว้ในความหมาย เช่น เสภาขุนช้างขุนแผน โขน
 รามเกียรติ์ ละคอน อิเหนา เทศน์มหาชาติ และเรื่องพื้นเมือง เช่น หุ่นกระบอก และทรงสร้างวัดท้ายตลาด
 พระราชทานนามว่า วัดพุทไธสวรรย์ แล้วเปลี่ยนว่าวัดโมลีโลก ส่วนวัดแจ้ง ทรงสร้างพระอุโบสถใหม่ มีระเบียง
 รอบพระประธานในพระอุโบสถ ซึ่งทรงปั้นด้วยฝีพระหัตถ์ ส่วนพระปรารักษ์ใหญ่ทรงกะที่ไว้ยังไม่ได้ทรงสร้าง พระราช
 ทานวัดแจ้งเปลี่ยนว่า วัดอรุณราชวราราม ให้ฉลองในปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๖๓ มีละครหลวงเรื่องรามเกียรติ์ตอนบุศพล
 และทรงสร้างวัดสุทัศน์ พระวิหารใหญ่เป็นที่สร้างพระโต ซึ่งพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกเชิญลงมาจากวัด
 มหาธาตุเมืองสุโขทัย บานประตูพระวิหารนั้นโปรดให้สลักลายชุดด้วยไม้แผ่นเดียว กรมหมื่นจิตรภักดีเป็นนายงาน เมื่อ
 คิดอย่างสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ยกเข้าไปในท้องพระโรง ทรงสลักด้วยฝีพระหัตถ์ก่อน แล้วจึงใช้ช่างทำต่อไปในปีมะเมีย
 พ.ศ. ๒๓๖๕ และในปีมะโรง พ.ศ. ๒๓๖๓ นั้น อหิวาตกโรคระบาดจึงมีพระราชพิธีอาพาธพินาศ ได้มีพิธีสังคายนาสวดมนต์
 ให้แปลสวดมนต์ทุกสูตรตลอดภาณวารและภาณยักษ์ ทรงให้ฝ่ายในสวด พระเจ้าน้องนางเธอพระองค์เจ้าศศิธรเป็นหัวหน้า
 ได้สวดมนต์ตลอดไป นอกจากนี้ ได้ติดต่อกับชาวต่างประเทศตลอดไปถึงยุโรป และเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๖๗
 พระชนมายุ ๕๘ พรรษา

สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย นี้ ในระหว่างพระชนมายุ ๕๘ ปีนั้น ทรงวางพระหัตถ์ศิลปะ และพระ-
 ราชนิพนธ์กวีกาพย์กลอนโคลงฉันท์ไว้ โดยรวมหลักเข้าร่วมกัน เช่นพระราชนิพนธ์กลอนนั้นตลอดเรื่อง ได้ทรงนำ
 เข้าเป็นบทร้อง กับให้มีทำรำแสดงกิริยาอาการ ทั้งมีเครื่องแต่งและเครื่องรับ (เช่นปีพาทย์และเครื่องสาย บางเพลงใช้
 เดี่ยวและรำประกอบ) เหล่านี้ส่งให้มีพระเกียรติปรมาภิไธยว่า พระบรมรัตนกวีมหाराชเจ้า คงอยู่ตลอดกาลมาแล้ว

รูปสตรี หรือ อิตถิรัตน์ คือ พระนางแก้ว ทั้งคู่เป็นรูปลายรดน้ำ ณ บานประตูพระวิหารด้านนอก วัดโสมนัสวิหาร รัชกาลที่ ๓ ทรงสถาปนาพระพุทธรูปเป็นพระพุทธรูปเลศล้านกาฬ เป็นพระพุทธรูปจักรพรรดิราชแล้ว รัชกาลที่ ๔ สถาปนาพระพุทธรูปเป็นเจ้าจักรพรรดิราชได้ทรงให้เขียนลัปรัตน์ คือ แก้ว ๗ ประการ ณ บานประตู และหน้าต่าง อิตถิรัตน์ หรือพระนางแก้วนี้เป็นรัตนหนึ่งใน ๗ นั้น จึงเท่ากับสถาปนาสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตุเป็นอิตถิรัตน์ คือพระนางแก้ว เป็นพระเจ้าจักรพรรดินี ทรงสถาปนาเป็นศิลปทิพกายอย่างที่ปรากฏนั้น รูปนี้ทำเลียนลายเส้นคือถ่ายของเก่าไว้

กุลสตรี พระรูปชีสาเกยานี ขราภาพ ได้ถูกเขียนไว้ ณ บานประตูพระวิหารด้านใน วัดโสมนัสวิหาร เขียนด้วยสีไทยอย่างที่ปรากฏนั้น ได้สังเกตเค้าหน้าเห็นเค้าใกล้เคียงพระจอมเกล้าฯ จึงเข้าใจว่าจะโปรดให้เขียนไว้ ผู้อื่นคงไม่เป็นพระราชประสงค์ แนใจว่าเป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทรามาตุ คือ เจ้าฟ้าหญิงบุญรอด พระราชชนนีของพระองค์ ตอนนี้ทรงขราภาพแล้ว ทรงโปรดให้เขียนเป็นผู้บุษยารักษาศิล ทรงแสดงพระสาเกยานีสีไทย ได้นำมาลงด้วย จึงมีพระนามว่า แม่พระหรือพระเจ้าแม่ หรือ พระเงินคู่พระทอง คือรูปลายรดน้ำนั้น

รูปจินตนาภาพแสดงท่า

นางเบญจกายเหาะขึ้นตามควันไฟ หนุมานทะลึ่งโหดโคดตามข้าม อักคีซึ่งปรากฏในหนังสือชุด วรรณคดี-พระราชนิพนธ์รามเกียรติ์ ขอนำมาเป็นหลักฐานทำรำตามพระราชนิพนธ์ และเพลงเดี่ยวเชิดนอก

พระบรมรัตนกวีมหाराชาเจ้า - จุดเด่น

จุดเด่น ณ อดุมวรรณคดี ซึ่งทรงเสกสรรค์ขึ้น และเด่นตระหง่านอยู่มา ซึ่งยังไม่มีภาระทำขึ้นเทียมเท่าได้ หรือ ทับได้ แม้เพียงเลียนแบบ-ก็ยังไม่ถึง

พระราชนิพนธ์กลอน ได้เป็นแบบโขน แบบเสภา แบบละคอน แบบเพลง และเครื่อง ได้ทรงพระราชนิพนธ์แล้ว จัดเข้าเสียงร้องเป็นเพลง กับ จัดเข้าในทำร่ำทั้งทำชาย และ หญิง ตลอดถึงทำสัตว์ จัดเข้าในเครื่อง- เช่น ปี่พาทย์ เครื่องสายมโหรี ปี่วง แคนววง เช่น รามเกียรติ์ หรือ โขน จัดเป็นเพลงเชิดนอก ในทางเดียว ปี่ระนาด ซอด้วง กระจับปี่ ซึ่ง มีทำร่ำทั้งทำชาย และหญิง ในระยะกาลที่มีเครื่องบินแล้ว ได้ฟังเดี่ยวกระทำเสียงเหมือนเครื่องบินที่ถูกยิงเครื่องขัณฑ์นั้น ถึงจะไม่ทรงทั้งหมด ก็คงทรงพระดำริ และแก้ไข ได้อ่านฟังดูแล้วก็เห็นเป็นอัศจรรย์ กลอนนี้ดูในรามเกียรติ์ว่า พระราชนิพนธ์รัชกาลที่ ๑ ซึ่งไม่เหมือนกัน บทนี้เข้าใจว่าแก้ไขเข้ากับท่า และการรำ

สำหรับที่แต่งเป็นเพลงเชิดนอก กับ จัดเข้าเป็นเสียงเครื่อง และจัดขึ้นทำร่ำก็ตามอาจเป็นที่หลัง เท่าที่คิดดูแล้ว ท่านที่คิดเป็นแบบ คงได้ดูจากกลอนบรรยายไว้ก็จัดเข้าในทำชายและหญิง ก็ได้ชื่อว่านำมาจากพระราชนิพนธ์นั้น

เนื้อ - เพลงเชิดนอก

เมื่อนั้น

ทะเล้งโลดโผนตามข้ามอัครี
สะกัดกันกันนางกลางโพยม
แล้วเหาะลงตรงยังพสุธา

ถูกลมมุ้งเขม้นเห็นยักษ์
ขุนกระบี่ขับไล่ไขว่คว้า
เข้าจู่โจมจับเป็นไม่เข่นฆ่า
พามาเฝ้าองค์พระหริรักษ์

เพลง - กราวใน

อีกบทหนึ่งในเรื่อง ขุนช้าง-ขุนแผน ได้เอาเข้าเป็นบทร้องเพลงกราวในทางเดียว ซอด้วงบ้าง ซออู้บ้าง ระนาดบ้าง จะเข้บ้าง กระจับปี่บ้าง ซอสามสายบ้างคงมีทำร่ำ ได้เคยเห็น

เนื้อ - เพลงกราวใน

ยักษ์รับกราบลาทะเล้งโลด
ยุงยางหักลงเป็นผงกลี

ข้ามโขดเขาเงินคีรีศรี
เหยียบเสื่อช้างบีด้วยบาทา

ด้นนก

เพลงนี้ เป็นเพลงขมุกในป่า เป็นพระดำรัสตรัสถามและสั่งถามระดาทุลตอบ ได้เคยเห็นมีแต่งและ ใช้ ห้วนกลื่อนั้น ๆ รำออกมา คงจะมีแต่เดิม และแก้ไขเปลี่ยนแปลงกันมา ซึ่งยืนยันว่า - เรื่อง, กลอน, เพลง, เครื่อง, ทำร่ำ, เนื้อร้องมีเสียงนกโพระดก, นกกาเหว่า, ไก่ขัน, นกประหวิด, นกกางเขน, นกลิ้งโคลง, นกเอี้ยงสาธิตา, ที่จำได้ ก็เพียงนกโพระดก บทเดียว

เนื้อ - เพลงด้นนก

เสียงนกโพระดก มันร้องโฮกโฮก-โฮกโฮก อยู่ไหน
พระพุทธรเจ้าข้า จับกิ้งเพกนั้นเป็นไร ตัวมันเขียวๆ บินเลี้ยวไป เข้าอยู่โพลงไม้ ทางโน้น-เอ

เพลง-พระอาทิตย์ชิงดวง เป็นเพลง-ดอกสร้อย

เพลงนี้ เป็นเพลงเชยชม ทั้งธรรมชาติ และ สัตว์ที่เข้าไป มีบทดอกสร้อยว่า-ดอกสวาท, ดอกจิก, ดอกกรัก, ดอกช่อนกลี้น ผู้แสดงเป็นสุริยเทพ, จันทรเทวี, ดารา, เทพธิดา มีสวนอุทยานดอกไม้ มีแต่งเป็นหิ้งห้อยกระพือปีก และเป็นแมลงทับบินไปมา จำได้เพียงบทเดียว คือ บทพระราชนิพนธ์ สำหรับ-บทดอกสร้อย คงแต่งเข้าไปใหม่ ส่วนบทร้องต่อไป คงแต่งในภายหลังเช่นเดียวกัน

เนื้อ-เพลงเชิดจีน

ท่อน ๑

ว่าพลงทางงูสี่หมอกม้า
ดังจะปลิวลิวลอยไปตามลม

เบาะอานพานหน้าดูงามสม
อย่าปรารมภ์เลยนะเจ้ามาขี่ม้า

ท่อน ๒

ปลอบพลงทางกอดกระซิบบอก
เนื้ออ่อนงอนง้อขอชะมา

ม้าสี่หมอกตัวนี้มีสง่า
อย่าให้สี่หมอกม้ากระเดื่องใจ

ท่อน ๓

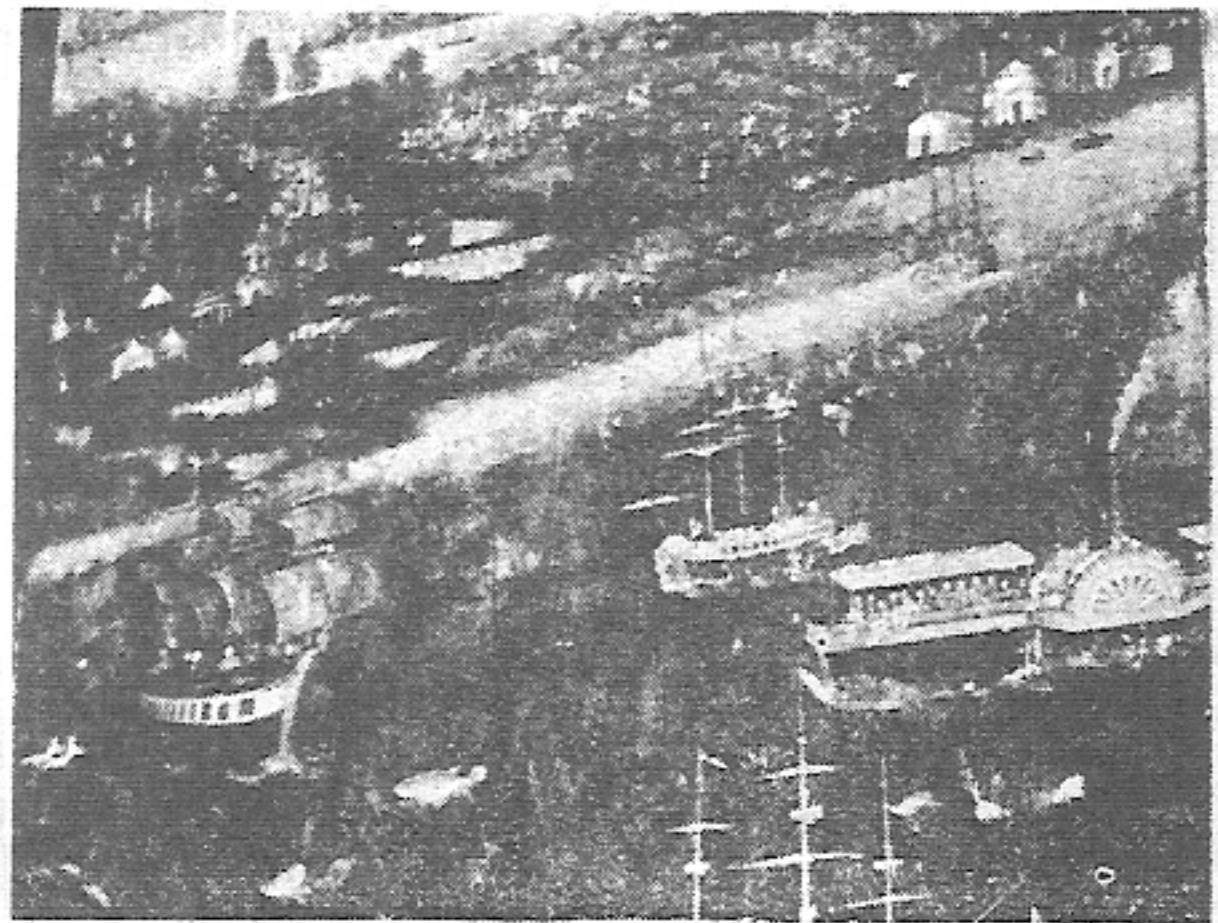
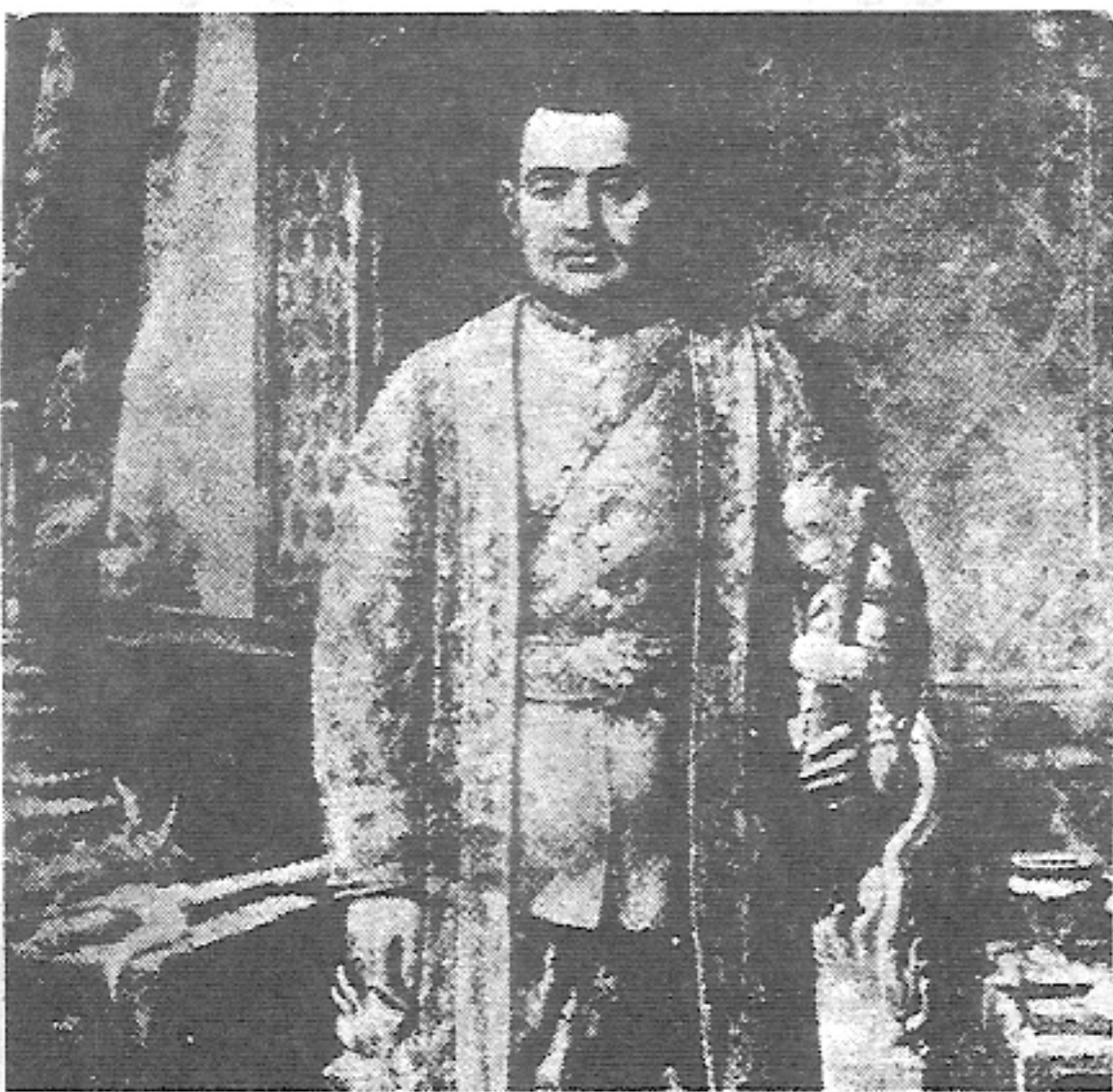
วันทองสองมือประณมนั้น
พี่สี่หมอกของน้องอย่าจองภัย

พรั่น-พรั่น กลัวม้าไม่เข้าใกล้
จะขอขี่พี่ไปทั้งผิวเมีย

ท่อน ๔

ขุนแผนจูนางมาใกล้ม้า
หยิบมือลูบม้าวว่าปลอบเมีย

ลูบหลังอาชาให้เชื่องเสีย
ม้าเลียมือหวัดประหวั่นกลัว

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงได้ราชสมบัติครองอยู่
๒๗ พรรษา ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๓๖๗ ถึง พ.ศ. ๒๓๙๔ ได้ทรงสร้างไทย
ไว้มาก ตลอดรัชกาล

รูปฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยานี้ ณ ผนังพระวิหารวัดโสมนัสวิหาร
เป็นภาพเขียนด้วยสีไทย ในแม่น้ำเจ้าพระยา มีเรือกลไฟสมัยไบจาร์
หรือล้อยจักรอยู่ข้าง เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้า และสมเด็จพระ
เจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ได้ศึกษาวิศวกรรม กระทั่งสร้าง
ได้ในรัชกาลที่ ๓ นั้น ได้วาดภาพไว้จึงทราบได้

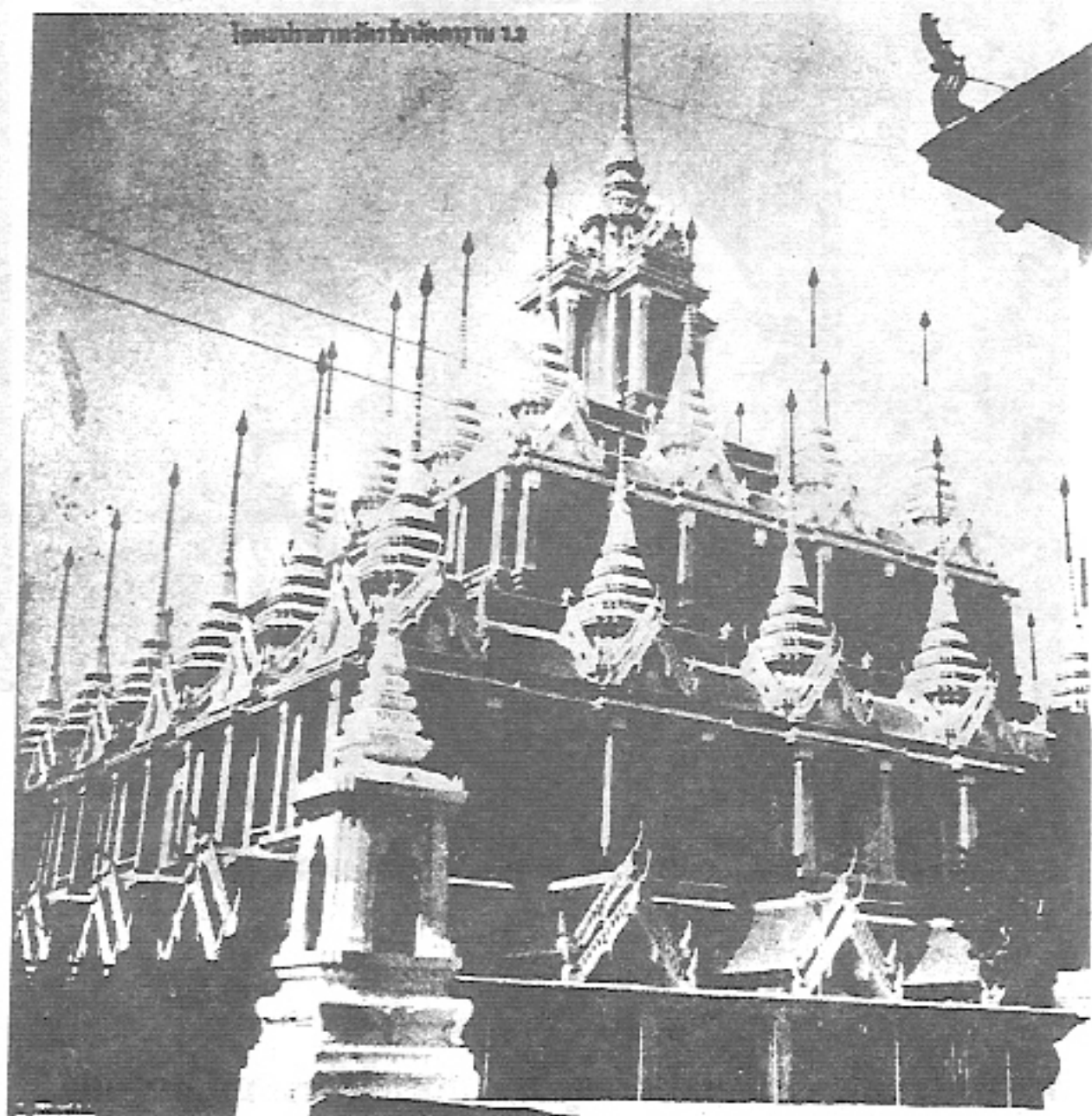
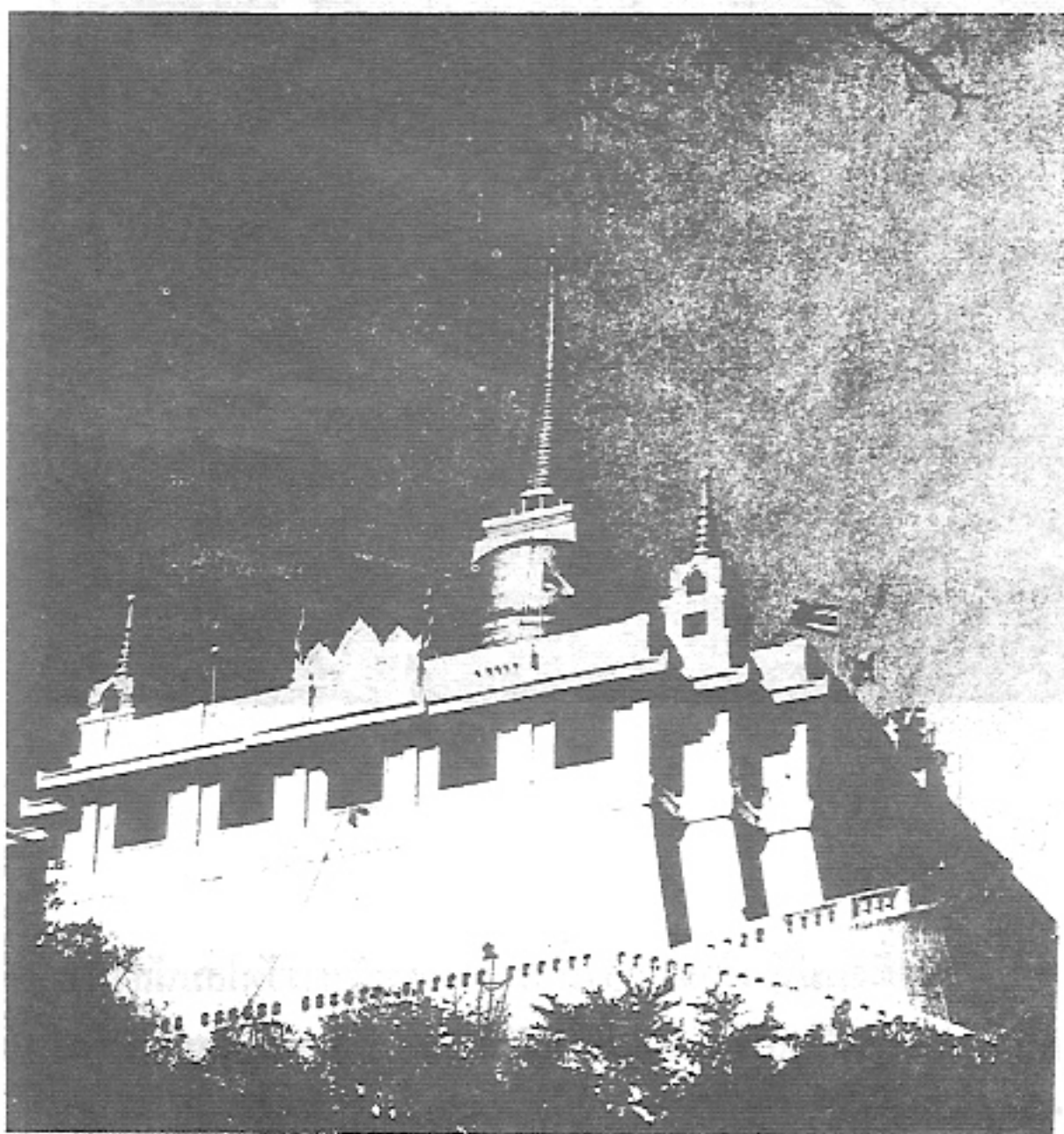

สมเด็จพระหลักบัณฑิตมหาราชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๓

พ.ศ. ๒๓๖๗ - พ.ศ. ๒๓๙๔

รัชกาลที่ ๓ สมเด็จพระนั่งเกล้าฯ กรมเจษฎาบดีนทร ทรงครองต่อ เมื่อทรงดำรงเป็นพระองค์เจ้าชายทับนั้น เป็นพระราชโอรสของรัชกาลที่ ๒ และจอมมารดาเรียบ สมเด็จพระศรีสุลาลัย เสด็จอุบัติ พ.ศ. ๒๓๓๐ และพระราชบิดาได้เจ้าฟ้าหญิงบุญรอดพระธิดาสมเด็จพระศรีสุดารักษ์ ทรงสถาปนาเป็นสมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี ประสูติพระบรมราชโอรสพระองค์แรกขึ้น และพระองค์ที่ ๒ คือสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายมงกุฎ พ.ศ. ๒๓๔๗ และสมเด็จพระเจ้าฟ้าชายจุฑามณี พ.ศ. ๒๓๕๑ พระชันษาจึงต่างกันมาก พระองค์เจ้าชายทับ ทรงชำระกรมขุนแล้วได้เลื่อนขึ้นเป็นกรมหมื่น ทรงจัดการแต่งสำเนาไปค้าขายต่างประเทศ ทรงกำกับการทุกอย่าง ทรงยกกองทัพไปรับพม่าที่กาญจนบุรี ทรงมีอำนาจสิทธิ์ขาดทุกประการ พระราชบิดาทรงประจักษ์การณื ทรงระลึกเหตุการณ์อันอาจจะมี จึงทรงจัดให้สมเด็จพระเจ้าฟ้ามงกุฎทรงผนวชเป็นพระภิกษุ พ.ศ. ๒๓๖๗ ทรงผนวชแล้ว มีพระนามว่า วชิรญาณ มีญาณเหมือนเพชร ทรงศึกษาสอบได้ ๕ ประโยค ทรงศึกษาภาษาต่างๆ ได้ ๕ ภาษา ทรงศึกษาพระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา และโหราศาสตร์ตลอดถึงเที่ยวไปศึกษาโบราณสถาน และทรงอ่านจารึกต่างๆ เช่น จารึก เข ฌมมา และจารึกสุโขทัย เมื่อพระราชบิดาสวรรคตแล้ว กรมหมื่นเจษฎาบดีนทรเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นรัชกาลที่ ๓ ทรงจัดภายในเรียบร้อย

รูปภูเขาทอง วัดสระเกษ หรือสุวรรณบรรพตนี้ ความจริงเป็นภูเขาอิฐ ซึ่งรัชกาลที่ ๓ โปรดให้สร้างให้อิฐก่อ ถึงจะพังทะลายไม่สำเร็จ ก็ได้ ชื่อ” ทรงสร้าง มาถึงรัชกาลที่ ๔ ได้รวมเป็นกองอิฐก่อทำเจดีย์บนยอดก็สำเร็จได้อย่างนี้ ยังสถิตอยู่ถึงบัดนี้

โลหะปราสาท วัดราชนัคดาราม เป็นปราสาททองคำที่ ๓ ในโลก รัชกาลที่ ๓ โปรดให้สร้างไว้ ณ วัดราชนัคดารามคู่กับวัดเทพธิดารามนั้น แต่โลหะปราสาทนี้สร้างไว้ในวัดจึงเป็นอีกชิ้นหนึ่ง ซึ่งมีเฉพาะกรุงเทพเท่านั้น และเป็นแห่งเดียวและชื่อเดียวที่ยังปรากฏอยู่เป็นหลักฐาน

แต่งตั้งกรมพระราชวังบวรสถานมงคลแล้ว พ.ศ. ๒๓๖๕ พระเจ้านุรุทเวียงจันทย์ยกกองทัพลงมากวาดต้อนคนไป จึงให้กรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพ ยกทัพขึ้นไปปราบได้ไม่เรียบร้อย เป็นสงครามยืดเยื้อถึง พ.ศ. ๒๓๗๒ และ พ.ศ. ๒๓๗๖ โปรดให้เจ้าพระยาบดินทร์เดชาอนุชิตยกกองทัพไปปราบและกวาดล้างญวนให้ออกไปจากชะแม และปกครองชะแม พ.ศ. ๒๓๗๒ กองทัพไทยยกไปเชียงตุง แต่ไม่ได้ พ.ศ. ๒๓๗๖ กองทัพไทยภาคใต้ได้เมืองมลายูหลายเมือง พ.ศ. ๒๓๘๕ ปราบจีนฟ้าใหญ่ (ตัวเสีย) สมุทรสาคร พ.ศ. ๒๓๘๘ ปราบจีนฟ้าใหญ่ตั้งแต่ปรานลงไปถึงหลังสวน พ.ศ. ๒๓๙๐ ปราบจีนฟ้าใหญ่ที่สมุทรสาคร และฉะเชิงเทรา และเหตุการณ์ทั้งหมดนั้นอยู่รอบนอกพระนคร

ในภายในพระนคร ทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักร ทรงทะนุบำรุงทั่วไป พระเจ้าอาว้กรมพระปรมานุชิตชิโรรส และพระเจ้าน้อง คือเจ้าฟ้ามงกุฎ และพระองค์เจ้าฤกษ์ ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ต่างทรงปรีชาในภาษาต่างๆ ตอนนี้มีพวกยุโรปมากำขายและยึดเมืองต่างๆ มาก ใช้ภาษาของตัวเอง เมื่อใช้หนังสือและภาษาเข้ามา ทรงให้พระภิกษุวชิรญาณแปลถวายและเจรจาแทนด้วยความไว้วางพระราชหฤทัย และทรงเกรงว่าฝรั่งจะยึดไทย จึงให้สร้างป้อมปราการต่างๆ ให้ต่อเรือตลอดถึงเรือกำปั่น ยกบ้านเป็นเมืองต่างๆ ขึ้น ให้ตั้งกลองวินิจฉัยเกร์ให้ราษฎรมาตีร้องฎีกา ทั้งมีภาษีอากรมากขึ้น มีใช้จ่ายบำรุงสุข และซ่อมแซมพระที่นั่งต่างๆ ทรงสร้างพระอารามต่าง ๆ ๔ พระอาราม ปฏิสังขรณ์ ๓๔ พระอาราม มีวัดพระศรีรัตนศาสดาราม วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามนั้น ทรงทราบว่า พระเจ้าอาว้กรมหมื่นอนุชิตชิโรรส ทรงเป็นนมหารัตนปราชญ์ ทรงแสดงอาภรณ์ให้ ทรงรจนากาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ และให้จารึกเป็นตำราให้หมอไทยนำตำรามาจารึกเขียนไว้ พระองค์พร้อมภริยาทั้งหลาย ทรงแต่งกลอนกลบท โคลงกลบทจารึกไว้ และจารึกตำนาน ชาดก โลก ๓ เป็นตำรา ฯลฯ วัดพระเชตุพนฯ จึงเป็นห้องสมุดและมหาวิทยาลัยแห่งสรรพศาสตร์วิทยาการตลอดมาถึงกาลปัจจุบันนี้

ส่วนพระวชิรญาณเจ้าฟ้ามงกุฎ และ พระปัญญาอัคค พระองค์เจ้าฤกษ์นั้น ทรงศึกษาภาษามคธและสันสกฤตแตกฉาน พระวชิรญาณทรงแต่งคำมคธเป็นสวดมนตร์ และ พงสาวดารสมณสาส์น ฯลฯ พระปัญญาอัคคทรงแต่งคัมภีร์สุกตวิทัตถวิธานไว้ได้ร่วมกันปรับปรุงการประพฤติปฏิบัติพระธรรมวินัยและแบบแผนสิกขาสาธิตขึ้น วางแบบเทศน์ธรรมวัตร และ วัตรปฏิบัติ ตลอดถึงสวดมนต์ทั้งเช้า-ค่ำ ที่วัดมหาธาตุ พ.ศ. ๒๓๖๕ และเสด็จไปวัดสมอราย (ราชาธิวาส) พ.ศ. ๒๓๗๒ ทรงตั้งคณะสงฆ์ธรรมยุติกนิกาย ได้ทรงทราบและสนับสนุน ครั้นกรมพระราชวังบวรมหาศักดิพลเสพทรงสร้างวัดใหม่แต่ พ.ศ. ๒๓๓๗ ได้ไปเชิญพระพุทธรูปศรีสรรเพชญ์สัตตพันพานจากเพชรบุรี มาสถิตเป็นพระประธาน ณ วัดใหม่ เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๗๕ ได้ทรงสร้างต่อ พระราชทานนามใหม่ว่า วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงอาราธนาและจัดกระบวนแห่เหมือนอย่างแห่พระมหาอุปราช กรมพระราชวังบวร และ ทรงเลื่อนสมณศักดิ์เสมอเจ้าคณะรอง ทรงตั้งเป็นเจ้าอาวาสวัดบวรนิเวศวิหาร พ.ศ. ๒๓๗๘ (ในประวัติเล่าว่า พระจอมเกล้าฯ มีพระชนมายุ ๑๔ ทรงผนวชเป็นสามเณร ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สมเด็จพระสังฆราช (มี) เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระญาณสังวร (สุก) เป็นพระอาจารย์ถวายศีล พ.ศ. ๒๓๖๐ พระชนมายุครบ ๒๐ พ.ศ. ๒๓๖๗ ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ พระนามว่า วชิรญาณ ณ วัดพระศรีรัตนศาสดาราม สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ที่ว่า อุปสมบทใหม่ ทรงกระทำทัฬหีอุปสมบทกรรมเท่านั้น ไม่ได้สึก ฉะนั้น เมื่อเสด็จมาวัดบวรนิเวศน์ จึงนับพรรษา ๑๒ พรรษาว่า จึงได้รับตั้งเป็นพระอุปัชฌาย์และเจ้าอาวาส และประวัติว่าทรงเลื่อนสมณศักดิ์ขึ้นเป็นเจ้าคณะรอง)

ส่วนพระองค์ทรงปรับปรุงทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ทรงสร้างพระอารามต่างๆ ให้วิจิตรด้วยฝีมือช่างต่างๆ ทรงสร้างพระปฐมมากรัหม์ทองคำ มีพระสัมพุทธพรรณี แล้วทรงเฉลิมพระนามว่า พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก พระพุทธเลิศหล้านภาลัย เป็นต้น และให้หล่อพระพุทธรูปองค์ใหญ่ เช่น พระประธานในวัดสุทัศนเทพวราราม และวัดราชนัคดาราม ทรงสร้างพระปริยัติธรรมฉบับเอก ๔ ฉบับ โทจบ ๔ ฉบับ กรอบเทพชุมนุมจบ ๔ ฉบับ กรอบลายก้ามมะลอจบ ๒ ฉบับ และทรงอุดหนุนพระภิกษุสงฆ์ให้เล่าเรียนพระปริยัติธรรม ในกาลนั้นพระสงฆ์ซึ่งรู้พระไตรปิฎกไพศาลสมบูรณ์ขึ้นกว่าแต่ก่อนเป็นอันมาก และทรงเป็นห่วงพระสงฆ์ไทย จึงทูลกรมสมเด็จพระปรมานุชิตและพระวชิรญาณเถระ ทรงปฎิญาณ

สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) ทรงเป็นพระองค์ที่ ๕ ในกรุงเทพมหานครนี้ ในพระประวัติได้รับสถาปนา พ.ศ. ๒๓๖๕ ถึง พ.ศ. ๒๓๘๕ ทรงดำรงได้ ๒๐ ปี ได้ทรงดำรงพระสมณเพศพรหมจรรย์และทรงสืบต่อสมณเพศพรหมจรรย์ไว้โดยเฉพา ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ พระวชิรญาณมหาเถร (คือสมเด็จพระจอมเกล้าฯ) และสมเด็จพระสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์

ในด้านการปกครองพระพุทธจักร พระองค์ทรงจัดทั้งฝ่ายคามวาสี และอรัญญวาสี โดยแบ่งเป็นคณะ คณะคามวาสี ทรงจัดเป็นคณะได้ คณะกลาง คณะเหนือ ฝ่ายอรัญญวาสี ทรงจัดเป็นคณะอรัญญวาสี ซึ่งต่อมาได้จัดเป็นเจ้าคณะใหญ่ และเจ้าคณะหน คือหนเหนือ หนกลาง หนใต้ หนอีสาน สมเด็จพระสังฆราช (ด่อน) นี้ ได้ประทับอยู่ ณ วัดสระเกษฯ ได้ทรงจัดระบบปกครองคณะสงฆ์เป็นเจ้าคณะหน พ.ศ. ๒๕๐๔ สมเด็จพระสังฆราช (อยู่ญาโณทโย) ได้ทรงเปลี่ยนลักษณะปกครองฯ เป็นคณะพระมหาเถรสมาคมฯ อีก

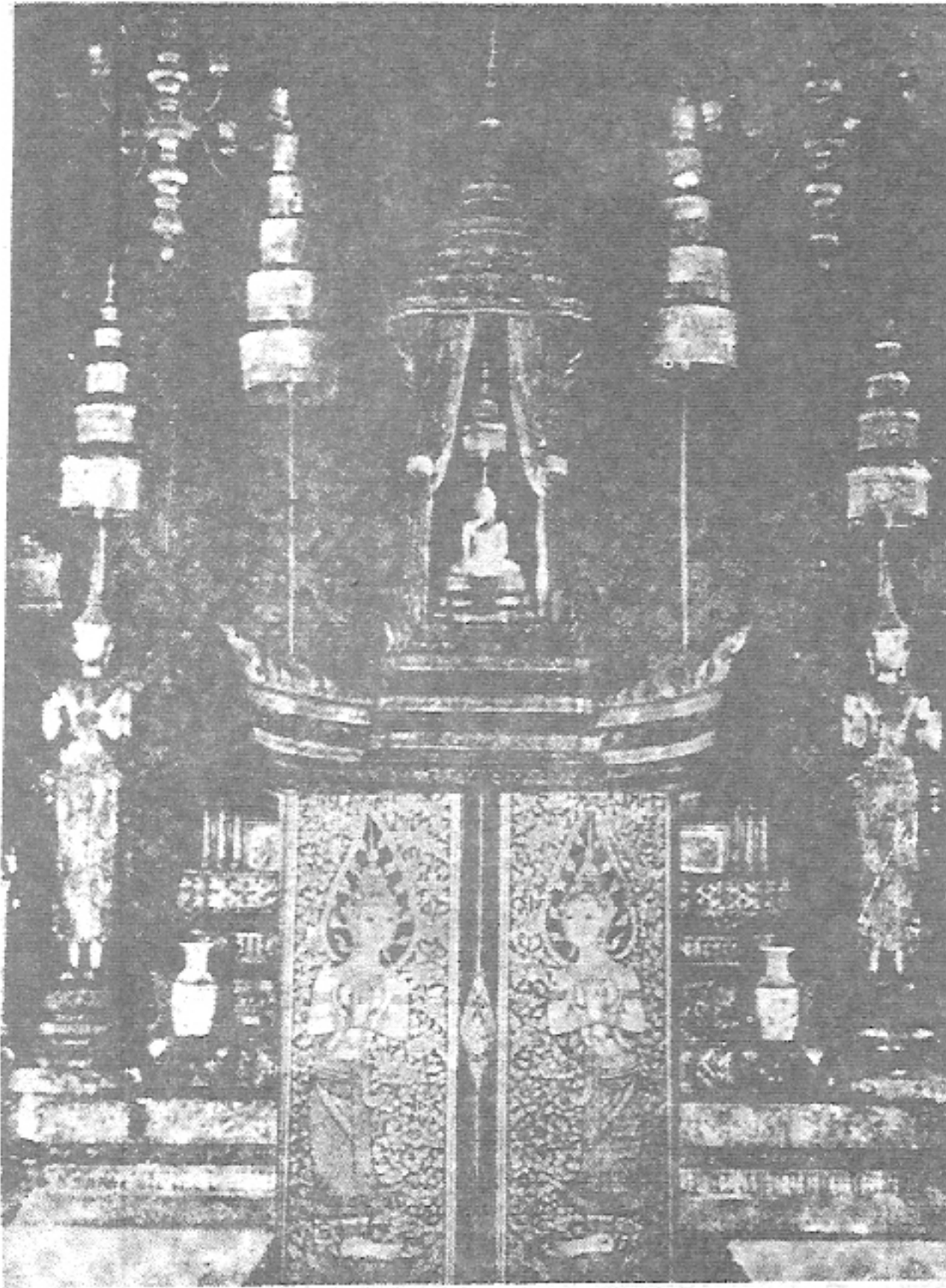
สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ทรงเป็นพระองค์ที่ ๘ กรุงเทพฯ ทรงได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระสังฆราช พ.ศ. ๒๓๘๖ ถึง พ.ศ. ๒๔๓๕ ทรงเป็นสมเด็จพระสังฆราชเจ้า เจ้าคณะใหญ่ ทรงดำรงอยู่ ๓๙ ปี

ทรงดำรงสมณเพศพรหมจรรย์และทรงสืบต่อสมณเพศพรหมจรรย์ได้โดยทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ทรงบรรพชาเป็นสามเณร และเป็นพระภิกษุของพระจอมเกล้าฯ ได้เป็นพระอุปัชฌาย์ สมเด็จพระสังฆราช (สา) พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ และสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ในทางด้านพระพุทธจักร ทรงสืบแบบพระธรรมยุติกนิกาย เช่นพิธีสวดมนต์ไหว้พระทรงนิพนธ์สุดวิทัตถิวิธาน เป็นมูลภาสา คือ มคธ ทรงเป็นประธานสังคายนาคัดลอกพระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา จากอักษรขอม พระจุลจอมเกล้าฯ ทรงมีพระบรมราชโองการให้พิมพ์เป็นหนังสือไทย ชื่อสยามรัฐคฤปิฎก ทรงเป็นประธานสร้างเสริมพระปฐมเจดีย์ นอกจากนี้ยังทรงกระทำพระกริ่งอันมีชื่อเสียงโด่งดังคือพระกริ่งปวเรศฯ

ตามพระราชดำริ ทรงอาราธนารับพระราชดำรัส ทรงมาพระภิกษุสงฆ์แล้ว เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๙๔ (ตาม พ.ศ. ขึ้น ๒๓๙๔ แล้ว)

สมเด็จพระหลักบัณฑิตมหาราชเจ้า ได้ทรงกระทำทุกอย่างไว้เป็นประวัติการณ์และปรากฏการณ์ให้เด่นชัดอยู่ และสงบเงียบลงในกาลเสด็จสวรรคตแล้ว ถึงกระนั้น ก็ส่งพระเกียรติคุณหลักบัณฑิตให้ประจักษ์อยู่แจ่มชัดพระปรมาภิไธยว่า “พระหลักบัณฑิตมหาราชเจ้า”

พระประธานในพระอุโบสถ
วัดเทพธิดาราม
“พระศิลาขาวล่ำดังสำลี”

“ทั้งพระทองสององค์ล้วนทรงเครื่อง
แลเลื่อมเหลืองจรัสเรืองรัศมี”

ส่วนรูป ลายรดน้ำปรากฏ ณ บานประตูพระอุโบสถ ได้ตัดเอามาทาบไว้นั้น เพื่อยืนยันหลักฐาน ตอนล่างซ้าย-ยังมีรูปหญิงนอนทรงเครื่องเทวี ขวามีรูปราชกุมารี ทรงเครื่องคันธอีกด้วย ทุกอย่างที่ได้เล่าอย่างย่อๆ นั้น เป็นหลักฐานสถาปัตยกรรม และศิลปกรรมแบบวัดผู้หญิง เช่น นัตคาตินัต-ร่มช้อนร่ม มงกุฎยอด ฯลฯ เป็นเครื่องทรง เทพธิดาตลอด

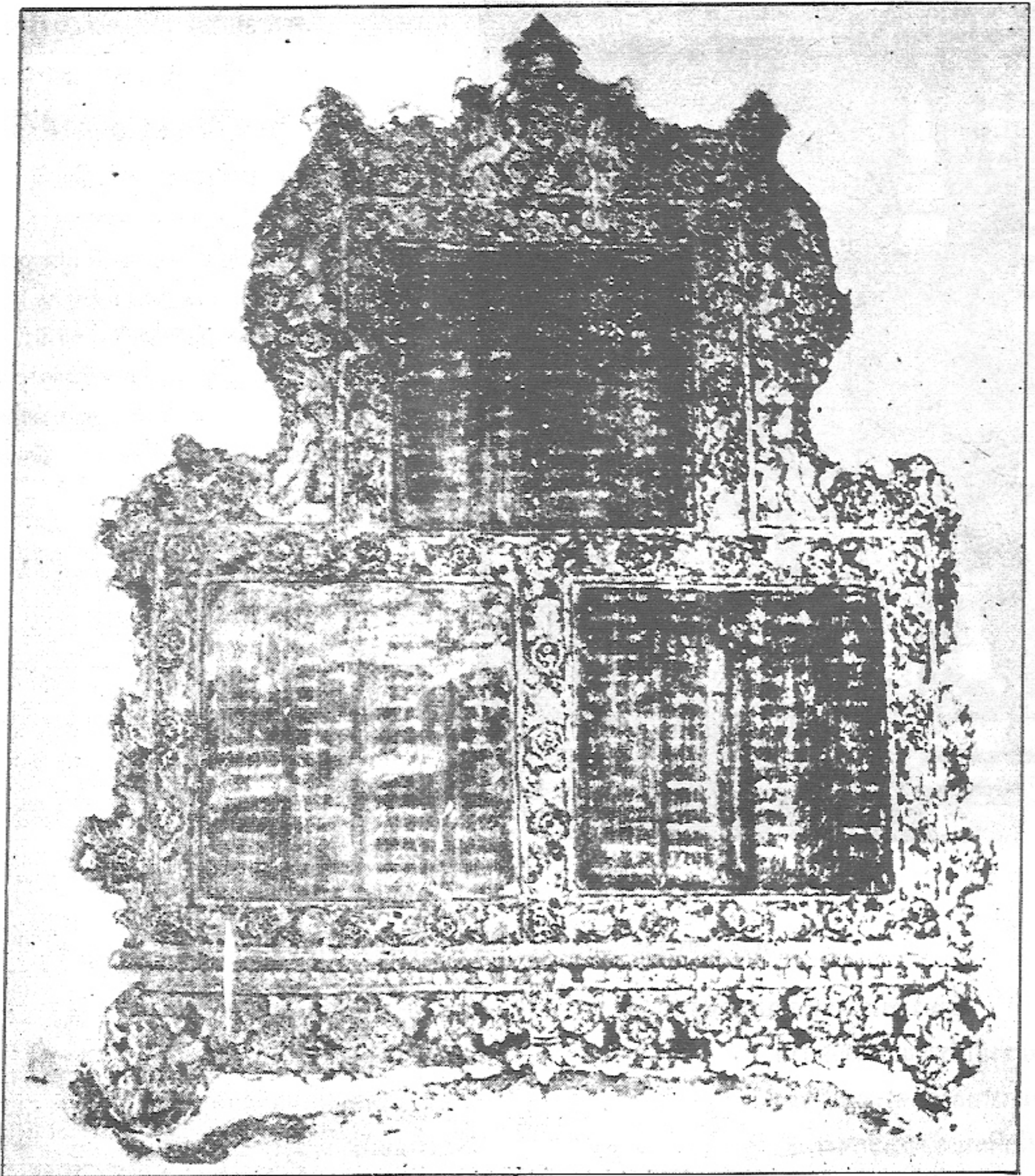
พระราชปรรภ และ พระราชนิพนธ์ประโยชน์

“ซึ่งทรงพระราชอุทิศประดิษฐานประดับ

จะได้เห็นเช่นภิปรายแยบคายความ
ด้วยก่อนเก่าเหล่าลูกตระกูลปราชญ์
ย่อมหัดฝึกศึกษาข้างอาลักษณ์
ทุกวันนี้มีแต่พาลสันดานหยาบ
จะหาปราชญ์เจียนจะขาดพระนคร
อันกุลบุตรจะสืบสายไปภายหน้า
ให้ฝึกไฟในกุศลผลบุญ
พึงต้องเสพลัปสรุสสุจริต
สดับเรื่องเรื่องปัญญาปรีชาชาญ

ประสงค์สำหรับผู้รักลอนอักษรสยาม
พยายามลอกเขียนรำเรียนรัก
ทั้งเชื้อชาติชนผู้ดีมียศศักดิ์
ล้วนรู้หลักพากย์พจน์กลบทกลอน
ประพฤติบาปไปเสียสิ้นแผ่นดินกระฉ่อน
จึงขอพรพุทธาไตรยาคุณ
จงปรีชาแหลมซันทุกหมื่นขุน
อย่ามัวมุ่นฝันกัญชาสุราบาน
รู้ชั่วชอบประกอบกิจเป็นแก่นสาร
สุภาษิตพิศดารหมั่นอ่านเรียน”

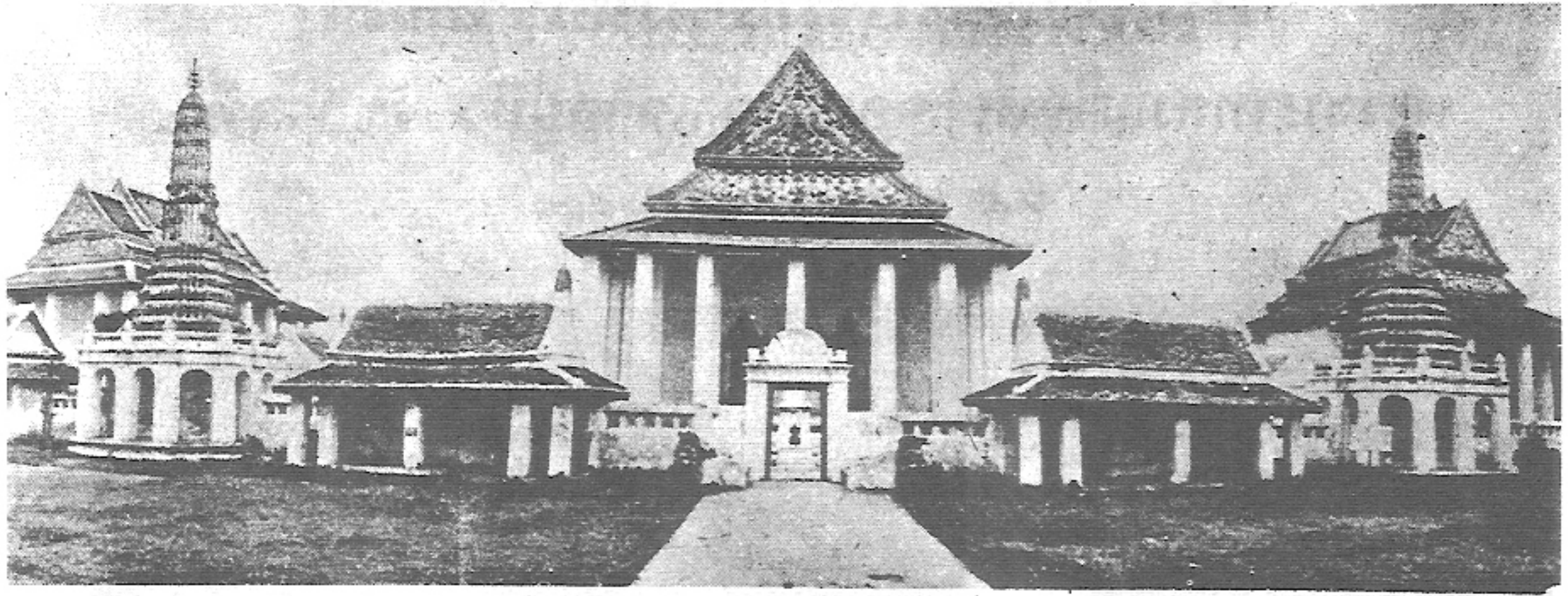
ศิลาจารึก

ซึ่งได้ทรงพระราชนิพนธ์ โปรดให้จารึกในหินอ่อนและได้ทรงโปรดให้ทำซุ้มกรอบปรากฏลายสวยงามอย่างนั้น
จึงนำมาเป็นตัวอย่าง ด้วยเหตุนี้ วัดพระเชตุพนฯ จึงขึ้นเป็นมหาวิทยาลัย

พระราชนิพนธ์คลนี้ชี้ความหมาย
ทรงปลูกปล้ำทำไว้ได้พากเพียร
ทุก ทุก ถ้อยร้อยกรองส่องถึงจิต
ทุกกลอนนี้มีสินวิญญาณดา
กลอนทรงภาษาศาสตร์ชาติไทยผลิต
วิชาสินวิญญาณไทยไว้ภูมิคน

ทรงบรรยายตั้งวิชาตำราเขียน
ถ่องเสถียรอนุชนปรนวิทยา
ทุกความคิดส่องใจให้คุณค่า
ทุกภาษากวีศิลป์วิญญาณตน
สุภาษิตบ่งไทยรู้ฟุ้งเฟื่องตัน
ผลิตคำตันสือเลขไทยได้สร้างเดิม

ด้านหน้าวัดเทพธิดาราม

ซ้าย-พระวิหาร-ปราสาท กลาง-พระอุโบสถ ขวา-ศาลาการเปรียญ-ปราสาท

สถาปัตยกรรมแบบผู้หญิงทรงโฉมແລ້ມ สำหรับ-ปราสาทเจดีย์ทั้ง ๔ ทิศ จะเห็นช่วงล่างโปร่ง ทั้งหมดนั้นจะเห็นเป็นทรงผู้หญิงตลอด สกกับนามชื่อว่า “วัดเทพธิดาราม”

ทรงสมองส่องมือสื่อดวงจิต
เป็นคำคล้องร้องเพลงได้ไว้วางใจ
คำกลอนปลุกสุขจิตชีวิตขึ้น
กลอนนิมนวลอวลอ่อนหวานซาบซ่านใจ
นักกลอนไทยไว้คุณค่าภาษาชาติ
นักธรรมยึดประเพณีได้สดใสดี
ทรงแต่งตั้งรังหล้ามหาวีร-
วัดประธานบ้านเมืองเรืองเรือง
ใจไทยผ่องของไทยให้ขึ้นชื่อ
ปรับปรุงชาติศาสน์กษัตริย์ไทยให้รุ่งเรือง
ไทยเป็นชาติศาสน์ผู้รู้ผู้รู้ผู้นำ
ไทยทุกอย่างอ้างเป็นไทย ไทยเกิดขึ้น
ไทยคงไทยได้อยู่รู้ว่าไทย
ไทยปกครองของไทยได้ธรรมเนียม
ชาติเป็นไทยได้คงอยู่คู่ชาติ
ขุนขอมไทยได้ปลูกไทยไว้พยาน

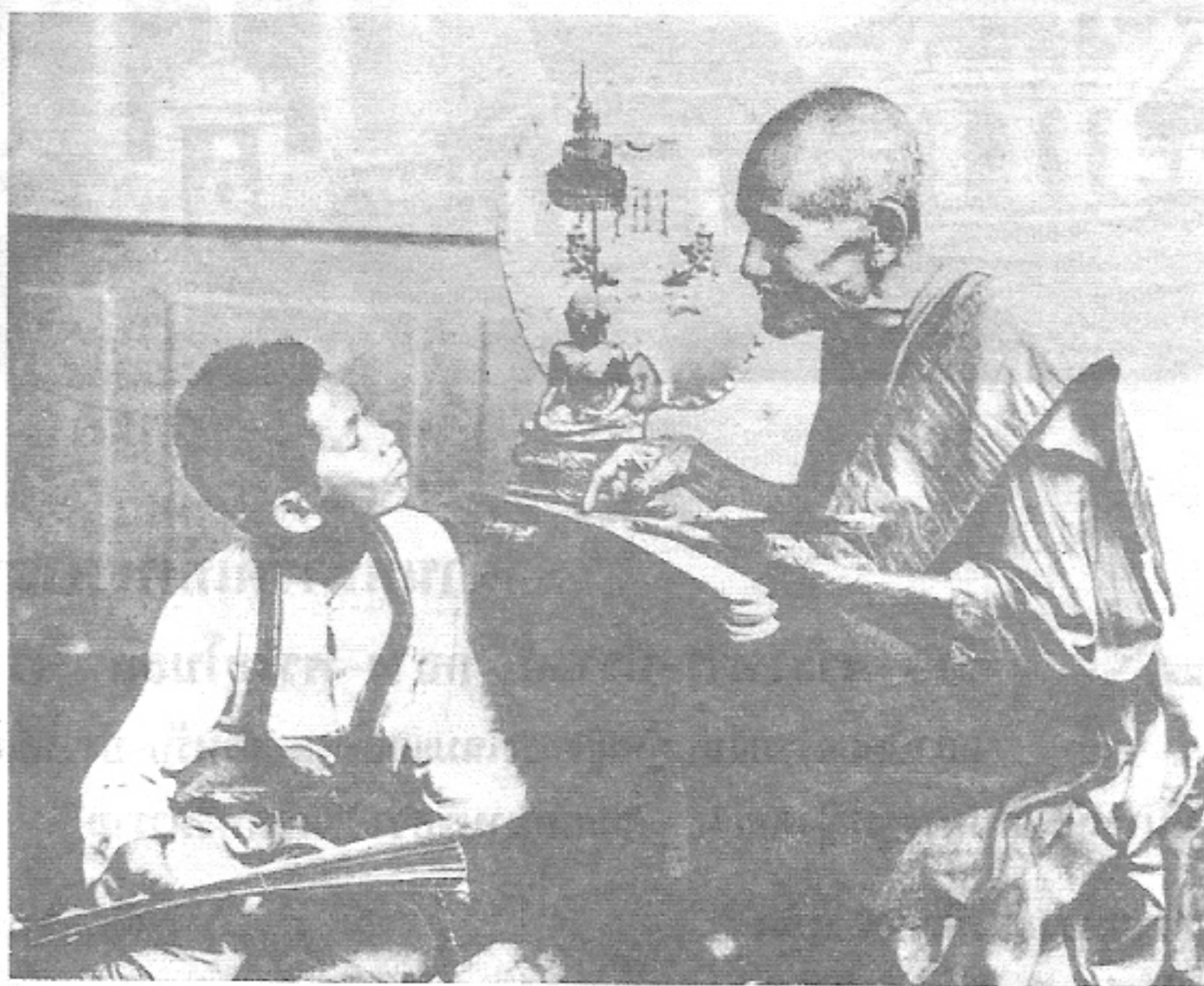
เจิดความคิดลงความได้ใสสงเสริม
สื่อเลขเพิ่มคุณค่าภาษาไทย
กลอนกรีกกรั่นสนุกสนานประสานใส่
จึงสดใสสุขชีวิตจิตเปรมปรี
ส่องภูมิปราชญ์ในคนดลศักดิ์ศรี
ส่วนไทยมีปลอดกิเลสพิเศษคุณ
ยาลัทธิผลิตตำราวิชาหนุน
คนชูขุน-ขุนค้ำคนเป็นพลเมือง
เกิดรู้สื่อสรรพวิชาตราฟูเฟื่อง
คนและเมืองก้าวหน้าคลาเจริญ
ไทยจึงล้ำเลิศไทย-ได้สรรเสริฐ
ไทยก้าวหน้าเดินศิลป์ไทย-มิใครเทียม
ไทยเป็นได้ทุกอย่าง-อ้างเอกเอี่ยม
ไทยมีเหลี่ยมอย่างไทยในทุกกาล
ศิลปศาสตร์เป็นไทยไปล่หลักฐาน
คนไทยดาลไทยอยู่คู่คนไทย-ตลอดเทอญ

สมเด็จพระบรมธีรหาราชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๔

พ.ศ. ๒๓๙๔ - พ.ศ. ๒๔๑๑

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า พระบรมฉายาลักษณ์ทรงศีล หรือพระซีไทย ถ้าไม่มีพระตำระรงค์แล้วจะเห็นเหมือนพระภิกษุ เพราะพระองค์ทรงดำรงพระภิกษุชริณฺณมหาเถร ๒๗ ปี ได้ทรงศึกษาพระพุทธศาสนา ภาษามคร สันสกฤต อังกฤษ ลติน แดกจกน ได้แปลธรรมวินัยมาเป็นคำไทย ได้ตั้งโรงพิมพ์ สร้างพระนครคีรี ณ เขาวิ้ง และทรงกระทำหลายอย่าง ณ เขาหลวงที่เพชรบุรี

พระบรมรูป ร. ๕ และ สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พฺรหฺมรํสี) ในนี้จะเห็นทรงเรียนภาษาบาลี คือ ธรรมวินัยอันมีพระคัมภีร์ไบบลาน มีพระพุทธรูป และพระสงฆ์ ครอบพระรัตนไตร สมเด็จพระได้มีสิ่งกระทำอันเป็นอมดไว้ คือ พระพุทธรูปส่วนพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้า ได้แดกจกนภาษามคร สันสกฤต อังกฤษ เยอรมัน ฯลฯ ได้เปลี่ยนระบบการปกครองทั้งชาติและศาสนาได้ ทรงพิมพ์พระไตรปิฎกเป็นหนังสือไทย ได้มาสร้างพระที่นั่ง หรือ วังบ้านปิ่น ที่เพชรบุรี ได้ทรงย้ายเมืองเพชรมาตั้งที่ปัจจุบันนี้ ซึ่งนับว่าทรงสร้างเมืองเพชรบุรีกับทรงสร้างพระราชวัง ณ เขาวิ้ง ราชบุรี ทรงชื่อว่า เมืองเพชรเคยเป็นเมืองหลวงหรือกรุงโบราณจึงนำชื่อไปสถาปนา พระนามพระเจ้าลูกยาเธอ สมเด็จพระเจ้าฟ้าว่า กรมหลวงเพชรบุรี

รัชกาลที่ ๔ สมเด็จพระจอมเกล้าฯ เจ้าฟ้ามงกุฎ พระวชิรญาณบรมธีรหาราชเจ้า ทรงรับและทรงกล่าวคินลิกษาทรงครองต่อ พ.ศ. ๒๓๙๔ ทรงบรมราชาภิเศกเป็น พระจอมเกล้าฯ และทรงบวรภิเศกเจ้าฟ้าชายจุฬามณีเป็น พระปิ่นเกล้าฯ ซึ่งพระองค์ทรงต่อเรือกำปั่นได้คู่กับสมเด็จพระยาฯ ทรงให้เจ้าพระยาอมราช ยกกองทัพไปเชียงตุง พ.ศ. ๒๓๙๕ ไม่สำเร็จ พ.ศ. ๒๓๙๖ ยกไปอีกก็ไม่สำเร็จเรียบร้อย ทรงเซ็นสัญญาสนธิสัญญากับอังกฤษและอื่นๆ และในปีที่ทรงบรมราชาภิเศกแล้วนั้น ทรงอุปภิเศก สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี เป็น เอกอัครมเหสี พระนางทรงครรภ์ได้ประสูติพระบรมราชโอรส ซึ่งได้รับสถาปนาพระนามว่า สมเด็จพระเจ้าฟ้าโสมนัสราชกุมาร ได้เสด็จสวรรคตทั้ง ๒ พระองค์ จึงนำพระราชทรัพย์มรดกนั้นสร้างวัดโสมนัสวิหารแต่ครั้งรัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างวัด

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส
สมเด็จพระสังฆราชเจ้าพระองค์ที่ ๑๐ ทรงเป็นพระราชโอรส พระ-

ราชนัดดารามวัดหนึ่งแล้ว ได้สร้างวัดนี้อีก พ.ศ. ๒๓๕๖ และมีพระสงฆ์มาประจำ พ.ศ. ๒๓๕๕ พ.ศ. ๒๔๐๓ ทรง
สถาปนา เขมร พ.ศ. ๒๔๐๖ เสียเขมรให้แก่ฝรั่งเศส

ในด้านพระนครประเทศชาติ พระองค์ทรงจัดทหารบก ทหารเรือ ทรงมีความรู้ภาษาต่างประเทศ ทราบ
ชัดว่าต้องเปลี่ยนระบบปกครองทั้งฝ่ายอาณาจักรและพุทธจักร มีพระราชโอรสสืบต่อประศาสนภาพ ๒ พระองค์ คือ พระ-
จุลจอมเกล้า และพระองค์เจ้ามุนีนุสาคมานพ ทรงสร้างพระนครคีรีที่เพชรบุรี ทรงบูรณะวัดต่าง ๆ และทรงสร้างวัด
ราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม วัดมกุฏกษัตริยาราม พระพุทธรูปที่ทรงสร้างในสมัยนี้ ทรงประดิษฐ์ไม่มีพระเม้าพิ มี
แต่กลุ่มพระฉัพพรรณรังสี ทรงบูรณะ คือ สร้างพระเจดีย์ใหญ่ครอบองค์เดิม ที่เรียกกันว่า “พระปฐมเจดีย์” กระทั่งบัดนี้
ทรงตั้งโรงพิมพ์-พิมพ์หนังสือราชการ ทรงตั้งหนังสือ “อริยิก” ในกาลนี้ พระคณะธรรมยุติกนิกายได้แพร่ออกไปมาก
ตลอดมาถึงราชบุรี ทรงตั้งและยกย่องโหราศาสตร์ จะเปลี่ยนตำราสุริยจันทรหรือสุริยุปราคาและจันทรุปราคา ให้เป็นไป
ตามดาราศาสตร์อันถูกแน่นอน แต่ไม่สำเร็จเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๑๑

สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี เสด็จปรากฏทิสสมานรูปกาย พระอิริยาบถพับเพียบบนพระแท่น
ทิพยอาสน ๗ อัมภิกาสนหน้าพระสัมพุทธเจ้าประธาน ต่ำลงมาแค่ฐานสุดพระสะไบและฉลองพระองค์เขียวใบไม้แก่ พระ
สะไบมีลายดอกพิกันกลีบทอง (พิกันต้นดอกใหญ่กลีบละเอียดขาวกว่าพิกุล) พระสะไบรองในเหลืองทอง พระฉลองทรง
ไหมลายทอด้วยทองซึ่งจะกระทำให้เป็นลายเส้นได้อย่างไร วันนั้น เป็นวันอาทิตย์ ซึ่งเป็นวันประสูติได้ทรงสิวันพุ
จากนั้นไม่ทรงพระเครื่องประดับอื่น จึงเอาใจทูลถาม ทรงตอบเป็นสำนึกว่า มาฟังเทศน์เครื่องแต่ตัวมีอยู่อย่างนี้รู้อย่าง
คิดถึงจึงให้เห็นเฉพาะในคราวที่มีท้องได้ ๕ เดือน ก่อนป่วย จึงสมบูรณอย่างนี้.....ในพระราชบันทึกมีว่า “พระ
นางทรงอวบพระองค์ผิวดมผดมานารีซึ่งมีวัยเสมอพระนาง” และทรงพระราชทานให้ได้กลิ่นมะลิสดระคนกลิ่นขมิ้น
สด มีพระราชดำรัสทิพยต่อว่าพวกสาวพนักงานพระสุคนธ์เอาอาบให้เช้าทุกวัน ผิวจึงเหลืองทองและมีกลิ่นมะลิ-ขมิ้น
อย่างนี้

บาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงศึกษาหนังสือไทย หนังสือขอม
และภาษาบาลีกับภาษาอังกฤษเชี่ยวชาญแล้ว ประสูติ พ.ศ. ๒๔๐๓
พระชนมายุ ๒๐ พ.ศ. ๒๔๒๓ ได้ทรงอุปสมบท สมเด็จพระ-
มหาสมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ ทรงเป็นอุปัชฌาย์
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงเป็นอุปถัมภ์ ทรงสอบได้
เปรียญ ๕ ประโยค ทรงชำระหนังสือหลักสูตรเปรียญตั้งแต่ไวยากรณ์
ถึงประโยค ๕ ทรงจัดลักษณะปกครองคณะสงฆ์ และมีพระราช-
บัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ ออกมา ทรงรจ-
นาหลักสูตรนักธรรมตรี โท เอก พร้อมกับตั้งเป็นแบบเรียนกันมา
ถึงบัดนี้ ทรงใช้แบบระบบสมณวินิจัยธิกรณ์ ตามพระวินัยแม่
ทางพระราชอาณาจักรก็รับรองและมอบให้คณะสงฆ์กระทำกันเอง
ทรงทูลบำรุงการศึกษาทั้งพุทธจักร และราชอาณาจักร คือ ทรงให้
เจ้าคณะจังหวัดทั่วราชอาณาจักร ตั้งสำนักเรียนประจำและให้อุปถัมภ์
พระราชอาณาจักร ให้กิจกรรมโรงเรียนประจำเปิดสอนกุลบุตรกุล-
ธิดา ตั้งแต่ประถมศึกษาถึงประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช(สา)
พระองค์ที่ ๕ กรุงรัตนโกสินทร์ เป็นพระสหายพรหมจรรย์รุ่น

แรกพระองค์ที่ ๕ หนังสือราชประดิษฐาสนาธรรมเล่าว่า รกรากเดิมอยู่
ราชบุรี บริเวณวัดโรงช้าง ทรงเป็นลัทธิวัชริก สมเด็จพระมหา-
สมณเจ้า กรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ อุปสมบทครั้งแรก มีนาม
มคธว่า ปุสโส สอบได้ ๕ ประโยค แต่เป็นสามเณร อายุ ๑๘ ครั้น
อุปสมบทแล้ว เป็นพระราชาคณะที่ พระอมรโมลี แล้วลาสิกขา
กลับเข้าอุปสมบทใหม่เป็นลัทธิวัชริก ของสมเด็จพระปวเรศวรฯ พระ
อุปัชฌาย์ประทานชื่อเดิมอีกว่า ปุสส เทโว ได้ทรงสืบต่อสมณเพศ
พรหมจรรย์ และสืบต่อการศึกษาพระปริยัติธรรมดำรงสืบมา ได้ทรง
เป็นต้นชื่อ “สา” เข้าไปเป็นพระราชทินนามว่า พระสาสนโสภณ
สมเด็จพระราชาคณะเดิมว่าอริยวงศญาณ เมื่อได้รับสถาปนา พระ-
บาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงสถาปนาให้มี “สา” ด้วยจึง
เป็นสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ ได้ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ได้ทรง
เป็นประธานสังคายนาพระไตรปิฎก อัญชุกถา ฎีกา ฯลฯ คือคัด
ลอกจากตัวขอม พิมพ์เป็นตัวไทย ชื่อ สยามรัฐอุเบปิฎก ทรงแปล
และรจนานหนังสือไว้มาก เช่น ปฐมสมโพธิกถา เรียบเรียงมหาปริ-
นิพพานสูตร และสังคายนา หรือสังคีตกถา ส่วนในด้านการ
ปกครอง ทรงเป็นเจ้าคณะหนเหนือ และทรงบัญชาการคณะสงฆ์
แบบเจ้าคณะทั้ง ๔ นั้น ตลอดกาลมาถึง พ.ศ. ๒๔๔๒

ในพระราชสกุลวงศ์เล่าว่า พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ กับเจ้าจอมมารดาบาง มีพระราชธิดาพระนาม
พระองค์เจ้าหญิงวิลาส ต่อมาได้สถาปนาเป็นกรมหมื่น-กรมขุนอัสสรสุดาเทพ สิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๒๓๘๘ และพระ
ราชโอรสพระนามว่า พระองค์เจ้าลักขณานุคุณ ทั้งสองพระองค์ทรงเป็นพระปิยราชธิดาพระปิยราชโอรส พระนาม
เมื่อรวมกันแล้วจะทรงพระสิริวิลาสลักษณ์ พระองค์เจ้าลักขณานุคุณทรงเสกสมรสกับหม่อมจ้าว ภายหลังได้สถาปนาเป็น
เจ้าจอมมารดาจ้าว มีพระราชธิดาพระองค์เดียวคือ หม่อมเจ้าโสมนัสแล้วสิ้นพระชนม์ พ.ศ. ๒๓๗๘ หม่อมเจ้าหญิง
โสมนัสประสูติวันอาทิตย์ที่ ๒๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๓๗๗ มีพระชนมายุไม่เต็มขวบต้องทรงกำพร้า จึงเป็นพระปิยราชธิดา
ทรงโปรดให้รับเข้ามาเลี้ยงในพระราชวัง พระราชทานพระสุพรรณบัฏเป็นพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าโสมนัสวัฒนาวดี
ต่อมาเสด็จไปก็สิ้นอีก พระราชทานให้รับมรดกแต่ผู้เดียว ทั้งได้ทรงพระกรุณาให้โสกันต์ มีพระราชพิธีเทียบเท่าเจ้าฟ้า
แต่ไม่มีเขาไกลาสและมยุรฉัตร พ.ศ. ๒๓๘๕ เพราะได้รับพระมรดกมาก จึงทรงโปรดให้สร้าง วัดเทพธิดาราม พระ-
ราชทาน พระปิยราชธิดาพระองค์เจ้าวิลาส กรมขุนอัสสรสุดาเทพ โปรดให้สร้างวัดราชনীดาราม พระราชทาน
พระปิยราชธิดา พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พ.ศ. ๒๓๘๕ - ๕๐ ครั้นล่วงมาถึง พ.ศ. ๒๓๘๔
ณ วันอาทิตย์ที่ ๒ มกราคม พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงตั้งมังคลาภิเษกสถาปนาเป็น สมเด็จพระนาง
เจ้าโสมนัสวัฒนาวดีเอกอัครมเหสีได้ทรงครองได้ ๗ เดือน ทรงประสูติพระบรมราชโอรสสมเด็จพระเจ้าฟ้าโสมนัส
ราชกุมาร ตามพระราชบันทึกว่า วันเสาร์ที่ ๒๑ สิงหาคม พ.ศ. ๒๓๘๕ พระบรมราชโอรสทรงพระชนม์ได้ ๓ ชั่วโมง
ก็หยุดไป พระนางเจ้าทรงประสูติทรงประสพทุกข์ทรมานมากกระทั่งพระยอดแตกตรงศูนย์พระนาภีและเสด็จสวรรคตวัน
ที่ ๑๑ ตุลาคม พระราชทานเพลิงเดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๓๘๕ พระบรมราชสวามีทรงรวบรวมพระมรดกพระราชทรัพย์
โปรดให้สร้างพระอารามเป็นที่ระลึกถึง ได้พระราชทานนามว่า วัดโสมนัสวิหาร ณ ทิศตะวันออกเฉียงเหนือแห่งพระ
บรมมหาราชวัง ทรงวางศิลาฤกษ์ ณ วันอาทิตย์ที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๓๘๕ ได้ทรงรวบรวมพระเครื่องทรงพระเครื่องต้น
ได้ทรงออกแบบถ่ายเทพระสิริลักษณะพระวรกายแปลงเป็นพระพุทธรูป ทรงกระทำหุ่นแล้วได้โปรดให้หลอมทองเทหล่อ
ทั้งพระพุทธรูปและพระอัครสาวกทั้งสอง ได้ทรงนำมาประดิษฐานไว้ในพระวิหารนี้ และทรงอาราธนาพระสงฆ์สหาย

พระมหजरรมาสถิต ณ วัดโสมนัสวิหารนี้ พ.ศ. ๒๓๕๕

ณ บริเวณนี้ เมื่อดำริดูแล้วจึงทราบอนุสาวรีย์ ๒๔ พุทธศตวรรษ สมเด็จพระบรมกษัตริยาธิราชเจ้าทรงกระทำไว้คือ รัชกาลที่ ๑ ทรงสถาปนาวัดสระเกษแล้ว รัชกาลที่ ๓ ทรงสร้างภูเขาทองด้วยอิฐแต่ก็พังทะลายลง รัชกาลที่ ๔ ทรงโปรดให้แปลงเป็นภูเขาอิฐและทรงให้ก่อพระเจดีย์ไว้บนยอด รัชกาลที่ ๓ โปรดให้สร้างวัดเทพธิดารามให้ช่างสลักหินเป็นรูปเทพสตรีนั่งพับเพียบท้าวแขนตามลาน โปรดให้สร้างวัดราชนัคดารามและทรงโปรดให้วางแปลนสร้างโลหะปราสาทองค์ที่ ๓ ในโลก พ.ศ. ๒๓๘๕-๒๓๙๐ รัชกาลที่ ๔ โปรดให้สร้างวัดโสมนัสวิหาร มีพระเจดีย์สูง ๒๗ วา พ.ศ. ๒๓๙๕-๒๔๐๐ และ พ.ศ. ๒๔๐๕-๑๐ โปรดให้สร้างวัดมกุฏกษัตริยาราม พ.ศ. ๒๔๒๑ รัชกาลที่ ๕ โปรดให้สร้างวัดเทพศิรินทราวาส และในกาล พ.ศ. ๒๔๐๐ ทั้งหย่อนและเกิน มีพระเจดีย์สูง ๒๗ วา และภูเขาทองโลหะปราสาท จึงล้วนเป็นอนุสาวรีย์ ๒๔ พุทธศตวรรษตลอดบริเวณนี้

พระสัมพุทธโสมนัสวัฒนนาถบรมบพิตร พระพุทธประธานในพระวิหารวัดโสมนัสวิหาร เป็นฝีพระหัตถ์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงถ่ายแบบพระรูปลักษณะสถาปนาเป็นพระพุทธรูปแบบอมรรัตนโกสินทร์ ไม่มีพระจอมเกล้าได้ถวายพระนามเรียกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๕ คราวแรก ไม่มีสมัญญานาไมใดจึงถวายสำหรับจะเรียกท่านถูกและทำเป็น เสนภาพรมาภิไธยด้วย

รูปสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี ทรงพระเครื่องต้นเท่าเจ้าฟ้าในพระราชพิธีโสกันต์ พ.ศ. ๒๓๘๕ รูปนี้ทำในแผ่นกระเบื้องดินเผาได้จากพระเจดีย์วัดราชนัคดาราม พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าฯ ทรงสร้างพระราชทานแด่พระปิยราชันดา จึงทรงพระราชทานนามเป็นที่ระลึกตอนนั้น ทรงพระสิริลักษณะรพางค์ไปรงบาง เช่น พระรูปนี้และรูปนี้ด้านหลังมีลายหนังสือว่า “โสมนัส” ได้ให้ลงลายเส้นขึ้นได้ชัดเจนเพียงเท่านี้พอเป็นเค้าได้

สมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี พระอภิสमानรูป เจ้าของพระนามวัดโสมนัสนี้เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๓๙๕ พระชนมายุย่าง ๑๕ พระพรรษา ณ วันมาฆบูชา มีอาทิตยที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๑๕ มีมาฆบูชากลางวัน เวลา ๑๔ น. ได้นั่งฟัง พระธรรมเทศนาพร้อมกับมองดูพระสัมพุทธเจ้า พระองค์ประธานนั้นว่า มีพระลักษณะเหมือนพระนางเจ้า ขณะนั้นกำลังเรียบเรียงพระประวัติได้ระลึกถึงอยู่ตลอด ก็ปรากฏพระอภิสमानรูป ณ อัฟโลกาศ นอกพระบุษบก พระสัมพุทธประธานนั้น

สมเด็จพระนางเจ้าทรงปรากฏและรับสั่ง ไม่ได้เห็นและไม่ได้ยินด้วยเหตุนี้ แม้ผู้อื่นที่ประชุมกันอยู่ก็ไม่ได้เห็นไม่ได้ยิน พระทิพยกายพระนางเจ้าทรงพระวรรณวิเลียงอ่อนผ่องใสคล้ายมีแสงระเรื่อเรืองเหลืองอ่อน จึงไม่ปรากฏส่วส่วนพระสัมพุทธรูปที่ถ่ายมานั้น ทรงให้ลงรักปิดทองคำเปลวเมื่อถ่ายใช้ไฟพิบจึงสะท้อนเงาสว่างส่วนโค้ง ส่วนลึกปรากฏเพียงเงาสลัว จึงเห็นเล็กและบาง คราวแรกนึกถึงพระวินัย ครั้นนึกถึงว่าเป็นทิพยกายหรือผีฟ้า ทั้งส่วนนั้นก็ เป็นเพียงลายเส้นเท่านั้น ซึ่งปรากฏขึ้นแบบทิพยกาย พระศิริลักษณะสมบูรณ์พระวรกายได้ทรงถ่ายสถาบกขึ้นเป็นพระ-สัมพุทธรูปแล้ว จึงขึ้นเป็นพระพุทธรูปตามพระพุทธรูปที่ถ่ายมา พุทธโท มาตา ปิตา ธมโม พระพุทธรูปเป็นมารดา พระ-ธรรมเป็นบิดา ทั้งสมเด็จพระนางเจ้าได้ทรงผจญทุกขทรมานกระทั่งเสด็จสวรรคตและให้มีวัดโสมนัสวิหารนี้ จึงควรปรากฏเพื่อเป็นที่รู้จัก จึงได้สร้างลายเส้นเป็นส่วนทิพยกายตลอด เมื่อกำลังสร้างลายเส้นอยู่นั้น ทรงปรากฏพระพักตร์สดชื่นระรื่นเรื่องอันยืนยันบุญญาภิสังขาร-สัทธินทรีย์ โลเกียรธรรม ทิพยสมบัติตลอด

สมเด็จพระบรมธีรมหาราชเจ้า เป็นพระปรมาภิไธย ที่ปรากฏแล้ว ทั้งพระราชนิพนธ์ภาษา มคร ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย แม้หลักการอ่านศิลาจารึกไทยโบราณทั้งขอมและไทยก็ได้ทรงกระทำไว้ ระเบียบการและ ประเพณีต่างๆ ได้ทรงกระทำขึ้น ยังใช้และปรากฏอยู่แม้คณะธรรมยุติกนิกายก็ปรากฏ อันส่งพระปรมาภิไธยว่า “พระบรมธีรมหาราชเจ้า” ให้คงอยู่ได้ตลอดกาล

พระนิรันตราย

พระพุทธรูปปางสมาธิ ทองสัมฤทธิ์

ศิลปลักษณะรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ ๔ ทรงออกแบบไว้ จะเห็นไม่มีจอมเมวดี พระกรรมทั้งสองเป็นแบบคน ฯลฯ และพระพุทธรูป พระสงฆ์รูปมีจำนวน นิยมกันคือ สร้าง ๘๔,๐๐๐ ในระยะ ๒๕๐๐ ปีกว่านี้ ทั้งหมดจึงมีจำนวน ปริมาณกันว่าประมาณ ๕๐ ล้านองค์

พระรัตนไตร พระศาสนา

รัชสมัย-พระจอมเกล้า ซึ่งได้มีแล้ว

และเป็นจุดเด่น

พระราชนิพนธ์เป็นภาษามคร เป็นภาษาอังกฤษ และ เป็นภาษาไทย ที่เป็นภาษามครทรงเป็นปฐยา-วัตรฉันท ได้แปลเป็นปฐยาวัตรฉันทไทย อันเป็นจุดเด่น ซึ่งได้ทรงจรโลงขึ้น และ ยังเด่นตระหง่านอยู่แก่ไทย

พระพุทธศาสนา เป็น พระรัตนไตร

อรหันต์ สมุทสาสมุพุทโธ
มหาสงฆ์ ปิโพลี
พุทโธ ธมโม สงฺโฆ จาคี
อณฺณมณฺณวิโยคาว
พุทโธ ธมฺมสฺส โพเชตา
สงฺโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส

พระอรหันต์สัมมาสัมพุทธ
พระสงฆ์ให้ตื่น ลู ขึ้นขึ้นชม
พระพุทธ, พระธรรม, พระสงฆ์, เช่นนี้
ไม่พราจากกันกะลั่นกันไป
พระพุทธตรัสรู้พระธรรมได้แล้ว
พระสงฆ์สาวกพระพุทธสอนตาม

อุดมม ฐมมมชฌคา
อิฏฺเจตํ รตนตฺตยํ
นानาโหนตฺตมปี วตฺตโต
เอกีกฺกตฺตมปนตฺตโต
ธมฺโม สงฺฆเณ ธาโรโต
อิฏฺเฏกาพฺพุตฺตเมวอิ
ลฺลึงฺโกลุตฺตรํพระธรรมอุดม
เช่นนี้นิยม - พระรัตนไตร
ต่างกันแม้มี เพราะอัตตไข
ได้เป็นอันเดียวก็โดย ณ ความ
พระธรรมแนวสงฆ์จฺทฺรํ ขุขาม
จะนี้เนื่องเดียว-เกาะเกี่ยวกะกัน

don brother) i.e. my dear brother
mine father) i.e. my father
mine mine named "Dhammaduta"
mother) i.e. my mother
mine mine named "Lady"
"Dhamma"

พระอรหันต์สมุทสาสมุพุทโธ
มหาสงฆ์ปิโพลี
พุทโธ ธมโม สงฺโฆ จาคี
อณฺณมณฺณวิโยคาว
พุทโธ ธมฺมสฺส โพเชตา
สงฺโฆ จ สาวโก พุทฺธสฺส

เขียนและอ่านแบบปัจจุบัน

พุทฺธชื่อสรีนทราทิตย แม่ภูชื่อนางเสือง
พุทฺธชื่อบานเมือง ตูที่น้องท้องเดียวห้าคน ผู้ชาย
สาม ผู้หญิงสอง ที่เมื่อผู้ยายตายจากเมื่อแต่ยัง
เล็กเมื่อภูขึ้นใหญ่ได้สืบเก่าเข้า ขุนสามชนเจ้า
เมืองลุด
มาทอเมืองตากพ่อภูไปรบขุนสามชนหัวข้ายขุน

สามชน

ลายพระหัตถ์ที่ปรากฏนี้ มีพิมพ์ในจารึกสุโขทัย หลักที่ ๑ มีบันทึกว่า “พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า-
เจ้าอยู่หัว พระราชทาน เซอร์ ยอห์น โบวริง มีลายพระหัตถ์คำแปลเป็นภาษาอังกฤษ...” ได้นำมาอ้างเพื่อเป็นหลักฐานประ-
จักษ์แจ้ง ด้วยมีนักรู้ไทยชั้น ดร. ศจ. ได้บรรยายว่า จารึกหลักที่ ๑ นี้ ทรงกระทำขึ้นเพื่อให้มีประวัติสุโขทัย ขุดหลุมในวัง
เข้ามิดยกลงซ่อนในหลุม เข้ากลางคืนก็ยกขึ้นมาจารึก ไกลสว่างก็ยกลงฝัง... ที่ทรงกระทำนั้น ได้ลอกเลียนตัวลายสื่อ
อย่างนี้ ทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษอย่างนี้ ได้พระราชทานไปมีหลักฐานอย่างนี้ นักรู้ผู้นั้น ทำไมจึงบรรยายโกหกอย่าง
หน้าขึ้นเช่นนั้น ก็ไม่รู้เหมือนกัน

คนชาติไทย และ โลกไทย

วิสุทธิ อุดม สฤษฎ์
 สวรรคตติ ปสนนอัน
 สมมาปฏิปชชุนคาน
 วิสุทธิ สัพพเกสเสหิ
 นิพพานํ ปรมํ สุขญ
 เอเตน สจจวชเชน

วิสุทธิ อุดม ประเสริฐสุดนี้
 เป็นไปแก่เหล่า ลู เลื่อมใสพลัน
 สัมมาปฏิบัติจะจัดชั่วหยาบ
 วิสุทธิสรรพกิเลสหลุดพ้น
 นิพพานดับเกลสบรมสุขญสิ้น
 ด้วยกล่าวคำสัจ-ปรมัตถ์นิพพาน

โลกสมิ รตนคตย์
 อตตโน สุทธิกามิน
 ปรมาย วิสุทธิยา
 โหติ ทุกเขหิ นิพพุติ
 นิพพานํ ปรมํ สุข
 สุวคฺติ โหตุ สัพพทา-ติ
 ณ โลกมีตาม พระรัตนขวัญ
 ต้องการสุขสันต์สะอาดกะตน
 บรมสมภาพวิสุทธิผล
 ดับทุกข์ได้-ตนเกษมสราญ
 นิพพานสิ้นทุกข์บรมสุขสถานต์
 บันดาลสวัสดิ์ ณ สรรพกาล ตลอดเทอญ

สมเด็จพระบรมปิยมหาราชเจ้า พระบาทสมเด็จพระมหาจุฬาลงกรณ์ฯ พระจุลจอมเกล้าฯ รัชกาลที่ ๕

อะเฮียอย่าเยาะเย้ย
 พริก-ก็พริกเม็ดเล็ก
 ใครเล่าจะกินเหล็ก
 โคแก่จนคอง้า

หยามเด็ก
 เผ็ดล้ำ
 บ่อล้ำ ฤาชา
 เด็กขึ้นขี่คอ

พระราชนิพนธ์ ร.๕

พระปิยมหาราชเจ้า
 ปิยราชกรณีย์
 ปิยราชธรรมมี
 ปิยภาพไท้ท้าว

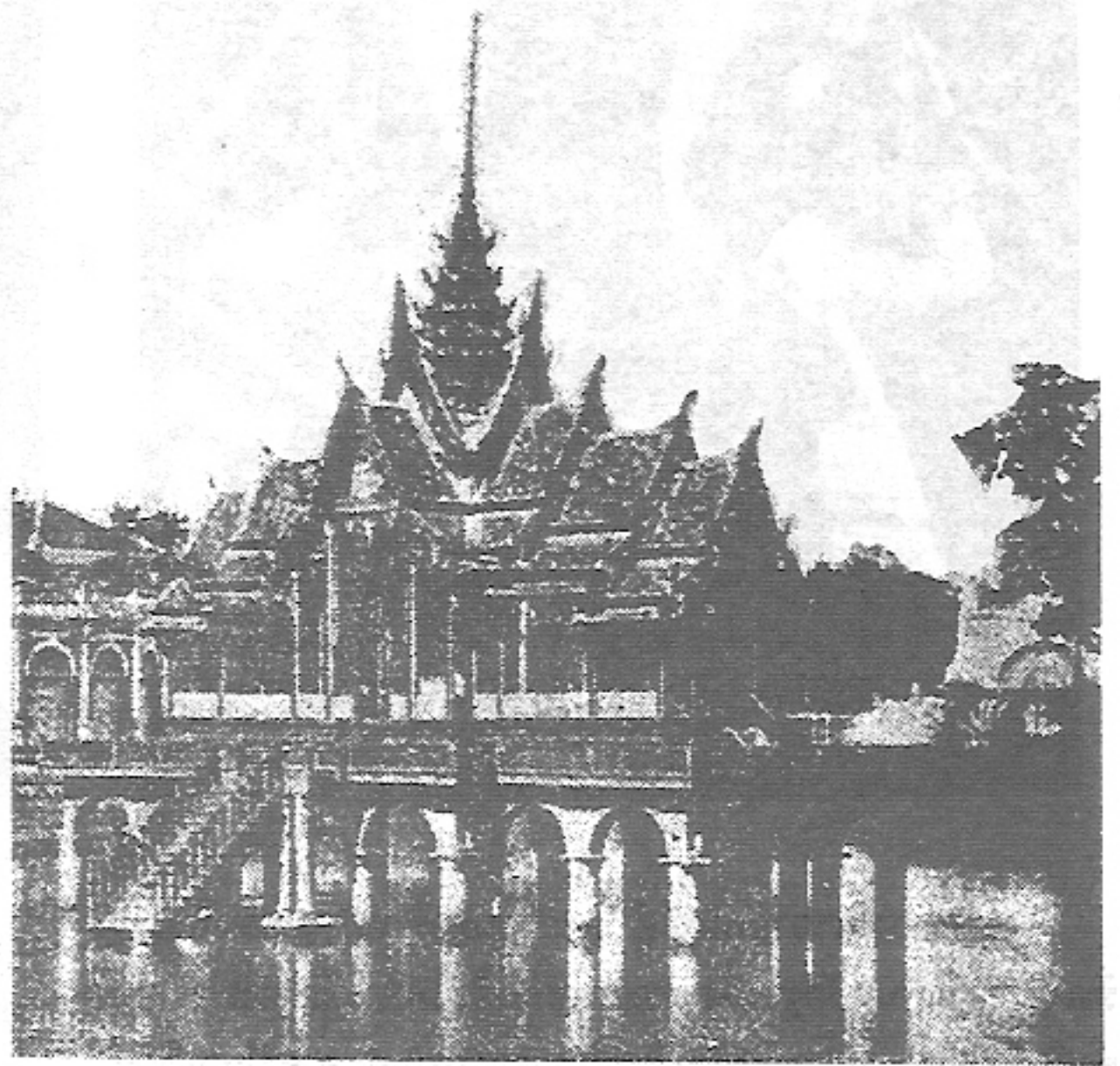
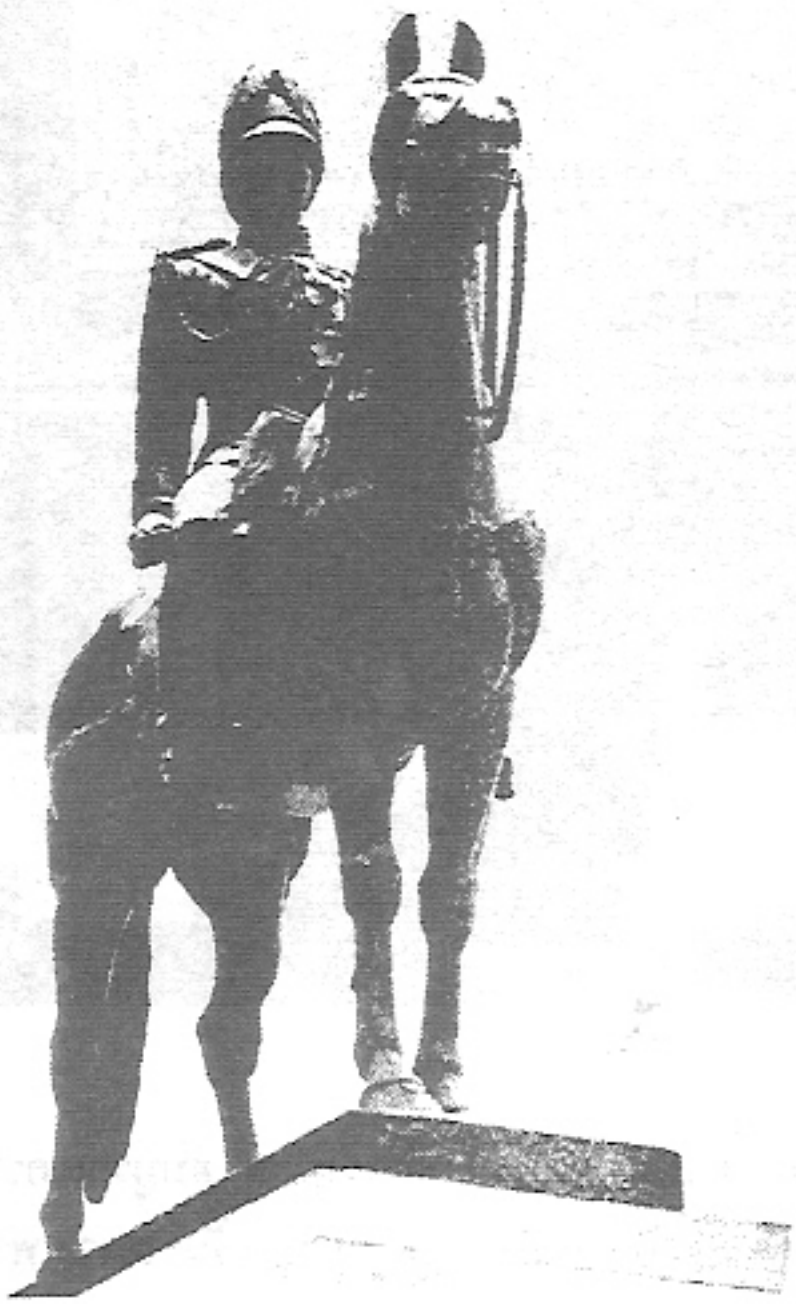
จอมปรี-ยภาพแฮ
 ก่องก้าว
 มาตรชาติ รัฐเทอญ
 ท้าวเหล่า ราษฎรไทย

รัชกาลที่ ๕ สมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ พระปิยมหาราชเจ้า ทรงครองต่อ ทรงรับพระราชภาระทั้งพระราชอาณาจักรและพระพุทธจักรสืบต่อจากสมเด็จพระราชบิดา คราวแรกพระองค์ยังไม่ฉันทิภาวะ พระองค์ประสูติ พ.ศ. ๒๓๕๖ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๑๖ ทรงบรรลุนิติภาวะและทรงผนวชเป็นพระภิกษุแล้ว ได้ทรงรับและดำเนินรัฐภาระ และศาสนภาระ พ.ศ. ๒๔๒๒ พระองค์เจ้านุชนายกมาณพ ทรงผนวชได้เป็นพระองค์รับภาระธุระพระพุทธศาสนาต่อมาในตอนแรก แต่ครั้งรัชกาลที่ ๔ กรมพระปรมาภิไธยทรงรับพระพุทธศาสนาแล้ว เมื่อรัชกาลที่ ๕ ครอง กรมพระยา-ปวเรศริยาลงกรณ์ ทรงร่วมรับต่อมา เมื่อทรงบรรลุนิติภาวะบรมราชาภิเศกสมบุรณ์แล้ว ได้ข้าราชการและพระเจ้า้องๆ ช่วยพระราชภาระนั้นครั้งนั้นประสบเรื่องระบอบการปกครองจึงทรงแก้ไข ขัดด้วยหาผู้รู้ไม่ได้พอ จึงต้องส่งพระเจ้าลูกเธอ-

ทั้งหลายไปศึกษา ณ ต่างประเทศ ในภายในทรงเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๑๗ ค่อยเปลี่ยนจากจุดศดมภ์ซึ่งมีที่ปรึกษา พ.ศ. ๒๔๒๗ ได้มีการร่างธรรมนูญการปกครอง เปลี่ยนเป็นกรมมีเจ้ากรมและต้องทรงประทับพวกฝรั่งยึดดินแดน พ.ศ. ๒๔๑๐ ครั้งหนึ่ง พ.ศ. ๒๔๓๑ เสียลาว พ.ศ. ๒๔๓๖ ทหารไทยถูกขับออกจากเขมร พ.ศ. ๒๔๓๖ ถึง พ.ศ. ๑๓๔๗ ถูกยึด จันทบุรี ต้องเอาดินแดนเขมรแลกคืนได้ พ.ศ. ๒๔๔๗ และ พ.ศ. ๒๔๕๐ ต้องยกอาณาเขตหลวงพระบางให้ฝรั่งเศส ซึ่งพระองค์ต้องเสด็จประพาสยุโรปถึง ๒ ครั้ง คือ พ.ศ. ๒๔๓๕-๒๔๔๐ ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๔๕๐-๒๔๕๑ ได้ส่งพระราชโอรสไปศึกษาจบมาเป็นอันมาก

ทรงสร้างพระราชวัง ณ เขาวัง และทรงสร้างวัดสัตตนารถปริวัตร จังหวัดราชบุรีและทรงสร้างพระราชวัง บ้านปืน จังหวัดเพชรบุรี ทรงพระราชดำริว่าจะทรงสละราชสมบัติให้พระบรมราชโอรสธิดาราชแล้ว จะเสด็จมาประทับ อยู่แต่ไม่ทัน

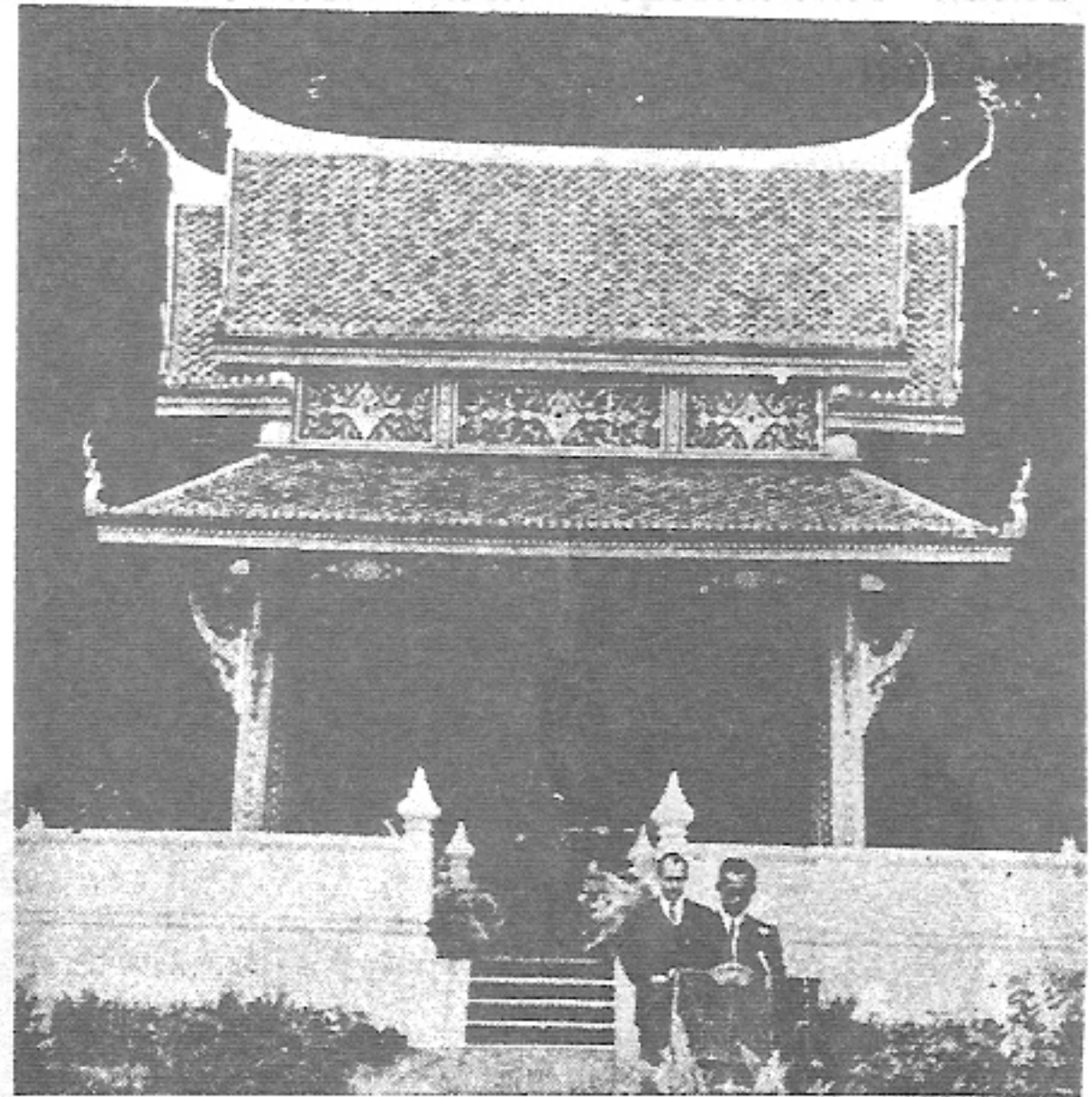
พระบรมรูปทรงม้า ม้านี้ มีคำเล่าว่า คุร่าย มักทำร้าย ได้ทรงรับ และ ทรงเสกหญ้าตามคำหรับไทย ครั้นป้อนแล้วก็เชื่อง ยอมให้ประทับด้วยดี เป็นหลักฐานว่า ทรงมีพระเวทมนต์ขลัง ศักดิ์สิทธิ์

พระที่นั่ง-เรือนยอดไทย พระที่นั่งไอศวรรย์ทิพยอาสน์ องค์นี้ทรงสร้างไว้อย่างสวยงามสุดยอด ยืนยันสติปัญญา ฝีมือ และ แบบไทย ที่ได้ทรงโปรดให้สร้าง ทรงจัดช่างผู้มีฝีมือเอก จึงปรากฏ ขึ้นได้

ในภายในประเทศ ได้ทรงเปลี่ยนแปลง ปรับปรุง ทะนุบำรุง ทรงเริ่มให้มีสภาเสนาบดี พ.ศ. ๒๔๓๖ และ ค่อย ๆ เปลี่ยนจนกระทั่งเป็นคณะเสนาบดี ทรงจัดหาเรือกลไฟ สร้างรถไฟ ทรงเปิดการศึกษาถึงมหาวิทยาลัย ทรงนำ กษัตริย์ ในทางพระพุทธศาสนา และ ประเพณี ทรงสร้างเจดีย์ และสร้างพระบรมรูปพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์ และ พระราชธิดา ทรงสร้างวัดเบญจมบพิตรแล้ว พระราชทานชื่อว่า วัดเบญจมบพิตร วัดราชบพิตร วัดนิเวศธรรมประวัติ ทรงจำลองพระชินราชเมืองพิษณุโลกลงมาประดิษฐาน ณ วัดเบญจมบพิตร พ.ศ. ๒๔๓๑ ทรงอาราธนาพระเถรานุเถร ให้สอบสวนชำระพระบาติ ไตรปิฎกทั้งอัฐกถาและคัมภีร์ต่าง ๆ แล้ว ทรงร่วมกับสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยา- ปวเรศวริยาลงกรณ์ และ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ลอกคัดพระบาติในใบลานตัวหนังสือขอม ใช้ตัวหนังสือไทย แล้ว พิมพ์เป็นเล่มหนังสือชื่อ สยามรฎกเตปิฎก เป็นครั้งแรกในพระราชพิธีรัชฎาภิเษก พ.ศ. ๒๔๓๖ จากนั้น ได้เปลี่ยน

หนังสือขอมเป็นหนังสือไทย แล้วพิมพ์คัมภีร์ต่าง ๆ ที่เป็นหลักสูตรเปรียญแพร่หลายออก พระภิกษุสามเณร และอุบาสกอุบาสิกาได้หาเรียนง่ายขึ้น และมีพระที่มีความรู้ได้แปลและพิมพ์ธรรมวินัยออกเป็นเครื่องประพฤติปฏิบัติ เช่น พระนิกรมุนี วัดบพิตรพิมุข รจนา มหาขันธกัณณนาเป็นภาษาไทย พระอมราภิกษิต(เกิด) วัดบรมนิวาส รจนา ปุพพลิกขาวัณณนา เป็นภาษาไทย สมเด็จพระวันรัต (ทับ) รจนา สังขิตโตวาท และแปล ภิกษุปาติโมกข์เป็นภาษาไทย ส่วนสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาปวเรศวริยาลงกรณ์ทรงรจนาคัมภีร์สุกตวิทัตติวิธาน เป็น มูลภาส

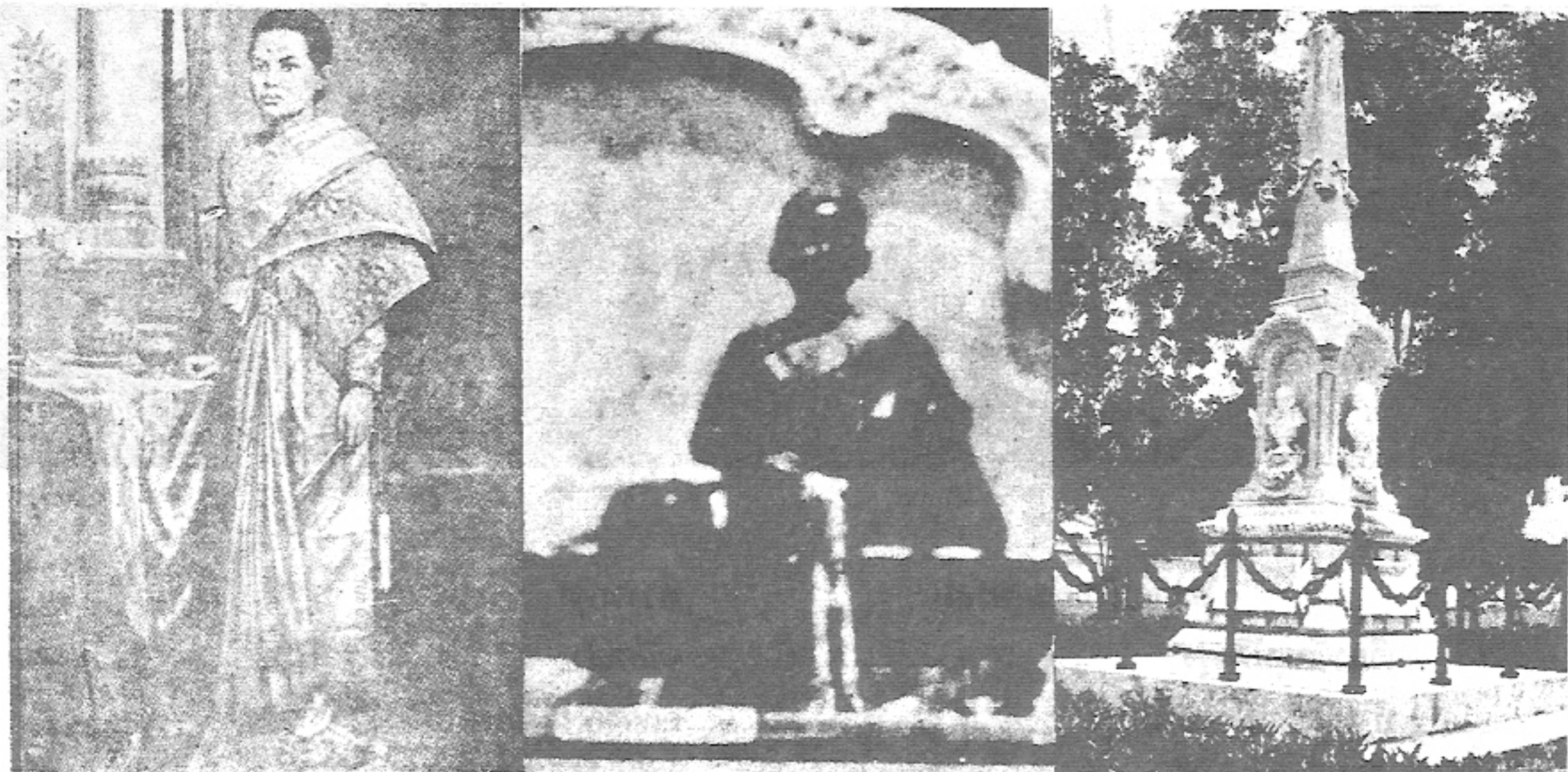
พระบรมฉายาลักษณ์คู่ พระปิยมหาราชเจ้า พระเจ้าชา-
ร์เซี่ย ทั้งนี้เป็นหลักฐานว่า พระมหากษัตริย์ไทย ได้เสด็จพระราช-
ดำเนินไปเจริญพระราชสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ อาจเป็นกษัตริย์
พระองค์แรกในโลกที่เสด็จต่างประเทศแบบพระราชธรรมาภิบาล

ศาลาไทย ก็ศาลาไทยหลังนี้ ปรางค์ ณ ชัมบุรคเยอรมนี
ประเทศ ในหนังสือ ๑๐๐ ปี แห่งมิดรภาพไทยเยอรมัน เล่าว่า พระ-
บาท สมเด็จพระมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าฯ ทรงสร้าง ค.ศ.
๑๙๐๗ พ.ศ. ๒๔๕๐ ได้ทรงเผยแพร่ไทยทั้งทางสถาปัตยกรรม และ
วัฒนธรรมไทยในต่างประเทศด้วย

คือ คำบาลีมคร สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส ทรงคิดตัวหนังสือไทยใช้ในภาษามครอย่าง
ปรากฏทุกวันนี้ ทรงจัดมูลกัจจายน์ คัมภีร์ไวยากรณ์เดิม เป็น บาลีไวยากรณ์ เป็นการเรียนง่ายเข้า ทรงรจนาลัก-
สูตรนักรธรรมตั้งแต่ชั้นตรีถึงชั้นเอก ให้ศึกษาเข้าใจได้ง่าย ทางฆราวาสทรงให้ชื่อว่าธรรมศึกษา เปิดสอนทั่วราชอาณาจักร
ตลอดไปถึงต่างประเทศ พ.ศ. ๒๔๔๕ มีประกาศใช้พระราชบัญญัติลักษณะปกครองคณะสงฆ์ ร.ศ. ๑๒๑ จัดเป็น
มหาเถรสมาคมเจ้าคณะใหญ่มหานิกาย-ธรรมยุติก เจ้าคณะหน เจ้าคณะเมือง หรือ จังหวัด เจ้าคณะแขวง หรือ อำเภอ
เจ้าคณะหมวด หรือ ตำบล เจ้าอาวาส ทรงจัดลำดับสมณศักดิ์เป็นสัญญาบัตร หิรัญบัตร สุพรรณบัตร และทรงเลิกทาส
ตลอดราชอาณาจักรไทย เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๕๓ ทรงครองอยู่ ๔๓ ปีเศษ เป็นบรมบุญญาภิสังขารของไทยแท้

พระปิยมหาราชเจ้า พระพุทธเจ้าหลวง ได้ทรงนำทั้งอาณาจักรและพระพุทธจักร อันมีประชาชนไทย
ทุกลำดับชั้น ซึ่งเชิดชูพระเกียรติคุณพระปรมาภิไธยนั้นได้เด่นตระหง่านอยู่ตลอดกาล

พระเอกอัครมเหสี สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์
อีกพระนามหนึ่งว่า พระนางเรือล่ม พระเอกอัครมเหสี ได้เสด็จ
สวรรคตพร้อมกับ พระราชโอรสธิดา โดยเรือพระที่นั่งล่มที่บางพูด
ซึ่งทรงเสด็จเสวยพระราชหฤทัยมาก ถึงทรงโปรดให้สร้างอนุสาวรีย์
ไว้ถึง ๓ แห่ง แม้พระราชวังเป็นพระที่ประทับอันมีชื่อเดิมว่า “วัง
สุนันทา” ก็ได้เป็นวิทยาลัย และ มีสร้างพระบรมรูปเหมือนแล้ว
ไทยได้ยกขึ้นเป็น “จ้าวแม่ไทย” แล้ว

พระบรมอนุสาวรีย์พระยาโศก พระบรมอนุสาวรีย์ มี
พระบรมรูปสมเด็จพระนางเจ้า พระราชโอรสว่ายังอยู่ในพระครรภ์
พระราชธิดาประสูตแล้ว ยังให้ทรงจารึกพระราชดำรัสประกาศว่า “จุ-
ฬาลงกรณ์ บรมราชผู้เป็นสามีอันได้รับความเศร้าโศกเพราะ
ทุกข์อันแรงกล้าในเวลานั้นแทบจะถึงแก่ชีวิต ถึงกระนั้นก็ยัง
มิได้หักทลาย”

และยังทรงโปรดเกล้าให้แต่งเพลงเป็นที่ระลึกทั้งทางร้อง
ทางเครื่อง และ ทางเดี่ยว ได้ทรงโปรดเกล้าพระราชทานชื่อเป็นที่
ระลึกว่า “เพลงพระยาโศก” พระราชทานไว้ให้เป็นศิลปสมบัติไทย
อันยังคงอยู่

สมเด็จพระปิยมหาราชเจ้า

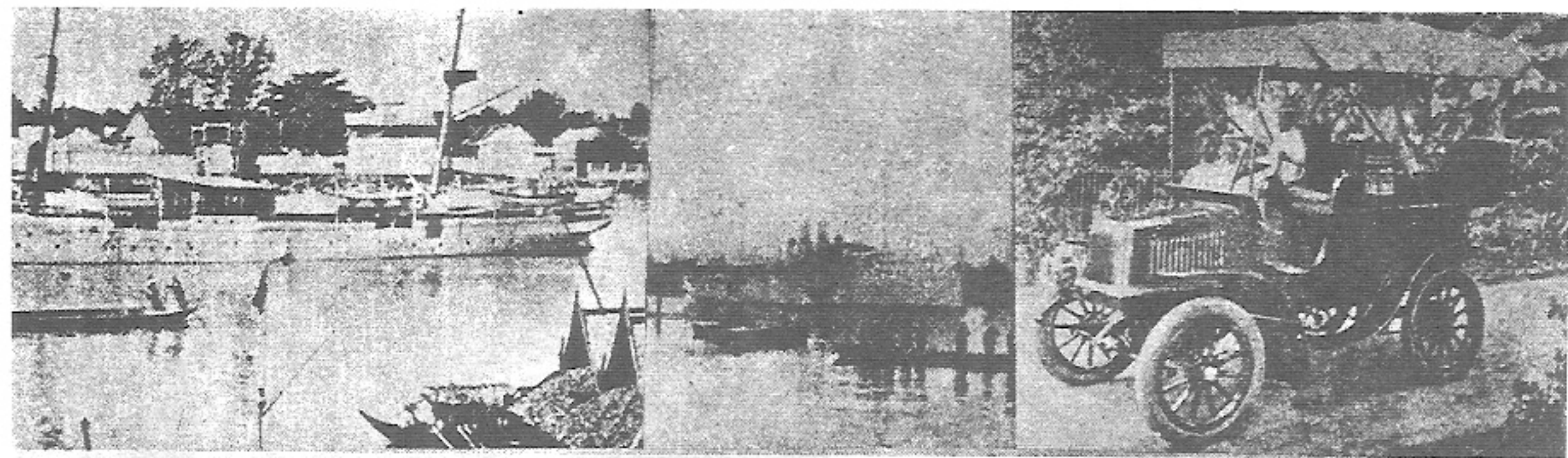
จุดเด่น เป็นพระพรพระราชสุดดี

(โคลง ๔ สุภาพ)

ไทยอยุธยาอยยับล้ม
เริ่มรัตนโกสินทร์
นอกในเกริกไพรีนทร
แม่เด็กเล็กภาคพื้น

เลียบดิน ด้าวแอส
ศักดิ์พื้น
รอบคูก คามแอส
ผ่านพ้นผองภัย

ไทยสืบเริ่มค่อยพร้อม
เวียงวัดอุบัติจรุง
บ้านเมืองเนื่องปรับปรุง
บัญญัติธรรมธชา

ปกครองเปลี่ยนโปรดตั้ง
ทำเนียบกระทรวงทบวงปรา-
พลเรือนทหารดา
ไทยทั่วจึงพร้อมล้อม

ถนนเดินรางล้อแล่น
ลุ่มแหล่งทอดสะพานไป
เรือเครื่องท่องน้ำไคล
ยังรถยนต์ลือล้ำ

ไฟฟ้าคลแสงฉาย
น้ำท่อประปาบวง
โทรทัศนเคลื่อนเห็นจวง
วิทยุส่งคลื่นสะท้อน

ทุกถ้วนทรงระงับร้าย
ไทยทุกทั่วก้าวเดิน
กุ่มตนควบเทิดเทิน
ไทยจึงเป็นไทยก้าว

พราวกรุง
จรัสหล้า
คลองคู่ ถนนนา
แจ่มแจ้งครรลอง

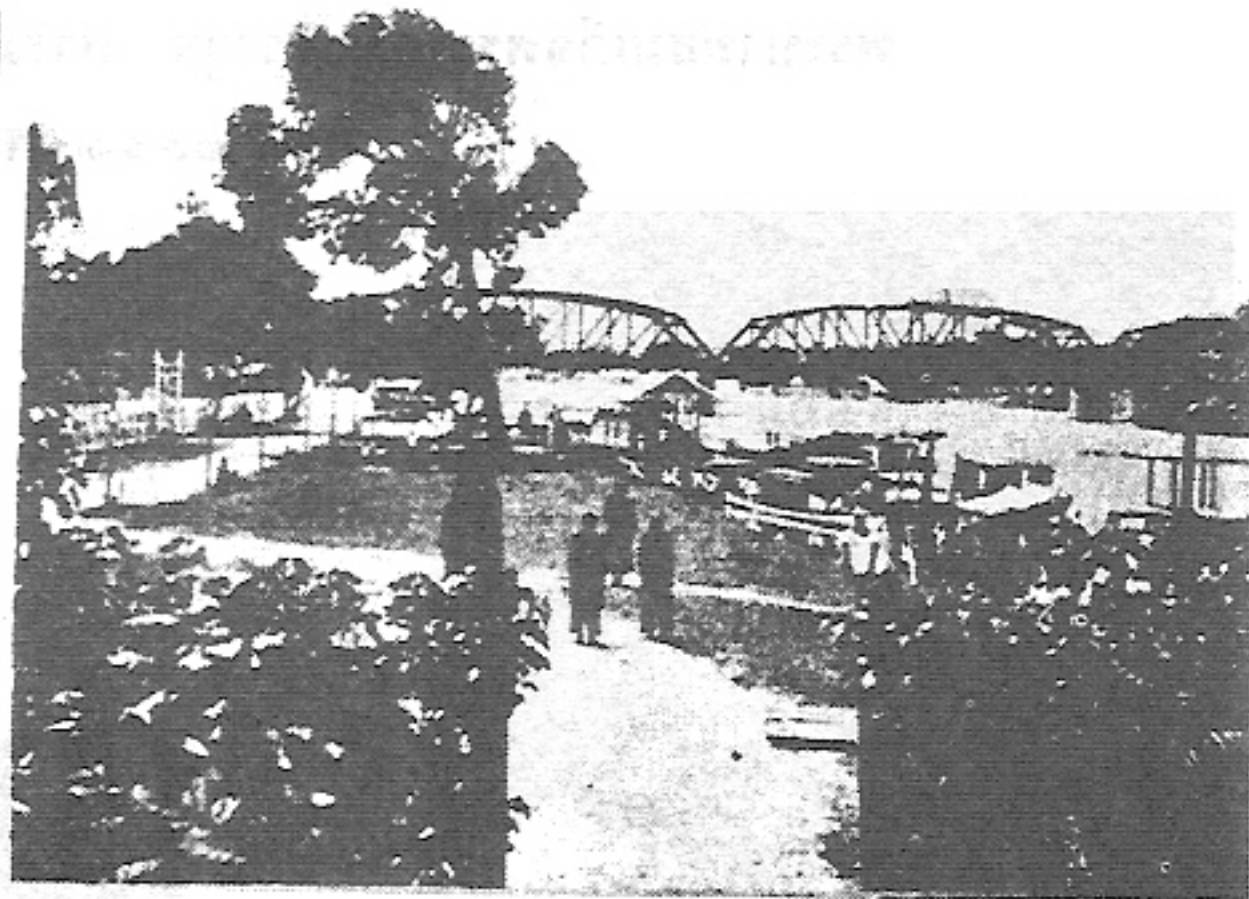
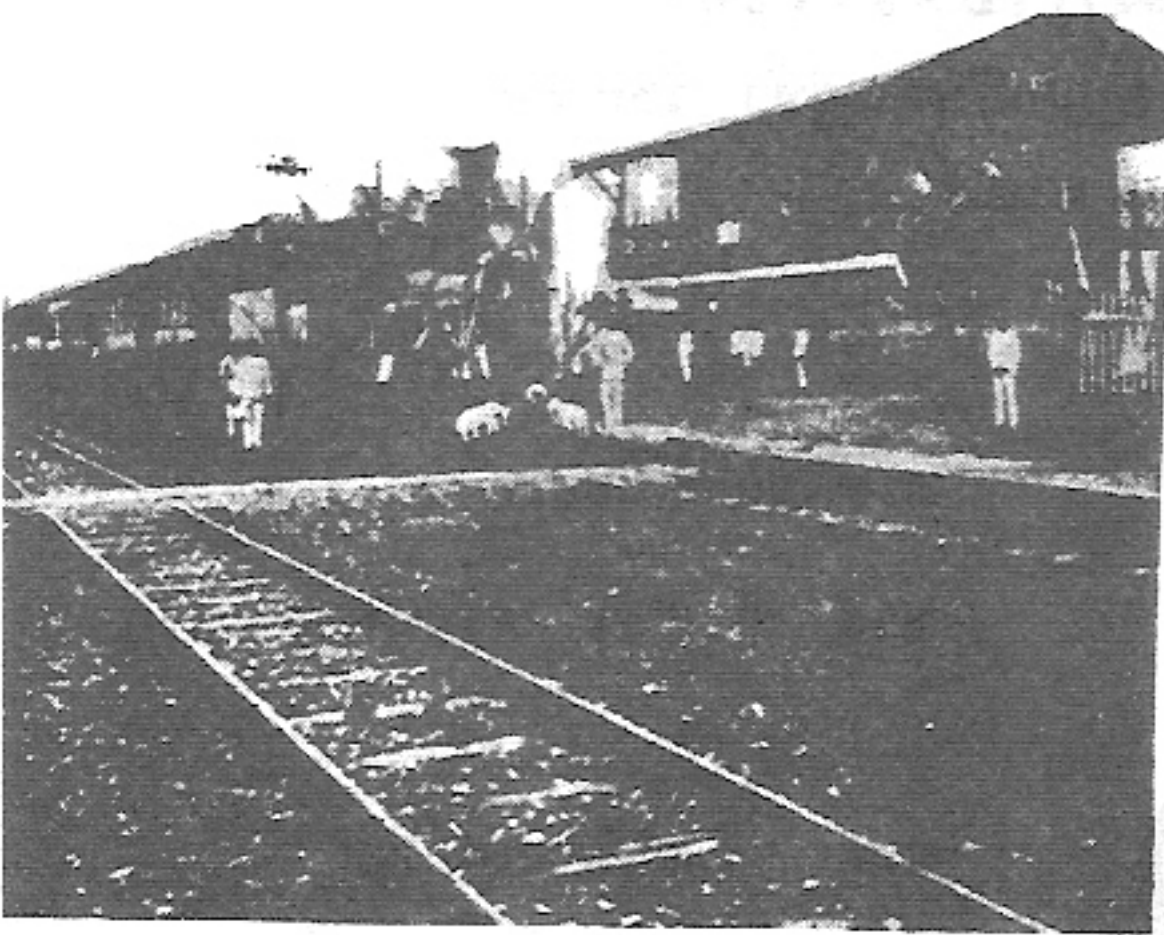
เสนา-บดีเอย
กฎพร้อม
คนพระ พร้อมแฮ
ร่วมร่วมเจริญ

รถไฟ
ปางน้ำ
คลองสมุทร ท้วนนา
แล่นถ้วนทางถนน

แจ่มดวง
ทั่วบ้าน
แจ่มกระจ่าง
ถูกด้วยทุกกระบวน

รมเจริญ
เด่นด้าว
ทุก-ทุก คนนา
กอบด้วยคนไทย

ไต้หวันนำก่อน

มีวัดทุกนิกาย

โรงเรียนปลูกฝัง

โรงพยาบาลอบอุ่น

ทุกฐานี่พร้อม

ทุกเกษตรข้าวพร้อม

ทุกน้ำมีจาก

ทุกวัดพระสงฆ์ล้วน

พระคู่ปณิธานต่างสร้าง

พระลูกต่างศึกษา

พระญาติร่วมชานาญ

พระราชบริพารรับใช้

ผลเพรงพระก่อสร้าง

สัมฤทธิ์สัมพัทธ์จรรย

ดับร้ายโศกสุขสันต์

ไทยรุ่งเรืองก้าวหน้า

คนตาม

พระพร้อม

แก่ลูก ไทยแฮ

ป่วยใช้รักษา

พัฒนบูรณ์

โลกถ้วน

กับประโยชน์

ประพฤติพร้อมศีลธรรม

สาธารณ ประโยชน์เอย

ช่วยได้

นำประโยชน์ ไทยนา

ช่วยพร้อมชีพชนม์

เสกสรรค์

เจ็ดห้า

สินประเสริฐ อุดมเอย

คู่ฟ้าดินไทย

สมเด็จพระวชิรภิกขุมหาธีรราชเจ้า

พระบาทสมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖
พ.ศ. ๒๔๕๓-พ.ศ. ๒๔๖๘

ทรงตั้งชื่อหลักไทยว่า

ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ชาติ. ไทยได้ทรงบ่งตั้งจุด

ศาสน. พุทธทรงตั้งรังหลักเห็น

กษัตริย์. จุดสุดยอดตลอดเป็น

ไทย. ชัดเจนรู้ตนเป็นคนไทย

รัชกาลที่ ๖ สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า พระมงกุฎเกล้าฯ ทรงครองต่อ พระองค์สำเร็จการศึกษาจากอังกฤษ พ.ศ. ๒๔๕๓ และ พ.ศ. ๒๔๖๑ ทรงส่งกองทัพไทยไปยุโรป ร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตร

พระราชปณิธานทรงมีอย่างพระราชนิพนธ์นี้ บทชวนให้รักชาติ

เรานี้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง

ไม่ควรให้เสียที่ที่เกิดมา

แม้ใครตั้งจิตคิดรักตัว

ควรจะร้อนนอกร้อนใจ

ชาติใดได้รักสมัครสมาน

แม้ชาติย่อยยับอัปจน

ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง

เคี้ยวเชืงเข็นคำกราไป

เขาจะเห็นแก่หน้าคำชื่อ

ไหนจะต้องเหนื่อยยากลำบากกาย

เพราะฉะนั้นชวนกันสวามิภักดิ์

ยอมตายไม่เสียตายชีวา

สมานสามัคคีให้ได้อยู่

ควรคิดจ่านองใจ

ควรคำนึงถึงชาติศาสนา

ในหมู่ประชาชนชาวไทย

จะม้วนอนนึ่งอยู่ไหน

เพื่อให้พรั่งพร้อมทั่วตน

จะทำการสิ่งใดก็ไร้ผล

บุคคลจะสุขอยู่อย่างไร

คงจะต้องบังคับขับไล่

ตามวิสัยเชิงเช่นผู้เป็นนาย

จะนับถือพงศ์พันธุ์นั้นอย่าหมาย

ไหนจะอายุทั่วทั้งโลกา

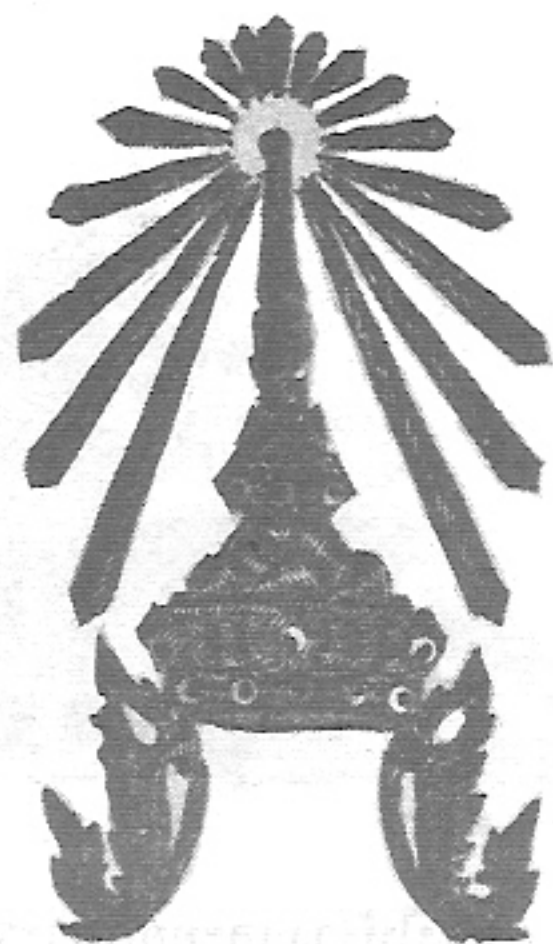
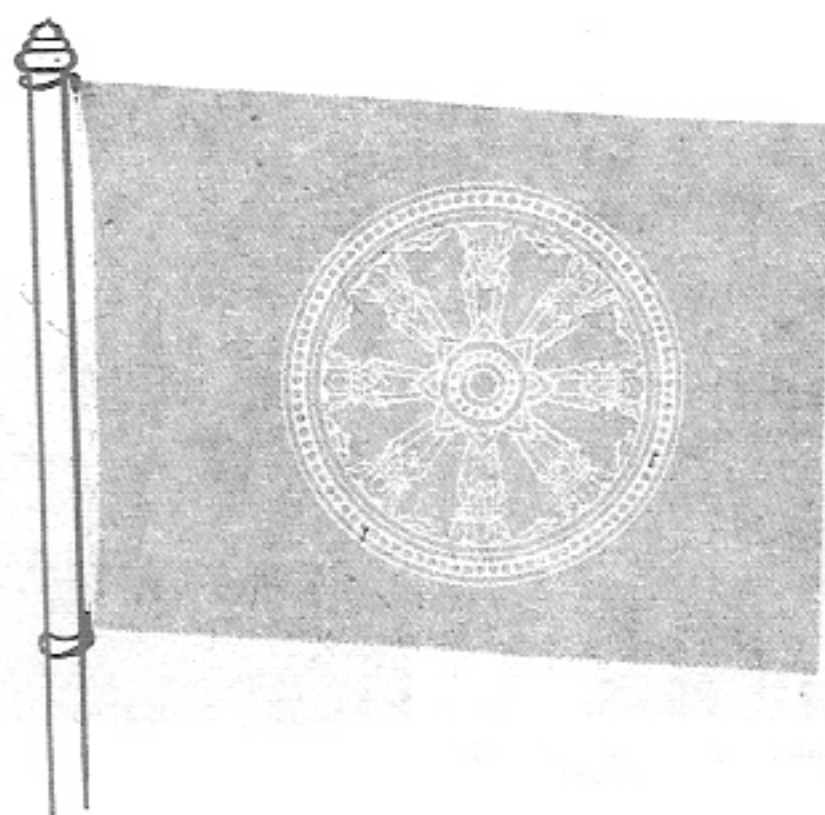
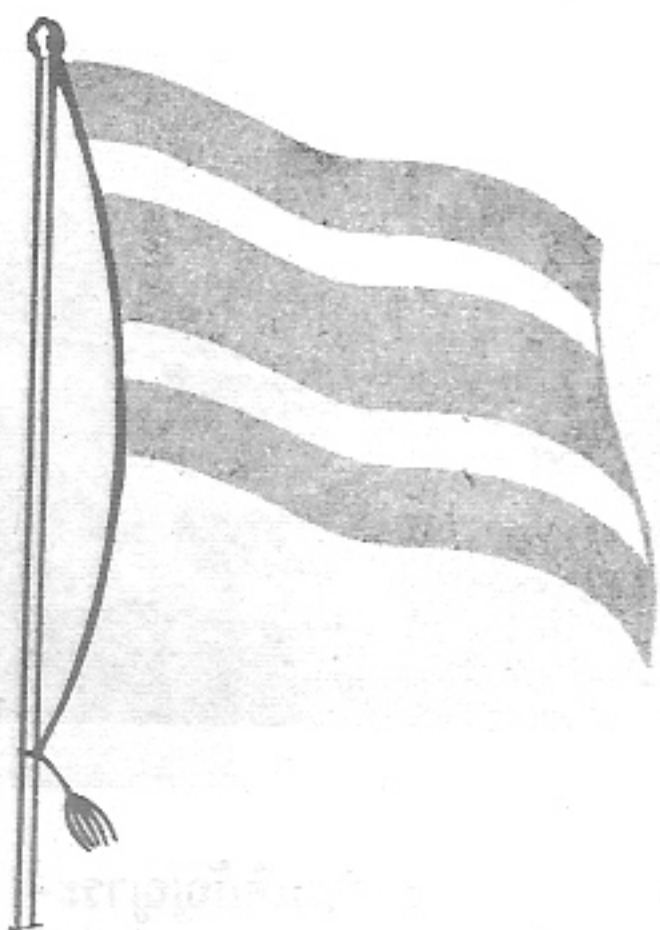
จงรักร่วมชาติศาสนา

เพื่อรักษาอิสระคณะไทย

จะสู้ศึกศัตรูทั้งหลายได้

เป็นไทยจนสิ้นดินฟ้า

ธงชาติ-ไตรรงค์ ๓ สี คำว่ารงค์-สีนี้
ไทยใช้คำว่า - ชาติก็ได้เมื่อนำคำมครว่า
ชา-ติ เข้ามาใช้ แต่ก็อ่าน-ชาติ เช่น
เดียวกัน ฉะนั้น ธงชาติ-จึงเป็นเอกลักษณ์
ประจำชาติไทยมาแล้ว

ธงธรรมจักร ซึ่งเป็นสีเหลือง และ มี
รูปวงล้อธรรมจักรปรากฏอยู่ ทั้งสี และ
ธรรมจักร จึงเป็น-เอกลักษณ์ประจำพระ-
พุทธศาสนาไทยมาแล้ว อาจนานเป็น-
พัน ๆ ปีทีเดียว

พระมหาพิชัยมงกุฎทรงรัศมีช่อนี้ทรง
สถาปนาขึ้นเป็นเทริดทรงพระปรมาภิไธย
ทุกรัชกาลมาแล้ว จึงเป็น-เอกลักษณ์
ประจำพระมหากษัตริย์ไทยได้นานมาแล้ว
แต่ พ.ศ. ๒๔๗๕

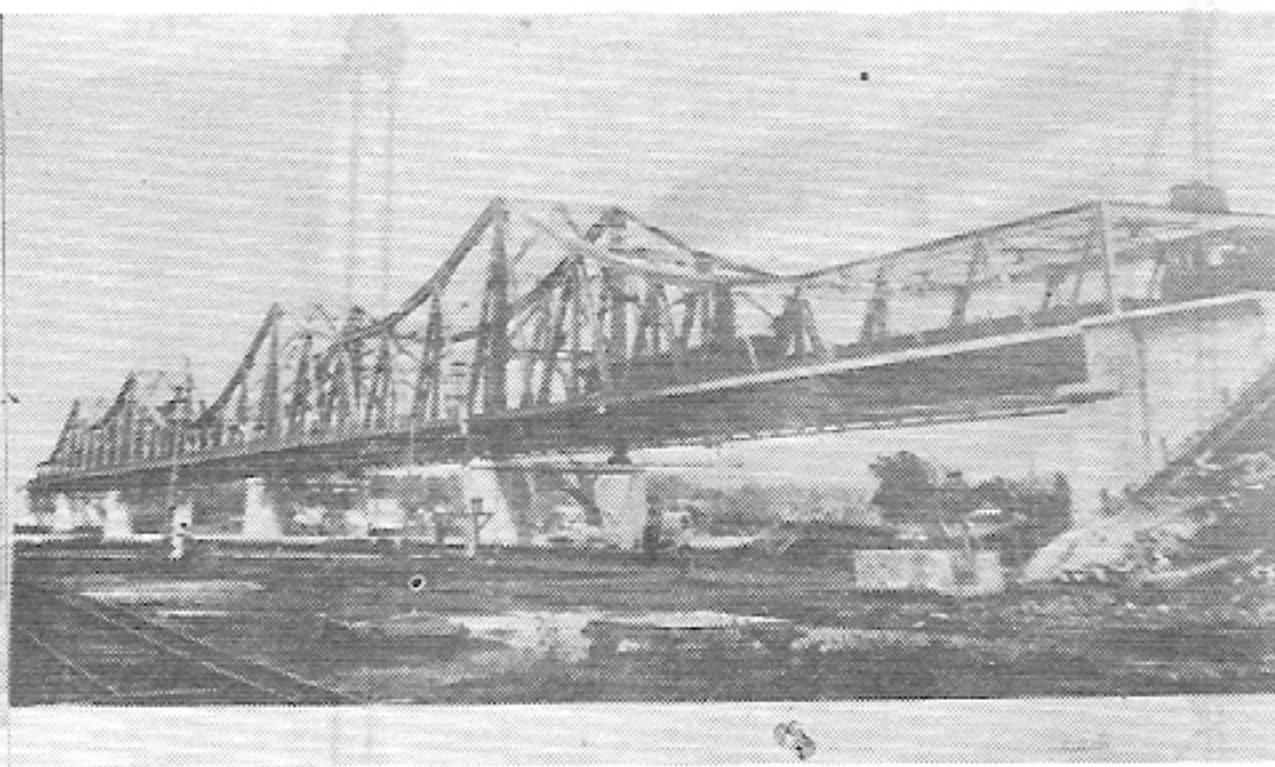
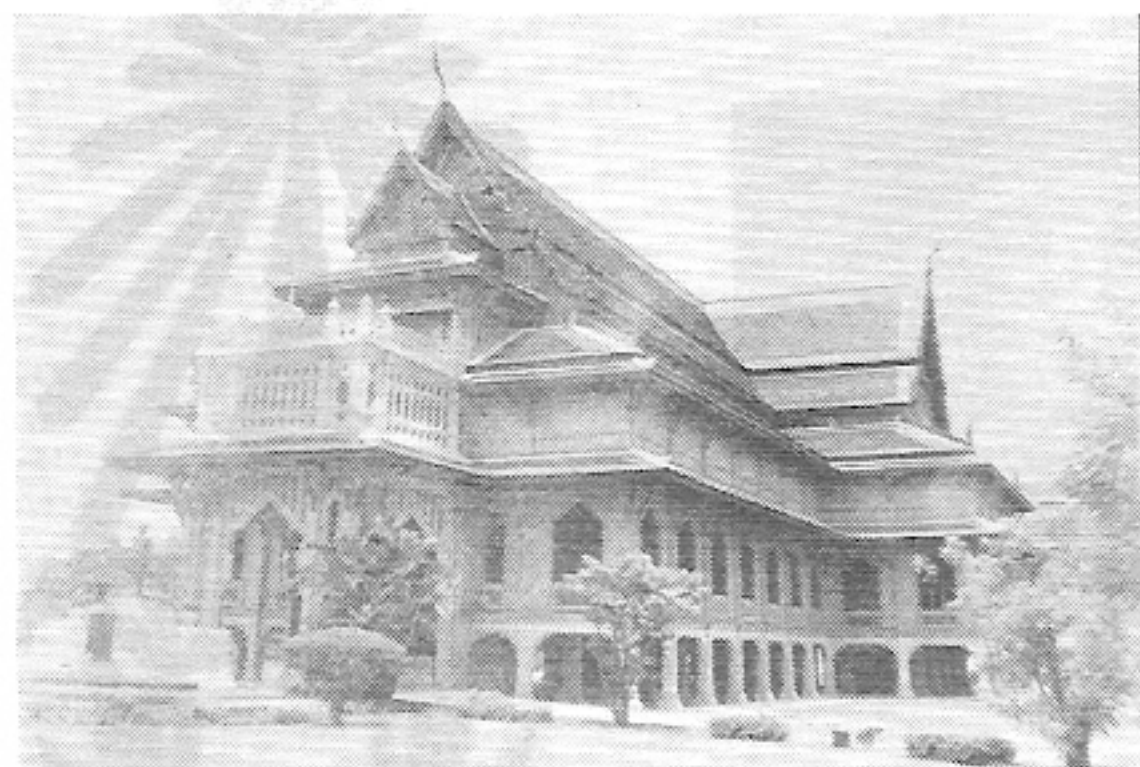
ทรงจัดระบบปกครองสืบต่อ สร้างกองทัพบก กองทัพเรือ และทรงตั้งกองทัพอากาศ ทรงชำนาญทั้งคำร้อยแก้ว
และร้อยกรอง ได้ทรงรจนาวรรณนิยายและวรรณคดีไว้มาก ทั้งเป็นบทละครและเรื่องเป็น กาพย์, กลอน, โคลง,
ฉันท์, ลิลิต เช่นมัทนพารชา ทรงพระราชนิพนธ์เป็นฉันท์บทละครตลอด และนารายณ์สิบปาง ทรงพระ-
ราชนิพนธ์เป็นลิลิต ทรงสร้างมหาวิทยาลัย โรงเรียนวชิราวุธ ทรงสร้างโรงพยาบาล เช่น วชิรพยาบาล

เครื่องหมายแห่งไตรรงค์

ขอรำรำพรรณบรรยาย
แห่งสีทั้งสามตามถนัด
ขาวคือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์
และธรรมะคุ้มจิตไทย
แดงคือโลหิตเราชาวไทย
เพื่อรักษาชาติศาสนา
น้ำเงินคือสีโสภณ
ธโปรดเป็นของส่วนองค์
จัดริ้วเข้าเป็นไตรรงค์
ที่รักแห่งเราชาวไทย
ทหารอดทนนำไป
วิจิตรก็ชูเกียรติสยาม

ความคิดเครื่องหมาย
หมายพระไตรรัตน์
ซึ่งยอมสละได้
อันจอมประชา
จึงเป็นสีธง
ยังบุททวิชัย

ทรงให้ร่างและออกพระราชบัญญัติแพ่งพาณิชย์ ทรงตั้งโรงเรียนและเนติบัณฑิตสภา ทรงแก้สนธิสัญญาระหว่างประเทศ ยังไม่เสร็จเรียบร้อย

ในทางพระพุทธศาสนา ทรงผนวชเป็นพระภิกษุ ๑ พรรษา ทรงอุปถัมภ์นักธรรมโปรดให้พระภิกษุสามเณรผู้สอบนักธรรมได้ ได้พัดผ่อนเกณฑ์ทหาร ทรงอุปถัมภ์การพิมพ์คัมภีร์อัฐกถาต่าง ๆ ซึ่งสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระพนปี สมเด็จพระพนวิศาล ทรงออกทุนพระราชทรัพย์พิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๖๒ และทรงใคร่พิมพ์สยามรัฐเดปฏิก ซึ่งพิมพ์แล้วไม่จบ ให้จบ ๔๕ เล่ม และเริ่ม

ช่วยกัน

(ฟังจำได้ไม่เห็นสิ่งพิมพ์ จะใช้หรือไม่-ไม่แน่)

ช่วย. กันเถิดพี่น้อง
ทำ. สิ่งซึ่งยังขาด
รู้. กันศัตรูอาจ
บ้าน. แดกย่อยยับแล้ว

ร่วมชาติ
อยู่แท้
จรเหี่ยยบ
อยู่ได้ฉันใด

(โครงการมหาสินธุปาสี ๑ โคลง)

ประเทศ. ที่สถิตถ้วน
เป็นบ้าน. สุขทุกคน
ทหาร. สะพรั่งอำพน
เป็นรู้. ล้อมโอบอุ้ม
พลเรือน. ทั่วทุกชั้น
เป็นสิริผล. อำไพ
ชาวชน. ทั่วทับไทย
เป็นเกียรติพันธุ์. ไทยล้อม
หากหวัง. ไทยอยู่พ้น
ดังสงบ. ชาติชาวไทย
เตรียมรบ. สบสิ่งชัย
พร้อมสรรพ. เป็นเกียรติผู้

อิสรชน
ครบคุ้ม
ปราบ-ปก ป้องแฮ
อยู่ขังยืนนาน
ชุมไทย
เผด็จพร้อม
ทำเนียบ
เลิศล้วนไทยเจริญ
พาลภัย
ทั่วผู้
ชนะศัตรู-รุษ
ศึกได้ตลอดกาล

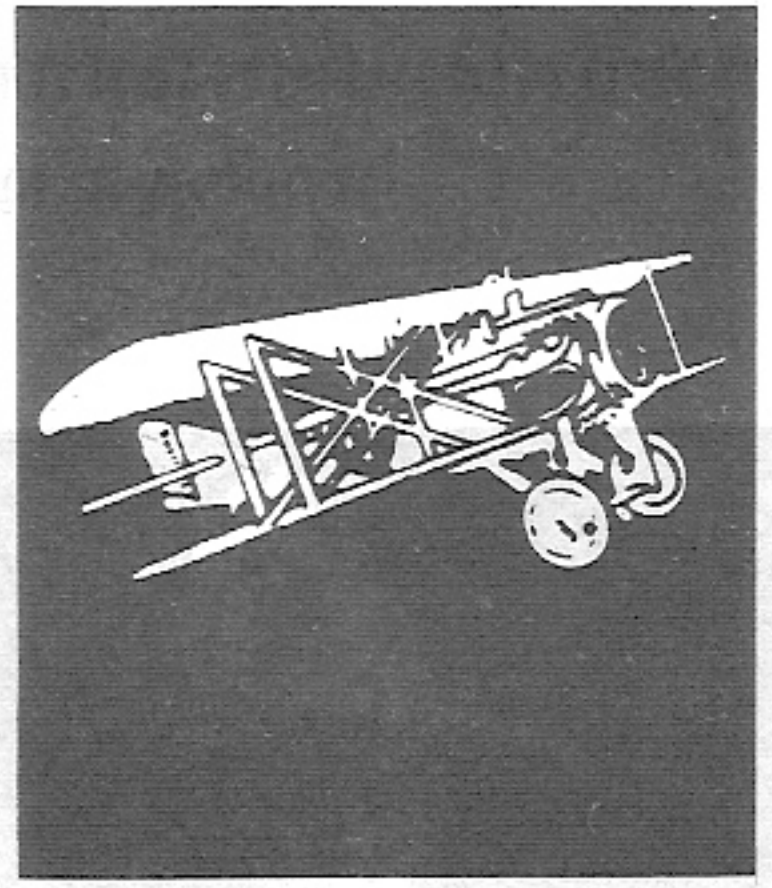

เรือพระร่วง-กองทัพเรือไทย

ทหาร-กองทัพบกไทย

เครื่องบิน-กองทัพอากาศไทย

พิมพ์ พ.ศ. ๒๔๖๘ หลังจากเสด็จสวรรคต และเสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๖๘

พระมหาธีรราชเจ้า ซึ่งมีพระปรมาภิไธยปรากฏขึ้น พระราชกรณียกิจทั้งหมดยังปรากฏอยู่เชิดชูพระ-
ปรมาภิไธยนั้นให้เด่นตระหง่านตลอดกาล

และพระราชนิพนธ์ “สยามานุสสติ” แปลว่าระลึกถึง คน-ประเทศสยาม ทั้งเวลานี้ มีผู้ทำเป็นเพลงร้องขึ้นจึง
ก็กก้องไปทั่ว “ไทย” พระราชนิพนธ์คำโคลงว่า

สยามานุสสติ

รักราช. จงจิตน้อม
รักชาติ. กอบกรณีย์
รักศาสน์. กอบบุญตรี
รักศักดิ์. จงจิตให้

ยามเดินขึ้นนั่งน้อม

รำลึกถึงเทศน

เป็นรัฐมณฑล

ควรถนอมแน่นตั้ง

ไกรรานไกรรุกด้าว

ไทยรบจนสุดใจ

เสียเลือดเนื้อหลังไหล

เสียชีพไปเสียสิ้น

หากสยามยังอยู่ยัง

ไทยก็เหมือนอยู่คง

หากสยามพินาศลง

เราก็ก็นมอดม้วย

ภักดี ท่านนา

แนวไว้

สุจริต ถ้วนเทอญ

โลกขรื่องสรรเสริญ

กะมล

อยู่ยัง

ไทยอยู่ สราญฮา

อยู่เพียงอวสาน

แดนไทย

ขาดดิน

ยอมสละ ลั่นแล

ชื่อก้องเกียรติงาม

ยืนยง

ชีพด้วย

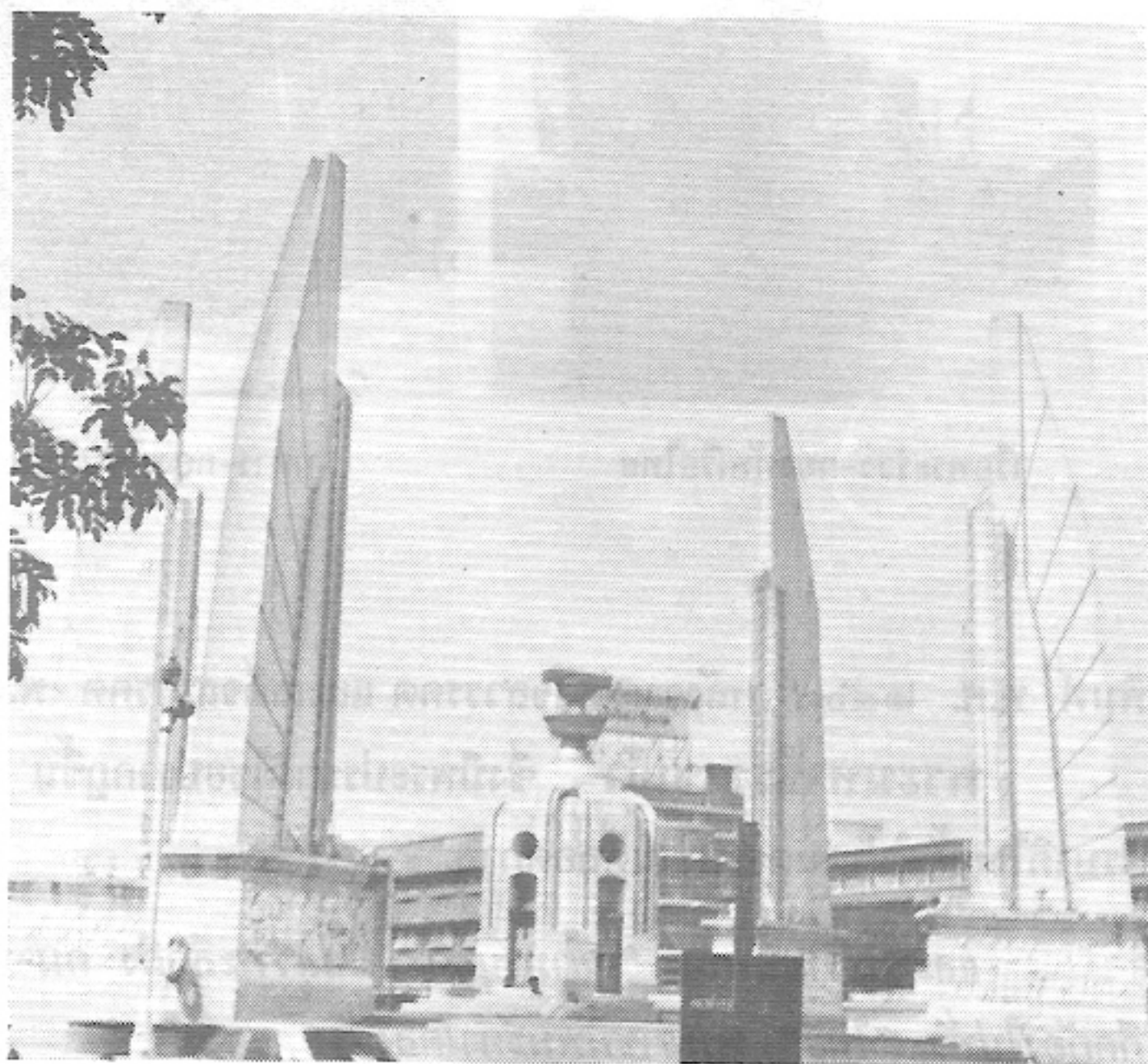
ไทยอยู่ ได้ฤา

หมดสิ้นสกุลไทย

สมเด็จพระปราชิปปโตยมหาราชเจ้า
พระบาทสมเด็จพระมหาปราชิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗
 ระบบสมบูรณาญาสิทธิราช เปลี่ยนเป็นระบอบปรมาณาญาสิทธิราช

พ.ศ. ๒๔๖๘-พ.ศ. ๒๔๗๗

อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย - ไทย

รัชกาลที่ ๗ สมเด็จพระปรมินทรมหาปราชิปก กรมขุน
 สุโขทัยธรรมราชา ทรงต่อทรงสำเร็จการศึกษาจากประเทศอังกฤษ
 เริ่มแรกพระองค์ทรงตั้งอภิรัฐมนตรีและให้พิมพ์พระไตรปิฎก ทรงบูรณ
 วัดพระศรีรัตนศาสดาราม ทรงสร้างสะพานและพระปฐมบรมราชานุสรณ์
 เสร็จให้มีการสมโภช พ.ศ. ๒๔๗๕ ครบ ๑๕๐ ปี แห่งกรุงรัตนโก-

สินทร์ วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ นั้น มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.
 ๒๔๗๗ มีการปฏิวัติและต่อสู้จึงไม่สำเร็จ และทรงสละราชสมบัตินี้ แต่ระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีขึ้นนั้นไม่มีการเสีย
 หายอะไร จึงขึ้นชื่อลือนามว่าระบอบสันติภาพ ซึ่งปรากฏเป็นไทย คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และ
 รัฐธรรมนูญ อันเป็นระบอบประชาธิปไตยตลอดมา ซึ่งเป็นไปตามพระปรมาภิไธยว่า ปราชิปกสุโขทัยธรรมราชา
 พระปราชิปปโตยมหาราชเจ้า จึงเป็นพระปรมาภิไธยของผู้ทรงให้กำเนิดด้วยการสันติภาพและคุณธรรม
 เมื่อดานั้น ยังยืนอยู่ในปรากฏการณ์ตลอดมาว่า ประชาธิปไตย ประชาธิปกไทย

พระปฐมบรมราชานุสรณ์-สะพานพระพุทธยอดฟ้า

พระปฐมบรมราชานุสรณ์ และ สะพานพระพุทธยอดฟ้านี้ ได้ทรงนำคนไทยสร้างเป็น
ตราเจิมกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. ๒๔๗๕ ซึ่งมีอายุกาลได้ครบ ๑๕๐ ปี ทรงโปรดให้เฉลิม
ฉลองสมโภชน์เป็นตราเจิมกรุงรัตนโกสินทร์ระบอบราชาธิปไตยทรงทศพิธราชธรรมเป็นปฐมกาล

พระปกเกล้า

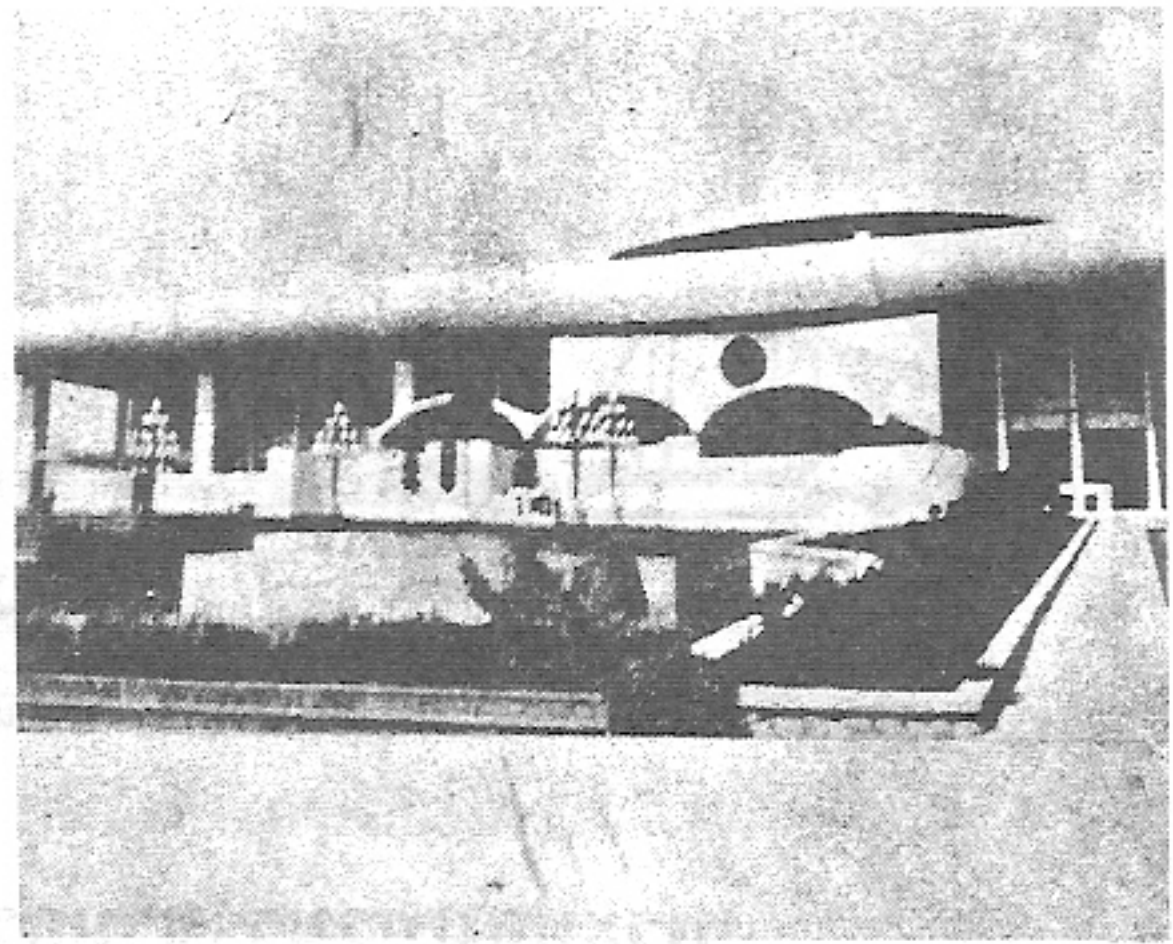
พระราชสดุดี ขอถวายพระพรชัยมงคลพระราชกรณีย

(กาพย์ เจิมไทย ๑๒)

ประชาธิปก พระปกเกล้า
เจิมปฐมบรมยอดฟ้า
ร้อยห้าสิบทิพพรษา
สะพานอมกนาคม
ปรงเทศชาติศาสน์ทรงยก
สุโขทัย - ไทยกุมกวม
เสกสรรค์ทรงองค์อภีรัฐ-
รุ่งเรืองรัฐวิวัฒน์ไชย
ได้ทรงรับดับทุกข์เจิญ
พ้นภัยโหดเป็นโปรดปราน

เจ้าจอมไทยใส่องหล้า
ตราโกสินทร์ปิ่นพระบรม
บรมราชานุสรณ์สม
สมคบพ้องสองกรุงรวม
ปิฎกไตรไสร้ทรงสรวม
ร่วมรวมอยู่ชูชาวไทย
มนตรีชาติรัฐไทยใหญ่
ไทยร่มเย็นเป็นขึ้นบาน
เป็นองค์ประกันพ้นภัยผ่าน
กรานบรมวงศ์ทรงปลอดภัย

พระบรมรูป และ สถาปัตยกรรมไทย

พระบรมรูป กับ สถาปัตยกรรมนี้ ได้สร้างขึ้นแล้ว จึงได้สร้างพระบรมรูปขึ้นอีก ได้เชิญ มาสถิตประทับก่อน พ.ศ. ๒๕๒๕ ครั้นมีการเฉลิมฉลองสมโภชน์กรุงรัตนโกสินทร์ - มีอายุครบ ๒๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ จึงทรงประทับเป็นองค์ประธาน ณ สถาปัตยกรรมไทย ซึ่งคงจะประทับอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป ทั้ง-พระบรมรูป และ สถาปัตยกรรมไทย สถาบันไทยได้ร่วมกันเฉลิมฉลองสมโภชน์เป็นตราเฉลิมกรุงรัตน-โกสินทร์ระบอบประชาธิปไตยทรงทศพิธราชธรรมอีกด้วย

จลาจลหนาหนาขบฏ

คนไทยว่า - หม่าคนไทย

พระราชอำนาจประกาศให้

อุกฤษฏ์ไทยโปรดลงมา

ประชาธิปไตย พระปกเกล้า

สันติสุข ทุกไทยดี

ขึ้นชื่อกระบะบบสุขสันต์

ชื่อว่าประชาธิปไตย

สุโขทัยธรรมราชา

พระปกเกล้า เจ้าธานี

ถึงบทบาทพิฆาตชัย

ไม่ทรงโปรด - โปรดเมตตา

ประเทศไทย - ไทยทั่วหน้า

ไทยฆ่าไทย จึงไม่มี

เผ่าไทยรัก - เป็นศักดิ์ศรี

มีทั่วกันสรรค์สุขไทย

ไทยทั่วกันขึ้นขึ้นใหม่

ไทยสันติภาพทราบกันดี

ประชาธิปไตย ปกสุขศรี

ศรีปกเกล้าชาวไทยทอง

พระรูปแกร่ง-แข็งแกร่งจิต
 จอมเจ้าหล้ากล้าขึ้นครอง
 คุ่มไทยได้ทั้งในนอก
 ไทยรอดภัยในนอกมี
 ประชาธิปกพระปกเกล้า
 รอดปลอดภัยในทุกวัน
 น้อยแต่ชื่อ หรือ ร้างแรง
 จึงยอมยกปกไทยได้
 พระบรมรูปสถูปประดิษฐ์
 เชิญตั้งหน้าสภาชาติไทย
 อนุสาวรีย์ มีทั้งสอง
 พระปกเกล้า เกกล้าประชา
 หนึ่งสร้างกรุงรุ่งเรืองมา
 จึงประทับนั่งบัลลังก์รอง
 ที่ระบ-อนุสาวรีย์
 หลักฐานสองก่องเกรียงไกร
 สองร้อยปีที่โกสินทร์
 ราชูปไทย - ไทยได้มี
 รัตนโกสินทร์ถิ่นไทยนี้
 ราชูปฯ ประชาธิปไตย
 ยศโกสินทรียนเฟื่องฟู
 รัตนโกสินทร์-สินอยู่มี
 ที่หนึ่งตรา-ค่าเจิมแจ่ม
 ดวงตราเจิมเฉลิมกรุงไทย
 ไทยจึงเจิมเสริมสร้างแล้ว
 เจิมตราไทยไว้เวียง
 ไทยอยู่ดีมีแบบตัว
 ไทยคงไทยได้อย่างไทย

ทรงน้อยนิตยพิศเนตรหมอง
 ผ่องภัยปลอดภัยสวัสดิ
 ออกได้สุขทุกวิถี
 นีรอดได้-ได้เช่นกัน
 พาไทยเข้าเนาสุขสันต์
 สืบไทยบรรพ์ปั้นปลูกไทย
 แกร่งจิตกร้านญาณยิ่งใหญ่
 ให้สุขสันต์รางวัลไทย
 สถิตประทับนั่งบัลลังก์ไท
 ได้พระราชทานกาลก่อนมา
 ครองโกสินทรปิณยอดฟ้า
 ทำประทับนั่งบัลลังก์ทอง
 เจ็ดสร้างสภาประชาครอง
 ครองไทยสืบสืบคงไทย
 ที่ยืนหยัดชดชดใหญ่
 ได้เฉลิมฉลองสองร้อยปี
 สิ้นไทยทองผ่องศักดิ์ศรี
 ดีเด่นตราประชาไทย
 สองร้อยปีที่ครบได้
 จึงฉลองไทย ใจเปรมปรีดิ์
 รุ่งอรุณยศถาภคย์
 สืบศักดิ์ดี-ศรีกรุงไทย
 เจ็ดแต้มตราค่าเจิมใหญ่
 ไทยแจ่มเจิดเทิดทั่วทาง
 แฝวทางเสริมเจิมแจ่มกระจ่าง
 สร้างแล้วเสริมเจิมตราไทย
 ไทยทุกทั่วรู้ตัวไทย
 ไทยเป็นไทยคงไทยมา-ตลอดเทอญ

สมเด็จพระมหายุรราชเจ้า
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล
รัชกาลที่ ๘

พ.ศ. ๒๔๗๗ - พ.ศ. ๒๔๘๘

รัชกาลที่ ๘ สมเด็จพระปรมินทรมหาอานันทมหิดล ทรงรับทูลอันเชิญให้ครองต่อ พระองค์ ทรงศึกษา ณ สวิสประเทศ ทรงมีผู้สำเร็จ และคณะรัฐมนตรีดำเนินการตลอด พ.ศ. ๒๔๗๘ แก่สนธิสัญญา ได้ตลอด พ.ศ. ๒๔๘๒ กองทัพไทยเข้ายึดดินแดนคืน และ พ.ศ. ๒๔๘๔ เข้ามหาสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไปถึงเชียงตุง และแพ้สงคราม พ.ศ. ๒๔๘๗ จึงต้องเสียดินแดนเหล่านั้นหมด เนื่องจากวัดวาอารามมีมากอยู่แล้ว ถึงกระนั้นก็มี วัดพระศรีมหาธาตุเกิดขึ้น เมื่อมหาสงครามสงบแล้วเสด็จกลับ พ.ศ. ๒๔๘๘ และทรงมีพระราชปรารภว่าจะทรง อุปสมบท ทรงอาราธนาสมเด็จพระสังฆราชเจ้าให้รณาบรพชานิสงส์ แต่ไม่ได้ทรงผนวช เสด็จสวรรคต พ.ศ. ๒๔๘๘

พระรุ่มเกล้า สมเด็จพระจอมไทยที่ ๘
พระราชสุดี ถวายพระพรไชยพระชนม์ชีพมงคลอุดมคุณ

ลิลิต-พระราชสุดี

(ร่าย)

ศรีสิทธิสมฤทธิ์พระ

อดุลผลพระราชสมภพ

พลันพระปกสละพระราชธิปไตย

จึงสืบศิริไศสวรยาธิปไตย

บรมชนตันพยากรณ์ยุคทมิฬ

เอี้ยวอารยกล่อมแกร่งกร้าว

แต่งเผด็จประชาธิปไตยพร้อม

ทรงตั้งนายกคณะมนตรี

แก้สัญญาต่างด้าวกฎหมาย

ปรมินทรมหาอานันทมหิดล

สภมิดลพลอานันท

พระราชสมบัติคณาครถึง

ครองไทยรัฐสยามณฑล

สินคนไทยคดโกงเคี้ยว

ไทยหาญห้าวก้าวหน้าแข่ง

ก่อมตั้งผู้สำเร็จ แทนพระองค์

มีสภาชาติบริหารบัญชา

ภายใน - นอกพร้อมพลัน

กอกน้ำมันสารโบกแร่ธาตุ
 เกียรติก้าวหน้าพร้อมล้ำ
 จิงกสินดินถิ่นฟ้าแผ้ว
 เวียวนกรรมสิทธิ์ชอบธรรม
 ชัด “อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ” จึงสร้าง
 มิทันไร - มหาสงครามโลก
 ไทยชอกช้าผลแพ้พ่าย
 จิงยากแก่นอิทธิฤทธิ์สิทธิผล
 ร่วมกันโพงผลผลิตเผด็จ

พระไท่ปรีชานแจ่มประจักษ์

เสด็จมาสอบพิสูจน์สัตยสภาพ
 จงสมภาพประชาธิปไตยแท้
 หนแรกจะทรงธรรมพรหมจรรย์
 จะสมคด้องสมาชิกภาพนายก
 หล้าฟ้าพื้นทั่วชนทุกชั้น
 ไท่สังนายกนำพร้อม
 จิงอุกอาจชนทรพิษ
 กวีวกว้างขวัญชัยพนม
 เหลือพระเกียรติคุณก่องแก้ว

เพิ่มพลชาติไทยแกร่งกล้า
 ทัพไทยเข้าคุ้มแคว้นแดนคิน
 ขุนทะเลแล้วตะวันออกไกลเกลี่ย
 ประสิทธิกรรมสมบูรณไชยวัฒน์
 สร้างเกียรติประวัติทะเลแล้วไทย
 ชุมโชคไทยทั้งหล้าฟ้าน้ำ
 ต้องจ่ายค่าปรับพร้อมคินแคว้น
 ไทยทุกคนพร้อมจรรโลง
 ผลสำเร็จไทยนำไทยได้

ศักดิ์ประชาธิปไตยระบอบ

ทรงทราบระบอบวิปฏิรูประบบ
 จะแก้โดยทรงนำประชาชน
 แล้วมอบไอศวรรย์พระเจ้าน้อง
 ปกไทยประชาธิปไตยก้าวหน้า
 ปลุกปั้นชาติศาสน์กษัตริย์ได้
 น้อมใจเพื่อประชาชาติ
 วิกฤตคติไทยลอบล้าง
 สัมฤทธิ์ผลสิ้นสุดแล้ว
 เกริกก้อง กุลไทย

(โคลง ๔ สุภาพ)

พระไทยธิดาเจ้า
เพื่อชาติประชาธิปไตย
มอบไทยกะไทยไชย
กุงพระเกียรติครรรค์อม

“พระร่มเกล้า” ไทยชาติพร้อม
เถลิงราชย์ผ่านสงคราม
ทรงพิทักษ์ไทยยาม
รอดพิบัติ - ท้าวไท้

จอมไทย
ต่อพร้อม
ราชิด ชาติภา
จับกรั้นคุณพรม
พรมพระนาม ถวายเทอญ
เคลื่อนได้
ชาตฺรียาก อยู่เอย
ธิดาผู้มหิตล

(โคลง ๓ สุภาพ)

ทรงพระชนม์มุ่งมอบ
ไทยชาติปิตุย์มันแม่
ประชาธิปไตยเติบโตรา
ขึ้นศักดิ์ทองก่องแก้ว

ระบอบไทยที่แท้
มาตรถ้วน ทวยไทย
เป็นธรรมาธิปไตยแผ้ว
ก่อเกื้อ - แก่กัน

(โคลง ๒ สุภาพ)

เข้มนั้นเจิมจิตแผ้ว
จึงต้อง เสด็จสวรรค
สัญญาณใจถ่องแท้
ทั่วพื้น พรรณนา ตลอดแฮ

มุ่งเพื่อไทยแน่วแล้ว
เป็นเกียรติศักดิ์แก่นแท้

(ร่ายสุภาพ)

บุญพระบารมีเสก
ออกอวยอ้างเป็นเอง
เสด็จมาสยามพระศรี
ชูชาติไทยสยามพิเศษ
พยากรณ์พากย์ยุคทมิฬ
จึงปรากฏเรื่องร้าย
พราวกระพริบปล่างพล้อย
ยังกล่อมกล่าวรำลึวน

เอกอุดมก่อสร้าง
ผลเพรงพลังผลิตเผด็จ
มีพระชาติสยามภู
ปรเมศวร์อุดมสยามพร
ด้าวแดนดินทวยศ
ถึงสุดท้ายดับดับ
เรียบร้อยลงทั่วถ้วน
ร่มเกล้า ทศธรรม

(โคลง ๒ สุภาพ)

กิตติกรรมโลกรศร้อย
ลับเร้น แรมมา

แม้ว่าเรื่องเล็กน้อย

(โคลง ๓ สุภาพ)

ได้ปรากฏเป็นสภาพ
เป็นลิลิตผ่องแผ้ว

ได้ทราบผลเกิดแล้ว
พางสั้น สิบสาม

(โคลง ๔ สุภาพ)

ตระการกลอนลิลิตนี้
เฉลิมพระเกียรติพระจอมบุญ
ชั้นสูงสุดลิลิตสกุล
จงเจิดแจ่มเจิมหล้า
ได้ดลสองร้อยรัตน
ดลลิลิตร่ำระบิล
ไทยครองผ่องไทยริน
ยี่แปดมกร์สองห้า

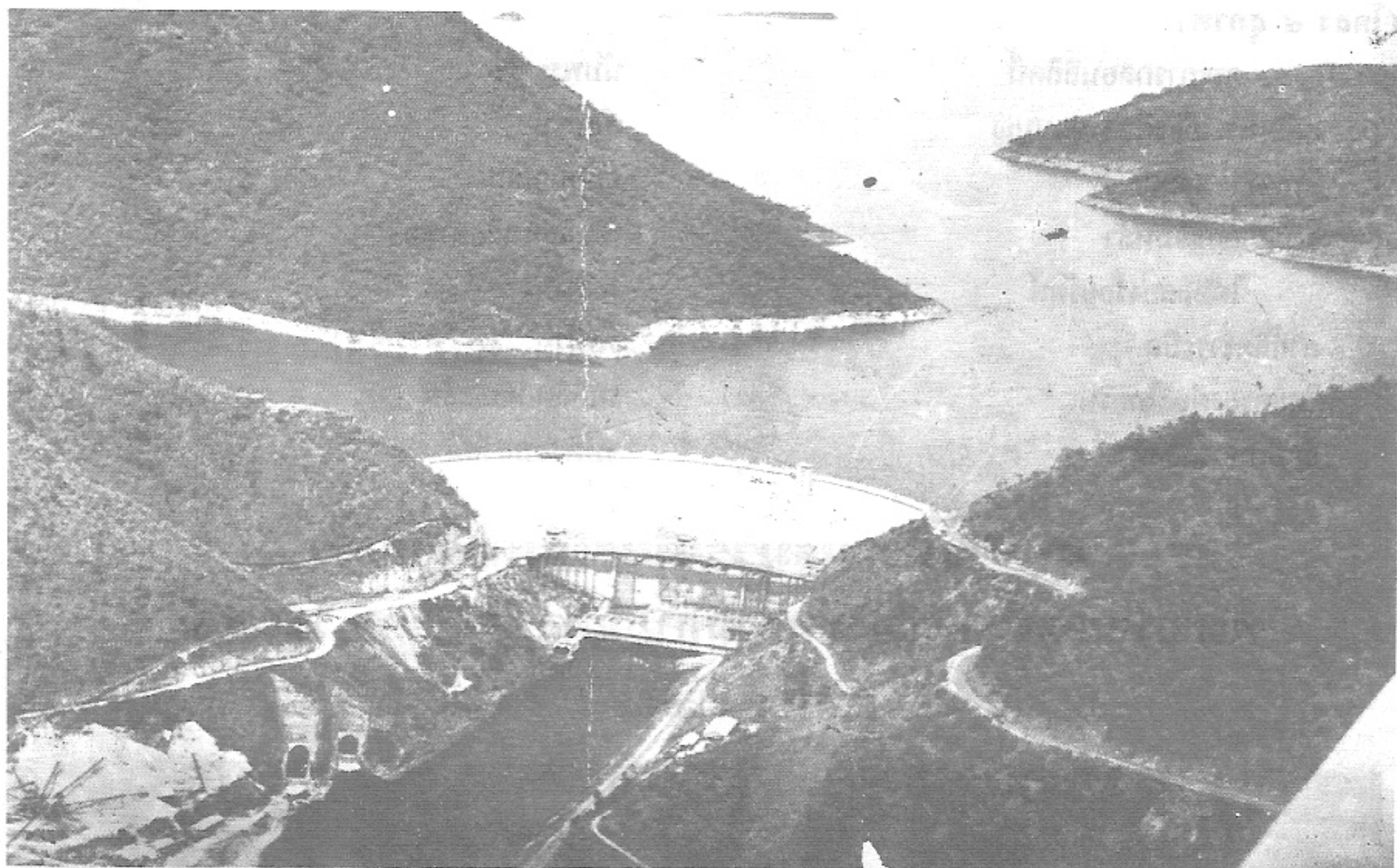
นับพระคุณ
เบิกฟ้า
กลอนกล่อม
หล่อเลี้ยงเลือดไทย
โกสินทร
ร่มฟ้า
รศลิลิต ลลละลือ
จบพร้อมสวัสดิ์

**สมเด็จพระบรมวเรเกียรติมหาราชเจ้า
พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙
พ.ศ. ๒๕๔๘**

รัชกาลที่ ๙ สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงต่อ พระองค์ทรงศึกษาสำเร็จจากสวิส-ประเทศ ทรงชำนาญหลายอย่าง ทรงอุปสมบทเป็นพระภิกษุ พ.ศ. ๒๕๔๕ และ พ.ศ. ๒๕๐๐ กิ่งพระพุทธรูปนิพนพาน-กาล ๕,๐๐๐ ปี มีการฉลอง ๒๕ พระพุทธรูปศตวรรษ คณะสงฆ์ได้แปลสยามรัฐไตรปิฎกออกเป็นภาษาไทย พิมพ์เป็นหนังสือ ๘๐ เล่ม ที่พิมพ์เป็นภาษามคร ตัวหนังสือไทยเท่าพระชนมายุพระพุทธพรรษา ๔๕ ที่พิมพ์เป็นภาษาไทยและเป็นหนังสือไทย ๘๐ เล่ม เท่ากับพระชนมายุ ๘๐ ปี สำเร็จเรียบร้อย ได้เสด็จประพาสต่างประเทศตลอด จาก

เขื่อนภูมิพลทรงพระปรมาภิไธย เป็นอนุสรณ์ประสงฆ์ผล - พลไทย

พ.ศ. ๒๕๐๐ นั้น มีคณะสงฆ์ไทยออกไปประดิษฐาน ณ ต่างประเทศหลายประเทศ เช่น ชมพูทวีป อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐฯ อินโดนีเซีย และออสเตรเลีย

กาลล่วงมาถึง พ.ศ. ๒๕๑๕ วันที่ ๒๘ ธันวาคม มีพระราชพิธีสถาปนาพระนามาภิไธยดำรงพระราชอิสริยยศสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีเหตุการณ์ขึ้น ขบวนการอาหรับ ยึดสถานทูต จับตัวประกัน และมีคำขู่ ได้ทรงอาราธนาและขอร้องให้แผ่เมตตาเหตุการณ์ร้อนระอุร้ายก็เป็นเย็นระริน พระราชพิธีดำเนินไปได้ตลอดปลอดภัย และเหตุการณ์นั้นก็สงบลงอย่างมหัศจรรย์ เพียงให้ส่งกลับเท่านั้น และไทยได้ร่วมไปในการเดินทางกลับด้วย

พ.ศ. ๒๕๑๖ ตุลาคม มีเหตุการณ์มหาวิปโยค ก่อนกาลนี้ก็มีข่าว และมีโฆษณาอันอยู่แล้ว ทรงพระปรีชาญาณทราบประจักษ์การณ์ตลอด ต่อคลื่นขบวนการเอาป่าล้อมบ้านเมือง จึงทรงรับลูกเสือชาวบ้านเมืองและอาสาสมัคร ทรงปลุกเสกลูกคำผ้าพันคอ-ยกขึ้นเป็นลูกเสือชาวบ้านเมืองมาหลายปีแล้ว ปี ๒๕๑๖ นี้ เดือนตุลาคม วันที่ ๑๕-๑๖ ได้มีกลุ่มศูนย์มหาวิปโยคทั้งหลายกล่าวเรียกร้องขึ้นได้ขับไล่คณะรัฐมนตรีให้ลาออกไป มีการชุมนุมและเคลื่อนขบวน กลุ่มศูนย์ จึงมีการปะทะกันบ้าง และมีเสียงร้องตะโกนออกมาว่า ตำรวจ ทหาร รังแก ทำลาย ฆ่าประชาชน ในกาลและการนี้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และสมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงออกพระฉายาลักษณ์ทางโทรทัศน์ ทรงประกาศและทรงขอร้องให้มีเมตตาและแผ่เมตตาต่อกัน เหตุการณ์ค่อยคลี่คลายและสงบเรียบร้อยได้ ทรงแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีได้ กลุ่มศูนย์นี้ได้ตั้งต่อไปใช้อำนาจนอกกฎหมายบังคับให้เป็นไปในอำนาจของตน ได้ตั้งการโฆษณาต้อนรับสังคมนิยมและชาวป่า และแล้วก็มี การแสดงภาพล้อถึงกระแทกกระเทือนหลักไทยทั้ง ๓ สถาบัน กลุ่มชาวบ้านทุกระดับชั้น และทุกเชื้อชาวนั้น ๆ ได้รวมรวมกันเป็นละลอกคลื่นเคลื่อนเข้าปะทะกลุ่มศูนย์ในจุดใหญ่ และ ณ วันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ คณะทหารทั้ง ๓ เหล่าทัพได้ยึดอำนาจเป็นปฏิรูปได้เรียบร้อย ในกลางคืนได้สั่งให้ตั้งกองป้องกัน ณ จุดต่าง ๆ เป็น ๓ ชั้น วิชิตและโทรทัศน์ ประกาศว่า ชาติบ้านเมืองไทยเป็นของคนไทยทุกคน ไทยทุกคนต้องรักษาคุ้มครองป้องกันของไทยไว้ ละลอกคลื่นชาวบ้านทุกระดับชั้นชุมนุมกันกระทั่งรุ่งเช้า แม้ชาวบ้านทุกจังหวัดเคลื่อนเข้ามา ในกรุงก็รวมกลุ่มกันขึ้น ทหาร ตำรวจ

เพียงรักษาการณ์ ชาวกลุ่มศูนย์ก็ประชุมกันเช่นเดียวกัน พอรุ่งเช้าวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๕ พอสายๆ กลิ่นชาวบ้านควบคุมกันเอง ได้ใช้รถ ๑๐ ล้อบุกพังประตูเข้าไปในบริเวณศูนย์ แยกย้ายไปตามจุดต่างๆ ได้มีการปะทะกันและจับได้ ที่ปรากฏก็คือคลื่นกลุ่มชาวบ้านเมืองมื่อเปล้ากรูเข้าจับผู้แต่งตัวมีเครื่องหมาย และแต่งเครื่องลายใบไม้ชาวป่า ตะเกียบ กระต๊อบ เอาเชือกคล้องคอแขวนกิ่งมะขาม ทั้งมีชาวบ้านกระโจนตีก็มี และแล้ว ทุกที่ก็ถูกชำระกระจ่างแจ้งและหมดกลุ่มศูนย์ไป กลิ่นทุกละลอกชาวบ้านเมืองได้ร่วมประชุมกัน ณ ลานพระบรมรูปต่างล้าลากันแล้วก็สลายตัว พร้อมกับถึงจุดสงบเรียบร้อย

เป็นครั้งหนึ่ง ที่ชาวบ้านเมืองสามัญธรรมดาทุกระดับชั้นได้มีโอกาสรวมร่วมกันขจัดศูนย์ปัญญาชนชั้นมันสมอง เข้าระงับจราจล ขจัดทรชนให้กระเด็นออกไป ได้เข้าควบคุมสถานการณ์ไว้ได้-ได้นำสิทธิอันชอบธรรมต่อหลักไทยทั้ง ๓ สถาบันให้กลับเข้ารูปเดิม ซึ่งมีความจงรักภักดีเป็นจุดรวมร่วมกัน ชาวบ้านไทยทุกคนเชื่อว่าได้รักษาไทยและของไทยไว้กับไทยได้ตลอดมาแล้ว ซึ่งคุณเกียรติกรรมครั้งนี้ปรากฏแก่ไทยตลอดทุกคนที่เป็นไทย และได้จารึกลงในชาติและใจของทุกคนที่เป็นคนไทย

คนไทย เป็นที่รู้จักของชาวต่างประเทศ และต่างประเทศก็รู้จักไทย ต่างไปมาหาสู่กันได้ตลอดโลก และตลอดโลกก็มาสู่เมืองไทย ต่างมีความร่มเย็นเป็นสุข เมืองไทย เมืองทอง จึงเหลือองอร่ามด้วยไตรจักรและสี่เปลือกข้าวตลอดจนกระทั่งลวดลายทองคำ คือสุวรรณภูมิ อันประจักษ์ชัดเจนอยู่ด้วยสีหน้าอันสงบสุขและรอยมิตรภาพแบบไทย-ชาติไทย ตลอดกาล

พระพุทธรูปครบพระไตรรัตน ซึ่งสร้างในไทย รูปองค์ทรงนั้นเป็นพระพุทธร วังถ้อยฐานเป็นพระธรรม พระปัญจวัคคีย์เป็นพระสงฆ์ และมีในไทย จึงเชื่อว่าของไทยและแบบไทย

พระมหาปุนณะเถร รูปพระสงฆ์ซึ่งสร้างครบไตรรัตน รูปดอกบัว ๕ กลีบเป็นพระพุทธร มือขวา ทำชนะมารเป็นพระธรรม ตัวท่านเป็นพระสงฆ์เป็นคนไทยจึงเป็นชาติไทย

ภูมิพลอดิขุ พระสงฆ์ไทย ครบหลักไทย ๓ สถาบัน โดยพระชาติประสูติ เป็นชาติไทย ทรงผนวช ณ พุทธศาสนาเป็นศาสนา ทรงเป็นรัชกาลที่ ๙ เป็นพระมหากษัตริย์

ความฝันอันสูงสุด

พระราชนิพนธ์ พระราชชนโยบายชาติไทย

ขอฝันใฝ่ในฝันอันเหลือเชื่อ
 ขอทนทุกข์รุกรโรมโหมกายใจ
 จะแน่วแน่แก้ไขในสิ่งผิด
 จะยอมตายหมายให้เกียรติดำรง
 ไม่ทอดอวยคอยสร้างสิ่งที่ควร
 ไม่เคืองแค้นน้อยใจในโชคชะตา
 นี่คือปณิธานที่หาญมุ่ง
 ถึงทนทุกข์ทรมานนานเท่าใด
 โลกมนุษย์ย่อมจะดีกว่านี้แน่
 คงยืนหยัดสู้ไปใฝ่ประจัญ

ขอสู้ศึกทุกเมื่อไม่หวั่นไหว
 ขอฝ่าฟันผองภัยด้วยใจเทนงฯ
 จะรักษาจิณชีวิตเป็นสุขผอง
 จะปิดทองหลังองค์พระปฐมฯ
 ไม่เรรวนพะว้าพะวังคิดกังขา
 ไม่เสียดายชีवाद้าสิ้นไปฯ
 หมายผดุงยุติธรรมอันสดใส
 ยังมั่นใจรักษาตองอาจครันฯ
 เพราะมีผู้ไม่ยอมแพ้แม่ลูกหยัน
 ยอมอาสัญก็เพราะป้องเทิดผองไทยฯ

เราสู้

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

บรรพบุรุษ ของไทย แต่โบราณ
 เสียเลือด เสียเนื้อ มิใช่เบา
 ลูกหลาน เหลนโหล่น ภายหน้า
 อนาคต จะต้องมี ประเทศไทย
 ถึงชุม่า ล้างโคตร ก็ไม่หวั่น
 สู้ตรงนี้ สู้ที่นี่ สู้จนตาย
 บ้านเมืองเรา เราต้อง รักษา
 เกียรติศักดิ์ ของเรา เราเชิดชู

ปกบ้าน ป้องเมือง คู่หม้าย
 หน้าที่เรา รักษา สืบไป
 จะได้มี พสุธา อาศัย
 มียอมให้ ผู้ใด มาทำลาย
 จะสู้กัน ไม่หลบหนีหาย
 ถึงเป็นคน สุดท้าย ก็ลองดู
 อยากทำลาย เชิญมา เราสู้
 เราสู้ ไม่ถอย จนก้าวเดียว

เนื่องจากความฝันอันสูงสุด

พระราชนิพนธ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ

และ

สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ

เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์

ยอด - รัตนรัตเกล้า ๕ ชั้น ยอดฉัตรระฆัง ๕ ชั้น ยอดสุด
ชื่อแก้วรัตนเกล้า เป็นไตรรัตน์
มีแก้วรัตน ๓ สี คือ ขาว เขียว
มรกต และ แดง จึงเป็นชื่อเต็ม
ว่ายอดรัตนรัตเกล้า ๕ ชั้น

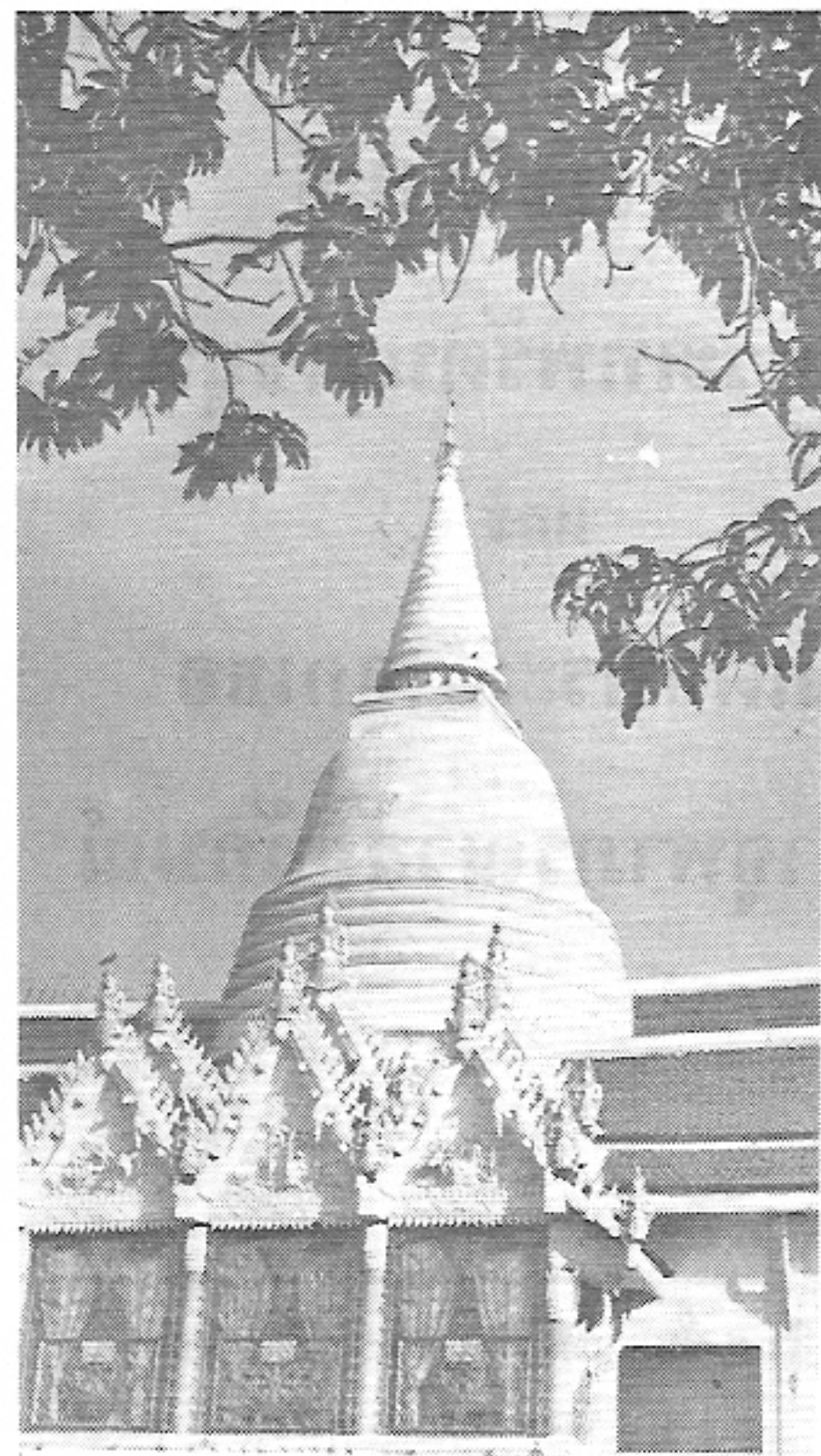
ฝันจะทำความดีนี้แสนยาก
ยอมน่ำขำสำหรับผู้อยู่สบาย
พบศึกหนักสักเท่าไรไม่ไหวหวั่น
ถึงหนักหน่วงสู้แน่แม้ยากเย็น

ยามมีทุกข์มาประจัญจะทนสู้
ถูกทอดทิ้งเดียวดายหมายชีวัน
แม้จะมีภัยอันตรายมากกล้า
จะฝ่าฟันเสี่ยงชีวิตพิชิตพาล

เราเป็นเพียงปุถุชนธรรมดา
เคยหวาดหวั่นพรั่นจิตคิดกลัวกลาย
แม้ชีวิตเป็นสิ่งยิ่งแหวนหวาง
รักผืนแผ่นดินแม่แน่นนอนครัน

ต้องลำบากกว่าจะรู้ถึงจุดหมาย
ไม่เคยกรายไถ่ละกำน้ำตากระเด็น
สู้กับใจตนนั้นแสนยากเข็ญ
เลือดกระเซ็นเพราะห่วงหวงแผ่นดิน
ถึงมีผู้กล่าวหยาบประณามสิ้น
เจียนพึงภินท์ยอมสู้ผู้รุกราน
ศัตรูล้ำโหมหนักเข้าหักหาญ
ให้ชาติผ่านผองทุกข์ยุคเข็ญกลาย
ไซ้เทวาเพราะร่างยังเสื่อมสลาย
ถึงชีพมลายขอสู้ให้รู้กัน
แต่ความรักอันใหญ่หลวงไซ้ความฝัน
ยอมสละชีวันไม่หวั่นภัย

วชิระประสาท มียอดเป็นพระเจดีย์
ยอดสุด คือ ยอดรัตนรัตเกล้า ๕ ชั้น

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
กำลังทรงสายพระวิสูตรยกยอด
วันอาทิตย์ที่ ๑๓ พ.ค. ๒๕๒๒

ขอมสญเสียวรักษาสัตย์
ดีกว่าสญธรณินสิ้นชาติไทย
โอ้เพื่อนไทยใจเพื่อนเดือนถึงชาติ
นอนเหินหนาวร้างฤทัยในดงดอน
ตั้งจิตมั่นในพระธรรมอันล้ำเลิศ
แน่นตระหนักสลักใจใฝ่ความดี
เราก็มีเลือดเนื้อที่ปวดเจ็บ
จะมุงมันฝ้าพันทุกวันวาร

นึกว่าได้เกิดมาทำหน้าที่
ไม่น้อยใจในโชคชะตากลับผจญ
มอมเลือดเนื้อกายใจพลีให้ชาติ
ถึงสิ้นชีพไว้ลาอย่างชายชาญ

รักษารัฐสีมาที่อาศัย
สิ้นธงชัยจะชักสู่ที่หม่มพร
จึงนิราศสละสุขทุกข์ทอดถอน
ไม้อาทรพองภัยใกล้ชีวี
ขอทูนเทิดคุณธรรมนำวิถี
พร้อมขอมพลีชีพให้หากภัยพาล
แต่ต้องเก็บความรู้สึกอย่างกล้าหาญ
ปณิธานตั้งไว้ให้อดทน
เพื่อศักดิ์ศรีเลือดไทยไม่หมองหม่น
เคยสุขสันต์ขอมสละละลำราญ
อย่างแก้แค้นกล้าสามารถ อดอาจหาญ
ทั้งวิญญาณเลือดเนื้อเพื่อบ้านเมือง

๑. สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์ วัดบวรนิเวศ ทรงเป็นพระอุปัชฌาย์ ทรงเป็นผู้นำและเป็นนายกมหามกุฏราชวิทยาลัย ทรงแต่งบรรพชาภิสังสัจจ์ ทรงตั้งมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งเรียกกันว่า สภาการ

๒. สมเด็จพระสังฆราช (ปลด) วัดเบญจมบพิตร ทรงเป็นพระอนุสาสนาจารย์ ทรงเป็นผู้นำระบอบปกครองระบบสังฆนายก ฯลฯ ทรงเป็นผู้เริ่มและดำเนินการแปลสยามรัฐเตปิฎกเป็นภาษาไทย ทรงร่วมฉลอง ๒๕ พุทธศตวรรษ เริ่มจะทรงสร้างสังฆสภา

๓. สมเด็จพระสังฆราช (อยู่) วัดสระเกษ ทรงนำโหราศาสตร์ไทย ทรงบูรณะกุหาทอง ทรงนำระบบปกครองแบบมหาเถรสมาคมมาใช้ตามที่คณะรัฐบาลเห็นชอบ ได้รักษาและพิมพ์ฎาไธทยปกรณ์ และทรงเป็นประมุขมูลนิธิภูมิพล จัดพิมพ์พระไตรปิฎก อัฐกถา ฎีกา อนุฎีกา กับปกรณ์ต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนาให้ตลอด

๔. สมเด็จพระสังฆราช (จวน) วัดมกุฏกษัตริยาราม ทรงเป็นพระกรรมวาจารย์ ทรงเป็นสังฆนายกและถูกปฏิรูป เป็นนายกมหามกุฏ เป็นผู้เริ่มและวางแผนดำเนินการสร้างวิทยาลัยสงฆ์วังน้อย แต่ทรงสิ้นก่อนจะพร้อมสมบูรณ์

๕. สมเด็จพระสังฆราช (ปุ่น) วัดพระเชตุพนฯ ทรงเป็นผู้ดำเนินการบูรณะวัดพระเชตุพนฯ ได้ทรงเริ่มสร้างพุทธมณฑล ณ ศาลายา นครปฐม แต่ครั้งยังเป็นสมเด็จพระวันรัต ทรงจัดระบบการปกครองคณะสงฆ์ให้กว้างขวางขึ้น ทรงขยายสมณศักดิ์มากขึ้น ทรงอุปถัมภ์การสร้างวัดในต่างประเทศ และเสด็จประพาสรอบโลก

พระราชสดุดี ขอถวายพระพร

อุเปนทรวสันตดิถีกนิท ๑๔

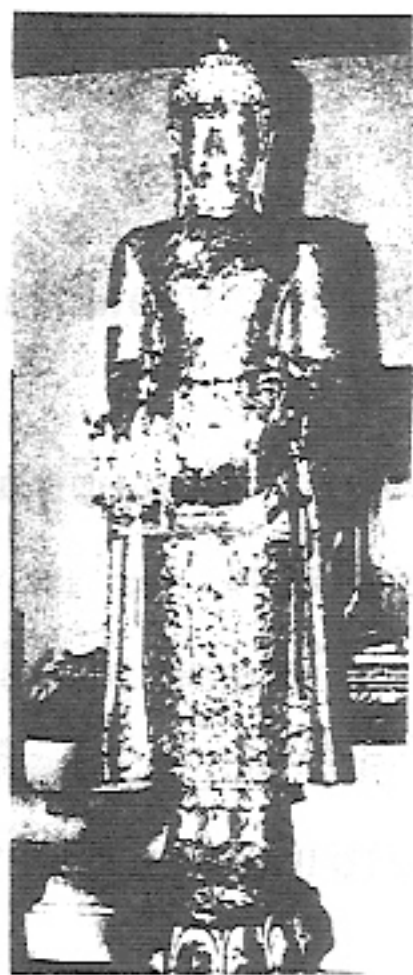
พระภูมิพลอดุลยเดช
 ประสิทธิ์พระฤทธิ์บรมบรรพ์
 พระศรีชูลีพระสิริภิต
 ประสาท ณ ชาติพิพิชดล
 พระพิระที่วชิรเผด็จ
 ประจัญพลประลุวิไชย
 พระเทพรัตน์ฯ ศิลปศรี
 ประดับประทับพระวิทยา
 จุฬามณีทิพยโชติ
 ประภัสร์ประภาพิชประพาพ
 ประดลพระพลวชิรรัตน์
 สะพรั่งอลังการศิริมดี
 พระองค์พระราชชนนินทร์
 กะลูกและหลานสกลไทย
 พระพล ณ ชาติสิริประชา
 กษัตริย์ก็ไทยสุรชเวง
 ก็พลชาดิวรประสิทธิ์
 พระศาสนาพระธรรมไทย
 เจริญกะไทยจิรจิรัง
 ภิศกก็ขลังอุดมทรง
 สวัสดิ์วิวัฒน์และนิรภัย
 เจริญจรัสสุรประภา
 ประสิทธิ-ธิไทยอุดมโยค
 ประสาทพิลาสมการ

สุพิเศษพระพลสรรพ
 ผลพร้อมพระจอมพล
 สุประสิทธิ์ประสาทผล
 สิริผล ณ หนไทย
 พระเกราะเพชรพระพลใหญ่
 พลทัพประดับมา
 กวินีประคุณค่า
 กวีศิลป์พระวิญญูณ
 รสโรจอรุณฉาน
 สสุคุณภคุณณี
 ทิพชัตถยมศรี
 ปรีชานตระการไทย
 นครินทร์พระแม่ใหญ่
 ทะนุทั่วกะตัวเอง
 วรศาสนาเปล่ง
 คุณเกียรติพระพรไชย
 ผลผลิตประสาทได้
 บริรักษ์พิทักษ์คง
 สุพลังคะเศกส่ง
 สิริใสกะไทยมา
 ทะนุไทยก็ก้าวหน้า
 ประดุจดตลอดกาล
 สุขโชคประเสริฐสาร
 ชยวัฒน์สวัสดิ์พร-ตลอดเทอญ.

รัตนโกสินทร์ และสิ่งมี

ส่วนปรากฏการณ์ สมัยรัตนโกสินทร์ และสิ่งมีนี้ เป็นความหมายมาตั้งแต่กรุงธน รัชสมัยพระเจ้าตากสินมหาราชนั้น กำลังมีศึกสงครามตลอด จึงไม่มีเวลาทำอะไรได้มากนัก และมีอายุกาลเพียง ๑๕ ปี ถ้าไม่นับจะขาดกาลเวลา ได้นับมาตั้งแต่กรุงศรีอยุธยาสร้าง-เริ่มกรุงธนและกรุงเทพ สิ่งมีได้ตกทอดมาถึงจึงเหลืออยู่ คือเคารพนับถือ ผี หรือ เกิด-ตาย โลกนี้โลกหน้า ได้สืบทอดมาตั้งแต่สมัย สรวง-สาธ ถึงสมัย แดน แพน แมน อันมีขุนอิน-นางกวก ผู้ตั้งวัน เดือน ปี และกาลเวลา ขุนสือไทย-ไทยงาม ขอมฟ้าไทยผู้ตั้งลายสือ ลายไทย ประเพณีไทยไหว้ครู บาอาจารย์ ขุนเล็กไทย และงามตนได้สร้างลายตัวเลข และจำนวนชื่อเลขนับไว้ ขุนตัน-โพลบ ผู้ตั้งระบบนาและชื่อข้าว ขุนอินรวงและสีไพล ผู้ตั้งชื่อไม้บกไม้น้ำ ขุนรวงเมืองและย่าชื่อนางผู้ตั้งระบบทารกสงเคราะห์ หรือเลี้ยงลูกเลี้ยง ขุนอินรวงและทับทิมตั้งระบบมาตราเงินทองและค้าขายตลอดมาถึงเมืองทอง และสุวรรณภูมิ ซึ่งพระพุทธศาสนาเข้ามาให้มีพระพุทธรูป พระธรรมจักรและพระสงฆ์ และวัดวาอาราม โบราณวัตถุเกิดขึ้นตลอดมาถึงไทยทวาลาว สุโขทัย และอยุธยาสิ่งมีทั้งหลายตกทอดมาถึง และมีเกลื่อนกลาดแผ่นดิน ตลอดทั้งทุกคนไทยที่เกิดมาในถิ่นแดนนี้ ไทยจึงมีคำพูดมีวัฒนธรรม ประดิษฐ์กรรมต่างๆ และวิทยารูแร่ธาตุได้นำมาทำประดิษฐ์ใช้กัน ผู้สงครามป้องกันบ้านเมือง และอิสรภาพแห่งความเป็นไทยมาตลอดไทยทุกอย่างจึงยังคงอยู่ในความรู้จักของไทยทุกคน

พระไม้จันทน์องค์อยู่ประจำเมืองเพชรมานานแล้วซึ่งมักมีผีเสื้อตัวใหญ่ ๆ วัดปีกทั้งสองประมาณสิบมาเกาะตายเสมอ ท่านผู้รู้ว่าเป็นผีเสื้อพันธุ์หิมพานต์

พระนาคปรกองค์นี้เป็นหินทรายอยู่ประจำวิหารคดวัดมหาธาตุราชบุรีมานานแล้ว เข้าใจว่าสร้างตั้งแต่ พ.ศ. ๑,๑๐๐

พระนาคปรกองค์นี้เป็นพระนาคปรกแบบใหม่ ซึ่งมีตั้งแต่สมัยลพบุรีรุ่นหลัง อยุธยา และรัตนโกสินทร์ ทั้งได้เป็นแบบสถาปถกันสืบ ๆ มา

ซ้าย-สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี ๔ ประโยก) ในอิริยาบถเดินธุดงค์ อันเป็นสมณฐานะกิจวัตรของท่านจะเห็นถือ กาน้ำ แบกกรด สะพายบาตร พระคุณท่านอาจไปถึงไหนๆ ก็ได้ (กลาง) ครั้งจุดได้เข้าพระบรมมหาราชวัง ที่ฐานลงไว้ว่า พ.ศ. ๒๔๑๑ ชุดประดับอย่างเดียวกันนี้ องค์อื่นมีเขียนว่าได้เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพระพุฒาจารย์ พ.ศ. ๒๔๑๑

ขวา-พระบรมรูปพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ กำลังทรงศีล ทรงฉลองพระองค์อย่างพระอุบาสกไทย ได้นำมาเป็นคู่รับ และ พระบรมรูปที่ทำจะมีหรือไม่-ไม่พบ จึงนำพระบรมรูปนี้มาประกอบแทน

เรื่องได้ปรากฏเป็นคำเล่ากันมาแล้ว ที่ได้รูปสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ นี้ เป็นหลักฐานว่าเป็นประวัติการมาแล้ว ได้นำมาเป็นหลักฐานยืนยัน

เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ ทรงสถาปนาสมเด็จพระนางเจ้าโสมนัสวัฒนาวดี เป็นเอกอัครมเหสีแล้ว ทรงพระกรุณาฯ ว่าเป็นเจ้ากำพร้า และเป็นพระราชปนัดดาทรงพระเยาว์มีพระชนมายุได้ย่าง ๑๘ เท่านั้น ครั้น ทรงทราบว่าทรงครุฑแล้วจึงเสด็จเยี่ยมและทรงดูแลพระกระยาหารพระภูษาทรงสุขภาพพลานามัยตลอดกาล จึงเป็นข่าวแพร่สะพัดออกไปกระทั่งถึงสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ และได้ทราบ พ.ศ. ๑๓๕๕ นั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ดำรงสมณศักดิ์เป็นพระธรรมกิตติ จึงกระทำปริศนาธรรมทูลความนั้น วันหนึ่งได้จุดได้ไฟลูกโพลงเดินเข้าสู่พระราชมณเฑียรในเวลาเที่ยงเศษๆ พร้อมกับเปล่งสมณวาจาตลอดทางว่า “ฟ้ามีดจริง...ฟ้ามีดจริง...ฟ้ามีดจริง”

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดลฯ ทรงทราบแล้วเสด็จออกต้อนรับตรัสนิมนต์ให้นั่งแล้ว ทรงประณมพระหัตถ์ตรัสว่า “ฟ้ายังไม่มีด...ฟ้ายังไม่มีด...ฟ้ายังไม่มีด”

ต่อจากนั้น ไม่เกิน ๕ เดือน ที่จุดได้นี้ก็ทรงราวเดือน ๕ ปีนั้น สมเด็จพระนางเจ้าทรงพระครุฑแล้ว ได้ประจวบตลอด ครั้นพระครุฑได้ ๓ เดือน ก็ประจวบประสูติพระบรมราชโอรสซึ่งทรงพระชนม์มายุได้เพียง ๓ ชั่วโมงก็หยุดไปเฉย ๆ สมเด็จพระนางเจ้าได้ประจวบหนักกระทั่งเสด็จสวรรคตตามพระบรมราชโอรส

สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) นี้ พระคุณท่านทรงความรู้และมีปฏิภาณเฉียบแหลมนักเป็นเปรียญ ๔ ประโยก เป็นคู่เล่นปริศนาธรรมกับพระจอมเกล้าฯ มีความเป็นเอกอุคตปราชญ์เท่าเทียมกันจึงถือเป็นแบบอย่างเฉพาะ และก็มีเฉพาะเท่านั้น เพราะต่อมา ยังไม่ปรากฏว่ามีอีกจึงถือเป็นอนุครอมคณิยายประวัติที่ควรยกขึ้นเป็นแบบฉบับระบบ พระสมณะและพระมหากษัตริย์ไทย เมื่อครั้งยังทรงผนวชอยู่ตรัสเรียกว่า “ขรัวโต” แม้ทรงลาออกแล้วก็ตรัสเรียกอย่างนั้น สมเด็จพระนางเจ้าทรงนามว่าทูลกระหม่อมพระ เมื่อทรงลาสมณเพศออกแล้ว จึงเปลี่ยนเป็นราชาศัพท์ตามพระราชนิยม ซึ่งยืนยันถึงการทรงคุณเคยกันมาก

สากระเบือออกดอก เล่ากันว่า ครั้งหนึ่ง เจ้าพระคุณท่านยังเป็นขรัวโตอยู่วัดอินทวิหาร เรียนบาลีแปลได้มากแล้ว แต่ยังไม่ได้อสอบ พระจอมเกล้าฯ ยังทรงผนวชอยู่ เสด็จไปเยี่ยมถึงห้อง ทรงเห็นท่านวางคัมภีร์ใบลานไว้เกลื่อนห้อง ตรัสถามว่า “ขรัวโตทำอะไร” เมื่อกระทำวัตรปฏิวัตรค่อนแล้ว พระคุณท่านจึงทูลว่า “กำลังเรียนพระไตรปิฎก” ทรงพระสรวลแล้วตรัสว่า “ขรัวโตเรียนพระไตรปิฎกจบ สากระเบือออกดอก” ที่ตรัสอย่างนี้ คงจะทรงเห็นว่า พระคุณท่านคงมีแต่จะทำพระ คงไม่มีเวลาจะเล่าเรียน หรือดู อ่านพระไตรปิฎก ครั้นเสด็จครองราชสมบัติแล้ว ทรงอาราธนาให้รับสมณศักดิ์เป็นพระธรรมกิตติเจ้าอาวาสวัดระฆังฯ ได้กำหนดพระราชทานพระกฐิน พระคุณท่านได้เกณฑ์ชาวบ้านให้นำสากระเบือมามากพอ แล้วเอาไม้ไผ่ทำคั้น เอาสากระเบือปักยอด ให้ทำพวงมาลัยดอกมะลิสดคล้องหัวตลอดทางเสด็จทั้งสองข้าง พระจอมเกล้าฯ เสด็จทอดพระเนตรเห็นตลอด ครั้นเสด็จเข้าพระอุโบสถแล้ว ยกพระหัตถ์ประนมตรัสว่า “ขรัวโตเรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว...ขรัวโตเรียนพระไตรปิฎกจบแล้ว..” ไม่ทรงลืมและทรงทราบตลอดจึงตรัสให้ทราบ

เจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน เจ้าพระคุณแต่เป็นขรัวโตนั้น เรียนบาลีมากแล้ว ได้เข้าสอบสนามหลวงสมัยรัชกาลที่ ๓ แปลไปได้ ๔ ประโยค ครั้นแปลประโยค ๕ ได้เปลี่ยนสดาที่แปลเป็นปกติแล้วว่า อันว่าพระศาสดานั้น แต่ท่านแปลว่าอันว่าพระสดา เพราะเป็นภาษามคร ไม่ต้องเปลี่ยนเป็นภาษาสันสกฤตไทยว่า พระศาสดา พระกรรมการสอบทักท่านก็ยืนยันแปลตามของท่าน จึงให้ตก ตอนนั้นถ้าแปลประโยคสูงตก ประโยคต้น ๆ ที่แปลได้แล้วก็พลอยตกไปด้วย แต่พระจอมเกล้าฯ ทรงถือว่าได้แล้วจึงให้เป็นเปรียญ ๔ ประโยค เป็นพระมหาโต เมื่อทรงตั้งเป็นพระธรรมกิตติแล้ว ตรัสถามว่า “ขรัวโต เมื่อรัชกาลที่ ๓ จะทรงตั้ง ทำไมขรัวโตจึงหนีไม่ยอมรับ คราวนี้ได้รับ” พระคุณท่านได้ถวายพระพรว่า “รัชกาลที่ ๓ ทรงเป็นแต่พระเจ้าแผ่นดินหนิได้ ส่วนพระมหากษัตริย์พระราชสมภารเจ้าทรงเป็น ทั้งเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดินถึงจะเหาะหนีกี่คงไม่พ้น”

รับว่าเป็น ‘นักปราชญ์’ (อาจมีองค์เดียวที่รับคำและเชื่อบอก) เมื่อเป็นพระเทพกวีแล้วมีคณะสอนศาสนาหรือคณะมิชชันนารี ได้ศึกษาภาษาไทยและธรรมวินัยในพระพุทธศาสนามากถึงชำนาญแล้ว ต่างมีความสงสัยว่า จะมีผู้รู้และประพฤติปฏิบัติได้หรือไม่ จึงเข้าเฝ้าพระจอมเกล้าฯ ได้กราบทูลถาม ตรัสรับว่า “มี ขรัวโตวัดระฆัง เป็นนักปราชญ์ มีความรู้มากสามารถสนทนาได้ตอบได้ตลอด” ตรัสให้พระกรรมการบิณฑบาตไปวัดระฆัง เมื่อคณะไปถึงแล้วเข้าหากราบไหว้แล้ว ก็ออกคำถาม “ในหลวงรับสั่งว่าท่านเป็นนักปราชญ์ พระคุณเจ้าไซ้ไหม” พระคุณท่านคล้ายกับจะทราบล่วงหน้าถึงพระราชดำริสนั้นแล้ว จึงออกสมณวาจารับว่า “ไซ้ ฉันเป็นนักปราชญ์จะ” “ท่านเป็นนักปราชญ์ ผมจะถามอะไร คงตอบได้หมด” “จะ ฉันตอบได้หมด” จากนั้นก็ยกข้อธรรมวินัยขึ้นถาม เจ้าพระคุณตอบได้คล่องตลอดทุกข้อความ หัวหน้าคณะฯ จึงกล่าวว่า “พระคุณเจ้าคงรู้แต่ทางธรรม ทางโลกคงไม่รู้อย่างพวกกระผม” พระคุณท่านกล่าวว่า “อันว่ารู้แบบโลกวิทู แปลว่ารู้แจ้งโลก เป็นของพระพุทธเจ้านั้น ฉันไม่ใช่เป็นพระพุทธเจ้า จึงไม่รู้ ฉันเป็นนักปราชญ์ จึงรู้แก่นักปราชญ์” หัวหน้าได้กล่าวว่า “เช่นเรื่องโลกนี้ว่ากลมหมุนเวียนไปรอบดวงอาทิตย์จึงมีกลางวันกลางคืน” พระคุณท่านกล่าวว่า “ภูมินักปราชญ์นั้นฉันเป็นอยู่แล้วจึงรู้ และรู้ถึงตรงกลางโลกว่าอยู่ตรงไหน” คณะนั้นสงสัยจึงขอให้พาไปดู พระคุณท่านจึงถือไม้เท้าลงจากกุฏิเดินมาขึ้น ณ พื้นดินหน้ากุฏิฉันปักไม้เท้าลงแล้วบอกว่า “กลางโลกอยู่ตรงนี้” พวกนั้นสงสัยกล่าวว่า “กลางโลกอยู่ที่ขั้วโลกต่างหาก” พระคุณท่านอธิบายว่า “เมื่อที่ท่านว่าโลกกลม ก็วัดวงรอบไปจะมาถึงตรงนี้ กลางโลกจึงอยู่ตรงนี้” คณะนั้นยกมือขึ้นประนมหัวเราะแล้วรับว่า “จริงขอรับ กลางโลกอยู่ตรงนี้แน่ พระคุณเจ้าเป็นนักปราชญ์จริง” คณะนั้นมนัสการลากลับ พระกรรมการบดี ได้กลับมากราบทูลให้ทรงทราบความนั้นตลอด ก็ทรงเข้าพระทัยตลอดว่าพวกฝรั่งเขาชอบปฏิภาณตอบได้เป็นสำคัญ จึงตรัสรับรองว่า “ขรัวโตพูดจริงแล้ว ขรัวโตพูดจริงแล้วสมกับที่ว่า ขรัวโตเป็นนักปราชญ์”

เหล็กดี หินดี ดีทีเดียวก็ติด เล่ากันว่าในคราวนั้น ทรงโปรดมาก ได้พระราชทานสมณศักดิ์ มีพระราชมารตราชนามว่านักปราชญ์ แปลว่าผู้รู้ และเชื่อว่าพุทธก็แปลว่าผู้รู้ จึงทรงโปรดให้จารึกในเหรียญบัตรว่า

‘พระพุทธรจารย์ อเนกสถานปรีชา’ โปรดให้เป็นเจ้าคณะรอง (ยังไม่ได้เป็นสมเด็จ) ที่พิเศษมาแต่แรก คือ พระราชทานพัดใบลานฝ่ายวิปัสสนา ซึ่งเป็นพระบรมราชานุญาตให้เข้าเฝ้าทุกสถานที่และทุกเวลา ในคราวหนึ่ง เจ้าจอมมารดาพระสนมเอกได้ประสูติพระราชกุมารแล้วทรงเกิดสงสัย เพราะเสด็จครั้งเดียวได้ทรงซักถามและได้สวนความนั้น พร้อมกันนั้น พระคุณท่านก็มาปรากฏเฉย ๆ ไม่มีใครทราบว่าจะมาได้อย่างไร พระคุณท่านถือพัดพระราชทานพระบรมราชานุญาตนั้นเข้าไปถึงฝ่ายในด้วย ครั้นปรากฏเข้าไปแล้วก็นั่ง ณ ที่สมควรวางพัดแล้วตั้งหีบชุดหินเหล็กไฟขึ้นมาจากย่ามพร้อมแล้วตบึงเอวที่เดียวก็ติดชุดทันที พระคุณท่านกล่าวสมณวาจาว่า “เหล็กดี หินดี ดีทีเดียวก็ติด” เล่ากันต่อมาว่า ทรงพระศรวลตรัสรับว่า “ขรัวโตพูด จริงแล้ว เหล็กดี หินดี ดีทีเดียวก็ติด” ทรงหมดสงสัย ยอมรับเป็นพระราชกุมารเป็นอันว่า พระคุณท่านได้ช่วยและทำปรีชาธรรมแก่พระราชวิดกกังวลได้ถวายพระเกษมสำราญพระราชหทัยได้

“ขรัวโตทำบ้าก็ว่า ขรัวโตทำดี ขรัวโตทำดีก็ว่าขรัวโตทำบ้า” คำพังเพยอุทานนี้พยายามค้นมีผู้กล่าวในกาลที่พระคุณท่านทำอะไร ยังไม่พบ แต่สิ่งที่พระคุณท่านกระทำได้ขึ้นเป็นอนุตรอมตประวัติ และเป็นทีที่เคารพนับถือบูชา รักนิยมนักตลอดแล้ว แต่คำพังเพยนี้ช่างเป็นต้นของปัจจุบันนี้ ซึ่งมีว่า “คนทำตัวเป็นบ้าก็ว่าทำดี คนทำดี ๆ ก็มีว่าเป็นบ้า แล้วก็แข่งขันกันเป็นบ้า พร้อมกันว่าเป็นคนทำดี”

ขวา-สมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) ถือได้ที่จุดลูกไฟลงขึ้น
นั้น

ซ้าย-รูปสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ ประนมหัตถ์แต่สมเด็จ

สมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) พบใน
หนังสือพงศาวดารชาติไทย ซึ่งได้พิมพ์จำหน่ายแล้ว ได้นำมา
เป็นหลักฐาน-เกียรติคุณอันดีงามของท่าน

เฉพาะรูปที่เป็นแผ่นผนัง ข้างหลังมีรอยเขียนหนังสือไทยไว้ว่า ขรัวโตปลุกเสก ทูลเกล้าถวาย ร.๕ เนื่อง
ในวาระเลื่อนสมณศักดิ์ เป็นสมเด็จพุฒาจารย์ พ.ศ. ๒๔๑๑---๑ ในสยาม ลาภผล พูนทวี มีดวงชะตา คู่ ช้าย-ขวา
ตรงกลางระหว่างคู่ดวงมีเขียนว่า พิเศษ

รูปแสดงเหตุการณ์ประวัตินี้มีมาแล้ว เจ้าพระคุณสมเด็จได้ให้กระทำหรือกระทำเองถวายเป็นหลักฐานกับเคย
ได้เห็นมีเขียนเล่าในหนังสือ ทั้งได้ยินเล่าทางโทรทัศน์ จึงนึกว่าเป็นเกียรติประวัติถึงกับมีอนุสาวรีย์แล้ว

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าฯ เสด็จสวรรคตวันขึ้น ๑๕ ค่ำ เดือน ๑๑ วันที่ ๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๑๑
ได้ทรงประชวรมา ๓๓ วัน พระบรมราชโอรสสมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ก็ทรงประชวรหนักกระทั่งต้องเสด็จพระเก้าอี้หาม
ในการถวายพระสุคันธธารสรงพระบรมศพ เมื่อเสด็จผ่านท่านผู้หญิงพันภรรยาเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์ พุดขึ้นว่า “พ่อคุณ
นี่พ่อจะอยู่ได้สักกี่วัน” ทรงได้ยิน ตรัสไปว่า “ถ้าข้าตายก่อนไปเผาศพข้าด้วย ถ้าแกตายก่อน ข้าต้องไปเผา”

ในกาลนั้น สมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีครั้นเป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์วัยวัฒนพระสมุหกลาโหมได้รับพระบรมราชโองการให้เป็นประธานพระบรมวงศานุวงศ์และมุขมนตรีทูลอัญเชิญสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเสด็จถวัลย์ราชสมบัติกระทำพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก เพราะทรงประชวรหนักและตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์แล้ว ก็ต้องเชิญเสด็จ-กราบทูลเชิญเสด็จออกราชการ และยังมีอีกหลายเรื่อง นี่เป็นเหตุให้มีข่าวลือขึ้นมากมาย แม้จะเป็นข่าวอภุศลก็มีคนเชื่อกันมาก กระทั่งถึงสมเด็จพระพุฒาจารย์ เจ้าพระคุณสมเด็จพระหวังจะกล่าวและให้ปฎิญาณในที่ชุมนุมเพื่อระงับข่าวอภุศลนั้น ครั้นถึงวันดีเวลาเที่ยง เจ้าพระคุณสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้จุดได้ลูกโพลง เดินเข้าตำหนักประสาธน์พร้อมกับเปล่งสมณวาจาว่า “โลกมืดจริง...โลกมืดจริง...” ท่านเจ้าพระยาพระสมุหกลาโหมผู้สำเร็จราชการได้ออกต้อนรับ อารานาให้นั่ง ณ เก้าอี้พระนั่งได้นั่งลง ณ เก้าอี้พระนั่งแล้วได้ประนมมือกราบเรียนสัจวาจาว่า “โลกยังไม่มีดฟ้าสว่างแล้วชีวิตเกล้ากระหม่อมอยู่ตราบใดโลกไม่มีดฟ้าสว่างตลอดตรานั้น เกล้ากระหม่อมเอาชีวิตเป็นประกัน” ต่อจากนั้น สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ตอนนั้นยังเทียบที่สถาปนา พ.ศ. ๒๔๑๖) ทั้งสองได้สนทนากันอย่างสบายใจ เจ้าพระยาได้กล่าวบรมมหาวาจาว่า “พระคุณเจ้า ก็โลกนี้แจ้งมาตลอดทุกแผ่นดิน แผ่นดินสว่างมาตั้งแต่ที่ ๓ กระทั่งแผ่นดินนี้ ทำไมพระคุณเจ้าจึงเปลี่ยนคำว่า “โลกมืดจริง ๆ” สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้กล่าวสมณวาจาว่า “อาตมาภาพได้ยินข่าวว่าทุกวันนี้แผ่นดินมืดมัวนัก เพราะมีคนคิดร้ายจะเอาแผ่นดินไม่ทราบว่าจะเท็จจริงประการใด ถ้าแม้เป็นความจริง อาตมาใคร่ขอขบิณฑบาตเขาเสียสักครั้งหนึ่ง” เจ้าพระยาได้กล่าวเป็นบรมมหาวาจาว่า “พระคุณเจ้าอย่าได้วิตกเลย ตราบใดที่กระหม่อมยังมีชีวิตอยู่ จะไม่ให้แผ่นดินมืดมัวลงด้วยผู้ใดแย่งแผ่นดินเป็นอันขาด” คำกล่าวนั้น ๆ ได้ยินกันทั่วทุกท่านที่ชุมนุมอยู่นั้นต่างได้นำออกไปแพร่หลายเป็นเหตุให้สงบระงับข่าวอภุศลนั้นได้ ทั้งนี้เข้าใจว่าจะเป็นระยะกาล พ.ศ. ๒๔๑๑ ปลาย ๆ เดือนตุลาคมนั้น อาจเพราะเหตุนี้ จึงย้ายออกไปพักแรมที่ ราชบุรี พ.ศ. ๒๔๑๒

สมเด็จพระเจ้าพระยา (ช่วง บุนนาค) นี้ สืบมาจากเจ้าพระยามหาอรรคเสนา บุนนาค ท่านบุนนาคนี้เป็นเพื่อนกับรัชกาลที่ ๑ สมัยเป็นนายดั่งศิษย์วัด เมื่อดั่งเป็นหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรี ได้มาอยู่และแต่งงานกับนาง (สมเด็จพระอมรินทราบรมราชินี) ท่านบุนนาคนี้มีน้องสาวชื่อนวล ครั้นรัชกาลที่ ๑ เข้ารับราชการในสมัยพระเจ้าตากสิน บุนนาคได้มาหาเสมอและมักไปในพระราชสงครามด้วย จึงมีโอกาสรู้จักกับนวลและได้แต่งงาน เมื่อรัชกาลที่ ๑ เสด็จปราบดาภิเษกแล้วทรงตั้งบุนนาคเป็นข้าราชการมียศบรรดาศักดิ์กระทั้งเป็นเจ้าพระยามหาอรรคเสนา นวลจึงขึ้นชื่อเป็นเจ้าคุณนวล บัดนี้เรียกกันว่าท่านผู้หญิง แต่เจ้าคุณนี้มีลูกหลานเป็นสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว คือ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาประยูรวงศ์ สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาพิชัยญาติ และสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์

สมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ฯ (ช่วง บุนนาค) ได้รับราชการตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ ได้เป็นพระยาศรีสุริยวงศ์ ในกาลทรงประชวรหนักได้เข้าเฝ้าใกล้ชิดและได้รับพระบรมราชโองการให้ทูลเชิญผู้สมควรครองสืบต่อไป จึงตกลงร่วมกันทูลอัญเชิญรัชกาลที่ ๔ เสด็จเสด็จถวัลย์ราชสมบัติสืบต่อได้เป็นเจ้าพระยาศรีสุริยวงศ์วัยวัฒนและเป็นพระสมุหกลาโหม ได้นำเสด็จประพาสราชบุรี กาญจนบุรี ได้ทรงพระกรุณาโปรดให้สร้างพระนครคีรี-เพชรบุรี ได้สละทรัพย์ส่วนตัว ๑,๐๐๐ ชั่ง ซึ่งร่วมกับพระราชทรัพย์ ๔๐๐ ชั่ง ขุดคลองดำเนินสะดวก เปิดใช้ พ.ศ. ๒๔๑๑ ครั้นวันที่ ๑ ตุลาคมปีนี้ได้ใกล้เสด็จสวรรคตได้รับพระบรมราชโองการฝากสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชเจ้า ครั้นเสด็จสวรรคตแล้ว ได้เป็นประธานตกลงร่วมกันกราบทูลอัญเชิญเสด็จเสด็จถวัลย์ราชสมบัติแล้ว เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ขึ้นเทียบที่สมเด็จพระเจ้าพระยาพระประสาธน์ พ.ศ. ๒๔๑๒ ได้ย้ายครอบครัวและข้าราชการผู้ใหญ่ผู้น้อยมาตั้งทำเนียบที่ริมบ้านสุค (ต่อมาเป็นศาลากลางมณฑลราชบุรี) ได้สร้างเมืองราชบุรี เกณฑ์คนมาถางป่า ตัดถนนปราบพื้นที่เพื่อสร้างพระราชวังเป็นที่เสด็จประพาส ณ เมืองราชบุรีเหมือนพระนครคีรี เพชรบุรีนั้น ได้สร้างค่ายหลวงรับเสด็จประพาส พ.ศ. ๒๔๑๔ ครั้งที่ ๒ สร้าง ณ บริเวณเด่นกระต่ายคอนตะโก ครั้งที่ ๓ สร้าง ณ เขาแก่นจันทน์ ครั้งที่ ๔ คกลงแน่นอนว่าสร้าง ณ เขาวัง คือเขาสัตตนาถเดิม ได้ย้ายเป็นวัดสัตตนาถปรีวัตร (ปัจจุบัน) พระสงฆ์ได้ย้ายไปอยู่วัดห้วยหมู (ปัจจุบัน)

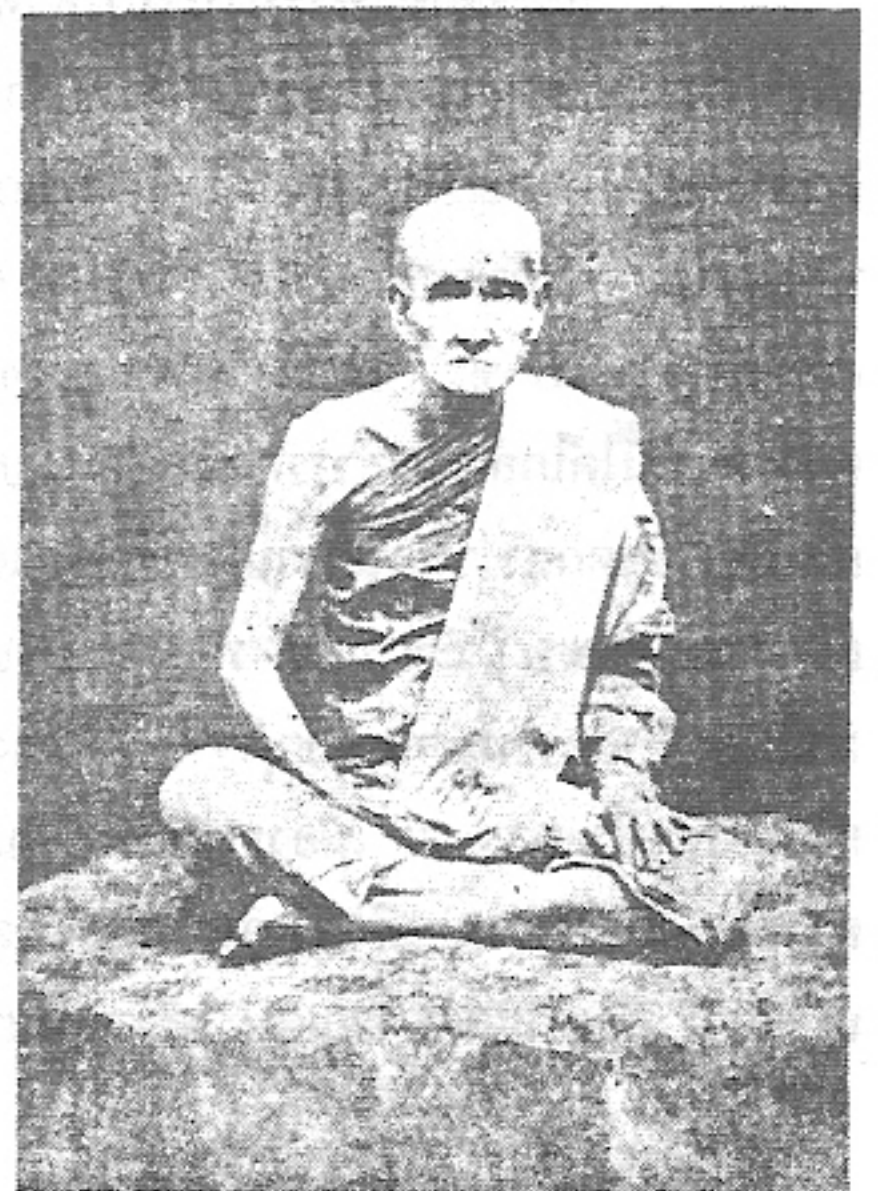
พระราชวังนี้ ต่อมาได้เป็นวัดเขาวัง ครั้น พ.ศ. ๒๔๑๖ ได้รับสถาปนาเป็นสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ฯ พระประสาธน์สำเร็จสรรพอาณัติประหารชีวิตคนที่ถึงแก่อกุศลโทษได้ ผู้ดำรงมหิศวรศักดิ์วรเดชาภาพให้ตั้งจางวางทนายเป็นหลวงบำรุงวรามาศย์ ให้ตั้งปลัดจางวางทนายเป็นขุนประสาธน์กัณฑ์ ให้ตั้งสมุหบัญชีทนายเป็นหมื่นศรีพยุหรัักษ์ พ.ศ. ๒๔๒๐ - ๒๔ ได้สร้างวัดศรีสุริยวงศ์ พ.ศ. ๒๔๓๘ ได้ให้ตักทำเนียบเป็นศาลากลางมณฑลราชบุรี

สมเด็จพระเจ้าพระยา ได้ออกมาสร้างเมืองราชบุรี ได้นำเสด็จพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าฯ มาประทับ ทั้งได้สร้างเขาสัตตนาถเป็นพระราชวัง ได้นำเสด็จมาประทับหลายครั้งได้สร้าง “ราชบุรี” ให้กลับฟื้นขึ้นมามี เมืองราชบุรีเดิมซึ่งรัชกาลที่ ๒ สร้างไว้ก็มีได้ทั้งให้ทำเป็นมณฑลทหารบก ถึงจะย้ายมาอยู่ยังฝั่งตะวันตกก็ตาม จึงเป็นเมืองทั้งพลเรือน และทหารอยู่ด้วยกัน เมืองราชบุรี เป็นจังหวัดราชบุรี และ มณฑลราชบุรี จึงเจริญงอกงามขึ้นปรากฏอยู่ถึงปัจจุบัน

สมเด็จพระสังฆราช (ตา ปุสฺสเทว ป. ๕) วัดราชประดิษฐ์ฯ เดิมว่าเป็นชาวเมืองราชบุรี ข้างวัดโรงช้าง อันเป็นเขตเมืองราชบุรีและสุวรรณภูมิเมืองทอง อาจเป็นองค์แรกที่สอบจบประโยค ๕ ถึง ๒ ครั้ง คือ ท่านอุปสมบทครั้งแรกเป็นพระเถรร่วมคณะ ๑๐ องค์ สอบรวดเดียวได้ ๕ ประโยคแต่เป็นสามเณร ต่อมาได้ลาสิกขาออกไป เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าทรงชวนแล้ว ได้เข้าอุปสมบทอีก เพื่อไม่ให้เป็นที่สงสัยจึงสอบอีกครั้ง แปลได้จบประโยค ๕ เพราะนามเดิมว่า “ตา” พระจอมเกล้าจึงทรงพระราชนิพนธ์นามตั้งว่าพระสาสนโสภณและพระจุลจอมเกล้าฯ ทรงนำไปไว้ ณ ตำแหน่งว่าสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ

สมเด็จพระวันรัต (ทับ พุทฺธสิริ ป.๕) วัดโสมนัสวิหาร ท่านเป็นพระเถรองค์ที่ ๔ ในพระเถร ๑๐ องค์รุ่นแรกนั้น ในประวัติเล่าว่า เมื่อครั้งบวชเป็นสามเณรอยู่วัดสังเวชฯ นั้น ได้เล่าเรียนบาลีและสอบเป็นเปรียญได้ในสำนักหรือสนามวังหน้าแล้ว แต่สอบตกในสนามหลวง ครั้นได้อุปสมบทเป็นอุปสัมบันภิกขุ ณ วัดเทวราชฯ ได้ถูกพระพี่เลี้ยง (ทับ) นำไปถวายตัวเป็นศิษย์เรียนในสมเด็จพระจอมเกล้าฯ แต่ยังทรงผนวชเป็นพระวชิรญาณอยู่ ท่านได้ศึกษาจนกระทั่งจบประโยค ๕ ในตอนนั้น ท่านชอบเดินธุดงค์และเข้าป่าช้ากับทั้งเข้าอยู่ป่าช้าเสมอ ท่านได้เดินธุดงค์ไปอยู่ที่นครปฐมกระทั่งตั้งใจเป็นอุทิศบรรพชาครั้งที่ ๗ และได้ธุดงค์มาพักอยู่ ณ วัดอรัญญิกาวาส ราชบุรีนี้ ซึ่งในกาลนั้นยังเป็นป่ารกชัฏเป็นประจำ กระทั่งคุ้นเคยกับท่านเจ้าคุณพระสมุทรนุณี ซึ่งในกาลนั้นเป็นพระหน้อยอยู่ ณ วัดมหาธาตุและชอบกรรมฐานด้วยกัน แม้ในกาลสอบพระปริยัติธรรม ในประวัติเล่าว่า ครั้นถึงกาลสอบไล่พระไตรปิฎก

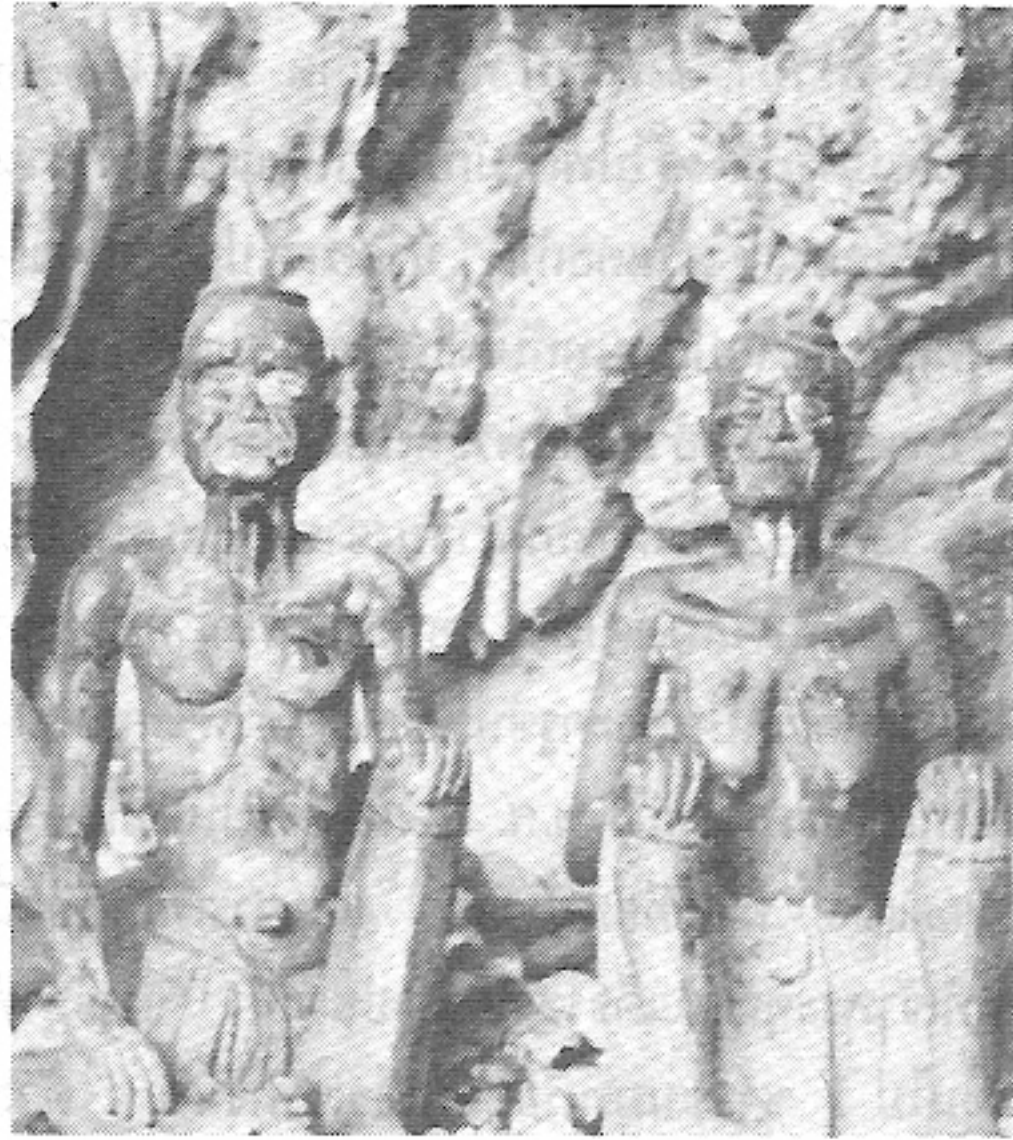
เวลานั้น ท่านไปเที่ยวธุดงค์ตามสมณกิจ พอกลับมาถึงก็มีรับสั่งให้เข้าแปลหนังสือ ในครั้งนั้น พ.ศ. ๒๓๗๕ อายุ ๓๑ พรรษา ๑๑ ท่านแปลได้ ๗ ประโยค ต่อมาจึงแปลได้อีก ๒ ประโยค เป็น ๙ ประโยค พ.ศ. ๒๓๘๑ ได้รับพระราชทานสมณศักดิ์ที่พระอริยมุนีได้มาครองเป็นเจ้าอาวาสวัดโสมนัสวิหาร พ.ศ. ๒๓๘๕ พ.ศ. ๒๔๐๐ ได้เลื่อนเป็นพระพรหมมุนี พ.ศ. ๒๔๑๕ ได้เลื่อนเป็นพระพิมลธรรม พ.ศ. ๒๔๒๒ ได้สถาปนาเป็นสมเด็จพระวันรัต ในกาลมรณภาพ พ.ศ. ๒๔๓๔ ในกาล พ.ศ. ๒๔๐๐ ถึง พ.ศ. ๒๔๒๐ ได้เป็นพระอุปัชฌายอุปสมบทพระหน้อย ขมโก (พระสมุทรมุนี) ณ พระอุโบสถวัดโสมนัส ซึ่งสาเหตุให้พระหน้อย ขมโกได้มีความคิดรื้อฟื้น วัดอรัญญิกาวาสขึ้นเมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๒๐ ตามที่พระครูวินัยธรรม (อิน) ได้บันทึกไว้ ในประวัติวัดสัตตนารถได้เล่าประวัติไว้ว่า ท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้อย) มรณภาพ พ.ศ. ๒๔๓๖ อายุ ๖๐ เศษ พรรษา ๓๗ ฉะนั้น ท่านจึงเกิด พ.ศ. ๒๓๗๖ ขณะที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ยังมีอายุได้ ๔-๕ ขวบ ตามชนบทเมื่อมีพระพุทธรูปไปพัก มักนำอาหารและลูกหลานไปหากัน เมื่อได้เป็นเปรียญและเป็นพระราชคณะแล้ว อาจเดินธุดงค์ไปอีกกระทั่งคุ้นเคยกัน หรืออาจไปเจริญสมณธรรมด้วยกัน เมื่อพระหน้อยอุปสมบท ณ วัดมหาธาตุแล้ว จึงได้ลาเพศออกมาอุปสมบทกับเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พ.ศ. ๒๔๐๑ ซึ่งตอนนั้นเจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้เลื่อนเป็นพระพรหมมุนีแล้ว เมื่อพระหน้อย ขมโก มีพรรษา ๑๐ ได้ออกมาอยู่วัดศาล ซึ่งต่อมาได้ตั้งชื่อใหม่ว่าวัดอมรินทราราม พ.ศ. ๒๔๑๑ เป็นพระอนุสาวนาจารย์อุปสมบทท่านเจ้าคุณพระพุทธรักษา (จิต ญฺโณ) เมื่อท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโต) อุปสมบทได้ ๕ พรรษามาอยู่กับท่านที่วัดอมรินทรารามแล้ว เดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๒๑ ท่านได้รับเป็นพระครูขันตยาคม เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) พ.ศ. ๒๔๒๒ ในบรรดิกท่านพระครูวินัยธรรมว่ายังเป็นเจ้าอธิการอยู่ถึง พ.ศ. ๒๔๒๐ เช่นนี้จึงเห็นกันว่าอาจไม่ใช่ ตอนนั้น สมเด็จพระวันรัต (สมบุรณ์) มรณภาพ พ.ศ. ๒๔๑๕ อาจเทียบที่ไว้แล้ว และการเรียบเรียงนี้ท่านพระครูเรียบเรียงถวายพระราชคณะปลัด พ.ศ. ๒๔๕๘ เป็นกาลที่เจ้าพระคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต) ได้รับสถาปนาแล้ว จึงระบุได้ตามที่เห็น กับทั้ง ในกาลนั้น พระที่รับสมณศักดิ์ขึ้นพระราชคณะขึ้นไป ชาวชนบทเรียกสมเด็จพระเจ้าทั้งนั้น ด้วยประการฉะนี้ ท่านพระครูวินัยธรรม (อิน) จึงเรียบเรียงเรื่องถวายพระราชคณะปลัดมหาสังฆปริณายก ว่า “เจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโต) วัดเขมาวาสวรค์ พระอารามหลวง เพชรบุรี ยังเป็นเจ้าอธิการอยู่วัดเมืง บางน้อย นั้งกัมมัญฐานเห็นสมเด็จพระวันรัต (ทับ) ได้ถามท่าน โสปาโก (ปาน) เจ้าอาวาสวัดบางคณที่ท่านเล่าบอกให้รู้จักแล้ว เกิดเลื่อมใสจึงลาสิกขาออกมาอุปสมบทใหม่ ณ วัดบางคณที่ ได้ห้าพรรษาจึงขึ้นมาพักอยู่ที่วัดศาลอมรินทร์ ท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนีเมื่อท่านเป็นเจ้าอธิการ (เจ้าอาวาส) อยู่วัดอมรินทร์ได้เล่าบอกว่ามีวัดร้างอยู่วัดหนึ่งที่ทุ่งหน้าเขางู เป็นวัดเก่าแก่ร้างมาช้านาน จะเรียกว่าวัดอะไรก็ไม่ทราบ... ได้ยินแต่เมื่อครั้งก่อนเป็นวัดอยู่นอกเมือง เป็นวัดเป็นที่อยู่ของ สมเด็จพระวันรัต คุณาทาทาเลฆอบกลอยู่ ถ้าได้ไปปฏิสังขรณ์ขึ้นได้จะเป็นการดีทีเดียว ไว้สำหรับเป็นที่พักอาศัยของภิกษุผู้อยู่ปริวาสกรรม และจะได้เป็นที่อาศัยอยู่ธุดงค์ และเจริญกรรมฐานดีนัก เพราะเป็นที่เงียบสงัดดี ถ้าฉันไปปฏิสังขรณ์ขึ้นแล้ว จะนิมนต์ให้ท่านเป็นสมภารเป็นเจ้าอธิการอยู่รักษาวัดนั้นจะได้ตามิได้ ท่านรับว่าได้ ณ ปีวอกนักษัตรจัตวา (พ.ศ. ๒๔๒๕) ได้พาสาธุศิษย์และอุปฐากไปแผ้วถางป่าไม้ไผ่ และป่าหนามที่รกชัฏให้สะอาดเตียนดีแล้ว ได้ปฏิสังขรณ์ก่อสร้างกุฏิหลายหลัง สร้างศาลา ปฏิสังขรณ์สระเก่า พระแท่นโสมทศโตได้เป็นพระอธิการอยู่ท่านเริ่มปฏิสังขรณ์พระเจดีย์ หรือ พระปรางค์ พระพุทธรูปไสยาของเก่า ปฏิสังขรณ์อุโบสถเก่ายาว ๑๐ วา กว้าง ๕ วา แต่ชำรุดชุกชุมมาก จึงชวนพระยาธรรมจรรยาคุณมนตรีให้สร้างพระอุโบสถขึ้นอีกหลังหนึ่ง แล้วได้เรียกกันว่าวัดอรัญญิกาวาสต่อมา

พระเดชพระคุณสมเด็จพระวันรัต (ทับ พุทฺธสโร ป.ธ.) เจ้าอาวาสวัดโสมนัส เจ้าคณะหนใต้ เป็นพระอุปัชฌายของท่านพระอุปัชฌายปาน โสปาโก และท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้อย ขมโก) ท่านพระอุปัชฌายปานได้มาเป็นเจ้าอาวาสวัดบางคณที่ ได้เป็นพระอุปัชฌายของท่านเจ้าคุณพระพุทธรักษา (จิต ญฺโณ) และท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น โสมทศโต) ท่านเจ้าคุณพระพุทธรักษาได้เป็นพระอุปัชฌายอุปสมบทอีกหลายท่าน เช่น พระครูเมธีธรรมานุยุต ท่านเจ้าคุณพระพรหมมุนี (ผิน) ท่านเจ้าคุณพระเทพเจติยาจารย์ เพราะท่านเจ้าพระคุณสมเด็จพระ

เคยรุดงค์มาพักอยู่ ณ วัดอรุณญิกาวาส เป็นเหตุให้สัตว์วิหริกรและอันเตวาลิก คือท่านเจ้าคุณพระสมุทรมุนี (หน้าย) และท่านเจ้าคุณพระมหาสมณวงศ์ (แท่น) ได้บูรณะปฏิสังขรณ์แล้ว วัดอรุณญิกาวาส จึงกลับฟื้นคืนสภาพขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๒๕ ยั่วยืนมากระทั่งถึงปัจจุบัน ถ้านับจากขุนหาญบุญไทยสถาปนา พ.ศ. ๑๐๓๐ มาก็คงยืนมากกว่า ๑๕๐๐ ปี เพราะพระพุทธรูปหินทรายและพระปรางค์เดิมได้สถิตอยู่นั้นยืนยันทนมาแล้ว

ถ้าเขาทะเมน เพชรบุรี ขอมาเปลี่ยนเครื่องใหม่ออกเพื่อถ่ายสดส่วน (กายวิภาค) ฝีมือ ช่าง ช่าง-พระยาแกรก พงศาวดารเหนือเล่าว่า พระยาโคตมตรระบองครองกำแพงเพชร ไพรเล่าเรื่องผู้มีบุญ จึงสั่งให้จับทารกกรอกไฟ

พระยาแกรกถูกกรอกไม่ตาย แต่พิการ ตลอดตัว เน่า พระนำ ไปอยู่วัดโพธิ์มี มีข่าวลือว่า ผู้มีบุญจะขี่ม้าขาวเหาะมาจึงถักดู พระอินทร์จึงม้าและนำเครื่องของทิพย์มาให้กิน บำบัดพิการหมด ล้น จึงขี่ม้าเหาะไป พระยาโคตมตรระบองมองเห็นตกพระทัยกลัว จึงพาถูกเมียหนี พระยาแกรกจึงได้ครองมีพระนามว่าพระยาแกรก หรือพระเจ้าสินธพอมรินทร์

ชาว-พระนางร่วง อาจชื่อ 'มี' ตามพงศาวดารเหนือ กล่าว เพียงว่า ยกนางเผ่าพันธุ์ โคตมเทวราช โคตมตรระบอง จึงใช้ชื่อ ให้เข้ากับ 'มี' ว่า โคตมีเทวี ทั้งคู่ดูแล้วสดส่วนงามมากสังเกต ผมหักัดทรงมหาดไทย จะยกขึ้นไปถึงอยุธยาไม่ได้ผมหักัดนี้ถือ กันว่าสมัยรัชกาลที่ ๓ ทั้งคู่นี้เมื่อขึ้นเป็นจ้าวพ่อจ้าวแม่ศักดิ์สิทธิ์ มีคนเคารพมาก ไหล่ช่วงนอก เป็นแบบไทย นอกจากนั้นมิ

กายวิภาคตลอดกระทั่งสดส่วนชายหญิงไทยแก่ชัดเจนทั่วไป โดยเฉพาะหน้าปากซึ่งแสดงถึงส่วนชาย-หญิงแก่พ้นหลุด หมดแล้ว และพระยาแกรกนี้ว่าครองอินทปัตถนคร ไม่รู้ว่าอยู่ที่ไหน รูปปรากฏที่เขาทะเมน เพชรบุรีนี้ เมื่อตั้งตัวได้ก็ ตั้งชื่อใหม่ เพราะระยะกาลสิ้นเมื่อร้าง ชื่อจึงสูญไป

กลองอินทเทรี ของท้าวแสนปมในถ้ำ เขาลวง และกลองที่อยู่เหนือซุ้มประตู เคยมีอยู่ที่วัดเพชรพลี แต่แตกไปแล้ว ตามที่ เชื่อถือกันมา ทั้งพระยาแกรกและท้าวแสนปม มีถิ่นฐานอยู่เพชรบุรี จึงกระทำการเคารพและ กลองอินทเทรีกันไว้อย่างที่ปรากฏนั้น ๆ นำขึ้น ใจที่ช่างชาวเพชรบุรีได้ลงแรงทั้งทรัพย์และกำลังทั้งฝีมือกระทำกันไว้ให้ได้เห็นมาถึงปัจจุบัน

กลองที่มีรอยทะลุนั้น เจ้าของอาจเป็นขุนเจ้าเมืองเพชรก่อน ๆ ก็ได้ เอาทรัพย์สินเงินทองใส่ไว้ ไปไว้ว่า อินทเกร็ดดีดั่งบังเกิดทรัพย์ มีผู้รู้เจาะล้วงเอาไปแล้ว เหลือกกลอง และรอยทะลุยืนยันเรื่องอยู่อย่างที่เราเห็น

รูปในซุ้มขวา เป็นรูปชายพระร่วง อาจเป็นรูปผู้สร้าง หรือรูปท้าวแสนปม เจ้าของอินทเกร็ด

รูปในซุ้มซ้าย เป็นหญิงแต่งตัวนางละคอน เป็นรูปเมียเจ้าของหรือรูปพระมเหสีท้าวแสนปม พงศาวดารเหนือเล่าว่าเป็นราชบุตรของพระเจ้ากรุงไทรบุรีไม่บอกว่าชื่ออะไร อาจชื่อรุ่งเรือง หรือพระนางร่วงในพระราชนิพนธ์เรื่องท้าวแสนปม พระราชนิพนธ์ชื่อว่า อุษา แปลว่ารุ่งสาง

ท้าวแสนปมมีรูปขรุขระ มีปมดั่งแสนอยู่กระท่อมปลูกผัก อยู่ใกล้วังกรุงไทรบุรี พระราชธิดาเสวยผลมะเขือที่แสนปมปลูกใช้ปัสสาวะรดมีครรภ์ มีลูกชายแล้วประกาศหาพ่อแสนปมถือก้อนข้าวเย็นไปให้-เด็กนั้นรับกิน จึงถูกขับออกไปอยู่ป่าลำบากยากแค้นมาก พระอินทร์แปลงเป็นลิงนำกลองศักดิ์สิทธิ์อินทเกร็ด เมื่อตีแล้วปมหาย เกิดทรัพย์และมีเมืองเทพนครเกิดขึ้น จึงมีพระนามว่าสิริชัยเชิงแสน มีพระราชโอรสชื่อ อุทอง คือ พระรามาริบัติที่ ๑ ผู้สร้างอยุธยา เทพนครไม่บอกว่าอยู่ที่ไหน อาจอยู่ที่เพชรบุรีก็ได้ เพราะหลักฐานมีอยู่

รุ่นใหม่สมัยล่วง ๒๕๐๐ แล้ว จะเห็นจิวรกลีบที่ทับแบบพาดซ้ายขวาหน้า ช่วงคอซ้ายขวานั้นจะต้องพาดขึ้นไปบนไหล่ซ้าย นี่ไม่ได้พาดจะอยู่ได้อย่างไรทั้งนี้ว่า หน้า ช่วงคอ กับสืบบอกว่าคนจึงไม่มีสัญลักษณ์เป็นพระพุทธรูป เป็นรูปคนแบบตุ๊กตาปากแดงแบบทาลิปสติก ของผู้หญิงกวนให้เกิดราคะกิเลส ตาปรือแบบนี้คือ ตาคนธูปกัญชา ตามีเมตตาแบบสำรวมนั้นดูพระชินราชองค์เดิมที่พิษณุโลกจะเห็นชัด องค์นี้จึงเป็นแบบคนมีกิเลส ไม่ใช่แบบประดิษฐ์พระพุทธรูป “พระอรหันตสัมมา-สัมพุทธเจ้า” ผู้ทรงเมตตา กรุณา และหมดกิเลส (ธรรมวงศ์)

ชุดนี้ พบตีพิมพ์ในหนังสือวารสารเยาวชนสัมพันธ์ ท่าน พล.อ.ต. เรือง วิศวกรรม นำเรื่องประวัติศาสตร์ ของชนชาติไทยโบราณ และลายกเบื้องจารไปลงนำมาถวายได้เป็นหลักฐาน จึงคัดมาจากนั้น เป็นหลักฐานและพยานว่า ผู้เขียนไม่ได้แกล้งโดยประการใด ๆ และหลักฐานนี้มีอยู่แล้ว มีวารสารเยาวชนสัมพันธ์ประกาศไว้ยืนยันอยู่ จะทำเองก็ได้ ก็คงถูกกล่าวหาว่าแกล้ง มาพูดกันถึงความจริงและหลักฐานที่ปรากฏขึ้นนี้ยืนยันอยู่

พระบรมรูปพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ผู้ทรงจารึกหินลายสือไทยแบบสุโขทัย (ขอโทษ ขอใช้คำไทยอย่างพระราชดำรัสจารึก) มือขวาถือสมุดข่อย ซึ่งไม่ใช่หินจารึก ผู้เขียนสมุดข่อย คือ พระเจ้าลิไทย หรือลิไทย ผู้เขียนไตรภูมิพระร่วง ซึ่งไม่ปรากฏว่าจารึกไตรภูมิพระร่วงลงในหิน มือซ้ายถือดินสอเดิมของไทย ซึ่งใช้จารึกหินไม่ได้ทั้งจับมือซ้ายแสดงว่าพ่อขุนเขียน จารึก จาร มือซ้าย ลูกตาลี่มอย่างนี้ก็ไม่ใช้ใช้ตาอ่านหนังสือ อาจออกแบบให้มองน้องนักศึกษาสาววิศดารที่นุ่งสั้นแบบบัลเลต์และพวกถือลัทธิลึงรุงรังทั้งหมพนวดสกปรกชุมชนไทย

สัญลักษณ์เหล่านี้ ฯลฯ จึงไม่ใช่รูป พระปรีวิชานมหาราชเจ้าผู้ผู้สูงคราม จรรโลงบ้านเมือง ทรงสร้างวัดในพระพุทธศาสนา ประดิษฐ์ลายสือไทย แบบสุโขทัย และจารึกศิลา แขนงกระดิ่งร้องทุกข์ ณ ประตูลี้ ขดาร์หินหว่างกลางไม้ตาลพระองค์นั้น

ถ้าใช่ (ไม่มีลายสือไทยบอก) และประดิษฐ์ไว้ที่หน้ามหาวิทยาลัย...ก็เท่ากับว่าเอามหาราชไทยแกล้งประดิษฐ์ให้เป็นตัวตลกผิดเถียงอย่างน่าอัปยศอดสูตลอดไป ซึ่งพวกคนครึ่ง ๆ ขนาด ดร. ศจ. ได้กระทำไว้ และกระทำบัดลี้บดเถลิงตามกาลสมัย แล้วยังนำเอาคนไทยที่ตายไปตั้ง ๖-๗ ร้อยปี มาร่วมด้วยอีก ขอให้บัดชบเฉพาเถิด

ต้นไทย วัฒนธรรม ไทยท้าย

บน พระพุทธรูปปางมารวิชัย ชนะมาร ครัสรู้ได้ร่มโพธิ์ คือ
เกิดจักขุ ธรรมจักขุ

ล่าง พระพุทธรูปปางประสูติ เป็น เกิด ที่เป็นสัญลักษณ์
เป็นไทย คือ เกิดเป็นไทยชาติไทย ทั้งบนและล่างมี
ตั้งพุ่มดอกไม้ไทย คือ ชาติไทย บำบวง บูชาไทย
มาตั้งแต่เกิดแม้กระทั่งตายไปแล้ว ก็ยังเคารพนับถือกัน
อยู่ ควรจะใช้รูปเคารพไทยแต่หาสัญลักษณ์เคารพนับถือ
ไม่ได้ ได้ใช้รูปนี้ซึ่งเป็นรูปพระกัณฐะราชบุตรของอุรุธยา
และล่างเป็นรูปพระที่อุบาสกมัยสุวัณณภูมิ มีต้นโพธิ์เป็น
ต้นไม้ที่เคารพนับถือทั้งพระ และฆราวาส ไม่นานนี้ใน
เมืองไทยก็มีทั้งชื่อไทยว่าไม้โพ หน้โพ ซึ่งเสียงเรียกไม่
ตรงกับมคธที่เรียกว่าโมริ ทั้งทำด้วยวัสดุมีในไทย ช่าง
และหัวคิดไทย มีอยู่ในไทย จึงถือว่าของไทย กับมี
ร่มโพธิ์ ไทรหมายว่าร่มเย็นเป็นสุข เอาเป็นสัญลักษณ์
ชาติไทย

ไทยอ่านไทย ไทยวางความรู้ไว้ด้วยลายสือให้อ่านรู้ได้ บนลายเส้นประภาณฉลรอบนั้น ยอดแหลมบน
คือ ยอดหัวเสา ลงมาถึงไหล่ และล่าง ช้ายนอก ลายเลข ๑ ขึ้นยอดเป็นเลข ๕ และ ๖ ลาย ค.อ. ขวากลับกันคือ
๖,๑ และ อ.ค. โดยเฉพาะ ๑,๖ ถือเป็น โสพพ และ ๖,๑ จีนเขาอ่านขวาไปซ้ายจึงเป็น ๑๖ เป็นเลขศักดิ์สิทธิ์ ช้าย ๕
ถือเป็นรอยเจมินนพหุคุณ และ ๖ ยอดเป็น จ-พรรณรังสี เมื่ออ่านลายเส้น ลายขวาเป็น ไ องค์กรพระพุทธรูปจากอังกศา
(ไหล่) ช้ายไปอ่าน ท และลายเส้นขวา อ่านจากครึ่งพุ่มโพธิ์จะเป็น ย ชัดเจน รวมได้ว่า ไทย มี เกิด คือ ชาติ
จึงรวมได้ว่าชาติไทย ลายรูปหัวเสา หรือ ป้านลมบนนั้น รู้กันว่าลายไทย มีเครื่องตั้ง หมายความว่า บำบวง บูชา
กันตั้งแต่เกิดถึงล่วงลับแล้ว (พระพุทธรเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว) และคนที่ตายแล้วคำไทยเรียกว่า “ผี” ตลอดมา
วัฒนธรรมต้นก่อนพระพุทธศาสนาเกิดมีการเคารพนับถือ ผี-วิญญาณรูปอยู่แล้ว เมื่อพระพุทธศาสนาเข้ามา ไทยได้ยอม
รับเคารพนับถือเชื่อฟังกัน ถึงกระนั้น ก็ไม่ได้ขัดอะไร เพราะพระพุทธศาสนาก็สรรเสริญกตัญญูกตเวทิตากับทั้งมีพระ
พุทธพจน์ ให้กระทำบุพเพปฏติและกระทำบุญอุทิศคือ ทักขิณาทาน ฉะนั้น ไทยจึงสักการะเคารพนับถือ บูชาผี ทั้ง
วิญญาณรูป และผีคนที่ตายแล้ว ซึ่งเป็นวัฒนธรรมมีการบูชา โต๊ะหมู่บูชาและจัดระเบียบดอกไม้บูชา ตลอดจนกระทั่ง
สร้างศาสนสถาน และ สถานสาธารณประโยชน์อุทิศให้แก่ผู้ตาย แม้กาลเกิดก็มี เช่นกระทำมงคลวันเกิดตั้งแต่เกิดเป็นประจำ
ซึ่งล้วนแต่ถือการบูชาบำบวงทั้งหลายว่า เป็นอุดมมงคลและการจัดที่ เครื่องบูชา กับบริจาคนตลอดทุกชั้นมีอยู่เพียงใน
หมู่คนไทยในไทยนี้เท่านั้น แม้บัดนี้ ก็ยังกระทำอยู่ตลอดทุกชั้น และมีชาติอื่น ๆ กระทำตามหรือเอาอย่างไปมากแล้ว

ทวยไทยร่วมชาติสาธุชนทั้งหลาย ได้บรรยายวัฒนธรรมตั้งแต่ต้นมีเรื่องปรากฏ มีรูปเป็นหลักฐาน และ
มี ประเพณีเฉพาะในหมู่คนไทยนี้ตลอดมาถึงกาลปัจจุบัน ถือเป็นสุดท้ายของอดีตอันยาวนานมานั้น บัดนี้ ถือเป็น
กาลปัจจุบันเฉพาะหน้า เป็นเบื้องต้นของอนาคต กาลอันไม่มีกำหนดโน้น จากระยะกาลอันยาวถึง ๘ พันปี และ
มีถิ่นแดนอยู่ตลอด ส่วนพวกไทยลว้า ซึ่งไปอยู่ ณ ประเทศจีนอันมีนามว่า ล้อ และ เล้า ขึ้นไปอยู่ใกล้ขั้วโลกเหนือ
มีชื่อว่า ลับ ไปอยู่ในชมพูทวีป มีชื่อว่า สาก และ ปลวะ ลงไปอยู่ทะเลใต้ มีชื่อว่า ลว ลว และ ไคยัก กับได้พบไทยไปอยู่
ณ อเมริกากลางและใต้มีชื่อว่า แม่ญ่า คือ มายา และ อินคา นำไปทั้งคำ ชื่อไทยและหนังสือไทยไปสถิตไว้ ราชอาณาจักร
ไทยซึ่งกว้างขวางเกินกว่าที่จะรู้ได้หมด ถึงกระนั้นรู้ได้แค่นี้ก็พอแก่ความเข้าใจ และได้รู้แล้ว พวกเราไทยลว้าได้
ก่อสร้างสืบต่อรักษากันมากระทั่งถึงปัจจุบัน เรา-ไทยจึงยังมีอยู่ ซึ่งยืนยันชาติไทยนี้ไม่ใช่ “ไค” ที่โง่เขลาเที่ยววิ่งหนีตะ
พิดตะพือ และทำอะไรไม่เป็นเลย แต่มีพวกหนึ่งเขาส่งดงวานเข้าคุ้มครองนักษนา ผู้เขียน-ไม่ได้ทำเพื่อใดเหล่านั้น

แต่ทำให้แก่พวกไทยที่อยู่กันในประเทศไทยตั้งแต่มีโลกและมีชาติคน ทำอะไรต่าง ๆ เป็นตลอดซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทย อันได้เขียนหาถ้อยรูปยืนยันแล้ว ต่อจากนี้ เรา-ไทยจะไม่ต้องถูกพวกสัดช่อโกหกอย่างสบายหน้าตาเฉย ถ้าขึ้นมาโกหก-เราก็รู้ และได้มาทำมงคลร่วมกัน คือ พูดถึงเรื่องจริง ๆ กันบ้าง สมกับที่มีศีลสัตย์ทุก ๆ คน ไทยจะได้เป็นผู้ซื้อว่าเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาแล้ว คู่ครองปกป้อง ยังกระทำกันอย่างคนไทย ซึ่งยังเป็นชาติอยู่ในปัจจุบัน และตลอดไปในอนาคต

ไทยและของไทย ที่ยังเหลืออยู่ และเป็นมรดกตกทอดมาถึงปัจจุบันนี้ ยังอยู่ครบทุกประการ อันเป็น 'คบดอก' ไทย ซึ่งให้ไทยรู้จักไทยและของไทยทุก ๆ ชนิด สิ่งนั้น ๆ ก็คือรูปโครงสร้างที่เป็นแบบไทย และคำไทย ที่ไทยได้ตั้งไว้และไทยใช้กันมา เช่น การเรียงคำชื่อไว้หน้า และเรียงคำคุณไว้หลัง แม้ข้อความคำถาม ก็เรียงคำถามไว้หลัง ภาษาอื่น-เขาเรียงคำถามไว้หน้า แต่คำถามก็เอาไว้หน้า ที่เอาไว้หลัง-ดูจะมีแต่ไทยชาติเดียวเท่านั้น ไทยจึงเป็นของไทยอย่างบริสุทธิ์กับทั้งการนับถือ บำบวง เสน่สรวงต้น หรือผี เช่นการประชุมเพลิง การไหว้ บูชา ครูบาอาจารย์ การตั้งใช้ลวดลาย-ลายอ่าน คือ ลายสือไทย ลายนับ คือ ลายเลขไทย ดันทำเช่น แรกนา และแม่ข้าว ดันสร้างระบบเงินทอง คำขาย แลกเปลี่ยน ดันเลี้ยงดูแลรักษา ดันสร้างเมือง เรือน บ้าน คือ ผีเรือน ดันคุณค่า เช่น สินหนุ่มสาว สิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายเหล่านี้ ไทยได้ทำไว้แก่ไทย และไทยได้รักษาเป็นมรดกตกทอดกันมาอย่างน้อยก็ ๘,๐๐๐ ปีมาแล้ว ทั้งนี้เป็นเครื่องยืนยันว่าคนไทยตลอดกาลนั้นมีสมองสติปัญญาเป็นของตัวเอง จึงทำและตั้งไว้ใช้ในพวกของตัวเอง และไทยได้รักษาของไทยมาแก่ตัวเองของไทยทุกคน ฉะนั้น ไทยจึงรู้จักของตัวเองดีกว่าใคร ๆ อื่นทั้งหมด เช่น คำว่า เพื่อนเกลอ ทรง ซาบซึ้ง ผู้ดี-จี๋ข้า หม่อมสาว เด็ก ผู้ใหญ่ ไทยเข้าใจความหมายของไทยได้ดีกว่าใครอื่น เพราะไทยเป็นตัวของไทยมาตั้งแต่มีคนไทยมานั้น เช่น รูปร่าง หน้าตา พอเห็นกันเข้าก็รู้ว่า ไทย ยิ่ง-ถ้าพูดขึ้นเป็นคำไทยด้วยแล้ว ก็ยังรู้กันว่าคำไทยแท้ คำไทยมีเสียงสูง เสียงกลาง เสียงต่ำ เป็นความหมายในตัวเอง เช่น เสือ เสือ เสือ หรือ หล่อ หล่อ ลอ ล่อ ล้อ ก็ยังรู้และเข้าใจได้ แม้เขียนเป็นตัวหนังสือแล้ว พอเห็นก็รู้ได้ว่าหนังสือไทย-คำไทย แม้เวลานั่ง ถ้านั่งพับเพียบ นั่งโอบอ้อม แล้วก็รู้ว่าแบบไทย เพราะมีอยู่ชาติเดียว คือ ไทย จึงรู้กันได้ว่าไทย นี่แหละ ไทยท้องถิ่นได้เป็นไทยอยู่มาตลอดกาล ส่วนไทยชั้นปัญญาชนสมัยนี้ ทำอะไรไม่เป็นสักอย่าง เป็นแต่ไปลอกเขามาทั้งนั้น

ที่เล่ามานั้น เพื่อยืนยันของไทย สัญลักษณ์ เอกลักษณ์ เป็นไทยชัดเจน เพราะมีอยู่แก่ไทยและไทยได้รักษา และประพาดกับทั้งยังกระทำกันอยู่ โดยเฉพาะแล้วก็คือไทยประจำท้องถิ่น จะเป็นลำดับขั้นชั้นไหนก็ตาม ซึ่งยังรักษาสัญของไทยไว้ที่ตัวเอง เช่น บำบวง หรือ ทำศพ การขึ้น-ขึ้นครู ครอบ ไหว้ครู อันไทยยังทำกันอยู่ และมีไทยชาติเดียวที่มีและทำเป็นสายเลือด จึงเป็นวัฒนธรรมและเป็นประเพณีไทยแท้จริงตลอดกาลมาแล้ว เมื่อเป็นเช่นนี้ พวกเรา-ไทยท้องถิ่นจึงเป็นไทยแท้ ได้ยอมรับความเป็นไทยของตนอยู่ พร้อมกับต้องรักษากันต่อไป ไทยจึงยังเป็นไทยตราบเท่าที่โครงสร้างไทย หนังสือไทย แบบไทย ระบบไทย ยังเป็นของไทย-ไทยทั้งชายและหญิง เป็นชื่อไทย จึงเป็นเจ้าของไทยทั้งชาติและประเทศไทย พร้อมกับของไทยทุก ๆ อย่าง

คำไทย-ชาติไทย

เกิดได้พบครบสิทธิ์จิตร่างตน

ยังเป็นอยู่รู้ทำได้ไว้ชีวิน

ชาติเป็นไทย-ใจรู้ยู่ว่าไทย

ไทยสร้างไทยไว้แก่โลก-โลกชาติตน

เกิดเป็นคนชาติไทย

ขันเต็มเข้มอย่างเกลือ

ยอดทุนผลคุณค่าวิชาศิลป์

ถึงชีพสิ้นคุณค่าเหลือตราตน

รู้ทำได้-ไทยจึงเป็นเช่นไทยตน

ไทยเป็นคนชาติไทย-ไทยคงเชื่อ

ไว้เวลาอย่างเกลือ

คงชาติเชื่อย่างช้าง

คำไทย - หญิงไทย

ต้นหญิงไทยไว้คุณค่า ทรายดอกผล
สรสร้างไว้ให้ผลเพิ่มเริ่มไว้วาง
หญิงไทยมีดีแล้วแหวवादไว้
จ้าวแม่ข้าว จ้าวแม่สิน แม่เชื่อเป็น
หญิงไทยไว้คำว่าชาติเพชร
อ่อนหวาน-หวานเย็นเป็นเอง

ยอดคำต้นคือเป็นแม่แม่เลี้ยงสร้าง
ผลเป็นอย่างสร้างโลกใจกเจิมเป็น
ซึ่งทำได้ คุณแม่ จ้าวแม่เห็น
จ้าวแม่เส้นสาย แม่จ้าวแม่เพลง
ใจเด็ดคมแหลมแจ่มเปล่ง
บุญเพ็งกายใจ-ไทยจริง

คำไทย - ลูกไทย

ลูกไทยสืบ, งามจบ - ครอบครองสร้าง
สืบเชื้อไข ไทยจากต้น ผลแจ้งจริง
ลูกไทยที่มีธาตุแท้ - แต่หย่อนกว่า
ตะ ค่อย เป็น เข่นเข้าสอก - บอกทำไทย
เด็กไทยไว้จุก - จุกจอมไทย
แบบพวยช่วยตน - คนไทยแท้

รูปไข่วาง, ส่วนสมทรง องค์ชายหญิง
เลือดไทยสิง - สายสร - พันธุ์พิมพ์ไทย
ยังเฉยท่า - ไว้เชิงเช่น - เห็นทำได้
ลูกไทยใช้เป็นแต่เกิด - เทิดไทยแท้
หลักแหลมแถมไว - ไทยแท้แน่
ธาตุไทยใส่แม่ - แต่ต้นต่อ

คำไทย - คู่ไทย

หญิงชายไทย - ได้ร่วมร่วมเป็นคู่
ช่วยกันสร้าง, วางไทย - ไว้เหล้ากอ
เช่นสรวงวาง สายเลี้ยง ก็เคียงคู่
ร่วมช่วยกัน - สรรไว้ให้ทุกทาง
ไทยมีที่ไทย - บอกไทยแน่
มีไทยไว้ท่า - ว่าแท้ไทย

ได้ร่วมรู้จักกันสรซัพต่อ
มีพร้อมพอ - ยืนยัน สรรขึ้นวาง
สื่อไทยรู้อ่านลาย - หมายไทยสร้าง
ไทยจึงสร้างไทยผอง - พร้อมของไทย
ไทยแท้ทุกอย่าง - ทั้งเก่าใหม่
กายใจไทยตัว - ทั่วทุกคน

คำไทย - ไทยช่วยกัน

ต้นชายหญิง, สิ่งสร้างไทย, ได้โครงสร้าง,
ช่วยกันทำ, นำหมูไทย, ไว้ของตน
ไทยเป็นไทย, ในทุกอย่าง, ไทยสร้างไว้
ไทยทำไว้, ได้คบบอก, กอกรวาร์
ตนได้อยู่, ฐอบเขต, ประเทศไทย
ทำสื่อเลขเสกเป็นไทย, ในครอบครั
ไทยค้อมรับ, นับเป็นไทย, ไทยทุกอย่าง
ไทยช่วยตัว, ทั่วป้องกัน, สรรค์เกียรติไทย

ลูกหลานต่างสืบสายอยู่ฟูพืชผล
ไทยเป็นต้น, สืบตกทอด, ตลอดกาล
ไทยเป็นไทย, ตั้งแต่ต้น, จนลูกหลาน
ไทยสัญญาณ, เป็นตัวไทย, ได้เป็นตัว
คนสร้างโลก - โลกชาติไทย เป็นไทยทั่ว
ไทยเป็นตัว, ไทยแท้ๆ แท้กายใจ
ไทยสู้สร้าง, ไทยสืบส่ง, ทรงไทยได้
ไทยเป็นไทย, ไทยเป็นตัว, ทั่วไทยเป็น

ตำนานคติแห่งพระจันทร์พระพุทธปฏิมากร

หรือ เดิมว่า

ตำนานพระจันทร์นสนธิ-คติฯ ฉบับ วัดโสมนัสวิหาร

(ตำนานนี้ เป็นพิมพ์ดีดสมิทพลีเมียร์ ท่านพระปลัดกรเถร (พระพร้อม ปภงกโร พ.ศ.๒๔๑๕-๒๕๐๔) วัดโสมนัสวิหาร อายุราว พ.ศ.๒๔๖๐-๒๔๗๐ ก่อนจะมรณภาพท่านมอบให้แก่เสถียร และเขาได้นำมาถวายไว้ตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ ตามสำนวนคงจะพิมพ์จากฉบับเทศนาที่เรียบเรียงไว้แล้ว เมื่อพบชินกาลมาลีปกรณ์ พ.ศ. ๒๐๖๕-๒๐๗๑ เห็นท่านเรียบเรียงไว้ในนั้น จึงแน่ใจว่ามีมาก่อน ยิ่งได้เห็นในจดหมายเหตุของพระจีนแล้ว จึงทราบว่า มีมาก่อน พ.ศ. ๒๔๔ ในตำนานนี้ว่า ก่อน พ.ศ. ๗ ปี ในจดหมายเหตุว่า พระพรรษาที่ ๗ ก่อน พ.ศ. ๓๘ ปี เรื่องมีมา และได้บันทึกไว้แล้ว-พระราชกวี)

ในครั้งก่อน ได้บันทึกไว้อย่างนั้น ในภายหลังได้อ่านอีก นึกไม่ได้ว่าท่านเล่าไว้อย่างไร เพราะนำมาเรียงไว้ในที่ห่างกัน ในคราวนี้ได้นำมาลงไว้ในที่นี้อีก เพื่อต้องการจะได้พบเห็นได้ง่าย พระภิกษุพาเหียน บันทึกไว้อย่างนี้

พรรษาที่ ๗ แต่กาลตรัสรู้แล้ว เมื่อครั้ง พระพุทธองค์เสด็จขึ้นไปประทับอยู่บนสวรรค์ (ชั้นดาวดึงส์) และทรงแสดงพระธรรมเทศนา (อภิธรรมโปรด พระพุทธมารดาสิริมหาเมตตาเทวีเทพกัญญา) เพื่อเป็นคุณประโยชน์แก่พระพุทธมารดาอยู่ ๕๐ วันนั้น (ในระหว่างที่พระพุทธองค์ไม่อยู่) พระเจ้าปัสเสนชิติ มีความปรารถนาใคร่จะได้เห็นพระพุทธองค์ (อยู่เสมอ) จึงเป็นมูลเหตุให้พระองค์แกล้งลัดด้วยโคศิรชะจันทน และประดิษฐานไว้ในสถานที่ที่พระองค์ประทับนั่งอยู่เสมอ ๆ นั้น เมื่อพระพุทธองค์ เสด็จกลับจากดาวดึงส์แล้วเสด็จกลับเข้าไปในพระวิหาร ในทันที่นั้น พระพุทธปฏิมา (กร) ก็ละที่เดิมเข้าไปบรรจบกับพระองค์ พระองค์จึงตรัสกับพระปฏิมาว่า ให้กลับไปยังที่นั่งเดิมภายหลัง เมื่อเราบรรลุปริณิพพานแล้วจะเป็นตัวอย่างแก่บริษัท ๔ ซึ่งเป็นศิษย์ของเรา ดังนั้นแล้ว พระปฏิมาก็เลื่อนกลับไปสู่ที่นั่งเดิม พระปฏิมาองค์นี้ เป็นพระพุทธปฏิมาองค์แรกของพระพุทธปฏิมาทั้งหมด และซึ่งบุคคลสืบต่อมาได้ถือเอาเป็นตัวอย่าง พระพุทธองค์ได้เสด็จเลื่อนไปประทับอยู่ในวิหารเล็กทางด้านใต้หลังต่างหากจากสถานที่ประดิษฐานพระพุทธรูปนั้น ซึ่งห่างจากกัน ๒๐ ก้าว

ทางทิศใต้ของเมืองนี้(แคว้นแคว้นนการ)ต่อไปครึ่งโยชน์มีถ้ำหินแห่งหนึ่งอยู่ภายในเนินใหญ่ของภูเขา หันหน้าลงทางตะวันตกเฉียงใต้ ในถ้ำแห่งนี้ พระพุทธองค์ได้ทรงฉายพระฉายา (เงา) ไว้ หากยืนแลดูอยู่ในระยะห่างกว่า ๒๐ ก้าว จะได้เห็นเหมือนพระพุทธรูปอันแท้จริง ซึ่งมีพระฉวีเป็นสีทองกับเครื่องหมายแห่งพระพุทธลักษณะทั้งหลาย ด้วยความประณีตแจ่มแจ้งสุกใสซึ่งสำแดงออกให้เห็น

พระกัมมัชฌิ (พระทั้งเจ็ด ในไซอิ๋ว) ได้บันทึกไว้ในจดหมายเหตุ ซึ่งปรากฏในประวัติพระกัมมัชฌิ ได้ถูกแปลไว้แล้วอย่างนี้

“แคว้นโกสัมพี...ในพระราชวังเก่าแห่งนครหลวง มีวิหารใหญ่สูงกว่า ๖๐ เฉื่อยะ ประดิษฐานพระพุทธรูปจำหลักด้วยไม้จันทน มีฉัตรศิลา แขนงห้อยอยู่เบื้องบน พระเจ้าอุเทนเป็นผู้สถาปนาขึ้น”

“เมื่อครั้งพระตถาคตเจ้าเสด็จจำพรรษา ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ แสดงพระธรรมเทศนาโปรดพระพุทธรูปนั้น พระเจ้าอุเทนทรงระลึกถึงพระองค์เป็นอย่างยิ่ง จึงอาราธนาพระมหาโมคคัลลานให้นำช่างจำหลักที่สามารถขึ้นไปยังสวรรค์เพื่อชมพระพุทธลักษณะแล้วกลับลงมาจำหลักจำลองด้วยไม้จันทน์แดงให้เหมือนพระพุทธองค์ ครั้นเมื่อพระบรมโลกนาถเสด็จกลับลงมา ปฏิมานี้ก็ได้สำแดงการวะต้อนรับพระองค์”

“(หน้า ๑๔๐)....เชตวัน....มีพระพุทธรูปทอง ซึ่งพระประเสนชิตราชา (ปัสเสนทิโกศลราชา) ทรงประดิษฐานไว้ด้วยความอาลัยในพระพุทธรองค์ เมื่อครั้งเสด็จไปโปรดพระพุทธรमारดาวยังเทวโลก ประกอบด้วยทรงทราบว่าพระเจ้าอุเทนราชา ทรงสถาปนาพระพุทธรูปด้วยไม้จันทน์ จึงได้ทรงสร้างพระปฏิมาขึ้นบ้าง”

ในกาลเสด็จขึ้นโปรดพระพุทธรमारดาครั้งนั้น พระมหาโมคคัลลาน์เถระได้ขึ้นไปนั้น ชัมมปัทฏฐกถาภาค ๖ เรื่องยมกปาฏิหารย์ มีเล่าไว้ว่า

มีบริษัทประชุมเป็นปริณตผลประมาณ ๓๖ โยชน (ฉตุตฺติ สโยชนปริณตผลา ปริสา) วนรอบประมาณ ๑๔,๔๐๐ เส้น ๕๗๖ ก.ม. ประชุมเป็นมหาสมาคมตลอดอีก ๗ วัน จะเป็นวันมหาปวารณา จึงเข้าไปเรียนพระมหาโมคคัลลาน์เถระถึงวันเสด็จลง พระเถระได้ฟังแล้ว จึงดำริ ณ ตรงที่นั่นนั่นเอง อธิฐานว่า “บริษัทของเห็นเราตลอดจนขึ้นไปสู่เชิงภูเขาสิเนรุ” ดังนี้ ท่านจึงมีรูปปรากฏเหมือนเส้นด้ายกับพลสีเหลืองอ่อน ซึ่งร้อยในมณีรัตนขึ้นไปโดย ท่ามกลางภูเขาสิเนรุปรากฏ ๑ โยชน ๒ โยชน ฯลฯ ได้ขึ้นไปเชื่อกับให้ศีรษะทูนพระบาททั้ง ๒ แล้วได้ทูลถามทราบแล้ว จึงกลับลงมาบอก....

เท่าที่ได้คัดข้อความซึ่งได้นิพนธ์ไว้ในที่และกาลต่างกัน แม้จะปรากฏในเรื่องเดียวกัน ถึงกระนั้น ก็มีแตกต่างกัน ยิ่งในตำนานของไทยก็แตกต่างกันออกไปอีก คือ กาล ในที่อื่นระบุยมกปาฏิหารย์กาลว่าพุทธพรรษา ๗ ในตำนานไทยระบุ-ก่อนพุทธปรินิพพานกาล ๗ ปี ท่านคงได้ฟังมาต่างกัน ฟังมาอย่างไรก็จัดไว้เช่นนั้น พระฟ้าเหียนได้เล่าเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธรमारดา พระถังซำจั๋งได้ฟังเป็นพระเจ้าอุเทน และพระโมคคัลลาน์เถระได้นำช่างขึ้นไปสวรรค์ให้ได้ชมพระพุทธรลักษณะ ส่วนในธรรมบทเล่าว่า พระสารีบุตรเถระได้จดจำเล่าเหตุการณ์ยมกปาฏิหารย์ และเสด็จขึ้นไปโปรดกับทั้งเรื่องปรากฏซึ่งพระมหาโมคคัลลาน์ได้แสดงอิทธิปาฏิหารย์ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ในครั้งนั้น แม้พระสารีบุตรก็ได้ฟังพระอภิธรรมได้มาแสดงแก่ศิษย์ ๕๐๐ องค์ให้ได้บรรลุหัตถผลตลอดสมกับฐานะเอตทัคคทางปัญญาและทางอิทธิฤทธิ์ ส่วนในตำนานไทยนั้น คงได้ฟังกาลที่สร้างจำลองขึ้นในภายหลัง จึงระบุไว้เช่นนั้น ถูกผิดอย่างไร-ก็มีข้อความประจักษ์อยู่แล้ว

เริ่มตำนานไทย

รัตนดัย สุตตํ นรเทวานํ

ปเสนราชภาริตํ

จนฺทนํ พุทฺธสยฺยํ

พุทฺธพิมฺพํ นมามิหํ ฯ

บัดนี้ จักกล่าวตำนานพระพุทธรูปปฏิมากรแก่นจันทน์ ซึ่งมีประวัติการณดังกล่าวแสดงต่อไปนี้

เมื่อพระศากยโคตมเจ้ายังทรงมานพระชนม์ ได้เสด็จประทับอยู่ ณ พระเชตวันารามใกล้กรุงสาวัตถี ทรงเล็งเห็น

สัตว์โลกที่อยู่ไกลควรจะได้บรรลุธรรมวิเศษ พระองค์ก็เสด็จดำเนินไปตรัสสอนฯ ครั้งนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลราชฯ ทรงดำริว่าพระผู้มีพระภาคเจ้าคงยังประทับอยู่ในพระเชตวันาราม จึงตกแต่งเครื่องสักการะบูชาเสด็จไปโดยกระบวนพยุหยาตราเพื่อจะถวายบังคมบูชาพระผู้มีพระภาคเจ้า แต่มิได้ทรงพบพระองค์ ทรงทอดพระเนตรเห็นแต่พระเชตวันอันว่างเปล่าฯ ท้าวเธอทรงสลดพระทัย แม้นคนทั้งหลายก็โศกสั่นตึงนักฯ ท้าวเธอจึงทรงรำพึงว่าพระผู้มีพระภาคเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ แต่เพียงไม่เห็นวันเดียวเท่านั้น หมู่ชนยังมีความน้อยใจประหนึ่งว่า หาดที่พึงมิได้ฯ พิดว่า พระองค์

* ชินกาลมาลีปกรณ์ และ สังคีตยวงศ์ ว่า พระเจ้าปเสนทิโกศล

เสด็จปรินิพพานไปแล้ว ขนทั้งหลายจักได้ที่พึ่งที่ไหนหนอฯ ทรงรำพึงดังนี้แล้ว จึงน้อมนมัสการบูชาแต่ที่ประทับแห่ง
 พระผู้มีพระภาคเจ้าเสร็จแล้วก็เสด็จกลับพระราชมณเฑียรฯ ครั้นรุ่งขึ้นวันหลัง พระผู้มีพระภาคเจ้าได้เสด็จกลับมาถึงพระ
 เชตวันฯ พระเจ้าโกศลทรงทราบข่าวเสด็จมาถึง จึงเสด็จมาถวายบังคมทูลว่าข้าแต่พระองค์ผู้ทรงพระเจริญ วันวานนี้
 ข้าพระองค์ทั้งหลายมาเพื่อจะถวายบังคม แต่มิได้เห็นพระองค์เห็นแต่พระเชตวันอันว่างเปล่าเกิดสังเวชสลดใจมากนัก
 ด้วยหาที่พึ่งมิได้ฯ ข้าพระองค์ทั้งหลายจึงมารำพึงว่าพระผู้มีพระภาคพระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่ แม้เพียงไม่เห็นวันเดียว
 เท่านั้น ปวงชนยังแสดงอาการโศกเศร้าถึงเพียงนี้เป็นประการหนึ่งว่าหาที่พึ่งอาศัยมิได้ ถ้าแม้ว่าพระองค์เสด็จปรินิพพาน
 เสียแล้ว เขาจักได้อะไรมาเป็นที่พึ่งหนอพระเจ้าข้าฯ และข้าพระองค์ควรจะได้รับอนุญาตแต่สำนักพระองค์เพื่อจะได้
 สร้างพระพุทธรูปไว้ให้เพื่อเป็นที่พึ่งกราบไหว้แก่เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายพระเจ้าข้าฯ พระองค์ทรงสดับถ้อยคำของ พระ
 เจ้าโกศลกราบทูลประวัติการจักเป็นประโยชน์แก่สัตว์โลกในอนาคตกาล ฉะนี้ จึงทรงอนุญาตแก่ท้าวเธอว่า ดีนก ดิมก
 มหาราชบพิตรฯ ขอมหาบพิตรจงให้กระทำเถิด การสร้างพระพุทธรูปนี้มีอานิสงส์มากนัก มีอภิญญาให้สิ้นสุดได้ดังนี้ฯ
 พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงสดับพระพุทธรูปจะมีพระมนัสปริดาทูลลากลับไปพระราชวัง ครั้นแล้วท้าวเธอก็ดำรัสสั่งราชทูต
 ให้ไปเอาไม้แก่นจันทน์จากพระเจ้าสุวรรณภูมิ ท้าวเธอก็ประทาน ไม้แก่นจันทน์แดงถึง ๕ พัน^๑ น้ำหนัก มี
 ค่าได้แสนตำลึงทองแก่ราชทูตให้นำมาถวายพระเจ้าปเสนทิโกศลแล้ว พระองค์จึงทรงดำรัสให้หาช่างผู้มีฝีมือฉลาดมาให้
 แกะสลักไม้นั้นให้เป็นพระพุทธรูป ๑ องค์ แทนสูง ๗ องค์ สูง ๒๒ องค์ วัดสองไหล่กว้าง ๒๓ องค์พิเศษครั้งนี้
 แต่งพระศกให้งาม พาดผ้าสังฆาฏิประมาณศิระษะแม่มือ พระจันทร์ เมื่อเสร็จแล้วมีน้ำหนักได้ ๘ พัน^๑ พระ
 เจ้าปเสนทิก็จเชิญเสด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าไป เพื่อให้พระองค์ทอดพระเนตร พระพุทธรูปฯ ที่นั้นพระพุทธรูปเจ้าก็เป็น
 ประหนึ่งว่ามีพระชนม์แสดงอาการจักเคารพต่อพระผู้มีพระภาคเจ้า ซึ่งพระองค์กำลังทรงดำเนินจะเข้ามาประทับนั่ง ก็
 เหยียดพระบาททั้งสองมากระทำบังจุมนนการรับเสด็จ พระองค์ได้ทอดพระเนตรเห็นพระพุทธรูปไม้จันทน์แดงมีอาการ
 อย่างนั้นแล้วจึงตรัสห้ามว่าดูกรอาวุโสท่านอย่าลงมาจากอาสนะเลย จงนั่งอยู่นั่นเถิดฯ มินานเท่าไรนักหอก เราตวาด
 ก็จักปรินิพพาน ท่านนั้นแล จักอยู่รักษาพระศาสนาจนกว่าจะสิ้นเขต ๕๐๐๐ พรรษาฯ ขณะนั้นพระจันทร์เจ้าจึงอัญ
 พระบาททั้งสองขึ้นนั่งอยู่เหนืออาสนะตามเคยฯ ครั้นนั้น ส่วนพระเจ้าปเสนทิก็จรับสั่งให้ถวายภัตตาหารแก่พระศาสดาฯ
 ครั้นพระองค์ทรงทำภัตตาหารเสร็จแล้วพระเจ้าปเสนทิก็จกราบทูลถามถึงอานิสงส์แห่งการสร้างพระพุทธรูปฯ พระองค์จึง
 ทรง แสดงวัดตั้งคู่ศิลาให้ท้าวเธอทรงทราบว่ามือนิสงส์มากแล้ว ก็เสด็จกลับพระเชตวันารามจำเดิมแต่การสร้างพระ
 พุทธรูปจันทร์เจ้าแล้วได้ ๗ ปี พระสมณะโคดมเจ้าก็เสด็จปรินิพพาน ณะกาลภายหลังพระเจ้าปเสนทิโกศลก็เสด็จสวรรคต
 พระโอรสทรงนามว่าวัดตุมพะ^๒ ก็ได้ครองราชย์แทนพระราชบิดาฯ ครั้นนั้น ส่วนพระเจ้าสุวรรณภูมิก็ผูกพระราชม
 ตรีกับพระเจ้าวัดตุมพะ พระองค์มาทรงรำพึงว่ามิใช่เราไม่ให้พระพุทธรูปจันทร์เจ้าไปไซ้ร้ ก็จักเสียทางพระราชมตรีมิบังควร
 เลย ถ้ากระไรเราจักหาอุบายแก้ ดังนี้แล้วก็รับสั่งให้หาแก่นจันทน์ให้ช่างมาแกะสลักเป็นพระพุทธรูป ๒ พระองค์
 มีน้ำหนักกว้างใหญ่และคล้ายพระพุทธรูปจันทร์เจ้าแล้ว ก็ประดิษฐานไว้เหนือแท่นอันเดียวกันฯ องค์หนึ่งตั้งไว้ข้างขวา
 อีกองค์หนึ่งตั้งไว้ข้างซ้ายแห่งพระพุทธรูปจันทร์เจ้าเสร็จแล้ว ลำดับนั้นพระเจ้าวัดตุมพะก็ทรงรับสั่งให้ราชบุรุษไปแจ้ง
 แก่พวกทูตของพระเจ้าสุวรรณภูมิว่า พระพุทธรูป ๓ องค์ พร้อมทั้งพระจันทร์นี้ท่านพอใจองค์ใด ก็จงถือเอาองค์นั้น
 เถิดฯ ฝ่ายทูตของพระเจ้าสุวรรณภูมิก็รู้สึกอดอัดใจเต็มทนมิอาจรู้จักพระจันทร์เจ้าที่ พระเจ้าปเสนทิทรงสร้างนั้นว่าเป็น
 พระองค์ไหนแน่ฯ จึงถามผู้อภิบาล พระจันทร์ดูฯ อันผู้อภิบาลพระจันทร์ก็หาได้บอกอย่างไรไม่ฯ เมื่อทูตกราบ
 บังคมทูลถาม ท้าวเธอก็ตรัสบอกว่าทั้งสามพระองค์นั้นก็ล้วนแต่เป็นพระจันทร์เจ้าทุก ๆ พระองค์เทียว ก็ท่าน
 ทั้งหลายชอบใจในองค์ใดจงถือพระองค์นั้นเถิดฯ ทูตที่มารู้สึกหนักอกเหลือทนเหตุมิรู้พระจันทร์แน่ครั้นนั้นก็จึงทูลลาออก

^๑ พัน=ช่าง

^๒ ชินกาลมาลีปกรณ์ เรียก วิญญูฯ สังคิตยวงศ์เรียกวิตุตฺตราช รัมมปัทฏฐกถา ว่า วิ จู ท ก

ไปวิหารสอบถามศิษย์วัดว่าพระพุทธรูปทั้งสามนั้น องค์ไหนเป็นพระจันท์องค์เก่าๆ ขอพ่อนุญน้อยเจ้าจงบอกให้แจ่มแจ้งเถิด พวกข้าพเจ้าจะให้สร้อยมุกอันร้อยด้วยลวดทองเป็นรางวัลแก่เจ้าพร้อมทั้งเสื้อผ้าฯ ศิษย์วัดนั้นจะบอกตรง ๆ ทีเดียวก็นิกรพระราชาอาญา ใครจะบอกเป็นอุบายจึงพูดว่าข้าพเจ้าจักขึ้นไปดูแท่นพระจันท์ ข้าพเจ้าจักเอาปูนป้ายแท่นไว้จักลงมา แล้วท่านนั้นจึงขึ้นไปเอาพระจันท์ลงมาเถิดฯ พวกทูตจึงบอกอีกว่า เมื่อเจ้าขึ้นไปดูพระจันท์แล้วจงเอาปูนป้ายพระจันท์องค์เก่านั้นไว้ก่อนแล้วจึงลงมานะฯ ศิษย์วัดไปตามคำสั่งแล้วก็กลับลงมารับของรางวัลนั้นไปฯ จึงพวกทูตขึ้นไปดูแท่นพระจันท์นั้น เห็นมีปูนป้ายไว้ก็มีความชื่นอกชื่นใจนักจึงยกขึ้นทูลเหนือศีรษะแล้วก็นำลงสู่บาททอง กราบทูลถวายบังคมลาพระเจ้าวัดคุะแล้ว เชิญพระจันท์เจ้ากลับคืนสู่เมืองสุวรรณภูมิฯ ฝ่ายพระเจ้าสุวรรณภูมิเมื่อได้พระจันท์มาก็ทรงโสมนัสเป็นอันมาก จึงทรงอุปฐากบำรุงพระจันท์โดยเคารพยิ่งนัก กรุงสุวรรณภูมิก็รุ่งเรืองนิราศภัยทั้งปวงฯ พระโอรสพระนัดดา ซึ่งได้ครองราชสืบๆ กันมาก็ได้ทรงบำรุงรักษาพระจันท์เป็นอันดีเหมือนกันฯ ครั้งนั้น พระเจ้าสุวรรณภูมิเสด็จไปทรงยุทธแก่ข้าศึกซึ่งยกทัพมาตีพระนคร พระองค์เสียทีแก่ข้าศึกซึ่งยกทัพมาตีพระนคร ก็เสด็จสวรรคตในสมรภูมิจนนั้นเอง เหตุข้าศึกมีกำลังมากกว่าฯ แต่พระเจ้าสุวรรณภูมิมีพระโอรส ๒ พระองค์ คือ องค์หนึ่งมีพระนามว่า พระอาทิตย์ราช^๑ อีกพระองค์หนึ่งมีพระนามว่า จันทรราชฯ อาทิตย์ราชกุมารผู้ช่วยได้พระจันท์เจ้าแล้วก็เสด็จหนีไปฯ ส่วนจันทรราชกุมารผู้น้อยช่วยได้พระศกกับพระธาตุพระพุทธรูปเจ้าแล้วก็เสด็จหนีไปฯ ราชบุตรผู้น้อยได้นำพระศกกับพระธาตุไปล่าปลิงฯ ราชบุตรผู้พี่ได้นำพระจันท์เจ้าไปไว้ เมืองแซตา^๒ และได้ครองราชย์ในเวียงนั้นฯ ราชบุตรทั้งสองพี่น้องครองราชย์ในเวียงนั้น ๆ จนสิ้นพระชนม์แห่งพระองค์แล้ว พระจันท์เจ้าอยู่ในเมืองแซตาได้ ๓๐๐ ปี เมื่อเมืองเกิดโกลาหลขณะกาลนั้น ได้มี พระมหาเถระองค์ หนึ่ง ได้พาพระจันท์เจ้าหนีไป เมืองแซหง ได้นำไปพักไว้ในสวนอุทยานของ พระเจ้าคำแดง แล้วจึงแถลงเหตุให้พระเจ้าคำแดงทราบ พระองค์ก็ทรงโสมนัสยินดีมาก มนต์การพระมหาเถระก็แจ้งว่าพระจันท์เจ้าองค์นี้มีฤทธิ์มีเดชมากนักหนา ท้าวเธอก็ทรงเลื่อมใสศรัทธาบำรุงรักษาพระจันท์เจ้าโดยเคารพยิ่งตลอดพระชนม์ฯ ต่อจากนั้นไม่นานเท่าไรนัก พระเจ้าคำแดงก็สวรรคตไปตามยถากรรมฯ พระโอรสของพระองค์ได้ครองราชย์แทน พระจันท์เจ้าอยู่ในเมืองนั้นนานประมาณได้ ๑๐ ปีฯ แล้วยังมีมหาเถระเจ้ารูปหนึ่งนามว่า สีโวหะ ได้นำเอาพระจันท์เจ้านั้นออกไปไว้บ้านแขวงเมืองแซตาพระมหาเถระอยู่ที่บ้านนั้นได้ ๑๓ วัน จึงให้สร้างหอไว้พระจันท์เจ้าฯ และได้เรียกนายพรานคนหนึ่งมา พระมหาเถระก็สั่งว่าเราจะไปล่าปลิง ฯ

พระพุทธรูปแก่นจันท์ (สังคีติยฯ-จันทรพิมพ์) จันทรสารพุทธพิมพ์ ดำเนินปรากฏในชินกาลมาลีปกรณ์ พระรัตนปัญญาเถร ชาวลานนาไทยได้รจนาเป็นมูลภาษาคือภาษามครเดิมเมื่อ พ.ศ. ๒๐๖๕-๒๐๗๑ ปรากฏคล้ายกัน แต่ไม่เหมือนกันตลอด ได้ปรากฏในสังคีติยวงศ์ เจ้าพระคุณ สมเด็จพระพนรัตน์ (นิม) วัดพระเชตุพนฯ ได้รจนาเมื่อ พ.ศ. ๒๓๓๒ ที่แพกกันก็คือชื่อ พลิมนคร พลิปนคร คือ พลิบพลินคร หรือ เมืองพริบพลี ซึ่งเสียงมอญในไทยออกว่า เปริบเปร โนด พริบพลีน้อย คู่กับ เปริบเปรโดัด พริบพลีใหญ่ได้คัดย่อจาก ชินกาลมาลีปกรณ์ จะนำในสังคีติยวงศ์ในวงเล็บ เพื่อเห็นพร้อมกัน และได้แทรกตรงนี้ กับทั้งตำนานฉบับพิมพ์ไม่ปรากฏ ชื่อนี้อาจตกขาดหายไป ได้ใส่เข้ามาให้เต็มตามที่ปรากฏนั้น

พระราชเจ้าปัสเสนทิโกศล โปรดให้สร้างพระพุทธรูปแก่นจันท์ เมื่อปีใด ต่อจากนั้นมาอีก ๗ ปี พระผู้มีพระภาคเจ้าก็ปรินิพพาน กษัตริย์ในเมืองสุวรรณภูมิได้บูชาสืบทอดกันมาจนพุทธศตวรรษล่วงได้ ๑,๐๐๐ ปี (สังฯ-พระเจ้าสุวรรณภูมิราชทั้งหลายได้บูชามาถึงพุทธปรินิพพานได้พันปีล่วงไป)

^๑ ญาโณทโยปกรณ์ ชินกาลมาลีปกรณ์เรียก พระเจ้าอาทิตย์ ฯ

^๒ เมืองซาแด หรือวิเชตนครฯ

พระเจ้าอาทิตย์ จักรกฤษณ์ เกิดในวงศ์ของกษัตริย์เมืองสุวรรณภูมิ เป็นพระราชโอรสของพระเจ้านรบดี ทรงอันเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้นมาแต่เมืองสุวรรณภูมิแล้วสร้างนครขึ้นบนยอดเขาวิเศษในชนบทวิเศษ (บันทึกว่า แจ้ตาก หรือเมืองตาก เมื่อสร้างนครขึ้นแล้วก็กลายเป็นวิเชตนคร ในประเทศสยาม ซึ่งเป็นคนละประเทศกับเมืองสุวรรณภูมิ (บันทึกว่า-ข้อความตอนที่ว่า “เป็นคนละประเทศกับเมืองสุวรรณภูมิ” นั้น ท่านใช้ศัพท์บาฬีว่า วิเทเส ข้อความดังกล่าวนี้ไม่มีในต้นฉบับโบราณเดิม) ทรงบูชาพระพุทธรูปแก่นจันทน์ในชนบทวิเชตนครนั้นช้านาน

กล่าวกันมาว่า พระพุทธรูปแก่นจันทน์ประดิษฐานในวิเชตนครนั้น เป็นเวลานานประมาณ ๕๓๐ ปี (รวมได้ ๑๕๓๐ ปี) ฝ่าย พระพุทธจักริขิตเถร ได้อัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้น มาให้แก่ พระเจ้าสุวรรณตาม ในวิเชตนคร นับว่า พระเจ้าสุวรรณตามนั้น ทรงบูชาอยู่ ๑๐ ปี (สังฯ-ถวายแก่พระเจ้าสุวรรณภูมิราชใน วิเชตนครทรงสักการบูชา ๑๐ ปี จึงได้ พ.ศ. ๑๕๕๐ ปี) ต่อจากนั้นมา ฝ่าย พระราชามุททิกเนตร ทรงอัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้นมาบูชาในโสสุทธรณคร ๑๐ ปี (สังฯ-เมืองหลังมา พระเจ้าสุททิกเนตรราช ได้เชิญเอาพระจันทน์พิมพ์มาบูชาไว้ในสุททิกนคร ๑๐ ปี ได้ ๑๕๕๐ ปี) ต่อจากนั้น พระสิวเถรได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นั้น มาให้แก่พรานผู้หนึ่งในตำบลบ้านพลู แคว้นวิเชตพรานผู้นั้นบูชามา ๑๓ ปี (สังฯ-พระสิวเถรได้เชิญพระจันทน์พิมพ์ ไปให้แก่ลุตทก (พราน) ผู้หนึ่ง ชาวบ้านพลูนามคามในแคว้นแคว้นวิเชตรัฐ ได้บูชามา ๑๓ ปี รวมได้ ๑๕๖๓ ปี) ต่อจากนั้น พระอภัยเถรได้อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นั้นมาบูชาใน “นครพลิม” แต่ไม่นานเท่าไรพรานผู้นั้นก็อัญเชิญจากนครพลิมกลับไปบูชาในตำบล บ้านพลูอีก (สังฯ-ต่อมา พระอภัยเถร ได้พระจันทน์พิมพ์นั้นมาบูชาอยู่ใน “พลิปนคร” ไม่ช้านานนัก นายลุตทกก็ไปเชิญพระจันทน์พิมพ์นั้นไปบูชาในบ้าน พลูคาม จากนั้นมา ยังมีอุบาสก ผู้หนึ่งชื่อ โมลี เป็นคนอยู่ในแคว้นพะเยาได้เชิญพระพุทธรูปองค์นั้น มาบูชาใน วัดปทุมมาราม ๖๐ ปี (รวมได้ พ.ศ. ๒๐๒๓ *) ต่อจากนั้นเจ้านครพะเยา พระนามว่า ยุทธสัณฐิระ^๒ ทรงอัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์องค์นั้นมาประดิษฐานในวิหารวัดดอนชัย^๓ พระศาสดาปรินิพพานแล้วได้ ๒๐๐๐ ปี พระพุทธรูปแก่นจันทน์ประดิษฐานอยู่ในวัดดอนชัย ๒๒ ปีแล้ว (สังฯ-ถัดจากนั้นมา พระเจ้าพยุวณคราธิบดี ทรงพระนามว่า ยุทธสัณฐิระ ได้เชิญเอาพระจันทน์พิมพ์นั้นไปประดิษฐานบูชาสักการไว้ในวัดวิชัยวิหาร)

ต่อ่นั้นมา พระมหาเถรธรรมเสนาบดี อัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์นั้นมาประดิษฐานบูชาในวัดโอโสการาม (วัดศรีภูมิ) นอกกำแพงเมือง ด้านทิศตะวันออก นครเชียงใหม่ จ.ศ. ๘๕๐ (พ.ศ. ๒๐๒๑-๒) อยู่ได้ ๕๐ ปี (สังฯ-พระเสนาบดีมหาเถร....บุพพทิศแห่งนัพพิสินคร)

ต่อจากนั้นมา มหาอำมาตย์ผู้หนึ่งชื่อ ปาเทป^๔ ได้อัญเชิญพระพุทธรูปแก่นจันทน์องค์นั้นมาประดิษฐานบูชา ใน วิหารวัดดอนชัย แคว้นพะเยา จ.ศ. ๘๕๕ (พ.ศ. ๒๐๓๖-๗) อยู่ได้ ๒๘ ปี

* ตัวเลขจำนวนปีบวกเอาตามที่ท่านลงไว้ได้อย่างนั้น เมื่อถึง พ.ศ. ๒๐๐๐ ว่าประดิษฐานอยู่แล้ว ๒๒ ปี ซึ่งเกินไป ๔๕ ปี อาจคิดของท่านไม่ถูก ขอคิดอย่างนี้ ดอนตันว่า อยู่ในวิเชตนครนานประมาณ ๕๓๐ ปี ที่แยกไป ๓๓ ปี ก็รวมอยู่ ๕๓๐ ปีนั้น ท่านผู้เล่าไม่ทราบว่าเป็นไปอยู่ในที่นั้น ๆ พ.ศ. เท่าไร จึงเรียงเรื่องไว้ในตอนหลังตามจำนวนปีที่รู้มา ถ้าอย่างนี้รวมกับที่วัดปทุมมารามอีกได้ ๕๕๐ ก็ยังเกินไปอีก ๑๒ ปี นับปีที่จาก และ ปีที่ไปสถิตมกกันบซ้อนกัน ๕ แห่ง ๖ ทั้งเดิม จึงเป็น ๑๒ ปี ได้ พ.ศ. ๑๕๗๘ กับในวัดดอนชัยอีก ๒๒ ปีพอดี *

^๒ เชิงความว่า “ยุทธสัณฐิระ” ลางแห่งเรียกว่า ยุทธสิริ ลางแห่งเรียกว่า พระยาเชลียง *

^๓ ท่านผูกศัพท์บาฬีว่า วิชยวิหาร แปลว่า วัดดอนชัย คือ วัดป่าแดงหลวงดอนชัย อำเภอพะเยา จังหวัดเชียงราย *

^๔ มหาอำมาตย์ ชื่อ ปาเทป ใช้คำบาฬีว่า ปาเทโป นาม มหามจุโจ เข้าใจว่าเรียกตามชื่อพื้นเมืองว่าป่าเตบ เพราะลำเนียง ท ออกเสียงเป็น ต ผู้ใหญ่เรียกผู้น้อยมักใช้คำว่า ป่า นำหน้าชื่อเสมอ ดังนั้น คำว่า ป่าเตบ ก็คือ อ้ายเตบ หรือเจ้าเตบ ตรงกับคำว่า นายเทพ สอบต้นฉบับโบราณเดิมเป็น ปาเทโว นาม มหามจุโจ แปลว่า มหาอำมาตย์ ชื่อ ปาเทพ *

ต่อมา พระเจ้าพิลกปนัดดาธิราช (พระเมืองแก้ว) ตรัสใช้ให้มหาอำมาตย์ผู้ใหญ่อัญเชิญพระพุทธรูปองค์นั้น มาประดิษฐานไว้ในวัดบุพพาราม เมื่อวันที่ ๘ ค่ำ เดือน ๓ พระพุทธรูปแก่นจันทน์มาถึงเชียงใหม่ เมื่อปีมะเส็ง จ.ศ. ๘๘๓ (พ.ศ. ๒๐๖๕-๕ ตามที่ใช้ในจีนฯ คือ ๑๑๘๒ บวก) ในกาลต่อมา ได้นำพระพุทธรูปแก่นจันทน์องค์นี้ มาประดิษฐานไว้ใน วัดเจติยเจ็ดยอด คือ วัดโพธาราม เมืองเชียงใหม่

สังคีตยวงศ์ เล่าตอนนี้ไว้อย่างนี้ ในกาลแรก พระจันทน์พิมพ์มาถึงพระเจ้าติโลกราชราชผู้ประเสริฐ ได้สร้างโอสการามอยู่ ๑๕ ปี

ถัดแต่นั้นมา ปาเทวมหาอำมาตย์ได้เชิญเอาพระจันทน์พิมพ์นั้นไปประดิษฐานบูชาไว้ใน วัดวิชัยวิหาร ในแคว้น พุยาบรรณ ในปีศักราช ๘๕๕ พระจันทน์พิมพ์นั้นอยู่ในวัดวิชัยวิหาร ๒๘ ปี

ถัดแต่นั้นมา พระเจ้าติโลกปนัดดาธิราช รับสั่งให้ มณิการิบัติอำมาตย์ เชิญไปประดิษฐานไว้ในวัดบุพพาราม ณ วันอัฐมี เดือน ๓

พระเจ้านราธิปราช ได้ใช้ ทูตจิรายุทธผู้มีตรธรรม เชิญพระจันทน์พิมพ์นั้นมาไว้ใน พระบุพพาราม ตั้งแต่ศักราช ๘๘๓ ปีมะเส็ง พระจันทน์พิมพ์ได้มาสู่เมืองนันทพิลโดยกาลที่พระจันทน์พิมพ์เสด็จมา แต่กาลพุทธปรินิพพานล่วงแล้ว ๒๐๖๕ ปี

ได้ยินว่าพระพุทธรูปจันทน์เจ้านี้ ท่านผู้เฒ่ากล่าวกันว่า พระเจ้าปเสนทิให้สร้างขึ้นเมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ทราบว่าตำนานพระจันทน์เจ้านี้ พระอรหันต์ทั้งหลาย มีพระนาคเสนเถระเจ้าเป็นต้น ได้แต่งตำนานนี้ไว้ในเมืองราชคฤห์ เรารู้จักไปเมืองนั้นเมื่อได้ตำนานนั้นแล้วเรารู้จักไปเมืองลำปาง หากเรายังมีชีวิตอยู่ เราก็จะกลับมาหาพระของเราหรือหากเราแก่เราชราภาพมาไม่ได้ไซ้ ถ้าพวกแก่คนไรไปเมืองลำปางแลกลับมา เรารู้จักฝากตำนานมา พวกเจ้าจงรักษาไว้ให้ดีอย่าให้ใครเลย พระมหาเถระเจ้าสีโวหะสังฆะนี้แล้ว ก็ลี้ลี้ไปสู่เมืองราชคฤห์ ตรวจค้นดูก็ได้เห็นตำนานพระจันทน์ ๒ พระองค์นั้น พระเถระก็เขียนเอาตำนานพระทั้งสอง พระจันทน์เรานี้เป็นองค์ถ้วนสามแล้ว พระมหาเถระก็เลยไปลังกา ครั้งนั้น มีพระเถระอีกรูปหนึ่งอยู่หงสาวดีนครไปสู่ลังกาเหมือนกัน แม้ท่านก็เขียนจดเอาตำนานพระจันทน์ไว้ แล้วไปตามหาพระจันทน์ยังเมืองแสดอันมีกายขุนน้ำ (คำว่ากายขุนน้ำเป็นศัพท์ลาวเชียงใหม่ แปลเป็นคำไทยว่าเกาะกลางน้ำ) ก็พบพระจันทน์จึงบอกแก่คนทั้งหลายให้รู้ว่าพระจันทน์เจ้าองค์นี้ พระเจ้าปเสนทิให้สร้างมีฤทธิเดชมาก พระมหาเถระเจ้าหงสาวดีก็มาสร้างพิวมิน เป็นอารามจึงปรากฏนามว่า พระมหาเถระเจ้าพิวมินฯ คนทั้งหลายก็พลอยรู้ตำนานพระจันทน์ด้วย ก็อาศัยเหตุที่พระมหาเถระพิวมินนำตำนานจากเมืองลังกาฯ พระจันทน์เจ้าอยู่บ้านพุได้ ๗๓ ปี ครั้งนั้นมีบุโอมอยู่บ้านหนองประทุมมา มันไปรบศึกซึ่งมาคิดเมืองแสดฯ ได้ไปถึงที่นั้นก็รู้ว่าข้าศึกถอยหนีแล้ว ก็ขึ้นมาพักบ้านพุ มองเห็นพระจันทน์เจ้าอยู่ในหอพระแก้วแห่งหนึ่ง มันก็กล่าวว่าเจ้าจงให้พระจันทน์เจ้าองค์นี้แก่ข้าพเจ้าไปไว้ณวัดหนองบัวเถิด ข้าพเจ้าได้ไหว้ ก็เป็นดังเจ้ากูได้ไหว้ทุกวันเหมือนกัน ชนทั้งหลายที่รักษาพระจันทน์นั้นตอบว่า ดี ๆ ทั้งบัดนี้บ้านเมืองก็กำลังเกิดสงครามอยู่ สหายจงเอาพระจันทน์เจ้าไปรักษาไว้ให้ดีเถิด บัดนั้นบุโอมก็นำเอาพระจันทน์เจ้าไปไว้ที่บ้านหนองบัวในแคว้นดอนแปง อันเป็นลูกกึ่งเมืองพะเยาแลฯ ยังมีคน ๑ เป็นบุตรบุโอม ชื่อว่าปะขาวพิง เป็นคนรักษาพระจันทน์เจ้า วันหนึ่ง ปะขาวพิง จะชำระพระจันทน์เจ้าด้วยคิดว่าจะปิดทองใหม่ เห็นรอยปลวกลงมาแท่นพระจันทน์ออกมาตามพระบาทตั้งใจจะชำระให้ดีจริง ๆ ครั้งนั้นมี สามเณรรูปหนึ่ง มาเห็นท่านเข้าก็เอาผ้าสังฆาฏิรองแท่นพระจันทน์ไว้ ก็บอกให้ปะขาวพิง ชำระพระจันทน์เสียฯ ภายหลังท่านมาเชียงใหม่ ได้อุปสมบทเป็นภิกษุภาพใน วัดสวนดอกไม้แลฯ เจ้าของสวนกับทั้งชาวเจ้าทั้งหลายพลางหอมแก่นจันทน์นัก ให้คันหาพบสามเณรนั้นจึงถามว่าท่านเสพหาจันทน์หอมมาจากไหนฯ สามเณรนั้นตอบว่าข้าพเจ้ามิได้หาเสพจันทน์อันหอมเลย แต่ข้าพเจ้าไปพักวัดหนองบัวพะเยาเห็นคนชำระพระจันทน์จึงเอาผ้าสังฆาฏิผืนนี้รองพระจันทน์ ครั้นชำระแล้ว ผ้านี้ก็มีกลิ่นหอมไม่ระเหยฯ มหาสวามี สวนดอกก็ใช้ให้คนไปสวดดูเมืองพะเยา ก็ทราบแน่ว่า

พระจันทร์ที่พระเจ้าปเสนทิทรงสร้างฯ มาถึง ปีถัดปี^๑ พระจันทร์เจ้าก็กระทำปาฏิหารย์เปล่งฉัพพรรณรังสีรุ่งเรืองงามมากให้ปรากฏครั้งหนึ่งฯ พระจันทร์เจ้าอยู่บ้านหนองบัวได้ ๖๐ ปีฯ พระเจ้าพุทธสี ซึ่ง พระเจ้าไตรยพระโอรส พระเจ้าเมืองแคว้นให้มาเป็น ข้าพระเจ้าติโลกราช^๒ฯ ก็ให้มากินเมืองสุขเกษมคืนักฯ ก็ทรงโสมนัสเป็นอย่างยิ่ง แลให้ตกแต่งเครื่องบูชามากเป็นต้นว่าเข้าตอกดอกไม้รูปเทียนสิ่งของธงและดุริยดนตรีทุกวัน ส่วนพระเจ้าแผ่นดิน ผู้ครองราชย์ ณ เมืองพะเยาทั้งชาวบ้านชาวเมือง แลพระเถรานุเถรมากหลาย เสด็จไปถึงวิหารบ้านหนองบัวแล้วก็ กราบไหว้บูชาพระจันทร์เสร็จแล้ว ก็อาราธนาเชิญพระจันทร์เจ้าเข้าสู่ วิหารวัดป่าแดงหลวงดอนไชย ได้ ๖ เดือน ก็เลื่องลือมาถึงเมืองเชียงใหม่ว่าพระจันทร์เจ้าพระองค์หนึ่งอยู่เมืองพะเยาประเสริฐนัก มีเดชมาก ในตำนานซึ่งได้มาจากลังกา กล่าวว่พระพุทธรูปองค์นี้พระเจ้าปเสนทิทูลขออนุญาตจากพระพุทธเจ้าแล้วให้สร้าง เมื่อครั้งพระพุทธเจ้ายังพระชนม์อยู่ ดังนี้ฯ มหาธรรมเสนาบดี ผู้เป็นราชจาริกรีบไปนครเชียงใหม่ครั้งทราบข่าวว่าพระจันทร์เจ้ามาแล้ว จึงแจ้งเหตุทูลขอราชาอนุญาตไปเอาพระจันทร์เจ้าฯ ท้าวเธอก็ทรงอนุญาตแล้วแต่งดุริยดนตรี เป็นต้นว่าฆ้องกลองปี่แตร สังข์ธังขางธงม้าแลเด็กชาวนายร้อย ทั้งหลายถือศาสตราวุธไป ครั้นถึงที่อยู่แห่งพระจันทร์ ก็ทูลราชาผู้ครองเมือง ให้ทรงทราบพระราชอาญาอันให้มาทูลขออาราธนาพระจันทร์เจ้าไปเมืองเชียงใหม่แล้ว ก็ยกเอาพระจันทร์ขึ้นสู่ พวงช้าง อันประดับเสร็จพร้อมแล้ว ครานั้นพระราชผู้ครองเมืองพะเยาร่วมทั้งนายหน้าสื่อกินเมืองแลชาวพะเยาก็มานำแห่พระจันทร์ไปจอดใน อาคันตุการาม แทบกระทำเบิกหนแล้วชนทั้งหลายก็ชวนกันไปไหว้บูชาที่นั่นมากนัก มีอาภรณ์ งามได้ฯ ลำดับนั้น เขาก็นำพระจันทร์เจ้าไปทางเมืองน่าน ครั้นถึงเมืองน่านแล้ว พระจันทร์เจ้าก็กระทำปาฏิหารย์เปล่งพระรัศมีรุ่งเรืองงามมากนัก ชาวเมืองท่านก็มาไหว้บูชามากมาย พระจันทร์เจ้าพักอยู่ที่นั่น ๔ วันจึงไปถึงเมือง แต่พระจันทร์กระทำปาฏิหารย์เปล่งรัศมีออกจากพระเมสสิ ดุจหิ่งห้อยบินไป ชาวราชและคนทั้งปวงบังเกิดปสาทะสัทธากระทำ การบูชา ด้วยข้าวตอกดอกไม้เงินทองแลแก้วแหวนเป็นอันมากฯ พระจันทร์เจ้าพักที่นั่นคืนเดียว มหาธรรมเสนาบดี แลเด็กชายทั้งปวงจึงนำพระจันทร์มาถึงเมืองแพร่ ชาวราชกับ หมื่นแพ แลชาวนครต่างก็มีปสาทะ ครั้นนั้นฝนตก ไม่ขาดสายทั่วทั้งเมืองเป็นอกาลเมฆหมุ่ชนยินดีบูชามิขาดสาย ต่างก็พากันพูดชมเชยว่าพระจันทร์เจ้าองค์นี้มีเดชมากผู้ใดมีบุญจึงจักได้เห็นได้สักการะบูชา จึงนำมาถึงเมืองหริภุญชัยท่านมหาเสนาบดีก็ได้มาทูลพระเจ้าเมืองพิจิตรพระนามว่า ติโลกะคิลกราช ท้าวเธอก็ทรงให้แต่งเรือประดับให้ติงามแล้วจึงส่งเสนาธิบดีขุนหมื่นเป็นต้นว่าหมื่นพญาไปรับพระจันทร์ แด่ไต้มาถึงเรือเทียบท่าหมื่นกงฯ พระเถรานุเถระขุนหมื่นขุนพันทั้งชาวเมืองยินดีไปไหว้สักการะบูชา ด้วยข้าวตอก ดอกไม้เป็นต้นแล้วก็ประโคมดุริยดนตรี จึงอัญเชิญพระจันทร์ออกจากเรือแล้วยกขึ้นสู่หลังช้างแก้วตัวประเสริฐนำมาไว้ใน อโศการามจายหาย อันมีภายใต้ประตู่เวียงเชียงเล็กเป็นที่สักการะแห่งท้าวพระยาเสนามาตย์ สมณะพราหมณ์, กฤหบดี เศรษฐีแลชาวเมืองทุก ๆ เมือง พระจันทร์มาถึงเชียงใหม่ประดิษฐานไว้ในอโศการามในปีฉลูเข้า^๓ เดือน ๓ ขึ้น ๘ ค่ำวันพุทธ ไทยเดาสาฯ เมื่อพระจันทร์เจ้าปรากฏเมืองพะเยามาเชียงใหม่ศกนาล่วงได้ ๒๐๒๕ พรรษาฯ จำเดิมแต่นั้นมา เมื่อพระเจ้าติโลกะคิลกราชสวรรคตแล้ว พระเจ้ายอดเชียงรายได้ครองราชย์แทนฯ หมื่นเทพครูได้นำเอาพระจันทร์คืนไปเมืองพะเยาสุขเกษมสมฤทธิทุกแห่งเหตุพระจันทร์ อยู่ในเมืองนั้นฯ บัดนี้บ้านเมืองพะเยาดังก่อนเพื่อให้สุขเกษมแก่บ้านเมืองพระเป็นเจ้าฯ เมื่อนั้นเจ้าเมืองพระยาก็อนุญาตแก่หมื่นหมอเทพครูให้นำเอาพระจันทร์กลับคืนเมืองพะเยาไว้ในวัดป่าแดงหลวงดอนไชยฯ ชาวเมืองก็ยินดีพร้อมกันสักการะบูชา แต่มานั้นมาเมืองพะเยาก็มีความเกษม

^๑ ชื่อศกและชื่อปีของไทยฝ่ายเหนือ เป้า=ฉลู กค=สัปตศก

^๒ ชินกาลมาลีปกรณ์เรียก พระเจ้าพิลก สังคีตยวงศ์เรียก พระเจ้าคิลกราชาธิราช

^๓ ปีฉลู อัฐศก, สังคีตยวงศ์ ว่า พระจันทร์พิมพ์มาสู่อโศการาม จุลศักราช ๘๔๐ นพพิสนคร ในปีจอ ชินกาลมาลีปกรณ์ พระพุทธรูปแก่นจันทร์ มาประดิษฐานบูชาในวัดอโศการาม คือวัดศรีภูมิ เมืองเชียงใหม่ เมื่อปีจอ จุลศักราช ๘๔๐ (พ.ศ. ๒๐๒๒)

ทุกแห่งฯ ครั้นกาลภายหลังท้าวพันคำคือพระเจ้าแก้วได้ครองราชย์แทนสิ้นกาลนานถึงปีศักราชล่วงได้ ๘๘๓ ๑ แยกเมืองได้^๑ นำราชบรรณาการมาถวายพระเจ้าแก้วเชียงใหม่เพื่อทางพระราชไมตรีติดต่อกัน แยกเมืองได้รู้ตำนานพระจันทน์เจ้า ที่พระเจ้าปเสนทิทรงสร้างแต่ครั้งพระพุทธเจ้าทรงพระชนมายุอยู่ได้ประดิษฐาน ณ เชียงใหม่ ที่ใครจะไหว้บูชา จึงแต่งเครื่องสักการะบูชา ๓ ประการว่า ข้าพเจ้าได้แต่งเครื่องมาเพื่อจกนัมมัสการบูชาพระจันทน์อันมีเดช ๓ พระองค์ คือพระจันทน์อันพระเจ้าปเสนทิทรงสร้างแต่เมื่อพระพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ และพระสืหพระแก้วฯ ลำดับนั้น ท้าวเธอทรงทราบว่แยกเมืองปรารถนานัมมัสการจึงรับสั่งให้หมื่นหนังสือดิกขปัญญาไปอาราธนาพระจันทน์เจ้ามาพักไว้ ณ วัดหมื่นก่อน พระองค์จึงตรัสว่าศรีภูมินี้ก็เป็นศรีแก่เมืองเชียงใหม่ เราจักเอาพระจันทน์อันมีเดชประเสริฐมาประดิษฐานในวัดพระศรีภูมิเพื่อความเจริญสุขแก่บ้านเมือง แต่ทว่าบัดนี้แยกเมือง ได้ไคร่มนัสการบูชาเพื่อจะให้เข้าเอาพระจันทน์ไปไว้วัดบุพผาฯ เมื่อใดแยกได้นัมมัสการวิหารแลพระศรีภูมิปิดทองทุก ๆ แห่งแล้ว เมื่อนั้น จึงเชิญพระจันทน์มาสำนักไว้ในวัดพระศรีภูมิดังนี้ จึงให้เชิญไปไว้วัดบุพผารามให้แยกได้ได้นัมมัสการบูชา วันนั้นแล ^๒

คดีตำนานพระพุทธปฏิมากรจันทน์เจ้าจบเพียงเท่านี้ฯ

^๑ ชินกาลมาลีปกรณ์ สันนิษฐานว่า คงหมายถึงกรุงศรีอยุธยา ในรัชสมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ ๒ (พ.ศ. ๒๐๓๔-๒๐๓๖)

^๒ ชินกาลมาลีปกรณ์ พระพุทธรูปแก่นจันทน์มาถึงเชียงใหม่ เพื่อให้ราชทูตเมืองไค้ไปนัมมัสการเมื่อปีมะเส็ง จุลศักราช ๘๘๓

คำท้าย พวกเราอาจถูกต้ม

คนไทยทั้งหลาย

พวกเราพบหลักฐานสุวรรณภูมิประเทศ จารึก ศิลปวัตถุเป็นอันมาก โดยเฉพาะกบฏเมืองจางและพระพุทธรูปไทยรูปต่างๆ มีหลายผู้อ้างว่า เป็นผู้ใคร่ช่วยเหลือโดยนำเสนองการบ้านเมืองและสถาบัน พวกเราได้เห็นเพียงเศษกระดาษพิมพ์ดีด และนำเรื่องลงหนังสือพิมพ์บางฉบับดังปรากฏมาแล้ว ได้ขอยืมวัตถุต่าง ๆ ไปมากขึ้น เช่นกบฏเมืองจางทั้งที่ราชบุรีและเพชรบุรี อิฐที่มีหนังสือเขียน “วันอิสรภาพ สุวรรณภูมิ” และรูปตัวหนังสือที่มีหนังสือเขียนอยู่เต็มฐานด้านหลัง ซึ่งเขาบอกว่า “ปลอม” ตลอดจนกระทั่งชิ้นส่วนลัทธิธรรมจักรและวัตถุรูปโบราณต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นหลักฐาน และพวกนี้ได้เที่ยวประกาศว่าปลอม ทำใหม่ด้วยปูนซีเมนต์ครั้นทวงคืนก็ไม่นำมาคืนโดยอ้างว่าท่านผู้ใหญ่ให้นำไปพิสูจน์ยังต่างประเทศ และหายเงิบไปหมด แต่บัญชียังอยู่ในความจำของพวกเราเป็นอย่างดี ทั้งในส่วนสถาบันและบุคคลที่นำเงิบหายไปในนั้นขอให้นำมาคืนให้หมด ถ้าเงิบหายไปในคราวต่อไป จะได้ประกาศแจ้งชื่อให้ตลอด

พวกเราเห็นว่า มีคนไทยเครื่องแบบมีผู้ใช้นามสกุลอย่างเดียวกันมีหน้าที่เบิกเงินเดือนอยู่ในสถาบัน ได้ร่วมกันใช้ฝีมือทำของปลอมออกกระจายไปมาก ได้อาศัยนามสถาบันเที่ยวกระจายแจ้งของเทียม ถ้าจริงอย่างลือกันแล้วคือทำได้จริง ๆ แล้ว ก็เป็นอันว่าของที่ดั่ง ๆ ไร้มีสมจริงอย่างที่ลือกันแพร่หลายแล้วว่าทำของปลอมดั่งแทนไว้ จึงเที่ยวกล่าวหिनทรายหिनปูนว่าซีเมนต์ โดยอ้างสิ่งห้อมคว้นประจำสถาบันทำได้

เรายังไม่มั่นใจต่อสถานะการณ์เหล่านั้น จึงขอให้ทั้งส่วนบุคคลและผู้อยู่ในสถาบันที่นำสิ่งของ ๆ พวกเราไปในนั้นได้นำมาคืน ก่อนที่สถานะการณ์จะเกินและสายเกินไป

อย่างสถานะประวัติไทย ที่ได้พยายามสร้างขึ้นในท่ามกลางของความไม่มีที่ประจักษ์ชัดเช่นชื่อทวาราวดีซึ่งไม่รู้ว่าจะอยู่ที่ไหน มีเมื่อไร ของใคร และอะไร เท่าที่ปรากฏหลักฐานก็คือกรุงเทพทวาราวดีศรีอยุธยาที่แค่มัยอยุธยาเท่านั้น แต่ก็พยายามจะทำให้มีขึ้นกระทั่งเป็นที่ออกอ้างของผู้ที่ไม่รู้ว่าจะเอาอะไร และได้เป็นมาแล้ว พร้อมกับเห็นว่าความที่ไทยไม่มีอะไรเลยนั้นเป็นของมีเกียรติอันสูงส่ง ครั้นเจอของจริงเท่าที่มีอยู่แล้วยังพอที่จะยอมฉลาดได้พยายามทำให้หายไป และทำของเทียมขึ้นลบล้างของเดิม จึงสร้างสถานะการณ์ขึ้นแล้วหลอกด้วยคำเพราะ ๆ ซึ่งสั้น ๆ เหมือนฟองสบู่ที่ฟองแล้วก็ล้างให้ไปอยู่ในความสกปรกเพื่อความสมบูรณ์.... เพื่อเกียรติของ....แต่แล้วก็นำสิ่งนั้น ๆ ที่พอจะเป็นหลักฐานได้ไปทำลายหรือขายเพื่อความสมบูรณ์ และเพื่อเกียรติอันสกปรกนั้น

จริงอยู่ เรายอมรับว่าที่สิ่งของ ของไทยต้องจากไทยไปในั้น มิใช่ฝรั่งมั่งคั่งหรือเจ๊กจีนใด ๆ เป็นที่เชื่อได้ว่าไทยนี้เอง และไทยชั้นเรียนพูดฝรั่งจึงขายได้ ส่วนพวกเราชั้นสามัญนี้ไม่มีภูมิพอจะพูด พอจะทำเทียมได้ พอจะเข้าใจอะไรได้อย่างพวกมีเกียรติเหล่านั้น ฉะนั้นพวกเรามีใจจะทำลายเท่านั้น ยังเอาเกียรติของไทยรู้จักรักษาตนเองมาได้ รู้จักทำอะไร ๆ เป็นอย่างคน รู้จักสร้างกฎหมาย และศีลธรรม รู้จักสถาปนายกรรมและประดิษฐกรรมต่าง ๆ ฯลฯ กระทั่งเป็นไทยอย่างสมบูรณ์ถึงทุกวันนี้ เอาเกียรติไปทำให้ไม่มี ด้วยจงเจตนาปิดบังความจริง ยกย่องสิ่งเลื่อนลอยอย่างประวัติไทย

ปรากฏการณ์ในบัดนี้ก็คือ ความเป็นอย่างนี้ สิ่งมีกำลังถูกทำลาย ถูกขาย ถูกปิดบังแม้ผู้มีเศษ ๆ เหลืออยู่ก็ยังมาหลอกเอาไป เช่นนี้ นอกจากจะเป็นการทำลายของไทยให้สูญสิ้นไปแล้วยังชื่อว่าเท่ากับยุบลายผู้นำเชื้อไข้นอนหลับตายมาเพาะไว้ในไทย ด้วยจงเจตนาให้ไทยหลับอยู่ด้วยความโง่ และไม่รู้อะไรแม้ชาติของตัวเอง อันควรจะกล่าวคำอะไรที่เหมาะสมว่าร่วมกันทำลายมรดกอันตกทอดมาถึงตัว ตลอดจนกระทั่งทำลายตัวอีกด้วย

อย่างที่เราลือกันและศิษย์เป็นผู้บรรจุหีบห่อ เมื่อได้วัตถุเก่ามาแล้วก็ทำเทียมขึ้นเอาของเทียมแสดงหลักฐานของจริงส่งออกนอก ที่จะส่งของเทียมนั้น ฝรั่งเขามีตาคีมี่เครื่องตรวจรังสีบีและซี ที่จะหลอกเขานั้นไม่มีทางเลย ถ้าคำ

เล่าลือกันนั้นจริง ของไทยที่เรามีอยู่และตั้งแสดงไว้คงเป็นของเทียมที่ทำขึ้นนั่นเอง อย่างนี้ผู้บรรจุหีบห่อเขาเล่าบอก จริงหรือไม่จริงไม่ทราบได้

และมีอีก เมื่อหนังสือนิตยสารฉบับหนึ่งมาขอถ่ายรูปพระพุทธรูปประวัติปางประสูติสมัยสุวรรณภูมิ เมื่อเห็นกล้องถ่ายรูปทั้งคิดดูฝีมือทำแบบไทยแล้วแน่ใจว่าไม่ละเอียดยพอ จึงยอมให้ถ่ายไปลงหนังสือพิมพ์ มีศิลปินแผ่นโหลจำลองแบบออกแล้วอ้างว่าเป็นความคิดของตัวเองและอ้างสถาบันด้วย พอพวกเรา-พระครูพิศิษฐ์ศิลปาคมและข้าพเจ้าเห็นเข้าก็ทราบทันที ถ้าจะสืบภูมิว่าพวกเรานี้มีชั้นไหนก็ดูราชทินนามพิศิษฐ์ศิลปาคมและธรรมวงศ์เวที ซึ่งคณะกรรมการและพระประมุขไม่ต้องให้ศิลปินโหลแน่ ขอไว้ลายศิลปาคมกับเวทีบ้างที่ต้องว่าอย่างนั้น ก็เพราะพวกเรามีศีลธรรมพอที่จะยกย่องเกียรติไทยโบราณ เรารู้ร่วมกันอย่างนี้-ที่เราว่าจำลองนั้น ก็ศิลปกายวิภาคและศิลปปูนปาสเตอร์ปรากฏการณ์ชัด ส่วนระยะกาลทำก็เร็ว ๆ นี้ (คงไม่ต่ำกว่า พ.ศ. ๒๕๐๐ ซึ่งเวลานั้น ศิลปวัตถุโบราณที่คูบัวกระจายออกมาแล้ว ที่แท้ อย่างสามัญไม่ใช่ทางสถาบันกระจายออกประมาณ ๕๐ ปี หรืออาจตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิสุดสิ้น พ.ศ. ๑๐๓๐ และยังจำพร้อมกับลอกแบบไปไม่หมด ถ้าศิลปินโหลไม่รู้ก็จะบอกให้ วัตถุที่ทำ ท่านเอ็ม มาซิดะ (M. Machida) ให้คำอธิบายว่า เป็นหินทรายประกาย ภายในเนื้อหินทราย ที่ใช้กล้องอิเล็กโทรนิคและกระจกขยายส่องดูมีแร่ไพไรต์ (Pyrite) เศษซากเปลือกหอย (Micas) เกล็ดแก้ว (Silica หรือ Calcite) แร่แม่เหล็ก (Magnetite) และทองคำเม็ดเนื้อ ๕ ครั้ง สันแรมมีอายุประมาณ ๒ ร้อยล้านปี (Silicatic) Sand Stone Kanchana Buri Series about ๒๐๐,๐๐๐,๐๐๐ years ศิลปินโหล ถ้าไม่รู้ก็หาหนังสือ Rocks and minerals by HERBERT S.ZIM PAUL R.SHEFFER Professor of Geology University of Illinois อ่านบ้างเถิด แล้วจงหาสิ่งนั้นมาทำเทียม

ลักษณะประณีตศิลปที่ปรากฏ เนื้อรูปปรากฏว่านูนสูงกว่าขอบ แสดงว่าสลักหินก่อรูปขึ้น พระนางกำลังประสูติพระโอรสแล้วนั่งลง ผ่าสะไบหลุด ผ่านุ่งเปิดหมด ด้วยความฉลาดรอบคอบของศิลปินไทยโบราณได้แสดงพระรูปพระโพธิสัตว์ประสูติใหม่ ๆ ออกมาเหยียดแขนขาจึงปิดส่วนควรระอายหมด พระเต้าขวาที่สะไบหลุดเปิดให้เห็นนั้นกำลังคัดแต่งจนกลมซึ่งเห็นได้ว่าไม่ใช่กายวิภาคนมแท้ แขนซ้ายพระนางยกขึ้นเหนียวกึ่งรั้งนั้นดูจะโค้งซึ่งเห็นแล้วทราบชัดว่าไม่มีกายวิภาค ฯลฯ และมีลงรักใช้ทองผงโรย ที่รักทำไมจึงทนได้เป็นพันปี ก็เพราะประสมยางไม้ชนิดหนึ่ง (ซึ่งไม่กล่าวในที่นี้) พร้อมกับมีกวางหมอบตัวเมียปรากฏอยู่อันยืนยันว่าเป็นศิลปไทยสมัยสุวรรณภูมิ (ศิลปอินเดียสมัยอโศก ที่ทำกวางตัวเมียไม่เคยเห็น ขอจงรู้ด้วยว่ากวางตัวเมียไม่มีเขา ถ้าไม่รู้ก็ไปถามคนป่า) ขอบอกเพียงเท่านี้ ถ้าจะพูดให้หมดสิ้นแล้วเกรงว่าศิลปินโหลจะจำเอาไปแล้วทำปลอมขึ้นหลอกลวงคนอื่น ๆ ได้ ท่านเอ็ม มาซิดะ กล่าวแก่ข้าพเจ้าว่าผู้เห็นหินทรายประกายเป็นซีเมนต์และปาสเตอร์ก็ตาบอด ซึ่งข้าพเจ้าเห็นด้วยจึงใช้สรรพนามว่าศิลปินโหล ความจริงอยากจะใช้ว่าศิลปินสวะมากกว่า

นี่แหละคือเจตนาของผู้ทำอย่างดี และทำไว้อาจต้องสิ้นหลักฐาน ซึ่งเมื่อไม่มีอะไรอ้างก็ว่างเปล่าเหมือนกับประเพณีนักรู้ไทยได้กระทำขึ้นไว้ให้เป็นสมบัติของไทย ก็สิ่งทั้งหลายที่ถูกขอยืมไปนั้น อาจถูกขายหรือทำลายไปแล้ว และนี่คือพวกเราอาจถูกดัมและถูกดัมด้วยผู้ตีประติมากรรมทั้งหลายนี้ ซึ่งแต่ละล้วนมีแพะประดับบ่า มีรถเก๋งใช้ มีภูมิพูดฝรั่งได้ ขอเพื่อนคนไทยแท้ทั้งหลายร่วมกันรับรู้ไว้และรู้สิ่งที่เขาสรรเสริญกัน แต่การกระทำได้ประกาศ เป็นตราบาปเกียรติอยู่แล้ว บาปเกียรติย่อมแข่งสาปเขาอยู่ทุกเมื่อ และพวกเรา-ทั้งหลายยังมีพอ....และมีที่จะอ้างได้ว่ายังมีพอ

พระครูพิศิษฐ์ศิลปาคม (จู้ด ธรรมโชโต)

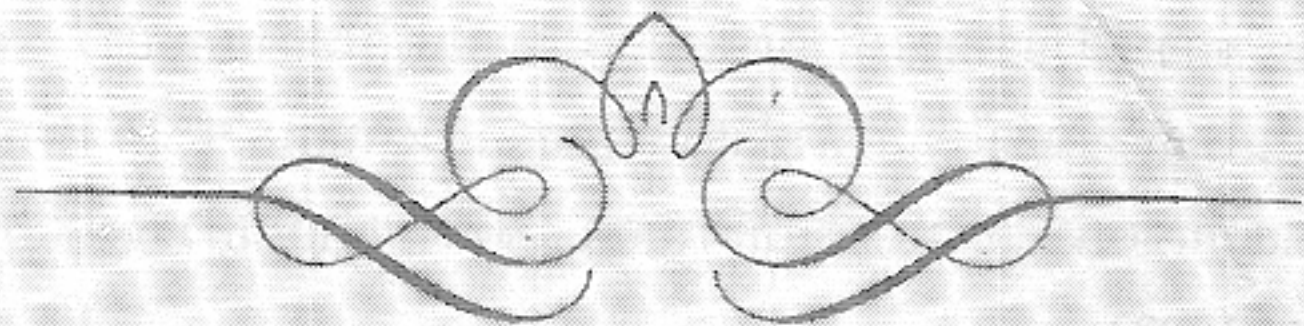
พระธรรมวงศ์เวที (อ่ำ ธรรมทศโต)

ตามระลึก

ขอเชิญชวนศิษยานุศิษย์และท่านที่เคารพนับถือในพระราชกวี (อ๋ำ ฐมมทศุโต)
ในวันที่ ๑๕ มกราคม ของทุกปี เชิญมาร่วมทำบุญอุทิศส่วนกุศล
ถวายท่านที่ วัดโสมนัสวิหาร คณะ ๒

แม่ นาง จำเริญ

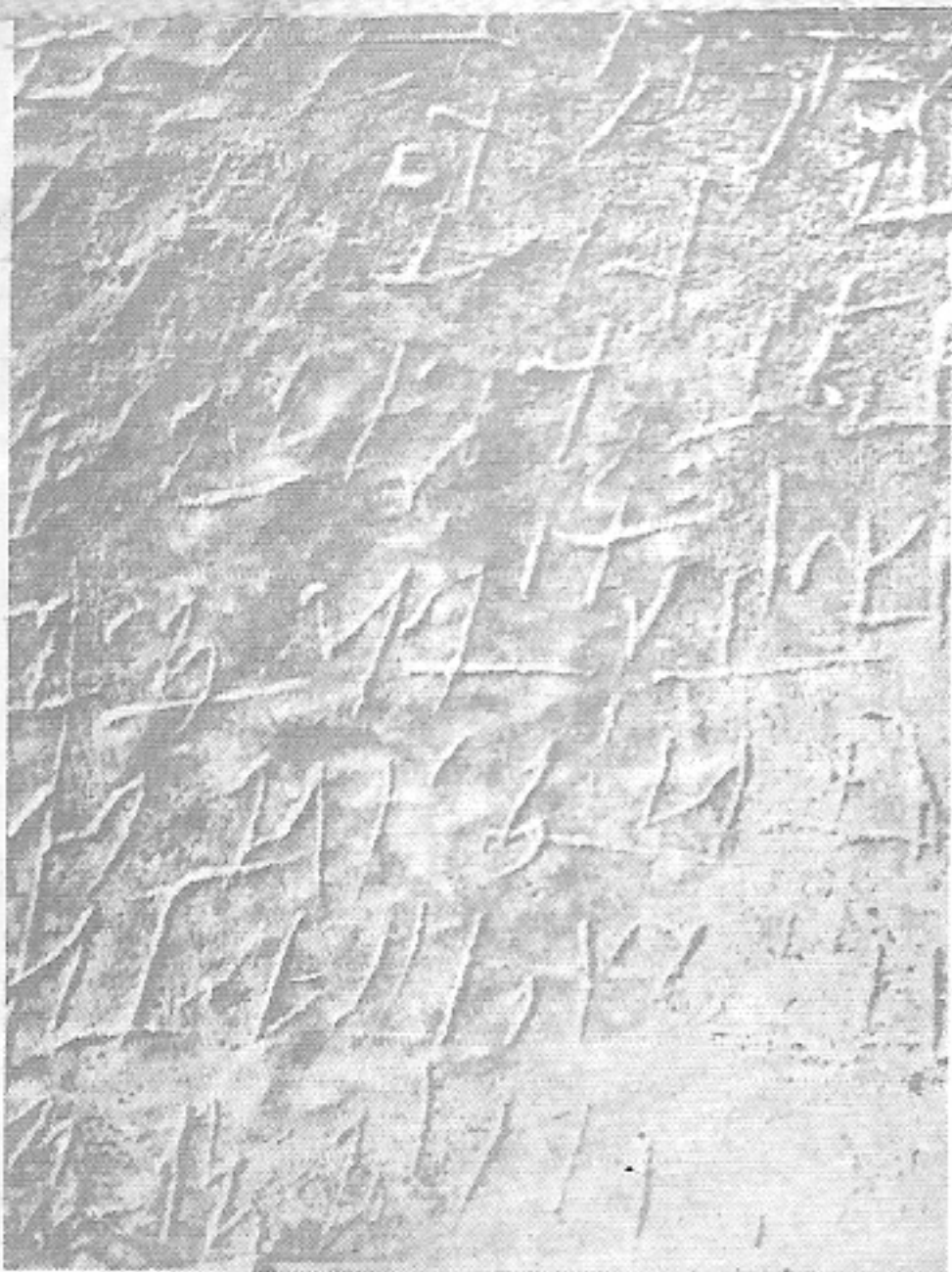
เมีย ใหญ่ เจลลขุน

ถวายสังฆทานตลสงฆ

นิรขัมโม แม่นาย

ขุนอำนวยอุทิสส

จารึกชื่อ จเลล หรือ
เจลด ที่จารึกนี้ว่า
แจลล ปรากฎใน ก-
เมืองจาร์ จาร์ก พินายนี้
แผ่นล่างปกหลังมีบอก
ปีไทย ๓๕๖ (ปรากฏ
ในหนังสือนี้หน้า ๕๔๔)

ขุน ฟา เมือง ไทย ส้าง

เถอม ทอง อา ราม

ใหญ่ ปรม ธาตุ เมือง

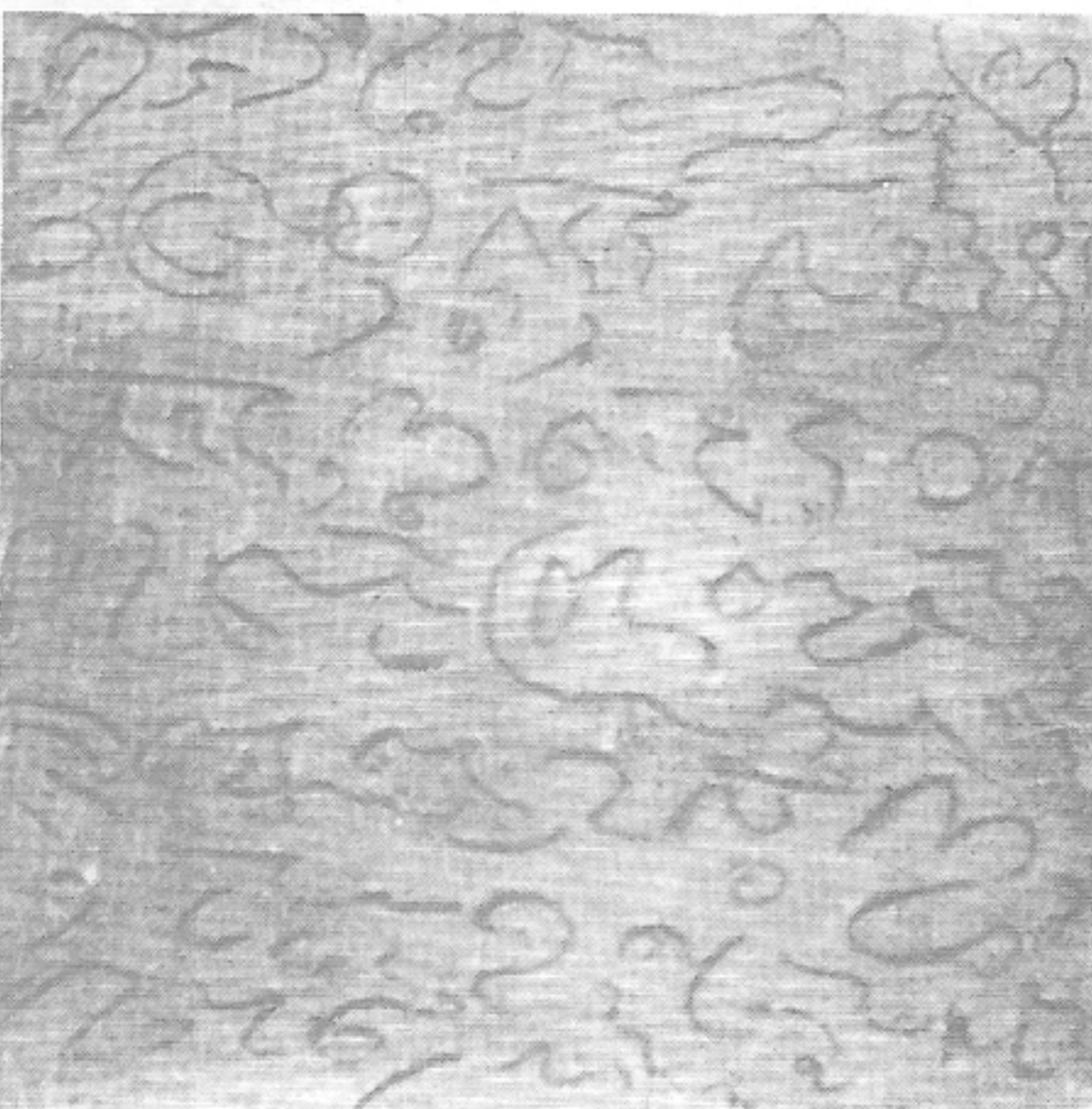
กรุง ไทย ทวา ลาว แล้ว

ปี ๑๑๒๒ เข้า ปี

๑๑๒๘ ปี ม เสง เหา

เกาะ อี หอม ส้าง วัด

จารึกชื่อ ไทยทวาลาว
อยู่บันทึกที่ ๔ นับลง
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๕๐)

ศรีวิไชย สุวัณ

ภูมิ พุทธกาล ๑๑๕๑

ขุนฉั่นไสเรนทรครอง

ไท เมีย ไญ ชื่อ บุ(ญ)

ญ ตา

คนกลางชื่อบัวทอง

อีกคนชื่อ นาง

พวงช่อไพล

จารึก ศรีวิชัยสุวัณภูมิ
และ พุทธกาลที่ไทยใช้
มาถึงสมัย อยุธยา
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๗๐)

แม่ นาง จำเริญ

เมีย ใหญ่ เจดลขุน

ถวายเป็นทานตลสงฆ

นิรชัมโม แม่นาย

ขุนอำนวยอุทิสส

จารึกชื่อ จเลด หรือ
เจดล ที่จารึกนี้ว่า
แจลล ปรากฎใน ก-
เมืองจาร จารึก พิมพ์นี้
แผ่นล่างปกหลังมีบอก
ปีไทย ๓๕๖ (ปรากฏ
ในหนังสือนี้หน้า ๕๔๔)

ขุน ฟา เมือง ไทย ส้าง

เถื่อน ทอง อา ราม

ใหญ่ ปรม ธาตุ เมือง

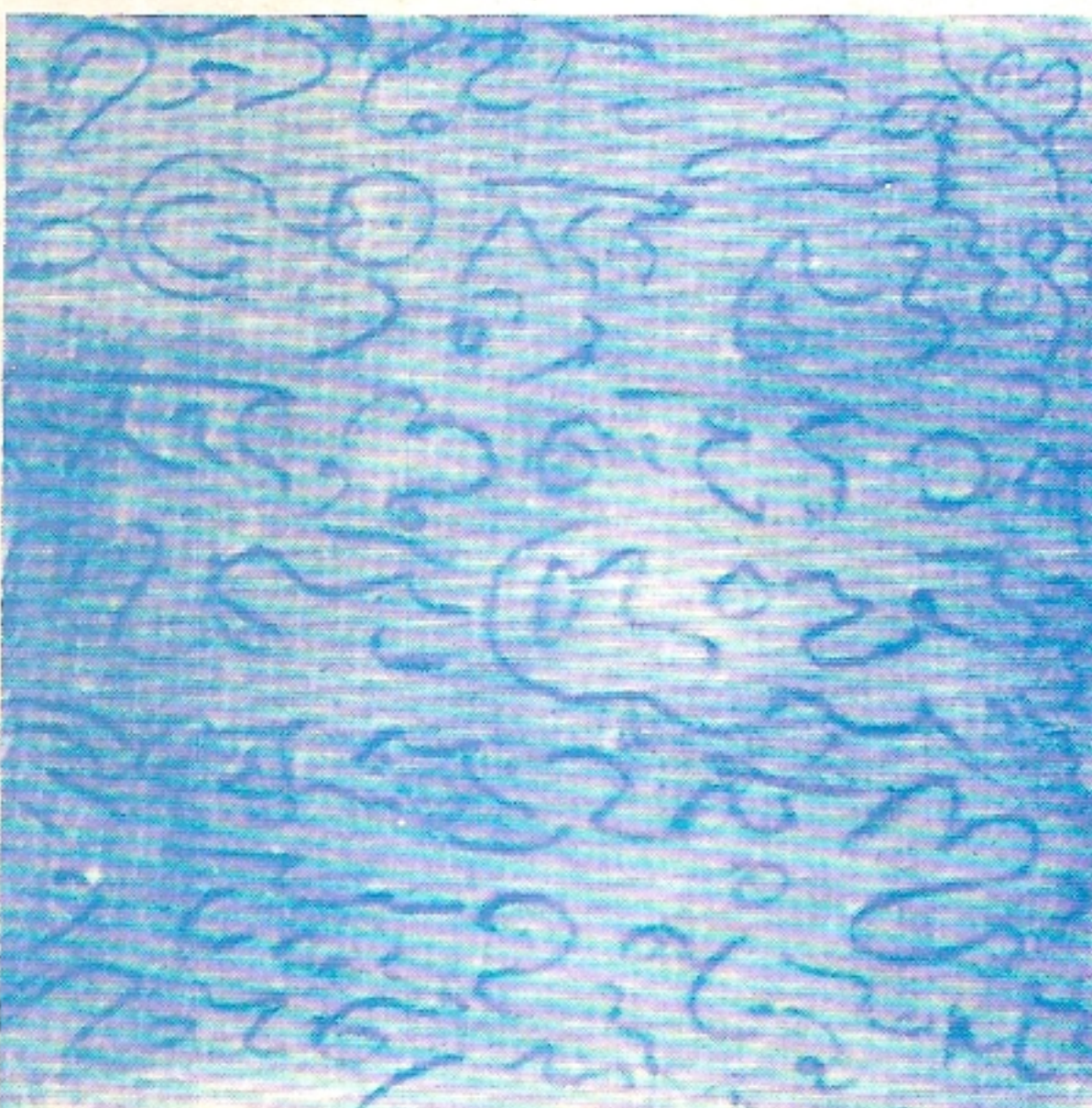
กรุง ไทย ทวา ลาว แล้ว

ปี ๑๑๒๒ เข้า ปี

๑๑๒๘ ปี ม เสง เอา

เกาะ อี หอม ส้าง วัด

จารึกชื่อ ไทยทวาลาว
อยู่บันทึกที่ ๔ นับลง
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๕๐)

ศรีวิไชย สุวัณ

ภูมิ พุทธกาล ๑๑๕๑

ขุนฉั่นไสเรนทรครอง

ไท เมีย ใหญ่ ชื่อ บุ(ญ)

ญ ตา

คนกลางชื่อบัวทอง

อีกคนชื่อ นาง

พวงช่อไพล

จารึก ศรีวิชัยสุวัณภูมิ
และ พุทธกาลที่ไทยใช้
มาถึงสมัย อยุธยา
(ปรากฏในหนังสือนี้
หน้า ๕๗๐)

จารึกปีอินและเมืองแมน (คำอธิบายอยู่หน้า ๑๖๑)

โลลาย เล่า ขุนอินกวัก ทอง (มา)

ปี อิน ๑๐๗๓

สี่ เหลือง ไทยคลอง

(ที่เห็น ใ, ท, อยู่ใน ย อยู่ล่าง)

เมือง ลว ไทยแมน (จะเห็นตัวซ้อนกัน)

อ่านสั้น ๆ ว่า เมืองแมน

จารึกปีโลสมัยเมืองทอง (คำอธิบายอยู่หน้า ๓๗๓)

เรื่อง กคหมาย ทับไทย

ทอง ปีโล ๑๑ (๑๑๑๘ เดือน)

เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ

คนผัวเมีย ผู้ใด.....

จารึกปีไทยคือ พ.ศ. และอุ๋หิน (อธิบายอยู่หน้า ๕๔๔)

ศรีอาทิตย์ยอธิดราช

เจ้า

ถึง เมือง อุ๋ หิน

เมื่อปีไทย ๓๕๖ วัน

ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖ (นี้ ที่รู้ว่าพิมาย

แต่ก่อนมีชื่อเมืองอุ๋หิน ชื่อไทย)

จารึกปีอินและเมืองแมน (คำอธิบายอยู่หน้า ๑๖๑)

โลลาย เล่า ขุนอินกวัก ทอง (มา)

ปี อิน ๑๐๗๓

สี่ เหลือง ไทยคลอง

(ที่เห็น ใ, ท, อยู่ใน ย อยู่ล่าง)

เมือง ลว ไทยแมน (จะเห็นตัวซ้อนกัน)

อ่านสั้น ๆ ว่า เมืองแมน

จารึกปีโลสมัยเมืองทอง (คำอธิบายอยู่หน้า ๓๗๓)

เรื่อง กตหมาย ทับไทย

ทอง ปีโล ๑๑ (๑๑๑๘ เดือน)

เดือนอ้าย ขึ้น ๑๒ ค่ำ

คนผัวเมีย ผู้ใด.....

จารึกปีไทยคือ พ.ศ. และอุ๋หิน (อธิบายอยู่หน้า ๕๔๔)

ศรีอาทิตยอริราช

เจ้า

ถึง เมือง อุ๋ หิน

เมื่อปีไทย ๓๕๖ วัน

ขึ้น ๒ ค่ำ เดือน ๖ (นี้ ที่รู้ว่าพิมาย

แต่ก่อนมีชื่อเมืองอุ๋หิน ชื่อไทย)